

France. Bibl. nat. gives pub. as Fritsch

BARTHOLOMÆI CASTELLI

LEXICO MEDICVM GRÆCO-LATINVM,

ANTE A

IACOBO PANCRATIO BRVNONE

ITERATO EDITVM,

NVNC DENVO AB EODEM ET ALIIS PLVRIMIS NOVIS ACCESSIONIBVS LOCVPLETATVM ET IN MVLTIS CORRECTVM.

LIPSIÆ,
APVD THOMAM F
1713.

LECTORI S.

Communis scientiarum omnium sors est & conditio, ut tot fertilium ingeniorum lucubrationibus nova incrementa capiant. Et si cuiquam alii, hac in parte prae reliquis sibi arrogare aliquid fas est, jure id medicæ arti erit licitum. Nullis quippe sapientum effatorum limitibus illa clausa est, sed in totum universæ naturæ campum excurrit, & quidquid omni studio & sagacitate conquisivit, ea tot experimentis & inde eductis rationibus pervestigat & rimatur intimius: Unde plurima nova ex tam vasto rerum oceano tanta sagacium animorum cura prolici necesse est. Et hæc tam copiosa rerum indies inventarum soboles, nova certe, quibus aliis proponantur, postulat nomina, quod facile admittent omnes, qui etiam rerum cognitarum copiam, vocum hactenus receptarum penum excedere cognoscunt: Prout igitur quilibet rem suam vel propter naturæ affinitatem, vel quamcunque convenientiam, appellare amat, ita rebus novis antiqua vel applicat, vel nova comminiscitur nomina. Non accusabimus nunc, cui mederi non possumus licentiam, qua tot novæ barbaræ vulgo voces præter necessitatem in scientias ad obscurandum eas, introductæ sunt: Medicinam quoque tale aliquid expertam esse, illa probant vocabulorum monstra, quibus suam jactabundi solent obvelare chymici, ita, (an jure nescio,) dicti, imperitiam: Sed quicquid horum sit, ferendum est, quod mutari non potest, & adeo magis cogitandum de eo fuit, quomodo discentium succurreretur diligentiæ, quam qua ratione libertati ingeniorum nullis legibus circumseptæ, meta scriberetur. Nec novum hoc est institutum, præcipue inter medicorum filios, quæ ante se docentium explicarunt linguam, Galenus Hippocratis in loquendo novam ubertatem peculiari libro evolvit, quod idem Erotianum præstitisse, notum est, & plures alios, & præcipue Anutium Foësium; Ioannes vero Rhodius in Lexico Scriboniano non Largi tantum loquendi formulas, sed universæ antiquitatis latinæ fere exposuit. Nostra ætate manifestior id exigebat medicæ artis status & ratio, ubi in tot peculiares abibat sectas & disciplinas, quæ omnes nova augmenta ostentant sua hinc singulæ fere partes suos etiam interpretes nactæ sunt. Præter enim illos, qui vel integræ artis propriis nominibus explicandis occupati fuerunt, ut Ioannes Gorræus, Otto Brunsfelsius, Guilielmus Rheginus, & alii præprimis chymiatrica Martinum Rulandum, Gerardum Donæum, Leonhardum Turneiserum, Guilelmum Ionstonum, Io. Christoph. Sommerhovium ostendit, de morborum synonymis Henricus Bebelius egit, & Ioannes Manardus, plantarum varia nomina Ioannes Bauhinus egregie collegit, simplicium catalogum Fridericus Mullerus exhibuit, pharmaceuticum lexicon Io.

Helfricus Iuncken compilavit & in aliis alii præclaram laudem ſunt promeriti, quos ſingulos, enumerare hujus loci non e[illegible] ad univerſam artem ſpectant, ſibi explicanda ſumpſit Bartholomæus Caſtellus laudabili ſtudio, quem elegit Iacobus Pancratius Bruno, Profeſſor dum viveret Aldorfinus haut incelebris, ut ſuis novis obſervationibus jugi diligentia augeret & continuaret tam felici ſucceſſu, ut poſt annorum aliquot excurſum, omnia prioris editionis exempla divenderentur, quod obſervans vir ſedulus, non deſtitit, novis collectis plurimis adnotationibus locupletare ſuam operam, aliorum etiam ſtudio, & collatis ſymbolis adiutus, adeo, ut novam editionem jam prælo paraſſet, quæ jure ſuo pro locupletiſſimo in hoc genere libro haberi debet; ſed morte præventus luci exponere publice minus potuit; quam tibi benevole lector nunc exhibemus, ne quid communi uſu deſtinatum, maximeque proficuum pereat, Tu illis fruere, & ne quid obſcurum ſit, expreſſas in textu literarum notas, ita explicandas intellige

		Ex Hippocrate.
A. L. & Aq.	h. e. De	Aëre Locis & Aquis.
L. I. H.		Locis in homine.
R. V. I. A.		Ratione victus in acutis.
M. Mul.		Morbis mulierum.
		Ex Galeno.
U. P.	De	Uſu partium.
L. A.		Locis Affectis.
Al. fac.		Alimentorum Facultatibus.
S. F.		Simplicium Facultatibus.
M. M.		Methodo Medendi.
C. M. S. L.		Compoſitione medicamentorum ſecundum loca.
C. M. P. G.		Compoſitione medicamentorum per genera.
c. 1. 2. 3. &c.		Commentum 1. 2. vel 3. in aliquem librum Hippocratis.
		Ex Ariſtotele.
H. A.	De	Hiſtoria Animalium.
P. A.		Partibus Animalium.
		E Plinio.
H. N.		Hiſtoria Naturalis.
		E Veſalio & Spigelio.
H. C. F.		De Humani Corporis Fabrica.
		E Libavio.
S. A. Ch.		Synt gma Arcanorum Chymicorum.
		E Rolfinkio.
O. & M. M. Sp.		Ordo & Methodus Medicinæ Specialis.
CH. I. A. F. R.		Chymia in Artis formam redacta.
		E Lindeno.
S. M.		Selecta Medica.
		E Franciſco de le Boë Sylvio.
Pr. M.		Praxis Medica.
TH. CH.		Theatrum Chymicum.
		E Dogmatibus Medicinæ Generalis à me editis.
P. C. D. P.		Pars. Caput. Dogma. Pagina.

A. & Ω.

A & Ω!

LEXICON MEDICVM.

A.

A. inter literas omnium primam esse, pueris notissimum. In Sacro N. Testamenti Codice attribui Deo Salvatori nostro, omnibus Christianis perspectum est & esse debet. Quam significationem Raymundus Lullius transtulit etiam in suam Practicam, applicando ad instrumentum memorativum, uti patet ex *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 137.* Vocatur hæc litera Græcis *Alpha*, cui opponitur *Omega*. Vtraque litera exponitur mystice: illa de principio vitæ restitutæ longæ loco perpetuæ; hæc de vitæ fine, a Gerh. Dorneo *in Philosophia Chymica Theatr. Chym. Vol. I. p. 469.* *A & Ab* etiam in principio nominum Medicorum occurrens negationem aliquam importare docuit Zacchias *Quæst. Medico-Legal. lib. I. Tit. 2. quæst. 10. num. 16.* quemadmodum & Græcum α particulam στερητικὴν, h. e. privativam, vel negativam esse ex Grammaticis constat, & multa in hoc Lexico seqq. nomina satis superque confirmabunt.

AABAM, vocatur a Chymicis quibusdam *Plumbum.* Rulandus *in Lexic. Chymic.*

ABABTISTON, ἀβάπτιστον, scil. *Trepanum* (usitatius, quam *Abaptista*, subintelligendo *Terebella*) vide infra *Terebella.*

ABAISIR, i. e. *Spodium.* Müller *in Lex. M.*

ABALIENATVS, idem quod *corruptus.* Vsurpatur de parte totaliter destructa, & sui remotionem postulante apud Scribon. Larg. ex recensione Ioh. Rhodii *compos. vel num. 227.* Dicitur & de sensuum internorum & externorum corruptione, *num. 180.* Quemadmodum & *alienari* simpliciter sumitur pro *corrumpi*, apud Cels. *l. 5. cap. 26. l. 7. c. 16. l. 8. c. 10.* Scribon. *n. 20.* Vid Rhodii *Lexicon Scribonianum.*

ABARNAHAS, terminus Spagyricus, præsertim in negotio transmutationis metallorum denotans *Lunam plenam Magnesia*, vel ipsam *Magnesiam* & vocatur *Abarnahas perfectum*: item *Ovum ruffum*; in Senioris Zadith filii Hamullis Chymia, *Theatr. Chym. Vol. V. p. 205. seq. & 449.*

ABARTAMEN, id est, *Plumbum.* Ruland. *in Lex.*

ABARTICVLATIO, ἀπάρθρωσις, idem, quod *Dearticulatio*, Gr. διάρθρωσις, id est, ea naturalis ossium per articulationem conjunctio, quæ evidentem motum habet, ad differentiam *Coarticulationis* Gr. συνάρθρωσις dictæ, qua indicatur ea ossium naturalis commissio, quæ exiguum obscurumque, aliquando nullum motum præ se fert, ex Gal. *com. 2. in Hipp. de artic. t. 8.* Iungatur Foës. *in Oecon. Hippocr. p. 69.*

ABAS, idem, quod *Tinea*, Arab. Saphathum, testimonio P. Sorbait *Medic. Pract. Tract. 6. c. 14. in princip. p. 757.* quamvis autoritatem omiserit.

ABBREVIATIO, Gr. βράχυνσις vel βραχυσμὸς, quid communiter significet, ex aliis Lexicis quoque constat. Hujusmodi *abbreviationes* in Scriptura Medicis esse usitatissimas, patet ex eorum scriptis, præsertim e formulis remediorum. Dicitur & *Abbreviatura.* Legatur de his Ioh. Theod. Schenk. *de præscrib. medic. formul. p. m. 84.* Alias *abbreviatio* quoque usurpatur Spagyrice de *processu* quodam breviori, v. g. *Philosophia Adrop* a Guidone a Monte *in Descriptione illius. Theatr. Chym. Vol. VI. pag. 557. 558.* Iung. Libav. *in Apoc. Hermet. part. poster. T. II. oper. p. 348.*

ABDITVS pro *inditus*, vel *absconditus* accipitur apud Scribon. Larg. *n. 132.* *abditum* vesica, pro vesicæ inclusum. Celsus *Medicin. l. 1. in præfat. p. m. 4.* *abditas* vocat caussas minus evidentes & morbos continentes, in quibus requiritur, ex quibus nostra corpora sint, quid secundam, quid adversam valetudinem faciat, quarum tamen notitiam nec semper possibilem, nec etiam necessariam esse e Th. Sydenham demonstravit Theod. Ianson ab Almeloveen *in Invent. Novantiq. p. 99. 100.*

ABDOMEN, ab *abdendo*, communiter idem est, quod *imus venter*. Græce γαστὴρ, præsertim Aristoteli *l. 1. Hist. an. c. 13.* vocatur, qui superius quidem cartilagine ensiformi, ad latera costis spuriis, interius septo transverso, inferius autem ossibus pubis circumscribitur, ac dividitur in partem supremam, quam in specie ἐπιγάστριον *Epigastrium* nominant, cujus latera sub costis spuriis & cartilagineis *Hypochondria* dicuntur; in partem mediam, quæ est *regio umbilicalis* τὰ περὶ τὸν ὀμφαλὸν, Hipp. *2. aph. 35.* cujus latera *Ilia* appellantur: & in partem infimam seu *Hypogastrium*, ὑπογάστριον, Hippocr. ἦτρον d.l. cujus latera *Inguina* Græce βουβῶνες vocantur; Ejus vero pars pilosa, αἱ ὑπὲρ τὰ αἰδοῖα τριχώσεις, *Pubes* nominatur. Damnavit vocabulum *Abdomen* Casp. Bauhinus *in Theatr. Anat. lib.1.c. 1.* sed absque addita ratione, more videlicet judicis, haud dubie respiciens ad loca Plinii *Lib. 2. hist. nat. c. 37.* & *lib. 8. c. 51.* ubi vocab. hoc scrophis & suibus adjudicavit. Consentit Spigel. *l. 1. de H. C. F. c. 3* Verum nihilominus defendi posse autoritate Celsi *l. 4. c. 1. fin.* recte judicavit Ioh. Ant. van der Linden, *Medic. Physiolog. l. 2. c. 4. art. 1. §. 1. p. 38.* quem ibidem de hoc vocabulo prolixius differentem legere, si libet, licet. Strictius quoque aliquando *Abdomen* sumi posse, vel pro parte anteriori imi ventris, vel pro communibus & propriis membrorum ad stabulum nutritionis & officinam procreationis spectantium integumentis, vel pro hypogastrio & sumine, nolumus præfracte impugnare.

ABDUCTIO, ἄπαγμα vel ἀπόκλασμα, idem, quod *Abruptio*, est *fracturæ species*, quæ prope articulum per totam ossium crassitudinem fit, ita ut a sese plurimum distent. Quales fracturæ a recentioribus καυληδὸν *caulatim factæ fracturæ* nuncupantur, teste Gal. *com. 3. in Hipp. de iis, quæ in medic. fiunt t. 31.* Iungatur Foës. *Oec. pag. 67. Abducere* etiam pro *bibere* sumtum legitur apud Scribon. *n. 122.* notante Rhodio *in Lex. Scribon.* Alias Musculi *Abductores* vel *Abducentes* vocantur in Anatomicis, qui a corpore vel parte vicina membrum vel partem semovent, v. g. *Abductores* manuum, digitorum, pedum &c. vide Barthol. & alios. His opponuntur *Adductores* vel *Adducentes*, qui admovent.

ABEBÆOS, ἀβέβαιος, Lat. *infirmus*, debilis, *inconstans* dicitur apud Hippocr. *de signis 2. aph. 37.* adde Dieteri ch. *Iatrei Hippocr. n. 1.*

ABESAMUM est *Lutum Rotæ*. Ruland. & Guilielm. Iohnson *in Lex. Chym.*

ABESTUS, idem, quod *Asbestus*, de quo inferius. Videtur Lectio mendosa. Ruland. *d. loc.* Dicitur & *Albesten ibid.*

ABESUM, id est, *Calx viva*. Rul. & Iohns. *in Lex. Chym.*

ABEVACUATIO, ἀποκένωσις, h. e. partialis evacuatio. Vide *Cenosis*.

ABICUM, idem quod *Coopertorium*. Rul. & Iohns. *d. l.*

ABIT vel ABOIT, id est, *Cerussa*. Rul.

ABLACTATIO, ἀπογαλακτισμὸς, vocatur, cum fœtus a lacte materno depellitur, legitur apud Hipp. *de dentitione, ed. Lind. II. 11.* vid. Foës. *p. 72.*

ABLATIO, ἀφαίρεσις, triplicem in Medicina habet significationem: prima est Hippocratis, quando *in lib. de flatib. III. 13.* definivit per additionem & *ablationem*; additionem eorum, quæ deficiunt; *ablationem* horum, quæ excedunt, & hæc omnes evacuationum & remotionum species complectitur. In specie tamen usurpavit de subtractione victus, *1. aph. 19.* de sanguinis e venis remotione, *7. aph. 53. Coac. t. 360.* Iungatur Foës. *d. l. p. 110.* Dieter. *Iatrei n. 133.* Altera est Galeni *l. de morbor. temp. c. 6.* ubi significat *tempus remissionis* post paroxysmum, sive ad integritatem veniat, sive non. Vocatur & *Intervallum*. Vide *Dialeimma*. Tertia est Chymica, denotatque *abstractionem* per partem superiorem, variisque modis perficitur. In siccis, quæ lenius adhærent, detersio fieri potest per pedem leporinum, vel similia: quædam penna, cultellis auferimus: quædam detergimus adstricto panno, vel scopis, iisque setaceis, ferreis, ligneis, &c. Rul. & Iohnson. *in Lex.* Est & significatio ἀφαιρέσεως peculiaris apud Hippocr. *de dec. orn. V. 22.* & *rapinam* notat, sed est extra pomœria artis Medicæ.

ABLUENTIA vocantur medicamenta, quæ & *Abstergentia*, ῥύπτοντα καὶ ἀποπλύνοντα dicuntur, quæ succum mordicationem facientem, præsertim in intestinis, leniendo secum educunt, & mordicationis fiunt medela, Galen. *l. 2. de Simpl. fac. c. 12.* Hæc *adstringentibus* opponuntur, *l. 1. d. t. c. 37. Abstergentia* vel *Detergentia* duum alias sunt generum: Alia detergunt sordes, quæ saltem sunt in superficie, & hæc proprie *Abluentia* dicuntur; alia, quæ etiam sordes in materia impactas detergunt, quæ rectius *Detergentia* vocantur, Fallop. *de Med. purg. simpl. c. 10. Tom. I. Oper. p. 55.*

ABLUTIO, ἀπόνιψις, κατακλυσμὸς, alia est *externa*, quæ fit in balneis, sive totius corporis, sive certorum saltem membrorum: alia *interna*, ad quam Veteres magnam copiam seri lactis propinare soliti sunt, cujus meminit Gal. *de sal. diæt. t. 18.* alia est *Chymica*, quæ est exaltatio crebris infusionibus res immundas *abluens* & ad puritatem reducens. Estque vel Imbibitio, vel Cohobatio, Rul. & Iohns. *in Lex.* In negotio transmutationis metallorum quæ & qualis dicatur *Ablutio*, legatur *in Operibus Mineralibus* Ioh. Isaaci *c. 26. Th. Chym. Vol. III. p. 435.* quamvis adeo obscure, ut vix queas intelligere, quid velit. Paulo aliter *in Rosario abbreviato, ibid. p. 654. Abluere* est inhumare, destillare & calcinare. Iungatur & David Lagnæi *Harmonia Chymica Vol. IV. p. 749. seqq. & 764.* Pertinet quoque huc *Ablutio Latonis* ænigmatica, & fit per Lac Virginis, h. e. per Mercurium Philosophorum resolutum, seu reductum, qui & Azoth dicitur & Aqua permanens. Libav. *Synt. Arcan. Chym. l. 7. c. 8.*

ABNELECTEN, id est, *Alumen*. Dicitur & *Asfor*. Rul. *in Lex. Chym.*

ABOIT,

ABOIT, vide *Abit*, i.e. *Cerussa*. Dicitur & *Alkarat*. V. Idem.

ABOLITIO *pulsus*, ἀσφυξία, vide *Asphyxia*. *Pulsus*.

ABOLLAM significat vestimenti genus, quod Æschylum invenisse scribit Theodor. Iansson ab Almeloveen *in Rer. inventar. Onomastico p. 1.*

ABOMASUM, Barth. *Abomasus*, ἤνυστρον, vide *Enystron*.

ABOMINATIO, ἀποσιτία, idem significat, quod *Fastidium ciborum*, & differt ab Inappetentia, illud vocabulum usurpavit P. M. de Caldera *Tom. II. Oper. p. 105.* D. Iung. Ioh. Anglicus *Ros. Angl. p. m. 328.*

ABORTUS, ABORSUS, indiscriminatim accipiuntur, quamvis ex Nonnio Marcello differentiam aliquam ponat Dieterich. *in Iatr. n. 202. Aborsum* dicens fœtus corruptelam, quæ fit in primis mensibus: *Abortum* vero, quæ prope tempus. Casp. Barthius *Advers. l. 38. c. 15.* vix Latinum esse vocabulum *Aborsus* judicat. Et cui bono hæc λεπτολογία? Græce dicitur, ἄμβλωσις, ἐκτρωσμὸς, φθορὰ, ἀποφθορὰ, διαφθορὰ, ἐκβολὴ, ἐξάμβλωσις. Est vero nihil aliud, quam fœtus imperfecti vel immaturi exclusio a caussis internis vel externis violentis inducta. Plerasq; *abortus* caussas enumeravit Galen. *c. 2. in l. 3. Epidem. t. 8.* Medicamenta *abortum* promoventia Græcis dicuntur ἀμβλωτικὰ, φθόρια, ἐκβόλια, ἀποφθόρια: An licitum sit talibus uti medicamentis ad provocandum abortum propter aliquem casum, aut vitæ periculum, prolixe ventilavit Casp. Reies *Camp. Elys. quæst. 51.* Iungatur & Dieterich. *d. l.*

ABRABAX, vox Magica, quæ & *Abraxas*, dies anni literis numeralibus comprehendens, Libav. *in Exam. Philos. novæ Crollianæ Tom. IV. Oper. p. 55.*

ABRACADABRA est vox caballistica & magica, quam Serenus loco amuleti commendavit in curanda febre semitertiana, *in sua Medicina metrica c. 52.* modum vero utendi ulterius declaravit Robert. Keuchenius, *in not. ad h. l pag. 275. seq.* Plura etiam de hac voce legantur apud eundem *in proleg. p. 59.* Verum apage has aniles & diabolicas τερθρείας. Nobis Christianis abominanda hæc characterologica sunto. Satius enim est, morte crudelissima mori, quam per execranda & vetita remedia sanitatem acquirere. Igitur chartam & characteres subnecti collo, quicquid inscribatur, cum Chrysostomo & Augustino statuimus, meram esse idololatriam, si ignorantes fecerint: sortilegium vero, si istud illi concesserint, qui noverunt interdictum, nec eo minus fidem superstitionibus adhibent; libet ejusdem corditam ἐπίκρισιν lectu notatuque dignissimam *p. 65.* traditam annectere.

ABRASAXAS, *Basilidis* esse dicitur character, qui circulo inscriptus muscas abigit, si credere fas est: unde fortassis Serenus suum *Abracadabra* deduxit. Libav. *defens. Syntagm. contra Scheunem. I. c. 2. in Tom. III. Oper. p. 4.*

ABRASIO, ξυσματώδης διάθεσις, est superficiaria quædam partium membranearum exulceratio, ita ut quædam secedant ramenta, quemadmodum in specie *abrasionis* in intestinis meminit, ejusque noxam exponit Galen. *c. 3. de rat. vict. in ac. t. 33.*

ABRASUM, ἀπόσυρμα, vide *Aposyrma*.

ABRIC, id est, *Sulphur*. Dicitur & *Kibit*, *Kibut*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

ABRUPTIO, vide *Abductio*.

ABSCEDENTIA, sive *quæ abscesserunt*, τὰ ἀφεστεῶτα vocat Hippocr. omnia, quæ, cum corpus secundum naturam sese habeat, vel unita aliis partibus sunt, vel congrua: cum præter naturam affectum est, unionem vel contactum non amplius servant. Ita Hipp. ossa in ulceribus annuis & chronicis abscedere dixit *6. aphor. 45.* Huc pertinent etiam Expansa, de quibus suo loco Gal. *c. 2. de iis, quæ in medic. t. 25.*

ABSCESSIO, ἀπόστασις, inter alias significationes hanc quoque recipit, quod denotet continuitatis vel contiguitatis solutionem, quæ fieri solet plerumque in crisi imperfecta a materia morbifica ad aliam partem vergente & collecta. Quo pertinent *aphorismi 31. 32. 74. sect. 4. & 2. prognost. t. 34. 65* Alias vocabulum *Abscessio* latius quoque acceptum legitur apud eund. Hippocr. & Galenum, quatenus denotat transitum unius febris in aliam, *l. 1. Epid. s. 2. t. 21.* vel omnis generis evacuationes, morbis acutis supervenientes, *l. 6. Epid. s. 3. t. 39. & l. 1. Ep. s. 2. t. 8.* ubi Galen. *in Comm.* cum additione appellat ἀπόστασιν κατ' ἔκρουν, *abscessionem cum effluxu.* Plura vide apud Dieterich *Iatr. n 93.* quamvis in eo mihi videatur hallucinatus, dum in Galenum censoria virgula usus est, ideo, quod vocabulo *Abscessionis* plane inusitatam & Hippocratis menti adversam significationem attribuerit, *c. 4. de R. V. I. A. t. 68.* quasi perfectam crisin *apostasis*, *metastasis* vero imperfectam *d. textu* notaret, quod tamen ex ipso commentario evinci nequit. Quin potius mihi videtur Gal. *ibidem* demonstrare distinctos solutionis modos in morbis acutis contingentes, videlicet 1. per evacuationem manifestam, quæ est crisis perfecta. 2. per *abscessum* ad partem ignobiliorem, ceu imperfectam crisin. 3. per metastasin sive transmutationem in morbum lentum sive chronicum, minus tamen periculosum, qui successive, caussa peccante per loca convenientia educta, solvitur.

ABSCESSUS, ἀπόστημα, præter illas significationes, quas cum Abscessionis vocabulo communes habet, utplurimum denotat tumorem præter naturam, cujus materia collecta vel ob caloris vitalis debilitatem degenerat aut in pus, aut in saniem; aut certo quodam *folliculo* & membrana inclusa vel speciem pultis, ut in *Atheromate*: vel mellis, ut in *Meliceride*: vel sevi, ut in *Steatomate*, præ se fert. Hinc distinctio inter *Abscessus sine & cum folliculo* introducta fuit. Interdum etiam in *abscessibus* reperiuntur carbones, testæ, amurca, lutum, lapides, & aliæ id genus corporum proprietates, quæ omnes toto genere sunt præter naturam. Hier. Fabr.

ab Aquapend. *de Operat. Chirurg. p. m. 142. Edit. Patavin.*

ABSCISSIO, ἀποκοπή, quadruplicem habet significationem. I. *Exitum morbi*, qui citra declinationem terminatur, vel propter ægrotantium imbecillitatem, vel propter caussæ morbificæ vehementiam & ferociam, quando supra vires existit, quod lethalium morborum est proprium. Galen. *l. de tot. morb. temp. c. 1. & 5.* II. Significat *speciem fracturæ ossis*, quæ & ἀπόθραυσις vocatur, cum ossis pars abscinditur & detrahitur; vel resectæ alicujus partis mollioris, nervi videlicet, aut tenuis particulæ genæ, aut præputii, *ex 6. aph. 19. & 7. aph. 29.* Vocatur & διακοπή Iung Foës. *Oec. p. 74.* III. Dicitur *Abscissio* de *vocis obscuritate* & interceptione, apud Dioscor. *l. 2. c. 146.* unde & Celsus *vocem abscissam* vel suppressam vocavit. Scribon. Larg. *n. 72. 100.* Adde Rhod. *in Lex. Scrib.* Dicitur & *vocis amputatio* apud Cæl. Aurelian. *l. 2. de morb. chron. c. 6.* IV. *Abscissionis* vox etiam sumitur pro *operatione chirurgica*, qua pars quædam corrupta vel alia materia vitiosa instrumento secante rescinditur, apud Hildan. *in Centuriis Observationum*, aliosque Autores.

ABSCONSIO, idem, quod *Sinus*. Græce κόλπος, Latine etiam *Caverna* dicitur, quamvis nonnulli dicant *absconsionem* esse, quod penetrat sub cute, & separatur ab eo cutis; *Cavernam* illud, quod concavat inflectiturque sub cute, & dilatatur in ea. Illam Græci in specie dicunt ῥακώδη *lacernosum sinum*, attritæ videlicet vesti lacernæque similem. Hanc vero ὑπόνομα, *cuniculosum*. Ingrassias *in Avic. de Tum. p. n. Tract. 1. c. 1. p. m. 81.*

ABSORBEO, ἀναπίνω. Vide *Anapinomæ. Absorbentia*, ἀναπίνοντα, dicuntur medicamenta, quæ siccitate sua terrestri salia acria & acida in humoribus corporis humani hærentia imbibunt, unde & *Imbibentia* vocantur. An vero recte Aperientibus annumerentur, uti fecit Dn. D. VValdschmidt *Instit. l. 5. c. 16. §. 12.* aliis ventilandum relinquimus, nobis per accidens talia dicenda esse videtur.

ABSTEMIUS proprie significat illum, qui vino abstinet, unde & Græcis ἄοινος. An vero etiam lata significatio, quam Blancardus *in Lexico suo* ipsi tribuit, quod is, qui cibis & potu a Medico interdictis se abstinet, autoritate nitatur, nobis non constat.

ABSTERGENTIA, vide *Abluentia.* Recentiores e Cartesianis principiis vim *abstergentem* in asperis duriusculis pectinatis & scopalibus particulis sordes abradendo auferentibus consistere volunt.

ABSTINENTIA, ἀσιτία, νηστεία, dicitur plerumque de cibo & potu, estque debita alimentorum intermissio & carentia, quæ duplex esse potest; alia omnimoda & *totalis*, quæ Græcis etiam λιμοκτονία dicitur, Galen. *c. 4. de R. V. I. A. t. 61.* alia *particularis*, quo pertinet *victus tenuissimus*, & *tenuis*, quando æger, non nisi, quod oportet, assumit. Cels. *l. 2. c. 16.* Rolfink. *Ord. & Med. Medic. Comment. l. 14. sect. 1. c. 6. Dogm. nostra Medicinæ General. Part. V. c. 2. dogm. 10.* Scrib. Larg. *n. 6.* Rhod. *in Lex.* Dicitur & *Abstinentia* generaliter de omni re. Scrib. *n. 52. & 122.*

ABSTRACTICIUS, vel *Abstractivus* nonnullis hodiernis Chymicis vocatur Spiritus e vegetabilibus paratus, quatenus opponitur Spiritibus per fermentationem productis. Et locum habet in illis plantis, quæ multo abundant sale volatili. Ita Spiritus Cochleariæ *abstractivus* melior est eo, qui per fermentationem paratur. Legitur vero hoc vocabulum apud Dan. Ludovici *Pharmac. dissert. 1. p. 457.*

ABUACUATIO, ἀποκένωσις, denotat *largiorem evacuationem*, corpori plus æquo plethorico cacochymico convenientem, quando præsertim palindromia materiæ peccantis urget, ex Galen. *art. parv. c. 96.* vertente ita Græcum vocabulum Nicol. Leoniceno. Alias Latinum est inusitatum.

ABUNDANTIA, ABUNDANS, περίσσωσις, περισσός. vide *Perissos, Perissosis.* Significatio etiam ex aliis Lexicis jam nota esse debet.

ABUSUS, κατάχρησις, quid significet, aliunde etiam notum est. *Abusus* rerum non naturalium ut & medicamentorum chirurgicarumque operationum sunt caussæ procatarcticæ morborum. Vide passim *Institutiones Medicas.*

ABYSSUS, ἄβυσσος, proprie significat infinitam aquarum congeriem, quæ fundum non habet. Tropice vero etiam pro materia prima accipitur a Guil. Menens. *tract. Aurei velleris l. 1. c. 7. in Theatr. Chym. Vol. V. p. 274.* Est & terminus Paracelsistarum mysticus, quo denotatur proximum receptaculum seminalis materiæ cavum, solidum, utplurimum humidum, quia & semina sunt spiritualia & humida, propter quæ omnia sunt facta. Libav. *in Exam. Philosoph. vivent. Tom. IV. p. 139.*

ACACOS, ἄκακος, sumtum legitur de morbo nullum vitæ periculum conjunctum habente a D. Pechlino *l. 1. Obs. Phys. Med. Obs. 71. p. 188.* & in specie *de Aphthis puerorum.*

ACADEMIA quid significet, aliunde debet constare; locum videlicet publicum docentium & discentium artes nobiliores & scientias: *Academia* vero *Paracelsi* dicitur *universa Natura*, per quam Deus sese cernendum præbet tam potentem, tamque sapientem, modo quæramus eum. Dornæus *de Genealog. mineral. c. 7. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 576.*

ACÆRIA, ἀκαιρία, *Acæros* ἄκαιρος, significat *importunitatem* & *intempestivum.* Vide *Importunitas.*

ACAHI est *Aqua Aluminis.* Dicitur & *Achabi*; item *Fefeol.* Rul. *in Lex.*

ACAID est *Acetum* vel *Acetosum.* Rul. & Iohnson. *in Lex. Chym.*

ACALAI, id est, *Sal.* Dicitur & *Alet.* Iidem.

ACALCUM, id est, *Stannum*, Iupiter. Müll. *L. M.*

ACAMA-

ACAMATOS, ἀκάματος, media est omnium membrorum figura, quasi *sine fatigatione* dixeris, eaque optima. Galen. *l. 2. de mot. musc. c. 1.* Occurrit & apud Hippocr. *c. 1. de fract. t. 16.* ubi mendose nonnulli ἄκαμπτος legerunt, animadvertente Foës. *Oec. p. 15.*

ACANOR, *Furnus Philosophorum.* Mill. *L. M.*

ACANTHA, ἄκανθα, generaliter significat *spinam* qualemcunque: pressius si sumatur, animalium quorundam, ut Echinorum piscium notat *aculeos.* Hinc piscis quidam *Galeus* ad differentiam aliorum Galeorum vocatur *Acanthias* ἀκανθίας, *Aculeatus*, *Spinosus*, a duobus aculeis, quos in dorso habet. Rondelet. *l. 13. de pisc. c. 2.* de Galeo vero vide infra in GA. In specie vero *Acantha* etiam dicitur *spina dorsi*, seu potius vertebrarum dorsi processus in id facti, ut violentiam extrinsecus incidentium & medullæ damnum parantium retundant. Gal. *l. 12. de V. P. c. 15.* Iunge *Comment.* Casp. Hofm. *ad h. l. n. 921.* Dicitur alias ῥάχις. vide infra *Rhachis.* Derivatio Biancardi ab ἀκὴ & ἀνθίστημι commentitia & inepta videtur. Cum ἀνθίστημι jam sit verbum compositum, in nomine vero *Acantha* ne vestigium quidem verbi ἵστημι observare liceat.

ACANTHABOLOS, ἀκανθάβολος, dicitur Æginetæ *l. 6. c. 32.* instrumentum chirurgicum pro extrahendis spiculis, spinis piscium, turundis, pilis, &c. quod Celsus *Volsellam* dixit *l. 7. c. 30.* Ejus delineatio habetur apud Scultetum *Armam. Chirurg. Tab. II. Fig. I.* Recurvum quoque aliud *Acanthaboli* nomine ad faucium chirurgiam commodum exhibet idem ex Aquapend. *Tab. X. Figur. I.*

ACANTHIS, ἀκανθίς, vide *Carduelis.*

ACARDIOS, ἀκάρδιος q. d. *Lat. Secors, Excors*, qui ignavus, timidus, imbecillisque est, quemadmodum cor reassumere dicuntur ii, qui ad rem fortem obeundam excitantur. Gal. *l. 3 de Hipp. & Pl. decr. c. 4.*

ACARI est animalculum minimum, quod juxta Aristot. in cera gignitur. Alii vero tribuunt hoc nomen *pediculis* sub cute & cuticula latitantibus, qui *Cirrones*, vel *Cyrones* vulgo dicuntur. Aldrov. *l. 5. de Insect. c. 4.* Nic. Piso *de morb. cogn. & cur. l. 1. c. 4.*

ACARNAN, ἀκαρνάν, ἄχαρνος, ἄχαρνα, *Acarne*, est piscis *Orpho* similis ratione carnis: colore vero differt, cum sit albus, squamis argenteis. Carne est candidissima, facile concoquitur, distribuitur, & bonum succum gignit. Rondelet. *l. 5. de pisc. c. 20.* Aldrov. *l. 2. h. tit. c. 10.*

ACATALEPSIA, ἀκαταληψία, *incertitudinem* in cognoscendo significat: Ejus contrarium κατάληψις. Galen. *l. de sect. c. 5.*

ACATASTATOS, ἀκατάστατος, dicitur *Inconstans*, usurpaturque de febribus apud Hippocr. quæ nihil certi neque in periodis, neque in urinis retinent, sed semper variant. *4. de R. V. I. A. t. 52.* De horrore *Coac. t. 584.* De urina *l. 1. prorrhet. com. 1. t. 31. Coac. t. 198.* De tempore *l. de Humor. VII. 15.* De morbis in genere *3. aphor. 8.* Iunge Foës. *Oec. p. 15.* Dieter. *n. 26.*

ACATHARSIA, ἀκαθαρσία, *impuritatem humorum, non purgatorum*, sordes & illuviem, ipsam etiam intermissam purgationem significat apud Hipp. *l. 3. de Morb. II. 2. & III. 3. c. 3. de fract. t. 33.* adde Foës. *d. l. p. 14.*

ACAZDIR, id est, *Stannum.* Dicitur & *Alkain Alomba.* Rul. & Iohns. *d. l.*

ACCATEM, ACCATUM, id est, *Aurichalcum.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

ACCELERATORES, vocantur musculi penis ab ipsius urethræ parte superiore, dum sub ossibus pubis progreditur, procedentes, qui etiam venas cavernosi corporis urethræ coarctant, quemadmodum legitur *in Supplementis Actor. Eruditor. Lips. Tom. II. sect. XI. p. 507. & 510.* ex Guilielmi Covvper Chirurgi Angli *Myotomia reformata cap. 5. & appendice.*

ACCESSIO, παροξυσμός, est deterius tempus totius in morbis intermittentibus periodi. Frequentius autem apud Latinos in usu est vocabulum *Paroxysmus*, de quo suo loco. Dicitur & *Exacerbatio. Accessio* quoque idem ac ἐπισημασία, scil. proprium in febribus intermittentibus invasionis febrilis specificæ symptoma. Vide Rhod. *in Lexic. Scrib. Accessio* Græce, ἀρχὴ καὶ ἐπισημασία dicitur primi paroxysmi εἰσβολὴ vel *invasio*, seu tempus illud indivisibile, quo humor morbum faciens vel fovens moveri incipit. Ionston. *Synt. Med. P. II. l. 1. tit. 1. c. 2.*

ACCIB, id est, *Plumbum.* Rul. & Iohns.

ACCIDENS, συμβεβηκός, in genere notat omne id, quod substantiæ opponitur. Specialiter vero in Medicina sumitur pro omni eo, quicquid corporis dispositionem necessario sequitur, sive illud secundum, sive præter naturam fuerit. Aliquando vero, & quidem recte, strictius si accipitur, ea, quæ sanorum dispositionem consequuntur, *Accidentia* vocantur. Galen. *l. 1. Meth. med. c. 9.* Vnde licet Interpretes Latini etiam de rebus p. n. usi sint vocabulo *Accidentis*, in Græco tamen textu nunquam non occurrit vocabulum σύμπτωμα. *Non accidentia*, οὐχ ὑπάρχοντα Græce a recentioribus vocari ἀσυμβεβηκότα, quæ non existunt, quamvis existere possent, ut, dolore vacare, & hujusmodi alia, scripsit quidem Gal. *comm. 1. in prognost. Hipp. t. 27.* verum in nullo Autore hoc reperire licet, neque in aliquo Lexico invenitur.

ACCIPITER, ἱέραξ, vocabulum haud expers æquivocationis. Vel enim significat genus *avis rapacis*, voracis, acuto visu præditæ, de cujus variis speciebus, usuque in Medicina legatur Vlyss. Aldrovand. *l. 4. Ornitholog. & l. 5.* Adde Schröder. *l. 5. cl. 2. p. 313.* vel significat piscem, ut est apud Athen. *l. 7. c. 58. & l. 8. c. 9.* qui etiam *Milvus* dicitur, de quo Rondelet. *l. 10. de pisc. c. 8.* Aldrov. *h. tit. l. 2. c. 5.* Vel in Chirurgicis ita vocatur *fasciæ* vel deligationis species naso destinata, vel cum duabus vel tribus fasciis, Gal. *de fasciis n. 46. 47. & 53.* Reliquæ

liquæ ſignificationes, videlicet, quod vir quidam illuſtris, qui primus Cereri templum poſuiſſe fertur ex Antonio Liberali *in Metamorph. Accipitris* nomen habuerit; & quod ſpecies tormentorum bellicorum, quæ hodieque vernacule ***Musket***, Ital. *Moſchetti* appellantur, *Accipitris* quoque nomine venerint, non ſunt hujus loci.

ACCOMMODATUS, οἰκεῖος, dicitur de eo, quod in unoquoque corporis membro, & figura, & colore, & magnitudine optime ſeſe habet. Gal. *c. 1. de fract. t. 2.* Dieter. *n. 605.*

ACCRETIO, vide *Augmentatio.*

ACCUBITUS dicitur, quando aliquis cum alio in uno lecto concumbit, abſque tamen congreſſu venereo: Et de hoc diſputat Ioh. Bapt. de Lamzvveerde *in Hiſtor. molarum uteri*, an virgo vel vidua ſolo *accubitu* concipere poſſit *c. 21. p. 181.*

ACCURATORIA vocatur Lullio Synopſis vel Epitome de lapide Philoſophico, *in Theatr. Chym. Vol. III. p. 72.*

ACCUSATIO idem, quod *Indicatio*, quatenus denunciare videtur Medico, quid ſibi faciundum ſit juxta Methodum medicinalem, Mich. Gavaſſetius *de Indic. curat. c. 4. p. m. 50.*

ACEDIA, ἀκηδίη, *incuriam*, neglectionem ſignificat, a κῆδος, cura. Quid vero ſignificet apud Hipp. *l. de Glandul. IIX. 11.* non adeo evidenter liquet. Interpretes reddiderunt per magnum tædium & moleſtiam. Foeſ. legit ἀκιδίη *p. 15.*

ACEPHALOS, ἀκέφαλος, proprie ſignificat *monſtrum ſine capite*, ſive *capite carens*; Quod vero naturaliter populi tales fuerint aut hodieque ſint, de quibus apud Plin. *l. 5. H. N. c. 8.* & alios, merito hodieque pro fabula habetur. Iung. Zacchiæ *Quæſt. Med. Legal. l. 7. Tit. 1. q. 1. n. 35.* De monſtris vero *Acephalis* Obſervationes collectas lege etiam apud Bonett. *Medic. Septentrional. Collatit. l. 1. ſect. 2. c. 1. p. 15. ſeqq.*

ACERATOS, ἀκήρατος, h. e. *incorruptus*, ſincerus, purus. Uſurpatur de humore apud Hipp. *l. de Affect. XLVI, 6.* Dicitur & ἀκηράσιος, ἀκήριος, i. e. *incorruptibilis*, Foeſ. *p. 16.*

ACERBUS, στρυφνός, vide *Stryphnos.*

ACERIDES, ἀκηρίδες (male ἀγκηρίδες, monente Foeſ. *p. 16.* & C. Hofmanno *in notis* ἀνεκδότοις *ad Gal. 3. de iis q. in med. t. 14.*) vocarunt *Emplaſtra*, *quæ carent cera.* Tale etiam legitur apud Gal. *4. de C. M. P. G. c. 14. fin.* Talis eſt compoſitio decantatiſſima, quæ *Emplaſtrum Norimbergenſe & Irnſingerianum* ab autore vocatur.

ACEROSUS, idem, quod *Furfuraceus*, πιθυρηνός, Epitheton panis viliſſimi, qui omnium minime nutrit. Dicitur & *Canicaceus* a *canicis*, ſive furfure farinaceo. Ionſton. *Synt. Med. p. 45.*

ACESIS, ἄκεσις, idem, quod ἄκος, *medelam, curationem* ſignificat. Hippocr. *de præcept. l. 3. VI. 10.* Verbum ἀκέεσθαι, *mederi*, ſanare, quod legitur *1. de fract. t. 34.* Hinc & ἀκεστος, *ſanabilis*, vocatur, quo aliquoties uſus Hipp. ut & oppoſito ἀνήκεστος, *incurabilis*, *3. de artic. t. 103.* Foeſ. *d. l.* ἄκεσις quoque dicitur Medicis ſpecies *Chryſocollæ factitiæ* ex pueri urina, quæ medicinæ uſibus inſervit. Gorr. *in definit. ex Plin. l. 33. c. 5.* item Aceſia ἀκεσία ſanatio, & ἀκεστὸν, quod ſanationi conducit. Erotianus.

ACESTORIS, ἀκεστορὶς, dicitur *medicatrix*, Hippocr. *l. de flat. l. 8.* & contracte ἀκεστρὶς pro *obſtetrice* ponitur, *l. de Carn. in fin.*

ACESTRA, ἀκέστρα, acum ſignificat, ſicut ex *Onomaſtico Latino-Græc.* Vulcanii demonſtrat Rhodius *in Diſſert. de Acia c. 10. p. 133.* unde ἀκεστὴς *ſartorem* notat, ſicut e loco Xenophontis conſtat, *p. 134.*

ACETABULUM, κοτύλη, κοτυληδὼν, variis gaudet ſignificationibus. I. & quidem generalius denotat *oſſis cavitatem* alterius oſſis caput profundius excipientem. Gal. *de oſſib. in proœm.* Specialius vero applicatur cavitati, quæ eſt in extrema cervicis ſcapulæ parte, caput brachii excipiens Galen. *c. 1. de artic. t. 21.* Græcis ὠμοκοτύλην, h. e. *humeri acetabulum* dici teſtatur Linden. *Med. Phyſiol. l. 2. c. 14. §. 52.* Huic in inferioribus reſpondet ſinus profundior oſſis coxæ, qui femoris caput globoſum excipit, itidem ſpecialiſſime *Acetabulum* vel *Cotyle* dictus a Ruffo *l. 3. de partib. c. 5.* Mundinus *in Anat. pyxidem* appellavit. Papias *vertebram*, quia in ea caput femoris vertitur. Linden. *d. l. §. 107.* II. *Acetabula, Cotyledones*, κοτυληδόνες ab Anatomicis veteribus & recentioribus carneæ moli vel glanduloſæ, quæ in homine *placentæ uterinæ* vel *hepatis uterini* nomine venit, unanimiter attributa ſunt. Quid vero proprie in illa carnea mole vocabulum *Acetabula* denotet, nondum ſatis liquet. Ex Hipp. *5. aph. 45.* nihil certi determinari poſſe videtur, num ipſam totam placentam, an vero vaſorum umbilicalium inſertionem in illam voluerit intellectam? quantum quidem ex Erotiano licet colligere, æque ac Diocles intelligit in utroque latere uteri cavitatem, in qua fœtus nutriatur, quod minus placet Erotiano in κοτυληδῶνες, quem vide. Gal. *in lib. de diſſect. matric. c. 10. & aliis in locis* ſtatuit, *Acetabula* eſſe vaſorum, quæ ad matrices perveniunt, orificia in uteri cavitatem hiantia, quamvis in humano genere potius ***Acetabulares eminentias*** quaſdam (κοτυληδονώδεις ἐξοχὰς,) ſaltem adeſſe ſtatuat, quales etiam recto inteſtino in hæmorrhoidibus eſſe ſolent. Reliquas veterum ſententias collegit Hier. Fabr. ab Aquapendente *de form. fœt. c. 4.* Iung. Foeſ. *Oec. p. 350. ſeq.* Dieterich. *Iatr. n. 472.* Ex recentioribus Harveus *in Additamentis Exercitationum de generat. anim. tit. de Acetabulis*, dixit, eſſe cellulas plurimas exiguæ capacitatis, per carnoſam ſubſtantiam diſperſas, atque albumine ſive materia mucilaginea refertas, magnitudine ſpongiæ majoris, loculamenta non excedentes, inque ſingulas earum totidem vaſorum umbilicalium ramulos tenuiſſimos profunde penetrare, & in iis alimentum

fœtui recondi. An quoque in humano genere *Acetabula* vere occurrant, & olim & hodieque in controverſiam venit, ita, ut ex utraque parte celebres Anatomici & Medici ſteterint & adhuc ſtent, quam litem noſtram facere nec loci hujus eſt, nec inſtituti concedit ratio. III. *Acetabulum*, κοτύλη, ὀξύβαφον, ἐμβάφιον quoque *menſuram pharmacevticam* liquidorum ſignificat: verum & hic de quantitatis certa determinatione diſcrepantes Autorum ſententias videre licet apud Lindenum *Select. Medic. Exerc. XVI. §. 100. ſeqq.* Rhodius *in Diſſ. de Ponder. & Menſ. ad finem* ſcribit: *Acetabulum* continere olei drachmas 18, vini ℥ij & ℈Xij Mellis ℥iij ℈9. P. Zacchias ex Plinio menſuram quindecim drachmarum eſſe ſcripſit. *Quæſt. Medico-Legal. l. 5. tit. 4. quæſt. 2. n. 19.* IV. *Acetabulum* & *Cotyledon* de plantis quoque quibusdam dici ex Dioſcoride & Fuchſio teſtatur Bauhin. *Pinac. l. 7. ſ. 8. & 6. p. m. 285. 287.* Vide plura de vocabulo κοτύλη & κοτυληδόνες apud Foeſ. *Oecon. p. 350. ſeq.*

ACETARIA vocantur opſonia vel condimenta, quæcunque cruda cum aceto, oleo & ſale manduntur, Gall. Salade d' herbes. Quod Brunfelſ. *in ſuo Onomaſtico* exiſtimet, Græcis ὀξύβαφον dici, non videtur accurate dictum. Hoc enim nomen pertinet vel ad vaſculum, in quod acetum infundebatur ad intingendos cibos, vel ad menſuras, Cotylæ quartam partem, i. e. 24 drachmas ſignificans.

ACETOSA eſt nomen plantæ notiſſimæ apud Botanicos. Deinde nonnullis Chymicis vocabulum hoc tribuitur cum adjectivo *Eſurina* Spiritui Veneris, uti legitur in Morley *Collect. Chym. Leidenſ. c. 497.*

ACETUM, ὄξος, dicitur proprie liquor aciditate terreſtriori ac fixiori impræguatus. Schröder. *Pharmacop. Medico-Chym. l. 4. cl. 2. n. 368.* Fr. Hofm. *in clavi ad Schröder. h. l.* De hujus natura & viribus prolixe diſſeruit Galen. *l. 1. de ſimpl. fac. c. 17. ſqq.* Dioſcorid. *l. 5. c. 21.* Iul. Alexand. *l. 18. Salubr. c. 8.* Bruyerin. *de re cibaria l. 10. c. 3.* Generationem vel confectionem *aceti* ex recentioribus egregie deſcripſit etiam Thomas VVilliſ. *de fermentat. c. 7.* Martin. Kerger. *h. t. ſect. 1. c. 10. p. 96. ſeqq.* Ex Noviſſimis Nobiliſſ. D. D. Ioh. Bohn. Lipſienſ. Acad. Prof. Publ. celeberrimus, *in Diſſertat. Chymico-Phyſic. IX. §. 26. ſeqq.* ſtatuens, fieri *Acetum* mediante fermentatione peculiari, non quidem deſtruente ſulphureas particulas, ſed potius involvente & tartareas ſalinas acidas magis magisque recludente & in fluorem cogente; unde & *Acetum* Tartarus liquidus, & Tartarus rurſus *Acetum* ſolidum & ſiccum recte dici poſſit. Iungatur & Nob. D. D. VVedelius *Ph. Acroam. l. 2. ſ. 1. c. 6.* *Acetum portatile* dicitur Tartarus albus ablutus ſiccatus & decies in *aceto* acerrimo infuſus, cujus proceſſus videatur *in Collectan. Chym. Leidenſ.* Chriſt. Love Morley *c. 6. p. 3.* In Chymicis *Acetum* etiam de variis rebus prædicatur. *Acetum Philoſophorum* dicitur *aqua Mercurialis*, quam alias *Lac Virginis* appellant, quo metalla ſolvi perhibent. Sine hoc nihil ſolvitur, nihil deſtillatur, nihil fermentatur. Circa materiam, ex qua fiat, diſcrepant Autores; Alii cum Theophraſto vitriolum; alii teſtudines marinas per ſublimationem & deſtillationem; alii aquam pluvialem ſupra Antimonium putrefactam; alii mel & ſalem Tartari eſſe dixerunt. Rul. & Iohnſ. *in Lexic. Schröder. d. l. l. 2. c. 5.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Compoſiti magis *Aceti* Philoſophorum ſalibus acidis ſulphuris & aluminis aucti deſcriptionem tradidit Iac. le Mort. *Chym. Med. Phyſ. c. 13. p. 137.* Alii Mercurium ipſum poſuerunt, qui & *acetum acerrimum* & *fortiſſimum* aliquoties appellatur à Dav. Lagneo *Harmon. Chym. in cap. 1. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 719. 721. 725.* &c. *Acetum Chymicorum metallicum* fieri ex rore Majali, vel hydromelite addito ſtibio loco fermenti notavit Libavius *Syntagm. Arc. Chym. l. 6. c. 8. & l. 7. c. 22.* Deſcriptionem etiam *Aceti* omnia ſolventis ex Iſaaco tradidit *l. 8. c. 9.* Ex hac varietate deſcriptionum an certum effectum ſperare aut promittere licebit? Mihi ſane non videtur. *Acetum radicale* eſt *acetum* deſtillatum ex ſua radice vel matrice: Dicitur etiam Aqua ſolvens, Dorn. Rul. & Iohnſ. Vel *Acetum radicatum* nonnullis eſt liquor ille acerrimus *aceti*, qui abſtracto phlegmate in fundo reſtat. Fit ex Cryſtallis fecum *aceti* deſtillando per retortam cum cohobiis: vel *acetum* vini bonum impone in retortam, deſtilla lento igne phlegma, refunde hoc capiti mortuo ſæpius, & digere in fimo, tandem deſtilla: Et primo quod erit ſeorſim, cape, quod poſterius igni fortiſſimo prolicitum prodit, eſt *acetum radicatum.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.* *Acetum amineum* eſt album. Iohnſ. *Acetorum* in Pharmacevticis uſualium, qua ſimplicium qua compoſitorum, hiſtoriam & catalogum vide *in Diſpenſatoriis Norimbergenſi, Auguſtano, Londinenſi, aliisque*, nec non in Schröd. *l. 2. c. 37.* Iac. le Mort. *Pharmac. Medico-Phyſica c. 20. p. m. 146. ſeqq.* *Acetum Eſurinum* Zwölferi eſt ſpiritus Veneris Cryſtallis viridis æris paratus, de cujus examine legatur idem *Chym. Med. Phyſ. c. 17. p. 214.* Deſcriptiones diverſas Aceti Antimonii juxta D. de Mort, Febure & Vreesavk, videre licet in D. Helvici Iunken *Lexico Chymico-Pharmacevt. Part. 1. ſtatim ab initio pag. 1. 2. 3.* nec non Acetum deſtillatum parandi modos *p. 3. & 4.* Verbum *Acetare* legitur apud Apulejum *de medicam. herbar. c. 3.* quod expoſuit Gabr. Humelberg. in acredinem verti, qualis eſt in *aceto.* Item ſignificat commovere, agitari. *comm. ad ill. loc. p. 49.*

ACHARISTUM, ἀχάριστον, dicitur confectio contra catarrhos a cauſſa frigida & difficilem reſpirationem, ita vocata, quod ſit gratis & ſine munere danda, cujus deſcriptio extat *in Antidotario* Nicolai, *operibus Meſuæ annexo fol. mihi 371.*

ACHATES, ἀχάτης, dicitur gemma, quæ ex fluvio Siciliæ ejusdem nominis, in quo primum reperta fuit, nomen adepta, coloribus & rerum imaginibus, quas ab ipſa natura formatas repræſentat, valde varians. Ejus virtutes dicuntur eſſe, venenis reſiſtere, præſertim viperino, ſitim ſedare, viſui prodeſſe, reddere facundum & diſertum.

tum. Plura de *Achatis* historia & variis speciebus legantur apud Andr. Chioccum *in Musæo Calceolariano sect. III. p. 246. seqq.* pluribus.

ACHEIR, ἀχεὶρ, vide *Demanus.*

ACHILLEVS, ἀχίλλειος, ἀχιλλῆς, epitheton denotans *magnum*, plenum & optimum. Desumtum ab *Achille* quodam, qui agricola Babronius fuisse dicitur. Legitur apud Hipp. *l. 3. de morb. XXX. 4. & XXXI. 4.* & apud Theophrast. *hist. pl. l. 8. c. 10. de causs. plant. l. 3. c. 26. & 27.* vide & Foës. *Oec. p. 114.*

ACHLYS, ἀχλὺς, vel significat *aeris caliginem*, & turbationem, cujus crassamentum est medium inter nebulam & nubem, crassius nebula & nube tenuius. Gal. *c. 2. in 1. prorrhet. Hipp. t. 11.* Vel in specie ita dicitur *oculorum caligo* quædam & obtenebratio, ex levi & superficiaria exulceratione nata, nigrum pupillæ occupans. Galen. *in def. Medic.* & Aetio *l. 3. tetrab. 2. c. 25.* In qua significatione acceptum legitur & apud Hipp. *l. 2. Prorrhet. XXIIX. 33.* Dicitur & ἀχλυώδεες τῶν ὀφθαλμῶν *Coac. t. 218.* cui opponitur ἡ καθαρότης, *puritas* oculorum, *t. 217.* Ægri quoque ἀχλυώδεες *Caliginosi* vocantur, quorum oculi tenebris & caligine obducuntur. *Coac. t. 35.* Venti quoq; talem *caliginem* inferentes vocantur ἀχλυώδεες *3. aph. 5.* Metaphorice etiam ἀχλὺς sive *caligo* utero attributa legitur *l. 2. de morb. mul. LVII. 2.* Confer ad Foës. *p. 115.* Dieter. *n. 144.* Linden. *Sel. Med. Ex. IV. §. 92.* Erotianus definit: Ἀχλὺς λέγεται ποιάτις ἀμαύρωσις καὶ σκοτία περὶ τὰς ὀφθαλμὰς. Ἀχλὺς dicitur quædam obscuritas & caligo oculorum. *in voce* ἀχλυῶδες.

ACHMADIVM, *Achimadium*, corruptum ex Arabico *Achman* vel *Achiman* vocabulum denotans *Antimonium.* Fallop. *tr. de metall. & fossil. c. 29. p. Tom. I. Op. p. m. 332.*

ACHNE, ἄχνη, significat I. *lintei ramentum*, aut *lanuginem* derasam, ex qua penicilli & turundæ vulnerariæ aut concepta linamenta fieri solent. In qua significatione aliquoties legitur apud Hipp. *in Mochlico statim in principio 2. de artic. t. 45. l. 1. de morb. mul. XXXV. 3. l. 2. h. t. LXI. 17.* conf. Erotianus. II. tribuitur hoc nomen ἄχνη *sordibus oculi* instar lanuginis inarescentibus *l. 6. Epid. f. 1. t. 23.* Vnde & ἀχνῶδες ὄμμα. i. e. *lanuginosus* oculus vocatur, *Coac. t. 225.* quamvis alii ἀχλυῶδες legant. III. dicitur etiam de tenui aquarum & *maris aspergine* vel spuma, *l. de intern. aff. I. 21.* Adde Foës. *d. l.*

ACHORES, ἀχῶρες vocantur *manantia ulcera cutis* in capite & genis infantum plurimis ac minimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus tenuis & glutinosa effluit sanies. Huic morbo affinis est *Favus* & *Cerion*, de quibus infra suis literis. Vide Gal. *l. 1. de Comp. Med. sec. loc. c. 8.* Iung. Sennert. *Med. Pr. l. V. Part. 1. c. 32.* Generantur *Achores* ex salso nitrosoque succo cum portionibus glutinosis misto, quem pituitam salsam vocavit Paulus Barbette *Chir. Part. III. l. 2. c. 2.* Videatur & Foës. *p. 116. seq.* Vocatur & ab aliis *Crusta*, *Lactea*, *Lactumen*, *Tinea*, præsertim, si *Achores* diutius durent & tardius ad curationem disponantur. Vide *Tinea.* VValther. *in Sylv. Medic. p. 14. & p. 789.* ubi plures Autores collegit, quibus ex novissimis jungi poterit Iunken *Chym. Exp. Cur. Part. II. f. 2. c. 2. p. 810. seq.*

ACHORISTOS, ἀχώριςος, h. e. *inseparabilis.* Dicitur de accidentibus, symptomatibus, & signis, quæ dispositionem secundum vel præter naturam semper comitantur. Ita mollities humidi, durities sicci dicuntur *inseparabilia.* Galen. *l. 2. de Temp. c. 4.* Ita actionum integritas est sanitatis accidens *inseparabile.* Dolor lateris punctorius symptoma inflammationis pleuræ, quæ alias Pleuritis vocatur, *inseparabile, &c.*

ACHROI, ἄχροοι, fere iidem, qui λειφαιμοι dicuntur, *decolores* homines, pallidi & sanguine defecti, apud Hipp. *4. de R. V. I. A. t. 115.* cujus textus notatu digni expositionem dedimus *in Remoris ac Impedimentis Purgationis Ex. IV. & V.* in specie vero horum vocabulorum explicationem legere licet *Ex. IV. th. 29. 30.* Caussæ hujus coloris defectus possunt esse variæ, cum quidam *exsangues* esse possint & decolores a nativitate; quidam vi morbi; alii ob nimiam evacuationem prægressam.

ACHYRON, ἄχυρον, *paleam*, *festucam*, præsertim frumentorum significat, Hipp. *I. Prognost. t. 123. de nat. mul. XXIX. 63. 166.* Sed & exterius putamen in semine cucumeris ita vocatur, *l. 2. de diæt. XIV. 17.* Hinc ἀχυρώδης ἄρτος, *panis acerosus* vocatur, qui plurimas habet *paleas* admixtas, vel solis *paleis* constat. Foës. *p. 116.* & ἀχύρωσις dicitur *ratio commiscendi paleas cum argilla* aliove luto ab hirundinibus nidum ita conficientibus excogitata. Aldrov. *l. 17. Ornith. c. 16.*

ACIA legitur quidem apud Corn. Celsum *l. 5. de medic. c. 26.* de glutinatione vulnerum attribuens suturæ & fibulæ, quæ utraque applicanda labiis vulnerum, ut non tantum cutem, verum etiam aliquid de carne apprehendant, quo fortius hæreant, nec cutem abrumpant. Et utramque optimam esse ex acia molli, non nimis torta, quo mitius corpori insideat. Quid vero vocabulum hoc significet, non certo constat. Guil. Pantinus *in Not. ad h. l. p. m. 435.* fortassis acu legendum esse putat. Verum quomodo acus mollis dicenda? Barthol. Castell. exposuit per filum per foramen acus trajectum, quo vel partes corporis dissectas inter se committere, vel caput fasciæ subjectis partibus assuere consuevimus, provocans ad filum & nodum ῥάμμα καὶ ἅμμα apud Gal. *C. 2. de iis, q. in med. f. t. 7.* Adde Foës. *p. 550.* Enimvero licet hæc expositio suturæ applicari posset, minus tamen ad fibulam quadrare videtur. Quomodo Ioh. Iacob Chifletius *in libell. de Acia Celsi propriæ significationi restituta*, & Ioh. Rhodius *in Dissertatione de Acia ad Celsi mentem*, qui magno apparatu omnia congessit, quæ modo aliqua ratione huc faciunt.

ACICYS, ἄκικυς, vocatur *infirmus*, debilis, cui κικὺς, h. e. *robur* ad motionem non inest. Legitur apud Hipp. *l. 4. de morb. XVI. 28.* Iunge Foës. *p. 16.*

ACIDA *Bilis*, vide *Bilis atra* & *Melancholia.*

ACIDA *Pituita*, vide *Pituita.*

ACIDITATIO, vocatur symptoma ventriculi, quando vinum assumtum in illo acorem contrahit, quod in hypochondriacis contingit. Phil. Hœchstetter. *Part. II. Observat. rar. Dec. V. Casu I. in Schol. & Casu II. in Schol.*

ACIDNOS, ἄκιδνος, quasi ἄκινος, idem, quod ἄκικυς, *infirmum*, virium alacritate privatum significat apud Hippocr. *l. 1. de morb. mul. XXVII. 3. de nat. pueri XXXVII. 5. præcept. VII. 14.* Iunge Foës. *d. l.*

ACIDULÆ (Græcum Latino respondens apud veteres non occurrit: comprehendi tamen debent sub iis aquis, quas Hipp. *l. de A. Loc. & Aq.* vocat τὰ πηγαῖα ὕδατα, item ἁλυκὰ, & Gal. *l. 1. art. cur. ad Glauc. c. 9.* & alibi, τὰ ὕδατα ἁλμώδη, νιτρώδη, θειώδη, marinas, nitrosas, sulphureas &c.) sunt aquæ medicatæ metallicæ actu frigidæ (ad differentiam *Thermarum*, de quibus infra *in lit. T.*) acidi magis vel minus saporis, mineralibus plerumque ferri, vitrioli, nitri, aluminis, quandoque etiam auri essentiis in terræ abysso imprægnatæ. Duo igitur iis insunt: Mineralis substantia, ceu pars potior: & Phlegmatis liquor, seu aqua substantiæ minerali vehiculum præbens. Schröder. *Pharm. Medico-chym. l. 3. c. 3.* Essentiam mineralium consistere in subtilissimis mineralium variorum particulis & spiritibus ex actione & reactione in Martem vel pugnam ortis, quæ caussa etiam, quod acidulæ sint potandæ ex ipso vivifico fonte, vel scaturigine ipsa, recte docet Fr. Hofm. *in clav. ad h. Schröd. l. p. 144.* Dividuntur in *Naturales*, quas Galenus appellat αὐτοφυῆ, sponte natas, *l. 1. de S. F. c. 17.* Hipp. *6. l. 6. Epid. s. 4. t. 19.* ὕδατα ἀτεχνέα, aquas arte carentes; & *Artificiales* sive artificiosas, τεχνικῶς κατασκευασθέντα, Gal. *comm. ad d. l. Hipp.* Schröder. *d. l. c. 17.* Fr. Hofmannus *in Clav. ad h. l.* Historiam & catalogum variarum *Acidularum* videre licet apud Tabernamontan. in suo vernaculo libro, *Thesaurus Aquarum* inscripto, ut & Ioh. VVeker. *Antidotar. Spec. l. 1. sect. 3.* ubi sub nomine *Balnearum* & internas acidulas complectitur. In specie de *Acidulis* Helvetiæ legatur Ioh. Iac. VVagnerus *in Histor. Helvetiæ Curios. sect. 3. art. 8. p. 103. seqq.* Ex recentioribus Arcanum *Acidularum* prodere tentavit Petr. Giurius, uti extat in *Actis Erud. Lips. 1682.*

ACIDUS, ὀξὺς, quid significet, sensibus magis perspectum est, quam ut verbis exprimi commode possit. Ejus tamen hodieque in medicina frequentior applicatio tricas peperit non paucas. Quas ut breviter pro instituti ratione expediamus, *Acidum* accipitur vel de qualitate quadam gustatili, qua præternaturali, in humoribus, alimentis, medicamentis occurrente, cujus virtus juxta Galenum quidem consistit in hoc, quod mordicet absque calefactione, & vis fermentandi quoque insit, *l. 1. de S. Fac. c. 37* item, quod natum sit incidere, extenuare, dividere, farctuque liberare, perpurgare citra excalfactionem, *l. 5. c. 26.* Enimvero insufficiens hæc est enumeratio. Hinc recentiores recte quoque *Acido* cuidam tribuerunt vim congelandi, coagulandi, figendi, incrassandi, obstruendi, fermentationem cohibendi, & ita frigus totius corporis, pallorem & infirmitatem efficiendi, quatenus nimirum *Acidum aliud* in fixis, vitriolaceis, aluminosis portionibus; *aliud* vero in nitrosis, volatilibus consistit. Vel ex principiis Philosophiæ Cartesianæ *Acidorum* particulæ, modo gladiolis, modo novaculis, modo acubus & aculeis, modo etiam cuneolis assimilantur, unde & *Antacida* varia esse debent, Dolæus *Encyclopæd. Med. l. 1. c. 3. §. 19. p. 53.* Vel sumitur pro principio quodam salino constitutivo & substantiali omnium corporum naturalium, ita ut una cum altero, quod *Alkali* appellant, ad constitutionem rerum naturalium in initiis earum tum in mixti partibus concurrere nonnulli modernorum docuerint, quæ sententia etiam tantum invenit applausum, ut in multorum scriptis Medicis nil nisi *Acidum* & *Alcali* ferme legatur; Imo non modo naturalium rerum, sed & præternaturalium, morborum puta caussarumque morbificarum originem ex illis duobus deducere non veriti sint. Qua de caussa etiam palmaria Medicinæ objecta & Architectonica Naturæ instrumenta appellata fuerint. Enimvero quantis commentum hoc ingeniosum adhuc scateat tenebris obscurissimis, evidentissimis contra quandoque contradictionibus, cuilibet, cujus animus novitatis vanæ cupidine non præoccupatus & occœcatus fuerit, legenti recentiorum, videlicet Takenii, Svvalbe, Davidis de Beke, Barneri, aliorumque scripta, nullo negotio patebit: ita ut idem judicium, quod Galenus quondam de Chrysippi scriptis tulit, de his quoque ferre salva veritate liceat: Oportet ter & quater multo cum otio, studioque & diligentia non mediocri perlegere, atque ita demum credere, id in illis reperiri, quod in proverbio est, cum ajunt: *Nihil apprehende & fortiter tene:* Adeo ænigmata sunt mirabili quadam obscuritate perplexa, *l. 3. de Hipp. & Plat. Decr. c. 4.* Quid? quod jam insufficientiam horum principiorum agnoverit & fassus sit D.D. Iohannes Bohnius *in Epistola ad D. Langelottum publice edita.* An *aciditas* naturalis in fermento ventriculi chylificante & succo pancreatico occurrat, etiam hodieque in dubium vocatur. Enimvero nostri non est instituti, controversias has ventilare aut dirimere. *Acidum* quoque dicitur de quibusdam Chymicis medicamentis v. g. Acidum Tartari scil. simplex, quod convenit cum Crystallis Tartari. Vnde composita Acida v. g. Acidum Tartari aluminatum, Acronium, Cinamomeum, Rubrum, apud Rolfink. *Chym. 1. a. f. 1. l. IV. s. 1. Art. 1. c. 8. seqq.* Igitur de *Acido* ἅλις σπουδῆς.

ACIES, ἀκὶς, quid communiter significet, ex aliis Lexicis notum est. Io. Rhodius pro sua ingenii acie, sæpe nimis curiosa & superflua, Medicam ei tribuit significationem,

quam e diversis Latinis probatis autoribus, etiam Medicis, Cæsalpino, Claudino, probare conatur, quod *Acies* sit *Chalybs*, Græce στόμωμα, dicta a Chalybibus, primis ejus inventoribus, seu ferrum, igne fusionis vehementissimo depuratum, ad argenti albedinem maxime accedens. Verum sit ita: cui bono autem ista est notitia, siquidem manet nihilominus in foro Medico minus usitata, tropica & sensum magis obscurans, quam declarans? In alio Lexico hanc *Aciei* significationem confirmatam vidi autoritate Plinii, absque tamen allegato loco: postquam vero Plinium evolvi, nullibi de chalybe egisse observavi; de ferro vero *lib.34. H.N. c.14.* ubi quidem *Aciei* bis terve mentio fit, sed quod chalybem significet, reperire non potui.

ACINESIA, ἀκινησία, Latine *Immobilitas*, generaliter quid significet, notius est, quam ut opus sit prolixa expositione; videlicet *Motus privationem* vel motum localem abolitum. Specialiter vero Galeno ita dicitur *media illa quies*, quæ systolen & diastolen pulsus intercedit, *l.1. de diff. puls. c.7.* Vocatur & ἡσυχία, ἠρεμία i.e. *Quies.*

ACINOSA *tunica*, eadem quæ *uvea*, ῥαγοειδὴς, vide *Oculus Rhagoides.* Dicitur & *Aciniformis* apud Ingrassiam *Comm. in Avic. de Tumor. p. n. p. m. 292.*

ACINUS, σαφυλὴ, ῥὰξ, vide *Staphyle. Cion.*

ACIS, ἀκὶς, vocatur *cuspis* teli vel sagittæ, & pertinet inter caussas vulnerum: Unde aliquoties legitur apud Hipp. *l.5. Epid. XX. 2.4.5. XXI.6.* Iunge Foës. *p.17.*

ACMASTICOS, ἀκμαςικὸς, epitheton febris, quæ & *Homotonos*, ὁμότονος dicitur, *Synochi species*, quæ similem servando effervescentiam continuam ad finem usque terminatur. *Epacmastica* vero, ἐπακμαςικὸς σύνοχος appellatur, quando continuo crescendo procedit: E contra παρακμαςικὸς, *paracmastica* febris, quæ decrescendo movetur, ex Gal. *l.9. Meth. med. c. 4.*

ACME, ἀκμὴ proprie significat, juxta Etymologici Autorem, *summam ferri aciem*, quasi ab ἀκὴ acies, vel ἥκη, quod ab ἥκω, *venio*, descendit, quia omnia penetrat. Igitur ἀκὴ dicitur & pleonasmo literæ μ, ἀκμὴ. Verum hæc significatio non est hujus loci. Ab hac tamen dependet altera generalior tralatitia, quando summum uniuscujusq; rei *vigorem* & incrementum denotat. *Vigor* enim dicitur, quasi *vis agendi*, & *Vigentes*, quasi *vi agentes*, virtute pleni. Hinc *vigor* corporis, *vigor* ætatis sæpe legitur apud Autores. Est vero *Vigor ætatis* nihil aliud, quam *stata ætas* Scaligero *in Poëtic.* media inter juventutem & senectutem, in qua promtitudo ad actiones motusque & robur corporis vigent. Galen. *l. 1. de san. tu. c. 2.* Leonicenus reddidit *Constitutam*, alii *Constantem*, alii *Subsistentem* vocarunt. Inde translatum vocabulum ad alia omnia summam perfectionem adepta, quin & ad ipsos morbos. Sic enim Medici tertium morborum tempus ἀκμὴν, *statum vigorem* appellant, in quo summum habent impetum, & causa eorum *viget*, floretque vis mali, unde Herotianus ex mente Hippocr. Ἀκμὴν πάθυς definit, quod sit præsentia signorum magnitudinem morbi ostendentium; qui idem Hippoc. per ἀνθεῖν, *florere*, eleganti metaphora expressit *statum morbi* vel *vigorem*, *l. 2. Epid. f. 1. n. 24.* Vide sis Linden. *Sel. Med. Ex. XII. §. 83. seqq.* De voce vero ἀκμὴ consule etiam Foës. *p.17.* Dieter. *Iatrei n. 29.*

ACNE, ἄκνη. vide *Ionthos.*

ACNESTIS, ἀκνηςις, dicitur pars illa sub scapulis, ubi spina medium dorsum efficit in quadrupedibus. Pollux *l. 2. c.3.* medium τῆς ὀσφύος, i.e. lumborum denotare scripsit.

ACO, AQUO, σάραχος, *Sarachus*, *Sarachinus*, *piscis* est apud Epirotas, & Insubres frequens, nec non in lacu Comensi, cujus descriptio habetur apud Aldrov. *l. 5. de pisc. c.58.* Inter cibos sat probos rite præparatus commendatur *ibidem.*

ACOE, ἀκοὴ, vide *Auditus.*

ACOELIOS, ἀκοίλιος. *q. d. Deventris.* h.e. ita extenuatus, ut ventre quis carere videatur. Galen. *l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.*

ACOETOS, ἄκοιτος, epitheton mellis, quod per se fluit, ut mustum & oleum apud Plinium *l. XI. H. N. c. 15.* & maxime laudabile est.

ACOLASTOS, ἀκόλαςος, Ethicum potius, quam Medicum, significans, *petulantem*, *lascivum.* In qua significatione & de moribus sumitur ab Hippocr. *l. 4. Epid. VII. 7.* Adde Foës. *d. l.*

ACONE, ἀκόνη, *cos*, *pila* vel *mortarium.* Legitur apud Hipp. in utraque significatione, *4. de R. V. I. A. 1. 123. & l. de visu III. 7.* Foës. *dict. l.* vide *Cos.*

ACONION, ἀκόνιον, Latine *Coticula*, Diminutivum Cotis. Dicitur & de medicamento ophthalmico, in quo medicamenta dura & solidiora, gemmæ multæ atque ebenum ad cotem atteruntur, ne oculum lædere queat. Gorr.

ACONTIAS, ἀκοντίας, vide *Cenchrias.*

ACOPON, ἄκοπον, dicitur omne id in genere, *quod lassitudinem*, κόπον, *tollit.* In qua significatione usus Hippocr. *2. aph. 48.* Vide Dieterich. *Iatr. n.30.* In specie translatum vocabulum ad *medicamenta Topica*, quæ illitu blando lassitudinem ex multo vehementiq; motu corporis & laboribus obortam tollere valent. Tandem usus paulatim nomen hoc extendit etiam ad alia medicamenta lassitudini tollendæ non dicata, similem saltem linimenti vel olei consistentiam habentia. Gal. *l. 7. de C. M. P. G. c. 11. seqq.* jung. Foës. *d. l. & p.18.* Gorr. *in defin.* Gemma quoque aliqua *Acopis* Plinio vocatur *l. XXVII. H. N. c. 10.* ideo, quod cum illa oleum fervefactum perunctis lassitudinem solvat.

ACOR, ὀξύτης, communiter idem est, quod *Aciditas.* In specie tamen Galeno ita dicitur species *corruptionis acidæ alimentorum* in ventriculo, unde acidi ructus proveniunt, juxta Gal. *l. 5. de Us. part. c. 4.* Sunt vero alimenta illa corruptelæ acidæ obnoxia frigidiora magisque pituitosa. *l. 3. de symtom. causs. c. 1.* Cæterum *Acori* in ventriculo naturali multum tribuisse Helmontium, patet *ex tr. Pleura furens. num. 14.* id quod intelligendum de fermento ventriculi acidiusculo, si rite se habuerit.

buerit. Vide Rolfink. *Ord. & Meth. Med. Spec. l. 2. ſ. 2. c. 14. 15.* quamvis & hodieque ſint, qui *acorem* fermenti pernegent, & inter non Entia referre non dubitent.

ACORDINA, id eſt, *Tutia Inda*, Rul. *in Lex.*

ACORIA, ἀκορία, emphaticum hoc vocabulum legitur in aurea ſententia Hippocr. *l. 6. Epid. ſ. IV. t. 20.* ἄσκησις ὑγείης, (vel juxta Foeſ. ὑγιής) ἀκορίη τροφῆς, ἀοκνίη πόνων. h. e. Exercitatio ſanitatis vel ſana eſt, veſci citra ſatietatem, & impigritas vel alacritas ad labores. Et hic verus eſt ſenſus atque genuinus. Quare mirandum, quod accuratiſſimus alias Interpres Hippocraticorum vocabulorum Foeſius *in Oec. p. 18.* quemadmodum & Henr. Stephan. *in Theſauro*, vocaculum hoc verterint per *inſatiabilem* edendi cupiditatem & inexplebile ciborum deſiderium. Quid dictu abſurdius, quam hoc, quod exceſſus cupiditatis ciborum nunquam non vitioſus, cum Bulimo & Appetentia canina coincidens, faciat ad exercitationem vel conſervationem ſanitatis? Sic bonus ſæpe dormitat Homerus.

ACOS, ἄκος, idem, quod ἄκεσις i. e. *auxilium*, medela. Huic opponitur ἄχος, *nocumentum*, exitium. Vide *Aceſis.*

ACOSMIA, ἀκοσμία, Galeno dicitur in ſpecie *inordinatio*, vel ἀταξία dierum criticorum in febribus, quemadmodum κόσμος eorum ordinem ſignificat, Gal. *c. 3. in prog. Hipp. t. 7.* Alias & Calvi dicebantur ἄκοσμοι, teſte Polluce *l. 2.* quia ſublatis capillis humani capitis tota pulchritudo flacceſcit. Keuchen. *ad Samonic. p. 118.*

ACRÆPALOS, ἀκραίπαλος i. e. *crapulam prohibens* & impediens. Dioſc. *l. 1. c. 25.* Gorr. Vide *Cræpale.*

ACRAI, vox Arabica denotans *titillationem genitalium* in utroque ſexu, frequentius in muliebri, cum tenſione ſpaſmotica vaſorum ſpermaticorum & inflatione ventris, nec non ſudore frigido. Dicitur & *Araſcon, Arſatum, Brachuna.* Species Satyriaſeos eſſe creditur ab Interpretibus. Avic. *l. 3. fen. 21. tract. 1. c. 5. & 6.*

ACRASIA, ἀκρασία apud Hipp. ſignificat *incontinentiam* circa cibum, potum, & rem genialem, imo & circa cæteras res non naturales, *l. de Humor. III. 110.* & alibi. Dicitur alias & ἀκολασία, Gal. *l. 5. de ſan. tu. c. 1. fin.* In quibusdam locis ἀκρασία quoque denotat *debilitatem* partis & impotentiam, & ita coincidit cum vocab. ἀκράτεια, de quo paulo poſt. Ita *in Coac. t. 164. l. de int. aff. XXXVI. 7. l. 4. Epid. VI. 5. & alibi.* Vide Foeſ. *p. 18.*

ACRATIA, ἀκράτεια, *impotentiam* debilitatem & inefficacitatem ſignificat apud Hipp. *Prorrhet. l. 1. ſ. 3. t. 60. Coac. t. 477. 5. aph. 16.* & paſſim ſæpius, quæ loca collegit Foeſ. *d. l.* ibi & adjectivum ἀκρατής pro debili accipitur & impotente *3. aph. 12. 7. aph. 40.* Aliquando vero ſumitur exceſſive utrumque, & coincidit cum ἀκρασία, *incontinentia*, quando cupiditas affectuum vincit hominem, ita ut a concupiſcentia ſola trahatur, ſequente illam, tanquam ancilla, ratione, Gal. *l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 2.* Vide Dieter. *n. 31.*

ACRATISMA, ἀκράτισμα, ἀκρατισμός, eſt *ſpecies jentaculi* veterum Græcorum, quando ſolo pane in mero macerato veſcebantur, de quo lege Lang. *l. 1. ep. 55.* & Linden. *S. M. Ex. IX. §. 65.* qui ex Dorotheo *doctr. 18.* βυκκάκρατον, *buccam mero intinctam* appellari ſcripſit.

ACRATOS, ἄκρατος, i. e. *merus* ſincerus, non mixtus. Vide *Merus.*

ACREA, ἄκρεα, ἀκρωλέα, idem, quod ἀκρωτήρια. Vide *Acroteria.* Legitur apud Hipp. *1. Prorrh. ſ. 2. t. 8. l. 1. Epid. com. 2. t. 28. & 75. l. de Humid. uſ. IV. 13. V. 3. &c.* Vide Foeſ. *p. 21. ſeq.*

ACRESPERON, ἀκρέσπερον, *ſummam veſperam* ſignificat, h. e. incipientem, apud Hipp. *l. 7. Epid. XIV. 10.* Foeſ. *p. 22.*

ACRETOPOSIA, ἀκρητοποσία, hoc eſt, *vini meraci*, cui nihil admixtum eſt, *potio.* Hipp. *6. aph. 31.* Videatur Dieterich. *in Iatr. num. 13.* Vt autem uſus hujus in oculorum doloribus locum habeat, obſervanda eſt Velſchii cautela, ut nimirum præcedat purgatio in cacochymia urgente & venæſectio in plethora, *Notis ad Ierem. Martii Obſerv. in Sylloge.*

ACRIBES, ἀκριβής, *exquiſitum, accuratum*, exactum ſignificat, ἀκρίβεια, exactam accuratamque rationem. Vtrumq; legitur aliquoties apud Hipp. v. g. de aëre uſurpatur *l. de Morb. ſacr. XVII. 12. de febr. 4. aph. 59. de diæta 1. aph. 5. de remediis. 1. aph. 6.* Legitur & apud Gal *l. 1. ad Glauc. c. 8. l. 14. M. M. c. 3.* Confer. ad Foeſ. *p. 22.* Dieterich. *n. 34.*

ACRIMONIA, ACRE, δριμύτης, δριμύ. Vide *Drimys.*

ACRIS, ἀκρίς, proprie & ſtricte *ſummitatem montis* vel *cacumen* ſignificat. Per translationem etiam de prominentia oſſium accipitur apud Hippoc. *1. de artic. t. 63.* Foeſ. *d. l.* Deinde ſignificat etiam *Locuſtam*, de quo infra in *Locuſta.*

ACRISIA, ἀκρισία, apud Hipp. ſumitur duplici ſenſu: vel quatenus ſignificat *nullam criſin* aut nullum morbi judicium futurum, vel *malam criſin*, Gal. *c. 2. in l. 1. Epid. t. 46.* quamvis accurate loquendo poſterior ſignificatio ſit incongrua, & potius ab illa phraſi abſtinendum eſſet, quandoquidem *mala criſis* cum naturæ robore non poteſt conſiſtere, quod tamen ad *Criſis* formalem rationem requiritur. Vide *Criſis.*

ACRITOS, ἄκριτος, duo ſignificat I. *Temerarium, abſque ſolutione Critica* & præter rationem. In qua legitur apud Hipp. *l. 1. Epid. ſ. 1. t. 36. l. 1. Prorrhet. ſ. 3. t. 10. &c.* II. ſignificat *Concretum*, congelatum v. g. ita ſumitur de gelu, exponente ita Foeſ. *p. 23.*

ACROASIS, ἀκρόασις, idem, quod ἀκοή, *auditionem* vel actum audiendi ſignificat. Hipp. *in Præcept. IX. 25. & jurejurand. I. 18.*

ACROBYSTIA, ἀκροβυστία, vide *Acropoſthia.*

ACROCHIR, ἀκρόχειρ, vel ἀκρόχειρον, dicitur ab Hipp. & Gal. *ſumma & extrema manus*, cujus termini ſunt ulna cum radio, & extremi digitorum apices. Dividitur in tres partes minores: Carpum ſeu Brachiale, Metacarpum ſ. Poſtbrachiale, & Digitos. C. Hofm. *in argum.*

gum. ad Gal. l. 1. & 2. de V.P.n. 14. Fallop.*expos. de Ossib. c. 27. Tom. I. Oper. p. m. 521.*

ACROCHIRESIS, ACROCHIRISMOS, ἀκροχείρησις, ἀκροχειρισμὸς, ἀκροχειρίη, dicitur species luctæ vel exercitationis, quando duo summis manibus inter se colluctantur & sese raptant citra reliqui corporis congressum. Meminit hujus luctæ Hipp. *l. 2. de diæt. XLII. 17. l. 3. XXIII. 7. XXVI. 32.* Gal. *l. 2. de san. tu. c. 8. & l. 5. c. 3.* Vide & Foeſ. *d. l.* Lang. *l. 1. Ep. 52.*

ACROCHLIARON, ἀκροχλίαρον, h. e. ἄκρως χλιαρὸν, *summe tepidum*, quod est medium exquisite inter frigidum & calidum, significat, apud Hipp. *3. de V. R. I. A. t. 29.* vid. Gal. *comm. ad h. l.*

ACROCHOLIA, ἀκροχολία, (rectius, quam ἀκρηχολία, vel ἀκραχολία, quia Græci compositiones suas per ο μικρὸν conficere solent) significat promptam excandescentiam & iram facilem simulque vehementem. Legitur apud Hippocr. *l. 1. Epidem.* notante Foeſ. *in Oecon. p. 21.*

ACROCHORDON, ἀκροχορδὼν, est genus *verrucarum* dolens *pensile*, & foras prominens, exilique veluti pediculo ceu basi innitens, ad differentiam μυρμηκιῶν vel *verrucarum sessilium*, de quibus infra *suo loco.* Sunt vero *Acrochordones* vitiosi multi succi nutricii ad exteriora & cutim repentis soboles, ex Gal. *3. aph. 26.* Aëtius & Celsus (*l. 5. c. 28.*) describunt, quod sint *verrucæ* duriores sub cute asperiores, callosæ & plerumque teretes, cuti concolores, infra tenues, ad cutim latiores, raro tamen magnitudinem fabæ excedentes, juniores maxime infestantes, sic dictæ, vel quod vertice suo similes sint resectæ chordæ secundum extremitatem, vel quod in imo adeo angustæ sint, ut pendere videantur. Ex ejusmodi verruca nomen Q. Fabio Maximo factum, ut *Verrucosus* diceretur, teste Plutarcho *in Ejus Vita*, & ex veteri inscriptione:

Q. FABIVS MAXV. VERVCOSVS.

Meminit quoque Q. Serenus Sammonicus *c. Verrucis tollendis*:

Interdum existit turpi verruca *papilla,*
Hinc quondam Fabio verum cognomen adhæsit.

Ad quem locum vid. Keuchen. *in not. p. 294.* Adde & Foeſ. *Oec. p. 25.* Dieter. *n. 38.*

ACROCHORISMUS, ἀκροχορισμὸς, dicitur festiva saltatio, & refertur inter exercitia corporis, crurum, manuum & brachiorum propria. Andr. Baccius *de Therm. l. 7. c. 7. p. m. 449.*

ACROCOLIA, ἀκροκώλια, dicuntur Hippocr. & Aristoteli *extremitates membrorum*, nec non edulia ex illis parata, videlicet, aures, pedes, rostra. Loca illius sunt *l. 3. de diæt. XX. 14. XXV. 12. XXVII. 29. l. 2. de morb. mul. LIV. 25.* Hujus vero est *l. 23. probl 40.* Budæus quoque addit χορδὰς καὶ χόλικας, intestina & exta. Celso & Gazæ vertuntur *trunculi.* Talia hodieque ad Gelatinas parandas in re cibaria accipi solent. Cur Erotianus hanc vocem expositione minime egentem judicaverit ceu nimis notam, non video. Confer. ad Foeſ. *p. 23.*

ACRODRYA, ἀκρόδρυα, vocantur in genere omnes arborei fructus, qui alias ὀπωρῶν, Latine *Pomorum* nomine veniunt; in specie vero ii, qui in ambitu putamen habent lignosum, eoque concluduntur, ut sunt Iuglandes, Avellanæ, Castaneæ &c. & *Nucum* καρύων appellatione comprehenduntur. Hipp. generalius saltem accepisse videtur *de Nat. pueri II. 12. & de Humor. IIX. 25.* Hinc recte etiam negavit C. Hofm. vocabulum hoc significare certum fructum, *l. 3. Var. Lect. c. 24.* Δρῦς enim vetustissimis *arbor* est. Idem *com. ad Gal. LL. de V. P. n. 1132.* Iunge Foeſ. *d. l.*

ACROLENION, ἀκρολήνιον, idem quod *Olecranum*, de quo suo loco. C. Hofm. *d. l. ad Gal. de V. P. n. 94.*

ACROMION, ἀκρώμιον, est *summus Humerus*, humerive pars summa exterior & prominens, brachioque hærens. Insuper ea est compactio, qua os scapulæ a spina tenue inchoatum paulatimque plenius effictum ad *Acromii* locum pervenit, ibique brachio connectitur. Alii præter hæc ambo, quæ conjunguntur, tertium os esse inquiunt, quod in hominibus solum deprehenditur, idque *Cataclida*, κατακλεῖδα & *Acromion* appellari existimant a Gal. *de Ossib. c. 14. & l. 13. de Vſ. P. c. 10.* quamvis C. Hofman. *ad h. l. 104.* doceat, Galenum duo hæc vocabula distinxisse, & κατακλεῖδα os parvum scapulæ cartilaginosum significare, ἀκρώμιον vero *summum humerum.*

ACROMPHALION, ἀκρομφάλιον, sic dicitur *pars media umbilici*, de quo infra *suo loco.*

ACROPATHOS, ἀκρόπαθος, dicitur de morbo, qui summam corporis partem aliquam afficit. Usurpatur ab Hippocr. de uteri orificio affecto *l. de superfœt. XIV. 10.* de cancro occulto *l. 2. Prrorhet. XIIX. 9.* junge Foeſ. *Oec. p. 24.*

ACROPIS, ἄκροπις (alii ἀκροαπὶς, vel ἀκρωπὶς) est epitheton *linguæ*, quæ sua ipsius extrema efformare nequit. h. e. propter motus facultatem *inarticulata*, Gal. *in expos. voc.* Hipp. quamvis Foeſ. *in Oec. p. 24.* ex ipsis textibus *Hipp. l. 7. Epid. XXIII. 21. XXVI. 7. & XLII. 49.* potius ad ægrum ipsum pertinere hoc epitheton existimet, id quod minime certum est, cum Hippocr. haud infrequens sit, ipsa nomina affectuum abstracta cum epithetis ægrorum concretis permiscere.

ACROPLOA, ἀκρόπλοα, apud Hipp. dicuntur, *quæ in summo extant*, veluti in superficie innatantia *l. 1. de morb. X. 66.* add Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Foeſ. *p. 24.*

ACROPOSTHIA, ἀκροποσθία, vel ἀκροποσθίη, dicitur *Præputium*, aut summa vel extrema *præputii* pars, glandem penis integens. Idem fere ergo, quod πόσθη. Hæc præputari & resecari solet adhuc Iudæis & Turcis. Legitur hoc vocabulum apud Hippocr. *6. aph. 19. Coac. t. 504. l. 4. de morb. XXIX. 7.* Adde Foeſ. *p. 24.* Gorr. *in Def.* Dieterich. *n. 35.*

ACROPSILON, ἀκρόψιλον, vocatur *membrum in extremitate nudum*, & legitur apud Hippocr. de pudendo in extrema parte denudato, *lib. 4. Epid. XX. 6.* Vide Foës. *p. 25.*

ACROS, ἄκρος, proprie significat *summum, extremum.* Ita dicitur de naso ἄκρη ῥὶς Hipp. *l. 6. Epid. f. 1. t. 3.* alias uno vocabulo ἀκρορίνιον. Vsurpatur & de statu corporis, qui ad summum bonitatis pervenit, *1. aph. 17. de æstate 3. aph. 18.* Per translationem vero etiam id, quod *optimum* est, significat, v. g. Vnguentum Irinum ἄκρον i. e. *optimum* apud Diosc. *l. 1. c. 67.* Hipp. *l. 2. de morb. mul. XXIIX. 4.* Confer. ad Foës. *p. 23.* Dieter. *n. 36.* Derivatio Blancardi ab ἀκρίζω est inepta, cum hoc ceu verbum frequentativum derivetur juxta regulas Etymologiæ a nomine primitivo, ἄκρος.

ACROSAPES, ἀκροσαπὴς apud Hipp. *l. de Alim. IX.* de cibo dicitur, qui in juvenibus *leviter putrescens*, in senibus vero perfecte & ad summum transmutabilis est & offerendus. In quem locum tamen recte animadvertisse videtur Valesius *in Comm. p. m. 243.* hoc Epitheton significare *concoctu facile*, & modum hunc loquendi fluxisse a quodam Medicorum dogmate, quamvis falso, concoctionem ciborum putrescentia quadam perfici. Nam sæpe ex falso dogmate nomina fluunt, quæ ab Autoribus retinentur, etiamsi in illo dogmate non acquiescant.

ACROTERIA, ἀκρωτήρια, alias ἄκρεα, ἀκρωλέα, dicuntur Hipp. *extremæ corporis partes*, videlicet caput, manus, & pedes. Horum refrigerationem in morbis acutis exitiosam esse ob flammæ vitalis, vel per coagulationem sanguinis, vel nimiam conflagrationem prægressam defectionem, docet Hipp. *7. aphor. 1. & 26.* legitur & *2. de R. V. I. A. t. 44. f. 3. t. 33. f. 4. t. 16. 26.* Adde Galen. *in comm. ad illa loca*, & junge Foës. *p. 25.* Dieter. *n. 37.*

ACROTERIASMOS, ἀκρωτηριασμὸς, vocatur extremarum corporis partium, videlicet *manuum & pedum*, vel putrescentium, vel quorum ossa perierunt, per serram *resectio*; cujus modum accuratum vide apud Aquapend. *in Oper. Chirurgic.* & Hildan. *in Tract. de Gangræna & Sphacelo.* Vocabulum vero Græcum sic descripsit Gorr. *in definitionibus.* In aliis vero Lexicis allegatur Dioscorides *l. 7. c. 1.*

ACROTHOREX, ἀκροθώρηξ, vocatur ille, qui *leviter vino inebriatus* est, & opponitur ab Aristotele τῷ μεθύοντι σφόδρα valde ebrio, *l. 3. probl. 2.* Erotian. *in Onomastico* & Foësii *Oecon. p. 275.*

ACSVO est *Corallium rubrum.* Rul. & Iohnson. *in Lex.*

ACTIN, ACTIS, ἀκτὶν, ἀκτὶς, vide *Radius.*

ACTINOBOLISMVS, ἀκτινοβολισμὸς, ἀκτινοβολία, vide *Diradiatio.* Iunge VVillis. *An Brut. Part. 1. c. 15.*

ACTIO, ἐνέργεια, πρᾶξις, idem, quod *Functio, Operatio.* Quandoque late sumitur, quandoque stricte. In lata significatione complectitur & activos motus, vel *actiones activas*, ἐνεργείας δραστικὰς, vel πρακτικὰς, quæ sunt motus agentis, sive motus activi partium organicarum, v. g. Manus *actio* est apprehensio: Pedis, ambulatio &c. & *passivas* παθητικὰς, quales sunt sensuum, quæ fiunt recipiendo species sensibiles. Ita oculi *actio* dicitur visio: Auris, auditus. Sed & *utilitates* & *usus* partium quarundam comprehenduntur, dum quædam membrorum organicorum partes ministrant agentibus, quasi stando in succenturiis, v. g. ut oculus videat, non est satis, illum bene habere, sed & opus est ciliis, superciliis, palpebris &c. uti loquitur C. Hofm. *in Gal. de Vs. P. n. 955.* In stricta vero significatione quamvis in medicina minus frequenti veri motus partium organicarum saltem *Actionum* nomine veniunt. Sunt vero in genere nihil aliud, quam *Accidentia sanitatis & morborum prima*, quæ dispositionem vel facultatem corporis humani ejusque membrorum secundum & præter naturam sese habentem immediate consequuntur, dividunturque in tres Classes; *Naturales*, *Vitales* & *Animales*: secundum Mœbium in *Vitales*, *Animales* & *Genitales*, quarum omnium quædam sunt *Nobiliores*, quædam *Ignobiliores*: aliæ *Publicæ*, aliæ *Privatæ.* Omnino igitur ab *Operibus*, quæ ἔργα vel ἐνεργήματα dicuntur, probe sunt distinguenda, utpote quæ secundam accidentium & symptomatum classem constituunt, contra opinionem Galen. *l. 1. Meth. med. c. 5.* ubi dixit, nihil referre, sive Opus, sive *Actionem* inter loquendum dixeris. De *Actionum* differentiis vide plura in *Institutionibus.* Divisio in *Animalem*, quæ a cerebro, & *Naturalem*, quæ a cerebello dependet, insufficiens est & inepte a Blancardo proposita.

ACTIVVS, δραστικὸς. Vide *Drasticus.*

ACTVATIO, Lat. dicitur de rebus præcipue medicamentis potentia talibus, quæ ut operentur actu, opus habent mutatione a calore nostro vel temperamento vitali. Est igitur *Actuatio* illud *mutationis momentum*, τῆς μεταβολῆς ἀφορμὴ, a calore nostro vitali dependens, cujus beneficio virtus medicamentosa elicitur, & humoribus vitalibus atque spiritibus nostri corporis applicatur, & ita in actum deducitur. Vide Galen. *l. 3. de Temper. c. 4.* vel manifestatio virtutis latentis vi naturali caloris nostri facta, verbis Blasii Villafranca *in lib. de methodo refrigerandi potum per nitrum p. m. 23.* Vt enim *actu* talia sint, id a nobis accipiunt, *d. l. c. 1.* Iungatur Disputatio nostra *de Purgat. modo ac viis ad alv. th. 14.* & *Dogmata Medic. Gener. P. VI. c. 2. dogm. 2. p. 686. seq.*

ACTVS, ἐνέργεια, opponitur δυνάμει, *potentiæ*, hinc & in Medicina remedium *actu* tale, τὸ κατ' ἐνέργειαν, contradistinguitur ab illo, quod est potestate tale, τὸ δυνάμει, Galen. *l. 1. de Simpl. fac. c. 9.* Illius cognitio facilis est, quia in sensus incurrit, & tactu percipitur, ignem esse calidum v. g. & glaciem frigidam, *l. 2. de Temp. c. 2.* Est & *Actu tale* perfectius eo, quod potentia tale, quia hoc nondum tale est, sed potest saltem tale esse. Illud vero jam præsens ipsa energia. Dicitur autem *Tale Actu*, v. g. Cali-

Calidum, frigidum, humidum, ſiccum &c. vel quod ſummam habet ejusmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, vel ad cognati generis mediocre aliquid, vel ad unum quodlibet a nobis eſt collatum. *l. 3. de tit. c. 1.* Breviter: Res eſt in ſe magis perſpicua, quam ut opus ſit verbis. *Actus activorum* ſunt in patiente diſpoſitio, id eſt, forma agit ſecundum materiæ diſpoſitionem, ſcribit Dav. Lagneus *in Harmon. Chym. Theatr. Vol. IV. p. 750.*

ACVITAS idem ſignificat, quod *acredo* vel *acrimonia*, & legitur in Marcelli Cumani *Obſervat. 16. apud* Velſch. *in Sylloge*, cujus nota videatur.

ACVITIO, vel verbum *Acuere*, ὀξύνειν, uſurpatur tropice haud raro de medicamentis, quæ aliis natura debilioribus adduntur, ut ſtimulum his addant, & eorum vim medicamentoſam adaugeant. Ita purgantibus mitioribus quandoque addi ſolent in minori doſi purgantia fortiora v. g. pilulæ & pulveres purgantes *acui* ſolent granis aliquot diagrydii, troch. alhandal. Extr. helleb. nigri. Sic Spiritu ſalis *acuitur* ſuccus citri, & Spiritu nitri *acuitur* acetum ad ſolutionem. Schröder. *l. 1. c. 13.* Hofman. *clav. ad h. l.* Modum *acuendi* aquam Mercurialem Philoſophicam ſatis obſcure propoſitum vide in Chriſtophori Pariſienſis *Elucidarii l. 2. c. 3. in Theatr. Chymic. Vol. VI. p. 231.*

ACVMEN, quid extra forum Medicum ſignificet, ex aliis conſtat Dictionariis. Speciatim vero Anatomico ſignificatu ſumſit D. Henricus Deventer, Belga Medicus, *in ſuo Novo Lumine pro obſtetricantibus c. III. p. 16. 17.* dicens, *Acumina* ſibi dici, v. g. oſſis pubis oſſa ſedentaria, quia illis inſidemus, atq; ita *Acumen* oſſis ſacri eſſe os coccygis.

ACVREB, notat *Vitrum* Rul. & Iohnſ.

ACVS, βελόνη, ῥαφὶς, quid ſit, ex aliis jam Dictionariis conſtat. Pertinet vero inter inſtrumenta Chirurgica, & varium obtinet uſum. In ſpecie vero *acus interpunctoria*, qua utuntur in ſuffuſionibus ſive cataractis in oculo removendis, Galeno dicitur παρακέντηρον, *Com. 1. de iis q. in med. f. t. 6.* Græcum vocabulum ῥαφὶς legitur apud Hippocr. *l. 2. de morb. LXIV. 11.* Apud Gal. etiam extat ῥαφίον, *acicula*, notante Foëſio *in Oec. p. 551.* Varias *Acus* Chirurgicas exhibet Scultetus *Armam. Chirurg. Part. I. Tab. VII. IIX. XIV. & XVII.* Cæterum nomen hoc & locum invenit in Anatomicis, dum acuti illi proceſſus prope mammillares, vel potius appendiculæ in oſſe petroſo vocantur a Fallopio *Acus oſſeæ*, *in obſervat. Anat. Tom. I. Oper. p. 364.* vide *Graphioides.* Ad docimaſticen metallicam pertinent etiam *Acus exploratoriæ* dictæ, quæ ſunt exiles latiuſculæ virgulæ metallicæ, quæ lapidi Lydio affrictæ teſtantur de puritate metallorum & monetarum, vulgo Streich-Nadeln. De his lege D. Ol. Borich. *Docimaſt. Metall. §. 18.* Porro *Acus* etiam eſt nomen piſcis duum generum, Ariſtotelis & Oppiani, uterque tamen ad alimenta minus commodus, quia fere exſuccus, de quibus vide Rondelet. *l. 8. c. 3. & 4.* Aldrov. *l. 1. de Piſc. c. 22. ſeqq.* Hujus anatomen ab Ol. Borrichio communicatam vide *in Act. Hafn. Vol. II. obſ. 48. p. 149. ſeq.*

ACVSIOS, ἀκούσιος, i. e. *invitus.* Opponitur ἑκουσίῳ, *ſpontaneo.* Extat & Partic. ἄκουσα apud Hipp. *l. 1. de morb. mul. XLII. 10.* Quod participium Galen. *in Expoſit. Vocum Hippocraticar.* perperam per πεπληρωμένην h. e. repletam expoſuit, cum invitam ſignificet, recte animadvertente Foeſio *Oecon. p. 21.*

ACVSTICVS, ἀκουστικὸς, i. e. *ad auditum pertinens*, auditorius. ita nervus *acuſticus*, medicamenta *acuſtica*, i. e. auditum juvantia.

ACVSTO, idem, quod *Nitrum.* Rul. & Iohnſ.

ACVTVS, ὀξὺς, quid proprie ſignificet, aliunde notum eſſe debet ac poteſt. In Medicina vero in genere notat omne id, quod celeriter & cum violentia aut periculo movetur, & dicitur cum de rebus non naturalibus, tum præternaturalibus. Ita *Acutæ exercitationes* apud Galen. *l. 5. de ſan. tu. c. 3.* τὰ γυμνάσια ὀξέα ſunt, quorum celeres ſunt motus, Synonyma τοῖς σφοδροῖς, vehementibus. Frequentius vero prædicatur *Acutum* de morbis: Suntque *acuti morbi*, τὰ ὀξέα νοσήματα, in genere magni, qui ob ſui magnitudinem & ſymptomatum vehementiam celeriter ad vigorem properant, & cum ægri periculo tempora ſua percurrunt. Gal. *2. aph. 23.* Magnitudo morbi & ſymptomatum vehementia a cauſſæ internæ motu & activitate vehementiori dependet, mutationem inferens magnam vel ad ſalutem, vel ad interitum. Hinc nullæ certæ de illis inſtitui poſſunt prædictiones, Hippocr. *2. aph. 19.* Dividuntur communiter in tres claſſes: (1) videlicet *in morbos Peracutos*, νοσήματα κατοξέα, qui intra ſeptem dies communiter terminantur, ubi tamen nonnulli λεπτολογοῦντες rurſus diſtinguunt *Perperacutos* a *Peracutis*; per illos intelligentes *Acutiſſimos*, ὀξύτατα, qui etiam primis quatuor diebus ad terminum properant, & exemplum habetur *in Hipp. l. 3. Epid. ſ. 3. t. 77. ægr. 6.* (2) in *Acutos ſimpliciter*, ὀξέα ἁπλῶς νοσήματα, qui plerumque quatuordecim diebus judicantur. Et (3) in *Acutos ex decidentia*, τὰ ὀξέα ἐκ μεταπτώσεως, qui quandoque ad quadrageſimum usque diem extenduntur. Plura vide apud Gal. *l. 2. de diebus Crit. c. 12.* Nobis ſufficiat monuiſſe, cauſſam, ob quam non poſſit firmus aliquis limes aut terminus poni morborum *acutorum*, conſiſtere in varietate cauſſarum externarum, cauſſam morbificam ejusque motum vel promoventium, vel remorantium. Gal. *com. 3. prognoſt. t. 25.* *Acutos morbos* & præſertim *febriles* maximam partem continuos eſſe docet Idem *l. 2. de criſ. c. 12.* *Febris acuta* etiam ſimpliciter ὀξὺς vocatur absque additione πυρετὸς, apud Hippocr. *l. 4. Epid. XIII. 19.* Plura de hoc vocabulo vide etiam apud Foeſ. *Oec. p. 455. ſeqq.* Dieterich. *Iatr. n. 621.*

ADAL eſt terminus Paracelſicus, quo indicatur ſubſtantia, vel virtus ſubſtantialis plantarum, quando purum ab impuro jam eſt ſeparatum, in qua virtute dependent gradus diverſi facultatum operativa-

tivarum in corpus humanum. Ejus meminit *in fragm. de re herbar. l. 1. §. de Incarnativ.*

ADAM, proprium nomen primi hominis a Deo creati. In Chymiam vero translatum ænigmatice notat *Lapidem Philosophicum*, item *Mercurium Philosoph.* qui suam *Evam* occultam in corpore suo gestet. Hinc vocatur etiam *Adam Philosophicus*, Dornæus *de transmut. metall. c. 6. 8. & 9. Lapis* quoque dicitur *Adamicus ibid. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 508. 509. 520.*

ADAMAS, ἀδάμας, refertur inter lapides pretiosissimos & gemmas maximæ æstimationis & multorum nummorum, Crystallum & cognationis vinculo & generationis modo pene imitatur. Videatur de hoc Chiocc. *Mus. Calc. sect. 3. p. 202. seqq.* ubi simul fabulosam illam sententiam Plinii de invincibili ejus duritie, & soliditate, ita ut omnem vim ignis & ferri eludere dicatur, refutatam reperies. Apud Galen. etiam dicitur *ἀπαθής, impatibilis*, vel omnis affectionis & passionis expers, *l. 1. de san. tu. c. 4.* & multum terræ habere, *l. 9. de S. Fac. Adamas* ex Lunæ cœlo & ejus terra fieri legitur *in Theatr. Chym. Vol. I. p. 317.* Aliter ejus generatio describitur *in Vol. IV. p. 427.* quando vapor naturæ per se sublimatur sine accessu pinguedinis sulphuris, & venit ad locum aquæ puræ salis, fiunt *Adamantes*, & hoc in locis frigidissimis, ad quæ non potest pervenire pinguedo illa. An *Adamas* venenis intus sumtis recte annumeretur, ventilavit Sennert. *M. Pr. l. 3. P. 2. s. 2. c. 7. quæstion. 2. & l. 6. P. 6. c. 7. Adamas factitius* ex hyacintho, sapphiro, legitur apud Libav. *S. A. Ch. l. 6. c. 4.* Alia compositio proponitur a Lullio *in Tr. Animæ transmutatio*, quod fiat ex natura argenti terminati in naturam lapidificam. *Th. Chym. d. l. p. 189.*

ADAMITA, ADAMITUM, Paracelso vocatur durissimum in albo. Sunt durissimi albi lapides, & *Adamita* est lapis proprie, qui in vesica reperitur. *l. 1. de Tart. tract. 1. c. 1. Adamitum* est proprie Lithiasis. Id. *in Fragm. ad h. l.*

ADARCE, ADARCION, ADARCUS, ἀδάρκη, ἀδάρκιον, ἄδαρκις, secundum substantiam est veluti spuma concreta aquæ salsæ, concrescens ad harundines & stipulas. Acerrimum est calidissimumque, & propterea deleterium, & impossibile, ut intra corpus sumatur. Foris vero impositum permisceri solet aliis mitioribus, quæ vim ejus retundant, & ita cum fructu adhibetur, teste Gal. *l. 11. de S. Fac. h. tit.* Rulandus & Iohns. *in Lex. Chym.* dicunt, esse carnem marinam secundum nonnullos, & præcipue in Cappadocia & Galatia nasci. Indiacum nativum veluti in arundinibus Indiæ sponte nasci velut sal Indum in Canna. Est vero *Adarce* similis colore flori lapidis Asii, & in forma melli halcyonio & aliquando cavo proxima, ut possit videri lacustre quasi halcyonium. Et quia appendet arundinibus, *Pericalamitum & Calamochium* quondam dicebatur. Hodie, nisi fallor, *Balla marinum* vocant. Ita videmus, Medicos uti his ridiculis, sæpius contemtis nobilioribus: nonnunquam etiam res ita obscuris vocant vocabulis, ut Oedipo ipso foret opus. Hactenus Rul. & Iohns. De *Adarcii* viribus docet quoque Dioscor. *l. 5. c. 137.* Et jungatur Chioccus, qui etiam *Alcyoniis* adjunxit *Mus. Calceol. sect. 1. p. 24.*

ADARIGO notat *Auripigmentum*, ut & *Adarnech.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

ADARTICULATIO, ἀρθρωδία. Vide *Arthrodia.* Ingrass. Latinum vocabulum applicat Græco προσάρθρωσις, quod idem est cum διαρθρώσει. *Comm. in Gal. l. de Ossib. p. 26.* Vide *Diarthrosis.*

ADAXOMÆ, ἀδάξομαι, idem, quod ὀδάξομαι, *pungor, lancinor*, prurio, mordeor. Extat apud Hippocr. *l. 2. de morb. mul. LVI. 4. LXIV. 10.* Iunge Foës. *p. 4.*

ADDEPHAGIA, ἀδδηφαγία, vel ἀδηφαγία, *voracitas* dicitur, præsertim pueris familiaris, dum panis esu largiori capiuntur, quam potissimam caussam lumbricorum vel vermium esse censet C. Hofm. *l. 3. Apol. pro Gal. c. 213. I.* & quidem ex Gal. *c. 7. in 6. Epid. t. 7.*

ADDITAMENTUM, ἐπίφυσις idem, quod Appendix. vide *Epiphysis. Additamentum necatum* vocari processum ulnæ sive ossis cubiti inferioris, testatur Vesal. *de H. C. F. l. 1. circa fin. p. 208.*

ADDITIO, πρόσθεσις, idem, quod *Appositio, Adjunctio*, est alterum in Medicinæ definitione Hippocratica membrum, oppositum τῇ ἀφαιρέσει, quando ea, quæ deficiunt, mediante arte restituuntur. Hoc vero pro diversis scopis quamplurimis multifariam quoque perficitur, quam varietatem nunc exponere non est hujus loci. Est & *Additio* vel *Appositio* opus naturæ ad nutritionem necessarium, quando portiones succi nutricii parti nutriendæ vel toti corpori offeruntur, ut incrementum capiat, sive id fiat per arteriarum extremitates, sive per nervorum fibrosas divisiones. Heic enim inter se discrepant Autores recentiores. Nobis prior hactenus visa est verisimilior sententia.

ADDUCTIO, παραγωγή, vide *Attractio, Paragoge. Adductores* qui dicantur Musculi, vide *Abductio.*

ADEC est *Lac acetosum.* Rul. & Iohns. *in Lexic. Ch.*

ADECH Paracelso vocatur spiritus hominis vitalis, & internus autor operationum vel functionum intrinsecarum, *l. 2. Chirurg. magnæ c. 13.* Hunc spiritum quoque infici in peste, & mediante hoc pestem fieri Epidemicam contagiosam, docuit *l. 5. de apostem. tract. 3. c. 7.* Dorn. Ruland. & Iohnson. paulo aliter descripserunt: *Adech* est interior homo noster & invisibilis, singulorum exemplaria præfigurans in animo nostro, quæ postea exterior homo manibus suis imitatur & effingit. Quid hoc aliud, quam Actus Ratiocinationis, sive Animæ Rationalis actus secundi?

ADECTOS, ἄδηκτος, epitheton medicamentorum morsu carentium, quæ Corn. Celsus *Lenia* vocat, quod iis, quibus admoventur, leniant & a mordacitate liberent, notante Andr. Tiraquello *de Nobilitat. &c. c. XXXI. §. 275. fol. 126. b.*

ADEDENTES, vide *Phagedæna.*

ADEHEMEST, id est, *Lamina.* Dicitur & *Ajonec: Alhohonec.* Rul. & Iohnſ.

ADELOS, ἄδηλος, dicitur Latine *Inſenſibilis*; non evidens. Potiſſimum uſurpatur de *Tranſpiratione*, quæ fit per poros cutaneos absque ſudore evidente, dum vapores & fuligines inſenſibiliter exhalant & avolant. Vide *Diapnoë.* Ἄδηλα πρόσκαιρα dicuntur ab Empiricis, quæ ſenſibus quidem uſurpari & cognoſci poſſunt, ſed nondum tamen apparuerunt. Gorr. *ex Gal. l. de ſectis.*

ADELPHIXIA, ADELPHIXIS, ἀδελφιξία, ἀδέλφιξις, Latine *Fraternitas, Fratratio*, vocatur Hipp. *communio*, conſenſus, & cognatio partium aliarumque rerum cum in ſtatu ſecundum, tum præter naturam. Hipp. *c. 3. de artic. t. 100.* Etenim ἀδελφίζεσθαι eidem dicitur ſumma familiaritate cum alio gaudere. Quo verbo etiam aliquoties uſus, v. g. *l. 1. de Morb. mul. XXXIV. 4. XXXIIX. 14. c. 3. de fract. t. 35.* Adjectivum quoque ἀδελφέα dicitur de *morbis conſimilibus* prioribus, *l. 1. de morb. mul. LXII. 1.* ubi alii ἀδελφὰ legunt, quod & *l. 2. Epid. ſect. III. 125.* occurrit. Vide Foëſ. *p. 5.*

ADEMONIA, ἀδημονία, *angorem, anxietatem animi* ſignificat. Et adjectivum ἀδήμων, *anxium*, graviterque mœſtum; Quod legitur apud Hipp. *l. 1. Epid. ſ. 2. t. 75.* & Participium ἀδημονέων *l. de virg. morb. II. 26.* Vide Foëſ. *d. l.*

ADEN, ἀδὴν, vide *Glandula.*

ADENOIDES, ἀδενοειδής, Epitheton *Paraſtatarum*, ſive corporis glanduloſi ad veſicæ fundum ſiti, in quod vaſa deferentia inſeruntur. Vide *Paraſtata. Proſtata.*

ADENOSVS *Abſceſſus* vocatur tuberculum, crudum, durum, atque omnino contumax diſcuſſu, ſoboles limoſi pituitoſique ſanguinis, glandulam mentiens etiam circa loca glandularum expertia enatam. De his legatur M. Aur. Sever. *l. de noviſſ. obſ. abſceſſ. c. 5.*

ADEPS, στέαρ. Dicitur & *Sebum, Sæbum, & Axungia,* ἀξυγγία vel ἀξύγγιον (ita legitur apud Gal. *l. 7. de C. M. P. G. c. 5.* Vide Linden. *S. M. Ex. IIX. §. 76.*) differt a *pinguedine*, quod ille craſſior ſit, in animalibusque totam naturam magis terreſtrem habentibus proveniens, velut in humidioribus pinguedo. *Adeps* quoque non tam facile igni appoſitus liquatur & funditur, fuſus vero celerrime coit & conglaciatur, multoque apparet *pinguedine* durior. Quod ſi vero voles, omnem oleoſam & pinguem in animantibus ſubſtantiam *Adipem* appellato, ut plerique Medici. Sed & *Pinguedinem* totum hoc genus appellare tibi licet, verbis Gal. *l. 11. de S. Fac.* Ita quoque pro Synonymis habet P. Barbette *Chirurg. P. III. L. 1. c. 3.* nec alii recentiorum diſtinctionem aliquam obſervarunt. Vſus etiam cum *Pinguedine* eſt communis. Vel enim ad caloris conſervationem & augmentationem, vel ad partium emollitionem, vaſorum diſtributionem, motus facilitatem, aliosque ſimiles uſus facit. Vtrumque & *Adipem* & *Pinguedinem* partibus organicis ſimplicioribus ſecundariis annumerare, veritati magis conſonum videtur, quam humoribus, aut excrementis, utilibus licet, aſſociare. Rul. & Iohnſ. *in append. Lex. Chym.* ita *Adipem* deſcripſerunt, quod ſit pinguedo coagulata vel condenſata, quam conſiſtentiam habet a ſalinis portionibus. Etenim ſi deſtilletur adeps, deſtillatione partes ſulphureæ adſcendunt & remanent in fundo portiones ſalinæ, unde liquor ille poſt deſtillationem non amplius coagulatur, & *Oleum Adipis* dicitur.

ADEPTVS, terminus Paracelſo & Helmontio familiariſſimus, quo notatur ſingularis quædam a Deo donata & conceſſa cognitio. Ita *Adepti* vocantur, quorum rector etiam Spiritus Dei eſt, quique ſibi aliquam peculiarem compararunt ſcientiam, præſertim per artem *Caballæ*. Helmont. *de magnet. vuln. cur. n. 129.* Vnde & *Adepta Scientia* vel Sophia κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur *Magia Naturalis* & Ars *Caballiſtica*, de qua infra in *Cabala.* Talem quoque ſpecialem ſcientiam urget Helmont. *in Medico*, & *Adeptum medendi* appellat, quem opponit Galenicæ & Paganæ ſcientiæ Medicæ, atque peculiare donum Dei habetur nobilius & ſuperius, quam quod e cognitione præexiſtente ſenſuum formatur in intellectu, imo, quod nec proprie doceri vel demonſtrari poteſt. Plura vide *in præf. tract. de Lithiaſi. Adeptæ Sophiæ* meminit Paracelſ. *l. 1. de peſte*, cum addit: *Adeptæ Philoſophiæ l. 2. Chirurg. magn. tr. 3. c. 1. Adepti* etiam *Chymiæ* dicuntur, qui omnem laborem in Arcano univerſali acquirendo impendunt & in hanc metam adſpirant. Verum modo iterum ad illos non quadraret ſupra adductum proverbium apud Galenum: *Nihil apprehende & fortiter tene.*

ADHÆRENTIA, πρόσφυσις. Vide *Proſphyſis.*

ADIACHYTOS, ἀδιάχυτος, i. e. *minime diffluens* aut diffuſus. Vſurpatur tropice de iis, qui veſtitu & cultu ſunt frugali, minimeque diſſoluto, Hipp. *l. de dec. ornatu II. 18.* Iunge Foëſ. *d. l.*

ADIAPHOROS, ἀδιάφορος. Vide *Indifferens.*

ADIAPNEVSTIA, ἀδιαπνευστία, h. e. *impedita perſpiratio*, Gal. *l. 11. M. M. c. 10.* Eſt cauſa primaria febrium, quando nimirum fuliginoſa & vaporoſa effluvia per habitum corporis & poros cutaneos exhalare nequeunt, ſed regurgitantia ad maſſam ſanguineam confuſione ſua inſignes perturbationes in ſanguine producunt, & ſubinde copioſius congeſta & ſubactionem reſpuentia turgeſcentiam & febriles efferveſcentias pariunt. Vide Thom. VVillis *de febrib. c. 2. §. Dum ſanguis.* Confer etiam ad Rolfink. *O. & M. M. Spec. l. 2. ſ. 3. c. 33.*

ADIAPTOTOS, ἀδιάπτωτος, nomen eſt Medicamenti Colici, cujus deſcriptio habetur apud Galen. *l. 9. de C. M. S. L. c. 4.* & nomen hoc ideo accepiſſe videtur, quod ad omnem inflammationem efficax ſit. Gorræus.

ADIARRHOEA, ἀδιάρροια, dicitur eorum, quæ excerni deberent, omnimoda retentio ac inhibitio. Erotian. *in Onomaſtic. Hippocr. p. m. 18. b.*

ADIB, eſt nomen animalis, cujus hepar commendatur ab Avicenna in omni hepatis imbecillitate, *l. 3. fen. 14.*

fen. 14. tr. 1. c. 18. fin. Intestinum & Stercus in Colica, *d. l. fen. 16. tr. 4. c. 14.* Si rabiosum fuerit illud animal, de ejus morsu & cura agitur *l. 4. fen. 6. tr. 4. c. 5.* Vno verbo, Lupus.

ADIBAT, id est, *Mercurius.* Rul. & Iohnſ.

ADIECTIO, ADIVNCTIO, προσαγωγὴ, idem quod πρόσθεσις, *Additio*, opponiturque ab Hipp. τῇ ἀφαιρέσει, *ablationi, de Insomn. V. 11. & alibi.* Plura loca, ubi verbo προσάγειν usus Hipp. collegit Foeſ. *Oec. p. 532.*

ADIPSON, ἄδιψον, in genere omne id dicitur, *quod sitim abigit* vel arcet, qualia describuntur a Galen. *l. 8. de C. M. S. L. c. 3.* Alias ſpeciale Græcis fuiſſe epitheton *ptiſanæ* hordeacæ, teſtatur Lang. *l. 1. ep. 57.* Ita & Hippocr. hoc titulo exornavit *ptiſanam* & *oxymel* in *l. de R. V. I. A. ſ. 1. t. 18. & ſ. 3. t. 30.* Vide Foeſ. *p. 5.* Gorr. *in def.*

ADIVTORIVM, idem, quod humerus, brachium, os habens unicum. Ita vocatur a Ioh. Anglico *Roſ. Angl. p. 1060. c. de dislocatione adjutorii.* Legitur & in Veſalii *de H. C. F. p. m. 207.* Deſcribitur vero claris verbis ab Albucaſi: Adjutorium eſt os illud, quod eſt inter cubitum usque ad caput ſpatulæ, *l. 3. Meth. med. c. 11. p. m. 206. Adjutorium* etiam ſæpe ſumitur pro medicamento topico vel externo, quod præmiſſis internis parti affectæ quaſi in ſubſidium applicatur, a Theodoro Priſciano paſſim *in ſuis phænomenis euporiſtis ad fratrem Timotheum.*

ADIVVANTIA, συνεργητικὰ, dicuntur Medicamenta, quæ naturæ & calori vitali ſuccurrunt miniſterialiter & inſtrumentaliter. Fallop. *de tum. p. n. c. 17. Tom. 1. Oper. p. 635.*

ADIYLISTOS, ἀδιύλιστος, vocatur *vinum non defecatum* vel per ſaccum non colatum. Id quod fieri ſolet in vinis conditis ad ſaporem, vel in aliis ad reprimendam eorum vehementiam. Gorr. *p. 6.*

ADMIRABILIS, θαυμαστὸς, quid ſignificet, ex aliis Lexicis jam in trivio notum eſt. Eſt vero in Medicina epitheton lapidis factitii Admirabilis, cujus deſcriptio legitur in D. Iunken *Corp. Pharmac. Tom. II. p. 61.* & D. de Spina *Manuali p. 543.* Ingreditur liquorem antipodagricum Mynſichti Trinunus dictum, *Armament. ſect. 20.* Hyperbolici tituli Autori huic valde familiares.

ADMIRATIO, θαῦμα, quid ſignificet, aliunde notum eſt. Hanc paſſionum omnium poſt voluptatem & dolorem primam ſtatuit Charltonus, quando novi inſolitive cujusvis ſpecies ſenſum percelluit, *Exerc. Pathol. IIX. §. 23.* Alias hoc vocabulo uſus quoque eſt Ioſtrerius, inſcribens libellum ſuum de erroribus variis, qui committuntur circa uſum Veſicantium, Cucurbitularum, V. S. nis, purgationis & victus, *Admirationes Medicas.*

ADMISVRAB *Terram* ſignificat.

ADNATA, vel *Agnata*, ἐπιπεφυκὼς, vocatur tunica oculi prima ordine, craſſior & validior, ſuperficie plena, colore candido, (unde & *Alba tunica* dicitur, & *Album oculi*) oculum tum oſſibus, tum palpebris conjungens, inque ſuo thalamo ſtabiliens, quare & ab officio ſuo *Conjunctiva* vocatur. Hanc tunicam, quamvis non habeat vaſa conſpicua in bene habentibus, ophthalmiæ h.e. inflammationis oculorum conſtituere ſubjectum, communi Doctorum conſenſu conſtat. Vlteriorem hujus tunicæ deſcriptionem vide *in Anatomicis.* Vide *Agnata.*

ADOLESCENS, *Adoleſcentia.* Vide *Iuvenis. Meiracion. Adoleſcentia* media eſt inter puberem ætatem & vigorem conſiſtentem, cujus temperies calida & humida eſt ſaluberrima & veris temperaturæ correſpondens. Petr. Mich. de Calderia *Tom. II. Oper. p. 218. A.*

ADOS, eſt aqua, in qua ferrum candens reſtinguitur. Rul. & Iohnſon. *in Lexic.*

ADPLVMBATVM, idem quod *ferruminatum*, legitur apud Scribon. *n. 271.*

ADRAM, id eſt, *Sal gemmæ.* Idem.

ADRASTEA, ἀδράστεια, epitheton Deæ apud Ethnicos *Nemeſis* dictæ, juxta Strabon. *l. 13. Geograph.* ab *Adraſto* Rege, qui primus huic Deæ templum erexit, appellatæ. Hujus *Deæ Legem* neminem effugere poſſe, dixit Gal. *l. 6 de V. P. c. 12.* Eſt vero lex illius nihil aliud, quam vis & potentia vindicandi ab adverſariis veritatis lumen & ſplendorem, præſertim in determinandis rerum cauſis, ut cogantur tandem palmam dare. Frequentiſſime pariter ad illam provocavit contra Gal. C. Hofm. *in ſcriptis ſuis.* Plura de hac Dea videantur in Adagiis Eraſmi *Chiliad. II. cent. 6. adag. 38.* & d. Hofm. *ad Gal. LL. de V. P. n. 374.*

ADRIANVM, eſt nomen medicamenti compoſiti & ab Adriano Imperatore inventi contra affectus capitis omnifarios ex cauſſa frigida, cujus deſcriptio extat *in Antidotar.* Nicolai *in operib. Meſuæ fol. m. 370. b.*

ADROP, eſt terminus Spagyricus, denotans vel illud ipſum corpus aut *plumbum*, e quo elici debet *Mercurius* pro lapide Philoſophico, in qua ſignificatione ſumitur a Ripleo *in Axiomatibus Philoſophicis*, quæ extant *in Theatr. Chym. Vol. II. p. 114.* & *in Epiſtola Anonymi de principiis Art. Hermet. in Th. Ch. Vol. IV. p. 474.* vel notat ipſum *lapidem Philoſophicum.* Lagneus *in Harmon. Chymic. Th. Ch. Vol. IV. p. 726.* quia & *Saturnus*, vel *Plumbum* dicitur. Rul. *in Lex.*

ADSAMAR ſignificat *Lotium* vel *Vrinam.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

ADSELLARE, verbum antiquum denotans *exonerationem alvi*, ſive excretionem quotidianam. *Sellæ* enim *familiæ*, vel *familiaricæ* vocabantur a rei ruſticæ ſcriptoribus loca illa ad ſeceſſum neceſſaria, teſte Keuch. *in not. ad Sammonic. p. 197.*

ADSTANTES, παρέοντες, dicuntur Hippocr.ii, qui ægris præſto ſunt miniſtrando, curamque gerendo, ex Hippocr. *1. aph. 1.* Iunge Dietr. *n. 655.*

ADSTRICTIO, στύψις, habetur pro effectu frigiditatis, Gal. *l. 9. de S. F. §. Terra Samia.* vim habet glutinandi

nandi opera craffæ terrenæque frigiditatis, *l. 7. d. tit. §. Contr. minus.* Dicitur & *Constipatio.* Gorræus ita descripsit: Quod sit qualitas gustatilis, quæ a frigido vincente perficitur in craffa & terrena fubftantia. Itaque propria facultate contrahit & denfat meatus, refrigerat & repercutit; per accidens autem calorem excitat & auget, conducitque ad concoctionem. Enimvero non folum ad ea, quæ guftu percipiuntur, refertur hæc qualitas, verum tribuitur & aliis rebus in paffiva fignificatione. Ita Alvi *adstrictio*, Pororum cutis, &c.

ADSTRINGENS, στύφον, eft, cujus fubftantia eft craffarum partium, παχυμερὴς, terrena & frigida, habens vim ficcandi, humores depafcendi, partesque roborandi, Gal. *l. 5. de S. F. c. 14.* quamvis recentiores falinis *stypticis* & ponticis portionibus, uno verbo, fixis illam adfcribant, quæ fub terreftribus optime intelligi & comprehendi queunt. Conveniunt in plerisque cum *Acerbis* & *Austeris*, de quibus *supra.* Celeberrimus D. D. Bohn. *Adstringentium* potentiam in terreftreitate pontica, h. e. acore particulis terreis determinate combinato, confiftere fcripfit *Differt. Chimico-Phys. XI. §. 16.*

ADULTERATIO, δόλωσις, δολισμὸς, in Pharmacevticis fignificat medicamentorum fraudulentam corruptionem fub fpecie genuina. De quibus plura occurrunt apud Schröder. Rolfink. & alios rerum Pharmacevticarum fcriptores. *Adulterari* apud Diofcorid. Græce per δολίζεσθαι exprimitur frequentiffime. Catalogum *Adulterinorum simplicium* collegit I. D. Horftius *in Part. I. Dispens. Pharmac. Univers. L. 4. c. 17. p. LXXV. seqq.*

ADULTERIUM, *Adulterinus*, quid proprie fignificet, conftare debet ex aliis Lexicis, cum non fit hujus loci. Paracelsus vero plane abufive & tropice tranftulit hoc vocabulum ad ventriculi vitium, quando corpus aut faltem ventriculus nimium obruitur affumtis, ob inordinatam animæ brutalis appetentiam, quia fupponit, animam illam fenfitivam effe inftar maris, & corpus inftar fœminæ, & mutuum illud commercium fefe habere ad inftar conjugii, *Paramiri l. 2. c. 8. & tr. de Alvi fluxu. §. Caussa.* Alias *Adulterina* dicuntur medicamenta fpuria & fuppofititia, quæ vel ratione fubftantiæ, vel ratione facultatis, vel ratione utriusque videntur habere fpeciem bonitatis, accuratius vero examinata falfa & vitiofa deprehenduntur, docente Schenk. *de comp. & præsc. medic. formul. p. m. 93.*

ADUSTIO, idem, quod *Combustio*, de quo inferius. *Adurere* os dixit de Ephemero Scribon. *n. 193.* *Adustio* Spagyrica dicitur, quando commifcetur, aut *aduritur*, aut corrumpitur humiditas fubftantialis rei, *Th. Chym. Vol. IV. p. 869.*

ADYNAMIA, ἀδυναμία, Lat. *Impotentia.* Hoc vocabulum meo quidem judicio optimum & accuratiffimum inter omnia alia genus conftituit in definitione morbi, non modo ex mente Ariftotelis *in Categoriis*, quod ægri dicantur, qui habent impotentiam naturalem, fcilicet ad functiones neceffarias; fed etiam ex fuffragio ipfius Galen. *de diff. morb. c. 2.* dicentis, quod fanitas non operatione, fed potius per potentiam fit definienda, quoniam & dormientes, aut alioquin in tenebris & otio degentes, aut fæpe difcumbentes, neque ulla parte corporis movemur, neque alium rei extrinfecæ fenfum habemus, nihilominus tamen fani fumus. Igitur cum fanitatis contrarium fit morbus, deberet & hic potius per ἀδυναμίαν, *impotentiam*, definiri, quam per aliud genus, quamvis Gal. ipfe non fecerit. Et fruftra fibi metuit C. Hofmann. *Apol. pro Galen. l. 3. c. 8. A. B.* objici poffe, hoc vocabulum effe nudum nomen: Non enim peti inde poteft ulla indicatio. Quin imo nec peti debet: Veræ enim indicationes non a morbo, fed a cauffa petendæ funt; quemadmodum nec a fanitate, fed a cauffis ejus indicationes confervatoriæ defumuntur. Iunge *Dogm. nostr. P. II. c. 2. D. 2. p. 113.* & *Propylæum p. 53.* Vide *Impotentia.*

ADYNAMON, ἀδύναμον, vini factitii genus eft. In mufti fextarios viginti additur aquæ dimidium. Fervet, donec excoquatur aquæ menfura. Datur ægris, quibus vini noxa timetur. Eft enim *invalidum*, unde illi nomen. Diofcorid. parem mufti & aquæ menfuram mifcet, & lento igni leniter decoquit, donec aqua tota confumatur: cumque refrixerit, id in picatum dolium fundit. Hæc Gorræus.

ADYNATOS, ἀδύνατος, duplicem habet fignificationem. Vel enim notat *impossibile*, five quod fieri non poteft, vide *Impossibilis*: Vel fignificat *Impotentem*, h. e. viribus fractum, ad actiones obeundas imbecillem. In qua ufus Hippocr. *L. 1. Prorrh. c. 2. t. 3. Coac. t. 53. & 175.* Adde Foëf. *Oec. p. 6.*

ÆAZO, αἰάζω, idem quod, θρηνέω, h. e. *lamentor*, lugeo, gemo. Erot. in *Onom.* & Foëf. *p. 8.*

AEDES, ἀηδὴς, h. e. *insuavis*, *injucundus*, *ingratus.* Vfurpatur de alimentis palato non acceptis, fed faltem comparative, Hipp. *2. aph. 38.* Idem quoque de medicamentis intelligi poteft, Dieter. *n. 10.*

ÆDOEA, αἰδοῖα, Latine *Pudenda*, h. e. *partes genitales* utriusque fexus vocantur Hippocr. *3. aph. 21. & 5. aph. 22.* Iung. Dieter. *n. 14.*

ÆGAGROPILUS, αἰγαγρόπιλος, ab *AEgagros*, *Rupicapra*, & πῖλος, *pila*, vel *globulus*, ex flocculis laneis confectus eft in ventriculo primo aut fecundo *Rupicaprarum* occurrens maffa quædam frequentius oblonga, rarius rotunda, duplici fubftantia confiftens, quarum interior aut fibras radicum, aut filamenta & cauliculos plantarum fucco concreto & exficcatione in pulverem fubtilem faceffente compacta refert; exterior coriaceam cutim; interdum tamen lignofum corticem quendam, rariffime cruftam lapideam æmulatur, coloris utplurimum cineritii aut nigri, magnitudinis variæ, quæ manum tamen inpugnum contractam vix unquam excedat, ex alimentis vegetabilibus & mineralibus, familiaribus copiofius affumtis per fermentum

mentum ventriculi facultate coagulativa infectum genita, in se quidem præternaturalis, ratione tamen efficaciæ, quam experientia hactenus confirmavit, salutaris & variis in affectibus singulari cum emolumento sæpius a Medicis exhibita in certa dosi. Vulgo, Gemsen-kugel. Hujus accuratam descriptionem virtutumque variarum commendationem ex professo publicavit Georgius Hieronymus Velschius, Doctor Medicus Augustanus, *dissertat. de Ægagropilis*, quæ lectu haud indigna, modo mortuo non insultasset leoni & θεσπέσιον C. Hofmannum non adeo temere perstrinxisset, quod alio loco & tempore severius animadvertere constituissem, nisi & mors illius me a proposito revocasset. Meminit quoque ex Velschio Rolfink. *Ægagropilorum, Ord. & Med. Sp. l. 8. s. 2. c. 1. fin.*

ÆGEIRINON αἰγείρινον, nomen *Unguenti*, quod Lat. *Populeum* vel *Populneum* vocatur, *ab* αἴγειρος, *populus.* Describitur ab Æginet. *l. 7. c. 19.* Gorræus.

ÆGER, ÆGROTUS, νοσερὸς, νοσώδης, quid significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Breviter, *qui laborat morbo.* Dicitur & *Insalubris*, de quo inferius.

ÆGIAS, αἰγιάς, (perperam a Foës. αἰγὶς, *p. 8.* positum, quod aliam habet significationem) apud Hipp. significat concretionem albicantem pupillæ oculi inhærescentem, aciei caliginem offundentem, eamque obscurantem, sive ex crassiore excrementitio humore enata fuerit, sive ex ulcere relictæ cicatriculæ subalbicans fuerit. *Coac. t. 218. l. 2. Prorrh. XXIIX. 33.*

ÆGIDION, αἰγίδιον, est nomen *Collyrii*, quo fluxiones commode sisti possunt, quod genus σατικὸν appellant. Descriptio habetur apud Aëtium citante Gorræo.

ÆGILOPS, sive ANCHILOPS, αἰγίλωψ, ἀγχίλωψ, quamvis quidam Medicorum differentiam inter hæc duo vocabula constituant, quod *Anchilops* sit tumor in magno oculi angulo nondum ruptus: *AEgilops* vero jam ruptum tumorem significet, (quod capræ huic vitio peculiariter obnoxiæ ferantur.) Dicitur & *Fistula lachrymalis*, quia ulcus ex tuberculo rupto facillime sinuosum evadit & in fistulam abit, quam aliquando alius sequitur affectus, ῥυὰς, *Rhyas* dictus, quando caruncula in angulo oculi absumitur. Sufficit nunc, hanc distinctionem ab Autoribus non semper observari, nec quoad caussas & generandi modum multum inter se differre. Hinc Gal. *l. Introduct. seu Medicus c. 15.* descripsit omnes dictos affectus complexus: *AEgilops* vel *Anchilops* est abscessus quidam ad angulum oculi, qui naribus propior est, pus continens, quod erumpens aut os exedit, aut ad angulum, aut usque ad nares destillat. Iungatur *l. 5. de C. M. S. L. c. 2.* Caussa cum aliis ulceribus est communis, humor, nimirum acris, salsus, lixiviosus, septicus & corrosivus. Hinc facile in fistulam abit, præsertim si ulcus neglectum fuerit. Est affectio ægre curabilis propter corporum tenuitatem subjecto osse corrupto, juxta Aet *l. 7. c. 87.* nihilominus feliciter se quoque absque cauterio actuali curasse testatur Hildan. *Cent. V. Obs. 22.*

ÆGLIA, αἰγλία, vel αἰγλίη, apud Gorræum idem, quod αἰγιάς.

ÆGOPROSOPON, αἰγοπρόσωπον, idem, quod αἰγίδιον, nomen Collyrii. Gorræus.

ÆGYPTION, αἰγύπτιον, dicitur unguentum album oleosum, quod & μενδήσιον appellatum est, compositum ex liliis & aromatibus. Meminit aliquoties Hipp. *in libris de Nat. mul.* quæ loca collegit Foës. *p. 9.* quæ huc transferre non est operæ pretium. Vocatur & ἔλαιον, oleum, ob consistentiam oleosam. Alias & *in Dispensatoriis* legitur unguentum Ægyptiacum simplex & Magistrale compositum Hildani, hodieque utrumque Chirurgis usitatissimum ad putredinem & excrescentias absumendas validissimum, & basis utriusque ærugo est, vel viride æris. Iungatur & Zvvölferi *Animadversio in Pharmacop. August.* Ægyptium quoque est epitheton lini aut fili, quo spongiam involvit Hipp. quo firmior & durior sit in Polypi curatione, *l. 2. de Morb. XXXIII. 9.* item corii vel alutæ, ceu mollioris & validioris ad parandas spiras, *3. de Fractur. t. 29.* Item Aluminis, *l. de Ulcer. X. 3. 4. XII. 11.* Ægyptii olei & unguenti varias descriptiones suppeditat Galenus *in Lexico*, αἰγύπτιον ἔλαιον.

AEIDES, ἀειδὴς, h. e. *indecorus*, *deformis.* Legitur apud Hippocr. *2. aph. 54.* Huic opponitur εὐειδὴς, *formosus*, decorus. Iungatur Dieterich. *Iatr. n. 9.*

AEIGLEUCES, ἀηγλευκὲς, dicitur genus vini dulcis, quasi semper mustum, quod paratur musto in dolia vel cados condito, & statim in aquam merso, donec bruma transeat, ut musto consuetudo quædam fiat algendi. Solus namque fervor musti facit ex hoc vinum. Gorræus.

AEIPATHEIA, ἀειπάθεια, dicitur, passio vel *affectio perpetuo durans*, nec remissionem habens. Hinc & ἀειπαθὴς, *semperpatiens*, quo usus Ocellus *de universo*, citante Scapula.

ÆOLASTHÆ, αἰολᾶσθαι, significat *errare*, *vagari*, *instar venti*, & legitur apud Hipp. *l. 2. de morb. mul. LIIX. 20.* Adde Foës. *p. 13.*

ÆOLIPYLÆ, αἰολόπυλαι, vocantur ex commento Paræi vasa illa ænea punctum vel foramen habentia angustissimum, quo aqua infunditur & ad ignem collocata, ignis actione aqua in aërem flatumque mutata spiritum vel aërem, quem ante nullum habebant, magno murmure & strepitu emittunt &c. Par. *l. 10. Chir. in Apologismo II. ad Carol. IX. Regem Gall. post præfat.*

ÆON, αἰὼν, sumitur apud Hipp. pro *tota hominis vita & ætate. l. περὶ αἰῶνος & 2. de fract. t. 21.* Foës. *p. 14.* qui etiam ex Erotiano monstrat, αἰῶνα significare *medullam spinalem*, apud Hippocr. *l. 7. Epid. LII. 8.* verum Linden. *ibid.* κενεῶνα posuit.

ÆONESIS, αἰώνησις, hoc est, *Perfusio*, *Aspersio*. Verbum etiam αἰωνάω significat *profundo.* Nomen vero legitur apud Hipp. *de humid. usu I. 8.* Vide Erotian. *in Onomast. p. m. 15.*

ÆORA, αἰώρα, significat *gestationem*, & in specie *pensilem* apud Aet. *Tetrab. 1. l. 3. c. 6.* allegante Foësio. Tales *pensiles gestationes* ab Atheniensibus introductæ tempore Bacchanalium. Verbum αἰωρεῖσθαι & ἀπαιωρεῖσθαι etiam denotat *attolli, suspendi*, & legitur apud Hipp. *l. 2. de fract. t. 56. l. 3. t. 77.* & activum αἰωρέειν *l. 1. de morb. mul. XCIII. 20.* Plura vide apud Foës. *Oec. p. 14.*

ÆPOS, αἶπος, *locum acclivem*, arduum significat apud Hippocr. *l. 2. de morb. XLIX. 11. L. 13. LXIIX. 4. de int. aff. XLVII. 16.* quamvis Linden. vel ἧπος vel ἐσπέρην posuerit, excepto unico loco *l. 7. Epid. LII. 8.* ubi retinuit αἶπος. Confer. ad Foës. *p. 13.*

ÆQVALE, τὸ ὁμαλὸν, ὁμαλὲς, ἴσον, de rebus naturalibus, secundum & præternaturalibus prædicari solet. Gal. *c. 2. in progn. t. 21.* Denotat vero non solum rerum saltem numero, vel etiam specie differentium convenientiam ratione quantitatis, sed etiam ratione qualitatis. E. G. *Æquale temperamentum*, ἰσότης τῆς κράσεως, quando vel nullus excessus caloris vitalis aut alterius qualitatis in corpore humano ejusque membris observatur; vel quando excessus caloris aut frigoris, humiditatis aut siccitatis simplex, vel compositus adest quidem in latitudine sanitatis, ille tamen semper eandem servat indolem. Item *Æqualis Pulsus*, ὁμαλὸς σφυγμὸς, dicitur, cum omnes ictus eundem inter se servant ordinem & proportionem, ita ut secundus respondeat primo, tertius secundo, & sic deinceps. Gal. *l. 1. de diff. puls. c. 10.* *Æqualis urina*, οὖρον ὁμαλὲς, vocatur, quæ, quoties mingitur, eandem præ se fert semper speciem, ratione coloris, consistentiæ & contentorum. Sic & de reliquis excrementis v. g. *Æquale pus*, est proprietas puris laudabilis, τὸ πύον ὁμαλὸν, *1. prognost. t. 42.* De rebus præternaturalibus quoque usurpatur, quando *Æqualis morbus* dicitur, qui perpetuo sibi constat, & *æquales* habet motus & symptomata semper similia, Gal. *c. 2. aph. 23.* Sed & de diversis specie rebus sumitur *Æqualitas*. Ita *vinum æquale æquali* aqua mixtum, h. e. tantum vini, quantum aquæ, & vice versa, continens, Gr. οἶνος ἴσος, vel uno verbo ἰσοκρατὴς dicitur Hippocr. *7. aph. 56. l. 2. de morb. XXXIIX. 6.* *Æqualis inæqualitas* in pulsu, ὁμαλὴ ἀνωμαλία vocatur, quando pristinam naturam quidem immutantes, sive magnitudine, sive qualitate *æqualia* vel *inæqualia* capiunt incrementa: nam quatenus *æqualitatem* commutant, vocantur *inæquales*; sed quatenus *æqualem* semper mutationem assequuntur, *æqualiter* dicuntur mutari, ex Gal. *l. 2. de diff. puls. c. 11.*

ÆQVANTIA sensum, vocantur in Iul. Cæs. Claudini *de ingress. ad infirm. l. II. sect. II. c. 33. p. m. 335.* Anodyna digerentia, & Græce dici possunt ὁμαλύνοντα vel ὁμαλίζοντα scil. τὴν αἴσθησιν. Vide etiam infra *Homalos.*

ÆQVE, *Æquis portionibus*, ponderibus &c. Vide *Ana.*

ÆQVILIBRIVM, terminus est Mechanicus, qui a Cartesianæ Philosophiæ sectatoribus etiam ad forum Medicum, quin potius Physicum transfertur, & significat proportionem justam & naturalem partium qua fluidarum, qua solidarum ad compositi corporis constitutionem concurrentium, ut in motu & vigore suo vel etiam in quiete vel tenore suo maneant. Vnde Th. Craanen *in suo lumine rationali* aliquoties æquilibrii mentionem fecit, & D. D. Fr. Hoffmannus fundamentis Medicinæ annumerare non dubitavit *cap. II. §. 16.*

ÆQVIPOLLENS, ἰσοσθενὴς, vide *Isosthenes.*

AER, ἀὴρ, quid proprie sit, e Physicis addiscendum est. Dorneus *in Physica Genesi & Physica Trismegisti* dicit, *Aerem* nil aliud esse, quam aquam vi caloris vel Spiritus Domini in creatione resolutam, *Th. Chym. Vol. I. p. 355. 373.* unde & masculus Hermaphroditus vocatur, participans de natura ignis & aquæ, *d. l. p. 498.* & mediator habetur inter ignem & aquam a Seniore Zadith *de Chymia Vol. V. p. 203.* Dicitur & ibidem res vivificans, imo vita cujusque rei. Suntque *aer* & ignis elementa agentia, in Platonis *Libro Quartorum l. 4. in Th. Chym. Vol. V. pag. 170.* *Aer* tanquam magnum recipiens hujus Macrocosmi considerari potest, in quo omnis generis semina & spiritus mundi, tanquam in proprio domicilio, hospitare solent, Iac. le Mort. *Med. Chym. Phy. c. 9. p. 89.* Iunge Rob. Boyle *Suspiciones de latentibus quibusdam aeris qualitatibus.* Cæterum in Medicina consideratur potissimum, ut res non naturalis summe necessaria, & caussa sanitatis morborumque procatarctica, pro ejusdem usu vel abusu, cum per inspirationem, tum ambiendo, corpus nostrum afficiens. Ab Hippocrate describitur, quod sit spiritus corpora nostra ambiens, iisque circumfusus, omnium, quæ corpori accidunt, autor & dominus, utpote cujus in naturalia corrumpendi & conservandi vis est maxima, *l. de Flatib. IV. 8. 9.* Triplicem ejus differentiam constituisse dicitur ab Herodiano, ut primo sit id, quod vulgo ita nominatur; secundo, in nobis latens Spiritus, & tertio per secessum abiens maleolens flatus. Ejus varias quoque constitutiones & καταστάσιας sive mutationes tradidit *l. de Aer. Loc. & Aq.* quæ omnes a Medico probe attendendæ & perspiciendæ sunt, monente Gal. *c. 8. in l. 6. Epid. & c. 2. de Humor. t. 29.* Qua fini etiam legi meretur Charletoni *Exercit. Patholog. V. & X. §. 33. seqq.* Inquiri etiam possunt loca varia de *Aëre* in Dolæi *Encyclopædia Medica*, quæ monstrabit Index, & laud. D. D. Bohn. *Diss. Medico-Physica IV. per totum*, item *annexa ejusdem Dissert. de Aëris in hæc sublunaria influxu.* A Chymicis quoque *Aer* diversimode accipitur. Libav. scripsit: *Aërem Chymicorum* non esse instar Elementaris resolutum, sed in forma magis fixa oleiformem cum citrinitate, *Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 35.* & esse organon seu machinam omnium, per quam fiunt omnia, ex Hermete Ægyptio notavit idem *in Exam. Philos. sect. 36.* De *Aëre Chymico* videatur etiam Becherus *in Oedipo Chym. Tit. 4. §. 4.* Ænigmatice quoque *Aer* appellatur *Lapis Philosophicus* in *Harmonia Chymica. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 725. seqq.*

AERDADI

AERDADI sunt spiritus corporei in aëre degentes. Dorn. *in Diction. Paracelf.*

ÆREOLUM, χαλκοῦς, vide *Chalcus.*

AEREUS, ἀέριος, ἠέριος, dicitur de omni, quod participat de aëris natura, vel quoad substantiam, vel quoad efficaciam. De illis statuit Fallop. *Aërea* conspissari quidem posse, sed non congelari, *tr. de metall.& fossil. c. 11. Tom. I. Oper. p. 301.*

AERIFICATIO dicitur, quando aqua per fermentationem ultimata discontinuatione in ipsum aerem resolvitur. Caspar. Cramer *Colleg. Chym. Differt. I. c. 4. §. 3.*

AEROLOGICE, ἀερολογική scil. pars, vocatur primum Diætologiæ membrum, agens de aeris salubri usu, quam neminem ex professo tractasse scripsit Ioh. Ant. von der Linden, ut merito inter Medicinæ desiderata reponatur, *in Manuductione ad Medicinam* a Chr. Günth. Schelhammero *ad introduct. Conring. annexa p. 91.*

AEROMELI, ἀερόμελι, id est *mel aëreum:* Epitheton mellis, vel quod ex *aëris rore* factum est, unde mel roscidum, Drosomeli, dicitur Aldrov. *de insect. l. 1. c. 2.* Apes quoque αἰθερίου νέκταρος ἐργάτιδες, ætherei nectaris opifices dicebantur a Poetis græcis, vel quod faucibus & organis respirationis medeatur, teste Dioscoride. Vide *& not.* Keuch. *ad Samonic. p. 147.*

AEROPHOBÆ. Aeris timor generaliter phreniticis adscribitur. Cælius Aurel. *Acut. morb. lib. 3. cap. 12.*

AEROSIS, ἀέρωσις, est sanguinis attenuatio & in halitus resolutio, pro spirituum vitalium continuatione & flammæ vitalis pabulo, ex Gal. *l. 11. Meth. med. c. 3.* Hujus *subtiliationis* & quasi rarefactionis pro nutrienda flammula vitali caussam statuit Charlton. *d. l. §. 3. aërem* in pulmones inspirando attractum, consimili prorsus modo, quo per folles insufflato *aere* flamma in lignis promtius accenditur. Quod paradoxon prolixius deductum *in Oecon. anim. Ex. IIX.* num adeo firmis nitatur rationibus, ut assensum mereatur, ventilavimus *in Dogmat. nostr. p. 583.*

ÆRUGINOSA BILIS, ἰώδης χολή. Vide *Bilis.*

ÆRUGO, ἰὸς (quæ vox Græca etiam aliorum metallorum rubiginem significat,) *Viride Æris*, est *rubigo æris*, vel cupri, gustantibus acrem qualitatem offerens, digerendi, depascendi, & corrodendi non teneram modo, sed & duriorem carnem, vim habens. Gal. *l. 9. de S. Fac.* Estque vel nativa, vel factitia. De utraque legatur Diosc. *l. 5. c. 91. 92.* Rul. & Iohns. *in Lex. Chym.* Schröder. *Pharm. l. 3. cap. 12.* De *Ærugine* factitia sive *Ære viridi* parando videatur Iunken *Lexico Chymico Pharmaceut. Part. I. p. 8. 9.* Sed & Latinum *Ærugo* aliis adjungitur metallis. Ita *Ærugo* ferri & plumbi legitur apud Fallop. *tr. de comp. medic. c. 11. Tom. I. Op. p. 149.*

ÆRUMNA est ægritudo animi cum labore conjuncta. Fernel. *Physic. l. 6. c. 12.*

ÆRYSIPELAS plane vitiose sæpius legitur pro *Erysipelas* in *Tom. I. Oper.* Petr. Mich. de Calderia.

ÆS, χαλκὸς, idem quod *Cuprum*, est metallum ignobilius, durius plumbo, mollius ferro, constans portionibus sulphureis, mercurialibus, & salinis, quamvis hoc negare velit Frid. Hofm. *Clav. ad Schröd. d. l.* Enimvero non video, quid obstet, quo minus salinas etiam concurrere portiones quis credat, præsertim si vera est hypothesis VVillisii & aliorum, quod sal rebus & corporibus naturalibus compactionem, soliditatem, nec non pondus & durationem largiatur, *de Ferment. c. 2. & 3.* Cur *Cyprium æs* vocetur, vide Ioh. Rhod. *ad Scribon. n. 16.* Appellatur & *Philosophicum*, de cujus viribus vide *Th. Chym. Vol. I. p. 631.* A Chymicis *Æs Veneris* nomine exornatur. Species varias *æris* recenset Rul. *in Lex. Chym.* v. g. *Purum* sive *nativum rubrum* ab omnibus aliis metallis liberum: *Æs*, quod excoquitur ex pyrite, h. e. marcasita, item ex aliis speciebus, ex nonnullis terræ generibus, luteis & purpureis, chrysocolla & cæruleo etiam, unde & varia a coloribus epitheta obtinuit Rubeum, Flavum, Cæruleum, Nigrum. Item *Æs caldarium*, abstractum, residuum. *Æs ustum* sive *crematum* fit ex æreis clavis compositis cum sulphure & sale, aut etiam alumine in vase fictili. Diosc. *l. 5. c. 42.* Gal. vocat κεκαυμένον χαλκὸν, & habet vim adstringendi & cicatricem inducendi, præsertim si lotum fuerit, *l. 9. de S. Fac. & alibi.* De modis parandi *Æs ustum*, variis legatur Iunken *d. l. p. 10. seq. Squama æris*, λεπὶς τοῦ χαλκοῦ, ejusdem est virtutis. *Æris flos*, χαλκοῦ ἄνθος dicuntur *squamæ ex ære* fuso & in alias fornaces translato, flatu crebriore excussæ, ut docuit Plin. *l. 34. H. N. c. 1.* Hippocrati simpliciter ἄνθος dicitur, *de morb. l. 2. XXXIII. 21. seqq.* adde Rhod. *not. ad Scribon. n. 34.* Non esse confundendum cum *Chalcantho* monet idem *n. 31.* *Panes ærei* dicitur massa *æris* in fornacibus per fusionem cocta & parata. Æs etiam generalius accipitur quandoque, denotans quamcunque mineram metallicam, quæ in fodinis reperitur, vulgo Ertz / item illud metallum, mixtum, e quo monetæ cuduntur, Rul. In Spagyricis *Æs Hermetis* vocatur corpus illud imperfectum in magisterio Lapid. Philos. nondum præparatum, sicut est initio. Dicitur alias Pulvis Solis, Caput corvi, Terra citrinata, Continens & Contentum, Plumbum nostrum, Leo viridis &c. Confer. ad Lagnei *Harmon. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. p. 718. seqq.* Imo ibidem ipse Lapis Philosophicus *Æs* vocatur. *p. 727.*

ÆSALO, αἰσάλων, est nomen avis minoris quidem, nihilominus inter accipitres vel falcones referendæ, ob singularem celeritatem & audaciam insidiandi vulpi per quandam antipathiam. Dicitur & *Merillus*, *Smerillus*, cujus descriptio videatur in Aldrovandi *Ornitholog. l. V. c. 5.*

ÆSCHOS, αἶσχος, *deformitatem* significat, præsertim corporis, vel membri cujusdam. Legitur apud Hipp. *1. de artic. t. 64.* Causam deformitatis monstrosæ Paracelf.

celſ. ſtatuit, eſſe deficientem naturam in disgregatione debita maſſæ ſeminalis poſt conceptionem, *l. 3. de morb. invisib.* *Deformitatis* in facie mentio fit apud Scrib. *n. 184.*

ÆSCHROMYTHEO, αἰσχρομυθέω, i. e. *turpia & obſcœna loquor.* De deliris uſurpavit Hipp. *l. 3. Epid. ægr. XI. poſt ſtat. peſt. & l. 4. VII. 8.* Galen. *c. 1. prorrh. t. 27.* Vide Foëſ. *p. 14.*

ÆSCHROPOEEO, αἰσχροποιέω, ſignificat *turpia facio*, ſive artes turpiter dehoneſto, Hipp. *de arte in princip.*

ÆSTAS, θέρος, dicitur pars anni calidior & ſiccior utplurimum, quando Solis radii vertici noſtro propiores vim ſuam potentius exerunt. Si autem veri ſimilis fuerit, ſudores multos expectandos eſſe docet Hippocr. *3. aphor. 6.* *Æſtatis morbos* recenſet idem *3. aph. 13. & 21.* In ſpecie meminit quartanarum febrium *æſtivarum 2. aph. 25.* Quod purgatio per vomitum inſtituenda ſit *æſtate*, docet *4. aph. 4.* verum neque perpetuum eſſe, recte monet Valleſ. *in ann.* neque etiam rationes ſat gravis ſunt momenti. Æſtas quoque Hippocr. dicitur θερινὴ ὥρα, *4. de R. V. I. A. t. 1.* Vide Foëſ. *p. 268.* Dieter. *n. 390.* Legi quoque merentur, quæ de *Æſtatis* origine & naturali conſtitutione egregie diſſeruit Linden. *Ex. XI. §. 196. ſeqq.* Ænigmatice quoque *Æſtas* refertur inter nomina Lapidis Philoſoph. *Vol. IV. Th. Chym. p. 727.*

ÆSTATES, Plin. *l. 28. c. 12.* vitia cutis ab aduſtione Solis. Mercur. *de Decorat. c. 8.*

ÆSTHESIS, *Æſtheterion*, *Æſtheticos*, *Æſthetos*, αἴσθησις, αἰσθητήριον, αἰσθητικὸς, αἰσθητὸς. Vide infra *Senſus*, *Senſorium*, *Senſificus*, *Senſibilis*.

ÆSTIMATIO, τίμησις, quid hoc vocabulum in genere ſignificet, ex aliis quoque Lexicis notum eſſe poteſt: Placuit vero D. G. Ern. Stahlio P. P. celeberrimo in Fridericiana Illuſtri in forum Medicum transferre, *æſtimationem* geminam ſtatuenti, unam *partium*, alteram *læſionum*. Per illam intelligit accuratum λογισμὸν ſive conſiderationem motuum vitalium, ſenſationis, conſtrictionis & relaxationis, &c. per hanc vult intellectam varietatem graduum læſionis & corruptionis ſive deſtructionis, quemadmodum prolixius hæc legere licet *in quodam Propemtico Inaugurali ad Dn. Lud. Frid. Gualtheri Diſput. de Inflammationis Pathologia.*

ÆSTPHARA eſt incineratio carnis, vel ſubſtantiæ corporis. Dorn. in *Diction. Parac.*

ÆSTVARIVM vocatur inſtrumentum, in quo longurius ab igne candens concluditur, & ita applicatur partibus nimia frigiditate languentibus, Paræus *l. 25. Chir. c. 13.* Aliud quoque *æſtuarium* ſudatorium totum hominem excipiens deſcripſit Palmarius *de morb. contag. l. 1. c. 17. p. m. 37.*

ÆSTVATIO, καῦσις, idem quod *Ardor*, vel *Exæſtuatio*, quam excitat materia quædam ignea, vel acris; eſtque effectus effervefcentiæ, vel accenſionis. Ita *Æſtuatio* ſequi dicitur uſum purgantium fortiorum a Fallop. *de med. ſimpl. purg. c. 3. Tom. I. Oper. p. m. 23.*

ÆSTVS, καῦμα, idem quod *Ardor*, *Vſtio*. Extenditur ad quoslibet fervores, ſive ſint externi a ſole, pharmaco, igne, ſive interni a febribus & inflammationibus, in qua ſignificatione legitur apud Hippocr. *4. aph. 65. & 7. aph. 13.* quamvis hunc locum Galen. generalius expoſuerit, per *æſtus* intelligens & febres, & aëris fervores, & cauteria, & eſcharas, *in comm.* In priori ſignificatione ſumtum occurrit *l. 3. Epid. ſect. III. t. 6.* Hinc *æſtas æſtuoſa* dicitur & *l. de ſal. diæt. t. 4.* *æſtati* hic tribuitur effectus, quod faciat *æſtuoſa* corpora & ſqualida, καυματώδη καὶ αὐχμηρά. Iunge Foëſ. *Oec. p. 329.* Dietr. *Iatr. n. 452.* Linden. *Ex. XI. §. 183. 189.*

ÆTAS, ἡλικία, refertur inter res naturales ad ſanitatis & morborum generationem ſymbolam ſuam conferentes. Eſt vero *ætas* nihil aliud, quam aliqua vitæ periodus & ſpacium mobile, quo hominis temperamentum vitale evidentem ſubit mutationem. Et hæc ratio eſt, quod, quemadmodum ſanitas variat ſecundum *ætatum* differentias; (unde *ætatem* ab *ætate* diſtinguere oportet, ex *l. 6. Epid. ſ. 8. t. 29.*) ſic etiam diverſis in *ætatibus* diverſi quoque oriantur morbi: & cuique *ætati* ſui ſint morbi familiares, quorum catalogum ſigillatim recenſet Hippocr. *3. aph. a. 21. ad 31.* Iunge Dieter. *n. 375.*

ÆTHALE, αἰθάλη & αἴθαλος, vide *Fuligo.* Legitur apud Hippocr. *l. 1. de morb. mul. CXXIIX. 10.* & Gal. *l. 3. de præſ. ex pulſ. c. 7.* Adde Foëſ. *pag. 9.*

ÆTHER, αἰθὴρ, late dicitur *cœlum*, vel *dium* ſupra aëris regionem infimam exiſtens, nubibus incluſis, ut patet ex Hippocr. *l. 6. Epid. ſ. 4. t. 19.* Stricte vero *cœlum ſerenum* ſupra aërem & nubes expanſum ſignificat, Gal. *com. ad h. l.* Hodieque a nonnullis *Æther* habetur pro principio quodam univerſali conſtitutivo corporum naturalium, quod intime ſeſe inſinuat in atomos materiales; & ab ejus majori minorive copia & potentia vires corporum naturalium deducere conantur, nimium quantum hoc commento ſibimetipſi blandientes & placentes; nec fortaſſis aliud per hoc intelligendum, quam Spiritus mundi.

AETHES, ἀηθὲς, Lat. *inſolens*, *inconſuetum*, uſurpatur de ſputo, *1. Prorrh. com. 3. t. 30.* quamvis Foëſ. exiſtimet, legendum eſſe εὐῆθεα, ex loco parallelo *Coac. t. 350.* Vid. Foëſ. *p. 7.*

ÆTHIOPS, αἰθίοψ, quod nomen præter ſignificationem cognitam, a regione Africæ, quando hominem in Æthiopia natum denotat, a Chemicis translatum occaſione coloris nigricantis ad proceſſum quendam & medicamentum, *Æthiops mineralis* dictum e Mercurio vivo & ſulphure vel floribus hujus inter ſe mixtis diverſa proportione & accenſis ad conflagrationem ſulphuris usque paratum, cujus meminit Theod. Mayerne *in formul. Part. 1. Praxeos Medicæ annexis*, & occurrit *in Pharmacop. Pateana*; quamvis & apud alios absque igne, ſola tritura & agitatione, ſub alia tamen proportione in mortario vitreo cum piſtillo fieri poſſe legatur. Vtrumque modum etiam propoſuit Iunken *d. l. p. 11.*

ÆTHNA dicitur ignis ſubterraneus, inviſibilis, ſulphu-

phureus, vel potius bituminosus, qui lapides sub montibus adurit in carbones Gagati persimiles, resina & bitumine quodammodo plenos, ut carbonum ex ligno vice nonnulli populi utantur. Alias montem Siciliæ ignivomum proprie *Æthnam* vocari ex Geographicis constat. Ita & Spiritus ignei, & meteora ignea, hominis igne flagrantis, vel alius rei forma apparentia *Æthnici* dicuntur. Dorn.Rul. & Iohnſ. *in Dict. & Lex. Chym.*

ÆTHOLICES, αἰθολίκες, aliis αἰθαλίκες, dicuntur *pustulæ* in superficie corporis ortæ fervidæ, ab αἴθω, *uro*. Meminit earum Hippocrat. *de humid. uſ. X. 5.* ubi Latinus Interpres *in Edit. Linden.* expressit per *Dothienes* sive *Furunculos*. Adde Foëſ. *p. 10.* Varias acceptiones recenset Erotianus *in Lex. Hipp.* Galenus, qui legit αἰθόλικες *in Lex. Hipp.* cyclos definit in cute coeuntes, qui ita dicantur ab αἴθειν *urere*, & hinc derivat αἰθολυκώδεα, quæ his simile quid notant & ab aliis αἰμάλωπα appellantur.

ÆTHYIA, αἰθυῖα, vide *Mergus*.

ÆTIA, αἰτία, αἴτιον, vide *Caussa*.

ÆTIOLOGIA, αἰτιολογία, vocatur quibusdam Medicinæ pars *Pathologica*, in qua non solum caussæ morborum, sed & morbi ipsi & symptomata pertractantur. Gal. *l. Introduct. c. 7.* Verum de hoc vocabulo vide meam ἐπίκρισιν *in Dogmatibus P. II. c. 1. d. 1. p. 106.*

AETITES, ἀετίτης, vocatur *lapis* quidam inter minus pretiosos pertinens, alio, dum quatitur, intra se ac velut in utero prægnans lapide, qui *Collimus* dicitur, coloris vel albicantis vel gallæ similis, vel subrutili, vel nigricantis. Differentias hujus lege sis apud Schroder. *Pharmac. l. c. 8. n. 1.* *Aquilæ* dicitur *lapis*, quia in aquilæ nido reperiri creditur, ad promovendum partum Aldrov. *l. 1. Ornith. c. 1.* De viribus alias partum promovendi, vel etiam cohibendi, pro diversitate applicationis, si vel brachio sinistro vel coxæ alligatur, aut imponitur, legatur Dioscorid. *l. 5. c. 161.* & Guilielm. Menens *Aurei Velleris l. 2. c. 1. in Theatr. Chym. Vol. III. p. 387.* quem usum etiam fabulosum judicavit Dan. Ludovici *Differt. 1. Pharmac. p. 789.* De mira vero facultate fures deprehendendi, si quis pane conditum offerat, cujus etiam meminit Dioscorides, recte judicat Fr. Hofmann. *in Clav. ad Schröder. loc.* quod sapiat fabulam; quid? si adderemus ex Chiocco *Muſ. Calc. sect. 3. p. 322.* vel præstigias, aut superstitiosum quid a pio Christiano omnino alienum, & propterea respuendum.

AETOMA, ἀέτωμα, significat *supremam partem domus*, triangulari forma in altum sublatam & culmen ædium. Legitur apud Hipp. *3. de artic. c. 23.* Gal. *in comm. ad h. l.* Iung. Aldrov. *d. l.* Foëſ. *p. 6.* Dicitur alias & ἀετὸς, *vinctum tecti*, Lat. *Testudinatum*.

AFFECTIO, AFFECTUS, πάθος, πάθημα, ab *afficiendo* dictum, de multis effertur rebus, sed in medicina recessus, in statum p. n. qualescunque illi fuerint, *Affectus* sive *Affectiones* utplurimum nuncupantur. Gal. *l. de cur. rat. per S. M. c. 3.* quamvis in Græco vocabulum διάθεσις habeatur *comm. 1. in Hipp. de iis, quæ in med. t. 1. l. 3. de L. Aff. c. 4.* Nonnulli pro majori subtilitate vocab. *Affectus* ad dispositionem morbosam, quæ est in fieri vel ἐν σχέσει, referunt; Vocabulum vero *Morbus* ad factam, firmam & stabilem impotentiam naturalem, quæ est in ἕξει. Gal. *l. de diff. sympt. c. 1. & l. 1. de L. A. c. 2.* E contrario sunt ex recentioribus, qui *Affectionem* & verbum *Afficere*, *Affici*, etiam rebus secundum naturam, videlicet Sanitati, Caussis, & Accidentibus ejusdem applicare non dubitarunt; siquidem *Afficere* nihil aliud est, quam in aliud corpus agere, aliudque alterare; & *Affici* idem, quod ab alio pati & mutari. Præter has significationes non infrequens quoque est acceptio vocabuli *Affectus* pro motibus & *perturbationibus* vel passionibus *animi*, quibus non modo profundius anima nostra affici, & veluti concuti videtur, quoties eas patitur, sed & quarum magna vis est *afficiendi* & mutandi sanguinem & spiritus, & per hos totum corpus, ut non immerito inter caussas potentiores procatarcticas sanitatis & morborum referri soleant ac debeant. De quibus legi merentur, quæ scripsit Charlton. *Ex. IIX. Patholog.* & Th. Willis *tract. Anim. Brut. P. 1. c. 8.*

AFFECTUS *Implicatus*, *Magnus*. Vide *Implicatus*, *Magnus*.

AFFECTUS *Præcordialis*, *Melancholicus*, *Flatulentus*, *Mirachialis*. Vide *Hypochondriaca*, *Melancholia*.

AFFENICUM est *Anima*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

AFFEOS, pro *Aphros*, ἀφρὸς, id est, *Spuma*. Iidem.

AFFIDRA, h. e. *Cerussa*. Iidem.

AFFION, idem, quod *Opium*. Dicitur & *Offium*. Est & nomen Electuarii, ab Indis Orientalibus in Bantam parati ad excitandam ferociam, ut & stimulum Venereum propter *Opium*, quod ingreditur, ita dicti; Ex Ioh. Iac. Sahr. *Itinerar. Ind. Orient.* notarunt Naturæ Curiosi *Ephem. A. II. Obſ. 69.*

AFFLATUS, ἐπίπνοια, vel *Adflatus*, dicitur, quando aura vel vapor aliud corpus cum violentia quadam veluti percellit. Ita de serpentibus dicitur apud Scribon. *num. 165.* Item de vento. Rhod. *in Lexic. Scribon.*

AFFLICTIO dicitur ægritudo animi cum vexatione corporis conjuncta. Fernel. *Physiol. l. 6. c. 12.*

AFFODIUS, aliis *Afudius*, *Afrodius* epitheton Serpentis, vel plane ejusdem cum *Hæmorrhoo*, vel maxime similis, & occurrit apud Ardoynum *de Venen. l. 6. c. 8.* vide Aldrov. *Histor. Serp. & Drac. l. 1. c. 5.*

AFFORMAS, i. e. *Vitrum*. Rul. & Iohnſ.

AFFUSIO, πρόσχυσις, quid significet, notum est, videlicet liquoris alicujus in aliam rem infusionem. Aliquando vero concretive sumitur & respondet Græco παρέγχυμα. Vide *Parenchyma*. Gal. *Introd. c. 9.* Interdum etiam pro *Suffusione* sive *Cataracta oculi* accipitur, uti videre est apud Forest. *l. XI. Obſ. 30. Schol.*

AFRA avis, vide *Struthiocamelus*.

AFROB est *Plumbum nostrum*, *corpus immundum*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

AGALACTOS, ἀγάλακτος, apud Hippocr. dicitur fœmina, quæ *sine lacte* est post puerperium, propter ſiccitatem naturalem, ob quam etiam menſes parcius fluentes ante impraegnationem habuit, *de nat. puer. XL 19. 20.* ad quem textum junge *Notam* Iac. Sonii *Aphor. 40.* videatur & Hipp. *l. 1. de Morb. Mul. XCIX. 6.* Mirum, quod hoc epitheton Foeſ. *in Oeconom. Hipp.* omiſerit.

AGALLOCHUM, ἀγάλλοχον, idem, quod *Lignum Aloës*, ξυλαλόη, eſt lignum exoticum pretioſum, ex Arabia atque India advectum, ſaltem in fruſtis, & quidem raro, magnis punctis & venis variegatis maculatum, ponderoſum, amarum, ſuaveolens, ſi accendatur, adſtringens. De cujus viribus & uſu vide apud Dioſcor. *l. 1. c. 21.* Schröder. *l. 4. cl. 1. n. 13.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* qui adhuc dubitat, num *Agallochum* veterum idem ſit cum *Ligno Aloës* Officinar.

AGAPE, ἀγάπη, communiter ſignificat *Amorem, Dilectionem*, vide *Amor.* Specialiter vero etiam cibationis quædam ſpecies hoc nomine appellata fuit, v. g. *Merenda* & *Veſperna.* Fr. Bonamic. *de Alim. l. 3. c. 40.*

AGAR *Calcem* ſignificat. Iohnſ. *in Lex.*

AGARICUM, ἀγαρικὸν, dicitur fungus albus, trunco laricis adnatus. Eſtque duplex, Mas & Fœmina. Dioſcorid. incertus ex aliorum ſententia ſcribit, eſſe radicem ſilphii ſimilem, non tamen denſam, ſed rariorem, *l. 3. c. 1.* De *Agarici* hiſtoria, viribus, & uſu vide Dioſc. *d. l.* Schröder. *l. 4. cl. 3. n. 403.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Rolfink. *de purgantib. ſect. 1. art. 1. c. 1.* Freitag. *Auror. Med. l. 2. c. 28.*

AGATHON, ἀγαθὸν, communiter *Bonum* ſignificat, h. e. præſtans, commodum, utile. Et in hac generali ſignificatione *Bona*, quæ in rerum natura continentur, alia animi ſunt, alia corporis, alia fortunæ, ſive externa, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari poteſt, verbis Galen. *orat. ſuaſ. ad artes c. 6.* In ſtrictiori ſignificatione vero apud Hippocr. ἀγαθὸν denotare *firmum*, ſtabile, certum, ac *perpetuum*, teſtatur idem Galen. *c. 2. de fract. t. 31.* Iunge Foeſ. *p. 1.* Dieterich. *n. 2.*

AGELÆOS, ἀγελαῖος, idem quod ἀγοραῖος, epitheton *panis*, qui gregarius, vilior forenſis, *venalitius*, *cibarius* Latine vocatur. Gorr.

AGENS, *Agere*, δρᾶν, ἐνεργεῖν, quid communiter ſignificet, ex aliis conſtat Lexicis. Idem quod *Operari, Afficere.* Dicitur de eo, quod motum ex ſeipſo habet. Opponitur τῷ *pati*, πάσχειν, quod motum obtinet ex alio, Gal. *l. 1. de L. Aff. c. 3.* Ita medicamenta dicuntur *agere* in corpus noſtrum, ad differentiam alimentorum, quæ magis *pati*, quam *agere* creduntur. Gal. *l. 3. de Temp. c. 4.* Inter *agens* & *patiens* juſta debet eſſe proportio. *Th. Chym. Vol. IV. p. 387.*

AGER, ἀγρὸς, quid proprie ſignificet, pueri e Vocabulariis norunt. Tropice *Ager mineralium* vocatur *Aqua* a Dorneo *Genealog. mineral. c. 3. in Th. Chym. Vol. I. p. 571.* *Ager Chymicus triplex* recenſetur a Nicol. Flamello *in Annot. d. l. p. 778.*

AGERASIA, ἀγηρασία, h. e. *Inſeneſcentia.* Gal. *l. de Marcor. c. 2.* & *Ageros*, ἀγήρως, homo dicitur, qui *ſenii eſt expers.* ibid.

AGERATUS *lapis*, ἀγήρατος, dicitur ſpecies lapidis vilioris, quo coriarii olim uſi ſunt, & ſutores calceamenta expoliverunt, facultatis mixtæ, adſtringentis & digerentis. Meminit ejus aliquoties Gal. *l. 9. de S. F. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. &c.*

AGES, ἀγὲς, idem, quod ἀγοστὸς, *volam manus* ſignificat. Gorr. *ex Heſychio.*

AGEUSTIA, ἀγευστία, ſignificat *jejunium*, quando aliquis nihil guſtat de cibo vel potu, quamvis non occurrerit nobis in lectione Medicorum Græcorum. Videantur vero *Lexicographi Græci.*

AGGLUTINATIO duplicem habet ſignificationem, unam propriam, & idem ſignificat, quod *Glutinatio*, κόλλησις, ἐπικόλλησις, προσκόλλησις, quando corpus unum alteri per *glutinum* jungitur; alteram impropriam, quando beneficio ſucci nutritii fit *Appoſitio* vel *Additio* novæ carnis, v. g. in ulcere, Gal. *l. 3. M. M. c. 10.* Hinc *Agglutinans* medicamentum προσκόλλημα, κολλητικὸν, dicitur, quod ad ulceris ſanationem requiritur, & debet eſſe ſiccans, vel adſtringens, *l. 5. c. 1.* vide *Additio.*

AGGREGATUM, hodiernis Phyſicis & Chymicis uſitatiſſimum eſt epitheton corporis ex minimis, vel homogeneis, h. e. ejusdem ſpeciei, vel heterogeneis, ſeu diverſarum ſpecierum corpuſculis conſtans, & unum quantum contiguitate coagmentatum, non habito reſpectu ad quale, aut eſſentiale illarum atomorum ſive molecularum. Differt a *Mixto*, quod immediate ex principiis materialibus conſtat, adeo firmiter per contiguitatem conjunctis, ut vel difficillime vel prorſus non ſeparari queant. A *Compoſito*, quod ex mixtis componitur, & facilius diſſolvi poteſt. Hanc *aggregationis* & *aggregativi* motus notitiam ad veram corporis mixti vivi & in ſpecie humani ceu ſubjecti Medici theoriam maxime neceſſariam eſſe, probe etiam inculcavit D. G. E. Stahl. *in Diſſert. de Temperamentis c. 1.*

AGITATIO, vide *Vibratio.* *Agitatio* humorum per purgantia producta non ſufficit ad purgationis effectum, Fallop. *tr. de purg. ſimpl. c. 3. Tom. I. Oper. p. m. 15.* *Agitationes*, quæ manibus, baculis, vaſorum commotione fiunt, ad ſolutiones concretorum magnopere neceſſarias & experientia confirmat, & recte notavit D. D. Bohn. *Diſſert. Chymico-Phyſ. 1. §. 25.*

AGLIA, ἀγλίη, Hippocratis vox, quam Galenus *in exegeſi* interpretatur ſubalbam in oculo cicatricem, vel compactum in eodem humorem.

AGLOSSOSTOMOGRAPHIA, ἀγλωσσοστομογραφία, h. e. deſcriptio oris ſine lingua, quod perfecte loquitur. Titulus eſt libri a Iac. Rolando de Bellegad. ſcripti & in Lat. verſi a Car. Reigero. *Eph. Nat. Cur. Ann. III.* Iunge Bonettum *Medic. Septentr. l. 2. ſect. 18. c. 23. p. 460.*

AGME, ἀγμὴ & ἄγμα. Vide *Fractura.*

AGNATA, vel *Adnata*, ἐπιφυόμενα, dicuntur Gal. duplicia:

duplicia: Quædam plane familiaria propriaque conspiciuntur, tum plantarum, tum animalium naturis: ut lana, pili, cornua: Item ova, fœtus, fructus arborum quodammodo huc referri possunt: quædam non omnino talia, ut viscum, fungi & similia, si quæ diversæ plane naturæ alii corpori vegetabili vel animanti *adnascuntur*. Gal. *l. 11. de S. Fac.* §. *Ovorum facultas.*

AGNATA *Tunica.* Vide *Adnata.*

AGNINA scil. membrana dicitur *Amnios* tunica, teste Barthol. *l. 1. An. c. 36. p. 301.* Videantur & lectu dignæ D. Caroli Drelincurtii *Castigationes de Tunica Agnina Lugduni editæ.*

AGNOEA, ἄγνοια. Vide *Ignorantia.*

AGNUS, vide *Ovis.*

AGO, ἄγω, i. e. *Duco*, pro *Educo*, Hipp. *1. aph. 21. 23. 4. aph. 2. & 4.* Vide Dieter. *num. 6.* Scrib. *n. 133. 188.*

AGOGE, ἀγωγή, duplicem habet significationem, generalem & specialem. Secundum illam denotat *ordinem, viam*, rationem & ductum, totum rei statum & tenorem, vitæ rationem ac institutum. Ita de morbi tenore usurpatur ab Hippocr. *l. 7. Epid. LVI. 16.* Pro curandi regula sumitur a Gal. *l. 2. de cur. rat. ad Glauc. c. 3.* Secundum hanc vero denotat *aëris statum* vel κατάστασιν, ut *l. 1. Epid. s. 1. tract. 8.* Iunge Foës. *Oec. p. 3.*

AGON, ἀγὼν, vide *Certamen.* Alias *Agon*, ἀγὼν, significat *summum vitæ periculum.* Unde verbum *Agonizare* & *ægri agonizantes* dicuntur, qui ex superante jam morbo & natura prostrata animam efflaturi de proximo sunt. Iureconsultis vocantur *Constituti* aut *positi in extremis*, *Laborantes in extremis.* Vide Zacch. *Quæst. Medico-Leg. l. 2. tit. 1. q. 19. n. 6.*

AGONIA, ἀγονία, *sterilitatem* in utroque sexu significat. Verum vocabulum hoc minus usitatum, quamvis ἄγονος adjectivum, *sterilis*, etiam reperiatur. Vide *Gonimos.*

AGONIA, ἀγωνία, *angorem* significat, & verbum ἀγωνιᾷν juxta Gal. *l. 2. de sympt. causs. c. 5. ad finem*, affectum animi compositum ex ira & timore; illa quidem sanguinem & spiritum foras agente, & fundente, hoc vero utrumque ad vitæ principium & interiora, cum refrigeratione eorum, quæ in summo corpore sunt, reducente & contrahente. Derivatur ab ἀγὼν, *certamen*, lucta. Unde & ἀγωνία *certamen* quandoque significat. Vide Henr. Stephan. *in Thesauro Græco-Lat.* Vide & infra *Angor.* Hoc vocabulum *Agoniæ* ulterius declaravit Helmont. *tr. de Ideis morbos. n. 9.* dicens: *Agoniam* non esse colluctationem solius spei & timoris, sed etiam iræ & metus, iræ & dissimulationis, spei & iræ, odii & timoris, spei & tristitiæ, &c. Ad summam *Agonia* significat in genere colluctationem diversorum affectuum animi inter se contrariorum. Iung. Leonh. Fuchsii *comm. ad Gal. l. 2 de sympt. causs. c. 8. p. m. 124. b.* ubi egregie vocabulum hoc explicavit per trepidationem ante certamen ex ira & metu mixtam. Iræ motus a spe victoriæ dependet: Metus ex timore, ne ab adversario vincatur.

AGONISTICE, ἀγωνιστικῶς, *certatorie.* Adverbium hoc occurrit apud Gal. *l. de marasmo c. 8.* & dicitur de usu aquæ frigidissimæ largiori in statu febris erysipelaceæ acutioris, ita ut aqua certare debeat adversus sanguinis fervorem acriorem. Potest etiam commode aliis remediis potentioribus applicari.

AGONISTICON, ἀγωνιστικὸν, vocatur aqua *frigidissima* apud Ægin. *l. 2. c. 30.* citante Gorræo *in def.*

AGONOS, ἄγονος, *sterilis*, cui opponitur γόνιμος, fœcundus. Vide *Gonimos.*

AGORÆOS, ἀγοραῖος, *forensis*, *venalis*; Epitheton panis vilioris: Idem, quod ἀγελαῖος, significans, de quo paulo superius.

AGOSTUS, ἀγοστὸς, vocabulum hoc Poëtis magis, quam Medicis usitatum significat extremam manum interiorem, sive *volam*, vel *manum cum ulna & radio*, quia ulnis & brachiis manibusque simul complectimur aliquid & ad nos adducimus. Gorr. *in def. p. 3.* Vide *Ages.*

AGRESTA, ὀμφάκιον, *Omphacium*, dicitur succus ex uvis immaturis, quæ Gr. ὄμφακες vocantur, expressus, colatus, inque doliis repositus, & vase clauso asservatus. Schröd. *l. 4. cl. 2. p. 201.* Hinc paratur syrupus de *Agresta* Offic. Notetur ob saporis similitudinem oleum ex olivis immaturis expressum *Omphacinum* dici.

AGRESTEN dicitur *Tartarus acidus lapillatus.* Procedit enim omnis acetositas ex salibus de minera vitriolata, *Fragm. ad tr. 5. de Tartaro.*

AGRESTIS, ἄγριος primum in genere dicitur de omni vegetabili, quod sponte absque cultura in campis, pratis, & sylvis enascitur, & ita opponitur τῷ ἡμέρῳ, h. e. hortensi, domestico per culturam enato, apud Gal. *l. 6. 7. & 8. de Simpl. fac.* Deinde etiam prædicatur de morbis quibusdam gravioribus & vehementioribus, & significat *ferum*, ut, ἄγριος λειχὴν, h. e. *agrestis lichen*, id est *fera* impetigo, *l. 6. de C. M. S. G. c. 2. in fin.* & Gorr. scabiei quandam speciem, ἀγρίαν i. e. *feram*, appellari dicit, quæ cito serpit, & exulcerationem concitat, certoque anni tempore revertitur, asperior omnibus aliis & curatu difficilior. Imo & de hominum indole moribusque usurpatur τὸ ἄγριον, *feritas*, apud Hipp. *l. de A. L. & Aq. LIII. 11.*

AGRICULTURA, γεωργική, quid significet, ex aliis Lexicis jam constare debet. Quis invenerit, videatur in Th. Iansf. de Almeloveen *Rer. Inv. Onomast. p. 2.* Ejus usum pro sanitate conservanda singularem quotidiana experientia satis testatur, ut non opus sit allegare testimonia.

AGRIPPÆ, quasi *Ægrippæ*, ab ægro partu dicuntur, quorum in nascendo non caput, sed pedes primi exierunt, & inter partus difficiles hic merito refertur, imprimis, si brachia sursum porrigant supra caput, ubi plerum-

plerumque fœtus vita periclitatur in angustiis, dum diutius in medio ventre sive pectore sub axillis constrictus subsistere cogitur. Dici volunt Etymologi ab *ægritudine ex pedibus*. Vide Gell. *l. 16. N. A. c. 16.* & Non. *c. 19. Agrippini partus* observatio quoque habetur apud Ioh. Nic. Binninger. *Cent. 1. Obs. 53. p. 59.*

AGROECOPYRRHONEIOS, ἀγροικοπυῤῥώνειος, dicitur *Philosophus Pyrrhonius*, *agrestis*, h. e. adeo rudis, crudus & crassus ex *Scepticorum* numero, ut ne suos quidem affectus agroscere fateatur. Gal. *l. 4. de diff. puls. c. 2.* adde Foës. *p. 3.*

AGRONOMOS, ἀγρόνομος, epitheton brutorum in agris pascua quærentium, vide *Hylonomos*.

AGROPHON, ἄγροφον, idem, quod ὀρεινὸν, *montanum*, Gal. *in Exeg. voc. Hippocr.* notante Foës. *d. l.*

AGRVMINA, cepæ, porrum &c. Captivac. *pract. l. 3. c. 2.*

AGRYPNIA, ἀγρυπνία, vide *Vigiliæ. Pervigilium.*

AGRYPNOCOMA, ἀγρυπνόκωμα, idem, quod *Coma vigil*, notante Blancardo *in Lexic.* qua vero autoritate nixus sit, inquirere nolumus.

AGYION, ἀγυῖον, exposuit Galen. per *imbecille*, *debile*. Vsus hoc vocabulo Hippocr. *l. 1. de morb. mul. XLII. 8.* de Embryonibus. Alias significat *mutilum*, membris carens, præcipue manibus & pedibus. Hesychius expressit per ἄναρθρον. Derivatur ab α privativo & γυῖον, *membrum*. Quæ significatio cur non ad illum quoque locum Hippocratis applicari possit aut debeat, non video rationem. Sane ipse contextus hoc videtur velle, quando Princeps ibidem recenset quasdam caussas abortus præmaturi, antequam plenarie formatus adhuc fuerit.

AGYRTÆ, ἀγύρται, olim, teste Platone *l. 2. de Republ.* dicebantur illi *circulatores*, arioli, & *præstigiatores*, qui ante januas divitum stipem petituri opidatim quæstus caussa oberrabant, & divina quadam virtute, carminibus & sacrificiorum mysteriis se morbos infligere, inflictos quoque curare, & si quid sceleris a divitibus, aut eorum proavis esset commissum, id magica sacrificiorum celebritate, suffimentorumque odore expiare, eorumque inimicos, tam sontes, quam insontes carminibus oblædere posse gloriabantur. Lang. *l. 1. ep. 33.* & *l. 3. ep. 6.* Verum hodieque *Agyrtæ* vocantur omnes Pseudo-Medici & Cicumforanei, qui congregata coactaque multitudine pharmaca aliqua ostentant, eaque prædicantes divendunt, misere simplici populo imponentes, ut est apud Henr. Steph. *in Indice Thesauri sui celeberrimi*, voce ἀγύρτης. Italis *Cerletani*, *Montambanci* vocari, testatur C. Hofm. *com. ad Gal. LL. de V. P. num. 1017.* Horum hodieque tanta solet esse farrago, ut merito deploranda sit conditio Artis Medicæ in se ἐπιφανεστάτης, & singularis doni a Deo hominibus concessi, quod a tot flagellis conspurcetur. Ex omnibus enim vitæ stationibus, etiam desperatissimi quique, quorum profligatissima vita est, in campos Medicinæ audacissime insiliunt, &

Fingunt se Medicos quivis Idiota, Sacerdos,
Iudæus, Monachus, Histrio, Rasor, Anus,
Miles, Mercator, Cerdo, Nutrix & Arator. Et
Ambubajarum collegia, Pharmacopolæ,
Rastricolæ, Molitor, Pistor, Agaso, Faber.

quin etiam (proh Deum immortalem!) ipse *Carnifex*. O deplorandam Magistratuum lenitatem, qua impune de corio humano ludere concessum, qua datur ita temere sævire in humana viscera! O inexcusabilem dissimulationem & conniventiam Superiorum! Pax!

AHIVS, i. e. *Sal fossile*, Rul. & Iohns.

AHVSAL est *Arsenicum*, *Sulphur*. Iid.

AIDRIS, ἄϊδρις, *inscium*, ignarum significat, cui opponitur ἴδρις, *gnarus*, sciens, peritus, a verbo ἴσημι, scio. Hipp. *in Ep. 2. ad Damaget. n. 340.* Democrit. *ad Hipp. de nat. hom. n. 3.* Vide Foës. *Oec. p. 9.*

AIO, ἀΐω, significat apud Hipp. *audio*, percipio, & legitur *l. 2. de Morb. II. 18.*

AIPATHIA, ἀειπάθεια, h. e. *perpetua patibilitas*, ut ἀπάθεια, *impatibilitas*. Hanc statuere in Medicina, absurdum esse judicat Galen. vel quisquis Autor fuerit Artis Medicin. *c. 8.* & cum eo C. Hofman. *in Apolog. pro Gal. l. 3. c. 10. D. & c. 11. F.* ne confundantur duæ partes Medicinæ principes, Conservativa & Curativa. Alibi tamen sano sensu eam quoque admitti posse, & quidem sub parte ὑγιεινῇ existimat hic *Instit. Med. l. 4. c. 1. §. 5.* Dum enim quotidiano victu resarcire opus habet, quod ob substantiæ fluorem singulis diebus decedit, profecto curat lapsum parvum. Quid? quod si totum hominem a nativitate morbum vere dixisse Democritum *in epist. ad Hippocr.* statuunt eruditi, an non hoc modo locum inveniet *Aipathia?*

AISSO, ἀΐσσω, i. e. *irruo*, *prorumpo*, ut & ἀΐσσομαι, quod idem significat. Vtroque usus Hipp. *l. 1. de morb. mul. LXIII. 4. & LXV. 6.* Vide Foës. *Oec. p. 14.*

AITRVAD Arab. idem, quod *Antimonium*. Fallop. *tr. de met. & fossil. c. 29. Tom. I. oper. p. 332.*

AKIBOT significat *Sulphur*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

AKON *cotem* significat, de qua suo loco. Rul.

ALA æquivocum est vocabulum. Quid communiter significet, ex aliis notum est Dictionariis, videlicet geminum instrumentum ad volandum volatilibus proprie competens. Gr. πτέρυξ, πτερύγιον. Vide *Pteryx. Pterygion.* In Anatomicis vocabulum *Alæ* variis corporis partibus attribuitur. Ita locus sub humero concavus multis glandulis & exterius pilis scatens, oppositus loco superhumerali sive epomidi dicitur *Ala*. Gr. μασχάλη, μασχαλὶς, Latine etiam *Axilla* nuncupatur. Hipp. *2. de artic. t. 66.* Gal. *in com. ad h. l. Hipp. de glandul. II. 20. 21.* Est ad recipiendos humores opportunus locus, ubi etiam quandoque fœtor oritur, *fœtor alarum* dictus, Gr. δυσώδεις μασχάλαι, *com. 2. de hum. t. 1.* Porro *Alæ* etiam dicuntur de *naso*, suntque tenuia cartilagineaque corpu-

corpuscula utrique nasi lateri a parte inferiori adnata, quæ etiam *Pinnæ* appellari solent, Gr. πτερύγια. Ita & partes auris utriusque exteriores capiti annexæ *Alæ* appellantur, πτερυγώματα, Gal. *Introd c.10. Pulmones* quoque ab Hippocr. *Coac. t. 400.* in tres *alas* πτέρυγες dividuntur, supernam, mediam, & infernam, quæ alias Lobi appellari solent. In sinu muliebri sub labiis delitescentes carunculæ geminæ rimam constituentes *Alæ* vocantur Anatomicis, πτερύγια ἢ πτερυγώματα, Rolfink. *de part. genit. P. II. c.38.*

ALABANDICUS *lapis*, ἀλαβανδικὸς λίθος & ἀλαβάνδινος, est lapis subniger & flavus, pellucens quasi segmentis quibusdam aut fissuris discriminatus. Ad purpuram magis inclinare dicit G. Agricola *l. 1. de nat. fossil. p. m. 172.* Hinc etiam *Carbunculus Alabandicus* appellatur a Chiocco *in Musf. Calceol. sect. 3. p. 389.* Idem refert hunc lapidem inter illos, qui in ardentes fornaces conjecti fluunt & liquescunt. Hinc speciem vitri dixit Fallop. *de met. & fossil. c. 6. Tom. I. p. 279.* Nascitur in Caria ad *Alabandam* & in ea Mileti. Agricola *l. 5. pag. 273.* ex Plin. *l.36. c. 8.* Tritus pilos nigros efficere dicitur. Gorr. *in def.*

ALABARI *Plumbum* significat. Ruland. *in Lex.*

ALABASTRITES, ἀλαβαστρίτης, vel *Alabastrum*, dicitur lapis candidus notissimus ab Agricola inter marmora relatus, *l. 7. de nat. fossil.* Cui tamen dicam scripsit C. Hofm. *Paralip. Offic. c. 72.* quia est non minus fragilis, quam ulla terra figulina. Vnde *Marmor incoctum* vel imperfectum saltem dici posset, juxta Schröder. *Pharmac. l. 3. c. 8.* Fr. Hofmannus *Clav. ad h. l.* tres constituit *Alabastri* species, unam candicantem, alteram cum maculis nigris, & tertiam in ruffo candicantem, quæ propterea a Dioscorid. *l. 5. c. 153.* *Onyx* appellata fuit. Huic usto & cum resina & pice excepto virtus discutiendi durities, stomachi dolores levandi & gingivas reprimendi cum cerato ab eodem tribuitur. Iunge Chiocc. *Musf. Calc. f. 3. p. 390. seq.* Vnguentum de *Alabastro* in Officinis est usitatissimum in dolore capitis tollendo commendatum. De *Alabastro glaciali* legatur Imperatus *l. 24. Hist. Nat. c. 13. 14.* Ἀλάβαστρον quoque secundum Gorræi descriptionem est vasculum ex levi & lubrica materia efformatum, servandis odoribus maxime conveniens, quod utplurimum ex solidissimo & frigidissimo lapide conficeretur. Id quia propter lævorem suum non facile potest teneri manibus, sed dilaberetur, hoc nomen sortitum est ab α στερητικῷ, & τῷ λαβεῖν, capere. Gorr. *in def. Alabastri* quoque vocantur quinque folia viridia, e quibus flores rosarum exsurgunt, quorum duo barbata, duo vero veluti imberbia sunt, Tabernamont. *l. 3. Stirp. Histor. c. 100.*

ALACAB, i. e. *Sal Ammoniacus.* Rul.

ALACUOTH dicitur Arab. ille, qui in coitu Venereo simul excernit alvum ob resolutionem spirituum, Avic. *l. 3. fen. 20. tr. 1. c. 40.*

ALAFI, id est, *Sal alkali.*

ALAFORT idem significat. Ruland. & Iohns. *in Lex.*

ALAFREG est species *Cerussæ.* Ruland. & Iohnson.

ALAHABAR, h. e. *Plumbum.* Rul. Iohns. vero scripsit, significare *Calcem.*

ALAHATIBIS, id est, *Lapis Rubeus.* Ruland.

ALAIA, ἀλαία, i.e. *cæca* & *inconspicua.* Epitheton tabis, quæ orta est, quando in medullam fluxio facta fuit, Hipp. *l. de Loc. in Hom. XIIX. 8.* ubi quidem in Græco ἄλλη habetur, nihilominus in versione Latina legitur *occulta ac inconspicua.* Recte igitur animadvertit Foes. reponendum ἀλαία, quia ἀλαῖος vel ἀλαιός, vel ἀλαὸς dicitur *cæcus*, qui inaniter aliquid investigat, aut gradiendo aberrat, uti Hesychius explicavit. Vide Foës. *p. 26.* & Galenus *Lex.*

ALAMANDINA refertur inter gemmas vel lapides, & dicitur fieri ex cœlo & terra Martis a Ger. Dorneo *de Gemmar. structura* in *Th. Chym. Vol. I. p. 487.* Haud dubie vero intelligendus lapis *Alabandinus.*

ALANFUTA, Epitheton *venæ*, quæ olim secta fuit contra fœtorem oris, sita intra mentum & labium inferius, Avic. *l. 1. fen. 4. doct. 5. c. 20.*

ALARIS, sive *Aliformis*, πτερυγοειδής, dicitur de diversis partibus. vide *Aliformis.*

ALASALET, i. e. *Armoniacum.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

ALASTAR, i. e. *Æs ustum.* Iidem.

ALASTOR, ἀλάστωρ, dicitur homo *facinorosus*, maleficus, exitiosus, perniciosus, apud Hipp. *l. de morb. sacr. IV. 41.* Plura de hoc vocabulo vide apud Foës. *d. l. p. 26.*

ALASTROB, juxta Ruland. *plumbum*; secundum Iohnson. vero *calcem* significat.

ALATHAR dicitur *minerale*, inter *atramenta* pertinens, & generatur ex majoribus granis atramenti, & accepit vim ferream, eritque rubeum aut croceum, quemadmodum describitur ab Avicenna *de conglutinatione Lapidum, in Th. Chym. Vol. IV. p. 885. seq.*

ALATUS, πτερυγώδης, dicitur apud Hippocr. de iis, quibus scapulæ retro prominent, & extant veluti alæ avium, estque signum tabis periculosum, ob vitiosam thoracis conformationem angustam, *l. 3. Epid. comm. 3. t. 70.* Adde Galen. *in comm. ad h. l.* item *ad l. 1. Epid. comm. 1. t. 18.* & *l. 6. Epid. c. 3. t. 13.* item *l. 2. de Temper. c. 6.* & *l. de causs. morb. c. 7.* Aretæum *l. 1. c. 8.* Vide & Foës. *Oec. p. 540. seq.* Porro Processus quoque duo ossis cuneiformis in capite sive sphenoidis vocantur *Alati* a Gal. *l. de ossib. c. 1.*

ALAUDA, κόρυς, κόρυδος, κορύδαλος, κορυδαλλὸς vocatur avicula notissima duplicis generis, *cristata*, & non *cristata.* Illa quoque dicitur *Galerita.* Vtriusque usus est commendatus in cibis & medicina. Ejus descriptionem prolixiorem cum usu lege apud Aldrov. *l. 18. Ornithol. c. 10. seqq.* In colicis doloribus laudari, testatur Keuchen. *ad Seren. p. 211.* *Alauda* quoque appellatur

pellatur piſcis quidam ſaxatilis, duplicis pariter generis: *Criſtata*, & non *criſtata*, carnis ſubſtantiæ *Galeritæ* ſimilis, cibus nullius fere pretii, de qua videatur Rondelet. *l. 6. de piſc. c. 21. 22.* & Aldrovand. *l. 1. de piſc. in fin.*

ALAVRAT, i. e. *Sal nitrum.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

ALAZON, *ἀλαζών*, *oſtentatorem & jactatorem* ſignificat in Ethicis, qui ſe ſimulat probum & multiſcium. Legitur vero apud Hipp. *l. de morb. ſacro II. 3.* & derivativum *ἀλαζονικὸν*, hoc eſt, *quod jactationem præ ſe fert. l. de Medico IV. 9.* vide Foëſ. *p. 26.*

ALBA *Pituita*, vide *Leucophlegmatia.*

ALBA *Terra*, dicitur *Lapis Philoſophicus* i. e. compoſitum ex Mercurio & Sulphure. *Th. Chym. Vol. IV. p. 721. 727. 729. 749.*

ALBA *Vitiligo*, vide *Vitiligo.*

ALBADARA, eſt nomen Arabicum *oſſiculi ſeſamoidei*, primo pollicis articulo ad metatarſi oſſis caput appoſitum *majuſculi* (ad differentiam ſecundi ſecundo pollicis articulo ſubſtrati,) forma & magnitudine piſi majoris decorticati &c. Barthol. *Anat. libell. 4. c. ult.*

ALBAGIAZI Arab. dicitur *Os ſacrum*, teſte Fallop. *Expoſ. de Oſſib. c. 22. Tom. I. p. 515.*

ALBANVM, i. e. *Sal urinæ.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

ALBARA, idem, quod Leuce, Morphea, Vitiligo. VValth. *Sylv. Med. p. 1059. ſeqq.*

ALBARAS, eſt *Arſenicum.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

ALBATIO, idem, quod *Albificatio*, terminus eſt Spagiricus, pertinens ad transmutationem metallorum, præſertim cupri in argentum. Vocatur & *Elixir ad Lunam*, *Tinctura ad Lunam*: item *Attincar.* Formulas plures videre licet apud Paracelſ. *in Manuali primo*, & apud alios. B. Rolfink. vanitatibus his nullam tribuit fidem, *l. 6. Chymiæ c. 13.* Dicitur & *Dealbatio.* Rul. & Iohnſon. deſcripſerunt *Albationem*, quod ſit deſtructio corporis per cinefactionem, ſive combuſtio in cineres. Vide & Libav. *S. Ch. Arc. l. 4. c. 15. 16.* In negotio Lapidis Philoſophici aqua ſpiritualis ſecunda vocatur *Albificatio*, vel *Dealbatio*, cui opponitur *Rubificatio*, de quibus obſcuritatibus ænigmaticis legi poterit Senior *de Chymia*, *in Th. Chym. Vol. V. p. 201. ſeq.*

ALBEDO, in Spagyricis de lapide Phil. dicitur, quando, cum Mercurius dealbatur, fit Sulphur album Philoſophicum incombuſtibile, continens in ſe venenum. Quod ſplendore marmori eſt ſimile, quod invidi *Ethelia* vocant, & Auripigmentum & Tincturam, quia ſolum ſulphur eſt, dealbat. Laurent. Ventura *de Lapid. Philoſ. c. 27.* in *Theatr. Chym. Vol. II. p. 292.* Idem ergo eſt, quod *Albatio.* Plura de *Albedine* inquirantur etiam in reliquorum dicti Theatri Voluminum Indicibus.

ALBERIK, id eſt, *Album Æris.* Ruland. & Iohnſ. *in Lex.*

ALBI, i. e. *Sublimati.* Iidem.

ALBIFICATIO, vide *Albatio.*

ALBOR, *λευκότης*, idem, quod *Albedo*, quid in genere ſignificet, notum eſt. In ſpecie dicitur de *Albumine*, de quo p. p. *Albor* quoque vocatur *urina.* Ruland. & Iohnſ. *in Lex.*

ALBORA, ſignificat apud Paracelſum *mixtam ſcabiei malignæ ſpeciem*, ex tribus Morphea, Serpigine, & Lepra, *l. de ulcerib. c. 42.*

ALBOT notat *Crucibulum.* Rul. & Iohnſ.

ALBOTAR, eſt *Ceruſſa.* Dicitur & *Albuhar*, item *Alſitas.* Rul. & Iohnſ.

ALBOTIM, *Albotai*, *Albotra*, *Albuhen*, *Altilibat*, ſunt Synonyma, *Terebinthinam* ſignificantia. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

ALBOTIS ſpecies morbi, quæ Græce *Τέρμινθος* dicitur. Vide *Termintbos.*

ALBVGINEVS *humor oculi*, Latino-barbara appellatio. Vide *Aqueus humor.* *Albuginea* quoque dicitur *Teſtium tunica* immediate eorum ſubſtantiam ambiens a colore albo, ceu nervea craſſa & valida. Barthol. *Anat. l. 1. c. 22.* Alii ad innominatam oculorum *tunicam* hoc Epitheton applicant, uti fecit Blancardus *in Lex. Med.*

ALBVGO, *λεύκωμα*, eſt affectus oculorum, & quidem corneæ eorum tunicæ, quando macula quædam alba in illa, ex condenſatione humoris impacti, vel propter cicatricem vulneris ulceriſve, vel propter viſciditatem crudam ipſius humoris, oritur, viſum quodammodo lædens. Differt a *Nubecula*, *νεφέλιον*, vel *ὁμίχλη*, dura craſſitie, Æginet. *l. 3. c. 22.* Generaliter utraque ſpecies *Cicatricum ἑλκῶν* nomine comprehenditur. Senn. *M. Pr. l. 1. p. 3. ſ. 2. c. 16.*

ALBVLA, æquivocum eſt. *Albulæ*, *ἄλβουλα*, vocantur aquæ aluminoſæ mirum in modum adſtringentes, & vulneribus medentes, Galenus *l. 8. M. Med. c. 2.* quin & Rhetiæ mons nivibus jugiter obſitus, hoc nomine *Albula* indigitatur. Eſt & Epitheton Tiberis, fluvii Italiæ, ex Apennino monte Romam fluente. *Albula* etiam maculam in oculis ſignificat, & ita idem eſt, quod *Albugo* apud Ingraſſiam & Paracelſum, *Manual. II.* Piſcis quoque aliquis vocatur *Albula*, in Lacu Tigurino, inter cibos bonos laudatus, de quo legatur Aldrovand. *l. 5. de Piſc. c. 53. ſeq.*

ALBVM, *λευκὸν*, de variis dicitur rebus. In Officinis cum Epitheto *Græcum* dicitur de *ſtercore canino*, cujus præparationem tradidit Libav. *S. A. Ch. l. 4. c. 28. fin.* aliam *in Alchym. Pharmac. P. II. c. 11. in Tom. II. Oper.* *Album* nigrum vocari ſtercus murium ſ. Muſcerdam ſcripſit Etmüller *in Collegio ad Schröder. Tom. I. operum edit noviſſ. p. 795. b.* In Anatomicis *Album oculi* vocatur *Tunica Adnata*; de qua ſuperius. In Phyſicis etiam idem eſt, quod *Albumen*, de quo mox. In Chymicis *Album* notat *Ceruſſam*, vel ſimpliciter vel cum epitheto *Hiſpanicum*, notante Fallop. *de metall. ſeu foſſil. c. 28. Tom. I. p. 330.* *Album* ſumitur pro *Albatione*, *Albedine*, hoc eſt, *Tinctura Transmutatoria* metallorum, Paracelſ. *Manuali I.* *Album* vel *Candidum* quoque

que tribuitur, tanquam epitheton, variis compositionibus medicamentorum, v.g. *Vnguentum Album sine & cum Camphora.* *Emplastrum Album coctum.* Galen. *l. 2. de C. M. S. G. c. 14.* Vsurpatur quoque de *Menstruis Albis,* Hippocr. *t. 4. Epid. 13. 5.* Vide *Albus.*

ALBVMEN, λεύκωμα, λευκόν, dicitur humor vel liquor in ovo lentus, vitellum undique cingens & ambiens. Vocatur Anaxagoræ ὄρνιθος γάλα, hoc est, *Lac avis,* Latine *Album ovi, Albor,* Scribon. *n. 24. 26.* Rhod. *in Lexic. Scribon.* *Ovi candidum, Albugo, Albumentum.* Crassitie variat, dum ad obtusam ovi, acutamque partem liquidius, in aliis crassius visitur. De ejus historia vide Harveum *de Gen. Anim. Ex. XII. & LX.* Vsus illius in foro Medico magis externus, ad paranda collyria & anacollemata, quia habet vim refrigerandi, agglutinandi, & adstringendi, quam internus; quamvis Hippocrates febricitantibus exhibuerit *albumina* 3. vel 4. ad refrigerandum & egerendum. Hippocr. *l. 3. de Morb. XXX. 12.* Vide Schröder. *Pharm. l. 5. p. 319.*

ALBVRNVM, ligni pars exterior cortici vicinior, mollior, & albidior. Dodon. *pempt. 1. l. 1. c. 1. Hist. stirp.*

ALBVRNVS, λευκίσκος, nomen pisciculi vilioris æstimationis, carne molli & parum pingui præditi, de quo videatur Aldrov. *l. 5. de pisc. c. 37.*

ALBVS, λευκός, præter notissimam coloris candidi significationem piscem denotat apud Salvianum, qui Gesnero *Capito Lacustris* dicitur, dura carne, & difficilis coctionis, ut ita omnium piscium ferme sit vilissimus. Aldrov. *d. l. c. 55.*

ALCAHEST, vide *Alkahest.*

ALCALI, vide *Alkali.*

ALCAOL, est *Lac acetosum,* vel *Mercurius.* Rul. & Iohns.

ALCAR, ἄλκαρ, idem, quod βοήθημα, h. e. *auxilium,* remedium. Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Vide Foës. *p. 30.*

ALCE, ἄλκη, rectius fortassis, quam *Alces, Equicervus* aliis, est animal quadrupes bisulcum, ad cervi, quo tamen major est, naturam accedens, timidum, comitiali morbo obnoxium, adversus illum tamen morbum singulare præbens remedium. Etenim *ungula* illius, præprimis dextri pedis posterioris, creditur specifica virtute adversus epilepsiam præcavendo & curando, interne exhibita, & externe amuleti instar suspensa conducere. Quamvis Dudithius *in epist. ad Monav. apud Scholtz. epist. 49.* fabulosum dixerit illud περίαμμα. Lectu non indigna est epistola. Sane plurima sunt vana adhuc in Medicina remedia, quæ tamen experientia putantur esse confirmata. Verum experientia vah! quam σφαλερή, teste Hippocr. *l. 1. aph. 1.* De *Alcis* historia & usu legatur Aldrov. *lib. 1. de quadr. bisulc. cap. 32.* Schröder. *l. 5. cl. 1. n. 1.* Hofm. *in Clav. ad h. l.* Ἀλκή quoque *auxilium* significare, unde ἄναλκες, quod non juvat, scribit Erotian. *Onom. pag. 14. f.*

ALCEBRIS, *vivum* est *Sulphur.* Ruland. & Iohns.

ALCEDO, ἀλκύων, vide *Halcyonia.*

ALCHARIT, est *Argentum vivum.* Iohns. *Lex. Chym. l. 2.*

ALCHAZONON, est *Lutum rotæ fabrorum.* Rul.

ALCHEMIA, idem, quod *Chymia,* de quo vocabulo infra *in CH.*

ALCHIEN, est nomen rei & rebus proprium multorum nominum, & rei, quam Græci vocant χαρακλαχική, scil. præparatio, & vocant illam Medici naturam, discretam, præparativam omnium ciborum, & est res, quæ virtute sua attrahit generationem, & corruptionem, & per eam est augmentum. Ita describitur *in l. 3. Quartorum Platonis. Th. Chym. Vol. V. p. 128.*

ALCHITRVM, est *oleum juniperi, pix liquida:* Significat etiam *Arsenicum præparatum* ad abluendum. Rul. & Iohns.

ALCHYMIA, vide *Chymia.*

ALCHYTRAN, appellatur *fex destillationis.* Dicitur & *Alkytran.* Ruland. & Iohns. *Alchytran* apud Mesuen est simplex quoddam medicamentum ad dentes dolentes, cavos & verminosos. Chymici sic vocant salis speciem, videturque vox illa a Græco χύτρα, *olla,* descendere, ut sit alumen catinorum, sive sal in ollis fusus, aut ex illis fusoriis extractus. Alii aliter componunt. Libav. *S. A. Ch. l. 8. c. 39.*

ALCIMAD, notat *Antimonium,* sicut & *Alcofol:* aliis *Alcofol.* Rul. & Iohns. Dorn.

ALCOB, i. e. *Sal Ammoniacus.* Rul.

ALCOFOL, est *Antimonium.* Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

ALCOHOL, *Alchool, Alcool, Alkol, Alcol,* vox est Arabica, de cujus derivatione & significatione vide Rolfink. *Chym. l. 4. sect. 8.* in quam tamen animadvertere non dubitavit D.D. VVedel. *Pharmac. Acroam. l. 1. s. 1. c. 3. p. 16. 17.* aliam substituens derivationem. Duo diversissima denotat; primum pulverem tenuissimum, ac pollinis farinæ tenuissimæ instar, fere impalpabilem; deinde spiritum vini reiteratis destillationibus rectificatissimum, ut accensus totus consumatur, nec feces aut phlegma relinquat. Libav. Schröder. Rolfink. Ruland. Iohns. & alii. Ita novissime Iunken varios Alcohol vini parandi modos ex Helmontio, Boyleo, Glaubero, le Mort tradidit & usum exposuit *d. l. p. 13. seqq.* Quamvis recentiores adhuc Chymiatri ad quosvis spiritus subtilissimos & rectificatissimos applicaverint. Vid. & D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1. sect. 1. c. 1. p. 7.* & *Acroam. l. 1. s. 1. c. 3. p. 16.* Hæc duo tamen diversa significata in hoc conveniunt, quod ambo sint tenuissimarum partium. Paracels. *l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 5. in Schol.* ut ita *Alcool* sit purior substantia rei separata ab impuritate sua. Ruland. Modus parandi dicitur *Alcoholisatio:* Producta *Alcoholisata.*

ALCOL, etiam est *Acetum.* Rul. & Iohns.

ALCOLA, idem est, quod *Aphtha,* apud Avic. *l. 1. fen. 2.*

sen. 2. doct. 3. c. 3. Vide *Aphtha.* *Alcola* Paracelso dicitur Tartarus urinæ, id est, excrementum, cujus signum est *Alcool*, id est, Tartarus resolutus in minutas partes, in sal resolutus, & fit multipliciter. Aliquando enim exeunt cum urina granula alba, aliquando videtur in urina usnea, aliquando pruina. Hinc Alcolæ triplex forma, 1. Resoluta, eaque vel alba, vel rubra. 2. Arenosa, alba & rubra. 3. Mucilaginosa, vel viscosa. Ab *Alcola* urina dicitur *Alcolita*. Paracelf. *de Vrin. jud. l. 1. tr. 2. c. 1. 2. 3.*

ALCONE, est *Aurichalcum*, Rul. & Iohnf.

ALCOR, est *Æs ustum*, veluti grana. Rul. & Iohnf.

ALCORE, significat *Lapidem* quendam, habentem folia similia argento. Iidem.

ALCUBA, est *Butyrum crudum.* Iidem. Dicitur & *Alumbair.*

ALCVERID, vel *Alcur*, idem est, quod *Sulphur.* Dicitur & *Aluzar.* Iidem.

ALCYONIA, vide *Halcyonia.*

ALDABARAM, vocantur a Ioh. van Horne *Microcosm. §. 59.* duo ossicula sub pollice pedis posita & minori fabæ quadantenus similia. Circa quod nomen plura ex Riolano annotata reperies in Nobiliss. D. D. Ioh. Mauritii Hoffmanni Collegæ & Affinis nostri honoratissimi *Annotationibus ad h. l. p. 249.*

ALECHARITH, notat *Mercurium.* Ruland. & Iohnf.

ALECHIL, i. e. *Tripes.* Rul. & Iohnf.

ALECTORIUS, ἀλεκτόριος, vel ἀλεκτορία, lapis dicitur, qui in ventriculis aut hepate galli gallinacei quandoque reperitur, & habet utplurimum figuram lupini, magnitudinem ejusdem aut fabæ, colorem vel in cinereo candidum, vel fuscum, sed dilutum, interdum crystallina specie est, sed coloris obscuri, fibrasque interdum habet rubras. Gorr. Rul. & Iohnf. *in Lex.* Agricola *de nat. fossil. l. 6.* & prolixius Chioccus *Mus. Calceol. s. 3. pag. 343. seqq.* Guil. Menens. *Aur. Vell. lib. 2. c. 1. in Theatr. Chymic. Vol. V. p. 388.* Quod vero dicitur, reddere divites, bellicosos eum portantes excitare Venerem, oratoriam tribuere facultatem, amicos conciliare, non obstante Alberti autoritate, quam defendere conatur Chioccus, omnino nobis fabulosum & hyperbolicum videtur, cum hujusmodi effectus supra naturam sint lapidum.

ALEIMMA, ἄλειμμα, vide *Linimentum.* Dicitur & ἄλειφα, item ἄλειφαρ, de quibus mox.

ALEION, ἀλεῖων, epitheton *aquæ*, significans *conferto imbre collectam* aquam, ἀλεῖων enim *confertum notat.* Gorr.

ALEIPHA, ἄλειφα, idem, quod ἔλαιον, *oleum*, adeps, aut *linimentum.* Frequens Hippocrati dictio, v. g. *l. 2. de Morb. XXVI. 14. l. 1. de morb. mul. C. 39. CXXI. 6.* & alibi sæpius. Plura vide apud Foës. *p. 27.* Galenus *Lexico Hipp.*

ALEMA, ALETON, ἄλημα, ἄλητον, vide *Farina*, idem, quod ἄλευρον. Foës. *p. 29.*

ALEMBIC, notat *Mercurium.* Ruland. & Iohnf. *in Lex.*

ALEMBICUS, dicitur vas illud ad destillationem usitatissimum, quod & *Galea, Pileus, Capitellum*, dicitur, & imponitur vasis inferioribus, & cucurbitis, ad recipiendos vapores; estque duplex, alius *Rostratus*, alius *Cæcus.* Ille dimittit vapores humidos per rostrum vel canale in vas recipiens: hic vero sublimationibus inservit, estque etiam in vertice aliquando perforatus, humores adscendentes emittens. Libav. *Prax. Alchym. in princ.* Rul. & Iohnf. *in Lex.* Iungitur e novissimis D. D. VVedelii *Pharm. Acroam. l. 1. s. 5. c. 1. p. 201.* Hoc improbavit Morley *in Collect. Chym. Leidens. prolegom. c. 2.* statuens, *Alembicum* potius esse nomen cucurbitæ vasis angusti colli & fundi capacioris. Num vero Chemicorum priorum celeberrimorum consentientium sententias adeo libere liceat rejicere, & ob quam rationem id fiat, nolumus ventilare.

ALEMBROTH, est species *Salis factitii*, qui vocatur *Clavis Artis Chimicæ*, qua corpora, si ea referantur, fiunt apta ad transmutationem. Dicitur & interdum *Sal fusionis*, aut *Sal fixionis.* Varios parandi modos vide apud Libav. *S. A. Ch. l. 8. c. 38.* Vocatur & *Elebrot*, diciturque habere naturam halonitri & aluminis, & extrahi in Cypro ex peculiari terra, in monte Olympo, forma & calore sanguinis concreti, &c. ibid. *in annotationibus.* *Alemroth* est Sal *Mercurii*, vel Sal *Philosophorum*, & *Artis.* *Alembroth desiccatum* est *Sal Tartari*, & magisterium magistrorum. Dorn. *in Dict.* Rul. & Iohnf. *in Lexic. Ch.* *Alembrot* dicitur, esse vocab. Chaldaic. quod significat Clavem Artis. In tractatulo incerti Autoris Mer fugi dum bibit. *Th. Chym. Vol. IV. p. 975.*

ALENON, ἄληνον, epitheton, *olei amygdalarum*, ut scribit Aët. *l. 7. c. 69.* citante Gorræo.

ALEORE, ἀλεωρὴ, *munimentum*, præsidium, *solatium*, significat, & legitur in Hipp. *Præcept. VI. 19.* Vide Foës. *Oec. p. 29.*

ALEOS, ἄλεος & ἀλεὸς substantivum quoque nonnullis videtur, significans *calorem.* Et huc referunt locum Hipp. *l. 1. de morb. mul. XIV. 6. 8.* Vnde ἀλεὸς, vel ἄλεος, *calidus*, & verbum ἀλεάζειν, *calefacere.* Vide Foës. *p. 27.*

ALES, ἄλες, frequenter apud Hipp. occurrit, pro ἄλες, *confertum*, *coacervatum* significans. Ita excrementa ἀλέα, *coacervata* leguntur, *l. 4. Epid. XXIX. 10. l. 7. XVII. 8.* menstrua *l. 1. de morb. mul. XXXVII. 12. l. de Sterilib. III. 10.* uteri ἀλέες, *d. l. XXXVII. 8.* Plura de hoc vocabulo vide apud Foës. *p. 28. 29.*

ALES, est *Sal compositum.* Rul. & Iohnf.

ALEVRON, ἄλευρον, *farinam* significat, ab ἀλέω, Hipp. *l. de nat. mul. CI. 3.* & *l. 2. de morb. mul. LXXII. 2. 3.* Vnde ἀλευρότησις cribrum farinaceum. Vide *Cresera.*

ALEXAN-

ALEXANDRINUM, ἀλεξανδρινή, scil. ἔμπλαστρον, sive *Emplastrum*, viride, ad extrahendum, cujus descriptio habetur apud Cels. *l. 5. c. 19.* Gorr.

ALEVANTHI, i. e. *Flos æris*, item *Altingar.* Rul. & Iohns.

ALEXASTHÆ, ἀλέξασθαι, significat *auxilium ferre, juvare.* Hipp. *de sal. diæt. t. 4.* Foës. *p. 28.*

ALEXIPHARMACA, *Alexiteria*, ἀλεξιφάρμακα, ἀλεξιτήρια, præter rationem & necessitatem a nonnullis distinguuntur, quasi illa dicantur medicamenta venenatarum bestiarum morbos sanantia, ex Gal. *l. 5. de S. Fac. c. 18.* aut quod cum Gorræo illa inter hæc externa significent. Ludunt etiam, qui ἀλεξιθήρια scribunt. Commentum quoque est ridiculum apud Blancardum, quando discriminis inter hæc duo vocabula rationem deducere a diversa compositione & verbum τηρέω *conservo* obtrudere non veretur, cum illa terminatio Græca τήριον in multis aliis Græcis nominibus occurrat, & mere sit paronymica nullam compositionis speciem constituens. Neque enim bestiæ servari debent, aut iis auxilium ferri, quod tamen emphasis vocabuli per θ scripti intenderet. Paucis: Sunt Synonyma hæc duo vocabula. Notant vero medicamenta *Alexipharmaca* duplicia: *Generalia* & *Specialia.* Illa, quæ omnibus venenis resistunt, cor, quin potius sanguinem sufficienter roborando, ut resistant portionibus malignis & venenosis, expellendo, subigendo, vincendo; hæc, quæ specialiter huic, vel illi, vel isti veneno resistere creduntur. Occulta utraque agere qualitate hactenus judicatum; Enimvero cum hodieque venenorum vis & efficacia magis innotuerit, quorum quædam sanguinem & liquorem nervosum, flammam vitalem & spiritus animales nimis fundendo, liquando, dissipando; quædam illos repente coagulando, putrefaciendo; quædam vero mixto operantur modo. Hinc facile ex natura indicantium & indicatorum colligere licet, quod *Alexipharmaca* alia nimiæ colliquationi & fusioni resistere debeant, figendo, præcipitando, & ad æquabilem mixtionem & motum reducendo, cujus efficaciæ singulare exemplum de Pomo Citrio legi poterit apud Fr. Hofm. *in Clav. Schröd. l. 4. p. 444. seq.* alia vero spirituascentiam & volatilisationem sanguinis & spirituum, resolvendo, attenuando & coagulationi, vel congelationi, nec non putredini resistendo, promoveant; alia vero mixta ex utraque facultate operandi ratione, mixtis etiam venenis opponantur. Iungantur *Dogmata nostra Med. Gen. P. VI. c. 2. p. 715.* In quibus vero particulis materialibus non solum, sed & in quo principio formali activo singulorum *Alexipharmacorum* virtus specifica consistat, hoc omnino occultum est & manet, non minus, quam aliorum medicamentorum.

ALEXIPYRETOS, ἀλεξιπύρετος, dicitur de remediis contra febres, sive *febrifugis* dictis. Scrib. Larg. *n. 95.* quamvis Rhod. *in notis* arguat, potius legendum esse ληξιπύρετος, ἀπὸ τοῦ λήγειν τοὺς πυρετοὺς, quod *finiat febres.* Quasi vero non ambo vocabula, ceu Synonyma tolerari possent, cum nil obstet.

ALEXIR, dicitur *medicina Chymice præparata.* Rul. & Iohns.

ALEXITERIUM, ἀλεξιτήριον, vide *Alexipharmacum.* generalem significatum illi adscribit tamen Galenus *in Lex. Hipp.* ἀλεξιτήριον inquiens, βοήθημα καὶ γὰρ ἀλέξασθαι βοηθεῖν ἐστιν.

ALEZARAM, est *Lotura plumbi.* Iidem.

ALFACTA, dicitur *Destillatio.* Iidem.

ALFADIDAM, h. e. *Scoria Auri, Ferri, Cupri*, item *Cuprum ustum.* Iidem.

ALFATIDE, est *Sal Ammoniacus.* Rul.

ALFESERA, *Alphesera*, est nomen confectionis apud Mesuen *in Operib. fol. 116. b.* in affectibus nervorum spasmoticis a fesera vel phesera, id est radicis vitis albæ, notante Manardo *ad ill. loc.* non amplius est usitata.

ALFOI, est *Sal Ammoniacus.* Rul.

ALFUSA, significat *Tutiam.* Idem.

ALGALI, est *Nitrum.* Rul. & Iohns.

ALGAMET, significat *Carbones.* Iidem.

ALGEMA, ALGOS, ἄλγημα, ἄλγος, & *dolorem*, & morbum, quem *dolor* comitatur, significat. Hipp. *4. aph. 11. 6. 7.* & alibi passim Iungatur. Foës. *Oec. p. 27.* Dieterich. *Iatr. n. 39.* Vide *Dolor.* Conf. Gallenus *Lexico Hipp.*

ALGERIE est *Calx.* Rul. & Iohns.

ALGEROTH, est *Mercurius vitæ.* Iohns. Schröd. *l. 3. c. 18.* In Morleji *Collect. Chym. Leid. c. 57. proc. 3. & 4.* dicitur *Pulvis Algoreth*, ab Algoretho Medico Veronensi ita dictus, ex antimonio & mercurio sublimato paratus, ex Hartmann. *Tyrocin. Chym. c. 12.* item *Succinum Antimonii.*

ALGOS, ἄλγος, vide *Algema.*

ALIANI, sunt *Spagyri palpitantes.* Dorn. *in Dict. Par.*

ALICA, χόνδρος, etiam cum adspiratione *Halica* (quod vocabulum in genere *Granum* significat) quid proprie sit, an res factitia, an nativa aliqua seminis species, non adeo planum est. Galen. *l. 1. de Al. fac. c. 6.* ex tritici genere esse scripsit. Plinius *l. 18. H. N. c. 17. & c. 11.* sibimetipsi non constat. In priori enim loco claris verbis annumerat frumentis vernis, quæ sunt Milium, Panicum, Lens, Cicer, *Alica.* In posteriore vero factitium quid e Zea statuit, cujus parandi modum etiam ibidem tradit. Nobis placet posterior sententia, quod factitium quid sit *Alica*, persuadente hoc ipso Principe Coo. *l. de Affect. XLII. 7.* ubi alicam & ptisanam junxit, & inter sorbitiones fortiores retulit. Ac videntur χόνδρος & πτισάνη generalia fuisse apud veteres omnium frugum siccatarum, decorticatarum, & in grumos tusarum nomina. Num vero modus ille parandi, quem e Constantino Cæsare tradidit

didit Gorræus, & ex hoc Henr. Stephan. *in Thesauro*, quod *Zea* in aqua fervente macerata, expressa, & gypso arenaque candidissima permiscetur, & iterum cribro cernitur, sanitati humanæ conveniens sit, merito dubitatur, ob gypsi vim noxiam. Dicitur latine etiam *Far.* quamvis Hor. Augen. *l. 6. Epist.* & *Conf. Medic. ep. 2. Tom. I. p.m. 54.* multum inter se differre Far & Alicam scripserit. Foësius χόνδρον, sive *Alicam* descripsit, quod ex Zea decorticata, & in grana plura contusa leguminis loco cum jusculis coctum editur, celeberrimum, & valde tritum, in omnibus morbis, apud antiquos, alimentum. Quæ descriptio valde convenit cum usitatisſimo nostro pultis genere.

ALICES, maculæ, quæ præcedunt variolas. Campolong. *de Variolis c. 32.*

ALICORNV, *Cornu* i.e. *Vnicornu.* Legitur apud Fallop. *de metall. seu fossil. c. 38. p. Tom. I. Op. p. 353.*

ALIENATIO *mentis*, vide *Delirium.*

ALIENVM, ἀλλότριον, dicitur, cujus præsentia naturæ nostræ incommodat. Estque duplex, quantitate tale, vel qualitate. In specie *Alienæ caliditatis*, θερμότητος ἀλλοτρίης, ex Aristot. Gal. *l. 2. de diff. febr. c. 9.* meminit, describens, quod sit externa, non insita, neque familiaris unicuique, in quo existit. Talis naturæ esse calorem febrilem, præsertim in febribus putridis dictis, licet substantia ab insito non differat, testatur C. Hofm. *de febb.* aliquoties. *Alienum* pro corrupto sumitur apud Scrib. *n. 201.* Cels. *l. 7. c. 16.*

ALIFORMIS, πτερυγοειδής epitheton processuum binorum ossis cuneiformis ad palati latera occurrentium, a similitudine alarum vespertilionum. Barthol. *Anat. libell. 4. c. 8. p. 818.* ita & par musculorum maxillæ inferioris *Alare* vel *Aliforme* dicitur apud eundem *l. 3. Anat. c. 11. p. 536.* quod Vesalius temporalis musculi partem esse existimavit. •

ALIGVLVS, denotat Confectionem. Rul.

ALIMA, est species *Arenæ* in Aurifodinis, e qua Plumbum fit. Ruland.

ALIMENTVM, τροφή, varias habet significationes, quarum quædam propriæ sunt. Ex illis latissima est, quando sumitur pro omni eo, quod ad alendum corpus quaqua ratione necessarium est. Et ita coincidit cum vocabulis, *Victus, Diæta*, complectiturque cultum corporis, vestitum, habitationem & similia. *Strictior* est, quando significat rem cibariam, vel cibos potusque, & ita amictui contradistinguitur. Ita accipitur *4. aph. 24.* Horum naturam consistere in τῷ *Vinci*, quemadmodum Medicamenti in τῷ *Vincere*, cum grano salis accipiendum est, cum & alimenta virtute polleant operandi & suo modo vincendi, sicuti medicamenta aliquid pati debent a nostro calore. *Alimentorum* optimorum determinatio est impossibilis. Referuntur enim ad varia individua. Vide Casp. Hofm. *l. 5. Instit. Med. c. 5. §. 4. seqq. Dogm. nostra Med. Gen. Part. V. c. 2. d. 2. p. 596. seqq.* *Strictissimæ* significationes sunt, quando de chylo, succo nutritio, ipsis corporis partibus appropriando & assimilando, imo & de sanguine ipso, sumitur *Alimentum τροφή*. Confer, si placet, ad Foes. *p. 625.* Dieter. *n. 841. 845.* Linden. *Ex. XIII. §. 205. seqq.* Latine dicitur & *Nutrimentum*, de quo etiam infra in NV.

ALINDESIS, ἀλίνδησις, ἀλινδὸς fuit *corporis exercitatio*, quando oleo delibuti sese in *pulvere volutabant.* Hipp. *l. 2. de diæt. XLII. 15. l. 3. X. 1. XXVI. 35. l. de Insomniis VI. 11.* Vnde & loca, ubi equi se volutare solent, ἀλινδήθραι dicta sunt, ex Scholiaste Aristoph. *in Ranis.* Legatur Lang. *l. 1. ep. 32.* adde & Foes. *Oec. p. 30.*

ALINTHISAR, idem, quod *uvæ procidentia.* VValther. *Sylv. Med. p. 1611.*

ALIOCAB, est *Sal ammoniacum.* Dicitur & *Alemzadar.* Dorn. Rul. & Iohns.

ALIPÆNOS, ἀλίπαινος, ἀλίπαντος, ab α privativo & λιπαίνειν, *pinguescere*, dicta sunt de iis, quæ pinguedinis sunt expertia, & sicca medicamenta externa, unde & Gal. *l. 1. de C. M. P. G. c. 15.* ἀλιπῆ vocavit, quæ cruentis protinus vulneribus imponuntur; ad reprimendam inflammationem & accelerandam conglutinationem, ex Celsi *l. 5. c. 19.* Opponuntur Emplastris λιπαροῖς, quæ pinguia recipiunt, unde & idem Celsus *Lenia* appellavit. Vide Lang. *l. 1. ep. 77.*

ALIPILI dicebantur Balneatorum ministri alarum pilos volsella evellentes. Ant. Fumonell. *de Baln. p. p. princip.*

ALIPTA, παιδοτρίβης, ille olim dicebatur, *qui athletas ungebat.* Vnde & locus ille, ubi hoc faciebat, *Alipterium* vocabatur, teste Lang. *l. 1. ep. 51.* Meminit *Aliptarum* Gal. *com. 1. de artic. t. 62.*

ALISTELES, *Alizeles*, dicitur *Sal Armoniacum.* Ruland.

ALITVRA, θρέψις, idem, *Nutritio.* Vide infra suo loco. Blancard. *in Lex.* Apud Gellium occurrit.

ALKAES, est *subtilis pulvis alchochos.* Rul. *in Lex.*

ALKAFIAL, est *Antimonium.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

ALKAHEST, *Alcahest*, vocabulum Arabicum vel barbarum, de cujus origine & significatione nihil certi constat. Dicitur; *Quasi Alcali est.* Significat vel Sal *universale*, quod trium regnorum, Mineralis, Vegetabilis, Animalis, climata pervadit, centra specierum Macrocosmi reserat, singularique prærogativa, violata omni reactionis lege, dum agit, immutabile manet, vitalis naturæ, ac specifica dos, uti satis quidem speciose, (modo in rei veritate existeret tale Sal) descripsit Rolfink. *Chym. in art. f. red. l. 5. s. 1. art. 2. c. 1.* Vel notat Mercurium peculiariter præparatum in medicinam hepatis ad custodiendum illud ab hydrope & omnibus ejus speciebus, quæ ex hepate veniunt, uti descripsit ex Paracels. *l. 2. de virib. membror. princip. c. 6.* Iohns. *in Lex. Chym. l. 1.* ubi plura legi possunt, quemadmodum & apud Helmont. *tr. Potestas medicam.* & alibi, qui etiam loco Mercurii Tartari salem volatilem

lem admittit, *in tract. de febrib.* alibi vero veram liquoris *Alcaheſt* præparationem occultam permanſuram usque ad mundi confuſionem docet ceu a Deo reſervatam, *de Lithiaſ. c. 8. n. 2.* Hujus liquoris ſubtiliſſimi & ſpirituoſiſſimi vires eſſe, extrahere ſulphur etiam ex mineralibus vult Polemann. *Myſterii Sulphuris Philoſ. t. 11. in Th. Chym. Vol. VI. p. 650.* imo eſſe univerſale ſolvens, perenne & immutabile, quod reducit omne corpus viſibile in liquorem ſui concreti, ſervata ſeminum poteſtate, forma eſſentiali & nativa integra; quemadmodum liquorem hunc definivit ex Paracelſi & Helmont. ſententia Fr. Hofm. *in Clav. ad Schröder. p. 3.* quamvis & hic alibi videlicet *p. 82.* dubitaverit, an in rerum natura unquam fuerit talis liquor & *Menſtruum univerſale* ſolvens, aut artificio ullo poſſit parari, ob diſtinctam liquidorum & ſolidorum corporum naturam. Vnde & Schröder. *l. 2. c. 57.* ſatius duxit, de eo tacuiſſe, quam aliquid incerti tradidiſſe &c. Relinquamus igitur ridentes has vanitates & ἀσύςατα figmenta, tantis involuta tenebris ab autoribus, ut nihil de eo literis conſignatum occurrat ea intentione, quo intelligatur, ſed ut non intelligatur, verbis laud. Rolfink. *d. l.* Mitiorem ἐπίκρισιν D. D. VVedelii vide *in Ejus Pharmac. p. 31.* De triplici vero *Alcaheſt*, vegetabili, animali & minerali, legi poterit Cnœfelius *in Ephemerid. Nat. Curioſ. Deciſ. I. Ann. VI. in Appendic.* *Alcaheſt Glauberi* nihil aliud eſſe, quam Alcali ex calcinatione Tartari & Nitri emergens & per deliquium ſolutum ſcripſit D. D. Bohn. *Diſſ. Chymico-Phyſ. VI. §. 26.* Marggravius vero putat Liquorem Nitri fixi eſſe *Alcaheſt* Glauberi. Morley *Collect. Chym. Leid. c. 299.* videatur Iünken *d. l. p. 12.* Spiritus Veneris quoque dicitur *Alcaheſt* Zvvölfero Id. *d. l. c. 497.* Chriſtian. Balduinus *in Hermete ſuo Curioſo Invento XI.* meminit non ſine jactantia Alkaheſt Hermetici a ſe inventi.

ALKALE, id eſt, oleum gallinæ. Rul.

ALCALI, *Alcali*, terminus Spagyricus novus, denotans hodieque alterum commentitium principium univerſale ſalinum rerum omnium naturalium & præternaturalium, oppoſitum *Acido*, principio ſuperius deſcripto, volatile & fixum, lixivioſum, urinoſum, ab Acido actuationem accipiens, & tamen vicisſim illud actuans, & quæ ſunt aliæ proprietates ab amatoribus horum commentatorum attributæ, quæ in Tachenio, Bechero, Barnero, aliisque legi poterunt. Nos adhuc acquieſcimus in ἐπικρίσει ſupra de *Acido* data, ſalva diſſentientium autoritate. Ruland. vocat principium Chymicorum ſymbolicum. In ſpecie tamen *Alcali* quoque dicit, eſſe *Vitriolum fosſile* ſeu *fuſile*. Aliis quoque generalius ſignificat *Lapillum ſalis* modo ex calcibus reverberatis poſt humorem extractum, & denuo poſt abſumtum humorem coagulatum. Alkaliſatum ſal Chymicis dicitur, quod ignem fert vehementiorem, nec avolando evaneſcit in auras. Chr. Meretti *Notis ad Ant. Neri Art. Vitrar. l. 1. c. 6. p. 298.* Per ſimilitudinem vero ſaltem *Alcali* nomine veniunt, quando res integræ calcinantur, & denuo ad conſiſtentiam reducuntur, ut ſunt *Magiſteria Margaritarum*, Coralliorum &c. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Vide etiam de *Alcalibus* Libav. *S. A. Ch. l. 5. c. 15. l. 8. c. 38.* *Alkali* & *Sal Alkali* vocatur in proceſſu lapidis philoſophici opus illud, quod provenit ex denigratione ſecunda, & alio nomine *Mercurius extractus de Cambar* vocatur. Lagneus *Harm. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. pag. 739.* & Senior de Chymia *Vol. V. pag. 207.* Alias omnium prima ſignificatione vocabuli *Alkali* fuit hæc, quando ſal paratus ex herba Kali dicta per combuſtionem, quod fuit *Alkali Arabum*, cui reſpondet *Alkali Syriacum* & *Saracenicum*, de quibus omnibus legi poterit Libav. *d. l.* & ex recentioribus Chriſt. Meretti *d. l. l. 1. c. 1. p. m. 283. ſeqq.* Hinc & corpora naturalia, in quibus particulæ *Salis alcali* prævalent, *Alcalina*, vel *Alcalica* frequenter dicuntur apud recentiores.

ALKALIA, i. e. *Vas.* Rul. & Iohnſ.

ALKALID, i. e. *Æs uſtum.* Iid.

ALKANT, vel eſt *Mercurius*, vel *ſpecies Atramenti.* Rul.

ALKANTVM, eſt *Æs uſtum*, vel ſpecies *aromatica*, vel ſecundum quosdam *Arſenicum.* Rul.

ALKANZI, *Alcanzi* vocatur Electuarium vel Confectio apud Meſuen *diſtinct. 1. de Electuariis in Operibus fol. 107. b. c.* quod non amplius in uſu eſſe interpretes notarunt.

ALKARA, i. e. *Cucurbita.* Rul.

ALKARANVM, i. e. *Duenec viride.* Rul. & Iohnſ.

ALKASA, i. e. *Albat*, *Alkazoal*, idem. Iid.

ALKERMES, *Alchermes.* Vide *Confectio.*

ALKIAN, dicitur ſpiritus nutriens & regens hominem, per quem fit converſio nutrimenti & generatio animalis, & per ipſum conſiſtit homo, & eſt ſubſtantia permixtibilis omnium horum, ita deſcribitur in *Quartor. Platon. l. 3. Th. Chym. Vol. V. p. 135.* Dari etiam *Alkien terræ* legitur *l. 4. p. 170.*

ALKIBRIC, *Alchibric*, eſt *Sulphur vivum*, idem quod *Kibric*, vel *Chibric*, de quo infer. Rul. & Iohnſ. *Sulphur incombuſtibile*, vocatur *in Th. Chym. Vol. V. p. 492.*

ALKIN, i. e. *Cinis Clavellatus.* Rul. & Iohnſ.

ALKIN eſt *fumus*, vel notat *Carbones.* Iid.

ALKITRAM, eſt *pix liquida.* Iid.

ALKOEL, eſt *plumbum exquiſitum de minera.* Alii dicunt, quod ſit *Lapis Lazuli*; alii vero, quod ſit *Antimonium.* Rul. & Iohnſ.

ALKOL, idem, quod *Alcohol.*

ALKOSOR, id eſt, *Camphora.* Rul. & Iohnſ.

ALKY, *plumbi* eſt *materia dulcis ex plumbo.* Iid.

ALKYMIA, *pulvis* eſt de *Baſiliſco.* Iid.

ALLABROT, eſt quoddam genus ſalis confectum. Rul. & Iohnſ.

ALLANTOIDES, ἀλλαντοειδὴς, q. d. *Farciminalis*, dicitur membrana fœtum involvens, farcimini similis, in brutis, præsertim ruminantibus, saltem occurrens, & truncum corporis circumdans, urinæque colligendæ præcipue dicata. Gal. *l. de dissect. vulv. c. 10.* Homines & canes, & feles, & id genus alia utrinque dentata destitui, docet Hier. Fabr. ab Aquapend. *de form. fœtus c. 6.* Hanc etiam in humano corpore dari Needham tueri voluit *Disq. de form. fœtu c. 3.* Harvejus negat, re diversam esse membranam a *Chorio*, sed a Veteribus eandem membranam modo *Chorion* a vasorum copia, modo a figura *allantoidem* appellari. *Exerc. de gen. anim. addit. 4.*

ALLIARÆRIS, terminus Spagyricus in negotio lapidis Philosophici denotans *Æs Philosophicum*, quod etiam *Æs album*, *Aqua Mercurii*, aliisque infinitis nominibus appellatur. VVilhelm. Tecenensis *tr. Lilium e spinis evulsum. c. 2. in Th. Chym. Vol. IV. p. 889.*

ALLIGATURA, pro *Ligatura*, vel *Deligatione* ponitur in Scribon. *n. 209.* & *Alligatus* pro *Deligatus n. 80. & 209.*

ALLOCHOOS, ἀλλοχόος, *alienus*, aliena loquens. Dicitur de iis, qui deliri nec mente, nec verbis sibi constant. Hippocr. *l. 2. Epid. s. II. 90.* quamvis in Græco textu Linden. σιαλοχόοι posuerit; in Latino vero aliena loquentes, retinuerit, cum tamen σιαλοχόοι, *salivatores* potius significet.

ALLOCHROEO, ἀλλοχροέω, i. e. *colorem muto*, alium atque alium colorem induo. Legitur apud Hipp. *l. de int. affect. XXXIIX. 4.* Foës. *Oec. p. 31.*

ALLODEMIA, ἀλλοδημία, *peregrinationem* significat, apud Hipp. *l. de int. aff. LI. 32.* quamvis videatur mendum, & legendum potius ἀποδημία, Foës. *Oec. p. 30.*

ALLOEOSIS, ἀλλοίωσις, & *Alloeoticos*, ἀλλοιωτικός. Vide *Alteratio* & *Alterantia*.

ALLOEOTROPEO, ἀλλοιοτροπέω, significat *varie immutor*. Hipp. *d. l. XL. 4.* Foës. *d. l.*

ALLOGNOEO, ἀλλογνοέω, idem, quod παραφρονέω, *deliro*. Gal. *in Exp. voc. Hippocr.*

ALMA, id est, *Aqua*. Rul. & Iohns.

ALMABRI, dicitur *Lapis Ambræ similis*. Ruland.

ALMAGER, idem, quod *Synopida*. De quo inferius. Rul.

ALMAGRA, est Bolum *rubrum*, *Laton*, *Terra rubra* & *lapis ipse*, vel idem est *Almagra*, quod *lotum*, vel *lotio*. Rul. Iohns. Legitur & de *Sulphure albo* in negotio Lapid. Phil. *Th. Chym. Vol. IV. p. 729.*

ALMAKANDA, *Almakist*, id est, *Lithargyrium*. Rul. & Iohns.

ALMARCAT, id est *scoria auri*. Iidem.

ALMARGEN, *Armalgor*, id est, *Corallium*. Iidem.

ALMARIAB, *Almarchaz*, etiam *Lithargyrium*. Iidem.

ALMARKASITA, i e. *Mercurius*. Iid.

ALMARTAK, id est *Lithargyrinus cinis*. Iidem.

ALMATATICA, i. e. *Metallum Cupri*. Ruland. & Iohns.

ALMECHASITE, i. e. *Cuprum*. Iid.

ALMELILETU, Avicennæ dicitur calor quidam p. n. febrili remissior, qui etiam post febrem remanere potest, de quo vocabulo prolixius disseruit P. M. de Calderia *Tom. I. Oper. p. 138.*

ALMENE, id est, *Sal lucidum*, vel *gemmæ*. Rul. & Iohns.

ALMETAT, i. e. *Scoria auri*. Rul.

ALMISADIR, i. e. *Sal armoniacus præparatus*, *Amisadir*. Rul.

ALMIZADIR, est *viride æris*. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* Tribuitur & hoc nomen in processu Lapidis Phil. Aquæ *Philosophorum* sive *Mercuriali*, quæ & *albumen ovi*, *aqua marina* &c. vocatur. Anonym. *l. 3. de Chemia in Theatr. Chym. Vol. V. p. 437.*

ALNEC, id est, *Stannum*. Rul. & Iohnson. Dicitur & *Allenec*.

ALOE, ἀλόη, primario nomen est plantæ crassioribus foliis constantis, & perpetuo virentis, cujus descriptionem petas e botanicis. Ex illa planta paratur succus inspissatus inter purgantia mitiora pertinens, cujus historiam & species, cum usu & viribus vide apud Dioscorid. *l. 3. c. 25.* Gal. *l. 6. de S. F. §. Aloë.* Freitag. *Aur. Medic. l. 2. c. 5.* Schröd. *l. 4. cl. 4. n 442.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Rolfink. *de purgant. sect. 1. art. 2.*

ALOEDARIUM, ἀλοηδάριον, est medicina ad ventrem solvendum *aloen* recipiens, nec eam quidem solam, sed plurimis aliis medicamentis admistam. Ejusmodi compositiones multas descripsit Aët. ex Oribas. & Philagrio *l. 3. c. 101. & seqq.* citante Gorræo. Est hoc nomen a recentioribus Medicis usurpatum. Ita Reimund. Mindererus tractatum suum *Aloedarii* nomine insignivit.

ALOFEL, i. e. *pannus, quo vas operitur*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

ALOGAR, *Alohoc*, id est, *Argentum vivum*. Iidem.

ALOGOTROPHIA, ἀλογοτροφία, vocatur ea vitiosa partis alicujus nutritio, quæ conjuncta est cum illius figura vitiata, ita in Rachitide; si ossa vertebrarum dorsi ab altera parte plenius alantur in infantibus, necesse est ea incurvari, quod fieri per *alogotrophiam* docet Charltonus *Exerc. X. Pathol. §. 42. p. m. 200.*

ALOPECIA, ἀλωπεκία, *capillorum defluvium* est, propter vitiatos humores sic appellata, quod vulpibus frequenter accidat. Gal. *l. 1. de C. M. S. L. c. 2.* in qua locus affectus apparet scaber, colore prorsus exsangui, *de rem. fac. par. c. 6.* quamvis ibidem mutationem capillorum in alium colorem potius esse statuat *Alopeciam*. Celsus *Aream* vocat *l. 6. c. 4.* Evenit autem pilis hoc vitii genus eadem fere cum stirpibus ratione, quæ corrumpuntur intereuntque interdum penuria nutrientis ipsas succi, interdum immutatione hujus in alienum contrarium, *d. l.* Sola figura differt ab *Ophiasi*, non generatione,

neratione, nec solutione. Vtriusque caussa est succus nutritius pilorum vel deficiens, vel vitiosus, acris, malignus, & postulat eandem sui remotionem, aut correctionem.

ALOPEX, ἀλώπηξ, vide *Vulpes*. *Musculos Psoas* etiam a quibusdam dici ἀλώπεκες, scribit Vesal. *de H. C. F. l. 2. c. 38.* & Fallop. *in Obs. Anat. Tom. I. p. 390.*

ALOS, *Alosanthi* pro *Halos*, & *Halosanthos*, dicitur *Sal* & *Flos salis*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

ALOSA, θρίσσα, τρίσσα, *Clupea*, piscis marinus est, ad ostia tamen fluviorum pinguior & melior, alias inter cibos mediocriter bonos pertinens. Aldrov. *l. 4. de pisc. c. 4.* Iul. Alexandr. *l. 14. Sal. c. 10.* Bruyerin. *de re cibar. l. 22. c. 19.*

ALPHESERA, vid. *Alfesera*.

ALPHITIDON, ἀλφιτηδὸν scil. κάταγμα, dicitur *fractura*, quando os in multas tenues particulas farinæ instar comminuitur, qua similitudine ei nomen inditum est. Potest & vocari *farinatim fractum os*. Gal. *c. 1. de fract. t. 50.* Dicitur & καρυηδὸν, *fractura instar nucis fractæ*. Gorr.

ALPHITON, ἄλφιτον, *Polenta* dicitur, & in genere significat quamlibet *farinam*; Hippocr. tamen restrinxit ad *hordei tosti* sive fricti *farinam*, *l. 2. de Diæt. VIII. 24.* quamvis ex aliis locis constet, illum quoque frumentorum granis applicasse v. g. triticeæ polentæ. *l. 1. de morb. mul. CXII. 3. l. 2. VI. 19. l. de nat. mul XLV. 6.* item ervi, lentiumque torrefactarum ἄλφιτα leguntur, *l. de int. aff. XXV. 37.* Vide Foes. *p. 34.* & Gal. *in lex. Hipp.*

ALPHUS, ἀλφὸς, Lat. *Vitiligo*, vel generaliter accipitur pro macula cutanea subaspera sive alba, & *Leuce* dicitur, non tamen continua, sed veluti guttulæ quædam dispersæ apparent, sive nigra, quam Cels. *l. 5. c. 28. Melanem* vocat: vel stricte, quando solum albam maculam denotat, ut est apud Cels. *d. l.* Vnde Festus ἀλφὸν quasi *Album* dictum vult. *Alphos* ex humorum vitiositate maligna, quæ in cute est, oriri, quemadmodum & de *Lepra* planum est, docet Gal. *com. 3. de humor.* Nimirum portiones sanguinis impuri, aquei, aut atrabiliarii, maligne corrupti serosæ, vel lymphaticæ, diversimode corruptæ, congelatæ, acescentes, & sub cute stagnantes hujusmodi maculas gignere poterunt.

ALRAMUTI, id est, *Cineritium*. Rul.

ALRATICA est, quando vulva mulieris non est perforata, aut est foramen parvum, & quidem vel naturaliter, vel accidentaliter. Albucas. *l. 2. meth. med. c. 72. p. m. 119.* Vide *Atreti*.

ALSAMACH, vel *Alsemach* est Arabibus foramen in osse petroso, uti notavit ex Iacobo de Partibus & Andrea Bellunensi Æmil. Parisan. *l. 11. de Subtilit. Exerc. 1. c. 1. p. 449.*

ALSECH, id est, *Alumen Iameni*, sive *plumosum*. Rul. Iohns.

ALSELAT, i. e. *Æs ustum*. Ruland.

ALSIRACOSTUM est nomen compositi medicamenti in febribus multæ caliditatis valde laudati apud Mesuen *in Operib. f. 113.* a Siracost quod Manniam Arabib. significat.

ALSUS, *Alsiosus*, κρυώδης, i. e. frigidus. Prius legitur apud Ciceronem, posterius apud Plin. *H. N. l. XX. c. 13.* ubi ruta cruda in cibo illis commendatur. Vitiose autem in Indice Alphiosus legitur.

ALTAMBUS, i. e. *Lapis rubeus*, scil. sanguis venarum hominum. Rul.

ALTANUS, nomen venti meridionalis, vel partim e meridiana, partim occidentali plaga spirantis Rul.

ALTARIS, i. e. *Argentum vivum*. Dicitur & *Antarit*. Rul. Iohns.

ALTERANS, ἀλλοιωτικὸς, epitheton virtutis medicamentosæ, quando remedia vel auxilia absque manifesta evacuatione aut etiam augmentatione mutationem aliquam evidentem in humoribus, spiritibus, & partibus solidis inducunt. Qui ad qualitates primas, dictas vulgo, caliditatem puta, frigiditatem, humiditatem, & siccitatem restringunt vim *alterantem*, præter necessitatem limites *alterantium* restringunt. Iunge his *Dogmata nostra M. G. P. VI. c. 2. d. 8. p. 706. seqq.* ubi etiam Catalogum *Alterantium* reperies.

ALTERATIO, ἀλλοίωσις, varias habet significationes. *Generaliter* denotat *qualitatum mutationem*, h. e. in aliam naturam & a præsenti diversam transitionem; in qua significatione etiam evacuationes & adjectiones comprehenduntur, Linden. *S. M. Ex. XIII. §. 335. seq.* *Alterationem* triplicem constituit haud male Fallop. Vnam, quæ plane non lædit, v. g. si cutis alicui nigrescit. Alteram, quæ toto genere est præter naturam & læsionem infert. Tertiam, quæ medio se habet modo, & vel ad statum sec. nat. vel p. n. referri potest, pro majori vel minori excessu. *Tr. de Tum. p. n. c. 3. Tom. I. p. 620.* *Stricte* vero significat mutationem qualitatum contradistinctam ab evacuatione & appositione, quemadmodum p. a. de *Alterantibus* dictum est: *Magis* adhuc *stricta* est significatio, quando per *alterationem* mutatio præsentis qualitatis in contrarium accipitur, Gal. *l. 1. de Temp. c. 2.* *Strictissime* sumitur, quando significat alimenti concoctionem, vel quæ fit in ventriculo, *l. 3. de sympt. causs. c. 2.* vel quæ fit in toto corpore, usque dum in similitudinem partis, quæ nutritur, transmutatur, *l. 8. de C. M. S. L. c. 6.* *Alterari* quoque, ἀλλοιοῦσθαι, ab Hipp. dictum est de partibus solidis, videlicet musculis, *2. de artic. t. 21.* Iung. Foës. *p. 30.* Ad *strictissimam* quoque videtur referri posse *Alteratio Spagyrica*, quæ est unius in alterum per similitudinem conversio, estque duplex: alia per se, quæ iterum duobus modis fit: uno, prout formæ in cœlum, & istud in formas alterantur: altero, quando formæ & cœlum ita simpliciter convertuntur, ut in tertium numerum iterato converti queant, scilicet in medicinam perfectam, & plus: Alia per accidens, quando ex imperfectis projectione fiunt medicina perfecta transmutatione, Dornæus *in tract. Artific. supernaturale, c. 5. in Th. Chym. Vol. I. pag. 288.* Idem

in Philos. Chymic. d. l. p. 420. 436. Specialiter mutatio argenti vivi in calcem, vel in aurum, vel in argentum, absque mistione, ita & auri in calcem, calcis rursus in aurum &c. vocatur *Alteratio*, *Tract. de triplici auri & argent. præp. Vol. IV. p. 383.* Nullam *alterationem* absque particularum concreti motu & translocatione, hinc secretione ac adaptatione concipere licere rectissime scripsisse videtur Celeb. D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. 1. §. 2.*

ALTEY *plumbi*, est *materia dulcis ex plumbo.* Rul. & Iohns.

ALTHÆNOMÆ, ἀλθαίνομαι, idem quod θεραπεύομαι, *sanus fio*, curor. Legitur apud Hipp. *l. 2. de morb. XXXIII, 22. XXXIV, 9.* adde Foës. *p. 29.*

ALTHANACHA, id est, *Auripigmentum*, *Alernet*, *Albimec*, idem Rul. & Iohns. *in Lex.*

ALTHEXIS, quibusdam *Althaxis*, ἄλθεξις, ἄλθαξις, *sanationem*, medelam significat, a verbo ἀλθεῖν, *sanare*, mederi, aut etiam ἀλθίσκειν. Nomine usus est Hippocr. *2. de artic. t. 37.* ubi quædam exemplaria habent ἄλθελξις, & *2. de fract. t. 12.* in quo loco & verbum compositum ξυναλθάσσομαι, h. e. *una sanus fio*, occurrit. Verbum ἀλθίσκειν legitur *l. 2. de morb. XXXIV, 28. 34.* Foes. *p. 30.* & Erotianus in ἐναλθέα ubi ἄλθεξις ἡ ἴασις καὶ ἡ θεραπεία. conf. in ἄλθεσθαι.

ALTIMAR, est *æs ustum.* Rul. & Iohnson.

ALTIMIO, est *fex plumbi.* Iid.

ALTINCAR, dicitur species salis *factitii*, ad purganda fundendaque metalla, cujus præparationem diversam vide apud Libav. *S. Ch. Arc. l. 8. c. 38.*

ALTINGAT, est *flos æris*, vel viride æris. Rul. & Iohns.

ALTINVRAVM, est *vitriolum.* Iid.

ALTOLIZOIM, vocatur apud Helmont. *Lutum Paracelsi* (de quo infra suo loco) optime contusum, calcinatum, & usque in olei formam bullitum, quod *Fel terræ* etiam vocatur, quia est *Sal amarum.* Sonat vero all tho oli gesotten/ h. e. *totum conversum in oleum*, per ebullitionem. Quæ luti eminentissima præparatio paucis mortalium sub brevi hoc syrmate innotuit hactenus, Helm. *de lithias. c. 7. n. 22.*

ALTRIX, idem, quod *Nutrix*, vel *Nutritiva* dicitur facultas, Gr. θρεπτικὴ δύναμις. Appellatur alias *Anima vegetativa*, & Platoni dicitur *Appetitrix*, Gal. *comm. 5. in 6. Epid. t. 5.*

ALTVS, ὑψηλὸς, quid proprie significet, aliunde notum est. Tropice dicitur de somno nimio, v. g. *Altus somnus*, *Altus sopor*, apud Seren. Samonic. vide Keuch. *in not. p. 282. seq.*

ALVDEL, vel *Alutel*, vocatur *Vitrum sublimatorium*, Rul. & Iohns. Meminit etiam Paracels. *l. 5. de mort. rer. nat.* Parari potest etiam fictile. *Aludel* est capitellum duplicatum, imo & quadruplicatum. Morley *Collect. Chym. Leid. proleg. c. 2.*

ALVDIT, id est, *Mercurius.* Rul. & Iohn.

ALVEARIVM vocatur cavitas illa juxta meatum auditorium, ubi sordes flavæ & amaræ, quæ Cerumen vocantur, gignuntur. Bartholin. *l. 3. Anat. c. 9.*

ALVECH, est *Iovis*, h. e. *stanni*, *corpus purum.* Iid.

ALVEOLI, Vide *Bothria. Phathnia.*

ALVEVS tropice vocatur Pequeto uterque ramus lacteus tumidior a receptaculo chyli proveniens sub diaphragmate, cum epitheto *Ampullascens.* Barthol. *libell. I. Anat. c. 3. appendic. 2. p. 615.*

ALVFIR, est *rubedo.* Rul. & Iohns.

ALVMBOTI, id est, *plumbum ustum.* Iid.

ALVMEN, στυπτηρία, a vehementer adstringendo ita dictum, Gal. *l. 6. de C M. P. G. c. 2.* est salsugo terræ naturæ Saturninæ, constans ex acido spiritu & Sale terrestri, Fr. Hofm. *Clav. Schröd. l. 3. c. 24. §. 58.* Iunge Doxoscopiam Physicam Iungii *cap. de Alumine.* Galenus numerat seqq. species: *Scissile* vel *Fissile*, σχιστὴν, *Rotundum*, στρογγύλην, & *Humidum* sive *liquidum*, ὑγρὰν, *l. 9. de S. Fac.* Schröder vero quinque genera officinalia proponit: *Rupeum*, seu *Glaciale*, *Plumosum*, sive *lapidem Amiantum*, *Scissile*, *Saccharinum* sive *Zuccarinum*, ex rupeo mediante albumine ovi & aqua rosacea paratum. *Catinum*, quamvis hoc proprie non sit *alumen*, sed Sal ex cineribus lignorum quorundam extractum. Vim habet adstringendi & exiccandi potentem. Dicitur etiam omnia vegetabilia præcipitare. Morley *Collect. Chym. Leid. c. 90.* Rulandus vero multo plures recenset species & differentias aluminis, quas omnes huc adducere, non videtur operæ pretium. Mentio quoque sæpe fit *Aluminis* in *Voluminibus Theatri Chymici*, præsertim *Aluminis Iameni*, cujus præparatio proponitur *Vol. III. p. 95.* Est vero *alumen scissum.* Rul. A. Chymicis notatur charactere literæ O. *Alumen ustum*, στυπτηρία κεκαυμένη, Chirurgis notissimum, usitatissimumque in excrescentiis vulnerum absumendis. Laudat & Hipp. *l. 6. Epid. s. 4. t. 6.* *Aluminis Chalcitidis*, *Ægyptii*, & *Melini* etiam meminit idem alibi, quæ loca vide apud Foës. *Oec. p. 592.* Galenus *exeg.* στυπτηρίην χαλκῖτιδα simpliciter dici pro chalcitide monet. Plura quoque de *Alumine* legantur in Ferrante Imperato *Hist. Nat. l. 13. cap. 19 seqq.*

ALVMBVR, id est, *Luna.* Rul. & Iohns.

ALVNSEL, i. e. *stilla.* Iid.

ALVSAR, est *Manna.* Iidem, ut & Dornæus.

ALVSEN, i. e. *Sulphurata.* Iid.

ALVSIA, ἀλουσία, h. e. *Illotio* sive *Lotionis defectus*, Gal. *2. aph. 50.*

ALVTA, σκύτος, in genere omne *corium* significat, juxta Hesychium. Vnde & opifices, qui id præparant, *Alutarii* vocantur. In foro Medico vocatur *Aluta* illud *Corium*, quo utuntur Medici & Chirurgi ad emplastra illinenda. Ejus exterior pars durior & densior, interior vero mollior, quæ Hippocrati *Caro alutæ*, ἡ σὰρξ τοῦ σκύτεος, dicitur, *2. de artic. t. 29.* vide Gal. *in com. Scribon. n. 81.* Rhod. *in not. ad h. l.* de Græco vocab. σκύτος, vide Foës. *Oec. p. 575. seqq.*

ALVVS,

ALVVS, ἡ κάτω κοιλία, dicitur *venter inferior*, per quem ſecum & excrementorum craſſiorum naturalis ſit excretio. Hæc interdum in latitudine ſanitatis, & in ſtatu præternaturali excedit, interdum etiam deficit. Illa dicitur *Alvus liquida*, κοιλία ὑγρὴ, in qua liquida dejiciuntur, Gal. *c. 2. in 1. prorrh. t. 3.* Huic opponitur *Alvus dura*, σκληρὴ κοιλία *3. aph. 25.* quando pauca eaque indurata Gr. σκύβαλα dicta excernuntur. *Alvus fluida*, vel *fluxa*, citatior vel cita, κοιλία ὑγροτέρα, quando liquidæ dejectiones ſunt frequentiores: quo pertinent *Lienteria*, *Diarrhœa*. *Alvus adſtricta*, ἐπισχεθεῖσα, quando exceſſive ſiſtitur & reſtat, nimiumque retinentur excrementa, *c. 2. in l. 1. Epid. t. 75.*

ALYCE, ἀλύκη, *Alyſis*, ἄλυσις, ἀλυσμὸς, ἄλυξις, idem ſignificant. Derivatur a verbo ἀλύζειν, ἀλυκτέειν, angi, *anxietate vexari.* Nomina igitur illa denotant *anxietatem*, & *corporis inquietudinem* propter anxietatem, cum a fervente & corpus inæquabiliter commovente materia primis in venis vellicatur ſtomachus, adeoque natura exagitatur, ut præſentem rerum ſtatum faſtidiat, ſubindeque corporis figuram mutet, membraque diſſolute admodum diſpergat, Foëſ. *in not. ad Hipp. l. Epid. p. 1056. ſeq. Oecon. p. 33.* Dieterich. *Iatr. n. 44.* Inter recentiores egregie *Anxietatum* cordis & præcordiorum deſcripſit generationem Franciſc. de le Boe Sylvius *Pr. Med. l. 1. c. 34. §. 87. Anxietas* cordis & præcordiorum partim mali focum abdomen, parteſque in tenue inteſtinum ſeſe exonerantes, ac imprimis pancreas, partim mali fomitem manifeſtat. Humorem non tantum acidum, qui dolores lancinantes, rodenteſve, aut perterebrantes parit, ſed inſuper glutinoſum, qui partibus omnibus firmiter adhærens ab iiſdem recedit lentius, ac difficilius, ac proinde urget pertinacius: quin a bile oppreſſa in halitus, flatuſque viſcoſos, lentoſque diductus notatam auget *anxietatem.*

ALYPIAS eſt purgans bilis atræ & ſpecies Turbith. Fallop. *l. de purg. ſimpl. c. 25. Tom. I. p. 100.* quamvis idem notaverit apud Galen. medicamentum ἄλυπον eſſe ſaltem leniter ſubducens, ſive minorativum, *d. l. c. 16. p. 62.*

ALZEGI, i. e. *Atramentum.* Rul. & Iohnſ.

ALZEMAFOR, i. e. *Cinabrium.* Iidem.

ALZILAT, eſt *pondus trium granorum.* Iidem.

ALZIMAR, eſt *Viride.* Ruland.

ALZOFAR, i. e. *æs uſtum.* Rul. & Iohnſ.

ÀMALDYNO, ἀμαλδύνω, & ἀμαλδύνομαι, ſignificat *corrumpo*, deleo, aboleor, & corrumpor. Activum legitur apud Hipp. *l. de nat. puer. IX, 16.* Paſſivum *lib. de genit. III, 1. l. 1. de morb. mul. XV, 13. XIIX, 4. lib. 1. LXXIIX, 8.* vide Foëſ. *p. 35.* Herodianus paulo aliter.

AMALGAMA, *Amalgamatio*, eſt *calcinatio* vel impaſtatio metallorum facta *per hydrargyrum*, ſive argentum vivum. Rul. *in Lex. Chym.* Iohnſ. Schröder. *l. 1. c. 3.* & Frid. Hofm. *in clav. ad h. l.* Rolfink. *Chym. l. 2. c. 3.* D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ. §. 11. ſeqq.* D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1. ſ. 4. c. 5. p. 52.* & noviſſime videatur D. Iunken *Lexicon Chymico-Pharmacevticum Part. I. p. 17. ſeq.* Amalgama Argenti, Auri ex methodo le Febure. Hujus laboris quoque ſæpe mentio fit *in Th. Chym. Voluminibus* pene omnibus. Fallop. dicit *Amalgama* eſſe quoque Mixturam Aquarum fontium (an leg. fortium) cum metallis *tr. de morb. Gall. c. 26. T. 1. p. 731. Amalgama* dici quaſi *Hamalgama*, juxta Palmarium, ab ἅμα, *ſimul* & ἀλγεῖν, *dolere*, vel γαμεῖν, *nubere*, vel μαλάττειν, *mollire*, teſtatur Libav. *de Igne nat. c. 30.* Dividitur in vulgare Auri cum argento vivo vulgari, & Philoſophicum cum Mercurio Philoſophorum. *Ibid.* Alias & ſolutionem Martis cum Sulphure *Amalgamationem* appellare non dubitavit Schröder *d. l. p. 27.* unde & Lagneus *Amalgama* in genere dixit *Mollificationem*, in *Harmon. Chymic. in Th. Chymic. Vol. IV. p. 729.*

AMANDINVS *lapis*, eſt gemma coloris varii. Extinguit omnia venena, & reprimit; quare non eſt gemma contemnenda. De qua conſule Albertum. Rul. *in Lex.*

AMARACINON, ἀμαράκινον, vocatur unguentum præſtantiſſimum, paratum ex oleo & aromaticis variis, ita dictum ab *amaraco*, ἀμαράκῳ, quod idem eſt, ac σάμψυχον, vulgo *Majorana.* Deſcriptio habetur apud Dioſcor. *l. 1. c. 68.* Gorr.

AMARVM, πικρὸν, dicitur ſecund. Gal. *l. 4. de S. Fac. c. 19. 22.* & aliquoties alibi, quod calidam habet facultatem & ſiccam, & cineri eſt ſimile. Generari quoque credit omnia *Amara* ex calfactis dulcibus, ſive a calore ingenito, ſive ab igne, quod tamen non videtur veritati conſonum. Secundum recentiores *Amari* natura conſiſtit in ſalinis portionibus lixivioſis, & alcalicis, per ſulphureas vel oleoſas determinatis, & modo ſaltem affectionis aliquo ab *Acri* differt, Pechlin. *de purg. c. 16.* VVillis. *de ferment. c. 2. Amarum* oriri ex miſtura ſpirituoſarum, ſulphurearum, & ſalinarum portionum exiſtimat, id quod de quibuſdam, non vero de omnibus *amaris* concedi poterit.

AMARYGÆ, ἀμαρυγαὶ, hoc nomine quidam *oculos*, quidam vero *ſupercilia* intelligunt. Gorr.

AMATORIA *febris*, vide *Chloroſis.*

AMATORIA *veneficia*, vide *Philtron.*

AMATORIVS muſculus qui dicatur in utroque oculo, videantur Anatomici. Barthol. *Anat. l. 3. c. 8.* G. Bidloo. *Tab. XI. fig. 10. E.*

AMAVROSIS, ἀμαύρωσις (qs. d. *Obſcuritatem*) *Obfuſcatio*, eſt totius lucis in oculo impedimentum, acutis morbis accidens, quæ eſt imbecillis facultatis animalis indicium, Galen. *c. 2. in l. 1. prorrh. t. 11.* Clarius *Amauroſis* eſt, cum oculi lux extinguitur defectu ſpirituum. Spiritu non influente ceſſat calor quoque. Hujus defectu neceſſario frigent & rigent oculi. Linden. *Ex. IV. §. 92.* Nullum vero manifeſtum in oculo apparet vitium, ſed pupilla integra & plane pura conſpicitur. Differt ab ἀμβλυωπίᾳ, ſolo gradu minore, Gorr. Hippocr. aliquoties

quoties

quoties meminit *ἀμαυρώσεως*, v. g. *c. 3. l. 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. & 485.* Plura loca vide apud Foes. *Oec. p. 36.*

AMAVSVM, alias *Smaltum*, vulgo Schmeltzglaß/ est vitrum fusorium ob facilem liquefactionem. Usurpatur etiam ad picturas annulis & insignibus inurendas. Unde *Encaustum* appellatur. Alias quoque *Terra Saracenica* nuncupatur, Ioh. Isaac. *de operibus mineral. c. 89. & seqq.* qui metallica potissimum vitra per *amausa* intelligit, *in Theatr. Chym. Vol. III.* Clarius *Amausa* describuntur a Libav. *S. A. Ch. l. 7. c. 21.* Variis coloribus prædita esse *Amausa*, pro varietate materiæ, ex qua fiunt, prolixe *ibid.* videre est. De *Amausis* legi etiam ex recentioribus poterit Chr. Merretus *not. ad Neri Art. Vitrar. l. 5. c. 75. p. m. 372. seqq.*

AMAZONIOS, *ἀμαζόνιος*, epitheton *pastilli vel trochisci*, cujus descriptio videatur apud Gal. *l. 8. de C. M. S. L. c. 3.* Gorr. Facit ad stomachi subversiones & vomitus.

AMBAR, *Ambarum*, communiter *Ambra*, *ἄμβαρ*, *Ambrica* Fallop. est odoramenti genus, de quo variæ sunt sententiæ. Alii tradunt, in maris profundo, veluti fungum, concrescere, & procellis in littus ejici, aut devorari a pisce quodam, in cujus corpore postea reperitur. Alii putant, ipsum e fontibus quibusdam scaturire, bituminis modo aut sulphuris. Tria ejus producuntur genera, *fulvum*, *subalbidum*, *atrum*. Calefacit & siccat cerebrum & olfactum roborat; senibus & natura frigidis opem mirifice præstat. Hæc Gorr. Schröderus posteriori sententiæ accedens dixit, esse bituminis genus, ex fontibus & alveis maris ad littus eructatum, & duplex statuit: unum *Ambra Grysea* vocatur valde odorata; alterum *Citrinum*, quod *Succinum* constituit. *Sperma Ceti* quoque *Ambræ subalbidæ* nomine quandoque venire, docet *l. 3. Pharm. c. 29.* Iunge Hofm. *in Clav. ad h. l.* item C. Hofm. *Paralip. Off. c. 64. 65.* D. Iustum Klobium in Acad. VVittebergensi octodecim opiniones de *Ambra grysea* recensuisse, & tandem eam, quamvis hæsitabundum, amplexum esse, quæ statuit, eam esse *Merdam Avis Indicæ* in Madagascar, *Aschibobuch* dictæ (licet & alteri faverit, quæ tradit, *Merdam* esse *Balænarum* quarundam Trompæ dictarum) legitur *in Actis Philosophicis* Oldenburgii Angli Anni 1667. mens. Octobr.

AMBE, *ἄμβη*, *crepido* lignum aliquod supra gradum scalæ Hippocraticæ, ad repositionem brachii in cavitatem alligandum, Galen. *c. 1. de art. t. 14. 19.* Ejus descriptionem & delineationem tradidit etiam Scultetus *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig. 1. & 2.* Quin & in genere superciliosam eminentiam, quæ est in ora alicujus vel ambitu, significat, unde & ad ossa per similitudinem refertur ab Hippocr. *4. de artic. t. 64.* Vide Foes. *Oecon. p. 37.*

AMBIDEXTER, *ἀμφιδέξιος*, dicitur is, qui sinistra, perinde ut dextra, utitur. Hæc felicitas denegatur mulieribus ab Hipp. *7. aph. 43.* ob caloris nativi infirmitatem, videl. *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ*, vide Foes. *p. 42.* Diet. *Lutr. n. 50.* Alias & feminam utrinque medens *Ambidextram* ab Euripide dictam esse, testatur Gal. *in Comm. ad h. l.* Conf. omnino Erotianus.

AMBLOSIS, *Ambloma*, *Amblotica medicamenta*, *ἄμβλωσις*, *ἄμβλωμα*, *ἀμβλωτικά*, vide *Abortus.*

AMBLYOPIA, *ἀμβλυωπία*, *ἀμβλυωγμός*, *ἀμβλυωσμός*, idem fere quod *ἀμαύρωσις*, hoc est, *Hebetudo oculorum.* Vide *Amaurosis.* Perperam a Matth. Sylvatico, ob ignorantiam Græcæ Linguæ, mutatum in *Amplioperam*, aut *Ampliopiam*, Dieterich. *n. 48.*

AMBON, *ἄμβων*, est margo, labrum, sive supercilium cotilarum & cavitatum in dearticulatione, Galen. *l. 2 de V. P. c. 17.* Item crepido, & ita idem, quod *ἄμβη*, *Ambe*, *c. 1. de artic. t. 19.* Adde Foes. *p. 37.* varias & longe diversas significationes adducit Erotianus.

AMBRA, vide *Ambar.*

AMBROSIA, *ἀμβροσία*, est epitheton quoddam splendidum nonnullarum Compositionum Alexipharmacarum, sive Theriacalium, idem significans, quod *Athanasia*, *ἀθανασία*, veluti immortalitatem promovens. Meminit illius Gal. *l. 4. de L. A. c. 8.* Ita & in specie Philippi Macedonis Antidotus ad venena omniumque venenosorum ictus & internos corporis morbos dicta fuit *Athanasia*, *l. 2. de Antidot. c. 8.* Sunt vero omnes calefacientes & exiccantes, *l. 8. M. M. c. 7.* *Ambrosia* est etiam nomen plantæ, apud Dioscor. *l. 3. c. 129.* & Gal. *l. 6. de S. F. h. t.* & tribuitur diversis verb. gr. Tanaceto, Abrotano, Artemisiæ, Botryi, de quo vide Bauhin. *in Pinace.* Abraham Frambesarius integrum libellum medicum scripsit, vocans *Ambrosiopœam*, qui statim ab initio *Ambrosiam* definivit, quod sit pura medicamenti essentia, naturæ cœlestis æmula spiritus instar e corporea concretione, relicto crassamento elementari extracta, tantaque elaborata industria, ut exigua mole plurimum polleat, citraque fastidium, & citra noxam exhiberi queat. Divisit quoque in *Universalem* & *Particularem* &c.

AMBVLATIO, *βάδισις*, est actio utriusque cruris, quæ ab homine fit, altero quidem in terra firmato, altero vero circumlato, & ita perficitur per firmationem & motum. Illius instrumenta sunt Pedes; hujus autem totum Crus, Galen. *l. 3. de V. P. c. 5.* Ejus consideratio in statu sec. & præt. nat. Medico necessaria est & utilis. *Ambulatoria instrumenta* quoque vocantur *Pedes*, *βαδιστικὰ ὄργανα*. *d. l. c. 8.*

AMBVLO nomen morbi cum epitheto *flatulentus* & *furiosus*, qui & *Flatus furiosus* vocatur, item *Vareni*, estque inflatio cum dolore varie periodica a vaporibus subtilissimis vehementissime in variis corporis partibus oberrantibus oborta, quemadmodum ita describitur & peculiari casu proponitur a D. D. Ioh. Michaelis *Prax. Clinic. Special. Cas. XIX.*

AMBVSTA, *Ambustiones*, *πυρίκαυστα*, *κατακαύματα*, idem, quod *Combusta.* *Combustiones* sunt, quæ igne, vel ar-

ardente aqua comburuntur,ita, ut bullas aliquando excitent, Galen. *l. 9. & 11. de S. F.* Constat autem,si quis in aqua ferventi ustus fuerit, hunc etiam affectum πυρίκαυστον (non *Piricaston*, uti recte correxit C. Hofm.) id est, *ambustum* igne nominari, *l. 1. de C. M. P. G. c. 4.* vide etiam Keuchen. *in not. ad Samon. p. 254.*

AMEIBO, ἀμείβω, significat apud Hippocr. *muto*, permuto, *1. de iis, q. in med. f. t. 17. & l. 6. Epid. s. 5. t. 19.* ubi quidam μεταμείβειν legunt. Foes. *p. 38.*

AMENENOS, ἀμενηνός, denotat *debile*, *infirmum*, ab ἀ & μένος, *robur*, Hippocr. *l. 2. Prorrhet. XXXVI. 13. & l. 1. de morb. mul. XIV. 12.* Foës. *dict. l.*

AMENTIA, ἄνοια, idem, quod *Mentis alienatio*, *emotio*, *aberratio*. Dicitur & *Dementia*, estque delirii species, & ratiocinatricis functionis veluti paralysis & abolitio, Galen. *lib. de diff. sympt. c. 3.* Cujus caussam veram determinare difficillimum est, si nullus morbus corporis concurrerit, ideo, quod mentis humanæ naturam & affectiones minus exploratas habeamus, ita, ut unicuique cum Cicerone I. *Tuscul.* roganti: Vbi, aut qualis est Mens. Vbi tua, aut qualis? potesne dicere? respondere cum Lactantio *l. de opif. c. 16.* liceat, Mentis rationem incomprehensibilem esse quis nesciat, nisi qui omnino illam non habet, cum ipsa Mens quo loco sit aut cujusmodi, nesciatur? Iung. Charlton. *Ex. Path. VIII. §. 3.* Vide *Delirium.*

AMENTVM, vide *Ancyle.* *Amentum* etiam Græcis χοινίον dici, & denotare ligamentum missile, quod in medio lanceæ ligatur, rectius missilis & alias habere significationes, quæ huc non pertinent, scribit Rhodius *de Acia p. 201.* *Amentum* quoque dicitur *Alumen scissum.* Rul. *in Lex.*

AMETHODICVM, ἀμεθοδικόν, dicitur, quod sine methodo & ratione certa fit aut proponitur, ut solent Empirici. Blancard. *in Lex.* quamvis non constet, cujus autoritate hoc vocabulum posuerit.

AMETHYSTA, ἀμέθυστα, dicuntur in genere *medicamenta, quæ ab ebrietate præservant*, Galen. *lib. 2. de C. M. S. L. c. 2.* Nonus *de part. morb. curat. c. 15. p. m. 19.* Hinc etiam dictus *Amethystus lapis*, ἀμέθυστος, gemma vel lapis pretiosus, coloris violacei, aut vini subrubri vel nigri aqua diluti, cujus quidem nobilioris patria est India; viliorum vero Arabia, Ægyptus, Galatia &c. quin & Bohemia. Non immerito vero virtus hæc ebrietati resistendi in hoc lapide fictitia habetur a Plutarcho, item veneficiis, malisque cogitationibus. Confer. ad Chiocc. *Mus. Calc. s. III. p. 189. seqq.* Rul. *in Lexic. Chym.*

AMETRIA, ἀμετρία, Latine *Immoderantia*, *Immoderatio*, in genere est a justa temperie recessus, Galen. *lib. 4. M. M. c. 4.* opponitur symmetriæ. Hoc vocabulum verum genus logicum constituere in definitione morbi C. Hofman. *in Animadvers. ad Montan. cap. 1. §. 8.* censet, definiens morbum, quod sit ἀμετρία temperamenti, organisationis & unitatis. Enimvero cum hoc genus non respiciat ad effectum immediatum morborum, videlicet actiones læsas, mihi non videtur adeo accuratum, sed potius retinendum esse genus ἀδυναμίαν, sive *Impotentiam agendi.*

AMIA, ἀμία, piscis nomen est, in mari, fluviis, & stagnis degentis, commodumque præbentis sui generis cibum, si rite paratus fuerit, de quo vide Aldrov. *l. 3. de Piscib. c. 20.*

AMIANTVS, ἀμίαντος, (perperam a nonnullis per th vel θ scribitur) lapis est in Cypro natus, alumini scissili similis, e quo elaborato, utpote flexili, telas spectaculi gratia texunt, quæ ignibus injectæ ardent quidem, sed flammis invictæ splendidiores exeunt, Diosc. *l. 5. cap. 156.* Dicitur alias *Alumen plumosum*, item *Lapis Asbestus*, ἄσβεστος. Differt ab Alumine scissili, quod hoc sit combustibile. De hoc Lapide vide Schröd. *lib. 3. cap. 8.* Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Dorn. Ruland. Iohnson. *in Lexic.* Chiocc. *Mus. Calc. s. III. p. 286. seqq.* Mentio quoque telarum paratarum a Venetis fit *in Theatr. Chym. Vol. V. p. 391.* Perperam vero illud linum vel *Lapidem Asbestum* hodieque reperiri negarunt Monardes & Amatus, uti recte ostendit ex Ioh. Brabo, Mizaldo, Langio *l. 1. ep. 66.* & Vl. Aldrovando Casp. Reies *Camp. Elys. quæst. 25. n. 2. & 11.* Vocatur & *Salamander* & *Salamandra.* Dorn. Rul.

AMICVLVM, vide *Amnios.* *Amiculum* etiam dicitur solis virilibus destinatum, quo pueri nudi in Gymnasio certantes pudenda operiebant, notante Rhodio *Dissert. de Acia p. 85.*

AMIDVM, pro *Amilum*, vel *Amylum*, est albissima farina concreta in panes ad solem, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

AMINÆVS, ἀμίναιος, epitheton vini & vitis, ab *Aminæo*, Italiæ oppido, dictum in Campania. Duplex habetur apud Galenum *l. 12. M. M. c. 4.* videlicet *Aminæum Neapolitanum*, & *Aminæum Siculum.* Est & *Aminæum* factitium apud Constantin. Cæsar. *l. de Agricult. 8. c. 21.* notante Gorr. Adde Keuchen. *not. ad Sam. p. 204. seq.*

AMMA, vide *Hamma.* In Græco enim est aspiratum ἅμμα, ab ἅπτω.

AMMION, ἄμμιον, vide *Minium.*

AMMOCHOSIA, ἀμμοχωσία, vocatur remedii genus exsiccando corpori idoneum, eo super arenam decumbente, & arena superingesta. Oportet autem calentissimam esse & marinam, si ejus copia haberi possit. Fluviatilis enim humectantior est. Est autem & Sal ad eam rem efficacior, quam arena. Oribas. *l. 10. c. 8. Collect. med.* notante Gorræo *p. 29.*

AMMOCHRYSOS, ἀμμόχρυσος vocatur lutum aureo colore præditum ad Thermas Fabarias sive Piperinas Helvetiæ repertum Ioh. Iac. VVagner *in Histor. Helvet. Curios. Sect. 5. art. 5. p. 337.* ubi etiam ex Hildani descriptione Thermarum Piperinarum nomen Aurenii addidit.

AMMO-

AMMODITES, *Ammodytes*, idem quod *Psammodytes*, ἀμμοδύτης, ψαμμοδύτης, nomen est serpentis grandioris in arena latentis, cujus descriptionem cum ejus veneno, & adversus hoc remediis, videas apud Aldrov. *l. 1. de serpent. & drac. cap. 3.*

AMMONIACUM, ἀμμωνιακὸν, dicitur 1. de *succo*, vel *Gummi quodam* ferulæ in Libya nascentis, cujus duo habentur genera: Unum purius ligni & arenarum expers, maxime coloratum, thuri simile, minutis glebis constans, odore castorei, gustu amaro, quod & θραυστὸν, sive θρέμματα vocatur, quasi *frustum* aut friatura: Alterum impurius & lapidosius, quod φύραμα, quasi *commixtionem* appellant. De Gummi Ammoniaco vide Gorr. *p. 29.* C. Hofm. *in Officin. l. 2. c. 10.* Schröd. *l. 4. cl. 2. n. 369.* Rolfink. qui inter purgantia retulit, *tr. de purgant. sect. 1. art. 3.* Deinde dicitur de *Sale*. Vide *Sal. Ammoniaca Salia* varia confici posse pro variis adhibitis spiritibus acidis notavit Morley *in Collect. Chym. Leidens. c. 190.*

AMMONION, ἀμμώνιον, dicitur *Collyrium* maximæ commoditatis in multis oculorum morbis, quod & alio nomine ὑγιείδιον appellatur. Refertur ab Aëtio *l. 7.* inter τὰ νάρδινα καὶ τὰ θεοδότια collyria, notante Gorræo *dict. l.*

AMMONIS *cornu*, vocatur *lapis*, coloris cinerei, omni armatura vacuus, & ita nodosus, quasi juncturis cohæreat, arietis cornu tam forma, quam colore referens. Rul. *in Lex.* ubi varias *Ammonitis* species recenset. Talia cornua Ammonis haud raro in agro & solo Altdorffino & vicinis locis reperiri provoco ad testimonium Mauritii Hoffmanni, qui non solum icones Horti Medici Altdorffini delineationi addi curavit, verum etiam magnam copiam ejusmodi lapidum collegit.

AMMONITRUM, ἀμμόνιτρον. vide *Fritta.*

AMNA, Paracelso dicitur *Aqua*, quæ currit per calces, & ubi terra est alba, sicut est in Anglia, *l. 1. de Tartaro, tract. 5. c. 2. in Schol.*

AMNIOS, *Amnion*, ἄμνιος, ἄμνιον (in neutro usurpavit Linden. *Physiol. Med. l. 2. c. 7. §. 17.* apud Galen. *lib. 6. de Hippocr. & Plat. decr. c. 6. & de fœt. form. c. 2.* legitur ἀμνειὸς, (quod tamen correxit sua manu C. Hofm. *in Græca Basil. edit.*) est membrana interior fœtum involvens, sive interius fœtus involucrum, unde & *Amiculum* appellatur, quod fœtum *amiciat* & obvolvat. Membrana hæc liquorem illum aqueum, cui fœtus quasi innatat, non a sudore fœtus, multo minus ab urina, sed a colliquamento aqueo, partim seminali a conceptione redundante, partim succi nutritii relicto provenientem continet. Videatur Harvejus *de gener. animal. in append. tit. de Membran.* Barthol. *l. 1. An. 5. c. 36.* Iung. laud. supra D. D. Hofm. Iun. *Dissert. in Horne Microcosm. p. 293.* Vocabuli etymologiam & veram significationem se juxta cum ignorantissimis nescire, ingenue fatetur C. Hofm. *com. in l. 15. de V. P. n. 1067.* & ex hoc Linden. *d. l.*

AMNIS, *alcalisatus*, est aqua ducta per calces terrarum, ex qua desumtum est *Alcali.* Dorn. Rul. & Iohns.

AMOLYNTON, ἀμόλυντον, Cœlius Aurelian. vertit, quod attrectatum manibus nihil a se inquinamenti dimittit, *lib. 2. de morb. acut. c. 37.* Hinc *Amolynta* dicuntur, *non inquinantia medicamenta* similia his, quæ proprie *Epithemata* dicuntur, Galen. *lib. 7. de C. M. P. G. c. 11.* ubi ad *Acopa* referuntur, de quibus supra dictum.

AMONGABRIEL, i. e. *Cinabrium.* Dorn. Rul. & Iohns.

AMOR, ἔρως, quid in genere significet, aliunde cognitum esse debet. Strictius vero in Medicina plerumque sumitur de *Amore conjugali* vel *libidinoso*, & refertur inter caussas procatarcticas sanitatis & morborum, quatenus vel moderatus, licitus & honestus, vel immoderatus, illicitus & turpis fuerit, siquidem est vehementior quædam animi passio & perturbatio, in qua spiritus vitales & animales fervidiores redduntur, Charlton. *Ex. Pathol. VIII. §. 26.* VVillis *An. Brut. P. 1. c. 9.* Ad immoderatos & illicitos potissimum spectat *Affectus Eroticus* dictus, de quo integram epistolam scripsit Lang. *l. 1. epist. 24.* quandoque cum delirio conjunctus, præsertim in sexu fœminino, unde & *Amor insanus* appellatur, de quo videatur Sennert. *Med. Pr. l. 1. P. 2. c. 10.* Ob *Amorem* filius regis ab Erasistrato deprehensus legitur apud Galen. *c. 1. in prognost. t. 4.* Aliud exemplum legitur de fœmina quadam *in lib. de iis, qui morbum simulant.*

AMORGE, ἀμόργη, vide *Amurca.*

AMPELIS, ἀμπελὶς, avis nomen est, quæ & *Garrulus Bohemicus* dicitur, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. *lib. 12. Ornithol. cap. 18.* Hujus caro inter cibos gratissimos, & ipso Turdo etiam præferenda refertur.

AMPELITIS, ἀμπελῖτις, vide *Pharmacitis.* Epitheton *Terræ bituminosæ*, Gorr. *p. 30.*

AMPHARISTEROS, ἀμφαρίστερος, vide *Amphidexios.*

AMPHEMERINUS, ἀμφημερινὸς, scil. πυρετὸς, Lat. *Febris quotidiana.* Vide *Febris. Quotidiana.*

AMPHIBLESTROIDES, ἀμφιβληστροειδὴς, vide *Retiformis.*

AMPHIBRANCHIA, ἀμφιβράγχια, *Tonsillæ*, Hippocrati dicuntur & *partes vicinæ*, *l. de int. aff. LX, 6.* & *l. de dieb. crit. V, 10.* Vide Foës. *p. 41*

AMPHICATHEZOME, ἀμφικαθέζομαι, id est, *Circumsedeo.* Verbum exprimens modum *Insessus* in Semicupium, ut Decoctum circumcirca partes irriget, & mulier prorsus immergatur, Hippocr. *l. 1. de morb. mul. XXX. 10.*

AMPHICAUSTIS, ἀμφίκαυστις, duplicem habere dicitur significationem, 1. notat *montanum hordeum*, quod

quod & ἔνςρον dicitur. Deinde *pudendum muliebre*, teste Eustathio. Gorr. *p. 32.*

AMPHIDEXIOS, ἀμφιδέξιος, vide *Ambidexter*. Alias e contrario aliquis etiam dici potest ἀμφαρισερὸς, *ambilævus*, & per metaphoram de homine infausto usurpari quiret; alias & illos, male tamen, ἀμφιδεξίως appellari observat Galenus *in exegesi*, qui in dextra uteri parte fuerunt collocati.

AMPHIDION, *Amphideon*, ἀμφίδιον, ἀμφίδεον, proprie significat *armillam muliebrem*, qua vel collum, vel brachia circumdantur. Per metaphoram vero Hipp. hoc nomine indigitavit summam uteri osculi extremitatem rotundam, vel oram, *lib. 1 de morb. mulier. LXXXIII, 8.* Plura de hoc vocabulo vide apud Foës. *p. 42.* Galen. *in Exeg. Voc. Hippoc.* quod vero Blancard. *in Lexic.* posuerat ἑλικηδὴς ἐπανάςασις, in illo loco non occurrit.

AMPHIMETRION, ἀμφιμήτριον, est epitheton signorum affectus matricis significantium, q. d. circa matricem. Legitur apud Hippocr. *l. 6 Epid. s. 8 t. 38*, ubi in edit. Linden. occurrit Latina versio: *Circa messem.* Foës. *d. l.* Conf. Galen. *in exegesi.*

AMPHIPNEVMA, ἀμφίπνευμα, hoc est, *circumcirca urgens spiratio*, & est species & symptoma magnæ difficultatis in respirando, cujus meminit Hippocr. *lib. 4 Epid. XXIV, 17.* Foës. *p. 43.*

AMPHIPOLOS, ἀμφίπολος, significat *pedissequam*, vel *ministram*, quæ heram circumstat, apud Hippocr. *l. 5 Epid. XII, 15.* Foës. *d. l.*

AMPHISBÆNA, ἀμφίσβαινα, nomen serpentis æqualis ubique crassitiei, ita, ut duo capita in extremitate utraque habere videatur, quamvis Aldrov. illud revera defendat, qui prolixius descripsit, & usum ejus varium Medicum monstravit, *l. 1 Hist. Serp. & Drac. c. 10.*

AMPHISCELOS, ἀμφίσκελος. Meminit hujus vocis Dieterich. *Iatrei n. 50*, scribens, legi illam apud Duretum ad Hollerium, & eandem in pedibus habere significationem, quam habet in manibus ἀμφιδέξιος, *ambidexter*, de quo p. a. Verum ut taceam carere hanc autoritate, inepta quoque est compositionis ratio in hac voce, cum emphasis debeat esse in δέξιος vel ἀριςερὸς, *dexter* aut *sinister*, non vero in σκέλος, *crus.*

AMPHISMILA, ἀμφισμίλη (perperam *Amphismela*, quia in Græco est Iota) ab ἀμφὶ, *utrinque*, & σμίλη, *scalpellus*, *cultellus*, idem, quod μαχαίριον est, *culter Anatomicus*, utrinque acie præditus ad sectionem, cujus inter alia instrumenta meminit Gal. *l. 1 Anat. adm. c. 10.* Castell.

AMPHISPHALSIS, ἀμφίσφαλσις, dicitur *circumactio*, *circumductio*, oberratio. Usus Hippocr. de cruris circumductione, ut in sedem suam revertatur *4 de artic. tit. 47.* Foës. *p. 43.*

AMPHITANE, idem quod *Chrysocolla*, Fallop. *tr. de metall. seu fossil. c. 31 Tom. 1 p. 334.*

AMPHODONTA, ἀμφόδοντα, dicuntur animalia, quæ in utraque maxilla dentes habent, *utrinque dentata.* Hipp. *1 de artic. c. 28.* Foës. *d. l.*

AMPHORA, κεράμιον, ἀμφορεὺς, fuit mensura certa liquidorum apud veteres, & quidem duplex: *Italica* continens libras LXXII, Gal. *de pond. & mensur. c. 4*; & *Attica*, quæ capacior, utpote quæ præterea *urnam* contineret, hoc est, dimidiam circiter *amphoram.* Hæc in specie dicta Atticis μετρητὸς. Gorræus *p. 32.* Rhodius *de Pond. & Mens. p. 40* scribit: *Amphora* capit congios octo, vel olei libras 72, vini ℔80, mellis 180.

AMPLEXATIO, sive *Basiatio*, mystice vel spagyrice dicitur, quando *Mercurius Philosophorum*, ceu *mulier candida*, juncta fermento aureo, quod est *maritus ruber*, sustinet motum & agitationem, & fit frequens reflexio halituum super corpus in fundo. Libav. *Tom. II Op. pag. 395.*

AMPOTIS, ἄμπωτις, proprie significat *æstus marini reciprocationem*, aut aquæ marinæ recessum a littore, quasi mare eam recedentem rebibere & absorbere videatur. Per translationem vero Hippocr. usurpavit de *Humorum recessu* & recursu ad interiores partes, & ita fere coincidit cum *palindromia, l. de Hum. statim in princ.* Gal. *c. 1 aph. 2, l. 4 de San. tu. c. 10 fin.* Vide etiam Foës. *p. 40.* Dieter. *n. 226.*

AMPULLA, λήκυθος, πομφόλυξ, quid proprie significet, notum est. Per translationem *Ampullas* vocavit Paræus prima delineamenta trium viscerum, cordis, hepatis & cerebri post conceptionem, *l. 23 Chirurg. c. 9.* In Chymicis *Ampullæ* vocantur vasa ampliora, ut Cucurbita, Pellicanus &c. Morley *in Collect. Chym. Leid. proleg. cap. 2.*

AMPULLASCENS, vide *Alveus.*

AMPUTATIO, vide *Sectio.* Valde καταχρηστικῶς & licenter usum esse de virtute medicamenti Tryphera dicti Scrib. *n. 230*, testatur Rhod. *in Lex.*

AMULETA, περιάμματα, περίαπτα appellantur, quod de collo suspendantur, aut alicui corporis parti alligentur, Gal. *l. 1 de rem. fac. par. c. 1 fin.* & sunt medicamenta, quæ occulta quadam virtute, & mira efficacia nos latente aliquid in corpore præstare creduntur. Helmont. *amuleta* & *periapta* appensa agere credit vi influentiæ partim citra evaporationem illorum, partim cum ἀποῤῥόιαις, quæ etiam sensim viribus minuuntur. Dividit etiam in Ossea, Cornea, Animalia, Plantas, Lapidea, Salina, Transparentia & Opaca, *tr. Potest. medicam. n. 61.* Circa omnium illorum usum multum vanitatis, quin & multum superstitionis concurrere, quotidiana testatur experientia, unde recte Gal. vocavit ἄλογα, irrationabilia, *absurda*, rejiciens tanquam fabulas aniles hujusmodi manganias, *l. 6 de S. Fac. in proœm.* quamvis aliqua fortassis sint, quæ naturalibus & non plane occultis viribus operantur, propterea non prorsus rejicienda. Videatur Dieterich. *Iatr. n. 683.* Amuleta quoque in peste proposuit Hildan. *Epist. 96.*

AMURCA, ἀμόργη, dicitur *sedimentum* vel recrementum *olivarum* expressarum, *fex olei*, Hipp. *7 aph.45.* (Gal. *in comm. ad h. l.*) *de Ulceribus IX, 6, 7.* Ejus usus commendatus in ulceribus. Calefacit enim & exiccat in gradu secundo, secundum Gal. *6 de S. Fac.* Vide Foës. *p.39.* Gorr. *p. 29 & seqq. Amurcam* quoque appellavit renum succenturiatorum humorem, credens, se scapham scapham appellare D. Ioh. Iac. Harder *in Pæon. & Pythagor. Exercit. Anatomico-Medic. II p. 12.*

AMYCHE, ἀμυχὴ, est *superficiaria* & levior *continui solutio*, vel præternaturalis, vel artificialis. In illa significatione legitur apud Hipp. *l. de int. aff. XXXV, 7.* quæ *in Coac. t. 444* dicuntur ἀμυχώδεα ἐξανθίσματα, *superficiariæ efflorescentiæ*, cum ulcusculis. In hac usus est Gal. de incisuris per scarificationem *l. 2 de curat. ad Glauc. cap. 7.* Vide Foës. *p. 41.*

AMYCTICOS, ἀμυκτικὸς, rectius, quam ἀμυκλικὸς, h.e. vim habens lacerandi, laniendi, a verbo ἀμύσσω, *dilacero.* Est epitheton medicamentorum illitorum corrodentium apud Ioh. Tagaultium *Instit. Chirurg. l. 6 c. 11 p. m. 467.* Occurrit etiam apud Cæl. Aurelian. *l. 2 de morb. chronic. c. 6.*

AMYDROS, ἀμυδρὸς, significat *obscurum* & vix conspicuum. Legitur apud Hipp. de astris usurpans, *l. de Insomn. IIX, 5.* Foës. *d. l.*

AMYGDALÆ, vide *Tonsillæ.* Botanica significatio non est hujus loci.

AMYGDALATUM est lac artificiale, sive emulsio ex amygdalis aliisque seminibus albicantibus lege artis parata. Blancard. *in Lex.*

AMYLUM, ἄμυλον, ἀμύλιον, Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXXVI, 3* dicitur, quod *sine mola fiat*, ut testatur Diosc. *l. 1 c.123.* Foës. *p. 40.* Fit autem ex tritico & siligine, estque cum cibus, tum medicamentum, Gal. *l. 1 de Al. fac. c. 8,* & *l. 5 de S. Fac. c. 34 alibique. Amyla* in genere quoque dicuntur *Feculæ Chymicorum*, Libav. *S. Arc. Ch. l. 2 c. 1 & 21.*

AMYON, ἄμυον, dicitur membrum *emusculatum*, h.e. ita extenuatum, ut musculorum delineationes non habeat sensui satis apparentes. Hipp. *3 de artic. t. 81;* ubi jungitur ἄσαρκον, *carnis expers.* Foës. *d. l.*

AMYTHAONIS *medicamentum*, ἀμυθάωνος φάρμακον, vocatur compositio quædam, vel ad emplastra, vel ad malagmata pertinens, valens ad præcordiorum tensionem, articulos contractos convulsosque. Digerit enim, discutit & extrahit. Describitur apud Ægin. *lib. 4 c.32.* Gorr. *p.31.*

AN, dicitur pater Sulphur. *Ansir*, filius Mercurius. *Ansirarto*, Spiritus, Sal. Rul. & Iohns.

ANA, ἀνὰ est terminus Pharmaceuticus, quo utuntur Medici, *æqualitatem mensuræ* vel *ponderis* designaturi, Hipp. *l. 1 de morb. mul. C. I, 44.* quamvis Lind. omiserit, Foës. *Oec. p. 43.* Imo *Anatica proportio* æqualitatem infert, Libav. *T. II p. 343. Ana* quoque in secretis mysteriis Mekubalim, *Mentem* denotat, cui innatæ primæ notiones, in cujus medio sedere dicunt *Angelum*, quem vocant *Anim*, qui rei veritatem indicat. Unde & *Ana* nomen idoli, & illis *Anani* Divinatio. Hinc quoque *Ananisapta* vox magica, significans dæmonem divinatorem, quem sic occulte invocant, ut ferentis & ægrotantis misereatur. Vide Keuch. *in not. ad Seren. p. 60.*

ANABASIS, ἀνάβασις, *Ascensus*, vel *ascensio*, idem est, quod *augmentum*, vel incrementum, sive morbi totius, sive particularis paroxysmi, Gal. *l. de morb. tempor. c. 2 l. 1 de Cris. c. 3.* Hinc *Anabatica* febris, ἀναβατικὸς πυρετὸς, est febris continua, quæ & *Epacmastica* dicitur, de qua supra in *Acme.*

ANABETTO, ἀναβήττω. Vide *Extussio.*

ANABLEPO, ἀναβλέπω, significat apud Hipp. visum prius amissum recipio, *l. 7 Epid. XXV, 10.* Foës. *p. 46.*

ANABLYO, ἀναβλύω, h. e. *ebullio*, effervesco, Hipp. *l. de morb. sacr. IIX, 18;* & *l. 1 de morb. mul. CIV, 13.* Foës. *d. l.*

ANABOLE, ἀναβολὴ, significat *rejectionem materiæ per superiora*, idem, quod ἀναγωγή. Vide *Anagoge.* Galen. Vomitum vocat ἀναβολὴν *l. 8 de C. M. S. L. c. 3.*

ANABROCHISMOS, ἀναβροχισμὸς non ἀναβρογχισμὸς, uti quidem legitur apud Gal. *c. 4 de R. V. I. A. t. 12.* siquidem a βρόχος, i. e. laqueus, derivari debet. Significat enim *Illaqueationem*, estque nihil aliud quam pilorum in palpebris oculum infestantium (qui affectus τριχίασις vel τρίχωσις dicitur) per chirurgiam ablatio, Ægin. *l. 6 c. 13.* Vide Foës. *d. l.*

ANABROSIS, ἀνάβρωσις, quæ & διάβρωσις dicitur, est *solutio* continuitatis ex erosione ab humoribus mordacibus introducta, Gal. *l. 5 de L. A. c. 5,* & *l. 4 M. M. c. 1.*

ANACAR, ἀνάκαρ, significat apud Hipp. *in partem superiorem*, εἰς τὸ ἄνω μέρος, uti ἐπίκαρ, *in partem inferiorem*, Gorræus. Foës. ex Gal. *expos. voc. Hippocr.* quamvis locum Hipp. nullus horum citaverit.

ANACATHARSIS, ἀνακάθαρσις, *purgationem per sputa* in specie significare apud Hipp. *5 aph. 8* testatur Gal. *in com. ad h. l.* confirmat Dieterich. *n. 56.* quamvis Blancardus late exposuerit per omne medicamentum per superiora purgans v. g. Vomitorium, Sternutatorium, Masticatorium, &c. qua autoritate, non est mearum partium, inquirere. *Anacathartica* medicamenta Blasius in strictiore saltem significatu vocavit *Thoracica & Expectorantia* aliis nuncupata. *Med. Univers. p. m. 64, 65, 87, 88.*

ANACESTOS, ἀνάκεστος, i. e. *incurabilis.* Foës. *p. 47.*

ANACHMUS, est *spiritus incorporeus.* Dorn. *in Dict. Paracels.*

ANACHREMPSIS, ἀνάχρεμψις, dicitur Lat. *Exscreatio*, sive per screatum sputi rejectio, Hipp. *Coac. t. 24, 244, 320* & alibi: Idem est, quod ἀπόχρεμψις, Foës. *p. 56, 57.*

ANACINEMA, ἀνακίνημα, significat *commotionem* cor-

corporis, quæ inter exercitationes ponitur ab Hipp. *l. 2 de Diæta XLII, 5.*

ANACLASIS, ἀνάκλασις, vocatur *articuli reflexio*, cum recurvatur & retorquetur in exteriorem partem, ut de interna manus extensione, scripsit Hipp. *1 de fract. t. 11.* Plura apud Foës. *p. 47.*

ANACLINTERIUM, ἀνακλιντήριον, contracte ἀνάκλιντρον, Lat. *Recubitorium*, dicitur sella vel sedile ita formatum, ut homo reclinato corpore veluti decumbere queat. Legitur in D. a Deventer *Lum. Nov. Obstetr. c. XXVI p. 91.*

ANACLISIS, ἀνάκλισις, dicitur *decubitus ægrorum*, Hipp. *de dec. orn. XI, 1*; ἀνακλισμὸς vero vocatur ea pars sellæ, in quam dorso recumbimus, *l. de artic. t. 22.* Foës. *d. l.*

ANACOCHE, ἀνακωχὴ, ἀνακώχησις, dicitur *inhibitio, retentio, mora, retardatio*, a verbo ἀνακωχέω, *inhibeo, remoror*, quo aliquoties usus Hipp. *1 de artic. t. 30 & c. 2 t. 47; l. de Corde IIX, 15.* Vide Erot. *in Onomast. p. 18 f.* Foës. *p. 48.*

ANACOLLEMA, ἀνακόλλημα, dicitur medicamentum, quod in affectionibus oculorum fronti imponitur, & veluti *agglutinatur* ad restringendum fluxiones, Gal. *de rem. fac. parab. c. 10* & *l. 11 de S. Fac. §. Ovor. fac. l. 6 de C. M. S. G. c. 8.* Pertinet ad *Frontalia*, Morell. *de form. rem. l. 2, c. 1.*

ANACOMIDE, ἀνακομιδὴ, dicitur *refectio*, recreatio ægri ex morbo, *Coac. t. 220, 235*; & *l. de Affect. XXXIIX, 9.* Nam verbum ἀνακομίζειν significat, ægrum *reficere*, *l. 2 de morb. XV, 14, 26; XXI, 17, 1; de fract. t. 48.* Dicitur etiam simpliciter κομιδὴ, & κομίζειν, *l. de Affect. XLV, 13; L. 13*; & κομιστικὸς, reficiens *d. l. L. 1.* Foës. *p. 47.*

ANACONCHIZO, ἀνακογχίζω, idem quod ἀνακωχέω, *inhibeo.* Hipp. *Mochlico I, 4.* Foës. *d. l.*

ANACONCHYLISMOS, ἀνακογχυλισμὸς vel ἀνακογχυλιασμὸς, h. e. *Gargarismus* a verbo κογχυλίζειν, quod *gargarizare* significat, & passim apud Gal. occurrit. Vid. Gorræum *in definit. p. 33.* De *Gargarismo* vide plura *suo loco.*

ANACOS, ἀνακῶς, adverbium Hippocraticum significans *diligenter, prudenter.* Legitur in *l. de Carnib. edit. Foës. p. 254 n. 66*, ubi vid. etiam *Annot. hujus ad hunc locum.*

ANACTESIS, ἀνάκτησις, est *virium restauratio* & reparatio, idem, quod ἀνάληψις, Hipp. *l. de vet. med. IX, 6.* Foës. *p. 48.*

ANACUPHISMA, ἀνακούφισμα, corporis *allevationem* & *sublevationem* significat, quæ pertinet inter corporis exercitationes, Hipp. *l. 1 de Diæt. XLII, 6.* Foës. *d. l.*

ANACYCAO, ἀνακυκάω, i. e. *perfundo*, admisceo, subigo. Legitur apud Hippocrat. *l. 2 de morb. mul. XLIX, 37; LXII, 10; LXXXIIX, 11.* Foës. *d. l.*

ANACYCLEON, ἀνακυκλέων, i. e. *Circulator*, idem, quod *Agyrta*, Hippocr. *I de dec. orn. I, 21.* Foës. *d. l.*

ANACYPTO, ἀνακύπτω, i. e. *sursum tendo*, ad superiora feror. Hipp. *l. 5 Epid. XX, 9.*

ANACYRIOSIS, ἀνακυρίωσις, denotat *gravitatem* & *autoritatem Medici*, quam habere debet apud ægros, Hippocr. *de decent. ornat. IX, 9.* Foës. *d. l.*

ANADIPLOSIS, ἀναδίπλωσις, est *paroxysmorum reduplicatio*, Gal. *l. de Typis c. 4.* Dicitur & *Epanadiplosis*, ἐπαναδίπλωσις, a fermenti febrilis copia & heterogeneitate dependens; fit hoc symptoma in semitertiana, Gorr. *p. 32.*

ANADOSIS, ἀνάδοσις, est nutrimenti per vasa *distributio*, quod idem est ac digestio. Differre dicitur διαδόσει, quod hæc sit traditio vel porrectio nutrimenti in singula invisibilium meatuum, vasorum, extimarumque partium substantiam intimam, Gal. *l. 2 de fac. nat. c. 6.* Verbum etiam ἀναδίδωμι significat *distribuor*, & usurpatur ab Hipp. de doloribus, *l. 1 Prorrhet. comm. 3 t. 26, & l. 4 Epid. XIX, 11.* Foës. *p. 45.*

ANADROME, ἀναδρομὴ, apud Hipp. est *doloris recursus* ex inferioribus ad superiora, *l. 1 Prorrh. II t. 35, 51; Coac. t. 308, 314, 316.* Foës. *d. l.* In genere etiam *Anadrome* significat humorum recursum, Charlton. *Oecon. Anim. Exerc. III, §. 9.* & G. Thomson. *in explicatione Terminor. Artis præmissa Acui Magneticæ.*

ANADROMOS, ἀνάδρομος est epitheton piscium e mari in fluvios ascendentium. vide infra *Zerta.*

ANÆDES, ἀναιδὴς, *impudens.* Hinc Adverb. ἀναιδὲς, *impudenter*; Ab Hippoc. vero per translationem sumtum pro *affatim*, copiose de aqua in asperam arteriam irruente, *l. de Corde III, 1.* Foës. *d. l.*

ANÆNOMÆ, ἀναίνομαι, i. e. *renuo*, respuo. Legitur apud Hipp. *l. 2 de morb. mul. XXIV, 4.* Foës. *pag. 46.* Erot. *in Onom. p. 27 f.*

ANÆSTHESIA, ἀναισθησία, i. e. *Sensus privatio.* Vide *Stupor.* Præcipue de sensus Tactus privatione accipi & exponi solet, in quo significatu & D. D. Wedelius exposuit *Pathol. Dogm. sect. III c. 6 p. 546 seqq.* Modum vero, qui fiat ejusmodi *stupor*, satis plausibiliter tradidit D. D. Stahl *in Differt. Medic. De molibus humor. convulsivis cap. 7 p. 26.*

ANAFOLIS dicitur Haly Abbati *Practic. l. 9 c. 33* cura gingivæ denudatæ, ita notante Ioh. G. Walthero *Sylv. Medic. p. 678.*

ANAGARGALICTA, ἀναγαργάλικτα, *Anagargaristum*, ἀναγαργάριστον. Vide *Gargarismus.*

ANAGNOSIS, ἀνάγνωσις, non modo communiter *Lectionem* significat, uti patet ex Hipp. *Præcept. X, 10.* vide *Lectio.* sed etiam *persuasionem* denotare quidam volunt, quemadmodum & verbum ἀναγινώσκειν ita plerique Interpretes verterunt apud Hippocr. *1 de artic. t. 3.* Vide Foës. *Oec. p. 45.*

ANAGOGE, ἀναγωγὴ, est *reductio*, recessus humorum. In specie *per superiora excretionem* significat apud Hipp. *Coac. t. 334.* Apud Dioscor. *l. 2 parabil. c. 30*, & Gal. *l. 7. de C. M. L. c. 4* significat ἀναγωγὴ *rejectionem*

Jectionem ſanguinis, ἐξ ἀναγωγῆς ſignificat *repetitis vicibus*, ſicut fit reſpiratio. Linden. *S. M. Ex. V §. 49.*

ANAGRAPHE, ἀναγραφὴ, dicitur *medicamentorum præſcriptio*, vulgo *Recepta*. Harum copiam in promtu habere debet Medicus ex præcepto Hipp. *l. de dec. orn. VIII, 18.* Foëſ. *p. 45.*

ANAISSO, ἀναΐσσω, h. e. *reſilio*, irrumpo, ſurſum cum impetu feror, ſæpe uſus Hipp. de morborum *recurſu*, ut *ſ. 3 Prognoſt. t. 1; Coac. t. 299; l. de morb. ſacr. I, 14; l. de int. aff. LI, 23; l. de virg. morb. II, 8.* &c. Vide Foëſ. *p. 46.*

ANALCES, ἄναλκες, dicitur *imbecillum*, eviratum, viribus deſtitutum, ab ἀ & ἀλκὴ, *robur*. Hipp. *l. de A. L. & Aq. XXXIX, 6.* Foëſ. *p. 49.*

ANALDES, ἀναλδὴς, id eſt, *non capiens* aut afferens *incrementum*, *inſalubris*. Hippocrat. *d. l. XXXVII, 11.* Foëſ. *d. l.*

ANALENTIA, eſt terminus Paracelſicus fictus, ſpeciem Epilepſiæ denotans, quemadmodum & *Catalentia* & *Epilentia*, *tract. 2 de morb. ament. c. 1.*

ANALEPSIA vocatur Epilepſia, quæ provenit a ſtomacho, quaſi læſio a converſiva ad caput, uti vult Ioh. Anglic. *Roſ. Angl. p. 35.* Verum hodieque non eſt in uſu.

ANALEPSIS, ἀνάληψις, dicitur *rejectio*, renutritio, Gal. *l. de marcor. c. 9.* idem quod ἀνακομιδὴ, vel ἀνάθρεψις. Hinc *Analeptica*, ἀναλεπτικὴ, dicitur pars Diætetic æ, ſive victus ratio, quaſi Refectricem dicas, & debetur his, qui convaleſcunt ex morbo. Gal. *l. 5 de ſan. tu. cap. 4, ad Thraſybul. c. 30.* *Analepſis*, ἀνάληψις etiam dicitur de modo appendendi membrum fractum, præſertim manum per mitellam, Hipp. *2 de iis q. in med. t. 33.* Foëſ. *p. 49.*

ANALGESIA, ἀναλγησία, ſignificat *indolentiam*, ſive defectum doloris, tum in ſtatu ſec. nat. tum in præternaturali propter partis ἀναισθησίαν & ſtuporem.

ANALMYRON, ἀνάλμυρον, *inſulſum* ſignificat, Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Foëſ. *p. 50.* Gorr.

ANALOGISMUS, ἀναλογισμὸς, eſt comparatio cauſſarum morbidarum præſidiorumque juvantium per ſimilitudines, Gal. *de opt. ſect. ad Traſyb. c. 11.* ſive *Analogiſmus* eſt ratio, quæ ab evidenti auſpicatur, rei obſcuræ faciens cognitionem, *c. 1 Prognoſt. t. 6.* (quamvis in Græco textu non habeatur.) Dogmaticorum propria, quemadmodum *Epilogiſmus* Empiricorum, ceu communis ratio & omnium aſſenſu conſpecta. *Analogiſmum* etiam ab indicatione vera dogmatica excluſum vult Gal. *d. l.* ſed male, noſtro quidem judicio. Videantur *noſtra Dogmata Med. Gen. P. IV c. 1 d. 3 p. 459. ſeq.* Medicina Rationalis ſive Dogmatica etiam vocatur ἀναλογιστικὴ, & Medici Dogmatici, ἀναλογιστικοὶ, Gal. *l. de ſect. ad tyron. c. 1 fin.* *Analogiſmus* fuit olim curatio per remedia mediante ſimilitudine inventa. Dividitur in *Empiricum* & *Dogmaticum* a Sanctorio *Method. vitand. error. in Medic. fol. 181.*

ANALOSIS, ἀνάλωσις, *conſumtio*, imminutio, idem, quod μείωσις. Dicitur de cerebro apud Hippocr. *l. 6 Epid. ſ. 3 t. 1*, a verbo ἀναλίσκειν, conſumere, quo uſus idem *1 aph. 14 & l. de vet. med. XIX, 17, 31.*

ANALTHES, ἀναλθὲς, *incurabile* ſignificat, Hipp. *4 de artic. t. 26.* Foëſ. *p. 49.*

ANALTOS, ἄναλτος, h. e. *inſulſus*, ſine ſale. De cibariis frequenter uſurpavit Hipp. *l. 2 de morb. LII, 14; LIII, 36; l. de nat. mul. XXXII, 20; l. 2 de morb. mul. XXI, 12;* item de ſputo *l. 1 de morb. mul. XXV, 4.* vide Foëſ. *p. 50.*

ANALYSIS, ἀνάλυσις, eſt alicujus corporis in ſua principia reſolutio. Huc pertinet Anatomica partium corporis humani demonſtratio, ut & pertractatio alicujus argumenti vel materiæ fundamentalis & ſecundum omnes ejus partes inſtituta.

ANAMIX, ἀναμὶξ, adverb. ſignificans permixtim, *promiſcue*, legitur apud Hippocr. *l. 2 de morb. mul. LXXXIV, 4.* quamvis Linden. legat ἀναμίξας. Foëſ. *d. l.*

ANAMNESIS, ἀνάμνησις, Lat. *Recordatio*, *Reminiſcentia*, Gal. *l. de plenitud. c. 9.* Hinc & *Anamneſtica*, ἀναμνηστικὰ ſigna quædam dicuntur ad Diagnoſtica pertinentia, quæ præteritum ſtatum ſive ſecundum ſive præter naturam in memoriam revocant. Vocantur alias *Rememorativa*. Vide *Dogm. noſtr. Med. Gen. P. III c. 1 d. 6 p. 303.*

ANANCE, ἀνάγκη, Lat. *Neceſſitas* dicitur, Coactio. Hinc verbum ἀναγκάζω, cogo, *neceſſitate* impello, & ἀναγκαῖος, *neceſſarius*, deſcendunt. Omnibus his vocabulis uſus eſt Hippocr. v. g. *1 aph. 8, 19; 3 aph. 11, 6; aph. 50 & 58.* Vide Dieterich. *n. 51 ſeqq.* Quod vero in ſpecie etiam Ἀνάγκη violentam operationem chirurgicam, præſertim extenſionem, aut impulſionem in luxatis & fractis membris Hipp. ſignificet, uti vult Gal. *c. 2 de fract. t. 42* & alibi, non mihi videtur vero ſimile, quia ſaltem illa ſignificatio ex connexione & applicatione expreſſa ad materiam talem reſultat. Vide *Neceſſitas*. Ἀναγκαῖος, *neceſſarius*, dicitur vel de rebus, quæ æternitatem ſive perpetuitatem a natura nacta ſunt, ut ita fiant, & ordinem ex *neceſſitate* habent, quibus opponuntur *Res Contingentes* & opinione nitentes τὰ ἔνδοξα; vel de *rebus ſeriis* ad commodam vivendi rationem apprime facientibus, ex *Coac. t. 98.* Vide Foëſ. *p. 44.*

ANANDRIES, ἀνανδριής dicitur *Eviratus*, *Effœminatus*, quales ſunt caſtrati. Hippocr. *l. de A. L. & aq. XLIX, 4.* quamvis Linden. cum Mercuriali legat ἐνάριες. Dicuntur & ἄνανδροι, quod vocabulum proprie ſignificat *fœminam virum non expertam*, *l. 1 de morb. mul. XIII, 19.* Foëſ. *p. 50.*

ANAPALIN, ἀνάπαλιν h. e. *ex adverſa parte*, *e contrario:* opponitur τῷ κατ' ἴξιν, ſive *e directo*. Hipp. *1 prorrh. III, t. 33.* Gal. *in comm. ad h. l. & c. 1 progn. t. 32; 1 aph. 21.*

ANAPALINDROMEO, ἀναπαλινδρομέω, ſignificat *Recurro*, & quidem *per oppoſitum*. Dicitur de faſcia, quæ

quæ circumvoluta ad eum locum recurrit, ubi prior desiit. Hipp. *1 de fract. t. 30.* Foëſ. *d. l.*

ANAPAVSIS, ἀνάπαυσις, *otium, remiſſionem,* quietem ſignificat, Hippocr. *4 aph. 13; de nat. hum. II t. 1; l. de Medico IV, 23.* Vnde & verbum ἀναπαύομαι, *requieſco, ceſſo,* quod legitur *2 de R. V. I. A. t. 50 & ſ. 4 t. 44.* Vide Foëſ. *d. l.* Dieter. *n. 59.* vide *Requies.*

ANAPETIA, ἀναπέτεια, ſignificat *expanſionem meatuum,* quæ obturationi eorundem opponitur. Occurrit apud Gal. *l. 1 de morb. diff. c. 5;* ad quem locum vide Leonh. Fuchſ. *Commentar. p. m. 22 b.*

ANAPHALANTIASIS, ἀναφαλαντίασις, dicitur *defluvium pilorum* in ſuperciliis, ſicut φαλακρότης in *capite.* Gaza *ſalitium* vocat, ſed tantiſper, inquit, dum melius vocabulum invenerit. Gorr. *p. 35.*

ANAPHONESIS, ἀναφώνησις, Lat. *Vociferatio,* vide *Clamor.* Eſt vehementior exclamatio pectus & vocis organa exercens, inque iis calorem nativum excitans, corporis ſolidas partes corroborans, excrementa attenuans & repurgans. Plura hujus exercitationis commoda vide apud Gorr. *p. 35.* Iung. Rhodius *in Diſſert. de Acia c. 6 p. 67,* ubi prolixius hujus exercitii utilitatem variis teſtimoniis demonſtrat.

ANAPHORA, ἀναφορά, ſignificat apud Hipp. *gratiam* vel *meritum,* quod alicui debetur, *l. de arte V, 13.* Deinde etiam notat *rejectionem materiæ per os.* Foëſ. *Oec. p. 56.* Ita & ἀναφορικοὶ, dicuntur οἱ αἱμοπτοϊκοὶ, qui ſanguinem ex infernis partibus per os rejiciunt, Gorr. Ita & verbum ἀναφέρω habet diverſas ſignificationes. Vel enim ſumitur pro *perferre,* tolerare, *l. 4 de morb. XVII, 9. XX, 30. XXI, 3. XXIII, 38.* Vel notat *reſtituere ſanitati, 2 aph. 43 & l. 4 de morb. XXVII, 50.* vide Dieterich. *n. 63.* Vel ſignificat *vehementer ſpirare,* aut *reſpirare, l. 2 Prorrhet. XX, 2.* Iung. Foëſ. *p. 55 ſeqq.*

ANAPHORYSSO, ἀναφορύσσω, idem, quod φορύω, φορύσσω, *pinſo, ſubigo* ad modum farinæ, Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXIII, 29; LXXXII, 6, & l. 2 LXXXV, 19.*

ANAPHRODISIA, ἀναφροδισία, dicitur impotentia Venerea, ſive ineptitudo ad congreſſus conjugales, & legitur apud Bonett. *Med. Septentr. l. 3 ſect. 33. c. 7 p. 876.*

ANAPHRON, ἄναφρον, h. e. *ſine ſpuma.* Hipp. *l. de Humor. III, 2.* Foëſ. *p. 16.*

ANAPHYRAO, ἀναφυράω, ſignificat *ſubigo, commiſceo.* Hipp. *l. 2 de morb. mul. XLVII, 19, 24.* Foëſ. *d. l.*

ANAPINOMÆ, ἀναπίνομαι, *abſorberi,* exugi ſignificat. Hipp. *2 de art. t. 52.* Foëſ. *p. 51.*

ANAPLASIS, ἀνάπλασις, dicitur Hipp. *confirmatio,* membri fracti reſtitutio, compoſitio & *reparatio,* ita ut fracturæ extrema ſeſe mutuo contingant, & partes e directo ſtatuantur. Eſt idem, quod διάπλασις, uti patet *ex 3 de iis q. in med. f. t. 19 & 32.* vide Foëſ. *d. l.*

ANAPLEROSIS, ἀναπλήρωσις, in genere ſignificat *Repletionem.* Alias ſpecialiter ita dicitur pars Chirurgiæ, qua reſtituuntur deficientia. Idem ſignificat, quod πρόσθεσις, *appoſitio,* Barbett. *Chirurg. P. 1 c. 1.* Hinc & ἀναπληρωτικὰ dicuntur medicamenta, quæ alta vulnera carne complent, cicatrices incraſſant & limpidant. Gal. *de dynamid.*

ANAPLEVSIS, ἀνάπλευσις, dicitur *fluctuatio, innatatio,* & uſurpatur de oſſe corrupto ab Hippocr. *Coac. t. 239,* quando os pure corruptum ſeparatur, ut *fluctuet,* ſideretur, & decidat. In ſpecie quoque de dentibus corruptis exundantibus & deciduis legitur *l. 4 Epid. IX, 1.* De ſquamula oſſis corrupti apud Ægin. *l. 6 c. 107* dicitur verbum ἀναπλεῖν, reſolvi, & emergere. Foëſ. *d. l.*

ANAPNEVSIS, ἀνάπνευσις, *Anapnoe,* ἀναπνοὴ, vide *Reſpiratio.*

ANAPSYXIS, ἀνάψυξις, eſt *Refrigeratio,* Hipp. *3 de fract. t. 8.* Vſus eſt etiam aliquando verbo ἀναψύχειν, *refrigerare,* v. g. *d. l. t. 5, 14* &c. Foëſ. *p. 57.*

ANAPTHIA, *Anaphthos,* legitur apud Etmüller. *Tom. I Oper. ed. nov. p. 254 a & 857 a.* verum perperam & vitioſe ex ignorantia vel negligentia Græcæ Linguæ, deberet enim ſcribi *Anavdia, Anavdos,* de quo infra.

ANAPTYO, ἀναπτύω, ſignificat *Expuo* materiam e partibus inferioribus ſurſum retractam per os. Hipp. *Coac. t. 389, 390; Progn. II t. 43.* Foëſ. *p. 52.*

ANAPTYSSOMÆ, ἀναπτύσσομαι, i. e. *explicor,* expandor, *extendor.* Legitur apud Hipp. *l. de int. aff. LI, 5, 16; l. de dieb. Crit. III, 4 & IV, 1.* Foëſ. *d. l.*

ANARISTESIS, ἀναρίστησις, ſignificat *abſtinentiam a prandio, l. de Inſomn. IV, 13, & XIV, 11.* vide *Impranſus.* Foëſ. *p. 52.*

ANARMA, ἄναρμα, idem, quod *Atomi,* ἄτομοι, corpuſcula minutiſſima ſimpliciſſima, q. d. *impactibilia,* Gal. *fragm. de ſubſt. fac. nat.*

ANARRHEGNYMÆ, ἀναῤῥήγνυμαι, i. e. *diſrumpor,* diffringor, Hipp. *2 de fract. t. 22;* & ulcera ἀναῤῥηγνυμένα dicuntur, quæ præpropere cicatrice obducta rurſus recrudeſcunt, *Coac. t. 430, l. 1 de morb. XIX, 6.* Dicitur etiam ἀνελκοῦμαι alias *d. l. XIIX, 10, 11.* Foëſ. *d. l.*

ANARRHINON, ἀνάῤῥινον, i. e. *per nares rediens;* q. d. ἀνὰ ῥινόν. Gorr. *p. 34.* Foëſ. *d. l.* alii explicant *per cutem.*

ANARRHOEA, ἀνάῤῥοια, eſt fluxionis ſpecies, & quidem catarrho contraria, quando humor ab inferiori parte ſurſum fertur. Coincidit partim cum ἀναγωγῇ, partim cum ἀναῤῥοπίᾳ, de qua voce mox dicendum. Legitur apud Schneider. *l. 1 de Catarrh. c. 3.*

ANARRHOPIA, ἀναῤῥοπία, dicitur *humorum verſus ſuperiora inclinatio* & latio, quemadmodum e contrario καταῤῥοπίη eorundem *verſus inferiora* impetum & *inclinationem* ſignificat. Vtramque obſervandam Medico inculcat Hipp. *l. de Humor. I, 11.* Ad inteſtina quoque revoluta applicat Linden. *Ex. IV §. 100.* Foëſ. *p. 321.*

ANARTHROS, ἄναρθρος, dicitur homo craſſus, carnoſus, *articulis non apparentibus,* h. e. *informis præ craſſitie,* Hipp. *l. A. L. & Aq. LVII, 5.* Alibi dicuntur ὑπερπαχέες q. *ſupercraſſi. d. l. XXXIIX, 3.* Foëſ. *p. 52.*

ANAS, νῆσσα, νῆττα, νῆτα, quid ſignificet, jam pueris

 ris

ris e Dictionariis notum est; nimirum avem quandam aquaticam palmipedem. Sunt vero *Anates* vel *domestici*, vel *feri*. Reliquas differentias, nomina, proprietates, quis enumeret? Vt ex quamplurimis aliquot saltem nomina referamus, Boscas, Querquedula, Penelops, *Anas* Glaucia, Circia, Capella, Amarillus, Branda, Fusca, Muscaria, &c. Huc pertinere videntur & omnes *Mergi* species, de quibus omnibus una cum usu in cibis & medicina explicatis vide Aldrov. *l. 19 Ornithol. c. 24 seqq.* Cum victu gaudeant impuro sordidoque præsertim domestici, carnem habent pravæ concoctionis, ferinæ fortassis meliorem. An vero delectus partium sit habendus juxta distichon Martialis:

Tota quidem ponatur Anas, *sed pectore tantum,*
Et cervice sapit, cetera redde coquo,

non immerito in dubium vocari potest cum C. Hofman. *l. 5 Instit. Med. c. 20 §. 7*, quia totum corpus uno gaudet sanguine succoque nutritio, ut ita partes posticæ æque bonæ sint, si bonitas toti quædam insit. Iungatur & Renat. Moræus *ad Schol. Salernit. cap. 64 p. m. 620 seqq.* Bruyerin. *de re cibar. l. 15 c. 31.* Deodat. *Panth. Hyg. l. 1 c. 36.* Ionston. *Synt. Med. l. 1 Tit. 1 c. 2 art. 3 punct. 3.* Schröd. *l. 5 cl. 2 n. 45.*

ANASARCA, ἀνασάρκα, vel divisum, τὸ ἀνὰ σάρκα, quæ & *Catasarca*, *Hyposarcidium*, & *Episarcidium* dicitur, Hydropis species est prima & mitissima, in qua humidi substantia tenuis copiosa & cruditates in tota inferiore thoracis regione acervantur, habitusque totus pituitæ plenus redditur, Gal. *com. 4 de R. V. I. A. t. 111.* Diciturque *Anasarca* & *Aqua inter cutem*, vel *intercus*, quod per carnem ille humor pituitosus crudus fluat, *l. defin. Med.* Vocatur etiam *Leucophlegmatia*, pro quo Hipp. utitur disjunctis vocibus λευκὸν φλέγμα, *7 aph. 29*, quique ea corripiuntur, una voce ab eodem λευκοφλεγματῶντες dicuntur, *Coac. t. 248.* Describi poterit ex veris Artis principiis, quod sit intumescentia in toto corporis habitu notabilis, & vestigium impressi digiti retinens, cum languore, pallore, respiratione difficili, aliisque symptomatibus cachexiam comitantibus, proveniens a succi nutritii & lymphæ aquosa impuritate excedente & stagnante, sanguinis & flammæ vitalis deficientem spirituositatem simul conjunctam habente. Hinc apposite satis jam olim Serenus Samonicus in carmine appellavit *Lymphaticum errorem*. Keuch. *not. ad eund. p. 193.*

ANASECOO, ἀνασηκόω, i. e. *rependo per æquipondium*, a σήκωμα. Communiter significat *resarcire* & addere, quod deficit. Legitur apud Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 23.* Foës. *p. 52.*

ANASPASIS, ἀνάσπασις, i. e. *Retractio*. In specie de ventriculo dicitur, apud Hipp. *l. de vet. med. XX, 11*; quamvis Foës. legi malit ἀνάπαυσι *Oec. p. 52.* Enimvero nulla cogit necessitas permutandi, cum sensus sit clarus: ventriculum scil. adhuc a priori fermentatione ferventem indigere majori retractione scil. a novis alimentis & quiete. Quod si enim ἀνάπαυσις legatur, non video, quomodo excusari possit ταυτολογία Hippocrati minime familiaris.

ANASPONGIZO, ἀνασπογγίζω, significat *spongia abstergere*, emundare, Hipp. *l. de Vlcer. IV, 12.* Sed & *lana illinere*, medicamentum aliquoties denotat, v. g. *l. de nat. mul. XXV, 6*; *l. 1 de morb. mul. CXVII, 4*, & sæpius alibi. Foës. *d. l.*

ANASSYTOS, ἀνάσσυτος, i. e. *sursum impulsus*, diciturque de Aëre, a σύομαι, vel potius σεύομαι, *agitor*, impellor, *l. 2 de morb. mul. XVI, 11.* Foës. *p. 53.*

ANASTALTICVS, ἀνασαλτικὸς, vide *Catastalticus*.

ANASTASIS, ἀνάστασις, in specie significat apud Hipp. *exsurrectionem*, cum æger ad egerendum surgit. *Coac. t. 616, 620, 621*; *l. 3 Epid. ægr. 3*, & alibi. Alias verbum ipsum ἀναστῆναι, vel ἀνιστάμενοι, usurpatur de in statu reconvalescentiæ constitutis, *4 aph. 32.* Vide Foës. *d. l.* Dieterich. *n. 7.*

ANASTELLO, ἀναστέλλω & ἀναστέλλομαι, h. e. *retraho*, diduco, Hipp. *de vuln. c. XIX, 4.*

ANASTOECHEIOSIS, ἀναστοιχείωσις, q. d. *Reelementatio*, seu Resolutio in elementa, est colliquatio, seu resolutio aut dissolutio aliquando totius corporis substantiæ, aliquando succorum, qui in venis sunt duntaxat. Quod autem ex ea colliquatione provenit, alias ad ventrem confluit, alias ad urinas, alias ad sudores pellitur. Gal. *l. 3 de sympt. causs. c. 2.* ἀναστοιχείωσιν, ἀνάλυσιν καὶ σύντηξιν, idem æstimare videtur. Castell. vide *Colliquatio*.

ANASTOMOSIS, ἀναστόμωσις, h. e. *Osculorum apertio*, duas potissimum habet significationes: 1. Denotat osculi vel extremitatis in vena vel arteria apertionem, ex qua sequitur sanguinis profluvium, uti in hæmorrhagia narium, menstruo fluxu, & hæmorrhoidibus; aliquando vero & a pulmonibus, & e ventriculo hoc modo sanguis rejicitur. Hujus caussas tres proposuit Gal. *l. 5 M. M. c. 2*, vasis imbecillitatem, sanguinis copiam, & denique ejusdem acrimoniam corrosivam. Est ergo species solutionis continui, quamvis & in statu sec. naturam locum habeat, uti dictum de menstruis & hæmorrhoidibus. Differt a διαπηδήσει sive *transudatione*, quod in hac tanta vasorum apertio nondum sit, sed saltem tunicarum rarefactio cum sanguinis tenuitate, *Ibid.* Egregie quoque hunc terminum exposuit Cl. VVedelius *Patholog. Dogm. sect. 2 c. 12 p. 366 seqq.* & apposite *Reserationem* vasorum Latine vocavit. Secundum hanc significationem appellantur *Anastomotica*, ἀναστομωτικὰ medicamenta, quæ ora vasorum aperiendi vim habent, calida scil. acria & quodammodo mordacia, Gal. *l. 5 de S. Fac. cap. 14*; quod vero etiam addiderit, debere esse crassarum partium, non videtur veritati consonum: quin potius contrarium locum haberet, ut esse debeant tenuium partium. Hippocrati tale medicamentum dicitur ἀναστομωτήριον, *l. de nat. mul. CV, 24.* Latine quoque *Deobstruens* dici solet. Verum num quid

quid obstat, quo minus hæc significatio etiam ad alia Vasorum genera præter sanguinea transferri & applicari queat, v.g. ad Vasa lymphatica, ductus salivales, quorum etiam in catarrhosis & rhevmaticis affectionibus, hydrope & aliis similibus fieri solet ἀναστόμωσις & *apertio?* Ego non video. Obiter notetur, vocabulum Ἀναστομμώτερος ab Hipp. plane accipi in contraria significatione, ita ut denotet *restrictiorem*, *arctiorem* uterum, de quo prædicatur *l. 1 de morb. mul. I, 17.* vid. Foës. *p. 53.* II. *Anastomosis* significat mutuam *venarum & arteriarum connexionem* & veluti *Exosculationem*, vel *Inosculationem*, unde & *Osculatio* verti posset; de quo integro capite egit Gal. *l. 6 de V. P. c. 17.* quamvis in assignando usu rem acu, quod dicitur, non tetigerit, neque ejus Commentator C. Hofmannus ὁ μακαρίτης. Est vero notissima utilitas, ut sanguinis motus reciprocus, & circulatio eo expeditior fieri possit per totum corpus, de qua suo loco plura dicenda. De variis vasorum Anastomosibus vide apud Bartholin. *Anatom.* sua & loca quærantur in Indice; quamvis hodieque sint, qui venarum & arteriarum *Anastomoses* ausint negare. Ita Blancardus somnium vigilantium appellare non est veritus ob rationem, quod hypothesis hæc circulationis legi vim inferret. Enimvero non sufficit dixisse, sed & probare hanc rationem debuisset. Sane, posito saltem, non concesso, si in tenuioribus utriusque generis vasis fieret mutua ἀναστόμωσις, ut sanguis ex arteriis promtius transire posset ad venas, hoc non inferret vim circulationi, quin potius hanc juvaret.

ANATASIS, ἀνάτασις, est *tentio ad loca superna* per traductionem, Gal. *in defin. Med.* cui opponitur κατάτασις, de quo infra in *Catatasis.* Alias verbum ἀνατείνεσθαι, *contentus esse viribus*, firmis & integris, aut contra obniti & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est ex Hipp. *l. 2. Prorrh. XI, 7.*

ANATES, morbus ani, seu podicis, ex Festo, & glossis Balbi. Ian. Laurenbergius in *Antiquario.*

ANATHERMÆNOMÆ, ἀναθερμαίνομαι, i. e. *Recalesco*, revocor ad calorem. Vsurpavit Hipp. sæpe de membris externis antea refrigeratis, v. g. *l. 1 Epid. s. 2 t. 25, l. 3 ægr. 12, l. 1 prorrh. s. 2. t. 31, 32*; aliquando etiam de febrili recalescentia, v. g. *Prognost. S. II t. 63, Coac. t. 35.* vide Foës. *p 45.*

ANATHLASIS, ἀνάθλασις, idem quod ἔκθλιψις, *elisio*, *expressio.* Erot. *in Onom. p. m. 21 b.* Foës. *d. l.*

ANATHREPSIS, ἀνάθρεψις, i. e. *Renutritio*, *Refectio*, qua corpus restauratur, & cutis per extenuationem largior corrigitur, Hippocr. *l. Epid. s. III.* Verbum ἀνατρέφομαι, dicitur de victu reconvalescentium. Hippocr. *de vet. med. XXIII, 21.* Dieter. *n. 55.*

ANATHYMIASIS, ἀναθυμίασις, vide *Evaporatio.*

ANATOME, *Anatomia*, ἀνατομή, est humani corporis, ut & brutorum abditarumque ejus partium artificiosa dissectio & speculatio, ut sensibus, quæ in iis delitescant, patefiant, pleniorque & facilior earundem instituatur curatio, Gal. *def. med.* Hujus studium maximum jam olim apud veteres fuisse non modo Medicos, sed etiam Philosophos, testatur idem *l. 2 Anat. adm. c. 1.* Hujusmodi exercitia vocantur ἀνατομικαὶ ἐγχειρήσεις, & qui exercent, *Anatomici* ἀνατομικοὶ, dicuntur, *d. t. l. 1 c. 5.* Dupliciter instituitur, in mortuis, qua brutis, qua hominibus: & in vivis brutis tantum. Homines enim minime vivos esse dissecandos recte judicat idem *l. 2 de Temper. c. 6.* Meo quidem judicio *Anatomia* ad Physicam potius, quam Medicinam pertinere videtur, siquidem corporis naturalem constitutionem investigat. Iung. Bartholin. *in proœm. Anat.* Porro vocabulum hoc Chymici quoque in suum rapuerunt forum, eam appellantes *Anatomiam Spagyricam*, Dornæus *tract. vita Brevis* in *Theatr. Chym. Vol. I p. 460.* *Anatomia Essata* quid significet, vide *Essatum.* Apud Ruland. *Anatomia Essata* dicitur parens morborum, *in Lex.* ut & Iohnson.

ANATON, *Anatron*, id est, *Baurac.* Dorn.

ANATRESIS, ἀνάτρησις, *perforatio* dicitur, idem quod τρῆσις, sumiturque pro trepanatione a Galen. *lib. 6 de C. M. P. G. c. 2.*

ANATRIBE, ἀνατριβή, idem quod ἀνάτριψις. Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 135.*

ANATRIPSIS, ἀνάτριψις, idem, quod τρίψις, quamvis illud usitatius sit apud veteres, quam hoc, significat *frictionem* non solum eam, quæ ab inferiori parte sursum procedit, sed etiam quamcunque. Gal. *c. 3 de iis q. in med. f. t. 25.*

ANATRIS, vel *Antaris*, est *Mercurius.* Ruland. Iohns.

ANATRON, 1 sumitur pro *felle vitri* quod nihil aliud est, quam spuma materiæ, ex qua vitrum fieri debet. Pro *terra Saracenica*, cujus sunt tres species, Nigra, Rubra, Cœrulea. 3 Pro *excrescentia alba ac lapidea*, quæ in petris crescit, in modum Vsneæ albæ, a quibusdam Sal Nitrum vocata, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* Schröder. *Pharm. l. 2 c. 79.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l. p. 92.* *Sal Anatron* est mistura salina ad fusionem & purgationem metallorum excogitata, cujus descriptionem vide apud Schröder. *d. l.* Meminit cum contemtu D. Ludovici *Pharm. Dissert. 1 p. 440.* Dicitur & *Anathron* & *Anatrum*, item *Anaton.*

ANATROPE, ἀνατροπή, dicitur *stomachi subversio* aut dissolutio, cum in vomitiones effunditur, & breviter inappetentia, nauseabunda affectio, ita ut interdum vomitiones contingant, Gal. *l. 8 de C. M. S. L. c. 1.* Vulgo etiam vernacula dicitur: **Der Magen kehrt sich um.** Alias verbum ἀνατρέπειν in genere significat *subvertere*, disturbare, apud Hippocr. *4 de artic. t. 35.* Foës. *p. 54.*

ANAVDIA, ἀναυδία, idem quod ἀφωνία, *vocis privatio*, & ἄναυδος, *mutus*, idem, qui ἄφωνος, ab α & αὐδή, *vox.* Hipp. *Coac. t. 34 & 359*; *l. 3 Epid. ægr. 3 p. stat. pest.* Foës. *d. l.*

ANCHA, idem, quod *Coxa*, legitur apud Avic. *l. 4 fen.*

fen.5 tr.1 c.24 seqq. Aliquoties etiam occurrit apud Foreft. *l.6. Obs. Chirurg. 49 in Schol.* & *l.8 Obs.7 Schol.*

ANCHILOPS. vide *Ægilops.*

ANCHYLE. vide *Ancyle.*

ANCI, Græce γαλιάγκωνες, an a similitudine τῶν γαλῶν, *mustelarum*, an alia caussa ita dicantur, viderint illi, qui diligenter talia inquirere solent. Gal. *c.1 de artic. t.19.* Sunt vero ii, quibus ex luxatione brachii, vel ex capitis humeri prolapsu in alam brachium brevius redditur. *3 de artic. t.88.* Foës. *p.132.*

ANCISTRON, ἄγκιστρον, vide *Hamus*, idem quod ἀγκιρομήλη, apud Hipp.

ANCON, ἀγκών, est *cubiti gibbus*, eminentia, aut cubiti flexura, vel gibbi medium, cui innitimur, diciturque ἀγκὼν alterum majus & acutissimum ossium cubiti, quod & *Olecranon*, ὠλέκρανον, h. e. *ulnæ verticem* & *cubitum* vocant Attici, verbis Gal. *l.2 de V. P. c.2.* vide *Brachium.*

ANCORA, id est, *Calx.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

ANCORALIS *processus.* vide *Coracoides.*

ANCOSA, id est, *Lacca.* Rul. & Iohns.

ANCTERES, ἀγκτῆρες, dicuntur *Fibulæ*, quibus vulnerum labia longius dissita conjunguntur, quæ operatio propterea ἀγκτηριασμὸς, *Infibulatio* dicitur, teste Gorræo, Lang. *l.1 ep.77.* Gal. *l.3 M.M. c.ult.* Vices sustinent *Suturæ.* Parantur ex Emplastris fortissime adhærentibus. In specie etiam ita dicta fuit, quando histrionibus & comœdis per præputium trajiciebatur fibula. Rolfink. *de partib. genit. Part. I c.50.*

ANCUBITUS, dictus olim fuit affectus oculorum, quando in illis quasi arenæ & parvæ petræ esse videntur. Alias & Petrificatio vocabatur. Ioh. Anglic. *Ros. Ang. p.867.*

ANCYLE, ἀγκύλη, denotat in specie *articulorum contractionem*, artuum motus difficiles, & ligationem, h. e. obstrictos articulos, Gal. *l.7 de C. M. P. G. c.6.* Celsus per contractos recenti cicatrice articulos vertit *l.5 c.18.* Provenit ab humoribus infarctis, quorum interventu musculorum tendo non obsequitur, idque potissimum in poplite, cubito, & digitis contingit. Hippocr. hac voce usus junxit articulis induratis, *l. de Humid. us. XI.* Dicitur & Æginetæ ἀγκύλωσις, a verbo ἀγκυλοῦσθαι, Lang. *lib. 1 ep. 82.* Rhod. *ad Scribon. n.255.* Huic affectui opponitur τὸ ὀρθόκωλον, de quo vide infra *Orthocolon.* Vide Foës. *p.1.* Cum additione etiam de aliis partium motibus localibus impeditis dici solet, de quibus vocabulis mox.

ANCYLIDOTON, ἀγκυλιδωτὸν, significat *ansulatum* vel ansulam habens, Gorr. *p.2.*

ANCYLOBLEPHARON, ἀγκυλοβλέφαρον, vitium est in oculis, in quo palpebræ vel inter se, vel cum alba aut nigra oculi parte concrescunt, aut cohærent. In caussa est ulcus negligenter & imperite curatum: Sanescendo enim quod diduci debuit & potuit, conglutinantur, ἀγκύλωσις τοῦ βλεφάρου dicitur Aëtio, qui & πρόσφυσιν τοῦ βλεφάρου id vitii appellavit, *l.7 c.66;* ubi ejus curationem persequitur. E Recentioribus videatur Aquapend. *Oper. Chirurg. cap. h. tit.* Meliorem & minus dolorificum curandi modum observavit Hildan. *Cent.6 O.7.* Iunge Scultet. *Armam. Chirurg. P. I, Tab. XXX, fig.7.*

ANCYLOGLOSSUM, ἀγκυλόγλωσσον, est *vitium linguæ*, aut congenitum membranis inferioribus, quæ linguam vinciunt, duriusculis & brevioribus a natura productis, aut adnatum, i. e. accidentarium, cum ulcus sub lingua cicatricem duriorem contraxit. Dicitur hoc malum etiam *Ancylion*, ἀγκύλιον, Ægin. *l.6 c.29.* Conjunctum est cum difficultate loquendi summa. Modum curandi Chirurgicum docet Aquapend. *d. l. tit. Linguæ Chirurgia.* Non semper esse, præsertim in infantibus recens natis, necessariam illam ligamenti solutionem, & experientia confirmat, & testatur historia apud Hildan. *Cent.3 obs.28,* quam grave periculum ex temeraria & plane non necessaria illa solutione secutum fuerit. Iunge Bartholin. *l.3 Anat. c.13. Ephem. Nat. Cur. Ann. III p.576.*

ANCYLOMELE, ἀγκυλομήλη (mendose ἀγκυρομήλη) dicitur *specillum hamatum*, quo Medici vulnera pertentant, Gal. *in Exp. Voc. Hippocr.* Gorr. *pag.2.*

ANCYLOTOMUS, ἀγκυλότομος, *cultellus* dicitur, vel *scalpellum*, quo membranæ illæ linguam contrahentes & vincientes rescinduntur. Quamvis & in genere accipiatur pro *cultello aciem incurvam habente* ab Ægin. *d. l. c.30.*

ANCYRA, ἄγκυρα, vide *Uncus.* Hoc nomine quoque apud Epicharmum venire *pudendum hominis*, scribit Hesychius, teste Gorr. *p.3.*

ANCYROIDES, ἀγκυροειδὴς, vide *Coracoides.*

ANCYROMELE, ἀγκυρομήλη, rectius ἀγκυλομήλη. Vide *Ancylomele. Hamus.*

ANDARAC, id est, *Auripigmentum Rubeum*, Rul. Iohns.

ANDAS, dicitur *Resolutio Salis*, vel *Sal resolutum*, Paracels. *de ulc. apostem. &c. l.1 c.1.*

ANDENA, est *chalybs*, ex regionibus orientalibus advecta, *quæ liquescit igne*, haud secus, atque aliud quodque metallum, fundique se permittit in formas, Rul. & Iohns.

ANDRANATOME, vel *Androtome*, ἀνδρανατομὴ, ἀνδροτομὴ dicitur *dissectio corporis humani*, præsertim masculi aut virilis, & utrumque habetur in M. Aur. Severini *Zootome Democrit. l.1 c.1 p.36,* & *l.2 c.1 p.91 seq.*

ANDRAPODOCAPELOS, ἀνδραποδοκάπηλος, vide *Mango.*

ANDREIOS, ἀνδρεῖος, h. e. *virilis, generosus.* Tribuitur metaphorice etiam vino robusto & potenti, Erot. *in Onom. p.21. & 83.* Foës. *p.57.* Quidam etiam scribunt ἀνδρεῖος. Est autem vinum generosum, quod aquæ multum fert & admittit. Linden. *Ex. X, §.111.*

ANDRIA

ANDRIA, dicitur *Mulier Hermaphroditica*, sexus virilis genitalibus etiam prædita, de qua legatur observatio apud Bonett. *Med. Septentr. l.3 s.32 c. 4 p. 859 seqq.*

ANDROCOETEO, ἀνδροκοιτέω, idem, quod ἀνδρῦμαι, (de quo p. p.) i. e. *cum viro concumbo*. Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 160.* quamvis ἀρσενοκοίτης (quod idem est cum ἀνδροκοίτης) alias in Sacro codice nefandum concubitum maris cum mare significet *I Cor. VI, 9.*

ANDROGENIA, ἀνδρογένεια, apud Hipp. dicitur generis successio per viros, aut *virilis sexus propagatio*, Foës. *Oec. p.57.*

ANDROGYNI, ἀνδρόγυνοι, dicuntur *viri effœminati*, quando semen mulieris masculam naturam habens prævaluit in conceptione semine viri fœmineo ex mente Hipp. *l. 1 de diæt. XXI, 26.* Opponuntur ibi τοῖς ἀνδρείοις, *virilibus*. Hoc nomine quoque appellantur *Hermaphroditi*, de quibus *suo loco*.

ANDRONION, ἀνδρώνιον, nomen est *pastilli ab Androne* Medico compositi, qui refertur inter vehementia medicamenta contra carbunculum ab Ægin. *l. 4 c.25*, item ad Herpetem, *c. 20.* Vide Gorr. *p.36.*

ANDROTOME, ἀνδροτομὴ, vide *Andranatome.*

ANDRVMÆ, ἀνδρῦμαι, Hipp. significat *viro conjungi, concumbere*, τῷ ἀνδρὶ ξυνοικῆσαι, uti exponitur *l. de virgin. morb. III, 36*, ubi & tales ἀνδρούμεναι, *viro cohabitantes*, vocantur. Alias & ἀνδρωθῆναι significat *virilem ætatem attingere*, *3 de artic. t. 104.* Foës. *p.57.* Opponitur τῷ ἀνανδρωθῆναι, h. e. *virum non esse expertam.* Vnde ἄνανδροι dicuntur *fœminæ virum non expertæ.* Vide supra *Anandries.*

ANEBOS, ἄνηβος, vide *Impuber.*

ANECAS, ἀνεκὰς, adverbium, significans *sursum*, Hipp. *l. 1 de morb. mul. II, 4; l. 2 XXXVII, 12.* Foës. *p.58.*

ANECESTOS, ἀνήκεστος, idem quod ἀθεράπευτος, ἀνυπομόνητος, *incurabilis, intolerabilis*, Hipp. *3 de artic. t. 103* & *2 de R. V. I. A. t. 40.* Foës. *p. 59.*

ANECHO, ἀνέχω, id est, *promineo*, emineo, *intumesco*. Vsus Hipp. de hæmorrhoidibus *tumentibus*, *l. 5 Epid. X, 14.* Foës. *d. l.*

ANECPYETOS, ἀνεκπύετος, i. e. *non suppurabilis.* Vide *Ecpyisco.*

ANEILEMA, *Aneilesis*, ἀνείλημα, ἀνείλησις, *involutionem*, & in specie torminum & flatuum in intestinis *involutionem* significat, Hipp. *de vet. med. XL, 16*, & *l. 3 Epid. s. 3. t. 55.* Derivatur a verbo ἀνειλεῖσθαι, *sursum volvi, revolvi*, quod legitur *Prognost. s.2 t. 24.* Foës. *p.57.*

ANELEOS, ἀνηλεῶς, adverb. significans *timide*, invite, *citra affectum*, Hipp. *l. de affect. XXXIIX, 13.* Foës. *p. 59.*

ANEMIVS, ἀνέμιος, epitheton *Furni*: vide *Furnus.*

ANEMOS, ἄνεμος, vide *Ventus.*

ANENCEPHALOS, ἀνεγκέφαλος, *Excerebratus*, i.e. tropice, amens, stolidus, Gal. *l.3 de Hipp. & Pl. decr. c. 4*; quamvis & propria significatio applicari possit monstris sine cerebro natis, qualium observationes collegit Bonett. *Medic. Septentr. l. 1 sect. 2 c. 8 p. 29 seqq*

ANENIOS, ἀνήνιος, qui *sine mœrore est* aut tristitia, *innocuus*, illæsus, Foës. *Oec. p. 58.* Quod vero ibidem statuit, δυσήνιος idem significare cum ἀνήνιος, non videtur cum aliis testimoniis concordare; cum δυσήνιος significet vel valde anxium, & qui levi de caussa mœrorem concipit; vel qui difficulter habenis contineri potest, i. e. effrenem, ab ἡνία, *habena.* Vide Henr. Steph. *in Thes.*

ANEPICRITOS, ἀνεπίκριτος, dicitur de eo, *quod neque sensu, neque intellectu dijudicari potest*, qualis est dissensio & concertatio Empiricorum, Gal. *de sect. c. 5.* Vide *Acatalepsia.* Foës. *p.58.*

ANER, ἀνὴρ, vide *Vir.*

ANERECTOS, ἀνέρεκτος, ἀνέρεικτος, ἀνήρεικτος, h. e. *non fresus* aut fractus mola vel pistillo. De farina, aut pane ex farina minus pura, nec cribro vel incerniculo parata, aut a furfuribus secreta dicitur, apud Hippocr. *l. de affect. XIV, 13.* Foës. *d. l.*

ANESIS, ἄνεσις, h. e. *remissio*, vide *Dialeimma.* Legitur apud Galen. *de temp. tot. morb. c. 8.* Vide & Aëtium *Tetrab. 2 l. 1 c. 9 & 10*, allegante Foës. *p. 59.*

ANETICVS, ἀνετικὸς, epitheton remediorum, vim remittendi habentium ab ἀνίημι, *remitto*, & blanda vel placida dicuntur, notante Andr. Tiraquell. *de Nobilitat. c. XXXI §. 275 fol. 127 a.*

ANEVRYSMA, ἀνεύρυσμα, dicitur *arteriæ dilatatio*, quæ fit sinu in arteria ex vulnere facto, quod nec mature obductum, conglutinatum, aut carne contectum fuit, Gal. *de Tum. p. n. c. 11.* Clarius sic describi potest: *Anevrysma* est tumor p. n. continuo pulsans, digitis facile cedens, at iterum ilico sese extendens, ab arteriarum interioris tunicæ ruptura, & exterioris dilatatione, Barbette *Chirurg. P. II L. 1 c. 16.* De hujus exemplis & curandi ratione vide sis Hildan. *Cent. III O. 42 seqq. tit.* & Thom. Bartholini Historiam *Anevrysmatis* dissecti, cum epist. Ioannis van Horne ejusdem argumenti, aliosque recentiores; inprimis legi meretur observatio D. Ruyschii *Anevrysmatis* in brachio periculosi feliciter curati *in Centuria Observ. Anatomico-Chirurg. Obs. 11.*

ANFAKA, id est, *Coagulum.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

ANGEIOLOGIA, ἀγγειολογία, rectius fortassis *Angeiotomia*, ἀγγειοτομία, cum prioris etymi nulla videatur adesse sufficiens ratio, est vasorum in temporibus, vel fronte dissectio artificiosa, cujus modum descripsit Æginet. *l 6 c.5*, & ex hoc Gorræus *p. 2.*

ANGEION, ἀγγεῖον, vide *Vas.*

ANGELICVS *pulvis*, epitheton est hyperbolicum nimis jactuose & minus vere attributum *Mercurio vitæ* apud Schröder. *Ph. l.3 c. 15.* Nominis hujus defensionem vide sis apud Libav. *Synt. Ch. Arc. l. 4 c. 17.* An fortassis eo sensu intelligendum, quo eundem *Mercurium*

rium vitæ scil. *æternæ*. ubi *Angelorum* societate perpetua frui licet, appellasse Hildan. *in epist. ad D. Mich. Döringium*, testatur Sennert. *Instit. l. 5 pag. 3. s. 3 c. 18*, & ex hoc Casp. Hofm. *in præfat. ad Officinalia*.

ANGI, dicuntur *Bubones*, ceu tumores in inguinibus. Fallop. *de morb. Gall. c. 90 Tom. I p. 738*.

ANGINA, ab *angendo*, quod *angat* guttur, Græce συνάγχη, vel κυνάγχη, quod posterius Hippocrati magis est familiare, phlegmone, vel inflammatio aliis extra collum, ut partes tumescant, aliis intra tonsillas, ut simul partes quoque afficiantur respirationis, & ægra spiratio sequatur, Galen. *in defin. Med.* aliter: *Angina est* angustia faucium, cum spirationis & deglutitionis difficultate, aliisque symptomatibus, proveniens ab inflammatione faucium & laryngis legitima vel spuria. Quod vero Medici recentiores post Hippocr. singulis anginæ speciebus & differentiis certa imposuerint nomina, videlicet *Synanchen*, συνάγχην, appellantes, cum interni faucium, hoc est loci, ubi simul conveniunt gutturis gulæque extrema, musculi inflammati sunt: deinde *Cynanchen*, κυνάγχην, quando interni gutturis musculi inflammantur, ita, ut æger instar anhelosi canis linguam exerat: tertio *Parasynanchen*, quando exteriores faucium musculi inflammationem patiuntur. Denique *Paracynanchen*, παρακυνάγχην, cum externi gutturis musculi inflammatione laborant, quemadmodum ex Æginet. *lib. 3 cap. 27* recenset Gorræus *pag. 253*, & ex parte etiam sequitur Barbette *Chirurg. dict. l. cap. 18*. videtur plane supervacanea esse ἀκριβολογία, ita ut Galen. recte dixisse videatur de iis, *lib. 4 de Loc. Aff. c. 3*, tum primum homines res ipsas neglexerunt, quum nimio studio nomina quærere inciperent. Autores, qui hunc affectum pertractarunt, veteres & recentiores vide apud VValther. *Sylv. Medic. p. 55 seqq.*

ANGIOSPERMOS, ἀγγειοσπέρμος, epitheton plantarum, quæ semina vel fructus suos ferunt, binis membranulis cinctos, non facile a nucleo separabilibus, ad differentiam Gymnospermarum dictarum, quæ tribus utplurimum integumentis circumvallata gerunt semina. Legitur utrumque nomen in D. D. Ioh. Georg. Volcameri *Floræ Norimberg.* & *in Actis Erud. Lips. A. 1700 in Novemb. p. 527*.

ANGLICUS *sudor* h. e. *Febris sudatoria epidemica*, ὑδροπυρετός dicitur quædam species febris pestilentialis colliquativæ, cum multis sudoribus, aliisque symptomatibus malignitatem magnam significantibus, a massæ sanguineæ per contagiosa fusoria effluvia (quæ in sale volatili subacido consistere credit Franc. de le Boe Sylvius *P. M. l. 1 c. 58, § 17*, & in specie in succum Pancreaticum magis volatilem, quam acrem refert, *c. 30 § 40 & 114*.) nimia colliquatione & dissolutione proveniens. Plura de hac febre legantur apud Sennert. *de Febrib. l. 4 c. 15*.

ANGOR, ἀγωνία, ἀδημονία, est nativi caloris contractio, & in centrum retractio, ad quam sequitur ejusdem cordis dolor, palpitatio & tristitia, pessimumque est signum, si in principio acutarum febrium advenerit, Gal. *com. 1. de hum. & com. 2 in lib. 1 Epid. t. 75; lib. 4 de diff. puls. c. 3*. Obiter mirandum, quod neutrum vocabulum Græcum satis emphaticum exposuerit Foës. vel Gorræus, quamvis utriusque ἀκρίβειαν eleganter diduxerit Henr. Stephan. *in Thesauro*.

ANGOS, ἄγγος, idem, quod ἀγγεῖον, significat in genere *vas*, & conceptaculum humorum. In specie tamen Hippocr. accepisse pro *utero*, *l. 6 Ep. s. V, t. 17*; quamvis insolenter existimat Galenus *in comm.* Rationem hujus expositionis dedit Prosp. Martianus *in Annot. ad Hipp. d. l. p. 352*. Dixit *vas*, ut indicaret humores morbosum uterum afficientes in ejus cavitate consistere, non per ejus tunicas exteriores dispersos. Hi enim non ita mammis communicantur, quemadmodum illi, qui in cavitate consistunt. Enimvero mihi neque ratio adducta satis liquida, neque veris anatomicis principiis conformis videtur.

ANGUILLA, ἔγχελυς, piscis est fluviatilis notus, olim inter delicatissimos apud priscos habitus, & hodieque mensis divitum opiparis saltem apponitur. Usus quoque ejus in medicina laudatur in dolore aurium, alopecia, hæmorrhoidibus, præsertim pinguedinis. Plura vide apud Aldrov. *l. 4 de pisc. c. 14*. Schröder. *l. 5 cl. 3 n. 72*. Bruyerin. *de re cibar. l. 19 c 39*; & ex recentioribus D. Christian. Francisc. Paulin. de *Anguilla* cœnarum Helena.

ANGUIS, ὄφις, in genere significat *serpentem*. In specie vero accipitur pro serpente non venenato, qualis est *anguis Æsculapii*, *Pareas*, παρείας, dicto, de quo legatur Aldrov. *l. 1 Hist. serp. & drac. c. 16*.

ANGULUS, κανθός, *Canthus*, dicitur de oculis, estque oculi pars communis superioris & inferioris palpebræ, vel est extremum utriusque palpebræ connexum. Habet autem uterque oculus angulum duplicem, unum majorem, juxta nares, sub quo *caruncula lachrymalis*, ἐγκανθὶς propterea dicta, delitescit; alterum minorem juxta tempora, παρωπίας, *hirquus*, Polluci *l. 2 c. 4* dictum, Galen. *l. Introd. c. 10*. Linden. *Med. Physiol. l. 2 c. 10 §. 88*. quamvis *hirquus* etiam pro utroque *angulo* sumatur. *Angulus* operis vocatur *Lapis Philosophorum*, apud Lagneum *in Harmon. Chym. Vol. IV p. 719*.

ANGUSTIA, *Angustatio*, στενοχωρία, pertinet ad differentias essentiales, vel species morborum organicorum in vasis & meatibus, quando p. n. coarctantur, & angustiores redduntur, cujus iterum variæ habentur species subalternæ, v. g. *Obstructio*, *Subsidentia*, *Coalescentia*, *Compressio*, de quibus singulis suo loco, Galen. *l. de diff. morb. cap. 7*.

ANHALDINUM est epitheton corrosivi alicujus, cujus

cujus descriptio habetur apud Hartmann. *Prax. Chymiatric. Tom. I oper. edit. in folio Francfurt. p. 114.*

ANHALTINUS epitheton Aquæ & Spiritus medicamentorum confortantium & pretiosorum; & aquæ quidem descriptio habetur *in Dispensatoriis usitatis*, Spiritus vero in D. de Spin. *Lex. Ph. p. 869.*

ANHELITUS, *Anhelosi* vide *Asthma. Orthopnœa.* A Chymicis *Anhelitus* sumitur pro *fumo*, aliis pro *fumo equino*, Rul. *in Lex.*

ANIADON, *Aniadum, Aniadus*, terminus est Paracelsicus, significans vel rerum efficaciam & vires essentiales: vel cœleste corpus, quod in nobis Christianis plantatur a Spiritu S. per Sacramenta: vel est ipse homo spiritualis in nobis regeneratus: vel sunt fructus paradisi & cœli. In Physicis significat astrales vires atque cœlestes, quæ per influentiam, imaginationem, & æstimationem nos ad vitam longam protrahunt. Meminit hujus vocabuli aliquoties Paracelſ. *in libris de vit. long.* Dorn. *in Dict. Paracelſ.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

ANICETON, ἀνίκητον, est epitheton emplastri, quod ad Critonem autorem refertur. Describitur a Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 8*; sic dictum, quasi *inexsuperabile*, & in curatione achorum nunquam fallens. Ita & inter collyria liquida *d. l. l. 4 c. 7* legitur formula quædam, *Anicetus Aster* dicta, Gorr. *p. 38.*

ANIDROSIS, ἀνίδρωσις, i. e. *sudoris nullitas* vel *privatio*, Hippocr. *l. 7 Epid. LI, 11.* Hinc & febris, quæ *sine sudore* & crisi in longum tempus protrahitur, propter exagitatam a purgantibus naturam, dicitur ἄνιδρος καὶ ἄκριτος, *4 de R. V. I. A. t. 44.* Adverbium ἀνιδρωτὶ i. e. *sine sudore*, aliquoties usurpavit etiam Hippocr. *l. 1 Prorrh. com. 2 t. 27; c. 3 t. 30; Coac. t. 297 299.* Foëſ. *pag. 62.*

ANIMA, ψυχὴ, subintellige *Humana*, duplicem habet potissimum significationem. Prima est Philosophica, quatenus denotat in homine substantiam illam incorpoream & immortalem abstractive a corpore consideratam, cujus tamen essentiam & naturam Gal. in quamplurimis locis sese ignorare ingenue confessus est, neque etiam magni refert Medico, scire, vel nescire, quid ea sit, ad sanitatem tuendam, vel ad morborum curationem. Hinc & alii Philosophi Medici, præsertim οἱ θεῖοι Scherbius & Casp. Hofmann. negarunt, Medicum, qua Medicum, scire debere, quid sit *anima?* Imo, quid si diceremus, nec Philosophum, qua talem, scire posse, scil. a priori? Sane licet Aristot. diversitatem *animæ humanæ* a brutorum *anima*, ut & divinitatem, immortalitatemque agnoverit, *l. 2 de anim. t. 21.* quæ post mortem a corpore posset separari, ceu perennans vel æternum quid, originem tamen & naturam, ob quam immortalitatis particeps sit, determinare non potuit. Maluit quippe in dubio relinquere, quam temere quid affirmare, aut negare, verbis C. Hofmann. *l. 2 de gen. hom. c. 2.* Quod recentiores, imo novissimos Philosophos e cœtu Christianorum attinet, quamvis in eruenda & explicanda *animæ humanæ* natura, origine & modo operandi nulli pepercerint operæ, in eo consentientes, quod sit ens incorporeum, spirituale, incorruptibile, & immortale, quemadmodum videre est apud Ioh. Marcum Marci *in Philoſ. Vet. restit. part. III*; Thom. VVillis *de Anim. Brut. P. I*; aliosque partim Peripateticam, partim Cartesianam sectantes philosophiam. A quo tamen principio hanc naturam spiritualem & immortalem obtineat, scire aliter non potuerunt, nisi ex revelatione verbi divini, qua constat, *animæ humanæ* originalem essentiam esse ab inspiratione primæva Dei optimi maximi creatoris, & ita divinæ particulam auræ. Interim, quamdiu *anima* nostra cancellis corporis organici veluti inclusa tenetur, & ita nondum liberrimæ activitatis est, non est capax illius *auræ divinæ inspiratæ* essentiam explicare, quia nec ipsius Dei naturam mente comprehendere & exprimere, nostrarum est virium. Ita nec hominum quenquam esse, opinamur, qui, quamvis mentem intendat, dicere possit, se experiri, ubinam *anima* cogitet, seu intelligat, ac ratiocinetur, & maxime, cum, si in capite, aut in corde, aut in sanguine dicat, videat, quam perspicaces doctique viri idem, facto sæpius experimento, in seipsis experiri non potuisse, fuerint professi, verbis verissimis Charlton. *Ex. IIX Pathol. § 8.* Altera est Medica, quatenus *anima* significat principium illud activum & proximum *animæ* in prima significatione sumtæ instrumentum, cujus beneficio membra corporis vivunt, sentiunt, moventur, & omnes in vita actiones edunt. Hanc intellexit Hipp. quando *l. 6 Epid. ſ. V, t. 5* hominis *animam* perpetuo fieri, vel nasci usque ad mortem dixit. Ideo vero nascitur, quia perpetuo moritur. Finis namque ab origine pendet. Est enim ignis, a quo in existendo & operando dependet, natura fluxa & caduca, & alimenti eapropter indiga perpetui, pluris aut paucioris, prout vel ætas, vel anni tempestas, vel alia quæcunque ἀπὸ τῶν ἔξωθεν externa necessitas postulaverit, quemadmodum egregie locum hunc explicavit Linden. *S. M. Ex. XV, § 39.* Hanc intellexisse Galenum, nullum est dubium, quando scripsit, quod *anima* aut temperamentum sit activarum qualitatum, aut illud, quod temperamento alteratur, & organo velut in operando utitur, *l. 3 d. L. A. c. 7.* Ad summam: *Anima hæc* est *calor, spiritus, aura, ignis, flamma vitalis, biolychnium, natura*, vel quocunque tandem nomine appellare libuerit. Ea potissimum in & cum sanguine (quam Virgil. propterea *purpuream animam* haud inepte dixit) suam habet existentiam & perennitatem, unde Gal. ipsum *sanguinem* appellare *calidum nativum*, non est veritus, *l. adv. Lycum c. 7.* In hac significatione vocavit VVillis *animam brutalem*, quia hac ratione non differt ab *anima brutorum*, *d. l.* In tropica significatione a chymicis & spagyricis *anima* accipitur in genere pro omni simplici per se volatili, potestatem

testatem habente secum rapiendi corpus, ac deferendi ab igne, Dion. Zacharius *in Th. Chym. Vol. I p. 740.* In specie medicamenta simplicia artificiose per resolutionem & extractionem exaltata *animarum* nomine exornantur v. g. *anima* Aloës, Rhabarbari, Veneris &c. apud D. D. VVedelium & alios. In opere lapidis philosophici, *anima* notat *aquam mercurialem philosophicam*, *Vol. III p. 26; Vol. IV p. 75, 721 seq.* imo etiam *lapis phil. animæ* nomine appellatur, *p. 728 seq.* Vide etiam *in Vol. V Indice.* Rul. *in Lex.* Specialissime *anima Saturni* dicitur *Altec* vel *dulcedo plumbi* suavissima, quæ aceto extrahitur, Dorn. Rul. & Iohns. Modus describitur in Proc. Paracelsi, qui habetur in *Th. Chym. Vol. III p. 363*, & ab Anton. Nero *Artis vitrariæ l. 7 c 123. Anima catholica mundi* dicitur *spiritus universalis* rerum cum substantia humida, ætherea, & quintessentificata vestitus & conjunctus, a Ioh. Colessone *in idea perfecta Phil. Herm. Th. Ch. Vol. VI p. 147.*

ANIMAL, ζῶον, dicitur, quod præter vitam & facultatem vegetativam sensu quoque & motu locali gaudet. *Animalium* naturam exponere quamvis ad Medicum proprie non spectet, neque etiam subjectum Medicinæ constituant (quod Plempius *in Fundam. suis* voluit) quatenus tamen ad materiam Medicam spectant, vel diæteticam, vel pharmaceuticam, eatenus ad objectum Medicinæ referri haud immerito debent. *Animal* veluti *parvum mundum* esse, veteris naturæ periti dixerunt, teste Galen. *l. 3 de V. P. c. 10 fin.* Simpliciter positum plerumque contradistinguitur ab homine. Dicitur alias *Brutum, Bestia. Bestiola* pro *insecto*, sumitur Rhod. *in Lex. Scrib. Animalia sunt* terrestria, aquatilia, quadrupedia, bipeda, volatilia, insecta &c. *Animal* quoque mystice & spagyrice vocatur *Lapis Philos.* & quidem *nobilissimum*, ad exemplum majoris mundi, & minoris, scil. hominis factum. Libav. *Apoc. Herm. P. prior. c. 21.* Lagn. *in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV p. 727.*

ANIMALIS *Facultas* vel *Virtus*, vide *Facultas*.

ANIMALIS *Motus*, vide *Motus*.

ANIMALIS *Spiritus*, vide *Spiritus*.

ANIMATIO, est vocab. ænigmaticum alchymistarum, in negotio transmutationis metallorum, quando terra alba foliata est fermentanda cum aqua sulph. philosophica, vel cœlesti, Libav. *S. A. Ch. l. 7 c. 8. Animatus Mercurius* dicitur, quando per perfecti metalli conjunctionem ad certam speciem est perductus, de quo legi poterit idem *Apoc. Hermet. Part. prior. c. 10.* Talis Mercurius ad opus lapidis philosophici requiritur a spagyricis.

ANIMELLÆ dicuntur glandulæ sub aurium radicibus & universo spatio inferiori maxilla circumscripto contentæ vasorum distributionibus præfectæ, quæ & lacticinia appellantur, Vesal. *l. 6 de H. C. F. c. 5 p. m. 22.*

ANIMI & *Animæ Deliquium*, vide *Lipothymia. Syncope.*

ANIMI *pathemata*, vide *Affectus*.

ANIMVS, νοῦς, νόος, θυμὸς, γνώμη, διάνοια, idem, quod *mens*, aliquando sumitur late pro *anima* in genere, & ita de brutis quoque dicitur apud Gal. *l. 6 An. adm. c. 1*; quod omnia animantia habeant corpus *animi* moribus & facultatibus conforme, quamvis in Græco legatur ψυχῆ. Vsitatius vero stricte significat vim ac virtutem *animæ* humanæ ratiocinativam, dijudicativam & cognoscentem. Egregie differentiam *animi* & *animæ* proposuit Linden *Ex. XIII §. 475 seq.* ex Nonio & aliis Grammaticis, quamvis *animam* in posteriori significatione accepisse videatur, dicens: *Animus* & *anima* hoc distant: *animus* est, quo sapimus: *anima*, qua vivimus. Sapimus *animo*, fruimur *anima*. Sine *animo anima* est debilis. Medicis *anima* vitalis est; *animus* animalis est &c. Vide *Mens*.

ANISCALPTOR vocatur musculus latissimus, qui totum fere dorsum tegit cum suo compari. Barthol. *l. 4 Anat. c. 2 p. 561.*

ANISOS, ἄνισος, vide *Inæqualis*.

ANISOSTHENES, ἀνισοσθενής, vide *Isosthenes*.

ANISOTACHYS, ἀνισοταχύς, epitheton pulsus, *inæqualis cum celeritate* conjuncti, Gorr. *p. 38.*

ANNETESTES, dicuntur Paracelso scoptice *Medici Galenici*, ceu ignorantes, cœcutientes in rerum principiis & caussis investigandis, *Fragm. de morb. Gallic.*

ANNORA, est *calx ovorum*, vel *calx viva*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

ANNOTATIO, ἐπισημασία, dicitur ipsum principium paroxysmi febrilis, quando solent ægri horrere, refrigerari, oscitare, pandiculare, dormitare, & alia quædam his similia pati, Gal. *2 aph. 1.* Dicitur & εἰσβολὴ παροξυσμοῦ. Verum est & alia *Annotatio* vel *Episemasia* Hecticarum febrium propria, quando ægri una vel altera hora post assumptum cibum calorem, & pulsuum celeritatem magnitudinemque intendi sentiunt, absque tamen horrore, refrigeratione, aut alio antea dictorum symptomatum. Hinc ἐπισημασία ἄθλιπτος, *annotatio incompressa* dicitur, *l. de diff. febr. c. 9.*

ANNVENS est epitheton musculi capitis recti interni minoris ad differentiam recti interni majoris, ab usu ita vocati, quod caput flectat & *annuere* faciat. Legitur *Act. Erud. d. l. p. 508*, & *cap. 22 Myologiæ Reformatæ* Guilielmi Covvper Chirurgi Angli.

ANNVITIO, dicitur apud Plin. motus capitis in partem anteriorem. Vide *Renubus*.

ANNVLVS, δακτυλίδιον, κρίκος, quid proprie dicatur, ex aliis Lexicis notum est. Eorum quoque varium esse usum in Medicina, experientia testatur. In specie *annuli purgatorii* e Saturni vitro parati meminit Quercet. *de Med. Hermet. def. c. 9.* & ex hoc Libav. *S. A. Ch. l. 7 c. 20.* De *annulis superstitiosis* contra colicam & epilepsiam ex Marcell. & Tralliano lege Keuch. *in not. ad Seren. p. 66 seq. Annulos Chirurgicos* ad confirmandum oculum, & scalpellum occultantem delineatos

atos vide apud Sultet. *Arm. Chirurg. P. 1 Tab. VIII fig. 5; T. XIV fig. 14, & T. XXXVI fig. 1.* *Annulum* aureum ore detentum extrahere e corpore argentum vivum scribit Ioh. Zecchius *de morb. Gall. c. 19 p. m. 58.* *Annularis digitus* dicitur *minimus* in manu. *Annularis* vel *annuliformis cartilago* κρικοειδὴς, quæ sit, vide *Cricoides.*

ANNUS, ἔτος, ἐνιαυτὸς, quid significet, notum est. Hunc communiter trecentis & sexaginta quinque diebus & quarta diei parte insuper constare dicunt, quamvis Hipparchus adhuc quingentesimam septuagesimam sextam diei partem addiderit, quæ subtilitas est supervacanea, Gal. *princ. com. de septim. partu.* *Anni tempora* Gr. ὧραι τοῦ ἔτεος, aliquando simpliciter ὧραι, aliquando καιροὶ dicuntur. Veteres olim duo saltem constituisse, *æstatem* nimirum & *hyemem*, demonstrat ex Theophrasto Lind. *Ex. XI §. 196.* Recentiores vero in quatuor diviserunt, addendo illis duobus adhuc alia: *ver* & *autumnum*, de quibus omnibus suo loco. *Anni tempora*, eorumque vicissitudines variis morborum mutationibus ansam dare, docet Hipp. *sect. 3 aphor.* Hinc eorum temporum temperies & mutationes probe sunt observandæ. *Anni tempora constantia* καθεστεῶτες καιροὶ dicuntur, quando tempestive fiunt, morbosque stabiles & boni judicii promittunt: quæ vero sunt *inconstantia*, ἀκατάστατοι, instabiles & difficilis judicii, patet *ex 3 aph. 8.* *Annus Philosophicus* est *mensis vulgaris*, Dorn. & Rul. *Annus Amadin* est vita longa, Dorn. *Anni unius opus* vocatur *Lapis Philosophicus*, quia in *annum* hujus operis potest fieri perfectio, nempe de grosso in subtile, de fixo volatile, Lagn. *in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV p. 771 seq.*

ANO, ἄνω, significat *sursum*, & opponitur τῷ κάτω, *deorsum.* Iungitur sæpe apud Hipp. & alios cum nomine κοιλία, *venter*, & denotat os ventriculi & œsophagum, *4 aph. 4*, inferior vero intestina. Ipsa quoque purgantia quædam dicuntur ἄνω, quæ sunt *vomitoria*, quædam κάτω, quæ per *alvum* educunt, *l. 5 Epid. II, 6.* Iung. Linden. *Ex. XIII §. 357 seqq.* Dietr. *Iatr. n. 70.* Dicitur & aliquando ἄνωθεν, quamvis hoc sit temporis & loci adverbium, *7 aph. 32.* Vide & Foës. *p. 65, 66.*

ANOCHEILON, ἀνώχειλον, significat *labium superius*, cui opponitur κατώχειλον, labium inferius, & utrumque legitur in D. D. I. M. Hoffmann. *Ideæ Machin. Human. sect. 28 §. 1.*

ANOCHYROS, ἀνωχυρὸς, i. e. *non munitus*, ab α, & ἐχυρὸς, vel ὀχυρὸς, *munitus*, firmatus. Legitur apud Hippocr. *l. de A. L. & Aq. LIIX, 1.* Foës. *d. l.*

ANODIA, ἀνοδία, *iter invium* significat tropice Hipp. *l. Præcept. II, 8* pro inepta & incongrua discendi ratione; cui opponitur εὐοδίη, ἡ εὐοδὴς τέχνη, *ars pervia* & facilis, *l. de dec. orn. IV, 10.* Foës. *p. 62.*

ANODMOS, ἄνοδμος, *inodorus.* Vsurpavit de jure laudabili Hipp. *Coac. t. 206.* Dicitur & ἄνοσμος, *t. 172*, & opponitur δυσῶδες, *fœtidum*, Foës. *dict. l.*

ANODUS, est id, quod ex nutrimento separatur a renibus, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* cui opponitur calx, quod est superfluum, i. e. urina, Parac. *l. 1 de Tartar. tract. 3 c. 2 in annot.* Græcum ἀνόδους, significat *edentulum*, de quo infra in lit. E.

ANODYNA, ἀνώδυνα, *medicamenta* dicuntur *dolorem lenientia* & sedantia. Suntque duorum generum. Quædam proprie talia vocantur, & revera dolores mitigant, unde & παρηγορικὰ, *Paregorica* appellantur, quæ sunt temperata, nostroque calori maxime convenientia, Gal. *l. 5 de S. F. c. 19.* Quædam vero improprie talia sunt, veluti si quisquam hominem mortuum ἀνώδυνον appellet, i. e. doloris expertem, *d. l.* Suntque ea, quæ refrigerando & stupefaciendo doloris sensum tollunt, alias *Narcotica* quoque dicta, *ex l. 2 ad Glauc. c. 6*, qualia sunt opiata, Gorr. *p. 40. 41.*

ANODYNIA, ἀνωδυνία, idem, quod ἀπονία, ἀνοχλησία, & significat *indolentiam*, doloris absentiam, molestiæ vacationem, Gal. *com. 2 in l. 1 Epid. t. 46*, & *l. 6 in Epid. t. 5.*

ANODYNUM minerale, i. e. Sal prunellæ. Phil. Hechstet. *Obser. med Dec. 1 c. 6.*

ANOEA, ἄνοια, vide *Amentia.*

ANOMALIA, ἀνωμαλία, in genere *inæqualitatem* significat. Ita ἀνώμαλος σφυγμὸς, *inæqualis* pulsus dicitur. In specie vero *Anomalia* est sensus humoris pauci & minime acris per corporis habitum ante febrem leviter moti, estque symptoma ante accessionem febrilem exoriens, sicut rigor & horror. Pertinet ergo ad *Episemasiam*, ἐπισημασίαν, sive *Annotationem*, Gorræus *p. 41.* Refertur etiam a Gal. inter signa mensium suppressorum, *l. 6 de L. A. c. 5.* *Anomalus* abscessus, qui & *multiformis* eidem vocatur, M. Aur. Severino dicitur, qui continet præter humorem etiam substantiam aliquam solidam p. n. & propterea natura talium abscessuum inter alienam & animatam media; De his integrum librum dictus autor inseruit *libro de Abscessibus, h. t.*

ANOMOEOMERES, ἀνομοιομερὲς, *dissimilare* dicitur, quod ex similaribus partibus est conflatum, Galen. *l. 7 M. M. c. 6.* Vocantur & ἑτερογενῆ Gorræus *p. 39.* Perperam vero in Medicina pro *organicis* tantum habentur *dissimilares* partes, cum omnes etiam *similares* alias dictæ, os, fibra, nervus, vena, arteria, considerari debeant, quatenus sunt *organicæ*, h. e. facultatem habent agendi, vel usum præstandi, in qua sanitatis formalis ratio consistit. Vide *Dogm. Med. Gen. P. I c. 2 dogm. 6 p. 26 seq.*

ANOMOEOS, ἀνόμοιος, *Dissimilis.* Dicitur & *Heterogeneus.* Vsurpatur ab Hipp. de humoribus præter naturam, & vitiosis, qui vel sursum, vel deorsum removeri debent, quo scilicet vergerint, *l. 6 Epid. s. II t. 9.* Foës. *p. 62.* Aliquando & pro ἄνισος, *inæqualis*, ponitur.

ANOMPHALOS, ἀνόμφαλος, vocatur, qui umbilico caret, quales fuerunt Adam & Eva, utpote creati non

per vasa umbilicalia nutriti, unde etiam ἀνόμφαλοι depicti, quemadmodum scripsit D. P. Ammann. *Irenic. p. 102.*

ANONTAGIVS, *lapis* est *philosophicus*, donum Dei, sulphur fixum a natura, Dorn. *in Dict.* Rul. & Iohns. *in Lexic.*

ANONYMVS, ἀνώνυμος, i. e. *nomine carens.* Fuit quondam epitheton secundæ cartilaginis in gutture, quæ tamen postea nomen accepit *Cricoides*, κρικοειδής dicta, vel *annuliformis*, de quo vocabulo paulo superius. Vocavit vero inter alios *anonymon* Theophil. Protospatarius *d. H. C. F. l. 3 c. 15 p. m. 178.*

ANORCHIDES, ἀνόρχιδες, dicuntur, *qui sine testiculis nascuntur*, sicut e Fortunat. Fidel. notavit P. Ammann. *Irenic. p. 136.*

ANOREXIA, ἀνορεξία, i. e. *inappetentia* ciborum fastidium, cum stomachus intemperie affectus, aut humorum redundantia gravatus, cibos refugit, Ægin. *l. 3 c. 37.* Fermentum enim ventriculi destructum est. Idem significare videtur, quod *asitia*, vel *apositia*, ἀσιτία, ἢ ἀποσιτία, i. e. *abstinentia a cibo*, juxta Gal. *4. aph. 19*; quamvis alibi inter ἀσίτους & ἀποσίτους distinguat *c. 1 in l. 1 Epid. t. 29.* Ἀνόρεκτοι duplicis sunt generis: Quidam enim simulatque *dapes* libarunt, veluti satiati protinus abstinent, Græcis propterea ἀψίκοροι dicti. Hos olim *Tædulos* Latini appellabant: alii vero sunt qui nihil omnino appetunt, Galen. *l. 1 de causs. sympt. c. 7.* Hinc per ὑποστροφὴν ab Ægin. h. e. *fastidium* describitur, *d. l.* Linden. *Ex. XIV, §. 63.* Plures de ἀνορεξίᾳ, vel *inappetentia* autores vide apud VValther. *Sylv. Med. p. 103 seq.* ubi *appetitum dejectum* vocat.

ANORGISMENON, ἀνοργισμένον, significat apud Hipp. *remollitum*, Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* Gorr. *p. 39.*

ANOSIA, ἀνοσία, i. e. *morbi carentia*, diciturque de actu sanis, estque alter finis particularis medicinæ, ne sani in morbos incidant, uti patet ex elegantissimo loco Hipp. *l. 2 Prorrhet.* quem citavit Dieter. *n. 449.*

ANOTASIER, est *sal ammoniacum*, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

ANSER, Χὴν, inter aves majores aquaticas palmipedes est notissima. Ejus historiam, differentias, & usum in cibis atque medicina vide, si curæ est, apud Aldrov. *l. 19 Ornith. c. 17 seqq.* Bruyerin. *de re cibar. l. 15 c. 29.* Claud. Deodat. *l. 1 c. 36.* Renat. Moræum *ad Schol. Salern. c. 65.* Schröder. *l. 5 cl. 2 n. 46.* *Anseres* e ligno in mare projecto nasci, Claki dictos, legitur apud Menens. *Aurei Veller. l. 1 c. 12.* in *Th. Chym. Vol. V p. 331.*

ANTACHATES, ἀνταχάτης, est *succinum*, vel *lapis alterius coloris* bituminosus, qui, cum uritur, myrrham redolet, ut scribit G. Agricola, allegante Gorr. *p. 39.*

ANTACIDA dicuntur remedia, quæ acidis humoribus & particulis resistunt, proque horum varietate etiam varia esse debent. Legitur apud Dolæum *Encyclopæd. l. 1 c. 3 §. 19 p. 55.* Græce etiam dici possent ἀντοξέα.

ANTAGONISTA, ἀνταγωνιστής, epitheton musculorum aliis contrariorum, v. g. Abductor & adductor brachii sunt *antagonistæ.* Barthol. *Anat. l. 1 c. 5 p. 41.*

ANTAL, est *lotio pura*, Rul. & Iohns. *in Lex.*

ANTALGICVS, ἀνταλγικός, est epitheton *remediorum dolorem* in genere *sedantium.* Vnde Ionquetus emulsionem suam *antalgicam* vocavit, cujus meminit Rosin. Lentilius *Miscellan. Medic. Pract. p. 514.*

ANTALI, vide *Entali.*

ANTAPHRODISIACOS, ἀνταφροδισιακός, epitheton medicamentorum semen extinguentium & stimulum venereum. Legitur apud VVedel. *Amœn. Med. l. 2 sect. 2 c. 18 p. m. p. 455 seqq.* ubi & Latine ex parte per antivenerea expressit.

ANTAPODOSIS, ἀνταπόδοσις, legitur apud Hipp. *1 aph. 12.* (quamvis Galen. ibidem legerit ἐπιδόσιες) denotatque *statam periodorum febrilium reciprocationem*, vel repetitionem, & vicissitudinem, Dieter. *n. 68.*

ANTATROPHON, ἀντάτροφον, est epitheton Trochiscorum D. Scretæ usitatorum contra atrophiam, quorum descriptio videatur in Rosin. Lentilii *Miscell. Medico-Pract. P. III p. 59*, quamvis & ad scrophulas, gibbositatem & rachitidem usum esse Autorem *ibidem* etiam legatur.

ANTECEDENS, προηγουμένη, scil. *caussa.* Vide *Caussa.* *Antecedentia* alias signa Laur. Bellino dicuntur, quæ quemlibet morbum antecedunt, *in Opere novissime edito p. 247 seqq.*

ANTECHO, ἀντέχω, vel ἀντέχομαι, i. e. *resisto*, *renitor.* Legitur de ventre reluctante, ut medicamentis moveri non possit, Hipp. *l. 2 Epid. II, 16; VIII, 11.* Foes. *p. 63.*

ANTEMBALLOMENOS, ἀντεμβαλλόμενος, vide *Substitutus.*

ANTEMBASIS, ἀντέμβασις, significat Galeno mutuam insertionem sive *mutuum ingressum*, *l. de Ossib. in proœm.* ubi verbum ἀντεμβαίνω occurrit, ad quem locum nomen quoque verbale exposuit Ingrassias *comm. p. 42.*

ANTEMETICA, ἀντεμετικὰ vocantur remedia vomitum præternaturalem compescentia. Occurrit apud VVillis *Pharm. Rat. Part. 1 sect. 2 cap. 3.*

ANTENDEIXIS, ἀντένδειξις, i. e. *contraindicatio*, sive *contradictio* indicationum, quando aliquid occurrit in homine, quod primariæ indicationi refragatur & *contrariatur*, Galen. *l. 9 M. M. c. 17.* Hocque dicitur *contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον, *de opt. sect. c. 22.*

ANTENEASMVS, vel *Anteneasmum*, idem, quod *Enthusiasmus*, species maniæ periculosæ nimium, dum irritantur tanquam maniaci & in se manus violentas injiciunt. Hi subito corripiuntur cum saltatione manuum & pedum. Videtur igitur coincidere cum chorea S. Viti lasciva & irata. P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal. l. 2 tit. 1 q. 18 n. 31 seqq.* ex Gariopont o *l. 1 c. 11.*

ANTEPHIALTICVS, ἀντεφιαλτικός, est epitheton *remediorum contra incubum*, & legitur apud Frider. Hoffm. *in Method. medendi VVallæana l. 1 c. 19 p. m. 288.*

ANTEPILEPTICOS, ἀντεπιληπτικός, dicitur de virtute medicamentosa epilepsiæ & motibus convulsivis resistente,& passim a recentioribus medicis usurpatur. Vide *Anti.*

ANTEPRIMA *materia* vocatur apud Paracelf. *tinctura*, quæ materiam corporis primam tingere & mutare vel secundum, vel. p. naturam potest, *l. 3 Chirurg. magn. cap. 11.*

ANTERA, pro *Anthera*, apud Dorn. *in Diction.* Vide *Anthera.*

ANTEREISIS, ἀντέρεισις, *renitentiam* significat, *obluctationem*, vel obnixam firmitatem, qualis ossibus tribuitur apud Hipp. *3 de artic. t. 58.* Foës. *d. l.*

ANTERIT, i. e. *mercurius*, Rul. & Iohnf. *in Lex.*

ANTEROS, ἀντέρως, idem, qui ἀμέθυστος lapis dicitur, Gorr. *p. 39.* Vide *Amethystus.*

ANTHELIX, ἀνθέλιξ, dicitur *pars auriculæ externæ, Helici* opposita, anfractuosa, & inferior ad confinia temporum sita, introrsum sursumque imbricata, Linden. *Med. Phys. l. 2 c. 11 §. 4.*

ANTHELMINTHICA, ἀνθελμινθικὰ, vocantur *medicamenta contra vermes*, quæ interimendo, suffocando, liquando, destruendo operantur. Bonett. *Mercur. Compital. l. 10 p. 458.*

ANTHERA, ἀνθηρὰ, vocabulum æquivocum est. 1. Dicitur de *medicamentis aridis*, ex metallicis præprimis compositis, colorem floridum habentibus, ac prærubrum. Meminit harum compositionum Galen. *l. 4* & *5 de C. M. S. L.* Celf. *l. 6 c. 11.* Apud Æginet. *l. 7 c. 13* etiam ἀνθηρὸν legitur, & in fœmin. ἀνθηρὰ, *lib. 3 c. 79.* In omnibus illis compositionibus sandaracham invenies. 2. In Botanicis *anthera* significat medium illud croceum & rubrum, in quibusdam floribus, verb. gr. liliis, croco, &c. 3. Hinc & crocos chymicos congrue dici posse *anthera mineralia* voluit Libav. *S. A. Ch. l. 5 c. 20.* Paracelso vero extractio de hyacinthis *anthera* appellatur, *de Icterit. c. 2.* Dorn. Rul. & Iohnf. Alias ἀνθηρὸν Hippoc. in genere dicitur *floridum*, prærubrum & sanguineum, v. g. homines ἀνθηροὶ, id est, *floridi*, *l. 1 Prorrh. f. II t. 56; Coac. t. 162.* Corpus ἀνθηρὸν, *l. 6 Epid. f. III t. 3.* Sputa ἀνθηρὰ, *d. l. f. IV t. 4; & l. 2 Ep. f. III t. 17; l. 4 de R. V. I. A. t. 72* &c. Foës. *p. 60.*

ANTHEREON, ἀνθερεὼν, dicitur *mentum*, pars faciei, in qua barba nascitur, exponente Hesych. Confirmare videtur hanc significationem locus Hipp. *l. 5 Epid. XXIV, 7;* & *l. de Venis XXVI, 8.* Vide Foës. *p. 61.*

ANTHIA, ἀνθία, dicitur piscis quoddam genus, uti constat ex Oppian. Aristotel. Rondelet. *l. 6 c. 11 seqq.* Aldrov. *l. 1 de pisc. c. 19.* Incertum vero est determinare, quis ex illis recte descripserit, cum minime inter se conveniant. In summo olim pretio fuisse patet ex epithetis, quod θεῖοι, i. e. *divini*, ceu summo honore digni appellati fuerint. Vsum quoque in medicina v. g. fellis contra exanthemata: adipis contra tumores & abscessus &c. notavit e Kiranide Aldrov. *d. l.*

ANTHINES, *Anthinos*, ἀνθινὴς, ἀνθινὸς, epitheton vini & olei. Vinum ita dicitur οἶνος ἀνθινὴς, quod *floribus conditum*, & bene odoratum, sive fragrantius redditur, uti exponit Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* vide Foës. *p. 60 seq.* Oleum vero ἀνθινὸν vocatur *liliaceum*, vel *susinum*, quod μύρον, unguentum appellatur, Hipp. *l. 1 de morb. mul. CXIIX, 29 seqq.* Mixtura quoque illa, quæ *Cyceon*, κυκεὼν vocatur, ἀνθινὴ dicitur *l. de int. aff. XIII, 47.* Vide *Cyceon.*

ANTHONOR, idem, quod *Athanor*, de quo infra Rul.

ANTHOPHYLLI apud Andr. Cæsalpin. Cariophylli aromatici, G. Bauhin. *Pin. lib. 11 sect. 3.*

ANTHOS, ἄνθος, *flos* latine apud Hippocratem πολύσημος vox est, & Galenus observat, non florem tantum significare, qui plectendis coronis aptus sit, sed semina etiam florum, & radices ἐχυθήματα, & præter ea sputa cruenta & sanguineis fibris quasi intertexta, & tandem ad mineralia transfertur, & ita ἄνθος, *æris florem*, notat, Hippocr. *l. 2 de morb. XXXIII, 21; XXXIV, 8, 33.* Strictissime vero ἄνθος *rosmarinum*, vel *flores rosmarini* significat. In Chymicis *quintam essentiam*, sive *elixir auri*; item *medicinam extractam ex perlis* notat, Parac. *l. 3 de vit. long. c. 1 de Gradib. & Compos. in scholiis*, Rul. & Iohnf. ἄνθος γλυκὺς (perperam, sed γλυκὺ) mercurii quid vocetur videatur, in Hartmanni *Miscellaneis Chymicis & Medicis Tom. VI oper. p. 10. Anthos philosophorum* dici modum transmutandi metalla aliquem, qui fit per vitriolum, vult Libav. *S. A. Ch. l. 7. c. 7.* Vide infra *Flos.*

ANTHOSMIAS, ἀνθοσμίας, dicitur *vinum odoratum*, flagrans, *floridum*, purum, nobilissimum. *Flos* enim *vini* idem est, quod *vinum* egregium & purum, uti constat ex Plauti *Cistell. act. 1 sc. 2.* Differt ab *anthino*, quod hoc sit vinum medicatum ab herbis odoratis fragrantiam acquirens; illud vero ab uvis nativam fragrantiam obtineat. Vide sis Linden. *Ex. X, §. 130 seqq.* Aliter exposuit *anthosmian* Lang. *l. 1 ep. 27*, scilicet, quod sit vinum aquæ maris quinquagesima parte musto addita mistum, ex Athenæo *l. 1 Dipnosoph.* vide Foës. *p. 61.*

ANTHRACIA, ἀνθρακίη, dicitur *congeries prunarum* sive carbonum accensorum, apud Hippocr. *l. de nat. mul. LVII; & l. 1 de morb. mul. CI, 28.* Menses quoque muliebres adusti, nigri, carbonibus similes eidem appellantur ἀνθρακώδεα ἐπιμήνια, *l. 1 de morb. mul. XXIV, 11.* Foës. *p. 62.*

ANTHRACITES, ἀνθρακίτης, vide *Schistus lapis.*

ANTHRACOSIS, ἀνθράκωσις, in specie *carbunculum*, vel in *oculi bulbo*, vel in *palpebra* occurrentem denotat apud Æginet. *l. 3 c. 22.*

ANTHRAX, ἄνθραξ, proprie *carbonem accensum*, hoc est, *prunam* significat, uti patet ex *5 aphor. 11.* Iunge Dieterich. *n. 66.* Per translationem in Pathologicis *anthrax* vocatur *carbunculus*, tumor p. n. inflammatorius,

ex

ex sanguine nimis adusto & crassiore, partem, in qua colligitur, depascente obortus. Vide & Galen. *6 aphor. 45.* Apud Serenum etiam *carbo* vocatur. Adde Keuchen. *in not. ad h. l. p. 241 seq.* Dicitur alias & Latine *ignis Persicus.* Vide Barbette *Chirurg. P. II c. 12.* Autores de *anthrace* vel *carbunculo* vide apud VValther. *Sylv. Med. p. 392 seqq.* Dicitur etiam de *lapide pretioso*, qui *carbunculus* vocatur, de quo infra. Vide *Carbunculus.* Adde *Th. Chym. Vol. IV p. 796.*

ANTHROPE, ἀνθρωπὴ vel ἀνθρωπεὶη dicitur *cutis humana* apud Herodot. notante Vesalio *l. 2 de C. H. F. c. 5 princ.*

ANTHROPOMETRIA, ἀνθρωπομετρία, significat descriptionem corporis humani, & omnium ejus membrorum secundum tres dimensiones, longitudinem, latitudinem & profunditatem cum in se, tum ad invicem, qualem tradidit Etsholzius, notante VVedelio *Patholog. Dogm. sect. 1 c. 5 p. m. 53.*

ANTHROPOS, ἄνθρωπος, vide *homo.*

ANTHROPOSOPHIA, ἀνθρωποσοφία, hoc est, scientia naturam hominis, & ejus structuram internam & externam exponens, atque ita æquipollens Physiologiæ hominis anatomicæ; Legitur apud Charlton. *Occon. Anim. Exerc. III, §. 10.*

ANTHYPNOTICA, ἀνθυπνωτικὰ, vocari possunt medicamenta *somnum abigentia.*

ANTHYSTERICA vult etiam appellari medicamenta contra passionem hystericam, Blancard. *in Lex.* sed an in quodam Autore Græco legerit, an vero ipse hæc nomina finxerit, de eo non constat.

ANTI, ἀντὶ, præpositio e Grammaticis nota, significans *contra, adversus.* Sæpe conjungitur in medicina aliis nominibus aut verbis ad exprimendam virtutem remedii alicujus specificam adversus hunc vel illum affectum v. g. *antepileptica, antemetica, antinephritica*, quamvis & haud raro omittatur, & nihilominus significatio curatoria intelligatur, v. g. *medicamenta colica, nephritica, arthritica, &c.*

ANTIADES, ἀντιάδες, vide *Tonsillæ.* Alias *antiades* dicuntur *tonsillæ inflammatæ.* Nic. Piso *de morb. cogn. & cur. l. 2 c. 2.*

ANTIAGRI, tonsillarum tumor Vlpiniano. Riolan. *Enchrid. Anatom. l. 4 c. 7.*

ANTIBALLOMENOS, ἀντιβαλλόμενος, idem quod ἀντεμβαλλόμενος, vide *Substitutus.*

ANTICADMIA est tertium genus *cadmiæ* fossilis, quod & *pseudocadmia* dicitur. Appellatur vero *anticadmia*, non, quod *cadmiæ* opponatur, sed quod substituatur in hujus locum. Fallop. *tr. de metall. & fossil. c. 12 Tom. I Oper. p. m. 307.*

ANTICAR, id est, *Borax*, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lexic.*

ANTICARDIVM, ἀντικάρδιον, sic dicitur cavum illud, quod est sub pectore, carneum molleque ad os ventris pertingens. Vocatur etiam σφαγή. Ruffus vero cavitatem eam pectoris, quæ est ad claviculas, tradit, ab Homero dici λευκανίην; a medicis vero ἀντικάρδιον & σφαγὴν, Gorr. *p. 39.* Dicitur & *scrobiculus cordis.*

ANTICATARRHALIS, epitheton vel consilii, vel medicamenti contra catarrhos directi. Ita consilium *anticatarrhale* legitur apud Ros. Lentilium *Miscell. Medico-Pract. P. II p. 503.*

ANTICAVSOTICVS, epitheton remediorum contra febrem ardentem vel causum. Ita in D. D. Iunken *Corp. Pharm. P. II p. 493* descriptus legitur syrupus *anticausoticus.*

ANTICHEIR, ἀντίχειρ, est magnus digitus manus, qui & *pollex* & *promanus* dicitur, Gal. *l. de musc. dissect. c. 22; & l. 1 de V. P. c. 22.* Ita vero dictus, quod appositis sibi quatuor digitis æqualem habeat usum, vel quod locum totius manus tutari possit, C. Hofm. *in com. ad hunc Gal. l. n. 63.* Hippocr. δάκτυλον μέγαν, *digitum magnum* appellavit, *c. 1 de iis, q. in med. f. t. 21.* Est vero digitus primus a carpo sive brachiali incipiens, eique per diarthrosin insertus, reliquis quatuor digitis multo inferior, & illis non recta, sed ex obliquo appositus. Per hunc manus actiones omnes habet firmiores. Tantum enim roboris præbet, quantum reliqui digiti simul sumti. Hinc & a *pollendo pollicem* Latini appellavere. Gorr. *p. 40.*

ANTICIPANS, προληπτικὸς, & *anticipatio*, τὸ προλαμβάνειν dicitur de morbis, quorum paroxysmorum ordines vel periodi statim ab initio aliquid futuri temporis accipiunt, Gal. *l. 1 de cris. c. 3;* vel qui cum diversis horis semper accedat & remittat, prævenit quidem continuo, citiusque horas absolvit. Ita & menstrua *anticipata* opponuntur *postpositis.* Vide *Postpositio.* E contrario qui tardat & serius absolvit periodum, *hystereticos*, ὑστερητικὸς, sive *posterius veniens*, vel subsequens, & *tardatio* illa, vel *subsecutio*, τὸ ὑστερίζειν, nuncupatur. Castell.

ANTICNEMION, ἀντικνήμιον, dicitur Gal. *2 de fract. t. 34*, media & carne vacua tibiæ pars a summo deorsum in longitudinem protensa, in gracilibus conspicua. *Prima tibia* aut *anterior* vocatur, quod crassiori & insigniori *tibiæ* parti opponatur, Foës. *p. 63.* Latine *ocrea*, quamvis hanc versionem nonnulli improbent.

ANTICOLICA remedia dicuntur, quæ colicis doloribus brevi demulcendis omnium paratu facillima existunt. Legitur hoc epitheton *in Indice Act. Erudit. Lips. A. 1700 p. 563.*

ANTICONTOSIS, ἀντικόντωσις, apud Hipp. est *renixus conti*, aut qui conto vel scipione fit, cum videl. loco cruris baculo corpus fulcitur, *3 de artic. t. 76, 103.* Adde Foës. *p. 64.*

ANTIDIDOMÆ, ἀντιδίδομαι, h. e. ex *adverso respondeo*, diciturque de signis morbo ex adverso respondentibus, Hipp. *Coac. 145* Foës. *p. 63.*

ANTIDINICA, ἀντιδινικὰ, dici possunt *medicamenta*

ta contra vertiginem, Blancard. *in Lex.* An vero in Græco quodam scriptore medico hoc vocabulum occurrat, certo affirmare non possumus.

ANTIDOTARIUM, ἀντιδοτάριον, i. e. *Dispensatorium*, de quo vocabulo infra *suo loco.*

ANTIDOTUS, ἀντίδοτος, Fœminin. Latinum apud Gell. *lib. 17 c. 16*, & in neutro *Antidotum* scil. *medicamentum* est, quod non extrinsecus impositum, sed intus assumtum, malignas, cœcas, & latentes corporis affectiones sanat, Gal. *l. 1 de Antidot. c. 1.* Verum mos est junioribus Medicis, *Antidotos* appellare non modo, quæ adversus mortifera medicamenta, quæque ad morsus ictusve venenosos exhibent; sed etiam, quæ contra malas corporis affectiones, præsertim diutinas, valent, ex aliquo ulcere aut abscessu surgentes, *l. 2 c. 6.* Vide *Alexipharmaca. Antidotus* quoque mystice appellatur *lapis Philosoph.* apud Lagneum, *in Harmon. Chym. Theatr. Chym. Vol. IV p. 727 seqq.*

ANTIFEBRILE, vide *Febrifuga.*

ANTIFIDES, dicitur *calx metallorum*, Rul. *in Lex. Chym.*

ANTIHECTICUM est nomen speciale medicamenti, a Poterio inventi, quod & antimonium diaphoreticum Ioviale nuncupatur, teste Iunken. *d. l. p. 19*, ubi & varios præparandi modos ex VVedelio, Etmullero, Colleg. Leidensi proposuit.

ANTILEPSIS, ἀντίληψις, *apprehensio*, apud Hipp. significat modum deligationis, videlicet vinculorum in partem contrariam, aut sanam, involutionem, aut appensionem, aut veluti occupationem quandam, ut deligatæ partes firmius contineantur; ut in humeri deligatione, quando fit per alteram alam vinculi circumductio, aut inguine laborante, ea, quæ fit ad alterum inguen, *2 de iis, q. in Med. f. t. 16.* Foëf. *Oec. 64.* Alias Lat. *apprehensio* sumitur pro *indicatione*, quatenus Medicus id apprehendit, quod est utile ad finem suum obtinendum. Mich. Gavassetius *l. de Indicat. curat. c. 4 p. m. 50, 51.*

ANTILOBIUM, ἀντιλόβιον, ἢ ἀντιλοβὶς, dicitur pars illa exigua in auricula, quæ infimæ parti, quem lobum appellant, superposita est. Ruffus scribit, *antilobida* vel *oblobium* dici helicis extremum subbreve, Lind. *Med. Phys. l. 2 c. 11 §. 4.*

ANTILOGIA, ἀντιλογία, vide *Contradictio.*

ANTIMONIUM, idem, quod *stibium* στίμμι, ἢ στίβι, est minerale ad metallinam naturam proxime accedens, e sulphure, mercurio crudo, cum portionibus terrestribus, & paucis salinis mistis constans. Ejus historiam & vires, nec non medicamenta ex illo parata, descripta vide passim in autoribus, v. gr. in Basilica antimonii ab Hamero Poppio conscripta & operibus Hartmanni addita *Tom. I in fol. edit. Francfurt. 1690 p. 136 seqq. in Th. Chym. V. I p. 563*, ubi duplex statuitur a Dornæo, *nigrum & album*, quod magnesia dicitur, *l. de Transmut. Metall. c. 24 can. 5.* Item *p. 616 seq. plurib.* Libav. *S. A. Chym. l. 7 c. 22. Apoc. Herm. Part. prior. c. 13 & alibi.* Schröder. *Pharmac. l. 3 c. 17.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* qui etiam tantas huic minerali tribuit laudes, ut sit quasi fons & scaturigo præstantissimorum medicamentorum, & cornu Amaltheæ salutarium remediorum. Contra in C. Hofm. *Paralip. Officin. c. 90* reperies decretum totius Collegii Parisiensis contra *stibii* usum A. 1566 publicatum, statuens, esse deleterium, nec posse quavis præparatione emendari, ut intro citra molestissimam noxam possit assumi. An fortasfis utrinque peccatum est in judicando, cum in excessu, tum in defectu? Sane perdifficile est & periculosæ res aleæ, arbitrium facere. Ænigmatice a spagyricis *antimonium* vocatur *lupus*, *Proteus*, *radix metallorum*, *Saturnus philosophorum*, *magnesia Saturni*; & exprimitur hoc charactere ♁. *Marcasita plumbea* dicitur *antimonium philosophorum*, *Th. Chym. Vol. VI p. 475.* De antimonio diaphoretico hujusque variis parandi modis videatur Iunken. *Lex. Ch. Pharm. Part. I p. 22 seqq.* Ipse quoque *lapis philos.* vocatur *antimonium* in Lagnei *Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. 4 p. 427.*

ANTINEPHRITICA, ἀντινεφριτικὰ, *medicamenta contra morbos renum.* Blanc. *in Lex.*

ANTIPARALYTICUS, ἀντιπαραλυτικὸς, epitheton medicamentorum internorum & externorum contra paralysin probatorum. Ita apud Hartmann. extat *in Praxi Chymiatrica*, oleum *antiparalyticum*, *Tom. I oper. in fol. p. 84 edit. Francf.* quod tamen alii potius in gangræna & sphacelo pro secreto habent, mihi certe etiam suspectum est in paralysi & atrophia particulari, cum virtutis illius sufficientem rationem non videam, an in sulphure ferri ea consistat, nec ne.

ANTIPATHES, ἀντιπαθὲς, est species *corallii nigri*, secundum Diosc. *l. 5 c. 140*, arboris figura magisque ramosi, & vices easdem cum *corallio* habentis. Adstringit enim & refrigerat mediocriter. Georg. Agricola scribit, non aliud videri, quam *hæmatiten nigrum*, *l. 4 fossil. p. 248* & *l. 5 p. 254.*

ANTIPATHIA, ἀντιπάθεια, dicitur species *qualitatis occultæ*, opposita *sympathiæ*, quando inter duas res vel odium aliquod naturale occurrit, vel una alteram fere inexplicabili ratione afficit, eamque removere aut destruere annititur. Ita Galen. *l. 11 de S. F. §. Coria vetera.* de iis combustis scriptum esse a quibusdam tradit, quod attritiones sanent ex *antipathia* quadam. Enimvero licet nec *sympathiam*, nec *antipathiam* omnem negare velimus aut possimus, neque tamen hoc quoque dissimulabimus, quod multa vana, absurda, & falsa in enumeratione exemplorum ad utramque illam qualitatem concurrere soleant; quemadmodum hoc etiam publice contra Digbæi *dissertationem de pulvere Sympathetico* ad oculum demonstravimus. *Sympathiæ* & *Antipathiæ* rationem omnem haud inepte deduci posse e corpusculorum ἀτμοειδῶν, vel effluviorum occursantium diversorum motibus &

configurationibus variis gaudentium, vel mutua cohæsione & combinatione, vel reciproca arctatione & repulsione existimat Charlton. *Ex. X Pathol. § 53.* Enimvero Ioh. Marcus Marci vult adhuc efficacius intercedere principium vitale, videlicet vel Archeum, & ejus vim conservativam, quæ transit in alterius corpus, vel ideam aliquam hostilem, aut necantem, aut corrumpentem, quæ recipitur in alterius sphæram radiosam, ex effluviis maximam partem constantem, *Phil. Veter. rest. Part. V sect. 1 subsect. 3 & sect. 3 subsect. 1.* Enimvero mihi videtur in totius hujus argumenti explicatione frequentior fallacia petitionis ejus, quod est in principio, committi, dum obscurum per æque obscurum, incertum per incertius demonstratur. Effectus *Antipathiæ* recenset etiam Rolfink. *O. & M. M. Spec. l. 2 f. 3 c. 19.*

ANTIPERISTASIS, ἀντιπερίστασις, dicitur *circumobsistentia*, sive caloris aut frigoris compressio & coarctatio, ob contrariam circumfusi corporis qualitatem. Ita Theophrast. *l. de igne* rationem, cur in hyeme corpora robustiora sint, & felicius alimenta concoquant, ponit in collecto calore potentiori per *antiperistasin.* Hæc etiam caussa est inflammationum internarum hyemali tempore familiarium, verb. gr. plevritidis, peripnevmoniæ &c. *3 aph. 23.* Dicitur vero ἀντιπερίστασις emphatice, ἀντὶ quia contrarium; περὶ, quia cohibens; στάσις, quia indimotum, scilicet frigus, cujus obsessione ignis unitur, unione roboratur, roboratus incalescit. Vide Dieterich. *Iatr. n. 448* & Linden. *Ex. X §. 115.*

ANTIPHARMACUM, ἀντιφάρμακον dicitur *medicamentum contra venena*, & ita idem, quod *alexipharmacum.* Dioscor. Blancard. *in Lex.*

ANTIPHYSICA, ἀντιφυσικὰ, vide *Carminativa.*

ANTIPODAGRICUS, ἀντιποδαγρικὸς, idem quod antarthriticus, epitheton medicamentorum internorum & externorum in doloribus arthriticis probatorum. Ita *in operib.* Hartmanni in specie *praxi chymiatrica* occurrit descriptio vini *antipodagrici* & aquæ *antipodagricæ* Ruland. *Tom. I oper. in fol. p. 72, 73.*

ANTIPOEEO, ἀντιποιέω, Hippocrati significat *resistere malo*, juvare, *2 de artic. t. 42.* Vide Foës. *Oec. p. 64.*

ANTIPRAXIA, ἀντιπραξία, significat functionum & temperamentorum in diversis membris contrarietatem, quam veteres excogitarunt, ad declarandam in affectibus hypochondriacis symptomatum concurrentium varietatem sæpe contrariam, v. g. hepatis intemperies calida, & stomachi frigida etiam in vulgus pene notæ communiter incusantur. Quam licet nonnulli ex recentioribus inficiari non vereantur, inter quos & B. Etmüllerus, ideo quod sanguis debito circulo distributus proportionaliter calefaciat & stomachum & hepar, adeoque debitam crasin obtineant. Insufficiens tamen hæc ratio nobis videtur, siquidem, non obstante illa proportionali convenientia temperamentorum in singulis organis, nihilominus sano sensu aliqua etiam contrarietas statui & defendi poterit. Vt taceamus, videri nobis illos confundere statum sec. nat. cum statu pr. nat. ita ut licet concederetur, non dari ἀντιπραξίαν in illo, non statim liceret inferre, quod nec in statu præternaturali occurrat.

ANTIPYRETON, ἀντιπυρετὸν, rectius dicitur, quam *antifebrile*, quod mixtum e græco & latino compositum est, idem quod λυξιπύρετον: Epitheton medicamentorum contra febres. Occurrit *in Catalogo medicamentorum rariorum* D.D. Iohann Behem Medici Veneti A. 1667 typis excuso.

ANTIQVARTIVM vocatur practicis quibusdam recentioribus medicamentum *specificum contra febrem quartanam*, quale est Riverii. Ita & *antiquartium Peruvianum* dicta fuit *china chinæ*, de qua suo loco. Meminit & *essentiæ antiquartiæ* D.D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l. 2 f. 2 c. 8.*

ANTIQVVS, παλαιὸς, idem, quod *vetus.* *Antiqui* morbi, id est, *inveterati.*

ANTIRRHOPE, ἀντιῤῥοπὴ, ἡ ἀντιῤῥοπίη, significat in *contrariam partem propensionem*, vel inclinationem, & usurpat Hippocrat. de nare inclinata mediante habena in contrarium retrahenda, *2 de artic. t. 46.* Foes. *d. l.*

ANTISECOSIS, ἀντισήκωσις, dicitur *æqualis repensio*, aut ad æquilibrium reductio, *adæquatio*, idem, quod ἀντιστάθμησις, a verbo ἀντισηκῶσαι, quo utitur Hippocr. in figurata quidem significatione, pro reficere, & cibum deperditum reponere, aut rependere, *2 de R. V. I. A. t. 28.* Foes. *d. l.* Dicitur & ἀντισήκωμα, sive pondus, quod alteri opponitur, cujus vocis meminit Casp. Cramer. *Colleg. Chymic. Diss. 1 c. 4 §. 10*, de aëris gravitate differens, & approbavit D. Iustus Vesti *in annotationibus.* Itali ἀντισήκωσιν vocant *bilancia*, quem terminum transtulerunt arithmetici & mercatores in forum suum frequentissime. Latinum *compensatio* quoque respondet ἀντισταθμήσει.

ANTISPASIS, ἀντίσπασις, *revulsio, retractio*, dicitur humoris fluentis in contrariam partem retractio & aversio. Hujus species sunt quatuor pro positionum differentiis. Nam *revulsio* fit aut ab inferiori parte ad superiorem, aut a dextra ad sinistram, aut ab anteriori ad posteriorem, aut ab interiori ad externam, Galen. *l. de hirundin. revulf. &c. c. 3* quamvis *l. 5 M. M. c. 3* tres tantum enumeret. Meminit Hipp. quoque *revulsionis*, *l. 6 Epid. f. 2 t. 8.* Foës. *d. l. & p. 65.* Gorr. *p. 40.* An, & quomodo hæc fieri possit per venæsectionem, stante circulationis sanguinis principio indubitato, sane difficillimum est explicatu. Nobis sufficere videtur, quod aliquando natura defectum sanguinis e parte læsæ opposita detracti resarcire cogatur e parte læsa vel affecta. *Antispasticon*, ἀντισπαστικὸν, appellatur

tur in genere auxilium in diversa revellens, Galen. *l. 13 M. M. c. 11.*

ANTISPODA, ἀντίσποδα, dicuntur medicamenta, quæ eadem cum τῷ σποδίῳ, quod & σποδὸς dicitur, facultate polleant, ita, ut in *spodii* penuria in ejus locum substitui possint; quorum meminit Dioscor. *l. 5 cap. de pompholyge*, cujus species *spodium* est, Gorr. *d. l.*

ANTISTATHMESIS, ἀντιστάθμησις, vide *Antisecosis.*

ANTISTERIGMA, ἀντιστήριγμα, apud Hipp. dicitur *fulcrum*, quo aliquid obfirmatur & fulcitur *1 de artic. t. 74.* Derivatur a verbo ἀντιστηρίζεσθαι *obniti*, obfirmari, quod legitur apud eund. *c. 3 de art. t. 103; & 4 h. t. t. 58.* vide Foës. *p. 65.*

ANTISTERNON, ἀντίστερνον, id est, *dorsum*, de quo suo loco. Gorr. *d. l.*

ANTITASIS, ἀντίτασις, cum ossa, quæ dissident, ad hoc, ut e directo admoveantur, prius retrorsum trahuntur. Hæc ad *oppositum tractio* ἀντίτασις dicitur Gal. *l. 6 M. M. c. 5.*

ANTITHENAR, ἀνθίτεναρ, vocatur a Riolano musculus adducens pollicem tertius, teste Bartholin. *l. 4 An. c. 9 p. 577*, quemadmodum & alter adducens musculus *Hypothenar* eidem dicitur.

ANTITRAGUS, ἀντίτραγος, est *pars crassior anthelicis* opposita *trago*, uti descripsit Ruffus. Quid vero *anthelix* sit, & *tragus*, vide *suo loco.* Gorr. *d. l.* Lind. *Med. Phys. l. 2 cap. 11 §. 4.*

ANTITYPOS, ἀντίτυπος, vide *Renisus.*

ANTIVENEREUS, epitheton minus accuratum medicamentorum venerem extinguentium, atque ita idem significat, quod ἀνταφροδισιακὸς, de quo paulo superius; Usus D. D. Ioh. Behem. Med. Venet. *in catalogo suo medicamentorum rariorum.* Et elixir *antivenerei* descriptio e balsam. copayha habetur in Morley *Collect. Chym. Leid. c. 137.*

ANTRUM cum epitheto *buccinosum* vocatur *cochlea auris*, teste Bartholin. *libell. 4 Anat. c. 6 fin.*

ANTYLION, ἀντύλιον, nomen est *malagmatis* valde adstringentis, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7.* Gorr. *d. l.*

ANUS, ἀρχὸς, δακτύλιον, ἕδρα, κύσσαρος, κύσθος, idem, *podex*, *culus*, dicitur inferior corporis pars, in qua est recti intestini extremum, per quod excrementa redduntur, Gal. *l. 5 de U. P. c. 14.* Hujus exterior pars musculo sphinctere donata *anulus*, δακτύλιος, dicitur *l. Introduct. c. 10.* *Ani* partes crassiores musculosæ vocantur *nates.* Sumitur & ἀρχὸς pro *toto intestino recto*, ex *5. aph. 58.* Vide Foës. *p. 98.* Dieterich. *n. 111.* *Anus* in genere fœminino mulierem vetulam significat. Vide *Græa.*

ANXIETAS, vide *Alyce. Angor.*

ANYDRIA, ἀνυδρίη, *cœlum siccum* & squalidum significat, uno verbo, *sudum*, Hipp. *l. 2 Epid. s. I, 6; l. 1 Epid. s. I t. 7.* Hinc & adjectivum ἄνυδρον, i. e. siccum, *squalidum*, de diversis anni temporibus prædicatur, v. g. de vere & æstate. *l. 2 Epid. s. III, 3;* de autumno *3 aph. 14.* Vide Foës. *p. 65.* Dieter. *Iatr. n. 69.*

ANYPERBLETOS, ἀνυπέρβλητος, i. e. *insuperabilis, incoctilis.* Legitur de carne bubula apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 98.* Foës. *d. l.*

ANYPEUTHYNOS, ἀνυπεύθυνος, dicitur de eo, quod rationi reddendæ non est obnoxium. Sunt autem illa in arte, quæ sensibus sunt obvia, & minime examinanda. Hipp. *Præcept. VI, 8.* Foës. *d. l.*

ANYSTOS, ἀνυστὸς, significat *expeditum sermonem, promtum verbis*, quod etiam medicum decet. Hipp. *de dec. orn. II, 31.*

AOCHLESIA, ἀοχλησία, vide *Anodynia.*

AOCNIA, ἀοκνία, *impigritas*, vel *sedulitas.* Hanc in laboribus commendavit ad sanitatis exercitium proficuam. Hipp. *l. 6 Epid. s. IV t. 20.*

AONCON, ἄογκον, dicitur *carens tumore*, & in superlativo ἀογκότατον, quo usus est Hippocr. de corpore valde gracili, minimeque tumente, *s. 2 de nat. hum. t. 4.* Quidam etiam exponunt per solidissimum, ut externæ aeris injuriæ minus sit expositum. Foës. *p. 66.*

AORGESIA, ἀοργησία, ἀοργησία, *iræ vacuitas*, Lat. & *Lentitudo* dicitur, oppositus affectus iracundiæ, quando quis nescit irasci. Mart. Akakia *in Gal. art. parv. p. 118.*

AORNOS, ἄορνος, dicitur locus *carens avibus*, ob exhalationes malignas præsertim e lacubus, avibus advolantibus necem adferentes: Qualis fuit in Campania circa lacum rotundum averni nomine indigitatum. Talis lacus *aornus* etiam in Epiro, qui pestilenti exhalatione insignis nec ipse finit volucres cœlo frui libero, sed exanimatas dejicit. Plura vide de his locis apud Georg. Agricol. *de re metall. p. m. 147, 148.*

AORTA, ἀορτὴ, epitheton *arteriæ magnæ.* Vide *Arteria;* quamvis apud Hipp. vocabulum ἀορταὶ, *aortæ*, potius de bronchiis asperæ arteriæ & ramis per pulmonum lobos dispersis sumi videatur, uti patet ex *l. de loc. in hom. XXVII, 14.* Vide Foës. *d. l. & p. 67.*

AORTRA, *aortron*, ἀορτρα, ἄορτρον, dicitur suspensa utrinque pulmonis pars, quam Linden. etiam per *articulum* vertit, *l. 2 de morb. LII, 1; Coac. t. 400.* Apud Dioscorid. etiam legi ἀορτρὰς scribit Foës. *d. l.* Ad summam, notante eodem ex Gal. circa horum vocabulorum lectionem οὐ πάνυ τὸ σαφές ἐστι.

APÆOREOMÆ, ἀπαιωρέομαι, vide *Aeora.*

APAGMA, ἄπαγμα, vide *Abductio.* Strictius exposuit Gal. hoc vocabul. *l. 6 M. M. c. 5.* quod sit appellatio medicorum propria vulgo inusitata, quoties ossis finis, qua parte cum alio maxime committitur, abruptus est. Foës. *d. l.*

APALLAGE, ἀπαλλαγὴ, in genere quidem omnem *mutationem*, in specie vero apud Hippocr. liberationem a morbo significat, *2. aph. 45*, a verbo ἀπαλλάττω, *muto*, de quo vid. Dieterich. *n. 74*, & Foës. *Oec. p. 68*,

qui

qui multis locis ex Hippocr. demonstrat, significare quoque hoc verbum evacuare cum emollitione.

APANCHOMENOS, ἀπαγχόμενος, qui *strangulatus*, qui suspendio suffocatus est, occurrit apud Hipp. *l. 2 aph. 43.*

APANTESIS, vel *Apantoma*, ἀπάντησις, ἀπάντωμα, *obviam itionem*, & id, quod alteri occurrit, significat, Hipp. *l. de dec. hab. V, 11; & IX, 14;* quamvis alii legant ἀπαντώμενα. Intelligit vero per *apantesin* officium medici, quo mature consulit, emendare in futurum errores commissos, & docere unumquemque, quid sui muneris sit apud ægrum, quid fieri de tempore in tempus debeat, quid non fieri, egregie exponente hoc Linden. *S. M. Ex. II §. 26.*

APANTHISMUS, ἀπανθισμὸς, est subtilissima linea, quæ ægre videri potest, quasi tu exolescentem lineolam diceres, cui simillimæ sunt venarum quædam propagines filorum araneæ aut capillorum modo angustæ & extensæ, quæ *venæ capillares* dicuntur, Gal. *de ven. & arter. dissect. cap. 8.*

APANTHROPIA, ἀπανθρωπία, significat hominum aversionem & solitudinem, referturque inter symptomata melancholiæ, & signum habetur malum leucophlegmaticorum, *Coac. t. 482.* Cl. Wedelius ἀπανθρωπίαν & ἀπανθρώπως refert ad tertiam melancholiæ speciem & gradum describens, quod adeo mœsti sint, & omnia mundana sodalitia vitent, simul absurda loquantur & faciant: Insani, quorum cerebellum contumax vapor ex atra bile labefactat, ut constanter asseverent, quæ sibi concepere in animo incongrua & absurda. *Patholog. Dogm. sect. 3 c. 9 p. m. 597.*

APANTICRY, ἀπαντικρὺ, significat *palam*, evidenter, manifeste, Hipp. *3 de fract. t. 34.*

APARACHYTUM, scil. vinum, ἀπαράχυτος, οἶνος, est vinum meracissimum, originale scil. vinum, cui marina aqua non est admixta, Gal. *l. 4 de C. M. S. G. c. 7; & l. 12 M. M. c. 4.* Erant autem hujusmodi vina generosa; ignobilibus vero aut imbecillis vinis marina immiscebatur, indeque τεθαλασσωμένος οἶνος, vel θαλάττιος, vel θαλασσίας, dicebatur. Celsus modo *salsum* simpliciter vocat, *l. 1 c. 6*, modo *salsum Græcum*, *l. 3 c. 24*, & alibi. Græcorum enim inventum erat, vinorum sola ignobilia condientium mari; quomodo? docet Dioscor. *l. 5 c. 27*, itemque Columella *l. 12 c. 25*; quare? docet Plutarch. *quæst. nat. X.* Species salsi septem recenset Plin. *l. 14 H. N. cap. 8.* *Aparachyton* etiam dicebatur ἀθάλασσον, h. e. maris expers, cum Horat. *2. Sat. 8 v. 15.* Hæc ex Linden. *S. M. Ex. X §. 63.*

APARASCEVASIA, ἀπαρασκευασία dicitur, cum, quæ necessaria sunt ad balneum, sunt imparata, neque rite suppetunt. Hippocr. *c. 3 de R. V. I. A. t. 44.*

APAREGORETOS, ἀπαρηγόρητος, dicitur de eo, quod nullius est solatii, nullum affert commodum, Hipp. *de dec. orn. IV, 8.*

APARTES, ἀπαρτὴς, *suspensus*, separatus, pensilis. Usurpatur de naso ab Hipp. *2 de art. 47.* Foës. *p. 69.*

APARTHROSIS, ἀπάρθρωσις, vide *Abarticulatio.*

APARTI, ἀπαρτὶ, ἀπαρτίως, adverbium est Hippocraticum, significans *integre*, *exquisite*, exacte, *2 de R. V. I. A. t. 43; & 1 aph. 20.* Foës. *d. l.*

APARTISIS, ἀπάρτισις, *compagem* & connexionem *perfectam*, integritatem & *perfectionem* significat. Usurpatur de nervis ab Hipp. *1 de artic. t. 25.* Foës. *p. 70.*

APARYO, ἀπαρύω, i. e. *detraho*, exhaurio. Hipp. *l. de intern. aff. X, 20, 21, 22.* Foës. *d. l.*

APATE, ἀπάτη, *deceptionem*, fallaciam significat, Hipp. *l. 6 Epid. s. V t. 13.* Hinc ἀπατεὼν dicitur *impostor*, quod legitur *3 de artic. t. 20.* Verbum habetur ἀπατάω, *decipio*, & compositum idem significans ἐξαπατάω, quod occurrit *l. de vet. med. III, 18.* Foës. *d. l.*

APATHIA, ἀπάθεια, significat *affectuum* p. n. *defectum.*

APAUDAO, ἀπαυδάω, proprie & stricte significat, *loquendi facultate destituor*, unde Erotianus ad mentem Hippocratis idem esse pronunciat, ac sine voce esse. In latiori vero significatione omnem virium defectionem & imbecillitatem (quam plerumque & vocis defectus comitatur) denotare solet, uti patet ex Hippocr. *1 aph. 9 l. de Gland. X, 12; l. Præcept. IIX, 7; l. 1 de morb. mul. C. 28.* Quin & de morbo deficiente usurpatur *l. 2 Epid. s. I, 31.* Hinc descendit *compositum* προαπαυδάω, quod significat vel antea viribus deficio, vel *antea* voce destituor. Hipp. *l. 1 Prorrh. s. 1 t. 8.* Vide Foës. *d. l.*

APAURISCOMÆ, ἀπαυρίσκομαι, h. e. *consumor.* Legitur apud Hipp. *l. 4 de morb. XXX, 9.* Foës. *dict. l.*

APECHEMA, ἀπήχημα, dicitur quasi, ut in echo fit, responsio quædam, est a contraria ictus parte facta calvariæ fractura vel fissio, de qua etiam Celsus *l. 8 c. 4.* Negavit vero eam contingere P. Ægineta *l. 6 c. 90.* In medio reliquit Marcellus Vergilius *comm. ad Dioscor. l. 4 c. 24*, ex quo hæc depromsimus. Æginetæ subscribit Gorræus, quia os calvariæ suturas habet, quæ, teste Gal. *l. 9 de V. P. c. 17*, impediunt, ne ictus una in parte acceptus alteram, quæ ultra suturam est, violet, sed noxa terminetur ad ipsam suturam. Provocavit vero ad experientiam multis observationibus confirmatam Iob a Meckren *Obs. Medico-Chirurg. c. 1 p. 20, 21.* Latine dicitur *contrafissura.* Hanc ab Hippocr. vocari ξυμφορὰν, *calamitatem l. de vuln. cap. XVIII, 2*, credidit Scultet. *Armam. Chirurg. P. 1 T. XXIX* post fig. *10 §. 21.*

APEIROS, ἄπειρος, duplicem habet significationem: 1. notat *infinitum*, a πέρας, terminus. Vide *Infinitus.* 2. *inexpertum*, a πεῖρα, *experientia.* Vide *Imperitia.*

APEITHEUMENA, ἀπειθευμένα, dicuntur Hipp. ea, in quibus æger medici præceptis minime se præstat morigerum, *l. 2 Prorrh. VII, 1.* Hinc & hujusmodi ægri dici possunt ἀπειθέοντες, *immorigeri.* Foës. *p. 71.*

APELLA, λειπόδερμος, Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 3; & l. 7*

l. 7 de C. M. P. G. c. 7 dicitur, cui præputium ex morbo, vel ſectione deficit, aut ita contractum eſt, ut glandem amplius tegere nequeat. Romani etiam *recutitum* vocant. *Apella* propterea epitheton Iudæorum ob circumciſionem eſſe ſolet. Morbus vero retracti præputii alias *paraphimoſis* vocatur.

APEMPOLESIS, ἀπεμπόλησις. Occurrit hæc vox apud Hipp. *l. de dec. habitu V, 15.* Refertur ibi inter virtutes & decora medici. Foëſius *in Oec.* expoſuit per venditionem, nundinationem, jungens cum purgationibus, q. d. nundinatio ac venditio medicamentorum ad purgandum neceſſariorum, quorum ſcientiam habere debet. Hanc verſionem videtur confirmare Henr. Steph. *in Theſ. Gr.* Verum an nundinatio hæc ad τὸ πρέπον medici pertinet? Minime. Magis igitur mihi placet verſio Hier. Mercurialis, plane contrariam ſignificationem tribuentis, ſcil. quod notet alienitatem a mercimoniis. Hunc ſecutus Linden. *in edit. Hipp. noviſſ.* quamvis *in S. M. Ex. II §. 30 ſeqq.* limitaverit, niſi æger ipſe urgeat, metu, ne non detentus mercede, velut hamo, medicus ſe deſerat, vel curationem protrahendo quæſtum ex morbi longitudine faciat uberiorem. Alias paciſci cum ægrotis præjudicat honeſtati atque utilitati.

APENES, ἀπηνὲς, ſignificat *immite*, injucundum, quod, cum ſumitur, moleſtiam quandam exhibet, uti exponit Gal. *com. 1 d. R. V. I. A. t. 18.* Huic opponitur τὸ προσηνὲς, *mite*, ſuave, jucundum. Graviter ergo hallucinatus eſt Gorræus, qui in def. plane invertit utriusque ſignificationes.

APEPSIA, ἀπεψία, in genere *cruditatem* ſignificat, de quo infra. In ſpecie vero eſt ſymptoma ventriculi, & denotat abolitam ejus chylificationem, ob defectum, vel vitium fermenti, aut temperamenti vitalis, hoc eſt, intemperiem frigidam & humidam.

APEPTON, ἄπεπτον, vide *Crudum.* *Apepta phymata*, ἄπεπτα φύματα, ſolitus eſt Hipp. nominare *cruda tubercula*, ſeu tumores p. n. nervoſa corpora vertebris ipſis atque ſpinali medullæ inſita extendentes, cauſſam nempe gibborum effectricem, teſte Gal. *4 de L. A. 3.*

APER, κάπρος, (quæ vox græca multos ſcriptores in errorem duxit, ut verterint latine per *caper*, recte notante Vl. Aldrovando *l. 1 de quadr. biſulc. c 37*; quamvis ex contextu evidentiſſime pateat, non eſſe ipſius Aldrovandi ſcriptum, ſed alterius continuantis opera illius, cum Aldrovandum ibidem cum laude allegaverit) primo & proprie ſignificat *verrem*, ſive *ſuem ſylveſtrem* utriusque ſexus, imo & *porcellum ſylveſtrem* complecti poteſt. Ejus uſus non ſolum in cibo notiſſimus, & in deliciis magnatum, unde & *aprugna caro* ſuillæ domeſticæ præfertur, Deodat. *Panth. Hyg. l. 1 c. 33.* ſed & in medicina habetur. De utroque vide Aldrov. *d. l.* Bruyerin. *de re cib. l. 13 c. 3.* Schröder. *l. 3 cl. 5 n. 3.* *Aprum* totum primum appoſuiſſe Servilium Rallum ex Alex. ab Alex. *Genial. dub. l. 5 c. 21* notavit Th. Ianſ. van Almeloveen *R. I. On. p. 4*; Secundario & per ſimilitudinem quandam *aper* etiam *piſcem* quendam *marinum* denotat, cujus deſcriptionem vide apud Rondelet. *l. 5 de piſc. c. 27.* Aldrov. *l. 3 h. t. c. 12*, quem etiam male verterunt nonnulli per *caprum*, quemadmodum & κάπρισκος dici debet *porcellus marinus.* Rondel. *d. l. c. 26.* Delineatum etiam hunc piſcem exhibet Paræus *l. 24 Chir. c. 21.*

APEREVGOMÆ, ἀπερεύγομαι, ſignificat *eructor*, vel eructando aliquid ejicio, item *averſor*, apud Hipp. *l. 2 de morb LIIX, 8.* Foeſ. *p. 71.*

APERIENTIA, ἀναςομωτικὰ, vide *Anaſtomoſis.*

APERISTATON, ἀπερίςατον, eſt epitheton ulceris, quod non eſt magnum, nec ulli graviori noxæ conjunctum, Gal. *l. 2 de C. M. S. G. c. 1*, h. e. quod nec vitioſi humoris influxu impetitur, nec ſordidum, nec inflammatum eſt, nec in circumpoſita carne intemperiem ullam habet. Sic dicitur, ἀπὸ τῆς περιςάσιος, quæ apud græcos afflictionem, periculum, & cladem ſignificat. Gorr.

APERITTOS, ἀπέριττος, epitheton eſt ciborum, qui *minimum habent excrementi*, quales ſunt carnes ſylveſtrium animalium, & eorum, quæ ſiccioribus locis victitant. Oppoſita ſunt τοῖς περιττωματικοῖς, Gorr. *p. 42.*

APERTVS, pro exulcerato ſumitur, ut *apertæ* ſtrumæ, apud Scrib. Larg. *n. 81.* vid. Rhod. *in not. & Lex. Scrib.*

APEVTHYSMENOS, ἀπευθυσμένος, h. e. *directus.* Ita græcis vocatur *inteſtinum rectum*, poſtremum ex craſſis, per quod alvi feces rejiciuntur. Gorr. *p. 42.*

APEXABO eſt farciminis genus e ſanguine vel cruore coagulato & condenſato cum lardo & cumino vel aromatis potiſſimum conſtantis, cibi vilioris minusque ſanitati convenientis, quod etiam Leonem Imperatorem *conſtitut. 58* ſevere prohibuiſſe notavit P. Ammann. *in Irenico p. 181.*

APHÆRESIS, ἀφαίρεσις, duo ſignificat: in genere omnem *ablationem* in medicina neceſſariam, ceu alteram in ejus definitione Hipp. partem oppoſitam τῇ προσθέσει, additioni. Medici enim officium palmarium hoc quoque eſt, removere ea, quæ removenda ſunt. In ſpecie vero eſt pars chirurgiæ, quæ aufert ea, quæ ſunt ſuperflua. Hanc Barbette appellavit ἐξαίρεσιν. Hipp. quoque hoc vocab. uſus de ſanguinis largis detractionibus noxiis, *Coac. t. 360.*

Ἀφαιρεσία, in qua non ſolum animæ facultatibus, ſed anima ipſa privatur animal. Sennert. *Pract. l. 1 part. 3 c. 30.*

APHANISMOS, ἀφανισμὸς, Lat. *evaneſcentia* dicitur, a verbo ἀφανίζω, quod ſignificat deleo, eximo, Hipp. *l. de Hæmorrh. V, 9; VI, 2*, & paſſivum ἀφανίζομαι, *diſpareo*, evaneſco, quod frequentius occurrit, v. g. *ſ. 2 prognoſt. t. 68; ſ. 3 t. 19; l. 1 ſ. 2 prorrh. t. 1; ſ. 3 t. 5.; l. 1 Epid. ſ. 1 t. 10; ſ. 2 t. 38, 67*, & plura loca vide apud Foeſ. *p. 110.*

APHASSOMENOS, ἀφασσόμενος, h. e. *contrectatus*, digitis

gitis confricatus, Hipp. *l. 2 de morb. XXX, 9; XXXVII, 2; l. de nat. mul. VII, 5*, in quo loco legit Lind. ἐσαφάσσῃ, fortassis majoris ἀκριβείας gratia. Foëſ. *d. l.*

APHEBRIOK, id eſt, *ſulphur*. Rul. *in Lex.*

APHEIDEO, ἀφειδέω, i. e. *audacter aliquid perago*, nihil parco. Hippocr. *2 de artic. t. 46.* Foëſ. *p. 111.*

APHELIA, ἀφέλεια, dicitur ſimplicitas docendi faciendique medicinam methodicæ ſectæ propria, Galen. *l. 4 M. M. c. 4.*

APHELICESTEROS, ἀφηλικέστερος, dicitur *profectioris ætatis homo*, qui florentem ætatem jam exegit. Hipp. *l. 7 Epid. tr. 1.*

APHEPSEMA, ἀφέψημα, i. e. *decoctum*. Legitur in remediis græcis Marchion. *libro de morb. mul. c. 4* annexis. Dioſcorid. *l. 1 c 2, & alibi.*

APHESIS, ἄφεσις, vel ſignificat morbi *remiſſionem*, ſolutionem, & liberationem, ut Hipp. *Coac. t. 575.* vel ſumitur de emiſſionibus ſagittarum, *l. de artic. c. 1 t. 11*, vel denotat membrorum quorundam vel omnium totius corporis exſolutionem & languorem, *l. 3 Epid. ſ. 3 t. 37.*

APHICNEOMÆ, ἀφικνέομαι, ſignificat *devenio*, pervenio. Inde ἀφιγμένος, quod legitur *1 aph. 4.* Dieter. *n. 136.*

APHIEMI, ἀφίημι, i. e. *remitto*, tollo, dimoveo. Hippocr. *2 Prorrh. XLIII, 4; 4 aph. 30; 5 aph. 13.* Foëſ. *p. 112.* Dieter. *n. 137.*

APHILANTHROPIA, ἀφιλανθρωπία, hoc nomine vocavit D.D. VVedelius primum melancholiæ gradum, quando homines triſtes & meticuloſi gaudia & converſationes non amant, nec afficiuntur jocis, nec aliis diverſionibus animi aut exercitiis, ſed potius amant ſoli eſſe. Pertinent huc etiam citra cauſſam manifeſtam lachrymantes, & ex his levamen quærentes. *Patholog. Dogm. ſect. 3 c. 9 p. 596.*

APHISTEMI, ἀφίστημι. Vide *Apoſtaſis. Apoſtema.*

APHLEGMANTOS, ἀφλέγμαντος, i. e. pituita carens. Eſt nota boni puris apud Hippocr. *l. 2 Prorrh. XII, 2; Coac. t. 402.*

APHODOS, ἄφοδος, *reliquiarum alimenti excretionem*, *ſtercus* ſignificat, Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 24.* Galen. *in comm. ad h. l.* Dicitur alias ἀποπάτημα, item ἀφόδευσις, Lat. *ſeceſſus*. Verbum ἀφοδεύειν *ventrem exonerare* ſignificat, *l. 7 Epid. IX, 5; l. de fiſtul. IV, 6.* Latine *adſellare*, de quo verbo ſupra ex Keuch. *in not. ad Samonic. p. 197.* Ἀφόδευμα etiam *ſtercus* ſignificat, & ἀφοδευτήριον, *latrinam.* Ἀφόδιον, idem quod ἄφοδος. Et hoc Nicander in theriaca & alexipharm. mutavit in ἀφόρδυσυ, interſerendo lit. ρ. metri cauſſa. Vide Foëſ. *p. 112.* Linden. *Ex. XIII §. 251.*

APHONIA, ἀφωνία, i. e. vocis carentia, privatio, ſeu defectio, *obmuteſcentia*, quæ ægris ſolet accidere, læſis duntaxat iis, quæ voci efformandæ ſubſerviunt inſtrumentis, vel etiam iis, quæ reſpirationi deputavit natura, vel ob recentem quandam exolutionem & afflictionem virtutis, Gal. *c. 4 de R. V. I. A. t. 23.* Per exuperantiam etiam hoc vocabulum epilepſiam, apoplexiam, catalepſin, ſyncopen, aliosque id genus affectus complectitur, teſte Holler. *in Hipp. Coac.* Vide Dieterich. *Iatr. n. 143.* & Foëſ. *in Oec.* τὸ ἄφωνον duobus modis accipi, & pro privatione vocis, & pro ejusdem depravatione, docet Gal. *l. 4 de Hipp. & Plat. decr. c. 4.* Lat. *invocale* vocatur.

APHORETOS, ἀφόρητος, h. e. *intolerabilis*, vehemens. Tribuitur febribus apud Hippocr. *l. de Criſib. IV, 11*, item avaritiæ, *Ep. ad S. P. Q. Abderit. n. 20.* Alibi dicitur ἄφορος. *l. 1 de morb. mul. LXIV, 16*, ubi inepte redditur in Lat. per *ſterilis*, Foëſ. *d. l.*

APHORISMVS, ἀφορισμὸς, eſt oratio, quæ omnes rei proprietates breviſſimis verbis circumſcribit, Galen. *c. 1 aph. 1*, qui & definitiones appellat aphoriſmos, *c. 3 de his, quæ in med. t. 32.*

APHORME, ἀφορμὴ, dicitur *occaſio*, cauſſa externa & manifeſta, ex qua aliquid fit. Vocatur & πρόφασις. Vſurpatur præcipue *de cauſſis procatarcticis* morborum. Hipp. *l de Int. aff. LIV, 2; l. 2 Epid. ſ. I, 78; l. 6 com. 3 t. 14, 16, 18-25.* Foëſ. *d. l.*

APHRIZO, ἀφρίζω, idem, quod ἀφριάω, *ſpumo*, ſpumam reddo, Hippocr. *l. 2 de morb. mul. XVI, 4; XLIV, 7; l. 4 de morb. XXIV, 23.* Foëſ. *p. 113.*

APHRODES, ἀφρώδης, *ſpumoſus* vel ſpumeus. Vſurpatur cum de ſanguine, tum excrementis, Hipp. *Coac. t. 450, 607; 7 aph. 30.* Foëſ. *d l.* Dieter. *n. 142.*

APHRODISIA, *Aphrodiſiaſmus*, ἀφροδίσια, ἀφροδισιασμὸς, res venereæ, uſus veneris, coitus viri cum fœmina, Hipp. *6 aph. 30.* Ejus nimius & illicitus uſus, quin & denegatus licitus morbis graviſſimis anſam præbet. Hinc in ſpecie *epilepſia* dicitur *aphrodiſiaſtica.* Caſp. Reies *Camp. El. ſ. quæſt. 46 n. 18.* *Aphrodiſia* quoque dicitur *ætas venerea.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.* *Aphrodiſiacum* vocatur medicamentum veneris œſtrum excitans, quemadmodum extinguentia *antaphrodiſiaca* dici poſſunt, de quo vocab paulo ſuperius dictum eſt, quemadmodum & de altero quamvis minus accurate compoſito *antivenereus.*

APHRODITARIVM, ἀφροδιτάριον, nomen eſt aridi medicamenti, quod conſtat thure, ſquama æris, malo punico, ceruſſa, amylo, pari pondere inter ſe mixtis, apud P. Æginet. *l. 4 c. 40.* Hoc nomine quoque appellatur collyrium quoddam a Gal. *l. 4 de C. M. S. L.* Gorr. *p. 65.*

APHROGALA, ἀφρόγαλα, *lac ſpumoſum*, ſive tantopere agitatum, ut totum in ſpumam verſum ſit. Remedium adverſus calidam intemperiem ventriculi commendatum a Gal. *l. 7 M. M. c. 4.* Videtur etiam hoc nomine appellari poſſe *flos lactis* vulgo dictus, vulgo Milchraum vel in Norico Fern / quem *capilacteum* vocaſſe Alex. Petronium *l. 3 de Victu Rom. c. 19*, notavit I. H. Velſchius *ad Marcell. Cuman. Obſ. 23. in Sylloge Cur. & Obſ. M. Cent. 1 p. m. 52.*

APHROLITRVM, ἀφρόλιτρον, *Aphronitrum*, ἀφρόνιτρον,

νιτρον, h. e. ſpuma litri. Quamvis C. Hoffman. *Officin. Paralip. c. 63.* *Litron* & *nitron* dialecto ſaltem differre ſtatuat; eſt tamen magna inter utrumque dictum medicamentum differentia apud Galenum, quam tradit *l. 9 de ſimpl. Fac. §. Aphrolitrum*, in hoc potiſſimum conſiſtens, quod illud ſit farinæ ſimile; hoc vero congelatum & coactum. Illud mediam habet facultatem inter aphronitrum & ſalem; huic ſola ineſt vis detergendi, vel digerendi. Gorr. *p. 65.*

APHRONITRUM, *flos petræ*, vel *parietis* res eſt leviſſima, gleboſa, & friabilis ſpumoſa, mordens, coloris pene purpurei, & hæc optima. Naſcitur in muris & petris. Quodammodo virtus ſimilis eſt ſali aduſto. Rul. *in Lex.* *Aphronitrum* quoque nonnulli vocant ſpumam ſalſam maſſæ vitrorum liquatæ innatantem. Libav. *Apoc. Herm. pr. c. 17.*

APHRONTISTEO, ἀφροντιστέω, ſignif. *negligo*. Hipp. *Præcep. VI, 27; X, 5.* Foëſ. *d. l.*

APHROS, ἀφρὸς, vide *Spuma.*

APHROSELENOS, ἀφροσέληνος, lapis eſt, quem aliqui *ſelenitem* appellant, quod imaginem lunæ repræſentet, velut in ſpeculo. Unde & *ſpecularium* dicitur Græc. σπεκλάριον; quamvis C. Hofm. *in Paralip. c. 75* ſubſcribere nolit. Contrarium autem defendit Chioc. *Muſ. Calceolar. ſect. 3 p. 283 ſeq.* Noſtrum non eſt, hanc dirimere litem.

APHROSYNE, ἀφροσύνη, id eſt *amentia, delirium*, idem, quod ἄνοια. Legitur apud Nic. Piſon. *de cogn. & cur. morb. l. 1 c. 15.*

APHTHA, ἄφθα, de ulceribus ſuperficiariis oris cum interni tum externi dicitur. Sunt enim *aphthæ* ulcera oris ſuperficiem occupantia cum moleſto caloris p. n. ſenſu conjuncta, vel a ſero ſanguinis chyloſo acriori ſalino & ichoroſo, vel a lacte ſimiliter corrupto provenientia. Unde pueros lactantes præcipue infeſtare ſolent, Gal. *3 in 3 Epid. t. 12*, & Hipp. inter morbos infantiles recenſuit *3 aph. 24.* Aliquando aliis quoque corporis partibus exulceratis verbum ἀφθᾷν, attribui legimus apud eundem v. g. de pudendis muliebribus *l. de nat. mul. LVI, 1; LXXX, 1; l. 1 de morb. mul. LVII, 1.* Huc pertinet etiam *Coac. t. 529*; ubi ἀφθώδεα ῥεύματα de gravidis leguntur, item de fiſtula pulmonum, ſive aſpera arteria, *l. 2 de morb. XLIIX, 2*, & Galen. teſticulos ἀφθῶντας curandos docet, *l. 9 de C. M. S. L. c. 8*, ubi vitioſe legitur in Gr. ἀφθόνους. Iung. Dieterich. *n. 135.* Erotianus ex Hippocrate exanthematum genus, quæ præcipue infantum ora occupant.

APHTHARTOS, ἄφθαρτος, dicitur *incorruptibilis*; quod de corporibus mixtis, & præſertim quæ ex arteriis, venis, nervis & carne conſtant, prædicari non poſſe, docet Gal. *l. 14 d. V. P. c. 2.*

APHYA, *Apua*, ἀφύα, dicitur piſciculus minutus, cujus varias ſpecies & deſcriptiones vid. apud Aldrov. *l 2 de piſc. c. 28 ſeqq.* Flatulentum gignere ſuccum teſtatur idem *ibid.* Hinc ἀφυῶδες, epitheton coloris, denotans exalbidum, *Aphyam*, vel *Apuam piſcem* referentem, Hipp. *l. 2 de morb. mul. III, 2; IX, 7.* Occurrit apud eundem & verbum ἀφύω, *exalbeſco*, *l. de int. affect. XLIII, 8.* Foeſ. *p. 113.* conf. Erotianus *in* χρῶμα ἀφυῶδες & Galen. *in* Ἀφύει.

APHYSOS, ἄφυσος, i. e. *expers flatuum*, non faciens flatus. Gorr. *p. 66.*

APIONTA, ἀπιόντα, dicuntur *excreta, ſecedentia*, quæ egeruntur. Uſurpatur de ſemine virili, Hipp. *l. 1 de morb. mul. XXXIII, 12.* Alias & alvi egeſtiones quoque ita vocantur *l. 4 Epid. XXV, 6*; quamvis & generaliter de aliis excrementis dici poſſit, v. g. de ſudore *l. 6 Epid. ſ. VIII t. 21.* Ita & verbum ἀπιέναι, *abire, ſecerni*, ſignificat, *l. 1 de morb. mul. XXVII, 6, 7.* vide Foëſ. *p. 71.*

APIS, μέλισσα, μέλιττα, eſt animalculum inſectum notiſſimum, mellificum, cujus prolixam deſcriptionem cum uſu vide, ſi curæ eſt, apud Aldrov. *de Inſect. c. 1*, ubi & tradit, Cumanæ regionis incolas *apibus* veſci. Uſus in medicina hic maxime laudari ſolet, quod ſiccæ & contritæ, aut etiam combuſtæ pilorum generationem promoveant. Schröd. *l. 5 cl. 4 n. 94.*

APITES, ἀπίτης, epitheton vini ex pyris facti, Gorr. *p. 43.*

APLESTIA, ἀπληστία, dicitur *inſatiabilitas*, vitium animi peſſimum, cui opponitur αὐτάρκεια, *contentum eſſe ſua ſorte.* Gal. *l. de dign. & cur. an. morb. c. 9.*

APLEVROS, ἄπλευρος, q. d. *decoſtis*, i. e. coſtis carens. Gal. *l. 4 de Hippocr. & Platon. decr. cap. 4.*

APLYTOS, ἄπλυτος, *illotus* dicitur Latine. Tribuitur lanæ, quæ alias lana ſuccida dicitur, ab Hippocr. ἔριον ἄπλυτον, *in add. ſam. librorum de morb. mulier.*

APNEUSTI, ἀπνευστὶ, adverbium, ſignificans *ſine reſpiratione*, vel uno ſpiritu aliquid perficere, v. g. bibere uno hauſtu. Hipp. *de int. aff. XIII, 23.* Foëſ. *p. 72.*

APNOEA, ἄπνοια, id eſt, defectus ſpirandi, Gal. *l. 2 M. M. c. 2*, unde & ἄπνους ἀναπνοὴ eidem dicitur *l. 1 de diffic. reſpir. c. 8*, h. e. reſpiratio ſpiritu privata, non quod in totum abolita ſit, neque enim manere poſſet vita, ſed quod adeo parva, rara, & tarda, ut periiſſe videatur; qualis *apnœa* in uteri ſtrangulatu, apoplexia, ſyncope, & lethargo accidit, ideo, quod inſtrumentorum reſpirationi deſtinatorum reſolutionem, ob defectum influentium ſpirituum, ſpirandi quoque privatio conſequatur. Iunge ſis Fr. de le Boe Sylvium *Pr. Med. l. 1 c. 34. §. 13.*

APNUS, ἄπνους, epitheton reſpirationis adeo parvæ & tardæ, ut plane ſpiritus periiſſe videatur.

APOBÆNON, ἀποβαῖνον, vide *Eventus.*

APOBAMMA, ἀπόβαμμα, *intinctus*, ab ἀποβάπτω, leniter intingo. Idem, quod *embamma.* Meminit illius Cardanus *l. 5 de ſubtil. rer.* quod vulgus medicorum liquorem, in quo aureos nummos, vel catenas ignitas extinxerunt, aut coxerunt ad confirmationem ſpirituum, & membrorum principalium, *apobamma* vo-

vocaverit. Penottus *de medicam. Chym. in Theatr. Chym. Vol. I, p. 626.*

APOBRASSOMAI, ἀποβράσσομαι, legitur apud Hippocr. *l. de nat. pueri XLV*, 4, & ibidem significat *ejaculor, ejicior*, diciturque de seminis fervidi ejaculatione ad gemellorum diversi sexus generationem ex mente quidem & hypothesi Coi. Quid vero nomen ἀπόβρασμα proprie significet, non certo constat. A quibusdam autoribus accipitur, pro surfure tritici, ab aliis pro spuma maris, quæ significationes non sunt hujus loci.

APOBREGMA, ἀπόβρεγμα, *dilutum.* Vide infra *Dilutum.*

APOCAPNISMOS, ἀποκαπνισμὸς, vide *Fumigatio.*

APOCARTEREON, ἀποκαρτερέων, dicitur, qui inedia se consumit & fame, Hippocr. *3 de R. V. I. A. t. 17* Foës. *p. 73.*

APOCATASTASIS, ἀποκατάστασις, dicitur a verbo ἀποκαθίστασθαι, significat *restitutionem in integrum, subsidentiam*, cessationem, pro subjecti, de quo dicitur, conditione. Quando de urinis prædicatur, earum subsidentiam & restitutionem in integrum exprimit Hipp. *l. 7 Epid. LV, 20.* ad quem locum vid. Linden. *Ex. XVI §. 241 seqq.* Item de lingua prius inarticulata iterum restituta Hipp. *d. l. XXVI, 11.* De morbis & tumoribus subsidentibus & evanescentibus, idem *6 aph. 49.* Iung. Foës. *Oec. p. 73.* Dieterich. *Iatr. n. 81.*

APOCATHARSIS, ἀποκάθαρσις, in genere idem est, quod *expurgatio.* Hinc apud Thucyd. *l. 2* ἀποκαθάρσιες χολῆς, bilis expurgationes, sive per vomitum, sive per secessum, leguntur, in peste illa Athenis memorabili. Medicamenta quoque ἀποκαθαρτικὰ vocantur, quæ simpliciter καθαρτικὰ dicuntur A. Tiraquell. *de Nobilit. c. XXXI §. 275, fol. 127 b.*

APOCAVLIZOMÆ, ἀποκαυλίζομαι, id est, in *transversum frangor*; unde & fractura dicitur καυληδὸν, *caulatim.* Vide *Cavledon.* Verbo usus est aliquoties Hipp. *1 de artic. t. 63 c. 2 t. 25, 28.* Foës. *dict. l.*

APOCENOSIS, ἀποκένωσις, vide *Cenosis.*

APOCERIGMA, ἀποκήρυγμα, significat *denunciationem*, quæ ægris fit in morbis, sive id, quod ægris debet revelari & indicari, apud Hipp. *II Prorrhet. XL, 8.*

APOCHOREON, ἀποχωρέον, idem est, quod *excrementum* in genere, sive quod e corpore excernitur. Et verbum ἀποχωρέειν significat *excernere*, & dicitur de excreationibus, Hipp. *4 aphor. 47*, item de alvo & urina, *7 aphor. 69.* Idem est, quod διαχωρέειν, ἐκκρίνειν, ἀποκρίνειν, & similia.

APOCHREMPSIS, ἀπόχρεμψις, apud Hippocr. *d. l. & Coac. t. 242 exscreationem sputi* significat, & *apochremma*, ἀπόχρεμμα, *sputum*, *l. de Loc. in hom. XXIX, 15*, a verbo ἀποχρέμπτεσθαι, *exscreare*, Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 27.*

APOCHYLISMA, ἀποχύλισμα, significat succum extractum & inspissatum ex vegetabilibus, & respondet termino officinali Rob. de quo inferius suo loco. Lat. etiam *succago* dicitur.

APOCHYMA, ἀπόχυμα, vide *Zopissa.*

APOCLASMA, ἀπόκλασμα, idem, quod *apagma.* Vide *Abductio.* Dicitur & ἀποκεκαυλισμένον, ap. Hipp. *l. de fract.*

APOCLEISIS, ἀπόκλεισις, *exclusionem* significat, & *ciborum fastidium*, estque idem, quod ἀσιτία, Hipp. *l. 7 Epid. XLIIX, 16*, a verbo ἀποκλείεσθαι, *excludi*, *aversari*, fastidire, *l. 3 de diat. XXVI, 3, 6. l. de int. aff. l. 69.* Foes. *p. 74.*

APOCONCHIZO, ἀποκογχίζω, h. e. *in concham testamve repono*, concha excipio, Gorr. *p. 44.*

APOCOPE, ἀποκοπὴ, vide *Abscissio.*

APOCRISIS, ἀπόκρισις, idem, quod ἔκκρισις, *expulsionem*, excrementum significat, & quicquid e corpore veluti redundans educitur. Hinc *apocritica facultas*, ἀποκριτικὴ δύναμις, ap. Gal. *l. de fac. natur.* legitur, h. e. *expultrix*, secretrix, qua singulæ partes supervacua removent, vel excernunt. Alias quoque apud Hipp. *apocrisis morbosa*, eleganter dicitur de effluviis aëris contagiosis, sive de morbosa quadam qualitate per exhalationem aeri impressa, alias miasma dicta, *l. d. nat. hum. c. 2 t. 4*, quæ caussa fit morborum epidemicorum pestilentialium. Vide Charlton. *Ex. X Pathol. §. 34 seqq.* Vide *Contagium.* Alias notum est ex aliis lexicis, quod ἀπόκρισις significet *responsionem*, & verbum ἀποκρίνομαι, *respondeo*, verum hæc significatio non stricte pertinet ad forum medicum.

APOCRVSTICON, ἀποκρουστικὸν dicitur medicamentum, repellendi virtutem habens & adstringentem, Gal. *l. 11 M. M. 15.* Rolf. *Ord. & Meth. med. spec. l. 4 sect. 1 c. 14.* Estque de natura frigidorum, Gal. *l. 6 C. M. S. L. c.*

APOCYESIS, ἀποκύησις, *partum* significat. Legitur apud Gal. *l. 1 de causs. morb. c. 7.* Iung. Fuchs. *comm. ad h. l. p. m. 50 b.*

APODACRYTICA, ἀποδακρυτικὰ, dicuntur medicamenta *lachrymas moventia, & iterum supprimentia.* Possent uno verbo dici *delachrymativa.* Nam & Columella & Plinius delachrymare ea significatione dicunt. Meminit illorum Gal. *l. 4 d. M. C. S. L. c. 5.*

APODEIXIS, ἀπόδειξις, *demonstratio.* Vide infra.

APODYTERIVM, ἀποδυτήριον, est conclave ante balnei ingressum situm, in quo balneaturi vestes exuebant, Lang. *l. 1 Epist. 51*, ubi & *conisterium* dicitur. Vocatur & *spoliarium* apud Prosp. Alpin. *de Medicin. Ægyptior. l. 3 cap. 16 p. m. 106 a.*

APOEVM, ἄποιον, in genere significat expers omnis qualitatis, quæ sensu deprehendi potest, *insipidum*, quod neque adstrictionem, neque acrimoniam, aut aliam insignem facultatem obtinet, qualis inter humidas substantias commendatur aqua, & inter siccas amylum, Galen. *l. 1 de Alim. fac. c. 8.* Vide *Insipidus.*

APOGALACTISMVS, ἀπογαλακτισμὸς, vide *Ablactatio.*

APO-

APOGEVOMÆ, ἀπογεύομαι, significat *degusto*, Hipp. *l. 1 Ep. II, 12.* Foës. *p. 72.*

APOGINOMÆ, ἀπογίνομαι, significat *decedo, absum.* Vsurpatur de morbis, Hipp. *de morb. sacr. III, 15*, ubi verbum oppositum προσπίπτειν jungitur, i. e. accedere. De sanguine effluente etiam dicitur, *l. 4 Epid. I, 10.* Aliquando etiam denotat mori, ap. Hippocr. *d. l. XX, 14; XXIX, 3; l. 1 de morb. mul. XLII, 6.* Et ita opponitur γίνομαι, nascor, fio, *l. de septim. part. X, 4.* Aliquando idem significat, quod devenire, vel progressu temporis fieri, *l. 4 Epid. IV, 2, 19.*

APOGLAVCOSIS, ἀπογλαύκωσις, vide *Glaucoma.* Occurrit apud Dioscorid. *l. 1 c. 64*, & Ioh. Ant. Saracenus reddidit per oculorum *glaucomata.*

APOGONA, τὰ ἀπόγονα, dicuntur *vitalia fœcunda*, fœtus vitalis, Hipp. *l. 2 Epid. s. III, 113; & l. 6 s. VIII, 6.* Foës. *p. 72.*

APOLAVSIS, ἀπόλαυσις, *fruitio*, usumfructum, commodum significat. Verbum notum ἀπολαύω, fruor Hippocr. *l. de vet. med. XX, 3, 15.* Nomen apud Gal. occurrit *l. 3 de fac. nat. c. 6.*

APOLEIA, *defectum, jacturam* significat. Ita apud Non. *de M. P. C. c. 34* ἀπώλεια τῆς μνήμης legitur, i. e. defectus vel *jactura* memoriæ.

APOLEPSIS, ἀπόληψις, crebro usurpatur Hippocrati, & *interceptionem*, cohibitionem, & retentionem significat. Dicitur vel de urinis aliquoties *s. 4 de R. V. I. A. t. 14 c. 2 in 1 Prorrhet. t. 16, & c. 3 t. 28, & alibi:* vel de alvo (quæ & alias ἀπολελαμμένη κοιλίη eidem vocatur, sive ἀπειλημμένη) *Coac. t. 603.* vel de venis, quando nimium opplentur, ita, ut extinctionis caloris nativi periculum immineat, *de R. V. I. A. s. 4 t. 23.* Qua de caussa etiam spirituum interceptiones fiunt, *d. l. t. 21, 26.* Tandem etiam de morbo prædicatur, *l. 2 Epid. s. 6 t. 16.* Legitur etiam aliquando ἀπόλημψις, pro ἀπόληψις, uti ἀνάλημψις, pro ἀνάληψις, *de Humid. us. XI, 7.* Vide plura apud Foës. *in Oec. p. 75 seqq.* Vocatur etiam quandoque κατάληψις ἢ ἐγκατάληψις. Vide *Interceptio. Apolepsia* quoque legitur in Cl. VVedelii *Theorem. Medic. Part. II sect. V t. 16*, quod ἀφωνίαν *vocis interceptionem* significet, qua autoritate & quam bene, meum non est indagare.

APOLEXIS, ἀπόληξις, est ætas a vigore recedens, & propius ad vitæ terminum accedens prima senectus, apud Hippocrat. *in præcept. XI, 11.* Opponitur enim eidem ἀκμὴ ἡλικίης, *vigor ætatis.*

APOLINOSIS, ἀπολίνωσις, dicitur Æginetæ *curandi ratio* fistulas *per linum crudum*, vide infra *Omolinon.*

APOLOGIA, ἀπολογία, *defensionem* significat, Gal. *l. 5 de san. tu. c. 1.* Alias Latinum *defendere*, etiam pro *arcere* aut *præcavere* accipitur, uti ostendit Keuchen. *ad Seren. p. 34 seqq.*

APOLYSIS, ἀπόλυσις, significat *solutionem*, liberationem, exclusionem, pro diversitate rerum, de quibus dicitur, v. g. de fœtus exclusione, *l. 5 Epid. VI, 9*, item, secundinarum, *l. 2 Prorrhet. XXX, 18*, de morbi solutione, *Coac. t. 384 seq.* denique de ligamentorum & fasciarum resolutione, *C. 2 de fract. t. 15.* Iunge his Foës. *Oec. p. 77.* ἀπολυσίαν dicit Erotianus, vel membrorum solutionem, vel fasciarum remissionem.

APOMAGMA, ἀπόμαγμα, *abstersorium*, extersorium sordibus & excrementis detergendis idoneum significat, Hipp. *de Medic. III, 4.*

APOMATHEMA, ἀπομάθημα, dicitur, oblivio ejus rei, quam antea didicimus: uno verbo, *dediscere*, Hipp. *3 de fract. t. 8.*

APOMELI, ἀπόμελι, est species decocti, parati ex melle vel favis cum aceto commistis, & tantisper decoctis, quoad utrorumque qualitates inter se uniantur, & aceti vis retundatur. Dicitur alias ὀξύγλυκυ, ἢ ὀξυγλυκὲς, Gal. *3 de fract. t. 49.* Medium locum habere inter mulsam & oxymel, ejusdemq; plurimum in Peloponneso fuisse usum scribit Gal. *l. 8 M. M. c. 4.* Præditum est vi extergendi, alvum & urinam movendi; calidioribus tamen & biliosis naturis adversum & inconveniens.

APOMYLENAS, ἀπομυλήνας, dicitur *protendens labra* compressim, Gal. *in Ex. voc. Hippocr.* Gorr. *p. 45*, & plenius explicat Erotianus, quod nempe fiat hæc, quando mentum distorqueatur vel convellatur cum paresi, præcipue ex vulnere.

APONENOEMENOS, ἀπονενοημένως, id est, *animo averso*, vel ob nimium fastidium, vel propter delirium, Hipp. *l. 3 Ep. post. stat. pestil. ægrot. 2*, vel juxta Galen. *s. 3 t. 73.*

APONEVROSIS, ἀπονεύρωσις, quasi pronervatio, vel *denervatio*, ita dicitur extremitas musculorum, quæ alias τένων, *tendo* appellatur, Gal. *l. 6 M. M. c. 4.* Sunt vero duplicis generis *aponeuroses:* Quædam sunt carnosiores, σαρκώδεις, quædam nervosiores, νευρώδεις, *c. 2 de artic. t. 6.*

APONIA, ἀπονία, idem, quod *anodynia.* De quo vide supra. Gorr. *p. 45.* Medicamenta quoque ἄπονα dicuntur, quæ nullum tormentum aut dolorem excitant, Tiraquell. *de Nobilit. c. XXXI §. 275 fol. 127 b.*

APONITROSÆ, ἀπονιτρῶσαι, est ulcus *nitro aspergere* & perfricare, Hipp. *l. de ulcer. XII, 12.*

APOPALLESIS, *Apopalsis*, ἀποπάλλησαι, ἀπόπαλσις, expulsionem, *extrusionem*, evibrationem significat apud Hipp. a verbo ἀποπάλλεσθαι, quamvis circa hoc magna subsit difficultas, quæ videatur apud Foës. *p. 78.*

APOPARTHENEVOMÆ, ἀποπαρθενεύομαι, id est, virginitate privor, *devirginor*, Hipp. *l. de A. L. & Aq. XLII, 4.*

APOPATEMA, ἀποπάτημα, *apopatesis*, ἀποπάτησις, vide *Aphodos. Apopatos*, ἀπόπατος, locum ad secessum denotare etiam monstrat Linden. *Ex. XIII §. 252.* Alias ἀπόπατος, ipsum vi excrementum etiam signifi-

nificat, *fimum* apud Dioscorid. *l. 2 c. 98* alibi. & Erotianus ἀπόπατοι ἁι ἀφοδεύσεις.

APOPEDAO, ἀποπηδάω, significat *exilio*, & usurpatur ab Hippocr. de articulis luxatis, eque loco naturali elapsis, *3 de artic. t. 48 & 115; vel sect. 4 t. 1.* Foës. *p. 79.*

APOPHEVGO, ἀποφεύγω, id est, *liberor a malo*, e morbo evado, Hippocrat. *l. 1 de morb. mul. XLI, 8; XLII, 12; L. 2 l. de nat. mulier. LII, 1. LXXI.* Foës. *p. 86.*

APOPHLEGMATISMVS, ἀποφλεγματισμὸς, est medicamentum pollens facultate pituitam vel lympham eliciendi e capite, perque os excernendi, Gal. *6 de San. tu. 10.* Offertur vel forma *gargarismi*, vel *masticatorii*, vel *unguenti*, rectius *eclegmatis*, Schröder. *Offic. Pharm. l. 1 c. 3.* Formulas vide ap. Rolfink. *O. ac Meth. l. 6 s. 4 c. 3*, & apud alios.

APOPHRADES, ἀποφράδες, a singulari ἀποφρὰς, *nefandus*, quo epitheto Andr. Laurentius *l. 2 de Cris. c. 1* indigitavit dies nefastos & infaustos, in quibus nulla crisis vel mala in morbis acutis lethalibus metuenda, qui tamen ab eventu demum innotescunt.

APOPHRASSO, ἀποφράσσω, significat *obturo*, *obstruo*, diciturque de mensibus suppressis. Hipp. *l. 1 de morb. mul. l. 19.* Foës *d. l.*

APOPHTHORA, ἀποφθορὰ, ἀποφθείρω, *abortio.* Vide *Abortus.*

APOPHYAS, ἀποφυὰς, est *appendix*, vel adnatum, ramus ac surculus. De venis utitur Hippocr. *l. de venis, XVII, 8.* Paulo post vero appellat παραφυάδας, *XXVI, 6.*

APOPHYSIS, ἀπόφυσις, est extranea ossis pars, instar tuberculi prominens, seu adnata appendix, Gal. *de Ossib. in proam.* Latine etiam *processus* dicitur. Differt ab ἐπιφύσει, quod hæc sit adnatum quid, & contiguum; illa vero ipsius ossis continuata portio, Barthol. *libell. 4 Anat. c. 1.* *Apophyses* etiam dicuntur Hippocrati excrescentiæ carneæ tantum in massa carnea, & fœtu fœminino apparentes, quasi processus ac exortus membrorum, & protuberantiæ, non vero certæ & exactæ distinctiones, quales in fœtibus masculis observari dicit, *l. de septim. part. VIII, 22, 23.*

APOPIESMA, ἀποπίεσμα, est expressio humorum, quæ fit ex deligationibus, in vulnere, aut fracturis, Hipp. *c. 3 de fract. t. 31.*

APOPLANAO, ἀποπλανάω, significat errabunde abducere; usurpavit de venis Hipp. *l. de venis, XXVI, 4.*

APOPLECTA vocatur vena jugularis interna, ad asperæ arteriæ latus ascendens. Barthol. *Anat. libell. 1 c. 6.* Hanc male ab antiquis soporalem dictam esse vult Blancard. *in Lex.* Verum si arteriæ carotidis nomen non improbatur, non video stringentem rationem, ob quam adeo male factum sit, si & vena *apoplecta*, cujus ramus cum arteriæ carotidis ramo fertur, eodem quoque nomine appelletur.

APOPLEXIA, ἀποπληξία, quod sit ablatio sensus & motus in toto corpore, seu vehemens & repentina totius corporis resolutio ac stupor, ex Gal. *l. 3 de L. A. c. 10 & c. 2 aph. 42*, nullum amplius est dubium. Verum quænam hujus affectus vera sit caussa, adeo incertum est, e veterum & recentiorum monumentis determinare, ut, quo aliquis se velit deflectere, reperiatur trabs in omnibus, sicut in proverbio dicitur. Nihilominus veritati maxime consentanea nobis videntur, & philiatris propterea commendanda, quæ de hujus affectus caussis & generatione tradidit VVillis *tr. de anima Brutor. Part. II c. 8*, ut & Sylvius *Prax. Med. l. 2; Prax. Med. c. 21.* Dicitur & Latinis *Syderatio.* Apud Hippocr. *apoplexiæ* vocabulum aliquando ad certa saltem corporis membra refertur, *l. 2 Prorrh. XXIII, 9.* In specie ad linguam & brachium, *Coac. t. 359*, ad dextrum aut sinistrum latus, *t. 477.* quæ species alias *paraplegiæ*, παραπληγίας, aut ἡμιπληγίας nomine venire solet. Foës. *Oec. p. 79.*

APOPLECTICÆ venæ, vide *Jugulares venæ.* Interdum & medicamenta vocantur *apoplectica* pro *antapoplectica.* Ita aquæ apoplecticæ in dispensatoriis in specie aqua apoplectica mineralis Zvvelferi leguntur *in Pharmacop. Reg. cl. XV.*

APOPNIXIS, ἀπόπνιξις, idem, quod πνιγμὸς *suffocatio*, præfocatio. Legitur apud Moschion. cum epitheto τῆς μήτρας, i. e. *uteri* vel matricis, *de morb. mul. c. 127.*

APOPSOPHEO, ἀποψοφέω, significat crepitum ventris emittere, Hipp. *l. 6 Epid. s. 3 t. 19.*

APOPSYCHIA, ἀποψυχία, idem, quod ἀψυχία, Gal. *c. 3 in 1 Prorrhet. t. 20*, summum animi deliquium.

APOPTOSIS, ἀπόπτωσις, est vinculorum relaxatio & remissio secundum Erotianum, & ita coincidit cum ἀπολύσει, de quo superius; nisi quod ἀπόλυσις latius sit.

APOPYTIZO, ἀποπυτίζω, i. e. *exspuo*, Hipp. *l. 7 Epid. XV, 34.* Foës. *p. 80.*

APOREGO, ἀποῤέγω, significat *porrigo*, præbeo. De manu usus Hipp. *1 de fract. t. 4.* Foës. *d. l.*

APORIA, ἀπορία, vide *Angor, Alyce.*

APORRHAIDES, ἀποῤῥαΐδες, dicuntur *murices aculeati*, sive conchylia, Aldrov. *l. 3 de test. c. 14.*

APORRHIPSIS, ἀπόῤῥιψις, *rejectionem* significat, v. g. vestimentorum, uti faciunt ægri æstuantes aut delirantes, Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 44.*

APORRHOEA, ἀπόῤῥοια, *defluxus*, vel influxus, idem, quod *contagium*, miasma, effluvium, apocrisis morbosa. Vide *Apocrisis, Contagium, Effluvium.* Dicitur & ἀποῤῥοὴ *defluvium* v. g. ἀποῤῥοὴ τῶν τριχῶν, *defluvium capillorum*, quod legitur in Moschion. *remediis Græcis* vel *de morb. mul. annexis n. 2.* Vide *Alopecia, Calvities.*

APOS, rectius *apus*, ἄπυς, dicitur species avis *hirundini* similis, majoris tamen, plurimum volantis, ob pedes brevissimos ad rependum potius, quam insistendum factos. Licet Germani & Belgæ ab *apodum* in cibis usu abhorreant, non tamen ingratas esse vult Aldrov. *l. 17 Ornith.*

APOSCEMMA, vel *Aposcepsis*, ἀπόσκημμα, ἢ ἀπόσκηψις,

ψις, vocatur *decubitus humorum*, cum qui prius unum membrum infestant humores, eo relicto, ad alterum transeunt, Galen. *l. 2 ad Glauc. c. 7* Propterea & ipsi *morborum transitus* & *transmutationes* ita dicuntur apud Hippocr. *6 aph. 56.* Galeno quoque appellantur ἀποσκήμματα, *corporis excrementa*, quæ in alvum deponuntur, totumque corpus, aut etiam partem quandam veluti humoribus in eam decumbentibus exonerant, *c. 2 Prognost. t. 13.*

APOSCEPARNISMUS, ἀποσκεπαρνισμὸς, est species una fracturæ cranii, vel etiam alterius ossis, cum ipsum velut a latere finditur, perinde ac si ascia ligni fragmentum abscindatur: siquidem σκέπαρνος *asciam* significat. Fit telo levi & acuto, Gorr.

APOSCHASIS, *Aposchasmus*, ἀπόσχασις, ἀποσχασμὸς, *scarificationem* significat, & levem cutis incisuram. Videtur & venæsectionem significare ex *l. 5 Epid. XXVI, 12; XXVII, 1; & l. 7 XXXIV, 15; XXXV, 2.*

APOSIGESIS, ἀποσίγησις, *reticentia* dicitur, Hipp. *l. de dec. orn. II, 26*, ubi videtur responsio arguta & præmeditata innui.

APOSITIA, ἀποσιτία, *ciborum fastidium*, vide *Anorexia*; quamvis ab hac differre videatur, ita, ut *anorexia*, quæ & *asitia* dicitur, sit inappetentia; *apositia* vero fastidium, Gal. *c. 1 in 1 Epid. t. 29.* Multi enim non appetunt, qui tamen nec fastidiunt, Linden. *S. M. Ex. XIII §. 79.* Dicuntur hinc ἀπόσιτοι, Gal. *d. l.*

APOSITICOS, ἀποσιτικὸς, dicitur ap. Hipp. de iis, *quæ fastidium cibi* & inappetentiam *faciunt*, notante Gorræo *p. 46 ex Gal. Exeg. voc. Hipp.* Adde Foës. *pag. 80, 81.*

APOSMILÆNO, ἀποσμιλαίνω, (Erotian. & Foës. existimant, legendum potius esse ἀπομυλλαίνω) significat *in acutum* ducor, aut *incurvor*. Hippocrat. usurpavit de maxilla *incurvata*, *2 de artic. t. 31.* Foës. *d. l.*

APOSPARASSO, ἀποσπαράσσω, id est, *avello lacerando*. At *Aposparthazo*, ἀποσπαρθάζω denotat *palpito*, vibro. Illud retinuit Linden. hoc vero Foës. & alii in loco Hippocr. *l. 2 de morb. X, 9.*

APOSPASMA, ἀπόσπασμα, lat. *Divulsum*, dicitur omnis solutio continui, quæ partibus organicis accidit, Galen. *de constit. art. c. 6 de diff. morb. c. 11*, in specie dicitur de ligamentis divulsis, *l. 4 M. M. c. 1, & c. 3 de iis, quæ in medic. t. 31.* *Apospasmata* etiam vocavit recrementa vel producta metallica, qualia sunt, Tutia, Melanteria, Misy, Sory & similia, D. Ludovici *differt. 1 Pharmac. p. 538*, quamvis mendose legatur ibi *apospagmata*.

APOSPHACELISIS, ἀποσφακέλισις, Hipp. dicitur sideratio vel mortificatio carnis, quæ fit in vulneribus & fracturis, a fortiori, quam par erat, ligatura, *4 de artic. t. 35.*

APOSPHAGE, ἀποσφαγὴ, denotat *mactationem*, jugulationem, apud Hippocr. *l. de vet. med. XL, 24.*

APOSPHAGMA, ἀπόσφαγμα, exponitur Galeno apud Hippocr. fœculenta colatura, aut excolamentum, quod & *hyposphagma* dicitur. Intelligi autem potest sanguis, qui supposito vase pecudi jugulatæ defluit, & excipitur, ac in cibum varia conditura formatur, teste Plinio *l. 28 H. N. c. 14.*

APOSPHINXIS, ἀπόσφιγξις, est *constrictio*, quando pars fasciis constringitur, Hipp. *2 de iis, quæ in med. t. 28 c. 4 de art. t. 35 f. 2 de fract. t. 19.*

APOSPONGISMUS, ἀποσπογγισμὸς, est spongiæ vel siccæ vel aqua perfusæ admotio, vel ad detergendas sordes, vel ad sedandos dolores, pruritus, vel ad spiritus refocillandos, Gorr. *p. 46.*

APOSTAGMA, *Apostalagma*, ἀπόσταγμα, ἀποστάλαγμα, dicitur id mistum, quod, priusquam uvæ calcentur, destillat. Ob dulcedinis prærogativam singularem vocatur etiam γλεῦκος, aliis *protropum*, Linden. *Ex. X §. 206, 207.*

APOSTASIS, ἀπόστασις, idem est, quod *abscessus*, de cujus vocabuli variis significationibus superius actum. Specialiter fracturam ossis denotat, cum fragmentum aliquod ab osse discedit, Hippocr. *3 de fract. t. 17 & 20.* Dicitur & quædam ἀπόστασις κατ' ἔκρουν, ἢ κατ' ἐκροήν, cum morbus excreatione quadam, aut per effluxum solvitur, ad differentiam ἀποστάσεως in alios morbos, quæ alias *metastasis* appellatur. Iunge sis Foës. *Oec. p. 83, 84.* Græcos etiam *recessus* qualitatum ab halitu temperato vocasse ἀποστάσεις, scribit Fallop. *tr. de purg. simpl. c. 4 Tom. I p. 136.* Ita morbi dicuntur *recessus* a naturali constitutione, magnitudo morbi est major recessus. Hor. Augen. *Tom. III Ep. & Conf. Medic. l. 6 p. m. 232.*

APOSTAXIS, vide *Staxis*.

APOSTEMA, ἀπόστημα, vide *Abscessus*.

APOSTERIGMA, ἀποστήριγμα, est fulcrum & *stabilimentum*, quod sine deligatione affectæ parti, ad eam stabiliendam, apponitur, qualecunque fuerit, sive superdetur, sive substernatur, veluti caput pulvinis, lanis etiam & pannis mollibus firmatur, Galen. *com. 3 de iis, quæ in medic. t. 36.* Aliam quoque significationem huic vocabulo competere, ita, ut infixum & inhærentem morbum, vel *oppilationem* denotet, probari posse videtur ex Hipp. *l. de flatib. XIV, 1*, nisi lectio suspecta & mendosa fuerit, uti existimat Foës. *Oecon. p. 84.* Nihilominus hanc significationem admittit & confirmat Linden. *Ex. IV §. 15, 16.* Et Casp. Theophil. Bierling. *in Thesauro p. 1128* de doloribus in intestinis hærentibus usurpavit. Verbum ἀποστηρίζω, i. e. *fulcio*, firmo, legitur *l. 2 prorrhet. XXIII, 13.*

APOSTRACOS osteon, ἀποστρακὸς ὀστέον, dicitur os ita exiccatum & exangue, ut in testam mutatum sit. Hippocr. *de vuln. cap. XXIII, 6.*

APOSTROPHE, ἀποστροφὴ, *aversationem* & fastidium ciborum significat apud P. Ægin. *l. 3 c. 37.* Vide Linden. *Ex. XIV §. 63.*

APOSYMBEBECOTA, ἀποσυμβεβηκότα, dicuntur signa, quæ alias οὐχ ὑπάρχοντα vocantur quasi *non existentia*,

stentia, qualia sunt ἀναλγία, i. e. doloris absentia, & privationem denotare videntur. Galen. *comm. 1 in progn. Hipp. t. 27.* Iung. *Dogmata nostra Med. Gen. p. 300.*

APOSYRINGVMÆ, ἀποσυριγγῶμαι, significat in fistulam degenerare, vel excavari, Hipp. *l. de loc. in hom. XX, 4; & l. de venis XXVI, 9.* ἀποσυριγγοῦσθαι τὴν χολὴν idem est ac ἀποφυσᾶν *efflare bilem* apud Erotianum.

APOSYRMA, ἀπόσυρμα, dicitur desquamatio cutis, aut *abrasio*. Est solutionis continui species, abrasa sc. cute, Hipp. *l. de Hum. us. V, 20.* *Aposyrmata* igitur Græci vocant, quod Latini *abrasa*, suntque exulcerationes superficiariæ, quæ cutem habent suspensam, Gal. *l. 1 de C. M. S. G. c. 13.* Scrib. Larg. *num. 215.* Rhod. *in Lex. Scrib.* Exponitur alias quoque locus desquamatus & frustulum in ulceribus a partis ulceratæ substantia abrasum.

APOTANYO, ἀποτανύω, significat *protendo*, extendo, Hipp. *2. de fract. t. 2.*

APOTELESMA, affectus sive exitus passionum. Cælius Aurel. *chron. l. 2. c. 12.*

APOTELMATIZO, ἀποτελματίζω, dicitur *e luto vel cœno eruo, sordes & fæces repurgo.* Hippocr. usurpavit tropice de veritate pura dicenda, *l. de dec. orn. II, 36.* Linden. reddidit *audeo*, *confido.*

APOTHECA, ἀποθήκη, hodieque in vulgus notissimum vocabulum in germanam linguam receptum, quo indigitatur officina vel taberna, in qua medicamenta, qua simplicia, qua composita præparantur, asservantur & venalia prostant, unde & apothecarii vocantur earum tabernarum possessores; quamvis olim nomen apothecæ cellam vinariam significasse aliquot testimoniis e pandectis juris probaverit Andr. Tiraquell. *de Nobilit. c. XXXIV §. 43 fol. 218 a.*

APOTHERAPIA, ἀποθεραπεία, in genere notare potest *curationem absolutam*, sive ad finem perductam, a verb. ἀποθεραπεῦσαι, quod usurpasse videtur in hac significatione Hipp. *Præcept. IV, 28.* Apud Gal. vero *apotherapia* significat partim finem perfectæ exercitationis, & postremam partem, quando adhiberi solet vel frictio, vel unctio, vel balneum, ad lassitudinem tollendam: partim pro ipsa specie quadam exercitationis, quando inter ipsam spiritus fit cohibitio, aut frictio, aut motus tardiores, & mediocres cum frequenti interposita quiete, uti constat ex Gal. *3 de san. tu c. 2 seq.* Ea pars quoque medicinæ, quæ hoc docet, *apotherapeutica*, ἀποθεραπευτικὴ propterea dicitur.

APOTHERMVM, ἀπόθερμον, dicitur condimentum quoddam acre, cujusmodi est, quod ex sinapi, oleo & aceto, vel aceto solo fit, Galen. *l. de atten. diæt. c. 11.* Obiter quoque monendum, minus recte quosdam ex Gal. *l. 1 de alim. fac. c. 13* statuere, quod *apothermum*, sapa, siræon, & hepsema synonyma sunt, cum ex ipso textu nunquam hoc evinci possit.

APOTHESIS, ἀπόθεσις, Hippocrati est fracti membri & deligati *debita repositio* & collocatio, ut eo situ contineatur, *l. 3 de iis, quæ in medic. t. 26.* Verbum ἀποθέσθαι significat & *deponere*, i. e. removere, Galen. *l. 3 de Hippocr. & Plat. decr. c. 5*, quod Latin. *depono* sæpius occurrit ap. Scribon. *n. 45, 207, 210 &c.* Vid. Rhod. *Lex. Scrib.*

APOTHLIMMA, ἀπόθλιμμα, interdum expressæ alicujus rei retrimentum, interdum etiam ipsum succum ab aliqua re expressum significat, teste Gorr. *p. 44.*

APOTHRAVSIS, ἀπόθραυσις, est detractio partis ossis disrupta superficie, sic ut, quod aufertur, supernatet. Dicitur etiam *Apocope.*

APOTIMAO, ἀποτιμάω, significat *magni æstimare*, Hipp. *2 de art. t. 46.*

APOTOCOS, ἀπότοκος, dicitur *germen abortivum.* Vsurpatur tropice de morbis veluti *abortivis*, Hipp. *3 de artic. t. 54.* Foës. *p. 86.*

APOTOS, ἄποτος, dicitur, *qui non bibit* nec potum desiderat. Et tales ἀπότους dari, neque esse adeo contra naturam existimat Hartmann. *in Disp. ut. Cymico-Medica VIII Epithem. 4 & Disp. XIII §. 14 Oper. in fol. Tom. IV p. 55 & 100.*

APOTREPOMÆ, ἀποτρέπομαι, h. e. *revertor*, avertor. Hipp. de suppuratione imminente, sed inhibita usurpavit, *l. 4 Epid. XVI, 18.* Foës. *d. l.*

APOTROPÆOS, ἀποτρόπαιος, dicitur vel de *diis gentilium averruncatoribus, vejovibus*; vel de *sacrificiis*, quæ illis facta sunt, Hipp. *l. de Insomn. XI, 7.* Possunt & *amuleta* sic vocari. Foës. *d. l.*

APOTYCHIA, ἀποτυχία, Vide *Calamitas.* *Erratum.*

APOXE & *Apoxera*, ἀπόξη & ἀπόξηρα, dicuntur Hippocrati *partes acuminatæ*, vel quæ in extremitate tenuantur, & præ siccitate in acutum tendunt. Quidam ὑπόξηρα legunt, *d. l. t. 2.* Vide Foës. *p. 78.*

APOZEMA, ἀπόζημα, vide infra *Decoctum.*

APOZEO, ἀποζέω, h. e. *deferveo*, defervesco, idem, quod fermentatione perficior, purificor. De musto, oleo crudo, aliisque liquoribus crudis dicitur. Scribon. *n. 269.* Rhod. *in Lex. Scrib.*

APOZEVGNYMI, ἀποζεύγνυμι, significat *removeo*, aufero; proprie *sejungo.* Idem est quod ἀφαιρεῖσθαι, cui opponitur τὸ προσθῆναι, *addere.* Legitur apud Hippocr. *l. de loc. in hom. XX, 13.* Foës. *p. 72.*

APOZYMOS, ἀπόζυμος, i. e. *fermentatus*, sive per fermentationem intumescens. Vsurpavit Hippocr. *de ventre l. 2 Prorrh. XXXI, 10*, quamvis Linden. ὑποζύμους posuerit. Videantur annotationes Foës. *ad h. l. in operibus Hipp. p. 105. F. & Oec. p. 73.*

APPARATVS, κατασκευὴ, vocatur chirurgis instrumentorum necessariorum expedita repositio & collocatio ut omnia promta sint manibus chirurgi & ministrorum, quæ plurimum confert ad citam, tutam & jucundam curandi rationem. Quod vocabulum aliquoties occurrit in Sculteti *Armam. Chirurg.* quæ loca ex indice primo haberi possunt. Quamvis & ad alias partes medi-

medicinæ executioni inservientes diæteticam & pharmacevticam applicari possit, siquidem pro curatione rite perficienda & illorum mediorum & instrumentorum *apparatus* necessarius esse solet.

APPENDIX, Græc. ἐπίφυσις, Vide *Epiphysis*.

APPENSIO, ἀνάληψις. Vide *Analepsis*.

APPETITUS, *Appetentia*, ὄρεξις, ὁρμή, alias etiam ἐπιθυμία dicitur. (Hinc ἐπιθυμητικὴ δύναμις, *facultas appetitiva* veterum excogitata, cujus sedem in hepate, in quo spiritus naturalis gigneretur, esse finxerunt. Verum hodieque hujus opinionis absurditas ex anatomicis principiis satis superque inclaruit, quod in hepate nullus peculiaris generetur spiritus, sed solum organum sit sanguinis depuratorium.) Vel late sumitur pro omni naturali inclinatione, qua animatorum, qua inanimatorum ad sui conservationem; quæ significatio philosophica magis, quam medica est; vel stricte pro desiderio ad alimenta, cibum & potum, percepto in ventriculo ab humore fermentali orto, D. Mœb. *l. 1 Epit. Instit. Med. c. 7.* Vel fortasse clarius ita describi posset, quod sit perceptio vel commotio animæ sensitivæ ad cibum & potum, proveniens a spirituum animalium intensione per fermenti in ventriculo partim aciditatem, partim salsedinem acrem majorem & liberiorem excitata. Quidni enim & illud desiderium ad actiones animales referri posset ac deberet, cum revera sentiat quisque se desiderare alimenta? Sensus autem ad functiones animales pertinet. Potest igitur & actio naturalis ratione caussæ stimulantis, quæ acor est fermenti, dici, & animalis respectu perceptionis, quæ fit per spiritus animales animæ sensitivæ emissarios. Ejus sunt duæ species *fames*, & *sitis*; de quibus suo loco.

APPETITUS *caninus*, ὄρεξις κυνώδης, (Dekers in not. ad Barbette *Pr. Med. l. 4 c. 1 lit. g.* κυνορεξίαν appellat) est species nimiæ famis, vehemensque comedendi desiderium, quo & plurima edunt, & maxime gravati assumta fere inalterata paulo post revomunt, Gal. *l. 1 de sympt. causs. c. 7 l. 6 de L. A. c. 3.* Provenit vero a fermento ventriculi corrupto nimiumque acido, ipsum orificium ventriculi vellicante, & spiritus animales ibidem præsentes irritante, deinde a copia etiam ipsum ventriculum ad contractionem stimulante, ut vel evomat, vel citius ad intestina crudum chylum dejiciat, & ita alvi profluvium sequatur cœliacum, sive lientericum, Gal. *d. l.* Iunge sis Sylv. *Pr. Med. l. 1 c. 2*, & alios, præsertim Sennert. *P. M. l. 3 p. 1 s. 2 c. 4.* Differt a *Bulimo*, quod in hoc vomitus aut alvi fluxus non concurrat, sed periculum lipothymiæ urgeat. Dicitur aliquando etiam *phagedæna*, teste Gal. *3 in 6 Epid. t. 37. Appetentia canina* dicitur etiam de *pica* sive *appetitu depravato*. Vide *Disp. Medicar. Basileens. Decad. II Disp. VII.*

APPETITUS *deperditio, amissio, carentia*, vide *Anorexia*.

APPETITUS *depravatus*, vide *Pica*.

APPLICATIO, ἐφαρμογή, προσοικείωσις, dicitur plerumque illa artificis, vel medici, vel chirurgi, actio, quando remedia interna, vel externa ægro manu sua imponit, injicit, & ita corpori communicat: ut, *applicatio* clysteris, emplastri &c.

APPOSITIO, quæ & *adjunctio*, *additio* & *prosthesis* πρόσθεσις, dicitur, vide *Additio*.

APPREHENSIO, & *Apprehensorium*, vide *Antilepsis*. *Apprehensio* etiam aliquando sumitur pro *catalepsi*, sive *catocha*. P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal. l. 2 tit. 1 q. 15 n. 9, 10.*

APPROPRIATIO, προσοικείωσις, est actio caloris nativi vel flammæ vitalis, qua humores & spiritus corpori ejusque partibus solidis ita uniuntur, ut functiones sibi proprias edere & perficere valeant. Imo flamma vitalis semetipsam una cum sanguine sese appropriat & insinuat. Alias & *appropriata* dicuntur medicamenta, quæ certæ parti corporis destinata creduntur. Hæc qua ratione, salvis veris artis principiis, præsertim vero cum sanguinis motu circulari, defendi queant, vide *in nostris Dogmat. Med. Gen. Part. VI c. 2 d. 12 p. 721 seqq.*

APPROXIMATIO dicitur species curationis transplantatoriæ per contactum immediatum in animale vel vegetabile subjectum apud Ettmüller *in Medico Theor. & Praxi instructo* in *Appendice Partis II Therapevticæ & Hygienes §. 8.*

APRACTA, ἄπρακτα, cognominantur genitalia membra ignava & ad generationem inepta, vel impotentia. Nicol. Piso *de M. C. & C. lib. 3 c. 47.*

APSYCHIA, ἀψυχία, i. e. *animi* deliquium, *defectio*. Idem, quod *lipopsychia*. Occurrit apud Hipp. *l. 2 de morb. V, 4; s. 4 de R. V I A. t. 58, 61, 62; c. 3 in 1 Prorrh. t. 20; Coac. t. 226; l. 1 de morb. mul. LXXXIIX, 21.* Ἄψυχος, *inanimatus*, Gal. *l. 1 de temp. c. 8*, ab ἀψυχεῖν, quod idem est Hippocrati ac λιποθυμεῖν, teste Erotiano & Galeno.

APSINTHATUM, ἀψίνθατον, fuit genus potionis ad ventriculum accommodatæ, cujus aliquot formulæ leguntur apud Aet. *l. 3 c. 69, 70, 71, &c.* haud dubie ita dictum, quod magna ex parte *absinthio*, quod Gr. ἀψίνθιον dicitur, constaret. Vnde & ἀψινθίτης οἶνος, *vinum absinthites* dicitur hodieque notissimum. Gorr. *p. 68.*

APSIRRHOON, ἀψίῤῥοον, *retrorsum fluens*, apud Hipp. teste Gorræo *p. 68.*

APTISTOS, ἄπτιστος, non *decorticatus*, de granis non decorticatis dicitur, v. g. tritico, apud Hippocr. *de vet. Med. XXIII, 10.* πτίσσειν enim est corticem tundendo detrahere, vulgo stämpen/ Foes. *p. 87, 88.*

APTYSTOS, ἄπτυστος, *sputo carens*: est epitheton pleuritidis aut periculosioris, in qua nihil expuitur, *Coac. t. 381; l. 1 de morb. XXV, 1; & l. 3 XX, 1.* Caussa est fervor sanguinis acrior cum siccitate conjunctus. Foës. *d. l.*

APULOTICUS, ἀπουλωτικὸς, idem quod epuloticus, de quo infra lit. E. id est, *cicatricem ducens*.

APYETOS, ἀπύητ☉, significat morbum aliquem externum, vel etiam humorem, qui non suppurabilis est, & legitur apud Pechlin. *l. 1 Obs. Phys. Med. Obs. 67 p. 174*, quamvis in alio autore vetustiore Græco non invenerim, idem ergo, quod ἀνεκπύητος apud Hippocr. Differt autem ab ἄπυος, quod significat *sine pure* actu deficiente.

APYREXIA, ἀπυρεξία, dicitur *febris intermissio* & cessatio, sive de intermittentibus in diebus scilicet intercalaribus, ubi in paroxysmo omnis materia febrilis est difflata, donec nova ad plenitudinem congeratur, sive de continuis etiam, quando curatione rite instituta sequitur vera & totalis febris cessatio, & vacuitas. Celso *integritas* dicitur. Gorr. *p. 48*.

APYROMELE, ἀπυρομήλη, ἢ ἀπυρηνομήλη, dicitur *specillum non habens nucleum*. Vocatur alias μηλωτίς, *specillum auricularium*. Gal. *in Ex. dict. Hipp.* Foës. *d. l.*

APYRON, ἄπυρον, quod *ignem non expertum* est. In specie dicitur de sulphure vivo apud Dioscor. *l. 5 c. 124*, quem locum magna sane audacia pro confirmando lapidis philosophici figmento adductum reperies *in Theatr. Chymic. Vol I de verit. & antiq. Chym. c. 1 p. 16.* ἄπυρος etiam hodieque dicitur processus quidam chemicus æthiopis nomine veniens, quando *absque igne* sola trituratione perficitur. Vide *Æthiops*.

AQVA, ὕδωρ, quid proprie significet, notissimum est, estque principium corporum naturalium materiale, unde & *omniseminaria* dicitur. Iung. ex novissimis D. D. Bohnii *Diss. Chym. Phys. V.* Iac. le Mort. *Chym. Med. Phys. c. 7 p. 54 seq.* D. Helbig. *in suo introitu in physicam veram & inauditam* sibi persuasum habuit, *chaos* in prima creatione fuisse *aquam* quandam viscosam, quæ per divinum motum postea in subtilem, mediam & crassam h. e. aërem, *aquam* & terram fuit separata. In medicina consideratur, quatenus est res non naturalis, quæ in potum, aut alium usum alimentosum vel medicamentosum cedit homini, & ita caussa fit procatarctica sanitatis & morborum. Ejus igitur differentias & facultates probe perspectas habere, medici plurimum interest, quando quædam puræ,, quædam luculentæ, quædam salsæ, quædam aluminosæ, quædam palustres, quædam aeris aut alterius rei naturam imitantur. Inter omnes vero optima censetur, quæ ἄποιος, expers omnis qualitatis, & quoad gustum, & quoad odoratum, Gal. *com. 3 de hum. t. 3.* De *aquis* mineralibus vel metallicis vid. *Acidulæ* & *Thermæ*. *Aquæ* descriptionem Physico-Medicam inter novissimos etiam egregie proposuit Iohann. Schreyer, Medicus Cizensis, in tract. *Fluidum Magnum* membris aliquot prioribus, quæ videantur. Porro vocab. *aqua*, Græce ὕδωρ, quandoque apud Hippocratem ponitur pro decocto, v. g. *aqua* hordei, *4 de R. V. I. A. t. 71*, *aqua* malvæ, *l. 1 de morb. mul. XLIII, 17; LIV, 2; XCIII, 24*, *aqua* mercurialis, *l. 7 Epid. XXXI, 23; XLVI, 7. &c.* A recentioribus vero de *aquis* *destillatis* potius, qua simplicibus, qua compositis, usurpari solet. Vsurpatur etiam vocab. ὕδωρ, *aqua*, aliquando pro sero, quod in sanguine supernatat, aut ejusdem vehiculum constituit, *l. de genitura V, 5.* Dicitur vero alibi ὑδρωψ, *lib. 4 de morb.* alias ichor. An & *lympha* hic subintelligenda? Vide Foës. *Oecon. p. 633.* Chymicis *aqua* dicitur mater, radix, & ager omnium mineralium, Dorn. *in Genealog. mineral. c. 2 seq. Th. Chym. Vol. I p. 571.* Alias *aqua philosophorum* iisdem dicitur humidum radicale, seu *aqua* primordialis corporum, quæ triplex existit, animalis, vegetabilis, mineralis, adæquata ad recipiendas formas sulphurum in regno suo, vita & mors rerum. In regno minerali *aqua incombustibilis*, cœlestis, spiritualis vocatur. Vide Becheri *Oedyp. Chym. Tit. IV §. 5.* In specie quoque a nonnullis *Mercurius* dicitur *aqua philosophorum*, lucens, aucta, congregationis, cœli vel cœlestina, frigida, lubrica, mortis, viscosa, viva, vitæ, sicca. Vide Rul. & Iohns. *Theatr. Ch. Volumina omnia*, & quære in indice: Sal alkali, *aqua* alkali, & *aqua* duorum fratrum cum sorore, Iid. Acetum etiam & omnis liquor corrosivus *aqua* corrodens vocatur, vel *aqua* solvens. *Aquæ fortes* dicuntur etiam corrosivæ, causticæ, stygiæ, quæ pro diversitate scoporum salibus mineralibus acrioribus & corrosivis certa proportione commistis violento igne destillantur; quo pertinet *aqua regia* solutioni auri destinata; item *aqua gradatoria*, quæ ad gradandum tincturas adhibetur, Libav. *S. A. Ch. l. 8 cap. 31.* *Aqua ingressiva* dicitur, quæ pertinet ad transmutationem metallorum, quæque cogit ingredi rubinum philosophicum in argentum fixum, ut aureo tingat, Id. *d. t. l. 7 c. 10.* *Aquæ descensoriæ*, quæ per descensum destillantur, *l. 8 c. 37.* *Aqua Æsculapii*, quæ ex aceto paratur, & est dulcis liquor aceti, participans naturam Iovis & Veneris, *d. l. cap. 28* quamvis, teste Sala *Anat. Antimon. part. 2 c. 1 p. 328*, hoc nomine veniat *aqua* ex plumbeo vase destillata, quam Zapata commendat ad epilepsiam, notante D. D. VVedelio *Ph. I. R. F. R. l. 2 s. 1 c. 1 p. 67.* *Aqua alma* & *cœlestis* est vinum rectificatum, ut cœli quodammodo naturam & similitudinem induat, multis peractis revolutionibus. *Aqua fecum vini* est ea, quæ fit ex calce fecum vini super marmor dissoluta ad modum olei tartari. *Aqua permanens* dicitur ea, quæ fit ex duobus perfectissimis metallis sole & luna, & est ipse mercurius philosophorum. Dicitur & *aqua virginea viscosa*. *Aqua saturnia* est, quæ naturam retinet primorum trium, ut sunt *aquæ* thermarum a natura dictorum naturaliter medicatæ, per quæ transeunt. *Aqua alegri* est *aqua calcis*. *Aqua cerebri*, i. e. *aqua* tartari. *Aqua elsabon*, vel *helsobon*, *salmatina* dicitur *aqua salis* communis. *Aqua lilii* est auripigmentum. *Aqua nitri* est sal alkali vel *aqua fortis*. *Aqua pugilum* dicitur *aqua regia*, sive regis balneum minerale. Morley *Coll. Chym. Leid. c. 64.* *Aqua rubicunda*, *aqua* megi, segi, id est, *aqua vitrioli*. *Aqua vitri* est vitrum aqua solutum. Rul. & Iohns.

Iohnſ. *Lex.* *Aqua ſafferanica* quid ſit,vide apud Lagn. *Harm. Chym. c.12 Th.Chym.Vol. IV p. 780.* *Aqua* Tettuciana in agro Piſtorienſi, aqua B. Virginis Veronenſium. Capiv. *prax. lib.3 c. 17.* *Aqua* lactis, ſerum,Ant. Beniv. *de abdit. morb. cauſis.* *Aquæ* indomitæ, veteribus quæ ſolem habent averſum non fluentes ad ortum.Mercat. *de Indic. med.*

AQVA *intercutem,intercus*, vide *Hydrops.*

AQVA *mulſa*, μελίκρατον, vide *Hydromel.*

AQVÆDVCTVS, ὑδροχόη, proprie ſignificat canales & fiſtulas,per quas aquæ vel de ſcaturigine & fonte, vel ex rivis ad alia loca commode feruntur. Tales plerumque lignei hodieque parantur,aliquando & ex metallis fiunt, quamvis Langius plumbeos *aquæductus* merito improbet *l. 1 Ep. 44 circa fin.* Tropice Fallopius *aquæ ductum* vocavit canalem quendam oſſeum in oſſe petroſo ad auditum ſpectante, qui alias *meatus cæcus*, (quod tamen epitheton rejicit dictus autor in *Obſ. Anat. Tom. I Oper. p. m. 366 & 406.*) aliis *cochlearis*, vel *capreolaris* dicitur, & deſcribitur etiam a Barthol. *libell. 4 An. c. 6 p. 714.*

AQVALICVLVS, ἐπίσειον, ἐπίσιον, qui & *pubes* nonnullis dicitur, eſt ea trunci pars, in quam thorax finitur, ubi & maſculorum pudenda conſtituta ſunt, quin & fœminarum ad femoris utriusque exortum, ut ſub hoc occultentur, Gal. *Introduct. c. 10.* Vide *Hypogaſtrium.*

AQVARIVS, id eſt, ferrum. Rul. & Iohnſ.

AQVASTER, Paracelſo *viſio* quædam eſt, repræſentans rem aliquam, quæ res ipſa non eſt, *l. 1 de vit. long. c. 3.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

AQVATIAS, & ſuperlat. *aquatiſſimum*, Scrib. Larg. *n. 42. 26.* Rhod. *in Lex. Scrib.*

AQVATILE, *Aquaticum*, ἔνυδρον, de animalibus dicitur, quæ in aquis vivunt, generantur, aut degunt. Gal. *l. 3 de alim. fac. c. 24.*

AQVATVM, ὑδαρὲς, vide *Aqueum*, idem, quod dilutum. Vſurpatur & in comparativo. *Aquatum* ovorum idem eſt, quod grando vel chalazium: vide *Chalaza.* Legitur apud M. A. Severinum *Chirurg. effic. l. 1 Part. 2 c. 67*, notante Velſchio *in Sylloge Obſervationum ad Marcell. Cumani Obſ. LIX, p. 71.*

AQVEVM *medicamentum*, ὑδάτινον φάρμακον, dicebatur olim, quod ad oculorum affectus adhibebatur, Gal. *c. 4 in 6 Epid. t. 19.* Dicitur alias *collyrium liquidum.* *Aquea* etiam dicuntur ſimplicia, malva, blitum, atriplex &c. *de attenuant diæt. c. 2.*

AQVEVS *humor oculi*, *albugineus* rectius *albumineus*, quia albumini ovi reſpondet, ὑγρὸν ὑδατοειδὲς, Gal. *l. 1 de cauſ. ſympt. c. 2*, ἢ ᾠοειδὲς, Aët. *l. 7 c. 1*, eſt materia fluida, paulo tamen craſſior, quam aqua, anguſtiis illis, quæ intra corneam prominentem & tunicam araneam ciliareque ligamentum relinquitur, comprehenſa, humoremque cryſtallinum anterius alluens, ſpecierum viſivarum refractionem, usq; ad pupillam continuans, vicinas partes ab exiccatione defendens, aliosque uſus ad viſionem neceſſarios præſtans, de quibus legantur anatomici, & inter hos Aquapend. *de Viſione c. 5.* Plemp. *Ophthalmogr. l. d. c. 16.*

AQVIDVCVS, ὑδραγωγὸς, vide *Hydragogos.* Latinum legitur apud Cæl. Aurelian. *de Tard. paſſ. l. 3 c. 3*

AQVILA, ἀετὸς, proprie & communiter ſignificat avem majorem, & reginam inter volatilia, cujus deſcriptionem, ſpecies, & uſum vide apud Aldrovand. *l. 1 & 2 Ornitholog.* Ejus anatome ab Olao Borrichio facta & deſcripta legitur *in Actis Hafnienſ. Vol. I Obſ. 2 p. 6 ſeqq.* & muſculorum hujus hiſtoria a Nic. Stenone communicata *Vol. II Obſ. 127 p. 320.* Tropice & ænigmatice in chemia varia ſignificat. Inter alia potiſſimum denotat *mercurium philoſophorum* vel *metallorum*, id eſt, metallum in primam ſui materiam redactum, uti patet ex Ruland. & Iohnſ. *in Lex.* Sumitur & pro *ſale ammoniaco*, Hofin. *Clav. Schrœd. p. 4.* Ita *aquila alba* dicitur, quod ex *ſale ammoniaco* & communi ſublimato paratur, Lib. *S. A. Ch. l. 8 c. 39*, nec non in confectione lapidis philoſ. ſpirituale & cryſtallinum ſublimatum, cujus gluten eſt vera *aqua mercurialis; Apoc. Herm. Part. poſt. c. 2.* *Aquilæ lachrima* appellatur liquor ex dicto ſale modo volatili, modo fixo concinnatus. *S. A. Ch. l. 4 c. 18.* *Aquila cœleſtis* admirandarum virtutum, & panacea omnibus morbis profligandis apta (ſi diis placet) ex mercurio eſſentificato paratur, *l. 6 c. 19.* *Aquila nigra* dicitur ſpiritus cadmiæ venenatæ, quem cobaltum dicunt, quam nonnulli credunt, eſſe materiam mercurii philoſophorum, *l. 7 c. 18.* *Aquila veneris* eſt, quæ fit ex croco facto ex ærugine in reverberio vel cæmento, junctoque ſale ammoniaco ſepties ſublimato, *l. 3 c. 8.* Sic & plures aliæ appellationes apud eundem occurrunt, v. g. *aquila rubra, ſalutifera, vitriolata, expanſa, fixa, hæmatina, præcipitata, volans &c.* quæ ibi videantur. *Aquila volans per aërem, & bufo gradiens per terram* quale ſit magiſterium, vide *in Roſar. abbreviat. Tract. 5 Th. Chym. Vol. III p. 679.* Lapis quoque philoſ. hoc nomine venit apud Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV p. 727.* *Aquila* quoque piſcem marinum denotat in cœnoſis locis degentem, monſtroſum, & palato ingratum, quin & plebi exoſum, cujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l. 3 de piſc. c. 48.* De *aquila* ſolari magnetica admiranda in nuptiis imperatoris & imperatricis celebratis Paſſaviæ 1646 a Chriſtoph. Adolpho Balduino facta & ab eodem deſcripta vide ejus *Hermetem curioſum* invento & experimento primo.

AQVILO, vide *Boreas.*

AQVOSA *urina*, quæ & *cruda* dicitur. Vide *Vrina.*

AQVOSVS *hydrops.* Vide *Aſcites.*

AQVVLA, vide *Hydatis.*

ARA *parva*, βωμὸς μικρὸς, dicebatur ſpecies faſciæ quædam & deligationis elegantioris Soſtrato tributæ, apud Gal. *de faſciis n. 96.*

ARABICVS *lapis*, ἀραβικὸς λίθος, eſt marmor album in Arabia repertum, maculoſo ebori ſimile; unde *gem-*

gemma Arabica, quæ, ut Plin. scribit *l. 37 H. N. cap. 10*, ebori simillima est, & hoc videretur, nisi abnueret daritia, Georg. Agricol. *l. 7 de nat. fossil. p. m. 310.* Elephanti similis, desiccantis abstergentisque facultatis est. Gal. *l. 9 de Sim. Fac. §. h. t.* Hinc tritus illitu hæmorrhoides exiccat, canisque ejus dentifricio optimus est, Gorr. *in def. p. 48.* Videtur proxime accedere ad naturam alabastri. Plin. *l. 36. c. 8.* *Arabicæ* quoque vocantur pilulæ quædam, quarum descriptio in dispensatoriis Norinbergensi, Augustano, Londinensi habetur.

ARACHNE, ἀράχνη, vide *Aranea.*

ARACHNOIDES, ἀραχνοειδής, vide *Aranea Tunica.*

ARADOS, ἄραδος, Hippocrati significat *perturbationem humorum*, quæ fit ab inordinata & tumultuaria fermentatione colliquativa; qvalis v. g. oritur in ventriculo ex diversis facultate cibariis *1 de R. V. I. A. t. 18* & *s. 4 t. 94*, item ex purgantibus etiam mitioribus, *l. 4 de Morb. XXXI, 4*, ad quem locum vide *Disp. nostram I de Remor. & Imped. Purgant. §. 34 seq.* Extenditur etiam ad perturbationem, quæ in quavis corporis parte sentitur, *de cap. vuln. XXII, 1.* Habetur pro effectu calidi excedentis. Jung. Foës. *Oec. p. 88.*

ARÆON, *Aræoticon*, ἀραιὸν, ἀραιωτικὸν, vide *Rarum, Rarefaciens.*

ARÆOSYNCRITOS, ἀραιοσύγκριτος, dicitur homo rara corporis mistura & compage præditus. Gal. *l. 6 de san. tu. c. 5.*

ARANEA, vel *Araneus*, ἀράχνης, ἀράχνη, φαλάγγιον, (quamvis in fœminino potius *telam aranei* significet) est insectum venenatum, puncturis suis nocens, cujus prolixiorem descriptionem legere licet apud Aldrov. *de Insect. l. 5 c. 12.* Veneni naturam & symptomata descripsit Sennert. *l. 6 M. Pr. Part. 8 c. 24.* Verum non solum in Medicina consideratur, ut noxium quid morsu suo, contra quem cum admiratione prædicat trifolium Gal. *de Ther. ad Pison. c. 4*, sed etiam ut utile medicamentum, quatenus pulsibus & temporibus applicatum febriles paroxysmos arcere dicitur, (hinc est laudatissimum emplastrum antifebrile Strobelbergeri) aut amuleti instar appensum, icterum curare creditur. In specie tela aranei vulneraria habetur, & inflammationes sedans, Gal. *l. XI de Si. Fac.* Schröd. *l. 5 Phar. c. 4 §. 98.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Ova quoque *araneorum* unguento Nardino mista contra dolorem dentium ab Archigene commendata leguntur apud Gal. *l. 5. de C. M. S. L. c. 9.* Quæ de lapide *araneorum* vulgo perhibentur, merito inter fabulas & nugas referuntur a D. Simone Pauli, *Quadripart. cl. 2.* Succus e telis *aranearum* combustis commendatur ad verrucas, callos &c. Libav. *Synt. Ch. T. 1 l. 8 c. 12.*

ARANEA *tunica* vel *Araneosa*, ἀραχνοειδὴς, est oculi tunica propria, quæ cum retina perfectam sphæram efficit, investiens humorem crystallinum scil. anterius ad modum telæ araneæ subtilis, ne impediat lumen ad humores, Gal. *de Anat. vivor.* Linden. *in Physiolog. Med l. 2 c. 10 art. 7* etiam vitream tunicam a Ruffo *araneosam* appellari, ostendit e verbis *l. 2 c. 3.*

ARANEOSUS *pulsus*, ἀραχνοειδὴς σφυγμὸς, legitur apud Gal. *in def. med.* qui adeo parvus, velut brevi auræ agitatu moveatur. Et ἀραχνιῶδες οὖρον, *araneosa* urina, legitur apud Hipp. *Coac. t. 582.*

ARBOR Dianæ sive Philosophica dicitur modus ille crystallisationis, quando aqua fortis mercurio & argento incorporata in aquam effusa in fruticem quasi se explicat, frondes, folia, fructus &c. exhibentem, estque nihil aliud, quam fluor nitri metallo & mercurio accrescens. D. D. Bohn *Diss. Chym. Phys. II §. 6.* *Arbor* Philosophorum, Chemicis quibusdam etiam vocatur processus quidam, qui ex mercurio revivificato paratur. Dicitur quoque *Arbor* Hermetis.

ARBOR *maris*, est *corallum*, quod fruticis instar in mari crescat vegetetque. Dorn. *in Dict. Paracelf.* Rul. & Iohns.

ARBOR pyramea. Quint. Seren. *c. 28.* Morus, sub qua Pyramus adolescens Memphiticus, Thisbe amore flagrans, semet interfecit, autor. Ovid. *4 Metamorph.* Hamelberg. *in c. l.*

ARBOR *vitæ*, cujus meminit Helmont. peculiari tractatu, h. t. & intelligit tale remedium, cujus beneficio vita prorogari posset, vires lapsas recreando, detinendoque vitam aliquo usque a fluxu. Et tale credit præbere cedrum ejusque lignum, cujus præparandi modum ibidem monstrat. Nos permittimus suo quenquam abundare sensu.

ARBORES, est *cutis planæ defœdatio* morbosa, neque ulla est in principio exulceratio, sed in processu temporis. Idem, quod *Morphea.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

ARBYLA, ἀρβύλη, dicitur Hippocrati genus calceorum, quod exacte pedes integros usque ad malleolos constringit & munit. Hinc etiam πηλοπατίδες, quasi *luticalcæ*, quod iis aptissime lutum calcari queat. Meminit horum calceorum, *4 de artic. t. 13.* Latin. *Perones* vel *socci* etiam dicuntur. Foës. *Oec. p. 89.*

ARCA *Arcanorum* dicitur *mercurius philosophorum*, in qua duo, tria, quatuor latent, idque agente artifice cum naturæ rerum dispositione. Libav. *8. A. Ch. l. 7 c. 27.*

ARCANUM, (Græce dici potest ἀπόῤῥητον, ἀπόκρυφον, μυστήριον,) est genus remedii, cujus modus præparandi singularis, vel efficacia abstrusior relinquitur, ne vilescat. Paracelsus descripsit, quod sit principale aliquod medium, quod per experientiam investigari debet, *de Therm. Piper. c. 4.* Hujusmodi *arcanis* excogitandis & fingendis nimiam hodieque adhuc impendunt operam Chemiatri, plus tribuentes experientiæ fallaci licet, quam rationi demonstrativæ. Rectissime vero Capivaccius verum artis medicæ *arcanum* dixit indicationem. Vide *Dogm. nostra P. IV cap. 1 d. 3.* De *arcanis* Paracelsi legatur Helmont. *tr. h. tit.* Alia *arcana*, vel secreta detecta vide sis apud Libav. Schröd. Rolf. & *in Theatr. Chymici Voluminibus pene omnibus* & loca quære

in

in indice. *Arcanum* est res secreta, incorporalis atque immortalis, quæ ab homine cognosci non potest, nisi per experientiam. Est enim virtus cujusque rei, quæ millesies plus operatur, quam res ipsa. *Arcanum materiale* est extractum specificum materiæ corporis vicinius. Cum autem materia corporum mistorum sit ex duplici elemento, humido scil. & sicco, (Aër enim & ignis formalia potius sunt, & efficientem habent rationem :) itaque & hoc *arcanum* æmulans ipsorum conditio est duplex : *Aqua stillatitia* & *coagulum specificum*. *Arcanum specificum* est extractum naturæ interioris, cujusque speciei substantiam referens propius, ut in illa agnosci queat. Itaque & ea industria elaborandum est, ne crasis substantialis pereat. Inde enim & specificum dicitur, & dissentit ab *essentia quinta*, quæ propter summam subtilitatem nobilitatemque videtur pene a sua specie ad æthereorum classem defecisse. At *arcanum specificum* mistorum substantiam formamque & differentiam specificam ex corpore penetrali productum exhibet propinquius : Estque duplex : unum *formalius* est, & vocatur *astrale:* alterum *materialius*. Hæc Dorn. Rul. & Iohns. Hodieque duo medicamenta præcipue hoc nomine specioso exornata usum retinuerunt, videlicet *arcanum* duplicatum Mynsichti & *arcanum* corallinum ; quamvis prius rite præparatum multo sit securioris usus, posteriori, modo inter alia & cautela observetur a D. D. VVedelio inculcata *Pharm. I. A. R. l. 1 s. 4 c. 4 p. 51.* De *arcano corallino* ejusque variis præparationibus juxta Marggrav. *in Collect. Leid.* & juxta Febure videatur Iunken *Lex. Chymico-Pharm. P. I p. 39, 40.*

ARCEO, ἀρκέω, sufficio, vel potius impersonaliter ἀρκέει, satis est, *sufficit*, aliis confert. Apud Hipp. occurrit sæpius *2 de artic. t. 43 ; s. 3 t. 64 ; s. 4 t. 52, 53 ; l. 1 de morb. IV, 14.*

ARCHÆVS, ἀρχαῖος, vetus, antiquus, pristinus. Vel dicitur de tota medicina veteri, Hippocr. integrum scripsit librum περὶ ἀρχαίης ἰατρικῆς ; Vel de naturali statu, qui fuit ante morbum, *l. 1 de morb. XXXIII, 5 ; l. de Steril. XXIV, 20.* Vel in specie de situ vel sede naturali alicujus membri vel ossis, *1 de artic. t. 62 ; s. 2 t. 46 ; s. 4 t. 45 & 57 ; c. 3 de fract. t. 63.* *Archæus* etiam scribitur pro *Archeus*, de quo p. p. Rul.

ARCHALTES, (Rul. *Archates*) est Paracelso terræ fundamentum sive columna, quod a suis consortibus sustentari non videatur, sed ab alio magnali & arcano Dei videlicet, hoc ipsum *archaltem* vocat. Dorn. *in Diction. Par.* Rul. & Iohnson. *in Lex.*

ARCHE, ἀρχὴ, vide *Principium. Initium.*

ARCHEGONOS, ἀρχήγονος, vide *Primigenius.*

ARCHELOGIA, ἀρχηλογία, medica vocatur tractatio thematica de ratione & experientia abstracte considerata, & secundum omnes medicinæ partes diducta, estque norma universa medicinæ, protomathia, primæ conclusiones & caussæ omnium medicorum dogmatum, prout descripsit D. Gothofred. Schultzius, Medicus Islebensis *in præfat. ad Dissert. de Tinctura Bezoardica D. I. Michaelis p. m. 30.*

ARCHENDA dicitur pulvis paratus ex foliis ligustri Ægyptii, Alcanna vel Elharme Ægyptii dicti, quo pedes post balneum emplastrabant illi populi, & mire commendabatur contra nimiam humiditatem & fœtorem imbecillitatemque pedum vi adstrictoria & roborante. Prosp. Alpin. *l. 3 de medicin. Ægyptior. l. 3 c. 18 p. m. 113 b.*

ARCHEVS, vocabulum est Helmontio frequentissimum, denotans vel caussam efficientem internam totius mundi, unde universalis *Archeus* influus eidem dicitur, tr. *Archeus faber. §. 8.* Fortassis est anima mundi aut æther, aut spiritus æthereus modernorum : vel particularem singulorum corporum naturalium, præsertim animatorum. Hic secundum illius hypothesin constat ex connexione vitalis auræ, velut materiæ, cum imagine seminali, quæ est interior nucleus spiritualis, fœcunditatem seminis continens, §. 4. Hic est generationis faber ac rector, seipsum vestiens corporali amictu. Præses etiam manet, curator, rectorque internus finium in obitum usque §. *6 & 7.* An non hæc plane coincidunt cum δυνάμει πλαστικῇ, sive virtute plastica philosophorum veterum Græcorum ? Confer, si placet, ad C. Hofm. *de gener. hom. l. 2 cap. 1.* Quomodo Ioh. Marc. *Archeum* descripsit ab Helmontio in quibusdam recedens, *in Philos. V. Rest. P. IV sect. 2 subsect. 2*, non videntur vere realia, sed potius abstractivi mentis conceptus & notiones parum usus obtinentes in arte nostra. Ab hoc *Archeo* corrupto per varias ideas *archeales* dictas provenire quamplurimos morbos, propterea etiam ab illo *archeales* dictos, demonstrare conatur tr. *de Idæis morbosis, & morbis archealibus.* Contra *Archeum* exorbitantem vel deficientem egregie disseruit Petrus Guissonius *in Epistolica Dissertatione de tribus principiis annexa Petri Poterii operibus medicis Part. III p. 20 seqq.* *Archeus* Paracelsi & ἐνορμῶν Hippocratis sunt idem, Guil. Thomson in *explicatione terminorum artis præmissa acui ejus magneticæ.* Dornæus, Rul. & Iohns. ita descripserunt : *Archeus* est summus exaltatus & invisibilis spiritus, qui separatur a corporibus, exaltatur & ascendit : occulta naturæ virtus, generalis omnibus, artifex & medicus. Item archiatros, supremus naturæ medicus, qui rei cuique suum *Archeum* peculiarem & membro cuilibet occulte per aerem distribuit : item *Archeus* primus in natura vis est occultissima, res omnes producens ex Iliaste divina virtute nimirum suffulta duntaxat. Vel *Archeus* species invisibilis est, oberrans, & se a corporibus separans, medici vis atque virtus naturæ. Dicitur & mineralium dispensator a Dorneo *Genealog. miner. cap. 8 in Th. Chym. Vol. I p. 576.*

ARCHIATER, ἀρχίατρος, in duplici significatione sumitur. Primo pro principis alicujus, aut imperatoris, regis &c. medico, quam acceptionem defendit

Hier. Mercurial. *l. 4 V. L. c. 1.* Deinde pro primario inter medicos alicujus collegii, qualis esse solet, qui vel Decani officio fungitur, vel Senior vocatur. Et hanc significationem præ priori tuetur C. Hofman. *l. 5 V. L. c. 27*, quamvis hodieque sint, qui affectent hunc titulum secundum utramque significationem, sibimetipsis arroganter attribuentes. *Comes archiatrorum* olim dicebatur, cui delegata fuit potestas arbitrandi in arte egregia, & cæterorum *archiatrorum* vel collegarum dirimendi conflictus, C. Hofm. *d. l. Archiater* etiam mystice dicitur Archeus, de quo p.a.

ARCHIDOXIS, hoc vocabulo inscribitur scriptum quoddam Paracelsi chymicum, quod magicum appellat Libav. *in Exam. Philos. nov.* Continet libros novem, in quibus extractiones & separationes virtutum ab invalido declarantur. Valentin. de Rhetiis *ad Lectorem.*

ARCHIMAGIA, *Chymica* dicitur ars, conficiendi aurum vel argentum, quæ meretur titulum *artis supernaturalis & metaphysicæ*, apud Menens *tr. Aurei Veller. l. 1 c. 4 in Theatr. Chym. Vol. V p. 255.*

ARCHIMIA differt ab *Alchimia*, diciturque in specie ars transmutationis metallorum imperfectiorum in perfectiora. Libav. *Alchym. Pharmac. præfat. T. II oper. p. 22.*

ARCHOS, ἀρχὸς, vide *Anus.*

AREOS, est æs ustum, Aycophes, Azaphora. Rul. *in Lex.*

ARCTATIO, ξυμ- vel συμπίλησις, idem, quod *constipatio.* In specie de intestinis dicitur, ex inflammatione constipatis. Confer. ad Linden. *Ex. IV §. 25.* Est species *angustationis* meatuum, de qua supra. Accipitur etiam specialiter de angustia genitalis muliebris, sive vulvæ, præternaturali. P. Zacchias *quæst. Medic. Legal. l. 3 tit. 1 q. 8 n. 27.* Dicitur etiam *arctitudo.* Est aliquando per sectionem medicabilis. Id. *l. 10 Decis. 40 n. 12; & Decis. 48 n. 16, 17. Arctata* pars quoque dicitur per chirurgiam, v. g. fibulas conjuncta, Scrib. Larg. *n. 206.*

ARCTOS, ἄρκτος, vide *Ursa.*

ARCUALIA ossa dicuntur aliis *ossa syncipitis*, aliis *ossa temporum*, notante Barthol. *An. libell. 4 c. 6 p. 707, 718. Arcualis sutura* i. e. coronalis.

ARCUATIO vocatur a quibusdam *gibbositas anterior*, quando accidit cum communitate ossium *cassi* i. e. *sterni.* Avic. *l. 3 fen. 21 tr. 2 c. 12.*

ARCUATUS *morbus*, *Arquatus*, vide *Icterus.*

ARDAS, *Ardalos*, ἄρδας, ἄρδαλος, *sordes*, inquinamentum, idem, quod ῥύπος ἢ μολυσμὸς, a verbo ἀρδαλῶσαι, *inquinare*, quo usus Hippocr. *l. de nat. mul. LXII, 6; l. 1 de morb. mul. XXXVI, 4.*

ARDEA, ἐρωδιὸς, est species avis aquaticæ, fissipedis, cujus descriptionem, differentias, usum in cibis, & medicina legere licet apud Aldrov. *l. 20 Ornithol. c. 8 seqq.* Bruyerin. *de re cibar. l. 15 c. 66.* Schröder. *l. 5 cl. 2 n. 47*, aliosque. Pisciculenti aliquid subolere gustatu, scribit Iul. Alexandr. *l. 13 sal. c. 4.*

ARDENS *febris*, vide *Febris, Causus.*

ARDENTIA sunt, quæ in cibum & potum non assumta sunt ustionibus obnoxia natura propria, ut ista, carabe, terebinthina, gagates, & similia. Dorn. Ruland. & Iohns. *in Lex.*

ARDO, ἄρδω, significat *irrigo, adaquo.* Legitur apud Hipp. *l. de L. I. H. II, 4; VI, 7; XIV, 11; XIIX, 14; l. de Carnibus vel principiis XIII, 5; l. 2 de diæt. XXXII, 11, 17; l. de Cord. V, 13.* vide Foës. *Oec. p. 91.*

ARDOR, καῦμα, vide *Æstus. Ardor stomachi*, vel *ventriculi* est species cardialgiæ, quando ardens dolor in ventriculo ejusque orificio sinistro & gula percipitur a particularum biliosarum cum acido-acribus effervescentia fibras & nervosas partes lancinante. Gr. καύσωνα τοῦ στομάχου dici scribit Senn. *Med. Pr. l. 3 P. 1 s. 2 c. 16.*

ARDOR *urinæ*, vide *Dysuria.*

ARDOSIA Anglis vocatur lapis quidam commodus ad tegendas domos, de cujus varietate & utilitate cum sumtuum computatione legi possunt speculationes Sam. Colepres in Oldenburg. *Act. Philos. A. 1669 mens. Augusto.*

AREA dicitur *massa fodinarum*, sive locus, ubi metalla effodiuntur, Rul. *in Lex.* In foro medico pathologico species est *alopeciæ.* Vide supra *Alopecia.*

AREFACTIO, ξύρανσις, idem, quod *exsiccatio* fortior, estq; species quædam præparationis medicamentorum humiditate quadam scatentium, ut in pollinem vel pulverem redigi queant. Ita coagulum hinnuli cervei *arefacere* jussit in loco, ubi neque sol, neque luna accedere poterit, Scribon. Larg. *comp. 13.* Vide & *n. 60, 92, 123, 127.* Rhod. *in Lex. Scrib. Arefactio* sumitur etiam pathologice pro aridura ab Hartman. *in Prax. Chymiatrica* pro consumtione infantum.

AREGON, ἀρηγὸν, epitheton est unguenti cujusdam pretiosi, cujus descriptio in Dispensatoriis occurrit. Dicitur qs. *Auxiliare.*

AREMAROS, idem, quod *Cinabaris*, vel *Cinabrium*, Rul. *in Lex.*

ARENA, *Arenula*, ψάμμος, ψάμμιον, alias *sabulum*, antiquis harena, est materia sicca, minutissimis granulis constans, varii coloris, rubra, flava, candicans, e portionibus salinis lixiviosis, & fœculentiis tartareis invicem coagulatis genita, quandoque materiam calculi renum, vel vesicæ, præbens, quandoque etiam statim e sero pertranseunte abluta & excreta: unde *urina arenosa*, ψαμμῶδες οὖρον, appellatur, & tales ægri *arenosi* vel *arenulosi*, Hor. Aug. *l. 12 Epist. & Cons. Med. ep. 1.* Vide Thom. Willis *Exerc. de Urin. c. 5.* Fr. Sylvius *l. 1 Pr. Med. c. 55 §. 44* generationis *arenarum* caussam in læsas a frigore externo glandulas conglobatas, & longum in dorso decubitum refert. Verum præstitisset, si rem clarius exposuisset. *Arenas* rubras signum esse doloris nephritici constat ex Hipp. *6 Epid. s. 1 t. 5*, etiam calculi vesicæ, ex

ex *4 aph. 79.* Confer. ad Dieterich. *Iatr. num. 939.* *Arenæ* species recenset Ruland. *in Lexic.* quales sunt: Vilis, fossilis, candida, metallica, sabulum, rubra, cinerea &c.

ARENAMEN, est *bolus Armenus.* Ruland. Iohns. Dicitur & *Arenarmei.*

ARENATIO, idem, quod *saburratio*, est remedium externum simile pene illutationi, ægrotantibus maxime utile, quando calentissima arena e mari vel deficiente illa e fluvio corpori ægrotantis confertim superingeritur, loci recubitu assidue permutato. Andr. Baccius *de Therm. l. 2 c. 17 p. m. 118.*

AREOLA in anatomicis vocatur circulus papillam ambiens in virginibus pallidior, in prægnantibus & lactantibus fusca, in vetulis fere nigricans. Barthol. *Anat. l. 2 c. 1.* Bidloo *Anat. Tab. XIX fig. 3 & 5.*

ARES, vocabulum est a Paracelso fictum, quo exprimi aut denotari debet occultus dispensator in tribus principiis, unde singula constant, qui rebus omnibus formam & substantiam cuique suam peculiariter disponit, ut propriam & non alienam induant naturam. Notanda igitur inter hæc tria pulcherrime ordinata divinitus in natura differentia, ut pro scholarum consuetudine loquar. *Iliastes* est generis generalissimi substantia, consistens in prima rerum omnium universali materia. Hanc in tria genera primum disponit, videlicet in sulphur, mercurium, & sal, primus naturæ dispensator *Archeus*, indeque res producit omnes in proxima sua genera. Tandem accedit *Ares*, alter naturæ dispensator, ex generibus formas producens, & species in individua. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* Distinguitur *Ares* a Paracels. in *archeicum*, quod naturale, & *chymicum*, quod artificiale. Huc pertinet & *melosinicum*, transmutationis principium, quod & *salamandrina essentia* dicitur, quale lapidi philosophorum attribuitur, *l. 3 de vit. long. c. 12; & l. 4 c. 6.* De *Are* vide etiam ap. eund. *l. 2 de Gradib.* sive *Thessal. secund. c. 2.* *Ares* ἄρης alias Græce *Martem* significat. Vide *Mars.*

ARETE, ἀρετὴ, *virtus*, idem, quod vigor, de corporis vigore usurpat Hippocr. *l. 2 Prorrhet. XXIII, 10.* Vide *Virtus.*

ARFAR, id est, *Arsenicum.* Dicitur & Arsag, Rul. & Iohns.

ARGEMON, *Argema*, ἄργεμον ἢ ἄργεμα, dicitur ulcusculum oculi, quod in iridis circulo nascitur, partem quidem aliquam candidi, partem etiam nigri comprehendens. Id extra quidem iridem rubicundum, intra vero candidum apparet. Per ipsum tunica uviformis aliquando procidit, si profundius sordidiusque evaserit; quo vitio qui laborant, ἐπαργέμους vocat Galenus. Vide Foes. *Oec. p. 90.* Describit perfecte ex Hippocrate Erotianus.

ARGENTI *spuma* vel flos, ἀργύρου ἄνθος, dicitur, quo utitur Hippocrates ad uteri ulcera cum vino & aqua subluenda, *l. de nat. mul. XXIX, 146.* Argenti spuma alias dicitur *lithargyrum*, de quo infra.

ARGENTUM, ἄργυρος, ἀργύριον, est metallum nobile, candidum, auro tamen imperfectius, Schröder *l. 3 Pharm. c. 10.* Fr. Hofm. *in Clavi ad h. l.* A chymicis *luna* dicitur, hocque signo ☽ indigitatur. *Argentum* invenisse Erichthonium Atheniensem e Plin. *H. N. l. VII c. 56*, & Hygino *fab. 274* notavit Th. Ians. ab Almeloveen *Rer. Inv. Onom. p. 5.* De hujus specifica virtute cephalica corroborandi cerebrum, spiritus animales reficiendo & irradiando, præstat judicium nostrum suspendere, quam gravissimæ huic controversiæ inter celeberrimos medicos agitatæ sese implicare; præsertim cum ipsi peritissimi chymiatri dubitent, an possibilis vera solutio *auri* & *argenti*, ita, ut a calore nostro actuari, & in usum converti queat. De *argento foliato* idem locum habet judicium, quod de *auri* foliis sive laminis, de quo infra *aurum.* *Argentum metallum* proximum post aurum, album albedine pura, mundum, durum, sonans; cujus tinctura alba est, ex *argento* vivo puro fere fixo, claro, albo, & tali de sulphure mundo, fixo, albo, claro, quod cecidit super substantiam argenti vivi, deficit ei pauca fixatio, color & pondus. Est quasi filia naturæ proponentis aurum, coeunte argento vivo & sulphure albo, non urente. Habetur triplex: 1. *Fossile purum*, sine opificio fornacum, & plerumque parumper saxi adhærescens: 2. *Rude fossile*, varii coloris, rubri, plumbei, nigri, purpurei, cinerei, ruffi: & 3. *artificiale*, quod excoquitur ex metallis & mineralibus; de quibus & pluribus aliis huc pertinentibus prolixius egit Ruland. *in Lexic. Chym.* Inquiri etiam possunt *Indices Voluminum VI Theatri Chymici*, ubi multa reperies de *argento*, quæ omnia huc inserere instituti non permittit ratio. *Argenti recrementum* dicitur *scoria*, ἕλκυσμα Græce. Vide *Helcysma.* Chymici multa jactitarunt de tinctura *lunæ* vel *argenti* cœrulea, sed eam alii cautiores suspectam reddiderunt, imo D. Olaus Borrichius negare non dubitavit *argentum* purissimum præbere cœruleam tincturam, quemadmodum legitur *in Act. Hafn. Vol. I Obs. 68 p. 129.*

ARGENTUM *fuxitivum* idem quod Mercurius.

ARGENTUM *Vivum*, vide *Hydrargyros.*

ARGES, *Argas*, ἄργης, ἀργᾶς, Dorn. est nomen serpentis, qualis juveni cuidam in os ingressus legitur, mortem cum convulsionibus inferens, apud Hipp. *l. 5 Epid. XXXII, 6, 7 seqq.*

ARGILLA, ἄργιλος, terra est candida, unde & *creta figularis* dicitur, friabilis, & pinguitudinis expers, *l. 9 de Sim. Fac.* Accipitur vero quandoque latius varii coloris species comprehendens, ut, nigram, luteam, pumiceam, purpuream, viridem, cœruleam, cineritiam, G. Agricol. *in Dialogo, qui dicitur Bermannus p. 452.* Confer. ad C. Hofm. *Paralip. c. 43*, & Imperat. *H. N. l. 2 c. 1.* Adhibetur *argilla* ad perlutationem, quod Scrib.

Larg. exprimit per circumdata ex *argilla, num. 76 & 122.* *Argillarum* varia genera recenset Rul. *in Lex.*

ARGISTATA, id est, *incerata*, Rul. & Iohnf.

ARGOS, ἀργὸς, *inelaboratum*, crudum significat, aut nondum præparatum. Legitur de tritico apud Hippocr. *de vet. med. XXII, 8.* Significat & *ignavum*, ociosum; unde ἀργία, quasi ἀεργία, ocium, desidia, *pigritia*, quæ etiam noxia, & caussa morborum, *l. 5 de san. tu. c. 11.*

ARGYRITIS *terra*, ἀργυρῖτις γῆ, quæ ex argenti metallis sumta pluribus parvis terræ particulis plures parvas argenti mistas habet particulas, Gal. *d. l.* Est etiam *Argyritis* species quædam lithargyri, sive spumæ argenti, sic dicta vel a materia, quod ex argento, hoc est, mistura plumbi & argenti fieret, ut scribit Plin. *l. 33 H. N. c. 6*, vel a colore tantum, quod instar argenti candida esset, ut ait Dioscorid. *l. 5 c. 102*, etiamsi forte argenti nihil haberet; siquidem eam, quæ ex argento conficeretur, Galabritin appellari tradit. Potest enim illi color albus citra argenti admixtionem artificiosa coctura conciliari, Gorræus *in def.* Vide *Lithargyros.*

ARGYRODAMAS, ἀργυροδάμας, ita dicitur talci species colore argenteo ignibus invicti, cujus laminæ tenuissimæ, si devorentur, hærent infixæ ventriculo, faucibus & gulæ, inde periculum inflammationis & strangulationis. Andr. Cæsalpin. *Art. Med. l. 3 c. 32*, & ex hoc P. Zacch. *Quæst. Medico-Legal. l. 2 tit. 2 q. 4 n. 24.*

ARGYROGONIA, ἀργυρογονία, dicitur a Gastone Clavone *semen argentificum*, ex argento prius soluto perfecte concoctum, seu tinctura argentifica candidi coloris, sicut *chrysogonia*, *semen aurificum*, de quo suo loco. Vide Apolog. Argyropœæ *in Th. Chym. Vol. II p. 24.* Iung. & *Vol. IV p. 388.*

ARGYROPOEA, ἀργυροποιΐα, est ipsa *ars*, quæ docet modum conficiendi argentum e metallis & mineralibus imperfectioribus, non tam illa, quæ in argentifodinis exercetur, quam hæc, quam jactitant spagyrici ope vel lapidis philosophici, vel mercurii philosophorum, vel illius *seminis argentifici*, de quo p. a. Videantur etiam loca ibidem *e theatro Chym.* allegata. An fortassis rectius hæc dici posset ἀργυροφθορία, sive ars, argentum, quod jam ante in promtu fuerat, vana spe lucri destruendi, dilapidandique? Ita quidem censuisse videtur Rolf. *Chym. l. 1 c. 10.*

ARGYROS, ἄργυρος, vide *Argentum.*

ARGYROTROPHEMA, ἀργυροτρόφημα, species est edulii e lacte confecti, ad attemperationem caloris & squaloris in corpore, ut est apud Gal. *l. de succor. bon. & vit. c. 13.*

ARHEYMATISTOS, ἀρευμάτιστος, est epitheton membrorum externorum vel artuum præsertim articulorum a *fluxionibus* arthriticis adhuc *liberorum* apud Al. Frillian. *l. 11 c. 1*, & ex hoc Schneider. *de Catarrho l. 1 c. 2 p. 27.*

ARICYMON, ἀρικύμων, dicitur fœmina, quæ cito concipit & imprægnatur, fœcunda, Hipp. *de superfœtat. X, 10, 11; l. de Sterilib. XI, 13.* Dicitur & alibi ἐναρικύμων, *l. de A. L. & Aq. VIII, 13.*

ARIDITAS *corporis*, vide *Marasmus.* Dicitur & *ariditas* summorum pilorum lanuginosa superficies, pulvere conspersis adsimilis, Gr. ξηρασία, Gal. *def. med.* *Ariditas* quoque *linguæ* est symptoma superveniens febrium, cum halitus e sanguine in pulmones delato per asperam arteriam effusi eandem exiccant, Fr. Sylv. *Pr. M. l. 1 c. 30 §. 60.*

ARIDUM, ξηρὸν, καρφαλέον, κατάξηρον, idem, quod *siccum*, de quo infra suo loco. De cute *arida*, cum quadam duritie, *5 aph. 71.*

ARIDURA, est corporis vel membrorum omnimoda consumtio vel consideratio, ut vocant, Dorn. Rul. & Iohnf. Idem quod *febris hectica*, Dolæus *Encyclopæd. l. 4 c. 4.* Alias hodieque nomen hoc valde usitatum est, sumiturque pro atrophia particulari vel tabe membrorum. Ita Hartman. *in Prax. Chymiatric. part. poster. c. 183* de *aridura* membrorum inscripsisse legitur.

ARIES, κριὸς, valde est æquivocum vocabulum; proprie vero notat *ovem marem.* Vide *Ovis.* Æquivocationem expediit Aldrov. *l. 1 de quadr. bisulc. c. 8.* Quo pertinet significatio *cerevisiæ Vratislaviensium, aries* dicta, teste Cratone, *Consil. Med. 169.* apud Laur. Scholz.

ARIGEOS, ἀριγέως, i. e. *citra rigorem*, sine rigore, Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 23.* Foës. *p. 92.*

ARILLA, γίγαρτον. Vide *Gigarton.*

ARIOBARZANIOS, ἀριοβαρζάνιος, nomen est emplastri apud P. Æginet. parotidas induratas emolliens, *l. 3 c. 23; & l. 7 c. 17.*

ARIS, ἄρις, instrumentum fabrile, aut scobinam fabri significat. Meminit ejus Hipp. *1 de artic. t. 61.* Vide Foes. *Oec. p. 93.*

ARISTON ἄριστον, *prandium*, & verbum ἀριστᾶν, *prandere* significat, quo sæpius utitur Hippocr. *de veter. medic.* Veteres *prandium* alio tempore & quidem commodiori instituisse hora, nimirum tertia ab ortu solis, demonstrat Lang. *l. 1 Ep. 35.* *Ariston magnum* & *parvum* vocantur medicamenta composita contra phtisin, dolorem ventris, febres mixtas. Avic. *l. 5 summ. 1 tr. 1.*

ARISTOPHANEION, ἀριστοφάνειον, nomen est *emplastri emollientis*, quod constat picis libris quatuor, apochymatis libris duabus, ceræ libra una, opopanacis uncia una, aceti hemina, Gorr. *p. 51.*

ARITHMOS, ἀριθμὸς, Latin. *Numerus* dicitur, vide *Numerus.* Hippocr. vero differentiam *numericam* vel individualem, qua morbus a morbo discrepat, per hoc vocabulum determinavit, *1 de R. V. I. A. t. 8.* Vide Foës. *d. l.*

ARLADA, *Arladar*, est realgar adustum, vel calcinatum. Laudatur a Paracelso in ulceribus malignis, *l. de ulc. c. 2.* Meminit & Forestus *l. 13 Observ. Med. Obs. 7 sub finem* ad polypi curationem.

ARLES *crudum*, sunt guttulæ cadentes in Iunio, & quidem sæpe noctu, Paracelf. *de grad. & comp. l. 4 c. 6* cum Scholiis. Dorn. *in Dict. Par.*

ARMA-

ARMARIUM *Vnguentum*, vide *Hoplochrisma*.

ARMATURA, *Conceptus*, Arab. *Abges*, vide *Amnios*.

ARME, ἁρμὴ, a verbo ἄρω, apto, significat vel in genere commissuram, coalitum, & corporis compagem, uti vult Erotianus: vel in specie suturam, quales occurrunt in capite, sicut exposuit Gal. *in exegesi.* Legitur vero apud Hippocr. *l. de venis XVII,10.* quamvis Linden. ἁρμονίας retinuerit, Foës. *in Oec. p. 94.*

ARMENA *Bolus*, vide *Bolus*.

ARMENIUS *lapis*, ἀρμένιος λίθος, est lapis maculis viridibus, cœruleis, & subnigris relucens, sicut *lapis Lazuli*, a quo non differt, nisi sola maturitate: *Lazuli* enim maturior. Vterque autem in unis iisdem scaptensulis reperitur. Dicitur *Armenius*, quod olim ex Armenia ad nos translatus fuerit; hodie tamen & in Germania producitur, videl. in Comitatu Tirolensi, ut & in Lygiis ad Goldbergam. Tribuitur utrique vis purgatrix melancholiæ, & confortativa sive cardiaca. Legantur Schröder. *l.3 c.8 & 4* & Fr. Hofm. *Clav. ad h.l.* Differentiam aliquam inter utrumq; constituit Chiocc. *in Mus. Calceol. sect.4. p.467 seqq.* Vsum ad purgandum suspectum merito fecit C. Hofm. *Paralip. Offic. c.76.* Canicula Armeniæ ænigmatice dicitur de materia vel mercuriali, vel sulphurea ad Lapid. pertinente, apud Lagneum *Harm. Chym. in Theatr. Chym. Vol.4 p.762.*

ARMENOS, ἄρμενος, dicitur commodus, congruus, *conveniens*. Imprimis vero τὰ ἄρμενα significant apud Hippocratem ad chirurgi usum *accommodata instrumenta*, aliaque necessaria, imo omnia, quæ ad agendum sunt commoda, *l. de iis, q. in med. f. t.6.* Galen. *in comm. ad h.l.* Foës. p.93. Ita etiam, quæ balneo parando necessaria sunt, vocantur ἄρμενα, *3 de R. V. I. A. t. 44.*

ARMILLA *manus membranosa* dicitur ap. P. Barbette *Chirurg. l.5 c.1* ligamentum illud circulare, tendines multiplices universæ manus circulo aliquo comprehendens in regione carpi in varia alia facile divisibile. Ideo Linden. *Med. Physiol. l.2 c.14 art.12 §. 83.* duplex constituit: unum carpi succingens, revera unicum, sed latum, robustumque simul omnes tendines flectentium musculorum continens: alterum, quod est in dorso carpi, ex sex inter se connexis, & singulis annuli instar obvolutis circa extendentium tendines.

AMMONIACUM, vide *Sal*.

ARMORACIA, radicula sylvestris. Dodon. *pemt.5 l.3 c.6.*

ARMUS, ὦμος, idem quod humerus. Ita *armus* vitulinus legitur apud P. Morell. *de præscrib. formul. remed. sect.1. c.15.* quod ille recipi etiam possit ad materiam destillandi instaurantem aquam caponis.

ARMUTHEUS *lapis*, corrupta voce dicitur a Nichepso Medico *Armenius lapis*, teste Aetio *l.2 Sermon. c.47*; & ex hoc Fallop. *tr. de metall. seu fossil. c.32 Tom.I p. 337.*

ARNACIS, ἀρνακὶς, dicitur pellis agnina cum lana & villis. Usurpat Hippocr. *l. de superfœt. XXIV,4*; item tegumentum laneum, quod cruribus circumdatur, *l. 1. de morb. mul. LXXXIV,16.*

ARNALDIA est nomen morbi olim in Anglia familiaris, maligni, lenti & chronici, quemadmodum hoc egregie demonstravit e Chronico Anglico Anonymi Dn. Daniel. Guilielmus Mollerus, in quadam *Philologico-Historica Dissertatione* de hoc ipso nomine habita mihique communicata. Quamvis vero neque de nominis origine, neque de significatu speciali morbi quicquam certo constet, cum in nullo alio Autore nomen hoc reperire licuerit, si tamen meæ conjecturæ locus aliquis dabitur, existimo significasse speciem aliquam luis Venereæ sive morbi Gallici mitiorem, non quidem persuasus ridicula magis, quam verosimili nominis hujus deductione, quod Arna agnam & Aldia Longobardis ancillam significet, sed quod ex ipso textu Chronici patescat, morbo huic supervenisse capillorum defluvium, & quod reges nihilominus convalescentes robustiores facti sint. Iam vero constat inter alios e Benedicti Victorii Faventini *libr. de Morbo Gallico c.10*, quod inter symptomata morbi Gallici quintum statuerit alopeciam sive pilorum casum, & quidem ut signum morbi minoris nequitiæ & minoris malignantis naturæ, cui non necesse sit succurrere, quia significat naturæ robur mordaces ex putredine humores redditos ad cutim e corporis profundo propellere valens, ubi radices pilorum corrumpentes hos deciduos faciunt. Quod vero apud alios præsertim vilioris sortis homines ad mortem lues hæc etsi cum defluvio capillorum comitata fuerit, hoc haud dubie contigit propter aliam concurrentem incolis maritimis septentrionalibus Endemicam, quæ scorbuti nomine hactenus diu satis innotuit: Liber & locus, extat in Aloysii Luisini *volumine Aphrodisiaco Tom. I p.554.*

AROHOT, id est, *Argentum vivum*, Rul. *in Lex.*

AROMA, ἄρωμα est medicamentum grati penetrantisque odoris & saporis, in genere calidum, volatilioris & spirituosæ naturæ humoribus & spiritibus activitatem & motum inducens, incidens, attenuans, aperiens, discutiens. Talia sunt non solum fructus, aut semina, sed etiam radices, cortices, & flores, succi vel gummi, quorum Catalogum vide apud Schröder. *Pharm. l.2 c.8*; imo integræ plantæ, vel herbæ aromaticæ propterea dictæ, quas allegat Fr. Sylv. *Pr. M. l.1 c.2 §.40; & XXXIV, §.94.* Ex his quæ præparantur composita, ut sunt, infusa, extracta, olea, & alia, *Aromatica* dicuntur, Gorr. *p.57.* In specie etiam vocab. *Aroma* quandoque accipi pro *myrrha*, demonstrat Linden. *S. M. Ex. X, §.125 seq.* *Crocum* etiam κατ᾽ ἐξοχὴν *Aroma Philosophorum* appellari, testis est Fr. Hofm. *Clav. Schröd. p. 459.* quod nomen etiam *Aroph. Paracelsi* (de quo p.p.) obtinet.

AROMATITIS, ἀρωματίτις, est gemma ex bitumine conflata in lapidis modum, quæ myrrham colore & odore refert, unde & nomen reperit. In Arabia creditur

tur gigni, & in Ægypto circa Pisas Reginis frequentata, Gorr. *def.*

AROPH *Paracelsi*, dicuntur vel flores elegantissime Chymice per sublimationem præparati ex lapide Hæmatite cum salis Ammoniaci æquis portionibus, quibus magna virtus in quartana, plica Polonica, & morbo hypochondriaco tribuitur, Fr. Hoffmann. *Clav. Schröd. p.179.* Vel dicitur de croco cum pane vino madefacto, inque vase clauso posito per aliquot dies in fimum equinum, & tandem destillato ex Helmont. *de Lithiasi c. 7 n.14 c.8 n.23. Aroph* etiam meminit Paracelsus, liquorem esse statuens, per destillationem paratum, vimque habere renum operationem delendi, dicens, *l. 2 de vir. membr.c.10. Aroph* etiam dicitur *Mandragora*, Dorn. Rul.& Iohns. *in Lex. Aroph* nonnulli recentiores exponunt, quod sit vocabulum technicum Paracelsi, denotans medicamentum, quod calculum humanum frangendi vim habet. Hoc alii admirati sequaces putarunt denotare & explicare illud *Aroma Philosophorum.* Ettmüll. *in MMSS. Chym.* Vide *Aroma.*

ARQVATA, est nomen *avis* cujusdam, quæ & *Numenius*, νυμήνιος, dicitur, a mense Iunio. Ejus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. *l.20 Ornith. c.21.*

ARQVATVS *morbus*, vide *Icterus.*

ARRHABON, ἄῤῥαφον, i.e. *futuris carens.* Dicitur de cranio & legitur apud D.Melch. Sebizium *Exerc. Med. p.m.132*; ubi caussa cephalalgiæ incurabilis habetur, & apud Iohannem de Muralto *in suo Vade mecum Anatomico Exercit. V in annexis p.m.211.*

ARRHEN, vel *Arsen*, ἄῤῥην, ἄρσην, vide *Mas.*

ARRHOEA, ἄῤῥοια, ἀῤῥοίη, *fluxionem suppressam* significat, ac proprie de mensium suppressione dicitur, Hippocrat. *l.de Loc. in hom.sub fin.* quamvis in editione Lindeni non occurrant ea, quæ de morbis mulierum leguntur *in editione Foësii p.423 seqq.* Perperam mihi videtur scribi ἀῤῥοιή, vel ἀῤῥοιά, in quibusdam exemplaribus. Vide Foës. *in Oec.p.95.* Quomodo Erotiani paraphrasis, qua per ἀῤῥωστίαν interpretatur, explicare nititur Foësius *in Oecon.* sed dubito, an satis rationibus suffultus.

ARRHOSTIA, ἀῤῥωστία, ἀῤῥώστημα, *infirmitas*, imbecillitas. Sæpe sumitur pro morbo, ut *2 aph.31 & 3 a. 5.* Alias etiam ad mentis imbecillitatem notandam solet adhiberi.

ARRHYTHMVS, ἄῤῥυθμος, vide *Arythmus.*

ARS, τέχνη, verum est genus medicinæ, quicquid nonnulli Arabum secuti placita regerant. Iung. Diet. *n.829.* Nobis sufficit ἐπίκρισις τοῦ θείου Piccarti *in Philos. Altdorff.Disp.XXXI th. 46.* Denominatio (scil. disciplinarum, vel habituum mentis) a fine petenda est ultimo, ut docet Philosophus. Quæcunque igitur terminantur operatione, sunt artes: quorum terminus est sola cognitio, scientiarum nomine venire debent. Imo κατ' ἐξοχὴν vocab. hoc Medicinam significat. *1 aph.1.* Cum vero *artes* aliæ sint *determinatæ*, ὡρισμέναι, quæ præsuppositis omnibus requisitis semper fine suo potiri possunt: aliæ sint μὴ ὡρισμέναι, *non determinatæ*, alias conjecturales, στοχαστικαὶ dictæ, sciendum Medicinam ad posteriorem classem pertinere non ratione præceptorum, sed ratione finis, qui non semper attingi potest, Gal. *de opt.sect. ad Thrasyb.c.4*, juxta tritissimum Ovidii:

Non est in medico, semper relevetur ut æger &c.

Nihilominus sub se plures habet *artes determinatas* instrumentales, & sano sensu mechanicas, ut sunt: *Ars* Gymnastica, Coquinaria, Pharmacevtica, Chymica, & aliæ. Medicina etiam nunquam non ex præceptis rite per exercitationem applicatis finem suum assequi annititur. Et ut hoc eo commodius fiat, duobus veluti cruribus, vel instrumentis, vel quomodocunque appellasse libet, utitur, in universalibus Theorematis Methodo; in particularibus, exercitatione, tanquam qui iter aliquod ingredi student, utroque invicem utuntur crure: qui altero claudus est, uno duntaxat utitur, & longo spatio, & sæpe errans, viam peragit, verbis Gal. *l.9 M.M. c.6. Ars* transmutationis Metallum dicitur *Ars* Hermetica, item Philosophica, vel Philosophorum, Libav. *Synt. Chym.* Iung.Lind. *Ex.V §.12.* An *Ars* dominetur naturæ, an contra? in utramque partem ventilari solet Topice. Enimvero præstat posteriori opinioni adstipulari. Licet enim videatur, *Artem* operibus naturæ perfici, nihilominus illa nihil præstare posset, nisi objectum & subjectum suum haberet ex & in Natura. Vide *Th. Chym. Vol.II & VI*, & quære in Indice.

ARSACVM vide *Acrai.*

ARSALTOS, idem, quod *Asphaltos.* Ruland. *in Lex.*

ARSATVM, vide *Acrai.*

ARSENICVM, ἀρσενικὸν, Fernel *Arrenicum* e Gal. Græc. ἀῤῥενικὸν, perperam vero & corrupte Archenicum, notante Libav. *Defens.Syntagm.A.2 Not.5*; est succus mineralis, pinguis, inflammabilis, insigni sua corrosiva qualitate deleteria vitæ nostræ infestus, propterea jure merito inter venena stricte dicta referendus. Equidem Fr.Hofmann. *Clav. ad Schröd. l.3 c.27* limitare conatur, duplicia constituens venena, alia, quæ omnibus & semper nocent: alia, quæ interdum quidem nocent & interimunt, interdum tamen & secundum artem adhibita in usum medicum venire possunt, quibus posterioribus *Arsenicum* annumerat. Verum non est nostri nunc instituti, distinctionem illam venenorum examinare. Nobis sufficit, communiter a Doctoribus venenis potentioribus annumerari *Arsenicum*, & quæ simili facultate corrosiva summaque acrimonia operantur, propterea *Arsenicalia* dici. Vid.Thom. VVillis. *de febrib. cap.12.* Congener est *Sandarachæ.* Dicitur & communi nomine *Auripigmentum*, quamvis in hoc differant, quod *Arsenicum* stricte dictum coloris albi sit tantum factitium quid per sublimationem ex auripigmenti scobe & sale anatice id est, æquali quantitate mixtis, confectum, quod & *auripigmentum crystallinum* dicitur; *Auripigmentum* vero & *Sandaracha* sint nativa; hoc rubri

vel

vel sublutei coloris, illud citrini; quamvis & *Sandaracha* detur factitia ex *Auripigmento*. De *Arsenici* præparationibus ad usum medicum legantur Schröder. & Fr.Hofm. *d.l.* ***Arsenicum***, non esse commodum ad Spagyricum metallorum transmutationis laborem, docet Dorneus *de Genealog. mineral. c.18. in Th. Chym. Vol.I p.585 seq.* Hinc & a Laur. Ventura negatur, quod sit materia lapidis Philosophici, *tr. de Lap. Philos. c.8 Vol. II Th.Chym. p.238.* quamvis a Lagneo *in Harm. Chym.* ipse Lap.Philosoph. vocetur *Arsenicum*, *Vol. IV p.327.*

ARTABA, ἀρτάβη, est mensuræ aridorum species Ægyptia, habens modios quinque, aliis tres, Gorr. septem, hodieque est inusitata. Gal. *de pond.& mens.c.5.*

ARTEMISIA, ἀρτεμισία, præter hoc, quod sit nomen herbæ notissimæ, est quoque terminus Paracelsicus, per quem vel ars Chymica ipsa, vel medicamentum quoddam vomitivum Chymicum denotatur, quod vocab. severissime perstrinxit contra Scheunemannum Libav. *in Defens. Synt. Tom.III Oper. p.38.*

ARTEMISION, ἀρτεμίσιον, nomen est mensis apud Macedones solum, in cujus initium incidit æquinoctium vernum. Gal. *cap.1 in l.1 Epid. t.1.*

ARTEMONIUM, ἀρτεμώνιον, est nomen collyrii, quo Galenus scribit, Bassum sodalem suum usum fuisse ad multa oculorum vitia. Describitur *l.4 de C.M.S.L.c.7.*

ARTENNA, nomen avis aquaticæ palmipedis, quæ & *Diomedea* dicitur, quod in insulis Diomedeis, quæ hodie *Tremiti* vocantur, saltem reperiatur, cujus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. *l.19 Ornithol. c.3.*

ARTERIA, ἀρτηρία, est vocabulum æquivocum, cum de aspero & lævi canali sive vase accipi soleat. Olim veteres tantum illos canales duriores, qui pulmonem ingrediuntur, a recentioribus *asperæ arteriæ* nomine appellatos, *arterias* dixisse testatur Galen. *l.6 de Hipp. & Plat. decr.c.9*; unde & medicamenta illa, quæ ad vocis læsionem, asperæque arteriæ vitia usurpari solita fuere, *Arteriaca*, ἀρτηριακὰ, vocabantur *l.7. de C.M.S.L.c.1 seq.* Iung.C.Hofmann.*Inst. Med. l.2 c.13 §.2.* Et videtur, vocabulum *Arteriæ* primario quoque illi vasi vel canali aspero competere, vi etymologiæ, quando *arteria* dicitur quasi ἀεροτηρία. Verum postmodum a recentioribus vocab. *arteriæ* potius ad vasa sanguinea pulsantia translatum fuit, ita, ut hæc hodie etiam simpliciter *Arteriæ* dici soleant. Canalis vero cartilagineus & durior ad pulmonem excurrens cum additione *aspera arteria* semper vocatur. Quod si tamen generali quadam descriptione utraque vasa aspera & lævia complecti placuerit, hæc dari poterit: *Arteria* est pars similaris secundi generis (vel rectius organica, simplicior) teres, fistulosa vel aërem, vel sanguinem continens. De singulis nunc seorsim.

ARTERIA *aspera*, ἀρτηρία τραχεῖα, ab inæquali interna superficie sic appellata, βρόγχος, fistula vel canna pulmonum, est canalis rotundus semper patulus, ex faucibus per collum in pulmonis lobos excurrens, & per hoc in plures ramos divisus, aërem cum pro sanguinis ventilatione & attemperatione inspiratione admittens, tum pro vocis & sermonis efformatione, fuliginumque exclusione reddens. Dividitur commodissime in *Truncum*, seu portionem indivisam, quæ fauces inter & pulmonem interjacet, anterius & ad latera cartilagineis annulis semicularibus distinctis constantem, posterius vero ubi gulæ adjacet, membranosam; & *Ramos*, qui communiter *Bronchia*, βρογχία, appellantur. Trunci caput & principium *larynx*, λάρυγξ, vocatur, vocis formationi & expressioni præprimis dicatum, quinque *cartilaginibus* insignioribus præditum, ut sunt, *Scutiformis*, θυροειδὴς, *annuliformis*, vel annularis, κρικοειδὴς, duæ *gutturniformes*, sive gutturnales, ἀρυταινοειδεῖς, quæ simul junctæ rimulam, quæ *Glottis*, γλωττὶς, dicitur, efformant, cui quinta propterea *Epiglottis*, ἐπιγλωττὶς dicta, operculum quoddam præbet. Alias truncus *asperæ arteriæ* specialiter *Bronchus*, βρόγχος, appellari solet. Quando in pulmonem sese insinuat, dividitur in propagines majores minoresve, ceu ramos, quæ *Bronchia*, βρόγχια, dicuntur, partim cartilagineæ, partim alias crassioris membranaceæ substantiæ. Gal. *l.4 de L.A. c.8.* annulos illos literam G. referre scripsit, quæ bronchia rami arteriæ & venæ pulmonalis fidelissime comitantur. Plura legantur in Anatomicorum veterum & recentiorum scriptis.

ARTERIÆ *asperæ sectio*, vel *perforatio*, vide ***Laryngotomia.***

ARTERIA, ἀρτηρία, ad differentiam prioris *Lævis* λεῖα, dicenda, Gal. *7 de Us. P. c.8,9* & alibi, est vas pulsans, ἀγγεῖον σφύζον, sive vas membranaceum, ortum habens a corde, teres, & cavum, duplicique compactum tunica, vel, secundum alios, pluribus sanguinem cum spiritu vitali a corde per impulsum excipiens, & ad alias corporis partes deferens. Differt a *Vena* crassitie, pulsatione, & usu. *Arteria* crassior, vena tenuior & simplicior. *Arteria* pulsat; Vena non pulsat. *Arteria* sanguinem exportat a corde ad partes; Vena reportat. *Arteriarum* in corpore distincte occurrentium binæ sunt, *Pulmonalis*, & *Aorta* sive *Magna.*

ARTERIA *Pulmonalis*, ἀρτηρία πνευμονικὴ ἢ πλευμονικὴ, quam ex falsa quadam hypothesi veteres *Venam arteriosam*, φλέψ ἀρτηριώδης appellarunt, existimantes, solas venas a dextro, solas vero arterias a sinistro dependere cordis ventriculo, Gal. *7 admin.Anat.4*, est vas membranosum pulsans, ejusdem compagis cum *arteria magna*, duplicique tunica constans, sanguinem e cordis dextro ventriculo, dum sese coarctat, excipiens & per amplum pulmonum parenchyma distribuens: unde etiam statim ab exortu in dextrum sinistrumque truncum vel ramum ad dextram sinistramque pulmonis partem excurrentes dividitur. Pulmonum has arterias quidam ad differentiam reliquarum appellarunt ἀρτίας, quos

quos redarguit Erotianus *in Lex. Hippocr.* quod arteriæ tanquam ἀεροτῆρες dicantur.

ARTERIA *Magna, Aorta; Maxima, Crassa*, μεγάλη ἀορτή, μεγίστη, παχεῖα, est vas membranosum, amplum, crassum, sanguinem spiritu vitali turgidum e cordis sinistro ventriculo coarctato cum impulsu excipiens, eundemque per totum corpus, mediantibus trunci ramis ac propaginibus, deferens. Hinc mox ab exortu suo propter exsiccationem nonnunquam plane rigido ac cartilagineo valvulis tribus lunaribus adversus sanguinis regurgitationem munito, postquam binas propagines coronarias dictas ad periphæriam cordis & pericardium dimisit, in duos truncos insignes, *Ascendentem* & *Descendentem*, dividitur.

ARTERIÆ *Aortæ Truncus ascendens*, τὸ μέρος ἀρτηρίας ἀνωφερόμενον, *l.26 de V. P. c.10,11* circa jugulum mediastino thymoque suffultus dividitur partim in ἀποφύσεις, ramos *subclavios*, quorum propagines sunt: Intercostalis superior, Mammaria interna, (a qua Mediastina) Vertebralis. Cervicalis muscula, item Axillaris, Scapularis interna & externa, Thoracica inferior, &, ad brachium ubi pervenit, Brachiea, Radiea, Cubitea. Partim etiam juxta subclavios exsurgunt Carotides ad aurium radices excurrentes, quæ iterum in externam & internam distinguuntur, omnibus capitis continentibus & contentis partibus propagines suas largientes. *Aortæ truncus descendens*, τὸ μέρος κάτω φερόμενον, *d.l.* etiam quamplurimos de se dimittit ramos & propagines, sive ἀποφύσεις, Galeno dictas, suntque ex his potiores, & quidem, antequam ad os sacrum in ramos insignes geminos distrahitur, e trunco prodeunt Arteriæ *Intercostales inferiores*, *binæ Phrenicæ*, *Cœliaca*, quæ in duos ramos dividitur, *Hepatica* & *Splenica*, dictos, quorum surculi sunt, Hepaticæ quidem *Pylorica*, *Cystica gemella*, *Epiploica dextra*, *Intestinalis* & *Gastroepiploica dextra*: Splenicæ vero propagines, antequam lienem ingreditur, *Gastrica Coronaria*, *Epiploica sinistra*, *Gastroepiploica sinistra*, & *Vas breve arteriosum*. Porro e trunco prodeunt *Mesenterica superior* & *inferior*, *Emulgentes*, *Spermaticæ*, *Lumbales*. Tandem e trunco bifurcato fiunt *Iliacæ duæ*, quarum utraque in *externam* & *internam* distinguitur. Hujus propagines sunt *Glutea*, *Hypogastrica*, *Hæmorrhoidalis externa*, & in nondum natis *Arteriæ Umbilicales*; in natis vero coalescentes ligamenti indolem præ se ferunt. Illius vero *Epigastrica*, *Pudenda*, postea extra abdomen progressa *Cruralis*, eaque vel *Externa*, vel *Interna Muscula*, item *Ischiatica*, *Tibialis*, & sic ad extremum pedem usque pergens. Hæc omnia Anatomica potius oculari demonstratione, quam e scriptis addisci poterunt. Nihilominus jungere libet veterum & recentiorum Anatomicorum monumenta prolixius hæcce declarantia, cum nostri non sit instituti, perfectam tradere Anatomiæ doctrinam.

ARTERIACA, ἀρτηριακή, scil. ἀντίδοτος. Vide *Arteria*.

ARTERIOTOMIA, ἀρτηριοτομία, est species chirurgicæ operationis, videlicet artificiosa, & in gratiam sanitatis instituta, per phlebotomum facta incisio arteriæ cujusdam. Olim periculosissima habita ob periculum anevrysmatis, (de quo supra) præsertim si in brachio institueretur, ita, ut jam tempore Galeni quidam Medicorum negaverint, fieri posse arteriam vulneratam, quæ ad manum est, coire, partim experientia, partim ratione structuræ fere cartilagineæ nixi. Galenus tamen contrarium evicit observatione quadam propria in juvene agresti, cui loco venæ arteria fuit secta, feliciter tamen a Gal. per deligationem & vulneraria præsidia curata, *l.5 M.M.c.7.* Hodieq; etiam tantum periculi non subesse creditur, modo industria in deligando adhibeatur, & tales eligantur arteriæ, quibus os quoddam subjiciatur. Hinc in cubito data opera nemo facile suadere audebit. Controversiam hanc prolixe ventilavit B. Rolfink. *Ord. & Meth. Comment. l. 4 f 3 per totum.* Modum incidendi & delectum arteriarum tradidit P. Barbette *Chirurg. P. III l. 1 c. 9.* Hujus tamen operationis inutilitatem pariter ac periculum denuo ante oculos ponere non dubitavit D. Craen. *in Lum. Rat. Medico novissime edito* sive *Praxi Reformata c. 1 p.9*, cui & nos lubentes volentes assentimur.

ARTETISCOS, *Artetiscus* dicitur, qui membri alicujus defectum patitur. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

ARTHOICUM, est oleum rubrum ex radicibus herbarum una cum pane simul in fimo digestis arte tractum, Iidem. Rectius igitur scriberetur *artoicum*, ab ἄρτος videlicet deducendum, i. e. *panis*. Ruland. vocat & *Pannoniam*.

ARTHREMBOLUS, ἀρθρέμβολος, dicitur instrumentum, quo mediante os articuli luxatum injicitur in locum vel sedem naturalem, & legitur apud Iac. Sponium *in Aphor. nov. Hippocrat. sect. III Aph. XXCII in not.*

ARTHRITIS, *Arthritica*, *Arthetica*, articularis morbus, vel dolor ἀρθρῖτις, ἄρθρων πόνος, est artuum vitium, sive articuli tumor dolorificus, quem fluxio in eam decumbens excitavit, Galen. *l. 6 M. M. c. 20*, unde & ægri *arthritici* dicuntur. Potiores species sunt *Chiragra*, quando articulos manus infestat; *Podagra*, quando pedum; *Gonagra*, quando genu; *Ischias*, quando coxam vel coxendicem occupat, *l. 10 de C. M. S. L. c. 2.* Martianus tamen quartam quoque addidit ex Hippocr. *in Not. ad eund. p. 215*, quæ κεδμάτων nomine venit, & sunt articulorum dolores diuturni non admodum vehementes, quorum materia a prædominio pituitosa est. Hæc species Scythis quondam familiaris &c. Ex recentioribus fundamentis accuratior hæc dari potest descriptio: *Arthritis* est dolor exquisitus circa partes nervosas articulorum cum vel sine inflammatione & tumore, proveniens a solutione continui per particulas salinas diversi generis, sibique valde contrarias acidas fluidas succi nervosi, & lixiviosas tartareasque succi nutritii cum

cum sanguine arterioso delati mixtas & effervescentes facta. Clarissime, ἐίτις ἄλλ@, morbi hujus naturam e caussis suis & curationem descripsit Thom. VVillis *tract. de Anim. Brut. P. II c. 14.* Dividitur in *calidam* & *frigidam*, quæ etiam *nodosa* dicitur, pro prærogativa, vel acidarum, fluidarum, aut fixarum majori. E novissimis Iohannes Colbath, Medicus Anglus & Collegii regii Londinens. membrum, in suo tractatu *de podagra* caussam arthritidis ad alcali referre ausus est, suamque sententiam phœnomenis certis confirmare, quemadmodum legitur *in Actis Erudit. Lips. A. 1698 in Novembr. p. 525.* *Arthritis scorbutica vaga* est species peculiaris *arthritidis*, majorem & malignam, h. e. cum gravioribus symptomatibus, vires vitales aggravantibus stipatam caussæ heterogeneæ mixtæ vitiositatem præsupponens, de qua legatur Idem *Tr. de Scorbut. c. 5.*

ARTHRODIA, ἀρθρωδία, est species *diarthroseos*, vel *dearticulationis*, quando articuli cavum leve superficiarium & capitulum etiam depressum concurrit, Gal. *l. de ossib. in princ.* Talis est in occipitis osse, & vertebra prima colli, P. Barbette *d. l. c. 3.* Lindenus vocari posse dixit *adarticulationem.* Opponitur illi *enarthrosis*, ἐνάρθρωσις, cum sinus os excipiens magnus, processus ossis excipiendi insignis, qualis est femoris cum acetabulo ischii. *Ibid.*

ARTHRON, ἄρθρον. Vide *Articulus.*

ARTHROSIS, ἄρθρωσις, *articulationem* in genere significat. Vnde & adjectiv. ἀρθρῶδες, adverb. ἀρθρωδῶς descendunt, quæ leguntur apud Gal. *l. de ossib. in pr.*

ARTIA, ἀρτία, ἀρτίη generaliter idem aliquando est quibusdam, quod ἀρτηρία; speciatim vero arteria bronchialis, ut notat Erotianus *in synagoge*; at vero simul notat rectius dici ἀρτηρίαν, quod hæ quasi ἀεροτήραι sint, per enallagen literarum dictæ ἀρτηρίαι.

ARTICVLARIS *morbus*, passio, affectio, vide *Arthritis.*

ARTICVLVS, *Articulatio*, *Articulamentum*, Scrib. Larg. *n. 206, 214, 263*, ἄρθρον, σύνθεσις κατ' ἄρθρον est naturalis ossium diversorum syntaxis, vel compositio, & differt a *symphysi*, συμφύσει, quæ est ossium naturalis unio vel coalitio. Dividitur in *diarthrosin*, διάρθρωσιν, *dearticulationem*, quæ est articulatio laxior & ossium structura, quorum motus est evidens. (vid. supra *abarticulatio*) in *synarthrosin*, συνάρθρωσιν, quæ est articulatio strictior, ceu ossium motum manifestum non habentium compositio; & in *ginglymum*, γίγγλυμον, (juxta C. Hofm. γιγγλυσμὸν,) cum os unum excipit suo sinu processum alterius, & contra os alterum suo sinu processum prioris; qualis est in osse femoris, & tibia, in humero, & ulna. Gal. & Barbett. *d. l.* quorum ille *articulum* in genere clarius etiam alibi descripsit hoc modo: *Articulus* est, cum duo ossa ita invicem coëunt, ut alterum quidem ipsorum sit, quod movetur, alterum velut sedes quædam ei, quod movetur, & firmamentum, ut in ostiorum cardinibus apparet, unde moventi cavitas (quæ cotyle, κοτύλη, id est, *acetabulum*, & *glene*, γλήνη, sive *pupilla*, dicitur) & ei quod movetur, convexitas, *caput* & *condylus*, κεφαλὴ καὶ κόνδυλ@, appellata, inest, *l. 1 de mot. musc. c. 9.*

ARTIFEX, δημιουργὸς Hipp. Gr. τεχνίτης Gal. quid in genere significet, omnibus notum est. Restringitur vero haud raro ad medicum, qui artem medicam per experientiam confirmatam callet. Vnde Galeno, *artificem fieri* Gr. τεχνωθῆναι, dicitur *l. 2 de Cris. c. 9.* Specialiter quoque dicitur de chymicis & spagyricis, *in Th. Chym.* aliquoties.

ARTIOS, ἄρτι@, significat id, quod *perfectum integrum*, omnibus numeris absolutum, illæsum, æquale, aptum est, apud Hipp. Ita ἀρτίως κεκριμμένα, perfecte judicata *1 aph. 20* leguntur; de vertebris inter se æqualibus & apte cohærentibus, *3 de artic. 29.* In specie dies pares dicuntur ἄρτιοι, in quibus difficiles fiunt crises, & opponuntur imparibus, quæ dicuntur περιτταί. Vide *3 in 1 Epid. t. 13, 14.* Foës. *p. 95.*

ARTIPHYES, ἀρτιφυὴς, dicitur de numero pari, perfecto & integro critico, qualis est juxta Hipp. decimus quartus, & quadragesimus secundus dies *l. de septimestri VIII, 8, 9, 10.*

ARTISCVS, ἀρτίσκ@, in genere *trochiscum* significat, a panis exigui figura. Specialiter vero & κατ' ἐξοχὴν, *artisci* dicuntur ii, qui e viperæ carnibus cum pane mistis coctisque præparantur ad theriacæ compositionem, unde & *theriaci*, θηριακοὶ appellantur. Modum præparandi monstravit Gal. *t. 11 de S. F. §. Caro viperæ.* Nostro etiam adhuc seculo magnis impensis Venetiis allati fuere pro confectione theriacæ. Verum vanitatem horum trochiscorum egregie aperuit & solide demonstravit Ioh. Zvvölf. *in Pharmac. Aug. Animadvers. ad Cl. XII p. m. 209 seqq. in fol.* unde & hodieque Alcool. vel pulvis viperarum substituitur in theriacæ compositione.

ARTISTOMON, ἀρτίστομον, significat *undique planum* & æquale; in specie de telis usurpavit Hipp. *l. de cap. vuln. XIV, 3.* Alioqui etiam ἀρτίστομ@ dicitur is, qui verba integre profert, non mutila aut truncata. Foës. *d. l.*

ARTIYPOCHROS, ἀρτιύπωχρος, dicitur *color suppallidus*, & subluteus Hipp. *l. de intern. aff. XXXVI, 13.* Foës. *d. l.*

ARTIZOOS, ἀρτίζω@, de pueris, qui brevis sunt vitæ, ob molestiam, quam passi sunt in partu difficiliori, ita, ut in genitalibus diu hæserint *l. de superfœt. VII, 5.*

ARTOCREAS, ἀρτόκρεας. Vide *Pastætum.*

ARTOPTA, ἀρτόπτη, dicitur vasculum sive testus pistorius, in quo placenta vel similis massa farinacea coqui & parari solet. Legitur in Henr. Deventer *Lumin. Nov. pro Obstetricant. C. XVII p. m. 61*, ubi tropice fœminæ sine ulla fere difficultate parienti applicavit. Alias de hujus vocabuli *artopta* & *artopticius panis* ap. Plin. *H. N. l. 18 c. 11*, alia Lexica Græca & Lat. videantur.

ARTOS, ἄρτος, vide *Panis.*

ARTOMELI, ἀρτόμελι, fuit ſpecies cataplaſmatis ex pane & melle parati extrinſecus impoſiti præſertim præcordiis, cujus meminit Gal. *l. 10 M. M. c. 6; l. 11 c. 15; l. 13 c. 15.* Male igitur per juſculum vertit Caſtellus, fortaſſis loca Galeni non recte inſpiciens.

ARTUS, τὰ κῶλα, extremæ ſunt & compoſitiſſimæ corporis partes, manus & pedes. Eorum cognitionem neceſſariam commendat Gal. *l. 3 adminiſtrat. c. 1.* Van Horne deſcripſit, quod ſint membra e trunco exporrecta *in Microcoſmo §. 57*, ad quem locum vide D.D. Hoffmanni *Diſſertat. Anatom. p. 233.*

ARTYMA, ἄρτυμα, i. e. *Condimentum.* Vide infra *ſuo loco.*

ARVINA idem, quod lardum, pinguedo, λίπος: Legitur apud Stoker. *Practic. morbor. particul. c. 10*, in formula unguenti mirabilis contra paralyſin, & ex hoc apud VValther. *Sylv. Med. p. 383.*

ARYSTER, ἀρυστὴρ, eſt vas aliquod cavum ad hauriendum, velut cyathus, cotyla aut calix. Vſus Hipp. *l. de genitur. VIII, 29.*

ARYTÆNOIDES, ἀρυταινοειδὴς, q. d. *gutturnalis*, epitheton eſt cartilaginum duarum laryngis ab *arytæna*, quod gutturnium aut infundibulum ſignificat, Gal. *de vocal. inſtrum. diſſect. c. 4; l. 7 de V. P. c. 11.* Ab hac cartilagine muſculi eandem conſtringentes dicuntur *Arytænoidei*, de quibus vide Barthol. *l. 2 Anat. c. 11 p. 442.* Vide *Arteria aſpera.*

ARYTHMUS, vel *Arrythmus*, ἄρυθμος, ἢ ἄῤῥυθμος, pulſus ille, qui nullum rhythmum, ordinem aut proportionem obſervat, non vero plane abolitum pulſum ſignificat, cui opponitur εὔρυθμος, rhythmum certum obſervans; dicitur & κατάῤῥυθμος. *Arhythmi* pulſus ſpecies numerantur tres. *Pararhythmus*, quando vicinæ ætatis rhythmum obſervat: *Heterorhythmus*, qui plane alterius ætatis ordinem ſervat: *Ecrhythmus*, qui nullius ætatis rhythmum retinet. Gal. *l. 1 de diff. pulſ. c. 9.*

AS, vel *Aſſarium*, ἀσσάριον μνᾶ, accipitur 1. de toto, quod dividitur in duodecim partes, quæ dicuntur unciæ, 2. eſt ſpecies ponderis habens drachmas duas. Gal. *l. de pond. & menſ.* ex libro Cleopatræ *de munditiis.*

ASA vel *Aſſa*, homonymon eſt: (I.) Dicitur hoc nomine duplex gummi, ſvaveolens unum, quod *Benzoin* appellatur: Alterum fœtidum, quod *Aſa fœtida* vocatur. De utroque vide Schröder *l. 4 cl. n. 372 & 377.* (II.) *Aſa* vocatur a Baſilio Valentino *remedium univerſale* ad omnes morbos externos etiam deſperatiſſimos probatum, (ſi Dis placet) cui reſpondet *Phalaja*, ceu univerſale ad omnes morbos internos commendatum; utrumque tamen eandem materiam præſupponens, *tr. de arcanis mundi.* (III.) *Aſa* denique *fœtida* quoque ænigmatice a ſpagyricis dicitur *Mercurius*, ab odore, quem habet, quando recenter de abſurdo corpore ſuo extractus eſt. Guido Magn. de Monte *tr. de Adrop. Philoſ. in T. VI Theatr. Chym. p. 548.*

ASABON, id eſt, *Sapo.* Rul. & Iohnſ.

ASÆSTUS, ἄσαιστος, vide *Calcarius lapis, Calx.*

ASAGEN, i. e. *Sanguis Draconis.* Rul. & Iohnſ.

ASAGI, i. e. *Vitriolum*, vel atramentum rubeum. Azep Idem. Iidem.

ASAMAZ, i. e. *Vitriolum.* Iid.

ASAPES, ἀσαπὴς, & adverb. ἀσαπέως, idem quod ἄπεπτον, *crudum*, non perfecte coctum aut elaboratum. Adverbialiter de ſputo utitur Hipp. in pleuritide *1 de R. V. I. A. t. 33.* Dicitur alias ἄσηπτον, *non putrefactum*, ex veterum hypotheſi erronea coctionem & putrefactionem confundentium.

ASAPHATUM, eſt *Serpigo* vel *Impetigo*, aut intercutanea ſcabies in poris generata, vermiculorum inſtar. Si comprimatur cutis, prodeunt fila oblonga nigro capite. Dorn. Rul. Iohnſ.

ASAPHIA, ἀσάφεια, eſt *vocis obſcuritas*, vel propter vocem efformantium organorum & nervoſi generis vitium, vel propter mentis læſionem, *2 in 1 Prorrh. t. 3.* Ἀσαφεῖς, ægri dicuntur Hipp. qui obſcure loquuntur, nec clare diſſerunt, *Coac. t. 175*, item ἀσαφὴς, lingua, *7 Epid. XII, 12, 13; & LIII, 15.* Dicitur & ἀσαφώδης παράκρουσις. *1 in 1 Prorrh. t. 33.*

ASARCON, ἄσαρκον, ſtricte ſignificat *excarne* ſive deſtitutum omni carne. Verum apud Ariſt. *l. 2 d. P. A. c. 10* comparative ſaltem accipi de capite, quod cum medio & infimo ventre corporis humani comparatum parum carnis habeat, docet Melch. Sebiz. *Ex. Med. p. m. 153. ſeq.*

ASBESTUS, ἄσβεστος, *inextinctus*, dicitur de calce viva vel cruda, v. g. κονία, vel τίτανος ἄσβεστος. Gorr. Vide & *Amiantus.*

ASCALABOTES, ἀσκαλαβώτης, item, καλώτης, eſt genus lacertæ, cujus meminit Gal. *XI de Sim. Fac.* §. *Draco marin.* Et *l. de Theriac. ad Piſ. c. 9* dicitur *Stellio.* Hujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l. 1 de quadr. digit. ovip. c. 10.*

ASCARDAMYCTES, ἀσκαρδαμύκτης, dicitur, qui *inconniventibus oculis* fixis & immotis intuetur. *2 Epid. ſ. 6 t. 4.* Σκαρδαμύττειν enim *nictare* & connivere ſignificat.

ASCARIDES, ἀσκαρίδες, vide *Helminthes* apud Aldrov. *l. 1 de quadr. digit. ovip. c. 10.* Erotianus proprie ſignificare notat tenues vermiculos, qui in puerorum voracium excrementis inveniuntur, quia optimi ſcriptores aſcarides appellent, qui in aqua putrida reperiuntur.

ASCELES, ἀσκελὴς, *decrus*, qui caret cruribus, Gal. *l. 4 de Hipp. & Pl. dec. c. 4.*

ASCENDENTIA *ſigna* dicuntur vel aſtra firmamenti cœli, & præcipue ſiderei ſpiritus. Dorn. *in Dict. Par.*

ASCENSUS *morbi*, idem, quod *augmentum*, de quo vide infra ſuo loco. *Aſcenſus* quoque vel *Aſcenſio* accipitur de modo quodam ſublimationis & deſtillationis chy-

chymicæ. Cui opponitur *descensio*. Libav. & alii: vide *Destillatio*.

ASCESIS, ἄσκησις, vide *Exercitatio*.

ASCETES, ἀσκητὴς, idem significat, quod *Athletha*. Attici enim *Athletas* ἀσκητὰς, h. e. *exercitatores* vocant, teste Foëf. *Oecon. p. 104*.

ASCHEMON, ἄσχημον, *deforme* significat. Hinc in comparativo Hipp. usurpavit ἀσχημονέστερον σκέλος, crus deformius vocans. *3 de artic. t. 103*.

ASCHIA idem quod *Thymallus*, nomen vulgare piscis fluviatilis, Etmüller *Operum Tom. I pag. 816 b.* Vide *Thymallus*.

ASCIA, σκέπαρνος ἢ σκέπαρνον, proprie denotat instrumentum fabrile, quod *securis* etiam vocatur, quæ in summitate incurvata est. Vnde ad vinculi & deligationis simplicis genus transfertur, quæ parum a recto declinat, in obliquum tamen nondum vergit insigniter, Gal. *3 de fract. t. 40 de iis, quæ in Medic. t. 2.* Hujusmodi deligatio dicitur Hipp. σκεπαρνηδὸν facta, *d. l.* de fracturis. Iunge Foëf. *p. 571.* Hoc vinculi genus egregie delineavit usumque monstravit Scultet. *Armam, Chirurg. P. 1 Tab. LIV fig. 3 seqq.*

ASCITES, ἀσκίτης, Paracelso vitiose *Asclites*, hydropis species est, velut *hydrops utricularius* dicta, in qua in membrana abdominis interiore, Græcis peritonæo dicta, aut potius inter peritonæum & omentum humor serosus veluti in utre quodam continetur, cum paucissimo spiritu, unde eam vocat Hippocrat. *aquosum hydropem*. Præcipua ejus caussa frigiditas est, Galen. *4 aph. 11.* Accuratius ita describi poterit: *Ascites* est intumescentia ventris inferioris sive abdominis, ut & crurum, aliquando & scroti genitaliumque, cum multis aliis gravioribus symptomatibus, a collectione & extravasatione serosarum & lymphaticarum portionum, acrescentium, propter vitium, præsertim obstructionem, organorum colatoriorum, renum, glandularum, hepatis & pancreatis inducta proveniens. Iungatur Pr. Barbette *Pr. M. l. 4 c. 4*, & Fr. Sylv. *l. 1 Pr. M. c. 17 §. 8, 9 seq. c. 39 §. 2.*

ASCLEPIOS, ἀσκληπιὸς, nomen est smegmatis aridi, quod descriptum legitur apud P. Ægin. *l. 7 c. 13*, item trochisci apud Aët. *l. 14*, & Gal. *l. 3. de C. M. S. G. c. 13*, item collyrii ex Scribonio apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7*, quod *Athenippum* etiam dicitur.

ASCLITES, perperam usurpatur pro *Ascites* apud Avic. *l. 3 fen. 14 tr. 4 c. 15.*

ASCOS, ἀσκὸς, utriculum, vel *utrem* scorteum seu coriaceum significat. Vnde aliquando additur epitheton σκύτινος. Ejus usus etiam olim fuit ad affectam partem fovendam; quando implebatur materia aliqua, aqua nimirum calida, vel oleo, uti videre est apud Hippocr. *l. 2 de morb. XII, 18, 30; XIV, 13; l. 7 Epid. XXV, 12; & 4 de R. V. I. A. t. 83.* *Vtre* etiam flatibus repleto distento & supposito usus est ad spinæ directionem & articuli luxati repositionem, *3 de artic. t. 50; & c. 4 t. 61.* Vide sis Foëf. *p. 104.* & utris.

ASE, ἄση, emphaticum est vocabulum, in quo unico includitur πόνος πολὺς, multus labor, ut Aretæus loquitur. Primum & communiter significat *fastidium*, ex *5 aph. 61*, quod fastidium etiam de pica gravidarum intellectum vult Dieterich. *in Iatr. n. 113*, item *Coac. t. 142; l. 1 Epid. ægr. XI*, deinde *anxietatem* circa cor aut stomachum, *l. 7 Epid. IX, 6.* Hinc febres appellantur ἀσώδεις, *4 de R. V. I. A. t. 47*, denique *consilii inopiam*, anxietatem, & ita idem cum ἀλυσμῷ, de quo supra. Ad summam: ἄση, implaciditatem, insignem molestiam corporis exprimit. Hinc & ἀσηρὸν, ἀσῶδες, molestum, noxium significat, *2 de fract. t. 75 f. 3 t. 46; f. 1 de artic. t. 65; f. 2 t. 40, 49; 1 Prorrh. f. 2 t. 28.* Erotianus ἀσηρὸν interpretatur ἀσειοποιητικὸν, quod molestiam caussatur.

ASEB, dicitur *Alumen*. Rul. & Iohnf.

ASED, i. e. *Leo.* Rul & Iohnf.

ASEDENIGI, i. e. *Hæmatites.* Iid.

ASEGEN, i. e. *Sanguis Draconis.* Dicitur & *Azegen.* Iid.

ASELLVS, ὀνίσκος, vocabulum est πολύσημον in medicina, quemadmodum & *asinus*, ὄνος. Præter vulgatissimam enim illam significationem, quando quadrupes animal illud contemtum & despectum, sarcinis tamen portandis aliisque negotiis multis utilissimum, (cujus laudes Cl. Heinsius quondam fusissime est prosecutus,) quin imo in re medica multa remedia offerens, videlicet, lac, lienem, renes, testes, penem, ungulas, urinam, stercus, de quibus videatur Aldrov. *l. 1 de quadrup. c. 2 p. m. 343 seqq.* significat quoque piscem, nec tamen unum eundemque sed varium, de qua significatione adi sis prolixe differentem Linden. *Ex. XI § 20 seqq.* De *Asellis* vide Rondelet. *l. 9 de pisc. c. 9*, & Aldrov. *l. 3 de Pisc. cap. 1 seqq.* Comparantur piscibus saxatilibus bonitate nutrimenti a Gal. *l. 8 M. M. c. 2* Porro significat & insectum sive animal multipes (unde a Latinis *millepedis* vel *millepedæ*, item *cutionis* aut *porcellionis* nomine, Gr. κυβαρὶς, indigitatur, vide Linden. *Ex. XI Sel. Med. §. 21.* Iunge Aldrov. *l. 5 de Insect. c. 13.*) in aquariis vasis & sterquiliniis, enascens, quod ad digitorum contactum in orbem se contrahit, Gal. *l. 3 d. C. M. S. L. c. 1.* Tandem & *Axes* ipsos *Asinos* appellare consuevit Hipp. & *parvos axes Asellos*, quos etiam *suculas* vocant, *2 de fract. t. 48; f. 3 t. 40; f. 3 de artic. t. 25, & f. 4 t. 51.* Iunge Foëf. *p. 455.*

ASEMOS, ἄσημος, dicitur de iis, quæ citra evidentem significationem, præsertim criticam, & præter rationem contingunt; aut quæ levioris sunt momenti, & nullam effatu dignam significationem præ se ferunt. Ita ἄσημα πνεύματα, spirationem exiguam, obscuram, ac velut interceptam, nullamque fere sui significationem edentem denotant, *l. 6 Epid. sect. 7 t. 13*, juxta Valef. dolores lateris in febribus tenuiores ἄσημα ἀλγήματα, *Coac. t. 419.* *Asema*, ἄσημος κρίσις est, quæcunque a nullo die-

dierum indicantium fuit indicata; unde *fine figno* dicitur, Gal. *l. 3 de Crif. c. 10.* Adverb ἀσήμως eandem cum adjectivo habere fignificationem apud Hippocr. videatur Foëf. *p. 100 feqq.* At ἀσήμους τόπους, κατ' ἀντίφρασιν appellare Hippocratem docet Erotianus τοὺς πολυσήμους, qui ad venas, arterias & nervos pertinent. An etiam de fermone inepto aut nihil congrui fignificante in probatis autoribus acceptum occurrat, uti quidem alicubi vult P. Zacchias, (de quo vide in cœloftomia) inquirere nobis non vacat.

ASENEC, i. e. *Sol.* Rul. & Iohnf.

ASEPH, h. e. *Alumen fciffum.* Iid.

ASEPTON, ἄσηπτον, vide *Afapes.*

ASILUS, *Oeftrus*, *Tabanus*, οἶστρος, μύωψ, infectum eft, in ore habens aculeum, binis pennis volans. Defcripfit Aldrov. *l. 3 de Infect. c. 4.* In fpecie *Afilum* dici illud infectum, quod boves laceffat, vult. Plin. *l. 31 c. 2 H. N.* Idem ex magorum commentis tradit, vermiculos, e quibus *Afili* fiunt, antequam pennæ germinent, contra febres alligari, *l. 30 c. 11.*

ASINES & *Afinéos* (adverb.) ἀσινὴς, ἀσινέως, *innoxium*, & fine noxa fignificat, a verbo σίνω, *noceo*, cum α privativo. Hinc Hipp. rupturæ pectinis ἀσινέες dicuntur, *l. 2 Epid. f. I 70 c. 1 in 1 Epid. t. 10.*

ASINGAR, i. e. *Viride æris.* Dicitur & *Afugar*, *Afmiar*, *Afigi.* Rul. & Iohnf.

ASINUS, ὄνος, vide *Afellus.*

ASIRACUS, ἀσίρακος, dicitur fpecies locuftæ, quæ & ὄνος, *Afinus*, dicitur Diofcoridi *l. 2 c. 57.* Confirmat virtutem adverfus fcorpionum ictus Gal. *l. XI de Sim. Fac. §. Dracomarin.*

ASITIA, ἀσιτία, vide *Anorexia*, *Apofitia*, *Inedia.*

ASIUS *lapis*, vide *Affius.*

ASMAGA, dicitur *permixtio*, vel *commixtio quorundam metallorum* ad invicem. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

ASODES, ἀσώδης; vide *Afe.*

ASOPOR, i. e. *Fuligo.* Rul. & Iohnf.

ASPALTUM pro *Afphalthum.* Rul. & Iohnf.

ASPASIA, medicamentum locos muliebres conftringens, defcriptum a Capivac. *Prax. l. 4 c. 4*, fit ex fola lana, infufo gallar. immatur. imbuta.

ASPERA *arteria*, vide *Arteria afpera.*

ASPERSIO, πρόσκλυσμα, ῥαντισμὸς, ῥαντὶς, & ῥανὶς, ῥάντισμα. notiffima eft applicatio alicujus materiæ medicæ vel liquidæ, vel pulverulentæ fuperficiaria & rara, feu minutatim facta. Scrib. Larg. *n. 46, 207* & alibi. Vide Rhod. *in Lex. Scrib.* Hinc & talia medicamenta, quæ *afperguntur*, Græce συμπάσματα, Latine *Afpergines* vocari vult Blancard. *in Lex.* quamvis nos nullibi legerimus.

ASPERUM, *Afprum* per fyncopen. Scrib. Larg. *n. 180.* vide Rhod. *in Lex.* τραχὺ, *Afperitas*, *Afpritudo*, Scrib. Larg. *num. 21, 22*, & alibi, τραχύτης, dicitur de fuperficie partis vel membri inæquali. Omne *afperum* eft inæquale, fed non viceverfa. Gal. *c. 3 de iis, quæ in med. t. 11.* Oritur vel ab adftrictione & nimia ficcitate, vel ab acrimonia, *l. de ptifana c. 5.* Eft fpecies differentiæ morborum organicorum effentialis in fuperficie, cui opponitur *Lævitas*, λειότης. In fpecie *afperæ palpebræ* τραχέα βλέφαρα dicuntur, cum everfæ fanguinolentiores apparent, & magis afperæ carnofæque & fici acinis fimiles. Gal. *l. Introd. c. 15.*

ASPHALEIA, ἀσφάλεια, *fecuritatem*, firmitatem denotat, & ἀσφαλὲς tutum, *fecurum*, firmum, *5 aph. 22*; & *2 aph. 15.* Gal. *l. 12 de V. P. c. 6.* Iul. Alex. *not. ad h. l.* Dicitur quafi τὸ μὴ σφάλλον ἢ σφαλλόμενον, expers lapfus. Vide Dieterich. *Iatr. n. 120, 121.*

ASPHALTITIS, ἀσφαλτίτις dicitur prima lumborum vertebra, quæ & a renibus νεφρίτις. Gorr. Linden. *Med. Phyfiol. l. 2 c. 14 & 34.*

ASPHALTUM, vide *Bitumen.*

ASPHYXIA, ἀσφυξία, id eft. *pulfus privatio* five defectio, cum non percipitur noftro tactui motus, atque hoc per totum animal accidit, ut nulla usquam arteria moveri videatur, quod tamen fi ad veritatem exigas, in corpus vivum nunquam cadit; ad noftrum tamen tactum frequenter reperitur, Gal. *l. 1 de præf. ex pulf. c. 2*, quam Hipp. vocat *fpirituum interceptiones*, πνευμάτων ἀπολήψιας ἀνὰ τὰς φλέβας *4 de R. V. I. A. t. 26*, (vide fupra *Apolepfis*) Eft immediatus comes gravioris animi deliquii, quod pro lubitu *lipopfychia*, aut *fyncope*, quin & *afphyxia* dici poterit. Cauffa immediata *pulfus deficientis* eft in fanguine naturali effervefcentia & rarefactione circa cor deftituto, ut propterea cor non fatis expandatur, contrahaturque & fanguis infufficienter in arterias effundatur. Fr. Sylv. *Pr. Med. l. 1 c. 34*, præfertim *§. 43.* Ἄσφυκτοι dicuntur *pulfu privati*, & in quibus motus nullus fub fenfum cadit in ulla corporis parte cujuscunque arteriæ. *l. 1 de diff. pulf. c. 3.*

ASPIDISCOS, ἀσπίδισκος, proprie fignificat fcutulum, vel ornatum exteriorem fcutorum. Metaphorice vero ita vocari mufculum fphincterem ani quafi verticillum fcripfit Cæl. Aurel. *Tard. paff. l. 3 c. 3. p. 452.*

ASPIS, ἀσπὶς, idem, quod *ferpens*, fed venenato fuo morfu perniciofiffimus. Ejus tres fpecies conftituit Galen. *l. de Theriac. ad Pifon. c. 8*, quarum prima dicitur *cherfæa*, altera *chelidonia*, tertia *ptyas*, quæ perniciofiffima. Siquidem, perinde ac fi tunc ratione prædita foret, æftimata intervalli diftantia collum eousque extendit, & celeriter hominibus infpuit venenum. Hac fpecie ferunt Reginam Cleopatram fibi citra fufpicionem repente mortem confcivifie, cum Imperator Auguftus eam vivam captam vellet in triumphum Romæ ducere, P. Ægin. *l. 5. c. 19.* Plura de *Afpide* in genere, & ejus pluribus fpeciebus vide apud Aldrov. *l. de ferp. & drac. c. 7.* Nihilominus ex his perniciofisfimis ferpentum generibus olim emplaftrum confectum fuit δι' ἀσπίδων, dictum, difcutiens valentisfime ftrumas, aliasq, durities, ad dolores arthriticos pariter utile, tefte Aetio *l. 15.*

ASPRE-

ASPREDO, τράχωμα, est affectus palpebrarum, diciturque durities, & asperitas inæqualis, quæ intra palpebras oritur. Gal. *def. medic.*

ASSALA, i. e. *Nux moschata.* Dorn. Rul. & Iohns.

ASSALIÆ, vermes sunt intra asseres crescentes. Dicuntur etiam *Cossi*, *Teredines*, *Termes, Thripes, Xylophagi*, ξυλοφάγοι. Dorn. Ruland. *Asalliarum* meminit Paracels. *l. 2 de morb. Gall. pustulis & symptom. c.7*, in Icteritia commendans. Verum suspicari quis posset, non tam Teredines aut Cossos intelligi debere, quam *asellos* sive *millepedes* in locis humidis crescentes, de quibus paulo superius. Hos enim valde in Ictero commendari, e Dioscoride & Galeno constat.

ASSANGI, dicitur *Pulvis* decidens de parietibus salis. Vocatur & *Asanirgi.* Rul. *in Lex.*

ASSATIO, ὄπτησις, est species coctionis ciborum artificialis, quæ fit ab extrinseco & alieno calore fortiori & exiccante. Species seu modi *assationis* plures sunt: Vel enim igni admoventur ea, quæ assari debent; vel in aliquo vase reponuntur, cui subjicitur ignis, affuso aliquo, sed insufficiente, aut plane nullo humore. Illuc pertinent etiam *frixa*, quæ propterea Assorum sunt species. Huc referre licebit *tostionem*, στάτευσιν, Aristot. *l. 4 Meteor. c.3.* Renat. Moreau *ad Schol. Salernit. c.7 p.138. Assata* & frixa siccius dare corpori alimentum, docet Galen. *l.3 de alim. fac. c.2.* Græce dicuntur illa ὀπτὰ, hæc τηγανιστά. Ovorum *assorum* meminit Scrib. Larg. *n. 221. Assare* quoque Spagyrice est, vel rem desiccare, & in tali statu ponere, ut possit in pulverem sibi competentem redigi; vel aliquando idem est, quod congelare, *Theatr. Chym. Vol. III p.39.* Quæ intus forisque tota ignescunt, perperam *assari* dicuntur a Scheunemanno, judice Libav. *in defensione Syntagm. Act. I c.12. Assare* quoque allegorice dicitur *septimum Regimen*, quod est *Lunæ*, h. e. calefacere & componere per 25. dies, & hoc regimen dicitur *Argenti*, in Allegoriis super Turbam Philos. *distinct. 1 in Th. Chym. Vol. V p.58. Assatio* etiam in Magisterio Lap. Phil. dicitur svavis & modesta desiccatio corporum dissolutorum & a menstruis suis separatorum, exiccans sub finem corpus exiguo igne, quæ desiccatio svavis calcinatio est. Christoph. Paris. *Elucidar. l.3 c.8 Th. Chym. Vol. VI p.264.*

ASSATURA dicitur animal, vel caro assa, quales si statim post remotionem ab igne cooperiuntur & panno involvuntur, *Assaturas suffocatas* vocavit Santes Ardoynus, & inter venena retulit, noxam & curationem proponens *l. 4 de Venen. c. 9.*

ASSERAC idem quod Assis, & est species Bangues, quæ Ægyptiis est Assis. Differt ab Opio & Maslac Turcarum, de quo legatur Hartmann. *tract. de Opio Theor. III quæst. 3* vid *Bange* & *Assis.*

ASSERVATIO, idem, quod *Conservatio*, dicitur in Pharmacevticis simplicium collectorum in debitis vasis & locis ad usum necessaria repositio, ut semper in promptu sint. Iac. le Mort *Pharm. Med. Phys. c.7* D. Schenk. *Synt. Comp. & præscr. med. form. p.m. 19.*

ASSIDENS *signum*, συνεδρεύον, quod & *mox apparens* dicitur, quod plerumque morbo accidit, ut in febre ardente lingua aspera sicca, sitis, vigiliæ. Differt tamen a *Pathognomonico*, quod hoc sit plane inseparabile, illud non item, Gal. *3 in 3 Epid. t.34.* Exemplum sit morbus lateralis, in quo acuta febris, spirandi difficultas, tussis, pungens dolor lateris sunt pathognomonica, scil. collective sumta; quod autem dolor ad hypochondrium, vel ad claviculam perveniat, aut quod facilius in latus patiens, quam in alterum æger decumbat, *Assidentia* signa sunt, *c.1 aph.12.*

ASSIDUUS usurpatur a Fernelio pro *Continuus.* Ita *febres assiduas* vocavit, easque intermittentibus opposuit, *Method. cur. febr. c.6 ferme ad finem.*

ASSIMILATIO, ἐξομοίωσις, ὁμοίωσις, dicitur nutritionis supplementum, quando id, quod nutrit, alteratur, & ei, quod nutritur, simile fit, Gal. *3 de fac. nat. 1.* Porro ut hæc fiat, *Agglutinatio*, sive *Adhærentia*, πρόσφυσις, præcedat oportet, quemadmodum & hanc *Appositio*, πρόσθεσις, *l.1 de F. N. c.11.* Nomine a *Nutritione* dissidet, re autem non dissidet, *l.3 de Causs. Sym. c.2.* Perficit hanc functionem non secus ac reliquas naturales dictas anima, sive vis plastica, sive calidum innatum & flammula vitalis, quæ in medicina non differunt. Charlton. *Oecon. anim. Ex.1 §.1 seqq.*

ASSIS vel idem est, quod *Opium*, *Meconion:* vel est *pulvis ex cannabis foliis* paratus, cujus cum aqua misti bolos quinque aut plures castaneæ magnitudine Ægyptii devorant, a quibus per horam homines quasi ebrii facti amentias suas produnt, & in ecstasi manentes visionibus desideratis oblectantur. Pr. Alpin. *de Medic. Ægypt. l.4 c.2 p.121 b.* Vocatur & Asserac Turcis. vide *Bange.*

ASSISTENTES, sive *Astites glandulosi*, vide *Parastatæ.*

ASSIUS *lapis*, ἄσσιος λίθος, (perperam per simplex s.) ab *Asso*, urbe Troadis, quæ est regio minoris Asiæ, Hellesponto adjacens, alias minor Phrygia dicta, appellatus est lapis tophaceus mollis, friabilis, & laxus, vim habens sine morsu carnes molliores colliquandi, præsertim vero hac virtute prævalet *Assiæ petræ* flos dictus, qui innascitur farinæ tenuissimæ, qualis molarum parietibus adhærere visitur, Gal. *l.9 de Sim. Fac.* Dioscor. *l.5 c.142.* ubi per simplex S. scriptum legitur, ad locum generaliorem, Asiam minorem, fortassis respectu habito. Plin. *l.2 c.96* & *l.36 c.17 Sarcophagum* appellat ideo, quod in eo condita cadavera, intra 40 dies una cum ossibus, solis dentibus exceptis, consumantur. Reliquas illius virtutes collegit Chioccus *Mus. Calc. s.3 p.349 seqq.*

ASSOS, i. e. *Alumen.* Rul.

ASSUETUDO, vide *Consuetudo.*

ASSUMTIO, πρόσληψις, προσφορὰ, dicitur de omni mate-

materia, alimento, & medicamento, quod per os corpori communicatur, quæ *Assumpta*, τὰ προσφερόμενα, appellantur; quamvis & aër inter illa quoque referatur. Vid. Ionston. *Synt. Med. l.1 Tit. 1 c.1.*

ASTACUS, ἄστακος, vide *Cancer.*

ASTAKILLOS, a Paracelso dicitur ulcus gangrænosum malignum serpens ad tibias pedum a sale mercuriali in sanguine occurrente. Dicitur eidem quoque *Araneus*, vel *Ulcus Aranei l. de ulcer. c.18.*

ASTARZOF, unguentum vocatur vel linimentum, quod recipit lithargyrium sperniolam cum succis sedi majoris & Nympheæ. Vel etiam ita dicitur mixtura ex aqua rosarum & camphora, apud Paracelf. *d.l.c.38.*

ASTEOS, ἀστεῖος, *probum*, laudabilem significat Hippocrati, & opponitur τῷ φλαύρῳ καὶ βλαβερῷ, vitioso & noxio *l. de Helleborism. 12 de Alim. IIX, 14; X 9, 10; Coac. t. 218.* Vid. Foes. *Oecon. p 104* & Iung. *Exerc. nostr. II de Remor. purg. §.13.*

ASTERGES, ἀστεργής, denotat durum, *compactum*, severum, & opponitur laxo sive molli, blando, Hipp. *de Glandul. XI, 14;* quamvis Foës. *d. l.* aliud vocab. substituere velit magis accommodum, nimirum ἀστεγον. Ego sane non video tantam immutandi necessitatem. De ligno crudeliore legitur ἀστεργέστερον, *2. de fractur. t.64;* quamvis & illum locum mutatum velit Foës. *d.l.*

ASTER, ἀστὴρ, *Astrum*, ἄστρον, vide *Stella.*

ASTER *Samius*, vide *Terra Samia.*

ASTER *Thalassius*, ἀστὴρ θαλάσσιος, vide *Stella Marina*, dicitur zoophyton quoddam marinum. Vide *Stella.* Commendavit Hippocr. cum brassica & vino odorato ad uteri ascensum dictum, & ad dolores hystericos, *l. de nat. mul. XXIX, 85; l.2 de morb. mul. LXXIX, 7.* vide Foes. *p.105.* Alias & *Aster* nomen est medicamenti ab Andromacho excogitati adversus destillationes & dolores varios, Gal. *l.7 de C.M.S.L.c.5.*

ASTERIAS, ἀστερίας, ἄστριος, ἀστρίτης, ἀστρόβολος, vide *Astroites.* Est gemma fossilis, admodum dura, dimidiati globi figura, stellarum, quæ radios jaciunt nigros, plenissima, ex quo nomen videtur accepisse. Nascitur in India & Carmania. Qui colore candido est, præfertur cœruleo *Ceraunia* dicto Habetur pro periapto adversus nævos maternos infantum, Erasm. Francisc. *P.II Hort. Indic. p.1218.* *Asterias* etiam idem, quod *Accipiter*, Aldrov. *l.5 Orn.c.1.*

ASTHENES, ἀσθενής, vocatur *infirmus*, *imbecillis*, debilis, ab α privativo & σθένος, *robur.* Legitur apud Hippocr. *l. de vet. med XXI, 6, 7*, ubi hæc differentia notanda venit, quod ἀσθενὴς dicatur, qui nondum actu ægrotat, sed *debilem* habet naturam; ἀσθενέων vero qui actu languet. Usurpatur quoque de cibis & alimentis, *l.6 Epid. s. IV t.16.* & *s. V t.20 c.1 de R.V.I.A.t.30*, quæ scil. non multum præbent nutrimenti, qualis est Ptisana. Apud Gal. quoque substantivum ἀσθένεια, *infirmitas*, *debilitas* occurrit, *comm. ad d. l. ult.* vide Foes. *p.101.* Dieter. *n.115.*

ASTHMA, ἆσθμα, id est, *Anhelatio*, creber & molestus anhelitus, affectus est, in quo propter angustiam organorum respirationis & bronchiorum oppilationem apparet, summe moveri usque ad operta scoptula & scapulas, thoracem, etiam citra febrem, motu celeri ac denso, ut etiam in iis, qui velociter cucurrerunt, quique respirando pinnas narium movent, quas inspirando contrahunt, expirando dilatant, Gal. *c.2 in 3 Epid. t.4.* Accuratius ita definiri posset: *Asthma* est difficilis respiratio, frequens, densa, cum sibilo vel sono, quandoque & tussi, proveniens ab insigni angustatione vel obturatione bronchiorum pulmonis intrinsecus vel extrinsecus facta. Caussæ enim variæ hunc affectum producere valent, v.g. Pituita viscida, flatus & halitus, aquosa collectio, sive hydrops, pulmonis tubercula. Gravissima *Asthmatis* species est, quod VVillis inter morbos convulsivos refert, & *Asthma convulsivum cum tussi* appellat, *de morb. convuls. c.12*, scorbuticis interdum familiare, unde & *Asthma Scorbuticum* appellare licet. Confer. etiam ad Sylv. *Pr. Med. t.1 c.22 §.22* & P. Barbette *l. 4 c.3* aliosque. Vitiose etiam dictum legitur *Asma* apud Ioh. Bauerium de Imola *in Consil. 8 & 32.*

ASTITES, vide *Parastatæ.*

ASTOMOS, ἄστομος, dicitur, *qui caret ore*, & creditum fuit olim, fuisse gentem quandam toto corpore hirtam, & vestiri in India frondium lanugine, *sine ore*, halitu tantum viventem, & odore, ut ex Plinio refertur a Menens *Aurei Veller. l.1 c.10* in *Th. Chym. Vol. V pag.302.* Verum Olearius & alii Itinerariorum scriptores fallaciam hanc detexerunt.

ASTRABES, ἀστραβὲς, quod minime torquetur, *indistortum* significat apud Hippocr. *2 de artic. t.19 & in Mochlic. VII, 5.*

ASTRAGALUS, ἀστράγαλος, ἄστριος, item τέτρωρος, *Talus*, vulgo *Os balliste*, *Quatrio*, est primum inter ossa tarsi & principalissimum eorum, quæ ad pedes movendos pertinent, in circumferentias quasdam desinens, magnum quidem & maximis supernis ossibus dearticulatum, in medio tibiæ & calcanei locatum, Gal. *l.3 de V.P.c.6 & 8 de oss. c.22.* Clarius: Est os quasi cubicæ figuræ irregularis, ad pedis tibiæque articulationem comparatum. Superius enim per ginglymum tibiæ conjungitur, ad latera utrinque malleolo comprehenditur, ligamentis validis copulatum, anterius capitulo rotundo sinui ossis scaphoidis adaptatur; inferius partim protuberat, partim mediante profundo sinu cum calcaneo ligamentis cartilagineis connectitur, Barthol. *libell.4 An. c.21.* In medicina præ aliis commendantur *Astragali Leporum* & *Porcorum.* Illorum quidem contra epilepsiam, difficultatem partus, colicam & calculum; horum vero ad fracturas ossium, capitis & colli dolores, teste Schroder. *Pharm. lib.5 cl.1 num. XXIV & XXXIV.*

ASTRAPE, ἀστραπὴ, *coruscatio*, fulgur. Refertur inter

inter caussas procatarcticas epilepsiæ a Gal. *de pu. epil. c. 2.*

ASTRION, ἄστριον, idem, quod *Astragalus* sive *Talus.* Iohnſ. Ingraſſ. *comm. in Gal. l. de Oſſib. p. 164.*

ASTROBLES, ἀστρόβλης, ἀστρόβλητος, idem, quod ἀποπληκτικὸς, ſideratus, *Apoplecticus.* Gorr. *p. 60.*

ASTROBOLISMVS, ἀστροβολισμὸς, idem, quod *Sphacelus*, de quo infra, quamvis proprie de plantis, quæ ſub canicula pereunt, quaſi ſidere perculſæ dicatur. Matth. Flacius *l. 2 de vit. & mort. c. 24 p. m. 96.*

ASTROCYNOLOGIA, ἀστροκυνολογία, vocatur ſcriptum *de diebus Canicularibus* noviſſime editum, cujus mentio facta *in Act. Erud. Lipſ. A. 1702, M. Decembr. p. 514.*

ASTROITES, idem, quod *Asterias*, lapis maculis plurimis ſtellarum formam habentibus notatus, globi dimidiati figuram habens. Eſtque duplex. Vnus, ubi maculæ ſtellatæ ſunt diſperſæ. Alter, in quo viſuntur ita compactæ, ut crucis ſimiles ſint maculæ. *Astroites*, varios majores, minores, magis vel minus concinne radiatas exhibet Ioh. Bauhin. *in deſcript. Font. & Baln. Bollenſ. l. 4 p. m. 31.* Ex Aſtroite etiam parabantur globuli, quibus numerare ſolent preces Pontificii. Rul. *in Lex.*

ASTROLOGIA, ἀστρολογία, vocatur ſcientia, vel *ars divinandi ex Aſtris;* eorum vario poſitu, aliisque attributis, quam nonnulli adeo credunt eſſe neceſſariam Medico, ut propterea ſtellarum ortus, occaſus, phaſes varias, inter cauſſas morborum & ſanitatis referre non dubitaverint. Enimvero licet aſtrorum influxum vel efficaciam in aërem & corpora ſublunaria, quin & in ipſum hominem, nolimus præfracte ire inficias, quia tamen plurimum vanitatis & ſuperſtitionis ſubeſt in *Aſtrologia judiciaria*, quemadmodum egregie hactenus hoc aperuit Clariſſ. Dn. Sturmius, aliique ex recentioribus Aſtronomis, absque peritiæ ſuæ detrimento & jactura hac ſcientia carere omnino poterit Medicus. Vanitatem præſagiendi & noxam e themate genethliaco quoque notavit Rolfink. *O. & M. M. l. 4 ſ. 1 c. 9.*

ASTRVM, ἄστρον, idem, quod ἀστὴρ, *ſtella, ſidus cœleſte.* Vide *Stella.* Tropice *Aſtrum*, apud Chymicos quoque dicitur virtus & potentia rerum ex præparationibus acquiſita, ut, *Sulphuris Aſtrum* ejus eſt accenſio, qua vertitur in oleum præſtantiſſimum. Item *Aſtrum Salis* eſt ejus in aquam vel oleum reſolutio, qua pariter majores vires induit. *Mercurii Aſtrum* eſt ejus ſublimatio, qua miram acquirit vim & potentiam naturali ſua majorem & ſubtiliorem. De hoc vide D. Ioh. Michaelis *not. in Schröder. Pharmaceut. l. 3 c. 16.* Dicitur alias *Alcol. Quinta Eſſentia. Extractum, Sperma &c.* Dorn. Rul. & Iohnſ. *Aſtrum Solis* vel *Auri, Lunæ,* &c. Legitur apud Dorn. *de Transm. metall. c. 13* in *Th. Chym. Vol. I pag. 534.* *Aſtrum ex igne* eſt ardens ignis inſtar & vehementis impreſſionis. Dorn. *in Dict. Parac.* Aſtrum etiam attribuitur certis medicamentis vel trochiſcis aut orbiculis aſteriſco ſignatis, unde & apud Gal. *Aſter* invincibilis anodynus ſomnifer legitur *l. 8 de C. M. S. L. c. 3 & alibi.* Vel Chymicis quibusdam non tam propter figuram, quam propter virtutem inſigniorem & quaſi aſtralem v. g. Aſtrum ſerpentum. Vid. Rolfink. *I. A. F. R. l. 3 ſect. 13 c. 1 & 2.*

ASTVR, idem, quod *Accipiter*, *Aſterias*, Aldrov. *l. 5 Ornith. c. 1.*

ASVB, i. e. *Galaxia.* Rul. & Iohnſ.

ASVBEDEGRI, h. e. *lapis ſcindens alios lapides.* Iid.

ASVLCI, i. e. Lapis Lazuli. Iid.

ASVOLI, i. e. *atramentum*, fuligo. Iid.

ASYMPHOROS, ἀσύμφορος, ſignificat non *incommodum*, ſive non damnoſum, apud Hipp. *l. 1 de diæt. XXXVI, 6.* Vide *Conferens.*

ASYMPHYTON, ἀσύμφυτον, id, quod *non* eſt *continuum*, ſignificat: Epitheton partium diſſimilarium, apud Hipp. *l. de arte XVII, 8.* Paucis: Pars ab aliis diſtincta & ſeparata ita dicitur. Foëſ. *p. 105.*

ASYMPTOTON, ἀσύμπτωτον, ſignificat id, quod non concidit, neque compreſſum eſt; veluti συμπίπτειν dicitur, quod prius tumefactum concidit & contrahitur, Hipp. *l. de humor. III, 17, 52.* Gal. *l. 1 de art. cur. ad Glauc. c. 8.*

ASYNETHES, ἀσυνήθης, *inconſuetus, inſuetus, inſolens*, dicitur; & opponitur τῷ συνήθει. Vſurpatur de rebus non naturalibus ab Hipp. *2 aph. 49, 50.* Iung. Dieter. *n. 119.*

ATAC, i. e. *Talcum*, vel *Nitrum*, Rul. & Iohnſ.

ATACTOS, ἄτακτος. vide *Ataxia.*

ATANOR, i. e. *Olla perforata.* Iid.

ATARACTOPOEESIA, ἀταρακτοποιησίη, Hippocrati dicitur emphatice *actio* Medici *intrepida*, ne quid animo perturbato fecerit, *l. de dec. ornat. IX, 11.*

ATAXIA & *Acoſmia*, ἀταξία καὶ ἀκοσμία, in genere privationem vel *defectum ordinis* decentis ſignificant. Vt enim κόσμου, i. e. decentis conſtitutionis proprium eſt τάξις *ordo*, & ob eam rem appellaverunt mortales univerſum hoc *Coſmon*, argumento *ordinis;* Ita *Acoſmias;* i. e. indecentis conſtitutionis proprium eſt *Ataxia*, *ordinis* carentia, ex Gal. *cap. 3. Progn.* Hinc quæ *ſine ordine* contingunt, ἀτάκτως καὶ πεπλανημένως fieri dicuntur, Hippocr. *2 in 1. Epid. t. 25* & *33.* In ſpecie vero *Ataxia* & *Acoſmia* eſt ordinis nullitas circa dies criticos, & circa paroxyſmos, *d. l.* & *l. 3. Epid. ægr. 9, poſt ſtat. peſtil.* Pulſus quoque dicitur ἄτακτος, *inordinatus*, qui nullum magnitudinis, celeritatis, aut æqualitatis ordinem obſervat; cui opponitur ordinatus, contrario modo ſeſe habens. Et febris *erratica* dicitur ἄτακτος, vel ἄτυπος, quæ nullum ſervat typum vel ordinem in periodis, Gal. *l. de Typis c. 4.*

ATAXMIR dicitur cura oculi, quæ adhibetur, quando pili præter naturam in palpebris oculi ſub pilis naturalibus excreſcunt, & ipſi nocent oculo, cujus curæ

curæ quatuor modos tradidit Albucaf. *l. 2. M. M. c. 11, 12, p. 96 seqq.*

ATEBRAS, dicitur *uncus aquinus*, vel *vas sublimatorium*, Rul. *in Lex.*

ATECHNIA, ἀτεχνίη, Hippocrati dicitur *artis expers*, in quo nihil recti, neque pravi quicquam inest, *l. de art. VII, 5*; alias specialiorem significationem ἀτέχνοι, i. e. *amoribus non conciliati*, vide sis apud Linden. *S. M. Ex. IX §. 22.* Vnde & *Atechnia* idem, quod *Agonia*, Lat. *Sterilitas*, teste Fel. Platero *l. 2. Prax. c. 19 Tom. I p. m. 660.*

ATENES, ἀτενὲς, fixum, *immotum*, rigidum, intentum dicitur, v. g. de oculo, *3. Prorrhet. t. 32; Coac. t. 351; l. 5. Epid. XXXV, 13 & l. 7. XVII, 24.* Et verbum ἀτενίζειν significat *fixis aliquem intueri oculis*, non solum apud Hipp. *d. l. 7, XV, 31*, sed & aliquoties in Nov. Testam.

ATER *succus*, vide *Melancholia*. *Ater*, idem, quod *Niger*, μέλας.

ATERAMNIA, ἀτεραμνία, ἀτεραμνότης, *cruditatem, & in coquendo pervicaciam* significat, ex Hippocr. *l. de A. L. & Aq. VII, 5*, ubi duritiei, σκληρότητι conjungitur. Vnde *Ateramna* dicuntur, quasi *indomita* ea cibaria, quæ concoqui non possunt, neque in coctura intumescunt, veluti semina quædam cerealia, Galen. *l. de succ. bon. & mal. c. 5.* Per metaphoram ad animum indomitum, ingenium refractarium, & morum asperitatem, inhumanitatem, refertur, ex Hipp. *de præcept. VI, 25.* De ventre quoque & intestinis ficcioribus & durioribus legitur, *d. l. de A. L. & Aq. V, 4.* Vide Foës. *p. 105 seq.*

ATERES, ἀτηρής, *noxium*, lædentem, Hippocr. denotat, *d. l. LV, 14*, quamvis Hesychius exponat per ἀκαταπόνητον, qui nec precibus, nec laboribus frangi potest, Foës. *p. 106.*

ATHANASIA, ἀθανασία, est epitheton quarundam Antidotorum, satis quidem jactuosum, Gal. *8 de C. M. S. L. c. 7 & alibi.* Vide Gorr. *p. 8.* Calidæ & siccæ esse temperiei illa medicamenta, dicit *l. 8. M. M. c. 7.* Idem est, quod *Ambrosia*, quasi immortalitatem tribuens, de quo supra. Occurrit & *in Dispens. Aug.* compositio Nicolai *Athanasia magna* dicta, in dysenteria & hæmorrhagiis variis commendata. Dubitari tamen posset, an calida & sicca tenuium partium ingredientia quantitate & virtute reliquis prævalentia effectum illum promittere queant; & mirum, quod Zvvölferus non monuerit. Salse vero perstrinxit P. Ammann. *in Irenic. p 44.*

ATHANOR, est nomen furni Chymici, sive Philosophici compositi, cujus prolixam descriptionem legere licet apud Mart. Ruland. *Lexic. Chymic.* & Libav. *in Apoc. Hermet.* Meminit & Rolfink. *Chymiæ l. 2 c. 17.* Vocatur & *Vterus Spagyricus*, vel *Chymicus*, & describitur a Dorneo *de Transmut. metall. c. 3* in *Th. Chym. Vol. I p. 503 seq.* *Athanor* habetur *fornax sublimationis*, in *Quartorum l. 4. Platon. d. l. Vol. V p. 180*, & applicatur ad *Bonum Henricum* ab Orthelio *in Epil. & Recapit. in Nov. Lum. Sendivog. Vol. VI p. 457.* Athanor Arabibus idem est, quod *furnus*. Hodieque autem hoc nomine veniunt *furni turriti*. D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1 s. 5 c. 2.*

ATHARA, ἀθάρα, communiter Æolici ἀθήρα, vide *Athera*. Illud legitur apud Galen. *l. 2 de art. cur. ad Glauc. c. 10.* & latine redditur per *farinam elixam*.

ATHARES, ἀθαρὴς, vel de virgine incorrupta, vel de ferro indomito dicitur. Vide *Lexica*.

ATHELXIS, ἄθελξις, *suctionem* vel *attractionem* significat, quæ suctione, vel mulgendo fit, a verbo ἀθέλγομαι, quo usus Hipp. *l. de Hum. I, 31*, & composito ἐξαθέλγομαι, *exsugo, emulgeo, 2 de ias, q. in med. f. t. 27.* Vide Foës. *p. 7.*

ATHENA, ἀθήνα, dicitur emplastrum laudatum ab Asclepiade, & descriptum ab Oribasio, Aëtio, & Ægineta, *l. 7 c. 17*, allegante Gorræo *p. 8.* Refertur vero inter ἔμμοτα ab Ægin. *l. 4 c. 40 fin.*

ATHENATORIVM, dicitur coopertorium spissum vitreum super cucurbitam, habens collum gracile & spissum, quod intrat cucurbitam, non exterius eam ambire debet. Vsus ejus ad sublimationem *Th. Chym. Vol. III p. 33.*

ATHENIPPVM, *Athenippium*, ἀθηνίππιον, est epitheton collyrii ab autore *Athenippo*, Scribon. Larg. *n. 26, 27*, & Rhod. *in not. ad h. l.* Gorr. *p. 8.*

ATHER, ἀθὴρ, quod in hordeo aculeatum est significat, & per translationem teli cuspidem aculeatam, Hipp. *l. 3 de morb. XXX, 4; & l. 5 Epid. XXI, 6.* Foës. *p. 7.*

ATHERA, ἀθήρα, est *pulticula liquidior* & sorbilis ex tritico zeave molitis, inque tenuissimum pollinem redactis confecta, infantibus conveniens, Dioscor. *l. 2 c. 114.* hordei subtilissimum dicit Erotianus.

ATHERINA, ἀθερίνη, ἀνθερίνη, dicitur *pisculus* multis spinis intra carnem refertus, alias boni succi & digestionis cibum præbens. Describitur ab Aldrov. *l. 2 de Pisc. c. 36.*

ATHEROMA, ἀθέρωμα, rectius ἀθήρωμα, est species abscessus cum folliculo, in quo aliquid pulti simile continetur, peculiari tunica inclusum. Vide *Abscessus*, & Gal. *l. 2 M. M. c. 4, 2.* P. Barbette *Chirurg. P. II l. 1 c. 9*, & alios.

ATHLETICVS, vel *Athletarum habitus*, ἀθλητικὴ ἕξις, διάθεσις, dicitur illa bona corporis constitutio, quæ ad summum quidem bonitatis pervenit, sed cum summo periculo conjuncta est subitæ mutationis in deterius, ex *1 aph. 3*, propter nimiam scil. corporis repletionem. Dum enim exercitiis augent calorem *athletæ*, ob id multis frui possunt alimentis, Gal. *comm. ad h. l.* Hinc *athletas* dictos non injuria quis dixerit generoso nomine notari, vel a certamine & præmio, vel a summa miseria, siquidem nullum genus miserius est *athletis*, quod

quod ad bonam valetudinem attinet. *Exhort. ad art. l. c. 6.* Dieter. *n. 11.*

ATHLIPTOS, ἄθλιπτος, dicitur *incomprehensa invasio febrilis*, de his febribus, quæ statim initio accessionum pulsum in magnitudinem & celeritatem mutant, nec fit prius tardus aut parvus, ideo, quod eam inæqualitatem, quæ initiis febrium fere sentitur, non percipiant, veluti neque frigus, neque rigorem, neque stomachi vellicationem, neque compressionem, quæ fit initiis accessionum, sanguine quasi a tota superficie externa recedente, & ad viscera confluente: unde & pulsus inæquales tunc fiunt, & parvi, & tardi, & languidi, Gal. *l. 3 de præs. ex puls. c. 7.* Foës. *Oec. p. 8.* Pulsus ἄθλιπτος dicitur Galeno *l. 1 de differ. febr. c. 7*, quando nullo modo ad celeritatem, ea pars pulsus, quæ systole dicitur, tendit, sed æqualis & liber habetur.

ATHLON, ἆθλον, vide *Certamen.*

ATHORECTUS, ἀθώρηκτος, dicitur apud Hipp. qui *non est ebrius*, *l. de sterilib. XI, 16; & de superfœtat. XI, 1.* Foës. *p. 8.*

ATHREO, ἀθρέω, significat perpendo, *considero.* Hipp. *l. 1 de morb. mul. XXIII.* Foës. *p. 8.*

ATHRIX, ἄθριξ, *debilis*, idem, quod μαλακός. Legitur apud Gal. *1 de C. M. S. L. c. 4.*

ATHROESMA, ἄθροισμα, in specie *cumulum* observationum denotat, Empiricæ sectæ familiarem, ut est ap. Gorr. *in def.* a verbo ἀθροίζω.

ATHROEZO, ἀθροίζω, significat *congrego*, cumulo. Usus Hipp. *5 aphor. 63.* Dieter. *Iatr. n. 12.*

ATHROON, ἀθρόον, *confertum*, *coacervatum*, densum, & in se collectum significat, Foës. *p. 8* ex Galen. *7 aph. 35; Coac. t. 359 seq. 609; l. 3 Epid. ægr. 4 post stat. pest. & alibi.* Hinc & ἀθρόως, *cumulatim*, *confertim* denotat, *2 aph. 18*, & inter proprietates solutionis continui dolorosæ refertur, Gal. *1 de Sympt. caus. c. 6.* Dieter. *n. 13.*

ATHYMIA, ἀθυμία, dicitur *animi abjectio*, desperatio, consternatio, tristitia, ap. Hipp. *Coac. t. 4 & 482; l. 5 Epid. XXXII, 15; & l. 7, XLVII, 1.* Et ἄθυμος significat eum, qui *animo est abjecto*, tristi, desperato, *l. 3 Epid. ægr. 2 post stat. pestil.* Foës. *p. 8.*

ATINCAR, vel *Atinkar*, i. e. *borax de petra*, *Baurath.* Rul. & Iohnf. *in Lex.*

ATLAS, ἄτλας, ἀτλάντιον, vocatur ultima colli vertebra, dorso scil. proxima, sic dicta, tum, quod reliquas colli vertebras sustineat, tum, quod ferendis oneribus potissimum laboret, Gorr. & Linden. *in Med. Physiol. l. 2 c. 14 §. 17.* Alii vero nomen hoc primæ attribuerunt colli vertebræ, inter quos & P. Barbette *Chirurg. P. III L. 1 c. 3*, & Horne *in Microcosm. §. 31*, ad quem locum vide D. D. Hofmanni *Dissert. Anat. p. 119.*

ATMOSPHÆRA, ἀτμόσφαιρα, dicitur aër corporum naturalium periphæriam saltem contingens atque ambiens. D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. IV §. 2.* Sub quo aëre comprehenduntur simul illa effluvia, quæ e corporibus naturalibus qua animatis, qua inanimatis exspirare & procedere hactenus observarunt naturæ scrutatores, præsertim Rob. Boyle. Videantur ejusdem *exercitationes de Athmosphæris corporum consistentium.*

ATMUS, ἀτμός, vide *Halitus, Vapor.*

ATOCOS, ἄτοκος, Galeno dicitur *sterilis*, non quidem ea fœmina, quæ ad conceptum minus est idonea, sed quæ vidua est, & viri congressu ac rebus venereis abstinet, *c. 7 in 6 Ep. t. 18.* Ἀτόκιον quoque dicitur medicamentum, quod concipiendi facultatem adimit, sec. Gorr. *def.*

ATOLMIA, ἀτολμία. Vide *Eutolmia.*

ATOMUS, ἄτομος, est corpusculum individuum *insectile*, juxta Epicuri, Leucippi, Democriti & Asclepiadis hypothesin, principium omnium corporum naturalium universale, teste Gal. *l. 2 de Fac. nat. l. 1 c. 14; l. 2 c. 6, de Theriac. ad Pison. c. 11.* Supposuerunt autem illi autores, illa corpora esse impatibilia, vel infrangibilia, ut Epicurus; vel indivisibilia, ut Leucippus. Uno verbo: Corpora qualitatis expertia, quorum nullum aut alterari, aut sentire aptum natum est, Galen. *l. 1 de Elem. c. 2.* *Atomi Democriti* dicuntur aquosus vapor, fumus, aut aqua resoluta a Grasslio Chortalasseo dicto *in tract. Arca Arcani Cabala Chemica, Vol. VI Thes. Chym. p. 376.* Hæc opinio de *Atomis* olim quidem improbata, hodieque insignem invenit applausum, & multorum recentissimorum philosophorum medicorumq; suffragium. Neque medicis vitio fortassis verti potest, si acquiescere velint in principiis corporeis. An vero philosophi, qua tales, idem facere queant, non est hujus loci ventilare. Casp. Cramer. *Chymic. Collegii Dissert. 1 c. 4 §. 4.* *Atomum* descripsit, quod sit particula corporis, qua non datur minor, & tamen *§. 5.* dividit in simpliciorem sive elementarem, & concretiorem. *Atomos* cum vacuo rejiciendas esse hodieque censuit Cel. G. G. Leibnitius, uti constat ex *Act. Erud. Lips. A. 1698 m. Sept. p. 438.*

ATONIA, ἀτονία, idem, quod ἀδυναμία, ἀσθένεια, *imbecillitas*, infirmitas corporis. Methodicorum olim fuisse terminum, testatur Galen. *4 M. M. 4.* Commode tamen in usum rursum vocarunt recentiores, inter quos est Ettmüllerus, qui Atoniæ caussas etiam diversas tradidit *Tom. I Oper. p. 196 a.* Vinum quoque natura infirmum vel tenuius, ἄτονον dici, vult Linden. *Ex. X §. 63.* Stricte ἄτονον vocari quoque *vitium Stomachi*, quod cum siccitate & ardore ejus, & inrequiebili, ut ita dicam, vel inextinguibili siti consistit, ab eo, quod exsiccat omnem stomachi humorem, voluit Scribon. Larg. *n. 105.* Verum Rhodius *in Not. ad h. l* potius ex Marcello ἔγκαυσιν dici debere hunc affectum censet, & propterea non admittendam esse Scribonii lectionem statuit; quamvis ἀτονία, sive languor, aut laxitas sequatur.

ATOPOS, ἄτοπος, *absurdum* significat, *inconveniens*, malum, de lachrymis voluntariis & involuntariis legitur apud Hipp. *IV aph. 52.* Iung. Dieter. *n. 124.*

ATRA *bilis*, vide *Bilis. Melancholia.*

ATRACHELUS, ἀτράχηλος, dicitur homo valde brevi cervice aut collo præditus, apud Gal. *l. 1 de diff. pulf. c. 9.* Alias in nullo Lexico occurrit, quantum ego scio. Huic opponitur μακροτράχηλος, longo collo præditus. Significat & *decollatum*, Gal. *l. 4 de Hipp. & Plat. decr. c. 4.*

ATRACTUS, ἄτρακτος, proprie *fusum ad lanificium aptum* significat, ut & *sagittæ lignum*; & ita extra forum medicum spectat. Meminit vero hujus vocabuli Hippocr. bis, & primum *in l. de Visu II, 2*, ubi *fusum* significat, deinde *in l. 5 Epidem. XII, 15, 6*, ubi verticillum in Latino legitur. Ubi obiter notandum, quod in illa historia de famula Dyseridis in Larissa non exprimatur, quomodo ille lapis verticillo similis ad uterum pervenerit. An fortassis intrusit in vaginam profundius, ne concipere posset, & ita Veneri eo licentius vacare posset? quemadmodum mihi fuit aliquando relatum, quod fœmina quædam obstetricans aliis sub prætextu procidentiæ uteri curandæ globulos cereos sat grandes in muliebrem sinum impulerit.

ATRAMENTUM, μέλαν, varias habet significationes. Communiter denotat *scriptorium* vel librarium, τὸ μέλαν γραφικὸν, Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 8*, vel fuligineum & *pictorium*, quæ non sunt hujus loci; vel significat in medicina plerumque *chalcanthum*, sive *vitriolum*, & dicitur *atramentum sutorium*, χάλκανθος. Vide suo loco *Vitriolum.* Confer. *ad Lexic. Chym.* Rul. sub vocab. *Atramentum*, & Ioh. Rhod. *in Lex. Scrib.* Quid atramentum sympatheticum dicatur, & quomodo paretur, vide in Iunken. *Lex. Chym. Pharm. P. 1 p. 47 seqq* Mystice quoque vel ænigmatice tribuitur hoc nomen lapidi philosophico a Lagneo *in Harmon. Chym. Thes. Chym. Vol. IV p. 727.*

ATRECES, ἀτρεκὴς, & adv. ἀτρεκέως, non una significatione sumitur apud Hippocr. Interdum significat *exactum*, curiosum, perfectum, accuratum, *l. de ætate* (qui in plerisque appendix est de Carnib.) *XXII, 3, 6; l. de veter. med. XXI, 10, 18; in Mochlico, XXI, 10; & XXV, 5*; interdum *vere* vel *revera.* Hinc vocabulum ἀτρεκείη pro *veritate* etiam ponitur *de nat. pueri XXXV, 11*, quamvis non videam, quid obstet, quo minus etiam per accuratum verti possit: interdum *penitus, ex toto*, prorsus, ut *1 de artic. t. 63.* Plura vide apud Foes. *p. 106 seq.*

ATREMAS, *Atremeas, Atremes, Atremeon*, ἀτρέμας, ἀτρεμέας, ἀτρεμὴς, ἀτρεμέων, a verbo ἀτρεμέειν, *quiescere, immotum esse*, (quod legitur apud Hippocr. *1 aph. 3.*) significat intrepide habentem, *quietum*, (unde & ἀτρεμίη idem, quod ἡσυχίη, *quies*, juxta Hesych.) uti patet ex *l. 5 Ep. XXIV, 6*, repetitur *l. 7 Epid. XVIII, 9, 2, de iis, quæ in medic. t. 15; & 2 de fract. t. 77.* Vide Foes. *Oec. p. 107, 108*; & Dieter. *n. 125.*

ATRESIA, ἀτρησίη, morbus dicitur, quo laborantes dicuntur ἄτρητοι, *imperforati.* Lat. *Imperforatio* dici posset, si liberet. Legitur vero *Atresia* apud D. Pechlin. *in Observ. l. 1 Obs. 25*, ubi geminas historias notatu dignas recensuit.

ATRETI, *Imperforati*, ἄτρητοι, dicuntur in utroque sexu, quibus anus aut genitalia perforata non sunt, sive id ex natura fuerit, sive ex morbo acciderit, carne vel membrana supercrescente, & meatum obstruente, Gal. *3 de sympt. caus. 4.* Arab. dicitur *Alratica*, vide supra. Ad quam classem morborum referendi sint *Imperforati* dicti, dubitatur. Caspar. Hofman. *in Instit. l. 3 cap. 141* morbis in situ annumerat, quemadmodum & *Apolog. pro Gal. 3 cap. 226.* Montanus vero ad morbum meatuum sive viarum refert, teste eodem Hofm. *d. l. c. 104 A.* Verum salvo aliorum judicio existimo, constituere peculiarem speciem ad tertiæ differentiæ essentialem morborum solutioni nimirum continui oppositam, & ita eo potius referendam. Hoc certum est, ad morbos in situ minus recte referri. Vid. *Dogm. nostr. p. II c. 4 d. 8*; & *Chirurg. oper.* Fabric. ab Aquapend. *de glande non perforata, hymene non perforato, & ano non perforato, p. m. 84, 94, 100, edit. Patav.* Ultimi exemplum a nativitate vidi ante quam plures annos in vico Neila dicto Nariscorum, qui filiolus perfecte *Atretus* in ano paulo post obiit. De *Atretis* in sexu fœminino legatur etiam P. Ammann. *in Irenico p. 153 seqq.*

ATRICES vocantur tubercula parva circa anum, quæ interdum recedunt & tempore redeunt, saltem in principio. Annumerantur condylomatibus & fico a Valesco de Tarant. *Philon. Pharmac. l. 4 c. 35 p. m. 516.* Forestus vero *l. 23 Obs. 9 in Schol.* Attrices per duplicatum t expressit, & e Valesio descripsit, quam scripturam etiam D. D. Stahl vel sub ejus præsidio Dn. Iuch *in Inaugurali Dissert. de motu hæmorrhoidali c. 4 p. 12* retinuit.

ATRICI, dicuntur vulnera occulta in extremitate intestini recti nascentia, ita tamen, ut aliquando concavitas horum non ita tangat intestinum, ut perforet ipsum. Isaac. *l. 9 Theoricæ cap. 32.*

ATROPHIA, ἀτροφία, i. e. *nutritionis defectus*, quando ex nutrimento fructus non percipitur, Galen. *2 M. M. 7*; uno verbo, *Macies, Tabes, Contabescentia*; quamvis hæc duo vocabula distinguat Franc. Sylvius *l. 1 P. M. c. 37 §. 6*, in quo capite ex professo de *Atrophia* solide tractat, *Maciem* dicens, si sola pinguedo absumitur, nec æque restituitur; *Tabem* vero, si caro simul minuitur. Est igitur in genere *Atrophia* imminuta nutritio, quam corpus vel ejusdem certa membra naturaliter quidem absumtis portionibus quibusdam nutritiis, nullis vero in earum locum succedentibus, perpeti coguntur. Videatur Celsus *l. 3 c. 22.* Est igitur duplex, universalis totius corporis, & particularis in determinatis tantum partibus, artubus præsertim. Caussæ possunt esse variæ, internæ vel externæ, quæ in eo omnes conveniunt, quod vel impediant succi nutritii proventum sufficientem, vel ejusdem debitam distributionem. An a fascino inferri posit *Atrophia* pueris, legatur Sennert. *Med. Pr. l. 6 p. 9*

c. 1

c. 1, & Roder a Castro *Med. Polit. l. 4 c. 1.* *Atrophiam* a vermiculis dorsalibus etiam in dubium vocat Fr. Hofm. *in Meth. med. l. 1 c. 19.* Singularis quoque species est *Atrophia in oculo*, cum ex longa imbecillitate, vel alia quadam latente causa, oculus paululum quasi propulsus, deinde cavatus ad radicem cum dolore minor evadit, obscureque aut nihil omnino videt. Gal. *l. Introduct. c. 15.*

ATTÆ dicuntur Festo, qui ob crurum, vel pedum vitium plantis insistentes terram attingunt magis, quam ambulant.

ATTAGAR, id est, *Lapis*, Rul. & Iohns.

ATTAGEN, ἀτταγὴν, & ἀταγὴν, Fœmin. *Attagena* avis nota inter delicias cibarias, vulgo Haselhun/ cujus descriptionem & usum in cibis atque medicina leges ap. Aldrov. *l. 13 Ornith. c. 10.* Bruyerin *de re cib. l. 15 c. 38.*

ATTALUS, Ἄτταλος, *Attalicum*, ἀτταλικὸν, epitheta sunt quarundam formularum medicamenti apud Gal. *in libr. de compos. med. sec. loc. & genera*, hodieque minus usitata, sed obsoleta. Vide Gorr.

ATTELABAS, vide *Locusta.*

ATTENUANS, λεπτῦνον, dicitur & de cibis, & de medicamentis, quæ acri & calida facultate prædita crassos succos attenuant, colliquant, incidunt & resolvunt Gal. *14. M. M. 15.* Hodieque dicuntur portionibus salinis, nitrosis, lixiviosis, alcalicis, volatilibus vel evectis operari.

ATTENUATIO, λεπτυσμὸς, λεπτότης, idem, quod *extenuatio*, dicitur totius molis collapsus vel subsidentia, ejusque signum est cutis laxitas, Hippocr. *3. in 6 Epid. t. 29*, & Galen. *in comm.* Coincidit cum *Atrophia*, de qua p. a. Iunge *4 aph. 23.* Dicitur & *Gracilitas*, quæ corporis est exilitas, quam a macie quidem distinguit: Illam naturalem, hanc præternaturalem tenuitatem, quæ Gr. ἰσχνότης dicitur, statuens, Linden. *Ex. XIV §. 23, 24.* Sumitur & mechanice pro *comminutione* D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. VII §. 4.* Vide *Comminutio.* In opere spagyrico conjugii massæ solis & lunæ *attenuatio* dicitur secunda clavis, quoniam rigiditas corpori inest, & flexibilitas, & inquinatio, *Theatr. Chymic. Volum. V p. 452.*

ATTICUS, ἀττικὸς, epitheton mellis optimi, ut & ceræ, sive propoleos, apud Scribon. Larg. passim.

ATTILUS, dicitur *piscis fluviatilis*, Pado flumini proprius, cartilagineus, sturioni magna ex parte respondens, cujus caro mollis & fluxa, palatoque minus jucunda, Aldrov. *l. 5 de pisc. c. 1*

ATTINCAR *Veneris*, formula est tincturæ ad lunam, apud Paracels. *Manual. 1.* Vide *Albatio.*

ATTINGAT id est, *flos æris.* Rul. & Iohns.

ATTINGIR, i. e. *Capsula terrea.* Iidem.

ATTONDERE, vide *Tondere.* Scrib. Larg. *n. 10.*

ATTONITUS *morbus*, idem, quod *Apoplexia*, de quo vocab. vide supra.

ATTRACTIO, ὁλκὴ, in genere dicitur ea species motus localis, quando res quædam ex alio loco mediante vi quadam motrice alterius trahentis movetur, ut huic propius adjungatur. Dividi potest in *manifestam*, quæ etiam proprie talis est, quando trahens principium externum in sensus incurrit una cum modo tractionis, estque vel naturalis, vel artificialis. Ita manu res attrahimus; aut labiis infantes alliciunt lac e papilla, quæ attractionis species *suctio*, ἐκμύζησις, dicitur: Ita, quando ore attrahimus inspirando aërem, specialiter *Epispasmus*, ἐπισπασμὸς, Hippocrati vocatur, *5 in 6 Epid. t. 32.* Sic instrumentis etiam variis perfici solet attractio artificiosa: & in *occultam* & *intrinsecam*, veluti impropriam, quæ etiam vel corpori & partibus attribuitur, qua de caussa *attractrix*, ἑλκτικὴ δύναμις, *facultas*, vel virtus excogitata fuit, cujus beneficio singulæ partes sibi peculiares succos nutritionis gratia appetere & attrahere valent, Galen. *5 de L. A. 1*, vel etiam medicamentis, præsertim purgantibus, aliisq; rebus, magneti, succino, &c. Verum posteriorem hanc in universum, occultam scil. & intrinsecam recentiores rejiciunt, ceu commentitiam, & plane metaphoricam, ex aliis principiis evidentioribus rem ipsam declarantes. In specie purgantium vim attractricem nos quoque impugnavimus *disp. de purgat. mod. ac Vir. ad alv.* & Ioh. Nic. Pechlin. *tr. de purgantib.* Reliqua philosophis ventilanda & dirimenda relinquimus.

ATTRACTIVUM, Paracelso dicitur, quod natura præstat, *de Therm. Piper. c. 4.* Item *Attractiva* dicuntur medicamenta, quæ vim ad se trahendi habent, ex similibus etiam *attractivis* composita. Dorn. Rul. & Iohns.

ATTRACTORIUS idem, quod *attractivus*, ἐπισπαστικὸς, vide *Epispasticos.*

ATTRAHENS, ἐπισπαστικὸς, ἑλκτικὸς, vide *Attractio*, *Epispasticus.*

ATTRITA dicuntur Plinio intertrigines Mercur. *de morbis puer l. 1 c. 1.*

ATTRITIO, ἔκθλιμμα, παράτριμμα, dicitur solutio continui superficiaria cuticulæ & cutis a compressione oborta, ita v. g. ex itinere pedes aut femora atteruntur, Gal. *l. 11 de S. Fac. §. Coria vetera.* & *l. 1 de C. M. S. G. c. 5.* *Attritio* quoque est species *Cardialgiæ*, quando ventriculus ab assumto cibo, antequam excernitur, exæstuans *atteri* videtur, cum angustia & compressione anhelitus, ut statim præfocari videatur. Sennert. *Med. Pract. l. 3 part. 1 sect. 2 c. 15.* Usurpatur etiam *Attritionis* vox a modernis physicis & chymicis physiologice in declarando fermentationis negotio, ubi partes ab intestino motu agitatæ, præcipue crassiores, salinæ & terreæ sese atterunt & comminuunt, quemadmodum passim in eorum scriptis legitur.

ATUREB, i. e. *Vitrum Azazeze.* Rul.

ATYPOS, ἄτυπος, idem, quod ἄτακτος, *erraticus*, epitheton morborum inordinato modo invadentium. Gal. *de Typis c. 4.* Alias ἄτυποι quoque vocantur, qui non satis expedito plectro linguæ utuntur, quasi aërem non

ferientes, nec verba ſatis apte conformantes aut exprimentes; cujus linguæ vitii ſpecies ſunt Iotaciſmus & Lambdaciſmus, de quibus Roſ. Lentil. *in Miſcellan. Medico-Practic. Part. II ſub finem p. 646.* Porro ἄτυποι vocantur decenti membrorum forma carentes, uti patet e Budæi Lexico Græco Latino aliisque.

AVANSIS, ἄυανσις, a verbo ἀυαίνεσθαι, exſiccari, areſieri, in genere *exſiccationem* ſignificat. Hinc etiam verbum ἀυαλέεσθαι de uteris præ labore exſiccatis uſurpavit Hippocr. *lib. 1 de morb. mul. XVI, 5.* Specialiter tamen ſubſtantivum plantarum refertur, ut idem ſit, quod γῆρας, ſenium in animalibus. Fit enim utrumque ab immodica ſiccitate, Gal. *l. 1 de ſan. tu. 2.*

AVANTE, ἀυάντη, alii ἀυαντὴ, vel ſecundum Galenum ἀυαφὴ, ſpecialiter Hippocrati *morbus ſiccatorius* dicitur, deſcriptus *l. 2 de morb. LXIV, 1*, cujus cauſſa a fermenti in ventriculo aciditate valde volatili & flatulenta, nec non ſucci pancreatici conſimili vitioſitate deducenda videtur.

AUCHEN, ἀυχὴν, id eſt, *Cervix*, *Collum*, de quo ſuo loco.

AUCHMUS, ἀυχμὸς, id eſt, *ſqualor*, immoderatam ſiccitatem denotat. Frequenti in uſu apud Hippocrat. præſertim de anni temporum ſicciore conditione, v. g. *in lib. 2 Epid. t. 4*, de hyeme; in genere de omnibus anni temporibus, *3 aph. 7 & 15.* Hinc adjectivum ἀυχμηρὸν *ſqualidum*, de æſtate, *d. l. aph. 13*, de hyeme, *aph. 11.* Opponitur ἔπομβρον & ἐπόμβριαι, pluviarum copia *d. l.* Vide Dieterich. *n. 132.* Alias Ioh. Martinius Profeſſ. quondam Regius Pariſienſ. *in prælectionibus ſuis ad Hippocr. L. de A. L. & Aq.* expoſuit vocab. ἀυχμὸς etiam de moderata ſiccitate auſtrali & boreali *p. m. 17, 18.*

AUCTIO, *Augmentatio*, ἄυξησις, idem, quod *Accretio*, proprie dicitur ſpecies illa nutritionis, quando corpora & partes, accedentibus de novo portionibus iis, e quibus antea conſtabant, virtute flammæ vitalis aſſimilatis ſecundum omnes dimenſiones augentur, accreſcunt usque ad naturæ determinatam quantitatem, Charlton. *Oec. An. Ex. 1 §. 1.* Quæ vero extenduntur, nec tamen reficiuntur, ſpeciem falſæ *augmentationis* præ ſe ferunt, Gal. *l. 1 de nat. fac. c. 7.* Hinc τὰ ἀυξανόμενα, *quæ augentur*, plurimum habere calidi nativi, & propterea plurimo indigere alimento dicuntur, *1 aph. 14.* Improprie *Accretio* vel *Auctio* fit, quando in mixto quædam res heterogeneæ accreſcunt, aut agglutinantur, eſtque citra aſſimilationem. Fallopius *auctionem* propriam dixit, quæ fit a principio intrinſeco, impropriam vero, quæ ab externo: *tr. de metall. ſive foſſil. c. 8 Tom. I p. 286.* De *Accretione* duplici vid. Becheri *Oed. Chym. Tit. 6 §. 1.*

AUDACIA, τόλμη, vide *Tolme.*

AUDE, ἀυδὴ, vide *Vox.*

AUDITORIUS *meatus*, πόρος ἀκουστικὸς, eſt rotundum foramen, quod ad aures pertinens non ſolum usque ad cerebri membranam pertingit, ſed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipſum a cerebro deſcendit., Gal. *l. 6 M.M. c. 6*, quod & *cæcum foramen* dicitur, τυφλὸν τρῆμα, *l. de nerv. diſſ. c. 6* Anterius claudit tympanum, ſive membrana tympani, interius complectitur præter oſſicula tympani, Malleum, Incudem, Stapedem, ipſas cavitates anfractuoſas, Labyrinthum, & Cochleam. Vide *Aures.*

AUDITUS, ἀκοὴ, eſt actio animalis externa, qua ſpecies ſonoræ, mediante aere externo, ad auriculæ antrum exterius, deinde ad aerem inſitum & in antrum interius, labyrinthum, & cochleam delatæ a nervo auditorio ibidem implantato excipiuntur, & a ſpiritu animali percipiuntur. Vide Anatomicos, & ex recentioribus Th. VVillis *de anim. brut. P. 1. c. 14.* D. Du Verney, Anatomic. Pariſ. celeberrimi, *tract. de auditus organi ſtructura, uſu & affectibus*, cujus etiam mentio fit *in Act. Erud. Lipſ. 1683* Gunth. Chriſt. Schelhammeri Prof. in Acad. Iulia librum de *Auditu.*

AUDITUS *gravitas, difficultas*, δυσηκοΐα, βαρυηκοΐα, vide *Surditas.*

AVERSIO, ἀποτροπὴ, Galeno idem, quod *Revulſio*, vide *Antiſpaſis*, Gal. *2 in 6 Epid. t. 29 & 5 aph. 68.* Verum admittit latiorem ſignificationem, dum *Averſio* in genere notat auxilium evertens motum materiæ morbificæ ad partem aliquam inconvenientem, cujus ſpecies ſunt Revulſio, Derivatio, Repulſio. Albertin. Botton. *l. 1 de morb. mul. c. 28.* *Averſio* quoque idem, quod nauſea. Hinc *averſus* ab omni eſca ſtomachus legitur apud Scribon. L. *n. 186.* *Averſionem uteri* vocavit Mercatus ejus motum ad varias partes factum, (quamvis fictitium potius, quam revera ita ſe habentem) & prolixius de hoc argumento egit *l. 2 de mul. affect. cap. 12. p. m. 221 ſeqq.*

AVES, ὄρνιθες, pertinent ad claſſem rerum non naturalium in Medicina, quatenus vel alimentum, vel etiam medicamentum præbent hominibus. Eo ſunt ſalubriores, quo ſicciori præ aliis animalibus præditæ ſunt temperamento, utpote aridioribus cibis gaudentes, paucoque potu utentes, Gal. *4 in 6 Ep. t. 26 l. 3 de alim. fac. c. 19.* Specialiter *Avis Medica* dicitur *Pavo*, ob inſignem ejus vivacitatem, ut & utilitatem in Medicina, teſte Schrod. *Pharm. l. V cl. II, 1, n. 65* *Aves Cypriæ*, vel *Aviculæ Cypriæ* dicuntur illæ *candelæ odoratæ pro fumo* ex maſſa trochiſcorum paratæ, quæ & *baculi* a forma oblonga dicuntur, quemadmodum paratur cera Hiſpanica vulgo dicta, varii coloris, ad obſignandas literas uſitatiſſima. Quæ Chymicis dicantur *Aves Hermeticæ*, & quid ſit *Avis*, quæ noctu volat ſine alis, videatur apud Dorn. *de transmut. metall. c. 11 in Th. Chym. Vol. I p. 725; Vol. IV p. 355.* Libav. *Tom. II p. 333.* De duabus *Avibus Hermeticis* videatur Senior de Chemia *in Th. Chym. Volum. V p. 206, 208.* Rationem hujus appellationis hanc dedit Rul. quia in altum volat *as Hermetis*, & tamen iterum in terram propter nutrimenta deſcendit;

dit; unde nutrix omnium eſt *Terra*. In Lexic. Alchim. *Avicula Hermeticæ* ſunt Sal univerſale juxta Sendivogium ex rore colligendum. *Ephem. Nat. Curioſ. Dec. I Ann. III p. 452.*

AVGITES, αὐγίτης, eſt nomen gemmæ viride pallentis, vilioris topazio, quæ & *Callais* vel *Calais* alio nomine dicitur, Plin. *l. 37 cap. 8* & Agric. *l. 6 foſſil. p. m. 292.*

AVGMENTATIO, vide *Auctio*.

AVGMENTVM, αὔξησις, ἐπίδοσις, ἀνάβασις, idem eſt, quod *Aſcenſus*, *Incrementum*, ceu Synonyma ſecundum tempus morborum denotantia juxta Galen. *l. 1 de Criſ. c. 3*, quando diſpoſitio p. n. magis magisque ſeſe per ſymptomata interiora aut frequentiora exerit; ſpecialiter in febribus, quando calor febrilis una cum aliis ſymptomatibus ingraveſcit, *l. 2 de diff. febr. c. 11*; ſi cruor nimis efferveſcit, cum pulſu forti & vehementi; ſi vigiliæ, phrenitis, aut dolor capitis immaniter urgeant, VVillis *de febr. c. 11.* Dicitur & ἐπακμὴ, & morbus in *augmento*, ἐπακμάζειν, Dieter. *n. 29.*

AVGVRISTA, dicitur ſuperſtitionis artifex, qui ſuam artem in ſpeculis, cryſtallis & in aquis exercet, præcipue in volucrium cantu volatuque, ut ex eis præſagiat; aliorum etiam ritus ob eandem cauſam obſervat, Dorn. *in Dict. Par. Auguriorum* alias Inventores diverſos notavit Theod. Ianſ. ab Almeloveen *Rer. Inv. Onom. p. 8.*

AVLOS, αὐλὸς, & diminut. αὐλίσκος, vide *Fiſtula*.

AVRA, πνοὴ, idem, quod Exhalatio aërea, ſpiritus, vapor. Imprimis vero nonnulli modernorum hoc vocabulo delectantur, quibus ſcrupulum movet terminus *Flammæ* ad exprimendum principium vitale ſanguineum, ſive calidum nativum, ſecuti Helmontium, qui integrum tractatum conſcripſit & inſcripſit: *Aura Vitalis*. Verum res omni caret difficultate. Alio enim reſpectu Flamma, alio vero Spiritus, Aura Vitalis, & alio rurſus aliter appellari poteſt.

AVRANCVM, vel *Aurantum*, id eſt, *Teſtæ ovorum*. Rul. & Iohnſ.

AVRARIC, id eſt *Mercurius*, idem, quod *Azoch*. Iidem.

AVRATA, *Orata*, χρύσοφρος, ἱερὸς ἰχθὺς, *piſcis ſacer*, ἰώνισκος, *piſcis* littoralis nomen eſt, qui teſte Athenæo *l. 7* omnium ſuaviſſimus, palatoque gratiſſimus olim habebatur. Vide Aldrov. *l. 2 de piſ. c. 17.* Bruyerin. *l. 10 de re cibar. c. 1.* I. Alex. *l. 14 Sal. c. 10.*

AVRES, ὦτα, dicuntur auditus inſtrumentum, Galen. *de diff. inſtr. odor. c. 2*, &, qua frons ad tempora porrigitur, in ipſius terminis ſitæ ſunt. Dividitur *Auris* in *Externam* & *Internam*. Illa dicitur *Auricula*, τὸ ὠτίον, (vid. Ioh. Rhod. *in Lex. Scrib.*) & gaudet membrana admodum ſenſili, a parte etiam poſtica Glandulis nonnullis Parotides dictis. (Vnde & inflammatio circa illas glandulas vel abſceſſus eodem nomine indigitatur) *Auriculæ* pars ſuperior potiſſimum *Ala* dicitur, πτερύγιον, Ruffo; quamvis & toti auri externæ hoc nomen tribuatur; inferior *lobus*, λοβὸς. Partes minutiores *Alarum* ſunt quoad ambitum *Helix*, id eſt, *Anfractus*, & ſuperior poſteriorque tortuoſa & introrſum imbricata portio, cujus finem ἀντιλοβίδα dixerunt: & *Xyſter*, ξυστὴρ. Huic oppoſita interior protuberantia *Anthelix*, ἀνθέλιξ, quaſi obanfractus dicta. Cavitas auris externæ interior *Scapha* appellatur, σκάφος, item *Concha*, Conchula, κογχίον. Conchæ oppoſita eminentia juxta temporis fines *Tragus*, τράγος; & altera huic adverſa ἀντίτραγος, *Antitragus*, dicuntur. Ad hanc, *aurem* nimirum *internam*, concurrunt ſeqq. partes, *Os petroſum*, λιθοειδὲς ὀστοῦν, in quo quinque foramina, quorum primum *Meatus auditorius*, πόρος τῆς ἀκοῆς, ἡ ἀκουστικὸς dicitur, Hipp. *l. de Glandul.* σκολιὸς πόρος κὴ ςεινὸς, & tres cavitates inſigniores, *Concha*, κόγχη, *Cochlea*, & *Labyrinthus*: *Tympanum*, membrana ſatis valida in extremitate circulo oſſeo munita; Tria oſſicula, *Malleus*, *Incus* & *Stapes*, quibus nonnulli addunt quartum, quod *Cochlear* appellavit Linden. *Phyſiol. Med. l. 2 c. 12 §. 26.* Vaſa ſanguinea, Nervus auditorius & Muſculi. Quæ omnia prolixius deſcripta reperire licet in ſcriptis Anatomicorum, & in ſpecie in H. F. ab Aquapend. *tr. de aure auditus organo.* Barthol. *l. 3 Anat. c. 9.*

AVRES *cordis*, vel Auriculæ, τὰ ὦτα τῆς καρδίας, Hipp. οὔατα, *l. de cord. t. VI, 2*, ſunt duo ſinus minores membranoſiores, quam cor, concavi, in utraque cordis baſeos parte ſiniſtra collocatæ ad ſimilitudinem aurium, Gal. *l. 7 de adm. Anat. c. 9 & 6 de V. P. c. 15*; quarum dextra excipit ſanguinem e principio trunci venæ cavæ, & coarctata exprimit in ventriculum cordis dextrum; Siniſtra vero e principio venæ pulmonalis (alias Art. venoſa dictæ) recipiens per Syſtolen offert ventriculo cordis ſiniſtro, teſte Harvæo, primo circulationis ſanguinis vel inventore, vel reſtauratore, *Ex. de motu cordis & ſang.* Confirmantibus quoque hoc pleriſque omnibus recentioribus Anatomicis.

AVREVM *vellus*, dicuntur ſcripta Chemiæ de auro & argento, & libri in velleribus conſcripti. Robert. Vallenſis *de verit. & antiquit. art. Chemicæ* in *Theſ. Chym. Vol. I p. 19* ex Suida, quamvis in hoc de velleribus nihil reperire in Græco potuerim, ἐν τοῖς παλαιοῖς, in veteribus. Hoc nomine quoque Guil. Menens ſcriptum ſuum indigitavit *in Th. Chym. Vol. V.*

AVREVS *ramus*, etiam ſignificat *Chryſopœam*, ſive artificium, aurum faciendi. *Ibid. p. 18.* *Aureus* eſt quoque nomen ponderis idem ſignificans, quod ſolidus, i. e. Drachma una cum dimidia. Ioh. Anglic. *Roſ. Angl. p. m. 885.*

AVRICHALCVM, idem, quod *Orichalcum*, vocatur æs illud factitium flavum, colorem auri præ ſe ferens. Unde & tropice vel myſtice *Hypocryſin* ſignificat. Vide Blaſ. Vigenerium *tr. de Igne & Sale c. 47* in *Th. Chym. Vol. VI pag. 76.* Paratur vero ex cupro

mixtura

mixtura lapidis calaminaris fuso, quamvis colorem auro similem intensius acquirat, adjecta Marcasita argentea & parva quantitate Tutiæ cum cupro fusis. Iac. le Mort. *Metallurg. contr. p.271.*

AVRICOLLA, quasi *Auri gluten*, quid significet, vide *in Turba Philos. serm.24 Th. Chym. Vol.V p.20.*

AVRICVLA, vide *Auris. Aures* Tropice etiam funguli illi frutici Sambuci adnati vulgo **Holunder-schwämlein** / *Auriculæ Iudæ* vocantur, quæ appellatio ad Botanicos pertinet.

AVRICVLARIVS, ὠτικός, epitheton Medici, Gal. *ad Thrasyb.c.24.*

AVRIGA, dicitur species fasciæ, ad latera deliganda, cujus descriptio videatur ap. Gal. *de fasciis num.100.* In Anatomicis lobus quartus hepatis olim dictus etiam *Auriga.* vide *Focus.*

AVRIGO, *Aurugo*, Scrib. Larg. *n.110* & *Auriginosus*, vide *Icterus.*

AVRIPIGMENTVM, vide *Arsenicum.*

AVRISCALPIVM, ὠτογλυφὶς, instrumentum auribus purgandis destinatum, & aliis usibus ad aures curandas accommodatum. Vid. Rhod. *in Lex. Scrib.*

AVRIVM *abscessus*, vide *Parotis.*

AVRIVM *affectiones* sive *morbi*, τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ πάθη, varii occurunt, de quorum curatione legatur etiam Galen. *l.3 de C. M. S. L.*

AVRIVM *dolor*, vide *Otalgia.*

AVRIVM *igneus fervor*, vide *Pyrosis.*

AVRIVM *inflammatio*, φλεγμονὴ ἐν ὠσὶ, ex natura inflammationum in genere intelligitur.

AVRIVM *sonitus*, *tinnitus*, vide *Tinnitus.*

AVRIVM *sordes*, vide *Cerumen.*

AVRIVM *speculum* vel *specillum*, vide *Speculum.*

AVRIVM *vermes*, σκώληκες ἐν ὠσὶ, vide *Vermis.*

AVRIVM *ulcus*, *Aures exulceratæ*, ἕλκος ἐν ὠσὶ, ex natura ulceris innotescunt.

AVRORA *surgens*, ænigmatica est locutio Spagyricorum, qua indicant Lapidis Philosophici virtutem multiplicativam, quemadmodum unum frumenti granum multum fert fructum, *Th.Chym. Vol.I p.169.* Nomen *Aurora* quoque tropico sensu imposuit alicui suo scripto Medico, *Auroram obstetricum* vocans, Henricus Deventer Medicus Belga, cujus etiam meminit *in præfatione Novi sui Luminis pro obstetricantibus &c. c.IX p.36.*

AVRVM, χρυσὸς, est metallorum omnium nobilissimum, solidissimum, colore flavum, ex principiis digestis, adeoque fixis compactum, potissimum Sulphure & Mercurio. Plura de *Auri* admiranda natura, principiis, generatione & affectionibus &c. videantur in Andreæ Cassii tractatu, quem *Cogitata de principe terrenorum sidere,* inscripsit, præsertim *c.1,2,3 seqq.* Dicitur *Rex Metallorum*, & *Solis* nomine, atque charactere ☉ a Chymicis insignitur. Num vero tanta sit vis & efficacia in corpus humanum, vel potius sanguinem & spiritus Medica, non est hujus loci, prolixe ventilare. Videantur, quæ supra de *Argento* dicta sunt. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* De *Auri* historia legatur Schrod. *l.III c.9* & Fr.Hofm. *in Clavi ad ill. loc.* Rolf. *Disp. de Auro, & Ord.ac.M. Comm. l.13 c.4.* Plura de *Auro* invenies in omnibus sex Voluminibus Theatri Chym. quæ loca quæras in Indice. Ceterum apud Chymicos seu veros, seu Sophisticos & impostores non unum habetur *Aurum*, sed varium. Est *Aurum vulgi*, quod & *Naturale*, diciturque per essentiam. Est aliud *Philosophicum*, quod in opere magni mysterii, seu Lapidis Physicorum (qui & ipse *Aurum Philosophorum* dicitur) crebro occurrit. *Aliud* appellant *Medicum*; aliud *Magicum* & *Cabalisticum*, sed & *Aurum Musicum* invenimus, & *Aurum vitæ* & *Sophisticum.* Est *volatile* & *fixum.* Est *Diaphoreticum*, verba sunt Libavii *S.A.Chym. l.2 c.11.* Descriptionem hujus *auri* proposuit e recentioribus D.Stephanus Blancardus in vernaculo *de Chimia* scripto, *cap. vel. sect. III §. 11.* Varias Auri potabilis præparationes collegit Iunken *in Lex. Chym. Pharm. p.1 p.51 seqq.* De *Sophistico Auro* vid infra *Sophisticatio.* De *Auro potabili* (quod fortassis citra injuriam *putabile* dixit Crollius) cui libet tempus terere lectione nugarum vel jactationum, adeat varia Chymicorum scripta. Iudicium vero de his & similibus *Aureis Medicinis* non ineptum legat apud Libav. *Apocalyps. Hermet. Part. prior. C.19.* *Aurum Horizontale* est *Mercurius* factus *Diaphoreticus dulcis*, ut mel & instar *Auri* fixus, Helmont. *tr. de Lith. c.8 n 4.* Vide *Horizontale.*

AVSTER, νότος, *Notus*, ventus ita dicitur meridionalis, calidus & humidus, morborum feracissimus, uti patet ex *3 aph.5.* Rationem reddidit Gal. *c.2 in 1 Epid. t.62*, quia facit dissolvere corpora, humoresque fundere, adeoque putrefacere simul, præsertim ubi cum largioribus conjunctus sit imbribus. Temporis anni dispositio, in quo *Auster* ventus frequentius flat, *Notia*, νότιος, vel *Australis*, *Austrina* dicitur. Vide Dieter. *Iatr. n. 578, 579.*

AVSTERVS, αὐστηρὸς, *Auster*, Scribon. Larg. *n.18 8*, dicitur de eo, quod terrestris est naturæ, cum salinis tartareis permixtæ, vim habens adstringendi, ab *Acerbo* sola intentione diversum, Galen. *lib.1 de Sim. Fac. c.37.* Ex hypothesibus Cartesianæ Philosophiæ *Austerum* consistere creditur in particulis obtusangulis, hebetiori serræ adsimilantibus, Dolæus *Encyclopæd. l.1 c.11 §.11 p.165.* Habere etiam *Austera*, vim calculos producendi, quatenus glutinositatem & tenacitatem rerum fluidarum inferunt, ostendit Fr.Sylv. *Pr. M. l.1 c.55 §.50.* Eorum utilitatem tradit *c.13 §.32,47,48* & alibi.

AVSTROMANTIA, alia est quædam superstitio excogitata ex ventorum observationibus, ut, quum astra ventorum in summam, ultra consvetudinem, vehementiam erumpunt: Inde futuri præsagium homines otiosi magis, quam curiosi pronunciant, Dorn. *in Dict. Parac.*

AVTARCIA, *αὐτάρκεια*, eſt animi tranquillitas, qua quis ſua ſorte contentus eſt, & opponitur *τῇ ἀπληςίᾳ* Gal. *de dign. ac cur. an. morb. c.9.* Vide *Apleſtia*.

AVTETES, *αὐτέτης*, vide *Autites*.

AVTHADES, *αὐθάδης*, arrogantem & ſuperbum ſignificat, qui præ ſe ceteros deſpicit: Vitium ingens in Medic. *l. 26.* Dicitur & *ἰδιογνώμων*, *contumax*.

AVTHEMERON, *αὐθήμερον*, *αὐθημερὸν*, i. e. *eo ipſo die*, apud Hipp. *4 aphor.10.* Dieter. *n.126.* Hinc & medicamentum dicitur *Authemeron*, quod eo die, quo adhibitum eſt, medetur ac juvat; cujus generis duo habentur apud Gal. *l.6 de C. M. S. L. c.2,* ad lienis affectus. Dicitur & *αὐθωρὸν*, Gorr.

AVTHORITAS, *ἀξιοπιςία*, de Autoribus Medicis dicitur, quibus ſecure fides haberi poteſt, iis nimirum, qui non ob inanem gloriam, neque ex dogmatum amore compulſi, neque altercandi ſtudio irritati aliquid ſcribunt, judicio Galeni *de opt. ſect. ad. Thraſyb. c.14, τίς ἐςιν ὁ τοσὶ.*

AVTITES, *αὐτίτης*, nonnulli *αὐτέτης*, epitheton eſt vini, vel, quod *hornum* dicitur, id eſt, hujus anni, quo bibitur, quaſi *αὐτοετίτης*, uti exponitur locus Hippocr. *lib.3 de morb. XV,33,* vel quod eſt *ſincerum*, non dilutum aqua, *ἀπαράχυτον*, quam ſignificationem urget Linden. *Sel. M. Ex. VII §.24.* Vid. Foëſ *Oec. p.109.*

AVTOCINETOS, *αὐτοκίνητος*, *αὐτόδρομος*, dicitur de eo, *quod per ſe movetur*, apud Hippocr. *l. de hebdomad.* allegante Foëſ *d. l.*

AVTOLITHOTOMVS, (rectius fortaſſis *Hautholithotomus*, aut ad imitationem vocis Terentianæ Heavtontimorumenos, *Heavtolithotomus*, vocatur ille, qui ſibimetipſi calculum ſectione exemit, quæ hiſtoria admiratione digna communicata a D. D. Reiſelio legitur *in Ephemer. Nat. Cur. Decad. I Ann. III Obſ. 192.*

AVTOMATOS, *αὐτόματος*, & *αὐτομάτως*, denotat *ſpontaneum*, *ſponte*, ultro, non alterius adminiculo, *1 aph.2; 4 aph.21; 5 aph.5.* Cur Dieter. triplicem conſtituerit ſignificationem *Iatr. n.130*, non video neceſſitatem. Vid. & Linden. *Ex. XV §.136.* Frequenter etiam hodieque uſurpatur de horologiis, aliisque machinis, quarum partes ita diſpoſitæ ſunt, ut ſe invicem moveant.

AVTOPHOSPHORVS, *αὐτοφωσφόρος*, idem ſignificat, quod Phoſphorus, de quo infra ſuo loco; Legitur autem illud in Tenzelii *Vernaculis Menſtruis Colloquiis Anno 1692 menſ. Octobr. p.837.* Num vero Autor propria licentia hoc poſuerit, an vero ex alio Autore deſumſerit, mihi non conſtat.

AVTOPSIA, *αὐτοψία*, vocabulum erat olim Empiricæ ſectæ proprium, quo ſignificabant memoriam eorum, quæ frequenter & eodem modo viſa eſſent. Verum & hodieque ad Medicinam Dogmaticam, vel Rationalem ſumme neceſſaria eſt *Avtopſia*, ceu eorum obſervatio & memoria, quæ proprio intuitu unusquisque inſpexit, Gal. *de partib. art. medic. cap.2.* Sane per *Avtopſiam*, ſive ocularem demonſtrationem, acceſſerunt hoc ſeculo quamplura inventa Anatomica, artem Medicam illuſtrantia, quibus carendum fuit veteribus, non ſine gravi detrimento. E recentioribus quoque hanc *Avtopſiæ Medicæ*, (qua non ſolum per viſum, ſed & per reliquos ſenſus externos obſervata comprehendit) neceſſitatem & utilitatem egregia oratione h. tit. demonſtravit celeberrimus D. Paulus Ammannus Profeſſor Lipſienſis.

AVTOPYROS, *αὐτόπυρος*, ἢ *αὐτοπυρίτης*, eſt epitheton panis, qui & *Syncomiſtus*, *συγκομιςὸς* dicitur, quando totum triticum nulla detracta ſiliginea parte, ſed furfure ſolum ſecreto, in panificium cedit, ſic, ut inter furfuraceum & ſimilagineum medius ſit. Hic, qualem ex natura habet farinam triticum, talem etiam ſervat, Gal. *l.2 ad Glauc. c.7.* Celſus *l.2 c. 18* deſcripſit, cui nihil ademtum eſt, ita, ut e farina paucis etiam furfuribus & utriculis confuſa paretur, exponente Guil. Pantino, *in comment. ad h. l. p.m.285.* Vocatur *Panis domeſticus*, *ſecundarius*, *cibarius*, *confuſaneus*. Ionſt. *Synt. Med. p.45.* Vide Rhod. *in Lex. Scribon.*

AVTVMNVS, *φθινόπωρον*, dicitur anni tempus tertium poſt æſtatem, Arcturo oriente incipiens, & Vergiliarum occaſu deſinens, in quo humores & ſpiritus poſt præcedentem æſtum incipiunt defectionem pati. Hinc morborum feraciſſimus dicitur.

Autumnusque gravis, Libitinæ quæſtus acerbæ.

Horat. *l.2 Sat.6 v.19.* *Autumno* morbi in genere acutiſſimi & pernicioſiſſimi familiares ſunt, imprimis vero phthiſis vel tabes, ex *3 aph.9 & 10.* Catalogum morborum *Autumnalium* vide *d. l. aph. 22.* Quid myſtice *Autumnus* dicatur in opere *Lapidis Philoſophici*, videatur in Magiſtr. Ortulani *Practic. Alchimic. & Mag.* Valentini *opere præclaro*, quæ extant in *Th. Chym. Vol. IV p.917,943.* Imo etiam ipſe *Lapis Phil.* dicitur *Autumnus* ap. Lagneum *Harm. Chym. d. l. p. 727.*

AVVER, i. e. *Aqua pura vel levis.* Ruland. *in Lexic.*

AVVLSVM, *Avulſio*, vide *Apoſpaſma*.

AVXESIS, *αὔξησις*, verbum *αὔξεσθαι*, vide *Augmentatio & Augmentum*.

AVXILIATIO, *Auxilium*, *βοήθημα*, *βοήθεια*, idem, quod *Remedium*, de quo infra ſuo loco. Scrib. Larg. *n.67, 106.*

AXEA *commiſſura*, *τροχοειδής*. Vide *Trochoides*.

AXILLARIS *vena*, ἡ *διὰ τῆς μασχάλης φερομένη φλέψ*, quæ per axillam percurrens major humerali per totum brachium in ramos ſcinditur duos, ſuperiorem, inferiorem externum, internum: Ille *vena hepatica*: hic *ſubalaris*, *baſilica*, & *vena cubiti interna* appellatur, Galen. *l.3 de adm. anat. c.5.* Eſt ergo *Axillaris vena* ſoboles inſignior venæ ſubclaviæ thoracis cavitate egreſſæ. Ita & *Arteria Axillaris* dicitur *ſubclavia* thoracem egreſſa Anat. Barthol. *libell.2 c.2 p.652.*

AXIOLOGOS, *ἀξιόλογος*, i. e. *effatu dignus.* Tribuitur etiam abſceſſui ab Hipp. *Coac. t. 150.*

AXIO-

AXIOMA, ἀξίωμα, vocatur propositio indemonstrabilis, apud Galen. *l 1 M.M. c 4.* Illorum duo numerat in arte Medica Salvius Sclanus, ceu universalissimas propositiones, scilicet, quod ea, quæ sunt præter naturam, debent amoveri, & sic per contraria; & quod ea, quæ sunt sec. nat. debent conservari, & sic per similia. *Comment. in 1 aphor. 16 p.m. 249.*

AXIOPISTIA, ἀξιοπιστία, vide *Authoritas.*

AXIRNACH dicitur adeps, qui generatur in tunicis palpebræ superioris & plurimum quidem accidit pueris. Albucas. *l.2 M. M. cap.10 p.m.55.*

AXON, ἄξων, vide *Epistrophevs.*

AXVNGIA, ἀξόγγιον, ἀξύγγία, ὀξύγγιον, Dioscor. *l.3 c 104*, στέαρ *l. 2 c. 87*, ab axium unctione ita dicta, teste Isidoro Hispal. *l. 20 Orig. 2.* specialiter quidem adipem suillum inveteratum denotat, juxta Gal. *l. 7 de C. M.S.G. c. 4*; usu tamen receptum, quod in genere sevum vetus στέαρ χρονίζον, *Axungia* quoque dicatur, *d. l. 7 c. 5.*

AXVNGIA *de mumia*, quæ interdum etiam *Mumia de medullis* scripta reperitur, est *medulla ossium.* Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

AYCOPHOS, id est, *Æs ustum*, Ruland. & Iohnson.

AZAA, i. e. *Magra, Terra rubra.* Iidem.

AZAGOR, h. e. *Viride æris.*

AZAMAR, *vermilionem* vel *minium* significat, Rul. *in Lex.*

AZAMO, i. e. *Color Indus*, Rul. & Iohns.

AZANEC, i. e. *Armoniacus*, Iid.

AZARNET, dicitur *Auripigmentum*, Iid.

AZCI, i.e. *Atramentum*, Iid.

AZEC, i. e. *Atramentum viride*, Iid.

AZEDEGRIN, dicitur *Lapis hæmatites*, Iid.

AZEF, h. e. *Alumen scissum*, Iid.

AZEG, i. e. *Vitriolum*, Iid.

AZEGI, h. e. *Aqua atramenti*, Iid.

AZEM, i. e. *Butyrum coctum*, Iid.

AZEMASOR, i. e. *Minium* vel *Cinabrium*, Rul. & Iohns.

AZENSALI, dicitur *lapis* quidam *niger*, qui in auro reperitur. Est etiam *muscus* in *petris* crescens. Rul. *in Lex.*

AZIMAR, i. e. *flos æris*, vel *æs ustum*, Idem.

AZIVS, dicitur *Lapis*, super quem sal crescit, Idem.

AZOB, dicitur *Alumen Saccharinum*, Idem.

AZOCH, *Azock, Azoth*, barbara sunt vocabula Paracelsica, quibus insignitur *Mercurius*, præsertim Philosophorum, h. e. argentum vivum, ex quovis corpore metallico tractum, Mercurius corporeus, Rul. *Lex. Chym.* B. Rolfink. Non ens. Alias Paracelso *Azoth* quoque appellabatur medicina universalis, ex Mercurio, Sole & Luna parata, rerum speciem omnem exuta, & intentissimam induta vim, atque centralem quandam virtutem generalissimam, reliquas omnes medicinas in se concludens, non aliter, quam prima reliquas omnes substantias exclusis accidentibus. Hanc in ensis pomo conclusam, quocunque locorum ierit, gestasse secum perhibetur, Idem. De Eliæ Iohannis Hesling *Azoth* legatur Fr.Hofm. *ad Schröder. l. 3 c. 15 §. 22 p. 226*; audactius exprobravit ejus usum Iunken. *Chym. Experim. Part. 1 sect. 5 c. 1* Vide *Lapis Philosophorum.* Iunge *Theatr. Chymici Vol. IV p. 401, 409, 523, 727, 729* &c. *Azoth* idem est, quod *Liquor sublimati Mercurii*, sive argenti vivi, (id est, vulgaris hydrargyri vitriolo & sale juncti & sublime acti) qui etiam vocatur *Aqua permanens, Crystallus Philosophorum. Luna Physica*, & quocunque alio nomine mystico appellari solet, Libav. *S. Ch. Arc. l. 3 c. 14.* Adde *Theatr. Chym. d. l. p. 901.* B. Ettmüller in quinque classes dispescuit significationes vocabuli *Azoth*, docens (1) notare Mercurium metallicum ex perfecto metallo resuscitatum. (2) Mercurium Philosophorum duplicatum, sive *Rebis* Sulphure solari & Mercurio universali constans, de quo illud vulgare circumfertur: Ignis & *Azoth* sufficiunt. (3) Iuxta nonnullorum sententiam remedium summum ex Mercurio, Sole & Luna paratum. (4) Mercurium fixatum in igne, non destructibilem, qui proximus est gradus ad lapidem Philosophorum, qualem fuisse suum Azoth falso olim Heslingius affirmavit, cum saltem fuerit vehemens Emetico-Catharticum Mercuriale. (5) Summam illam Medicinam universalem & Panaceam Paracelsi in capulo ensis gestatam, ab omni particulari destinatione separatam, & vim omnium rerum in se concentratam habentem. An vero hæc ex naturalibus viribus mediante artificio ita exaltatis tale fuerit Catholicum remedium, citra suspicionem magiæ dæmoniacæ, aliis peritioribus dijudicandum permittimus. Legitur & descriptio *Azoth* compositi apud Fumanell. *de Pestis curatione c. 24* & *Azoth* Auri factit. in Morley *Collect. Chym. Leidens. c. 81.* De *Azoth* sive sale Hermetico Chr. Ad. Balduini videatur ejusdem Inventum X. *in Hermete suo curioso.* Mercurium præcipitatum subrubrum, quibusdam *Azoth* dici, notavit & descripsit illum in *Chym.* I.A. F. R. *l.5 sect.6 c.3 p.367.*

AZRAGAR, i. e. *viride æris*, Rul. & Iohns.

AZVB, dicitur *Alumen*, Iidem.

AZVBO, dicitur *vas chymicum*, Id.

AZVC, h. e. *corallus rubeus*, Id.

AZVMEN, i. e. *pondus baccatum*, Id.

AZVRIC, h. e. *vitriolum rubrum*, Id.

AZVRIVM, dicitur massa quædam dura Chymica, facta ex duabus partibus Mercurii, tertia parte Sulphuris, & quarta salis ammoniaci, Alberti Magni *Chymia* in *Th. Chym. Vol. II p. 437.*

AZYGES, ἀζυγὲς, dicitur quoque *os Cuneiforme*, Gorr. Vide *Sphenoides.*

AZYGOS, ἄζυγος, id est, *sine pari*, dicitur vena quædam, quæ est propago venæ cavæ ex trunci superioris parte dextra, plerumque inter quartam & quintam co-

ſtarum radicem enata, juxta dorſi vertebras deſcendit, ſpaciisque intercoſtalibus, præſertim octo inferioribus, ramos largitur, tandemque inter acuta diaphragmatis principia duplici extremo terminatur. *Sine pari* dicitur, non quod nullæ reſpondeant arteriæ intercoſtales, quod voluit C.Hofmann. *c. in Galen. l.16 de V. P. n.1114*, ſed quod parem e ſiniſtra venæ cavæ parte natura non formaverit propaginem; quamvis interdum naturam, omiſſa etiam dextra ἀζύγῳ, ex ramis ſubclaviis prope mammarias binas venæ ſine pari æmulas propagines, quemadmodum in brutis ruminantibus ramos intercoſtales & lumbales emittentes produxiſſe, experientia rerum magiſtra Anatomicos docuerit. Quod Galenus ſemper ſub corde exortam venam *Azygon* obſervaverit, *lib.5 de L. A. c.2*; noſtro vero ſeculo propter thoracis brevitatem ſupra cor & pericardium exoriatur, ad quintam plerumque thoracis vertebram, quemadmodum Gorræus & Caſtellus ſcripſerunt, nugæ ſunt, cum ipſe Galenus quoque illam ſupra cor originem aliquoties confeſſus ſit, demonſtrante Bauhino *l.2 Theatr. cap.18 in notis*. Quemadmodum & hoc principio circulationis ſanguinis repugnat, quod per hujus venæ ramulorum orificia aperta materia pleuritica effundatur, cum affluxus per venas nullus fiat ad partes, ſed per arterias.

AZYMAR, id eſt *Vermilio*, Rul. *in Lex.*

AZYMUS, ἄζυμος, id eſt, *fermenti expers*, Rhod. *in Lex. Scribon.* In ſpecie de pane non fermentato dicitur, qui nemini prorſus eſt accommodus, Galen. *l.1 de alim. fac. c.2.* Verum cum ex hodiernis principiis innotuerit *Fermentationis* etiam humorum, præſertim ſanguinis, neceſſitas pariter & utilitas, ejuſdem defectum quoque per *Azymian* exprimere quidni liceret? cum & Plato in Timæo carnem quandam ἄζυμον appellare non dubitaverit?

B.

BABUZICARIOS, βαβυζικάριος, idem, quod ἐφιάλτης, Latine *Incubus*, a βαβάζω, inarticulate loquor. Vide *Ephialtes.*

BACAR, idem, quod *pondus*. Rul. *in Lex. Chym.*

BACCA, κόκκος, hac voce appellantur fructus malis minores, qui conjunctivi quidem creſcunt, ſed, quam acini, diſperſius rariusque, v. gr. lauri, olivæ, aliaque ejusmodi.

BACHARIS, βάκχαρις, vox Hippocratis & unguentum aliquod Lydium notat, ex Galeni exegeſi λύδιόν τι μύρον.

BACCHUS, βάκχος, præter vulgarem ſignificationem, qua Deaſtrum Gentilium vini præſidem notat, nomen eſt quoque piſcis cujusdam. Vide *Mugil.*

BACULUS, vide *Aves*. *Baculi* quoque dicuntur quædam medicamenta pectoralia in trochiſcorum conſiſtentiam, ſed in formam oblongam inſtar bacilli redacta, ut *Baculi* pectorales Francofurtenſium, quorum deſcriptio legitur in Ioh.Helfric. Iunken *Corpore Pharmacevtico Chym. Medico part.prior ſect.3 c.6 p.358. Bacillus* etiam dicitur inſtrumentum, cui ſpongiæ alligantur, apud Hildan. *l. de ichor. & melic. c.29.* Dicuntur & *Baculi* & *Bacilli ferrei*, variæ formæ, Rul. *in L. Ch.* uncinati, ſucula incluſi &c.

BADISIS, βάδισις, inceſſus, vel *ambulatio* dicitur, eſtque actio crurum, Gal. *l.1 M. M. c.6.*

BÆOS, βαιὸς, *paucus*, idem, quod ὀλίγος, Hipp. *in Lege.* Vide Foeſ. *Oec. p.128.*

BAIAC, id eſt, *Ceruſſa*, Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

BALÆNA, perperam *Balena*, φάλαινα, piſcis eſt grandior, ex *Cetaceorum* genere, multo ſanguine calente præditus, Gal. *l.6 de V. P. c.9*, fiſtulam in capite pro aëris attractione & aquarum ejectione habens, & in hoc differens a piſce, *Muſculus* dicto. Carnem habet duram & excrementiciam, propterea cum acrioribus condimentis debet comedi, Gal. *l.3 de Al. fac. c.31.* Videatur & de *Balæna vera* & *vulgo dicta* Rondelet. *de piſc. l.16 c.11,12 ſeq.* Aldrov. *lib.1 de Cet. c.2.* Bruyerin. *de re cibar. l.22. c.3.*

BALANDINA, dicitur *lapis factitius*, compoſitus ex argento vivo ferri, & eſt coloris rubei valde, & reſplendet ratione ſulphuris decocta &c. Lull. *de animæ transmut.* in *Th. Chym. Vol.IV p.190.*

BALANUS, βάλανος, vide *Glans.*

BALASIUS, aliis *Ballaſius lapis*, vel gemma eſt, purpureo ſeu roſeo colore rutilans & flammeſcens, a nonnullis *Placidus* dictus. Eſt tertia ſpecies *Carbunculorum* in Calceolarii *Muſ. ſect 3 p.237.* Pluries etiam compertum eſt, quod exterior pars unius lapidis repræſentet *Ballaſium*, interior carbunculum, & ex hoc dicitur *Balaſium* eſſe domum carbunculi. Ejus virtus eſſe dicitur, quod varias cogitationes ac luxuriam auferat ac reprimat; conciliet amicorum diſcordias, & ſanitatem corpori humano inducat; in ſpecie tritus & potus cum aqua oculorum infirmitatibus medeatur, & hepatis doloribus ſubveniat. Quod vero domus, viridaria, aut vineæ, ſi lapide quatuor anguli tangantur, a fulgure, tempeſtatibus, & a vermibus immunes reddantur, non tam mirum dicendum, quam nugatorium. Rul. *in Lex. Chym.*

BALBIS, βαλβὶς, ſignificat cavitatem oblongam cum repagulo, juxta Foeſ. *in Oecon. p.118.* Unde βαλβιτῶδες legitur apud Hippocr. *in Mochlico*, vel juxta Linden. *de oſſium natura, IV,8*; de parte brachii verſus cubiti gibbum extrema, qua excipit veluti in ſinum proceſſum cubiti, quod dicitur κορώνη ſive cornix, cum manus eſt extenſa. Alias etiam ſignificat Heſychio locum, in quo equeſtre exercitium tractati ſolet, quod non eſt hujus loci.

BALBUTIES, τραυλότης, τραυλισμὸς, ψελλότης, ψελλισμὸς, eſt vitium vocis humanæ, vel ſermonis, proveniens a linguæ affectu vel connato, vel adſcito. In genere ſignificat omne impedimentum linguæ; in ſpecie vero vel hæſitationem, quando alii in loquendo nunc ſubſiſtunt, nunc ſermonem præcipitant, quod

Græce etiam dicitur *βατταρίζειν*, vulgo **stottern / stamlen** / id quod a linguæ nimia immobilitate & ligamentorum ejus laxitate deducendum esse credit C. Hofm. *l.3 Inst. c.138 §.1*; vel ineptitudinem exprimendi literas quasdam, præsertim caninam R, cujus caussam in siccitatem ligamentorum linguæ & hujus brevitatem refert idem; quamvis mihi non videatur rem acu tetigisse, cum in expressione lit. R lingua potius retrahatur & attollatur versus palatum, non vero ad dentes extendatur, quod vitium etiam *Blæsitas*, & *Blæsa lingua* appellatur, vulgo **lispeln**: vel quando pleno ore loquuntur, *Balatrones* & *Bambaliones*, dicti, vulgo, **als wenn sie Brey im Maul hätten** / vel, uno vocab. **Brey-Maul** / cujus caussa in laxitate & humiditate nimia linguæ & ligamentorum consistere videtur: Hinc etiam diarrhæis facile capi, docet Hippocr. *6 aph.32*. Iung. Dieter. *n.837*. C. Hofm. *d. l.* Vide supra *Atypos* & *Iotacismus*, *Lambdacismus*.

BALITISTERA, id est, *Terra rubra*. Rul. & Iohns.

BALLISTÆOS. Vide *Astragalus*.

BALNEABILIS est epitheton aquarum salutarium, quæ extrinsecus corpori adhibentur & potabilibus opponuntur: Quæ distinctio occurrit in Iac. Francisc. Vicarii D. in Acad. Friburg. Prof. Publ. *Hydrophylacio*, sicut legitur in *Act. Erudit. Lips. mens. Dec. 1699. p. 541 seq.*

BALNEVM, *Balneæ*, *λουτρὸν*, *βαλανεῖον*, *Balneum*, Scrib. Larg. *n.214*. vide Rhod. *Lex. Scrib.* est res non naturalis externa, & remedium corpori potissimum lavando, detergendo, quin & ad sudationem deputatum. Cum simpliciter dicitur, *Balneum aquæ dulcis* intelligendum est. Tempore Hippocratis in Græcia non adeo frequenti fuisse in usu testatur Gal. *3 de R. V. I. A. t. 44 & c.3 de iis, quæ in medic. t.32*. At apud Romanos nimia luxuries in apparatu *Balneorum* fuerat, de qua legatur Lang. *l.1 Ep. 50*. Iung. Gorr. *in def.* Dividi solent in *Naturalia* & *Artificialia*. De illis vide *Thermæ*. Hæc iterum in *Calida* & *Frigida*. *Balneorum* utilitas amplissima in omnis fere generis morbis, maxima vero redundat in corpora tabida, nisi alia quædam sontica impedimenta obstiterint. Plura videantur apud Dieterich. *Iatr. n.508*. *Laconicum* dictum vaporosum potius est, & *Sudatorium*, vel *Æstuarium* rectius, quam *λουτρὸν*, aut *Balneum* dicendum. De hoc Rolfink. *Ord. ac Meth. l.6 f.1 c.10*. De hujus apparatu veteri lege sis Rhodii *notas ad Scrib. Larg. n.60*. De *Balneis voluptuosis*, v. g. Darii, videatur etiam Henricus de Rochas, *tract. de Aq. sulphureis c.1* in *Th. Chym. Vol.VI p.728*. Præter hanc significationem *Balneum* quoque significat instrumentum vel furnum destillationibus præprimis destinatum, eumque geminum: unum dictum *Mariæ*, vel *Maris*: alterum *Roris* vel *Vaporis*. Illud est, quando res dissolvenda in conveniente vase aquæ calidæ in suo aheno contentæ imponitur, & ita operatio destillatoria perficitur. Cui quodammodo respondet *Balneum siccum* dictum, quando capella arena, cineribus aut limatura martis repleta est. Hoc vero vocatur, quando vas rem dissolvendam continens, vel etiam res ipsa dissolvenda aquam non contingit, sed saltem a vapore ascendente dissolutio fit. Dorn. *in Dict. Rul.* & Iohns. *in Lex.* VVeker. *Ant. Gen. l. 3 c.39,40*. Vide *Furnus*, *Destillatio*. Est & *Balneum arenæ*, cujus usus est ad mundationem argenti vivi factam per elevationem, & mentio ejus fit in August. Panthei *Arte & Theoria transmutationis metall. Port. 2 c.3* in *Th. Chym. Vol.II p.532*. Aqua regia etiam dicitur *Balneum Minerale Regis*, sive aqua pugilum. Morl. *Coll. Chym. Leid. c. 64*.

BALSAMATIO, in specie sumitur pro *conditura cadaverum*. Gr. *σμυρνισμός*. Vide *Conditura*.

BALSAMOSACCHARVM, est medicamentum compositum recentiorum fere conveniens cum elæosaccharis, quamvis hodieque minus usitatum. Meminit vero ejus D.D.VVedel. *Ph.I. A.F.R. l.2 f.1 c.4 p.246*.

BALSAMVS, *Balsamum*, *βάλσαμον*, varias obtinet significationes, proprias & tropicas. I. Strictissime & *κατ᾽ ἐξοχὴν* dicitur de succo arboris alicujus in Arabia, præsertim ad metropolim Meccham, Iudæa, Palæstina cultæ, Arab. *Ballessam* vel *Balsam* dictæ, qui succus etiam *Opobalsamum* dicitur. Huic vicina & viribus affinia sunt *Balsamum Tolutanum*, & *Indicum*, omnia nativa, de quibus legatur prolixius Schröder. *Pharm. l.4 cl.2 n.373. seqq.* Iungatur Hofm. *in Clavi ad h.l.* & celeb. D.Ioh. G. Volcameri tractatus, dictus: *Examen & sinceritas Opobalsami*, & B.Rolfink. *Ord. ac Meth. Spec. l. XI f.1 c.6 seqq.* Iungatur & Rhodius *ad Scribon. n.33* & Chiocc. *Mus. Calceol. f. V p. 637 seqq.* Haud dubie & Galen. horum aliquod intellexit *l. 6. de Sim. Fac.* II. significat medicamenta artificialia valde svaveolentia & penetrantia, spirituosa virtute prædita, interni & externi usus, liquidiora, quæ recte quoque *Balsamelæa* dici possunt: aliquando etiam destillata, & solidiora, instar crassioris unguenti parata, quorum varias formulas passim in Medicorum libris Practicis reperire licet. *Balsamorum artificialium* significationem egregie explicavit Celeb. D. D. VVedel. *Pharmac. I. A. F. R. l.2 f.1 c.7*. *Balsamum mortuum* vocatur liquor ex Aloe & Myrrha in spiritu vini dissolutis factus, quo cadavera imbibuntur & siccantur. Morl. *coll. Chym. Leid. c.100*. Ad improprias & tropicas significationes referre libet III. quando *Balsami* nomen tribuitur a Chymicis *Salibus fusis & liquatis*. V. G. *Balsamus* Salis gemmæ, Tartari (huc pertinet *Balsamus Samech* Paracelsi, cujus descriptio habetur in Morl. *Coll. Chym. Leid. c.469.*) Saturni &c. Plures *Balsamorum* mineralium & metallicorum præparationes collegit Iunken *in Lex. Chym. Pharm. P.1 p.59 seqq.* IV. Tralatitia etiam est, quando de humoribus & spiritibus in corpore humano occurrentibus dicitur, v. g. portio sanguinis glutinosa sive fibrosa calore fusa, *Balsamus naturæ*, teste Linden. *Sel. M. Ex XI §.93*. Dorn. Rul. & Iohns. significationes

Bal-

Balsami ita exposuerunt: *Balsamum* est substantia corporum a putredine conservans. *Balsamus* alias a nonnullis scribitur. Est *internus*, & *externus*. *Internus* in humano corpore temperatissima quædam est substantia, non amara, non dulcis, non acerba, neque sal minerale, sed sal liquoris, quod a putrefactione validissime præservat humana corpora. Dicitur etiam *Naturæ corporis gluten* temperatissimum. Brevius sic definitur: Est salis interioris liquor, suum a corruptione corpus tutissime præservans naturaliter. *Externus* vero *Terebinthina* vocatur a Paracelso, nullam ignis violentiam passa, sed digesta. Item, est omne, quod celeriter sanat, a Germanico sermone ad chirurgiam adaptatum nomen, duabus dictionibus **bald zamen** id est, *celeriter coniunctum*, (Ridicula sane derivatio.) Dicitur etiam oleum ex omni corpore destillatum, & ad summum gradum puritatis adductum. *Balsamus de mumiis* est *Balsamus* de carne tractus. *Balsamus Elementorum* externus est *Liquor Mercurii externi*, alias *Mumia elementorum* externorum, & proprie rerum firmamentalis essentia, quam etiam nonnulli quintam vocant. *Balsamus corporis Hermetici* dicitur, habere singularem harmoniam cum corpore humano *in Aphor. Basilianis Th. Chym. Vol. IV p.328*. *Balsamus Philosophorum* est aurum potabile, *ibid. pag.788*. Valde quoque improprie V. accipitur, quando aqua officinalis usitatissima gravidis pro fœtu corroborando *Balsamus Embryonum* appellari consuevit. Denique VI. nobis impropriissima videtur significatio, quando de humore corporis nostri excrementitio, puta bile flava, prædicatur, quod hæc sit sanguinis *Balsamus* verus, Ger. L. Blas. *Medic. gener. part.1 l.2 sect.2 subsect.1 c.2*; cui opinioni paradoxæ alii quoque moderni Doctores subscripserunt, nondum vero satis confirmarunt.

BALUX, item *Chrysamos*, vel rectius *Chrysammos*, χρύσαμμος, dicebatur olim Hispanis & Latinis arena aurea, e qua aurum conficiebatur, ex Plin. *H. N. l.33 c.4. Th. Chym. Vol. II p.360. tr. Mirandul. de Auro l.3 c.1.*

BAMAHEMI, sunt curriculi supernaturalium, Dorn. *in Dict.*

BAMMA, βάμμα, idem, quod *Embamma*, de quo inferius suo loco.

BANAUSIA, βαναυσία, apud Hipp. sumitur pro sordida & illiberali, nec non quæstuosa professione, vel arte, *l. de dec. orn. I, 20.* De circulatoribus & circumforaneis commode intelligi poterit.

BANGE sive BENGI est remedium in forma pulveris, vel massæ in India Orientali apud Indostanos regni Magni Mogol incolas usitatum pro scopo Venerem stimulandi, & paratum ex cannabis foliis & semine; quod si verum sit, cannabis non erit Anti-Venereum. Confer Ad. Olearii *Itinerarium*. Meminit & hujus Itinerarii D. Ludovic. *Pharmac. diss. I p. 720.*

BAOBAB, *Bahobab*, fructum proprie denotat, quo Æthiopes ad extinguendam sitim utuntur, teste Prosp. Alpino *de Plant. Ægypt. c.17.* Fructui vero illi similem lapidem descripsit quoque A. Chioccus *Mus. Calceol. sect. III p.414*; appellans *Baobab lapideum.*

BAPTISTERIUM, βαπτιστήριον, idem quod *Colymbethra*, vel *Dexamene*; de quibus vocabulis infra suis locis. Andr. Bacc. *de Therm. l.7 cap.8 p. m. 450.*

BAPTUS, βαπτὸς, est species lapidis bituminosi, mollis, odore excellentis. A tinctura nomen accepit. Sunt enim, qui existiment, anchusæ radicem intinctam fuisse. Agric. *de nat. fossil. l.4 p.m.246.*

BARACH *panis*, i. e. *Nitrum salis.* Rul. & Iohns.

BARAS, vide *Albaras*. *Baras* legitur in M. Aur. Severini *Pyrotechnia Chirurg. l. 2 part.1 c.36.* Idem quod *Alphus*, *Leuce.*

BARATHRUM, βάραθρον, dicitur *Antrum.* Vide *Charonium.*

BARBA, πώγων, est pars viri secundaria, pilosa, & ad genas, eo jam perfecto, in mento proveniens: Vna enim est ex iis, quæ ὕστερα μορία, h. e. *postgenitæ partes* appellantur, quales sunt dentes, & pili. Oritur vero ab humoribus nutritiis calidioribus & siccioribus. Dividitur *Barba* in superiorem, quæ sub naribus in superiori labio progerminat, & μύσταξ, *mystax*, vel προπωγώνιον & ὑποῤῥίνιον vocatur; & inferiorem, quæ πώγων vel ὑπήνη dicitur. Prima lanugo erumpens Græcis dicitur χνῦς. Gorr. *in def. voc. πώγων p.399.* Ad provocandos pilos in *barba* eadem conferre medicamenta, quæ in alopecia curanda commendantur, testatur Gal. *5 in 6 Epid. t. 4.* *Barbam* singulare ornamentum esse virorum, & venerabundos facere, docet idem *l.11 de V.P. c.14.* ad quem loc. vide C. Hofm. *in comment. n. 825 seqq.* Interim mulieres dari barbatas observationes testantur, quo etiam pertinet Rhod. *Cent. III Obs. 40*; Barbam v. primum sibi rasisse Corsen, ex Cœl. Rhod. *Ant. Lect. l. IV c. 2*, & *Barbæ* tonsores e Sicilia primum Romam duxisse Publ. Ticinium, ex Alex. ab Alex. *Gen. Dier. l. 5. c.18* notavit Ch. Ians. ab Almelov. *Rer. Inv. Onon. p.9.*

BARBARUM, *Barbara*, Scrib. Larg. *n.207.* βάρβαρον, est epitheton emplastri glutinantis ad vulnera cruenta & sanguinem fundentia, (unde & emplastra hæc & vulnera ipsa ἔναιμα appellantur,) bitumen recipientis & ita siccioris, ut videre est apud Galen. *l.4 de C.M.S.G. c.22.* Iung. Rhodium *ad Scrib. l. c.*

BARBUS, μυσθὸς, *Mystus*, dicitur piscis quidam vulgo etiam notus, in fluviis potius, quam lacubus occurrens, a quibusdam, v. g. Cardano & Platina, inter cibos nullius pretii relatus; ab aliis vero, ut Gesnero & Salviano, cibis concoctu facilibus & boni succi annumeratus. Ova ejus vim habere venenatam, & quidem colliquativam, testantur observationes apud Aldrov. *l.5 de pisc. c.16*, ubi plura de hoc pisce. Adde Iul. Alex. *l.15 Salubr. c.7.* Bruyerin. *de re cibar. l. 22 c.18.* Timæum de Guldenklee, *l.3 cas.7.*

BARDADIA, id est, libra. Rul. & Iohnson.

BARNABVS, *Barnaas*, salpetræ urinarium, urina salis petræ, item acetum acerrimum. Rul. & Iohns.

BARNACLES, est nomen avium peregrinarum in Lancastria, Cestria & Iugis Darbiæ occurrentium a D. Carolo Leigh, Anglo descriptarum *in Histor. Natural. dictarum provinciarum l.* [illegible] *c. 10*. Vide *Acta Erud. Lips. A. 1701 in Novemb. p. 514.*

BAROMETRVM vel *Baroscopium* vocatur modernis naturæ scrutatoribus instrumentum aliquod, in quo, mediante mercurio infuso, aëris pondus & pressio secundum minutissimas variationes observari & ostendi potest, quale Rob. Boyle, Hookius, Cl. Dn. Sturmius & alii descripserunt. His jungi poterit succincta de iis relatio *in Actis Philos.* Oldenb. *de anno 1665 in Februar.*

BARONES vocantur vermiculi in pinnis nati, quibus compressis illi exeunt. Vocantur & *Nepones*. Ioh. Anglic. *Ros. Angl. p. 885.*

BAROS, βάρος, onus, *Barys*, βαρὺς, *Gravis*, sunt vocabula notissima in quotidiano usu. In medicina tamen denotat molestiam & speciem lassitudinis, præcipue in artubus, v. g. in genubus, apud Hipp. *4 aph. 20*, item de capite, Gal. *l. de odor. instr. c. 4.* De fœtu quoque cum multo mucore referto ad abortum proclivi legitur *5 aph. 45.* vide Dieterich. *n. 146, 148* & infra.

BARVRAC, est *Vitrum*. Ruland.

BARYECOIA, βαρυηκοΐα, *obauditio*, obauditus, imbecillitas est auditus. Dicitur & δυσηκοΐα. Vide *Surditas.*

BASALTES, βασάλτης, est *lapis* multangularis, colore ferri, durissimus, ut non facile secari, aut vulnerari possit. Gorr. *p. 72.*

BASANISMVS, βασανισμὸς, ἡ βάσανος, a verbo βασανίζειν, *explorare*, probare, diligenter considerare, significat examinationem, investigationem, probationem, apud Gal. *l. 3 de Temp. c. 6.* Verbo vero usus est Hipp. *l. de humid. usu I, 25.* Commodissime vero usurpatur de medicamentis aut remediis, de quorum virtute nondum constiterit, sed noviter investigantur. Dicitur & βάσανος a quibusdam *coticula* illa, in qua aurum & argentum attritum colore, tanquam trutina, examinatur, *lapis lydius*, vulgo Probierstein. De hoc vocab. vide plura apud Libav. *in Defens. Syntagm. Act. 2 not. 57.* Dicitur & ars probandi metalla *Docimastice*, de quo vocab. vide suo loco.

BASANITES, i. e. lapis mortariorum medicinalium; item lapis, ex quo fiunt cotes ferrei coloris & duritiei. Ios. Laurent. *Amalth. Onom. p. 108.*

BASCANON, βάσκανον, Fascinum, vide *Fascinum.*

BASIATIO, vide *Amplexatio.*

BASILARE *os*, vide *Cuneiforme os.*

BASILEION, βασίλειον, est *collyrium* σμηκτικὸν, ad principia suffusionum, omnem visus hebetudinem & cicatrices efficax, apud Aët. *l. 7.* citante Gorræo, *d. l.*

BASILICA *Vena*, vide *Axillaris.*

BASILICVM, βασιλικὸν, præter significationem Botanicam, quam in Pinace Bauhini, aliisq; herbariis invenire licet, epitheton est emplastri officinalis, quod alias *Tetrapharmacum* dicitur, a quatuor simplicibus, e quibus paratur. Occurrunt & hujus nominis emplastra apud Celsum *l. 5 c. 19*, & Scribon. Largum, teste Gorræo *in def.*

BASILIDION, βασιλίδιον, est *Collyrium* ψωρικὸν, diversum a superiori. Describitur a Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7 ad fin.* Gorr. *d. l.*

BASILISCVS, βασιλίσκος, dicitur esse serpens venenatissimus, parum flavus, tres in capite eminentias habens, qui tantummodo conspectu, &, quando sibilat, auditu, videntes se & audientes necare, imo, si animal quoddam illum etiam mortuum attingit, statim mori fertur, ut est apud Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 8.* Forest. *l. 30 Obs. 1 in Schol.* Plura de *Basilisco* vide apud Aldrov. *l. 2 de serp. & drac. c. 2.* Sennertus *Med. Pr. l. 6 p. 8 c. 12 Basilisci* nomine duo animalium genera venire dicit, serpentem & avem ex ovo galli gallinacei natam; & illum in rerum natura esse veneno potentissimo præditum. Plura legantur de *Basilisco* in *Ephemerid. Naturæ Curiosorum Anni Tertii Obs. 128 & 190. Basiliscus* mystice dicitur alchymistis *Mercurius Philosophorum sublimatus*, Libav. *in Syntagm.* Lullius vero peculiarem lapidem spagyrice confectum *Basiliscum* vocavit, qui mercurium occidit, & in perfectum argentum absque igne congelat & figit, Guido de Monte *in de Hydrop. Phil. in Th. Chym. Vol. VI p. 563.* Alias & ipse lapis philosophicus *Basiliscus* vocatur apud Lagneum *in Harmon. Chym. Vol. IV p. 727.* Imo fuerunt, qui materiam lapidis Phil. statuerunt, esse pulverem animalis *Basilisci*, uti patet *ex Vol. III p. 150. Basilisci* nomen etiam a Paracelso tribuitur lui Venereæ *in Chyrurg. l. 3 c. 1.*

BASIOGLOSSI, βασιόγλωσσοι vocantur duo musculi ab osse hyoide vel ypsiloide oborti & medium linguæ desinentes, unde *par ypsiloideum* vocantur. De quibus vide Bartholin. *l. 3 Anat. c. 13 p. 550.*

BASIS, βάσις, in genere *fundamentum* significat; in specie dicitur, de latiore parte cordis, & superiori, cui ad latera binæ auriculæ adhærent, appellatur & κεφαλὴ, *caput*, vertex, Gal. *l. 6 de V. P. c. 7*, cui opponitur inferior & angustior, apex, aut *mucro* dicta, κορυφὴ καὶ πυθμὴν: 2. de medicamentorum compositorum potiori parte, sive illo medicamento simplici, uno vel pluribus, quæ reliqua vel quantitate vel viribus superant, unde compositum plerumque denominationem sortitur: 3. apud Hipp. quoque *plantam pedum* significat, *l. de artic. sect. 3 t. 103.*

BASIVM, φίλημα, idem quod *osculum*; allegorice significat tincturam extemporaneam Martis & Veneris, sive chalybis & cupri, a Closſæo excogitatam, apud Schröder. *Ph. l. 3 c. 11.*

BATHMIS, βαθμὶς, βαθμὸς, dicitur sedes, basis, sinus, & *recessus ossis*, in quem alterum os inseritur, v. g. de

de cubiti cavitate ſigmatoide, in quam ima brachii pars cardinis modo immittitur, Hippocr. *1 de fract. t. 10.* *Bathmoides* etiam vocantur ſinus ac cavitates in brachiis utrinque ſingulæ, in quas extendentibus totam manum & flectentibus cubiti ipſius proceſſus, *coronæ* dicti, ingrediuntur. Gal. *l. 2 de Vſ. Part. c. 15.*

BATHRVM, βάθρον, βάθριον, ſedem, ſubſcilium, ac fundamentum ſignificat; in ſpecie *ſcamnum chirurgicum*, luxatis partibus reſtituendis valde idoneum, denotat, cujus deſcriptionem & iconem videre licet ex Oribaſio *de Machinam.* apud Gorræum. Vocatur *ſcamnum Hippocraticum*, βάθρον ἱπποκράτειον, Gal. *1. de artic. in proœm.* Clarius adhuc deſcripſit, modumque utendi egregie monſtravit Scultet. *Armam. Chirurg. P. I Tab. XXIII fig. 5; & Tab. XLVI, XLVII & L.* Metaphorice etiam tribuitur aëri, quod lunæ ſit ſedes, ap. Hippocr. *l. de flatib. V, 22.*

BATHYS, βαθὺς, fuit olim epitheton caſei præſtantiſſimi & optimi, qui Romæ apud divites in deliciis habebatur. Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 17.*

BATIA idem, quod *Retorta*, ſive *Cucurbita* colli recurvi. Morley *Collect. Chym. Leidenſ. prolegom. c. 2.*

BATITVRA, vide *Battitura.*

BATOS, βάτος, idem, quod βατὶς, piſcis genus denotat, *Rajæ* nomine Latinis veniens, a βάτος, quod rubum ſpinoſum ſignificat. Aculeos enim habent Rajæ leves, λειοβάτοι, quidem in ſola cauda extrema, aſperæ vero multo plures. Rondelet. *l. 12 de piſc. c. 2 ſeqq.* Aldrov. *l. 3 de piſc. c. 48 ſeqq.* Linguam *Raiæ* uſurpavit Hipp. in peſſo ad menſium redundantiam. *l. de Nat. mul. LXVIII, 3, 4.* *Monſtroſa Raiæ* aſperæ baſiliſci ad inſtar iconem videre licet in *Muſ. Calceol. ſect. 1 p. 91*, ubi ſimul elegans morale de his piſcibus ex Olao Magno reperies.

BATRACHITES, βατραχίτης, eſt lapis, vel gemma ignobilior, bullæ inſtar, altera parte quodammodo cava, altera convexa, cujus tres ſpecies traduntur: prima ranæ colore, ex qua nomen habet: ſecunda eboris: tertia, quæ e nigro rubet, Agricol. *l. 6 de nat. foſſ. p. 305.* Differt a vero *Buffonite* lapide, qui in capitibus buffonum reperitur, uti hoc prolixe autoritatibus non ſpernendis aut irridendis demonſtravit Andr. Chioccus *Muſ. Calceol. ſ. 3 p. 363 ſeq.* Hic dicitur etiam *Crapaudino*, a Gallico *crapaud*, quod *Buffonem* ſignificat. Autor laudatus hunc os potius eſſe ſtatuit, quale etiam in capite Cyprini piſcis invenitur. Eſt igitur *Batrachites* minerale; *Buffonites* vero ab animali deſumitus. Sunt tamen alii non vilioris autoritatis Doctores, qui poſteriorem negant, quos citat etiam Fr. Hofm. *Clav. Schröder. l. 5. c. 1 ſ. 7 n. 646.* Noſtrarum non eſt partium, controverſiam hanc dirimere.

BATRACHVS, βάτραχος. Vide *Rana*, *Ranula.*

BATTITVRA, id eſt, *ſquama*, v. g. *Battitura* æris, metallorum. Gr. λεπὶς, Arab. Cubel. Rul. & Iohnſ *in Lex.*

BAVL, i. e. *urina.* Rul. & Iohnſ.

BAVRAC, Arab. id eſt, *Nitrum*, de quo infra. In genere etiam quodlibet genus ſalſuginis *Baurac* dicitur. Rul.

BAYDA, id eſt, Vas, ſuper quod deſtillatur. Idem.

BDALSIS, βδάλσις, *mulctum*, vel ſuctionem ſignificat. Gal. *l. 1 de ſympt. cauſ. c. 7.*

BDELLA, βδέλλα, vide *Hirudo.* Præter ibi dicta adnotat Galenus *in exeg. Hipp.* Dioſcoridem ita nominare κιρσώδη φλέβα varicoſam venam, ipſi tamen Galeno videtur primo ſignificatu animal notare, in quo & Heſychius conſentit.

BDELLIVM, βδέλλιον, ſignificat & gummi, & arborem, unde colligitur, de qua vide Botanicos. De illo vero legatur Schröd. *l. 4 cl. 2 n. 376.* Iung. Hofmannus.

BDELLOS, βδέλλος; *fœtorem* extinctæ lucernæ, item, *crepitum ventris* ſignificat. Ioſ. Laur. Am. *Onom. p. 110.* *Lexic. Græco-Latin.* Budæi aliorumque.

BDELYGMIA, βδελυγμία, βδελυρία, a verbo βδελύσσεσθαι, id eſt, faſtidire, abominari, ſignificat *moleſtum faſtidium*, & nauſeam, præcipue ciborum, apud Hippocr. *l. de int. aff. XXIX, 2.* Βδελυγμίη etiam fœtorem abominabilem & nauſeabundum denotat, *l. de fiſtulis I, 3.* Iungatur Foëſ. *Oecon. p. 120.*

BEATVS, μακάριος, quid ſignificet, ex aliis lexicis in trivio quoque notum eſt. in Chemicis autem *Beata* viriditas Vitrioli dicitur, & deſcribitur ab Hartmanno *in Miſcellan. Chymico-Medicis hoc tit.*

BEBÆOS, βέβαιος, *firmus*, vide *Conſtans.*

BECHICA *medicamenta*, βηχικὰ ea dicuntur, quæ tuſſim ſedant. Βὴξ enim *tuſſis* eſt. Gal. *l. 1 de Sim. Fac. c. 1.* Suntque duplicia; alia tuſſim promovent, & ſunt tenuium partium: alia ſedant incraſſando, *l. 5 c. 20.* Dicuntur alias *Pneumonica*, vel *Thoracica*, quorum catalogum paſſim in pharmaceuticis ſcriptis reperies.

BECOS, βέκος, hoc vocabulo Phryges panem olim appellaſſe, teſtatur Gal. *l. 2 de diff. pulſ. c. 5.*

BEGMA, βῆγμα, (quidam ſcribunt & legunt cum ρ βρῆγμα) non tam tuſſim, quam ſputum, quod tuſſi rejicitur, notat, uti conſtat ex Hipp. *l. 2. de morb. XLIV. 8.* derivatur a βήσσειν vel βήσσειν, quod valet poſt tuſſim exſpuere, teſte Galen. *in exeg. Hipp.*

BELEMNITES, *Belemnites*, ἀπὸ τοῦ βέλους ἢ βελέμνου, telo vel ſagitta, cujus figuram quodammodo refert; eſt lapis teres, pyramidalis, varii coloris repertus, & prodeſſe dicitur contra calculum, icteritiam, fluxus ventris; & ſpecialiter commendatur in febribus intermittentibus, quod habeat vim ferment. febrilis præcipitantem. Dicitur alias *lapis lyncis*, vel *Lyncurius* veterum, quod crediderint ex urina lyncis ſive lupi cervarii coagulata generari, quod tamen potius pro figmento habendum videtur. Dictus etiam eſt *Dactylus Idæus*, a figura digiti & monte Ida Inſulæ Cretæ, ubi olim reperiebatur; at hodieque in Boruſſia, Pomerania &c. occurrit. Plu-

ra apud Schröd. *l.3.c.8 n.12*, & Hofm. *in Clav. ad ill. loc. p. 182.*

BELEMNOIDES, vel *Beloides processus.* Vide *Graphioides.*

BELESON, id est, *Balsamus.* Rul. & Iohns.

BELLARIA, πέμματα, ἴτρια, τραγήματα, ἐπιδόρπια, in genere dicuntur omnia, quæ in secunda mensa apponi solent; In specie tamen a Gal. pro placentis mellitis sumta fuisse, patet ex *l. de bon. & mal. succo c. 14; & l. 1 de Sim. Fac. tit. Papaver.* Iung. Lang. *l. 1 Ep. 56.*

BELLICULI, vel *Bellirici marini*, sunt species conchyliorum sive cochlearum marinarum, umbilicali figura constantes, vel candido colore cum maculis flavis conspersis, vel flavo, cum nigricantibus lineis ad imaginem cochleæ circumductis præditæ. Chiocc. *Mus. Calc. sect. 1 p. 57.*

BELLOCULUS, quasi *Beli oculus*, est gemma, oculi effigiem quodammodo exprimens, olim apud Assyrios ad superstitiones grata, a signatura vero affectibus oculi prodesse credita. Agric. *l. 6 Fossil.* & Chioccus *sect. 3 c. 379. seq.* Osvv. Crollius *de signatur.*

BELONE, βελόνη, i. e. *Acus.* Vide supra.

BELONOIDES, βελονοειδής, i. e. *acus formam habens.* Vide *Graphioides. Acus.*

BELOS, βέλος, vide *Sagitta.*

BELULCUM, βελουλκὸν, quasi τὸ βέλος ἕλκον, dicitur instrumentum chirurgicum telis extrahendis accommodatum, variæ figuræ, de quo videatur Ambros. Paræus *l. 10 Chirurg. c. 18 seqq.* H. F. ab Aquap. *de Oper. Chirurg. p.m. 150 ed. Patav. in fol.*

BENAT NOCTIS, vide *Planta.*

BENEDICTUM, est epitheton *Lenientium* pharmacorum, ab Arabum interpretibus introductum; præsertim quondam Helidæus de Paduanis in tract. suo *de purgantibus MS.* frequentius hoc termino de rhabarbaro similisque notæ mitioribus usus est. Iung. Rolfink. *O. & M. Spec. Comm. l. 5 s. 1 c. 6.* Ita in dispensatoriis notissimum est Electuarium Lenitivum, quod vocatur *Benedicta Laxativa.* Ita Rulandus *aquam* vocavit *Benedictam* infusum suum vomitorium, de quo apud Schröder. *l. 3 c. 17.* Alias & ipse lapis philosophorum vocatur *aqua Benedicta*, item *lapis Benedictus* a Lagneo *in Harm. Chym. in Th. Ch. Vol. IV p. 719.* Mynsicht. quoque aquam suam Serpilli *benedictam* vocavit *Arm. sect. XIX*, ob multiplicem usum sub finem descriptionis annexum. Plures alias *benedictas* descriptas vide sis in D. David. de Spina, Physici Francofurt. & Prof. P. extraordin. Heidelberg. *Manuali Pharmaceutico Chemico novissime edito p. 34.*

BENEFACIO, ἐφαρμόζω, λυσιτελῶ, verbum hoc frequentissime occurrit apud Scribon. Larg. Hinc & in epilogo vel peroratione vocat omnes, quas edidit compositiones, *benefacientes.* Legitur & apud eundem, *facit bene*, num. 129, 213, *melius*, n. 131, *optime facit*, n. 112. hoc est, prodest, convenit, conducit &c. quamvis C. Barth. *Adv. l. 1 c. 14* parum putet latinum.

BENEOLENTIA, εὐώδη, scil. remedia, medicamenta, sunt species *odoratorum*, quæ ὀσμώδη in genere dicuntur, respondent proportione quadam iis, quæ linguæ sunt dulcia: Opponuntur *Graveolentia*, δυσώδη. Gal. *l. 4 de S. F. c. 22.* Illorum effluvia a corporibus aëri ambienti permista, ac deinde per narium inspirationem in cerebrum delata familiaria sunt spiritui animali, & cerebri naturæ; Horum vero sunt adversa & ingrata.

BENIGNUS, εὐήθης, quasi *boni moris*, est terminus differentiæ morborum accidentalis a caussæ morbificæ conditione desumtæ, quando morbus habet symptomata naturæ suæ congrua, & mitiora propter caussæ morbificæ qualitatem non nimis a statu naturali recedentem; Huic opponitur *malignus*, κακοήθης, sive mali moris, quando symptomata non respondent morbi naturæ, sed vehementiora sunt, aut plura cum virium majori prostratione. Eleganter *malignitatem* sobolem latentis alicubi cacochymiæ pravæ appellavit Linden. *S. M. Ex. IIX §. 57.*

BENZOIN, vide *Asa.* De *olei Benzoini* præparatione & viribus, & in specie, quod de mercurio participet, quia cuprum dealbat, & aurum confirmat. Lege Vigenerii *Tract. de Igne & Sale cap. 35 in Th. Chym. Vol. VI p. 49.* De *floribus Benzoës* scrupulum D. D. Bohnii, an phthisicis conveniant? vide in ejud. *Diss. Chym. Phys. XI* §. 6, 7.

BERCOS, id est, *Rotundum.* Rul. *in Lex.*

BERENI secum, Artemisia, Santes Ardoinus *l. 2 t. 11.*

BERENICIUM, βερενίκιον, est epitheton *Nitri*, apud Gal. *l. 6 de C. M. S. L. c. 1 l. 3 de C. M. S. G. c. 2*, & alibi; valens maxime ad vulnera nervorum.

BERIBERI, est nomen morbi apud Indos, *Paralysis species*, dum veluti nictando genibus, ac elevando crura, tanquam oves, ingrediuntur, de quo plura vide apud Iac. Bontium *Meth. med. c. 1. Beriberi Spurium* descripsit, & historiam illius prolixe proposuit ex Bartholino Bonett. *Medic. Septentrion. l. 1 s. 17 c. 27 p. 180.*

BERILLISTICA, est ars in ejusmodi specillis, quæ *Berilli* dicuntur, visiones observandi. Dorn. Rul. & Iohns.

BERILLUS, dicitur speculum ex crystallo superstitiose consecratum ab auguristis. Iid.

BERNA, hoc est *vas vitreatum*, *Birmina.* Rul. & Iohns.

BERRIONIS, i. e. *Colophonia*, Gummi Iuniperi. Alias *Vernix*, Rul.

BERS dicitur electuarium, quo Ægyptii utebantur ad deliramenta incitanda, cujus descriptio extat apud Prosp. Albin. *l. 4 de medic. Ægypt. c. 122, a.*

BERYLLUS, βήρυλλ☉, lapis vel gemma est pellucida, colore viridi, sed diluto; ita ut duos colores sibi inesse, unum viridem, alterum pallentem, tradiderint, imo octo genera ex varietate colorum ex mente aliorum recen-

censeat Gorræus. In sacris literis tanta fuit habitus æstimatione, ut octavum poneretur fundamentum cœlestis Hierosolymæ. Chymici docent, *Berylli* structuram constare ex Lunæ & Iovis cœlis æqualibus cum terra Lunæ, *Theatr. Chym. Vol. I p. 487.* Aliter Lullius *de transm. metallor. in Vol. IV p. 191.* De ejus viribus medicis traditur, valere contra vitia hepatis, suspiria, eructationes, oculorum fluxiones, contusiones &c. Hodieque tamen ejus nulla fit mentio. Chiocc. *in Mus. Calc. s. 3 p. 221.*

BERYTION, βηρύτιον, est nomen medicamenti ophthalmici, sive collyrii, quo *Berytius* quidam ad maximas epiphoras usus est, & describitur a Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.* Est & *Pastilli* nomen ad dysentericos perutilis, *l. 9 cap. 5* Gorr. *p. 74.*

BES, item *Bessis*, Gr. διμοιρία, est nomen ponderis continentis duos assis trientes h. e. uncias octo. Vulgo Marca. Legitur apud Celsum. Rhodius *de ponder. & mens. p. 40.* *Bes* uncias VIII.

BESACHAR, *Fungus* dicitur. Dorn. Ruland. & Iohns.

BESONNA, in specie vocatur *Muscarum fungus.* Rul. & Iohns.

BESSANEM vocatur rubedo externa similis rubedini ejus, in quo incipit lepra, quæ apparet super faciem & super extremitates & proprie in hyeme & frigore. Avic. *l. 4 fen. 7 tr. 2 c. 8.*

BESTIA, *Bestiola.* Vide *Animal.* *Bestiola* etiam in specie dicitur aranea minima in leguminibus nata solifuga, de cujus noxa & cura legatur Ardoin. *de Venen. l. 8 c. 18.*

BEX, βήξ, id est, *Tussis*, de qua inferius suo loco.

BEYA, vide *Gabricus.*

BEZAAR, *Bezoar*, *Bezehard*, *Pa-Zahar*, vi etymi in genere idem esse posset, quod antidotus, vel alexiterium; siquidem apud Persas *Pa* contra, *Zahar* vero venenum significare traditur. Hinc etiam a medicis derivativum *Bezoarticum* usurpatur non solum de medicamentis, quæ lapis *Bezoar* ingreditur; sed & frequentius de aliis, quæ insigni, imo etiam meliori, quam ille, pollent venena & malignitates expellendi virtute, suntque vel simplicia, vel composita, utraque ex vegetabilium & animalium etiam classibus desumpta, v. g. ex vegetabilibus simplicibus radix anthoræ, vel contrayervæ primas tenere creditur. Ex animalibus cervi cornu, & os de corde cervi, nec non unicornu prærogativæ palmam ferme sibi adsciverunt. E compositis *tinctura Bezoartica* D. D. Michaelis hodieque celebratissima esse solet, nec immerito ob ingredientia alexiteria præstantissima, cujus descriptionem exposuit *peculiari libello.* Ita chymiatri plurimum etiam attribuunt *Bezoarticis* suis *mineralibus* varii generis, *Solari*, *Lunari, Ioviali, &c.* circa quorum tamen usum, an ratione securitatis cum aliis alexipharmacis vegetabilium vel animalium jure possint certare, nemini vitio vertendum, si dubitet. Specialiter tamen & proprie *Bezaar* vel *Bezoar* de lapide quodam duplicis sortis accipitur, *Orientali* & *Occidentali.* *Orientalis* est lapis in capricervæ orientalis Indicæ vel Persicæ visceribus, præsertim ventriculis, aliisque cavitatibus internis concretus & repertus, figura rotunda, ovali, sessili, variante, intus paululum cava, utpote meditullio paleam, pilos, vel simile quid continente, superficie levi & splendente, colore plerumque atro virente, aut dilutius virente cineritio, pallescente, magnitudine & pondere etiam valde variante, substantia e laminis veluti cæparum sese invicem incumbentibus compacta, virtute insigni alexipharmaca, cordiali, & diaphoretica commendatus. *Occidentalis* vero est lapis in capricerva Occidentali Peruviana repertus eodem modo, ut prior, concretus, magnitudine vero illo major plerumque, superficie etiam scabra, colore vario, albicante, nigricante, obscure virente, (qui optimus habetur) viribus alexipharmacis & diaphoreticis Orientali quodammodo cedens; de quibus cum integri tractatus, & disquisitiones publice prostent, lectorem ad illa scripta remittimus. Iungantur iis, quæ occurrunt apud Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 12*, & Fr. Hofm. *Clavi d. l.* Lapis *Bezoar factitius* naturalem repræsentans quomodo parari possit ex magisterio sive Zacca herbarum alexipharmacarum, vide ex Iac. le Mort. *Chym. Med. Phys. c. 15 p. 198.* Secundario & veluti καταχρηστικῶς nomen hoc etiam tribuitur aliquando lapidibus in Damis sive capris montanis repertis, ut *Bezoar Germanicum* appellentur, quamvis non sint proprie lapides, sed pilæ, unde *Ægagropilæ* vel *Ægagropilē* dicuntur, de quibus supra. Tandem *Lachrymas Cervorum* coagulatas & in lapideam duritiem veluti concretas veteres nonnullos *Bezehardt* nominasse, & pro antidoto efficacissimo habuisse contra quodvis venenum, testatur Lang. *l. 2 Ep. 24.* Vocatur & Moschus ex oculis cervi. Legatur & Ioh. G. Agricolæ *Cervologia German. P. 2 c. 4.* *Bezoar* Minerale, terra quædam medicata Pedemontana. Hercules a Saxonia *de plica cap. 67.*

BEZAR, vel *Besar*, lapis viridis dicitur. Dorn. Rul. & Iohns.

BIA, *Biæum*, βία, βίαιον, vide *Violentia*, *Violentum.*

BIARGHETUNSIM, id est, *Cerussa.* Ruland.

BIBERE, πίνειν, est ore potulenta haurire, & sorbere. Linden. *S. M. Ex. XIII §. 356.* Vide *Potus.*

BIBITORIUS musculus in anatomia vocatur ille oculi musculus, introrsum versus nasum oculum movens. Barthol. *l. 3 Anat. c. 8 p. 513.* *Bibitoriæ* rotulæ quæ dicantur, vide in Etmüller. *Oper. Tom. I p. 1000, a, & Tom. II p. 1783, a.*

BIBLOS, *Biblion*, βίβλος, βιβλίον, vide *Liber.*

BICEPS, δικέφαλος, epitheton monstrorum duo capita obtinentium, quorum varias observationes ex aliis collegit Bonnettus, *Medic. Septentrion. l. 1 sect. 2 c. 2 p. 17 seqq.* *Biceps* quoque vocatur musculus cubiti

fle-

flexor primus. Barthol. *l. 4 Anat. c. 8 p. 571.* quemadmodum & tibiæ flectens eodem nomine appellatur *dict. l. c. 12 p. 580.*

BICAUDALIS epitheton muſculi in auro exteriori occurrentis & valde variantis, ita ut & *Tricaudalis*, interdum unica ſolum cauda conſpicuus obſervetur, unde & *Intricalis* nomen nactus a G. Bidloo *Anat. Tab. XII. fig. 1.*

BICHICHIÆ epitheton pilularum, vel potius *trochiſcorum arteriacorum* ex ſucco liquiritiæ, ſaccaro, amylo, tragacanth. & amygdalis excorticatis cum Mucilag. ſem. cydon. paratorum apud Rhaſen *l. 9 c. 55*; vertente Galentio de S. Sophia *fol. m. 41. a.*

BICONGIUS i. e. *duo Congii*, ſive menſura duodecim ſextarios continens. Vide *Chus.*

BICORNEOS, vide *Hyoides.*

BIFIDUS dicitur, quod prius ſimplex poſtea in duas partes dividitur & quaſi finditur. Quod vero tumor quidam in recens natis e latice ſeroſo cerebri ac cerebelli in dorſi vertebrarum ſpinoſos proceſſus deſcendente obortus *Spinæ Bifidæ* nomine inſigniatur, legere eſt, verum abſque ratione hujus appellationis *in Actis Erud. Lipſ. de A. 1699. m. Novemb. p. 519.*

BIFURCATUS, epitheton in Anatomicis occurrens, quando pars quædam, vel vas, quod ordinarie ſimplex eſſe ſolet, duplicatum & veluti in duo crura inſtar furcæ diviſum notatur. Ita D. Ruyſch. pelvim in renibus bifurcatam, imo & trifurcatam obſervavit *Cl. Obſerv. Anatomico-Chirurg. Obſ. 79.* & veſiculam felleam bifurcatam *d. l. Obſ. 90.* quales mirabiles naturæ luſus etiam in vaſis & canalibus quandoque occurrunt.

BILADEN, id eſt, *Chalybs.*

BILINGUIS, δίγλωττος, quod tropice ſignificet hominem verſutum, ſimulatorem, cui candor omnis deficit, ex aliis ſcriptoribus Politicis novimus. *Bilinguem* etiam dici hominem duarum linguarum peritum oſtendimus infra in voce *Diglottos.* Proprie vero etiam ſignificat hominem duas linguas in ore habentem, qualem obſervationem e Ioh. Dolæo notavit Bonett. *Med. Septentr. l. 5 ſect. 25 c. 1 p. 301.*

BILIS, χολή, *Fel.* Non eſt noſtrarum partium, omnia nunc commenta veterum & recentiorum de *Bile* hic proponere & ventilare, ſed ſaltem terminum Medico ſenſu exponere. Hinc ſufficere facile poteſt, communi Doctorum conſenſu certum eſſe, quod ſimpliciter ſumtum vocab. *Bilis* denotet *Naturalem, Flavam*, Gr. ξανθή dictam, quæ in hepatis vaſis vel poris cholodochis & veſicula fellis naturaliter inveniri, & ab utriſque per communem ductum ad inteſtinum duodenum excerni ſolet. Eſt igitur *Bilis* excernendum naturale, ſive liquor excrementitius, ex ſanguinis ſalino-ſulphureis ob longiorem moram effœtis redditis portionibus, paucoque ſero dilutis conſtans, a maſſa ſanguinis in glandulоſo hepatis parenchymate ſecretus, ad dicta vaſa & receptacula collectus, & excretus. Vſus hujus in inteſtino duodeno eſt indubitatus, Chyli e ventriculo immediate huc tranſlati ſegregabilitatem, & diſſolutionem in utiles & fœculentas portiones una cum ſucco pancreatico, ceu contrariæ facultatis, mediante aliqua fermentationis lucta, promovere. Quæ circa alias quoque utilitates veteres & novi Autores tradiderunt: item, an denuo cum chylo ad ſanguinem quædam *Bilis* portiones loco novi fermenti & Balſami vitalis redeant? an vero ſtatim e veſicula fellea per certas arteriolas ad ſanguinem refundatur, uti conſectatus eſt Fr. de le Boe *Sylv. Diſp. Med. VI* & quæ ſunt alia, aliis & alibi ventilanda relinquimus. Porro *Bilis præternatur.* & *vitioſa* fit per varios corruptionis modos & varia ſortitur epitheta, vel a colore, vel a conſiſtentia, vel ab alia circumſtantia petita, quæ paucis annectere lubet. Ita quædam dicitur *Bilis pallida*, ὠχρὰ vel χλωρὰ, quæ ad naturalem proxime accedens, vel a feroſis aut aquoſis portionibus copioſioribus diluentibus (unde & *aquoſa* & *humida*, ὑδατώδης ἢ ὑγρὰ, appellatur) vel a minori aculeo lixivioſo præditis ſalinis colorem obtinet remiſſiorem. Huic contraria eſt *rubra*, ἐρυθρὰ, *ſubrubra*, ὑπέρυθρος, *ruſſa*, vel ignei coloris, πυῤῥὰ, (quæ ſaltem ſunt gradus differentiæ) quæ majoris lixivioſitatis indicium præbent, & particularum ſalinarum combuſtarum, vel nimium aſſarum copiam præſupponunt; quales etiam particulæ coagulatæ intenſe rubentes haud raro cum urina excerni, & ad matulam affigi firmiter ſolent, teſte VVillis *de Vrin. c. 5 §. Vſitatum. Vitellina*, λεκιθώδης, h. e. ovorum crudorum vitellis colore & conſiſtentia ſimilis, ex aſſumtis alimentis per bilioſas regurgitantes ex inteſtino in ventriculum portiones corruptas admixtas depravatis nata, & mediante vomitu innoteſcens. Sic & *Porracea*, πρασοειδὴς ἢ πρασώδης, mixta eſt ex chyloſis & bilioſis (an & ſucci pancreatici vitioſi?) portionibus heterogeneis corruptis, vitriolaceis conflata, & per vomitum in ſenſus incurrens. Porro quoque *Bilis Glaſtea*, ſive glaſtum colore cæſio referens ἰσατώδης, *æruginea*, (*noſa*) ἰώδης, *cærulea*, κυανέη ἢ κυανίζουσα, *obſcura*, aut *fuſca*, ὀρφνώδης, ἢ φαιὰ mixtæ & heterogeneæ ſunt *Bilis* ſpecies, gradu corruptionis & colorum variantes, quæ liquoris bilioſi, ſuccique pancreatici concurrentem vitioſam efferveſcentiam & corruptionem præſupponunt, uti hoc innuit rectiſſime Sylvius *l. 1 cap. 30 §. 112* & *c. 46. §. 37.* E quo Autore alia quædam *Bilis p. n.* epitheta, addere libet, ut ſunt, *Bilis heterogenea*, quæ conſtat diverſis partibus, aliis acrioribus, aliis obtuſioribus, *l. 1 c. 48 §. 6. Copioſa* & ſimul *acrior*, cujus cauſſas recenſet *c. 18 §. 11.* Huicque contraria *pauca & iners*, *§. 12. Spirituoſa* & *Volatilis*, quam credit eſſe cauſſam veram Icteri, *cap. 46 §. 41 ſeq.* & Ructuum nidoroſorum, *c. 7 §. 21.* Vomitoriarumque febrium, *cap. 30 §. 112. Pinguior* & *oleoſa*, ceu cauſſa faſtidii ciborum, *c. 2 §. 8.* Ardentisque totius corporis, vel inteſtinorum, vel lumborum doloris,

c. 11

c.11 §.18 & c.14 §.16. *Fluida* vel *Fluxilis* aut *Turgens*, autor Choleræ & Diarrhoeæ, qualem etiam per purgantia fortiora gigni & expelli constat, *c.7 §.46.* *Glutinosa* & *spissa*, huicque affinis *Calculosa*, caussa obstructionis, præsertim meatuum bilariorum, *c.45 & 46.* Plura si cui legere placet de *Bilis* natura, generatione, varietate & usu, ille præter Hipp. & Gal. monumenta aliorumque veterum scripta ex recentioribus legat Francisc. Glissonii *Anatomiam Hepatis* & Marcelli Malpighii *Exercit. de Hepate c.5 seqq.* aliosque. Per *Biles* in plurali & *Flavam* & *Atram* simul intelligi, ostendit Ioh. Rhodius *in Not. ad Scribon. Larg. n.136.* *Bilis* Anatomiam Chymicam h. e. Medicamenta e *bile* parata vide in Morley *Collect. Chym. Leidens. c.96,97.* Quod vero nonnulli ex Recentioribus veterum de quatuor humoribus in corpore humano ad sanguinis systasin concurrentibus opinionem jam dudum obsoletam rursus in forum Medicum inducere non verentur, dum non solum sanguinis portiones sulphureas cum salinis permixtas excrementitio *Bilis* nomine non tam exornare, quam deturpare audent, sed etiam cum Iohanne de Muralto *in suo Vade meum Anatomico Exerc. III §. 2* partem chyli butyrosam & mobiliorem *Bilis* alimentalis titulo insignire non dubitant, mihi non arridet, cum illa confusa terminorum acceptio majorem in animo lectoris pariat obscuritatem.

BILIS *atra*, μέλαινα χολή, (vide *Melancholia*,) denotat apud Gal. humorem melancholicum, *l.7 aph. 32 c.1 de nat. hum. t.27 & c.5 in 6 Epid. t.14.* cum autem æque obscurum sit apud illum, & reliquos omnes antiquiores, quid proprie sit humor melancholicus sive naturalis, sive præternaturalis, declarari hoc debet ex recentiorum hypothesibus Physiologicis Pathologiæ rite applicatis, secundum quas *Bilis atra* nihil aliud est, quam humor excrementitius acidus in pancreate naturaliter collectus, & ad intestinum duodenum secretus (qui simpliciter *Melancholia* dici commode potest) præternaturaliter se habens, præsertim nimia aciditate corrosiva & exulcerativa peccans. Vid. *Not. nostr. ad Iessen. Iudic. de S. V. S. M. p.161.* Quamvis & *Bilis flava* per mixturam hujus acidi p. n. pancreatici liquoris corrupta in *Atram Bilem* degenerare possit, teste Fr. Sylvio *l.1 Pr. Med. c.46 §.37;* imo ipsum sanguinem, & spirituum animalium liquorem, si in eum regurgitaverit, ille nimium acidus liquor *Atrabilarium* facere queat, unde gravissimorum morborum ilias provenit. *Atra Bilis* quoque mystice appellatur *Nigredo illa* prima in præparatione *Mercurii Philosophorum* & *Lapidis Philosophici*, quam offert in prima operatione, de qua apud Libav. *T. II Oper. in Apoc. Herm. Part. post. in proœm.*

BINARIUS, est *numerus mysticus*, seu potius commentitius Spagyricorum Philosophorum, statuiturque duplex. *Naturalis*, qui est ortus a Deo per divisionem corporum superiorum ab inferioribus in prima creatione; *Binarius contra naturam* est id, quod est nedum naturæ, sed Deo primum inimicissimum, radix morborum omnium & interitus. *Vol. I Th. Chym. p.462.*

BINSICA, hoc nomine Rabbini vocant ægritudinem mentalem, & in specie *Atrophiam organi phantasiæ*, teste Helmont. *tr. Venatio scient. n.51, & de magnet. vuln. cur. §. 148.*

BIOLYCHNIUM, βιολύχνιον, idem, quod *Flamma vitalis*, sive *Calor nativus*, de quo infra. Epitheton Charltono, aliisque recentioribus non infrequens. Alias vocabulum hoc accipitur de singulari quodam secreto ex sanguine humano parato, uti videre est apud Beguin. *Tyrocin. l.3 c.1* in notis Glükradii, ubi simul mentio fit Iohannis Ernesti Burggravii, qui integrum libellum de hujusmodi *Biolychnio* conscripsit & edidit.

BIOS, βίος, βιοτὸς, βιοτή, dupliciter sumitur, 1. frequentius pro *vita* ejusque curriculo; 2. rarius pro *victu*, h. e. alimentorum usu ad vitam necessario. Vide suo loco *Vita*, *Victus*.

BIOTHANATI, βιοθάνατοι, dicuntur Foresto *lib.1 Obs.1 in Schol.* ii, qui *violenta morte* perierunt. Verum non videtur vocabulum a bonis autoribus approbatum.

BIPULA est vermis apud Arist. *l.5 hist. animal. c.29,* interprete Gaza. Mercur. *de morbis puer. l.3 c.7.*

BIRA, vide *Cerevisia*.

BIRSEN Arabicum vel Persicum nomen denotans inflammationem vel apostema pectoris. *Bir* enim *pectus* significat, teste Avicenna & aliis. Casp. Theophil. Bierling *in Thesauro p.270.*

BISCOCTUS, δίεφθος, διπυρίτης, potissimum dicitur de pane iterato cocto, quem & ἔξοπτον, h. e. *valde assatum* dici existimat Linden. *Ex.XVI § 139 seqq.* Iungatur locus Hippocr. *de Int. Aff. XXIIX,16.* Habet vim desiccandi, & cum siligineus est, neque nimium tostus, minus omnium excrementi relinquit. Renat. Moreau *ad Schol. Salernit. c.17 p.263.*

BISMUTHUM, *Bisemutum*, *Marcasita*, vulgo Wißmuth / est recrementum metallicum in generatione metalli alicujus ex portione quadam ad generationem metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans durum ac fragile mutatum. Schrod. *l.3 Ph. M. c.18.* Verum Olaus VVormius *Musæi c.8* ad sui generis metallum refert, licet aliquando argentum in se contineat. Libav. quoque inter metalla referre non dubitavit, *Defens. Syntagm. A.2 N.53.* Est vel solidius sectionemque admittit, vel interdum laxius, instar Galenæ. Datur & *Marcasita aurea*, vulgo Goldkieß. *Plumbum* etiam *scriptorium* a nonnullis ad *Bismuthi* speciem refertur, Hofm. *in Clav. Schröd. d. l. pag.329.* Viribus recremento plumbi respondet; usus quamvis rarissimus, & non nisi externus. *Bisematum* appellavit levissimum, pallidissimum, & vilissimum plumbum Ruland. *in Lex.*

BITHNIMALCA, idem, quod *Gasteranax*, (de

quo sua in litera) h. e. peculiare principium activum in ventriculo residens, functionum chylificationis, & distributionis, segregationisque excrementorum præses, quod nomen finxit Dolæus *in Encyclopæd. Med. l. 3 c. 1, 3 & 4.*

BITRINATI, id est, *vitro obductum.* Rul.

BITHYNOS, βιθυνὸς, duo significat medicamenta: I. est nomen emplastri, ad hydropem efficacis, cujus descriptio habetur apud Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 3;* deinde *Pastillus* dicitur *Bithynus, l. 5 de C. M. P. G. c. 12* Gorr. *p. 75.*

BITUMEN, ἄσφαλτος, ἀσφαλτὸν, generaliter sumtum denotat omnem terræ pinguedinem tenacissimam, facile urentem. Hinc Langius *Bitumen* ignis fomentum in montibus illis ignivomis esse dixit, ita ut ab aqua magis accendatur, *l. 2 ep. 52,* & sub se comprehendit varias species, quas videre est apud Schröd. *d. l. cap. 29;* Specialiter vero denotat succum pinguem aquis marinis aliisque stagnantibus marinæ non dissimilibus, & optimum est mari mortuo, (quod propterea lacus *Asphaltites* dicitur) veluti spuma innatans, postea vero resiccatum ad littora pice sicca durius efficitur, tenacissimumque redditur. Optimæ notæ habetur, si ponderosum, validum odorem vibrans, purpureoque ad atrum vergente colore præditum sit. Ejus virtus est cum moderata calefactione exsiccatoria & glutinatoria, Gal. *l. XI de S. F.* Schröd. *l. 3 c. 32.* Hofm. *in Clav.* aliique plures. Gorr. *in Def.* aliter distinguit *Bitumen*, ἄσφαλτον, in *liquidum* & *fossile.* Illud, quod instar olei sit propter pinguitudinem, postmodo tamen vel sponte, vel coctione, inspissatur. Meminit illius Scrib. Larg. *n. 52* ad inunctionem narium. Dicitur & *Zacynthium*, (perperam Saguntinum, cum in agro Saguntino non deprehendatur) ζακυνθία ἄσφαλτος, Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 13.* vid. Rhod. *ad Scrib. Larg. num. 208.* quemadmodum siccum *Judaicum* quoque vocatur. Hoc vero siccum e terra eruitur, lapidum aut carbonum modo, nigrum splendensque picis instar, & ab aliis Gagatis aut Fossilis Carbonis, aut Petræ nomine venit. Vide *Lithanthrax.* *Bitumen* etiam tribuitur a Paracelso excremento urinæ *Alcola* dicto, (de quo supra) quod ipse Tartarum mucilaginosum etiam appellat *in Fragment. Medic. ad l. 1 de Tartar. c. 9* & alibi. Dornæus descripsit *Bitumen*, quod sit sulphurea terra, *in Diction.* item Rul. *in Lex.* qui multa genera etiam proposuit: Liquidum oleo simile, Petroleum. Odoratum Saxonicum, tetrum, camphoræ nativæ: nigrum crassum Fossile carbonibus simile. *Bitumen perversum* est liquor incertus &c.

BIVENTER, διγαστρικὸς, vide *Digastricus.*

BLABE, βλάβη, noxam, læsionem significat, a verbo βλάπτειν, nocere; cui opponitur ὠφελέειν, prodesse, Hipp. *l. de Alim. III, 3 seqq.* Eidem quoque σίνεα dici ab Ionico σίνειν, & noxia βλαβερὰ ἢ σινόμωρα docet Galen. *c. 3 de R. V. I. A. t. 14.*

BLACCIÆ apud Rhazen dicuntur *morbilli*, notante Ingrassia *Comm. in Avic. l. de Tum. p. n. p. 194, 195.*

BLACHMAL, est *materia liquefactione plurium* una metallorum confusa in sulphur injecta. Iohnf. *in Lex. Chym.*

BLACTARA, i. e. *Cerussa* vel *blancta.* Rul. *in Lex.*

BLÆSUS, *Blæsus*, βλαισὸς, βλαισσὸς, vitium aliquod in figura membrorum corporis, præsertim externorum significat. Frequentius tamen de cruribus extrorsum distortis usurpari solet. Alias Latinis *Valgi* dicuntur. Gal. *de causs. morb. c. 7; c. 3 de iis, quæ in Medic. fiunt t. 31.* Iung. M. A. Severin. *de gibb. valg. & var. P. 11 c. 2.* Quibus opponuntur ῥοιβοὶ, vel ῥαιβοὶ, ῥοικοὶ, *Vari*, quibus crura introrsum vertuntur; quamvis C. Hofmannus mendam subesse existimet, & invertendam esse utriusque significationem doceat, *l. 3 Inst. c. 59 §. 5 & l. 3 Apolog. pro Gal. c. 99.* Vtinam vero rationem addidisset, cum Autores & Lexicographi non consentiant in illam significationum inversionem. An incertitudo significationis fortassis inde oborta est, quod utrumque vitium in cruribus semper concurrat. Dum enim genua extrorsum vergunt, pedes extremi coëunt; quod si vero hi diducuntur extrorsum, genua coarctantur? *Blæsitas* etiam dicitur de illo, cui lingua impedita est, ut literam aliquam exprimere non possit. Vide supra *Balbuties.*

BLANCA *mulierum*, *Blancta*, *Cerussa.* Rul. *in Lex.* *Blanca* etiam dicitur compositio lenitiva a colore albo, quod colores purget albos phlegmaticos, & olim fuit triplex, magna, media & minor. Vnius descriptio extat *in Antidotario Nicolai inter Opera Mesuæ fol. mihi 373. a.*

BLANDUS, ἐὺς, ἠύς, idem, quod *Mitis.* Est epitheton plerumque ignis a Pharmacopœis & Chymistis receptum ad differentiam ignis fortioris. Ita in negotio lapidis Philosophici requiritur *Blandus Ignis*, & æqualis, ita ut nec invalescat, nec debilitetur, a Ventura apud Lagneum *in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV p. 767.*

BLAS, terminus est Helmontianus novus, & significat in genere motum localem & alterativum astrorum, a quorum utroque oriuntur temporum mutationes, tempestates atque vicissitudines. Vnde *Blas motivum stellarum* ab illo describitur, quod sit virtus pulsiva ratione itineris, per loca, & secundum aspectus. *Blas* vero *alterativum stellarum* in productione caloris atque frigoris consistit, idque præcipue cum ventorum mutationibus. Passivas vero qualitates, puta humiditatem & siccitatem, ad nos astra transferre nequeunt, cum ex sese non habeant. Porro ad imitationem illius in brutis quoque & hominibus *Blas* occurrere docet, idque duplex, *Naturale* & *Voluntarium.* Illud dicitur, quod quodlibet viscus ad typum sui astri format, hinc & *Astrale* dicitur; Hoc vero quod voluntate animalium ad motum localem dirigitur, & nullo modo connexum est

latio-

lationi supernæ, h. e. absque cœlorum *Blas*, & motore immobili naturali seipsum movet, in tr. *Blas Meteoron* & *Blas Humanum.* Quis vero non rideat has novitates?

BLASTEMA, βλάστημα, βλάστησις, *germinationem*, *germen*, significat in genere, a verbo βλαστάνειν, propullulare, germinare, & occurrit illud quatuor in locis (notante Foës. *in Oec.p.122*) apud Hippocr. v.g. *de Humor. I 35; l.4 Epid. XXIV,8; & l.6 Epid. sect.2 l.10 de Vlcer. V,3.* Quamvis vero obscurum sit, qualia *germina* p.n in illis locis intellexerit, nobis tamen videtur, potius exponendum esse per eruptionem alicujus materiæ sive pustulosæ, sive crustosæ, sive fungosæ, aut alterius consistentiæ. Et ita alter locus *in Epid.* cujus expositio apud Gal. non occurrit, erit perspicuus, quod tumores glandularum sint signum eruptionum cutanearum, id quod experientia testatur, præsertim in pueris & puellis, v.g. pone aures, maxillas, ad collum tumores significare scabiosam exulcerationem præsentem, vel futuram. Hinc Vallesii commentum ad illum loc. plane ἄκυρον, & improprium nobis videtur. Vide etiam infra *Germen.*

BLATTA, est vocabulum valde æquivocum, præcipue vero duas habet significationes; 1. denotat insecti genus, & ita respondet Græcum σίλφη, *Silphe*, vel etiam τίλφη, quæ significatio iterum tribui solet variis insectis, vel vermiculis, de quibus omnibus legatur Vlyss. Aldrovandus *l.4 de Insectis c.9 edit. Bonon.p.m. 499 seqq.* ubi etiam exponit σίλφας ἄνευ πτερῶν & βδέουσας, id est, *Blattas* sine alis & fœtentes, quarum ex Archigene meminit Gal. *l.3 de C.M.S.L. c.1 & l.5 c.9*, ad effectus aurium & dentium. 2. denotat Testaceorum species, vel potius opercula conchyliorum, si oblonga fuerint; si rotunda, Buccinorum & Purpurarum habentur, quamvis indiscriminatim, sed perperam, a Pharmacopolis & Aromatariis vendi soleant. Dicitur cum epitheto *Blatta Byzantia*, βλάττιον vel βλάττιον βυζάντιον, item ὄνυξ, Diosc. *l.2 c.10. Vnguis odoratus*, non quod suaviter oleat, sed quod odor sit gravior, castoreum æmulans. De his legantur Rondelet. *l.2 de Testac. c.15.* Aldrovand. *l.3 de Testac. p. m. 294 seqq.* item *p 346 seqq.* Chioccus *in Mus. Calc. sect.1 p.44.* Schröder. *Ph. l.5 cl.3 n.74.* *Vngui odorato* tribuitur interne sumto virtus alvum laxandi, lienem emolliendi. Externe suffitus contra epilepsiam & suffocationem uteri commendatur; in reliquis cum aliis concharum testis viribus respondens.

BLECHRVS, βληχρὸς, significat *Debilis*, *Lenis*, & est epitheton usitatum morborum, præsertim febrium, apud Hippocr. *5 aph.64; l.5 Epid. XXII,24; XXXVI,12;* & passim alibi; de quibus locis vid. Foës. *Oec.p.123.* Dieter. *Iatr. n.156.*

BLEMA, βλῆμα, vide *Intritum.*

BLENNA, *Blena*, sive *Mucus*, βλέννα, μύξα, est humor excrementitius crassior concoctus per palatum & nares defluens, minusque acris & mordax, propterea & crassior pituita ab Hipp. vocatur, Galen. *l. de tot. morb. temp. c.3 & l.2 de sem. c.6.* Βλέννα & βλέννα frigidus humidusque est succus, quem omnes homines phlegma vocant, ut scribit Gal. *l.2 de fac. nat. c.9.* Vide *Phlegma.* Dicitur & Hippocrati βλαῖννα *l.2 de morb. XII,6.* Vnde & derivativa βλεννώδης, vel βλαιννώδης, vel de ipsis excretis *mucosis* legitur, *lib.4 Epid. in princ.* vel de hominibus, in specie mulieribus, *l. de Carnib. vel de ætate, XXI,8.* Foës. *d. l.*

BLENNVS, βλέννος, βλέννος, βλιννὸς, Suidæ βαίων, est piscis littoralis, nullius pene pretii, quod vel ex nomine *mucum* denotante constare potest, cum carnem habeat mollem, excrementitiam, insipidam, & ita ingratam. Ejus descriptionem vide apud Aldrov. *l.2 de pis. c.26.*

BLEPHARIDES, βλεφαρίδες, vide *Cilia.*

BLEPHARON, βλέφαρον, vide *Palpebra.*

BLEPHAROXYSTVM, βλεφαρόξυστον, est instrumentum Chirurgicum radendis, vellendis, concinnandisque palpebris aptum, in *Trachomate*, sive asperitudine callosa palpebrarum interiorum, quæ & τύλωσις vocatur, P. Ægineta *l.3 cap.22.* Gorr. *in def. p.76.*

BLESTRISMVS, βληστρισμὸς, Hippocrati incontinentem corporis *jactationem* & inquietudinem significat, qua corpus perpetuo exagitatur, aut incontinenter disjicitur. Dicitur alias quoque ῥιπτασμὸς, *l.1 Epid. ægr. 2.* Provenit a sanguinis nimia & tumultuaria effervescentia in febribus acutis. Verbum quoque βληστρίζειν Hippocr. in usu fuit, idem significans, scil. *jactare seipsum*, *l. 1 de morb. VII,17.* De phreniticis Aretæus usurpat βληστρίζεσθαι, h. e. *jactari.* Foës. *p.122.*

BLETA *alba* est epitheton urinæ lacteæ renum morbosorum, & refertur inter caussas phthiseos apud Paracels. *l.11 de Tartaro tract.3 c.3.*

BLETVS, βλητὸς, *ictus* dicitur, cujus latus propter internam malignam inflammationem, v. g. pleuritidem, peripnevmoniam, præsertim mox post obitum, lividum, aut maculosum, tanquam ex ictu aut plaga, conspicitur, Hipp. *Coac. t.400. s.1 de R.V.I.A. t.35.* De fœtu quoque in utero hac ratione extincto legitur *l.1 de M.M. CX,8*, ubi in seqq. exponitur per πελιδνὸν, lividum.

BLICARE, id est, *præsil præparatum*, Rul. *in Lex.*

BLINCTA, i.e. *Terra rubra*, Id.

BLITYRI, βλίτυρι, est vocabulum fictitium, plane nihil significans, proverbii loco a Galeno usurpatum cum altero *Scindapsus*, σκινδαψὸς, ad irridendam nimiam fingendorum novorum terminorum vanitatem, *l.3 de diff. puls. c.4 & l.2 M.M. cap.7.*

BLVMATI, *terreum* est *vas vitreatum*, Iohns. *in Lex.*

BOA, βόα, βόη, Plinio dicuntur papulæ rubentes cutaneæ, vulgo Hitzblätterlein / sive pustulæ ichorosæ, *l.24 H.N. c.9 & l.26 cap.11*, quamvis & nomen sit serpentum

tum maximorum in Italia, ita, ut aliquando solidus infans in ventre occisæ *Boæ* fuerit repertus, apud eundem, *l. 8 c. 14.* Iungatur Aldrov. *l. 1 de serp. & drac. c. 19.* Vide *Papula. Pustula. Boa*, hodie morbus Gallicus apud Hisp. Delecamp. *in hunc locum.* Plinio *l. 26 c. 11.* tumor crurum ex labore viæ collectus. Laurembergius *in antiquario.* Rei rusticæ scriptoribus morbus boum, notante Iulio Scaligero *in Festo.*

BOAX, vide *Boops.*

BOCCA significat orificium fornacis in arte vitraria, per quod metallum ex ollis majoribus eximitur & ollæ in fornacem mittuntur, C. Merettus *in Notis ad Neri præfat. de art. vitraria p. 271.*

BOCCARELLÆ dicuntur orificia minora ad utrumque Boccæ latus, unum eidemque utplurimum horizontale, quo mediante ministri in vitrario ergasterio metallum crudum vel repurgatum ex ollis eximunt, Idem, *ibid. p. 272.*

BOCHETVM, dicitur *Decoctum secundarium* ex ligno sancto satsapanglia, china & aliis sudoriferis paratum. Blas. *Medic. Univ. p. 79.*

BOCIA, dicitur *vas vitreum* firmiter clausum, ventre rotundum, collo oblongum & strictum ad mensuram dimidii pedis vel circa. Dicitur alias & *Ovum, Sublimatorium, Vrinale, Cucurbita*, Lagn. *in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV p. 769.* Hanc frigida non licet attingere manu in labore Chymico, ne rumpatur. Greverius *in Secret. Vol. III pag. 719.*

BODAGI, i. e. *aliud vas*, Rul.

BODID, i. e. *Ovum*, Idem.

BOE, βοή, vide *Clamor.*

BOETHEMA, βοήθημα, Auxilium, *Remedium*, vide *Remedium.*

BOF, i. e. *Calx viva*, Ruland.

BOLBIDEON, *Bolbition*, βολβίδιον, βολβίτιον, dicitur parvus polypus, vel sepiola parva, apud Hippocr. *l. 2 de morb. mul. XXV, 6 & XXIX, 34.* Foës. *d. l.* Gorr. *p. 76.* Galenus *exeg.*

BOLBITON, βόλβιτον, *stercus bubulum* in specie apud Hipp. significat, cujus usum ad fotum & sufitum in affectibus uterinis commendavit, *l. de nat. mul. II, 17; XXIX, 173, 174; l. 1 de morb. mul. LXXXV, 13; CXXIII, 13; l. 2 LXXIV, 21.* Foës. *p. 124.*

BOLCHON, βολχὸν, appellant quidam *Bdellium*, teste Dioscor. *lib. 1 c. 80.* Gorr. *p. 76.*

BOLESIS, dicuntur *Corallia*, Rul.

BOLETTO, idem quod *Fritta*, de quo inferius in lit. F.

BOLISMVS, mendose pro *Bulimus* legitur apud Avicenn. *l. 3 fen. 13 tr. 2 c. 15, 16.*

BOLVS, ἡ βῶλος, dupliciter sumi solet, generaliter & specialiter. Generaliter idem est, ac *gleba*, sive terra pinguis & limosa; quamvis per metaphoram & aliis rebus aptari posit, v. g. glebæ nivis, glebæ thuris, glebæ casei. Vid. Rhod. *Lex. Scribon. p. 388.* Specialiter vero 1. significat terræ quoddam genus ex pallido rubrum lentore pingui præditum in levorem calcis affuso humore promptissime solubile, ac assumtum butyri instar liquescere visum vaporibus, martialibus imprimis impraegnatum, Schröder. *l. 3 c. 2.* Præ reliquis laudatur *Bolus Armena*, ἡ ἐκ τῆς ἀρμενιακῆς βῶλος, a Galen. *l. 9 de S. Fac. §. Terra Samia in fin.* quæ scilicet ex Armenia & finitimis locis affertur, quamvis non rejiciendæ sint aliorum quoque locorum in quibus fodiuntur, *boli*, v. g. *Toccavienfis*, quam Armena non inferiorem commendavit Ioh. Crato *Consil. 79*, apud Scholz. item *epist. 123, 130.* *Orientalem* ab Armena distinguit idem, *epist. 107*, ceu ex Cappadocia Constantinopolin allatam. *VVittebergicam* approbat Schröd. *d. loc.* & F. Hofm. *in Clav.* ad illum locum. Ex quo etiam constat, dari *bolos* alius coloris, videlicet *albos* ex Hetruria, *cinereos* e Fionia & Boringia, Daniæ Insula, item *Norwegicos.* *Bolis*, præsertim *Armenæ*, tribuitur præter vim exiccantem, adstringentem, consolidantem, roborantem, etiam virtus alexipharmaca in ipsa peste salutaris. Ejus tamen usum suspectum reddere conatus est Langius *l. 1 ep. 18.* *Bolus* dicitur *lutum*, quod minerale nullum in se habet, Dorn. Rul. & Iohns. *Boletus* idem significat. Deinde *Bolus* significat certam medicamenti formam, mellis fere consistentia paulo crassiore conglomeratam tanta quantitate, quantam bucca fere capere potest. Dividitur in *Purgantem, Diaphoreticum, Alterantem* & *Roborantem.* In officinis pro usu nulli extant, sed ex præscriptione medici statim parantur, Petr. Morell. *de formul. remed. l. 1 sect. 2 c. 1.* Schröder. *l. 2 c. 42.* Parantur ex electuariis, pulpis, conservis, pulveribus, in consistentiam deglutibilem redactis. Spagyricis quoque *bolus* dicitur *coagulum specificum*, quod est essentiale chymicum, ut sit essentia quædam liberata ab impuris & alienitatibus per coagulationis, quam necessario antecedit solutio, modum segregata, constitutaque, quomodo solent *boli* eluti in specie fieri, ut sit eis consistentia & forma homogenea, qualis est bolaris, novumque etiam tabulis id, quod ad essentiam parum interest. Ruland. *in Lex.*

BOMBAX, *Gossypium.* Cotta, Cotonum, ξύλον, primo denotat plantam ipsam exoticam in Syria & Cypro copiosam, ferentem semina multa lanugine involuta instar nucis crinitæ inclusa; secundo ipsa quoque *lanugo* hoc nomine vocatur. Seminis usus in phthisicis & asthmaticis laudatur, *Lanuginis* rarior internus, frequentissimus externus, Schroder. *l. 4 cl. 1 n. 59.*

BOMBVS, βόμβος, est murmur, vel strepitus resonans ex flatibus, qui in amplitudinem effunduntur & evolvuntur ex locorum angustiis. Si hujusmodi sonus in auribus percipitur in acutis morbis, lethale habetur signum ab Hipp. *Coac. t. 135.* In intestinis crassis fieri a portionibus chylosis in flatus resolutis, docet Galen. *l. 3 de*

de sympt. causs. c. 2, unde & sonori crepitus quandoque excernuntur.

BOMBYLIUS, βομβύλιος & βομβυλιὸς, est genus poculi, vel vasculi cum angustiore orificio a resonando ita dictum, cujus meminit Hippocr. *lib. 3 de morb. XXIV, 62*, quamvis cum epitheto εὐρυστόμου latioris. Verum mendosum esse locum & substituendum στενοστόμου, ingeniose demonstravit Foës. *in Oecon. p. 125*. Iungatur Galen. *c. 2 in 6 Epid. t. 32*.

BOMBYX, βόμβυξ, ut & βομβύλιος, est vermis lanificus, sericum texens, oriturque tum sponte, tum ex ovis. Ejus historiam admirandam prolixe reperies apud Ulyss. Aldrov. *l. 2 de Insect. c. 6 p. m. 278 multisque seqq.* Iungatur ex recentioribus *dissertatio Epistolica de Bombyce* Marc. Malpighii *Regiæ Societati Anglicæ dicata*, de quo etiam videantur *Acta Philosophica* Oldenburgii *An. 1669 mens. Iulio*. Quærantur & alia de hoc insecto loca *ibidem in Indice*. Papiliones bombycis κατ' ἐξοχὴν *Bombylii* dicuntur, teste eodem. Usurpantur in medicina integri, sericum cum textura & folliculi, teste Schröder. *l. 5 cl. 4 n. 97*. Verum non est flocci facienda animadversio Fr. Hoffmanni *in Clav. ad h. l. p. 703*. Dicitur & *Bombyx sylvestris*, e genere erucarum viridium simili metamorphosi cum *bombyce* domestico mutabilium, de cujus usu in medicina nihil adhuc constat.

BONATI, i. e. *vitrenti*, Rul. *in Lex.*

BONUM, ἀγαθὸν, καλὸν, notissimum quidem, & communissimum est vocabulum, & in genere significat, quod quis aut eligere, aut agere, aut cui confidere potest ac debet, ex Galen. *l. 7 de Hippocr. & Plat. decr. c. 2.* Sumitur vero vel absolute & per se, vel comparative & secundum quid, respectu personarum, vel alterius alicujus rei. *Bona per se* & absolute, quæ in rerum natura continentur, alia animi, alia corporis, alia exteriora sunt, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest, Gal. *Orat. suasor. ad artes, c. 6.* *Respective bonum* dicitur, vel ut signum, vel ut signatum. Sub utroque respectu *bonum* aliquando etiam complectitur *minus malum*, *c. 20 in 6 Epid. t. 38.* *Bonum* etiam pro certo, stabili, vero, & perpetuo positum est, *c. 2 de fract. t. 31.* Plura huc facientia vide sis apud Dieter. *Iatr. n. 2.*

BOOPS, *Boax*, *Box*, βῶξ, βόαξ, βόηξ, est nomen piscis littoralis, qui inter cibos concoctu faciles refertur, ita, ut etiam ægris apponatur. Vide Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 41.* Bruyerin. *l. 20 c. 9.*

BORACO, vocatur etiam *capistrum auri*, Ruland.

BORADES, i. e. *Limatura*. Ruland.

BORAX, *Borrax*, factitium quod fit, & nitri veluti species, unde & nomine suo proxime accedit ad Arabic. *Baurac*, hoc est, *Nitrum*, extra dubium est. Ex qua vero materia præparetur, & quomodo, incertum adhuc habetur. Venetiis confici ex cremato quodam lapide candido & fissili, quem *boracem crudum* vocant, & Kentm. *Nitrum nativum scissile;* docet Casp. Hofman. *in Paralipom. Offic. c. 55.* Consentit in hoc Frider. Hofmannus *in Clavi ad Schröd. lib. 2 c. 79*, quod ex minera quadam conficiatur, sed modum nobis esse adhuc ignotum, fatetur. At Paracelsus *boracem* optimum fieri ex aluminis, Salis Armeniaci & Tartari calcinati æquis portionibus in aqua bullientibus, & in alcali coctis, vult *in Appendic. Chirurg. oper. Manuali I Chym.* Schröder. vero *d. l.* prolixiorem formulam tradit, addendo dictis mineralibus Nitrum, Sal commune, Gummi Arabic. & Mastichen: & aquæ loco substituit urinam. Quam compositionem ceu inutilem rejecit Frid. Hofmannus *dicto loco*. Quoad vires commendatur *Borax Venet.* in difficili partu, retentis secundinis, & menstruis. Verum illum effectum in dubium vocare conatus est Casp. Hofmannus *d. l.* Vocatur & *Attinkar naturale*, Ruland.

BORBONICUS, *Borbonensis*, epitheton est thermarum Patronymicum, quarum descriptionem *in peculiari tractatu* demonstravit Arcimbaldus edente Ioh. Panhalio, vide *Act. Erud. Lips. An. 1700 m. Novemb. p. 454 seqq.*

BORBORODES, βορβορῶδες, *cœnosum*, cœnum referens, lutulentum, significat, nimirum a βόρβορος, *cœnum*, fimus. Usurpatur ab Hippocr. de pure fœtido, *7 aphor. 44; 2 progn. t. 70; Coac. t. 409*, de urina fœtente, Gal. *comm. 4 aph. 69*, de odoribus cœnosis, Hippocr. *de hum. VI, 7.*

BORBORYGMUS, βορβορυγμὸς, est sonus, vel murmur, in crassis intestinis factum a flatu, qui neque multus sit, sed cum humiditate quadam moderata ad alvum movetur, Galen. *lib. 3 de symptom. causs. cap. 2, & 4 aphor. 73.* Linden. *S. M. Ex. VI § 69.* Differt a *Bombo*, quod hic sit siccior flatus, cum majori sono prodiens. Frequenti quoque in usu est apud Hippocr. verbum compositum βορβορύζειν, διαβορβορύζειν, & ὑποβορβορύζειν, de ventre & intestinis, *dict. aphor. & 4 de R. V. I. A. t. 64; s. 3 Prorrhet. t. 16; Coac. t. 62.*

BOREAS, βορρᾶς, βορέας, βορῆς, aquilo, est ventus quidam e quatuor cardinalibus, qui a septentrione spirat, frigidus & siccus, Galen. *l. 1 de Temper. c. 2:* unde & ab Ovid. *l. 1 Trist. el. 2 v. 27* gelidus *boreas* dicitur. In temporum & corporis mutationibus potentissimus, & propterea medico maxime considerandus. Opponitur austro, *3 aphor. 5.* Quæ aeris tempestas βορειον, scil. κατάστημα dicitur, frigida & sicca. Quod vero *l. 2 de diæt. V* *Boream* frigidum & humidum statuerit Hippocr. ex alio principio id asseruit, videlicet omnes ventos habere naturam humectandi, tum vegetabilium, tum animalium corpora, quia necesse est omnes ventos spirare a nive, glacie, fluminibus, stagnis, terra humecta &c. *ibid. IV, 2.* Cæteris paribus alias *borealis* vel *aquilonaris* constitutio commodior & salubrior habetur plantis & hominibus, austrina, Hipp. *de A. L. & A.* & ex hoc Renatus Moreau *in Schol. Salern. Membr. 7 p. 88.*

BORITIS, dicitur lapis philosophorum, qui sapientum

tum æs liquefacit,& velut aqua fluxibilis vertit. Turba Philosoph. *serm. 22 in Th. Chym. Vol. V p. 19*,& ex hoc Rul. *in Lex.*

BORIZA, vide *Lunaria.*

BORRHOS, βορρὸς, dicitur *vorax*,edax, v. g. de aqua & vigilia, *6 Epid. s. 3 t. 20.* In fœmin. βορρὰ, cibum, alimentum,significat,*l. 1 de morb. mul. XXXVII, 3.* Et homines,qui multum possunt comedere, dicuntur ἄνθρωποι βορροὶ, ut Asiatici, Gal. *in comm. ad l. Epid.*

BORSILLA dicitur instrumentum ad artem vitrariam pertinens,quo vitra pro re nata coarctant vel extendunt & levigant. Delineationem eorum vide apud C. Merett. *in appendic. ad Neri artem vitrar. p. 437.*

BOS, βοῦς, dicitur animal vulgo notissimum quadrupes, plerumque bicorne, bisulcum, ruminans, laboribus agrestibus,victui & medicinæ valde accommodum. Vocabulum hoc aliquando generaliter accipitur de utroque sexu; aliquando specialiter de solo masculo, qui & *Taurus* dicitur, quemadmodum fœmina *Vacca*, ἡ βοῦς. Integram *bovis* historiam prolixissime lege sis apud Vlyss. Aldrov. *l. 1 de quadruped. bisulc. c. 1.* *Bos* sicciore est temperamento quam sus. Hinc *carnes bubulæ* alimentum corpori suggerunt non mediocre,neque dissipatu facile, sanguinemque gignunt aliis æquo crassiorem; propterea melancholicis frequentior harum usus noxius habetur. Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 2.* Plura de carnis bubulæ dotibus vide apud Linden *Ex. XIII. §. 505 seqq. l. Alex. l. 11 Salubr. c. 9.* Bruyerin. *de re cib. l. 13 c. 4.* *Bobus* aliquando cornua deficere, videl. in Scythia, ideo,quod præ frigore regionis cornua non enasci queant,testatur Hipp. *l. de A. L. & Aq. XLIV, 6, 7.* Quæ de *bove* in usum medicum cedere possunt,videantur apud Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 5*; & Fr. Hofmann. *Clav. ad h. l. p. 643.* *Boves* quoque dicuntur pisces cartilaginei quidam, & *Rajæ* species, inter cibos non postremæ bonitatis pertinentes,cum carne sint molliore,quam reliquæ Rajæ. De iis vide Aldrov. *l. 3 de pisc. c. 52.* Vitulus etiam marinus *bovis* nomine venit,teste eodem *l. 1 de Cet. c. 10.*

BOSA Ægyptiis dicta fuit *massa* parata *ex farina loliacea seminibus cannabis & aqua*, ejusdem virtutis inebriativæ,qua assis, de quo vocab. vide supra. Pr. Alpin. *l. 4 de medic. Ægypt. c. 2 p. 121. b.*

BOSCADES, βοσκάδες, est epitheton columbarum, quæ in turribus nidum collocant, quas in agris extruere nonnulli solent. Vocantur a quibusdam *agrestes*,ad differentiam domesticarum, τῶν κατοικιδίων, Galen. *lib. 2 de C. M. S. G. c. 10 fin.* Βοσκὰς quoque dicitur picis siccioris quoddam genus,quod visci instar lentum est. Gorræus.

BOTAMVM, i. e. *plumbum lotum*, Rul.

BOTANE, βοτάνη, vide *Herba.*

BOTANICON, βοτανικὸν, est nomen emplastri,quod describitur ab Æginet. *l. 7 c. 17*, & meminit etiam ejus *l. 4 c. 22.* Gorr. *p. 76.*

BOTHOR, vide *Exanthema.* *Bothor* idem, quod *Apostema narium*,apud VValther. *Sylv. Med. p. 183.* *Bothor* triplicem apud Arabes habere significationem, latam unam pro omni tumore, strictam pro tumore cum solutione continui, & strictissimam pro parvis tumoribus scribit Fallop. *de tum. p. n. c. 2 Tom. I p. 619.*

BOTHRION, βόθριον, *foveola*, (1) significat alveolum & cavitatem cujusque dentis, quemadmodum Phatnion ossa,quibus continentur dentes,Gal. *de ossib. c. 5 fin.* (2) *Bothrion* dicitur ulcus cavum corneæ tunicæ in oculo,parvum, angustum puncturis rotundis simile, ulcusculoque altius, Gal. *Introduct. c. 15.* Ita quoque descripsit P. Æginet. *l. 3 c. 22*,addens etiam purum. Verum quod interpres Latinus Ioh. Guinterius Andernacus in versione non solum mutaverit vocab. in *Botryon*, sed etiam, ut fucum suæ versioni faceret, addiderit, ob uvæ similitudinem ita appellari, non respondet Græco textui,in quo expresse legitur βόθριον. Ita quoque deceptus Forestus *l. XI Obs. 17 in Schol.* Differentiam ab aliis oculi ulceribus ibidem reperire licet. Causa eadem, & generationis modus, cum aliis ulceribus communis est. Vid. Senn. *M. Pr. l. 1 P. 3 s. 2 c. 18.* Capivaccio dicitur *Fossula*, *Pract. l. 1 c. 33.* vide infr. *Fossula.* Erotianus βοθρίας dicit,& describit, quod sint in oculis cava ulcera.

BOTIN, *Butino*, est *Terebinthina*, item *balsamus terebinthinæ*, quando certo suo tempore colligitur secundum hanc influentiam balsamicam, Rul. *in L. Ch.* Meminit *Botin destillati* ad extrahendum florem æris, Theophr. Parac. *l. 10 Chirurg.*

BOTIVM, vide *Bronchocele.*

BOTOTHINVM, terminus Paracelsicus obscurus, quem exponit per florem morbi. Vnde *Podagram* vocavit *Locustam gummatam Bolothinam*, *l. 2 de Podagric. §. Necromantia.*

BOTRYITES, *Botritis*, βοτρυΐτις, species *Cadmiæ* ustæ,uvæ speciem referens,quæ in editiori parte fornacum,in quibus uritur,colligitur. Nam quæ in inferioribus reperitur, *Placitis*, πλακῖτις, vocatur, Gorr. *d. l.* Quamvis Schröd. *l. 3 c. 19* aliter distinguat, in *Botritin*, quæ in media parte fornacis, *Placitin*,quæ in editiore; & *Ostracitin*, quæ in infima. Vter rectius distinxerit, fortassis inquirere supervacuum,cum viribus vix ac ne vix quidem discrepent.

BOTVS, *Botia*, *Botus barbatus*,est vas chymicum, quod dicitur alias cucurbita, de quo infra; item vas super vas,vas fusorium, vel descensorium, crucibulum, junco, factum ad fundendum. Vide *Bocia.*

BOVILLÆ priscis medicis, morbilli nostris. Raym. Vinarius *de peste l. 3.*

BOVINA AFFECTIO, vocatur *vermis* inter cutem & carnem perambulans & illam perforans,quod in plurimis bobus utriusque sexus observatur, uti ex Alsaharavio notavit VValther. *Sylv. Med. p. 928.*

BOXVS, dicitur *Viscus* in arbore nascens, qualis est viscus quercinus, Dorn. *in Dict.*

BRABYLA, τὰ βράβυλα, dicuntur *pruna*, & quidem magna dulcia, atro-cœrulea, vulgo *Damascena* & *Hungarica*, & referuntur inter ea, quæ exiguum alimentum præbent corpori, malique succi, apud Galen. *lib. 2 de Al. fac. c. 38.* Succus tamen coctus etiam refertur inter stomatica medicamenta, *l. 6 de C. M. S. L. c. 1.*

BRACHERIVM, dicitur vinculum & subligaculum chirurgorum, quo utuntur in curandis & deligandis herniis, de quo vide H. F. ab Aquapend. *de Oper. Chirurg. c. de intestin. Herniæ.* Ambr. Paræum *l. 7 Chirurg. c. 15.* P. Barbett. *Chirurg. P. 1 C. 7.* Scultet. *Armam. Chirurg. P. I Tab. XXXIIX fig. 3 & 5*; & *Tab. XXXIX fig. 9.*

BRACHIÆVS dicitur musculus flexor cubiti sub bicipite latens, cujus ulterior descriptio petatur ex anatomicis, speciatim Bartholin. *l. 4 c. 8 p. 57.*

BRACHIALE, vide *Carpus.*

BRACHIVM, ὁ βραχίων, vel sumitur late pro omni eo, quod a summo humero ad extremam usque manum protenditur, totus scil. ille ossium ductus, *Humeri Radii*, atque *Vlnæ*, cum suis musculis circumpositis & ipsa ossa vestientibus, vasis & communibus integumentis, Gal. *com. 2 de fractur. in princ.* Linden. *Exerc. XIII §. 412.* Reald. Columb. *l. 1 Anat. c. 23*, quamvis ibidem de ossibus ipsi solum sermo sit: vel stricte, (quæ significatio medicis propria esse debet) pro illa parte manus late acceptæ, quæ scapulis annexa est, cujus termini sunt inferne articulus, qui in curvatura cubiti est, quem *ancona*, sive *cubitum*, cui innitimur, vocamus: Superne autem *humeri articulus*, Galen. *l. 2 de motu musc. c. 2*; & *l. de inæq. intemp. c. 2.* Iungantur aliorum anatomicorum scripta. Quod vero Lind. *dict. l. & in Phys. l. 2 c. 14 art. 10. Brachium* acceperit pro illa parte, quæ inter cubitum & extremam manum interjacet, ulna & radio constans, an non dici poterit, quod fuerit hallucinatus? Sane loca Galeni, quibus nititur, obscuriora sunt, quam ut hoc probent. Aliquando adhuc strictius accipitur pro totius *brachii* parte, quæ inter duas juncturas humeri & cubiti intercedit, *c. 1 de artic. t. 4. Brachium* factitium chirurgicum delineatum vide apud Paræum *Chirurg. l. 22 c. 12.*

BRACHVNA, idem quod *Acrai.* vide *Acrai.*

BRACHYCHRONIVS, βραχυχρόνιος, idem, quod *brevis*, de morbo dicitur, qui brevi tempore finitur, Gal. *in def. med.*

BRACHYPNOEA, βραχύπνοια, frequentius significat *brevem*, & simul ex longis intervallis factam *spirationem*, ex Galen. *lib. 3 de diff. respir. c. 8.* Hinc & *brachypnous*, ὁ βραχύπνοος, ἢ βραχύπνους dici[illegible] Latine *brevispirus*, qui & rarum & parvum spiritum trahit, *c. 3 in 3 Epid. t. 74*, idque malum dependet ab imminente sanguinis perfrigeratione & st[illegible] tinctione. Interdum tamen etiam βραχύπνους saltem de brevem spiritum trahente absque raritate intelligi debet, Hippocr. *lib. 2 Epid. sect. 3 n. 70*; & *6 Epid. s. 2 t. 19.* Vide Foës. *Oec. p. 127.*

BRACHYPOTÆ, βραχυπόται, ἢ βραχύποτοι, dicuntur, qui parum ex longo intervallo bibunt, Galen. *3 in 3 Epid. t. 74*, quamvis hoc nomine venire statuat eos quoque, qui rarius quidem, sed paulo copiosius bibunt, *l. 1 de diff. respir. c. 12.* Vide iterum Foës. *d. l.* vid. *Parvibibulus.*

BRACHYS, βραχὺς, vide *Brevis.*

BRACIVM, alii *Brachium*, i. e. *Cuprum*, Rul. Vide *Æs.*

BRACTEA, ἔλασμα, ἐλασμὸς, πέταλον, idem, quod *Lamina*, solea, e variis metallis parata, diversis usibus medicis, præsertim chirurgicis destinata: vulgo ein blech. Rul. *in Lex.*

BRADYPEPSIA, βραδυπεψία, est tardior, imbecilla, & imperfecta cibi concoctio, & ita symptoma actionis diminutæ ventriculi, non nisi tardius alimenta concoquentis, ex Gal. *de diff. sympt. c. 4.* Ægre vero & plus justo longiori tempore fit chylificatio vel culpa alimentorum, vel culpa fermenti; Alimentorum vitio accidit, si vel quantitate nimia, vel qualitate vitiosa fermentationi debitæ resistentia ingeruntur. Fermenti culpa contingit, quando vel deficit, vel iners est, veluti pinguius, viscidius, aquosius, Franc. Sylv. *l. 1 Pr. Med. c. 7 §. 9 seqq.* An vero omnem imminutam chylificationem necessario comitetur alimentorum excretio minus, quam decebat, immutata, unde nihil, vel parum nutrimenti roborisque ab assumtis alimentis accedit ægro, quemadmodum idem descripsit §. 3, merito in dubium vocari potest. Verum hæc disceptatio excedit instituti nostri limites.

BRADYS, βραδὺς, vide *Tardus.*

BRANCHVS, βράγχος, τὸ, est species catarrhi, fauces, guttur, & asperam arteriam afficientis, Gal. *l. 5 de san. tu. c. 8*; & *l. 3 de symp. causs.* Latin. *Raucedo*, *Raucitas*, vocis asperitas, antiquis *Ravis*, ex Plauti *Pœnulo A. 3 Sc. 5* & *Captiv. prolog.* Caussam ejus vide in *Catarrhus.* *Branchi* vel *Branchæ* etiam vocantur tumores glandlosi in faucibus, qui amygdalas duas quasi præ se ferunt, unde difficilis fit exscreatio & anxia spiritus attractio. Roland. *l. 2 M. M. c. 16.*

BRANTA, sive *Bernicla*, est species *Anglici anseris* & *Scotici*, de quo multa fabulati sunt, quod vel ex arboribus nascatur, a caudice & ramis dependens; vel ex putridis lignis generetur, cujus descriptionem exhibet Aldrov. *l. 19 Ornith. c. 23.* Caro ejus vulgari ansere insuavior est, nec a divitibus expetitur.

BRARICIA, i. e. *Vitrum*, Rul.

BRASE, i. e. *Carbones.* Id.

BRASIVM, vide *Byne.*

BRASMOS, βρασμὸς, idem, quod ζύμωσις, *fermentationem* significat, sicut hoc ex antiquissimo Græco autore

autore Pharnutho demonstravit D. VVindet Anglus M. D. in suo singulari libello *de vita functorum statu sect. III p. 30.* Dicitur & ἐκβρεγμός.

BRASSIDELLICA *Ars* dicitur ab herba *Brassidella*, vel Brassatella, quæ alio nomine vocatur ophioglossum, lanceola, est species curationis vulnerariæ apud Paracelsum, *l. 2 de vit. long. c. 14*, per appositionem dictæ herbæ super vulnus recens. Possunt & alia imponi, v. g. Persicaria, Telephium, cortex juglandis arboris, &c. Libav. *Apocal. Herm. P. prior. c. 22.*

BREGMA, βρέγμα, βρέχμα, & βρεχμὸς, dicitur, pars capitis media & anterior, supra frontem sita, & a lateribus ad tempora usque protensa. Hæc an recte dicatur *synciput*, nolumus litem nostram facere. Si placet, legas de hujus vocis obscuræ derivatione C. Hofm. *l. 2 Inst. c. 59 §. 2.* Linden. *Physiol. l. 2 c. 8 §. 16.* Constat *Bregma* duobus ossibus propemodum quadratis, quorum unum dextrum, alterum sinistrum est. Ambo autem parte quidem posteriore lateribus suturæ lambdoidis, anteriore vero sutura coronali, a lateribus προκολλήμασι, sive suturis λεπιδοειδέσι, superiori denique ea sutura terminantur, quæ utrique communis est, & secundum longitudinem capitis recta procedit, (quam ὀβελιαίαν nominant, h. e. *sagittalem.*) Constant, ut & reliqua fere omnia cranii ossa, duabus squamis, inter quas valde fistulosa raraque apparent; nisi quæ temporum ossibus conjunguntur, ubi tenuissima quidem sunt, sed solida & minime fistulosa. Nec frustra quidem hæc ossa natura machinata est, quod toto vitæ decursu tenuia & halituosa cerebri excrementa maxime per synciput difflari oportebat. Est enim cerebrum ea cranii parte, quam reliquis, copiosius. Sunt, qui ἀπὸ τῦ βρέχειν, *humectare*, madefacere dictum putent, quod hæc pars capitis humidissima mollissimaque sit, præsertim infantibus fere membranacea, utut videri possit βεβρέχθαι, h. e. *madefacta esse.* Ex quo forte etiam obstetrices partem eam *fontem capitis* appellant. Huic parti, quia suturæ dictæ, coronalis & sagittalis, ibi concurrunt, & transitum facilem concedunt, embrochæ sive stillicidia commode adhibentur, sed & in phthisicis fonticuli inuri solent, Gorr. Iung. Scultet. *Arm. Chirurg. Part. 1 Tab. XXVI fig. 2 seqq.* Meminit *Bregmatis* Hipp. *de Cap. vuln. III, 1 & 5.* *Bregma* etiam aliquando pro *Begma* scribi, Gr. βῆγμα. Vide supra *Begma.*

BRENTHUS, βρένθος, est species *anatis* vel *mergi*, Bœotis inter delicias habita, Aldrov. *l. 19 Ornith. c. 50.*

BREPHOS, τὸ βρέφος, significat *infantem.* An a τρέφω, mutato τ in β, an vero a φέρβω, per metathesin ε & ρ derivari debeat, philologi disputent.

BREVIS, βραχὺς, diversimode prædicatur apud Hipp. *1 aph. 1*, de vita nostra; cujus expositionem prolixiorem vide ap. Dieter. *n. 163.* Iactantia est, si qui contra illud verissimum dictum artem brevem, & vitam longam pollicentur. 2. de pulsu a Gal. *de pulsu ad tyr. c. 2*, quamvis fortassis absque aliqua utilitate in medicina. 3. de morbis eorumque temporibus, qua universalibus, qua particularibus. Dicuntur βραχυχρόνιοι, h. e. *brevi tempore durantes*, ad oppositionem τῶν μακροχρονίων, id est, *Chronicorum.* 4. de doctrinæ genere. Hanc brevitatem cum perspicuitate vix ac ne vix quidem conjunctam esse, aliquoties ursit Galen. v. g. *c. 1 de iis, quæ in med. f. t. 5, 15 l. 5 de san. tu. c. 1, 2. aph. 8.* & alibi. *Brevis* quoque est epitheton cujusdam musculi cubitum extendentis apud Barthol. *l. 4 An c. 8 p. 572.*

BREXANTES, βρέξαντες, epitheton ranarum parvarum viridium, apud Gal. *l. 10 de Sim. Fac.* ubi vanitatem detexit illius remedii, sanguinis nimirum dictarum ranarum, in prohibenda regeneratione pilorum; hauddubie vero ita dictæ a sono & voce illarum, de qua apud Aristoph. in *Ranis.*

BRITHOS, τὸ βρῖθος, *pondus*, gravitas, moles dicitur, Hipp. *l. 1 de morb. mul. X, 11; LXXVII, 10; LXXXVII, 28; in Epist. ad Damaget. 252*, a verbo βρίθω, quod est *pondere gravare*, incumbere, *l. 1 de morb. mul. XIII, 12 & l. de stat. XVII, 9; XXI, 3.*

BROCHOS, βρόχος, significat *laqueum.* Vide *Laqueus.*

BROCHTHUS, βρόχθος, i. e. *Gula*, idem, quod *Bronchus*, Linden. *Phys. l. 2 c. 6 §. 199.* Significat & poculi genus aut lagenulam, Hippocr. *2 de morb. LXVII, 6 & LXXII, 5.* Foes. *in Oec. p. 128.*

BROCHUS, βρόχος, dicitur, cui superius labrum prominet, cui vitium est contrarium mento, cui mentum exstat. Aliter descripsit antiquissimus autor Franc. Mar. Grapaldus *de part. ædium fol. 128.* *Brochi* latine dicuntur, qui sunt ore producto, dentibus prominentibus. Gr. προοδόντες. Alias & *Brunci.* Non confundendi vero cum *Broncis* aut *Bronchis*, qui gutturis vitio laborant, *Gutturosi* Vlpiano dicti *l. qui clav. §. 2 ff. de ædil. ed.* quamvis Nonius *Gramm. l. 1, 102* aliter descripserit. *Bronci* sunt producto ore & dentibus prominentibus, quem falsitatis arguit Lind. *Ex. XI §. 40.* quem vide.

BRODIUM, est terminus Pharmacevticus, idem significans, quod *jusculum*, sive liquorem aliquem, in quo alia res sive medicamentum solidius vel asservatur, vel diluitur; ita dicuntur *Brodium* salis communis, salsuginis ex olivis, Salis Armoniaci *in Theatr. Chym. Vol. I Tr. de Medic. Chym. p. 607 seqq.*

BROMA, τὸ βρῶμα, *cibum*, *edulium*, esculentum significat, ad differentiam τῦ πόματος, quod potum, Gal. *l. 1 de alim. fac. c. 1 & c. 4 de R. V. I. A. t. 89*, ubi per ἔδεσμα exprimit; in specie vero solidum cibum, qui, uti commolitione indigeret, ita & negotium exhibere calori nostro posset, ingeniose demonstrat Lind. *Ex. XIII §. 290.*

BROMION, βρόμιον, nomen est emplastri aut malagmatis, *Acopi*, apud P. Æginet. *l. 7 c. 19* & Aet. *l. 15.* Gorr. *p. 80.*

BROMVS, βρόμος, alii βρῶμος scribunt, *avenam* significat apud Galen. & alios.

BRONCHIA, βρόγχια, dicuntur rami asperæ arteriæ. Gal. *exeg.* βρόγχον dicit, & describit cartilagineam arteriam. Vide *Arteria aspera. Bronchialem arteriam* ex arteriæ aortæ trunco descendente oriundam primum invenisse D. Frideric. Ruysch, testatur Fr. de le Boe Sylvius *M. Pr. l. 1 c. XXIV §. 1.*

BRONCHOCELE, βρογχοκήλη, i. e. *Hernia gutturalis, struma*, χοιράς, dicitur tumor magnus, durus, rotundus, in aspera arteria oboriens, sive ad fauces, Gal. *l. 2 de C. M. S. C. c. 17; & l. 6 c. 14.* Dicitur & *Scrophula*, a scrophis, quibus hic morbus est familiaris, Lang. *l. 3 Ep. 4.* Huc pertinet & *Natta*, vel *Nacta*, quæ, ut scribit Guido, est excrescentia magna carnosa, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem formæ & magnitudinis, cujusmodi sunt melopepon & cucurbita. Tales tumores diversa sortiuntur nomina, pro formæ & membri, in quo est, varietate, Forest. *l. 3 Chirurg. Obs. 7 Schol.* Dicitur & *Botium*, vel *Bocium*, Gossum, quamvis hoc vocabulum latius extendat ad quasvis excrescentias carneas, etiam verrucas, nodos, condylomata, imprimis ad illas excrescentias, quæ oriuntur in fœminis ex suppressis mensibus; in viris ex hæmorrhoidibus, Paracels. *l. 8 de natur. & cura morbi Gallic. c. 1; l. de ulcerib. c. 30.* Videtur etiam referri posse ad abscessus cum folliculo. Siquidem aliquando in *bronchocele* caro hebes, aliquando humor aliquis, melli, adipi, pulti, aquæve similis, includitur, Forest. *d. l.* Caussa eadem, quæ aliorum scirrhosorum tumorum in glandulis, & circa glandulas, nimirum lympha excrementitia viscosior, vel alia congelativa aut nimium coagulativa vitiositate peccans, & abundantius collecta circa dictas partes, ibidemque stagnans. Atque ita veterum pituitam cum melancholia mixtam exponendam esse arbitramur. De curatione *strumarum* per solum contactum mira narrantur de regibus Angliæ & Galliæ. Quod tangere soleant, aut soliti sint, certum est. An vero curatæ fuerint illo contactu, credat, qui volet. Nobis videtur cum Dieter. *Iatr. n. 924*, μὴ κατὰ λόγον.

BRONCHOTOMIA, βρογχοτομία, eadem operatio chirurgica, quæ & Laryngotomia dicitur, de quo vocabulo inferius *suo loco.*

BRONCHVS, βρόγχος, βρόγχη, βρογχίη, vide *Arteria aspera.*

BRONTE, βροντή, vide *Tonitru.*

BROTOS, βροτὸς, i. e. *mortalis*, epitheton hominis est, mortalitatem ejus exprimens. Sumitur ergo pro ipso homine, v. g. *3. aph. 12.* Vocabulum alias Poëtis magis, quam aliis scriptoribus, usitatum.

BRVCHVS, vide *Eruca. Bruchum* vomitu rejectum, in frusto carnis, ad parvæ pilæ magnitudinem, velut in siliqua reclusum, notavit Forest. *l. 18 Obs. 19 Schol. Bruchi*, i. e. vermes majales, exiccati & rabioso exhibiti intra breve tempus a rabie liberabunt, superveniente somno, scribente Hartmanno *in Praxi Chymiatric. Tom. I Oper. in fol. p. 16.*

BRVMA, idem, quod *hyems*, præsertim ejus portio circa solstitium, quando dies est brevissima. A *Brumo*, i. e. Baccho, ita dictam esse, vult Ios. Scaliger. Gr. βραχεῖα ἡμέρα.

BRVMASAR, terminus spagyricus, significans *argentum*, vel *lunam*, quemadmodum *soloma solem* vel *aurum*, in opere Petri Silento, quod extat *in Th. Chym. Vol. IV p. 986.*

BRVMATI *terreum*, id est, *Vas vitreatum.* Ruland.

BRVNVS, *ignis sacer, S. Antonii*, idem, quod *erysipelas*, Idem.

BRVTA, est vis quædam influentiæ cœlestis, quæ per animalia bruta rationalibus manifestatur, ut, in chelidonia per hirundinem, per ciconiam clysteris usus. Rul. *in Lex.*

BRVTIVS, est epitheton picis, quæ pinguissima & resinosissima, Plin. *lib. 15 H. N. c. 7*, teste Rhod. *ad Scribon. n. 210.*

BRVTOBON, nomen unguenti cujusdam Græci brutum & barbarum, notante I. H. Velschio *ad Marcell. Cuman. Observ. XI in Sylloge Cur. & Obs. Medic. Cent. I p. 40, 42;* quamvis non constet, quale sit unguentum.

BRVTVM, ἄλογον, est epitheton animalium ratione carentium, idem significans, quod irrationale, Galen. *orat. suasor. ad art. c. 1.* Dicuntur & eidem βοσκήματα, *4 de R. V. I. A. t. 1.* *Brutorum* cor vocatur lapis Philos. *Th. Ch. Vol. IV p. 727.*

BRYCHIOS, βρύχιος, dicitur *profundus*, submersus, idem, quod ὑποβρύχιος, Hipp. *de venis, XXIV, 3.*

BRYGMVS, βρυγμός, est *dentium* inter se collisorum *stridor* ac strepitus. Species quædam motus convulsivi maxillæ inferioris, proveniens ab effluviis nitrosis, acribus, & vellicantibus, & ad explosionem spiritus animales in illis musculis & nervosis partibus irritantibus. Confer. ad VVillis *Pathol. Cereb. P. 1 c. 4 p. m. 54, 55.* Infantibus & pueris familiaris, præsertim verminosis. Sæpe etiam comes rigoris febrilis esse solet *stridor dentium*, ex Hippocr. *l. de nat. mul. XXX, 15; XXXI, 16; l. 2 de Morb. XLII, 3; l. 1 de Morb. Mulier. LXXXVI, 16; LXXXIX, 4; l. 2 XLV, 56.* Verbum quoque est βρύκειν & βρύχειν, Hippocr. usitatissimum, quod significat, *dentibus stridere.* Loca, si placet, vide *in Oec.* Foësii *p. 129.*

BRYON, βρύον, alias σπλάγχνον, significat *muscum* molliorem arborum, præsertim quercuum corticibus adnascentem, quem canos arborum villos Plinius appellat, *l. 12 H. N. c. 23.* Hipp. ad uteri suffitus adhibuit, *l. de Nat. mul. XXIX, 169 & 181; l. 2 de morb. mul. LXXXII, 9.* In specie βρύον θαλάσσιον notat *Algam*, sive muscum marinum, quem ad uteros inflammatione laborantes adhibuit Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXXXII, 4.* Hinc etiam adjectivum derivatur *Bryodes*, βρυώδες, quod de vinculo molliusculo & algæ ritu cedente usurpatur, ul-

ceribus circumdando, & opponitur adeo duro, ut premat, Gal. *lib. 3 M. M. c. 4.*

BRYTIA, βρύτια, dicuntur uvarum partes solidæ, quæ musto expresso supersunt, quemadmodum στέμφυλα, olivarum reliquiæ post olei expressionem. Gal. *l. 2 de Alim. fac. c. 9.*

BRYTON, βρῦτον, est potionis genus ex hordeo, quod Arist. πῖνον vocavit. Eo, qui temulenti fiunt, non in omnem partem, inquit, corruunt, ut cæteri, sed retrorsum duntaxat, & supini. Alii dicunt ex obriza fieri; alii vero etiam ex milio, Gorr. *in def.*

BUBALUS, *Buffelus*, βούβαλος, est animal quadrupes, ex boum ferorum genere, bovi simile, sed majus altiusque corpore valde crasso, cute durissima, membris macilentis. Carnes ejus in cibis, nec boni saporis, nec commodæ ad nutrimentum. Ex ungulis & cornibus annuli facti laudantur adversus nervorum spasmos & contracturas. Vid. Aldr. *l. 1 de quadr. Bisulc. c. 6.* De *Bubalo* veterum, *c. 5.*

BUBASTICUM, βουβαστικόν, epitheton ulceris, quod est præhumidum, & pueris maxime in superficie oritur, notante Gorræo *p. 77*, ex Aëtio *l. 4 c. 21.* Rationem hujus appellationis reddere non licet.

BUBO, βουβών, significat partem & morbum: *Partem*, quæ alias dicitur inguen, locus ille ad latera pubis, ubi femur & coxendix coëunt. Dieter. *n. 159.* Barth. *l. 1 Anat. in proœm.* Cum vero in illo loco *glandulæ* plures sitæ sint, & illæ aliquando *bubonum* nomine venire solent. *Morbum*, si illæ glandulæ tumore afficiuntur, vel inflammatorio, vel erysipelaceo, vel scirrhoso, *bubones* κατ' ἐξοχήν appellantur. De inflammatione benigna vel maligna erysipelacea loquitur Hipp. *4 aph. 55.* Causa horum tumorum cum aliarum partium similibus communis, nisi quod glandulæ ad humiditates abundantes qualescunque vitiosas magis sint dispositæ & opportunæ, Gal. *l. 13 M. M. c. 5*, ubi simul *bubonum* vocab. glandularum etiam in collo, capite, & secus aures tumoribus attribuit. *Bubo* dividitur in benignum, & malignum, hicque rursus in venereum & pestilentialem, P. Barbette *Chir. P. II l. I. c. XI.* *Bubo* quoque nomen est avis cujusdam, alias *noctua* dictæ, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l. 8 Ornith. c. 2.* De hac ave varia descripta sunt remedia. Verum pleraque vana & inutilia, superstitiosa aut superflua, rectissime judicat idem *d. l. p. m. 518, ed. Bonon.*

BUBONOCELE, βουβωνοκήλη, *Hernia*, seu *ramex*, *inguinalis*, est species tumoris ad inguina mollioris vel durioris, pro diversitate caussæ continentis, quæ vel pars corporis, videl. portio peritonæi plus nimis dilatati, vulnerati aut rupti, aut omenti, aut intestinorum subsidens, esse potest, ita tamen, ut in inguine subsistat, nec descendat in scrotum, P. Æginet. *l. 3. c. 53.* Galen. *l. de Tum. p. n. c. 16*, vel collectio & stagnatio excrementitiæ humiditatis ad glandulas; & ita ejus natura & generationis modus ex descriptione *Bronchoceles* facile intelligi poterit.

BUBULA, sine adjectione, *Caro*, h. e. caro bovis, ap. Scrib. Larg. *n. 188.* Vide Rhod. *in Lex. Scrib.*

BUCCA, ὁ γνάθος, ab anatomicis ea pars appellatur, quæ utrique malæ subjecta est, Gal. *c. 2 de artic. t. 3*, & inflari potest, Barthol. *l. 3 An. c. 11.* Sumitur etiam pro ipso ore. Prolixiorem descriptionem vide *in prælim. Anatom.* Piccolominei, *p. 313.*

BUCCACRATON, βουκκάκρατον, dicebatur *buccea* vel *buccella* illa panis vino intincta, mane loco jentaculi olim sumta, de quo vide Linden. *Exerc. IX §. 65.* Cur vero insalubre dixerit hoc jentaculum, non licet hariolari.

BUCCATUM, i. e. *Vitreatum*, Rul. & Iohns.

BUCCEA, *Buccella*, βοῦκκα, ψωμὸς, Græcobarbare significat frustum aliquod majus minusve, quod una vice aliquis potest ore comprehendere & devorare. Paracelsus etiam *buccellam* appellat excrescentiam carneam Polypi in naso, quia existimat, esse portionem carnis buccarum aberrantem, & naso sese insinuantem, *l. de Vlcerib. c. 20.* Verbum quoque *buccellare* significat *Cibare*, *Frustillare*. Rul. & Iohns.

BUCCELATON, βουκκέλατον, est medicamentum in panis formam concinnatum, purgandi vim habens. Latine dici potest *buccella purgatoria*. Paratur ex scammonio præparato cum suis corrigentibus, indito in fermentum, in artiscos formato, inque clibano cocto, juxta Aët. *l. 3 c. 100.* P. Ægineta vero in forma electuarii solidioris cum melle (vel placentæ mellitæ, cum tostionem præceperit,) paravit, *l. 7 c. 5*, ex scammonio tosto cum seminibus opii, piperis, anisi, fœniculi.

BUCCINA, κήρυξ, *Buccinum*, est species quædam animalium ὀστρακοδέρμων, quorum totius corporis integumentum testæ aut lapidi palam est simile, Gal. *3 de Al. fac. c. 33*, sive testaceorum turbinatorum *purpuræ* affine, variæ formæ, cujus prolixiorem descriptionem, & differentias, usum quoque in cibis & medicina, reperire licet apud Vl. Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 6*, & Chiocc. *in Mus. Calceol. s. 1 p. 49.* Dicitur & *Murex*, quamvis generalius hoc sit vocabulum, purpuram quoque complectens. *Testam buccinorum* purpurarumque durissimam esse, & ideo ustam adhiberi debere, qua ratione vim desiccandi obtineat, scribit Gal. *l. 11 de Sim. Fac. §. de Buccinis & Purpuris*, & *l. 1 de C. M. S. G. c. 16. fin.*

BUCCINATOR vocatur musculus mole sua buccas constituens, rotundus in tubicinibus maxime conspicuus, de quo plura apud Bartholin. *l. 3 Anat. c. 11. p. m. 533.*

BUCCULA dicitur carnosa sub mento pars. Barthol. *d. l. p. 532.*

BUCELLATIO vocatur modus sistendi sanguinem imponendo linamentum super venam vel arteriam, uti scribit ex Avicenn. Fallop. *de Vuln. partic. c. 10. Tom. II op. p. 208.*

BVCERAS, *Buceros*, βέκερως, βεκέρως, dicitur *fœnum græcum*, ejusque semen, ap. Hippocr. *l. 1 de morb. Mul. XCIII, 24.* Vocatur & *Telis*, Gr. τῆλις.

BVCTON dicitur Severino Piriæo in *opusc. physiologico-anatomico* de virginum notis *l. 1 c. 5 p. 47* Hymen sive claustrum virginale inter nymphas delitescens. vide *Hymen.*

BVELON, verriculum, quo utuntur, qui calculum extrahunt. Sanct. Barolitanus *de Calc. Vesic. c. 10.*

BVFO, μύοξος, est animal ob venenositatem suam abominale, deterrimum & notissimum, ad *ranarum* speciem accedens. Estque vel terrestris, qui notior; & palustris, minus vulgatus. Ejus usus medicus internus in pulvere siccato licet hodieque in dubium vocari nec possit, nec debeat, utpote observationibus fide dignis satis superque confirmatus, uti videre est apud Schröd. *Pharm. l. 5 cl. 1 num. 7*; & F. Hofm. *in Clav. ad h. l.* cum tamen natura nimium quantum animal hoc abhorreat, annon melius foret, abstinere ab ejus usu interno, præsertim cum aliorum gratiorum medicamentorum copia minime destituamur, prudentiorum judicio relinquo. Quid? quod externus quoque usus ei, cui applicatur, si innotuerit, horrorem & metum incutere hauddubie soleat. De singulari amuleto adversus pestem vide Helmont. *tr. Tumulus Pestis, tit. Zenexton.* Plura apud Fr. Hofmann. *d. l. Bufo* spagyricis etiam dicitur *lapis philosophicus* a Lagneo *in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV p. 727.* Quid sit *bufo grossus de lacte*, tumet ipse ariolare ex eodem *d. l. p. 759. Bufo Philosophorum* vocatur in extractione animæ mercurii metallorum, quando spiritus est fixatus in sua terra sulphurea, estque venenum pessimum, quia siccitas sua est sufficiens ad convertendum proprium suum mercurium metallicum & naturalem in sulphur purum, *in Appendice Elucidarii* Christ. Parisiens. *Th. Chym. Vol. VI p. 275.*

BVFONITES *lapis*, *Bufonius lapis*, *Crapaudina*, Chelonites, vide *Batrachites.* Hofm. *ad Schröder. d. l. p. 646* fabulas & nugas sapere existimat, quod lapis hic in bufonibus reperiatur. De virtute ejus insigni, virus omne eliciendi, & inflationes a venenatis bestiis illatas discutiendi, solo saltem contactu & attritu blando, testatur Aldrov. *l. 4 de Insectis c. 3 p. m. 469*; *l. 5 c. 12 p. m. 620.* An *Bufonites* collo suspensus dolorem dentium auferat, quemadmodum ejusmodi exemplum legitur in Rosin. Lentilii *Miscellan. Medico-Practic. Part. II p. 424*, per experientiam ulteriorem confirmatione indiget.

BVGANTIÆ perniones. Mercat. *lib. 1 cap. 12.*

BVGONES, βεγονεῖς, vocantur apes spuriæ, vernacule **wilde bienen**/natæ ex putrefacto bove, unde & nomen acceperunt. Varro *de Re rustica l. 2 c. 5.* Pulvis ex illis contritis factus cum melle mixtus pilas gignere scribitur. De apum proventu e bobus putrefactis prolixius descripto videatur Vl. Aldrov. *l. 1 de Insect. c. 1 p. m. 58 ed. Bonon.*

BVLEVMA, βέλευμα, vide *Consilium.*

BVLIMVS, βέλιμος, vehemens, frequentior, & nimium aucta fames, est symptoma p. n. aucti appetitus ciborum, etiam cum animi deliquio, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo acidioris orificium ventriculi vellicantibus & pungentibus, P. Barbette *l. 4 Prax. c. 1*, cum not. Dekeri, Franc. Sylvius *l. 1 Pr. c. 2 §. 5.* Qui cum Galeno caussam in refrigeratione oris ventriculi & indigentia quærunt, ex *l. 1 de causs. sympt. c. 7*, operam perdunt. Dicitur & a nonnullis βελιμία, item βέπεινα, magna esuries, *furcilla.* Vide Linden. *Sel. Med. Ex. XIII §. 58 seqq.* Differt ab *appetentia canina*, quod in hac vomitiones sequantur ex nimia ingluvie; in *bulimo* non item, sed animi deliquium sit hujus comes & symptoma proprium atque inseparabile, uti Linden. *d. l. §. 74* testatur.

BVLITHOS, βέλιθος, significat *calculum in bobus* repertum, quales non modo in vesicula fellea sæpius a laniis inveniuntur, verum etiam in renibus & vesica, quales leguntur *in Ephemerid. Nat. Cur. Decad. II Ann. VI*; ut ita recte dicatur, Aristotelem deceptum fuisse & fefellisse, quando *sect. X probl. 42* hominem solum calculosum fieri credidit, deque ratione illius asserti sollicitus fuit.

BVLLA, πομφόλυξ, dicitur flatus inclusus humido circum extenso. Ita enim generari scripsit Gal. *c. 7 aph. 34.* Adde Dieter. *n. 708. Bullæ* fiunt circumtenso humore spiritui flatuoso, & solet hoc magis accidere, quando humor aliquid tenacitatis habet; tunc *bullæ* quoque magis stabiles & difficulter solubiles esse solent. Est ergo *bulla* soboles flatuum cum superficiaria viscositate majori minorive, per agitationem & conquassationem obortorum. De hujus generatione & differentiis plura lege sis *in notis ad Iessenii Iudic. de S. V. S. M. p. 190 seq.* Quid *bullæ* in urinis significent, indicat Hipp. *7 aph. 34*, quamvis alii etiam ad alios morbos flatulentos hoc signum extendant, Dieter. *n. 708.* Paracels. *de urin. judic. t. 2 c. 3. Bullæ* dicuntur etiam pustulæ, cum oculis obortæ, tum ex combustione in aliis quoque partibus excitatæ, Gal. *l. 6 & 9 de Simpl. Fac.*

BVLLIMENTA vocantur ab Augustino Pantheo, quando vasa aurea vel argentea eluuntur & exterguntur convenienti quodam liquore, ut fiant nitidiora, Libav. *S. A. Ch. l. 1 c. 24.*

BVPEINA, vide *Bulimus.*

BVPRESTIS, βέπρηστις, est animal insectum quoddam, cantharidi & specie & viribus adsimile. Gal. *l. 11 de S. Fac. §. h. t.* Dicitur a βε, particula intensiva: vel a βες, bos, quod animal bobus imprimis exitiosum sit, teste Plin. *l. 22 c. 22*, quod nominis indicium urget Ioh. Rhod. *ad Scribon. Larg. n. 190*, quamvis & equis pariter noxium notaverit P. Veget. *Art. Veter. l. 3 c. 78*, & πίμπρασθαι, inflammare, & inflare. Integram *Buprestis* historiam vide apud Vl. Aldrovand. *l. 4 de insect. c. 6.* Dicitur etiam quibusdam Græcis βεδάπη, a valde mordendo. Venenum ejus acre, nitrosum, imo causticum & cor-

& corrosivum est. Quod si quis *Buprestem* biberit, antidota tradidit Scrib. Larg. *n. 190*; & Galen. *l. 2 de Antid. c. 7.* Nihilominus *Buprestes* ad utilitatem quoque medicam fuisse olim adhibitas, v. g. ad uteros inflandos & purgandos, testatur Hippocr. *l. 1 de morb. mul. c. 25, 42*, & quidem sine alis, pedibus & capite, *lib. de nat. mul. XXIX, 90.* Et Diosc. *l. 2 c. 66* ad carcinomata, lepram, & impetigines curandas aliis admistas fuisse confirmat. Præter vermem autem notat etiam oleris sylvestris genus apud Dioscoridem, teste Galen. *in exegesi Hippocr.*

BVR, terminus Helmontianus, significans succum mineralem, in quem aqua in terra fracescens aliquando transit, juxta species per directionem seminum electas, quemadmodum *Leffas* dicitur liquor seminalis, ex aqua fracescente ad plantarum generationem faciens, *tr. Elementa n. 13.* *Bur* prima mineralium soboles dicitur, *tr. Aqua. n. 7.* Iung. Andr. Cassii *Cogitata de Auro c. IV p. 45, 46.*

BVRAC, est *omne genus salis.* Alii vero distingunt, ut Baurac, Denequat, *Borago.* Borax, Vritar, Angar. Rul.

BVRDO, *Burdus*, vocatur *Hinnulus equi vel muli*; cujus posterioris testiculi & jecur qualem vim habeant medicam, docet Aldrov. *l. 1 de quadr. c. 4 fin.*

BVRINA, *i. e. pix.* Rul.

BVRIS vocatur *Hernia scirrhosa*, ex lapideitate apostematis duri genita, Avicen. *l. 3 fen. 2 tr. 1 c. 3.*

BVRSA *testium*, vide *Scrotum.*

BVRSALIS vocatur musculus femoris obturator internus ob similitudinem quandam cum marsupio Barthol. *lib. 4 An. cap. 11 p. 580.* In figuræ vero explicatione *p. 576* vocatur a Bartholino *Marsupialis.* Græce βυρσοειδὴς ἢ μαρσυποειδὴς dici posset.

BVTEO, βυτέων, τριόρχης, est species *accipitris*, cujus descriptionem vide in Aldrov. *lib. 5 Ornith. c. 7.* Hujus singularis usus est in cibis, cum carnem obtineat optimam & teneram, ut & in medicina, quando testiculi cum melle cocti & oblati laudantur ad arcendam conjugalem infirmitatem, *p. 372 ed. Bonon.*

BVTIGA, est inflatio totius faciei, quæ & *gutta rosa* vel *rubea vocatur*, Rul.

BVTLER, nomen est hominis, qui lapidem mirabilis efficaciæ habuit, de quo integrum tractatum scripsit Helmontius, inscriptum *Butler.* Fuit natione Hybernus, homo magna quondam in æstimatione ap. Iacobum Angliæ Regem, qui mira præstitisse lapide suo *ibid.* legitur in curatione morborum gravissimorum citissima, in chrysopœia sive auri ex plumbo & hydrargyro confectione excellens. Credat, qui volet. Plura de illo & ejus obitu violento vide ap. Fr. Hofm. *in Clav. Schröd. l. 2 c. 65 p. 89 seq.* An hujusmodi *Panacéa Butleriana*, quæ solo intinctu magnæ olei copiæ vires suas communicet & multiplicet, & sola etiam inunctione, vel unius alteriusve guttulæ propinatione, tam miros effectus præstet, naturalibus viribus excogitari & operari possit, ego valde dubito. An prorsus vana erit suspicio de præstigiis? Iudicium B. Rolfinkii de *Butleriana* hac universali medicina legito *in Ord. ac Meth. Medic. Spec. Comm. l. XIII c. 5*, nec non in Marci Marci *Philos. vet. rest. Part. IV sect. 1 subs. 9.* Vide *Panacéa.* Descriptio lapidis *Butleri* occurrit in Morley *Collect. Chym. Leid. c. 375.*

BVTYRVM, βούτυρον, & in masculino *Butyrus*, βούτυρος, perinde enim esse docet Gal. *l. 10 de Sim. Fac. & l. 7 de C. M. S. L. c. 1*, dicitur (1) ipsa lactis substantia, & pars ejus pinguis ab ipso multa agitatione & conquassatione secreta. Etenim *Butyrum* fit ex eo, quod in lacte pinguissimum est, Gal. *d. l. de S. F.* Vnde etiam nonnullis oleum ex lacte appellatur. Paratur copiosissimum e lacte bubulo, (hinc & nominis originem habere ex Iohan. Petro Arluno notavit I. Rhod. *in Lex. Scrib. t. Butyrum.*) quamvis omnino ex ovillo & caprillo lacte parari possit, teste Plinio *l. 28 c. 9*, nec video, cur Gal. *d. l.* hoc mirum visum fuerit. Quin & ex humano lacte parari posse, norunt lactantes mulierculæ, abundantia ejus gaudentes; quo *butyro* nihil præstantius contra phthisin esse dixit Fr. Hofman. *Clav. Schröd. p. 662.* Butyrum olim Romanis non multum fuisse in usu, vult C. Bartholin. *in Advers. l. 53 c. 14.* Limitavit vero Rhod. hoc intelligendum esse de florente Republ. *Not. ad Scribon. n. 43*, quem huc porro referas. Scythas olim ex equino lacte *butyrum* parasse, testatur Hipp. *l. 4 de morb. XXV, 22 seqq.* ubi simul modus parandi traditur: locus sane lectu dignus & jucundus. Iungatur Linden. *Ex. XVI §. 110 seqq.* multis; quem modum Plin. *d. l.* paucioribus verbis comprehendit. Quod fiat hyeme calefacto lacte, æstate expresso tantum, in longis vasis crebro jactatu angusto foramine spiritum concipientibus sub ipso ore. Res est per se notissima; quemadmodum & ejusdem vires & usus internus & externus omni carent difficultate. Scilicet molliendi facultate præditum est, vimque habet olei, Dioscor. *l. 2 c. 81.* Singularem vim venenis resistendi oleositate sua & acrimoniam illorum infringendi valde deprædicat Forest. *l. 30 Obs. 8 in Schol.* (2.) A chymicis hoc vocabulum translatum ad liquores oleosos ex mineralibus paratos; v. g. ex antimonio & mercurio simul destillatis paratur *Butyrum antimonii* dictum, de quo Rolfink. *Chym. l. 3 sect. 1 art. 4 c. 12*, & alii. ita *in collectaneis Chym. Leid. c. 52, 53*, varii ejus processus proponuntur. Libav. vocat etiam *butyrum sublimati. Synt. Chym. T. 1 l. 3 c. 14.* Ita & magisterium *Saturni* sive plumbi dicitur *butyrum*, a dulcedine & consistentia, Rolfink. *d. l. l. 5 sect. 2 c. 12.* Rul. *in Lex. Butyrum arsenici* ad cancros commendatum a Paracelsicis, de cujus tamen periculo vide Libav. *Synt. Ch. T. 1 l. 7 c. 26. Butyrum scissile* Crollii vide *in Chym.* & apud Libav. *T. 2 Alchym. Pharm. c. 36.* Poterius quoque singulare *butyrum margaritarum* antihecticum finxit, teste eodem Rolfink. *d. l. c. 41.* (3.) Pharmacopœi etiam compositionibus usitatioribus unguentorum potabilium, rubri & vi-

& viridis *Butyri* titulum attribuerunt, vulgo **rothe und grüne butter**/ cum basis sit *Butyrum*. Vide Dispensatoria.

BYNE, βύνη, dicitur hordeum maceratum, germinans, ac una cum lingulis tostum, uti recte descripsit Aetius *l.30 c.29.* Vocatur & *Brasium* vulgo *Malta* vel *Maltum*. Germ. **maltz**. Ex hac cocta cum aqua & lupulo condita fit potus ille notissimus, *Cerevisia* sive *Bira*. Perspicuam magis descriptionem & declarationem vide apud Thom. VVillis *de Ferm. c.7.*

BYRETHRUM. Occurrit hoc vocabulum apud Forest. *l.X obs.132 schol.* & denotat speciem alicujus sacculi capitalis, vel pileoli medicati, sive cucuphæ ex speciebus cephalicis paratæ. Verum nullam hujus appellationis invenire licet rationem aut ansam, aut etiam autoritatem. Neque enim in Græco aut Latino tale vocab. occurrit. An fortassis Autor voluit appellare *Barettum*, a Gallico *Barette*, vel *Berettum* ab Ital. *Berette*, quorum utrumque pileolum vel capitium significat?

BYRSA, βύρσα, id est, *Corium*. Vide infra *Corium*.

BYRSODEPSICON, βυρσοδεψικὸν, est epitheton Rhus sutorii, significans corium *tingens* & concinnans, Cœl. Aur. *l.4. Tard. pass. c.3 p.462.*

BYSAUCHEN, βυσαύχην, dicitur proprie, qui humeros attollens cervicem contrahit. Usurpatur etiam de iis, qui morbosa rigiditate cervicis laborant, & obstipa cervice incedunt, teste Keuchen. *in notis ad Seren. p.150.*

BYSMA, βύσμα, a βύω, quod significat *oppleo*, *obturo*, dicitur *obturamentum*, vel *epistomium* in vasis, quale de doliis oleariis sumtum, & cum sordibus officinæ fullonum, & fructu sive semine serpentis mistum igni multo accenso injectum ad suffitum hystericum ordinavit Hippocr. *l.2 de morb. mul. VII,7.* Qui vero ibidem *amurcam* infusam, (ceu ad exulcerationes sedis, & genitalium utriusque sexus utilem, teste Dioscor. *l.1 c.134.*) per hoc vocab. intelligunt, nulla ratione niti videntur. Huc pertinet & adverbium βύζην Hippocrati non infrequens, significans *acervatim*, cumulate, dense, v. g. de mensibus largiter cum impetu prorumpentibus *l. de nat. mul. VI,3 & l.1 de Morb. Mul. XIV,5.* Eidem quoque vestis probe contexta, densa & plena dicitur εἷμα βεβυσμένον *d. l. II,3,6.* cui opponitur τὸ μαλθακὸν, rarum, laxum, molle.

BYSSUS, βύσσος, est lini genus tenuissimum & nobilissimum nascens in India & Ægypto, ex quo olim pretiosissimæ vestes conficiebantur. Gorr. Unde *Byssinus*, βύσσινος. Qui *Byssum* per colorem purpuræ exponunt, eos recte carpit Henr. Steph. *in Lexic. ex Luc. XVI.* Aristoph. Scholiast. *Byssum* exponit per pudendum muliebre. Dicitur & βύτος.

BYTHOS, βυθὸς, *profundum*, *altum*, imum gurgitem significat. Usurpatur ab Hippocr. de fundo ventriculi, ad quem gula cibos transmittit, *in Epist.* item de profunditate maris *ibid.* & tropice de *supina ignorantia*, *in Præcept. VI,1*, & de extrema pernicie rursus *in Epistol.*

C.

CAB, Aurum significare, vult Mart. Rul. *in Lex. Ch.*

CABALA, *Cabbala*, *Caballa*, *Cabalia*, *Caballistica ars*, *Cabula*, *Gaballa*, *Kabala*, vel ab Hebræo *Kibel*, *recepit*, vel juxta Crollium (si Libavio *in Exam. Philos. nov.* credimus) a *Gabalis*, quod spiritum sidereum hominis denotat, quem voluit forte ex homine exire, in cœlum ascendere, & attrahere magnetice omnem scientiam. Descendens vocabulum significat doctrinam revelatam, non scriptam, viva voce tanquam per manus acceptam a Patribus, ἄγραφον ἀκρόαμα, Receptio scientiæ per colloquium dicitur, Lagn. *in Harm. Ch. Vol. IV Th. Ch. p.785.* Pontificiis verbum non scriptum, sed traditum viva voce, Libav. *Defens. contra Scheun. l. c.12.* A Rulando & Ionsono describitur, quod sit scientia occultissima, quæ divinitus una cum lege Mosi tradita fuisse fertur, & Dei doctrinam de Messia hominibus patefecit, cum angelis amicitiam cultoribus suis contrahit, rerumque naturalium cognitionem omnem tradit, ac divino lumine mentem illustrat. Galatinus tradit, veteres Rabinos per *Cabalam* Mysterium Trinitatis cognovisse ac credidisse. Unde Theophr. Paracelsus & ejus asseclæ statuunt, Aaron, Eliam, David, Bildad, &c. fuisse *Caballistas*. Dicitur plena mysteriis divinis, Dorn. *de transm. metall. c.19. Vol. I Th. Ch. p.546.* Dividitur in *Iudaicam* vel sano sensu *Theologicam*, quæ agit de rebus divinis, & *Medicam*, quæ circa curationem morborum occupata est. Re tamen vera sunt connexæ. Utraque est magica & Magiæ species, non diffitente ipso Paracelso, quamvis alibi distinguat in *Magiam* & *Cabalam*; illam dicens scientiam divinitus revelatam, quæ ducit ad cognitionem elementorum, & corporum ex his constantium proprietatum, virtutum, effectuum: Hanc vero, quæ mediante intellectu illuminato monstrat viam rectam, perveniendi ad Deum, quidque cum ipso agendum sit, & quæ ab illo sint revelanda & annuncianda. Verum nec ipse hanc distinctionem semper observat, cum *Cabalam* quoque ad res Medicas referat, dicens, quod Caballistica signata fallere nequeant, (si Dis placet!) *l.1 de signat. rer. natur.* Divisio hæc etiam laudatur a Vigenerio *in tract. de Igne & Sale c.20 Vol. VI Th. Ch. p.31.* Nobis hic sermo est de *Cabala*, Medico sensu accepta, quam ex recentioribus acriter defendere conatus est Guilielm. Iohnson. *in Lex. Chym.* contra Germanos. Enim vero rectius ii nobis facere videntur, qui vel inter μαγγανεύματα, præstigias, & fraudes diabolicas, vel etiam inter nugamenta & lusus otiosorum ingeniorum referre non dubitant, ut sunt Ioh. Langius *in Epist.* Andr. Libavius, I. Cunr. Dieter. *in Iatr. n.507.* Rob. Keuch. *in Not. ad Q. Sereni prolepom.* Prolixe hac de re Sennert. *in Conf. & Dissensu &c. c.13.*

CABALATAR, id est, *Sal nitrum.* Ruland. Dicitur alias *Cabulator*, de quo p. p.

CABALLI, vel *Cabales*, (*Gabales*, Croll.) sunt lemures, & astralia hominum corpora, qui ante prædestinatum vitæ periculum repentina morte quapiam extincti sunt. Isti postmodum oberrare putantur super terram, lemurum instar, donec terminus prædestinatæ vitæ completus sit, ut, quod vivere corporaliter debeant, spiritualiter adimpleant, si credere fas est veræque religioni Christianæ dissonum esse non comperiatur ex scripturis sacris, unde petendus est lapis Lydius, quo reprobatur omne, quod ex auro non conflatum est Evangelico. Ruland. & Iohnf. *Lex.*

CABBALICA *ars*, καϐϐαλικὴ τέχνη, pro καταϐλητικὴ, dicitur species *Palæstricæ*, sive Luctatoriæ artis, quasi *prostratoria*, id est, vim prosternendi habens: Et *Caballicus magis*, καϐαλλικώτερος, non qui robustior, sed qui magis in hac arte versatus fuerit, appellatur, Gal. *ad Thrasybul. c. 45.* Foes. *p. 294 Oecon.*

CABEBI, *Cabeb*, id est, *squama ferri.* Rul. & Iohnf. *in Lex.*

CABELIAVUS, dicitur Belgis species *Aselli* piscis, vel *Lucii*, de quo plura vide apud I. Ant. Linden. *Sel. Med. Ex. XI §.81 seqq.*

CABULATOR, id est, *sal nitrum.* Mich. Toxites, & Iohnf. *in Lex.*

CACABULUM notat locum ad secessum & alvum exonerandam. Acon. *in Lex. Med.* citante Iof. Laurent. *in Amalth. Onom.*

CACABUS, κάκκαϐος, κακκάϐη, κακάϐη, idem, quod *olla*, vel *lebes*, aut *sartago*, in qua aliquid coquitur. Meminit illius sæpius Scrib. Larg. Iung. Ioh. Rhod. *in Lex. Scribon.* Sunt *Cacabi* vel fictiles, vel ænei. Ruland. & Iohnf. describunt, quod sit vas continens chores tres, vulgo, eine pfanne oder kessel.

CACANGELIA, κακαγγελία, idem, quod κακοῤῥημοσύνη, *maledicentia*, *procacitas.* Legitur apud Hipp. *l. de Arte in princ.* quamvis legatur *ibid.* κατυγγελίη, Vide Foes. *Oec. p. 301.*

CACAOTETL, sive *Lapis Corvinus* Indiæ, qui calefactus tonitru edere dicitur apud Borell. *Hist. & Observ. Cent. 2 O. 38.*

CACATIO, ἀποπάτησις, idem, quod *Aphodos.* Vide supra. *Cacator* quod scabiosus fiat natibus mediante tostura excrementorum, hoc per magnetismum fieri, persuadere cupit Helmont. *de magnet. vuln. cur num 21.* Sed rectius præstigiis annumerari debet. Inter febrium species numeratur quoque *Cacatoria* a Fr. Sylvio *Pr. M. l. 1 c. 30 §. 113, 181;* juxta suam hypothesin dependens a bile minus volatili, sed magis acri, & ad notatum succi pancreatici accessum, acriori adhuc reddita ipsa intestina mordente, & ad contentorum propulsionem irritante.

CACATORIA FEBRIS dicitur Sylvio febris quædam intermittens cum alvi dejectione copiosa & quandoque torminosa, ægros valde affligens quæ & *Dejectoria* aut *Cathartica* vocari potest. Sylv. *l. 1 Prax. Med. l. 1 c. 30 §. 39.*

CACCIONDE an sit nomen patronymicum nec ne? mihi non constat. Pilulæ vero quædam vocantur *de Caccionde*, quarum basis est terra Catechu, & commendantur specialiter adversus dysenteriam a D.D. Georg. Baglivio, Medico & Anatomico Romano, *Prax. Med. l. 1 c. 9 p. m. 73.*

CACEDÆRIUM *Tartarum*, est materia peccans in corpore humano generata a separationibus facultate segregativa, non succedente mox expulsiva. Rul. & Iohnf. *in Lex. Chym.*

CACHEXIA, καχεξία, dicitur *malus corporis habitus*, & opponitur τῇ εὐεξίᾳ, h. e. bono corporis habitui, per *Habitum*, ἕξιν, intelligendo externam & in sensus, præsertim visum & tactum, incurrentem corporis κατασκευὴν, sive constitutionem, secundum quam aliquis carnosus, vel gracilis, duro, vel molli, denso, vel raro, bene, vel male colorato corpore præditus esse dicitur. Dieter. *in Iatr. n. 454.* Extenditur etiam a quibusdam ad *Maciem*, *Tabem*, vel *Atrophiam*, monstrante hoc Linden. *S. M. Ex. XIII §. 51, 197,* quando scil. intumescentia imprimis crurum jam concurrerit, cujus singulare & rarum exemplum legi potest apud Rolfink. *Ord. ac Meth. Comm. l. XIV S. 1 c. 5.* Est alias veræ cacochymiæ soboles, & plerumque hydropis prodromus, & nutritionis depravationem complectitur. Caussa a laud. Rolfink. adducta, Sal scil. resolutum, *d. l. l. II s. 3. cap. XI*, est nimis generalis. Definitio Ionstoni *in Syntagm. Pract. P. III l. 5 Tit. 6 c. 2 art. 2* ita potest ac debet suppleri: *Cachexia* est universi corporis in tumidam & male coloratam mollitionem diffusio, proveniens a succi nutritii chylosi diversimoda vitiositate, sanguinis quoque varii generis corruptionem supponente, Iung. Fr. Sylv. *Pr. M. l. 1 c. 39.* P. Barbette *Chirurg. P. III l. 1 c. 14,* peculiarem quidem caussam, videl. obstructionem vasorum lymphaticorum videtur statuere. Sed & hæc succi nutritii & sanguinis vitiositatem præsupponit. *Cachecticus*, καχεκτικὸς, dicitur, qui *cachexia* laborat. Gal. *de cur. rat. per S. M. c. 19.*

CACHIMIA. Vide *Cachymia.*

CACHLEX, κάχληξ, est lapillus, vel calculus, præsertim qui in aquis & maris littoribus reperitur, teste Suida, qui etiam speciem aliquam animalculi cujusdam hoc nomine venire dicit. Lapillos illos, qui κάχληκες dicuntur, ignitos, & in sero lactis extinctos imbuere hoc vi adstrictoria contra dysenteriam utili, testatur Gal. *l. 10 de S. F. §. Serum lactis.*

CACHRYS, κάχρυς, (Gorræus rectius scribi vult κάγχρυς, *Canchrys*) κάγχρυ & κάχρυ, significat *semen rorismarini*, apud Dioscord. *l. 3 c. 87*, imo ipsum etiam Rosmarinum sive Libanotidem ex Hipp. *de nat. mul. XXIX, 75.* Dicitur 2. & germinatio arborum quarundam, videlicet quercus, abietis, piceæ juglandis &c. sive

ſive verna, ſive autumnalis veluti κύημα & rudimentum κάχρυς, Theoph. *l. 3 Hiſt. Plant. c. 7, 3*, ſignificat Hordeum toſtum in furno, ut facilius commoli, & in farinam redigi poſſit, Suidas & Gorr. *in Def.* Meminit hujus vocab. fortaſſis in hac ſignificatione Gal. *l. 7. de C. M. P. G. c. 6*, dicens, nihil habere virtutis emollientis, ſed digerentis. In hac quoque ſignificatione Hippocr. accepit, *de Nat. mul. XXIX, 69; l. 2 de morb. LXV, 14 & l. 3 XXX, 13.* Vide Foëſ. *in Oecon. p. 294.* De hoc vocabulo etiam legatur Ioh. Rod. *ad Scribon. Larg. n. 70.*

CACHVNDE ſive CACHVNDICA confectio Chinenſium vocatur electuarium confortans, cujus deſcriptio videatur in Roſ. Lentilii *Miſcell. Medico-Practic. Part. III p. 113*, & rurſus e Zac. Luſit. meminit *p. 289.*

CACHYMIA, *Cachimia*, *Kakimia*, terminus eſt Paracelſicus, quo denotatur corpus metallicum imperfectum, vel immatura metalli minera, quod non eſt ſalinum, neque metallum, ſed pene metallicum, cum primam materiam metallicam habeat, & ex primis tribus metallicis ducat originem. *Cachymiæ* dividi poſſunt in Sulphurea, ut Marcaſita, Chiſeta, Cobleta; 2. in Mercurialia; ut Arſenicalia, Auripigmentalia &c. 3. in Salina, ut omnia Talcica. Ger. Dornæus *Genealog. mineral. cap. 20 in Theatr. Chym. Vol. I p. 587.* Allegoricam & ænigmaticam *Cachymiarum* applicationem vide, ſi placet tempus terere, paſſim in ſcriptis Paracelſi, præcipue *in Paramiro.* Cachymiarum vitam conſiſtere in ſpiritu Mercuriali tingente; contra mortificari per ſublimationem ſale & vitriolo, dixit *l. 4 & 5 de vit. rer. nat.* Iohnſonus 30 ſpecies *Kachimiarum* hodieque reperiri cognitas jactitat, quas tamen enumerare non vult, fortaſſis nec poteſt.

CACIA *ferrea*, id eſt, *Cochlear ferreum.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

CACOALEXITERIVM, κακοαλεξιτήριον, idem, quod *Alexiterium*, h. e. remedium, quod præſens virus expellit. Vtitur Helmont. *tr. de peſte §. præſervatio.*

CACOCHROI, κακόχροοι, i. e. *pravo calore præditi* ſcil. in facie. Differunt ab ἀχρόοις ſive decoloribus. Gal. *comm. de R. V. I. A. t. 118.* Ioh. Martinius *prælect. in Hipp. de A. L. & Aq. t. 27 p. m. 46.* Iung. Marcell. *ad Dioſcor. l. 3.*

CACOCHYMIA, κακοχυμία, eſt vitium humorum vitalium, præcipue maſſæ ſanguineæ, qualitate p. n. afficiens, & proveniens a collectione portionum heterogenearum & vitioſarum corpori alendo ineptarum, vel unius, vel varii generis. Pro varietate degenerationis ad hujus vel illius excrementi indolem quatuor ſunt *Cacochymiæ* ſpecies: Bilioſa, ſive Cholerica, Pituitoſa, ſive Phlegmatica, Atrabiliaria, ſive Melancholica, & Seroſa, quamvis duæ poſteriores fortaſſis conjungi poſſent. Dividi etiam poteſt ac debet in benignam & malignam, quæ poſterior & putrida recte dicitur a Linden. *Ex. XVI §. 242*, ejusque fructus eſt Dyſenteria, *§. 170.* De *Cacochymia* plura vide *in Dogmat. Noſtris Part. II c. 7 D. 9.* In ſpecie a Galeno quoque κακοχυμία ad cibum mali ſucci reſtricta fuit, *l. de bon. & mal. ſucci cibis*, qui alias dicitur eidem τροφὴ κακόχυμος, cui opponitur εὐχυμία καὶ τροφὴ εὔχυμος.

CACOCNEMOS, κακόκνημος, i. e. *malis ſuris præditus*; alii per *macilentum* exponunt. Ital. di cattive garate. Ioſ. Laur. *Amalth. Onom.*

CACODÆMONVM *Magia*, i. e. præſtigioſa, *diabolica*, opponitur *Magiæ Naturali*, & veræ, ceu damnata & homine Chriſtiano abominanda. Penotus *de Meditam. Chym. in Vol. I Th. Chym. p. 665.*

CACODES, κακώδης, ſignificat *male olens*, & dicitur de vomitu, Hipp. *Coac. t. 556 & l. de ſuperfœtat. XIII, 6.* Foëſ. *p. 302.*

CACOETHES, κακοήθης, vide *Malignus*, & *Cacoethia*, κακοήθεια, vide *Malignitas.* In ſpecie *Cacoethe ulcera*, κακοήθη ἕλκη, dicuntur, quæ omnibus rite decenterque factis nihilominus non ſanantur, Gal. *4 M. M. 5*; ſcil. propter materiæ affluentis putreſcentem acrimoniam.

CACONIÆ, κακονίαι, vitioſe pro κανονίαι, *Canoniæ*, de quo poſtea.

CACOPATHIA, κακοπαθία, id eſt, *paſſio mala*, afflictio. Hipp. *de vet. med. XXXIIX, 13.*

CACOPHONIA, κακοφωνία, dici poteſt in genere *vitiata vox*, cujus ſpecies ſunt v. g. ἀφωνία, δυσφωνία, ex Gal. *de diff. ſympt. c. 3.*

CACOPHRASTVS, epitheton Theophr. Paracelſo attributum, uti quidem ipſe queritur, a malevolis; quamvis ſemetipſum quoque ita appellaverit *in præfat. ad tr. Paragranum.* Sane obſcœnum, quo utitur in ſcriptis, & ſordidum dicendi genus, hoc titulo haud indignum illum eſſe, demonſtrare ſatis ſuperque videtur.

CACOREMA, κακόρημα, rectius κόρημα. Vide *Corema.*

CACORRHEMOSYNE, κακοῤῥημοσύνη, vide *Cacangelia.*

CACORRHYTHMVS, κακόῤῥυθμος, idem, quod ἄρυθμος. Vide *Arythmus.*

CACOS, κακὸς, *malum* ſignificat. Vſitatiſſimum Hippocrati in præſagiendo. Opponitur τῷ ἀγαθῷ, *2 aph. 33.* An ſemper vero idem ſignificet, quod *lethale*, merito Galenus dubitavit, & nos cum illo. Iung. Dieterich. *Iatr. n. 428.* Foeſ. *p. 301.*

CACOSINON, *Cacoſinoteron*, *Cacoſinotaton*, κακόσινον, κακοσινώτερον, κακοσινώτατον, idem, quod *nocens*, *nocentius*, vel *nocentiſſimum.* Hippocr. *3 de fract. t. 63.* Vid. Foëſ. *p. 302* & Gorr. *p. 205.*

CACOSIS, κάκωσις, *mala diſpoſitio*, vitium, a verbo κακόω, quod ſignificat male affici. Κάκωσις τοῦ σώματος, *vitium corporis*, legitur apud Hipp. *de intern. aff.* Φωναὶ κακούμεναι, voces vitiatæ, *3 Epid. l. 10 & 32.*

CACOSITIA, κακοσιτία, *faſtidium ciborum*, &

κα-

κακόσιτος, *qui fastidit cibos.* Iof. Laur. *Amalth. On. p.128.*

CACOSPHYXIA, κακοσφυξία, *vitiosum pulsum* in genere significat, Gal. *de diff. sympt. c.4.*

CACOSTOMACHUS, κακοστόμαχος, dicitur de alimentis, quæ vel stomachus respuit, vel eundem offendunt. Opposita sunt τὰ εὐστόμαχα, stomacho grata. Gorr. *in defin.* Ionst. *Systém. P.1 l.1 c.2 art.1*

CACOSTOMOS, κακόστομος, i.e. qui mali oris est. Iof. Laur. *d.l.* Ital. *di mala bocca.*

CACOTHANATAO, κακοθανατάω, significat *miseræ mortis pericula subeo*, sive miserabiliter morti me trado. Iul. Alex. *not. in Gal. l.3 de L. Aff. cap.6.*

CACOTHYMIA, κακοθυμία, *vitium animi est*, improbis & imperitis commune, in his emendabilius, in illis malignius. Linden. *S. M. Ex. II §.29.*

CACOTROPEEIN, κακοτροπέειν, est maligne sive *perverse agere, moribus esse perversis.* Hippocr. *l.1 de morb. mul. LXV, 6.* Iung. Foëf. *p.302.*

CACOTROPHIA, κακοτροφία, in genere *vitiosam nutritionem* significat, Gal. *de diff. sympt. c.4.*

CACUMEN, ἄκρον, *Summum.* Vide *Acron.*

CADAVER, νεκρὸν, quid proprie significet, etiam pueris in triviis notum est, scil. vel animal, vel hominem vita destitutum, sive mortuum. Ejusmodi *Cadavera* olim ad exercendas operationes Anatomicas adhibita fuisse, testatur Galen. *in Libris de Administrat. Anatom. in specie l.2 princ. Cadaverum* cruentationem, cujus rationem Helmont. in Spiritus mumiales vel insitos refert *de magnet. vuln. cur. n.113*, & quod aquis submersa maneant, non est hujus loci examinare. *Cadaveris* humani cujusdam raram fragilitatem statim post obitum lege sis *in Ephemerid. Nat. Cur. Tom.III Obs.127.* *Cadaverum* conditura̅m antiquam & hodiernam vide apud Rolfink. *de Purgant. sect.3 art.2 c.43 & 44*; & ex novissimis Morley *Collect. Chym. Leid. c.100.* *Cadaveris* humani phthisi correpti manum maculas infantiles ad contactum tollere, asserit Helm. *tract. Demens Idæa n.46.* *Cadaver* humanum esse frigidius glacie, vult idem, *tr. Ort. imag. morb. n.15.* Ejus fœtorem stomachum subvertere, testatur *tr. Custos errans, n.46.* *Cadaveris* humani vermes a semine menstruoso gigni, voluit Paracelf. *l.2 Paragraphor. §.3.* *Cadaver* quoque appellat in oppositionem Spiritus vel Tincturæ, *de caduco matric. §.3.*

CADMEA, καδμεῖα, a *Cadmo* Agenoris Phœnicum Regis filio, qui Thebas in Bœotia condidit, unde & Arx Thebana *Cadmea* dicitur. Inde obortum proverbium: *Cadmea victoria*, καδμεία νίκη, quo usus est Gal. *l.1 de diff. respir. c.2. in fin.* victoria inutilis, & victori minime gloriosa.

CADMIA, καδμεία, aliis *Climia*, *Chlimia*, duplex dicitur: *Nativa*, quæ iterum gemina: Metallica, quæ Cobaltum, & Metalli expers, quæ Lapis calaminaris est. *Factitia* varia, Botryitis, Capnitis, Calamitis, Ostracitis, Placitis, in quarum differentias inquirere, cum C. Hofm. *Paralip. offic. c.94. A.* supervacuum arbitramur. Vid. Schröd. *l.3 Pharm. c.19.* & Fr. Hofmann. *in clav. ad ill. loc.* Galenus quoque utriusque speciei meminit, nativæ quidem satis obscure, *l.9 de S. F. §. Molybdæna*; factitiæ vero *ibid. §. Cadmia.* Pluribus etiam descripsit Ruland. *in Lex. Chym.* De hac & ejus vi venenata legi etiam potest *Obs.78 Tom. II Ephem. Nat. Curios.* Quod, & quomodo æs tingere possit, lege in Vogel. *tr. de Lap. phys. condit. c.7 Vol. III Th. Ch.*

CADUCUS simpliciter & cum adjectione *Morbus*, vide *Epilepsia.*

CADUS, κάδος, est nomen vasis vinarii, & certæ quoque mensuræ, videlicet amphorarum octoginta. Amphora vero libris octo, vel unciis nonaginta sex æstimatur. Linden. *S. M. Ex. X §.140.* Dicitur & μετρητής. Gorr. *p.292.*

CÆCILIA, vide *Cæcilia.*

CÆLATURA, *Cœlatura*, fortassis a κοῖλος, *cavus*, γλυφὴ, est artificium sculpendi vel pingendi cælo, scalpris, adamante, aliisque instrumentis, ligna, lapides, metalla; de quo artificio legatur Libav. *Syntagm. Arc. T.1 l.1 c.23.*

CÆMENTATIO, *Cæmentum*, *Cœmentum*, *Cimentum*, & *Cimentatio*, legitur apud Gerard. Dorn. *de Transm. Metall. c.20 in Theatr. Chym. Vol. I p.548 seqq.* Per simplex *e* & per *æ* legitur in Ruland. & Iohnson. *Lex.* Præter vulgarem & genuinam significationem ad architectos pertinentem, qua denotat lapides sectos & materiam ad ædificia cæsam, Græce χάλιξ, habet in Chymia aliam quoque peculiarem significationem. His enim ita dicitur corrosio sicca, qua corpus aliquod metallicum cum salibus corrodentibus, quæ etiam *Cæmentum* dicuntur, stratificatum calcinatur. Solum aurum & argentum sustinent *cæmentationis* violentiam, ceu ultimum supplicium, nec mutantur in calcem, sed saltem consumtis reliquis metallis imperfectis admistis, puriora evadunt, Rolf. *in Chymia l.2 c.3.* Iung. Schröder. *Pharmac. l.3 c.8 p.362 seq.* D. D. Wedel. *Ph. I.A.F.R. l.1 s.4 c.6. Pharmac. Acroam. l.1 s.4 c.6.* D. D. Bohn. *Diss. Phys. Chym. XII §.22.* A Ioh. Helfr. Iunken *Cæmentatio* describitur, quod sit calcinatio clausa, ad differentiam, illius, quæ fit igne aperto, *Corp. Pharmaceutico-Chymico-Medic. sect.1 cap. 6 p.20.* *Cæmentum* vulgare & regium descriptum traditur *sect.III c.5 p.233.* *Cæmentationem* speciem calcinationis dixit Paracelf. *l.7 de resuscit. rer. nat.* *Cementorum* varias species peculiari libro collegit Idem. E novissimis varias Cæmentorum descriptiones tradidit D. Iunken *in Lex. Chym. Phar. Part.1 p.76 seq.* In genere quoq; *Cæmentare* usurpari pro stratificare, h. e. alternas res quasdam ponere, vult Rul. *d.l.* *Cœmentum* pro luto, quibus vitra & alembici occluduntur, accepit Helmont. *tr. Complex. atque Mist. Elem. figm. n.37.*

CÆO, καίω, uro, vide *Cauma*, *Causis.*

CÆ-

CÆROS, καιρὸς, occasio est, & opportunitas rei cujuslibet agendæ, quomodo apud Hipp. *1 aph. 1*, καιρὸς ὀξὺς dicitur, quod medico maxime considerandum, cujus prudentiæ & pietatis est officium, in omnes occasiones temporis habere oculum paratum, esse oculatum ad quamvis arripiendam occasionem, præsertim, ubi in acie res, atque cito solet momentum occasionis præterire. Vnde εὔκαιρος dicitur, cui opponitur ἄκαιρος ἰατρὸς, Dieter. *Iatr. n. 425*. Dicuntur & *morbi tempora* Galeno καιροὶ, quorum quatuor numerantur, qua universalia totius morbi, qua particularia singularum periodorum in intermittentibus, de quibus singulis suo loco. A substantivo καιρὸς descendit καίριος, quod præter suam receptam & generalem significationem, qua *opportunum* notat, apud Hippocr. in specie periculo & morti *opportunum*, h. e. lethale significat, v. g. de vulneribus, quæ certissimam & celerrimam mortem adferunt, *de artic. sect. 2 t. 10*. Gal. *3 in prorrhet. t. 29*, & in genere de morbis periculosis & lethalibus, Hipp. *l. 1 de morb. IV, 1, 9, 10, 11*. Phrasin Homericam ex iliad. θ. ϐ. *84 & 326*, ideoque veteribus usurpatam demonstravit Foës. *in Oec. p. 300*.

CÆSAR, *Cæsareus*, *Cæso*, Gr. ὑστεροτομοτοκία, de partu vel fœtu ex utero matris sive mortuæ, sive vivæ sectione uteri & abdominis extracto dicitur, de quo legatur integer tractat. Franc. Rousseti *de partu Cæsareo*, & Sennert. *Med. Pr. l. 4 P. 2 sect. 6 c. 8*, & Ioh. Scultet. *Auctar. primo ad Armamentar. Tab. X fig. 7 p. m. 28 edit. Amstelodam.* Singularis observatio *Cæsareæ* operationis, nimirum fœtus mortui post 21 menses in uteri tuba delitescentis matre salva excisi a D. Abrahamo Cypriano, in Acad. Franeker. Professore legitur *in Actis Erud. Lips. A. 1701 m. Febr. p. 82 seqq.*

CÆSIVS, vide *Glaucoma*, *Glaucosis*, *Glaucos*.

CAFA, *Caf*, *Cafur*, vide *Camphora*. Rul. & Iohns.

CAGARET, vide *Mana*. Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 71*.

CAGASTRVM, vocatur a Paracelso semen morbificum non connatum, vel hæreditarium, sed adscititium ex corruptione ad differentiam *iliastri*. Suntque morbi *cagastrici*, pleuritis, pestis, febris &c. *tr. Labyrinth. Medicor. CXI.*

CACHOS, pro *Chaos*, de quo infra. Iohns.

CAL, est *arsenicum citrinum*. Significat & *acetum*. Rul. & Iohns.

CALAE, *Calaïn*, *Calaïmum* est species *stanni* indici, quod ignis examini subjectum transmutatur in speciem cerussæ, qualis fit ex plumbo & stanno nostrate, Libav. *Alchym. transmutat. Defens. contra Guibert. in T. III p. 183*. De ejusdem transmutatione in argentum per cæmentationem legatur idem, *Syntagm. Arc. Ch. l. 7 c. 10 & 16*.

CALAMEDON, καλαμηδὸν, epitheton differentiæ alicujus fracturæ, quæ etiam dicitur εἰςὶ νυχα, quando fit secundum partem aliquam recta, in extremo autem lunata, Gorr. *in Def.* quamvis Ioh. Siglic. *in quad. Disp. de Fractur.* hanc ab illa distinguat, & fracturam σχιδακηδὸν, h. e. *assulatim*, sive instar ligni fissi factam cum καλαμηδὸν coincidere statuat.

CALAMINARIS, *Calamina*, Ruland. Iohns. *cadmia lapidosa*, metalli expers est lapis, qui reperitur in metallorum fodinis, fossilis, subflavus, non admodum durus, luteum, dum accenditur, fumum eructans, cujus usus externus siccans & adstringens esse solet. A Glaubero naturæ aluminaris, ab aliis vero Martialis habetur, quælibet acida & humida absorbens indeque ulceribus curandis valde proficuus. Et ejus magisterium merito suspectum habetur a Frid. Hofmann. *in Clav. ad Schröd. l. 3 c. 8*, quamvis Paracels. crudum quoque intus adhibuerit, *l. 2 de Tartar. tr. 3 c. 3; & tr. 2 de morb. ex Tartaro, c. 2 de externo usu, l. de præparat. 1*. Ejus usus etiam est ad faciendum orichalcum, dum cupro colorem illum aureum tribuit. *Lapis calaminaris* igniti, & in aquis ophthalmicis extincti in gratiam collyrii meminit Libav. *Alchym. Pharm. c. 10*. Vnguentum etiam suum ophthalmicum evporiston e lapide calaminari tenuissime trito & cum medulla crurum vituli vel butyro majali probe mixtum paravit Ioh. Crato, cujus descriptio *Consil. 61*, a Laurent. Scholtz. collect. videatur & ap. River. *Prax. Med. l. 2 c. 8 p. m. 162*.

CALAMITAS, ἀποτυχία, pro infelici & damnoso eventu sumitur, v. g. de purgantium ἀποτυχίαις, Gal. *c. 2 de R. V. I. A. t. 11*. Scrib. Larg. *n. 231*.

CALAMITIS, καλαμῖτις, est differentia *cadmiæ factitiæ*, dicta ita a figura *calami*, quam a pertica ferrea, cui, dum æs fusum ea agitatur, adhærescit, acquirit, Schröderus *lib. 3 cap. 19*. Agricola quoque *calamiten* appellat stirpem lapideam in mari natam, a forma calami sic dictam, *l. 4 Fossil. in fin.*

CALAMVS, κάλαμος, præter significationem botanicam, qua *arundinem* ejusque varias species denotat, quæ non est hujus loci, tribuitur etiam pennæ, qua scribimus, cujus parandi modum vide apud Galen. *lib. 9 de admin. Anat c. 5*. Olim fiebat ex arundine, teste Rhodio *ad Scribon. n. 10*.

CALANDRA, *Chalandra*, χάλανδρα, dicitur volucris ex *alaudarum* genere, estque alauda maxima, cujus caro inter cibos laudatissimi succi refertur, Aldrov. *l. 18 Ornith. c. 13*.

CALATIÆ, dicuntur homines lascivi & impudentes, a *Caleo*, juxta Iohns. *in Lex. l. 2*.

CALBEVM, vide *Galbeum*.

CALCADIS, *Calcadinum*, dicitur *vitriolum album*, aliis *sal Alkali*, Rul. & Iohns.

CALCANEVS, *Calcaneum*, *Calx*, *os Calcis*, Gr. πτέρνα, maximum & principalissimum est os pedis, ad firmationem pertinens, quod astragalo subest, Gal. *l. 3 de V. P. c. 7; & l. de Ossib. c. 14*. In hoc os chorda totius corporis maxima & robustissima, hoc est, tendo communis trium musculorum pedis, (quamvis C. Hofm.

comm. ad Gal. l. 3 de V. P. n. 151, quatuor musculorum existimat esse tendinem, plantarem etiam addens) inseritur, Barthol. *Anat. l. 4 c. 21.*

CALCANTHOS, *Calcanthum*, pro *Chalcanthum*, Rul.

CALCAR, idem, quod *Calcaneum.*

CALCARIA dicitur species fornacis calcinatoriæ apud vitrarios, qua in conflandis vitris utuntur, cujus descriptio habetur in Anton. Neri *de arte vitrar. l. 1 c. 2*; & Merett. *in not. ad eund. p. m. 268.*

CALCARIVS *lapis*, est saxum, unde *calx* paratur, Schrod. *l. 3 c. 8.* Habetur ineptus ad vitrum, propter sal acidum, Helmont. *de Lithiaf. c. 3 n. 7.*

CALCEAMENTVM, vide *Calceus.*

CALCEDONIVS, vulgo *Calcedonius*, (an *Carchedonius* agricolæ, quem speciem carbunculi dixit *in libr. de metall.*) est lapis inter pretiosos infimus, variis coloribus, lucidis & opacis constans, striatus, purior tamen & præstantior marmore, Parac. *tr. Cœlum Philos. fere sub fin. & l. 4 Philos. c. 6.* Ignis per attritionem elicitur. *tr. de Podagr.* Dicitur etiam de tartaro & calculo morbifico, *l. 1 de Tartar. tr. 1 c. 2.*

CALCENA, *Calcenon, Calcenonia, Calcinonia*, dicitur minera tartarea morbosa, sive calx tartarea, Parac. *d. l. l. 2 c. 1.*

CALCETVS, idem, quod *Calcenonius*, vel *Calcenos.* Sanguinem *calcetum* dixit Parac. *l. 2 de Tartaro tr. 3*, i. e. sanguinem tartareis portionibus scatentem.

CALCEVS, *Calceamentum*, ὑπόδημα, ὑποδημάτιον, (quorum vocabulor. expositionem mirum, omisisse Foesium & Gorræum) quid significet, etiam pueris notum est. *Calceorum* tamen commodam formam & præparationem medico quoque scitu necessariam esse, patet ex Hipp. *4 de artic. t. 12 seqq.* & Gal. *in comm. ad h. l.* *calceamentorum* clavis transfixorum ὑποδημάτων ἡλοκοπημένων meminit *l. 10 de C. M. S. L. c. 1.* De *calceis* veterum vide Rhod. *ad Scrib. L. n. 161*, ubi & minora calceamenta dicuntur *calceoli.* Ibid. duplicis *calcei* mentio fit. *Calceorum Indicorum* virilium & muliebrium, ex cocto corio ad unguem concinnatorum, admirabili artificio affabre factorum meminit Chioccus *in Mus. Calceolar. sect. VI p. 714.*

CALCIDICVM, dicitur medicamentum ex arsenico, Rul. & Iohns.

CALCIFRAGA, epitheton Scolopendrii, ap. Scrib. *L. n. 150.* Adde Rhod. *ad h. l.* Idem, quod *Saxifraga.*

CALCIGRADVS, πτερνοβάτης, dicitur, qui calci fortius insistit inter ambulandum, quam anteriori pedis parti, Hipp. *s. 3 de art. t. 111.*

CALCINATIO, (annon Græce dici posset τιτάνωσις, uti etiam existimat Ruland. *in Lexic.* a verbo transitivo τιτανοῦμαι, quod a τίτανος, *calx*) in genere significat speciem transmutationis corporum, sive dissolutionis, διακρίσεως, unde Paracelso primus gradus transmutationis dicitur, *l. 7 de natur. rer.* id quod olim potissimum de ea transmutatione intelligebatur, quæ per ignem fit. Ita enim descripsit *calcinationem* Theodor. ab Hogelande, quod sit rei per ignem pulverisatio ex privatione suæ humiditatis partes consolidantis, *Th. Chym. Vol. I p. 184.* Et ita *incineratio* maxime huc spectat. Verum postmodo Chymici alios etiam modos excogitarunt *calcinationis*, vel per sal, vel per sulphur, vel per aquam fortem, vel per fuliginem mercurii, vel per argentum vivum, Paracelf. *l. 5 de nat. rer.* Hinc Schröder. *l. 1 c. 14; & l. 2 c. 63*, ita in ordinem redegit *calcinationem*, distinguens in eam, quæ fit per ignem, & eam, quæ per corrosionem. Illa subdividitur in incinerationem, & reverberationem; quo & extinctio rei ignitæ pertinet. Hæc per corrosionem complectitur amalgamationem, præcipitationem, vaporationem, (quæ in specie etiam philosophica dicitur, v. g. de cornu cervi philosophice calcinato, Rhod. *ad Scrib. n. 122*, quamvis & reliquæ corrosionis species hoc epitheto exornari soleant,) fumigationem, & cæmentationem. Referri quoque huc debet illinitio liquoris corrosivi; de quibus omnibus in suis locis. Iungatur Rolfink. *l. 2 Chymiæ c. 4.* Novissime *calcinationis* rationem & differentias perspicue & accurate proposuit Celebb. D. Bohnius *Diss. Chymico-Phys. XII*, per totum. D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1 s. 4 c. 1.* Iung. Iac. le Mort. *Chym. Med. Phys. c. 18 p. 223 seqq.* *Detonationem* quoque *per nitrum*, vulgo verpuffen, esse nihil aliud, quam philosophicam sive *chymicam calcinationem*, serio urget Libav. *defens. contra Scheunem. II Not. 46.* Idem in *calcinatione* non perire vires nativas metallorum & gemmarum, sed potius illam esse clavem ad interiores latebras, qua seris apertis protrahuntur, fiuntque actuosæ naturæ, contra Riolanum acriter propugnat *Syntagm. Art. Ch. l. 5 cap. 17.* Ita nec in *calcinatione* corporis fieri diminutionem, imo potius multiplicationem, voluit Quercet. *Resp. ad Aubert. Th. Chym. Vol. II*, & alibi. Sic & Rob. Boyle e suis experimentis de detecta penetrabilitate vitri a ponderabilibus partibus ignis elici posse putavit consectarium illud: In *calcinatione* per ignem facta non perdi particulas humidas aliasque fugaces metallorum, sed saltem dissolvi, quia ex hujusmodi calcibus rursus iterum fieri potuit metallum solidum malleabile. *d. l. Coroll. 2.* Talia per chymicam *calcinationem* præparata dicuntur *Calcinata* vel *Calces.* Vide *Calx.* In specie quoque *Calcinatum majus* vocatur omne id, quod arte spagyrica dulce factum est, quod ex propria sua natura non erat, ut mercurius dulcis, saccharum Saturni. *Calcinatum magnum mercuriale* Paracelsi secundum Maets descriptum videatur in Morley *Coll. Chym. Leid. c. 280.* *Calcinatum* vero *minus* dicitur omne id, quod a natura dulce est, & citissime curat, verb. gr. saccharum, manna, terebinth. &c.

CALCOIDEA officula vocantur a Fallopio tria ossicula tarsi, quæ & *cuneiformia* dicuntur, teste Bartholin. *libell. 4 Anat. c. 21 p. 756.*

CAL-

CALCULIFRAGUS, λιθονθρυπτικὸς, epitheton pulveris apud Morley *Collect. Chym. Leidens. c. 108.*

CALCULUS, *Calculosus morbus*, λιθίασις, λιθὶς, λίθος, (λιθίδια in specie dici possent arenulæ illæ ad *calculi* generationem concurrentes, vel ejus prodromi vel recrementa, Dieter. *in Iatr. n. 503.*) *Calculositas* in genere dicitur de omni materia dura, concreta, excrementitia, & toto genere præternaturali, qualem non solum in renibus & vesica, sed etiam in aliis corporis humani membris & cavitatibus productam esse, observationes medicorum testantur, quarum autores plerosque citavit I. C. Dieterich. *in Iatreo d. l.* & D. Ioh. Lechel. *in Disp. Inaug. h. tit.* quibus addi possunt observationes variæ *in Ephemeridibus Nat. Curios. Tom. I, II & III, &c.* In specie & strictius, quin & frequentius accipitur saltem de *calculo renum & vesicæ*. Hujus caussas, præsertim materiam & efficientem, passim a medicis antiquis & recentioribus exercitam prolixius ventilare, an scil. sit spiritus, aut principium quoddam lapidificum? an Paracelsi tartarus, vel tartarum? an Duelech Helmontii? an pituita Galeni, & ejus sectatorum? an calor nimius, an vero frigus ad ejus concretionem concurrat? non est hujus loci vel instituti; sed sufficiat hanc saltem definitionem adjecisse: *Calculus* in genere est symptoma excernendi p. n. retenti, videlicet materiæ excrementitiæ duræ, magis vel minus concretæ, compactæ & condensatæ, genitæ ex portionibus excrementitiis salinis, nimium fixis & terrestribus, intervenientibus quandoque lentis etiam & viscidis massæ sanguineæ heterogeneæ, & portionibus activis sufficientibus destitutæ, compagem facile deferentibus, in diversis locis collectis & subsistentibus, beneficioque caloris successive concretis, coagulatis, & lapidum fictilium sive testarum instar induratis. Pro hujus descriptionis meliori intellectu confer. ad Thom. Willis *Exerc. de ferment. c. 2 & 12; & de Urin. c. 5.* Materiam *calculi* mucaginosam excretam statim ab aere externo in *calculum* flavum riguisse legitur *in Act. Hafn. Vol. III Obs. 70.*

CALDARIUM, a *Caldus*, pro *Calidus* significat ahenum, in quo quid fervesit. Blancardus *in Lexic.* scribit *Caldarium* denotare balneum Laconicum.

CALDERIÆ *Balneæ* fuerunt thermæ Italicæ prope Ferrariam, ad urinæ difficultatem utiles, Forest. *l. 26 Obs. 1 in Schol.*

CALDUS, *a, um*, pro *Calidus*, θερμὸς frequenti in usu apud Scribon. Larg. v. g. *Caldus* ptisanæ cremor, *n. 184*, *calda* farina, *n. 179*, podagra, *n. 158 &c. caldum* vinum, *n. 179*, oleum, *n. 198 &c. calda* aqua, Rob. Keuch. *not. ad Seren. p. 205.*

CALEFACIENS, θερμαίνων, διαθερμαίνων, idem, quod *Calidus*, θερμὸς, θερμαντικὸς, scil. effective, dicitur de omni materia medica, quæ vim habet corporis nostri calorem vitalem fovendi, adaugendi, portionesque inflammabiles & activas multiplicandi vel actuandi. Estque vel actu, ἐνεργείᾳ vel potestate talis, δυνάμει, Gal. *l. 2 de S. F. c. 3.* Iung. Diet. *n. 388.* Græce etiam ἐκθερμαῖνον dicitur, Hipp. *5 aph. 19.* Consistere hæc efficacia creditur secundum hodierna principia in plurimo motu particularum subtilium, spirituoso-salinarum & auræ ætheræ, sive materiæ subtilis, quæ occurrentes aliis corporibus iis majorem motum conciliare queunt. Iac. le Mort. *Pharmac. Med. Phys. c. 8 p. 30.*

CALEFACTUM, vide *Calescens.*

CALENTURE nomen morbi cujusdam peregrini, quo navigantes versus Indiam Occidentalem infestantur, dum tropicum appropinquant, & consistit in depravata imaginatione, cum pulsu debili, æquali, lento absque febre & calore excedente, de quo legatur Bonettus *Medic. Septentr. l. 1 sect. 6 c. 2 p. 83*, item *Acta Philosoph.* Oldenburg. *An. 1668 M. Iunio* ex Observationibus D. Stubbes.

CALENUM, epitheton vini alicujus apud Athenæum *l. 1 c. 21*, cujus quidem origo obscura valde est, & an idem cum *Careno* vel *Caræno*, teste Lind. *Sel. M. Ex. X §. 24.*

CALESCERE, & *Calefactum esse*, θερμαίνεσθαι, καὶ τὸ τεθερμάνται, vel *Calescens*, & *Calefactum*, τὸ θερμαινόμενον, καὶ τὸ ἐκτεθερμασμένον, quomodo differant, monstravit Galen. exemplo ferventis aquæ in frigidum lebetem infusæ, & ferventis lebetis frigidam aquam excipientis. Illic aqua calefacta est, & lebes calefit juxta typum febrium putridarum. Hic lebes calefactus est, & aqua calefit, ad mortem febrium hecticarum, *l. 1 de diff. febr. c. 1.* In eo autem conveniunt *calescens* & *calefactum*, quod utrumque consistat in receptione portionum ignearum & inflammabilium, a quibus subjectum illud, quod recipit, temperiem illam calidam in minori majorive excessu acquirit & obtinet.

CALICHAPA, vera spina alba. Rondel. *Meth. Cur. l. 2 c. 23 p. 473.*

CALIDARIUM vocatur Celso pars balnei veterum, quod Græci πυριατήριον aut ὑπόκαυσιν vocarunt. Vid. infra *Hypocaustum.* Confer. *ad Cels. l. 1 c. 4*, & adde Guil. Pantini *notas ad h. l.*

CALIDUM, *Calor*, θερμὸν, θερμότης, passim ab autoribus antiquis & recentioribus, philosophis & medicis: illis quidem vel Peripateticis, vel Democriteis, Cartesianis & Gassendicis: his vero vel Hippocraticis, vel Paracelsicis, aut Spagyricis diversimode accipitur & exponitur, quorum omnium opiniones colligere, excederet Lexici nostri scopum. Libet saltem potiores significationes brevissimis, quantum fieri potest, describere. *Calidum & Calor* autem accipitur dupliciter, substantialiter, & accidentaliter, sive qualitative, Galen. *comm. 1 aph. 14.* In illa dicitur de *calido nativo*, quod Hipp. *d. aph.* θερμὸν ἔμφυτον dixit, & *6 Epid. s. V t. 9*, ψυχὴν animam hominis. Hodieque dicitur *flamma*, *spiritus*, *aura*, *calor vitalis*, *anima medica*, *Archeus* particularis hominis. Estque proximus animæ incorporeæ humanæ socius, vehiculum & instrumentum, quo me-

mediante anima fit,& recte dicitur actus corporis organici,omnium coctionum & actionum in corpore opifex. Gignitur (φύεται) a portionibus sulphureis exaltatis,& spirituosis , uno verbo , activis & vegetativis, primum una cum semine parentum in generatione communicatis,postea in sanguine continua homogenearum particularum , ex assumtis rite chylificatis & sanguificatis,beneficio fermentationis elicitarum elaboratione,successione,& assimilatione continuatis, una cum sanguine perpetuo usque ad extremum vitæ terminum per totum corpus , & ad omnes ejus partes diffluens & influens. Hinc patet,quid sit sentiendum de distinctione illa inter *calidum insitum*, & *influens*. Nimirum ratione primæ saltem originis in generatione dici poterit insitum,quia communi conceptus massæ inseritur , mox vero,dum formatur fœtus, & formatus est , fit influens. Vt ita non differant realiter,sed duntaxat considerandi modo. An porro in omnibus animantibus hoc *calidum* substantiale sit reapse diversum ab anima ipsa,non est hujus loci ventilare, sed pertinet ad physicam. In homine hoc videtur verosimile , quod *calidum nativum* materialiter consideratum,quatenus consistit in portionibus sanguinis sulphureis,volatilibus, & spirituosis,sive igneis & aëreis, sit elementaris naturæ. Formaliter vero, sive ratione sui principii substantialis specifici, quo contradistinguitur, ab aliis animantibus , quod in homine indubitanter immateriale est, animæ videlicet humanæ, consideratum , est supraelementaris naturæ, & θεῖόν τι. Accidentaliter,sive qualitative iterum dupliciter accipitur,vel,ut efficiens,vel, ut effectus. De illa significatione vide p. a. *calefaciens* , cui addi poterit distinctio inter *calefaciens* , vel *calidum* secundum & præter naturam. Illud pertinet ad caussas sanitatis internas & externas : Hoc ad caussas morborum. *Calidum* ut effectus idem est,quod *calescens* & *calefactum*, de quibus etiam p. a. dictum. Et hoc etiam cum in statu secundum, tum præter naturam occurrit. Illuc pertinent temperamenta *calida*,simplex & composita ; huc morbi omnes *calidi* simplices & compositi,sive intemperies *calida* , item *calida* & humida a plethora p. n. *calida* & sicca a bilioso sanguine dependentes. De utraque significatione *calidi* ut efficiens, & ut effectus ; porro hæc quoque notanda distinctio , quod aliud sit per se,aliud per accidens. Per se *calidum* efficiens dicitur,quod propriis insitisque viribus proxime nulliusque interventu id præstat : ita vinum & aromata per se calefaciunt. Per accidens vero *calidum* efficiens est, quod non propriis viribus, sed alterius interventu operatur : v. g. quando aër frigidus constipando spiracula cutis fervidos halitus foras prorupturos intro repellens in caussa est,ut sanguis febrilis effervescentia turgescat. *Calidum* vero,ut effectus per se & per accidens, dicitur, quod a caussa *calida* vel per se, vel per accidens producitur. Vide Charlton. *Exerc. Pathol. 4 §. 10.* Ad *accidentalem calorem* quoque referendus *calor artificialis*, qui ad artificis nutum accendi , dirigi & administrari potest ; cujus usus in medicina amplissimus , v. g. in diætetica,pharmacevtica , chymica, & in chirurgicis operationibus quibusdam. Estq; duplex : *Alius* simplex, alius mistus. Simplex est,qui uni duntaxat operationi, sive illa sit digestionis,sive separationis, inservit. *Calor naturalis* est, quando radii solares vel per se materiam sibi applicatam excoquunt,vel in speculo concavo collecti rei applicantur. Hujus ignis usus est apud artifices. Possunt enim hoc dissolvere & calcinare. Imo nonnulli illum in lapidis philosophici præparatione adhibendum esse autumant ; quam opinionem suis autoribus relinquentes , eum tamen non negligendum esse , censemus. *Calor cinerum* est , quando partes fixiores per cineres eliciuntur. Hic medius est inter balnei & arenæ *calorem*. Proinde illius ope non modo subtiliores,& ad naturam aqueitatis simplicis approximantes substantiæ propelluntur, sed etiam calores & fixiores partes eliciuntur. *Calor fimi* est, quando,vase in fimo posito materiamque continente,digestio fit. Hic *calor* multi usus est apud artifices in infundendis, digerendis, & putrefaciendis rebus. Adhibetur interdum fimus equinus , in quo vas sepelitur. Aliquando vas ligneum fœno vel stramine impletum , cui vapor e fervente aqua applicatur, fimi in locum adhibetur. *Calor digerens* est,quo materia dissolvenda digeritur, id quod aut athanore , aut fimo perficitur. *Calor fortis* est , quando igne interiori & auctiori res separantur. Estque impeditus,aut liber. *Calor impeditus* est,quando ignis a materia vel vase,ne illud proxime tangat,aut alio vase impeditur. Estque arenæ,vel scobis. *Calor arenæ* medius est inter cinerem & scobis ferri,estque quando vas materiam continens in catino arenario arena circumdatum substantiam fixiorem, quam cineres propellere nequibant, protrudit. Vbi advertendum est , arenam subtilem non adeo violentum *calorem* præbere, quam grossam. *Calor scobis* aut *scoriæ ferri* superiore intensior , & aperto vicinior est , quando ex scobe, vel scoria ferri res propelluntur. *Calor liber* est, qui proxime materiam , aut vas materiam continens tangit. Hoc *calore* proliciuntur, quæ contumacius liquorem emittunt, sive id fiat ob siccitatem & paucitatem sive, quod ob viscositatem & homogeneitatem ille terreis partibus pertinacius adhæreat. Taceo, quod calcinationi,fusioni,& aliis operationibus inserviat. Estque *carbonum* vel *flammarum calor* , quando *calor prunarum* flagrantium materiam vel vas proxime tangit. Hujus usus est in infusionibus , cæmentationibus , probationibus , calcinationibus , & dissolutionibus. *Calor flammarum* est,quando adhibito convenientе alimento, flammæ materiam attingunt. Hic *calor* vocatur ignis vivus, quo reverberantur & calcinantur omnium metallorum corpora,nec non spiritus tandem propelluntur. *Calor vesicæ levis* est , quo ex materia vesicæ impositæ , applicato alembico, substantia humida prolicitur.

tur. Hæc ex Rulandi & Iohnſ. *Lexic.* De *caloris* varietatibus in Chymia plura quære, ſi libet, *in Theatro Chymico*, v. gr. *Volumine I pag.179,702.* In ſpecie in Opere Lapidis Philoſophici *Volum. IV p. 66, 404, 762, ſeqq. Vol. V p.489 & alibi.*

CALIENDRA vocantur congeries artificioſæ capillorum, quibus caput hodieque tegi ſolet, ne frigore externo tam facile id lædatur. Gallice *les perruques* vocant, quem terminum & Germani retinent. Latino vero *caliendra* uſus eſt Dolæus *Encyclopæd. l. 1 c.14 §. 12 p.219.*

CALIETA, *Caliette*, Paracelſo dicuntur funguli flavi in fruticibus juniperorum occurrentes, *l. de Icteric. c. 2.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

CALIGO, vide *Achlys*, item *Amaurosis.*

CALIX, ἡ κύλιξ, eſt ſpecies vaſis, ex quo potus hauriri ſolet, Varro *l. 5 de Ling. Latin.* exiſtimat, *calicem* dictum, quod calidum eo veteres biberint, notante Rhodio *ad Scrib. L. n. 122.* De *calicum* incruſtatione videatur idem *n. 135.* Parantur vero *calices* ex varia materia, ligno, argilla, metallo &c. In ſpecie *calicum* cereorum, κυλίκων κυρήνων meminit Gal. *com. 4 de R. V. I. A. t. 5.* *Calices*, multos magnosque exiccare, etiam ſuo tempore frequens fuiſſe, conqueritur idem *l. 1 M. M. c. 1.* *Calices* etiam dicuntur oculi, ſive gemmæ florum prodromi: ut, oculi populi arboris; vel *Calix* eſt folliculus, quo flos primum, mox ſeminis fœtus clauditur, Schröder. *l. 1 Pharm. c. 2.* Huc pertinet Græcum κάλυξ apud Gorr. *in def.*

CALLÆON, κάλλαιον, *barba galli gallinacei.* Vide *Palear.*

CALLARIAS, καλλαρίας, eſt genus piſcis marini, ſed quale, adhuc fere incertum. Aldrovand. *l. 3 de Piſc. c. 2* putat, eſſe *Aſellum minorem*, Belgarum *Schelfiſch*, cui conſentit hæſitanter Rondelet. *l. 9 de Piſc. c. 15*, *Muſtelam vulgarem* appellans. Vterque etiam ab Oppiano *in Halieut. Clariam* contracte appellari credidit. Verum hanc opinionem utramque ceu erroneam rejicit I. A. Linden. *Ex. XI §. 28 ſeqq.* ſtatuens, *Callariam* eſſe piſcem maris Euboici ad vada occurrentem, quod ibi plurimum nutrimenti reperiat; minime vero e genere aſellorum eſſe.

CALLENA, ſpecies eſt *ſalis petræ*, Parac. *Schol. in libr. de gradibus*, Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

CALLIBLEPHARON, καλλιβλέφαρον, dicitur medicamentum palpebris exornandis accommodum, Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 6.* Cum vero pluribus modis palpebræ deformari poſſint, patet, non unum eſſe genus τῶν καλλιβλεφάρων. Potiſſimum vero pollent virtute mediocriter deſiccante, & abſumente humiditates vitioſas. Vnde & facultas hæc καλλιβλέφαρος δύναμις dicitur, Gal. *l. 7 de S. Fac. §. Fuligo.* Tali virtute quoque pollet Sal Armeniacum, *l. 9.* Vid. Gorr. *in def. p. 206.*

CALLICREAS, καλλίκρεας, vide *Pancreas.*

CALLIONYMUS, καλλιώνυμος, καλλίχθυς, eſt nomen piſcis marini, qui etiam *Uranoſcopus*, οὐρανοσκόπος, dicitur, ab oculis ſupra caput a natura collocatis, quibus recta cœlum intuetur; ob quam prærogativam etiam nomen *Callionymi* accepit, non ob formæ pulchritudinem, quæ ipſi nulla eſt, cum potius aſpectu ſit ingratus ac deformis. Habet præ aliis piſcibus fel copioſius, quod commendatur in collyriis ad oculorum & aurium affectus a Galeno *l. 10 de S. F. §. Chole l. 3 de C. M. S. L. c. 1 & l. 4 c. 4.* Vide de hoc piſce Ariſt. *l. 2 H. A. c. 15.* Rondelet. *l. 10 de piſc. c. 13.* Aldrov. *l. 2 de piſc. c. 51*, qui etiam nomen hoc alii piſci Romano, *Fiatola* dicto, tribui dicit, *d. l. c. 24.* Rob. Keuchen. *ad Seren. in proleg. p. 93.* Hippocrates quoque ejusdem aliquoties meminit inter ſicciſſimos referens, *l. 2 de diæt. XIIX, 4*, & propterea ægris concedit, v. g. Leucophlegmaticis, *l. de int. aff. XXIII, 22;* in ſplenico morbo, *XXXIII, 39;* in morbis craſſis, *n. LII, 26.* Foeſ. *p. 302.*

CALLONE, καλλονή, dicitur Hippocrati *vitæ decor*, honeſtas & ornamentum, *l. de dec. habit. I, 8.* Foeſ. *d. l.*

CALLOPISMUS, καλλωπισμός, *ornatum* aliquem *externum* ſignificat viſui gratum, Hippocr. *de Medico III, 2 IV, 11.*

CALLOS, κάλλος, vide *Pulchritudo.*

CALLOSITAS, *Callus*, τύλωσις, τύλωμα, τύλος, πῶρος, in genere dicitur de omni duritie cutanea carnea, & oſſea, qua naturali, qua præternaturali. Frequentius tamen de *Callo* circa oras fracturæ genito, de cujus generationis modo vide Galen *com. 1 de fract. t. 41*, & H. F. ab Aquapend. *l. 4 Pentat. c. 6.* *Galli*, πῶροι quoque dicuntur nodi illi in morbis articularibus, de quorum generationis modo videatur Gal. *lib. 7 de C. M. P. G. c. 9 & l. 10 de C. M. S. L. c. 2.* Specialiter vero *Calloſitas* & *Callus* dicitur, Gr. τύλος & τύλωσις, durities palpebrarum in oculis, Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.* Scrib. Larg. *n. 36 ſeq.* Senn. *M. Pr. l. 1 P. 3 ſ. 2 c. 3.* proveniens a ſucco acido tartareo ſive coagulativo. De *calli* in fiſtulis generatione legatur H. F. ab Aquapend. *l. 3 Pentateuch. c. 11.* *Calli* in matrice meminit Foreſtus *l. 28 Obſ. 45 Schol.* De *callo* in plantis digitisque manuum & pedum, quo & *Clavus* pertinet, Gr. ἧλος, videatur idem *l. 4 Chirurg. Obſ. 12 Schol.* Gal. vocavit *calloſas excreſcentias*, *l. 3 de C. M. P. G. c. 9.* Paracelſus vero *in Chirurg. tr. de ulceribus, c. 59 vel 60* aliter plane accipit, *Callum* dicens apoſtema vel ulcus, quod oritur a ſucco nutritio acriori & arſenicali pruritum vehementem excitante. Interdum etiam malignitatem luis Gallicæ ſubeſſe teſtatur idem *l. 7 de Gallic. puſtulis &c. c. 5.* Tandem ſingularis in ſtatu corporis naturali occurrit *Calli* vel *Calloſitatis* ſignificatio, dum portio quædam in cerebro, ejusque parte interiori, medulla dicta, dicitur *Corpus Calloſum*, quia ſubſtantia eſt aliquantum durior inſtar *Calli* τυλώδης πως, Gal. *l. 9 Anat. admin. c. 3*, ubi duabus extuberantiis anterioribus ventriculi vel ſinus cerebri incumbere videntur, Th.

Bartholin. *l.3 Anat. c.6.* Th. VVillis *Anat. Cereb. c.10 n.5.* Malpighius *de Cer.*

CALOMELANOS, est nomen medicamenti Mercurialis cujusdam, quod etiam *Mercurius Zoticus* vocatur. Vide *Zoticus.*

CALONIA, καλωνία, est epitheton Myrrhæ apud Hippocr. *de Nat. mulier. VI, 11.*

CALOPODIUM, καλοπόδιον, forma illa lignea, qua utuntur, varia, ad conficiendos calceos sutores. Galen. proverbialiter usus in egregia sententia *lib.5 de San. tu. c.11.* Sicut impossibile est sutoribus unico uti *calopodio* ad omnes homines; ita & Medicis unica vitæ, vel victus specie conducente.

CALOR, vide *Calidum.*

CALOS, καλὸς, καλῶς, vide *Bonus.*

CALVA, *Calvaria*, κράνιον, Latine *Cranium*, dicitur os capitis, *cap.1 de ossib.* quod quasi κράνος, sive galéa cerebrum contineat, Gal. *8 de V. P. 8.* pars capitis ossea & capillata exterius, cujus partes externæ sunt Synciput, Occiput, Vertex, Tempora, quas investiunt pili cum communibus corporis integumentis. Constituitur *Calvaria* in adultis octo ossibus uno frontis, duobus syncipitis, uno occipitis, duobus temporum, & duobus communibus cum maxilla superiore, nempe Cuneiformi & Spongioso. Th. Barthol. *Anat. l.3 proœm. & l.4 c.4.* Crassitudo illi magna est, ut validum sit, non tamen solida, sed cavernosa transmittendis excrementis idonea.

CALVATA, φαλακρὰ, appellat Hippocrates Ferramenta, quæ rotunditatem quandam levem habent in extremis partibus; cujusmodi sunt specillorum capitula, & quæ *Nucleata*, πύρινα, appellantur, & *Spatularia*, σπαθομήλαι. *Oblonga* vero his contraria nuncupant προμήκη, quorum extrema minime sunt rotunda, sed mucronata, ad suffusionem & cataractam punctione tollendam accommodata instrumenta quodammodo similia, Gal. *com.1 de artic t.43.*

CALVITIES, *Calvitium*, φαλάκρωσις, φαλάκρωμα, μαδάρωσις, μάδισις, μαδαρότης, est defectus capillorum, potissimum in syncipite. Differre quidem dicit Gal. *l.1 de C. M. S. L. c.2* ab *Alopecia*, *Area*, *Ophiasi & Tinea*, quod hæ species ab humoris nutritii vitio proveniant; *Calvities* vero propter humoris defectum. Enimvero an hæc differentia semper observetur, merito dubitandum. Causas *Calvitiei* enumerat Barthol. *Anat. l.3 c.1*, & in specie nimiam Venerem ex Aristotele Lang. *l.2 Epid.7.* *Calvi* dicuntur φαλακροὶ, Hipp. *6 aph.34.* Dividi possunt in natura, & ex morbo tales, Fr. Valles. *de sacr. Philos. c.9.* Iung. Dieter. *n.883 seq.* Foës. *Oec. p.650.*

CALUMENON, καλεύμενον, καλεόμενον, h. e. *vocatum* vel nominatum, aut, quod appellatur & καλεῖσθαι, *vocari* Hipp. adjicere solitus est, interdum quidem, si appellatio Græcis omnibus nullo pacto usitata fuit, interdum vero, si abrogata, & interdum, si artificiosum quiddam demonstrat, Gal. *c.3 de R.V.I.A. t.24.*

CALUMNIA, ἐπήρεια, λοιδορία, contumelia. Has quomodo perferre homo debeat, egregie docet Gal. *de dignos. & cur. animi morb. c.3.* Σοὶ ταυτὸν τοῦτο φιλοσόφημα καρτερεῖν ἐπηρεαζόμενον: Hoc sit sapientiæ studium, æquo animo ferre *calumnias.*

CALX, ἡ τίτανος, Gorræo etiam κονία, variis gaudet significationibus. 1. Communiter denotat materiam illam candidam, interdum & alius coloris, quæ paratur ex lapide calcario, vi ignis in furno vel clibano cremato, cæmentariis opificibus notissima. Similis quoque fit ex ossibus piscium magnorum, ut & ex testis buccinorum, & ostrearum crematis, teste Dioscorid. *l.5 c.133.* Vocatur hæc posterior *Calx peregrinorum*, Theoph. Par. *Manual.I.* item *Calx manica alba*, Rul. & Iohns. *in Lexic.* Estque vero duplex *Calx viva*, τίτανος ἄσβεστος, & simpliciter ἄσβεστος, cui post ustionem nulla affusa est aqua; & *extincta*, σβεσθεῖσα, vel ἐσβεσμένη, quæ affusa aqua veluti in pultem abit. Illius vis est ignea, mordens, escharotica, imo ejus ignis abditus aliquando actualem ignem videtur superare. Oleo facillime permiscetur; aquam vero odit. Hujus vis per aquam est fere extincta, quamvis crustam nihilominus efficiat, Galen. *l.9. de Sim. Fac. §. τίτανος.* Circa usum medicum occurrit apud eundem duplex. *Calx lota & illota*, πεπλυμμένη καὶ ἄπλυτος, *l.3 de C.M.S.G. c.2*, illa introducta fuit ad sal lixiviosum, quo abundare creditur, eluendum. Imo Sal duplex inesse, lixiviale & acidum, docet Helmont. *de Febr. c.9 n.25.* Verum Fr. Hofmann. *in Clav. Schröder. l.3 c.8* negat, & propterea ceu ineptam & supervacaneam illam lotionem rejicit, quod Chymicis ventilandum relinquimus. (2) In Chymica significatione *Calx* dicitur pulvis quilibet per ablationem superfluæ humiditatis in partes tenuissimas, & veluti impalpabiles, comminutus, Ruland. & Iohns. *in Lex.* & ita idem est, quod *calcinatum*, de quo supra vid. *Calcinatio.* Huc pertinent *Calces* omnis generis Metallorum & Mineralium, de quibus legatur Libav. *Synt. Arc. Chym. l.5 & Alchym. Pharmac. c.95* & ex novissimis D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l.2 s.1 c.9.* Specialiter *Calx viva Philosophorum* vocatur, quæ ex argento vivo paratur, *d. l. Synt. c.12.* Vocatur & *Minera Alchemica*, de qua in Lullii *Clavicula c.2 seqq. Th. Chym. Vol. III p.297. seqq.* *Calx Saturni* dicitur cerussa cum aceto destillato rectificato calcinata, aut in Sole, M. Ioh. Isaac *Oper. miner. c.42 d. l. p.347.* Huc quoque referri debent aliæ appellationes, v. gr. *Calx permanens*, id est, incremabilis materia. *Calx lignorum*, quæ est cinis eorum, quæ in vitrum aut aliam materiam converti nequit, Ruland. (3) *Calx* quoque Paracelso dicitur excrementum urinæ, quia spiritum calcis habet, & distinguitur ab *Anodo*, de quo supra vide *l.1 de Tart. tr.3 c.2.* *Calces terræ* eidem quoque sunt Terræ bolares, vel argillaceæ, ut Creta, *d. l. Tr. c.5 c.2*

in

in not. (4) Materia in articulis Podagricorum concreta *Calx* vocatur a Paracelso & aliis. (5) Denique *Calx* in Mascul. genere idem est, quod *Calcaneus*, πτέρνα, de quo paulo superius. Hinc & totius pedis posterior pars *Calx* dicitur, Galen. *Introduct. c.10.*

CALYPTER, καλυπτήρ, dicitur *operculum*, & in specie carneum, quod hæmorrhoides tegit, Hipp. *l. de hæmorrhoid. III, 15.* Foes. *p 303.*

CAMARA, καμάρα, in genere *cameram*, fornicem, aut testudinem significat, Linden. *Sel. M. Ex. V §. 10.* Vnde & cerebri pars convexa per cavitatem cranii καμάριον καὶ ψαλιδοειδὲς, fornicata dici potest, Gal. *l. 8 de V. P. c. 11.* Vid. Hofm. *comm. ad h. l.* In specie vero *Camera* vel καμάρα dicitur locus ad auriculæ cavum cameratus, sive aditus ad foramen, cujus pars superior ἀστακός, *Astacus*, & quod subest *Areola*, κρότων, vocatur, Linden. *Phys. Med. lib. 2 c. 11 art. 1 §. 4.*

CAMAROSIS, *Camaroma*, καμάρωσις, καμάρωμα, præter architectonicam significationem, qua *Concamerationem* denotat, apud Medicos ita dicitur ossis fractura, cum ex alterutra refractum parte similem *cameræ* figuram acceperit, Galen. *def. Med.* unde recentiorum nonnulli vehementissimas fracturas vocant *Camaromata*, quæ partem intermediam exaltatam habent. Ἐγγισώματα vero dicuntur, quæ in medio sui membranæ innituntur, Gal. *l. 6 M. M. c. 6.* Iuxta P. Æginetam *l. 6 c. 90* fractura cranii in specie seu calvariæ ita dicitur, in qua os fractum cameræ modo utrinque extollitur, Gorr. *in defin. p. 206.* Recentiores Latine *Camerationem* vocarunt, describentes, quod sit species fracturæ cranii; sive divisio hujus, in qua pars affecta cameræ modo exaltata relinquitur, ac intro a sanis fracturæ partibus ossa magis recedunt, membranisque cerebri innituntur, quas contactu suo premunt, uti descripta legitur in *Observationibus Medico-Chirurgicis Latine redditis* Iobi a Meckeren Chirurgi Amstelodamensis *c. 1 p. 12.*

CAMATOS, κάματος, vide *Labor.*

CAMBAR est terminus Spagyricus, cujus descriptionem & explicationem non minus obscuram vide *in Turb. Philos. serm. 44 & 50.* Ridiculam derivationem, a *Canna*, i. e. *ignis*, & *Bar*, *filius*, in Anonymi *Chym. l. 2* in *Th. Chym. Vol. V p. 34, 37, 484.*

CAMBIL dicitur *Terra rubra*, Rul.

CAMBIVM olim dicebatur humor nutritius, qui ex sanguine originem trahens ita coctus, præparatus, & parti nutriendæ appropriatus est, ut proxime in substantiam partis deperditæ transeat, & cum illa naturam suam *cambiat* mutetque, Sennert. *Inst. Med. l. 1 c. 9.* Arabum est commentum, cujus nulla certitudo aut necessitas, uti recte judicat Ger. Blasius *Med. Gen. l. 2 sect. 2 subsect. 1 c. 3.*

CAMBVCA, item *Cambucca membrata*, dicitur species bubonis vel tumoris ulcerosi ad inguina, vel juxta genitalia ex vase spermatico, Parac. *de ulcer. c. 24 libell. Theoric. c. 4 de ulcer.* Rul. *in Lex.* Est signum luis Gallicæ.

CAMELOPARDALIS, vel barbare *Camelopardalus*, καμηλοπάρδαλις, non ita dicitur, quod a Pardo & Camelo simul generetur, sed a magnitudine corporis *Camelus*, a variis maculis *Pardus*, cujus descriptionem tradit ex variis Autoribus Aldrovand. *l. 1 de quadrup. c. 35.* Fuit cibus populo Iudaico olim interdictus, *Deuter. XIV.*

CAMELVS, κάμηλος, Ion. κάμμηρος, quia κάμπτει τοὺς μηροὺς, femora curvat, proprie significat animal quadrupes vastum, in dorso vel unum, vel binos habens gibbos, ruminans, cornibus carens, Gal. *l. 6 de admin. Anat. c. 3.* Vescitur ligneo & spinoso alimento. Valde vero delectatur Iunci odorati sive Schœnanthi flore & summitatibus, in Arabia secus vias frequentissime crescentibus, unde & vulgo camelheu dicitur, Gal. *l. 1 de Antid. c. 14.* In cibis usus non adeo frequens, imo Iudaico populo *d. l.* prohibitus. Caro est pessimi succi, & concoctu difficillima, uti equorum & asinorum domesticorum: unde ea solum homines animo & corpore asinini ac camelini vescuntur, Galen. *lib. 3 de Al. fac. c. 2.* In Medicina cerebrum *cameli* siccatum, & ex aceto bibitum epilepticos curare dicitur apud Galen. *l. de Theriac. ad Pis. c. 9.* Fel ex melle potum idem efficere, & in angina conferre; Caudam arefactam alvum solvere, seras e cauda contortas, & alligatas sinistro brachio quartanis mederi testatur Plin. *l. 28 c. 8.* Iungatur Aldrov. *lib. 1 de quadr. bisulc. c. 34.*

CAMERATIO, vide *Camarosis.*

CAMET, *Cames*, i. e. *Argentum.* Rul. & Iohns.

CAMINVS, κάμινος, quid significet, notissimum est, scilicet tam fornacem, quam locum, per quem fumus transit. Vide *Fornax*, *Furnus.* Apud Ruland. *in Lexic. Chym. Caminus* significat Campanam.

CAMISIA *fœtus*, vide *Chorion.*

CAMMARVS, κάμμαρος, κάμμορος, *Gammarus*, vide *Cancer.* & conferatur omnino Erotianus, qui post longe diversas variorum sententias adductas κάμμορον medicamentum esse refrigerans convenientius dici asserit. Allatas autem variorum conjecturas exscribere, longum foret, unde lectorem ad ipsum Erotianum remittimus, cum quo non minus conferendus Galenus *exeg. Hipp.*

CAMNO, κάμνω, verbum significat *Laboro*, ægroto, ex Hippocr. *VII, 65.* Dieter. *Iatr. n. 430.*

CAMPANA, κώδων, quid vulgo significet, aliunde notum est, videlicet instrumentum sonorum mediante mobili malleo pensili ad utrumque latus intus quatiente sonum edens. Vulgo *Cloca* vel *Glugga.* Vide Georg. Chladni *Inventar. Templor. Caput III art. 1 p. 325 seqq.* In Chymicis vero *Campanæ* dicuntur receptacula illa, quibus pro parando spiritu Sulphuris acido Gas hujus concentratum & in aquosam tenuem materiam collectum excipitur. D. D. VVedel. *Pharmac. Acroam. l. 1*

f. S

f. 5 c. 1 p. 201. Unde Spiritus Sulphuris per *campanam* appellatur, & *Campanarius* apud D. de Spina *in Lex. Pharm.*

CAMPE, καμπὴ, significat *flexuram*, flexionem, a κάμπτω, flecto, cujus meminit Galen. *l. XI de V. P. c. 11*, quando respirationis principium non e directo opponitur arteriæ, sed facit ambagem & deflexionem. Vid. C. Hofm. *comm. de V. P. n. 518.* Dicitur & hoc nomine *Poples*, quia flectitur, qui alias proprio nomine ἰγνὺς, appellatur Gorr. *Flexio cruris*, κάμπη, *c. 3 de artic. t. 113.*

CAMPHORA, *Caphur*, *Cafur*, *Capur*, *Camphura*, κάφυρα, non est species bituminis, uti Georg. Agricola, Cardanus, Cæsalpinus &c. statuerunt, sed est lachryma resinosa, sive gummi resinosum proceræ cujusdam arboris peregrinæ, e cujus meditullio per rimas exsudat; estque duplex: vel granulata, absque artificio collecta: vel in panes orbiculares coacta, singulari artificio, organorum peculiarium beneficio. De hac prolixius legatur Gothofr. Mœb. *Anatomia Camphoræ*, Schröd. *l. 4 Ph. Med. Chym. cl. 2. n. 378.* Fr. Hofm. *in Clave ad d. l.* Iunken. *Chym. Exper. Part. I sect. 3 c. 11 p. m. 239.* De Elixiris *Camphoræ* præparatione, virtuteque anodyna Iac. le Mort. *Chym Med. Phys. c. 15 p 188 seqq.* C. Hofm. *Paralip. Officin. c. 63* in medio reliquit, nihil determinans, an vegetabile, an vero minerale sit *Camphora.* Legatur etiam Erasm. Francisci *Hort. Indic. part. 1 p. 708*, qui Linschotti, A Costa, & aliorum scrinia compilavit. *Camphora* sive *Caphura* artificialis quomodo fiat, descripsit Hartmann. *in Miscellaneis Chymico-Medicis.* De *Camphora* Culanica ex corticibus Radicum Cinamomi & oleo ex eadem Camphora destillato notavit ex Horti Malabarici *Tom. I. circa finem* P. Ammann. *in Irenic. p. 39.*

CAMPTER, καμπτὴρ, in genere *flexuram*, vel *incurvationem* denotat; specialiter vero metam cursorum, quam præfixam habent, significat. In qua significatione usus est per comparationem in descriptione nervorum sexti paris recurrentium, natura quasi in διαύλῳ, h. e. germinato, & reciproco cursu concurrente, *l. 7 Vs. P. c. 14*, quam metam alibi in eadem comparatione νύσσαν, appellavit, *l. 16 c. 4.* Vid. C. Hofm. *comm. ad prior. loc. n. 481.*

CAMPTON, καμπτὸν, *flexile* dicitur, cui opponitur τὸ εὐθυντὸν, quando ex curvo fit rectum. Gorr.

CAMPYLON, καμπύλον, a verbo καμπυλέεσθαι, (non καμπύλεσθαι,) quod significat *incurvari*, flecti, & idem est, quod κάμπτεσθαι, dicitur tortuose *incurvatum*, flexum. Crebro adjectivum illud usurpavit Hipp. de palpebra inversa & retorta *I. prognost. t. 12.* Gal. *l. 10 de V. P. c. 9*, qui affectus alias dictus καμπυλότης βλεφαρίδων, *palpebrarum recurvatio*; item κατάκλασις, nec non ἴλλωσις, *Coac. t. 218.* Iung. C. Hofm. *com. ad Gal. LL. de V. P. n. 746.* Item de ossibus brachii, costarum *1 de art. 4 l. Mochlic. IX, 3 f. 3 de artic. t. 38.* Verbo vero καμπυλέεσθαι, id est, *incurvari*, flecti, usus *d. loc. t. 113.* Vide Foes. *Oec. p. 304.*

CANABIL, vide *Eretria.*

CANADELLA, vide *Channadella.*

CANALIS, σωλὴν, in genere significat instrumentum aliquod rotundum, cavum, oblongum, per quod materia fluida descendere potest ac solet. Et in hac significatione a Medicis omnis generis vasa, arteriæ, venæ, nervi frequentissime *canales*, alias ductus quoque dicti, nuncupantur. In specie *Canalis* urinarii meminit Barthol. *Anat. l. 1 c. 32.* Imo teste Gorræo, ob similitudinem ab Anatomicis medium quoque foramen, quo omnes cervicis vertebræ perviæ sunt, & spinalis medulla a cerebro descendit, σωλὴν, *Canalis* dicitur, & alio quoque nomine ἱερὰ σύριγξ, quasi *sacram fistulam* dicas, aut *magnam.* In specie vero, ob formæ similitudinem, *Canalis* denotat instrumentum chirurgicum, concavum & oblongum, in quod membrum fractum, crus aut femur imponitur & continetur, apud Hipp. *3 de iis, quæ in med. t. 18.* Gal. *com. 3 d. loc. t. 36.* Æginet. *lib. 6 c. 106.* Cels. *l. 8 c. 10* & alios. Paratur vel ex ligno vel materia fictili, imo etiam ex stramine cum linteo parari solet; vulgo ein tröglein. Quales varii monstrantur a Sculteto *Arm. Chirurg. Part. I Tab. XXIII.* Potest etiam ad alia instrumenta Chymica applicari hoc vocabulum, quæ concava sunt, & siphonum vices præstant, & ita pro *Cannula* accipi. Dicitur & in diminut. *canaliculus*, vel *canalicula*, σωληνάριον. Ruland. *Canalisculus.*

CANCE, vasis genus. Rul. *in Lex.*

CANCELLUS, vel est diminutivum *cancri*, & dicitur Græce καρκίνιον, & in plur. καρκινώδες, Aet. *l. 2 c. 139.* Vide *Cancer.* Vel denotat portam aut valvam, ex multis assulis vel ferreis portionibus decussatim conjunctis paratam, vulgo ein gitter. Græce κιγκλὶς, a κλείω, *claudo.* Rul. *in Lex.*

CANCER, καρκῖνος, est valde æquivocum vocabulum. Præter illas significationes, quæ non sunt hujus loci, v. gr. quando certum sidus in zodiaco, vel genus quoddam calceamenti, apud Hesych. & Polluc. vel versus retrogrados denotat: in Medicina quadruplicem obtinet significationem. 1. *Cancer* dicitur vel in genere omne animal crustatum, exangue, Plin. *l. 9 c. 30*, vel in specie duo eorum præcipua genera *cancros marinos* & *fluviatiles*, qui posteriores potissimum & *Astaci*, *Cammari*, *Gammari*, ἄστακοι, κάμμαροι, Gr. vocari solent; priores vero κατ' ἐξοχὴν *Cancri* dicuntur. Iung. C. Hofm. *comm. de V. P. n. 539.* aliquando etiam *Carabi*, κάραβοι, Aldrov. *l. 2 de crust. c. 2.* Huc quoque pertinent *Cancellorum*, καρκινίων species, quorum omnium descriptiones & differentias huc afferre, nimis prolixum foret. Videantur vero apud Aldrov. *lib. 2 de crustac.* & Rondelet. *l. 18.* Quod attinet eorum usum in cibis, de iis omnibus dixisse sufficiat cum Ionstono *Syntagm. l. 1 Tit. 1 c. 2 art. 6*, duræ esse carnis, & difficilis

lis concoctionis, sed firmi, si vincatur, alimenti. Cauto igitur opus esse iis, qui commendant in atrophia, phthisi, hectica, ne citius, quam par est, extinguant igniculum superstitem. Imo suspectam esse illam magnificam horum commentationem, rectissime monet Casp. Hofmann. *Inst. l.5 c. 22 §. 12.* Reliquus usus in Medicina internus & externus videatur apud Schröder. *l.5 cl.3 num.75.* Hofmann. *in Clav. ad dict. locum.* Iung. Galen. *l.9 de C. M. S. L. c.3 de Theriac. ad Pis. c.9 l.2 de antidot. c.15 & alibi.* 2. *Cancer* appellatur ob aliquam similitudinem cum forma cancri, præsertim in mammillis fœminarum, teste Gal. *l.2 ad Glauc. c.10*, tumor quidam præter naturam, fusci & lividi coloris, in quo venulæ quædam exaltatæ primo occultæ (& *Cancrum latentem* vocant κρυπτὸν καρκῖνον, Hippocrat. *6 aph.38.* Galen. *de atr. bil. c.4.*) deinde manifestæ a crasso & nigriore sanguine feci vini assimiles sunt, Gal. *11 M.M. 9*, quæ si exulcerentur, faciunt *Cancrum exulceratum*, καρκῖνον μεθ' ἑλκώσεως, Galen. *4 aph.24.* Circa hujus affectus gravissimi caussam magnæ occurrunt difficultates & dissidia apud Autores. Plerique ab atra bile deducunt. Paracels. *de ulcer. c.3* & *in Fragment.* in Colcothare vel Realgare Microcosmico caussam ponit. Helmontius a sale alcalico corrosivo deducit, *Schol. Hum. pass. dec. c.1 n.32.* Ioh. VValæus salem & terram in corpore abundantem concretam, a quibus serum est segregatum, statuit caussam, *Med. Pr. l.2 c.25.* Nobis placet, subscribere primæ opinioni, per atram bilem intelligendo toto genere præternaturalem, coagulativam, & tandem depascentem sive exulcerantem, supra ad vocab. *Bilis Atra* descriptam. Vnde retinemus hanc descriptionem: *Cancer* est tumor rotundus, lividus, aut subniger, venis circumcirca turgidis & repletis, cum vel sine exulceratione, a bile atra diversimode corrupta stagnante exortus. Qui cum Paracelso *dicto loc. & de Podagr.* ad solas mammas fœminarum & scapulas virorum restringunt *cancrum*, nimis arctos ejus statuunt cancellos. Græce etiam dicitur καρκίνωμα, *Carcinoma*, quod vocab. Gorræus ad affectum corneæ tunicæ in oculo, si ad hanc undique venæ sanguine plenæ & liventes concurrunt, vult, a Græcis sæpe restringi. Confunditur haud raro etiam *Cancer* cum Gangræna, notante Ioh. Rhod. *ad Scrib. Larg. n.62 & 114*, item cum Herpete, Esthiomeno, cum ulceribus malignis, *l. 2. Cancri* cura per cancrum vivum laudatur a Parac. *l. Principior. de myster. Verm.* *Cancer albus* quod dicatur Gallis, recrementum quoddam album cretaceum oris internas partes linguamque totam infantum sæpe occupans, & nisi mature detergatur, exulcerans, scribit Paræus *l. 23 Chir. c.17*, & hauddubie intelligit *Aphthas.* Os jugale quoque καρκίνε, nomine venire apud Pollucem, testis est Aldrov. *d. l.* & Gorræus, forsan quia ita committuntur extremitates, uti chelæ vel forcipes cancrorum inter se coeunt. 4. Denique Fasciæ quandam speciem *cancrum* καρκίνον dici, quæ capiti convenit, & in plures partes Cancrorum pedes referentes scissa est, videre est apud Gal. *de Fasciis.* *Cancer* infiltratus, qui costis adhæret Adr. Spigel. *in præl. prior.*

CANCHRYS, *Canchry*, vide *Cachrys*, *Cachry.*

CANCINPERICON, i. e. *Calidus fimus equi.* Rul. *in Lex.*

CANCRENA, idem, quod *Gangræna:* vocab. Paracelso frequens; quamvis & Langius usus sit *l.1 ep.12.*

CANDELA, λύχνος, κηρὸς, quid significet etiam pueris notum est, nimirum fila per oblongum compacta cera vel sevo liquefacto obducta, ut accensa conclavia illuminent; quamvis & aliquando usum Medicum habeant applicando in meatus affectos. Hujus modi *candelarum* flammæ non male comparatur anima Medica, sive sensitiva, aut principium vitale ab Helmont. *de Lithias. c.9 n. 35.* *Candelarum* fumum abortum promovere, passim Practici veteres & recentiores scriptis testati sunt. Deinde ob formæ oblongæ similitudinem, &, quod accendantur, *candelæ* quoque fumales ex massa Trochiscorum paratæ nomen obtinuerunt, de quibus vide VVeker. *Antidot. spec l. 2 sect. 48.* Schröd. *l. 2 c. 86.* Dicuntur & *Apes Cypriæ*, & *Bacilli*, de quibus supra. Candelæ quoque inter Chirurgica instrumenta referuntur. Ita *cereas candelas* exhibet depictas ad caruncnlas in meatu urinario Scultetus *Arm. Chir. Part. I Tab. XVII fig.12*, & *candelam uterinam Tab. XXII fig. 4.*

CANDIDUS, *Candor*, proprie idem est, quod *Albus*, *Albedo*, de quo supra. Tropice etiam ad animum sincerum applicatur frequentissime. *Candidare* dicitur quartum regimen, & tribuitur Soli *in Th. Chym. Vol. V p.40.*

CANDISATUM dicitur confectio saccharo canto facta absque additione amyli, & motitatione recipiens formam angularem & crystallinam. D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l.2 s.2 c.2 p.106.*

CANEON, *Canion*, κάνεον, κάνειον, κανεῖον, κανίον, apud Hippocr. pro ollæ *operculo* ponitur, per quod apposito calamo & arundine suffitus in uterum deferebatur, *l.1 de M. Mul. XXVI, 1, 2, & l.2 XXIV, 22 seqq.* Alias *canistrum* aut cistam significat. vide Foës. *Oecon. p 304.*

CANFORA, idem, quod *Camphora.* Ruland.

CANICACEUS, πιτυρινος, idem, quod *Furfuraceus.* Acerosus vide *Acerosus. Furfur.*

CANICIDIUM dicitur sectio canum vivorum Anatomica, & usus est hoc vocabulo D. Drelincurtius, in cujus Experimentis Anatomicis XVII *Canicidia* cum omnibus repertis phænomenis egregie descripta leguntur.

CANICULA, κυνίδιον, diminutivum *Canis*, item *Catellus*, tot significationibus gaudens, quot vocabulum *canis* accipitur. Vide *Canis.*

CANICULARIS, dicitur de tempore, in quo *canicula*,

cula, sive *Sirius* σείριος, stella illa fulgida primæ magnitudinis in sidere, *Canis major*, κύων, vocato (ad differentiam Canis minoris, προκύων dicti, qui ortum Canis majoris solet præcedere) cum sole heliace oritur; qui dies dicuntur *caniculares*, vulgo Hundstäge / quo tempore magni æstus & ardores esse solent, κυνοκαύματα dicti propterea a Plin. Valer. *l.3 c.14,* quorum caussa falso temereque in stellam illam refertur, cum a Sole solo dependeat, uti rectissime hoc demonstravit Linden. *S. M. Ex. XI §.167 seqq.* Dies illos ineptos esse ad purgantium usum, constat ex Hippocr. *4 aph.5,* & tempus illud generationi lumbricorum favere, vult Paracelf *tr. de lumbric.*

CANINUS, κυνικὸς, denominat. a *Cane*, dicitur de omni eo, quod vel participat de natura canis, vel cum cane aliquam habet convenientiam. In illa significatione, ceu propria, omnia membra canis *canina* appellari possunt. Ita *canina pellis* (quamvis incertum sit, num de *cane* terrestri, an marino sit intelligendum,) commendatur adversus podagram duplici calceo indita apud Scrib.Larg. *n 161.* Vide Rhod. *ad h. l.* Huc pertinent & *caninum* stercus, *canini* pediculi &c. nec non *canina membrana* sive tunica fœtum catellorum involvens, referta vasis cum funiculo ad mesenterium pergentibus, Th. Barthol. *Anat. l.1 cap.36 fin.* In tropica vero significatione accipitur de *Appetentia Canina*, Gr. ὄρεξις κυνώδης dicta, de qua *supra in lit. A.* item de *Dentibus Caninis* Gr. vocatis κυνοδόντες, & sunt duo utrinque mandibulæ inferiori & superiori inhærentes, inter Incisorios & Molares, qui *canum* dentibus quam simillimi sunt, inferiori basi lati, parte superna acuti, ut, si quid propter duritiem ab incisoribus dentibus minui minus potuit, id frangant, Gal. *l. de Off. c.5.* Ita per similitudinem dicitur κυνοδέσμιον vinculum illud, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, alias *Frænum* dictum. Græci etiam κύνα appellant; Latine *Canem* aut *caninum vinculum* dicere possunt, Gorr. Pertinet & huc *Spasmus cynicus*, sive *caninus*, σπασμὸς κυνικὸς, species convulsionis particularis, musculorum maxillarium, per quam os, nasus, oculus, atque adeo dimidia faciei pars in obliquum torquetur; item κυνανθρωπία, qui affectus idem cum lycanthropia. Ut taceamus alias denominationes plantarum de *Cane*, de quibus consulantur Botanici & Gorr. *p.256.*

CANIS, κύων, est homonymum valde vocabulum. Præter astronomicam significationem, de qua p.a. in voc. *Canicularis*, & anatomicam, de qua in voce *Caninus* dictum fuit, duo denotat animalia, in quibus multa occurrunt diversa, seu corporis spectes formam, seu animi mores, Terrestre scil. & Aquaticum sive marinum. Illud est cicur, hominisque amans; hoc insidiosum & ferum: illud quadrupes; hoc non: illud latrabile; hoc ad latrandum minus habile, Gal. *l. 2 M.M. c.7.* Utrumque in Medicina perspectum esse debet propter usum & noxam. *Canis terrestris* & domestici usus olim etiam fuit in cibis, teste Gal. *l.3 de Al. Fac. c.2,* ubi dicit, canes juvenes sive catulos ac pingues, & potissimum cum fuerint castrati, apud quasdam gentes frequentissime comedi. Verum noster orbis in epulas non admittit, Bruyerin. *de re cibar. l.13 c.37.* In Medicina quis sit *Canis* quadrupedis usus, videri potest apud Schröd. *l.5 cl. 1 n.8,* & Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Prolixiorem autem *Canis terrestris* in genere & secundum species descriptionem, deque ejus usu in cibis & medicina, ut & ad alia quævis, invenies apud Aldrovand. *l.3 de quadr. digit. vivip. c.1 seqq.* Extra usum Medicum *canis* virtus bonitasque est, ad venationem & tutelam quidem quam animosissimum, ad domesticas quam mitissimum esse, Gal. *l.1 de Temper. c. 6.* Noxa gravissima sive venenum ejus consistit in morsu, si rabiosus fuerit, quod communicatur per particulas salivales dentibus adhærentes, quamvis & aliis modis citra morsum communicari queat & soleat. Videatur Senn. *l. 6 P. 8 c.30, Med. Pr.* ubi etiam symptomata & signa enumerantur, inter quæ hydrophobia sive metus aquarum ferme palmarium, & quod mors postea sequitur, occurrit. Cuncta vero testantur illius veneni naturam non tam esse volatilem, fusorium, & arsenicalis naturæ, quam lentam, coagulativam, vel congelativam & putrefactivam. Confirmat hoc Gal. *c.3 in 3 Epid. t. 73,* ubi appellat venenum hoc, τὸν τῦ κυνὸς ἰὸν, & affectos illo λυσσοδήκτους. Quod vero *l.6 de L. A. c.5* solum *canem* rabie affici, nec ullum aliud animalium, hoc experientiæ & autoritatibus aliorum repugnare videtur. De lupo rabioso rusticum lethaliter lædente mihi perspecta est historia. Remedia exporista vide *l3 de med. facile par.* In specie Antidotum Apul. Celsi laudatur apud Scribon. Larg. *n.171.* Confer. infra *Rabies*, *Hydrophobia.* De *cane marino*, qui *Cetaceis* ob magnitudinem annumeratur, & *Galeorum*, *Mustelorumque* species est, *Carcharias*, καρχαρίας γαλεὸς etiam dictus, ob dentium acutissimorum copiam videatur Ul. Aldrov. *l.3 de Pisc. c.32 seqq.* Usus ejus in cibis ob carnis soliditatem a Rondeletio *l. 13 c. 5* commendatur, a Galeno vero *l.3 de Al. Fac. c.31* improbatur. In Medicina ad dentium affectus potissimum laudari, dentitionemque infantum promovere suspensos *canis* piscis dentes *d.* Aldrov. *loco* videre est. Noxa ejus consistit in hoc, quod urinatoribus insidietur, & cum his luctetur, Plin. *l. 4 H. N. c.46.* Utriusque animalis terrestris & marini dantur & species minores, quæ *Caniculæ*, *Catuli*, *Catelli*, κυνίδια nomine veniunt. *Canis* Coraceni, & *Catula* Armeniæ hieroglyphicam significationem in negotio Lapidis Philosophici præparandi, vide sis *Theatr. Chym. Vol. III p.38 tr. de Alchym. incert. auth. c. 41 & Vol. IV p.736 & 762.* *Canum magicorum* & diabolicorum meminit Libavius *tr. de horrib. impiet. mag. sect. 9.* *Canis* quoque in Anatomicis dicitur frenum illud, quo ligatur præputium cum

cum glande penis in parte inferna. Vocatur & *Filellum.* Fallop. *tr. de decoratione cap. 9 Tom. II Op. p. 339.* Suidas & Eustathius pudendum muliebre dicunt κύονα, cujus caussam non potuit invenire Bartholinus *in Anatomia.*

CANITIES, *Canitia*, Rhod. *in Lex. Scrib.* πολιότης, πολίωσις, ἡ πολιὰ, & in plur. αἱ πολιαὶ, scil. τρίχες, est pilorum in album commutatio vel ordinaria in senectute, vel extraordinaria ante legitimam ætatem, vel etiam a morbo. Hanc saltem descripsit Gal. *in def. Med. Canitiei* caussam vide sis apud Hippocr. *de nat. puer. XIX, 4 seqq.* Alias veteres putarunt, fieri *canitiem* a siccitate, quemadmodum arborum folia ex siccitate albescunt. Sed hos refutat Aristoteles *l. 5 de gen. an. c. 5 & s. 10 probl. 36*, putredinem potius *canitiei* caussam dicens. Subscripsit Th. Barthol. *Anat. l. 3 c. 1*, hoc etiam phænomenon addens, quod, qui tecto capite incedunt, citius canescant, nec tamen ita exiccantur, quam qui nudum caput aëri exponunt; deinde quidam ab ortu statim canescant, quod non a siccitate. Verum neutra sententia rem nobis videtur acu tetigisse. Non prior, quia experientia testatur esse *canos*, qui corpore succi pleno præditi sunt. Quomodo igitur *canities* esset a siccitate? nec posterior, quia eadem experientia teste *cani* sunt nihilominus vegeti & incolumes, qui vigor cum putredine humorum consistere nequit. An igitur caussâ potius in peculiari succi nutritii dispositione salina & terrestri quærenda & ponenda erit?

CANNA, κάλαμος, variis pollet significationibus, 1. denotat *arundinem*, κάλαμον, vallarem & vulgarem, φραγμίτην, Gal. *l. 7 de S. Fac. h. t.* 2. *Cassia fistula*, illud inter Cholagoga celebratum, etiam *Canna* dicitur, Schröder. *l. 4 cl. 3 num. 416.* 3. In Anatomicis Ossa tibiæ dicuntur *Cannæ*, majus quidem κατ' ἐξοχὴν Tibia dictum, *Canna major*, s. *Focile majus*; & *Fibula*, sive *minus*, *Canna minor*, Barthol. *Anat. l. 4 c. 21.* Ita & *Canna* accipitur sæpius pro *Aspera Arteria*, sive Broncho & Bronchiis apud Avic. *l. 3 fen. 10 tr. 1 c. 1 & alibi.* 4. Instrumentum quoddam Chirurgicum *Canna* vocatur, & idem est, quod *Siphunculus*, Rul. *in Lex.* Ita *cannam* argenteam in cranium perforatum epileptici infigendam esse, ut vapores epileptici exhalent, suadet Paracelf. *Paragraphor. l. 3 c. 4 §. 1.* Diminutivum quoque *cannula* frequenti est in usu apud Chirurgos, quales diversos monstrat Scultetus *in Armamentario suo Chirurgico*, & quæri possunt *in Indice primo.*

CANNIBALES dicuntur populi occidentalis Indiæ, olim Gigantes, quorum venenum, quo sagittas inficiebant, rabiem excitasse legitur apud P. Zacchiam *Quæst. Medico-Legal. l. 2 tit. 1 quæst. 17 n. 7*, ex Oviedo de Orientalibus Indiis.

CANNULA diminutivum Cannæ. *Cannulæ* Symphaticæ dicuntur Enbalia, quorum efficaciam admirandam notavit Theoph. Bonettus *Medic. Septentrion. Collatit. l. 2 sect. 7 c. 6 p. 340.*

CANON, κανών, *regulam*, normam, ad quam res aliqua conficitur, significat. In Medicina *canonem* idem esse, quod Methodum medicinalem, videtur constare e Paracelso, quando opponit *Canones Medicorum* arcanis, sive remediis secretis *d. l.* & propterea *canonicam curam*, sive curam regularem non in omnibus morbis locum habere statuit *de caducis par. 4.* *Canonicum* remedium eidem sunt purgationes, syrupi, confortantia, *d. l.* *Canonis* etiam meminit *l. 2 de Podagric.* De canonibus metallorum septem vid. Dorn. *de transmut. metall. c. 24. Th. Ch. Vol. I p. 558.*

CANONIÆ, κανονίαι, perperam κακονίαι dicuntur, qui ventre sunt substricto, non prominente aut prominulo, sed veluti ad regulam directo, Hipp. *l. de A. L. & Aq. l. V, 9.* Dicuntur & *Proceri* Zuingero & Erotiano. His opponuntur σαρκώδεες carnosi, crassi. Foes. *Oec. p. 304.*

CANTACON, est *Crocus hortulanus.* Rul. *in Lex.*

CANTARELLI, vocantur vermes quidam, qui in vernacula lingua vocantur *Vermes Majales*, qui in oleo macerati oleum eadem cum scorpionum oleo virtute imbuere dicuntur. Horst. *l. 8 Obs. & Ep. Med. obs. 8 T. II Op. p. 409.* Referuntur inter *Scarabæos*, & in specie *Unctuosi* cognominantur, quia ab attactu liquorem unctuosum acrem fortiterque olentem emittunt, qui liquor vomitum, secessum & urinam movere dicitur a Glaubero, cum tamen per se urinam moveat. Borellus *Cent. 4 Obs. 27.* Meminit & cum animadversione D. Ludovici *Diss. I Pharmac. p. 417.*

CANTERIUM, aliis *Cantherius*, στρωτὴρ, κανθήλιος, Gorr. *trabem* significat, quæ ab una columna ad aliam pertingit, qua usus ad repositionem humeri Hipp. *l. 1 de artic. t. 20.* Vid. Comm. Gal. *ad h. l.*

CANTHARIDES, κανθαρίδες, *Muscæ Hispanicæ*, sunt animalia insecta, volatilia, quorum variæ quidem species describuntur ab Aldrovando, *l. 4 de Insect. c. 4.* In eo tamen convenire debent, quod aureum & splendentem colorem habeant. Quæ in Medicina receptæ sunt, producuntur ex genere quodam vermiculorum. *Erucis* similium, natorum ex humore foliis arborum nonnullarum, v. g. Populi, Fraxini &c. adhærente. Præstantiores autem habentur, quæ in frumento aut pratis reperiuntur, versicolores, & luteas in alis transversas lineas habent, corpore oblongo, crassæ recentes, uti descripsit Schröd. *in Pharm. l. 5 cl. 4 n. 98.* Quod vim habeant causticam, & quidem essentialiter, uti loquitur Parac. *l. de renov. & restaur.* corrosivam & vesicatoriam, jam omnibus pene innotuit. Unde usus externus earum receptissimus in parandis vesicatoriis. At intra corpus sumtæ olim pro veneno habitæ fuerunt, teste Gal. *l. 2 de antidot. c. 7*, quod peculiariter vesicam exulcerare creditum fuerit, *l. 1 de C. M. P. G. c. 1*, unde & varia apud eundem legi possunt alexiteria. Iungatur Scribon. Larg. *n. 189.* Rhod. *in not. ad h. l.* Ex recentioribus tamen sunt, qui usum quoque inter-

num defendere satagunt, nixi autoritate Hippocratis, qui hydropicis propinasse legitur, *4 de R. V. I. A. t. 122*, & Ictericis *l. de intern. affect. XXXIX, 20*, inter quos recentiores est Ioh. Lang. *l. 1 ep. 47.* Th. Barthol. *Cent. 5 Hist. 82* citante Fr. Hofmanno *in clav ad d. Schröder. loc.* Iungantur *Ephemerid. Nat. Cur. T. I Obs. 133.* Enimvero quid cogit nos ad suspecta, & cum tanto periculo conjuncta confugere, cum in tanta medicamentorum farragine securiora abundent? Oportet Medicum quam maxime intendere utilitatem ægrotantium; sin minus, ut certe eos non lædat, juxta aureum præceptum Galeni *c. 2 in 1 Epid. t. 40.* Laudandus ergo hoc in casu Paracelsus, qui *l. 2 de Tart. tr. 3 cap 5 in not.* *Cantharides* quidem ceu diureticum fortissimum in calculo adhiberi testatur, sed non esse laudabile medicamentum, censet, quia corrosivum. Neque etiam intrinsecus in balneo approbat, *l. 1 de Tart. tract. 3 c. 2 in not.*

CANTHARVS, κάνθαρος, varia significat, quorum aliqua non sunt hujus loci, v. g. Poculi genus, tum olim Bacchi proprium, tum hodieque etiam usitatum; Navis apud Arist. portus Atheniensis, signum cœleste in Aquario. Malleus, quo fores pulsantur apud Plaut. de quibus omnibus videatur Aldrov. *l. 4 de Insect. c. 3.* Quædam vero huc quoque spectant. 1. quando denotat piscem quendam sive littoralem, sive pelagium, qui & *Scarabæus* a nonnullis dicitur, cujus usus quondam in cibis fuit, quamvis non adeo commodus ob carnem nimis mollem & præhumidam, si Ovidio credimus & Rondeletio. Videatur de hoc pisce Aldr. *l. 2 de Pisc. c. 20.* Deinde significat Insectorum varias species, quæ Latine *Scarabæi* dicuntur, de quibus omnibus idem legatur *dicto de Insectis loco.* Ex his specialiter in usum venit Medicum *Scarabæus cornutus*, sive *Cervus volans. Scarabelaphus*, vulgo Schröter / Gr. κάραβος, ut & *Pilalarius*, sive stercorarius, Gr. κοπριὼν, Roßkäfer / de quorum usu Medico præter Aldrov. *d. l.* legi potest Schröd. *l. 5 cl. 4 n. 114.*

CANTHVS, κανθὸς, vide *Angulus.*

CANTIANVS epitheton est Pulveris Anglici Comitissæ de Kent ex *Pharmacopœa Bateana*, cujus descriptio etiam extat in D.D. Iunken *Corp. Pharm. P. II p. 203*, & in D. D. de Spina *Lex. Ph. p. 749*, quamvis in priori autore epitheton *Cantianus* non extet.

CANTVM, *Cantium*, καντὸν, καντίον, vocabulum esse Græcorum medii seculi, seu a puritate veteris elegantiæ recedentium, vult e Salmasio & Meursii Glossario ostendere Linden. *Sel. M. Ex. X §. 16*, & significare *angulosum*, atque esse epitheton sacchari crystallisati, & propterea animadvertit in eos, qui *Saccharum candum* scribunt, cum debeat *cantum*, vel *cantium* scribi. Enimvero stante hac significatione, quod angulosum denotet, cur non potius *canthum*, vel *canthium* scribendum esset? cum κανθὸς per θ angulum significet, non vocab. καντὸς, quod verbum nuspiam in Lexicis occurrit.

CANVTVM, i. e. *Calamus*, vel *Canna.* Dicitur & *Cannutum.* Rul. *in Lex.*

CAPELLA significat in Chymicis vernaculo potius idiomate, quam Latino vas fictile, in quo arena continetur, cui vasa cum materia destillanda immittuntur. Dicitur alias *Catinus arenarius.* Vel etiam vasculum aliquod ex ossibus calcinatis vel simili materia confectum, in quo separatio metallorum puriorum ab impuris instituitur. Vide infra *Cupella.*

CAPER, τράγος, vide *Hircus, Capra.* Quando vero piscis quidam *Caper* vocatur, illud factum esse vel ex ignorantia, vel ex confusione Græcæ Linguæ cum Latina, sciendum, cum potius dici debuisset *Aper*, cum Græcum κάπρος, non caprum, sed *aprum* significet. Vide *Aper.*

CAPETVS, κάπετος, dicitur *fossula*, scrobs, *fovea.* Sumitur apud Hippocratem de foraminibus imperviis, quæ in medio scamno chirurgico excavantur, quorum usus est ad vectes firmandos, *l. 4 de artic. t. 52 & 58.* Iung. Gal. *in com. ad ill. loc.* & Foës. *in Oec. p. 305.* vide *Bathron.*

CAPHVRA, καφόρα, idem est, quod *Camphora.* vide paulo ante.

CAPILACTEVM, ἀφρόγαλα, vide *Aphrogala.*

CAPILLAMENTVM, τρίχωμα, τριχωμάτιον, proprie significat omne pilosum villosumque in brutis & hominibus tegmen, quemadmodum πτέρωμα, pennosum in avibus. Et ita idem est, quod *Capillitium.* Tropice vero *capillamenta* sunt etiam filamenta illa tenuia, in florum medietate surgentia, Schröd. *l. 1 c. 2.*

CAPILLARIS, τριχώδης, τριχοειδὴς, dicitur de omni eo, quicquid pili speciem refert. In specie vero de venis extremis, quæ *capillares* dicuntur. Vide *Apanthismus.* *Capillares* etiam vermiculi infantium vocantur G. H. Velschio, qui aliis *Crinones*, *Comedones* & *Dracunculi* dicuntur, *in Exercit. altera hoc tit. tractatui de Vena Medinensi annexa.*

CAPILLATIO, vide *Trichismos.*

CAPILLITIVM, naturaliter idem, quod *Capillamentum.* Præternaturalem vero significationem vide infra in Voc. *Trichiasis.*

CAPILLORVM *defluvium*, vide *Alopecia.*

CAPILLVS, θρὶξ, specialiter *pilos capitis* significat, quos inter congenitos refert Th. Barthol. *l. 3 Anat. c. 1.* Idem quoque copiosissimos *capillos* eidem tribuit, quia homo præ cæteris animalibus cerebrum habet maximum. *Capillos* in lepra cadere, legitur apud Paracels. *Schol. in lib. Paragraph.* Sumitur & aliquando late pro *Pilis* sive *Crinibus* in genere. *Capilli* nomen quoque refertur inter Nomina Lapidis Philos. a Lagneo *in Harm. Chym. Vol. IV p. 727.*

CAPILLVS, i. e. *Lapis Rebis*, Rul. & Iohns.

CAPIPLENIVM vocari quibusdam catarrhum, scripsit Schneiderus *l. 1 de Catarrho c. 3.* Enimvero e novissimis celeberrimus Georg. Baglivus Medicus & Anato-

natomicus Romanus in elegantissimo suo libro *de Praxi Medica ad priscam observandi rationem revocanda l. 1 c. 13 n. IV p. 116, ed. Batavæ Lugd.* de assidua capitis gravitate, quæ Græce καρηβαρία vocatur, accipit, Romanis valde familiaris & quasi endemica. Interim optandum esset, ne tot absurda & barbara vocabula in artem medicam introducerentur, temereque fingerentur.

CAPISTRATIO, vide *Phimosis.*

CAPISTRUM, φιμὸς, φίμος, κημὸς, quid proprie significet, e triviis notum, nec hujus loci. Per similitudinem dicitur de quibusdam fasciarum chirurgicarum capiti applicandarum speciebus, apud Gal. *de Fasciis. Capistrum* auri dicitur *Borax.* Rul. & *in Lex.*

CAPITATUS, *a, um*, κεφαλωτὸς, quod formam rotundam capitis similem habet. Est epitheton in plantis frequens, v. g. Brassica *capitata*, thymbra *cephalote*, vel *capitata.* Keuchen. *ad Seren. p. 176.*

CAPITELIUM, est aqua saponis, Iohns. *in Lex.* vel lixivium, Libav. *Apoc. Herm. part. pr. c. 2* Paræus *Chirurg. l. 25 c. 32.* Fallop. *de Cauteriis cap. 5 Tom. I p. 537.* An Paracelsus hanc quoque intellexerit, quando tr. von Farb-süchten de tinctoribus scripsit, quod si *Capitella* sapientum alcali usurpent, colores pannorum eluantur, qui alias sola aqua elui nequeunt, nolo determinare.

CAPITILUVIUM, i. e. *Lotio capitis*, eaque vel roborans, vel mundificans. Legitur apud D. D. VVedel. *Pharmac. Acroam. l. 2 f. 3 c. 7 p. 351.*

CAPITIS *Dolor*, vide *Cephalalgia.*

CAPITIS VENA. Vide *Cephalicus.*

CAPITO, καπίτων, cognomentum Artemidori medici, qui Hippocratis scripta edidit, cujus aliquoties meminit Gal. *com. 1 de nat. hum. t. 1 de his, quæ in med. in proem. c. 1 de Hum. t. 24*, alibique sæpius. *Capito* etiam est epitheton quorundam piscium fluviatilium, v. g. Squali veterum, item orphi Germanorum, quorum usus est in cibis, de quibus videatur Aldrov. *l. 5 de Pisc. c. 17 seqq.* Appellative idem est, quod μακροκέφαλος. Vide infra.

CAPITULUM, idem, quod *caput minus*, sive processus aut protuberantia ossis minor ab alio osse excepta. Cui respondet Græcum κόνδυλος. Vide *Caput.*

CAPNELÆUM, καπνέλαιον, est species Resinæ, quæ sponte fluit, Gr. αὐτόῤῥυτος ἢ πρωτόῤῥυτος dicta, calidior, tenuior, liquidisque omnibus resinis liquidior, ut ad oleum fere accedat, quæ igni exposita multum emittit fumum, unde nominis in Cilicia impositi ratio patet. Dicitur & *picis flos*, Gr. πίσσανθος, Gal. *c. 6 in 6 Epid. t. 5.* Add. *l. 2 de C. M. S. L. c. 1; & l. 3 de C. M. P. G. c. 1.* Foes. *in Oec. p. 305.*

CAPNIAS, καπνίας, vel est species Iaspidis, uti ex Aëtio testatur Gorræus, qui valde turbido colore est; vel etiam species vitis, partim albas, partim nigras uvas ferentis, uti ajunt Theophr. *l. 5 de caus. plant. c. 3*; & ex hoc Linden. *Ex. X. S. M. §. 9.*

CAPNISTON, καπνιστὸν, scil. ἔλαιον, epitheton olei, quod per aromata ignem concipientia, fumo suo ipsis subjectum, suffumigatur, & vim aromaticam fragrantemque acquirit; cujus conficiendi rationem docuit Aëtius *l. 1*, teste Gorræo. Quomodo vero differat a καπνελαίῳ, ex collatione descriptionum facile erit intellectu.

CAPNITIS, καπνῖτις, vide *Cadmia.*

CAPNUS, καπνὸς, vide *Fumus.* Est & epitheton plantæ, de quo legantur Botanici.

CAPO, vide *Capus.*

CAPRA, αἶξ, καπρία Cretensibus, *capella*, & ejus mas sive dux, *hircus*, τράγος, per errorem, vel latinismum etiam κάπρος, item *caper*, (quod vocab. Varro *hirco castrato* competere docet) animalia sunt notissima, quadrupedia, bisulca, ruminantia, cornigera, quorum descriptionem prolixiorem petere licet ex Aldrovand. *l. 1 de anim. quadrup. bisulc c. 9.* Usus eorum in cibis & medicina, de quibus, & in specie de usu alimentario præter dictum autorem videatur Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 2.* Bruyerin. *l. 13 c. 16 seqq.* Ionston. *Synt. Part. 1 l. 1 tit. 1 c. 2 art. 4 punct. 1 p. m. 68.* De usu vero medico iterum passim Galenus; succincte vero Schröd. *l. 5 cl. 1 n. 9*, & in hunc Fr. Hofm. *in Clav.* De *lactis caprini* natura vide *Lac.* Quod ex utrisque, *capra* & *hirco*, gignitur tenellum adhuc vocatur *hædus*, ἀπαλίας, & ἔριφος, qui vere nascitur; χίμαρος, qui in hyeme. *Hædorum* carnem nonnulli adeo in delitiis habent, ut continuo tempore, quo in promptu haberi possunt, iis vesci absque nausea soleant. An non vero de natura vel hircinæ vel caprinæ participet vitiosa, merito in dubium vocatur. Consulantur dicti autores. *Capra alpina*, vide *Rupicapra.*

CAPREA, vide *Capreolus, Rupicapra.*

CAPREOLARIS, sive *Hederarius anfractus*, κισσοειδὴς, ἑλικοειδὴς, est arteriarum & venarum spermaticarum ad utrumque testiculum descendentium non recto itinere, sed instar capreoli aut hederæ variis modis involutarum connexus, Gal. *l. 1 de sem. c. 12.* Vocantur & *vasa præparantia, corpus varicosum, pampiniforme, pyramidale*, quia ex angusto principio in latiorem basin sese explicat. Vid. Th. Barth. *Anat. l. 1 cap. 21.* Hunc plexum comitari quoque vasa lymphatica, per αὐτοψίαν anatomicam certissime constat.

CAPREOLUS, item *Capreus*, fœmina *Caprea*, δορκὰς, δόρξ, δόρκος, animal bisulcum sylvestre, aspectu elegans, cornua exigua alens, alacre, cursu velocissimum, pellem maculosam habens, cujus caro inter delicias mensarum referri solet, nec immerito, ob carnis concoctu facilis gratique saporis bonitatem; imo etiam febricitantibus concessa, Kolfink. *Ord. ac Meth. com. l. 14 sect. 1 c. 17.* Usus medicus legatur apud Schröder. *d. l. n. 13*; & Hofman. *d. l.* Descriptio habetur in Aldrov. *l. 1 de quadr. bis. c. 16.* Quod *capreolus* in anatomicis *helicem* sive ambitum auris exteriorem ob tortuositatem significet, docet Barthol. *l. 3 c. 9.*

CAPRICERVA, (an posset Gr. dici τραγέλαφος,) nomen est animalis diversi, & Indiæ orientalis, & Indiæ occidentalis, unde duplex *Bezoar* desumi solet. Vide *Bezoar.* Ob formæ cum *capra* & *cervo* similitudinem ita dicitur. Vide Schröder. *d. l. n. 25, 26.* Hofman. *ad eund.* Aldrovando etiam dicitur *hircus bezoarticus*, vel *capra bezoartica, d. l. cap. 21.*

CAPRICORNUS, i. e. *Plumbum.* Rul. *in Lex.*

CAPRIMULGA, id est, vipera magna non venenata. Fallop. *c. 18.*

CAPRIZANS, δορκαδίζων, est epitheton Herophilianum pulsus irregularis & inæqualis, quando motum arteria interpellat velut & interrumpit, ita ut motus a quiete alter celerior primo, & vehementior sit, per similitudinem, quam cum capris habet, quæ eo modo videntur salire, quasi geminum quendam motum facientes. Gal. *l. 1 de diff. puls. c. 29.*

CAPSA, *Capsula, Capsella*, Plin. κάψα, καψάκιον, κιβωτὸς, Diosc. *l. 3 c. 26*, κιβώτιον γλωσσόκομον, in genere & propria significatione thecam, receptaculum, loculamentum, in quo edulia, vestes, & res quævis asservari possunt, significat. In specie *capsa* dicitur Iohnsono & Rulando, cujus fundum est filis ferreis contextum. Quid *glossocomon* in chirurgicis significet, vide suo loco, *lit. G.* Capsula pro instrumento chirurgico ad fonticulum inurendum a Casserio Placentino inventa videatur apud Aquapendent. & Scultetum *Arm. Chirurg. Part. I Tab. I fig. 10.* Per metaphoram etiam quædam partes corporis *Capsulæ* dicuntur, v. g. Pericardium dicitur *capsula cordis*, Paracelf. *l. 1 de virib. membr. c. 3; it. tr. 1 de morb. ament. c. 4; & tr. de hydrope.* cui respondet Gr. κουλεὸς *culeus*, vel vagina, apud Hippocr. *l. 1 de Cord. III, 7.* Glandulæ illæ renibus adjacentes Casserio *renes succenturiati* a Bartholino dictæ *capsulæ atrabiliares, Anat. l. 1 cap. 18 p. 188 seq.* *Capsulas* dici in extremo vasorum deferentium semen asservantes, constat ex eodem, *l. 1 c. 23 p. 230.* Adest etiam in Hepate *capsula communis*, vel *vagina portæ*, indicio Glissonii, quæ membrana est ex peritonæo, sed crassior atque carnosior, portæ truncum, ubi hepar intrat, & porum biliarium involvens roboris ergo, & ut portam in transferendo sanguine juvet, hepatis tunicæ circumcirca continuatur & ad portæ normam divaricatur, ad ultima usque capillaria cum illa divisa. Verbo: Peritonæi est tunica, qua portæ vena indigebat, quia arteriæ munus obit, verbis ejusdem *d. l. c. 14*, ubi legi plura poterunt.

CAPTIOSUS, σοφιστικός. Vide *Sophisticus.*

CAPUS, *Capo*, ἀλεκτρυὼν ἐκτομίας, h. e. *gallus castratus*, cui testiculi sunt exemti. De hujus usu & in cibo, & in medicina legantur Aldrovand. *l. 15 Ornithol. c. 17.* Iul. Alex. *l. 13 Sal. c. 2.* Bruyer. *de re cib. l. 15 c. 20.* An nimia illa saginatio corpori nostro adeo proficua esse possit, non sine caussa dubitatur, cum pinguedo superflua & fere excrementitia magis noceat, quam prosit. De *aqua caponis*, destillata vid. Dispensatoria: Sed & in hanc animadvertit Zvvolff.

CAPUT, κεφαλή, poet. τὸ κάρα, κάρηνον, diversimode sumitur: 1 in physicis vel anatomicis, & quidem proprie *caput* dicitur suprema corporis pars, quam nonnulli *ventrem superiorem* vel *summum* dicunt, collo terminatur, & partes animales stricte dictas continet. Gal. *l. 3 de Hipp. & Plat. decr. c. 8*, totum illud, quod collo suprapositum est, *caput* esse dixit. Totum osseum pro tutiori munimento animæ sensitivæ (addo & rationalis) domicilium præcipuum. Hinc & *membrum divinum* & *mansio partis divinæ*, nimirum *animæ*, vocatur, *Quartor. Plat. l. 4 Th. Chym. Vol. V p. 155.* Dividitur in *calvariam* & *vultum*, vel juxta alios *partem capillatam*, quæ *calva* dicitur, & non *capillatam*, quæ *facies* nuncupatur, Th. Barthol. *l. 3 Anat. in princ.* Linden. *Phys. Med. l. 2 c. 8 art. 2.* Deinde per similitudinem aliis quoque partibus attribuitur. Ita *caput cordis*, κεφαλὴ καρδίας dicitur, estque ampla & orbicularis superna ejus pars, quæ alias *basis* vocatur, Gal. *l. 6 de V. P. c. 7.* Et *caput ossis* est extrema tenuis processus ossium pars crassior & orbiculata, *l. de ossib. in proœm.* Imo omne id, quod in ossium extremis rotundum est & crassius, Gorr. *in def.* 2. Tropice ad metallurgiam & fodinas translatum esse vocabulum *caput*, patet ex Rulandi *Lex.* ubi legitur *caput* arcæ. *Caput fodinarum*, & *caput fodinarum adversum.* Item: *Caput follis: Caput pili*, quo metalla cruda contunduntur: *Caput canalis*, sive capsa brevis patens. 3. In Chymicorum ore frequentissimum est *caput mortuum*, id est, terra mortua vel fex, Iohnf. Vel clarius describitur, quod sit residua illa materia crassa & sicca, quæ in destillationibus, præcipue mineralium, remanet. Communissime autem remanentiam vitrioli notat, Schröder. *l. 1 c. 3*, quamvis & Libav. meminerit *capitis mortui* de sublimato, *Synt. Arc. Chym. l. 7 c. 27 fin.* 4. Denique ænigmatice quoque & hieroglyphice ab Hermeticis usurpatur *caput.* Ita *caput corvi* dicitur *mercurius philosophorum* in vitro hermetice obsignato occlusus, vi ignis lenioris coagulatus & fixatus, ut instar terræ nigræ in fundo maneat, Libav. *d. l. c. 13*, nec non *Apoc. Herm. part. poster.* adde *Theat. Ch. Vol. IV p. 718-727, 745-753.* Ita & *Draconi* illi mystico, quo nomine etiam mercurius insignitur, *caput* & cauda tribuuntur apud eund. *de Ign. nat. 31.* Iungatur ejusd. *Exam. Philos. vivent. sec. descript. Hartm. sect. 35.* *Caput* & *cauda* principium & finis dicuntur alicujus operis, Anonym. *l. 3 de Chym. in Th. Chym. Vol V p. 462.*

CAPUTPURGIA, per licentiam medicam dicuntur medicamenta omnia, quæ capitis purgandi gratia applicantur, sive naribus indantur, & dicuntur *Errhina*, ἔῤῥινα, sive ori, ut colluendo vel mandendo per sputum caput purgent, & vocantur ἀποφλεγματίζοντα, vel *apophlegmatismi*, Gal *5 de S. F. 20.* De utrisque vid. suis locis. B. Rolfink. tres ordines constituit *caputpurgiorum*, addendo

do dictis duobus *sternutatoria*, sive πταρμικὰ, *Ord. ac Meth. Com. l. 6 sect. 4 c. 1*, quamvis hæc quoque sub errhinis generaliter sumtis comprehendi possint. Meminit & *caputpurgiorum* Forest. *l. XI obs. 2 in Schol.* Legitur & aliquoties in Avicennæ scriptis, ubi & caput mundificantia topica sive externa complectitur, v. g. *l. 5 sum. 2 tract. 1*, & alibi.

CAPYRIDIA, καπυρίδια vel καπύρια vocantur formæ quædam placentarum, quæ vel non vel parum differunt a spiris, simblitis, quæ & τραγητὰ vel τραγηταὶ dicuntur, quemadmodum hoc patet e dictionario Græco-Latino Budæi, ut & Aldrovando *l. 1 de insect. c. 3 p. 159 edit. Bononiens.*

CARABE, vide *Succinum*, quamvis Paracelf. ad alia quoque transtulerit. Ita vitellum ovi in *caraben* mutari a sole, legitur *l. de Tart. morb. c. 9.* *Carabe* ex asphalto, *l. 7 Paragraph. §. 4.*

CARABVS, κάραβος, valde ambiguæ est significationis. Interdum enim pro insecto in lignis aridis nato sumitur, & pertinet ad *scarabæos*. Vide *Cantharus*; vel pro *locusta marina*, vel etiam pro *cammaris* vel astacis, teste Aldrov. *l. 2 de Crustac. c. 2.* vide *Cancer.*

CARACOSMOS dicitur *oxygala* equinum nonnihil ad cœruleum vergens. Magnatibus Tartaris in deliciis est, cujus parandi modum ex Gul. Rubrici *Itinerario Tartariæ* monstrat Linden. *S. M. Ex. XVI §. 127.*

CARANNA vocatur resina, vel gummi potius arboris exoticæ, estque viribus tacahamacæ similis, Schröd. *l. 4 cl. 2 n. 380.* Iung. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.*

CARBASVS, fœm. plur. neutr. *Carbasa*, κάρβασος, ἄρμενον, linteum tenue significat; vel etiam fila e lino subtili, quibus utuntur chirurgi ad excipiendos pulveres, vel unguenta & applicandum parti affectæ, vel etiam ad exiccandam superfluam in ulcerosis locis humiditatem, Scrib. Larg. *n. 227.* An quodammodo illi respondet corruptum nomen vernaculum chirurgastrorum nostrorum **forben oder furbn**? Alii aliter pronunciant.

CARBO, vide *Anthrax*, *Carbones cæli*, dicuntur Stellæ. Rul. *in Lex.* *Carbo Petræ*, vide *Bitumen*. *Carbones* quoque ad usum medicum transferri, patet ex titionibus e ligno tiliæ paratis, quorum usus ad sanguinis grumos laudatur. Alii contra epilepsiam commendant. *Carbo*, qui sub artemisia reperitur habetur etiam secretum contra epilepsiam. De hoc vid. Dekers *in not. ad Barb. Prax. Med. l. 1 c. 1 lit. n.* Alias *carbonum* usum in pyrotechniæ operationibus variis summe necessarium, ignique aperto lignorum præferendum cum delectu illorum egregie monstravit etiam D. D. Bohn. *Dissert. Chym. Phys. III §. 22.* *Carbo* quoque dicitur *lapis philosophicus* a Lagneo *Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV p. 727.* Et in specie, ejus *nigredo* dicitur *carbo montis p. 739*; & Senior de Chymia, *Vol. V p. 207.*

CARBOANTHES est titulus libri vel operis Paracelsici, in quo transmutationes declaravit in forma & esse; Valent. de Rhetiis. Vid. *T. 6 Oper. Paracelf.*

CARBON Paracelso dicitur *stercus humanum*, teste Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 23.*

CARBVNCVLVS, ἄνθραξ, vel significat tumorem illum igneum & malignum, qui dicitur *anthrax*, aut *carbo*, de quo supra in *Anthrax*; vel significat gemmam pretiosam rutilantem rubentemque (unde & *rubinus* dicitur) cujus rubedo est instar sanguinis, Laccæ Indicæ, aut coloris coccei, & *pyropus* vocatur. Nobiliores in insula Zeilan nascuntur, ubi etiam Rex illius insulæ possidet jure hæreditario *carbunculum* inæstimabilis pretii, palmæ transversæ magnitudine, triumque digitorum latorum crassitiem habentem, splendoris ignei, uti ex Paulo Veneto notavit Erasm. Francisc. *part. 2 Hort. Indici p. 1229.* Plures species *carbunculi* recenset Ruland. *in Lex. Chym.* Confer etiam ad *Musæum Calceol.* Chiocci *sect. 3 p. 234 seqq.* Ejus virtutes medicas vide sis apud Schröd. *l. 3 c. 5.* *Granatos* quoque præsertim orientales & *hyacynthos* sub *carbunculis* comprehendi testatur Idem *ibid.*

CARCAROS, κάρκαρος, vide *Querquera.*

CARCAX vocatur species papaveris, cujus caput adeo grande habetur, ut ejus cavitas sextarium cum dimidio capiat, uti scribit Hartmann. *in Tract. de Opio Theorem. II quæst. 3.*

CARCER, φυλακὴ, εἱρκτὴ, quid significet, nemo non novit. Cur vero in forum medicum produxerim, ansam dedit Paracelsus, qui non consideravit *carcerem*, veluti locum plectendis sontibus destinatum, obscurum, a conversatione separatum; sed tanquam remedium ad coercendos motus & corporis & animi vagos & libidinosos idoneum, v. g. in curandis Choreis p. n. qualis dicitur S. Viti, & revera non absque plausibili ratione, *tr. 2 de morb. ament. c. 3.*

CARCHARIAS, καρχαρίας. Vide *Canis*. Iung. Lind. *Ex. XI §. 67 seqq.*

CARCHARODONTA, καρχαρόδοντα, dicuntur animalia, quæ acutis & serratis sunt dentibus, Gal. *l. 8 de V. P. c. 2*, ut sunt inter quadrupedia ursus, leo; inter pisces Galeus sive canis marinus, propterea *carcharias* dictus. Videatur Lind. *d. l.* & jungatur C. Hofmann. *comm. in Gal. de V. P. n. 685, 773, 802.*

CARCHEDONIVS vocatur lapis quidam pretiosus vel gemma, & dicitur generari igne divino luna plena, Menens *Aur. Vell. l. 2 Th. Ch. Vol. V p. 390.*

CARCHESIVM, καρχήσιον, Foes. rectius *carchesia* Latine dici vult, significat extrema mali nautici foramina, quæ rudentes excipiant. Hinc κάλος καρχήσιος, *rudens* dicitur, Gal. *3 de artic. t. 25.* Oribasio καρχήσιος βρόχος, *laqueus carchesius*, *l. de laqueis.* Vsum chirurgicum hujusmodi laqueorum & erecti ad instar mali ligni vid. *dict. loc. apud Hipp. & Gal.* *Carchesium* etiam poculum aliquod significare, non est hujus loci. Iung. Foes. *in Oec. p. 311*, & Gorr.

CARCINOMA, καρκίνωμα, vide *Cancer.* Malignitatem in hoc malo demonstrat Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 102.* *Carcinoma* quoque affectus tunicæ corneæ in oculo dicitur apud Non. *de M. P. C. c. 70.*

CARCINOS, καρκῖνος vel κάρκινος, idem, quod *cancer.*

CARCINVSTHÆ, καρκινῶσθαι, significat *implicatis* crinibus esse vel fibrillis. Vsurpatur etiam de radicibus *crinitis.* Rob. Keuchen. *not. ad Seren. p. 148.*

CARDAMELEVM, καρδαμήλειον, nomen medicamenti alicujus, cujus meminit Galen. *l. 7 de C. M. P. G. cap. 7.*

CARDAMYSSO, καρδαμύσσω. Vide *Scardamyssein.*

CARDIA, καρδία, de duabus partibus principalioribus dicitur: 1 de *corde:* 2 de *orificio ventriculi* sinistro, quod alias *stomachus* dicitur, propter affinitatem maximam, quæ est illi cum corde & mutuum consensum. Gal. *l. 2 de Hipp. & Plat. decr. c. 8; & 4 aph. 75.* Adsis Erotian. *in καρδιώσσειν*, Foes. *in Oecon. p. 305.* Nimirum nulla sunt nullius etiam membri, quæ pari vehementia, æque cito, æque subito, æque graviter in consensum trahunt *cor* hominis, verbis Linden. *Ex. XIII §. 132.* An vero propterea sedes animæ & torus radicalis in *stomacho* recte ponatur ab Helmont. *tr. Sedes animæ*, non est hujus loci ventilare.

CARDIACA, scil. medicamenta καρδιακὰ, dicuntur *cordialia*, quæ cordi tam intus data, quam extrinsecus applicata conveniunt, Ionston. *Synt. Med. Part. II l. 4 tit. 4 cap. 4.* Rectius autem ita describi potuerunt: *Cardiaca* dicuntur, quæ sanguinis distributionem e corde, flammæque vitalis continuationem debitam quovis modo promovent & facilitant, idque vel attenuando, & debitam spirituascentiam excitando, vel nimiam effervescentiam & colliquationem cohibendo & dissipationem spirituum infringendo. Hinc alia calida, alia frigida dicuntur. Egregie horum naturam exposuit Th. VVill. *Pharmaceut. Rat. sect. 6 c. 1.* Catalogum utrorumque vide passim apud Practicos. Sufficiat allegasse Ionston. *d. l.* Rolfink. *Ord. ac Meth. comm. l. 8 sect. 2 c. 1 seqq.*

CARDIACA *passio*, *Cardiacus morbus*, *Cardialgia*, *Cardiogmus*, καρδιακὴ διάθεσις, *Cardiaca & stomachica exolutio*, ἔκλυσις καρδιακὴ ἢ στομαχικὴ, ὀδύνη τῆς καρδίας, plerumque habentur & haberi possunt pro synonymis, licet fortassis quidam aliquam differentiam vel ratione graduum commenti sint, vel etiam ratione subjecti, quando καρδιωγμὸν ad palpitationem cordis retulerunt. Inter quos Erotianus præcipue referendus in καρδιώσσειν. Conf. Gorr. *in def.* Linden. *S. M. Ex. XIII §. 133 seq.* Hoc inficiari nolo, καρδιωγμὸν majorem affectus vehementiam tacite exprimere. Describi vero in genere poterit, quod sit vehementissimus & tantum non intolerabilis dolor stomachi sive orificii ventriculi sinistri, vel superioris vulgo, quamvis perperam dicti, ut & præcordiorum in genere cum gravissimis quandoque aliis symptomatibus, palpitatione cordis, animi deliquio, nausea, & vomendi conatu vehementiori, immoderato sudore particulari thoracis, cervicis, capitis, cruribus vero & pedibus siccioribus, nec non & febre inordinata sive symptomatica, (quales propterea *cardiacas* appellavit Sylv. *l. 1 Pr. c. 30 §. 28, 102*) proveniens a solutione continui vel per succos acerrimos sive nimium acidos, sive per halitus vel auram acidam acrioremque vellicando, lancinando, mordendo facta. Caussas vero externas omnes ad dispositionem succi pancreatici & biliaris præternaturalem huc concurrentes prolixius hic recensere, excederet limites instituti nostri. Vid. Gal. *3 aph. 65 Introduct. c. 13*, ex recentioribus Sennert. *Med. Pr. l. 3 P. I, s. 2 c. 15.* De *Cardialgia* ex assumtis hirundinibus vid. Rhod. *ad Scrib. L. n. 199.* Qui hujusmodi graviori morbo laborant, *Cardiaci*, καρδιακοὶ, dicuntur. Gorr.

CARDIMELECH, terminus fictitius Dolæi, quo exprimere voluit particulare quoddam principium activum residens in corde, destinatum functionibus vitalibus vulgo dictis, respirationi & sanguinis per corpus distributioni, de quo videatur d. autor *Encyclop. l. 2*, ubi sæpius occurrit, quæ loca quæri possunt *in indice.* An vero figmentis his terminorum novum lumen accedat arti nostræ, aliis judicandum relinquimus. Nobis videntur multo clariores termini: Spiritus vitalis, calidum nativum, flamma vitalis, & similes.

CARDINAMENTVM, γιγγλυμοειδὲς, appellat Hippocr. inferiorem partem brachii, qua cum cubito dearticulatum est, propterea quod cardines concavas partes quasdam, quasdam eminentes habeant, quarum illæ prominentias admittunt, hæ vero cavitates ingrediuntur. Galen. *c. 1 de fract. t. 10.* Fallop. vocat *cardinatam commissuram* in *Indice ad Tom. I Oper.* quæ explicatur *in Observ. Anat. p. 359.*

CARDIOGMVS, vide *Cardiaca passio.*

CARDIOTROTVS, καρδιότρωτος, dicitur, cui cor est vulneratum. Legitur apud Galen. *de opt. sect. c. 4.*

CARDO, γίγγλυμος, vide *Ginglymus.* Quid vero Paracelsus per vocem *cardo* intellexerit *l. 7 de pustul. ulcerib. aliisque malis Gallicis c. 6*, non licet hariolari.

CARDONIVM est vinum herbis medicatum, ita ut mustum recens iis affundatur, & defecatio subsequatur. Modum parandi vide apud Paracelf. *de ulcerib. c. 56.* Adde Rul. & Iohns. *in Lex.*

CARDVELIS, *Acanthis*, ἀκανθὶς, est avicula nobis notissima, elegans, cantuque suavi commendata, cujus descriptionem & species vide apud Aldrov. *l. 18 Ornith. c. 3.* Cibum quidem non ineptum, sed exiguum præbet earum caro. Plus voce, quam patina hominem delectare recte dixit Platina. Adde Bruyerin. *de re cib. l. 15 cap. 49.* Stercus illarum aut etiam aqua, de qua bibebunt, in epilepsia infantili a vulgo aliquando laudatur, quemadmodum & aliarum. Sed eventus non respondet

ſpondet expectationi. Præſtat abſtinere ab hujusmodi ſordibus.

CAREBARIA καρηβαρία, ſpecies doloris vel moleſtia capitis, veluti gravitas quædam capitis, Hipp. *5 aph. 22.* Gal. *in comm.* auſtrinam tempeſtatem & odoramenta gignere hanc capitis gravitatem, teſtatur idem *3 aph. 17; & 5 aph. 28.*

CARENA eſt vigeſima quarta pars guttæ. Rul. & Iohnſ.

CARENUM, κάρηνον, vide *Caput.* Galen. 5 *aph. 6.*

CARICA, interdum *Caryca*, ἰσχὰς qſ. ἰσχνὰς, *ficus* arboris fructum in ſole vel furno exiccatum proprie ſignificat. Aliis *ficus paſſæ* dicuntur. Interdum tamen & de recenti fructu ſumitur vocabulum. Inter cibos boni & mali ſucci referuntur *Caricæ* pro diverſa temperie ventriculi recipientis, a Galen. *l. de bon. & mal. ſucc. cib. c. 8*; ubi tamen & earum virtus alexipharmaca laudatur. Vide Bruyerin. *de re cib. l. 11 cap. 38.*

CARICUM, καρυκὸν, dicitur medicamentum quoddam cathæreticum, ſordida ulcera detergens, & carnes exedens, recipitque acria calida, helleborum nigrum, ſandaracham, æris ſquamam, plumbum uſtum, ſulphur, auripigmentum, & cantharides; quæ omnia oleo cedrino miſcentur, & ſubiguntur ad formam linimenti, & medic. liquidi. Hipp. *de ulcer. XI, 7 ſeq.*

CARIDES, καρίδες, ſquillæ, ſpecies cancrorum, Gal. *l. 3 de Alim. fac. c. 34.* Aldrovand. *de Cruſtac. l. 2 c. 9.*

CARIES, τερηδὼν, eſt morbus ſolutæ unitatis, in partibus duris, oſſibus videl. cum deperditione ſubſtantiæ a materia acri & corroſiva proveniens, Hippocr. *l. 2 de morb. VII, 1.* Reſpondet igitur ulceri, quod eſt in partibus mollibus. *Dogm. noſtr. Part. 2 c. 5 dogm. 8.* Gal. *de cauſſ. morb. c. ult.* *Caries* pudendorum quæ dicatur, vide *Caroli.*

CARINA, τρόπις, proprie unam navis partem ſignificat. Metaphorice etiam dicitur de ſpina dorſi apud Galen. *l. 12 de V. P. c. 11.* Iung. C. Hofman. *comm. ad h. l. n. 905.* *Carinam* quoque a quadam figuræ ſimilitudine vocaſſe Malpighium rudimentum illud fibroſum in ovis, cum hic autor nobis non ad manus fuerit, excerpere placuit e D. D. Stahlii *propemtico ad Diſput. Inaugural.* Dn. Georgii Dan. Coſchvvizii *de Hæmophyſi.*

CARIUM *terræ*, id eſt, *gluten.* Rul.

CARMEN, ἔπος, ἐπῳδή, quid ſignificet, aliunde jam notum eſſe debet. Cæterum in ſuperſtitioſa medicina *Carmina* fuiſſe ad ſanandum uſitata, ita quidem, ut aliquando his majorem vim attribuerint, quam ſolis verbis, teſtatur Keuchen. *ad Seren. in prolegom. p. 65 ſeqq.* & prolixius adhuc multis teſtimoniis comprobavit regius quondam in curia Pariſienſi Senator Andr. Tiraquell. *de Nobilit. &c. c. XXXI §. 285 fol. 136, b.*

CARMINATIVA, ſcil. medicamenta ξαντικὰ, διαξαντικὰ, per metaphoram a *carminando*, ſive lanas pectendo & diſcerpendo dicuntur, quæ flatus & vapores in corpore moleſtos ſua vi attenuante & diaphoretica diſcutiunt, & per inſenſibilem tranſpirationem reſolvunt. Proprie *Flatus diſcutientia*, Gr. ἀντιφυσικὰ, Rolf. *Ord. ac Meth. C. l. 6 ſ. 4 c. 1.* Sunt calida & ſale volatili aut ſpirituoſis portionibus ſcatentia; quamvis flatus non ſemper hujusmodi calidis curari poſſint aut debeant, de quo alibi. Helmont. quoque ridet illa remedia, inſanum decretum appellans, *tr. de Flatib. n. 17.* *Carminativæ* curæ quoque meminit Paracelſ. in lapillis inteſtinorum, *lib 2 de Tartar. tract. 1 c. 4.*

CARMOT, vocatur *Materia Lapidis Philoſophici* apud Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV p. 719.*

CARNICULA legitur apud Fallop. *Expoſ. de Oſſib. c. 12*, & ponitur pro *Caruncula*, in ſpecie de illa, quæ dentibus circumfuſa, diciturque gluten dentium.

CARNIFEX Spagyricus dicitur *Vulcanus*, ſive Ignis in negotio Lapidis Philoſophici. Fr. Baſilius Valent. *de lap. philoſoph. Germ. p. 12.* Alias, quid vulgo *Carnifex* ſignificet, notius eſt, quam ut mentio hic fiat. Gr. δήμιος βασανιστής. Dolendum duntaxat, quod a Magiſtratibus ejusmodi hominibus indulgeatur, ut etiam medicinam exercere non amplius vereantur, non ſine publico dedecore & opprobrio, & propter illorum hominum crudelitatem cum graviſſimo damno. Præter communem & exoſam hanc ſignificationem etiam in bono ſignificatu Chirurgum dici *carnificem*, e Plinio Valeriano *l. 1 c. 56* ſequentibus Iambis

Mederes quæſo carnifex tantis malis
Concide, carpe fomitem peccaminum &c.

Rhodius *in Diſſert. de Acia p. 162*, notat. Verum rectius talia epitheta ſuſpecta intermittuntur.

CARNIFORMIS *abſceſſus* dicitur, qui coacti oris firmiorisque eſt ſubſtantiæ, oſtracoſa præditus duritie, ſubjectæ particulæ affinis, tubere haud multum elato, ſed lato expanſoque, membranis plerumque fibris filisve intertextus; plurimum ad muſculos, qua ſe ad articulos appellunt, oriri ſuetus. Differt a Sarcomate. M. A. Severin. *de noviſſ. obſ. abſceſſ. c. 2.*

CARNEOLUS, *Cornelus*, *Corneolus*, vide *Sardius lapis.*

CARNIVORUS, σαρκοφάγος, vide *Sarcophagos.*

CARNOSA *cutis*, vide *Panniculus carnoſus.*

CARO, σὰρξ, κρέας, vocatur proprie tantum ea, quæ in muſculo eſt, reliquarum partium nullam homines *carnem* vocant, præterquam pauci admodum. Sed quæ in viſceribus, ſeu jecore, renibus, liene, pulmone, viſuntur *carnes*, eas *parenchymata*, παρεγχύματα, (quaſi effuſiones dixeris) Græci vocant. Quæ in inteſtinis, ventriculo, ſtomacho, & utero ſunt, ſine nomine relinquunt, Galen. *l. 10 Meth. med. c. 11.* *Parenchymata* autem eas partes vocant, non *carnes*, propterea, quod ex venis effuſus ſanguis circum vaſa omnis concreſcat, *l. XI de S. F.* Hæc Caſtellus. Enimvero cum nec Hippocrates, nec Galenus hanc ſtrictam ſignificationem ſemper obſervaverit, libet rem clarius & diſtinctius proponere.

ponere. *Caro* in genere eſt Medicis, quicquid ex ſanguine partium fibris aut vaſis circumfuſo concrevit mollius aut durius, a calore ſtipatum, prout comparatur vel ad compaginandas firmandasque fibras vice glutinis, vel ad replenda ſpatia. Vel ſic poteſt deſcribi: *Caro* eſt pars ſolida quantitate, ſitu, connexione, figura varia, calida & moderate humida mollis, rara, ad albedinem vel rubedinem vergens, ad id, ut corpulentiam roburque adferat, & ad motum partium conferat, aut humorum ſegregationi vaſorum tutelæ, ſimilibusque uſibus inſerviat, Ger. Blaſ. *l.2 Med. Gen. ſect. 1 ſubſect. 1 c. 2.* Eam ex diverſa materiæ particulis concretam, plus tamen alcalinis & dulcibus conſtantem, quam acidis, in ſeparatione vero Chymica offerre phlegma copioſum, ſal volatile, oleum & ſal fixum demonſtravit I. Helf. Iunken. *Chym. Experim. Part. I ſect. 2 c. 4 p. 110 ſeqq.* Dividi poteſt in *proprie dictam*, & *improprie dictam*. Per *illam* intelligitur ea, quæ muſculorum fibris, ſive fibratis potius tendinibus obnaſcitur, ſimplex, mollis & rubicunda. Dicitur uno verbo *Muſculoſa*. Hinc & Hippocrati σάρκες, idem eſt, quod *muſculi*, teſte Gal. *c. 1 de fract. t. 12 & com. 2 t. 68.* *Improprie dicta* ſubdividitur in *Parenchymata* & *Propriam* cuilibet parti. Ad illa pertinent Hepar, Lien, Pulmo, quamvis hodieque recentiorum quidam negent, eſſe parenchymata, id eſt, affuſiones ſanguinis veluti concreti; ſed potius vel glandulas eſſe ſtatuant, vel membranarum congeries in cellulas & concamerationes, de quibus vid. Malpighii *Exercitationes de Hepate, Liene &c.* Cordis *caro* non recte dicitur parenchyma, cum ſit revera muſculoſa, quicquid alii regerant. Propria eſt vel *Membranoſa*, vel cujusque partis membranoſæ carnoſa ſubſtantia, ut in oeſophago, ventriculo, inteſtinis, utero, veſica, vel *Glanduloſa*. Vide *Glandula*. An huc quoque Cerebri ſubſtantia referenda cum Malpighio? Iungatur Linden. *Medic. Phyſiol. l. 2 c. 16 art. 20 §. 321 ſeqq.* Bartholin. *Anat. proxim. edit. noviſſ. p. 5.* Qui oſſium quoque ſubſtantiam *Carnem* vocant, nixi autoritate Galeni, *XI Meth. med. 1*, (quamvis κατὰ ῥητὸν nen dixerit) mihi videntur vocabulo valde abuti. In præternaturali ſtatu excreſcentiæ *carneæ*, *Caro* excreſcens, luxurians eminens, Scrib. *n. 227*, mentitur ſolum *carnem*, & æquivoce talis dicitur. In Phytologia etiam per tropum ſubſtantiæ illæ molliores fructuum ſucculentorum *Carnes* appellari ſolent: v. g. *Caro* cydoniorum, citri, caſſiæ, prunorum &c. Schröd. *l. 1 c. 2.*

CAROENUM, quibusdam *carenum*, κάροινον, dicitur, quod caput τὸ κάρα aggravet, eſt vinum decoctum, ita ut tertia pars abſumta ſit, duæ tantum remaneant, Gorr. Plura vide apud Linden. *Ex. X §. 19 ſeqq.* & Keuchen. *ad Seren. p. 216 ſeqq.*

CAROLI vocantur puſtulæ in membro virili venereæ, quæ & *caries pudendorum* dicuntur. Marcell. Cuman. *Obſ. 20*, apud I. H. Velſch. *in Syll. Cur. & Obſ. Med. Cent. p m. 48; & Obſ. 73 p. 77.*

CAROS, *Carus*, κάρος, ſive *Sopor* eſt deperditio ſenſus & motus in toto animalis corpore, illæſa manente ſpirandi facultate, læſa autem anteriore cerebri parte, & temporum muſculis: (ſed tamen & medius ventriculus ſæpe conſentit: Sequitur inde ſomnus profundus, oculis perpetuo clauſis. Nec tamen ita periit ſenſus, quin, ſi pungantur, ſentiant, non tamen propterea vel loquuntur, vel oculos aperiunt) ſi vero ſpirationem adeo vehementer opprimat, ut quis vel magno conatu vix ſpirare poſſit, eorum exemplo, qui per gravem ſomnum ſtertere ſolent, apoplexia tunc affectio nominatur, cui Paralyſis ſæpiſſime ſuccedit. Hæc ex Galen. *l. 4 de L. A. c. 2; l. 13 M. M. c. 21; & c. 2 in 1 prorrh. t. 29*, olim Caſtellus. Enimvero cum hodieque non ſatient animum philiatri diſcendi cupidum, affectum hunc paulo accuratius deſcribere libet: *Carus* veterni ſpecies eſt affectio ſoporoſa, lethargo major, apoplexia paulo minor, huic tamen valde affinis, ut in ipſam non raro tranſeat, cum reſpiratione tamen adhuc paulo liberiori, a prohibita per portiones impuras ſeroſas vel alia ratione heterogeneas ſpirituum animalium e medulla cerebri verſus corticem expanſione proveniens. Iungatur Th. Willis *de Anim. Brutor. Part. 2 c. 4.* Hinc καρώδεες, quod vel gravedinem capitis, vel ſoporiferum ſignificat Erotiano.

CAROSIS, κάρωσις, i. e. *Soporatio*, ſive *ſomnolentia*. Moſchion. *de morb. mul. c. 134.*

CAROTICUS, καρωτικὸς, dicitur de eo, quod caput vehementius afficit, v. g. de vino generoſo vehementer inebriante. Lind. *d. l. §. 111.*

CAROTIDES, καρώτιδες ἢ καρωτικαὶ ἀρτηρίαι, ſunt duæ illæ arteriæ, quæ ab arteria magna e ſiniſtro cordis ventriculo emergentes recta ad caput feruntur, omnibus, quæ ſunt ſupra cor, partibus diſtributæ, Gal. *l. 16 de V. P. c. 12; & l. 1 de Hipp. & Pl. Decr. c. 7*, ſed has non recte carotidas ſive *ſoporarias* dici cenſendum eſt, ſed obtinent ſaltem nomen ex communi medicorum & philoſophorum poſt Hippocr. opinione credentium, ſoporis ſedem eſſe has arterias. Vide *Arteriæ Aortæ truncus aſcendens.* Iung. Barth. *Anat. Lib. 2 c. 4.*

CARPHALEON, καρφαλέον, *aridum*, *ſiccum*, ſignificat. Hippocr. *6 Epid. ſ. 6 t. 29; & 5 aph. 71*, ut & alibi de cute ſicca uſurpavit, Iung. Foëſ. *Oec. p. 311.*

CARPHOS, κάρφος, *paleam*, *feſtucam* ſignificat. Dioſcor. *l. 5 c. 85.* Hinc verbum καρφολογεῖν & Hipp. ἀποκαρφολογεῖν, *feſtucas* & *paleas legere*, quod eſt phreniticorum ſymptoma. Dicitur & κροκιδίζειν, *ſ. 1 Progr. oſt. t. 23.*

CARPIO, *Carpius*, κύπρινος, *Cyprinus*, λεπιδωτὸς, eſt nomen piſcis nobis notiſſimi in lacubus frequentis, in fluviis vero delicatioris. De uſu in cibis & medicina vide partim apud Aldrovand. *l. 5 de piſcib. c. 40*, partim apud Schröder. *l. 5 cl. 3. n. 76.* Eſt & alius piſcis *carpio* dictus, qui in ſolo lacu Benaco capitur, delicatior, de quo etiam Aldrovand. *d. l. c. 50.*

CAR-

CARPOS, καρπός, vide *Fructus.*

CARPUS, καρπός, aliis *Brachiale*, Arab. *Rasceta*, est pars manus, qua cubito per articulum conjungitur: Vel quod utrinque inter manum & brachium intercedit, utramque inter se aptans, id dicitur *Carpus.* Quot ossiculis constet, dissentiunt anatomici, dum quidam septem, quidam octo numerant. Non multum referet, utri parti calculum quis adjecerit. Linden. *Med. Physiol. l. 2 c. 14 art. 12 §. 81 seqq.*

CARSIA, id est, aqua salis. Rul. & Iohnf.

CARTA, κάρτα, apud Hippocr. significat *valde*, admodum. *3 de R. V. in Ac. t. 26 & 42.* Iung. Galenus *in comm.*

CARTILAGO, χόνδρος, est particula simplex in animalis corpore, quæ aliarum quidem omnium est durissima, toto autem osse est mollior, Gal. *l. 7 de Vs. P. c. 3.* Quamvis autem diversa sit ab osse *cartilago*, sæpe tamen ætatis spatio in os degenerat, imo vero nulla fere sunt ossa, quæ ante cartilagines non fuerint. Ossa namque omnia & dentes genis adhuc conclusi infantibus *cartilago* sunt, quæ tandem in ossa duratur, uti *cartilagines*, quæ inter sterni ossa continentur. Hactenus Castellus. Dividi possunt *cartilagines* 1. in illas, quæ aliis connascuntur ossibus, eademque connectunt vel absque alio medio, ut in ossibus pubis & sterni, vel interjectu communium ligamentorum, ut in connexione per διάρθρωσιν, & in has, quæ per se constituunt partes, de quibus p. p. 2. in duriores, quæ osseæ evadunt cum tempore, & in molliores, articulos colligantes, & ligamentorum naturam fere referentes, unde χονδροσυνδεσμοὺς vocant, Barthol. *Anat. libell. 4 c. 2.* Inter specialiores *Cartilagines* sunt præcipuæ seqq.

CARTILAGO *ensiformis*, χόνδρος ξιφοειδής, Gal. *l. 6 de V. P. c. 3; & l. de art. & ven. dissect. c. 5, cartilago mucronata*, quæ est extrema ora medii ossis pectoris, quæ est propter os ventriculi, cui alligatur. Aliqui sunt, qui totam pectoralis ossis figuram, (non eam tantum, quæ in imo ejus est) quia gladii similitudinem repræsentat, *ensiformem cartilaginem* dicant esse, Gal. *l. de Ossib. c. 13.* Jung. Barth. *d. l. c. 18.*

CARTILAGO *innominata*, Gal. recentioribus vero *Annularis*, κρικοειδής dicta, quæ est secunda laryngis *cartilago*, in internis partibus, quæ œsophagus est, positionem habens. Gal. *l. 7. de V. P. c. 11.* & est intrusa cartilagini Thyroidi. Est instar annuli Turcici, quo pollicem muniunt in emittendis sagittis. Basis est reliquarum *cartilaginum* asperæ arteriæ. Barthol. *lib. 2. Anat. c. 11.*

CARTILAGO *scutiformis*, θυρεοειδής, χόνδρος, perperam θυροειδής, recte notante Linden. *Medic. Physiol. l. 2 c. 13 art. 15 §. 94*, male a Castello *Peltalis.* Peltæ enim rotundæ erant, cum figura hujus cartilaginis sit quadrilatera, ut Scuta. Ejus gibbositas apparet in gutture, ac *Adami pomum* appellatur, quia vulgo persuasum, in Adami faucibus pomi fatalis partem ex pœna divina remansisse & ad posteros translatam. In medio distinguitur linea, unde duplicem alii constituere, cum revera duplex rarissime inveniatur. Divulsam in medio observavit in Studioso a nimio cantu Barthol. *d. l.* ubi plura ad ejus perfectam descriptionem pertinentia reperies. Præter has, quas Castellus olim adduxit, dantur adhuc aliæ peculiares *Cartilagines* considerandæ, & quidem in ipsa quoque Larynge; videlicet: *Binæ cartilagines* ἀρυταινοειδεῖς, *Gutturniformes*, sive *Arytænoideæ*, quia in una parte conjunctæ instar gutturni rimam pro modulanda voce *Glottis*, γλωττὶς, dictam efformant. Item *Epiglottis*, ἐπιγλωττὶς, *Cartilago*, quæ rimam illam claudit & tegit, ne ex cibo vel potu in tracheam cum periculo suffocationis quædam incidant, sed commode in gulam abire queant. Reliquæ *cartilagines* asperæ arteriæ *semicirculares* & sigmoideæ, σιγμοειδεῖς, non libet inter peculiares referre. Nec *Narium* quoque *Cartilagines quinque*, quarum duæ supremæ nasi ossibus adhærent, tertia septum constituit, sive interstitium inter duo nasi foramina, reliquæ vero duæ pinnas constituunt, per membranosa ligamenta colligatæ, commode inter peculiares referri non possunt, cum ad nasi constitutionem faciant. De his videatur Barthol. *d. l. 3 Anat. c. 10. Cartilaginum* in genere præcipuus usus est duplex: Vnus, ut partes quasdam leves ac politas ad motus promtitudinem efficiant, in articulis scil. Alter, ut violentiæ foris occursantium mediocriter cedant. *Cartilaginis* enim substantia maxime idonea est ad tegendum & defendendum partes subjectas. Non enim potest comminui & frangi, ut dura & friabilia, neque incidi & contundi, ut mollia & carnosa. Hæc Castell. Verum nec alii usus excludendi sunt, ut: Connexionem facere ossium, quæ dicitur συγχόνδρωσις: Partes prominentes, vel etiam curvas formare, ut in aspera arteria, larynge: Cavitates explere, Operculi operam præstare, Fulcrum præbere, de quibus Barthol. *libell. 4. c. 2. Cartilago* quoque de spinis piscium dicitur, specialiter vero & κατ' ἐξοχὴν, *Cartilaginei pisces*, dicuntur, qui spinam dorsi cartilagineam, intus medullam habentem, obtinent, Græcis propterea χονδράκανθοι dicti; aliis & σελάχη, vel σελαχώδη: Suntque duum generum: Plani, ut sunt Raja, Pastinaca & his similes; & Longi atque Rotundi, v. g. Galeæ. de quibus legatur Aldrovand. *l. 3 de Pisc. cap. 31.*

CARUNCULA, σαρκίον, accipitur vel in statu secundum, vel præter naturam. In illo dicitur de *carunculis* in utroque oculi Cantho, vel Angulo occurrentibus, quarum illa, quæ in majori sive interno existit, *Lachrymalis*, in externo vero *Innominata* est, Barthol. *l. 3 Anat. c. 8. Carunculæ* quoque appellantur *cuticulares Alæ* sive Nymphæ in sinu muliebri, teste eodem *l. 1 c. 35*, quo etiam *carunculæ myrtiformes* spectant *d. l. c. 33.* In renibus *carunculæ papillares* minus coloratæ instar glandularum, reliqua *carne* duriores occurrunt, de qui-

bus idem *d. l. c. 17.* *Carnosam* quoque illam particulam in summo ore pendentem, quam alias *Columellam*, aut *Vvam*, vel *Vvulam* vocant, a Galeno *carunculam* appellari constat, *ex l. 6 de C. M. S. L. c. 3 in princ.* Præternaturaliter usurpatur hoc vocab. (1) de portiunculis, quæ in dysenteria excernuntur, quas Hipp. *carnes* σάρκες vocavit, *4 aph. 26.* (2) de *carunculis* capillaribus cum urina a renibus excretis. *4 aph. 76*, qui affectus etiam dicitur *Trichiasis*, τριχίασις. Ita & Celsus *l. 6 c. 8 carunculas* quasdam in naribus nasci, scripsit, Polypum etiam per *carunculam* definivit. Ita & aliæ *Excrescentiæ carneæ caruncularum* nomine venire possunt, quamvis Hippocrati σαρκοφυΐαι, *3 d. fract. t. 45.* aliis ὑπερσαρκώσεις, aut σαρκώματα dicantur.

CARVS, vide *Caros.*

CARYCA quibusdam pro *Carica.* Est & denominativum haud dubie ab urbe quadam Peloponnesi *Carya*; Vnde *Caryca lingua*, καρύκη Gr. confusa valde & absurda dicta Galeno *l. 2 de diff. pulf. c. 2.* *Caryca*, καρύκη, fuit olim peculiare bellarium, edulium, condimentum, embamma, Lydorum primum inventum, paratum ex sanguine & aliis ἡδύσμασι, id est aromatibus & suavibus condituris. Hinc & omne *conditum*, quod jus sapidum facere & infuscare posset Lydiæ *carycæ* adinstar, *carycam* appellare liceat. Hesychius etiam descripsit, quod sit jus supervacuum sive ambitiosum. Plura vide de hac re apud Linden. *S. M. Ex. X §. 73 seqq.* Lang. *l. 1 ep. 58.* Conf. Galen. *exegesi.*

CARYCEIA, καρυκεία, idem, quod *Caryca.* Gal. *l. 4 de san. tuend. c. 5.*

CARYCOIDES, καρυκοειδὲς, dicitur Hipp. excrementum colorem suberuentum instar *Carycæ* condimenti illius ex sanguine parati præ se ferens. 24. *Epidem. XIV, 10.* Plura apud Foës. *Oecon. p. 310.* Nec minus plenius expositam vocem habes apud ipsum Erotianum.

CARYDON, καρυδὸν, vide *Alphitidon.*

CARYON, κάρυον, vide *Nux.*

CARYOPHYLLVM, καρυόφυλλον, nomen & floris & aromatis, & arboris. Nullius horum expositio est hujus loci.

CARYOTI, καρυωτοὶ, scil. βάλανοι, nomen *dactylorum* sive fructuum *palmæ* optimorum, qui in Syria & Palæstina crescunt, Gal. *l. 2 de Al. Fac. c. 26.*

CASA, Gr. καλύβη, οἴκισκος, οἰκίσκη, οἰκίδιον, tugurium vel vile domicilium significat, qualia sunt metallifossorum circa fodinas. Rul. *in Lex.*

CASCARILLA h. e. cortex Chinæ Chinæ, vide *China.*

CASCHV, idem quod *Catechu.* De quo paulo post.

CASEVS, τυρὸς, quid sit, omnibus notum est. Lac coagulatum & glaciatum, per præcipitationis modum. Vsus ejus in diæta & medicina varius. Cum in *caseis* singulatim permagna sit differentia, tum pro animalium natura, tum pro præparandi *modis*, & præterea ipsorum ætate, non licet heic eam exponere varietatem. Consulantur Autores, utpote Gal. *l. 3 de Al. Fac. cap. 17 & l. 10 de S. Fac. cap. 17 & l. 10.* Th. VVillis *de ferment. cap. 11.* Bruyerin. Moræus, C. Hofm. Ionst. alii. An commune vitium sit omnium *caseorum*, succum habere vitiosum & crassum, uti *d. l.* scriptum reliquit Gal. ulterius ventilandum relinquitur. Pro negativa facit Hippocr. *de Vet. medic. XXXVII, 9 seqq. & de affect. XLIX, 11.* Vsum medicum etiam vide sis apud Scribon. Larg. *n. 158* adversus podagram. *Caseum* descripsit Paracelf. *l. 1 de Tart. tract. 5 c. 2*, quod sit Tartarus alabastrinus & incurabilis, viscus inexpulsivus. Imo hoc vocabulum tropice ad ipsos morbos renum applicuit, *caseum*, vel *lac segregatum* aut *caseatum* ægritudinibus renum annumerans *in Fragment. & Scholiis ad dict. libros de Tartaro.* Verum rem ipsam magis obscurat illis terminis, quam ut declaret. *Caseus præparatus* Rulando & Iohnsono dicitur residentia viscosa manens in fundo lactis ex caseo defluentis, *in Lex.*

CASIA, κασία, plerumque *Cassia*, κασσία, duplicem potissimum obtinet significationem, quarum neutra quidem proprie huc pertinet, sed ad Botanicam. Paucis tamen indicasse sufficiat. (1.) Significat aroma quoddam, quæ & *Cassia lignea*, *Xylocassia* dicitur, ad Cinamomi fere naturam accedens; de qua videatur Gal. *de S. F. l. 7 & alibi.* (2) Purgans quoddam cholagogum, quod *Cassia fistula*, siliquosa, solutiva, κασσία, σύριγξ, dicitur. Hæc veteribus Græcis fuit ignota. Licet enim Gal. etiam aliquoties *in libr. de Antidot. & de C. M. S. L.* mentionem fecerit *Cassiæ fistulæ*, semper tamen intelligit illam aromaticam, quæ etiam fistulosa videtur. De solutiva videatur Rolfink. *de purgant. sect. 3 art. 2 c 1.* Schroder. *l. 4 cl. 3 num. 416.*

CASSIA barbaris dicitur *Thorax*, Fallop. *expos. de Ossib. c. 18 Tom. I p. 508.*

CASSALE *Vulnus*, i. e. vulnus pectoris. Legitur apud Marcell. Cuman. *Obs. 65.* apud D. Velsch. *in Syllog. cur. & obs. Med. Cent. I p. m. 73, 74.* Derivatur ab Arabico *Cas*, i. e. pectus.

CASSATVM, est sanguis in venis invalidus & emortuus, grumosus, sanguinis boni transitum & motum obstruens, Paracelf. *l. 7 Archidox. §. de Specifico Diaphoretico* & ex hoc Rul. & Iohns. *in Lex.*

CASSIA, κασσία, vide *Casia.*

CASSIA MELLIS dicitur species Cassiæ extractæ pro clysteribus, quam compositionem ingreditur Mel, ut conservetur, in cujus tamen præparatione fraudem Pharmacopœorum detexit Ioh. Anton. Loddettus Dialog. *de impostur. nonnull. Pharmacopœor.* addito *declarationi fraudum & errorum apud Pharmacopœos commissorum* Lisseti Benancii *opera Bartholini Latinitati donatæ p. 149.*

CASSITEROS, κασσίτερος, vide *Stannum.*

CASSOLETA dicitur species suffimenti humidi, cujus

cujus descriptionem tradidit P. Morellus *l. 2 de præscr. remed. form. sect. 2 c. 9 p.m. 293 edit. Bas.*

CASSOVVARIVS, nomen avis exoticæ, nobis incognitæ, quam ingluvie carere legitur in Nehem. Grevv Anglicæ Societatis Regalis Collegæ *Inchoata Anatome comparativa ventriculorum & intestinorum*, cujus mentio fit *in Actis Erud. Lips. A. 1682 p. 60.*

CASSVS, vide *Laparos.*

CASTALTICVM corrupte, pro *Catastalticum*, καταςαλτικὸν, idem est, quod repressorium, stipticum. Dieter. *Iatr. n. 408.*

CASTELLVM, idem quod *Lacusculus*, λακκίδιον. Rul. & Iohns. *Castellum Vrinæ* quid dicatur Paræo, vide apud eund. *l. 22 Chir. c. 9.*

CASTIGATVS, *a, um*, (Gr. dici posset σωφρονισθεὶς,) dicitur de Mammillis & Papillis apud Q. Serenum: Si *castigatas* studium est servare papillas, &c. quid vero sint *Castigatæ mammæ*, exposuit Hier. Mercurial. *l. 5. Var. Lect. c. 3.*

CASTITAS, σωφροσύνη, ἀγονία, proprie continentiam circa res Venereas significat. Hinc *Casti sua natura* dicuntur σωφρονικοὶ φύσει, qui etiam a libidinosis cogitationibus abstinent. Gal. *l. 6 de L. A. c. ult.* *Castitatis* sedem veram in renibus esse magis, quam in testiculis, voluit Paracelf. *l. 2 de vir. membr. c. 10.* quam opinionem denuo propugnare voluerunt Ioach. Oelhafius, Dan. Sennert. & Casp. Hofm. verum absque successu, cum pugnare videatur cum principiis Anatomicis, quibus constat, renibus nihil esse commercii cum reliquis partibus genitalibus. *Castitatem* non comparari posse medicamentis, sed evitatione occasionis & objectorum irritantium, egregie docuit P. Ammann. *Irenic p. 40.*

CASTOR, κάςωρ, *Fiber*, animal est amphibium, aqua & terra ambiens, vivens piscibus & fructibus arborum. Ejus descriptionem vid. apud Aldrovand. *l. 2 de quadruped. digit. vivipar. c 12*, ubi etiam ejus usum in cibis & medicina exponit. & *in Ephemerid. Nat. Curios. An. II Obs. 251.* Anatomicam ejus descriptionem etiam legere licet *in Actis Philosophicis* Oldenburgii *Anni 1669. m. Iulio.* Iungatur Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 14.* Ob convenientiam cum hoc animali maximæ pernicitatis in pisces grassandi avis quædam species, videl. Mergus cirratus major, Bellonio dicitur etiam *Castor* vel *Fiber*, ut est apud eund. Aldrovand. *Ornith. l. 19 c. 62.* Vrinæ quoque lacteæ excretionem *Castoris* nomine venire ex Drauvviz. *de Scorbut. c. 9*, videatur *in Ephemerid. N. Cur. A. I. Obs. 89.*

CASTORIVM, καςόριον, καςώριον, sunt testiculi *Castoris* quadrupedis excisi, purgati & exiccati, virtutis valde attenuantis, discutientis, nervos nervosasque partes roborantis, spiritusque animales excitantis, multique in Medicina usus. Adulterari solent gummi Ammoniaco, quod cum *Castoris* sanguine subactum vesiculis inditur exiccaturque. Schröder. *d. l.* In hunc animadvertit Fr. Hofm. *in Clavi ad h. l.* negando *Castorium* esse testiculos, qui adeo parvi sunt, ut gallorum gallinaceorum testiculos vix superent, sed potius esse tumores, seu crumenæ inguinis vestitæ pellicula satis crassa, quibus parva semper annexa est, impleta liquore oleagineo & cineroso, semper liquido manente, cum illis crassior contineatur, qui potest exiccari ad pulverisandum. Confirmatur hæc sententia plurimis autoritatibus *in Ephemerid. N. Cur. d. l.* De *Castorii* viribus videatur & Gal. *l. XI de Simpl. Fac.* Dioscorid. *l. 2 c. 26.* Pontici *Castorii* vires diversas esse ab Hispanico, ex Strabone ostendit Rhod. *ad Scribon. n. 175.*

CASTRATVS, εὐνοῦχος, εὐνουχισθεὶς, dicitur, cui testiculi sunt exsecti; & ita vis genitalis ablata. *Castratio*, quæ Gr. εὐνουχισμὸς, ἐκτομὴ, ὀρχοτομία dicitur, in brutis utriusque sexus adhibetur, teste Gal. *l. 1 de sem. c. 15.* *Castratum* animal semper fœminæ redditur simile, aut his, quæ sunt ætatis minoris, idem *l. 10 de S.F. §. Bolis & l. 11 §. Pinguedo & adeps.* Caro etiam *castratorum* suavior & præstantior eidem habetur *lib. 1 de sem. c. 15 & l. 2 de Al. F. c. 2.* Quomodo vero mutatio corporum ratione temperamenti vitalis, morum, habitus corporis a *castratione* dependeat, non est adeo in aprico. Videatur de hac quæstione Barthol. *l. 1 Anat. c. 22.* An *castratio* hominum excusari & defendi possit nec ne, meam nolo facere litem. In maniaco adhibuit Sam. Formius apud River. *in observ. commun.* In summe libidinoso detrectavit Balth. Timæus a Guldenklee *l. 3 cas. 52.* *Castratio* etiam sumitur pro *Herniotomia*, & *Castratores* sunt *Herniotomi* vulgares, in qua significatione hoc vocabulo usus Scultetus *Arm. Chir. Part. I Tab. XXXIX*, simul improbans, quod in omni Hernia testiculos eximant, in sola Sarcocele saltem hoc admittens. Per metaphoram quoque medicamentorum fortiorum & malignorum, præsertim purgantium electivorum correctio dicitur *castratio* apud Helmont. *tr. Pharmacopol. ac Dispens. modern. n. 49.* Iung. *Exerc. nostr. 1 de Remor. Purg. §. 38.* Item farina crassior, κρίμνον, dicitur *Castrata*, vide *Crimnon.* Diet. *n. 478.*

CASTRENSIS, Militaris, ςρατιωτικὸς, ςρατευματικὸς, est epitheton etiam morborum quorundam contagiosorum & epidemicorum, præsertim febrium, quarum meminit Helmont. *de Febb. c. 10 n. 7.* Endemicas appellans, non adeo incongrue, in quibus non tam effervescentia caloris, quam maligna cruditas ex victu & rerum non naturalium usu pravo collecta peccare & urgere solet. Pestilentibus annumeravit & satis perspicue descripsit Th. VVillis *de Febr. c. 14*, nec non *pecul. tract.* Ioh. Valent. VVillius Medicus Danus.

CASVS, in Latino valde æquivocum est. Vel enim idem est, quod *Symptoma*, σύμπτωμα; Gal. *de opt. sect. ad Thrasyb. c. 13 & 1 aph. 12*, aliisque in locis. Vide *Symptoma.* Vel idem est, quod *Fortuitum*, & opponitur Arti, vel Providentiæ, Gr. dicitur τύχη vel τύχης ἔργον. Gal. *l. 11 de V. P. c. 7 de sub. figur. Empir. c. 12.* Interdum & Gr. dicitur αὐτόματον. Hipp. *de Arte IX, 5 seqq.*

seqq. & Gal. *c.1 in Prognost. Hipp. t 4* id est, *spontaneum*, quod sine ulla deliberatione aut consultatione contingit. Vel idem est, quod *Lapsus*, πτῶσις, vel κατάπτωσις, v. g. ex alto *l. 5 M M. cap. 2.* Vel idem est, quod *morbus præsens:* in qua significatione sumsit Paracelf. *l. 1 Paragr. cap. 1 §. 4 & 5.* Vel denique idem, quod *Historia morbi* integra, observatio Empirica; Vnde frequentissime dici solet: *Casus* Medicinales v. g. laudati Timæi a Guldenklee, pro: Observationes Medicæ Practicæ. Collegium *Casuale*, h. e. in quo tractantur & exponuntur speciales morborum singularium historiæ. Vide *Historia.*

CATA, κατὰ, vide *Secundum.*

CATABALLO, καταβάλλω, significat *dejicio*, demitto, *prosterno.* In qua significatione sumsit Hippocr. *l. de Nat. Hum. t. 2.*

CATABASIS, κατάβασις, *descensus*, a verbo καταβαίνω, *descendo*, cui opponitur ἀναβαίνω, ascendo. Verbum legitur apud Hipp. *6 aph. 22.*

CATABIBAZO, καταβιβάζω, emphaticum verbum *humorum deorsum* factam *exclusionem* & deturbationem exprimens apud Hippocr. *3 in 1 prorrh. t. 51.*

CATABLACEVO, καταβλακεύω, significat *ignavum esse*, desidem, negligentem in actionibus, & præsertim in curando apud Hippocr. *3 de artic. t. 83*, idem quod κατοκνέω, quod legitur *in Mochlic. XI, 7.* Descendit a voce *Blax*, βλὰξ, quod nomen est piscis nullius plane utilitatis, aut pretii.

CATABLEMA, κατάβλημα, significat, *quod injicitur* aut applicatur, in specie fimbriam vel *ligamentum*, quod parti injicitur ad deligationem constringendam. Hippocr. *2 de artic. t. 32.* Æginetæ dicitur ἐπίβλημα, aliis περίβλημα. Foës. *in Oecon p. 312.*

CATABRONCHIZO, *Catabrochthizo*, καταβρογχίζω, καταβροχθίζω, utrumque significat *deglutio*, a βρόγχος & βρόχθος, *gula, guttur.* Hippocr. *Coac. t. 632. & t. 62.*

CATACAVMA, κατάκαυμα, vide *Ambusta.* Hipp. *Coac. t. 158.* interdum simpliciter *Cavma*, καῦμα. Iung. Linden. *Ex. XI §. 189.*

CATACECLIMENOS, κατακεκλιμένος, dicitur, qui propter morbi vehementiam & virium imbecillitatem decumbit. Hippocr. *2 prorrhet. t. 39.* quamvis alii κατακεκλασμένως, *fractos viribus* legant. Idem est quod κατακλινὴς, κλινηρὴς, κλινοπετὴς, *Clinicus*, & opponitur τῷ ὀρθοστάδην. Foës. *Oec. p. 314.*

CATACECRAMENOS, κατακεκραμένος, de fractura dicitur, quæ dependet, aut suspensa est. Hippocr. *3 de fract. t. 74.*

CATACERASTICOS, κατακεραστικὸς, idem, quod ἐπικεραστικὸς, vide *Epicerasticos.*

CATACERMATIZOMENOS, κατακερματιζόμενος, a verbo κατακερματίζεσθαι, quod proprie significat in minutulos nummos dividi a κέρμα *numulus*, minutiæ æris. Sed & in genere dirimi in minutissimas partes denotat. Vsurpat Hippocr. de calore, febrili, qui in totum corpus distrahitur; *4 de R. V. I. A. t. 39.*

CATACHEO, καταχέω, vide *Catachysis.*

CATACHLIDAO, καταχλιδάω, vel καταχλιδέω, uti videtur conjugari apud Hippocr. *in præcept. VI, 8*, significat *deliciis nimium indulgere*, luxu diffluere. Idem quod κατατρυφᾶν.

CATACHLOOS, κατάχλοος, significat *valde virens.* Dicitur v. g. de excrementis biliosis corruptis *7 Epidem. XI, 27*, quamvis plerique legant κατάχολον, quæ lectio non arridet.

CATACHRESIS, κατάχρησις, vide *Abusus.*

CATACHRISTON, κατάχριστον, dicitur medicamentum, quod *illinitur* Hipp. *l. 1 de M. M. CXXIII, 16.*

CATACHYSIS, κατάχυσις, *effusionem*, *perfusionem* significat a verbo καταχέω, *perfundo.* Ita de frigidæ aquæ *perfusione* usus Hipp. *5 aph. 21 & 7 aph. 42*, de aqua calida. Dieter. *Iatr. n. 447, 448.*

CATACLASIS, κατάκλασις, *perfractionem*, *perversionem*, in genere significat. In specie frequenter de oculi perversione, cum palpebræ pervertuntur. Idque alterius musculorum oculos claudentium convulsionem indicat. Hipp. *6 Epid. s. 1 t. 31*, ubi etiam *t. 30*, de membrorum *perfractionibus* legitur. Vide *Campylon.*

CATACLEIS, κατακλεὶς dicitur os cartilaginosum, imo cartilago in commissura omoplatæ vel scapulæ cum clavi sita. Reperiri in solis hominibus testatur Gal. *l. de ossibus c. 14.* Confer. *l. 13 de V. P. c. 11.* Alibi prima Thoracis costa parva dicitur, & quasi *Subclavium.* Gal. *de dissect. musc. c. 12.* Vide C. Hofman. *comm. ad Gal. lib. de V. P. n. 103*, & *not. ad l. cit. de Ossib.* qui recte reprehendit, quod κατακλεὶς etiam ἀκρώμιον dicatur.

CATACLINES, κατακλινὴς, *lecto affixus.* Vide *Cataceclimenos.*

CATACLISIS, κατάκλισις, inclinationem, declinationem, *incurvationem*, item *decubitum* denotat, v. g. κατάκλισις ἡμικύκλιος, *incurvatio semicircularis*, uti est in Græca lit. C. juxta veteres. Vid. Hofman. *d. l. n. 385.* Gal. *l. 2 de mot. musc. c. 4.*

CATACLYSMA, κατάκλυσμα, Hipp. *de sal. diæt. t. 15.* Vide *Clyster.*

CATACLYSMI, vehementiores aquarum infusiones. vulgo medicor. Irrigationes. Cœlius Aurel. *Chronic. l. 1 c. 16.*

CATACORES, κατακορὲς, abundans, *superfluum* significat. Addit rei, cui jungitur, in specie bili, intensionem. Vsurpatur adjective & adverbialiter. Quando simpliciter ponitur, nihilominus bilis ad excessum restringendum esse, vult Foës. *in Oec. p. 315.* v. gr. apud Hippocr. *Coac. t. 612 & t. 608*, id quod & Interpretes observarunt. Hinc & κατακορὲς φάρμακον, significat bilem meracam largius evacuans medicamentum, apud Hipp. *l. 5 Epid. VIII, 10, 14.* Dicitur & adverb.

verb. κατακορέως. Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 13.* vide Gal. *in comm. ad h. l.* Iung. & Linden. *Ex. IV §. 77.*

CATACREMNAMÆ, κατακρήμναμαι, significat *dependeo*, & usurpatur ab Hippocr. de gurgulione inflammato & intumescente, *l. 2 de Morb. X, 3.* Descendit a κρημνὸς, præcipitium.

CATACRVO, κατακρούω, proprie *depellere* significat. Apud Hippocr. vero diffindere, & profundius *pertundere* & *discindere* denotat, *l. de Vlcer. XV, 4 & l. de Medico VII, 1, 3.* Vnde & κατάκρουσις h. e. *percussio* inter operationes Chirurgicas & remedia impinguantia externa refertur a I. C. Claudino *de Ingressu ad infirm. l. 2 sect. 2 c. 27.* & ita idem significat, quod ἐπίκρουσις. Vide infra *Epicrusis.*

CATADARTHEO, καταδαρθέω, verbum, proprie significans *dormire*, a δαρθάνω, *dormio*, quamvis Scholiastes Aristoph. a δέρμα, pellis, cum Etymologo deducens restringat significationem, dicendo, idem esse, atque in pellibus dormire. Vsus Hippocr. *l. 5. Epid. XVII, 1 & l. 3 de diæt. XVI, 15.*

CATADECHOMÆ, καταδέχομαι, sumo, *suscipio.* Vsurpavit Hipp. *de alimento, l. 7 Epid. XXII, 8.*

CATA DICEN, κατὰ δίκην, id est, *jure merito*, æque ut par est. Frequenti in usu apud Hippocr. v. g. *l. de Cord. III, 10 l. 1 de Morb. Mul. LXXXVII, 14; l. de Ossium. cap. V, 3.* Foes. *in Oec. p. 313.*

CATADVLOO, καταδουλόω, proprie significat *in servitutem redigo.* Metaphorice vero spiritus frango, animum subigo. Hippocrat. *2 de fract. t. 61.*

CATÆGIZO, καταιγίζω, significat cum impetu deorsum irruo, *delabor*, ab ἀΐσσω, irruo. De ventis & procellæ impetu proprie dicitur. Vnde & καταιγὶς *procellam* significat. Metaphorice de doloribus & morbis cum impetu irruentibus sæpe usus est Hipp. *l. 3 de Morb. VII, 25; XXIV, 57; l. 2 de Morb. Mul. LXXXVII, 2; l. 7 Epid. XIIX, 16.* Foës. *d. l.* Præcipue de morbi statu accipitur, teste Linden. *Ex. XII §. 81, 87.*

CATÆONESIS, καταιόνησις, i. e. *irrigatio*, perfusio, fit humore aliquo in partem aliquam effuso. Quo quidem remedii genere utimur, cum aliqua de caussa balneo excludimur. Differt ab *Embroche*, ἀπὸ τῆς ἐμβροχῆς, quando post illam lanam aut linteum superponimus, quod post embrocham non fit. Gorr. *in def.*

CATAGLISCHRÆNO, καταγλισχραίνω, verbum significans *viscosum efficio.* Hippocr. *1 de R. V. I. A. t. 33 & s. 3 t. 10.* Gal. *in comm. ad h. l.*

CATAGLYPHE, καταγλυφὴ, sculpturam excavatam significat in Chirurgicis. Hipp. *4 de artic. t. 53 & Mochl. XXIII, 8, 10.*

CATAGMA, κάταγμα, vide *Fractura.*

CATAGMATICVS, καταγματικὸς, dicitur de remediis ad fracturarum curationem necessariis, v. g. *Deligatio Catagmatica*, καταγματικὴ ἐπίδεσις, Gal. *1 de C. M. P. G. c. 4.* Item *Emplastra Catagmatica*, quæ in fracturis cranii specialiter dicuntur *Cephalica*, κεφαλικὰ, habentque abstergendi, digerendi & siccandi potestatem, quibus plerique & paululum ex adstringentibus admiscent, *l. 1 h. tit. c. 16.*

CATAGOGE, καταγωγὴ, ductus, sedes, loci vel partis alicujus circumscriptio vel regio dicitur Hippocr. *l. 7 Epid. III, 14.* veluti si quis umbilicum contrectans manum toti ventris regioni admoveat, Foës. *d. l.*

CATAGYIOO, καταγυιόω, proprie significat *membra debilito* a γυῖον *membrum.* Vsurpatur de nimia virium imbecillitate & enervatione: Hippocr. *3 de R. V. I. A. t. 17 & l. 2 de Morb. Mul. LVI, 15 de Glandul. VIII, 11.*

CATALEMMA, κατάλημμα, vide *Comprehensamentum.*

CATALENTIA, fictus est a Paracelso terminus, speciem Epilepsiæ significans, quemadmodum & *Analentia & Epilentia, de morb. ament. tr. 2 c. 1 & l. 3 Paragraph. c. 1 §. 1.*

CATALEPSIS, *Catalepsia*, Lang. *l. 1 ep. 25*, est deperditio sensus visus, apertis palpebris, servata tamen secundum naturam spiratione, in qua posteriora cerebri potissimum & nervorum exortus intemperie frigida & sicca afficiuntur. Gal. *l. 4 de L. A. 2.* licet alibi *Catalepsin* dicat esse spiritus cohibitionem, *de musc. dissect. c. 26*, & alibi dicat, *Catalepsin* fieri refrigerata prima parte sensitiva, id est, cerebro ipso: quæ refrigeratio cum fortis fuerit, mista humiditati facit lethargicas passiones; cum siccitate vero eas, quæ a Græcis καταλήψεις dicuntur, Lat. *Interceptiones*, (aliis *Deprehensiones*) *2 aph. 3 in comm. Gal.* Eundem affectum vocant κατοχὴν, *Catochen*, & qui eo laborant *Catochos*, κατόχους, *l. 4 de caus. puls. c. 16.* Hæc Castellus. Clarius ut explicetur terminus *Catalepsis*, κατάληψις, accipitur late & stricte. Late & quidem rarius pro omni interceptione, v. gr. Sanguinis in vasis, Hipp. *l. de Medic. VII, 8*, quæ alibi ἀπόληψις eidem dicitur, vide *Apolepsis*, item ἐγκατάληψις. Sensuum, Aurelian. *l. 2 acut. c. 5.* Spirituum, Gal. *l. 2 de san. tu. 12 & l. 3 cap. 2.* Cutis constrictio, dum ita digitis apprehenditur, ut candens ferramentum recte & sine noxa immittatur, Hipp. *1 de artic. t. 50.* De interceptione urinæ & sanguinis legitur *2 Epid. sect. 3 num. 75.* quam *lib. 6 s. 2 n. 35.* ἐγκατάληψιν vocavit. Ad hanc latam significationem quoque pertinet, quando illa deligandi ratio, ubi vinculum aliquod articulis oblæsis super injicitur, ad ea, quæ oblæsa sunt, comprehendenda & continenda, aut extremitas vinculi, quod ultimo super injectum reliquas obvolutiones firmiter continet, *catalepsis*, καταλήψεις, dicuntur. Hipp. *2 de iis, quæ in medic. t. 15 & t. 17, 18.* Stricte sumitur pro affectu soporoso, quem nonnulli eundem cum *comate Vigili* esse statuunt, Lang. *d. l.* Alii vero negant, ut Dieterich. *Iatr. n. 863.* quod si Galeni descriptio supra *d. l.* locum habuerit, non video, quæ sit inter utrumque differentia,

vide

vide *Coma*. Tandem & Tropica ſupereſt ſignificatio, quando κατάληψις denotat veram, firmam & indubitatam rei alicujus perceptionem & cognitionem, Gal. *de ſectis. c. 6 & de opt. ſecta in princ.* cui opponitur ἀκαταληψία. In ſpecie tribuitur loco generis Indicationi *Comprehenſio* in definitione, de qua prolixius vide Mich Gavaſſet. *l. de Indicat. curat. cap. 2 ſeqq.* Dicitur & *Apprehenſio*, de quo ſupra.

CATALOTICA, καταλοτικὰ, medicamenta ſunt, quæ cicatrices groſſas æquant & limpidant, Galen. *l. de Dynamid.* An a καταλοάω vel ἀλοάω, tero?

CATALYSIS, κατάλυσις, ſignificat *diſſolutionem* vel *reſolutionem*, v. g. artuum, Hippocr. *lib. 4 Epid. XXIIX, 31.* Quod dicantur οἱ καταλυόμενοι apud Hipp. *2 aph. 43* illi, qui jam jam morituri ſunt, & in procinctu mortis, unanimis quidem Interpretum eſt conſenſus, Iung. Dictor. *n. 458.* Enimvero ſi per ἀπαγχόμενοι proprie ſtrangulati laqueo aut manu veniunt intelligendi, nihil obſtat, quo minus etiam *diſſoluti* exponi poſſint de *detracto* laqueo, aut manu reſoluta, cum Celſo *l. 2 c. 8 fin.* qui vocat *Detractos ex ſuſpendio*.

CATAMANTHANO, καταμανθάνω, *addiſco*, conſidero, Hipp. *6 aph. 5.*

CATAMARÆNOMÆ, καταμαραίνομαι, *emarceſco*. Dicitur de tumoribus, qui detumeſcunt, ſubſidunt, & deſinunt. Hippocr. *2 Prorrhet. XI, 33.*

CATAMASSASTHÆ, καταμασσᾶσθαι, *dentibus conterere*, commanducare ſignificat. Vſus eſt Hipp. de Epileptica, quæ linguam dentibus contrivit & devoravit *l. 5 Epid. XXII, 10*, repetitur *l. 7, XXXVII, 10.*

CATAMATTEVOMENOS, καταματτευόμενος, *contrectans*. Vide *Mattevo*, vel *Matos*.

CATAMENIA, καταμήνια, vide *Menſtruum*.

CATAMOLYNTHIS, καταμωλυνθεὶς, *remiſſum*, *debilitatum*, ſenſim languidum, ſignificat, a μῶλυς vel μώλυξ, ignavus, hebes, indoctus. Galen. *c. 3 in Prorrhet. Hipp. t. 77* de tuberculis ad aurem uſus eſt.

CATAMYO, καταμύω, *nicto*, oculis conniveo, *claudo*, ſignificat. Legitur apud Hippocr. *7 Epid. XLI, 24.* Per ſyncopen etiam καμμύω aliquando dicitur.

CATANÆSIMVMÆ, καταναισιμοῦμαι, non καταναισιμῶμαι, ſignificat *conſumor*, ab ἀναισιμόω vel αἰσιμόω, *expenſas facio*. Hippocr. *de glandul. II, 8.* quamvis alii etiam exponant per *reflector*, ab ἀνασιμοῦσθαι, *reſimum fieri*. Foeſ. *Oec. p. 319.*

CATANANCAZO, καταναγκάζω, *per vim cogo*, *compello*, *depello*. Vſurpatur in operatione Chirurgica, quando id, quod loco ſuo excidit, vi adhibita reſtitui & reponi debet. Hipp. *1 de art. t. 15, 20, 21, 62, 65, 69. & ſ. 3 t. 49. & in Mochlico IX, 16; XI, 12; XV, 5 &c.* Legitur & ſimpliciter ἀναγκάζω, *2 de fractur. t. 10.*

CATANIPHTHIS, κατανιφθεὶς, *elotus*, exterſus, a verbo κατανίζω, pro κατανίπτω, *perluo*, *perfundo*. Participio uſus eſt Hippocr. de diarrhœa per lac decoctum elota, quæ ſponte deſinit. *2 Prorrhet. XXXII, 2.* Verbo vero de vulnuſculis circa tumores factis aceto eluendis ad grumum tollendum, *l. de ulcerib. XV, 6; XVII, 3.*

CATANIZO, κατανίζω, vide *Cataniphthis*.

CATANOEO, κατανοέω, *valeo ſenſuum integritate*, intelligentia, idem, quod καταφρονέω. Hipp. *l. 5 Epid. XVII, 6.* Iung. Foeſ. *d. l.*

CATANTIA, καταντίη, *declivitatem*, deorſum inclinationem ſignificat, ab ἀντάω, vel ἄντω, *occurro*. Hipp. *1 de iis, quæ in med. t. 19.* Hinc & κατάντη *declivia* denotant, *ſ. 2 h. t. t. 11.*

CATANTIS, κατάντης, *declivis*. Vide *Catantia*.

CATANTLEMA, κατάντλημα, ſignificat *lotionem per infuſionem aquæ factam*; idem fere, quod ἐπάντλημα, vel ἐπάντλησις. Legitur apud Moſch. *de morb. mul. c. 50.* Vide *Epantleſis*.

CATAPASMA, κατάπασμα, dicitur medicamentum aridum ex ſicco medicamentorum pulvere conflatum, ad extergendum, repurgandum, diſcutiendum cuti aſperſum, Æginet. *l. 7 c. 13.* Dicitur & καταπαστὸν φάρμακον, Gorr. *in def.* quamvis & generaliter omne, quo aliquod corpus conſpergitur, ſignificet. Dicitur & σύμπασμα, vel διάπασμα, vel ἔμπασμα, ἐπιπαστόν, Gorr.

CATAPASMVS, καταπασμὸς, dicitur Aureliano ſpecialiter poſt humeros atque colla devexo ductu mitis & lenis defricatio, aut levis deductio, *l. 1 de paſſ. tard. c. 5.* Foeſ. *d. l.*

CATAPASTVM, καταπαστὸν, vide *Catapaſma*.

CATAPAVOMÆ, καταπαύομαι, ſignificat evaneſco, *ceſſo*, Gal. *1 Prorrhet. t. c. 35*, unde κατάπαυσις, finem, *requiem* denotat; & tumores ſubſidentes καταπαυόμενα vocantur.

CATAPELTES, καταπέλτης, vide *Catapulta*.

CATAPERVS, κατάπηρος, *mutilus*, vide *Peroſis*.

CATAPHORA, καταφορὰ, eſt affectio veternoſa, gravis in ſoporem delatio, Gal. *3 prorrhet. t. 1*, qua ægris ſopori gravi ſimile quid accidit, fiuntque tum omnis ſenſus, tum vocis expertes *l. 1 de dieb. Crit. c. 4.* Nihil differt a *Comate*, licet Galenus voluerit. Vide *Coma*.

CATAPHRACTA, καταφράκτα, nomen faſciæ ſive ligaturæ thoracis, a ſimilitudine Thoracis Romani, quem *Cataphractam* dicunt, Gal. *de faſciis n. 79 ſeqq.* Ejus figuram exhibet cum uſu Scultetus *Arm. Chir. Part. I Tab. XXXVI fig. 7.*

CATAPHRONEO, καταφρονέω, vide *Catanoeo*. Sumitur & in malam partem, ſignificans *Contemno*. Hinc εὐκαταφρόνητον, quod facile contemnitur. Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 10.*

CATAPINO, καταπίνω, devoro, *deglutio*, vide *Catapoſis*.

CATAPLASMA, κατάπλασμα, eſt medicamentum externum ſive topicum, variæ pro diverſitate ingredientium virtutis, & diverſi uſus, eſtque compoſitio mollis, pulti ſimilis, ex aliquo farinæ genere, floribus & ali-

& aliquo humido, five unctuoso parata, Gal. *l.3 de C.M.P.G. c.2.* Quæ crassiora ficcioraque sunt, Emplastra & Cerata; quæ liquidiora, *συγχρίσματα* & Vnguenta appellantur Gorr. Castell. *Cataplasma*, id est, *superpositum medicamentum.* Scrib. Larg. *n.158.* Iung. Schröder. *l.2 c.44.* Morellus *l.2 de form. remed. sect.1 c.13*, aliisque plures.

CATAPLEXIS, *κατάπληξις*, id est, *stupor, stupefactio*, v.g. oculorum, Hipp. *l.7 Epid. XXX, 8*, quæ alias *oculus stupefactus*, *ὀφθαλμὸς καταπλὴξ* eidem vocatur, *5 Epid. XXI, 22.*

CATAPOSIS, *κατάποσις*, *deglutitio*, est promta cibi, potus, medicamentorum, per gulam descensio, Gal. *l.7 de V.P. c.16.* Verbum etiam *καταπίνειν*, *deglutire*, significat, Hippocr. *4 aph.35.* Vnde *καταπότιον*, *Catapotium* medicamentum, quod deglutiri debet, *Pilula.* Dieter. *n.441.* Modum *deglutitionis* vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. *l.2 Anat. c.12*, vide *Deglutitio.*

CATAPOTIVM, *καταπότιον ἢ καταπότιον*, vide *Catapofis*, & *Pilula.*

CATAPSYXIS, *κατάψυξις*, idem, quod *περίψυξις*, *refrigeratio magna* corporis & membrorum dicitur, cum refrigerationis sensus cum dolore sentitur, absque cutis & superficiei inæquali motu, Gal. *de rigor. trem.* &c. Præsertim vero apud Hippocr. de extremarum partium frigore, ceu malo signo, in febribus usurpatur, *s.1 Prorrhet. t.26,30; s.3 Prorrh. t.61, 72. Coac. t.243.587, 647, & s.4 d.R.V.I.A. t.27 l.7. Epid. LII.20; & LIII,4.* Hujusmodi refrigerationis caussam constituunt portiones vitiosæ, vel crudæ, vel congelativæ, vel coagulativæ, malignæ, quæ spiritus vitales obtundunt, & continuationem flammæ vitalis impediunt. Vocatur & *Infrigidatio. Perfrictio.*

CATAPTOSIS, *κατάπτωσις*, morbus non est, sed Symptoma Epilepticorum & Apoplecticorum, attonitam in *terram concidentiam* vel casam significans, Galen. *l. de tot. morb. temp. c.4,5.* Significat quoque in genere *Decidentiam*, & quidem vel proprie, quæ est motus alicujus membri organici præter voluntatem deorsum vergens, proveniens ex paralysi & relaxatione p.n. musculorum ac tendinum, neque indiget musculo agente, de qua Gal. *l.1 d. mot. musc. c.7.* Fere idem, quod *καταπτωσις*, de qua p.p. Vel tropice dictum, ubi denotat statum *Neutrum sanorum*, quando ad morbosam aliquam dispositionem inclinant. Vid. *Dogm. nostr. Prælimin. p.9.*

CATAPVLTA, *καταπέλτης*, est tormentum bellicum, quo lapides vel sagittæ jaciebantur; qua ratione & Tychon læsus legitur apud Hippocr. *l.5 Epid. XXXIV, 1.* Vide Valles. *ad h. l. t.93.*

CATARACTA, *Catarrhacta*, (aliis *Catharracta*, sed vitiose) *καταῤῥάκτα* & *καταῤῥάκτης*, *Catarrhactes* proprie significat loca petrosa, per quæ aquæ cum impetu decidunt. Vnde & nubes pluvias largiores & cum impetu profundentes dicuntur *Catarrhactæ* cœli apertæ, quas Helmontius aëris fundos statuit, proprioque nomine *Peroledos* vocat, item Valvas Cœli, *tr. Gas aquæ n.24, 25.* *Cataractæ* etiam dicuntur hac ratione obices, quibus aquæ cursus temperantur & sustinentur. Frequentes in Hollandia, ubi vocantur Belgice **sluissen.** Ita & Fores pendulæ intra portas murorum adversus irruptionem hostium ex ligno ferrove, quæ dimitti ac tolli pro voluntate custodiri possunt, hoc nomine veniunt. Plura vide apud Aldrovand. *l.19 Ornith. c.11*, ubi etiam *Cataracta* species avis aquaticæ rapacis Mergis annumerandæ dicitur. In foro Medico per similitudinem ad affectus oculi translatum hoc vocabulum, *Cataracta*, qui alias *Suffusio*, *Hypochyma*, *ὑπόχυμα*, *ὑπόχυσις*, vulgo **staar** dicitur, estque notante Castello juxta Galenum, pituita inter uveam & crystallinum humorem coagulata prohibens spiritum visibilem ab oculo exire & intrare *l. de ocul. part. 4 c.12.* vel Suffusio est, cum cernendi facultas deperditur apparente, sive non apparente in oculis malo aliquo, & aut propria affectione molestatis, aut oris ventriculi, aut cerebri ex cognatione & consensu iisdem afflictis, *l.4 de L.A. cap.2*, quam vocant Græci *ὑπόχυμα*, *l.10 de V.P. c.1.* Helmontius *Cataractas* oriri dicit, si latex vel digestionum vitia reperiat, vel aliena secum eo deferat, *tr. Retenta. p.m.362. ed. Lugdun.* De hoc affectu vid. Senn. *M. Pr. l.1 P.3 sect.2 c.28*, & alios.

CATARRHECTICVS, *καταῤῥηκτικὸς*, dicitur de eo, *quod penetrat*, perrumpit; v.g. de vino tenuium partium, quod vim habet diureticam. *3 de R.V.I.A. t.6*, de Oxymelite *t.31*, de Peplio *s.2 t.11.*

CATARRHEVMA, *κατάῤῥευμα*, *defluxio*, Lang. *l.2 ep.16*, vide *Catarrhus.*

CATARRHEXIS, *κατάῤῥηξις*, a verbo *καταῤῥήγνυσθαι*, effundi, perrumpere, significat *effusionem*, *eruptionem* v.g. alvi, Hippocr. *Coac. t.240; l.4 Epid. XIIX, 6.* Verbo quoque ipso sæpius usus est idem v.g. de alvo *1 Prorrhet.31; s.2 t.58; s.3 t.47*, & alibi. item de tumoribus, *l.6 Epid. s.8 t.37; Coac. t.623*, de mammis & aliis membris fluidioribus factis. *de nat. puer. XLIII, 16.18*, *& l.1 de Morb. Mul. I, 5. 5, 6*, vid. Foës. *pag.320.*

CATARRHOECVS, *καταῤῥοικὸς*, sumitur active & passive. Active significat, *destillationes efficiens.* Hipp. *5 aph.24.* passive de morbis etiam a destillatione ortis dicitur. Dieter. *num 444.*

CATARRHOPIA, *καταῤῥοπία*, significat *declivitatem*, *inclinationem deorsum*, quemadmodum *ἀναῤῥοπίη*, *reclinationem sursum.* Vide *Anarrhopia.* Adjectivum *κατάῤῥοπ@-*, de variis dici potest rebus, significans *deorsum vergens*, declinans, declivis, deorsum propendens v.g. *l.6 Epid. s.2 t.39*, *de flatibus s.1 t.13*, de morbo remittente *l. de Humor. III, 81.99.*

CATARRHYSIS, *κατάῤῥυσις*, *defluxionem*, id est, declinationem deorsum significat, vide *Hyporrhysis.* Hipp. *1 de iis, quæ in med. t.19.* Gal. *in comm.*

CATARRHUS, καταρρόος, ἡ κατάῤῥυς, & κάταῤῥος, Lat. *Destillatio* seu defluxus, a verbo καταρρέω, *defluo*, est multorum humorum delatio ex cerebro per palati foramina & nares, quæ in exitu una cum flatu exeunte strepitum quendam faciunt, Gal. *defin.* Nascitur ejusmodi *destillatio* a cerebri intemperie frigida & humida, & ab omnibus, quæ replent caput. Hæc Castellus: sed insufficienter & confuse. Oportet ergo rem distinctius exponere. *Catarrhus* generaliter denotat *omnem fluxum* aut delapsum materiæ peccantis a quacunque parte, & ad quamcunque fluat partem, & in hac significatione comprehendit omnem *Rheumaticam affectionem* vel *Rheumatismum*, Gr. ῥόον. In qua significatione etiam dicitur κατάῤῥευμα, Lang. *l. 2 ep. 16.* Specialiter significat vitiosæ materiæ in capite, vitio aut proprio aut adscititio, ut caussarum internarum & externarum, collectæ, præter naturam ex illo in partes subjacentes defluxum. Hujus tot species constitui possunt, quot partes, ad quas materia descendit. Hipp. *l. de Loc. in homine XIIX*, septem fluxiones e capite numerat, in oculos, in nares, in aures, in thoracem, in ventrem inferiorem, in spinalem medullam, in vertebras & musculos lumborum, & in coxam. Verum hodieque tres præcipue, ceu evidentiores, retinentur sub hoc nomine *Catarrhi*; prima quæ ad nares, & dicitur *Coryza*, κόρυζα, cujus meminit Hipp. *2 aph. 40.* Secunda, quæ ad fauces, & vocatur *Branchus*, βράγχος, *Raucedo*, non βρόγχος, Hippocr. *d. l.* Tertia ad pectus, & appellatur in specie *Catarrhus*, juxta versiculos notissimos:

Si fluit ad pectus, dicatur Rheuma Catarrhus,
Ad fauces Branchus, *ad nares esto* Coryza.

Aliquando *Rheumatis* hujusmodi fit cum insigni ebullitione sanguinis febrili, quæ febres propterea dicuntur *Catarrhales*, quas ad Intermittentes refert Fr. de le Boe Sylvius *l. 1 Pr. M. c. 30 §. 55*, & quarum caussa sunt humores in capite collecti, in paroxysmo soluti, & ad defluxum commoti *§. 109.* præprimis vero Lympham vitiatam, ceu caussam, & glandulas in cerebro existentes, ceu subjectum accusat, *c. 27 §. 29.* Hujusmodi febres quandoque Epidemicas & malignas esse, testantur Observationes Th. Willis *de Febrib. c. 17.* Varietas insignis est *catarrhorum* cum ratione qualitatis materiæ vitiosæ, dum alius calidus, frigidus, acris, salsus, acidus, pituitosus, mixtus, dici potest. *4 de R. V. I. A. t. 30.* Gal. *in com.* In specie pituitosorum *catarrhorum* ortum ab alimentis viscidis & aëre frigido deducit Sylv. *c. 13 §. 14.* tum ratione ætatis juvenilis, senilis, qui frequentior Hipp. *3 aph. 31*, tum ratione temporis, v. g. æstatis & hyemis, *3 aph. 12, 13.* Ratione etiam modi defluxionis sive motus caussæ peccantis differunt *Catarrhi*, cum vel lente delabitur materia, vel cum impetu ruit. Huc pertinet *Catarrhus suffocativus*, πνιγώδης, ἢ κατάῤῥοος συντόνως ἀπτικός, *d. aph. 12*, estque humoris excrementitii præceps a capite ad organa respirationis defluxio, & ipsum quandoque cor, cum difficillima respiratione & suffocationis metu, Sylv. *c. 22 §. 11.* Atque hæc de *Catarrho* sufficiant. Plura peti possunt ex Practicis, & e prolixissimo opere Schneideri de *Catarrho.* Legi etiam a Philiatris potest P. Barbette *Prax. c. 4 cum not. Dekeri.* Imprimis etiam purgatur Dieter. *Iatr. n. 445.* *Catarrhos* ceu extra naturam & Medicam considerationem, relegari quidem vult Helmont. *de lithias. c. 1*, & in peculiari tractatu inscripto: *Catarrhi deliramenta.* Sed non est hujus loci, illius Novatoris importuni nugas ventilare, licet invenerit hodieque quosdam adstipulantes.

CATARTISMUS, καταρτισμός, κατηρτισμός, est *translatio ossium a sede p. n. ad naturalem*, apud Æginet. *l. 6 in multis capp.* Verbum καταρτίζω, *in debitum reponō locum*, Metaphorice significat *Reconciliationem.*

CATASARCA, κατασάρκα, vide *Anasarca.*

CATASBENNYSTHÆ, κατασβέννυσθαι, significat, *extingui*, sedari; Dicitur de tuberculis ad aures absque suppuratione & dolore rursus discussis & evanescentibus, Hippocr. *l. 1 Epid. f. 1 t. 10.*

CATASCEVE, κατασκευή, Galeno dicitur absoluta & *perfectissima* corporis *exercitatio*, quam per immodicos in certaminibus labores etiam totum diem aliquando continuatos, præparato jam ad eam corpore, obeunt athletæ, *l. 3 de san. tu. c. 2.* Foës. *p. 322.* Significat quoque structuram organicam corporis humani concinnam, Galen. *c. 2 de R. V. I. A. t. 31.*

CATASCHASMOS, κατασχασμός, *Scarificationem* & quidem *profundiorem* significat in gangrænosa vel sphacelosa corruptione necessariam, legitur apud Dioscorid. *l. 7 c. 1.*

CATA SCHESIN, κατὰ σχέσιν, vide *Schesis.*

CATASEISIS, κατάσεισις, *concussionem*, vel potius *extensionem*, sive distentionem significat, Hippocr. *3 de artic. t. 51.*

CATASILLÆNO, κατασιλλαίνω, idem, quod σιλλαίνω, *ludibrio habeo*, dicteriis & scommate excipio, a σίλλος, quod est poema illusorium, sive scomma. Unde *Sillographi* sunt Satyrici apud Gell. Verbum illud usurpavit Hippocr. *in præcept. VII, 11.*

CATASPAO, κατασπάω, *deorsum duco*, detraho. Hippocrates aliquoties de menstruis provocandis *l. 1 de Morb. Mul. XXIV, 5, 6; C. 1; CVI, 5.; CXXII, 1*, de mammis carnosis & grandioribus *l. 6 Epid. f. 3 t. 21*, ubi opponitur ἀνεσπάσθαι, retrahi, quod de mammis gracilibus dicitur.

CATASTAGMOS, καταστάγμός, *Destillationem* significat. An vero etiam ad Catarrhos hoc nomen adhiberi possit, uti Celsus de recentioribus Græcis scripsit *l. 4 c. 5*, de eo dubitat Schneider. *de Catarrho sect. 1 c. 4.*

CATASTALAGMOS, κατασταλαγμός, στάλαξις, dicitur

citur *Destillatio* & legitur apud Hartmann. *in Tyrocin. Chymic. c. 4.*

CATASTALTICVS, καταςαλτικὸς, barbare ex ignorantia Græcæ Linguæ *Castaticus*, idem, quod repressorius, ſtipticus, vim adſtringendi habens. Dicitur & ſimpliciter *Stalticus*, ςαλτικὸς, Dieter. *Iatr. n. 408.*

CATASTASIS, κατάςασις, vox Hippocrati familiariſſima, in genere *conſtitutionem*, habitudinem, ſtatum, conditionem alicujus rei ſignificat. Κατάςασις Galeno eſt forma & ideo alicujus rei, Holler. *not. in 3 aph. 15.* Frequenter de conſtitutione anni temporum & aëris, qui & cœlum vulgo dicitur, uſurpavit Hipp. v.g. *1 Epid. ſ. 1 t. 9 & 37 t. 60, 63*, & alibi ſæpius, ſi nude & ſimpliciter poſitum eſt. De morborum etiam forma & conditione, *1 aphor. 12; 1 Epid. ſ. 3 t. 10; 3 Epid. ſ. 3. c. 34 Prognoſt. ſ. 3 t. 7.* & ſæpius. Gal. *l. 1 de criſ. c. 4.* De coloris & totius corporis externo habitu, *2 Prorrh. VII, 5.* Sed & *collocationem* & *reſtitutionem oſſis* vel *membri* in priſtinum locum ſignificat, Hipp. *ſ. 3 de fract. t. 38.* Vide Dieter. *n. 446.* Foëſ. *p. 322 ſeqq.*

CATASTEMA, κατάςημα, eſt veluti *fulcimentum*, & innixus, a verbo καταςῆσαι, *ſiſtere*, reprimere, moderari, Hippocr. *l. 1 de Morb. Mul. XLVIII, 4.*

CATASTOLE, καταςολὴ, eſt modeſtia in veſtitu, ſeu *modeſtus habitus*, Hipp. *de ornat. V, 7; VII. 16; IX, 7.*

CATASTORESTHYNÆ, καταςορεσθῦναι, proprie ſignificat *proſtratum eſſe*, humi dejectum. Tropice dicitur de *humoribus evictis*, ſedatis & ad excretionem diſpoſitis, Hipp. *de vet. med. XXXIV, 22.*

CATATASIS, κατάτασις, eſt ad *inferna loca corporum tractio*, quæ obitur partim organis tentoriis e regione oppoſitis, partim transſumtione in contrarium, nempe transmiſſis per rotulas principiis, quæ tentionem moliuntur, ac ſuperius annexis. Oppoſita huic eſt *Anatasis*, ἀνάτασις, quæ eſt tentio ad loca ſuperna per traductionem, Galen. *in defin.* ἀνατείνεσθαι, *contentis eſſe viribus*, firmis & integris, aut contra obniti, & ſe erigere ſignificat, quod totum Celſus per firma viſcera complexus eſt. Hæc Caſtellus. Quamvis & nomen κατάτασις, & verbum κατατείνειν, vel κατατεῖναι, non ſolum de tentione, ſed & de omni repoſitione aut collocatione membri apud Hippocrat. accipiatur, teſte Erotiano, *Onomaſtic. cum not. Barthol. Euſtachii fol. m. 64, 65*, ita, ut idem ſignificet, quod καθίδρυσις. Iung. Foëſ. *p. 324.*

CATATILAO, κατατιλάω, ſignificat, *conſpurcare*, inquinare, Hippocr. *l. de Nat. mul. XXIX, 124*, ubi de linteo, cui pinguia illini debent, ad applicandum uſurpatur. Dicitur & ἐγκατιλᾶν, aut ἐγκατίλλειν, aliis ἐγκατελεῖν, *l. 2 de Morb. Mul. LXXXIV, 4.*

CATATRECHO, κατατρέχω, id eſt, *procurro*, inſulto. C Hofmann. *de Vſ. Part. n. 1166.*

CATATRIPSIS, κατάτριψις, dicitur *attritio* inſtrumentorum, cum nimia ſiccitate functionum organa languida, exoluta, & infirma evadunt, translatione ſumpta a veſtibus aut vaſis, quæ longo uſu atteruntur & exiccantur, Hippocr. *6 Epid. ſ. 3 t. 1.*

CATAVDESIS, καταύδησις, *vociferationem* ſignificat apud Hippocr. *in Præcept. XIII, 3*, quæ moleſtiam affert. Dicitur alias φωνασκίη Aretæo. Foëſ. *p. 325.*

CATAXA, κάταξα, *ſericum crudum*, dicitur Aetio & Actuario, id eſt, lanificium bombycis, antequam colorem, vel cortinas experiatur, Gorræus *p. 214.*

CATAXIS, κάταξις, *fractio*, Gorr. *ibid.* Inuſitatum, nec occurrit in Henr. Stephani *Theſauro.* Sed verbum κατάξαι, *frangere*, legitur apud Platon. *Euripid.*

CATECHESIS, κατήχησις, dicitur *instructio* Medici, quæ fit viva voce ad adſtantes, vel ægros, Hipp. *in præcept. X, 10.*

CATECHOMENOS, κατεχόμενος, vide *Catoche.*

CATECHV, nomen *Terræ Iaponicæ*, quæ eſt genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac ſi ſitum contraxiſſet, ſapore auſteriuſculum, maſticando liqueſcens, & ſubdulcem poſt ſe ſaporem relinquens. Vſus creditur eſſe in catarrhis exiccandis, capiteque roborando, Schröder. *l. 5 in fin.* Nonnulli ex recentioribus ſtatuunt eſſe artificiale quid paratum ex Terra quadam Victriolacea & Glycyrrhiza, quamvis de modo præparandi nondum certo conſtet. Confectio *Catechu* deſcripta & laudata videatur in D. Viti Riedlini *lineis Medicis A. 1695. menſ. Aug. num. 28.* & Roſin. Lentilii *Miſcellaneis Medico-Practicis Part. III p. 52*, ubi & *Caſchu* dicitur. D. Ehrenfriedi Hagendornii *Tractatus Phyſico-Medic. de Catechu ſeu Terra Iaponica.*

CATEILVMENOS, κατειλύμενος, *introrſum convolutum* ſignificat. Hippocr. uſurpavit de ructu, *Coac. t. 432*, item de voce implicata, retenta, & quaſi involuta, φωναὶ κατειλῦσαι, *3 Epid. ſ. 3 t. 32.*

CATELLVS, vide *Canis.*

CATENA, σειρὰ, ἅλυσις, quid ſignificet, omnibus notum eſt. Pertinet in foro Medico ad inſtrumenta Chirurgica. Oribaſ. *de machinam c. 4.* Rul. *in Lex.* Paracelſus quoque meminit *Catenæ* cujuſdam myſticæ in corpore humano, quam vocat *Gratiam Dei*, *tract. 1 de peſtilit.* item Vinculum illud Balſamicum, quo uniuntur quoque ſpiritus corpus regentes, *Fr. 2 h. tit. Catena Homeri aurea*, dicitur *Cabala.* Vigener. *de Igne & Sale, c. 26 in Th. Chym. Vol. VI p. 31.*

CATEPEDANOS, κατηπεδανὸς, vide *Epedanos.*

CATEPHES, κατηφὴς, *ſubtriſtem, demiſſum* ſignificat. Hipp. utitur de vultu. *Coac. t. 388*, de oculis, *7 Epid. XV, 31 & XXII, 11.*

CATERGASTICOS, κατεργαςικὸς, *conficiens*, opprimens, exercens, Hipp. de taciturna animi abjectione, *Coac. t. 482.* Verbum eſt κατεργάζεσθαι, Foëſ. *p. 326.*

CATERTEMENON, κατηρτημένον, *concinnum*, *compoſitum*, ſignificat, a καταρτίζω. Dicitur de ſermone apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 41.* Vnde & κατηρτισμὸς. Vide *Catartiſmus.*

CATHÆMON, κάθαιμον, *cruentum* significat, ex Euripide Linden. *Ex. XIII, §. 449.*

CATHÆRESIS, καθαίρεσις, differt a καθάρσει, licet ab uno verbo καθαίρω, descendant, & significat *detractionem*, aut *subtractionem*, & extenuationem corporis absque purgatione aut sanguinis missione, v. g. quæ fit nimio motu & exercitiis, Hipp. *6 Epid. s. 3 t. 2.* Vid. Gal. *in com.* quamvis Lat. *Detractio* non semper ita stricte sumatur, sed etiam late pro Evacuatione per alvum, vomitum, os &c. Scrib. Larg. *n. 6, 9, 100, 135, 136.* *Detractio* etiam est imminutio vel demtio. Ita detracto pondere, Id. *n. 97.* Vid. Rhod. *in Lex. Scribon. p. 373.*

CATHÆRETICOS, καθαιρετικὸς, etiam a verbo καθαίρω, quatenus significat consumo, absumo, *depascor.* Differt igitur a καθαρτικὸς, purgans; & est epitheton medicamentorum, quæ carnem excrescentem imminuunt, depascunt, & ad statum naturalem deducunt, Galen. *l. 5 de S. Fac. c. 2.* Gradu minori differunt a Causticis sive Septicis, aut Escharoticis; & per accidens cicatricem inducere dicuntur, cum non sint ejusdem cum Epuloticis naturæ, v. gr. Asiæ petræ flos, Æs ustum, *d. loc. c. 15.* Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7 c. 30.* Eorum facultas consistit in salinis acrioribus, lixiviosis, & alcalicis valde evectis particulis.

CATHAMMIZO, καθαμμίζω, significat in *arena me occulto*, quod dicitur de quibusdam piscibus, Asello, Passere, &c. ex Aristotele *l. 9 H. A. c. 37.* Linden. *Ex. XI §. 206.*

CATHARIOTES, καθαριότης, munditiem, *puritatem*, significat, quæ Medicum decet, Hipp. *l. de dec. orn. V, 12.* idem, quod καθαρότης.

CATHARMA, κάθαρμα, *purgamentum*, excrementum, quod in purgatione rejicitur & expurgatur, Hipp. *l. 5 Epid. XIX, 2.*

CATHARMOS, καθαρμὸς, duo significat, (1) purgationem, & ita coincidit cum vocab. κάθαρσις, Hippocr. *l. 2 de Morb. Mul. XX, 21.* (2) *expiationem*, sive curationem per expiamenta vana & magica, quæ significatio Hippocr. est frequentior, v. g. *l. de morb. sacr. II, 7 III, 10, 14. &c.*

CATHAROS, καθαρὸς, *purus*, *depurgatus*, mundus. Dicitur & καθάριος. Usurpatur non solum de corpore ejusque membris, v. g. Alvus pura, *7 aph. 67*, vel juxta Galen. *64.* Contra dicuntur corpora μὴ καθαρὰ, *non pura*, *2 aphor. 10.* sed etiam de excrementis, v. g. de urina, *1 Epid. s. 1 t. 33*, & de fecibus alvi, *4 de R. V. I. A. t. 57; Coac. t. ult.* *Puritas* quoque vasorum commendatur pro ægris, *4 in 6 Epid. I, 8.*

CATHARODES, καθαρῶδες, de oculis, *5 Ep. XXXV, 13*, recte a Lindeno pro mendo habetur substituente κιρρώδεα, *Ex. IV §. 92.*

CATHARSIOS, καθάρσιος, idem quod καθαρτικὸς h. e. *purgans.* Usitatum Nono *de M. P. C. c. 285 seqq.*

CATHARSIS, κάθαρσις, purgatio, vide *Purgatio. Menstruum.*

CATHARTICUS, καθαρτικὸς, *purgans*, *purgatorius*, Vide *Purgans.*

CATHEAUTONPERAS, καθ' ἑαυτὸν πέρας, nomen Mensis apud Macedones tantum, in cujus principium incidit Solstitium brumale, Galen. *c. 1 in 1 Epid. t. 1.*

CATHECTICE, καθεκτικὴ, sc. δύναμις, *retentrix facultas.* Vide *Retentio.*

CATHELIN, καθελεῖν, a verbo καθαιρέω, idem, quod κολάζω, *castigo*, vide *Colazo*, Gal. *3 de R. V. I. A. t. 30.*

CATHEMERINOS, καθημερινὸς, idem, quod ἀμφημερινὸς, *quotidianus.* Epitheton febris. Vide *Quotidiana*, Galen. *2 de diff. febr. c. 7.*

CATHESTECOS, καθεστηκὼς, καθεστὼς, *constans*, *consistens*; Usurpatur ab Hippocrate de ætate, *1 aph. 13*, de anni tempore, *3 aph. 8.* Est autem *Constans*, quod vel suam naturam servat, & non immutatur, vel quando ad summum pervenit, & nunc incipit declinare. Vide *Cathistemi* & *Catastasis.* Est & Diætæ accuratæ & ad unguem observatæ epitheton apud Plutarch. *in præcept.* ὑγιεινοῖς. Iung. Dieter. *n. 421. 422.* Foes. *p. 297.*

CATHETER, καθετὴρ, *Catheterus*, Lang. *l. 2 ep. 19*, est fistula cannulave urinaria, cujus extremum aliquo linimento aut oleo illinimus, & ad removendam urinæ suppressionem virgæ immittimus, Galen. *ad Thrasybul. cap. 23.* Sive est instrumentum Chirurgicum cavum, & altera parte recurvum, quo urina retenta elicitur, & vesicæ vitia probantur; ἀπὸ τοῦ καθίεσθαι, id est, ab *immittendo*, sive infundendo, quod eo instrumento injici solent, quæ injicere expediat, Galen, *l. 5 Meth. Med. c. 5 & 7.* Cæterum καθετὴρ ab Hippocrate non pro eo instrumento usurpari voluit Galenus *in expos. voc. Hipp.* sed pro linimento torto, quod intra ulcera inditur, *l. 2 de Morb. Mul. XLVI, 8, 9*, ubi quidem monet Foësius legi in suo codice, non καθετῆρι, sed καθετηρίῳ, atque forte ex hoc emendandum Galeni locum; verum sibi constare potius Galenum putamus, ex ratione derivationis, quia versatile linamentum vulneri immittitur seu καθίηται & res eodem recidit, sive diminutum significatum sive integrum admittas. Helmont. pro suo adversus Galen. & ejus sectatores œstro rejicit, ceu atrox atque cruentum, & alium *Cathetera* commodiorem se invenisse gloriatur ex corio vel aluta; *de Lithias. c. 7 n. 34.* verum experientia confirmat etiam usum catheteris e metallo facti innoxium, nec cruentum. Figuram cum usu vide apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I Tab. XVII fig. 7, & XL fig. 6.*

CATHETERISMUS, καθετηρισμὸς, est administrationis Chirurgicæ ratio, qua injicimus per *Catheterem* in vesicam id, quod ad ejus curationem convenit; vel eximimus id, quod urinam impedit, ne urina reddatur, sive concretus intus sit sanguis, sive calculus, sive aliud quippiam, recto siphone immisso, quem Græci καθετῆρα vocant. Cast. Æginet. *l. 6 c. 59.*

CATHIDRYSIS, καθίδρυσις, in *pristinum locum reposi-*

positio partis. Vide *Catastasis.* Verbum καθιδρῦσαι, *reponere*, legitur apud Hippocr. *Prorrhet. XXIIX, 23, 28.*

CATHIMIA, *Cathmia*, dicitur 1. *Vena mineralis subterranea*, e qua effoditur aurum & argentum, juxta quosdam metallifossores. 2. *Id, quod crescit in fornacibus auri vel argenti.* 3. *aurum.* 4. *argenti spuma.* 5. *fumus adhærens parietibus*, dum æs ustum fit. *Cathmia assidia*, id est, *Cadmia* argenti secundum colorem lithargyrii, id est, plumbi usti. *Cathmia*, id est, auri, æris, argentive spuma. Dicitur & *Cathmia ferri*, Rul. *in Lex. Chym.*

CATHINNYMÆ, καθίννυμαι, significat *desideo*, insideo, idem, quod καθίζομαι, Hipp. *l. 2 de Morb. Mul. XLIV, 13; LIII, 2; LXI, 23; XCI, 4; s. 1, de fract. t. 17*, quamvis vitiose ibidem legatur καθίννυσθαι.

CATHISTAMÆ, *Cathistemi*, καθίσταμαι, καθίστημι, multiplicem & variam habet significationem apud Hippocrat. Interdum *consistere* significat, ac veluti firmari, *l. 7 Epid. XXIII, 30; l. 4 Epid. XXIII, 1.* Interdum *in proprium locum repono.* Vide *Catastasis.* Galen. *c. 3 de fract. t. 38.* Interdum significat *corpus præparo*, compono ad aliquod negotium, v. g. ad purgationem, *l. 2 de Morb. Mulier. XXIV, 17*, ad totam curationem, *2 Prorrhet. XX, 6*, in integrum restituo, εἰς τὸ αὐτὸ, *d. l. XLII, 8; Coac. t. 164.* Interdum *subsideo*, detumesco, v. gr. de tumoribus & tuberculis, *1 Epid. s. 2 t. 81; l. 7 XXIII, 3.* De urinis subsidentibus sæpissime, *l. 1 Epid. s. 1 t. 26; s. 2 t. 31*, & alibi. Vide Foës. *p. 298 seq.* Linden. *Ex. XVI §. 247.* Interdum *sedari* in passivo, v. g. de phthisi, *l. 5 Epid.*

CATHIZESTHÆ, καθίζεσθαι, idem, quod καθίννυσθαι, & καθιδρύσθαι, desidere, in *pristinam sedem collocare*, Hipp. *2 de fract. t. 58.*

CATHODOS, κάθοδος, *descensum* significat. Usurpat de dispositione menstrui sanguinis ad excretionem in virginibus nubilibus & maturis viro, *l. 1 de morb Virgin. II, 2*, & miror, quod Foës. *p. 300* per regressum & reversionem exposuerit, nulla urgente ratione aut necessitate.

CATHOLCEVS, καθολκεύς, appellatur *fascia oblonga*, quæ capitis totum vinculum, quod περισκέπαστρον dicitur, continet, & prohibet, ne ipsum vinculum diducatur, Gal. *de fasciis.* Gorr.

CATHOLICVS, καθολικὸς, id est, *universalis*, item *panacea*, epitheton est quorundam medicamentorum, qua evacuantium, qua alterantium, hyperbolicum, quasi ad omnia utilium. Vide *Panacea.* Ita in Dispensatoriis notum est Extractum *Catholicum*, ubi idem significat, quod *Panchymagogum*, hoc est, omnes humores evacuans. Tale etiam tradidit Quercet. *in Pharmac. restit.* Inter alterantia quondam hoc titulo exornavit famosus ille Franciscus Iosephus Burrhus *Ceram* suam *Catholicam.* Imprimis vero Chymici Hermophili & Stibiophili hoc epitheto abutuntur. Huc pertinent Fr. Basilii *Asa*, & *Phalaja*, Paracelsi *Tinctura Physicorum*, quam *Catholicam Physicorum* propterea appellavit *Tr. Tinct. Phys. c. 7.* Similes *Panaceæ*, si Dis placet, ex Sublimato leguntur apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7 c. 30*, ex oleo Antimonii & Mercurii conjunctim *l. 8 c. 22.* Quid vero hic sentiat de *Medicina Universali*, quod scilicet sit nomen sine re, vid. *T. II Oper. p. 171.* Consentit Rolf. *in Chym.* Hodieque etiam humores vitales per totum corpus diffusos & spiritus a Physiologis fluida catholica appellari receptum est, sicut ex scriptis eorum constat.

CATHYGRÆNO, καθυγραίνω, *humectare*, madefacere significat, & quidem de alvo. Usurpatur ab Hippocr. *4 aph. 27; Coac. t. 19, 153, 281.*

CATHYGROS, κάθυγρος, *excessive humidum* significat. Legitur de utero vel matrice apud Hipp. *5 aph. 62.* Vide Dieter. *n. 423.*

CATHYLOMANEO, καθυλομανέω, significat proprie *frondibus & foliis abundare*, & *luxuriare*, idque de arboribus, quæ supervacuis frondibus luxuriando sylvescunt, dicitur. Translatum vero ab Hippocr. ad mulieres, quarum natura sæpe ita luxuriat, mature resecanda, *in epist. ad Dionys.*

CATIAS, κατιὰς, dicitur *Scalper* vel *Scalpellus excisorius*, ad exscindendum fœtum mortuum, apud Æginet. *libr. 6. cap. 74.* Foësius vult deductum a καθίεναι, immittere, *pag. 327.* Verum annon commodius derivaretur ab ἰάπτω, mitto, vel ἰὸς, telum, cum præposit. κατὰ, quæ deorsum vel in significat?

CATILLÆNO, κατιλλαίνω, *distorqueo* significat, Galen. *3 in 3 Epid. t. 32*, unde κατιλλῶσαι φωναὶ *voces distortæ.* Vide *Cateilumenos.*

CATINVS, *Catillus*, Græce τρύβλιον, τρυβλίδιον, παροψὶς, in genere significat *paropsidem*, in qua cibi apponuntur. Denotat etiam aliquando *ollam* vel *trullam.* Apud Rulandum & Iohnsonum occurrunt *Catinus arenarius*, vulgo *Capella*, vel cinereus, hoc est, vas terreum in modum pilei rotundi, cum margine trium vel quatuor digitorum, ex terra tenaci factum; item *Catinus* vel *Catillus æreus*, *ferreus.* Dicitur & in neutro genere *Catinum* & *Catillum.* Illius significationem aliam apud Paræum vide supra in *Castellum.* *Catinum* est etiam epitheton aluminis, quamvis non sit alumen, sed SalAlkali. vide *Alumen.* De *Catillo cinereo* vulgo *Capella* legatur etiam Iunken *Lex. Ch. Ph. V. I. p. 80 seqq.*

CATISCHON, κατίσχων, *continens*, dicitur scil. *alvum*, cui opponitur ὁ βραχὺ καθαιρόμενος, qui celeriter purgatur, *6 Epid. s. 8 t. 33.*

CAT' IXIN, κατ' ἶξιν, vide *Ixis.*

CATMA, *limatura auri* dicitur, Rul. & Iohns.

CATO, κάτω, in genere significat *infra*, *deorsum.* Specialiter vero apud Hippocrat. denotat *ventrem inferiorem*, sive *alvum*, quæ alias dicitur ἡ κάτω κοιλία, *4 Epid. XX, 16.* Unde & purgationes per alvum dicuntur κάτω, quibus opponuntur ἄνω, per vomitum, *2 aphor. 7 seqq.*

seqq. Jungatur Dieter. *n. 451.* Linden. *Ex. IV §. 12*, quamvis alibi τὴν ἄνω κοιλίην significare velit ventriculum ipsum, & τὴν κάτω in specie intestinum colum in loco Hippocr. *3 de morb. XV, 2.* Vid. Linden. *d. loc. §. 26* & *Ex. VII §. 9.* An vero adeo certa sit hæc conjectura, alii videant. Quid enim obstat, quo minus per τὸ κάτω omnia intestina, & præsertim crassa, intelligantur?

CATOBLECTA *animalia* dicuntur odorifero Zibethi unguine turgida, apud Lang. *l. 1 Ep. 63.* Vide *Zibetum.*

CATOBLEPAS, aut CATOBLEPON, κατωβλέπων dicitur fera apud Æthiopes ad fontem Nigris dictum, cujus descriptio habetur apud Plinium *l. 8 H. N. c. 21*, & solo aspectu homines instar Basilisci interimere legitur. Nomen hoc obtinuit propter capitis gravitatem, ut oculos semper in terram dejiciat. Meminit & F. Zachias *Quæst. Medico-Legal. l. 7 tit. 1 quæst. 4 num. 3.*

CATOCHE, qui & *Catochus*, κατοχὴ, κάτοχος, vigilans sopor est, Gal. *l. 3 de L. A. c. 5* estque solius cerebri affectus, veluti & per totum corpus convulsiones *c. 3 in 1. prorrh. t. 69.* Aliter: est in somnum, sed sine somno & febre, propensio, per quam & oculi manent aperti, & servatur secundum naturam spiratio. Eo qui detinentur, κάτοχοι & κατεχόμενοι dicti sunt. Habent autem tensos apertosque oculos, non ut Comatosi & Cataphorici, clausos. In his siquidem humiditas affectionis caussa est, nervorum firmitatem roburque dissolvens; in illis vero propter siccitatem tensio oritur, Galen. *c. 2 in 1 prorrh. t. 56.* Hæc Castellus. Vide *Catalepsis.* Est quoque *Catochus*, κάτοχος, fascia longior, quæ in orbem faciei & capiti circumdatur, ut operculum comprehendat, *l. de fasc.* Alias & generaliter κατεχόμενα dicuntur, *quæ retinentur*, v. g. urinæ, apud Hipp. *1 Prorrh. s. 2 t. 25.*

CATOCHEILON, κατώχειλον, *labium inferius.* Vid. *Anochilon.*

CATOCHITES, (haud dubie a κατέχω, detineo, vel κάτοχος. Perperam igitur apud Ruland. & Iohnson. *Cathochites* scriptum occurrit) κατοχίτης. Corsicæ lapis est, cæteris major, mirabilis, si vera tradantur, imposítam manum, veluti gummi, retinens, Plin. *l. 37. H. N. c. 10.* Veluti magnes ferrum, sagda lignum, gagates & succinum paleas attrahunt & retinent: sic *Catochites* carnes & manus retinet innato gummi seu glutino lentissimo. Rul. *in Lex.*

CATOECIDIVS, κατοικίδιος, h. e. *familiaris, domesticus*, paratu facilis. Usurpatur ab Hippocr. de extensionibus corporis promtis & expeditis, *4. de artic. t. 62.*

CATOMISMVS, κατωμισμὸς, *subhumeratio*, a verbo κατωμίζω, *subhumero*, humerum suppono, vel in humerum sustollo, est in humeros sublatio, & restituendi articulum alterius humeri in pristinum locum modus, apud Hippocr. *1. de artic. t. 13.*

CATOPIN, κάτοπιν, significat *retro, pone*, post. Hipp. *l. 1. de Morb. Mulier. XXVI, 30, & l. 2 XXXIII, 22.*

CATOPTER, κατοπτὴρ, vid. *Speculum. Dioptra.* Galenus *Exeg.* speciatim ita dici monet instrumentum pro distendendo ano, sicut dioptera divaricatorem vulvæ.

CATORCHITES, κατορχίτης, vide *Sycites.*

CATOTERICA, κατωτερικὰ dicuntur medicamenta *dejectoria*, quæ & ὑπήλατα vocantur, quibus renes, vesica & gibba hepatis cum multo, vitioso succo sunt referta, expurgantur, Gal. *7. M. M. 13.* Vno verbo: Purgantia per alvum, Hippocr. *5. Epid. X, 15.* Linden. *Ex. VI, §. 69. Ex. XII, §. 49, 52.*

CATOXYS, κάτοξυς, *peracutus*, dicitur de morbo acuto in comparativo, vel superlativo gradu, qui celerius & majori cum periculo movetur, quam acuti simpliciter, & in quo statim symptomata summa sunt omnia, Hipp. *1 aph. 7.* Vid. Com. Gal. *ad h. l.* Foës. *p. 327.* Dieter. *n. 450.*

CATVLASTER, βούπαις, est ætatis nomen, significatque juvenculum, adolescentem, magnum puerum, qui ea ætate est, qua catulire incipit, hoc est, ostendere se velle maritari, ut Varro interpretatur, *l. 2. de re rustic. c. 9.* Lind. *Ex. XIII, §. 63 seqq.*

CATVS, *Felis*, αἴλουρος, γαλεότης, animal est notissimum, libidinosum, visu acutum, qua *Domesticus*, qua *Sylvestris*, sive ferus. Vtriusque descriptionem vide apud Aldrov. *l. 3 de quadr. digit. vivipar. cap. 10 seqq.* Olim & hodieque a quibusdam populis carnem illius puta domestici in cibum venisse testantur Bruyerinus *l. 13 de re cibar. c. 36*; & Iohnston. *Synt. Med. Hygien. l. 1 c. 2 art. 4 punct. 2*, verum nos abhorremus. Quem usum Medicum præbeant, legatur apud Schröder. *l. 2. cl. 1 n. 15*, & Hofmann. *in Clav. ad hunc loc.* ubi etiam mentio fit *cati* cujusdam peregrini *Zibethini*, *Civetta* dicti, Rhod. *ad Scribon. n. 38*, qui in Indiis & Regno Peruano magna copia reperitur, qui liquorem fragrantissimum concretum excrementitium inter testiculos collectum in utriculis offert; qui dicitur Officin. *Zibethum.* Plura *d. l.* legantur. Iungatur & Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. c. 22.*

CAVATVS, κοιλωθεὶς, a verbo *Cavo*, pro *Excavatus.* Vsus est de scalpro medicinali Scribon. Larg. *n. 53.*

CAVA *vena*, vide *Vena.*

CAVCALOIDES, καυκαλοειδὲς, est epitheton molæ, sive patellæ, quam per periphrasin appellavit καυκαλοειδὲς ὀστοῦν i. e. *caucali flori simile* Os. Moschion. *de morb. mul. c. 91.*

CAVDA, κόκκυξ, οὐρὰ, κέρκος, quid communiter significet, omnibus notum est. In Anatomicis dicitur extremitas spinæ, vel potius ossis sacri, quæ & *cuculus*, οὐροπύγιον, vel ὀρροπύγιον dicitur, item *Os coccygis*, ex tribus vel quatuor ossibus & duabus cartilaginibus constans, quamvis aliquando excreverit etiam in hominibus, quemadmodum & in brutis quampluribus ordinarie, ut numerus ossium & cartilaginum haud dubie

major

major fuerit, notante Barthol. *libell. 4 de Oſſib. t. 104.* Carnes *caudarum* in brutis duriores & crudiores eſſe, ſtatuit Galen. *de bon. & mal. ſucc. cib. c. 6.* Porro etiam *Clitoris* vel *Mentula muliebris*, præſertim ſi præternaturali magnitudine peccaverit, *caudæ* nomine venit, teſte VValthero *Sylv. med. p. 1036 ſeq.* Spagyrici ænigmatice *Caudam Draconis*, (quo nomine alias Aſtrologis venit interſectio Viæ Lunæ & Viæ Solis in Zodiaco alterutra) vocant in præparatione Lapidis Philoſophici duo ſpermata, aut Aquam Mercurialem, *Th. Chym. Volum. III. p. 26, 29. de Alchym. incert. auth. cap. 27 & 31.* Lagneus *Harmon. Chym. cap. 8. Vol. IV. p. 766.* Plura vide apud Libav. *tr. de Igne natur. c. 31* & *in Apocal. Hermet. proœm.* & *in Exam. Philoſoph. Vivent. ſect. 35.* Paracelſ. in microcoſmo quoque *caudam Draconis* myſticam latere, quemadmodum & alia phœnomena Aſtralia, docet *tr. Paragran. tr. 2 de Aſtronomia.* *Cauda Vulpis rubicundi* etiam dicitur *Minium ex plumbo*, Rul. *in Lex.*

CAVDATIO vocatur Blaſio *Med. Univ. p. m. 334*, prolongatio Clitoridis, quam etiam *caudæ* nomine exprimi p. a. diximus.

CAVERNA, ἄντρον, idem, quod *Cavitas*, *Fovea.* Accipitur aliquando de partibus naturalibus. Vnde & Os ſupra naſi radicem occurrens *cribriforme*, ἠθμοειδὲς, dictum, *cavernoſum*, πολύτρητον dicitur, Galen. *l. 9. de V. P. c. 7*, & *Penis coles* Latinis vocatur *cavernoſus nervus*, qui Græcis συριγγῶδες νεῦρον, *in 6 Epid. t. 2* aliquando de præternaturali conſtitutione. Ita de dentibus exeſis *cavernam* uſurpavit Scrib. Larg. *n. 95.* De *cavernis* Helvetiis vid. Ioh. Iac. VVagneri *Hiſtoria Helvetiæ Curioſa Sect. II artic. 8 p. 36 ſeqq.*

CAVICVLA, ſive *Cavilla* idem, quod *Malleolus* pedis, ſive *Roſcetta*, & occurrit apud Foreſt. *l. 6. Chirurg. Obſ. 57.* vide *Raſcetta.* *Cavillam* vocari Halyabbati os cuneiforme notavit Schneider. *de Catarrh. ſect. 2 c. 2.*

CAVILLATIO, σόφισμα, ἀπάτη, παρεσ, χείρησις, eſt ratio ſubdola, ſimilitudinem quandam cum veris rationibus habens, quam quis, mendacii ſibi conſcius licet, vincendi tamen cauſſa, profert. Sane prægnans vitium, & quo vix aliud Medicum dedecet magis, Galen. *l. 9 de Hippocr. & Plat. decr. c. 7.* Lind. *Ex. X §. 266.*

CAVITAS, κοιλότης, τὸ κοῖλον, quid in genere ſignificet, neminem Latina vel Græca callentem latere poteſt. In Phyſiologicis & Pathologicis conſtituit ſpeciem aliquam organicæ conformationis vel integræ, vel vitiatæ. Vnde morbi in *cavitatibus* dicuntur τῶν κοιλοτήτων, *de diff. morb. c. 15.* Vid. & Galen. *de Oſſib. c. 12*, & *c. 3 de artic. c. 7.* Quod vocabul. Græc. κοιλία etiam ſignificet aliquando omnem cavitatem, uti vult Erotianus & Dieterich. *n. 468*, nondum mihi poſſum perſuadere cum Foeſ. *p. 345.* Sane nulla neceſſitas urget *aph. 20 ſ. 6* ita generaliter exponere.

CAVLEDON, *Caulatim*, καυληδὸν, hoc eſt, *caulis in morem facta fractura*, eſt ſpecies fracti oſſis, quæ fit per transverſim, in qua fracti oſſis partes ita a ſe diſſident, ut e directo non jaceant, Galen. *l. 6 M. M. c. 5.* P. Ægineta autor eſt, τὸ καυληδὸν κάταγμα dici etiam ῥαφανηδὸν, & σικυηδὸν, a ſimilitudine fractæ radiculæ & cucumeris.

CAVLIAS, καυλίας, eſt epitheton Laſeris, ſive liquoris ex caule ſilphii, plantæ illius Syriacæ, præſertim Cyrenaicæ collectus, quemadmodum ille, qui ex radice inciſa colligitur, *Rhizias*, ῥιζίας, dicebatur, Lang. *l. 1 ep. 62*, qui ſuavem odorem & fragrantem ei tribuit, quod quomodo cum Aſa fœtida, quæ ſuccus Silphii vel Laſeris Syriaci dicitur apud Schröder. *l. 4 cl. 2 n. 172*, ingratiſſimum & inſuetis vix tolerandum odorem ſpirante quadret, non video. An fortaſſis Langius Ironice exponendus? quamvis & Indiarum incolis Iavanis ac Malajis gratiſſimum ſit odoramentum, & ſuaviſſimum condimentum, teſte Jac. Bontio *de Medic. Indor.* & Fr. Hofmann. *in clav. ad d. Schröd. l.*

CAVLIS, καυλὸς, ſignificat (1) *caulem* ſive ſcapum plantarum, Galen. *l. 2 de Al. Fac. c. 70* & in ſpecie κατ' ἐξοχὴν, *caulem* laſeris vel ſilphii, apud Hippocr. *2. de R. V. I. A. t. 34.* (2) *Penem* ſive membrum virile, Gal. *libr. 14 de V. P. c. 12*, unde & fortaſſis Latinum *Coles.* (3) *Collum uteri*, Sinum muliebrem, veluti vaginam penis, C. Hofm. *de V. P. n. 963*, ex Ariſt. *libr. H. A. c. 2*, quamvis Linden. haud inepte conjectandum proponat, annon potius αὐλὸς ibi legendum ſit? *Medic. Phyſiol. l. 2 c. 7 art. 14 §. 130.*

CAVLOTON, καυλωτὸν, quod in *caulem* excreſcit. Epitheton Betæ, Linden. *Ex. XVI §. 171.*

CAVMA, καῦμα, *ardor*, æſtus, vide *Æſtus.* *Catacauma.*

CAVNIACE, καυνιακὴ, epitheton medicamenti externi, apud Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 15.*

CAVRVS, λευκόνοτος, eſt nomen venti, & quidem *Auſtri*, ſi ſiccior & frigidior fuerit, Gal *3 in 3 Epid. t. 3.*

CAVSA, *Cauſſa*, αἰτία, αἴτιον, in Medicina tantum pro efficiente accipi ſolet cum ſanitatis, tum morborum. Ejus differentias varias vide *in Dogm. noſtr. P. 1 c. 5 P. 11 cap. 7.* Charlton. *Ex. Pathol. IV.* Rolfink. *O. & M. Com. l. 2 ſ. 3 c. 2*, & alios, præſertim Inſtitutioniſtas. Galen. *cauſſam morbi* in genere deſcripſit per id, quo præſente afficimur, & quo ſublato ſtatim ceſſat affectus, *l. 1 de L. A. c. 2*, aut, quod ei, qui fit, morbo aliquam generationis partem tribuit. Receptiſſima diviſio eſt in *Procatarcticas*, προκαταρκτικὰς, *Antecedentem*, προηγουμένη, & *proximam* ſive *continentem*, quam cum morbo confundit Linden. *Ex. VIII, §. 69, 71.* Vocabul. *cauſæ* aliquando pro ipſo vitio accipi teſtatur Rhod. *ad Scribon. Larg. n. 228.* Vnde & verbale *cauſatio* noxam denotat, *ibidem.* *Cauſarum* diviſionem perperam cavillatur Paracelſ. *Paragran. Tr. 2 de Aſtron.* item *Tract. de Podagra*, unicam ſubſtituens *cauſſam*, *Magicam Anaſtromiam*, *tr. de morb. caduc.* Nugæ.

CAVSIS, καῦσις, vide *Vſtio.*

CAVSODES, καυσώδης, vide *Cauſus.* Qui *felrem arden-*

dentem, καυσώδη πυρετὸν, a *Cavso* distinguunt, præter necessitatem λεπτολογῦσι.

CAVSOMA, καύσωμα, idem, quod καῦμα πύρωσις, *ardor*, inflammatio. Gorr.

CAVSTICOS, καυστικὸς, *urens*, vel *vim urendi habens*, vel dicitur de medicamentis, quæ vehementer calida sunt, & consistentia crassa, quæque ignis instar corpus colliquant, & sæpe escharas, hoc est, crustas, ritu cauterii, scilicet actualis, efficiunt, Galen. *l. 5 de Simpl. Fac. c. 15.* quo circa & ἐσχαρωτικὰ appellantur. Eorum materia sunt, Lixivium, Calx viva, Auripigmentum, Sandaracha, Chalcitis, & id genus alia, quæ multis salinis acerrimis, lixiviosis, fixis tamen, abundant. Quomodo *cavstica* operentur in corpus vivum & mortuum, vid. apud Helmont. *tract. Ignot. hosp. morb. n. 76, 77*, & *tr. Potest. medicam. n. 60*, vel dicitur de affectione corporis urente, quæ resultat ex febre ardente, Hippocr. *1 prorrhet. s. 2 t. 36*, item de caussis externis, quarum virtus est, morbum & acutum, & periculosum, & velocis judicationis reddere, *t. 60.* Vid. Galen. *ad. h. l.*

CAVSVS, καῦσος, aliis est καύσων, quod & Paracelsus retinuit, *l. 10 Paragr. §. 3*, & Linden. *Ex. XVII §. 198*, id est, *febris ardens*, quæ est species febris continuæ acutæ, cum æstu vehementiori, aliisque symptomatibus, insigniorem sanguinis phlogosin & incendium arguentibus, proveniens a sanguinis sulphureis portionibus abundantis per caussas externas inducta effervescentia, accensione & caloris intensissimi per totum corpus diffusione; nisi summa malignitas adfuerit, in quo casu extrema frigere solent, *ex 4 aph. 48.* Linden. *Ex. VIII §. 47.* Vocantur hæ febres & πυρετοὶ καυσώδεες, *4 aph. 54.* Paracelf. nomine etiam *Flammulæ* comprehendit *in Fragm. Medic.* Plura de hac febre, hocque nomine καῦσος apud Hippocr. *4 de R. V. I. A. t. 1. seq.* Foës. *in Oec. p. 329.* Dieter. *n. 453.* C. Hofmann. *de febrib. c. 52*, (ubi rationem quoque reddit veræ pronuntiationis per *cav*, non per *cau*, quam de verbo ad verbum excerpsit, quemadmodum alia quoque bene multa, Franc. Piens. *de febb. tract. spec. c. 6 p. m. 79.*) Thom. VVillis. *de febb. c. 11*, qui, meo quidem conto, si rem metiri liceret, optime hanc doctrinam exposuisse mihi videtur. *Cavsus* quoque est epitheton viperæ, vel serpentis marini, magnitudine cubitali, qui alias & *Dipsas*, item *Prester* vocatur, uti descripsit ex Aëtio Forest. *l. 30 Obs. 12 in Schol.*

CAVTELA, *Cautio*, εὐλάβεια, προφυλακὴ, usitatum Medicis est vocabulum, quando ad evitandam aliquam graviorem noxam aut errorem aliquid præcipitur, aut manifestatur, aut prohibetur, Galen. *de subfig. Empir. c. 1.* Forest. *l. 2 Obs. 10 & 21 in Scholiis*, Heurn. *passim. in not. ad aphor. Hippocr.* Hujusmodi *Cautelas & Cautiones* plures reperies etiam in Not. Rhodii *ad Scribon. Larg.* Videatur saltem Index posterior Rhodii *h. t.* Et Lud. Septalius *Animadversiones & Cautiones Medicas* edidit, quas etiam Ioh. Rhodius notis illustravit. In specie *Cautela* Rulando & Iohnsono dicitur in arte Spagyrica habitu comparata quædam industria, qua facilius obeunt suas operationes, ac perficiunt artis hujus professores.

CAVTERIVM, *Cauter*, καυτὴρ, καυτήριον, est, quod urendi vim habet. Vsurpatur tam pro medicamento, quod potestate urit, quam pro ferro candente, cujus usus plerumque necessarius est, vel ad sistendum sanguinis profluvium, undecunque manaverit, vel ad intercipiendas defluxiones, vel ad ossa cariosa, & maligna ulcera. Id ferrum καυτῆρος Hippocrat. appellavit. (*l. de hæmorrhoid. V, 2*, quod perperam *in edit. Linden.* per *Clysterem* in Latin. versum est.) Erat autem, ut scribit Gal. *in Exeg. voc. Hippocr.* æreus calamus perforatus in fundo, per quem parvum ferrum, adurens demissum adurebat. Hæc Castellus ex Gorræo: Clarius: *Cauterium* duplex est: Aliud dicitur *Actuale*, aliud *Potentiale.* Illud fit igne vel materia quadam ignita, quæ varia esse potest, inter quas tamen ferrum candens reliquis palmam præripit usus frequentia. Figura vero, forma, & magnitudo hujusmodi ferramentorum variat pro diversitate partis applicandæ, de quibus consulantur Chirurgiæ Doctores, præsertim Hier. Fabr. ab Aquapend. *in Operat. Chirurg.* & M. Aurel. Severinus *in Chirurgia sua efficaci*, Petrus Paulus Magnus, Chirurgus quondam Romanus in eleganti tractatu Italico de *Cauteriis*, Scultet. *Arm. Chirurg. Tab. LV*, aliique plures. Hoc fit medicamentis Cavsticis, sive vim colliquandi partes solidas molliores habentibus, quorum etiam formulæ variæ extant, lapidis, olei, spiritus, butyri, lixivii, inter quas tamen lapis corrosivus ex lixivio paratus, facile primas tenet. Iung. Paræus *l. 25 c. 32*, ubi quædam *Cauteria potentialia* vocat *Serica*, vel *Holoserica*, vel quod sine dolore operentur, vel quod carius emerit Autor a quodam Chymista. Rulandus & Iohnson. hanc divisionem ita proposuerunt. *Cauterium, Kautir*, est instrumentum Chirurgorum, quo aperiunt cutem & carnes exustionibus in putridis & ulceribus obnoxiis locis. Est etiam medicamentum simplex corrosivum, quo cutis absque dolore fricatur. Plura de *Cauteriis* vide apud Fallop. *tr. de Cauteriis Tom. I Oper. p. 534 seq.* Peculiaris noxæ & detrimenti ex cauterio sub genu ante purgationem facto, ita ut locus cauterisatus cancrosus factus sit, meminit Lanfrancus *Tract. 3 doctr. 3 c. 18.* Rolfink. *O. ac M. Com. l. 4 sect. V part. 1 c. 1 seq.* Scribon. Larg. hujusmodi *Medicamenta Cavstica* & *Escharotica* vocavit *Quasi Cauterium. n. 114, 240.* Vtrum præferendum sit, num *actuale*, an *potentiale?* non est hujus loci dirimere. Peculiaris *Cauterii potentialis* meminit Libavius parati ex affusa aqua forti, vel spiritu sulphuris in liquorem ferri *Syntagm. lib. 6 cap. 1.* Aliud produxit *l. 8 c. 38.* Helmontii invectiva gravis in *cauteria* irrita transeat, *de Lithias. c. 15 n. 12.*

CAVVS, *va, vum*, κοῖλος, λη, λον, *Concavus*, dicitur de omni eo, quod *cavitatem* aliquam habet, sive naturalem,

valem, sive præternaturalem. In specie vero κοῖλα, aliis κῦλα, h. e. *Cava*, dicuntur ex oculorum *cavitates*, quæ in palpebris, qua superioribus, qua inferioribus (quæ tamen quandoque specialiter ὑπόκοιλα, quasi Subcava dicuntur) occurrunt, in morbis vero chronicis & a cruditate obortis, ut cachexiis, diuturnis hæmorrhoidibus, longis mulierum profluviis, & inchoantibus ophthalmiis, intumescere per flatulentiam quandam solent, qui tumor per verbum Gr. κοιλοιδιᾷν indigitatur. Meminit hujus quoque tumoris Hippocr. *2 de Morb. XLV, 7.* Sunt & , qui *cava*, τὰ κοῖλα, interpretantur oculorum *cavitates* & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur. Κοῖλον quoque vocari, sive *cavam* illam in ima pedis planta *cavitatem*, quæ suspensis tarsi ossibus efficitur, post calcem, quam πέδιον & *planum pedis* sequitur, quod στῆθος ποδὸς, i. e. *pectus pedis* dicitur, constat ex Hippocr. *l. 5 Epid. XXI, 3,* & Galeno *c. 3 de artic. t. 92.* Iungatur Foës. *Oec. p. 343 seq.*

CEASMA, κέασμα, *fissura*, fragmentum, a verbo κεάζω, *findo*, divido, quod legitur apud Hippocrat. *l. 2 de Morb. Mul. XXXIV, 10; XLIII, 4.*

CEBI gallinæ, epar torrefactum. Paul. Bagell. *de morb. pueror.*

CEBUS, κῆβος, *Cephus*, κῆφος, animal est e simiarum genere, caudam habens, & ancipiti natura partim hominem, partim quadrupedem bestiam imitatur, Arist. *lib. 2 H. A. c. 9.* Dicitur *Cercopithecus*, de quo plura legantur apud Aldrovand. *l. 2 de quadr. vivip. digit. c. 6.* Musculos temporales exiles & debiles ei tribuit, similes homini & lynci Gal. *l. 11 de V. P. c. 2.* *Cercopitheci* Indici inusitatæ formæ Anatomen descriptam vide *in Act. Hafn. Vol. I Obs. 36 p. 67 seqq.* & alterius *Vol. II obs. 9 p. 13.*

CECHYNOS, κεχυνὼς, *hians*, dicitur de brutis & hominibus, os apertum habentibus, sive ore *hiantibus*. Imprimis tribuitur pisci Asello tale os, uti videre est apud Lind. *Ex. XI §. 61.*

CECIS, κηκὶς, vide *Cicis*.

CECRYPHALOS, & *Cecryphalon*, κεκρύφαλος, & τὸ κεκρύφαλον, *Reticulum*, dicitur, quo mulierum crines continentur & religantur. Dicitur & κεφαλοδέσμιον, item κροκύφαντον. Meminit Hipp. *de Steril. XI, 6, 8, & de Superfœt. X, 6, 8.* Ob similitudinem quoque *Reticulum* κεκρύφαλος, dicitur quadrupedum ruminantium una maxilla dentatorum ventriculus peculiaris, qui Omasum præcedit. Arist. *l. 2 de H. A. c. 17.* Barth. *l. 1 An. c. 9.*

CEDMA, κέδμα, diuturna dicitur ad articulos defluxio, præcipue in coxendicem, Hipp. *l. 6 Epid. s. 5 t. 22.* Gal. *in com.* Prosper. Martian. κέδματα quartam speciem Arthritidis constituit. Vide *Arthritis*. Quibusdam vero ea quoque, quæ partes genitales occupat, κέδμα vocatur, Foës. *in Oec. p. 331.* Keuchen. *ad Seren. p. 280.* Usus est hac voce etiam Hippocr. aliis in locis, v. g. *l. de A. L. & A. L. 1; LII, 1; l. de Loc. 1 n. Hom. XIX, 1, 3; l. 1 de Morb. III, 11; & l. 7 Epid. LVIII, 12.* Hinc κεδματώδεα apud Erotianum.

CEDRELÆUM, κεδρέλαιον, *oleum Cedri*, vide *Cedria*.

CEDRIA, *Cedrium*, *Cedrinum*, κέδρια, κέδριον, κέδρινον, plerumque indifferenter accipiuntur, cum pro *oleo*, quod e *Cedro* nascitur, tum pro pice vel *resina Cedri*, e magna *Cedro*, quæ κεδρελάτη vocatur, emanans, quæ nihil aliud est, quam cruda *Cedri lachryma*. Illud habetur liquidius: hæc solidior. *Cedrini* meminit Hippocr. *lib. 2 de Nat. Mulier. XXIX, 81, & 141; l. 1 de Morb. Mulier. CXI, 13.* Iungatur Foes. *d. loc.* *Cedrinum* pro *Cedria* etiam accipi, patet ex Galen. *l. 1 de C. M. S. L. c. 3,* collato *cum l. 2 c. 1.* *Cedriæ* quoque mentionem fecit Scribon. Larg. *n. 58 & 267*, ad quæ loca vide notas Rhodii. *Cedria*, Gummi *Cedri*, Rul. *in Lex.* *Cedrinus* etiam dicitur de Morbis; sed quinam illi sint, non exponit, *l. 1 Paramir. de orig. morb. ex trib. primis subst. c 6.*

CEDUE, idem, quod *Aer*, Rul. *in Lex.*

CEDURINI, legitur apud Paracels. *de vit. long. l. 5 c. 5,* quamvis non certo constet, quid hoc vocabulo velit intellectum.

CEIMELION, κειμήλιον, est pretiosa supellex recondita, aut opes reconditæ. Usus Hippocr. metaphorice de imperitia dicens, quod sit malus thesaurus, & κακὸν κειμήλιον, malæ opes reconditæ, *in Lege III, 6.*

CEIMENON, κείμενον, *quod reponitur.* Dicitur de urina, quæ in matula reponitur ad judicium, ut subsideat, Hippocr. *l. 1 Epid. ægr. 2 & 4 & 5; l. 3 ægr. 2.* Aliquando tamen & de faucibus non inflammatis usus est, φάρυγξ ἐ φλεγμαίνουσα, κειμένη δὲ, quomodo id exponi debeat, non adeo certo constat. Mihi videtur potius de *uvula* sive columella commode posse intelligi, quæ subsidet, etiamsi non fuerit inflammata. Vallesius *in comment. ad h. l. nimir. l. 2 Epid. s. 2 t. 28*, metaphorice exponit pro faucibus afflictis, compressis, male habentibus. Cum interpretes in multos & varios sensus abeant, quemlibet suo abundare sensu permittimus.

CEIRIÆ, κειρίαι, *lumbrici lati*, Galen. *libr. 4 M.M. cap. 17.* Vide *Helminthes*.

CELATUS, epitheton aëris, qui vere ita dicitur, cum veluti in puteo quodam inter magnorum ædificiorum angustias & sublimiorum murorum undique includitur, ut nec a sole illustretur, nec a ventis perfletur, hinc crassus, obscurus & insaluberrimus habetur, P. Zacch. *Quæst. Medico-Leg. l. X consil. 20 §. 6.*

CELE, κήλη, id est, *Hernia*, ramex. Vernacule per *Rupturam* exprimitur. Vide *Hernia*.

CELEFOLI, est materia mucilaginosa de stellis, & ingreditur compositionem Spermioli Paracels. *de ulcer. & apostem. c. 5,* quamvis in vernaculo eodem libro legatur *Cerefolii.* *Celefol* Paracels. *de Ulceribus cap. 5.* Vide *Cælifolium*.

CELER, ταχὺς, dicitur, qui brevi tempore motum

suum perficit, v. g. Pulsus *celer*, Galen. *l. 2 de dign. pulſ. c. 1*, aut cum brevi tempore arteria distenditur, *lib. 1 de diff. pulſ. c. 7.* Medicamentum celeres effectus habens, Scribon. L. *n. 28.* *Celeris* perfusio, Hippocr. *3 de R. V. I. A. t. 50*, quamvis Galen. *in comm.* existimet, ibi potius πυκνὴν, *frequentem*, intelligi, cum sæpe *celer* cum frequente confundatur. Enimvero frequentia præsupponit *celeritatem*. *Celeres* excretiones, *2 aph. 18.* Adde Dieter. *n. 816.*

CELERITAS, τάχος, Galen. *l. 2 de dign. pulſ. c. 1.* Est proprietas motus, *l. 3 de diff. resp. c. 3.* Cui opponitur βραδύτης, *tarditas.* Infinita *celeritas*, Scribon. *n. 221.* Dicitur & *Velocitas.*

CELERITER, ταχέως, τάχα, ἐν τάχει, *cito.* Iungitur cum adverb. ἀθρόως, Hippocr. *2 aph. 18.* Iung. Dieter. *n. 816.* *Cito* vel *celeriter* sanescere legitur *lib. 1 de Morb. Mulier. XCII, 14*, & *celeriter* curam adhibere, *ibid. 15.* Vlcera *cito* putrescere, cito augeri, *ibid. 16.* *Celeriter* & cito sputum exscreare, *2 prognost. t. 43.* *Cito* & *celeriter* mori, *l. 3 de Morb. IV, 11.* Iung. Foëſ. *p 612.* *Celerius* etiam pro celeriter, Scrib. *n. 46, 106.* *Celerrime*, *n. 128.*

CELIS, κηλὶς, i. e. *Macula*, idem, quod σπίλος, vide *Macula.*

CELLÆ vocabantur partes Balnei, testudinis instructæ & concameratæ, cum ad sudationem, tum ad lavacrum destinatæ. Fumanell. *de Baln. in princip.*

CELLO, κέλλω, i. e. *moveo*, Linden. *Ex. XI §. 38.*

CELLVLÆ vocantur in Intestino colo spatia illa & cavitates, in quibus stercora aliquandiu morantur, quarum descriptionem & delineationem vide apud Barthol. *Anat. l. 1 c. 11 p. 91, 94.*

CELONEVM, κηλώνειον, instrumentum est mechanicum, quod sursum deorsumque tollitur, more oscilli, & alternis hinc inde suscipit & despicit, Turneb. *6 Adverſ. 18.* Hujus similitudinem quandam habent, ideoque idem nomen occuparunt instrumenta illa hodie architectis usitata, quibus lapides & alia tollunt, motu rotæ, quam unus & alter bajulus calcando circumagit. Habent enim superius quasi collum quoddam oblongum; verum, quod non est mobile, ut in illis veterum κηλωνείοις, qualia fere sunt in puteis villaticis. Talia instrumenta dicuntur alias *Grues, Ciconiæ, Tollones*, vel *Tollenones.* Meminit hujus vocabuli Gal. *l. 7 de V. P. c. 7.* Iungatur C. Hofm. *in Comm. n. 250.*

CELOTOMIA, κηλοτομία, id est, *Herniæ ſectio.* Legitur *in Ephem. Nat. Curioſ. Dec. II Ann. III. Obſ. 95.*

CELSA, musculus vitæ, pulsus per singulas partes corporis oberrans. Das ferg. Rul. *in Lex.* Sed Paracelsus inter affectus cutaneos refert, annumerans *Testudinibus*, *l. de ulc. & apostem. c. 31*, & provenire e sale accidentali coagulato. Est flatus vel vapor, vel spiritus quidam spurius & sylvestris, sub corporis integumentis delitescens, & exitum motu suo quærens.

CEMENTATIO, *Cementum*, vide *Cæmentatio.*

CENCHRAMIS, κεγχραμὶς, *granum in ficu* dicitur vel carica, quod milii granum & magnitudine, & colore, & figura referat. Vsus Hipp. *l. de nat. mul. CV, 12.* Gal. *l. 1 de S. Fac.* tit. *Meſpilum.*

CENCHRIAS, κεγχρίας, (a κέγχρος, quod *milium* significat) vel est epitheton *Herpetis*, qui propterea *Herpes miliaris* dicitur, Galen. *l. 14 M. M. c. 17.* Vide *Herpes.* Vel epitheton est *serpentis*, qui & *Cenchrites* & *Cenchrinis* dicitur, & *Acontias*, ἀκοντιὰς, estque magnitudine duorum cubitorum, figura crassa in tenuem abeunte, colore viridi maxime juxta alvum, ut milium colore referat, unde nominis ratio. De ejus natura, morsu & nocumentis, vide Aetium *l. 13 c. 27.* Æginet. *l. 5 cap. 18*, qui κεγχρῖνον vocat, Forest. *l. 30 Obſerv. 12 Schol.* Aldrov. *l. 1 de serp. & drac. c. 12 & 13.* Vide *jaculus.* Mentionem quoque facit *Cenchritarum avium* ex Oppiano Aldrov. *l. 19 Ornithol. c. 18*, & inter anseres feros refert, qui laqueis & retibus capiuntur.

CENCHRIS, κέγχρις, vide *Tinnunculus.*

CENEANGIA, κενεαγγείη, proprie & primum *vasorum inanitionem* significat, atque ob id asitia, id est, ciborum abstinentia, κενεαγγείη, id est, *vasorum inanitio* sæpius dicitur, tanquam nomine generis etiam in specie homines uti consueverint, Galen. *2 de R. V. I. A. t. 47.* Hæc Castell. Cæterum κενεαγγία, vel κενεαγγεία in genere *vasorum exinanitionem* significat, quæ fit ob evacuationem, sive ea fit sensui manifesta, sive occulta. Et in hac significatione sæpe usus est Hippocr. *1 de R. V. I. A. t. 19, 21; ſ. 2 t. 47; l. 3 de Morb. II, 22; & l. 1 de Morb. mul. XIV, 6.* Quod vero in specie etiam significet purgationem artificialem in *1 aph. 2*, quod vult Valleſ. *in comm.* & subscribit Dieterich. *n. 455*, nullam plane video rationem. Quin potius existimo, sanguinis e vasis evacuationem primario spontaneam, consequenter tamen & artificialem illo vocab. intelligi, quemadmodum hoc *in Diſp. ad h. aphor.* demonstravimus. Adjectivum quoque κενεαγγικὸς legitur apud Hippocr. *l. de Humid. Vſ. V, 11 & 1 Prorrhet. ſ. 2 t. 5.* Verbum κενεαγγέω occurrit *l. 1 de morb. mulier. XVI, 4; ſ. 3 de artic. t. 56 & ſ. 4 t. 41.* Iung. Foeſ. *p. 332.*

CENEBRIVM, κενέβρειον, κενέβριον, significat *carnem morticinam*, κρέας νεκριμαῖον, ἢ θνησίδιον, Erotian. *ex Hipp.* quamvis Foesius in hoc invenire haud potuerit. Vid. *Oecon. p. 332 seqq.*

CENEON, κενεὼν, significat vel totam illam alvi cavitatem, quæ a costis ad ossa *Ilii* subtenditur, vel laterum mollitudines & inanitates, quæ præcordiis subsunt, in quibus mesenterium & tenuia intestina continentur. Vocatur & λαπάρη, λαγὼν, item *Ile*, *Ilia*, Galen. *comm. 2 progn. t. 1 & c. 2 de iis, quæ in medic. t. 16.* Hippocr. *Coac. t. 452*, & alibi sæpius, quæ loca vide apud Foeſ. *Oec. p. 333.* Κενεῶνα, id est, *ile*, locum eum vocat Hipp. qui inter iliorum ossa & costas spurias intercedit, propterea quod κενὸς, i. e. vacuus & cassus ossibus est, quasi *cassum* dixeris, Gal. *c. 3 de artic. t. 74.*

Locus

Locus etiam, ubi umbilicus infantum eſt, κενεὼν dicitur, Moſch. *de morb. mul. c. 41.*

CENEOS, κενεὸς, idem, quod κενὸς, *vacuus*, inanis. Vide *Cenos.*

CENIGDAM, *Cenigotam*, item *Ceniplam*, *Cenipolam*, inſtrumentum notat Chirurgicum, quo cranium aperitur in epilepſia, Paracelſ. *l. 3 Paragraph. c. 4 §. 1.* Iohnſ. *in Lex.*

CENIOTEMIUM, eſt remedium purgans in morbo Gallico apud Paracelſ. *l. 2 de vit. long. c. 12*, ſed quale ſit, non expreſſit. Dolæus vero ſcripſit eſſe Mercurium ſpecifice ad Luem Veneream præparatum, *Encyclopæd. l. 3 cap. 15 §. 9 p. 663.*

CENOS, κενὸς, Ion. κενεὸς, id eſt, *vacuus*, inanis, item *vanus.* Hippocrat. *7 aph. 24 & 2 de iis, quæ in medic. t. 9*, ubi vid. *Comm. Gal.* Opponitur plenus, πλήρης Galen. *l. 3 de diff. pulſ. c. 6.* Quid ſint κενεὰ χῶρα πνεύμονος, *vacua* loca pulmonum, vide apud C Hofm. *de V. P. n. 456.* Κενὸν etiam *ſpatium* ſignificat in capite, *7 aph. 51.* Vide *Vacuus.*

CENOSIS, κένωσις, a κενόω, *vacuatio*, *evacuatio*, exinanitio, dicitur generaliter, ſi quid vel naturæ ſponte, vel arte Medici ex toto corpore vel aliqua parte detrahitur & expellitur. Quod ſi totalis vel univerſalis fuerit, ſimpliciter κένωσις vocatur. Si vero portio ſaltem aliqua ſubtrahitur, ἀποκένωσις, *abevacuatio*, appellatur. Opponitur repletio, πλησμονὴ, *2 aph. 22.* Meminit quoque *aph. 8 item 1 aph. 3, 4; aph. 41 &c.* Iung. Dieterich. *n. 458.* Varias *evacuationis* ſpecies vide propriis ſuis nominibus & locis.

CENTAUREUM eſt alias nomen plantis tributum, diverſis, unde *Centaureum majus* & *minus* in Botanicis leguntur. In Chymicis vero *Centaureum minerale* Cardilucio vocatur Panacea Antimonii, & Glaubero Purgans Univerſale, cujus deſcriptio legatur in Iunken *Lex. Ch. Ph. P. I p. 181.*

CENTAURUS, κένταυρος, ſignificat monſtrum, ſuperiore parte quidem hominem, inferiore parte equum referens. Hoc fabuloſum eſſe, & per rerum naturam fieri non potuiſſe, demonſtrat Gal. *l. 3 de V. P. c. 1*, ubi vide Comm. Hofm. *n. 114, 119, 122.*

CENTO, κέντων, veſtem e variis panniculis contextam pauperculorum ſignificat. Meminit Galen. *l. 7 de C. M. P. G. c. 14.* de vaſe probe panniculis inveſtiendo & circummuniendo.

CENTOTAUROS, κεντόταυρος, idem, quod *Centaurus.* Hofm. *n. 118 d. l.*

CENTRATIO, legitur apud Paracelſ. *l. 4 Chirurg. de ulcerib. c. 3*, & intelligitur principii ſalini mutatio in corroſivam & exulcerantem qualitatem. Unde & *Centrum ſalis* dicitur principium ulcerum, *ibid. & cap. ſeq.*

CENTRIUM, κέντριον, epitheton emplaſtri cujusdam, a verbo κεντεῖν, pungere. Ut ita huic reſpondeat Germanicum ſtich-pflaſter. Meminit hujus Gal. *l. 1 de C. M. P. G. c. 10.*

CENTRINA, κεντρίνη, piſcis aculeatus, a κεντεῖν, pungere, cujus deſcriptionem, ſpecies, uſum in cibis & medicina vide ſis apud Aldrov. *l. 3 de piſc. c. 41.*

CENTRUM, κέντρον, proprie vocatur circuli medium punctum, Galen. *l. 10 de V. P. c. 12.* Enim vero frequentiſſimo quoque in uſu hujus vocabuli impropria, tropica & ænigmatica acceptio apud Paracelſum ejusque ſectatores veteres & recentiores eſt; dum per *centrum* denotatur ſedes principalis, radix, fundamentum, principium alicujus rei; & huic notitiæ tantum tribuunt, ut veræ ſcientiæ abyſſum in ea ponant; & quicunque veri puncti & *centri* rationem cognoſcit, nihil in rerum natura unquam ipſum latere poſſit, cujus non perfectam habeat ſcientiam, verbis Crollii *in Baſil. Chym.* Ita *Centrum* univerſi ipſis dicitur DEUS. *Centrum* omnium creaturarum homo, *centrum* vitæ cor, & ſpiritus animalis cerebrum, Paracelſ. *Tab. V Theoricæ.* *Centrum* mulieris matrix *Paramir. l. 4 de orig morb. matric.* *Centrum* carnis in dorſo, *Schol. in LL. de Tartaro.* Deſcribit vero etiam *centrum* medietatem duorum membrorum, *ibid.* Ita *centrum* ſpinæ dorſi eſt media duarum vertebrarum junctura. Imo cuilibet morbo ſuum eſt *centrum*, ſua *centratio.* *Paragran. tr. 2 de Aſtron.* Hoc morborum *centrum* & locum exacte cognoſcere, hoc opus, hic labor eſt. *l. de Icterit. c. 2.* *Centrum* morborum diſſolutorum dicitur Stomachus, *l. 1 Paragraph. c. 1 §. 1.* *Centrum* colicæ Inteſtina, *Schol. in LL. de Tart.* *Centrum terræ* dicitur Spagyricis locus vacuus, ubi nihil quieſcere poteſt. Leſchus *de lap. Phil. tract. 2; Th. Chym. Vol. IV p. 423.* Et quis omnes nugas colligeret? *Centrum* ovi dicitur vitellus apud Rul. *in Lex.* Plura videantur *in Theatr. Chym. Vol. I* v. g. *p. 296, 391, 358, 467, 484.* Meminit etiam *Centri* ſæpius Ioh. Ioach. Becherus *in ſua Metallurgia tit. 17.* At Andr. Libav. hanc parabolicam & myſticam *centri* ſignificationem graviter perſtrinxit *in Exam. Philoſ. vivent.* Hartman. *ſect. 6.* *Centrum* illius ſapientiæ Severinianæ & Paracelſicæ eſſe chaos errorum, ſtultitiæ peripheriam, labyrinthum impietatum, abominationum, mendaciorum & *ſect. 38.* *Centratum vinum correctum* legitur etiam apud Parac. *tr. de Colica*, ſed quale ſit, non exponit.

CENTUMCELLIS, Thermæ quondam celebres in Tuſcia Italiæ, vide Ioh. Rhod. *ad Scrib. L. n. 146.*

CEPHALÆA, κεφαλαία, cerebri & membranarum ejus ſymptoma, eſt capitis diuturnus dolor, difficulter ſolubilis, qui a parva occaſione vehementes habet acceſſiones, ita ut neque voces aut motum tolerare poſſit infirmus, ſed tranquillitatem, obſcurumque cubiculum quærat, ob doloris vehementiam, cum nonnulli veluti malleo ſe percuti, alii caput ſibi contundi diſtendique ſentiant, non paucis ad oculorum radices dolor extendatur, (quod ſignum eſt cerebri membranas affectas eſſe. Nam quandoque in Pericranio tantum eſt, qui in ſuperficie ſolum hæret dolor) ſuis intermiſſionibus circumacti,

camacti, non secus, ac qui *cephalalgia* laborant. Sed in *cephalaea* affectae partes redduntur multo debiliores, quam in *cephalalgia*, Gal. *l.3 de L. A. c.9 & l.2 de C. M. S. L. c.2.* Brevius ex Aretaei *l.1 de chron. aff. 2* ita describitur, quod sit Capitis dolor inveteratus, aegre cedens, contumax, & pertinax. Iung. Dieter. *n. 459*, & Foes. *in Oecon. p. 335.* Differt a *cephalalgia* ut magis & minus. Thomas VVillis *de Anim. Brutor. Part. 2 c.1*, appellat *Dolorem capitis habitualem*, quemadmodum *cephalalgiam* Accidentalem, vel *Occasionalem.* Caussam vero *cephalaeae* peculiarem geminam esse recte statuit, unam partis affectae h. e. fibrarum nervearum ad membranas, tendines, carnes musculosas, aliaque corpora sensilia pertinentium, vel malam conformationem, vel debilitatem, alteram materiae morbificae, sanguinis, seri, succi nutritii, liquoris nervosi, vitiose dispositorum promtam ac facilem congestionem, quae omnia prolixius deducta *d. l.* reperies.

CEPHALALGIA, κεφαλαλγία, quibusdam (sed fortassis vitiose) *cephalargia*, vide Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 99*, quamvis Phavorinus defendat, vid. Rhod. *in not. p. 162.* Accipitur quandoque late & generaliter, pro omni capitis dolore, aliquando stricte pro dolore capitis, qui nec diuturnus est, nec cum magna capitis imbecillitate conjunctus, sed qualis a crapula, a sole, a labore, aut febribus excitari solet, Galen. *l.2 de C. M. S. L. c.1 & 2.* Meminit Hipp. *3 aph. 13* inter morbos aestatem siccam & autumnum pluviosum sequentes. Et haec species non praesupponit aliquam praeviam partium capitis pravam dispositionem; sed saltem a caussa occasionali humores & spiritus vitiosam acquirunt dispositionem, & ita fibras dictas earum continuitatem diversimode solvendo afficiunt, doloremque gignunt. Vid. Th. VVillis *d. l.* Iungantur alii Practicorum libri. Capite dolentes dicuntur κεφαλαλγικοὶ, Hippocr. *1 Prorrh. s. 2 t. 56.* Apud Scribon. *num. 206* etiam κεφαλαλγία de diuturno capitis dolore exponitur. De peculiari quadam specie *Cephalalgiae* consensualis, quam *Iliaco-Hematiticam* vocavit, egregie descripta videatur D. D. Stahlii *Propempticon ad Disp. Inaugur.* Dn. Ioh. Conr. Tufenbach *de Podagrae nova Pathologia.* Statuit etiam ibid. esse eandem cum Clavo Hysterico Thom. Sydenhamii.

CEPHALE, κεφαλὴ, id est, *Caput.* Vide *Caput.*

CEPHALICUS, κεφαλικὸς, dicitur de omni eo, quod ad caput, ejusque partes pertinet. Ita *cephalica vena*, κεφαλικὴ φλέψ, dicitur ramus superior venae Axillaris sive Humerariae, quia in capitis affectibus secari solet ab antiquis & Chirurgis recentioribus sive imperitis, sive superstitiosis, quamvis nulla peculiaris prae aliis venis cum capite sit communio, Barthol. *Anat. libell. 1 c. 7.* Ita *cephalica medicamenta*, κεφαλικὰ φάρμακα, dicuntur, quae specifica quadam virtute & idiosyncrasia capiti prodesse creduntur, Ionston. *Synt. l. 4 Therapevt. Tit. 4 c. 1 art 1 & 2.* Vel ita describi possunt, quae nervos respiciunt confortandos, & spiritus dulcificandos, qualia omnia particulis subtilioribus praedita acrium spicula mitigant, & sine impedimento in ipsos spiritus animales penetrant. Suntque ut plurimum volatilia, nam fixiora per accidens talia saltem dicuntur. I. H. Iunken *Chym. Exper. Part. II sect. 1 c. 7.* Specialiter vero & stricte *Cephalica Emplastra* vocantur, quae capitis fracturis usque ad crassae meningis duplicaturam pertingentibus destinata sunt, quorum virtus est, ut ossium squamam sursum attrahant, & in pristinum locum revocent, & fragmenta tum ex capite, tum ex aliis corporis ossibus educant. Nonnulli communi genere haec etiam vocant *Catagmatica*, proprie vero nuncupata *Cephalica fortiora* sunt. Siquidem ex alto superficiem extimam non ossa modo, sed his multo quoque magis humorem aliquem crassum & viscosum, vel omnino depravatum, sua caliditate attrahunt. Castell. ex Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 18.* Ant. Sarracen. *in not. ad Dioscor. p. m. 61.* Scribon. *n. 201.* Horum materiam vide etiam *l. 3 M. Med. c. 2.* *Cephalica* quoque accipitur pro *cephalalgia* a Paracelf. *l. 2 de Tartar. tr. 3 c. 4 in explic.*

CEPHALINE, κεφαλίνη, vocatur juxta Gorraeum ea linguae pars, quae est ad fauces, quam & γεῦσιν plerique nuncupant, quod in ea gustus putetur esse acutior. Enimvero mendum mihi videtur subesse, cum nec Bartholin. nec C. Hofmann. nec Lindenus hujus nominis in descriptione Linguae partium meminerint, accurati alias Graecorum terminorum indagatores. Quid? quod nec ratio hujus appellationis ulla sese offerat.

CEPHALOIDES, κεφαλοειδὴς, significat *capitis formam habens*, non vero capite praeditum, uti Gorraeus iterum perperam exposuit. Ita Papaver, Poeonia, & aliae herbae secundum signaturas plantarum Crollianas κεφαλοειδεῖς dici possent.

CEPHALONOSOS, κεφαλονόσος, dicitur morbus Epidemicus malignus, qui alias *Febris Hungarica* vocatur, vulgo Haupt-Kranckheit. Ioh. Cunrad. Rhumel in *libello Prophylace Luis Epidemicae κεφαλονόσε inscripto.*

CEPHALOPONIA, κεφαλοπονία, idem quod *Cephalalgia*, quo vocabulo usum esse Gariopontum antiquissimum Medicum *l. 1 c. 2*, hoc titulo inscripto notavit Forest. *l. 9 obs. 62 in schol.*

CEPHALOS, κέφαλος, non est idem, quod *Capito*, quamvis ita Latine reddi possit; sed in specie est Epitheton quorundam piscium *Mugiles* dictorum, non tam quod capite sint grandiore, sed quod caput in metu abscondant, totos ita occultari credentes, Aldrovand. *l. 4 de pisc. c. 6.* Gal. *l. 3. Al. fac. c. 25.*

CEPHALOTOS, κεφαλωτὸς. Vide *Capitatus.*

CEPHALOTROTOS, κεφαλότρωτος, nuncupari potest, qui *in capite vulneratus* est, ad imitationem, νευρότρωτος, σκαιχότρωτος.

CERA, κηρὸς, quid sit, notum est, nimirum nihil aliud, quam favi, ex quibus mel est expressum, Aldrov. *l. 1 de insect. c. 3*, ubi prolixam *cerae* historiam & usum varium reperies: vel est expressorum favorum recrementum,

túm, uti Gorr. descripsit. Vnde & iisdem cum melle particulis constare, sed flexilibus ramis tenacius sibi implicatis & multo crassioribus, nec spicula sua facile exerentibus scribit Iunk. *Chym. Exper. P.1 sect. 2 c.9.* Medium quodammodo tenet calefacientium, refrigerantium, humectantium, siccantium, ita tamen, ut ad caliditatem inclinet. Partium quadantenus est crassarum & emplasticarum, ideoque digerit, maturat, &c. Gal. *l.7 de S. Fac. §. h. t.* Diosc. *l. 2 c. 105.* Schröd. *l.5 cl. 4 n 94.* *Ceræ* resolutionem Chymico-Physicam vide in Iunken. *Chym. Med. Phys. P. 1 s. 2 cap. 9 p. 139 seqq.* Adeo usitata officinis est, ut vix emplastrum reperias, cujus non exhibeat consistentiam. Hinc *cera* materies Emplastrorum dicitur Gal. *l.5 de C. M. P. G. c. 2.* *Cera Virginea* quid sit, vide *Propolis.* Curationem ridiculam Choreæ S. Viti ex iracundia, quam Vitistam dixit, per *ceream* imaginem, vide apud Parac. *de morb. ament. tr. 2 c. 3.* *Ceram Ponticam* optimam olim habitam fuisse, constat ex Galeno *d. l.* & passim aliquoties, nec non ex Scribon. Larg. *n. 86*, ubi vid. *not. Rhod.* Hoc certum est, quod habeat, pro favorum viribus, ex quibus exprimitur, varias facultates. An *flava* semper sit præferenda *albæ* per insolationem, uti vult Fr. Hofm. *in Clav. Schröd. ad d. l.* dubitatur, quia aliquando saltem corpus & materiem alicujus mixti præbere debet, non vero virtutem aliquam vel efficaciam. *Ceræ chymicæ* quæ sint, vide apud Rolfink. *Chymiæ l. 5 s. 14 c. 4.* *Cera sacra* idem, quod *Virginea*, Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 84.* *Cera tracta*, Κηρὸς τεχκτὸς, quid significet, vide apud Keuchen. *ad Seren. p. 101*, scil. *cera* tractatione dealbata. A Sereno dicitur *cera coacta.*

CEREA, vel CERA, sordes aurium ex Math. *de Grad. in IX. Rhas.*

CERÆÆ, κεραίαι dicuntur, non mulieres, quarum uterus propriis ex morbis, tum qui in processibus & cornibus consistunt, tum qui in collo aut fundo, vel aliquando plura, quam prius vel aliquando pauciora, aut nulla, vel mala excernit menstrua, Gal. *3 de sympt. caus. c. 4.* (quamvis in Græco textu vocab. hoc non extet) sed potius ipsa cornua uteri, uti recte Gorr. & Linden. *in Phys. Med.* docent. Vocantur alias & πλεκτάναι, cirri, Gal. *l. de dissect. vulv. c. 3.*

CERAGO, κήρινθος, est alimentum, quo apes vescuntur mellificantes, Arist. *l. 9 H. A. cap. 40.* Aldrovand. *d. l. c. 1.*

CERAMICE, *Ceramitis*, κεραμική, κεραμίτις, scil. γῆ, significat *terram figulinam*, argillam, apud Hipp. *l. 1 de Morb. XII, 13; l. 3 I, 18 de int. affect. IIX, 20.* Conf. Galenus *Exeg. Hipp.*

CERAMIVM, *Ceramnium*, est nomen mensuræ liquidæ, quæ Latinis *Amphora* dicitur, vel *Cadus*, continens in Italia Choas 8. Notabatur olim κεμ Galen. *l. de pond. & mens. c. 2 & 3.*

CERAMOS, κέραμος, *fictile, tegula.* Gal. *l. 1 de temp. c. 6.*

CERANITES, κερανίτης, quamvis in Gr. Basil. legatur κερανίτος, fortassis mendose, epitheton Pastilli multiplicis usus, apud Gal. *l. 5 de C. M. P. G. c. 12 circa fin.*

CERANTHEMVS, κηράνθημος, epitheton apum glutinis apud Aldrov. *d. l. p. 84.*

CERAS, κέρας, vide *Cornu.*

CERASIATVM, est nomen medicamenti purgantis ex succo cerasorum & pomorum dulcium purgato cum essentia Mercuriata paratum apud Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 8. c. 12.*

CERASIOS est epitheton unguenti magni & parvi, apud Mesuen *in Operibus fol. 159, a.* quamvis interpretes Sylvius & Manardus terminum hunc non exposuerint.

CERASMA, κέρασμα, a verbo κεράσειν, vinum aqua miscere, Lang. *l. 1 ep. 29*, significat *aquæ mixturam*, qua aquæ frigiditatem calidiore addita frangimus, uti vult Gal. *in comm. ad 3 de R. V. I. A.* notante Gorr.

CERASOPHOROS, κερασοφόρος, i. e. *Cornutus*, vide *Corniger.*

CERASTES, κεράστης, κεραστῆς, nomen est serpentis vel viperæ, ita dictæ ab eminentiis alias binis, alias quaternis, & juxta Solinum, Plinium & Arabes quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præ se ferunt, Sarac. *in not. ad Dioscor. p. 136 & 137, a.* Meminit & Galen. ex poëmate Andromachi *de Theriac. ad Pis. c. 6.* Est vero longitudine cubitali, ad summum duorum cubitorum. Corpus ei colore arenosum, juxta caudam desquamatum, morsu nocentissimum, contra quod virus vide remedia apud Dioscor. *Theriac. c. 16.* Aët. *l. 13 c. 28.* Iung. Forest. *l. 30 Obs. 12 Schol.* imprimis Aldrovand. *l. 1 de serp. & drac. c. 4.*

CERATIO, κήρωσις, κατακήρωσις, ἐγκήρωσις, *inceratio*, denotat actum, quo aliquid cera involvimus. Chymici utuntur hac voce de magisterio Lapidis, Rolfink. *Chym. l. 2 c. 2.* Rulandus vero ex Gebero definit, esse mollificationem rei duræ, vel succi non fusibilis ad liquefactionem. Dicitur autem hic modus *ceratio*, quod medicinam Philosophicam instar ceræ igni admotæ facile liquescentem reddat. Quando enim Philosophi (Spagyrici) argentum vivum in aurum aut argentum convertere volunt, necesse est, ut habeant medicinam fluentem, quæ subito ante fugam ejus in profundo illi adhæreat, ipsique per minima conjungatur, & illud inspisset, atque sua fixione in igne conservet, quousque adveniat illi majoris ignis tolerantia, ejus humiditatem consumentis, & convertat illud per hoc artificium in momento in solificum & lunificum verum, secundum illud, ad quod medicina fuerit præparata. Fit autem *Ceratio*, quando corpus siccum & durum suo humore, reiterata frequenti imbitione, perfunditur. Hæc Ruland. & ex hoc Iohns. *Cerare* quoque iisdem dicitur incorporare, vel miscere. *Ceratio* fit, quando continuato calore fluida fit ac mollis materia, Ger. Dornæus *de transmut. metall. c. 8 fin. Th. Ch. Vol. I p. 520.* *Cerantur* corpora

corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo, vel *cerando*. Melior *inceratio* fit cum Azoth vivo. i. e. Mercurio & gutta saponis. Richard. *Anglic. Rosar. min. c. 12.* Iung. Alb. Magn. *Alchym. in Theatr. Chym. Vol. II p. 412, 442,* & *Vol. III p. 76 seqq. & 370; Vol. IV p. 408, 749, 751, 761, 857 lib. de lapid. phys condit. c. 1.* Ad summam, *ceratio* est species Fusionis, vel Colliquationis.

CERATITES, κερατίτης, est *Vnicornu fossile.* Vide *Monoceros.*

CERATIVM, κεράτιον, primo denotat *Siliquam*, fructum arboris ejusdem nominis, quæ & *Ceratonia* dicitur. Hanc pravi succi edulium appellat, lignosum ac concoctu difficile, Galen. *l. 2 de Alim. Fac. c. 33.* Quæ significatio non est hujus loci. Secundo est nomen ponderis antiqui minoris, continens *grana quatuor.* Dicitur & *Karat.* Alii dicunt, habere duos æreos cum duabus tertiis particulis. Gal. *de pond. & mens. c. 3.*

CERATOGLOSSI, κερατόγλωσσοι, vocantur bini musculi linguam recta deorsum versus interiora moventes, si simul agunt, si vero alteruter, ad latus alterutrum flectens, de quibus vide Barthol. *l. 2 An. c. 13 p. 550.*

CERATOIDES, κερατοειδής, *Cornea*, seu *corniformis* tunica, vel membrana oculi secunda est, a dura meninge orta, (tunicam choroidem complectens,) crassa admodum, sed parte ejus media tenuissima & densissima, splendida, ad splendorem recipiendum, & transmittendum, cornibus admodum extenuatis similis; unde eam a cornu similitudine *Ceratoidem, Corneam, & Corniformem* appellant, Gal. *l. 10 de V. P. c. 3* Iungatur Barthol. *Anat. l. 3 c. 8 p. m. 515.*

CERATOMALAGMA, κηρωτομάλαγμα, non differt a *Cerato.* Vide *Ceratum*, Gal. *l. 7 de C. M. P. G. c. 11.*

CERATVM vel *Cerotum*, κηρωτὸν, vel κηρωτή, item *Ceratomalagma*, Gal. *l. 7 de C. M. P. G. c. 11* est medicamentum topicum vel externum, consistentia medium inter Vnguentum & Emplastrum. Foes. *p. 337.* Nomen a *cera* habet. Vocant & *Ceroneum.* Fiebat olim ex *oleo* & *cera* tantum. Cæterum confundunt cum unguento sæpius; proprie tamen medicamentum est consistentia medium inter Vnguentum & Emplastrum, illo durius, hoc mollius. Horum compositionem vide sis apud Schröder. *l. 2. c. 53.* Morell. *in method. præsc. form. l. 2 s. 1 c. 10,* aliosque. Veteribus non fuisse unam *cerati* consistentiam, aut temperaturam, sed aliud quandoque spissum, aliud tenerum, demonstrat Ioh. Rhod. *ad Scribon. L. num. 81.*

CERAVNIVS, κεραύνιος, dicitur vulgo *lapis fulmineus*, Donnerstein / *cuneus fulminis*, quia communi etiam modernorum Physicorum & Cartesianorum consensu creditur cadere de nubibus cum tonitru, & esse nihil aliud, quam corpus solidissimum, genitum in magno fulmine ex diutina exhalationis valde terrestris & densæ inclusione, quæ cum invehitur in nubem frigidam & aquosam ab humore circumfuso conglobatur & conglutinatur, hujusmodique massam & mixturam facit, & ab igne fulgureo in solidissimum corpus lapideum induratur. Varia quoque forma & coloribus variis exornatus visitur, prout variæ ac diversæ sunt exhalationes terrestres & metallicæ ab inferioribus ad superiores partes exhalantes. Plura de hoc lapide vid. apud Andr. Chiocc. *in Mus. Calceol. s. 3 p. 305 seqq.* Ruland. & Iohns. *in Lex.* Dicitur provocare dulces somnos, valere contra fulmina & ad prælia & caussas vincendas; qua fide, alii videant.

CERAVNOCHRYSOS, κεραυνόχρυσος, est *Aurum fulminans*, vel sclopetans, Rolsink. *Chym. l. 5 s. 2 c. 27.*

CERAVNOS, κεραυνὸς, vide *Fulmen.*

CERBERVS, κέρβερος, præter propriam Canis infernalis Ethnicorum tricipitis significationem, in foro Chymico denotat triplicem Mercurium ex sale, hydrargyro, & chalcantho. Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7 c. 10. Cerberus* quoque *triceps* vocatur medicamentum purgans famosissimum ex Diagrydio sulphurato, Antimonio diaphoretico, & Cremore Tartari paratum, a Roberto Comite de VVarwich inventum, & a Marco Cornacchino peculiari methodo satis prolixa descriptam & exornatum, quæ legi potest in Hartmann. *Operibus Chymicis in fol. p. 144 seqq.* a D. D. VVedelio magnopere laudatum, quamvis loco scammonii sulphurati, resinam illius sumendam esse, ceu magis efficacem, suaserit. *Pharm. I. A. F. R. l.* ♁ *s. 4 c. 2 p. 168.*

CERCHNALEON, κερχναλέον, vide *Cerchnos.*

CERCHNOS, κέρχνος, κέρχνον, καὶ τὸ κέρχνεται καὶ οἱ κερχνασμοὶ analoga sunt secundum Galenum *in Exeg.* & ortum habent a κέρχνω, κέρχω, exaspero, *raucum sonum edo.* est vero asperitas quædam faucium & raucus sonus gutturis, cum exiguo ad tussiendum conatu, ita ut, sicut vomitum nausea, ita tussim hoc symptoma præcedat, ex Gal. *l. 2 de causs. sympt. c. 4 & 5.* Caussa ex natura Catarrhi & Tussis petenda. Imprimis alimenta κερχνώδεα accusantur ab Hippocr. *3 de artic. t. 61*, qualia sunt pinguia, acida & acria. Κερχναλέον vel κερχαλέον dicitur etiam sonus creperus & raucus in faucibus *l. 7 Epid. VII, 3 & XI, 7,* ubi ὑποκερχαλέον legitur, *it. XII, 6* tussis rauca βὴξ κερχαλέη. Κερχνὸν Attici dixerunt aridum, Erotianus *in Lex. Hippocr.* ab hoc est *Cerchnodes* κερχνώδης, quod alii καρχνώδης, & κερχώδης scribunt, & talis est, qui tumore asperæ arteriæ laborat: ab Atticis autem dicitur vas, quod tracheæ similitudinem habet. conf. Erotianus.

CERCIS, κερκὶς, *Radius*, duas obtinet potissimum significationes, (1) denotat *Os Cubiti vel Brachii superius*, quod brevius & minus statuitur, quod cum altero osse, *Vlna*, ὠλένη, Gr. dicto, Brachium constituit. Ita ut *Radius* ulnam inferius, hæc illum superius excipiat. Vid. C. Hofm. *de V. P. n. 92.* Linden. *Medic. Physiol. l. 2 c. 14 & 74 seqq.* Barthol. *Anat. libell. 4 c. 20.* (2) instrumentum, quo medicamentum teritur & movetur, veluti *rudicula* aut *pistillum*, Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 3.* Dicitur

alias

alias & τριξήδιον atque ὕπερος, item δοίδυξ, quod etiam *cochleare* significat. Iung. Foëſ. *p. 334.*

CERCOPES, κέρκωπες, dicuntur *verſuti*, & notæ fraudulentiæ homines, ut ſatis indicat proverb. κερκώπων ἀγορὰ, *cercopum forum*, vel cœtus. Meminit Gal. *in lib. de prænotion. c. 9*, ubi pro impoſtoribus & veteratoribus ſumit, aut vili hominum genere, qui publice rerum emendarum aut divendendarum quæſtum ac mangonium fecerunt, & in Suburra circum meretricum cellas aut fornices ſederunt. Sic enim Συβύρας κερκώπων dixit pro *impoſtoribus*, qui in *Suburra* erant, ubi tamen βηβύρας vitioſe legitur in omnibus Græcis exemplaribus, Foëſ. *d. l.*

CERCOPITHECUS, vide *Cebus.*

CERCOSIS, κέρκωσις, *Cauda*, item *Mentula muliebris*, *Nympha*, Gr. Κύων, a quibusdam *Tentigo*, *Virga*, *Symptoma turpitudinis* vocatur, eſtque morbus muliebris auctæ magnitudinis in *Clitoride*, ſive carnoſa illa & ſpongioſa ſubſtantia in ſinus muliebris parte media ſuperius deliteſcente occurrens, a nimio portionum ſpirituoſarum per frequentem contrectationem, attritionemve inducto affluxu oborta. Senn. *l. 4 M. Pr. part. 1 ſect. 1 c. 2*, cujus circumciſionem tradit Æginet. *lib. 6 cap. 7.*

CERDAC, id eſt, *Mercurius.* Rul. *in Lex.*

CEREALIS, δημήτριος, epitheton ſeminum quorundam, quæ inter *frumentacea guſtamenta*, σιτηρὰ γεύματα referuntur. ut, ſunt lens, faba, lupinum, cicercula, panicum, milium, piſum, fœnum græcum, avena, tipha, cicera, & quæcunque id genus alia. Dicuntur alias pleraque & *Legumina*, χεδροπὰ & ὄσπρια, quia manibus carpuntur, *l. de attenuant. vict. c. 6*, ex his panis non fit, niſi ſumma neceſſitate, *l. 1 de Al. Fac. c. 16.* Horum quædam, dum coquuntur, non intumeſcunt, propterea ἀτέραμνα dicta, *de bon. & mal. ſucc. cib. c. 5*, vide *Ateramnia.* Iung. de *Cerealibus* Rolfink. *O. M. Com. Gen. l. 2. ſect. 3 c. 69.*

CEREBELLA *urina*, a colore *cerebri* dicitur Paracelſo *Schol. in libr. de urin. l. 2 c. 1*, nimirum non penitus lactea, & ſecum ſemper portat ſpumam albam, quæ ſuperficiei circulari adhæret; & ex his judicandos eſſe cerebri morbos arbitratur.

CEREBELLUM, ὀπίσθιος, ἐγκέφαλος, ἐγκράνιον, παρεγκεφαλὶς, poſterior eſt cerebri pars ex multis & parvis corporibus coagmentata, Gal. *l. 9 Anat. operat. c. 2.* Totum namque cerebrum in duo diviſum eſt, anterius & poſterius, ſed ſupernis tantum partibus. Nam ſua baſi continuum eſt, non ſibi modo, ſed ſpinali etiam medullæ, & per hanc *cerebello.* Durius autem ſicciusque eſt reliquo cerebro; quod quo ulterius procedit, eo ſiccius evadit. Colore quoque diverſum eſt. Nam cum reliquum candidum ſit, *cerebellum* velut uſtione quadam ſubflavum eſt, & plenum animali ſpiritu, quem nervis duris a ſpinali medulla prodeuntibus impertit. Hæc Caſtellus. Accuratiorem *cerebelli* deſcriptionem petes ex Bartholin. *Anat. l. 3 c. 5.* Th. VVillis *Anat. cerebr. c. 15, 16 ſeqq.* ubi peculiarem hypotheſin de ſpiritibus *cerebelli* proponit.

CEREBRUM, ἐγκέφαλος, (nam nominatur ita, quod ἐν τῇ κεφαλῇ, h. e. in capite ſitum habet) animæ rationalis eſt domicilium, nervorum & ſenſus omnis motusque voluntarii principium, ſubſtantia nervis ſimillimum, niſi quod mollius. Nam id illi conveniebat, ut quod ſenſus quidem omnes recipit, omnesque imaginationes atque mentis motiones complectitur, Gal. *l. 9 Meth. Med l. 8 de V. P. c. 4.* Subſtantia ipſius glandularis eſt alba, veluti e ſpuma quadam concreta & humida, *libr. definit.* Anterior cerebri pars duplex quoque ſtatuitur, dextra, & ſiniſtra, duosque ſinus ſeu ventres habet, dextrum & ſiniſtrum, qui a corpore calloſo, quod τυλοειδὲς dicitur, dirimuntur. Hi poſteriore ſui parte in tertium ſinum mediocrem ſub pſalloide concurrunt, a quo meatus eſt longus τοῖς γλουτίοις, id eſt, *natibus* (ita enim ob ſimilitudinem quandam vocant) ſubditus, qui in ſinum alium quartum, omnium poſtremum, minimumque inter cerebelli baſin ſpinalemque medullam ſitum, incidit. Hæc Caſtellus. Enimvero hodieque multo accuratiorem & clariorem *Cerebri* deſcriptionem reperire licet apud Barthol. *d. l. cap. 3 ſeqq.* Thom. VVillis *in Anat. Cerebri capp. prioribus.* Malpigh. *Ex Epiſt. de cerebro*, Car. Fracaſſat. *ep. Reſponſor. ad Malpigh. de cerebro*, ut alios paulo vetuſtiores taceamus, C. Hofm. Lindenum, multoque plures. A Paracelſo & ejus aſſeclis *cerebrum* dicitur Luna Microcoſmica, *de Peſtilit. Tr. 2 & 4* & remedia *cerebri* per Lunam dirigi creduntur, *Paragran. tr. 3.* Idem quoque *cerebrum* dividit in *Macrocoſmi* vel *Archei*, & *Microcoſmi. Tr. de trib. eſſent.* Morbos quoque aliis alias partibus competens *cerebro* quoque adjudicat, ut lepram, tabem, icteritiam, & ſimiles alios, uti paſſim in ſcriptis ejus videre licet. Myſtice & Spagyrice *cerebrum* ſignificat aquam, & *cerebrum arietis*, aquam albuminis ovi. *Cerebrum bovis*, id eſt, Tartarum combuſtum. Rul. *in Lex.* & Iohnſ. *Cerebrum* aliquando pro capite ſumi, conſtat ex Marcel. Seren. & Keuchen. *ad eund. in not. p. 91. Cerebrum* etiam vocatur Lapis Phil. *Th. Chym. Vol. IV p. 727.*

CEREFACTIO, dicitur operatio Spagyrica, quæ fit diſſolutione & congelatione, *in Allegoriis ſapient. diſtinct. 1 in Th. Chym. Vol. V p. 78.*

CERELÆUM, κηρέλαιον, compoſitio eſt ex *cera* & *oleo*, apud Gal. *l. 7 de C. M. P. G. c. 2.* Alias hoc nomine quoque venire poteſt *Oleum ceræ*, cujus deſcriptionem vide apud Rolfink. *Chym. l. 3 ſ. 2 art. 2 c. 2*, quod & *Butyrum ceræ* appellat & κηρέλαιον.

CEREMONIA, *cærimonia*, τελετὴ, θρησκεία, ritus & ambages varias circa rem aut actionem aliquam notare, notum eſt. Has in Medicina merito ſuſpectas eſſe, & præſtigias, aut vanitatem ſapere, ipſe fatetur Paracelſus, penitus rejiciens & damnans, vocans *ceremonias Nigromanticas*

manticas Christianis illicitas & prohibitas, *l. 9 de signat. rer. natur. & tr. de philos. occult. §. de Conjurationibus.*

CEREVISIA, mendose *Cervisia*, ζῦθος, *Bira*, est potus nobis aliisque Septentrionalibus populis notissimus, ex hordeo ut plurimum, ut & ex tritico, rarius (qui etiam nocentior) ex avena, aliove frumenti genere paratus, decoctus cum aqua, & lupulo conditus. Cujus præparandi modum ex *Malto*, vel *brasio*, vel *byne*, egregie descripsit Th. VVillis, *de ferment. c. 7.* Ejusdem fermentationem monstrat Mart. Kerger. *de ferment. sect. 2 c. 5.* Differentias plures succincte tradidit Ionston. *System. Part. Hygien. l. 1 tit. 1 c. 3 art. 3.* *Cerevisiæ* fuisse vetustissimum usum, constat ex Athen. *l. 1 & 10*, a quo etiam vocatur vinum ex hordeo, οἶνος ἐκ τῶν κριθῶν, οἶνος κρίθινος, item ex Herodot. Theophrasto, *Epigramm. Græc.* Iung. C. Barth. *l. XI Advers. c. 32.* Linden. *S. M. Ex. VI §. 9.* C. Hofman. *Instit. l. 5 cap. 27.* Rolfink. *O. ac M. Com. l. 14 s. 1, c. 25.* Kerger. *d. l. s. 3 c. 2.* Inter caussas morbificas refertur ab eodem Rolfink. *d. l. l. 2 s. 3 c. 78.* Viscositatem ei tribuit pipere vel butyro corrigendam Paracelf. *l. 1 de Tart. tr. 2 c. 1 in not.* Ansam dat morbis Tartareis, *Tr. 1 de Morb. ex Tart. c. 2.* In specie acida est caussa colicæ, *tr. de Colic.* Ab aciditate præservativum singulare commendat oleum caryophyllorum aut oleum caryophyllatæ, *l. 3 de conserv. rer. natur. in fin.* Integrum alias tractatum de *cerevisia* paucis abhinc annis edidit D. Meibomius, qui videatur. *Cerevisiam* mense Martio coctam diutius servari & augeri tam in bonitate, quam jucunditate, uti legitur *in Theatr. Chym. Vol. I p. 664 tr. de Medic. Chym. tit. de hydromelite*, fortassis magis opinione, quam veritate nititur. Certe hic locorum fallit. Helmont. appellat periphrastice *cerevisiam* fumen, liquamen, aut consummatum jus granorum, *tr. Imago ferm. impræegn. n. 2.* Vide etiam *Zythos.*

CERIFICATIO, dicitur gradus tertius in processu Gebri Arabis, qui legitur *in Th. Chym. Vol. IV, 38.*

CERION, κηρίον, *Favus* proprie significat opus illud apum artificiosissimum, cellulis angulosis succo melleo plenis distinctum & exornatum, de quo videatur Aldrov. *l. 1 de Insect. c. 1.* Hujus decoctum in aqua maceratum sæpe propinat Hipp. *in febre*, *l. 2 de morb. XLI, 21; LII, 34; LVI, 19; l. 3 XXX, 1.* Tropice vero per similitudinem Κηρίον, *Favus*, quoque dicitur ulcus multis foraminibus pervium, ex quibus melli similis humor excernitur, Gal. *defin. Med.* Quod in capite frequentius occurrat, movit hauddubie Galenum, & alios, ut capitis affectibus annumeraverint, Gal. *l. de tum. p. n. c. 15 l. 1 de C. M. S. L. c. 18.* Differt ab *Achore*, foraminum magnitudine, quæ in Achore minor est. Aëtius *l. 2 tetrab. c. 68*, etiam vult, appellari *Melicerida.* Sed *Meliceris* proprie est abscessus species cum folliculo, de quo *suo loco.* *Cerium* etiam in musculosis partibus, in articulis, & plantis pedum oritur: Sæpe etiam sextam colli vertebram occupat, & aliquando etiam costas invadit. Meminit hujusmodi ulcerum & Hipp. *l. 2 Prorrhet. XIIX, 4.* Caussa haud dubie in portionibus salino-sulphureis cum pituita mixtis & excrementitiis alcalicis collectis & corruptis ponenda erit. P. Barbette *Porriginem*, *Achores*, & *Favum* confundit, *in Chirurg. P. 3 l. 2 c. 1.*

CERITUS, *Cerritus*, item *Cereritus*, μαινόμενος, παρεμμανής, παρέμφρακτος, δημητρόληπτος, idem significat, quod *Delirus*, *Maniacus*, furiosus. Tres enim præsides furoris erant apud antiquos, Ceres, Luna, Bacchus, inde *Ceriti*, *Lunatici*, *Bacchi.* Et ex Nonio *Ceriti* & *larvati* male sani, aut *Cereris* ira & larvarum incursione animo vexati. Meminit hujus vocabuli P. Seren. *in carm. med. t. Phrenesi & cap. purg.* ad quem locum vide *not. Rob. Keuchen. p. 115.*

CERNO, κερχῶ, *asperum sibilum edo.* Vnde κερχώδες, idem, quod κερχνώδες, *asperitas faucium.* Vide *Cerchnos.*

CERNO, ὁρῶ, βλέπω, idem, quod *video*, deinde significat cribro trajicere, *cribrare.* Ita apud Apul. *cernere cribro*, legitur. Scrib. Larg. *n. 110*, & Rhod. *in Indic. primo* Gr. κοσκινίζω, σινιάζω. Vide *Cribrum.*

CERNVA, ὀρφὸς, *Orphus*, nomen piscis, sed qualis certo intelligi debeat, obscurum. Alium enim vult Gal. *3 de Al. fac. c. 31*, qui inter duræ carnis pisces refert: alium Aristot. Athenæus, Bellonius. Vid. Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 11 & 36 l. 5 c. 34.*

CEROMA, κήρωμα, significat unguentum ex *cera* oleo subacta, quo inungebantur Palæstritæ. Vnde *Ceromaticus*, qui *ceromate* inunctus, apud Iuvenal. Et *ceromatico* fert inceteria collo, *Sat. 3*, ad quem locum Th. Farnabius notavit, *Ceroma* ex oleo, cera, & pulvere fieri. Apud Hippocr. pro *unguento* aut *cerato* in genere sumitur, *4 de R. V. I. A. t. 78.* Vide Foës. *p. 337.*

CEROPISSOS, κηρόπισσος, *medicamentum ex cera & pice constans*, aut nomen emplastri vel cerati ex cera & pice confecti, quo splenium illini jubet Hipp. aperta frontis cute, *l. 2 de morb. XIIX, 12.*

CERTAMEN, ἀγών, ἆθλον, quid sit, notum est. Eatenus vero ad forum Medicum spectat, quatenus priscorum seculis ad Gymnasticam vel Athleticam pertinuit, dum vir operarius naturalia munia exequens, vere bono habitu præditus in certamen descendens non lucta modo, sed & cursu cum aliis certavit, aut jaculo, aut arcu, aut disco, Gal. *ad Thrasybul. c. 33.* Vide *Athleticus.*

CERTATOR, ἀθλητής, vide *Athleticus.*

CERTATORIE, ἀγωνιστικῶς, vide *Agonistice.*

CERVICALIS dicitur de *Arteria* & *Vena*, apud Barthol. *libell. 1 Anat. c. 6 p. 638; & l. 2 c. 2 p. 652.*

CERVIX, αὐχήν, τράχηλος, δειρή, est æquivocum. Aliquando accipitur late, & idem est, quod *Collum*, pars scil. intermedia inter thoracem & caput, Hipp. *s. 3 Prognost. t. 16.* Gal. *in comm.* Barthol. *Anat. l. 2 cap. 13*, vocat appendicem ad medium ventrem. Constat

ſeptem vertebris intra cavitatem ſpinalem medullam a cerebro continuatam excipientibus, de quibus, ut & reliquis partibus, qua exterioribus, qua interioribus, videantur Anatomici. In hac ſignificatione dicitur *Cervix rigida* apud Scribon. Larg. *n.* 255, & *valida cervice* præditi, καρτεραύχενες, Hippocrat. *6 Epid. ſ. 1 t. 3.* Aliquando ſtricte pro parte poſteriore *colli*, Barthol. *d. l.* Aliquando metaphorice. Ita *cervix* uteri Collum dicitur, canalis, ſive meatus oblongus, ſitus inter orificium interius & exterius, inſtar vaginæ penem excipiens. Vide *Caulis*. Linden. *Med. Phyſiol. l. 2 c. 7 art. 12 §. 114.* Barthol. *l. 1 c. 30.* Ita & *oſſium proceſſus*, vel ἀποφύσεις, dicuntur *cervices*, Galen. *l. de oſſib. proœm.* Barthol. *libell. 4 c. 1 in fin.*

CERVICULÆ *ſpiritus* eſt *oſſis de Corde Cervi*. Rul.

CERUMEN, ὠτὸς ῥύπος, κυψελὶς, *aurium ſordes*, *Marmorata*, eſt excrementum aurium naturale, Gal. *l. 10 de Simpl. Fac. in fine*, humor calidus, ſiccus, quandoque humidus, conſiſtens, ſubflavus, amarus, ex ſero, bile, & pituita conſtans in exteriore aurium meatu, partim a colore tenuia diſſipante, partim ab externo frigore diſſipationem inhibendo uniente collectus, inde inſtrumenti ope extrahendus, uti deſcripſit Ger. Blaſius *in Medic. General.* Uſus ejusdem Medicus externus in curandis paronychiis a Galeno *d. l.* adductus, aut quod medeatur ictibus ſcorpionum, conglutinet vulnera, fiſſuras cutis &c. ex Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 23*, non improbatur. At internus, pro præſentiſſimo in colica remedio in potu ſi ſumatur, ceu ſordidus minime nobis probatur, delicias has aliis relinquentibus.

CERUSIANA, κερυσιανὴ, epitheton medicamenti, quod a Philippo Trallianis fuit datum, apud Gal. *l. 7 de C. M. S. L. c. 5 in fin.* contra phtiſicos & ſuppuratos.

CERUSA factitia, Gerſa Serpentariæ Holler. *de mat. Chir. l. 2 c. 5.*

CERUSSA, *Ceruſa* Palladio. Vid. Rhod. *in Indic. prior. ad Scribon.* ψιμμίθιον, ψιμμύθιον, Scrib. *n. 184*, fit e plumbo, & eſt ejus veluti ærugo, per calcinationem vaporoſam. Modum vide ſis apud Dioſcor. *l. 5 c. 103*, & Schröder. *l. 3 c. 12.* Olim fuit laudatiſſima, quæ in Rhodo, Corintho aut Lacedæmone parata. Eſt autem fere omnibus nota *Ceruſſa*. Meminit ejus aliquoties Galenus & Scribon. Quando torretur, donec ſimilis fiat Sandarachæ, dicitur *Scandix*. Lavatur etiam *Ceruſſa* Cadmiæ modo, Dioſcor. *d. l.* Ruland. *in Lex.* Paracelſ. *ceruſſam* plumbum mortuum appellat, *de mort. rer. natur. l. 5.* Iung. Libav. *Synt. arc. Chym. l. 5 c. 10.* Tribuitur etiam artificialibus hoc vocabulum v. g. *Ceruſſa* Antimonii, quæ eſt Antimonium Diaphoreticum ex Regulo ejus paratum. Schröder. *l. 3 c. 17.*

CERUSSEA *urina*, dicitur apud Paracelſ. quando eſt alba, ut *ceruſſa*, eſtque ſignum mortis, aut ſignificat oppilationem hepatis, *l. 2 de Urin. judic.*

CERVUS, *Cerva*, ἔλαφος, ἄῤῥεν καὶ θῆλυ, animal utriusque ſexus eſt notiſſimum, biſulcum, ferum vel ſylveſtre, vivaciſſimum, certis temporibus ſalaciſſimum, præſertim mas, qui cornutus eſt. Unde & *Cervus* quaſi κεραὸς, cornua gerens dictus. Fœmina eſt ἀκέρως, nec habet cornua. Utriusque deſcriptionem pleniorem reperies apud Aldrov. *l. 1 de quadrup. biſulc. c. 27.* Uſus imprimis maris non ſolum in victu, ſed & in medicina frequentiſſimus, dum Cornua, Os de Corde Cervi (quod tamen cum bubuli cordis oſſe ſæpiſſime permutatur) Genitale, Teſticuli, Sanguis, Lachryma, Medulla, Sevum, Talus, Aſtragalus, Corium, Lapis, adhibentur, de quibus omnibus vide Aldrovand. *d. l.* & ſuccincte apud Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 17.* Hofmann. *in Clav. ad ill. loc.* Ioh. Georg. Agricol. *vernac. deſcriptionem Cervi*. Pertinet huc *Elaphographia*, h. e. *Cervi* deſcriptio Phyſico-Medico-Chymica D. Ioh. Andreæ Graba Collegæ Nat. Curioſ. cujus mentio quoque fit in Oldenburgii *Actis Philoſoph. Ann. 1668, menſ. Septemb.* Sparſim etiam invenire licet apud Galen. aliquid de *Cervo*, de carne, quod ſuccum vitioſum generet, *l. 3 de Al. Fac. c. 2.* Et proximam aſinorum carni eſſe dixit, *de atten. vict. c. 8.* de *Cornibus*, *l. 11 de S. Fac. t. Cornua cervi*: de *Medulla*, quod ſit blandiſſimum medicamentum, *de Theriac. ad Piſon. c. 9 & l. 7 de C. M. P. G. c. 16*, inter Damocratis Acopa. Ita & apud Scribon. Larg. mentio fit *Hinnulei cervi*, *n. 13*, cujus coagulum laudatur contra epilepſiam; Cornuum, *n. 122*, lachrymarum, *n. 163*, de quibus *in notis p. 239.* Rhod. ex Scaligero ſcribit, quod centeſimo demum anno cervis lachryma naſcatur, ſummum ad venena ſudoriferum, de cujus veritate merito dubitare quis poſſet. De *oſſe cordis cervi* legatur etiam apud Paracelſ. *l. de morbis Tartareis c. 11, & tr. de peſtilit.* Cur cornua cervi quotannis menſe Februario decidant, & mox intra tres vel quatuor menſes nova regenerentur & indureſcant, reprobatis variis opinionibus, plauſibili ratione phyſica declaravit D. D. Stahl *in Propemptico ad Diſp. Inaug.* Dn. Leop. Alb. Labach Sileſ. *de Lapid. Manati.* *Cervus volans* dicitur *Scarabæus Cornutus*. Vide *Cantharus*.

CESSO, vide *Eao*, *Pavo*.

CESTREUS, κεστρεὺς, vide *Mugil*.

CETACEUS, κητώδης, epitheton animalium marinorum grandiorum, in quorum numero ſunt Phocæ, Balenæ, Delphini, Libellæ, grandiores Thunni, &c. de quibus in ſumma dicendum, quod omnia ejusmodi habeant carnem duram, pravi ſucci, & excrementiciam, Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 37.* Plura de his vide apud Aldrov. *l. 1 de Cetis*.

CETE, *Cetum*, κῆτος, vel ſumitur late pro omni piſce *Cetaceo*, h. e. grandiore, qui etiam Latine dicuntur *Piſtrices*. Vide *Cetaceus*: vel ſtricte aliquando pro *Balæna*. Vide *Balæna*. Aldrov. *d. l. c. 2.* Apud Paracelſ. *in Fragm. Med.* *Cetum* dicitur Scabies arborum.

CEVIL, eſt terminus Paracelſicus, denotans induratam quandam ſubſtantiam in terra ad ſimilitudinem

calculi in homine, e terreo Tartaro indurato per spiritum urinæ, qui est in liquore terræ. Estque appropriatum remedium contra lithiasin, quia sese invicem frangunt & conterunt, *Tr. 1 de morb. ex Tart. c. 4.* Dicitur & *Ludus* eidem & Helmont. *tr. de Lithias. cap. 8 n. 23.*

CHÆTE, χαίτη, proprie *jubam* significat in quadrupedibus. Vsurpatur tamen & de *cæsarie*, vel coma humana, præsertim de capillis, qui a parte posteriore secundum occiput prominent, ut & de pilis circa tempora oriundis. Gorr. *p. 501.*

CHALAO, χαλάω, remitto, *relaxo.* Frequens verbum apud Hippocr. *de remissione morbi & symptomatum*, v. g. *l. 7 Epid. II, 35; VII, 17; XXVII, 6, 28; XXXIX, 8 &c.* Vide Foes. *Oec. p. 673.* Hinc descendit τὸ χαλαρὸν, quod dicitur de intestino recto, Hipp. *l. 3 de artic. t. 41*, etiam de cute, *5 aph. 71.*

CHALASIS, *Chalasmos.* χάλασις, χαλασμὸς, *relaxatio*, opponitur tensioni, ad eundem modum, quo duritati mollities, estque remedium lassitudinis tensivæ, Hipp. *6 Epid. VII, 29.* Gal. *l. 3 de tu. san. c. 6.*

CHALASTICOS, χαλαστικὸς, *relaxans*, dicitur de medicamentis, quæ tensioni medentur, Gal. *l. 5 de S. F. c. 11; l. 7 de C. M. P. G. c. 9.* Et licet tensio multis contingat modis, & ita non videatur una *laxantium* esse species, sed alia humectando *laxant*, alia calefaciendo, alia molliendo, alia vacuando, alia tumores p. n. purgando, alia aliud quippiam faciendo. Attamen si proprie universalem quandam *Laxantium* medicamentorum substantiam & naturam constituere licet, ea certe erit ex genere modice calefacientium, adde & humectantium. Summa. Parum vel nihil differre videntur ab *Emollientibus*, de quibus suo loco. Vid. *Dogm. nostr. part. 6 c. 2 dogm. 9.*

CHALAZA, *Chalazion*, *Chalazosis*, χάλαζα, χαλάζιον, χαλάζωσις, *Grando*, in foro Medico significat tuberculum grandini simile & pellucidum in palpebris concretum, otiosi humoris in palpebris colluvies, Æginet. *l. 6 c. 16.* Galen. *in defin.* Est igitur vitium, quod oculos infestat, cujus caussa est humor quidam lentus post congestionem concretus. Affinis affectus *Crithæ* vel *Hordeolo*, vel *Posthiis*, Gal. *4 de C. M. S. L. c. 7*, ut & similis *Lithiasi* in palpebris, unde conjunxit Sennert. *in Pr. Med. l. 1 p. 3 s. 2 c. 4.* *Grando* quoque vel *Chalazium* dicitur appendix illa albuminis ovorum, quod vernaculo Avis **der vogel** nomine exprimitur. Libav. *Epistol. Chym. l. 2 ep. 11.* Velsch. *in Syllog. Observat. ad Marcelli Cumani Obs. 59 p. m. 71.*

CHALBANE, χαλβάνη, vide *Galbanum.*

CHALCANTHUM, χάλκανθον, vide *Vitriolum.*

CHALCEDONIUS, χαλκηδόνιος, est epitheton medicamenti contra purulentas & inveteratas aurium affectiones. Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.*

CHALCIDICA, χαλκιδίκη, est epitheton *Lacertæ* cujusdam, quæ etiam *Seps*, Σήψ, σῆψις, vocatur, cujus morsum tumor pellucidus sequitur, veluti nigrore in ambitu plagæ relucente. Verum eadem lacerta vino pota propriis morsibus succurrere creditur. P. Æginet. *l. 7 lit. S. in Seps;* & Forest. *l. 3 Obs. 12 in Schol.*

CHALCEIUM, χαλκεῖον, *æreum* significat, Foes. reddidit officinam fabri. Rectius, omnia instrumenta ex ære parata complectitur, ut sunt follis, fistula, vasa, ahena, lebetes, ollæ, uti demonstrat C. Hofm. *in Cal. de V. P. n. 280.*

CHALCITIS, χαλκῖτις, est medicamentum & recrementum metallicum, colore æris, intercursantibus oblongis venis splendentibusque. Nascitur in iisdem metallis, in quibus *Sory* & *Misy*, mediumque inter ea non tantum loco, sed & consistentia, *Sory* scil. tenuius, & *Misy* crassius, nec non viribus. Habet vim adstringentem & adurentem, uno verbo, Escharoticam. Dicitur & *Atramentum rubrum*, *Pyrites ærosus.* Speciem æris præ se fert, nativa: nunquam factitia. Alia est cruda, alia usta & lota, cujus color cinereus est, Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 3; l. 1 de C. M. P. G. c. 18 fin. & alibi.* Dioscor. *l. 5 c. 115.* Schröder. *l. 3 c. 18.* Hofm. *in Clavi ad h. l.* Celebre & notum est in Officinis *Emplastrum Diachalcitidos*, quod & *Diapalma* vocatur, ex Gal. *d. l. c. 4.* Rul. *Chalcitiden* describit, quod sit lapis, unde æs coquitur. Vnde & *Lapis ærarius*, *Marchasita*, *Pyrites* eidem vocatur. Deinde alteram quoque significationem addit, quod significet *Alumen capillare*, sive *Schistum.* Hinc & locum illum Hippocr. *l. de ulcerib. XII, 12*, ubi χαλκῖτις συπτηρίη legitur, de alumine exponendum esse volunt. Vsurpavit etiam sæpius Scribon. Larg. in compositionibus, *num. 37, 47, 240.* Vid. Rhod. *in Not. p. 76.*

CHALCOMA, χάλκωμα, idem, quod χαλκεῖον, vas *æreum* significat. Hinc vasa Corinthiaca, χαλκώματα dicta, tum primum ex ære fieri cœperunt, cum Corintho a L. Mummio devastata incendio, simulacra ex omnifariis æris, argenti & auri metallis conflata in unam massam confluxissent. Lang. *l. 1 Epist. 29.*

CHALCOS, χαλκὸς, vide Æs. Per χαλκὸν νώροπα, apud Homer. *Iliad. β.* intelligi *Noricum æs*, sive Germanicum ex Alpibus Noricis, testatur C. Hofmann. *d. l. n. 44.*

CHALCUS, χαλκοῦς, *æreolum*, est nomen ponderis Medici & Attici. Est autem sexta pars oboli, & ita duodecima scrupuli. Pendet autem circiter grana duo, cum olim scrupulus 24 grana contineret. Apud Fernel. *Therapeut. l. 4 c. 6* legitur in Mascul. *æreolus.*

CHALCUTE, idem, quod *Æs ustum.* Kuland. & Iohns.

CHALEPOS, χαλεπὸς, communiter *difficilis*, gravis significat. Enimvero si quod aliud magnum est, & plenæ significationis epitheton apud suos, quod Latini idcirco multis reddunt & æque magnis, sed suntis semper e natura rei, cui apponitur. Par pari quippe nequeunt, verbis Linden. *Ex. XIII §. 310.* Etenim non nudam

nudam difficultatem denotat, sed difficultatem cum periculo aut damno conjunctam. Ita tota Medicina habetur difficilis, quia, quæ in illa continetur, periculum conjunctum habent. Ita Crisis dicitur *difficilis*, *1 aph. 1.* Ita sani tenuem victum *difficulter* ferunt, *1 aph. 5.* h. e. cum periculo & detrimento: Iunge *5 aph. 55; l. 5 Epid. V, 96 &c.* Vid. Dieter. *n. 916.*

CHALICRATON, χαλίκρατον, *vinum mistum* vel aqua temperatum significat, χάλις enim vel χάλιξ, *vinum* ab antiquissimis Poëtis dicebatur. Keuchen. *ad Q. Seren. not. p. 203.*

CHALINOS, χαλινός, proprie frenum significat. Apud Aurelian. vero & Pollucem hoc nomine quoque venit angulus oris & compago, vel pars buccarum circa labiorum confinia, quod sit instar freni vel retinaculi oris. Blancard.

CHALYBS, vide *Ferrum.*

CHAMA, χήμη, *Cheme*, est nomen conchæ marinæ capacioris, vel hiantis. Nam utraque significatio a verbo χῶ applicari potest. *Hiatulas* vertit Gaza & C. Hofmann. *ad Gal. de V. P. n. 539.* *Chamarum* descriptionem, differentias, & usum in cibo vide apud Aldrov. *l. 3 de Testac. cap. 58 seq.* Gal. *l. de bon. & mal. succ. cib. c. 4.* *Chema*, vel *Cheme*, χήμη, est quoque nomen mensuræ apud Atticos duplicis. *Chema* major pendet drachmas tres & vigesima pars est Cotyles: minor duas drachmas, & trigesima pars est Cotyles. Vtitur Hippocrat. *l. 1 de Morb. mul. CI, 17; CIIX, 20.* Quamvis nihil certi de pondere *Chemæ* ex his locis constet. Vnde verosimilius videtur, per Chemam non certum pondus, sed potius certam mensuram, quantum conchæ marinæ, *Chama* dictæ, mediocris testa capit, indicari, cujus certum pondus exprimi nequeat ob rerum diversam gravitatem; quemadmodum & hodie cochlearis capacitas incerto modo vulgo usurpatur, in rebus præsertim, ubi parum refert, plus minusve paulo quis sumat. Confer ad loca Galen. *5 de C. M. S. L. c. 7 & l. 3 c. 3.* Foës. *p. 677 seq.*

CHAMBAR, dicitur *Magnesia.* Rul. Vide *suo loco.*

CHAMÆLEON, χαμαιλέων, & nomen plantæ est, de qua consulantur Botanici, & nomen animalis ovipari, figura plane lacertam repræsentantis, cujus descriptionem pleniorem vide sis apud Aristot. *l. 2 de H. A. cap. 11.* & Aldrov. *l. 1 de quadr. dig. ovip. c. 14.* *Chamæleontis* cujusdam Ægyptiaci fortassis Anatomiam succinctam lege sis in Oldenburg. *Actis Philosophicis de An. 1669 M. Iulio*, ubi absque litera h. scriptum occurrit. Accuratiorem adhuc descriptionem cum confirmatione varietatis colorum tradidit Dn. Georgius VVheler Eques Anglus, ceu αὐτόπτης *in Itinerario Dalmatico Græco &c.* uti constat ex *Actis Eruditor Lips. Ann. 1689. m. Septembr.* Hujus fel una cum aliis commendatur contra trichiasin sive pilos palpebrarum inutiles apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 8.* *Chamæleontem* Africanum in liquore Balsamico asservatum quondam habuit Ammann. uti scripsit *in Irenic. p. 188.*

CHAMÆCELVS, χαμαίζηλος, *humilis*: de loco usurpatur vel *sedili*, apud Hippocr. *3 de fractur. t. 61*, item de *humero*, vel potius epomide, superiori humeri parte in humero avulso, *s. 1 de artic. t. 62.*

CHAMBROCH, denotat *Trifolium*, apud Helmont. *in Indice.*

CHAMEVNIA, χαμευνία, *humi decubitum*, vel *humicubationem* significat, qua voce usus Galen. *cap. 3 aph. 29 & 30.* Quod Foësius credit, idem esse, quod σκληροκοιτία, aut σκληροκοιτέειν, *duriter cubare*, durum cubile, cujus meminit Hippocr. *de vict. salubr. t. 12* vel *13*, & Gal. *in comm.*

CHANDOTHEN, χανδόθεν, adverb. significans, *hiatim, hianter*, item affatim, copiose. Vsus Hippocr. *l. de Glandul. VIII, 7*, quamvis in edit. Linden. legatur ἐνδόθεν. Vid. Foës. *pag. 674.* qs. *Hians, Hiatulus.*

CHANNA, *Channe*, aliis, sed perperam *Canna*, Gr. χάννος, χάννη, est nomen piscis marini, vel potius in locis saxosis degentis, *Percæ* similis, tenera carne præditi, duriori tamen, quam perca, de quo videatur Aldrov. *l. 1 de pisc. cap. 10.* Huic similis est alius *Cannadella*, vel rectius *Channadella* dictus, qui a Massiliensibus etiam *Channa* vocatur *d. l. c. 11.*

CHAOMANTIA est ars, qua præsagium sumitur ex aëre. Rul. & Iohns. quando sese astra aëris manifestant & ventorum, quæ sunt signa *Chaomantica*, Parac. *de signat. rer. nat. l. 9.* Species *Chaomantiæ* sunt Borealis, Australis, Zephyra, Eurona, Fulgurina, Tonitruata, Tempestatum, Flata, *in Tab. ad Philos. sagacem.*

CHAOS, χάος, proprie significat molem illam indigestam vel materiam primam in prima creatione a DEO ex nihilo factam, e qua postmodo corpora naturalia cuncta creata & producta fuerunt, quam Spiritus S. per Mosen vocavit תֹהוּ וָבֹהוּ tohu vabohu. Gen. *I, 2*, & hæc sano sensu materia prima dici poterit, non dissentiente Ioh. Marco Marci *in Philos. vet. restit. Part. I sect. II & P. II sect. I.* Tropice vero sumtus est terminus Paracelsicus denotans *Aërem*, *Paragran. Tr. 2 de Astron.* Comparatur albo ovi, & vitellus est sphæra inferior terræ. *Chaos* est elementum aëris, *tr. de morb. Tartar.* Sumitur & pro Iliaste vel Iliastro. Rul. Huic similem finxit Idem *Chaos Microcosmi*, quamvis adeo obscure, ut nugas illas extricare, esset nihil aliud, quam tempus perdere. Vid. *d. l. & tr. de peste, 2 c. 3.* *Chaos Microcosmi* est aër, qui dispersus per totum corpus caussa est epilepsiæ, ut spasmus feratur ex eodem, sicuti venti exteriores impetu quodam moventur, *in Schol. ad Paragraphor. l. 3 c. 2*, & aliis pluribus in locis. Spagyrici circa negotium lapidis Philosophici aliud adhuc *Chaos* finxerunt, describentes *Chaos Spagyricum*, quod sit formarum particularium & materiarum suarum cum universali forma, suaque materia confusio. Vel est universale quid,

 omnia

omnia, quæ nos operamur, in ſe concludens, a cujus ventre debet ingenioſus artifex elicere materiam ſuam, formam, cœlum & elementa, ut ex iſtis medicinas conficiat, *in Theatr. Chym. Vol. I p. 286 & 418; tit. Philoſoph. Chym. & Vol. II p. 91.* Adde *Vol. V p. 344, in Dialogo Ægidii de Vadis c. 4.* Vocatur & *Chaos Magicum Hermetis*, quod contradiſtinguitur *Theologico Chao.* Libav. *Exam Philoſ. Novent. ſect. 12.* *Chaos minerale* vocatur lapis mineralis, qui aurum præparatum, corallia, margaritas, reddat potabilia, dictus Abyſſinis *Biſtumi*, Arnoldo *Chiffir* minerale, *Syntagm. arc. Chym. l. 7 c. 8.* ὄνειρωμα! *Chaos viciſſitudinum* legitur apud Helmont. *de lacis morboſ. num. 26.* Ipſe lapis Phil. quoque vocatur Chaos, Lagn. *Harm. Chym. Theatr. Chymic. Vol. IV p. 719.* *Chaos Mercurii* quid dicatur Chymicis, vide in Morley *Coll. Chym. Leid. cap. 62 proc. 2.* *Chaos mentale* vocantur ſpecies & ideæ ſenſibiles ſeu memorativæ confuſe ſubjecto vel cerebro inexiſtentes, de qua ſignificatione prolixius egit Ioh. Marc. *Philoſ. vet. reſt. Part. III ſect. 6 p. 270 ſeqq.*

CHAOSDA, epitheton Paracelſicum Peſtis, q. d. *Peſtis Aerea, in Fragm. medic.*

CHAOVA vocatur Decoctum Ægyptiis uſitatum ex ſeminibus *Bon* paratum fabas imitantibus, de cujus viribus legatur Proſp. Alpin. *de Medicin. Ægypt. l. 4 c. 3 p. 122 b. ſeq.*

CHARA, χαρὰ, vide *Gaudium.*

CHARABE idem, quod *Succinum.* Vide CARABE. Succus quoque Populi arboris *Charabe* dictus fuit P. Aponenſ. *Conciliat. controverſ. diff. 132.*

CHARACTER, χαρακτὴρ, *Signum*, duplicem potiſſimum habet ſignificationem, propriam & impropriam. Proprie *Characteres* ſunt figuræ certæ ab artifice ſeu fingente, ſeu pingente excogitatæ, ut ex inſtituto & conſenſu cum aliis pluribus, vel paucioribus aliquid ſignificent. Hujusmodi *Characteres* ſunt *Officinales*, quibus pondera & menſuræ denotantur, v. g. Vncia ℥ drachma ʒ ſcrupulus ℈ Libra ℔ &c. item *Chymici*, de quibus vide Schrod. *in princip. Pharm. Medico-Chym.* Libav. *Exam. P... ſ. 28*, alios. Iungatur & Schenk *Synt. Comp. & præſ. med. form. p. m. 82 ſeqq.* Huc etiam referri poteſt *Character* ſub figura triplicis

pentagoni, qui in Græcas literas ὑγίεια reſolvebatur, quod ſignum per ſomnium Antiocho Soteri regi ex Divina revelatione communicatum fuiſſe legitur, ut loco teſſeræ in veſtibus militum intextæ uteretur, quo facto etiam victoriam a Galatis reportavit. Lang. *l. 1 ep. 34*, ubi plura de *Characteribus.* Quod vero tales *Characteres* σημαντικοὶ, ſignificantes, vel etiam alii ἄσημοι, h. e. nihil ſignificantes, fortuito & temerario ordine diſpoſitæ & exaratæ figuræ medicam & activam curandi morbos vim obtineant, eamque naturalem, uti quidem Paracelſus acriter defendere *artem* hanc *Characteriſticam* paſſim in ſcriptis conatur, perſuadens, eos *characteriſmos* quidem non ex propria virtute, ſed interveniente imaginatione noſtra aſtrali effectum illum præſtare, illud ſolidis rationibus refutatum apud Sennert. *de conſ. & diſſ. Ch. c. 18.* Diet. *Iatr. n. 683*, & Rob. Keuch. *in proleg. ad Q. Ser. Sammonic.* reperies. Revera ſunt & manebunt teſſeræ diaboli, ad confirmationem pacti cum ipſo ſive impliciti, ſive expliciti, & a Medico pio bonoque artem ſuam ſancte exercente fugiendæ. Vide *Sigillum.* Improprie *character* vel *characteriſmus* ſignificat hæreditariam quandam diſpoſitionem, & veluti jus gentilitium, quæ locum habet in multis morbis, præſertim chronicis, & ad eorum cauſſam antecedentem pertinet. Ita epileptici naſcuntur ex epilepticis, arthritici ex arthriticis, tabidi ex tabidis &c. Rolf. *Ord. ac Meth. Comm. l. 2 ſect. 3 c. 33.* Nec inepte de eodem ſcripſit Helmont. *in tr. A ſede animæ ad morbos;* Quamvis etiam de ſtatu naturali *character* dici poſſit, per quem v. g. homo alterum cognoſcit. Ita facies corporis & lineamenta ejus dicuntur *character.* *Character* etiam a compoſitione membrorum, a conformatione lineamentorum, a figura, ſtatura, habitu, inceſſu, voce, ſuus cuique eſt, verbis Lind. *Ex. IX §. 19.*

CHARADRA, χαράδρα, *torrentis alveum*, ſulcum, ac *voraginem* ſignificat, quam torrens rapido ſuo impetu efficit & excavat, aut ſalebroſum & confragoſum locum. Vnde verb. χαραδρόω deducitur, quod ſignificat *excavo* in torrentis alveum, aut *cavernoſum reddo:* & χαραδρωθέω in paſſiva ſignificatione, quo uſus Hippocr. *l. de Flat. XVII, 1.* Plura vide apud Foëſ. *d. l.*

CHARADRIVS, χαραδριὸς, nomen aviculæ, quæ & *Galgulus* dicitur, & *Hiaticula*, cujus deſcriptionem exhibet Vl. Aldrov. *l. 20 Ornithol. c. 67*, de qua ſcribit Ælianus, quod eximio naturæ beneficio affecta ſit, dum icterico morbo laborantes ſolo hujus aviculæ intuitu a morbo liberet, croceos bilis vapores vel effluvia alliciendo. Ob id ſub velamine vendebatur, ne licitator remedii particeps fieret, antequam emeret. Quamvis vero Ioh. Langius videatur aſſenſum præbere *l. 2 ep. 36*, rectius tamen Aldrovandus noſtro fecit judicio, qui nugas vocavit.

CHARAXIS, χάραξις, *orbitam* ſignificat, vel ſcrobes effoſſas, in quibus ſudes defiguntur. Χάραξ enim *ſudem* notat. Proprie huc non pertinet. Meminit ſaltem Linden. *Ex. XI §. 75.*

CHARIEIS, *Chariesteros*, *Chariestatos*, χαρίεις, χαριέστερος, χαριέστατος, *Gratioſum* in poſitivo, comparativo, & ſuperlativo gradu ſignificat, eſtque epitheton Medici, non quidem eo ſenſu, quo illuſtribus perſonis tribuitur; ſed quatenus apud alios celebris & acceptus habetur, & majorem longe lateque ſibi exiſtimationem atque laudem conſecutus eſt, quod fit, quando artem ſuam theorematis non fallacibus apprehendit, & uſu atque obſervatione ſedula confirmavit. Ita enim Aglajam cum majeſtate venerandam, Thaliam cum humani-

manitate amabilem, Euphrosynen cum decore prudentem, illas *Gratias* dextra quasi præferet, & dubium sine dubio faciet omnibus, magisne ob virtutem amandus, quam honorandus sit ob necessitatem, ut verba Lindeni nostra facere liceat, *Ex. II* §. 15.

CHARIS, χάρις, *gratiam* significat, *indulgentiam*, & specialiter eam, qua ægro interdum gratificamur, aut eum exhilaramus, ejusque gratiam aucupamur, & nostra persuasione obsequentem nobis Medicis reddimus. Hujusmodi *gratificationes* recenset Hipp. *l. 6 Epid. S. 4 t. 7 vel 8.*

CHARITESIA Irenæi dicuntur *Thessala Philtra*, ceu antiquissimum Magicum machinamentum, uti scribit P. Ammann *Irenic. p. 239.*

CHARME, vel *Charmis*, χάρμη, χάρμις, est epitheton cujusdam *Antidoti* veteris, cujus descriptio carminice legitur ap. Gal. *l. 1 de antidot. c. 4*, ab Autore *Charmide*, qui non integram libram mille Atticis drachmis vendidit, & gratis fere emptori dare existimavit.

CHARONIVS, χαρώνειος, est epitheton regionum, & fossarum, & antrorum subterraneorum. Paucis: denotat loca inaccessa præ putore, aut alioquin pestifera, a *Charonte* Stygio nauclero ita dicta, qualis erat Phrygiæ regio, *Charonia* dicta, apud Strab. *l. 12.* Meminit Gal. *c. 2 de nat. hum. t. 2 l. 7 de V. Part. 8*, (ad quem locum vid. annot. C. Hofm. *n. 464*,) *l. 1 in 1 Ep. in procem.* & exponit per βαροδμεῖα, gravem odorem spirantia *l. de util. resp. c. 4*, ita, ut vel unica inspiratione homines moriantur, quasi acutissime strangulati. Aret. *l. 1 c. 7.* Iung. Foës. *p. 675.*

CHAROPOS, χαροπὸς, *colorem oculi gratum* significat, qualis est cœli & maris, uti *Cæsius* aut cœruleus. De oculis usurpavit Hipp. *2 Epid. s. V. 3 & s. 6 n. 6.* Linden. vertit oculos *ravos*, *3 Epid. s. 3 t. 70*, ubi tamen certo non constat, an de oculis exponi debeat. Cœlius Aurelian. etiam de urina tenui & aquosa, & ita subalbida, ut coloraturæ liquidæ colorem fingat, usus est *l. 5 Tard. pass. c. 3.* Foës. *d. l.*

CHARTA, χάρτης, notissimum omnibus, quid hodieque sit, & unde paretur. Olim ex planta quadam *Papyrus* dicta, arundinibus cognata, parabatur, teste Dioscor. *l. 1 c. 115.* Rhod. *in Not. ad Scribon. Larg. n. 114*, quæ *Charta combusta*, vel cinis inter siccantia ἐντόρια relata fuit, Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 5 & l. 9 de C. M. S. L. c. 5 & 7 & alibi.* Num vero nostra *Charta* combusta substitui possit ac debeat, ἐπίκρισιν mihi non vendicabo. Modum parandi *Chartam undulatam*, pictam & *patronalem* oleo delibutam vide sis apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 1 c. 21.* Tropice *Charta Virginea* vocatur tunica *Amnios* Barthol. *l. 1 An. c. 36 p. 301.*

CHARTILAGO, pro *Cartilago.*

CHASCO, χάσκω, significat *hiare*, ore esse hiante & aperto, idem, quod χαίνω, Hippocr. *l. 4 Epid. XXIX, 8.* Vsus etiam de utero post menstruas purgationes aperto & hiscente *l. 2 Epid. III, 113 & l. 6 s. 8 t. 9.* Iung. Dieter. *n. 587.* *Os hians* habetur pro signo stultitiæ, & dicuntur hujusmodi stolidi κεχηνότες, Lind. *Ex. XI* §. 61.

CHASME, *Chasmos*, χάσμη, χασμὸς, *hiatus*, *oscitatio*, dicitur a χάσμω, *hio*, estque vel naturalis, aut in latitudine sanitatis occurrens, actus ipse *oscitandi*, h. e. explosio flatus, & discussio e musculis. Confer. ad C. Hofmann. *Inst. l. 3 c. 87* §. 9, cujus caussa est flatus, vel vapor quidam in musculis contentus, ut scribit Galen. *7 aph. 56*, quam causam etiam agnoscit Sylv. *l. 1 Pr. M. c. 30.* §. *82 & c. 34* §. *69*, in hoc discrepans (quod & mihi verosimile videtur) illos halitus flatulentos ad pulmones tendere, & ita excitare *oscitationem*, quamvis revera modus generationis sit satis obscurus in hoc quotidiano accidente. Helmont. ad os ventriculi stomachum reducit caussam *Oscitationis*, *de febb. c. 9* §. *27 seq.* vel p. n. ubi quidem eadem caussa, sed vel excessu, vel qualitate vitiosa peccans. An vero ad motus depravatos animales, & quasi convulsivos recte referatur, cum naturaliter quotidie fere fiat, dubitari posset. Ego litem meam non faciam. Esto levior depravatio. Assiduarum *oscitationum* medela est longa spiratio, Hipp. *l. 2 Epid. s. III, 69 & l. 6 s. 2 n. 19.* Χασμοὶ etiam dicuntur hiatus cutis & *fissuræ* scalpello inductæ, & loci scalpello exasperati, in quibus sanguinis grumi resistant, Hipp. *de Vlcer. XV, 6.* Imo *Hiatus* quoque Anatomicis vocantur spatia illa, quæ cutis relinquit in quibusdam corporis membris pro alimento spiritu, luce, sono admittendis emittendisque variis superfluis. Ioh. van Horne *Microcosm.* §. *64.* D. D Hofmann. *Dissert. An. ad h. l. p. 264.*

CHAVLIODONTA, χαυλιοδόντα, dicuntur animalia, quibus *dentes sunt exerti*, ut Aper. Gal. *l. 1 de V. P. c. 2*

CHAVNOS, χαυνὸς, *laxus*, fungosus, mollis & digitis cedens. Epitheton tumorum, apud Hipp. *5 aph. 67*, ubi opponuntur τὰ ἔνωμα, *interius crud. tumores*, & *l. 2 Ep. s. 3 n. 128*, ubi opponitur τὰ ἄνω νεμόμενα, *sursum pascentes.* Dicitur & de Ossibus, quæ rara, *laxaque* sunt, & facile callum faciunt, *1 de artic. t. 65.* Per translationem vero & improprie urina etiam χαῦνον οὖρον, *laxa* & mollis vocatur, quæ nullo crasso aut lento succo permista est, sed tenuis & aquea conspicitur, *l. 4 Epid. VI, 18.* Foës. *d. l.* quamvis mihi videatur de Enæoremate ipso, ceu contento & nubecula *laxa* illud dici, cui opponitur tenuis. Χαύνωσις τῆς μήτρας, h. e. *laxitas uteri*, legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 139*, quamvis interpres quidam per lassitudinem reddiderit.

CHEDROPOS, χεδροπὸς, vide *Cerealis*, *Legumen.*

CHEIÆ, *Chiæ*, χεῖαι, est epitheton *calceamenti* vel crepidarum. Χῖαι κρηπῖδες Hippocrati dicuntur *Chiæ crepidæ*, ad pedis distortionem curandam accommodatæ, *4 de artic. t. 12.*

CHEILOCACE χειλοκάκη, sive *Labrisulcium* vocatur affectus quidam in Anglia & Hybernia familiaris, interdum Epidemius, infantibus præsertim molestus, sub

quo labra admodum tumescunt, tumore duro & nonnihil rubicundo, sed nequaquam fervido, aut inflammatorio, qui nunquam suppuretur, uti notavit ex Arn. Bootii *de affectib. omiss. c.10* Theoph. Bonet. *in Sepulchreto vel Anatom. Pract. l.1 sect.21 Obs.18 p.361* ; & Mercur. Compital. *l.10 p. 426.*

CHEILON, χειλων, *Labeo*, vide *Labeo.*

CHEILOS, χεῖλος, *labrum*, vide *Labium.*

CHEIMIUSA, χειμιῶσα, participium, cujus tamen verbum non occurrit in Lexicis commodum. Haud dubie a χεῖμα, vel χειμὼν, hyems. Significat *refrigeratam*, rigentem, *frigore condensatam* carnem. Legitur apud Hipp. *de Loc. in Hom. XLI, 6.* Foës. quidem substantivum χειμίη exponit, quod sit *frigus*, horror, ex Gal. & inde χειμιῶσα deducit. Idem etiam fecit H.Steph. *in Thesauro.* Sed neuter autoritatem addidit, qua substantivi usus demonstrari posset.

CHEIMON, χειμὼν, *hyems*, vide *Hyems.* Χειμὼν etiam *frigus hybernum* quandoque denotat; unde χειμερινὰ, *hyberna*, *l.4 Epid. III, 6.*

CHEIR, χεὶρ, manus, vide *Manus.*

CHEIRAPSIA, χειραψία, est *manuum contactus* & defricatio, quam scabiosi & pruritu tentati affectant, Cœl. Aurelian. *l.3 acut. c.18.*

CHEIRI, *Cheury, Keyri*, duo significat: 1. *Leucoïum luteum*, vel violam luteam petræam, cujus flores in Officinis *Flores Cheiri* dicuntur, Schröder. *l.4 cl.1 n.93.* Deinde apud Chymicos *Argentum vivum* denotat. Cum per adjectionem reperitur, ut, *flos Cheiri* ex argento, significat *album Elixir*; vel ejus quintam essentiam, ut, *Flos Anthos*, auri *rubrum Elixir.* Alii *Aurum potabile* esse volunt: alii *Antimonium.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Aliter vero exposuit Libav. *Synt. Arc. Ch. l.7 c.7.* Vocant, inquiens, *Chelidonium Philosophorum*, vel *Cheiri*, propter colorem aureum florum: sicut Anthos illum modum, qui fit per Vitriolum, interdum *Cheiri & Chelidonium lapidem* rubrum, ad quem sumunt Solem Philosophorum, seu Cinabarinum Mercurium; sed *Anthos* album, pro quo Vitriolatum capiunt; quanquam in utroque sit uterque. Hæc ille. An Paracels. per liquorem *Cheiri in l.2 de Tartar. c.3*, de Peste intelligat Mercurialem, uti verosimile est, non certo constat. Alias Paracelsus *Cheiri* Veneri tribuit, *Anthos* Marti, *l.3 de vit. long. c.2*, & ipsis longævitatis effectum adjudicat, *l.4 c.1.* Finxit etiam *Cheiri Microcosmicum* in homine. *Labyrinth. Med. c.4.* Somnia!

CHEIRIATER, χειριάτρος, *Chiriater*, idem, quod Chirurgus. Legitur *in Disp. Inaug.* G.P. Ritteri *de Remediis vulnerariis §. 8.* Ita & *Chiriatricus* tribuitur ceu epitheton remediis & operationibus Chirurgicis, in Harderi *Apiario Obs. 75.*

CHEIRIS, χειρὶς, *chirothecam*, *manicam* ex pellibus factam significat, manus involucrum usitatum, qualibus etiam opus aliquando in morbis externis manuum ad muniendum ab externis injuriis, fovendum & refocillandum. Aliis *pellis manicata*, item *Manicium*, vel *Manicia* dicuntur. Ioh. Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 16 p. 55.*

CHEIRISMA, *Cheirismus*, χείρισμα, χειρισμὸς, est *manuaria tractatio*, cum Medicus circa partem affectam aliquid manibus operatur, Hipp. *1 de artic. t. 65; s. 1 de iis, q. in med. t. 19*, a verbo χειρίζειν, & χειρίζεσθαι, *manibus aliquid tractare*, quo etiam sæpe usus Hipp. v. g. *d. l. & 1 fract. t. 5.* Foës. *p. 676.*

CHEIRIXIS, χείριξις, vel late sumitur pro *Chirurgia* ipsa, imo pro omni absolute rerum omnium in ipsa curatione administratione, Gal. *c.1 de fract. t. 49*, quamvis C. Hofm. corrigere ausus fuerit, substituens χείρισιν, a χειρίζω, quia litera ξ absque ratione Grammatica inserta esse videtur. Dicitur & μεταχείριξις.

CHEIROMACTRON, χειρόμακτρον, *Mantile*, sive linteum ad manus abstergendas. Talia incombustilia habuisse Carolum Cæsarem, ejusque consiliarium, Comitem de Nassau, quæ in ignem conjecta, tandem a sordibus purgata, illæsa eximerentur, refert Lang. *l. 1 ep. 66*, num vero ex Salamandra, an vero ex *lapide Asbesto*, vel *Amianto* parata fuerint, (qui lapis etiam *Salamandra mineralis* dicitur,) ventilandum ibidem proponit.

CHELE, χηλὴ, etiam Latine *Chela*, 1. significat *ungulam bisulcam*, vel *forficem cancrorum*, sive brachium denticulatis forcipibus: 2. instrumentum Chirurgicum, sive *specillum bifurcum*, summa parte acie præditum, & incisum ungulæ instar, quod commendat Hipp. in curatione polypi, *l. 2 de Morb. XXXIII, 18; XXXIV. 16, 18*, quamvis in edit. Lindeni semper occurrat μήλη. Sunt etiam 3. χηλαὶ Ruffo Ephesio *ciliorum extrema* per somnum sese contingentia. Denique *Chelæ* dicuntur *fissuræ alarum, pedum, pudendi*, Polluci, *l. 4 c. 25.* Vide Foës. *p. 677.*

CHELIDON, χελιδὼν, *hirundinem* significat. Vide *Hirundo.* Cavum quoque, quod flexu fit in brachio, olim fuisse vocatum χελιδόνα, *hirundinem*, demonstravit Linden. *Physiol. l.2 c.14 §. 73 & Ex. XIII Sel. Med. §. 414.*

CHELIDONIUS, χελιδόνιος λίθος, lapis vel gemmula est, quæ reperitur in ventriculis pullorum hirundinum primo partu exclusorum, crescente luna dissectorum. Et quidem duo inveniuntur diversi coloris, unus niger, alter ruffus: vel unus colore vario, alter simplici; magnitudine seminis lini, & ejusdem formæ, Dioscor. *l. 2 c. 60.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Schröder. *l. 5 cl. 2 n. 17.* Hofm. *in clavi.* Plura de hoc lapide, ejusque usu vario videantur apud Aldrov. *l. 17 Ornithol. c. 6.* Chioc. *in Mus. Calceol. s. 3 p. 359 seqq.* Dantur & lapides minerales, sive fossiles, *Chelidonii* dicti, ex Melitensi insula, qui huic descriptioni conveniunt, quos incolæ oculos serpentum vocant petrificatos. An de serpente illo, qui *Chelidonius* vocatur, vel Aspis *chelidonia?* cujus meminit Gal. *l. de Theriac. ad Pis. c. 8*, &

Ægi-

Ægineta l.5 c.19, ex utroque Foreſt. *l.30 Obſ.12*, Schol. *chelidonia*, vel *chelidonium* de plantis dici, conſtare poteſt e Botanicis. *Chelidonia* quoque Spagyrice accipi pro *Auro*, aut pro *Elixir* auri vel argenti, vide ſupra in *Cheiri*.

CHELMON, χελμών, vide *Chilon*.

CHELOMA, χήλωμα, eſt rima in ſagitta exſculpta bifida, cui nervum ipſius arcus applicant inter jaculandum, Gal. *in exeg. voc. Hipp.*

CHELON, χελών, vide *Chilon*.

CHELONE, χελώνη, *Teſtudo*, eſt inſtrumentum chirurgicum, quod in organis ad id collatum eſt, ut corpora, quæ reſtituuntur, paulatim & minime concuſſa extendantur, quemadmodum *teſtudines* animalia lento gradu procedunt. Hujusmodi *Teſtudines* variæ ſunt figuræ, & varii uſus, de quibus Oribaſius *in machinamentis*. Aliæ cubitos & ſpatham attollunt, aliæ nihil attollunt, ſed ſaltem extendunt. *Teſtudo* quoque Chimicis dicitur argillaceum in medio furni tegmen catinorum, dimidium cylindri ſegmentum referens, concavum & parte inferiori hinc inde varie exciſum, ut flammam eo liberiorem admittat &c. deſcribente D. Olao Borrich. *in tr. Docimaſtica Metallica §. 8. Teſtudinatum tecti* quid ſit, vide *Aetoma*. De *Teſtudine* animali, ſcutum in dorſo gerente, marina & terreſtri, ejusdemque utilitate in victu & medicina vide Aldrov. *l. 2. de quadr. dig. ovip. c. 1. ſeqq.* Bruyerin. *de re cib. l. 22 c. 271.* Schröder. *l.5 cl.3. n.90* & alios.

CHELONION, χελώνιον, pars gibba dorſi, quæ collo proxime ſubjacet, ſic dicta a teſtudinis figura. Gorr.

CHELONITES, vide *Bufonites*. Kuland. & Iohnſ. e Plin. *l.37 c.10* meminerunt *Chelonitis* vel *Chelonitidis* gemmæ, quæ ſimilis ſit teſtudinibus; interdum & alterius figuræ, nempe oblongæ, referentis aquaticam concham tornaticam. Interdum exacte referunt conchas marinas S. Iacobi dictas. Repertæ ſunt in veteri Marchia ad fluvios Tangrum & Albim. De uſu nihil addunt.

CHELYS, χέλυς, proprie *teſtudinem* denotat. Per translationem aliquando *pectus* ſignificat, Hipp. *l. de reſect. l.5.* Hofm. *Com. de Vſ. Part. n. 338.* Hinc verbum χελύσσεσθαι, χελύττεσθαι, tuſſiendo e pectore educere, veluti teſtudine, item ἀναχελύσσεσθαι. Hinc & deſcendit

CHELYSCION, χελύσκιον, vitioſe χελίσκιον, quod ſignificat *tuſſiculam*, & quidem ſiccam, Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* Foeſ. & Gorr.

CHEME, χήμη, vide *Chama*.

CHEMIA, pro *Chymia*, vide ſuo loco.

CHEMOSIS, χήμωσις, (vitioſe χύμωσις,) eſt vitium oculorum, cum album oculi nigro ſupereminet, eoque ſublimius evadit, adeo, ut hiatus cujusdam ſimilitudo appareat inter nigrum & album, Galen. *in defin.* *Ægin. l.3 c.22*, quamvis & alibi rubram carnoſamque corneæ oculi tunicæ inflammationem χήμωσιν vocarit, *l. de facil. parab.* Vtriusque cauſſa haud dubie in portionum crudiorum nutritiarum una cum ſanguine affluentium ſubſiſtentia conſiſtit.

CHENALOPEX, χηναλώπηξ, vide *Vulpanſer*.

CHEON, χεών, *nivem* ſignificat. Vide *Nix*.

CHERAMIS, χηραμὶς, epitheton *conchæ cavæ*, quam *hiatulam* vocant. Vide *Chama*. & conf. Erotian. Dicitur παρὰ τοῦ χηραμοῦ, quod locum cavum, *antrum* ſaxum cavum, *luſtrum* denotat. Vſurpavit aliquando Hipp. *l.3 de Morb. XIIX, 66, 71; XXV, 77*, & alibi ſæpius, quæ loca collegit Foeſ. *p. 678*.

CHERIO, *Cherionis*, *Cherio* eſt nihil aliud, quam calor aut frigiditas earum rerum, quæ corpus relinquit, & in naturam abit. Exemplum de camphora. Hæc frigiditatem ex *Cherione* ſuo habet. Quare præſentiſſimum remedium eſt in inflaturis. In ſubſtantia autem primarum ſuarum calida manet, quemadmodum ſulphur & ſpiritus Salis, una cum mercuriali. Sic etiam gemmæ & herbæ. Præterea quicquid natura producit, ſuum *Cherionem* habet, h. e. elementare accidens externum. Vnde *cherionia natura* dicitur, & morbis naturæ *Cherioniæ* opponi debent *Cherionia* recepta, Paracelſ. *l. 2 de grad. & compoſ. c.3 & 4.* Contradiſtinguitur *Relolleo*, quod intrinſecam naturam eſſentialem denotat. Hinc mortem non eſſe *Cherioniam*, ſed *Relolleaceam* ibid. dixit. Iohnſ. ita deſcripſit: *Cherio* eſt externorum elementorum occulta accidentalis virtus, & non qualificata natura caliditatis vel frigiditatis. Meminit & *Cherioniæ* qualitatis *Relolleo* oppoſitæ Helmont. *Paradox. 5 n.19.* Nobis videtur *Cherio* reſpondere temperamento elementari, *Relolleum* vitali, quamvis in eo non ſubſcribamus, vires medicamentorum eſſe potius ab elementari, quam vitali.

CHERMES, *Kermes*, eſt nomen fructus notiſſimum *cocci infectorii*, vel *grani tinctorii*, vulgo *ſcarlati*, unde famoſiſſima *confectio Alkermes Monſpelienſium* paratur. Vid. Schröd. *l. 4 ſect. 1 n. 93*, & Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Impugnavit vero hoc D. Martin. Bernhardus a Berniz. Reg. Maj. Polon. Archiater *in literis ad Dn. D. Sachs*, negans idem eſſe *chermes* cum *cocco*, ſed illud ex ilice; hoc vero ad radices polygoni Polonici circa Thorunium copioſe creſcentis naſci, ſcripſit. Vid. *Nat. Curioſ. Ephem. T. III Obſ. 104*, & jungatur *T. I Obſ. 8.* D. Segerſ.

CHERNIBION, χερνίβιον, vas ſignificat, in quo aqua ad manuum ablutionem in ſacrificiis recondebatur, Latin. *vas aquiminale*, aut *aquimanile* dicitur, Gr. etiam χέρνιβον, ἢ χέρνιψ. Ab Hippocr. vero accipitur pro *matula*, h. e. vaſe, in quod urina excipitur, *l.7 Epid. XLI, 7.* Foeſ. *p. 677*.

CHERSA, idem, quod *fecula*, deſignat radicem in farinaceum pulverem comminutam vel tritam, quem laborem merito Zvvölferus *in Animadverſionibus ad Pharmac. Auguſt.* & Ettmüller. *in Not. ad D. Ludovici Diſſert. Pharmacevt.* improbarunt ceu inutilem & viribus omnibus deſtitutum; quamvis alii adhuc defendere conentur,

nentur, præsertim DD. VVedel. *in Pharmac. Acroamatic. l. 2 sect. 3 c. 2 p. 317 seqq.* plausibiliter satis ostenderit e præparandi modo, quod non omnes vires pereant. An distinguendum igitur erit inter simplicia, e quibus *feculæ* parantur, quorum alia aliis magis sunt volatilia, vel fixa? De *Chersis* legatur Rolf. *Chymiæ l. 5 sect. 3.* Iungatur Schröd. *l. 2 c. 59*, & Fr. Hofm. *Clav. ad h. l.*

CHERSÆA, χερσαία, est epitheton *aspidis* e tribus generibus, quorum meminit Galen. *l. de Theriac. ad Pis. c. 8*; & Ægin. *l. 5 c. 19.* Dicitur quasi *Terrestris.*

CHERSYDRUS, χέρσυδρος, est nomen serpentis amphibii, Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 6.* In principio enim in aquosis degit locis, & *hydrus* appellatur ab ipsis aquis, h. e. *natrix*; Postea vero siccos incolit locos, unde ex compositione locorum *chersydri* nomen acquisivit, Aët. *l. 13 c. 35*, & ex hoc Forest. *l. 30 Obs. 12 Schol.* Aldrov. *l. 1 de serp. & drac. c. 17. hydrum* vel *natricem*, & *chersydrum* pro uno eodemque serpente habet, ubi pleniorem ejus descriptionem, deque noxa & usu invenire licet.

CHERUBIM est virtus & influentia cœlestis, dominatio atque potestas super omnes dominationes & potestates, a Deo procedens in terram, & super omnes homines. De hac divina gloria legitur amplissime apud Paracelf. *in exposit. Psalmorum David.* Iohns. *in Lex.*

CHEUSIS, χεῦσις, h. e. *liquatio, fusio*, cui τὸ πάχος, *crassities* opponitur. Usus Hipp. de lachrymarum tenuatione, *l. 6 Ep. s. 8 t. 23*, quamvis omnes interpretes γεῦσις legant, & pro sapore accipiant, quam & Linden. retinuit. Placet tamen Foësii sententia *in Oec. p. 677.*

CHEZANANCE, χεζανάγκη, sic dici potest omne remedium, quod necessitatem cacandi affert. Alias ap. Æginet. *l. 7 c. 9* epitheton est unguenti ex melle & alumine parati & cocti, quoad rubescat, quo sedes perungitur. Facile enim copiosa citra laborem subducit. Aëtius quoque emplastrum hoc nomine exornavit, quod umbilico impositum alvum movit. Gorr. *p. 505.*

CHIA, χία γῆ, dicitur gleba terræ, quæ in *Chio* insula provenit albicans, & pollens vi adstringendi, purgandi, extenuandi. Pulcherrimum est adversus ambusta remedium, Gal. *l. 9 de S. F. §. Terra Samia.*

CHIACUM, χιακὸν, epitheton collyrii, cujus materia vino *Chio*, h. e. austero, & aquæ marinæ experte lævigatur & miscetur, quale proposuit χιακὸν κολλύριον P. Æginet. *l. 7 c. 16.* Et Aëtius *l. 7* varios collyriorum modos tradit, teste Gorræo.

CHIADUS, Paracelso idem, quod *Furunculus. Dothien.*

CHIASMOS, χιασμὸς, denotat concursum duarum rerum, sub forma aut figura crucis ✠. Paucis: χιασμὸς est *forma crucis.* Idem & adverbium χιαστὶ, vel χιαστικῶς significat. Ita nervi optici utriusque oculi occurrunt χιαστικῶς. Imo juxta Barthol. *libell. 3 Anat. c. 2*, plane confunduntur, in qua unione frustra quærunt identitatem speciei visibilis in utroque oculo, cum & utraque auris eandem simul & semel percipiat speciem sonoram, nec tamen de nervis Acusticis talis unio notata sit. Latine etiam dicitur χιασμὸς, *figura decussata, Cruciata, Andreata.* Vid. C. Hofmann. *Comm. in Gal. de V. P. n. 684, 693, 694, 756.*

CHIASTOS, χιαστὸς, *laquei* nomen, apud Oribasium sic dicti, quod habenæ capita decussatim instar literæ X invicem occurrant.

CHIAZO, χιάζω, hoc est, *cancellos facio*, emendo aliquid factis χιασμοῖς, cancellis, *lituras facio per cancellos*, C. Hofm. *d. l. n. 694.*

CHIFFIR, *Chifir*, teste Libavio *Synt. Arc. Chym. cap. 8*, dicitur in præparatione Lapidis philosophor. *Lapis animalis*; quemadmodum mineralis vocatur *Chaos minerale.* Iohns. vero dicit, *Chifir minerale* nonnullos interpretari, quod sit aurum. Verum se judicare ex præcedentibus, quod sit Sulphur generis metallici. Ad summam: Bœotica ænigmata.

CHILIODYNAMON, χιλιοδύναμον, epitheton *Polemonii* herbæ, q. d. *Mille virtutibus* vel facultatibus *pollens*, h. e. ad quam multa utile, Galen. *l. 8 de S. Fac. t. Polemonion.*

CHILON, *Cheilon*, χείλων, dicitur, qui labiis præditus majoribus: uno verbo, *Labeo.* Ita inter pisces, qui *Capitones* dicuntur, quidam etiam appellantur χείλωνες, h. e. *Labeones.* Lind. *Ex. XI, §. 38.*

CHIMETHLON, aliis, sed fortassis mendose *Chymetlon*, Gr. χείμεθλον, aut χίμεθλον. Vide *Pernio.*

CHIMOLEA *laxa*, terminus est Paracelsi obscurus, & obscure explicatus. Dicit enim, significare pulverem, qui separatur de floribus salsarum minerarum, *l. 2 de morb. Gall. c. 4.*

CHIMUS, quid sit, apud Paracelf. certo non constat. Hoc saltem dixit, quod *Chimus, Realgar*, & *Aurum* sint una minera, & tamen quodlibet eorum habere diversam naturam & virtutem. Ex consequentibus tamen hoc licet colligere, per *Chimum* intelligi debere fæcem mineræ, massam fæculentam, vulgo schlacken/ *l. 2 Chirurg. magn. c. 11.*

CHINA, *Chinna, Cina, Cinna*, nomen est radicis exoticæ ex India, vel orientali Chinarum regno, vel occidentali Hispania nova, & Peru allatæ. Utriusque descriptio in Botanicis quæratur, cum non sit nostri jam instituti. Hic saltem libuit inserere, quod hodieque ejusdem usus non solum in lue Venerea, sed & in omnibus pene morbis chronicis, ubi sanguinis lympha impuritate peccat, probatus innotuerit. Insigniter vero eam laudibus extulit Amat. Lusitan. *cent. 2 cur. 31.* Iung. Schröd. *l. 4 cl. 1 n. 94.* Hofm. *in Cl. ad h. l.* & alii. Plane diversum est medicamentum, quod dicitur *China de China*, aut *China China, Cina Cina*, in Offic. estque species aromatis, cinamomi formam referens, cujus usus contra febres, præsertim quartanas, nostris temporibus admodum frequens esse cepit, ita ut pro vero euporisto in omnibus pene febribus habeatur, non

solum

ſolum intermittentibus & benignis,ſed etiam continuis & malignis, quemadmodum laudes hujus corticis in ſcriptis hodiernis, quorum etiam *in Actis Eruditorum Lipſienſ.* mentio facta eſt, proſtant, & D. D. Ioh. Lud. Apinus, ArchiaterSeren.Princip.Solisbacenſis &Poliater Hersbruc. *in ſua Febris Epidemicæ Hiſtorica relatione* variis exemplis comprobavit, ſimulque ſelectum Corticis illius, *Caſcarilla* vel *Schacharilla* dicti, demonſtravit, quamvis pene rurſus exoleſcat. Thomæ VVilliſ. dicitur *Cortex Peruvianus de febb. c. 6.* Plura qui deſiderat, legat citatos autores a Fr. Hofm. *d. l. n. 99*, de Cinamomo *p. 443.* Alias Regni *Chinæ* Medicinam ſub *Specimine Medicinæ Sinicæ* edidiſſe Andr. Cleyerum, Archiatrum Societatis Indicæ, conſtat ex *Actis Lipſ. An. 1682.*

CHINISCVS, pertinet ad machinamenta, de quibus legatur Oribaſ. *de machinamentis c. 4*, ubi ita deſcribit: *Chiniſci*, cujusmodi ſunt in lyra, excogitati ſunt ad axes continendos. Vbi enim fibulæ non ſint, quid poterit aliud utilius inveniri? Quod enim ad vim pertinet, uſum habent fibularum. Decoris cauſa inſculpta habent capita anſerina. Statuuntur in organis phliæ, ut ab uno latere ad alterum penetrantes axes contineant, cujusmodi ſunt in Scamno Hipp. & noſtro. Hæc Oribaſ.

CHIOLI, idem, quod *Furunculi*, Parac. *l. 5 de Gallic. ulcer. apoſtemat. &c. c. 6.*

CHION, χιών, vide *Nix.*

CHIRAGRA, χείραγρα, eſt ſpecies *Arthritidis*, quando manus infeſtat. Vide *Arthritis.*

CHIRAPSIA, χειραψία, vocatur *manuum contactus*, & legitur apud Cœl. Aurel. *Acutor l. 3 c. 18 p. m. 223.*

CHIROMANTIA, χειρομαντία, ſtricte ſignificat artem prædicendi vel vaticinandi ex manibus, ſignaturis & lineamentis. Latius tamen accipere videtur Parac. partem hanc magiæ naturalis ſtatuens, quæ docet in homine, brutis, & herbis ſignaturarum & lineamentorum ſingularem utilitatem in Medicina, ita ut absque hac ſcientia non poſſit aliquis verus & perfectus eſſe Medicus; quemadmodum hoc paſſim in ſcriptis ſuis urget, præſertim *in Tractat. de Peſtilitate*, *l. 2 de morb. podagr. de Caducis Paragr. 3 &c.* Vnde & dividit in *Chiromantiam* externam & internam, *d. l.* Enimvero licet in generali ſignificatione non rejicienda ſit hæc ſcientia, conſiderans per externa phænomena in corporibus naturalibus occurrentia internam horum conſtitutionem, ſi dextre & vero conſentaneis cum rationibus tractatur. Verum quod Paracelſus in pluribus fumos ſaltem vendat, hoc etiam inficias ire nec poſſumus, nec volumus.

CHIRON, χείρων, i. e. *deterior*, pejor. Frequens terminus Hippocrati, *1 aph. 3*; *ſ. 2 aph. 38, 53, 54.* Vid. Dieter. *n. 921.*

CHIRONAX, χειρῶναξ, *opificem*, *operarium*, qui manibus opus ſuum tractat, ſignificat, Hipp. *1. de R. V. I. A. t. 16*; *ſ. 2 t. 48*, idem, quod χειροτέχνης, *Artifex* bonus, χειρῶναξ ἀγαθός, *l. de Cord. VI, 6.* Ars vel *artificium manuarium*, χειρώναξις vocatur, *3 de artic. t. 86.*

CHIRONIVM, χειρώνιον, eſt epitheton ulceris maligni inveterati, ægre cicatricem ducentis, & quod oras habet duras, calloſas, & tumentes, Gal. Idem, quod *Telephium*, quale eſt Herpes exedens, *Phagedæna*, *Carbunculus &c. l. 14 M. M. cap. 17*; *6 aph. 45.* Dictum eſt a *Chirone*, qui primus tale ſanaſſe dicitur. *l. 2 M. M. c. 2.*

CHIRONOMIA, χειρονομία, eſt ſpecies *exercitationis*, vel motus *manuum certa quadam lege & arte* factæ, vel manuum ad rhythmum motio, & inter corporis exercitationes reponitur, Hipp. *l. 2 de Diæt. XLIII, 2 & l. 3 XXVI, 33.* Gal. *l. 5 de tu. ſan. c. 3.*

CHIROTECHNES, χειροτέχνης, proprie idem, quod *Chironax*, χειρῶναξ, de quo ſuperius. Accipitur tamen ab Hipp. pro *Artifice.* Vnde & Medicus ab eo dicitur χειροτέχνης, *l. de vet. medic. XIII. 18.*

CHIROTHECA, χειροθήκη, quid ſignificet, ex aliis Lexicis pueris etiam notum eſſe poteſt & debet. Pertinent vero chirothecæ ad veſtitum, atque ita etiam ad ſanitatis vel conſervationem, vel reſtitutionem. Chirothecæ odoratæ Romanæ quomodo fiant, videatur in Hartmanni *Miſcellan. Chymico-Medicis Operum in Fol. Tom. VI p. 55.*

CHIROTRIBIA, χειροτριβίη, eſt exercitatio in arte, & *Vſus medicus.* Idem, quod τριβή, vel τὸ τεχνωθῆναι Galeni. Vſus Hipp. *in præcept. X, 18.*

CHIRVRGIA, *Chirurgus*, *Chirurgicus*, χειρουργία, χειρουργός, χειρουργικός. Eſt autem *Chirurgia* in genere nihil aliud, quam *manualis operatio*, Gal. *l. 6 Meth. Med. c. 6.* Proprie eſt ea medicinæ pars, quæ manu medetur, *l. 3 de C. M. P. G. c. 2*, non tamen excluſis aliis remediis. Vid. Rhod. *ad Septal. n. 200 p. 288.* Vel accuratius: Eſt pars miniſtra medicinæ, quæ docet rectam operationum benificio manus & inſtrumentorum pro ſanitate, vel conſervanda, vel recuperanda, adminiſtrationem. Vide *Dogm. Med. gen. noſtr. part. VII.* Libav. *in Medic. Hipp. & Hermeticæ typo.* Vnde inſtrumenta vocantur *Chirurgica*, & operationes *Chirurgicæ*, Artifex *Chirurgus*, cujus officium quintuplex eſt, conjungere Separata, ſeparare Conjuncta, removere Excedentia, reſtituere Deficientia, & Corrigere Curvata. In omnibus iis tria ſibi maxime proponere debet *Chirurgus*, tum ut cito curet jucunde, & citra dolorem, tum ut maxime tuto. Ac rurſus ut tuto curet, tria potiſſimum conſiderabit. Vnum primumque, ut abſolutionem operis aſſequatur; alterum, ut, ſicubi hanc non conſequatur, ſaltem curandum, ne lædat; tertium, ut vitium non revertatur facile. Hæc enim qui præſtiterit, merito optimus *Chirurgus* cenſebitur, Gorr. & Caſtell. Apud recentiores duæ adhuc peculiares ſpecies *Chirurgiæ* leguntur, quarum una dicitur *Infuſoria*, qua medicamenta liquida in venas ſanguineas

artificiose injiciuntur, altera *Transfusoria*, qua sanguis ex animali vivo vel alio homine per canaliculos transfunditur. Vide *Infusio* & *Transfusio*.

CHITON, χιτών, *tunicam* significat. Vide *Tunica*.

CHIUM *vinum*, χῖος οἶνος, quod in insula *Chio* colligitur. Molle est, ut scribit Dioscor. *l.5 c.10*, aptum potui. Bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Hinc Scribon. Larg. ad collyria usus, *n.26 & 36*.

CHLÆNA, χλαῖνα, pallium, *lænam*, vel vestimentum, quod cæteris vestibus superimponitur, significat. Nova pallia vertit Erot. *in Onomastic. p.123*.

CHLEVASTES, χλευαστής, *derisorem*, subsannatorem significat, a χλευάζω, *derideo*, quod a χλεύη, ludibrium, Linden. *Ex. X §.268 seq.*

CHLIÆNESTHÆ, χλιαίνεσθαι, *incalescere*, intepescere significat. Usus Hipp. *l.2 Epid. sect.2 n.12*, & de febribus, *Coac. t.158*. Scrib. *n.217*.

CHLIAROS, χλιαρὸς, *tepidus*, a præced. verbo χλιαίνεσθαι. Gal. vocat febres mitiores χλιαρὰς, & opponit acutis, quæ sunt fervidiores, *4 aph.37*. Est vero *tepidum*, medium inter calidum & frigidum, Gal. *l.1 M.M. c.7*. Adde I. Alex. *not. in Gal. l.7 M.M. c.8*.

CHLIASMA, χλίασμα, *tepefactorium* dicitur, & in specie *fotus humidus*, cui opponitur πυρίας, *fotus siccus*. Utriusque meminit Hipp. *l.1 de morb. mul. LIIX, 15*, & illius tantum *s.4 de R.V.I.A. t.78*. Vocat vero alibi θέρμασμα, *sect.2 de R.V.I.A. t.2*.

CHLOE, χλόη, Ion. χλοίη, *herbam virentem* notat a χλόος, χλοῦς, *viror*, aut viriditas pallescens. Dicitur & χλώασμα, Hipp. *l.6 Epid. s.2 t.11*.

CHLORIAZO, χλωριάζω, aut χλωριάω, cum *virore pallesco*, Hipp. *l.4 Epid. XXI, 19*.

CHLOROS, *Chloeros*, χλοερὸς, contr. χλωρὸς, ambiguæ significationis, apud Hipp. & incertum, quemnam colorem proprie denotet? Modo namque ex virore pallescens, interdum pallidum, luteum, aut subpallidum denotat, Gal. *c.2 de R.V.I.A. t.22 & c.2 progn. t.44*. Vide Foes. *p.679*. Oculi quoque dicuntur χλωροὶ, h. e. *lutei*, signum sunt Icteri, Hipp. *l.2 de morb. XXXV, 4, 30*. Sed & insignis cacochymiæ & viscerum obstructionis, si herbacei coloris, quos Plautus vocat *herbeos oculos*, Lind. *Ex. X §.17*. Est & nomen piscis, qui *Gobio*, vel *Gobius*, dicitur. Vide *Gobio*.

CHNUS, χνοῦς, velut tomentum, aut lanarum rasuram & rejectamentum significat, quo culcitræ infarciuntur, quod ex tenera lana & molli villo fit. Usus Hippocr. de splene aquoso laxo, *l.1 de morb. mulier. LXXXVII, 7*. Alibi vult Foes. *d.l.* sonum vel strepitum in faucibus denotare, ut *l. de int. affect. XI, 16*, quamvis & hoc in loco retinere possit primam significationem, dum fauces veluti *lanugine* repletæ sibilum edunt, tanquam per fistulam.

CHOA, vide *Chus*.

CHOACUM, χοακόν, nomen emplastri, quod describitur a Celso, *l.5 c.19*, quamvis etiam legatur *Coacum*.

CHOANA, χόανος, χόανον, χῶνος, χῶνος, proprie *infundibulum* significat, uti patet ex Hipp. ubi gula describitur, tanquam *infundibulum*, per quod cibus & potus in ventriculum infunditur, *l. de cord. I, 12*. Alias & *Choana*, χόανος, seu χόανον, a χέω, i. e. *fundo*, liquefacio, vas dicitur ex argilla, quo argentarii utuntur & Chymici, in fundendis ac liquefaciendis metallis, Castell. Vide *Infundibulum*. Per metaphoram & Cavitas in cerebro, quæ *Infundibulum* Latine dicitur, *Choana*, χοάνη, aut propter usum excipientem & principium ejus amplius πύελος, Pelvis dicta, hoc nomine venit; estque nihil aliud, quam cavitas orbicularis, nonnunquam triangularis, facta ex pia matre, ubi cerebri basin succingit, unde & cerebri ventriculi investiuntur, Th. Bartholin. *Anat. l.3 c.6*. Iung. Gal. *l.9 de V.P. c.3*. C. Hofman. *in comm. ad h. l. n.662*. Vide *Pelvis*.

CHOCOLATA, *Chocolate*, item *Succolata*, est massa quædam solida, exotica, vel in placentas, vel cylindros formata, saturate rubra, friabilis, sine odore, similis fere sanguini Draconis, cujus basis potissima est fructus Cacao dictus, Avellana Mexicana. De hac confectione habes integrum libellum Anton. Colimeneri de Ledesma, Latine redditum a M. Aur. Severino, cura D.D. I. G. Volcameri editum. Iung. Schröd. *l.4 cl.2 n.404*. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Prostant & hodie vernaculi tractatus de *Chocolata* juncti cum The & Caffe. Apud P. Zacchiam aliquoties legitur *Chaccolata* Inda *in Quæst. Med. Legal. l.9 tit.8 quæst. unic.* de *Chaccolata* & Aqua vitæ.

CHOENICIS, χοινικὶς, χοινίκιον, est nomen *Modioli*, vel terebellæ, ceu instrumenti chirurgici ad perforandum & reponendum cranium, cujus meminit Gal. *l.6 M. Med. c.6*. Cels. *l.8 c.3*. Æginet. *l.6 c.90*.

CHOENIX, χοίνιξ, est mensura Atticorum arida, continens cotylas tres, sive sextarium unum & dimidium, sive duas libras mensurales cum quadrante. Signum fuit ✛. Gal. *de pond. & mens.* Gorr.

CHOERAS, χοιρὰς, *strumam* significat. Vide *Struma*.

CHOEROS, χοιρὸς, vide *Porcus*.

CHOLAGOGUS, χολαγωγὸς, dicitur de medicamentis, quæ *bilem evacuant*, Galen. *4 aph.2*, qua simplicibus, qua compositis. Catalogum eorum tum apud alios, tum apud Ionston. *Synt. Med. Part. II L.4 tit.3 c.2 art.1 punct.3* reperire licet; quamvis multa concurrant cum veris principiis minime concordantia.

CHOLAS, χολὰς, Lat. secundum Gazam *Cholago*, omne cavum hypochondriorum & *Ilium* dicitur, ex Aristot. *l.1 H.A. c.13*, vel quod hepar, ceu bilis colatorium contineat; vel a cavitate, quasi κοιλὰς. Utitur & Homerus hac voce, *Iliad. δ. vers.527*, ubi tamen pro *intestinis* potius sumitur.

CHOLE, χολὴ, *bilem* significat. Vide *Bilis.*

CHOLEDOCHOS, χοληδόχος, i. e. *bilem continens*, aut recipiens. Epitheton commune & vesiculæ fellis, & vasis Hepaticis, πόροι χοληδόχοι unanimiter dictis, & vasi felleo communi ad intestinum duodenum excurrenti, uti patet ex Galen. *l. 4 de V. P. cap. 13.* Vide C. Hofmann. *in Comm. num. 223.*

CHOLEGON, χολῆγον, (item χολήϊον, idem, quod *Cholagogum.* Usus Hipp. *l. 1 de Morb. XLIII, 15.* In libro vero *de L. I. H. XXXIIX, 7; & XL, 10*, vocavit χοληγαγὸν. Vide Foës. *p. 683.*

CHOLERA, χολέρα, Foës. χολερὴ, quasi *biliaris*, Galen. *1 progn. t. 25*, est acutus affectus cum vomitibus biliosis multis, alvique dejectionibus, suris quoque se contrahentibus, ac frigescentibus extremitatibus, fiuntque in his ægris pulsus minores & obscuriores. *Cholera* duplex est apud Hippocr. altera *humida*, in qua, ut omnes norunt, vehemens est excretio bilis supra infraque erumpentis, intestina graviter torquentur, accedunt convulsiones, sæpe etiam crurum suræ contrahuntur. Alteram *siccam Choleram* vocat Hippocr. ab eadem proveniente caussa, ac circa eadem consistentem, (falsum hoc) at citra ventris fluorem & vomitum, Gal. *in definit.* Hic morbus ex continua ciborum cruditate proveniens quibusdam accidit certis intervallis, omnemque corporis redundantiam educit, una cum vitiosis humoribus magnam quoque bonorum partem evacuans, Gal. *l. 7 Meth. Med. c. 11.* Tantus est impetus tantaque vis erumpentis humoris biliosi. Χολερικοὶ, seu χολερικῶντες, dicuntur a Medicis cholera morbo laborantes. Nomen habet non tam a χολὴ, quam a χολὰς, i. e. intestinum, per quod materia ex ventre excernitur. Hæc quondam Castell. de hoc affectu. Quibus alia clariora & accuratiora annectemus. *Cholera* morbus rectius derivatur a χολὴ, quam ἀπὸ τῶν χολάδων, uti voluit Trallianus, Diet. *n. 925.* Est morbus acutissimus, interdum omnibus aliis velocior, ita ut sub uno die sæpe vitæ terminum fecerit. Duplex est juxta Hippocr. *Humida, & Sicca, 4 de R. V. I. A. t. 102, 103*, quæ ab una causa provenire minime possunt, cum in sicca venter saltem infletur, & strepitus insint, & laterum lumborumque dolor urgeat, nihil autem per alvum secedat, sed adstringatur. In humida vero omnia pene contrario modo sese habent. *Humida* causa ergo nulla alia est, quam humorum excrementitiorum bilis & succi pancreatici simul peccantium propria acrimonia in intestinis tenuibus nimia effervescentia stimulans, & motum intestinorum peristalticum convellens, invertens, ipsumque etiam ventriculum convellens, Syl. *l. 2 Prax. Med. c. XI § 12; & XV §. 5 seqq.* cui conjuncta est totius massæ sanguineæ effervescentia tumultuaria & colliquativa. Unde non mirum, si tam cito interimat ægrum. In *sicca* vero flatus ficciores, veluti per torrefactionem, a sanguine acriter excandescente & combusto ficciori, & insufficienti bilis secretione, & succi pancreatici nimia austeritate oborti peccant; quemadmodum ex eodem *d. l.* & alibi patet. *Cholera* a Paracelso sumitur pro ipsa *Bile*, passim in scriptis suis; quemadmodum & Æ. Lampridium accepisse notavit Rhod. *in Indic. prior. ad Scribon.*

CHOLERICUS, χολερικὸς, *biliosus*, duas diversas habet significationes. 1. enim accipitur pro eo, quod naturam æmulatur bilis excrementitiæ, nondum tamen in eam penitus degeneravit. Ita *Cholericum* temperamentum in latitudine sanitatis, & intemperies *Cholerica* in statu p. n. Sanguis *Cholericus* seu biliosus ad utrumque statum spectans, ceu causa, in quo portiones salinæ volatiles & sulphureæ acres prævalent, unde calor major, & sanguinis motus intrinsecus fortior observatur, nutritio vero minor. Ita homines dicuntur *cholerici* vel *biliosi*, tali sanguine & temperamento, sive vel p. n. praditi, uti passim ex veteribus & recentioribus constat. 2. accipitur pro iis, qui *cholera* morbo laborant, uti dictum. Unde Hipp. χολερικὰ πάθεα vocavit, *l. 5 Epid. XXVII, 6, 8; XXIX, 15 & l. 7 XXXV, 4; XL, 8.* Alibi etiam χολερώδεα dicuntur, *Coac. 535.*

CHOLOBAPHINON, χολοβάφινον, est epitheton æris auri colorem mentientis. Dicitur *æs coronarium*, Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 6 c. 6.*

CHOLOMA, χώλωμα, *Cholosis*, χώλωσις, χωλείω τῦ σκέλϋς, Galen. *6 aph. 60*, vel communiter *omnem membri distortionem* & depravationem quoad motum significat, Gal. *c. 4 de artic. t. 11*, vel specialiter *claudicationem*, quando crus vel longius fit, interius laxatum, vel brevius, si foras luxatio fit, *ex 6 aph. 60.*

CHOLOS, χωλὸς, *Claudus*, etiam in lata & stricta significatione. Hinc & manus *clauda*, χωλὴ χεὶρ, dicitur, Hipp. *2 Prorrh. I, 6.*

CHONDROSYNDESMUS, χονδροσύνδεσμος, i. e. *cartilagineum ligamentum*, Gal. *l. 1 de temper. c. 9.* Hinc & συγχόνδρωσις, unio ossium cartilaginis interventu facta. Vide *Cartilago.*

CHONDRUS, χόνδρος, Far. Vide *Alica, Cartilago.* Ad priorem significationem per translationem pertinet & hæc, quando thuris mica, seu granum χόνδρος λιβάνυ dicitur, alias *Manna Thuris*, Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.* Iung. Rhod. *ad Scribon. n. 104 p. 172.*

CHONE, χώνη, idem, quod *Chona.* Vide supra, Gal. *l. 9 de Anat. operat. c. 1.*

CHORA, χώρα, i. e. *regio*, locus, in quo homines degunt. Hujus accuratam notitiam maxime esse necessariam ad conservandam & recuperandam sanitatem, patet ex Hipp. *1 aph. 2*, & prolixius *l. de A. L. & Aq.* Iung. Diet. *n. 936.* Χῶραι etiam dicuntur cavitates oculorum, ceu *regiones*, quæ superciliis subjacent. Gal. *l. 8 de V. P. c. 6*, item *Spacium*, vel *Spatium*, h. e. locum aliquem vacuum, Gal. *l. de inæq. temp. c. 2 & l. 10 M. M. c. 6 alibique.*

CHORDA, *Corda*, χορδὴ, dupliciter accipitur: Proprie pro *fidibus* & nervis canoris extensis super instru-

menta Musica, Gal. *l. de trem. palpit. c. 8 & l. 3 de L. A. c. 6*, sæpiusque alibi. Per translationem & improprie denotat *Tendinem*, Gr. τένων dictum. Vide *Tendo*. Avic. *l. 4 fen. 4 tr. 4 c. 1.* Apud alios, præsertim Poëtas, *Intestina* quoque χορδαὶ dicta sunt, unde *Chordapsi*, derivationem petunt. Paracelsus etiam per *chordas* intellexit *pudenda*, unde *Curam Cordarum* vocavit, *l. 7 de orig. & cur. morb. Gallic. c 11 & l. 8 c. 3.*

CHORDAPSUS, χορδαψὸς, idem, quod *Ileus*, *Volvulus*. Vide *Eileos*.

CHOREA, χορεία, communiter motionem pedum & corporis ad rhythmum & legem Musicam denotat, quæ *Saltatio* dicitur, & ita inter Exercitationes corporis indifferentes ad sanitatem & morbos referri potest. Specialiter vero significat morbi Convulsivi speciem, quæ *Chorea S. Viti*, a sacello S. Viti, quod est in finibus Ulmensium, appellatur, malum affine *Tarantulatis*, quando mulieres quotannis saltu cum perturbatione mentis eousque sese nocte dieque exercent, donec ecstaticarum instar corruant, qua ratione restitutæ sibi videntur, ut parum vel nihil sentiant per integrum annum usque ad solstitium æstivum, circa diem S. Viti occurrens. Horst. *in Epist. med. s. 7 de admir. convuls.* Hujus affectus caussam naturalem persuasurus Th. Willis in spiritus animales œstro quodam ceu copula heterogenea explosiva excitari, ac effrænes evadere docet, *de convuls. morb. c. 7.* Enimvero annon illud œstrum aut illa copula vel provenire potuerit a diabolicis præstigiis, vel ab his regi propter superstitionem concurrentium, alii quoque perpendant & dijudicent. Paracels. *Choream S. Viti* divisit in *Choream Lascivam*, & *Iratam*, vel *Æstimativam*, *Tr. 2 de morb. Ament. c. 3*, ubi etiam curam utriusque tradit; illius quidem haud plane ineptam, hujus vero superstitiosam, aut vanam. Liquorem etiam Sapphiri peculiariter tollere hunc affectum, legitur apud eund. *l. 2 de virib. membr. c. 4.*

CHOREGIA, χορηγία, proprie significat *officium Choragi*. Generaliter etiam notat *erogationem sumptuum*, contributionem; sed Gal. accepit pro *redundantia materiæ* ad morbi generationem facientis *l. de cur. rat. per S. M. c. 19.* Iung. Fuchs. *comm. ad h. l. p. m. 285 b. 286 a.*

CHOREO, χωρέω, dupliciter ab Hipp. sumtum (1) significat procedo, *progredior*, πρὸς βίην, ad virtutem aut robur, *s. 2 de Nat. hum. t. 13.* (2) pro *exeo*, excernor, v. g. de Urina, *2 Prorrhet. XXXI, 15.* Et τὰ χωρέοντα quævis dicuntur *excreta*, *1 aph. 23.* Iung. Dieter. *n. 937.* Linden. *Ex. XIII §. 248 seq.*

CHORION, χορίον, quibusdam etiam χωρίον, est nomen membranæ fœtum involventis exterioris, totum uterum replentis, cui placenta adhæret uterina, ita dicta, quod multæ venæ arteriæque sint in ipso tanquam in choro quodam congressæ ac dispositæ; aut, quod instar circuli fœtum ambiat. Pleniorem hujus membranæ descriptionem vide in Anatomicis, Hier. Fabric. ab Aquapend. *de form. fœtu.* Harv. *Exercit. de gen. animal. in additament. h. tit.* Bartholin. *l. 1 Anat. c. 36.* Qui per ω scribunt χωρίον, hanc dant rationem, quod hæc membrana fœtus veluti sedes & domicilium sit, vel quod una cum fœtu χωρεῖ exeat. Castell. Quod tamen improbat C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 1068.*

CHOROIDES, χοροειδὴς, dicitur de diversis membranis, ob copiam vasculorum sanguineorum *chorio* membranæ in utero similibus. Ita *Plexus choroidei*, χοροειδῆ πλέγματα ἢ συστρέμματα sunt convolutiones membranarum cerebri ex multis venis & arteriis prope medium cerebri ventriculum constitutæ, Galen. *lib. 9 de Anat. Oper. c. 3 & l. 9. Us. Part. c. 7.* Ipsa quoque tenuis cerebri membrana, alias *Pia mater* dicta, vocatur χοροειδὴς, eo quod cerebri vasa non aliter sustineat, quam τὸ χορίον vasa ad fœtum pertinentia complectitur, *lib. 8 de Us. Part. cap. 9.* Sic & *Oculi tunica Retiformis*, vel ἀμφιβληστροειδὴς, alias dicta etiam χοροειδὴς, humorem vitreum oculi ambiens vocatur, Gal. *l. 10 de V. P. c. 2.* Castell.

CHORUS, χορὸς, vel idem significat, quod χορεία, *chorea*, saltationem, *tripudium*, vel *cœtum* aut multitudinem *hominum saltantium*, & quidem manibus junctis facta *corona*, vel *circulo*. Vide C. Hofman. *in com. ad Galen. l. de V. P. n. 790.* Barthol. *d. l.*

CHREIA, χρεία, est vocabulum emphaticum, *usum*, *officium*, necessitatem alicujus rei exprimens. Gal. conscripsit Libros de *Usu Partium*, περὶ χρείας τῶν μορίων. C. Hofm. *in comm. n. 8.* Gorr. *in def. p. 514.*

CHREMA, χρῆμα, quid in vita civili significet, non est hujus loci exponere. Ab Hipp. vocabulum hoc sumitur pro omni *re*, & ita idem, quod πρᾶγμα, Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XII, 12; XVII, 7; XX, 6.* Ita ventriculus dicitur χρῆμα ἰσχυρὸν, *res valida*, *l. 4 de morb. XXXI, 13*, & Pulmo *ibidem* rara vel laxa res, 7. Videantur & loca alia, v. g. *3 de fractur. t. 63*, & *in epist. ad Philopœmen.* Adde Foës. *p. 684 seqq.*

CHRESIMOS, *Chrestos*, χρήσιμος, χρηστὸς, id est, *utilis*, proficuus, commodus. Ita de purgantibus, Hipp. *4 aph. 2.* Molles tumores χρηστοὶ, *5 aph. 67*, & horror a sudore οὐ χρηστὸς, non est proficuus, *7 aph. 4.* Et Eunuchi in specie ad generationem dicuntur οὐ χρηστοὶ, *inutiles*, *l. de genitur. III, 6.*

CHRESMOLOGUS, χρησμολόγος, *fatidicus*, idem, quod μάντης, *vates*, aut certe species vatis, Gal. *c. 1 de R. V. I. A. t. 16*, a χρησμὸς, *Oraculum*.

CHRESTOMATHEIA, χρηστομάθεια, significat *Utilia*, *Excerpta* & explicationes selectiores in aliqua scientia. Ita B. C. Hofmannus Annotationes & Scripta quædam Physiologica & Pathologica nomine χρηστομαθειῶν exornavit, quæ Illustris Guido Patinus pluribus annis post obitum Autoris Lugduni Anno 1668 exprimendos curavit. De hoc vocab. vide laudati Hofm. *Com. in Gal. de Us. P. n. 2.*

CHRISIS, χρίσις, vide *Inunctio*.

CHRISTI

CHRISTI *manus*, est epitheton *sacchari depurati cum aq. rosar. cocti*, & in rotulas fusi, additis margaritis præparatis, vel omissis. Vide Dispensatoria. Lang. *l. 3 ep. 1 c. 6.*

CHRISTOS, χριςὸς, a χρίω, *ungo*, significat id, quod *unguendo applicatur*. Olim φάρμακα, præsertim externa, triplicis fuere sortis: ἐπίπαςα, quæ vulneribus sanandis imponebantur: χριςὰ, quibus telorum cuspides inficiebant: & πιςὰ vel ποτὰ, Hippocrati dicta, *l. de affect. XLIII, 1.* Primi generis semper bona: quæ secundi, semper mala: quæ denique tertii, pro voluntate offerentis, aut bona aut mala erant. Atque ita obtinuit apud eos, qui Medici non erant, Linden. *Ex. XIII §. 323.*

CHROMA, χρῶμα, duo significat: 1 *Colorem*, Hippocr. *4 aph. 21. Coac. t. 125 & alibi.* Dicitur & χροιὰ, *t. 608.* Vide *Color.* 2 *Corporis habitum* exteriorem, sive *Cutem*, *l. de Insomn. IV, 16; l. 4. Epid. XXII, 20 & l. 5 XXIV, 18.*

CHROMATISMUS, χρωματισμὸς, *colorationem* significat, sive modum naturalem, sive artificium, colorem rebus certum conciliandi. Vide Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 6 c. 2, 3 seqq.* Vide *Coloratio.*

CHROMIS, χρόμις, χρέμυς, nomen piscis littoralis, cujus usus in cibis, de quo legatur Aldr. *l. 2 de pisc. c. 14.*

CHRONICUS, *Chronius*, *Polychronius*, χρονικὸς, χρόνιος, πολυχρόνιος, denotat *diuturnum*, & est epitheton morborum, qui tardius moventur. Ita *3 aph. 14* coryzæ *chronicæ*; hæmorrhoides *chronicæ*, *6 aph. 12.* Et opponuntur *Brevibus.* Vide *Brachychronius*, & *Brevis.* Hunc terminum aliquoties retinuit Paracelsus.

CHRONIZO, χρονίζω, *morari*, cunctari, moram facere significat, Hipp. *4 aph. 10.*

CHRONOS, χρόνος, significat *Tempus.* Vide *Tempus.*

CHROS, χρὼς, apud Iones *corporis carnosam partem* & substantiam significat, in quo genere cutis & musculi sunt, membranæ, & viscera, Galen. *de fract. t. 9 & s. 3 t. 6.* Iungatur *Coac. t. 243*, ubi superficiem corporis denotat, Foës. *in Oecon. p. 685.*

CHRYSAMMOS, χρύσαμμος, h. e. *aurea arena*, quam Galenus terram χρυσῖτιν vocavit, *l. 9 de S. F.* in qua portiunculæ aut frustula quædam auri parva reperiuntur, quæ negotio huic dediti beneficio ignis & fornacum colliquando aut fundendo extrahunt. De qua auri faciendi antiqua arte legatur Io. Franc. Pici Mirandulæ *de auro l. 3 cap. 1 in Theatr. Chym. Vol. II pag. 360.* De hujusmodi glebis & arenis auro puro turgidis plura legantur ex aliorum scriniis compilata in Erasm. Francisc. *Hort. Orient. & Occid. Ind. T. I Part. 2 p. m. 1116 seqq.*

CHRYSE, χρυσῆ, nomen emplastri, cruentis vulneribus accommodati, ex thure, alum. scissil. colophon. resin. oleo, auripigm. & oxelæo parati, apud Æginet. *l. 7 c. 17.*

CHRYSITIS, χρυσῖτις, idem, quod *Chrysammos. Chrysitis* etiam dicitur *Lithargyrium auri*, Dioscor. *l. 5 c. 102.*

CHRYSOBALANUS, χρυσοβάλανος, *glans aurea.* quid proprie denotet, non constat. Bauhinus tamen in Pinace existimat ex mente aliorum, *Nucem moschatam* esse intelligendam. Occurrit apud Galen. *l. 8 de C. M. S. L. c. 3.*

CHRYSOCERAUNIUS, χρυσοκεραύνιος, vide *Ceravniochrysos.*

CHRYSOCHALCOS, χρυσοχαλκὸς, idem, quod *Aurichalcum*, Rul. & Iohnson. Dicitur & *Orichalcum.*

CHRYSOCOLLA, χρυσοκόλλα, quasi *gluten auri*, est minerale coloris late viridis, venereæ, salinæ, nitrosæ, & fusoriæ naturæ. Duplex est: *Nativa* & *factitia.* Inter nativas Armeniaca primas, secundas Macedonica, tertias Cypria tenet. Quamvis & in Germania sint excellentes, in Silesia, nec non & in Hungaria, alibique. Est *Borax* nativus. Et posset dici *Chrysocolla* viride scissile, sicut Ærugo *æris viride rasile* dicitur. Estque quasi species nitri. Plinius *l. 33. H. A. c. 5. Factitia* vel ex ipsa nativa depurata paratur, vel etiam ex urina infantum. De facultatibus *Chrysocollæ* leniter escharotica, colliquativa, siccante, vide Gal. *l. 9 de S. F. in fin.* Dioscor. *l. 5 c. 104.* Iung. Rul. & Iohns. *in Lex.* Chiocc. *in Mus. Calceol. sect. 3 p. 375 seq. Borax* etiam *Chrysocolla Aurifabrorum* vocatur a C. Hofmann. *Paralip. Offic. c. 55.*

CHRYSOGONIA, χρυσογονία, est *semen aurificum* ex auro prius soluto, perfectissime concoctum, seu *Tinctura aurifica* rubri coloris, admirabili tenuitate substantiæ prædita, cui a natura vis illa aurifica inest, quemadmodum in *Argyrogonia* vis *argentifica.* Videatur Gaston. Claveii *Apolog. Chrysopœia, & Argyrop. Th. Chym. Vol. II.*

CHRYSOLITHUS, χρυσόλιθος, est lapis pretiosus, vel gemma aurei coloris. (unde & nomen quasi *Lapis aureus.*) Duplex habetur: Veterum, qui *Topazius* modernorum, & *Topazius* veterum, qui *Chrysolithus* recentiorum gemmariorum. Duo sunt genera: *Orientalis*, & *Europæus*, quorum ille hunc & colore & duritie superat. A signatura coloris judicatur, naturæ esse & virtutis solaris, h. e. Cardiacæ & Cephalicæ. Proinde creditur timores nocturnos, & melancholiam minuere, intellectum confortare &c. Plura vide apud Ruland. *in Lex.* Schröder. *l. 3 c. 5.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Dicitur & *Chrysopassus*, Parac. *tr. Cœlum philosophor.* item *Ethesius*, Rul. & Iohns.

CHRYSOMANES, χρυσομανὴς, dicitur, qui nimio auri desiderio ducitur, *auri insane* quasi *cupidus*, quales olim Hispanos fuisse in Indiis ex Itinerariis & Historiis constat. De hoc vocabulo vide Linden. *Ex. X §. 208.* Annon & *Chrysopœi* hoc nomine venire possent?

CHRYSOPLYCIUS *pulvis*, dicitur, qui plumbo duritiem, argento vivo & stanno difficilem liquationem dat,

dat, quam utramque qualitatem ferro adimit, Helmont. *tr. Natura contr. nesc. n. 40.*

CHRYSOPOEIA, χρυσοποιΐα, est pars Spagyricæ vel Chymiæ, quæ monstrat artificium, ex metallis imperfectioribus aurum verum conficiendi, beneficio Mercurii philosophorum, ceu *Chrysogoniæ*, vel *Chrysopœi* pulveris, uti vocat Helmont. *tr. formar. ortus, n. 21.* Vide *Argyropœia.* De utraque uti certum est, ad Medicinam proprie non pertinere; ita adhuc incertum & valde dubium, an possibilis sit naturalibus viribus. Rolfink. licet fere penitus ad negativam inclinaverit, tamen difficillimam esse statuit, *Chym. l. 6 c. 13.* Qui vero de hac arte plura legere expetit, adeat *Theatrum Chymic.* & Andr. Libavii *scripta Chymica.* Nobis non licet omnia convasare.

CHRYSOPUS, χρυσωπὸς, vocatur Petr. Castello succus ille Indicus purgans, Gummi Gotte alias dictus, teste Rolfink. *de Purgantib. sect. 13 art. 8 cap. 1.*

CHRYSOS, χρυσὸς, Latine *Aurum* dicitur. Vide *Aurum.*

CHRYSULCA, epitheton *Aquæ Stygiæ*, quæ *Regia* dicitur, solvendo auro destinatæ, Rolfink. *d. l. l. 3. s. 1 art. 4 c. 14.* Helmont. *tr. Pharmac. ac Dispens. mod. n. 15 tr. Humor. pass. decep. c. 1 n. 78.*

CHRYSUN, χρυσοῦν, Lat. *Aureum*, nomen est vel Collyrii apud Aet. *lib. 7* ad incipientes suffusiones efficacis: vel Pessi valentis ad inflammationes uteri, apud eund. *l. 16 c. 83.* Vid. Gorr. *p. 515.*

CHUS, χοῦς, *Choa*, *Congius*, est mensura liquidorum apud Atticos, capiens sextarios sex, vel cotylas Atticas duodecim. Aut habet olei libras novem, vini decem, mellis tredecim, cum dimidia, Galen. *de pond. & mensur.* Linden. vini saltem tribuit libras octo, cum unciis quatuor, *Ex. X §. 227.* Rhodius *ad Scrib. Larg. num. 268.* & *in diss. de pond. & mens. p. 40.* *congium* denas libras pendere scripsit, quod insculpta detussis manifestat.

CHYBUR, *Chibur*, denotat Sulphur. Hoc præparatum unice extollit Paracels. in affectibus pulmonum, ut nihil melius eo valeat. Vocat Balsamum pulmonis & pectoris, neque majus arcanum in viribus rerum quærendum. Paracels. *l. 2 de Vir. membr. ext. c. 14.* Iung. Iohns. *in Lex.*

CHYLARION, χυλάριον, diminutive idem, quod *Chylus*, χυλὸς, quæ vox in specie ptisanæ succum denotat. Quasi *Succatiunculam* diceres. Χυλάριον legendum esse in Hippocr. *l. de int. affect. XL, 17* existimat Foës. *Oecon. p. 685*, quamvis in edit. Linden. χαράδριον legatur.

CHYLIFICATIO, χύλωσις, χυλοποίησις, vulgo *coctio prima*, est actio ventriculi propria (quamvis non negari possit, initium accipere in ore, & supplementum in intestinis, præsertim tenuibus) qua assumta alimenta per os, beneficio caloris nativi, sive flammæ vitalis appropriata, allaborante quoque viscerum adjacentium, præsertim hepatis calore, mediante succo quodam spirituoso acido, aut juxta nonnullos moderate acido salso, quod Fermentum dicitur ventriculi, fermentationis moderatæ modo in ejusmodi substantiam, quæ cremori vel succo ptisanæ similis est, & proxime converti potest in sanguinem, transmutantur. Vid. Ioh. VVallæi *Epistolæ de motu Chyli & sang.* Dieterich. *Iatr. n. 157 & 117.* Casp. Hofmann. *com. ad Galen. de Us. P. n. 180.* Th. Bartholin. *Anat. l. 1 c. 9.* aliique ex recentioribus plures, præsertim Charlton. *in Oec. anim. Exerc. II.*

CHYLISMA, χύλισμα, a χυλίζω, *succum exprimo*, significat *succum expressum*, Dioscor. *l. 3 c. 125.* Vnde hanc vocem ei autori propriam vocavit Rhod. *in Indic. ad Scribon. prior.* B. tamen Rolfink. etiam *Extractis* hoc nomen applicare non dubitavit. Vnde extractum quoddam vocavit *Chylisma Catholicum*, & *Holagogum*, *Chym. l. 4 sect. 3 c. 12.*

CHYLUS, χυλὸς, generaliter *succum* significat, cum in animantibus, tum in plantis paululum incrassatum, Galen. *lib. 1 de Simpl. Fac. cap. 36.* Apud Hippocratem vero specialiter accipitur pro *succo ptisanæ*, & sorbitionem significat, quam Ptisanam colatam vocant, expressam hordei substantiam continentem, non cremorem, qui est aqua hordei expressa apud Latinos, non succus ipsius substantiæ hordei, cui tota & integra ptisana, h. e. non colata opponitur, *1 de R. V. I. A. t. 28, 41, 47; l. 5 Epid. X, 12, 16; l. 7 II, 421; V, 9, 20* & alibi sæpius, quæ loca videri possunt apud Foës. *pag. 686.* Propter similitudinem cum hoc ptisanæ succo specialissime etiam *Chylus*, χυλὸς, dicitur succus ex assumtis cibis, nativi caloris & fermenti in ventriculo contenti vi, per fermentationem (quam antea *Chylificationem* diximus) elaboratus, partim tenuioribus, partim crassioribus portionibus constans, Gal. *l. de atr. bile cap. 3 & l. 4 de Us. Part. c. 3.* Cur Lindenus scribere maluerit *Chilus*, non video rationem. Vocat vero pultem illam, quæ in ventriculo, ceu publica olla, coquitur quotidie, & præter *cremorem*, quem χυμὸν, vel succum, appellat, habet etiam *scoriam*, seu recrementa ciborum, *Ex. XIII §. 281.* Quemadmodum vero indubitatæ veritatis & in confesso est omnium, quod *Chylus* sit materia sanguinis; ita per quas vias, quo motu, & an ad viscera quoque, præsertim hepar & lienem, feratur, pro sanguificatione, nondum inter Anatomicos prorsus expeditum est; hodie tamen expeditæ veritatis esse videtur, chylum ex intestinis per vasa lactea primi & secundi generis ad commune receptaculum collectum lymphaque dilutum successive per peculiarem ductum a Perqueto inventum ad venam subclaviam ascendere, ibique sanguini permisceri, ut mox cordi communicetur, & hujus ope una cum sanguine per totum corpus distribuatur, quemadmodum hoc prolixius in Physiologorum & Anatomicorum scriptis legi poterit. Nihilominus sunt adhuc e celeberrimis Anatomicis & Physiologis, v. g. VVillis, Iohann van Horne, Swammerdamm, Peierus, qui venas mesaraicas etiam admiserunt, de quibus videatur Theod.

Theod. Ians. ab Almeloveen *Invent. Novantiq. §. 23 p. 198,199*, quorum ſententias adducere non admittit inſtituti ratio. Videatur Th. Barthol. *in Anatom. d. loc.* & alibi.

CHYMIA, *Alchymia, Chemia, Chimia*, χυμία, χημία, σπαγυρεία, *Spagyrica*, (hæ ſcribendi varietates a diverſa derivatione obortæ ſunt, & adhuc ſalva orthographia defendi poſſunt. Vid. Rolfink. *l. 1. Chymiæ c. 8.* Libav. *Synt. A. Chym. in pr.*) generaliter artem, materiam quandam ſolidam liquandi, aut ſolvendi ſignificat, Ruland. *in Lex.* Specialiter vero tribus potiſſimum gaudet ſignificationibus: 1 ſumitur pro arte, quæ monſtrat modos diverſos, medicamenta ſimplicia vel compoſita concreta ſolvendi, aut ſoluta coagulandi, ut purum ab impuro ſeparetur, & vis medicamentoſa eorum exaltetur, aut promtior reddatur. Hæc definitio fere coincidit cum Rolfinkii *d. loc. c. 11, 22.* Et hæc *Chymia* eſt medica, parsque Pharmacevticæ. Vnde & Pharmacia ſelectior vocatur maritanda cum Galenica, D. D. VVedel. *in Ph. I. A. F. R in proœm. p. 4.* Verum Medicinæ ſaltem miniſtra aut ſerva, quam tamen hodieque multi non ſine præjudicio Artis Medicæ, ſuæque dignitatis ultra τὸ πρέπον laudibus extollunt: 2 ſumitur pro arte μεταλλουργικῇ, ſive transmutandi metalla imperfectiora in perfectiora, Aurum & Argentum, cujus duæ ſunt partes: *Argyropœia* & *Chryſopœia*, de quibus vide ſupra *ſuo loco.* Et in hac ſignificatione ſumſit Ioh. Fr. Picus Mirandula, *l. 2 de auro c. 1 in Theatr. Chym. Volum. II pag. 323.* 3. accipitur pro arte, quæ occupata eſt in præparatione *Lapidis Philoſophici*, ſive per hunc intelligatur *Medicina Vniverſalis*, per quam omnes morbos ſanari poſſe aliis perſuadere conantur, ſive illud ſemen *Chryſo*-vel *Argyropœum*, quo mediante transmutatio fit metallorum in aurum & argentum. Quamvis vero nunquam non omnes hæ *Alchymiæ* ſpecies ſuos habuerint amatores, quas nimio amore deperierunt; præſertim vero tantis encomiis exornarunt, ut Philoſophiam veram, Sophiam adeptam etiam vocare non ſint veriti. Videatur iterum *Theatr. Chym. in ſingulorum Voluminum Indice.* Sunt tamen, qui de duarum poſteriorum certitudine & amoris hujus dignitate haud immerito dubitant, de quibus legi poterit Rolfink. *d. loc. cap. 9 & 10*, cui etiam calculum noſtrum addere eo minus dubitamus, quo magis perſuaſum nobis habemus, veriſſimum hactenus fuiſſe illud proverbium, cujus meminit Guido Pancirollus *in nov. repert. part. poſt. tit. 7.* Nunquam vidi Alchimiſtam divitem, cui reſpondet Italicum: *Non ti fidare all' Alchimiſta povero, e Medico amalato.* Et omnino dolendum, quod Magnates quidam permittant, ab hujusmodi artificibus (verius ut plurimum impoſtoribus) decipi, ut etiam ad dignitates varias evehere non vereantur. Artifices Chymiæ vocantur Chimici, Chymici, Chymiatri, Alchymiſtæ, Spagyrici, Philoſophi, Adepti, quæ duo epitheta fortasſis vel hyperbolice, vel Ironice ſunt accipienda.

CHYMICOPHANTA, χυμικοφάντης, dicitur Georgio Thomſono *in Explicatione quorundam terminorum artis, Acui ſuæ Magneticæ præmiſſa*, is, qui videtur eſſe Chymiſta, nequaquam tamen realiter eſt.

CHYMOLEA, vide *Kymolea.*

CHYMOSIS, vitioſe, pro *Chemoſis.* Vide ſupra.

CHYMOSVM, dicitur Paracelſo genus nutrimenti ex aſſumtis in chylum mutati, & ita idem, quod *Chylus*, e quo aliquando & vermes Aſcarides generantur, *l. 2 Paragraph. §. 2.*

CHYMVS. χυμὸς, quamvis communi ſignificato nihil aliud, quam ſuccum, humorem præſertim coctione paululum incraſſatum denotet, & ita a vocabulo *Chylus*, χυλὸς, nihil differat. Quidam tamen, qua veteres, qua recentiores, aliquam differentiam urgere ſolent. Ita Galen. *l. 1 de Simpl. Fac. c. 36.* Χυμὸν vult, ſignificare *guſtatoriam facultatem*, vel qualitatem, quam *Saporem* vocavit, qui eſt in plantis & animalibus; *Chylum* vero ſuccum ipſum incraſſatum, in quo *Sapor* ineſt. Lindenus vero *Ex. XIII, §. 282* ita differre ſcripſit, ut *Chymus* ſit cremor & portio *Chyli* melior. Ita etiam nonnulli ex recentioribus *Chymum* dicunt eſſe chylum jam a fecibus ſeparatum in Glandulis Meſaraicis & Receptaculo Lumbari lympha delutum & fluidiorem redditum, usque dum in venam ſubclaviam ſanguis permiſtus nomen *Chymi* amittat. Rul. & Iohnſ. vero plane contrarium innuerunt, docentes *in Lexic. Chymum* eſſe maſſam, item fæcem.

CHYSIS, χύσις, vide *Fuſio.*

CHYTLON, χύτλον, dicitur *inunctio*, quæ cum *multa aqua & oleo* fit. Hinc verb. χυτλάζω, *aqua & oleo ſimul perfundor*, Foeſ. *pag. 686*, & verbum χυτλοῦσθαι, quod ſignificat, aqua & oleo ſimul contuſo tritoque inungi aut perfundi, Galen. *lib. 2 de Simpl. Fac. c. 25.* Opponitur τῷ ξυραλείφειν.

CHYTRA, χύτρα, id eſt, *olla*, vas fictile, in quo aliquid coquitur. Idem ſignificat χύτρινος apud Hipp. *l. 2. de morb. mul XXIV, 21 ſeqq.* Χυτρίδιον *ollulam* denotat, *l. de Vlcer. XII, 2.* Χύτρα πλατύστομος, ampli orificii *olla*, legitur apud Gal. *l. 6. de C. M. P. G. c. 112.*

CIBARIVM, idem, quod *Cibus.* Vide *Cibus.* *Cibarius* panis h. e. ſecundarius, in quo ſatis uber copia furfurum relicta eſt, Celſ. *l. 12. c 18.* C. Hofm. *Inſt. Med. l. 5. c. 6. §. 4.*

CIBATIO, τροφή, idem, quod ciborum vel alimentorum aſſumtio. Chymice vero *Cibatio* ſignificat *Corporationem. Cibatio* vocatur nutritio materiæ ſiccæ noſtræ, Ripleus *in Axiom. Philoſ. Th. Chym. Vol. II, p. 115.* Vel eſt ſubtilis ingroſſatio & craſſi ſubtiliatio, Quercet. *Reſponſ. ad Aubert. ibid. p. 175.*

CIBVS, σῖτος, σιτίον, varie ſumitur: Late, ſtricte, ſtrictius, & tropice, vel improprie. *Late*, pro *omni alimento*, quod per os aſſumitur, v. gr. apud Hippocr. *l. 6 Epid. ſect. 4. t. ult* Labores *cibos* præcedant. *Stricte*, pro ſolidioribus alimentis, & ita contradiſtinguitur *potui*,

quæ

quæ acceptio est communissima, nec opus habet testimoniis. *Strictius*, quando significat frumentum, panem, & quæ ex frumentis parantur, frumentacea alimenta, Gal. *c. 1 de R. V. I. A. t 18.* Vnde σιτηρὰ γεύματα, *frumentacea gustamenta*, ibid. in textu leguntur. *Tropice & improprie* sumitur *cibus*, σῖτ© vel pro *massa chylosa*, ex assumtis alimentis in ventriculo elaborata, notante Lindeno, ab Hipp. *l. 5 Ep. II, 6,7 seqq. Ex. XIII §. 185;* vel pro *excrementis* alvi *indigestis* & crudioribus, Hipp. *d. l. & l. 4. XXIX, 5.* Plura vid. in Foes. *p. 568.* *Citorum* varietatem non semper esse noxiam, probari potest ex Scrib. Larg. *n. 184.* ubi vide Rhod. *ad h. l.*

CICADA, τέττιξ, est insectum ἐγκέλχδον, sonoram vocem edens, *Gryllis* simile, rore vivens; unde ore caret, & in pectore aculeatum quid habet, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiæ, nostratibus incognita. Hujus pleniorem descriptionem vide sis apud Aldrov. *lib. 2 de Insect. c. 13.* Vsus earum olim fuit non modo in cibis, sed & in medicina, præsertim contra colicos affectus, cum granis piperis imparibus, apud Gal. *l. 11 de S. Fac.*

CICATRIX, οὐλή, proprie notat cutem, quæ in ulcere a natura per medicamenta exiccantia, quæ & *cicatrisantia*, ἐπουλωτικὰ, dicuntur, regeneratur. Hanc non esse veram cutem, sed cuti saltem simile, unanimiter Anatomici statuunt, & subscripsisse videtur Barthol. *l. 1 Anat. c. 2*, quod sit ex carne exusta, & quasi exsiccata. Particulatim *Cicatrix oculi* dicitur *Albugo*. Vide supra *suo loco*. Gr. dicitur etiam ὠτειλή, quamvis hoc vocab. aliquando etiam pro ipsis ulceribus sumi, monstret Foës. *ex 1 de artic. t. 44 & l. de Vuln. c. XIX, 3.* At mihi potius labia vulneris aut ulceris significari videtur. Parac. vocem *Cicatrix* etiam accepit pro affectibus cutaneis externis, ut sunt, Morphea, Sirones &c. *Archidox. l. 9 & de Vit. long. l. 2 c. 11.* *Cicatricula* etiam appellatur a quibusdam particula illa ovulis generationis adhærens, quæ a mare fœcundata beneficio liquoris genitalis, vel virtualiter, vel materialiter mediantibus particulis subtilissimis & spirituosissimis (quæ etiam Spiritus plastici nomen merentur) principium sit formationis fœtus; in qua significatione descripsit D. D. Peierus *in Exerc. Anatomico-Medicis Pæonis & Pythagoræ Epistolicis Ex. 19.*

CICATRIZANS, ἐπουλωτικὸν, vide *Epuloticum.*

CICCVS, κίκκος, est species cicadæ parvæ & contemtibilis, teste Hesychio. Vnde proverbium apud Linden. *Ex. V §. 52*, quamvis & *Ciccus* sit anseris feri species, apud Aldrov. *lib. 19 Ornith. c. 10.*

CICINDELA, *Lampyris*, λαμπυρὶς, *Noctiluca*, *Nitedula*, insectum est alatum, in tenebris ignis modo lucens. Vulgo *Vermiculus S. Iohannis*, cujus splendoris caussam in humorem diaphanum, quem in alvo continet, referunt. Hujus insecti descriptio legatur apud Aldrov. *l. 4 de Insect. c. 8*, accuratior adhuc hodieque habetur cum figuris in Dominici Bottoni *Pyrologia Topographica*, quod constat *ex Actor. Eruditor. Lips. Supplement. Tom. II sect. IV p. 189 seqq.* De usu medico, quamvis raro, vide Schröd. *l. 5 cl. 4 n. 100.*

CICONIA, πελαργὸς, potissimum duplicem habet significationem: (1) Avis speciem in vulgus notam, cauda & alis nigris, in reliquis corporis partibus pennatis albam, rostro & pedibus oblongis rubicundis (quamvis & dorso nigram, ventre saltem albam dari in locis quibusdam desertis paludosis ex Aldrovand. constet) de qua vide plura apud dict. Aldrov. *lib. 20 Ornith. cap. 1.* *Ciconiam* cibi caussa primum occidisse Sempronium Ruffum e Salmasio *ad Tertullian. de Pall.* notavit Th. Ians. ab Almelov. *Rer. Inv. Onom. p. 14.* Hujus avis usus quamvis in cibis hodieque nullus sit, haud dubie propter victus rationem suspectam, in Medicina tamen non carere utilitate, legatur præter *dict. loc.* apud Schröd. *lib. 5 cl. 2 n. 48.* Imprimis contra pestem commendat Paracels. *tract. 1 & 2 de pestilitate.* Stercoris *ciconiarum* laudes contra epilepsiam suspectas haud incongrue reddidit Galen. *l. 10 de Simpl. Fac. §. Stercus anser.* (2) significat machinam, vel instrumentum mechanicum, quod & *Gruis* nomine venit, item *Tolleno.* Dicitur Gr. γερανίον, κηλώνιον. Vide *Celoneum.*

CIGNVS est nomen mensuræ liquidorum, cujus meminit Rhodius *ex Avic. l. 62 c. 6 & 31*, & continere scribit drachmas duas in Differt. *de Pond. & Mens. p. 40.*

CILIA, ταρσοὶ, sunt extremæ palpebrarum partes, semicirculares, & veluti cartilagineæ, quæ in somno clausis oculis committuntur. Iis & pili semper fere eandem servantes magnitudinem infiguntur, qui etiam ab aliis *Cilia* vocantur. Barth. *l. 3 Anat. c. 8* Hofmann. *in com. ad Gal. de V. P. n. 737, 741.* *Ciliare* ligamentum quid dicatur, videatur etiam apud Barthol. *d. l.* & G. Bidloo *Tab. XI fig. 13.*

CILIARIS, derivativum a præcedente, estque epitheton ligamenti in oculo ex circumferentia uveæ, ubi duplicata membrana ejus se reflectit ad pupillam, quod *ciliare* dicitur Barthol. *l. 3 Anat. c. 8 p. m. 915.* *Ciliares* vero nervos & processus descriptos & delineatos exhibet Christian VVedelius *in Epistola Anatomica problematica ad D. Frid. Ruyschium.* Vid. *Acta Erud. Lips. A. 1700. m. Octobr. p. 434 seqq.*

CILLO, aliud vitium a *Cilone* vel *Chilone*, & significat eum, cui perpetuum superius cilium plusquam cilleret, sive tremeret perpetua agitatione. Quod se in fœmina vidisse meminit Linden. *d. l.* & nos in alia similiter vidimus.

CILO, προκέφαλος, C. Hofm. φοξὸς, dicitur, cui frons est eminentior, ac dextra sinistraque velut recisa videtur. Hinc oblongum & compressum videtur caput. *Cilo* dictus, cui frons veluti cellit, & exurgit. Linden. *Ex. XI §. 38.* C. Hofm. *ad Gal. de Vs. P. n. 694.*

CIMENTATIO, idem, quod *Cæmentatio.* Vide supra *suo loco.*

CIMEX, *κόρις*, est vermis vel insectum parvum latiuscule compressum, & (præsertim domesticus sive lectularius) morsu valde molestum, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. *l. 5 de Insect. c 2.* Cæterum etsi sit animal abominandum, non tamen utilitate carere in Medicina constat ex Gal. *de S. Fac. l. 11.* Schröder. *l. 5 cl. 4 n. 101.* *Cimices* ex nostris excrementis nasci, ceu hospites & vicini nostræ miseriæ, dicit Helmont. *tr. Imag. Ferm. imprægn. n. 9.*

CIMOLIA *terra*, *κιμώλια γῆ*, est terra modice pinguis, rara, mollis, candida, aut in candido purpurea. Habet vim mistam refrigerandi, siccandi, & modice digerendi, Gal. *l. 9 de S. Fac. §. Terra Samia.* Dicitur & *Cimolia creta* a Scrib. Larg. *n. 245*, ab insula *Cimolo*, vulgo *Terra saponaria.* Hodie vel ignota, quæ tamen veteribus fuit familiaris; vel hac appellatione nostris temporibus non adfertur, notante Rhod. *ad Scrib. d. l. p. 320*, vel *Cretæ vulgari* nomen hoc competit.

CINABARIS, vide *Cinnabaris.*

CINÆDUS, *κίναιδος*, nomen aviculæ, cujus fel commendatur ad pilos circa oculos superfluos a Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 8.* *Cinædi* alias dicuntur turpiter viventes, ex Cœlio apud Lind. *Ex. XI §. 39.*

CINCLESIS, *Cinclismos*, *κίγκλισις*, *κιγκλισμὸς*, vox est Hippocratis, qua motum denotat thoracis, quo subito elevatur & subsidit. Galenus *in exeg.* definit brevem & frequentem motum, Conf. ad Hipp. *l. de art. t. 67 & f. 4 t. 46.* Foës. *p. 337.* Hofm. *in Com. ad Gal. de V. P. n. 107.* Latine dici posset *Crissatio*, *Crissatum*, a *Crissa* ave, quæ & *Motacilla* dicitur, Gr. *κίγκλος*, quæ caudam assidue motat & agitat, cujus aviculæ descriptionem vide apud Aldrov. *l. 17 Ornithol. c. 22 seqq.* quamvis & alias aves sub nomine *Cincli*, *Motacillæ* similes descripserit *l. 20 c. 56.* Dicitur & *διακίγκλισις*, a *διακιγκλίζω*, quod occurrit apud Hippocr. *de art. t. 64.* applicatur etiam *Cinclismus* ad obscœnum cinædorum motum in coitu, qui alias *crissatio* est, conf. Hesych. *in κιγκλίζειν & κίγκλος.*

CINDYNOS, *κίνδυνος*, *periculum.* Apud Hippocr. vero *grave periculum* vitæ notat, uti constat *ex 5 aph. 12 & 34.* Iung. Dieter. *n. 462.*

CINEFACTIO idem, quod *Cineratio*, vel *Incineratio*, aut *Calcinatio.* Est operatio, qua fiunt *cineres.* Estque duplex, occlusa & aperta. Rul. *in Lex.*

CINEO, *κινέω*, *moveo*, cieo, significat. Verum in Medicina diversimode sumitur. Vel enim *Movere* dicitur de humoribus prius quiescentibus. Ita humores arthritici *moventur* ut plurimum vere & autumno, *6 aph. 55.* Vel de turgescentibus & urgentibus, & ita includit *evacuationem*, *1 aph. 22.* Vel significat omnem mutationem a Medico inductam, *2 aph 29 & 1 aph 20.* Vel etiam dicitur de corporis *motu locali*, *4 aph. 14, 15.* Vel denique de præternaturali ossium *dimotione κινεῖσθαι* accipitur, *2 de fract. t. 39.* Iung. Dieter. *n. 463.* Foës. *p. 333.* Imo & morbus dicitur *κινούμενος*, i. e. qui *movetur*, quique diversis horis semper accedit ac remittit. Cui contrarii sunt affectus *ἑστῶτες*, iisdem horis subinde accedentes & remittentes.

CINERARIUM, *κονιστήριον*, vocatur infima pars furni Chymici, in quam decidunt cineres, ne ignem suffocent, habetque foramen, per quod cineres eximi possunt. Rolfink. *Chym. l. A. F. R. l. 2 c. 17.*

CINERATIO, *τέφρωσις*, idem, quod *Cinefactio*, vel *Calcinatio.* *Cineratio* quid sit in opere Lapidis Phil. vide *Vol. IV Th. Ch. p. 858, 930, 958*, de quibus *suo loco.* Vide *Incineratio.*

CINEREUS, *Cineraceus*, *τεφροειδὴς*, *ἔντεφρος*, *τεφρώδης*, de colore dicitur cineri simili, estque postremus color in negotio Lapidis Philosoph. teste Lagneo *Harm. Chym. c. 8 Vol. IV Th. Ch. p. 765.* Specialiter est epitheton *Collyrii*, quod & *Tephrium*, *τέφριον*, dicitur, Scrib. Larg. *n. 26, 37.* Rhod. *in not. ad prior. loc. p. 65*, ubi vocatur etiam *Collyrium spodiacum.*

CINERITIUM, *Ciniritium*, est cementum auri, vel argenti. A nonnullis *Regale* vocatur. Item significat & vas aurifabri, in quo aurum & argentum calcinatur. Rul. *in Lex.* Est & modus colamenti per *Cineritium. Theatr. Chym. Vol. II in fin.* Rolf. *Chym. l. 2 c. 2.* In Pathologia quoque *Cineritium* dicitur illud, quod post humorum, aut alterius rei putredinem (vel potius effervescentiam & combustionem) remanet sub forma terrea & crassa, nec potest in vapores aut fuligines tenues mutari: Desumta similitudine a lignorum ustione, quæ secundum partes aliquas inflammabiles ignem & fumum concipiunt, secundum alias minime, sed in cineres mutantur. Petr. Mich. de Calderia *in Avic. de Febr. Tom. I Oper. p. 121.*

CINERULA, *σπόδιον*, vide *Spodium.*

CINESIS, *κίνησις*, *motum* significat. Vide *Motus.*

CINETUS, idem, quod *Diaphragma*, de quo *suo loco.* Vide Barthol. *l. 2 Anat. c. 3.*

CINGENS, vide *Hypezocos.*

CINGULUM, *ζώνη*, vide *Zona.* Quid sit *Cingulum sapientiæ* Rulando, quomodo paretur & usurpari debeat, videatur in Hartmann. *Praxi Chymiatr. Operum in fol. Tom. I p. 25.*

CINIFICATUM, idem, quod *Calcinatum.* Rul. & Iohns.

CINIFLONES, *οἱ ἐπὶ τοῖς σποδοῖς θερμαίνοντες*, est epitheton *Pseudo-Chymicorum*, vel *Chymicastrorum*, qui neque *Gas*, neque *Blas* habent artis, interim venditantes negotiosa inopia mirabile arcanissimi lapidis Philosophici mysterium, ambiguisque responsis promittentes essentiam solis ex nescio quo puteo emergentem, qui *Chrysosophi* dum alios auro Seraphico & sanitate volunt ditare, ipsi paupertate & scabie molestantur, tandemque pro auro cinerum favillas micantes in

furno relinquunt, uti verbis non minus veriſſimis, quam elegantiſſimis deſcripſit Dieter. *num. 829.* Lang. *l. 1 Ep. Med. 52.*

CINIS, τέφρα, σποδὸς, σπόδιον, (quamvis hoc ad metallicos *cineres* reſtringi ſoleat, vide *Spodium*) ſic appellantur non ſolum lignorum uſtorum, ſed & omnium aliarum rerum reliquiæ. Habet autem in ſe diverſas particulas & qualitates. Quædam enim ſunt terrenæ, quædam fuliginoſæ, tenuium partium, quæ hodieque ſalinæ, alkalicæ, lixivioſæ, vocantur, & cum aqua in maceratione *cineris* una abeunt. Verum non eſt omnis *cinis* eadem facultate & temperatura præditus, ſed varius, pro combuſtæ materiæ diverſitate, Gal. *l. 8 de S. Fac. Tephra.* Ita omnium animalium uſtorum *cinis* eſt acris & diſcuſſorius, alius magis, alius minus, *l. 6 de C. M. S. L. c. 1.* *Cinis ſarmenticius*, τέφρα κληματίνη, olim in uſu fuit, de cujus virtutibus vid. Dioſcorid. *l. 5, 135.* Galen. *l. 9 de C. M. S. L. c. 8.* Rul. *in Lex. Chym.* *Cinis clavellatus* alias dicitur, qui ex fæcibus vini poſt ſpiritus vini deſtillationem relictis per combuſtionem & elixivationem fit, quamvis & ſub hoc nomine alia ſalia alkalia etiam ex Iſatide, ligno Querno, &c. ſubintelligantur, Schröder. *l. 4 cl. 2 n. 412.* Hofm. *in clav. ad h. l.* Proprie non eſſe *cinerem*, ſed ſalem, a priori & poſteriori demonſtravit Celeb. D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l. 2 ſ. 1 c. 9 p. 95.* *Cinis clavellatus*, id eſt, *Alkali.* Dicitur & *cinis hederæ.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.* *Cinis ex cinere* eſt aqua extracta. *Cinis cineris* eſt congelatum coagulans, Iidem. Hoc nomine etiam venit ipſe Lap. Ph. Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV Th. Ch. p. 727.* Paracelſ. *cinerem* in genere vocat *Sal*, *de morb. Tartar. c. 10.* De *cineribus* vegetabilium vide Rolf. *Chym. l. 5 ſ. 7 c. 11*, ubi etiam de *cineribus clavellatis.* *Cinerum* quoque uſus eſt in operationibus chymicis, v. g. in digeſtione, Id. *l. 2 c. 2.* De ſingularibus quibusdam *cineribus* lege Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 5 c. 19.* De *Cinere Hermetico* in præparatione lapidis Philoſophici *in Apoc. Hermet. parte poſter.* Helmont. ſtatuit, *cinerem* humanum nihil continere terræ, *tr. Terra n. 10.* Idem aſſerit, *Cinerem* lignorum eſſe ex aqua, quia lignum totum ex aqua, *tract. Complex. atque Miſtion. figm. n. 36.* *Cinis* in genere fœmin. legitur ſæpe apud Scrib Larg. *n. 216, 228, 230.* Vid. Rhod. *in Indic.*

CINNABARIS, *Cinabaris*, *Cinabrium*, κιννάβαρι, quale proprie Minerale fuerit, non fuiſſe veteribus adeo perſpectum, colligere licet e Dioſcor. *l. 5 c. 109*, & Gal. *l. 9 de S. Fac.* Hinc factum, ut cum *Minio* confudiſſe videantur, animadvertente Sarracen. *in not. ad Dioſcor. d. l.* Hodieque certo certius eſt, duplicem eſſe *Cinnabarim, Nativam*, & *Factitiam.* *Illa* eſt terra mineralis lapideſcens, conſtans ex Sulphure & Mercurio exquiſite ſecum mixtis in materia terreſtri inſtar lapidis compactis & hoſpitantibus; interdum purior, interdum impurior reperta. Interdum etiam minera Solaris reperitur intermixta. Vid. Schröder. *l. 3 c. 16*, & Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* ubi etiam quæſtio illa ſolvitur: An *cinnabaris* cruda adhiberi poſſit? quamvis fortaſſis encomium videatur hyperbolicum. Ex noviſſimis etiam Diſſertationem de *cinnabari nativa* ad normam Acad. Nat. Cur. ſcripſit D. Gabr. Clauderus Medicus Ducal. Sax. cujus mentio quoque fit *in Act. Erud. Lipſ. 1684.* *Cinnabaris nativa* quoque vocatur *Electrum minerale immaturum*, quod Helmontio *Metallus primus* ſive *maſculus* vocatur. Vide *Metallus.* Vſum illius ſuſpectum reddere auſus eſt D. Bartholin. ob ſulphur nigrum Arſenicale, uti patet *ex Act. Hafn. Vol. I Obſ. 41 p. 77.* *Cinnabaris nativæ* cremorem, ſublimationem, & in Mercurium currentem reductionem legere licet in Iunken *Lex. Ch. Ph. P. I p. 85 ſeqq.* Cinnabaris vulgaris Officinarum quomodo paratur *ibid.* *Factitia* eſt vel ſpecies Mercurii ſublimati, Schroder. *d. l. cap. 15.* Hofm. *ad h. l.* vel cum additione *Cinnabaris Antimonii* ex floribus Antimonii cum aqua forti parata. Vid. eosdem *l. 3 cap. 17.* Si placet, poterit etiam legi Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Plura de *Factitia* apud Libav. *Synt. A. Ch. l. 7 c. 25.* *Cinabrium* vocatur etiam ipſe Lapis Ph. Lagn. *Harm. Ch. d. l.* *Cinnabaris Antimonii* eſt nihil aliud, quam Mercurius ſublimatus dulcis, ſulphure ſive Tinctura Antimoni impr ægnatus, & ita Cinnabari nativæ quoad uſum poſtponenda; D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. c. 2 ſ. 3 c. 4 p. 139.* Quid Helmontio dicatur *Cinnabaris*, vide *in tr. in Herb. Verb. & Lap. &c.*

CINNAMOMUM, *Cinnamum*, Rhod. *ad Scrib. Larg. in Ind. priori*, κιννάμωμον, inter aromata præſtantiora notiſſimum, ſumme tenuium partium, nec tamen ſumme calidum,, Gal. *l. 7 de S. F.* Verum cum ſit cortex arboris cujusdam, Botanicis relinquimus. Hujus reſolutionem Chymicam vide apud Iunken. *Chym. Med. Phyſ. P. I ſ. 3 c. 1 p. 154 ſeqq.*

CINNIOGLOTTUS, *Cinnætus*, ſunt termini a Paracelſo ficti, denotantes interitum, mortem, corruptionem totalem corporum mineralium, *Chirurg. l. 5 c. 7.*

CINNUS, κυκεὼν, eſt miſcella plurimarum rerum. In ſpecie vero ſignificat potionis genus ex multis liquoribus confectum. Hinc deſcendit verbum *concinnare.* Meminit hujus vocabuli Gal. *l. 1 de Al. fac. c. 9.* Vide Linden. *Exerc. X §. 198.* Vide *Cyceon.*

CINZILLA, eſt nomen Paracelſicum, denotans ſpeciem *Herpetis exedentis* maligni, *Zona* alias dictam, quemadmodum ex deſcriptione colligere licet, Paracelſ. *de ulcer. & apoſtem. c. 33.* Vide *Zona.*

CION, κίων, vide *Columella.*

CIONIS, κιονὶς, idem, quod κίων, *Columella.* Vide *ſuo loco.* Ita quoque dicitur affectus gurgulionis, vel *uvulæ*, quando ex fluxione majorem craſſitiem obtinuit, & ita opponitur ἱμάσι: Vid. *Corrigia.*

CIPARIVM, vulgo Civerium, edulia ex carne cuniculi concisa cum Zing. Cinam. bono & omphacis. Franciscus Tornasius *de peste*.

CIRCA, *Circum*, περὶ, quid significet, scil. partes vicinas, vid. apud. Gal. *4 aph. 80*. Dieter. *n. 669*.

CIRCINVS, κίρκινος, haud dubie a κίρκος, *circus*, instrumentum mechanicum, quo circulus describitur. Meminit Galen. *l. de opt. docendi gen.* Circini usum Perdicem Dædali sororis filium invenisse, ex Isidor. *Orig. l. XIX c. 19*, & Hygino *Fab. 274*, notavit Th.Ians. ab Almelov. *R. I. Onom. p. 15*. Tropice etiam legitur *Circinus erroris* in *Theatr. Ch. Vol. I tr. Vita brevis. p. 463, 467, &c.*

CIRCITES sunt circuli ex arefactis, uti e Festo notavit Rhodius *de Acia p. 78*. Reliqua vocabula ibi occurrentia huc non pertinent.

CIRCOS, κίρκος, & per metathesin literarum etiam κρίκος, denotat annulum, fibulæ speciem ansulam, cujus variam significationem notavit etiam Rhodius *de Acia p. 79*, ubi etiam ex Hippocrate *de Mochlic. & de fractur.* ostendit, quod κρίκοι sint anuli orbiles ex corio Ægyptio insuti ad cruris luxati distentionem.

CIRCVITVS, περίοδος, vide *Periodus*.

CIRCVLARIS *motus*, vide *Circulatio*.

CIRCVLATIO, *Circularis motus*, Gr. dici posset περίοδος, περιδρομή, fortassis etiam κύκλωσις, ἡ περικύκλωσις, frequentis usus est in Medicina. Accipitur vero (1) Physice partim generaliter de περιώσει Platonica, de qua vide *Circumpulsio*: partim specialiter de *motu sanguinis reciproco*, qui geminus notatur: Quidam *Vniversalis*, quando sanguis omnis e sinistro ventriculo cordis in arteriam aortam, sive magnam per impulsum influit, & mediantibus hujus ramis & surculis in totum corpus diffunditur, postea a venæ cavæ, & in abdomine venæ etiam Portæ surculis & ramis etiam in toto corpore distributis idem sanguis recipitur, & per illos ad truncum venæ cavæ defertur, & ex hoc ad cor, in specie ad auriculam ejus dextram, & ex hac in ventriculum dextrum redit. Cujus *circuitus* primus inventor & autor præcipuus Guilielmus Harveus Anglus, Medicus Regius, & in Collegio Medicorum Londinensi Anatomiæ & Chirurgiæ Professor, qui peculiarem scripsit Exercitationem Anatomicam *de Motu cordis & sanguinis in animalibus*. Hunc mox secutus est Herm. Conringius, libellum etiam *de generatione & motu sanguinis* edens; Joh. VVallæus, & paulo post quamplures alii. Vide Dieter. *in Iatr. n. 15*. Estque hodie adeo recepta & sensuum fide anatomicaque experientia confirmata sententia, ut qui vellet eam præfracte negare, vel impugnare, ille adversus solem loqui videretur. Altera *Circulatio sanguinis particularis* est, quando e dextro cordis ventriculo exprimitur in arteriam pulmonalem, vulgo venam arteriosam dictam, per substantiam pulmonum distributam, e cujus ramis vicissim transit in venam pulmonalem, vulgo arteria venosa dictam, ejusque ramos, qua mediante redit ad cor ejusque auriculam sinistram, & ex hac in ventriculum sinistrum.) Quem motum etiam C. Hofm. agnovit & admisit, licet alii impugnaverint. De hoc vide Bartholin. *Anat. l. 2. c. 9*; quamvis in embryonibus & recens quoque natis paulo aliter fiat, mediante peculiari canali & foramine ovali, de qua *circulatione* vid. *d. l. c. 8 sub fin.* Ita & *Circulatio spirituum animalium* a nonnullis Physicis & Medicis satis verosimiliter asseritur, v. g. Henr. Regio, Rogersio aliisque: Sic mentio fit tractatus cujusdam Religiosi congregationis S. Mauri de hoc argumento *in Act. Erud. Lips. 1684*. Bartholin. vero in dubio reliquit hanc hypothesin, *Anat. Libell. 3 c. 1.* (2) accipitur chymice vel Spagyrice, estque exaltatio essentiarum per *circularem* in vase Hermetico, Pelicano, vel Geranio reductionem & ab impuritatibus separationem, Rolf. *Chym. l. 2 c. 2.* Paracels. dicit esse speciem putrefactionis, *l. 7 de transmut. rer. natur.* De *Circulatione* Chymica legatur etiam D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. XII §. 18.* D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1 s. 3 c. 5.* Quæ ita præparantur, appellantur *Circulata*, Paracels. *Archidox. l. 6, 8, & 9, & l. de renov. & restaur.* Hinc legitur *Circulatum majus & minus*, *Circulatum solvens*, apud Libav. *Synt. A. Ch. l. 8 c. 14 & c. 25.* *Circulatum minus Paracelsi* e floribus ✱ci a sale communi bis sublimatis affuso Spiritu Vini paratum legitur e *Collect. Leidens.* in Iunken *Lex. Ch. Ph. P. I p. 87.* Idem meminit alius abstrusioris *Circulationis* & *Circulati* circa negotium Lapidis Philosophici in *Apocal. Herm. part. poster.* Videatur & Rul. *in Lex. Circulatum majus* vocatur quoque Paracelso *Liquor Alcahest*, sive *Menstruum universale*, quod & *Acetum Radicis* eidem appellatur, secundum modernorum Chymicorum sententiam. Peculiarem quoque physicum ignis elementaris *circularem* motum excogitavit Gerard Dornæus *in lib. de Nat. luce tract. 1.* Physica Genesis die tertio. Vid. *Vol. I Th. Chym. Aquæ Circulatæ* meminit Paracels. *l. 2 de vir. membr. c. 7. Aquæ vitæ circulatæ, tr. 2 de membr. contract. c. 3*

CIRCVLATOR, περιοδευτής, idem, quod *Agyrta*. Vide supra suo loco.

CIRCVLATORIVM vocatur vas illud, ubi infusus liquor ascendendo & descendendo quasi in *circulo* rotatur. Vsus ejus in subtiliationibus, exaltationibus, & *circulationibus* positus est. Varia hujus generis vasa a variis ingeniis sunt excogitata, ex quorum numero duo duntaxat magni momenti & usus nobis placent. *Pelecanus*, & *Diæta*. Rul. *in Lex.* Meminit *Circulatorii* Paracels. *tr. 2 de membr. contr. c. 3.*

CIRCVLATVM, vide *Circulatio*.

CIRCVLVS, κύκλος, est proprie figura, quæ a medio suo undique distat æqualiter. Vocatur vero medium *centrum* Gal. *l. 10. de V. P. c. 12.* Hujus figuræ encomium aliquoties attigit, uti loca notavit C. Hofm. *in comm. ad Gal. l. de V. P. n. 641*; ut & Paracels. *Paragran. Tr. 2. de Tartar*

morb. c. 1. & com. in 1. aph. 1. Hipp. Et apud priscos erat *Circulus* in honore, propterea quod mundus sit sphæricus, *ibid.* Et *Circulare corpus* plane undique sibi simile dicitur, Gal. *l. 2. de causs. puls. c. 13.* Applicatur porro ipsis partibus corporis. Ita Malæ ipsæ vocantur Hippocr. *οἱ κύκλοι προσώπου*, *circuli faciei*, *l. 2. de morb. XLIIX. 12.* & *circuitus oculorum*, τὰ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν, *circuli oculorum*, vel orbes. *l. 7 Epid. VI, 3. Circulos* septem in oculo exposuit Gal. *l. 10 de Us. P. c. 2 & 3.* Ita & de urina dicitur, quod faciat in vitro aliquando *circulum*, & vocantur Hipp. urinæ *circulares*, *d. l. 7, XLII, 39. Circulus* quoque Chymicis dicitur instrumentum rotundum vitris abscindendis ex ferro factum. Perfringuntur autem hoc modo. *Circulus* candefactus vitro apponitur, illudque tamdiu stringit, donec servefiat & incalescat. Cumque adhuc fervet, frigidæ guttæ immissa aut frigidi halitus afflatu dissilit atque disrumpitur. Rul. *in Lex. Circulus quadruplex* est species fasciæ, quæ dicitur *Plinthius laqueus* Galen. *de fasc.* Referuntur & *Circuli* inter instrumenta Chirurgica, quales uterinos exhibet Sculretus *Arm. Chirurg. Part. 1 Tab. XXII, fig. 6, 7, & Tab. XLIII, fig. 5. Circulo* curare, κύκλῳ θεραπεύειν, quod extat apud Vegetium *de re veteri nav. l. 2 c. 6* est rite servatis omnibus a minimis remediis ad majora progredi, quemadmodum exposuit Hartmann. *Disp. Cosmiatrico-Medico I, Auctario 2.*

CIRCUMCISIO, *Circumsectio*, περιτομὴ, περικίρσις, olim fuit ritus sacer & Sacramentum V. T. Iudæis injunctum, ut præputii, quo glans membri virilis tegitur, portio abscinderetur, ex *Gen. c. XVII.* Hic mos & Turcis Persisque hodieque adhuc receptus. Verum etiam inter affectus p. n. refertur a Gal. *in as. Medic. Circumcisio*, quod sit ablatio cutis glandem contegentis Et opponitur παραφίμωσ, quando glans tegi nequit præputio. Fœminis quoque aliquando necessariam esse *circumcisionem*, vel *circumsectionem* Clitoridis, aut Nympharum, constat ex Rolf. *Ord. ac Meth. General. dicat. part. Part. 2 c 38.* & Th. Bartholin. *Anat. l. 1 c. 34.* Modum amputandi tradit Æginet. *l. 6 c. 70.* Ita & in viris, si præputium totum denigruerit, *circumcidendum* esse, docet. *d. l. c. 57.*

CIRCUMFERENTIA, περιφέρεια, dicitur ambitus circuli vel corporis rotundi, sive extremitas, Gal. *l. 10 de V. P. c. 12.*

CIRCUMFORANEUS, idem quod *Circulator* vel *Agyrta*. Vide *Agyrta.*

CIRCUMINDURO, περισκληρύνω, *obduro*. Verbum usurpavit Hippocr. de frigore excessivo cutem obdurante, *5. aph. 20.*

CIRCUMLITIO, περίχρισις, περιχριστὸν, rectius περίχριστον, Marcell. medicamentum *Perichristarion*, generaliter omne denotat, quod circa partem aliquam affectam undiquaque illinitur. Stricte vero de medicamentis ocularibus, quando palpebræ oculorum oblinuntur, ne quid intra oculum fluat, dicitur Scribon. Larg. *num. 29.* Rhod. *in not. ad h. l. p. 68.* Dioscoridi vocantur ὀφθαλμικαὶ περιχρίσεις, *l. 1 c. 131.*

CIRCUMOSSALIS *membrana*, *Circumossia*, περιόστεος, περιόστιον. Vide *Periostium.*

CIRCUMPULSIO, περίωσις, vox est Platonica, quam Thomas Cornelius Consentinus *peculiari Epistola ad Marcellum Crescentium* explicat, & applicat motibus illis, qui alias vulgo ob fugam vacui fieri dicuntur, v. g. aëris sive spiritus insinuatio, in inspiratione, sanguinis motus circularis, chyli motus, &c. docetque eam fieri ob pleni potius necessitatem, quia quicquid movetur, continuo propellit & hoc proximum, & quod ultimo pellitur, succedit in locum ejus, quod principio movebatur. Hanc περίωσιν Cl. Dn. Sturmius per circulationem corporum, uti constat ex ejusdem *Physica Conciliatrice Part. gener. c. 9 §. 13 p. 95*; quam etiam *peculiari Dissertat.* egregie declaravit.

CIRCUMSEDEO, ἀμφικαθέζομαι. Vide *Amphicathezomæ.*

CIRCUMSTANTIA, τὸ περιστατικὸν Qua appellatione Medici comprehendere solent, quicquid ad indicantis principalis neque essentiam, neque essentiæ connexa pertinet. Hujus generis sunt in rebus vulgo naturalibus dictis, Proprietas cum Hominis, tum Partis laborantis, Vires, Ætas, Sexus, Vitæ genus, & Consuetudo. In præternaturalibus, Morborum tempora, Paroxysmi, Numerus, & Symptomata. In non naturalibus denique, Cœlum & Solum. Hæc sunt, quæ rectum usum moderantur, seu, quomodo agendum, indicant, verbis doctissimis Linden. *Ex IIX §. 69.* Vid. Gal. *l. 1 de C. M. P. G. c. 2.*

CIRCUMTEGO, περικαλύπτω usurpatur ab Hipp. *5 aph. 59* in experimento impraegnationis, dum infernas partes fœminæ vestimentis probe circumtegi jubet, ut vapor sive suffitus in sinum muliebrem immittatur. Dict. *in Iatr. n. 673.*

CIRCUMVAGATIO, περίσφαλσις. Vide *Perisphalsis.*

CIRCUS, κίρκος, varias habet significationes: 1. hoc nomine venit species Accipitris magnitudine, audacia & viribus insignis, cujus descriptio videatur apud Ul. Aldrovand. *Ornitholog. l. 5 c. 4 p. 351 ed. Bonon.* 2. κίρκος quoque dicitur de gemmis populi arboris & germinibus primis, sicut notavit ex Hesychio VVelsch. *in Sylloge ad Marcell. Cumani Observ. I p. 28.* 3. vel locus, vel ipse cursus in orbem; Gr. δίαυλος. Vide *Diavlos.*

CIRLUS, Vide *Lutea.*

CIRNAO, κιρνάω, i. e. *misceo*, item διακιρνάω. Utroque usus Hippocr. Illo *l. 9 de morb. XXXV, 14, & l. 2 de morb. Mul. VI, 22.* Hoc vero *l. 2 de diæta XXXI, 16. & l. de int. aff. XLIIX, 9.*

CIRRHOS, κιῤῥὸς, est nomen coloris, præsertim in vino, & denotat *fulvum*, h e. quod ex russo & igneo pallet, Gal. *l. 4 de S. Fac. cap. 23.* Vocatur & *Gilvus.* Est autem medius color inter album flavumque. Dioscorides vero dicit vinum κιῤῥὸν esse medium inter album & nigrum, quæ latior est acceptio. *l. 5 c. 8.*

CIRRUS,

CIRRUS, πλεκτάνη. Vide *Ceræ* & *Polypus*.

CIRSOCELE, κιρσοκήλη, i. e. *Hernia Varicosa*. Vide *Hernia*. Cirsocele dicitur, quando testiculi infinitis quasi nodis vel varicibus infestantur & insigne pondus accedit, ita ut impediatur seminis prolifici elaboratio. P. Ammann. *in Irenic. p. 133, 142*.

CIRSOS, κιρσὸς *Varix*. Vide *Varix*.

CISSERIS, κισσηρις, Attice κίσηρις, pumex. Vide *Pumex*.

CISSINUM, κίσσινον, nomen Emplastri ad nervorum vulnera etiam diuturna, ut & puncturas, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7 c. 17*.

CISSYBIUM, κισσύβιον, poculum dicebatur Græcorum, ex ligno hederæ confectum, quod duplici de caussa laudat Lang. *l. 1 ep. 19.* primum, quia hedera vini temulentiam suo frigore arcere creditur; deinde, quod cauponum fraudes, qui vinum aqua miscent, detegat. Nam teste Catone *de re rustic. c. 110*, si vinum lymphatum in vas hederaceum effunditur, tum vinum per poros resudat, & effluit, aqua vero ob crassiorem vino substantiam remanet. Verum hodieque damnum ad emtorem saltem redundaret, si hæc pocula in usu essent.

CIST, vel alias *Kist*, est capacitas duarum mensurarum vini, vel sesquimensuræ juxta locorum diversitatem, circiter libras quatuor continens. Rul. & Iohns. *in Lex.*

CISTA, κίστη, κιςὶς, κίςις, dicitur *Capsa*, vel *Capsula*, in qua aliquid asservatur, præsertim edulia, vestimenta, medicamenta. Occurrit in spuriis, quæ adjecta sunt, *l. 1 de Morb. mul. III, 16*. Vide Foes. *p. 339*.

CISTERNA, ὑδρεκδοχεῖον, vel ὑδροδόχ☉ Gr. dici posset, significat vas, vel receptaculum, in quo aqua colligitur, v. g. pluvialis, in defectu aquæ fluviatilis & fontanæ. Translata tamen hæc vox per Anatom. ad partes quasdam corporis. Ita quartus Ventriculus Cerebri, vel Cerebelli proprius *Cisterna* Arantio dictus, C. Hofmann. *com. ad Gal. de V. P. n. 631, 638*. Ita D. Ioh. Ferdin. Hertodius a Todenfeld, Medicus Brunnensis Moraviæ Acad. Cur. haud incongrue concursum vasorum lacteorum in mammis lactantium, *Cisternam mammariam* appellavit. *Ephem. Nat. Cur. An. I Obs. 6*.

CITHARUS, κιθαρὸς, pectus, latus, & piscem notat, teste Hesychio. Prior significatus est apud Hippocratem variis locis, quos Galenus θώρακα interpretatur. Piscis notionem addit Galenus *de alim. fac. L. III, c. 30*. Hofmann. *in comm. de V. P.* monet etiam κιθαρὰν scribi. Erotianus tandem nos docet, Doriensibus deberi id nominis, qui eo thoracem appellent.

CITO, ταχὺ, ταχέως, τάχα, bifariam accipitur: Vel quatenus respicit morbi principium, vel quatenus ipsam operationem, de qua dicitur. Ita screatio *cito* facta bona est in morbis pectoris & thoracis, non solum ratione initii morborum; sed & si sputum *prompte* & expedite excerni potest, Gal. *2 progn. t. 43*, quamvis posterior mihi videatur frequentior esse acceptio. Vide *2 aph. 18, 36*, & plura alia loca, quæ collegit Foes. *p. 612*. Dicitur etiam *Cite* apud Scrib. Larg. *n. 198*, approbante Rhod. *ad h. l. p. 284*.

CITRINATIO dicitur nihil aliud esse, quam completa digestio, *in Corrector. Richard. Anglic. c. 12. Theatr. Chym. Vol. II pag. 396*. Ruland. & Iohns. descripserunt per resuscitationem, vel resurrectionem.

CITRINULUS, *Citrinolus*, *Citrinus*, est lapis medius inter Crystallum & Berillum. Dicitur etiam *Saxifragus*. Paracels. *l. 1 de præparation. & l. 2 de Tartar. Tr. 3 c. 5*. *Citrinulus* est crystallus pallidus, Rul. Ex eo fit liquor in modum alkali contra calculum. Alias & *Citrinus* vel *Citreus* dicitur de colore flavo pomum *citrium* æmulante, qualis color requiritur in urina sanorum, VVill. *de urin. c. 2*. Ita Paracels. icterum flavum vocavit *Ictericiam Citrinam*, *l. de Ictericiis c. 1*. Emplastrum quoque vulgaris notitiæ in officinis vocatur *Citrinum* a colore. Et est nomen Malagmatis apud P. Ægin. *l. 7 cap. 18*.

CITRONES, occurrit in Paracels. *Philos. ad Atheniens. l. 1 t. 14*, ubi dicit: In segregatione aquarum inter alia orta esse varia corpora, pisces, animalia carnea, corpora salina, & alia corpora in mari occurrentia, ut, Corallia, Trina & *Citrones*. Sed quid sint, non exponit.

CITTA, *Cissa*, κίττα vel κίσσα, idem, quod *Pica*, vel *Malacia*. Vide *Pica*. Fœminæ *pica* laborantes dicuntur κιττῶσαι, Gal. *l. 6 de San. tu. c. 9*.

CIVETTA, vide *Catus*.

CIVITAS, πόλις, quid significet, & pueris constat. *Civitatum* situm Medicus intueri & perspectum habere debet, ut experimentis judicet, quæ ratione didicit. Gal. *l. quod opt. Medicus &c.*

CLADOS, κλάδ☉, *ramum* ab arbore avulsum, aut *talum* significat, quæ implantatur. Usus Hipp. *l. de nat. pu. XXIV, 25 XXV, 7, 9*. Derivativum κλαδαρὸς, *vibratilis*, vibrans instar rami teneri. Græcos quoque κλαδαρὸν vocasse lumbos fluctuantem ad lasciviam, qui motus alias exprimitur per *Crissare*, testatur R. Keuchen. *ad Seren. p. 184*.

CLÆR est terminus artificialis, significans Pollen osseum, quod paratur ex ossibus cranii vitulini anterioribus per coctionem a pinguedine depuratis, postea ad albedinem calcinatis, in lapide porphyrio subtilissime tortis, denuo aqua viva humectatis, rursus in tigillo clauso calcinatis, & rursus subtilissime post refrigerationem tritis. Quo pulvere catilli per cribrum insperguntur, ne rimas contrahat, D. Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I p. 79 seq.*

CLAMOR, βοὴ, βοάω, *clamo*, est vocis magnitudo & sonus intensior, fit aliquando caussa rupturæ vasorum, Gal. *4 in 6 Epid. t. 5 & l. 4 de L. Aff. c. 8*. Aliquando parit similem inflammationi affectum circa membranam faucium & musculos, *l. 4 de L. Aff. c. 6*, qui affectus com-

comparatur lassitudini ulcerosæ vel inflammatæ, quæ manibus, cruribus, & lumbis accidit, post nimium laborem. Scilicet portiones spirituosæ & humidæ absumuntur, fibræ membranæque exiccantur, & angustantur, *l. 7 de C. M. S. L. c. 1.* Interdum *Clamor* est symptoma morborum Tartareorum, ut Medicus debeat judicare ex *clamore* semper, quod Tartarus adest, quia urit & pungit instar cultri, Paracelſ. *l. 2 de Tartar. tr. 1 c. 2 in not.* Interdum etiam debet esse aliquale remedium pro excitandis syncope sive animi deliquio graviori correptis *Clamor* vel vociferatio, quemadmodum e Practicorum scriptis de Syncope constat.

CLANGOR, *Clange*, κλαγγὴ, vocem sonoram significat, alias anserum & gruum propriam. Vnde κλαγγώδης φωνὴ, vox *clangorosa*, quæ fit etiam in homine ob resiccationem voci destinatorum instrumentorum, Hipp. *1 Prorrh. s. 1 t. 17 & 19 s. 2 t. 12.* Erotianus a frequentiori vomitu derivat, quem omnino confer. Denotat vero acutam vocem cum stridore. Frequentius quoque in aliis locis usus est Hipp. quæ collegit Foes. *p. 339 seqq.*

CLARETA, significat *albumen ovorum*, λεύκωμα, λευκὸν τῦ ὠῦ. Rul. *in Lex.*

CLARETVM dicitur *vinum aromatum infusione impregnatum*, atque cum sacharo dulcoratum. Dicitur alias *vinum* vel *Potus Hippocraticus*, Schroder. *l. 1 c. 3.* Modum componendi monstrat Petr. Morell. *de form. remed. sect. 1 cap. 6.* Schenk. *Syntagm. comp. medic. cl. 2 s. 2 c. 4,* etiam ad *Moretum* & *Mulsum* sive *Hydromel* extendit. *Claretum* vel *Vinum artificiale* duplex esse potest: *Alterans* & *Purgans.* Vtraque exempla vide apud. Schröd. *l. 2 cap. 63.* VVeker. *Antidot. spec. l. 2 sect. 6.*

CLARIFICATIO dicitur species, vel modus depurationis liquidorum, præsertim decoctorum, fitque diversimode: Vel per se, dum, quod fæculentum est, subsidet, ut, Succus Rosarum, Limonum, &c. Vel interveniente coctione a Sole & Igne, ut, Succus Pomorum dulcium & acidorum, pro confectione Syrupi de Pomis Mesue; Vel addendo coctioni albumen ovi, aquam, v. g. quando *clarificatur* saccharum aut mel, & despumatur. Aliquando acetum affunditur pro *clarificatione.* Interdum & per iteratam colaturam quidam liquores *clarificantur.* Vide VVeker. *Antid. gener. l. 3 c. 37. Clarificationis* spiritualis corporum meminit Paracelſ. *Paramir. l. 2 c. 8 & l. 4 de morb. invisib. orig.* ubi *glorificationem* vocat, describens, quod fiat per remotionem virium naturalium. Hæc non sunt hujus loci.

CLARITAS, σαφήνεια, plerumque de dictis & verbis perspicuis evidentibusque accipitur, cum maxima sit virtus dictionum *claritas*, Galen. *l. 1 de Nat. fac c. 1.* licet plerique hominum relictis *claris* & notis (Gr. τὰ σαφῆ καὶ γνώριμα) delectentur potius ænigmatice dictis, τοῖς αἰνιγματωδῶς εἰρημένοις. Gal. *2 in 1 prorrh. 58.* An non hoc etiam quadrat ad hodiernum morem, quando Acidum & Alkali, Ramenta, Moleculæ, Blas, Gas, Leffas, & id genus alia obtruduntur?

CLARVM, τὸ σαφὲς, λαμπρὸν, præter illam significationem, de qua in præced. dictum est, denotat id, quod fit ex crystallo. Rul. *in Lex.*

CLASIS, *Clasma*, κλάσις, κλάσμα, a κλάω, *frango*, *Fractionem*, *Fracturam* significat. Vide *Fractura.* Quamvis etiam de musculorum vel potius tendinum distortione, aut reflexione, usurpetur, ubi fere irrita & inanis est musculorum actio, notante Foeſ. *p. 340.*

CLASSICVS quid in Scholis significet, notum est; nimirum Autores Classici dicuntur, qui discipulis commentur & obtruduntur, ut ex iis eruditionem sibi compadanrent, & propterea a præceptoribus de cathedra proponuntur, explicantur & applicantur. Haud raro cum detrimento potius, quam emolumento. Tales vero in Medicina dari aut admitti debere, acriter impugnavit P. Ammann. *in Irenic. p. 217 seqq.*

CLAVDIACON, κλαυδιακὸν, nomen est *Collyrii*, quod describitur a P. Æginet. *l. 7 c. 16.*

CLAVDICATIO, *Clauditas*, χώλωσις, χωλεία, χώλωμα. Vide *Choloma.*

CLAVDO, κλείω, κατακλείω, quid vulgo significet, notum. Antiquis etiam usitatum *Cludo*, ut est apud Scrib. Larg. & alios. Vid. Rhod. *in Ind. prior. ad Scrib. p. 362.* Specialiter in Medicina dicitur de oculis, quando per somnum *clauduntur*; item de utero, Hipp. *5 aph. 51.* Sed in Græco legitur μύειν, ξυμμύειν, cui opponitur τὸ χαίνειν, χάσκειν. Sic & vulnus cicatrice *claudi* dicitur.

CLAVATIO, γόμφωσις. Vide *Gomphosis.*

CLAVELLATI *cineres* qui dicantur, vide *Cinis.*

CLAVICVLÆ, usitatius, quam *Claves*, αἱ κλεῖδες, κληῖδες, item κλεῖς, Gal. *8 Anat. admin. c. 1.* Vocantur & *Furculæ. Ligulæ* dicuntur duo ossa sita transversim in pectoris summo sub collo, ita dicta, vel quod thoracem claudant superius, quemadmodum septum transversum inferius, Gal. *d. l.* & instar *clavis* scapulam firment cum sterno; vel quod antiquas ædium *claves* referant, similes literæ ſ. Latinæ, Barth. *Anat. libell. 4 c. 19.* Iung. C. Hofm. *comm. in Gal. de V. P. n. 101 seq.*

CLAVIS κλεὶς, κλειδίον, præter vulgarem significationem accipitur: 1. in Medicina pro *Clavicula*, de qua antea: 2. accipitur tropice. Ita *Menstrua*, præsertim mineralium, h. e. corpora solventia vocantur *Claves*, quia claustra mistorum aperiunt, & ad anteriora viam parant, Libav. *Alchym. Pharmac. c. 4.* Imo omnis processus, monstrans secretiorem aliquam operationem, *Clavis* nomine venit, Nicol. Flammell. *in annot. ad Dion. Zachariæ opusc. Vol. I Theatr. Chym. p. 781* vide & *p. 293, 298,* præsertim in negotio lapidis philosophici. Vnde & *Claves Philosophicæ* dicuntur, quarum duodecim Fratr. Basilii Valentini publice prostant. Et *Clavicula* Reimund. Lullii, cujus mentionem fecit Libav. *in Apocal. Herm. part. post.* Et passim hujusmodi

Cla-

Clavium fit mentio in talibus scriptis Spagyricorum. De *clavis* in vulgari significatione usu ori matris defunctæ inserendo, ut apertum servetur pro vita fœtus in utero & respiratione conservanda falso & erroneo videatur P. Ammann. *Irenic. p. 55, 59 seq.* *Clavis* vesicæ, Catheter. Ioan. Riolan. *Enchirid. Anat. l. 2 c. 30 Consider. Med.*

CLAUSTRUM, κλεῖθρον, κλήϊθρον, præter communem significationem in Medicina denotat locum angustum sub tonsillis ad gutturis aditum, veluti gutturis *claustrum*. Hippocr. *l. 2 de morb. XXIIX, 3, 14*, conf. Galenus *exegesi.*

CLAUSURA, cum additione *Nigromantica*, dicitur Paracelso quarta species *Nigromantiæ*, quam ad Philosophiam sagacem refert, si quis poterit intra corpus absque externa læsione penetrare, & vel aliquid eximere, vel indere, *Philos. sagac. l. 1.* Verum absit a Christiano hæc Magia. *Clausura* alias sæpe in Anatomicis & Pathologicis dicitur de meatibus, canalibus aut aliis cavitatibus vel naturaliter vel præternaturaliter occlusis. Ita D. Ruyschius clausuras Tubarum Fallopianarum frequenter se observasse & inde sterilitatem dependisse scripsit *Centur. I Obs. Anatom. Chirurg. Obs. 83.* *Clausura* uteri est species arctationis (de quo vocab. *supra*) dum membrana quædam vel nervea vel carnea obtenditur ante os uteri, modo intimius, modo extimius, modo largius, modo arctius, P. Zacch. *Quæst. Med. Leg. l. 3 tit. 1 quæst. 8 n. 27.* Efficit igitur atretam, de qua voce etiam *supra* dictum. Idem quoque Autor *Clausuram* Monialium descripsit, quod sit locus, e quo Moniales egredi, & in quem externi ingredi sine peccato non debent. *l. 8 tit. 3 quæst. 1. n. 5*

CLAUTHMOS, κλαυθμὸς, i. e. *Fletus*, vide infra. Dicitur & κλαυθμυρισμὸς, quod occurrit apud Moschion. *de morb. mul. c. 99*, quemadmodum & verbum κλαυθμυρίζω (de quo mox) sæpius apud eundem legitur, *ibid.*

CLAUTHMYRIZO, κλαυθμυρίζω, a κλαίω, *flere*, ejulare significat cum anhelitu & suspirio, uti solent pueri, Hipp. *s. 3 Progn. t. 34.* Per flere cum magna spiritus contentione exposuit Gal. Hinc κλαυθμώδεες ἀναπνοαὶ dicuntur luctuosæ & ejulabundæ respirationes, quæ fiunt interrupto spiritu aut cum sonitu gemebundo, *6 aph. 54.* Et vox acuta κλαυθμώδης in febribus malignis male legitur, *Coac. t. 257*, quamvis *in Prorrhet. sect. 2 t. 12*, legatur κλαγγώδης, (de qua paulo superius in *Clangor*) quæ tamen non multum discrepant. Foes. *p. 340.* Dieter. *n. 466.*

CLAVUS, γόμφος, ἧλος, proprie significat instrumentum aliquod vel ligneum, vel metallicum, acutum in uno extremo, in altero plerumque crassius & rotundum, quo aliquid alteri corpori affigitur. Ad similitudinem hujusmodi *Clavi* etiam parare curavit per artificem *clavum* ex auro capitatum, cujus in palatum exulceratum intrusi beneficio loquela penitus amissa artificiose recuperata fuit, Amat. Lusitat. *cent. 5 cur. 14.* Similem ex argento ad eundem cum successu paratum confirmat Forest. *lib. 32 Obs. 13.* *Clavi* usum magicum, quod cordi equino infixus spiritum sagæ detineat & nectat cum spiritu mumiali equi, excusare conatur ceu medium licitum ad proditionem sagarum Helmont. *de magn. vuln. curat. n. 171.* Sed fallitur. Alium quoque superstitiosum *clavi* usum animadvertit Rhod. *ad Scribon. n. 16.* Per translationem *Clavus* quoque significat verrucarum speciem, non tam tuberculum, quam impressionem callosam ad periostia usque penetrantem, præsertim ad digitos, & in plantis pedum ex calcei pressu & intertrigine, acuto interdum dolore sponte ferientem, semper vero ingredienti molestam. Vulgo a forma *Oculus gallinaceus* dicitur, cujus caussa consistat in succo nutritio crassiori & salino adhærente periostio, & portionibus excrementitiis mixto. Rolf. caussam horum *clavorum* dicit esse sal reverberatum, *Ord. & Meth. Comm. l. 2 sect. 3 c. 11.* *Clavus* quoque dicitur affectus quidam in oculo, videlicet callosum in albo oculi tuberculum, a figuræ similitudine ita dictum, Cels. *l. 7 c. 7*, cujus caussa etiam in succi nutritii stagnatione & congelatione ponenda erit. *Clavus* etiam accipitur pro *Condylomatibus induratis matricis*, Avic. *l. 3 fen. 21 tr. 4 c. 22.* Pathologice *Clavus* dicitur dolor capitis certo loco firmius inhærens, instar *clavi* infixi supra vel prope supercilia. Valesius de Taranta *Philon. Pharmacevt. l. 1 c. 7 p. m. 20.*

CLEIDION, κλειδίον, vel est epitheton *Pastilli* magnopere adstringentis, & in dysenteria, hæmoptysi, cœliaca &c. utilis, quales describuntur apud Gal. *l. 9 de C. M. P. L. c. 5*, & Æginet. *l. 7 c. 12*, vel nomen *Epithematis* ejusdem cum pastillis facultatis, apud Aëtium *l. 9.* Nominis vero ratio adstrictoriam virtutem exprimit, quasi *claudentem.* Κλειδίον enim idem est, quod *Clavis*, vel *Clavicula.*

CLEIS, κλεὶς, vide *Clavis.*

CLEISAGRA, κλεισάγρα, (fortassis melius κλειδάγρα) dici potest species arthritidis jugulorum, sive clavicularum articulationem obsidentis, Paræus *l. 17 Ch. c. 1.*

CLEITHRON, κλεῖθρον, vide *Claustrum.*

CLEIZO, κληΐζω, aut κλήζω, i. e. *celebro*, publice commemoro cum laude. Hippocr. *3 de artic. t. 20.*

CLEPSYDRA, κλεψύδρα, fuit olim vasculum ab antiquis excogitatum pro horologio, de cujus structura & parandi modo prolixe scripsit Gal. *l. de cujusque animi peccator. notitia atque medela, c. 5.* Hinc translatum ad labores Chymicos, quibus *Clepsydra* vel *Clepsydria* est subductio liquoris per vasis solidi subtus perforati foramen, quod *Oculus* dicitur. Ea res olim fiebat in horariis machinis. Unde nomen habet; quanquam non aqua tantum subducatur, sed & oleum & fusiones mineralium. Rul. & Iohns. *in Lex.* *Clepsydra* quoque dicitur instrumentum, per quod fieri potest suffitus in orificium matricis, Paracels. *l. de Icteritiis, c. 3.*

CLE-

CLEPTO, κλέπτω, significat *furari*, clanculum subtrahere. Usus Hippocr. de oculi splendore & videndi acie imminuta, *de sal. diæt. t. 33, & l. 2 de Morb. XII, 9.* Per translationem etiam significat *animum fallere*, & judicium subtrahere. Quo sensu accepit Idem *l. 5 Epid. XIV, 3*, quod alibi per συγκλέπτειν expressit, *de cap. vuln. XV, 3; XVI, 2;* quamvis in priori loco mendose legatur συμβλέπῃ pro συγκλέπτῃ, uti ex verborum connexione & sensu patet.

CLIBANUS, aliis *Cribanus*, κλίβανος, κρίβανος, significat *Testum*, sive *Furnum* minorem, sub & in quo panes & alia edulia coqui possunt. Unde *Panis Clibanites*, ἄρτος κλιβανίτης, κριβανίτης, dicitur, qui distinguitur ab ἰπνίτῃ in *furno* cocto, Gal. *l. 1 de Al. fac. c. 2.* Vide *Furnus.*

CLIDION, κλείδιον. Vide *Cleidion.*

CLIMA, κλίμα, in genere *Declivitatem* significat, a κλίνω, *inclino.* Receptior tamen est stricta significatio Geographica, quando significat spatium terræ vel regionum duobus parallelis inclusum, tanto disjunctis interstitio, ut dies longissimus dimidia hora in uno longior vel brevior sit, quam in altero. Vitruv. *l. 1 c. 1.* Et hanc *climatum* terræ diversitatem scitu necessariam rectissime dixit Paracelsus, quia diversam etiam curam morborum parit, & diætam in morbis instituendam variat, & salium species diversas facit, *l. de Tartar. morb. c. 2 l. 2 de Podagric. & l. de caduco matric. §. 8.*

CLIMACION, κλιμάκιον, vel κλιμάκιον, apud Hipp. significat *Scalam*, Hipp. *1 de artic. t. 17.* Idem, quod *Climax*, κλίμαξ. conf. Gal. *exeg.*

CLIMACTER, κλιμακτὴρ, vel idem denotat, quod κλιμάκιον, *scalæ gradum*, Hippocr. *d. l. t. 18 & 21 & s. 4 t. 55*, vel per translationem significat annum scansilem, & ita idem, quod *Climactericus* annus, κλιμακτηρικός. Tales anni sunt per certos gradus, vel certam distantiam, aut numerum septenarium & nonarium distincti, & inter hos quadragesimus nonus, & sexagesimus tertius præ aliis notatu dignissimi habiti, quod in his insignes mutationes & pericula vitæ metuenda sint, quemadmodum ex Plinio, Censorino, Gellio, & aliis constat. Invenerunt etiam adhuc hodieque fidem inter Christianos & eruditos. Enimvero salva autoritate aliorum, cum nec numero ulla sit efficacia attribuenda, nec aliæ rationes prægnantes ex fundamentis Physicis adduci possint, non mihi videtur illis annis, præ aliis, peculiaris prærogativa concedenda esse. Observationes observationibus in contrarium facile refelli possunt. Quæ per analogismum huc applicari solent a diebus Criticis, sunt ἀπροσδιόνυσα. Crisis enim saltem locum habet in ægrotis. Anni Climacterici etiam ad sanos pertinent. Quid? quod nec crises sint adeo certæ. Quicquid tandem horum sit, placet nobis sententia Rolfink. *Ord. ac Meth. Gen. l. 4 s. 1 c. 8.* Tutius esse, non aperire ægris annorum *climactericorum* periculum, cum imaginatio tantas turbas dare possit, ut fatum acceleret ante tempus. Et p. p. Ut in numeris fundamentum non habet, ita nec cursum suum absolvit vita ἐν τῷ θείῳ consistens, & in natura.

CLIMAX, κλίμαξ. Vide *Scala.*

CLIMIA, *Crimia*, idem quod *Cadmia.* Lib. IV. *Apoc. Herm. part. prior.* *Climia Ireps* est *Cadmia Auripigmenti*, Rul. & Iohns. *in Lex.*

CLINE, κλίνη, *lectum* significat, a κλίνεσθαι, quod in illo recumbamus vel reclinemus, Hippocr. *l. 2 de morb. mul. XXXVII, 12*, ubi tamen legitur κλισίην, quod idem esse cum κλίνη vult Erotianus *l. de nat. mul. IV, 8; l. de Sterilib. XXVII, 12.* Vide *Lectus.*

CLINERES, κλινήρης. Vide *Clinopetes.*

CLINICUS, κλινικὸς, dicitur vel de Medico, qui ægros lecto affixos invisit & curat. Unde & illa Medicina *Clinice* dicitur apud Plin. *l. 29 c. 1*, de Hippocrate autore primo *Clinices*, & Lang. *l. 1 ep. 51*, vel de ægro, qui lecto affixus est. Et ita idem, quod κλινοπετὴς, Plin. *l. 25 c. 5.*

CLINODIA, dicuntur omnis generis gemmæ & pretiosa, quæ ornatus gratia in auribus, collo, pectore &c. gestantur, C. Hofm. *com. de V. P. n. 823.*

CLINOIDES, κλινοειδής, *lecti formam habens.* Tres processus, vel apophyses, ossis sphenoidis in capite dicuntur κλινοειδεῖς, quod lectum repræsentent; quarum una postica superiorem; duæ vero anticæ inferiorem lecti partem referunt, Gorr. Ast revera quatuor sunt processus minores, qui *sellam Turcicam* dictam, vel ephippium efformant. Vid. Barthol. *Anat. libell. 4 c. 8* & Lind. *Medic. Physiolog. c. 8 §. 89.*

CLINOPALE, κλινοπάλη, *concubitum venereum* in lecto, velut colluctationem, & palæstram significat, ex Sveton. *in vit. Domitiani c. 22.* Hinc hebetiorem & debiliorem Veneris usum *Clinopalen nudipedalem* dici posse, existimat Lang. *l. 2 ep. 9*, ubi & aliam significationem sacrorum Iudaicorum nudipedalium ex Tertulliano & Hieronymo adduxit, quæ non est hujus loci.

CLINOPETES, κλινοπετὴς, *lecto affixus.* Dicitur & κλινήρης. Opponitur τῷ ὀρθοστάδην vel ὀρθοστάτης, qui erecto corpore incedit. An vero hoc epitheton solum de sanis, & illud ægris proprium sit, vide ἐπίκρισιν nostram *in Dogm. Gen. p. 335.*

CLISIA, κλισία, Hipp. idem est, quod κλίνη. Vide *Cline;* denotatque *lectum* vel *sellam*, in qua reclivi cervice etiam recumbere possumus. Alias & *tabernaculum* & *casam*, vel tugurium significare ex Lexicographis constat.

CLISMOS, κλισμὸς, idem significat, quod κλισία, vel κλίνη, *lectum* aut *sellam recubitoriam*, Hipp. *l. 2 de morb. mul. XLI, 12.*

CLISSUS, dicitur Paracels. *Philos. l. 4 tr. 1 c. 2*, virtus illa, vel vicissitudo occulta rerum, vadens & rediens, unde primum exivit, oriens, & occidens. Ita omnes herbarum flores ad vesperam flaccescunt, mane iterum expanduntur. Et virtus radicis primum in caulem

caulem transit, & reliqua, quæ surgunt ex eis, tandem in eas revertitur, per autumnum ibidem delitescens, & per hyemem usque ad ver & æstatem. Rul. & Iohns. *Lex.* Sumitur etiam pro *Clysso*, qui est opus Chymicum, de quo infra.

CLITORIS, κλητορὶς. Reperitur & κλητορὶς, item κλειθορὶς, & κλειδόριον, *mentula*, vel *penis muliebris*, ob similitudinem formæ cum virili, veteribus etiam *Nympha.* Est particula corporis solida in sexu fœminino sita in superiore parte media matricis vel sinus muliebris, ubi concurrunt nymphæ ante meatum urinarium instar penis parvuli interdum protuberans, substantia porosa, nervosaque constans, cujus accuratiorem descriptionem videre & legere licet in Anatomicis, præsertim Rolf. *O. ac Meth. Gen. dicat. part. Part. 2 c. 42.* Bartholin. *Anat. l. 1 c. 34.* *Clitoridem* invenisse Fallopium aut Columbum, scribit idem *ibidem.* De ejus usu lascivo Jung. C. Hofm. *in Com. de V. P. n. 1064.* *Clitoridem* dimidii digiti longitudine propendentem in scorto observavit bis Rhodius *Cent. III Obs. 43.*

CLOACA, ὀχετὸς, ἀπόπατος, significat *locum ad secessum*, vel alvi excrementa deponenda, cujus vicinitas aërem quoque inficere & fœtentem reddere potest, Gal. *c. 1 in 3 Epid. t. 14.* Prolixior descriptio videatur apud P. Zacch. *Q. M. L. l. 5 tit. 4 q. 7 n. 2.* Cloacas primum fecisse Tarquinium Priscum Romæ ex Isidor. *Orig. l. V c. 2*, & Alex. ab Alex. *Gen. Dier. l. 3 c. 15*, notavit Th. Ians. ab Almelov. *R. I. On. p. 16.*

CLONODES, κλονώδης, i. e. *vibratus*, epitheton pulsus vehementis, vel magni. & simul inæqualis etiam in una pulsatione: Coincidit ferme cum *convulsivo.* Est similis jaculorum vel virgarum vibrationi. Gal. *l. 2 de causs. puls. c. 6 l. 1 de diff. puls. c. 28 & alibi.*

CLONOS, κλόνος, significat *motum*, qualis est tumultuantium, *inordinatum.* Idem, quod ταραχὴ, θόρυβος. Per translationem *motus Convulsivus Epilepticorum* dicitur κλόνος, aut *motus Clonicus*, uti passim in practicis hoc tit. videre est, præsertim apud Rolf. *Meth. cogn. & cur. morb. cap. partic. Disp. VII*, & *in Epitom. meth. cogn. & cur. morb. corp. partic. l. 1 part. 1 c. 15*, i. e. *Vibratio.*

CLVDO, *Clusus*, idem, quod *Claudo, Clausus.* Vsurpatur a Scribon. Larg. *n. 42, 97.* Vide Rhod. *Indic. prior. in ill.*

CLVNES, γλουτοὶ, πυγαὶ, idem, quod *Nates.* Vide infra *suo loco.*

CLYDON, κλύδων, *fluctuationem*, & flatulentiam significat. Estque symptoma actionis læsæ, scil. chylificationis partim imminutæ, partim depravatæ, cujus caussa vel in assumtorum alimentorum ineptitudine, si videlicet cibi & potus flatuosi sint, vel in fermenti chylificantis cruditate flatulenta, vel etiam in utroque vitio simul quærenda. Meminit Gal. *de diff. Sympt. c. 4.*

CLYMA, fex auri, vel argenti, Domin. Leonis *l. 4 f. 1 c. 24 p. 363.*

CLYPEVS, ἀσπὶς, quid significet, notum est. Quid vero fuerit *Clypeus balnei* apud Vitruv. *l. 5 c. 10*, in balneis veterum usitatus, paucos hactenus assecutos esse, testatur Rhod. *ad. Scrib. Larg. n. 104*, qui tamen ex Francisci Robortelli explicatione Ruderum balnearum Pisanæ urbis aliquo modo declarat, quod fuerit instrumentum æreum *Clypei* instar rotundum, quo obstruebatur lumen illud in hæmisphærio magno balnearum, ad quos vapores, qui ascenderant, per alveolos communi concursu ferebantur, & exibant. Hunc *clypeum* catena ferrea suspensum aut reducere, aut demittere potuerunt, ut pro hominum arbitrio, qui lavabantur, caloris temperatura fieret, *p. 112.*

CLYSMA, κλύσμα, vide *Clyster.* *Clysmatica* ars dicitur Chirurgia *infusoria.* Vide *Infusio.*

CLYSSIFORMIS *Destillatio* dicitur, quando per retortam tubulatam destillantur, quæ accendi & detonari apta sunt. D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1 f. 3 c. 3.*

CLYSSVS, κλύσσος, an a κλύζω, *abluo*, vel a κλύδων, *fluctuatio* deduci debeat ac possit, obscurum est. Est terminus technicus chymicus, denotatque spiritus minerales compositos. Præsertim vero Antimonium basis *Clyssi* statuitur. Triplex dicitur: minoris, medii, & majoris apparatus, quorum omnium descriptionem vide apud Rolfink. *Chymiæ l. 3 sect. 2 art. 1 c. 24.* Schröder. *l. 3 c. 17*, ubi vocatur *Aqua Stimmi Sulphurea*, Hofm. *in clavi ad illum locum.* Aliter vero descripserunt *Clyssum* Ruland. & ex hoc Iohns. quod totam rei essentiam complecti potest. Quandoquidem abjectis impuritatibus & fæcibus, quicquid est in ea essentiale, ad unum redigitur compositum. Vel est extractio subtilitatis omnium plantæ partium in unum esse commune coiens. Et duobus modis uniri potest, sive ut omnes e diversis partibus extractæ essentiæ conjungantur incorporenturque, sive ut oleum fit in una cucurbita, in altera sal in tertia liquor, atque ita unico alembico subjecto destillentur per communem canalem, & sic unientur. Sed non ita facile hoc succedet. Non enim pariter ascendunt aquæ & sales. Itaque in diversis oleis & aquis id fieri possit. Hæc Rul. Hinc & *Clyssum* pro Synonymo *Quintæ Essentiæ* sumsit Iacob. le Mort. *Chym. Medico-Phys. c. 15 p. 192.* *Clyssus* etiam in genere describitur, quod sit species Chymica, cum ejusdem rei species diversæ, seorsim elaboratæ rursus conjunguntur, v. g. cum Sal, Sulphur & Spiritus seorsim extracta v. g. ex Carduobened. & Tabaco, iterum conjunguntur. Morley *Proleg. Coll. Chym. Leid. c. 4.* *Clyssus* Philosophorum esse dicitur, quando spiritui, oleo & aquæ admiscetur sal ipsorum, quod extrahatur e capite mortuo in cineres redacto, super quos affunditur aqua calida, quæ ebulliendo levi igne extrahit salem, aqua deinde illa filtratur per linteum, sicut descripsit Ros. Lentilius *Miscellan. Medico-Pract. P. III p. 132*, & exemplis ibidem alibique confirmavit.

CLYSTER, *Clysterium*, κλυστὴρ, κλυστήριον, item

Clysma, *Clysmus*, κλύσμα, κλυσμὸς, & a modo applicationis ἔνεμα, *Enema*, quasi *Injectio*; quamvis Medici hujus temporis *Clysteris* & *Enematis* Græcis vocibus in Latinitatem assumtis, quam Latinis malint uti. Bifariam accipitur, videlicet late, & stricte. Late significat quamvis ablutionem aut injectionem aliquam in partem quamlibet, ut sunt, anus, uterus, vesica, penis, aures, sinus, & fistulosa ulcera. Est igitur *Clyster* medicamenti genus, quando liquidum intra partem aliquam corporis injicitur. Stricte vero denotat injectionem liquoris in anum, vel intestinum rectum, beneficio fistulæ alicujus vel canalis, qui ἔκκλυσμα dicitur, teste Linden. *Ex. IV §. 101.* Quæ fiunt in uterum, vocantur μητρεγχύτα: quæ in anum ἐνεγχύτα: quæ in vesicam καθετῆρες. Gal. *l. 5 Meth. med. c. 7.* Qui termini omnes etiam de instrumentis ibi simul accipiuntur. Dividuntur *Clysteres* in Purgantes, & Alterantes. Alii addunt Corroborantes. An etiam dentur Nutrientes? non est hujus loci determinare. Sano sensu non videtur negandum. Modum componendi & præparandi *Clysteres* vel *Enemata* vid. apud VVeker. *Antidot. gen. l. 1 c. 16.* Schröd. *l. 2 c. 45.* Morell. *Meth. præscr. form. l. 2 sect. 2 c. 14 & 15.* Schenk. *Syntagm. comp. & præscr. med. Part. spec. class. 2 sect. 2 c. 4.* Multas vero horum formulas vide sis apud VVeker. *Antidot. spec. l. 2 sect. 9.* *Clysterum* fuisse usum nobilem apud veteres, demonstrat Linden. *d. l.* Scribon. Larg. etiam vocavit *Clusterem*, *n. 179*, propter mutuum veteribus V & Y usum, notante Rhod. *ad h. l.* *Clyster* nocturnus, qui nocte integra retinendus, sicubi refrigerandum impense, Rodericus a Castro *de Morb. mul. l. 1. c. 2.*

CNACOS, *Cnecos*, κνακὸς, κνηκὸς, significat colorem ex albo & fulvo mistum, C. Hofm. *Var. Lect. l. 2 c. 10.*

CNAPHOS, κνάφος, & *cardinum fullonum*, & *officinam fullonicam*, denotare videtur. Vnde κνάφος κάθαρσις, *sordes in officina fullonia.* Hipp. *l. 2 de morb. mul. VII, 7.* Iung. Foës. *p. 341.*

CNEMA, κνῆμα, rectius κνῆσμα. Vide *Cnesma*.

CNEME, κνήμη, *tibiam* significat. Vide *Tibia*.

CNEMODACTYLÆOS, κνημοδακτυλαῖος, est nomen musculi digitos pedis extendentis, qui & *Longus* dicitur a superiori tibia anterius exorti, & quatuor distinctis tendinibus in quatuor digitos desinentis. Blas. *Med. Vn. p. m. 219.*

CNESERA, κνεσέρα. Vide *Cnestra*.

CNESIS, κνῆσις, idem, quod κνῆσμα, vel κνησμὸς, *scalpturam*, *pruritum*, vellicationem, morsum significat. Legitur de pectoris dolore punctorio apud Hipp. *Coac. t. 409.* Iung. Foës. *p. 342.*

CNESMA, κνῆσμα, *ramentum*, aut *rasuram*, quale post pruritum & scalptum sequi solet, significat. Alias κνῆμα legitur, forte falso, mendose. Illo usus est Hipp. de plumbi *ramentis de nat. pueri. IX, 21.*

CNESMOS, κνησμὸς, *pruritum* & *scalptum* significat: Posteriorem confirmat significationem Gal. *c. 5 in 6 Epid. t. 4*, describens per impetum & motionem per ungues effectam, quem in prurientes partes animantia faciunt, idque a natura omnibus inest. Hinc κνησμώδης, *pruriginosus*, quod de pustulis latis negatur, *6 aph. 9*, scil. ob humiditatem obtundentem salinam nitrosam acrimoniam. Est enim κνησμὸς, *pruritus*, dolorifica voluptas in cute excitata ab acri salso ichore tenui, sine exulceratione, Dieter. *n. 467.*

CNESTER, *Cnestis*, *Cnestron*, κνηστὴρ, κνῆστις, κνήστρον, contracte κνῆστρον, *radulam*, aut instrumentum ferreum, quo aliquid raditur, aut cultrum, quo quid secamus, significat. Hinc τυροκνῆστις, dicitur *culter*, quo coqui caseum deradunt aut dissecant. Vox κνηστὴρ legitur apud Nicandr. *in Ther. & Alexipharmac.* Alias κνῆστρον etiam nomen plantæ est, quæ alias *Cneoron* aut *Thymelæa* dicitur. Sed hæc significatio non est hujus loci. Vide Foës. *d. l.*

CNETHOMÆ, κνήθομαι, idem significat quod κνήθομαι, prurio, lancinor; de quo verbo supra *suo loco.* Hoc vero usum & delectatum esse D. Apostolum Paulum *2 Tim. IV*, notavit Rhodius *de Acia p. 147.*

CNICELÆON, κνικέλαιον, i. e. *oleum Cnicinum.* De hoc legatur Dioscor *l. 1 c. 44.*

CNIDELÆON, κνιδέλαιον, i. e. *oleum e grano Gnidio* expressum. Dioscor. *d. l. c. 43.*

CNIDIOS, κνίδιος. Vide *Gnidius*.

CNIDOSIS, κνίδωσις, significat *pungentem pruritum*, aut *uredinem*, qualis ab urtica excitatur, quæ Gr. κνίδη dicitur. Vsus Hippocr. aliquoties *2 Prorrh. XXXVII, 1, 3; XXXIIX, 6; XLVII, 10.*

CNIPOS, κνιπὸς, a κνίζω, quod per translationem etiam significat *molestus sum*, scrupulum injicio, stomachum facio, dicitur de fastidioso, qui attingere in mensa nihil eorum solet, quo populus utitur, quin & in omni delitiarum affluentia, nisi quid novum atque inexpectatum, & ad ambitionem, non ad utilitatem comparatum apponitur, consuetus electitia sectari, nihil invenit, quod ad palatum faciat; uno verbo: *Cupedius.* Linden. *Ex. X §. 82.*

CNIPOTES, κνιπότης, dicitur *prurigo*, *pruritus*, cum *siccitate.* Vsurpavit Hipp. de ξηροφθαλμίῃ, *l. de Loc. in hom. XXI, 8.* Scilicet ab effluviis aut vaporibus salinis acrioribus, aut alcalicis exaltatis. Conf. Gal. *exeg.*

CNISMOS, κνισμὸς, idem, quod *Cnesmos*, *pruritum* significat, Gorr. *p. 233.*

CNISSA, κνίσσα, vide *Nidor*.

CNISSOREGMIA, κνισσορεγμία, significat *nidorosum ructum*, quemadmodum ὀξυρεγμία ructum acidum. Videantur *Dogmata nostra Medicinæ P. II c. 11 dogm. 3 p. 282.*

CNYMA, κνῦμα, vel *levem pruritum* aut molestam puncturam significat, uti usurpavit Hippocr. *l. 2 de morb. mul. XXV, 33*, quamvis passim καῦμα legatur, de plumbeo pessulo in pudenda immisso æstum faciente,

te, qui eximendus rursus, & aquæ frigidæ prius immergendus. Vel significat juxta Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* vocem ad levem quendam strepitum & sonum imitandum. Unde particip. κνυζώμενος, *qui leviter suspirat.* Hinc κνυζηθμὸς *querulus canum gannitus* & sonus proprie dicitur. Foës. *d. l.*

CO, *Cos*, *Coos*, κῶ, κῶς, κῶος, nomen insulæ & urbis in mari Ægæo mediterraneo sitæ; Patria Hippocratis, qui propterea *Cous* passim dicitur. Zona eadem gaudet cum Insula *Gnido*, exquisite temperata, juxta Gal. *3 aph. 14.* Vinum *Coum*, κῶος οἶνος, est quinta vini falsi species, juxta Plin. *l. 14 c. 8*, cujus ex Italico vino faciendi modum artificialem scribit a Catone demonstratum fuisse, super omnia in Sole quadriennio maturandum præcipiente, de quo & Constantinus Cæsar *Agricultur. l. 8 c. 23.* Aliqui, inquit, musti partes tres, & aquæ marinæ partem unam ad tertias coquunt. Alii salis drachmas 12. defruti congium, musti congium unum, spicæ Celticæ drachm. 16. in vini albi metretas duas admiscent. Gorr. *p. 259.*

COACTILE, πῖλος, *vestem* vel *indumentum* significat, *ex coactis lanis compactum.* Hinc *Coactiliarius*, πιλοποιός, qui *pileos* ex *coactis lanis* conficit. Ioh. Rhod. *ad Scrib. L. n. 230*, quamvis C. Hofmann. rectius generaliorem tribuat significationem pro omni eo sumens, qui facit ἐμπίλια, Lat. *Impilia*, πιλητὰ κτήματα, h. e. omnis generis res ex lana compacta paratas. Unde Germanicum nostrum Filß esse videtur. *Com. ad Galen. de V. P. n. 883.*

COACTIO, *Coactus*, *Cogi.* Vide *Anance.* *Coactor*, idem, quod *Coactiliarius*, teste Rhod. & Hofmann. *dd. ll.* Alias *Coactio* quoque est nomen passionis in animalibus, ex qua varia ægritudinum genera nascuntur, ideo sic appellata, quod ab injuria, labore & *coactione* contingat, Veget. *in Mulomedicina c. 37, 38 p. m. 32, 33.*

COACUS epitheton Textuum quorundam & sententiarum Hippocraticarum, a patria *Co* insula ita nuncupatarum, ad prædictionem maxime facientium, unde *Coacæ prænotiones* vocantur, quas præter Libavium Ioh. Ionstonus elegantibus notis declaravit.

COADIUVANS, *Cooperans*, σύνεργος, *Coadjutrix*, sumitur in bonam & in malam partem. Illuc pertinet, quando Medici ad præceptum Hipp. debent esse *συνεργοὶ cooperarii* naturæ. Huc pertinet, quando dicitur de caussæ morbificæ quadam specie, quæ sua virtute morbum efficere non potest, sed alteri auxiliatur: ut, libido articularem morbum promovet, & sanguinis eruptionem remigatio. Gal. *l. Introduct. c. 8.*

COADUNATIO, Ruland. & Iohnsono dicitur elaboratio, qua uniuntur disgregata. Gr. ἕνωσις dici potest. Appellatur nonnunquam speciei excellentioris nomine *Coagulatio.* Unde extitit illud dogma, quod Chymicum artificium in solutione & coagulatione consistat, quo tamen respicitur ad Lapidis philosophici mysterium potius, (si Dis placet.) Ita *Coadunatio* est solutionis reductio in his, in quibus fieri potest. Ejus species sunt duæ: *Compositio*, & *Coagulatio.* Vide *Compressio.*

COAGULATIO. Magna occurrit ambiguitas & æquivocatio circa hoc vocabulum, ita ut fere Delio quis opus haberet natatore. Potissimum autem dupliciter accipitur, Late & Stricte. Late æquipollet vocabulis *Coadunatio*, *Concretio*, *Congelatio*, Gr. σύγκρισις, πῆξις, Gal. *l 1 de Temper. fin.* Rul. & Iohns. describunt *Coagulationem* per comprehensionem, quando totum simul comprehensum remistumque ad uniformem substantiam *coagulatur*, aut coit. Et in hac significatione sæpissime etiam sumitur in scriptis Chymicis. Stricte vero dicitur, quando quibusdam segregatis reliquum concrescit. Vocatur *Coagulatio* per segregationem. Huc pertinet vulgatissima lactis *coagulatio*, quam primus docuit Aristæus, sicut e Diodor. Siculo *l. 4 c. 83*, notavit Th. Ians. ab Almelov. *R. I. On. p. 37.* Hinc B. Rolf. dixit *Coagulationes* fiunt discussione humiditatis; harumque duas species constituit, *Fixationem* & *Præcipitationem*, de quibus suo loco, *Chym. l. 2 c. 4.* Iung. VVil. *de ferment. c. 12.* *Coagulatio* est humoris in quacunque re externa vel interna privatio. Iac. le Mort. *Chym. Med. Phys. c. 5 p. 30.* Iunken. *Coagulationem* duplicem constituit Chymicam, unam calidam, quæ est rei liquidæ ad solidam massam per humiditatis mediante calore privationem reductio: alteram frigidam, qua res in calido dissolutæ in frigido coagulantur. *Chym. Med. Phys. P. I. s. 1 c. 4 p. 72.* Ad similitudinem artificialium operationum terminorum horum acceptio haud infrequens est in describenda sanguinis & humorum aliorum præternaturali certa *concretione* apud recentiores Medicos, præsertim Th. VVillis *de febribus malign.* Sylvium *in Prax. Med. l. 1 c. 17 §. 5; c. 20, §. 5; c. 30, §. 104*, & sæpius alibi, quemadmodum & hujus in Indice videre licet.

COAGULUM, πυτία, τάμισος, aliis Dioscor. Gal. Ægin. scribitur πιτύα, sed mendose, recte notante Henr. Stephano *in Thesauro.* & substituente πυτία (quæ tamen scriptura mihi etiam mendo non carere videtur ob nullam derivandi rationem) a πήγνυμι concrescere facio, vel πήττω, Arist. *l. 3 de H. An. cap. 21*, πυετία proprie nihil aliud est, quam lactis vel lactei liquoris in ventriculo animalium, quæ adhuc sugunt, concretio & condensatio, Schröd. *l. 2 c. 36.* Vid. C. Hofm. *l. 2 Var. Lect. c. 28.* Horum varia in Medicina usitata esse constat ex Galen. v. g. hinnuli *l 2 de Antidot. c. 10*, pulli cervini, *c. 15*, leporis, *l. 9 de C. M. S. L. c. 1.* Iung. Ægin. *l 7 voc. Pytia.* Scribon. Larg. *num. 188, 197 & ad h. l.* Rhod. *in not.* ubi simul facultas omnis *coaguli* exprimitur, quod sit acris naturæ & tenuis discutientisque, id quod & Galen. docuit *lib. 10 de S. Fac.* Videatur & Dioscorid. *lib. 2 c. 86.* Alias vulgatior usus *coaguli* consistit in præcipitando lacte ad efformandos caseos, uti patet ex Galen. *l. 3 de Al. Fac. c. 17*, & Thom. VVill. *de ferment. c. 11.* Spagyrici quoque sibi finxerunt Æni-

Ænigmatica & Metaphysica (si Dis placet) *Coagula*: v. g. Mercurius dicitur *Coagulum*, h. e. Mercurius noster vel Philosophorum in cœlo metaphysico: *Coagulum Coagulans*, Sulphur Philosophorum, prima materia. Vnde aurum nostrum. Fermentum fermenti spiritum *coagulans*, Sulphur *coagulans* Mercurium. Rul. & Iohns. Quis non rideat contradictiones? Basil. Valent. *Coagulationem* denegat Mercurio, & tribuit Sali, *tr. repetitionis de lapid. Phil.* Transeant hæ nugæ! Præternaturaliter etiam quandoque *Coagulum* dicitur de portionibus quibusdam vitiosis, maligne corruptis, humores, præsertim sanguinem ad *coagulationem* cogentibus, uti apud VVill. & alios videre licet.

COALESCENTIA, σύμφυσις, ξύμφυσις, ξυμφὰς, significat unionem & compaginem duorum corporum antea disparatorum ex argum. Hipp. *6 aph. 19, 24; 7 aph. 28.* Stricte vero sæpius de ossium *coalitu* & unione sumitur ab eodem, *2 de artic. t. 34 & s. 4 t. 63.*

COALTERNÆ *febres* vocantur, quando duæ febres concurrunt in ægro, ita ut brevi a fine integro paroxysmi unius invadat alter paroxysmus alterius speciei. Laur. Bellin. *in Opusculis Medic. tit. de febrib. p. m. 253.*

COARCTATIO vocatur submersio pulsus & parvitas in principio paroxysmi febrilis. Avic. *l. 4 fen. 1 tr. 2 c. 2.* Alias *Coarctatio* in genere est *Angustatio*, στενοχωρία, de quo supra; vel *Constructio*, σῆψις, de quo paulo inferius.

COARTICVLATIO, συνάρθρωσις. Vide *Abarticulatio.*

COBALTVM est *Cadmia nativa*, recrementum metallicum, vel minerale terreum, colore fere nigrum, argenti vel æris particeps; muscarum venenum, Schröder. *l. 3 cap. 18.* Iung. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* ubi duplex esse dicit, aliud metalli expers, & lapidis speciem; aliud metalli ferax.

COBITES, κωβιός, κῶθος, ὀξύρυγχος, vel ἐακόλιθος, dici posset. Nomen pisciculi in aquis fontanis & rivis degentis, diversæ fortis; Cujus usus in cibis solet esse, vel vulgaris, vel in majori æstimatione, uti est *Cobitas, Barbatula, Fundulus.* Vid. Aldrov. *l. 5 de Pisc. c. 30, 31.*

COCCALOS, κόκκαλος, *nucem pineam* significat. Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 70.* Pertinet ad Botanicam. Conf. Gal. *exeg.*

COCCON, κόκκων, *granum mali punici* significat, nec etiam hujus est loci. Vsus Hippocr. *l. 1 de morb. mul. LXIII, 36*, teste Foës. *p. 346*, quamvis Linden. κυκεῶνα posuerit.

COCCOS, κόκκος, *Granum* quodvis aut *Baccam* denotat. Stricte vero ab Hipp. sumtum pro *Cocco Cnidio*, sive baccis laureolæ: quarum descriptio etiam huc non spectat. Vid. Hipp. *d. l. 1 de morb. mul. LXIII, 19; CXX, 25; CXXIII, 9, 26 &c.* Quid *Coccus Polonica* sit, vide *Ephem. Nat. Cur. A. III Q. 104.* De *Grano Tinctorio*, κόκκῳ βαφικῷ, consulas etiam Herbariæ rei scriptores.

COCCYX, κόκκυξ. Vide *Cauda, Cuculus.*

COCHAB, nomen sideris cælestis, quod operationem suam habere existimat in Cete & Balænas, quando semina emittunt. Paracels. *Tr. 1 de Pestilit.*

COCHLAX, κόχλαξ, *Silex.* Vide infra *Silex.*

COCHIA, κόκχια, epitheton *Pilularum* officinalium usitatissimarum. Descriptio est Rhasis *l. 9 ad Almans.* Videntur ita dictæ a forma, quæ granum vel baccam κόκκον repræsentat. An non & a κόχος, derivari possent, quod humorem copiose defluentem significat?

COCHINELLA vel *Cochinilla* est nomen insecti vel vermiculi in baccis granorum Chermes geniti, tincturam elegantem Scarlatinam præbentis. Ejus quoque usus hodieque insignis est in Medicina. Iungantur observationes de Cochinilla *in Act. Philosoph.* Oldenburgii *Anno 1618. mens. Octobr.*

COCHLEA, κόχλος, κοχλία, *Limax*, est nomen animalculi cujusdam testacei exanguis, terrestris, aquatici & marini, cujus descriptionem, & species, ut & usum in cibis, inque medicina prolixe reperies apud Aldrov. *l. 3 de Testac. cap. 29 & seqq.* qui & æquivocationem expediit. Rondelet. *de Testac. lib. 2 cap. 26.* Quoad usum jungatur Schrod. *l. 5 cl. 1 n. 18.* Bruyerin. *l. 12 de R. C. c. 51.* Olim Africanam in usu potissimum fuisse, non solum constat e Galeno aliquot in locis, sed & e Scrib. Larg. *n. 122.* Cochleæ carnem & mucum commendavit ad ani procidentiam Hippocr. *l. de fistul. IV, 3.* De saginandis *cochleis*, ut fiant salubriores, vide Rob. Keuch. *ad Q. Seren. p. 200 seqq.* Aqua *limacum* hodieque usitata, cujus descriptio e Mortono legi poterit in D. David de Spina *Manuali p. 84.* Tropice dicitur de cavitate quadam in *Aure*, vid. *Auris.* Barthol. *Anat. Libell. 4 c. 6. Cochleæ* quoque vocantur in machinis, quibus *Trochleæ* moventur, Oribas. *de machin. c. 4 & 5.*

COCHLEARE, *Cochlear, Cochlearium*, Paracels. κοχλιάριον, quale sit instrumentum ad capiendos cibos liquidiores usitatissimum, & pueris liquet. Sumitur & pro mensura medica, estque vel majus, vel minus, Gal. *de puer. epilept. sub. fin. l. 7 M. med. c. 11.* Rhodius *in Dissert. de pond. & mens. p. 40* scribit, *Cochlearium* minus continere drachm. unam, majus drachm. 2. Significat & instrumentum ad elevandam uvulam relaxatam, *l. 6 d. C. M. S. L. cap. 3*, cujus figuram vide apud Aquapendent. & Scultetum *Arm. Chir. Part I Tab. IX fig. 7. Cochlearis*, quo calculi eximuntur, *Tab. XVII fig. 5*, & *Cochlearis* anserini *Tab. XVI fig. 7*, quæ in textu Spathula rostro anserino prædita dicitur, quod Franc. Sylvius invenit. Tropice hoc etiam nomine exornavit ab aliquali formæ similitudine ossiculum auditus quartum D. Lindenus, quod alias orbiculare dicitur, notante Barthol. *libell. IV Anat. c. 7 p. m. 714.*

COCHLIA, κοχλία. Vide *Cochlea.*

COCHONE, κοχώνη, *commissuram coxæ ad sedem* de-

denotat, teste Foes. *pag. 351. seq.* Vsus Hipp. *l. 1 de morb. mul. XIIX, 13; & l. 2 h. t. XXII, 6.* Conf. Gal. *exeg.*

COCOMICUS, *a, um*, terminus Paracelsicus satis obscurus; videtur autem innuere aliquod flamen vel sperma heterogeneum communicatum corpori, vel de cœlo, vel e terra, cujus ratio dari non potest. Ita podagræ generatio dicitur *cocomica. Tr. de Podagricis l. 2.*

COCTIO, πέψις, πέπανσις, πεπασμὸς, *Concoctio.* In hujus vocabuli expositione plane nihil accurati præstitit Castellus. Ejus vocis varia acceptio debet applicari subjecto, de quo dicitur, diverso secundum suam indolem & conditionem. In genere quidem omnis *Coctio* nihil aliud esse videtur, quam status maturationis, vel maturitatis, aut perfectionis in suo genere; sed quatuor potissimum ejus sunt species, secundum quadruplicia subjecta. Ita alia est *coctio alimentorum*, alia *humorum*, alia *excrementorum*, alia denique *morborum*, vel potius *caussarum morbificarum. Alimentorum coctio* est vel artificialis, vel naturalis: Illa fit per calorem externum, ignem dissolventem compagem rerum coquendarum, emollientem, alterantem, & ad assumendum præparantem: Cujus iterum variæ sunt differentiæ ad coquinariam pertinentes: *Elixatio, assatio, tostio, &c.* de quibus omnibus sigillatim suis in locis & literis initialibus. Hæc fit in ventriculo, diciturque *chylificatio*, de qua supra suo loco; alias *coctio prima* vocatur. *Humorum coctio* omnis fit beneficio caloris vitalis vel biolychnii, & sub se comprehendit *sanguificationem*, quæ *coctio secunda* appellatur, *lactis, seminis, succorum nutricii & nervosi elaborationem, nutritionem*, quæ *coctio tertia* dici solet; de quibus omnibus suo loco: *Excrementorum coctio* consistit in perfecta segregatione portionum inutilium ab utilibus, & inutilium collectione ad loca convenientia, & cuilibet excremento a natura destinata. Huc pertinent *urinæ coctio* Gal. *1 de cris. cap. 27. Alvi fecum, sudoris, &c. coctio.* Tandem *morborum*, sive caussarum suarum *Coctio*, quæ secundum nonnullos Gr. πεπασμὸς aut πέπανσις stricte dicitur, Dieter. *n. 668* est, quando materia vitiosa peccans morbifica disponitur beneficio flammæ vitalis, vel ad expulsionem e corpore, vel ad remotionem in alia loca convenientiora & ignobiliora, vel ita superatur & subigitur, ut ad pristinam bonitatem humorum utilium reducatur. Prosper. Martian. *comm. in Hippocr. p. 347.* Modus fere omnibus *coctionibus* communis est, & dicitur *fermentatio*, de qua inferius *suo loco.* Habet & quælibet *coctio* sua certa organa, vel instrumenta, quibus perficitur. Tandem ut singulæ *coctiones* recte cognoscantur, & an perfectæ, vel imperfectæ, validæ vel debiles sint, dignoscantur, sunt diversa *coctionum signa:* Imprimis vero *signa coctionis* materiæ morbificæ de reconvalescentia hominis vel salute futura, sive per crisin, sive per lentam solutionem testantur, Gal. *l. 1 de cris. c. 7.* Hæc de vocab. *Coctionis* hoc loco sufficiant.

COCUS, vide *Coquus.*

CODESELLA, nomen Italic. significans *carbunculum pestilentem*, vel anthracem, Forest. *l. 6 Obs. 21 Schol.*

CODEX, βίβλος, ἀντίγραφον, idem, quod liber. Metaphorice etiam mundus *codex* dicitur *naturæ*, cujus tot folia, quot regiones, Paracels. *defens. 4.*

CODIA, κωδεία, κωδία, κώδεις, significat *caput*, præsertim papaveris, dicitur & *scaphium*, σκάφιον. Linden. *S. M. Ex. X §. 185.*

CODON, κώδων, vide *Campana.*

CODOSCELLÆ vocantur *bubones*, sive tumores inguinum, scribente Fallop. *tract. de morb. Gall. c. 90, Tom. I p. 738.*

COECILIA, *Cæcula*, alii *Cæcilia*, τυφλῖνα ἢ τυφλαῖνα, τυφλώψ, nomen serpentis, cujus morsus & venenum eadem cum *amphisbæna*, aut vipera infert symptomata, teste Foresto *l. 2 observ. 12 Schol.* Hujus descriptionem prolixiorem & usum in medicina vide ap. Aldr. *l. 1 de serp. & drac. c. 11.*

COECITAS, alii *Cæcitas*, τυφλότης, τύφλωσις, est abolitio visus in oculis, a quacunque tandem caussa oriatur. Senn. *l. 1 M. Pr. p. 3 sect. 2 c. 44.* Ita *Cæcitates* sequi plerumque læsionem pupillæ cum profusione aquei humoris, vult Galen. *l. 1 de sympt. causs. c. 2*, quamvis rarissime etiam visus aliquando redeat, denuo collecto illo humore. *Cæcitas*, quia privatio est, opponitur rebus, quæ existunt, sive entibus positivis ab eodem *l. de V. S. adv. Erasistratum c. 9.* *Cæcitatem* magice induci posse monstrat Paracels. *Tr. 4 de Pestil. c. 2.*

COECUS, τυφλὸς, dicitur, qui visu caret. Per metaphoram vero quibusdam partibus corporis attribuitur, v. g. *intestinum* inter crassa primum dicitur *cæcum*, τυφλὸν ἔντερον. Vbi enim tenue intestinum desinit, illinc *cæcum* una cum *colo* incipit. Ita vero vocatur, quia in uno extremo impervium instar utriculi ileo & colo adhæret. Ejus pleniorem historiam & usum legito apud Barthelin. *l. 1 Anat. c. 10;* quamvis e novissimis autoribus Philippus Verheyen, Lovaniens. Professor Regius *in Anatomia Corpor. Hum. Tract. II p. 42* doceat, intestini cœci titulo, non tam appendicem vermiformem, quam cum veteribus globosam intestini crassi partem, quæ ab insertione intestini ilei deorsum pendet ac in dextra ilei regione sita, renique illius lateris annexa habetur, designari, uti notarunt *Actor. Eruditor. Lips. Collectores mens. Octobr. Anno 1693 p. 434.* Ita & foramen illud angustius, quod ex duobus foraminibus, quibus quinta nervorum conjugatio a cerebro excipitur, prope aures est collocatum, cui subditur labyrinthus quidam, quem natura effecit musculis temporalibus consulens, nervum eis durum simul & labiis immittens, dicitur *cæcum*, τυφλὸν τρῆμα, Gal. *l. 9 de V. P. c. 13*, non quod revera impervium sit, sed quod anfractuosum, & veteres seta vel funiculo injecto exitum non reperirent, cum non sit recta perforatum. Gorr. *p. 471.* Et in chymicis alembicus *cæcus* vocatur, qui caret foramine, aut rostro; Rolfink. aliique.

COELESTINUS, epitheton Paracelsicum coloris, cœruleum exprimens colori cœli similem, vulgo **himmelblau.** Talis circulus in urina fœminarum significare dicitur putrefactionem leprosam in matrice; Ita & bulla *cœlestini* coloris in medio urinæ facta lepræ præsentis,& aliquando etiam alopeciæ signum est,juxta Parac. *l. 2 de urin. judic. c. 3.*

COELESTIS, οὐράνιος, dicitur de omni, quod vel a *cælo* dependet,vel cum eodem aliquod commercium habet. Ita stellæ dicuntur substantiæ vel corpora *cælestia*, τὰ κατ' οὐρανὸν, Gal. *l. 2 de dieb. Crit. c. 2.* Ita nonnulli statuunt *colorem cœlestem*, qui siderum motu & lumine omnia corpora concavo lunæ orbi subjecta penetrat,vivificat,& fœcunda facit. Hic *cœlestia* cum terrenis ineffabili sympathia & cognatione connectit, admirationeque dignos effectus producit, verbis Langii *l. 1 ep. 13.* Ita & Helmont. dixit, *naturam cœlestem* & enormonticam rebus ipsis inesse, quæ tamen ad rhythmum superioris lationis sese concitet ac moderetur, quamdiu non refractaria haberi velit, *l. de magnet. vuln. cur. n. 60.* Iungantur, quæ mox ad vocab. *Cœlum* proponentur. Medicamenta quoque hoc titulo condecorata leguntur. v. g. Aqua *cœlestis* Londinensium,ita notante D. D. David de Spina *in suo Manuali Pharmaceut. Chymico p. 40*; quamvis *in ipso Dispensatorio Londinensi* invenire haud potuerim. Quidam etiam morbos *cœlestes* fingere non veriti sunt. Libav. *in defens. Syntagm. contra Scheun. II.24.*

COELIA, κοιλία. Vide *Cavitas, Venter.*

COELIACA, κοιλιακή, i. e. *ventralis dispositio.* Communis morbus est ventriculo & intestinis, in quo materiæ non mordaces egeruntur ob intestinorum imbecillitatem, quæ retinere contenta ne exiguo quidem tempore possunt, sed ea illico excernunt, perinde ac si grave onus aliquod deponerent, haud secus, quam in stranguria, in qua ob acrimoniam & vellicationem vesica jugiter,quicquid ad eam pervenerit, excernit,quod molem ipsius vel exiguam sustinere nequeat, Gal. *l. 6 de L. A. c. 2.* Vnde κοιλιακοὶ dicuntur,quibus excrementa levia humentia & semicocta alvo continenter fluida redduntur aliquanto, postquam assumta fuerint, tempore. Caussa hujus mali est assidua cibi corruptio & cibus cacochymus, adhæc frigiditas, aut vehemens ardor,aut plagæ ventri inflictæ. Ex longis quoque morbis facile hic morbus contrahitur. Hucusque Castellus. Dicitur & *lienteria*, quamvis nonnulli differentiam quandam inter *cœliacam passionem* & *lienteriam* quærant, quam tamen subtilitatem minime necessariam esse arbitror. Paucis: Est species alvi fluxus p. n. in quo cruda & chylosa, aut etiam plane non chylificata rejiciuntur,proveniens cum a fermenti in ventriculo aciditate volatili,tum succi pancreatici excedente aciditate ad expulsionem tunicas incitante. Duas *cœliacæ affectus* constituit species Fr. Sylvius *l. 1 P. M. c. 13 §. 3 & 4.* *Passio ventriculosa* vocatur, ægri & *ventriculosi*, qui subito universa dejiciunt. apud Rhod. *ad Scrib. p. 159.* Aliquando & *Cœliaci* in libris antiquis inveniri, testatur Keuch. *ad Q. Seren. p. 189.* Alias & in anatomicis *arteria cœliaca* vocatur,quæ multos ramos emittit ad ventriculum, inque duos ramos dividitur. Barth. *libell. Anat. c. 5 p. 655.*

COELICUS, a, um, οὐράνιος, hauddubie idem significat,quod cœlestis. *Cœlica* est epitheton calcinationis Bartholetto *in Encyclopædia*,quæ & physica dicitur, vel magica,quæ fit beneficio speculi incensorii concavi, cujus descriptio habetur apud Schroder. *Pharmac. l. 3 c. 17.* Iung. not. D. Ioh. Michaelis *ad h. l.*

COELIFOLIUM vocatur quibusdam materia illa, quæ in pratis quandoque mensibus æstivis reperitur, Paracelso *celifoli* dicta *de ulcerib. c. 5.* Vocatur & sputum majale,aliis purgamentum stellarum. item *Cœli flos*, de cujus virtutibus medicis videatur Georg. Hier. Velschius *in Sylloge Observ.* & quidem ad Hier. Reusneri *Obs. 113 p. m. 62.* Hartm. *Prax. Chymiatr. Tom. I oper. p. 105.*

COELOMA, κοίλωμα, dicitur ulcus in cornea oculi tunica latius Bothrio,rotundum,& minus profundum. P. Ægin. *l. 3 c. 22.* Gal. *l. Introd. c. 15.*

COELOS, *Cœlon*, κοῖλος, κοῖλον, *cavum* significat. Vide *Cavus.*

COELOSTOMIA, κοιλοστομία, est vitium illud, quando vox in ore tanquam in specu obscuratur,& velut in recessu auditur, uti Quintilian. descripsit *l. 1 c. 9.* Et hoc idem esse,quod ἀσάφειαν, asemiam, vult P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal. l. 2 tit. 3 quæst. 9 n. 5 seqq.* ubi perperam asymia per y legitur ob ignorantiam Græcæ linguæ,ubi ἄσημος significat obscurum. vide *Asemos. Asaphia.*

COELUM, οὐρανὸς, κοῖλον. Multi etiam scribunt *cælum.* Est vocabulum valde homonymum sive æquivocum. *Vel* enim 1 significat sedem aut locum beatorum in vita æterna. quæ significatio non est hujus loci, licet & omni vero Christiano medico hoc incumbat, ut per veram salvificam fidem eo perveniat post mortem. *Vel* 2 significat locum siderum vel stellarum fixarum & plantarum. Horum scientiam medico valde necessariam esse, nonnulli arbitrantur, Hipp. & Gal. autoritates producentes, uti ex recentioribus Rolf. *in Ord. ac Meth. sua* passim inculcat. Imprimis vero Paracelsus variis in locis *cœli* operationem medico scitu necessariam esse docuit, præsertim *in Paragran. alter. Tr. 2 de Astronomia*,quem postmodo ejusdem sectatores secuti sunt. Enimvero cum hæc scientia *cœli* & ejus virtutis in inferiora nondum adeo expeditis & infallibilibus nitatur principiis, neque sit in medici potestate, illam operationem vel mutare, vel promovere, vel impedire, non video tantam necessitatem, qua medicus teneatur ad illam notitiam comparandam. *Vel* 3. significat more vulgi *aërem*,qui supra nos est,usque ad nubium regionem, uti quidem colligere est ex Hipp. *1 Epid. s. 3 t. 1*, ubi

ubi manifeſte τὰ οὐράνια, cœleſtia ſcil. corpora, in Græco habetur. Alias licet ſæpius apud Gal. *edit. Lat.* occurrat vocabulum. *Cœli* ſtatus, in Græco tamen tantum vocabulum κατάστασις reperitur absque additione vel *cœli*, vel aëris. *Vel* 4. ſignificat tropice aliquas concavas partes corporis. Ita ſpecialiter κοῖλον *cœlum* vocatur ſuperioris palpebræ ſuperficies, ſicut *hypocœlum*, ὑπόκοιλον, pars inferior, quæ ei reſpondet, ex Ruffo Linden. *Medic. Phyſiol. l. 2. c. 10 § 85.* Sunt &, qui τὰ κοῖλα oculorum interpretantur cavitates, quæ ſub oculis & utraque naſi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur, quæ partes in pravo corporis habitu, crapula, cachexia, hydrope, plerumque intumeſcunt, Foëſ. *in Oecon. p. 443.* Sic etiam dicitur *cœlum*, οὐρανὸς, vel οὐρανίσκος, palatum, ἡ ὑπερῴα apud Ariſt. *l. 2 de part. an. c. 17 in princ.* Et Plinio *cœlum* capitis calvaria dicitur, dum cerebrum viſcerum excelſiſſimum dixit, proximumque cœlo capitis *l. 11 H. N. c. 37.* *Vel* 5 varias chymicas habet ſignificationes. Ita apud Paracelſ. *d. l.* *Cœlum microcoſmi*, vel hominis, effinxit a prima nativitate cuilibet individuo peculiare. Ita & Helmont. nos *cœlum* intus gerere dixit, quod ſeſe ad univerſaliſſimum Blas aſtrorum componit, *tr. Aſtra neceſſit. non inclin. n. 17.* *Cœlum* quoque ſignificat chymicis quintam eſſentiam, formas rerum eſſentiales. Libav. *Alchym. Pharm. c. 18.* Huc pertinet ſignificatio *cœli*, quæ legitur apud Lentilium *Miſcell. Medico-Pract. P. III p. 130*, quod *cœlum* philoſophorum dicatur, quando radices ſeminales morborum tolluntur, dolores & paroxyſmi mitigantur & prohibentur, quando conſentanei ſpiritus ſpecifici fiunt. Ita *cœlum* betonicæ pro capite, cœlum ſuccini pro paralyſi, quando ſcil. illa ſimplicia cœlificantur & ſpiritualia redduntur. Papæ! *Cœlum ſpagyricum* eſt ſuprema pars vaſis philoſophici. Rul. & Iohnſ. Denique 6 & quidem valde abuſive & myſtice, imo phantaſtice, h. e. ficte *cœlum philoſophorum* ſignificat *lapidem philoſophorum*, medicinam catholicam. Rul. Videantur & Baſilii Valentini ſcripta *de rebus natur. & ſupernatur. de lapid. Philoſoph.* & alii hujusmodi ſcriptores. De *cœlo magico factitio*, ceu præſtigioſo, item de *cœlo infero Hartmanni* præſtat ſilere Chriſtianum, judicio Libavii *in Exam. Philoſ. nov.* qui etiam rectiſſime contra Crollium *cœlo* virtutem illam tribuendi hominibus omnem ſcientiam & artem, ceu nugacem vel impiam, rejicit.

COEMENTVM. Vide *Cæmentatio.*

COENA, δεῖπνον, cibationem veſpertinam ſignificat. Quod vero tempus veteribus ordinarium fuerit, non facile definiveris. Plerumque tamen ſole occidente cœnaſſe, licet viri graves occupationum cauſſa ſæpe diſtulerint usque ad accenſa lumina, teſtatur Linden. *Ex. XVI § 223.* *Cœnam* largiorem fuiſſe olim, quia parcius pranſi ſunt, conſtat etiam ex Gal. *l. 7 Meth. med. c. 6.* Et revera noſtræ ſanitati plus conduceret, ſi hodieque conſuetudo illa ſervaretur. Iung. C. Hofm. *Inſtit. l. 5 c. 28;* & *Dogm. noſtr. Part. V c. 2 Dogm. 8.* Lang. *l. 1 ep. 55.* quamvis hujus ratio, quod luna ad cibariorum concoctiones multum conferat, non ſit magni roboris, cum & tempore novilunii bene concoquuntur & chylificentur alimenta. Prandium largius *cœna* inter cauſſas morborum retulit Rolf. *O. ac M. Com. l. 2 ſect. 3 c. 28*, quamvis Lucianus Belus de Rocha contracta, (vel ſecundum alios Ant. Maria Bettus) in pecul. tractatu *de cœnæ & prandii portione*, prandium largius defenderit contra Oddum. *Cœna ſecundaria* Gr. dicitur ἐπιδόρπιον, quaſi *poſtcœnium*, apud nos in conviviis nuptialibus frequens.

COENOLOGIA, κοινολογία, *Conſultatio*, collegiandi ratio eſt medicorum concilium, collocutio, ac communis conſideratio, quæ ſit pluribus medicis convocatis, ad cognitionem de morbo inquirendam & in curatione mutuam operam præſtandam. Hipp. *in Præcept. VII, 4.*

COENONIA, κοινωνία, *communicatio.* Vide *infra.*

COENOS, κοινὸς, *communis.* Dicitur & de partibus corporis, quæ pluribus deſtinatæ ſunt uſibus, quales ſunt inteſtina &c. Hofman. *in Gal. de V. P. n. 248, 250.* *Communia organa*, arteriæ, venæ, nervi, Gal. *lib. 16 de V. P. cap. 1*, & de morbis *communibus* multis populis, qui & πάγκοινοι, πάνδημοι vocari ſolent. Quibus opponuntur *privati*, σποράδες, ἢ σποραδικοὶ, Hofm. *Inſt. l. 3 c. 5 § 5.* Ita leguntur *communes mentis conceptus*, κοιναὶ ἔννοιαι, Gal. *l. de plenit. c. 8.* *Communis ſermo*, i. e. univerſalis, κοινὸς λόγος, *c. 1 de R. V. I. A. t. 13.*

COENOTES, κοινότης, dicitur de hypotheſibus methodicæ ſectæ, quæ *communitates* dicuntur, quia ſunt ſaltem univerſales quædam notiones, ex quibus indicationem remediorum omnem peti poſſe cenſuerunt ejus ſectæ aſſeclæ. Tres autem in univerſum ſtatuerunt, adſtrictionem, fluxionem, & mixtum ex utroque. Soranum libros de *communitatibus* ſcripſiſſe teſtatur Cœl. Aurelian. *l. IV Tard. paſſ. c. 1 p m. 445.* Vide *Methodicus.* Galen. *l. 9 contra Iulian. c. 5 & de opt. ſect. ad Thraſyb. c. 32.* Aquæ etiam quædam ophthalmicæ *communitatis* epitheto inſignitæ leguntur in Schroderi *Pharmacop. l. II c. 38*, cujus tamen tituli rationem invenire haud fuit integrum.

COENVM, βόρβορος, *lutum*, fimus. Vide *Borborodes.*

COERVLEVS, κυανὸς, vel κύανος, nomen coloris intermedii, inter nigrum & rubrum, qualis eſt cœli ſereni, ſapphiri &c. In ſpecie lapis Lazuli vocatur *cœruleum*, Rul. & Iohnſ. videatur & D. Ioh. Laur. Bauſchii *Schediaſma poſthumum de cœruleo & Chryſocolla.* *Cœrulea tunica* in oculo χιτὼν κυανοῦς vocatur, alias *uvea* dicta, rhagoides, Galen. *l. 10 de V. P. cap. 3 & 4.* Icteritiam quoque & urinam *cœruleam* dixit Paracelſ. *l. de Icterit.*

COETE, κοίτη. Vide *Cubile.*

COETO-

COETONETES, κοιτονητής, *Cubicularius.* Vide *Cubile.*

COGITATIO, φροντὶς, διάνοια. Vide *Phrontis.* Ossa *cogitationis* quæ sint, vide *Arcualis.*

COGNATIO, συγγένεια, dicitur de similitudine & *communione* mutua rerum, inter quas ἀδελφότης, fraternitas potissima habetur, apud Gal. *3 de fract. t.34.* Vide *Adelphixia.*

COGNITIO, γνῶσις, quid significet, notum est. Duplex datur quoque in Medicina, una externa & perfunctoria, quæ facilior, & altera interna & accurata, quæ difficilior, Galen. *de dign. & cur. anim. morb. c. 6.* Quæ vero in *cognitionem* veniunt, aut sensu, aut ratione deprehenduntur, *l. an sang. in arter. c.5,* quamvis in textu Græco non occurrat. Quo plenior vero & certior est nostra de rebus *cognitio*, tanto majore ipsis cum fiducia atque securitate utimur, Linden. *Ex. XI §. 6. Cognitio mortalium* in specie Paracelso est pars nigromantiæ, *L.1 Philos. sagacis.* De *Cognitione Adepta* Philosophorum, h. e. Spagyricorum, vide apud Ger. Dornæum *Speculat. Philos. c.3.*

COGNOMEN, ἐπωνυμία, est nihil aliud, quam epitheton sive *adjectivum* aliquod, substantivo additum, v. gr. homo simus, aquilus, cæsius, Gal. *l. 4 de diff. puls. c. 8.*

COHABITATIO dicitur vita conjugalis includens congressum Venereum, quæ communiter triennalis in judiciis requirebatur ad probandam coëundi impotentiam, uti videre est apud P. Zacchiam *Q. M. L. l. 10 decis. 17 Rot. Rom. n. 5.*

COHIBITIO, *cohibeo*, ἐποχὴ, ἐπίσχεσις. Vide *Epischesis.*

COHITUS, *Cohire, Coheundi*, &c. passim legitur pro *Coitu*, *Coire* &c. apud Albertin. Botton. *de morb. mulierum*, præsertim *l. 2 capp. prioribus.*

COHOBATIO, est liquoris corpori sæpius affusi frequens abstractio, seu destillatio & reiterata affusio, vel exaltationis virium gratia, vel etiam majoris fixationis caussa, Rolf. *Chym. l.2 c.2.* Ger. Dornæus *de transm. metall. c.1.* D. D. Bohnius *Diss. Chym. Phys. XI §. 27.* Paracelsus tamen etiam de morborum duratione usus, *Cohob* vocans, quando morbus remediis non facile cedit; unde & medicamenta secundum *Cohob* danda, h. e. repetitis vicibus offerenda, *l. 2 de Tartar. Tr. 2 c.5, & alibi.*

COHOL, pro *Alcohol*, in specie dicitur de collyriis siccis, sub forma pulveris tenuissimi præparatis. Avic. *l. 5 summ. 2 tract. 2.*

COHOS est, quicquid cutis in toto corpore concludit, veluti in circulo, allusione ad *chaos* facta, quo jam in ordinem divinitus redacto, & non, ut prius, informi, cuncta creata comprehenduntur ad minoris ordinati *Cahos* vel *Cohos* utilitatem, ex Parac. *l. de ulcerib. c. 9.* Ruland. & Iohns. *in Lex. Chym.*

COILOSOMOI, κοιλόσομοι, qui e palato loquuntur aut e naribus. Iul. Cæs. Scaliger *de caus. ling. lat. l. 1. c 14.*

COINCIDENTIA, παρέμπτωσις, q. d. *Intercidentia*, est, cum aliunde in aliud vas humor fluit, Gal. *l. 7 de Admin. Anat. c. 16, & l. de plenit. c. 6.* Specialiter in oculo *Coincidentia* est, ubi in meatu in poruïnve opticum, qui a basi cerebri veniens oculo videndi facultatem tribuit, humor, adaperto vel rupto vase, incidit, obturatque eum, unde cum dolore visus offenditur, *l. Introduct. c. 15.* Pulsus quoque quidam dicitur παρεμπίπτων, *coincidens*, quando non expectato intervallo supervacuus aliquis sentitur. Opponitur deficienti, τῷ διαλείποντι, Gorr. *p. 362.*

COINDICANTIA, συνενδεικνύμενα, vocantur, quæ cum propriis cujusque morbi indicationibus in curatione conspirant, v. g. vires vitales, sive naturæ robur, ætas, regio, anni tempus, consuetudo, & id genus alia, quæ a propriis indicantibus indigitata præsidia veluti confirmant & approbant. Galen. *13 meth. med. 16,* quamvis etiam ad methodum conservatricem applicari possent, si liberet; nam & in his illa attributa omnia attendi debent & solent. Vid. *Dogm. nostr. P. IV c. 2 dogm. 4 p. 470.* Comprehensio illa *Coindicantium* & *Coindicatorum* dicitur *Coindicatio*, συνένδειξις.

COITUS, λαγνεία, Hipp. συνουσιασμὸς, συνδυασμὸς, συνουσία, *concubitum* maris & fœminæ Venereum significat, partiumque genitalium communicationem, quam actionem prolixius describere non est operæ pretium, cum Rolf. & alii nihil intermiserint amplificationis in descriptione hujus *in Ord. ac Meth. Generationi dicat. part.* Videantur, si placet, & alii Anatomici. Vide infra *Lagneia.* *Coitio* & *Coire* etiam sumitur pro *Coalitione* aut *Coalescere*, Gal. *3 meth. med. c. 4.* Item de unione medicamentorum in unam massam, v. g. in coctione emplastrorum, Scribon. Larg. *n. 212, 213*, & alibi sæpius.

COLA, κῶλα, dicuntur *Artus.* Vide supra suo loco.

COLAMENTUM, ἀπήθημα, περιήθημα, in Offic. *Colatura* est liquefactæ rei a fæce suæ turbulentiæ separatio. Ioh. Augustin. Pantheus *in Voarchadumia portione 2.* Vide *Theatr. Chymic. Vol. II in fin. p. 532.*

COLATIO, ἤθησις, ἠθισμὸς, ab ἤθω, *colo*, est ipsa actio, qua liquida per cola varia transmittuntur ad separandas fæces. Est ergo similis *Cribrationi*, quæ siccorum est, illa vero humidorum. Differentiæ *colationis* sunt variæ: Quædam calidissima, quædam tepida, quædam frigida colantur; quædam uno, alia duobus, alia tribus colis egent. Quædam per subsidentiam colantur. VVeker. *Antidot. gener. l. 3 c. 38.* Ioh. Aug. Pantheus *d. l.* tres modos *colationis* tradidit, per Manicam Hippocratis, per Cinericium, per Balneum Arenæ. Iung. D. D. Bohn. *Differt. Chym. Phys. XV §. 2 seqq.*

COLATORIUS, Græce dici posset ἠθητικὸς, quamvis non reperiatur usitatum, dicitur de quibusdam membris corporis, quorum usus est, sanguinem ab excre-

crementis purgare. V. g. Hepar eſt organum *colatorium* pro bile ſequeſtranda, Renes pro ſero, &c. Os quoque naſi dicitur *Colatorium.* Os *colatorii* quoque dici *Cuneiforme* ſcribit Bartholin. *libell. 4 An. c. 8 p. 718.* Vide *Ethmoides.*

COLAZO, κολάζω, proprie ſignificat *punio, caſtigo.* At per metaphoram ab Hipp. & Galeno ſumitur pro *refrænare, temperare* violentiam alicujus rei, v. g. acetum melli mixtum in oxymelite, dicitur bilioſam mellis naturam caſtigare, vel temperare, refringere, Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 30.* Gal. *in comm.* Ita diæta κεκολασμένη legitur, h. e. *temperata*, ap. Lucian.

COLCITAN, ſubjectum Pythoniſſarum, pro excitandis tempeſtatibus, Paracelſ. *de Podagra.*

COLCODEA, id eſt, efficiens, ſive dator formarum.

COLCOTHAR, proprie apud Parac. dicitur *Vitriolum fixum, de Nat. rer. l. 7 de reſuſcit. rer. natur.* quando videlicet phlegma a vitriolo deſtillando abſtrahitur, atque hoc toties, donec *Colcothar* phlegma, ſive aquam omnem, imbiberit, neque ulla amplius aqua deſtillaverit, licet igne urgeatur. Dicitur *ſerpens*, ſeu *lacerta viridis, quæ propriam caudam devoravit.* Communius tamen intelligitur *Caput mortuum Vitrioli*, ſimplici modo citra cohobationem rubificatum, vel atramentum rubrum ſeu citrinum. Ironice vocatur *Henricus rubeus*, in deriſionem aliquorum ementitorum Chirurgorum & Circulatorum, qui hoc ſolo medicamento conabantur omnia ulcera & vulnera curare, & huic unico remedio, tanquam ſacræ anchoræ, innitebantur, (quemadmodum & hodieque Balneatores & Chirurgaſtri facere ſolent) perdentes potius ægros, quam ſervantes, Ruland. *in Lex.* Quamvis Helmont. nimium laudibus evehat in ulceribus, *Tr. Scabies & Vlcer. Scholar. n. 35.* E *Colcothare* verum fieri *Sulphur Vitrioli*, negat idem, *tr. Duumvirat. n. 9.* *Colcotar* vi medica ditiſſimum vocat, *de Lithiaſ. c. 8 n. 21.* Frequentem ejus uſum vide apud Paracelſ. *in libris Paragraphor. & alibi.*

COLEOS, κωλεός, exponitur a Gal. *in Exeg. voc Hipp.* membrum in vulnere, quod recte extrahi poteſt. Verum Foeſ. *in Oec. p. 367* exiſtimat, mendoſam eſſe hanc expoſitionem; ſibique videtur κωλεός idem eſſe, quod κωλᾶ, κωλῆ, aut κωλῆ, aut κωλήν, quod ſignificat, vel *pernam* aut *petaſonem*, vel ſaltem *petiolos*, aut *extremos pedes*, ut apud Hipp. *7 Epid. XXXIII, 13.*

COLERITIVM, *Coloritium*, Iohnſ. eſt liquor compoſitus ex corroſivis metallorum inimiciſſimis materialibus, quo probatur aurum ad Lydium lapidem affricatu, & cui nullum metallum, præter aurum ſolum reſiſtere poteſt, unde cognoſcitur e veſtigio, ſi, quod aliud auro permixtum ſit, hoc omne mox evaneſcit mutato colore ea parte, qua *Coleritium* illitum fuerit, cætera non madefacta colorem affricati auri ſervante; Purum vero ac purum nihilo prorſus immutatur eo liquore, Rul. *in Lex.*

COLES, *Colis*, καυλός, *penem*, ſive *membrum virile*, mentulam, virgulam ſignificat. Vide *Caulos.* Eſt particula corporis inſignis ad extremum collum veſicæ ſita, qua mares fœminas exuperant, Gal. *l. 6 de V. P. c. 8.* Hujus deſcriptionem accuratam vide in Anatomicorum ſcriptis, præſertim apud Bartholin. *Anat. l. 1 c. 24.* D. D. I. M. Hofmann. Id. *mach. hum. ſect. XI, §. 13 ſeq. p. 86. ſeqq.* *Penem* cancroſum feliciter amputatum a D. Ruyſchio, opera Chirurgorum conjuncta, vide in ejuſd. *Centuria Anatom. Chirurg. Obſ. XXX.*

COLICA, κωλικὴ διάθεσις, eſt morbus plenioris (i. e. craſſioris) inteſtini diuturnus, in quo cruciatus intolerabiles, difficultates ſpirandi, ſudores, perfrictionesque ſuboriuntur, Gal. *in defin.* Suntque *Colicus* & *Volvulus* inteſtinorum etiam inflammationes, quorum alter tenuioris inteſtini affectus eſt, alter plenioris. Quare dejectiones includuntur, & flatus inteſtinis involuti; eo, quod exitum non habeant, dolores vehementes, & tormenta excitant, *l. Introd. c. 13 & l. 2 de L. A. c. 5.* Inde *Colica medicamenta* ſunt, quæ ad ſedandum coli dolorem ſunt comparata, quæ quidem etſi anodyna ſunt, a communi tamen anodynorum forma differunt, quod quæ proprie *Colica* appellantur, aromatis odoratis ac urinam cientibus ſeminibus permiſcentur. Et quanquam *Colica* vocentur, non tamen ad *Colicos* tantum, ſed ad omnem dolorem in quacunque corporis parte factum ſedandum admoventur; quo factum eſt (inquit Gal. *init. l. 6 de L. A.*) ut Antidotos omnes dolorem ſedantes Veteres *Colicos* nuncupaverint, *l. 7 de C. M. S. L. c. 4.* Vide *Narcotica.* Quamvis vero κωλικὴ variis de cauſſis oriri poſſit, ſic tamen potiſſimum dicitur, quæ a frigido craſſoque aut viſcoſo humore, aut flatuoſo ſpiritu excitatur. Eum conſequuntur nauſea & vomitus pituitoſi atque corrupti humoris multo graviores & magis aſſidui, quam per nephriticos affectus. Ad hæc excrementorum retentio, ut ne flatum quidem, neque etiam ructum poſſint emittere, adeſt. Sæpe etiam veluti circuire videtur dolor, aut plurima loca occupare, & modo in hac, modo in illa parte vehementior fieri, cum nephritici dolores eodem in loco ſtabiles jugiter infeſtent. Difficile tamen eſt diſcrimen, adeo, ut non modo plebeji, ſed Medici quoque non ſemper diſcernant, omnesque eos dolores, ſive renes, ſive ureteres, ſive meſenterium, ſive tenuia etiam inteſtina occupent, κωλικὴν indifferenter appellent. *Hæc Caſtellus.* Quæ cum nec accurate nec accommode ſatis in omnibus ſeſe habeant, libet ex recentiorum principiis quædam annectere. *Colica Paſſio* accipitur quandoque late pro omni Inteſtinorum dolore, quandoque ſtricte pro dolore inteſtini *Coli;* quamvis Th. VVillis utrumque neget, & potius partes quasvis abdominis, & viſcera omnia totius ventris ſubjectum hujus morbi ſtatuat, *Part. II de An. Brut. c. 15*, id quod in medio relinquimus. Alias *in d. loc.* affectum hunc quoad Ætiologiam & Therapiam egregie

gie expedivit. Iungatur Linden. *Ex. IV, VII & VIII*, ex quo constabit, apud Hippocratem non fuisse observatam differentiam inter *Colicam* & *Iliacam passionem*, Sylv. *Prax. Med. l. 1 c. 14*. E quorum hypothesibus talem annectere libet descriptionem: *Colica Passio*, vel *Dolor Colicus*, est præternaturaliter aucta licet varia perceptio tactus in intestinis, præsertim *Colo*, cum variis symptomatibus conjuncta, imprimis alvo utplurimum vehementer adstricta, proveniens a solutione continui membranarum & partium nervosarum in parte affecta per varias caussas, videlicet intemperiem materialem a diverso humorum & spirituum vitio dependentem, vel obstructionem graviorem, oborta & vehementer urgente. Hujus affectus primam originem aliquando latere in acido quodam acetoso crudeli, tormina tam in stomacho, quam in intestinis plerumque crudelia gignente, haud inepte statuit Helmont. *tr. A sede anim. ad morb. n. 10*. Parac. tot *Colicæ* species constituit, quod ventorum genera & *Colicæ*, ventorumque, ac tempestatum eundem esse generationis modum dixit, *in Paragran. Labyrinth. & alibi*. *Colicam* quoque Zibethinam Moschatam, non ventosam, biliosam, vocari debere voluit *Paragr. t. 1*. *Colice*, subintellige Antidotus, dicitur etiam medicamentum contra Coli dolorem apud Scrib. Larg. *n. 120 seq.* Rul. *in Lex. Colicam* descripsit per Tartarum resolutum in intestinis, morbumque fixum in colo intestino. Sed hæc descriptio justo strictior est.

COLIPHIVS, epitheton panis apud veteres, quo solo usi sunt in prandio absque aliis cibis, parato ex flore tritici siligineo, addito fermenti momento modice pisto, & in oblongam formam redacto, uti legitur apud Lang. *l. 1 ep 55*.

COLLA, κόλλα, *Gluten*, vel *glutinum* significat. Idque omne dicitur, quo sicca corpora secum uniuntur. *Colla libraria* ex simila & garo habet virtutem emplasticam, & concoquendi vi prædita est, quibuscunque eam partibus illinas, Gal. *l. 7 de S. F.* Æginet. *l. 7 c. 3*. Alias ex variis rebus paratur. Præstantissimum est ex auribus taurorum & genitalibus. Fit & ex quibusvis pellibus inveteratis & decoctis. Rhodiacam cæteris prætulit Diosc. *l. 3 c. 101*. Vocari solet vel ταυροκόλλα, vel ξυλοκόλλα. Auro *glutinum* est Santerna, ferro Argilla, æris massis Cadmia, laminis Alumen, Stannum æramentis, stanno Argentum, marmori & plumbo Resina, &c. Gorr. *p. 234*. Alias vocabulum *Glutinis* transtulisse ad Physiologiam & Pathologiam Ioh. Baptist. Contoli Iatro Physicum Bononiensem *in sua brevi instructione Medica de Glutine in corporibus humanis producto* legitur *in Act. Erud. Lips. A. 1698. m. Mart. p. 137*. Quid? quod ipse Hipp. *l. de Carnib.* prolixe de glutinositate partium corporis, περὶ τῦ κολλώδεος tractaverit & cerebrum esse metropolin τῦ κολλώδεος, *glutinosi* statuerit, quamvis rem acu non tetigerit. Iung. Iac. Spon. *Aphor. nov. sect. 1 aph. 27*.

COLLAPSVS *corporis*, ξύμπτωσις, *1 aph. 3*, idem, quod *Contabescentia, Concidentia, Imminutio*, μάρανσις, Linden. *Ex. XIII §. 229*. Dieter. *n. 588*. Vide *Symptosis*.

COLLATENNA, est nomen vulnerarii specifici apud Parac. *l. 2 de Vit. long. c. 14*.

COLLATIO idem, quod *Comparatio*. Vide *suo loco*.

COLLATIVVS, Fest. *Conlativus*, a verbo *Collatare*, Gr. dici posset συμπλατυνθεὶς, dicitur apud. Plautum de ventre, propter cachexiam hepaticam, tumido & magno, serosaque cacochymia stagnante pleno Cappadocis lenonis, *Curcul. Act. 2 sc. 1*, de quo loco vide Linden. *Ex. IX Select.* & de hoc vocab. *§. 13 seqq.*

COLLECTIO, συλλογὴ, συστροφὴ, σύστασις, de variis usurpatur, v. g. de Medicamentis simplicibus, ubi quidem modi peculiares quandoque observari solent, uti legitur apud Schrod. *Pharm. l. 1 c. 27*, quorum tamen aliquos merito, ceu figmenta & phantasiæ somnia, rejicit Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Dicitur etiam *Collectio* de humorum peccantium in aliquam partem confluxu & coacervatione, unde Inflammationes, aliaque tumorum genera oriri solent, Rhod. *ad Scrib. n. 206*. Excell. Dn. D. Maur. Hoffmann. Dn. Affinis, Compater & Collega honoratiss. *in Prud. Medic. Disp. 23*. *Collectio* quoque significat modum quendam cognoscendi compositum, quando videlicet aliquid sensu, memoria, & ratione simul cognoscitur, quæ & *Connumeratio* & *Consummatio*, συναρίθμησις καὶ συγκεφαλαίωσις dici solet, Gal. *c. 1 de iis, q. in medic. t. 3*. Pulsuum quoque *Collectiva inæqualitas* legitur apud eundem *l. 1 de diff. puls. c. 30*, quæ ex inæqualitate plurium pulsuum est conflata. Gr. συστηματικὴ ἀνωμαλία.

COLLEGIVM, συνέδριον, significat societatem aut cœtum certum proborum doctorumque virorum, Gal. *adverf. Iul. c. 1*. Ita *Collegium* Medicorum & olim fuerunt, qui Medici Archiatri dicebantur, probante C. Hofmann. *l. 5 Var. L. c. 27*. Hinc & *Collegiandi ratio* idem significat, quod *Consultatio Medica* inter plures Medicos, C. Hofm. *Orat. Isagog. 2 p. 131*. Capivacc. *Collegiandi* artem Medicam scripsit *Oper. p. m. 931 seqq.*

COLLESIS, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

COLLETICVS, κολλητικὸς, h. e. *facultatem habens glutinandi*, & conjungendi divisas partes, Gal. *l. 5 de S. F. c. 2*. Vnde *Colletica* sive *Glutinatoria* medicamenta vocantur, quæ divisas partes in pristinam unitatem reducunt. Ita P. Æginet. *l. 7 c. 17* emplastra κολλητικὰ vocat. Est autem *glutinantium* materia diversa pro corporum varietate, quæ glutinari debent, v. g. quæ ex argenti spuma, sive lithargyro, oleo & aceto præparantur, imbecillam mollemque carnem glutinant: quæ bitumine, ærugine, squama, aloë & myrrha constant, robustam & duram. Castell. & Gorræus *d. l.* Vide *Colla*.

COLLICIÆ dicuntur lachrymalium punctorum in unum ductum in utroque latere concursus humorem palpebrarum in narium cava derivantes; Occurrit

rit hoc vocabulum apud Nic. Stenonem *de Musc. & Gland. p. m. 38.*

COLLICVLVM, idem, quod *Nympha*, νυμφή, caruncula membranosa in pudendo muliebri gemina, rimam vel sinum tegens, quam etiam in Ægyptiis mulieribus circumcisam fuisse voluit. Gal. *Introd. c. 10.*

COLLIGAMEN, *Colligamentum*, *Colligatio*, σύνδεσμος, idem, quod *Ligamentum*, de quo vide infra.

COLLIGANTIA est nota consensus alicujus morborum quoad locum vitiatum, unde & morbi *colligantiæ*, *societatis* aut *connexionis* dicuntur. Blas. *Medic. Univers. Fundam. p. m. 21.* Vsus & jam olim Constantinus de Stomacho *c. 3*, in Operibus Isaaci annexo.

COLLIQVAMENTVM, in specie Harveo dicitur humor iste & materia colliquata transparens, quæ paucis post conceptum diebus propria tunica tenuissima atque orbiculari contenta, humoreque eo, in quo fœtus postea natat, longe purior, in cujus medio fibræ sanguineæ & punctum saliens (primum futuri fœtus fundamentum) citra ullam præterea cujuslibet rei præsentiam clare discernuntur, estque prima pars genitalis. In ovo gallinaceo etiam oculus ab eo vocatur, quemadmodum descripsit *de Gener. animal. Ex. LXIX p. m. 445.* Consentit etiam Bohnius *in Circ. Anat. Physiol. Progymn. IV p. 54.* Colliquamentum genitale fluidum albicans vocans, & nihil aliud esse dicens, quam ipsum sanguinem successu temporis purpuram inducentem.

COLLIQVATIO, item *Liquatio*, *Fusio*, τῆξις, ἔκτηξις, σύντηξις, ἀνάλυσις, diversimode accipitur pro diversitate subjecti, de quo dicitur. Vel enim dicitur de humoribus utilibus, præsertim sanguine, quando nimium attenuatur, & ejus fibrositas aut naturalis glutinositas destruitur. Hanc etiam agnovit Galen. *l. 3 de sympt. causs. c. 2.* Vnde *Febres Colliquativæ* nomen suum acquisiverunt, πυρετοὶ συντήκοντες, quia sanguis in illis propter igneas copiosas portiones accensas & effervescentes nimium liquatur. C. Hofmann. *de febr. c. 55.* Franc. Piens *Tr. Spec. de febr. c. 6 num. 2.* Qualem sanguinis & reliquorum humorum *colliquationem* etiam producunt Purgantia fortiora, & quædam Venena, uti constat *ex nostr. Disp. I de Remor. Purg.* §. *29 seqq.* Charlton. *Ex. X Pathol.* §. *27.* VVillis *de febr. c. 12*, qui duo per *Fusionem* expresserunt, quod perinde est. Vel dicitur de ipso corpore & ejus partibus, non tam solidis, quam humidis, insinuatis & appropriatis, pinguedine, nimis attenuatis, unde soliditas corporis imminuitur, & moles carnosa contabescit, quæ alias *Consumptio* Latinis dicitur. Hinc Hipp. conjunxit τήκεσθαι καὶ φθίνειν, *colliquescere* & *tabescere*, *5 Epid. II, 10*, ad quem locum vide Lind. *Ex. XIII* §. *192 seqq.* ubi egregie *Colliquationis* naturam declaravit. Et in hac significatione frequentius occurrit ap. Hipp. & Galen. v. g. *2 aph. 28 f. 3 de iis, quæ in medic. t. 32 &c.* Vel dicitur de Excrementis, quæ propterea Lat. *Colliquamenta*, συντήξιες, dicuntur, quatenus veluti effectus sequuntur *Colliquationem* humorum & corporis, *4 aph. 21 f. 4 de R. V. I. A. t. 112 c. 2; in 1 Epid. t. 35 c. 3; in 3 Epid. t. 66 f. 2 prognost. t. 35.* Vnde & veteres difficillime *Colliquationem* ab *excretione* distinguere potuerunt, teste Gal. *de opt. sect. c. 28.* Imo in hac significatione *Colliquatio* idem est, quod *Fluxio Methodicorum*, sive ῥύσις. Denique dicitur de artificiali, & præsertim Chymica rerum solidiorum vi ignis liquefactione, quæ & *Fusio* appellatur. Rolfink. vocat *Liquefactionem*, estque duplex, *simplex* & *probatoria*, *Chym. l. 2 c. 2.* VVedel. liquefactionem vocavit & fusionem, quamvis hoc nomen potius de metallis prædicari & mineralibus existimet *Pharmac. Acroam. l. 1 sect. 2 c. 7 p. 46.* Imo Ruland. adhuc strictius descripsit, respiciens ad præpositionem Cum præfixam, quod sit plurium fusilium in igne ad unum compositum per igneam eliquationem conjunctio, *in Lex.* Vide *Liquatio.*

COLLISIO, idem, quod *Contusio*, θλάσις, θλάσμα. Vide *Contusio.* Alii tamen discrimen faciunt inter *Collisionem* & *Contusionem*, illam dicentes esse solutionem continui in osse factam; hanc vero in carne. Petr. Martyr Tronus *de vulner. cap. fol. m. 64 b.*

COLLISORIVS est epitheton motus particularum diversarum, quæ sese mutuo impingunt & colliduntur, quale quid in fermentatione necessario contingit, quemadmodum non solum VVillis *de fermentat.* docuit, sed & CL. Stahlius novissime explicavit *in Zymotechnica c. 2 p. 7.*

COLLIX, κόλλιξ, ἡ κόλιξ, *pastillum* vel *trochiscum* significat, Hippocr. *l. 2 Epid. f. 6 n. 55 l. de intern. aff. XXV, 38* Æginet. *l. 1 c. 27.* Vide Foës. *Oec. p. 347.* Galen. *in exeg.* Est & panis rotundi genus, teste Aristoph. Speciem panis etiam dicit Hesychius, quam specialius describit Erotianus *in synagog.* quod sit placentæ forma, quam alii ἰγρία dicant.

COLLODES, κολλώδης, *Glutinosus.* Vide *Colla.*

COLLODIVM legitur apud Paracels. *l. 2 de Vit. long. c. 9*; quid vero significet, non constat.

COLLVM, αὐχὴν, vid. *Cervix.* *Collum uteri* rectius diceretur *Os uteri*, quia intus est, ubi uterus desinit, quam exterior extremitas, quæ mulieris pudendis conjungitur, quæ potius *colli uterini os* non sine ratione vocaretur, Gal. *5 aph. 46.*

COLLVRIO, est nomen avis rapacis, *Lanariorum* genus minus, inter Accipitres vel Falcones minores referendum, cujus iterum sunt diversæ species, majores & minores, de quibus vide Aldrov. *l. 5 Ornith. c. 12 seq.*

COLLVTIO, γαργαρισμός. Vid. *Gargarismus.*

COLLYMVS, *Collimus lapis.* Vide *Aetites.*

COLLYRIVM, *Collurium*, Salmasio ad Solin. κολλούριον, κολλύριον, duabus gaudet significationibus, antiqua & nova. Olim *collyrium* denotavit medicamentum siccum, ad instar Glandis vel Pessi, vel Turundæ,

rundæ, longum, rotundum, cohærensque ex ſuccis, liquoribus, ſeminibus, fructibus, & metallicis compoſitum, quod in uſum aſſervabatur. Eo vero utebantur intro penitius immiſſo in uterum, in anum, in aures, in naſum. Vid. Hippocr. *l. 1 de Morb. LXXX, 6.* Galen. *l. 3 de C. M. S. L. c. 13.* Vnde & vulgo *Glandes*, *Turundæ*, & *Globuli* dici ſolent, Rhod. *ad Scribon. L. n. 142.* Hodieque vero de medicamentis Topicis, quæ oculis admoventur, accipi ſolet; licet & hæc ſtricta ſignificatio veteribus uſitata fuerit, uti conſtat e Scribon. *n. 19 ſeqq.* Rhod. *in not. ad h. loc.* Suntque *Collyria* duum generum. Quædam enim *liquida*, ὑγροκολλύρια, quæ inſtillantur, aut guttatim inſtillantur: quædam *ſolida* vel *ſicca*, ξηροκολλύρια, quæ barbara voce dicuntur *Sief*, Galen. *l. 4 de C. M. S. L. cap. 5.* Iungantur alii Scriptores, v. gr. VVeker. *Antidot. Gener. l. 1 cap. 45 Special. l. 2 ſect. 41.* Petr. Morell. *in Method. formul. l. 2. ſect. 2 c. 4.* Schrod. *l. 2 c. 86.* Hofm. *in claV.*

COLOBOMA, κολόβωμα, h. e. *mutilum*, ſive *curtum*, Gal. *l. 2 Meth. med. c. 2.* Dicitur de iis, quæ deficiunt, v. g. in labiis, narium alis, auribus, oculorum angulis, quarum glandularum defectus ſpecialiter *Rhœas*, ῥοιὰς vocatur, de quo vocab. *ſuo loco.*

COLOEOS, κολοιὸς, vide *Gracculus.*

COLON, κῶλον, dicitur Inteſtinum quintum in ordine a ventriculo, ſecundum autem in craſſis, inter cæcum & rectum medium, Gal. *l. 6 admin. Anat. c. 9,* quod excrementa ex diſtributione ſegregata ſuſcipit, *Introd. c. 11.* Vnde propter ſui latitudinem ipſum ſolum quidam *Ventrem inferiorem* appellarunt, *4 de R. V. I. A. t. 112.* Abſcedit longiſſime a centro Meſenterii, quod non expediat, venas meſaraicas valde exugere ea, quæ continet, excrementa. *Cæco* autem, ut ait Galen. ad portionem reſpondet. Sicut enim Cœcum valde extuberat, globoſumque eſt, ita & *Colon* tota ſui longitudine multos habet medios globos, & veluti cellulas, exiguas quidem, nec tamen tantas, quantas Cœcum, (hoc enim totum veluti quidam venter eſt) ſed ad portionem jus ſimilitudinemque factas. In eo craſſiores fæces diutius commorantur, donec excernendi tempus appetat. Itaque fit, ut ſæpe ab his male afficiatur, variiſque morbis tentetur, pro contenti excrementi qualitate. Hæc Caſtellus. Quamvis non in omnibus rem acu, quod dicitur, tetigerit, v. g. quod *Colon* a meſenterii centro longiſſime diſtet, ratio hæc potius eſt, quod venæ lacteæ pauciſſimæ adſint, per quas chylus ad centrum illud exprimi & diffluere poſſet, cum jam materia maximam partem ſit excrementitia. Comparatio quoque cum *Cœco* inteſtino non reſpondet Avtopſiæ Anatomicæ, qua novimus, in adultis hominibus Cœcum inteſtinum minime amplum eſſe aut extuberare, ſed minuſculum eſſe & anguſtæ capacitatis. De *Inteſtini Coli* & *Cœci* ſtructura vid Anatomicos, præſertim Barthol. *l. 10 c. 10.* *Colon* eſſe locum vel ſedem *Colicæ*, etiam dixit Paracelſ. *l. 2 de Tartar. Tr. 1 c. 5 & 6 in explic.* *Colo infeſtari*, pro *Colica* laborare, legitur apud Scrib. L. *n. 122,* ubi etiam ſæpe occurrit *Coli dolor*, pro *Colica.* Et apud Plinium aliquoties *Colum* pro morbo inteſtinali ſumtum occurrit v. g. *l. 26 H. N. c. 1.* reliqua videantur *in Indice.*

COLOPHONIA, κολοφώνια, dicta eſt antiquis *reſina pinea*, quod *Colophone* præcipua apportaretur. Nam & ex Gallia & Tyrrhenia adferebatur. Eadem quoque alio & ſimplici nomine φρυκτὴ dicebatur. Erat autem omnium fere reſinarum maxime parabilis, & in penuria Maſtiches ſubſtituebatur. Præter hanc autem, quæ φρυκτὴ dicebatur, aliam fuiſſe *Colophoniam*, Chiæ maſtichæ perſimilem, & molliens aliquid habentem, uti ſcribit Gal. *l. 7 de C. M. P. G. cap. 3.* Hæc Gorræus *p. 236.* Iungantur Schröd. *l. 4 cl. 2 n. 381.* Fr. Hofm *in claV. ad h. l.* *Colofonia* legitur ſæpius apud Scribon. L. *n. 137 ſeqq.* ubi vide Rhod. *in not. ad primum locum.* *Colophoniam* ex Terebinthina fieri in fundo relictam, teſtatur & Paracelſ. *Tr. 4 de Peſtil. t.*

COLOR, χρῶμα, quid proprie ſit, & an reale quid etiam in tenebris exiſtens, an vero ſaltem modificatio lucis per reflexiones & refractiones? Phyſicis dirimendum relinquemus. In foro Medico conſideratur, ut ſignum Phyſiologicum ſanitatis, & Pathologicum ſive morboſæ diſpoſitionis in humoribus, corpore ſolido & excrementis in rebus non naturalibus. Imo ad omnes partes miniſtras ſeſe extendit, ut ita *colorum* differentias probe perpendere debeat Medicus, quemadmodum hoc pluribus teſtimoniis ex Hipp. Gal. & aliis confirmari poſſet. *Colores corporum* omnes a ſole dependere dixit Paracelſ. *de peſtilit. tr. 1.* *Colores* non deſignare fictos humores, ſed imitari proprietates vitæ mediæ, atque ſpiſſitudines, inque materia eſſe opera Archei ſeminalis vult Helmont. *tr. Schol. Humor. paſſ. decept. c. 1 n. 49.* Emplaſtrum *Coloris incerti* legitur apud Scribon. Larg. *n. 214.* De *coloribus Spagyricis* & Chymicis, præſertim in negotio Lapidis Philoſophici, plura loca quære *in Th. Chym. Vol. I indice*, ut & *Vol. III, IV, V.*

COLORATIO, *Chromatiſmus*, χρωματισμὸς, ἐπίχρωσις, coloris inductionem, vel ſuperficiarium vel penetrantem ſignificat. Ita veteres colorem unguentis conciliaſſe conſtat ex Scrib. *n. 228, 230,* vide Rhod. *ad h. l.* Ita Oleum Roſaceum olim Anchuſa tingebatur Dioſcor. autore *l. 1 c. 53.* Rulandus ſeq. ſpecies *Colorationis* deſcripſit: *Coloratio* per hauſtum liquoris ingredientis eſt frequens admodum modus, per liquidam tincturam, quam res colorandæ potare, ſeu combibere coguntur. Id fit pro natura earum diverſa. Quæ & poroſa ſunt, macerantur in tinctura liquida, vel etiam coquuntur una, aut irrigantur, perfunduntúrque ſæpius reſiccationibus interpoſitis, donec color placeat. Ita tingunt vulgo vellera, linamenta, ſerica, pannos &c. *Coloratio* externa eſt, cum ſuperficiebus duntaxat color exaltatur. Id fit variis modis, quibus aliter atque aliter

-ter disponitur subjecti facies externa ad lumen diversimode terminandum, unde oritur color diversus, isque in eadem specie illustrior & veluti interpollis, vel obliterata priore, ad diversam nobilior. *Coloratio* per calorem solum est modus colorandi, cum e potentia in actum, seu ex occulto in manifestum color protrahitur, adhibito calore duntaxat alteratorio. Neque solùm principali extractionis fine hoc fit, sed & inservit tincturis arcanis. *Coloratio* per absolutionem est, cum fuscedines spirituales, aliæque sordes colorem obscurantes, mutantesque aquis acribus eluuntur, itaque color illustratur exaltaturve. Prolixius de *chromatismis* vel *colorationibus* egit Libav. *Syntagm. A. Ch. l. 6 c. 2 seqq.* De *coloratione Tyria* videatur turba Philosophor. *serm. 14 in Th. Ch. Vol. V p. 12.*

COLORITIUM, vide *Coleritium*. Est gradatio coloris per pastam acutam, quam *coleritium* etiam nominant. Itaque tingendi modus quidam est, metallis principaliter destinatus; nec valet, nisi in superficie. Non enim alte penetrare potest, propter corpulentiam, nisi diluatur liquore copioso pasta, atque ita commutetur in formam lixivii, Rul. *Lex.*

COLOSSINUS, *Colossenus*, κολόσσηνος, est species vel differentia coloris rubri, ita dicta a colore floris *cyclaminis*, *flos Colossinus* dicti, a *Colossis* urbe Troadis, non procul Laodicea, ubi herbæ illius proventus copiosus, & lanæ eo colore imbutæ commendabantur, C. Hofm. *Var. Lect. l. 2 c. 9.*

COLOSTRUM, τροφαλὶς, dicitur lac primum post partum. De *colostri* lactei usu & noxa breviter etiam disseruit D. Ioh. de Muralto *in suo Vade mecum Anatomic. Exerc. 1 p. m. 23.* Deinde etiam a nonnullis tribuitur emulsioni ex terebinthina cum vitello ovi paratæ, uti vult Blancardus.

COLOTES, κωλώτης, *stellio*. Vide *Ascalabotes*. Hinc

COLOTOIDES, κωλωτοειδὴς, *stellionum* seu lacertorum tunicis *similis*, i. e. variegatus, & variis quasi guttulis respersus. Dicitur de excrementis apud Hipp. *l. 4 Epid. XXIX, 10*, quamvis apud Linden. aliter legatur ὡς ἐν βελήροισι κωλώτῃ; εἰδέναι, &c. Enimvero Foës. *in sua edit.* probat, omnia exemplaria habere vel κωλοτοειδέα, vel κωλωτοειδέα, quæ lectio & nobis verosimilior videtur.

COLPOS, κόλπος, *sinum* significat; quando in medio carnosarum partium humor cum sanguinis affluxu consistit & putrescit, & sibi jam exitum paravit; in hac apertura, vel exulceratione differt ab abscessu, Gal. *2 de iis, q. in med. t. 27*, cum longo tempore cum subjectis partibus cutis agglutinari nequit, hujusmodi affectum *sinum* nominant. Id *l. 2 ad Glauc. c. 8 princ.* & *l. de tum. p. n. c. 4.* Differt a fistula partim flexuositate, partim callositate, quæ in sinu non occurrunt. Dicitur & *ulcus sinuosum*. In Anatomicis vero & Physiologicis *sinus* dicitur de certis partibus, v. gr. *collo uteri*, quod dicitur *sinus muliebris*, vel *sinus pudoris*, κόλπος γυναικεῖος, ἡ αἰδοῖος, Linden. *Med. Physiol. l. 2 c. 7 §. 129 seqq.* Bartholin. *Anat. l. 1 c. 30.* Et cavitates, quas format reduplicatio meningis crassæ sive duræ matris, *sinus* vocantur, quamvis in Græco κόλπος vocabul. nondum invenerim, sed Galen. vocat διπλώσεις *l. 9 de Us. Part. c. 6*, & κοιλίας, *l. 9 admin. Anat. c. 1*, quorum quatuor communiter numerantur, recentiores vero tres adhuc addiderunt, quos tamen in omni subjecto reperiri negat Barthol. *l. 3 c. 2.*

COLUM, ἠθμὸς, ὑλιστὴρ, est id, per quod liquida colantur & transmittuntur ad separationem vel depurationem. Græco nomine non differt a *cribro*, sed Latino; quia *cribrum* dicitur, per quod sicca trajiciuntur. Differentiæ *colorum* sunt variæ, cum quoad materiam, tum quoad formam, tum quoad alia accidentia. Materiam præbent carta bibula, linum, lana, cannabis, juncus, metalla. Oblongum lineum *colum*, pyramidis figura, vel laneum dicitur *manica Hippocratis*, *Caligæ*. Ita *colum* novum, rarum, densum, detritum, simplex, duplex, &c. vocatur. Vide VVeker. *Antidot. gen. l. 3 c. 38.* De *colo junceo*, id est, sporta juncea vel spartea vid. Scribon. Larg. *n. 271*, & Rhod. *not. ad h. loc.* *Colum* etiam idem est, quod *colon*, scil. intestinum.

COLUMBA, *Columbus*, περιστερὰ, est animal volatile notissimum, admodum fœcundum, calidissimum, cerealibus vivens: Estque vel domestica, vel Sylvestris. Huc pertinent *palumbus* & *turtur*. Quorum omnium prolixam descriptionem, genera, differentias, usum in cibis & medicina vide sis apud Aldrovand. *l. 15 Ornithol. a c. 1 ad 10.* Iul. Alexandr. *l. 13 Sal. c. 3.* Bruyerin. *de reb. cibar. l. 15 c. 24, 25, 26.* Adde Schröd. *l. 5 cl. 2 n. 49.* Ejus anatomica historia quoque ab Ol. Borrichio descripta occurrit *in Actis Hafn. Vol. I Obs. 96 p. 185 seqq.* Mystice & ænigmatice *columba alba* quoque dicitur pulvis albus præcipitatus ex antimon. ungar. cum Aq. fort. commun. destill. & in aquam frigidam instillatus. Rolfink. *Chym. l. 3 s. 1 art. 4 c. 15*, item plumbo inesse *columbam albam*, quæ & *sal metallorum* dicitur, docet Grasseus *in arca arcani*, in *Th. Chym. Vol. VI p. 214*, & medicamentum quoddam ex argento vivo sublimato, & hydrargyro crudo paratum, quod olim *panaceam Cæsaream*, vel *theriacam theriacarum* vocarunt, Quercetan. appellavit *lenem & suavem columbam ex omnivoro dracone, & aquilam cœlestem*, teste Libav. *Apoc. Herm. part. prior. c. 6.* Quis non rideat hunc syncretismum draconis, *columbæ*, aquilæ? Quid, quæso, est, ἀσύγγλωσσα συγκλώθειν, si hoc non est?

COLUMELLA, κίων, κιωνὶς, *Columna*, item *gargareon*, *gurgulio*, γαργαρεών, *uva*, *uvula*, *staphyle*, σταφυλὴ, est caruncula membranosa, vel spongiosa, in fine palati a faucibus dependens, vocis instrumentum, quod hiante ore conspicitur, Galen. *in def.* Dicitur & *plectrum*, πλῆκτρον, i. e. vocis refractorium, *lib. 7 de Us. P. c. 5.* Ejus descriptionem vide apud anatomicos, præsertim

 Bar-

Barthol. *l. 3 c. 12*, ubi negat ad vocis formationem facere, cum etiam hac parte penitus absumta non tamen vox lædatur, quemadmodum & nos observavimus. Nic. Piso tamen existimat vocab. *columella* rectius tribui affectui inflammatorio *gurgulionis*, quando longior tenuiorque fit, ut columnæ modo extendatur *de M. C. & C. L. 2 c. 1.* De morbis *uvulæ* vide apud practicos. Geminam vidit in Hugone Mauritio Gallo Dn. D. Mauritius Hoffmannus Senior, notante hujus filio *in Diss. Anat. pag. 52 in Act. Hafn. Vol. III, O. 13 cum Scholio.* Ab Hippocrate etiam pathologice dicitur morbus in pudendo muliebri, quando pars illa, quæ *turbo*, & *columella* a figuræ cum uvula faucium similitudine dicitur, excrescit. *l. de Nat. Mul. LXI, 2, 6; l. 2 de morb. mul. XCII, 1.* Iung. Linden. *Med. Physiolog. l. 2 c. 7 §. 148.*

COLVMNA, κίων, idem, quod *Columella.* Alias & pars carnosa in medio nasi prominens labio vicina *columna* appellatur, Barthol. *l. 3 c. 10*, ex Ruffo *l. 1 c. 4.* Gal. *Introduct. c. 10.* Linden. vocat dissepimentum inter utrumque nasi tubum, *Medic. Phys. l. 2 c. 12 § 10.* Latinis *interseptum.* Alias quid proprie significet *columna*, etiam pueri norunt. De *columnis* in veterum balneis & *columnis miliaribus* lege Lang. *l. 1 ep. 50.* Differentiam *columnæ* & pilæ attigit C. Hofm. *comm. ad Gal. de V. P. n. 495.* Tropice quatuor *columnas* medicinæ statuit Paracelsus, *philosophiam*, *astronomiam*, *alchymiam*, & *cultum virtutum*, *præfat. in Paragr.* In *Comment.* vero *ad aph. 1.* Hippocr. virtutem omittit, & *physicam* substituit.

COLYMBADES, κολυμβάδες, dicuntur olivæ muria conditæ, inque ea innatantes. Condiendi rationem Constantinus Cæsar explicat, *l. 9 c. 33 de agricult.* Gorræus *p. 237.*

COLYMBÆNA, κολυμβαίνα, Lat. *Natatrix*, nomen astaci, vel *squillæ marinæ*, apud Galen. *l. 8 de C. M. S. L. cap. 4*, quamvis mihi videatur mendum subesse, cum nemo alius hujus nominis mentionem fecerit, hinc existimo legendum esse *colybdænæ*, κολυβδαίναι, juxta Heraclidem *in Opsartytico* apud Athen. *l. 3.* Vid. Aldrov. *l. 2 de Crustat. c. 9.* Alias *colybdæna* significat *mentulam marinam*, speciem urticæ Zoophytæ apud eund. de Zoophytis *l. 4 de Exanguibus c. 1.*

COLYMBETHRA, κολυμβήθρα, vide *Dexamene.*

COLYMBVS, *Colymbas*, *Colymbis*, κόλυμβος, κολυμβὰς, a natando, κολυμβᾶν, est nomen avium aquaticarum, (quasi dicas *natatrix*, *urinatrix* avis, vulgo Sucher/ taucher/) suntque duum generum, majores & minores. Quarum descriptionem, differentias, usum in cibis, lege apud Aldrov. *l. 19 Ornithol. c. 51 seqq.*

COMA, τρίχωσις, κόμη, idem, quod *capillitium.* Vide *Crines.*

COMA, κῶμα, id est, *sopor*, sive propensio & *delatio in somnum*, est, cum vigilare ægri nequeunt, non apertos habentes oculos, sed conniventes, & alto somno detinentur, Gal. *com. 1 in 3 Epid. t. 7.* Vide *Caros.* Hippocrates vero *cataphoram*, καταφορὰν, omnem ad somnum propensionem appellat. Est enim in somnum delatio, non valentibus infirmis vigilantium munia obire, sed cum palpebras claudere cupientibus, tum dormire sperantibus. Cum autem ægri clausis palpebris dormire nequeunt, sed plurimum vigilant, *coma* ἀγρυπνῶδες, i. e. *pervigil*, & non somniculosum vocat, *Com. 1 in 1 prorrh. t. 1.* Aliquando & apud Latinos *marcor* pro *comate* ponitur, Gal. *4 de san. tu. cap. 4.* Marcere enim corpere significat, atque languore & inertia teneri; unde Celsus de lethargo dicit: *Marcor* est inexpugnabilis dormiendi necessitas, *l. 3 c. 20.* Hæc Castellus. Enimvero cum hæc non sufficiant, libet paulo accuratius affectum hunc declarare. Quoad vocabulum κῶμα, *coma*, an a verbo κωμάζω, i. e. crapulæ & commessationibus indulgeo, derivandum sit, uti vult Gal. *l. de Comate c. 1*, Grammaticis relinquimus. Hoc nobis sufficiat, *coma* & *cataphoram* esse pro synonymis habenda, cum Galen. *1 in 1 prorrh. t. 32; & 1 in 3 Epid. t. 7.* Dividitur a practicis in *coma somnolentum* & *vigil.* *Illud* est desiderium dormiendi p. n. auctum cum ore hiante, proveniens a spiritibus animalibus, per portiones vaporosas vel serosas impuras inquinatis, & ad fixationem pronis, intemperiem cerebri frigidam præsupponentibus. Vide ex recentioribus VVill. *de An. Brut. Part. 2 c. 4.* Differt a lethargo, quod *comatosi* non sint obliviosi, sed facilius expergiscibiles. In lethargo somnus actu p. n. urgeat; qua ratione & a caro discrepat. Hoc sc. *coma vigil* est proclivitas ad somnum continua, sed frustranea; plerumque febri, phrenitidi, aut lethargo superveniens, & proveniens a spirituum animalium portionibus impuris, narcoticis & vaporosis crassioribus inquinatorum, & ita debita activitate destitutorum per & propter febrilem effervescentiam nimia agitatione, VVillis *d. l. c. 5.* Hinc comatodes, qui comate laborant. Erotianus.

COMBIBO, συμπίνω, metaphorice pro *imbibo* dicitur, quando medicamenta liquida a parte, cui applicantur, excipiuntur, & veluti imbibuntur, ita, ut illa huic sese insinuent. Vsurpatur a Scrib. L. *n. 20 & 227.*

COMBINATIO idem, quod *concretio*, *compositio*, aut *coagulatio late sumta*, qua nimirum, quæ plura sunt & separata, ita invicem agglomerantur, ut ex iis unum contiguum, fluidum æque ac solidum confletur corpus, uti prolixius hoc vocabulum exposuit & per exempla illustravit Cl. D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. II per totum.*

COMBINATIVA, sive *Combinatoria* FERMENTATIO. Vide *Confermentatio*, & *Resolutivus.* Alias in genere *combinatoria ars Athan. Kircheri* significat artificiosam scientiæ subjectorum combinationem, in hoc præcipue constantem, ut quibusvis subjectis datis vel propositis exhibeat, quoties & quot modis simul combinari, commutari vel transponi possint. De quo prolixo

lixo opere vide *Acta Philosophica* Oldenburg. *An. 1669 menſ. Dec.*

COMBUSTIO, καῦσις, idem, quod *Ambuſtio*, ſcil. *Ignitio*, corpora comburendo in calcem redigens, Rul. Rolf. *Chym. l. 2 c. 3.* Hinc & *combuſtum*, καυθὲν, cum ambuſto (de quo ſupra) coincidit. De *combuſtis* vide Gal. *9 de S. Fac. in princ.*

COMEDO, *Comeſtio*, *Comeſtum*, ἔδω, φάγω, ἐσθίω, ἐδωδὴ, ἐσθιόμενον, ſunt termini notiſſimi, denotantes aſſumptionem alimentorum ſolidiorum, vel eſculentorum, & ipſa *eſculenta*, ſive cibum. In infinitivo dicitur & *comeſſe*, apud Scrib. Larg. *n. 12.* Subſtantivum quoque *comedo*, Gr. φάγος, in uſu eſt, idem ſignificans, quod *lurco*, ſcil. capacis gulæ hominem, & bonorum ſuorum conſumtorem, ſive qui gulæ ac ventri immodice deditus comedit omnem ſubſtantiam ſuam; unde & a Latinis appellantur tales homines *ventres*, Linden. *Ex. XI §. 128.* *Comedones* etiam appellantur a quibusdam medicis vermiculi illi in dorſo infantum & puerorum per poros cutaneos prominentes cum ſubſequente contabeſcentia, qui alias dicuntur *crinones*, de quo vocabulo paulo inferius plura videantur. *Comeſtibile* idem, quod cibus, alimentum.

COMES, nomen dignitatis & prærogativæ. Ita *comes* archiatrorum nominabatur olim unus ex archiatris, quem adhuc prioribus ſeculis *archiatrum* κατ᾽ ἐξοχὴν vocarunt, cui delegata fuit poteſtas arbitrandi in arte, eorumque diſtinguendi conflictus, quos judicare ſolus ſolebat affectus, C. Hofm. *l. 5 Var. Lect. c. 27.* Hier. Mercurial. *l. 4 Var. Lect. c. 1.*

COMETA, κομήτης, dicitur quaſi *ſtella comata*. Non eſſe Meteoron aëreum, uti voluit Ariſtoteles *l. 1 Meteor. c. 7*, clariſſime aſtronomorum induſtria demonſtravit. Sunt vero *cometæ* nihil aliud, quam aſtra extraordinaria inſtar planetarum ſitum ſuum in cœlo varie mutantia, & coma quadam, ſeu capillitio plerumque exornata, pro cujus vario ſitu & figura varia ſortiuntur nomina, (vid. Plin. *l. 11 c. 25.*) modo pauciſſimos dies, modo plures usque ad integrum anni ſpacium durantia. Quorum deſcriptionem ſuccinctam vide ſis in Cl. Dn. Ioh. Chriſt. Sturmii, *Tabb. Aſtronom. Part. Spec. Tab. X*, & prolixius apud Hevelium *in Cometographia*. An vero fruſtra credatur, (quod idem laudatus autor vult) *cometas*, ut & novas ſtellas, phyſice mala quædam vel efficere, vel præſignificare, adhuc

διχθὰ δέ μοι κραδίη μέμονε φρεσὶν ὁρμαίνοντι,

ut cum Homero *Iliad. ξ.* loqui liceat. Paracelſus *cometas* per imaginationem animæ majoris mundi erroneam fieri exiſtimat, & ita *zizania* vel *monſtra mundi* vocare non dubitat, *Tract. 2 de Peſtilit. c. 1.* Et ex hac hypotheſi *peſtem* viciſſim *cometam microcoſmi* appellavit, *Tract. 1 d. tit.*

COMEZ, eſt *gutta ſemis*, Rul. *in Lex.*

COMIDE, κομιδή. Vide *Educatio*.

COMISTE, κομιστή, idem, quod τροφή, *cibus*, alimentum, a verbo κομέω & κομίζω, curam gero, *alo*, nutrio, Heſych. Hinc derivativum κομιστικὸν, *nutriens*, apud Hippocr. *l. de Affect. XLIX, 8.* Vide Linden. *Ex. XVI §. 173.*

COMITIALIS *morbus*, aliquando ſimpliciter idem, quod *epilepſia*. Vid. infra *lit. E.* Rationem hujus appellationis duplicem tradunt interpretes: Primum, quod olim concidente epileptico *comitia* interrumpebantur, unde & *ſonticus*, *ſacer morbus* dictus fuit ἱερὰ νόσος, ἢ θεήλατος. Deinde, quod in *comitiis* eo correpti maxime infeſtarentur, & detegerentur, quam rationem etiam medicorum filii maxime amplexantur, Rhod. *ad Scribon. L. n. 12.* Rob. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 284 ſeq.*

COMMAGENUM, κομμαγηνὸν, ſæpe *Comagenum*, epitheton unguenti cujusdam, cujus meminit Gal. *l. 2 de C. M. S. L. c. 1*, quod & *Syriacum* alias dicitur. Vocatum vero ita a *Comagene*, Syriæ parte, ubi fiebat, & unde apportabatur. Vim habuit calefaciendi & relaxandi. Mentio quoque fit apud Gal. *l. 3 de San. tu. c. 10* unguenti *Commacini*, κομμακίνου, cui pares vires tribuit, ſed videtur mendoſa eſſe lectio, & ſubſtitui debere *Commagenum*, quod facilis lapſus ſit, quodque alibi nusquam *Commacinum* legatur, recte notante Gorræo *in def. d. l.*

COMMANDUCATIO, pro *maſticatione* uſurpatur aliquoties apud Scrib. Larg. *n. 9 53, 55, 104, 165.* Aliis quoque dicitur *manducare*, *mandere*, *commandere*, Rhod. *in Lex. Scrib.*

COMMEMORO, λέγω, idem, quod *dico*, Galen. *l. de dign. & cur. an. morb. c. 5 in pr.* De maxime neceſſariis nihilo pejus eſt bis terve eadem *commemorare*.

COMMENTARIUS, ὑπόμνημα, explicationem alicujus loci, vel rei ſignificat, ſi quid perſpicuum deſideraverit, Gal. *c. 3 de art. t. 44.* Dicuntur & ὑπομνήματα, quæ unusquisque ſtudioſorum conficit ſibi ex autorum lectione, *commentarii* ſeu libri ad memoriæ ſtudium confecti. *Adverſaria* quidam vocant ex Cicerone. Ab aliis *commentaria* ſignificatu vocabuli hodie non ita trito, C. Hofm. *comm. in Gal. l. de V. P. n. 869.*

COMMENTATIO, ἐξήγησις, explicatio, *explanatio*, ſcil. alicujus ſcriptoris antiquioris, cujus conditiones vide apud Gal. *2 in 1 Epid. t. 46 fin. & 1 in 3 Epid. t. 4.*

COMMERCIUM, κοινωνία, *communio*, Vide *Confluxio.*

COMMI, κόμμι, vide *Gummi.* In genitivo *commis* ſæpe uſurpat Scribon. Larg *n. 23, 27, 28, 30, &c.* Vide Rhod. *Lex. Scribon. & not. ad num. 72.*

COMMINUTIO, θρύψις, λείωσις, Gal. *l. 11 de V. P. c. 8*, σύνθραυσις, eſt, cum in minutiſſimas partes per colliſionem rem aliquam redigimus. Dici poteſt & *contritio.* Inſervit ei nonnunquam rei exſiccatio, toſtio, cribratio. Nam cum non omnia ſimul poſſint attenuari ſubtiliſſime, per anguſtum cribrum excutienda ſunt

sunt subtilia, & opus cum crassioribus repetendum, Rul. & Iohns. *in Lex.* Est vel naturalis vel artificialis. Ad illam pertinet *comminutio*, quæ fit dentibus, præsertim molaribus, Gal. *d. l.* Hæc fit variis instrumentis, imprimis autem in mortario. Iung. Rhod. *in Not. ad Scribon. n. 111.* De *comminutionis* significatione diversa accurate scripsit Celeb. D. D. Bohn. *Diss. Chymico-Phys. VII*, ubi & *attenuatio* dicitur.

COMMISSVRA, ξυμβολή. Vide *Junctura. Raphe.*

COMMISTIO, *Commixtio*, σύμμιξις, μίξις, κρᾶσις, a κεράννυσθαι, *permisceri*, Gal. *l. 12 de V. P. c. 3*; cum res diversæ in unam veluti massam, vel acervum, conjunguntur. Quod fieri non potest, ut per totum aliquid cum alio misceatur, nisi prius fuerit comminutum, Gal. *d. l.* Frequentissimum etiam in pharmacevticis vocabulum. Specialiter vero *commistionis* species chymicis ea est, cum corpori calcinando vel sulphur, vel vitriolum, vel sal culinarium adduntur, iisque igni admotis res ipsa in calcem redigitur, de qua specie vide plura apud Rolf. *Chym. l. 2 c. 3.*

COMMODERATVS, σύμμετρος, epitheton sani corporis. Vide *Symmetria. Commoderatio* etiam de anni temporibus inter se respondentibus dici potest *argumento 3 aph. 111* &c. videatur Dieterich. Iatrei *ad vocab.* ὡραῖος. *num. 947.*

COMMODVS, ἄρμενος. Vide *Armenos*, *Chresimos.*

COMMORIOR, ξυναποθνήσκω, dicitur de morbis, qui ad mortem usque comitari solent hominem, Hipp. *2 aph. 39; 5 aph. 7.* Iung. Diet. *Iatr. n. 591.*

COMMOTICA, κομμωτική, scil. ars, est pars medicinæ a *cosmetica* differens, quod circa fucum & pulchritudinem, vel ornatum adscititium versetur: *Cosmetica* vero naturalem tueatur pulchritudinem, Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 2.* C. Hofman. *in Comm. ad Gal. de V. P. n. 7.* Vnde & κομμωτικὰ medicamenta dicuntur pigmenta & fucus, quibus mulieres suæ formæ lenocinantur, ut vitia naturæ artificio celent. Dicitur Lat. *ars comptoria*, *fucatrix*, a κομμός, ornatus fictus, *fucus*, mangonium.

COMMOTIO, ὄχλησις, ἐνόχλησις, ab ὀχλέω & ἐνοχλέω *commoveo*, molestam & tumultuariam agitationem humorum, vel excrementorum, vel materiæ morbosæ significat. De *commotione tartari* legatur Parac. *l. de morb. Tartar. c. 12.* Thom. VVillis vocat *effervescentiam immodicam*, quam egregie in vino declaravit *Ex. de ferment. c. 7.* Potest & *fermentatio inordinata, tumultuaria* vocari. Vide *Arados.* Vnde hoc vocabulum pro adæquato genere & ratione formali febrium continuarum habuit Th. Sydenham. *Method. curand. febr. in princip.* Quid per *commotiones sangvinis activas & passivas* in pathologia velit intellectum D. D. Stahlius videatur *in ejus propemtico ad Disp. Inaugur.* Dn. Christiani Alberti Richteri *de Venæsectionis patrocinio*; siquidem omnia huc inserere nimis prolixum foret.

COMMVNICANTES febres dicuntur, quando in concursu duarum febrium in uno ægro, decedente paroxysmo unius, statim & absque ulla mora sequitur paroxysmus alterius. Laur. Bellin. *in Opusc. Med. tit. de febr. p. m. 553.*

COMMVNICATIO, κοινωνία, dicitur de specie generationis morborum per consensum, quando materia morbifica vel per μετάπτωσιν, hoc est *transmissionem* in alium locum relicto priori, vel per ἐπιγένεσιν, h. e. per *novi morbi generationem* superstite adhuc priori, communicatur. Rolf. *O. ac Meth. Comm. l. 2 sect. 3 c. 5.*

COMMVNIS, *Communitas*, vide *Cœnos*, *Cœnotes.*

COMMVTATIO, ὑπαλλαγή, μεταβολή, idem, quod *mutatio*, de quo infra *suo loco.* Vide *Apallage.*

COMPACTIO, idem, quod *Compages.* Quamvis Paracelsus etiam de ipsa corporis & partium soliditate, quam congelationem etiam vocat, acceperit, quam a sale obtinere existimavit *Paramir. l. 2 c. 1.*

COMPAGES, *Compaginatio*, ξύμφυσις, σύστημα, *compago*, in genere sumitur pro structura, & organica densitate & soliditate corporis suorumque membrorum. In specie vero unionem, coalitionem, cohærentiam significat, qua ossa inter se uniuntur, Hipp. *s. 2 de artic. t. 34; s. 4 t. 31.* Dicitur & Hippocrati ξυμφυὰς, *3 de fract. t. 63.* Ita maxilla inferior ex duobus ossibus exacte *compaginatis* constare dicitur apud Gal. *com. ad dict. primum de artic. locum.*

COMPARATIO, παραβολή, dicitur, quando una res cum alia confertur, in quibus conveniat, aut discrepet. Oportet enim ea, quæ inter se *comparantur*, & in quibusdam dissidere, & in quibusdam convenire, Gal. *l. 1 de Al. fac. c. 2.* Hujusmodi *comparationum* catalogum prolixum reperire licet ap. eundem, quas consignavit Aloys. Mundella *in Theatro vel Indice Galenico*, & Ant. Mus. Brassavol. *in Indic. ad Gal.* Effectus *comparare*, h. e. conferre, scil. medicamentorum, legitur apud Scrib. Larg. *n. 38.* *Comparanda* non debent tamen habere magnam inter se differentiam, monente Linden. *Ex. XII §. 6*, ex Aristot. *3. Top. 1.* Legi etiam possunt in Theatro Chym. variæ *comparationes*, v. g. Mercurii cum conjugibus, moralium ad chymica, naturæ cum pictore. Enimvero probe notanda quoque animadversio & cautela Libavii, quod *comparatio* a simili non ponat essentiam, *Exam. Philos. vid. p. 259.*

COMPASSIO, ξυμπάθησις, est communicatio affectus, vel affectio per consensum, Hipp. *in præcept. XIII, 1.* Vide *Consensus.*

COMPENDIVM, βραχύλογος διδασκαλία, ἐπιτομή, σύνοψις, succincta pertractatio dicitur, in qua res saltem per summas contrarietates proponuntur aphoristice, relictis intermediis, ceu ex extremis cognoscendis, Gal. *l. 2 de san. tu. c. 4.* Hæc discendi ratio licet non careat utilitate ad primam & perfunctoriam cognitionem, insufficiens tamen est, neque artificem facit peritum, uti ostendimus *in Medic. Dogm. Præliminar. Dogm. I p. 3.* Ita & Gal. *compendiariam* ἐπίτομον experiundi viam,

viam, ceu fallacem, damnat. *l. 2 de Temper. c. 6.* *Compendium* etiam pro utilitate, lucro & quæstu accipi demonstravit Ioh. Rhod. *ad Scrib. n. 22.* & *in Lex.* Scrib.

COMPERTUS, idem, quod *Expertus.* Vid. *Experimentum.* Scrib. *n. 106.*

COMPESCO, συνείργω, accipitur pro reprimo, exicco, absumo, v. g. carnem luxuriantem in ulcere. Scrib. Larg. *n. 41, 90, 239, 240.* Rhod. *in Lex.*

COMPETENS, τὸ δέον, *Competenter*, δεόντως, dicitur de omni eo, quod ad rem facit, quodque conveniens. Diet. *n. 179.*

COMPLANO, λειαίνω, λεαίνω, significat apud Hipp. *6 Epid. s. 2 t. 4,* asperitatem per medicamina tollo. Gal. *in comm.*

COMPLETIO, ἐπιπλήρωσις, dicitur de arteriis, spiritu a corde suppeditato repletis ex mente Erasistrati. Hæc differre dicitur ab *Impletione*, quod in contractione arteriarum non omnis spiritus evacuetur. Est ergo *Completio* saltem additio alicujus ad resarciendum defectum, Gal. *l. 4 de diff. pulf. c. 17.*

COMPLEXIO, *Complexus*, ἐπιπλοκή, συμπλοκή, tripliciter accipitur: 1. pro diversarum rerum conjunctione, v. g. morborum plurium complexione, unde & *Morbi Complicati* dicuntur, Dieter. *Iatr. n. 574*, ubi ἀλληλοδιαδοχίαν morborum vocat. Ita *febrium complexio* est, quando duæ febres diversis temporibus invaserunt. *Confusio* vero, κρᾶσις, quando eodem tempore inceperunt, Gal. *l. 2 de diff. febr. c. 8.* Sic Pulsuum *complexio* dicitur de differentiis pulsuum compositis *l. 1 de cauff. pulf. c. 11.* Deinde etiam pro *Coitu* & conjunctione maris & fœminæ, Scribon. Larg. *n. 18.* Denique *Complexio* aliquando accipitur vulgariter pro *Temperamento*, apud Paracelf. passim, Rul. & Iohnf. *in Lex.* *Musculi Complexi* qui dicantur, vide Barthol. *l. 4 Anat. c. 2 p. 566.* Nervos *complexos* D. Bidloo vocat undecimam nervorum Tab. IX exhibitorum classem, dum pluribus tubulis oriuntur & dum deorsum tendunt, uno complexu omnes continentur ex medullæ caudæ medio corpore prodeuntes &c.

COMPOSITIO, σύνθεσις, quid significet, pueris quoque notum est, scil. diversorum conjunctionem, vel coadunationem, Rul. Frequentissime dicitur de medicamentorum simplicium conjunctione. Vnde *medicamenta composita* σύνθετα φάρμακα vocantur. *Compositum* omne naturam sapere simplicium *componentium* demonstravit Gal. *l. 1 de Elem. 3.* Hinc *compositurus* medicamenta simplicium naturam probe cognitam habere debet, *l. 1 de C.M.P. G. c. 14.* *Compositus morbus* est, qui opponitur simplici, & coincidit cum *Complicato*, vel *Confuso*, *l. de Typ. cap. 3.* De *Compositione Philosophica*, quæ fit per viam lapidis Philosophorum, deque *Essentiis Compositis* prolixe legatur Libav. *Alchym. Pharmac. cap. 32 alibique.* Aliquando *Compositio*, *Compositum* absque additione medicamenti, accipitur pro pharmaco *composito*, apud Scrib. Larg. *n. 5, 8, 10, 26. 200, 205, 253, & aliis in locis*, de quibus vide in Rhodii *Lex. Scrib.* & ejus notas *p. 11.* Et vocabulum *Synthesis* etiam sic acceptum legitur ap. Q. Seren. *c. de lumbric. & tin. purg. verf. ult. p. 19. ed. Keuch.* Vid. not. Keuchen. *ad h. l. p. 210.*

COMPOTATIO, συμποσία, συμπόσιον, οἰνοφλυγία, est veluti concertatio cum oblectatione in potando; unde hujusmodi homines *Compotatores* συμπόται vocantur, Galen. *de dignofc. & cur. an. morb. c. 6.*

COMPREHENSAMENTUM, κατάλημμα, dicitur de tertio interveniente vinculo, in faciendo nodo, Galen. *c. 2 de iis, quæ in medicatr. t. 7*, contracte *Comprensio*, Scrib. *n. 227.*

COMPREHENSIO, κατάληψις, idem, quod firma & vera cognitio, quæ etiam vocari potest *Comprehensiva imaginatio*, cui opponitur *Incomprehensibilitas*, ἀκαταληψία, Galen. *l. d. fect. ad eos, qui introd. c. 5.* Hinc & *Comprehensibile*, καταληπτόν, coincidit cum *Cognoscibili*, τῷ γνωστῷ, *l. de opt. doc. gener. in princ.* Vide *Catalepsis.*

COMPRESSÆ vulgo vocantur a Chirurgis pulvilli, sive splenia, h. e. panni linei complicati partibus leniter comprimendis accommodati. Blaf. *Med. Vn. p. m. 72.*

COMPRESSIO, θλίψις, θλᾶσις, est modus vel species angustationis cavitatum, canalium, aut pororum, facta ob externæ cujusdam rei violentiorem contactum. Ita *Compressio pulsus*, θλίψις σφυγμῦ, apud Gorr. *p. 182*, & *Compressio stomachi*, quæ fit ex ciborum copia sola quantitate molestorum, Galen. *Isag. in Pulsus, c. 10, fere in fin.* Est igitur laterum cujuscunque vasis, vel canalis, vel pori forinsecus facta adstrictio, differens ab obstructione, vel oppilatione, quod hæc sit meatuum angustatio ab interposito aliquo intus corpore, *l. 1 de sympt. cauff. cap. 5 & de diff. morb. cap. 7.* *Compressio musculorum* legitur apud Scrib. Larg. *n. 84.* *Compressionis* vocabulum minus accurate sumsit Paracelsus, per *Compressiones Thoracis* intelligens omnes morbos Ventriculi, qui fiunt a Tartari vitio, *l. 2 de Tartar. tract. 1 c. 2 & alibi.* Alias *Compressio* idem est, quod *Constrictio.* Dicitur & *Oppressio.* *Compressio* pulsus, θλίψις σφυγμῦ dicitur, quando incipiente paroxysmo febrili satis parvi & inæquales notantur pulsus, Gal. *l. 1 de differ. febr. c. 7.*

COMPRESSIVA *Medicina* dicitur Avicennæ medicamentum siccum, caussans in membro siccitatem & coadunationem ipsius ad seipsam, unde obturatur transitus & meatus. Et ex fortitudine compressionis & coadunationis partium membri ad invicem coguntur humiditates subtiles in ejus concavitatibus permanentes exprimi violenter ex motu ejus opposito. Avic. *l. de virib. cord. tr. 2 c. 7.*

COMPSEVOMENOS, κομψευόμενος, significat eum, qui ad ostentationem aliquid perficit cum industria, a verbo κομψεύεσθαι, venuste & ostentationis gratia facere. Hinc & κομψεία idem, quod πανουργία, & κόμψευμα, *facetiæ,*

cetiæ, quæ dedecent Medicum, Gal. *l. 3 de San. tu. c. 13.* Lind. *Ex. 10 §. 165*, & κομψὸς πανοῦργος, *ſaframentum* & *ſafer*. Vſus Hipp. *4 de artic. t. 43.* Vide Gal. *in com.* Foëſ. *Oec. p. 347.*

COMOPORIA, κομμωτική, ſcil. ars. Vide *Commotice.*

COMPUNCTIO, παρακέντησις, & *perforatio*, quæ fit acu, Galen. *l. 10 de V. P. c. 6.* Vide *Paracenteſis, Thlaſis.*

CONARIUM, κωνάριον, *Conoides corpus*, ſive *Turbinatum*, κωνοειδὲς σῶμα, *Glandula Pinealis*, eſt particula cerebri, veluti firmamentum quoddam, venis a magna vena cava propagatis adjacens, Gal. *l. 9 de oper. Anatom. c. 3*, cujus ſubſtantia glandula eſt, figura autem *Cono* perquam ſimilis; unde ei nomen quoque eſt impoſitum. Utilitatem autem eandem eſſe exiſtimant aliqui, quæ eſt Pyloro ventriculi; nam ut hunc confirmant eſſe glandulam, prohibereque ex ventriculo cibum prius, quam is coctus ſit, in tenue inteſtinum transſumi: ad eundem modum & hanc glandulam, *Conarium*, in principio meatus ejus conſtitutam, qui ſpiritum ex medio ventriculo in Parencephalidis ventriculum transmittit, cuſtodem quendam eſſe ajunt, & velut œconomum non plures ſpiritus de ſeſe emittentem, quam quantum ſpiritus mitti oportet, Gal. *l. 8 de V. P. c. 14.* Iung. C. Hofm. *comm. ad h. l. n. 648.* Recentiorum ſententiam de hac *Glandula* videas apud Barth. *Anatom. l. 3 c. 6.* Th. VVillis *Anat. Cerebr. c. 14.* VVarthon. *de glandul. c. 23.* M. Malpigh. *Exerc. de Cerebr.* D.D. Ioh. M. Hofmann. *in Not. ad Microcoſm. Horn. p. 200 ſeqq.* *Glandulam pinealem* petroſam totam avellanæ nucis magnitudine, ceu cauſam cephalalgiæ continuæ & lethalis obſervavit in cerebro cujusdam ægri præternaturali capitis figura præditi D. Berlingerius Gipſæus Profeſſor quondam Bononienſis, uti legitur *in Act. Erudit. Lipſ. de Ann. 1699. m. Sept. p. 396, 397.*

CONATUS, πεῖρα, πειρασμὸς, ὁρμὴ, ἐπιχείρησις, ſignificat actionis intenſionem fere ſupra vires, & cum quadam violentia. Italis *Sforza* vocatur. Rhod. *in Lex. Scrib.* v. g. *Conatus* in mejendo difficilis doloris plenus in ſtranguria, Linden. *S. M. Ex. XVI, §. 32.*

CONCALEO, *Concaleſco, concaleſio*, συνθερμαίνομαι, ſignificat calorem acquiro ab alia re calida, per contactum juncta, Scrib. Larg. *n. 1 & 84.*

CONCAVATIO, idem quod *Arcuatio*, de quo ſuperius.

CONCAUSSA, συναίτιον, dicitur, quæ licet affectum ſua vi producere valeat, generat tamen alteri cohærens, ut lapis in veſica & inflammatio. Nam ambæ urinæ ſuppreſſionis cauſſa ſunt, etſi per ſe utraque illam generare poſſit, Gal. *Introd. c. 8.*

CONCAVUS. Vide *Cavus.* In ſpecie *Concavum metallicum ardens* vocatur ſpeculum quoddam, omne genus metalli, ipſum etiam ferrum breviſſimo temporis ſpacio fundens, de quo videatur Relatio Pariſiis miſſa *in Actis Philoſophic.* Oldenburgii *Ann. 1669. in Iulio.*

CONCEDO, ἐνδίδωμι, idem, quod *Remitto.* Ita *concedere* inflammationem, tumorem, duritiem &c. Dicitur Gal. *c. 2 in progn. Hipp. t. 73.*

CONCENTRATIO eſt terminus Chymicus, qua vis medicamentoſa, ſive ſpiritus, ſive ſalis, ſive ſulphuris in concreto quodam intrinſece coërcetur & veluti in centrum repellitur, v. g. in Mercurio ſublimato, quod eſt concretum quoddam ſaleſum tertium ex Mercurio vivo & ſpiritu Salis, hic *concentratus* obſervatur, unde formam albam cryſtallinam repræſentat. Imo adhuc generalius terminis *Concentratio* & *Concentratus, a, um* utuntur de medicamentis ſuis arcanis & quaſi catholicis jactantes eorum novas & inauditas vires contractamque veluti in exilis centri magnitudinem copioſam & vehementem efficaciam, ut verba D.D. Pechlini *l. 11 Obſ. Phyſ. Med. O. 8 p. 217* mea faciam. Ita hodieque Halenſis Eſſentia dulcis *concentrata* nimium quantum pretio & encomio extolli ſolet. Dicitur alias de calore intrinſecus coërcito, qui etiam *Concentratus* vocatur.

CONCENTUS, ἁρμονία. Vide *Harmonia.*

CONCEPTACULUM, ἀγγεῖον, idem, quod *Vas.* Vide *Angos.*

CONCEPTIO, κύησις, eſt ſeminis comprehenſio in uteris mulierum ad fœtus generationem, ejusque retentio, Dieter. *Iatr. n. 486.* Galenus dicit, eſſe motum contractionis uteri, dum ſemen in ſeipſum ejaculatum amplectitur, veluti manu quadam avidiſſime, *l. 1 de ſem. c. 2.* Inter recentiores nondum certo conſtat, an *Conceptio* in utero fiat, an vero in tubis? quod ſuſpicatur Bartholin. *l. 1 Anat. c. 27.* An maſſa ſeminalis a maſculo concurrat ad *conceptionem?* quod negat Guil. Harvæus *de gener. anim. & in ſpecie appendic. Exerc. de Conceptione*, quam tamen hypotheſin reprobavit Barthol. *d. l. c. 28.* Noſtrum jam non eſt arbitria facere de his quæſtionibus. Quid? quod magna adhuc inter recentiores ſagaciſſimos etſi naturæ rimatores Phyſiologos & Anatomicos occurrat diſſenſio, ut animus lectoris fluctuet dubiique ſit conſilii, cui velit aut poſſit aſſentiri. Ita licet hodieque pro rata habita fuerit Harvæi ſententia, quod ſeminis maſculi moles corporea nihil ad fœtus materiam conferat, neque in viviparis, neque in oviparis, ſi tamen fides habenda Antonii de Leeuvenhoek Anatomiæ & Contemplationi Epiſtolicæ, quando obſervaſſe ſe ſcripſit, in ranis maſculis ſuper fæmellas inſidentibus, quod ovis harum communicaverint animalcula, quorum incomprehenſibilem numerum in teſticulis diſſectis etiam invenit, ut & alia huc facientia, quæ ibi videantur, ita ut Vir ille curioſus non dubitaverit animi ſui ſenſa exprimere, quod ſibi videatur ex ſolo maſculorio ſemine fructum

ctum prodire, fœminam vero instar naturæ agri fructum tantum fovere, alere atque augere, quis inter eos arbitrum se sistet? *Conceptio* Spagyrica in negotio lapidis Philosophici dicitur, quando materia candida, ceu mulier mystica, sive Mercurius, & spiritus rubeus tingens, ceu maritus, post fermentationem a calore externo inductam, (quæ *Conjugium* & *Amplexus* vocantur) quiescunt in vitro Hermetico, Libav. *Apocal. Herm. part. poster. T. 2 p. 395.*

CONCEPTUS, τὸ κύημα, est illa massa, ex qua formatur fœtus in utero. Vocatur & *Ovum*, afferente Harvæo *Exerc. I de gener. anim.* qui omnia animantia, etiam vivipara, atque hominem adeo ipsum, ex ovo progigni, primosque eorum *conceptus*, e quibus fœtus fiunt, ova quædam esse credidit, & hodieque suos invenit adstipulatores: Nos in medio relinquimus, præsertim, quod inter novissimos hypothesin hanc de ovario & ovis in animalibus viviparis in dubium plurimis argumentis vocaverit Ioh. Hieronym. Sbaragli Medicus Bononiensis, quæ si fuerint sufficienter soluta, & nos postmodum de Generatione ex ovo sententiæ promte accedemus. Dicitur & *Conceptum* apud Scribon. Larg. *in epist. p. 3 ed. Rhod.* Vide *Fœtus.*

CONCESSIO, *Concessum*, ἐνδεχόμενον, id, quod licet, *1 aph. 7.* Diet. *n. 288.*

CONCHA, *Conchula*, κόγχη, κόγχιον, varias habet significationes. (1) notat animal *Testaceum* omne, sive lævibus s. testis asperis præditum; aliquando tamen contradistinguitur a Purpuris, Cochleis, Ostreis, Conchyliis, uti prolixe ostendit Aldrov. *l. 3 de anim. exanguib. c. 1.* De *Concharum* virtute Medica vide præter d. Autor. & Schröd. *l. 5 cl. 3 n. 78.* Harum omnium succum ventrem solvere testatur Gal. *l. 3 de S. Fac. c. 15.* (2) significat apud Anatomicos cavitatem auriculæ, & auris externæ præcipuam partem, inter Helicem & Anthelicem, Barthol. *l. 3 Anat. c. 9*, quamvis & *Cochlea* post membranam tympani occurrens *Concham* vocaverit, *libell. 4 c. 6.* (3) Veteres quoque, præsertim Comicos, pudendum muliebre *Concham* vocasse, clare demonstravit Rolf. *Ord. & Meth. part. gener. dic. Part. 2 c. 33.* (4) *Concham* etiam vocari patellam in genu, vult Gorræus *in def. p. 233*, quamvis alii *Conchum* dicant. (5) Diversa quoque vasorum & mensurarum genera denotat. Ita apud Hipp. mensuram significat, Græc. σκαφὶς dictam, quæ *Conchæ* capacitatem æquet, & mystra duo contineat, sive drachmas sex ponderis, *l. de nat. mul. XXIX, 2; l. 1 de morb. mul. CVI, 6; CIIX, 33.* Vide *Cheme*, & Foës. *in Oec. p. 343.* *Concha* quoque dicitur labrum, vel vas æneum, seu pelvis tonsoria, Forest. *l. 6 Obs. 54.* Item alveolus vitreus, sive vas vitreum, in modum alvei formatum, cum ore & manubrio, Rul. *in Lex.* De *Conchis* saxatilibus sive lapideis vide *A. 3 Ephem. Nat. Cur. Obs. 70.*

CONCHIS, *quasi concha*, dicitur faba cum valvulis, sive involucris cocta, demonstrante Rhodio *ad Scrib. Larg. n. 233.*

CONCHUS, κόγχος, vel idem est, quod *Concha.* Vel significat aliquando Cranium. Cavitates quoque oculorum *Conchi* dicuntur Polluci. *Conchum* Græcorum fuisse vilem cibum, & facilem paratu, vult Lind. *Ex. X §. 74.*

CONCHYLIS, κογχυλὶς, *Conchylium*, κογχύλιον, idem, quod *Concha*, Scribon. Larg. *n. 191.* In specie vel eam denotat, quæ *Purpura*, πορφύρα, dicitur, cujus descriptionem, species, & usum vide apud Aldrov. *d. l. c. 5.* Meminit prioris vocabuli Rob. Keuchen. *in not. ad Q. Seren. p. 252, 295.* Vel *Conchylium* alias accurate loquendo differt a Purpura, Buccino, aliisque conchis, estque peculiaris oblonga species, quam descriptam invenies apud d. Aldrov. *l. c. c. 15.*

CONCIDENTIA, ξύμπτωσις, σύμπτωσις, idem, quod *Collapsus*, de quo supra. Cui opponitur μετεωρισμὸς, aut ἐπίδοσις εἰς ὄγκον, crassities, & in molem majorem elatio. Meminit τῆς ξυμπτώσιος, Hipp. *1 aph. 3.* Caussa *Concidentiæ* corporis & vasorum est nimia evacuatio & repentina, Dieter. *n. 588.*

CONCINNITAS, ἁρμονία, vide *Harmonia.* Alias *Concinnare* ex diversis aliquid conficere significat. *Cinnus* autem est commistio plurimorum, & in specie potionis genus ex multis liquoribus confectum, ita dici solet teste Non. Marcello. Hinc & *Vinum Concinnaticium* idem, quod Factitium, σκευαστὸς οἶνος. Vide Linden. *S. M. Ex. X §. 198.*

CONCOAGULATIO legitur in Robert. Boyle *Exerc. de nat. determin. effluv. c. 2 edit. Lat. Genev. p. 22, 23*, & denotat diversorum salium simul dissolutorum & ad crystallisandum sepositorum concretio mixta in crystallulos mixtam figuram obtinentes.

CONCOCTIO, πέψις, πεπασμὸς, idem, quod *Coctio*, de quo vocab. vide *supra.*

CONCORDIA, *Concordantia*, συμφωνία, dicitur, quando plures autores in una aliqua re, vel materia consentiunt, quod optimum est historiæ judicatorium, Gal. *de subfig. Empir. c. 10*, & nihil magis fide dignum, quam *Concordia* suspicione carens, *l. de V. S. adv. Erasistratum, c. 5.* Sumitur & a Paracelso pro Harmonia & *Concentu* tropico rerum, v. g. Elementorum: quam tamen parabolicam *Concordantiam* non incongrue reprobat Libav. *T. 4 de Philosophia Harmonica Magic. Fratr. Ros. Cr. p. 283.* Dicitur & eidem *Conformitas.*

CONCRETIO, πῆξις, σύμπηξις, est materiæ liquidioris in massam solidiorem condensatio. Ferme coincidit cum *Congelatione*, ut patet ex VVillis *de ferment. c. 12 §. Congelatio.* Ita de Gypso poto scribit Scribon. Larg. *n. 182*, quod in aliqua parte ventris concrescat, id quod potum est, & tactu quasi saxum percipiatur. Hinc *concretile*, πηκτὸν, dicitur, quod condensari & indurari potest, Gorr. *pag. 372.* Linden. *Exerc. V §. 117.*

CONCUBITUS, συνουσία, idem, quod *Coitus*. Vide *supra*.

CONCUPISCENTIA, ἐπιθυμία, & *Concupiscibilis facultas*, ἐπιθυμητικὴ δύναμις, est vis animæ sensitivæ, qua desiderat & expetit objecta talia, quæ sibi conveniunt, v. g. alimenta, & omnis generis voluptates. Hæc *cupiditas* consistit in spirituum animalium cujusque partis propriorum motu vegetiori, & expansione ampliori, juxta VVillis *de An. Brutor. Part. 1 c. 9.* Iung. Charlton. *Ex. IIX Patholog. §. 28.* Dicitur & Gr. ὀργασμὸς, *turgescentia*, nam qui turgent ab aliqua materia, titillantur, commoventur & concitantur; unde & per *concupiscere* a posteriori explicari potest, Diet. *n. 624. Concupiscentia* si excesserit, quomodo debeat corrigi, docet Rolf. *O. ac M. Com. Gen. l. 14 s. 3 c. 8*, hauddubie ex Gal. *l. de cognosc. & cur. anim. morb. c. 6.*

CONCURSUS, συνδρομή. Vide *Syndrome*.

CONCUSSIO, τὸ ῥῖγος, Galeno idem, quod *Rigor*. Vide *Rigor*, item *Catasceisis*.

CONDENSATIO, πύκνωσις, vel obstructio meatuum corporis facta a refrigerantibus, adstringentibus & siccantibus. *Condensatio* artificialis dicitur & *Inspissatio*, de quo *infra lit. I.* Gorr. *p. 395.* Vnde *Condensantia medicamenta*, πυκνωτικὰ φάρμακα, omnia frigida sunt, quare poros cutis, & meatus in unoquoque corpore *condensant* & contrahunt: cæterum instrumentum undique totum constringere nequeunt, Gal. *l. 5 de S. F. c. 14.* Coincidunt ferme cum *Incrassantibus*, παχυντικοῖς.

CONDIMENTUM, ἥδυσμα, ἄρτυμα, dicitur, quicquid cibum reddit gratiorem, ita, ut non per se sit edendo, ad suavitatem tamen alimentorum conferat, Gal. *l. 4 de S. F. c. 16*; præsertim, si fuerint acria, *c. 17.* Inter *Condimenta* Sal primas merito tenet, judicio Scholæ Salernitanæ, vid. Renat. Moræum in eandem *de conserv. valet. c. 8 & 9 p. 145 seqq.* C. Hofm. *l. 5 Inst. c. 13 &c.* Alias ἡδύσματα, dicuntur *Vnguenta* ipsa, quibus ad suavitatem odoris *Aromata* adjuncta sunt; alii non unguenta, sed *aromata* ipsa sic appellant, juxta locum Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXXXI, 1.* Imo in genere ἡδύσματα dici possunt, quæcunque rem aliquam jucundiorem reddunt, quemadmodum Gal. *l. 3 de alim. fac. c. 11*, pinguedinem & adipem carnium *condimenta* esse dixit; & Plut. quietem laborum ἄρτυμα eleganti metaphora vocavit.

CONDITIO, κατάστασις, *Constitutio*, vide supra *Catastasis*. Cui addi poterit *Conditio ægri* scitu necessaria; de qua eleganter Lindenus. *Conditionis* notitia cum plurimum conferat ad notitiam caussæ, Hipp. ipse hanc jubet interrogando protinus bene inquirere. *Exerc. VIII §. 24.* Paracelf. per *Conditionem* intelligit unam & simplicem qualitatem, v. g. caliditatem, frigiditatem &c. quatenus opponitur *Complexioni*, sive Temperiei, quæ in mistione qualitatum consistit, *Paramir. l. 1 c. 4.*

CONDITOR, pen. brev. δημιουργὸς, idem, quod *Creator, Opifex*, de Deo & de natura dicitur, Gal. *l. 3 de V. P. c. 10 & alibi. Conditor* etiam professionis dicitur Hippocrates a Scrib. Larg. *in ep. ad C. Iul. Callistum.*

CONDITOR, pen. long. dicitur, qui rem aliquam artificiose præparat, ut vel asservari melius, vel gratior fieri possit, v. g. qui saccharo res palato gratiores reddit. Gr. ὀψαρτύτης, (cur non & simpliciter ἀρτύτης?) Ita & ταριχευτὴς in specie dicitur, qui sale carnes condit & asservat. Vide plura p. p. ad vocab. *Conditura*.

CONDITUM, κονδῖτον, ἀρτοτὸν, in genere significat omne id, quod artis opera gratum redditum est, sive alimentum, sive medicamentum fuerit, vid. Schröd. *l. 2 c. 46.* In specie variis cupediis compositis, qua alimentosis, solidis & liquidis, qua medicamentosis tribuitur. Ita vinum aromatibus *conditum*, aliis Mulsum *Conditum* vocabatur. Gal. *de facile parabil. tit. de Obstructione renum.* Vid. Foes. *in Oecon. p. 348.* An idem cum Vino Hippocratico dicto, sive *Clareto*, de quo supra? Ita quoque formula Medicamenti suavis consistentia Electuariis & Conservis similis, ex variis & suavibus parata, *Conditi* nomine venit. Dicitur & quibusdam *Opiata*, Morell. *l. 1 Meth. præscr. form. rem. sect. 2 c. 4.* Ita legitur *Conditum* suave e pyris & persicis paratum, apud Claud. Deodatum *Panth. Hygiast. l. 1 c. 29.* Dicitur *Conditum Compositum* VVekero *Antidot. gen. l. 1 c. 32.*

CONDITURA vel idem significat, quod *Condimentum*, ἄρτυμα, materia illa qua aliquid *conditur*, sal, saccharum, muria, aromata &c. vel denotat modum condiendi, & artem, Gr. ἄρτυσις dictam, qua alimenta vel medicamenta alioqui fastidiosa palato & stomacho grata redduntur, aut etiam in longius temporis spatium integra asservantur, VVeker. *Andit. gen. l. 3 c. 23.* Translatum hoc quoque vocabulum ad corporum mortuorum præparationem, ne putredine tam facile pereant. De hac *Conditura* Cadaverum lege sis Forest. *l. 29 Obs. 29* Rolf. *tr. de purgant. sect. 1 art. 2 c. 43 seq.* ubi σμυρνισμὸν vocat. Latine etiam dicitur *Balsamatio*. Sub quo titulo etiam D. Gabriel Clauderus tractatum conscripsit. Verum diversos modos Balsamationis, cum veterum, tum Clauderi & Bilsii ventilavit D. Tobias Andreæ, uti constat *ex Actis Erudit. Lips. A. 1683.* Modum quoque *conditura* vasorum & viscerum exenteratorum peculiarem habuisse D. Bilsium ex Anatomicorum scriptis hodieque constat.

CONDUCTIO, σπασμὸς, idem est, quod *Convulsio*. Cæl. Aurel. *Acutor. l. 3 c. 6 p. m. 182.*

CONDUCTOR appellatur instrumentum Chirurgicum, Terebræ, qua casei explorari solent, non absimile, concavum, quod in Lithotomia post factam incisionem in sulcum catheteris immittitur, ut catheter eximi possit. Blas. *Med. Vn. p. m. 72, 341.*

CONDYLOMA, κονδύλωμα, est carnis excrescentia callo-

callosa in digitis manuum ac pedum, præsertim vero circa anum & pudenda muliebria occurrens, sic dictum, quod promineat in modum articuli, quem *κόνδυλον* appellant. Ideo vero præcipue in sede oritur, ruga aliqua corporum in ano reduplicatorum insurgente, ac præter naturam intumescente. Quum enim sinuosus sit anus, rugas coagmentatas habet; ubi vero amplius intumuerit, tunc fit *Condyloma.* Et aliquando quidem citra inflammationem fit, & molle est, quandoque vero cum inflammatione, tumque durum est & dolorificum. Hæc Gorræus *p. 238.* Castellus. Enimvero omnino etiam caussam supponunt morbificam, portiones succi nutricii corruptas & excrementitiis mixtas, quandoque de malignitate venerea, vel Gallica participantes, Parac. *de nat. & orig. morb. Gall. l. 8 c. 1.* Ad *Condylomata* ceu species pertinent Thymus & Ficus. Ionston. *Synt. Med. Nosocomic. l. 5 tit. 4 c. 1.* Medicamenta topica adversus *Condylomata* lege apud Scrib. Larg. *num. 224 seqq.* Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 6; l. 2 de C. M. P. G. c. 10; & l. 4 c. 13.* Hæmorrhoides quoque cœcæ vel protuberantia venæ hæmorrhoidalis vocatur *κονδυλώδης αἱμαῤῥοΐς* Hippocr. *de hæmorrhoidib. III, 12, 13,* item simpliciter *κονδύλωσις*, ut *hæmorrhois* indicetur, quæ tuberosam habet eminentiam, & ab ea, quæ mori fructum refert, distinguatur. Foes. *d. l.*

CONDYLUS, *κόνδυλος*, i. e. *tuberculum, nodus*, dicitur gibbosa explantatio radii & cubiti, quæ carpo dearticulatur; ob id etiam aliquando *capita* dicuntur, & *apophyses*, Gal. *l. 2 de V. P. c. 2.* Dicuntur & *epiphyses*, i. e. *artuum capita:* ubi enim os medullam habet, ejus finibus utrinque caput instar operculi cujusdam, utplurimum vides adnasci, *l. 10 de V. P. c. 18.* Vide *Articulus.* Deinde & vocabulum *κόνδυλος* significat præternaturalem protuberantiam in dentibus, apud Hipp. *l. 4 Epidem. IX, 8; XVII, 8.*

CONFECTIO, *Confectum*, vel accipitur pro *subactione.* Ita *confectum* thus legitur, *κατηρτυσμένον*, aceto acerrimo, apud Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 1.* Vel *confecta* dicuntur materiæ saccharo sicco obductæ, & ceu tectorio quodam obductæ, quod artificium *confectionis* nomine venit, VVeker. *l. 1 Antidot. gen. c. 48.* Schröd. *l. 2 c. 47.* Quin & tabulæ, morsuli, rotulæ, *confectiones solidæ* vocantur, VVeker. *d. l. c. 42.* Imo & electuaria quædam confortantia, vel cardiaca, *confectionis* titulo insigniuntur, uti constat de decantatissima *confectione alkermes*, de qua videantur dispensatoria, Schröd. Rolfink. & alii. Huc pertinet *confectio humain* ad oculos, cujus descriptionem vide apud Rolf. *O. ac M. l. 7 sect. 2 c. 2.*

CONFERENS, *ξυμφέρον*, a verbo *ξυμφέρω*, *συμφέρω*, *confero*, apud Hipp. significat, quod utile est, & prodest, scil. ad sanitatem. Estque unum criterium ex duobus, quo dignoscitur omnis indicati, vel remedii in methodo conservandi sanitatem, & medendi certitudo & veritas; præprimis evacuationum criticarum & spontanearum, *ex 1 aph. 2; & 4 aph. 47.* Hinc & loca illa, per quæ hujusmodi evacuationes fieri solent, dicuntur *χωρία ξυμφέροντα*, loca *conferentia*, i. e. lege naturæ commoda, *1 aph. 21.* Ita & de anni tempore accipitur, v. g. de autumno aquilonio & sicco, *3 aph. 14.* Huic opponitur *ἀσύμφορον*, *inutile*, damnosum.

CONFERMENTATIO, dicitur *Fermentatio combinativa*, sive *combinatoria* ad differentiam *fermentationis resolutivæ*, estque motus efficientis in materia principiorum ejus pro circumscriptione loci, temporis & caloris conjunctivus, quemadmodum eam prolixius descripsit D. D. Stahl. *in Disquis. eleganti de Sanguificat. c. 3.*

CONFERTUS, *Confertim*, *ἀθρόος*, *ἀθρόως*. Vide *Athroon.*

CONFIBULA, CONFIBULATIO sunt termini potius Architectonici, & confibulæ dicuntur tanquam duplices fibulæ, quæ si quando quid hiet & aperiatur ad constringendum utrinque & comprimendum adhibentur, interpositis & interculcatis etiam cuneis, Rhodius *de Acia cap. 4 p. 8.*

CONFIDENTIA, vide *Fiducia.* *Eutolmia.*

CONFIRMAMENTUM, dicitur astri corpus in homine, vel corpus sidereum & astrale, Rul. & Iohns. *in Lex.*

CONFIRMATIO, *ἰσχύρησις*, *affirmatio*, & *confirmaturio*, *ἰσχυρείω*, *ἢ διισχυρείω.* Vide *Ischyresis.* Alias & *confirmare* idem est, quod *confortare*, reficere. Scribon. Larg. *n. 104, 107,* & de iis remediis, quæ dentes confirmant, *n. 57, 59, 60.* Græce dici posset *ἱδρύομαι*, fixam sedem acquiro, *ex 4 aph. 11,* ubi de hydrope sicco dicitur, quomodo *confirmetur.*

CONFITA, i. e. fex liquida styracis. Pharmacop. Londin.

CONFLUENTIA, terminus Paracelsicus, significans *concordantiam* & conjunctionem, vel confœderationem microcosmi cum astris, morbi cum remediis, *l. 2 de podagr. morb.*

CONFLUXILE, *σύῤῥουν*, Gal. *l. 1 Meth. Med. c. 2.* Vide *Confluxio.*

CONFLUXIO, *ξύῤῥοια*, terminus est Hippocraticus, in loco notatu & explicatu dignissimo *de Aliment. IV, 24.* *ξύῤῥοια μία, ξύμπνοια μία, ξυμπαθέα πάντα.* *Confluxio una, conspiratio una, consentientia omnia.* Et mirum, Foesium horum terminorum expositionem *in Oeconomia sua Hippocratica* neglexisse. Quam certum vero est, per *confluxionem* & *conspirationem* hoc in loco intelligi admirandum illum corporis humani omniumque partium non tantum solidarum, sed & humorum spirituumque vitalium & animalium consensum, concordantiam, & mutuam operam; ut recte Galenus *l. 1 meth. m. c. 6.* Totum corpus *conspirabile* & *confluxile* idem esse, ac si dixisset Hippocr. omnes particulas mutuo a se affici; Ita qua ratione hoc in omnibus ac singulis fiat, optandum esset, ut aliquis accurate & ex veris principiis ostendere sibi proponeret. Dicitur & Latinis *commercium*, *consortium*, *κοινωνία.* Confer ad Galen. *l. 2 de causs. puls. c. 12; l. 3 de fac. nat. c. 13.*

CONFOEDERATIO, Paracelso idem, quod *confluentia, commercium, consensus, tr. de Tabe. §. contraria.*

CONFORMATIO, διάπλασις, est secunda species, vel differentia essentialis, aut modus considerandi subjectum medicinæ, hominem, quoad organicam structuram vel soliditatem, & sub se comprehendit quatuor species vel classes, 1. *conformationem* stricte dictam, διάπλασιν quoad *figuram*, σχῆμα, quoad *cavitates* & *meatus*, κοιλίας ἢ πόρες, & quoad *superficiem*, ἐπιφάνειαν. 2. *Magnitudinem*, τὸ μέγεθ☉. 3. *Situm* vel *positum*, θέσιν ἢ κοινωνίαν. 4. *Numerum*, τὸν ἀριθμόν. Quæ *conformatio* & ejus species, si præternaturaliter sese habuerint, dicuntur *morbi malæ conformationis*, vel morbi organici. Videantur institutionistæ, in specie *Dogmata nostra Part. I c. 3; & Part. II c. 4.*

CONFORMITAS, vide *Concordantia.*

CONFORTANS, *Confortativum*, Græce dici posset, κραταιωτικὸν, βεβαιωτικὸν, aut καρδιακὸν, quasi cordiale, est terminus technicus, pharmacevticus & chymicus, diciturque de medicamentis, quæ corda hominum atq; naturam corroborant, ut virtus expulsiva ejus valeat accidentia noxia quævis excludere. Potissima totius medicinæ methodus, in qua totus spagyricus labor insudat, (utinam se res ita haberet!) Nam sibimetipsi natura medicus esse debet. Homo, cui medici nomen tribuitur, minister naturæ tantum & servus veri medici. Si quid ultra præsumat, temerarium esse naturæ persecutorem, imo perditorem, dicimus, quemadmodum terminum exposuit Ruland. *in Lex.* & de verbo ad verbum ex illo Iohnsonus. Clarius *confortantia*, vel *confortativa* describi possunt, quæ humorum, potissimum sanguinis & liquoris nervosi, spirituositatem, vitalitatem & activitatem, in quibus potissimus naturæ vigor consistit, ocyus promovere valent. De vi *confortativa* macrocosmica & microcosmica vide Paracels. *de trib. prim. Essent. c. 9.* An vero in auro talis sit vis *confortativa* cordialis, quemadmodum idem statuit, ut & in smaragdo, non absq; ratione hodieque in dubium vocatur. Quid? quod de gemmis & coralliis, in quibus tamen evidentior adhuc vegetabilitas, non veriti sint dubitare. Imprimis vero hanc materiam ventilarunt Petrus Monavius & Thomas Erastus, quorum ille vim *confortantem* auri & gemmarum defendit; Hic vero negavit. Legantur hac de re *epistolæ* a Laur. Scholzio *collectæ ep. 208, 209 seqq. & 291 seqq.*

CONFRICATIO dicitur in pharmacevticis species trituræ, estque levis quædam attritio, per quam res facile pulverabiles digitorum friatu, aut solidioris corporis *confricatu* cito levigantur, ut amylum, cerussa, quæ statim ut *confricantur*, pulverantur, sicque *confricatio* & *attritio* secundum magis & minus tantum discrepare videntur, verbis I. D. Horstii *Dispensat. Pharmac. Univers. Part. I, l. 2 c. 10 p. 26.* Alias *confrictio* etiam radicibus & fructibus succulentis adhibetur ad succum commodius exprimendum. D. D. VVedel. *Pharm. Acroam. l. 1 s. 2 c. 6 p. 51.*

CONFRICATRICES, *frictrices* fœminæ valde libidinosæ dicuntur, clitoride abutentes, Th. Barthol. *l. 1 Anat. cap. 34.* Cur has non putaverit C. Hofm. dici posse τριβάδας, *comm. in Galen. de V. P. n. 1064*, non video rationem; Licet enim Cœl. Aurelianus *de morb. chron. l. 4 c. ult.* τριβάδας vocaverit, quæ ὀλίσβῳ libidinem hanc exercuerunt; eadem tamen est ratio τριβῆς cum clitoride, nisi quis has vocare velit συντριβάδας, *confrictrices.*

CONFUSÆ febres dicuntur Laur. Bellino, quando plures febres ejusdem vel diversi generis eodem tempore affligunt ægrum, simul incipientes & una desinentes, ita ut vix discerni possint, nihilominus servent singulæ naturam suam, neutraque illarum prævalet. *In Opuscul. Medic. tit. de febr. p. m. 252.*

CONFUSANEUS, αὐτόπυρ☉, epitheton panis domestici & quotidiani, vide *Avtopyros.* Legitur apud Ionston. *Synt. Med. p. 45.*

CONFUSIO, κρᾶσις, vide *Complexio.* Porro *confusio*, σύγχυσις, est commistio liquidorum, quæ per se fluere possunt: Itaque & consistentia tum partibus, tum toti aquea est & fluida. Quæ enim eliquata sunt, posteaque *confunduntur*, ut pix & cera, & resina &c. principaliter sunt colliquationis, licet ministret illis *Confusio* obiter, cum & sine *confusione* possent congredi. Rul. & Iohns. Alias *Confusio* in malam partem accepta compositioni non æquipollet. Cum talis *Confusio* sit absque artificio, ἀλόγως καὶ ἀμεθόδως Schenk. *S. C. & Pr. M. E. p. m. 32 seqq.* *Confusio* quoque inter affectus oculorum refertur, quando propter ruptionem tunicarum, quæ in profundo sunt, aliquando ex percussione, aliquando sponte obortam, humores oculi *confunduntur*, cum pupillæ alteratione, ut primo major appareat, tandem vero contabescat & minor seipsa appareat. Galen. *def. Med.* Meminit quoque *Confusionis* omnium Hippocr. *6 Epid. s. 3 t. 1*, vocans ξύγχυσιν ὅλων, qua nihil aliud innuitur, quam cruditatum collectio, & inde dependens vitiosa nutritio, dum excrementitia cum utilibus permista sunt, cujus caussa vel signum est alvi stupor, i. e. dejectio alvi deficiens, quemadmodum hunc locum recte exposuit Valles. *in com.* Quid *confusæ literæ* significent ap. Scrib. Larg. *n. 231.* Philologis inquirendum relinquimus. Iung. Rhod. *in not. ad h. l.*

CONFUTATIO, ἔλεγχ☉, i. e. alicujus hypotheseos, vel sententiæ circa aliquam rem ex fundamentis veris vel verosimilibus improbatio. Hæc in medicina duplex est: Vna quidem ex anatome, altera ex consequentia logica, vel rationali, ex notatu dignissimo loco Galeni *l. 6 de V. P. c. 13.*

CONGELATI dicuntur *Ecstatici*, quibus nullum movetur membrum, præter spiritualia, sed sunt veluti rapti, & interdum existimant, se vidisse & audivisse Angelos &c. Valesc. *de Tarant.* Phil. *Pharm. l. 1 c. 22.*

CON-

CONGELATIO, πῆξις, frequens in uſu terminus medicus,ſed diverſimode accipitur: Phyſice conſiderata *Congelatio* coincidit cum *concretione*, vide *Concretio.* In foro medico pathologico *Congelationes*, πήξεις,omnes ægritudines dicuntur,quæ a cauſſa frigida & vehementibus algoribus ortum duxerunt, Galen. *l. de diff. morb. c.5.* Scilicet,quando fit ſanguinis ſpirituumque p. n. fixatio. In ſpecie *catalepſin* & *nervorum rigorem* ſic vocant. Caſtell. Ita in peſte *Congelationem* ſanguinis fieri vult Paracelſ. *tr. 2 de peſtilit.* quamvis rectius *Coagulatio* dicatur. Imo de dentibus *Congelatio* dicta fuit, i. e. ſtupor. Ioh. Anglicus *Roſ. Angl. p. m. 929.* In foro pharmacevtico & chymico *Congelatio* dicitur, quando materia prius liquidior condenſatur & concreſcit inſtar glaciei ſuper aqua,Rul. Ita & adeps *Congelari* dicitur apud Scrib. Larg. *n. 271.*

CONGENITUS, συγγενής. Vide *Connatus.*

CONGER, *Congrus*, γόγγρος, κόγχρος, eſt ſpecies ſerpentis marini,plane ſimilis anguillæ, unde & a nonnullis *anguilla marina* dicitur, cujus deſcriptionem & uſum in cibo ac medicina lege ſis apud Aldrovand. *l. 3 de Piſcib. c. 25.* Galen. inter piſces duræ carnis refert *l. 3 de Alim. fac. c. 31.*

CONGESTIO, συμφορά, συμφόρησις, συναθροισμός, (an non & ἀλία vel συναλία, a verb. ἀλίζω & συναλίζω?) idem,quod *Collectio;* quamvis a nonnullis diſtinguatur ab hac, quod *Congeſtio* fiat lente; Collectio vero cum impetu & confertim. Ionſton. *Syntagm. Med. Noſocom. Special. l. 1 Tit. 1 c. 1. Congerere* medicamenta legitur apud Scrib. *n. 38.* A. M. A. Severino *l. de abſceſſ. per congeſt.* deſcribitur, quod ſit lenta humoris in parte, quæ nutritur,inquinati ac ſuperflui coacervatio. *c. 8.* ubi & abſceſſus hoc modo productos *Congeſtiles* appellat. Modum, quo fieri ſoleant *congeſtiones* humorum per cauſſas propiores & remotiores egregie aperuit & deſcripſit D. D. Stahl *in eleganti ſua diſſertatione de Motibus Humorum Convulſivis cap. 8 & ſeqq. p. 28 ſeqq.* Vere non minus quam accurate *congeſtiones* ſive collectiones (nam hi termini commode pro ſynonymis haberi poſſunt) ſanguinis, ſeri huic commixti & lymphæ in eas, quæ ad locum patentiorem, & alias,quæ in parvum fiunt,diviſit, quarum illæ ad ſecretionem tantum ſpectant, hæ quoque excretionem ſubſequentem habent, priores valde particulares,poſteriores vero univerſaliores appellans. Ibid. *c. 11 p. 39 ſeqq.*

CONGIUS, vide *Chus.*

CONGLACIATIO, idem,quod *Coagulatio*,vel *Congelatio;* Legitur apud D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ. III §. 20.*

CONGLUTINATIO, κόλλησις, eſt ſpecies unitionis adverſus ſolutam unitatem in partibus carnoſis factam, quæ & *Coalitus*, σύμφυσις, dicitur Gal. *Art. medic. c. 90*, quamvis hoc vocab. etiam de duris partibus ſumatur. Vide *Coaleſcentia. Conglutinatio* quoque eſt per glutinum compoſitio,manente natura *conglutinatorum.* Itaque & reductio hic eſt,ſeu reſtitutio in integrum. *Glutinum* autem pro natura cujusque varium eſt, & dicitur hic omne,quod viſciditate tenaci conjungit alterum alteri, aut etiam coërcet. *Congluten* vel *Conglutinativum* dicitur Paracelſo,quod ex putrefactione in *gluten* coloratum deſcendit,& ſubſtantia propria utriusque corporis, ſubſtantialis ſcil. & vitalis *l. 1 de Tart. c. 3.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

CONGREGO, ἀθροίζω, id eſt, *accumulo.* Vide *Athrœzo.*

CONGRUITAS, Parac. rectius *Congruentia*, ἁρμονία, ἐναρμοσία,idem,quod *Concordantia.* Paracelſ. *Paragran. tr. 4.* Hinc Adject. *Congruum* idem, quod *conveniens*, *conferens*,de quibus ſuis locis.

CONGRUMATUS pro concretus,grumoſus,paſſim, a recentioribus medicis uſurpatur,v. g. de ſanguine in ecchymomate a contuſione,quemadmodum in collegiis manuſcriptis aliquoties obſervavimus.

CONGRUS, γόγγρος. Vide *Conger.*

CONIA, κονία, tria ſignificat, *Lixivium*, *Calcem*, *Cinerem.* Ita Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 4. Lixivium deſtillatum*, κονίαν ϛακτὴν exponit. Ex reliquiis enim quorumlibet corporum uſtorum ablutis *lixivium* fieri poteſt,præditum diverſis facultatibus,pro ejus, quod eluitur,natura. Ejus enim,quod empyrevma, ſeu igneam naturam habet acerrimam, ipſum quoque acerrimum eſt,ejus quod tale non eſt,etiam moderatius. Idem vero etiam ſimpliciter ϛακτὴ appellatur. *Conia* enim nihil aliud, quam *ablutio cinerum* eſt,*t. 7 de S. Fac.* §. Conia. Alias datur & κονία ἀσβέϛου, *lixivium calcis.* Quod ſi *cineri calx* addatur, id *lixivii* genus πρωτόϛακτον appellatur. P. Ægineta autor eſt *l. 7 c. 3 §. Conia* q. d. quod primum deſtillaverit,& eluentibus potiſſimum medicinis accommodatur. Sunt & alia *lixiviorum* genera, varias ſortita appellationes ab artificibus, quibus illa inſerviunt: ut πηλοποιητικὴ & σαπωναρικὴ, quorum illud figulis,hoc vero ſaponariis in uſu eſt,niſi quis malit paratum ex ſapone *lixivium* intelligere. Ab hac κονίας ſignificatione quoque dictæ ſunt *urinæ lixivio ſimiles*, οὖρα κονιώδεα apud. Hipp. *Coac. tit 582*, quamvis aliis placuerit vertere per urinas pulverulentas aut cineritias; nobis tamen prior verſio magis arridet, quarum urinarum cauſſam egregie & ſolide expoſuit Cl. VVillis *de urin. c. 4.* De reliquis binis ſignificationibus teſtimonia adeo certa non proſtant, quemadmodum ex Henr. Steph. *Theſaur.* conſtare poteſt. Adde tamen ex Galeni *exegeſi*, quod conia vinum ſit picatum, ita factum,ut injiciatur in vas figlinum piceæ hemina dimidia, quam qui cum ferventem colent alii relinquunt.

CONIAMA, κονίαμα, dicitur parietis *incruſtatio*, aut *tectorium*, aut opus albarium, quo parietes calce aut gypſo dealbari inducuntur,& uſus Hipp. *l. 7 Epid. X 9*, quamvis potus *ibid.* ipſum parietem dealbatum ſignificare videatur. Foeſ. *Oec. p. 348.*

CONIECTURA, ϛοχασμός, dicitur rei cujusdam notitia,

titia, non simpliciter demonstrativa & infallibilis, sed saltem probabilis. Cujus cognitionis cum iterum varii dentur gradus, dum alia magis fallax & incerta, alia certior magis habeatur *conjectura*, in medicina saltem ea locum habet, quæ *artificiosa*, μετὰ τέχνης ἢ στοχασμὸς τεχνικὸς, dicitur, & quam proxime ad veritatem accedit, Gal. *l. 1 de cris. c. 9.* Et hac de caussa refertur quoque medicina inter *artes conjecturales*, vel *conjectrices*, στοχαστικὰς, *l. Introduct. c. 5*, quamvis *l. de opt. sect. ad Thrasyb. c. 4*, non tam propter præcepta, quæ satis firma sunt, *conjectricem* dici velit, quam propter eventum, quod non semper fine suo potiatur. Iung. C. Hofman. *Instit. l. 1 c. 1 §. 3 seqq.* & *Dogmat. Medic. Gen. Nostra proleg. p. 4.* Regnare vero videtur imprimis *conjectura* in parte Semiotica, quæ tamen ita est & esse debet artificialis, ut ad scientiam, quod ait Erastus *orat. de laud. Medicinæ*, prope accedat. Regnare etiam in determinandis medicamentorum, præsertim purgantium, dosibus: Scire sane convenit & sapienti στοχασμῷ colligere & dijudicare, quando, quanta, quænam, quomodo individuo cuivis apta necessaria, congrua, utilia: Artificiose autem conjicere viri est, qui vires omnium, quæ ad eam artem pertinent, didicerit, memoriæque mandaverit, & in artis operibus, diligentia adhibita, se exercuerit, verbis notatu dignis Dieter. *Iatr. n. 2.* Quod vero Dn. D. Ammannus *in præfat. paranes. ad discentes conjecturalem* ita exposuerit, siquidem tota nostra cognitio tam circa theoriam, quam circa praxin meris & nudis nititur conjecturis & opinionibus, profecto μέγα λίαν ἀτύχημα, quod quomodo non cedat in opprobrium artis, non intelligo.

CONIS, κόνις, *Pulvis.* Item *Pediculus.*

CONISALOS, κονίσαλος, Atticum vocabulum significans terram in palæstris athletarum & deambulantium pedibus conculcatam, sudoreque eorum vel olei aspergine irrigatam, quæ fere eundem cum strigmentis usum in molliendis & discutiendis bubonum & lactantium uberum & aliis tumoribus præstabat, uti constat ex Galen. *l. 10 de S. F. §. Sudor*, ubi & πάτος dicitur, i. e. via conculcata. Vide Lang. *l. 1 ep. 51.*

CONISTERIUM, κονιστήριον, idem, quod *apodyterium*, de quo supra. Lang. *d. l.* Significat & infimam partem furni chymici, quæ Latinis *Cinerarium* dicitur, de quo vocabulo supra.

CONIUGATIO, *Conjugium*, συζυγία, ζεῦγος, idem quod *Copulatio*, *Conjunctio* duarum rerum. (1.) dicitur de partibus numero duabus in corpore existentibus, quæ semper æqualiter a medio abesse volunt, Gal. *l. 15 de V. P. c. 2* (2.) de pulsibus, vide *Conjugationes pulsuum* aliquot *l. 1 de causs. puls. c. 8.* (3) *Conjugium* dicitur copulatio maris & fœminæ. Hæc significatio mystico & spagyrico sensu applicatur diversimode. Imo omnia consistere in *conjugio* duarum rerum dixit Paracels. *l. de morb. Tartar. cap. 22.* In specie de *conjugio* medici & medicinæ loquitur idem *Comm. ad Hippocr. 1 aph. 1.* *Conjugium divinum* dicitur, quod constat ex mundo superiore & inferiore. *Theatr. Chym. Vol. I tr. Artificium supernaturale c. 16, & c. 5* vocat *conjugium metaphysicum*, *Th. Chym. Vol I pag. 288 & 318.* Ita in conficiendo lapide philosophico utriusque materiæ, mercurii & spiritus rubri conjunctorum & vitro hermetice inclusorum unio & mutua amplexatio, vel congressus, vocatur *Conjugium.* Libav. *Apocal. Hermet. part. poster. p. 395.*

CONIUNCTA *caussa.* Vide *Continens; Caussa.*

CONIUNCTI quoque *morbi* dicuntur; & distinguuntur in connexos & consequentes, quorum discrimen in hoc consistit, quod morbo morbus accedat in connexis, succedat in consequentibus. Nempe ibi prior caussa manet duratque, hic abit & cessat. Hoc per μετάπτωσιν fit, illud per ἐπιγένεσιν. Linden. *S. M. Ex. VI §. 19.* *Conjuncta morbi essentiæ* dicuntur, quæ quidem ab essentia ipsius sunt inseparabilia, ut magnitudo, motus, mos. Distinguuntur ab *adjunctis* morbi, quæ sunt caussæ & symptomata: Hæc consequentia; Illa antecedentia. *Conjuncta* signa dicuntur, quæ sunt pathognomonica, & una cum antecedentibus & succedentibus morbi naturam aperiunt. *Conjuncta* vero & *adjuncta* uno nomine appellantur *connexa morbi*, ἐπισυμβάντα. Idem *Ex. IIX. §. 68.*

CONIUNCTIO, συζυγία, idem, quod *Conjugatio.* Ita de astris dicuntur *Conjunctiones*, quas medico scitu necessarias esse dixit Paracels. *Paragran. Tract. 2 de Astronom.* Vide *Astrum.* Interdum sumitur pro *compositione*, v. g. *conjunctiones medicamentorum*; Helmont. *tr. Pharmacopolium &c.* Haud raro etiam per *Conjunctionem* intellexit Paracelsus convenientiam quandam inter morbum & subjectum. v. g. *Conjunctio pestis & hominis*, *de Peste cum additionibus l. 1 It. de Caduco matricis, & alibi.* *Conjunctio* quoque describitur, quod sit *copulatio* separatarum qualitatum, vel adæquatio principiorum, cujus synonymon est *connexio*, eique opponitur *solutio*, suntque duo principia arduæ scientiæ spagyricæ, licet plura alia sint principia. Ripleus *in Axiom. Philosoph. in Theatr. Chym. Vol. II pag. 113, 114.* *Conjunctionem* etiam spagyrici *fermentationem* dixere, M. Ioh. Isaac. *Oper. Mineral. l. 1 cap. 136 d. l. Vol. III p. 409.* Et: *Conjungere est impregnare, dealbare & rubificare.* *Rosar. abbreviat. Tract. 2 d. l. p. 654.* & Lagn. *in Harm. Chym. Vol. IV. p. 751 seqq.* De hac *conjunctione* videatur & Lullii *Practica cap. 12 l. l p. 144.* & de *Conjunctione solis & lunæ. p. 340.* Vide & Orthelii *Commentar. in nov. Lum. Sendivogii c. 11 Vol. VI pag. 426 seqq.*

CONIURATIO, *Conjurator*; accipitur apud Paracelsum pro arte & artifice curandi morbos per certas dejerationes & præstigias diabolicas, quod Christiano prohibitum esse aliquoties ursit; v. g. *l. 9 de signatur. rer. natur. l. principior. seu de mysteriis verm. c. 6 tract. de surditat. §. cura l. 1 Philos. sagac.*

CONNA-

CONNATUS, ξυγγενὴς, συγγενὴς, ξυγγενικῶς, *congenitus*, dicitur Hippocrati de eo omni, quod homini competit a prima nativitate, ejusque rationem esse docet, quod ab homine hæc omnia habente genitus sit, & deinde nutritus in homine hæc omnia habente, *sect. 1 de nat. hum. t. 27.* In specie de nativa vel *connata* dispositione & propensione ad morbum aliquem; unde & morbi tales *Connati* vocantur & *Hereditarii*, *Prorrhet. 2 & l. 3 Epidem. ægrot. 6.* Ex eadem *cognatione*, qui tali morbo laborat, insolita phrasi eidem appellatur ξυγγενεύς. *Prorrhet. 2.* Foës. *pag. 437.*

CONNEXIO, συμπλοκὴ, idem, quod *Conjunctio*, *Conjugatio*, *Commercium.* Ita partes Medicinæ adeo *connexas* esse & implicitas, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint, scripsit Scrib. L. *n. 200.* *Connexa & Connexi Morbi* quid sint, vide *Conjuncta.*

CONNIVEO, σκαρδαμύσσω ἢ καρδαμύσσω, dicitur, quando quis oculorum palpebras cito claudit, & cito aperit, uno verbo quoque appellatur *Nictare* vel *Nictari.* Galen. *5 in 6 Epid. t. 2.* Foës. *Oecon. pag. 569.* Cui opponitur ἀσκαρδαμύκτειν. Vide *Ascardamyctes.* Vocantur & Græce μύειν, ξυμμύειν, cum oculi clauduntur ex somno per membranam illam, qua oculus quasi veste integitur. Ita & uterus dicitur ξυμμύειν a conceptu Hipp. *5 aph. 51*, cum ejus os perangustum sit, uti explicavit Philotheus, & clauditur. Vide plura apud Dieter. *n. 587.* Abusiva vero est licentia, quando Hæmorrhoides Apertæ appellantur *Connibentes.* Quæ *Valvulæ Connibentes* in intestinis dicantur Kerkringio, videre licet *in Obs. 39*, licet vero de his scripserit, de his nihil scriptum se vidisse, egregie tamen monstravit Theod. Ian. ab Almeloveen *in Inv. Nov-antiqu. §. 21 p. 180 seq.* quod videre potuisset, si voluisset, tum apud Hieron. Fabricium *de Intestinis* & Linden. *in Physiologic.*

CONNUMERATIO, συναρίθμησις, vide *Collectio.* Est opus mentis, quæ plures res simul comprehendendo considerat, Gal. *1 de iis, quæ in medic. t. 3.* Dicitur & *Consummatio.*

CONNUTRITUS, ξύντροφος, dicitur de morbis una nobiscum educatis, & longinquo tempore hominum corpora infestantibus & quasi connatis. Hipp. *6 Epid. s. 5 t. 6.* Gal. *in comm. & l. de A. L. & Aq. XI, 3.* Idem quoque significat, quod οἰκεῖον, *familiare*, accommodatum, conveniens. *3 de fractur. t. 23 & t. 44.* Gal. *in comm.*

CONOIDES *corpus*, κωνοειδὲς σῶμα. Vide *Conarium.*

CONOPS, κώνωψ. Vide *Culex.*

CONQUASSATIO, συνθλασμὸς, est species *Comminutionis*, qua humidiora concreta, in mortario lapideo aut vitreo, aut tudicula lignea contunduntur, donec per succulentiam propriam aut affusum liquorem in pulticulam abeant, quam etiam si mollior fuerit, *Pollinem* vocant. D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. VII §. 27.* Præter illam Chymicam & Oeconomicam significationem hodieque adhuc alia physica singularis efficaciæ & necessitatis proponitur & a quibusdam urgetur ac defenditur, v. g. a D. D. VVedelio *Ephemerid. Nat. curios. Dec. I Ann. VI & VII obs. 2*, & in ejusdem *Physiologia Reformat. c. 9 p. 274 seqq.* quæ fit ab & in corde, quando systole sua portiones sanguinis & chyli admixtas comminuit, ut eo promtiores fiant ad fluxum, simulque etiam heterogeneæ disponantur ad secretionem; quo etiam tendit sua hypothesi Guilielm. Cokburn. *Oecon. anim. p. m. 29 & 32.* Enimvero licet ea negari minime possit, an vero tantæ sit potentia, ut ejus vis per totum corpus sese extendat, & hac sola fiat secretio utilium ab inutilibus, nondum videtur satis demonstratum; interim liberum unicuique sit amplecti hanc hypothesin vel relinquere.

CONSCIENTIA, συνείδησις, est actus animæ rationalis, & ita homini proprius affectus, quando mens humana relinquens animam sensitivam vel facultates animæ corporeas, sua sponte ad se redit, & vel propter occasionem expergefacta, & erroris sui conscia, contra hanc animam brutalem sive corpoream insurgit & colluctatur. Th. VVillis *de anim. Brut. P. 1 c. 7.* Hujus quoque puritati studere debet Medicus.

CONSECRATIO, καθιέρωσις, & olim, & hodie ad Medicinam translata fuit; Sed rectissime a Paracelso damnata & rejecta, *tr. Philos. occulta tit. de Consecrationibus.*

CONSENSUS, συμπάθεια, συμφωνία, ὁμολογία, usurpatur in statu secundum & præter naturam. In illo idem est, quod *Concordantia*, *commercium*, opera mutua. In hoc vero significat, quando ad aliquam partem morbo correptam aliæ etiam non temere aut perfunctorie, sed graviter compati solent. Ita jecore affecto singultus succedit, compatiente stomacho, Gal. *6 aph. 16.* Per *consensum* quoque dupliciter affici dicitur, uno modo, cum aliquid transmittitur ad aliquam partem, ut puta fumosus vapor a ventriculo ad oculos; alio modo, quando impeditur communicatio illius, quod alteri deberet communicari. Gal. *l. 3 de L. A. c. 1 & alibi*, Charlton. addidit tertium modum, quando pars compatitur ob mutuam connexionem, vel operis societatem. *Ex. III Pathol. §. 1.* De rarioribus *consensibus* partium in statu p. n. Vide *Ephemer. Nat. Cur. Ann. I Obs. 20.*

CONSEQUENS, ἑπόμενον, συμβεβηκὸς, significat in foro Medico id, quod vel sanitatem, vel morbum sequitur. Et ita æquipollet vocabulo *Accidens* & *Symptoma.* Galen. *l. 1 M. M. c. 9.* Vid. *Dogm. nostr. Part. I cap. 8 dogm. 1.* Quid sint *Morbi Consequentes*, vide p. a. in *Conjuncta.*

CONSERVA terminus est Pharmaceuticus, qui denotat flores, herbas, rarius radices, rarissime carnes aut pulpas fructuum tenuissime incisas, vel tusas, & sacccharo exacte mixtas, VVeker. *Antidot. gen. l. 1 cap. 31.*

Hæc actio dicitur *Conservisatio*. Schröder. *l. 2 c. 48.* vid. & Schenk. *Syntagm. Comp. & præscr. med. Part. spec. cl. 3 sect. 2 c. 1.*

CONSERVATIO, φύλαξις, dicitur de re in sua natura & per proprium calorem sustentata, cui opponitur *Corruptio*, quæ fit per immoderationes externas, videlicet caloris, aut frigoris excessus, Gal. *l. 4 de S. F. c. 14.* Hinc non adeo a veritate declinavit Paracelsus dicens: Hominem in se habere *conservatorem* & destructorem sanitatis, modo rem obscuris terminis non ita defœdasset. *Labyrinth. Medic c. 7.* *Conservatio* & *Conservantia* quoque usurpantur in Pharmaceuticis, de simplicibus quibusdam, quæ adduntur aliis vel ad præcavendam eorum consumtionem, uti Magneti ferrum adjungitur, Camphoræ grana psyllii, milii; vel ne corrumpantur; quo pertinent, Sal, Saccharum, Mel & alia Condimenta, qua ratione *conservantur* Cappares, Cucumeres, Olivæ, Cydonia &c. De *conservatione* hujusmodi medicamentorum legatur I. D. Horst. *Part. I Dispens. Pharm. Univ. l. 4 c. 12 p. 71.*

CONSERVATIVUS, *a*, *um*, φυλακτικὸς, vel dicitur de parte Medicinæ principali, quæ sanitatem præsentem tuetur. Vocatur alias *Methodus Conservandi sanitatem*, ὑγιεινή. Vid. *Dogm. nostr. Part. IV c. 2*, cui opponitur *Methodus medendi*, θεραπευτική. Vel tribuitur etiam caussis, quæ dividuntur in *Conservatrices* & *Effectrices*, scil. sanitatis, ἄιτια φυλακτικὰ, καὶ ποιητικὰ τῆς ὑγιείας. Gal. *Art. Medic. c. 84.* *Conservantia* Physicorum (h. e. Spagyricorum) præsertim sunt medicamenta vitam & corpus a corruptionibus præservantia. Talia potissimum ex iis rebus petenda, quæ longiorem vitam ac temperatiorem a natura nacta sunt vegetabilia, quæcunque semper virent, & longiori tempore perseverant: Inter mineralia, quæ mumialis essentiæ liquoris multum habent, & inter metalla, quæ sunt ærugini minus obnoxia. Talia non sunt *Conserva* rosar. violar. &c. quæ *Conservatione* ipsamet indigent ac mutuantur a saccharo, Rul. *in Lex.* Haud dubie huc referri deberet Arbor vitæ Helmont. nisi hæc ipsa hypothesis multis adhuc scateret dubiis, quin & ineptis collectionibus, quas nostri instituti ratio non admittit prolixius ventilare: Sufficiat, quod ab arbore longæva non liceat certi quid inferre ad hominis longævitatem. Quid enim de cervo aliisque brutis dicendum maxime longævis, quæ tamen ad humanam vitam prorogandam nutrimenti loco vel minus, vel plane non conferunt? Sed manum de tabula.

CONSIDENTIA, ἀποκατάστασις, vide *Apocatastasis*. Est & species angustationis cavitatum vel meatuum, quando latera concidunt; Gr. συνίζησις. Iul. Alex. *not. ad Galen. de diff. morb. T. II p. 297.*

CONSIDERATIO, σκέμμα, quid significet, notum est. Tres *considerationes*, quæ tamen potestate unum sunt, statuit Galenus; primam, de propriis & communibus speculari; secundam, an similia vel dissimilia sint, ea, quæ inter se conferuntur, discernere; tertiam, quid idem, & quid diversum sit in rebus, considerare. *l. 9 de Hipp. & Plat. decr. c. 5.*

CONSILIUM, βόλευμα, quid in genere significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Notetur saltem egregria gnome: *Consilium* sapientis unicum multorum manus superat. Inscitia vero semper per se mala, juncta armis adhuc pejor est. Gal. *orat. exhort. ad artes, fere sub fin.* In Medicina *Consilium* dicitur sententia illa, quam Medicus vel solus, vel cum aliis prius consultans de hominis statu vel sec. naturam, vel præter nat. fert, & quid agendum sit, juxta indicationes utriusque methodi præcipit, aut præscribit. Vide *Consultatio*.

CONSISTENTIA duplicem potissimum habet significationem Medicam: (1) de ætate, vel morbo, quando usurpatur. Gr. dicitur ἀκμή, & ita idem significat, quod *Status*. Vide *Acme*, ex Galen. *2 de diff. febr. cap. 11.* (2) usurpatur de humoribus aliisque materiebus, qua utilibus, qua inutilibus, & denotat eorum constitutionem, ratione tenuitatis, vel crassitudinis, soliditatis aut corporeitatis. Ita de Vrinæ *consistentia* legitur apud Galen. *l. 9 Meth. med. cap. 4.* Græce dicitur σύστασις, quod vocabulum & recentiores retinuerunt, uti patet ex Cl. Th. VVill. *Ex de Vrin. cap. 1, 3, 6 &c.* quamvis Græcum vocab. σύστασις apud Hipp. collectionem, aut concretionem, vel *coacervationem* alicujus materiæ denotet, *Coac. t. 238 de morb. sacr. XVIII, 13.* Verbum *Consisto* etiam aliquando sumitur pro *Existo* cum alia quadam re. Scrib. Larg. *num. 19, 27, 90, 102, 160, &c.*

CONSOLIDANS, idem, quod *Sarcoticum*, aut *Epuloticum*. Ita Rul.

CONSOLIDATIVUM, *Consolidatura*, medicamentum vulnera & ulcera carnibus recentibus *explens*, & *cicatricem obducens*, ἐπουλωτικὸν, *incarnans*, σαρκωτικὸν vocatur; de quibus suo loco. *Consolidare* quoque numeratur inter quatuor regimina Lapidis Philos. ap. Lagn. *in Harm. Chym. c. 6 Th. Chym. Vol. IV p. 753 fin.*

CONSOLOR, παρηγορέω. Vide *Paregoreo*.

CONSORTIUM, κοινωνία. Vide *Communicatio*, *Confluxio*. Tale *consortium* tribus modis fieri scripsit Galen. *1 in 3 Epid. 4*, vel propter viciniam, vel propter genus, vel propter familiaritatem operis.

CONSPERSIO, κατάπασμα. Vide *Catapasma*.

CONSPICUUS, ἐπίδηλος, manifestus, *evidens*, dicitur de homine, qui sensu increscere deprehenditur, quod fit a septimo ad decimum quartum annum, Hipp. *l. de Carn. XIII, 13:* deinde etiam de diebus quibusdam, qui futuræ criseos præbent indicium in morbis, unde Latinis *Indices* vocantur. Tales sunt cujusque septimanæ dies quartus, ex *2 aph. 24.* Vide Foës. *p. 224.* Dieter. *n. 314.*

CONSPIRABILE, *Conspiratio*, ξύμπνουν, ξύμπνοια, Vide *Confluxio*.

CON-

CONSPUENDUS, καταπτυςὸς, dicitur de eo, qui sui emolumenti & ornamenti nullam curam gerit, Gal. *in orat. suasor. ad artes c. 5.*

CONSTANS, ἐυςαθὴς, βέβαιος, sumitur de bona constitutione corporis, & de morbosa. In illa dicitur a Metrodoro finis bonorum esse corporis *constans* & firma constitutio σαρκὸς ἐυςαθὲς κατάςημα, apud Clement. Alexandr. In hac legitur apud Hippocr. *3 aph. 8*, de morbis *constantibus* boni moris, & æqualibus, item *2 Epid. sect. 1 n. 20.* Dieter. *n. 361.* Foës. *p. 252.*

CONSTANTIA, βεβαιότης, ἐυςαθία, dicitur de corpore & animo. De illo legitur apud Galen. *c. de nat. hum. t. 39*, ubi firmitatem corporis ab humore melancholico dependere statuit, quemadmodum & *com. 2 de hum.* De anima vel mente occurrit apud Hipp. *l. de dec. orn. IX, 15.*

CONSTELLATIO est terminus Astrologicus, denotans certum consortium & communionem Astrorum ratione luminis vel influentiæ; Hunc terminum Spagyrici transtulerunt in suum forum, dum *Constellationem* dixerunt esse supernorum astrorum in inferna virium & virtutum impressionem & operationem, quæ conveniunt in concordantiam quandam naturalem. Et de hac sibi persuaserunt haberi excellentissimam scientiam Physicam, quæ *Physiognomia signata* rerum naturalium in Sympathia superiorum ad inferiora dicitur. Ruland. & Iohnson. *in Lex.* Urget hanc ceu scitu valde necessariam Medico Paracels. *Paragran. tr. 2 de Astronomia.* Enimvero cum res nondum adeo expedita sit de Influentiis, vel virtutibus Astrorum omnium in hæc inferiora, siquidem & Physici, Mathematici & Medici fuerunt, hodieque sunt, qui eas in dubium adhuc vocent, Clarissimi, v. g. Th. Willis *de febr. c. 9*, qui negat, Crises a Lunæ siderumque influentiis dependere; & supra laud. Dn. Ioh. Chr. Sturmius *in Tab. suis Astronomic.* (quamvis hactenus nostrum addere calculum nondum libuerit;) hinc patet, quam incerta hæc sit *Constellationum* & *Concordantiæ* superiorum cum inferioribus scientia, nec adeo Medico scitu necessaria. Quid? quod Paracelsica illa doctrina sit mere fictitia & ridicula. Tantum.

CONSTELLATUM est epitheton unguenti contra dolores dentium, & ad sananda vulnera, cujus basin constituunt lumbrici vivi purificati a sordibus (quidam etiam hos prius nutriunt aliquandiu vitellis ovi ad duritiem coctis) exiccantur postea in furno sive clibano, dein pulverisatis iis alia ingredientia adduntur & cum pinguedine aprugna & ursina in formam linimenti rediguntur, quemadmodum descriptio extat in Kesleri Redivivi *Procesf. 170.* Verum, quæ sit hujus nominis ratio, hariolari quidem non licet.

CONSTERNATIO, ἔκπληξις. Vide *Ecplexis.*

CONSTIPATIO, ςύψις, idem, quod *Adstrictio.* Vide supra suo loco. *Constipationem* a Tartaro deducere conatus est Paracels. passim in scriptis suis, præsertim vero in *l. 2 de Tartar.*

CONSTITUTIO, κατάςασις. Vide *Catastasis.*

CONSTRICTIO vel idem est, quod *Adstrictio*, ςύψις. Hæc per fundentia curatur. Ita verbum *constringere* sumitur a Scrib. Larg. *n. 104.* Ita & *Constrictiva* ςυπτικὰ dicuntur Chirurgis medicamenta labia vulnerum comprimentia. Rul. Vel dicitur de Motu cordis, quando coarctatur, ut sanguinem in arterias exprimat. Gr. συςολή. Vide *Cor. Systole.*

CONSTRUCTIO, idem, quod *Generatio* aut *Factio* alicujus rei, cui opponitur *Destructio.* Lombard. *Margarit. pretios. c. 16.* in *Theatr. Chym. Vol. V p. 659.*

CONSUETUDO, ἔθος, ἐθισμὸς, in Medicina significat vel rerum non naturalium usum per longum temporis spatium uno eodemque modo continuatum, quemadmodum hoc Hippocr. passim & Galen. integro libello *h. tit.* & sparsim alibi hujus *Consuetudinis* efficaciam, necessitatem, & utilitatem inculcavit; quorum loca omnia, si placet, inquirere, consulatur Franc. Valleriola *Loc. Comm. l. 1 c. 6*, & Aloys. Mundellæ *Theatr. Galenic. lit. C.* vel ipsam corporis & omnium suarum partium continentium, contentarum & impetum facientium constitutionem eodem semper modo sese habentem, per & propter consuetum rerum non naturalium usum. Dividitur in Bonam & Pravam; Illa conservanda, hæc prudenter & leniter corrigenda mutandaque est. In genere *Consuetudo* dicitur altera & adventitia natura, ἐπίκτητος φύσις, Gal. *l. 2 de mot. muscul. c. 7 & c. 3 in l. de iis, q. in med. t. 20.* Quid per *Consuetos* & *Consueta*, ἐιθισμένες, συνήθεις καὶ συνήθεα, intelligendum sit, ex dictis facile constat; Videatur Hipp. *2 aph. 49, 50*, una cum commentatoribus ad illa loca, In specie Dieter. *num. 237 seqq. & num. 801.* *Consuetudines* etiam vocantur usus longævi & solennitates, quas observant pleræque artes mechanicæ & opificia, quas si quis violaverit, jacturam famæ pati creditur, imo sæpe cogitur, quamvis in ejusmodi *consuetudinibus* multa sæpe absurda, ridicula, stolida contineantur, unde minime iis inhærendum esse egregie demonstravit P. Ammann. *Irenic. p. 258 seqq.* Quid *Assuefactio* vel *consuetudo* motuum præternaturalium in generatione morborum præsertim spasmoticorum præstet, egregie monuit D. D. Stahl *in Propemtico ad Disp. inaugur. de Motu sanguinis Hæmorrhoidali* Dn. Iuch. Erfurtens.

CONSULTATIO, συμβέλευσις, significat illud officium Medici, quo quemadmodum nullum inter omnia Medicorum opera est illustrius, utpote quo solo a doctis Medicis indocti discernuntur; ita res ipsa facile testatum facit, in Medicina universa nihil quoque esse consultandi methodo difficilius. Est vero *Consultatio* nihil aliud, quam cum uno vel pluribus aliis Medicis instituta consideratio status alicujus, sive secundum, sive præter naturam cum suis caussis & consequentibus, & rite facta utriusque Methodi Conservativæ aut Curati-

væ per Indicationes & Remedia applicatio. Dicitur & *Collegiandi officium* a C. Hofm. *orat. 1ſig. 2 a me edita p. 131*, ubi plura de hoc argumento reperies. Legatur & Claudini elegans libellus *de ingreſſ. ad infirmos*. Inculcavit hujus muneris neceſſitatem & utilitatem ipſe Hipp. *de præcept. VII, 1 ſeqq. Conſultationes* olim vocabantur *Deliberationes Contentionesque* apud Scribon. Larg. *in epiſt. ad Calliſthum princip.* ad quem locum vide notas Ioh. Rhodii *p. 15*. Animæ quoque noſtræ pars dicitur *Conſultans*, βυλευόμενον μέρ☉, a Galen. *de form. fœtus. c. 6*. Eſtque hæc functio animæ rationalis propria, uti patet ex Th. VVill. *Tr. de An. Brutor. Part. I c. 7*, differtque ab appetente, vel concupiſcente, quæ facultas vel vis quoque eſt Animæ Brutorum, vel corporeæ *d. l. c. 9*.

CONSVMMATIO, συγκεφαλαίωσις, idem, quod *Connumeratio*, de quo ſupra, i. e. in ſummam collectio. Gal. *l. 1 de iis, q. in med. t. 3*. Alias *Conſummare* idem eſt, quod *perficere*. Ita Scrib. Larg. *in Epiſt. ad C. Iul. Calliſt. p. 4* dicit: Per antiquos autores *conſummari*, i. e. perfici profeſſionem, vide plura loca *in Lexic. Scribon.* Rhodii.

CONSVMMATVM eſt epitheton Iuris, ſive Brodii, vel liquidioris alimenti ad culinam potius pertinentis, quam Pharmaciam, quod paratur ex carne, v. g. vitulorum, pullorum, caponum, perdicum, cancrorum, molliſſime etiam cum oſſibus contuſis cocta, additis aliis ſimplicibus nutrientibus, confortantibus, alterantibus, etiam aromatibus. Gallic. *Conſummé*. Schenk. *S. C. & Pr. M. F. p. 109, 118*. Morell. *de præſcr. form. l. 1 ſect. 1 c. 16*.

CONSVMTIO, σύντηξις. Vide *Colliquatio. Analoſis*. Cauſſam *conſumtionis* corporis dicit Paracelſus eſſe Sulphur, item Sal; Reſiſtere vero Mercurium *tr. de trib. Eſſentiis c. 1 ſeqq. Conſumere* etiam de tempore, & cibis uſurpatur, Scrib. Larg. *n. 16, 17, 140*, i. e. abſumere, impendere. Vid. *Lex. Scrib.* Rhodii.

CONTABESCENTIA, vide *Atrophia, Analoſis, Colliquatio, Conſumtio, Maraſmus, Phthiſis*. Vid. Lind. *Ex. IX §. 51*.

CONTACTVS, ψαῦσις, dicitur, quando duæ partes ita naturaliter conjunctæ ſunt, ut ſeſe contingant. Cui opponitur *Abſceſſio*, διάστασις, ἀπόστασις, Gal. *c. 2 de iis, quæ in med. t. 25*. Ita corpora, quæ cor attingunt, videlicet pulmo, pericardium &c. dicuntur τὰ ψαύοντα τῆς καρδίας, *l. 3 de præſag. ex pulſ. c. 4 fin.* Verbum etiam ψαύεσθαι, Hippocr. non infrequens fuit, v. g. *1 de fract. t. 17 ſ. 3 h. t. t. ult. 3 de artic. t. 47; l. 4 Epid. XX, 18*.

CONTAGIO, *Contagium*, ἀπόῤῥοια, ἀπόκρισις, Ciceroni olim *l. 2 de Divinat.* dicebatur ea vis, quæ a ſtella defluit, & in ſublunaria influit; Lind. *Ex. XI §. 187*. Hodieque vero plerumque & potiſſimum per *Contagium* intelligitur vis illa vel activitas, qua affectus quispiam reſidens in uno corpore ſui ſimilem excitat in alio; & quidem vel immediate & corporaliter per contactum, vel mediate & ad diſtans. Th. VVillis *de febrib. cap. 12*. Charlton. *Ex Pathol. X §. 34*. D. D. Maur. Hofmann. *de morb. Contag. Diſp. 1 ſeq.* Vide *Apocriſis, Aporrhœa*.

CONTEMPLABILIS, θεωρητὸς, dicitur de diebus *indicibus*, quarto, undecimo, & decimo ſeptimo, ex quorum diligenti obſervatione intelligitur, quando, & qualis futura ſit criſis. Hipp. *2 aph. 24*. Vid. Dieter. *n. 391*.

CONTEMPLATIO, θεωρία, ſignificat rei alicujus tractationem & conſiderationem in mente, quæ ſi prolixa fuerit, brevibus verbis exprimi non poteſt, Gal. *l. 5 de ſan. tu. c. 1. Contemplari*, ἐπιβλέπειν, i. e. cognoſcere, deliberare, ſcire, non dubitare, eſt Medico ſumme neceſſarium. Paracelſ. *comm. in 1 aph. 1*. Vide & Dieter. *n. 311*.

CONTEMTVS, καταφρόνησις. Vide *Cataphroneo*.

CONTENSIO, idem, quod *Tenſio*, τάσις. Vide *Taſis*.

CONTENTA, ἰσχόμενα, ἐνισχόμενα, dicuntur ab Hipp. *6 Epid. ſ. 8 t. 19*, humores in ſolidarum partium ſpatiis, vaſis, & cavitatibus concluſi, qui tamen non hac tantum ratione contineri dicuntur, ſed quod etiam ab ipſis ſolidis partibus regantur & gubernentur. Quod enim ii gignantur, quodque uſibus corporis inſerviant, id habent a ſolidis partibus. Hæc quidem Gorræus *p. 198*, & Caſtellus. Enimvero hæc ſententia repugnat veris hodiernis Artis principiis, quibus docemur, partes ſolidas potius ab humoribus vitalibus & ſpiritibus ſuam obtinere activitatem, ut ſint organicæ. Vide *Dogm. noſtr. P I. c. 2 dogm. 3 & 5. Contenta* quoque dicuntur, quæ urinis ſanorum aut ægrorum præter aquoſam ſubſtantiam inſunt, Gr. παρεφιστάμενα. Suntque vel univerſalia, vel particularia, naturalia, aut præternaturalia. VVill. *de Vrin. c. 3 & 5 Dogmat. noſtr. P. 3 c. 4 d. 9 & 11*, quamvis Paracelſ. *contentum* dixerit non illud, quod in urina, ſed quod ſupra urinam eſt. Schol. *in libr. de urin. c. 3*.

CONTENTIO, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις, idem, quod *Controverſia, Diſputatio*, eſt diſcrepantia opinionum, quando unus alteri aſſenſum denegat, & diſſentit. Hæc aliquando juſta eſt, aliquando condonanda, Gal. *l. 3 de diff. pulſ. c. 1*. Olim etiam *Conſultationes* Medicorum dictæ fuerunt *Contentiones*, Scrib. Larg. *Epiſt. ad Calliſth. in princ. Contendentium lis diſputatioque* Celſ. *proœm. l. 1. Contendere* quoque *ibid.* & *compoſ. 38* accipitur pro *Aſſeverare*, Rhod. *in Lex. Scribon. Contentio* quoque dicitur συντονία, de nervoſis & fibroſis partibus, per ſpiritus animales aut vitales repletis, aut de ſtamine in textrina extenſo per planas, Gal. *l. 1 de ſem. c. 15*. In ſtatu p. n. dicitur τάσις, σύντασις, *Contentio*, i. e. *Extenſio. c. 1 in 1 Epid. t. 10; & 6 Epid. ſ. 1 t. 30*. Opponitur huic *Relaxatio*, ἄνεσις.

CONTENTVS æquivocum apud Latinos eſt vocabulum

bulum. Vel enim sumitur pro eo, quod ab aliquo continetur, Linden. *Ex. XV §. 71.* Gr. ἰσχόμενος, ἐνισχόμενος, συνεχόμενον. Vide *Contenta*, Gal. *l. de plenitud. c. 3*, ubi & mentio fit *Contentricis facultatis*, συνεκτικῆς δυνάμεως: vel sumitur pro eo, quod est *expansum*, Gr. συντεταμένον, cui opponitur *relaxatum*, κεχαλασμένον, *6 Epid. s. 1 t. 30.* Gal. *in comm.* Vide *Contentio.* Per translationem etiam *Pulsus* hoc modo dicitur *contentus* ἔντονος, i. e. vehemens, qui cum renisu quodam pulsat. *l. 3 de diff. puls. c. 5*, vel etiam significat *satiabilitatem*, quæ Gr. dicitur αὐτάρκεια, & qui *contentus* sua sorte, αὐτάρκης; cui opponitur ἀπληστία, *insatiabilitas.* Gal. *de dignosc. & cur. animi morb. c. 9 in fin.*

CONTINENS, & hujus vocabuli æquivocatio ex præcedente patescit. Quando significat rem, quæ aliam recipit, fovet, & servat. Gr. dicitur ἴσχον, συνέχον. Ita partes solidæ sunt *Continentia* respectu fluidarum. Et quædam caussæ morbificæ dicuntur *Continentes*, quæ semper morbum fovent. Imo febres quædam dicuntur *Continentes*, σύνοχοι, a *Continuis* distinctæ, quæ sine exacerbatione perdurant usque ad finem, Sylv. *l. 1 Prax. c. 29 §. 3.* Deinde & *Continens* dicitur, qui suos affectus per rationis moderamen vincere potest, Gr. ἐγκρατής: cui opponitur *Incontinens*, ἀκρατής, qui est mancipium cupiditatum & affectuum, Gal. *l. 4 de Hipp. & Plat. decr. c. 2.* Magis adhuc restrinxit significationem vocabuli *Continentia*, ἐγκράτεια ad victum Marsil. Cognatus libellum suum *de sanit. tuenda* hoc titulo de *Continentia* inscribens. Hermetici tropicam quoque attribuunt variam significationem verbo *Continere*, v. g. sumitur pro *informare, vivificare, exaltare*; vel pro *cohibere* & *inhibere*, ne avolet, aut efferatur; vel in *potentia habere* aliquid, ut postea in actum deducatur, Libav. *Apoc. Hermet. Part. post T. 2 Oper. p. 390.* Rhases magnum suum opus multis libris constans inscripsit *Continens.* Fallop. *tr. de purg. c. 15 Tom. I p. 52.*

CONTINGENS, τὸ ἐνδεχόμενον, dicitur vel de iis, quæ a voluntate & arbitrio hominis pendent; vel de his rebus, quæ pendent a suis caussis & præviis dispositionibus in natura. Priorum non est determinata veritas quoad nos: Posteriora admittunt prædictiones veritatis, quæ micare possunt radiis, ex solerti dispositionum consideratione. Rolf. *O. ac Meth. Gen. l. 3 sect. 2 c. 3.* Iung. Gal. *de subfig. empir. in fin.* Ita res non naturales quædam, ceu caussæ & media sanitatis & morborum, possunt dici *Contingentes*, ut sunt Medicamenta, Operationes Chirurgicæ, in respectu ad sex reliquas, Aërem, Cibum & potum &c. Charlton *Ex. IV Pathol. §. 5.*

CONTINVITAS, *Continuus*, συνέχεια, συνεχής, triplici gaudet significatione, (1) in statu sec. naturam, de partium solidarum singularum integritate *continua*, sive ἑνώσει naturali, cui opponitur differentia essentialis tertia morborum, *continuitas solvta*, vel *continuitatis solutio*, λύσις τῆς συνεχείας, cujus species vide apud Galen. *l. de diff. morb. c. 11; & l. 4 M. M. c. 1.* Dieter. *n. 437.* (2) in statu p. n. de morbis, & in specie de febribus, quædam dicuntur *continuæ*, συνεχεῖς, quæ in totum non intermittunt, licet aliquando quædam remissio appareat. *l. 1 Epid. s. 3 t. 2*, vide comm. Gal. *in h. l.* Recentiores vero *continuas* iterum subdiviserunt in *continentes*, σύνοχους, de quibus p. a. vocab. *Continens*; & *continuas* stricte dictas συνεχεῖς, quæ etiam non quidem totaliter intermittunt, interim vel quotidie, aut tertio, aut quarto die, aliove, exacerbationem habent. Sylv. *l. 1 c. 31.* (3) sumitur pro indicatione medica contra solutam unitatem; v. g. ulceris indicatio dicitur vel unitio, vel agglutinatio, vel coitio, vel *continuitas*, aut *continuatio*, συνέχεια. Galen. *l. 3. Meth. Med. c. 10.*

CONTORQVEO, ἐπιστρέφω, accipitur ab Hipp. de vertebris colli intortis, *4 aph. 35.* *Contorsio* aliquando etiam idem est, quod *Ileus*, volvolus, chordapsus, seu miserere mei. Rul. & Iohns. *Contorsio* quoque vocatur species dislocationis ossis incompletæ, in qua non exit totaliter, Avic. *l. 4 fen. 4 tr. 2 c. 1.* Forest. *l. 9 Obs. Chirurg. Obs. 1 Schol.* In specie *contorsio* est luxatio vertebrarum dorsi in latus aliquod, & ita species gibbositatis, Avic. *l. 3 fen. 21 tr. 2 c. 12.*

CONTORSIO vocatur affectus capitis rarus Arnoldo Bootio inter omissos numeratus, B. vero Meibomio bis visus, quando caput in unam solum partem convertitur & torquetur, cujus exemplum singulare legitur apud Pechlinum *l. 2 Obs. 31 p. m. 293*, de cujus causa dubitat, an in uno latere obstructio, sive spasmotica contractio, an vero musculorum in altera parte paresis sit dicenda.

CONTRACTIO, συστολή, vocabulum est homonymum. In statu naturali sumitur de actione musculorum propria, Gal. *l. 1 de mot. musc. c. 9.* Iung. Charlton. *Oecon. anim. Ex. XI.* Nic. Sten. *de Muscul. & Gland.* Anonym. *de rat. mot. musc.* apud VVillis. *Anat. Cerebr.* aliosque Anatomicos. Qua significatione etiam de corde dicitur, quando sanguinem e venis in ventriculos receptum in arterias, pulmonalem & aortam, exprimit sese *contrahendo*, cui opponitur *diastole*, διαστολή, quæ non est vera distensio, sed saltim *relaxatio*, seu ad pristinam figuram regressus. Vide *Cor.* Vera autem *distensio* saltem in arteriis per systolen cordis magis oppletis locum habet, unde pulsus oritur. Vide *Pulsus.* 2. In statu præternaturali accipitur de partium solidarum abbreviatione aut corrugatione, cum impotentia, viriumque & actionum suarum destitutione, Galen. *de opt. sect. ad Thras. cap. 51.* Quæ membra dicuntur *contracta*, συνεσταλμένα, Hipp. *2 de iis q. in med. t. 32*, quibus opponuntur *diducta*, vel *expansa*, ἐκπεπταμένα. Et affectus hic tendinum nervorumque proprius vulgo dicitur *contractura.* Paracels. *Theoric. fig. morb. univers. Tab. 4* Rul. Helmont. *Sed anim. n. 32 &c.* cujus caussa

haud dubie in acido quodam spiritu vel halitu nervosis partibus inimico ponenda, Gr. ἀγκύλη, vide *Ancylosis*. *Contractæ* febres vocantur, quæ breviores in suo genere exactis morbis habent paroxysmos, & his opponuntur *productæ*, quæ longiores habent paroxysmos. Ionston. *Syntagm. Medic. Univers. Part. II Lib. I tit. I c. 2 p. 167.*

CONTRADICTIO, ἀντιλογία; quando quis alterius sententiæ & verbis κατ' ἄντικρυ e directo sese opponit, eaque inficiatur. Fit vero non solum juste, de quo Linden. *Ex. XII §. 162*, sed & haud raro falso, vel ex petulantia, dum inter homines dantur, qui semper *contradicere* audent, eaque vituperare, quæ nunquam didicere, vel cognovere. Gal. *c. 3 in Hipp. l. de iis, q. in med. t. 32.* Et adversus hos leges statuendas optavit *l. adv. Iulian. c. 1*

CONTRAFISSURA, ἀπήχημα. Vide *Apechema*.

CONTRAHENS, vide *Contractio*. *Contrahens* quoque in parte pharmaceutica dicitur medicamentum, συνάγον, Gr. quod coincidit cum *condensante*, πυκνωτικῷ. Galen. *l. 5 de S. F. cap. 14.*

CONTRAINDICATIO, ἀντίδειξις, *Contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον. Vide *Antendeixis*.

CONTRALUNARIS, Græce verti posset ἀντισέληνος, vel ἀντισεληνιαῖος. Usus hoc vocabulo Dieter. de fœminis menstrui immunditiæ suæ tempore concipientibus. *Iatr. n. 586.*

CONTRARIUS, ἐναντίος, quid in genere significet, notissimum est. Ita & in foro medico *contrarium* dicitur de corporibus diversis: Ita magnum parvo, laxum denso, plenum vacuo est *contrarium*. De qualitatibus & potentiis; ita calidum frigido, humidum sicco, aperiens obstruenti, & viceversa, *contrariatur*, imprimis vero in methodo medendi omne fert punctum, ceu scopus universalissimus, *contraria contrariorum esse remedia*, τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ὑπάρχειν ἰάματα, quemadmodum hoc passim ex Hipp. & Gal. scriptis liquet, de cujus axiomatis limitatione vide sis *Dogm. nostr. P. 4 c. 3 dogm. 3 p. 482 seqq.* In stricta significatione *contraria* dicuntur, quæ utrinque a medio æqualiter distant. Gal. *c. 5 in 6 Epid. t. 20.* *Contraria* realiter in natura existere negare ausus est Helmont *tr. Natura contrariorum nescia*; Verum an feliciter & accurate hoc fecerit, non est hujus loci ventilare. Accipitur & *contrarium* de sententiarum repugnantia & oppositione, & ita pene coincidit cum *contradictione*, in qua acceptione rectissime dixit Libav. *Alchymiæ transmutat. defens. 2*, contra Guibert. *Apolog. c. 9 T. III pag. 159. Contrarii absurditas veritatem contrarii confirmat.* *Contrarius* quoque idem aliquando est, quod *adversarius*, hostis. Ita medicus *contrarius* vocatur is, qui fas professionis egreditur, Diis hominibusque invisus, ap. Scrib. Larg. *n. 199 edit. Rhod.*

CONTRITIO, σύντριμμα, συντριβή, σύντριψις, idem, quod simplex *tritura*, *tritus*, *tritio*, τριβή, τριμμός, est species comminutionis rerum crassiorum & solidiorum, vel simplicium, vel compositarum, VVekerus *Antidotar. gen. l. 3 c. 6* vocat *tusionem*, ubi vide plura Schenck. *Syntagm. comp. & praescr. med. p. m. 289.* Dicitur & crassa minerva *pulverisatio*. Vide *Pulvis, species*. Iung. *Lexic.* Rhodii *Scribonian. p. 367.* Aliquando, sed abusive, *contritio* vocatur solutio corporum, quæ fit per corrosionem. Vide *Corrosio*. Ita incertus autor *de Magni lapidis compos. c. 39.* in *Theatr. Chym. Vol. III p. 36.* *Contritionem draconis* vocavit, quæ non fit super marmore, nec manibus hominum, sed est tantum aqua, quæ terit, & penetrat corpus & draconem de natura sua propria & virtute.

CONTROVERSIA, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις. Vide *Contentio*.

CONTUMAX, contumacia, quid significent, & quod sint synonyma vocum pertinax & pertinacia, ex aliis Lexicis jam notum esse potest ac debet. Gr. ἀπειθής, ἐπίμονος, &c. In specie vero est egregium epitheton morborum quorundam, qui vel diu durant, alias chronici dicti; vel sæpe repullulant, vel in aliam faciem permutantur, vel alia novaque symptomata producunt, quemadmodum egregie morborum contumaciam exposuit D. D. Stahl *in Propemtico quodam ad Disp. Inaugural.* Dn. Hermann. Paul. Iuch. *de Hæmorrhoidalium motuum spasmoticis affectibus.*

CONTURBATIO, ταραξις. Vide *Taraxis*. Legitur apud Ioh. Stephanum *Paraphras. in Avic. l. 3 fen. 3 c. 6 p. 158.*

CONTUS, κόντος, dicitur instrumentum oblongum, quo naves reguntur & promoventur; nec non varia ferrea instrumenta longa in metallifodinis necessaria, v. g. *Contus* fossorum, *Contus* tertius, *Contus* uncinatus, &c. Rul.

CONTUSIO, θλάσις, θλάσμα, Ionice φλάσμα, vel dicitur de morbo & specie solutionis continui, cum grave aliquid supra corpus incidit, ac id ipsum collidit & continuitatem solvit citra deperditionem manifestam substantiæ aut externam rupturam, ubi plerumque in parte carnea cruor sub cute colligitur; & *suggillatio*, ἐκχύμωμα, sive effusio dicitur, quia venæ exiguæ sub cute rumpuntur, Gal. *c. 3 de his, q. in med. t. 30 de tum. p. n. c. 105.* In specie quoque θλάσις, *contusio* dicitur cranii vel calvariæ recessus & incurvatio a violenta illisione absque fractura; quale quid stanneis vasis & plumbis contingere videmus, si foris illidantur. Gal. *in def. Medic.* Iung. P. Æginet. *l. 6 c. 60*, & Iob. a Meekren *Obs. Chirurg. l. 1 p. 13 ed. Lat. Blasii.* Res illa, quæ est caussa *contusionis*, dicitur *contundens*, θλῶν, corpus grave ac durum, *Meth. Med. 2.* Membrum vero vel pars affecta, *contusum*. θλασθὲν, διαθλασθὲν, *l. 1 de C. M. P. G. cap. 4*, item θλάσμα, Ionice, φλάσμα. Iung. *Lex. Scribon.* Rhodii *p. 367.* Vel dicitur de modo dividendi rem crassiorem & solidam in particulas minores, ita plerumque coincidit cum *contritione*,

ne, quamvis hæc in minimas particulas dividat, *Contusio* etiam portiunculas crassiores complecti possit. Fit illa *Contusio*, vel pistillo in mortario, vel alio instrumento graviori, quo res solida dissolvi potest. *Contusum* dicitur etiam jus confortativum, ad cujus præparationem post coctionem carnosarum partium ossa etiam contunduntur in mortario, ut succus exprimi possit. Est species juris consummati restaurantis. Blas. *Med. Vn. p. m. 78.*

CONVALESCENTIA, ἀνάληψις, ἀνάστασις ἐκ νόσου, est status ille hominis, in quo morbo prius defuncti & debiles incipiunt resumere vires, & fieri rursus habiles ad obeunda munera intermissa, verbis Linden. *Ex. XIII §. 241.* Tales dicuntur *Convalescentes*, ἀναλυπτικῶς ἀγόμενοι, vel ἀναλαμβάνοντες ἐκ νόσου. Hos habere optimum licet paucum sanguinem, unde renutritione & attemperatione potius tractandas esse, quam evacuationibus, recte docuit P. M. de Calderia *Tom. II Oper. p. 35 A.* At ars, quæ spectat ad eos, *analeptice* dicta fuit ἀναληπτική, Galen. *de constit. art. med. c. 20*, quæ potissimum in dextra rerum sex non naturalium applicatione consistit. Statum *convalescentiæ* quidam ad *neutrum* referre non dubitant, quod quidem per nos licet, quamvis citra necessitatem urgentem fiat, vide *Dogm. nostr. Prælimin. p. 8, 9.*

CONVENIENTIA, *Conveniens* duabus potissimum gaudet significationibus. 1. significat similitudinem quandam, & idem est, quod *concordantia*, ὁμοιότης, ἁρμονία, Gal. *de subfig. empir. 2.* idem denotat, quod utile, *congruum*, conferens, σύμφορον, ἁρμόζον, προσῆκον. Dieter. *Iatr. n. 105, 589, 728, 929.* Scribon. Larg. *n. 97, 101.* vide *Chresimos.*

CONVERSATIO, ὁμιλία, vide *Homilia.*

CONVEXVS, κυρτὸς, κυφὸς, significat protuberantiam & *gibbum*, qua naturalem, qua præternaturalem; & opponitur ei *Cavum*, τὸ κοῖλον, Gal. *6 aph. 46.* Ita hepatis pars exterior versus hypochondria spectans dicitur *convexa, gibba*, κυρτή, quemadmodum interior *sima*. σιμή. Ruff. *l. 1 c. 28*, allegante Lind. *Physiol. Med. l. 2 c. 5 §. 91.* In statu p. n. *gibbosi* in dorso ex vertebrarum situ mutato & luxatione dicuntur *convexi*, κυρτοὶ, alias κυφοὶ, ὑβοὶ. Galen. *dicto loco.* Hinc & hypochondriorum tumores & protuberantiæ κυρτώματα, i. e. *convexitates* sive *gibbositates* leguntur apud Hippocr. *Prognostic. sect. 2 t. 25.* Iung. Galen. *comm. ad h. l.* quo nomine & gravidarum venter protuberans venit, *2 Prorrh. XXXV, 6*, nec non a flatibus distenta alvus, *l. 4 Epid. VII, 6*, lien tumidus, & veluti *convexus*, κυρτὸς σπλὴν, *l. 2 Epid. s. 2 n. 65.* Vide Foes. *p. 366.*

CONVIVIVM, συμπόσιον, quid significet, notius est, quam ut indigeat verbis. Consideratur vero in medicina, ut res non naturalis, medio se habens modo ad sanitatem, vel conservandam, vel destruendam. Illo respectu *Convivium* est commilitonum homilia, alacritatis animi pabulum, amicitiæ philtrum, & benevolentiæ parens. Imo, uno verbo, (juxta Aristarchi sententiam) *convivium* sobrie institutum præsens animi corporisque est pharmacum, describente Langio *l. 1 Ep. 1.* Adde *l. 3 ep. 6.* Hoc vero respectu, quando sc. abusus intervenit, pertinet ad caussas procatarcticas morborum, & in specie ad victum largiorem & importunum. Fucum in faciebus *convivantium* fœminarum detectum lege apud Gal. *orat. suas. ad art. c. 6.*

CONVOLVVLVS, ἴψ, est nomen insecti, vel vermiculi, qui se involvit pampino vitis. Dicitur & *involvulus*, apud Plautum, & *volvox.* Plura vide apud Linden. *Sel. Med. Ex. V § 109 seqq.* Descriptionem reperies ap. Aldrovand. *l. 4 de insect. c. 4.*

CONVS, κῶνος, (1.) significat figuram, quæ a plurimis rectis lineis circuli extensis in unum punctum coëuntibus circumscribitur, Gal. *l. 10 de Vs. P. c. 12 l. 3 de dign. puls. c. 2.* Helm. *tr. Formarum ortus n. 39.* Vnde & corpus hujusmodi figuram habens *Conus* dicitur, i. e. inversus turbo, pyramis. (2.) significat *nucem* quandam, quam Hipp. κόκκαλον, recentiores στρόβιλον vocant, quam hauddubie etiam Gal. intellexit, inter edulia multi seminis referens, *l. 5 de Simpl. Fac. c. 23.* *Picem liquidam* a nonnullis κῶνον appellatam fuisse, scripsit Dioscorid. *l. 1 c. 94.* vid. Ant. Saraceni *Scholia ad h. l.* (3) *Conus fusorius* dicitur vasis chymici species, in quo aliquid funditur sive liquatur. Morley *in Proleg. Collect. Chym. Leid. c. 2 fin.*

CONVVLSIO, σπασμὸς, quæ vox etiam in Latinitatem recepta, *Spasmus.* Qui vero ex recentioribus discrimen aliquod inter *Convulsionem* & *spasmum* dari sibi persuasum habent, nec autoritate sufficienti, nec ratione certa nituntur: non illa, quia plerique veterum & recentiorum Græcorum & Latinorum indifferenter iis usi sunt: non hac, quia Latinum nomen *Convulsio* vix alio usitato ac ne vix quidem quam per vocem σπασμὸς exprimi solet vel potest. Cum omnes arbitrarii motus musculis obeantur, quando ad sua capita retracti, unaque particulam, cui inseruntur, simul attraxerint, si affectus aliquis p. n. in tensionem musculos ducens iisdem acciderit, hunc motus sequitur similis quidem naturali, sed citra voluntatem, & vocatur affectus *Convulsio.* Gal. *l. de Trem. palpit. &c. c. 8 &c.* Hæc & plura alia Castellus. Quæ tamen vel nihil, vel parum ad rem faciunt: Libet ergo accuratius & clarius exponere: *Convulsio* σπασμὸς, interdum accipitur late, comprehendens omnes motus convulsivos, præsertim *epilepsiam*, ut *3 aph. 25 sect. 5 aph. 2, 3, 4, 70; & s. 7 aph. 18, & alibi.* De *epilepsia* vero vide infra *suo loco.* Interdum stricte vocatur *Convulsio*, vel in toto corpore, vel certo membro, musculosarum partium contractio permanens & rigiditas durans, proveniens a spiritu animali sive liquore nervoso portionibus explosivis nitrosulphureis inquinato, juxta VVillis *in Pathol. cerebri*; vel a nimia fibrosarum partium repletione & distensione, juxta Sylv. *Pr. M. l. 2 c. 23 §. 9 seqq.* Vniversalis tres

[sunt

ſunt ſpecies *Tetanus*, τέτανος, (quamvis & hoc vocab. generaliter pro omni ſpaſmo proprie dicto accipiatur) quando totum corpus æqualiter rigidum & immotum eſt: ἐμπροσθότονος, ſi corporis muſculi anteriores contrahuntur, & corpus verſus anteriora convellitur, quo morbo laboraſſe mulierem apud *Luc. c. XIII*, exiſtimat Dieter. *n. 779*, & ὀπισθότονος, quando corpus ad poſteriora convellitur, & in dorſum ac ſcapulas contorquetur. Particularis *ſpaſmi* ſpecies ſunt in oculis, *ſtrabiſmus*, στραβισμός, quando oculi vel ſurſum, vel deorſum, vel ad latera contorquentur. In ore, *ſpaſmus cynicus*, σπασμὸς κυνικὸς, eſtque affectio muſculorum maxillarium, per quam os, naſus etiam, labrum, adeoque dimidia faciei pars in obliquum torquetur. Vocatur & *oris tortura*. Gal. *4 de Loc. aff. 2.* In mandibula, τρισμὸς, quando dentes invitis nobis cum ſonitu concutiuntur, quamvis hic affectus ad motus *convulſivos* particulares potius pertineat. Datur tamen & vera *Convulſio* mandibulæ inferioris, ita ut os occluſum permaneat; In pene *ſatyriaſis*, σατυρίασις, de quibus omnibus *ſuo loco*. Convulſiones interiorum partium leguntur apud Scribon. Larg. *n. 165.* Plura de vera *ſpaſmi* natura & cauſſis lege apud Cl. VVillis *de Morbis Convulſivis. c. 1, 2 ſeqq.* Datur & *convulſio flatulenta*, vulgo *Cramphus*, ex flatulento ſpiritu muſculos & tendines replente, præcipue pedum, qui levi quandoque frictione ſanantur. Liddel. *l. 3 art. med. cap. 8.* Helm. *de Lithiaſ. c. 9 n. 135.* Alias Corn. de Bontekoë nimis audacter bonam etiam ſignificationem tribuit, *convulſionem* dicens eſſe motum animalem partium muſculoſarum & fibroſarum, internarum & externarum quemadmodum hoc patet *ex Opuſcul. de Natura §. 4.*

CONVULSIVUS, σπασμώδης, vel dicitur de affectibus *convulſionem* quadantenus æmulantibus, ita tamen, ut non revera ſpaſmi ſint, ſed motus ſaltem *convulſivi*. Gal. *l. 1 de præſag. ex pulſ. c. 4; & c. 3 in 1 Prorrh. t. 69.* Th. VVillis omnibus morbis generaliter attribuit *d. l.* Vel uſurpatur de pulſu, qui alias *vibratus*, κλονώδης, vocatur, in quo ad utrumque terminum tenditur arteria, quem convulſio ſequi ſolet, Gr. σπασμώδης σφυγμὸς, Gal. *l. 2 de cauſſ. pulſ. c. 12; & 1 de diff. pulſ. 28.*

CONVULSUM, σπάσμα, dicitur ſpecies ſolutionis continui partium nervoſarum, quales ſunt fibræ, tendines, ligamenta, tunicæ, citra rupturam, Hippocr. *5 aph. 25.* Gal. *de art. med. conſtit. c. 6; l. 2 meth. med. c. 2.* Spaſmata quoque ſumuntur pro contentionibus ac concuſſionibus totius thoracis, quibus a facultate animali commovetur ad expectorandum & repurgandum ſputum. Aut contractiones corporis & concuſſiones ſignificant, quæ cum rigore fiunt, aut horrore initio pleuritidis, cum ſanguis & ſpiritus ad locum inflammatione tentatum feruntur, ex Hippocr. *Coac. t. 382 & 425.* exponente ita Foëſ. *Oecon. p. 578.*

COOPERARIUS, *Cooperans.* Vide *Coadjuvans.*

COOPERTIO, περιστολὴ, tegumentum, *amictus*, vel amiculum, quo corpus ab aëris injuria munitur, quod legitur apud Hippocr. *l. de dec. ornat. IX. 8.* Deducitur a verbo περιστέλλειν, vel περιστέλλεσθαι, *cooperire, tegere*, quo aliquoties uſus Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 44; l. 2 Epid. ſect. 2 n. 57 ed. Lind. l. 3 Epid. ſ. 3 ægr. 3 & 15.* Gal. *l. 3 de diff. reſpir. c. 11.* Item de ventre & utero fœtum inveſtiente *l. 1 de morb. mul. LI, 13.* Legitur & de medicamento, quod denti imponitur, ut involvat, veluti emplaſtrum, apud Scrib. L. *n. 56.* Cartilago quoque θυρεοειδὴς, ſive peltalis aut ſcutiformis, dicitur *coopertoria* Caſtello.

COOPTATIO dicitur, quando res in deſtillatione fixantur, & præſertim, ſi res fixandæ aquam in ſe contineant, uti vitriolum &c. Iohnſon. *in Lex.*

COORDINATIO, σύνταξις. Vide *Syntaxis.*

COOSTRUM, dicitur *intermedia pars diaphragmatis.* Rul. *in Lex.*

COPAIVÆ *balſamus* dicitur exoticum quoddam oleum nativum denſius a loco natali, quemadmodum Peruvianus, Indicus aliique. Meminit ejus aliquoties Iacobus le Mort *in Chym. Medico-Phyſica*, præſertim *c. 16.* Egregium in Gonorrhœa, ingreditur elixir antivenereum. Iunge Morley *Coll. Chym. Leidenſ. c. 137.*

COPAL eſt nomen *Reſinæ* duriuſculæ, admodum candidæ, vel ex albo flaveſcentis, pellucidæ, ſuaveolentis, in maſſam redactæ, quæ aſportatur ex India occidentali, ſive nova Hiſpania, ubi ex vulnerata arbore guttatim ſtillat. Dicitur & *Pancopal.* Habet vires calefaciendi, humectandi, reſolvendi. Vid. Schröd. *l. 4 cl. 2 n. 382.*

COPELLA eſt nomen medicamenti chymici vel paſtæ, qua crucibulum obducendum, ad purificationem facientis, cujus deſcriptio extat in Hartmanni *Miſcellan. Chymic. Medic. h. tit. Tom. VI Oper. in fol. p. 6.*

COPHOS, κωφὸς, non ſurdum & mutum tantum notat, ſed & ἀμαυρὸν καὶ ἀσθενὴν, hebetem & infirmum, & hinc verbum κωφόω, quod idem ſignificat, ac ἀμαυρόω, ἀμβλύνω, obſcurus vel hebes ſum. Galenus *in exeg.*

COPHOSIS, κώφωσις, Lat. *Surditas*, eſt abolitus, vel valde imminutus auditus, proveniens a deficiente ſpiritus animalis per nervum acuſticum affluxu & diſtributione propter varios morbos internos, vel externos inducta. In ſpecie *ſurditatis* a tympani relaxatione meminit VVillis *Anim. Brut. part. 1 c. 14.* Alias duplex eſt, alia in fieri, quæ fugax eſt & levis, qualis repente fit in febribus. Gal. *4 aph. 28 & 60; & 1 in 1 prorrh. t. 32*; alia habitualis, ſtabilis & fixa, quæ a variis morbis internis provenire poteſt. Foëſ. *Oec. p. 370.* Dieter. *Iatr. n. 491.* Alias duas ſpecies recenſet Linden. *Ex. IV §. 79*, κωφὸς etiam *mutum* ſignificat: Vide *Mutus*; quia *muti* a nativitate plerumque *ſurdi. Eph. N. C. Ann. I. O. 15 Schol.*

COPIA, πλῆθος, ἀδρότης, idem, quod *multitudo, abundantia*, vide *Plethos, Hadros.*

COPISCUS, κόπισκος, eſt ſpecies thuris in Arabia & Smi-

& Smilo nascentis, quod indico minus multo & fulvius est. Dioscorides huic secundum locum attribuit *l. 1 c. 81.*

COPOS, κόπ☉, *Lassitudo*, *Fatigatio*, dicitur talis affectio corporis, qua pleræque functiones animales ob debilitatem quandam succi nervosi præpedite ac minus vegete exercentur. Hinc potentia locomotiva vacillat, & ita affecti otium & secessum amant, corporis exercitia & labores devitant, pensa quævis ægre suscipiunt, eaque statim delassati remittunt, ut liceat (quidni vero liceret?) verba de *lassitudine* scorbutica Cl. Th. VVillis *de Scorbuto cap. 4*, sano sensu generalius accepta huc referre. Distinguitur *lassitudo* in eam, quæ sanis etiam competit post corporis exercitia & labores propter dissipatos spiritus vitales & animales prius novo pabulo resarciendos; & in hanc, quæ præternaturalis est & morbos comitatur. Et hæc triplex esse dicitur: *Tensiva, phlegmonosa & ulcerosa. Tensiva*, τονώδης, est, quando ob copiam sanguinis vasa distendentem citra insignem impuritatem musculosæ partes & fibrosæ impediuntur, ne per spiritus animales expandi satis queant. Quæ species etiam ad latitudinem sanitatis pertinere videtur. *Phlegmonosa*, φλεγμονώδης, quæ & *æstuosa* vocatur, est, quæ a plethora cum effervescentia conjuncta dependet, & non solum distendendo, sed & æstum inferendo membris musculosis & nervosis afficit. Linden. *Ex. XIV §. 86, 87.* Dicitur & ὀστεοκόπος. Hæc vel iis ut plurimum contingit, qui validi licet, assueti tamen exercitationibus non sunt; vel acute febricitantes comitatur. Vnde & tales febres κοπώδεις, ἢ κωπιώδ-ς dicuntur Hippocrati *4 aph. 31 & 74; 6 Epid. f. 2 t. 24; Coac. t. 642*, quamvis si jam malignitas quædam concurrerit, tertia species *lassitudinis* p. n. potius intelligi debeat, quæ est *ulcerosa*, ἑλκώδης, & hæc provenit ab impuritate sanguinis & succi nervosi plerumque serosa & salina cum defectu spirituascentiæ & activitatis debitæ conjuncta. Hæc si fuerit in iis, qui sunt in statu decidentiæ, h. e. nondum revera ægrotant, ad morbos tamen valde dispositi, dicitur *lassitudo spontanea*, κόπος αὐτόματος, & significat morbos imminere, Hipp. *2 aph. 5.* Quædam vero sequitur & comitatur morbos jam præsentes, imprimis vero scorbuti symptoma solet esse familiarissimum. VVillis *d. l.* & alii autores, qui de scorbuto scripserunt. Κόπον aliquando etiam ipsum *laborem* vehementiorem significare existimat Foës. *ex Hippocr. 6 Epid. f. 1 t. 12 Oecon. p. 248.* Enimvero non video tantam necessitatem, cum sensus etiam integer sit, si per *lassitudines* vertatur vocabulum κόποι.

COPRAGOGVM, κοπραγωγὸν, i. e. *stercus e primis viis educens*, vocatur electuarium e zizibis leniens apud Ruland. *curat. Empiric. cent. X. cur. 79*, & ex hoc apud Luc. Tozzum *Pract. Med. Part. II p. 130.*

COPRIEMETOS, κοπριήμετ☉, id est, *merdivomus*, quando quis stercora vomitu per os rejicit in ileo desperato. Vsus hac voce Hippocrat. *2 Ep. f. 1 n. 71 edit. Lind.*

COPROS, κόπρ☉, *stercus*, fimus, excrementum alvi in prima coctione segregatum significat. Dicitur & Hippocr. κόπριον, κόπρανον *Coac. tit. 214 & 602.* Consideratur, vel ut res sec. nat. quatenus est consequens sanitatis, vel ut res non naturalis, quatenus esse potest caussa procatarctica sanitatis & morborum, vel ut res p. n. tanquam symptoma, si excrementa videlicet corrupta morbum sequantur; vel ut medicamentum, quamvis sordidum, & merito quoad internum usum abrogandum. De facultatibus diversorum stercorum vide Gal. *l. 5 de S. F. c. 17; & l. 10 tit. Copros.*

COPTON, κοπτὸν, κοπτὴ, dicitur medicamentum ad *placentæ* formam contundendo redactum, sic dictum, quod non coqueretur, sed tunderetur. Meminit Ægineт. *l. 7 c. 18*, tanquam externum & parti affectæ stomacho, vel jecinori, imponendum. Interim & Gal. ad interna arteriaca dicta, h. e. quæ contra tussim & alia asperæ arteriæ vitia adhiberi possunt, retulit *coptarium*, κοπτάριον, h. e. placentulam contra tussientes. *l. 1 de C. M. S. L. c. 2.*

COPVLA dicitur Capivaccio genus somni naturalis, & nihil aliud denotat, quam immobilitatem partis sensitivæ, *l. 1 Practic. cap. 18 p. m. 528 seq.*

COPVLA, σύνδεσμ☉, idem, quod *ligamentum*, vide infra *lit. L.* *Copulatio*, vide *Conjugium*. *Copula* carnalis vocatur ipse coitus maris & fœminæ, imo etiam simpliciter *copula* apud P. Zacchiam *in quæstionibus Medico-Legalibus.* Loca quærantur *in Indice.*

COQVVS, ὁ μάγειρ☉, minister medici, Gal. *l. 2 de san. tu c. 11*, qui proprie alimenta præparat ad victum quotidianum pro conservanda, aut recuperanda sanitate; Per metaphoram ad pharmacopœum quoque refertur, dum & ipse *coquendo* quædam facit medicamenta. Imo & ventriculus dicitur *Coquus* noster communis tropice; est enim coctionis officina & instrumentum, non quidem propria facultate, sed beneficio fermenti & adjacentium viscerum caloris vitalis. Vide *chylificatio.* Dicitur & *cocus*, præsertim in plurali *coci*, ad differentiam infinitivi passivi *coqui*, vid. *not.* Rhodii *ad Scrib. Larg. n. 111.*

COR, καρδία, dicitur ratione necessitatis & utilitatis principalissima pars solida organica corporis carnea musculosa, constans duabus cavitatibus, quæ *ventriculi* dicuntur, sinistro angustiori, dextro capaciori per intermedium carneum septem multis scrobiculis, sed imperviis præditum distinctis, & duabus ad basin, sive partem latiorem annexis appendiculis, quæ *auriculæ*, vel *aures cordis* vocantur, exterius membrana quadam veluti amiculo munita, quæ *pericardium* appellatur, e vena cava ad auriculam dextram sanguinem a toto corpore refluum excipiens, abhinc in ventriculum dextrum assumens, inde per contractionem & coarctationem in arteriam pulmonalem per substantiam pulmonis expellens,

pellens, postea per venam pulmonalem refluentem in auriculam sinistram,& ex hac in ventriculum sinistrum recipiens,mediante que contractione cum contractione ventriculi dextri coincidente in aortam, sive arteriam magnam, per totum corpus distribuens. De *cordis* structura videantur anatomici,& inter hos Linden. *Medic. Physiolog. l. 2 c. 6.* Bartholin. *Anat. l. 2 c. 6.* Tropice *cor* quoque dicitur *macrocosmi* sol, & viceversa *cor* hominis sol *microcosmi.* Parac. *de Pestil. Tract. 1 & 2* alibique. Inter metalla *cor* dicitur *aurum*, inter elementa *ignis.* Rul. *in Lex.*

CORACINE, *sphragis*, κορακίνη σφραγὶς, est nomen pastilli, quem ex Asclepiade recitat Gal. *l. 5 de C. M. P. G. c. 11.*

CORACINUS, κορακῖνος, nomen piscis,qua fluviatilis,præsertim in flumine Nilo, qua marini, cujus descriptionem, usumque in cibo & medicina vide apud Aldrov. *l. 1 de pisc. cap. 15.* Bruyerin. *de re cib. l. 19 c. 40.* Differt a *corvo*, vel *corace*, de quo mox. Dicitur & *Graculus.* Galen. *3 de alim. fac. cap. 31.*

CORACOBRACHIÆUS. Vide *Coracoides.*

CORACOIDES, κορακοειδὴς, est epitheton processus acuti exiguique in interiore parte ossis cervicis & scapulæ, qui, cum anchoræ vel corvini rostri similitudinem referat, *ancyroides*, ἀγκυροειδὴς a nonnullis, *coracoides* ab aliis nuncupatur,quandoquidem extrema ejus pars, uti corniculæ rostrum, ad exteriora inclinat, Gal. *l. de ossib. t. 14 c. 1 de art. t. 2.* De hujus ossis descriptione,vide & Bartholin. *libell. 4 Anat. c. 19*, qui & σιγμοειδῆ dici,& per hunc processum & cavitatem scapulam cum brachio jungi testatur. Ab hoc processu propter originem & adhæsionem nomina quoque obtinuerunt musculi *coracoidei*, vel *coracobrachiæi* & *coracohyoidei*, de quibus vide eund. *Anat. l. 4 c. 1; & l. 3 c. 12.*

CORALLATUM, est nomen medicamenti apud Paracelsum, cum epitheto *diaphoreticum*,cujus descriptionem vide apud eund. *l 3 de morb. Gall. c. 25*, & explicationem apud Libav. *Apocal. Hermet. part. prior. c. 5.*

CORALLINUM, epitheton *Arcani* cujusdam Paracelsici, quod alias dicitur *mercurius sublimatus rubeus non corrosivus*, cujus descriptionem ex Crollii *Basil. Chymic.* repetiit Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7 cap. 29 fin.* Liquoris *corallini* meminit Parac. *l. 3 de vit. long. c. 12. Arcanum corallinum*, quod ex essentia auri est,laudat idem Paracelsf. adversus Podagram *l. 2 de vit. long. c. 1*; de triplici *arcano corallino* Paracelsi vide Libav. *Apoc Herm. p. prior. c. 5.* Hujus *arcani corallini Paracelsici* modum præparandi manifestare quoque voluit Helmont. *de febrib. c. 10 §. 10, 11*, quod fieri debeat per abstractionem liquoris alcahest a mercurio vulgo venali. Enimvero cum æque obscurus sit liquor alcahest, facile quis intelliget,& hoc arcanum Paracelsicum esse revera arcanum,h. e. obscurum, & ita melius negligi, quam operosius inquiri, præsertim cum sit mercuriale, cui temere non est fidendum.

CORALLIUM, *Coralium*, *Corallus*, κοράλλιον, κόραλλος, imo & *Curalium* quasi τῇ κουρᾷ ἁλωτὸν, i. e. *tonsura* & *præsectione captum*, *Basad* Arab. an inter vegetabilia,an vero mineralia referri debeat,valde dubium est. Ex utraque parte militant Viri doctissimi. Gorræus per lapidem ex pingui in mari arboris in formam concretum descripsit. Schröderus quoque *l. 3 c. 6* lapidibus pretiosis subjunxit; cui subscripsit Fr. Hofmann. *in clav.* vocans lapideam seu saxeam in fruticis speciem concretionem,Helmont. *tr. Potestas medic. n. 62*,etiam lapidibus annumeravit, quamvis *tr. de Lith. c. 1 n. 16* plantam lapideam dixerit. C. Hofm. vero *l. 2 Officin. c. 153 §. 24* vegetabilibus annumerare non dubitavit, imitatus Ferdin. Imperatum *l. 27 Hist. nat. c. 2* dicentem: Li *coralli* sono numerate tra le piante, c' chan vita nell' humore. Fruticem quoque marinum & plantam vocavit Chioccus *in Mus. Calceolar. sect. 1 in princ.* Nostrarum non est partium, litem hanc dirimere; utpote, quod in foro medico ignorare parum affert detrimenti, scire parum emolumenti; Quemadmodum & hunc scrupulum: An *corallia* in fundo maris mollia nascantur,& demum in aerem liberum producta indurentur in lapideam concretionem? De quo dubio videantur dicti autores: Placet tamen Frid. Hofmanni ἐπίκρισις, distinguendo inter illorum germinationem & perfectionem: Quoad illam, mollia esse possunt; quad hanc, dura quoque reperiuntur in profundo maris. De eorum generatione, differentiis,viribus, quas quidem chymici pene incredibiles attribuunt, videantur modo laudati autores, quibus jungantur Paracelsf. passim in scriptis suis, Croll. *in Basil. Chym.* Ruland. *in Lex.* Iohnsf. &c. Iungatur & Iunken. *Chym. Med. Phys. P. 1 s. 4 c. 8 p. 309.* De *coralliis factitiis* vide etiam Paracelsf *l. 7 de transmut. rer. natur.* Meminit & Rul. *d. l.*

CORAX, κόραξ, *Corvus*, Lat. æquivocum est nomen (1) significat *avis* rapacissimæ & notissimæ genus, cujus descriptionem & usum vide apud Aldr. *l. 12 Ornith. c. 1*, adde Schröder. *l. 5 cl. 2 n. 51.* (2) est nomen *piscis* marini, corporis forma *milvo* pisci similis, carne duriori præditi, non tamen contemnendi in cibis; De hoc vide Rond. *l. 10 de pisc. c. 71.* Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 57.* Historiam de *corvis* albis in VVetteravia vide *in Ephem. Nat. Cur. Ann. III obs. 57.* (3) *morbus* quoque in oculo, qui *ægilops* alias vocatur. Haliabbati dictus fuit *corvus*, teste Manardo *in Epist.* (4) *Corax*, nomen est etiam medicamenti,videlicet *pastilli* perutilis ad putridorum ulcerum,præsertim pudendorum nomas, cujus descriptio bis habetur apud Aët. *l. 1*, teste Gorræo *p. 241.* Taceo plures significationes huc plane non pertinentes, quas diligenter collegit Aldr. *Ornithol. d. l. §. Æquivoca.*

CORDA, *Chorda*, χορδὴ, vide *Chorda.*

CORDINEMA, κορδίνημα, scribitur & σκορδίνημα, significat autem idem,quod καρηβαρία, vide supra *Carebaria*, i. e. *capitis gravitatem*, eo quod τὸ κάρα δινεῖσθαι, caput in orbem vertatur, ita exponente Erotiano *in Ono-*

Onomastico p. m. 58, quamvis Hipp. semper usus sit vocab. σκορδίνημα pro *tensione membrorum*, & verbo σκορδινᾶσθαι, tendi *l. 2 Epid. s. 3 n. 34; & l. 6 Epid. s. 5 t. 4*, ubi legitur σκορδινισμοὶ *tensiones membrorum* cum oscitatione, *& l. de superfœt. IX, 3.*

CORDIS compressio, cartilaginis mucronatæ depressio mulierculis. Septalius *de morb. mucronatæ cartil. c. 2.*

CORDOLIUM, καρδιαλγία. Laurenbergius *in antiquario.*

CORDOSUM epitheton est fili contorti, instar restis ex diversis filis, ut capreolum repræsentet, sicut e Nicol. Florentino notavit Rhodius *de Acia p. 212*, barbare quidem, significanter tamen ita vocari.

CORDYLA, κορδύλη, nomen piscis, vide *Thunnus.*

CORE, κόρη, primum significat *puellam*, *virginem*, quæ nondum nupsit, Hipp. *l. 6 Epid. s. 4 t. 4; Coac. t. 549.* Iung. C. Hofm. *in Galen. de Us. part. l. 7 n. 482*; dicitur & eidem ἡ κοῦρος *l. 6. Epid. s. 8 t. 28*, deinde significat *pupillam*, mediam iridis in oculo partem, per quam visus peragitur, sive minorem oculi circulum intra iridem comprehensum, per quem cernimus. Estque nihil aliud, quam tunicæ, quæ ῥαγοειδής, *Uvea* dicitur, foramen, in eum usum a natura factum, ut per ipsum res visibiles humori crystallino, vel potius spiritui animali & nervi optici expansioni retiformi facilius paterent. Barthol. *l. 3 Anat. c. 8*, in hac significatione usus Hipp. *2. Prorrh. XXIIX. 16, 31.* Vide Foës. *Oec. p. 349.*

COREMA, κόρημα, significat vel *purgamentum*, quod verrendo collectum est, vel ipsas quoque *scopas*, quibus verritur, Gorr. *in def. d. l.* quamvis nullam addiderit autoritatem. Medicamenta quoque ad exterendam & levigandam cutim commoda vocat P. Ægineta κορήματα. *l. 7 voce Osyris.*

CORIS, κόρις, id est, *Cimex*, vide supra.

CORIUM, βύρσα, δέρμα, δέρρις, σκῦτος, quid sit, etiam vulgo notum est, nimirum cortex, quo caro tegitur, quodque deglubi a carne potest, Lind. *Ex. V §. 42. Coria* molliri per oleum dixit Galen *l. 2 de S. F. c. 5. Coria* vetera usta ad attritiones commoda esse legitur, *l. 2 de S. F.* De aliis *Corii* usibus variis vide Aldrov. *l. 1 de quadruped. bis. c. 1 p. m. 334 seqq. ed. Bonon. Cortex* quoque exterior granorum & fructuum *Corium* dicitur, v. g. *Coria malorum*, Scrib. Larg. *n. 111*, mali granati, *n. 234*, unde contracte *malicorium* dicitur *in offic.* Vide Rhod. *in not. ad h. l. & in Lex. Scribon.* Ervum sine *corio*, Veget. *l. 3 c. 4. Corium terræ* legitur apud Rul. *in Lex. Coriaceum*, de animalibus legitur, βυρσώδες, apud Galen. *l. 3 de Al. F. c. 41.*

CORNELUS, *Carneolus*, vide *Sardius lapis.*

CORNESTA idem, quod *Retorta.* Morley *Collect. Chym. Leidens. proleg. c. 2.*

CORNEUS, κερατοειδής, *Corniformis*, vide *Ceratoides.*

CORNICULA vocatur instrumentum chirurgicum parvum excavatum, quod majoribus membri aridi vasis adhibitum sine igne & solo oris suctu per exile & summum foramen nutrimentum potenter attrahit, teste Sculteto *Arm. Chirurg. Part. I Tab. XII fig. 7*, ex Hildan. *Observ. Chir. Cent. I Obs. 80*, & Tulp. *l. 3 Obs. 49.*

CORNICULARIS *processus.* Vide *Ancyroides.*

CORNIGER, κερατοφόρος, epitheton animalium, quibus cornua naturaliter accrescere solent capiti. Dicitur & *cornutus.* Talibus animalibus plerumque deesse dentes superiores notavit Galen. *l. 6 de Anat. admin. c. 3.*

CORNIX, κορώνη, κόμβα, κορόνυα, est nomen avis rapacis corvini generis, cujus descriptionem, differentiam, & usum vide apud Aldrov. *Ornithol. l. 12 c. 2.* Adde Schröd. *l. 5 cl. 2 n. 50. Cornix* etiam de ossium processibus acutis dicitur, Galen. *de ossib. in proœm. l. 2 de V. P. c. 14.* Ita cubiti acutum processum vocavit κορώνην Galen. *c. 2 in Hipp. de artic. in proœm.* & Hippocrat. *s. 2 de artic. t. 5*, κόρωνον acutam apophysin maxillæ inferioris. Barthol. *Anatom. libell. 4 c. 11 p. 726.* Horn. *Microc. §. 12.* D. D. Hofm. *Diss. An. ad h. l. p. 33, 34.* Vocantur autem ita hujusmodi acuti processus propter similitudinem rostri *cornicis*, Foës. *Oec. p. 350.*

CORNU, κέρας, dicitur proprie de eminentiis illis instar ossium duris & siccis in quorundam animalium capitibus naturaliter productis plerumque binis, rarius una, propriæ defensionis gratia, quæ tamen insignem etiam usum præstant in medicina, quorum catalogum vide apud Schrod. *l. 2 c. 25.* Apud Scribon. Larg. *n. 8, 60, 141*, legitur *cornum*, *corni*, *cornorum*, & plura hujusmodi inflexionis & declinationis exempla collegit ex aliis Rhodius *in Lexic. Scribon. p. 367.* Iunge Robert. Keuchen. *ad Seren. pag. 144 & 209.* Aliquando tamen & præternaturaliter tales prominentiæ cum in brutis, tum in homine observatæ sunt. Vide Hildan. *Cent. 1* [illegible] *Ephemer. Nat. Curios. Tom. vel Ann. I Obs. 30*, & Nobiliss. D. D. Georg. Franci *Exerc. de Cornutis.* Iung. Bonetti *Medic. Septentrion. l. 1 sect. 3 c. 1 p. 43 seqq.* Ita pathologice *Cornua* quoque dicuntur additiones spissæ singulariter nascentes super juncturas in extremitatibus propter vehementiam operationis, Avic. *l. 4 fen. 7 tr. 3 c. 14.* Appellantur quoque *Cornua*, κέρατα, κεραίαι, uteri processus, vel prominentiæ ad latera fundi uterini utrinque occurrentia, ubi vasa deferentia inseruntur, quæ tamen magis in non gravidis, quam gravidis notari possunt, Spigel. *de Hum. corp. fabr. l. 8 c. 19.* Aquapend. *de form. fœtu.* Barthol. *l. 1 Anat. c. 29.* Vide *Ceraæ.* Castellus vocat *apices matricis.* In specie *Cornu Cervi* in chymicis est *alembici rostrum.* Est autem in medicinalibus apud Paracels. herba vulneraria ob similitudinem foliorum ad ejusmodi *cornua* alludentem naturaliter ex arte signata, Rul. & Iohns. *in Lexic. Cornu divortii* spagyricis dicitur distractio duorum, vel potius trium principiorum essentialium, balsa-

mi vitæ ſulphurei, Saliſque humidi diaphani, & Mercurii vitæ, ſive humidi radicalis; illius quidem per uſtionem; hujus vero per congelationem. Gerard. Dorneus *tr. Philoſ. Chymic. tr. 2. Vita breѵis, in Theatr. Chym. Vol. I p. 468.*

CORNVMVSA idem, quod *Corneſta*, vel *Retorta.* Morley *d. l.*

CORNVSTIBIVM a cornu, & ſtibio, h. e. gutto Corneo, in quo reponitur ſtibium, Anton. Nebriſſenſis *quinquagen. c. 44.*

COROLLA, *ςεφάνη.* Vide *Corona.*

CORONA, ſumitur diverſimode: primum proprie Gr. *ςεφάνη, ςέφανος*, pro ſerto ex floribus, ſive faſce florum per ſeriem comprehenſorum. Hinc plectilis *corona* dicebatur. Iunge Mercurial. *l. 3 Var. lect. c. 9* & Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 271.* Gal. *l. de cauſſ. procatarct. c. 1.* Ad cujus ſimilitudinem deinde per metaphoram, circulus varii coloris ab uvea tunica oculi dependens *Corona* quoque dicitur, Galen. *c. 1 in progn. Hipp. t. 10.* Spigel. *l. 10 de H. C. F. c. 9*, quæ alias *Iris* vocatur. Ita & circulus ille in radice, vel baſi glandis in membro virili ſatis altam marginem habens, *Corona* appellatur, teſte Rolfink. *O. ac Meth. part. genital. part. 1 c. 52.* Barthol. *l. 1 Anat. c. 24.* De *corona ſerpentina* ficta lege Libav. *tract. Chym. de Igne naturæ, cap. 42.* Barth. Euſtach. quoque *Coronas* vocavit eminentias oſſium acutas, curvas, aut rotundas, *Opuſc. Anat. p. m. 187, 188*, quamvis ad Gr. *κορώνη* vocabulum hæc ſignificatio pertineat. Vide *Cornix.*

CORONARIVS, *ςεφανιαῖος.* Vide *Stephanæos.* Os *coronale* dici os frontis ſcribit Barthol. *libell. 4 An. c. 6 p. 706.*

CORONE, *κορώνη.* Vide *Cornix.*

COROS, *κόρος*, *ſatietatem cum repletione* ſignificat, juxta Gal. *c. 4 de R. V. I. A. t. 57*, quamvis & alibi per *noѵella germina* e ramis adnata vertatur vox *κόρος*, teſte Foeſ. *Oec. p. 349.*

CORPVLENTIA, *πάχος, παχυσμὸς, εὐσαρκία, παχύτης*, *Corpulentus*, *Corporatus*, *εὔσωμος, εὐσώματος, παχὺς, ἔυογκος, ἔυσαρκος*, opponitur maciei & extenuationi corporis, & abſumto, *ἀτροφίᾳ, καὶ λεπτῇ, καὶ ἐκτετηκυίᾳ διαθέσει*, *2 aph. 35, 44; l. 3 aph. 25 l. 5; aph. 46 ſ. 2 progn. t. 19.* Galen. *l. 2 de temper. cap. 4 & de ſal. diæt. t. 12.* Vide Diet. *Iatr. n. 662, 663, 664.* Dicitur & *Obeſitas* & *Obeſus.*

CORPVS, *σῶμα, χρὼς*, quid in genere ſignificet, ex Philoſophicis perſpectum eſſe debet & poteſt; nimirum id, quod opponitur Spiritui, cujus eſt adaptatum ſubjectum, Schröd. *l. 1 c. 5.* In Medicina vel de *Corpore* humano, ceu ſubjecto artis accipitur, vel de objecto, cauſſis & mediis ſanitatis & morborum corporeis. Quamvis Rul. & Iohnſ. animam quoque appellaverint *Corpus inѵiſibile*, ſiquidem tenet medium inter *corpus ѵiſibile*, qua de cauſſa *corpus* ea parte vocatur, & *inѵiſibile* dicitur, quia participat de ſpiritu inviſibili. Iidem quoque *Corpora ſupercæleſtia* deſcripſerunt, quæ per mentem in imaginatione ſolum, & non per oculos carneos cognoſcuntur. Suntque Spagyrorum ſubjecta mirabilium operum, ſi Diis placet. Chymicis Paracelſicis *Corpus* id omne dicitur, in quo virtutes rerum deliteſcunt, Iohnſ. Hinc non dubitant etiam Morborum *corpora* comminiſci, Paracelſ. *tr. Paragran. tr. 2.* Placet nobis egregium *Corporis* animalis & ita etiam Humani, (quod eſt Arti Medicæ ſubjectum) deſcriptionem annectere e Rob. Boyle *eleganti libello de Corporum animalium poroſitate Latine reddito: Corpus* animalis non eſt rudis & indigeſta materiæ moles, ſed ingenioſa plane machina ad variarum operationum exercitium mirabiliter conſtructa, puta ad nutritionem, generationem, ſenſationem, varioſque diſcrepantes locales motus, & propterea diſſimilarium ac organicarum partium (addere libet imo et ſimilarium) varietatem perite & varie conſtructam requirens.

CORPVSCVLARIS eſt epitheton Philoſophiæ hodieque magis receptæ e Democritea Schola ortum ſuum habentis, quando ex atomis omnia corpora conſtare ſtatuitur. Etmüller. *Tom. I operum p. 49 b.*

CORRADIATIO idem, quod *Concordantia*, *Conſtellatio*, *Colluſtratio*, figmentum Paracelſicum & Hermeticum nihil ſani continens, Libav. *de Philoſ. Hermet. mag. Fratr. Roſ. Cruc. not. 10 T. 4 Oper. p. 283, 284.*

CORRE, *Corſe*, *κόῤῥη, κόρση*, a *κείρω*, *tondeo*, ſignificat *tempora*, vel *maxillas*, quæ tonderi ſolent, Gorr. *p. 24.* Idem, quod *κρόταφος.*

CORRECTIO, *διόρθωσις, ἐπανόρθωσις, ἐντροπὴ*, vel dicitur de corpore & ejus membris, vel incurvatis, vel in ſitu p. n. exiſtentibus in priſtinum ſitum naturalem reſtituendis, Galen. *c. 2 de iis, q. in med. t. 25 c. 3 h. t.* Hipp. *2 de artic. t. 46 & ſ. 4 t. 64.* Vid. *Dogm. Med. Gen. Part. VII c. 1 dogm. 4.* Sumitur etiam pro curatione cauſſarum morbificarum a Gal. *l. de art. med. conſtit. cap. 19*, & opponitur *Conſerѵationi*, *l. art. medic. c. 86, 87.* *Correctiones* quoque fiunt in medicamentis, v. g. quando purgantibus validioribus adduntur quædam medicamenta illorum vehementiam infringentia, & flammæ vitalis continuationem conſervantia, quæ propterea dicuntur *Corrigentia*: aut quando in præparatione fit ſeparatio puri ab impuro, quem modum tantum *correctionis* titulo dignatus eſt Paracelſ. *Paragran. tr. 3 & l. 1 defenſ. 3.* Vid. & Libav. *Alchim. Pharm. c. 19.* Vel accipitur de mente ſive propria, ſive alterius, quando ea in opinione perverſa hærens reducitur veluti in viam, & emendatur, in qua ſignificatione expoſuit vocabulum *ἐντροπὴ* per *correctionem*, & quidem modeſtam, Linden. *Exerc. II §. 20*, dum Medicus conatur ægro fugienda disſuadere, & perſuadere ſequenda, debita dexteritate, ita tamen, ut ſi, urgente neceſſitate, oratio amorem requirat, ratio amorem præferat.

CORRECTOR vocatur D. Henrico a Deventer illud

lud medium, quo non solum opium, sed & alia venena vegetabilia leni & amico modo veneno & nocivis qualitatibus privantur, retentis qualitatibus medicamentosis, & ab illo describitur *Lum. Nov. Obstetric. c. 26 p. 97 seqq.* Idem quoque salem & oleum vocavit universalis omnis veneni vegetabilis *correctorem, ib. p. 104.*

CORRIGIA, ἱμὰς, *lorum* proprie significat. Per translationem etiam usurpatur de tendinibus & ligamentis, quæ Galen. Græce vocavit ἱμαντώδεα, *1 progn. t. 7.* Vvulæ vel gurgulionis affectus, cum longior, siccior & gracilior evaserit, dicitur ἱμὰς vel ἱμάντωσις, Aetio *l. 8 c. 43.* Differt ἀπὸ κιονίδος, quod in hac gurgulio non extenuatus, sed crassitiem ex fluxione majorem adeptus sit, Gorræus p. 192.

CORRIPIO, ἐπιλαμβάνω, idem, quod *invado.* Vide *Epilambano.* Vnde dicitur *Correptus* morbo, malo, vel vitio, Scrib. Larg. *n. 6, 16, 96, 99, 101, 171*, ubi etiam *correptio*, i. e. accessio vel *invasio morbi* legitur.

CORROBORATIO, *Corroborans*, ῥῶσις, ῥωστικὸς, τόνον διδὼν τοῖς μορίοις, idem, quod *Confortatio*, *Confortans.* Vide supra. Dicitur de illa efficacia, qua vires vitales partium & corporis deficientes, vel imbecilliores restituuntur, Galen. *l. 1 ad Glauc. c. 19.*

CORROSIO, διάβρωσις, *erosio*, dicitur & ἀνάβρωσις, vide *Anabrosis.* Præter illam significationem Pathologicam magis adhuc recepta est Pharmacevtica & Chymica, qua describitur *corrosio*, quod sit calcinatio res coagulatas per corrodentes spiritus in calcem reducens. Estque duplex: *Vaporosa*, vel *Immersiva*, quarum omnium species expositas vid. apud Rul. & Iohns. Accuratius adhuc *Corrosionis* species exposuit D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. XII §. 7* Media illa & materiæ, quibus *corrosio* perficitur, dicuntur *Corrosiva*, διαβρωτικὰ, qualia etiam sunt Chirurgorum medicamenta, quæ superfluam carnem & excrescentias depascunt, exedunt & absumunt. Aliis καθαιρετικὰ, νεμόμενα, σηπτικὰ. Vide *Cathæretica*, Rul. & Iohns. *Corrosivum minus* Paracelsi quod dicatur, vide in Morley *Collect. Chym. Leid. c. 147.*

CORRVGATIO, ῥίκνωσις, *rugositas*, dicitur de cute, quando propter extenuationem coincidit, & in rugas contrahitur, Gal. *3 in 6 Epid. t. 29*, aliis *t. 21.* Huic opponitur ἔκτασις, *extensio* cutis cum refectione ac repletione, Foes. *Oec. p. 554.* Ita & Oculi Tabes nihil aliud est, quam *corrugatio* tunicarum aut pupillæ, Gal. *l. 10 de V. P. c. 5.* An *corrugatio* fibrarum in musculis sufficiat ad motum animalem, ventilat D. Bohn. *Circul. An. Ph. Progymn. XXIX*, negativam amplectens.

CORRVPTIO, φθορὰ, διαφθορὰ, quid in genere significet, e Physicis sciri potest. Specialius quatuor modis viventia cuncta *corrumpi* posse, docet Galenus *l. de marasmo c. 1*, ubi *Corruptio* & *Marcor* pro Synonymis habentur. In Medicina restringitur *Corruptio* ad hominem, eique competentes partes continentes, contentas, & impetum facientes; nihilque aliud est, quam recessus a statu naturali ad naturæ contrarium. Suntque ejusdem varii gradus, quorum ultimus consistit in tanta eversione ad naturæ contrarium, ut non possit iterum ex naturæ coctione ad pristinam naturam redire, Gal. *2 aph. 17.* *Corruptum* quoque dicitur, quod alienum est a natura, indicatque sui remotionem, *l. 9 meth. med. c. 10 fin.* *Corruptio* etiam attribuitur rebus non naturalibus, præsertim alimentis. Hinc elegantissime Linden. *Ex. V §. 119.* Sane *corruptio*, inquit, ciborum multorumque & multigenerum, neque consuetorum, ac alia super aliam cruditas per se satis sunt adducendo hominem in certum vitæ discrimen. Quin & *Corruptiones* aëris, aquarumque caussantur morbos, uti patet non solum ex Hipp. *de A. L. & Aq.* sed & ex Paracels. *Labyrinth. Medic. c. 11*, quos morbos *Cagastricos* vocat, a *Cagastro.* Vide supra *Cagastrum.* *Corruptio* Chemistica nihil aliud est, quam totius a natura compositi suas in partes resolutio, Gerard. Dorn. *Art. Chem. l. 1 c. 5 in Th. Chym. Vol. I p. 198.* Quid vero idem per *Rotam corruptionis* intelligat, *tr. Artif. supernat. c. 6, 7*, videatur *p. 296.* Quibusdam Spagyricis *corruptio* significat terram nigram, quæ in operatione circa Lapidem Philosophor. incipit post sublimationem & destillationem subsidere in aqua usque ad fundum vasis, alias *Fœtidum menstruale* quoque dicta. M. Ioh. Isaac *Oper. Mineral. c. 26 in Theatr. Chym. Vol. III p. 435.* Vide etiam *Destructio.*

CORSE. Vid. *Corre.*

CORSVFLE, est terminus Spagyricus, denotans compositionem quandam, quæ mutato nomine Ixir dicitur, de quo plura *in Turba Philosoph. serm. 30 & 31. Th. Chym. Vol V p. 24.*

CORTEX, φλοιὸς, φλοὸς, φλοῦς, exteriorem crustam & tegmen, vel involucrum radicum, arborum, fructuumque significat, quorum in Officinis usitatiorum catalogum vide apud Schröd. *l. 2 Pharm. c. 9.* *Cortex extensus* signum est perfectæ maturitatis, non rugosus, Gal *l. 2 de Antidot. c. 15.* *Cortex* corium tegens describitur a Lind. *Ex. V §. 42.* Vide *Corium.* *Cortex* ovi pro *Testa* venuste legitur apud Q. Seren. Keuchen. *in not. ad illum p. 205.* In Anatomicis quoque *Cortex* dicitur exterior substantia cerebri cinerei coloris ad differentiam interioris candidioris, quæ medullaris & callosum corpus dicitur, quemadmodum passim in scriptis Anatomicis legere est. Aliis vocatur *Corticalis substantia cerebri.* *Cortex* quoque in genere sequiore vel fœminino legitur apud Scrib. Larg. *n. 60*, quamvis Barthius non satis Latinis addiderit. Vide Rhod. *in Lex. Scribon. p. 368.* *Cortex æris* est *braculum*, vel *Bracium*, flos æris *Cortex maris* est *Acetum Philosophicum.* Rul. Iohns.

CORVINVS *lapis* dicitur ille, qui calefactus tonitru edere, & in India reperiri fertur, ab Incolis *Cocaote* vocatus, haud dubie propter portiones sulphureo-nitrosas

trosas volatiles abundantes. Borell. *Cent.2 O.38.* Fr. Hofmann. *Clav. ad Schröd. l.3 §.153.*

CORVSCATIO, ἀστραπή. Vide *Astrape*.

CORVVS, κόραξ. Vide *Corax*.

CORYCVS, κόρυκος, legitur & κώρυκος, significat *follem grandem*, vel *pilam majorem*, qua olim in *Corycino* balnei ædificio colluderent. Aliis describitur per cistulam pannariam, aut vasculum, utri vel folli simillimum ex pellibus consutum. Alii testantur fuisse *Lanceam*, aut *Naviculam*. Vid. Lang. *l. 1 ep.52.* Prima significatio spectat ad exercitia corporis, dicitur κορυκομαχία, teste Gal. *l. 2 de san. tu. c. 8.* Iunge Foës. *p. 349.* Annon hodieque lusus pilæ majoris huc spectaret? quæ pila Gallice dicitur & vernacule un balon? Diminutivum est κορυκίδιον, *Corycidium*, quod fuit etiam concavum, ex pellibus, scutum & involucrum, quod sagittantes sinistro apponebant, Lang. *d. l.* Hoc nomine quoque *pila* minor manuaria venire posset. Hoc vocab. κόρυκος non debet confundi cum *Corycus*, κώρυκος, per ω, quod significat *specum*. Vnde *Corycæus auscultator*. Vide Hofm. *l. 6 Var. Lect. c.3.*

CORYDOS, *Corydallus*, κόρυδος, κορύδαλλος, id est *alauda*, *galerita*. Vide *Alauda*, P. Æginet. *l. 7.*

CORYMBOS, κόρυμβος, *baccam hederæ* significat. Sumitur & pro *mammis* a Q. Sereno *Medic. cap. de Mammis sanandis.* Vide Rob. Keuchen. *not. p. 160.*

CORYPHE, κορυφή, primario *verticem* capitis significat, qui est media & summa inter sinciput & occiput pars, unde velut a centro circulus, capillorum proventus incipere videtur, Galen. *l. Introd. c. 10.* Dicitur etiam στεφάνη, (quo & Latini respexisse videntur, dum *verticem* dixerunt a *vertendo*, nimirum propter flexum capillorum, quod illic velut in gyrum vertantur; quam etiam ob caussam quidam ex Græcis ἑλιγμὸν, & πόλον, ἀπὸ τῦ πολεῖν, h. e. a *vertendo* eandem partem appellarunt. Castell.) Aliis linea illa, qua capilli alii ad dextram, alii ad sinistram vertuntur, κορυφή vocatur. Vnde & δικόρυφοι, i. e. *bivertices* vocantur, non ii quidem, quibus os summum geminum est, sed illa potius linea discrimenque capillorum. Secundario etiam aliis partibus attribuitur, v. g. *Principium Mesenterii*, quo spinæ dorsi alligatum est, vocatur κορυφή, i. e. *apex*, seu principium *Mesenterii* a Gal. *l. 16 de V. P. c.10.* Item appellatur alibi ἄρτημα, *vinculum*, v. g. *l. 6 de Admin. Anat. c. 6 & 4 in 6 Epid. t. 7.* Iung. C. Hofmann. *comm. in Galen. 4 de V. P. n. 216.* Ita & *basis cordis*, veluti operculum ventriculorum cordis, dicitur κορυφή, teste eodem C. Hofmann. *d. l. n. 336*, hinc κορυφάδες connexio juxta umbilicum dictæ sunt, auctore Gal. *in exeg.*

CORYZA, κόρυζα, est species *catarrhi*, in qua materia peccans per nares secernitur, Latinis *Gravedo*. Hipp. usus hoc vocabulo, & derivativo κορυζώδης, *3 aph. 20 l. 6 Epid. s. 2 t. 32*, *& s. 3 t. 6.* Vide Foës. *Oecon p. 349*, & supra *Catarrhus*.

COS, ἀκόνη, est lapis, in quo cultri & alia instrumenta secantia, aut pungentia terendo acui solent. *Cos Medica* vero est lapis, in quo tritura nonnullorum simplicium medicamentorum, quæ *præparata* in Officinis dici solent, fieri solet. Meminit Galen. *l. 4 de C. M. S. L. cap. 4.* Alibi vocavit *cotem oculorum*, ἀκόνην ὀφθαλμικὴν, hauddubie, vel quia lapis plerumque cavitatem oculi repræsentat; vel quia Collyria lævigari in illo solent, Galen. *l. 9 S. F. §. de Lapidibus.* Dicitur alias *Porphyrites* lapis, super quem alio lapide versatili fit lævigatio aspersa aliqua aqua destillata conveniente, ut fiat instar pultis. Vide Schröder. *l. 2 c. 76.* *Cotis Naxiæ* mentionem facit Gal. *l. 9 S. Fac. §. Ostracites Coticula*, vide *Lydius*.

COSCINOS, κόσκινος, id est, *cribrum*. Vnde κοσκινίζω, *cerno*, cribro. Vide *Cerno*, *Cribrum*.

COSMETICA, κοσμητική, est pars Medicinæ ministra ad Diæteticam & Pharmaceuticam pertinens, quæ tradit modum per media (quæ etiam *Cosmetica* vocantur,) naturalem servandi, aut restituendi, pulchritudinem. Vide *Decoratio*. Hæc quomodo differat a *Commotica*, vide supra *Commotica*. Quamvis Rolfink. hanc differentiam non attenderit, sed *Cosmetica* remedia vocaverit etiam fucos ad album & rubrum, *Ord. ac Meth. Gen. l. 7 sect. 2 c. 12, 13.* *Cosmeticum* Crollii ad delendas maculas & tollendam serpiginem vide etiam apud Libav. *Synt. Arc. Chymic. lib. 7 c. 30.* *Cosmeticum album* quomodo paretur & applicetur, e Collect. Leid. notavit Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I, 88.*

COSMETORGES est vocabulum a Dolæo effictum, quo explicare & exprimere voluit Microcosmetora, h. e. animam sensitivam particulariter in cerebri globosa parte sedem suam habentem in furorem actam, & ad iram commotam mediante sanguine nimis effervescente & scoriis sulphureis referto. *Encyclopæd. l. 1 c. 2 §. 10 p. 14.* Plura loca, ubi hujus vocabuli fit mentio, quærantur *in Indice*.

COSMOGRAPHIA, κοσμογραφία, est proprie ars & pars Matheseos, tradens descriptionem, constitutionem Orbis terrarum, & ejusdem partium. Hanc Medico scitu esse necessariam, urget Paracelsus non in eum finem, ut sciat, quales caligas induant incolæ diversi; sed quibus morbis diversis infestentur, *Defens. 4.* Idem ex hypothesi illa accepta, quod *Homo* dicatur *parvus Mundus*, duplicem constituit *Cosmographiam*, *Macrocosmi & Microcosmi. Labyrinth. Med. c. 4*, per hanc intelligens partem Physiologicam Medicinæ, & Anatomiam, *de morb. Tartar. c. 12, 18, & alibi sæpius.*

COSMOS, κόσμος, variis gaudet significationibus: 1. denotat *Mundum* universum, quæ acceptio non est hujus loci. Vide *Mundus*. 2. apud Hippocratem significat ordinem, & rerum seriem cum in genere, tum in specie circa crisin & dies criticos. Vide *l. 2 de morb. mul. XLII, 13; XLIX, 42; s. 3 Prognost. t. 7.* Hinc & κόσμιοι, teste Erotiano, sunt εὔτακτοι, *bene ordinati*, &

κοσμη-

κοσμηταὶ dicebantur, qui præerant adolescentibus ad moderandos eorum mores, Foës. *Oecon. p.350.* Gorr. 3. significat Galbei dicta. Vide *Galbeum.*

COSSUM Paracelso dicitur exulceratio circa nares gravior, proveniens, ex mente illius, ex sulphure albo, & sale sciſſo Martiali, *l. de apostem. ulceribus, c.39.* Aliquando etiam participat de malignitate Gallica seu Venerea, *l. de ulcer. Gall. aliisque affectibus, l.3 c.5.* Iungatur Marcell. Cuman. *Obs.84.* apud I. H. Velsch. *in Syllog. Curat. & Obs. Medic. Cent. I p. 81.* *Cossi* etiam Italis, vel *Coxi* vocari Varos & similes tumores parvos & duros in faciei cute obortos, scribit Forest. *l.5 Obs. Chirurg. O.7.*

COSSUS, θρὶψ, τερηδὼν, est nomen vermiculi e lignis nati, præsertim e robore, & quartum genus *teredinis*, cujus descriptionem & usum medicum vide apud Vl. Aldrov. *l. 6 de insect. c.5.* Legitur & aliquando in plur. *Cosses, ibid.* Imprimis vero farina illa *Teredinum* hodieque notissima est & familiaris mulierculis nostris in exiccandis excoriationibus infantum, Schröd. *l.5 cl. 4 n.117.*

COSTA, πλευρὰ & πλευρὸν, indifferenter sumitur. Quid significet, jam notum est. *Costæ* sunt ossa pectoris, quæ a collo toto ad ilia usque ex anteriore parte ad utrumque latus protenduntur, Gal. *l. Introd. c.10 & 3 de artic. t.37.* Dividuntur in *legitimas* & *spurias.* Vtrarumque descriptionem prolixiorem pete sis ex Anatomicis veteribus & recentioribus, & inter hos e Barth. *libell.4 Anat. c.17.* *Costa extrema* est, non parva illa revera spuria, quæ ab illis discedit, & carnosæ parti diaphragmatis obducta est, sed ipsi proxima, cui manifesta jam membrana tenuis intus subtenditur, continuata cum ea, quæ omnes costas subcingit, & alias *Plevra* vocatur, Gal. *l.5 de Anat. adm. c.3 fin.* *Costa sartoria* vocatur vulgo das Fischbein / estque firmamentum Ceti maxillæ fere osseum, quo utuntur sartores ad firmanda vestimenta, præsertim in sexu fæminino. Vsus in Medicina est largior, dum præbet largam mucaginem, & meminit illius Dan. Ludovici *Dissert. I Pharmac. p.314.*

COTARONIUM terminus est Paracelsicus significans *liquorem*, in quem veluti principium materiale resolvi possunt corpora naturalia, quin & ipsa Elementa. Respondere videtur *Mercurio*, *tr. Labyrinth. Medic. c.3.*

COTHON, κώθων, fuit poculi fictilis genus ampli & capacis, quo se compotando invitabant, quæ compotandi ratio per verbum κωθωνίζεσθαι, & κωθωνίσαι, & substantivum κωθωνισμὸς exprimebatur, Foës. *Oec. p.366.* Forest. *l.9 Obs. 28 in Schol.* Casp. Hofm. *in Gal. de V. P. n.222.* Apud Hippocratem vero *in Epistola ad Cratevam n.23* significat *vas fictile*, in quo flores, folia aut radices conduntur. Ita & Galen. vasculum fictile ad urendam cadmiam κώθωνα κεραμικὸν vocavit, *l.4 de C. M. S. L. c.6.*

COTIS, κοτὶς, Hippocrati *Occiput* & posteriorem capitis partem significat, *l.2 de morb. XII, 43 & XX, 3.* Vide Foës. *p.350.*

COTTABISMUS, κοτταβισμὸς, remedii nomen, cujus mentio fit a P. Ægineta in curatione Cachexiæ, *l.3 c.47.* Quale vero fuerit, non est facile dictu. Potest intelligi eo nomine *aquæ superfusio*, eo fere modo, quo veteres Athenienses in illo convivali ludo, qui κότταβος dicebatur, facere solebant, ut Athenæus & Suidas scriptis suis prodiderunt. Potest & simpliciter accipi de *ablutione*, *detersioneque* per *spongiam facta*, autore Phavorino, qui in Lexico suo κοτταβίζειν per ἀποσπογγίζειν interpretatur. Hæc Gorræus. Alii per *vomitum* explicant. Vide Henr. Stephan. *Thesaur. Græc. in Indic. voc.* Κότταβος.

COTURNIX, χεννίον, ὄρτυξ, ὀρτύκη, est nomen avis nulli non genti notæ, loca campestria amantis, inque segetibus mox maturis latitantis, & pulveri cœnove sese obvolventis, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l.13 Ornith. c.22.* Creditur innoxie helleboro vesci, Gal. *l.12 de Al. Fac. c.6*, & hoc fieri propter convenientiam temperamentorum, *l.3 de Temper. c.4*, & multos ex esu *coturnicum* distentionibus hypochondriorum correptos notavit idem, *5 in 6 Epid. t.35.* Iung. Schröd. *l.5 cl.2 n.52.*

COTYLE, κοτύλη, *Gotyla*, *Cotyledon* idem, quod *Acetabulum.* Vide supra suo loco. *Cotyla* sanguinis apud Galenum constat unciis duodecim circiter. Petrus Salius *de Affectibus particularibus cap.22.*

COTYLIS, κοτυλὶς, h. e. *concavitas coxæ* vel coxendicis, Hipp. *de oss. nat.* quamvis alii legant κοτύλης, Gorr. Conf. Gal. *exeg.* qui plenius describit.

COURAP, ap. Indos in genere omnem *scabiem* significat: Κατ' ἐξοχὴν vero illam *Herpetis* vel *Impetiginis* speciem molestissimam dictis populis Endemicam, quæ ut plurimum alas, faciem, pectus, inguina, imo aliquando totum corpus occupat, cum pruritu intolerabili, adeo ut ægri dies noctesque manus abstinere a scalpendo nequeant, sed statim istam voluptatem, quam ex unguium attritu homines sentiunt, acerba pœnitentia sequitur, ingens nempe dolor in crudis & cuticula detectis partibus, quas ungues aperuerunt, dum mordicans ac nitrosus iste humor peccans partes nervosas vellicat, & inde interulæ vel indusia sine crustarum laceratione avelli nequeunt. Hujus caussa consistit in sero acerrimo & corrosivo. Vide plura ap. Iac. Bontium *meth. med. morb. Indiæ Or. c.17.*

COXA, *Coxendix*, *Ischion*, ἰσχίον, Paracelſ. passim *Schia* magnum fœmoris ossis caput est, cujus cavitas *Acetabulum*, κοτύλη vel κοτυληδὼν vocatur, Gal. *l.2 de fract. t.70*, unde affectus articularis illius ossis *Ischia* & *Coxendix* appellatur. Inde *Ischiadici* & *Coxarii*, i. e. *Coxæ* morbo laborantes, *l.7 de C. M. P. G. c.16.* *Ischion*, ἰσχίον, etiam aliquando significat ligamentum ipsum, quo femur *Coxendicis acetabulo* colligatur; inter-

terdum vero ipſum articulum. Sed & *Iſchia*, ἰσχία, dicuntur a quibusdam partes carnoſæ ex utroque ſacri oſſis latere, quæ & σκαφία Græcis, a Latinis *Clunes* appellantur. *Os* autem *Coxendicis* eſt apophyſis oſſis ſacri, ad *Coxendicis* acetabulum undique pertinens. Os enim ſacrum, qua parte femoris caput ei inſeritur, *Iſchion* vocatum eſt. Hæc Caſtellus. Enimvero videtur *Os ſacrum* cum *oſſe innominato* confudiſſe, ſiquidem *Os Iſchium* eſt pars Oſſis innominati, non ſacri, quod inter duo innominata interjacet cum vertebris dorſi contiguum. Videantur Anatomici, in ſpecie Barthol. *libell. 4 de Oſſib. c. 15 & 16.*

CRABATUS, κράβατος vel κράββατος, Latine alias *Grabatus*, idem, quod κλίνη, lectus. Vide *Cline*, *Lectus*. Duos κραββάτους pro puerpera requiri, unum duriorem, ſi in ſella mulier parere nequit, alterum molliorem poſt partum, legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c. 48.*

CRABRO, σφήξ, eſt inſecti veſpis ſimilis, ſed majoris nomen, cujus ictus potius inter cauſſas morbificas, quam alius quidam uſus inter remedia referri debet. Deſcriptionem vide apud Aldr. *l. 1 de Inſect. c. 7.*

CRADE, κράδη, *ramum ficulneum* ſignificat, Hipp. *de ſuperfœt. XXI, 5.*

CRAINO, κραίνω, duplicem habet ſignificationem apud Hipp. Vel enim ſignificat *deſino*, ad finem pertingo, *ſ. 3 de artic. t. 33*, vel denotat *perficio*, effectum reddo, *l. de Virgin. morb. II, 25.* Foeſ. *Oec. p. 352.*

CRÆPALE, κραιπάλη, *Crapula*, ſignificat omnem capitis noxam, quæ ex vino vel alio potu generoſo largius ſumto fit, Hippocr. *5 aph. 5.* Galen. *in comm. l. l.* παρὰ τὸ κάρηνον πάλλειν, a caput percellere. Qui differentiam inter *crapulam* & *ebrietatem* fingunt, λογομαχοῦσι, Foeſ. *p. 353.* Diet. *n. 475.* Inter cauſſas vitam abbreviantes rectiſſime quoque *Crapulam* retulit Helmont. *Tract. Mortis Occaſiones*; ſi ſcil. vel frequentior fuerit, vel potus noxius. *Crapulam* privationis intellectus cauſſam ſtatuit Paracelſ. *Tract. 1 de morb. ament. c. 4 & hydropis tr. h. t.* Quæ *ebrietati* vel *crapulæ* reſiſtunt remedia, dicuntur ἀκραίπαλα, ἀμέθυστα, Diet. *d. l.* Inter quæ refert Dioſcorides Crocum, *l. 1 c. 25.*

CRAMA, κρᾶμα, *vinum dilutum*, & aqua temperatum ſignificat. Celſus *dilutam potionem* vocat, Gorr. *p. 244.*

CRAMBION, κραμβίον, decoctum *crambes* vel braſſicæ denotat Hippocr. *l. 2 de morb. mul. XIV, 12.*

CRAMPUS, idem, quod *ſpaſmus flatulentus*, Helmont. *de Lithiaſ. c. 9 n. 135.* Vide *Convulſio.*

CRANIUM, κρανίον, quaſi *parva Galea*, *Calva*, *Calvaria*, eſt os capitis craſſum, rarum, rotundum, oſſibus ſeptem (alii plura numerant) compactum, suturiſque veris tribus, Coronali, Lambdoide & Sagittali diſtinctum, Cerebrum contingens, atque utramque meningem contingens, quod quaſi κράνος, i. e. *galea*, cerebro adjaceat, ſic dictum, Gal. *l. 8 de V. P. c. 9.* Accuratiorem deſcriptionem videre licet apud Anatomicos recentiores, præſertim Barthol. *libello 4 Anat. c. 4, 5 & 6.* Th. VVillis *Anat. Cerebri c. 4.* De uſu *Cranii* medico videatur Schroder. *l. 5 cl. 1. n. 23*, inter partes corporis demortui quinta, Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l. p. 675 ſeq.* Adde & Rhodium *ad Scrib. L. n. 16.*

CRANOCOLAPTES, κρανοκολάπτης, epitheton *Aranei* cujusdam, qui quartum genus conſtituit apud Aet. *l. 13 c. 18.* ſublongi, viridis, ſtimulumque ſub collo habentis, atque ſi quem irruat, loca circa caput petentis. Iunge Foreſt. *l. 30 Obſ. 12 Schol.* & Vl. Aldr. *l. 5 de Inſect. c. 12.*

CRANTER, κραντήρ, a κραίνω, perficio, epitheton dentium molarium, qui omnium noviſſimi, enaſcuntur. Iidem quoque σωφρονιστῆρες, ὀψίγονοι, ſero nati appellantur, vulgo etiam *dentes ſapientiæ*, quod eo tempore naſcantur, quo homo incipit ſapere, videlicet utplurimum ab anno 18 ad 26. Gorr. *p. 245.*

CRAPULA, vide *Cræpale.*

CRAPULA, Plin. *lib. 16 c. 11* Reſina lota, non fex reſinæ, ut quidam volunt. Marſilius Cagnatis *Variar. obſer. l. 2 c. 1.*

CRASIS, κρᾶσις, *mixturam* in genere, uſitatius vero *temperiem*, *temperamentum*, apud Medicos ſignificat. Quid vero proprie ſit, non omnes accurate expoſuerunt. Vulgares *Complexionem* vocant. Galenus prolixos de *Temperamentis* libros conſcripſit. Verum multa ἀλλότρια inſeruit. Generalior de *Temperamento* doctrina ſpectat ad Phyſicum. In foro Medico accipitur de *Temperamento vitali* & actuali, quod quidem *Elementare* non excludit, ſed ſubjective includit, eſtque nihil aliud, quam ſpecies vel differentia eſſentialis ſanitatis prima, ceu facultas corporis humani ejusque partium, functiones ſuas obeundi, proveniens a caloris vitalis in & cum ſanguine debita facta appropriatione, & continuatione. Plura vide *in noſtris Dogmat. Gener. Medic. Part. 1 c. 3.* E recentioribus doctrinam de *Temperamentis* Phyſiologico-Phyſiognomico-Pathologico-Mechanice egregie tradidit D. D. G. E. Stahl *in Diſſertat. lectu digna hoc ipſo titulo*, cujus deſcriptionem ἀξιομνημόνευτον addere libet: *Temperamentum* eſt legitima partium corporis ſolidarum & fluidarum inter ſe mutua proportio, qua utrarumque debitus motus, depuratio & conſervatio per ſecretiones & excretiones in fluidis & debita flexilitas in ſolideſcentibus conſervetur. Huic reſpondet quoque *Facultas Medicamentorum*, quæ etiam nihil aliud eſt, quam *Temperamentum actuale* ſpecificum, dependens a vitali principio eſſentiali portiones Elementares informante & exaltante. Ubi tamen notetur, effectum aliquando a *Temperamento Elementari* etiam provenire, qua tali, id quod per accidens fieri dicendum, v. g. Quando Aloe aut Rhabarb. ſiccant & adſtringunt. Hoc non tam a *Temperamento vitali* & eſſentiali dependet,

det; cujus virtute potius fermentationem augent, fundunt, liquant; quam a *Temperie* portionum terrearum, siccarum, quibus scatent, destructo aut oppresso vitali *Temperamento*. Vide etiam *Dogmat. Med. Gen. P. 6 c. 2.*

CRASSENA, terminus Paracelsicus, significans portiones salinas, putrefactivas, & corrosivas, faciens ulcera, tumores diversæ formæ, *libell. Theorico de Vlcer. c. 6.*

CRASSITIES, *Crassitudo*, *Crassus*, πάχος, παχυσμὸς, παχύτης, παχὺς, est nomen notissimæ significationis. De his vocabulis vide Dieter. *n. 662 seqq.* Lind. *Ex. X §. 148.* Attribuitur vero in Medicina diversis rebus, v. gr. 1. Moli corporis, *Corpulentiæ*, vide *Corpulentia.* 2. *Membranis*, ita membrana exterior & prima cerebrum investiens, quæ vulgo *Dura mater* vocatur, dicitur *Crassa meninx*, Galen. *l. 9 de admin. Anat. c. 1.* παχεῖα μήνιγξ ἡ σκληρά, quam accurate delineatam exhibet D. Bidloo *Anatom. Tab. V & VI.* 3. *Venis*, *1 de art. 53.* φλὲψ παχεῖα. 4. *pulsui*, estque *pulsus crassus*, qui & *turgidus* appellatur, & coincidit cum magno, Galen. *l. 1 de diff. puls. c. 5.* παχὺς ἢ ὄγκος, cui opponitur λεπτὸς, ἢ ἰσχνὸς, tenuis, vel gracilis. 5. *medicamentis*, quæ alias dicuntur *crassarum partium*, παχυμερῆ, quæ non facile in tenues partes dissolvi possunt, quibus opponuntur τὰ λεπτομερῆ, *tenuia*, sive tenuium partium, Galen. *l. 1 de S. M. Fac. c. 3 & alibi.* *Crassum emplastrum*, id est, spissum, Scrib. Larg. *n. 205.* *Crasse* obtinere, *n. 46, 228.*

CRATEO, κρατέω, verbum hoc significat apud Hippocrat. *vinco*, supero, *contineo*, & passivum κρατεῖσθαι, *vinci*, superari, *5 aph. 45; l. 7 Epid. V, 22; l. 6 s. 5 t. 37.* Vnde & κεκρατημένοι dicuntur deplorati, ægri, & *a morbo victi*, quibus deneganda medicina, *l. de art. IV, 6*, quamvis etiam de *alvo adstricta* accipiatur, teste Linden. *Ex. IV §. 99.* Iung. Foës. *p. 353.* Dieter. *n. 477.*

CRATER, κρατὴρ, communiter *poculum amplius*, significat. Rulandus vero *Craterem* descripsit per *ahenum*, quod inferius amplius, superius vero angustius est. Diminutivum est *Craterium*, κρατήριον Foes. *p. 353.*

CRATERAVCHEN, κρατεραυχὴν, ἢ κραταυχὴν, *hominem valida cervice* præditum, robustum significat, Hipp. *6 Epid. s. 1 t. 3.* Gal. *in comm.*

CRATIBVLA, ἐσχάριον, φρύγετον, est instrumentum ex bacillis ferreis quadratis, & digitalis crassitudinis juxta se in acutum ita positis, ut semidigitale spatium intersit, factum focis conficiendis, carbonibus sustentandis, & cineribus dimittendis inserviens, Rul. & Iohns. Meminit ejus VVillis *tr. An. Brutor. Part. II c. 9*, pro foco sicco parando in paralysi.

CRATOS, κράτος, proprie *robur*, vim & potentiam significat. Ita & κρατυσμὸς, *robur*, *firmitudinem ætatis* florentis viresque denotat, apud Hipp. *6 Epid. s. 8 t. 29*, a verbo κρατύνεσθαι, *roborari*, firmari, solidescere, quo usus Hipp. de ossibus coalescentibus post fracturam, *l. de fract. 41 & s. 2 t. 6.* Improprie etiam a nonnullis κράτος pars ea manus, quæ sub digitis est, & quidem interior magis, quam exterior, quia in interioribus totam Naturæ potentiam apprehendendi & continendi posuit, dicitur, Gorr. *in def. p. 245.* Linden. *Medic. Physiol. l. 2 c. 14 §. 85.*

CRATYSMOS, *Cratynomæ*, κρατυσμὸς, κρατύνομαι, *robur.* Vide *Cratos.*

CRAVROS, κραῦρος, i. e. *friabilis.* Dicitur & θραυστὸς, εὔθραυστος, & ψαθυρὸς, & accipitur de omni eo, quod nec lentoris, nec pinguedinis quicquam habet, Gorr. *d. l.* & Linden. *S. M. Exercitat. V §. 41.*

CREATIO, *Creatura*, *Creator*, κτίσις, κτίσμα, κτιστὴ, ἢ κτίζων, δημιουργία, δημιουργός. Horum vocabulorum propria & stricta significatio non est hujus loci, quatenus scil. per *Creationem* intelligitur ortus rerum naturalium ex nihilo primævus, a divina omnipotentia, & liberrima voluntate dependens. Vide Schrod. *l. 1 c. 4.* Quod si vero in latiore significatione accipiatur pro omni effectione naturali & opere, contradistinctis artificialibus, coincidit fere cum *Generatione*, & in hoc sensu Galen *Naturam* vocat δημιουργὸν, quod Interpretes expresserunt per *Creatorem.* Et illius summam sapientiam in *creationem* corporum naturalium, præsertim vero nostra aliquoties deprædicavit *in l. 1 de Vs. Part. c. 18; l. 9 de Hippocr. & Plat. decret. c. 8 & 9, & passim alibi.* Verum & hæc significatio potius Physica, quam Medica dicenda. In hac latiori acceptione quoque verbo κτίζειν, aut κτίζεσθαι usus est Hipp. *3 de artic. t. 41.*

CREBER, πυκνὸς, πυκινὸς, *frequens*, cujus interveniens quietis tempus est breve, Gal. *de Pulsib. ad tyr. c. 4.* Dicitur de respiratione πυκνὸν πνεῦμα, *crebra spiratio.* Et fœmina apud Hippocr. *l. 6 Epid. s. 4 t. 4* πυκνοπνεύματος fuisse legitur; de Pulsu, Gal. *d. l. & l. 2 de dignosc. puls. c. 1 alibique*; de morbis, v. gr. *Crebra* febris, πυκνὸν πῦρ: *l. 2 de morb. mul. XII, 4.* quamvis fortassis rectius per *densum* vertatur; *Crebra* fluxio, πυκνὴ ῥοὴ, *de glandul. IX, 19.* Quod vero Galen. *d. l. de dign. puls.* differentiam aliquam inter celeritatem & *crebritatem* vult omnibus viribus comminisci, non videtur necessarium, sed mera inanis λεπτολογία. Alias Græcum πυκνὸς aliquando & *densum* & *durum* denotat, v. g. alvi *durities*, πυκνότης κοιλίης, *6 Epid. s. 3 t. 1*, venæ *condensatæ*, *induratæ*, φλέβες πυκνωθεῖσαι, *de salubr. diæt. t. 27*, & carne *densa* præditi vocantur πυκνόσαρκοι. *Ibid.*

CRECE, κρέκη. De lapsu Galeni circa hanc vocem, quam in Hippocrate extare putavit, ab hoc fictam, ejusque significationem, quod sonum odiosum notet, videatur Foës. *Oecon. Hipp. p. 353.*

CREDO, πιστεύω, *fidem adhibeo*, fido. Verbum notissimum. Vsus est Hipp. *2 aph. 27.* Vid Diet. *n. 683.* In genere quoque recte dixit Gal. quod id, quod quisque maxime cupit, etiam facillime *credat*, *de*

præc. ad Posthum. c. 10. Vix credendi effectus simplicium laudantur a Scrib. Larg. *n. 19.*

CREGYON, κρήγυον, *bonum*, acceptum, significat idem, quod ἀγαθόν. Vsus Hippocr. *Coac. t. 30.*

CREMASIS, *Cremasmus*, κρέμασις, κρεμασμὸς, *suspensio*, appensio. Legitur apud Hipp. *4 de artic. t. 52, 60; s. 3 de artic. t. 56.* Descendit a verbo κρεμάσαι, *suspendere*, quo etiam sæpe usus Hippocrat. *1 de art. t. 14; s. 4 t. 43, 44, 46* &c. Foes. *Oecon. p. 353 seq.*

CREMASTERES, κρεμαστῆρες, dicuntur musculi duo, utrinque scil. unus, a quibus testes sursum trahuntur. Eorum uterque gracilis & longus, & cum vasis spermaticis a musculis hypogastrii descendit ad ipsos testes, eos relevans. Contrariis carent musculis, qui contrarium motum efficiant. Nullus enim est, qui testes ad inferiora revellat, quod satis sua gravitate ima petant, ægris præsertim & senibus. Hæc Castellus. De his musculis vid. & Barthol. *l. 1 Anat. c. 22 p. 214.* Similia duo corpora musculosa etiam utero adesse, quæ κρεμαστῆρες dici possint, existimat Gal. *l. 14 de V. P. c. 11 fin. & l. 2 de semin. c. 5.* C. Hofmann. *in comm. n. 1038.* *Cremasteres* quoque denotant petiolos, vel pedes uvarum, teste Linden. *Ex. X §. 192.*

CREMER, nomen morbi Hungarici fere Endemii, quando nauseam ex cibo vario inordinate sumto, vel a potu nimio contrahunt, & statim allio ulnam manus in parte domestica fortiter fricant, hancque partem sibi dolere dicunt. Post usum alicujus Aquæ cordialis statim evanescit. *Ephem. Nat. Cur. Tom. vel Ann. II Obs. 28.*

CREMNOS, κρημνὸς, duo significat apud Hippocr. 1. *Labra pudendi* muliebris & eminentias sive alas, *l. de loc. in homin. ed.* Foës. *p. 423*, vel *l. 2 de morb. mul. l. 3, 5*, juxta Linden. 2. significat *labra ulcerum*, *d. l. de Loc. in hom. XLI, 2 edit. Lind.* Iung. Foës. *Oec. p. 354.*

CREMOR, χυμὸς, item χυλός. Vide *Chylus*, *Chymus.* Est enim *Cremor* idem, quod *Chymus*, Galen. *l. 3 de nat. fac. c. 4.* *Cremor ptisanæ*, χυλὸς πτισάνης, est, ubi a decoctione quis Ptisanam colaverit, deinde cremorem a decocti parte aquosa separaverit, *c. 1 de R. V. I. A. t. 26.* In Pharmacevticis quoque & Chymicis vocabulum hoc frequenti in usu est; ubi tamen notat potius formam siccam pulveris. Ita notus est *Cremor* Tartari, in Dispensatoriis, & apud Schröder. *l. 4 cl. 2 n. 408.* *Cremor* Crystalli, *l. 3 c. 8 n. 8.* *Cremor* silicis, *d. l. n. 18.* Talci, *n. 20.* Saturni, *l. 3 c. 14.* *Cremor* vel Lac Sulphuris, Libav. *Alchym. Pharm. c. 36.* Schröd. *l. 3 c. 28.*

CREPATIO, CREPATVRA, Gr. λακὶς, λάκισμα, proprie significat rupturam partis alicujus mollis, sed tensæ cum sonitu, qualis sonitus etiam crepitus nomine venire solet, de quo p. p. Ita de intestinis, utero dicitur illa membra crepuisse, quamvis non semper sonus percipi queat VVedel. *Pathol. Dogm. sect. 1 c. 6 p. 101.* *Crepatura* Paracelso vocatur Hernia intestinalis, *in Prælect. Chirurg. circa fin.*

CREPIDO, ἄμβη, ἀμβώνη. Vide *Amba*, *Ambon.*

CREPINVM, Paracelso idem, quod *Tartarus.* *Crepinum introversum*, id est, *Tartarus* correctus, *l. 3 de morb. Gallico*, *cap. 30.* Imo in *l. 1 de orig. & generat. luis Venereæ* hunc affectum *Crepinum* dicendum esse, a modo curandi statuit.

CREPITATIO. Vide *Decrepitatio.*

CREPITVS, φῦσα, φύση, πέρδησις, πορδὴ, *flatum*, per anum emissum cum sono significat. Siquidem alii sunt silentes & sine strepitu, φῦσαι σιγώδεες. *Crepitus* vero vocantur φῦσαι ψοφώδες, ἤ ἐν βρόμῳ, Hippocr. *1 Epid. s. 3 t. 1 & 4 Epid. XX, 13; l. 1 Progn. s. 2 t. 24.* Generationem horum ex natura & doctrina flatuum petenda. Esse a Sulphure immundo, & ardere, vel accendi posse, ridicule statuit Paracelf. *l. 1 de Tartar. tr. 2 c. 2 in not.* *Crepitus lupi* est species fungi, Chirurgorum orbicularis vulgo *Bovista* dicti, adversus hæmorrhagias celebratissimi. Schröder. *l. 4 cl. 2 n. 411.* In specie *Crepitus ossium* vocatur Symptoma quoddam scorbuticum rarius tamen superveniens, quando ossium capita ex membri vel corporis quovis motu etiam leviori strepitum edunt ingentem, quasi nuda essent. VVillis *de Scorbut. c. 9.* *Crepitus tendinis* vocatur sonus tendinis in manu siti, cum digito premitur a Ioh. Muys *in Prax. Chirurg. Ration. Dec. II Obs. 5.*

CREPVSCVLVM, ἑσπέρα, ὀψινὴ ὥρα, est tempus vesperæ post Solis occasum, sic fortasse appellatum, quod res incertæ *creperæ* dicantur. Id quoque tempus noctis, an dici sit, incertum est. Linden. *S. M. Ex. XVI §. 221 seq.*

CRESCITIVA Virtus dicitur species *Vegetativæ* aut *Nutritiæ facultatis*, quæ in totius corporis diametris addit secundum proportionalitatem naturalem, quatenus ipsum ad finem augmenti perducat per illud, quod ipsum ex nutriente ingreditur. Avic. *l. 1 fen. 1 doctr. 6 cap. 1.* Vocatur alias *Augmentativa Virtus.*

CRESCO, αὐξάνομαι, ἄυξομαι, idem, quod *Augeor*, incrementum capio. Vide *Auctio.* Quid per *Philosophiam Crescentium* & *Fontium* intelligat Paracelf. legatur *in Labyrinth. Medic. c. 11.*

CRESERA, κρησέρα, *Cribrum pollinarium* significat, quo farina expurgatur & cribratur. Vocatur & ἀλευρότησις Polluci, *l. 6 c. 11.* Legitur & κρησέρη, *l. 2 de morb. mul. XI, 32.* Vide Foës. *Oecon. p. 354, 355.*

CRETA, vel denotat insulam, patriam Andromachi, κρήτη dictam; unde κρὴς, *Cretensis* dicitur, Galen. *l. de Theriac. ad Pison. c. 1*, quæ significatio non est hujus loci: vel significat *Terræ* speciem notissimam, γῆν κρητικὴν, candidam, quamvis Renodæus & virescentem & nigricantem faciat; quæ tamen non sunt in usu. An Græce κιμωλία γῆ dicenda? Vide *Cimolia.* De *Cretæ* vulgaris usu vid. Schröd. *l. 3 c. 2 n. 3.* De speciebus *Cretæ* sive *Creticæ terræ* legatur & Mercurial. *l. 3 Var. Lect.*

Lect. c. 21. Ruland. & Iohnson. seqq. differentias fecerunt: 1. *Creta* argentaria, in qua micæ argenteæ internitent: 2. rara, mollis: 3. dura: 4. lutea mollis VValdenburgica, quæ facillime lineas ducit: 5. tophacea: 6. In cinereo violacea dura: 7. Cœrulea, quæ effoditur in Thuringia prope oppidum Mogellam, qua fabri in pingendis parietibus utuntur: 8. viridis dura: 9. subviridis: 10. nigra mollis: 11. nigra mollis, argenteis maculis nitens: 12. nigra dura: 13. fabrilis candida, ex qua Cataloni ad Matronam parietes & muros exstruunt. Vnde etiam Argieræ portus extructus dicitur. Ex tot speciebus colligere est, vocab. *Creta* generaliter accipi pro *Terra medicata* & *bolari;* quam suspicionem confirmat Scribon. Larg. qui *Terram Samiam* aliquoties *Cretam* vocavit, *n. 83, 86, 112, 189.* Vide *Lex. Scrib.* Rhodii *p. 368. Creta sutoria.* Vide *Melanteria.* Præter usum medicamentosum *Cretæ*, de quo apud Schröd. *d. l.* & Mynsicht. *Armament. Medico-Chymic. sect. 8 in fin.* de *Morsulis diacretæ*, hodieque abusus *Cretæ* Zythepsis nostris est familiarissimus, quando cerevisiam tempore æstivo acescentem magna copia *cretæ* vulgaris injecta emendare conantur, non sine dispendio sanitatis, quia redditur Calcaria, & acris alkalizata, Paracelf. *l. 1 de Tart. Tr. 5 c. 2 in explic.* Quid? quod haud raro portionibus impuris scatere soleat *Creta.* Nihilo tamen minus cogimur sanitatis jacturam facere & pati, pro lubitu illorum cerevisiæ coctorum, quando alio potus genere destituimur. *Creta Vitrioli* vocatur Colcothar dulcificatum, quando in aqua solvitur calida, qua rubor tollitur & post exhalationem remanet colcothar subdulce albicans. Hartm. *Praxi Chymiatric. Tom. I Oper. in fol. p. 121.*

CRETUS, i. e. *cribratus*, a *Cerno*, idem, quod *Cribro*, Scrib. Larg. *n. 70, 115, 122.*

CRIBRATIO, Gr. dici posset κοσκινισμός, est species secretionis, quæ solidiora in minores particulas redacta, aut etiam pulposa per cribrum trajiciuntur, ad separandum tenuiora a crassioribus. D. D. Bohn. *Diss. Chym. Phys. XV §. 2.*

CRIBRATORIUM, *Cribrum*, κόσκινον, κρησέρα, quid proprie sit, in vulgus notum est. Dicitur & quandoque *Colum*, ἠθμός. Pertinet ad instrumenta etiam Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica. Vnde rectissime vocavit Galen. *l. 6 de C. M. S. L. c. 2. Cribrum Medicum*, κόσκινον ἰατρικόν. Actio ipsa dicitur *Cribrare*, *Percribrare*, *Cernere.* Vid. *Lex. Scrib.* Rhodii *p. 368*, ejusdemque notas *ad d. auth. n. 61, 75.* Per translationem etiam *Cribrum* in Anatomicis usurpatur, v. g. *Os Ethmoides*, sive *Cribriforme*, *Cribrosum*, ad radicem nasi occurrens, cujus descriptionem vide apud Barthol. *libell. 4 c. 8*, & *Cribrum Renum*, quod a veteribus fictum esse statuit idem, *l. 1 Anatom. cap. 17.*

CRICOARYTÆNOIDÆI dicuntur duo Musculi, laryngem aperientes, de quibus legatur Barthol. *l. 2 Anat. c. 11 p. 442.*

CRICOIDES, κρικοειδής, epitheton *Cartilaginis* ad *Laryngem* pertinentis, ita dicta, quia *annuli* figuram imitatur. Κρίκος enim *annulum* & circulum significat, uti constat ex Hipp. *libell. de Anat. l. 3 in Mochlic. XXV, 5.* Dicitur & a quibusdam *Cymbularis*, *Coopertoria*, Castell. Cartilaginis descriptionem vide apud Barthol. *Anat. l. 2 c. 11.* Aquapendens vocat *Innominatam*, cum tamen a Galeno & Oribasio *Cricoides* jam appellata fuerit, *Tract. de Larynge vocis organo, part. 1 & 3 c. 5.*

CRICOS, κρίκος, vide *Circos.*

CRICOTHYROIDEI vocantur musculi, qui judice Bartholino, rectius dicerentur *Thyrocricoidei*, *d. l. p. 439.*

CRIDONES Vermiculi intercutanei, Host. *epit. med. §. 5.*

CRIMNON, κρίμνον, dicitur *farina crassior*, castrata, negligentius molita, & saltem per cribrum laxiora habens foramina trajecta, Dioscor. *l. 2 c. 112.* Galen. *l. 7 de S. F. §. h. tit.* Meminit & aliquoties hujus vocabuli Hippocrat. de potu agens, in quo farina crassior macerata fuit, *l. 2 de morb. XIV, 15; XXIIX, 11*, & sæpius alibi. Aliquando vero usus est fœminino κρίμνη, etiam *polentam* crassiorem indicans, v. g. *l. d. nat. mul. XXIX, 53.* quamvis Lind. κρίμνον retinuerit. Derivativum etiam κριμνώδης, *polentarius*, *farinaceus*, de sedimentis urinæ crassioribus furfuraceis sæpe usurpavit, *7 aph. 21 Progn. d. l. Coac. t. 263, 588*, cruditatum excrementitiarum & corruptarum copiam in massa sanguinea indicantes. Iung. Foes. *Oec. p. 355 seq.* Diet. *n. 478.*

CRINALE vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum, Ophthalmicum, cujus figuram cum usu exhibet Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I Tab. IV fig. 1 & Tab. XXXI fig. 5.*

CRINATUM, κρίνατον, epitheton *suffimenti*, vel *Thymiamatis*, apud P. Æginet. *l. 7 c. 22*, h. e. *liliaceum*, a κρίνον, *lilium.*

CRINES, τρίχες, sing. θρίξ, *Pilus*, quid significet, satis constat. Sunt vero *Pili* partes corporis secundariæ tenues, longæ, siccæ, ex cute erumpentes, a succi cujusdam pene excrementicio-nutritii sulphureo-salini crudi præsenti copia obortæ. Variant autem ratione coloris propter variam sanguinis & succi nutritii constitutionem & temperiem. Qui *crinibus* vel *pilis* abundant, *pilosi*, hirti, *hirsuti*, δασεῖς vocantur; qui vero carent iis locis, in quibus esse deberent, præsertim in capite, *Calvi* appellantur. *Pilos* quoque non carere medicamentosa virtute, vide apud Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 23.* Locus, ubi *pili* abundant, præsertim in capite, dicitur *Capillitium* τρίχωσις, τρίχωμα, Gorr. *in def.* Signaturam *crinium* esse valde fallacem, recte judicavit Parac. *l. 9 de Nat. rer.*

CRINITUS, *a*, *um*, κερκινώμενος, dicitur de plantis, quarum radices multis fibrillis vel capillamentis ad latera

tera

tera dispersis per terram diffunduntur, instar pedum cancrorum, apud Theophr. sæpe. Vide Keuch. *not. ad Seren. p. 148.*

CRINOMENOS, κρινόμενος, id, quod *judicatur*. Vide *Crisis*.

CRINOMYRON, κρινόμυρον, unguentum *liliaceum*, quod & *Ægyptium album* & *Susinum* vocabatur, significat. Constabat lilio & quibusdam aromatis, Gorr. *p. 246.*

CRINONES, vocantur nonnullis practicis *vermiculi cutanei*, qui & *dracunculi* aliis dicuntur, summum pruritum sub cuticula excitantes, & atrophiam sive maciem corpori inferentes, haud dubie a succo nutritio vitioso & coagulato provenientes, quorum capitula cineritii coloris e cute erumpunt, si inunctio facta fuit prius linimento ex farina triticea, & melle parato, hinc vel novacula abraduntur, vel crusta panis. Tim. a Galdenklee *l. 5 cas. 23.* Vide *Dracunculus*.

CRIOGENES, κριογενὴς, epitheton trochiscorum ad expurgandum ulcera sordida, apud P. Æginet. *l. 7 c. 12.*

CRIOMYXOS, κριόμυξος, vocatur proprie *muco in naribus abundans*, instar arietis. Tropice usurpatur de hominibus stupidis, & vacui cerebri. Gal. *l. 6 meth. med. c. 3.* C. Hofm. *com. ad Gal. de V. P. n. 1025.*

CRISIMOS, *Criticus*, κρίσιμος, κριτικὸς, vel de *morbis*, qui *judicantur*, vel de *diebus*, in quibus *judicari* solent, accipitur, apud Hipp. Gal. *l. de dieb. judicat. c. 3; & 3 progn. t. 1.* Vide Dieter. *n. 482.* Foes. *p. 359.* Frequentior tamen est posterior acceptio. *Signa* quoque *crisima* fusissime reperies apud Gal. *1 aph. 12; & l. 1 de cris. c. 3, 7, 8 & 14; l. 3 c. 4.*

CRISIS, κρίσις, *Iudicium*, *Iudicatio*. Quam certum vero & expeditum est, vocabulum hoc frequentissime usurpatum in medicina non denotare *judicium* forense vel judicationem; tam intricatum, multisque difficultatibus adhuc implicatum est, quid Hipp. Gal. & alii veteres recentioresque medici per *crisin* intellexerint, aut potius, quænam sit hujus vocabuli genuina significatio? Interdum enim *Crisis* dicitur subita morbi in melius pejusve ad vitam, aut mortem mutatio: Interdum ea, quæ antecedit judicium, humorum agitatio: interdum integra totius morbi solutio: interdum illa tantum morbi solutio, quæ ad bonum fit, nomine *criseos* venit, Gal. *l. 1 de cris. c. 1.* Quæ varietas sententiarum oborta esse videtur a neglecta consideratione comparationis inter *judicium* forense & *judicium* medicum; quæ si probe attendatur, res mihi videtur expeditu facilior, quænam significatio adæquata sit dicenda? Nimirum quemadmodum ad *judicium* forense ad minimum tria necessario requiruntur: *Iudex*, *reus* & *testimonia*; ita quoque in crisi medica res sese habere debet. Reo respondere ægrum, nullum est dubium. Testibus vel testimoniis comparare posse attributa varia caussarum & subjecti probe examinata & considerata, hoc etiam nemo facile inficias ibit. Quæritur saltem de *judice* medico, quis constitui debeat ac possit? Sane æger vel morbus non potest simul judicis & rei partes sustinere. Ergo vel natura, i. e. vigor flammæ & temperamenti vitalis adhuc in ægro superstes, vel medicus judicis vices subire debent. Quia vero medici opera saltem ministerialis est respectu naturæ, quæ dicitur ab Hippocr. morborum medicatrix. Igitur satis est, naturæ judicis medici officium attribuisse. Quibus ita positis facile quilibet rem hanc antea intricatam penitius considerans, neque quamvis mutationem ad vitam, vel mortem, in melius vel deterius, recte dici *Crisin*, quia mutatio, quæ fit in deterius, non fit virtute, aut vigore naturæ, sed potius vi morbi, & ita deficit judex competens, quo deficiente, quis vellet dicere *Crisin?* neque humorum agitatio antecedens *Crisis* appellanda, quia adhuc sub judice lis hæret, an illa agitatio a viribus vitalibus, an vero a vehementia caussæ morbificæ oborta sit? quemadmodum nec in foro inquisitio & ventilatio actionum proprie dicitur *judicium*, aut sententia, sed potius, quando actio deciditur per *judicem*. Relinquitur ergo, *Crisin* saltem dici adæquate, quando beneficio virium vitalium h. e. naturæ & adhuc sufficientis vigoris humorum & spirituum caussæ morbificæ fit remotio, & ægri a morbo liberatio; id quod Galen. ipse fateri coactus est, *l. 3 de cris. c. 1*, quod ea, quæ repente fit, per excellentiam κρίσις dicatur, & a natura, ea, quæ præter naturam sunt, superante, exquisite perficitur. Quam meam de *Crisis* significatione sententiam prolixius expositam reperies *in Dogm. Med. Gen. P. III c. 6 dogm. 8 seqq.* Concidit ergo, stante hac sententia, distinctio inter *crisin bonam & malam*, cum mala nulla detur. Siquidem judice favente, h. e. naturæ robore sufficiente, in malum non potest fieri mutatio: Implicaret enim contradictionem manifestam. Distinctio vero in *crisin perfectam* & *imperfectam* suo stat talo, quarum illa cum manifesta materiæ peccantis evacuatione, hæc cum remotione ad alium locum ignobiliorem conjuncta est. Quod si tamen aliis placuerit, retinere illas tricas & ambiguitates, per nos illis liceat. Iungi vero possunt circa hoc vocabulum, Foes. *Oec. p. 357.* Dieter. *n. 479 seqq.* Præter hanc significationem *Crisis* etiam requiritur in medico, h. e. *judicium* exactum & rectum de visis fieri & auditis, de futuris prædicendis, de agendis juxta veram methodum. Quam difficile vero hoc sit, judicavit Hipp. statim ab initio *1. aph. 1.* Prudentia igitur & exercitatione opus esse, quis non intelligit? Adde Linden. *Ex. V. §. 6.*

CRISPATVRA, ὀλοπείησις, proprie dicitur de pilis contortis, & legitur apud Galen. *l. 1 de C. M. S. L. c. 3 fere ad fin.* Improprie nonnulli recentiores medici usurpant de spasmodica contractione partium membranacearum & fibrosarum. Ita sunt, qui ureterum *crispaturam* accusant in calculo renum urgentem, quamvis fortassis non absque rationibus adhuc de ea dubitare posit, quod ulterius ventilare non est hujus loci.

CRISPELLA est forma alimenti, vel medicamenti, quale

quale exemplum contra hæmorrhoides commendatum tradidit Ioh. Anglic. *Ros Angl. p. m. 167 seqq.*

CRISSA ἄξις, *Crissatum*, κιγκλος, κιγκλισμὸς, vide *Cinclismus*, *Crissare*, quid sit, vide *Clados*.

CRISTA, λόφος, est prominentia illa mollis capitibus gallorum gallinaceorum superposita, Galen. *l. 2 de A. Fac. c. 21.* Ad hujus similitudinem & processus acutus ossis cribriformis & medius *crista galli* dicitur, Barthol. *libell. 4 c. 8.* Pathologice quoque appellantur *Cristæ* illæ *excrescentiæ carneæ* fungosæ *in ano* pullulantes obortæ utplurimum ex fœdo concubitu, de quo tacere præstat, ad quarum radices plerumque fissuræ sive rhagades adsunt. Ital. *Creste.* Meminit *Cristarum* Aquapend. *in tract. de Oper. Chirurg. ed. Patav. p. m. 102.*

CRITERIUM, κριτήριον, normam & fundamentum, secundum quod judicium aliquod instituitur, significat. Galen. *l. 1 de V. P. c. 8.* Adde C. Hofm. *in Appendice Commentar.* in qua variæ lectiones continentur, *n. 1143.*

CRITHE, κριθὴ, *Hordeum* significare, ex Botanicis constat. Diminutivum κριθίδιον, *hordeolum* significans legitur pro decocto hordei apud Hipp. *l. de nat. mul. XLIX, 3, 4.* Ad similitudinem *hordei*, nomen quoque hoc tribuitur *tuberculo* oblongo palpebræ cilio externa parte, qua pili sunt, adnascenti, a materiæ crudæ cum sanguine affluentis collectione oborto. Meminit hujus Hippocr. *l. 2 Epid. s. 2 n. 10.* Galen. *defin. Med. & Introduct. c. 16,* ubi & ποσθία, *præputiolum* vocatur, *l. 4 de C. M. S. L. c. 7 & 8 fin.* Ægin. *l. 3 c 22,* aliique.

CRITICUS, κριτικὸς, idem, quod κρίσιμος, scil. *ad crisin faciens*, vel pertinens, vel ut caussa, vel ut subjectum, vel ut signum. Vide *Crisimos.* Cæterum apud Æginetam *Criticon* est nomen medicamenti topici contra stigmata, h. e. cutim punctatis maculis decoloratam laudati, fortassis ab autore *Critone*, cujus in eodem quoque loco meminerat, *l. 4 c. 7.*

CROCE, κρόκη, *tramam*, vel subtegmen significat; sed sumitur apud Hippocr. pro *filo*, *l. 2 de morb. XIIX, 11.* Idem significare vocab. κροκὶς existimat Foes. *p. 360*, ex Galen. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.*

CROCIDIZO, κροκιδίζω, idem fere, quod καρφολογέω, floccos evello vel colligo. Vide *Carphos*, a κροκὶς, floccus.

CROCINUM, κρόκινον, nomen collyrii & unguenti apud Ægin. *l. 7 c. 16 & 20.*

CROCODES, κροκώδης, epitheton pastilli vel *trochisci*, quasi *croceus* dicti, ob magnam quantitatem *croci*, quæ compositionem illam ingreditur. Ægin. *l. 7 c. 12.*

CROCODILUS, κροκόδειλος, dicitur animal Ægypriacum amphibium quadrupes, oviparum, cujus descriptionem, differentiam inter terrestrem & aquaticum, vim venenosam per morsum, usum in cibis medicamentosum prolixius videre licet apud Vl. Aldrov. *l. 1 de quadr. dig. ovip. c. 15.* Iungantur observationes communicatæ per Doct. Stubbes *in Act. Philosoph.* Oldenburg. *An. 1668 in Iunio.* Meminit aliquoties Gal. v. g. *l. 4 de V. P. c. 2*, quod solus *Crocodilus* non moveat inferiorem maxillam, *l. 7 de C M. P. G. c. 13*, quod adeps *Crocodili* conditus sit odoramentis, *l. de Theriac. ad Pison. c. 10*, quod adeps *Crocodili* ejus animalis morsum certo curet, *l. 10 de S. Fac.* quod sanguis *Crocodili terrestris* visum acuere dicatur, sed se noluisse experiri & quod stercus hujus inter cosmetica retulerint muliercula deliciosæ, &c. *Crocodili terrestres* sunt nihil aliud, quam *scinci*, quorum usus est iratas uxores conciliare, & in veneris conflictu victoriam reportare, verbis Lang. *l. 1 ep. 65.* Horum stercus jucundo nidore pollens *Crocodilea* vocatur, & non modo contra epilepsiam ex aceto mulso bibitur, sed etiam est fucus egregius mulieribus, monstrante Rhodio *ad Scribon. L. n. 14.* *Crocodilum* solo anhelitu venenoso inficere, testatur Paracels. *l. 2 de peste cum addition. tr. 3.* Idem etiam *Crocodilos* inter serpentes manifeste refert, *l. principior. seu de myster. verm. c. 6.*

CROCOMAGMA, κροκόμαγμα, est retrimentum *Crocini* unguenti, ita dictum, quod expressis unguenti *crocini* odoramentis & in formas digestis paretur. Μάγματα enim appellantur, quæ expressa aliqua materia relinquuntur crassa, fœculenta & lignosa. Variæ vero sunt differentiæ *crocomagmatis* variique usus. Vide Gal. *l. 2 de Antidot. c. 5; l. 2 de C. M. S. L. c. 1 in fin.* Dioscor. *l. 1 c. 26.* P. Ægin. *l. 7 c. 12.* Scribon. *L. n. 4, 30, 70, 299.* Rhod. *in not. ad n. 4.* Adde Gorræum *in def.*

CROCOPHANTOS, κροκοφαντὸς, κροκοφαντίον, dicitur sacculus stupa contextus, cui *crocus* inditur, cujus meminit Gal *l. 7 de C. M. S. L. c. 2.*

CROCUS, CROCUM, κρόκος, κρόκον. Vtrumque in usu esse demonstravit Rhod. *in Lex. Scribon. p. 368.* Vel enim significat plantam bulbosam, flore purpureo autumnali, cujus stamina flammea instar antheræ constituunt aroma notissimum *crocum officinalem*, ad cibos & medicamenta commendatissimum, de quo vide Schröder. *l. 4 cl. 1 n. 110*, ut & veteres novosque alios quam plurimos autores. Rulando vocatur *Crocus* flos. Vel denotat calcem purpuream ad *croceum* colorem vergentem, qui paratur ex antimonio, vel marte, vel venere, Idem *l. 1 c. 3 lit. C.* Libav. describit per magisterium minerale tingens, & per modum efflorescentiæ nascens, *Synt. Arc. Chym. l. 5 c. 20*, ubi etiam putat, haud inepte dici posse *antheram mineralem.* Species vero ex variis mineralibus & metallis paratas recenset *capp. seqq.* Varias *Crocorum metallicorum, Auri, Martis, Veneris,* & *Antimonii* præparationes tradidit Iunken *in Lex. Ch. Ph. P. I p. 89 seqq.* *Crocus metallorum* est ille ipse, qui ex antimonio paratur, Iung. Rolfink. *Chym. l. 5 sect. 10.* *Crocus* vel *Crocum* etiam a Galeno dicitur de *vitello ovi*, qui λέκυθος alias Gr. vocatur, *l. 3 de facil. parab.* Foes. *Oec. p. 360.* *Crocum Arabicum* vocatur etiam compositio quæ

quædam ſpagyrica ſatis obſcure deſcripta, quæ & *oleum Arabicum* dicitur, Ariſtot. *de perfecto Magiſterio: Th. Chym. Vol. III p. 116.* Lapis Phil. vocatur *Crocus, Vol. IV p. 727.*

CROMMYOXYREGMIA, κρομμυοξυρεγμία, ſignificat ructum acidum fœtentem & odorem cæparum referentem. Legitur apud Ariſtoph. vid. *Dogmata noſtra Med. Gen. P. II c. 11 dogm. 3 p. 282.*

CRONOS, κρόνος, Vide *Saturnus.*

CROTALISTRIA, idem, quod *Ciconia*, apud Petron. *c. 37*, quod roſtri colliſu ceu crotalo ſonum efficiat. Linden. *Ex. X §. 273.* Vide *Ciconia.*

CROTAPHI, κρόταφοι, *tempora*, dicuntur oſſa duo cranii, utrinque ſingula ad aures ſita trilatera, parte ſuperiore ſuturis λεπιδοειδέσι, ſive ſquamoſis poſteriore laterũ τῆς λαμβδοειδοῦς additamentis, anteriore ſutura, quæ cranio & oſſi σφηνοειδεῖ communis eſt, terminata. Sunt autem omnium cranii oſſium infirmiſſima, tum quod tenuiſſima ſint, tum, quod pertuſa meatu auditorio & cavata, partim ad genæ ſupernæ diarthroſin, partim ad venæ jugularis ramos intus & foris excipiendos. Non ſunt vero ſimplicia, ſed multiformia, Caſtell. & Gorræus *p. 250.* Dicuntur *oſſa temporum*, quia vocab. *tempora* etiam latius accipitur, pro tota regione laterali inter oculos & aures. Iung. Barth. *l. 3 Anatom. proœm. & libell. 4 c. 6.*

CROTAPHITÆ, κροταφῖται, vocantur *temporales* muſculi, quia *temporum* cavitatem & regionem occupant, oſſaque *temporum* tegunt; Maxillam vero inferiorem movent & ſurſum trahunt, atque ita os claudunt. Gal. *l. de muſc. diſſect. c. 6.* Barthol. *Anat. l. 3 c. 11.*

CROTON, κρότων, *Ricinum*, ſignificat, & ad Botanicos pertinet. Vid. Hipp. *l. 2 de morb. mul. 79, 11.* Alias & Galenus κρότωνας apud Hippoc. *l. 2 de morb. 14*, per *bronchia* pulmonum exponit, Foëſ. *p. 360.* Meminit etiam κροτώνων Gal. *l. 10. de S. Fac. §. De ſanguine viridium ranarum*, & inſecta intelligit, quæ bovibus, ovibus, & canibus (hinc & κυνοραϊσταί, *raiſtæ canum* vocantur) infeſta, quorum hiſtoriam cum uſu in medicina vide apud Aldrov. *l. 5 de inſect. c. 5*, & e Seren. *c. 36.* Keuchen. *in not. ad h. l.*

CROTONE, κροτώνη, *excreſcentiam fungoſam* in arboribus proprie ſignificat, uti patet ex Theophraſt. *l. 1 de plant. c. 13.* Dicitur alias γόγγρος, τρέμνον, *fungus.* Per translationem etiam excreſcentias & *tumores fungoſos*, ad oſſium panniculos obortos κροτώνας dici, teſtatur Lang. *l. 1 ep. 42.*

CRVCIALIS eſt epitheton inciſionis chirurgicæ, quæ fit decuſſatim. Legitur in Ruyſchii *Centur. Obſerv. Anatom. Chirurg. Obſ. LX.*

CRVCIATVS, πόνος λυπηρὸς, ἄλγος σφοδρότατον, *dolorem intenſiſſimum* ſignificat & tantum non intolerabilem, quique animam in conſenſum pertractam conficiat mœrore ac ſæpe deſperatione, qualis eſt dolor calculi, arthriticus, colicus, & præſertim *cardiaca paſſio*, ſive *cardiogmus*, Lind. *Ex. XIII §. 129, 130*, & *dolor* hepatis in Cappadoce Hepatico, *Exerc. IX §. 41.* Iung. & Scrib. Larg. *n. 90, 171.* Reſpondet doloribus in *cruciariis*, h. e. cruci affixis.

CRVCIBVLVM, eſt vas fuſorium ex terra igni contumaciſſima factum, acutiore baſi vel fundo & tereti in ampliorem capacitatem forma triangulari vel rotunda deſinentem, pro fundendis & liquandis metallis & mineralibus formatum. Rul. & Iohnſ. *Lex.* Apud Hartmann. *in Prax. Chymiatr.* legitur in plurali crucibulos *Tom. I. Oper. in fol. p. 133.*

CRVCIVM VINVM dicebatur, quod in extremis offerri ſolitum eſt peccatoribus ad ſupplicium mortis deductis. Lind. *Ex. X §. 102.*

CRVCVS, pro *Crocus.* Rul.

CRVDITAS, ὠμότης, *Crudus*, ὠμὸς, ἔνωμος, proprie de fructibus immaturis dicitur, deinde refertur ad cibos, humores, excrementa, morbos, quæ omnia ſi nondum acceperunt perfectam conſtitutionem in quolibet ſuo genere, *Cruda*, aut *Cruditates* dici poſſunt. Principium vero *crudorum* humorum potiſſimum a ventriculi ejusque fermenti imbecillitate dependet, unde & morbus ipſe ἀπεψίας, vel δυσπεψίας, *Cruditatis* nomine exprimitur. Opponitur *cruditati* & *crudis*, coctio & cocta, πέψις, πέπανσις, πέπονα. Vid. Foëſ. *Oec. p. 692.* Dieter. *n. 945.* *Cruditates* genetrices multorum morborum eleganter & vere appellavit Linden. *Ex. XIII §. 149.* *Crudus* etiam vocatur, qui *cruditatibus* laborat, Celſ. *l. 2 c. 10*, ubi dicit, *crudo* non eſſe ſanguinem mittendum, & Scrib. Larg. *n. 122*, in quo prohibet, ne *crudus*, i. e. *cruditates* in ventriculo habens, ſumat medicamentum.

CRVDIVORVS, ὠμοφάγος, dicitur de brutis & hominibus barbaris carnes *crudas* devorantibus, de quibus recte dicit Ariſtot. *l. 9 Hiſt. anim. c. 1*, quod talibus omnia ſint infeſta, & ipſa aliis.

CRVENTVS, αἱματώδης, αἱματηρὸς, dicitur de humoribus, vel excrementis potius, cruore, vel ſanguine extravaſato miſtis, v. g. de ſputo *cruento*, Ægin. *l. 3 c. 31.* Hipp. *Coac. t. 390*, expreſſe vocatur αἵματι ξυμμεμιγμένον, *ſanguine miſtum*, de urinis, *Coac. t. 22, 272, 581*, & alibi: de excrementis Hipp. *de nat. hum. ſect. 2 t. 10; l. 3 Epid.* Vnde & dyſenteria αἱματηρὴ, *Cruenta* dicitur, Gal. *3 in 3 Epid. 70 & ad 5 aph. 65.* De ſudore *cruento* vide Baricellum, & alios.

CRVMA, κροῦμα, ſignificat *ſonum*, qui ex pulſatis organis muſicis percipitur, a κρούω, pulſo. Vſus Hipp. *l. 1 de Diæt. XV, 16.*

CRVNION, κρούνιον, nomen eſt medicamenti compoſiti, quod vim habet vehementem movendi urinam; quare ſic dictum eſt a *torrentis*, Gr. κρουνὸς, ſimilitudine. Legitur apud Aet. *l. 12 Gorr.*

CRVOR, apud Latinos ambigua gaudet ſignificatione. Aliquando ſumitur late pro *ſanguine*, & ita æquipollet Græco αἷμα. Vide *Sanguis.* Paracelſ. paſſim in ſcri-

ſcriptis. Ita enim aliquoties legitur apud VVillis. Vel ſumitur ſtricte, & quidem pro *ſanguine venoſo*, Helmont. *tr. Blas human. n. 21 ſeqq.* vel pro *ſanguine extra vaſa* exiſtente a κρέω, Perott. *ad Mart.* Scribon. L. *n. 193, 196.* Vel pro *ichore ſanguineo*, Gal. *de Vrin. c. 22; & l. 3 de C. M. S. L. c. 1.* Gr. ἰχώρ. Vide *Ichor.* Vel etiam pro *ſanguine congelato*, Gr. θρόμβος αἵματος, ut paſſim in autoribus legitur. Peculiarem deſcriptionem *Cruoris* legimus apud Paracelſ. *l. 1 de Tart. tract. 1 c. 3*, in notis: Viſcus ſecundæ generationis eſt *Cruor*, qui deſcendit a ſalibus: Eſt enim *Cruor* ſal egeſtum, i. e. rejectum & ſeparatum a primo ſale. Verum hæc ſunt Bœotica ænigmata.

CRVRALIS, epitheton *venæ* & *arteriæ* per crura & pedes excurrentium apud Barth. *libell. 1 An. c. 9 p. 644; & libell. 2 c. 6 p. 658.*

CRVREVS vocatur muſculus oſſi cruris affixus tibiam extendens. Barthol. *l. 4 An. c. 12 p. 581.*

CRVS, σκέλος, in plur. *Crura*, σκέλη, dicuntur extremæ corporis partes, quæ thoracem, & imum ventrem prætergrediuntur, ut, quicquid prominet ultra os ſacrum & carnoſos muſculos ibi inferne uſque ad pedes, id *Crura* dicantur. Dividit hæc Galenus in partes tres: εἰς μηρόν τε, καὶ κνήμην, καὶ πόδα, femur, tibiam & pedem, Gal. *Introd. c. 10 & alibi.* Suntq; ambulationis inſtrumenta, *l. 15 de V. P. c. 8.* (unde & a currendo vocabulum deducitur per metatheſin literarum) & inceſſus fundamenta, *l. de parv. pilæ exerc. c. 2 fin.* *Crus* brevius deſcribitur a Dieterichio, quod ſit pars organica corporis a coxendice ad imum pedem protenſa, *Iatr. n. 774.* Æquipollet *pedi* anatomice ſumto, Linden. *Ex. VII §. 56.* *Crus* contabeſcens per colliquationem σκέλος τηκόμενον legitur apud Hipp. *6 aph. 60.* Sumitur tamen & aliquando ſtrictius pro parte pedis, quæ ſub genu ac poplite utrinque eſt, uti hoc demonſtrat ex Polluce *l. 2 c. 4.* Lind. *Medic. Phyſiol. l. 2 c. 12 §. 116.* *Crura factitia* deſcripta vide apud Paræum *l. 22 Chir. c. 13.*

CRVSTA vocabulum eſt πολύσημον. Vel ſumitur de animalibus *cruſtam* habentibus in ambitu corporis, ſive *cutim cruſtaceam.* Et ita Græcis dicitur ὄστρακον, & animalia *cruſtacea*, *cruſtata*, ὀστρακόδερμα, μαλακόστρακα, Gal. *de puer. epil.* etiam dicuntur ὄστρεια *c. 5*, de quibus vide Aldrov. *l. 2 de Exanguibus Cruſtatis.* De *cruſtaceis* Offic. Schröder. *l. 2 c. 27.* Vel accipitur pro *eſchara* Gr. ἐσχάρα, ἐφελκὶς, quæ ulceribus veluti ſeptum, vel ſua ſponte, vel arte pyroticorum, ſive cauſticorum medicaminum uſu adnaſcitur, Gal. *l. 5 meth. med. c. 5.* Scrib. Larg. *n 25.* Rhod. *in not. ad h. l.* Talia media dicuntur *Eſcharotica*, ἐσχαρωτικά, ſuntque duplicia, ignitum ferramentum, & medicamentum ſepticum, vel cauſticum. *l 5 de S. F. c. 15.* Talia medicamenta abundant ſalinis acerrimis lixivioſis portionibus, uti patet ex lapide ſeptico parato ex lixivio fortiſſimo. Legitur & apud Hippocr. ἐσχαρώπεπτα κρίμνα, farinas & pultes farinaceas *cruſtam* facientes in craticula coctas, *l. 4 Ep. XXIII, 11.* Vel ſumitur pro *cuticula*, quæ liquoribus aut etiam partibus ſolidis ex aliqua congelatione ſuperficiaria adnaſci ſolet. Hanc Gal. vocat πυκνὸν ἐπίπαγον, *l. 2 de Al. Fac. c. 23.* Talis *cruſta* obſervatur quoque in ſanguine extravaſato, de qua videantur *notæ noſtræ ad Ieſſen. p. 174 ſeqq.* VVilliſ. vocavit *cremorem, de febrib. c. 1.* Ita & in urinis conſpicitur quandoque *cruſta* albicans in ſuperficie concreſcens a particulis ſalis fluidi cum fixi portionibus combinatis. Idem *l. de Vrin. c. 5.* *Cruſtam* quoque tribuit gulæ, ventriculo & inteſtinis in ſuperficie interiori. Barthol. *l. 1 c. 9 & 10*, quam *cruſtam villoſam* vocat VVilliſ. *Pharmac. Rat. Part. I ſect. 1 c. 2*, & in parte poſtica, ſive convexa glandulis numeroſiſſimis annulatis conſitam eſſe docet.

CRVSTVLA idem, quod *Ecchymoma*, in oculo, h. e. ſanguis, qui ad conjunctivam tunicam a ſuis deſcendit arteriis, cum ipſa crepuerint. Fit autem duobus modis, ſcilicet ex oculi percuſſione & fiſſura conjunctiva; vel ex apoſtemate in conjunctivæ, & non ex ſui, fiſſura, Iſaac. *l. 2 Viatici c. 3.*

CRVSTVMINATVM, κρουστουμίνατον, genus dicitur potionis ex *cruſtumiis pyris* præparatum, cujus meminit Aëtius *l. 5.* De illis vero pyris optimis vide Scrib. Larg. *n. 104.* & Rhod. *in not. ad h. l.* ut & *in Lex. Scrib. p. 369.*

CRVX, σταυρὸς, quid ſignificet, notum eſt, & proprie ad medicum non pertinet. Videatur Lipſii libellus de *Cruce.* De ſignatura *Crucis* hieroglyphica videatur Iohannis Dee Londinenſis *Monas Hieroglyphica Theor. XVI* in *Theatr. Chym. Vol. II p. 197 ſeq.* Signaturas *Crucis* veſtimentis cœlitus impreſſas malum quid portendere, vult Paracelſ. *Philoſ. l. 2 c. 8; l. Meteoror. c. 9; & l. 2 de Meteoris; & de Meteoris ex Elemento ignis c. 33.* Legatur quoque, ſi placet, de forma *crucis* qualis fuerit, C. Hofm. *Com. ad Galen. de V. P. n. 694.* Tropice etiam *Crux cervi* vocatur, a venatoribus *oſſiculum de corde cervi* a figura, quam quodammodo refert, quod plurimum ad cordis affectus valere vana potius perſuaſio nobis videtur, quam experientia, multo minus ratione vera confirmata ſententia.

CRYBDEN, κρύβδην, ſignificat *clam*, latenter, occulte. Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXXXII, 12.*

CRYPHINA, κρύφινα ἢ κρύφια, *animi ſenſa occulta* denotat, Hippocr. *l. 7 Epid. plane in fine;* quamvis Lind. κρύφιμα retinuerit. Foeſ. *p. 360.*

CRYMODES, κρυμώδης, eſt epitheton febris continuæ & ardentis accenſæ ab eryſipelate circa pulmonem conſiſtente, quemadmodum ex Aëtio *l. 5 c. 89* notavit Gorr. Derivatur a κρυμὸς, idem, quod κρύος, *frigus, algor*, q. d. febris algida vel frigida, ſcil. ratione partium externarum.

CRYOS, κρύος, *frigus;* algor, glacies, & per metaphoram durities cruſtæ. Linden. *Exerc. V §. 41.*

CRYPTOS, κρυπτὸς, *occultum* ſignificat vel latentem, uſur-

usurpavit Hippocr. de Cancro, *6 aph. 38.* Vid. Dieter. *n. 483.* Vide *Occultus.*

CRYSORCHIS, κρυσόρχης, est testiculi, aut *testiculorum occultatio* vel recessio. Galen. *in def. Med.*

CRYSTALLINUS, κρυσταλλοειδής, vel dicitur de humore oculi in medio sito, duriusculo, non omnino rotundo, sed aliquantulum plano, pellucido & puro, ceu medio visionis adæquato, & fere primario, cujus descriptionem & usum vide in anatomicorum scriptis, præsertim Barthol. *Anat. l. 3 c. 8.* Dicitur hic humor etiam *glacialis.* Vel usurpatur de membris corporis summe frigidis. Ita χεῖρας vocavit κρυσταλλίνας, *crystallinas*, Hipp. *l. 7 Epid. XV 36*, h. e. quasi congelatas.

CRYSTALLISATIO est operatio chymica salibus & salinis concretis propria, quatenus post corporatam liquoris illa dissolventis quantitatem certam corpuscula salina congregari rursus & uniri incipiunt, donec vel sola, vel cum aliis metallicis aut mineralibus combinata in diaphanam compagem diversæ, cuivis tamen salis propriæ figuræ abeant. D. D. Bohn. *Dissert. Chym. Phys. XIII §. 23 seqq.* D. D. VVedel. *Pharmac. Acroam. l. 1 sect. 2 c. 3 p. 44 seqq*, ubi *crystallisatio* per coagulationem spontaneam & successive ab intra perficiendam describitur.

CRYSTALLUS, κρύσταλλος, communiter describitur, quod sit succus intra terram frigore concretus. Itaque ex marmorum saxorumque canalibus effoditur, vel venis fibrisque detectis, aliquando aratro excitatur, & torrentibus defertur. Sunt qui dicunt, esse aquam cœlestem gelu vehementiori duratam, Gorr. *p. 251.* Imo Ruland. non dubitat glaciem esse, quia impatiens est caloris, nec reperitur alibi, quam ubi maxime hybernæ nives rigent. Hanc sententiam & Ioh. Agricola de metallicis, & Matthiolus, aliique defenderunt. Enimvero falsitatem hujus opinionis solidis rationibus & experimentis detexerunt Andr. Chioccus *in Mus. Calceolar. sect. 3 p. 193 seqq.* Ferd. Imperatus *l. 24 c. 3 seqq.* & Frid. Hofman. *in Clav. ad Schröder. l. 3 cap. 8 §. 133.* Iungatur *Scholion Natur. Curiosor. Ephem. A. I. O. 73.* Est igitur *Crystallus* revera corpus fossile, sive minerale lapidosum, & gemma peculiaris ex aqueo succo, sed cum terrea siccitate a frigore congelata, vel potius beneficio specificæ & essentialis formæ lapidificæ (sive spiritum, sive semen petrosum dixeris, perinde erit) producta. De ejus virtutibus medicis vid. Ruland. Chioccum *d. l.* Schröder. *d. l.* & alios. Summatim: Facultatis est refrigerantis, præcipitatoriæ. Inde confert in omni alvi fluxu biliosо, dysentericis, cholericis, &c. *Crystallus* artificialiter sumtus chymicis dicitur lapillus fragilis per congelationem factus. Congelatio autem ejusmodi fit humore aqueo secedente & congelabili succo consistente in formam lapilli, quod sine calore evidenti etiam in cella fieri potest. Si tamen pars aquositatis divaporando dissipatur, opus procedit citius. Itaque & lixivia glaciei solent decoqui ad crassitiem sapalem, aut sedimento facto, quod innatat, depleri; reliquum congelat eo facilius. Hæc Ruland. *Lex.* Huc pertinent *crystalli* Nitri, Tartari, Solis, Martis, Mercurii, Veneris, Sulphuris, vegetabilium, de quibus legantur Libav. *in Syntagm. Arc. Chym. l. 8 c. 39 Alchym. Pharmac. c. 22.* Schroder. *in diversis locis, quæ in indice quæri possunt, Dispensatoria, aliorumque practicorum scripta.* & e novissimis Helf. Iunken *Lex. Ch. Ph. P. I p. 99.* Nos oportet brevitati studere. *Crystallus* etiam pro ipsa glacie accipitur, haud dubie ex communi opinione, quamvis falsa supra tradita, apud Hippocrat. *5 aph. 24.* Dieter. *n. 484.* *Crystalli* quoq; Pathologice vocantur pustulæ per universum corpus dispersæ, lupini magnitudine, albæ ac instar crystalli diaphanæ, quas cum phlyctænis coincidere existimat Ingrassias *comm. in Avic. de Tum. p. n. p. m. 194.* E recentioribus quoque hoc nomine usus D. Binninger. *Observ. Med. cent. 2 Obs. 94 p. 336.*

CTEDONES, κτηδόνες, vocantur *fibræ.* Vide infra *Fibræ.*

CTEIS, κτεὶς, *pecten. pubes*, pili decoratus dicitur in hypogastrio juxta pudenda, ubi pili inhorrescunt, Hippocr. *7 aph. 39.* Alias proprie *pecten*, κτεὶς, dicitur instrumentum dentatum, quo capilli explicantur. Dieter. *n. 485*, de quorum forma antiqua vide Linden. *Ex. XI §. 71.* A quibusdam etiam κτένες dicuntur dentes quatuor primores acuti vel incisores, qui & διχαστῆρες, τομεῖς, & γελασῖνοι dicti. Sunt etiam, qui κτένας vocant partem manus externam, τῷ θέναρι, sive volæ oppositam, quam propterea alii ὀπισθέναρ, alii προκάρπιον, alii δῶρον appellant. Sunt & κτένες θαλάσσιοι, *pectines marini.* Plinius *pectunculos* vocat, suntque conchæ *pectinatim* striatæ bivalves, quarum descriptio videatur apud Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 69.* Castell. Gorr.

CTENOS, κτῆνος, *Iumentum, Pecus.* Hinc κτηνιατρική. Vide *Veterinaria.*

CTISIS, *Ctizo*, κτίσις, κτίζω. Vide *Creatio.*

CUBARIS, κυβαρὶς, species insecti, quod dicitur *millepeda.* Vide *Asellus.*

CUBATIO, κατάκλισις. Vide *Cataclisis.*

CUBIFORMIS, κυβοειδὴς, est epitheton ossis, quod & *cubicum* dicitur, estque os, quod ab externis ossis partibus pedis firmum in terra statuitur, externisque *tarsi* partibus est locatum, & articulatur cavitati calcanei ad finem adjacenti, Galen. *l. 3 de V. P. c. 7.* Et hoc unicum os ex quatuor tarsi ossibus solum nomine donatum est, cum reliqua tria careant nominibus. Est autem os hoc, ut reliqua *tarsi* ossa, intus cavum, foris gibbum, cubo simile, quod latera sex habeat cubo communia, admodum inæqualia & fere aspera. Castell. Iung. Barthol. *libell. 4 Anat. c. 21.* Dicitur & *os tesseræ*, Arab. *grandinosum*, item πολύμορφον. Est etiam epitheton dorsi *auriculæ* seu *conchæ* partis externæ versus caput, quæ aliis dicitur κυρτοειδὴς, *gibbiformis.* Lind. *Med. Phys. l. 2 c. 11 §. 4.*

CVBIL, i. e. terra rubra. Rul. *Lex.*

CVBILE, *Cubiculum*, κοίτη, quamvis hoc vocabulum & *lectum*, & fulcrum, & omnia ad lectum pertinentia comprehendat, uti patet ex Hipp. *6 Epid. s. 4 t. 19; & s. 8 t. 27; s. 2 de R. V. I. A. t. 50.* Hinc κοιτονητὴς, *cubicularius*, qui *cubiculo* præest, vocatur, Galen. *l. de præcognit. cap. 5*, quem Atticisantes σωματοφύλακα vocant. Iung. Foes. *Oecon. p. 346.*

CVBITVS, κύβιτος, πῆχυς, est generaliter os, quod inter humerum & carpum, quod *brachiale* dicitur, situm est. Specialiter alterum saltem illius partis os grandius, quod alteri subest *radius* dicto, vocatur, Græc. Focile majus πῆχυς, ἀγκὼν, vide *Ancon.* ὠλέκρανον. Specialissime processus quoque & articulatio illa ulnæ, cui reclinati inniti solemus, *Cubitus* appellatur, Græc. ὠλέκρανον, κορώνη, κορωνὸν. Vid. Foes. *Oec. p. 360 seq. & 505 seq.* Dieter. *n. 3.* Hofm. *in Galen. de V. P. n. 92.* Vocabulo κύβιτος usus Hippocr. *l. de Loc. in hom. XI, 11.* Iung. Linden. *Med. Physiol. l. 2 c. 14 §. 72 seqq.* Musculi quidem *cubitum* flectentes & extendentes vocantur *Cubitei*, flexor quidem *internus*; Extensor, *externus.* Bartholin. *l. 4 An. c. 9 p. 575.* Est & πῆχυς, *Cubitus*, mensuræ nomen, qua verum intervallum dimetimus, estque extensio a cubito usque ad summum medium digitum pedis unius & dimidii, Hipp. *1 de fract. t. 16.* Ab hoc derivantur πηχυαῖος, *cubitalis*, *2 de fract. t. 3*, item ἡμιπηχυαῖος, δίπηχυς, τρίπηχυς, ἑξάπηχυς, *semicubitalis, duorum, trium, sex cubitorum* scil. longus, quæ sæpe apud autores occurrunt. Castell.

CVBVS, κύβος, significat vel corpus, vel figuram hexædram, sex quadratis lateribus constantem, qualis est tesseræ, Galen. *l. 8 de Hipp. & Plat. decr. c. 3.* Vnde corpora alia similem *figuram habentia* dicuntur κυβοειδῆ, *cubiformia*, *vel cubica*: Κύβος, *cubos*, quoque a quibusdam dici spinæ vertebras, & *præsertim* colli, vult Gorræus *in defin.*

CVCVLATVM *majus* dicitur *aqua vitæ*, sive spiritus vini. Rul. *Lex.*

CVCVLLARIS dicitur musculus, qui Galeno *Trapezius*, τραπέζιος, vocatur, scapulam movens vario modo, ob formam cucullum Monachorum referentem, Barthol. *l. 4 An. c. 3 p. 564.*

CVCVLLVS, πιλὸς, πιλιὸν, aliquando totam vestem, usitatius tamen tegmen saltem capitis denotat, Aldr. *Ornith. l. 5 c. 17.* Dicitur & *Cucullio.*

CVCVLVS, κόκκυξ, æquivocum est, significat enim vel avem notissimam, inter rapaces referendam, accipitri similem, cujus descriptionem & usum medicum vide apud Aldrov. *d. l.* & Schröder. *l. 5 cl. 2 n. 53.* Avem hanc sanguinem vomere, si alvi fluxus, vel dysenteria epidemica homines invaserit, scripsit Paracels. *de pest. Tractat. 1.* Vel piscem, de quo legatur idem Aldrov. *l. 2 de Pisc. c. 4.* Gal. *3 de Al. fac. c. 31*, inter pisces carnis duræ refert. Vel ossis sacri extremitatem. Vide *Cauda.*

CVCVPHA, nomen *Pileoli*, qui paratur ex sindone vel linteo tenuiori, cum pulvere specierum cephalicarum cotone vel gossypio excepto & interpuncto, seu interpassato, ut vocant. Videatur Petr. Morell. *l. 2 de meth. præscr. remed. form. sect. 2 c. 3.* Schröd. *l. 2 c. 78*, qui sacculis annumeravit.

CVCVRBITA, σίκυον, σικύα, σίκυς, σίκυος, Cucumis. Quid proprie sit, Botanicis relinquimus. A figuræ vel formæ similitudine *Cucurbitæ* vel *Cucurbitulæ* medicis dicuntur vascula illa, quæ cuti cum flamma affigi solent, cum vel sine scarificatione. Dicuntur & *ventosæ*, præsertim Italis. Parantur e materia metallica, vel vitrea, vel cornea, Dieter. *n. 772.* Quæ sine scarificatione apponuntur, dicuntur leves, Gal. *l. 3 de L. A. c. 4.* Hippocrates vocavit σικύας, *l. de Medico, VI, 1; l. 4 de morb. VI, 9.* Dividuntur in magnas, & parvas, quæ *Cucurbitulæ* vocantur. Magnæ meminit Hipp. *5 aph. 50;* & Gal. *l. 2 ad Glaucon. c. 6 alibique.* Vid. & Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 46.* Chymicis *Cucurbita* dicitur vas plerumque turbinatum, in cucurbitæ vel pyri formam turgescens. Et alia fundo globoso prædita est, alia plano. Alia quoque aperta, cui alembicus imponi solet: alia cœca, quæ est vas, in quo dissolutiones salium aliarumque rerum fiunt, Rul. *Lex.* & Iohns.

CVCVRBITVLA. Vide *Cucurbita.*

CVLATVM, i. e. *Calcinatum.* Rul. Iohns. *in Lex.*

CVLBICIO veteribus dictus fuit affectus stranguriæ similis, vel potius ardoris urinæ species, Gallorum *chaude pisse*, ab inflammatione parastatarum mediante acri & putrescente semine producta dependens. G. H. Velsch. *in Sylloges Cur. & Observ. Medic. Epissagmatis Observ. 67 p. m. 42.*

CVLCITRA, ἐφάπλωμα, quid significet ex aliis dictionariis vulgaribus constare potest ac debet. *Culcitra* perforata, cui fœmina parturiens in sella obstetricali insidet, duplici modo descripta & depicta videatur in Henr. a Deventer *Lum. Nov. Obstetr. c. XXVI p. 91.*

CVLEVS, κυλεὸς, *saccum coriaceum* significat. Est & nomen mensuræ liquoris omnium maximæ, qua Romani usi sunt. Continebat enim viginti amphoras, autore Plin. *l. 14 H. N. c. 4.* Interdum tamen paulo plus minusve continentia vasa *Culei* quoque vocabantur. Gorræus *p. 244.*

CVLEX, κώνωψ, dicitur insectum bipenne, aculeum habens in ore, cujus prolixam descriptionem cum speciebus tradidit Aldrov. *l. 3 de Insect. c. 5* Remedia pro necandis & fugandis *culicibus* vide apud Gal. *l. 3 de fac. parab. 69.* & P. Ægin. *l. 5 c. 1.* Forest. *l. 30. O. 12 Schol.* Maculæ in febribus malignis epidemicis dicuntur Hippocr. κωνώπων ἀναδήγματα, *culicum* morsus, propter similitudinem, *l. 2 Epid. sect. 3 n. 21; l. 7 XXXIX, 2; Coac. t. 564.* Hodieque dicuntur communiter *petechiæ*, febres *petechiales.* Quis ergo dubitaret morbos hosce Hipp. tempore fuisse cognitos?

CVLICVLA, legitur hoc vocab. apud Parac. *de pu-*

 stul.

ſtul. Gallic & clauditate, l. 10 c. 1, ſed quid proprie intelligat, non certo conſtat.

CVLTER, *Cultellus*, μάχαιρα, μαχαίριον, μαχαιρὶς, quid in genere ſignificet, notum eſt, nimirum inſtrumentum, quo uti ſolemus ad diſſecandum corpora ſolida, mollia, v. g. carnes, membranas. *Cultri* uſus varius in medicina. In anatomicis *Cultros* exciſorios vocavit Gal. ἐκκοπεῖς, *l. 7 Anat. adm. c. 12*, inciſorium vero ἐπικόπιον, *l. 8 c. 6*. *Cultrum* falcatum, & raſorium chirurgicum depictum & deſcriptum vide apud Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I Tab. II fig. 2*; & *Tab. XX, fig. 2*. De *cultro* venatorio vide Rhod. *ad Scrib. n. 13*. *Cultelli* utrinque acuti meminit Rul. *in Lex*. *Cultellos* quatuor e chalybe, partim inſtar ſerræ dentatos una cum aliis rebus, ligno, ferramentis, globis capillorum &c. in ventriculo agricolæ cujusdam mortui repertos, recenſet Lang. *l. 1 Ep. 38 fin*. *Culter* in anatomicis tertius Lobus Hepatis vocatus fuit, ut eſt apud Theoph. Protoſpatarium *l. 2 de H. C. F. c. 11*. vide *Focus*.

CVLTRIVORVS, μαχαιροφάγος, qui *cultrum* involuntarie deglutivit, cujus geminum exemplum de ruſtico Boruſſo & Bohemo vide allegatum apud Dieter. *Iatr. n. 463*, & alia duo de Baſileenſi & Londinenſi apud Bonettum *Medic. Septentrion. l. 3 ſect. 1. c. 16 ſeqq. p. 509 ſeqq.*

CVLVS, ἀρχὸς, ἕδρα, idem, quod *Anus*, Podex. Vide *Anus*.

CVMANVS lapis eſt ſpecies *Cadmiæ foſſilis*, ſeu potius *pſeudo-cadmiæ*, prorſus ineptus. Fallop. *tr. de metall. & foſſil. c. 12 Tom. I oper. p. 307*.

CVMVLATIM, ἀθρόως. Vide *Athroon*. *Cumulans*, *Cumulatum*, vide apud Scribon. *n. 122. 227*. Rhod. *in Lex. Scribon.*

CVNA, *Cunæ*, λίκνον, κοιτὶς, i. e. lectulus parvus pro infantibus ita fabricatus pedibus & ſpondis ſuis, ut ad utrumque latus facile moveri poſſit. Moſchion. retinuit etiam in Græco κῦνα & plur. κῦναι. *de morb. mul. c. 14*.

CVNCTATIO, μέλλημα, μέλλησις, dicitur mora illa noxia & tarditas in applicatione membrorum, quam in acutis ſemper pernicioſam recte dixit P. M. de Calderia *Tom. I Oper. p. 64, B.*

CVNEALIS vocatur ſutura cranii inter ſpurias relata, quæ a lateribus oſſis cuneiformis, ubi oſſi frontis committitur, in anteriori cranii parte transverſim ad oſſis ethmoidis angulos fertur, Blaſ. *Med. Vn. p. m. 104*.

CVNEATIO, σφήνωσις, i. e. applicatio in formam *cunei*, κατὰ σφῆνα. Legitur apud Scrib. *n. 47*. Vid. Rhod. *ad h. l.* & *in Lex. Scrib.* Proprie vero *cuneatio*, σφήνωσις, eſt *cuneo* adacto facta diviſio & fiſſio. Vſus Hipp. *3 de fract. t. 40*.

CVNEIFORMIS, σφηνοειδὴς, epitheton oſſis in media baſi capitis, & cerebro inſtar baſis ſubſtrati, ita ut omnia fere capitis & maxillæ ſuperioris oſſa tangat, ὀστοῦν σφηνοειδὲς. Dicitur & *os baſilare*, *os palati*. Gal. *de oſſib. c. 1* ſcribit apud veteres fuiſſe controverſum, ad quam pertineat partem, quod a nonnullis inter cranii, ab aliis inter genæ ſuperioris oſſa numeretur, quia inter utrumque eſt medium: vicit tamen eorum opinio, qui id cranio tribuunt. Eſt igitur unum ex oſſibus cranii, quod in capitis baſi collocatum inter capitis & genæ ſuperioris oſſa velut σφὴν, i. e. *cuneus* adigitur, atque immittitur. Sic dicitur a *cunei* forma vel potius uſu, quod omnibus ſuis partibus *cunei* modo ſe inſinuet inter oſſa capitis omnia, & prope omnia genæ ſupernæ. Nam os occipitis tangit λαμβδοειδὲς, atque ab eo diſtinguitur ſutura communi, deinde longo tractu attingit oſſa temporalia, & ſupra hæc angulum bregmatis, &c. Hæc Caſtell. Vid. Barth. *libell. 4 Anat. c. 8*.

CVNEVS, *Cuneolus*, σφὴν, σφηνεὺς, σφηνίσκος, proprie dicitur de inſtrumento, quo ligna & lapides in ſciſſuras indito vi mallei finduntur. Pertinet vero etiam *Cuneus* ad machinas medicas, & paratur præſertim ad humeri caput in alam prolapſum, ac deinceps ad alios quoque uſus, Orib. *de machinam. c. 4*. Linteamentum in *cunei* formam contortum & inditum dicitur *cuneolus*, σφηνίσκος, Æginet. *l. 6 c. 4*. Interpres reddidit *obturamentum*.

CVNICVLVS, κύνικλος, κυνικοῦς, δασύπους, eſt animalculum lepori ſimile, in Iberia frequens, Gal. *l. 3 de Al. fac c. 2*, cujus deſcriptionem & uſum in cibis atque medicina, vide apud Aldrov. *l. 2 de quadrup. digit vivip. c. 24, 25*. Schrod. *l. 5 cl. 1 n. 19*. *Cuniculus* quoque dicitur quilibet meatus ſubterraneus arte factus, v. g. in metallifodinis. Vnde ortum proverbium, *cuniculis* bellare i. e. non aperta vi, ſed dolis. Rul. *in Lex.*

CVNNVS, i. e. *pudendum muliebre*, τὸ γυναικεῖον. Vide *Vulva*. Rolfink. *O. ac Meth. Generat. dicat. part. Part 2 c. 32*.

CVOGOLO vocatur lapis vitrarius materiam vitr præbens in fundo fluviorum & torrentis repertus & collectus forma lapidis teſtacei, Merettus ad Neri *Art. vitriar. p. 292*. Iungatur Ferrant. Imperat. *l. 24 H. N. c. 16*, vocatur & *Quocolos*. Vide *Tarſus*.

CVPEDIVS, κνιπὸς, *faſtidioſus*, vide *Cnipos*.

CVPELLA, *Copella*, *Capulla*, eſt catillus cinereus, utpote ex meris cineribus compactus, & lævore oſſium, aut ex aliis rebus parato conſperſus, ad aurum & argentum poliendum & depurandum, dum tenuibus plumbi bracteis involvitur, vaſculo immittitur, & igni imponitur. Hæc depuratio metallorum nobiliorum vocatur *cupellatio*, de qua legi poteſt ſatis perſpicue Iacob. le Mort. *Metallurg. contract. ſect. 2 p. m. 265, 266*. Iunken. *Lex. Ph. Ch. P. I p. 99 ſeqq.* ubi & *Argentum cupellatum* deſcribit; ita etiam dicitur *Aurum di cupella*. Videtur, hoc vaſculum veteribus quoque notum eſſe ex cineritio majore, qui eſt focus argenti & plumbi ſeparandi, expreſſum exemplum parvum. Libav. *Synt. A. Chym. l. 1 c. 22; & l. 7 c. 24*.

CVPEROSA, id eſt, *Æs uſtum*. *Cuperoſum* eſt vena mine-

mineralis cupri subterranea. Rul. *Lex.* *Cuperosa* florida est dilutum chalcanthosum, cujus descriptionem vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 8 c. 41.* Fallopius scribit, *cuperosam* esse chalcantum purissimum, quod non habet admixtum æs, vel ferrum. *tract. de Tum. p. n. c. 27. Tom. II Op. p. 303.*

CVPHOS, κοῦφος, dicitur *levis*, & describitur per suapte natura tendens ad superiorem locum. Si de alimentis prædicatur, consistentia debet esse rara & nullo negotio penetrabilis calori, & proinde concoctu facilis, citoque transiens. Si de morbis, denotat eorum remissionem & caussæ motum minorem, uti *6 aph. 7* videre est. Vid. Dieterich. *Iatr n. 474.* Linden. *Ex. V §. 90.* Hinc descendit verbum κουφίζω, *levo*, *elevo*, proprie de onere. Metaphorice ad animum & corpus & ad morbos transfertur. Hipp. *2 aph. 27.* Dieter. *n. 473.* Vide *Levis.*

CVPIDITAS, ἐπιθυμία, dicitur animi passio quædam, vel perceptio, affectus aut pathema, amoris effectus vel comes, qua anima disponitur ad expetendum in futurum res, quas ut sibi, vel corpori convenientes voluptatemque parituras repræsentat. Fit hoc, spiritus animales, ceu emissarios suos, diffundendo vel expandendo, ut rei sensoriæ expetendæ speciem in se admittant. Potest hæc *cupiditas* rationalis, & irrationalis dici: Hoc, quia etiam brutis competit, quæ pariter desiderio ducuntur ad rem aliquam commodi, vel voluptatis gratia, licet non intelligant, quod concupiscunt. Illud vero, quatenus in homine rationis regimine ducitur, aut duci debet, ut ita nulla contradictio metuenda, uti putavit Galen. *adversus Chrysippum, l. 4 de Hipp. & Plat. Decr. c. 2 & 4.* Iungatur Cl. Thom. VVillis *de Anim. Brutor. part. I c. 9*, & Charlton. *Ex. VIII Pathol. §. 24, 28.*

CVPRVM, χαλκὸς, idem, quod *Æs.* Vide *Æs.*

CVRA apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim significat animi motum mixtum, tristitiæ, & desiderio respondentem, qua quis de re aliqua sollicitus est. Gr. dicitur ἐπιμέλεια, φροντὶς, μελεδὼν & μελεδώνη, μερίμνη, vide *Merimne*, quod ultimum Hippocr. in usu habuit, v. g. *l. 1 de morb. mul. LXI, 3, 13; l. de int. aff. VII, 42.* Dicitur & μελεδὴ, *l. 1 de morb. mul. XCII, 15.* Hic animi motus & exercitatio, si moderatior fuerit, facit ad sanitatem, *l. 6 Epid. f. 5 t. 10 vel 11.* Quod si vero nimia fuerit, magnus morbus eidem dicitur, dum in melancholiam morbum degenerat, *l. 2 de morb. LXX, 1.* Vel significat idem, quod *Medela*, *Sanatio*, Gr. θεραπεία, *curatio*, ἴασις. Vid. *1 aph. 6.* Estque ea morbi sublatio, quæ jam facta est, non quæ adhuc fit, Galen. *c. 1 de R. V. I. A. t. 3.* Duplex habetur: Vna a natura: altera ab arte. Linden. *Ex. VII §. 17* Morbi *curabilitas* a cognitione recta dependet. *Ex. VIII §. 61.* *Cura*, medicina, *Curator*, medicus, scripsit Rob. Keuchen. *ad Seren. not. p. 94.* *Curatio* etiam aliquando ponitur pro purgatione, v. g. apud Scribon. Largum. *222.* *Curatus* adeps suillus, i. e. *purgatus.* Vid. Rhod. *not. ad h. l. & Lexic. Scribon. p. 369.*

CVRA, CVRE, κουρὰ, κουρή. Græcum vocab. Latinis significat tonsuram capillorum, quæ vel sanitatis, vel ornatus gratia institui solet. *Detonsi* Gr. κειρόμενοι vocantur, Hipp. *6 Epid. f. 4 t. 9.* Gal. *in com. 4 ad h. l.*

CVRALIVM, κουράλιον, κουράλλιον, idem, quod *Coralium.* Vide supra. Rob. Keuchen. *not. ad Seren. p. 276.*

CVRATORIA, *Curatrix*, θεραπευτική, medicinæ pars princeps dicitur, quæ tum factum morbum tollit, tum fienti occurrit; minime vero (uti voluit Castellus,) imminentem aut futurum præcavet. Hæc enim est functio conservatricis partis, ὑγιεινῆς. Vtitur vero *Curatoria* tribus partibus ministris, diætetica, pharmaceutica, & chirurgica. Videantur passim institutionistæ.

CVRCVLIO, κὶς τρὼξ, μίδα, est nomen insecti minimi, quod ex frumento nascitur, & quidem variæ formæ, aliud e tritico, aliud ex hordeo, alia ex leguminibus, de quibus omnibus videatur Aldrovand. *l. 2 de Insect. c. 9.* Legitur & *Gurgulio.*

CVRIOSITAS sumitur & in bonam, & in malam partem. Illo respectu idem est, quod *diligentia*, *cura*, intentio animi ad rem recte perficiendam, Græc. ἐπιμέλεια, σπουδὴ, Rhod. *in Lex. Scribon.* Ita Hipp. *2 prorrhet. XIV, 8* utitur de eo, qui *curiose* victum observat ad præcavendam arthritidem, ἐπιμελῆς τρόπον. Hoc vero respectu Græce dicitur περιεργία, περιττὴ ἐπιμέλεια, Galen. *l. de V. S. adv. Erasistratæos, c. 4.* Estque inutilis & supervacanea circa rem aliquam opera & sollicitudo. Ita Galenus frequentem syllogismorum constructionem pessimam *curiositatem* dixit, *l. 2 de Hipp. & Plat. dec. c. 3.*

CVRMI, κοῦρμι, genus est potionis, *zytho* vel cerevisiæ nostræ æmulæ ex hordeo factæ, cujus potu sæpe pro vino veteres usi sunt. Verum noxium humorem gignere, dolorem capitis, & nervorum vires resolvere dicitur, apud Dioscor. *l. 2 c. 110.* Non videtur esse nomen Græcum, sed ejus gentis, in qua parabatur. Gorr. *p. 244.*

CVRSVS, δρόμος, quid significet, in trivio notum est. At in Medicina consideratur, ut actio crurum. Siquidem est ambulatio vehemens, C. Hofm. *ad Gal. de V. P. p. 177.* Estque simul motus corporis vehementior, & ita res non naturalis ad sanitatis conservationem, vel destructionem, pro usu, vel abusu, faciens. Vtilitatem monstrat Hippocr. *l. 1. de Diæt. XXX, 10; XXXIV, 12.* Noxam vero docet Gal. *l de parv. pilæ exercit. cap. 33.* Aliquando sumitur abusive pro fluxu: *Cursus* urinæ, Seren. *de remed. §. Vesicæ & calculo purg.* Keuchen. *in not. ad ill. p. 215.* *Cursus* menstruus *p. 227 seq.*

CVRTVM, κολόβωμα. Vide *Coloboma*, & Æginet. *l. 6 c. 26.*

CVRVAMEN, κύρτωμα, ὕβωμα, extuberantiam & gibbositatem, vel secundum, vel præter naturalem denotat, Hippoc. *2 prognost. t. 25.* Ita ventris tumor in prægnante dicitur κύρτωμα τῆς γαστρὸς, *2 Prorrhet. XXXV, 6,* de liene *l. 1 Epid. ægrot. 1.* In specie vero ὕβωμα vocari *curvamen* omne vertebrarum, patet ex Galen. *c. 3 de artic. t. 53.* Dicitur & *obstipitas*, σκολίωσις, *d. l. t. 40.*

CVRVVS, κυρτὸς, ὑβὸς, σκολιὸς, γαυσὸς, quid sit, ex præced. descriptione facile patet. Κυρτὸς legitur de ventriculo, apud Hippocr. *l. 4 Epid. VII, 6,* de liene *l. 2 s. 2 n. 65,* ὑβὸς proprie de gibbosis in dorso dicitur, *4 aph. 46.* Iung. Dieter. *n. 848.* Huic opponitur λορδὸς, Galen. *in com. ad h. l.* σκολιὸς in composito usus ἰθυσκόλιος, *3 de artic. t. 40,* & verbo σκολιαίνεσθαι ad latus *incurvari, t. 48.* γαυσὸς vel γαυσὸς legitur *2 de fract. t. 69 & 4 de artic. t. 61, 64.*

CVSCVTA, est proprie nomen plantæ herbis adnascentis intricatissime, quæ significatio non est hujus loci. Improprie Paracelso significat excrescentias in ossibus, vulgo überbein/ *l. 7 de orig. causs. & cur. morb. Gallic. c. 11 & l. 8 cap. 3.*

CVSPIS, αἰχμὴ, ἄκρον, quid proprie significet, non est hujus loci, ceu notissimum. Per translationem dicitur extremitas in pene, sive glans, Rolfink. *O. ac Meth. part. gener. inserv. part. 1 c. 47,* & species quædam deligationis, sive fasciæ, *n. 91,* apud Gal. de fasciis.

CVSTODIA, φύλαξις, διαφύλαξις, προφύλαξις, idem significat, quod *Conservatio, Præservatio. Custodes* pororum, φρουροὶ, dicuntur musculi, Galen. *l. 2 de mot. musc. c. 4,* & *Custodiam* salutis facere, legitur apud Scrib. Larg. *n. 84.* vide Rhod. *Lexic. Scribon. p. 370.* Plane singulariter *Custos* Helmontio significat muci productorem, sive potestatem muci effectricem. Tr. *Custos errans 5 n. 27.* Quid *Custos membranæ*, Gr. μηνιγγοφύλαξ, dicatur in Chirurgicis, vide infra in voce *Meningophylax.*

CVTACEVS, δερμώδης, idem, quod *Coriaceus*, βυρσώδης, epitheton quorundam animalium, concoctu difficiliorum, Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 41.*

CVTAMBVLI dicuntur vel vermiculi sub cuticula, aut super eam repentes & titillantes, cum molestia; vel dolores vagi scorbutici instar talium vermiculorum discurrentium cum magno cruciatu & molestia ægrum infestantes, ab ichore tenuissimo volatili peculiari malignitate scorbutica inquinato provenientes. Vocantur & Veredarii vermes, vernac. lauffende varen. D. Ioh. Nic. Binniger *Obs. Med. Cent. 4 obs. 42 p. 418,* vide & *Vareni. Varus.*

CVTEVS *labor* Paracelso dicitur generatio Tartari quotidiana, id est, usnea super usneam, vel quasi Tartarum super Tartarum, *l. 1 de Tartar. tr. 3 c. 3.* Verum quis intelligit hæc ænigmata Bæotica?

CVTICVLA, ἐπιδερμὶς, δερμὶς, cutis suprema, & veluti tegumentum cutis aut operculum, est pars solida magis, similaris, tenuis, exsanguis, porosa, tegendæ cuti destinata, Barthol. *l. 1. Anat. c. 1,* negat. esse partem corporis, sed an rationibus sufficientibus, dubito, quas ventilare non est hujus loci. Valvulosam quoque esse Marcell. Malpighius primus invenit & declaravit *in Exercitatione Epistolica de externo tactus organo.* Sub *cuticula* arctissime connexum esse corpus reticulare & mucosum tunicæ retiformi in oculo simile egregie docuit D. D. Ioh. Maurit. Hoffmannus &c. *in Idea Machinæ humanæ Exercit. I sect. 2 §. 7 p. 7.* Cæterum cuticulam cum foraminulis, sulcis in manu, protuberantiis vesiculosis, crinibus, perforantibus asperitatibus accurate delineavit Gothofr. Bidloo *Anatom. Tab. II.* Meminit ἐπιδερμίδος aliquoties Hipp. v. g. *de nat. pueri XVII, 3, 7, 14, 18; XIIX, 1 & alibi sæpius in eod. libr.*

CVTICVLARIS, δερματώδης, epitheton membranæ exterioris cerebrum investientis, vulgo *Dura mater* dictæ, apud Gal. *l. 9 admin. anat. c. 1.* Defectus *cutis* lethalis in fœtibus diversa exempla recenset Ruysch. *in Observ. Anatom. Chirurg. Cent. Obs. LXXI & seqq.*

CVTIO, a cutis duritie, idem quod *Millepeda, Asellus*, Cubaris. Vide *Asellus.* Rhod. *ad Scribon. Larg. n. 31,* & Lind. *Ex. XI §. 21.*

CVTIS, δέρμα, est pars solida exterior, ceu integumentum corporis commune, & tactus instrumentum; cujus descriptionem videre licet in Anatomicis, in specie apud Barth. *l. 1 Anat. c. 1.* Laudatus Ioh. Maur. Hoffmann *d. l. §. 8 seqq. p. 8 seqq.* Accurate delineavit per microscopium sese exhibentem Bidloo *d. l.*

CYAMVS, κύαμος, proprie *fabam* significat. Galenus *in exeg.* vult idem esse, quod Diosc. ὑοσκύαμον vocat. Ob figuræ vero similitudinem etiam insectum illud *Millepeda*, quando sese contrahit, κύαμος vocatur teste Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 39.* Vide *Faba.*

CYANVS, κύανος. Vide *Cæruleus.*

CYAR, κύαρ, *foramen in acu* significat apud Hippocr. *4 de R. V. I. A t. 123 & l. 2 de morb. XXXIII, 15, 17.* Apud Pollucem v. *l. 2.* κύαρ dicitur interius auris foramen. Lindenus vertit *Curvedo, Med. Physiol. l. 2 c. 11 §. 4.*

CYATHISCOS, κυάθισκος, dicitur Specilli Chirurgici pars altera concava in parvi *cyathi* modum, qua aliquid vel extrahi, vel infundi potest. Gorr. Ægin. *l. 6. c. 11.*

CYATHOS, κύαθος, ita dicitur liquoris & rei aridæ communis mensura apud Romanos, ligulas sive cochlearia quatuor continens, eratque Sextarii pars duodecima. Apud Atticos vero etiam communis liquidorum & aridorum mensura erat, sed capiens conchas duas, sive mystra quatuor, sive chemas quinque, sive sesquiunciam. Rhod. ex Hesychio etiam tribuit uncias duas *ad Scrib. n. 1.* Alibi vero *n. 127* sescunciam, uti patet ex Gal. *l. 5 de C. M. S. L. c. 7; l. de pond. & mens. c. 4, 5 seq.* Ægin. *l. 9 fin.* Apud Rom. *Cyathi* nota erat C. Apud Græcos vero X. Gorr. *p. 251.* Rhodius *in Diss. de Pond. & Mens. ferme sub finem* Cyathum

tham continere scribit olei ℥12 vini ℥j S. ʒ4. Mellis drachmas 2, scrupul 4. *Cyathorum cereorum*, κυάθων κηρίνων quoque meminit Gal. *de R. V. I. A. t. 42.*

CYBITOS, κύβιτος. Vide *Cubitus.*

CYBIUM, κυβίον, dicitur *Pelamys*, seu piscis marinus grandior, qualis *Thunnus* est, in frusta cubica vel quadrata divisus, ex Plin. *l. 32 H. N. c. 11.* Aldrov. *l. 3 de pisc. c. 18.* An vero idem, aut quid significet *Cybium* apud Gal. *l. 5 de C. M. S. L. in fin.* certo non constat.

CYBOIDES, κυβοειδής. Vide *Cubiformis.*

CYBOS, κύβος, vide *Cubus.*

CYCEON, κυκεών, dicitur miscellanea potio, alimenti & potus rationem simul habens. Duplex videtur olim fuisse: Vilior cum aqua & farina mixtus, alter generosior & delicatior cum vino & variis farinis, melle etiam interdum & caseo paratus, uti patet ex Hippocr. *l. 2 de diæt. IX, 1, 2*, quamvis in posteriori significatione frequentius sumatur. Aliquoties ejus meminit & alibi Hipp. v. g. *2 de R. V. I. A. t. 40; l. 2 de Morb. XXXIX, 19; XLIIX, 37; l. de nat. mul. XXXII, 21; l. 1 de morb. mul. LXXXII, 7; l. 6 Epid. s. 6 t. 5 & alibi sæpius.* Vide Foes. *Oec. p. 362.* Lang. *l. 1 ep. 58.* Lind. *Ex. X §. 107.* Dicitur & *Cinnus.* Vide supra. Descendit a verbo κυκάω, misceo, *concinno*, quod legitur apud Hippocr. *in epist. ad Damagetum n. 295*, quemadmodum & composita, ξυγκυκάω, *commisceo, l. de int. aff. XIII, 53.* κατακυκάω & προσκατακυκάω, *l. 3 de morb. XXX, 12.*

CYCIMA, idem, quod *Lithargyrum.* Rul.

CYCLISCUS, κυκλίσκος, duplicem habet significationem. Primo significat idem, quod *Trochiscus*, Gal. *l. 10 de S. Fac. §. Chole.* Deinde denotat scalprum excisorium cavum, sic dictum, quod ima sui parte ad circuli figuram accedat, cujus usus fuit præcipue in fracturis capitis, quum illæ usque ad membranas pervenerunt. Veruntamen non absque periculo adhiberi potuit, cum quatiat immodice caput. Gal. *l. 6 Meth. med. c. 6.* Æginet. *l. 6 c. 90.*

CYCLOPION, κυκλώπιον, idem, quod *album oculi*, sive totum illud, quod in oculo albicat. Aristot. *l. 4 de hist. anim. c. 8.* Gorr. *p. 253.*

CYCLOPS, κύκλωψ, nomen quidem fabulosum Poëtarum de nonnullis hominibus unum saltem oculum in vel sub frontis medio habentibus, inter quos Polyphemus apud Homerum & Virgilium jure refertur: Observationes tamen testantur, talia monstra aliquando in lucem producta fuisse, inter quæ notatu digna est observatio Borrichii de duobus, uno masculini, altero fœminini sexus Parisiis a Chirurgo Tamponette ex utero extractis, quibus unus erat oculus rite confirmatus grandior cum duplici nervo optico, sub media fronte ad radicem nasi situs, quam legere licet apud Bonettum, *Medic. Septentr. l. 1 sect. 22 c. 2 p. 221*, qui desumsit *ex Act. Hafn. Vol. I Obs. 93 p. 182 seqq.*

CYCLOS, κύκλος. Vide *Circulus.* Latine etiam *Cyclus* dicitur modus Methodicorum curandi per Diatnion, ita ut unus sit resumtivus, alter metasyncriticus, quemadmodum eos descripsit Cœl. Aurelianus Methodicæ sectæ deditus, *l. 1 Tard. Pass. c. 1 p. m. 249, 250, 254.*

CYCNARION, κυκνάριον, dicitur Collyrium colore album, ἄδηκτον, citra morsum, ubi Amylum, terra Samia & cerussa Rhodica prævalent. Mentio fit hujus medicamenti apud Gal. *l. Introduct c. 14; l. 4 de C. M. S. L. c. 1.* Æginet. *l. 7 c. 16*, ubi & *rubeus Cycnus* describitur. Dicitur enim Cycnus vel Cygnus, κύκνος.

CYCNUS, κύκνος, *Cygnus*, *Olor*, est proprie nomen avis palmipedis aquaticæ, ad genus anserinum (cum quibus tamen in odio vivit) forma, victu, & ideo fortassis etiam facultatibus, accedentis, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l. 19 Ornithol. c. 1.* Schröd. *l. 1 cl. 2 n. 61.* Improprie quid notet, vide *Cycnarion.*

CYDAR, id est, *Iupiter*, Rul.

CYDONIATUM, *Cydoniatum*, κυδώνιατον, idem quod *Diacydonites*, compositio ex malis Cydoniis parata, additis aliis speciebus. P. Ægin. *l. 7 c. 11.*

CYEMA, κύημα. Vide *Conceptus*, *Fœtus.*

CYGNUS, κύκνος. Vide *Cycnus.*

CYLICHNIS, *Cylichne*, κυλιχνὶς, κυλίχνη, κυλικὶς, vitiose κυγχνὶς, significat parvum calicem, aut pyxidem medicamentariam, Galen. *Exeg. Dict. Hipp.* Foes. *Oec. p. 461.*

CYLINDRUS, κύλινδρος. Vide *Magdaleon.*

CYLLO, idem, quod κυλλὸς, vide *Cyllos.* i. e. *mutilus*, Lind. *Ex. XI §. 39.*

CYLLOS, κυλλὸς, *Cyllosis*, κύλλωσις, in genere *claudum*, curvum, mancum, *mutilum* significat, Hipp. & Gal. tamen in specie κυλλοὶ dicuntur, quibus crura extrorsum sunt distorta, & intus sinuata, vel incurvata, *l. 2 de artic. t. 87 & s. 4 t. 3 & alibi.* De aure quoque legitur *2 de art. t. 53* Iung. Foes. *Oec. p. 363.*

CYMA, κῦμα, quasi κύημα, quo nomine veniunt teneriores coliculi scaporum, quos videmus appetente vere in prima germinatione prorumpere. Latini non tantum *Cymata* neutro genere dicunt, sed etiam fœminino *Cymas.* Κῦμα alias *fluctum*, *undam* significare, ex Lexicographis constat. Hinc descendit

CYMATODES, κυματώδης, *undosus*, fluctuans, est epitheton *pulsus* inæqualis, præsupponentis impuritatem flatulentam & serosam in sanguine cum debilitata continuatione flammæ vitalis conjunctam. Tribuitur senibus a VValæo, *Instit. Medic. l. 2 c. 5.* Lege Galen. *l. 1 de diff. puls. c. 26.*

CYMBALARIS. Vide *Cricoides.*

CYMBIFORME, idem, quod *Naviculare*, σκαφοειδὲς, vide *Naviculare.*

CYNANCHE, κυνάγχη. Vide *Angina.*

CYNANTHROPIA, κυνανθρωπία, est delirium Melancholicum, in quo homines existimant se mutatos esse

in canes, eorumque mores æmulantur. Laur. Bellin. *de morb. capitis &c. p.m. 513.*

CYNCHNIS, κυγχνὶς, Hippocrati paneus calix est, & usurpatur pro vase, in quo vel medicamenta asservantur, vel exhibentur, ἰατρικὴν πιθάκνην, interpretatur Galenus *in exeg.*

CYNICUS, κυνικός. Vide *Caninus. Convulsio.*

CYNIPHES, vel culices, vel *muscas* denotat. Helmont. credit, ea fuisse insecta, quæ Moses jussu Dei in Ægypto in plagam produxit, nec Magi poterant imitari, *de Lithiaſ. cap. 1 n. 15.* Iung. Aldrov. *l. 3 de insect. c. 1 & 5.*

CYNNABAR, idem, quod *Cinnabaris.* Rul.

CYNNIA, *Cymia, Carora,* significat vas simile urinali. Rul.

CYNOCEPHALUS, κυνοκέφαλος, est nomen animalis simiæ quodammodo similis, capite vero canem repræsentantis, cujus descriptionem vid. apud Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. c. 7.* Meminit aliquoties Gal. *l. 1 Admin. Anat. c. 3 l. 11 de V. P. c. 2.*

CYNODECTOS, κυνόδηκτος, hoc est, qui a *cane morsus* est. Legitur apud Dioscorid. *l. 2 c. 99 edit. Saraceni.*

CYNODES, κυνώδης, *caninus.* Vide *Caninus.*

CYNODESMION, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, id quod etiam κύνα, *canem*, appellarunt, Gorr. *p. 254.* Dicitur alias *frenum*, χαλινόν. Vide Linden. *Medic. Physiol. l. 2 c. 7 §. 78.* Enimvero P. Ammann. aliam significationem vocabulo *Cynodesmus* tribuit *in Irenic. p. 149 seqq.* scribens denotare colligationem vel cohæsionem canum utriusque sexus in congressu, cujus causam Graf. *de Org. Viror. p. 95*, in defectum vesicularum seminalium refert, hinc beneficio alicujus excrescentiæ spongiosæ circa ossiculum penis canini tempore coitus tumefactæ in coitu detinentur, donec sufficiens quantitas seminis affluxerit; Verum Ammannus existimans canum cohæsionem fieri post seminis ejaculationem statuit illam fieri ob intumescentiam penis, ob quam orificium internum vi aperit usque in cavitatem uteri, quod postea constringitur, & ita inter angustias hæret non secus atque in partu difficili caput fœtus humani in vagina, collum vero in interno orificio clauso remorari contingit.

CYNODONTES, κυνοδόντες, *dentes canini.* Vide *Caninus.* Meminit eorum Hippocr. *3 aph. 25.* Vulgo ab oculis **Augenzäne /** Dieter. *n. 488.*

CYNOLOPHOI, κυνόλοφοι, dicuntur eminentiæ sive processus extantes in vertebris, quæ arcent occurrentia. Alex. Benedictus *l. 1 de hist. part. hum. corp. c. 6 p. m. 1185 & l. 5 cap. 24 p. 1265.*

CYNOLYSSA & CYNOLYSSUS, κυνόλυσσα & κυνόλυσσος, idem significant, & illud quidem, quod *Rabies canina*, hoc vero quod *Rabiosus:* Leguntur apud Martin. Listerum *Exercit. 3 de morb. Chronic. p. m. 104.*

CYNORAISTÆ, κυνοραισταί. Vide *Croton.*

CYNOREXIA, κυνορεξία. Vide *Appetitus Caninus.*

CYON, κύων. Vide *Canis, Caninus, Canicularis.*

CYOPHORIA, κυοφορία, significat *graviditatem fœminæ*, sive tempus, quo mulier utero gerit. Usus est hoc nomine Dolæus *Encyclopæd. Pract. l. 3 c. 13 p. m. 588.* Verbum κυοφορέω, *gravida sum* usurpavit Lucianus, notantibus Lexicographis.

CYPHI, κῦφι, est confectio quædam aromatica ad suffitum, qua quondam Ægyptii sacerdotes usi. Diosc. *l. 1 c. 24.* Concinnabatur olim ex sedecim rebus, quas recenset Linden. *S. M. Ex. X §. 151.* Sed postea etiam Antidotis addita. Unde tales compositiones, *Cyphoideæ*, κυφοειδεῖς, dictæ sunt Gal. *l. 8 de C. M. S. L. c. 7* P. Æginet. *l. 7 c. 22.* Rhod. *ad Scribon. Larg. n. 70.* Hier. Mercurial. *l. 3 Var. Lect. c. 2.* Duæ potissimum species: una Solaris & magna dicta, ex tribus rebus constans: altera Lunaris, ex 28. Ægin. *d. l.*

CYPHOS, *Cyphosis, Cyphoma*, κῦφος, κύφωσις, κύφωμα, significant *gibbositatem*, gibberositatem, seu morbum malæ conformationis, consistentem in figura vitiata dorsi ob vertebrarum situm versus exteriora mutatum, & luxationem plerumque a caussis externis violentis inductam. Et licet Hipp. *gibbositatem* quoque ab asthmate, aut tussi, fieri posse dixerit, *6 aph. 46*, rarum tamen hoc est, & caussæ vehementia nihilominus respondet quoque externæ cuidam violentiæ. Leguntur illa vocabula apud Hippocr. *3 de art. t. 2 & seqq.* & Gal. *in com. ad illos, ut & ad cit. aph.* Dicitur & ὀπισθοκύφωσις, item, κύρτωσις, & qui hoc affectu laborant, κυφοί, κυρτοί, *gibbosi* vocantur. Huic opponitur λόρδωσις, de qua suo loco. Iung. & M. A. Severin. *l. de gibb. valg. & varis part. priori.*

CYPRINUM, κύπρινον, est nomen olei spissioris vel unguenti potius a floribus cyperi, qui magna copia ingrediuntur & ita basin constituunt, ita dicti, cujus descriptio pomposa habetur apud Dioscoridem *l. 1 c. 65 ed. Sar.* Cerati ex *Cyprino* meminit Celsus *l. 4 c. 25*, contra morbum uterinum.

CYPRINUS, κυπρῖνος, nomen piscis aristulosi. Linden. *Ex. XI §. 230.* Vide *Carpio.* Adde Schröder. *l. 5 cl. 3 n. 76.* Est & epitheton Pulveris, qui usurpatur ad capillos cum naturales, tum artificialiter compactos (qui Calientra apud Dolæum vocantur) a sordibus mundandos, siccandos & exornandos, cujus aliqua etiam descriptio extat in Morley *Coll. Chym. Leid. c. 153.*

CYPRIUM *æs*, i. e. *Cuprum.* Scribon. Larg. *num. 16.* μέλαν τὸ κύπριον definit Galenus Cyprium cinerem, cujus usus est ad oculos, *exeg.*

CYPSELE, *Cypselis*, κυψέλη, κυψελὶς, idem est, quod *Cerumen*, sive Aurium sordes. Vide *Cerumen.* Unde & κυψελόβυσα nuncupantur, quæ sordium altitudine adobruta latent. Rob. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 241.*

CYRÆNIA, *Crocomma*, i. e. *fex olei*, & de *Croco.* Rul. Iohns.

CYRCANAO, κυρκανάω, significat *misceo*, turbo, confundo. Legitur apud Hippocr. *l. 1 de morb. mul. LXXXIII, 5.*

CYREBIA, κυρήβια, idem, quod ἄχυρα. Vide *Achyron*. Legitur hæc vox apud Hipp. *l. de nat. mul. LIV, 5; l. 2 de morb. mul. XLII, 5; LXXXI, 5.* Vide Foës. *Oec. pag. 365. 366.* Scribitur & κυρήβια. Gorræus *p. 255.*

CYRENAICUS, κυρηναικὸς, est epitheton Succi, *Laserpitium* veterum dicti. Scrib. Larg. *n. 167.* Rhod. *in not. ad h. l.* Meminit & Æginet. *lib. 7 c. 3.*

CYREO, κυρέω, significat *contingo*, evenio, incido, Hippocr. *4 de art. t. 36*, ubi mendose in Græc. Galeni edit. Basil. legitur κηρήσῃ. Dicitur & κύρω. Composita sunt ξυγκυρέω, *Contingo*, quod legitur *l. 1 de morb. XXIII, 5.* προσκυρέω, *l. de præcept. VII, 11.*

CYRIACUS, κυριακὸς, epitheton est pastilli ad nomas & putredines utilis. Appellatur & alio nomine *Asclepius*, ἀσκληπιὸς. Gorr. *d. l.*

CYRIOS, κύριος, quod in substantivo *Dominum* significet, notum, sed non est hujus loci. Hippocrati adjective est epitheton dierum, qui in morbis certe aliquid judicant & decernunt, & in quibus crises ratæ firmæque fiunt. Æquipollet ergo diebus *Criticis* stricte dictis, κρισίμοις ἡμέραις. Occurrit autem *l. 1 de morb. X, 12; XI, 8; XXII, 27; XXIV, 7*, & in superlat. κυριώτατοι, *l. 1 de morb. mul. XXXIII, 9.*

CYRTOIDES, κυρτοειδὴς, *gibbiformis*. Vide *Curbiformis*.

CYRTOMA, *Cyrtosis*, κύρτωμα, κύρτωσις, idem, quod κύφωσις, *gibbositas*, Latine *Quassatio*. Vide *Cyphosis*, *Curvus*. Tumores hypochondriorum κυρτώματα vocavit Hipp. *2 progn. t. 25.*

CYSOS, *Cyssaros*, κυσὸς, κύσσαρος, *Anum*, podicem significat, & idem, quod ἀρχὸς. Vide *Archus*, *Anus*. Occurrit apud Hippocr. *l. de nat. puer. IX, 16.* Iung. Foës. *Oec. p. 366.*

CYSTEOLITHOS, κυστεόλιθος, idem, quod *Lapis Spongiæ*, ab usu & virtute calculum vesicæ frangendi ita dictus. Schröder. *l. 3 c. 8 n. 19.* Verum an non majori jure ipse *Calculus Vesicæ* hoc nomine venire posset?

CYSTHEPATICUS, κυσθηπατικὸς, est epitheton ductuum biliarium in hepate bovino in vesiculam fellis modo tribus, modo quatuor osculis hiantium, qui potius ratione insertionis *Hepaticystici* nominandi essent. Occurrit *in Actis Eruditor. Lips. A. 1693. m. Octobr. p. 434.* ex Philippi Verheyen Profess. Lovaniensis *corporis humani Anatomia.*

CYSTICÆ *Arteriæ* & *Venæ* dicuntur Anatomicis, non tam, quæ ad vesicam urinariam, quam quæ ad fellis vesiculam excurrunt. Barthol. *libell. 2 Anat. c. 5 p. 655.* *Cystica* medicamenta dicuntur, quæ vesicæ urinariæ destinata sunt, & cum Nephriticis coincidunt. Morellus *de mater. medic. ed. Blas. p. 354.*

CYSTICUS, κυστικὸς, *Vesicalis*, epitheton venarum gemellarum e trunco venæ portæ ad vesicam felleam occurrentium, de quibus videantur Anatomici. De Hernia *cystica* vid. *Ecptoma*.

CYSTIS, κύστις, *vesicam* significat primario & absque adjectione illam, quæ urinam excipit, & foras per intervalla excernit, Hippocr. *l. 4 aphor. 77 seqq. & alibi.* Hujus descriptionem pleniorem vide sis *in scriptis Anatomicis*, in specie Thom. Bartholin. *l. 1 Anat. c. 20.* Deinde & secundario cum additione folliculus ille bilem flavam sub hepatis cava parte continens κύστις χοληδόχος, *Vesica fellis*, dicitur, Galen. *l. 4 de V. P. c. 12 & alibi.* Hujus historia videatur apud laud. Barthol. *d. l. 1 c. 15.* Vesicam felleam osseam notavit Rhodius *Cent. III obs. 3.* Cæterum dantur etiam *Vesicæ* minores in Anatomicis naturales, quales sunt *Vesiculæ seminales*, sive cellulæ, de quibus vide eund. *d. l. 1 c. 23.* Et si Malpighio credendum, ipsa substantia pulmonum tota *vesicularis* est, pene infinitas *vesiculas* orbiculares & sinuosas ex tenuissimis & levissimis membranis efformatas continens, Id. *l. 2 c. 9.* *Vesica parva* Græce dicitur κύστιγξ, juxta Galen. *in expos. voc. Hippocr.* Dari quoque *Vesicas præternaturales*, v. g. *Hydatidas*, & alias, ex Practicis observationibus constare poterit. De hydrope *vesicali* vide Eugalen. *de Scorbut. n. 32 p. m. 153 seqq.*

CYTHION, κύθιον, nomen est *Collyrii*, quod a cinereo colore etiam τέφριον vocatur, & describitur a Corn. Cels. *l. 6 c. 6.* Gorr.

CYZICENUS, κυζικηνὸς, epitheton *emplastri* facientis ad ulcera chronica & nervos præcisos apud Galen. *l. 4 de C. M. P. G. cap. 13.*

Δ. D.

Δ. Hac litera olim Symbolice quartanam febrem fuisse signatam, quæ litera aliis major est, patet ex Gal. *3 in 3 Epid. t. 71.*

DACETON, δακετὸν, est epitheton animalium, quæ morsu lædunt. δακετὰ θηρία legitur apud Nonum *de Morb. particul. cur. c. 270.*

DACNO, δάκνω, significat *mordeo*. De Aquilone vento usurpatur, quod oculos *mordeat*, Hippocr. *3 aph. 17.* Hinc descendit δακνώδης, *mordax*, quod usurpatur de frigido in ulceribus, *5 aph. 20.* Iung. Dieter. *Iatr. n. 172, 173.* Gorræus *pag. 68* vertit per *mordacitatem*, & descripsit per tangibilem qualitatem, quæ in corpus subiens exasperat, & punctionis sensum inducit. Talis qualitas tribus saporibus inest, acido, amaro, & acri: Acido quidem, ut frigido simul & subtili: Frigidum namque non nisi in raris corporibus, qualia sunt vulnerata omnia, oculi, os, nares, & venter, *mordicat*. Amaro vero & acri, ut calidis, *mordacitas* inest. Frigidum præstat condensando; calidum in duriora subiens dissolvendo, fundendo, operatur. Dicitur & febris *mordax*, πυρετὸς δακνώδης, quæ manum Medici perpetim & æqualiter acri calore afficit & *mordet*; quales sunt biliosæ, cum omni tem-

pore, tum præcipue in ſtatu. Idem *in def.* De *mordacibus* humoribus agit Gal. *l. de plenit. c. 8.*

DACRYGELOS, δακρυγέλως, qui *lachrymatur ridens.* Ioſ. Laurent. *Amalth. Onom. p. 237.*

DACRYODES, δακρυώδης, *Lachrymoſus.* Dicitur improprie de ulcere humido & ſanioſo, apud Hippocr. *3 de fract. t. 7.* Erotianus.

DACRYON, δάκρυον, ſignificat *Lachrymam*, quæ proprie eſt liquor excrementitius, ſeroſus, aut lymphaticus, ex oculorum glandulis prorumpens occaſione magnorum animi pathematum, doloris, triſtitiæ, commiſerationis, gaudii repentini &c. ſpiritus animales & ſanguinem ita agitantium & compellentium, ut portiones ſeroſas & lymphaticas largius ibidem deponant & dimittant. De *lachrymarum* natura, origine, & excretione legantur VVarthon. *de Glandul. c. 26.* Th. Barthol. *Anat. l. 3 c. 8.* Th. VVillis *de Anim. Brut. Part. 1 c. 15.* Glandulæ oculorum etiam Anatomicis dicuntur *Lachrymales*, & viæ illæ, ſive vaſcula, *Canaliculi Lachrymales*, *Puncta Lachrymalia.* Dividuntur *Lachrymæ* in Naturales & Præternaturales. Illæ ſunt, quas modo deſcripſimus. Hæ vero, quæ vel invitis nobis effluunt, Involuntariæ dictæ; ἀκούσια δάκρυα, quæ in febribus malum præbent ſignum, Hippocr. *1 Epid. ſ. 2 t. 80.* Iungatur *4 aphor. 52; 1 Prognoſt. t. 10; l. 4 Epid. XXVII, 12 & l. 6 ſect. 1 t. 16.* Vel Sanguineæ, cum ſanguineæ guttulæ lachrymarum inſtar ex oculis fluunt, Dieter. *Iatr. n. 174.* Improprie uſurpatur de ſuccis plantarum ſponte promanantibus, & in reſinam vel gummi concreſcentibus. Ita ſuccus papaveris *Opium*, δάκρυον, *Lachryma* dicitur, Rhod. *ad Scribon. num. 86.* *Lachryma Thuris*, Ægin. *l. 7 c. 3.* Gummi Oleæ Æthiopicæ, Scribon. *n. 252*, ſuccus lacteus Ficuum, Keuchen. *ad Seren. p. 200.* Vide Schröder. *l. 1 c. 2 lit. L.* Sordes quoque induratæ in oculorum angulis in cervis repertæ odoris gravis & penetrantis *Lachrymæ* Cervi vocantur, de quarum virtute medicamentoſa vid. Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 17.* Dicitur contra venena & venenatos morbos Antidotum pretioſis regum theſauris anteponendum. Frid. Hofm. *in Clav. Schröder. ad d. l. p. 659.* Vide & C. Reies *Camp. El. q. 67.*

DACRYOPOEOS, δακρυοποιός, i. e. *lachrymas citans*; Dicitur de quibusdam medicamentis acribus, ut ſunt Cepa, Raphanus marinus &c. Ioſ. Laur. *Am. On. p. 237.*

DACTYLETHRA, & *Dactylithra*, δακτυλήθρα & δακτυλίθρα, ſignificat *digitale*, quod ex diverſis rebus paratum digitis applicatur. De *digitalibus* purgantibus ex Oribaſ. *Collect. Med. l. 8 c. 6*, legatur Rhod. *ad Scribon. Comp. 180.*

DACTYLIOS, δακτύλιος, *orbiculum paſtillum*, ſignificat, apud Hipp. *de nat. muliebr. CV, 24.* Vide Foeſ. *Oec. p. 145.*

DACTYLODOCHME, δακτυλοδόχμη, eſt menſura quatuor digitorum transverſorum, qua intervalla dimetimur. Dicitur & δοχμή, παλαιστή ἢ δῶρον, Lat. *palmus*, Gorr. *p. 99.*

DACTYLOS, δάκτυλος, vel *fructum palmæ* denotat, quæ ſignificatio Botanicis relinquitur: vel ſignificat *digitum*: Horum quinque ſunt ordinarie in omni manu & pede hominum. In manibus peculiaribus nominibus gaudent. Primus & cæteris oppoſitus craſſior, *pollex*, ἀντίχειρ, quaſi *promanus* vocatur. Vide *Anticheir.* Secundus *Index*, λιχανός, item *ſalutaris.* Tertius *medius*, μέσος & longiſſimus. Quartus, παράμεσος, quaſi *medio proximus*, alias *annularis*, dictus: Quintus minimus *auricularis*, μικρός. In pedibus carent nominibus propriis. Singuli terna oſſa, internodia, & articulationes habent. Conſulantur anatomicorum ſcripta v. g. Linden. *Med. Phyſiol. l. 2 c. 14 §. 88 ſeqq.* C. Hofm. *Inſtit. libr. 2 c. 104 & in comm. ad Gal. LL. de Vſ. part. n. 45 ſeqq.* Barth. & *l. 4*; & *libell. 4 Anat. Dactyli marini* dicuntur Balani oſtreacei inter dura ſaxa in mari prope Anconam geniti, apud Aldrov. *de ſerpent. & dracon. l. 2 c. 5.* *Dactylus* ſive *digitus* eſt minima quoque menſura, quibus rerum intervalla dimetimur, unde proverbialis locutio: *Digitus dies* eſt, de qua vide Linden. *Ex. XVI. §. 224 ſeq.*

DACTYLOTHECE, δακτυλοθήκη vocatur Paræo inſtrumentum Chirurgicum ad erigendum pollicem, vel alium quemvis digitum alias ſemper pendulum ex læſione, *l. 22 Chir. c. 10.*

DÆDALUS, vocatur *Mercurius*, Lang. *Harm. Chym. c. 1 Th. Chym. Vol. IV p. 121.*

DÆDION, δᾳδίον, diminutivum, *tædulam* ſignificans. Vide *Dæs.*

DÆMON, δαίμων, eſſe vocabulum μέσον & ambiguæ ſignificationis, in bonam ac malam partem, conſtat ex aliis Lexicographis, præſertim Henr. Stephani *Theſauro Græco.* Significat vero *Deum*, *Numen* vel *Genium* bonum, vel malum, item *Fortunam.* In bona ſignificatione accepit hauddubie Galen. *l. 10 de V. part. c. 12.* Vide C. Hofm. *in comm. n. 761.* In mala vero *comm. 1 in Prognoſt. t. 4.* Idem etiam ipſam animam rationalem, *dæmonem* noſtrum vocavit *l. de Conſuetud. c. 4.* Verum frequentior hodieque in foro Medico acceptio mala, quando ſumitur pro *Diabolo*, qui & *Cacodæmon* appellatur. In qua ſignificatione legitur apud Foreſt. *l. 10 Obſ. 19 Schol. l. 30 Obſ. 8 Schol.* Lang. *in Epiſt.* aliquoties apud VVier. Senn. & alios, ubi ejus præſtigiæ in producendis morbis, in decipiendis melancholicis, epilepticis &c. occurrunt, Rolfink. *Ord. ac Meth. Med. Spec. libr. 2 ſect. 3 cap. 29.* Tales morbi quoque & ægroti vocantur *Dæmoniaci.* Huc pertinet *Dæmonium Caninum* vel *Lupinum*, quo nomine etiam exprimuntur *Cynanthropia* & *Lycanthropia.* Dolæus *Encyclopæd. l. 2 c. 4 §. 2 p. 56.* Chymici abuſive accipiunt in bonam partem. Ita Crollius ſingulis elementis *Dæmones* ineſſe

neſſe dixit, teſte Libav. *in Exam. Philoſ. ϐιϐ. ſec. deſcr. Hartm p. 141.*

DÆMONIS, ſtercus. Aſphaltus. Io. Tagaul. *l. 2 c. 4 Inſt. Chir.*

DÆS, δαὶς, & per contractionem δᾴς, *tædam* ſignificat, apud Hipp. & materiam *tædariam*, *l. 1 de morb. mul. X, 8; LXIII, 39; CIIX, 21; l. de Steril. IIX, 26; XIII, 31; XIIX, 18; XXI, 2.* Diminutivum quoque δᾳδίον, *tædula*, legitur apud eundem *l. 1 de morb. mul. XXIIX, 3; XXIX, 5 & alibi.* Vide Foeſ. *Oec. p. 145.*

DÆTIS, δαιτὶς, *tædam magnam* denotat. Gal. *in Ex.* quamvis Foeſ. potius *parvam* ſignificare velit, quia eſt diminutivum, *d. l.*

DALNI, nomen eſſe inſectorum, e ſtercoribus oriundorum, incertum, patet ex Parac. *l. 1 Philoſ. ad Athen. t. 20.*

DAMA. Vide *Rupicapra.*

DAMNOSVS, ἀσύμφορος, βλαβερός. Vide *Aſymphoros.*

DAMNVM, βλάβη, idem, quod *noxa*, læſio, detrimentum. Vide *Blabe.*

DAPHNELÆON, δαφνέλαιον, i. e. *Oleum Laurinum*, Dioſcor. *l. 1 c. 49.*

DAPHNIA, δαφνία, vocatur Gemma comitiali morbo medens, Plin. *l. 37 H. N. c. 10.* Anſh. Boët. *hiſt. gemmar. p. 555*, a Lauri figura ita dicta.

DARATOS, δάρατος, idem, quod ἄζυμος, *qui fermento caret.* Epitheton panis, apud Nicandr. Vide Gorr. *p. 55.* Heſychio dicitur δαρός.

DARIADESTVS, epitheton obſcurum apud Parac. *in Fragm. medic. l. de Epidem. c. 1.*

DARSIS, δάρσις, i. e. *excoriatio*, qua cutis a ſubjectis partibus ſcalpello deciditur & ſeparatur. Gal. *l. 3 Anat. admin. c. 2*, a verbo δέρω. Aliquoties uſus etiam eſt phraſi hac κατὰ δάρσιν ſeparare partes ab aliis Lyſer. *Cultr. Anat. l. 1 c. 2 p. 22, 23.* Meminit & Veſal. *l. 2 de H. C. F. c. 6.*

DARTA idem, quod *fera Impetigo.* D. Binninger. *Obſ. Med. Cent. 4 Obſ. 89.*

DARTVS, δάρτος, nomen eſt membranæ, vel involucri, Teſtes inveſtientis, & quidem in viris communis, unde etiam ab aliis ſub ſcroti nomine comprehenditur, & conſtat ex panniculo carnoſo etiam tenuiori, quam alibi, venisque & arteriis referto. Barthol. *l. 1 Anat. c. 22.* In fœminis vero propria eſt teſtium, & quidem unica, quia communibus carent. Gal. *de diſſect. matric. c. 9.* Barthol. *d. l. c. 26.*

DAS, δᾴς, idem, quod δαὶς, vide *Dæs.*

DASYMMA, δάσυμμα, oculi vitium, vel idem, quod τράχωμα, vel gradu minori differens. Vide *Trachoma.* Aët. *l. 7.* Gorr. *p. 100.*

DASYPVS, δασύπους, h. e. villoſos pedes habens. Stricte *Cuniculum* ſignificat; interdum & *Leporem*, de quibus ſuis locis. Legitur apud Gal. *l. 5 de C. M. S. L. c. 9.*

DASYS, δασὺς, ſignificat *denſus*, *aſper*, *piloſus*, *hirſutus* vel *hirtus*, pro conditione rerum, de quibus prædicatur. Ita Hipp. de lingua uſurpat, δασείαι γλῶτται, *aſperæ*, propter ſiccitatem linguæ. *1 Prorrhet. ſ. 1 t. 3. Coac. t. 234.* De capillis uſus *6 aph. 34*, de palpebris *denſis*, Gal. *comm. ad Prorrhet. text.* ubi & δασύστομος legitur, qui *denſam* habet vocem; δασύστερνος, qui *piloſum* habet pectus: de reſpiratione *denſa* Gal. *c. 3 de fract. t. 61*, de urina, *1 Prorrh. ſ. 3 t. 3 Coac. t. 176, 583, 593; Epid. LIII, 8 l. 7.* Iung. Dieterich. *n. 175.* Hinc δασύτης, vel δάσος, *aſperitas*, *villoſitas*, *denſitas.* C. Hofm. *comment. in Gal. de V. part. n. 724.*

DAVRA Paracelſo dicitur *Helleborus niger*, teſtimonio D. Ludovici *Pharmac. p. 139.* Dicitur & nonnullis *Dura.*

DEACVMINATA, ἀπόξη. Vide *Apoxe.*

DEALBATIO, λευκοσμὸς, vel λεύκωσις, vel pertinet ad Coſmeticam partem; v. g. quando dicitur *dealbatio* dentium, cicatricum, Foreſt. *l. 31 Obſ. 4, 7*, vel pertinet ad Spagyricam. Ita *Dealbatio* dicitur tertium opus in regimine Lapidis Philoſophici a Laurent. Ventura *in tr. de lapid. philoſoph. c. 27*, totiusque operis initium & firmamentum. *c. 30.* Iungatur *Alchymia* incerti Auctoris *cap. 36 & 41*, in *Theatr. Chym. Vol. III p. 34, 38 ſeq.* Adde *Vol. V pag. 201 ſeq. & 477.* *Dealbandi* quoque modos fucatos, quibus metalla tingi poſſunt, tradidit Paracelſ. *in Manual.* *Cuprum dealbandi* modi duo videantur in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p. 100 ſeqq.*

DEAMBVLATIO, περίπατος, proprie denotat motum corporis moderatiorem & exercitationem leviorem. Tropice vero etiam de animo uſurpatur. Ita cura vocatur animæ *deambulatio*, Hippocr. *6 Epid. ſ. 5 t. 11.*

DEARGENTATIO, ἀργύρωσις, dicitur Tinctura Metallorum ignobiliorum v. g. Cupri in colorem argenteum, cujus modum ſat perſpicue tradidit Iacob. le Mort *Metallurg. contract. ſ. 2 p. m. 271.*

DEARTICVLATIO, διάρθρωσις. Vide *Abarticulatio.*

DEAVRATIO, χρύσωσις, dicitur Tinctura fucata metallorum, monetarum, &c. in colorem aureum, quales aliquot tradidit Paracelſ. *Manual. primo.* Vide Iacob. le Mort *d. l.*

DEBILIS, ἀβέβαιος, βληχρὸς, ἀσθενὴς, vide *Abebæos*, *Blechros*, *Aſthenes.* *Debilitatis* cauſſa in flammæ vitalis ſanguineæ impotentia conſiſtit. Hinc *debiles* dicuntur μικρόσφυκτοι, parvo pulſu præditi, teſte Linden. *Ex. X §. 155.* *Debilitatis* morboſæ univerſalis, vel particularis cauſſas vide apud Helmont. *tr. Ignotus hoſpes morbus*, *n. 74*, dextre veris & perſpicuis principiis applicandas & explicandas.

DEBITVM cum epitheto *Conjugale* frequenter occurrit apud P. Zacchiam *Quæſt. Med. Leg. l. 10 Conſil. 36 alibique*, pro cohabitatione, coitu conjugum Venereo.

DEBVS, terminus Paracelſicus, remedium adver-

sus iram, cujus meminit *tract. Apocrypha de vulner. §. de apogryphis vulner. bilis.*

DECAMYRON, δεκάμυρον, nomen Malagmatis apud Oribasium, sic dicti, quod ex decem aromatum generibus paretur. Refertur ab Aetio & Æginet. *l. 7 c. 18*, ubi per Græcum νάρδυ intelligi debet unguentum Nardinum, recte notante Gorræo *pag. 111.* Meminit Keuchen. *ad Seren. not. p. 181.*

DECANTATIO, κακάχυσις, idem, quod Defusio, quando liquor aliquis a materia, quæ se præcipitavit, lente citra colationem aut filtrationem defunditur, & passim in autoribus occurrit, ut non opus sit testimonia peculiaria apponere.

DECANUS, δεκανὸς, nomen officii & dignitatis diversæ significationis, pro varietate status vel ecclesiastici, vel secularis, usitatum hodieque etiam in Universitatibus, ubi Præses in aliqua Facultate *Decanus* vocari solet, estque dignitas ambulatoria. Olim in malam partem quoque fuisse usurpatum pro præstigiatoribus, constat ex Gal. *l. 6 de S. Fac. mox a principio.* Mentio fit quoque *Decani* cujusdam, (hauddubie Ecclesiastici) qui centum & octuaginta sex annos vixit, ejusque Epitaphium legitur apud Penotum *de Medic. Chym.* in *Vol. I Th. Chym. p. 659.*

DECATORTHOMA, δεκατόρθωμα, dici potest medicamentum compositum, quod ex decem simplicibus parari & componi solet, Keuchen. *ad Seren. d. l.* Coincidit fere cum δεκάμυρον.

DECENS, τὸ δέον. Vide *Deon.*

DECERNO, κρίνω, idem, quod *Iudico.* Vide *Crisis.*

DECIDENTIA, κατάπτωσις. Vide *Cataptosis.* Dicitur etiam μετάπτωσις, estque epitheton quorundam morborum acutorum, qui ultra quatuordecim dies usque ad vigesimum imo quandoque ad quadragesimum protrahuntur, Galen. *comm. 1 in prognost. Hipp. t. 25 & alibi*, unde vocantur Acuti per *decidentiam* vel ex *decidentia.*

DECIDUUS dicitur de *Vvula relaxata*, aut *procidente*, quam Ioh. Stephan. vocat *Deciduam Vvam. Paraphras. in Avicen. l. 3 fen. 1 cap. 12 p. 232.*

DECLARATIO, ἑρμήνεια, ἐξήγησις, idem, quod *Explicatio*, Interpretatio. Galen. *4 de diff. pulf. c. 2.*

DECLINATIO, παρακμὴ, dicitur illud morbi tempus, vel universale, vel etiam paroxysmorum particulare, quando caussa morbifica victas porrigit manus calori vitali, sive naturæ victrici, cum symptomatum remissione. Sequitur statum vel vigorem morbi, & præsente *declinatione* cessat periculum mortis. Et si quis moritur, non *declinationis* merito, sed erroris superadditi novique morbi inde dependentis culpa moritur. Vid. *Dogm. nostr. p. 424.* *Declinatio* quoque dicitur ex Avicenna species dislocationis ossium, aut luxationis imperfectæ, quæ & *Contortio*, in qua os non totaliter exit e sua sede, vocatur, Forest. *l. 9 Obs. Chirurg. Obs. 1 in Schol.*

DECLIVIS, *Declivitas*, κατάῤῥοπος, καταῤῥοπία. Vide *Catarrhopos.*

DECOCTIO, ἕψησις, ἄφεψις, late idem est, quod *Coctio*, de quo *supra.* Frequentius tamen Latinum usurpatur de coctione artificiali, vel culinaria, vel pharmacevtica. Stricte vero *Decoctio*, ἄφεψις, denotat perfectam & plenariam alicujus rei coctionem, ad differentiam coctionis inchoatæ vel imperfectæ, quæ simpliciter *Coctio* dici potest. Medicorum *Decoctiones* fieri solent lento igne, clementer & curtis ignibus. Keuchen. *ad Seren. p. 88.* Iung. Rhod. *in Lexic. Scribon. lit. D.*

DECOCTUM, ἀπόζημα, ἕψημα, ἀφεψηθὲν, in genere denotat omnem decoctionis effectum, sive materiam, quæ cocta est. Specialiter vero in Pharmacevticis est forma medicamenti liquida, (barbare etiam *Brodium* dicti) constans ex liquore viribus medicamentosis impregnato, interveniente debita secundum artem coctione. Differentias, & modum parandi *Decocta* artificiosum vide apud VVeker. *Antidot. gener. l. 1. cap. 14 Special. l. 2 sect. 7.* Morell. *l. 1 Form. Rem. s. 1 c. 1.* Schröder. *l. 1 c. 3 lit. D. l. 2 c. 49.* Hofm. *in Clav. ad h. l.* aliosque plures. Helmont. *Decocta* suspecta reddere ausus est, quod non sint entia, qualia per destillationem proliciuntur, sed translationes entis in medium peregrinum, *tr. Aditus præclusus ad condum n. 9*, & præsertim febricitantibus non competere, *tr. de febrib. c. 8 n. 3.* Enimvero videtur adversus solem loqui. Quod vero Solenander in imbecillitate ventriculi *Decoctorum* Stomachicorum dictorum usum improbet *s. 5 p. m. 513*, ob aqueam humiditatem nimis relaxantem, majorem præ se fert verisimilitudinem. Verum non est hujus loci, pluribus hæc ventilare. *Decoctum* gradatum, in quo restant vires residuæ. Georg. Melich. *in præcept. General. dispensatorii.*

DECOLLATUS, ἀτράχηλος. Vide *Atrachelus.* Iung. Rhod. *ad Scrib. n. 194.*

DECOLOR, *Decoloratio*, ἄχροος, ἀχροια. Vide *Achroi.*

DECOMPOSITUM, vocabulum augens significationem compositi. In Physica Trismegisti hæc legitur descriptio, *Theatr. Chym. Volum. I p. 374.* *Composita* sunt ea, quæ patiuntur corruptionem & componuntur. *Decomposita* vero sunt illa, quæ jam in compositione per corruptionem & generationem convenerunt.

DECORATIO, κόσμος, Fallopio dicitur conservatio vel restitutio pulchritudinis naturalis vel in universo corpore, vel in parte per se, & ars hoc præstans eidem etiam vocatur *Decoratoria*, tr. de *Decoratione c. 2 Tom. II p. 327.* Vide *Cosmetica.*

DECORTICO, λέπω. Vide *Lepis.*

DECOSTIS, ἄπλευρος. Vide *Aplevros.*

DECREMENTUM, παρακμὴ, dicitur vel de ætate, quæ sequitur consistentem, & alias *ætas decrescens* vocatur; vel de morbo, ubi idem est, quod *Declinatio.* Oppo-

Opponitur *Incrementum*, αὔξησις. Legitur apud Paracelf. *Paramir. l. 1 c. 3 fin.*

DECREPITATIO, vel etiam fimpliciter *Crepitatio*, Gr. ψόφος, dicitur *Strepitus* ille, quem edunt falia vim ignis experta, aut igni injecta, ob portiones nitrofas adhærentes; ita etiam aqueæ portiones oleofis admixtæ & pinguibus fuper igne crepitare folent. Legitur prius vocabulum apud D. Ludovic. *Differt. I Pharm. p. 434.* Accuratius hanc operationem defcripferunt celeberrimi Chymiatri D.D. VVedelius *Ph. I A. F. R. l. 1 f. 4 c. 3 p. 50*, & D.D. Bohn. *Diff. Chym. Phyf. XII §. 6.* Iung. Morley *Coll. Chym. Leid. c. 370.* Sal *decrepitatus* quid fit & quomodo fiat, vide apud St. Blancard. *Chym. Vernac. c. 13 §. 2.*

DECREPITVS, ἐσχατογέρων, παρήλιξ, dicitur, qui ad fenium extremum pervenit, & ad octuagefimum annum, vel paulo plus fefe extendit. Ætas quoque dicitur *decrepita*, ἔσχατον γῆρας, ὑπέρμετρον, ἀκρότατον. Gal. *c. 2 aph. 28.* Iung. Dieter. *Iatr. n. 375.* Dicitur & in fubftantivo *Decrepitas*, apud P. Zacch. *Q. M. L. l. 1 tit. 1 q. 9 n. 29 & alibi.*

DECRESCENS, παρακμαστικός, dicitur de ætate, vide *Decrementum*, & de morbo, præfertim febre, quæ eft fpecies continuæ vel continentis. Vide *Acmaftica.* Sylv. *lib. 1 Prax. c. 28 §. 4.*

DECRETORIVS, κρίσιμος, κριτικός, idem, quod *Indicatorius.* Vide *Crifimos.*

DECRVS, ἀσκελής. Vide *Afceles.*

DECVBITVS, vel de corpore dicitur, & idem eft, quod *Cubatio*, Gr. dicitur κατάκλισις. Vide *Cataclifis. Decubitus* ægrorum optimi, qui naturalibus fimiles funt, Hipp. *in progn.* Rolf. *O. ac M. Com. Spec. l. 3 fect. 2 c. 16*, vel de humoribus de parte in aliam fluentibus, & vocatur ἀπόσκηψις, ἀπόσκημμα. Vide *Apofcepfis.*

DECVRSVS, ἀποδρομή Gr. dici poffet, plerumque durationem alicujus rei, vel temporis, vel morbi denotat. Quamvis & verbum *decurro* aliquando fignificet properare ad aliquid, v. g. ad medicamenta. Celf. *l. 6 c. 8.* Rhod. *in Lex. Scrib. p. 371.*

DECVRTATVS, μείουρος, vel μειουρίζων, mendofe μύουρος, eft fpecies debilis pulfus & deficientis, quando perpetuo diminuitur, nec minui defiftit, donec prorfus deficiat; quod fi iterum redeat, & de integro augetur, *decurtatus reciprocus*, μείουρος παλινδρομῶν vocatur, Galen. *l. 1 de diff. pulf. c. 11.* Quod fi in eo nulla fervetur æqualitas, motuque ipfo frequenter deficiat, *deficiens inæqualis* appellatur, μείουρος ἀνώμαλος, *2 de cauff. pulf. 11.* Pulfus omnis *decurtatus* provenit ab imbecillitate facultatis pulfificæ, h. e. flammæ vitalis deficiente continuatione & activitate.

DECVSSATIO, *Decuffatim*, Decuffata figura; idem eft, quod Chiafmos, χιασμός, de quo jam fupra dictum, vide *Chiafmos.* Pertinet etiam hoc nomen ad delipationis fpecies chirurgicas, quando fafciæ *decuffatim* circumvolvuntur.

DECVSSIO, σχάσις, *decufforium*, σχαστήριον, *Decutio*, σχάζω. Vide *Schazo. Decufforium* inftrumentum peculiare in cranio læfo cum fuppuratione ad piam matrem vide apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I Tab. II fig. 11; & Tab. XXIIX fig. 1*, ut & apud Paræum *l. 9 Chir. c. 21.* Iung. Blaf. *Med. Vn. p. m. 73.*

DEDVCO, Gr. dici poffet κατάγω, ἐξάγω, fignificat etiam *evacuo.* v. g. *Deducere per nates.* Scribon. Larg. *n. 9.* Rhod. *in Lex. Scrib. d. l.*

DEFECTIO, vel de viribus corporis dicitur, vel de animo. Vide *Eclyfis, Lipothymia, Syncope.* Alias & *Defectio* olim dictus fuit *morbus lienis*, quando deficit trahere ab hepate feces fanguinis, ex hypothefi hodieque obfoleta & anatomicis principiis plane repugnante. Legitur vero apud Ifaacum *l. 9 Theoricæ c. 35.*

DEFECTVS, ἔνδεια, ἐνδεές, ἔλλειψις, ἐλλιπές, fignificat abfentiam vel carentiam alicujus, quæ ufu æftimatur, Gal. *l. 1 de cauff. pulf. c. 11.* Opponitur ei *fuperfluum*, περίεργον, & utrumque a natura alienum. *l. 1 de V. P. c. 32.* Adjective etiam defecta crifis, ἐλλιπὴς κρίσις, Galeno eadem eft, quæ crifis imperfecta ἀτελής, *l. 3 de Crifib. c. 7.*

DEFENSIO, ἀπολογία. Vide *Apologia.*

DEFENSIVVM, eft vulgare chirurgis epitheton quorundam topicorum, quæ pertinent ad ἀποκρουστικά, five *repellentia*, verum faltem eorum proprie, quæ non ipfi parti affectæ, fed vicinæ applicantur, pro interceptione: unde & διαληπτικὰ *intercipientia*, & effectus διάληψις, *interceptio* vocatur, Rolf. *O. ac M. Meth. Spec. l. 4 fect. 1 c. 15.* Paracelfus etiam ad interna tranftulit, per *defenfiva* intelligens *confortativa*, & quæ fymptomata graviora prohibent, quo pertinent gemmæ, & Spiritus auri. *libr. 2 de pefte c. 4 & 5; & in fragm. de Pefte*, quamvis fortasfis præter meritum.

DEFERENTIA vafa, vide *Ejaculantia.*

DEFERVESCO, *Deferveo*, ἀποζέω. Vide *Apozeo.*

DEFICIO, ἐκλείπω, ἀπαυδάω, ἐλλείπω, & de corpore, & de animo dicitur. Vide *Defectio.* Rhod. *in Lex. Scrib. p. 371. 372.* In fpecie *pulfus deficiens*, ἐκλείπων, dicitur, qui admoventi digitos videtur exolutus, & paulo poft prorfus definit, ob defectum fpirituofitatis in fanguine, Galen. *l. 2 de cauff. pulf. c. 3.*

DEFINITIO, ὅρος, ὁρισμός, eft oratio explicans effentiam rei, Galen. *l. 4 de diff. pulf. cap. 2 & feqq. alibique fæpius.* Debet vero continere genus, differentias, fubjectum, cauffam efficientem, fi perfecta effe velit, *d. l.* Quæ talis *definitio* dicitur in acquirenda cognitione morbi, eadem dicitur indicatio in exequenda curatione, verbis elegantisfimis Lind. *Ex. IV §. 19* De *definitionis* in medicina utilitate vide Rolfink. *O. ac M. Med. Sp. l. 2 fect. 2 c. 2 feqq.* Interdum effentiales, interdum cauffales proponi folent, B. Hofm. *Com. de V. P. n. 409.*

DEFIXVS, vide *Devotatus.*

DEFLAGRATIO, ἐπιφλόγισμα. Vide *Epiphlogifma.*

DEFLOROR, ἀποπαρθενεύομαι, idem, quod *devirginor*, virginitatem depono. Vide *Apoparthenevome.*

DEFLVIVM *capillorum*, vide *Alopecia*. In genere *defluvium* respondet Græco ἀπόῤῥοὺ, vide *Aporrhoe*.

DEFLVXIO, *Defluxus*, καταῤῥυσις κάταῤῥος, ῥευματισμὸς, dicitur, quando materia peccans, vel una cum sanguine, vel liquore nervoso, aut lympha a parte aliqua superiori transit ad alium inferiorem, sive internam, sive externam. Vide *Catarrhysis*, *Catarrhus*, *Fluor*, *Rhevmatismus*.

DEFORMITAS, *Deformis*, αἶσχος, ἀειδὴς. Vide *Æschos*, *Aides*.

DEFERENS, θεργισμὸς, ἄρκρα. quasi fracta seges, vel *defrensa*. *Frendere* fabam, fruges, ἐρείκειν, idem, quod frangere. Inde *nefrendes* pueri, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt. Rob. Keuchen. *ad Serenum p. 96.*

DEFRVTVM, ἕψημα, σίραιον, dicebatur olim specialiter *mustum ad dimidias coctum*, quemadmodum *sapa* mustum ad tertias coctum. Mediæ est facultatis lenis & citra acrimoniam extergentis. Ad condiendos cibos veteribus fuisse usitatissimum, demonstrat Linden. *Ex. X §. 19, 29, 36 seqq. 60 seqq.* Potest tamen hoc vocabulum haud inepte aliis succis ad spissitudinem coctis attribui, qui alias Arabib. & in offic. *Robob* vocari solent. Gorr. Dieterich. etiam existimat Græce dici posse ἀπόζεμα, *n. 734. fin.*

DEFVNCTVS, θανὼν, τεθνηκὼς, idem, quod *mortuus*.

DEGENERATIO, νόθευσις, νοθεία, dicitur, quando res quædam a pristina sua indole & natura recedit & mutatur in deteriorem. Ita sanguis *degenerare* dicitur vel admistione rei extraneæ, vel demum errore indignati, vel avocati archei, Helmont. *tr. de febrib. c 11 n. 6.*

DEGLVTITIO, κατάποσις. Vide *Catapofis*. *Deglutitoris* insignis, qui frusta cultrorum, catenarum, araneas, coria, lacertos, bufones, calculos &c. sine damno *deglutivit* & devoravit, historiam recenset D Binninger. *Obs. Medic. Cent. 5 obs. 7 p. 492 seqq.*

DEGMOS, δηγμὸς, in genere *morsum* significat, & in specie oris ventriculi, ab humorum & fermenti acrimonia, & malignitate dependentem, apud Hipp. *Coac. t. 636.* Quomodo differat a διωγμὸς, vide Lind. *Ex. XIII §. 137.*

DEI, δεῖ, impersonale, significans *decet*, *oportet*, & monstrat necessitatem medico in actionibus, præsertim in applicatione remediorum pharmaceuticorum & chirurgicorum. De cujus verbi emphasi vide Dieter. *n. 177.* Inde τὸ δέον, *decorum*, necessarium. Vide & *Oportet*.

DEICTICOS, δεικτικὸς, *Indicans*, *Index*, vide *Index*.

DEIDIZOMÆ *deidissomæ*, δειδίζομαι, δειδίσσομαι, διδίσσομαι, significat, *metuo*, timeo, & usus est Hipp. *l. 1 de morb. mul. XLI, 17.*

DEIECTIO, ὑποχώρημα, ita solet Hipp. vocare in specie excrementa per alvum exeuntia, *7 aph. 64, & alibi*; & quidem non tantum naturalia, verum etiam frequentius præternaturaliter se habentia. Sunt vero duplicia: Alia sincera, quæ unum tantum obtinent colorem: Alia permixta & variegata; unde diversa quoque *in prænot. Prognostic. Coac. textibus* tradidit Hippocr. prognostica & eventus boni, vel mali præsagia. Legitur & hoc vocab. apud Scrib. Larg. *n. 90, 92, 142*, & in diminutivo *dejectiuncula*, *n. 52* Vocatur & ὑποχώρημα τῆς κοιλίης, apud Hippocr. *Coac. t. 601*, ubi optimam *dejectionem* descripsit. In aliis vero textibus seqq. malas addidit. Inquiratur in indice Ionstoni *ad Coac. Hipp.* De præsagio ex *dejectionibus* legatur quoque Rolfink. *O. ac M. Med Spec. l. 3 sect 2 c. 19.*

DEIECTORIVM, καταποτικὸν, vide *Catoterica*. Linden. *Ex. XII §. 47, 53.*

DEILE, δείλη, in Lexicis exprimitur per *crepusculum*, quod incertum esse an diei, an vero noctis intelligendū sit, ex Lindeno ad vocem *crepusculum* jam dictum est. Etenim constat ex aliis Græcis autoribus, δείλην & de matutino & de vespertino dici. Interpretes tamen Hippocratis, præsertim Foësius *ad l. 2 Epid. s. 1 p. 996 seq.; & l 6 Epid. s. 1 t. 14*, per vesperam vertunt, quasi significatio hæc sit certissima, quamvis non videam, quid obstet, quo minus ascarides & alii morbi autumnales sub crepusculum matutinum vehementiores esse queant.

DEILOS, δειλὸς, *timidum* significat, velut ad omne opus ob imbecillitatem *tædiosum*, Gal. *c. 1 de R. V. I. A. t. 22.* Foës. *Oec. p. 146.*

DEIMA, δεῖμα, notat *terrorem*, *metum*, terriculamentum, qualis est, qui a spectris incutitur. Hipp. *l. de Virgin. morb. I, 6.*

DEINOS, δεινὸς, hoc est, *gravis*, terribilis, est epitheton exaggerans. Vsurpat Hippocr. de febre *l. 7 Epid. s. 1 t. 17*, ubi Gal & alii interpretes hecticam febrem intelligunt. Verum non video, quomodo hoc quadret cum addito epitheto πεμφιγώδης, h. e. bullam aut *flatum referens*, inflatus. Sane hecticorum corpora potius arida & exsucca conspiciuntur. Videtur igitur potius malignæ febris lentæ ex summa cacochymia flatulenta obortæ species intelligenda hic esse. Fortassis non male dici posset *febris cachectica*.

DEINOSIS, δείνωσις, denotat *exaggerationem*, amplificationem. Legitur de superciliis distentis, & convulsione retractis, apud Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 44.*

DEIPNON, δεῖπνον, significat *Cœnam*. Vide *Cœna*. Aliquando tamen & late pro omni cibo, vel cibatione videtur sumi, v. g. *2. Prorrh. XII, 4.*

DEIRE, δειρὴ, *cervicem* aut *collum* significat. Vide *Cervix*. Legitur apud Hipp. *l. 2 de mor. mul. LIV, 15.*

DEITAS, θεότης, quid proprie significet, scil. *naturam divinam*, ad Theologos pertinet. Rebus quoque creatis & naturalibus *deitatem* inesse & independentiam voluerunt quondam ethnici. Sed luridas dei-

deitates, & cœcitates vocavit Helmont. *tr. Promissa autoris n. 15.*

DELACHRYMATIVVS, ἀποδακρυτικὸς, vide *Apodacrytica.*

DELAPSIO, ἔκπτωσις, idem, quod *prolapsus*, vide *Ecptosis.*

DELATIO, idem quod *indicatio*, quatenus medico ostendit & repræsentat, sive per simile, sive per contrarium, quod apprehendere & præstare debet pro fine suo obtinendo, Mich. Gavassetius *l. de indic. curat. c. 4 p. m. 50.*

DELECTATIO, ἡδονὴ, τὸ ἥδεσθαι, idem, quod *oblectatio, voluptas*, est animæ perceptio & passio, vel commotio excitata ab objectis externis sub specie bonorum a sensibus externis perceptis, consistens in spirituum, ceu animæ emissariorum, expansione & diffusione. Huic opponitur *dolor*, de quo p. infra. De caussis *delectationis* & doloris, legi quidem potest Galen. *l. 1 de sympt. causs. cap. 6.* Lang. *l. 1 ep. 41.* Verum accuratius hanc materiam pertractarunt Charlton. *Ex. VIII Pathol. §. 21 seq.* & Th. VVill. *de anim. Brut. Part. 1 c. 8.*

DELESIS, δήλησις, significat *noxam*, detrimentum, idem, quod λώβωσις, φθορὰ, Hippocr. *in Iuramento. II, 3.*

DELETERIOS, δηλητήριος, significat *perniciosum*, summe noxium. Estque epitheton venenorum. Galenus describit *deleteria*, quæ nec ægris, nec sanis prosunt, *lib. 6 in 6 Epidem. t. 5.* Idem etiam omnium purgantium naturam vocavit *deleteriam* & naturæ nostræ adversam, *c. 2 de R. V. I. A. t. 12*, id quod de fortioribus & electivis dictis intelligendum est, Vid. *Disp. 1 nostram de Remoris Purgationis.*

DELICTVM, ἁμάρτημα, ἁμαρτὰς, ἁμαρτία, ἁμαρτωλία, idem, quod *error, peccatum.* Qualia ab ægris, adstantibus, a medico, committi solent. Vnde & apud Hipp. & Galen. passim eorum fit mentio, v. g. *2 de R. V. I. A. t. 40, 48; l. 4 Epid. XI, 18.* Galen. *2 in 1 Prorrh. t. 14.* Vid. Foes. *Oec. p. 36.* Dieter. *n. 46.*

DELIGATIO, *Deligatura*, ἐπίδεσις, est operatio chirurgica, qua pars læsa & soluta continuitate laborans fasciis debitis munitur, aut ad unitionem promovetur. De hac passim Hipp. *in l. quæ ad medicatrin. pertinent*, Item, *de fractur. de vulner. ulcer. de Partic.* Tres species *deligationis* recenset ex Avicenn. Aquapend. *l. 2 Pentatevch. c. 5.* Forest. *l. 6 Obs. 11 Schol. Glutinatoriam*, seu incarnativam, *retentivam* & *expulsivam.* Vide *Epidesis.*

DELIQVIVM, vel sumitur pro virium animi & corporis jactura, & ita idem est, quod *lipothymia, defectio, syncope, eclysis*, de quibus suo loco: vel accipitur chymice pro specie quadam διακρίσεως, sive *dissolutionis*, estque *liquatio* per descensionem facta, quando corpora coagulata cellæ, aëri, puteo, aut alii frigido & humido loco, super marmore, tabula vitrea, vel in manicam Hippocr. ut vocant, exposita externæ humiditatis hisce corporibus sese adjungentis adjuvamine in liquorem resolvuntur, & in subjectum vas defluunt atque destillant. Resolvuntur autem in frigido potissimum pulveres calcinati, salia & ejusmodi alia corpora salium naturam redolentia. Sed omnia, quæ in frigido resolvuntur, in calido rursus coagulantur. Et hoc est *deliquium* in aëre, vel vaporosum. De hoc deliquio legatur etiam ex novissimis D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1 f. 2 c. 1.* Aliud quoque est *deliquium embapticum*, cum res in humorem demersa eousque continetur, donec deliquerit. Hoc fit dupliciter. Nam res aut vasculo contenta immergitur, ut ipsa humoris substantia non accedat, vel saltem tenuissimus sudor permeet, veluti cum in vase cereo, vel vesica bubula imponitur, & cum delicuit extrahitur, quæ res, si humor est calidus (quod fit plerumque) simulachrum balnei est; aut in ipsum humorem sinitur diffundi, seu nude, seu lintea petia interveniente, qua simul segregantur sordes. Et hic quoque vel frigidus liquor est, quo pacto gummi, succi inspissati, ut saccharum &c. solvi possunt; vel indiget calefactione, ut in manna & similibus pinguedinem succumque tenacem habentibus. Humor autem ille, qui est medium solutionis, talis esse debet, ut, si eum segregatum cupimus, facile possit denuo separari, nec peregrinam qualitatem invehat soluto, nisi studio quærimus simul alterationem ejusmodi. Hæc Rul. & Iohns. *in Lexic.* Iung. & Rolfink. *Chymic. l. 2 c. 2.* Ad priorem modum pertinet liquor, vel oleum myrrhæ apud Schröd. *l. 4 cl. 2 n. 392*, & oleum tartari p. d. *d. l. n. 408.*

DELIRAMENTVM, φλεδὼν, idem, quod *Nugæ.* Proverb. locutio.

DELIRIVM, παραφροσύνη, παρακοπὴ, est generale nomen, denotans alienationem mentis, h. e. depravatam imaginationem & ratiocinationem, uno verbo, insaniam, dementiam, *desipientiam*, sine & cum febre, comprehenditque varias species, phrenitidem, lethargum, maniam, melancholiam, stupiditatem, quas omnes egregie declaravit & descripsit Th. VVillis *de Anim. brut. Part. 2 cap. 10 seqq.* Generalis vero *delirii* ratio formalis in hoc consistit, quod spiritus animales aut nimis irritati, aut in confusionem acti huc illuc intra globosam cerebri substantiam inordinate & tumultuose ferantur, & propterea incongrue animæ rationali phantasmata offerantur, & proinde intellectus & voluntatis actus depravati sequantur. An interdum in *delirio* sola phantasia vel imaginatio depravetur, salva ratiocinatione, & vicissim an sola ratiocinatio, salva phantasia, lædi possit, uti Castell. ex Galen. *l. de differ. sympt. cap. 3*, non est hujus loci ventilare. De *delirio* vide Diet. *Iatr. n. 649, 653.* Vide etiam *Insania.* *Delirare*, est de *lira* seu recto rationis recedere & aberrare. *Liram* veteres vocabant fossam rectam, quæ contra agros tuendos ducebatur, & in quam uligo terræ decurrit, Lind. *Ex. XII §. 169.* Foes. *in Oecon. p. 480 & alibi.*

Deliriorum initium a somno deducere conatur, Helm. *tr. Demens Idea. n. 30 s. 49. & tr. Ius Duumviratus, n. 30.* & ita animæ sensitivæ attribuit, *de Lithias. n. 38.*

DELITIÆ, τρυφὴ, idem, quod *gaudium, oblectatio.* Illas etiam vires corporis frangere si immodicæ fuerint, testatur Gal. *l. 3 de V. P. c. 10.*

DELOO, δηλόω, significat *indico*, manifesto, testor. Usus Hipp. *1 aph. 12; & 2 aph. 17.* Vid. Dieter. *n. 182.* Hinc δῆλον, manifestum, notum significat, & δηλωτικὸς, *indicativus*, quo nomine indigitavit signa *diagnostica* communiter dicta. Linden. *Ex. IV §. 51.*

DELPHAX, δέλφαξ, idem, quod *scropha*, sive sus fœmina, quod δελφύας, i. e. *matrices*, *porcellorum* conceptacula haberent ita dicta. Unde & *porcelli* δελφάκια vocantur. Lang. *l. 1 ep. 61.*

DELPHINUS, δελφὶν, nomen piscis est ex cetaceorum genere, Galen. *l. 3 de Al. fact. cap. 37*, duræ carnis, ob nimiam pinguedinem lardo porcorum non cedentem, *porcus marinus* dicti, cujus prolixam descriptionem cum usu in medicina vide apud Ulr. Aldrov. *l. 1 de Cetis, cap. 7.* Anatomen *delphini* septentrionalium, sive *phocænæ*, lege *in Ephem. Natur. Cur. Ann. III Observ. 20.* *Delphines* quoque vocantur machinamenta dentata, quæ prohibent motum, id quod & unci faciunt. Orib. *de machin. cap. 3.*

DELPHUS, item *Edelphnus*, terminus Parac. quo denotatur separatio aliqua de mineralibus, v. g. de Arsenico, *tr. 2 de Pestilit. Repetit. l. 2 de Tartar. tract. 2 c. 3.*

DELPHYS, δελφὺς, *uterum* significat Hippocrati *l. de Sterilib. XII, 8*, idem, quod μήτρα, ὑστέρα, h. e. totum genitale mulierum membrum, matrix, naturæ arvus, conceptorium, vulva, & si quæ sunt alia synonyma, quæ videantur apud Rolfink. *O. ac Meth. part. gener. dic. Part. 2 c. 11.* Linden. *Medic. Physiol. l. 2 c. 7 §. 94*, cujus descriptionem organicam & partes descriptas habere licet in anatomicis libris, præsertim apud Bartholin. *l. 1 Anat. c. 28.*

DELTA, δέλτα, vocatur etiam pudendum muliebre, ut est apud Suidam, haud dubie, ob figuram triangularem, sphæricam, notante Lindeno *Ex. Physiol. Medic. c. 7 artic. 15 p. 318.*

DELTICUS, terminus Paracelsicus impressionem vitæ alienæ, ad prolongationem vitæ facientem, denotans. Verum sunt φλεδόνες. Legitur apud Parac. *l. 1 de Vit. long. c. 9.*

DELTOIDES, δελτοειδὴς, h. e. figuram literæ Græcæ Δ. triangularem repræsentans, estque epitheton musculi humerum vel superiorem brachii partem occupantis carnosi & triangularis, quem Nic. Steno in duodecim musculos distinxit, inter se unitos. Plura de hoc musculo videantur apud Barthol. *Anat. l. 4 c. 2.*

DELUMBATUS, *Delumbes*, quid significet in aliis Lexicis quoque exponitur. Quod infans ab obstetrice imperita in partus negotio *delumbari* queat, notavit D. Henr. a Deventer *Art. Obstetric. c. XLIX p. 263.*

DEMADESCO, καθυγραίνω, βρέχομαι, h. e. probe madesco. Scribon. *n. 73.*

DEMANUS, ἄχειρ, qui manibus caret. Galen. *l. 4 de Hippocr. & Pl. decr. c. 4.*

DEMAS, δέμας, significat *Corpus.* Quare ita vocetur, videatur apud Macrob. *in Scipion. somn. l. 11*, citante Linden. *Ex. XVI §. 107.*

DEMENTIA, ἄνοια, παράνοια, idem, quod *amentia, delirium.* Vide *Amentia, Delirium.* Helmont. quod sit vis soporifera errans, *tr. de Retentis.*

DEMERSIO, καταποντισμὸς, ponitur pro *submersione*, ab Helmont. *de Lithias. c. 9 n. 46.*

DEMETRIOS, δημήτριος, vide *Cerealis.*

DEMITTO, καταβάλλω, καθίημι, idem, quod *immitto, injicio*, unde κατάβλημα, vide *Catablema.* Verbum sæpius occurrit apud Scrib. Larg. *n. 123, 130, 255*, &c. Vide Rhod. *in Lex. Scrib.*

DEMIURGIA, *Demiurgos*, δημιουργία, δημιουργὸς, *creationem & creatorem*, significat, q. d. publicum opus, & publice operans. Imprimis vero generationi hoc competit, in qua significatione frequenter accipitur apud Galen. Latine quoque vocatur *opifex, opificium*, vide *Creatio.*

DEMONSTRATIO, ἀπόδειξις, est terminus potius philosophicus, quam medicus, significans probationem ex evidentibus, certis & indubitatis, tum sensu, tum intellectu talibus desumtam, Gal. *l. 1 meth. med. c. 4 & 5.* An tales etiam locum habeant in medicina? ventilari solet, & sano quoque sensu affirmari potest, cum & ars medica sua habeat propria & confessa principia, quibus nititur. Pudeat ergo illos medicos, qui in artis ignominiam illa principia in dubium vocare imo omni studio annihilare conantur.

DEMORSUS, idem quod Morsus, δῆξις. Legitur apud Fuchs. *comm. in Gal. l. 1 de Sympt. causs. c. 1 p. m. 100, b.* Vide *Dacno.*

DEMOS, æquivocum est vocabulum. Vel enim populum, cœtum multorum hominum significat, & ita in Græco, penultima circumflectitur, δῆμος, quæ significatio huc non pertinet. Vel, si in Græco ultima acuto accentu exprimitur δημὸς, denotat *pinguedinem*, uti patet *ex Epistola* Democriti *de natura hominis ad Hippocr. n. 63.* Vide Foës. *Oec. p. 148.*

DEMOTIVUS *lapsus*, id est, *repentina mors.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

DEMULCEO, παρηγορέω, h. e. mitigo, *lenio.* Vide *Paregoreo.*

DEMUSCULATUM, ἄμυον. Vide *Amyon.*

DENARIUS, vel *denarium pondo* in Lat. versione apud Gal. *l. 5 de C. M. P. G. c. 11*, & alibi sumitur pro *drachma.* Hinc & in Græco δραχμὰ legitur. Idem pondus quoque denotari per *denarium cruciatum* in Scribonio, existimo. Vide *Lexic. & Indic.* Rhodii *Scribonian.* Idem *in diss. de ponder. & mens.* scribit denarium capere scrupulos III & $\frac{3}{7}$ *p. 41.*

DE-

DENERVATIO, ἀπονεύρωσις, idem, quod Tendo. Vide *Aponevrosis.*

DENIGRATIO, μελασμὸς, μέλασμα, Hippocrati dicitur, quando vel pars a frigore externo nigrorem contrahit, *5 aph. 17 & 20.* Vide Dieterich. *n. 529*, vel quando ex sanguine extra venas refuso per contusionem, aut aliam caussam externam nigrescit. Dicitur alias *sugillatio*, ἐκχύμωμα, Hippocr. *2 de fract. t. 28; l. de humid. us. IIX, 4*, quæ *denigratio* sæpe principium putredinis gangrænosæ aut potius sphacelosæ est, *ibid. XI, 25 c. 2 Progn. t. 9; l. 2 Prorrh. t. 7; Coac. t. 493.* Vid. Foës. *p. 404.* Dicitur & *denigratio* de artificialibus apud Scrib. *n. 208*; & *in Theatr. Chym. Vol. III de Alchymia incerti autor. 32 seqq. Denigratio* quoque vocatur spagyricis initium operis in magisterio lapidis philos. estque materiæ vel elixiris prima dissolutio, fitque *nigra*, unde & *caput corvi* dicitur, & est signum solutionis. Vocatur etiam acetum Philosophor. Langn. *Harmon. Chym. c. 1, 6 & 11 in Vol. IV p. 725, 752, 775.* item *in Allegoriis sapientium distinct. 10 Vol. V p. 74.* Senior de Chymia *ibid. p. 207 seq.*

DENODATIO, id est, *dissolutio.* Rul.

DENS, ὀδὼν, ὀδὼς, Ion. propria & notissima significatione denotat partes osseas in utraque maxilla occurrentes certis alveolis, quæ βόθρια dicuntur, infixas, quæ radices vocantur, & partim supra gingivas extantes. Infixio illa dicitur γόμφωσις, clavatio. Non enim aliter hærent, quam clavi in parietibus. *Dentes* sunt triplicis ordinis: Primores in utraque maxilla quatuor: *Incisores* τομεῖς, & γελασῖνοι vocantur. Proxime iis adstantes acciti & socii, *canini & oculares*, κυνόδοντες. Reliqui latiores *molares*, μύλοι, item κραντῆρες appellantur. *Dentium* descriptionem vide apud anatomicos, in specie Linden. *Med. Physiol. l. 2 c. 13 & 24 seqq.* Dieter. *n. 600.* Bartholin. *Anat. libell. 4 c. 12, 13. Dentes* arma hominum dicuntur apud Keuchen. *ad Seren. p. 289.* Per metaphoram quoque *dens* vocatur primario processus secundæ colli vertebræ, & per consequens tota illa vertebra ob similitudinem, quam habet processus cum dente Hipp. *l. 2 Epid. s. 2 n. 69.* Vocatur & ὀδοντοειδὴς, h. e. *Dentiformis*, Gal. *c. 2 in 1 Prorrh. t. 55; & l. 4 de L. Aff. c. 3.* Vid. Foës. *Oecon. p. 443.* Barthol. *libell. 4 An. c. 15 p. 735.* Dicitur & πυρηνοειδὴς, *nucleiformis.*

DENSITAS, *Densus*, δασὺς, vide *Dasys*, & πυκνότης, πυκνὸς, quæ leguntur apud Hipp. *5 aph. 63, 67*, quamvis & crebritatem significet, si de pulsu vel respiratione prædicatur, v. g. *l. 6 Epid. s. 4 t. 4.* Vide *Creber.*

DENTAGRA, ὀδοντάγρα, *forfex dentaria*, vel forceps *dentes* extrahens, forceps dentium. Dicitur & ψαλὶς, Lat. *Dentiducum*, *Dentarpaga*, *Odontagogum*, Rhod. *ad Scrib. n. 53.* Harum forficum species & figuras varias vide apud Paræum *l. 16 c. 27.*

DENTALIS *lapis*, , dicitur materia illa tartarea, vel tophacea, quæ ex vitiosis portionibus coagulatis adhæret dentibus, & in lapideam fere duritiem consolidatur, apud Helmont. *tr. Alimenta Tartari insontia n. 23.*

DENTALIUM, *Dentale*, est species conchylii, vel conchula parva oblonga, exterius asperula, intus lævissima, tubuli modo concava, alteraque parte rimam habens canini dentis instar acuminatam, Schröder. *l. 5 cl. 3 n. 79*, ubi ab entalio, quod conchula cornu instar foris striata, intus lævis describitur, distinxit. Verum Aldrovand. haud dubie conjunxit, quinque differentias dentaliorum proponens, ubi secunda & tertia entalia repræsentant. Pertinent vero hæc conchylia ad purpuras & buccina, *l. 3 de Testac. c. 5.* Ingrediuntur compositionem Vng. Citrini Offic. Hodieque vero entaliorum sive conchularum sympathicarum dictarum virtus contra anginam aliosque gutturis affectus inclaruit, notante Bonetto *Medic. Septentr. Collatit. l. 2 sect. 7 c. 6 p. 340*, e Simone Aloysio Tustecio.

DENTARIUS, ὀδοντικὸς, epitheton medici vel chirurgi, qui ex professo artem dentes evellendi & curandi exercet, Gal. *ad Thrasybul. c. 24*, ubi & *ocularius* & *auricularius*, ὀφθαλμικὸς καὶ ὠτικὸς legitur.

DENTARPAGA, vide *Dentagra.*

DENTES, συνόδων vel συνόδυς; nomen piscis ita dicti a dentium teretium & qs. mutilorum æqualitate instar paxillorum, qui citharæ aptantur, Lind. *Ex. XI §. 77.* Descriptionem vero & usum in cibis laudabilem vide apud Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 12.*

DENTES Columellares, Varroni, & Plinio, qui alias Varroni, Canini Vritn. *ad c. 7 l. 2 Varon. de re rustica.*

DENTIDUCUM, ὀδονταγωγὸν. Vide *Dentagra.*

DENTIFRICIUM, ὀδοντότριμμα, dicitur medicamentum, quo utimur ad dentes confricandos, & a sordibus purgandos, quin & gingivarum circumsitarum, quando humore fuerint prægnantes, depurationem & abstersionem. Horum formulas vide apud Gal. *l. 5 de C. M. S. L. c. ult. fere ad finem.* VVeker. *l. 2 Antidot. Spec. sect. 47.* Morell. *l. 2 sect. 2 c. 7.* Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7 c. 31. fin.* Suntque non solum sicca in forma pulveris, sed & liquida. Schröd. *l. 2 c. 61.* Paræus *d. l. c. 28.*

DENTIO, ὀδοντοφυέω, aliis & μυλιάω, (quod in specie de molarium proventu dici posset.) hoc est, dentes accipio, dicitur de pueris, plerumque septimestribus, Hipp. *3 aph. 25.* Foës. *Oec. p. 443.* Iung. Dieter. *Iatr. n. 599*, & Keuchen. *ad Seren. p. 206.* Hinc *Dentitio*, ὀδοντίασις, ὀδοντοφυΐα, significans ipsam dentium eruptionem, quæ plerumque cum dolore & prurit u gingivarum fit, qui Græce dicuntur ὀδαξισμὸς, & a solutione continui violenta & urgente dependens.

DENTISCALPIUM, ὀδοντόγλυφον, dicitur instrumentum chirurgicum non solum, quo dentes a sordibus purgantur, vide *Odontoglyphon.* Sed etiam apud Scultet. id significat, quo gingivæ a dentibus separantur ad com-

commodiorem evulsionem, *Arm. Chir. Part. I Tab. X fig. 10.*

DENVDATIO, γύμνωσις, dicitur de ossibus, quæ in fractura eminent, Gal. *c. 4 de artic. t. 16*, *ossa denudata*, γυμνούμενα.

DEO, δέω, significat *ligo*, constringo, cui opponitur λύω, solvo, relaxo. Legitur apud Hippocr. *3 de iis, quæ in medicat. t. 25.*

DEOBSTRVENS, ἀναστομωτικὸς, ἐκφρακτικὸς, idem, quod *aperiens*, epitheton facultatis medicamentosæ. Vide *Anastomosis*.

DEON, δέον, *decorum*, opportunum, quod decet, officium, a δεῖ, decet, oportet, vide supra *Dei*, Gal. *c. 4 de artic. t. 50*, τὰ δέοντα urget Hipp. *1 aph. 1*, non solum in medico, sed & in ægro & adstantibus, Iung. Dieter. *n. 179.*

DEOPPILANTIA, *Deoppilativa* etiam dicuntur medicamenta *aperientia*, *deobstruentia*. Helmont. *tr. Aditus præclus. ad cond. visc. n. 3.*

DEORSVM, κάτω. Vide *Cato*. *Deorsum* nihil excerni, est signum pathognomonicum ilei, si cum aliis jungatur. Linden. *Ex. IV §. 64.*

DEPASCENS, νομώδης, est epitheton ulceris putredinosi & proserpendo erodentis vicinas partes, quod proprio nomine *phagedæna*, φαγέδαινα, & *herpes exedens* dici solet, Gal. *6 aph. 45*. Hipp. alias vocat hujusmodi ulcera νομὰς, *2 Prorrhet. XXI, 1; l. de ulcer. XII, 11.* Æginet. *l. 4 c. 44*, quamvis alias vocab. Νομὴ *Nome*, etiam distributionem fasciarum; & involutionem pro deligandi ratione commodam significet, teste Gal. *cap. 2 de iis, q. in medic. t. 7.* Vid. Foës. *Oec. p. 432.*

DEPELLO, καταναγκάζω, h. e. deorsum pello, deorsum cogo. Vide *Catanancazo*.

DEPERDITIO, ἀποφθορὰ, id est, *abortus*. Vide *Abortus*.

DEPHLEGMATIO, idem, quod *rectificatio*, quæ competit chymicis liquidis, præsertim spiritibus, quando, vel per cohobationem, vel alia ratione, a phlegmate liberantur. Occurrit hic terminus passim in chymicorum scriptis.

DEPILATIO, μάδισις, alii & μάδησις, item ψίλωσις, i. e. *glabrities*, pilorum defluvium, Hipp. *l. 2 Epid. s. 1 n. 49; l. 3 s. 3 t. 25; l. 6 s. 6 t. 22.*

DEPILATORIVM, ψίλωθρον, dicitur medicamentum, quod pilos corrumpit, estque triplicis generis: Quædam κατ' ἐξοχὴν ψίλωθρα vocantur: quædam crassiores pilos attenuant, alia vero penitus extirpant, quæ ultima sunt periculosi usus ob vim corrosivam. Galen. *l. 1 de C. M. S. L. cap. 4.*

DEPILIS, ἄθριξ, μαδαρὸς, περιμάδαρος, h. e. *pilis carens*. Vide *Athrix*. Quamvis & μαδαρὸς & περιμάδαρος prædicetur de ulceribus glabris, h. e. nimio humore diffluentibus, putridis, malignis, *6 aph. 4; & l. 6 Epid. s. 8 t. 2*; & de urinæ sedimento lævi & raro, *l. 7 Epid. XLI, 6.*

DEPLORATVS, ἀνέλπιστος, idem quod *Desperatus* Hipp. describit per victum a morbo κεκρατημένον ὑπὸ νοσήματος, & talibus ægris vetat adhibere medicinam, *l. de arte XIII, 1; XIV, 4, 5.* Vide Forest. *l. 2 Obs. 20 in Schol. sub fin. & Dogmat nostr. in proleg. p. 12.*

DEPLVMATIO, Latine dici potest affectus palpebrarum oculi, qui Græce πτίλωσις vocatur, ubi cum tumore calloso palpebrarum pili quoque earundem decidunt, estque composita affectio ex madarosi & sclerophthalmia ex mente Aetii *l. 7 c. 78*, nec semper conjunctum habere pilorum defluvium, docet Ægineta, notante Ingrassia *com. in Avic. de Tum. p. n. p. 360.*

DEPORRIGO, ἀπορέγω. Vide *Aporego*.

DEPONO, ἀποτίθημι. Vide *Apothesis*.

DEPREHENSIO, κατάληψις, vide *Catalepsis*. Alias *Deprehensio* quoque pro *dignotione* accipitur, Scrib. *n. 183, 184.* Vid. Rhod. *in Lex.*

DEPRESSIO, ἔσφλασις, idem significat, quod impressio, introcessio, scil. cranii. Scultet. *Arm. Chir. Part. I Tab. XXIX §. 15 seqq. post. fig. 10.*

DEPRESSVS, ταπεινὸς, *humilis*, epitheton capitis in osse, sive extremitatis in osse rotundæ & orbiculatæ, quæ extremitas interdum oblonga & depressa est, προμήκης καὶ ταπεινή, interdum in mucronem desinit & *corone* vocatur. Galen. *de ossib. in proœm.*

DEPSO, δέψω, *mollio*, subigo, significat, coriariorum more, quando coria macerant & subigunt. Hipp. *2 de artic. t. 13.* Galen. *in comm.* Ita de cera quoque dici testatur.

DEPVRATIO, Græc. dici posset καθαρισμὸς, *mundatio*, sumitur a chymicis pro exaltatione alicujus rei. Vid. *Theatr. Chym. Vol. II p. 95*, in Ægidii de Vadis *Dialogo c. 8; & Vol. III p. 56 Rosar. abbreviati tract. 3.* Lang. *Harm. Chym. c. 5 in princ. Vol. IV p. 747.* *Depuratoria febris* vocatur Th. Sydenham febrium intermittentium epidemicarum quædam species mitissima, in qua natura ita omnia symptomata moderatur, ut materiam febrilem coctione præparatam certo suo tempore ad exitum disponat, vel per justam διαφόρησιν, vel per διαπνοὴν sive transpirationem paulo liberaliorem, ita ut recte etiam *primaria naturæ febris* dici mereatur, quemadmodum descripsit eam *Observ. Med. de morb. acut. sect. 5 c. 6 p. m. 400.* Iungatur e novissimis Ioh. Pechet, Medicus Anglus, *in Promptuario Praxeos Medicæ c. 20 p. m. 99*, *ed. Amstelodam.*

DERAS, δέρας, *Aureum Vellus* proprie significat, de quo Poëtæ finxerunt, Iasonem a Pelia patruo ex Thessalia cum argonautis ablegatum in Colchos ad afferendum δέρας ab ignivomis draconibus custoditum navigasse, quod etiam Medeæ astu acquisitum in Thessaliam attulit. Quæ fabula applicari solet ad chemiam, præsertim *chrysopœiam*, ut ita δέρας significet librum, in quo ars conficiendi aurum ex metallis inferioribus & crudis conscripta fuit. Lang. *l. 1 ep. 53 Theatr. Chym. Vol. I p. 19.*

p. 19. Libav. *T. III p. 211, 234.* An fortassis in fabulositate quoque conveniunt? Vide *Vellus*.

DERBIA vocatur a Chirurgis *Impetigo*, Fallop. *tr. de Vlcer. c. 23 Tom. I p. 612, 613.*

DERIS, δέρις, idem, quod δέρμα, *cutis, corium, aluta.* Hipp. *2 de art. t. 8.*

DERIVATIO, παροχέτευσις, ἐποχέτευσις, dicitur in Medicina, quando humor aliquis evacuatione indigens, si per convenientem locum fieri nequit, artis auxilio evacuatur per proxima, v. g. si per urinæ vias propter læsam vesicam, aut renes educi nequeat serosus humor, per alvum educendus. De sanguinis *derivatione* agens scripsit Gal. *3 meth. med. c. 3.* *Derivatio* ad vicina loca fit, cum id, quod per palatum vacuatur, per nares derivatur. Vid. Rolf. *O. ac M Med. Sp. l. 4 sect. 1 c. 15.* *Derivationem* in febribus esse impertinentem, non adeo inepte scripsit Helmont. *de febrib. c. 5 n. 40.* In plevritide etiam non semper attendenda, *tr. Plevra furens n. 8.* *Rivare* est per rivos ducere. *Derivare* est a rivis ad latera divertere. Castell. *ex Oribasio.*

DERMA, δέρμα, h. e. *Cutis*, item *Corium.* Vide *suo loco.*

DERMATODES, δερματώδης, epitheton crassioris & exterioris membranæ cerebrum investientis, *Dura Mater* dictæ, quasi *Cutanea*, vel *Coriacea.* Gorr. *p. 101.*

DERSES, est occultus terræ fumus seu vapor, ex quo nascitur omne lignum, & crescit, h. e. *succus arborum nutritius.* Rul. & Iohns. *in Lex.* ex Paracels. *l. 3 Philos. ad Atheniens. text. 3.*

DERTRON, δέρτρον, quid significet apud Hippocr. *l. 5 Epid. XIII, 4, 7,* non adeo certum est. Foës. *in Oec. p. 147* existimat, vel *Omentum*, vel *Peritonæum* denotare. Sed Linden. vertit ex Cornarii opinione per *intestinum* tenue.

DESCENSIO, κατάβασις, *Descensus*, proprie dicitur de motu corporis, vel humoris moderatiori, vel remissiori deorsum, cui opponitur ἀνάβασις, *ascensus.* Vide *Catabasis.* Dicitur & de ruptionibus deorsum factis, *6 aph. 22.* Vel accipitur Chymice pro *destillatione per descensum*, estque calida vel frigida. Illa est liquoris e corporibus eliciti vi caloris inverso vase destillatio. Et fit hoc modo: Accipito cucurbitam terream, eique dissolvendorum fragmenta imponito, eaque, ne inversa cucurbita decidant, nonnullis majoribus fragmentis vel bacillis transverse juxta se positis tegito; his peractis aliam cucurbitam, in qua parum aquæ sit, huic inversæ applicato, ita ut superior exacte cum inferioris orificio conveniat, sed inter utramque laminam aliquam satis fortem ferream instar lancis concavam & perforatam collocari oportet, quæ decidentia fragmenta, ne in suppositum vas delabantur, detineat. Tandem optimo luto clausuras obfirmatas arefacito, vasque in fornacem suam ponito, & vas recipiens in arena vel cineribus collocato, ut ab ignis violentia tutum eo facilius humorem *descendentem* recipiat. Dissolvuntur autem hac *descensione* omnis generis ligna, ossa, & alia, quorum liquor per gravitatem ascendere nequit. *Descensio* frigida est, quando liquor dissolutus in frigido *descendit:* Estque *Deliquium*, vel *Filtratio.* Ruland. & Iohns. *in Lex.* Rolf. *Chymiæ l. 2 c. 2.* Denique *Descensio* sumitur abusive pro mutatione alicujus rei in deterius, v. g. quando ex Auro fit Mercurius. Ruland.

DESCENSORIUM, dicitur fornax, vel *furnus Chymicus*, in quo fit destillatio per descensum. Ruland.

DESICCATIO, *Desiccans*, ξήρανσις, ξηραντικὸς, idem, quod *Siccatio*, *Siccans*, vide *Siccitas*, *Siccus.* *Desiccatio oculi* est idem, ac spasmus oculi. Galen. *in lib. spurio de oculis c 13.* *Desiccatio* quoque a Chymicis, licet improprie, ad *Calcinationes* refertur. Iac. le Mort *Chym, Medico-Phys. c. 3.*

DESIDEO, ἐξανίσταμαι, h. e. *exurgo ad exonerandam alvum.* Occurrit aliquoties apud Hipp. *l. 1 Epid. ægrot. 4 l. 7 Epid. IX, 4,* & substantivum ἐξανάστασις conatus ad *desidendum*, *2 progn. t. 14*, & Gal. *c. 1 in 1 Epid. t. 25* dicit: Comes mordacitatis est assidue *desidere.* In hac significatione quoque usus Scrib. Larg. *n. 227.* Iung. Rhod. *in Lex. Scrib.* Dicitur & Latinis *Adsellare*, de quo verbo supra *suo loco.*

DESIDERIUM, ὁρμή, ὄρεξις, ἐπιθυμία, idem, quod *Appetitus*, *Cupiditas*, de quibus *supra.*

DESIDIA, ἀργία, *ignavia.* Vide *Argus.* Dicitur & *desidies.* Rhod. *in Lex. Scrib. p. 377.*

DESIPIENTIA, παραφροσύνη, idem, quod *Delirium*, cum ægri nihil rationi consentaneum dicunt, aut agunt. Gal. *7 aph. 14.* Vide *Delirium.*

DESME, δέσμη, *fascem* sive *fasciculum* significat. Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 155.* Vide *Fasciculus.*

DESMIDION, δεσμίδιον, significat *Fasciculum*, ceu diminutivum vocabuli δεσμὸς, vinculum. Sumitur pro *Manipulo*, ut est apud Scribon. Larg. in Græco, vel, ut Celsus exponit, quantum manus complexu sumitur, unde & δεσμίδιον χειροπληθὲς dicitur Gorr. *p. 102.*

DESMOS, δεσμός, *vinculum*, ligamentum, *fasciam*, vel fasciam significat. Vsus Hipp. *de fractur. t. 60.*

DESPERATUS, ἀνέλπιστος, hoc est, de quo non spes amplius superest. Vide *Deploratus.* Dicitur de morbis & ægrotis morbo incurabili correptis, v. g. hydrope, *7 aph. 47.* *Desperata ulcera*, ἀπεγνωσμένα ἕλκεα quoque dicuntur, quorum curationem plerique aggressi non absolverunt, sed tanquam ab insanabilibus destiterunt, Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 5.* Alias *Desperatio* significat ἀπορίαν sive diffidentiam, & ad Theologos potius pertinet, quamvis & morbi ex *desperatione* provenire soleant, quorum meminit Parac. *in Fragment. Medicis ad Tom I referendis cap. de desperatis morbis;* & de eorum cura agitur *in Vol. I Theatr. Chymici in tract.* Penoti *de medicam. Chymicis p. 628.*

DESPUMATIO, Græce dici potest ἀπαφρισμὸς, vel ἐπαφρισμὸς, dicitur spumæ detractio, cujus materia non solum

solum est succus quidam concretus, lentus & includens flatum; sed & simul sordes omnis levior a calore ignis expurgata, vel etiam gravior albuminibus coacta & colligata. De hac actione Coquinaria & Pharmacevtica vide VVeker. *Antid. Gen. l.3 c.36.* & D.VVedelium *in Pharmac. Acroam. l.1 sect. 2 c.7 p.63 seq.* *Despumatio* etiam per translationem vocatur in febribus intermittentibus materiæ febrilis jam subactæ & quasi devictæ expulsio seu separatio. Th. Sydenham. *Meth. Cur. febr. p.m. 70.*

DESQVAMATIO, *Desquamatum*, ἀπόσυρμα. Vide *Aposyrma.*

DESQVAMATORIVM epitheton Trepani, quod & *Exfoliativum* dicitur, quo tantum ossis eximere licet, quantum videbitur. Paræus *l.9 Chirurg. c.5*, & inter novissimos Cornelius Sollingen *in Operationib. Chirurg.* allegantibus *Actis Eruditor. Lipsiens. de Anno 1693 m. August. p.342.*

DESTILLATIO, aliis *Distillatio*, Gr. στάλαξις, καταστάλαγμὸς, apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim Pathologice, & idem est, quod *Catarrhus*, *Catarrhysis*, *&* *Defluxio*, *Rheuma*; de quibus *suo loco* dictum: Vel accipitur Pharmacevtice, aut Chymice, & est artificiosa prolectatio, vel extractio essentiæ medicamentosæ sub forma vaporis coagulata in formam liquoris, defertur per stillicidium, translata a vase materiæ in excipulum deorsum locatum. Quod itaque *destillandum* est, resolubile in consistentiam humidam esse, necesse est, aut cum humore esse, sive is connatus sit, sive foris adjectus. Sunt autem talia maxime vaporosa, & quæ spiritus oleosos habent. Vnde si *destillanda* per naturam non sunt talia, per artem eo sunt deducenda. Et est inventa *Destillatio* essentiæ extrahendæ gratia principaliter, quanquam & famuletur abstractionibus, depurationibus, & similibus. *Destillationis* tres numerantur species: *Per ascensum*, cum, antequam *destillet* essentia extracta, sublimetur species aërea, debetque ea esse continua, ab initio ad finem, cum opere interrupto vix ascendat id, quod reliquum est. Per *descensum*, vide p.a. *Descensio*: *Per inclinationem*, quæ fit vase materiam continente inclinato, rostro deorsum vergente; cumque illud vas plerumque sit *Retorta* dictum, etiam hæc *Destillationis* species *per Retortam* opus nominatur. Quamvis & nonnunquam *Destillatio* per descensum dicatur, quod parva fiat elevatio, indeque maxime deorsum reflexio, vel quod spiritus maxime deorsum revocentur & sine alembico in curvatura coagulari descendant. Hæc Rul. & Iohns. *in Lex.* Adde Rolfinck. *Chymiæ l. 2 c.2*, (qui etiam *Destillationis* alicujus naturalis mentionem fecit, qualis fit in generatione pluviæ, sed hæc est extra forum Medicum.) Iunge ex antiquioribus Matthiol. *de ratione destillandi aquas ex plantis*, VVeker. *Antid. Gen. l.3 c.39 seq. aliquot.* & ex recentioribus D. D. VVedel. *Pharmac. Acroamat. l.1 sect. 3 c. 3 p. 99 seqq.* D. D. Ioh. Maur. Hofmann. *Dissert. Chymic. X h. tit.* I. Helfric. Iunken. *Corp. Pharmacevt. sect. 1 c.3 p. 11 seqq.* De *destillatione Spagyrica* in specie circa negotium lapidis Philosophici quære *in Theatr. Chymic. Indicibus Vol. II p. 411, 441, 451 seq. Vol. III p. 377, 435, 562, 735 Vol. IV p. 749; Vol. VI p. 271.*

DESTRINGO, ἀποψάω, significat sudorem & sudorulentas corporis sordes lacinia aut incurvata tricantis manu aut strigili detergere. Lang. *l.1 epist. 51.*

DESTRVCTIO, Gr. φθορὰ, διαφθορὰ, idem, quod Corruptio, Chymicis dicitur *dissolutio*, vel deperditio pristinæ & nativæ suæ formæ, vel consistentiæ, & mutatio in alienam. Vid. Parac & *Theatr. Chym passim.* v. g. *Vol. I p.294.* Talis *Destructio* Spagyrica difficilior habetur labor, quam *constructio*. Lagneus *Harm. Chym. c. 6*, & Alan. *in Th. Chym. Vol. IV p. 749.* Vide etiam *Corruptio.*

DESVDATIO, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidrosis.* Apud Avicennam *Desudatio* notat Sudationem largiorem, quam sequuntur interdum pustulæ, tanquam sudoris feces inobedientes ad exsudandum, unde & *Hidroa*, ἱδρῶα, *Sudamina* vocantur, perperam vero ὑδρῶα. Avic. *l.4 fen.7 tr.3 c.8.* Ingrass. *com. in Avic. l. de tum p. n. p. 172, 183, 191, &c.*

DESVRRECTIO, ἐξανάστασις, *desurgo*, idem, quod *Desido* vel *Desideo*, h. e. secedo ad ponendam alvum. Vide p. a. *Desideo.* Iung. Scribon. *n. 112, 140, 142.* Rhod. *in not. ad 112, 140.*

DETENTIO aliquando significat idem, quod *Catalepsis*, *Catoche*, de quibus vocabulis jam suo loco dictum est. Zacchias *Quæst. Medico-Legal. l.2 Tit. 1 q. 15 n. 9, 10.*

DETENTVS, ἐχόμενος, proprie, qui ab altero habetur, & ita in alterius potestate est, sive vi coactus, sive necessitate. Vnde & Gal. exponit per κατεχόμενος καὶ βιαζόμενος, *6 aph. 16.* Lind. *Sel. Med. Ex. XII §. 17.* *Detenta* quoque dicuntur ea, quæ *Retenta*, quæ nostro commodo natura ad tempus moratur, *Ex. XV § 71.* Differunt a *Contentis*, quod hæc in genere dicantur, quod ratione suæ liquiditatis, vel fluiditatis contineri habeant necesse.

DETERGENS, ῥύπτων, idem, quod *Abstergens.* Vide *Abluentia.* Iung. Gal. *l.8 meth. med. c. 4.*

DETERSORIVS, ῥυπτικὸς, idem, quod *Abstersorius*, Gal. *1 de R. V. I. A. t.18.* *Detersorium* vocabatur Locus Balnei, in quo sudor detergebatur, & ungebantur unctione indigentes. Fumanell. *lib. de Balneis mox a principio.*

DETONATIO, est terminus Chymicus, quo indicatur operatio deflagrationis & calcinationis per Nitrum in præparationibus Antimonialibus, de quibus vide Rolfink. Schröder. & alios, præsertim e recentioribus celeberrimos Chemiatros, D. D. VVedel. *Ph. I. A. F. R. lib. 1 sect. 4 cap.3.* D. D.Bohn. *Diss. Chym. Phys. XII §. 20 &c.* Prolixum vero de *Detonationis* effectu, qui

qui est, per fusum Stibium penetrare, penitus liquare, attenuare, Mercuriale, Arsenicale & Sulphureum recrementum in fumum vertere, purgare, & figere, vide apud Libav. *Definf. Synt. Chym. contr. Scheunemann. II not. 46.*

DETONSVS, κειρόμενος, a κείρω, *tondeo.* Inde κουρὰ, tonsura. Vide *Cura* Græc.

DETOS, δετὸς, *vinctum tecti*, idem, quod ἀέτωμα, *3 de artic. t. 23.* Vide *Aetoma.*

DETRACTIO, καθαίρεσις. Vide *Cathæresis.*

DETRITIO, ῥάκωσις, est affectus scroti, scil. cutis in scroto multo & nimia *extensio*, Gal. *in defin. med.* Æginet. *l. 6 c. 67.* In genere etiam *Detritio* sumitur pro *tritura.* Scrib. Larg. *n. 130.*

DEVALGATVS, βεβλαισωμένος, dicitur quorum ossa sunt valga. Opponitur *Demancato*, κεκυλλωμένῳ, Gal. *c. 4 de art. t. 10, 11.* Vide *Blæsus.*

DEVENIO, ἀφικνέομαι. Vide *Aphicneomæ.*

DEVENTRIS, ἀκοίλιος, qui carere videtur ventre. Vide *Acœlios.*

DEVIRGINO, ἀποπαρθενεύομαι. Vide *Apoparthenevomæ. Devirginatio* legitur in Scribon. *n. 18.* Barth. *l. 39 c. 16 Adversar.* putat, esse fœmellis proprium. Sed tamen & *Devirginare* puerum, dicit Varro apud Non. Marcell. *de prop. serm. in Cornucopia* Nic. Perotti *p. m. 1473 lib. 27.*

DEVORO, καταπίνω, idem, quod *Deglutio.* Tropice usurpatur de scientiis intra nos recondendis, Gal. *l. 3 de Hipp. & Pl. decr. c. 8.* Proprie *devorare* est magna aviditate multum cibi ad se rapere, non mandere, vix gustare, adeoque ventriculum implere, ut oneri sit non tantum, verum etiam revomatur sæpe, verbis Linden. *Exerc. XIII §. 301, 302. Devorare* medicamentum, pastillos, mel, legitur apud Scribon. *n. 87, 94, 116, 135, 155, 165, 198.* Cels. *l. 4 c. 4.* In Chymicis *Devoratio* quoque dicitur, quando Aurum depuratur Antimonio in igne fusionis. B. D. Ettmüller. *ad D. Ludov. Pharmac.*

DEVOTATVS, idem, quod *Defixus*, & utroque nomine appellatur, qui maleficio aut incantamento prohibitus est a Venereo congressu & ligatus. Apul. *de medic. herb. c. 7 n. 1.* Humelberg. *comm. ad h. l. p. 65.*

DEVRENS, καύσων, idem, quod *Causos*, *Febris ardens.*

DEVS, Θεός. Neque hujus mentio omittenda in Medicina, cum ille sit Autor principalissimus omnium bonorum, & ita quoque artis Medicæ, caussa primaria sanitatis, & operationum Medicarum salutarium. Quod vivis valesque, hoc ipsius *Dei* est. Quod medendi scientiam calles, concessu & beneficio *Dei* est. Quod cura tua feliciter sub manu succedat, benedicente Deo est. Quod usque & usque proficis in cognitione Naturæ & Artis, gratia Divina est. Imo quod & ægrotes, a Deo juste nos castigante dependet. *Deus* enim est, qui vulnus facit, & manus ipsius sanat. Hinc & Hippolyt. Guarinonius *in suo lectu dignissimo Germanico tractatu de Caussis sanitatem & vitam hominis destruentibus*, primam caussam Deum statuere non est veritus, quod & Rolf. fecit *O. ac M. Med. Sp. l. 2 f. 3 c. 29.* Plura videantur apud Lind. *Ex. III Select. Med.* Absit vero illa fictitia & superstitiosa *Dei* cultura, qualem Crollius & quidam ejus sectatores commenti sunt, *Deum* in creatione egisse Spagyrum, *Deum* & spiritum Cabalisticum in unione esse, & quæ sunt alia blasphema, aut certe valde abusiva, de quibus videatur Libav. *tr. de horribili impietate Magiæ Paracelsicæ.* Et dubito, an etiam Ænigmaticæ illæ allusiones Fr. Basilii Valentini *in scriptis suis Latinis & Germanicis*, salva pietate vera, possint approbari? Aliter res se habet cum tropicis phrasibus, nec S. Scripturæ adversis, quod homo homini *Deus*; & ita Medici quoque *Dii* & Magistratus, Rhod. *ad Scrib. p. 12, 14, 27.* Medicamenta manus *Dei*, vel *Deorum* dicantur. Aliud est, rem per tropum explicare: aliud mystice sive per mysterium. ἄλις.

DEVSTIO, ἔγκαυσις, vide *Encausis.* Gal. *de inæq. intemp. c. 7.*

DEVTERIA, δευτερία, δευτερεῖα, *Devterias*, δευτερίαι, *Devterinar*, δευτερίναρ, Linden. *Ex. X §. 198.* Accipiuntur hæc vocabula pro vino secundario, viliori, *Lora* alias dicto, parato ex aquea vinaceis affuso illa macerante. Alias etiam Græcos τρύγα, Asiaticos στεμφυλίτην vocasse, autor est Gal. *l. 2 de Al. fac. cap. 9.* Vide *Lora.* Dioscorid. *l. 5 c. 13* etiam πότιμον appellari scripsit. Est potionis genus vile & noxium, de cujus viribus Gal. & Dioscor. *d. l.* Lang. *l. 1 ep. 27 fin.* ubi & *Thamna* dicuntur.

DEVTERION, τὸ δευτέριον, item, τὰ δεύτερα, significat *secundinas*, vel *secundas*, ita dictas, quod secundo post fœtum natum loco ordinarie & naturaliter excluduntur. Hippocr. vocat τὰ ὕστερα, *5 aph. 49*, τὸ ὕστερον, *2 Prorrh. XXX, 18 & l. 2 Epid. s. V, 42.* χόριον, suntque nihil aliud, quam membranæ fœtum prius continentes, præsertim exterior *Chorion* dicta cum placenta Vterina. Nam interdum *Amnios* ceu interior cum fœtu ipso excluditur galeæ instar inhærens. De his vide Harveii *Additamenta ad Exercit. de gener. animal.* Barthol. *l. 1 Anat. cap. 36* Dieter. *n. 876.* Quæ p. n. retentæ in affectionem gravissimam conjiciunt fœminas. Vnde remedia fere eadem, ac ad partum necessaria sunt, adhibenda, de quibus apud Hipp. Gal. & Practicos videre est.

DEVTEROPATHIA, δευτεροπάθεια, idem, quod συμπάθεια, *Consensus.* Vsurpatur de morbis per consensum, primo, qui per πρωτοπάθειαν obortus esse dicitur, supervenientibus. Legitur & apud Helmont. *de Lithias. c. 9 n. 54.*

DEXAMENE, δεξαμενή, in genere *receptaculum* significat. Restringitur vero ad receptaculum aquarum sive *labrum*, aut *solium aquæ calidæ*, in quo qui lavantur,

tur, etiam innatare possunt. Dicitur alio nomine κολύμβηθρα, Gal. *l. 2 de Tem. c. 2*, & ἐμβασις. Gorr. *p. 101.*

DEXIOS, δέξιος, h. e. *dexter*, duplicem habet significationem. Primo denotat illam corporis regionem, vel illud latus, in quo hepar situm suum obtinet. De hoc *dextro* corporis latere recepta est opinio veterum, quod *dextra* sint robustiora & calidiora sinistris, & quod mares etiam magis in *dextro* uteri latere concipiantur & generentur. Hipp. *5 aph. 48*, & quod arteriæ sint majores *dextri* lateris sinistris, & quod morbi *dextri* lateris sint periculosiores. Enimvero videtur in plerisque esse mera imaginatio & differentia fictitia. Imo dubitare quis etiam de rationibus Bartholini *l. 4 Anat. c. 1* posset, ob quas *dextram* manum agiliorem esse docuit sinistra. Enimvero non licet, nec libet hoc loco controversari. Vide C. Hofm. *comm. in Galen. de V. P. n. 854 seqq.* Deinde significat idem, quod *felix, congruus*, conveniens, v. g. *Dexter* usus rerum non naturalium dicitur, qui opponitur *sinistro* vel abusui; quæ significatio est per translationem. In utraque significatione *Dextro* opponitur *sinistrum*, τὸ ἀριστερόν. In circulo neque *dextrum*, neque *sinistrum* dari, neque in natura, non male scripsit Helmont. *de Lithiaf. cap. 9 n. 45.*

DEXIS, δῆξις, *morsus*. Vide *Dacno*.

DEXIUMÆ, δεξιοῦμαι, significat *comiter excipio aliquem*, ac veluti dextra prehensum deduco, aut dextram alicui porrigo. Legitur apud Hipp. *l. 7 Epid. IX, 8.*

DEXTANS, in Gr. δεκάμοιρον, est nomen *ponderis unciarum decem*, tota libra divisa in duodecim uncias. Meminit Scrib. L. *n. 203.*

DEXTER, δεξιός. Vide *Dexios*.

DIA, διὰ, hæc præpositio in Medicina frequentissimi usus esse solet in appellationibus medicamentorum compositorum a basi, vel potiori simplici ingrediente desumtis, & significationem obtinet præpositionis *De*. v. g. *Diarodion*, *Diacydonion*, *Diaphœnicon* &c. quorum etiam aliqua suo ordine in seqq. exponentur.

DIABEBOS, διαβεβὼς, *diductum*, divaricatum & disparatum significat. Usurpavit Hipp. *de malleolis 4 de artic. t. 22.*

DIABETES, διαβήτης, est *Urinæ profluvium*, *Hydrops ad matulam*, *Hydrops matellæ*, *Dipsacos*, *Diarrhœa in urina*, ὕδερος, εἰς οὖρα διάῤῥοια, διψακὸς, synonyma sunt, cum continuo & exuberanter per urinam redditur id, quod bibitur, nihil plane immutatum, Gal. *l. 6 de L. Aff. c. 3 & l. de diff. sympt. c. 6.* Passio hæc talis est, qualis circa alvum Lienteria & Bulimos, extinctio, ut diceret quispiam, utriusque virtutis, & retentricis & alteratricis, *l. 1 de cris. c. 12.* Consentit quidem quodammodo vesica, & copia urinæ premitur, at nec ipse morbus, nec morbi caussa est in vesica, sed in solis renibus. Est autem attrahendæ urinæ inexplebilis cupiditas, & ejus retinendæ impotentia. Attractionem tantam excitat vel calida & sicca renum intemperies, vel humor biliosus acris, salsus & renes assidue irritans, inque ipso renum corpore impactus, vel, ut ait Aretæus, morbus aliquis acutus in renes firmatus & per crisin malignitatem suam in eos deponens, vel venenum aliquod deleterium, ex eorum genere, quæ vesicam & renes infestant, quale id est, quod a Dipsade serpente funditur. Hæc enim omnia sitim ingentem movent, ob quam assidue æger bibit. Potum autem hunc avide renes attrahunt, antequam etiam in ventriculo concoquatur, sed eum propter imbecillitatem non retinent, sed talem effundunt, qualis sumtus est, qua in re *Diabetes* appetentiæ caninæ persimilis est, quam ὄρεξιν κυνώδη vocant. Nec vero id solum, quod bibitur, protinus crudum mingitur, sed humor etiam copiosus a renibus colliquato corpore trahitur, in eoque *Diabeten* proprie consistere, Aretæus arbitratur, definiens, esse σαρκῶν καὶ μελέων ἐς οὖρον σύντηξιν, hoc est carnium & membrorum in urinam colliquationem, ob quam & summa totius corporis macies est, & copiosior multo urina redditur, quam potus est. Quod si vel modico tempore a mejendo abstinuerint, tument lumbi, testes & ilia. Rarum id prorsus mali genus, & a Galeno bis tantum visum. Eo autem nomine appellatur, quod humor corporis nullo in loco consistat, sed subinde de loco in locum διαβαίνῃ, h. e. pertransit, non aliter, quam aqua per siphonem, quem διαβήτην vocant Mechanici, ut scribit Colum. *l. 3 c. 10.* Latini nullum illi peculiare nomen dederunt. Hæc Gorræus & Castellus. Enimvero cum illud de Attractione vetus figmentum hodieque exoleverit, hujus affectus analysin & expositionem per caussas veriorem & certiorem nobis reliquit CL. Willis *Pharmaceut. Rat. Part. I sect. 4 c. 3*, statuens, caussam proximam in sanguinis deliquio, sive nimia serositate colliquativa consistere, dum compages sanguinis nimis est laxata & dissoluta. Paracelsus caussam hujus affectus ponit in sale resoluto & scisso per ingressum acuti salis, *l. 2 de Tart. tract. 3 c. 2*, ubi plura legantur, & *in fragment. ad Tom. III referendis.* Lectu etiam digna est Mart. Listeri *Exercitatio II Medicinalis de hoc affectu* aliquot exemplis illustrata. Observationes de *Diabete* varias vide *in Ephem. Nat. Cur. Ann. II Obs. 162, 167, 175, 198 & Ann. III Obs. 183.*

DIABIBASCO, διαβιβάσκω pro διαβιβάζω ponitur, & significat *transcendo*, traduco, transmitto, apud Hipp. *1 de fract. t. 29.*

DIABOLUS, διάβολος, infensissimus ille animarum nostrarum & corporum hostis & adversarius. Dicitur & *Dæmon*. *Cacodæmon*. Vide *Dæmon*. *Diabolus* metallorum etiam appellatur *Jupiter* sive *Stannum* a Chymicis ideo, quod sociatum aliis metallis eadem irreducibilia vel admodum difficulter reducibilia faciat. D. Etmüller. *ad Ludo. Pharm.*

DIABOTANUM, διὰ βοτανῶν, dicitur emplastrum ex

ex herbis confectum, cujus descriptionem vide in Gal. *l. 6 de C. M. P. G. c. 2.*

DIABORBORIZO, διαβορβορίζω, significat *murmuro.* Dicitur de hypochondriis apud Hipp. *5 aph. 64.* Vid. Dieterich. *n. 184.* Linden. *Ex. 6 §. 69.* Vide *Borborygmos.*

DIABROSIS, διάβρωσις, idem, quod ἀνάβρωσις. Vide *Anabrosis, erosio*, a re acri & mordaci facta, sive interna, sive externis, igne, vel medicamentis, quæ propterea διαβρωτικὰ appellantur, media quodammodo inter ἐμφρακτικὰ καὶ καυστικὰ, i. e. extergentia & adurentia; sunt enim extergentibus valentiora, & urentibus debiliora. Vide *Corrosio.*

DIACADMIAS, διὰ καδμίας, nomen Emplastri a *Cadmia* ceu basi ita dicti, apud Scribon. Larg. *comp. 242.* cui simile legitur apud Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 14.* a Lucio usurpatum interque Epulotica relatum.

DIACARCINON, διὰ καρκίνων, nomen Antidoti ex Cancris adversus morsum canis rabidi, quo & Æschrion optimo cum successu usus legitur apud Gal. *l. 11 de S Fac. §. De cancris ustis.* Vid. Forest. *l. 10 Obs. 27. Schol.*

DIACARYON, διακαρύων, i. e. *Rob nucum*, Gal. *l. 6 de C. M. S. L. c. 2.* Vide *Dispensat. August.*

DIACELTATESSON, terminus Paracelsicus, ad curam febrium spectans, quo usus *l. 2 de vit. long. c. 5.* Videtur autem vomitum per Mercurium excitatum intelligere. In Rul. & Iohns. legitur *Diatessadelton*, i. e. *Mercurius præcipitatus.* Alii volunt *Diaceltatesson* Paracelsi esse medicamentum Chymicum, quod præbet Mercurius vivus a liquore Alcahest solutus. Ast quia illo liquore sese carere hodieque fatentur Chymici, quare & hoc medicamentum manet in occulto, & fortassis citra Artis detrimentum.

DIACENES, διακενῆς, significat *frustra*, in vanum. Aliquoties legitur apud Hipp. *l. 7 Epid. V, 22; X, 42; XLI, 24.*

DIACENOS, διάκενος, significat, *cavernosum*, fistulosum, non vero simpliciter vacuum. Dicitur de corporibus porosis, qualia sunt Spongia & Pumex. Gal. *l. 4 de diff. puls. c. 6.*

DIACHALASIS, διαχάλασις, a verbo διαχαλᾶν, significat in specie *suturæ laxationem* & dissolutionem, apud Hippocr. *l. de vuln. capic. XV, 5, 6; XVI, 1, 2.* ubi & ῥῆξις κατὰ τὴν ῥαφὴν, *ruptio circa suturam* vocatur.

DIACHEIRISMOS, διαχειρισμὸς, *tractatio manuaria*, quæ manibus perficitur. Dicitur de medicamentorum præparatione apud Hippocr. *l. 2 Epid. s. III, 41.* A verbo διαχειρίσαι & διαχειρίζεσθαι, manibus aliquid tractare, quod occurrit *l. 2 de morb. mul. IV, 11.*

DIACHEOMÆ, διαχέομαι, proprie significat *transfundi*, quando liquor de vase in aliud *diffunditur* vel potius *transfunditur*, ita sumsit Hippocr. *l. de Affect. XLV, 18.* de vino per transfusionem refrigeratos, quam significationem perperam omisit Foës. *in Oeconom.* Tropice vero etiam significat *dissipari*, discuti. Usurpavit Hippocr. de tuberculo, *l. 4 Epid. XXVI, 3.* Activum διαχεῖν, *discutere*, legitur apud Dioscorid. *l. 3 c. 170.*

DIACHOREMA, *Diachoresis*, διαχώρημα, διαχώρησις, a verbo διαχωρέω, generaliter significat omnis generis *Excrementa* & *Excretiones* e corpore factas, Foës. *Oec. p. 162.* Gorr. *in def.* In specie vero *Excrementa alvi* & *Excretionem per alvum*, *2 aph. 14. 18; s. 4 aph. 47; s. 5. aph. 64.* Vide Dieterich. *n. 204 seqq.* Linden. *Ex. XIII, §. 253 seq.* Dicitur & Lat. *Distributio.*

DIACHORISIS, διαχώρισις, διαχωρισμὸς, significat *separationem* & disjunctionem, a χωρὶς, *seorsim.* Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 129.*

DIACHRISTA, διαχριστὰ, dicuntur P. Æginetæ *l. 1 c. 46* medicamenta, quæ faucibus, columellæ, palato, linguæ ad pituitam detergendam applicantur.

DIACHRISU, διαχρυσοῦ, nomen emplastri ad fracturas, *Aureum* dicendi, apud Gal. *spur. l. de Dynamidiis §. Ad ossa fracta.*

DIACHYLON, διαχυλῶν, Emplastrum dicitur ex succis compositum, emolliens, concoquens, Gal. *l. 7 de C. M. G. c. 9.* Vide & *Dispensatoria.* Variæ ejus in illis occurrunt descriptiones.

DIACHYSIS, διάχυσις, dicitur *Liquefactio*, *Fusio.* Estque corporis sicci ad humidius alteratio & permutatio. Contraria τῇ πήξει, *concretioni* vel *coagulationi.* Humiditas autem corporibus siccis inducitur, vel novo humore superinducto, vel resolutione partium aquearum, quæ antea in corpore latebant compressæ & constipatæ; vel dissolutionem partium terrestrium prius in unum coactarum. Ad primam speciem pertinet *Elixatio*, *Maceratio.* Ad secundam *Fusio.* Ad tertiam *Chylificatio* referri posset. Pathologice quoque usurpari potest, ut sit determinatio alicujus modi caussandi morbos, & significet *Diffusionem*, h. e. nimiam fluxionem, quæ opponitur στάσει s. stagnationi, quemadmodum egregie exposuit Bernardinus Ramazzinus Medicus Mutinens. *in descriptione constitutionis Anni 1690 in territorio Mutinensi*, quæ extat *in Ephemerid. Nat. Curiosor. Dec. II, Ann. IX, p. 53.* διαχυτικὰ medicamenta vocantur, quæ diffundendi & dissolvendi vim habent apud Dioscorid. *l. 1 c. 78; & l. 3 c. 59 de Terebintho & Aniso.*

DIACHYTOS, διάχυτος, est epitheton vini, quod & ὑπόχυτος οἶνος vocatur, quod paratur uvis in sole siccatis loco clauso per dies septem in cratibus totidem pedes a terra alte, noctibus a rore defensis, octavo die calcatis. Ita fieri *optimi odoris saporisque vinum* testatur ex Plin. *l. 14 c. 9* Linden. *Ex. X §. 118.*

DIACINCLIZO, διακιγκλίζω. Vide *Cinclismos.*

DIACINEMA, διακίνημα, dicitur *dimotio*, cum ossa paulatim excesserunt, *prolapsio* parva ossium, apud Cels. *l. 8 c. 14.* Ὀλίσθημα vero *integra* ossium *prolapsio* voca-

vocatur. Hipp. *3 de fract. t. 51.* A verbo [illegible], *dimoveo*, *2 de artic. t. 13.*

DIACLYSMA, διάκλυσμα, significat specialiter *collutionem oris*, per liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur: & sub se comprehendit *Gargarismum*, & *Apophlegmatismum*. Schroder. *l. 2 c. 61.*

DIACNÆO, [illegible], significat *corrumpo*, lacero, *corrodo*. Dicitur & [illegible], Hipp. *l. 1 de morb. X, 55; lib. 2 de morb. mul. XIII. 15; XV, 11.* Significat & *dissolvo*, Rhod. *ad Scrib. n. 55.*

DIACOCCYMELON, [illegible]. Vide *Diaprunum*.

DIACOCHLACON, [illegible], epitheton *Lactis*, in quo silices igniti extincti prius sunt. Hippocr. vocat διακεπυρωμένον, *l. 7 Epid. III, 4.* Lind. *Ex. XVI. §. 82.*

DIACODYON, διακωδύων, est *confectio ex capitibus papaverum*, cujus varias formulas veterum tradidit Gal. *l. 7 de C. M. S. L. c. 2.*

DIACOLOCYNTHIS, [illegible]. Vide *Hiera*.

DIACONIZO, [illegible], idem, quod [illegible], de quo vide supra *Anaconidi*. Hipp. *l. 2 de morb. XLIX. 23.*

[illegible], [illegible], *dissectum*, *dissessum* significat, etiam a [illegible], *disseco*. Hippocr. *2. Prorrh. XVI.*

[illegible], [illegible] nomen Emplastri Critonis ex *Cote* parati, apud Gal. *l. 6 de C. M. P. G. c. 2.*

DIACOPE, διακοπὴ, *discissionem*, præcisionem & [illegible] profundam significat. apud Hipp. *7 aph. 24. l. de cap. vul. VIII, 6.* a verbo διακόπτω, quo frequentius usus idem *6 aph. 18. 19. 50; Coac. t. 503, 504;* Vid. Dieter. *n. 187.* Foes. *Oec. p. 150.* Sumitur pro omni magno & profundo vulnere. Gal. *comm. ad 6 aph. 18.*

DIACOPRÆGIAS, [illegible], dicitur medicamentum Topicum e *stercore caprino* factum, teste Blancardo, quamvis nobis non licuerit in Græco autore Medico invenire hoc vocabulum.

DIACORALLIUM, Alexandri, non a Corallo, sed ab Anagallide appellatum, quia non adstringit, sed penetrat. Heurnius *Meth. prax. l. 2 c. 15.*

DIACORUM, [illegible], confectio ex *Acoro*, sive *Calamo aromatico* a Mesue excogitata, cujus descriptionem & commendationem Zac. Otterianam vide *in Disp. August. Class. 14.*

DIACRISIS, διάκρισις, idem, quod κρίσις, in morbis humorum secretionem vel excretionem & *judicationem* denotat, Hipp. *l. de genitur. V, 8.* Verbum, διακρίνω, excerno, *secerno*, occurrit *in Coac. t. 157 & l. 2 de morb. LXIX, 30.* Opponitur τῷ συγκρίνειν, quod significat miscere, Gal. *l. 4 M. M. cap. 4.* Denotat etiam Chymicam solutionem. Vide *Solutio*.

DIACRITICE, διακριτικὴ, dicitur a quibusdam facultas *discretrix* vel *secretrix*, quæ bonum a malo secernat, & dijudicet in morbis, & hanc quintam nonnulli statuunt quatuor ministris addendam. Gorræus *p. 104.* Enimvero exulent in Medicina hæ abstractivæ subtilitates Philosophicæ.

DIACROCIUM, electuarium de ovo. Plater. *de Curat. feb. pestilentialium Tom. 2 c. 2.*

DIACROCU, διὰ κρόκου, διάκροκον, nomen Collyrii sicci, quod *Crocum* recipit, apud P. Æginet. *l. 7 c. 16.* Gorr *in def. p. 105.*

DIACYDONIUM, διὰ κυδωνίων, scil. μήλων, confectio Stomachica ex succo malorum *Cydoniorum*, vel *codoneorum*, hodie adhuc usitatissimam, commendatum vero & olim a Galeno, *l. 6 de San. tu. c. 15.* Iung. Dispensatoria, ubi & *Diacydoniati laxativi* mentio fit.

DIADAPHNIDON, διὰ δαφνίδων, nomen Emplastri, ad extrahendum & pus movendum, a *baccis lauri* ingredientibus sic dictu, cujus descriptionem vide apud Cels. *l. 5 c. 19.*

DIADEMA, διάδημα, generaliter quidem omnem *fasciam* denotat. Specialiter vero exprimit *fasciam capitis*, sive *redimiculum*; qualia commendantur in doloribus capitis, ubi suturarum relaxatio metuitur. Forest. *l. 9 Obs. 53 Schol.*

DIADEXIS, *Diadoche*, διάδεξις, διαδοχὴ, dicitur *humorum exceptio*, vel successio, vel de parte ad aliam partem transitus. Hippocr. *6 Epid. S. 2 c. 28;* & Aretæus *l. 2 de cur. morb.* Vid. Foes. *p. 149.* Vocatur & ἐκδεξις, Gorr. *p. 105.*

DIADOSIS, διάδοσις, communiter *distributionem* quidem significat, ut ita idem sit, quod ἀνάδοσις, vide *Anadosis*, Gal. *l. 2 de nat. fac. c. 6.* Verum denotare quoque potest *remissionem*, aut *cessionem morbi*, a verbo διαδίδωμι, quod in hac significatione sumsit Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 22.*

DIÆRESIS, διαίρεσις, significat *divisionem*; A Galeno sumitur generaliter pro *solutione continui*, cujus quatuor constituit species, *vulnerationem*, *contusionem*, *erosionem*, *ruptionem*, *l. 5 Meth. Med. c. 2.* Iung. Dieterich. *Iatr. n. 15 pag. 118.* Notat & *distinctionem*, Gal. *l. 9 de Hipp. & Plat. dec. c. 6.*

DIÆTA, δίαιτα, dicitur *victus ratio*, *vivendi modus ac lex*, *certa victus institutio* & norma, non in solo cibo & potu consistens, verum in omnibus aliis rebus nonnaturalibus quotidianis, Aëre, Otio, Exercitatione, Venere, Somno, Vigiliis, Repletione, Inanitione, Animi Affectibus. Gal. *ad Thrasybul. c. 35. 3 in 3. Epid. t. 9.* In *Diæta* duo hæc potissimum sunt præcepta, in quibus tota fere vertitur: integram sanitatem similibus conservandam; inclinatam autem & in vitium ruentem prope modico contrariorum usu corrigendam esse. Disciplina, quæ hanc instituit, *Diætetica*, διαιτητικὴ, dicta est pars artis Medicæ ministra, cum quæ sanis ad imminentes morbos arcendos, tum quæ ægris ad præsentes profligandos debetur. Gal. *l. 11 M. Med. c. 15.* Castell. & Gorr. Iung. Dieterich. *n. 186.* Lind. *Ex. XIII §. 206 seqq.* Rhod. *ad Scrib. n. 122.* Roist. *O. ac M. Med.*

Med. Sp. l. 14 sect. 1 c. 1 seqq. Dogmat. nostr. med. gen. Part. IV c. 1. *Diæteticam* olim tempore Homeri minus fuisse excultam, refert Lang. *lib. 1 ep. 51.* Verum ex Iamblichio *in Vit. Pythagor.* notavit Rhod. *ad Scribon. in not. pag. 17.* Pythagoreis in pretio fuisse maxime *Diætet cam*, Pharmaciam minus probatam. In strictiori significatione pro solo victu sumsit Helmont. *tr. Victus ratio*, & sobrietatem, statuit, esse totius *Diætæ* cardinem, *n. 16.* ubi simul Diætæ remedia in curandis morbis infida dixit & languida, *n. 17, 18.* verum ratione frivola. Non enim ideo victus ratio præscribitur in curatione commoda, ut præsens morbi caussa per illam tollatur, sed & ut caussæ futuræ proventus inhibeatur. Hinc rectius scripsit Scrib. Larg. *compos. n. 200.* Implicitas Medicinæ partes inter se & ita connexas esse constat, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint. Ex eo intelligitur, quod neque Chirurgia sine *Diætetica*, neque hæc sine Chirurgia, id est, sine ea parte, quæ medicamentorum utilium usum habet, perfici possint, sed aliæ ab aliis adjuventur, & quasi consummentur. Iung. Rhod. *not. ad h. l. p. 288.* Strictissime *Diæta* etiam significat *Decoctum Diaphoreticum* ex ligno sancto & similibus paratum, vel etiam additur epitheton. *Diæta sudorifica*, vel si purgantia addantur, *Diæta Sudorifico-Cathartica.* Blas. *Med. Univ. p. 79.*

DIÆTEMA, διαίτημα, idem quod *Diæta*, quamvis Gal. præter cibum & potum reliquas res non naturales ita vocaverit, ad *Thrasyb. c. 28.*

DIAGINOMÆ, διαγίνομαι, significat apud Hipp. *superfum*, vitam retineo, evado. Legitur *l. 1 de Morb. XXIV, 10. & l. 1 Epid. f. 1. t. 19.*

DIAGLAVCIVM, *Diaglaucium*, διὰ γλαυκίου, est nomen Collyrii ad incipientes lippitudines & ophthalmias laudati a Scribon. Larg. *compos. 22.* ita dicti a *Glaucio* succo herbæ, in Syria & Parthia pronatæ. Ejus vero usum recentioribus exolevisse recte animadvertit Victor Trincavell. *de cur. part l. 4. c. 4*, notante Rhodio *ad d. Scribon. loc. in notis p. 61.*

DIAGNOSIS, διάγνωσις, *Dignotio*, est præsentium per signa cognitio, Gal. *c. 1 in prognost. t. 5.* Rolf. pro tota Pathologia sumpsisse videtur, *in Ord. ac Meth. l. 2 f. 1 c. 3 & f. 2 c. 1 seqq.* Plerique omnes Institutionistæ ad morbos saltem restrinxerunt, sed perperam, cum & sanitatis præsentis per signa cognitio sit scitu necessaria. Vid. *Dogm. nostr. P. 3 c. 1. dogm. 2 & c. 2. per totum.* Signa, quæ hanc cognitionem promovent, dicuntur *Diagnostica*, διαγνωστικά, alias & δηλωτικά. Vide *Deloo.* Iung. Dieter. *n. 1.* quamvis Linden. proprio ausu & autoritate vocab. *Diagnostica* aliter acceperit pro *Pathognomonicis*, sive propriis & demonstrativis signis, *Ex. IV §. 51.* contra receptam omnium aliorum sententiam. Medicus quoque, qui per signa rem s. vel p. n. dignoscit, dici potest διαγνωστικός, vel διαγνώμων, *arbiter*, vel discernendi potens, Dieter. *d. l.*

DIAGO, διάγω, vel significat vitam duco, *perago*, ut Hipp. *3 aph. 18*; vel ad morbos refertur tempora sua *transigentes*, *l. 1 Ep. f. 1 t. 20.* Iung. Foes. *p. 148.* Dieter. *183.*

DIAGRYDIVM Vide *Scammonium.*

DIAISSO, διαΐσσω, significat cum impetu transeo, *percurro.* Frequenti in usu apud Hipp. *Coac. t. 139; l. 1 de morb. XXI, 13; l. 1 de morb. mul. LIIX, 8; l. 2 XXIV, 7.* Dolor quoque διαΐσσων πόνος dicitur, qui a parte primario affecta celeriter transit cum impetu ad partes vicinas. Gal. *l. 2 de L. Aff. c. 7.*

DIALAMBANO, διαλαμβάνω, significat intermissionem sumo, vel *interVallum facio*, Hipp. *l. 1 de morb. mul. XCIII, 20.*

DIALEGOMÆ, διαλέγομαι, Hippocrati significat sermonem profero articulatum, vel locutionem, quæ etiam signum præbet notandum in ægris, uti patet *l. 3 Epid. f. 3 t. 38 & 73. l. de Carnib. XIX, 1, 9, 12; l. 7. Epid. f. 7 t. 25 Coac. t. 228; l. 1 prorrh. f. 3 t. 36 f. 4. de R. V. I. A. t. 66.*

DIALEIMMA, διάλειμμα, *intermissio*, est illud *interVallum*, quo febris ad *infebricitationem*, Gr. ἀπυρεξίαν venit, antequam sequens annotatio adveniat, Gal. *l. de morb. temp. c. 3.* Dicitur quidem in specie in febribus ἀπυρεξία; in aliis vero morbis intermittentibus, ut Cephalæa, Epilepsia, Podagra, Calculo, simpliciter διάλειμμα, ἀπὸ τοῦ διαλείπειν, h. e. ab *intermittendo.* Significat ergo apud Hippocr. εἰλικρινῆ ἄνεσιν, sinceram & puram *remissionem.* Vide Gal. *4. aph. 43.* Datur enim & in continuis quibusdam febribus quædam mutatio remissionem æmulans; sed non est pura & *plenaria intermissio.* Accipitur & generaliter de *interVallis temporis*, Gal. *l. 6 de san. tu. c. 7.* Vide *InterVallum.*

DIALEIPO, διαλείπω, *intermitto.* Frequens verbum Hipp. de *febribus intermittentibus*, quæ dicuntur πυρετοὶ διαλείποντες, & quibus opponuntur continuæ sive *non intermittentes*, μὴ διαλείποντες. Vtrarumque caussam veram præ aliis exposuit Cl. Th. VVillis *de febrib. c. 3 & c. 7.* Illarum consistit in succo nutritio heterogeneo sanguini permixto, & tandem ad efflorescentiam incitante; Harum ratio fundatur in intrinseca sanguinis ad effervescentiam ob copiam sulphurearum & spirituosarum portionum excessivam dispositione. Aliquando vero & διαλείπειν dicitur de *febribus continuis* suas mutationes & aliquales remissiones particulares periodicas habentibus, teste Gal. *c. 2 in 1 Epid. t. 2.* Διαλείπειν etiam accipitur de ligaturæ *intermissione* in fractura cum ulcere vel vulnere, ubi spatium relinquitur pro ulceris curatione, Hipp. *3 de fract. t. 5 & 6*, ubi διάλειψις aliis διάληψις legitur, h. e. *intermissio deligationis.* Vide & Dieter. de hoc verbo *num. 188.* Vide *Intermittens.*

DIALEPSIS, διάληψις. vide *Interceptio* & *Dialeipo.*

DIALOES, διʼ ἀλόης, dicitur de medicamentis *Aloën* basin habentibus. Ita *Hiera* officin. *Picra* vocatur *Dialoës* a Gal. *lib. 6 de san. tuend. c. 7.* Ab Ægineta vero dicitur medicamentum in forma sicca topicum, alias *Catapasma* dictum, ad ulcera curanda faciens, *Dialoës, l. 7 c. 13,* ut & *Collyrium* quoddam *c. 16.*

DIALYSIS, διάλυσις, *dissolutionem* significat; & quidem de corpore & ejus membris denotat *languorem* & impotentiam suæ functionis propriæ, *l. 4 Epid. XXV, 6;* cui opponitur σύντασις, *contentio corporis,* firmitas, Gal. *1 in 6 Epid. t. 18.* Verbum quoque διαλύω, *dissolvo,* h. e. languidum reddo, ita accipitur ab Hipp. & præsertim de ventis dicitur, v. g. Austro, *3 aph. 17.* unde & νότιοι διαλυτικοὶ, austri *dissolventes* corpora vocantur, *d. s. aph. 5.* Dieter. *n. 189.*

DIAMARENATUM, dicitur confectio ex cerasis acidis in pulpam redactis & per cribrum trajectis, cum saccharo, ut & aromatibus parata, unde dividitur in *Diamarenatum simplex,* & *compositum,* apud Schröd. *l. 4 cl. 1 n. 85.* Meminit & hujus medicamenti, contra febrem biliosam commendans, sed parari scripsit ex acinis quibusdam crescentibus in Veenlandia, *l. 5 Obs. 7 in Schol.*

DIAMASTEMA, διαμάσημα. Vide *Masticatorium.*

DIAMENO, διαμένω, *permaneo,* duro significat. Usurpavit Hipp. de morbis fixam sedem sibi parantibus, *2 aph. 27, 28.* Dieter. *n. 190.* Legitur & *l. 6 Epid. s. 8 t. 50.*

DIAMNES vocatur Barbaris Medicis propria affectio vesicæ, in qua urina egreditur involuntarie aut ignoratur ejus exitus, sicut in somno. Distinguitur igitur a Diabete, expresse a Ioh. Anglico *Ros. Angl. Tom. I, p. 512. 516.*

DIAMORON, διὰ μόρων, nomen medicamenti in offic. notissimi, sive *Rob. ex Moris* parati, cujus varios parandi modos etiam Gal. tradidit *l. 6 d. C. M. S. L. c. 1.* Videantur *Dispensatoria.*

DIAMOTOSIS, διαμότωσις, idem, quod μότωσις, a μοτὸς, linteamentum, quod vulneri inditur. Significat ergo *insertionem linteamentorum* in cavitatem ulceris. Gorr. *p. 106.*

DIAMPERES, διαμπερὲς, διαμπερέως, adverbium usitatum Hipp. & significat *per totum* prorsus, *3 de fract. t 76; l. 2 de morb. LX, 3; l. de intern. aff. IX, 8.* Usus est quoque adjectivo διαμπερὴς, *penitus penetrans* & transiens, de dolore, *l. 2 de morb. mul. XVII, 3.* Vide Foës. *Oecon. p. 153.*

DIAMYDAO, διαμυδάω, significat nimio humore *marcesco* & corrumpor. Hipp. *de cap. vuln. XXIIX, 2.*

DIANA, Chymicis ænigmatice dicitur *Argentum Philosophorum, Luna alba, Terra virgo.* Libav. *Alchym. Pharmac. c. 31.* *Dianæ arbor* quæ dicatur, vide *Arbor.*

DIANACATHIZO, διανακαθίζω, h. e. *colloco ad sedendum.* Hipp. *l. 2 de morb. LXXIIX, 15.*

DIANANCASMOS, διαναγκασμὸς, *coactionem,* & per vim alicujus membri restitutionem significat. Hipp. *3 de artic. t. 49.* ubi quidam διαναγκομένῳ legunt.

DIANAPAVO, διαναπαύω, significat *interquiesco,* per intervalla post motum vehementiorem quiete reficio, Hippocr. *2 aph. 48. & de sal. diæt. t. 26.* Dieter. *n. 191.* idem, quod ἀνάπαυσις. Vide *Anapavsis.*

DIANISTESMOS, διανισησμὸς, *jentaculum,* & quidem frugi, ita dictum, a surgendo. Idem, quod ἀκράτισμα. Lang. *l. 1 ep. 55.*

DIANOEA, διάνοια, significat *mentem,* animum, ratiocinandi facultatem. In qua significatione legitur apud Hipp. *2 aph. 33. Coac. t. 488, & l. 7 Epid. l. 14.* Vide *Animus.* Dieter. *n. 192.* Aliquando & προαίρεσιν, *consilium* denotat *præmeditatum.* Ita natura dicitur agere οὐκ ἐκ διανοίης, *non ex præmeditato, l. 6 Epid. s. 5. t. 2.* Foës. *Oecon. p. 153.*

DIANOEMA, διανόημα, *cogitationem* significat, deque ægrorum imaginationibus & præceptionibus animi Medico probe considerandis sumitur ab Hipp. *l. 1 Epid. s. 3 t. 1.* Vide *Imaginatio.*

DIANOSEO, διανοσέω, *morbum traho,* cum varietate afflictionis, significat, apud Hippocr. *1 Prorrh. s. 3 t. 7, 26, 32.* Foës. *d. l.*

DIANTÆOS, διανταῖος, significat *adversus,* ex adverso penetrans per totum, nullibi conjunctus. Dicitur de tendinibus, vel τένοις nervosis vertebrarum, apud Hipp. *3 de artic. t. 31;* item de habena cum duobus separatis loris, *t. 49.* de laqueo cum binis appendicibus adversis in instrumento, quod dicitur, γλωσσοκόμιον, Gal. *l. 7 de V. P. c. 14.*

DIANTLIZOMÆ, διαντλίζομαι, *valde laboro, tanquam in sentina* haurienda. Usus Hippocr. *in præcept. VI, 25.*

DIAPASMA, διάπασμα, idem, quod κατάπασμα. Vide *Catapasma.*

DIAPEDESIS, διαπήδησις, Lat. q. d. *Persudatio, Transsudatio,* est species viarum vel meatuum relaxatorum, ceu caussa morborum in cavitatibus apertis, consistens in vasorum tunicis extenuatis & rarefactis, ut serosæ sanguinis portiones transire possint, Gal. *l. 3 de causs. sympt. c. 2.* Fit ergo ex tunica rarefacta, sanguine vero tenuato, unde transcolatur sanguis & sudoris, aut roris more transmittitur, *l. 5 meth. med. c. 2.* Differt ab *Anastomosi,* in qua tum majorum vasorum ora aperiuntur, tum sanguis cum impetu & copia prorumpit. Quod si contigerit aliquando διαπήδησις apertis etiam vasorum osculis, vasa quidem omnino exigua sunt, ex quibus sanguis copiosus & cum impetu emanare non potest.

DIAPEGMATA, διαπήγματα, διάπηγα, dicuntur in Chirurgicis instrumentis veterum majoribus *intercolumnia*, sive partes transversariæ ad crurum laterumque compaginem firmandam. Gorr. *9 p. 107.*

DIAPEPLEGMENOS, διαπεπληγμένος, significat *Divaricatus*, Digressus. Dicitur de cruribus, Hipp. *Prognost. s. 1 t. 18.* Gorr. De hujus vocabuli varia lectione vide C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 147.* a verbo διαπεπλῆχθαι, quod etiam denotat *divaricari*, vel cruribus diductis jacere. Gal. *c. 2 de fract. t. 70.*

DIAPERÆOTHEIS, διαπεραιωθεὶς, *transmissus*, transiens. Dicitur ab Hippocr. de murmure flatuoso, *Coac. t. 282.*

DIAPHANES, διαφανὴς, proprie *pellucidus*, lucidus, transparens significat. Dicitur de urinis, Hipp. *4 aph. 72; Coac. t. 579.* Dieter. *n. 199.* de venis, *l. 6 Epid. s. 3 t. 22*, de auribus præ siccitate pellucentibus, *Coac. t. 192*, Dicitur de auro, quod ex antimonio & ☉ invicem fusis paratur, apud Oswald. Croll. *in Chymia aucta ab Hartmann. Tom. II oper. p. 76.* Deinde denotat etiam valde candens & *ignitum*, & usurpatur de canteriis ferramentis ignitis, *1 de artic. t. 44; l. de hæmorrhoid. 23 V. 4*, unde & simpliciter διαφανέα dicuntur, *l. de Visu. l 17.* ita de furni testis candefactis usurpatur *l. 2 de morb. XLIV, 17.* A priori significatione, *lapis* quoque *Specularis dictus fuit* διαφανὴς, quod vitro similis transluceat. Vnde & laminæ illius antiquitus vitri loco fenestris insertæ fuerunt, teste Gal. *l. 9 de admin. Anat. cap. 3.* Ejus virtutem vero sine morsu exiccantem, præsertim si ustus fuerit, laudat *l. 4 de C. M. P. G. cap. 1.* Videatur & Chiocc. *Mus. Calceolar. sect. 3 p. 281 seqq.* *Diaphanitatem* omnibus rebus inesse, dixit Parac. *tr. de morb. color.*

DIAPHERO, διαφέρω, verbum est πολύσημον, & variæ significationis apud Medicos Græcos. Communiter enim denotat *discrepo*, differo, uti passim apud Hippocr. videre est, præsertim *l. 1 de morb. XI, 50, 55 & alibi.* Porro significat *duro*, *l. de intern. aff. XIII, 18*, item *perfero*, tolero, *ibid. & XLIII, 19; l. 5 Epid. VII, 15.* Vlterius sumitur pro *transmittere* ad diversa loca materiam, delegare, *l. 4 de Morb. VII. 12.* Tandem etiam pro *confero* ponitur, & idem significat, quod ξυμφέρω, *5 aph. 22.* Vide Foes. *Oec. p. 160*

DIAPHEVGO, διαφεύγω, significat *effugio*, evado, supero, Hippocr. *5 aph. 6 & 10; 7 aph. 50. Coac. t. 367*, quamvis & in aliis simpliciter φεύγω, posuerit, v. g. *t. 379, 380.* Dieter. *Iatr. n. 201.*

DIAPHLYXIS, διάφλυξις, notat effusionem, *perfusionem*, humectationem, a verbo διαφλύω, perfundo, humecto, Gal. *in Exeg. voc. Hippocr.* Foes. *p. 761.* Gorr. *p. 109.*

DIAPHOENICON, διὰ φοινίκων, dicitur *medicamentum ex Palmulis* vel dactylis. Estque vel internum, *Confectio de Dactylis* apud Mesuen *distinct. 3*, de Electuariis *fol. mihi 114 b.* vel externum, emplastrum stomachicum, calidum & frigidum, Mesuæ *in Dispensat. August.* Meminit & emplastri διὰ τῶν φοινίκων, Gal. *l. 1 ad Glaucon. c. 14.*

DIAPHOENISSOMÆ, διαφοινίσσομαι, significat *rubesio*, aut colore puniceo inficior, Hipp. *Coac. t. 467. 489.*

DIAPHONIA, διαφωνία, significat *dissensionem*, discordiam, quam in Medicis abesse debere, monet Lang. *ex Galen. l. 1 ep. 26*, quia ignorantiæ suspicionem gignit.

DIAPHORA, διαφορὰ, *Differentia*, dicitur notio, qua in Medicina sanitas vel morbus ab alia sanitate, vel morbo discrepat. Dicuntur interdum & *modi*, *species.* Dividuntur communiter in *Essentiales* & *Accidentales*, quamvis perperam a plerisque Institutionistis antiquioribus ad morbum saltem relata fuerit hæc distinctio, cum & Sanitatis dentur *Differentiæ Essentiales* & *Accidentales.* Vid. *Dogm. nostr. P. 1 c. 3, 4; P. II c. 36.* Rolfink. etiam excogitavit divisionem *differentiarum*, desumtam a ratione caussæ formalis, materialis, & efficientis, quam vide *in O. ac M. Med. Sp. l. 2 sect. 3 c. 113.* Generalior acceptio de *differentiis* ætatum, corporum, regionum, cuilibet nota est, & patet ex verbo διαφέρω. Vide *Diaphero.*

DIAPHORESIS, διαφόρησις, in genere omnem evacuationem, quæ per habitum corporis & poros cutaneos fieri potest, significat; non modo *insensibilem evaporationem*, quæ ἄδηλος διαφόρησις, ἡ διαπνοή, *insensibilis transpiratio* vocatur, & portiones vitiosas sub specie halitus evacuat, Galen. *l. 13 Meth. med. c. 16*, sed etiam, quæ fit *per sudorem*, & sensibiliter; unde & medicamenta sudorem moventia διαφορητικὰ, *Diaphoretica* hodieque appellari solent, Rolfink. *O. ac Meth. Med. Sp. l. 6 sect. 1 c. 1.* Suntque duplicia: Alia, quæ per rarefactionem & spiritualscentiam adauctam operantur, cum *Attenuantibus* convenientia: alia, quæ figendo, & nimiam ebullitionem compescendo agunt, cum *Præcipitantibus* coincidentia. De his medicamentis legatur VVillis *Pharm. Rat. P. I sect. V c. 1 & 2.* VVedel. *Amœnit. Mat. Med. l. 2 sect. 2 c 6 p. 343 seqq.* B Etmüller. *in Schröder. dilucidat. passim & prolixe.*

DIAPHOROS, διάφορος, præter communem significationem, qua denotat *Differens*, *Discrepans*, a διαφέρω, ab Hippocrate quoque accipitur pro eo, quod ad rem facit, quod *multum interest*, & magni momenti, *1 de artic. t. 70.*

DIAPHRADES, *Diaphradeos*, διαφραδὲς, διαφραδέως, aperte, *liquido*, Hipp. *de Loc. in hom. IV, 4.*

DIAPHRAGMA, διάφραγμα, *Septum transversum* dicitur, quod Antiqui φρένες appellarunt, quia, ut putant aliqui, eo inflammato, mens ægrotat, quamvis veritatem hujus asserti in dubium vocaverit VVillis *tr. An. Brut. Part. Pathol. c. 10.* Dictum vero *Diaphragma*, quod mediam & infimam corporis regionem, h. e. thoracem & abdomen διαφράττει, h. e. *dividat*, quasi septum quoddam medium. Estque musculus rotundus, obliquus, in medio membranosus vel nervosus, in circumferentia carnosus, palmarium respirationis organum;

cujus prolixiorem descriptionem videre licet in scriptis Anatomicis, v. g. Barthol. *l. 2 Anat. c. 3.* Porro vocabulum hoc *Diaphragma* aliis tribuitur partibus ob aliquam similitudinem, v. gr. Interstitio illi in faucibus ad gurgulionem vel uvulam, Hippocr. *l. 2 Epid. s. 2. n. 86.* *Septo* in naribus, Gal. *c. 1 in 6 Epid. t. 4.* *Septo laxo* & rugoso, quo ventriculi cerebri distinguuntur, Barthol. *l. 3 Anat. c. 6.* *Membranæ tympani* in aure, Id. *d. l. c. 9.* Et *mediastinum* dicitur διάφραγμα ὑμήν, Gorræus *in def. p. 109.*

DIAPHRATTON, διαφράττων. Vide *Diaphragma.*

DIAPHROS, διάφρος, idem, quod ἀφρίζων, *spumans.* Gal. *in Exeg.*

DIAPHTHORA, διαφθορὰ, generaliter quidem omnem *corruptionem* significare solet: Specialiter vero apud Hippocr. notat *Abortum*, seu fœtus corruptionem, & coincidit cum φθορὰ vel ἀποφθορά. Vide *Abortus.* Occurrit hæc vox apud Hippocr. *Coac. t. 515. 516, & l. 1 de morb. mulier. X, 17.* Ita & verbum διαφθείρω significat *abortio*, vel fœtum corrumpo, Hipp. *5 aph. 53; l. 1 de morb. mulier. XXXVII, 2; XCIIX, 9 l. 7 Epid. XXII. 4; XXXVII, 7.* Iung. Dieter. *n. 202.* *Corruptio* quoque *ciborum* in ventriculo dicitur διαφθορὰ, Gal. *l. 2 de Loc. aff. c. 1.*

DIAPHYLACTICOS, διαφυλακτικὸς, *conservativus*, idem, quod προφυλακτικὸς. Ita apud Nonum *de M. P. C. c. 154* leguntur διαφυλακτικὰ τῶν μαστῶν i. e. mammillas *conservantia*, & apud Gal. *l. 1 d. C. M. S. L. c. 2*, de capillis conservantibus dicitur.

DIAPHYSIS, διάφυσις, significat *interstitium*, intervallum, septum, discrimen, spatiorum intercapedinem, Hippocr. *l. de arte XVII, 19; 2 de fract. t. 37, in Mochlici principio*, vel juxta Linden. edit. *de Ossib. III, 6, 10; IV, 10*, in quibus tamen locis potius prominentiam aliquam vel partem solidam processus modo prominentem significare arbitramur cum Fallopio *in Observ. Anat. Tom. I Op. p. 362.* Paræus διάφυσιν dici vult Ligamentum tertium, quo os tibiæ firmatur in articulo cum osse femoris *l. 5 Chir. c. 36.* Dicitur & de *pediculo*, ex quo fructus arboris inhæret surculo, & dependet, *l. de optim. part. IV, 12.*

DIAPLASIS, διάπλασις, vide *Conformatio.* In specie vero ita dicitur a Chirurgis fracti ossis compositio ejusmodi, ut comminuti ossis extrema se contingant, & omnes ejus partes sibi ex adverso collocentur, & in pristinam unitatem reducantur, Gal. *1 de fract. t. 1.* Gorræus *p. 107.* Interdum διάπλασις restrictum me legisse memini *in quodam M. S. Chirurgico* ad correctionem curvatorum in tenellis corpusculis, quæ manuum ope fit sine instrumentis durioribus ad differentiam ἐπιθέσεως, quæ fit ope instrumentorum. Vide *Epithesis.* Verbum διαπλάττω & διαπλάττομαι, & *conformare*, & partem in suum locum restituere significat, Gal. *2 de artic. t. 46.* Foes. *p. 154.*

DIAPLASMA, διάπλασμα, Dioscoridi unctio vel fomentum toti corpori illitum, notante Scapula *in Lex* quamvis locum Dioscoridis reperire non potuerimus.

DIAPLESSOMÆ, διαπλήσσομαι, i. e. *divaricor.* Vide *Diapeplegmenos.*

DIAPLOCE, διαπλοκὴ, dicitur *implicatio*, & sumitur pro succorum, qui ad alimentum idonei futuri sunt, miscella ac permixtione, Hipp. *l. de Aliment. III, 5.*

DIAPNE, mictio involuntaria. San. Barolitan. *de ardore urinæ.*

DIAPNOE, διαπνοὴ, significat *perspirationem* sive *transpirationem*, quando per corporis habitum & poros cutaneos aer subit, & rursus expiratur una cum effluviis vaporosis, aut fuliginosis. Dicitur & ἄδηλος διαπνοὴ, *insensibilis perspiratio*, quod hi motus obscuri sint, & nativi caloris beneficio per occulta cutis spiracula tententur, cujus meminit Galen. *7 aph. 28 & in l. de sal. diæt. t. 2 fin.* *Diapnœam* vocat Helmont. & diversam a sudore esse ostendit *tr. Tumul. pestis, §. Præparata sedes.*

DIAPOREMA, διαπόρημα, idem, quod ἀπορία, *anxietatem*, æstuationem, & corporis jactationem inquietam significat, Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 44.*

DIAPRESSOMÆ, διαπρήσσομαι, Ion. pro διαπράσσομαι, significat *conficio*, perficio, exequor, *perago.* Frequenti in usu apud Hippocr. *l. 1 de diæta XXXI, 10; l. 2 IIX, 6, 31; l. de Insomniis I, 8, 11; l. de fistul. II, 15.* In specie de actu Venereo sumitur, *l. 2 Prorrhet. IIX, 16.*

DIAPRUNUM, vel *Diaprunis*, διακοκκυμήλων, nomen confectionis ex *Prunis*, vel electuarii, & quidem vel simplicis alterantis, vel compositi laxantis & solutivi. Vide *Dispensatoria Normb. & August.* *Diaprunum solutivi* usum reprobat, ceu deterioris commatis, Linden. *Ex. XII §. 128.*

DIAPSYCHO, διαψύχω, significat proprie *refrigerare.* Verum Linden. existimat, etiam aliquando denotare *Exsicco*, *Ex. V §. 104.* Enimvero mihi non videtur necessaria expositio coacta & violenta in illo loco Athenæi, cum revera quoque cibi fortiores, quales sunt calidiores, per frequentiorem coctionem refrigerentur, dissipatis portionibus calidis.

DIAPTERNES, medicamentum ex perna, & caseo. Guil. Bud. *de morb. artic. curandis.*

DIAPTEROSIS, διαπτέρωσις, dicitur Erotiano *in Onomast. p. 37 F.* *aurium repurgatio*, quod purgandis auribus interdum pennas adhibeamus, ut tibicines repurgandis tibiis. Alioqui διαπτέρωσις notat alarum expansionem, & est idem, quod διάπτυξις. Verbum διαπτερῶσαι etiam significat *alas expandere*, explicare, Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 26.* Foes. *Oec. p. 155.*

DIAPYEMA, *Diapyesis*, *Diapion*, διαπύημα διαπύησις, διάπυον, *suppuratum* & *suppurationem* significat, *7 aph. 45; Prognost. s. 1 t. 31 & 40.* Verbum διαπυέω, *suppurare* notat, *4 aph. 82 & 5 aph. 47.* Vide Dieter. *n. 193, 194.* Vnde & medicamenta *suppurantia* διαπυητικὰ vocan-

vocantur, suntque moderate calida & humida, alias *Maturantia* dicta, Gorr. *p. 107.* Verbum διαπυΐσκω idem quod ἐμπυΐσκω, *suppuro.* Vide apud Gal. *de tum. p. n. c. 3.*

DIARCEO, διαρκέω, idem, quod βοηθέω, *succurro*, auxilium fero, suppetias affero significat apud Erotian. *in Onomast. p. 38 d.*

DIARIUS, ἐφήμερος. Vide *Ephemerus.*

DIAROCHAE, διάῤῥοχαι, ad officinas chirurgorum pertinens vox est, & usurpatur ab Hippocrate, explicatur ab Erotiano, quod sint fasciarum spiracula, & in illis interstitia, dicuntur vero παρὰ τὴν ῥίχην, quæ species ἀναπνοῆς, exhalationis est.

DIAROMATICUM vocari potest medicamentum ex aromatibus compositum. Legitur apud D.D. Ludovici *diss. I Pharmac. p. m. 56.*

DIARRHAGE, διαῤῥαγὴ, *disruptionem* significat, usurpaturque de ossibus ad tempora ab Hippocr. *Coac. t. 188.*

DIARRHECTUS, διάῤῥηκτος, i. e. *disruptus*, a διαῤῥήγνυμι, disrumpo. Dicitur & Lat. *Directus* de Liene, apud Plaut. *Curcul. a. 2 s. 1*, de quo verbo vide Linden. *Ex. IX §. 71.*

DIARRHEPO, διαῤῥέπω, significat *divergo.*, vel in utramque partem inclino. Dicitur de iis, qui ob cruris brevitatem, dum ambulant, in utramque partem inclinare & propendere coguntur, Hipp. *3 de artic. t. 94.*

DIARRHODON, διάῤῥοδον, medicamentum ex *Rosis* dictum, vel internum, vel externum. Inter notissima confectio, vel species sunt species *Diarrhodon* Abbatis, in *Disp. Nor. & August.* Inter cætera plura occurrunt hoc nomine *Collyria* apud Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.* Gorr. *p. 108.*

DIARRHOEA, διάῤῥοια, *alvi profluvium* in genere significat præternaturale, Galen. *in defin. & 1 Progn. t. 28.* Specialius vero denotat alvi fluxum distinctum a Dysenteria, Fluxu hepatico, Lienteria, & aliis. Et potest describi, quod sit frequens, largior, & diuturna excretio fluidorum serosorum, & biliosorum excrementorum, cum utilibus permixtorum, magis vel minus acrium, cum, vel sine febre, torminibus, proveniens a bile salina longius e vasis suis ad intestinum duodenum effusa cum succo pancreatico, massam chylosam e ventriculo exeuntem nimis colliquante, & ad excretionem intestina stimulante. Præter veteres autores Hippocr. *3 de diæt. XII, 248* & Galen. videantur Dieter. *n. 195.* Linden. *Ex. VII §. 65.* Thom. VVillis *de febr. c. 10* & *Pharmac. Rat. P. I s. 3 c. 3.* Fr. de le Boe Sylvius *l. 1 Pr. Med. c. 11 §. 7; c. 13 §. 5, 6 seqq.* *Diarrhœa* in urina, vide *Diabetes.* Διάῤῥοια τοῦ σπέρματος vocatur profluvium feminis præternaturale, quod alias *Gonorrhœa* dicitur. Moschion. *de morb mul. c. 138.*

DIARTHROSIS, διάρθρωσις, *dearticulatio*, dicitur aliquando generatim omnis ossium compositio ad motum voluntarium comparata. Latine *Junctura.* Sed nonnunquam speciatim sumitur pro ea ossium commissura, quæ motum inter se evidentem habet, Galen. *c. 2 de artic. t. 9.* Vide *Abarticulatio.* Iung. Foës. *p. 156.* C. Hofmann. *in com. ad Galen. de V. P. n. 658.* Barthol. *libell. 4 Anat. c. 1*, ubi tres species διαρθρώσεως constituit: ἐνάρθρωσιν, ἀρθρωδίαν, γίγγλυμον, de quibus *suo loco.* Vocatur & προσάρθρωσις.

DIASCHIS, διασχὶς, *discissionem*, divisionemve aliquam significat. Dicitur de vena divisa apud Hipp. *3 de fract. t. 63.*

DIASCHON, διασχὼν, ῦσα, ὸν, significat penetrans, procedens, perrumpens. Legitur de ossibus costarum fractis, quæ ad thoracis interiorem cavitatem non penetrant, Hipp. *3 de artic. t. 55*, item de venis *l. de venis, XXVI, 2.*

DIASCINCI, vel *Diascincu*, διασκίγκου, epitheton *Antidoti Mithridatis*, Eupatoris, a basi *Scinco* ita dicti, qua usus esse Rex adversus venena legitur apud Gal. *l. 2 de Antidot. c. 9.*

DIASCORDIUM est usitatissima Antidotus in officinis, cujus Autor primus fuit Hier. Fracastorius, & revera ipsis prolixioribus & satis inconcinne compositis Antidotis aliis longe anteferenda. Descriptio occurrit *in Dispensatoriis*, neque negligenda in illam animadversio Zwölf. Sylvius tamen in minori dosi multo efficaciorem descriptionem Diascordii excogitavit & posteritati reliquit, quæ extat *l. 1 Prax. c. 58 §. 22 seqq.* ut & in Morlei *Coll. Chym. Leid. c. 154.*

DIASESAGMENOS, διασεσαγμένος, per totum *refertus* significat, a διασάττω, i. e. *confertim impleo*, refercio. Dicitur de arteria valde repleta, ceu caussa pulsus pleni, apud Gal. *l. 4 de dign. puls. c. 2.* Idem, quod ναστὸς, vel ναστότερος.

DIASETHO, διασήθω, significat *cribro*, Incerno. Vnde διασῆσαι, *incernere*, quod legitur apud Hippocr. *l. 2 de morb. mul. LXV, 4.*

DIASMYRNON, vel *Diasmyrnes*, διασμύρνης, διάσμυρνον, epitheton Collyriorum, quæ multum recipiunt σμύρνης, i. e. *myrrhæ*, Gal. *l. 9 de S. Fac. §. Sang. columbæ, & l. 4 de C. M. S. L. c. 7.* Scribon. Larg. *n. 26*, ad quem locum vide Rhodii *notas p. 65.*

DIASOSTICA, διασωστικὴ, dicitur I. A. van der Linden pars Medicinæ ὑγιεινὴ sive *conservandi sanitatem*, in *Introduct. ad Medicinam edita a Schelhammero in part. poster. Introduct. Conring. p. m. 89.* Dividitur in generalem & specialem.

DIASPAO, διασπάω, significat *divello*, non evello, apud Gal. *l. 1 de V. P. c. 7*, notante C. Hofm. *in comm. n. 1143.* Διάσπασις *dispersionem* notat, vel distractionem, *divulsionem.* *Divulsio* inter caussas morbificas relata est vera divisio seu distractio ac remotio a contactu, cujus sensus veluti undas in nervis facit, & flexiones fortiores, dependetque a stimulo divellente. Laur. Bellin. *de sang. miss. in Opusculis. p. m. 170.*

DIASPERMATON, διὰ σπερμάτων, nomen medicamenti Topici, vel *Malagmatis* ita dicti, quod *semina* recipiat, præsertim Fœnugræcum, Galen. *l. 7 de C. M. P. G.*

P. G. t. 7. & aliter apud P. Æginetam *l. 7 c. 18.* Meminit tamen idem alterius interni, uti videtur, remedii *Diaspermaton* dicti, quod vim narcoticam obtinuit, quamvis descriptionem non addiderit, *l. 5 M. Med. c. 13.* Extat vero apud Æginet. *l. 7 c. 12* sub titulo *Trochiscorum* vel *Pastillorum.*

DIASPHAGE, *Diasphaxis*, διασφαγὴ, διάσφαξις, proprie denotat *hiatum in muro* interrupto, aut diruto. Sumitur & tamen latius pro omni interstitio, aut *Separatione.* Vsus Hipp. *l. de Loc. in hom. VIII, 5 & l. 2 Epid. sect. I, 69.* *Fissura* illa *in Hepate*, ubi vena umbilicalis ingreditur, ab Herophilo dicta fuit διασφαγὴ, teste Gal. *l. 6 Adm. Anatom. c. 8.* Vid. C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 1077.*

DIASPHYXIS, διάσφυξις, significat *pulsationem* arteriarum, & ita idem, quod σφυγμὸς, Hipp. *l. de Alim. X, 15.*

DIASTASIS, διάστασις, in genere *distantiam*, dimensionem, disparationem significat. Numerantur vero tres *dimensiones*, vel διαστάσεις, in latum, longum, & profundum, Gal. *l. de pulsf. ad tyron. c. 2.* Specialiter vero sumitur de *ossium diductione*, quæ vel per suturam, vel coalitionem mutuam juncta esse debent, Hippocr. *3 de fract. t. 63.* Galen. *c. 2 de artic. t. 1 & in defin. Med.* Interdum dicitur διάστημα, *c. 3 de iis, quæ in med. t. 31.* Hoc vocab. διάστημα aliter tamen exponit *in Exeg. dict. Hippocr.* quod notet corporum ipsorum compositionem, vel compagem laxam lanis similem. Eadem vox ab Hippocr. sumi videtur pro intervallo, in quo Medicus ab ægro discessit, *l. de dec. orn. XII, 7,* aut pro intervallo morbi, quo mutari solet. Vox vero διάστασις interdum *distensionem* & porrectionem convulsivam significat, Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 26.* Venarum *distensiones* vocat etiam διαστασίας Aret. *lib. 2 acutor. c. 2.* Ventriculi διάστασιν *l. eod. c. 7.* Aliquando idem notat, quod διαστολὴ, Galen. *l. 4 diff. pulf. c. 8, 9 & 17.* Iung. Foes. *Oec. 157.* Vide *Interstitium.*

DIASTEMA, διάστημα. Vide *Diastasis. Interstitium.*

DIASTOLE, διαστολὴ, *dilationem* & *distensionem* significat, & diversis rebus tribuitur. Communiter dicitur de motu arteriæ, quando a cordis systole impulso sanguine distenditur, qui motus dicitur *Pulsus.* Vide *Contractio.* Deinde de Corde ipso dicitur. Est nihil aliud, quam reditus ad naturalem statum cum dilatatione, post præcedentem Systolen, ventriculorum quidem cordis, ut sanguinem iterum ex auriculis expressum recipiant; auricularum vero, ut ex principiis Venarum Cavæ & Pulmonalis admittant, VValæus *de motu chyl. in Anat. Barthol. edit. ult. p. 785 seq.* Hanc *Dilatationem* propterea motum cordis accidentarium vocavit, ejusque potius passionem, quam actionem, Bartholin. *l. 2 Anat. c. 6 p. 371.* In genere quoque διαστολὴ dicitur omnis *elevatio & extensio in longum, latum & altum*, cordis, cerebri, & membranarum in sensum tactus cadens, Gal. *in defin.* Διαστολαὶ quoque vocantur Empiricis sermones, quibus proprium quid a communi distinguitur, alias διορισμοὶ dicti, Gal. *c. 1 de R. V. I. A. t. 18.* Vide Foes. *d. l.*

DIASTOLEVS, διαστολεὺς, idem, quod διαστομωτρὶς, Foes. *Oeconom. p. 413 seqq.*

DIASTOMOTRIS, διαστομωτρὶς, scil. μύλη, in masculino διαστολεὺς, generaliter omne instrumentum dilatatorium significat, qualia sunt, *Speculum Oris*, *Ani*, *Vteri*, quorum effigies vide in Chirurgicis, Aquapendente, Paræo, Sculteto, & aliis. Specialiter vero de *Specillo*, quo *os* clausum diducitur, accipi posset. Vide Galen. *in Exeg.*

DIASTREMMA, διάστρεμμα, διαστροφὴ, significat *perversionem*, *distortionem* membri, estque species luxationis, qua non ea modo, quæ juxta articulum sunt, nervosa, sed & ipse articulus leviter depravatur, suaque sede commovetur, vulgo verrenckung. Leguntur apud Hipp. *l. 2 Prorrh. XVI, 24; Coac. t. 221.* Eadem notione & talia membra διεστραμμένα, *2 de iis, quæ in medic. t. 73,* a verbo διαστρέφεσθαι, quod significat distorqueri, perverti, apud eund. *4 aph. 49 Prognost. s. 1 t. 10; Coac. t. 218; l. 2 Prorrhet. XVI, 18.* Vid. Dieter. *n. 197.* *Distorsiones*, in recens natis infantibus refert Fallop. ad luxationes, & prolixius eas exponit *tract. de Luxation. c. 15 Tom. II p. 87.*

DIASTREPHOMÆ, διαστρέφομαι. Vide *Diastremma.*

DIASVLPHVRIS, epitheton Medicamentorum internorum & externorum compositorum; a Mart. Rulando præsertim excogitatum v. g. *Balsamus Diasulphuris*, sive oleum, item *emplastrum Diasulphuris* ejusdem: Vtriusque sæpissime mentio fit in Curationibus Illius Empiricis v. g. *Cent. I Cur. 83 seqq. & alibi:* Descriptiones quoque proponuntur a Morleo *Coll. Chym. Leid. cap. 445, 446,* an vero genuinæ ad mentem primi Autoris, nolumus determinare. Ita *Tincturam Diasulphuris* Iac. le Mort tradidit, quæ legitur *d. l. cap. 439.*

DIATASIS, διάτασις, i. e. *distentio*, vel *distensio.* Dicitur de membris in fractura, quando ab inferiore parte intenduntur, & a superiore continentur, Hipp. *3 de iis, q. in med. t. 19, 22.*

DIATECOLITHV, διὰ τηκολίθου, nomen medicamenti, vel anditoti, ita dicti a *lapide Iudaico*, Græc. τηκόλιθος, qui ingreditur, apud Æginet. *l. 7 c. 11.*

DIATESSADELTON, dicitur *Mercurius præcipitatus* a Rul. & Iohns. Vide *Diaceltatesson.*

DIATESSARON, διατεσσάρων, epitheton medicamenti compositi ex quatuor simplicibus. Estque vel *Internum*, quod descripsit Ægin. *l. 3 c. 77,* & in officinis *Theriaca Diatessaron*, quæ ferme palmam præripit Theriacæ Andromachi ob majorem simplicitatem. Vid. Anidmadv. Zwölferi *ad Disp. Aug.* vel *Externum* Emplastrum, quod videre est apud Galen. *l. 5 de C. M. P. G. cap. 14.*

DIATETTIGON, διὰ τεττίγων, i. e. medicamentum

tum ex cicadis, epitheton Antidoti nephriticæ, apud Ægin. *l. 7 c. 11.*

DIATHESIS, διάθεσις, significat *dispositionem* aut constitutionem alicujus corporis. Et Græcum & Latinum vocab. usitatissimum est in Medicina, sed sub diversa notione. Receptissima est significatio, quæ denotat *facultatem* & *affectionem*, vel sec. vel præter naturam; constituitque genus sanitatis & morbi; de quo vide *Dogm. nostr. P. I c. 2 dogm. 2 & P. II c. 2 d. 2.* Confer si placet, ad C. Hofmann. *Apolog. pro Gal. l. 3 p. 1 f. 1 c. 4 seqq. & animadv. in Montan. c. 1 & 2.* Interdum late sumitur, complectens morbum, caussam & symptomata: interdum strictius, pro dispositione, vel constitutione morbosa, quæ est adhuc in fieri, vel in principio, nondum consummata, Gal. *5 in 6 Epid. t. 3.* Huic opponitur *dispositio permanens*, *l. de diff. sympt. c. 1.* Sumitur etiam pro σχέσει, vel habitudine, *l. ad Thrasyb. c. 12.* Complicatos quoque affectus a Græcis vocari διαθέσεις, testatur Lang. *l. 1 ep. 4.* *Diatheses* & Symptomata pro uno eodemque habuit Helmont. *tract. ignot. hosp. morb. n. 66.*

DIATHERMÆNO, διαθερμαίνω, idem, quod θερμαίνω, *Calefacio.* Videtur tamen præpositio διὰ augere significationem, & *excalfactionem*, sive intensiorem calorem indigitare, Hipp. *7 aph. 51.*

DIATHESMOS, idem quod διάφυσις fissura, ruptura Erotiano.

DIATRECHO, διατρέχω, *percurro*, pervenio cum celeriori motu, Hippocrat. *l. de intern. aff. XLII, 15.*

DIATREPOMÆ, significat *commoveor*, perturbor, deterreor, Hipp. *l. 5 Epid. XXX, 22.*

DIATRESIS, διάτρησις, h. e. *perforatio.* Vsurpatur a D. D. Georg. Frank a Frankenau *in Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Decad. III, Obs. 123 p. 206.* ceu remedium externum contra imperforatum anum, dubiique eventus.

DIATRETOS, διάτρητος, i. e. *Perforatus*, Gal. de hamo usurpavit *l. 8 Anat. adm. c. 4.*

DIATRIBO, διατρίβω, tero tempus, cunctor, moror, *protraho* significat, Hipp. *l. de vuln. cap. XXVII, 2.* Substantivum διατριβὴ, *mora*, notat *conversationem*, vel commorationem cum alio, *l. de Medico XI, 8.*

DIATRION *pipereon*, τὸ διὰ τριῶν πιπέρεων, nomen Specierum, vel Confectionis Stomachicæ, quæ recipit *tria Piperis genera*, longum, album, & nigrum, Galen. *l. 4 de san. tu. c. 5.* Vide *Dispensatoria.*

DIATRITARIVS. Vide *Diatrite.*

DIATRITE, *Diatritos*, διάτριτος, i. e. *triduana inedia*, unde *Diatritarii* dicebantur, qui eam præceperant, idem *Thessalii*, ab autore Thessalo, Methodicæ sectæ chorago. Inventum fuit Empiricorum, consistens totum in victus ratione, quam ita instituebant in omnibus ægris, ut primum in quarto die ipsos cibarent, post in sexto, mox in octavo, deinde in decimo. Prima quidem cibatio post primam *Diatriton*, deinde alternis diebus, Gal. *4 meth. med. 4.* Sed nugas eas & deliramenta multis in locis ridet.

DIAVLODROMOS, διαυλόδρομος. Vide *Diavlos.*

DIAVLOS, δίαυλος, significat cursum reciprocum, revertentem, ac recurrentem. Dicitur & Circensis, cum quis ad metam pervenisset, flectens eo rursus recurrebat, unde cursum inceperat. Pertinet ad exercitationes corporis & motus concitatiores, & meminit Hipp. *l. 1 de diæta XXXIV, 12; l. 2 XLI, 12; l. 3 IX, 9; XXIII, 5;* Gal. *l. 7 de Vs. Part. c. 14 & l. 16 c. 2.* Qui tales cursus exercebant, vocabantur διαυλόδρομοι, aut dicebantur διαυλοδρομεῖν, *diavlon* currere, *cursum Circensem* peragere, Foës. *Oecon. p. 159.* C. Hofm. *in Comm. ad Gal. de V. P. n. 481.*

DIAZOMA, διάζωμα, idem, quod διάφραγμα, *septum, transversum.* Vide *Diaphragma*, C. Hofm. *d. l. n. 201, 238.*

DIAZOSMA, διάζωσμα. Interpres Gal. vertit *cingulum*, rectius *munimentum*, *tegumentum.* Est alias vocabulum Architectonicum. Occurrit apud Gal. *l. 8. de Vs. P. c. 12.* Vide C. Hofm. *d. l. n. 1175.*

DIAZOSTER, διαζωστήρ, sic a quibusdam peculiari nomine vocatur duodecima dorsi vertebra, a cinctu sic dicta, quod per eam partem cingimur, Gorræus *p. 103.*

DICÆOS, δίκαιος, variam & multiplicem habet significationem apud Hipp. ut inquit Erotianus *Onom. p. 35 b. c. seqq.* Interdum idem, quod εὔλογον, h. e. rationi consentaneum, *æquum*, *1 de fract. t. 3.* Interdum simile & *æquale*, Hipp. *f. 1 de artic. t. 34; 3 de fract. t. 31.* Interdum *justum* & utile, *1 de artic. t. 21.* Vide Foës. *Oec. p. 165.*

DICENTETON, δικέντητον, nomen collyrii calidi & acris ex ærugine, misy, succo papaveris & gummi parati, lachrymas moventis, quo Ægineta usus in ξηροφθαλμίᾳ *l. 3 c. 23.*

DICHALCON, δίχαλκον, pondus significat *duorum æreolorum*, h. e. tertiam partem oboli, siquidem *obolus* ἐξ χαλκῶν, *sex æreola* continet. Proinde male apud Ægin. *l. 3 c. 29 in fin.* scriptum est Elaterii δίχαλκον ὅ ἐστιν ἡμιωβόλιον, cum ἡμιωβόλιον non duo, sed tria contineat æreola; uti animadvertit Gorræus *p. 115.*

DICHASTERES, διχαστῆρες, epitheton Dentium *Incisorum*, Gr. τομεῖς. Vide *Dens.*

DICHOPHYIA, διχοφυΐα, vitium est pilorum, quando finduntur & bifurcantur, Gal. *in defin. Med.* Caussam vulgus dicit esse vermiculos, in pilis natos.

DICHOTOMOS, διχότομος, significat in genere divisum quid in duas partes æquales. Stricte usurpat Galen. de Luna, quando est quadrangula, *l. 3 de dieb. Critic. c. 2.*

DICHROMOS, δίχρωμος, significat *Bicolor.* In specie dicitur de quibusdam Emplastris, quæ & *Gilva* dicuntur, coloris ambigui, Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 1.* Æginet. *l. 7 c. 17.* Neque enim particularis alicujus medicamenti nomen est, sed multorum, quæ duplici colore prædita sunt. Horum colorum autem rationem

tionem explicat Gal. *l. 2 ad Glauc. cap. 8.* Quidam eadem quoque vocant διπρόσωπα, *Diprosopa*, id est, *bifacia.* Castell.

DICLEIS, δικλεῖς, epitheton *januæ bifidæ*, binas valvas continentis, q. d. *biforis*, Hipp. *1 de artic. t. 23.* Plura vide in Foes. *p. 165.*

DICO, λέγω. Vide *Dictio*, *Dictum*.

DICOCTA, δίκοκτα, dicebatur aqua calefacta prius, & postea nive refrigerata, teste Gal. *l. 7 meth. med. c. 4.*

DICRÆOS, *Dicrus*, *Dicranos*, δικραῖος, δικρὺς, δίκρανος, quasi δικάρανος, *bifidus*, bisulcus, veluti duos vertices habens, Hippocr. *l. de loc. in hom. XIII, 4, 5, 6, 7, 8; l. de Ven. XXV, 10.* (quamvis Linden. δικραίην scripserit) *Coac. t. 230; l. de dub. judicat. II, 7; l. 6 Epid. s. 1 t. 12.* Vide Foes. *p. 166.*

DICROTUS, δίκροτος, i. e. *bis feriens* vel pulsans. Dicitur de specie quadam pulsus, quando diastole arteriæ non perfecte absolvitur, sed intercipitur, pro subductione, aut inhibiti spiritus vitalis quantitate; deinde repetitur & absolvitur, Galen. *defin. med.* Non vero propterea duo sunt pulsus, ut Archigenes voluit, sed est unus pulsus, cum arteria nondum perfecte fuit dilatata, sed ictus saltem interceptus, quemadmodum ex malleis incudem percutientibus, & postea resilientibus apparet, Gal. *l. 1 de diff. pulf. c. 17.* Caussa hujus pulsus haud dubie consistit in impedita æquali spirituascentia sanguinis, cordis systolen intercipiente, & dependente a portionibus excrementitiis, præsertim fuliginosis & fumosis admixtis. Iung. *l. 2 de præsag. ex pulf. c. 8.*

DICRUS, δικρὺς. Vide *Dicræos*.

DICTUM, εἰρημένον, γνώμη, *Dictio*, λέξις, quid significet, notum est. In Medicina non esse temere *dictionem* obscurandam, aut mutandam, monuit Gal. *3 m. m. 10.*

DICTYOIDES, δικτυοειδὴς, i. e. *Retiformis*, *Reticularis*, epitheton implicationis, sive plexus & contextus ramorum & surculorum arteriæ carotidis ad basin cerebri, *Rete mirabile* alias dicti, cujus descriptionem vide ap. Barthol. *l. 3 Anat. c. 6.* VVill. *Anat. cerebr. c. 4.* *Reticulare* quoque *corpus* ex observatione Malpighii vocatur commune integumentum cuticulæ subjacens, distinctum a cuticula, ad quod pupillæ nerveæ proximum tactus organum definunt. Hoc esse subjectum nigredinis, non cuticulam, præter Malpighium *Exerc. de Tactus organo* a D. Pechlino confirmatus asseruit D. D. Hofm. *Diss. Anatom. ad Horn. Microcosm. p. 265.* Vide & supra *Choroides*, & infra *Rete*.

DIDACTOS, διδακτὸς, a διδάσκω, proprie significat *doctum*. Apud Hippocr. vero etiam denotat *exquisitum*, accuratum, diciturque de ornatu, *l. de dec. ornat. II, 7.*

DIDASCALIA, διδασκαλία. Vide *Institutio*.

DIDUCTUM Celso est separatio partium, in qua amplius futuræ aut fibulæ non est locus, uti interpretatur Rhodius *de acia p. 109.*

DIDYMÆA, διδυμαία, est nomen *Malagmatis*, vel *Cataplasmatis*, ad ischiadicos, & pleraque alia similia mala utilis, cujus descriptio habetur apud Gal. *l. 10 de C. M. S. L. c. 2.*

DIDYMI, δίδυμοι, h. e. *Gemini*, *Gemelli*, proprie dicuntur fratres uno partu editi, Hippocr. *5 aph. 38.* Porro eodem nomine quoque veniunt *Testes*, qua viriles, qua muliebres, Galen. *l. 14 de V. P. c. 12 & 14.* Rolf. *O. ac Meth. de Part. Gener. inserv. Part. 1 c. 4 & P. 2 c. 2.* Hos non esse glandulas, sed potius congeriem minutissimorum vasculorum seminalem materiam elaborantium & suscipientium observarunt Gräf. Horne, & alii, quibus moderni Anatomici omnes adstipulantur. Glandulas tamen exiguas intertextas adesse & rationibus & autoritatibus comprobare ausus est D. D. Hoffm. Iun. *Diss. Anat. ad Microc. Horn. p. 171.* Vide *Orchis*. Propter aliquam similitudinem tandem duæ protuberantiæ & eminentiæ, in substantia cerebri occurrentes, supra & ante conarium *Didymia*, διδυμία, vocantur, Latine *Testes*, quæ alias *Glutia*, γλουτία, *parvæ nates* dictæ sunt, teste Gal. *l 8 de V. P. c. 14.* quamvis in recentioribus quatuor protuberantiæ numerentur, quarum duas majores *Nates*, γλουτία, minores vero *Testes*, sive διδύμια appellarunt. Vide Barthol. *l. 3 Anat. c. 6.*

DIECBOLION, διεκβόλιον, idem, quod ἐκβόλιον, medicamentum *fœtum ejiciens.* Legitur in Hipp. *l. 1 de morb. mul. CXXIIX, 1.*

DIECHO, διέχω, quid proprie significet, in Hippocratis loco, *l. 5 Epid. XI, 12*, non adeo planum est. Equidem plerique Interpretes per *penetrare* exponunt. Verum non videtur congrue dictum de vomitu, quod ægrum per sex menses penetraverit; quin mihi videtur, convenientius verti per *Distinere*, h. e. Vomitus per sex menses ægrum distinuit.

DIELINNYO, διελιννύω, significat quiesco, a labore cesso, *otior*, Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 50.*

DIEMEÆ, est vocab. Paracelf. notans peculiares spiritus, qui lapidibus insunt & inhabitant, Philos. *ad Athen. l. 1 t. 13.*

DIEMI, δίημι, idem, quod διαίνω, *humecto*, madefacio significat, Hipp. *d. l. t. 5.*

DIERECTUS, διάῤῥηκτος. Vide *Diarrhectus*.

DIERSÆ, διέρσαι, a verbo διείρειν, significat *trajicere*, transmittere, Hipp. *4 de artic. t. 48, 55.*

DIES, ἡμέρα, apud Medicos non solum *lucem*, sed etiam *noctem* complectitur, non id tempus tantum, quo Sol supra terram fertur, appellantes diem, sed etiam tempora noctis illi adjacentia, Galen. *l. 2 de crisib. c. 2.* Dicitur alias *Dies naturalis*, qui complectitur mensuram temporis 24. horarum. Dividuntur *dies* a Medicis in *faustos*, & *infaustos*; item in *dies Criticos*, *Indices* & *Intercalares*, Diet. *p. 376.* Quando nocti opponitur,

nitur, vocatur *Dies* civilis, Linden. *Ex. XI, §. 196. Dies naturalis* quatuor sua continet tempora, quæ quodammodo respondent quatuor anni temporibus. *Aurora* leni tepore vernat. *Meridies* Solis æstu incalescit: *Crepusculum* instar autumni qualitates aëris evariat. Deinde *nox* altera hiems frigore torpet, quo pori corporis, ne calor naturalis diffletur, constringuntur, Lang. *l. 1 ep. 55.* Iung. Hier. Mercurial. *l. 3 V. L. c. 1.* Horum quatuor temporum applicationem ænigmaticam ad Lapidem Philosophicum vide ap. Libav. *in Apocal. Hermet. part. poster. p. 405 Tom. II.* Quod *Dies* in masculino genere notet spatium duodecim horarum, juxta Grammaticos, uti notavit Rhod. *in Lex. Scrib.* non videtur universaliter verum.

DIESIS, διέσις, *transmissionem*, divisionem, item *humectationem*, vel madefactionem notat, a δίημι, de quo p. a. Vide *Diemi.* Est alias vox Musicorum propria & principium Musices elementorum significat, in quo sensu legitur apud Gal. *l. 2 de diff. pulf. c. 8.* Iung. C. Hofm. *l. 1 V. L. c. 19.*

DIESTECOS, διεστηκώς, significat *disjunctum*, disparatum. Dicitur de ossibus, in Hipp. *Coac. t. 187.* item de urinis divulsis, *7 aph. 33.* i. e. variantibus in colore & substantia. Vide Dieter. *n. 209.* Foës. *Oec. p. 164.*

DIETHICOS, διηθικὸς, h. e. *percolatus*, a διηθέω, colo. Dicitur de vino, quod & vinum *saccatum* dicitur, Theophrast. *l. 6 de causs. plant. c. 24.* ubi saltem ἠθικὺς τῶν οἴνων legitur. Vide Rhod. *ad Scribon. n. 122.* Vide infra *Saccatus.*

DIEXODOS, διέξοδος, idem, quod ἔξοδος, in genere significat *exitum* & viam, per quam aliquid excernitur, v. g. in sternutatione, *7 aph. 51*; in pituitæ collectione, *7 aph. 54*; Iung. Dieterich. *n. 208*; de alvi excrementis, *Prognost. f. 2 t. 13*; *1 de fractur. t. 46.* Vnde & nates, vel anus, dicuntur Aristoteli τὸ διεξοδικὸν, quod excrementa per illam partem transeant, *l. 1 hist. an. c. 13*; notante C. Hofm *ad Gal. de V. P. n. 177*; quamvis menda ibi sit in numero, dum c. 16 pro 13 legitur.

DIFFERENTIA, διαφορά. Vide *Diaphora.*

DIFFICILIS, *Difficultas*, χαλεπὸς, χαλεπότης, vide *Chalepos.* Exprimitur etiam in compositis vocabulis *difficultas* per particulam δυς, v. g. δύσκριτος, *difficilis* judicatu: δυσεντερία, *difficultas* intestinorum, δυσουρία, urinæ *difficultas*, vel ardor, de quibus vide singulis suo loco. Iung. *Lexic Scribon.* Rhodii.

DIFFIDENTIA, ἀπιστία, dicitur, quando æger nullam fiduciam ponit in Medicum, aut quando Medicus de sanitate ægri desperat. Vtraque est perniciosa. De illa vide Lind. *Ex. II, §. 30.* De hac egimus vocab. *Desperatio. Diffidere* propriis donis a natura concessis est *diffidere* Deo, Parac. *Fragm. Medic. ad Tom. I referendis cap. de Desperatis morbis.*

DIFFINITIO, ὁρισμὸς, idem, quod *Definitio.* Occurrit sæpissime in Petri Aponensis *Conciliatore controversiarum*, quæ loca videantur in ejus indice.

DIFFLATIO, διαπνοὴ, idem, quod *Transpiratio.* Vide *Diapnoe.*

DIGASTRICUS, διγαστρικὸς, quasi *Biventer* vocatur Musculus quidam maxillæ inferioris, ideo, quod in medio tendinosus factus bis carnosus conspiciatur. Dicitur & *Graphioides* a processu styliformi; Bartholin. *l. 3 Anatom. c. 11 p. 536.* Quamvis Lower. *de Corde c. 1* omnes musculos *Biventres* esse docuerit, notante & approbante D. D. Hofmann. *in Diss. An. ad Horn. Microc. p. 252.*

DIGERENS, *Digestivus.* Vide *Digestio.*

DIGESTIO, ἀνάδοσις, διαφόρησις, vide *Anadosis, Diaphoresis.* Verum Latinum vocabulum varias habet significationes. In genere significat mutationem & maturationem simplicem, qua in calore *digestorio* res concoquendæ disponuntur ad vim suam exerendam. Estque vel *Naturalis*, vel *Artificialis. Illa* fit in ventriculo, quando alimenta vi fermenti & caloris vitalis concoquuntur & præparantur, ut in chylum permutentur. Imo Helmontius sex in corpore *digestiones* numeravit, de quibus vide passim in scriptis suis, præsertim *tr. Retenta*: item *Blas Human. n. 22 & alibi. Hæc* iterum duplex: Alia respicit usum cum naturali quodammodo concurrentem, quatenus nimirum internus calor noster per medicamenta artificialia disponitur & excitatur, ut humores *digerat*, & disponat ad segregationem inutilium ab utilibus. Talis *digestio* alias dicitur quoque *Præparatio* humorum, v. gr. ante purgantium usum olim quoque usitatissima, unde & talia medicamenta *Digestiva* vel *Præparantia* dici solent; quorum Catalogum vide apud Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l. 5 f. 2 c. 1 seqq.* Talis *digestio* Chirurgis usitata, quando Topicis *digestivis*, alias *Maturantibus* dictis, materia stagnans, collecta vel congesta disponitur beneficio caloris nostri æstuantis ad suppurationem & secretionem. Alia est mere artificialis & Chymica. Hanc in genere descripsit Ruland. *Digestio* est operatio, vel gradus Chymicus, similis ventriculo, in quo & per quem materia coquitur in melius, ad separationem puri ab impuro. Vel est subtiliatio μακροχρονική, res crudas in calore *digestivo*, dissolvens. Estque vel *Putrefactio* vel *Extractio.* Ger. Dornæus *in tr. Artificium supernatural. cap. 5*, quod habetur *in Theatr. Chym. Volum. I, p. 289*, *digestionem* descripsit per concepti seminis a semine fomentum, quo medio quidem oritur medicina perfecta & plus quam perfecta. Eadem verba leguntur in Ejusd. *tr. de Philos. Chemica, d. l. p. 421.* Hæc artificialis *digestio* vel fit immediate in vitro, nonnunquam alembico cœco superimposito, nonnunquam in phiala, cui alia inverso modo apicetenus intruditur: mediate in balneo, arena, cineribus, equino fimo, vinaceis, Rolfink. *Chym. in art. form. red. l. 2 c. 2.* Ad mediatam pertinet *digestio*

gestio in Athannore, quando turri Athannoris ad summum usque impleta ignem in foco accendimus, & ferrea spatula, vel registro pro nostro arbitrio ostiolum calorem ad Athannor transmittens dilatamus, ut intensior aut remissior esse queat, Rul. Hinc resultant *digestionis* gradus, mediantibus ignis, vel caloris gradibus productæ. De *Digestionis Chymicæ* laudibus etiam hyperbolicis vide Libav. *tr. Alchymia Pharmac. c. 24. in Tom. 2 Oper. p. 185*; & *Epistolam* Ioël. Langelotti, *ad Naturæ Curiosos*, quæ legitur *Anno III Ephemerid. N. C. obs. 59.*

DIGITALE, δακτυλήθρα. Vide *Dactylethra.*

DIGITUS, δάκτυλος. Vide *Dactylus.*

DIGLOTTOS, δίγλωττος, q. d. *bilinguis.* Olim ita dicebatur homo duarum linguarum peritus, quod miraculum habebatur, Gal. *l. 2 de diff. puls. c. 5.* Vide *Bilinguis.*

DIGNOTIO, διάγνωσις. Vide *Dignosis.* Dicitur & τέκμαρσις.

DIGRESSIO, πληχάς. Vide *Plechas.*

DIHÆMATON, διὰ τῶν αἱμάτων, nomen Antidoti adversus lethalia venena, & sagittæ vulnera, ita dicti, quod inter alia recipiat *sanguinem* anatis maris & fœminæ, & anseris. Descriptionem vide apud Galen. *l. 2 de Antidot. c. 8 fin.* Æginet. *l. 7 c. 11.*

DIHALON, διὰ ἁλῶν, dicitur Emplastrum ex *salibus* communi & nitro paratum, Æginet. *l. 7 c. 17.* Valet ad ulcera sordida.

DII, θεοὶ. Vide *DEUS.* De *Diis* tribus Hermetis, Deo, Mundo, & Homine, vide Libav. *Tom. IV Oper. p. 50 & 129.*

DIIPETES, διιπετὴς, id est, repente fluens, *diffluens.* Epitheton genituræ vel seminis promte defluentis, apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. XXXIX, 1.* Vide Foës. *Oec. p. 164.*

DIISCHYRIEO, διισχυρίζω, affirmo, assevero. Vide *Ischyresis.*

DILANIANS, accipitur pro *Corrosivo*, sive *Cathæretico*; & legitur apud Forest. *l. 30 Obs. 11 in Scholiis.*

DILATATIO, εὐρυσμὸς, ἀνευρυσμὸς, διευρυσμὸς, a verbo εὐρύνω, διευρύνω, idem, quod *Rarefactio.* Vel sumitur p. n. & dicitur de meatibus & cavitatibus dilatatis; Ita *dilatationes* vasorum fieri etiam a sanguine largius ad partes molliores promoto, absque stasi aut turgescentia docuit novissime D. D. G. E. Stahl *in laudata Dissert. de Motibus humorum spasmoticis cap. 9 p. 34 seqq.* vel Pharmacevtice de effectu medicamentoso. Opponitur *Constructioni* πυκνώσει, στεγνώσει, Hippocr. *6 Epid. s. 2 t. 1.* Porro *Dilatatio* idem est, quod *Diastole*, de quo supra. Verbum *dilatare* etiam aliquando sumitur pro *extendere*, præsertim manibus emollire & tractare rem medicamentosam, apud Scrib. Larg. *n. 50, 205, 210, 212.*

DILATATORIUM dicitur instrumentum Chirurgicum ad sensim deducendum os & dentes notissimum, hodieque etiam Balneatoribus notissimum. Vide Scultet. *Arm. Chir. Part. I Tab. XII fig. 5 & Tab. XXXII fig. 7.* Blas. *Med. Un. p. 73, 341.*

DILIGENTIA, σπουδή. Vide *Spude.*

DILUTUM, ἀπόβρεγμα, a *Diluo*, quod est dissolvo aliquid liquore. Dicitur de formulis medicamentorum liquidis, v. g. *Diluta* purgantia, Libav. *Alchym. Pharmac. c. 38 Tom. II p. 220. Dilutum* a Rulando stricte sumitur pro lixivio per cineres, vel terram facto. Verbum *Diluo* frequenter occurrit in Scribonii compositionibus. Vide *in Lex. Scrib.* Rhodii.

DIMENSIO, διάστασις, vide *Diastasis.* De Chymicorum *trina dimensione* vid. Ger. Dorneum *art. Chemic. l. 1 c. 6*, & Ioh. Aug. Pantheum *Art. & Theor. transmut. metallic. Vol. II Th. Chym. p. 476.*

DIMIDIUM, ἥμισυ, quid significet, notum est. Frequenter illis additur in Medicina, quæ non perfectionem debitam acquisiverant, aut in quibus aliquid deficit, Gal. *3 in 1 Epid. t. 5.* Exprimitur vulgo per particulam *Semis.*

DIMINUTIUM, μινύθημα. Vide *Minythema.*

DIMITTO, διαλείπω, ἀφίημι, idem, quod *remitto, desino.* Vid. Diet. *n. 137, 188.* Sumitur & pro *Emittere*, v. g. *Dimittere* sanguinem, Rhod. *in Lex. Scribon.*

DIMOTIO, διακίνημα. Vide *Diacinema.*

DINOS, δῖνος, significat *vertiginem*, & si tenebræ oculis obversantur, dicitur σκοτοδῖνος, σκοτοδίνιος, item ἴλιγγος. Vide *Ilingos*, Gal. *c. 4 de R. V. I. A t. 42.* Legitur vocab. δῖνος apud Hipp. *l. de cap. vuln. XX, 4.* Describi potest vero *Vertigo*, quod sit imaginatio depravata falsæ circumgyrationis objectorum, & sui ipsius, interdum cum visus obscuratione, casu, palpitatione cordis, aliisque symptomatibus, proveniens a spirituum animalium vaporosorum, aut flatulentorum, tumultuariam sanguinis agitationem, similemque vitiositatem præsupponentium, inordinata agitatione & commotione. Videatur VVillis *Part. 2 de anima brut. c. 7.* Sylv. *l. 5 P. M. c. 34 §. 74*, aliique Practici. Paracels. refert inter morbos caducos, *Paragraph. l. 3 c. 1 §. 2.* Caussam ejus dicit, esse virus rotans, Helmont. *tr. Ignota actio regim. n. 25. Dinos*, δῖνος, quoque est Erotiano Saltationis genus, sic fortasse dictum, quod in gyrum agatur, *Onomast. p. 36.* C. Iung. Foës. *p. 166.*

DINOTATIO, διάγνωσις, idem, quod *Dignotio.* vid. *Diagnosis.*

DIOBOLON, διώβολον, est pondus *duorum obolorum*, sive scrupuli unius. Vide διωβολαῖος, *diobolaris.* Dicitur de pastillis talis ponderis apud Galen. *l. 7 de C. M. S. L.* Vide Gorræum *p. 113.* Vocatur & *Gramma*, γράμμα.

DIODOS, δίοδος, *transitus*, via, idem, quod διέξοδος. Dicitur & διόδευσις, Hipp. *Prorrh. s. 3 t. 35; l. de flatib. XIV, 2; l. 5 Epid. XXIX, 19; l. 7 XXXV, 9.* Vide *Diexodos.*

DIOB-

DIOECESIS, διοίκησις, *dispensationem* significat, Gal. *c.1. de iis, q. in Med. t. 1.*

DIOGMOS, διωγμὸς, *fugam persecutoriam*, significat. Differt a δηγμὸς, quod *morsum* notat. Vide *Cardiogmus*, & Lind. *Ex. XIII, §. 137.*

DIOLISTHÆNO, διολισθαίνω, significat *elabor*, dilabor, effugio. Dicitur de rebus lubricis elabentibus, Hipp. *2 de artic. t.56.*

DIOMEDEA, *avis*, ita dicta ab insulis *Diomedeis*, quæ hodie *Dremiti* vocantur, cujus descriptionem & usum in cibo & medicina vide apud Aldrov. *l.19. Ornithol. c.3.*

DION, δίον, nomen mensis apud Macedones tantum, in cujus initium incidit æquinoctium autumnale, Galen. *c.1 in 1 Epid. t.1.*

DIONCOSIS, διόγκωσις, vocabulum est Methodicorum, significans διάτασιν, sive *distentionem*, tumefactionem corporis, vel a fusione humorum & inundatione, vel a collectione excrementorum factam, Gal. *de opt. sect. c.28.* Huic opponitur, ξύμπτωσις.

DIONYSIA, διονυσιὰ, nomen Emplastri Heræ Cappadocis, quod mirabile habetur ad abscessus, item ad mammas & inguina, vim habens trahendi, & per latentes meatus discutiendi. Descriptionem vide apud Ægin. *l.4 c.18.* Aët. *l.15.* Gorr. *in def. p.111.* Meminit & Gal. *l.6 de C.M. P.G. cap.16.* Est nomen Hederæ διονυσία, quod non est hujus loci.

DIONYSISCI, διονυσίσκοι, dicuntur osseæ eminentiæ, quæ prope tempora nascuntur. Vocantur & κέρατα, *Cornua*, detorto a cornigeris animalibus nomine. Sic dicuntur a Baccho, quem Poëtæ Cornutum finxerunt. Hæc Gorr. *d.l.* & Castellus. Sed mirum, quod alii Anatomici Græci non meminerint. Autor definitionum medicarum inter affectus p. n. numerat.

DIONYSIUS, διονύσιος, est autoris nomen, cujus leguntur Collyria & Emplastra apud Celsum, *l.6 c.6.* Scrib. L. *cap.212.* Vel est nomen *Lapidis*, sive gemmæ nigræ, vel fuscæ, duræ, mixtæ, seu sparsæ, rubentibus maculis vel guttulis, quæ trita ex aqua saporem vini & odorem facit. Inde resistere fertur ebrietati, quia resolvit & expellit vapores, unde fit ebrietas. Gemma est pretiosa, de qua consule Plin. *l.37 c.10.* Solin. *in polyhistor. c.40.* Albert. *in suo lapidario*, & alios. Hæc Ruland.

DIONYSOS, διόνυσος, nomen *Collyrii* apud Aët. *l.7*, & referri potest inter *Diasmyrna* & *Chiaca*. Nam & Myrrham continet, & vino *Chio* lævigatur. Non dissimilem ab eo compositionem habet Æginet. *l.7 c.16.* titulo Malabathrini collyrii & Isothei, Gorræus *d.l.*

DIOPOS, διοπος, (vitiose, notante Foës. *p.167.* διοπτος,) a διέπειν, regere, administrare, significat *rectorem navis*, vel gubernatorem, apud Hipp. *l.5 Epid. XXIIX, 16; & l.7 XX, 4.*

DIOPTRA, διόπτρα, *speculum*. Ita dicuntur instrumenta ad sinum muliebrem, vel anum, vel alias cavitates dilatandas. Vocatur & κατοπτὴρ, κάτοπτρον. Quod ad sedem dilatandam usurpatur, appellatur διόπτριον, h.e. *specillum*, Æginet. *l.6 c.78.* Alias *Dioptra* significat *perspicillum*, ad objecta distantia accuratius contemplanda. De *Belgicis Dioptris* vide C. Hofmann. *in Comm. in Gal. de V. P. n.719, 727.* Vide *Dyoptra.*

DIOPTRON, διοπτρον, idem, quod *lapis Specularis*, alias *Diaphanes* dictus. Vide *Diaphanes.* Keuch. *ad Q. Seren. p.166.*

DIOPTRISMOS, διοπτρισμὸς, vocatur illa operatio Chirurgica, quæ applicat *specilla*, vel *specula* corporis sinubus dilatandis, ano, utero, ori, &c. Ægin. *l.3 c.66.*

DIORISMOS, διορισμὸς. Vide *Diastole, Limitatio.*

DIOROSIS, διόρωσις, apud Hippocratem est illa mutatio, qua aliquid in serosum vel aqueum humorem convertitur, uti testatur Galenus *in exegesi Hippocratis.*

DIORRHESIS, διόῤῥησις, *serescentiam* notat, idem, quod διούρησις, vide *Diuresis*; quamvis hoc vocab. potius excretionem seri per meatus urinarios significet, notante quoque C. Hofm. *ad Foës. Oec. in M. S.*

DIORTHOSIS, διόρθωσις, *directionem* & correctionem significat, & quidem chirurgicam membrorum fractorum, luxatorum, & a sede naturali dimotorum, Hipp. *4 de artic. t. 64 f. 3 de iis, q. in medic. t. 2.* a verbo διορθῶν, *corrigere*, in pristinum locum redigere, quo usus idem, *2 de artic. t.46*, ubi & διόρθωμα pro διόρθωσις legitur.

DIORYX, διώρυξ, *fossam*, canalem, *& aquæductum*, significat, Hipp. *l. d. A. L. & Aq. XXXVII, 8.*

DIOSCUROS, διόσκουρος, idem, quod *Parotis*, juxta nonnullos, Gal. *in def. medic.* Gorr. *p. 112.*

DIOSPHYRON, διόσφυρον, alias διόσπυρον, apud Theophr. *l.3 H. Pl. c.23*, est fructus ceraso similis, relatus inter alimenta pauci nutrimenti, & pravi succi, Gal *l. 2 de Al. fac. c.38.*

DIOSPOLITICON, διοσπολιτικὸν, perperam in Castello *Diaspoleticum*, est compositum medicamentum carminativum, cujus geminam descriptionem tradit Gal. *4 de san. tu c.5.* Legatur & P. Ægin. *l.7 c.11*, ubi refert inter Antidotos, & vocatur *Diospolites*, διοσπολίτης.

DIOTA, (an *Dyota?*) est vasculum vel poculum, paratum ex ligno juniperino, laricino, betula, & cinamomo, caryophyllis, cum resina incrustatum, Rhod. *ad Scrib. n 135.*

DIPHROS, δίφρος, *sellam* significat, & usus Hipp. de *sella* perforata ad excipiendum suffitum, vel fomentum in sinum muliebrem, *l. de Steril. XVI, 5;* δίφρος μαιευτικὸς i. e. *sella obstetricalis* ad partum necessaria & commoda describitur a Moschione *de morb. mul. c.46, 47.*

DIPHRYGES, διφρυγὲς, est perfecti æris veluti fex subsi-

subsidens, & cohærens imæ fornacum parti, tanquam ustorum in foco lignorum cinis ablato ære visitur, Gorr. *d. l.* Schröd. *l.3 c. 19 n. 2* describit, quod sit genus recrementi metallici, quod subsidet, dum æs in fornace fusum aqua frigida perfunditur. Rulandus vero distinxit *Diphryges* in *Nativum & Factitium. Illud* est, quod in Cypro gignitur, & extrahitur solum lutosum, ex luto cujusdam specus, & extractum Sole siccatur, mox circumpositis sarmentis uritur. Et ideo *Diphryges* vocatum est, quod a Sole, & a sarmentis uratur, torreatur, & arescat. Tale etiam Goslariæ in speluncis gignitur, colore flavum, & sarmentis quoque uritur, unde *Biscoctum* dicitur. *Factitium* est duplex: primum nihil aliud est, quam fex æris perfecti: alterum vero est, quando Pyrites, ut calx, concrematur in camino, donec rubescat, ut Rubricæ. Vid. Dioscor. *l. 5 c. 120.* Plin. *l. 34 c. 13.* Gal. *l. 9 de S. Fac. §. Diphryges*, ut & *alibi*, vires ejus valde extollit. Verum hodieque rarissimi est usus, dicente Schrödero. At Rulandus animadvertit hanc negligentiam, dicens: Proh dolor! nulla jam Diphrygis est nota Chirurgis, imo neque habetur in Pharmacopoliis, adeo res bonæ contemtæ jacent socordia. Utinam talia revocarent ad usum medicum nostri Physici! sed surdis narro fabulam.

DIPHTHERA, διφθέρα. Vide *Isale*.

DIPLANGIUM, idem, quod *Diploma*, Rhod. *ad Scrib. n. 73.* Vide *Diploma*.

DIPLAO, διπλάω, h. e. *diffringo*, in fragmenta resolvo. Legitur ap. Hipp. *lib. 1 de morb. mul. CI, 4.*

DIPLASIASMUS, διπλασιασμὸς, id est, *Duplicatio.* quæ est duorum musculorum, qui ab ipsa scapula excipiuntur, ad exteriora posterioraque membrum circumagunt, quatenus ambo simul agentes bracchii circumductionem efficiunt, Gal. *l. de musc. dissect. c. 18.*

DIPLOE, διπλόη, dicitur ossis calvariæ *duplicata lamina*, & interior ejus pars rara ac laxa, cavernosa & mollissima, qua ossa inter se connectuntur, Hipp. *l. de cap. vuln. II, 2, 3; XXIV, 3.* Galen. *l. 6 meth. med. c. 6.* Διπλόη quoque dicitur propria uteri tunica, veluti ex duabus tunicis compacta, pumicis instar foraminosa, de qua vide Rolfink. *O. ac Meth. de Part. gener. dicat. P. 2. c. 23.*

DIPLOMA, δίπλωμα, idem, quod διπλοῦν ἀγγεῖον, *duplex vas.* Lat. etiam *Diplangium* dicitur, Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 73.* Coquere vero *in diplomate* nihil aliud est, quam aquam fervidam in magno quodam lebete continere, ac postea vasculum, quod pharmacum coquendum in se habet, imponere, circa lebetem vero præustas prunas aut ligna accensa, fumum non edentia, succendere, & ita coquere, Gal. *l. 7 de C. M. S. L. c. 2; l. 4 de san. tu c. 8.* Nec caret magna ratione ejusmodi coctio. Impedit enim, ne ignis violentia dissipentur eorum vires, quæ coquere volunt. Minus enim aqua fervens agit, quam vel ignis, vel calor siccus. In arte destillatoria *Diplomati* respondet *Balneum Maris* vel *Mariæ*. Vide *Balneum*.

DIPLOOS, *Diplus*, διπλόος, διπλοῦς, significat geminatus, *duplicatus*, duplex, Hippocr. *l. 1 Epid. XLVI, 13 & l. de morb. sacro VI, 6.*

DIPNOOS, δίπνοος, *bispirus*, dicitur de vulneribus penetrantibus, vel de foramine, duobus veluti oculis prædito, Galen. *in Exeg. dict. Hipp.* Foës. *p. 168.*

DIPROSOPOS, διπρόσωπος. Vide *Dichromos*.

DIPSA, δίψα, *sitim* significat, quæ est cupiditas animæ sensitivæ excitata in sinistro cumprimis orificio ventriculi, tunicaque interna gulæ faucium & ventriculi, confirmataque per motum aliquem spirituum & sanguinis præcipue, ab effluviis & halitibus salsis, muriaticis lixiviosis concurrentibus. Estque vel naturalis, quæ omnium prima nuper nati passio est, Sylvius *l. 1 Pr. Med. c. 1 §. 1.* vel Præternaturalis, Aucta, Imminuta, Depravata, Abolita; de quibus omnibus *d. l.* Hipp. *l. 6 Epid. s. 4 t. 23* meminit *Sitis* levioris & superficiariæ. Iung. nostra disp. V. *de Remor. Purg. th. 2 & seqq.* Legatur & Dieter. *n. 210.* quamvis ejus caussam, nimirum calorem & siccitatem non approbemus. Helmont. sitim vocat præconem laticis vel deficientis, vel alieno vitio corrupti, *tr. Latex humor. & Tussis n. 27.* Plura vide *in indice*.

DIPSACOS, δίψακος, vide *Diabetes*. Est alias nomen plantæ, quæ & *Labrum Veneris* & *Carduus fullonum* vocatur.

DIPSAS, διψὰς, nomen est serpentis valde venenati, a cujus læsione ægri vehementissime æstuant, & sitiunt, & utplurimum fatiscentes intereunt, Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 8.* Ejus descriptionem vide apud Vl. Aldrov. *l. 1. Hist. serp. & drac. c. 8.* Terra quoque arida dicitur διψὰς, *ibid.*

DIPSETICOS, διψητικὸς dicitur de iis, quæ *sitim excitant* & opponitur ἀδίψῳ. Andr. Tiraquell. *de Nobil. c. XXXI, §. 275 fol. 1296.*

DIPSODES, διψώδης, *siticulosus*, a δίψα, *sitis.* Vide Dieter. *n. 212.* Hipp. mentionem facit *4 aph. 54, & 5 aph. 64.*

DIPYRENON, διπύρηνον, instrumentum Chirurgicum, quod *Specillum* vocatur, biceps, duo capita habens, veluti nucleos aversa sui parte, summaque sui cuspide, qua aliquando perforata erat, ut linum velut acus traheret. Meminit Gal. *l. 2 de sem. c. 1 l. 9 de admin. Anat. c. 1.* Hipp. vocat μήλην κασσιτερίνην ἐπ' ἄκρῳ τετρημμένην, *Specillum* stanneum in extremo perforatum, *l. de fistul. II, 14.* Iung. Foës. *Oec. d. l.*

DIPYRITES, *Dipyros*, διπυρίτης, δίπυρος, epitheton panis *biscocti*, seu bis ignem experti, qualis panis nauticus esse solet. Meminit Hipp. *l. de int. aff. XXIIX, 16.* Iung. Lind. *Ex. XVI, §. 142.*

DIRADIATIO, ἀκτινοβολισμὸς, apud Helmont. significat actum spiritus animalis momentaneum, quo defert animæ, vel voluntatis imperium & nutum ad muscu-

musculos, ceu organa motus voluntarii, *tr. de Lithiaf. c. 9. n. 75.* Dicitur & *Irradiatio.* Confirmat hanc sententiam Charlton. *Oec. An. Ex. XI §. 3.*

DIRECTORIVS, idem, quod *Dirigens.* Vide p. p.

DIRECTVS, ὀρθρός, idem, quod *Rectus*, apud Scrib. *n. 142.*

DIRIGENS, vel *Directorius*, dicitur de medicamentis simplicibus, quæ in compositione adduntur basi juvandi gratia, non quidem ad nutum Medici, quod talia sint, sed quatenus vel vehiculum præbent, vel quod parti affectæ habeantur veluti appropriata. Schenk. *Synt. Comp. & præsc. med. form. p. m. 22 seqq.* Iung. *Dogm. Medic. Gen. nostra. p. 750 seqq.*

DIS, particula adaugens separationem, v. g. *Discocta*, pro coquendo dissoluta. De hac particula vide Rhod. *in Lex. Scribon. p. 375.* Italis familiaris particula negationem, vel remotionem aliquam significans in compositis vocabulis.

DISCERPTIO, τίλμα. Vide *Tilma.*

DISCESSVS, præter communem & omnibus notam significationem Chymicis peculiariter dicitur separatio unitorum, cum penitius unita caloris solventis potissimum efficacia separantur, disceduntque. Hoc perficitur exspiratione & resolutione commistorum. *Discessus* per *expirationem* est, cum pars in spiritum attenuata discedit. Et exspiratio tunc nominatur principaliter, cum in aërem liberum elevatur dimittiturque. Quando enim excipitur, destillatio vel sublimatio nuncupatur, quæ operationes nonnunquam pro *exspiratione* famulantur. Est autem *Exspiratio* in humidis vapidisque, Rul. & Iohns. *Lex.*

DISCISSIO, διακοπή. Vide *Diacope.*

DISCOBOLOS, δισκοβόλος, qui *discum* in sublime jaculatur. Comprehenditur sub Athletis in lata significatione, Dieter. *n. 11.*

DISCOIDES, δισκοειδές, epitheton humoris Crystallini, q. *disciformis*, apud Aët. *l. 7 c. 1.* quia habet aliquam compressam rotunditatem. Gorr. *d. l.*

DISCOLORATIO, idem, quod *Decoloratio*, ἄχροια. Vide *Achroi.*

DISCORDANTIA, *Discrepantia*, διαφωνία, opponitur *Concordantiæ*, vel *Concentui*, *Conformitati*, de qua supra vide *Concordia*, ut ex oppositione facile innotescat.

DISCREPO, διαφέρω, idem, quod *Differo.*

DISCRETA purgatio Fallopio dicitur ea, quæ certum & determinatum humorem evacuat, *tr. de purg. simpl. c. 1 Tom. I. Op. p. 4.*

DISCRETIO, διακρισμός. Vide *Diastole*, Gal. *3. meth. med. c. 3.*

DISCRETIVVS, διαγνωστικός. Vide *Diagnosis.*

DISCRETORIVM, dicitur etiam *septum transversum*, Barthol. *l. 2 Anat. c. 3.*

DISCRIMEN, est apud Latinos ambiguæ significationis. Vel enim idem est, quod διαφορά, differentia, de quo supra, vide *Diaphora.* Vel significat periculum, damnum, Scribon. *n. 70.* Vel etiam est nomen fasciæ, respondentis *Tholo* Glaucii, Gal. *de fasciis n. 11.*

DISCRIMINATIO, διάφυσις. Vide *Diaphysis.*

DISCVNEATIO, σφήνωσις, est cuneo adacto divisio, vel divulsio. Dicitur & *Cuneatio.* Tale quid fit, quando ligna finduntur, Hippocr. *3 de fract. t. 40.* Galen. *in Comm.* Iung. Foës. *Oecon. p. 605.*

DISCVS, δίσκος, orbis, ex ferro, ære, lapide, ligno, qui exercendi corporis caussa in auras projiciebatur. Pertinet igitur ad exercitia corporis, Gal. *l. de parv. pilæ exercit. c. 5.* Vide *Discobolos.* Aliter exposuit Andr. Cæsalpin. dicens, *Discum* fuisse apud antiquos lusorium instrumentum, quod, qui longius projecisset, victor erat, hodie *Rullam* vocari, sive ligneam rotulam, quæ filo circumducta & projecta longius rotundo plana transfigit *l. 8. de Plantis c. 76. p. m. 366* *Discus Solis* dicitur Chymicis *Argentum vivum ex auro*, Rul. Sed ab aliis refertur inter non Entia, a Fallopio inter Chymistarum mendacia. *tr. de Metall. & fossil. c. 37 Tom. I. p. 345.*

DISCVSSIO, *Discutiens*, *Discussorius*, διαφόρησις, διαφορητικός. Vide *Diaphoresis.* Verbum *Discutio* legitur etiam ap. Scrib. *n. 12, 44, 206, 214; & alibi.*

DISEPHTHOS, δίσεφθος, *biscoctus*, idem, quod *Dipyros*, Lang. *l. 1 Ep. 66.* Proverb. κράμβη δίσεφθος θάνατος. De Brassica δισεφθῶ vide & Gal. *l. 1 de Al. Fac. c. 1.*

DISGREGATIO, διαχώρησις, & διαχώρισις, Græcis nominibus dici potest pro diverso considerandi modo: Vid. *Diachoresis* & *Diachorisis.* Prosper Martian. in *Annotationibus ad Hippocrat. 1 aph. 22 p. 432, 433* per *Disgregationem*, non semper intelligi debere voluit exactam separationem unius ab alio, ita ut diversa occupent loca; quæ Græce diceretur διαχώρησις, a διὰ & χῶρος, locus, sed etiam significare tantum separationem illius mixtionis, quæ est in fieri, & dissolutionem vel deunionem, ita ut unus humor præ altero proprias vires exerat, cui significatui responderet Græca vox διαχώρισις, a διὰ & χωρίζω, separo: quam posteriorem significationem etiam arripuit D D. VVedelius *Pathol. Dogm. sect. 2 c. 2, 198, 199 seq.* Enimvero, quod uterque celeberrimus Autor *disgregationem* posteriorem caussam cruditatum constituat, mihi salva eorum autoritate verosimile non videtur, nisi per abusivam cruditatis acceptionem evitandam potius quam inducendam, id explicetur. Certe in cruditate proprie tali non est *disgregatio* humorum urgens, & prædominium unius humoris præ altero; sed solum insufficiens & imperfecta mistarum portionum concoctio, ulteriori digestione, fermentatione & motu progressivo cum calore vitali indiga, ut ad maturitatem & perfectionem perveniat.

DISJUNCTUS, Gr dici posset διάζυγος, διάζευκτος, est epitheton morborum apud Fernel. *l. 1 Patholog. c. 10.* Suntque *Disjuncti morbi*, qui in distantibus sejunctisque partibus consistunt, quarum nec functio, nec usus est communis, nec una alteri affectum confert & impertitur. His opponuntur *Conjuncti*, σύζυγοι, & subdividuntur in *Connexos* & *Consequentes*, de quibus vide supra suis locis. Iung. Linden. *Ex. VI*, §. *19*.

DISLOCATIO, idem, quod *Luxatio*, scil. egressus ossis e sede sua naturali, in qua fuit conjunctum, Avic. *l. 4 fen. 5. tr. 1 per totum.* Forest. *l. 9 Obs. Chirurg. 1 in Schol.*

DISPENSATIO, διοίκησις. Vide *Diœcesis.*

DISPENSATOR, διοικητὴς, ἐπίτροπος, proprie dicebatur autore Festo, qui æs pensans expendebat, non adnumerabat. Vrbis Romæ quippe initio veteres gravi ære utebantur, Rhod. *ad Scrib. n. 231. & in Lex.* In Medicina vero accipitur pro Pharmacopœo, præsertim quando occupatus est in componendis medicamentis, ubi prius simplicia colligit, & ordinate collocat, dicitur *dispensare* in Officinis. Archeus quoque vocatur naturalis *dispensator* mineralium a Ger. Dorneo, *in Genealog. Mineral. c. 8. Volum. I. Chym. Theatr. p. 575.*

DISPENSATORIUM, terminus est technicus, notans vel locum & officinam, vel sæpius librum, in quo agitur de compositionibus medicamentorum. Græcis ἀντιδοτάριον fuisse dictum, demonstrat egregie Schenk *S. C. & P. M. F. p. 359.* Ita habemus in promtu *Dispensatorium* Norimbergense, Augustanum, Londinense, Romanum, &c. Helmontius, eadem perstringens & examinans, ita dici vult a *dispensatione* sive substitutione unius pro altero, *tr. Pharm. & Dispens. modern. n. 24.*

DISPERSIO, διάσπασις. Vide *Diaspao.*

DISPERSUS, *morbus*, σποραδὴς, vel σποραδικὸς. Vide *Sporadicus.*

DISPLICENTIA, δυσαρέστησις, a δυσαρεστέω, *displiceo*, dicitur de hominibus jam ad statum p. n. vergentibus, Melancholicis, Galen. *libr. 8 meth. med. Displicens corpus* apud Scribon. *n. 188* exponit Rhodius per marcidum, vulgo Melancholicum. Cœlius Aurelian. *l. de morb. chron. c. 4* dicit de Veneris usu, quod *Displicere* facit sibimet corpus cum pallore, & quadam debilitate, vel mœstitudine.

DISPOSITIO, διάθεσις. Vide *Diathesis. Dispositio* materiæ consistit in particularum minimarum inter se ordinatarum figura ex principiis modernæ Philosophiæ, Linden. *Ex. X §. 20. Dispositio* & *Dispositum* Paracelso dicitur separatio per naturam ab Ilech: inde fluit tempus resolvendi, scil. moriendi, rei per rem, materiæ per materiam, naturæ per naturam, corporis per corpus, per species, per genera, per similes, unum post aliud, usque in consumtionem materiæ primæ in ultimum Ens. *de Tart. l. 2 tract 2 c. 3.*

DISRUPTIO dicitur species puncturæ vehementioris & majoris, quando punctio pervenit ad carnem, & ita indiget regimine vulneris & regimine doloris. Avic. *l. 4 fen. 4 tr. 2 c. 9.*

DISSECTIO, διακοπὴ, ἀνατομή. Vide *Anatome, Diacope.*

DISSECTOR, Anatomicus. Vales. *in Hipp. de alimen.*

DISSENSIO, διαφωνία. Vide *Diaphonia. Dissensio*, quæ in verbis cernitur, cum eadem sententia servatur, omittenda est; cum sensum immutat, non est plane contemnenda, Gal. *c. 3 de humor. t. 29.*

DISSEPTUM, id est, *Diaphragma, Septum transversum.* Barthol. *l. 2 Anatom. c. 3.*

DISSIDENTIA, διάστασις, διάστημα. Vide *Diastasis*, idem, quod *Disparatio.*

DISSIMILARIS, ἀνομοιομερὴς. Vide *Anomœomeres.* Idem est, quod *Instrumentalis*, ὀργανικὸς, Galen. *de diff. morb. cap. 3*, quamvis si accurate rem consideres, etiam *similares* corporis partes sint organicæ, v. g. Vena, Arteria, Nervus &c.

DISSIMILIS, ἀνόμοιος, *Dissimilitudo*, ἀνομοιότης, quid significet, notum est. Ejus vero rationem quoque habendam esse in Medicina, præsertim quoad morbos & symptomata, testatur Hippocr. *l. 6 Epid. f. 3 t. 20 f. 1 de iis, quæ in med. t. 1 f. 3 aph. 3;* & Gal. *in com.* Caussam *dissimilitudinis* creaturarum, ita ut nihil in rerum natura possit videri in omnibus & per omnia simile cuipiam alteri, esse Ignem multiplicem, qui pro diversitate subjecti, in quod influit, variatur, vult Ger. Dorneus *de Transmut. metall. cap. 3 in Theatr. Chym. Vol. I p. 503.*

DISSIPO, σκεδάω, σκεδάννυμι, idem, quod *Dispergo.* Ita Galen. *l. 9 Meth. med. c. 17*, puerorum substantiam facillime *dissipari*, propter humiditatem, scripsit. Aliquando etiam idem est, quod *Discutio*, v. g. *Dissipare* suppurationem, vel inflationes. Scribon. *n. 89, 263.*

DISSOLOGISTOS, δισσολόγιστος, dicitur de eo, quod dupliciter efferri potest, vel duplicem admittit scripturam, apud Galen. *c. 1 de iis, q. in med. in principio.*

DISSOLUTIO, διάλυσις. Vide *Dialysis.* Quod si animi defectum denotat, Græce etiam dicitur ἔκλυσις. Præter illam Pathologicam significationem usitata quoque hæc dictio est Chymicis, estque prima species separationis sive διακρίσεως, Rolfink. *Chym. l. 2 c. 2. Dissolutio* mistioni opponitur, Gasto Claveus *in Apolog. Chrysopœiæ & Argyrop. Vol. II Theatr. Chym. pag. 28 30, 174, &c.* & describitur ibidem, quod sit misti corporis partium essentialium, quæ unicam formam constituebant, secretio in alias partes, manentibus in illis quibusdam sensilibus accidentibus prioris materiæ aut subjecti. Vnamquamque rem *dissolvi* per rupturam vinculorum, quæ eam stringunt, scripsit Helmont. *tr. Tartarus*

tarus non in potu n. 18. Talem *dissolutionem* mixti, præsertim aquarum Thermalium egregie divisit Fallop. in *Naturalem*, quando portiones in ipso fluxu quædam segregantur, uti videre licet in Thermis Carolinis, ubi canalibus adhæret tophacea materia: & *Artificialem*, quæ triplex est: per *Coctionem*, per *Evaporationem* & per *Elambicationem*, *tr. de Aq. Thermal. cap. 9 Tom. I p 222.* De divisione *Dissolutionis* in *majorem* & *minorem*, vide *Theatr. Chymic. Vol. I p. 296*, ubi & mystica, metaphysica, sed fortassis etiam ridicula definitio *Dissolutionis* bis occurrit: *Dissolutio* dicitur cognitio seu coitus masculi cum fœmina metaphysicus, & istius ab illo concipientis id ipsum, quod concipere debet. In Pharmacevticis etiam *Dissolutio* vocatur, quando medicamenta simplicia & composita diluuntur in humore quopiam idoneo ad consistentiam mediocrem, liquidiorem aut crassiusculam, uti descripsit Ioh. Dan. Horst. *part. I Disp. Pharmac. Univ. l. 2 c. 17 p. XXX.* An vero recte Trituræ speciem dixerit, dubitamus.

DISSOLUTUS *morbus* vocatur Dysenteria apud VValther. *Sylv. Medic. p. 488.*

DISTANTIA, dicitur aliquando pro *Dimensione*. Vide *Dimensio*. Gr. διάστασις.

DISTEMPERANTIA, δυσκρασία. Vide *Dyscrasia*. *Distemperies* idem, quod *Intemperies*. Legitur apud Petr. Mich. de Calderia aliquoties.

DISTENTIO, apud Latinos diversas obtinet significationes. Vel enim accipitur pro *dilatatione* v. g. arteriarum in pulsu, uti Heraclides apud Gal. *l. 4 de diff. puls. c. 10*, & ita respondet Græco διαστολή, διάστασις, vel fortassis rectius διάτασις. Vide *Diastasis*, *Diastole*, *Diatasis*. Vel dicitur de corporis *distensione* in oscitatione vel hiatu, Gal. *l. 3 de diff. respir. c. 10*, ubi in Græco habetur σκορδινόμενοι. Vel notat speciem convulsionis, quæ τέτανος vocatur. Vide *Convulsio*. Hipp. *4. aph. 57.* Gal. *in com. & l. 3 de L. Aff. c. 10.*

DISTICHIA, *Distichiasis*, διστιχία, διστιχίασις, item διτριχίασις, est morbus in numero aucto pilorum palpebræ alterutrius, vel utriusque, dum alius sub ordine naturali ordo successit, partim a copia succi nutritii pilorum proprii, partim a cutis porositate pilorum proventui favente dependens, Gal. *in def. med.* Æginet. *l. 6 cap. 8 & 11*, in quo ultimo mendose legitur δυστυχία.

DISTILLATIO, pro *Destillatione* sæpe usurpatur.

DISTINCTIO, διαίρεσις, διορισμὸς, idem, quod *divisio*, scil. totius in partes, generis in species, universalis in particularia. Significatio est notissima. Res vero ipsa non caret usu in Medicina.

DISTORTIO, *Distorsio*, διάστρεμμα, διαστροφή. Vide *Diastremma*, Hippocr. *2 de iis, q. in medic. t. 33.* Oculi *distortio* specialiter dicitur *Strabismus*, item ἴλλωσις, de quibus vide *suo loco*.

DISTRACTIO, διάσπασις, describitur a Rul. quando partes *distrahuntur*, qualibet manente in sua homogenea. Itaque quasi divulsio quædam hic fit diversorum antea cohærentium aut unitorum, citra respectum extractionis unius in altero existentis vel comprehensi. *Distractio* autem est duplex, *Separatio*, aut *Calcinatio*.

DISTRIBUTIO, apud Latinos diversimode accipitur. Si de humoribus nutritiis, respondet Græco ἀνάδοσις. Vide *Anadosis*. Vel de excrementis, dicitur Græce διαχώρησις. Vide *Diachorema*. Aliquando etiam sumitur pro *Distinctione*, vel *Divisione*, apud Libav. *Defens. 2. Syntagm. arc. Chym.* contra Henn. Scheunem. *not. 53.*

DITRICHIASIS, διτριχίασις, idem, quod διστιχίασις, est oculi morbus, cum pilis naturalibus alii subnascentes ipsum pungunt, fluoremque concitant. Galen. *introd. c. 15.* Vide *Distichia*. Gorr. *p. 122.*

DIVAPORATIO, ἐξάτμισις, dicitur in siccis, fumidis, vel halabilibus exhalatio. Nam Chymici spiritum tam humidum habent, quam siccum. *Divaporatio*, instituitur in aliquo vase, veluti, pro rei conditione, olla, sartagine, cucurbita &c. Fitque gradibus caloris diversis. Ruland. & Iohns. *in Lex. Chym.*

DIVERGO, διαῤῥέπω. Vide *Diarrhepo*.

DIVERSORIUM, quid proprie significet, aliunde notum est. Tropice vero a quibusdam recentioribus ni fallor, D. Rivino, dicitur de Glandulis Mesaraicis & Receptaculo lumbari, in quibus chylus e vasis lacteis affluens moram quandam nectit & affusione lymphæ diluitur, atque ita ad ulteriorem motum & ascensum per ductum Pecquetianum disponitur.

DIVERTALLUM, Paracelso dicitur, quicquid ex elementis generatur, *Philos. ad Athen. l. 2 text. 5*, est generatio elementorum. Rul.

DIVES, πλούσιος, quis dicatur, omnibus notum est, scil. qui bonis fortunæ abundat. Verum Ioh. Fr. Picus Mirandula, *l. 3 de Auro c. 4* ita descripsit: Is proprie *dives* est, qui religione imprimis imbutus Christi, deinde sincera pollet sanitate mentis & corporis, demum auri & argenti faciendi potestate præditus est. *In Theatr. Chym. Vol. II p. 116, 368, 369.* Verum ubi est ille albus corvus.

DIVINATIO, *Divinatrix*, πρόγνωσις, προγνωστική. vide *Prognosis*. Rulandus *Divinationem* descripsit, quod sit incertum præsagium, vel prædictio a cogitatione ex propria luce desumtis, ut cum dicitur: Hoc mihi mens mea, vel cor præsagiit, vel animus meus angelus indicat. De *divinationibus* licitis vide Libav. *Tom. IV Oper. p. 32.*

DIVINUM, θεῖον, apud Hippocr. variis gaudet significationibus. Ita dicitur principium illud & primaria caussa rerum humanarum, vel in hominibus, in specie sexus fœminini, *l. de Nat. Muliebr. I, 2, 11.* Vel significat aliquid ita occultum & incomprehensibile, cujus caussam neque sensu, neque cogitatione assequi possis. *l. de morb. sacr. I, 4, 6, 9; II, 5; Prognost. f. 1 t. 4.* Vide Gal. *ad h. l.* In specie a plerisque Interpretibus accipitur τὸ θεῖον, sive divinum, pro aëris constitutione peculiari, quæ magis proprietate totius substantiæ,

quam primis suis qualitatibus nostra corpora offendat. Dicitur alias νοσερὴ ἀπόκρισις, Hipp. *l. 2 de nat. hum. t. 4.* Confirmat Charltonus *Ex. Pathol. X §. 22*, & nos *in Dogm. Med. Gen. p. 191.* Iung. Foes. *Oec. p. 267.* *Divina passio* dicitur Arculano Amor insanus, teste Foresto *l. 10 Obs. 29 in Schol.* Alias Avicennæ & Iliscus vocatur. Vide *Iliscus.* De *Divino* in Chymia vid. Libav. *de igne natur. c. 25*, τὸ θεῖον etiam significat *Sulphur.* Vide infra *Sulphur.* Alias epitheton *Divinus* additur quibusdam medicamentis ceu hyperbolicum Encomium v. g. Aqua *Divina* Fernelii, cujus descriptio extat etiam in Iunken *Lex. Chym. Pharm. p. 1 p. 31.* Ceratum *Divinum* Sculteti *in suo Armamentario Chirurgico*, & multa alia sic etiam ipsi Hippocrati θεῖος *Divus* sive *Divinus* epitheton attribuitur, quemadmodum olim inter Philosophos & sapientes *Divinus* Plato dictus fuit.

DIVISIO, διαίρεσις, quotupliciter accipi possit, legatur apud Gal. *l. 9 de Hipp. & Plat. decr. in fin.* De *divisione* Medicinæ specialis in Commentatoriam & Consultatoriam vide Rolfink. *in O. ac M. Med. Sp. t. 1 s. 1 c. 2.* *Divisio* quoque dicitur de operatione Pharmaceutica, quando artifex v. g. massam pilularum *dividit* in globulos, vel alias particulas. Vid. *Lex. Scribon.* Rhodii *p. 376.*

DIVITIÆ, πλοῦτος, quid significet, in triviis notum est. *Divitiarum* finis juxta naturam haud longius profertur, quam, ut ne esuriamus, ne sitiamus, ne algeamus, Gal. *l. quod opt. Medicus &c.* Hinc *divitiis* præstare non virtutis, sed fortunæ munus dixit, *l. de cogn. & cur. an. morb. c. 9.* Vide *Dives.*

DIVM, αἰθήρ. Vide *Æther.* Sub *Dio* exponere vocat προεξαιθριάζειν, Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 2.*

DIVRESIS, διούρησις, proprie significat *excretionem urinæ*, vel fieri per meatus urinarios: Vnde & virtus διουρητικὴ, medicamentorum & medicamenta *Diuretica*, διουρητικὰ φάρμακα, nomen habent, aut salinæ naturæ, aut actualiter humidæ tenuis, sive serosæ. Hipp. *de affect. XLIV, 37*; *l. 2 Prorrh. XXXI, 7.* Gorr. *d. l.* Confer. ad Gal. *l. 11 meth. med. c. 19*, & *l. 5 de Sim. Fac. c. 20.* Catalogum horum medicamentorum vide passim in Practicis, præsertim Rolf. *O. ac M. M. Sp. l. 9 s. 4.* Egregie etiam de iis scripsit Iunken. *Chym. Med. Phys. P. II s. 1 c. 4 p. 484 seqq.* Foesius tamen *in Oecon. p. 167* existimat, vocab. διούρησις, & verbum διουρεῖσθαι, aliquando apud Hippocr. sumi pro διόῤῥωσις & διοῤῥοῦσθαι, mutatione in serum sive serescentia, serosum fieri. v. g. *l. de steril. III, 14, 15*; *l. 1 de morb. XXIIX, 5, 8 L. 14.*

DIVTVRNVS, χρονικὸς, μακροχρόνιος, vide *Chronicus.* Dicitur & *Diutinus*, Iunge *Lex. Scrib.* Rhodii *pag. 376.*

DIVVLSIO, διάσπασις. Vide *Diaspao.* *Divulsio* urinæ est, cum hypostasis hinc inde est divulsa, & quasi hinc inde nebulosa. Parac. *l. 1 de Vrin. judic. c. 2.*

DIVRNVS, ἡμερινὸς, dicitur de morbis & præsertim de febribus, quarum paroxysmi accidunt in die & opponuntur nocturnis, νυκτερινοῖς. Petr. Mich. de Calderia *Tom. I Oper. p. 305.*

DIVVS, δῖος, θεῖος, θεσπέσιος, epitheton, quod Viris Claris & Imperatoribus solet attribui; ut & Medicis. Ita Gal. *Divum Gaium* vocavit, *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.* Iung. Rhod. *ad Scribon. p. 27.*

DIYDROS, δίυδρος, idem, quod δίυγρος, Hipp. *l. de intern. aff.* alii legunt δίαιθρος.

DIYGROS, δίυγρος, *humidum*, perhumectatum significat, vel *dilutum*, Hippocr. *l. de intern. aff. XXII, 8*; *XLVI, 3*, & alias *in eodem libro.*

DIYLISMOS, διυλισμὸς, *liquationem*, *transcolationem*, vel *saccationem* significat, a verbo διυλίζω, *liquare.* Dicitur de *vino liquato*, οἶνος διυλισμένος. Plura vide apud Linden. *S. M. Ex. X §. 219 seqq.*

DLADVS, dicitur *Stella*, quæ habet *Cataractam*, arte sc. Paracels. *fragm. de Anat. Ocul.*

DNOPHERON, δνοφερὸν, *caliginem*, tenebrosum, atrum significat. Ita & δνοφερώδες. Hipp. *l. de morb. sacr. XV, 6, 16.*

DOCHME, δοχμὴ, *palmum* significat, sive mensuram apud Græcos, qua rerum dimetiuntur intervalla. Sic dicta est ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι. Constat ex quatuor digitis, subintellige transversis. Vide *Dactylodochme*, item *Palaste.*

DOCHMOS, δοχμὸς, δόχμιος, h. e. *obliquus*, recurvus. Vsus Hipp. *lib. 2 de morb. mul. XXXVI, 1.* Erotian. *Onomast. p. 37 d.*

DOCIMASTICE dicitur ars, quæ modum tradit explorandi corpora præcipue fossilia, ut cognoscatur, quantum vel metalli vel mineralis in iisdem delitescat, D. Ol. Borrich. *in tr. h. tit. §. 1.*

DOCOS, δοκὸς, *trabem*, vel *tignum* significat, quemadmodum & δοκὶς, *trabeculam*, vel parvam trabem. Inter instrumenta Chirurgica ad curandas fracturas meminit Hipp. *2 de fract. t. 48.*

DOCTILETVS, dicitur Paracelso quoddam remedium contra cancrum. *tr. Labyrinth. Medic. c. 10.* In Indice quoque legitur *Dactyletus.*

DOCTOR, Gr. Διδάσκαλος, est notissimus honoris titulus, quemadmodum Viris Eruditis, & in aliis scientiis atque facultatibus probe peritis & exercitatis, ita & Artem Medicam rite callentibus publica Superiorum autoritate, præviis examinibus & probationibus probe exantlatis solenniter attributus; quamvis non omnibus æquo jure competat, sed quandoque sint, qui titulo tali fruantur citra omne eruditionis veræ meritum, quos *Doctorculos semicrudos* haud inepte vocavit Lind. *Ex. V §. 12.* Dicuntur autem Medici *Doctores*, non quod necesse sit, ut doceant alios, sed quod tantam sibi Artis Medicæ comparaverint scientiam, ut data occasione alios quoque docere possint, Linden. *E. XII §. 192* *Doctores*, dicit, h. e. *Imperatores vitæ & necis*, satis me hercule ambitiose, cum Hipp. vocaverit Ministros ὑπηρέτας. Nec male Libav. scripsit contra

Scheunemann. *defens. 2 Tom. 3 p. 42*, quod quilibet *Doctor* vi juramenti debeat vera docere, & falsa redarguere in sua professione.

DOCTRINA, διδασκαλία, παιδεία, inter Medico necessaria refertur ab Hipp. *Lege II, 8.* Iung. Linden. *Ex. I §. 17.* Dividitur in latam vel *diffusam*, Gr. διεξοδικήν, & *compendiariam*, καθ' ἐπιτομήν. Illa quidem reddit perfectos artifices: interim tamen neque hæc tanquam inutilis rejicienda, cum summam totius rei brevibus complectatur, Gal. *3 de iis, q. in med. t. 17.* Quod vero sint, qui per compendiariam *doctrinam* non verentur artem nostram brevem & vitam longam promittere, illi magnopere falluntur, & alios quoque fallunt, cum ad artificem peritum minime sufficiat methodus, aut doctrina compendiaria, sed requiratur longa circa particularia exercitatio, uti rectissime hoc passim inculcavit Galenus.

DODECADACTYLON, δωδεκαδάκτυλον, nomen *Intestini*, inter tenuia primi, a longitudine *duodecim* digitorum transversorum sic appellati, Latine *Duodenum* dicti, Helmont. *tr. Septuplex digestio n. 2.* Cohæret mediante pyloro, sive orificio dextro ipsi ventriculo. Vid. Galen. *l. 6 de Admin. Anat. c. 9.* Olim quidam non dignati sunt vocare intestinum, priusquam in anfractus orbesque convolvatur, sed ipsum ἔκφυσιν *productionem*, *appendicem*, appellarunt, *cap. 12.* Hodieque clarum insertione duorum ductuum Biliarii & Pancreatici. Iunge Bartholin. *Anat. l. 1 c. 10*, qui longitudinem 12 digitorum in dubium vocavit.

DODECATHEON, δωδεκάθεον, epitheton Antidoti cujusdam ex duodecim simplicibus constantis, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7 c. 11.*

DODRA, antiquis potionis genus ex novem speciebus confectum. Raymundus Mindererus, *Aloedarii c. 12.*

DODRANS, σπιθαμή, nomen ponderis & mensuræ in quantitate continua & discreta usitatum, significans tres quartas partes totius, v. g. novem uncias, aut duodecim digitorum. Occurrit apud Scribon. Larg. *n. 42.*

DOEDYX, δοίδυξ, significat *Cochleare.* Significat & *Radium* sive *Pistillum*, cum quo aliquid in mortario tunditur. Gorr. *p. 114.*

DOGGA proprie nomine Arabico vocatur *Panaritium* sive *Reduvia* apud Avenzoar *l. 8 Theor. c. 18 & l. 4 Pract. c. 17*, allegante Ingrassia *com. in Avic. l. de Tum. p. n. p. 289.*

DOGMA, δόγμα, in genere *sententiam* vel opinionem de aliqua re vel materia significat, C. Hofm. *in com. ad Gal. de V. P. n. 53.* Vnde quædam *dogmata* sunt incerta, quædam probabilia, quædam absurda &c. Galen. *l. 8 de Hipp. & Plat. decret. c. 9 & alibi.* Enimvero aliquando specialiter & accurate *Dogma* Medicum dicitur, quod nititur vera ratione & experientia. Hinc & *Medicina Dogmatica* & *Medici Dogmatici*, δογματικοί, item λογικοί, contradistinguuntur ab aliis sectis, Methodica & Empirica, earundemque sectatoribus. Galen. *de subfig. Empir. c. 7, 8 & 9 & alibi; l. de secta, de opt. sect. &c.* Iung. Gorræum *d. l.* & alios.

DOLICHOLITHOS, δολιχόλιθος, hoc nomine appellavit D. Georg. Hier. Velschius lapidum genus ex Comitatu Tyrolensi ad se allatum, nigricans, Phaseolos magnitudine & figura accurate repræsentans, attritione nonnihil odoratum. *Ephem. Nat. Cur. Ann. I Obs. 157.*

DOLICHOS, δολιχός, interdum & δόλιχος, triplicem habet significationem. I. notat legumen oblongis siliquis constans, quod aliis *Phaseolus*, aut *Lobus* dicitur Gal. *l. 1 de Al. Fac. c. 28.* Deinde significat *Cursum*, aut certum curriculi spatium, duodecim aut, secundum alios, viginti quator stadiorum & ita cursum diu continuatum, Gal. *l. 2 de san. tu. c. 10 fin.* Iunge C. Hofm. *comm. ad Gal. de V. P. n. 481*, ubi & δολιχεύειν, i. e. *dolichum currere*, & δολιχόδρομοι legitur. Denique adjectivum est, & significat *longum*, prolixum. Vide Lexicographos.

DOLIVM, πίθος, quid significet, & pueri norunt. Varium quoque usum habent *dolia* in arte Medica & Pharmacevtica. Præsertim vaporarii hydropicorum per *dolium* meminit Gal. *l. de util. resp. c. 4.* *Dolia*, quæ musto vel vino replentur, collocanda esse cum interstitio, ne inter sese vitio serpant, ex Plinio *l. 14 c. 21* notavit Linden. *Ex. X §. 184.* *Doliolum* diminutivum est, Græc. πιθάριον. *Doliola* ex Tamarice parata spleneticis proficua laudat Rhod. *ad Scribon. c. 128.* Parantur etiam ex larice, junipero, betula &c.

DOLOR, ἄλγος, ἄλγημα, ὀδύνη, πόνος, &c. in genere tristis est sensus, ut *Voluptas* blandus, vel suavis, Gal. *l. 2 de L. A. c. 2.* Vnanimi quoque Medicorum consensu certum est, *Dolorem* non esse morbum, sed symptoma; & quidem Actionem læsam. Qualis vero actionis læsæ species sit, nondum expeditum est. Plerique veteres & recentiores statuunt, actionem esse *Depravatam* & quidem actionem *Tactus*; Nobis vero verisimilius videtur, esse *p. n. Auctam*, uti demonstravimus *in Dogm. N. Med. Gen. n. 273 seqq.* Alii referunt ad Animi passiones sive Affectus, v. gr. VVillis *de An. Brut. Part. I. c. 9.* & Charlton. *Ex. Barthol. 8.* Differentiæ *doloris* sunt multifariæ, v. gr. *Dolor* Gravativus, Tensivus, Acutus, Punctorius, Rarus, Levis, vel cum stupore quodam Pulsativus, Vlcerosus, Pruriginosus, Criticus. &c. Inter recentiores videatur & Laur. Bellin. *in ejus opusc. Medic. tr. de morb. cap. p. 568 seqq.* Caussa *doloris* proxima consistit in solutione continui partium nervosarum repente & cum vehementia, sed diversimode facta, unde anima mediantibus spiritibus animalibus persentiscit. Cæterum quod vocab. *Dolor* etiam sumatur pro ipso morbo & parte affecta, patet ex Rhod. *ad Scrib. in Not. p. 16.* & Rob. Keuch. *ad Q. Seren. in not. p. 116.*

DOLVS, δόλος, δολοφροσύνη, significat *deceptionem*, fallaciam, aut circumventionem. Hunc Medico quandoque esse licitum, testatur Rolfink. *O. ac M. M. Sp.*

l. 14

l. 14 f. 3 c. 17. & aliæ Observationes. Omnis vero *dolus malus* absit a Medico, ceu viro probo, cui suprema lex est: Salus Ægri. *Fallacias* etiam Chirurgicas quære apud Scultet. *Arm. Chirurg. in Indice primo lit. F.*

DOMESTICUS, οἰκεῖος, quid proprie significet, huc non pertinet, & cuilibet notum est. Per translationem in Medicina notat id, quod alicujus naturæ est familiare, conveniens, accommodum. Unde & morbi quidam dicuntur *domestici*, h. e. οἰκεῖοι, Hipp. *2 aph. 34.* Vide Dieter. *n. 605.* Ita & de muliere quadam sibi familiari, vel *domestica* usurpat Hipp. *de nat. puer. IV, 9.* Hoc quoque epitheto exornatur *Syrupus de Spina Cervina* in Dispensatoriis, quando *Domesticus* vocatur, haud dubie ad commendationem pro usu frequentiori, quamvis non ubique sit in usu ob nauseam & segnitiem, ob quas etiam exulare jussit Ludovic. *in Pharmac. Dissert. I p. 152.* Alii vero ejus usum in infantibus valde commendare non verentur.

DOMINA, δεσπότις, quid significet, ex aliis Lexicis jam constare debet. In Medicina vero præbet epitheton aquæ ad partum & menses promovendos pretiosioris Mynsichto, ut Aquam *Dominarum* vocaverit *Arm. sect. XIX.*

DOMINATUS, δυναστεία, a δυναστεύω, *dominor*, dominatum teneo, prædominor. Dicitur vel de tempestate, quæ vel in toto anno, vel in certa ejus parte prævalet & *dominium* obtinet, Hipp. *3 aph. 5.* Gal. vocavit κρατῆσαι, *c. 3 in 3 Epid. t. 8*, vel de humoribus prærogativam præ aliis & super alios habentibus, *6 Epid. s. 5 t. 18*, ubi πρόστασις legitur, quod vocab. Gal. *per dominatum* exposuit, a verbo προστατεῖν, præesse. Vid. Dieter. *n. 214.* Ita Aer dicitur δυνάστης, *dominus*, dominans, prædominans in omnibus symptomatibus, Hipp. *l. de flatib. IV, 9.*

DOMITUS, supin. verbi *Domare*, accipitur pro *valde cocto* a Q. Sereno in hoc versu: *Ovum valde teres domitum ferventibus undis*, Gr. κάθεφθον. Vide Keuch. *in not. ad illum p. 153.*

DOMUS, *Domicilium* (veteribus *Domicolium* teste Keuchen. *d. l. p. 128.*) Gr. οἶκος, quid significet, nemini non notissimum est. *Domorum* vero quoque rationem esse habendam Medico, exemplo reconvalescentium demonstrat Galen. *l. 7 Meth. med. c. 6.* Iung. *l. 10 c. 8* & *alibi.* Ita inter caussas morbificas refertur *domus* recenter calce illita a Gal. *l. 7 de V. P. c. 8*, (ad quem locum adde C. Hofmann. *comment. n. 465.*) *comm. 1 in 1 Prorrh. t. 8; l. de Us. respir. cap. 4 &c.* Quomodo *domus* elotæ, vel clausæ virus pestilens infringant, scripsit Helmont. *in Tumul. pestis. §. Præservatio.* Cæterum vox *Domus* per metaphoram cochlearum quoque testis & speluncis ferarum tribuitur, docente Keuchen. *ad Seren. p. 185.*

DONO, ἐπιδίδωμι, sumitur interdum pro *Exhibeo*, *Do*, Scribon. *n. 13*, quamvis Barthius parum Latine dictum judicaverit, *lib. 49 advers. c. 16.*

DONUM, δῶρον, vide *Doron.* *Donum Veneris* quid dicatur Chymicis, vide apud Libav. *defens. I contra Scheunemann. T. III Oper. p. 20.*

DORCADIZON, δορκαδίζων. Vide *Caprizans.*

DORCAS, δορκάς. Vide *Capreolus.*

DOREA, qui interdiu, non noctu videt, Rhas. & Mer. *de affect. oculor. c. 1.*

DORIS, *Doridos humor*, significat *aquam marinam*, præsertim apud Poetas. Usus Q. Serenus *in Medicina metrica.* Vide Keuchen. *in not. ad illum p. 159, 271.*

DORMIO, vide *Somnus.* *Dormire* an aperto ore conducat? vide C. Hofmann. *in comm. ad Gal. de V. P. n. 402, 813.*

DORMITATIO usurpatur pro somnolentia ab Hartmanno in *Prax. Chymiatr. T. I p. 97 edit. Cardeluc.* de oleis Chymice destillatis, in specie de usu olei Croci.

DORON, δῶρον, significat *donum*, rem aliquam gratis ab altero acceptam. Ita ipsa quoque Medicina *Donum Dei* jure dicitur, & Medicus a Siracide *cap. 38.* Ita sanitas inter bona temporalia præstantissimum *Dei donum* laudatur. Porro Græc. δῶρον idem significat, quod δοχμὴ, *palmus*; unde δίδωρον, τετράδωρον, πεντάδωρον, &c.

DORPESTOS, δόρπηστος, aut δορπηστὸς, significat *cœnam*, aut cœnæ tempus, apud Hipp. *l. 5 Epid XI, 17.* Iung. Foes. *p. 169.*

DORPOS, δόρπος, idem, quod δορπηστὸς, *cœna*, Gorr. *p. 114*, quamvis Lang. *l. 1 ep. 55*, per *prandium* verterit, quod & cœnam ἐπιδορπίδα dici statuerit.

DORSALIS, νωτιαῖος, dicitur de *Medulla spinali* a Gal. *5 aph. 65.* Est etiam epitheton certæ speciei Atrophiæ, quæ dicitur *Tabes Dorsalis*, quæ libidinosis & Veneri nimis deditis familiaris; in qua febris expertes bene quidem comedunt, nihilo tamen minus colliquantur & marcescunt, conquerentes sibi videri ex superioribus partibus a capite veluti formicas in spinam prorepere, & una cum urinæ alvique excretione semen quoque liquidum copiose effluit, unde ad generationem postea fiunt inepti. Cujus caussa sine dubio in succi nutritii sanguinisque tenuioris vitio colliquativo spiritus quoque animales irritante consistere videtur.

DORSUM, νῶτον, in plur. νῶτα, dicitur posterior pars Thoracis, sive medii ventris a cervice usque ad septum transversum. Celsus vocab. νῶτον plerumque reddidit per scapulas, *in text. Hippocr. 2 Prorrh. XXXVI, 14, 15; XLIV, 3; 6 aph. 22.* Verum strictius, quam par est, recte animadvertente Foes. *Oec. p. 436.* Alii latius acceperunt *Dorsum*, dicentes totam posteriorem corporis partem ab occipite usque ad extremum Coccygem, triginta quatuor vertebris compactam, uti Arist. *l. 1 Hist. An. c. 15.* Verum accuratius Anatomici lumbos & os sacrum cum coccyge ad continentes imi Ventris sive abdominis referunt; *Dorsum* vero posteriorem Thoracis partem constituunt. Bartholin. *l. 2 Anat. in proœm.* Gr. dicitur μετάφρενον, Gal. *Introd. c. 10.*

c. 10. Pars nasi superior ossea & immobilis dicitur Dorsum, cujus pars acuminata *Spina* vocatur. Barthol. *l.3 Anat. c. 10.* Bidloo *Anat. Tab. XIII fig. 1.*

DOSIS, δόσις, usitatissimum Medicis vocabulum, quo innuitur *quantitas* medicamenti, vel simplicis, vel compositi, quæ una vice homini præsertim ægro exhibetur. Ejus inventio determinata adeo est difficilis, ut nihil sit, quod in praxi Medica artem magis reddat conjecturalem, quam singulorum præsidiorum quantitas, Gal. *de cur. rat. p. S. M. c. 12.* Nihilominus omnem operam impendat Medicus, præsertim in purgantibus, ne vel ægrum in discrimen vitæ conjiciat, vel Medicus sese ludibrio exponat, Paracelf. *defens. 3 & Paragr. l. 3 c. 4 §. 1.* Vid. *Dogm. nostr. Med. Gen. P. VI c. 5 p. 755 seqq.* & *not. ad Iessen. de Sang. V. S. miss. p. 131.* De *Dosibus* plerorumque medicamentorum vide præter alios, apud Schröder. *l. 1 c. 33*, & Excell. D.D. Georg. Franci, Prof. Heidelberg. *Appendicem Synopseos Instit. Medic. continentem Delineationem Dosium Medicamentorum.*

DOTHIEN, δοθιὴν, id est, *Furunculus*, Gal. *l. 2 meth. med. c. 2*, de quo nomine notavit Galenus, quod nec locum affectum repræsentet, nec caussam, quæ ipsum efficit. Significat autem tumorem ἀποστηματώδη, ex crassis humoribus in carnosis plerumque partibus consistentem, mitem quidem, cum solam cutem occupat, sed pervicacem & malignum, ubi subter actis radicibus erumpit, *l. de tum. p. n. c. 15.* Iung. *l. 5 de C. M. S. L. c. 7.* Est ex genere inflammationum in abscessus degenerantium, & respondent *Varis.* Meminit quoque Hipp. *l. Affect. XXXV, 12 & l. 6 Epid. s. 3 t. 28.* Vid. & Ægin. *l. 4 c. 23.* Iunge Sennert. *l. 5 Med. Pr. p. 1 c. 9.* Caussa ejus consistit in sanguinis crassioris & fœculenti extravasati collectione.

DOXA, δόξα, duplicem habet significationem: (1.) notat *opinionem* incertam de aliqua re. Vnde, qui tales fovent opiniones, dicuntur δοξαστικοὶ. (2) significat famam, *gloriam*, & honorem, cujus etiam rationem probe habere debet Medicus, monente Hippocr. *l. dec. orn. V, 8*, ad quem locum vide egregiam Exercitationem Linden. *S. M. Ex. II §. 23.* Vide & *Gloria.*

DRACATIVM, id est, *Saturnus.* Rul. & Iohns.

DRACHMA, δραχμὴ, nomen est ponderis & mensuræ. Duplex fuit olim *Ægyptia*, & *Attica.* Illa pendet obolum, scribente Cleopatra; hæc vero scrupulos tres, vel obolos sex, qualis etiam hodieque usitata est in officinis. Harum octo faciunt unciam. Signum est ʒ. Olim fuit , Gal. *de ponder. & mens. cap. 2.* Mensuralis *drachma* etiam octava pars unciæ est, & nonagesima sexta libræ. Dicebatur & olim ὁλκὴ, *Holca*, cujus nota fuit Galen. *d. l.* Vide Gorræus *p. 115.*

DRACHVM, est terminus Paracelsicus obscurus, cujus meminit *in Philosophia l. 4 tract. 1 cap. 3 in fin.* Videtur denotare ultimam dissolutionem elementi aquæ, vel ejus consumtionem.

DRACO, δράκων, est vocabulum multæ significationis. (1.) nomen est *piscis marini*, qui & *Araneus* a quibusdam vocatur, cujus pleniorem descriptionem legesis apud Aldr. *l. 2 de pisc. c. 50.* De hujus ictu venenato & remediis adversus illum egit quoque Galen. *l. 9 de S. Fac. §. Sulphur, & l. 11 §. Draco marinus &c.* Alias caro ejus inter alimenta nihilominus refertur, & quidem duræ carnis, *l. 2 de Al. fac. c. 31.* (2.) significat *Serpentem* variæ formæ & magnitudinis monstrosæ, de quo legatur d. Aldrov. *l. 2 de Serpent. & Dracon. c. 12*, ubi statim ab initio homonymiam hujus vocabuli prolixe declarat. Huc referri debent observationes de *Draconibus Carpathicis*, & eorum speluncis, quæ extant *in Ephem. Nat. Cur. An. III Obs. 139 & 194.* Præter has proprias significationes (3.) a Spagyricis frequentissime tribuitur hoc nomen *Mercurio*, sive *Argento vivo*, non solum in operationibus Lapidis Philosophici, uti videre est *in scriptis* Basilii Valentini, & passim *in Theatr. Chym.* Rul. *in Lex.* Libav. aliquoties; sed & in operationibus medicamentosis e Mercurio paratis. Ita Mercurius dulcis sublimatus sive meteorizatus dicitur *Draco mitigatus*, Schröd. *l. 3 c. 15 p. 406.* Duo *Dracones* Quercetani sunt Argentum vivum sublimatum & Regulus Antimonii, Libav. *Apoc. Hermet. Part. prior. c. 9.* *Draco* etiam dicitur *Sulphur*, quod extrahitur e corporibus per magisterium, Luc. Rodargirus *de solut. Philos. c. 6 in Th. Chym. Volum. V p. 735.* Reliquas significationes ceu huc non pertinentes omittimus.

DRACONITES, *Dracontias*, sive *Drachates*, δρακοντίας λίθος, nomen Gemmæ lapideæ, de qua Plinius pluribus *l. 37 c. 19*, quod fiat e cerebro draconum. Sed nisi viventi abscindatur, nunquam gemmascit, invidia animalis mori se sentientis. Igitur dormientibus draconibus caput amputari debet, & ita auferri. Rul. Ei tribuunt virtutem, omnia venena fugandi, & venenosos morsus curandi. Tales etiam *Draconites* ex nostris Hydris & Chelydris colligi ferunt nonnunquam, de quibus idem Rul. opinatur, vel ex cerebro hydriorum colligi, vel ex spuma per attritionem mutuam excitata generari. Enimvero Fr. Hofm. detexit hanc fraudem, dicens, concurrere circumforaneorum imposturam, plebeiis obtrusam, dum nihil aliud sunt, quam Chelæ vel Squillæ marinæ, quæ dentatæ ab uno latere interiore semifalcatæ, ebore quovis nitidiores, quas affabre ea parte, qua dearticulatæ fuerunt, committunt, capsulisque osseis & ligneis decenter inserunt, vulgo **Schlangen-Krönlein.** *In Clav. ad Schröd. l. 3 c. 8.*

DRACONTION, δρακόντιον, Latine *Dracunculus*, duplicem potissimum habet significationem: *Botanicam*, quæ non est hujus loci, dum plantam Aro similem acrioris facultatis denotat. Ruland. vult, etiam hoc nomen competere Crassatellæ vel Ophioglosso *in Lex.*

Et *Pathologicam*, quando significat ulcus, quod lationem habet nervi a proxima parte. Dicitur vero *Dracunculus*, quod nervus in motibus membri recedat in ulcus, & sese in illo occultet, Galen. *in def. Medic.* Vel sunt corpuscula nervosa, frequentius in tibiis genita, calore, crassitudineque lumbricis similia, in Arabiæ locis familiaria. Gal. *l. 6 de loc. Aff. cap 3*, quem tamen affectum ipse nunquam vidit. Aetius ex Leonida *Dracunculum* lumbrico similem esse dixit, interdum magnum, alias parvum reperiri, & frequentius quidem in cruribus, aliquando vero & in brachiorum musculis oriri & consistere; nasci autem in Æthiopia atque India maxime pueris, lumbricis latis non absimilem, moverique sub cute sine molestia, verum temporis progressu circa *Dracunculi* extremitatem suppurationem fieri, cuteque aperta *Dracunculum* caput exerere, quem si quis tentet attrahere, dolorem ingentem moveri, præsertim si eum abrumpi contigerit. Quod enim intus relinquitur, acerbissimos dolores excitare, proinde ut ne intro animal recurrat, valido filo brachium constringi oportere, idque quotidie agendum esse, ut *Dracunculus* progrediens paulatim integer excludatur. Verum Soranus, ut refert ex eo P. Ægineta, *l. 4 c. 59*, non existimat animal esse, sed nervosam quandam substantiam, quæ opinionem motus solum præbeat. Sed quid revera sit, nemo Medicorum explicare potest, qui Europam incolunt; posse tamen animal esse, ratio nobis dictitat, cum non modo in ventriculo atque intestinis creari, verum etiam ex cute erumpere tum pediculos, tum majora quandoque animalia, compertissimum habeamus ex historiis. Incertitudinem quoque hanc, quid de veterum *Dracunculis* statuendum sit, non diffitetur Horst. *l. 8 Consult. & Epist. Medicin. Obs. 8 Tom. II oper. p. 409.* Meminit & eorundem *in Instit. Med. Disp. XI in additam. Tom. I oper. pag. 299.* Item Casp. Reies *Camp. Elys. quæst. 36 n. 7.* Iungatur D. Etmülleri Observatio de *Crinonibus*, quæ extat *in Actis Eruditor. Lipsiens. An. 1682.*

DRACUNCULUS, δρακόντιον. Vide *Dracontium.*

DRAGANTUM, vel idem, quod *Tragacanthum*, species Gummi cujusdam, vel est idem, quod *Vitriolum*, vulgo *Zegi*, præsertim *Hispanicum.* Rul. *in Lex.*

DRAGETA, idem, quod *Tragea*, apud Forest. *l. 3 Obs. Chirurg. O. 3 in Schol.*

DRAGMIS, δραγμὶς, dicitur *Pugillus*, quantum tribus digitis comprehenditur, Hipp. *l. 2 de morb. LIII, 26; l. 1 de morb. mul. CI, 58; l. de nat. mul. XXIX, 11; XC, 4; l. de int. aff. LIIX, 6.* Interdum scribitur per χ. δραχμὶς, quam scriptionem etiam Linden. retinuit. Verum videtur accuratior esse per γ δραγμὶς, quia descendit a verbo δράττω, prehendo: unde & δράγμα, *manipulus.*

DRAPTOS, δραπτὸς, *dilaniatum*, divulsum, dilaceratum significat. Gal. *in Exeg. dict. Hipp.*

DRASTICOS, δραστικὸς, i. e. *Activus.* Usurpatur de Medicamentis præsentis efficaciæ & multarum virium, in specie de purgantibus fortioribus usurpari quoque solet.

DRIFF, *Drif*, Helmontio dicitur *Lapis Butleri*, vel ejusmodi potestativum fermentativumque remedium, tr. *Butler.* Paratur ex usnea, sale marino, & ente veneris, cum Ichthyocolla soluta, habeturque *Periapton Salutis Magneticum*, quo solo attactu extremo linguæ apice salutem afferri creditur *Ephem. Nat. Cur. Ann. II Obs. 53 Schol.* Plura de *Drif* vide apud Ioh. Marcum Marci *in Philos. Veter. restit. P. IV sect. 1 subsect. 9.* Ejus efficaciam suspectam reddere ausus est D. Ludov. *in Pharmac. Dissert. I p. 125.* Alii ex modernis docent parari *Driff* ex capite mortuo Vitrioli Veneris beneficio salis volatilis urinæ a fœtore liberati: Differt hoc Driff a Mercurio Diaphoretico ut & Oleo Vitrioli Veneris. D. Etmüll.

DRIMYLEON, δριμυλέων, i. e. *acris leo.* Ita impudentissime appellasse Menodotum Empiricum omnes Medicos & Philosophos, qui ratione niterentur δριμυλέοντας & δριμυμώρους, id est, *acres fatuos*, sive stultos, testatur Gal. *l. de subfig. empir. c. 13.*

DRIMYMOROS, δριμύμωρος, *acris stultus.* Vide *Drymileon.*

DRIMYPHAGIA, δριμυφαγία, significat *esum acrium.* Usus aliquoties hac voce Dioscorides: usi & alii Medici. Gorræus *in defin. p. 116.*

DRIMYS, *Drimytes*, δριμὺς, δριμύτης. Vide *Acre.* Confundi interdum cum *Acido*, τῷ ὀξεῖ, docet Galen. *1 in 6 Epid. t. 29.*

DROGISTA, μυρεψὸς, μυροπώλης, idem, quod *Pigmentarius*, Pigmentorum institor. Rhod. *ad Scribon. in not. p. 62.*

DROMEDARIUS, vel *Dromeda* est genus *Camelorum*, cujus descriptionem pleniorem vide apud Aldrovand. *l. de quadrup. bisulc. c. 34*, & circa structuram Anatomicas observationes in Oldenburg. *Actis Philosoph. Ann. 1669 in Iulio.*

DROMOS, δρόμος. Vide *Cursus.*

DROPACISMUS, δρωπακισμὸς, vide *Dropax.*

DROPACISTOS, δρωπακιστὸς, dicitur vel de *Dropacibus*, vel de similibus topicis medicamentis, quæ *dropacum* modo illinuntur, quæ alias a Galeno appellantur πιττωτὰ, *Picata* medicamenta. *c. 3 de iis, q. in med. t. 32.*

DROPAX, δρῶπαξ, est medicamenti Rubificantis forma quædam, interdum liquidioris, in modum malagmatis, interdum siccioris, emplastri modo, prout usus exigit, parata, vel ad alimoniam & vitam partibus conciliandam, vel etiam ad vitia inveterata & contumaciora educenda inventa. Dividitur in simpliciorem, & compositum: in *Dropacem* veterum & recentiorum. Vid. Morell. *Form. rem. l. 2 s. 1 c. 14.* Schröder. *l. 2 c. 53.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Dicitur & *Picatio*, πίττωσις, item, δρωπακισμὸς. Rolf. *O ac M. Med. Sp. l. 4 s. 9 p. 2.* Vocatur & ψίλωθρον, *depilatorium*, ab effectu, quod pilos evellat. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 196.*

DRO-

DROSATUM, δρόσατον, idem, quod *Rosatum*. Keuchen. *d. l. p. 226.*

DROSOMELI, δροσόμελι, *mel roscidum*, quod & ἀερόμελι vocatur, q. d. *mel aërium.* Hodieque dicitur *Manna.* Iunge Galen. *l. 3 de Al. fac. c. 39.* Vide *Mel: Manna.*

DROSOS, δρόσος. Vide *Ros.*

DRUPA, δρυπετής, epitheton Olivæ, q. d. *decidua*, caduca, Æginet. *l. 1 c. 81.* De hoc vocab. vide Hier. Mercurial. *Var. Lect. l. 1 c. 3*, & C. Hofmann. *l. 5 V. L. cap. 1.*

DRYINUS, δρύϊνος, q. d. *Querculus*, nomen serpentis venenosissimi, & fœtentis, cujus meminit Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 8.* Æginet. *l. 5 c. 15.* Ita dicitur, quia ad quercuum radices degit. Delineationem & descriptionem ulteriorem vide apud Aldrov. *l. 1 Hist. serpent. & drac. c. 14.* Dicitur & *Chelydros*, χέλυδρος.

DRYOPETIS, etiam significat *Ranunculum viridem*, sive *Calamiten*, a calamis, in quibus degit, ita dictum. Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 31.*

DRYPETES, δρυπετής. Vide *Drupa.* Dicitur etiam *Drupus* de aliis fructibus maturis & deciduis. Gorræus. *d. l.*

DUA, pro *Duo*, antique dici, patet ex Scribon. *num. 45, 81, 82, 156 &c.* pondo *dua.* Vide Rhod. *in Indice Scrib. p. 376.*

DUALITAS, δυάς, i. e. numerus binarius, quam nonnulli materiam infinitam esse dixerunt, sed stulte, judicio Galen. *l. 3 de dieb. Crit. c. 11.* *Dualitatem* morbum dixit, quemadmodum *Unitatem* sanitatem, Ger. Dorneus *in tract. de Vita brevi*, *Tom. I Theatr. Chym.* imo mortem per dissectionem ab unitate recessum & corruptionem. Idem *tr. Physica Genesis. p. 357.*

DUAMIR, species Serpentum ingredientium compositionem Theriacæ. Rul. Sunt ergo Viperæ.

DUBEL COLEPH, est compositio e Corallio & Carabe. Rul. *in Lex.*

DUBELECH, dicitur apostematum cavitas in genere manifesta cum solutione continui. Rul & Iohns.

DUBLETUS, idem, quod *Nodus*, estque Tumor pituitosus ad abscessus cum folliculo pertinens. Amat. Lusit. *cent. 3 cur. 100 in Schol.* Forest. *Chirurg. Obs. l. 3 O. 7 Schol.* Habetur alias pro vocabulo generali apud Arabes, quod æquipollet Græco ἀπόστημα & Latino *Abscessus*, sive *Vom ca*, I. H. Velsch. *ad Marcell. Cuman. Obs 8 Cent. I p. m. 38.* Legitur & *Dablet* ibidem. Item *Dubelet* & *Dubeletti* in operibus Mesuæ *fol. 362. b.*

DUCIA a Barbaris dicta fuit *Gutta*, vel *Cura per Stillicidium*, Fallop. *tr. de aq. therm. & met. c. 10 & 13 Tom. 1 p. 229, 249.* Apud Andr. Baccium legitur *Duccia*, cujus duplicem modum tradidit *de Therm. l. 2 c. 14 p. 112 seqq.* Inter Balnea etiam Lucensia quartum vocatur de *Ducciis l. 3 p. 313.*

DUCO, ἄγω, i. e. *Educo.* Vide *Ago.* Aliquando *ducere* etiam idem esse, quod *Bibere*, monstrat Keuchen. *ad Q. Seren. pag. 193, 194.* Alias *Duco* sumitur pro *Traho*, ἕλκω. Unde

DUCTILIS, *Ductibilis*, ἕλκιμος, εὔολκιμος, dicitur de eo, quod distractum propter viscidítatem non divellitur, sed continuum manet. Usurpatur de farina triticea, Hipp. *2 de artic. t. 44 vel 45.* Per metaphoram etiam Galen. attribuit dolori hepatis continuato & qs. viscido, *lib. 2 de L. Aff. cap. 8.* Ita & Metalla *Ductibilia* vocantur omnia, quæ sunt liquabilia, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mista cum substantia terræ, commistione forti, & non potest unum ab altero separari. Richard. Anglicus *in Correctorio c. 5 Theatr. Chym. Vol. II pag. 288.*

DUCTUS, ab Anatomicis sæpe sumitur pro *Canalis*, σπλήν. Vide *Canalis.* Ita apud Bartholin. leguntur *Ductus* Chyliferus *libell. 1 c. 3 appendic. 2.* *Ductus* Lactei, Roriferi, Biliarii, Pancreaticus, Lymphatici, &c. Quære *in Indice* dict. Autoris. Ductus Muci excretorios invenit Nic. Steno Peier. *Exerc. XXII* & *Ductum* Prostatæ Ioh. Dan. Major cum Casp. Manhio Barthol. *l. 1 Anat. c. 23.*

DUDAIM, Hebr. *Mandragoram* denotare dicit Schröder. *l. 4 cl. 1 n. 201*, quod ventilare non est hujus loci.

DUELECH. Vide *Dulech.*

DUELLA, dicitur tertia unciæ pars, octonis scrupulis terminata. Rhod. *ad Scrib. n. 145.*

DUELLUM, μονομαχία, in genere significat pugnam & concertationem inter duo. Sumitur autem vel in bonam, vel in malam partem. In bonam, quando dicitur *Duellum* Animi cum Corpore a Ger. Dorn. *tr. Vita Brevis. Theatr. Chym. Vol. I pag. 234, 472 seqq.* In malam, quando caussa morbifica pugnat cum calore & flamma vitali, & ita coincidit cum *Dualitate.*

DUENEC, est *Mercurius Philosophorum*, qui & *Leo viridis. Dux* solutivus auri, Libav. *Apoc. Hermet. part. poster. in proœm.*

DUENECH est *Antimonium.* Rul. & Iohns.

DUENEZ, *limatura ferri.* Idem.

DULCACIDUM, ὀξύγλυκυ, (an non & γλυκόξυ) quando mistura est facta dulcis & acidi. Robert. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 126, 127, 243.*

DULCEDO, *Dulcor*, γλυκύτης, *Dulcis*, γλυκύς, dicitur vel de qualitate gustatili, sive sapore; vel materia suavem saporem habente; & moderato suo calore cognata & familiari. Hinc & Hippocr. κατ' ἐξοχὴν per γλυκὺ intellexit sanguinem in oppositione ad τὸ πικρὸν, amarum, id est, bilem flavam, *l. de nat. hum. t. 4.* Dulcia proprie dicta ex acido constare, probare conatus est diversis phænomenis & experimentis Iunken *Chym. Med. Phys. P. I s. 2 cap. 8 p. 133 seq.* Interdum *dulce*, γλυκὺ, pro vino *dulci* posuit *l. 2 de morb. mul. LXXXIIX, 1.* Dicitur Latinis *passum.* Accipitur aliquando latius pro omni sapore suavi, quatenus opponitur salso, acri, amaro. Ita quicquid

ἄποιον eſt, *dulce* vocatur, v. g. aqua *dulcis*, licet ſit inſipida. Præter has proprias ſignificationes accipitur *Dulcedo* & *Dulcis* pro Voluptate & Grato. Ita ab Anatomicis v. gr. Columbo *Clitoris* dicta fuit *Dulcedo Amoris*, Bartholin. *lib. 1 Anat. c. 34.* A Chymicis ceruſſa vocatur *Dulcedo Saturni*, Rul. De *Dulcedine* Saturni vide quoque Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7 c. 56. De dulcedine* Vitrioli & Mercurii, *l. 8 c. 14 &c.*

DVLCIARIVS, σιτοποιὸς, vocatur piſtor, qui panes mellitos conficit, ſive bellaria & placentas ex melle. Gal. *l. 1 de ſem. c. 4.*

DVLCICHINVM, Bulbocaſtanum. Doronicum Calamus & Iuncus odoratus Moly. *Epiſt. 4.*

DVLECH, *Duelech*, terminus eſt Paracelſicus & Helmontianus. Rulandus ita deſcripſit: *Dulech* eſt Tartari ſpecies, in humano corpore, lapis ſpongioſus, periculum & dolorem maximum creans. Verum Paracelſus contradiſtinguit a Tartaro, dicens, eſſe medium quod inter Tartara & calculos, *l. de morb. Tartareis c. 11. & alibi.* Quid Helmontius de *Duelech* ſtatuat vide *in tract. de Lithiaſ. c. 2, 3, 4 ſeqq.*

DVO, δύο, quid ſignificet, notum. *Duo* diſſimilia non poſſe conjungi ſine medio, legitur in M. Ioh. Iſaaci *oper. mineral. cap. 141. Theatr. Chym. Vol. III p. 508.* Ita & Lapidem Philoſ. vocari *Opus ex Duobus*, vide in Lagn. *Harmon. Chym. c. 2 Vol. IV p. 733 ſeq.*

DVODENVS. Vide *Dodecadactylos.*

DVPLEX, διπλοῦς. Vide *Diploos.*

DVPLICATIO, διπλασιασμὸς. Vide *Diplaſiasmos.*

DVPONDIVM, διπόντιον, nomen ponderis, pendetque drachmas quatuor, Gal. *libr. de pond. & menſ.* ex Cleopatra.

DVRACENA, epitheton malorum *Perſicorum*, ceu peculiaris ſpecies, a quorum nucleis cultro, aut dentibus caro ægre avellitur. Lang. *l. 1 ep. 67.*

DVRATIO, διάρκεια, ſignificat rei alicujus permanentiam absque omni viciſſitudine, uniformem conſtantiam, Helmont. *tr. de Tempore n. 35.* De ficta illa & impia *duratione* hominis Aſtralis Crolliani vide Libav. *Exam. Philoſ. vivent. ſec. Harm. ſect. 13 Tom. IV Oper. p. 120 fin.*

DVRATVS, σκληρυνθεὶς, pro *Induratus*, a verbo *Duro*, i. e. ſolidius aliquid reddo. Ita & Rhodius expoſuit verbum activum & paſſivum Durare corpus id eſt firmare, & Durari id eſt firmari, atque opponit verbo mollire, molliri, *de Acia p. 208.* *Durata* ova, caſeus &c. *Duratum* etiam pro *Macerato* accepit Scrib. *n. 23.* Vid. Rhod. *in Lex. Scrib. p. 377.*

DVRDALES, dicuntur Paracelſo Spiritus corporei, inhabitatores arborum. *Philoſoph. ad Athen. l. 1 text. 13.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

DVRITIA, *Durities*, σκληρότης, σκληρυσμὸς, *Durus*, σκληρὸς, dicitur de qualitate tactili corporum ſolidorum, quando tactui renituntur, nec ſponte cedunt. Græc. ἀντίτυπα. Gorræus dividit *Durum* in tres ſpecies: in ſumme, vel abſolute *durum*, ut terra: in exceſſive *durum*, ut os, cornu, unguis &c. & in comparative *durum*; quod reſpectu alterius mollioris ita dicitur, licet abſolute non ſit *durum*. Ita Pulſus *durus* Gal. dicitur σκληρὸς σφυγμὸς, ubi arteria ſiccior rigidiorque in modum corii apparet, *l. de pulſ. ad Tyron. c. 3.* Ita *Dura* mater vocatur membrana ſive meninx *Craſſa* exterior, cerebrum inveſtiens, ſaltem comparative ad interiorem Tenuiorem, quæ *Pia* mater vocatur. Omnem *Duritiem* eſſe ex Sale, vult Parac. *Paramir. l. 2 c. 1.* Ita *durities* Tartari ex ſale miner. *l. 1 de Tart. tr. 4 c. 2. in not.* *Duritia* alia eſt naturalis, alia præternaturalis. Inter has pertinet *durities* mammarum, Scrib. *n. 220.* Hepatis, Lienis, quæ *Scirrhus* dicuntur. *Dura ulcera* Gr. ἐχθώδη, i. e. verrucoſa vocant, quæ callum contraxerunt, & prætumidas ac duras oras habent, Galen. *l. 4 de C. M. P. G. c. 12.* Cur *dura* corpora non ſentiant, vide C. Hofm. *comm. ad Gal. de V. P. n. 160.* Accipitur etiam pro *ſiccitate* & *aſperitate.* Ita cutis *durities* apud Hipp. *l. 4 Epid. XXVII, 11.* Aliquando pro *obſtructione*: Ita Alvus *dura* legitur *3 aphoriſmo 5.* Interdum tropice *Durus* ſumitur pro gravi, moleſto. Ita Anginæ & Paraplegiæ Hippocr. dictæ ſunt *duræ*, *libr. 6 Epid. ſ. 7 t. 1.* Ita Acetum *durum* apud Q. Seren. *in libr. metrico §. Porrigini depellendæ.* Vide Keuchen. *in not. p. 98.*

DVVM, ſæpe occurrit apud Scribon. Pondo *duum*, pro *Duo* vel *Duorum*, *n. 15, 56, 63, 65, 66; &c.* Vide *in Lex. Scrib.* Rhod. *d. l.*

DVVMVIRATVS, terminus Helmontianus, quo indicare voluit poteſtatem peculiarem in totum corpus, quam conjunctive habent Lien & Ventriculus, *tract. Septuplex Digeſtio. n. 11.* Vide & integrum ejus tractatum *de Iure Duumviratus.*

DVX, ἡγεμὼν, Chymicis vocatur *Mercurius Philoſophorum.* Vide *Duenec.*

DYNAMIS, δύναμις, ſignificat *facultatem*, *potentiam*, a qua actio procedit. Terminus in medicina uſitatiſſimus. Vel ita deſcribitur, quod ſit proprietas totius ſubſtantiæ vel eſſentiæ, Galenus *4 in 6 Epid. tex. 5 & alibi.* Vſurpatur vel de corpore humano, ejusque partibus, & ita plane coincidit cum *Diſpoſitione.* Vide *Diatheſis.* Non ſolum de membris ſolidis, ſed & humoribus Hipp. *l. de vet. medic. XXXIX, 5, 6;* ita de ſemine dicitur, quod inſit δύναμις πλαστική, vis plaſtica ſive *facultas* formatrix, quæ eadem eſt cum Anima vegetativa. Vid. C. Hofmann. *de gener. hom. l. 2 cap. 1 ſeqq.* Imo ſunt ex recentioribus Phyſiologis nonnulli, qui vocabulum hoc ad omnia corpora naturalia mixta extendunt, ſtatuentes δύναμιν æquipollere *Naturæ*, & ſignificare ejus vim ab Autore Deo primum inditam agendi & movendi materiam, atque ita ſpecifice formandi, ut forma uniuscujusque corporis mixti ſubſtantialis ſit & dici poſſit δύναμις, h. e.

virtus

virtus vel vis propria, ab omnibus aliis distinguens. De qua significatione videatur celeb. Gotofr. Guil. Leibnizii *specimen Dynamicum in Act. Erudit. Lipf. Anni 1695 M. April. p. 145 seqq.* ejusdemque ulterior declaratio *in dictis Actis A. 1698 M. Septembr. p. 427 seqq.* vel de remediis, imprimis, medicamentis, quæ etiam nihil aliud sunt quam proprietates & dispositiones secundum totam essentiam, a quibus operatio procedit. De his vide *Dogm. Nostr. Med. Gen. P. VI, c. 2.* Dicuntur autem δυνάμεις, sive *facultates*, ad oppositionem eorum, quæ actu sunt. Nam *facultates* indigent alio principio, quod prius in actum deducat, sive actuet, nimirum calore nostro, vel flamma vitali. Ignis vero operatur actu secundo, citra nostram actuationem, & aqua refrigerat immediate &c. Δυνάμεις quoque haud raro vocantur ipsæ medicamentorum *compositiones* apud Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.* ὠτικαὶ δυνάμεις, *l. 4 c. 1.* ὀξυδερκεῖς δυνάμεις, i. e. aciem exacuentes compositiones, *l. adverf. Lyc. c. 7.* τετραφάρμακος δύναμις, Tetrapharmacum medicamentum. Δύναμις sumitur quoque a Philosophis technice pro arte στοχαστικῇ, *conjecturali*, qualis ipsa quoque est *Medicina.* C. Hofmann *instit. l. 1 c. 1 §. 2.* Linden. *Ex. V §. 12.* Dogm. nostr. *in proœm.* Iung. Foes. *p. 170.* Gorræum *p. 117.* Vide *Vires.*

DYNASTEVO, δυναστεύω, significat principatum obtineo, prævaleo, *prædominor.* Vsus Hipp. *3 aph. 5.* Iung. Dieterich. *n. 214.* Vnde δυνάστης, *dominator.* Vide *Dominatus.*

DYOPTRA, (rectius *Dioptra*) Rulando dicitur asserculus perforatus, seu tabula lignea manubriata circa medium, in latum fissa, ut per eam faciei prætenta absque oculorum injuria ignis atque operis modum contemplari possimus.

DYOTA, est vas Circulatorium a duabus auribus, vel una utrumque brachium lateribus applicatum habente dictum. Hujus inferior pars est in modum cucurbitæ, cui impositus est Alembicus, in summo canalem, qui liquori infundendo inserviat, habens, in loco autem convenienter duobus rostris incurvatis & in cucurbitam a Capitello humorem condensatum devehentibus præditum. Rulandus & Iohnsonus *in Lexicis.*

DYS, δὺς, particula aliis vocabulis præfigi solita, notat imperfectionem, *difficultatem*, malignitatem, vel tale quid. In genere nihil boni, sed potius malum quid significat, verbi gratia, *Dysenteria*, *Dysthymia*, *Dysuria*, &c. Vide Dieter. *n. 215.*

DYSALTHES, δυσαλθὴς, *curatu difficilis*, apud Hipp. *3 de artic. t. 10.*

DYSANAGOGOS, δυσανάγωγος, est epitheton materiæ, quæ per exscreationem difficulter sursum movetur ob lentorem & viscositatem, Dioscorid. *l. 1. c. 1.*

DYSANIOS, *dysanios*, δυσάνιος, δυσήνιος, significat *anxium*, morosum, *tristem*, qui non est animo securo, sed fere semper angitur. Hipp. *l. 3 Epid. ægrot. 2 post stat. pestil.* Gal. *in Comm. 3 in l. 3 t. 82.* Iunge Foes. *dicto loco.* Gorræus δυσήνιος plane contrario modo interpretatus, quod sit is, qui non facile tristatur, *p. 119.*

DYSÆSTHESIA, δυσαισθησία, in genere *sensus difficultatem*, sive defectum sensuum, h. e. abolitam sensationem, vel imminutam significat. Galen. *de diff. sympt. c. 2.*

DYSCHERES, δυσχερὴς, significat *difficilis* tractatu, a δὺς & χεὶρ, quasi d. *manibus non facile tractabilis.* Vnde adverbium δυσχερῶς, *difficulter*, cum molestia. Legitur apud Hippocrat. *1 aphor. 25.* Idem quod δυσφόρως. Dieter. *n. 224.*

DYSCHRESTOS, δύσχρηστος, significat *discommodus*, incommodus, inutilis quo difficulter uti possumus. Contrarium est εὔχρηστος, *commodus*, utilis. Occurrit apud Hipp. *2 aph. 54.* Dieter. *n. 225.*

DYCHROOS, *Dyschrus*, δύσχροος, δύσχρους, *male coloratus*, fere coincidit cum ἀχρόοις, de quibus supra. Vide *Achroi.* Opponitur huic εὔχρους, *bene coloratus.* Vtrumque legitur in Hippocr. *5 aph. 42.* Iung. Dieter. *n. 226.*

DYSCINESIA, δυσκινησία, significat *impotentiam movendi*, h. e. vel abolitum, vel imminutum motum localem, Galen. *de sympt. diff. c. 2.* Huic opponitur εὐκινησία, *facilitas ad motum*, mobilitas. Illud legitur apud Hippocr. *3. aph. 17.* Iung. Dieterich *n. 218.*

DYSCOETEO, δυσκοιτέω, significat *moleste cubare*, aut decumbere. Occurrit apud Hippocr. *2 de R. V. I. A. t. 25.*

DYSCOLOS, δύσκολος, significat *difficilis*, molestus. Dicitur de morbis non facilibus solutu, gravioribus, cum periculo conjunctis, interdum & sine periculo. Frequenter legitur apud Hippocr. *1 Prorrh. f. 3 t. 25, 28, 49; Coac. t. 11, 13, 37, 309.* item de signis malis & molestis, *Coac. t. 160, 276.* Hinc & verbum δυσκολαίνω, *molestiam facio*, exhibeo, quod legitur *1 Prorrh. f. 3 t. 16.* Vide Foes. *p. 172.*

DYSCOPHOS, δύσκωφος, vocatur, qui *graviter surdus* est, aurium gravitate laborans, Hipp. *Coac. t. 197.*

DYSCRASIA, δυσκρασία, significat *Intemperiem*; & opponitur Temperamento sive κράσει. Vide *Crasis.* Est autem *Intemperies* duplex. Alia Sanitatis: alia Morborum. Illa est absque manifesta læsione actionum conjuncta. De utraque vide Institutiones, & præsertim *Dogmata nostra*, *P. 1 cap. 3 & Part. 2 c. 3.* Dicitur etiam sæpe de ipsis humoribus, v. g. *Dyscrasia* sanguinis, id est, sanguinis *intemperies*, h. e. in qualitate quadam excessus, aut defectus.

DYSCRITOS, δύσκριτος, *judicatu*, vel solutu *difficilis.* Vsurpatur de morbis ad crisin difficulter pervenientibus, sive qui difficulter judicantur, Hippocr. *3 aphor. 8.* ubi opponuntur εὐκρινέες, *judicatu faciles*, *4 aph. 29, 30;*

30; *Coac text. 15.* Alias vocantur & ἄκριτοι. Vide *Acritos*, & δύσλυτοι, *difficulter solubiles.* Galen. *comm. ad d. aphor. 30.* Iung. Foes. *p. 173.* & Dieter. *n. 219.*

DYSECOIA, δυσηκοΐα, idem, quod βαρυηκοΐα, *auditus difficultas*, Forest. *l. 12 Obs. 12 Schol.*

DYSEGERTOS, δυσέγερτος, h. e. *qui difficulter e somno excitatur.* Legitur apud Nonum *de M. P. C. c. 29.*

DYSELCIA, δυσελκία, significat *difficilem ulcerum curationem*, qualis est in corporibus mollibus & multo humore præditis, v. g. in hydropicis. Legitur apud Hippocr. *l. 2 Epid. s. 1 n. 75.* Hujusmodi humor vocatur δυσελκὴς, in quo ulcera ægre sanescunt, cui opponitur εὐελκής. Vtrumque legitur *2 de R. V. I. A. tit. 51.* Prius etiam *l. 2 de morb. l. 5.* Vide Foes. *p. 261.*

DYSENIOS, δυσήνιος, idem quod δυσάνιος. Vide *Dysanios.*

DYSENTERIA, δυσεντερία, *difficultas intestinorum* cum exulceratione. Vnde & Galen. *l. 6 de L. A.* ἕλκωσις ἐντέρων, exulceratio intestinorum vocatur. Celsus Latine expressit per vocab. *Tormina*, *l. 2 c. 8.* Ita & Scribon. *n. 85.* *Dysentericos*, id est *torminosos*, scripsit. Describitur *in defin. medic. Galeno adscritis*, quod sit exulceratio intestinorum, cum inflammatione, & cruentarum, aut etiam strigmentosarum, sordium excretione, morsum & alvi dolorem, ac intestinorum afferens. Vide & Dieter. *n. 216.* Confer *ad Hippocr. l. de Affect. XXV & l. 1 de Diæta XIX 14, 15 seqq.* Iunge Linden. *Ex. XVI, §. 34. 35.* Accuratior definitio hæc fieri posset: *Dysenteria* est excretio alvi p. n. frequens, cruenta, strigmentosa, aut purulenta, interdum & aquea, vel lymphatica, cum dolore ventris, superveniente tenesmo, virium prostratione, aliisque symptomatibus, proveniens ab interna intestinorum exulceratione & vasculorum corrosione, per & propter acrimoniam humoris sanguinis, bilis, succi pancreatici, liquoris lymphatici oborta, febrem magis vel minus malignam conjunctam habente. Videatur VVillis *Pharmac. Rat. Part. 1 sect. 3 c. 3; de febrib. c. 10 n. 4.* Sylv. *l. 1. c. 11 §. 12 seqq.* P. Barbette *lib. 4 c. 5 & alii.* Observationem de Dysenteria ἀκόπῳ, sive indolente vide *Ephem. N. Cur. Ann. II c. 43.*

DYSEPVLOTVS, δυσεπούλωτος, dicitur de ulcere, quod *cicatrice difficulter obducitur.* Interdum coincidit cum ulcere κακοήθει, sive *maligno*, interdum differt, quatenus citra dispositionem malignam partis affectæ ab humorum acrium affluxu ulcus oritur, Gal. *l. 1 de C. M. P. G. c. 18.* Dicuntur & Philopono δυσάπουλα, Gorr. Vid. Forest. *l. 7 Chirurg. Obs. 12 Schol.*

DYSEXANALOTOS, δυσεξανάλωτος, significat id, *quod difficulter consumitur*, Hipp. de alimento usurpavit *l. de Alimento XI, 4.* ubi & oppositum ejus legitur εὐεξανάλωτον, *quod facile consumitur.* Lindenus ita descripsit. Proprie δυσεξανάλωτον illud est, quod semel appositum membris perquam difficulter a calore atteritur, & cum insensibili transpiratione digeritur, *Ex. XIII §. 61.*

DYSEXODOS, δυέξοδος, ον. dicitur de eo, quod *difficilem habet exitum*, aut minatur, Hippocr. *l. 4 Epid. XIX 13.*

DYSIATOS, δυσίατος, Ion. δυσίητος, h. e. *curatu difficilis.* In Comparativo δυσιητότερος occurrit apud Hippocr. *l. 11 Prorrhet. t. 96*, quemadmodum & δυσίητος aliquoties apud illum reperitur, ut mirum sit, quod Foësius *in Oecon.* id omiserit.

DYSIS, δύσις, *Occasus.* Vsurpatur de Astris, Sole, Luna, & reliquis, estque vel *verus*, vel *apparens*, qui & *Heliacus* dicitur, Linden. *Ex. XI §. 178.* Vide *Occasus.*

DYSODES, δυσώδης, significat *graveolens*, fœtidus. Occurrit frequenter apud Hipp. v. g. *4 aph. 47, 7; a. 44, 69; l. 1 Prorrhet. s. 3 t. 66; Coac. t. 292.* Hinc & substantivum δυσωδία, *fœtor*, quod etiam legitur *Coac. t. 406.* Contrarium est εὐώδης & εὐωδία. Dieter. *Jatr. n. 227*

DISONEIROS, δυσόνειρος, est epitheton, quod significat *insomnia perturbans*, somnum per insomnia molesta inquietum reddens. Legitur apud Dioscor. *l. 5 c. 7* de vino novo. Iung. Linden. *Ex. X §. 28.*

DYSOREXIA, δυσορεξία, dici potest juxta Blancardum *appetitus imminutus*, ad differentiam anorexiæ, sive appetitus aboliti, verum in nullo autore alio, neque etiam in Lexico Stephani vel Scapulæ Græco reperire licuit.

DYSORGIA, δυσοργίη, significat *iram gravem*, vehementem. Hipp. *l. de vet. medic. XIX 28; l. de Humor. IV 3;* ubi δυσοργησίαι legitur.

DYSPATHIA, δυσπάθεια, h. e. *ad patiendum difficultas.* Gal. *libr. 1 de V. P. c. 15; l. 2 c. 7 & 8.* Adjectiv. δυσπαθὴς, cui opponitur εὐπάθεια, i. e. dispositio facilis ad passionem, vel affectum, *ibid. & 4 de V. P. c. 14.*

DYSPEPSIA, δυσπεψία, juxta Etymologiam significat *difficultatem concoctionis*, scilicet in ventriculo. At Gal. vult, rectius tribui hoc vocabulum *depravatæ* alimenti *concoctioni*, sive alimentorum in ventriculo corruptelæ, *de sympt. diff. c. 4.* Estque symptoma actionis naturalis depravatæ. Depravatur autem, cum alimenta in qualitatem a natura alienam permutantur. Ea gemina statuitur, κνισσώδης καὶ ὀξώδης, h. e. nidorosa & acida. Hæc e frigidis, illa ex calidis provenit, scil. fermentum ventriculi depravantibus. Castell.

DYSPHONIA, δυσφωνία, id est, *vocis difficultas*, quemadmodum *Aphonia*, ἀφωνία, ejusdem abolitio, Gal. *de dif. sympt. c. 3.* Oritur vel a vitio spirituum animalium & intemperie organorum voci inservientium, vel a læsa eorundem structura organica.

DYSPHORIA, δυσφορία, *Dysphoros*, δύσφορος, signifi-

gnificat *difficultatem*, molestiam, difficile, *molestum*. Vtrumque frequenter legitur apud Hippocratem *1 Prorrh. s. 2 t. 54; Coac. t. 2, 265, 479; libr. 5 Epid. XXIV 18 libr. 7 Epid. LVII 20 lib. 2 aph. 13, 54; l. 1 Prorrh. s. 2 t. 43; Coac. t. 8, 11; &c.* Contrarium est εὐφορία, εὔφορος, *tolerantia* & tolerabilis. Dieter. *n. 223.*

DYSPNOEA, δύσπνοια, id est, *difficilis respiratio*, difficultas spirandi, Gal. *l. 1 de diff. spir. c. 1.* Estque symptoma læsæ respirationis, commune asthmaticis, orthnopnoicis, peripnevmonicis, synanchicis, phthisicis, hydropicis, scorbuticis, & aliis similiter male affectis, a quo ægri δυσπνοϊκοὶ appellantur, Gal. *in defin. & alibi.* Caussæ igitur variant, quamvis proxima & conjuncta non variet, quæ est impedita aëris per asperam arteriam reciprocatio, sive ea ab obstructione, sive a diaphragmatis per flatus tensione aut compressione, sive ab aliis caussis provenerit, Iung. Dieterich. *n. 221.* Peculiarem caussam mediatam *dispnœæ* diuturnæ connexionem pulmonum ad latera cum plevra per fibrosos nexus statuit Bartholin. *Anat. l. 2 c. 9.* Plura de variis respirationis læsæ speciebus vide apud VVill. *Pharm. Rat. P. 2. sect. 1 c. 2 & seqq.*

DYSPNOON, δύσπνοον, δύσπνουν, idem, quod δύσπνοια, *difficultas respirandi.* Legitur apud Hippocratem *Coac. t. 17.*

DYSRACHITIS, δυσραχῖτις, est nomen Emplastri apud Gal. *l. 5 de C. M. P. G. c. 3.* Valet ad fistulas, callosos sinus &c.

DYSTHANATOS, δυσθάνατος, vel active, vel passive sumi potest, tum de eo, quod difficilem & molestam mortem infert, tum de hominibus hujusmodi mortem laboriosam oppetentibus, Hippocr. *libr. 1 Prorrh. s. 2 t. 20.* Gal. *in comment. ad h. l.* Repetitur *Coac. t. 249.*

DYSTHENEO, δυσθενέω, significat *viribus deficio*, infirmis sum viribus. Hipp. *libr. 2 de Morb. LII, 24; LVI, 8.* ubi tamen in ed. Linden. legitur δυσθυμεῖ & *LXV, 7.* ubi δυσθενεῖ occurrit.

DYSTHERAPEVTOS, δυσθεράπευτος, id est, *difficulter curabilis*, vel curatu difficilis. Dicitur de ulceribus apud Gal. *l. 6 de C. M. P. G. c. 1.*

DYSTHESIA, δυσθεσίη, significat *displicentiam*, morositatem. Erotian. *Onomast. p. 37 b.*

DYSTHRAYSTOS, δύσθραυστος, i. e. ægre fragilis. Dioscorid. *l. 1 c. 4 & passim alibi.*

DYSTHYMIA, δυσθυμία, id est, *animi mœror*, abjectio & desponsio, & verbum δυσθυμεῖν, animum despondere, tristari, Hippocr. *6 aph. 23; l. 1 Epid. s. 2 t. 75; l. 3 Epid. ægr. 2 post. stat. pestil.* Foes. *Oec. 172.* Dieter. *n. 217.* Opponitur εὐθυμία, animi tranquillitas, præsentia.

DYSTOCIA, δυστοκία, *partum difficilem* significat, a δυστοκέω, difficulter pario, quod legitur apud Hipp. *5 aph. 35.* Partus vero difficultas a variis caussis dependet, quarum aliæ fœtum, aliæ uterum concernunt. Vid. Diet. *n. 12.* Consulantur Autores *de morb. mulier.* Mercatus, Rod. a Castro, & alii. Iungatur & *Epistola* D. Ioh. Lud. Hannemanni *in Act. Hafn. Vol. III Obs. 14.*

DYSTOECHIASIS, δυστοιχίασις, dicitur a Medicis ordinis pravitas pilorum in palpebris. Vide Forest. *l. 11 Obs. 46. schol.* Lat. *Hispiditas.*

DYSVRIA, δυσουρία, in genere est *urinæ difficilis excretio.* Quatenus vero distinguitur a Stranguria & Ischuria, significat dolorosam urinæ excretionem, sive Ardorem Vrinæ, Hipp. *3 aph. 31 & 7 aph. 48.* Est igitur Dysuria sive ardor urinæ mictio cum dolore intensiori & ardore proveniens a solutione continui in orificio vesicæ, aut meatu urinario per caussas varias inducta, Sylv. *libr. 1 P. M. c. 57 §. 11.* In generali significatione videtur accepisse Linden. *Exerc. IV §. 98 & VI ¶. 13.* Observationem singularem mulieris *dysuria* extinctæ, in cujus corde duo calculi reperti sunt, vide apud Helmontium, *tr. Retenta in edit. fol. p. m. 381.*

E.

E & H. Græcum merito conjunguntur, quia veteres hæc duo elementa uno eodemque charactere notarunt, teste Gal. *3 in 6 Epid. t. 40.*

EAO, ἐάω, significat *sino*, missum facio, cesso. Vsus Hipp. *1 aph. 20.* Vid. Diet. *Iatr. n. 229.*

EAR, ἔαρ, contracte ἦρ, significat *Ver*, inter quatuor anni tempora primum, & saluberrimum, ex Hipp. *3 aph. 9.* Accipitur vero diversimode *Ver:* vel Astronomice, quando Sol ingreditur signum Arietis in Zodiaco: vel saltem vulgariter, quando remittente frigore blandior incipit tempestas, quod in diversis regionibus quoque variat. Constitutio ejus est calida & humida, temperatissimaque, unde & corpora sana, Gal. *l. 3 de causs. puls. c. 6.* Huic respondet pueritia & juventus inter ætates, ex *3 aphor. 18.* Iung. Dieter. *n. 228.*

EBENVM, dicitur & *Ebenus*, ἔβενος, *Hebenus* & *Hebenum*, lignum est exoticum, cujus arborem depictam habet Dominic. Chabræus. Schröder. *l. 4 cl. 1 num. 129* quidem nullius usus esse, scripsit, in medicina, præterquam quod Paracels. oleum ac sal ejus maxime commendet. Enimvero Fr. Hofmann. *in clav. ad h. l.* non dubitat asserere, magnam habere cum ligno Guajaco affinitatem, & esse insignis efficaciæ contra luem Gallicam. Ejus virtutem esse calefacientem, detersoriam & subtilem, & inter ocularia medicamenta propterea commendari, testantur Gal. *l. 6 de S. F. & P.* Æginet. *l. 7.* De *Ebeno* factitio ex aliis lignis parando, vide Libavium, *Synt. Arc. Chymic. l. 6 c. 3.*

EBET vocatur infirmitas dentium, quando quis habet dentes frigoris, caloris, duritieique impatientes. Ioh. Stephanus *Paraphras. in Avic. l. 3 fen. 7 cap. 25 p. 222.*

EBRIECATUM, est terminus Paracelsicus, significans alienam sapientiam hominis, qua recedit & deflectit ab humana sapientia, quale quid fieri videmus in ebriis. Plura de hoc vide *Philosoph. sagac. l. 1 cap. 5.* Est & *Ebriecatum cœleste*, quando ex peculiari afflatu Divino homo loquitur, aut agit, qualis homo dicitur *Ebriecator*, vel *Inebriecarius Cœlestis*, *lib. 2 c. 5.*

EBRIETAS, μέθη, quid significet, notum est, quando nimirum plus bibitur, quam ut vinci possit a natura. Ridiculam Iacobi Forolivienfis Etymologiam vide apud Dieter. *n. 524.* Pertinet inter caussas morborum externas, Galen. *l. de causs. morb. c. 3.* & plerumque excitat febrem Diariam. Linden. *Ex. X. §. 240 seqq.* ubi plura de hoc malo reperies. In specie prolificationi obesse testatur Lang *l. 2 ep. 9.* C. Hofm. *in Galen. de V. P. num. 806.* De aliis malis effectibus, vide plura in Autoribus. Iung. Helm. *tr. Spiritus vitæ n. 13.* Dicitur & οἰνοφλυγίη. Vide *Oenophlygie.*

EBRON, id est, *Paradisus*, locus ille purus & amœnus, in quo fuerunt Adam & Eva Protoplastæ, ante lapsum. Paracelf. *lib. de gener. Stult. l. 1 tr. 2.*

EBSEMECH, nomen est *Argenti vivi* ex Cambar sublimati, Lagn. *Harm. Chym. c. 1 in Th. Chym. Vol. I p. 728.*

EBULLITIO, ἀνάζεσις, dicitur species *Effervescentiæ*, vel *Elixationis* fortioris materiæ liquidæ cum generatione bullarum, a calore fortiori. Sumitur & pro Fermentationis gradu majori. Vide *Fermentatio.* Placet etiam nobis Divisio *Ebullitionis* (quæ ad Fermentationem quoque commode applicari potest) in *Perfectivam* & *Corruptivam.* Illa est in exemplo Musti, quum residentia liquidat, ac vinum purissimum resultat. Hæc vero contingit ex humorum a vitiosis cibis genitorum prava qualitate ac per hoc naturam stimulante, ita quidem, ut, si valida virtus sit, nihilominus perfectiva evadere possit; si vero natura succumbere cogitur, ad mortem permutatur, estque fervor vini similis, quum corrumpitur, aut in acetum permutatur. Ingraff. *comm. ad Avic. de Tum. p. n. pag. 204.* Quid magis concinne ad hodierna principia dici potuisset?

EBUR, Gr. ἐλέφας, vide *Elephas.*

ECBÆNON, ἐκβαῖνον, vel ἐκβησόμενον. Vide *Eventus.*

ECBALLO, ἐκβάλλω, duplicem habet apud Hipp. significationem. Vel enim denotat *abortio*, vel fœtum ejicio abortivum, *l. 1. de morb. mul. LXXXVI, 4; CX, 8, 9, 12; l. 4 Epid. XV, 7.* Hinc talia remedia eidem dicuntur ἐκβόλια *dict. loc. de morb. mul. & l. de nat. mul. XC, 1.* Vide *Abortus.* Vel significat *Os aliquod* exarticulatione dimoveo, vel *sede sua ejicio*, *4 de artic. t. 32.* quamvis in Græco legatur ἐμβάλλειν, injicere, quod potius contrarium est verbo ἐκβάλλω. Sed hoc potius approbant Cornarius & Foëf. *in Oec. p. 185.* nec improbat C. Hofm. *in not. MMSS. ad ill. loc.*

ECBOLIOS, ἐκβόλιος. Vide *Ecballo*, *Abortus.*

ECBRASSO, ἐκβράσσω, significat *cum impetu ejicio*, velut ebulliendo expello. Unde ἔκβρασμα, *rejectamentum*, quod de maris sordibus usurpatur. Verbum legitur apud Hipp. *l. 2 de morb. mul. VI, 2; l. de int. aff. I, 19; l. de glandul. II, 16.* Iung. Foëf. *p. 185.* ἐκβράσματα quoque vocantur papulæ ardentes & fervidæ, quæ alias ἐκζέματα dicuntur, Gorr. *p. 126.*

ECBYRSOMA, ἐκβύρσωμα, dicitur Articulus, vel os cute extans, foras eminens, veluti extra corium eminentia & ejectio, q. d. *Excutatio*, Gal. *4 de artic. t. 34.* Aliquando & ἐκβύρσωσις, *l. Medicus vel Isagog. c. 17.*

ECCATHARTICOS, ἐκκαθαρτικὸς, h. e. *purgans per exteriora*, scil. per poros cutis, competitque nitrosis & amaris, Gal. *l. 5 de S. F. c. 12.* Synonymon est ἐκφρακτικὸς τῶν πόρων. Pertinet ad *Diaphoretica*, & opponitur τοῖς ἐμπλαστικοῖς, Obturantibus. Descendit a verbo ἐκκαθαίρω, vel ἐκκαθαίρομαι, *expurgo & expurgor*, quod usurpavit Hipp. de iis, quæ e thorace rejiciuntur, *2 de R. V. I. A. t. 27.* Hinc ἐκκάθαρσις, *expurgatio* idem, quod *Purgatio.*

ECCHAUNOO, ἐκχαυνόω, significat *tumidum reddo*, & inflatum inani aliqua concepta opinione & aura populari, Hipp. *3 de artic. t. 20.* Iunge Linden. *S. M. Ex. XIII §. 10.*

ECCHLOEUMÆ, ἐκχλοιοῦμαι vel ἐκχλοοῦμαι, significat apud Hipp. *vireo*, aut ex *virore pallesco*, qualis color in cachecticis & ictericis, hepaticis & sanguine defectis apparet, *Coac. t. 490, 621; l. 2. Epid. s. 2 n. 31.* Iung. Foëf. *p. 195.*

ECCHYLOMA, *Ecchylosis*, ἐκχύλωμα, ἐκχύλωσις. Vide *Extractio*, *Extractum.*

ECCHYMA, ἔκχυμα, idem, quod ἔκζεμα, Erotian. *Onom. p. 41. fervida eruptio*, Pustula, quamvis Barthol. Eustach. *ad h. l.* notaverit, vocab. hoc non reperiri in Hipp. Potest & usurpari fœm. ἔκχυσις, *effusio.* Verbum ἐκχύω, *effundo*, legitur *6 aph. 20.* de sanguine extravasato.

ECCHYMOMA, *Ecchymosis*, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις, i. e. effusio, *Sugillatio*, & est affectio circa cutem, cum tenuibus in ipsa venis contusis sanguis per fissuras effunditur, nondum in grumos coactus, sed postquam per διαπήδησιν effusio ipsa facta est. Contingit sane aliquando, ubi ita coierit, temporis progressu eundem livescere, & denigrari, parvis nimirum grumulis ex disperso in multas cutis partes sanguine coactis, Gal. *l. 2 de C. M. S. L. c. 1 & l. 4 meth. med. c. 1.* Eandem vocat ἐκχύμωσιν solutionem continuitatis, cum contusione & ruptione conjunctam. Generatim vero Hippocr. solitus est vocare *Ecchymoses*, ex vasculis sanguinis effusiones & inanitiones, & alio nomine κενώσιας, *l. 6 Epid. s. II t. 9.* quæ effusio in phlegmone quoque fit

fit a cauſſa interna, ubi ſanguis e vaſis effunditur, & tumor excitatur, tactu mollis & cedens. Diſtinguit tamen Galen. *6 aph. 20.* Phlegmonem ab Ecchymoſi, quod in Phlegmone ſanguis per muſculorum cavitates ſola ratione contemplabiles ſecundum minimas ſui partes effunditur: In *Ecchymoſi* vero in ſpatia effluit, quæ venis adjacent. Species *Ecchymomatis* ſunt *Hypopion* & *Hypoſphagma*, ὑπώπιον καὶ ὑπόσφαγμα, & ſanguinis ad ungues concurſus ex plaga. Atque id quidem proprie ſignificat *Ecchymoſis.* Hæc Caſtell. Iung. Foeſ. *1 p. 196.*

ECCLISIS, ἔκκλισις, ſignificat *declinationem*, oſſis a ſede ſua emotionem & exceſſum, *luxationem* ad exteriora. Hipp. *4 de artic. t. 4.* Verbum ἐκκλίνεσθαι, *luxari*, foras prorumpere, occurrit *d. t. 61.* quamvis in Græco textu, ut & apud Foeſ. *Oecon. p. 186* legatur τὰ ἔξω ἐγκεκλιμένα, quod fortaſſis mendoſum eſt, pro ἐκκεκλιμένα, ſenſu verborum ſuadente.

ECCOPE, ἐκκοπή, *Exciſio*, diviſio eſt Calvariæ, qua os offenſum refractum eſt, Gal. *in def. med.* Ægin. *l. 6 c. 90.* Verum poteſt etiam accipi de operatione Chirurgica, qua aliquid e corpore exſcinditur, ab ἐκκόπτω, *exſcindo.* Dicitur & ἐκτομή.

ECCOPEVS, ἐκκοπεύς, idem, quod ἐκτομεύς, dicitur culter, vel *Scalper exciſorius*, quo utebantur antiqui in oſſium ſectionibus, ac præcipue capitis, Gal. *l. 4. adm. Anat. c. 4 & l. 7 c. 2.* Horum ſcalprorum tres ſpecies ponit Gal. *l. 6 M. M. c. 6:* cavos, anguſtos, & planos. Primi vocantur κυκλίσκοι ἢ κυκλισκωτοὶ καὶ φακωτοὶ lenticulares: ſecundi στενοὶ, anguſti, ξυστῆρες, tertii μηλιωτοὶ, ſpecilli formam habentes. Iung. Ægin. *dicto loco.* Foeſ. *p. 186.*

ECCOPRIZO, ἐκκοπρίζω, ſignificat *alvi fæces depono*, Hipp. *l. 1 Epid. ægr. 4 poſt ſtat. peſtil.* Hinc & medicamenta promoventia excretionem alvi mitiora dicuntur ἐκκοπρωτικὰ, quæ movendi tantum ſtercoris, & ea, quæ in ſpatiis inteſtinorum primæque regionis viis continentur, dejiciendi vim habent. Lind. *Ex. XII §. 50.*

ECCRINOLOGICA, ἐκκρινολογική, dicitur pars quædam Diætologiæ & quidem quinta, docens excernendorum in corpore ejusque partibus neceſſariorum ſalubrem uſum, notante Ioh. Ant. von der Linden *Manuduct. ad Medicinam* a D. Schelhammero addita D. D. Conringii *Introductioni ad Medicinam p. 92.*

ECCRISIS, ἔκκρισις, ſignificat *excretionem*, expulſionem, ſive materiæ excrementitiæ, aut morbificæ e corpore remotionem, ſive per alvum, ſive per alias vias convenientes. Dicitur de perfecta Criſi. Accipitur etiam pro ipſa materia, quæ excernitur, *2 aph. 15.* Vid. Dieter. *n. 250.*

ECDEXIS, ἔκδεξις, idem, quod διαδοχὴ, *ſucceſſio.* Vide *Diadexis.*

ECDORA, ἐκδορὰ ſignificat *excoriationem*, Dioſc. *l. 5 c. 129.* in ſpecie de *excoriatione* urethræ ſumſit P. Ammann. *Irenic. p. 141.*

ECDORIOS, ἐκδόριος, dicitur de medicamentis urendi vim habentibus, ſive cavſticis, quæ cutem abradunt & exulcerant, quaſi *Excoriantia*, ἀπὸ τοῦ ἐκδέρεσθαι, Dioſc. *l. 3 c. 70.*

ECHECOLLON, ἐχέκολλον, dicitur medicamentum *glutinoſum*, & tenax, quod affectæ parti appoſitum extrinſecus firmiter adhæret, ut ipſum vinculo contineri non neceſſe ſit. Idem diſtrahendo plurimum extendi poteſt. Gorr. *in defin. p. 162.* Meminit Galen. *c. 2 de iis, q. in medic. t. 23.*

ECHEION, ἠχεῖον, uſurpatur de vaſis in theatris collocatis. Occurrit apud Gal. *l. 7 de V. P. c. 5.* Vid. C. Hofm. *in comm. n. 445 & l. 1 V. L. c. 19.*

ECHEL, id eſt, *Sol*, Laur. Ventura *de Lap. Philoſ. c. 30* in *Theatr. Chym. T. II.*

ECHENEIS, dicitur Piſcis ænigmaticus & parabolicus in mari philoſophico Lapidis, de quo Libav. *T. II Oper. p. 3, 27, 28;* Vide *Remora.*

ECHIDNA, ἔχιδνα, *Vipera*, dicitur & ἔχις. Sumitur vel generaliter pro omni ſerpente, vel ſpecialiter pro ſpecie ſerpentis viviparæ, quæ ſerpentibus communibus habetur venenoſior, hyeme in ſcopulis ſopita deliteſcens & terra obtecta, Schröder. *l. 5 cl. 1 num. 37.* Plura vide de ejus venenoſitate, in quo conſiſtat, apud Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Dicitur quaſi *Vivipara*, quod tamen aliis quoque ſerpentibus commune. De virtute carnis *Viperarum* diaphoretica & alexipharmaca vide Gal. *in lib. de Antid. de Theriaca ad Piſon. ad Pamphilian. & l. 11 de S. Fac.* Ægin. *l. 7 c. 3 lit. E.* Iung. Aldrovand. *Hiſtor. Serp. & Drac. l. 1 c. 2.* Bald. Angel. Abbatium *tr. de admirab. Viperar. nat. & facultat.* *Echis* Vipera maſculus. *Echidna* Vipera Fœmina. Rul.

ECHIES, dicuntur catuli, ſeu filii *Echidis.* Idem & Iohnſ.

ECHINOPHTHALMIA, ἐχινοφθαλμία, dicitur *Inflammatio palpebrarum.* Foreſt. *l. 7 Obſerv. 10. Schol.*

ECHINVS, ἐχῖνος, eſt vocabulum multæ ſignificationis, cujus homonymiam vide ſis apud Aldrovand. *l. 2 de Quadrup. digit. vivipar. c. 37, & l. 3 de Teſtac. c. 40.* Latinis dicitur etiam *Erinaceus.* Denotat vero duo præſertim animalium genera, unum *terreſtre*, aculeatum, cujus deſcriptionem vid. apud Aldrov. *l. priori citato;* de cujus viribus præter illum ſcripſit quoque Gal. *l. 11 Simpl.* Iung. Schröd. *l. 5 cl. 1 n. 22.* Item *Act. Hafn. Vol. I Obſ. 20 p. 49.* *Erinacei* terreſtris anatomia legitur *d. l. Obſ. 90 p. 173.* Alterum marinum, teſtaceum, de quo vide Aldrov. *in loco poſteriori allegato.* De uſu ejus in cibis legatur Gal. *l. 2 de Al. fac. c. 38.* Iul. Alex. *l. 14.* *Sal. cap. 14.* Bruyer. *de re cib. l. 21 c. 10.* Porro vocab. ἐχῖνος quoque notat *ſinum ventris interiorem* in animalibus, qui aſper, cancellatus, cruſtatus, & magnitudine reticuli, Lat. *Omaſum.* Gorr. *p. 162.* *Omaſum* nihil aliud eſſe,

 quam

quam intestinum rectum, διαῤῥήδην scripsit C. Hofm. *l. 3 Inst. Med. c. 31* §. *8.* In specie Gallinarum *tunica stomachi interior Echinus* quoque vocatur, Aldrov. *l. 9 Ornithol. cap. 2.* Significat quoque vas vel *ollam* apud Hipp. *l. de nat. mul. CIII, 4. & alibi.* notante Erotiano *p. 50. b.* Reliquæ significationes Botanicæ non sunt hujus loci.

ECHIS, ἔχις. Vide *Echidna.*

ECHO, ἔχω, verbum notissimum, sed diversæ significationis apud Hipp. notante Foës. *Oec. p. 256.* Notissima est significatio, quando notat *Habere.* Interdum vero ponitur pro *significo, 3 de R. V. I. A. t. 14.* Gal. *in comm.* Interdum pro *utero gerere* accipitur, *l. 4 Epid. XII, 19.* Aliquando pro *Sum*, ut *l. 2 Epid. VI, 37.* Interdum sumitur pro *Præbeo*, παρέχω, *l. de Medico IV, 23.* Aliquando *Detineo* significat, & ita dicitur de morbis, qui ægrum detinent, vel infestant, *Prognost. s. 2 t. 65.* Et ita passiv. ἔχομαι, *detineor*, de homine morbo detento & correpto sæpe accipitur, *4 aph. 34, 35.* Iung. Dieter. *n. 367.* Lind. *Ex. XII §. 122, 123; XIII §. 21, 25.*

ECHO, ἠχώ, est Sonus reciprocus, quæ ab imitatione vocis humanæ imago quoque dicitur, estque resonantia ex repercussione simplici, vel multiplici ejus soni, a quo est emissus, quem etiam obiter audiunt alii præsentes. Libav. *Defens. Syntagm. contra Scheunem. II. not. 57. Tom. III Oper. p. 111.*

ECHOS, ἦχος, significat *sonum*, sonitum, & pertinet inter symptomata qualitatum audibilium mutatarum. Legitur apud Hipp. *1 Prorrhet. s. 1 t. 18; Coac. t. 131, 161, 193, 194;* Foës. *p. 265.*

ECLACTIZO, ἐκλακτίζω, significat *calcitro*, calces jacto, excalcitro. Legitur apud Hippocr. *Coac. t 109, s. 4 de artic. t. 64.*

ECLAMPSIS, ἔκλαμψις, item ἐπίλαμψις, significat splendorem, fulgorem, *effulgescentiam* & emicationem, quales ex oculis aliquando prodeunt, Hipp. *Coac. t. 218*, ubi λαμπηδὼν vocatur. Metaphorice sumitur de emicatione flammæ vitalis in pubertate & ætatis vigore, *l. 6 Epid. s. 1 t. 5*, quam ab aëre deducere non veritus est Charlton. *Ex. Pathol. §. 2.* Descendit a verbo ἐκλάμπω, *effulgeo*, emico, quod legitur in propria & metaphorica significatione v. g. *1 Prorrh. s. 3. t. 32; Coac. t. 351; l. de vet. medic. XXIX, 26; l. 1 Epid. s. 3 t. 10.* Foës. *p. 187.*

ECLEÆNOMÆ, ἐκλεαίνομαι, significat *exteri*, levigari, leniri, explanari, & sumitur de cicatricibus, quæ delentur. *2 Prorrh. XXIIX, 33.*

ECLECTICA dici poterit quoque Medicina illa, quæ hodieque ex veris fundamentis Physiologicis, Anatomicis, & Chemicis proponitur, ad differentiam sectarum aliarum, quales fuerunt olim Methodica, Empirica, Galenica, & hodieque Paracelsica, Helmontiana, quemadmodum & hunc terminum Philosophi applicare solent ad suas disciplinas & scientias.

ECLECTOS, ἐκλεικτὸς, dicitur de forma medicamenti *Arteriaci*, Lat. *Linctus*, & Offic. *Looh.* Vocatur & *Eclegma*, in affectibus arteriæ asperæ frequens, Galen. *l. 7 de C. M. S. L. c. 2.* ἔκλειγμα, ἀρτηριακόν. Ore assumtum sensim liquescit & deglutitur. Vid. VVeker. *Ant. gen. l. 1 c. 33; Spec. l. 2 sect. 24.* Schrod. *l. 2 c. 50.* Morell. *de formul. remed. l. 1 s. 2 c. 3.* & alii. Significare potest & in genere *Electuarium.*

ECLEIPO, ἐκλείπω, significat *deficio*, item animi deliquium patior. Hippocr. *6 aph. 29 & 1 Prorrh. s. 2 t. 38.* Dieter. *n. 251.*

ECLEVCOS, ἔκλευκος, *valde albicans*, aut candidus. Dicitur de habitu corporis, *Coac. t. 614; l. 2 Epid. 1, 76.* Dicuntur alias tales ὑπόλευκοι, aut κοχρῶτες, de excrementis, *1 Prorrh. c. 2 t. 18 & Coac. t. 615.*

ECLIPSIS, ἔκλειψις, est terminus Astronomicus, denotans obscurationem Luminis Solaris, vel Lunaris respectu visus nostri. Hinc duplex *Eclipsis:* Solis & Lunæ, Gal. *l. de dignot. & cur. cujusque animi peccat. c. 3.* *Eclipsis Solis* fit interveniente Lunæ disco inter corpus solis & oculum nostrum, quod contingit in Novilunio. *Eclipsis Lunæ* fit interveniente umbra terræ se porrigente ad discum Lunæ e directo Soli oppositæ, & impediente, ne sol Lunam illuminare queat. Vtraque est vel totalis, vel partialis. Plura vide in Scientia Cosmica Clariss. Dn. Ioh. Sturmii *Part. Spec. Tab. V*, ubi & mentio fit *Eclipseos Terræ.* De *Eclipsibus* plurium dierum miraculosis vide C. Hofmann. *Comm. in Galen. de V. P. n. 720 seqq.* Omnem *Eclipsin* Solis & Lunæ fieri, quoties est Luna concentrica mundo, dixit Helm *tr. Form. ortus Num. 47.* Num *Eclipses* ratione sanitatis in homine malum portendant, aut caussas morbificas internas disponant, hodieque a nonnullis Astronomis in dubium vocatur. Nostrum non est, dijudicare. Spagyricis *Eclipsis* dicitur ænigmatice *Caput Corvi.* Rul. Iohns. quando Aqua Mercurialis, cui Sol & Luna inerant, in superficie omnino nigra apparet in operatione Lapidis Philosophici, uti colligere est ex M. Ioh. Isaaci *lib. 2 Oper. Miner. c. 25 fin. Theatr. Chymic. Vol. III p. 434.* Paracels. quoque *tr. de Pestilentia Eclipses* vocat *irregularitates pulsuum* in homine. Metaphorice *Eclipsin* quoque dici posse de artium & scientiarum per tempus aliquod obscuratione, quando non floruerunt. Ita in specie in Indice Etmülleri *ad Medicum Theoria & Praxi generali instructum Part. prior.* legitur, sub seculo VI ad XIV Eclipsin passam fuisse Medicinam, nec incrementum cepisse ob ignoratam accuratiorem Anatomiam & Chemiam, quemadmodum in ipso textu *capitis 1 §. 11 seqq.* explicatur.

ECLOGE, ἐκλογὴ, idem, quod ὑπόμνημα, *Excerptum*, Explicatio historica. Ita dicuntur ἐκλογαὶ τῶν ἀνατομῶν, *Historiæ Anatomicæ*, C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 2 & 869.*

ECLYSIS, ἔκλυσις, significat *exsolutionem*, virium prostrationem, & deliquium facultatum animalium, & vitalium languorem, provenientem ab impedita flammæ vitalis sanguineæ continuatione, vel propter oppressionem & suffocationem, vel propter dissipationem spirituum; & ita idem esse vult, quod *Lipothymia*, Dieter. *n.* 252. Vid. Sylv. *Pr. Med. l 1 c.* 34. VVill. *Pharm. Rat. Part. 1 f. 6 c. 1.* Meminit hujus vocabuli Hipp. *7 aph. 8; 1 Prorrh. f. 1 t. 24; Coac. t. 245, 249, 256;* Vid. Linden. *Ex. XIII. §. 474.* Verbum est ἐκλύομαι, *viribus deficio. 2 aph. 41; l. 1 Prorrh. f. 3 tit. 28; Coac. t. 158, 588.* Ἔκλυσις etiam aliquando significat alvi solutionem, *Coac. t. 634.* Confer ad Lind. *Ex. IV §. 71.* Iung. Foës. *p. 188.*

ECMÆNO, ἐκμαίνω, h. e. *vehementer insanio*, vel deliro, Hippocr. *l. 3 Epid. ægr. 4 & 13 post stat. pest. l. 1 Prorrh. f. 1 t. 10, 17; f. 2 t. 41.*

ECMAGEION, ἐκμαγεῖον, *Expurgatorium*, abstersorium, vertit C. Hofmann. *in comm. ad Gal. de V. P. n. 202, 1060.* Verum in Lexicis redditur per expressum alicujus rei simulacrum. Est epitheton Lienis apud Gal. *l. 3 de V. P. c. 7*, quia est νόθον ἧπαρ, spurium hepar, & ita veluti *simulacrum.* Prior vero significatio non quadrat ad principia hodierna, cum lien non ab hepate sanguinem accipiat, sed hepati tradat.

ECMASSO, vel *Ecmatto*, ἐκμάσσω, ἢ ἐκμάττω, significat *efformo*, & fingo. Hipp. aliquoties usurpavit, *l. de nat. mul. CV, 24; l. de Steril. XVII, 8; l. 2 de morb. XIV, 28.* Significat quoque ἐκμάττω, *abstergeo*, *l. de int. aff. XLIII, 31.* Galen. *l. 6 de C. M. S. L. c. 4.*

ECMIÆNOMÆ, ἐκμιαίνομαι, significat *polluor*, contaminor, præsertim effluvio seminis, & ita idem est Hipp. quod ὀνειρώττω, *l. de superfœtat. XIIX, 9.* quamvis in ed. Linden. legatur ἐκμαίνηται, desæviat. Hier. vero Mercurialis vult, legendum esse ἐκμιαίνηται, *l. 2 V. L. c. 11.*

ECNEPHIAS, ἐκνεφίας, *e nube proveniens.* Dicitur de imbre, de vento, de febre, apud Hippocr. teste Galeno *in Exeg.* Gorr. *p. 127* reddidit cum Sole factus, cum tamen & de Sole dicatur ἐκνεφίας, i. e. *æstuosus, nubium expers*, aut e nubibus prorumpens, Foës. *p. 189.*

ECNESTEVO, ἐκνηστεύω, *jejunium longius persero.* Hippocr. *l. 2 de morb. LIII, 32.*

ECPAGLOS, ἐκπάγλως, adverb. significat *vehementer*, stupendum in modum. Frequens Hippocr. *l. 1 de morb. mul. X, 3 t. 2 LVI, 3. & in epist. ad Philopœmenem. n. 4.*

ECPALEO, ἐκπαλέω, & ἐκπαλαίω, *eluctor*, significat, evibro, vi quadam emoveor. Vsus Hipp. de articulorum emotione violenta e sua sede. Vnde ἐκπάλησις, *emotio*, ἐκπαλής, *emotus*, *3 de fract. t. 63; 3 de art. t. 88, 93.* Gal. *comm. ad d. l. t. 98.*

ECPEPIESMENOS, ἐκπεπιεσμένος, eversus, expressus, *protuberans*, dicitur de ulcere labra protuberantia habente, Hipp. *3 de fract. t. 7.* licet alii legant ἐκπεπληγμένον, de quo postea.

ECPEPLEGMENOS, ἐκπεπληγμένος. Vide *Ecplexis.*

ECPEPTAMENOS, ἐκπεπταμένος, *expansus*, hians, apertus. Dicitur de vulneribus hiantibus, *2 de iis q. in medic. tex. 25, 31;* de figuris membrorum, *l. de vet. medic. XXXIX, 10.*

ECPHERO, ἐκφέρω, significat *perfero* ad debitum tempus, & usurpatur de gravidis fœtum ad maturitatem gestantibus, Hipp. *l. de nat. mul. XIX, 1; libr. 1 de morb. mul. XXXVII, 1 & 13; l. de Sterilib. XXIII, 3.* Alias proprie significat *effero*, exporto, unde ἐκφερόμενα dicuntur, quæ cum urina excernuntur, *libr. 7 Epidem. XXI, 28.*

ECPHRAXIS, ἔκφραξις, id est, *pororum apertio* & reclusio, Galen. *l. 11 M. M. c. 13.* ubi opponitur τῇ ἐμφράξει. Inde ἐκφρακτικὰ medicamenta opposita Emplasticis. Vide *Deobstruens.* Dicuntur & ἐκκαθαρτικά. Vide *Eccatharcticus.*

ECPHYAS, ἐκφυάς, idem, quod ἔκφυσις, *appendix*, Epitheton intestini cœci, C. Hofm. *Comm. in Gal. de V. P. n. 258.* Vide *Ecphysis.*

ECPHYSESIS, ἐκφύσησις, *Efflatio*, sive *Exsufflatio*, est exspiratio aëris copiosissimi confertim facta, Gal. *l. 2 de mot. muscul. c. 9; l. 2 de Hipp. & Plat. decr. c. 4.* Ejus opifices sunt musculi omnes intus inter costas siti, adjuti etiam iis, qui ad thoracem perveniunt ex scapulis & dorso, atque aliis etiam magnis, qui in Epigastrio habentur, Galen. *libr. 8 de V. P. c. 7; l. 2 de diff. resp. c. 13.* Oritur a sanguinis spirituosi, vel vaporosi nimia effervescentia. Estque duplex, ψοφώδης, καὶ ἄψοφος, cum sono, & sine strepitu, *l. de us. respir. c. 2 & l. 4 de L. Aff. c. 2.* Vide C. Hofm. *d. l. n. 606.* Vtraque est species ἐκπνοῆς, *exspirationis*, sed violentæ, *l. de us. puls. c. 7.*

ECPHYSIS, ἔκφυσις, in genere *processum*, appendicem in aliqua parte naturalem significat, Gal. *l. 2 adm. Anat. c. 5.* In specie ita dicitur *Intestinum duodenum*, Galen. *l. 5 de V. P. cap. 3.* In osse dicitur alio nomine ἀπόφυσις. Vide *Apophysis.*

ECPICRVMENOS, ἐκπικρούμενος, *amarescens*, dicitur de ore, Hipp. *4. aph. 17.* Iung. Dieter. *n. 255.* ob portiones biliosas regurgitantes per pylorum in ventriculum, effluvia versus stomachum & gulam emittentes. Gal. *l. de plenit. c. 11.*

ECPIESMA, ἐκπίεσμα, 1. generaliter dicitur ossis in multas partes diffractio, in qua intrusæ ossis partes deorsum, vel introrsum separantur, & membranam subjacentem innixu suo premunt, Gal. *in def. Med. 2.* specialiter ἐκπίεσμα vocatur talis fractura cranii, ubi fracturæ officula descendunt, & meningem cerebri comprimunt, Æginet. *lib. 6 cap. 90.* Significat & ἐκπίεσμα, apud Medicos rei cujusque detrimentum, quod expresso ab

 ea

ea ſucco ſupereſt, nec id tantum, ſed etiam ſæpenumero ſuccum ipſum, ut cum dicitur μυροβαλάνυ ἐκπίεσμα, vel quod idem eſt, μυροβαλάνυ πίεσμα, quod & ἀπόθλιμμα & μάγμα appellatur. Sumitur in ea ſignificatione apud Dioſcor. *l. 4 c. 160.*

ECPIESMOS, ἐκπιεσμὸς, in genere *Expreſſionem* notat. Specialiter inter affectus oculi refertur, diciturque prolapſus totius oculi extra ſuam cavitatem, ut prominens appareat. Differt tamen a *Procidentia*, πρόπτωσις dicta, quod in hac uvea tantum tunica, in illa totus oculus fere erumpat. Hoc malum intellexit Celſus, cum ait, nonnunquam ingentem inflammationem tanto impetu erumpere, ut oculos ſua ſede propellat, *l. 6 c. 6.*

ECPLAGEOMÆ, ἐκπλαγέομαι, *percellor*, perterrefio, Hipp. *Prognoſt. ſ. 3 t. 34.*

ECPLEROMA, ἐκπλήρωμα, *Supplementum* vocatur, quod a Chirurgis intruditur, ad complendum ſinum, vel cavitatem aliquam, pro meliori deligatione, veluti ſunt pilæ parvæ duræ, coriaceæ, & ſimilia, Hippocr. *Mochlic. VIII, 17.*

ECPLETHRIZO, ἐκπλεθρίζω, pertinet ad motus corporis celeres, quando quis in ſexta parte ſtadii, quæ πλέθρον dicitur, prorſum retrorſumque viciſſim, idque ſæpe in utramque partem ſine flexu curſitat, unoquoque curſu breve quiddam de ſpatio demit, quoad denique in uno greſſu conſtiterit. Gal. *l. 2 de ſan. tu. c. 9.*

ECPLEXIS, ἔκπληξις, *Stupor*, obſtupeſcentia dicitur, cum ægri apertis oculis quieti manent attonitis ſimiles, neque aliquid agunt, aut dicunt, Gal. *com. ad 7 aph. 14*, vel eſt mentis conſternatio & *ecſtaſis*, ex aliqua repentina perturbatione proveniens, *Def. med.* Iung. Dieter. *num. 256.* Huic opponitur περιχάρεια, *exceſſus gaudii*, & ſcimus amborum occaſione plures interiiſſe ſubito, Gal. *l. 12. meth. med. c. 5.* Charlton. expoſuit per *Animæ contractionem* & ſubſequentem *Exanimationem*, *Ex. VIII Pathol. §. 24.* Deſcendit a verbo ἐκπλήσσομαι, percutior, conſternor. Quod vero idem verbum etiam ſignificet *hiare*, aut diductis eſſe labris & oris, unde ἐκπεπλεγμένον, vel ἐκπεπληγμένον ἕλκος, ulcus diſtans, hians, diductum, ex Galeno & Homero conatur probare quidem Foëſ. *p. 190*, mihi non videtur cum Lexicographis reſpondere, ſed mendam ſubeſſe & ſubſtituendum verbum ἐκπλίσσομαι per ι, & præterit. ἐκπεπλιχμένον, egredior, dehiſco &c.

ECPNOE, ἐκπνοή, ſignificat *Exſpirationem*, ceu motum thoracis, quo aër, vel ſpiritus foras fertur, & fit, ut docet Galen. *l. 2 de muſc.* tantum conſidentibus in ſe muſculis, qui inſpirationem fecerunt, eſtque actio valde remiſſa, quæque etiam eſt, in non valentibus loqui, C. Hofmann. *Com. in Galen. de V. P. n. 474.* Huic opponitur εἰσπνοή, *Inſpiratio*, de qua paulo inferius. Vide *Eiſpnoë.* Iung. Sylv. *lib. 1 Pr. med. c. 23.* VVillis *Pharm. Rat. P. II ſect. 1 c. 4.*

ECPSYCHEO, ἐκψυχέω, ſignificat *exanimor*, animo deficio, idem, quod λειποψυχέω, Hipp. *l. 1 de morb. IV, 2; XIII, 15, 16*, quamvis in primo loco legat Foeſ. ἐκψύχουσι, præter neceſſitatem.

ECPTERVMÆ, ἐκπτερῦμαι, *alatus fio*, quaſi alis ſubditis in altum vehor. Legitur apud Hipp. *l. 1 de diæt. XIIX, 8.*

ECPTOMA, *Ecptoſis*, ἔκπτωμα, ἔκπτωσις, dicitur Hipp. oſſium, vel articulorum e ſede ſua prolapſio vel emotio, citra fracturam. *Excidentia*, *Luxatio.* Idem, quod ἐξάρθρωσις, ἐξάρθρωμα, *1 de fract. t. 1 §. 3 de iis, q. in med. t. 31*, (vide Gal. *in comm.*) *l. 1 de morb. V, 15.* At vero *in l. 3 Epidem. in ſtat. peſtil.* ἐκπτώσιες ſignificant partium corruptarum decidentias & mutilationes. Cum additione ὑστέρων etiam de ſecundinis excidentibus legitur *5 aph. 49.* Vid. Dieter. *n. 257*, & de utero *prolapſo*, *l. de Natur. muliebri.* Verbum quoque ἐκπίπτω de omenti prolapſu uſurpatur *6 aph. 58.* Dieter. *n. 254.* Cæterum de *Luxatione* ejusque differentiis, vide Chirurgiæ ſcriptores veteres & recentiores. Ita inter hos inveni apud Ruyſchium *in Obſerv. Anat. Chir. Cent. I, O. 98* prolapſum veſicæ urinariæ in ſcrotum, ita ut propterea non dubitaverit titulo *Herniæ cyſticæ* inſignire.

ECPYEMA, ἐκπύημα, ἐκπύησις, dicitur ab Hippocr. copioſa puris collectio, tumore aliquo, præſertim phlegmone, ſuppurato, *Vomica abſceſſus cum ſuppuratione*, *Coac. t. 630; 7 aph. 20, 22.* Verbum eſt ἐκπυΐσκω, in pus vertor, *6 aph. 20*, vel ἐκπυέω, *7 aphor. 38; ſ. 2 prognoſt. t. 52.* Vid. Dieter. *Iatr. n. 258, 259.* Hinc & medicamenta *Virtute ſuppuratoria pollentia*, ἐκπυητικὰ vel ἐκπυΐσκοντα vocari conſtat e Gal. *l. 5 S. F. c. 2, 6 & 8.*

ECPYRIAOMÆ, ἐκπυριάομαι, ſignificat *igneſco*, incendor. Hippocr. *5 aphor. 63.* Dieter. vero ἐκπυρόω, vel ἐκπυροῦμαι, expoſuit, *n. 260.*

ECREGMA, ἔκρηγμα, primo notat abſceſſus *ſegmentum*, fruſtum abruptum. Ita Gal. legit *4 de artic. t. 63*, quamvis in omnibus Exemplaribus occurrat ἐρρήγμασι. Foëſ. *p. 192.* Deinde ſignificat *eruptionem*, vel puſtulam, *7 Epid. VII, 5.* Verbum ἐκρήγνυμι, *erumpo*, effringo, legitur *4 aph. 82, & 7 aph. 57.* Dieter. *n. 262.*

ECREXIS, ἔκρηξις, *rupturam* ſignificat, & uſus eſt Hippocr. de vulva vel matrice *l. de Sterilib. III, 1.*

ECRHYTHMOS, ἔκρυθμος, *nullum ſervans rhythmum*, eſt ſpecies Pulſus *Arrhythmi*, Gal. *l. 1 de diff. pulſ. c. 9.* Vide *Arythmus.*

ECROE, ἐκροή, *effluxum*, aut effluvium ſignificat, & curſum, per quem humor expurgandus elabitur & effluit, Hipp. *l. 2 Epid. I, 52.* Deſcendit a verbo ἐκρέω, *effluo*, vel ἐκρύω, *6 aph. 27.* Dieter. *n. 261.* Hinc provenit & ἔκρους, vel ἔκροος, *effluxus*, *l. de Virg. morb. II, 7.* Foëſ. *d. l.* Item ἔκρυσις idem, quod ἐκροή.

ECRYTIZO, ἐκρυτίζω, ſignificat *erugo*, h. e. rugas tollo. Iul. Alex. *Ann. in l. 1 Galen. de C. M. S. L. c. 3 Tom. II Oper. p. 790.*

ECSAR-

ECSARCOMA, ἐκσάρκωμα, *Excrescentia carnea.* Vocatur alias ὑπερσάρκωσις, Gorr. *p. 128.*

ECSTASIS, ἔκστασις, Hippocrati *vehementem mentis emotionem* & delirium significat. Confer *ad Coac. t. 486; l. 2 Prorrhet. XVI, 12, 13, 14.* Adde Gal. *com. 2 in 1 Prorrh. t. 19.* Alia est *cum silentio*, μετὰ σιγῆς, *d. l.* Alia ἔκστασις μελαγχολικὴ, quæ *furiosa* dicitur, μανικὴ, *mentis emotio*, qualis est atra bile percitis, & plerumque in furorem erumpit, *7 aph. 5.* Dieter. *n. 263 c. 1 in 1 Prorrh. t. 14.* Vigilias habet conjunctas, & ita Comati contraria. Ita & verbum ἐξίσημι significat *graviter delirare*, *Coac. t. 437; 1 Prorrh. s. 1 t. 19; s. 2 t. 3, 48; s. 3 t. 5, 6*, & alibi sæpius. Vide Foës. *p. 218 seqq.* Vide *Delirium.* Aliis tamen significat abstractionem mentis a corpore ad contemplanda cœlestia, quam alio nomine ἀναγωγὴν appellant. Vide *Catalepsis. Enthusiasmus.* Senn. *Medic. Pr. l. 1 p. 2 c. 30.* Ἐκστατικὴ δύναμις dicitur facultas alienandi animum, qualis est in Hyosciamo, Coriandro viridi, & Ephemero. Castell.

ECSTROPHIOS, ἐκστρόφιος, *Extractorius*, epitheton remediorum hæmorrhoidibus cœcis extrahendis, aperiendisque convenientia, quo postea facilius medicamenta adhiberi possint. Vid. Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 7.* Vnde & effectus ibid. dicitur ἐκστροφὴ, *extractio.*

ECSYRINGVMÆ, ἐκσυριγγοῦμαι, in fistulam abeo, *fistulosus fio.* Dicitur de abscessibus, vel ulceribus, quando in fistulas degenerant, Hipp. *Coac. t. 395.* In *Prognost.* vero *s. 2 t. 64* simpliciter effertur per συριγγοῦμαι, Foës. *p. 193.*

ECTANYO, ἐκτανύω, idem, quod ἐκτείνω, *extendo*, Hipp. *3 de fract. p. 63.*

ECTARATTOMÆ, ἐκταράττομαι, commoveor, *perturbor.* Hipp *4 aph. 60.*

ECTASIS, ἔκτασις, *extensio*, est cutis affectus, cum in longitudinem & latitudinem extenditur. Opponitur huic ῥίκνωσις, *corrugatio*, *l. 6 Epid. s. 3 t. 21*, item σύγκαμψις, *inflexio*, *3 de iis, q. in medic. t. 20.*

ECTELYNSIS, ἐκτήλυνσις, *effœminatio*, *mollities.* Dicitur metaphorice de cutis & carnis laxitate & mollitie, *5 aph. 16 de humid. us. III, 2.* (ἀτονίαν vocat Gal. *in comm.*) Vsurpatur etiam de cruribus, *l. 6 Epid. s. 2 t. 12*, de vinculi laxitate in deligationibus, *3 de iis, q. in med. t. 6.* Vnde & ἐκτεθηλυσμένον legitur, *3 de fract. t. 81* & *lib. 1 de morb. XXIX, 12*, a verbo ἐκθηλαίνω, *effœmino.*

ECTEXIS, ἔκτηξις, *colliquationem* significat. Vide *Colliquatio*, Hipp. *2 Prorrhet. XV, 5*, & ἐκτηκόμενον αἷμα, sanguis *colliquatus*, fusus, *Coac. t. 639.* Et quia *colliquationem* illam sanguinis sequitur macies, potest ἔκτηξις hanc quoque denotare. Ita ἐκτετηκὸς dicitur de abdomine tabefacto, *2 aph. 35.* Vide Dieter. *n. 265.*

ECTHLIMMA, ἔκθλιμμα, vocat Hipp. *exulcerationem*, quæ fit in summa cute, ex compressione violenta, Gal. *comm. 2 de fract. t. 65.*

ECTHLIPSIS, ἔκθλιψις, *elisionem, expressionem* denotat, v. g. oculorum, *Coac. t. 218.* Foës. *p. 186.*

ECTHYMA, ἔκθυμα, ab ἐκθύειν, quod significat *cum impetu ferri*, erumpere, denotat papulam super cutem erumpentem, *efflorescentiam* cutaneam ab humoribus superfluis salsis & tenuibus sub cuticula coagulatis. Dicitur & alio nomine ἐξάνθημα, quo pertinent Variolæ, Morbilli, Petechiæ, &c. Vid. Linden. *S. M. Ex. XI §. 189.* Hujusmodi *Ecthymata*, strigibilines nigras, vibices, pellis vocat tincturas superficiales, quæ Archeum denotant affectum, Helmont. *Tumul. Pestis. §. Præparata sedes.*

ECTOME, ἐκτομὴ, idem, quod ἐκκοπὴ, *excisio*, exsectio. Vide *Eccope.*

ECTOMIAS, ἐκτομίας, ἔκτομος, i. e. *Castratus, Eunuchus*, Exsectus. Vide *Castratus.*

ECTOMON, ἔκτομον, præter vulgares significationes notat etiam helleborum nigrum vel veretrum, ab effectu forte, quo ejus usus nimius virilitatem adimit. Galenus *in lexico Hipp.* ἐλλέβορον μέλανον interpretatur.

ECTRAPELOGASTROS, ἐκτραπελόγαστρος, ἢ ἐκτραπελογάστωρ, *monstrosum habens ventrem.*

ECTRAPELOS, ἐκτράπελος, dicitur de omni eo, quod a communi seu ordinaria natura degenerat, Linden. *Ex. XI §. 142, 143.*

ECTREPSIS, ἔκτρεψις. Hoc vocabulum pro ἔκτριψις substituendum esse in Hippocr. *1 de iis, quæ in medic. t. 19*, volunt Foës. *in Oec. p. 194*, & C. Hofm. *in not. MMSS. ad Gal. comm. in h. l.* quia ex connexione textus colligere licet, denotare hic corporis tractandi mutationem & perversionem ad latera commodam, a verbo ἐκτρέπω, *perverto.* Ἔκτριψις vero *deletionem* significat, quamvis non sit dissimulandum, nomen ἔκτρεψις in aliis Lexicis non occurrere, & optimus forte interpres τῆς ἐκτρέψεως est Galenus *in exegesi Hipp.* εἰς τὰ σπλάγχνα ὄντα παραλλάξις.

ECTRIMMA, ἔκτριμμα, *intertriginem*, attritum, h. e. cuticulæ, vel cutis extremæ exulcerationem significat, quales fieri solent circa os sacrum femore fracto, & longo tempore eodem habitu collocato, Hippocr. *3 de fract. t. 26.*

ECTRIPSIS, ἔκτριψις. Vide *Ectripsis.*

ECTROPE, ἐκτροπὴ, significat *diverticulum*, per quod materia peccans abscedit, & veluti cuniculis actis in sinum se recipit, Hippocr. *l. 2 Epid. s. I, 45.* Sunt ergo ἐκτροπαὶ veluti divortia & subterfugia, & a populari via deflexiones, digressiones, commutationes, quæ in humorum transpositu fiunt, Foës. *p. 194.*

ECTROPION, ἐκτρόπιον, est suborta caro in palpebra, quæ sua gravitate palpebram foras evertit, Gal. *in defin.* Ægin. *l. 3 c. 22* vocat ἐκτροπὴν τοῦ βλεφάρου, *eversionem palpebræ*, ubi etiam caussam dicit esse cicatricem.

ECTROSIS, *Ectrosmos*, ἔκτρωσις, ἐκτρωσμός, a verbo ἐκτιτρώσκω, abortio. Vide *Abortus.*

ECTYLOTICA, ἐκτυλωτικὰ, vitiose ἐκτιλωτικὰ, vel ἐκτιλλωτικὰ, significare medicamenta *Callum absumentia* vult I. D. Horst. *Part. I Dispens. Pharmac. Univ. l. 2 c. 14 p. XIII*, sed qua autoritate nitatur, non constat. Nos in nullo Græco Autore reperire potuimus. Si vero licitum est fingere, possent etiam dici ἐκπωρωτικά. Sunt autem nihil aliud, quam καθαιρετικὰ. Vide *Cathæreticos*.

ECZEMA, ἔκζεμα, *pustula ardens* & fervida dicitur, dolorem ciens citra saniem. Ingens enim fervor omnem materiam absumit, Gorr. *p. 126.* Cast. Vel potius caussa in fuliginosis siccioribus effluviis cum pauca humiditate junctis consistit. Apud. Dioscorid. legitur ἔκζεσμα, & quidem rectius, quam ἔκζεμα, ita etiam ἔκζεσις, effervescentiam significat.

EDAPHOS, ἔδαφος, solium, *pavimentum domus* significat, Moschion. *de morb. mul. c. 163.*

EDAX, βορβός. Vide *Borros*. *Edaces* dicuntur multi cibi: *Voraces*, qui præ aviditate tuburcinantur, & raptim manducant, Lind. *Ex. XIII §. 159.* *Edacitas* refertur inter cupiditates nimias nocivas, estque desiderium alimenti solidioris, quemadmodum *Bibacitas* liquidioris, Iul. Alex. *l. 22 Salubr. c. 6.*

EDELPHISMENOS, ἠδελφισμένος. Vide *Adelphixia*.

EDELPHUS dicitur Paracelso, qui ex elementorum natura prognosticat, Rul. & Iohns. Vide Paracels. *l. 2 de Tartar. tr. 2 c. 3 & in Scholiis ad h. l.*

EDENTULUS, ἀνόδους, νωδός, i. e. dentes non habens, *carens dentibus*. Hunc semper mancum pronunciavit Fallopius, ideo, quod omnes literas exprimere non possit. *Tract. exposit. de Ossib. c. 16 Tom. I p. 503.* Observationem infantis bimuli dentibus adhuc carentis vide apud Bonett. *Med. Septentr. Collat. l. 18 sect. IV c. 5 p. 327.*

EDES, *Edez*, id est, *Aurum Elempius*, *Electrum*. Rul.

EDESMA, ἔδεσμα, *edulium*, idem, quod βρῶμα. Vide *Broma*.

EDIC, *Edich*, *Edir*, i. e. Mars, ferrum, chalybs. Rul.

EDUCATIO, apud Latinos duplicem habet significationem. Vel enim accipitur de victus ratione pueris competente, & ita Gr. dicitur τροφή, uti patet ex Galen. *l. quod an mores seq. temp. corp. c. 10*, item κομιδή. Æginet. *l. 1 c. 5.* Vel sumitur pro *Institutione puerorum*, & ita vocatur παιδεία, διδασκαλία, παιδομαθία, παίδων διαγωγή, Gal. *de cogn. & cur. an. morb. c. 7*, cujus necessitatem in Republ. egregie inculcat Lang. *l. 3 ep. 6.* De *educatione* pro futuro Medico vide Linden. *Ex. I §. 21 seqq.*

EDUCTIO, ἀναγωγή, Dieter. *n. 54.* Vide *Anagoge*. *Educere* aliquando accipitur pro *Bibere*. Rhod. *ad Scribon. n. 122.*

EDULCORATIO, γλύκανσις Græce dici posset, duo significat: 1. modum medicamentum, vel alimentum liquidum, vel siccum sacharo vel melle dulce reddendi ad gratiorem saporem; 2. modum medicamenta Chymica a salina acrimonia liberandi affusione aquæ frequenti, quæ Ablutio, vel etiam Lotio vocatur. Hujusmodi *Edulcorationis* aliquoties meminit etiam Schroder. v. g. in præcipitationibus & sublimationibus Vitrioli, alibique. Descripsit & Iacob. le Mort. *Chym. Medico-Phys. c. 18.* Duplici modo *edulcorationem* perfici, uno, qui fit mediante Sale Alcali, & locum habet in pulveribus corrosivis, v. g. Mercurio præcipitato rubro, dulci &c. altero, qui fit aqua vel frigida, vel calida: Legitur in Morley *Coll. Chymic. Leid. c. 266.*

EDULIUM, ἔδεσμα. Vide *Broma*. *Cibus*.

EFFECTIVUM, ποιητικός, est proprium Artium, unde & Medicina dicitur ἐπιστήμη ποιητική, Galen. *art. medic. c. 3.*

EFFECTUS, ἔργον, dicitur omne id, quod ab alio, tanquam a caussa sua, producitur, & dependet. Dicitur & *Effectum*. *Effectuum* varietas ab una causa dependet a materiæ dispositione. Ita Sol terram adurit & indurat, ceram liquefacit, Lang. *l. 2 ep. 17.* Alias qualis caussa, talis effectus. Si caussa per se agit, sequitur effectus per se. Si caussa per accidens operatur, *effectus* quoque per accidens statuendus. Unius *effectus* possunt etiam plures esse caussæ, sed subordinatæ: & vice versa unius causæ plures *effectus*, Libav. *de Philos. Harmon. Mag. T. IV Oper. p. 283.* Sæpe etiam *Effectus* accipitur pro Medicamentorum utilitate, quam actu præstiterunt in corpore humano, Scribon. *n. 19, 97, 75, 106 &c.* Vid. *Lexic.* Rhodii.

EFFERVESCENTIA, ζέσις, ἔκζεσις, terminus hodieque in Medicina receptissimus, denotatque interdum idem, quod *Fermentatio*, de quo vocab. infra: interdum vero & frequentius excessivam fermentationem, sive motum intrinsecum vehementiorem, aut nimiam agitationem alicujus liquoris mixti, ex activis & passivis portionibus constantis, obortam vel a calore quodam extraneo, vel interno quodam fomite heterogeneo ad luctam illam irritante. Videatur ex recentioribus Cl. VVillis *de effervescentia vini*, *de ferment. c. 7* & *de febr. c. 1*, ubi & sanguinis *effervescentia* describitur, quemadmodum & *c. 2 seqq.* In artificialibus quoque alia calida, alia frigida, Sylv. *l. 1 Pr. Med. c. 14 §. 8, 16; c. 19 §. 71.* Inter naturales etiam referenda *Intestinalis* ex confluxu bilis & succi pancreatici, *c. 11*, item *Vitalis*, quæ excitatur ex portionibus salinis, oleosis, volatilibus sanguinis permistis, cum portionibus acidis Lymphæ, *c. 19 §. 2, 3 seqq.* Quamvis utraque ab aliis recentioribus Physiologis in dubium vocetur, imo negetur, v. g. prior a D. D. Bohn. *Circ. An. Prog. X*, posterior ab eodem *d. l. Prog. IV*; verum non est nostri instituti arbitrium facere, quænam opinio sit amplectenda. Medicamenta quoque composita *effervescere* dicuntur ob contrarietatem simplicium ingredientium, Scribon. *n. 45, 207, 250.* *Effervescentia* Chymica est, quando cum evidenti motu perficitur mediante furni igne, ubi spiritus subtiliores avolant, ut, nisi vas alicu-

bi

bi rima sit præditum, dissiliat. Iunken. *Chym. Med. Phys. p. 1 s. 1 c. 4 p. 62.*

EFFICACIA, δύναμις, idem, quod *Virtus*, Potentia agendi in aliud. Hinc & *Efficax* dicitur medicamentum aliquoties apud Scrib. L. Vide Rhodii *Lex. Efficacia* per experientiam nota dicitur rerum virtus, Ger. Dorn. *Specul. Philosoph. P. 2 c. 3.*

EFFICIENS, δραστικὸς, ποιητικὸς, est nomen notissimum caussæ, qua aliud producitur, aut fit. Hæc in Medicina vel sola, vel potissimum intelligitur, quando caussæ fit mentio. Vide *Caussa*. Iung. Linden. *Ex. XII §. 100.*

EFFIDES, id est, cinis Plumbi, vel Cerussa, Rul. Iohns.

EFFILA, maculæ, vel tinctura a Sole facta in facie, vel alia parte in cute, Ruland. & Iohnson.

EFFLATIO, ἐκφύσησις. Vide *Ecphysesis.*

EFFLORATIO, ἐξάνθημα, ἐξάνθισμα. Vide *Exanthema.*

EFFLORESCENTIA, idem. Vide *Exanthema.*

EFFLUVIUM, ἀπόῤῥοια. Vide *Aporrhœa*. Cæterum, cum *Effluviorum* consideratio hodieque in Philosophia & Medicina insignem fœneretur lucem & utilitatem, eorum miram subtilitatem, determinatam naturam, & insignem efficaciam tribus per hos titulos distinctis Exercitationibus egregie pro ingenii sui sagacitate Robert. Boyle descripsit.

EFFLUXUS, ἐκροή. Vide *Ecroe*, *Exerrhosis.*

EFFOEMINATIO, ἐκθήλυνσις. Vide *Ecthelynsis.* Vide & *Androgyni.*

EFFRACTURA Paræo dicitur tertia fracturæ cranii species, seu ossis depressio, quando vehementissimo ictu labat os, & intro effringitur. Differt a Contusione, in qua os non labat. *l. 9 Chir. c. 6.*

EFFRENIS idem, quod immoderatus, excessivus cum aliquo impetu. Ita *effrenes* humores dicti sunt *Turgentes*. Fallop. *tr. de purg. simpl. c. 16 Tom. I p. 67. Effrenis* purgatio est nihil aliud, quam ὑπερκάθαρσις, quam Barbari *Effrenitationem* vocaverunt. Id. *d. l. c. 7 p. 35.*

EFFUGIO, διαφεύγω. Vide *Diaphevgo.*

EFFULGESCENTIA, ἔκλαμψις. Vide *Eclampsis.*

EFFUSIO, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις. Vide *Ecchymoma.*

EGELIDUM, medium inter calidum & frigidum. Ref. *med. Epist. 63.*

EGESTIO, ἔκκρισις, idem, quod *Excretio*. Vide *Eccrisis*. Plerumque de alvi excretione sumitur. Verbum *Egesturire* legitur inter signa calculi vesicæ apud Ionston. *Syntagm. Medicinæ Univers. p. 1001*, quo nihil aliud innuitur, quam quod alvus etiam irritetur ad excretionem, quando calculus stimulat ad mejendum, hinc ægros sæpe tenesmo laborare scripsit Sennert. *Pr. Med. l. 3 Part. 8 sect. 1 c. 2.*

EGOITAS, terminus Helmontianus barbarus, quo indicatur Intellectus nostri lumen, veluti intrinsecum secum contemplans, deliberans, *tr. Confessio Autoris, num. 7.*

EGREGORSIS, ἐγρήγορσις, *Vigilia*, vigilantia, expergefactio, cujus essentia & ratio formalis consistit in libertate & expansione spirituum animalium, in cerebro & toto nervoso genere, Gal. *def. Med.* VVillis *de An. brut. part. 1 c. 16 sub fin.* Iung. Charlton. *Ex. VII §. 4*, ubi *Vigilias* vocat *Exercitium sensuum internorum & externorum.* Iungatur Bohn. *Circ. Anat. Physiol. Progymn. XXX in principio.* De pulsibus *expergiscentium* vid. Galen. *l. 3 de causs. puls. c. 10.*

EIACULANTIA, vel *Ejaculatoria* vasa dicuntur, quæ & *Deferentia* appellantur, quæ semen in testibus elaboratum excipiunt, deferunt & in congressu ejiciunt in colem, quorum descriptionem vide in Anatomicis, speciatim in Bartholin. *l. 1 Anat. c. 21 seqq.* Pertinent huc veluti partes, Corpus variciforme, Parastatæ, Prostatæ, Vesiculæ seminales &c.

EICE, εἰκῆ, adverbium usitatum Hippocrati, significans *temere* absque consilio, negligenter, in elegantissima gnome: μηδὲν εἰκῆ, μηδὲν ὑπερορᾶν, *nihil temere, nihil inconsiderate*, *6 Epid. s. 2 t. 25.* Legitur & *l. 6 Epid. s. 8 t. 49.*

EIDECHTES dicitur, quod vel aspectu, vel fœtore est abominandum & exosum, Hipp. *l. 2 de morb. mul. VIII, 1; XVII, 9.*

EIDESIS, εἴδησις, significat *scientiam*, vel *conscientiam*, uti vult Linden. *Ex. III §. 3.* Occurrit apud Hipp. *de dec. orn. VI, 2.*

EIDOS, εἶδος, in genere *speciem*, quæ generi subjicitur, significat, quæ & aliis nominibus διαφορὰ, τρόπος, *differentia*, *modus*, a Medicis dicitur, teste Gal. *c. 1 de iis, q. in medic. t. 8 & c. 2 t. 3.* Specialiter vero apud Hipp. denotat corporis *naturam* & *temperamentum*, & differentiam ab aliis corporum naturis, Gal. *c. 2 de nat. hum. t. 14; l. de sal. diæt. t. 5*; *l. 2 Prorrh. XVII, 2, 8, 12 &c.* Iung. Foes. *p. 181.*

EIECTIO, ἐκβολή, idem, quod *Excretio.* Dicitur & *Dejectio.* Vide supra.

EILAMIDES, εἰλαμίδες, dicuntur Polluci *membranæ cerebrum investientes* binæ, ideo, quod cerebri medullam involvant, ab εἰλέω. Vocantur alias *Meninges*, Gorr. *p. 125.*

EILEMA, εἴλημα, εἴλυμα, significat apud Hippocr. *convolutionem* intestinorum dolorosam, aut tormina, & refertur inter morbos a flatibus, *l. de flatib. XIV, 1.* Linden. descripsit, quod εἰλήματα sint dolores fixi, & veluti clavi muro pacti, quorum caussa est flatus intra tunicas intestini inclusus, *Sel. M. Ex. IV §. 14.* Significat & *Involucrum.* Vide *in lit. I.*

EILEON, *Ileum* Lat. est nomen intestini tenuis ordine tertii, quod incipit, ubi jejunum desinit, omnium longissimum, a frequentibus circumvolutionibus ita dictum, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, & in specie Barthol. *l. 1 Anat. c. 10.*

EILEOS, εἰλεὸς, & cum aspir. εἰλεὸς, *Ileus*, est affectus intestini *Ilei* vehementissimus. Dicitur & *Volvulus*, cujus prolixam descriptionem & expositionem egregie tradidit Linden. *Ex. IV per totum, & seqq.* Iung. Dieter. *num. 240.* Sunt &, qui scribunt, ἴλεος, Hesych. Vocatur & *Miserere mei*, *Chordapsus.* Meminit Hippocr. *3 aph. 22.* Interdum sub *Colica* comprehenditur a Veteribus. Apud Scribon. *n. 116* describitur, quod sit inflatio intestinorum; sed monet recte Rhodius *in Not.* verius dici inflammationem. Ex recentioribus vid. Sylv. *l. 1 Pr. Med. c. 15.* P. Barbette *l. 4 c. 7*, & ex novissimis Anglis Ioh Pechey *in promptuario Praxeos Medicæ c. 31* & Ioseph. Iakson *in Enchiridio Medico c. 24.* Ex his seq. descriptio dari potest: *Ileus*, vel *Passio Iliaca* est dolor acerbissimus intestini Ilei, vel etiam (sec. nonnullos) cœci, cum constipatione alvi, tumore ventris chordæ instar tensivo, subsequente etiam rejectione fecum per os, aliisque gravissimis symptomatibus, proveniens ab inflammatione quandoque gangrænosa, aut alia graviori solutione continui dictæ partis, per sanguinis motum impeditum oborta, intestinorum motum peristalticum invertente.

EILETHERES, εἰληθερὲς, aliis ἑλαθιρὲς, ἐλαθερὲς, significat *in vel a Sole calefactum.* Legitur apud Hipp. *l. 2 de Morb. XXX, 7; LXVI, 17; LXIIX, 20.* Et εἰληθερέων dicitur *insolatus*, qui in Solis radiis corpus exponit, Gal. *l. 8 meth. med. c. 1.*

EILICRINES, εἰλικρινής, *sincerus*, purus, merus, impermixtus, dicitur de subsidentia in urina, *Coac. t. 586*, εἰλικρινέως adverb. *pure*, *sincere*, legitur de crisi, *l. 4 Epid. III, 9.*

EILVMENOS, εἰλύμενος, *contortus*, convolutus, ab εἰλέομαι, vel εἰλέω, *contorqueo*, coarcto, Gal. *c. 3 in 3 Epid. t. 32.*

EIOTHOS, εἰωθὼς, *consuetus*, perennis, solitus. Ita εἰωθεῖα κίνησις, motus *consuetus*, perennis. Legitur apud Hippocr. *l. 1 de morb. XXX, 18.* Iung. Lind. *Ex. XIII §. 230 seqq.*

EIRION, εἴριον, εἶρος, *lanam*, & quidem, ῥυπαρὸν, *succidam* significat, quæ vim mitigandi & digerendi habet, præcipue ubi bene carminatæ sunt. Legitur & ἔρια οἰσυπηρὰ ob *œsypum* & *succum sordium*, quo imbutæ sunt, Hipp. *2 de fract. t. 72; l. 3 t. 24; l. 4 de art. t. 24; l. de ulcer. XV, 6; l. 2 de morb. mul. LXV, 6, 7; LXVI, 7 & alibi.* Videatur Foës. *p. 183, 184.*

EIRYOMÆ, εἰρύομαι, idem, quod ἕλκομαι, *trahor.* Frequens Hippocr. *1. Prorrh. s. 2 t. 10; Coac. t. 51; l. 2 de morb. mul. XXII, 6.* Foës. *d. l.*

EISAGOGE, εἰσαγωγή. Vide *Tyrocinium.*

EISBOLE, εἰσβολή, proprie *injectionem* significat. Medicis vero denotat *insultum*, & *aggressionem primam* morbi, vel paroxysmi, quæ alias & ἐπισημασία dicitur, Galen. *l. de temp. morb. c. 6.* Item *irruptionem.*

EISPNOE, εἴσπνοή, *Inspiratio.* Estque pars respirationis, qua aër intra pulmonem per os & nares trahitur ad cordis & sanguinis ventilationem, Gorr. Iung. C. Hofmann. *comm. in Galen. de Us. P. num. 316*, vel potius (juxta modernorum Physiologorum sententiam) ad sanguinis rarefactionem & elasticitatem continuandam. Vid. infra *Respiratio.* De *Inspiratione* integra & læsa vide apud VVill. *Part. 2 Pharm. Rat. sect. 1 c. 1, 2, 3.*

ELABORATIO, Gr. dici posset ἐξεργασία, φιλοπονία, est operatio manuaria, qua res in substantia, eaque potissimum materiali, mutata *elaboratur.* Id enim nunc *elaborare* appellamus, cum remotis ignobilioribus materiæ partibus, quæ seu obiter adhærent, seu quovis modo adminiculum præbent essentiæ, præstantissimam elicimus. Itaque & maxime viget hic impuri a puro segregatio. *Elaboratio* aut est solutio, aut coadunatio. Hæc Rul. & Iohns. *Elaborationis* Chymicæ, vel Philosophicæ modos sex vide apud Libav. *Tract. de Igne natura c. 37 Tom. II Oper. p. 79.* *Elaborare*, i. e. *multum laborare*, anniti, valde laborare, Scrib. *n. 38.* Rhod. *in Lexic.*

ELÆOMELI, ἐλαιόμελι, genus quoddam Resinæ Palmyris Syriæ familiare. Id ex vetustis arborum caudicibus manat pingue, unguinosum, crassius melle, resina tenuius, perinde quasi nunc e lapidibus quibusdam, quod πετρέλαιον nominant. Iis, quibus insederit, hæret admodum pertinaciter, atque si edatur, marcore consumit, & viribus destituit, veternumque inducit, Gorr. *in def. p. 131.* Iunge P. A. Matthiol. *in Apolog. adv. Amat. Lusitan. §. h. t.* Legitur & apud Dioscor. ipsum *l. 1 c. 37.*

ELÆON, ἔλαιον, id est, *Oleum*, ab ἐλαία, *Olea.* Nam *Oleum* simpliciter dictum denotat *Oleum olivarum*, h. e. succum pinguem ex olivis maturis expressum. Trium enim generum *Olea* occurrunt in Medicina usitata: *Olea expressa*, de quibus vide Schröder. *l. 2 c. 71.* *Cocta per infusionem & coctionem*, *d. l. c. 72*, & *destillata*, *d. l. c. 70.* Iung. Fr. Hofm. *in clav.* De *Oleis Expressis* & *Coctis* non inepte quoque scripsit Iac. le Mort. *Pharm. Med. Phys. c. 28 p. 204 seqq.* *Olea* in genere, præsertim communi, mediæ esse naturæ inter humectantia & siccantia, docet Galen. *lib. 2 de S. Fac. c. 25.* *Olea* in genere omnia salinæ esse naturæ, & a salibus perfectione saltem differre, ita ut *Olea* ex salibus & hæc viceversa ex illis confici queant, expresse scripsit Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I. s. 2 c. 1 p. 78.* Aliquando vocab. ἔλαιον etiam accipitur apud Hipp. pro *pinguedine*, vel adipe, v. g. Vituli marini, seu Phocæ, *l. de nat. mul. XXII, 13; XXIX, 167, 181; l. de exsectione fœtus, IV, 5.* Anseris, *l. de nat. mul. XXIX, 124, 135, 140; LXV, 3; LXIIX, 2; LXXX, 2.* Suis, *l. 1 de morb. mul. XC, 11.* Vide Foës. *p. 197.* *Butyrum* quoque vocari ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος, *oleum de lacte*, testatur Lind. *Ex. XVI §. 119.* Derivativum est ἐλαιώδης, *Oleosus.* Ita nuces, amygdalas, & semina alia habent ἐλαιώδες, *oleosam* substantiam, C. Hofmann. *l. 3 V. L. c. 22.* Vide *Oleum.*

ELÆOPINES, ἐλαιοπινής, *oleo infectus*, imbutus.

Vſurpatur de veſtibus ſordidis, quibus opponuntur puræ, Hipp. *de ſal. diæt. t. 11.*

ELÆOSACCHARVM, Gr. dici poteſt ἐλαιοσάκχαρον, eſt terminus Pharmacevticus, denotans mixturam Olei deſtillati cum Saccharo, v. g. olei ℈j, ſacchari ℥j, vel circiter, Schröd. *l. 1 c. 3.* Ejus encomium & formulas vide apud Rolfink. *Chymiæ l. 4 ſect. 6 c. 1 ſeqq.*

ELAGVIR, *Vitriolum viride.* Rul.

ELAMBICATIO dicitur modus *Diſſolutionis* aquarum Thermalium ad inveſtigandam virtutem mineralem, fitque duplici modo, uno in balneo Mariæ, qui difficilior, altero igne in vitris, quem prolixius deſcribit Fallop. *tr. de Aq. Therm. c. 9 Tom. I p. 224.* Andr. Bacc. *de Therm. l. 2 c. 3 p. m. 87.*

ELANVLA, *Alumen duriſſimum inſtar ferri.* Id.

ELAPHOCAMELOS, ἐλαφοκάμηλος, i. e. Cervicamelus vocatur animal quadrupes, partim cervum, partim camelum referens, ex Peru Indiæ Occidentalis regione Antuerpiam delatum, cujus deſcriptio prolixior extat in Matthiol. *l. 5 Epiſtolar. p. m. 211.*

ELAPHOS, ἔλαφος. Hinc *Elaphographia*, i. e. *Cervi deſcriptio.* Vide *Cervus.*

ELAPS, *Elops*, ἔλαψς, ἔλαψ, nomen ſerpentis, cujus meminit ex Aëtio Foreſt. *l. 30 O. 18 in Schol.* De hoc videatur Aldrov. *Hiſt. Serpent. & Drac. l. 1 c. 15*, ubi & alias hujus vocis ſignificationes huc non pertinentes invenies.

ELAPSVS, ἔκπτωσις. Legitur apud Augen. *Tom. III p. 115*, vide *Ecptoſis.*

ELASIS, ἔλασις, ELATER, ἐλατὴρ, hodieque etiam a recentioribus ſunt introducti termini, quibus expulſionem impetuoſam & agitationem ſpirituum, præſertim animalium, nec non cauſſam & principium, unde illa expulſio dependet, explicare. Coincidit cum *Exploſione*, de quo vocab. paulo inferius. Imprimis vero Aëri inſignis *Elater* tribui ſolet, ſeu ſpontanea vis dilatandi ſeſe, num vero in omnibus ita ſeſe habeat, fortaſſis alia occaſio ventilandi ſeſe offeret. Meminit etiam hujus ex Pecqueto Barthol. *l. 2 Anat. c. 9 p. 427.* Vide *Elaſticus.*

ELASMA, ἔλασμα, in genere denotat *Laminam.* Vide infra *Lamina.* In ſpecie vero ſignificat fiſtulam Clyſteris, quæ ano immittitur, demonſtrante Linden. *Ex. IV §. 101.* Deſcendit a verbo ἐλαύνω, vel ἐλάω, quod varias obtinet ſignificationes, v. g. ſignificat *diduco*, extendo, quando de materia dura diducta uſurpatur. Item agito, *moveo*, ſtimulo, unde ἐλατὴρ, ἐλαςικὸς, *Elater*, *Elaſticus*, qui termini latinitati quoque donati hodieque frequentiſſimo ſunt in uſu apud Williſium, & alios, dum ſpiritui animali & liquori nervoſo attribuitur qua ſec. qua p. nat. virtus *Elaſtica*, & impetum faciens. Vide *Tract. Anat. Cerebr. de An. Brutor. de Morbis Convulſivis.* Ita & Aëri tribuitur *vis elaſtica* nitroſa, & penetrabilis. Malach. Truſton. *de reſpir. pag. 33.* Vide & Cl. Sturmii *Collegium Curioſum.* & p. 2. *Elaſis.*

ELASSON, *Elatton*, ἐλάσσων, ἐλάττων, *minor.* In ſpecie Hippocr. uſurpavit de *minoribus* ſtatura corporis, *2 aph. 54.* Dieter. *n. 270.* De Vino tenuiori, vel *minori* legitur in Sacris, *Ioh. 2 v. 10.* Vide Rhodii *Lex. Scribon. Exiguum* vinum.

ELATERIVM, ἐλατήριον, ſumitur ſtricte & late. *Stricte* pro medicamento purgante valido, quod fit ex Cucumere agreſti, ſuccus ſcil. inſpiſſatus ex fructu Cucumeris per expreſſionem, de quo Schröd. *l 4 cl. 3 n. 443.* Rolfink. *O. ac M. M. Sp. l. 5 ſ. 6 c. 5 & tr. de Purg. ſect. 3 Art. 5.* Libav. *Synt. Arc. Chym. lib. 8 c. 7.* Late pro omni valido purgante per alvum, notante Galen. *c. 5 in 6 Epid. t. 35*, & plurimis locis ex Hippocr. Hoc confirmat Foëſ. *d. l.* Iungatur & Ioh. Nic Pechlin. *de Purgant. c. 21.* Derivatur ab ἐλαύνω, *agito*, commoveo.

ELATON, ἐλατὸν, Ariſt. *3 Meteorol. c. ult.* i. e. *Malleo ductile*, proprietas metallorum Vide *Malleabile.*

ELECTIO, ἐκλογὴ, αἵρεσις, quid ſignificet, notum eſt. Eſt vero præſertim circa uſum & præparationem remediorum Diætæ, Pharmaciæ, & Chirurgiæ maxime neceſſaria *electio*, uti patet ex Methodo medendi. Ita aliquando propter conſuetudinem eligendus cibus & potus paulo deterior, Hipp *2 aph. 38.* De *Electione* ſimplicium medicamentorum vide Weckeri *Antidotar. General. l. 1 c. 1 ſeqq.*

ELECTRODES, ἠλεκτρώδης, *Succino ſimilis.* Vſurpavit Hippocr. de alvo dejiciente ſuccino ſimilia, hoc eſt, excretione alvi ſplendicante & recente, *l. 4 Epid. XXII, 16.* Vide Foëſ. *p. 261.*

ELECTRVM, ἤλεκτρον, *Succinum*, nihil aliud eſt, quam ſuccus bituminoſus, ſeu reſina terræ & arborum vetuſtarum optime digeſta, exinde in mare traducta, atque ibidem præcipue concreta, Schröder. *l. 3 cap. 30.* Fr. Hofm. *in Clavi ad h. l.* eſtque duplex: Album, & Citrinum, in Officinis uſitatum. Plures alias ſpecies propoſuit Andr. Chioccus *Muſ. Calceolar. ſect. 2 p. 180 ſeqq.* Eleganter quoque *ſuccini* hiſtoriam tradidit Iunken *Chym. Exp. Cur. Part. I ſect. 4 c. 7 p. 302 ſeqq.* Sunt tamen alii, qui *ſuccinum* ſpeciem picis foſſilis ſeu bituminis eſſe ſibi perſuaſum habeant, propterea quod & in locis longe a mari diſtantibus & e montibus terræ firmæ effodiatur. Vide *Act. Philoſoph.* Oldenburg. *Ann. 1666 menſ. Novembr.* Iungantur & *Acta Hafn. Vol. I Obſ. 57 p. 110 ſeqq.* Dicitur & *Carabe*, *Gleſſum.* A *Succino* paleas & feſtucas attrahi, quemadmodum a Magnete ferrum, vulgatiſſima eſt opinio, cujus etiam meminit Galen. *l. 1 de nat. fac. c. 14*, quam tamen nihili æſtimare conatus eſt Pechlin. *de purgant. c. 2.* Medicamenta ex *Succino* vide paſſim in Pharmaciæ Scriptoribus, præſertim ſupra alleg. Schröder. & Hofmanno. De *Succino artificiali* idque parandi modo legatur Iac. le Mort. *Ch. Med. Phyſ. cap. 10 p. 110 ſeq.* *Electrum*

quoque Populi albæ lachrymam dicunt, quæ juxta amnem Eridanum deſtillat, & in ſpiſſitudinem coit, aureo colore, quod ſi levigatum bibatur, ſtomachi & alvi fluxiones & ſanguinem compeſcit, *Ægin. l. 3 c. 3.* Apud Chymicos etiam diverſas & ex parte quoque ſatis obſcuras obtinet ſignificationes. Vel enim denotat *Aurum* quoddam imperfectius, ſive nativum, ſive factitium; cujus portio quinta eſt Argentum, ita dictum, quod Soli oppoſitum magis ſplendeat, quam Aurum & Argentum. Rul. Vid. Libav. *Synt. A. Chym. l. 4 c. 9, & l. 7 c. 24.* Vel Theophraſto eſt mixtura compoſiti metalli, ex omnibus ſeptem Planetis in unum corpus colliquatis, Parac. *de nat. rer. l. 8 de ſeparat. rer. natur. in princ.* Rul. Ex ſimili conſtabat Virgilii Campanula, tempore regis Artus, quæ adulterio contaminatos tam viros, quam fœminas de ponte in aquam præcipitavit, ſolo ſonitus clangore. Fertur etiam e ſimili rite conflato metallo Scyphus guſtatorius fabrefactus toxicum nullum admittere; quod ſi forte injiciatur, ebullire, quicquid in eo liquoris continetur, edito ſtrepitu maxime perceptibili, ac ſi nitrum in prunas conjiceretur. Aliud narrat Paracelſ. de ſimilis *Electri* compoſitione, ſe vidiſſe quendam Hiſpanum habentem ejusmodi Campanulam, pondere vix ſeſquilibræ, per quam inſcriptis aliquot characteribus & verbis, tot ſpectra prodigiaque, quot vellet, convocabat, edebat & abigebat pro ſuo arbitrio. Voluit is perſuadere Paracelſo, vim iſtius Campanulæ in verbis ac characteribus magis, quam in ſonitu, vel metallo conſiſtere. Verum Paracelſ. rem non ita ſe habere, ut aſſerebat, etſi pro variatione ſcripturæ varia etiam ederentur prodigia, maximam potentiam in metallo ſitam eſſe deprehendit. Hæc Rul. & Iohnſ. Enimvero quid ſi quis plane de veritate hujus effectus dubitaret? Videntur ſane ſatis fabuloſe hæc ſcripta. *Electrum* eſt metallum, ex alio factum per artem, ſed illi, ex quo factum eſt, non amplius ſimile, v. g. ſi æs, vel cuprum arte paratur candidum, aut ſi ex cupro fit orichalcum, vocatur *Electrum* &c. Paracelſ. *de reb. nat. c. 9 de Arſenico*, Ger. Dornæus *de genealog. mineral. cap. 18. Th. Chym. Vol. I. p. 586.* Ad præparationem Lapidis Philoſophici baſeos loco recipi juſſit *Electrum minerale immaturum.* Idem *in Manuali de Lapid. Philoſoph.* cui incredibiles attribuit vires. Videatur etiam Nota Etmülleri ad Ludovici *Diſſert. 1 Pharmaceut. p. 121,* ubi varias opiniones de Electro immaturo recenſuit, tandem ſuam annectit, exiſtimans eſſe metallorum rudes ſpecies, prout in radice ſua adhuc quaſi concluſæ hærent, & alias *Saturnus Philoſophicus* vocatur. *Electri* annulos ait ex Paracelſo Iohnſonus, digitis geſtari ſolitos, præcavere, ut nunquam aliquis ſpaſmo, vel odontalgia, vel epilepſia corriperetur, adeo, ut ſimul atque Epileptici digito, quem annularem vocant, annulus talis applicatus eſt in paroxyſmo, ſubito de illo depulſus, & quaſi digitis abſterſus evanuerit, & æger a lapſu confeſtim reſurrexerit. Imo ſi quis annulorum iſtorum in digito annulari geſtetur, & abditus quidam morbus foras erupturus eſt, annulum iſtum exſudare videas jugiter, & ab inſigni quadam ſympathia decolorari cernas ad oculum. Obſervatu porro dignum eſt, *Electrum* hoc noſtrum adverſus infeſtos ſpiritus, vel genios noxios eſſe amuletum præſtantiſſimum. Cœlica enim *Electro* ineſt operatio quædam, omniumque planetarum agit in illo influentia, cum harmonia quadam ſuperiorum & inferiorum omnium. Sed *Electrum*, quod in venis metallicis ex Auro & Argento natura concretum eſt, uti Matheſius ſcribit, non tam numeroſa pollet virtute, ac illud, quod artificum induſtria ex ſeptem metallis in igne fabrefactum eſt, uti Geber, Lullius, Paracelſus, & alii hujus rei artifices teſtantur. Et tam magno in pretio habuerunt veteres iſtiusmodi Metallum, quod varia ſibi ex iſto fictitia conflabant, in uſum domeſticum, & vaſa ex *Electro* inter ſupellectilem aſſervabant rariorem præ aureis & ſmaragdinis. Hæc Iohnſon. Nugarum ſatis. De *Electri* variis ſignificationibus & præparationibus lege Rolfink. *Chym. l. 5 ſect. 11 c. 2 ſeqq. Electrum minerale*, vel metallicum duorum, vel plurium ejusmodi corporum mixtura deſcribitur a Dorneo *de transm. met. c. 11 Th. Ch. Vol. I p. 529.* imo in omnium ſex Voluminum Indicibus ſat multa de *Electro* reperies. *Electra* quoque vocantur compoſitiones metallicæ, quarum una ex antimonio cum Sole & Luna facta vocatur *Electrum Majus:* altera ex Iove & Marte dicitur *Electrum Minus.* Vtriusque meminit D. Ludov. *Pharmac. Diſſert. 1 p. 329.* Iungatur *Nota* Etmülleri *ad h. locum.*

ELECTVARIVM, *Electarium* etiam dicitur, & eſt medicamentum Syrupo & Eclegmate craſſius, conſtans ex medicamentis durioribus pulveriſatis, melle, ſyrupo, ſaccharo ſyrupiſato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, id eſt, mellis conſiſtentiæ accurate mixtis, Schröder. *l. 1 c. 3.* VVeker, *Antid. gen. l. 1 c. 28.* Dividuntur in *Alterantia & Purgantia.* Vtrorumque Catalogum vid. apud VVeker. *Ant. Spec. l. 2 ſect. 21.* Schröd. *l. 2 c. 51.* & prolixiſſime Iunken *Artis Pharmaceut. ſect. 3 c. 8 p. 459 ſeqq.*

ELEMENTATVS, *a, um,* Paracelſo ſignificat exceſſum aliquem caloris, vel frigoris. Ita Pulſus *elementatus*, calidus, vel igneus, & Pulſus *elementatus* frigidus dicitur, *in Scholiis ad libros de Vrinis.*

ELEMENTVM, ϛοιχῶον, vocatur corpus ſimplex, ex quo quidque primum conſtituitur, & in quod ultima reſolutio fit, cujus partes non ſunt diverſi generis, ſed homogeneæ. Refertur autem *Elementum* ad aliquid, ſicut & Pars, Gorr. *p. 432. Elementum* appellatur minima pars ejus rei, cujus eſt *elementum.* Omnium autem corporum, quæ gignuntur & corrumpuntur, quatuor ſunt *Elementa:* Ignis, Aër, Aqua, Terra, Vt minimum intelligatur id, quod minime

nime divisionem suscipere potest, Gal. *l. 8 de Hipp. & Plat. decr. c. 2.* Enimvero fuerunt, & sunt, qui numerum illum quaternarium impugnant, non solum ex Philosophis recentioribus Gassendicis, seu Democriteis, sed etiam ex Medicis, præsertim Chymicis. Libav. *Synt. A. Chym. l. 7 c. 34.* Zacharias *in Theatr. Chym. Vol. I p. 739.* Ita & Cl. VVillis *de ferment. c. 1* in dubium vocavit. Nostri nunc non est instituti, hæc prolixius ventilare, præsertim cum Medici facile acquiescere possint in *Elementorum* sensibilium hypothesi, qualia etiam dici possunt partes similares, respectu dissimilarium, & magis compositarum. ***Elementum primum*** & ***secundum***, quid Cartesio & ejus sectatoribus dicatur, in illius scriptis inquiratur. Prius descripsit succincte D. Ioh. Schreyer Medicus quondam Cizensis, quod sint subtilissimæ, mobilissimæ, velocissimæ ac penetrantissimæ particulæ ignem constituentes, solaris corporis hospes ac productum, *tract. Fluidum magnum Membr. V §. 4 p. 1.* Illius *Elementi* primi & secundi aliquoties meminit Theodor. Craanen *in Lumin. suo Rationali ad Henr. Regii Praxin Medicam.* & novissime Frid. Hoffmann. *in Fundament. Medicinæ c. 2 §. 28.* Verum an non hisce terminis obscura per æque obscura declarentur, alii judicent. *Elementa* porro matrices rerum dicuntur, in & ex quibus generantur omnia. Rul. De *Elementis Chymicis* vide Libav. *Alchym. Pharmacevt. c. 8.* ***Elementum*** Parac. est corruptibilis ac transitura mundi essentia, & omnium, quæ patiuntur mutationem, anxietatem, atque necessitatem, in diem usque ad extremum consumtionis hujus mundi. Item: Est essentia spirituum in *elementis* delitescentium & degentium: item Astrum eorum, Rul. *Elementorum* divisionem in Simplicia, Composita, & Decomposita vide apud Ger. Dorneum *art. Alchym. l. 1 c. 4 in Th. Chym. Vol. II p. 524.* Interdum & *Elementum* dicitur de primis principiis artium & disciplinarum; de literis, seu principiis vocum; de causis rerum &c. Vnde Libav. *d. l.* Et quis omnes acceptiones hujus vocabuli huc vellet compilare?

ELENCHVS, ἔλεγχος, significat communiter abstractive vel *argumentum*, probationem; vel *criminationem*, accusationem; vel *dedecus*, opprobrium. Hipp. vero in concreto sumsit de Medicis indoctis, *l. Præcept. VI, 3.* Vocatur & redargutio eorum, quæ non se recte habent. Opponiturque τῇ δοκιμασίᾳ, approbationi, Gal. *3 in Epid. t. 20 fin.*

ELEOSGEINVM apium, quod soli in montibus expositum nascitur.

ELEPHANTINVS, ἐλεφάντινος, nomen est *Emplastri*, quod habet cerussæ partes 30, ceræ partes 45, olei heminam, aquæ sextarium. Est autem compositio percandida; ideoque *Elephantina* nominatur. Habetur apud Aëtium gemina. Gorr. *p. 133.*

ELEPHAS, *Elephantus*, ἐλέφας, vocabulum diversarum significationum, (1) notat animal quadrupes vastissimum, cujus prolixam descriptionem & usum in Medicina vide ap. Vl. Aldrov. *l. 1 de quadrup. c. 9.* C. Hofm. vocat sapientissimum, & proboscidem habet loco manus, *comm. in Gal. de V. P. n. 27, 28.* Hujus animalis Anatomicam historiam novissime tradidit A. Moulins Medicus Collegii Trinitatis prope Doublinum, uti patet *ex Act. Erud. Lips. 1684.* (2) *Ebur* seu dentes *Elephanti*, decantatissimi etiam in Medicina usus, de quo etiam vid. Aldrov. *d. l. c. 14.* Schrod. *l. 5 cl. 1 n. 20.* ***Eboris*** vires vermes necandi & icterum curandi extulit Iac. le Mort. *Pharmac. Chym.* unde desumsit Morley *Coll. Chym. Leid. c. 155.* Hoc ustum, vel calcinatum vocatur *Spodium*, cum additione *ex Ebore.* (3) significat *Morbum*, & quidem malignum duum generum: aut *Lepram Arabum*, quæ *Græcorum Elephantiasis* vocatur ἐλεφαντίασις, ἐλεφαντία, quam & Medici cancrum totius corporis definiunt. Apud Ruland. hæc leguntur quoque epitheta, *Heracleus morbus*, *Leo*, *Satyriasis*, *Leontiasis*. Vid. & Keuch. *ad Seren. p. 124.* Castellus seqq. de hoc morbo notavit: *Elephas* (qui & *Elephantiasis* dicitur) morbus est, in quo naturalis faciei figura mutatur, resimatur nasus, labra crassa fiunt, extenuantur aures ad Satyrorum effigiem, Gal. *l. de causs. morb. c. 7.* ex sanguine melancholico primam generationem habens, quam affectionem, cum incipit, σατυρίασιν nominant, tum a genarum rubore & facie Satyris persimili, tum propter inexplicabilem & impudentem coëundi libidinem. Aliqui vero osseas eminentias, quæ in temporibus fiunt, sic vocant. In aliis autem partibus quoque fiunt tales ossium eminentiæ, quas *Exostoses* vocant, *l. de tum. p. n. c. 14.* Ελέφας καὶ ἐλεφαντίασις universi corporis cancer est, qui nullam omnino admittit curationem. Id nominis nactum est hoc malum, quod in eo cutis corio *Elephanti* similis videatur. Nam maculis quibusdam ad atrum colorem vergentibus inficitur, atque inæqualiter aspera, crassa, ac veluti squamis fœda, livens, ferinaque redditur. Nec *Elephas* quicquam (apud aliquos) a Lepra Arabum differt. Sunt vero alii, qui differentiam inter *Lepram* & *Elephantiasin* constituunt, præsertim hanc, quod *Lepra* cutem occupet, *Elephantiasis* carnem. Vid. Rhod. *ad Scribon. n. 250.* Vocarunt & veteres morbum hunc ἡράκλειον, h. e. ***Herculeum***, quod nullus eo major sit & violentior. Nam morbo ingravescente primum quidem stupet cutis, deinde sensum prorsus amittit, ut ne acu quidem compuncti dolorem sentiant, aut fervente aqua affusa urantur. Hæc Castell. Videatur & Ionston. *Synt. med. Pr. Part. III L. 1 tit. 1 c. 11.* Nobis ita definire placet: *Elephantiasis* est scabies, vel totius corporis, vel etiam certi membri, cancrosa, maligna, sicca, & furfuracea, vel squamosa, cum tumore cancroso, & aliis plurimis symptomatibus gravioribus stipata, proveniens a massæ sanguineæ salina maligna coagulatione &

lenta putredine, ſuccum nervoſum & nutritium ad νεκρωσιν diſponente, & graviſſime corrumpente. Vide & D.D. Maur. Hofm. *Sciagr. Morb. Contag. Diſp. ult. 40.* Signa *Elephantiaſis* videantur apud Hildan. *in Epiſt. 24.* Cur vero hujusmodi homines adeo ſalacitate nimia afficiantur, non adeo planum eſt, determinare. Aut *Elephantiaſis* ſignificat *Arabibus* tumorem pedum ulceroſum malignum a ſanguinis atrabiliarii putredine corroſiva & corruptione ſuccum nutritium quoque perdente obortum. Vide Ionſton. *d. l. c. 10.* Hanc quoque intellexit Lang. *l. 1 ep. 12 & 17.* (4) *Elephas* quoque notat Chymice *Aquam fortem.* Ruland. *in Lex.* *Elephantias* quoque ſignificat *ſerpentem.* Aldrov. *Hiſt. Serp. ac Drac. l. 1 c. 1 §. Epubeta. & c. 15.*

ELEPODATUM, id eſt, *limatum.* Rul. & Iohnſ.

ELERSNA idem, quod *Molybdæna.* Rul. & Iohnſ.

ELESMATIS, id eſt, *Plumbum uſtum.* Rul. & Iohnſ.

ELEVATIO eſt vocabulum diverſæ ſignificationis. Dicitur de Pulſu, vel potius arteriæ diſtentione, & ita reſpondet Græco διαστολη: vel de tumore, ſeu intumeſcentia membri. Ita *Elevatio* ſtomachi Foreſt. *l. 18 Obſ 30 in Schol.* Gr. dicitur ἔπαρσις, ἔπαρμα. *Elevationes* jecoris, lienis, hypochondriorum leguntur aliquoties apud P. M. de Calderia *Tom. II Oper. p. 14.* Vel dicitur Chymicis artificioſa *ſubtiliatio* & *ſublimatio* (Gr. μετεωρισμος) quando partes ſpirituales a corporeis, ſubtiles a craſſis, non fixæ a fixis, inſtar fumi, vi ignis *elevantur*, & a ſummitate capitelli condenſantur. Eſt & vel ſicca, vel humida. Sicca, vulgo *Sublimatio*, eſt, qua partes ſiccæ ſubtiliores elevantur, cum adhærentia ſui vaſis. Hæc ſequenti modo peragitur. Accipio materiam aliquam ſublimandam, eamque vel ſolam, vel aliis admixtam materiebus, vaſi alicui vitreo aut terreo inferius lato, vel rotundo includo, ita ut duabus partibus vacuis tertia impleta ſit. Vaſi huic, ſive cucurbitæ, alembicum cœcum in vertice parvo foramine perforatum impono, luto obduco, &, ne ſpiritus aut partes ſublimatæ exhalare poſſint, obfirmo. Deinde in catinum arenarium, tribus digitis a fundo & parietibus, intercedente arena, vel in ignem liberum pono, caloremque per gradus augeo. Primo autem gradu omnis humiditas abeat, neceſſe eſt, quod impoſita vitro lamina aliqua ferrea levigata facile exploro. Cum enim humiditas aliqua adhuc reſidua eſt, laminæ illa adhæret, ſed quando omnis humiditas diſceſſit, ſpiritus ſicci aſcendunt, & hinc alembici foramen ſuperſtrato aliquo vitro adæquato, luto bono, ne ſpiritus exſpirent, claudo. Tandem ignem tantiſper foveo, donec omnis materia *ſublimanda* elevata eſt. Nonnulli loco cucurbitæ ſcutella, vel concha aliqua terrea materiam continente cum vitreo cono parietibus vaſis inferioris rite accommodato utuntur. Rul. Ita Flores Sulphuris & alii parantur per ſublimationem. Vide de hac Rolfink. *Chym. l. 2 c. 2*, nec non D. WWedel. *Pharmac. Acroamat. l. 1 ſect. 3 c. 4 p. 111 ſeqq.* Humida dicitur alias *Deſtillatio*, de qua vide ſupra ſuo loco.

ELEVATIVUS, eſt epitheton Aquæ, quæ *Elevativa* dicitur D. Ioh. Schreyero Medico Cizenſi *in tract. Fluidorum Magnum Membr. X §. 1 & 2 p. 37, 38*, & eſt ſuperæ cœleſtis ad primordia aquæ chaoticæ pertinentis, ex qua ſidera prodiiſſe ſcribit Becherus. Diſtinguitur a Congelativa, quæ eſt in globo terraqueo.

ELEVATORIUM, (perperam *Elebaterium*) eſt nomen inſtrumentorum Chirurgicorum diverſorum, quale etiam Paræus invenit, de quo vide Sculter *Arm. Chir. Part. I Tab. III fig. 4.* *Elevatorium* linguæ *Tab. XI fig. 7* Blaſ. *Med. Un. p. 73.*

ELIDRIUM, *Elidrion*, vel eſt gummi *Maſtix*, vel notat *Mercurium*, ſive *Rhaponticum.* Vel eſt maſſa metallica parata ex duabus partibus argenti, una auri, & una æris inter ſe miſtis. Rul.

ELIGII *morbus* dicitur Ioh. Anglico *fiſtula* propter curationem, quia patiens fiſtulam habens ex itinere ad locum illum caleſit, & ita materia conſumitur atque curatur. *Roſ. Angl. p. 1029.*

ELINNYO, ἐλιννύω, ſignificat otior, *ferior*, quieſco, immoror. Verbum frequens Hippocr. *2 de R. V. I. A. t. 53; l. 6 Epid. ſ. 1 t. 5; ſ. 4 t. 13; l. 1 de fract. t. 9, 45; l. 3 de iis, q. in med. t. 20.*

ELIOTROPIA, (rectius *Heliotropia*.) eſt nomen Gemmæ, vel lapidis pretioſi, cujus mentio fit in Ger. Dornei *tr. de gemmar. ſtruct. Th. Ch. Vol. I p. 487*, ubi dicitur, quod gignatur ex cœlo Veneris & ex cœlo & terra Martis cum terra Lunæ. Aliter paulo ejus compoſitio traditur a Lullio *in Tract. Animæ transmutatio. Volum. IV p. 190.*

ELIQUATIO, idem, quod *Colliquatio*, vide ſupra *ſuo loco.*

ELIXATIO, ἕψησις, eſt ſpecies coctionis notiſſima in re culinaria, qua maſſa quædam ſolida per liquidum affuſum vi caloris externi fervefactum diſſolvitur, coquitur & emollitur, aut liqueſcit; quemadmodum fit quotidie in culina, ubi videre eſt, panem aquæ aut lacti incoctum, motu igniculorum (qui per ollæ corpus penetrant in liquorem primum & hinc in panem) diſſolvi panem & attenuari, & liquefactum permiſceri cum aqua, aut lacte, atque ita redigi in unum corpus quaſi homogeneum, quod pultem nominamus. Linden. *Ex. XIII §. 166*, ubi etiam *Elixationem* in ventriculo fieri ſtatuit, pro chyli elaboratione, quamvis alii ſint, qui negent, & fermentationem urgeant, cum tamen fermentatio *Elixationi* minime opponatur, quemadmodum colligere licet ex WVill. *de ferm. c. 7 ſub fin. & c. 9.*

ELIXIR, terminus Pharmaceuticus & Chymicus, de cujus origine & etymologia legi poterit Rolf. *Chym. l. 4 ſect. 2 c. 1*, ubi & variæ ejus ſignificationes occurrunt. Apud Rulandum ſeqq. leguntur. *Elixir*, *Elei*, id eſt, Medicina. *Elixir* medicina eſt incomparabilis conſervandæ vitæ & pellendis morbis dicata. Vel *Elixir* eſt fermentum, cujus minima quantitas ſui generis ingentem molem in paſtam ſibi ſimilem penetrando con-

conglutinat. *Pasta* h. l. est spiritus vitæ hominum, internusque vitæ balsamus. Est interna corporis conservatrix in eo statu, in quo illud reperit. *Elixir* autem externus arte balsamus ab externis conquisitus ac præparatus in spagyricum fermentum. Vel *Elixir* etiam est medicina fermentata, vel ex auro solo, vel ex septem metallis. Vel *Elixir* est species ex pluribus diversi generis simplicium speciebus composita. Itaque cum Oleum Terebinthi componitur cum floribus Sulphuris, & oleo Myrrhæ; quando quintæ vini essentiæ miscetur tinctura Croci: magisteria vegetabilium magisteriis mineralium, seu essentiis, seu extractis aliis, & similia coadunantur in medicinam compositam, *Elixir* vocantur. Potissimum tamen excellunt *Elixiria* liquida, quæ forma sua repræsentant aquas bezoardicas, aliasque stillatitias compositas, quibus ob cognationem nomen communicatur. Aliis *Elixir* distat ab omnibus aliis essentiis, quod fiat ex pluribus, & detur vel ad sanitatem in eodem statu detinendam, vel ad imminentes morbos arcendos, præservandumque a putredine. Hodieque communiter accipitur pro liquore spirituoso, facultatibus præcellentibus, mediante infusione impraegnato. Hinc convenit utplurimum cum *Tincturis liquidis*, Schröd. *l. 2 c. 52*. Rolfink. *d. l. & seqq. capp.* Iung. Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 8 c. 43*, & D. VVedel. *Pharm. Acroam. l. 2 sect. 2 c. 7 p. 302 seqq.* & prolixius D. Iunken *Corp. Pharmac. sect. 3 c. 9 p. 565 seqq.* *Elixir* etiam dicitur Lapis Philosophicus, Robert. Vallensis *de verit. & antiquit. Chym. c. 1*, estque vel perfectum, vel imperfectum. Vide plura *in Theatr. Chym. Vol. I, II, III & V.* Lacinius dicit: *Elixir* paratur ex tribus, Sole, Luna, & Mercurio, consistentiæ mediæ inter molle & durum, mollius ac subtilius, quam Mercurius. Secus enim aurum exinde paratum fit intractabile. Ex *Elixir* fit Azoth, & est prima pars laboris circa lapidem Philosophicum. *Elixir* duplex est: album, & rubrum &c. Rul. In *Elixir Paracelsi* animadvertit Helmont. *tract. Arcana Paracelf.* Hodieque etiam commendatur a Chymiatris. *Elixir proprietatis Paracelsi* duplici modo paratum, vel cum acido sive spiritu Sulphuris, vel sine acido cum alcali paratum. Plures formulas Elixir Paracelsici videbis in laud. Iunk. *loc. cit. p. 568 seq.* Quid Frundekio *Elixir arboris vitæ* dicatur *in Tractatu h. tit.* nimirum præparatio lapidis Hæmatitis cum Sale Ammoniaco, videatur in *Coll. cl. Leidens. c. 213 & 332.*

ELIXIS, ἔλιξις, significat *Linctum*, idem, quod ἔκλειγμα, Hipp. *lib. 7 Epid. VI, 10*; *IIX, 12.* Vid. *Ecleigma.*

ELIXIVIATIO vocatur operatio, quando post calcinationem alicujus materiæ affusa aqua sal aliquod extrahitur fixum. D. VVedel *Ph. Acroam. l 1 s 1 c. 4 p. 21.*

ELLEBORVS, *Elleborismus*, pro *Helleborus*, *Helleborismus*, ponitur. Vide infra *Helleborus.*

ELLOBOS, ἔλλοβος, dicitur de seminibus, quæ in siliquis continentur, ut fabæ, phaseoli &c. Gorr. *ex Theophrast. p. 134.*

ELLYCHNIOTOS, ἐλλυχνιωτός, *linimenti* genus apud Chirurgos, Galen. *Introduct. c. 19*, sic dictum, vel quod in *Ellychnii* formam componeretur; vel, quod verius est, ex eadem materia constaret, ex qua *ellychnia* fiebant, quibus vis erat ad supercrescentia ulcera non mediocris, Gorræus *p. 135.*

ELLYCHNIVM, ἐλλύχνιον, significat *funiculum* in candelis, sive *lucernarium*, ut flamma continuetur. Extinctus vero ab Hippocr. ad suffocationem uteri in suffitu commendatur, *l. de Nat. mulier. XXII, 12*; *l. 2 de morb. mul. LXXXI, 6.*

ELOANX, dicitur *Auripigmentum. Elome*, idem, Rul.

ELOGIVM significat apud Paræum *Renunciationem*, sive Iudicium Medici de ægri statu. Vide *Renunciatio.* Alias notum est, quod *Elogium* idem sit, quod Commendatio, Laus.

ELONGATIO, est species luxationis imperfectæ. Græce παρἄρθρημα, ad differentiam *Luxationis*, vel *Exarticulationis* perfectæ, quæ ἐξάρθρωμα vocatur. Illa fit, quando ligamentum saltem articuli elongatur, ita tamen, ut os non penitus exeat e junctura. Forest. *l. 9 Chirurg. Obs. 1 Schol.* *Elongatio* etiam accipitur pro remedio Chirurgico, & quidem primo in curatione Luxationis, Fallop. *tr. de luxat. c. 3 Tom. II p. 65.* Idem, quod *Extensio.*

ELOPITINIVM, *Dragantum*, *Vitriolum.* Rul.

ELOS *maris*, *plumbum ustum.* Idem.

ELPIS, ἐλπὶς, *Spes*, est inter affectus animi, cujus significatio notissima, de hujus natura vide VVillis *P. 1 An. brut. c. 9.* Charlton. *Ex. 8 Pathol.* Hæc cupiditas futuri cum opinione fovet ægrum etiam, dum mors fere in labris est. Ægroto enim dum anima est, spes esse dicitur. Vsus Hippocr. hoc vocabulo *4 aph. 74.* Iung. Dieter. *n. 276.* Spem aliquando frustrari, ut moriatur aliquis, de quo Medicus fuit securus, testatur Linden. *Ex. III §. 10.*

ELVTRIATIO, μεταγγισμός, dicitur materiæ liquidæ ex uno vase in aliud transfusio, ut vel sordes crassiores, vel etiam materia exsiccanda per affusum liquorem vel macerata, vel levigata prius a liquore illo iterum liberetur. Vide passim in libris Pharmaceuticis.

ELVVIES, vel *Eluvio*, significat in genere Effluvium materiæ fluidæ, aquæ vel alius, quemadmodum ex aliis Lexicis constat. In foro Medico denotare excrementum quoddam uteri vitiosum & humoris lymphatici ceu materiæ fluoris albi, testatur Pechlin. *Obs. Ph. Med. l. 1 O. 36 fin.*

ELVXATIO, ἐξάρθρωσις, idem, quod *Luxatio*, *Exarticulatio.*

ELYTRON, ἔλυτρον, significat *tegumentum*, involucrum, vaginam, putamen. Ita tunicas spinalem medullam involventes Hipp. vocavit ἔλυτρα, Gal. *3 de art. t. 33.* Ita quoque seminum folliculi vocantur apud Diosc. *l. 2 c. 111 & l. 4 c. 167.* Vnde & ἐλυτροειδὴς dicitur tunica testium propria, quasi *Vaginalis*, estque processus peritonæi,

næi, & in ea fieri hernias, vult Rolf. *O. ac M. gen. dic. part 1 c. 16*, qui ab ἐρυθροειδεῖ distinguit. Alii tamen eandem esse arbitrantur. Vid. Barthol. *l. 1 An. c. 7.* Hac fœminas carere, dixit Gal. *l. de dissect. vulv. c. 9.* Vide *Vagina.*

ELZ, *Elzimar*, id est, *flos æris.* Rulandus.

EMACIATVS, λεπτυνόμενος, idem, quod *Extenuatus.* Vide *Leptysmos.*

EMANSIO commodius vocabulum videtur Etmüllero ad exprimendum mensium defectum, quam Suppressio, quia hoc nomen rectius de actu fluentibus cohibitis usurpatur.

EMBALLO, ἐμβάλλω, *Embole*, ἐμβολή, & verbum & nomen hoc accipitur chirurgice de repositione ossis articulatione sua elapsi, apud Hippocr. *1 de fract. t. 9; f. 2 t. 40, 51, 52.* Per metaphoram etiam significat *hostiliter* vel *violenter invadere*, aggredi, *l. 5 Ep. XIII, 7.* Iung. Foës. *p. 202.*

EMBAMMA, ἔμβαμμα, hoc est, *Intinctus*, est species condimenti liquidi, in quod intingimus cibum ad saporis commendationem, appetitum excitandum, aut cruditates p. n. digerendas; quale fuit olim acetum conditum, vinum saccharo edulcoratum: item Mostarda e sinapi. Gorr. *p. 135.* & Rolf. *O. ac M. M. Sp. l. 14 f. 1 c. 24.*

EMBAPHION, ἐμβάφιον, acetabulum, sive vasculum, quo medicamenta vel alimenta induntur, aut mensurantur. Legitur apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. CI, 1; l. 2 LXXIV, 21; LXXXVII, 14; LXXXIX, 8.* *Atramentarium* quoque dici ἐμβάφιον, alias μελανδοχεῖον, monstrat Linden. *Ex. V §. 26.*

EMBASIS, ἔμβασις, insessus, *labrum*, solium aquæ calidæ, in quo quis lavatur. Dicitur & κολυμβήθρα, δεξαμένη. Gorr. *d. l.*

EMBATE, ἐμβάτη, significat *pelliceum indumentum*, vel tegumentum, Hipp. *l. de int aff. LIX, 15.* Quidam volunt etiam, aliquando idem esse, quod ἔμβασις, labrum, aut pelvim ad levandum. Foës. *d. l.*

EMBOLE, ἐμβολή. Vide *Emballo. Repositio.*

EMBORISMA, Emborismum, corrupto vocabulo Latino, legitur pro Aneyrysma: quemadmodum & *Hyporysma.* Ingrass. *comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 112 fin.*

EMBOTHRYMÆ, ἐμβοθρεῦμαι, *foveam recipio*, incavor in foveam, vel scrobem, Hipp. *l. de Cord. IV, 17.*

EMBOTVM, notat Corniculum auriculare, altero extremo latiore, altero angustiore, teste Forest. *l. 12. Obs. 9 Schol. in fin.* Meminit & P. Morellus *l. 2 de formul. remed. l. 2 sect. 2 c. 9 circa finem.* quamvis talis tubulus vel syphunculus aliis quoque corporis partibus adhiberi possit v. g. utero, peni, quemadmodum videre licet apud Claudin. *l. 2 de Ingress. ad infirmos sect. 2 c. 29 p. m. 315* & in *Observationibus* Marcelli Cumani *a VVelschio collectis Obs. 21.* quamvis hic non probet hoc nomen, existimans ἔμβολον, embolum esse dicendum, h. e. *Injectorium*, Infundibulum. *in Not. ad h. l.*

EMBREGMA, *Embroche*, ἔμβρεγμα, ἡ ἐμβροχή, medicamenti, vel auxilii genus est, cum locis affectis liquore aliquo humectatis perfusisque lanam deinceps, aut linteum eodem liquore imbutum imponimus, imbecillius Cataplasmate. Sed tamen ubi commode aptari id non potest, ut in capite, ibi ἡ ἐμβροχή apte adhibetur, & illis similiter, qui propter imbecillitatem ferre non possunt Cataplasmatum gravitatem: item præcordiis inflammatis per initia morborum, quo tempore intempestivus est usus Cataplasmatum, præterea fracturis & contusionibus, cum Emplasticis uti non licet, Castell. Meminit & C. Hofm. *com. ad Gal. de V. P. n. 366, 574.* Schröder. ita descripsit: *Embrocha*, irrigatio, instillatio, stillicidium, est fomentationis genus, cum liquor fomentans stillatim seu guttatim in partem fomentandam funditur, *l. 1 c. 3.* Dicitur & *Embrochatio. Impluvium.* Vide P. Morell. *Meth. præscr. form. l. 2 f. 1 c. 7.* Vocatur & ἐπιβροχή, Gal. *l. 13 Meth. M. c. 22.*

EMBRITHES, ἐμβριθής, *gravis*, ponderosus, per metaphoram de morbis dicitur. Hippocr. *in Epist. ad Sen. Abderit. fin.*

EMBROCATIO, EMBROCHE, vide *Embregma.*

EMBRONTETOS, ἐμβρόντητος, *attonitus*, proprie a tonitru, consequenter & de apoplexia correptis dici potest, Forest. *l. 10 Obs. 69 Schol.*

EMBRYO, *Embryon*, ἔμβρυον *fœtum in utero*, & quidem jam membris suis delineatum significat. Differt ergo a vocab. κύημα, conceptus, de quo supra; item a γονή, de quo infra, Gal. *l. 1 de sem. c. 9.* Diet. *n. 277.* Hipp. meminit *5 aph. 31, 48, 60.* Per metaphoram etiam usurpavit vocab. de aliis involutis & inclusis, *tr. de Caducis, §. 2.*

EMBRYONATVM, de Sulphure interno, quod præcellit, Spagyrice dicitur, ab origine specifica, ut Sulphur embryonis, auri, lapidis &c. *Embryonati* sulphuris duæ notandæ conditiones. Vna ex fixa volatilis fit: altera purus & vivus est ignis invisibilis & visibilis. Vtraque in similem consummationem transit, ligni videlicet ac morbi. *Embryonati sulphuris* extractio fit, vel per sublimationem, vel per descensum. Videatur Ger. Dornæus *de genealog. miner. c. 17* in *Theatr. Chym. Vol. I p. 584.* Illius *Sulphuris Embryonati* acidum est *Vniversale Esurinum*, omnium metallorum & mineralium principium activum, quod, dum adhuc in forma nativa exit, rodendo mineras coit cum his in Vitriolum. Hoc Basilium sub *Spiritus Vitrioli albi* nomine olim quæsivisse autor est D. Etmüller. *in notis ad Ludovici Pharmac.* Alias & *Sal acidum Embryonatum* dicitur, quod in terræ visceribus delitescit, nulli alii corpori junctum.

EMBRYOTHLASTES, ἐμβρυοθλάστης, instrumentum dicitur chirurgicum, ad contundenda ossa in extrahendo fœtu accommodatum, quod & πίεστρον dicitur, Hipp. *l. de morb. XCVI, 4.* Gal. etiam exponit per θλάσις, vel θλάστης, Foës. *p. 507.*

EMBRY-

EMBRYOTOMIA, ἐμβρυοτομία, idem, quod ἐγκατατομὴ τῦ ἐμβρύυ, i. e. *exsectio fœtus in utero mortui.* Foëf. *in not. ad libr. Hipp. h. tit.* Differt ab Hysterotomia vel Hysterotomotocia, quæ est fœtus vivi per sectionem uteri exemtio, sive Partus Cæsareus. Cæterum *Embryotomia* etiam embryonis dissectionem Anatomicam notat juxta Blancard.

EMBRYVLCOS, ἐμβρυυλκὸς, idem, quod ἑλκυσὴρ, ὄνξ, uncus ferreus ad extrahendum fœtum. Ἑλκυσὴρ legitur apud Hipp. *d. l.* Descriptionem & delineationem vide apud Chirurg. Scriptores, præsertim Aquapendent. *de oper. Chirurg.* Operatio quoque dicitur ἐμβρυοελκία, ἢ ἐμβρυυλκία, Ægin. *l. 3 c. 76 fin.* quam Rolfink. ἐμβρυυτερυλκίαν vocavit, *O. ac M. M. Spec. l. 4 s. 1 c. 35.* describens, quod sit portentosum artis Medicæ opus terribile intuentibus, puerperis desperabundis exoptabile. De hac vid. Aquapend. *l. cit.* Paræus *l. 23 Chir. cap. 26.* Hildan. *cent. 6 Obs. 64 & in epist. ad P. Croquerum.* P. Barbett. *Chir. P. 1 c. 23.* & e novissimis Cornelius Sollingen Med. D. & Chirurgus Hagensis *in peculiari tractatu Chirurgiæ suæ annexo.*

EMBVLA, id est, Canna, vel *fistula.* Rul.

EMEDVLLO, ἐξεντερίζω, id est, cortice libero, *exentero*, λεπίζω. Rhod. *ad Scrib. n. 74, 95.*

EMERICVS nomen lapidis pretiosi adeo duri, ut ab artificibus adhibeatur ad ferrum, chalybem & alias gemmas crystallo aut chalybe duriores secandas. Rob. Boyle *tr. de corp. solid. porosit. c. 2 & 6.*

EMESIA, ἐμεσία, *Emesis*, ἔμεσις, *Emesma*, ἔμεσμα, idem, quod ἔμετος, *Vomitus.* Vide *Emetos.* Hipp. *l. 2 de Morb. XXXVI, 9; XXXIX, 25; LXXII, 8; l. 1 Prorrh. s. 2 t. 28.*

EMETICVM, ἐμετικὸν, i. e. *Vomitorium.* Vide *Emetos. Vomitoria.*

EMETOCATHARTICVM, ἐμετοκαθαρτικὸν, dicitur hodiernis quibusdam Medicis, præsertim Chymicis, medicamentum sursum deorsumque purgans, in quibus fingendis & excogitandis sicut curiosi esse solent præter necessitatem & utilitatem, ita nec intermittunt nova quoque comminisci, & attribuere nomina, ut eo facilius applausum inveniant.

EMETOS, ἔμετος, *Vomitum* significat, qui nihil aliud est, quam excretio violenta per os, proveniens a ventriculi motu convulsivo, per spirituum animalium in fibris tunicarum præsentium irritatorum explosionem, quemadmodum egregie hoc demonstravit VVillis *Pharmac. Rat. Part. I s. 2 cap. 1.* Causæ externæ *Vomitionis* sunt omnia illa irritamenta improportionata, tunicam interiorem ventriculi nerveam vellicantia, sive ori ingesta, ut Alimenta, Medicamenta, quæ propterea dicuntur ἐμετικὰ, *vomitoria*, Venena; vel in ventriculo genita, h. e. materies quædam, & saburra corrupta &c. *Vomitus* alius est spontaneus, *1 aph. 2; 6 aphor. 15.* alius arte factus, de quo vide VVillis *d. l. s. 2 c. 2.* Verbum est ἐμέω, *vomo*, Dieter. *n. 278, 279.*

EMINENTIA, ἐξοχὴ, ἐξάνθημα, significat omnem protuberantiam, vel tumorem etiam exiguum, præternaturalem. Estque vel ulcerosa, Forest. *l. 8 O. 17 Schol.* vel non ulcerosa, ut callus, verrucæ. Scribon. *n. 227*, de quibus omnibus suo loco. Vide *Protuberantia.*

EMISSARIVS, dicitur in Medicina de spiritibus animalibus, qui sunt animæ rationalis *Emissarii*, Charlton. *Ex. VIII Pathol.* & alii. *Emissarium* puris, i. e. ulcus, Scribon. *n. 206, 229.* Ita *Emissarium* idem est, quod Excerniculum, de quo vide infra *suo loco.* D. VVedel. *Pathol. sect. II c. 3 p. 206, 207.*

EMMENAGOGA, ἐμμηναγωγὰ, sunt medicamenta sanguinem menstruum fœminarum subsistentem promoventia, caute a Medicis præscribenda, fœmellis præsertim cœlibibus suspectis. De horum natura, usu & efficacia legatur Cl. VVedelius *in Amœnit. Med. l. 2 sect. 2 c. 11 p. m. 394 seqq.*

EMMENIA, ἐμμήνια, idem, quod καταμήνια, sanguis menstruus fœminarum. Vide *Menstruum.*

EMMOTOS, ἔμμοτος, *Linamentarius*, dicitur de eo, qui vel quod curatione indiget per *linamenta*, διὰ μοτῶν θεραπείας. Ita de hominibus usurpatur, *3 de artic. t. 55, 59*; de utero *l. de nat. mul. VI, 5; l. 2 de morb. mul. XXIX, 4 & 5; aph. 47.* Vid. Dieterich. *n. 280.* de ulceribus, *3 de artic. t. 93. l. de intern. aff. XVI, 11.* Iung. Foës. *p. 203.*

EMOGIA; vitiose ob ignorantiam vel negligentiam Græcæ Linguæ pro *Hæmodia* legitur, i. e. Stupor dentium. Ioh. Stephan. *Paraphras. ad Avic. l. 3 fen. 7 c. 23 p. 222.* Vide *Hæmodia.*

EMOLLIENS, μαλθακτικὸς, μαλακτικὸς, dicitur de remediis, quæ temperata humiditate & calore blando vim habent solidiora & duriora resolvendi. Vide *Dogm. Med. Gen. P. VI, c. 2 dogm. 9.* Coincidit cum χαλαστικοῖς, *Laxantibus*, de quibus supra. Vide *Chalasticos.* Iungatur & D. VVedelius *Amœn. Med. l. 1 Sect. 2 c. 1 p. 42 seqq.* ubi prolixius exposita reperies. *Emollitio* dicitur μάλθαξις, *3 de R. V. I. A. t. 13.* *Emollitio* ossium quei fiat, vide *Os.*

EMOTIO, ἔκστασις, vel de mente dicitur, & ita pertinet ad *Delirium.* Vide *suo loco*; vel de parte corporis: & ita coincidit cum *Luxatione*, aut morbo in situ mutato.

EMPASMA, ἔμπασμα, idem, quod κατάπασμα, inspersio. Vide *Catapasma.*

EMPEIRIA, ἐμπειρία, *Experientia.* Dicitur & πεῖρα, *1 aph. 1.* Estque nihil aliud, quam ejus, quod frequenter & eodem modo visum est, comprehensio & memoria, Galen. *ad Thrasyb. c. 11.* Est summe necessaria in arte Medica, ceu subsidium, criterium & fulcrum artis, sed non solum quin etiam ratio conjungenda. Qui vero soli *Experientiæ* confidunt, dicuntur *Empirici*, cujus sectæ primus autor extitit Heraclion, qui naturæ cognitionem, rationalemque disciplinam nihil ad Medicinam pertinere professus, in usu & ex-

experimentis eam posuit. Vide Gal. passim *in scriptis* potissimum in *Theatr. Mundellæ*, voc. *Experientia*. *Experientia* est vel universalis, vel particularis, vel singularis. Ista est consensio omnium exemplorum: Illa consensio multorum exemplorum: Hæc, cum in uno aliquid observatum est, Dieter. *Iatr. n. 665*, ubi plura de hoc argumento reperies. Dicitur alias proverbialiter stultorum magistra *Experientia*. Linden. *Ex. XII §. 119, 182*. *Experientiam* descripsit Ger. Dorn. quod sit veritatis manifesta demonstratio, *Spec. Phil. c. cap. 3 Th. Chym. Vol. I p. 243*. Ita etiam laudavit Menens *in Aur. Vell. l. 2 Vol. V p. 404*. At Hippocr. *d. l.* fallacem eam dixit, σφαλερὴν, si scilicet ratione destituatur. Ἐμπείρων vocatur, qui gnarus est alicujus rei, Linden. *Exerc. XIII §. 150*.

EMPEPHLASMENOS, ἐμπεφλασμένος, infarctus, *intro cedens*, depressus. Dicitur de osse, *l. 2 Prorrhet. XXII, 2*.

EMPEROS, ἔμπηρος, idem, quod πηρός, *mutilus*, membris non absolutus, Hipp. *l. 1 de morb. l. 8; III, 12*. conf. Erotianus.

EMPHASIS, ἔμφασις, *repræsentationem*, sive specularem ostensionem significat in definitione Indicationis apud Gal. *l. 2 M M. c. 7*, prolixius genus hoc exponente Mich. Gavassetio *de Indic. cur. c 2 p. m. 48 seqq.*

EMPHERES, ἐμφερής, *similis*, affinis, Hippocr. *3 de R. V. I. A. t. 7*. Linden. *Ex. XI §. 148, 150*.

EMPHEROMENOS, ἐμφερόμενος, dicitur de contentis in urinis, nebula, sedimento, sublimamento, Hipp. *l. 7 Ep. XXI, 28*, quamvis Linden. legerit ἐνφερόμενα. Vide Foes. *p. 206*.

EMPHRACTICOS, ἐμφρακτικός, *obstruens*, infarciens, idem, quod ἐμπλαστικός, Galen. *l. 5 de Simpl. Fac. c. 11*, est viscosæ, vel terrenæ naturæ, mordacitatis expers, & corpori applicatum tenaciter adhæret, ibid. Opponitur τῷ ἐκφρακτικῷ. Vide supra *Ecphraxis*.

EMPHRAGMA, ἔμφραγμα, *obturamentum*, impedimentum. Legitur apud Hippocr. *l. de part. octimestr. II, 8*.

EMPHRAXIS, ἔμφραξις, *Obstructio*, est meatuum, aut cavitatum naturalium stipatio, ex copia, vel vitiosa qualitate, puta lentore & crassitie humorum proveniens. Et ita pertinet ad morbos organicos, ceu modus certus, per quem meatus angustantur. Vid. *Dogm. nostr. p. 254, 255*. An plenaria detur vasorum sanguineorum in vivo homine *obstructio*, in dubium novissime vocavit D. Gaetke *in Dissert. Inaug. de Vena Portæ, sect. 3 p. 35*, ast mihi nullum videtur dubium, verum quod absque mox subsequente sanguinis corruptione diu durare possit, de hoc merito dubitatur.

EMPHRON, ἔμφρων, id est, *mentis compos*, Hipp. *Coac. t. 139*, *modestus*, *l. 7 Epid. VII, 10*.

EMPHYSEMA, ἐμφύσημα, *inflationem* significat ex flatuosi spiritus copia in corporis cavitatibus collecta, tumorem flatulentum, Hipp. *l. 3 Epid. ægr. 13 post flat. pestil. l. 4 de R. V. I. A. t. 115*, (ad quem locum vide Nostr. Disp. V *de Remor. purg. §. 17 seqq.*) *l. 2 Epid. s. 3 n. 122. 123*. Restrinxit Blasius hoc vocabulum ad tumorem flatulentum palpebrarum, *Med. Univ. p. 194* Significat & Insufflationem. Vide *Flatus*, *Insufflatio*.

EMPHYTOS, ἔμφυτος, *Innatus*, Nativus, connatus. Dicitur de calore nostro vitali apud Hippocr. *1 aph. 14*, quod tamen non ita intelligendum est, quod idem numero calor maneat, qui ab initio conceptionis fuit, sed saltem idem specie. Continuatur enim, instar flammæ, per multiplicationem. Vide *Calidum*. *Ingenitus*.

EMPIPLAO, *Empimplemi*, ἐμπιπλάω, ἐμπίμπλημι, h. e. *impleo*, repleo, apud Hippocr. *l. de R. V. I. A. t. 44 & 7 aph. 55*.

EMPIPTO, ἐμπίπτω, *incido*, vel *intervenio*, *invado*. Vel dicitur de morbis & symptomatibus intervenientibus, Hipp. *4 aph 46*. Iunge Dieter. *n. 282*, vel dicitur de diebus quasi Criticis *intercidentibus*, παρεμπίπτουσι, in quibus Crises fiunt, sed secundariæ & imperfectæ, Gal. *c. 3 progn. t. 1*. Vid. *Invado*.

EMPIRICA, ἐμπειρική. Vide *Empeiria*. De triplici genere *Empiricæ* vide Keuchen. *in prolegom. ad Q. Seren. p. 50*.

EMPLASSOMÆ, ἐμπλάσσομαι, i. e. *intus formor*, imprimor. obstruor. Aliquoties usus hoc verbo Hippocr *l. 2 de morb. mul. IX, 11; X, 6; XIII, 11; & l. 2 de morb. XIII, 3*.

EMPLASTICOS, ἐμπλαστικός, idem, quod ἐμφρακτικός, *obstruens*. Vide *Emphracticus*.

EMPLASTRVM, ἔμπλαστρον, nomen medicamenti externi solidioris, quam Ceratum & Vnguentum viscidum, quod linteo, vel alutæ inductum corpori & cuti applicatur, & adhærescit, P. Morell. *Meth. Form. remed. l. 2 sect. 1 c. 11*. VVeker. *Antid. gen. l. 1 c. 37*. *Emplastrorum* vero historiam & catalogum vide apud eundem Aut. *spec. l. 2 sect. 29*. Schröd. *l. 2 c. 53*, & alios, præsertim D. Iunken *in Corp. Pharmacevt. sect. 3 c. 10*, prolixissime Emplastrorum materiam pertractantem. Quod dentibus imponitur, vocavit Scrib. *quasi Emplastrum*, *n. 56*. *Emplastrum* animatum tradit Libav. *Synt. A. Ch. l. 1 c. 18*. *Emplastris* nihil esse admiscendum, quod non possit per totum generaliter dissolvi, vult, & fortassis non absque ratione, Helmont. *Pharmac. ac Disp. Modern. n. 57*. Ars conficiendi *Emplastra* dicitur *Emplastropœia*, ἐμπλαστροποιΐα, Gal. *l. 6 de C. M. P. G.*

EMPLATTOMENA medicamenta, ἐμπλαττόμενα, dicuntur eadem, quæ ἐμπλαστικά, quæ exiguis totius corporis meatibus adhærent, & prohibent, ne quid per urinas, aut cutim effluat, aut diffletur, Gal. *l. 8 M.M. c. 2*.

EMPNEVMATOSIS, ἐμπνευμάτωσις, *inflatio*, idem, quod ἐμφύσημα. Vide *Emphysema*, Gal. *in defin. Medic.* Vteri ἐμπνευμάτωσις, Æginet. *l. 3 c. 70*. Nominatur & πρῆσις vel πρῆσμα. Foes. *p. 204*.

EMPOLEO, ἐμπολέω, i. e. *dego*, vivo, versor, Hipp. *l. 4 de morb. XXIII, 20*.

EMPO-

EMPOREVOMÆ, ἐμπορεύομαι, significat *invado*, infector. Dicitur de iis, qui temere in artem Medicam insultant, & nundinantur quæstus gratia, Hippocr. *l. de arte l. 13.*

EMPRION, ἐμπρίων, *serratus*, est epitheton pulsus inæqualis, in quo pars arteriæ alia magis distenta videtur, alia minus, & proprius habetur omnis magnæ inflammationis, Galen. *l. de pulf. ad tyr. c. 11.*

EMPROSTHOTONOS, ἐμπροσθότονος, est species convulsionis. Vide *Convulsio.*

EMPSYCHOSIS, ἐμψύχωσις, significat *animæ in corpus migrationem*, sive animæ cum corpore conjunctionem. Dicitur & μετεμψύχωσις, Gal. *fragm. de subst. fac. natur.* Meminit & Helmont. hujus vocabuli *tr. Ius duumviratus*, §. 9. Latine dici posset *Animatio.*

EMPYEMA, ἐμπύημα, item ἐμπύησις, ἐμπύη, Aretæo triplicem habet significationem: (1) Significat omnem suppurationem in genere, sive mutationem in abscessum purulentum, & ita coincidit cum vocab. διαπύημα, *Diapyema*, Galen. *com. ad 5 aph. 8; ad 7 aph. 44; l. de Tum. p. n. c. 3 com. 1 in prognost. t. 40.* (2) significat *collectionem puris in pulmonibus*, qui affectus & *Vomica pulmonis* dicitur, & coincidit cum Phthisi; quo pertinet *5 aph. 10.* (3) & quidem usitatissime significat puris collectionem in cavitate Thoracis extra pulmonum substantiam. Huc spectant *5 aph. 8; 7. aph. 38.* Comm. Galen. *in 6 aphor. 27 & 7 aphor. 44.* Ægroti, in quibus suppuratio fit, dicuntur ἔμπυοι, vel ἐμπυικοὶ, Gal. *l. 4 de causs. pulf. c. 2* & alibi. Iung. Foës. *Oec. p. 205.* Diet. *n. 284, 285.*

EMPYOS, ἔμπυος, *suppuratione affectus.* Vide *Empyema.* Dicitur etiam de *linamentis* ad sordes purulentas abstergendas, ἔμπυοι μοτοὶ, Hipp. *l. 2 de morb. mul. XLVI, 12.*

EMPYREVMA, ἐμπύρευμα, significat *ignitionem* quandam, sive calorem siccum adventitium, veluti combusta accipiunt, Galen. *l. 9 de S. Fac. in princ.* ex Aristot. *l. 2 de part. anim. c. 2. in fin.* Tale *empyrevma* etiam aquis destillatis inesse, testatur Lang. *l. 1 ep. 53*, & C. Hofm. *in præfat. super Officinalia.* *Empyrevma* quoque notat reliquias caloris febrilis post paroxysmum. Dispositio quædam est neutra, mediaque inter febrem & febris intermissionem, intermittentium & putridarum febrium propria, ut soluta accessione supersit nonnihil caloris, vel in ipsis humoribus relicti, vel adhuc solidis etiam partibus impressi, quem aliqui febris fomitem appellant. Huic contraria est ἀπυρεξία, sive *Infebricitatio.* Hæc Castell. & Gorr. *p. 138.*

EMPYROS, ἔμπυρος, Hipp. dicitur *febricitans*, qui febre detinetur, *l. 2 de morb. XXXVI, 23.*

EMVLGENTES Arteriæ & Venæ dicuntur rami ab Arteriæ Aortæ & Venæ Cavæ trunco descendente excurrentes ad Renes insignes, quorum illa sanguinem adferunt, ut superfluum & inutile serum cum salinis portionibus effœtis deponant; hi vero sanguinem ab illis recrementis liberatum revehunt ad truncum Venæ Cavæ. Barthol. *libell. 1 c. 8 & libell. 2 c. 5.*

EMVLSIO, est nomen medicamenti liquidi a junioribus inventi, quod lac colore æmulatur, ex medulla fructuum, seminumve lactescentium contusorum & tritorum paratum, interveniente liquore appropriato. Pertinet formula inter medicamenta Magistralia, quæ ex tempore præscribuntur & parantur, non Officinalia, quia mox mucum contrahit & corrumpitur. Hujus historiam & descriptionem vide apud VVeker. *Antid. spec. sect. 5.* P. Morell. *Form. Rem. l. 1 f. 7 c. 7.* Schröder. *l. 2 c. 14.* Schenk. *de med. comp. p. 150.* *Emulsorium* legitur pro *Emulsione* apud Forest. *l. 26 O. 6.*

EMVNCTORIVM dicitur locus, per quem fit expurgatio vitiosi aut inutilis, Rul. & Iohns. Ita Glandulæ dicuntur *Emunctoria.* Ita Cutis est corporis *emunctorium*, Paracelf. *Paramir. tract. 2 c. 9 seqq. l. 3 Tract. 4 &c.* Ita Nasus cerebri dicitur *Emunctorium* &c.

ENÆ Chartarum apud Marc. Empir. pro imæ, id est, filamenta Chartæ tenuia, quæ ipsam reddunt horridam, Salmas. *in Solinum.*

ENÆMOS, ἔναιμος, & ἐναίμων, (1) dicitur de medicamento topico, quod glutinat, Galen. *l. 4 M. Med. c. 5*, imponiturque maxime cruentis vulneribus sistendo sanguini, *l. 2 de C. M. P. G c. 21*, cum cruor, qui αἷμα dicitur, ex cute ipsa vulnerata, vel etiam ex carne in roris speciem distillat, atque ideo & *sanguinarium*, & *cruentis opitulans*, & *glutinatorium* dicitur, *l. 3 d. tit. t. 2.* Meminit aliquoties Hipp. *3 de fract. t. 3; l. 4 de artic. t. 26; l. 5 Epid. XXXIV, 12; l. de ulcer. II, 13.* Constat ex medicamentis non pinguibus, ideoque ἀλίπαινα (Vide supra *Alipæna*) nominantur; cum debeant siccare, & citra abstersionem leniter adstringere. Maxime ex bitumine componuntur, cumque varii sint generis, duo tamen habentur præstantissima: unum βάρβαρον, *Barbarum:* alterum *Cyzicenum*, κυζικηνὸν appellatum (de quibus supra suis locis.) Celsus *l. 5 c. 19.* (2) dicitur de corpore, & ejus partibus *l. 2 sect. 3 n. 110; l. 6 Epid. f. 6. t. 27*, de venis, *l. de venis XXVII, 7*, ubi opponitur ὀλίγαιμος, *pauci sanguinis* vena, de nervo, *l. de Humid. Vs. V, 6*, ad quem locum Interpretes non conveniunt, quid per Nervum sanguineum intelligendum sit. Foës. existimat, panniculum carnosum, qui sub cute occurrit, denotari. Erotian. vero per venam exponit. Iung. Linden. *Ex. XIII §. 449 seqq.*

ENÆOREMA, ἐναιώρημα, significat Hippocrati & aliis sublime quiddam in urina *innatans*, & per mediam urinam pendulum, Lang. *l. 2 ep. 41.* *Sublimamentum* Latine dici posset. Dicitur & νεφέλη, *Nubes* vel *Nubecula*, Gal. *com. 2 in Progn. t. 29*, & Erotianus, qui ex Hippocrate ἐπαναιώρημα dicit forte rectius. Variant vero ἐναιωρήματα in ægris. Interdum est tenuius, & nubeculæ simile, quod vocat Hipp. ἐναιώρημα ἐπινέφελον, *l. 3 Epid. ægr. 1, 3 & 5*, interdum geniture vel massæ seminali simile, & vocatur γονοειδὲς, *l. 1 Epid. ægr. 1 & l. 3 Epid. ægr. 3*,

ægr. 3. interdum rotundum, dispersum, non residens, στρογγύλον, διεσπαρμένον, ὅτι οὐχ ὕδρυτο, *l. 1. Epid ægr. 1. & l. 3. ægr. 11 post stat. pest.* Idem dicitur & μετέωρον, i. e. *sublime*, superficiem superiorem occupans, *l. 3. Epid. ægr. 3. 9. 12. post st. pest.* Vrina cum *sublimamentis* dicitur οὖρον ἐναιωρευμένον, ἢ ἐναιωρεύμενον, *1. Prorrh. s. 1 t. 4 & 31; Coac. t. 198.* Sed aliquando oculi dicuntur ἐναιωρευμένοι, *sublimes*, suspensi, quales cernuntur in moribundis, *1. Prognost. t. 10.* Vide Foës. *p. 208.*

ENANTESIS, ἐνάντησις, dicitur Galeno *occursus vasorum* sanguiferorum, quando vasis descendentibus alia ascendentia obviam veluti veniunt, notante Bonetto *Anat. Pract. lib. 1 Part. I Obs. 8 p. 11.* Qualem *occursum* aliquando observari inter venam mammariam & epigastricam in recto abdominis musculo, testatur Barthol. *lib. 1 An. c. 6 p. 55.*

ENANTIOS, ἐναντίος. Vide *Contrarius.*

ENARGES, ἐναργής, *manifestus.* Vsurpavit Hipp. de insomniis *1 Prorrh. s. 1 t. 5 & Coac. t. 90.* Dicitur & liquidus, Galen. *l. 2 de san. tu. cap. 4.*

ENARICYMON, ἐναρικύμων, idem, quod ἀρικύμων, *fœcundus, da.* Vide *Aricymon.*

ENARTHROSIS, ἐνάρθρωσις, est species διαρθρώσεως, cum cavum excipientis ossis altum admodum est, caputque, quod in id inseritur, oblongum, Galen. *l. de ossib. in proœm.* Ejus pauca sunt exempla, ut cruris cum ischio, & forte tali cum osse navis speciem referente. Latine dici potest *Inarticulatio.* Barthol. *libell. 4 Anat. c. 1.*

ENAVLIA, ἐναυλία, proprie dicitur via interior, vel trames, aut fistularis via aut interior habitatio, ac domicilium. Sed Hippocr. metaphorice usurpavit de vulvæ interiori cavitate, sive vagina, vel collo, *l. 2 de morb. mul. XIIX, 13.* Verbum ἐναυλίζομαι significat *immorari*, permanere, *2 de nat. hum. t. 10.*

ENCANTHIS, ἐγκανθίς duplicem habet significationem. Vel enim accipitur pro immoderato augmento angulorum oculi, cui opponitur ῥοιάς, *Rhœas*, immoderata, eorundem diminutio, Galen. *l. de diff. morb. c. 9.* Vel sumitur pro excessu & carnis excrescentia in oculi angulo majore, *l. defin. medic.* nec est tumor toto genere *p. n. l. de tum. p. n. cap. 17.* Pterygio oculorum plerumque succedere solet. Alias malum hoc canibus frequens minus homines corripit, & eos magis, qui in mari versantur. Cujus duæ differentiæ observantur: siquidem aliquando hoc carnis incrementum benignum est, & tenerum, laxum, & sine dolore, quod medicamentis siccis consumendum est: aliquando vero malignum, durum, inæquale, & cum dolore punctorio, quod manu curare, & scalpro evellere oportet, Castell. De medicamentis πρὸς ἐγκανθίδας vide Galen. *l. 4 de C. M. S. c. 7.* De hoc affectu legatur & Aquapendens *tr. Operat. Chir. h. tit.* Quod & Caruncula in angulo majori naturaliter se habens dicatur ἐγκανθίς, vult C. Hofm. *comm. ad Galen. l. de V. P. n. 750.*

ENCARDION, ἐγκάρδιον, late significat medium uniuscujusque rei, *meditullium.* Stricte vero dicitur medulla caudicis, ἐγκάρδιον, quæ & ἐντεριώνη apud Dioscor. *l. 1 c. 12.* Strictissime quoque locum significat, ubi cor situm obtinet. Gorr. *p. 122.*

ENCARPOS, ἔγκαρπος, *fructuosus*, in se fructum habens. Vnde ἐγκάρπια dicuntur fructus, vel poma, quæ multum seminis in se habent, & hæc sunt διαχωρητικὰ, alvum subducentia, Hipp. *l. 2 de diæt. XXIIX, 2.*

ENCARSIOS, ἐγκάρσιος, *transversus.* Refertur ad modos frictionis a Galen. *l. 2 de san. tu. c. 3 princ.*

ENCATACECLEISMENOS, ἐγκατακεκλεισμένος. *interclusus*, interceptus. Vsurpat Hipp. de excrementis, quæ longo tempore non dejecit alvus, *1 de R. V. I. A. t. 32.*

ENCATADAMASTHEN, ἐγκαταδαμασθὲν, dicitur corpus *afflictum*, *perdomitum*, Hippocr. *l. 7. Epid. XXXIX, 3.*

ENCATALEIPOMÆ, ἐγκαταλείπομαι, ἢ ἐγκαταλιμπάνωμαι, significat *relinquor*, & dicitur apud Hipp. de iis relictis, vel morborum reliquiis, quæ post morbi judicationem aut solutionem adhuc in corpore humano de materia peccante, vel ejus effectu residua sunt ex *1. aph. 12 l. 2 Epid. sect. 3 n. 72; l. 6 sect. 2 t. 12 vel 32*, juxta Linden. in qua sectione aliquoties hoc verbum legitur. Vid. Dieter. *n. 233.*

ENCATALEPSIS, ἐγκατάληψις, idem, quod ἀπόληψις, vel κατάληψις. Vide *Apolepsis*, *Catalepsis.* Legitur apud Hipp. *l. 6 Epid. s. 2 t. 12.*

ENCATANTLESIS, ἐγκατάντλησις, significat apud Hippocr. perfusionem aqua factam, atque coincidit cum ἐπαντλήσει. Vide *Epantlesis.* Legitur *l. de decent. ornat. VII, 17.*

ENCATHISMA, ἐγκάθισμα, est *sessio in aqua medicata* ab imis pedibus, vel feminibus, usque ad umbilicum, ita ut supernæ partes non madescant, Galen. *l. 5 de C. M. P. G. c. 13.* Hodieque vocatur *Semicupium.* In quibus affectibus hoc remedii externi genus conveniat, non est hujus loci determinare. Alias vocatur & *Insessio.* Vide *Insessio.* Meminit For. *l. 27 Obs. 24 Schol.* Hild. *de dysent. c. 19 & de lithotom. c. 9.* Habet & Pathologicam significationem, qua denotat corporis abscessus, tumores, excrescentias, corpori velut insidentes & balneis fomentisque indigentes, Apul. *l. de medic. herb. c. 38 n. 3.* Humelberg. *comm. ad h. l. pag. 143.* Legitur & *Encathesma.* Diminutivum ἐγκαθισμάτιον legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 35.*

ENCAVMA, ἔγκαυμα, in genere significat *Inustionem*, pustulam ex ustione contractam. Deinde ita dicitur ulcus in oculo, quod a febre utplurimum cum crusta impura in nigro, aut albo oritur. Ac in nigro quidem dum fit, sæpe profundum est, ac fere semper in ipsa expurgatione major tunicarum erosio contingit, adeo, ut humores paulatim diffluant, & totus oculus effundatur. Hæc ex Aëtio *l. 7 c. 26.* Gorræus *p. 122.*

Caussa

Caussa est eadem, quæ aliorum ulcerum, materia nimirum ichorosa salinis, lixiviosis, corrosivisque particulis scatens. Ægineta ἐπίκαυμα appellavit, *l. 3 c. 22.*

ENCAUSIS, ἔγκαυσις, vocatur *Æstus*, ardor, *incensio*, *inustio*. Dicitur vero ita a Galen. *l. 1 de diff. febr. c. 3* illa caloris actio in corpus, quam inducunt causæ externæ, sive solis operatio, sive ignis, sive affectus vehementiores &c. *Encausis* quoque dicitur pictura, vel cælatura per cauteria potentialia peracta, de qua Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 1 c. 23 & l. 6 c. 6.* Vocatur & Pictura *Encaustica*, & Artifex *Encaustes*.

ENCAUSTUM, ἔγκαυστον, materia illa, qua perficitur cœlatura, vel pictura *Encaustica*, cujus tres numerantur species: *Cerographia*, κηρογραφία, *Cestrographia*, κεστρογραφία, & *tertia*, quæ *penicillo* peragitur, Libav. *d. l.* Hinc & cælati, sculpti, dicuntur ἔγκαυστοι, teste Rhod. *ad Scribon. n. 231.* In Officinis quoque quibusdam materia Atramenti scriptorii dici solet *Encaustum*. Quod nomen etiam in re vitraria idem significat, quod Amausum vel Smaltum, Merett. in *Neri Art. vitraria l. 6 c. 93 p. m. 165.* De *Encausto* Hermetico a Chr. Ad. Balduino invento videatur in Ejusdem *Hermete Curioso Inventum VI.*

ENCEIMÆ, ἔγκειμαι, i. e. *incumbo*. Usurpatur de utero, quando ischio incumbit, Hippocr. *5 aph. 47.* Diet. *n. 234.*

ENCEPHALOS, ἐγκέφαλος, *Cerebrum*. Vid. supra *suo loco.*

ENCERIS, ἐγκηρὶς, *grumus ceræ*, vel massa informis, quando liquata infunduntur mortario in frigore, Galen. *l. 2 de C. M. P. G. c. 2; l. 3 c. 4; l. 4 c. 5.*

ENCEROSIS, ἐγκήρωσις. Vide *Inceratio*.

ENCHALINOMÆ, ἐγχαλινῶμαι, significat *frenor*, vel frenis cingor, Hipp. *l. de venis XXVII, 8.*

ENCHARAXIS, ἐγχάραξις, Medicis dicitur *Scarificatio*, quæ est cutis & subjectæ carnis per scalpellum sectio, non punctim, sed cæsim facta. Differt a Phlebotomia, quod hæc uno vulnere venam adaperiat; illa multis vulnusculis & sectionibus cutem dividat. Differentiæ potissimum tres constitui possunt. Aut enim tenuis & superficiaria est *scarificatio*; aut magna & profundior; aut intermedia, Galen. *l. 2 ad Glauc. c. 7.* Plura de *scarificatione* vide apud eundem integro libell. *de cucurbitul. scarificat. &c.* Imprimis vero ad renutritionem facere, testatur Oribas. *l. de scarific. cap. 20.* citante Rhodio *ad Scrib. n. 55.* Iung. & Petri Pauli Magni Romani Chirurgi libellus Italicus inscriptus: *Discorso sopra le ventose.*

ENCHEIRESIS, ἐγχείρησις, proprie significat generationem, vel *tractationem manibus factam*; vel si quis negotium aliquod propria manu aggreditur; Exercitium. Ita Galen. libros scripsit ἐγχειρήσεων ἀνατομικῶν, de cujus tituli Latina versione vide C. Hofm. *Var. Lect. l. 2 c. 13.*

ENCHEIRIA, ἐγχειρία, idem, quod ἐγχείρησις, manus aggressio, *administratio manuaria*. Legitur apud Hipp. *2 de artic. t. 40.* Libavius partem Chymiæ, quæ agit de instrumentis & operationibus, vocavit *Encherian*, tract. *de Igne naturæ cap. 36.*

ENCHONDROS, ἔγχονδρος, duplicem habet significationem, a primitivo χόνδρος, quod & *granum*, & *cartilaginem* notat. Itaque & derivativum hoc 1. significat *granulosum*, grumosum, in qua significatione usus est Dioscorid. *libr. 1 c. 83.* deinde *Cartilagineum*, teste Gorræo, *pag. 123.*

ENCHORIOS, ἐγχώριος, idem quod ἐνδήμιος, vernaculus, vide *Endemius*, *Epichorius*.

ENCHRIMTO, *Enchripto*, ἐγχρίμπτω, ἐγχρίπτω, idem, quod χρίμπτω, significat *applico*, admoveo, *implico*, appropinquo. Usus Hippocr. de ossibus, quæ in fracturis inter se *implicantur*, & mutuo attractu se offendunt, *2 de artic. t. 35.* & de compos. προσεγχρίμπτω, *l. 3 t. 112.* de utero ad inguina, pectinem & vesicam procumbente, *l. 2 de morb. mul. XXXIII, 15.* Iunge Foës. *p. 179.*

ENCHRISTA, ἔγχριστα, vocantur medicamenta liquida, quæ *illinuntur*, Cels. *l. 5 c. 24.*

ENCHYLOS, ἔγχυλος, quasi dicas, *Insuccatus*, udus, madidus. Idem, quod νατὸς, Galen. *l. 4 de diff. pulf. c. 2.*

ENCHYMA, ἔγχυμα, idem, quod ἔγχυσις, *infusionem* significat. Ita plenitudo quoad vasa vocatur πλῆθος κατὰ τὸ ἔγχυμα. Non solum sanguinis, verum etiam ad omnem vasorum arte factorum repletionem applicari potest, Gorræus *p. 124.* Vide *Infusio*.

ENCHYMOMA, *Enchymosis*, ἐγχύμωμα, ἐγχύμωσις, *humorum vitalium* in partes solidas *infusionem* significat ap. Hyppocr. *l. 2 Epid. s. 4 n. 26.* quale quid fieri videmus in ira, verecundia, aut gaudio, quod sanguis in venulas cutaneas rapiatur, ut color vividus, floridusque appareat. Huic opponitur *Ecchymoma* & *Ecchymosis*, de quo superius.

ENCHYTOS, ἔγχυτος, dicitur de eo, *quod infunditur* & instillatur. In specie ἔγχυτα vocantur medicamenta, quæ oculis instillantur, ut Fœnugræci decoctum, Lac muliebre, & alia Collyria liquida, Gal. *l. de rem. fac. parab. c. 10.*

ENCISSEVOMÆ, ἐγκισσεύομαι, significat *implicor*, instar hederæ. Legitur apud Hipp. de venis *XX, 7.* Posset etiam usurpari de venis spermaticis pampiniformibus.

ENCLYDASTICOS, ἐγκλυδαστικὸς h. e. *intus fluctuans*, aut fluctus faciens. Dicitur de aqua apud Hippocr. *3. de R. V. I. A. t. 40.* De pure *lib. 1 de morb. XI, 4.*

ENCLYSMA, ἔγκλυσμα, idem, quod *Clysma*, vel *Enema*, significat. Vide *Enema*. *Clyster*. Legitur apud Dioscorid.

ENCOELION, ἐγκόιλιον, significat *Abdomen*, *Hira*, videlicet omnia viscera sub costis recondita, ἐγκοίλια vocantur. Linden. *Ex. IX, §. 57, 58.*

ENCOLPISMUS, ἐγκολπισμὸς, proprie *insinuationem* significat. Vsurpatur vero de applicatione medicorum uterinorum in sinum muliebrem a Moschione *de morb. mul. c. 132.*

ENCOPE, ἐγκοπὴ, significat proprie *incisionem*, qualis aliquando contingit in capitis ossibus, estque soluta continuitas ab aliquo acuto dissecante facta. Coincidit cum vocibus διακοπὴ & ἕδρα. Castell. Gorr. *p. 123.* Improprie etiam significare potest *impedimentum*, interceptionem. Derivatur a verbo ἐγκόπτω, *incido*, impedio; in qua posteriori significatione legitur apud Hipp. *in præcept. XI, 3.*

ENCRANIS, *Encranion*, ἐγκρανὶς, ἐγκράνιον. Vide *Cerebellum.*

ENCRASICHOLUS, ἐγκρασίχολος, nomen *pisciculi littoralis*, ad *Sardas* vel Sardonos Italorum pertinentis. Sale conditus usurpatur ad cibum. Cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 3.*

ENCRATES, ἐγκρατὴς id est, *validus*, firmus, robustus. Hipp. *l. 7 Epid. VII, 14; IIX, 14.*

ENCRIS, ἐγκρὶς, *placentæ* genus, dum farina bene subacta in oleo primum coquitur, mox mel adjicitur. Ταγηνίαν Pollux vocavit, quod patinis fere frigatur. Gorr. *d. l.* C. Hofm. *l. 3 V. L. c. 13 fin.*

ENCRYPHIAS, ἐγκρυφίας, epitheton *panis*, qui & ἀγοραῖος, i. e. *forensis* aut *venalis* dicitur, quod in foro vendendus exponatur. Gorr *d. l.*

ENCYLINDOTOS, ἐγκυλίνδωτος, *in orbem* vel *cylindri* formam *convolutus*. Dicitur de lana utero applicanda, *l. 1 de morb. mul. CII, 57.* Foës. *p. 178.*

ENCYMON, ἐγκύμων, dicitur *prægnans, gravida*, ab ἐγκύω, concipio. Gal. *c. 3 in progn. t. 30.*

ENCYRO, ἐγκύρω, ἢ ἐγκυρέω, significat *incido*, irruo. Hipp. usurpat de flatibus *l. de vet. med. XLI, 1.* Iung. *1 de artic. t. 45.* At vero ἐγκυρῆσαι definit Erotianus, quod ἐπιβλωτικὸν vel κατεβλωτικὸν est: sed mendum subesse auguratur in Hippocratis libris Foësius, quod anne forte in voce ἐγκυρῆσαι potius quærendum, & ἀγκυρῆσαι legendum est metaphorica significatione.

ENDEDINEMENOS, ἐνδεδινημένος, *intro convolutus*, introrsum conversus. Est epitheton oculorum vitiose se habentium, aut etiam instabilium, & δινήσει quadam affectorum, apud Hippocr. *l. 6 Epid. s. 1. t. 27.* Linden. reddidit per tremulos oculos a tremore, vel motu convulsivo musculorum ocularium mira celeritate atq; incessanter oculi orbitam in omnem partem raptantium, *Ex. IV, §. 93.*

ENDEIA, ἔνδεια, *indigentia*, defectus, *penuria* dicitur, quæ opponitur *Plenitudini*, *Abundantiæ*. Huc pertinet κενεαγγείη, vasorum inanitio. *1 aph. 2.*

ENDEIXIS. *Indicatio*, communitas, scopus. Terminus frequentissimus in arte Medica, & præsertim in Methodo Medicinali. Estque nihil aliud, quam monstratio, vel determinatio juvantis, vel indicati ex indicante, h. e. curata determinatio agendorum in Medicina ex caussis modoque generationis cum sanitatis, tum morbi. Hinc duplicis generis sunt *Indicationes*. Aliæ sunt *Conservatoriæ*, ad methodum ὑγιεινὴν spectantes: aliæ *Curatoriæ*, ad methodum θεραπευτικὴν pertinentes. Quamvis plerique confundant, & in genere tres constituant etiam medendi methodum concernentes *indicationes*, *Præservatoriam*, quam ad caussam, Gr. προφυλακτικὴν: *Curatoriam*, quam ad morbum: & *Vitalem*, quam ad vires corporis referunt. De quibus vide passim in Autoribus, præsertim apud Rolfinck. *Ord ac M. Med. Sp. l. 4 sect 1 cap. 11 seqq.* Nostram vero sententiam invenies *in Dogm. Med. Gen. Part. IV, c. 1, 2, 3 & 4.* Egregie quoque de *Indicationibus*, *Indicantibus*, & *Indicatis* disseruit Linden. *Ex. VIII, §. 63 seqq. & alibi*, quorum loca vide *in Indice* illius Autoris.

ENDEMOS, *Endemios*, ἔνδημος, ἐνδήμιος, *Vernaculus*, alicui populo familiaris, quasi *Patrium* dixeris, est epitheton morborum communium, multis in una regione viventibus ob caussam communem illi regioni familiarem, Galen. *c. 1 in 1 Epid. in proœm. & in defin.* Vernaculi morbi sunt, qui in quibusdam locis abundare solent. Differunt ab *Epidemicis*, quod hi certis saltem temporibus infestare soleant, propter caussam vitio aeris infecti aut intemperatioris constantis prægressi contractam. Illi vero nullo non tempore solent esse familiares, v. g. Scorbutus maritimorum & palustrium locorum incolis. Vid *Dogm. nostr. P. II, c. 6 Dogm. 11.* *Vernaculo* morbo revera *vernaculum* remedium extare asseruit Hartmann *in Disp. Chymico-Medic. 1. Auctar. 7.*

ENDESIS, ἔνδεσις, *colligationem*, *connexionem* per vinculum significat, & ea pedis pars apud Hippocr. hoc vocabulo intelligitur, in quam tibiæ ossa desinunt, & ad talos ligamentis connectitur, *l. de venis XXIV, 2.*

ENDICA, significat *feces in fundo*. Morienes vero ita scripsit: *Endicam* quære in vitreis vasis & repone tantisper, donec acescat. Nam in dulci materia nihil præstare poteris. Hæc corporibus addita & in terram sic mutatis, conservat illa, ne comburantur. Quando enim corpora amittunt animam, tunc facile comburuntur. *Endica* omnibus corporibus utilis, idonea reddens & vitalia, præservat a putredine & ignis consumtione. Dicitur & *Mose hazuania.* Hæc Ruland.

ENDOEASTOS, ἐνδοιαστὸς, significat *dubius*, anceps. Frequens vocab. Hippocr. *l. 2 Prorrhet. XXIV, 2; Coac. t. 121; l. de Crisib. IV, 11; l. 1 de morb. I, 9; III, 10; l. 2 Epid. s. 4 n. 20.*

ENDON, ἔνδον, *Interne*. Vide *Exo.*

ENDOSIS, ἔνδοσις, *remissio*, intermissio, dicitur de febribus, præsertim continuarum, quando suis particularibus accessionibus insignes habent ad remissionem, aut declinationem mutationes, Galen. *c. 3 in 1 Epid. t. 2.* Differt ab ἀπυρεξία, quod hæc de febrium intermittentium totali remissione dicatur. Verbum ἐνδίδωμι significat *remitto*, & non modo de febribus, sed & de aliis morbis

bis & symptomatibus cessantibus & remittentibus accipitur, *com. 3 in progn. t. 73.* De corpore quoque sumitur, quando a morbo non minuitur, nec decrementum capit, *2 aphor. 28.* Dieter. *n. 289.*

ENDROMIS vestis dicitur balnearia, hirsuta villi longioris, quæ ex Gallia mittebatur, cujus usus in balneis & gymnasiis præcipuus erat. Ant. Fumanell. *de Baln. in princ.*

ENEDRE, ἐνέδρη, significat proprie *insessionem.* Hinc & ἔνεδροι dicuntur Hippocrati, qui equis firmiter insident. *l. de A. L. & Aq. XLVII, 7.* Verum vocab. ἐνέδρη strictius usurpavit de applicatione & impositione ferularum Chirurgica, *2 de fract. t. 65; s. 3 t. 13, 40.* Alias vocab. ἐνέδρα etiam *cavillationem* denotare, monstravit Linden. *Ex. X §. 266.*

ENELLAGMENOS, ἐνηλλαγμένος, i. e. inter se *alternatus*, alius alium recipiens. Vsurpatur de vertebris, quarum processus ita committuntur, ut vertebra vertebram alteram vicissim excipere videatur, *3 de artic. t. 45 vel 46.*

ENEMA, ἔνεμα. Vide *Clyster, Infusum.*

ENEOS, ἐνεὸς, idem, quod κενεὸς, *vanus*, inutilis, & per tropum *stolidus*, qui nec audit, nec videt. Hippocr. *2 de iis, q. in med. t. 9.*

ENEREISIS, ἐνέρεισις, compressionem, *illisionem* significat. Hipp. *d. tit. l. 3 t. 6.* Vnde & ἐνερειδεὶς, *impactus, infixus*, denotat, *l. 6 Epid. s. 6 t. 26.*

ENERGEMA, ἐνέργημα, proprie *Opus* significat, quod sequitur actionem tanquam effectus. Ita Excernenda & Retinenda sunt *opus* functionum naturalium. Chylus est ἐνέργημα chylificantis ventriculi &c. Interdum tamen pro ἐνεργείᾳ sumitur. Ita Cruciatus ἐνέργημα ὀδύνης, *opus* doloris vocatur. Linden. *Ex. XIII §. 309.*

ENERGIA, ἐνέργεια, Vide *Actio. Operatio.*

ENERGOS, ἐνεργὸς, significat non solum actuosum, alacrem ad functiones, sed & moribus cultis præditum, humanum apud Hippocr. *l. de A. L. & Aq.* notante Ioh. Bapt. Persona *comm. in Gal. l. quod an. mor. seq. &c. p. m. 289.*

ENERGVMENI, ἐνεργούμενοι, in malam partem sumto vocabulo dicuntur, *Obsessi* a *Dæmonio*, sive vere tales, sive falso & ex mentis errore. Qua significatione accepit D. Binninger *Observ. Medic. Cent. 5 Obs. 32 p. 523. seqq.* Singularem etiam & plane admirandam *Energumenæ* historiam refert Ioh. Matth. Nester. *Observ. 2 Promtuario Macasii annexa.*

ENERVATIO, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod ἀπονεύρωσις, id est, *tendo*, Gal. *l. 1 de L. Aff. cap. 6*, de quo supra: vel proprie notat *repurgationem* a fibris & membranulis, quæ etiam Curatio dici solet, teste Rhod. *ad Scribon. n. 212*; vel tropice accipitur pro *debilitatione*, Gr. ἔκλυσις. Vide *Eclysis.* Dieter. *n. 253.*

ENGASTRIMYTHOS, ἐγγαστρίμυθος, dicitur proprie, *qui concluso ore loquitur*, quod ventre vocem edere videbatur. Translatum vero ad mulierem fatidicam *Pythiam*, quæ divaricatis cruribus ex ventre inferiore & partibus genitalibus vaticinium protulit. Hippocr. *l. 5 Epid. XXV, 8; l. 7 XVII, 7.* Iung. Iac. Rolandi de Belebad. *Aglossostomographiam c. 6*, in *Anno III Ephemer. Nat. Cur. p. 588.* Latine dici potest *Ventriloquus*, de quo vocab. etiam infra *suo loco.*

ENGENES, ἐγγενὴς, *ingenitus*, congenitus, idem etiam, quod οἰκεῖος, *domesticus*, familiaris. Gal. *in Exeg. dict. Hipp.*

ENGERASCO, ἐγγηράσκω, *senesco*, insenesco. Hipp. *2 aph. 54*, idem, quod ἀπογηράσκω, *d. l. aph. 53.* Dieter. *num. 231.*

ENGIGNOMÆ, ἐγγίγνομαι vel ἐγγίνομαι significat insum, *innascor*, invado. Vsus Hippocr. *4 Aph. XLIV*, de tuberculis aut doloribus post febres longas sese in articulos insinuantibus. Et mirum, quod neque Foësius neque Dieterich. verbi hujus emphasin exposuerint.

ENGISOMA, ἐγγείσωμα, ἐγγίσωμα, instrumentum dicitur, quod in calvariæ fracturis dum fuit adhibitum, vel etiam juxta alios est ossis pertusio, cum pars affecta in profundum descendit, ac super illæsum os corruit. Galen. *l. 6 M. M. cap. 6 & def. Med.*

ENGLOTTOGASTOR, ἐγγλωττογάστωρ, i. e. *linguam in ventre habens* dicitur, cui in solius ventris commodum cura est intenta. Linden. *Exerc. XI §. 131.*

ENGOMPHOSIS, ἐγγόμφωσις, idem, quod γόμφωσις. Vide *Gomphosis.*

ENGONIOS, ἐγγώνιος, *Angularis*, quando duo membra connectuntur ad angulum sive rectum, sive obliquum. Hippocr. *1 de iis, quæ in medic. t. 17; s. 3 t. 20; Mochlic. IX, 14; XXII, 5.* Gal. *l. 6 M. M. c. 5.* Vide Foës. *Oec. p. 176.*

ENIAVTOS, ἐνιαυτὸς. Vide *Annus.* Hinc ἐνιαύσιος, *annuus*, dicitur de morbis & ulceribus, *6 aph. 45 & l. 1 de nat. hum. t. 42.*

ENISCHOMENOS, ἐνισχόμενος. Vide *Contentus.*

ENISTEMI, ἐνίστημι, *insisto*, inhæreo, urgeo. Hipp. *l. 5 Epid. XXXI, 7.* Vnde ἔνστασις, *instantia*, dictio Democriti sectatoribus familiaris, cum morbos atomorum in vacuos meatus ingressu & obstructione oriri docuit, hujusmodi ingressionem & infixionem significans. Hier. Mercur. *l. 4 Var. Lect. c. 13.* Foës. *p. 211.*

ENIXA, idem, quod Puerpera, & aliquoties legitur in scriptis P. M. de Calderia, *Tom. II Oper. p. 74, 77 &c.* Alias apud Chymicos *Enixum* est epitheton Salium tertii generis ex acido & alcali geniti, quod alias *Neutrum, Tertium*, juxta Glauber. *Mirabile*, juxta alios *Anomalum* dicitur, & utriusque vires, sed refractas, possidet. Vide David. von der Beke, Barnerum castigat. Hodiernis etiam *Sal salsum* appellari solet, quod ex acido & alcali junctis resultat. v. g. Tartarus Vitriolatus, & alia. Hæc Enixa vel Media salia rursus dividit.

Iunken in *Acida, Salsa, Armonicalia, Vitriolica, Nitrosa* & *Aluminosa*, quemadmodum eorum descriptiones videri possunt *in Corpore ejus Pharmacevtico sect. III c. 23 p. 297.*

ENNEAPHARMACOS, ἐννεαφάρμακος, medicamentum ex novem simplicibus constans. Ita dicitur Pessus quidam, qui ad uteri & sedis inflammationes confert. Galen. *l. 9 de C. M. S. L. c. 6.* Æginet. *l 7 c. 24. fin.* Antidotus Heraclidis apud Gal. *l. 2 de antidot. c. 14.* Ita & Emplastra quædam apud Aet. & Cels. *enneapharmaca* dicuntur, teste Gorræo *p. 142.*

ENNEAZO, ἐννεάζω, significat *adolesco*, juvenor. Hipp. *2 aph. 54.* Dieter. *n. 293.*

ENOCH creditur *Hermes Trismegistus* fuisse, juxta plerosque Spagyricos. Zacharius in opusculo *Th. Chym. Vol. I p. 723.* Menens *Aurei Veller. l. 1 c. 4 in Vol. V p. 256.*

ENOCHDIANUS Paracelso dicitur, qui longævitate æmulatur *Enochum* Prophetam. Hinc *Enochdiana Vita* eidem est vita admirabiliter longæva. Vid. *l. 4 de Vita long. c. 6; l. 5 c. 2 & 5.*

ENOCHLEO, ἐνοχλέω, *infesto*, *perturbo*, molestia afficio significat. *Coac. t. 195 & 2 aph. 50 ; 4 aph. 57.* Vid. Dieter. *n. 294.* Vide *Infesto.*

ENODIOS, ἐνόδιος, in via positus, *in via habitans.* Apud Hipp. vero est nomen proprium, *l. de morb. sacr. IV, 40.* Iunge Foës. *p. 211, 212.*

ENOECESIS, ἐνοίκησις, vide *Inhabitatio.*

ENOMOS, ἔνωμος, *crudus.* Vide *Cruditas.* Hipp. *5 aph. 67.* Vid. Dieter. *n. 296.*

ENORMON, ἐνορμῶν, *impetum faciens.* Dicitur & simpliciter ὁρμῶν, epitheton Spirituum aptissimum, & rei naturam exprimens, videlicet summam levitatem, tenuitatem, & activitatem. Vide *Pnevma.* Hipp. *l. 6 Epid. s. 8 t. 19*, ubi tamen simplex verbum legitur ὁρμῶντα, quod idem est, Gal. *l. de rigor. c. 5.*

ENPHLEBOTOMEO, ἐνφλεβοτομέω, significat Hipp. *distribuo venas in multas partes*, vel ramos, vel propagines, *l. de ven. XXVI, 6.* Conf. Erotianus.

ENRHYTHMOS, ἔνρυθμος, epitheton pulsus alicujus, qui ordinis rationem observat aliquam. Differt ab εὐρύθμῳ, saltem gradu, cum hic ita dicatur, quando exactus ordo inter pulsus invicem subsequentes observatur, respectu celeritatis, vehementiæ & æqualitatis; Nihilominus adhuc ἔνρυθμος dici potest, licet unum attributum non plenarie adsit. Iunge Gal. *l. 1 de diff. pulf. c. 9.*

ENS, τὸ ὄν, vel Metaphysice, vel Medice exponi potest. Illa significatio non est hujus loci, sed petenda a Philosophis. Secundum hanc coincidit cum *Existente, Substantia*, ὑπάρχον, ὑφεστός, Gr. dictis. Gal. *l. 2 Meth. med. c. 7 fin.* A Paracelsicis & Chymicis aliter describitur *Ens*, quod sit extractum minerarum primum, quæ nondum attigerunt perfectionem, suntque seminales potentiæ fœcundiores. Hinc nominari solet & materia prima, quæ est cujusque generis, & vim ad id proximam habet, ex qua primum motus naturalis ad substantiam existit. Petitur primum Ens e Mineralibus potissimum. Hinc enim metallorum & gemmarum actu quidem illis vacuæ, at potentia fœcundæ inveniuntur. Ita Illustr. Boyleus *Ens* suum *Veneris* e Colcothar Vitrioli prius edulcorato aqua pluviali sublimando cum duplici quantitate Salis Ammoniaci conficit, notante Ioh. Franc. Vigani, *Medull. Chym. p. 5.* Paulo aliter a Marggravio paratum legitur in Morley *Coll. Chym. I Leid. c. 530.* Descriptio *Entis Veneris* similis legitur in Rof. Lentilii *Miscell. Medico-Curios. P. II p. 577.* Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I p. 108*, & Ioseph. Iakson in curatione Maniæ aliquoties loco Vomitorii commendavit *Enchirid. c. 7 & 8.* *Ens Horizontis* dicitur Electrum minerale immaturum, uti patet ex Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II sect. 1 c 7 p. 549.* In Vegetabilibus quæritur ex plantis, cum adhuc sunt in herba, vel immaturis fructibus. Animalium classis non multa præbet, nisi e sanguine conficere velis, & ovis. Ita & Ranarum similiumque spermata ad hunc vocantur usum. Hæc Ruland. & Iohns. Ita & Paracelsus *Ens* dixit esse originem, vel scaturiginem, quæ potentiam habet corpus regendi, *Paramir. de quinque entib. morb. l. prolog. 2 num. 7 prologo. 3.* Hinc varia passim occurrunt *Entia*: *Ens* Dei, creatum astrorum, humorum, seminis: *Ens* Naturæ Longum & Breve: *Ens* virtutis, morborum, veneni &c. de quibus omnibus in Indice Operum suorum quærere licet, quæ tamen pleraque, ceu figmenta exoterica & inepta, partim etiam magica, rejicit Libav. *in scriptis suis* aliquoties. In Lapidis Philosophici magisterio *Ens primum* dicitur illa Tinctura, cujus beneficio metalla transmutantur, Ger. Dornæus *de transm. metall. cap. 14 Th. Chym. Vol. I p. 534.* *Ens primum Auri* abusive Chymicis audit *Pulvis* quidam *Antimonialis*, cujus descriptio quædam extat (si fides illi tribuenda) in Morley *Coll. Chym. Leid. c. 49 proc. 8.* Helmontius rursus *Ens* aliter exposuit, tria constituens *Entia*: *Ens* reale, quod est veritas: *Ens* mentale, quod est Ratio: & *Ens* Rationis, quod est Non *Ens*, putatione matre oriundum, *tr. Venatio scientiarum, n. 27.* *Ens veneni* vocatur impuritas mucilaginosa, & tartarea, quæ non habet in se virtutem expulsivam, sed stypticam, aluminosam & adstringentem, & omnibus alimentis inest, *Introductione ad Vitalem Philosophiam Tract. altero. Part. priori c. 14, 15*, imo etiam Astris visibilibus Ens veneni spirituale attribuitur *c. 5 p. 19 Tom. VII Operum Hartmanni in fol.*

ENSIFORMIS, *Ensiculatus*, ξιφοειδής, est epitheton Cartilaginis parti infimæ Sterni adnatæ gladii vel ensis effigie, figura triangula; interdum penitus osseæ. Dicitur & *Mucronata*, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. *libell. 4 de Anat. c. 18.* Vocatur alias & *Furcella*, vel *Furcula*, quod in fine nonnunquam bifida observetur.

EN-

ENSTACTON, ἐνςακτον, q. d. *Instillatitium*, nomen Collyrii ita dicti, quod oculis instillaretur liquidum. Gal. *l. 4 de C.M. S.L. c. 7.* Ægineta vero vocavit ςακτικὸν, *l. 7 c. 16.* Rhod. *ad Scrib. num. 34.*

ENSTALAXIS, ἐνςάλαξις. Vide *Instillatio.*

ENSTASIS, ἔνςασις, *Instantia.* Vide *Enistemi.*

ENTALIVM, *Entali, Entale.* Vide *Dentalium. Entali* quoque idem, quod *Alumen scissum*, quod aliquando generatur ex Sale gemmæ, Paracelf. *tr. 2 Chirurg. magnæ cap. 8.* Rul. Vnde & in genere Sal *Entalicum* dicitur acidum aluminosum, quæ omnia ex frigido coagulantur. Parac. *Paramir. l. 2 c. 6.* Tale Sal *Entalicum* statuit idem caussam icteritiæ, *l. de Icterit. c. 1.* Sal *Entalicum* Microcosmi rejicitur per alvum. *Paragraphor. l. 1 c. 2 §. 2.*

ENTASIS, ἔντασις, *intensionem*, aut internam tensionem significat, quæ & simpliciter τάσις, aut ξύντασις vocatur. Legitur in Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 17, 21; l. 4 Epid. XIII, 19.* Galen. *Com. in 3 Epid. t. 5 & comm. 3 d. l. t. 17.*

ENTATICOS, ἐντατικὸς, *intensivus*, tribuitur medicamentis internis & externis Venerem stimulantibus; alias *Incentiva*, dictis; item *Satyrica.* Dieter. *n. 206 in fin.* Tale Emplastrum legitur apud Ægin. *l. 7 c. 17.*

ENTERADENES, ἐντεροαδένες, h. e. Glandulæ intestinales, quas D. Ioh. Conr. Pejerus egregie descripsit *peculiaribus Exercitationibus* & hoc nomen Græcum ipsis attribuit *in ep. ad. D. Ioh. Iac. Harder.* quæ occurrit in Pœonis & Pythagoræ *Exercitationibus Epistolicis Anatomico-Medicis Ex. 32.* Vocavit & illius scriptum hic *Enderadenographiam.*

ENTERENCHYTÆ, ἐντερεγχύται, vocantur instrumenta Chirurgica ad Clysteres intestinis injiciendum destinata. Scult. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIII fig. 4, 5.*

ENTERIONE, ἐντεριώνη, idem, quod ἐγκάρδιον. Vide *Encardion.*

ENTEROCELE, ἐντεροκήλη, est *Hernia intestinalis*, quando intestina prolabuntur vel ad inguina, vel ad scrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt, Galen. *l. de differ. morb. cap. 10.* Hujus observationes & curationes vide apud Hildan. *Cent. 2 observ. 81 seqq. cent. 6 observ. 73 & alias.* Tales ægri vocantur *Enterocelici, d. l.*

ENTERON, ἔντερον, *Intestinum*, & pluraliter ἔντερα, *Intestina*, dicuntur corpora oblonga, cava, rotunda, membranosa, a ventriculi orificio dextro ad extremum anum protensa, distribuendi ad vasa lactea chyli & continendi, expellendarumque fœcum instrumenta, fibris circularibus aliisque prædita, & varie circumgyrata, quorum prolixiorem descriptionem reperies in Anatomicis, specialiter Bartholin. *l. 1 Anat. c. 10, 11*, & D. Bidloo *Anat. Tab. 39 & 40.* Etsi vero revera unum & continuum sit *Intestinorum* corpus, loco tamen, magnitudine, numero orbium & anfractuum variare & distingui, hincque senarium resultasse numerum, ita ut tria priora dicantur *Tenuia: Duodenum, Iejunum & Ileum;* tria reliqua *Crassa: Cæcum, Colon* & *Rectum*, notum est, de quibus omnibus suo loco. Gal. *l. 5 de V. P. c. 3 & l. 6 Anat. admin. cap. 6.* Iung. Dict. *n. 295.* Ob hanc divisionem dixit Linden. *Intestinum* re unum, appellatione geminum. *Ex. IIX §. 2.* Aliquando & ἔντερον in singulari κατ' ἐξοχὴν denotat *Colon*, apud Hipp. *l. 6 Epid. s. 4 t. 3*, notante Gal. *in comm.* Iung. *l. de humor. XI, 16.* Ἔντερα quoque significant sacculum, vel folliculum, in quem medicamenta ad fotum immittuntur, forte quia ut vesica, sic & *Intestina* ad eum usum accommodari possunt. Hipp. *l. 3 de morb. I, 20.* Foes. *p. 212.* Per metaphoram etiam Lumbrici terrestres dicuntur ἔντερα γῆς, *intestina* terræ, notante Forest. *l. 21 obs. 29 Schol.*

ENTEROPIPLOCELE, ἐντεροεπιπλοκήλη, est nomen Herniæ in scroto potissimum, quando omentum & intestina simul devolvuntur & prolabuntur. Hinc Gal. ad tumores compositos refert. *l. de tum. p. n. c. 15.*

ENTEROMPHALOS, ἐντερόμφαλος, dicitur *Hernia umbilicalis*, quando intestina umbilicum protuberare faciunt. Dicitur & ἐξόμφαλος, quamvis hoc vocab. omnem umbilici protuberantiam denotet, ab aliis quoque caussis obortam. Hildan. *epistol. ad Mich. Döring. in oper. p. 900.* Affectus hic mulieribus præsertim tempore partus haud raro contingere solet.

ENTEROSCHEOCELE, ἐντεροσχεοκήλη, dicitur nonnullis ex licentia Græcis familiari componendi voces, *Hernia scrotalis Intestinalis*, quando intestina in scrotum prolabuntur: vide *Oscheocele.*

ENTHEASTICOS, ἐνθεαστικὸς, epitheton Melancholici, qui putat, a majori quadam vi se defendi & exornari, vaticinaturque futura. Videatur Æginet. *l. 3 c. 14.* Latine *Divinaculus, Vaticinator.*

ENTHEMATA, ἐνθέματα, vocari, quæ cruentis vulneribus confestim injiciuntur, ad reprimendas inflammationes & inhibendum sanguinem scripsit Andr. Tiraquell. *de Nobil. c. XXXI §. 275 fol. 130 b.* sed nullum autorem, ubi occurrat, addidit, quamvis ipsius autoritas omni exceptione major sufficere possit.

ENTHERMOS, ἔνθερμος, idem, quod πολύθερμος, *impense calidus.* Hipp. *l. 6 Epid. s. 4 t. 13, 19.* Gal. *in comm.*

ENTHETOS, ἐνθετὸς, in genere dicitur *Impositus, Inditus.* Specialiter vero sumitur de medicamentis, quæ naribus imponuntur, ad sistendam hæmorrhagiam. Hipp. vocat ἐντεθέντα, *l. 4 Epid. XXII, 2 & l. 6 s. 6 t. 25.* A verbo ἐντίθημι, *impono*, ingero, *l. 6 s. 2 t. 2.*

ENTHLASIS, ἔνθλασις, internam collisionem & contusionem, *Illisionem* significat, a verbo ἐνθλάζω, *imprimo*, introrsum cogo, quod usurpavit Hippocr. *l. de int. aff. XLVII, 11, 13.* Iung. Foes. *p. 211.* Gal. *l. de diff. morb. c. 11.* Vide *Illisio.* Sennert. *Instit. Med. l. 2 part. 1 c. 10.*

ENTHRASSO, ἐνθράσσω, idem, quod θράσσω, *perturbo*, molestiam affero, *pungo.* Hipp. *3 de artic. t. 47.*

ENTHUSIASMUS, ἐνθουσιασμὸς, id est, *fanatica perculsio*, seu numinis afflatio est, veluti cum quidam in sacris faciendis mente capiuntur, si quæ viderint, aut si tympana, vel tibias, vel signa audierint. Gal. *in def. Med.* Pertinet ad deliria Melancholica. *Enthusiasmum* Paracelsicum pro singulari artis Medicæ notitia acquirenda vocat *Diabolicum* Libav. *Tom. IV oper. p. 79.* Vocatur & *Raptus.* Vide infra.

ENTHYMEMATICOS, ἐνθυμηματικὸς, epitheton & proprietas boni Medici, quod debeat esse *argutus*, *præmeditatus*, & acris in respondendo, Hippocr. *de dec. orn. II, 26.*

ENTOMON, ἔντομον. Vide *Insectum.*

ENTRICHOMA, ἐντρίχωμα dicitur a quibusdam extremus palpebrarum ambitus, sive extrema ora, in qua excrescunt cilia. Gorr. *p. 144.*

ENTRIMMA, ἔντριμμα. Vide *Intritum.*

ENTROPE, *Entropia*, ἐντροπὴ, ἐντροπίη, significat *pudorem*, verecundiam, Hipp. *l. de dec. orn. I, 16; V, 5.* Linden. reddidit; *Modesta correctio. Ex. II §. 20.*

ENTYPOSIS, ἐντύπωσις, dicitur Humeri acetabulum, alias ὠμοκοτύλη. Estque articulatio humeri cum brachio. Gorr. *p. 144.*

ENULON, ἔνουλον, *caro* dicitur *gingivarum interna*; quemadmodum externa dicitur οὖλον, & media inter dentes ἁρμὸς, Gorr. *ex Polluce, p. 143.*

ENUR, est occultus vapor aquæ, ex quo lapides generantur. Rul. & Iohns.

ENUREO, ἐνουρέω, idem, quod οὐρέω, *mingo*, mejo, immingo. Hipp *l. 7 Epid. XV, 43.* ubi tamen Linden. cum Cornario exponit per *mingere in stratum*, in qua significatione etiam usus Nic. Piso *d. M. C. & C. l. 3 c. 41.* & antiquior Nonus *de M. P. C. c. 180.* Hinc etiam nomen ἐνούρησις, *immictio*, h. e. Vrinæ incontinentia, quod una cum verbo legitur apud Solenandr. *Consil. XI, p. m 345.*

ENYDREOMÆ, ἐνυδρέομαι, id est, *madefio*, humector. Erotian. *Onom. p. 41 c. 1.*

ENYPNION, ἐνύπνιον, *Insomnium*, idem, quod ὄναρ, ὄνειρος, ὄνειρον, quid significet, notum est. Referuntur *Insomnia* a Medicis inter signa sanitatis & morborum, quamvis valde dubia & incerta. Hinc Hippocr. integrum scripsit libellum de *insomniis*, & Gal. tractatum de præsagio ex *insomniis.* Ex recentioribus vero egregie de *insomniis*, quid sint, & eorum generationis modo egit Th. VVillis *Anim. Brutor. Part. I t. 16.* *Insomnia* vel sunt Divina, vel Naturalia, (sub quibus tamen & ægrotorum comprehenduntur) vel Diabolica. Dicitur & *Somnium.* Videatur & de *Insomniis* Casp. Rejes *C. El. q. 37.* Iungatur descriptio *Somnii* apud Linden. *Ex. XV §. 37.*

ENYPOSAPROS, ἐνυπόσαπρος, *intus subputridus* significat, & usurpavit Hippoc. de sputo in hepaticis, *Coac. t. 446.*

ENYSTRON, ἤνυστρον, est ventris sinus in quadrupedibus, dictus *Abomasum.* Hic venter est magnitudine amplior *Omaso*, quod ἐχῖνον vocant, forma oblongior, cancellis intus & crustis multis, magnis & levibus inornatus. Ab eo proxime intestinum sequitur. Gorr. *p. 172.* Iung. Arist. *l. 3 de part. an. c. 14.* Barth. *l. 1 An. c. 9.* *Abomasum* prorsus esse fictitium contra Gazam scripsit C. Hofm. *l. 2 Inst. Med c. 31 §. 8.*

EON, ἠὼν, dicitur totus oculorum ambitus. Gorr. *p. 175.*

EPACMASTICOS, ἐπακμαστικὸς, *accrescens.* Vide *Acme.* Dicitur & ἀναβατικὸς. Vide *Anabasis.*

EPACROS, ἔπακρος, dicitur de eo, quod in summitate acutum est, vel in angustum tendit. Hipp. *l. 2 de morb. LIX, 25.* Foes. *p. 221.*

EPAEIROMÆ, ἐπαείρομαι, *attollor*, insurgo, significat. Vsurpatur de humoribus inordinate commotis. Hipp. *l. de humid. usu.*

EPAGOGION, ἐπαγώγιον, dicitur genitalis membri *Præputium*, apud Dioscor. *l. 3 c. 25.* quamvis dubitet, apud quem est caput 23. Verum approbat C. Hofmann. *l. 4 Var. Lect. c. 33.* Quod vero Gorræus *p. 146* scripserit ἐπαγώγια significare *præputia* tantum male affecta, nullam prorsus video rationem.

EPAIO, ἐπαΐω, sentio, *percipio.* Frequens verbum Hippocr. *2 Prorrh. XXVI, 2, 4; l. 2 de morb. XXI, 9; l. 1 de morb. mul. XLII, 5; l. 2 LIIX, 15.*

EPAISSO, ἐπαΐσσω, & med. ἐπαΐσσομαι, significat *cum impetu irruo*, irrumpo. Legitur in Hipp. *l. de nat. puer. IX, 7.* Linden. vertit per *Exsilio.*

EPALEIPHO, ἐπαλείφω, proprie significat *superlino*, translatitie exacuo, *irrito*, in qua significatione legitur de cancro exasperato, Hipp. *l. 5 Epid. X, 21.*

EPANACLESIS, ἐπανάκλησις, *revocatio.* Dicitur de calore Hipp. *l. 5 aph. 21 & l. de humid. us. XI, 16.* Diet. *n. 307.* Iunge *Dogmata nostra Med. Gen. P. IV, 2, pag. 480, 481.*

EPANADIDOMI, ἐπαναδίδωμι, significat *increscο*, ingravesco. Vsurpatur de morbis ab initio minus vehementibus, progressu vero temporis in gravius tendentibus, *l. 6 Epid. s. 1 t. 29 & l. 1 de morb. mul. XLI, 5.*

EPANADIPLOSIS, ἐπαναδίπλωσις, *reduplicatio.* Vide *Anadiplosis.* Vocatur & ἐπανάληψις, *repetitio.* Gal. *l. de morb. tempor. c. 8.*

EPANALEPSIS, ἐπανάληψις, *repetitio.* Vide *Epanadiplosis.*

EPANAPHERO, ἐπαναφέρω, *reassumo*, repeto, significat, & quidem apud Hipp. de viribus resumptis usurpatur, *Coac. t. 1.* ubi ἐπανενέγκαντες, sese *recolligentes* occurrit.

EPANAPNEO, ἐπαναπνέω, subinde & crebro *respiro*, Hipp. *l. 7 Epid. XLVI, 13.*

EPANASTASIS, ἐπανάστασις, *prorumpens eminentia*, *eruptio*, pustula. Legitur in Hippocr. *Coac. t. 220.*

EPANCYLOTOS, ἐπαγκυλωτὸς, dicitur Laquei species

species apud Oribasium, quo sinus super sinum injicitur, faciens ad corpora figuranda. Gorr. *p. 146.*

EPANEMEO, ἐπανεμέω, significat *vomitum subinde repeto*, revomo. Hipp. *Coac. t. 568.*

EPANEREVGOMÆ, ἐπανερεύγομαι, *crebro eructo.* Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 59.*

EPANORTHVMÆ, ἐπανορθοῦμαι, idem, quod διορθοῦμαι. Vide *Diorthosis.*

EPANTHISMA, ἐπάνθισμα, significat *Efflorescentiam*, idem, quod ἐπάνθημα. Occurrit apud Hipp. *1 Prorrh. s. 1 t. 21; s. 2 t. 25; Coac. t. 579*, a verbo ἐπανθέω, *effloresco*, quod legitur *l. 7 Epid. XXIII, 19.*

EPANTLESIS, ἐπάντλησις, *perfusionem aquæ*, aut infusionem significat, qualis fieri solet in balneis, Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 50.*

EPAPHÆRESIS, ἐπαφαίρεσις, in genere dicitur *repetita sublatio*, vel evacuatio. In specie vero vocatur ita sanguinis missio repetita, apud Gal. *l. de cur. rat. per sang. c. 1.*

EPAPHROS, ἔπαφρος, *spumans* significat, idem, quod ἀφρώδης. Occurrit in Hipp. *s. 1 Prorrh. s. 2 t. 60 & s. 3 t. 1*, ubi mendose legitur ἐπάφων, notante C. Hofm. *in Notis ἀνεκδότοις ad Gal. opera, h. l.* Foës. *p. 223.*

EPARGEMOS, ἐπάργεμος, dicitur, qui ulcusculo oculi, quod ἄργεμα dicitur, laborat. Vide *Argemon.*

EPARITA dicitur Paracelso lutum quoddam argillaceum, haud dubie a calore atrorubente. Vnde & *Tartarus Eparitinus, l. de morb. Tartareis c. 4.*

EPARMA, *Eparsis*, ἔπαρμα, ἔπαρσις, in genere *omnem tumorem*, vel *intumescentiam* in parte aliqua obortam significat. Neque ullam video sufficientem rationem, quam ob Interpretes statuerint, stricte & specialiter denotare tumorem ad aures obortum, cum Hippocr. semper exprimat addendo παρ' οὖς, *ad aures*, v. g. *Coac. t. 626; l. 1 Epid. s. 1 t. 10; Lib.* vero *6 Epid. s. 4 t. 1*, vocab. ἔπαρμα plane omiserit, notante Gal. *in comm.* Vsurpatur vero etiam de præcordiorum tumore, *l. 3 Epid. ægr. 3 post st. pest.* item de ventris tumore, *Coac. t. 86, 142.*

EPAVRISCOMÆ, ἐπαυρίσκομαι, significat *haurio, fruor*, fructum capio. Frequens Hippocr. *l. 4 de morb. II, 2, 4; XI, 12, 18; XVI, 38, 39; XIIX, 2.*

EPAVXES, ἐπαυξής, *increscens*, incrementum capiens significat, diciturque de morbis. Fere idem, quod ἀναβατικὸς, vel ἐπακμαστικός. Legitur apud Hipp. *l. 6 Epid. s. 5 t. 26.* Aët. *l. 3 c. 8*, notante Foës. *p. 222.*

EPEDANOS, ἠπεδανός, significat *Debilis*, infirmus, quasi ἀπεδανός. Cui opponitur ἔμπεδος. Legitur illud apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. XIII, 9; XLIV, 3; CVI, 3.*

EPENCRANIS, ἐπεγκρανὶς, vide *Cerebellum.* Sic vocat Erasistratus apud Galen. *lib. 8 de V. P. cap. 13.*

EPHEBÆON, ἐφήβαιον, *Pubes, Pecten*, item *Aqualiculus*, id totum dicitur, quod est ab Hypogastrio, seu imo ventre, (quem & *Sumen* vocant) usque ad pudenda. Gorr. Castell. ex Galen. *Introd. c. 10*, ubi & ἐπίσειον & ἥβη vocatur. Vnde & *Ephebia*, ἐφηβία, *Pubertas*, & *Ephebi*, ἔφηβοι, *Puberes*, denominantur. Gal. *l. 2 de temper. cap. 5 & comm. de sal. diæt. t. 7*, ubi puberum describitur ætas, quod sit media inter pueros & adultos. Alias *Ephebeum* quoque vocabatur apud Romanos & Græcos locus peculiaris in palæstris & medius, & erat exedra amplissima, in qua Rhetores, Philosophi & alii liberalibus studiis addicti sedentes disputabant. Lang. *l. 1 ep. 51.*

EPHEDRA, ἐφέδρα, est nomen herbæ arboribus insidentis, quæ Polygonum bacciferum scandens Bauhino dicitur in Pinace. Alias hoc nomine quoque venire instrumentum quoddam Chirurgicum reponendis membris luxatis idoneum, scribit Ioh. Laurent. *Amalth. Onom. p. 309.*

EPHEDRANA, ἑφέδρανα, idem, quod γλουτοὶ, *nates*, vel natium prominentiæ, Gorræus *Defin. p. 161*, ex Polluce, Cœl. Rhodig.

EPHEDRIA, ἐφεδρεία, apud Gal. significat observationem, dijudicationem, & correctionem, *l. de cogn. cur. animi morb. c. 1.*

EPHEDRON, ἔφεδρον, est *sella* firmior, & sedile stabile, in quo æger, vel etiam Chirurgus, aut Medicus, firmiter desidere possit. Hipp. *l. 2 de morb. XLV, 9 & 2 de fract. t. 3.*

EPHELCIS, ἐφελκὶς, dicitur *ramentum*, seu cruoris exigua guttula, quæ interdum tussi in hæmoptica passione rejicitur, Galen. *l. 4 de L. Aff. c. 5*, item ulcerum crustula, *l. 3 de symptom. causs. c. 2.*

EPHELIS, ἐφηλὶς, est *aspredo & nigrities in facie* ex ardore solis progenita, aut etiam ab inflammatione ortum ducens. Quæcunque enim caussa similem asperitatem & colorem excitarit, perinde est. Legitur apud Hippocr. *l. 2 Prorrh. XXXI, 9; l. de Aliment. IV, 18; l. de steril. VI, 8; l. 2 de morb. mul. LXIIX, 1.* Plinius aliquando *discolorem a Sole cutem*, aliquando a Sole usta, vel a Sole adusta interpretatur, eoque vitio deformes *Solatos* appellat. *Alii vitia cutis* simpliciter Latine reddunt. Linden. vertit *Maculas Solares, Ex. XI §. 189.*

EPHEMERIDES, ἐφημερίδες, vocantur proprie consignationes, & calendaria, quæ siderum ortus & occasus ac tempestates diesque fastos indicant. Lang. *l. 1 ep. 36.* Per translationem vero apud Helmont. *Morbi concentrici*, qui astra respiciunt, & præsertim ad Lunæ syzygiam moventur, vocantur *Ephemerides* ægrorum, v. g. Epilepsia, *tr. de Morb. Archeal. n. 18.* Vulgus etiam vernacule dicere solet: Perpetuum habet calendarium hic, vel ille æger.

EPHEMERVS, ἐφήμερος, est epitheton quarundam febrium intermittentium, quarum tota constitutio unica accessione horarum viginti quatuor circumscribitur, Gal. *4 aph. 55.* Iung. Dieter. *n. 365.* Latine *Diaria*, unicum durans diem, scil. ut plurimum. Nam *Synochus simplex* non putris dicitur etiam Medicis *Ephemera plurium dierum. Ephemeræ* meminit Hippocr. *4 aph. 55; l. 2 Epid. s. III n. 60.* Caussam veram harum febrium

vide apud VVillis *l. de febr. c. 8.* quæ est subtilium & spirituosarum sanguinis portionum accensio, vel effervescentia. Iung. Sylv. *l. 1 P. M. c. 28.* Fr. Piens *de febr. part. spec. c. 1.* Quod vero Helmont. scripsit, *Ephemeram* sedere in stomachi cavo, & plerunque ex vitiato cibo oriri, propterea etiam a vomitu, vel peracta digestione sponte cessare, particulariter saltem verum est. *Tr. de febrib. c. 9 §. 23.* Richart. Morton *in Pyretologia Exercit. I c. 2* caussam constituit harum febrium spiritus animales agitatos & nimium motos, qui tamen potius videntur esse productum accensi vel effervescentis sanguinis spirituosi, qui spiritus animales in cerebro commovet & exagitat.

EPHESIS, ἔφεσις, significat *provocationem in jus*, vel ad litem. Applicatur vero non inepte desiderio lascivo fœminarum, dum viri congressum anxie desiderant & ad Venerem quasi provocant. Moschion *de morb. mul. c. 128, 138.*

EPHESTIAS, ἐφεστιὰς, nomen *Emplastri* egregie *exsiccantis*, quod & μάχος alio nomine dicitur. Ejus descriptio habetur apud Aët. *l. 10* inter remedia Hydropicorum. Gorr. *p. 161.*

EPHIALTES, ἐφιάλτης, Latine *Incubus*, vel *Incubo*, Gr. etiam ἐπιβολὴ καὶ πνιγαλίων, est nocturna corporis oppressio, & quædam quasi suffocatio, cum quis ab initio somni supinus jacens, grandi se mole opprimi, atque ab alio invadi imaginatur, cum difficili respiratione, immobilitate ac voce præpedita prope suffocari æger videatur. Forte ex veteribus quidam Dæmonem, alii Cupidinem, alii incubantem vetulam, aut externam quandam vim, quæ quiescentes invaderet, & pondere oppressos gravaret, esse voluerunt, quamvis tota mali causa intra corpus esset. Vid. Rhod. *ad Scrib. n. 100.* Ea autem caussa nulla est alia, quam materies quædam vaporosa incongrua spiritibus animalibus, præsertim in cerebello, stuporem aliquem inducens, ut mox a functionum suarum sensitivarum & locomotivæ muniis paululum cessent. Hinc una cum Corde Pulmones, Diaphragma, & Thoracis musculi impediuntur & quasi constringuntur, quemadmodum egregie modum generationis *Incubi* descripsit Th. VVillis *An. Brut. P. 2 c. 6.* Hinc nostro judicio *Incubus* potius ad morbos pectoris vel medii ventris, quam ad capitis morbos referendus esset.

EPHIDROSIS, ἐφίδρωσις, ambiguæ significationis est vocabulum apud Hipp. monente Galeno aliquoties *in comm. ad Prorrh.* v. g. *com. 1 t. 7; c. 2 t. 7 & 60; c. 3 t. 33.* Plerumque tamen *Sudatiunculam* tenuem significat inutilem & malæ notæ. Nihilominus aliquando etiam usurpatur de sudore bono & Critico, *c. 3 in 1 Prorrh. t. 17; Coac. t. 36 & 136.* A. Th. VVillisio accipitur generaliter pro omni *Sudatione* vel *Sudore*, *Pharm. Rat. Part. I s. 5 c. 1 seqq.* Vide *Hidros.*

EPHIPPIUM, ἐφίππιον, hujus vocabuli propria significatio non est hujus loci, ex aliis Lexicis jam nota. Per comparationem tributum hoc nomen ossi *sphænoideo*, sive *cuneiformi*, ob quatuor parvos processus formam *ephippii*, sive sellæ, quæ equo imponitur, repræsentantes; Sinus glandulam pituitariam excipit. Barthol. *Anat. libell. IV, c. 8 p. m. 718.*

EPHISTAMÆ, ἐφίσταμαι, significat *innato*, & dicitur de materia urinæ innatante, Hipp. *7 aph. 34.* Diet. *n. 366.*

EPHODOS, ἔφοδος, triplicem habet significationem apud Hippocr. (1) significat vias & meatus, per quos corporis recrementa deponuntur, *l. 6 Epid. s. 2 t. 34 & s. 5 t. 2.* (quamvis alii textum hunc aliter explicent per aggressiones naturæ. Verum ex subseqq. verbis patet, de viis & meatibus *excretoriis* sermonem esse) (2) *invasionem* notat *hostilem* & incursum, vel insultum, *3 Progn. t. 3.* (3) ἔφοδοι Hipp. sæpe dicuntur rerum similium, vel dissimilium *accessiones*, quæ corporis temperaturam juvant, vel lædunt, *1 de diæt. XXIV, 11; XXV, 5, 7.* Foes. *p. 256.*

EPIALOS, ἐπίαλος, est epitheton febris cujusdam, in qua simul ægri febricitant, & rigore corripiuntur, uti describit Gal. *l. 2 de diff. febr. c. 6.* Dici posset *febris algida*, aut *cum tremore*, ab antiquis Latinis *Quercera* dicta. Est vero lenta & mitis febris, cujus meminit Hippocr. *l. de A. L. & Aq. IV, 7; l. de superfæt. XXIX, 3; l. 4 Epid. X, 9.* De genere Quotidianarum esse videtur, unde veteres a pituita vitrea & acida deduxerunt. Verum caussa ejus vera ex caussa febris *Quotidianæ* potius deducenda, de qua vide VVillis *de feb. c. 5.* & Piens *part. spec. de febr. c. 10.* Vide *Quotidiana.* Ab hoc est ἐπιαλώδης πυρετὸς febris, in qua rigor & tremor concurrunt juxta Erotianum in Ἠπιαλώδης πυρετός.

EPIALTES, ἐπιάλτης, idem, quod *Ephialtes*, i. e. *Incubus.* Vide *Ephialtes.*

EPIBEBLEMENOS, ἐπιβεβλημένος, dicitur Hippocr. vestimentis, vel stragulis tectus, aut *amiculo opertus*, *l. 6 Epid. s. 4 t. 14.*

EPIBROCHE, ἐπιβροχή. Vide *Embregma.*

EPICÆROS, ἐπίκαιρος, vel significat *opportunus*, tempestivus, Hipp. *l. 1. Epid. s. 3 t. 12; l. 3 s. 3 t. 29; & l. 1 de R. V. I. A. t. 2 & 24.* Vel idem est, quod *insignis*, magnus, notabilis, & usurpatur de morbis & membris corporis, Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 51; l. 2 de fract. t. 17, 22; & s. 3 t. 47, 63; l. 3 de artic. t. 59, 108.* Vel etiam notat *periculosum* valde & insignem habens malignitatem, *l. de virgin. morb. II, 18; & l. 1 Epid. ægr. 8.* Vide Foes. *p. 227.*

EPICANTHIDES, ἐπικανθίδες, dicuntur *ambo oculorum anguli*, alias κανθοὶ dicti. Gorr. *p. 149.*

EPICAR, ἐπίκαρ, i. e. *ad partem inferiorem.* Opponitur τῷ ἀνάκαρ. Vide supra *Anacar.*

EPICARPIUM, ἐπικάρπιον, dicitur medicamentum regioni pulsus in carpis manuum applicandum, qualia sunt Emplastra, vel Vnguenta antifebrilia; item Confortativa, ut Sacculi pro pulsibus &c. Aliis *Pericarpia* dicuntur. Vide *suo loco.*

EPICAUMA, ἐπίκαυμα, est velut ex igne facta crustosa

ftoſa *exulceratio*, quæ oculi nigro accidit. *Inuſtio* Lat. dici poſſet. Galen. *defin. Med.* Vide *Encaῦma*. Iung. Foreſt. *l. XI obſ. 17 Schol.*

EPICERASTICOS, ἐπικεραστικὸς, dicitur & κατακεραστικὸς epitheton medicamentorum, quæ vim habent temperandi & obtundendi malignitatem vel morſum, i. e. ichoreſcentiam ſalinam corroſivam & ulceroſam humorum in aliqua parte contentorum; veluti uva paſſa mordentes in ventriculo humores obtundit. Galen. *l. 1 de Al. fac. cap. 2*, vide & *l. 2 de Simpl. fac. c. 12*, ubi & ἐπικεραννύντα dicuntur. Videatur & Petr. Morell. *de Materia medica p. m. 342. edit. Ger. Blaſii.*

EPICEROS, ἐπίκηρος. Vide *Hypoceros.*

EPICHÆRECACIA, ἐπιχαιρεκακία, *maleῦolentia*, quando quis alterius malis oblectatur. Refertur inter cauſſas morbificas a Rolf. *O. ac M. M. Sp. l. 2 ſ. 3 c. 107.*

EPICHEIRON, *Epicheirion*, ἐπίχειρον, ἐπιχείριον, idem, quod σῶτρον, ſive præmium, quod Medico, vel Chirurgo ſolvitur pro opera & ſtudio Hipp. *in præcept. II, 9*, a verbo ἐπιχειρίζω & ἐπιχειρίζομαι, manum admoveo alicui negotio. Hipp. *l. 5 Epid. X, 18.*

EPICHLIÆNOMÆ, ἐπιχλιαίνομαι, ſubinde caleſco, *intepeſco*, ſignificat, & quidem plerumq; præternaturaliter ap. Hipp. *Coac. t. 621; l. 4 Ep. XIX, 6; l. 2 ſ. 2 n. 19; l. 6. ſ. 7 t. 2.*

EPICHNUS, ἐπίχνυς, ſignificat ſordes, vel *lanugi-noſam concretionem*, & metaphorice aliquoties tribuitur oculis ſqualidis, & obtenebratis, Hipp. *1 Prorrh. ſ. 1 t. 17; Coac. t. 561.*

EPICHOLOS, ἐπίχολος, i. e. *bilioſus*, dicitur de corpore, Hipp. *l. 5 Epid. XI, 14; XIII, 6.* Idem quod *Cholericus.*

EPICHORDIS, ἐπιχορδὶς, dicitur *Meſenterium* Aretæo *l. 2 de cauſſ. & ſin. ac. morb. c. 6*, citante Foëſ. *p. 235.* Ita ῦero vocatur, quia ſupra chordas, i. e. inteſtina ſitum eſt.

EPICHORIOS, ἐπιχώριος, idem ſignificat, quod ἐπιδήμιος. Vide *Epidemius*, quamvis etiam ſumatur pro ἐγχωρίῳ ſive *Endemio* de Scorbuto apud Suidam *l. 6 Geograph.* Vid. *Ephemerid. Nat. Curioſ. Dec. I Ann. II Obſ. 284.*

EPICINDYNOS, ἐπικίνδυνος, *ῦalde periculoſus.* Hipp. *4 aph. 43.* Vid. Dieter. *n. 317.* Opponitur τῷ ἀσφαλὴς, ſecurus, item ἀκίνδυνος. *Ibid.*

EPICOELIS, ἐπικοιλὶς, *Cilium* ſignificat, uti interpretatur Gaza, quo nomine veteres extremum ambitum genæ ſuperioris deſignarunt. Gorr. *p. 140.*

EPICOEMASIS, ἐπικοίμασις, *decubitum ad dormiendum*, & ipſam dormitionem ſignificat, a verbo ἐπικοιμάομαι, *5 aph. 27.* Iung. Dieter. *n. 316.* Legitur & hoc vocab. *2 de artic. t. 50.* Sed quomodo verſio Latina quadret, *ῦellicationem* aut ſcalpturam reddens, non video. An cum Cornario legendum ἐπίκνησις?

EPICOLICA dicitur Gliſſonio ea corporis pars, quæ colo inteſtino accumbit, notante Blancardo *in Lexic.*

EPICOPHOSIS, ἐπικώφωσις, idem, quod κώφωσις, *ſurditas.* Vide *Cophoſis*, quamvis ſtricte *ſurditatem* potius alii morbo ſuperventientem ſignificare videatur. Legitur apud Hipp. *1 Prorrh. ſect. 3 t. 49.*

EPICRASIS, ἐπίκρασις, proprie *contemperationem* ſignificat. In Medicina vero ita dicitur *curationis ratio per ῦices* inſtituta, quæ opponitur ei, qua confertim & in totum cauſſa morbifica removetur. Gal. *l. 9 meth. med. c. 10.* Neque vero neceſſe eſt ſemper evacuationem intelligi: ſed & per ἐπίκρασιν curatio perfici poteſt ſucceſſive & per vices alterando, mitigando, ad excretionem diſponendo vitioſos humores, permiſſa ſoli naturæ evacuatione, quæ eorum partem vel convertat in alimentum ſanguinis, vel per alvum, urinas, ſudorem, aut aliter expurget. Caſtell.

EPICRATEIA, ἐπικράτεια, ſignificat *exſuperantiam*, quæ duplex eſt: alia materialis, alia virtualis, vel qualitativa. Gal. *l 3 de S. Fac. c. 16.*

EPICRATETICUS, ἐπικρατητικὸς, apud Galen. ſtricte dicitur de facultate coërcendi, aut retinendi alvum, quæ tribuitur juri gallinarum, & opponitur τῷ ὑπακτικῷ, ſubducendi virtuti, *l. 11 de S. Fac.*

EPICRATIS, ἐπικρατὶς apud Hipp. ſignificat *ſudarium*, ſive linteum ad detergendos ſudores, item ex tenui ſtamine paratum capitis tegumentum & involucrum. Hipp. *in Præcept. IX, 14.*

EPICRISIS, ἐπίκρισις, id eſt, *Adjudicatio*, Gal. *ad Thraſyb. c. 6.* Quæ mutua inter ſe dependentia connectuntur, per appellatam ἐπίκρισιν, a Græcis, id eſt, *adjudicationem*, judicanda ſunt.

EPICRUSIS, ἐπίκρουσις, certa quædam dicitur *percuſſio*, qua mangones puerorum tanquam præſidio ſuccurrunt iis, quibus a natali die gracilia ſunt membra. Gal. *l. 14 Meth. med. c. 16.*

EPICTENION, ἐπικτένιον, locus eſt imi ventris ſupra pectinem, unde & ἐπίσειον, & *Pubes* alias dicitur, Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXXXVI, 3.* Significat & *lanuginem* in lanificio pectini inſidentem, & Galenus notat *exegeſi Hipp.* quam inſubditio medicamento exhibet, Hipp. *ibid. C. 10; CXX, 8.* Iung. Foëſ. *p. 228.*

EPICYEMA, *Epicyeſis*, ἐπικύημα, ἐπικύησις, *Superfœtatio*, *Superimprægnatio*, eſtque ſecundus fœtus conceptus gravida jam exiſtente muliere, id quod fit, cum fœtu jam concepto non clauditur exacte uterus, ſed ſemen aliud, vel potius ovulum, etiam poſtea intro admittit, *lib. de ſuperfœtat.* Tempore partus rem non carere periculo, experientia nos quoque docuit. Aliquando & mola carnea cum fœtu conjuncta ἐπικύημα vocatur. *lib. 5 Epid. V, 14.* Iung. Diet. *Iat. p. 875 ſeqq.*

EPIDEIPNON, ἐπίδειπνον. Vide *Poſtcœnium.*

EPIDELOS, ἐπίδηλος, ſignificat *conſpicuus*, evidens, & dicitur vel de homine, qui ſenſu increſcere deprehenditur, ut primo, ſecundo, tertio & quarto ſeptenario &c. Hipp. *l. de Carnibus XIII, 13.* Vel uſurpatur de diebus futuram criſin manifeſtantibus, qui latine *Indices*, vel *indicatiῦi* vocantur, *2 aph. 24.* Vid. Diet. *n. 314.*

EPIDEMIOS, *Epidemos*, ἐπιδήμιος, ἐπίδημος, eſt epitheton morborum ex genere communium, id eſt *populariter graſſans*, a communi, ſed tamen inſolita & minus familiari, cauſſa ortus. Cauſſa vero illorum non ſem-

semper est aëris vitium malignum & venenatum, sive pestilens, sed interdum etiam saltem constans & diu perdurans anni temporum intemperies & dyscrasia, humores & spiritus ad communem vitiositatem disponens; quemadmodum patet ex historiis febrium *Epidemicarum* apud VVillis *cap. 17*. Qui ab illa causa proveniunt, sunt vere *Contagiosi, Pestilentes*, hi non item, quamvis recte dicantur *Maligni*. Epitheton hoc postea ipsis remediis contra pestem & morbos pestilentes addi cepit; hinc legitur Aqua *Epidemia* Londinensis in D. David. de Spina *Manuali Pharm. Chym. p. 59.* quamvis *in ipso Dispensatorio Londinensi 1680 edito* non extet.

EPIDERIS, ἐπιδερὶς, sic dicitur aliquibus in pudendo muliebri adnata caruncula, quæ aliis *Nympha*, aut *Clitoris* vocatur. Gorr. *ex Polluce p. 145.* Rolf. *de Part. generat. Part. 2 c. 42.*

EPIDERMIS, ἐπιδερμὶς. Vide *Cuticula*.

EPIDESMOS, ἐπίδεσμος, dicitur fascia, quæ plagulis aut spleniis superinducitur & superligatur. Latine *superfasciatio, superligamen*, Hipp. *3. de iis, quæ in med. t. 6.* Huic opponitur ὑποδεσμὶς, de quo *suo loco*.

EPIDESIS, ἐπίδεσις, genus ligationis est ad sanguinis profluvium fluentibus vasis injectæ, quanquam ipsum vas circulo non complectatur, sicut vinculum; Verum cum ex parte suo complexu committat quodammodo vulnerati membri labra diffidentia, &, quæ superimposita sunt, contineat, merito inter claudentia remedia numeratur, ex Gal. *l. 5 meth. med. cap. 3.* Verum non video, quid obstet, quo minus omnis *deligatio* in genere ἐπίδεσις vocari possit. Vide *Deligatio*.

EPIDIDYMIS, ἐπιδιδυμὶς, ita dicitur appendix & parvus quidam veluti testiculus, testis capiti superimpositus, cujus historiam & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. *l. 1 Anat. c. 22, 23.* Inepte vertitur *Supergeminalis*. C. Hofmann. *in Comm. ad Gal. de V. P. n. 1016.*

EPIDORPION, ἐπιδόρπιον, dicitur *mensa secunda*, ubi bellaria, quæ etiam hoc nomine venire solent, apponuntur. Lang. *l. 2 ep. 51.*

EPIDOSIS, ἐπίδοσις, *Additamentum*, vel incrementum significat, a verbo ἐπιδίδωμι, *augeor*, incresco. Vtrumque & de corporis naturali incremento, & de morborum augmento sumi potest. Idem ergo est, quod *augmentum*, vel *augmentatio*. Hipp. *l. 2 aph. 31, 32; l. 5 Epid. XIII, 8; l. 6 f. 4 t. 26.* Gal. *l. 1 de cris. c. 3 & l. de Morb. tempor. c. 2.* Iung. Foëf. *p. 225.* Dieter. *n. 315.* Linden. *Ex. XV, §. 91.* Est species secunda temporum morbi particularium, secundum Galen. *de opt. sect. c. 37.*

EPIDROME, ἐπιδρομὴ, *accursionem*, affluxumve humorum significat. Galenus exponit per ἐπιῤῥοὴν, *3 de iis, quæ in med. t. 32.*

EPIEICES, ἐπιεικὴς, significat *æquus*, moderatus, *lenis*. Frequenti in usu apud Hippocr. præsertim etiam adverbium ἐπιεικέως. Tribuuntur vero vel hominibus, Gal. *c. 3 in Prorrh. t. 67*, vel morbis & symptomatibus morbos comitantibus, & leniter sese habentibus. *1 Prorrh. f. 1 t. 12; Coac. t. 143, 209, 255, 374; l. 5 Epid. XV, 2; XXIIX, 3*, & alibi sæpius. Lind. *Ex. VII, §. 5.* Vide Foëf. *p. 226.* Substantivum quoque ἐπιείκεια, *æquitatem*, moderationem & lenitatem significat, *3 de fract. t. 34.* Tropice notat probabilitatem, verosimilitudinem.

EPIGASTRION, ἐπιγάστριον. Vide *Abdomen*. Barthol. *l. 1 Anat. in princ. Epigastricam Venam & Arteriam* descriptas vide in Anatomicorum monumentis.

EPIGEIOS, ἐπίγειος, *terrestris* terræ propior, humilis. De plantis dicitur *humilibus*, Galen. *l. 4 de S. F. c. 15.*

EPIGENNEMA, *Epigenesis*, ἐπιγέννημα, ἐπιγένεσις, *Superveniens*, accidens priori accedens, ab ἐπιγίνομαι, *supervenio*, accedo. Dicitur de omni re præternaturali, quæ manente priori supervenit, sive morbus novus fuerit, sive symptoma. Causa quoque morbifica propagata dicitur κατ' ἐπιγένεσιν. Differt a μεταπτώσει, quod in hac prior focus morbidus cesset & alius fiat. Legitur substantivum apud Hipp. *Coac. t. 230.* Verbum vero ἐπιγίνομαι frequentius occurrit. Vnde & symptomata, ceu signa, quæ non statim a principio morbi adsunt, dicuntur ἐπιγινόμενα, accedentia, *supervenientia, 6 aph. 35 & alibi.* Vid. Galen. *in comm.* Foëf. *p. 224.* Dieter. *n. 312.* Rolf. *O. ac M. M. Sp. lib. 2 f. 3 c. 5; & l. 3 f. 2 c. 48.* Linden. *Ex. VI, §. 22 seqq. VII, §. 12, 14; XII, §. 125.* Ἐπιγένεσις etiam Latinitati donatum usurpatur de modo formationis fœtus & animalium, qui fit per additionem partis post partem, quemadmodum patet ex Harveji *de gener. animal. Exerc. 45.*

EPIGLOTTIS, ἐπιγλωττὶς, id est, *Superlingula*, est membrana cartilaginosa, rotunditatis oblongæ, in interiori gutturis parte collocata, Gal. *l. 1 de Loc. aff. cap. 1*, vel est laryngis quinta cartilago, quæ rimam *Glottis* dictam ex junctura duarum Arytænoidearum obortam tegit & claudit, ne ex cibo & potu aliquid in asperam arteriam decidat, sed clausa in gulam abeat; quamvis Bartholinus existimet, aliquid de liquidis in tracheam transire, *l. 2 Anat. c. 11.* Legitur apud Hippocr. *lib. de Corde, II, 1.* Vide & Lang. *l. 2 ep. 44.*

EPIGLOTTVM Paracelso dicitur instrumentum argenteum simile ferreo instrumento, quo utuntur calcearii, & adhibetur ad palpebras sursum tollendas, poniturque subtus supercilia, & pili diriguntur. *Scholio in libr. 6 Paragraphor. de Lepra.*

EPIGLVTIS, ἐπιγλουτὶς, dicitur *femoris & natis pars exterior*, quemadmodum pars sub natibus ad femur depressa ὑπογλουτὶς vocatur. Gorr. *ex Arist. l. 1 Hist. an. c. 14* vid. *p. 145.*

EPIGONATIS, *Epigonis*, ἐπιγονατὶς, ἐπιγονὶς, & ἐπιγουνὶς, dicitur μύλη, *Mola*, sive *Patella genu*, estque os cartilaginosum, latum, rotundum, intus læve, & cavum, toti genu suprapositum. Duabus constat substantiis, ossea interiori, altera cartilaginea exteriori. Ad latera aspe-

asperum est, quo commodius tendines tibiam extendentes aptarentur. De hac vide Anatomicos,& in specie Barthol. *libell. 4 Anat. c. 21.* Legitur apud Hipp. *l. de Ven. XXIV,3; XXV,2.* An *Patella* frangi possit, frustra in dubium vocatur, siquidem D. Fr. Ruyschius *in Centur. Observat. Anatomico-Chirurgic. Obs. III* exemplum notatu dignum proposuit, simul docens, patellam aliter esse constitutam in corporibus vivis, aliter in sceletis, nimirum in his per exsiccationem ita indurantur, ut difficile sit eas frangere; in illis sunt extrinsece duriori lamina solum obductæ, intus vero substantia osseo-spangiosa præditæ.

EPIGONON, ἐπίγονον, Hipp. idem est, quod ἐπικύημα, *superfœtatio, l. 1 de diæt. XXIV, 1.* Gorr. *d.l.*

EPILABE, ἐπιλαβὴ, ita dicitur *apprehensio*, ansa, & locus, qui prehendi possit, quique injectum vinculum firmat & retinet, eminentiam aliquam habet, quæ injectis laqueis moræ sit, ut inhæreant, nec elabantur. Hipp. *3 de artic. t. 50.* Iung. Foes. *p. 228,* a verbo ἐπιλαμβάνω, *apprehendo.*

EPILAMPSIS, ἐπίλαμψις. *Effulgescentia.* Vide *Eclampsis.*

EPILATHERA, est particularis Anatomia. *Epilathera* ad hunc modum debet considerari, quod in omnium minutissima gutta quoque Anatomia Microcosmi constet. Quilibet enim Spagyricus gradus virtutis suæ tinctura est. Et cuilibet Medico intelligendum venit, in unaquaque gutta, quotquot etiam sunt, tot etiam integras esse Anatomias, ut in Microcosmis & in Elementatis. Ita Iohnsonus explicavit hunc terminum. Vnde vero excerpserit has subtilitates, reperire non potui. Rulandus plane non habet.

EPILEMPSIS, ἐπίλημψις, idem, quod *Epilepsia.* Legitur apud Hippocr. *Coac. t. 599.* ex mente Foes. *p. 228.* quamvis Linden. ἐπίληψιν legerit, quod etiam verosimilius, & magis congruum. Vide *Epilepsia.*

EPILENTIA Paracelso dicitur quoq; *Epilepsia, Def. 2.*

EPILEPSIA, ἐπιληψία, ἐπίληψις, *Morbus Comitialis,* (vide *Comitia,*) *Caducus, Herculeus, Sacer, Puerilis.* Vide Dieter. *n. 319.* Lang. *l. 1 Epist. 25.* Late etiam *Convulsionis,* σπασμοῦ, nomine venit, (vide *Convulsio*) est primaria species morborum convulsivorum, potestque ex principiis recentiorum veris commode ita describi, quod sit varia & mixta actionum animalium læsio, imprimis vero motus animalis depravatus, interdum & abolitus, convulsivus, clonicus, vel totius corporis, vel quarundam ejus partium, cum aliis pluribus symptomatibus, stridore, spuma oris, clamore, compressione dentium, præsertim vero contractione pollicis, proveniens a spirituum animalium, sive nervosi liquoris, per auram malignam nitrosam, vel vitriolaceam explosivam, vel congelativam irregulari commotione, expansione, agitatione, præsertim in appendice cerebri medullari & nervorum principio facta, ex hypothesibus Th. VVillis, *de morb. convulsf. c. 2 & 3.* Paracelsus refert inter *morbos Caducos,* quorum sex numerat, Theriacæ morbor. *Tab. V.* cujus caussam statuit Mercurium, vel potius fumum Mercurii, *Scholion ad l. 3 Paragraphor. c. 2 §. 3.* Helmontius ab Archeo furioso deducit, *tr. de Ideis morbos. n. 34,* & virus vocat inebrians, soporiferum, & quodammodo furiosum, quod primitus circa ventriculum elucescit, *tr. de morb. Archeal. n. 17.* *Epilepsiæ* per consensum ab aura adscendente exemplum evidens vide *in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 336.* ut & in tract. Galeni *de puero Epileptico.* De *Epilepsiæ* caussa fuisse votum Cratonis: Vtinam ante finem vitæ suæ exitum aliquis ostendat? testatur D. Hofm. *Com. ad Gal. de V. P. n. 597.* Qui hoc morbo laborant, vocantur ἐπιληπτικοὶ, Hipp. *2 aph. 45,* & symptomata convulsiva τὰ ἐπιληπτικὰ, *5 aph. 7; Coac. t. 522.*

EPILESMON, ἐπιλήσμων, *obliviosum* significat, cui memoria debilitata est ex spirituum animalium impedita actuatione. Legitur apud Hipp. *Coac. t. 161.*

EPILOGISMUS, ἐπιλογισμὸς, communis est quædam ratio, & omnium assensu comprobata. Vide *Analogismus.*

EPIMELES, ἐπιμελὴς, *sollicitus,* curiosus. In specie usurpatur de eo, cui victus ratio curæ est, *2 Prorr. XV, 8.*

EPIMORIOS, ἐπιμόριος, *superpartialis,* epitheton differentiæ pulsuum, respectu numeri ad numerum, cum, quot est distentio sive diastole temporum, totidem est systole, sive concidentia, Gal. *l. 1 de diff. puls. c. 9.*

EPIMYLIS, ἐπιμυλὶς idem, quod μύλη, ἐπιγονατὶς. *Mola, Patella genu.* Vide *Epigonatis.* Iunge Foes. *p. 229.*

EPINEMESIS, ἐπινέμησις, ἢ ἐπινέμωσις, *administrationem,* aut distributionem significat; qualis Medico necessaria propter subjectorum varietatem, ut sciat addere, vel adimere, prout circumstantiæ exigunt. Hipp. *in præcept. VI, 29.*

EPINENEVCOS, ἐπινενευκὼς, id est, *annuens,* vel innuens. Est epitheton pulsus inæqualis in una pulsatione & diversis arteriæ partibus, quoties pulsus magnus circa duos Medici digitos medios sentitur, minor autem sub extremis, Gorr. *p. 151,* ex Galen. *in Isag. puls.* Dicitur & περινενευκὼς, *circumnuens,* Gal. *l. 1 de diff. puls. c. 20.* Hecticis familiaris, *l. 14. de causs. puls. c. 10.*

EPINEPHELOS, ἐπινέφελος, nubeculam offerens, *nubilosus.* Dicitur de urinæ sedimento nubeculam repræsentante, Hipp. *4 aph. 71; Coac. t. 575; l. 3 Epid. ægr. 1 & 3.* Vsurpatur etiam de Autumno *nubiloso, l. 3 Epid. s. 3 t. 3.*

EPINOËMA, ἐπινόημα, *commentum,* inventum significat, hoc seculo in Medicina frequens. Legitur vero apud Hipp. de scala quadam, in qua perversa spina reducebatur, *3 de artic. t. 20.*

EPINOTION, ἐπινώτιος, idem, quod ὠμοπλάτη, *Scapula,* Gorr. *p. 152.*

EPINYCTIS, ἐπινυκτὶς, *pustulam nocturnam* significat. Est species exanthematis, ἐξανθήματος. Vide *Exanthema.* Plinio dicitur *Pustula livens & noctibus inquietans.* Hinc enim nomen sumit, vel quod noctu oriatur,

tur, vel quod infestet, magnumque dolorem moveat. Caussa eadem, quæ aliarum solutionum continui superficialium, sive exulcerationum cutanearum, scil. portiones subtiliores salinæ, vel seri sanguinei, vel succi nutritii lymphatici.

EPIOS, ἤπιος, id est, *mitis*, lenis. Vsurpatur de febribus benignioribus, ab Hippocr. *l. 5 Epid. XXIIX, 7; l. 7 Ep. I, 6, 14.*

EPIPAROXYNESTHÆ, ἐπιπαροξύνεσθαι, i. e. *superexacerbari*, accessionem morbi repetere, ingravescere, veluti reduplicare. Dicitur de febribus, quarum paroxysmi plures habent insultus ac veluti reduplicationes, uti in Semitertiana, quæ tertio die duplicatam habet accessionem cum quotidiana continua & ἀναδιπλώσεις quasdam. Provenit hoc a materiæ febrilis heterogenea turgescentia, Hipp. *l. 1 Epid. f. 1, t. 23.* Est & ἐπιπαροξύνεσθαι, *irritari*, & de abscessibus sub aure obortis dicitur, *1 Prorrhet. f. 3 t. 70.* Finxisse hinc videtur propria autoritate Blancard. nomen *Epiparoxysmus*, in alio enim scriptore Medico vix occurret.

EPIPASTOS, ἐπιπαστὸς, idem, quod καταπαστὸς. Vide *Catapasma.* Gorr. ἐπίπαστα quoque olim vocabantur medicamenta, quæ vulneribus sanandis apponuntur, Lind. *Ex. XIII. §. 323.*

EPIPECHY, ἐπίπηχυ, dicitur *pars cubiti superior*, sicut ἀγοστὸς, inferior, de quo vide supra. Vide *Agostus.* Gorræus. *p. 152.*

EPIPEPHYCOS, ἐπιπεφυκὼς, *Adnatus.* Vide *Adnata tunica.*

EPIPHÆNOMENOS, ἐπιφαινόμενος, dicitur de iis symptomatibus, quæ post morbum præsentem apparent, nec una cum morbo statim sunt præsentia. Hipp. *1 aph. 12.* An aliqua differentia sit τῶν ἐπιφαινομένων, ab ἐπιγενομένοις, uti vult Linden. *Ex. XII §. 125*, valde dubito. C. Hofm. vocat νεωτερισμὸν, novationem vanam, *Instit. libr. 4 c. 28 §. 18.* Vide *Epigennema*, Dieter. *n. 312, 331.*

EPIPHANIA, ἐπιφάνεια, significat habitum corporis exteriorem, summam corporis. Vsus est Theon Medicus *l. 4 de particul. exercitiis*, teste Gal. *l. 3 de tuend. san. c. 8.* Vide *Superficies.*

EPIPHLEBOS, ἐπίφλεβος, dicitur, cui venæ sunt amplæ & prominentes, quales sunt gracilioris & calidioris temperamenti, Hipp. *l. 6 Epid. f. 4 t. 25.* Aretæus *l. 2 de cur. morb. ac. c. 2.*

EPIPHLOGISMA, ἐπιφλόγισμα, *Deflagratio*, incendium superveniens, sive ardor, vel fervor alicujus partis, veluti a flamma obortus, propter exuberantem humorum, præsertim sanguinis, caliditatem. Hippocr. *5 aph. 2.* Iung. Dieter. *n. 332.*

EPIPHOITEOS, ἐπιφοιτέος, *accedens*, superveniens. De dolore legitur *Coac. t. 332.*

EPIPHORA, ἐπιφορά, generaliter omnem *impetum humorum*, imprimis sanguinis, inflammatorium in totum corpus, vel aliquam partem significat, ab ἐπιφέρεσθαι, cum impetu ferri, Scrib. Larg. *n. 243.* Vide Rhod. *in Lex. Scribon.* Specialiter vero influxum humoris in oculos inflammatorium denotat, Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7 & l. Introduct. c. 15.* Dieter. *n. 891.*

EPIPHOROS, ἐπίφορος, dicitur fœmina *Gravida*, sive utero gerens, aut vicina partui; aut juxta alios sumitur de illa, quæ facile concipit. Legitur apud Hipp. *1 Prorrhet. f. 3 t. 11*, (vide Gal. *in comm.*) *Coac. t. 514, 517, 519, 523, 537.* Iung. Holler. *2 in comm. ad hæc loca p. 1010 & 1017.* Ionston. *in Not. ad d. t.*

EPIPHYSIS, ἐπίφυσις, i. e. *Appendix*, est ossi quid adnatum, non continuum, sed contiguum, veluti accretio ab ἀποφύσει, quæ processus est ossis continuus, seu ejus continua portio, Hipp. *2 de fract. t. 35.* Vide Gorr. *p. 153.* & Foes. Barthol. *libell. 4 c. 1 fin.* Ἐπιφύσιες quoque dicuntur prominentiæ palpebris adnatæ ex crassioribus quibusdam humoribus excrementitiis obortæ, *l. 3 Epid. f. 3 t. 48.*

EPIPIGMA, quod & *Epipoma*, ἐπίπωμα, dicitur, est instrumentum ligneum, figuram habens literæ Π. & inversi Ц. usurpatum ad prolapsum humeri caput reponendum, Oribas. *de machinam. c. 4.*

EPIPLASMA, ἐπίπλασμα, in genere idem est, quod *Cataplasma.* Specialiter dicitur de farina triticea in hydrelæo decocta, & vulneribus imposita apud Galen. *l. 3 de C. M. S. L. c. 2 in princ.*

EPIPLEROSIS, ἐπιπλήρωσις, *superimpletio* ex opinione Erasistrati dicebatur, quando arteriæ in dilatatione replebantur spiritu a corde immisso, Gal. *l. 4 de diff. pul. c. 6 & 17.*

EPIPLEXIS, ἐπίπληξις, *increpatio*, objurgatio Medico quandoque necessaria, Hipp. *l. de dec. orn. IX, 16*, & verbum ἐπιπλήσσω, *increpo. XI, 18.*

EPIPLOCE, ἐπιπλοκὴ, idem, quod συμπλοκή. Vide *Complexio.*

EPIPLOCELE, ἐπιπλοκήλη, est species *Herniæ*, quando *Omentum* prolabitur in tunicas & cavitatem scroti. Galen. *de diff. morb. cap. 10.* Estque morbus in situ.

EPIPLOSCHEOCELE, ἐπιπλοσχεοκήλη, herniam omentalem in scroto significat, quo vocabulo usus est D. D. Christoph. Maur. Hoffmannus *in Dissertatione sua Inaugurali hoc titulo.*

EPIPLOOCOMISTES, ἐπιπλοοκομιστὴς, epitheton hominis, qui præ brutis maximum habet omentum. Quamvis hoc impugnaverit Vesalius, scribens, quod omnia fere quadrupeda majori omento supra intestina explicato undique donata sint, quam homines, & ita de hominibus extraordinario & quodammodo præternaturali omenti augmento præditis exposuerit. Lat. *Omenti gestatores* reddens, *l. 5 de H. C. F. c. 4.* Vel etiam ita dicitur, qui hernia laborat omenti *Epiplocele* dicta, Gal. *l. 6 Adm. Anat. c. 5.*

EPIPLOOMPHALON, ἐπιπλοόμφαλον, est *Hernia umbilicalis*, orta a prolapsu omenti in umbilicum per violentiam continuum solventem excitata, Gal. *in defin.*

EPIPLOON, *Epiplun*, ἐπίπλοον, ἐπίπλουν, *Omentum*, quasi Operimentum, aliis *Rete*, *Reticulum*, *Zirbus*, est pars membranosa duplicata, veluti ex duplici peritoneo & adiposa substantia constans, arteriis venisque & paucis nervulis intertexta, intestinis veluti innatando incumbens. Ejus historiam vide in Anatomicis, præsertim Barthol. *l. 1 c. 8.* Vocab. Græcum occurrit apud Hipp. *5 aph. 46; 6 aph. 58; lib. 1 de morb. III, 36; Coac. t.502; l. de nat. mul. XIX, 5 & alibi sæpius.* Adde Diet. *n.322.*

EPIPOLÆOS, ἐπιπόλαιος, levis, perfunctorius, *superficiarius*, mitis. Dicitur de siti parva, Hipp. *l. 6 Epid. s. 4. t. 23.* Vide *Exercit. de Remor. purg. Disp. V. §. 2.* de osse, quod minus profundum est, sed in superficie extat, *l. de cap. vuln. XXV, 4; XXIX, 2* de febre miti, *2 aph. 28.* Vide Dieter. *n. 323.*

EPIPOLASIS, ἐπιπόλασις, *redundantiam* humorum & fluctuationem significat, Hippocr. *l. de hum. II, 51*, ubi opponitur κατάβασις, descensus humorum. Descendit a verbo ἐπιπολάζω, *redundo*, fluctuo. Hippocr. *1 de Nat. hum. t. 22; l. 1 Epid. s. 2 t. 67; l. 2 de diæt. XXV, 3.* Apud Chymicos *Epipolasis* est, cum sublimatum ad superficiem duntaxat ascendit, eique insidet. Et quidem primum e centro ad superficiem essentiæ extrahuntur, sed nonnunquam eadem operatio inservit repurgationi. Duplex est: *Humida*, & *Sicca.* Illa dicitur, cum e re in humore excedente collocata sublimatum enatat, emergitque usque ad summum, ubi subsistens apparet. Itaque & *Sublimatio per Enatationem* seu *Emersionem* appellari potest. Adjuvatur autem hæc levitatis naturalis inclinatione & dissidio diversarum, & procuratur non modo per calorem actualem, sed & potentialem. *Epipolasis sicca* est, cum immediate ex reipsa sublimatum efflorescit, eique cohæret proxime in sicco. Et peragitur modis variis, opera caloris elevantis, & clausuris apertis viam egressui laxantis. Hæc Rul. *in Lex.*

EPIPOMA, ἐπίπωμα. Vide *Epipigma.*

EPIPONOS, ἐπίπονος, significat *laboriosus*, molestus, difficilis. Vsurpatur de excrementis difficulter prodeuntibus, Hipp. *1 Epid. s. 1 t. 15; libr. 2 Epid. s. 3 n. 51; l. 1 Prorrh s. 2 t. 24.*

EPIPOROMA, ἐπιπώρωμα, dicitur *Callus*, vel tophus *in articulis* enatus & induratus, apud Hipp. *libr. 2 Prorrhet. XV, 2, 7.*

EPIPTYXIS, ἐπίπτυξις, *complicatio*, occlusio *labiorum*, C.Hofmann. *comm. in Gal. de V.P. n. 1169.*

EPIPYRETTO, ἐπιπυρέττω, significat *insuper febricito*, diciturque de ægro, in quo febris & repetit, & ingravescit, *1 Prorrhet. sect. 1 t. 15; Coac. t. 95.*

EPIRIGEO, ἐπιῤῥιγέω, significat *insuper*, vel subinde *rigeo*, quando rigores frequentiores & repetiti urgent. Hipp. *l. 6 Epid. s. 2 t. 7.*

EPIRRHOE, ἐπιῤῥοή, *influxum* significat, vel affluxum humorum in partem, a verbo ἐπιῤῥέω, *influo*, Hippocr. *5 aph. 23.* Vide *Influentia*, *Influxus.*

EPISARCIDIUM, ἐπισαρκίδιον, idem, quod *Hyposarcidium.* Vide *Anasarca.*

EPISCHESIS, ἐπίσχεσις, inhibitionem, *suppressionem*, retentionem excernendorum denotat. Gal. *c. 2 in 3 Epid. t. 4*, ab ἐπίσχω, *cohibeo*, supprimo, sisto, *5 aph. 50.*

EPISCHION, ἐπισχίον, dicitur *Os pubis*, *Pecten*, quod est os transversum & latum in imo ventre, quod pubi subjacet & munit intestina. Gorræus *p. 153.*

EPISCHON, ἐπισχών, dicitur de ægro, in quo morbosa accessio cessat, inhibetur, aut differtur. Hippocr. *Coac. t. 79; l. 5 Epid. XXXI, 7; l. 7 IX, 5, 15; XLIV, 5*

EPISCLEROS, ἐπίσκληρος, *induratus.* Legitur de ventre, Hipp. *1 Prorrhet. s. 3 t. 46.*

EPISEION, ἐπίσειον, ἐπίσιον, idem, quod ἐφήβαιον. Vide *Ephæbeum*, id est, *Pubes*, *Aqualiculus.* Occurrit apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXXXIX, 5; l. 2 VI, 5 & alibi sæpius.* Piccolom. *Præl. Anat. p. 72.*

EPISEMASIA, ἐπισημασία, in genere *significationem*, vel *Consignificationem* & *Annotationem* significat a verbo ἐπισημαίνω, indicium vel signum aliquod præbeo, quod in hac significatione legitur apud Hipp. *l. de nat. puer. V, 5 & 4 de R. V. I. A. t. 89.* Astrologorum judicia de tempestatibus ex siderum phasibus dicuntur ἐπισημασίαι, Linden. *Ex. XI §. 191.* In specie vero significat primum insultum febrilem, in quo ægri solent horrere, refrigerari, oscitare, pandiculari, dormitare, aut aliud quid simile pati. Vide *Annotatio.* Denique & specialissime verbum ἐπισημαίνεσθαι, significat *suscipere aliquam notam*, aut characterem, *ex epilepsiæ paroxysmo.* Vnde & pueri tales dicuntur ἐπίσημα παιδία, & qui carent, ἄσημα. Hipp. *l. de morb. sacro. IX, 5, 9; X, 1.*

EPISPADEN, ἐπισπάδην, *affatim*, unico haustu, avide. Inter Compotatores vulgo effertur: *hausticos.* Occurrit apud Hipp. *l. de int. aff. XXIX, 4.*

EPISPASMOS, ἐπισπασμός, vel idem est, quod ἐσπνοή, *Inspiratio*, uti vult Galen. *c. 5 in 5 Epid. t. 32*, vel juxta alios celeriorem & præternaturaliter crebram inspirationem notat. Posset etiam exponi de *Attractione* in genere. Vnde ἐπισπαστικὰ φάρμακα idem, quod ἑλκτικὰ, *Attrahentia*, *Attractiva* dicta, de quibus vide in genere supra *Attractio.* Quas Hippocrates intellexerit *sorbitiones* per ἐπισπαστικὰ ῥοφήματα in febribus ardentibus, *4 de R. V. I. A. l. 18*, Galen. *in comm.* constare posse negat; At Hor. Augen. exponendum esse textum per alimenta sorbilia purgantibus mixta. *Tom. II Epist. & Consil. Medic. p. m. 344.* Specialiter *Epispasticum* dicitur medicamentum aridum inspersile ad malignorum ulcerum curationem non inefficax, Galen. *l. 4 de C. M. S. L. cap. 5.* ἐπισπαστικὸν Emplastrum, quod aperit & educit pus, vel si quid aliud subest, Scribon. L. *n. 216.*

EPISPHACELIZO, ἐπισφακελίζω, significat prorsus *sphacelo*, h.e. totali mortificatione & νεκρώσει corrumpor. Hipp. *1. de artic. t. 63*, unde & ἐπισφακέλισις, *totalis mortificatio*, *3 de artic. t. 55.* Iunge *t. 59.*

EPISPHÆRIA, ἐπισφαίρια, dicuntur anfractus cerebri & gyri exteriores. ut vasa sanguinea per cerebri sub-

substantiam melius distribuantur, uti notavit Blancard. *in Lex.*

EPISPHALES, ἐπισφαλὴς, valde *periculosus*, Hipp. *2 aph. 35 & l. de vet. med. XVII, 13.* Iung. Dieterich. *n. 327.*

EPISPHRAGIZOMÆ, ἐπισφραγίζωμαι, significat *obsigno*, insigno. Ita Chymici *obsignant* vasa sigillo Hermetico. Vide *Sigillum.* Rhod. *in Lex. Scribon.* Signare vas, ne vires evanescant.

EPISPHYRION, ἐπισφύριον, dicitur fibulæ species, qua antiqui ocreas supra malleolum constrinxisse ex Homeri *Iliad. V.* scribit Rhod. *de Acia p. 19.*

EPISPLENOS, ἐπίσπληνος, *lienosum*, lienis tumore vexatum significat, Hipp. *l. 7 Epid. LII, 7.*

EPISTAGMOS, ἐπισταγμὸς, instillationem in genere significat. Quod vero apud Dioscorid. *l. 3 c. 23* catarrhum denotet, exstimat C. V. Schneider. *de Catarrho, l. 1 sect. 1 c. 4.*

EPISTASIS, ἐπίστασις, vel significat apud Hippocratem idem, quod ἐπίσχεσις, *suppressio*, retentio excernendorum, *l. 1 Prorrh. s. 3 t. 46, 62; Coac. t. 233, 244, 487 &c.* vel significat *superficiem* urinæ, insidentiam, & opponitur ὑποστάσει, *subsidentiæ* in urina. In hac significatione sumitur, *7 aph. 35,* & verbum ἐφίσταται, *aph. 34.* Vide Foës. *p. 232.* Dieter. *n. 325.*

EPISTATEO, ἐπιστατέω, significat Hippocr. *morbis præsum* & ægrorum curam habeo, *l. Præcept. V, 13; X, 12.* Dicitur & προστατέω, *præficior*, dicto loco, *X, 8.*

EPISTAXIS, ἐπίσταξις, significat στάξιν, i. e. *sanguinis e naribus stillationem repetitam*, a verbo ἐπιστάζω, sæpius *sanguinem e naribus stillo. 1 Prorrh. s. 3 t. 56; Coac. t. 87, 237.*

EPISTEME, ἐπιστήμη. Vide *Scientia.*

EPISTOMION, ἐπιστόμιον, in genere significat *Operimentum*, vel Obturamentum. Chymicis vero *epistomia* dicuntur spiracula in furnis, sive *Ventilia*, quæ & *Registra* vocantur. Morley *in Collect. Chym. Leidens. Prolegomen.*

EPISTOREO, ἐπιστορέω, significat *insterno*, videlicet corpus durum re molli, uti fit in Chirurgicis operationibus, quando instrumenta dura involvuntur & supersternuntur stragulis, aut linteis mollibus, ne lædant, Hipp. *3 de artic. t. 49 & s. 4 t. 59.*

EPISTROPHE, ἐπιστροφὴ, in genere *inversionem* significat. Specialiter vero sumitur pro *Recidiva* morbi, quando morbus, qui cessavit, revertitur, Hippocr. *Coac. t. 256.* Dicitur alias ὑποστροφὴ, aut ὑποτροπή. Verbum quoque ἐπιστρέφω sumitur de vertebrarum perversione, quando collum intorquetur, *4 aph. 35.* Vide Dieter. *n. 326.*

EPISTROPHEVS, ἐπιστροφεὺς, nomen primæ colli vertebræ apud Medicos antiquos. Nam ea super secundam vertitur, veluti super axem, quam ob caussam etiam secunda hæc ἄξων a veteribus dicta fuit. Gorræus *d. l.*

EPISYNANCHE, ἐπισυνάγχη, occurrit nomen hoc in Epistola quadam Mich. Piccarti ad Casp. Hofmannum, in qua descripsit suam adversam valetudinem, quando post febrem catarrhalem curatam Noribergam profectus & per octiduum ibidem commoratus morbo alio infestatus fuit, quem Medicos *Episynanchen* appellare scribit, in quo collum ita afficiebatur, ut cibum respueret & potus per nares rediret, a quo tamen etiam feliciter liberatus fuit. Extat Epistola *in Mantissa II Epistolarum ad C. Hofmannum annexa G. Richteri Epistolis selectioribus p. m. 587.* Verum in nullo Græco autore Medico, neque etiam in aliis Lexicis reperire potui. Legitur quidem in veteri quodam Lexico ἐπισυνάγγαι ex Theophrast. *l. 4 de causs. plantar. c. 12*, sed significat locum in Asia, quamvis & alia lectio annotata sit, nempe ἀιπυσυνάγγαι. An fortassis Episynanche idem erit affectus cum Parasynanche?

EPISYNTHETICE, ἐπισυνθετική. Vide *Supercompositiva.*

EPITASIS, ἐπίτασις, Hippocr. dicitur morborum, præsertim febrium, *intentio* & accessionis initium, *4 de R. V. I. A. t. 114.* Verbum quoque ἐπιτείνομαι significat *augesco*, glisco, *Coac. t. 116 & libr. 5 Epid. XXI, 18.* Vide Lind. *Exerc. XV §. 94.* Interdum vero ἐπίτασις quoque idem significare videtur, quod ἐπίσχεσις, *suppressio*, retentio, *2 in 1 Prorrh. t. 46 & 48*, quamvis alii legant ἐπίστασις. Foës. *p. 233.*

EPITECNOS, ἐπίτεκνος, *fœcundus*, h. e. dispositus ad generationem liberorum. Dicitur de utroque sexu. Hipp. *5 aph. 62.* *Fœcunditatis* caussa potissimum in bona temperie maris & fœminæ consistit. Dieter. *n. 486.* Imprimis vero sobria victus ratio exigitur. Lang. *l. 2 ep. 9.* *Fœcunditatem* seminis oriri potissimum ex motu in actu amoris minimis particulis impresso, probabiliter hodierni docent Doctores, inter quos celeb. D. Bohn. *Circul. Physiolog. progymn. 1 p. 17, 18*, & Ioh Bapt. Lamzweerde *de Histor. molar. uter. c. 22 p. 246.*

EPITEDEVMA, ἐπιτήδευμα, vocatur *vitæ institutum* vel genus, quod homo obit, aut utilitate, aut necessitate adductus, Gal. *com. 2 in 1 Epid. t. 1.* Legitur & apud Hipp. *2 Prorrhet. XI, 23; XV, 9.*

EPITEX, ἐπίτεξ, Ionice, significat *partui vicinam*, Hipp. *l. 1 de morb. mul. LI, 9.*

EPITHEMA, ἐπίθημα, ἐπίθεμα, varias habet significationes (1) notat *Operculum*, Hipp. *l. 2 de morb. XXV, 15; l. 6 Epid. s. 4 t. 8.* Gal. *l. 2 de V. P. c. 9.* (2) est nomen medicamenti externi, sive topici generale, sive liquidum sit, sive solidum. Specialiter tamen in Praxi denotat recentioribus medicamentum liquidum, quod panno, spongia, linteo, stuppa exceptum parti alicui imponitur, quorum descriptionem & exempla vide apud Schröd. *l. 2 c. 56.* VVeker. *Antid. gen. l. 1 c. 19 & Spec. l. 2 sect. 13.* P. Morell. *Form. remed. l. 2 sect. 1 c. 3* (3) apud Veteres *Epithema* notabat medicamentum externum Ceratis valentius, ex unguentis & similem

lem vim habentibus compositum, Galen. *l. 7 Meth. Med. c. 4.*

EPITHESIS, ἐπίθεσις, varias in Lexicis obtinet significationes. In genere significat *impositionem*, item invasionem, porro etiam defensionem. In Chirurgicis vero significare correctionem membrorum curvatorum, quæ fit mediantibus instrumentis, ad differentiam διαπλάσεως, quæ correctio fit manibus, in tenellis corporibus, me legisse memini in Collegio quodam manuscripto Chirurgico.

EPITHREPTOS, ἐπίθρεπτος, bene habitus, *bene nutritus.* Legitur in Hippocr. *l. 2 Prorrhet. XXXIII, 4.*

EPITHYMIA, ἐπιθυμία. Vide *Cupiditas.*

EPITOCOS, ἐπίτοκος, *fœcundus*, de Fœminis legitur, Hipp. *l. 6 Epid. s. 8 t. 55.* Alias dicuntur ἐπίτεκνοι, *5 aph 62*, de quo p. a.

EPITOME, ἐπιτομή, idem, quod *Synopsis.* Vide *Compendium.*

EPITROPE, ἐπιτροπή, *cura*, procuratio. Vide *Cura.* Hipp. *l. dec. orn. XII, 8.*

EPOCHE, ἐποχή, primum dicitur *suspensa sententia*, nihilque certi definiens: quod est de nulla re pronunciare, nec asseverare certo, Gal. *de opt. doc. gen. in princ.* Deinde aliquando idem ac ἐπίσχεσις, *suppressio*, retentio, *c. 2 in 3 Epid. t. 4.* Vide *Epischesis.*

EPOCHETEVSIS, ἐποχέτευσις, *Derivatio*, idem, quod παροχέτευσις, vide *Derivatio*; a verbo ἐποχετεύομαι *derivor*, quod legitur apud Hipp. *l. de Venis XXI, 9,* quamvis Lind. ἐποχετεύομαι posuerit, quam scriptionem reprobavit Foes. *p. 236.*

EPODE, ἐπῳδή, ἐπωδός, in genere *Incantationem* significat. Vide *Incantatio.* In specie vero notat curandi rationem præstigiosam per certa carmina & cantilenas, de qua vide Lang. *l. 1 ep. 33 & l. 2 ep. 46.* Rob. Keuchen. *in proleg. ad Serenum.* Qui tales cantiones accinit, dicitur ἐπῳδός. Iung. Gal. *l. 17 de V. P. in fin.* & C. Hofm. *comm. ad d. l. n. 1140.*

EPODYNOS, ἐπώδυνος, valde *dolens* significat. Hipp. *c. 2 in l. 1 Prorrhet. t. 18.*

EPOEDEON, ἐποιδέων, *intumescens*, tumidus. Idem, quod οἰδαλέος, *d. l. t. 18.*

EPOMBROS, ἔπομβρος, significat *pluviosus*, valde pluvius, de tempestate dicitur apud Hipp. *3 aph. 11, 12, 13.* Vnde ἐπομβρία, *tempestas pluviosa*, *3 aph. 15.* Dieter. *n. 335.*

EPOMIS, ἐπωμίς, dicitur superior humeri pars, quæ superjecta est humeri articulo cum brachio, *Superhumerale.* Occurrit apud Hipp. *1 de art. t. 4 & l. 3 t. 44.* Gal. *l. 1 Admin. Anat. c. 11.* Vide C. Hofm. *ad Gal. de V. P. n. 105.*

EPOMPHALION, ἐπομφάλιον, ἐπομφαλικόν, dicitur medicamentum, quod umbilico impositum alvum movet. Talia vide apud Ægin. *l. 7 c. 9.*

EPOPS, ἔποψ. Vide *Vpupa.*

EPOREDIANA balnea, vulgo Porretana. Ioan. Pet. Arlunus *de Balneis.*

EPOSILINGA, id est, *Squama ferri*, Rul. Iohns.

EPSILOMENOS, ἐψιλωμένος, *denudatus*, carne exutus. Dicitur de Ossibus *5 aph. 22.*

EPVLIS, ἐπουλίς, dicitur *Tuberculum* & carnis excrescentia *in Gingivis* proveniens, & ad intimos molares dentes sese extendens, ita ut æger aliquando os aperire nequeat, Gal. *l. 5 de C. M S. L. c. 9.* Caussa est solutio continui, facta per inflammationem, & succum nutritium sanguinis dimittens. Vid. Scribon. *n. 61*, & Rhod. *in not. Ephem. Nat. C. An. II Obs. 255.*

EPVLOTICVS, ἐπουλωτικός, epitheton medicamentorum, quæ non liquare, sed indurare carnem, desiccare, & cicatricem inducere apta sunt. Suntque omnia terrestri siccitate prædita, & adstringentia. Vide Gal. *l. 5 de S. Fac. c. 16.* Dicitur & συνουλωτικόν, Gal. *l. 13. M M. c. 5.*

EPVREO, ἐπουρέω, *urinam facio*, idem, quod simplex οὐρέω. Lind. *Ex. V §. 71.*

EQVICERVVS. Vide *Alce*, cujus descriptionem vide etiam apud Aldrov. *lib. 1 de quadruped. bisulc. c. 32.*

EQVI Clibanus, fimus equinus Chymic. Alb. Magnus *de mineralibus l. 3 t. 1 c. 10.*

EQVITATIO, ἱππεία, ἱππασία, ἵππευσις, est motus corporis quandoque fortior, quando equo insidens cursum absolvit. *Equitatio* continuata solet etiam sterilitati ansam dare, teste Hipp. *de A. L. & A.* & Lang. *l. 2 ep. 9* Quod Th. Sydenham equitationem in phthisi tanquam certissimum remedium commendaverit & D. D. Stahlius illud speciose propugnare non dubitaverit *in quodam Propemptico ad Disp. Inaugur. de Fundamentis pathologiæ practicis Dn. Ioh. Sam. Carl. Oering.* ulteriori adhuc disquisitione & confirmatione indigere omnino arbitror, de qua phthisi, de quo morbi tempore particulari, an in principio, vel augmento &c. intelligendum sit, & quænam alia circa usum illius remedii adhuc observanda sint? quandoquidem phthisin adeo esse intricatum & difficilem morbum nemo inficiabitur, atque ideo præter equitationem recte adhibendam etiam aliis adminiculis & remediis congruis opus esse nullum mihi est dubium. Interea nihil de autoritate & fide laudatissimorum illorum autorum volo derogatum.

EQVVS, ἵππος, homonymon est vocabulum. Proprie notat animal quadrupes notissimum, solidipes, utriusque sexus, cujus prolixam descriptionem reperies in Aldrovand. *l. 1 de quadruped. solidip. cap. 1*, & usum medicum apud Schröder. *l. 5 cl. 1 n. XXI.* *Equi* Anatome descripta legitur *in Act. Hafniens. Vol. I Obs. XI p. 36 seqq.* De *Equis* prasinis lege Lang. *l. 1 ep. 78*, & Fr. Hofmann. *in clavi ad Schröd. l.* De *Equis* Magicis & Diabolicis præstat tacere, quam scribere. Improprie vero ἵππος, *Equus*, dicitur oculorum quidam affectus, quibusdam insitus, quibus oculi nullo tempore manere possunt quieti, sed subinde nictant instabiles, Gal. *l. def. med. & c. 1 prognost. t. 21 & c. 2 in 1 prorrhet. t. 11.* Caussa sine dubio in inveterata spirituum animalium agitatione in musculis palpebras moventibus

consistet. An vero propterea non sit morbus dicendus, quia Medicorum nemo meminit, non est nunc mearum partium ventilare. Sane in ipsa actione visus aliquod impedimentum præbere mihi non videtur dubium.

ERADICATIVUS dictum olim fuit de purgatione fortiori & de purgantibus violentioribus, ad oppositionem *Minorativæ* purgationis. Fallop. *de purg. simpl. c.16 Tom.I p.61.*

ERECTIMANCUS, ὀρθόκυλλος, ὀρθόκωλος. Vide *Orthocolos.*

ERECTUS, ὀρθὸς, idem, quod *Rectus*, dicitur de corpore vivo & plerumque sano. Unde & Galen. egregie hoc demonstravit, *Erectum* esse, provenire & ab animo & spirituum præsertim animalium vigore. Nam illis absentibus corpus deorsum fertur & in terram declinat, *l. de palpit. trem. rigor. c.4.*

EREGMOS, ἐρεγμὸς, in specie *Fabam fresam* fractamque significat, ut ita sit idem in faba, quod ptisana in hordeo, aut χόνδρος in alica. Late tamen aliquando de omni legumine freso accipitur, notante Gal. *com.4 aph.46.* Foës. etiam vult, interdum pro *lomento*, aut farina fabarum sumi, quod negat Gorræus *p.154.* Dicitur & ἔρεγμα, ἔρηγμα, ab ἐρείκω, *frango*, quod aliquoties occurrit in Hipp. v. g. *l.2 de morb. LXV, 14; l.1 de morb. mul. CIV, 5; l.2, VI, 28.* Substantivum ἔρηγμα legitur *Coac. t.631; l.2 de morb. mul. LXXIV, 13.*

EREISMA, ἔρεισμα, significat *fulcimentum*, vel stabilimentum. Idem quod ἔρμασμα, στήριγμα, v. g. in Chirurgicis, per fasciam & vinculum, Gal. *c.3 de iis, q. in med. t.36 & 2 de fractur. t.77.* Deinde significat illisionem cum impressione, aut impetu. Hippocr. *2 de fract. t.24.* Descendit ab ἐρείδω, *innitor*, adurgeo. Unde ἀντερείδω, *renitor.*

EREMÆOS, ἠρεμαῖος, *quietus*, lenis. Dicitur de igne apud Hipp. *l.1 de morb. mul. LXIV, 11.*

EREMOS, ἔρημος, *desertus*, derelictus, destitutus: Usurpat Hipp. de osse curatione destituto, *l.7 ep. in fin.*

ERETHISMOS, ἐρεθισμὸς, generaliter in Medicina significat omne *irritamentum* comprehendens cuncta, quæ quovis modo vires vitales reddunt infirmiores, & ita flammam sive calorem vitalem labefactant, aut criticos conatus impediunt, sive sint acres & vitiosi humores in corpore, & alia præternaturalia, lumbrici, calculi &c. sive res externæ, vigiliæ, ira, mœror, quemadmodum ita exposuit Gal. *c.2 de R. V. I. A. t.54.* Unde & hujusmodi res dicuntur σημεῖα ἐρεθιστικὰ, signa *irritantia.* Legitur in hac significatione vocab. ἐρεθισμὸς, *2 aph.20.* In specie aliquando sumitur pro *irritatione* facta per alvum, *l.1 Epid. ægr.2 & 12.* Vid. Foës. *Oec. p.237.*

ERETRIA, *Eretrias*, ἐρετρία, ἡ ἐρετριὰς, sc. γῆ, terra: Est species terræ, quæ nomen habet ab urbe Eubœæ *Eretria*, sita prope Chalcidem. Arab. dicitur *Canabil.* Sunt duæ ipsi colorum differentiæ, Alba & Cinerea. Modice pinguis. Vim habet extergendi validam; si lavetur, aut uratur & postea lavetur, magis adhuc siccat. Vide Dioscor. *l.5 c.171.* Gal. *l.9 de S. Fac.* Quod vero Forest. terram rubram minutam, ut arenam, scripsit *l.7 Chirurg. Obs. XI in Schol.* non quadrat cum Dioscoridis descriptione. Meminit & Hipp. *libr.3 de Morb. XXVII, 7 & 11* *Terræ Eretriadis*, quæ rubram tincturam præbet, sed an cum illa coincidat, quæ a Dioscoride describitur, certo non constat.

EREUTHOS, ἔρευθος, significat *Ruborem*, v. g. faciei, signum plenitudinis sanguinis, sed etiam aliquando lixiviositatis nimiæ & ichorositatis salinæ, præsertim in scorbuticis. Vocabulum legitur apud Hipp. *l.3 Epid. ægr.12 post stat. pest.* a verbo ἐρεύθω, *rubeo*, *l.2 Epid. s.1 n.36.*

EREUXIS, *Eryge*, *Erevgmos*, ἔρευξις, ἐρυγὴ, ἐρευγμὸς, dicitur Latine *Ructus*, estque proprie nihil aliud, quam excretio flatuum per os. Dicitur & *Eructatio*, cujus caussa nulla alia est, quam inordinata fermentatio & dissolutio alimentorum facta a fermento quodam heterogeneo & improportionato ad materiam dissolvendam, unde effluvia vaporosa & halitus excitantur, qui coagmentati prius, postmodo sursum tendentes, cum impetu exitum per stomachum & gulam sibi parant, & hinc sonora flatus excretio, quæ *Ructus* nomine venit. Vid. Sylv. *l.1 Pr. Med. c.9.* In hypochondriacis haud dubie ab aciditate succi pancreatici & fermenti chylificantis *acidi ructus* sunt frequentes, unde ὀξυρεγμία dicitur. Vide *Oxyregmia.* Vocab. ἔρευξις legitur apud Hipp. *l.6 Epid. s.2 t.32 vel 33; & l. de Humor. II, 17.* Foës. etiam scripsit, quibusdam ἔρευξιν omnem transpirationem & emissionem spirituum per corpus denotare. Sed nullo probavit exemplo. Legitur & aliquando ἔρευξις, *l.6 Epid. s.8 t.22.*

ERGALIA Andr. Libavio dicitur pars ministra *Encheriæ*, explicans instrumenta alchemica. *Alchymiæ l.1 c.2 & 3.*

ERGASTERIUM, ἐργαστήριον, idem, quod *Laboratorium.* In specie *ergasterion* quoque dicitur pars furni, in qua materia medica mediante capella, alembico, retorta, &c. reponitur, & Chymice alteratur. Morley *in Collect. Leid. proleg. c.2.*

ERGATA nomen *machinamenti*, vel instrumenti *attractorii*, quod ad cochleæ fœminæ, περικόχλιον dictæ, constitutionem concurrit. Oribas. *de machinam.*

ERGMA, ἔργμα, *impedimentum* significat, vel *septum.* Hipp. *l. de Steril. III, 2.*

ERGON, ἔργον, *Opus*, omnem partium corporis actionem & functionem indicare, præcipue tamen ad sensiles animi facultates referri vult Foës. *Oec. p.263*, & quidem ex Hipp. *l.6 Ep. s.8 t.35.* In specie ἔργα τῆς φύσεως, *opera naturæ* dicuntur, quando irritata agit in alienum subjectum cum vi quadam, sed felici successu, v. g. in sternutatione, tussi, ex Gal. *l.6 Epid. s.5 t.3.* C. Hofmann. *l.3 Instit. c.9 §.2.* Linden. *Ex. XV §.142.* Imprimis vero ἔργον tale notat actum, vel *opus*, quod cum

cum molestia quadam conjunctum est, aut difficultatem quandam præ se fert: Hinc ἐργώδης idem, quod χαλεπός, *difficilis*, molestus, Hipp. *2 aph. 37 & 4 aph. 15*. Vid. Diet. *n. 337*. Nec molestia carent ἔργα κύπριδ☉, *munia Veneris*, de quibus vide Rob. Keuch. *ad Q. Seren. not. p. 217*. Vide *Opus*.

ERICERON, ἐρικηρὸν, est *species Collyriorum τῶν ψατικῶν*, cujus aliquot differentiæ ab Aetio recensentur. Non dubium est, sic vocari a fructu *Erices*, quem recipiunt, quem Gal. *l. 4 de C. M. S. L.* inter mediocriter adstringentia enumerat. Gorr. *p. 155*.

ERICIS, ἐρικὶς, *Hordeum crassius divisum* etiam significat, teste Galen. *in Exeg. dict. Hipp.*

ERICTOS, ἐρικτὸς, *fresus*, fractus. Vide *Ereigma*.

ERIGMA, ἔριγμα. Vide *Eregmos*.

ERIMOIDES, legitur apud Parac. *l. 2 de Tartar. tr. 3 cap. 3 in comm.* & videtur ex contextu innotescere, quod denotet sabulum, vel subsidentiam in urina arenosam.

ERINACEUS, ἐχῖν☉. Vide *Echinus*.

ERIPHOS, ἔριφ☉, i. e. *Hœdus*, pullus caprinus tenellus, seu caper tenellus, eapropter uti natura cum capris convenit, ita & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores & imbecilliores obtinet. Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 9*.

ERION, ἔριον, *Lanam* significat, magni in Medicina usus. Ejus duæ sunt differentiæ, *pura* & *sordida*: *Pura* dicitur, quæ lota est, *sordida* vero illota, quam Græci ἔριον ῥυπαρὸν καὶ οἰσυπηρὸν, Hippocr. vero πίνοον & πινῶδες appellant. Est autem πίν☉ idem, quod ῥύπ☉, sordes. Vide *Eurion*. *Lana*.

ERMESIA, ἑρμεσία, compositionis cujusdam nomen est, qua Magos quondam usos esse perhibent ad liberos generandos pulchros bonosque. Constabat nucleis pineæ nucis tritis cum melle, myrrha, croco & palmeo vino, atque ita admixto lacte bibere jubebant. Similiter & a conceptu puerperas partum enutrientes sic fieri constantes animo & forma excellentes atque bonos alumnos pollicebantur. Hæc Gorræus *pag. 156*.

ERODINIUM, est indicium alicujus rei, vel futuræ historiæ, quæ tantisper adhuc latet homines, donec adveniat, tum demum vocatur ex incerto notum, & certius præsagium. Hinc dicitur *Erodenium corpus*, quod indicat dispositionem singularem. Item Historia *Erodenia*, Paracels. *de Podagricis l. 2 §. Necromantia*. Rul. *in Lex.*

EROS, ἔρως. Vide *Amor*.

EROSIO, διάβρωσις, idem, quod *Corrosio*, vide *Supra*.

EROTOLEPTOS, ἐρωτόληπτος, dicitur proprie is, qui *ardet amore mulieris honesto*. Linden. *Ex. XV §. 46*.

EROTOMANES, ἐρωτομανής, vocatur, qui furore quodam sectatur vagas & illicitas libidines, Lind. *d. l.* *Erotomaniam* etiam aliquando in canibus venaticis fuisse veram observatam, ita ut libidinarentur, non tamen coiverint vel se commiscuerint, notavit Lentilius *Miscell. Medico-Practic. Part. II p. 530*.

ERRATICUS, ἄτακτος, ἄτυπος, vide *Atactos*, *Atypos*. *Erraticæ* Luis Venereæ meminit Parac. *l. 8 de Gallicis papulis & aliis symptom. cap. 9*, & Locorum *erraticorum* in morbo Gallico, *lib. 3 Chirurg. magn. de morb. Gall. cap. 5*.

ERRATUM, *Error*, ἁμαρτία, διαμαρτία, σφάλμα, πλάνη, quid significet, notum est. *Erroribus* quoque expositam esse artem Medicam, & eos, qui eam exercent, fatetur, Gal. *l. 2 de C. M. S. L. c. 1*, ubi caussas quoque errorum adduxit, ignorantiam, malam judicationem, negligentiam in conscribendo. *Errores* hujusmodi notari, interest & artis & posteritatis. Lind. *Ex. XII §. 160 seqq.*

ERRHINON, ἔρρινον, Latine *Nasale*, epitheton medicamentorum, quæ *naribus*, quas Græci ῥῖνας vocant, capitis purgandi gratia induntur. Gal. *l. 5 Simpl. Fac. c. 20*. Materiæ & formulæ variæ sunt, de quibus vide VVeker. *Antidot. Gen. l. 1 c. 18 & 47 Spec. l. 2 sect. 11*. P. Morell. *Form. Rem. l. 2 s. 2 c. 8*. Schröder. *l. 2 cap. 55*. Rolfink. *O. ac. M. M. Sp. l. 6 sect. 4 c. 1*. *Errhinorum* species sunt *Ptarmica*, πταρμικά, *Sternutatoria*, quæ Sternutationem movent.

ERRHIPSIS, ἔρριψις, projectio, *prostratio* & dejectio dicitur apud Hippocr. cum corpus velut mortuum ac inanime omni robore perfecte exoluto & remisso prostratum est, quod extremum virium lapsum denotat, *l. de humor. III, 15*. Iunge Gal. *com. 1 ad hunc lib. t. 24*. ἔρριψις ὄμματος, *oculorum projectio*, cum oculi præ imbecillitate amplius aperti esse nequeunt, sed eorum vis omnino languida est & prostrata, oculoque ferocienti opponitur, qui delirium portendit, *l. 6 Epid. s. 1 sub fin.* Vide Foës. *p. 242*.

ERRHOMENOS, ἐῤῥωμένος, *Valens*, validus, sanitatem præ se ferens. Vsurpatur de diversis rebus naturalibus & non naturalibus apud Hippocr. v. g. de vultu, *Coac. t. 296; lib. 2 Epid. s. VI, 12*, de vigiliis *l. de Crisib. IX, 1*, de animo vel mente, *2 aph. 33*. Vid. Linden. *Ex. XIII §. 298, 491*.

ERROR *externus*, ἀποτυχία τῆς ἐνεργείας, dicitur quando natura in agendo excidere cogitur ab intentione operis destinati, ob non bene se habentes causas externas. Idem *Ex. XV §. 147*. Vid. Senn. *Inst. l. 2 P. 3 s. 1 c. 2*, & C. Hofm. *l. 3 Inst. c. 9 §. 7 & 9*. *Errores* hujusmodi externi fiunt postea caussæ morborum. Rolfink. *O. ac Med. Sp. l. 2 s 3 c. 25*. *Error lymphaticus* vocatur Hydropis species *Anasarca* a Q. Seren. notante Keuchen. *in not. p. 193*.

ERUCA, vocabulum est homonymon, & plantam & animal insectum significans. Priorem Botanicis relinquimus. Iuxta posteriorem Gr. dicitur κάμπη, Latine etiam *Bruchus*. Estque insectum vulgaris notitiæ, origi-

originem trahens, vel ex stirpium excrementis vel ex ovis papilionis. Species totidem sunt, quot plantarum, inquit Schröder. *l. 4 cl. 4 n. 102.* *Erucarum* vero descriptionem prolixiorem pete ex Aldrov. *libris de insectis* præsertim *l. 2 c. 1 seqq.* *Erucas* ex opere pueri prodiisse una cum aliis mirandis notavit Lentil. *d. l. Part. I p. 90.* In specie *Erucas*, quæ in piceis nascuntur, & propterea πιτυοκάμπαι appellantur, facultate esse Cantharidum, testatur Gal. *l. 11 de S. F.* tit. *Pityocampe*, Iung. Lang. *l. 1 ep. 81.*

ERVCTATIO, ἐρευξις. Vide *Erevxis.*

ERVGO, ἐκρυτίζω. Vide *Ecrytizo.*

ERVPTIO, ἔκρηξις, ἔκρηγμα, κατάῤῥηξις, vel significat excretionem alicujus materiæ confertim & largiter factam, verbi gratia, *Eruptio* sanguinis, puris, in qua significatione aliquoties legitur apud Scribon. Larg. *n. 46, 66, 84, 206, 240.* Vide *Lexic. Scribon.* Rhodii. Vel notat affectiones ulcerosas cutaneas, & ita idem est, quod *Exanthema*, ἐξάνθημα, Gal. *l. 5 de C. M. S. L. c. 6.* Æginet. *l. 4 c. 9.* Vide *Ecregma.*

ERYGE, ἐρυγή, ἔρυγμα, *Ructus.* Vide *Erevxis.*

ERYGMATODES, ἐρυγματώδης, epitheton *morbi flatulenti* & ructuum effectivi, qualis est Hypochondriaca affectio. Gorr. *ex Hipp. p. 157.* Conf. Galen. *exegesi.*

ERYMA, ἔρυμα, significat *munimentum*, vallum, *propugnaculum*, & tribuitur Deo apud Hipp. *de morb. sacr. IV, 56.* Viris bonis *in Epist. ad S. P. Q. Abder. in princ.*

ERYSIBE, ἐρυσίβη, vocatur *Rubigo*, morbus frugum & fructuum. Vide *Rubigo.*

ERYSIPELAS, ἐρυσίπελας, est tumor præter naturam, non alte descendens, sed in cute consistens, a bilioso sanguine obortus, colore pallido rubente, Galen. *l. 14 meth. med. c. 1 & l. 2 ad Glauc. c. 1.* vel ex veris principiis ita describi potest: *Erysipelas* est intemperies calida & sicca cum materia, plerunque particularis certi membri, rarissime totius habitus externi corporis, cum tumore leviori, rubedine diluta, dolore acerrimo, proveniens ab effervescentis sanguinis biliosi portionibus ichorosis tenuioribus subsistentibus & efflorescentibus. Dividitur in *Purum* & *Spurium*, quod posterius participat vel cum inflammatione, vel alterius Tumoris p. n. genere, Galen. *dicto loco.* *Erysipelas* vero vocatur, quasi *Vicinitraha* aut *Vicinirubra*, ab ἐρύω, & πέλας, vel ἐρυθρὸς, *c. 3 de iis, quæ in med. t. 30.* Habet & alia nomina, ut *Ignis Sacer*, *S. Antonii.* Vide Dieter. *n. 343.* Helmont. appellavit *Apostema maxime igneum*, in quo excandescit spiritus vitalis a caussa morbifica lacessitus, & veluti ad iram provocatus, *tr. Natura Contr. nescia n. 30.* & *Blas humanum. 28.* Species *Erysipelatis* est *Zona*, vel ζωστὴρ, de quo infra. Iung. *Eph. N. C. Ann. III Obs. 4.* Iunken. etiam meminit alius *Erysipelatis*, quod *Puerile* vocat, inter morbos infantiles referens; quodque sæpe purpuræ miliaris specie efflorescit, alias internis torminibus infantes affligit, quiete privat, & excrementa alvi ex flavo viridescentia secedere facit, hujus caussam refert in matrum dispositionem biliosam texturamque rariorem & externas subitam sanguini phlogosin inducentes, *Chym. Med. Phys. Part. II sect. 2 c. 2 p. 791. seq.* *Erysipelatodes* ἐρυσιπελατώδης, dicitur, quod indolem *erysipelatis* præ se fert, quamvis non sit ex asse.

ERYTHACOS, ἐρυθακὸς, Vide *Rubecula.*

ERYTHEMA, ἐρύθημα, *ruborem*, vel rubedinem significat, idem, quod ἔρευθος. Vide *Erevthos.* Vsurpatur sæpe ab Hipp. *7 aphorismo 49; s. 4. de R. V. I. A. t. 26; l. 1 Epid. ægr. 14,* & *in Coacis textibus* aliquoties. Vide Foës. *p. 242.*

ERYTHRINVS, ἐρύθρινος, al. ἐρυθρῖνος. Lat. Plinio *Rubellio* (quamvis hoc nomine aliud piscis genus veniat) est piscis marinus, ita dictus a colore rubro, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrovand. *l. 2 de Piscib. c. 9.*

ERYTHRION, ἐρυθριον, nomen est Malagmatis, cujus descriptio habetur apud Æginet. *l. 7 c. 18.*

ERYTHROEIDES, ἐρυθροειδὴς, epitheton tunicæ testium intimæ. Vide *Elytron.*

ERYTHROS, ἐρυθρὸς, *Ruber*, rubens dicitur. Hipp. *4 aph. 71; 5 aph. 65.* & alibi sæpius. Vide *Erevthos.*

ESAPHE, ἐσαφὴ, *contrectationem digitis immissis factam* significat, a verbo ἐσαφάω vel ἐσαφάσσω, *digitis contrecto*, quo aliquoties usus Hipp. *l. de nat. mul. XI, 12; XXXI, 14; XXXIII, 3;* & alibi sæpius. Vide *Esmasamenos.*

ESCA, *Esculentum*, βρῶμα, σῖτος, idem, quod *Cibus.* Vide *Broma. Cibus.*

ESCHARA, ἐσχάρα, *crustam* significat, vide *Crusta.* Alias proprie significat locum, ubi focus struitur. Rhod. *ad Scribon. n. 25.* *Escharas* fieri ministerio salium acutorum, docet Helmont. *tr. potestas medicam. n. 4.* Hinc *Escharoticus*, ἐσχαρωτικὸς, *crustam inducens*, de quo etiam supra in voc. *Crusta.*

ESCHAROPEPA, ἐσχαρόπεπα, epitheton τῶν κρημνῶν farinarum crassiorum apud Hippocr. *l. IV. Epidem. XXIII.* Foës. *Oeconom. p. 245.*

ESCHATIÆ, ἐσχατιαὶ, dicuntur Hippocrati *membrorum extremitates*, aut extremæ partes, *1 de fract. t. 40.*

ESCHATOS, ἔσχατος, *extremus*, summus, ultimus. Quando tribuitur morbis, significat *extreme* periculosus, quibus nulli alii sunt acutiores, *1 aph. 6;* quando doloribus, exprimit *acutissimam* etiam & maximam molestiam, *1 aph. 7;* quando diætæ, vel victui tenui, *summam* tenuitatem denotat *ibid.* Iung Diet. *n. 345.*

ESCIAMENOS, ἐσκιαμένος, dicitur de membris corporis velatis & tectis, veluti umbraculo. Hipp. *l. 2 de morb. XXXV, 3.*

ESCVRA, idem, quod *Eschara*, caro nigra emortua, quæ per cauterium, vel medicamentum corrosivum a bona vivaque carne separatur ac deciditur, Rul. *Lex.*

ESDRA, ἔσδρα, est nomen *Antidoti* cujusdam prolixæ

lixæ ex valde contrariis compositæ, & quidem ex 50. circiter simplicibus apud Ægin. *l. 7 c. 11*, qui πολύχρηστον vocat, & vehementer desiccandi vim tribuit.

ESEBON, vel *Alsebon*, id est, *Sal commune*. Rul. & Iohns.

ESMASAMENOS, ἐσμασάμενος, *manum immittens*, ad contrectandum, vel implorandum. Verbum ἐισμάσσω vel ἐσμάττω *imprimo*. Legitur apud Hippocratem *l. 1 de morb. mul. XCVI, 20 & 3 de art. tex. 47*. Coincidit cum ἐσαφάω. Vide *Esaphe*.

ESMYRNISMENOS, ἐσμυρνισμένος, *Myrrhatus*. Epitheton vini myrrha conditi; quale Christo Servatori Iudæos crucifigendo dedisse existimat Linden. *Ex. X §. 141*.

ESOCHE, ἐσωχή, dicitur *eminentia* & excrescentia, aut tuberculum intus latens in ano, quemadmodum ἐξοχή tale significat in dicta parte foris eminens. Apud Gal. utrumque legitur cum remediis, *de fac. parabil. l. 3 c. 6, 7 & 51*.

ESPHLASIS, ἔσφλασις, Intropulsio significat *cessionem partis introrsum factam* a re externa violenter imprimente. Legitur de osse Cranii apud Hippocr. *l. dec. vuln. VII, 5*, ubi & verbum ἐσφλᾶσθαι & ἐσφλώμενον *imprimi, impressum*, occurrit. De hac legitur observatio singularis apud Bonett. *Med. Septentr. l. 1 sect. 3 c. 17 p. 54*, & *Act. Hafn. Vol. III Obs. 69*.

ESSATUM *potentiale* est virtus, potentia & vis medicamentosa, quæ inest vegetabilibus & mineralibus. Quam virtutem si beneficio extractionis sibi junxerit Spiritus vini, vocatur *Vinum Essatum*, quando vino destillato rectificatoque adduntur herbæ, ut earum extrahat essentias, ut Vinum de Melissa, Pulmonaria &c. Rul. & Iohns. *in Lex.* ex Parac. *l. 8 Paragraph. c. 2 §. 2.* item *in Schol. ad h. l.* & in Thessalo II. *de gradibus & compos. c. 2*. Quin & alia medicamenta insigni virtute medicamentosa imprægnata *Essata* vocari patet ex eodem *l. 2 de Tartaro Tract. 1 c. 6*. Ita quondam D. Michaël Rupertus Beslerus, Medicus Norimbergensis, juncta duorum Pharmacopœorum, Ioh. Schmidii & Martini Brentelii opera *Anatomiam Essatam* instituit, in qua, mediante Vulcano, ex omnibus & singulis corporis humani partibus, membris & excrementis medicamenta sine ulla alia additione confici posse demonstratum fuit. Verum an non potius ad ostentationem, quam utilitatem, hic labor fuerit, alii judicent.

ESSENTIA, ὀσία, dupliciter accipitur: Physice & Medice, vel Chymice. Iuxta illam significat rerum naturalium quidditatem, sive internum principium substantiale, aut formam, quæ dat esse rei; Vocatur & *Natura*, de quo infra. Chymice accipitur generaliter & specialiter. Generaliter *Essentia* est extractum simplex e rebus tota sua natura perfectis productum. Et nominatur *Essentia* ideo, quod in elementariis loculamentis nata & comprehensa totius substantiæ misturæ pars sit perfecta, natura & essentiali ratione virtuteque instructa. Talis potest fieri ex omni mistorum genere, Minerali, Vegetabili & Animali, magno cum proventu, quemadmodum hoc plurimis exemplis monstravit Rolfink. *Chymiæ l. 4 sect. 1 per totum.* Iunge Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 8 c. 1, 2, 3.* D. D. VVedel. *Pharmac. in A.F.R. lib. 2 sect. 2 cap. 7 & 8.* Plures etiam extant in Morley *Coll. Chymic. Leid.* quæ loca videantur in Indice. Specialiter *Essentia* est duplex, *Succus* & *Mysterium*, Rul. Ad *Mysterium* pertinet *Essentia quinta*, sive *Quinta Essentia*, quæ est materia corporalis ex omnibus, quibus vita inest, separata ab omnibus impuritatibus ac corruptibilitatibus subtilissime purgata, in qua omnis rerum potentia est & medicina. Vel est aliquid præter elementa, nec ex crasi horum ortum, divinum auctore & effectis, Rul. & Iohns. *in Lexic.* vide *Quinta*. Quod in *Essentiarum Chymicarum* præsertim ex Antimonio & similibus mineralibus venenosis elaboratione vanæ occurrant sæpe jactationes, testatur Libav. *Tract. de Igne Nat. c. 35*. De differentia inter *Essentiam* Philosophice & Chymice acceptam non inepte scripsit Helmont. *tract. Tria prima Chymic. princip. &c. n. 76, 77.* Abusive quoque vocab. *Essentiæ* sumi, quando *Eleosacchara* tribuitur, notavit Schröd. *l. 1 c. 3 lit. E.*

ESSENTIALE, ὀσιῶδες, in genere dicitur, quod participat de essentia alicujus rei, sive ad essentiam pertinet. In specie vero Chymicis *Salia Essentialia* vocantur, quæ parantur ex Decoctis vegetabilium, & modus describitur ab Ang. Sala, ut & Rolf. *Chym. l. 5 s. 1 art. 1 c. 5 seqq. p. m. 286 seqq.* quamvis juxta aliorum sententiam, non sint vera Salia, sed saltem saliniformia. Hæc salia *Essentialia* sunt nihil aliud quam Tartarus plantarum conflatus ex acido & alcali: Morley *Collect. Chym. Leid. cap. 11.* In specie *Essentiale* suum *principale* vocavit Kreuchnerus Nitrum Vitriolatum *d. l. c. 300*.

ESSENTIFICATUM, dicitur de Mercurio, vel argento vivo sublimato puro, quando instar crystalli pellucet. Hinc *Essentificatum Crystallinum* Libav. *Apocal. Hermet. part. 1 c. 8 Tom. II Oper. p. 452.* Vel dicitur de Spiritibus Alcalicis destillatis, addito Sale proprio v g. Spiritus C. C. essentificatus.

ESSERÆ, *Essera, Saire*, vocantur pustulæ, parvæ scabiei, bullarum instar, vel squamarum, nisi quod carnem habeant exuberantem. Rul. Paracelsus vocat *squamulas pediculares*, & deducit ex vaporibus Talci, vel Cachimiæ, hinc morbum familiarissimum metallifossoribus dixit, *tr. de ulcerib. & apostemat. c. 47.* Forestus ad *Epinyctidas* retulit *Obs. Chirurg. l. 1 Obs. 15 Schol.* Iungatur quoque de hoc affectu legendus Ingrassias *comm. ad Avic. de tum. p. n. p. 186 seqq.*

ESSODINUM, est *certum* rei futuræ *præsagium* ex indicio. Rul. Opponitur igitur *Erodinio*, de quo *p. supr.*

ESTIOMENOS, ἐσθιόμενος, dicitur depascens, *exedens*, corrosivus, de morbis, quorum caussa consistens in salinis corrosivis & acerrimis portionibus depascitur & corrumpit solidam quoque carnosarum & alia-

rum partium mollium, quin & aliquando durarum substantiam. Ita dicitur *Herpes* ἐσθιόμενος, sive *exedens*, Vlcus *depascens*, Lupus, Zona serpens, vel Zoster, Galen. *l. de tum. p. n. c. 9.* Rul. *in Lex.* Paracels. *in fragm. Med. ad Tom. II pertinentibus* omne *Esthiomenon* a sale Arsenicali deducit: item, ex sale Mercuriali Herpetem sive Lupum, *l. de ulcerib. c. 7 & alibi.* Excrementa quoque alvi quædam dicuntur ἐσθιόμενα *corrodentia*, Hippocr. *l. 4 Epidem. XII, 7.*

ESVRIES, & *Esuritio*, idem, quod *Fames*, Gr. λιμός. Vide *Fames.*

ESVRINVM, Paracelso dicitur, *Acetosum medicamentum*, quod sua natura famem tantam excitare valet, ut etiam appetat non esculenta, & eadem concoquat, *l. de Tartareis morb. cap. 16.* Non inepte quoque Charltonus Fermentum ventriculi Chylificans vocavit *Acidum Esurinum*, *Oecon. An. Ex. II §. 6.* Ita & *Spiritus Veneris* nonnullis vocatur *Acetosa Esurina*, Morley *Collect. Chym. Leid. c. 497.* Aceti *esurini* descriptio videatur apud Poterium *Pharmac. Spag. l. 2 c. 10.*

ETESIÆ, ἐτησίαι, dicuntur quidam *Venti anniversarii*, qui post exortum caniculæ spirant Boreales, vel *Aquilonares*, temperantque æstum solarem per 40 circiter dies. Vnde si defecerint, non temere suspectum reddunt aëris statum, teste Hipp. *1 in 1 Epid. t. 7 & cap. 3 in 3 Epid. t. 6 & l. 2 s. III, 5.*

ETHAS, ἐθὰς & ἠθὰς dicitur, qui alicui rei assuetus est. Ita uterus vocatur *assuetus* genituræ & conceptui, *l. 1 de morb. mul. l. 12, XXVII, 5.* Homines morbis *assueti* ἐθάδες τῇ νούσῳ, *l. de morb. sacr. XIV, 1.* Morbi *consueti* vel familiares etiam ita appellantur, *l. 2 de morb. mul. XVII, 12.*

ETHEES, dicitur *Aurum Rhenanum*, pretiosum, Rul. *Lex.*

ETHEL, & *ignem* & *nigredinem* denotat. Turba *fol. 61. Ethelia* est corpus adustum siccum, rubrum & album, *Auri colla. Ethelia* Tinctura rubra. Est & flos albus auri. Hæc Ruland. Idem quod Terra alba, Sulphur album, Magnesia, Langn. *Harm. Chym. c. 1 Vol. IV, p. 729.*

ETHESIVS, dicitur *Chrysolithus* lapis. Rul. & Iohns. Vide *Chrysolithus.*

ETHICA, idem, quod *Hectica.* Vide *Hectica.*

ETHMOIDES, *Ethmos*, ἠθμοειδὴς, ἠθμός. Vide *Cribratorium.*

ETHOS, ἔθος, ἐθισμός. Vide *Consuetudo.*

ETHOS, ἦθος. Vide *Mos.*

ETNOS, ἔτνος, significat edulium ex omnis generis leguminibus confractis & elixis. Legitur apud Hipp. *l. 4 de R. V. I. A. t. 112; l. 2 de morb. LII, 14; l. 2 de Morb. mul. XXIIX, 33; l. 7 Epid. XXXIII, 11.*

ETOS, ἔτος, idem, quod ἐνιαυτός. Vide *Annus.*

ETRON, ἦτρον, pars infima ventris, *Hypogastrium.* Vide *Abdomen.*

ETYMOLOGIA, ἐτυμολογία, i. e. explicatio nominis, ratione suæ originis. Ea licet scitu necessaria Medico sit, fallax tamen, & incertum præbet argumentum, teste Galen. *l. 2 de Hippocr. & Plat. decr. c. 2.*

EVACVATIO, κένωσις. Vide *Cenosis.* Duplex est, alia naturalis, artificialis alia. Id quod supra omissum est.

EVÆMIA, εὐαιμία, i. e. bonitas sanguinis. Legitur apud Fernel. *l. 2 Pathol. c. 14.*

EVALTHES, εὐαλθὴς, qui *facile sanatur*, Hipp. *2 de artic. t. 47 & c. 4 t. 35.* inde Erotianus εὐαλθέα εὐθεράπευτα.

EVANALEPTOS, εὐανάληπτος, qui *facile ex morbo vires recolligit*; fere idem qui cum priori, Hipp. *l. 6 s. 4 Epid. t. 8.*

EVANASPHALTOS, εὐανάσφαλτος, idem, quod εὐαλθὴς, cui opponitur δυσανάσφαλτος, *qui difficulter curatur*, Hipp. *l. de Alim. VI, 5, 7.*

EVANESCO, ἀφανίζομαι. Vide *Aphanizomæ.*

EVANTHES, εὐανθὴς, *floridus.* Pro diversa tamen subjectorum, de quibus dicitur, natura, diversimode quoque exponi debet, v. g. quando de sanguine, significat *rutilantem*, Hippocr. *Coac. t. 631.* Si de urina, *rubicundam* & pellucidam notat, *ibid. t. 586.* Descendit a verbo εὐανθέω, *bene floreo*, *l. de nat. mul. VIII, 1.* quamvis suspecta lectio videatur pro ἐκθέω, *excurro.*

EVAPHION, εὐάφιον, nomen medicamenti ad hæmorrhoidas, sic dicti a lenitudine, cujus meminit Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 7*

EVAPOLYTOS, εὐαπόλυτος, dicitur de eo, *quod facile absolvitur*, recedit, aut abscedit, Hipp. *1 de artic. t. 69 & in Mochlic.*

EVAPORATIO, *Evaporans*, διαφόρησις, διαφορητικός. Vide *Diaphoresis. Evaporatio* quoque Chymicis dicitur sublimatio liquidæ materiæ, & resolutio in halitus. Est & secundus modus Dissolutionis artificialis aquarum Thermalium ad investigandas particulas minerales. Vide *Dissolutio.* De *Evaporatione* aquæ, quæ fit, cum Aqua paradisi adscendit in cœlum, ac guttatim in terram decidit, vide M. Ioh. Isaaci *oper. miner. cap. 24 in Th. Chymic. Tom. III p. 430.*

EVBASTACTOS, εὐβάστακτος, i. e. *qui probe sustentatur.* Vsurpatur de vulnere in deligatione re aliqua molli, supposita probe sustento, Hipp. *3 de fract. t. 31.*

EVCARDIOS, εὐκάρδιος, idem, quod εὐστόμαχος, *ventriculo gratus*, Galen. *in Exeg. Dict. Hipp.*

EVCATASCEPTOS, εὐκατάσκεπτος, *bene deorsum vergens.* Iunctum legitur cum p. a. dicto εὐβάστακτος, de vulnere. Hipp. *d. l.*

EVCHERES, εὐχερὴς, *facilis*, periculo vacans. Dicitur de convulsionibus, Hipp. *1 Prorrhet. s. 3 t. 27; Coac. t. 349.* Opponitur δυσχερὴς, *difficilis.* Vide supra *Dyscheres.*

EVCHROEA, εὔχροια, *bonitas coloris*, v. g. Faciei, Hipp. *Coac. t. 67 & 213.* Dicitur alias saturus rubor, qui fixus & stabilis, non refluus, ut in verecundiam datis, Linden. *Ex. IV §. 60.* Index est sanguinis boni, & sanitatis documentum. Tales homines dicuntur εὔχροοι, Hipp.

Hipp. *5. aph. 42.* cui opponuntur ἐύσχροοι. Iung. Diet. *n.364.* Εὔχροον quoque nomen est Emplastri ap. Scribon. Larg. *comp. 203*, & meminit quoque Gal. *l. 4 de C.M.S.L. c. 7.* Iunge Rhod. *in not. ad Scribon. loc.*

EVCHYLOS, εὔχυλος, *succi bonitate præditus.* Adv. εὐχύλως legitur apud Hipp. *l. 1 de morb. mulier. XXXIII, 2.* Dicitur & εὔχυμος.

EVCHYMIA, εὐχυμία, i.e. *succorum in corpore bonitas*, Gal. *l. 2 S. Fac. c. 13.* Imprimis dicitur de alimentis bonum succum nutricium præbentibus. Vnde Gal. integrum libellum conscripsit de boni & mali succi cibis, περὶ εὐχυμίας καὶ κακοχυμίας. Εὔχυμος quoque dicitur τροφὴ, nutrimentum *boni succi*, *l. 6 de san. tu. c. 7.*

EVCINETOS, εὐκίνητος, *motu facilis*, expeditus ad motum, mobilis, Hipp *3 aph. 17.* Vid. Diet. *n. 353.*

EVCOELIOS, εὐκοίλιος, dicitur de cerasis recentibus, quod *alvum leniter subducant*, plus tamen quam natura per se faceret, apud Dioscorid. *l. 1 c. 134. vel juxta Saracen. 157.*

EVCRASIA, εὐκρασία, *Temperamentum bonum* significat, id est, conveniens uniuscujusque naturæ, ætati, sexui, & vitæ conditioni. Hinc magna est ejus latitudo, Galen. *l. 1 de san. tu. c. 5.* Et qui tales adeptus est, dicitur εὔκρατος, *bene temperatus*; qui caret, δύσκρατος, Galen. *2 de Temper. c. 1.* In quo vero consistat temperamentum, de eo vide supra *Crasis.*

EVCRINES, εὐκρινής, duplicem habet significationem. Vel enim notat *distinctum*, explicatum, *discretum*, Galen. *c. 2 de iis, q. in med. t. 2 & 22*, vel significat *judicatu facilis*, & dicitur de morbis, Hipp *3 aph. 8*, ubi opponuntur etiam δύσκριτοι, *judicatu difficiles.* Item *l. 2 Epid. s. 1, 20, 21.* Idem de signis *boni judicii*, v. gr. de excrementis alvi, *Coac. t. 615.* Dicitur & εὔκριτος, *1 aph. 12.* Iung. Diet. *n. 354, 355.*

EVCYCLOS, εὔκυκλος, *orbicularis*, circularis. Dicitur de deligatione partem affectam circumcirca complectente, Hippocr. *2 de iis, q. in med. t. 2*; quamvis alii ἔγκυκλος legant.

EVDEPSETOS, *bene mollitus*, subactus. Legitur de Corio, Hipp. *2 de artic. t. 13.*

EVDIA, εὐδία, significat *serenitatem*, & tranquillitatem aëris, maris, cœli, regionis. Occurrit aliquoties, ut & adjectivum εὔδιος, *serenus*, apud Hipp. v. g. *3 aph. 12 l. de A. L. & A. XXV, 4; XXVI, 4; XXXII, 2; l. de Insomn. XI, 1; l. 7 Epid. LI, 13.* Vide Foës. *Oecon. p. 247.* Diet. *n. 349.*

EVDIAPNEVSTOS, εὐδιάπνευστος, dicitur, *cui libera est corporis transpiratio*, quod hominum genus nec assidue ægrotat, nec longo tempore, ideo quod excrementa fuliginosa & vaporosa facile per halitum digerantur, Gorr. *p. 159.*

EVECOOS, εὐήκοος, dicitur *qui auditu pollet*, Hipp. *3 aph. 17.* Iung. Diet. *n. 351.*

EVECPLYTOS, εὐέκπλυτος, dicitur de eo, *quod vim habet detergendi*, abluendi. Epitheton Ptisanæ apud Hipp. *1 de R. V. I. A. t. 18.*

EVECTICVS, εὐεκτικὸς. vide *Euexia.*

EVEIDES, εὐειδής. Vide *Pulchritudo.*

EVELCES, εὐελκής, *cui ulcera facile sanantur.* Vide *Dyselcia.*

EVELPIDION, εὐελπίδιον, epitheton *Collyrii* liquidi *Diarrhodon* dicti, quod & *Diasmyrnum* vocatur apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.*

EVEMBOLOS, εὐέμβολος, dicitur Chirurgus *luxata instaurandi & restituendi probe peritus*, teste Lang. *l. 1 ep. 82.*

EVEMES, εὐεμής, *facilis ad vomendum*, propensus ad vomitum, cui opponitur δυσεμής, Hipp. *4 aph. 6, 7.* Dieter. *n. 352.*

EVENIOS, εὐήνιος dicitur, *qui facile cedit*, & compescitur, v. gr. Torpor, ap. Hipp. *l. de Virgin. morb. II, 16.*

EVENTATORIVS, hoc epitheton legitur apud I. C. Claudinum *de ingressu ad infirmos l. 2 c. 2*, & usurpatur de Venæ sectione, quæ solum refrigerationis, non evacuationis, gratia instituitur. Fortassis rectius diceretur, *Eventilatoria.*

EVENTILATIO, proprie dicitur, quando aliquid jactatur in aëre, v. gr. linteamina, Ruland. Verbum *eventilo* Gr. dicitur λικμάω, vel ἐκλικμάω.

EVENTVS, ἀποβαῖνον, ἀποβησόμενον, ἐκβησόμενον, Hippocr. dictus, *2 Prorrh. XVII, 6; de dec. orn. IX, 3; s. 4 de R. V. I. A. t. 66.* terminus est notissimus, denotans *exitum* morborum sive ad salutem, sive ad mortem. Dicitur & *Terminatio morbi*, Dieter. *n. 823.* De *eventus* divisione. Vid. *Dogm. Med. G. P. III c. 6. Dogm. 3.*

EVEPÆSTETOS, εὐεπαίσθητος, *sensu acri & exquisito præditus*, Hippocr. *l. 1 de morb mul. LXV, 4.*

EVEPIA, εὐεπίη, *facundia*, verborum elegantia etiam Medico conveniens ad persuadendum ægris, Hipp. *l. de dec. orn. II, 33.*

EVERES, εὐήρης, significat proprie *remigationi aptum.* Late tamen tribuitur omni instrumento etiam Medico & Chirurgico idoneo, & *ad usum expedito*, Hipp. *l. de Medico, III, 8.*

EVERRICVLVM dicitur Paræo *Specillum*, quo post extractum calculum vesica expurgari potest a sabulo, sanguinis grumis aliisque præter naturam corpusculis. *l. 16 Chir. c. 42.*

EVERSIO, ἐκτροπὴ, ἐκτρόπιον, stricte dicitur de *affectu palpebrarum.* Vide supra *Ectropion.* Iung. Forest. *l. 15 Obs. 41.*

EVESTRVM, dicitur *Firmamenti perpetuum* in quatuor elementorum mundi. Idem *Spiritus Propheticus*, qui per præcedens signum præsagit, & aliquid certo prædicit. Item *Corpus sidereum hominis*, quod nobis

nobis aut mortem futuram, aut aliud malum indicat, Rul. & Iohnf. *in Lexicis.* Confer. ad Paracelf. *Tract. 2 de pestilitat.* item *l. 9 de Nat. rer. fere ad fin. l. 2 Philos. ad Athenienf. t. 18 seqq.*

EVETHES, εὐήθης, i. e. *boni moris.* Vide *Benignus.*

EVEXIA, εὐεξία, eft *bona corporis habitudo*, vel *bonus corporis habitus*, Galen. *l. de fan. tu. c. 8*, uti huic oppofita *Cachexia*, i. e. *pravus corporis habitus*, εὐεξία καὶ καχεξία. De hac fuperius dictum in *Cachexia.* Illam complent bona omnium partium temperies, actionum robur, evchymia, fanguinis, carnis, totiusque corporis fymmetria, quemadmodum hoc patet ex eleganti defcriptione apud Hippocr. *in præcept. IX, 1 seqq.* Eft autem duplex ἡ εὐεξία, una eft, ἁπλῶς, quæ in optima corporis conftitutione deprehenditur: altera vero μετὰ προσθήκης εὐεξία, quam habent fingulæ corporum naturæ propriam, & in comparatione dictam. Itaque ἡ ἁπλῶς εὐεξία nihil aliud eft, quam perfecta & abfoluta fanitas, quæque non facile a cauffis infalubribus offenditur, fed quia ἕξις, i. e. habitus eft, firma conftansque perfeverat. Quæ autem ab hac deficit, modo nondum vitiofa fit, non jam εὐεξία, fed ab omnibus ὑγίεια, *fanitas*, nuncupatur, fcil. in latitudine, quæ eadem eft cum μετὰ τῆς προσθήκης εὐεξία. Tunc enim non fimpliciter, fed hujus vel illius εὐεξία dicitur. Sic ἡ τῶν ἀθλητῶν εὐεξία, *bonus athletarum habitus* non fimpliciter talis dicitur, quoniam optima non eft, quam periculo proximam effe Hippocr. pronunciavit, & negavit, natura effe comparatam. Nam ut reliqua habuerit optima, attamen fanguis, & præcipue carnofum genus in ea fupra modum excrevit, *ex 1 aphor. 3.* Hæc Caftell. Derivatur ab *Evexia Evecticus*, εὐεκτικὸς, & non modo dicitur de hominibus, qui tali gaudent εὐεξίᾳ, Dieter. *n. 350* ex Plutarcho; fed etiam ars, & pars Medicinæ, quam alii *Gymnafticam* vocant, *Evectica* appellatur, quæ optimum corpori habitum inducere ftudet, Gal. *ad Thrafybul. c. 30 & de fubfig. emp. c. 4.* Iungatur Lang. *l. 1 ep. 51.*

EVISTIOLA, denotat affectum externum in nucha excrefcentem, a cerebri impuritate inveterata, quam Lepram vocat abufive Paracelf. *Schol. in lib. 6 Paragraphor.*

EVLE, εὐλή, *vermis.* Et quidem εὐλαὶ dicuntur peculiariter illi, qui in corpore ex vulnere, vel ulcere nafcuntur. Occurrit hoc vocabulum apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. CI, 43, 47.*

EVLOGIVM, dicuntur Rhafi *Exanthemata, Variolæ*, & *Morbilli*, tefte Foreft. *l. 6 Obf 41 in Schol.*

EVLYTOS, εὔλυτος, *folutu facilis.* De excrementis ufurpatur apud Hippocr. *2 Prognoft. t. 65; Coac. t. 135, 455, 644.* De orificio uteri, *l. 2 de morb. mul. IIX, 19.*

EVMENES, εὐμενὴς, *benevolus*, amicus, Hippocr. *3 de R. V. I. A. t. 30; lib. 1 de morb. mul. LXIII, 23.* Aliquando & firmum, fcil. abfque violentia, notat, *2. de artic. t. 28, 32.*

EVNE, εὐνή, *cubile*, cubatio, Hippocr. *2 de R. V. I. A. t. 50*, ubi jungitur cum κοίτῃ. Vide *Cubile.* Interdum vero etiam *coitum* fignificat, *l. 2 de morb. mul. LXI, 6.*

EVNOSOS, εὔνοσος dicitur, qui proclivis eft ad morbum five labilis in paffionem, uti fcripfit Cœl. Aurel. *l. 1 Auct. morb. c. 1 p. m. 10.*

EVNVCHION, lactuca, ab effectu, quia venerem comprimit, Rod. a Caftro *lib. 1 cap. 15 de morb. mul.*

EVNVCHVS, εὐνοῦχος. Vide *Caftratus.* Meminit Hippocr. *6 aph. 28.* Iung. Dieter. *n. 357.* Dicitur & Latinis *Spado.*

EVOCHIA, εὐωχία, *Convivium*, epulæ lautæ, opiparæ. Hinc verbum εὐωχέομαι, *epulor large*, quo ufus Hippocr. *l. 1 de morb. mul. XIV, 4. 7.*

EVOCHOS, εὔοχος, *validus*, firmus, firmiter tenens. De vinculo ufurpatur, Hipp. *3 de artic. t. 22*, & de figura corporis, five pofitu ad membrum læfum citra moleftiam tenendum, *3 de fractur. t. 63.*

EVODES, εὐώδης, *fuaveolens*; contra δυσώδης. Vide *Dyfodes.* Εὐώδης legitur *l. 5 Epid. XXVII, 7*, eft & nomen Collyrii εὐῶδες apud Scrib. L. *n. 26.* Vid. Rhod. *in not. ad h. l.*

EVODIA, *Evodos*, εὐοδία, εὔοδος, εὐοδής, *facilis via.* Vide *Anodia.*

EVOMITIO, idem, quod Vomitus. Vide *Emetos.*

EVONCOS, εὔογκος, *jufta mole præditus*, mediocriter tumidus. De ventre Hippocr. *2 prognoft. t. 19.*

EVPARAGOGOS, εὐπαράγωγος, *agilis*, difpofitus. De offibus apud Hipp. *1 de fract. t. 41.*

EVPATHIA, εὐπάθεια. Vide *Dyfpathia.*

EVPEGES, εὐπαγὴς, *folidus*, compactus, denfus. Tribuitur utero, Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXXVII, 3.*

EVPETES, εὐπετὴς, *promtus*, facilis, proclivis. Vfurpatur de excretionibus & fluxionibus, *l. 1 de morb. mul. XCI, 9; l. 2 de morb. XXVII, 13.* de geftatione in utero, *l. de Septim. partu III, 15*, & alibi fæpius. Εὐπέτεια quoque fignificat *otium*, ignaviam, *2 de Nat. hum. t. 14.* Iung. Foef. *Oec. p. 251.*

EVPHLECTOS, εὔφλεκτος, dicitur de eo, *quod facile flammam concipit*, Linden. *Ex. IX §. 61.*

EVPHORBIVM, εὐφόρβιον, eft fuccus concretus alicujus Plantæ arborefcentis, quæ & *Euphorbia* dicitur Plinio & Sereno (vide Keuchen. *in not. ad Seren. p. 284*) acerrimæ & cavfticæ facultatis. Vnde correctione opus eft. Vide Schöder. *l. 4 cl. 4 n. 444.*

EVPHORIA, *Evphoros*, εὐφορία, εὔφορος, *tolerantia, toleratu facilis.* Pertinet inter Criteria dextri ufus remediorum, una cum altero ξυμφορία, Hippocr. *1 aph. 2 & 23; cap. 3 in 1 Prorrh. t. 22; Coac. t. 257; l. 6 Epid. f 4 t. 12 & f. 7 t. 6.* Iung. Dieter. *n. 363.*

EVPHRONE, εὐφρόνη, idem, quod νὺξ, *Nox.* Non folum vocab. Poëtis ufitatum, fed & Hippocr. *l. de nat. mul.*

mul. CVII, 4; l. 1 de morb. mul. LXII, 17, 20, 22 & alibi. Foes. *p. 254.*

EVPHYIA, εὐφυΐα, *bonitatem naturæ* significat, Hippocr. *4 de artic. t. 64.* Gal. *l. 1 de V. P. c. 9.* Εὐφυΐα, i. e. *partium naturalis constitutio*, & bona dispositio. C. Hofm. *com. ad d. Gal. l. n. 37.*

EVPNOEA, εὔπνοια, *respirationis facilitas*, vel *Respiratio* sec. naturam, cui opponitur δύσπνοια, *Difficultas respirandi*, de qua supra in *Dyspnœa*. Indicat vero εὔπνοια neque thoracem, neque cor, neque pulmonem, neque septum transversum, neque ullas partes adjacentes affectu aliquo detineri, Galen. *c. 1 Prognost. t. 25.* Balneum quoque, quod levem respirationem facit, dicitur εὔπνοιον, *3 de R. V. I. A. t. 58.*

EVPORIA, εὐπορία, *promtitudo*, expeditio, facilitas operandi, Hippocr. *2 de iis, q. in med. t. 1.* Hinc εὐπόριστα dicuntur Medicis remedia, vel *facile parabilia*, quæ apud singulos copiose in promtu sunt, Galen. *l. 2 de C. M. S. L. c. 1;* vel promtæ activitatis. Ita Gal. & Dioscor. integros libellos περὶ εὐποριστων scripserunt, quos & alii recentiores sunt imitati.

EVROEOS, εὔροος, a quibusdam ita dictus *lapis Judaicus*, quasi *facile fluens*, quod urinam movere, & calculos frangere dicatur. Gorr. *p. 160.*

EVROS, εὐρώς, significat *situm, mucorem*, humorem corruptum & putrefactum. Legitur ap. VVillis *de ferm. c. 8,* ubi rationem illius corruptionis tradidit. Vnde εὐρώδης, vel εὐρώεις, de eo dicitur, quod *mucoris* particeps est, *ibid.*

EVRVS, εὖρος, ventus ab Oriente spirans, Galen. *5 M. M. 7* salutaris præ aliis. Dicitur & *Subsolanus.* Vide Dieter. *n. 578.* Commentum Paracelsicum de *Euro Microcosmico* hominis in Pysoro vide Parac. *de Colica.* *Euronotus* est ventus participans de plaga cœli Septentrionali & Orientali.

EVRRHVS, εὔῤῥοος, εὔρους, *fluidus*, facile fluens. Dicitur de corporibus dispositis ad excretionem, Hipp. *2 aph. 9.* Vide Dieter. *n. 358.*

EVRHYTHMIA, εὐρυθμία, vel dicitur de *pulsus concinnitate*, quando suum *rhythmum* & ordinem ætati, naturæ, & temperamento proprium servat, & talis pulsus dicitur εὔρυθμος, a sanguinis homogenea fermentatione & distributione æquabili dependens, Galen. *l. 1 de differ. pulf. c. 9.* Alias & εὐρυθμία in genere dicitur de chirurgica curandi ratione jucunda, cum Chirurgus composite & expedite instrumentis utitur ad artem accommodatis, Hipp. *l. de dec. orn. VII, 20 & 2 de iis, q. in medic. t. 1.* Iung. Lind. *Ex. XVI §. 2.*

EVRYCHORIA, εὐρυχωρία, *sinus*, spatium, cavitas interna, Gorr. *Capacitatem* reddidit. Casp. Hofm. *com. ad Gal. l. de V. P. n. 1167.*

EVSARCOS, εὔσαρκος, *bene carnosum*, *quadratum* significat, sed tamen σύμμετρον, cujus carnosa moles non est impedimento in actionibus obeundis. Tale corpus nec gracile, nec minus crassum, sed medium inter hæc constituitur, Galen. *l. 1 de Temper. c. 9 & l. 3 de causs. pulf. c. 11.* Gal. *com. de sal. diæt. t. 5.* Egregiam εὐσάρκου descriptionem reperies apud Linden. *Ex. XV §. 109.* Iunge Diet. *n. 359.* Legitur vocab. apud Hipp. *4 aph. 7; 5 aph. 21.*

EVSCHEMOSYNE, εὐσχημοσύνη, significat *decentem habitum* Medici, sive ornatum, cum artis suæ, quam sibi longo præceptionum usu confirmavit, dignitatem & autoritatem morum honestate & probitate, omnisque Philosophiæ & melioris literaturæ utilis & necessariæ cognitione veluti conditam exornat, atque inde sibi gratiam, existimationem, & celebritatem apud alios conciliat. De hac integrum libellum scripsit Hippocrates περὶ εὐσχημοσύνης. Iungatur Linden. *Exerc. II §. 15 seqq.*

EVSCHETOS, εὔσχετος, significat *bene retentum*, apud Hipp. *3 de iis, q. in med. t. 21.*

EVSEMIA, εὐσημείη, *bonam significationem*, sive bonorum signorum præsentiam significat. Legitur apud Hippocr. *l. 6 Epid. f. 2 t. 34.* Hinc εὔσημος κρίσις dicitur, quæ cum bonis signis a sua indicatoria die fuit indicata, ut quum undecimo die coctionem in urina, noctem gravem, quæ accessionem præcedit, insultus cum concussione pulsuum, criticam commotionem & sudores bonos citra horrenda pericula habuit, Gal. *l. 1 de dieb. Critic. c. 7.*

EVSITIA, εὐσιτία, bonum appetitum ad cibos & *bonam cibationem* denotat. Inde εὔσιτοι dicuntur, qui cibi desiderio tenentur, & bono sunt ventriculo. Verbum est εὐσιτέω, *cibum appetentia capio*, cui opponitur ἀσιτέω, *aversor cibos.* Vtrumque legitur in Hippocr. *2 aph. 31, 32.* Vid. Dieter. *n. 360.* εὔσιτος vero *in Coac. t. 127.*

EVSPLANCHNOS, εὔσπλαγχνος, dicitur is, *qui robustis est visceribus*, Hippocr. *l. 2 Prorrh. XI, 6; XVII, 8.*

EVSTALIA, εὐσταλίη, *decens* ac succincta *dispositio* ac constitutio *alicujus rei*, vel partis dicitur. Ita de genu legitur apud Hipp. *4 de artic. t. 64,* & Adjectivum εὐσταλὴς de membris corporis, *3 de fractur. t. 51 l. de superfœt. V, 5.* Adverb. εὐσταλέως quoque non infrequens Hipp. notat, decenter, succincte, *composite, l. de dec. orn. XI, 13; l. de iis, q. in med. t. 16; l. 2 t. 14.*

EVSTATHES, εὐσταθὴς, *stabilis*, constans, firmus. Tribuitur ab Hipp. anni temporibus, *l. 3 Epid.* sub finem status pestilentis; & morbis, *3 aph. 8,* ubi & ἀκατάστατοι opponuntur, i. e. *inconstantes.* Item *l. 2 Epid. f. I, 20. 21.* Vsurpari etiam potest de firma corporis constitutione sana, & de nutritione firma, uti ostendit Dieterich. *n. 361.*

EVSTOMACHVS, εὐστόμαχος, i. e. stomacho vel *ventriculo conveniens* & utilis. Epitheton cibi ventriculo grati, apud Gal. *l. 6 de Tu. san. c. 9 fin.*

EVTAMIEVTOS, εὐταμίευτος, *facile parabilis.*

Dicitur de extensione, quæ facile promitur, & reconditur, Hipp. *2 de artic. t. 32.*

EVTAXIA, εὐταξία, h. e. *ordinata* corporis *constitutio*, & legitur apud G. Thomson. *in Acu Magnetic. Latine reddita per Gothofred. Heniken. c. 10 p. 65.*

EVTHANASIA, εὐθανασία, uti Theologis notat beatam & placidam mortem fidelium: ita in Medicina significat mortem facilem absque gravioribus symptomatibus, v. g. convulsionibus. In qua significatione Octavium Cæsarem Augustum accepisse autor est Sueton. *in Vit. Octav. cap. 99.*

EVTHENIA, εὐθηνία, *vigor*, *exuberantia*, prospera valetudo, a verbo εὐθηνέω, prospere habeo, *bene valeo*, *exubero*, quo usus Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XXXII, 9; l. 6 Epid. s. 4 t. 26.*

EVTHESIA, εὐθεσίη, exponitur a Galeno per *ingenitum corporis habitum*, quemadmodum & annus εὐθεσίης vocatur, h. e. fertilis & fœcundus, *in Exeg. dict. Hipp.* Proprie tamen & stricte potius videtur significare partium corporis bonam collocationem & *situm optimum*. Hinc εὔθετα Hippocrati dicuntur, *quæ bene sunt collocata* & disposita, *3 de iis, q. in med. t. 21*, & verbum εὐθετίζω, de ossibus *bene collocatis*, *2 de fract. t. 65 & l. 1 de artic. t. 73.* Transfertur etiam ad firmam & bonam deligationem, & spleniorum collocationem, *1 de fract. t. 32.* Metaphorice vero εὔθετοι Hipp. dicuntur accommodati, opportuni, *l. de dec. orn. II, 21, 27.*

EVTHYMIA, εὐθυμία, dicitur *animi tranquillitas*, bonitas, lætitia, securitas, quæ in ægris etiam utilis ad excitandam spirituascentiam. Meminit Hippocrat. *l. 5 Epid. XXXI, 15 & l. 7 XLV, 1*, ubi simul ἀθυμία, *animi abiectio*, opponitur. Qui lætum huiusmodi animum habet, dicitur εὔθυμος.

EVTHYNTOS, εὐθυντὸς, dicitur de eo, *quod e curvo in rectum reduci potest.* Huic opponitur τὸ καμπτὸν. Vide *Camptos.* Gorr. *p. 160.*

EVTHYORIA, εὐθυωρία, *Rectitudo*, rectus trames, recta via. Non est aliud, quam directio quædam meatuum, per quos humorum deductiones fieri commode possunt. Hipp. alias peculiari nomine ἴξιν vocavit, *de R. V. I. A. t. 29.* (vide comm. Gal. *ad h. l.*) *l. 1 de morb. mul. XXXIII, 12*; & aliquoties *in L. de fract.* Vide Foes. *Oecon. p. 284.* Etiam ἰθυωρίη legitur *3 de fract. t. 31.* Quamvis vero hæc *rectitudo* & consensus partium κατ' ἴξιν quotidiana experientia confirmata sit, ejus tamen rationem reddere valde difficile, si non impossibile, fatente Linden. *Med. Phys. l. 2 c. 15 §. 12 seqq. & §. 63*, quamvis a vero minime aberrasse nobis videatur Anton. Alvarez, *Rectitudinem* & directionem, dicens, in locorum communione & fibrarum ratione consistere. *Part. I. Cons. & epistol. Medicin. depuls. 11 contra Salvium Sclanum p. m. 64.*

EVTHYPOROS, εὐθύπορος, *directus*, in rectum procedens. Epitheton tensionis, quando membrum fractum tenditur in directum, Galen. *l. 6 Meth. Med. c. 5.*

EVTHYS, εὐθὺς, *Rectus.* Dicitur & ἰθὺς. Vnde κατ' ἰθὺ, *e directo* legitur apud Hipp. *1 de iis, q. in med. t. 15.*

EVTOCOS, εὔτοκος, idem, quod ἐπίτεκνος, *fœcundus.* Vide *Epitecnos.*

EVTOLMIA, εὐτολμία, est affectus animi sanitatem conservando aut recuperando adjuvans, qui dicitur *Confidentia*, sive animi concitatio, cum ad adipiscendum magnum aliquod bonum, aut depellendum malum animus movetur. Martin. Akakia *in Gal. art. parv. p. 113 & 124.* Opponitur huic ἀτολμία, *diffidentia*, *animi dejectio.*

EVTONOS, εὔτονος, *valens*, firmus, robustus. Præsertim dicitur de corpore, eiusque membris solidis debitum tonum, vel tenorem obtinentibus, Hippocr. *3 aph. 17.* Vsurpavit etiam de exercitio valido absque celeritate, Gal. *l. 2 de san. tuend. c. 9.* Lind. *Ex. X §. 110* ita scripsit. Græci εὔτονον vocant, cui unus velut & perpetuus tenor atque constantia virtutis ac mollitudinis est.

EVTRAPELIA, εὐτραπελία, significat *comitatem*, affabilitatem, & debitam facilitatem, quam requirit in Medico Hippocr. *de dec. orn. VII, 2*, ubi αὐστηρὸν, *austeritas*, *n. 3* opponitur.

EVTROPHIA, εὐτροφία, id est, *bona & uberior nutritio*, Gal. *l. 3 de san. tu. c 8.* Opponitur huic ὀλιγοτροφία, *parcior nutritio.* Ibid.

EVTROPOS, εὔτροπος, *variabilis*, facile mutabilis. Hoc vocabulo veteres ambigua significatione usos esse, partim in bona, partim in mala, testatur Galen. *c. 3 in 1 Prorrhet. t. 6.*

EVTYCHIA, εὐτυχία, *felicitatem*, fortunam bonam significat, qua quandoque gaudent imperitiores Medici, Hipp. *de arte V, 8.* Opponitur ἡ ἀτυχία, *fortuna adversa.*

EVVLSIO, ἀποτιλμὸς, ἐκτιλμὸς, τιλμὸς, a verbo ἀποτίλλω, *evello*, cuius meminit Hipp. *1 Prognost. t. 23.* *Dentium evulsionem* invenisse Æsculapium tertium e Ciceron. *l. 3 de Nat. Deor. c. 22*, notavit Th. Ians. ab Almelov. *R. I. On. p. 20.*

EXACERBATIO, παροξυσμὸς. Vide *Paroxysmus.*

EXACTVS, σκεθρὸς, idem, quod ἀκριβὴς, *accuratus*, Hipp. *l. 3 de artic. t. 60.* Vide Gal. *com. ad h. l. & c. 1 de fractur. t. 45.* *Exactior* usus legitur apud Scribon. Larg. *n. 97*, ubi tamen Rhodius *in Lexic.* notat, cultioribus Latinis non esse vocem adeo puram; Martiali vero & Plinio Iuniori non displicuisse.

EXAEIREVMENOS, ἐξαηρευμένος, *elevatus*, assurgens. Dicitur de tumoribus p. n. apud Hippocr. *2 de fract. t. 72*, & verbum ἐξαείρομαι, *attollor*, *t. 64.*

EXÆMOS, ἔξαιμος, *exsanguis*, idem, quod λείφαιμος, defectus sanguine ob multam profusionem. Vnde verbum ἐξαιμάσσομαι, sanguinor, Lind. *Ex. XIII. §. 462 seq.*

EXÆ-

EXÆRVMÆ, ἐξαερῦμαι, significat *perflari*, ab aëre perspirari. Legitur in Hippocr. *de nat. puer. XXXI, 5*, quod male Scapula reddidit evanesco, contra sensum.

EXÆSIOS, ἐξαίσιος, significat *immoderatum*, ingens, excedens. Hipp. *l. 7 Epid. XLVII, 19*.

EXÆTHRIAZOMENOS, ἐξαιθριαζόμενος, *aëri libero*, vel sub dio *expositus*. Hipp. *l. 2 Epid. f. III, 9*.

EXALIPTES, ἐξαλείπτης, ἐξαλίπτης, idem, quod *Alipta*, unctor. Vide *Alipta*.

EXALLAGE, ἐξαλλαγὴ, cum additamento τῆς χροός, dicitur immutatio coloris, & refertur inter vitia oculorum, quando humores in oculis calore peccaverint, unde παρόρασις sive depravatum de coloribus judicium sequitur, ut ictero laborantibus, qui quicquid viderint, flavere arbitrantur. Theophrast. *l. 4 de causs. plantar.* Nonus & alii.

EXALMA, *Exalsis*, ἔξαλμα, ἔξαλσις, i. e. saltus, *exultus*, in specie de vertebrarum e suo loco eruptione, aut expulsione dicitur, Hipp. *3 de artic. t. 45, 46.* a verbo ἐξάλλομαι, *exilio. Ibid.*

EXALTATIO, Gr. dici potest μετεωρισμὸς, terminus est Spagyricus, denotatque *Sublimationem*. Vel est operatio, qua res affectionibus mutata ad altiorem substantiæ & virtutis dignitatem perducitur. Estque duplex: *Maturatio*, quæ nihil aliud est, quam exaltatio e rudi cruditate ad maturum & perfectum; cujus species quatuor sunt: *Digestio*, *Circulatio*, *Fermentatio* & *Projectio*, de quibus suis vide locis. De *Gradatione* vide etiam suo loco. Vel *Exaltatio* ita describitur, quod fit subtiliatio μικροχρονικὴ, res sensim dissolvendo in puriorem ac majorem virtutis suæ gradum transponens; & fit *Circulatione*, aut *Ablutione*. Hæc Rul. & Iohnson. Vide & Georg. Riplei *Axiomata Philosophica XII Portarum in Th. Chym. Vol. II.* & Ios. Quercetani ad Iac. Aubertum, *Ibid.* nec non Libav. *Apocal. Hermetic. part. poster.* Notabilia & *Porta X.* de Exaltatione *in Tom. II p. 433 seq.* *Exaltatio Aquæ* dicitur ipse Lapis Philosoph. apud Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV p. 719.*

EXAMBLOSIS, *Exambloma*, ἐξάμβλωσις, ἐξάμβλωμα, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

EXAMEN, ἐξέτασις, ἐξετασμὸς, significat *accuratam pervestigationem alicujus rei*. Ita dicitur *Examen*, *Examinatio* alimentorum, medicamentorum, ægrorum, membrorum &c. *Examen* Vitrioli legitur in Ger. Dorneo *Genealog. miner. c. 15.*

EXANASTOMOSIS, ἐξαναστόμωσις, idem, quod ἀναστόμωσις, *obsculorum in vasis apertio*. Vide *Anastomosis*.

EXANASTROPHE, ἐξαναστροφὴ, *Reconvalescentia*, & verbum ἐξαναστρέφω, *reconvalesco*, significat, Dieter. *n. 298.*

EXANEMVMÆ, ἐξανεμῦμαι, flatu, vel *vento distendor*, elevor. Hipp. *l. 1 de morb. mul. LII, 1* & *de nat. mul. LXIV, 1.*

EXANGIZO, ἐξαγγίζω, *exhaurio*, *evacuo*. Hipp. *l. de vet. med. XL, 9.*

EXANGVIS, ἔξαιμος, vide *Exæmos*. *Exangues* quoque corporis partes dicuntur ossa, cartilagines, quæ humore naturæ suæ analogo aluntur lentore & albedine prædito, Gal. *c. 3 de artic. t. 65.*

EXANIMATIO, duplicem admittit significationem: (1) denotat veram *mortem*, & ita idem est, quod θάνατος. Quo sensu legitur apud Scrib. *n. 196.* (2) apparentem saltem mortem, & ita coincidit cum *animi deliquio*, Græce dicitur ἀψυχία, ἐκψυχία, ἔκλυσις. Vide *Apsychia*, *Eclysis*, *Ecpsychia*.

EXANTES, ἐξάντης, id est, *sanus*, incolumis q. d. ἔξω τῆς ἄτης, *extra noxam*. Legitur in Hipp. *l. 1 de morb. X, 56; l. 3 III, 11; l. 5 Epid. XIX, 1 lib. 1. de morb. mul. LXIX, 4.*

EXANTHEMA, ἐξάνθημα, item ἐξάνθισμα, in genere denotat omnem *efflorescentiam*, aut eruptionem præternaturalem in cute, sive cum aliqua solutione continui fuerit, ut sunt Pustulæ, Papulæ, Variolæ, quo etiam pertinent alia nomina, *Ecbrasmata*, *Eczesmata* &c. Sive absque soluta continuitate colorem saltem cutis mutatum, sive maculas cutaneas. Quo pertinent *Morbilli*, *Petechiæ*, *Maculæ Scorbuticæ*, *Hepaticæ*, *Lentigines*, &c. Vide Gal. *com. ad l. 6 aph. 9.* Hipp. Dieter. *n. 299.* Foës. *Oec. p. 213 seq.* Verbum est ἐξανθέω, *effloresco*, erumpo. Quod etiam Hipp. de ulceribus usurpavit, *l. de morb. sacr. VII, 8.*

EXANTHROPIA, ἐξανθρωπία, idem est, quod ἀπανθρωπία, tertius gradus Melancholiæ juxta VVedel. *Patholog. Dogmat. sect. II c. 9 p. 597.* vide *Apanthropia*.

EXAPLOSIS, ἐξάπλωσις. Vide *Synneusis*.

EXAPSIS, ἔξαψις, *accensionem*, inflammationem significat. Vsurpatur de alimentorum corruptione, quando in ventriculo succenduntur & æstuosi fiunt, quem effectum caseo tribuit Hippocr. *4 de R. V. I. A. t. 91.* Provenit vero hoc a fermenti chylificantis nidorosa & salina sulphurea qualitate vitiosa.

EXARAGMA, ἐξάραγμα, idem, quod σύντριμμα, significare, vult Gal *collisionem*, *confractionem*, *in Exeg. dict. Hipp.*

EXARCHIATROS, ἐξαρχίατρος, dubium est, quid proprie significet. C. Hofm. inclinat in hanc significationem, quod *Exarchiatri* sint Comites Archiatrorum, qui præsunt Collegio Medico, *l. 5 Var. Lect. c. 28.* Quemadmodum & ἐξίατρος denotat talem Medicum, qui præ aliis artis sibi insignem peritiam paravit, *d. l. c. 26.*

EXARMA, ἔξαρμα, idem, quod ἔπαρμα, *tumor elatus*. Hipp. *l. 4 Epid. XX, 14.*

EXARSIO significat intemperiem valde calidam absque tumore a sanguinis exæstuatione & nimia effervescentia inductam, & quidem cum siccitate, qualis in febribus hecticis reperitur, Fallop. *de Tum. p. n. cap. 3 Tom. I p. 621.*

EXARTEMA, ἐξάρτημα, idem, quod *amuletum*, *periaptum*, ligatura, ubi plerumque superstitiosa, aut vana, aut magica coincidunt. Robert. Keuchen. *in proleg. ad Q. Seren. p. 54.*

EXARTHREMA, ἐξάρθρημα, ἐξάρθρωμα, ἐξάρθρωσις, *Luxatio* dicitur, & quidem totalis, quando totus articulus a sua sede naturali excidit. Gal. *l. 2 M. M. c. 2.* Dicitur & ἔκπτωσις, & ἔκπτωμα. Vide *Ecptoma. Luxatio* vero parva vocatur παράρθρημα. Vide *Luxatio.*

EXARTHROS, ἔξαρθρος, Hippocrat. dicitur quasi *exarticulatus*, cui articuli natura prominent & exerti sunt, *1 de artic. t. 35.* Gal. *in comm. ad h. l.* quamvis & æger, cui membrum luxatum est, ἔξαρθρος dici possit.

EXARTICULATIO, ἐξάρθρωσις. Vide *Exarthrema.*

EXASPERATIO, ἀπαγρίωσις, ἐξαγρίωσις, τραχύτης, idem, quod *Asperitas.* Vide *Asperitas.* Dicitur vel de morbo in superficie, quando partis alicujus superficies præternaturaliter inæqualis fit, quæ lævis esse debeat, *Dogm. Med. Gen. l. 2 c. 4 dogm. 5.* Et in hac significatione legitur apud Scribon. L. *n. 72 & 222.* Ita fauces *exasperatæ* &c. vel de remedio, quo nimium lævigata exasperantur. Hipp. *6 Epid. s. 2 t. 4*, & Galen. *in comm.* Talia medicamenta dicuntur τραχύνοντα, *Exasperantia*, qualia sunt acria, acida, & adstringentia, Gal. *c. 1 de R. V. I. A. tit. 18.* *Exasperare* etiam sæpe a Medicis usurpatur pro *Exacerbare*, quando v. g. Dolor dicitur *exasperari*, h. e. augeri, exacerbari.

EXARYSIS, ἐξάρυσις, *exhaustionem* significat, idem, quod ἀπάντλησις, vel ἐξάντλησις, Gorr. *p. 144.* Derivatur a verbo ἐξαρύω, quo sæpe usus Hipp. *l. de Loc. in hom. XL, 3, 12.*

EXCALEFACTIO, idem, quod *Calefactio*, θερμότης, vel θέρμανσις.

EXCANDESCENTIA, ὀξυθυμία, dicitur species *Iræ* celerioris, quando quis levi etiam de caussa ad iracundiam commovetur. *Præceps ira* quoque vocatur, & consistit in spirituum vitalium & animalium præpropera accensione & agitatione, sanguinisque præsertim circa præcordia æstu & ebullitione ad habitum corporis quoque diffusa. Pertinet igitur inter affectus & pathemata animi, quæ medio modo sese habent, ita ut quandoque caussa morbifica esse possit, Gal. *l. 3 de diffic. respir. c. 10*, quandoque vero remedium præbeat pro calore excitando, Hipp. *l. 2 Epid. s. IV, 26.* Qui ad hujusmodi iram proclives sunt, appellantur ὀξύθυμοι, Galen. *c. 2 in 1 Epid. t. 78.* Vide Foës. *Oec. p. 457.*

EXCANTATORIA, est species *Magiæ præstigiosæ* & diabolicæ, quæ & *Incantatoria* vocatur, de qua vide Libav. *Tom. IV Oper. p. 29.*

EXCASTRATUS, idem, quod *Castratus.* Vide supra. Scrib. L. *n. 9.* Rhod. *in Lexic. Scrib.*

EXCAVATIO, λόρδωσις, vide *Lordosis.* Alias in genere *Excavatum*, idem, quod *Cavatum.* Vide *Cavatus.*

EXCEPTIO dicitur de medicamentis siccis, quando incorporantur liquore quodam. Ita pulveres & species Theriacam ingredientes dicuntur *excipi* melle, & simile quid etiam fieri solet in syrupis compositis, ubi sicca saccharo *excipiuntur.*

EXCEREBRATUS, ἀνεγκέφαλος, tropice dicitur insipiens, *amens*, Galen. *l. 3 de Hipp. & Pl. decr. c. 4.*

EXCERNICULUM vocant haud raro recentiores Medici partes excretioni alicujus humoris dicatas. Ita capsulas renales atrabiliares Petruccius vocavit *excerniculum*, & receptaculum atræ bilis, *Spicil. Anat. p. 72.* & D. D. Wedel. *Pathol. sect. II c. 3*, culum & cuticulam, uterum, penem, inter flatuum *excernicula* & emissaria recenset.

EXCERPTUM, ἐκλογή. Vide *Ecloge.*

EXCESTRENSE vocatur oleum quoddam e multis ingredientibus vegetabilibus oleo maceratis & coctis, cujus descriptio extat *in Pharmacopœa Coll. Lond. p. 325 seqq.*

EXCIDENTIA, ἔκπτωσις. Vide *Ecptosis.*

EXCIPULUM dicitur Vasculum vitreum, quo excipitur liquor e retorta vel alembici rostro destillans. Occurrit apud Paræum *Chirurg. l. 26 c. 5 & 9.* Legitur & in Petri Guissonii *Dissertat. Epistolica de tribus Chymicorum principiis.*

EXCISIO, ἐκκοπή, ἐκτομή. Vide *Eccope.*

EXCITATIO refertur inter species motuum naturalium, quæ comprehendit sub se fermentationem, digestionem, maturationem, volatilisationem, putrefactionem &c. quando videlicet a caussa vel interna substantia spirituosa a tenuiori vel externa agente particulæ misti inter se moventur, ut varias novas determinationes suscipiant a textura, poris & dispositione corporis, quemadmodum terminum hunc ita accepisse P. Franciscum Tertium de Lanis S. I. Brixiensem *Tom. III Magisterii Artis & Naturæ Libr. XV*, legitur *in Actis Eruditor. Lips. de Anno 1693 m. April. p. 146.*

EXCLAMATIO, βοή, idem, quod *Clamor.* Vide supra suo loco.

EXCLUSORIUM idem significat, quod Fœtum pellens vel abortum promovens medicamentum. Usurpatur a Theodoro Prisciano *in Phænomen. Euporistor. l. 3 Gynæcia dicto c. 6 p. m. 147.*

EXCOCTIO, ἑφθότης, est species *Elixationis*, vel *Colliquationis*, quæ fit ob nimiam humiditatem, non autem siccitatem, uti fit in carnibus elixis, quæ nimia redundante humiditate *excoctæ*, & exactæ sunt. Et tribuitur metaphorice corpori, quod per nimium somnum, veluti per quandam elixationem, dissolvitur. Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 55.* Gal *in comm. Excoctio*, & *Excoctor* dicitur de liquatione metallorum crudorum, vulgo schmeltzen. Rul.

EXCOECATIO, idem, quod *Cæcitas.*

EXCORIATIO, δάρσις. Vide *Darsis*: *Excoriatorius*, vel *Excorians.* Vide *Ecdorius.*

EX-

EXCORS, ἀκάρδι@, idem, quod *Secors*, quasi sine corde. Epitheton tropicum meticulosi. Gal. *l. 3 de Hipp. & Pl. Decr. c. 4.*

EXCORTICATIO, λέπισμα, idem, quod *Decorticatio*, id est, *Corticis* exterioris detractio, usitata v. g. in 4 seminibus frigidis majoribus, Schröder. *l. 1 c. 14.* Fr. Hofm. *in Clav. p. 28.*

EXCREMENTVM, *Excretum, Excernendum*, item haud raro abstractive *Excretio*, Gr. περίττωμα, διαχώρημα, (vide *Diachorema*) in genere notat omne id, quod in corpore alendo nec confici, nec assimilari potuit. Cumque corpori non adnascatur, nec adcrescat, propterea per ipsius laxiora intus spatia supervacaneum errat, Gal. *l. 1 de san. tu. c. 3.* Vel *Excrementum* generaliter est omne superfluum per naturam ejectum. Rul. Accuratius vero ita describi possunt *Excrementa*, quod sint ea, quæ vel ex opificis instituto vel propter copiam, vel propter degenerem conditionem ex corpore secerni & ejici postulant. Vnde fluit quoque divisio in *Excrementa Naturalia* sive sec. naturam, & *Præternaturalia.* Vtrorumque Catalogum vide *in nostris Dogm. Medic. Gen. P. I c. 9 & P. II c. 11.* Iung. Dietr. *n. 205, 206.* Notanda quoque distinctio in *liquida & solida*, Linden. *Ex. XI, §. 108.* Dividuntur & in *Excrementa* primæ, secundæ & tertiæ coctionis. Dieter. & plerique institutionistæ. Maculas in Astris, ut & Ignes cadentes & similia Meteora ignita *Excrementa* vocasse Parac. patet *ex tract. 1. de pestilitate*, & confirmat Libav. *T. IV Oper. p. 147.*

EXCRESCENTIA, ὑπερσάρκωσις, σαρκοφυΐα, *caro excrescens*, luxurians, est species morbi in numero excedente, quando massa quædam carnosa p naturaliter parti alicui accrescit, ex luxuriante succo nutritio, aut per solutionem continui aberrante; quo pertinent σύκωσις, *ficus, polypus, unguis in oculo* &c. Σαρκοφυΐας meminit Hippocr. *3 de fract. t. 45.* quamvis mihi videatur potius significare regenerationem carnis deperditæ necessariam non superfluam, ὑπερσάρκωσις vocatur a Gal. *l. 3 meth. med. c. 6.* & ulcus, cum excrescentia carnis dicitur ὑπέρσαρκον, *l. 2 M. M. c. 2.* Vid. & Scribon. *n. 37 & 228.* Verrucas similesque *excrescentias* collecto in conum lumine Lunæ per vitrum superradiatas, donec frigus intro senserint, sponte deinceps evanescere, scripsit Helmont. *tr. Formar. Ort. n. 55.*

EXCRETIO, διαχώρησις, vel sumitur proprie pro ipsa actione excernenda rejiciendi, estque Naturæ munus, Lind. *Ex. XIII §. 258;* vel, quod frequentius, pro *Excremento* ipso actionem excretoriam præsupponente. Vide *Excrementum.*

EXCVSSIO quibusdam recentioribus significat existentiam caussæ morbificæ extra partem affectam, v. g in palpitatione cordis caussa morbifica est vel ab intra & circa cor, & dicitur ab *Oppressione*, vel aliunde est, & dicitur ab *Excussione.* Bonett. *Anat. Pract. lib. 2 sect. 8 Obs. 31 in not. p. 655.*

EXCVSSVS, Ital. *scrollato*, dicitur, quando quid madefactum iterum in aëre agitatur, ut superflua humiditas adhærens separetur, ne medicamentum, cui intingitur, nimis adhæreat. Scrib. L. *n. 10.* Vide Rhod. *in not.*

EXCVTATIO, ἐκδύρσωμα. Vide *Ecbyrsoma.*

EXECHEBRONCHOS, ἐξεχέβρογχ@, *gutturosus* dicitur, qui guttur in anteriorem partem prominens habet. Hipp. *3 de artic. t. 8.*

EXECHEGLVTOS, ἐξεχέγλουτ@, vocatur, qui prominentes habet nates, q. d. *Cluneminulus*, quales sunt, quibus utrumque femur in exteriorem partem luxatum est. Hipp. *d. l. t. 95.*

EXEDENS, ἐσθιόμεν@. Vide *Esthiomenos.*

EXEGESIS, ἐξήγησις, est obscura orationis *explicatio.* Gal. *l. 2 de diff. resp. c. 1 & com. 2 in 1 Epid. t. 56.* Medico quoque necessaria & utilis. Dicitur & *Explanatio.*

EXELASIS, ἐξέλασις, vide *Explosio.*

EXELCOSIS, ἐξέλκωσις, i. e. *Exulceratio.* Legitur apud Mosch. *de morb. mul. c. 135.*

EXELCYSMVS, ἐξελκυσμὸς, est ossis, vel ossium deductio a superficie in profundum. Gal. *in def. med. fin.*

EXEMPLVM, παράδειγμα, quid significet, notum. Horum observationes Medico maxime necessarias esse, docet Gal. *l. 9. Meth. med. c. 4 in princ. & l. 2 de causs. puls c. 13.*

EXENTERIZO, ἐξεντερίζω. Vide *Emedullo.*

EXENTHROPISMENOS, ἐξηνθρωπισμέν@, ab ἐξανθρωπίζω, id est, *ad hominis usum & naturam accommodatus.* Legitur apud Hippocr. *l. de octimestr. partu. III, 26.*

EXERAMA, ἐξέραμα, *Vomitum*, vel materiam vomitu rejectam significat, a verbo ἐξεράω, *vomitu rejicio*, quo usus Hipp. *l. 4 de morb. XXIII, 16.* Significat etiam *exhaurio l. 2 de morb. LIX, 28.*

EXERCITATIO, ἄσκησις, *Exercitium*, ἄσκημα, γυμνάσιον. Dicitur de corpore & animo. Vtraque necessaria scitu in Medicina, & utilis. Interdum etiam per abusum noxia. *Exercitatio* corporis consistit in motu locali corporis, & membrorum validiori. Cujus varias esse differentias docuit Fr. Valleriola *libr. 2 LL. CC. cap. 10.* Vide *Dogm. Nostra Med. Gen. P. V, c. 5, dogm. 2.* & dividi possunt in Serias & Ludicras. Illæ *Laborum:* hæ *Ludorum* nomine venire solent. Quid sit *Exercitatio* sanitatis, ἄσκησις ὑγιὴς, docet Hipp. *l. 6 Epid. s. 4 t. 22.* Quando *exercitatio* salubris, vel insalubris sit, monstrat Gal. *Art. med. c. 85.* *Exercitatio* acuta, cuius celeres sunt motus, γυμνάσιον ὀξὺ, corpus extenuat; contraria crassum reddit. Multa corpus siccat, mediocris obesum præstat, *l. 5 de san. tu. c. 3.* *Mentis exercitatio* dicitur, quan-

quando animus exercetur in arte Medica ſtudio cum aſſiduitate, & cura. Hipp. etiam vocat τρίβην διὰ πολλοῦ χρόνου, ſolum uſus praeceptorum. *l. Praecept. II, 16. 18.* Hunc quoque inculcavit, seu necessarium Gal. *l. 2 de lin. aff. cap. 2.* ubi tres modos propoſuit; quorum primus verſatur circa corporis partes & membra; ſecundus circa cauſas & diſpoſitiones, tertius circa accidentia & ſymptomata. Vide, ſi lubet, plura loca, ſi placet, *in Theatro* Munitiae, aliisque Auctoribus.

EXEΓΧΩΡΗΜΑ, ἐξαναχωρεῖν, *abeo*, receſſo, & uſurpatur aliquoties de morbo apud Hipp. *l. 2 de morb. XIII, 25; LXVII, 25. l. de int. aff. XLIX, 17. LI, 50; LIII, 17.*

EXERRHOSIS. ἐξέῤῥωσις. ἐξῤῥεύσις, ἢ ἐξῤῥεύσης, idem, quod ῥοῦς. *Effluxus. effluvium.* Legitur in Hipp. *l. 6 Epid. S. 6 t. 27.*

EXERYTHROS, ἐξέρυθρος, ſignificat *praerubrum*, ſive valde rubrum. Alii de rubore extrinſeco exponunt. Vtrumque verum eſſe patet, pro diverſitate ſubjecti, de quo dicitur, licet prior ſignificatio ſit uſitatior. Vſurpatur vero apud Hippocr. de oculis *c. 5 l. 1 Prorrh. t. 45.* de excrementis & urinis *c. l. t. 35 & ſ. 1 32. Coac. t. 569.* Vide Foeſ. p. 217.

EXESTIAE. ἐξέστια, dicuntur *emiſſoria* & *expiatoria* ſacrificia, quae interdum diis ſacra opera. interdum etiam temere fiunt. Et meminit hujus vocabuli Hipp. *2 de int. 9 in medic. t. 26.* Mendose legitur a Gal. & Erotiano ἐξέστια vel ἐξέστιαι.

EXESUS. ἀποκεκαυμένος, idem, quod *Corroſus*, corruptus, ἔκβρωτος. Dicitur de dentibus apud Scrib. L. *n. 53. 55.*

EXETRIASMENOS, ἐξετριασμένος, id eſt, *colatus*, percolatus, Galen. *in Exeg. dict. Hipp.*

EXEVCRINEO, ἐξευκρινέω, ſignificat Hipp. *componere*, diſtincte & convenienter compono, dicit urque de oſſibus rite in naturalem ſedem reſtitutis, *2 de fract. t. 62.*

EXEVNVCHIZO, ἐξευνουχίζω, ſignificat *caſtro*. Vide *Caſtratus*.

EXFOLIATIVVM. vide *Deſquamatorium*.

EXHALATIO, ἀναθυμίασις, dicitur & *Evaporatio*. Graece etiam ἀτμὶς vocatur. uti patet ex Dieter. *n. 697.* quia nihil aliud eſt, quam aer, vel ſpiritus per calorem in aerem e corporibus mixtis elevatus & aſcendens. Tres *exhalationum* ſpecies conſtituit Gal *l. de cauſ. morb. c. 3 fuliginoſam, vaporoſam*, & *fumoſam*, quamvis alibi etiam *flatuoſa* meminerit, *com. 5 in 6. Epid. t. 15.* Verum nimis ſtricte uſurpavit vocabulum *Exhalationis* de excrementitiis & praeternaturalibus; cum tamen revera etiam ipſe calor noſter vitalis & Flammula, ſive Biolychnium nihil aliud ſit, quam *Exhalatio ſpirituoſa* ignea, quemadmodum hoc jam olim in publica quadam Diſput. *de Fermentat. ſanguinis* defendere non dubitavi, & ſuo calculo Charlton. *in Oecon. Anim. Ex. I.* aliique comprobarunt. *Exhalatio* quoque *Metallica*, vel Chymica datur quandoque, quae per calorem ab eorum elevata ſuccedunt. Et hi potiſſimum in ſiccis terris, potiusque ſuper tabulas ferreas, vel cuprum plurimum, vel etiam calidorum pavimentis; igni ſuccenſo, vel circum ſupraeve adhibito torrentur, donec halitus ſint abſumpti, et in venis metallicis evenit. Rul. & Iohnſ. *Exhalatio naturalis* in univerſum ſiccum poſt ſe relinquere tam in vivis, quam inanimatis, excepto ſanguine, vult Helmont. *tr. Blas human n. 54.* Verum a ſuo dubitatur de aſſertionis hujus veritate.

EXHAVSTIO. ἐξάρυσις. Vide *Exarysis*.

EXHIBITIO, παρέξις. dicitur Hippocrati, quando aeger ſe Medico exhibet & ſiſtit ad dignoſcendum & curandum, *5 de int. 9 in med. t. 19.* (vide Gal. *in comm. ad h. l.*) Ita & verbum παρέχω, *exhibeo*, hac ſignificatione ſumitur *l. de int. aff. XXXVII, 19.* Sed & de Medici officio dicitur, quod & reciproce ſeſe aegro *exhibere* debeat expeditum, *1 aph. 1.* Vid. Dieter *n. 454*

EXIATROS, ἐξίατρος. Vide *Exarchiatros*.

EXINANITIO, κένωσις. Vide *Cenoſis*.

EXIPOTICOS. ἐξιπωτικός. epitheton aliquod medicamentorum *digerentium* aut praeparantium, quod Gal. coincidere exiſtimat cum ἐπισπαστικοῖς, vel attrahentibus, *l. 7 de C. M. P. G. c. 9.* Enimvero major emphaſis latet in hoc vocabulo ἐξιπωτικόν, ad hodierna principia faciens; quatenus modum tacite exprimit, per quem operantur: Nimirum ſegregando excrementitias portiones ab utilibus & in organis viſceribusque colatoriis veluti exprimendo, & ad excretionem ita diſponendo, de quo modo plura leguntur *in Diſp. noſtr. de Purgat. modo ac viis ad alvum, annexa Remoris Purgationis, §. 43. ſeqq.*

EXISCHIOS, ἐξίσχιος, dicitur ſpecialiter *Os femoris luxatum* ex acetabulo *Iſchii*, vel coxae, item *Coxa luxata*. Vnde & illi homines, quibus nates rotundae extant & coxa eminet, ἐξίσχιοι vocantur, quos paulo ſuperius ἐξίσχη ἔχοντας diximus. Vid. Hippocr. *Mochlic. XI, 10; XXIV. 10; & 3 de art. t. 103.*

EXISCHON, ἐξίσχων, id eſt, *prominens*, tumidus, extans. cui opponitur ἐγκοῖλος, *incavatus*. Dicitur utrumque de oculis. *1 Prognoſt. t. 10.*

EXISTIMATIVA *Virtus* vocatur ſpecies animae ſenſitivae exaltata, ultra *Imaginativam*, qua animal judicat, quod lupus eſt inimicus, & proles dilecta. Accedit proxime ad Rationalem, Avic. *l. 1 fen. 2 doctr. 1 c. 5.*

EXITELOS. ἐξίτηλος, ſignificat evanidum, exoleſcens, *exilis*, diciturque de alimentis nullum incrementum conferentibus. Hipp. *de Alim. I 7.* Praedicatur etiam de defectu aliquo naturae minori, *Praecept. IX, 10.* inde Erotianus idem dicit ἀσθενής, ac infirmus.

EXITIALIS, *Exitium*, ὀλέθριος, ὄλεθρος, idem, quod

quod *Perniciosus, Permutes.* Dicitur de eventu morbi funesto, & signis eundem indicantibus.

EXITURA generaliter est omne *Apostema*, quod saniem ejicit. Rul. Wirsinger. *in Syll. Med. p. 10.* Latine etiam *Abscessus suppuratus* dici potest. Sæpe legitur hoc vocab. in Avicenna, idem significans, quod *Abscessus*, quando materia colligitur in tumorem calidum, *l. 4 fen. 3 tr. 1 c. 20 seqq.* Iung. Forest. *l. 1 Obs. Chirurg. 1 Schol.* Paracelsus vero latius extendit, *Exituram* dicens, quod omne excrementum alias naturale quidem, sed corruptum fit *Exitura*. v. g. mucus purulentus, urina putrescens, sudor & stercus putrescens. Pus in auribus ipsi dicuntur *Exituræ*. *l. de Vlceribus & Apostem. suppur. c. 59.*

EXITUS, ἔξοδος, διέξοδος. Vide *Diexodos*. Scribon. L. *n. 192.* Sumitur etiam aliquando pro *Eventu* morbi.

EXMIFALDUS vocatur *lapis* quidam *factitius*, aut *nativus*, cujus compositio, vel generatio satis obscure describitur a Lullio *Tract. Anim. transmutat. Th. Ch. Vol. IV p. 190.*

EXO, *Exothen*, ἔξω, ἔξωθεν. particula usitata Hippocrati, in genere significans *Externe*. Iuncta vero cum articulo τὰ, vel significat *partes corporis externas* & remotiores a corde, ceu fonte caloris, ut sunt, manus, pedes, nasus, aures, labia, & aliquando tota cutis, uti patet *ex 4 aph. 48.* collato *cum 2 Prognost. t. 4.* Videatur Linden. *Med. Physiol. l. 2 c. 15 §. 11.* vel denotat *caussas externas* remotiores concurrentes in sanitatis, vel morborum generatione. Quo pertinet *1 aph. 1.* Iungatur Dieter. *n. 306.* Aliquando simpliciter positum ἔξω, *foras*, notat *locum exteriorem*, quo vergit materia morbifica salutariter, *6. aph. 37 & 1 Prognost. t. 40.* Huic opponitur ἔσω, *intus*.

EXOCHAS, *Exoche*, ἐξοχάς, ἐξοχὴ, dicitur in *ano* genitum *tuberculum*, quod callum nondum contraxit. Si namque jam contraxit, κονδύλωμα vocatur. *p. 146.*

EXOCULATIO, ἐξομμάτωσις, dicitur vel *totalis oculi ablatio*, vel *virtualis ejusdem privatio*. C. Hofm. *V. L. l. 4 c. 39.*

EXOCULATUS legitur apud D. Henr. a Deventer *in Arte obstetricandi Cap. XLV, p. 200.* pro orbo oculis, aut cujus oculi lumen non capiunt.

EXODOS, ἔξοδος. *Exitus.* vide *Diexodos.*

EXOLCYSMOS, ἐξολκυσμὸς, idem, quod *Exelcysmos.* Vide p. superius.

EXOMPHALOS, ἐξόμφαλος, substantive & adjective accipitur. Substantive significat *Vmbilici prominentiam*, quæ variis de caussis fit, Gal. *defin. med.* Hinc *Herniæ umbilicalis* species complectitur. Adjective notat *homines tali umbilici prominentia laborantes*, sive rupto omento, aut peritonæo, aut procidente intestino, vel laxatis musculis transversis, sive carne subnata, sive sanguine, aut alio humore ibidem collecto. Gal. *l. de tum. p. n. c. 16.*

EXONCOMA, ἐξόγκωμα, vocatur magnus & valde prominens tumor, Latin. *Protuberantia*. & usurpatur a Galeno de protuberante vertebra per luxationem, *l. 4 de L. A. c. 3.* Legitur apud Hippocr. *l. II Epid. sect. 2 edit. Foes. p. 1017.* & mirum, quod Foes. neque *in Oeconomia sua*, neque *in Annotationibus ad illum locum* vocem hanc exposuerit.

EXONEIROSIS, ἐξονείρωσις, *pollutio nocturna*, sive seminis in somno excretio. Est species Gonorrhææ. De hac voce & verbo ἐξονειρώσσειν lege Linden. *Ex. XV, §. 35. seqq. fere per totum.* Vide etiam *Gonorrhœa.*

EXOPHTHALMIA, ἐξοφθαλμία, dicitur *Oculi totius prominentia* extra suam orbitam, qualem ex hypochondriaca obstructione cum insigni tumore conjuncta obortam notavit Bonettus *Med. Septentr. l. 1 s. 22 c. 64 p. 260.*

EXOPTOS, ἔξοπτος, percoctus, *excoctus*. Hippocr. *l. 7 Epid. LV, 15.* Vide *Excoctus*.

EXORCISMUS, ἐξορκισμὸς. *Adjurationem* significat, & quidem magicam, qua dæmonia, quæ homines obsidebant, & morbis affligebant, profligantur. Cujus inventio Salomoni accepta refertur, teste Langio *l. 1 Ep. 34.* *Exorcista* est superstitiosus artifex, qui manes ac spiritus adjurationibus evocat, ac apparere facit. Rul. Cur vero *Exorcistarum* verba non semper operentur, vide apud Helmont. *tr. de magnet. vuln. cur. n. 172.*

EXCRESCENTIA febr. exacerbatio. Petrus Merenda *de rat. evacuationis l. 2.*

EXORNATORIUS, κοσμητικὸς, κομμωτικὸς. Vide *Commoticus, Cosmetica.*

EXOSIS, ἔξωσις, *expulsionem* significat, Hippocr. *3 de artic. t. 45.* a verbo ἐξωθέω, *expellere*, quod legitur *l. 6 Epid. s. 2 t. 2.* quod idem est, quod κενεῶν, *evacuare*, Gal. *in comm.*

EXOSSIS. *Exos*, epitheton piscis *Husonis Ichthyocollæ*, ita dicti, quod ossibus & spinis careat. Vide Schrod. *l. 5 cl. 5 n. 81.* Aldrov. *l. 4 de pisc. c. 11. & l. 5 c. 4.* Hirudo quoque *Exos* dicitur, teste R. Keuchen. *ad Seren. p. 233.*

EXOSTOSIS, ἐξόστωσις, Lat. *Exossatio*, *ossis eminentia* & extuberatio, quacunque corporis parte præter naturam contigerit. Peculiari tamen nomine ossium tubera, quæ in genis contingunt, σατυριασμοὶ dicuntur. Non dubium est, hujus tumoris, qui præter naturam est, materiam crassam esse & melancholicam. Sunt autem hujusmodi tumores Gallico morbo laborantibus familiares. Hæc Gorr. *p. 145.* & Castell. *ex Galen. l. de Tum. p. n. c. 14.* Meminit *c. l. 14. M. M. c. 7.*

EXOTHEN, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

EXOTICOMANIA, ἐξωτικομανία, nomine hoc a Rof.

Rosf. Lentilio effi᷎to indicatur amor remediorum peregrinorum, qua simplicium, qua compositorum, quam etiam rectissime improbavit *in Miscell. Medico-Practicis Part. II, p. 548.* cui opponitur *Exoticadenia*, ἐξωδενία h. e. odium erga medicamenta peregrina, quæ etiam nulla digna laude est. *d. l.*

EXOTICUS, ἐξωτικὸς, *extraneus*, peregrinus. Remedia *exotica* dicuntur, quæ aliunde e peregrinis terris transferuntur; & horum usum non semper præferendum esse domesticis, judicat Schröder. *l. 1 c. 13.* & Fr. Hofm. *in clav. ad h. l. p. 26.*

EXPANSUS, ἐκπεπταμένος. Vide *Ecpeptamenos.*

EXPEDITIO, εὐπορία, idem, quod *promptitudo*, facilitas in operationibus Medicis & Chirurgicis. Hipp. *2 de iis, q. in medic. t. 1.* Vide *Euporia. Expeditus* pro *Liberatus*, curatus legitur apud Scrib. L. *n. 171.*

EXPELLENS, ὠτικὸς, ἐκκριτικὸς, epitheton est medicamentorum virtutem expellendi habentium, præsertim virus pestilens ad exteriora. Ita Decoctum *expellens* ejusmodi legitur apud Iunken *in Corpor. Pharmaceut. Sect. III c. 7 p. 401.*

EXPERGEFACTIO, ἐγρήγορσις. Vide *Egregorsis.*

EXPERIENTIA, πεῖρα, ἐμπειρία. Vide *Empeiria. Experientiæ* varias species proposuit Cornel. Bontekoe *in opusculo de experientia.*

EXPERIMENTUM, vocatur remedium, quod per experientiam innotuit; quamvis ratio virtutis nondum satis perspecta. Paracelſ. vocat *Experimentum ad sortem* & sine scientia, *Labyrinth. Medicor. c. 6.* Alias etiam sæpe sumitur pro ipsa *Experientia.* Vide Dieter. *n. 665.* Quod sæpe etiam *Experimenta* fallant, testis est magistra stultorum *Experientia.*

EXPERIMENTATOR dicitur Paracelso, qui utitur remediis sine scientia ad sortem. *Paragran. tr. 1 de Philosoph. tr. de Epilepsia, l. 1 de morb. Podagric.*

EXPLANATIO, ἐξήγησις, idem, quod *Explicatio.* Vide *Exegesis.*

EXPLANTATIO, ἀπόφυσις, vide *Apophysis.* Legitur apud Ingrasſ. *comm. in Gal. l. de Ossib. p. 22.*

EXPLETIO, πλήρωσις, πλησμονὴ, idem, quod *Repletio*, *Impletio.*

EXPLORATIO quid significet, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Refertur autem in foro Medico inter Chirurgicas operationes, denotans modum per instrumenta inquirendi in affectus attributa, v. g. profunditatem, cuniculos &c. Blaſ. *Medic. Un. p. 38. Exploratoria* instrumenta lege apud eund. *d. l. p. 71.*

EXPLOSIO, ἐξέλασις, ἐξέλαυσις, ἐκκροτισμὸς, hodieq; terminus est receptissimus, quo exprimitur impetus ille, quem præstat pulvis pyrius, aurum fulminans & similes mixturæ nitro-sulphureæ, dum igni admoventur. Postea tropice applicatur ad spiritus animales, dum motum animalem sive localem efficiunt in statu sec. & præter nat. ex hypothesi VVillisii *de ferment. c. 10 & Patholog. cerebr. c. 1, 2 alibique.*

EXPOSITIO, ἔκθεσις, idem, quod ἐξήγησις, *explicatio.*

EXPRESSIO, ἐκπιεσμὸς, ἔκθλιψις, est humidæ & tenuis substantiæ separatio a sicca & crassa per violentam & validam compressionem facta. Fit autem vel torculari, vel prelo, vel manu, vel aliis instrumentis, prout necessitas, aut vis major exigit. *Expressionis* usus latissime patet in infusis, decoctis, syrupis, oleis & id genus aliis. VVeker. *Ant. Gen. l. 3 c. 31.* Rulandus paulo aliter descripsit: *Expressio* est extractio per prælum, quo coacta res substantiam forma liquida effundit. Ejus usus excellit in succis, & aliis quibusdam extrahendis.

EXPULSIO, ὦσις, ἀπόκρισις, ἔκκρισις, vide *Apocrisis*, *Eccrisis.* Adde & Rolf. *O. ac M. M. Sp. l. 2 s. 3 c. 28.* *Expulsoria ligatura* dicitur, quæ in antiquis ulceribus & sinubus locum habet, ut collectam e fundo materiam & colluviem extrudat, &, ne quid amplius in locum affectum confluat, valide prohibeat. Forest. *l. 6 Obs. Chirurg. 11 Schol.*

EXPULTRIX *facultas*, ἀποκριτικὴ δύναμις. Vide *Apocrysis.* Gal. *l. 5 de Loc. Aff. c. 7.*

EXPURGATIO, ἐκκάθαρσις, idem, quod *Purgatio.* Vide inf. *in Pur.*

EXQUISITUS, ἀκριβὴς, γνήσιος. Vide *Acribes.*

EXSICCATIO, *Exiccatio*, ξήρανσις, ἀποξήρανσις, *Exsiccans*, ξηραντικὸς. Vide *Siccatio*, *Siccans*, *Siccus.*

EXSOLUTIO, *Exolutio*, ἔκλυσις. Vide *Eclysis.*

EXSPIRATIO, *Expiratio*, ἐκπνοή. Vide *Ecpnoë.* De *Exspirationis* specie convulsiva vide Gal. *l. 2 de sympt. causſ. c. 2 & 4 aph. 68.*

EXSPUITIO, πτύσμα, πτύσις. Vide *Ptysis.* Hujus organon linguam esse vult Iacob. Rolandus de Belebad *in tr. Glossostomograph. c. 3.* Vid. *Ephem. N. C. Ann. III in fin.*

EXSUCCATIO, ἐκχύμωμα, idem, quod *Sugillatio.* Vide *Ecchymoma.* Hipp. *3 de iis, q. in med. t. 30.*

EXSUCTIO, ἐκμύζησις, idem, quod *suctio*, h. e. violenta attractio liquoris, quemadmodum infantes lac e papilla eliciunt ore.

EXSUDATIO, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidrosis.*

EXSUFFLATIO, ἐκφύσησις. Vide *Ecphysesis.*

EXSUPERANTIA, ἐπικράτεια. Vide *Epicrateia.*

EXSURRECTIO, ἀνάστασις. Vide *Anastasis.*

EXTA, σπλάγχνα, ἱερὰ, idem, quod *viscera*, præsertim abdominis. In specie etiam solum de Hepate usurpatur a Poëtis, teste Aldrov. *l. 19 Ornith. c. 17.* Coincidit cum vocabulis ἐγκοίλιον, & *Hira.* Vide *Encœlion.* Unde & olim Sacrifici gentilium vaticinantes ex inspectione viscerum *Extispices* vocabantur, teste C. Hofm. *C. ad Gal. de V. P. n. 189.*

EXTENSIO, τάσις, ἔκτασις, κατάτασις, ἀνάτασις, vide *Anatasis*, *Ectasis*, *Catatasis*, *Tasis.* *Extensio* qualita-

qualitatum in subjecto aliquo est acquisitio formæ accidentariæ, *Th. Chym. Vol. IV p. 377.*

EXTENUATIO, λεπτυσμὸς, λέπτυνσις, dicitur totius molis corporis detractio, imminutio & collapsio, aut subsidentia, aut utcunque appellare libet: cui opponitur παχυσμὸς, *Incrassatio*, Gal. *c. 3 in 6 Epid. t. 29.* Duplex vero esse potest *Extenuatio*: alia, quæ fit ab evacuatione sensibili, aut insensibili portionum utilium & nutritiarum excedente: altera, quæ oritur a cacochymia, sive collectione & præsentia portionum vitiosarum & inutilium. Dieter. *n. 499.*

EXTERGENS, *Exterforius*, ῥυπτικὸς, idem, quod *Abstergens*, *Detergens.* Vide *Abluentia.*

EXTERIOR, *Externus*, *Extimus*, ἔξω, ἔξωθεν. Vide *Exo.*

EXTINCTIO, σβέσις, communiter dicitur de flamma ignis vi quadam oppressa & e medio sublata. In foro Medico vero a nonnullis accipitur de specie quadam mortis, quando flamma vitalis suffocatur & supprimitur. Id quod etiam in iis, qui naturali morte intereunt, fieri circa dextrum ventriculum solet. Verbum *extinguo* etiam Gr. dicitur ἀποσβέννυμι. Hipp. *1 aph. 14.* Iung. Dieter. *n. 88.* Verbum σβεσθῆναι etiam usurpatur de tuberculis præter rationem evanescentibus, Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 63.* Gal. *com. ad h. l.* Vide Foes. *p. 560.*

EXTRA, ἔξω. Vide *Exo.*

EXTRACTIO, ἐξαγωγὴ, ἐξολκὴ, ἐξελκυσμὸς, ἐκχύλωσις, accipitur dupliciter: 1. & proprie, chirurgice & corporaliter, quando opera manuaria & instrumentorum congruorum aliquid extrahitur. Quo pertinet *Extractio* fœtus, calculi, globulorum e vulnere; de quibus vide in Chirurgicis: 2. Pharmacevtice & improprie, & ita *Extractio* est digestio e corporea concretione partes subtiliores ac puriores ab affuso aliquo menstruo apprehensas, relictis fæcibus, dissolvens. V. G. sumo Rheubarbari q. v. illique pulverisato tantum spiritus infundo, ut quatuor digitis illi supernatet, clausoque vase per quatriduum ad digestionem in balneum colloco. Postea aperto vase per inclinationem spiritum coloratum a radice separo, affusoque alio spiritu vas clausum rursus ad digestionem pono, idque tantisper, donec spiritus non amplius coloratur. Tunc enim omnis Tinctura & Essentia e Rheubarbaro *extracta* est. Porro confusis omnibus *Extractionibus* spiritum in B. M. abstraho, residuamque essentiam in vitreo vase ad usum reservo, diciturque *Extractum Rhabarbari.* Vel *Extractio* est segregatio essentiæ, quæ e corpore suo extrahitur. Fit hic una etiam distractio, & potissimum ei famulatur resolutio commistorum, nonnunquam etiam calcinatio, coactio & similes, & intelligitur *extrahi* essentia in unum collecta, & veluti prolici, quanquam id non fiat sine solutione continui & divulsione. Et sic nobiliores esse distractionibus *Extractiones* manifestum est, quanquam interdum vel famulentur aliis vel eorum locum cedant. Hæc Ruland. Adde VVeker. *Antidot. Gen. l. 3 c. 35.* Rolf. *Chym. l. 4 s. 3 c. 1 seqq.* Iacob. le Mort. *Chym. Medico-Phys. cap. 15.* Interdum etiam *Extractio* sumitur pro *Evacuatione*, & coincidit cum *Eductione.* Vid. Dieter. *n. 6 & 54.*

EXTRACTUM, Gr. dici posset ὀπὸς vel ἐκχύλωμα, est, quod e corporea concretione, relicta crassitie elementari, extrahitur. Estque hoc quasi medulla & pars nobilissima substantiæ totius in elementis producta, & quasi seminata, in quorum quoque sinu conservata est, & ad nobilitatis suæ perfectionem innutrita. Habet quidem radicem quadantenus ab elementis, unde etiam existit familiaritas congenerationis & sustentationis, sed principaliter a vi creantis Dei, & per cœli occultos influxus, porro etiam in natura conservantis dependet. Hinc *Extracta* præsertim nobiliora æthereæ & cœlestis naturæ dicuntur æmula, beneque præparata & dextre ad salutem humanam adhibita, Deo simul benedicente, multum in re medica possunt. Cum vero etiam ab elementis seu matricibus suis pleraque quam exactissime liberentur, (nam inæqualis est in his quoque elaboratio) constat inde, quomodo a magisteriis differant, cum quibus elementa potius conjuncta manent, (nisi interdum negligatur quiddam, aut inter depurandum secedat) veruntamen exaltantur ad æmulationem *Extractorum.* Deinde etiam, quantas habeant in celeriter juvando, ob subtilitatem essentiæ penetrantem corpora tota, prærogativas, patet. Istis autem appellatur nominibus, non quod plane ad elementa non pertineant *Extracta*, sed quod in collatione cum parte crassa, nobilis altera videatur Anima, Balsamus vitæ, Essentia purissima, & cœlestis naturæ esse (quanquam nonnihil etiam a cœlo habeat) vel secundum materiam, si his aliqua fides est, qui in segregatione cœlestis lucis a terra obscura non omne abscessisse æthereum ex Platone putant, aut saltem postea in ortu mistorum aliquid inde repetitum, idque comprobat ratio agentium e cœlo corporum in hæc inferiora. Hæc Ruland. & Iohnson. Confer. etiam ad Lib. *Synt. Arc. Ch. l. 1 c. 5 & l. 8 c. 9 seqq.* Liquor ille pro diversitate materiæ varius, quo fit *Extractio*, dicitur a Medicis & Chymicis *Menstruum.* Plura circa *Extractorum* Historiam vide apud VVeker. *Antidot. gen. l. 1 c. 34 & Spec. l. 2 s 26.* Schröder. *l. 2, c. 57.* cum *Clavi* Frid. Hofmann. Rolf. *d. l.* VVedel. *Pharmac. Acroam. l. 2. sect. 2 c. 8.* Iunken *Corp. Pharmacevt. sect. III, c. 12. p. 677 seqq. plur.* ubi etiam Essentias liquidas ad Extracta refert. Alias idem Autor notanter *in Lex. Ch. Ph. P. I. p. 113* scripsit: Prout diversa sunt vegetabilium & animalium constitutiva, pro eo & diversa requiruntur menstrua, gummosa aquosis, resinosa spirituosis extrahi amant generaliter. *Dispensatoria Norimberg. &* *Augu-*

Auguft.in. cum Zwölferi *Animadverf.* & alios Autores, imprimis & D. D. VVedel. *Ph. I A. F. l. 2 f. 2 c. 7 & 8.* Impugnavit earum virtutem & Magisteria prætulit Helmont. *tract. Pharmac. ac Difpenfat. modern n. 21, 22.*

EXTRANEVS, ἐξωτικός. Vide *Exoticos.*

EXTRAVASATVS, EXTRAVENATVS, dicitur de fanguine, qui e vafis effluxit, five adhuc hæreat intra partes corporis molliores, fuggillationem, vel ecchymoma conftituens; five penitus e corpore feparatus fuerit. Illud vocabulum frequentius in ufu eft. Hoc legitur apud Ioh. Bapt. Carcan. *ferm. 2 lect. 5 fol. m. 84 b. Extravenari* vel etiam *Extravafari* etiam dicitur de fanguine propter læfam arteriam rei condefcentem in anevrifmate ftagnante & facculum efformante apud Hildan. *de gangr. & fphacelo. c. 4.*

EXTRAVERSIO, *Extravertens*, *Extraverfum* hodieque a Chymicis ufurpari folet pro oppofito *Concentrationis*, quando vis quædam falina, alcalica vel acida, prius intus delitefcens evocatur, ut eo citius vires fuas exerat, v. g. in Mercurio vivo Sulphur peregrinum in mineris affociatum operibus artis folet *extraverti*, unde vomitus, feceffus, falivationes, &c.

EXTREMVS, ἔσχατος. Vide *Efchatos.* Omnium metallorum *extrema* vocantur Sulphur & Argentum vivum a Nicol. Flamello *in Annotation. additis Th. Chym. Vol. I p. 733.*

EXTVBERATIO, idem, quod *protuberantia.* Dicitur etiam de ἐξαρθρώσει vertebræ, vel luxatione. Gal. *l. 9 de Hipp. & Plat. decr. c. 4.*

EXTVSSIO, ἀναβήττω, ἐκβήττω, fignificat materiam per *tuffim* excerno. Occurrit apud Gal. *7 aph. 37 l. 7 de Simpl. Fac. §. Conus. Extuffitum* dicitur ἀναβηχθὲν *l. de conft art. med. c. 16.*

EXVBERATIO, dicitur de Labore Spagyrico, quando tanquam ex uberibus emulgetur & extrahitur labore, v. g. cum Argento vivo minerali fit aqua prima. Libav. *Apoc. Hermet. Part. pofter.* Vid. *Tom. II Oper. p. 421.* Aliter Lull. *in Practica c. 27.* quod *Exuberatio* humidi nutritivi & nutrientis fit appropriare nutrimentale ad temperamentum proportionatum qualitatibus nutriti, ut non fit nimis frigidum, aut calidum, &c. *Vol. IV Th. Ch. p. 164.*

EXVBERES, alias Græce ἀπογάλακτοι, dicuntur pueri, qui uberum fuctum jam defueverunt, quemadmodum *Sububeres*, ὑπομάζιοι, qui adhuc fugunt, & funt fub ubere. Keuchen. *ad Seren. p. 206.*

EXVLCERATIO, ἕλκωσις, ἕλκωμα, ἕλκος, vide *Helcoma*, *Helcos.*

EXVMBILICATIO, ἐξόμφαλος, ὀμφαλοκήλη, dicitur alias *Hernia umbilicalis*, *Vmbilici procidentia*, πρόπτωσίς τῦ ὀμφαλῦ, Ægin. *l. 3 cap. 51.* Ægri quoque vocantur *Exumbilicati*, ab Ingraffia *comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 249.*

EXVNGVLARE rofarum folia liberare a foliis, i. e partibus albis, quæ capiti proximæ. Nic Menander *de Rof.*

EXVROS, ἔξυρος, fignificat *in anguftum tendens*, coarctatum. Vfus Hippocrat. de pudendis *lib. 2 de morb. mulier. XLI, 6*; & de peffariis *d. l. XXV, 13.*

EXVSTIO, idem, quod *Deuftio*, ἔγκαυσις. Vide *Encaufis.*

EXVVIÆ, ἔναρα, λάφυρα, λεβηρίς, vocantur cuticulæ, quas ferpentes præfertim tempore verno exuunt & deponunt. Appellatur etiam ab aliis *Senecta*, *Syphar*, *Spolium*, *Vernatio*, *Exuvium*, Foef. *p. 376.* Vide Aldrov. *lib. 1 Hift. Serp. & drac. c. 1.* Harum *Exuviarum* vero virtutem medicam lege apud Schröder. *l. 5 cl. 1 c. 33.* Alias & in latiori fignificatione *Exuviæ* quoque fignificant omnia tegmina, veftes, lectos, indumenta, & ipfam quoque corporis cutem, tefte Keuchen. *ad Q. Seren. p. 214.* Vide *Lebeτis. Geras.*

EXYDATOO, ἐξυδατόω, i. e. *in aquam refolvo*, diluo, in aqueam naturam converto. Legitur apud Hipp. *l. de fiftul. III, 2*; & *l. 4 Epid. XXVII, 21.* Hinc ἐξυδάτωσις idem, quod ἀποτυχία τῆς αἱματώσεως, *fruftrata fanguificatio*, quando loco fanguinis humor aquofus generatur & colligitur, unde promte aqua inter cutem emergit. Gorr. *pag. 146.*

EXYGIÆNO, ἐξυγιαίνω, fignificat *convalefco.* Hipp. *2 de fract. t. 12.*

EXYGROS, *Exygrænomenos*, ἔξυγρος, ἐξυγραινόμενος, i. e. *perhumidus*, valde humidus, perliquidus. Dicitur de Excrementis Hippocr. *4 de R. V. I. A. t. 4*; *Coac. t. 613. c. 1*; *de morb. mulier. XXII, 4.*

EZEZICH, id eft, *Sal.* Ruland. & Iohnfon. *in Lex.*

F.

FABA, κύαμος, eft vocabulum æquivocum. Proprie notat *legumen* & fructum *filiquofum*, de quo vide Botanicos, & Schröder. *lib. 4 cl. 1 n. 140.* & paffim apud Gal. Diofcor. Mercur. *V. L. l. 2 c. 6* & alios. Ob cujus aliqualem fimilitudinem, præfertim refpectu hili, glans penis *Faba* a quibusdam nationibus dicta fuit, tefte Rolf. *O. ac Meth. part. gener. dicat. Part. I c. 52.* Deinde & improprie *Faba* eft nomen ponderis, nimirum tertia pars fcrupuli. Rul. & Iohnf. quamvis & circa hujus determinationem res valde fit incerta propter varietatem *fabarum.* Siquidem *Faba Ægyptia* multo major, quam vulgaris, vel noftra, tefte Galen. *lib. 1 de Al. Fac. c. 19.* Apud Scribon. aliquoties occurrit dofis medicamenti determinata per magnitudinem *fabæ*, ubi tamen interdum intelligenda eft *faba* major drachmæ ponderi refpondens, interdum Lupini granum quatuor granis pondere refpondens. Vide Rhod. *in Not. ad Compof. 13, 74, 75, 95.* Pythagoram quoque Ovum Philofophorum, h. e. Lapidem vegetabilem, animalem & metallicum *Fabam* appellaffe, vult Marcellus, docente Ioh. Chryfippo Fania-

Faniano *tr. de Artis metallicæ metamorphosi, in tr. Chymic. Vol. I p. 41.* Vide *Cyamos.*

FABACIVM olim dicebatur *edulium ex fabis paratum.* C. Hofm. *l. 4 V. L. c. 38.* Legitur etiam in fœmin. *Fabacia*, genus libi e fabis confecti. Apitius *in Culinaribus.* Ital. Torta di fave, Favanella. Ioh. Laurent. *Amalth. Onom. p. 348.*

FABER, *Fabricator*, τέκτων, δημιουργὸς, quid proprie significet, pueris quoque notum est, videlicet *opificem*, qui e materia solida & dura opus aliquod perficit. In foro Medico sumitur tropice. Ita natura, anima, flamma vitalis, imo & Deus ipse dicuntur *Fabri* naturales. Vide *Demiurgos.* Quam comparationem etiam Ger. Dorneus ita prosecutus est ad Physicam Trismegisti *Vol. I Th. Chym. p. 372.* Vti lignum & ipsa dolabra nihil efficiunt, nisi *faber* illa moverit ad actum; ita cœlum & elementa nihil generare poterunt, nisi *faber*, aut *fabri* cœlestes in instrumento cœlo motum, vt animam, excitent, medium instrumentum inter *fabrum* & materiam Elementorum. Fatetur hoc & Paracelf. *Paramir. l. 2 c. 6.* Quo sensu etiam Helmont. Archeum suum *Fabri* titulo exornavit, tr. *Archeus faber.* Vide *Archeus. Faber* quoque nomen Piscis, cujus descriptionem & usum vide apud Aldrov. *l. 1 de Piscib. c. 25.* Athenæo χαλκεὺς dicitur. Instrumentum etiam aliquod operosum & magnum *faber* vocatur apud Oribaf. *de machinam. cap. 25 in class. 7 oper. Gal. edit. Basil. Latina.*

FACETIÆ, κόμψευμα. Vide *Compsevomenos.*

FACH est Medicina Turcica, conferens omnibus venenis, Santes Ardoyn. *l. 1 de venen. p. m. 63.*

FACIES, πρόσωπον, *vultus*, dicitur pars capitis anterior in homine non capillata, comprehendens, quicquid tota fronte, auribus, oculis, naso, & ore ad mentum usque circumscribitur, Gal. *l. Introduct. c. 10.* Dividitur in superiorem, quæ *frons* dicitur, vel inferiorem, in qua organa sensuum externorum sunt, ut oculi, nares, aures, & os, in quo lingua aliæque partes latitant. Barth. *l. 3 Anat. in proœm.* Vide & C. Hofm. *C. in Gal de V. P. n. 763.* In brutis vocari *faciem* προτομὴν, & in avibus ῥάμφον, notarunt ex Polluce Gorr. & Castell. *Faciei* consideratio ad prognosin utilis est, vel in statu sec. vel p. n. De illa egit Hipp. *Coac. t. 128, 296.* de bono colore, *ibid. t. 213, 214; 1. Prorrh. f. 2 t. 14; l. 6 Epid. f. 2 t. 34.* Ad hanc vero pertinet, *facies cadaverosa*, sive *Hippocratica* dicta προσώπου διαφθορή, quæ descripta legitur *Coac. t. 212.* Vide *Dogm. nostra P. III, c. 6 d. 4.* Sylv. *Prax. Med. l. 1 c. 37 §. 17.* Vtramque considerationem conjunxit Rolf. *Ord. ac M. Med. Sp. l. 3 f. 2 c. 25.* De *faciei* consensu cum aliis corporis partibus vide *Ephem. Nat. Cur. Ann. I obs. 20.* Per metaphoram aliarum quoque rerum eminentiæ πρόσωπα, sive *facies* dicuntur, uti patet ex Hippocr. *l. 2 de morb. XII, 9.*

FACILITAS, *Facilis*, ῥαστώνη, ῥᾴδιος, ῥᾷος, εὐφορία. Vide *Euphoria*, *Rhadios*, vel *Rhastone.*

FACINVM dicitur *metallum*, vel minera metalli. Rul.

FACIO, ποιέω, est proprietas quoque artis Medicæ, & pertinet ad Medici, ægri, adstantium, officia, ex Hippocr. *1 aph. 1* Vid. Diet. *n. 702.* Alias verbum *Facio* varias habet significationes, omnes tamen ex Lexicis Latinis communibus notas. Confer, si placet etiam ad I. Rhodii *Lex. Scrib. p. 383.*

FACVLTAS, δύναμις, vide *Dynamis.* Confer etiam *ad Dogm. Nostr. p. 20, 85, 706; seqq*

FÆCVLA, FÆX. Vide *Fecula*, *Fex.*

FALCANOS, alio nomine est *Arsenicum*, vulgariter *Auripigmentum.* Rul.

FALCIFORMIS, δρεπανοειδὴς, vocatur sinus ille, quem efformat membrana cerebri exterior, sive *Dura Mater* reduplicatione in capitis vertice, & cerebrum dividit in dextram & sinistram partem, quia parte posteriore latior, angustiore arctatur, ut falcis messoriæ figuram repræsentet, *Falx* eiam ab anatomicis vocatur, Barth. *l. 3 Anat. c. 2.*

FALCO, φαλκών, est nomen avis rapacis ad *Accipitres* pertinentis, cujus prolixam descriptionem, differentias, usum, & morbos ei familiares vide apud Aldrov. *l. 6 Ornitholog. per totum.* Meminit & Helmontius *Falconis* peste correpti, qui per plateam delatus infecerit alios omnes *falcones*, qui triduo abinde isthac delati sunt. *Tumul. Pestis §. Proprietas pestis.*

FALDELLA vocatur splenium sive linamentum tortile, στρεπτὸς μοτὸς, ad usum Chirurgicum. Legitur in Ieremiæ Martii *Observationibus* apud Velschium in *Sylloge Observ. 54.*

FALERNVM, φάλερνος, epitheton *vini generosi* a loco, monte Campaniæ *Falerno*, ita dicti, crassioris & fulvi coloris, cujus meminit Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 10.* Dicitur & *Aminæum*, ab oppido hujus nominis in Campania. Hinc & vitis & uva *Aminæa.* Rhod. *ad Scribon. n. 64.* Adde *n. 30.* Confer. & ad Iul. Alex. *Annot. ad Gal. l. 1 de Antid. c. 1.*

FALLACIA, ἀπάτη. Vide *Apateon*, *Dolus.*

FALSITAS, *Falsum*, τὸ ψεῦδος, quid significet, notum, nimirum quicquid vero contrarium est, & esse non debet, Ger. Dorneus *in Philos. speculat. c. 2. Th. Ch. Vol. p. 240.* Non admittit excusationem, vel consolationem, Galen. *c. 3 in 1 Prorrh. t. 13.* quamvis non omne *falsum* statim sit deridendum, *l. 8 de Hippocr. & Plat. decr. cap. 9.*

FALX, δρεπάνη, δρέπανον. Vide *Falciformis.*

FAMA, φήμη, δόξα. Vide *Doxa. Fama* describitur, quod sit *Nomen bonum*, Lind. *Ex. X §. 90.* Qui *famam* prosequuntur, sæpe famem assequuntur. *Ex. XI §. 42.*

FAMELICVS, λιμώδης, λιμῷ ἐχόμενος, λιμοκρατούμενος, fame correptus, vel detentus. Vide *Fames. Febres* quoque *Famelicas* vocavit Sylvius, quibus conjuncta

juncta est *Fames* inexplebilis & rabida, *l. 1 Prax. cap. 30 §. 27, 147.*

FAMES, λιμὸς, πεῖνα, in genere significat omnem ciborum defectum & inediam, Galen. *2 aph. 16.* Accuratius tamen exponitur per αἴσθησιν ἐνδείας, per *sensum indigentiæ*, qui sit in orificio ventriculi sinistro & nervis ad illud excurrentibus, *l. 4 de V. P. c. 7.* Et hæc dicitur *Fames Animalis*; quemadmodum defectus alimenti in toto corpore *Fames Naturalis*, C. Hofm. *C. ad Gal. L.L. de V. P. n. 198.* *Fames* considerari potest dupliciter, in statu secundum, & in statu præter naturam. Illo modo considerata est cupiditas, vel desiderium esculentorum, proveniens ab effluviis & halitibus acidis, spiritus animales in orificio ventriculi sinistro & ejusdem nervis & per continuitatis consensum ipsius ventriculi gulæque tunica interna molestiæ quodam sensu afficientibus, & contrahentibus, quorum impressio cerebro communicatur, in quo itidem spiritus animales cerebri afficiuntur, & per hos prosecutio rei desideratæ exsuscitatur; quemadmodum hoc nervose descripsit Th. VVill. *de An. Brut. P. I c. 9.* Iungatur Bohn. *Circul. Anat. Progymn. VIII*, ubi recte negare videtur famem naturalem qua talem, vulgo descriptam, quia in sanis oritur desiderium ad alimenta, antequam defectus alimenti in corpore animadverti possit. Caussam vero illorum halituum blande acidorum recte censet Sylvius Alimentorum prius assumtorum reliquias restitantes, atque a deglutitæ continuo salivæ parte ipsis adhærente magis magisque fermentatas, *lib. 1 Prax. Med. c. 2 §. 3.* Commenta vero sunt, quæ veteres de fuctione venarum, primum extremarum, deinde majorum ramorum, deinceps trunci, & per hunc denique venarum stomachi & mensenterii, proposuerunt; quemadmodum nec Helmontii opinio cum rei veritate quadrare videtur, qui *famem* a splene inspirari in stomachum docuit, *tr. Pylorus Rector n. 20.* *Fames præternaturalis* quadruplex est: *Aucta*, *Abolita*, *Imminuta*, *Depravata*, de quibus videatur Sylv. *d. l.* Ad nimiam etiam pertinet βούλιμος, vide supra *Bulimos*, λιμαγχία, λιμοκτονία, de quibus infra lit. L. Ad abolitam ἀνορεξία, ἀσιτία, ἀποσιτία. Vide *Anorexia*. Ad depravatam pertinent vocab. *Pica*, *Citta*, *Malacia*, de quibus etiam suis in locis. A vocabulo *Fames* descendunt *Famelicus*, λιμώδης, *Famesco* vel *Fameo*, λιμώττω. Dieter. *n. 504.* Linden. *Ex. XIII §. 146.*

FAMILIARIS, οἰκεῖος. Vide *Domesticus*.

FAMULA, οἰκέτης, vide Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XLIX, 1.*

FAR, χόνδρος, vide *Alica*. *Far* est nomen commune; Hinc *Far* adoreum, triticeum, hordeaceum, Zeæum, Iul. Alex. *Not. in lib. 8 Meth. med.* Gal. *c. 2 & in l. 4 de san. tu. c. 4.* Ad hordeum incisum restrinxit Mercurial. *libr. 4 V. L. cap. 18.*

FARCIMINALIS, ἀλλαντοειδής. Vide *Allantoides*.

FARCTURA, *Fartura* dicitur in Pharmaceuticis, quando exenterata animalia, aut excavati fructus medicamentosis, vel alimentosis rebus, sive ad jucunditatem sive ad peculiarem utilitatem replentur. Ioh. Dan. Horst. *Part. I Dispens. Pharm. Univ. l. 2 c. 30 p. XXXVI.*

FARCTUS, *Infarctus*, ἔμφραξις, idem, quod *Obstructio*. Vide *Emphraxis*.

FARINA, ἄλφιτον, κρῖμνον. Vide *Alphiton*, *Crimnon*. *Farinarum* officinalium Catalogum vide apud Schrod. *l. 2 c. 58.* Iungatur & D. D. VVedel. *Pharm. I. A. F. R. l. 2 s. 3 c. 1*

FARREA *nubes*, dicitur Sereno Sammonico *Furfuratio*, sive *Pityriasis*, *cap. 3.* Iunge Heurn. *de morb. cap. 5.*

FASCIA, σπάργανον, ἐπίδεσμος. Vide *Epidesmos*, *Fasciola*, σπαργάνιον. Vnde & *Fasciatio*, ἐπίδεσμος, ἡ σπαργάνωσις dicitur. Varium *fasciarum* apparatum, delineationem & usum quære in Scultet. *Armam. Chirurg. & Indice.* De verbo *fasciare* vide Keuchen. *ad Seren. p. 90.* Per metaphoram *Fascia* quoque tribuitur quibusdam corporis partibus. Ita membrana exterior renum a Peritonæo laxe adhærens *Fascia renum* vocatur, Barthol. *l. 1 Anat. c. 17.* Et musculus tibiæ, Abductor dictus, *Fascia lata* appellatur; Id *l. 4 c. 12.* Vocatur & *Institа*, *Tænia*. *Fascialis* Musculus vocatur inter flexorios Tibiæ, qui & *Sartorius* dicitur omniumque fere musculorum longissimus. Barthol. *d. l. p. 581.* *Fascialis* est quoque epitheton lumbricorum latorum intestinalium, qui æqualiter sunt extenti, ad differentiam cucurbitinorum, qui instar seminum cucurbitæ cohærentium exhibent suas connexiones. Blas. *Med. Un. p. 336.*

FASCICULUS, δεσμίδιον, χειροπληθὲς, in foro Medico idem est, quod *Manipulus*, sive quantum manu comprehendi potest, Rhod. *in Lex. Scribon.* Ant. vero Musa Brassavolus *in Indice Galenico* vult, esse, quantum duobus digitis comprehendi potest. φάκελλος etiam Græce dicitur Hipp. *l. 1 de morb. mul. XCIII, 11.* Vide Foes. *p. 649.* Quid per *fasciculos* in substantia renum intelligat D. Gothofr. Bidloo, unum eorum delineatum exhibens, videatur *in Anatomic. Tabul. XLIII. fig. 4 & 5.*

FASCINUM, βάσκανον, *Fascinatio*, βασκανία, habetur pro genere quodam incantationis, quando seu intuitu, seu laudatione, non solum infantes & homines, sed & agni, pupilli gallinæ, equi &c. inficiuntur, ut marcescant, & emoriantur. Refertur inter caussas morborum occultas. De hoc argumento vide I. Lang. *l. 2 ep. 36.* Sennert. *Med. Pr. l. 6 part. 9 c. 1.* Inter novissimos prolixissime hoc argumentum pertractavit D. D. Frommannus, *integro libro h. tit.* *Fascinum* quoque olim vocatum fuisse *Membrum virile*, testis est Rolfink. *de partibus generationis*, *part. I. c. 43.*

FASTIDIUM est cibi & potus, vel alterutrius aversatio, Gr. ἀνορεξία, ἀποσιτία, de quibus omnibus supra

supra lit. A. dictum. Iunge, si placet, Sylvium *l. 1 P.M. c. 3.*

FASTIGIATI *Furni* vocantur, qui pluribus aludel sive sublimatoriis impositis sunt exornati, D. Ludovic. *Pharmac. p. 203.* Videatur etiam de his Glauber. *in Furn. Philos.*

FATALIS Linea quæ dicatur, vide *Linea.*

FATIGATIO, κόπος, πόνος. Vide *Copos.*

FATVITAS, μώρωσις, νωθρότης, coincidit cum *Amentia*, de qua supra. Est enim mentis læsio, qua una cum memoria ratio etiam perit, Foës. *Oec. p. 423.* VVillisius expressit per *Stupiditatem*, qui hoc argumentum egregie explicavit, *de An. Brut. Part. 2 c. 13.*

FATVM, εἱμαρμένη, significat aliquam necessitatem inevitabilem a caussa quadam superiori dependentem. Quo etiam pertinet *Adrastea*, de qua supra. Duplex *Fatum* constituit Lang. *l. 1 ep. 78.* Aliud *Divinum* & *naturale*, quod ex indissolubili caussarum cohærentia dependet: aliud *conditionale*, sive necessaria ex hypothesi scil. veritatis, aut quæsiti consecutio. Paracelf. per *Fatum* signa quædam ex homine, vel re mortua desumta intelligit, item Manes, *l. 1 de Vit. long. c. 7; l. 2 Philosoph. c. 1*, & de modo pharmacandi, *tr. 4.* Rulandus ita descripsit: *Fatum* est perpetuum quiddam & insensile astrorum cœli, solis & lunæ. Prædictionem ex *fato*, vel hujusmodi signis Paracelsus vocavit d. l. *Fatomantiam.* Eidem quoque *Prædestinatio* passim in scriptis appellatur.

FAVCES, φάρυγξ, dicuntur spatium illud internum, sive interior oris locus, ubi simul conveniunt & gulæ & gutturis partes extremæ, Gal. *l. 4 de L. Aff. c. 3 in fin. & c. 4 prognost. t. 16.* Iungatur Dieter. *Iatr. num. 889.* Appellantur & Græce ἰσθμός, *Isthmus*, vel ἰσθμιον, Galen. *3 aph. 26.* Vocab. vero φάρυγξ aliquando & ipsam Gulam denotat, teste Lang. *l. 2 ep. 43*, & confirmatur ex epist. Democriti ad Hipp. in hujus operibus occurrente, *de Natura hominis n. 40.* Videatur Foës. *Oecon. p. 651.* In plurali φάρυγγες, affectus, sive morbos *faucium* significare constat ex Hippocr. *3 aph. 5 lib. 6. Epid. s. VII, 11, 12.* Adde Galen. *com. 3 in 3 Epid. t. 66.*

FAVIFORMIS, Græce dici posset κηριοειδής, est epitheton abscessuum vel ulcerum putridorum & cœcorum, quæ circum adductis digitis primoribus expressa saniosum mucorem forulatim reddunt, ad eum fere modum, quo favus mel. Legitur apud M. Aur. Severinum *de novissime observatis abscessib. c. 20.*

FAVILLA, αἰθάλη, idem, quod *fuligo*, estque nihil aliud, quam ἔκκαυμα τῶ λιγνυώδεος, h. e. *fuligo* usta. Applicatur commode portionibus sanguinis adustis. Vide Lind. *Ex. XV §. 126, 127.*

FAVLEX, id est, *Chalybs.* Rul.

FAVONIVS, ζέφυρος, nomen venti ab occidente spirantis, sive occidentalis. Ruland. Estque humidus & lenis, Galen. *comm. 3 de hum. t. 13.*

FAVNORVM ludibria, Plin. *Natur. hist. lib. 25 c. 4.* Incubus. Idem *lib. eodem c. 7*, morbus fonticus, idem Comitialis.

FAVNVS, φαῦνος, nomen Deastri, vel Dæmonis gentilium fictitii, sive Satyri lascivi, cujus ideo mentio fit in foro Medico, quod olim Ethnici superstitiosi persuadere voluerint, Incubum ab hujusmodi dæmonibus insultantibus oriri, quod ceu fabulosum merito repudiandum. Forest. *l. 10 Obs. 50, 51 in Schol.* Rhod. *ad Scrib.* Helmont. *tr. Venatio scientiar. n. 35* vocat Ens rationis.

FAVVS, κηρίον. Vide *Cerion. Favi* singularem destillationem pro solutione auri vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. lib. 3 c. 5.* Dicitur & ab Ingrassia *Favosa tinea*, item *Favositas*, *comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 172, 175.*

FEBRIS, πυρετός, & frequentissime quoque apud Hippocr. *in Epidemiis* πῦρ, teste Foës. *Oec. p. 545.* Secundum communem omnium hominum consensum est caliditas præter naturam, maxime quidem in totum animal effusa; sin minus, at omnino vel in plurimis partibus, vel in nobilissimis accensa, Galen. *com. 1 in 6 Epid. t. 29*, cum is calor adeo auctus est, ut hominem offendat, & actionem cordis lædat, *lib. 8 meth. med. c. 1.* Accuratius tamen & ex hodiernis artis principiis *Febris* generaliter describi potest seq. in modum, quod sit intemperies cordis & totius corporis p. n. calida, sed diversi generis, cum variis symptomatibus, mitioribus, vel vehementioribus, proveniens a sanguinis diversimode sese habentis varia præternaturali fermentatione, benigna vel maligna, cum vel sine corruptione aut congelatione, aut coagulatione putrefactiva. Vel caussaliter ex VVillis *de febr. c. 3*, quod sit motus inordinatus sanguinis, ejusque nimia effervescentia, cum calore, siti, aliisque præterea symptomatis, quibus œconomia naturalis varie perturbatur. Qui plura circa *Febrium* etymologiam, descriptionem, differentias desiderat, ille quærat, & inveniet passim in vet. & rec. scriptis, præsertim Galen. *de diff. & causs. febr.* & ex recentioribus C. Hofmann. *de febr.* Sennert. *h. t.* Dieterich. *n. 78.* Sylv. *lib. 1 Pr. Med. c. 27 seqq.* Franc. Piens *de febb.* Th. Sydenham *tit. eod.* & quamplures alios. Potiores quoque differentias descriptas vide in *hoc Lexic.* suis locis, v. g. *Ephemera*, *Quotidiana*, *Tertiana* &c. Descriptio *Febris* apud Lind. *Ex. XV §. 34*, strictior esse videtur, competens saltem benignioribus, salutaribus, & intermittentibus, quando scripsit: *Febris* est fervor toties repetitus & a Natura excitatus in spiritu, ut se impedientem materiam subigat & disponat ad excretionem, & excernat, quam primum possit, eaque excreta viribusque receptis, quarum in laborioso hoc opere fecit jacturam, deinceps pergat libere & inculpate fungi officio suo. Helmontii hypothesin de *febrium* natura vide sis *in pec. tr. de inaud. febrium doctrina.* Quæ adversus VVillisium scribere absque applausu ausus est Edmund. Demeara, lege *in Examine*

Diatribes VVillisianæ. Cornel. quoque Bontekoë non veritus est ad unum omnes de *febribus* autores veteres ac recentiores incusare errorum cum circa theoriam, tum circa praxin *in quadam Diatriba*, sed qualem ille sententiam defenderit, hactenus nobis nondum innotuit. Novissime etiam de *Febribus* D. Laur. Bellini labor in publicum prodiit in operis sui argumenta varia continentis *Membro IV h. tit. a p. 247 ad 437.* quamvis, pace illius Viri laudatissimi, ejusdem descriptio justo latior videatur, quæ ita se habet: *Febris* est vitium sanguinis aut in motu, aut in quantitate, aut in qualitate, aut in horum aliquibus, aut in omnibus, cum hæc definitio salva veritate pluribus aliis morbis humoralibus, præsertim a sanguine dependentibus, facile posset applicari. Rich. Morton, Collega Londin. Regius & Censor *in sua Pyretologia* statuit de omnibus febribus etiam levissimis, fomitem febriferum esse deleterium sive venenum, uti patet *ex Act. Eruditor. Lips. A. 1693 m. April. p. 150 seq.* Non inepte quoque febrium generationis modum succincte licet & generaliter proposuit Joh. de Muralto *in Vade mecum Anatomico Exerc. III §. 6 p. m. 85, 86.* Qui *febre* laborat, dicitur *Febricitans, Febriens,* passim in Autoribus.

FEBRIFUGA, ληξιπύρετα, dicuntur medicamenta febrem sedantia, vel tollentia, vel *Antifebrilia*, Galen. *2 de Antidot. c. 6.* Tale Acopon describit *l. 7 de C. M. P. G. c. 12.* Dieter. *n. 745* etiam vocari dicit *τὰ τῦ πυρετῦ σβεστήρια, febrem extinguentia.* Alii scribunt ἀλεξιπύρετα, sed melius ληξιπύρετα. Rhod. *ad Scrib. n. 95. Febrifugi* admirabilis præparationem ex Stanno & Mercurio tradit Libav. *Synt. A. Ch. l. 7 c. 35.* Centaurium minus κατ' ἐξοχὴν *Febrifuga* vocatur testimonio Botanicorum & Schröd. *l. 4 cl. 1 n. 83. Antifebrile Crollii* vide *in Dispensatoriis*, & d. Schröder. *libr. 5 cl. 3 n. 78.*

FECLA, φέκλη, Gal. *l. 1 de C. M S. L. c. 8*, & σφέκλη, Æginet. *l. 7 c. 3*, in τρὺξ, Rhod. *in Lex. Scrib.* id est, *fex vini*, vel *aceti.* Rul. & Iohns. Idem quod *Fecula.*

FECOSITAS idem, quod *Feculentia*, refertur inter species luti, & exponitur per quandam *spurcitiem.* Fallop. *tr. de Therm. aq. & metall. cap. 16, Tom. I Oper. p. m. 252.*

FECULA, *Fæcula*, τρὺξ, generaliter idem significat, quod *Fex*, de quo paulo inferius. Scrib. *n. 226, 228, 230.* Specialiter est terminus Pharmaceuticus, vel Chymicus, (quamvis modus præparandi non adeo sit artificiosus, ut inter Chymicos labores relatus fuerit) & notat *Extractum farinaceum*, sive Amylum ex radicibus quibusdam viridibus paratum per subsidentiam ad instar fecum, Libav. *Alchym. Pharmacevt. c. 1 & 21*, qui etiam existimat, in despectum artis hoc nomen esse impositum, cum hujusmodi farina sit potius medulla, cremor, & flos quidam sessilis talium radicum. At Zwölferus contrarium statuit, dicens, *Feculas* esse pulveres farinaceos succo suo nativo orbatos, consequenter etiam omnis virtutis & efficaciæ expertes. *Animadv. in Pharmac. Augustan. in Mantiss. Hermetic. h. tit.* Vocantur & *Gersæ, Cerussæ*, ibid. *Fecularum* Catalogum lege apud Schröd. *l. 2 c. 59.* Confirmat judicium Zwölferi Fr. Hofm. *in Clav. ad Schröd. d. l.* At Cl. D D. VVedelius duriorem sententiam Zwölferi statuens laudem debitam *feculis* concessit, *Ph. l. A. F. R. l. 2 s. 3 cap. 3. Fecula* vocatur etiam condimentum ex fece vini factum acidum, Turneb. *Adversar.* Item Uva pinguis decocta usque ad crassitudinem mellis, Ioh. Laurent. *Am. On. p. 349. Fecula*, φέκλη & σφέκλη, notat etiam lixivium, vel condimentum lixivii ad instar sarmentorum acrimoniam habens, quo mulieres capillum ungere solent, ut rutilus esset crinis. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 103.* Paracelso *Fecula Urina* vocatur, cum urina vernacule frangi dicitur, seu corrumpitur, signum nutrimenti, *lib. 1 de Urin. Iudic. tract. 2 c. 1.* Est species Rubini in urina, *in Scholiis ad d. l.*

FECULENTUS, τρυγώδης. Vide *Fex.*

FEDUM, id est, *Crocus.* Rul. & Iohns.

FEL, χολὴ, idem, quod *Bilis.* Vide *Bilis.* Helmontii de *felle* opinionem lege *in Scholar. Humorist. passiv. decept. c. 2 §. 24. Fellis* genera in officinis usitata tradit Schröder. *l. 2 c. 30*, quamvis omiserit piscium *fel*, quod tamen non minus laudatur in medicamentis ophthalmicis, teste Galeno & aliis. *Fel vitri* vocatur spuma vitri, Ruland. Libav. *Apoc. Herm. part. prior. c. 17.* Dicitur alias *Aphronitrum. Fel Draconis* est Argentum vivum ex Stanno, Rul. & Iohnson. Centaurium minus quoque appellatur *Fel terræ.* Scribon. *n. 227.* Rhod. *in not. ad h. l. Fel* etiam refertur inter nomina Lapidis Philos. *in Theatr. Chym. Vol. IV p. 727.*

FELEBRIS, *Fellebris*, θηλάσιμος, θηλοτὸς, dicitur, *qui lac sugit*, vel qui adhuc lacte vivit. Keuchen. *ad Seren. p. 290.*

FELICITAS, εὐτυχία. Vide *Eutychia.*

FELILECH, *Faules*, est *Ferrum.* Rul. Iohns.

FELIS, αἴλουρος, vide *Catus.* De *fele* per os pariente ex Bartholino vid. *Ann. I Ephemer. Nat. Cur. Observ. 109 Schol.* & Rolfink. *de part. gen. inserv. Part. 2 c. 45. Felis* ex ore mulieris & viri rejectæ geminam historiam vid. *d. l. Ephemerid.*

FELLA, id est, Aqua Sulphurea, vel sulphurata. Rul.

FELLIFLUA *passio* dicitur *Cholera* apud Cœl. Aurelianum, notante Dolæo *Encyclopæd. l. 3 c. 4 §. 1 p. 415.*

FEMEN, περίνεον. Vide *Interfemineum.*

FEMINA. Vide *Fœmina.*

FEMUR, *Fœmur*, μηρὸς, an Latinum a *ferendo* descendat, quod totius corporis reliquum ferat & sustineat, veluti onus, in medio relinquimus. Idem fere, quod *Crus.* Os magnitudine cunctis animantis ossibus præstat, supra coxendici, infra tibiæ ossi alligatur, cujus cervicis duo sunt exigui processus, quos *Trochanteres,*

teres, τραχηλιστῆρα, vocant, quorum exteriorem, qui longe major est, *Glution*, γλουτὸν, appellant. Galen. *de ossib. c.21.* Bartol. *libell. 4 Anat. c. 21.*

FENESTRA, θυρίς, ὀπὴ, quid proprie significet, notum est, nec hujus loci exponere. Per metaphoram *Fenestra* quoque ab Anatomicis vocatur meatus auditorius interior, nec non duo foramina in cavitate conchæ statim post tympanum occurrentia, unum ovale, alterum rotundum, Barthol. *libell. 4 Anat. c. 6*, & Lind. *Medic. Physiolog. l. 2 c. 11 §. 15, 16.*

FERA, θὴρ, θηρίον, significat animal infensum, quod difficillime, aut plane non cicurari potest. Qualia dantur in solo saloque, Linden. *Ex. XI §. 91.* Leonem & alia similia grandiora & ferociora animalia κατ' ἐξοχὴν *feras* appellari, testatur Galen. *l. quod anim. mor. seq. temp. c. 2.*

FERA *regia*, βασιλικὸν θηρίον, idem est, quod *Basiliscus*, de quo adhuc dubitatur, an fuerit in rerum natura, Galen. *l. 10 de Si. Sac. in proxm.* Per translationem θηρίον etiam non solum de hominibus dici, patet ex Linden. *d. l. §. 115, 119*, sed etiam ex Hippocr. constat, quosdam morbos θηρία, *feras*, appellari, v. g. ulcera maligna, *Coac. t. 467, 468*, uti quidem vult Foës. *Oec. p. 270*, quamvis Linden. & alii animalcula in interaneis genita, v. g. lumbricos sive vermes intellexerint. Utramque opinionem admisit Ionston. *in Notis ad hos textus.* Iung. *lib. 6 Epid. s. 7 t. 7 cum comm. Galen.*

FERCULUM idem, quod *Cibus*, *Cibarium*, βρῶμα.

FERINUS, θηριώδης, significat naturam, vel indolem fere nocivam & malignam obtinens. Transfertur ad morbos malignos insignem humorum pravitatem præsupponentes, Galen. *c. 1 in 6 Epid. t. 14.* Ita lumbrici non solum hoc nomine veniunt, sed & Tussis, *6 Epid. sect. 2 t. 17.* Desipientia sive mentis emotio, *c. 1 in 1 Prorrh. t. 25 & c. 3 t. 31; Coac. t. 85 & 155*, de ulceribus mali moris theriomata dicta praecipue ab aliquibus dici monet Erotianus, qui addit & vermes, quia in illis gignantur, ita dici, & ipsam phthisin, forte quoniam pulmonum ulcus. Ægri quoque vocantur θηριώδεις *ferini*, hujusmodi morbis malignis correpti *l. 4 Epid. VIII, 7.* Iung. Foës. *Oec. d. l.* Victus quoque *ferinus*, θηριώδης, vocabatur brutis communis, quo priscis seculis homines utebantur, Hipp. *de veter. medic. VII, 4; XIII, 22.* Ad animum etiam referri posse *feritatem* τὸ ἄγριον, ἀγριότητα, quod idem est, ac τὸ θηριῶδες. Vide *Agrion.*

FERION, terminus fictitius Spagyricus, qui legitur *in Th. Chym. Vol. V pag. 159.* Quid vero significet, ex descriptione ibidem data nemo percipiet.

FERMENTATIO, ζύμωσις, quid proprie significaverit olim, minus fuit perspectum. Hinc saltem apud Hipp. mentio *Fermentationis*, ζυμώσεως, & verbi ζυμοῦσθαι, *fermentari*, facta in statu p. n. quibus nihil aliud indicavit, quam elevationem aliquam in tumorem, distentionem & inflationem, v. g. Hepatis *fermentatio*, i.e. intumescentia, *l. 5 Epid. III, 24.* Venter *fermentatus l. de vet. med. XX, 8.* Et quamvis hoc in loco non sit sermo de statu p. n. tamen minus perspicua est *Fermentationis* significatio. Vrinæ *fermentatio*, *c. 2 in 1 Prorrhet. t. 40.* Alvi fecum *fermentatio*, *Coac. t. 604.* Ita nec apud Galen. alio sensu occurrit. Recentiores vero Medici ex Philosophia Platonica in usum revocarunt, generaliter per *fermentationem* intelligentes terreni cujusdam & solidi motionem & ab aere intus concepto distentionem, inflationem, & in tumorem levem elevationem. Quam Platonicam descriptionem integro libello *Anatomia Fermentationis Platonicæ* dicto declaravit Ant. Günth. Billichius, & hunc vicissim *Exercitationibus* illustravit Conringius. Hos postmodo alii secuti sunt viri doctissimi, applicantes ad humores, præsertim sanguinem & chylum, v. gr. Th. VVillis *Exerc. de ferment. & de febrib.* Iung. Mart. Kerger. *tract. de fermento*: Mart. Schook. *h. t.* Ex quibus hæc descriptio sufficere potest. *Fermentatio* est motus quidam intrinsecus & varia agitatio particularum alicujus corporis mixti activarum & passivarum cum tendentia ad perfectionem, vel propter mutationem ad aliud. Et ita duplicis generis est: Naturalis una, alia præternaturalis. De *fermentatione* in ventriculo, vide voc. *Chylificatio.* Adde Barthol. *lib. 1 Anat. c. 9* & alios. A Chymicis quoque *fermentatio* in usum translata. Hinc Rul. & Iohns. descripserunt, quod sit rei in substantia per admistionem fermenti, quod virtute per spiritum distributa totam penetrat massam, & in suam materiam immutat, exaltatio. Ideo enim inventa est, ut ex symbolico ignobiliore, efficacia medicinæ *fermentantis*, nobilissima fiat substantia, ad quam pervenire natura finit. Potissimum autem in metallis, quorum natura ad mutua est proclivis, locum habet, & ab imitatione massæ *fermentatæ* nomen invenit. Vel *Fermentatio* est *fermenti* cum *re fermentanda* incorporatio. Rolfink. *Fermentationem* cum Putrefactione conjunxit, ceu gradu saltem differentes, *Chymiæ lib. 2 c. 2.* Iung. Iac. le Mort. *Chym. Medico-Phys. cap. 4.* Ianken. *Chym. Exp. Cur. P. 1 s. 1 c. 4 p. 60 seqq.* Imprimis vero & singulariter *fermentatio* ad negotium lapidis Philosophici applicata legitur in scriptis Spagyricorum, præsertim Gerard. Dornæi *Theatr. Chym. Vol. I Tit. Artificium supernaturale*, *p 292, 313.* Iung. Libav. *Apoc. Hermetic. Part. poster. de porta Fermentationis Riplæi, Tom. II Oper. p. 406 & 434. seq.*

FERMENTUM, ζύμη, quid sit, obscurum. Communiter, sed strictius justo tribuitur in panificio massæ farinaceæ, quæ acorem contraxit, Gal. *l. 6 de S. F. §. Zyme.* Sed revera etiam aliis rebus similem affectum præstantibus attribui potest, & in genere describi, quod sit materia firma, tanquam fixa, quæ suæ naturæ materiam ad suam firmatam conditionem præparat, quæ etiam ante præparationem non magis, quam illa habebat, ut, *fermentum* panis est farina firmata in pastam,

quæ farinam ſimilem, raram & diſcontinuam in aliam paſtam fermentatam adducit, Rul. De varietate *fermentorum* pro diverſo uſu & materiæ fermentandæ conditione vid. VVillis *d. l. c. 6 & ſeqq.* Kerger. *ſect. 2 c. 1 de fermento. De fermento* chylificante vide *Chylificatio.* An particularia dentur *fermenta* naturalia in diverſis corporis partibus, non concedit loci anguſtia hic ventilare. A Spagyricis *fermenti* vox ſæpe abuſive ſumitur pro anima, ſole, luna. Vide *Theatr. Chym. Vol. III.* Libav. *dicto loco.* Ita Dornæus *in Philoſ. Chymic.* ſcripſit: Minus perfectum in majus poſſe progredi in infinitum, mediante forma & cœlo, tanquam *fermentis*, quod pauciſſimis etiam artificibus hactenus cognitum fuit. Vide *Vol. I Theatr. Chymic.* & quære *in Indice.* Imo ipſum Lapidem Philoſophicum, metalla ipſa nomine *fermentorum* complectuntur. Vnde Rulandus ita deſcripſit: Quale *fermentum*, tale & fermentatum. Et ſicuti parum *fermenti* paſtæ multam farinam in ſuam naturam & paſtam convertere poteſt: ita etiam *fermentum Chymicum* fermentandum, cui adjunctum eſt, ſibi aſſimilat. Intelligunt autem Philoſophi, i. e. Spagyrici, per *fermentum* verum corpus & veram materiam, quæ proprio ſuo Mercurio conjuncta illam in ſuam naturam convertit. Deinde etiam lapidem ipſum volunt eſſe *fermentum* corporis perfecti. Cum enim lapis adeo ſubtilis, (ut Philoſophi aſſerunt) ſit, ut ſuper corpus imperfectum projectum in modum olei ſupernatet, neque cum illo permiſceatur, opus eſt corpore aliquo primam illius affinitatem redolente, quod illum recipiat, atque in alia corpora introducat. Nam quamprimum corpus illud lapide infectum & fermentatum eſt, ſtatim in tincturam abit. Hæc Rul. & Iohnſ. De *fermentatione & fermentis* Lapidis Phyſici, vel Philoſophici vide plura *in Th. Chym. Volum. IV p. 607; Vol. VI p. 110 ſeq. Fermentum album*, id eſt, argentum. Felda idem. *Fermentum*, id eſt, Elixir, idem.

FEROX, θρασύς. Vide *Thraſos.*

FERRAMENTVM, σιδήριον, *inſtrumentum ferreum* Chirurgis neceſſarium ſignificat. Hipp. *l. 3 de fract. t. 39 & l. 1 de artic. t. 43.* Vocatur & σίδηρος, *6 Epid. ſ. 6 t. 5.* Ita & apud Ruland. inſtrumenta metallifoſſoribus uſitata vocantur *Ferramenta.*

FERRATVS, σιδηρόδετος, vel dicitur de re aliqua ferrro munita, vel etiam a Medicis ſumitur de liquore ſpiritu ferri imprægnato, v. g. Aquæ *ferratæ.* Acidulæ *ferratæ.* Rolfink. *O. ac Meth. M. Sp. l. 9 ſ. 3 c. 1.* Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 1 c. 10.*

FERRETVM vocatur *Æs nigrum*, vel *Cyprium*, vel ex *ferro factum*, quod officinæ plus nimio urendo efficiunt. Libav. *Synt. Chymic. l. 6 c. 4. Ferretum* Hiſpanicum eſt optimum æs uſtum. Fallop. *de Metall. ſ. foſſil. c. 14 Tom. I p. 311.* C. Merettus *Not. in Anton. Neri Artem vitrar. l. 1 c. 14 & 15 p. 332.*

FERRVGO, ἰὸς σιδήρου, id eſt, *rubigo ferri.* De hujus virtute Medica vide Dioſcor. *l. 5 c. 93. Ferrugo* vel ſumitur pro ferri vitio & ſitu, & ita idem eſt, quod *Rubigo;* vel etiam pro *ſcoria ferri*, vel caca, Græc. σκωρία dicta, quæ & *Stercus* dicitur, Scribon. *n. 188.* Rhod. *in annot.* Ruland. & Fr. Hofmann. *in Clav. ad Schröder. l. 1 c. 2. Ferruginis* & ulcerum eandem eſſe generationem, vult Paracelſ. *Paragran. tract. 1.*

FERRVM, σίδηρος, dicitur metallum ignobilius conſtans ex Mercurio & Sulphure minus liquabili, crudiori, ſeu, ſi mavis, ex Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta ſunt, Schröd. *l. 3 c. 11.* Fr. Hofmann. vero *in Clavi* negat, de Sale nobis aliquid conſtare. *Ferrum* invenit Celmes & Damanæus in Cypro item Idæus Dactylus, ſicut e Clemente Alexandr. *Strom.* notavit Th. jans. ab Almelov. *R. I. On. p. 26*, ubi plura ad ferrum pertinentia occurrunt. Purgatum *ferrum* per ignem in furno Anemio fortiſſimum fit *Chalybs.* Vnde etiam *Medulla ferri* dicitur Libavio *Apocal. Herm. Part. prior. c. 20.* Modus conficiendi chalybem e ferro juxta le Mort legatur in Iunken *Lex. Ch. Ph. P. I p. 82. Ferrum potabile* VVillis apud eundem *d. l. p. 116.* Et in uſu interno loco *ferri* ſemper *Chalybem* recipere præſtat, monente Schrödero. De *Chalybis* & ferri depurati virtutibus variis, præparationibus & medicamentorum formulis, conſulantur veteres & recentiores Practici, & inter hos Libav. *d. l.* & *Synt. Arc. Chym. l. 2 c. 21.* Schröder. & F. Hofm. *d. l.* VVillis *Patholog. Cerebri c. 11* & alii, Ruland. ita deſcripſit: *Ferrum* eſt metallum lividum, multum, parum, rubrum, albedine non pura participans, durum. Nam ſi ſulphur fixum, terreum argento vivo fixo terreo commixtum fuerit, & hæc ambo non puræ, ſed lividæ albedinis fuerint, ſi ſuperat ſulphur, fit ferrum. In ſumma, ſi argentum vivum fuerit poroſum, terreum & immundum, fœtidum & terreum, & fixæ ſubſtantiæ (tanquam ſi pene morbidus cum muliere menſtruoſa coit) *ferrum* generatur. Tribuitur autem iſtud metallum a Chymiſtis *Marti*, & *Mars* dicitur, utpote cujus uſus plurimum fit in bello. Porro *Ferrum* eſt duplex: *Nativum* & *Factitium*, Nativum eſt purum, & reperitur in fodinis, grana veluti, ſeu maſſa. Alterum autem conflatum, ſeu excoctum eſt id, quod excoquitur in officinis ferreis, & quidem vel ex lapidibus ferreis, vel ex terra rubra ferrugine quaſi læſa, ut in Sileſia, Marchia. Species ſingulas enumerare huc non pertinet. Sufficiant hæc ex Rulando & Iohnſon. Aliquando & *Ferrum*, σίδηρος, accipitur pro *Ferramentis*, ſive inſtrumentis ferreis, ad ſectionem, vel uſtionem neceſſariis. Hipp. *8 aph. 6.* Add. Dieter. *Iatr. n. 771.* Rhod. *ad Scribon. in proœm. p. 19. Ferrum* quoque vocatur Lapis Phil. *Theatr. Chym. Vol. IV p. 727.*

FERSÆ vulgo dicuntur *Morbilli*, a fervore fortaſſis, juxta Foreſt. *l. 6 Obſ. 32 in Schol.*

FERV, *Zegi*, id eſt, *Stannum*, *Metallum.* Rul. & Iohnſ.

FERVLA, νάρθηξ, æquivocum est 1. notat plantam, de qua vide Botanicos, 2. in Chirurgicis significat ad deligationem fracturarum usitatissimum instrumentum, videl. *Assulas* leves ad firmandum ossa reposita necessarias, Hipp *1 de fract. t. 41; l. 3 t. 12; & 3 de iis, q. in med. t. 11.* Harum apparatum cum usu monstravit etiam Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I Tab. LII fig. X,* & explicavit *ad Tab. LVI p. 145.*

FERVOR, idem, quod *Æstus*, *Efferbescentia*, Græc. καῦμα, ζέσις, φλόγωσις. Vide *Æstus*, *Causma*, *Efferbescentia.*

FESTINATIO, *Festinantia*, quid significet, notum est. Ejus detrimentum in opere lapidis Phil. inculcatur *in Th. Chym. Vol. IV p. 771 seq.*

FEX, *Fæx*, Græce, τρύξ, proprie dicitur de recremento inutili vini, quod Gr. σφέκλη dicitur. Rhod. *in Lexic Scribon. p. 354*, quemadmodum Olei recrementum *Amurca* vocatur. Gal. *l. 1 de S. Fac. c. 17.* Dioscor. *l. 5 c. 132.* Vocatur alias exiccata *fex Vini Tartarum* vel *Tartarus.* De *fece usta*, quod acre est medicamentum, Galen. *libr. 1 de C. M. S. L. c. 7* & alibi, Diosc. *d. l.* Latius vero denotat omne excrementum. Hinc & frequentissime *Feces* pro excremento alvi ponuntur. Sedimentum quoque in urina hoc nomine venit; unde *Vrina feculenta.* Chymicis in genere *Fex* inter adjectanea est, quæ a puris essentiis separata seponuntur & subsidunt. *Fex Vitri*, id est, *Sal Vitri.* Rul. de *fecibus* Lapidis Philosophici videantur *Oper. Mineral.* M. Isaaci *l. 1 c. 113 & l. 2 c. 33, 34.* Quid per *Fecem Cœli* intellexerit Libavius, legatur *Tom. II Oper. p. 43*, scil. *in Tract. de Igne naturæ c. 23.*

FIBER, κάστωρ, vide *Castor.*

FIBRA, ἶς, *Villus.* Plur. ἶνες, *fibræ*, dicuntur fila quædam oblonga, gracilia, alba, solida, valida, omnis generis corporis partibus inserta, uti recte describit Gorræus *p. 193.* Vel ex Galeno: *Fibræ* sunt tenues quædam, & subtiliores nervorum, & ligamentorum propagines, aponevroses & derivationes, quibus opitulantibus (perinde ut manus digitis) nervi & musculi actiones suas obeunt, *l. 5 de V. P. c. 11 & l. 1 de Hipp. & Plat. decr. c. 10.* Accuratiorem vero Fibrarum considerationem tradunt VVillis *Anat. Cerebr. c. 19.* Bartholin. *Anat. l. 1 c 5.* Dividuntur in *Nervosas* & *Sanguineas.* Illarum potissimum tres sunt: Rectæ, obliquæ & orbiculares, vel circulares. Harum vero meminit Hipp. *l. de Carn. vel Principiis IX, 16 & l. 2 de Morb. XLV, 34.* *Fibræ* vocantur & κτηδόνες, *l. de Cord. XII, 10.* Vid. Foës. *p. 282.* *Fibra jecoris* pro jecinore: Keuchen. *ad Q. Seren. p. 171.* Alias Lobi hepatis *Fibrarum* nomine venerunt, ut est apud Theoph. Protospatarium *l. 2 de H. C F. c. 11.* Dicitur & in diminutivo *Fibrilla*, pro *fibra*, a Cartesio Barthol. *d. loc. c. 2.* A Botanicis per translationem *Fibræ* sumuntur vel pro vilamentis & staminibus plantarum, arborum, intextis; vel capillamentis extrinsecus adnascentibus, e. g. radicibus & similibus, Schröder. *l. 1 c. 2 lit. F.* Primores etiam κτηδόνες vocantur a Theophrasto *l. 5 Hist. pl. cap. 2.*

FIBVLA, περόνη, stricte significat os tibiæ exterius & tenuius, quod & *Sura*, *Canna minor*, *Focile minus* appellatur, cujus descriptionem vide apud Bartholin. *Anat. libell. 4 c. 21.* Tibiæ extrinsecus attensum, ut radius cubito. Late vero varias obtinet significationes: v. g. sumitur pro Radio, qui cubito in brachio jungitur, Hipp. *l. de Loc. in hom. XI, 7, 8. seqq.* Etiam pro appendice ossis, *d. l. XI, 5, 6. seqq.* Plura loca vide apud Foës. *p. 503.* *Fibula* quoque ad instrumenta Chirurgica & machinas refertur ab Oribas. *de machin. c. 4.* Rul. Vnde actio illa *fibulatio* vel *infibulatio* dicitur, & pars *fibulis* arctata legitur apud Scrib. *n. 206.* Cæterum doctissimus Rhodius magnam operam impendit proponendi Fibulæ notationem, descriptionem & differentiam in sua *Exercitat. de Acia cap. 4 seqq.* verum cum ipse fateatur, quasdam fibulas non esse Medicas, non operæ pretium mihi videtur, prolixiorem hic proponere singularum expositionem, præsertim quod *cap. 2 p. 6* scripserit de Fibula præter raritatem parum constare, ac fere voce tenus. Hinc etiam alia nomina *in dicta dissertatione* occurrentia, ut *Fibularium*, *Fibulatio Fibularum* & fortassis composita suo loco relinquere placet. Fibularum Chirurgicarum obscuritatem laudatus autor aliquoties agnoscit *c. 7*, ut non nisi conjecturis earum notitia nitatur. Interim, cui placet, autorem sibi comparet, & si quæ sibi commoda visa fuerint, ad vocem Fibulæ in hoc Lexico pro lubitu adjungat, *Fipula, Fixula, Fisula*, quia non sunt amplius in usu, prætermittuntur.

FICATIO, σύκωσις. Vide *Ficus.*

FICATVS, συκωτὸς, dicitur, cum de visceribus animalium ficuum siccarum esu saginatis, tum de eduliis ex hujusmodi visceribus paratis, præsertim vero de jecinore, Galen. *lib. 3 de Alim. Fac. c. 12 com. 3 de R. V. I. A. t. 11.* Iul. Alex. *not. ad loc. prior.* Foës. *Oec. pag. 594.*

FICEDVLA, συκαλὶς, a ficuum esu sic dicta, nomen avis æquivocum est. Primo enim notat aviculam parvam, quæ & *Passer gramineus.* *Atracapilla* vocatur, cujus descriptionem, usumque in cibo & Medicina pete ex Aldrov. *l. 11 Ornithol. c. 36*, deinde avem majorem, alias *Gallinago* dictam, de qua inferius *Gallinago.* Ita ex Alberto vocavit Schröd. *l. 5 cl. 2 n. 54.*

FICTILE, scilicet vas, κεράμιον, ὀστράκιον, ἀγγεῖον, i. e. vas figulinum, testaceum, Hippocr. *l. de nat. mul. CI, 12; l. 2 de morb. mul. LXXII, 14.* Scribon. Larg. *n. 65, 269.*

FICVS, σῦκον, primo significat fructum arboris, quæ *Ficus* dicitur, Gr. συκῆ, quæ significatio non est hujus loci. Hinc συκίτης οἶνος, *vinum ex ficubus*, sive *Caricis* maceratis paratum, quod & κατορχίτης οἶνος dicitur, Dioscor. *lib. 5 c. 41.* Et συκιὸν, *decoctum ficuum*

tuum five *caricarum* appellatur, Hippocr. *l. 2 de morb. mul. XXIIX, 8 ; XXXI, 7.* Deinde denotat affectum p. n. nimirum excrefcentiam aliquam carneam, & quidem vel in oculo, ejusque palpebris, Hipp. & Gal. *3 in 3 Epid. t. 48,* vel in mento, & eft tumor natus ex craffiori humore, & ferofiori tenuitate, quam Varus, Gal. *l. 5 de C. M. S. L. c. 4 & 7 in fin.* vel in ano, a thymo fola magnitudine differens. Vel in digitorum extremis, Iul. Cæf Arantius *l. de Tum. p. n. c. 72 p. m. 299.* Synonyma horum affectuum funt *σύκωσις*, *σύκωμα*, *Ficatio, Ficofus tumor*, vel *Ficofa eminentia*, *Marifca.* Cauffa vero in fucco nutritio corrupto, & propter folutionem continui aberrante & collecto confiftit. *Ficus cutis*, *Lichen* Plinii & Diofcor. dicitur verruca innafcens cuti ad crura equorum, quæ medicamentum aptum ad matricem præbent. Rul. *Ficus* etiam fumitur pro *Tinea*, & ulcerum capitis manantium fpecie, tefte Heurn. *de morb. capitis c. 7.* Capivacc. *Med. Pr. l. 1 c. 5.*

FIDA, i. e. *Aurum*, *Argentum*, Rul.

FIDDA, *Fidde*, id eft, *Luna*, Idem. Legitur *in Theatr. Chym. Vol. IV p. 957.*

FIDES, *πίστις*. Non intelligitur hic Theologica vel Chriftiana, quamvis & hanc neceffariam effe Medico pio proboque nemo dubitabit. E contrario valde dubito, an venia, vel excufatione digni fint illi inter Chriftianos, qui Medici *fide* Chriftiana prorfus carentis, v. gr. Iudæi, opera utuntur? Sed *Fides* hoc loco notat affenfum, quem Medicus præbet ad ea, quæ audivit, aut legit. Hanc non debere effe temerariam, fed perfpectam & cautam, aliquoties inculcavit Galen. v. g. *l. 1 de fem. c. 2 & l. de peccator. animi proprior. cognit. & medela c 6 &c.* *Fidem Hippocratis* fcriptis habendam effe, demonftravit Lind. *Ex. VI §. 7.* *Fides naturalis Magica*, five miraculofa Paracelficorum merito reprobatur a Libav. *Tom. IV Oper. p. 70 feq.*

FIDICINALIS epitheton eft mufculorum in digitis, qui alias lumbricales Anatomicis vocantur, ab ufu dictorum *Fidicinales*, quem præftant iis, qui Muficam inftrumentalem fidibus exercent, Guil. Kouper. *in Myologia Reformata c. 28.* vid. *Supplementa Actor. Lipfienf. Tom. II fect. XI p. 509.*

FIDUCIA, *πεποίθησις*, *Confidentia*, eft *fides* ægrorum in Medicos firma. Hæc quantum valeat ad curationem felicem reddendam, docet Hippocrates *in Prognoft. proœm.* & ex hoc Linden. *Ex. XV §. 4.* Et Avic. dixit: *Confidentia*, quam habet infirmus de Medico, plus facit ad fanitatem, quam Medicus cum omnibus fuis inftrumentis.

FIENS, *γινόμενος*. Quænam fit differentiæ ratio inter *Fientem* & *Factum* morbum, explicare quoque non infeliciter aufus mihi videtur Ingraffias *comm. ad Avic. de Tum. p. n. pag. 49,* comparatione inftituta ab Homine *Fiente* & *Facto.* Homo *fiens* dicitur & dici poteft non folum ille, qui effe fuum adhuc in generatione habet & formatione, in utero perficienda. Poftquam vero perfectus in lucem egreditur, homo procul dubio factus eft; fed etiam ille quoque, qui *factus* licet, toto tamen adolefcentiæ tempore, dum adhuc increfcit & augetur, propter illam futuram quantitatem *fiens dicendus;* poftquam vero iam adultus, *factus* dici meretur. Ita & morbus *fiens* dicendus, cum ille, qui gigni incipit, eftque in principio; tum hic, qui nondum ad vigorem fuum pervenit, vel ftatum, partibus aliis denuo adductis continuo increfcit. Imo illi quoque *fientes* dici folent & poffunt, qui etiam in ftatu fuo opus habent portionibus cauffæ morbificæ continuo fuccedentibus, ut effe fuum retineat, quales funt Cavfus, Tertiana, & alii fimiles. Vide plura *d. l.*

FIGENS, vide *Fixatio.*

FIGULINUS, vide *Fictile.*

FIGURA, *σχῆμα*, *Figuratio*, varias habet fignificationes: 1. dicitur illa difpofitio & conftitutio extremitatis corporis, five fpecies corporis externa, quæ in oculum incurrit, Iul. Alex. *ann. in Gal. l. 7 de Hipp. & Plat. decr. c. 7,* ubi quidem in genere *Figura Sphærica*, five circularis, prærogativam obtinet ante reliquas omnes, tefte Gal. *l. 1 de V. P. c. 11; l. 4 c. 7; l. 7 c. 7; l. 8 c. 11; l. 10 c. 15.* Iung. C. Hofm. *comment. ad dict. loc.* præfertim *n. 641, 642.* Schröder. in genere figuram latius defcripfit, quod fit, quæ refultat ex conformatione & configuratione, quæ res fcil. vel bene habita, pinguis, carnofa, fucculenta, vel e contra male habita, macilenta, ftrigofa, gracilis: vel ampla, magna, extenfa, vel e contra, *l. 1 c. 34.* In fpecie vero membrorum corporis *figura media* optima dicitur, ubi nulla exceffiva tenfio aut flexio nimia occurrit, quæ funt extremæ, Gal. *l. 2 de mot. mufcul. c. 1.* Hinc & *recta* membri *figura* fervanda, & obfervanda in Chirurgicis, & ea vocatur, quæ eft maxime accommodata ad functionem illius membri propriam, Hipp. *1 de artic. t. 49.* Galen. *in comm. in Foreft. l. 8. Obf. Chirurg. 2 Schol.* Qualis *figura* corporis naturalis fi fuerit vitiata, conftituit *morbos figuræ*, vel adventitios, vel nativos, Galen. *de diff. morb. c. 7.* In hac fignificatione quoque tribuitur medicamentis, v. gr. *Figura Emplaftri*, Scribon. Larg. *n. 157.* Vide Rhod. *in Lex.* 2. *Figura* etiam de morbis ipfis dicitur, Hipp. *6 Epid. l. 8 n. 44.* 3 *Figura* idem fignificat, quod *Character.* Vide fupra *Character.* Rhod. *ad Scribon. n. 199.* Dieter. *n. 683.* *Figurata medicamenta* dicuntur Fallopio, quæ certam obtinent formam vel *figuram* externam, ut funt: Rotulæ, Trochifci, Pilulæ, &c.

FILAMENTUM tropice dicitur de materia illa vifcida concreta pilorum inftar in urinis quorundam ægrorum occurrente, quam a fale volatili & oleofo gigni exiftimat Sylv. *l. 1 Pr. Med. c. 55 §. 48.* Vide *Trichiafis.*

FILELLUM, vide *Canis.*

FILETUM dicitur vinculum illud nervofum fub lingua, quod obftetrices folent ungue, aut numuli acie refeca-

resecare statim post partum: sæpe etiam a Chirurgastris fornice, aut phlebotomo dissecatur non sine vitæ & sermonis periculo, teste etiam nuperrima experientia, cum tamen rarissime illam necessariam observaverimus operationem. Occurrit vocabulum illud apud Omnibon Ferrar. *libr. 3 de morb. infant. c. 44 p. m. 130.*

FILIUS, υἱὸς, quid proprie significet, & pueris in trivio notum est; ita & quid *Filia*, θυγάτηρ, sit. Tropice tamen & ænigmatice a Spagyricis applicatur variis operibus, v. g. in negotio Lapidis Philosophici. Post albedinem emergens Rubedo, quæ dicitur *Rex diadematus*, vel coronatus, vocatur etiam *Filius nigri & albi*, non quod albedo & nigredo efficiendi vim habeant, sed quod talis facta sit successio colorum, Libav. *Apocal. Hermet. Part. poster. Tom. II. Oper. p. 395.* Iung. & *T. IV. p. 736, 758.* Imo non verentur ipsum *Filium* in Sacro-Sancta Divina Trinitate illis figmentis applicare, uti patet ex Fr. Basilii Valentini conclusionibus. *Filius* quoque *unius ostium* est *Vitriolum* vel *Auripigmentum*. *Filius unius diei* dicitur *Ovum*, item *Lapis Philosophicus*, *Filius Veneris*, *Aurichalcum*. Rul. & Iohns.

FILLETIN, i. e. *Lamina ferri*. Rul.

FILONES dicuntur *fibræ lapidum*. Fallop. *tr. de Metall. f. fossil. c. 8 Tom. I p. 287.*

FILTRATIO, est subductio per *filtrum*. Id autem colum Chymicum est. Itaque & *colatura*, seu *percolatio* appellari potest. Fit potissimum in humidis, e quibus aquositas tenuis transit, resistentibus spissis & oleosis. Praxis ejus principaliter sic habet. Charta emporetica convolvitur, aut complicatur, vel loco ejus pannus villosus consuitur in sacci formam, aut vasi applicatur, veluti infundibulo &c. Liquor infusus sinitur paulatim in excipulum destillari, unde hæc operatio *destillatio per filtrum* dicitur. Vel *Filtratio* est descensio frigida, humores aquosos per *filtrum*, seu chartam bibulam convolutam, vel complicatam, in modum infundibuli, relictis in *filtro* fecibus, dimittens. Sed pro *filtro* etiam alia adhibentur, utpote Manica Hipp. Pannus laneus, lineus, setaceus &c. Hæc Rul. & Iohns. Vide supra *Colatio*. Iung. Rolf. *Chym. l. 2 c. 2.* VVedel. *Pharm. Acroam. l. 1 sect. 2 c. 4.* *Filtratura* quoque apud quosdam recentiores legitur pro *Colatura*, h. e. massa illa, quæ per filtrum aut colum jam transiit. *Filtratio* quoque Physiologice dicitur peculiaris cujusdam fluidi a sanguine per glandulas quasi per cribra secretio a D. Bernhardo Conor *in Epistola de secretione animali p. 5*, quæ extat *in suo Evangelio Medici*, cujus mentio supra facta in voce *Evangelium*.

FILTRUM quid in genere significet in foro Medico-Chymico, ex præcedentibus jam constat. Novissime autem nomen hoc tributum legitur cuidam lapidi exotico Mexicano rariori & pretiosissimo, qui sub profundo aquarum in quibusdam sinus Mexicani locis instar fungi ad centrum circiter ulnarum succrescit altitudinem & in aperto aëre lapidescit, cujus frusta majora magno in pretio habita, vel in formam ollæ aut mortarii redacta, ut aquam recipere possint, singulari virtute pollent aquam purificandi, ut certam etiam fecum insensibilium quantitatem deponat, quo purior & levior retenta etiam frigiditate reddatur. Prolixior ejus historia Gallice & latine annexa est. Dissertationi Physico Medicæ D. D. Mich. Bernhardi Valentini Professoris Giessensis, Naturæ Scrutatoris celeberrimi, *de Filtro Lapide*, Respondente Ioh. Georgio Freudenbergio Argent. editæ A. 1702.

FILUM, νῆμα, quid significet, notissimum est. Usus ejus quoque est in operationibus Chirurgicis varius, ad suturas & deligationes. *Filum sericum*, νῆμα σηρικὸν, nectendis arteriis & venis commodissimum esse scripsit Gal. *l. 13 meth. med. c. 22 in fin.* De variis *fili* speciebus videatur Rhodius *de Acia p. 194*, ubi definitio *Fili* ex Non. Marcell. sumta, quod sit ducta res quæque ad tenuitatem habetur, quam ventilare non est mei instituti. Tropice *Filum Arsenicale* dicitur arsenicum sublimatum, & *Filum* ex alumine plumoso. Ruland.

FIMBRIA, πάρυφεμα, vocatur *resegmentum indumentorum*, aut, quod ab indumentis detrahitur; qualia ob mollitiem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur, unde & καταβλήματα vocantur, Hippocr. *3 de iis, q. in med. t. 8.* Galen. *in com. ad h. l. & cap. 2 de art. t. 31.*

FIMUS, κόπρος. Vide *Copros*. *Fimi* cur quidam incalescant, quidam non? vide Helmont. *de febrib. c. 2 n. 11 seqq.* *Fimus* quoque vocatur ænigmatice *Mercurius*, *Th. Chym. Vol. IV p. 722.*

FINIS, τέλος, dicitur id in genere, in quo artifex, cum fecerit, acquiescit, Galen. *l. ad Thrasybul. cap. 16.* Est igitur perfectio quædam, & bonum, *c. 13.* Artis Medicæ *finis* omnium consensu est *Sanitas*, isque est ultimus. Verum intermedius est *Medici officium*, hoc est, facere & prospicere omnia, quæ ad illum obtinendum sunt necessaria. Estque geminum: Conservare omnia, quæ sunt secundum naturam; & Removere omnia, quæ sunt præter naturam. Vid. *Dogm. nostr. in proleg. dogm. 4.* An vero in Natura omnia fiant propter finem, recte negavit C. Hofm. *com. ad Galen. l. de V. P. n. 666 seq.* Interdum coincidit cum *Termino*, Gr. πέρας, dicto.

FIREX, i. e. *Oleum*. Rul. Iohns.

FIRFIR, id est, *color rubeus*. Iidem.

FIRMAMENTUM, est vox æquivoca. Vel enim sumitur pro cœlo naturali toto, a lunæ situ elementis proximo, usque ad extremam universi cerati naturalis concavitatem, Ger Dorn. *in tr. Physica genesis*, *in Th. Chym. Vol. I p. 345.* Hocque dicitur *Macrocosmicum*. Vel huic Analogice æquiparatur *Firmamentum* hominis, seu *Microcosmi*; de quo Parac. passim in scriptis suis, præsertim vero *Paramiri*, *tr. 3 c. 1, 2, 3 &c.* Crollius *Firmamentum* vocat Lumen naturæ, quod homini

omnia naturaliter influit. Hoc egregie, ceu commentitium, perstrinxit Libav. *tr. de princip. scient. Paracelsicæ Magiæ sec. Croll. sect. 11 T. IV Oper. p. 21.* Vel significat idem, quod *fulcimentum*. Gr. ἔρεισμα, στήριγμα, Gal. *l. 3 de us, q. in med. t. 36.* Vide *Ereisma*. Hinc & *Firmamentum* dicitur ἐστηριγμένον, *4 aph. 30.* Vel *Firmamentum* notat *Lazurium*. Rul. Iohns.

FIRMITAS, *Firmus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλής, βεβαιότης, βέβαιος. Vide *Asphalia, Bebæos, Constans. Firmitas* particularum est illarum quies. Iac. le Mort *Chym. Medico-Phys. c. 10.* Opponitur *Fluiditati*.

FIRMISIUM *mineralium* vocat *Antimonium*. Parac. *de morb. metallifossorum, l. 1 c. 7.*

FISARUM, id est, *Confectio Salis Ammoniaci*. Rul. Iohns.

FISSICULATIO & verbum *Fissiculo* sumitur pro Anatomicis dissectionibus in corpore humano ejusque partibus institutis, a D. Iacobo Menselio Medico Parisiensi *in epist. ad Ioh. Pecquetum Messi Aureæ Anatomicæ Schold. Hemsterrusii annexa p. 343 & 353.*

FISSURA, ῥαγή, est species solutionis continui potissimum in ossibus, quando secundum longitudinem franguntur; quamvis & de naturalibus rimis & poris usurpetur ab Hippocr. *l. de nat. puer. I, 18.* De *Fissura* in hepate vide supra *Diaphage*. Vide *Rhagas*.

FISTULA, σύριγξ, proprie notat instrumentum aliquod concavum, oblongum, instar arundinis excavatum, qualia sunt Tibiæ Musicæ, Gal. *c. 2 in progn. Hipp. t. 64.* Ita Siphunculus, quo aliquid loco cuidam infunditur, & in specie, per quem clysteres injiciuntur, *Fistula* dicitur, Rhod. *ad Scrib. n. 39.* Lind. *Ex. IV §. 101,* & novissime Henr. a Deventer D. *in Lum. Nov. obstetricant. c. 26.* Ita & *Fistula Cochleariformis* pro uvula relaxata descripta apud Scultet. conspicitur *Arm. Chirurg. Part. I Tab. IX fig. 7.* Dicitur Latine etiam *Syringa*, qualem *tentativam* exhibet idem *Tab. XVII, fig 7.* Translatum vero vocabulum etiam (1) ad partes quasdam Naturales, v. g. Penis, aut potius meatus in pene intermedius vocatur *Fistula urinaria*: uno verbo, *Vrethra*; & penis ipse nervus *fistulosus*, *l. 6 de L. Aff. cap. 6.* Aspera arteria dicitur *fistula* pulmonis, Hipp. *2 de morb. XLIIX, 2*, & Vena portæ in hepate, *lib. de nat. mul. XLVI, 2.* Foramen, per quod medulla spinalis per vertebras omnes transit, nonnullis vocatur *Fistula sacra*, teste Barthol. *libell. 4 Anat. c. 14 p. 733.* (2) ad morbosam constitutionem, & significat sinum angustum, oblongum, & callosum, Galen. *l. de tum. p. n. c. 5,* pertinet ad abscessus, quorum materia, sive sanies, sibi sinum parat in partibus mollioribus, unde Hipp. dicitur συριγγοῦσθαι, ἐκσυριγγοῦσθαι, ἀποσυριγγοῦσθαι, Hippocr. *2 progn. I, 64 Coac. t. 395.* Iunge totum libell. de *Fistulis*. Plura de his in Chirurgiæ Scriptoribus, Paræo, Aquapendente, Hildano, Barbette, & aliis. Species sunt *Fistula lachrymalis*, *Fistula ani*. *Fistularum* conformationis caussam in salem referre conatur Paracels. *Paramir. l. 2 c. 5.* Descriptio generalis hæc dari potest: *Fistula* est ulcus cum uno, vel pluribus cuniculis callo magis, vel minus obductis, sine insigni dolore, proveniens a materiæ putridæ portionibus retentis, salinis, coagulativis, & carnosas partes indurantibus.

FIXATIO, *Fixio*, Græce dici posset πῆξις, παγίωσις, terminus est technicus Chymicorum denotans speciem *Coagulationis*. Estque rei volatilis & fugacis ad permanendum in igne firmatio, & assuefactio, ut non amplius fugiat. Comparatur imprimis rei fixæ additione, Rolfink. *Chymic. l. 2 c. 4.* Rulandus ita descripsit: *Fixatio* est rei ignem fugientis, ut eum non amplius fugiat, sed in eo *fixa* permaneat, per ignem assuefactio, sive ea fiat per calcinationem, sive per decoctionem lentam & diuturnam, sive per crebram sublimationem, sive per crebro iteratam solutionem & coagulationem, sive tandem per rei fixæ additionem perficiatur. Adde Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 6 c. 11 & Alchym. Pharmac. c. 15.* Iac. le Mort *Chym. Medico-Phys. cap. 5.* Morb. *Coll. Chym. Leid. cap. 369.* VVedel. *Pharm. Acroam. l. 1 sect. 4. c. 7.* Quæ ita figuntur, dicuntur *Fixa*. Per quæ vero fit *fixatio*, vocantur *Fixatoria*. Item *Figentia*. *Fixa* cum cibis assumta fieri volatilia, vult Helmont. *de Lithias. c. 3 n 24.* De *fixatione* vide plura *in Th. Chym. Vol. IV*, quæ loca quæras in Indice.

FLABELLUM, ῥιπίδιον, instrumentum ad refrigerandam faciem usitatum. Vnde & ῥιπίζω, ventilo, significat. Vtrumque legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 136.* Gallicum *Eventail*.

FLAGÆ, sunt spiritus, qui norunt secreta hominum, vel spiritus a rebus in speculo apparentibus. Rul. & Iohns. ex Paracelso *Tract. 2 de Pestilitate, & l. 1 Philosoph. sagac. tit. de Nectromantia.*

FLAGELLATIO, *Flagellum*, μαστίγιον, quid proprie significet, notum est. Tropice dicitur quoque de morbis, Parac. *Paramir. Tract. V c. 2 &c.* Ita Lues Gallica vocatur *flagellum* scortatorum, Forest. *lib. 32 Observ. 2 in Schol.* Quod *flagellatione* languens Venus excitari possit, vide Dieter. *num. 100.* Veteres quoque usos *flagellis* ad curandam maciem corporis, & id operis fecisse ferulis parvis levibus modice illitis, quæ gracilibus partibus incuterentur, donec modice intumescerent, e Gal. *l. 14 M. M. c. 16,* notavit Laur. Bellin. *tr. de sang. miss. inter Opuscula p. 183.*

FLAMMA, *Flammula*, φλόξ, φλογίον, φλογμός, proprie de igne dicitur. Est enim ignis genus, Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 2 fin.* & fit aëre, vel aëreo in ignem mutato, *l. 3 de Temp. c. 1.* *Flammæ* acidum quoddam inesse demonstravit Fr. Hofmannus *Clav. ad Schröder. p. 226, 232, 244.* Helmont. descripsit per accensam fuliginem, *tr. Complexion. atque mistion. Elemental. figment. n. 7,* & per exhalationem pinguem, *tr. Formar. Ortus n. 28.* Hujusmodi *flammæ* generationem e puteo, item e ventriculo & intestinis, qua vivorum, qua mortuorum, per observationes confirmatam vid. *in Ephemerid.*

Nat. Curiof. Ann. I Obf 33 & 77. Per translationem vero vocabulum *Flamma* a Medicis accipitur vel de calore nativo vitali, qui propterea βιολύχνιον dicitur. Vide *Biolychnion, Calidum.* Iung. VVillis *part. I de An. brutor. c. 2 feqq.* Barthol. *l. 2 Anat. c. 6.* Vel de calore præternaturali corporis & partium ejus, Hipp. *l. de veter. med. XXXII, 9; l. de capit. vuln. XXII, 1; l. 1 de morb. mul. LX, 2.*

FLAMMABILITAS, idem fignificat, quod *inflammabilitas.* Illud legitur apud D. Ioh. de Muralto in *fuo Vade mecum Anatomico Exerc. I in annexo 10. p. 28.*

FLATVARII (qui nobis Chymici) Conftantino Imperatori. Marcellus Donat. *Dilucidar. in Flav. Vopifcum.*

FLATVS, φῦσα, φύση, item πνεῦμα, *flatuofus fpiritus*, in genere fignificat congeriem halituum, vel vaporum, veluti quadam membrana inclufororum. Specialiter vero a Medicis accipitur de hujusmodi congerie halituum in corpore humano genita, præfertim in ventriculo, inteftinis, hypochondriis, utero, vefica, &c. Horum generationem quamvis plurimi veterum & recentiorum deducere aufi fint, v. gr. Hipp. integro *l. de flatib.* Galen. *l. 3 de fympt. cauff. c. 2.* Iung. ex recentioribus Helmont. de *flatibus*, Dieter. *Iatr. n. 912.* & alii plures. Videantur & Notæ noftræ ad Ieffen. *judic. de fang. V. S. miffo, p. 193. feqq.* tamen vix clarius hæc doctrina apud ullum alium reperietur, quam apud VVillis *Pharm. Ration. P. 1 fect. 3 c. 1.* Lindenus non male cruditatis fobolem dixit, *Ex. VII, §. 45.* De *flatibus* e pene erumpentibus vid. *Ann. II Ephemer. Nat. Cur. Obf. 46.* Vide etiam fupra *Crepitus.* *Flatulentus* Gr. dicitur φυσώδης. *Flatulenta* affectio dicitur *morbus Hypochondriacus.* *Flatus furiofus* qui dicatur, vid. fupra *Ambulo.*

FLAVVS, ξανθὸς, *Luteus*, nomen coloris a rubore igneo ad albedinem declinantis, Galen. *c. 2 de R. V. I. A. t. 11.* intenfioris tamen, quam ὠχρὸς, pallidus color. *Flavedinem* excrementorum non ex bilis tinctura, fed ex propriæ putrefactionis vitio oboriri, vult Helmont. *tr. Scholar. Humi paff. decept. c. 5 n. 15.* fed videtur committere fallaciam oppofitorum; fiquidem bilis excrementitiæ admiftio, ut & fucci pancreatici promovet illam putrefactionem portionum ab affumtis chylificatis fæculentarum & terreftrium. Vide *Xanthos.*

FLEMEN, quafi *Flegmen*, Gr. κέδμα dici poffet τῶ ποδὸς, fignificat tumorem pedis circa talos. *Flemina* dicuntur, quum labore viæ fanguis defluit circa talos & tumorem facit. Aliter Flavius Caper: *Flemina* funt, ubi abundant crura fanguine. *Flemina*, cum in manibus vel pedibus callofi fulci funt, Dieter. *n. 465.* Keuchen. *ad Q. Seren. p. 280.*

FLERESIN, *Flerecin*, idem eft, quod Arthritis, ficut legitur apud Stephan. Blancardum *de fcorbuto c. 26.*

FLETVS, κλαυθμὸς, lamentatio, pertinet inter cauffas fanitatis, & morborum procatarcticas. Vide *Dacryon, Clavthmerizo.*

FLEXIO, κάμπη. Vide *Campe.* Vnde & καμπύλον, & καμπυλότης ap. Hipp. legitur. *Incurvatum*, feu flexum & *Incurvatio.* Vide *Campilon.*

FLOCCVS, κροκὶς. Vide *Crocidizo.* *Floccus* notat lanuginem, aut teneros fructus, Rhod. *ad Scribon. n. 154.* Non eft femper fignum lethale, in febribus acutis *floccos* evellere, *Ephem. Nat. Cur. Ann. III Obf. 269.*

FLORIDVS, ἀνθηρὸς. Vide *Anthera.* Hipp. *6 Epid. f. 3 t. 7.*

FLOS, ἄνθος. Vide *Anthos.* Quibus addi poffunt quoad chymicam fignificationem defcriptiones. *Flos* eft bolus per fublimationem extractus. Ex centro & imis partibus elevandus & producendus eft, ut in fummitate forma ficca coagulet. *Flos* fpirituofa rei fubftantia eft. *Turbith* vero magis terrea. Omnis *Flos* per fe volatilis eft & fpirituofus, quanquam ingenio magiftrali poffit figi, & ad naturam Turbith aliquando adduci, Ruland. & Iohnfon. *Flores* in Chymia funt fubtiliores partes corporis per fublimationem a craffioribus particulis fub forma ficca feparatæ, Schrod. *l. 2 c. 60.* ubi fimul Catalogum *Florum* Chymicorum invenies. Defcriptiones quoque eorum leguntur in Iunken *Lex. Ch. Ph. P. I p. 116. feqq.* De vocab. *Flos* homonymia & Chymica acceptione legito etiam Rolfink. *Chym. l. 5 fect. 4 c. 1 feqq.* *Flos* etiam vocatur farina illa tenuiffima, quæ lapidibus innafcitur, v. g. *Flos Affii lapidis*, Rhod. Scribon. *n. 72.* *Flos* capillorum vocatur color naturalis in ætate vegeta, & opponitur canitiei, Keuch. *ad Seren. p. 101.* *Flos æris*, i. e. *Viride æris.* *Flos Cheiri*, id eft, *Auri esfentia.* An *Flores* Auri dentur revera tales, quorum meminit Rolfink. *Differt. Chymic. IV* & Blancard. *in Chymia vernac. c. 5 §. 16.* Chemicis ventilandum relinquitur, quamvis placeat mihi candor Blancardi dicentis, nihil fingulare in illis *Floribus* Solis contineri, quia funt *Flores* Salis Ammoniaci. *Flos* Cœli vide *Cœlifolium.* *Flos* Salis, Gr. ἁλὸς ἄνθος. *Flos* fectorem Croë alii volunt effe Croci *flores*, ob additionem croë, putantes errorem illorum, qui fcripta Paracelfi manu non exacte legunt e pro ci. Rulandus vero per transpofitionem deprehendit, effe florem nucis mofchatæ, ut fonath anthos denotat: alii *florem* Chelidoniæ extractum. *Flos* quoque vocatur ipfe *Lapis Philof. Th. Chym. Vol. IV, p. 727.* *Flos vini*, vide *Anthofmias.* Iung. Linden. *Ex. 10 §. 131 feqq.* *Flos virginitatis* vocatur ille fanguis, qui in primo coitu a mulieribus poft deflorationem funditur: vel ipfa membranula, *Hymen* dicta. Barthol. *l. 1 An. c. 31.*

FLVCTVATIO, κλύδων. Vide *Clydon.* Meminit

nit & Forest. *l. 20 Obs. 4 in Schol.* *Fluctuatio* corporis navigantium promovet digestionem. Helmont. *tr. Blas human. n. 36.*

FLVIDITAS, *Fluidus*, quid significet, ex aliis Lexicis notum. Scilicet dicitur de omni eo, quod mobilitate facili præditum est. Refertur autem hodieque inter differentias essentiales primigenias corporum compositorum. Dividitur *Fluidum* similare in Æthereum sive spirituosum, quod in continuo motu consistit, estque subtilissimum; & in Aqueum, crassiorem consistentiam habens. *Fluidum* Dissimilare & compositum etiam duplex statuitur: aliud Ramosum, cujus textura libere a se moveri potest vehiculo spirituoso interno adjuta. Tenui enim materiæ innatantes globulos super & juxta se invicem positos microscopio conspicuos ramosorum figura exhibet. Aliud *Fluidum* viscosum, in quo præpollet materia aquea, aërea crassior, ut & salina, quemadmodum prolixius de his disseruit Iacobus le Mort *in Pharmac. Medico-Physica.* Nimirum eo hodieque perventum est, ut quilibet sibi licentiam sumat fingendi nova Artis principia Physica e suo cerebro, ut non male quis cerebrina principia dicere posset.

ELVOR, *Fluxio*, *Fluxus*, ῥεῦμα, ῥόος, ῥοῦς, ῥύσις, varias habet apud Medicos significationes. Accipitur enim aliquando late pro omni defluxione, & ita convenit cum vocibus *Catarrhysis*, *Catarrhus*, de quibus *supra.* Hippocr. species varias recenset *l. de Glandulis fere toto.* Aliquando stricte & cum additione, v. gr. *Fluxus* ventris, cum semper & assidue humida dejiciuntur excrementa sine tenesmo & lienteria, Gal. *c. 2 in 1 Epid. t. 36.* Iung. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 202.* *Fluxus hepaticus*, ἡπατικὸς, in quo ob imbecillitatem hepatis ab intemperie frigida inductam alvi sedimenta, aquæ, in qua nuper mactata caro abluta est, redduntur simillima, Gal. *l. 5 de Loc. Aff. c. 7.* Sylvius negat, se unquam hunc affectum vidisse, existimat vero causam ejus in copioso sero sanguini admisto, & vasa simul relaxante consistere, *l. 1 Prax. Med. c. 13 §. 24.* P. Barbette putat, esse speciem *fluxus* hæmorrhoidalis, *Pr. l. 4 cap. 6.* Aliquando strictissime cum & sine additione de *Fluxu muliebri*, Hipp. *l. de nat. mulier. XV, 11; XLV, 1; LXXXIV, seqq.* Cujus variæ sunt ratione coloris excretorum species: *Fluor albus*, cujus descriptionem & causam vide infra in *Gonorrhæa*: *Ruber*, sive *Cruentus*, & hic vel coincidit cum menstruo, καταμηνίοις, *l. 2 de morb. mul. LIX, 5;* (est alias *in fin. l. de loc. in homine*) *LXI, 6; LXIII, seqq.* vel diversus, & ita caussa eadem cum aliis sanguinis profusionibus, solutio continui venarum uteri ob copiam, vel acrimoniam sanguinis. *Crocei fluoris* historiam vide *Ephem. Nat. Cur A. III. Observ. 115.* Aliquando accipitur pro *Defluvio capillorum*, Keuchen. *ad Q. Seren. p. 117.* ἡ ῥύσις τῶν τριχῶν. Trallian. *l. 1 c. 2.* Denique *Fluores* dicuntur lapides ex fodinis, similes gemmis ipsis, sed minus duri. Metallici vocant *fluores.* Siquidem ignis calore, ut glacies sole, liquescunt & fluunt. *Fluores* sunt quasi concreti metallis iitis medus. seu remotis, qua in spiritus & aerem resolvuntur. Theophrastus ipsos si novisset, ἐκ συῤῥοῆς vocasset, quod fluxu in terra fierent. Sed videtur, ignotos omnino fuisse veteribus. Sunt variæ species a colorum & formæ, vel figuræ differentia desumtæ, quas prolixe collegit Ruland *in Lexic. p. 217 seqq.* Sed omnia compilare non est huius loci.

FLVTA, idem quod *Murana.* Vide infra suo loco *lit.* M.

FOCALE, σφαργγεῖον, ἀσφαραγγεῖον, σκεπαστήριον λάρυγγος, dicebatur veteribus fascia, vel ligaculum, quo adversus aëris injurias fauces muniebant, ex Quintiliano *Instit. Or. l. 5 c. 3.* Rhod. *ad Scribon. n. 80.* Hodie Germanis receptissimum est.

FOCHA quid proprie sit, non licet certo determinare. Interpretes Avicennæ Costæus & Magius exposuerunt, quod sit potus factus ex hordeo, idem ex passulis. Avic. *de removend. nocum. in usu rerum non natur. tr. 5. c. 18.* alibi tamen *Focham* etiam tribuit potui aromatico, qui facit ad coitum, *l. 1 sum. 1. tr. 6.*

FOCILE *majus* & *minus*, dicuntur duo ossa cubiti, quorum alterum majus, alias *Radius*, alterum minus *Cercis* vocatur. Vide *Brachium*, *Cubitus.* Barthol. etiam Tibiæ geminis ossibus attribuit. Vide *Libell. 4 Anat. c. 20, 21.*

FOCVS, ἑστία, proprie dicitur arte factus locus planus, aut concavus, ex fictilibus, aut ferro, in quo ignis struitur, & vel coctio, vel liquatio perficitur. Ita in metallurgia *Focus excoctorum*, in quo plumbum purgatur, aut in quo massæ plumbeæ liquantur, Ruland. & Iohns. Per translationem vero etiam *Focus morbi*, v. gr. *febris*, dicitur ea corporis pars, quæ prima solida sua in substantia immodice fuerit calefacta, quæ Cor, vel Iecur, vel Ventriculus statuitur, Galen. *l. de marasmo cap. 7.* Aut aliter: *Focus febris* dicitur particula, quam vel obstructio, vel putredo, vel inflammatio obsederit, *l. 11 meth. med. cap. 20.* Iung. Petr. Mich. de Calderia *Tom. I Oper. p. 118 seqq.* In Anatomicis quoque metaphorica occurrit significatio, quando Lobus hepatis primus dicebatur olim *Focus*, ex vana persuasione, illam partem facere ad coctionem, quemadmodum secundus *Mensa* dictus fuit, quod alimenta membrorum in ipsum apponi credebantur, tertius, *Culter*, quartus *Auriga*, ceu ad distributionem alimentorum facientes, de quibus nominibus legi poterit Theoph. Protospatarius *lib. 2 de H. C. F. cap. 11.* Vocabulum Græcum ἑστία etiam est nomen Emplastri alicujus nobilis apud veteres, quod sic dictum est, quia ex Græci nominis literarum calculo, quæ in ἑστία continentur, indicatur, ipsum

Drach-

Drachmis DXVI constare. Refertur ad Necepsonem Regem. Conducit omni vulnerum generi. Descriptio ejus habetur apud Aët. *l. 15.* Hæc Gorræus *in defin.*

FODINA, μέταλλον, in genere idem significat, quod *fovea*, vel cuniculus subterraneus. Specialiter vero notat ea loca subterranea, e quibus metalla eruuntur. Hinc *Aurifodina* &c. Tropice in aure cavitas illa anfractuosa Labyrinthus dicta vocatur etiam *Fodina.* Barthol. *libell. 4 c. 6.*

FOECUNDUS, *Fœcunditas*, ἐπίτεκνος. Vide *Epitecnos.*

FOEMINA, *Fœmella*, γυνή, γύναιξ, θῆλυ, nomen sexus muliebris proprium. Lind. per simplex *e femina* scribit, *Ex. X, §. 200, 164; XIII, §. 542; &c.* Sumitur late & stricte. Late complectitur puellas, virgines, viduas & conjuges, & saltem differentiam sexus indicat. Stricte significat mulierem, quæ vel in conjugio vixit, vel adhuc vivit. Ejus officia vide ap. Gal. *l. 3 de caus. puls. c. 2.* Est imperfectior mare, C. Hofm. *ad Gal. de V. P. n. 980 seqq.* Fœminam in marem mutatam refert Rhodius *cent. III Obs. 4.* Quid *fœmina* Spagyricis dicatur in lapidis Philosophici magisterio, vide apud Libav. *Alchym. Pharmac. c. 7.* Basil. Valentin. *tr. de Lapide Philosoph.* & similes Autores &c. *Th. Chym. Vol. IV p. 724, 736*, & alibi.

FOEMINITAS, *Fœminans.* Vide *Masculinitas.*

FOETABULUM idem significat, quod *Abscessus cum folliculo.* Quod nomen excogitavit Mr. Aurel. Severin. *l. de Abscessibus anomalis*, commodius illud statuens, quam germen, siquidem in animante tales abscessus gignuntur. Germinis autem vox ad Vegetabilia potius spectat. *d. l. c. 3 fin. & seqq.*

FOETATIO, *Fœtificatio*, idem, quod *Imprægnatio*, γονοτοκία, κύησις, Gal. *l. de septimestri part. in princ. & l. an omnes particulæ animalis, quod fœtatur, fiant simul:* quamvis neutrum in Græco habeatur Codice.

FOETIDUS, *Fœtor*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dysodes.* Exempla gravissimi *fœtoris* in hominibus vivis vide *Ann. II Ephem. N. Cur. Obs. 191.* *Fœtens* quoque habetur Lapis Philos. *in Th. Chym. Vol. IV, p. 745.*

FOETISARE, barbarum verbum, id est, *gignere*, producere. Legitur *in Th. Chym. Vol. V. p. 454.*

FOETUS, κύημα, proprie vocatur *conceptus* in utero, ex semine factus, quando viscerum cordis, jecoris, cerebri indistincta adhuc & informia adsunt rudimenta, & ita carnea apparet substantia, non vero amplius seminalis, quam alias Hippocr. genituram, γόνον, appellat, Gal. *l. 1 de sem. c. 9.* *Fœtus* duplex: Masculus & Fœmininus. Varias *fœtus* humani figuras ratione magnitudinis & temporis a conceptione diversi delineatas videre licet in D. Gothofr. Bidloo *Tabb. Anatom. LVII, & LXII* & sceletorum e diversæ magnitudinis *fœtibus* paratorum Icones *Tabb. C. CI, & CII.* De nutritione *fœtus* in utero elegantem tractatum scripsit Claudius de Courvee. Vide *Conceptus.* Iunge Barthol. *l. 1 An. cap. 28.* *Fœtus* a Ger. Dorneo describitur, quod sit mixtum ex utriusque parentis substantia productum ad sui perfectionem. *Art. Alchimist. l. 3 c. 15 fin.* *Fœtus* Spagyricus vocatur illa medicina catholica Spagyricorum. Id. *in Philos. Chemica Th. Chym. Vol. I.*

FOLIATA *terra* vocatur *Sulphur* perfecte mundatum, purificatum, & dealbatum. *Th. Ch. Vol. IV. p. 720.* Hodieque etiam *Sal Tartari Essentiale* & Chymicorum *Arcanum Terræ foliatæ Tartari* titulo insignitur, magnopere laudibus extollitur, estque nihil aliud, quam Tartarus regeneratus, cujus descriptionem vide apud Rolfink. *Chymic. l. 5 s. 1 art. 1 c. 14.* D. Ludovic. *Pharmac. Diss. I. p. 392.* ad quem locum junge Etmulleri *Annotationes in suis operibus.* Morley *Collect. Chym. cap. 467.* Iunken *Corp. Pharmac. sect. III, c. 18 p. 82.* aliisque in Chymicorum monumentis præsertim MSS.

FOLIATUM, φυλλάτον, nomen unguenti pretiosi, quo divites solum utebantur Romæ ad stomachum & caput. Dictum etiam *Spicatum*, σπίκατον, Gal. *l. 2 de C. M. S. L. c. 1 l. 8; c. 1 & l. 7; de C. M. P. G. c. 12.* nec non alibi.

FOLIUM, φύλλον, hujus significatio propria & nota pertinet ad Botanicos, qua lata, qua stricta pro *Malabathro*, Rhod. *ad Scribon. n. 170.* Improprie *Folia daturæ* dicuntur, quasi *folia* aurea. *Folia* notant pura & a sordibus separata. Hinc quando Spagyrici dicunt: *Vertite aurum in folia*, volunt indicare: Solvite in liquorem, ut anima parce extrahatur, quæ Sulphur tingens est, Rul. Iohns. In Mineralogia *Folia* Auri & Argenti sunt tenuissimæ laminæ dictorum metallorum. Schröd. *l. 1 c. 2.* *Folium* quoque vocatur ipse Lapis Philos. *in Theatr. Vol. IV, p. 727.* In Anatomicis quoque lacunam illam triangularem, ubi concursus est suturæ sagittalis & coronalis in infantibus, membranaceam *folium* vocari, scribit Blas. *Med. Vn. p. m. 106.* Anatomico-Pathologice *folium* quoque dicitur Columella laxata apud Arnoldum de Villa nova *Breviarii l. 2 c. 2.* allegante VValthero *in sylva Medica p. m. 372.*

FOLLIS, *Folliculus*, φυσητήρ, est instrumentum, quo non modo aurifabri, sed & alii artifices utuntur ad inflandum aërem, Gal. *l. 9. Anat. admin. c. 2 fin.* qua ratione corium ad *folles* conficiendos debeat præparari, vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 6 c. 14.* Ab Anatomicis sumitur pro Vesicula, κύστιγξ dicta, ut *Folliculus* fellis. Vide *Cystis.* Barthol. *l. 1 Anat. c. 15.* Botanicis & Pharmacevticis *folliculus* dicitur theca tenuis, quæ granum vel semen continet involutum. Schr. *d. l.* Ita in Chirurgico-Pathologicis *folliculus* vocatur exterior superficies membranam mentiens, quæ continet materiam abscessuum anomalorum, sive cum *folliculo* dictorum, quales sunt Steatoma, Atheroma, Meliceris. De quibus suo loco.

FOM, i. e. *fonus*, vel *vox*. Rul.

FOMENTVM, πυρία, θέρμασμα, dicitur omne id, quod quovis modo foris applicatum corpus calefacit actu, ut spongia aqua calida imbuta, & similia, Gal. *l. 2 de R. V. I. A. t. 1, 2 seqq.* *Fomenta* pertinent ad *Epithemata*. Vide *Antid.* VVeker. *Gen. l. 1 c. 20* P. Morell. *l. 2 sect. 1 c. 3.* Dicitur & *Fotus*, *Fomentatio*. Harum noxam attingit Sylv. *l. 1 Pr. M. c. 15, §. 23.* Vide *Pyria*. Alias egregie *fomentorum* differentias & species enumeravit Celsus *l. 2 c. 17.* & in certas classes redegit VVilh. Pantinus *in annot. ad h. l. p. 271.*

FOMES, ἔγκαυσμα, ζώπυρον, quid proprie significet, notum. Nimirum ignis suscitabulum. *Fomites* præsentaneos parandi modum docet Libav. *S. A. Chym. l. 6 c 1.* Per metaphoram ita dicitur caussa interna, vel antecedens, qua morbus fovetur & continuatur. Ial. Alex. *l. 1 Annot. in Gal. l. 1 Art. Cur. ad Glauc. c. 4 p. 601.*

FONS, πηγὴ, quid proprie significet, non est hujus loci, nisi quatenus aqua fontana inter res non naturales quoque refertur. De *fontium* varietate dissseruit Helmont. *tr. Supplem. de Spadanis fontibus, n. 1 seqq.* Impropria & tropica significatio frequentior est in foro Medico. Hipp. vocavit sanguinem, bilem, pituitam, & aquam quatuor *fontes* corporis, *l. 4 de morb. X, 17; XI, 1.* Ita *Fontes Signorum* appellantur eæ res, vel circumstantiæ, e quibus signa sanitatis & morborum desumuntur, *Dogm. nostr. Part. 3 c 1 dogm. 7.* Materia quoque præsidiorum Medicorum triplex *Fontium* nomine venit ap. Institutionistas: *Fons Diæteticus*, *Pharmaceuticus*, *Chirurgicus*, Rolf. *O. ac M. Med. Spec. l. 4 sect. 1 c. 3.* Anatomicis pars illa, quæ in infantibus recens natis membranosa reperitur ad commissuram coronalem & sagittalem, quæque progressu temporis in os, sed tenuius induratur, *Fons pulsans* vel pulsatilis, aliis *Fontana* & *Fontanella* dicitur. C. Hofm. *ad Gal. de V. P. n. 574.* Barthol. *libell. 4 de ossib. c. 6.* Ioh. van Horne *Microc. §. 42.* D. D. Hofmann *in Diss. ad h. l. p. 177.* quamvis & in adulto observatas fuisse *Fontanellas* ex Friderico Lachmund notaverit Bonett. *Med. Septentr. l. 1 sect. III, c. 5 & 6, p. 45.* Chymicis Mercurius *fons Chymiæ* indigitatur. Nic. Flamellus *annot. in Dionys. Zachariæ opuscul. Theatr. Chymic. Vol. I & IV, p. 721, 725.* Libav. *Apoc. Hermet. Part. prior. c. 5. Fons Philosophorum* est Balneum Maris, vel Mariæ. Rul. & Iohns.

FONTALE *acetosum* idem, quod *Acidulæ*. Parac. *l. de Tartar. morb. C. 16.*

FONTICVLVS, *Fontanella*, est nomen remedii Chirurgici, nihilque aliud significat, quam ulcusculum in aliqua corporis parte, plerunque vero in brachio ad musculum deltoidem, in pede vero vel supra, vel infra genu, sive ferro ignito, sive cauterio potentiali paratum, ad blande & leniter educendos vitiosos humores superfluos. Est vero *Fonticulorum* usus in variis morbis, imo in omnibus ferme corporis nostri affectionibus, a defluxione dependentibus, in quacunque intemperie *Fontanellæ* conveniunt, teste Dieter. *n. 744.* Iung. *Eph. N. C. A. III Obs. 156 & 214.* Plura apud Bartholin. *Syntagm. de Cauteriis*, Glandorpium *in Gazophylacio Fonticul. & Seton.* D. Schererum *tract. German. de fonticul.* & ex novissimis Reimund. Restaurant. tractatum, dictum Hippocrates de *Inustionibus* sive *Fonticulis*, cujus etiam mentio fit *in Act. Erud. Lips. 1683.* Iungatur *Epistola* D. Ioh. Lud. Hannemanni *ad G. Barthol. in Act. Hafn. Vol. III Obs. 14 p. 21 seq.* Quinam impugnaverint Autores, lege apud Rolfink. *O. ac M. Med. Sp. l. 4 part. 2 c. 5 seqq.* Vide supra *Cauterium*. *Fonticulorum* naturalium historiam vide *in Ephem. N. Cur. Ann. II Obs. 257.* Alteram *Fontanellæ* significationem vide p. a. in *Fons*.

FORAMEM, τρῆμα, dicitur locus quidam apertus, *forando* veluti factus, Galen. *l. de causs. morb. c. 11.* Linden. *Ex. V, §. 37.* *Foratio*, τρῆσις, dicitur Gal. *ibid.* *Foracem cæcum* quid sit in Anatomicis, vide supra *Cæcus*. *Foratio* idem est, ac *Perforatio*, sive *Trepanatio*, qua utimur in fracturis capitis, cum usque ad cerebri membranas calvariam dividimus, Gal. *l. 6 de C. M. S. L. c. 2.* ubi Gr. ἀνάτρησιν vocavit. *Foraminulentum* os dicitur quoque *Cribriforme*, sive *Ethmoides*.

FORBICINA (rectius fortassis Forficina, aut Forcipina) est nomen insecti sive vermis auricularis vulgo dicti, quia Germani & Belgæ credunt, quod in aures irrepat, ut cerebrum offendat. Ita vocatur a cauda bifurcata ad instar forficis, vel forcipis. Describitur ab Vl. Aldrovando *de insectis l. 5 c. 8 p. 570 ed. Bon.*

FORCEPS, πυράγρα, (ita dicta, quod ignita teneri possint) καρκῖνος, est nomen instrumenti Chirurgici ferrei, variæ formæ, quo aliquid apprehenditur, eximitur, aut effringitur. Ita *forceps* dentium, ὀδοντάγρα. Vide *Dentiducum*. Dicitur & *Dentarpaga*. *Forcipes* pro calculo eximendo, Paræus *l. 16 Chirurg. c. 42.* *Forceps* ocularis, Hildan. *cent. 1 Observ. 2.* *Forceps* pro extrahenda mola, *Cent. 2 Observ. 52* pro abscissione mammarum, *Obs. 79.* pro apprehendendo vase sanguineo ad constringendum laqueo, *l. de gangr. & spacelo cap. 19.* *Forceps* parva *in Cista milit. cl. 19.* Confunditur cum *Forfice* & *Forpice*. Vid. Rhod. *ad Scribon. n. 53.* Vide *Forfex*. *Forcipum* delineationem quære in Aquapendent. Paræi, Hildani *Operibus* & in Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I Tabulis*, quæ loca monstrabit Index primus.

FORFEX, ψαλὶς, τομὶς, est instrumentum Chirurgicum ferreum, vel ex chalybe paratum, bifidum, vel bisulcum, quo aliquid resecatur, Rhod. *d. l.* quamvis ibidem confundatur cum *forcipe*, quod & Rul. fecit, describens: *Forfex* est instrumentum oblongum & biceps, quod manibus facile comprimi & dilatari potest, igni imponendis dirigendisque prunis atque vasis aptum. Est & alia *forficum* species, qua vasa

vasa tantum ex igne sustollimus, quæ instar *forcipis* complicatur. Mentio fit *forsicum* apud Oribas. *de mathinam. c. 5.* *Forfices* etiam dicuntur, quibus pili resecantur, diversæ tamen a novaculis, quia bifidæ. Hildan. *Cist. mil. cl. 19.* Iunge Sculteti *Arm. Chirurg. Part. I Tab. XII, fig. 4; Tab. XVII, f. 4 & Tab. XX, fig. 1.*

FORIS, *foras*, ἔξω. Vide *Exo.*

FORMA, εἶδος, ἰδέα, μορφή, est æquivocæ significationis. Vel enim significat internam & substantialem naturam & principium activum corporis naturalis, qualis est anima in homine, animalibus, & vegetabilibus, Gal. *quod anim. mor. temper. corp. seq. c. 3 l. 2 de sem. c. 1;* vel denotat externam speciem & pulchritudinem, *Orat. suas. ad artes c. 5 seq.* Vnde ἀειδής *deformis*, & εὐειδής *formosus*, Diet *n 9.* Iuxta priorem significationem opponitur *materiæ*, & speciem constituit, unde & substantiæ modus vocatur, Linden. *Exerc. X, §. 19.* quamvis Cartesianam sapiant Philosophiam, quæ ibi traduntur, qui negat *formam* substantialem specificam. Verius mihi videtur scripsisse Fr. Hofm. *in Clav. ad Schröder. lib. 1 cap. 11 pag. 16.* A *formarum* specificarum in seminibus, aut his analogis delitescentium diversitate ex aqua producuntur diversa vegetabilium, terrarum, mineralium, salium, liquorum, lapidum, animalium genera, & per species exsurgunt. Ab his *formis* specificis dependent virtutes medicamentosæ, quæ sunt veluti *formæ* subordinatæ, uti vocat Idem *ad l. 1 c. 36 p. 38.* Helmont. rursus aliter de *formarum* essentiali ratione docuit, uti videre est *in tr. Formarum ortus.* Egregie quoque de *forma* rerum naturalium intrinseca scripsit Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I s. 1 c. 1 p. 3 seq.* Chymici per *formam* intelligunt vel spiritum mundi, a quo corpora naturalia producuntur: vel describunt, quod *forma* rerum sit virtus generativa, quæ sibi simile quodque producere potest, ut, hominis *forma* latet in homine, & non in alio; arboris in arbore, nec non in metallo metalli, Ger. Dorneus *tr. Artific. supernatur. c. 5 in Th. Chym. Vol. I.* Vel *Formæ* rerum sunt influxus cœlestium, quos a superioribus habent inferiora: occultata potentia, vis & virtus cujusque rei, Rul. & Iohns. Vel *Forma* ipsis idem est, quod *Quinta Essentia*, Libav. passim in scriptis. Vel etiam de externa alicujus rei figura. Hinc *formas* plantarum resuscitare, *formas* fundere apud eundem legitur *in Syntagm. Art. Chym.* & alibi.

FORMATIO, σχηματισμός, plerumque ponitur pro externa *figuratione*, v. gr. *formare* pilulas, globulos, pastillos, apud Scrib. Vide *in Lex. Rhod.* Sumitur tamen & pro *generatione*, v. g. *Formatio* fœtus passim legitur.

FORMATRIX *virtus*, δύναμις πλαστική. Vide *Dynamis.* A Galeno describitur, quod sit ea, quæ jacto in uterum semine, sive in terram, statis temporibus universas & singulas conflat partes ejus, quod gignitur, quæ est optima & summa ars, quæ omnia alicujus gratia molitur, sic, ut nihil otiosum sit, aut supervacaneum, *lib. de nat. fac. c. 6.* Vocatur ibidem δύναμις γεννητική, *facultas generatrix.* Est ipsa anima vegetativa, Lang. *l. 1 ep. 14.*

FORMATVS epitheton est Musculorum proprie dictorum ad differentiam Non-formatorum sive informium, non inepte excogitatam a D. D. Bohnio *Circul. Anat. Phys. Prog. XXIX. p. 452;* per illos intelligens partes carneo-tendineas omnes, quas dudum Anatomici uno ore Musculorum nomine dignas judicarunt; per hos vero carneo-fibrosas congeries, v. g. tunicas præsertim medias, ventriculi, intestinorum &c.

FORMICA, μύρμηξ, est nomen insecti mira providentia dotati, ita ut inter rationalia Cicero & Celsus referre non fuerint veriti, cujus descriptionem prolixam & usum in Medicina vide ap. Aldr. *l. 5 de insect. cap. 1.* Schröder. *l. 5 cl. 4 n. 103.* Fr. Hofmann. *in clav. ad h. l.* Iungantur observationes communicatæ a D. Edmundo King, Societatis Regiæ Anglicanæ Socio apud Henric. Oldenburg. *in Act. Philosoph. Ann. 1666.* *Formicas* ex melle & pane secalitio generari, docet Helmont. *tr. potestas medic. n. 37.* *Formica* quoque dicitur *Verrucæ* species, quæ Gr. μυρμηκία, verruca formicaria vocatur, tumens & collosa, colore nigricans, basi lata, & cute sessili, in excisione dolores afferens, morsiunculis *formicæ* simillimos, a quo etiam nomen accepit, Forest. *l. 23 obs. 9.* Meminit illarum Hipp. *l. de humid. usu VIII, 11.* Dolor ille etiam μυρμηκιασμός, μυρμηκίασις, *formicatio* vocatur, Galen. *l. 3 de fac. parab.* Foës. *Oec. p. 420.* Dieter. *n. 38.* *Formicæ*, verrucalia apostemata vel porralia, sessiles verrucæ *formicantes, formicationes myrmeciæ.* Ruland. & Iohns. *Lex.* vel clarius: Formicæ quoque vocantur exilissimorum vasculorum sanguineorum varicosæ intumescentiæ subtilissimæ cum in ano, tum in glande penis, quæ vix absque venereo inquinamento nascuntur, notante D. D. Stahlio *in Dissert. de motu hæmorrhoidali. c. 4 p. 13.* *Formica* etiam non solum de *Verrucis*, quæ *Myrmeciæ* dicuntur, accipitur; verum & notat *Herpetem Miliarem*, docente Ingrass. *comm. ad Avic. de tum. pr. n. p. 181 seqq.*

FORMICANS, μυρμηκίζων, est epitheton *pulsus* inæqualis, & omnium minimi, apud Gal. *formicarum* motui similis, estque nullus alius, quam vermiculans imminutus, a summa paupertate flammæ vitalis & cordis systole imbecilla dependens, *l. de Puls. ad Tyron. c. 8 & l. 1 de diff. puls. c. 26, 27.*

FORMIX idem, quod *Noli me tangere*, sive *Herpes esthiomenos*, alias *Lupus* dictus. VValther. *Sylv. Med. p. 654.*

FORMVLA, est terminus technicus, diciturque de medicamentorum, qua simplicium, qua compositorum, constitutione, cum quoad consistentiam, tum quoad descriptionem. *Formularum* differentias vide

apud Schröd. *l. 1 c. 32.* *Formula urina* Paracelso dicitur urina rubra, clara, de qua *in lib. de Urinis & Scholiis* passim legere est.

FORNAX, καμῖνος, quid significet, omnibus notum est. Dicitur & *Furnus*. *Fornacum* & *Furnorum* Medicorum historiam & differentias vide apud Schr. *l. 1 c. 20.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l. p. 29.* Theodor. ab Hoghelande, *l. de Alchem. diffic.* septem *furnorum* genera numerat: Calcinatorium, Sublimatorium, Destillatorium, Descensorium, Fusorium, Solutorium, & Fixatorium, ex Gebro. His addit *Furnum secretum.* Ger. Dorn. *Art. Chemistic. l. 2 c. 2 seqq.* tres peculiares formas *fornacum* exhibet, secundum tres motus perpendiculares extructas, sursum, deorsum, & lateraliter latum. Plura de hac re vide apud Dan. Mylium *l. 2 Basil. Philos. de furnis & vasis Philos. c. 2.* Rolf. *Chym. l. 2 c. 17.* Rul. potissimum *fornacum* meminit, quarum usus est circa metallifodinas, v. g. *Fornax* prima vitrariorum, & etiam ea, in qua excoquuntur venæ. *Fornax*, in qua plumbum ab argento separatur. *Fornax*, in qua plumbum & argentum ab ære separantur. *Fornax*, in qua ferrum excoquitur. *Fornax*, in qua panes ærei coquuntur torrefacti. *Fornax*, in qua calefiunt panes ærei. *Fornax*, quæ foraminibus vento inspiratur. *Fornax*, furno similis. *Fornacem anemiam* porro sic descripsit, quod fiat e ferro instar tripodis, cum conisterio & foco, quæ duæ regiones per craticulam discernuntur. Conisterium clauditur janua ferrea, per quam aër subintrat. Focus autem est apertus & intus luto crasso obductus. Ergastulum est liberum spatium. Plerumque enim accommodantur res per sartaginem, ollam, catinum triangularem, & similia, ita ut insistant prunis, vel parumper demittantur. Quanquam autem ignis nonnunquam flabello vel follibus intendatur, tamen subintrantis aëris, seu venti vis maxima est. Itaque & eo in loco collocari debet, ut janua conisterii vento, vel aëris motui exponatur; sitque nullus alius exitus undiquaque fenestris & aliis clausis, præter sursum tendens fumarium, ut ita aër cogatur per prunas elabi. Id autem tunc maxime fit, cum liquare aliquid magno igni, aut calcinare volumus. Vide infra *Furnus*. De *Fornace* balneariorum vide Rhod. *ad Scribon. Larg. n. 60.* *Fornacula* est diminutivum.

FORNIX, καμάρα, item, ψαλὶς. Vide *Camara*. Quid sit *fornix cerebri*, vide apud Barthol. *l. 3 Anat. c. 6.*

FORPEX, vide *Forfex*.

FORTIFICANS, idem, quod *Confortans*, *Corroborans*. Helmont. *de febrib. c. 8 n. 14.*

FORTUITUS, τυχαῖος, dicitur de iis, quæ sine humano consilio, vel casu, vel natura eveniunt, Galen. *l. de sub. fig. Empir. c. 2.* *Fortuitam* curationem merito improbat Libav. *tract. Artis Med. Hippocr. & Herm. typus Tom. III Oper. p. 119.* Vide *Fortuna*.

FORTUNA, τύχη, opponitur Arti & Naturæ. Gal. *l. 11 de U. P. c. 7.* Verissime existimavit Helmontius, omnes omnium *fortunas*, tam prosperas, quam adversas, concernere dispositionem divinam, non autem inclinationem, multoque minus ab astris dependere, licet in firmamento sint præsignatæ, *tr. Astra necessitant, non inclin. n. 41.* An *fortuna* aliquid possit, in arte Medica & Medico disceptatur. Negare videtur Hipp. *l. de loc. in hom. LVIII.* & ex eo Mercurial. *l. 2 Var. L. c. 12.* Enimvero distinguendum est inter *fortunam* temerariam, sive paganam, & christianam, cumque scientia, prudentia, & vera pietate conjunctam. Hæc omnino requiritur in Medico. Vide de hac re plura ap. Rolf. *Chymiæ l. 1 c. 4.*

FORTUNATUS, εὐτυχὴς, idem quod *Felix*. Vide *Eutychia*.

FOSSA, σκάμμα, præter vulgarem significationem Anatomicis dicitur interior cavitas, & *rima magna* pudendi muliebris, quæ apparet diductis labiis, quæ & *Fossa navicularis* dicitur Barthol. *l. 1 Anat. c. 32.*

FOSSICIUS, idem, quod *Fossilis*, ὀρυκτὸς. Dicitur de eo, quod e terra effodi solet, estque epithet. *Salis* ap. Scribon. L. *n. 59, 60.* Diosc. *l. 5 c. 126.* Vocatur alias *Montanus*, Rhod. *in not. ad h. l.* Offic. *Sal gemmæ*, Schrod. *l. 3 c. 22.*

FOSSIO, σκαφὴ, σκαπάνη, refertur a Gal. inter exercitia corporis validiora *l. 2 de san. tuend. c. 8 & 9.* a verbo σκάπτω, *fodio*. Hinc *fossores* dicuntur, qui mineram metallorum e terris eruunt. Gr. σκαπτῆρες.

FOSSULA βόθριον, ita vocatur affectus oculi apud Capivaccium. *Pract. l. 1 c. 33.* vide *Bothrion*.

FOTUS. Vide *Fomentum*.

FOVEA, βόθρος, præter receptam significationem etiam ab Anatomicis accipitur pro *pudendo* & *sinu muliebri*. Rolf. *de part. genit. part. 2 c. 32.* Vide *Fossa*. *Foveola*, βόθριον. Vide *Bothrion*. In specie *Foveola*, βόθριον, est parvum ulcus, & cavum in nigro oculi, Gal. *def. med.* In Therapevticis *Fovea* I. C. Claudino dicitur Vaporarium vel Sudatorium particulare minus, in quod unum vel duo tantum crura inferi possunt ad sudandum, & hac ratione differt a Stupha, quæ totum corpus vel plura hominum corpora recipere potest. *Appendic. ad libros de Ingressu ad infirmos sect. I p. m. 391.*

FRACES, στέμφυλα τῶν ἐλαιῶν, dicuntur carnes olivarum expressæ, unde *Amurca*, sive feces in oleo, Plin. *l. 15 c. 16.* Lind. *Ex. X §. 199.* Hinc *Fracedo* descendunt & *Fracidus* odor, de quibus vide Helmont. *tr. Blas meteoron. n. 12.* & *tr. Tumulus Pestis, §. Fermentum pestis*, ubi fermentationem & exhalationem putidam & fœtidam significat.

FRACTURA, κλάσις, κλάσμα, item ἄγμα, κάταγμα, passim apud Hippocratem lib. περὶ ἀγμῶν, & Galen. *in comm.* est species solutæ unitatis in partibus

bus duris, ossibus & cartilaginibus durioribus, proveniens ab externo violenter continuitatem dissolvente. Ejus differentias vide in Chirurgiæ Scriptoribus, præsertim Hieron. Fabr. ab Aquapend. *Pentateuchi l. 4 c. 1.* Sennert. *M. Pr. lib. 5 part. 5 per totum.* P. Barbette *Chirurgiæ part. 1 c. 3.* & alios. Dicitur & *Fractio*, Dieter. *n. 437.* De *fracturis* gravidarum curatu difficilibus vide *Ephem. N. Cur. Ann. I Obs. 25.*

FRÆNATOR est epitheton musculorum quorundam diversis motibus capitis super primam & secundam cervicis vertebram inservientium novissime inventorum, a Dn. Dupré Chirurgo Parisiensi in Xenodochio Hotel Dieu, quemadmodum legere est *in Act. Erudit. Lips. de A. 1699. in Septembr. p. 397. seqq.* Gall. vocantur *Rengorgeurs.* cui Græcum responderet χαλινωτῆρες.

FRÆNVM, vide *Frenum.*

FRAGIFORMIS est epitheton trium nævorum in capite Helvvigii occurrentium, de qua observatione legatur Bonett. *Medic. Septentr. l. 1 sect. 1 c. 8 p. 11.*

FRAGILIS, κραυρὸς, dicitur de sicco, quod facile in minores particulas dissolvi potest, Gal. *l. de Simpl. Fac. c. 11. & lib. de bon. & mal. succ. c. 10.* Hinc *fragilitas*, κραυρότης. *Ibid* De *Fragilitate*, vel *Friabilitate* metallorum lege Iacobum le Mort *Metallurg. contract. p. m. 271.* estque nihil aliud, quam ineptitudo ad sustinendum malleum. Opponitur *Malleabilitati*, de quo *infra.*

FRAGMEN, *Fragmentum*, ἄγμα, κάταγμα, vel idem est, quod Fractura: Vel particulas quasdam a toto solido corpore separatas significat. Ita *fragmina* calculi dicuntur sabulum & granula. Scrib. Larg. *n. 152.* Vide *Lex.* Rhodii.

FRATERNITAS, ἀδελφιξία, item *Fratratio.* Vide *Adelphixia.* Peculiaris quoque est Spagyricorum quorundam *Fraternitas de Rosea Cruce*, de qua vide judicium Libavii *integro tract. de Philosophia Harmonica Magica Fratrum Roseæ Crucis*, *Operum Tom. IV.* & Dieter. *Iatr. p. 1208.* *Fratres Lombardorum*, vel *Salernitanorum* dicuntur partus monstrosi, verminosi. *Ephem. N. Cur An. I Observ. 1.* *Frater* quoque vocatur & *fratris uterini* lapis Philosoph. *Th. Chym. Vol. IV pag. 727.* & *Frater Mercurii* dicitur *Sol*, vel Aurum, *p. 725.*

FRAVS, ἀπάτη, idem quod dolus, impostura, deceptio. De *fraudibus* Pharmacopæorum nonnullorum legatur elegans libellus inscriptus: *Declaratio Fraudum & Errorum apud Pharmacopœos commissorum* Lisseti Benancii *cum Dialogo* Ioh. Anton. Lodetti Dialogo ejusdem argumenti a celeberrimo quondam Bartholino Latinitate donatus. Optandum vero esset, ut in gratiam boni publici potius vernacula lingua divulgaretur, ut & Magistratui & subditis fraudes illæ melius innotescerent, & communi opera adversus illas competentia investigarentur & excogitarentur.

FRENA, dentium alveoli apud Atium Cletum *de morbis strangulator. c. 3.*

FRENANS *medicamentum*, χαλιναγωγὸν, dicitur Fernelio, quod ferocientes humores, turgentes & quoquoversum impulsos coërcet atque compescit. *Therap. l. 5 c. 2.* Idem, quod *Domans.*

FRENGO, σαρκάζω, significat proprie supremis labris, vel etiam dentibus aliquid evello, uti faciunt bruta ἀμφόδοντα, utrinque dentata. Hipp. *l. de artic. t. 28.* Gal. *in comm.* Adde Foës. *Oec. p. 558.* Improprie significat *subsannare* morsis labris & irridere. Vnde *sarcasmus* sive *subsannatio* vocatur in Rhetoricis.

FRENVM, *Frænum*, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum illud, quo præputium glandi penis adhæret. Alii *Canem* vocant. Rolf. *de part. P. 1 c. 3.* Barthol. *l. 1*, An. *c. 24.* *Frenum* etiam vocatur in fœminis angustia tenuis sinus pudoris externi, labia arctius jungens uteri sinus colli ex parte obtendens, quæ aliquam notam virginitatis præbet in virum nondum expertis. Linden. *Physiol. Med. l. 2, c. 7, art. 15, p. 318.* Vid. etiam *Chalinos.*

FREQVENS, πυκνὸς, idem, quod *Creber.* Vide *Creber.* *Frequentia* specialiter dicitur Ger. Dorneo *in Philos. Speculativa capitul. 5.* concepti circa veritatis amorem perseverantia.

FRESVM, ἔρεγμα, a *frendo.* Vide *Eregmos.*

FRIABILIS, ψαθυρὸς, *Friabilitas*, ψαθυρότης, dicitur de eo corpore, quod est inter humidum & siccum medium, & facile in minimas particulas potest dissolvi, Galen. *de bon. & mal. succ. c. 10.* Ita caro *friabilis* multi legitur *l. 3 de Al. Fac. c. 27.* Dicitur & ψαφερὸς, vide *Psapheros*, item θραυστὸς, vide *Thraustos.*

FRICATIO, *Frictio*, τρῖψις, ἀνάτριψις, vide *Anatripsis.* Duplex est: *sicca* & *humida.* Illa est, quando corpus universum, vel membrum ejus solis manibus, vel linteo, nullo admisto humido, aut pingui corpore *fricatur.* Eadem & chirothecis aliquando perficitur, διὰ χειρίδων, Rhod. *ad Scribon. n. 180.* Hæc vero dicitur, quæ fit per aquæ & olei admistionem. Alias *frictio* in genere duobus modis usurpatur: uno quidem, pro omni motu, qui extrinsecus tam sanis, quam ægris adhibetur ad cutem, quovis tempore: altero vero, vel est pars exercitationis, vel potius, ut ait Gal. exercitationi subservit. Differentiæ sex *frictionum* numerantur. *Mollis*, *Dura*, & inter eas *media*: *Multa*, *Pauca*, & in eo genere *mediocris.* *Dura* ligandi, *mollis* solvendi, *multa* minuendi, *mediocris* carnem generandi vim habet, Galen. *l. 2 de san. tuend. c. 3.* & in specie de *frictione* cum oleo, *l. 2 de Sim. Fac. c. 18.* & alibi. Vide Rolfink. *O. & M. Med. l. 4 s. 10 part. 1 c. 1.*

FRIGEFACTIO, *Frigefaciens: Frigiditas*, *Frigus*, *Frigidus*, ψυχρὸς, ψυχρότης, ψύξις, ψύγμα. Terminorum significatio nota est. Opus est distinctione.

FRIGIDARIVM, vocabatur ahenum in balneis veterum, frigidam continens aquam, quemadmodum reliqua duo, *Caldarium*, calidam, & *Tepidarium* tepidam continentia, Fumanell. *de Baln. mox a princ.*

FRIGIDVM etiam accipi potest, prout supra de *Calido* diximus, substantialiter, & accidentaliter. Substantialiter dicitur de aqua, nive, glacie, aut aliis, quæ destituuntur principio calido substantiali. Hinc Helmontius recte dixit, *Frigus* non est principium vitale, sed extinctionis, *tr. Progymnasm. Meteor. n. 25.* Imo etiam homines, quibus calor, vel flamma vitalis est imbecillior secundum vel p. n. dicuntur *frigidi.* Ita Fœminæ respectu virorum dicuntur *frigidæ.* Impotentes quoque ad Venerem vocantur *frigidi.* C. Hofm. *V. L. l. 4 c. 43.* Accidentaliter, vel qualitative iterum dupliciter sumitur: efficienter, & effective, sive ut efficiens, & effectus. Ad illum respectum pertinent

FRIGEFACIENS, *Refrigerans*, *Frigefactio*, & consistit in actuali, vel potentiali sufflaminatione, oppressione, vel extinctione caloris & flammæ vitalis. Remedia *refrigerantia* Hipp. dicuntur ψύγματα, *l. 2 de morb. XVI, 15, 18; XIX, 9; l. de nat. mul. XII. 19; l. 2 de morb. mul. XXXIIX, 8.* Hæc virtus consistere hodieque creditur in particulis acidis nitro-tartareis, rigidis, quæ coagulum inducere possunt aliis corporibus, illaque a motu nimio cohibere, ita ut in statum aliqualem quietis reducantur, verbis Iac. le Mort *Pharm. Medic. Phys. c. 8.* Effectus respectu *frigidum* dicitur, & quidem in statu sec. naturam, quando caloris vitalis excessus est correctus. Vsitatius vero in statu præternaturali & frequentius occurrit. Ita extrema membra *frigida* ψύξις ἀκρωτηρίων, *7. aph. 1, 26. frigiditas* pedum, *4. de R. V. I. A. t. 39.*

FRIGVS paroxysmos febriles quosdam præcedens, præsertim in intermittentibus, dependens a portionum succi nutritii acescentia, succum quoque nervosum corrumpente. Vid. VVill. *de febr. c. 3 seqq.* Sylvius ex acido succo pancreatico lympha & pituita deducit, *Pr. M. l. 1 c. 27. §. 33.* Dicitur hoc etiam Græc. χειμὼν. Vide *Cheimon.* Alias quidam volunt, quod *frigor* dicatur *frigus* febrile, *frigus* vero illud, quod hyemis proprium est. Illud vocatur & frigidor, ut est apud Schneider. *de Catarrho l. 1 sect. 1 c. 2 circa finem. Frigus* etiam aliquando sumi pro catarrho & affectu capitis a vitiosis humoribus dependente, monstrat Keuchen. *ad Seren. p. 122.*

FRINGILLA, nomen aviculæ notissimæ, quæ etiam vulgo *Vinco rubeus* dicitur. Vsus ejus est in cibis. Alias descriptionem vide in Aldrov. *l. 18. Ornith. c. 6.*

FRITTA est nomen speciale ad artem vitrariam pertinens, desumtum a verbo *Frittare*, quod est frigere. Significat vero materiam illam, quæ nihil aliud est, quam Sal ciner esve in arena frigendo concreti. Antiquis dicta fuit Hammonitrum, ab aliis & quidem rectius Ammonitrum ab ἄμμος arena. Plin. *l. 36. H. N. c. 26.* Videantur Notæ Christoph. Meretti *in Ant. Neri Artem Vitrar. l. 1 c. 8 p. 308. seqq.* Italis dicitur *Bolitto.*

FRIXVS, *Frictus*, φρυκτὸς, φρυγόμενος, τηγανόμενος, τετηγανισμένος, τηγανιστος, dicitur de iis, quæ in sartagine torrentur, vel *friguntur.* Vnde & panis τηγανίτης, in sartagine *frixus.* Omnia *frixa* siccius dare alimentum & flatulentia carere, docet Galen. *l. 1 de Al. Fac. cap. 22. & lib. 3 cap. 2.* Confirmat Linden *Exerc. V §. 105. Fricta resina*, vel *frixa*, quæ κατ᾿ ἐξοχὴν Græc. φρυκτὴ dicitur, notat *Colophoniam*, ad differentiam liquidæ, sive humidæ Ita vero vocatur, quia torretur, aut uritur, uti docet Dioscor *l. 1 c. 93.* Substitui potest Terebinthina, teste Galen. *l. 6 meth. med. & alibi.* Vid. Foës. *Oec. p. 668.* Scribon. aliquoties meminit *n. 203 seq.* Vid. Rhod. *in not. ad primum n. 203.*

FRONDIS, φυλλὰς, θαλλὸς, item *Frundis*, pro *Frons*, notat ramusculum arboris, vel fruticis foliosum, ut *Delphica*, vel *Persica frondis.* Keuch. *ad Seren. p. 134, 210.*

FRONS, *Frondis*, idem, quod *Frondis. Frons, frontis* vero Gr. μέτωπον, dicitur pars capitis anterior depilis, supra oculos sita, & ad tempora usque protensa. *Frons* corrugata, contracta, dicitur Hipp. μετώπου συναγωγὴ, *Coac. t. 213.* Sudor *frontis*, μετωπιδιαῖος ἱδρὼς, *l. 2 de morb. mul. LVI, 6.* Vena in *fronte*, *5 aph. 68.* vide Dieter. *n. 546. Frontis* descriptionem vide apud Barthol. *lib. 3 Anat. c. 7.*

FRONTALE, προμετωπίδιον, nomen medicamenti externi, vel topici, quod *fronti* applicatur. In specie vero significat topicum refrigerans & hypnoticum ex cephalicis frigidis contusis sacculo lineo quatuor, vel quinque digitos lato exceptis, vel etiam idem, quod ἀνακόλλημα. Vide *Anacollema.* Descriptionem lege apud Morell. *de form. remed. l. 2 s. 2 c. 1.* Meminit & Forest. *l. 7 Observ. 23. & in Schol.*

FRONTO, μετωπίας, Polluci dicitur, cui frons ampla & lata. Differt a *Cilone*, cui frons prominens. Lind. *Ex. XI §. 38.*

FRVCTVS, καρπὸς, in genere significat omne id, quod plantæ ultimo proferunt, adeoque & semina, vel grana complectitur, Gal. *c. 1 de nat. hum. t. 15.* In specie tamen id nominis sibi reservant *fructus* majores, pyra, poma, pruna, nuces, & his similia, Schroder. *l. 2 c. 12.* ubi catalogum officinalium *fructuum* invenies. Dividuntur in fugaces & solidiores, qui reponi possunt. De utrorumque facultatibus, vide passim apud Galen. præsertim *l. de atten. vict. rat. c. 10.* Dividuntur & in maturos, vel immaturos. Tropice *fructus* terræ

terræ etiam vocantur metalla, quatenus ex sua matre, aqua, in aliam matrem subintrant, nempe terram, in qua perficitur arborum suarum operatio, radicibus in aqua defixis. Ger. Dorneus *de geneal. mineral. c.3 & 4.* *Fructus* etiam metaphorice omne commodum significat.

FRVGALITAS, εὐτέλεια, σωφροσύνη, notat mediocritatem in assumendis cibis, & *temperantiam.* Hæc est noverca Medicorum & apud priscos tanta fuit, ut ad victum nihil opsonii deesse existimaverint, modo ne deesset olus, verbis Scaligeri apud Lind. *Ex. XVI §. 160.*

FRVGES in genere idem, quod *Fructus.* In specie tamen denotat duo genera: *Frumenta* & *Legumina.* Claud. Deodat *l. 1 Panth. Hyg. c.27.* Iul. Alex. *l. 8 Sal. c. 8.* C. Hofm. *Instit. l.5 c. 4.*

FRVITIO, ἀπόλαυσις. Vide *Apolausis.*

FRVMENTVM, Gr. σῖτος, significat omnia granorum genera, ex quibus panis conficitur. Idem quod *Fruges.* Hinc *Frumentacea* gustamenta, σιτηρὰ γεύματα, Hippocr. *1 de R. V. I. A. t. 18.* Iung. Gal. *in comm.* De *frumentorum* conservatione, morbis &c. Vide *Ephem. N. Cur. An. II Observ. 112.* Quod puellæ cuidam in Norwegia *frumentum* ex oculis & alia stillaverint, quemadmodum e Thoma Barthol. notavit Bonett. *Med. Septentr. l. 1 sect. 22 c. 53 p. 254*, fides sit penes Autores.

FVCA, φυκὶς, *Phycis* etiam Lat. est nomen piscis saxatilis bonæ carnis, & grati saporis, cujus meminit Galen. *l.3 de Alim. Fac c.30 & l. de atten. vict. rat. c. 8.* Ejus vero descriptionem usumque in cibis & medicina pete ex Aldrov. *l. 1 de pisc. c. 8.*

FVCATVS idem tropice, quod Palliativus. Ita *fucata* elephantiasis curatio eorum ægrorum, qui nullo remedio in integrum restitui possunt, traditur & legitur apud Iulian. Palmarium *de morbis contagios. l. de Elephantias. c. 7.*

FVCVS, φῦκος, est homonymum. Vel enim significat *Insectum* quoddam vespis, vel apibus simile, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l. 1 de Insect. c. 5.* Vel significat colorem, vel *pigmentum* & ornatum peregrinum, quo *fucamus* aut faciem, quod pertinet ad *Cosmeticam*; quorum *fucorum* exempla vide apud Forest. *l.31 per totum*; aut capillos, Keuchen. *ad Q. Seren. p. 100.* Græc. χρῶμα. Hinc & herba marina, species *Algæ*, unde tinctura quædam desumitur, φῦκος, *fucus*, dicitur, C. Hofm. *l. 2 V. L. c. 28, 29.*

FVGA, φυγὴ, refertur inter affectus animi, & opponitur cupiditati, estque passio animi consistens in depressione spirituum, & malum absens e longinquo adspiciens, de quo affectu vid. VVillis *An. Brut. Part. II c.9.*

FVGAX, ὡραῖος, idem, quod *Horarius*, est epitheton fructuum quorundam, qui nascuntur eo tempore, quod Horam vocant. Est autem *Hora* Græcis id anni tempus, in cujus medio caniculam exoriri contingit. Dicuntur vero *fugaces*, quod recentes ad reponendum sint inepti, v. g. Cucurbitæ, Mora, Pepones, Melopepones, &c de his vid. plura apud Galen. *l. 2 de Al. Fac. c. 2.* Abscessus *fugaces* dicuntur M. A. Severino, qui de loco uno leviter in alium transferuntur. *l. de Abscess. Critic. c. 14 p. m. 25.*

FVGILE vel excrementum auris denotat, & ita cum *Cerumine* coincidit. Ad cujus similitudinem etiam sordes flavæ in urina apparentes *Fugilis* nomine veniunt apud Paracelsum, cerebrique & aurium dolores significant, *in Schol. ad Lib. 2 de Vrin. cap. 1.* Vel Apostema circa aures notat, quod *Parotis* vocatur. Rul. & Iohns. VValth. *Sylv. Med. p. 1210.* Paracels. & *Fugilativum* vocat *l. 2 de Tartar. tr. 2 c. 5.* Apud Forestum dicitur *Fugilla*, & in genere idem est, quod Bubo, i. e. Apostema glandulosum. In specie vero *Parotis* sive tumor glandularum sub ipsis auribus ita vocatur. *Obs. Chirurg. l.3 Obs. 7 Schol.*

FVGITIVVS, addito *Servus*, vocatur Chymicis Mercurius, ideo, quod, etsi putent se probe eum ligasse, nihilominus effugiat. Vide *Servus.*

FVLCIMEN, *Fulcimentum*, ἔρεισμα, στήριγμα. Vide *Ereisma.* D. Henr. a Deventer *fulcimenti* κατ' ἐξοχὴν nomine insignivit in sella parturientium perforata asseris posterioris partem superiorem, cui parturiens dorso lumbisque incumbit & acclinata quiescit. *Lum. Nov. pro obstetr. c. 26 p. 90.*

FVLICA, λοῦφα, ἐρωδιὸς, juxta Ciceron. est nomen avis aquaticæ, cujus descriptionem & usum in cibis ac medicina vide apud Aldrov. *l.19 Ornith. c. 13.* Meminit & Iul. Alex. *Salubr. l. 13 c. 4.*

FVLIGO, λιγνὺς, est terreæ materiæ ad plenum perustæ exhalatio, & differt a *fumo*, qui est exhalatio a semiusta & humida materia proveniens, Galen. *advers. Lyc. c. 2 fin.* *Fuligo* vapor terrestris, *Fumus* mistio quædam ex terrestri & aquea substantia, *lib. 8 meth. med. c. 5 fin.* De ejus natura & facultatibus medicamentosis vide Gal. *l. 7 de Sim. Fac. h. t.* Schröder. *lib. 4 cl. 2 n. 384.* Fr. Hofm. *in Clav. p. 584 seq.* *Fuliginem* e fumo provenire vult Iunken *Chym. Exp. Cur. P. I sect. 3 c. 11 p. m. 242.* *Fuligo* quoque est, qua pictores utuntur, & fit variis modis, & multis ex rebus. Apud nos fit ex tæda. Dioscor. *fuliginem* prædicat e vitrariis officinis, cujus vis medica est, adstringere & erodere, *l. 5 c. 182* (de *fuligine thuris* & alia ex myrrha, resina & styrace *vid. eund. l. 1 c. 84. 85*) Rul. & Iohns. *in Lexic.* Per similitudinem *fuligo* quoque vocatur excrementum terreum oleosi sanguinis, quod illi in flammulam vitalem, quem Spiritum vocamus, accenso & deflagrato superest, Linden. *Ex. XV §. 125.* D. D. Hofm. *in Dissert. Anat. ad Horne Microc. p. 152*, *fuliginem* excrementum aqueum vapidum, salis & sulphuris spirituosi parte maxima orbatum pronunciavit. Estque vel naturalis, vel præternaturalis, quando excedit. Hæc evacuari debet per poros cutis, Lind. *Ex. XIII, 400 seqq.* A purgantibus vero augetur, *§. 374.* Retentæ vero

vero *fuligines* valde nocent, *Ex. XV §. 132.* Inde oritur lingua λιγνυώδης, *fuliginoſa*, nigra, Hippocr. *lib. 3 Epid. ægr. 12 poſt. ſtat. peſtil. & l. 6 Epid. ſ 5 t. 14.* Saliva *fuliginoſa* & ſputum, *l. 2 de Morb. L. 2 Coac. t. 390.* Iung. Foeſ. *pag. 384, 385.* Hanc de *Fuliginibus* ſententiam præſertim per exſpirationem a natura propellendis adeo abſurdam dixit Charltonus, ut Heraclito riſum excutere poſſet, *Oecon. Ann. Ex. IIX. §. 14*, an vero ſatis probaverit, merito adhuc dubitatur. *Fuligo metallorum* proprie dicitur *Arſenicum*, ſæpe etiam *Mercurius.* Rul. Iohnſ. Helmont. paulo aliter de *fuliginis* natura docuit, ſtatuens, omnem *fuliginem* partim eſſe ſal volatile concreti præſervatum ab inflammatione propter aquæ evolantis commiſtionem, partim eſſe oleum, quod evolandi celeritate combuſtionem præterfugit, *tr. Complex. atque Miſt. Element. figm. n. 33.* *Fuligines ſanguinis* non eſſe cauſſam Aſthmatis, aut Tuſſis, vult Idem *tr. Aſthma & Tuſſis n. 54 ſ. 99.* De ſpiritu *fuliginis* vid. Schröd. *d. l.* & Hofmann. VVillis *Pharm. Rat. Part. I ſect. 5 c. 2.* Spagyricis *fuligo* duplex eſt: Humida & ſicca. Humida eſt cœleſtis vapor per deſtillationem prolectus. Sicca per ollam & cooperculum æreum, ut, a Cinnabari vapor albus. Nicol. Flaminellus *Annot. Theatr. Chym. Tom. I p. 778.*

FVLMEN, κεραυνός, quid proprie ſignificet, Phyſicorum eſt, docere: Nimirum ignis in nubibus accenſus, & cum fragore, quem *Tonitru* vocant, disjectus, in nitroſis, ſulphureis & aliis particulis, quales ad pulveris pyrii conſtitutionem concurrere ſolent, conſiſtens. Vide plura apud Ioh. Marc. Marci *Philoſ. vet. reſt. Part. II ſect. 5 ſubſ. 1*, & *Ephem. N. Cur. Ann. II Obſ. 27.* *Fulmen* Chymicis dicuntur flores cupellati argenti in ipſius cum plumbo repurgatione. Vnde *Fulminare* metalla idem eſt, ac repurgare, potiſſimum quæ perfecta dicuntur. Vide *Tonitru.*

FVLMINATIO, (an non Gr. κεραύνωσις dici poſſet?) eſt gradatio metallica cum excoctione ad purum in cineritio, cujus perfectio veluti effulgente indicatur ſplendore. Inde etiam nomen operi eſt, quod *Coruſcatio* veluti in fulmine apparente fulgure fiat. Nam poſtquam aſſumtæ ſegregatæque ſunt alienitates (veluti fluores adjecti, plumbum mineralia conjuncta) nubecula quædam ſulphurea obequitat per ſuperficiem, unde poſtea purpureus elucet ſplendor, quem *fulgur*, vel *fulmen*, aut etiam florem nuncupare ſolent, qui cum diſparet, relictus Regulus refrigeratur. Rul. & Iohnſ. De *lapide fulminari*, Auro *fulminante* vide *Ceraunios, Ceraunochryſos.* De muſco clavellato & ſimilibus herbis *fulminantibus Ephem. N. Cur. A. I. Obſ. 97 in Schol.*

FVLVVS, κιῤῥός. Vide *Cirrhos.*

FVMARIA corporis majora, Arteria & ſtomachus. Cælius Aurel. *Chronic. l. 1 c. 1.*

FVMANS eſt apud Chymicos epitheton cujuſdam Spiritus, cujus duo habentur proceſſus; Vnus quidem eſt Mercurialis & Iovialis, qui & *Fumitorium* perpetuum vocatur, organis reſpirationis valde noxius, nihilominus Steph. Blancardus uſum aliquem externum aſſignat, nimirum ſi tophis gallicis illinitur, *in ſuo vernaculo tractatu de Venere obſeſſa & examinata, p. 192.* Alter eſt Ill. Rob. Boyle *in Tract. de Odorib. Experim. 34* & e floribus 🜍 & ⊖Xci paratur cum calce viva mixtis, eſtque minus noxius, ita ut ipſi uſus ſingularis in aſthmate pituitoſo & promovenda expectoratione, ſero etiam coagulato reſolvendo attribuatur. *Fumans nix* dicitur *Calx viva*, Rob. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 243. ſeq.*

FVMIGATIO, Gr. καπνισμὸς, ἀποκαπνισμὸς, ὑποκαπνισμὸς, Chymicis eſt per fumum acrem corrodentemque calcinatio. Et fit diverſo modo: Metalla nobiliora afflatu plumbi fuſi, vel hydrargyri fragilia redduntur & poſtea comminuuntur terendo cum ſale. Rul. & Iohnſ. Vel *Fumigatio* dicitur ſpecies ſolutionis Chymicæ & ad calcinationes pertinet, quando metallum, vel materia ſolvenda, per vaporem vel fumum adſcendentem e particulis ſalinis cujuscunque notæ ſuperficietenus corroditur, & temporis tractu in pulverem redigitur. Iac. le Mort *Chymic. Medico-Phyſ. c. 3 p. 20.* Ita & Calcinatio philoſophica vulgo dicta Cornu Cervi eſt nihil aliud, quam *Fumigatio.* Morley *Coll. Chym. Leid. c. 141.* Alias *fumigata* dicuntur καπνιστὰ, ut ſunt carnes, piſces &c. Parac. *l. 2 de Tartar. tract. 1 cap. 1.* Apud Medicos vero *fumigatio*, ἀποκαπνισμὸς, dicitur, quando rei alicujus nidor ſuffitæ per infundibulum imbibitur, vel per arundinem fumus hauſtus excipitur, uti fit cum Nicotiana, vel Tabaco. Dioſcor. *l. 3 c. 126.* Plin. *l. 26 H. N. c. 6.* Vocatur & *Fumigium* Foreſt.

FVMITORIVM, cum epitheto, *perpetuum*, vocatur Spiritus Fumans prior. Vide *Fumans.*

FVMVS, καπνός, quid ſit, & qualis exhalatio, vide *Fuligo.* *Fumus* proprie eſt id, quod ex rebus, cum cremantur, exhalat, Lind. *Exerc. XV §. 124, 128.* In nobis eſt idem, quod fuligo. Paracelſ. omnem *fumum* exiſtimat eſſe de narcotico anodyno cum ſtupefactione innata, *l. 10 Paragr. §. 2.* Spagyricis & Metallurgis *Fumus albus* eſt Mercurius. *Fumus citrinus* eſt Sulphur, *Rubeus* eſt Auripigmentum. *Fumus viroſus*, vel virus eſt aura illa, vel vapor venenoſus, qui aliquando oritur cum periculo vitæ in metallifodinis, vulgo **ſchwaden.** Sunt & *Fumi* Alchemici venenoſi, v. g. in operationibus Mercurialibus & Antimonialibus, contra quorum virus opus eſt remediis, de quibus vide Magiſtri Odomari *Practicam ad diſcipulum in Tom. III Theatr. Chym.* *Fumus duplex* eſt materia lapidis Philoſophorum, i. e. Sulphur & Argentum vivum. Efferarius Monachus *de lap. Philoſoph. ibidem.*

FVNAMBVLO, σχοινοβάτης, vocatur hiſtrio quidam, qui agilitate membrorum mira præditus graditur, ſaltat ſuper funem, ſuſpendens ſe variis modis. Exempla

rariora vide apud I. Alex. *l. 6 Salubr. c. 4*, & Lang. *l. 1 ep. 10*, σχοινοβατία, *funambulatio*, Foeſ. *n. 609*.

FVNCTIO, ἐνέργεια, idem, quod *Actio*, de quo ſupra *ſuo loco*. Adde Barthol. *in proœm. Anat.* & VVillis *An. Brut. P. I c. 4*.

FVNDA, σφενδόνη, Medicis eſt nomen *faſciæ*, vel *Mitellæ*, vel deligationis certæ, naſo, jugulo, labio inferiori applicandæ, Gal. *de faſciis*. Hipp. *1 de art. t. 74*. Foeſ. *p. 604*.

FVNDALIA, vocavit Lullius *Feculas*, ſive *Gerſas*, teſte Libav. *Alchym. Pharmac. c. 21*. Vide *Fecula*.

FVNDAMENTVM, βάσις. Vide *Baſis*.

FVNDO. Vide *Fuſio*.

FVNDVLVS, κωβιός. Vide *Cobites*. *Fundula* etiam dicitur alia piſciculi ſpecies, quæ alias *Capito* dicitur, aut *Gobio capitatus*. Aldrov. *libr. 5 c. 27*.

FVNDVS, πυθμὴν, dicitur de inferiore parte ventriculi, Galen. *l. 5 de L. A. c. 6*. Item de inferiore parte teſtium, uti ex Polluce notavit Fallop. *in Obſ. Anat. T. 1 p. 418*. De *Fundorum* terræ varietate vide Helmont. *paradox. 1 n. 3, 16*. πυθμενόθεν, *funditus*, pro omnino, prorſus, legitur apud Hippocr. *2 de R. V. I. A. t. 42*. Adde Foeſ. *p. 543*. *Fundus urinæ*, idem, quod *ſedimentum*, Parac. *de Vrin. judic. l. 1 Tr. 1 c. 3 & alibi*.

FVNESTVS, θανάσιμος, θανατώδης, idem, quod *Lethalis*, dicitur de eventu morbi ad mortem terminante, & quidem dupliciter, vel ſimpliciter & neceſſario, vel magna ex parte, Gal. *5 aph. 2 & 3*. Vide Dieter. *Iatr. n. 385*. Lind. *Ex. XII §. 27*.

FVNGVS, μύκης, diverſimode accipitur. Aut enim notat excreſcentiam terræ, vel excrementum terræ quoddam variæ formæ & figuræ, ſuntque hujusmodi *Fungi* rudimenta plantarum, *Eph. N. C. A. II O. 54*, quorum tres ſpecies recenſentur: Eſculenti, Officinales, & Venenoſi *fungi*, de quibus vide Botanicos, præſertim Cluſium de *fungis*. Officinalium Catalogum lege apud Schröder. *l. 2 c. 13*. Tales *fungos* terreſtres dicit Helmont. eſſe *Leſſas terræ* pelle obductas, ſive fumum transcorticem, *tr. Imago ferm. imprægn. n. 31*. *Fungus* minimus dicitur *Fungillus Mithridaticus*, *Eph. N. Cur. A. III Obſ. 34*. Inter omnia eſculenta *fungi* peſſimi ſunt cibi, Galen. *l. de bon. & mal. ſucc. c. 4 & de puer. epil.* Aut ſignificat *Fungus* excreſcentiam quandam in partibus ulceratis ex humore nutritio corrupto natam, veluti tuberoſam eminentiam, cujus meminit Hippocr. *lib. 2 de morb. XLIX, 10*. Clarius vero apud Galen. *l. 1 de L. Aff. c. 1 & c. 3 in 3 Epid. t. 49*. Horum plures obſervationes quære in Hildan. *Cent. 1 Obſ 15; Cent. 2 O. 35, 36; Cent. 3 O. 1; l. de Ich. & Melicer. c. 23*.

FVNICVLVS, cum epitheto *umbilicalis* dicitur congeries vaſorum umbilicalium fœtus cum ſuo involucro, cujus miram contorſionem obſervavit & delineavit D. Ruyſchius *in Centur. obſerv. Anat. Chirurg. Obſ. XI*. Ejus naturalis deſcriptio videatur apud Anatomicos & inter noviſſimos apud D. D. M. Hoffmann. *Id. Machin. hum. ſect. 13 §. 11. Conf.* Barthol. *lib. 1 Anat. c. 37*.

FVNIS, σχοῖνος, σχοινίον, quid ſit, non indiget declaratione. Pertinet inter inſtrumenta Chirurgis neceſſaria, uti patet ex Hipp. *4 de artic. t. 63*, ex quo loco ſimul patet, *navium funes* vocari ὅπλα, *armamenta*, teſte Gal. *in comm. ad h. l.* Arabes venam Medianam vocaſſe *Funem brachii*, teſtatur Ioh. Zecchius *lect. 11 in ſect. 1 Aph. Hipp. p. m. 109*.

FVRCVLA, idem, quod *Clavicula*. Avic. *l 4 fen. 5 tr. 1 c. 8*. Vide ſupra, *Clavicula*. *Furcilla* etiam idem eſt, quod *Bulimus*, quæ ſignificatio, uti minus eſt obvia, ita paſſim ignorata. Lind. *Ex. XIII §. 58*.

FVRFVR, πίτυρον, proprie ſignificat pelliculam ſive corticem, quæ a frumento inter molendum abſcedit. In qua ſignificatione apud Hipp. & Gal. aliquoties occurrit, v. g. Hipp. *l. 7 Epid. XXXIII, 8; l. 2 de diæta XI, 19*. Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 8 & alibi*, ubi *furfurum* facultatem detergentem ad gargariſmata laudat. Qua fini & frequenter Clyſterum decoctis addere ſolent Galli, uti patet ex Philiberti Guybert. *Medecin Charitable*, *idiomate Gallico expreſſa, in principio*. Ab hujusmodi *furfuribus* panis dicitur πιτυρίας, *furfuraceus*, ubi *furfur* a farina non eſt ſeparatus, qui & αὐτόπυρος συγκομιστὸς, vocatur Gal. *1 c. 2*, & omne *furfureum* πιτυρῶδες habere vim deterſoriam dicitur *c. 12*. Ab eorum ſimilitudine etiam πίτυρα *furfures* dicuntur particulæ excrementorum cum urina prodeuntes, Hipp. *2 de Nat. hum. t. 21*, unde & πιτυρώδης ὑπόστασις, *furfureum* ſedimentum, & urina *furfurea* vocatur, *Coac. t. 581 com. 2 Progn. tex. 28 libr. 7 aph. 44*. Vide Diet. *n. 684*. *Furfuroſi* quoque vocantur, quibus aſſidue ſquamulæ, veluti *furfures* in ſcabie gignuntur, quæ & pectendo, aut ſcalpendo decidunt. Vnde & affectus πίτυρα, *furfures*, aut πιτυρίασις, *furfuratio* vocatur, quæ *Porrigo* dicitur, Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 6*. Seren. *de re medica c. 3*, ubi & *Farrea nubes* appellatur, Keuchen. *in not. p. 94*. Cauſſa ejus conſiſtit in portionibus ſiccioribus ſalinis & ad ſcabiem ſiccam referri poteſt. *Furfuriſca* etiam vocatur ille morbus. Vitalis *de Furno Medicin. c. 69 p. m. 74*.

FVRIOSVS, μανιακὸς, vide p. p. *Furor*. Porro eſt etiam epitheton *Flatus*, de quo vide ſupra *Ambulo*.

FVRNVS, idem, quod *Fornax*, vide ſupra. Rolfink. expreſſe ſcripſit, pari paſſu ambulare, *Chym. l. 2 c. 17*. *Furnus* eſt locus, capſa, & velut officina Vulcania ignis coërcendi, regendi, recteque adminiſtrandi gratia excogitata. Vocatur ibidem Domicilium & Clauſtrum Vulcanium. Ruland. ita deſcripſit: *Furnus* eſt locus, in quo ignis ad materiam Chymice tractandam dextre & convenienter accommodatur. Eſtque *Apertus* vel *Tectus*. *Apertus* eſt, cujus pars ſuperior eſt aperta. Eſtque tum *Probatorius*, tum *Ventoſus*. Probatorius vel docimaſticus dicitur, in quo metalla perfectiora purgantur, examinantur, vel, ut uſitatiori rem vocabulo

bulo delineem, fulminantur. *Furnus* ventosus seu *Anemia* dicitur, in quo beneficio venti ignis vim augentis mineralia liquantur & funduntur. *Furnus tectus* est, cujus superficies tecta est. Estque vel *simplex*, vel *compositus*. Ille, qui simpliciter & absolute alterius adminiculo constat, estque vel *Calcinatorius*, vel *Dissolutorius*. Ad calcinatorium pertinet *Cæmentatorius* & *Reverberatorius*. *Dissolutorius* est vel *Ascensorius*, vel *Descensorius*. Ille est vel siccus, & quidem aut in *vesica*, aut in *catino* arenario; vel *Humidus*, sive *Balnei*. *Furni compositi* dicuntur ii, vbi uno igne plures *furni* foventur, ut sunt *Athanor* & *Acediæ furnus*, de quibus supra Rul. Plura legantur apud D. D. VVedel. *Pharm. in A. F. R. l.1 s. 5 c. 2.* Ioh. Franc. Vigani *Medull. Chymiæ circa fin. de Furnis & Vasis.* Morley *Coll. Chym. Leid. c.198 seqq.* Iunken *Chym. Exp. Cur. P. I s. 1, c. 2, p. 36 seqq.*

FVRO, ἰκτὶς, idem, quod *Viverra*, sive *Mustela Sylvestris*. Vide *Ictis*.

FVROR, μανία, est species vehementioris delirii absque febre, cujus accuratam descriptionem invenire licet in VVillis *An. Brut. part. II c. 12.* Vide supra *Delirium*. Iunge Dieter. *n. 512, 518.* Ejus species est *Furor ἐρωτικὸς, amatorius*. Helmont. negat *furorem* esse mentis affectum, aut animam rationalem lædi, *tr. Formar. ortus n. 79 & tr. Imago mentis n. 6.* Qui tali affectu laborant, vocantur *furiosi*, μανιακοὶ, μαινόμενοι. Vide *Mania*.

FVRVNCVLVS, δοθιήν. Vide *Dothien*.

FVSANEVS, χυτὸς, ῥυὰς, dicitur de piscibus, qui gregatim simul natant, & fusim retibus capiuntur. Aldrov. ex Aristotele *l. 2 de pisc. c. 18 & l. 3 c. 18.* Quando vero de morbis dicitur, est Gr. σποραδικὸς, vide *Sporadicus*, & opponitur Endemiis, vel Epidemiis. Gal. *in def. Med.*

FVSCVS, φαιὸς, πελὸς, est nomen coloris inter nigrum & candidum medii, magis tamen ad nigrum vergentis, Gal. *c. 3 in 3 Epid. t. 3.* Dicitur *umbrosus*, σκιαρὸς, σκιώδης. Hinc quædam medicamenta Galen. dicuntur φαιὰ, *fusca*, Gal. *l. 6 de C. M. S. G. cap. 8, 10.* *Fuscedo faciei* legitur apud Forest. *l. 31 Obs. 3 in Schol.* *Fuscedo linguæ* vulgo dicitur *Angina*, teste Lang. *l. 1 ep. 4.*

FVSIO, χύσις, terminus est Chymicus, exprimens in genere liquationis speciem per ignem. Vnde & *fusio* & solutio per ignem pari passu ambulant. *Tract. de Alchemia* incerti Autoris *c. 32 in Volum. Chym. III.* Vsitatius vero *Fusio* de metallorum & mineralium liquatione dicitur; *Liquefactio* de pinguibus & concretis, notante Iunken *Corp. Pharmacevt. sect. 1 c. 2 num. 4 p. 9 & c. 4 num. 2 p. 18.* Iungatur & VVedel. *Pharmac. Acroam. l. 1 sect. 4 c. 2 p. 145 seqq.* Specialiter *Fusio per Antimonium* dicitur, qua verum aurum non modo a metallis imperfectis, sed etiam ab ipso argento separamus, & fit hoc modo: Accipio aurum aliis metallis mixtum, ipsique tres partes Antimonii pulverisati commisceo, & in crucibulo igni contumaci in furnum ventosum pono. Postea juvante, si placet, folle probe liquefactum in pyramidem calefactam sevoque illitam transfundo, ubi labris malleo concussis regulus aurum continens in apice residebit, quem malleo detrunco. Antimonium porro residuum rursus in tigillo igni ad tertiam etiam vicem impono, & prædicto modo procedo, ut omne aurum ex antimonio protrudatur. Tandem regulos hosce singulos in catillo terreo prope follem pono, carbonibusque superpositis in modum fornicis ignem accendo, tam diuque flammam superinduco, quousque omni antimonio evaporato aurum purum putumque resideat, quod statim coagulatur. Hæc Rul. & Iohns. Vide & Rolfink. *Chym. l. 2 cap. 2.* *Fusorum*, quæ Gr. χυτὰ vel τηκευτὰ dicuntur, Catalogum lege apud Libav. *Synt. A. Ch. l. 2 cap. 4 seqq.*

FVSOR proprie dicitur in Arte vitraria, qui debitum sali, cineribus & arenæ pondus assignans vehementi igne efficit, ut in massam coëant & albedinem cum diaphaneitate acquirant, quod si metallum justo durius atque adeo fragile sit, sal vel cineres, si tenerius vel mollius, arenam addit miscendo, usque dum illud temperamentum assequatur, quod non aliter, quam operando dignoscitur. Christ. Meretti *ad Ant. Neri Art. Vitr. p. 269.*

FVSTIGATIO quid significet, ex aliis Lexicis peti & haberi potest, nimirum plagas baculo vel fuste inflictas. An vero fustigatio, nec non tortura, remedii loco esse possit podagricis? quæstionem movet P. Ammann *Irenic. p. 174*, respondens esse quidem liberrimæ voluntatis, sed remedium ignominiosum.

FVSTIS *pistillaris*, ξύλον ὑπεροειδὲς, inter instrumenta refertur ad articulos reponendos ab Hippocr. *4 de artic. t. 57.*

FYADA id est, *Mercurius*, *Fumus albus*. Ruland. & Iohns.

G.

GRæcum Γ apud Medicos Græcos *unciam* notat, Rhod. *ad Scribon. n. 71.* Vide textum Græcum Galen. *in libris de compos. Medic. & facile parabilibus*; item *de pond. & mens.*

GABAL, vide *Cabales*, *Gaballa*, *Gaballia*. Vide *Cabala*.

GABANALA, nomen dicit fuisse primævum artis Cabalisticæ ab Autore. Paracelsus *Philos. sagac. l. 1 §. Probatio in Necromantiam.*

GABIREA, γαβιρέα, species est Myrrhæ pinguissima læto & pingui solo nascens, quæ copiosam sudat Stacten, teste Diosc. *l. 1 c. 77.* Gorr.

GABRICV, terminus est Spagyricus, denotans *Maritum Philosophicum*, i. e. *Sulphur Philosophorum*, cujus fœmina dicitur *Beya*, i. e. Aqua Mercurialis, *Th. Chym. Vol. III p. 675 & Vol. IV p. 736.*

GADOS, γάδος, idem, quod *Galeus*; de quo infra *suo loco*. Vide Linden. *Ex. XI §. 24 seqq.*

GÆA, γαῖα, *Terra.* Vide *Ge.*

GÆODES, γαιώδης, vel appellative, vel proprie accipitur. In illa significatione idem est, quod *Terrestris, Terrenus*, a γαῖα, *terra.* Vide *Ge.* Hac vero significatione notat lapidem de genere *Aetitarum*, etiamsi Dioscorid. separatim de utroque differat *l. 5 c. 161, 169.* Terram in se complectitur, utplurimum quidem candidam, sed aliquando pallidam, aliquando luteam, solaque figura a *Belenite* differt. Hic enim instar sagittæ oblongus est, *Gaodes* vero rotundus. Muscus, qui ei adhærescit, olet violam. Hic lapis adstringit, siccat, caligines oculorum discutit, & illitus ex aqua testium mammarumque inflammationes sedat. Hæc ex Dioscor. *d. l.* Gorræus.

GAGATES, γαγάτης, est species lapidis minus pretiosi, ita dicta a fluvio *Gagas* in Lycia, vel secundum alios in Cilicia, ex liquido bitumine, vel ex succo pingui & bituminoso concreti, qui igni admotus ardet & bituminis odorem reddit. Perperam a nonnullis confunditur cum Succino. De hujus differentiis & usu Medico vide Gal. *l. 9 de S. Fac.*; *l. 9 de C. M. S. L. c. 2.* Scribon. *n. 225.* Rhod. *in Not. ad h. l.* Dioscor. *l. 5 c. 146.* Lang. *l. 1 ep. 75.* Chioccum *Mus. Calceol. sect. 3 p. 355 seq.* Schroder. *l. 3 c. 33.* Hofm. *in clav. ad h. l.* Rulandus cum succino confudisse videtur.

GAIETANVS, γαϊτανὸς, est epitheton vinculorum ex materia ægre putrescibili factorum, cujus meminit Gal. *l. 13 Meth. med. cap. 22 ad fin.* Iul. vero Alexandrinus opinatur, significari hoc nomine fides chordasque ex animalium nervis eductas concinnatasque, quæ vulgo *Gavetæ* dicuntur, & materia est corrumpi aut putrescere non admodum facilis, *in notis ad h. l.*

GALA, γάλα, *Lac* significat. Est vocabulum valde æquivocum. Proprie & usitatissime ita dicitur liquor ille candicans, calidus, dulcis, tenuis ad mammas & ubera collectus, & suctione, vel pressione externa papillarum infantibus & brutis noviter exclusis pro nutrimento elicitus & excretus. De hujus materia ingens est Medicorum veterum & recentiorum dissensus, dum alii sanguinem, & quidem menstruum *Lactis* materiam statuerunt, inter quos est ipse Hippocr. quamvis non penitus expresse scriptum reliquerit, tamen facile colligi posse videtur *ex 5 aphor. 39.* Galenus vero διαῤῥήδην asseruit *l. de V. S. adv. Erasistratum c. 5*, unam esse ὀσίαν vel essentiam *lactis* & menstruorum & amborum communes fontes, nempe venas. Quos principes secutus fuit postmodo totus pene Doctorum Medicorum chorus. Alii tamen pauciores recesserunt ab illa recepta sententia, & Chylum pro *Lactis* materia substituerunt, inter quos primus nobis videtur Prosper Martianus *in præfat. ad Hippocr. librum de Nat. Pueri p. 42, 43*, quamvis sanguinem ex parte adhuc admiserit. Hunc secuti & alii ex recentioribus, solum chylum urgentes, de quibus videatur Bartholin. *Anat. libr. 1 c. 1.* Prostant & novissime habitæ *Exercitationes Academicæ* de hoc argumento in hoc Lyceo Altdorffino, & alibi habitæ. Egregie etiam ventilavit opiniones de materia sanguinis secundum recentiorum phænomena Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I s. 2 c. 2 p. 93 seqq.* Solus Hier. Barbatus serum *lactis* materiam pronunciavit, illud a sanguine separari & in *lac* assimilari judicans. Verum rectissime Barthol. *d. l.* de hac hypothesi scripsit: *Recte, sed non solum.* Pinguius enim *lac* chylum requirit. q. d. si solum serum *lactis* esset materia, unde provenirent butyrosæ & pingues ejus portiones quandoque sat copiosæ? Inter Alimenta vero optimi succi & laudabilis cum coctionis, tum distributionis, principatum obtinere, verissime docuit Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 15*, & cum eo plures alii. Iungatur Dieter. *n. 165.* Quo alimenti respectu triplex potissimum præter humanum nobis in usu esse *Bubulum, Caprillum, & Ovillum*, novimus ex C. Hofmann. *Instit. Med. l. 5 c. 19 §. 1*, & aliis. Verum quoad usum medicamentosum addi debent *equinum* & *asininum.* *Lac* virtutibus medicamentosis egregiis humectandi, refrigerandi, mitigandi pollere, etiam ex Gal. & aliis constat. Vid. Linden. *Ex. XVI §. 78.* Hinc usus ejus & internus & externus esse solet. Ad artificiosas lactis præparationes pertinet *lac πεπυρωμένον*, quod & διακοχλάκιον vocatum fuit, quando igniti silices in illo fuerunt extincti, Idem *d. l. §. 82.* γάλα σεσεισμένον, *lac* quassum nihil aliud est, quam *lac* ebutyratum, & portione sua butyrosa per agitationem & conquassationem privatum, Id. *§. 108 seqq.* Improprie & tropice *lac* quoque terminus est Pharmacevticus, & tribuitur diversis medicamentorum simplicium & compositorum formulis, v. g. Emulsionibus. Schröder. *l. 2 c. 14*, succis herbarum expressis, Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 8 c. 6.* v. g. Papaveris, Scribon. *n. 22.* Peucedani, *n. 166, 170.* (vid. Rhod. *in not. ad hæc loca*) *Lac* Papaveris, i. e. *Opium*, Ruland. Ita & aliæ præparationes hoc nomine veniunt. *Lac* Sulphuris, perlarum: *Lac* Virginis. De quibus videantur Dispensatoria, Schröderus, Libav. & alii. Cæterum *Lac Virginis* quoque vocatur mixtura e lixivio acri smegmatopœorum & olei viridis sambuci, Chr. Meretti *ad Neri A. Vitr. p. 327*, e novissimis Iunk. *Lex. Ch. Ph. P. I p. 125, 126.* Denique in lapidis Philosophici labore Mercurius, sive materia ad album redacta, *Lac Philosophorum*, item *Lac virginis* vocatur, quæ & succus Lunariæ dicitur. Rul. Ger. Dorneus *in Philos. Chemica.* Item *de transmut. metall.* Dionys. Zacharius *in opusc. Theatr. Chym. Vol. I, III & alibi*, de quibus in Indice, Libav. *Apoc. Hermet. Part. posterior. Heptad. Hermet. monad. 6 in Tom. II Oper. p. 403 seqq.* Imo & ipse *Lapis* Phil. vocatur etiam *Lac, Th. Chym. Vol. IV p. 727.* *Lacte*, pro *Lac* veteres quoque posuisse, testatur Rhod. *ad Scribon. n. 22.* *Lactes* quid sint, vide infra *Lactes.*

GALACTINA, γαλάκτινα, vide *Lacticinia.*

GALACTITES, γαλακτίτης, dicitur lapis ex saxo calcario nascens, sicut & *Melitites*, μελιτίτης, cui & in reliquis notis valde similis est, cinereo colore, qui cum coti atteritur, succum reddit lacteum & dulcem, ex quo nomen suum accepit. Singulis fere annis capit incrementum, quo fit, ut aliquando magnitudine pueri caput exæquet. Caloris aliquid habet atque abstergit, ad oculorum fluxiones & ulcera inungitur. Oportet autem in aqua tritum pyxide plumbea recondere, propter vim glutini, quod obhæret. Idem mulieres lacte copioso implet, si tritus post balneum cum aqua aut vino dulci bibatur. Hæc Gorræus. De hoc lapide legatur Gal. *l.9 de Sim. Fac.* §. *Hæmatites.* Dioscor. *l.5 cap.150.* Ægin. *l.7 c.3 lit. L.* Chioccus *Mus. Calceol. sect.3 p.277.399.*

GALACTODES, γαλακτώδης, duplicem habet significationem (1) notat *tepidum* in modum lactis recentis, quod neque calidum, neque frigidum est. Dicitur & *Egelidum.* Ita dicitur de vino, Hippocr. *l.7 Epid. L.7,* de aqua Aet. *l.3 Tetrabibl. 1 c.170,* ubi frigidæ opponitur. Et apud Gal. *l.7 meth. med.* ἐδέσματα γαλακτώδη vocantur edulia *tepida:* (2) significat colorem *lacteum*, & ita dicitur de excrementis *lacteum* colorem obtinentibus. Hipp. *l.3 Epid. ægr.13 post. stat. pest. de urina.* Gorræus.

GALACTOPHOROS, γαλακτοφόρος, i. e. *Lactiferus.* Epitheton canalium, vel vasorum, aut chylum ad mammas recta pro materia Lactis deferentium, quos omnino adesse nonnulli sibi persuasum habent, vel potius ductus illi & tubuli, qui e glandulosa mammarum substantia ad papillam, veluti ad centrum colligunt, de quibus tubulis legi poterit Bartholin. *l.2 Anat. cap.1 p.332.* Dicitur & communiter *Lacteus*, de quo vocabulo paulo inferius.

GALACTOPOEETICA, γαλακτοποιητική, scil. facultas, dicitur aptitudo illa in mammis, lac vel e chylo, vel ex sanguinea massa, conficiendi.

GALACTOPOSIA, γαλακτοποσία, dicitur curatio morborum quorundam v. g. arthritidis, phthiseos, per potum lactis. Chr. Benettus *in Theatr. Tabid. Exerc.26.* Th. Bonett. *Anat. Pract. l.14 sect.1 Obs.32 §.5 p.1440.*

GALACTOPOTES, γαλακτοπότης, i. e. *Lactipotor.* Pollux.

GALARIAS, γαλαρίας, idem, quod *Callarias*, nomen piscis, qui & *Asellus* dicitur. Lind. *Ex. XI §.28.*

GALARICIDES vel *Galaractis* lapis idem, qui Galactites. Albert. & Anshelm. Boëtius de Boot *histor. gemm. & lapid. p.559 seqq.*

GALATURÆ dicuntur mucilagines semin. cydonior. aut psyllii factæ per aquas, v. gr. cancrorum, aut spermat. ranar. in affectibus oculorum efficaces. Meminit hujus vocabuli D Ludovic. *Pharmac. diss.1 p.415.*

GALAX, γάλαξ, idem, quod γλαῦξ. Vide *Glaux.*

GALAXA, *Galacia*, terminus Paracelsicus. Dicitur esse spina ignis, *lib.2 de Gallicis pustulis, ulceribus &c. cap.5.* Alias communiter notat lineam illam albam in cœlo, quam Cic. *Circulum lacteum* quoque vocavit, Gr. γαλαξίας κύκλος, estque nihil aliud, quam congeries minutissimarum stellarum fixarum, sive nebulosarum stellarum. Vid. Dn. Sturm. *in Scientiæ Cosmicæ Part. Gen. Tab.3.* Hujus principium esse sulphur subtilissimum, esse caussam hyemis, nebulas producere, docet Paracelf. *Fragment. de Anat. oculor.* item *l.1 de morbis metallifossor. tr.2 c.1 & in fragmentis huc pertinentibus.* Idem etiam analogice *Galaxam* in homine statuit *Paragran. tr.2 de Astronomia*, specialiter in cranio porositates hoc nomine insignivit, *l.1 de Podagricis.* Charlton. quoque vias & distributionem chyli *Galaxiæ* nomine exornavit, *Exerc.3 Oec. Animal.*

GALAXIAS, γαλαξίας, est etiam nomen lapidis, qui alias μόροχθος, vel μόροξος, item, λευκογραφίς vocatur, quem Gal. cum Galactite confundit, *lib.9 de Si. Fac.* §. *Schistus.* Dioscorides vero separavit, *l.5 c.150 & 152.*

GALBANETUM Paracelso dicitur balsamus, qui penetrat venas & ligamenta, cujus descriptiones vide *l.2 de Tartaro tr.1 c.6 & in explicatione.* Iohnsonus vero *Galbanetum* describit, quod sit liquor ex *Galbano* de Terebinthina dilutus. *Lexic. Chym. lib.2.* Ejus descriptio habetur apud Schröd. *l.4 class.2 p.196,* quam etiam B. Etmüllerus suo calculo comprobavit. Iunge Iac. le Mort *Pharm. Chym. Phys.* & ex hoc Morley *Coll. Chym. Leid. c.200.* Significat & *felem*, de quo animali vide supra *Felis.*

GALBANUM, γάλβανον, χαλβάνη, vocatur gummi quoddam plantæ ferulaceæ Syriacæ, quæ *Metopium* dicitur, intense flavum, inflammabile, vim habens calefaciendi, resolvendi, Galen. *l.8 de Sim. Fac.* Dioscorid. *l.3 c.97.* Schröder. *lib.4 cl.2 n.385.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h.l.* Rhod. *ad Scribon. n.81.* In specie quomodo signum præbeat fœcunditatis, lege apud Lang. *l.1 ep.49.* Galbani Crocati descriptio & usus videatur apud Mynsicht. *in Armamentar. Chymic.*

GALBEUM, & in plur. *Galbei*, vel *Calbei*, κόσμια, κόσμοι, dicuntur *Armillæ*, quæ & ornatus, & juvandæ valetudinis caussa usurpantur, uti demonstravit ex Sueton. *in Vita Galbæ c.3.* Keuch. *in not. ad Seren. p.272.*

GALBULA, num. plur. nuces Cupressi. Fal. *c.21.*

GALBULUS, *Galgulus*, *Galbula*, *Galgula*, est nomen avis, quæ alias *Picus nidum suspendens*, item, *Chlorion*, Gr. χλωρίων, κελεός, κολεός dicitur, cujus descriptionem & usum in Medicina vide apud Aldrov. *l.12 Ornithol. c.39.* Alia quoque avicula lutea *Galgulæ* nomine venit, quæ alias *Cirlus mas* appellatur, apud eundem *lib.18 Ornithol. c.21,* cujus hodieque usus in cibo notissimus. Keuchen. vocat *Galgalum* & *Hianticillum*, *proleg. ad Q. Seren. p.53.* Dicitur & *Charadrius*, de cujus vi adversus icterum occulta vide Lang. *l.2 ep.36.*

GALE, γαλῆ, γαλέη, *Mustela*, est nomen animalculi quadru-

quadrupedis, vivipari, digitati, cujus species, differentias, descriptionem, usumque in cibis & medicina vid. apud Aldrov. *l. 2 de quadr. digit. vivip. c. 15, 16.* Anatomiam Mustelæ succincte proposuit Ioh. de Muralto *in vade mecum Anatomico Exerc. III sub finem p. 108.* Sed & piscis notissimus *Mustela* vocatur, qui Gr. σάυρ@, Lat. *Gobius fluviatilis* dicitur, Schröder. *l. 5 cl. 3 n. 84.* Descriptionem & usum lege in Aldrov. *l 5 de pisc. c. 7.* De usu cineris *mustelæ* combustæ quadrupedis vide apud Gal. *l. 11 de S. Fac.* & Ægin. *l. 7.*

GALEA, κρᾶνος, γαλέα, quid proprie significet, non spectat ad Medicum. Improprie & per metaphoram ita dicitur *Amnios* membrana. Vide *Amnios.* Barthol. *lib. 1 Anat. c. 36.* Est & nomen fasciæ, sive deligationis in capite factæ apud Gal. *de fasciis, n. 29.* Piscis etiam, qui & *Asellus* vocatur, *Galea* & *Galeus* vocatur, Lind. *Ex. XI §. 54.* *Galea*, dicitur quoque *Capitis Dolor.* Valesc. *de Tarant. Phil. Pharm. l. 1 c. 7.*

GALEANTHROPIA, γαλεανθρωπία, dicitur species delirii melancholici similis lycanthropiæ, aut cynanthropiæ, cum homines arbitrantur, se factos esse feles, eorumque mores æmulantur, a γαλῆ vel γαλέη felis. Laur. Bellin. *de Vrin. & Pulsib. in Opuscul. suis Medicis p. 513.*

GALENA, *Galene*, γαλήνη, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod *Molybdæna*, μολύβδαινα, quæ est vel nativa, vel factitia. Illa est minera plumbi, vel potius plumbi & argenti simul. Plin. *l. 34 c. 8.* Rhod. *ad Scribon. n. 220.* Latine *Plumbago* dicitur. Ruland. & Iohnson. *in Lex. Chym. l. 2.* Hæc est species *lithargyrii*, videlicet recrementum illud, quod in purificatione argenti, vel auri per plumbum fornacis folio concretum adhæret & perustum. Schröd *l. 3 c. 19.* Chiocc. *in Mus. Calceol. sect. 3 p. 397.* Ejus virtus similis est lithargyrii, videlicet siccare & refrigerare, Galen. *l. 9 de Sim. Fac.* Deinde γαλήνη fuit olim primum nomen Theriacæ, sic ab Andromacho & aliis, qui anteibant, appellabatur, si videlicet viperæ carnes nondum admistas haberet. Est autem ita dicta γαλήνη, quia corporibus tanquam aliqua morborum tempestate vexatis tranquillitatem & veluti serenitatem inducit, Galen. *l. de Theriaca ad Pamphilian.* Gorr. Libav. *Alchym. Pharmac. cap. 14.*

GALENION, γαλήνιον, nomen est Malagmatis anodyni, cujus compositionem habet P. Æginet. *l. 7 c. 18.*

GALENUS. Nomen alterius Artis Medicæ post Hippocratem Principis, prænomine *Claudius* & a patria cognomine *Pergamenus* dicti. Cujus singularem industriam in amplificanda arte Hippocratica scriptis quidem quamplurimis & prolixioribus per omnes Medicinæ partes, licet Helmontius & multi ex Neotericis hodieque adhuc vel subsannare vel asperioribus verbis perstringere non erubescant, rectius tamen illi nobis facere videntur, qui gloriam illius sartam tectamque cupiunt. Quamvis enim prolixitate nimia molestus esse videatur, neque ad vera hodierna principia ipsi tum temporis ignota non quadrent hujus scripta, multa tamen in illis continentur lectu pariter & notatu utilia. Quid? quod sine dubio haud pauci temere de illo judicent, veluti cœcus de coloribus, cum vel ob ignorantiam Græcæ linguæ, vel ob pretii, quo opera Autoris illius veniunt, magnitudinem nunquam viderint, aut legerint, saltem aliorum judicio sese mancipantes. Qui vero nimium *Galeni* scriptis tribuunt, & omnia pro oraculo habent, illi jure merito *Galenici*, vel *Galenistæ*, & eorum Medicina *Galenica* appellatur.

GALEONYMOS, γαλεώνυμος, idem, quod *Galeus*, Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 31.*

GALERITA, vide *Alauda.*

GALEUS, γαλεός, Lat. *Mustelus*, dicitur genus quoddam piscium carne dura præditorum, Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 31.* Suntque ejus variæ rursus species, de quibus erudite disserit Linden. *Ex. XI §. 56 seqq.* Dorioni idem esse *Galeum*, cum *Asino* & *Gado* pisce, testatur Idem *§. 26.* Prolixiorem descriptionem *Galeorum*, vel *Mustelorum* & usum vide apud Aldrov. *lib. 3 de pisc. c. 31, 32, 33.*

GALEXIAS, γαλεξίας, etiam γαλαξίας, dicitur, piscis e Mustelorum genere, sed delicatior, & molliori carne præditus, propterea apud Romanos magni æstimatus, Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 31.*

GALGALUS, *Galgula*, *Galgulus*, vide *Galbulus.*

GALIANCONES, γαλιάγκωνες, dicuntur Hippocrati, qui ob capitis humeri in alam prolapsum brachium justo brevius & gracilius habent, partes vero circa cubitum tumentiores, mustelæque cubito præditi sunt, quos ideo *Mustelancos* quidem vocant, alii simpliciter *Ancos.* Hujus mali vero duplex a Galen. assignatur caussa: vel quando adhuc in utero humeri luxantur, vel quando post ortum adhuc tenera ætate juxta humeri caput in intimis partibus alteque suppurationes oriuntur, sive secentur, sive urantur, sive per se pus aperiatur, ut ab eo scriptum. Meminit aliquoties eorum Hipp. *1 de artic. t. 59, 60 & l. 3 t. 88; l. 6 Epid. s. 1 t. 18.* Vid. Gal. *comment. ad illa loca.* Adde Foes. *Occon. p. 132.* Forest. *l. 9 Chirurg. Obs. 4 in Schol.*

GALIAS, γαλίας, nomen piscis minoris, quam *Galeus.* Dicitur & *Asellus*, *Catellus.* Linden. *Ex. XI §. 28.* Vid. Aldrov. *d. l. c. 34.*

GALLA, κηκὶς, duplicem habet significationem, unam ad Botanicos pertinentem, quando notat excrementum quercuum globosum, interdum solidum, interdum perforatum; alteram, quando sumitur pro atro & aspero vino, docente Keuchen. *ad Seren. p. 98.*

GALLATURA vocatur portio illa albuminis in ovo paulo densior & crassior, quam vernacule den Vogel appellant, & creditur esse signum fœcunditatis ad pulli generationem. Legitur apud Eustach. Rudium *Pract. lib. 1 c. 20*, citante Sennerto *Med. Pract. l. 5 P. 3 s. 2 cap. 23.*

GALLERIDAS, γαλλερίδας, idem, quod *Asinus piscis.* Linden. *Exerc. XI* §. *24, 28, 34, 41.* Iul. Alex. *l. 14 salubr. c. 9.*

GALLIA, & Algalia odoramentum unde Galia Alephagina, Moschata. Pet. Castellus, de Hyæna odorifera.

GALLICULA, σανδάλιον, est species calceamenti, de quo egregie differit Rhod. *ad Scribon. num. 161.*

GALLICUS, epitheton vel venti intermedii inter Eurum & Boream, magis tamen ad Septentrionem accedentis, vulgo Nord Nord Ost. Rul. *in Lex.* vel morbi gravissimi ita ut mirum sit, Italos & Gallos hodieque pene pudorem omnem exuisse, ut morbum hunc vilipendant, ceu minime sordidum & obscœnum, cum sit totius corporis virulenta & contagiosa cachexia, uti recte vocavit Ionston. *Syntagm. Nosocomic. spec l. 6 Tit. 1.* Dicitur alias *Lues Venerea*, *Morbus Gallicus*, *Hispanicus*, *Italicus*, *Neapolitanus*, *Syphilis*, *Pudendagra*, *Variola magna*, Senn. *Med. Pr. l. 6 P. 4 c. 11.* Fernelio dignum scortatorum flagellum. Quamvis vero de hoc affectu, ejus natura, caussis, & curatione integra in publicum prodierint Volumina, inter quæ sub titulo *Aphrodisiaci* ingens prostat Volumen compilatum, & ab Aloysio Lausino Vtinensi collectum & editum, præter Practicorum aliorum scripta, a quibus hoc argumentum pertractatum est; vix tamen ac ne vix quidem adhuc de vera & accurata hujus morbi indole, caussis, & generatione certos nos esse licet, ob indeterminabilem symptomatum in diversis individuis varietatem. Nihilominus hanc addere libet descriptionem ex hodiernis Artis principiis erutam: *Morbus Gallicus* est intemperies cum materia universalis, sive totius corporis maligna, lenta, per varios affectus particulares & symptomata, tumores, ulcera, exanthemata, nodos, gummata, atrophiam, dolorem nocturnum in scapulis & artubus, virium prostrationem, gonorrhœam & alia sese exerens, ortaque ab intricate heterogenea sanguinis, succi nutritii, & nervosi corruptione, congelatione, coagulatione, lenta putredine, per fermentationem inordinatam sese multiplicante & continuante. Iunge, si placet, Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II f. 1 c. 22 p. 739 seqq.*

GALLINA, vide *Gallus.*

GALLINAGO, σκολόπαξ, *rustica perdix*, *Scolopax*, *Rusticula*, dicitur avis longiori rostro prædita, vulgo *Sneppa* dicta, inter delicias & dapes nobiliores pertinens, cujus descriptionem & diversas species cum usu in cibis & Medicina vide apud Aldrov. *l. 20 c. 51 seqq.* Claud. Deodat. *Panthei Hygiast. l. 1 c. 37 p. m. 368.*

GALLINULA, nomen est generale avis aquaticæ, varias species sub se comprehendens, quarum descriptionem & usum alimentarium vide apud Aldrov. *d. l. c. 32 seqq.*

GALLOPAVO, (an *Meleagris?*) *Gallus Indicus*, *Pavo Indicus*, item *Calecutensis*, cum Gallina sunt volatilia hodieque notissima, quorum descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrovand. *l. 13 Ornithol. cap. 4.* Cl. Deodat. *l. d. p. 359.*

GALLOS, γάλλος, idem, quod *Evnuchus*, ἀπόκοπος, *Castratus*, cui execta sunt virilia, *Spado.* Foes. *Oecon. p. 132.* Est & nomen *Dropacis* apud P. Ægin. *l. 7 c. 19*, & Aetium *l. 3 c. 180*, citante Gorræo.

GALLUS, ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυών, *Gallina*, ἀλεκτορίς, ἀλεκτρύαινα, significat animal pennatum domesticum, biceps, notissimum, cristatum, utriusque sexus. Prima est inter aves pulveratrices dictas. Mas vocatur cum additione *Gallus gallinaceus.* *Castratus* vero *Capo* vel *Capus* appellatur. Horum omnium prolixam descriptionem & usum in cibis ac medicina amplissimum invenies præter Galen. *l. 3 de Al. fac. c. 31, 33.* in Aldrov. *l. 14 Ornith. c. 1 seqq.* Iung. Schröder. *l. 5 cl. 2 n. 55.* Frid. Hofmann. *in clav. ad h. l.* Deodat. *d. l.* De *Gallis gallinaceis* cornutis vid. *Ephem. Nat. Cur. An. I Observ. 30.* *Gallus* & *Gallina* refertur inter nomina Lapidis Phil. *Theatr. Chym. Vol. IV p. 727.*

GALREDA, est species *Gelatinæ*, nimirum succus inspissatus, viscosus, lucidus, fitque plerunque ex Decoctis partibus animalium cartilaginosis, v. g. ex pedibus vituli, porcellorum &c. Schröder. *lib. 1 cap. 3 lit. G.* *Galredam* quoque pro mucagine accipi excrementitia, patet ex Paracelf. *lib. 2 de morb. metallifossor. tract. 2 c. 3.*

GALTIHENUM, *Galithenum*, terminus Paracelsicus satis obscurus, quo tamen indicare videtur virtutem illam occultam curæ Caduci, quæ debet induci in essentiam Mumiæ, *tr. Berthonea l. 1 c. 15.*

GAMAHEU, *Gamahæi*, *Gamathei*, sunt lapides, quibus cœlestes vires & supernæ constellationes imprimuntur, mirandis characteribus, imaginibus & figuris insigniti, quales aliquando natura fabrefactos videre contingit e montibus erutos, quandoque secundum ripas aquarum. Ruland. & Iohnson. *in Lexic.* *Gamahe* vim obtinet astralem in commovendis spiritibus & principiis Microcosmi. Paracelsus quoque plurimum attribuit hujusmodi *Gamahæis* imaginibus & characterismis, quod a cœli influentia proveniant, uti passim in scriptis suis videre est. Vnde quartam speciem Magicæ artis *Gamaheos* quoque vocavit, *Philos. sagac. l. 1 c. 4.* Dicitur alias *Talismanica.* Verum Helmont. inter scurrilia dæmonia refert, *tr. Potestas medicaminum n. 62.* Damnavit quoque Libavius *in Paracelsica sentent. Biblicar. depravatione* ex Crollio *Tom. IV oper. p. 53. seqq.* *Gamaheum conjugium* dictum fuit a Magis virium & proprietatum cœlestium cum elementaribus conjunctio. Dorneus *tr. congeries transm. metallor. c. 19.*

GAMANDRA. Vide *Gamboidea.*

GAMBOIDEA scil. *Gutta*, Epitheton Gummi, quod alias communiter dicitur *Gummi Gotte*, item *Gummi ad Podagram*, de cujus historia & viribus vide Rolfink. *tr. de Purgant. sect. 13. art. 8. p. 417. seqq.* Vocatur

catur & *Succus Indicus Purgans*, Item *Gummi Gamandræ*, de quo etiam integrum ſcripſit libellum Mich. Reudenius Medicus quondam Nariſcorum Curienſis. Iung. Schröder. ſub tit. *Ghitta Iemau l. 4 cl. 4 p. 255.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* D. Ludov. *Pharm. Diſſ. I p. 144.* Vide infra *Ghitta Iemau.*

GAMMAROS, vide *Cancer.*

GAMMAUT Italis dicitur *ſcalpellus falcatus*, quo apoſtemata commode aperiuntur, in parte gibba retuſus, in cava acutus. Scult. *Arm. Chir. Part. I Tab. XIV fig. 5.*

GAMPHELE, γαμφηλή, idem, quod γένυς, *Maxilla.* Vide *Genys.* Gorr.

GAMPSONYX, vel *Gampſonychos*, γαμψώνυξ, γαμψώνυχος, i. e. *aduncos ungues habens.* Epitheton animalium rapacium, ut ſunt leones, lupi &c. C. Hofmann. *ad Gal. Libb. de V. P. n. 138.*

GAMPSOS, γαμψός, *incurvum*, inflexum, aduncum ſignificat. Gal. *in exegeſ. voc. Hipp.* Foëſ. *Oec. p. 133.* Lind. *Ex. XI §. 68.*

GANGAMON, γαγγαμών, ſic a plerisque appellatum eſt *Omentum*, quia propter varium venarum & arteriarum contextum reti piſcatorio, quod Græce γάγγαμον dicitur, ſimile videatur. Aliis autem, qui circa umbilicum cernitur, quaſi nervorum quidam contextus γαγγαμὼν vocatur. Gorr.

GANGITIS, γαγγίτις, idem quod *Gagates*, de quo ſuperius. Gorr.

GANGLION, γάγγλιον, dicitur nervi nodoſa & renitens contractio, nullo præter naturam colore, doloris expers, proveniens a ſucci nervoſi propter ordinem fibrarum per cauſſam externam, plagam videlicet, vel nimiam compreſſionem nervorum turbatum concretione & nervi conſequente induratione, Galen. *in def. med. & com. 2 de artic. t. 56.* ubi quidem Hipp. ipſe in contextu vocat γαγγλιώδεα. His fere notis deprehenditur. Tumor eſt pravus, non in profundo, ſed ſub cute ſaltem deliteſcens, inæqualis in compreſſione ad latera recedens. In multis corporis partibus occurrere poteſt, ſed in manibus & pedibus frequenter, rarius in cubito & capite oritur. Gorr. Foreſt. *l. 26. obſ. 8.* penis *Ganglion* notavit. De *Gangliis* in artubus vid. *Ephem. N. Cur. An. III O. 326.* *Ganglii* in Carpo paulo ante partum plane evaneſcentis & poſt partum in priſtinum locum redeuntis obſervationem vide *in Act. Hafn. Vol. I Obſ. 56, p. 110.* *Ganglia* quoque vocari corpora olivaria vel potius oliviformia, Gallice *les corps olivaires*, legitur in Anonymi libello Gallico: *Eſſais d' Anatomie, Diſcours 4. des nerfs.*

GANGRÆNA, γάγγραινα, Medicis vocatur partis alicujus ob inflammationis, qua conflictatur, magnitudinem, incipiens mortificatio & corruptio, Gal. *l. 2 ad Glauc. cap. 9.* Cum enim pars omnino emortua eſt, σφάκελος, *Sphacelus*, h. e. *Sideratio* nominatur, quæ eſt *Gangrænæ* terminus. *Gangræna* vero eſt ad Sphacelum via. Foëſ. *Oec. p. 130.* Dieter. *n. 807.* Dicitur & *Ignis S. Marcelli, Antonii, &c.* Gal. *in def. med.* paulo aliter deſcripſit: *Gangræna* eſt mutatio coloris a ſtatu naturali in alienum, & mortificatio membri cum vel ſine ulcere. Cauſſa eſt ſanguinis & ſucci nutritii νέκρωσις, ſive corruptio totalis cum flammæ vitalis extinctione & continuatione abolita conjuncta. Plura de *Gangræna* vide apud Practicos, præſertim Hildan. *integro tractatu: de Gangræna & Sphacelo.* *Gangræna* quoque quibusdam vocatur avis quædam, quæ *Merops* alias dicitur, teſte Aldrov. *l. 12 Ornitholog. c. 45.*

GANIMEDES, Chymicis dicitur *Sulphur album* & verus *Ganymedes p. 203.* Fabri Panchymici, quia in cœlum rapitur & extollitur, ſeu ſublimatur, Iohnſ. *in Lex. l. 2.*

GARGALE, *Gargalos*, *Gargaliſmos*, γαργάλη, γάργαλος, γαργαλισμὸς, *titillationem*, *irritationem*, *pruritum* quoque ſignificat. Erotianus *in Onomaſtic. Hipp.*

GARGARA, proprie *ſummitatem Idæ montis* notare, docent Hiſtorici. Late etiam pro omni *ſummitate montium* accipi poſſe, vult Keuchen. *in proleg. ad Seren. p. 73.*

GARGAREON, γαργαρεών, *Gurgulio.* Vide *Columella.* Et præter ea notandum, gargareonem dici a gargaliſmo ſive titillatione, quæ in trachea arteria fit, teſte Erotiano.

GARGARISMA, *Gargariſma*, γαργάρισμα, γαργαρισμὸς, accipitur quandoque late pro omni *Collutione oris*, quæ alias διάκλυσμα dicitur, de quo ſupra. Proprie vero eſt hujus ſaltem ſpecies, diciturque ita medicamentum liquidum, affectibus oris, gingivarum, faucium, laryngis, aliquando & capitis dicatum, *gargariſando*, ut vocant, fauces colluens, ſine deglutitione. P. Morell. *de remed. formul. l. 2 ſect. 2 c. 5.* Wecker. *Antidotat. gen. l. 1, c. 17. Special. l. 2 ſect. 10.* Schr. *lib. 2 c. 61.*

GARGATHUM vocabatur lectus, in quo mente devii & ſpiritibus afflati immundis detinebantur, Ioh. Laurent. *Amalth. Onom. p. 377.*

GARIP, id eſt, aliquid aliud, *Th. Chym. Vol. IV. p. 730.*

GARON, γάρον, etiam maſcul. γάρος, *Garum* dicitur liquamen ex piſcibus ſale conditis, aut maceratis paratum, ita dictum a *Garo* piſce, quem tamen ſe ignorare fatetur Aldrov. *l. 2 de piſc. c. 39.* Qualis veterum ratio componendi & parandi *Garum* fuerit, etiam incertum eſt. Vide Iul. Alexandr. *l. 15 Salubr. c. 9. & l. 18 c. 16.* Aldrov. *l. 2 de piſc. c. 53.* Linden. *Ex. IX, §. 69.* *Garo* tribuitur vis alvum laxandi, Gal. *l. 2 de Al. fac. c. 22.* ſi ante alios cibos ſumatur. Alias facultas ejus eſt calida & ſicca, unde ad ulcera putreſcentia quidam uſi ſunt. Nonnulli & dyſentericis injecerunt, *l. 11 de Sim. Fac. in fin.* Species

Gari sunt σπάνιον γάρ☉, *Hispanum*, ὀξύπορον, *oxyporum*, *nigrum*, & *Sociorum* dictum, Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.* αἱμάτιον, *cruentum*, Lind. *d. l.* Foes. *Oec. p. 133.*

GARRULUS, nomen est avis ad picas pertinentis, unde & *Pica marina* dicitur, circa Argentoratum urbem abundantis, cujus descriptionem & usum in cibo vide apud Aldrov. *Ornithol. l. 12 c. 15.* Quid *Garruli* sint Bohemici, vide supra in *Ampelis.* Alias *Garrulus* & *garrulitas*, ἀδόλεσχ☉, ἀδολεσχία, quale notet vitium in Medico quoque improbandum, non est hujus loci. De hoc Galen. *l. 3 de Hipp. & Plat. decr. c. 4.*

GARSELLA, animal moschum producens, Mercur. *de comp. med. l. 1 c. 15.*

GARUM ex intestinis, & oxelo, Senert. *pract. l. 3. prax. 1, §. 2, c. 1.*

GAS, nomen est Helmontianum, in genere denotans *spiritum non coagulabilem*, qualis e fermentante vino, itemque ruber ille, qui Chrysulca operante eructatur. Specialiter vero de variis subjectis prædicatum diversas quoque obtinet significationes, v. g. *Gas vitale* est spiritus vitæ nostræ, lumen & balsamus, præservans a corruptione &c. *tr. Complex. atque Mistion. figm. n. 42.* *Gas pingue sulphureum*, quod enecat homines, præsertim in cryptis & fodinis: *Gas sylvestre:* Ad quam significationem quoque respexit G. Thomson *in Explicatione Terminor. Artis præmissa Acui Magneticæ*, dicens, quod Gas sit sylvestris & invisibilis spiritus, qui coërceri & concludi non potest sine noxa ejus, in quo continetur, exurgens ex fermentatione concurrentium quorundam corporum, quæ quasi eructant aut expellunt inimicam hanc materiam. *Gas ventosum*, quod est Aer: *Gas siccum*, quod est sublimatum: *Gas cerevisiæ*, i. e. exhalans spiritus e doliis, vel lacubus, quando fermentatur, *tr. de flatib. 3, 4. seqq.* *Gas salium* est aqua, item *uvæ* &c. *d. l. Complex. & c. n. 37, 38.*

GASAR, i. e. *lomus.* Ruland.

GASSELA, vel *Gazella*, idem quod *Capra Sylvestris Africana*, vel *Dorcas.* Vide *Rupicapra.*

GASTER, γαστὴρ, *Venter*, accipitur late & stricte. Late significat totum abdomen, sive eam corporis regionem, quæ septo transverso, hypochondriis & pube circumscribitur. Gal. *l. 4 de Us. part. c. 9. princ.* Iunge C. Hofm. *comm. in h. l. n. 210.* Specialiter vero & communiori usu γαστὴρ notat *ventriculum*, cibi scil. & potus receptaculum, officinam illam chylificantem cujus descriptionem vide apud Anatomicos, Barthol. *l. 1 Anat. cap. 9.* VVillis *Pharmac. rat. Part. 1 sect. 1 c. 2.* Ita sumitur apud Hipp. *lib. 6 Epid. s. 4. t. 7.* Hinc γαστρὸς ἔκφυσις, i. e. *ventriculi* appendix vocatur *intestinum duodenum*, Galen. *l. 2 de temper. c. 6.* Aliquando totam alvum inferiorem, id est, *ventriculum cum intestinis* notat, *lib. 4 Epid. I, 19.* Sæpe vero accipitur pro *utero*, Hipp. *5 aph. 30, 31, 34, 37, 38, 51, 52, 55, 60, 61, & 7 aph. 27.* Iunge Dieter. *n. 157.* Adde Lind. *Ex. XI, §. 109, 110, 122. seqq. Ex. XIII. §. 94.* γαστὴρ quoque dicta fuit Kapa apud Lacedæmonios, ut scribit Athenæus, Gorræus.

GASTERANAX, est vocabulum novissime effictum a Dolæo, quo exprimere voluit facultatem veterum nutritivam, sive animæ vegetativam specialem, in ventriculo & intestinis sedem habentem, præsidem chylificationis, distributionis, & excrementorum secretionis, & si quæ sunt aliæ subordinatæ functiones. Vocatur eidem etiam *Brithnimalia* (de quo vocab. supra *suo loco.*) De utroque videatur D. Autor *Encyclopæd. l. 3*, & loca specialia quærantur in Indice. Qua necessitate & utilitate talia fingantur nomina, judicare nolumus.

GASTRICA VASA, Vena & Arteria, nec non *Gastroepiploica*, quæ in Anatomicis dicantur, quære in Bartholin. *Anatom. libell. 1 & 2* & *loca in Indice.*

GASTRIMARGOS, γαστρίμαργ☉, *intemperantem*, qui ventre insanit, *comedonem*, significat, apud Hesychium. Lind. *Ex. XI, §. 126*

GASTRINUM, id est, *cinis clavellatus.* Rul. & Iohns.

GASTROCNEMIA & *Gastrocnemion*, γαστροκνημία, γαστροκνήμιον, significat *Suram*, estque posterior carnosæ tibiæ pars, seu tibiæ venter, siquidem extuberat, propter musculorum eam tibiæ sedem occupantium crassitiem, ut anterior pars tibiæ carnis expers dicitur *Anticnemium*, ἀντικνήμιον, Hipp. *4 de artic. t. 10; l. 2. de iis, q. in med. t. 16.* Galen. *l. 1 de musculor. anatom. c. 32; l. 2 Anat. administr. cap. 4; l. 3 de V. P. c. 10; & l. 16. c. 8.* Hinc & *Musculi Gastrocnemii* vocantur, quia suram constituunt. Barthol. *l. 4 Anat. c. 13.*

GASTRORAPHIA, γαστροῤῥαφία, significat, *Abdominis suturam*, cujus operationis Chirurgicæ meminit Gal. *lib. 5 Anat. admin. c. 6.* & Scribon. *n. 206.* Iung. Rhod. *in not. ad h. l.* Hanc descripsit ex Petro Pigræo Chirurgo Regio Iobus a Meekren *in Observ. Medico-Chirurg. c. 48. p. 212. seq.*

GAUDIUM, χαρὰ, εὐθυμία, εὐφροσύνη, est inter affectus animi etiam quandoque vehementiores, estque jucunda commotio animæ de fruitione boni, quod impressiones cerebri ei repræsentarunt, ut suum, sibi impense gratulantis, dum spiritus e cerebro in cor & sanguinem copiose motu interdum placido, interdum vehementiori effusi efficiunt, ut hic celeriori motu circuletur. Charlton. *Exerc. VIII, Pathol. §. 29.* *Gaudium nimium* aliquando morborum & mortis caussa existit. Gal. *l. 2 de causs. Symptom. c. 5.* Forest *l. 17 obs. 8. Schol.* Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l. 2 s. 3 c. 106.* Differentiam inter Gaudium & Iram docuit Iul. Alex. *l. 22. Salubr. c. 4.* Discrimen inter *Lætitiam* & *Gaudium* a Rolfink. propositum non observatur. De pulsu *lætitiæ* & *lætorum* vide Gal. *l. 4 de causs. puls. c. 3.*

GAVETA, vide *Gajetanus.*

GAVSOS, γαῦσος, & γαυσός, *gibbosum*, obstippum incurvum, significat. Dicitur de femore apud Hipp. *2 de fractur. t. 69. & 4 de art. t. 61.*

GAZEL, GAZELLA, idem, quod *Capra.* Indica Gazella est capra moschi. vide *Moschus.*

GE, γῆ, γαῖα, i. e. *Terra.* Significatio ejus triplex: Physica, Medica, Spagyrica. Physice accipitur, vel similariter pro Elemento siccissimo & frigido, vel dissimilariter & mixte pro globo *terræ* sive *Tellure* alia corpora naturalia comprehendente, quæ consideratio e Physicis petenda, cum non sit hujus loci. Medice significat glebam & portionem *Terræ* virtute medicamentosa varia pro diversitate regionum, mineralium, aliarumque circumstantiarum a spiritu Macrocosmico, vel universali imbutam, cujus varias species earumque historiam & catalogum, usum & præparationis modos vide apud Schröder. *l. 3 c. 2.* Frid. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Legi quoque poterit, cui ad manus fuerit Rul. *in Lex.* Quid? quod species *terrarum*, vel omnes, vel præcipuas sigillatim & unamquamque in litera sua initiali explicatam *in hoc Lexico* reperturus sis. Apud Hipp. mentio fit γῆς κεραμικῆς, i. e. *argillæ*, σμηκτίδος vel σμηκτικῆς, *detergendi vim habentis*, χαλκιτίδος, ἐρετριάδος, *Eretriæ*, quarum expositio etiam haberi potest in propriis suis literis initialibus. Ad Spagyricam vel Chymicam significationem pertinet, 1. quatenus constituit corporum substantiam & reliquarum fluidarum & mobilium retardat motum. Sunt enim particulæ terrestres fluidarum & mobilium solida & quieta receptacula, in quibus medium quendam adsciscunt statum fixo volatilem. 2. quatenus a nonnullis *Terra* inter caussas efficientes principales operationum Chymicarum refertur, v. g. quando in destillatione Salis, Nitri additur argilla, bolus, Rolf. *Chym l. 2 c. 13.* Item, quando proponunt *Terram Elementatam*, quæ nihil aliud est, quam *Sal Paracelsi*, in quo quatuor elementa, velut in proprio suo domicilio, sedem habent atque mansionem. Ger. Dorneus *tr. Physica Genes. die tertio.* Vel *Terra* a corporibus metallicis in Sulphur elevata *Naturæ Sal* dicitur *Philosophorum*, vel *Mercurius vegetabilis*, vel medium extrema conjungens omnia ad unum finem, id est, cœlum, cum forma, vel Clavem Philosophicam cum perfectis corporibus, & *hæc terra* etiam dicitur *Elementata Mercuriata.* Idem *in Philosoph. Chemica.* Lapis Spagyricus etiam dicitur *Terra foliata*, in quam oleum fixum sata, germen est Id. *ibid.* *Terra damnata mortua* vocatur in Argyro & Chrysopœia portio illa impura in superficie Lapidis coquendi supernatans & abjicienda. Gasto Claveus *in Apologia & Chrysop. Theatr. Chym. Vol. II & tr. de Alchemia incerti Autoris c. 33. in Theatr. Chym. Vol. III.* Alias *Terra Mortua* damnata in genere est omnis materia terrestris ab elixivatione residua & ita omnibus facultatibus efficacibus destituta. Medicamenta quoque Chym. quædam *Terræ* nomine veniunt, ut *Terra Tartari foliata secretissima*, Rolf. *Chym. l. 5 f. 1. artic. 1 c. 14.* *Terra sancta Rulandina*, Id. *l. 5 f. 7 c. 1.* *Terra Salomonis* vocatur Hartmanno materia quædam & pasta, e qua vasa formari queunt, & describitur *in Miscellaneis Medico-Chymicis p. 58 Operum in folio.*

GEBVLVM, i. e. *reparandium.* Coagulare idem. Rul. *in Lex.*

GECHYTON, γήχυτον, significat externam terræ partem, mollem ac minime lapidosam, apud Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Gorr.

GEGONEO, *Gegonisco*, γεγωνέω, γεγωνίσκω, significat *vociferor* alta voce, & musculorum omnium expirationi inservientium contentione exclamo. Iul. Alexandr. *annot. in Gal. l. 2 de motu muscul. c. 9.*

GEGYOMENOS, γεγυιόμενος, significat *enervatum*, & viribus exsolutum, a γυιόω, *membra frango*, enervo. Descendit a nomine γυῖον, *membrum.* Hippocrat. *3 V. R. I. Ac. t. 59.* Galen. *in comm. ad h. l.*

GEISON, γεῖσον, & γεῖσσον, item, γείσωμα per metaphoram dicitur pars, quæ in superciliis prominet, veluti imbricamentum quoddam aliorsum humores derivans. Proprie *grundam* vel *suggrundium* notat, h. e. tecti partem prominentem, qua stillicidia arcentur a parietibus. Gorr.

GELASINOS, γελασινός, epitheton dentium quatuor mediorum & anteriorum, qui per risum patent. Vocantur alias *Incisores*, τομεῖς. An & cavum illud, quod in media bucca per risum apparet, *Gelasinus* Martiali dicitur? Gorr.

GELATINA, Gr. γαλακτινή, teste Iul. Alexandr. *V, 19 salubr. c. 16*, est terminus Pharmacevticus (Rolf. inter Chymicas operationes refert *Chym. l. 4 f. 4 c. 1*, sed non video, quid labor hic subtilitatis Chymicæ contineat) denotatque succum inspissatum puriorem, cum saccharo in scatulas effusum & congelatum. Harum historiam vide apud Schröd. *l. 2 c. 62*, & Rolf. *d. l.* Parari solet quoque a coquis e decoctis pedum vitulinorum, suillorum, vervecinorum, cujus modum tradit I. Alex. *d. l.*

GELATIO, πῆξις, *Gelatum*, idem, quod *Congelatio*, *Congelatum.* Legitur apud Scrib. *n. 179, 180.* Vide *Congelatio.* *Gelatus* quoque dicitur Anton. Benivenio æger Catoche vel Catalepsi laborans, quando in paroxysmo memoria amissa eodem habitu corporis, quo deprehensus, permanet, patentibus oculis & inconnivis nil loquens, nil cognoscens, nil audiens, donec remittente paroxysmo ad se redeat. *In Observat. rarior. medicin.* apud Rembert. Dodonæum *c. 102 p. m. 194.*

GELBVM, *Gelsum*, nomen *Marchasitæ* in Vngaria, vel potius *Pyritis* sæpe argento prægnantis, Lib. *S. A. Ch. l. 2 c. 24.* *Gelbum* vel *Geldum* quoque dicitur Lapis Phil. *Th. Ch. Volum. IV p. 727.*

GELI-

GELIDUS, ψυχρὸς, idem, quod *Frigidus*. Et *Gelu*, idem, quod *Frigus*.

GELION, idem, quod *Folium*, φύλλον, Rul. *in Lex.*

GELOS, γέλως, *Risus*, est motus ex contractione labiorum & expiratione intercisa sonora hilaritatem declarans. Gorr. Pertinet ad Affectus animi, qui cum voluptate conjuncti sunt, & quidem vehementiori, Charlton. *Exerc. IIX Pathol. §. 24.* In statu p. n. *Risus* est species convulsionis, vel spasmi convulsivi, qualis oritur ex usu herbæ Sardoniæ, sive *Alpii risus* dicti, item ex abusu Croci, aut a præcordiorum inflammatione. Vide Senn. *M. Pr. l. 6. p. 7 c. 11.* De vocab. γέλως vide quoque Dieterich. *n. 158.* Talia pharmaca risum p. n. moventia vocari possunt γελωτοποιὰ, Libav. *Syn. A. Ch. l. 8 c. 7.* *Risus* etiam vehementior referri potest inter remedia potentiora, uti patet ex ridicula illa historia curati apostematis ex spina retenta in gutture Marchionis de Ferraria, qui a muliere quadam per verba quædam in aurem Marchionis dicta: Si anum meum invenies, anum meum verberabis: Si anum meum invenies, anum meum punges; terque repetita addendo signum Crucis; ita ad risum commotus fuit, ut apostema ruptum fuerit cum profusione puris albi & spinæ, ita Marchio liberatus, uti notavit Galeacius *de sancta Sophia in l. 9. Rhas. c. 49. fin fol. m. 38 b. seq.*

GEMELLI, δίδυμοι, idem, quod *Gemini*. Vide *Didymi*. *Gemellos* quoque oculos vocavit Paracelsus *in Fragm. Anatomiæ Oculor.*

GEMINI, δίδυμοι, idem, quod *Gemelli*. Apud Mathematicos est nomen asterismi certi in Zodiaco, quæ significatio non est hujus loci.

GEMMA, λίθος, diversimode accipitur 1. Generaliter pro omni lapide pretioso, quorum singulorum mentio fit in suis locis & litteris initialibus. In hac significatione occurrit apud Schröder. *l. 3 c 5.* Chiocc. *in Mus. Calceolar. sect. 3.* & alios. De *Gemmarum* sive lapidum pretiosorum generationis modo vide *Th. Chym. p. 427, 2.* Specialiter pro *unione*, sive *margarita*, quales reperiuntur in certis concharum, quæ propterea margaritiferæ vocantur, generibus: De quibus vide Aldrovand. *l. 3 de Testac. c. 41. seq.* De utrisque valde adhuc controvertitur, an recte in usum Medicum veniant, an secus? De qua controversia vide Fr. Hofm. *in Clav. ad d. Schröder. loc.* Paracelsus passim in scriptis suis videtur fortassis nimium extollere earum utilitatem. An quoque distinguendum inter *Gemmas* in speciali significatione, quibus propter vim vegetativam major efficacia concedi potest, quam mineralibus inanimatis, *Gemmarum* nomine venientibus? Nostrarum jam non est partium, litem hanc exacte dirimere. Helmontius *Gemmarum* in genere originem tribuit aquæ, quæ continet Ideam seminalem & mineralem, *tr. de Lithiasi c. 1 n. 7, 8.* Idem negare quoque videtur, *Gemmas*, quæ lapideam habent duritiem, quicquam agere, aut pati in nos, aut a nobis, *de febrib. c. 15, n. 15, 3.* Abusive, quando Paracelsus *Tartarum* quoque in genere *Gemmam* vocat *l. 1 de Tart. tr. 1 c. 1 & tract. 2 c. 2 & 3. & in Fragmen. ad h. l.* *Gemmæ* quoque artificiales, sive factitiæ ita dicuntur καταχρηστικῶς, de quibus vide Libav. *Synt. A. Ch. l. 3 c. 8 l. 7 c. 21.* *Tr. Chymic. de Igne natur. c. 43. &c.* De variis tincturis *Gemmarum* artificialium vide Morley *Coll. Chym. Leid. c. 202.* An & *Sal Gemmæ*, nec non Pulvis Mynsichti ex illo paratus & *Gemma vitæ* ab eodem appellatus, *Armam. Medico-Chym. sect. 1 p. m. 28.* abusiva saltem hujus vocabuli fruuntur significatione?

GEMONIS, γεμωνὶς, idem, quod *Aëtites*, lapidis nomen, sic dictum, quoniam quasi prægnans sit, id, quod etiam *Aëtitæ* proprium est, Gorr. a γέμω, plenus sum.

GEMURSA, nomen morbi apud priscos inter digitos pedum nascentis, hodieque penitus obliteratum, teste Plinio *l. 26 c. 1* & ex hoc Lang. *l. 2 ep. 13.*

GENA, γένυς, dicitur ea faciei pars, quæ inter nasum & aures sita est, quæ bene coloratis & ingenuis pudore suffusis rubet. Vocatur & *Mala*, Gal. *Introduct. c. 10.* Ima γένυς, *Gena*, significat *Maxillam* tam superiorem, quam inferiorem. Additur autem ad distinctionem ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω. Dicitur & alio nomine γνάθος, sed ambigua pariter significatione. Vocatur ἡ ἄνω γένυς, *Maxilla superior*, pars faciei fronti proxime subjecta, auribus utrinque ab imo & gingivis terminata. Non unico osse, sed pluribus solidis, duris, & levibus constat, ἡ κάτω γένυς, *Maxilla inferior*, dicitur faciei pars infima & mobilis, dentes inferiores continens. Constat osse non simplici, ut plerique putant, sed gemino, sicuti Hipp. & Galeno visum est, quorum distinctio medio in mento est, ubi sutura apparet, in pueris quidem evidenter, in adultioribus autem paulo obscurius, quæ etiam in provectis tamen coctura fatiscit. Aliter namque ea duo ossa separari vix possunt, adeo inter se τῇ συμφύσει coaluerunt. Hæc Castell. Gorræus. Accuratam *Genæ* utriusque descriptionem vide *in scriptis Anatomicis*, præsertim Bartholin. *libell. 4 Anatom. c. 9.*

GENEIAS, γενειὰς, *lanugo prima*, qua genæ investiuntur. Sic dicitur & fasciæ genus, sive circuitus, qui sub mento circumagitur, ut habetur apud Gal. *de fasciis.* Gorr.

GENEION, γένειον, i. e. *Mentum*, dicitur pars genæ, vel maxillæ inferioris in acumen tendens. Ruffo quoque dicitur ἀνθερεὼν, de quo supra, vide *Anthereon*. Ab aliis ὀξύγενυς vocatur, teste Polluce. Hac in parte duo ossa genæ inferioris συμφύσει conjunguntur, de qua junctura p. a. dictum. Vocab.

γένεον legitur apud Hipp. *in Epist.* vel potius *in Epist. Democriti ad Hippocr. de nat. hum. n.31.*

GENER, vocatur Lapis Phil. *in Th. Ch. Vol. IV, p. 727.*

GENERALIS, γενικὸς, κοινὸς, idem, quod *Universalis*, ὁ καθόλȣ Gal. *l.1 de C. M. P. G. c. 6.* dicitur de præceptionibus Medicis præmittendis, antequam ad exercitium artis circa particularia, vel singularia deveniamus, passim apud Gal.

GENERATIO, γένεσις, in genere dicitur via ex imperfecto ad actum perfectum, Gal. *lib. an omnes particulæ fiant simul? in princ.* Proprie *Generatio* est ortus rerum naturalium ex semine, i. e. quo principia rerum, quæ proxime in semine existunt, ex præexistente materia, parantur ac subinde fotu matricis in actum secundum, speciem suam, emergunt. Partes itaque *generationis* sunt tum seminis præparatio, tum ejusdem emersio. Et hic modus oriendi proprius est rebus nativis primariis, videlicet vegetabilibus & animalibus, horumque membris genuinis. Schröder. *l.1 cap. 4.* Quo & collimat Helmont. ita describens, quod *Generatio* nihil dicat aliud, quam fluxum seminis ad perfectionem, maturitatem, proprietatem, explicationem occultorum, & consummationem ordinum ad suos fines, *tr. Ignotus Hospes morbus n. 38.* Dividi solet in *Univocam* & *Æquivocam.* Verum hanc divisionem non solum improbavit C. Hofm. *l. 1 de gen. hom. c. 1 lit. D.* sed & Fr. Hofm. *in Clav. ad d. Schröd. loc.* In specie de *Generatione* animalium & hominis plurima vide in libris Physiologicis & Anatomicis præsertim recentioribus; Siquidem nobis nec licet, nec libet, omnia huc referre. Improprie etiam dicitur *Generatio* productio Excrementorum aut vitiosarum portionum, v. g. Puris, Hippocr. *2. aph. 47.* Accommodatum quoque *Generationis* nomen chymicis operationibus, & in genere describitur, quod fit ex occultatione manifesti mox occulti manifestatio, quod qua ratione intelligendum sit, vide apud Rolf. *Chymiæ l. 2 c. 5.*

GENEROSUS, idem, quod *vehemens*, potens *efficax.* Dici solet, vel de vino, quod Gr. πολυφόρον, item, καρωτικὸν vocatur, Linden. *Ex X, §. 111 seqq.* vel de remediis, præsertim universalibus, venæ sectione & purgatione. De V. S. vide *Not. nostras ad Iessen. tr. de Iud. Sang. V. S. misso p. 31 seqq.*

GENESIS, γένεσις. Vide *Generatio.*

GENETHLIACUS, γενεθλιακὸς, jam olim dicebatur de quibusdam μάντεσι, sive vatibus, uti patet ex Gal. *c. 1 de R. V. I. A. t. 16.* Hodieque tribuitur astrologis ex figura cœli tempore nativitatis thema quoddam vel computum aliquod instituentibus, & de natura hominis non solum, verum etiam de mere contingentibus & fortuitis vaticinantibus, quorum vanitatem tamen egregie hactenus & cordate detexit Clarissimus & Excell. Dn. Sturmius, passim in scriptis.

GENIOGLOSSI, vocantur musculi linguæ proprii, quos Riolanus *Myloglossos* appellat. Apud Barthol *l. 3 Anat. c. 12, p. 546, & 549.* Alii vero qui ad os hyoides pertinere existimant, vocant *Geniohyoideos.*

GENITALIS, γεννητικὸς, dicitur cum de membris & partibus organicis utriusque sexus generationi inservientibus, quæ alias αἰδοῖα, *Pudenda* vocantur, Rolf. *hoc tit. part. 1 c. 2*, tum de meatu, quem parastatam varicosum vocant, qui maxima via est, quod genituram a testibus haustam ad colis radicem defert, Galen. *l. 1 de sem. c. 15.* tum etiam de semine ipso, qui *Genitalis* humor appellari solet a Medicis. Vide *Genitura.* Mediante humore dicitur etiam de *spiritu*, qui caussa generationis existit & ex animali vitalique spiritu compositus esse videtur; seminalis crassioris materiæ veluti amiculo inclusus, de quo etiam erudite disseruit D. D. Hofmann. Iun. *in Diss. Anat. ad Ioh. van Horne Microc. p. 176, 179.*

GENITURA, γονὴ, γόνος, duplicem habet significationem. Vel enim plerumque notat *semen*, & quidem genitale, sive fæcundum, aut utero jam injectum, Gal. *l. 1 de sem. c. 9.* quamvis hæc differentia inter γονὴν καὶ σπέρμα non semper observetur, imo rarissime, cum & ipse Hippocr. pro semine posuerit, uti patet ex *6 aph. 2.* Vel significat ipsas *partes genitales* utriusque sexus, ex Hippocr. *l. de Humid. usu VI, 2, 3.* Iung. Prosp. Martian. *in Annot. ad h. l. p. 129.* Dieter. *n. 167.* Foes. *Oec. p. 140. seqq.*

GENIUS, δαίμων, Vide *Dæmon.* Deum singulis hominibus *Genium* dedisse, qui in suprema corporis parte habitat, & nos a terra ad cœlestem cognitionem extollit, docet Gal. *l. 6 de Hipp. & Pl. decr. c 2.* Plura circa vocis *Genius* variam significationem vide apud Casp. Rejes *p. 89.*

GENOS, γένος, *genus*, proprie non est terminus Medicus, sed Logicus. Hinc etiam in foro Medico varias obtinet significationes. Interdum indifferenter *genus* pro specie, differentia, formaque dicitur. Gorræus, Rhod. *in Lex.* Interdum contradistinguitur ab illis. Interdum etiam notat stirpem vel familiam aliquam certam, Gal. *5 aph. 59.* Tria *genera generalissima* vocat Trismegistus Mineralia, Vegetabilia & Animalia, in Physica. *Vol. I Theatr. Chymici.*

GENTILITIUS. Epitheton morborum a parentibus in liberos propagatorum, & ita idem significans, quod *Hæreditarius.* Dicitur & *Parentalis.* Rolfink. *Ord. & M. M. Sp. l. 3 s. 2 c. 28, 35.* & ex hoc D. D. Ioh. Zeller. Medicus Charitopolitanus, *Disp. Inaug. de Affectib. Hæreditar. theoor. 1 §. 2.*

GENU, γόνυ, est femoris & tibiæ dearticulatio & artificiosissima connexio, in qua sinus est quidam prominens, alterius caput excipiens, quod anteriori parte,

te, quo firmius fieret, *rotula* ſive *patella* munivit, quam μύλην & ἐπιγονατίδα vocant, quæ prohibet, ne femur curvatis, aut per declivia currentibus loco excidat & dilabatur, Gal. *l. de oſſib. c. 21 ſeqq. & l. Introd. c. 10.* Eſt autem ea dearticulatio omnium expeditiſſima, juſtiſſimaque, ut ſcripſit Hipp. *4 de artic. t. 66.* præterea firmiſſima magnoque naturæ artificio comparata, ut quæ in ea epiphyſes & cavitates ita conſtruxit & fabricata eſt, ut neq; laxior ſit Epiphyſeon in cavitates ingreſſus, neque etiam adſtrictior. Continentur autem & firmantur extrinſecus ſuperciliis quibusdam ipſorum oſſium & ligamentis, aliis quidem in profundo poſitis, aliis autem in circuitu totam dearticulationem comprehendentibus. Hæc Gorr. & Caſtell. Iungatur & Dieter. *n. 168.*

GENVINVS, ὀψίγονος. Vide *Opſigonos.*

GENVGRA, terminus Paracelſicus pro *Gonagra*, denotans ſpeciem Arthritidis in Genu.

GENYS, γένυς. Vide *Gena.*

GEODES, γεώδης, nomen lapidis a terra, quam intra ſe comprehendit, ita dicti, ejusdem cum *oſtracite* virtutis, ſiccatoriæ & adſtrictoriæ. Galen. *l. 9 de S. Fac. §. de Oſtracite* & P. Ægin. *l. 7 c. 3. §. Lithi.* Affinis habetur Aetiti, eſtque fortaſſis hic immaturus adhuc.

GEOGRAPHIA, γεωγραφία, proprie dicitur ſcientia Mathematica quædam, quæ docet deſcriptionem mundi ſive globi terreſtris, & diſtinctionem in ſuas regiones, regna & urbes. Paracelſus vero more ſolito etiam finxit *Geographiam Microcoſmicam, tr. Labyrinth. Medicor. c. 4 fin.* Imo nec veritus eſt, comminiſci Geographiam cœleſtem, ceu partem Mathematicæ adeptæ, *tr. Philoſoph. ſagacis l. 2 c. 4.*

GEOMANTIA, γεωμαντία, proprie eſt ars & ſcientia terrarum notiſſima. Sed *h. l.* juxta Paracelſum dicitur, cum aſtra terræ ſe patefaciunt hominibus, ut inde prophetiam, aut præſagium ſumant, quod ſortitur effectum. Dicitur etiam *Aſtronomia terræ*, quæ dupliciter operatur, aut per Aſtronomicas calculationes, aut per puncta. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Meminit aliquoties Paracelſ. in ſcriptis ſuis v. g. *de Caducis tract. 2 & in fragment. Medic.*

GEOMETRIA, γεωμετρία, proprie etiam dicitur pars ſcientiæ Mathematicæ, docentis, agros & partes terræ metiri; unde & Rulandus deſcripſit: *Geometria*, finitura, decempedatura, agri menſura. Paracelſus tamen etiam commentus eſt *Geometriam Medicam*, quæ docet metiri altitudinem cœli & terræ, & eorum, quæ in ſe continent, *tr. Alia declaratio totius Aſtronomiæ.*

GEONOMVS, γεωνόμος, legitur apud Paracelſ. *l. 3 de Tartar. tr. 2 c. 3*, & videtur idem eſſe, quod *Geo-[illegible]es*, i. e. vates ex aſtris terræ.

GEOPILYSIA, γεοπιλυσία, eſt ſeparatio per dilu[illegible]dus quidem *in ſuo Lexico* nominis hujus Græci meminit in deſcriptione *Separationis per dilutionem*, verum in nullo Græco Autore invenire potui, neque in Lexico Græco Latino. Vide *Separatio.*

GERÆTEROS, γεραίτερος, natu major, *ſenior.* Vſurpatur ab Hipp. de iis, non qui ſimpliciter ſenes ſunt, ſed in collatione & comparatione ad eos, qui trigeſimum annum exceſſerunt. Qui enim ab ea ætate ad ſenectam usque annis excedunt, hi per comparationem *ſeniores* ab eo appellantur, Gorr. & Foeſ. Occurrit apud Hippocr. *2 prognoſt. t. 69*, ubi opponitur τοῖς νεωτέροις, junioribus. Vide *Comm.* Gal. *ad h. l.*

GERANDRYON, γεράνδρυον, dicitur vetus quæcunque arbor. Gorr.

GERANION, γεράνιον, 1. nomen eſt herbæ, cujus variæ ſunt ſpecies, quæ ſpectant ad Botanicos. 2. eſt nomen emplaſtri, ſic dicti, quod præter cætera gruis pennas uſtas recipiat. Tribuitur Polleti. Deſcriptio ejus habetur apud Aëtium. Hæc Gorræus. Γεράνη, ἡ γεράνια quoque notat inſtrumentum quoddam, de quo ſupra, vide *Ciconia.* Latine etiam *Grus* vocatur.

GERANIS, γερανίς, nomen faſciæ vel vinculi ad humerum excidentem, vel jugulum fractum ab Hippocrate, vel, ut aliis placet, a Perigene inventi, Gal. *lib. de faſciis n. 74.* Meminit & Æginet *l. 6 c. 99.*

GERARAT dicuntur animalcula venenata, ſicut ſcorpiones, habentia corpus gibboſum & caudas acutas, de quorum veneno calido, ejus læſione & cura vide Avic. *l. 4 fen. 6. tr. 5 c. 4.*

GERAS, γῆρας, *ſenectus*, *ſenium*, vocatur illa ætas, quæ habetur utplurimum frigida & ſicca, quando homo jam eſt in deſcenſu, hoc eſt, quando humores vitales, præſertim ſanguis & ſpiritus animalis, defectionem naturalem patiuntur ſpirituaſcentiæ & activitatis, unde corpus ejusque membra organica, digeſtio, motus fluidorum progreſſivus & reliqua corporis animique munia paulatim elangueſcunt, donec ſanguis neque laudabili chylo reparatus, neque debita filtratione depuratus indies magis magisque vappeſcit & tandem mors naturalis ſponte ſua furtim obrepit. Cumque certe ætatum cum anni temporibus ſit correſponſio, *ſenectus* reſpondet hyemi, quia ſicut ſol tempore hyemis, velut alto axe deſcendit, & ſaltem oblique radiis ſuis terram petit; ita quoque calor vitalis refractis plane viribus partes ſolidas afficit. Dividi quoque ſolet *Senectus* in tres claſſes, *crudam*, *mediam*, & *decrepitam.* Plura vide apud Dieter *n. 161.* Qui in *ſenectute* ſunt conſtituti, dicuntur Græcis γέροντες, item πρεσβῦται, *ſenes*, de quibus lege eundem *n. 160.* De proverbio: Γέροντες δὶς παῖδες *Senes* bis pueri, vide Lang. *l. 1 ep. 55.* & *Chiliad.* Eraſmi. Γῆρας ἐκ νόσου, *ſenectus* ex morbo dicitur, marcoris ſpecies, vel febris μαρασμώδης, *tabida.* Galen. *l. 1 de præſag ex pulſ. c. 4 & l. de marcore c. 5.*

Vide Foës. *Oecon. p. 135*, & C. Hofm. *comm. in Gal. de V. P. n. 697.* Sumitur etiam pro *Exuvio serpentum*, Gr. alias λεβηρὶς dicto. Galen. *in Exeg. & l. 3 de C. M. S. L. c. 1.* Erot. *in Onom.* De *Senecta serpentum* vide Lib. *Tom. II Op. p. 152 seqq.*

GERMANUS, æquivocum est vocabulum. Vel enim appellativam habet significationem, & respondet Græco ἀδελφὸς, aut ἠδελφισμένος, siquidem omnia, quæ similia congruentiaque existunt, atque ut quispiam dixerit, genere juncta cognataque sunt, consuevit Hipp. vocare ἠδελφισμένα, h. e *germana*, teste Galen. *2 de R. V. I. A. t. 33.* Vide *Adelphixia.* Vel est nomen proprium certorum Europæ populorum, de quibus Geographi consulantur. De *Germanulis* sive cadaveribus exiccatis fere tripedalibus in Insulis *Canariis* & Fortunatis repertis lege Helmont. *tr. Demonstratur Thesis n. 82.*

GERMEN, βλαστὸς, βλάστημα, proprie arborum κυήματα vel κύματα, primas eruptiones denotat, de quibus Galen. *l. 2 de Al. fac. c 60.* Transfertur etiam ad alia, de quibus supra in *Blastema.* Quæ dicatur Spagyrica *germinis* pullulatio & augmentatio, legatur in Iodoci Greveri Presbyteri *Secreto*, si poteris intelligere & hariolari ex obscuris illis ænigmatibus, *Vol. III Theatr. Chymici.*

GERMINATIO, præter propriam significationem Physicis & Botanicis relictam, qua notat additionem novellarum partium in plantis, teste Andr. Cæsalpino *l. 1 de Plant. c. 3 & 4.* Spagyricis quoque dicitur quædam peculiaris transmutatio metallorum, præsertim argenti, quando mediante aqua forti, Mercurio, parvaque quantitate argenti super prunarum igne mediocriter valido in vitro progerminant rami argentei, de qua germinatione videantur ex relatione Olai Borrichii *Acta Philosoph.* Oldenburg. *An. 1668. m. Septembr. & Novembr.*

GEROCOMICE, γηροκομικὴ, dicitur ea medicinæ pars, quæ senum regimen tradit, iisdemque convenientem vitæ ac victus rationem præscribit, Gal. *l. 5 de san. tu. c. 4 & de subfig. empir. c. 4.* Lang. *l. 1 ep. 79.* Incertum vero videtur, an ad ὑγιεινὴν, an ad θεραπευτικὴν pertineat, cum senum corpus neutrum esse videatur, & senectus non exacta plane sanitas, sed vel morbi & sanitatis affectio quædam media, vel omnino ejus generis non est, quæ firma constansque sit, quam ἕξιν appellant, sed potius fallax & incerta, quæ κατὰ σχέσιν dicitur. Plures tamen eam salubris Medicinæ partem esse statuunt. Hæc Gorr. & Castell. & quidem recte. Nam & senum sanitas est sanitas, licet infirmior, & inconstantior, quam aliarum ætatum. Hinc & nos inter methodos sanitatis tuendæ particulares referre non dubitavimus, *Dogmat. Med. Gen. P. IV c. 2 d. 5 p. 475.*

GERON, γέρων. Vide *Presbyter.*

GERSA, id est, *Cerussa.* Rul. *in Lex.* Sumitur & pro *Fecula.* Vide supra *Fecula.*

GERULA, Paracelso dicitur monstrosa planta, vel degeneratio ex transplantata Pastinaca, *l. 3 de pustulis Gallicis, ulceribus &c. c. 4*

GERYON, γηρύων, nomen monstri vel Centauri tricorporis, quem Hercules dicitur confecisse. Tribuitur per metaphoram *Mercurio* a Libav. *Synt. A. Ch. l. 7 c. 15.*

GESOR, id est, *Galbanum*, Rul. *in Lex.*

GESTATIO, φορὰ, quid in genere significet, notum est, nimirum oneris alicujus portationem. Unde Gal. dixit *l. 12 de V. P. cap. 13*, quod *gestatum* βασταζόμενον minus esse oporteat *gestante* βαστάζοντος. Stricte vero *Gestatio* Medicis dicitur nihil aliud, quam geniti in utero infantis ad partum usque permansio atque mora, totum id complectens tempus, quod a genito intus infante ad ejus exclusionem interest. Dieterich. *num. 486 pag. 661.*

GEUMA, γεῦμα, Hippocrati dicitur id, quod gustatur, h. e. cibus, *edulium, l. 1 Epid. s. 1 t. 59; l. 2 s. 3 n. 31; l. 3 ægr. 6.* Foës. *Oec. p. 135.*

GEUSIS, γεῦσις, *gustus.* Vide infra *Gustus.*

GHITTA *Iemou*, nomen exoticum purgantis simplicis vehementioris, & haud dubie venenosi, quod alias *Gummi Gotte, Gummi ad podagram, Gutta Cambodia*, aliisque nominibus appellari solet. Plura de hoc purgante vide apud Schröd. *l. 4 cl. 4 n. 445.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Rolfink. *tr. de purgant. sect. 13 art. 8.* Nos experientia docuit, ejus usum non adeo securum esse, uti quidem Autores eundem commendant.

GIALAPPA, *Gialapium*, item *Ialappa*, & hoc nomen est purgantis electivi vulgo dicti, mitioris tamen & propter majorem securitatem hodieque frequentissimi usus, cujus descriptionem prolixam pete sis e Schröder. *l. 4 cl. 13 n. 427.* Fr. Hofm. *in clav. ad loc.* Rolfink. *d. l. s. 2 art. 3.*

GIBAR, id est, *medicina metallica.* Rul. & Iohns.

GIBBEROSITAS, *Gibbositas, Gibber, Gibbus*, κύφωσις, κυφὸς. Vide *Cyphosis.*

GIBUM, id est, *Caseus.* Rul. & Iohns.

GICH, *Gepsin*, i. e. *Gypsum.* Rul. & Iohns.

GIFFÆ, idem sunt, quod *Fugilla* h. e. humores pone aures. Bayrus *in Enchirid. Practic. l. 4 c. 10 p. 118.* Vide *Fugile.*

GIGARTON, γίγαρτον, significat nucleum vel granum acinorum uvæ, virtutis siccantis in secundo, & refrigerantis in primo. Æginet. *l. 7 c. 3.* Meminit & Linden. *Ex. X §. 192*, ubi docet, Latinis *vinacium* quoque vocari. Vocantur illi nuclei etiam Latine *Arillæ*, quamvis nomen hoc non in omnibus Lexicis occurrat. Ex *arillis* passularum industria Chymicorum elicere audet Spiritum acidulum, item oleum Empyreumaticum, imo sunt, qui Sal volatile ex iis parasse jactitant. Verum cui bono hæc superflua curiositas?

GIGAS, γίγας, dicitur de hominibus præter leges naturæ proceris & elatis. Rul. & Iohns. cujus caussam

peculiarem investigare quidem conatus est Parac. sed magis obscuravit, quam declaravit. Nobis videtur acquiescendum esse in liberrima & imperscrutabili voluntate summi & maximi Creatoris. De vocab. *Gigas* vid. etiam Casp. a Rejes *q. 25 n. 8.*

GIGERIÆ, significat τὰ ἔντερα, σπλάγχνα ἢ ἀκρῶα (vel ἀκραῖα) intestina, viscera, & extremas partes gallinarum, uti exponit Hesychius, teste Keuchen. *not. ad Q. Seren. p. 261.* Non Marcell. & Nic. Perottus exposuerunt per intestina gallinarum, & quæ cum iis coquuntur.

GILLA, vel *Grillus*, est vitriolum sua sponte resolutum in aquam. Nonnulli putant, a natura talem exhiberi liquorem. Sunt, qui hoc nomine Salis Armoniaci aquam appellant. Purgat ventriculum, Rul. & Iohns. Meminit Parac. *de viribus membror. l. 2 c. 4.* *Gilla* est *Sal Vitrioli* solutum emeticum, inquit Frid. Hofm. *in clav. ad Schr. l. 1 c. 3 p. 4.* *Gilla Theophrasti* est Vitriolum album, aqua solutum, filtratum, iterum inspissatum & siccatum. Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I p. 125* ubi merito ejus usum improbavit, quod & nos experti sumus in defectu commodioris Emetici semel jam olim præscribentes, non tamen in tanta dosi, quam dictus Autor posuit, ubi quidem effectum præstitit aliquoties, verum postea per aliquot dies saporem induxit stomacho & ori cuperosum, ut persona quæ assumserat, omnes cibos fastidiverit, & difficulter ab eo fastidio liberata fuerit.

GILVUS, *Helvus*, κιῤῥὸς, medium inter album & ruffum significat colorem. Dicitur & *Melinus*, *Citrinus*. Rul. & Iohns. Iul. Alex. *not. ad Gal. l. 2 de C. M. P. G. c. 4.* Vide *Cirrhos. Dichromos.*

GINGIBER, pro *Zingiber*, nomen aromatis notissimi, de quo in Botanicis. Vid. Rhod. *in not. ad Scribon. n. 165.*

GINGIBRACHIUM & *Gingipedium*, idem, quod *Scorbutus*; qui ita dictus a quodam Reguero Snoy, multæ eruditionis & exercitatæ praxis Medico, a gingivis, brachiis & pedibus corrupto sanguine infestis. Forest. *l. 20 Obs. 11. in Schol.* Denominatio quidem crassa & pingui Minerva facta, judicio Sal. Alberti apud Senn. *de Scorbut. c. 1.* Vide infra *Scorbutus.*

GINGIVÆ, τὰ οὖλα, carnes sunt, quæ sunt circa dentes, Gal. *l. 9 de V. P. c. 15*, ubi primum e locellis suis vel alveolis emergunt, *l. 5 de C. M. S. L. c. 8.* quarum connexio χαλινὸς dicitur. In iis dentes nuper natorum latent, & veluti in præsepiolis conditi sunt, & ut siccioribus adstrictioribusque continentur, ita redundante humiditate laxioribus decidunt. Nervos habent a tertio pari, ut & dentes, per quos sentiunt & dolent, sæpeque in iis dolor est, qui in dente putatur esse. Hæc Castell. Vid. *Vlon.* Iung. Dieter. *n. 632.* Barthol. *l. 3. Anat. c. 12.*

GINGLYMOS, γίγγλυμος, proprie *cardinem* significat, qui cum porta vertitur, aut potius ferramenta illa duo pectinatim invicem se subeuntia, clavo transfixa, quorum alterum ostio, alterum parieti inseritur, in quibus ostium ipsum ceu cardinibus vertitur. *Cardo masculus* dicitur *Clavus ferreus*, qui ingreditur in cavitatem, quæ *Cavitas* vocatur *Cardo fœmina.* Fallop. *Expos. de Ossib. c. 12. Tom. I, p. 482.* Hinc vocab. translatum ad speciem *Diarthroseos*, sive *Dearticulationis*, qua ossa sese invicem ingredientia conjunguntur, ut vertebræ inter se, ac cubitus humerusque colligantur, Galen. *de ossib. in proœm.* ita, ut unius caput in alterius cavitatem condatur, & vicissim hujus caput in illius sinum excipiatur; qui tamen *in exegesi Hipp.* videtur γιγγλυμὸν, qui cardo januæ est, & γίγγλυμα, quod huc pertinet, distinguere. Ab hac articulationis specie *Humeri orbita* γιγγλυμοειδὴς dicitur Vesal. *lib. 1 de H. C. F. cap. 23.* Est enim hæc διάρθρωσις plerisque ostiorum cardinibus similis, in quibus ferramenti utriusque (quod proprie a Græcis γίγγλυμος appellatur) tum ejus, quod parieti infixum est, tum alterius, quod ostio adhæret, pectines mutuo implexu sese subeunt. Quæ quidem compositionis ratio non videtur ἀπὸ τῆς ῥαφῆς, a *sutura*, valde differre. In quibus vero ostiis clavus crassior parieti affixus ostii verticillum subit, non γίγγλυμος, sed verius γόμφωσις dicitur. Hæc Gor. & Castellus. Adde Bartholin. *libello IV Anat. c. 1 p. 693. edit. ult.*

GINSENG nomen Sinicæ radicis, Iaponibus *Nisi* dictæ, hominis divaricatis cruribus præditi figuram referentes, cui hodieque majus encomium tribuitur, quam Thee, quippe virtute spiritus vitales excitandi & calorem corporis suavem largiendi pollenti, tametsi in duodecima unciæ vix parte sumptæ & in B. M. coctæ; de qua plura legantur apud P. Ammann. *Irenic. p. 268. seqq.* ubi ostendit non esse Mandragoræ, sed potius Dauci Iavanici speciem.

GIR, *Gith*, i. e. *Calx viva.* Rul.

GIRGIES, i. e. *albi lapides fluminis.* Idem.

GIRMER, i. e. *Tartarum*, Id. & Iohns.

GISISIM, i. e. *Gummi.* Iidem.

GIT, *Gith*, diversimode sumitur. Vel enim idem est, quod *Gir*, Rul. vel significat herbam *Nigella*, sive *Melanthium*, dictam; vel *Piper*, teste Rhod. *ad Scribon. n. 69.*

GITENON, i. e. *satum commune.* Rul.

GLABRITIES, *Glaber*, μαδαρότης, μαδαρὸς. Vide *Calvities. Madaros.*

GLACIES, *Glacialis*, κρύσαλλος, κρυσάλλινος. Vide *Crystallus*, *Crystallinus.* *Glaciem* in Helvetiæ montibus inveteratam, duobus tribusve annorum millibus communem exuere & crystallinam duritiem perennitatemque acquirere, scripsit Ioh. Iacob VVagnerus *in Histor. Helvetiæ curiosa sect. II art. V p. 24.* De *Glacie Mercuriali* vide Libav. *Apocal. Herm. P. I c. 9.* *Glaciale lepræ* venenum describit Helmont. *de Lithias. c. 9.*

c. 9 n. 22. De *Glacie* & *Coagulatione* ſcripſiſſe tractatum Dan. Bartoli, patet *ex Act. Lipſ. A. 1682.*

GLADIALIS, eſt ars, qua juxta firmamenti curſum aſtrorum gladii cuduntur & enſes, quibus & incudes reſiſtere nequeunt. Inde vocatur & *Incuſida.* Parac. dicit eſſe ſpeciem Philoſophiæ adeptæ, *l. 1 Philoſ. ſagacis.*

GLADIATOR, μονομάχος, qui cum altero certamen ſubit gladio. Horum vulneratorum curam olim Galeno fuiſſe demandatam ob peritiam Anatomicam ſcripſit *l. 3 de C. M. P. G. c. 2.* Cibus illorum frequens fuerunt fabæ, *l. 1 de Al. Fac. c. 19.* De hoc vocabulo vide & Rhod. Scrib. *n. 101.*

GLADIUS, μάχαιρα, ξίφος, σπάθη, quid ſignificet, notum eſt. Optimus qualis eſſe debeat, docet Galen. *l. 1 de V. P. c. 11.* *Gladiolus*, μαχαίριον, refertur inter inſtrumenta Chirurgica, quo in excidendo utuntur Medici. Dicitur & *Cultellus.* Legitur apud Hippocr. *lib. 1 de morb. mul. XCVI t. 22; l. de Medico V, 2.* Alibi uſurpat vocabul. μαχαιρίς, *l. 2 de Morb. XLV, 21.* *Gladiolus* cum addito ὀξυμελής, quod Galenus interpretatur φλεβότομον venæ ſectorium; alibi autem cum epitheto στηθοειδής uſurpatur de ſcalpello utrinque acuto ad perforandum pectus vel locum intercoſtalem, in abſceſſu pulmonum vel empyemate, uti deſcripſit Scultet. *Arm. Chir. Part. I Tab. II fig. 1*, dicens ab Hipp. etiam *Spatham* vocari, de quo tamen dubitamus, cum nec Foëſius notaverit *in Oecon.* neque nos locum invenire potuerimus. De *Gladio Delphico* vide C. Hofm. *com. ad Galen. V. P. n. 248.* *Gladius*, ξιφίας, eſt nomen piſcis marini, de quo videatur Aldrov. *l. 3 de piſc. c. 21.* Chiocc. *Muſ. Calc. ſ. 1 p. 81.*

GLAGOS, γλάγος, idem, quod γάλα, *Lac.* Hinc γλαγόεις, *lacteus.* Lind. *Ex. XI §. 43.*

GLAMA, *Gleme*, γλάμα, γλήμη, *ſordes oculorum*, lippitudo, pro λήμη. Unde γλαμυροὶ ὀφθαλμοὶ, *glamioſi* aut *gramioſi* oculi dicuntur, ſordidi ac humidi, pituita laborantes, Hippocr. *l. 2 de Morb. mul. IX, 6. XII, 5.* Vide Foëſ. *Oec. p. 136.* Keuchen. *Not. ad Seren. p. 241.*

GLANDIUM, vide *Thymus.*

GLANDOSUM *corpus* Veſalio dicuntur *Proſtatæ*, *l. 5 de H. C. F. c. 13 p. 645 ſeqq.* Fallopius vero vocavit *glandoſum adſiſtens* in *Inſtit. Anat.* Vide *Proſtatæ.*

GLANDULA, ἀδὴν, corpus quoddam carniforme eſt, laxum & fungoſum, quod utique velut cunei quidam vaſorum diviſionibus incubantes, fulcimentum ipſis ſuggerunt, ut a nullo violento caſu afficiantur, Galen. *l. 4 de V. P. c. 20.* Sunt autem proprie ſic dictæ *Glandulæ*, quas Græci ἀδένες vocant, imbecilliores corporis partes, ad quas valentiores corporis partes ſupervacua ſibi tum quantitate, tum qualitate, & præſertim ad eas, quæ rariores natura ſunt, transmittunt, quippe valentius eſt arteriarum, venarum, nervorum, muſculorum robur, imbecillius autem, aut prorſus nullum corporum, quæ *Glandularum* ſunt naturæ, *l. 13 Meth. Med. c. 5 in princ.* Hæc Caſtellus de *Glandulis* in genere. Videatur & Hippocr. *lib. de Glandulis*, & Galen. *l. 3 de Al. fac. c. 6.* Verum earum deſcriptio, differentia & uſus hodieque accuratior habetur ap. Th. VVarthon. *integro Adenographiæ libello.* Nic. Stenon. *de Muſculis & Glandulis.* Quibus jungatur Illuſtris & Excellentiſſimi Dn. Frid. Ferdin. Illmeri a VVartenberg. Phil. & Med. D. S. Cæſ. Majeſt. Archiatri, & in incluto Viennenſi Athenæo Profeſſ. Publ. *Adenographiæ Exercitatio*, ſuccincte eſſentiam & naturam *Glandularum* in genere & ſpecie comprehendens. Ex his libet hanc adjicere deſcriptionem: *Glandula* eſt parenchyma ſpermaticum, molle, friabile, & ſpongioſum, una communi membrana univerſim & frequenter pluribus privatis fruſtulatim coagmentatis incluſum, ex materia ſpermatica fabricatum, vaſis omnis generis ſtipatum, partim depurationi, partim ſecretioni, partim etiam elaborationi inſerviens. E recentioribus D. Bernhardus Conor Medicus Regius Anglus *in Epiſtol. de Secretione animali p. 7*, rejiciens illorum deſcriptionem, qui crediderunt, Glandulas nihil aliud eſſe, quam venas, arterias, nervos & alia vaſcula in nodum complicata aliam ſubſtituit, quod *Glandula* ſit membranula cava foraminulis pertuſa, arteria, vena, nervo & excretorio vaſculo ſtipata. Dividuntur trifariam *Glandulæ*: 1. in *Conglobatas* & *Conglomeratas*: 2. in perpetuas & adventitias: 3. in exteriores & interiores. De uſu *glandularum* alimentario vide Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 6.* *Glandularum* potiorum deſcriptiones reperies quoque ſub propriis nominibus, ſub literis eorum initialibus. *Glanduloſa corpora*, τὰ ἀδενώδη σώματα, olim diſtinxerunt a *Glandulis*, teſte Galen. *l. 14 Meth. Med. cap. 11*, laxitate & raritate majori. Verum hodieque illa diſtinctio non amplius obſervatur, teſte laudatiſſ. D. Illmero *d. l. th. 3.* *Glandula* quoque Arabib. dicitur apoſtema ſcirrhoſum, ſicut Nux avellana, aut etiam paulo minus, multoties ſuper volam manus, interdum ſuper frontem, in principio dum comprimitur, diſſolvitur, aliquando vero redit in priſtinam formam. Avicen. *l. 4 fen. 3 tr. 2 c. 6 & 7.* Videtur autem *Ganglion* intelligere. Ita & *Glandula Guidonis* eſt Tumor glandi ſimilis, mollis, ſolus mobilis, ſine radicibus a circumjectis partibus ſeparatus, maxime in emunctoriis & juncturis proveniens. Blancard. *in Lex.*

GLANDULOSOCARNEUS, Græce dici poſſet, ἀδενοσαρκώδης, vel ἀδενόσαρκος, quamvis fortaſſis in nullo Græco autore vetere reperiatur, eſt epitheton excreſcentiarum quarundam, quas in veſica obſervavit D. Ruyſchius *in Cent. I Obſerv. LXXIIX p. m. 99.*

GLANIS, γλάνις, nomen eſt piſcis marini & fluviatilis, cujus deſcriptionem & uſum in cibis vide apud Aldrovand. *l. 5 de piſc. c. 5.* Habetur a nonnullis ſimilis *Siluro*: Idem.

GLANS, βάλανος, æquivocum eſt vocabulum. 1. notat fructum arboris, *Quercus* dictæ. 2. cum additione *Myrepſica* ſive *Vnguentaria* eſt fructus arboris exoticæ Myricæ, de quo Galen. *l. 6 de Simpl. Fac.* quæ duæ ſignificationes ad Botanicos pertinent, Lang. *l. 1 ep. 66.* 3. *Glans* dicitur extrema totius colis, ſive membri virilis pars, cujus cutis, quæ eam veſtit, *Præputium*, πόσθη, dicitur, Galen. *l. 5 Meth. M. c 15.* Rolfink. *de part. genit. Part. 1 c. 51.* Barthol. *l. 4 Anat. c. 24.* Porro 4. *Glans* idem eſt, quod *Suppoſitorium*, ceu medicamentum topicum anodicatum, oblongum duos, tres, quatuorve digitos transverſos, figura tereti & rotunda, candelæ inſtar, olim glandis forma ad alvum ſolicitandam maxime, & ad alios ani affectus comparatum, P. Morell. *l. 2 ſ. 2 c. 13 de form. remed.* VVeker. *Antidot. Gener. lib. 1 c. 49 Spec. ſ. 44.* Schröder. *l. 2 c. 83.* In hac ſignificatione *Glans*, βάλανος, occurrit apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 83 & l. 3 de Morb. XV, 20.* Gal. *l. 6 de C. M. S. L. c. 3* Aliquando & pro Peſſo ſumitur, Hippocr. *l. 1 de Morb. mul. CXIIX, 2, 5, 14; CXIX, 13; CXX, 9.* *Peſſaria* minora βαλανίδες, ſive *glandes* parvæ eidem dicuntur, *lib. 2 de morb. mul. XLV, 6.* Tandem 5. accipi pro ſtrumis & ſcrophulis, quas Græci *Naphthas* vocant, patet ex Lang. *lib. 3 ep. 4 in fin.*

GLAREALIS, idem, quod *ſabuloſis*, Gr. ψαμμώδης, a *glarea*, ſive arena. *Aqua glarealis*, in vulnere meminit Helmont. *de Lithiaſ. c. 6 n. 20.*

GLASSA, eſt genus *vernicis* ſiccioris. Rul. & Iohnſ.

GLAVCOS, γλαυκὸς, *glaucus*, eſt nomen coloris miſti ex viridi & albo. Dicitur *Cæſius*. Differt omnino a fuſco, uti recte demonſtrat Libav. *Defenſ. Syntagm. contra Scheunemann. not. 48 Tom. 3 p. 95, 96.* γλαυκὸς quoque Hippocrati vocatur, qui cæſiis eſt oculis, *l. 2 Epid. ſ. 6 n. 7.* Vſurpatur & de urina, οὖρον γλαυκὸν, quæ eſt cornu pellucido ſimilis, media inter lacteam & charopam, apud Actuar. *l. 1 c. 8*, teſte Gorræo *in definit.* *Glaucus* quoque veteribus fuit nomen piſcis majoris pelagii, ſive marini, cujus deſcriptionem uſumque in cibis & Medicina tradidit Aldrov. *l. 3 de piſc. c. 16.*

GLAVCOSIS, *Glavcoma*, γλαύκωσις, γλαύκωμα, accipitur late & ſtricte. Late, pro omni coloris naturalis in oculo mutatione in præternaturalem & glaucum. Stricte, pro humoris cryſtallini colore in *glaucum* mutato, proveniens ab illius humoris nimia ſiccitate & concretione. Differt a *ſuffuſione*, ἀπὸ τοῦ ὑποχύματος, quod in hoc affectu peccet extranei humoris, & aliunde affluentis concretio: in illo ipſius humoris cryſtallini condenſatio & reſiccatio. Vid. Dieter. *n. 163.* Foëſ. *Oecon. d. l* C. Hofm. *Comm. in Galen. de V. P. n. 731.* Aliquando tamen color ille eſt abſque manifeſta læſione viſus, & tales homines dicuntur γλαυκώπιδες, unde & Minerva γλαυκῶπις dicta, cæſios oculos habens.

GLAVRA, *Glaure*, eſt nomen Paracelſicum mineralis, cum epitheto *Augurelli*, quod & *Electrum minerale immaturum*, item *Nympha* vocatur, *Th. Chym. Vol. VI p. 649.* Meminit & Helmont. *tr. Pharm. ac Diſp. modern. n. 50*, & Frid. Hofm. *in Clav. Schröder. l. 3 cap. 15 in fine.* Legitur & hoc vocabulum apud Ludov. *Pharm. Diſſert. I p. 121.*

GLAVX, γλαὺξ. Vide *Noctua*.

GLEBA, βῶλος. Vide *Bolus*.

GLECHONITES, γληχωνίτης, ſcil. οἶνος, nomen vini medicati ex *Pulegio*, quod Græc. γλήχων dicitur, parati. Dioſcor. *l. 5 c. 62.*

GLENE, γλήνη, proprie & primario *oculi* cavitatem & *pupillam* ſignificat. Per translationem quoque ita dicitur oſſium cavitas, & ſinus leviter depreſſus, ac obſcurus, ac leviter ſinuoſa cavitas, & obſcure deſidens, in quam os inſeritur, quemadmodum contra profundior cavitas, & altius deſcendens κοτύλη, h. e. *Acetabulum* vocatur, Galen. *l. de oſſib. procem. & c. 2 de fract. t. 52.* Hippocr. vero γλήνην vocat χώρην γληνοειδῆ, i. e. *ſinum pupillæ oculi adinſtar leviter depreſſum*, *4 de artic. t. 64.* Iung. Foëſ. *p. 136.* Hinc primæ cervicis vertebræ ſinus in inferiori regione leviter tantum cavi γληνοειδεῖς appellati ſunt. Valleſ. *l. 1 de H. C. F. c. 15.*

GLENOIDES, γληνοειδής. Vide *Glene*.

GLEVCINON, γλεύκινον, epitheton Vnguenti cujusdam, Lat. *Muſteum*, a γλεῦκος, *muſtum*. Meminit illius Galen. *l. 7 de C. M. P. G. c. 14*, ubi varias compoſitiones tradit. Simpliciorem compoſitionem proponit Dioſc. *l. 1 c. 67.* Inter acopa refertur & relaxantia a Gal. Emollit, calefacit, horroribus & nervorum, vulvæque vitiis auxiliatur. Dioſc. Gorr.

GLEVCOS, γλεῦκος, *Muſtum* ſignificat. Eſtque ſuccus uvarum recens expreſſus, crudus, flatuoſus, unum hoc in ſe boni continens, quod alvum laxet; quod niſi contingat, tanto magis noxium corpori evadit, Hippocr. *l. 2 de diæt. XXIII, 1.* *Muſtum* duplex habetur: *Lixivium*, Gr. πρόχυμα, item οἶνος πρότροπος, πρόδρομος, h. e. ſponte defluens, antequam calcentur uvæ; alterum *vulgare*, quod vi expreſſum eſt, quam vim vel pes, vel prelum præſtet, Græce τρυγητὸς οἶνος, Linden. *Ex. X §. 174 ſeqq.* ubi plura de *muſto* reperies. Idem Autor etiam erudite demonſtrat τὸ γλεῦκος aliquando ſignificare vinum dulce, generoſum, valde inebrians, & caput aggravans, quod de *muſto* alias dici nequit. Vnde & γλευκίτας olim dictus fuit, qui tali vino dulci nimium utebatur, *§. 252.*

GLEVXIS, γλεῦξις, vel γλῦξις, dicitur vinum, quod multum *hepſematis*, i. e. ſapæ, aut defruti admixtum ſibi habet. Linden. *d. l. §. 62.*

GLIS, ἔλειος, γέλειος, μυοξὸς, vel μυοξίας, dicitur muris ſpecies, eſtque animal quadrupes ſomnolentum, ita, ut dormiendo pingueſcat. Cujus deſcriptionem, uſumque in cibis & Medicina prolixe tradidit Vl. Aldr. *l. 2 de quadr. dig. vivipar. c. 29.* De ſymptomatibus ex eſu pulveris *glirium* edulcorato obortis videantur *Ephem.*

phem. N Cur. An. III Obs. 40. *Glis montanus* idem est, quod *Mus Alpinus*, sive *Marmota*, aut *Murmentum*.

GLISCHRASMA, γλίσχρασμα, idem, quod γλισχρότης, *lentor*, viscositas. Hippocr. *1 de R. V. I. A. t. 18.*

GLISCHROCHOLOS, γλισχρόχολος, dicitur de excrementis glutinosis, & simul biliosis. Hipp. *l. 4 Epid. XXIIX, 4,* quamvis γλισχρόχροα alii legerint, verum inepte, siquidem glutinositas non de colore dici poterit. Vide Erot. *p. 33.*

GLISCHRODES, γλισχρώδης, idem, quod γλισχρός.

GLISCHROS, γλισχρός, *lentum*, viscosum, glutinosum significat. Per metaphoram usurpavit Hippocr. de febribus *l. 4 Epid. XXII, 15.* Hinc verbum γλισχραίνειν, *viscosum reddere* significat, & προσγλισχραίνειν *magis viscosum* reddere, quod legitur apud eundem *3 de R. V. I. A. t. 26.* Ita & καταγλισχραίνειν, *d. l. t. 10.* Diet. *n. 671.*

GLISCO, αὔξω, ἐπιτείνομαι, idem est, quod *augesco*, paulatim vires sumendo & intendendo. Proprie de incremento ignis dici videtur. Per translationem vero eleganter etiam de flamma vitali, de calore febrili, aliisque vomitibus morbosis accipi potest & assolet. Febris dicitur *gliscere*, quæ de paroxysmo in paroxysmum ingravescit. Linden. *Ex. XV §. 94, 95.*

GLISOMARGO, est *Creta candida.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

GLOBUS, *Globulus*, σφαῖρα, σφαίριον, quid significet, notum est, & partim hujus non est loci. Reliqua vide infra voc. *Pila*, *Pilula*, & supra voc. *Catapotis.* Referuntur & *Globi* ad instrumenta Chirurgica; Ita *Globi* & *Globuli* uterini adversus procidentiam describuntur apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I Tab. XXII fig. 8.* In Anatomicis *Globulus Nasi* vel *Orbiculus* dicitur pars nasi inferior cartilaginea & mobilis. Barthol. *l. 3 Anat. c. 11 p. 527.* *Globulos* etiam vocavit prominentias illas rotundas & vesiculares, quæ inter alias cuspidatas ungues & ungulæ dictas, aliquando etiam bicipites conspiciuntur in peculiari linguæ involucro, & delineatas exhibet Gothofr. Bidloo *Tab. Anat. XIII fig. 2, 3, 4.* Alias *Globosæ particulæ* hodieque etiam referuntur inter principia materialia corporum naturalium præsertim liquidorum, de quibus videantur *Observationes Microscopicæ* Ant. Lewenhœk, quarum mentio fit *in Act. Erud. Lips. 1682.* Ita Casp. Bartholinus Th. filius gloriatur se vidisse beneficio microscopii globulos in sanguine existentes, de quo legatur *in Act. Hafn. Vol. III Obs. 3.*

GLOEOS, γλοιός, *strigmentum*, ita dicuntur sordes, quæ in balneis, aut palæstra ab hominum cute deradebantur, multi quondam in Medicina usus. Calefaciunt enim modice, emolliunt, & discutiunt, Dioscor. *l. 1 c. 34 seqq.* ubi ῥύποι dicuntur, Ægin. *lib. 7 c. 3 t. Glœos.* Inde descendit γλοιώδης, *strigmentosus*, h. e. strigmenti modo crassus & viscidus. Dicitur de excrementis apud Hippocr. *l. 7 Epid. II, 27,* quamvis in Edit. noviss. Linden. legatur ἰλυώδεες, *viscosæ.* Alia exemplaria habent γλυώδεες. Foës. *Oecon. p. 137.* Et verbum γλοιάζειν, quod significat conniventes oculos versare, exponente Galen. *in Exeg. dict. Hippocr.*

GLOMER, id est, *rotundum.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Inde *Glomeratus*, & verbum *Glomerari*, quod de nubibus usurpat Q. Seren. *c. 3.* Vid. not. Keuchen. *pag. 99.* Substantivum quoque habetur *Glomus*, Gr. στρόμβος. Scrib. *n. 142.* Adde Rhod. *in not.*

GLOMUS, στρόμβος, quid significet, p. a. dictum. In foro Medico *Glomus pilosus* descriptus & depictus legitur in D. Ruyschii *Observat. Anatom. Chirurg. Obs. XVIII.*

GLORIA, δόξα. Vide *Doxa.* *Gloria* Medicorum Deus sit, & huic cedant, Lind. *Ex. III §. 16.* Horridum est, *Gloriam* Deo debitam ratione aliqua frivola sibi ex parte attribuisse, vere scripsit Helmont. *tr. Confessio Autoris n. 14.* Qui vero magis *gloriæ* studiosus est, quam veritatis, succumbit, ut amator puellarum, Gal. *2 de iis, q. in med. t. 1.* Sophistis solius *gloriæ*, nullam veritatis, esse curam, dixit Idem *l. 10 de V. P. c. 9.* Ignis *gloria* vocatur id, in quo velut gloriatur & exultat ignis, quod est omnis materia facilis ad exardescendum, & in qua, ut citissime concipitur, ita & ardet singulari cum vigore tumoreque, h. e. vivida & fugax flamma e virgultis ad repentinos usus excitata, aliisque id genus cremiis, εὔφλεκτα vocant Gr. Gloriam vero καύχημα. Linden. *Ex. IX §. 6.*

GLOSSA, *Glotta*, γλῶσσα, γλῶττα. *Lingua* dicitur, pars illa carnosa, laxa & fungosa, præcipuum sermonis & gustus instrumentum; cujus Anatomicam descriptionem vide apud Barthol. *l. 3 Anat. c. 13,* & alios Anatomicos, præsertim Malpighium & Fracassatum *hoc tit.* Gothofr. Bidloo *Tab. Anat. XIII* linguæ specificum involucrum egregie delineatum exhibet. Haud raro etiam accipitur tropice de voce & sermone, v. gr. γλῶσσα ἀσαφής, *lingua* obscura. Hippocr. *lib. 7 Epid. XII, 13. ; XIII, 19,* ἀκρατής, incontinens *7 aphorism. 40 &c.* Vid. Foës. *Oec. pag. 138.* Dieter. *n. 164.* Γλῶττα ἄκρη *lingua* summa vocatur summum *linguæ* cacumen, *Coac. t. 230.* Vide *Lingua.*

GLOSSOCATOCHOS, γλωσσοκάτοχος, dicitur instrumentum illud Chirurgicum, quo lingua deprimitur, P. Ægin. *l. 6 c. 30.*

GLOSSOCOMON, *Glossocomion*, γλωσσόκομον, γλωσσοκόμιον, vel κομεῖον, nomen est Atticum, ut scribit Galenus, & proprie significat arculam, in qua homines recondunt res pretiosas, & quam multi iter facientes portant. Est autem oblonga & angusta. Ab ejus similitudine Medici Hippocrate posteriores (nam Hippocratem id genus instrumenti non novisse, Galenus autor est) machinam quandam chirurgicam fracto femori, vel cruri, ubi callus circumdatur, accommodatam γλωσσοκόμον appellarunt. Est autem machina cava, oblonga, & ad femoris proportionem arcta, superna parte trochleas utrinque singulas habens ad latera sitas,

ſitas, & inferna parte transverſum axem, ad quem alii-gati laquei contrarium nixum toti membro gemina tenſione efficiunt, uti depictam exhibet Gorr. *in defin.* quamvis hodieque non amplius ſit in uſu, ſed minori apparatu arcula, aut theca cruribus reponendis idonea adhibeatur, quæ etiam hoc nomine jure venire poteſt. Meminit hujus Inſtrumenti Galen. *l. 7 de V. P. c. 14 & 2 de fract. t. 64.* Iung. C. Hofm. *comm. ad LL. de V. P. n. 479.* Foëſ. *pag. 137.* De hoc inſtrumento vide & Fabr. Hildan. *cent. 5 Obſerv. 86*, quamvis nomen hoc non uſurparit, nec non Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I Tab. XXIV, fig. 4 & T. XLIX, fig. 4.*

GLOSSOMANES, γλωσσομανής, dicitur is, qui materno linguæ amore veſano captus mavult non intelligi in converſatione civili, quam peregrinis in ſermone vocibus uti, quantumvis receptis, Lind. *Ex. X §. 208.*

GLOSSOPETRÆ dicuntur linguæ ſerpentum in inſula Melitea ſive Maltha repertæ, quarum quemadmodum & oculorum luteorum ſingularem vim alexipharmacam intus & foris applicatam nonnulli indubitatæ veritatis exiſtimant. Vide Frid. Hofm. *in Clav. ad Schrod. l. 3 c. 2 p. 130 ſeq.* Plura de *Gloſſopetris* vide apud Chiocc. *Muſ. Calceol. ſ. 3 p. 417, 418.* Annumerat quoque Idem lapidibus fulmineis *d. l. p. 310 ſeq.* Sunt vero corpora triangularia, quorum alia foſſilia, alia marina ſtatuuntur. D. Etmüllerus de his credidiſſe videtur, quod ſint dentes ex piſce Carcharia mortuo excidentes, in mari mediterraneo ad inſulam Malthæ appellentes ſpeluncis inſinuando, induratione lapidis ſpeciem acquirentes, *in annotat. ad D. D. Ludovic. Diſſ. I Pharmacevtic.*

GLOTTIS, γλωττὶς, Anatomicis proprie dicitur illa rimula modulandæ voci accommoda, quam efformant cartilagines duæ arytænoides cum muſculis ad anguſtationem & dilatationem illius rimulæ deſtinatis. Videantur Anatomici, præſertim Bauhin. *lib. 3 c. 94 ſeq.* C. Hofm. *in Gal. de V. P. n. 473.* Aquapend. *de Larynge vocis Organ. c. 2.*

GLVTA, dicitur vis tenacis picis & efficaciæ, Rul. & Iohnſ.

GLVTÆVS, γλουταῖος, epitheton muſculorum nates conſtituentium, & femur extendentium, quorum deſcriptionem vide in Anatomicis, præſertim Barthol. *Anat. l. 4 c. 11 p. 579.*

GLVTEN, κόλλα, *Glutinum*, in genere omne id ſignificat, quo duo corpora ſicca firmiter uniuntur. Variat vero pro corporum uniendorum diverſitate. Vulgare gluten dicitur ξυλοκόλλα, ταυροκόλλα, item κόλλα τεκτονικὴ, *gluten fabrile*, Galen. *l. 5 de C. M. S. L. c. 7.* Præſtantiſſimum fit ex auribus taurorum & genitalibus. Fit & ex quibusvis pellibus inveteratis & decoctis, Rhodiacum cæteris præſtantius. De hujus virtute Medica legatur Dioſcor. *l. 3 c. 101.* Scrib. *n. 254.* Rhod. *in not.* Qui Autor etiam plura de *Glutino* tradit *in Diſſert. de Acia*, quæ loca in indice quærantur, cum nec liceat nec libeat omnia huc afferre, ſiquidem quæ ad nominis ſignificationem pro inſtituti ratione jam adducta ſunt, ſufficere quoque poſſunt. Metallis alia ſunt *glutina:* v. g. auro eſt ſanterna, aut borax, ferro argilla, maſſis æris cadmia, laminis alumen, æramentis ſtannum, ſtanno argentum, marmori & plumbo reſina, vitro maſtiche &c. Gorr. *Gluten librarium* ex ſimila & polline (aliis garo) paratum, vim habet emplaſticam & concoquendi, Galen. *l. 7 de S. Fac. t. Colla.* De *glutine Chondrillæ* Lemniæ vide Libav. *Syntagm. A. Ch. l. 8 c. 6.* *Gluten* quoque eſt *fel tauri.* Item *Gluten* vel *Synovia* eſt pars corporis nobiliſſima, ſubtilis, pura, alba, perſpicua, ſal reſolutum dulce & humor naturalis, ſeu liquor in omnibus juncturis membrorum inſtar albuminis ovorum, in qua perſpicua materia ſi generetur Tartarus ob ſal reſolutum, quod habet in ſe quandoque coagulatum, oritur inde podagra, cujus etiam locum & verum domicilium eſſe aſſerit Rul. Iohnſ. *in Lex.* De hoc legi etiam poteſt Paracelſ. paſſim in ſcriptis, præſertim *l. 1 de Tartaro tract. 4 cap. 2.* Spiritus quoque vocatur *Gluten* animæ & corporis ab Hartmann. *Diſp. Chymico-Medica IV.* *Gluten de aquatico* vocatur prima ranarum materia ſive cryſtallina ranarum mucilago, vulgo Sperma ranarum dicta, Helmont. *tr. Formarum ortus n. 57.* Fr. Hofmann. *in Clav. l. 1 c. 2 p. 3.* *Gluten Spagyricum Aquilæ* eſt vera Aqua Mercurialis, Libav. *Apoc. Hermet. part. poſt. Tom. II Oper. p. 351.*

GLVTINATIO, κόλλησις. Vide *Conglutinatio.*

GLVTINATORIVS, κολλητικός. Vide *Colleticus.*

GLVTIA, γλουτία, i. e. parvæ *nates Cerebri*, dicuntur duæ eminentiæ Cerebri oblongo rotundæ, quarum concurſum hominum conjunctis inter ſe femoribus & natibus rectiſſime comparaveris, quibus & aliæ duæ minores conjunguntur, *Didymia* ſive *Teſtes* cerebri dictæ. Quarum omnium veram deſcriptionem & uſum reperire licet in Anatomicis, præſertim Bartholin. *l. 3 Anat. c. 6* & Th. VVillis *Anat. Cerebr. c. 14.*

GLVTINOSVS, κολλώδης, vide *Colla.*

GLVTOS, γλουτός, *Nates* i. e. muſculoſa illa caro in ſumma femoris parte prominens, quæ ſedentibus pulvini vicem præbet. Hipp. *2 de fract. t. 44.* γλουτὸς quoque dicitur proceſſus alter cervicis oſſis femoris gibboſus & exterior, quem & τροχαντῆρα μέγαν appellant, dictus vel a ſimilitudine, quam habet cum natibus, vel quod muſculi, quibus *nates* conſtant, ei præcipue inſerantur. Galen. *l. de Oſſib. c. 21.* Gorr. & Caſtellus. Muſculi *nates* conſtituentes vocantur *Glutæi.* Barthol. *l. 4 Anat. c. 11 p. 579.* Vide *Nates.*

GLVTTVPATENS, epitheton ventriculi, vel ſtomachi apud Q. Serenum, quod Keuchen. ita declaravit: id eſt, in quam crebris *glutus* ſaliva, ſive decocta degluntiuntur & abſorbentur. *Gluttire* proprie eſt ſalivam ſorbere, quod fit per intervalla in gargarizantibus, *in not. p. 149.*

GLYCASMA, γλύκασμα, γλυκασμὸς, significare conjectatur Linden. vinum dulce ex musto paratum. *Exerc. X §. 15.*

GLYCEA, potio dulcis. Ianus Cornarius *cap. 22.*

GLYCYCHYMOS, γλυκύχυμος, dicitur de iis, quæ dulcem habent succum, Galen. *l. 2 de Sim. Fac.*

GLYCYPICROS, γλυκύπικρος, *dulcamarus*, præter significationem Botanicam, qua speciem Solani notat, significat saporis genus ex melle & absinthio mixtis oriundum, de quo Gal. *l. 3 de S. Fac. c. 16*, ubi etiam occurrit, quod Poëtæ amorem γλυκύπικρον vocarint ob effectum, quem producit, diversum.

GLYCYS, *Glycytes*, γλυκὺς, γλυκύτης. Vide *Dulcis*, *Dulcedo*, *Passum*. γλυκέα quoque vocari fella κατ' ἀντίφρασιν h. e. dulcia, cum sint amarissima, scripsit Cœl. Aurel. *Tard. pass. l. 3 c. 1 p. m. 394.*

GLYPHO, γλύφω, *scalpere*, sculpere significat. Dicitur de phreniticis pilos evellentibus, vel *scalpentibus*, Hippocr. *l. 3 Epid. ægr. 15 post. stat. pestil.*

GLYXIS, γλύξις. Vide *Glevxis.*

GNATHOS, γνάθος, ambigue accipitur. Interdum idem est, ac *Gena*, γένυς, & patet ex *l. 5 Epid. XXVI, 10*, notante Galen. *l. 2 de art. t. 19.* Interdum strictius significat Maxillam & *Buccam*, seu eam partem, quæ sub mala est, vel gena, totumque illud spatium, quod ab aure ad aurem porrigitur. Hippocr. *4 aph. 31 & 6 aph. 19.* Dieter. *n. 165.* Interdum sumitur pro ea tantum maxillæ parte, qua latescit & articulatur. Hipp. *2 de artic. t. 19.* Interdum pro integris ossibus maxillæ, quibus dentes infiguntur, *l. 5 Epid. VII, 7; XII, 1, 3; XXXV, 14.* Adde Foës. *p. 138 seq.* Vide *Maxilla.*

GNESIOS, γνήσιος, idem, quod *Legitimus*, genuinus. Dicitur frequenter de morbis, qui præstitutam sibi formam & ideam non excedunt. Hipp. etiam de sudoribus usus est *4 de R. V. I. A. t. 10.*

GNIDIVS, κνίδιος, ab insusa *Gnido*, κνίδω, sub Zona temperata, sita in mari Ægeo, Gal. *4 aph. 14.* Epitheton sententiarum Medicarum ibidem conscriptarum de victu acutorum, quarum meminit Hipp. statim in princ. *de R. V. I. Ad.* Iung. Gal. *in comm. ad priores textus illos.* Est & Epitheton grani alicujus purgantis, quod *Coccum gnidium* vocatur, Gal. *l. 7 de S. F.* estque fructus *Laureolæ*, de quo vide Botanicos, & Schröd. *l. 4 cl. 3 n. 429*, cum Rolfink. *tr. de purg. sect. 9 art. 2*, qui saltem sub *Mezerei* nomine exposuit.

GNIEST est saxi species. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

GNOME, γνώμη, est æquivocum. Interdum apud Hippocratem notat *mentem*, & est idem, quod διάνοια, νοῦς, *animus*, v. g. *2 aphorism. 6; 5 aphorism. 16 & 1 de iis, q. in med. t. 3; libr. 6 Epid. sect. 8 n. 5, 41, 74*, & passim alibi. Vid. Dieter. *n. 166.* Lind. *Ex. XV §. 40.* Deinde etiam significat *sententiam* aliquam determinatam & ab opinione distinctam. Vid. Galen. *in comm. ad d. l. de iis, q. in medic.*

GNOMI dicuntur homunciones, vel spiritus corporei sub terra viventes, alias *Pygmæi*, cubitali vix altitudine. Ruland. & Iohnf. Meminit & Paracelsus, v. g. *Tract. 2 de pestilit. cap. 1 in fragment. ad T. IV & alibi.*

GNOMOLOGIA, γνωμολογία, dicitur sententiarum elocutio, cum quis sententias loquitur & oracula, aut *sententiosus sermo*, qualis a Medico elegante requiritur, Hippocr. *l. de dec. ornat. V, 13.* Iung. Lind *Ex. II §. 28.*

GNORIMOS, γνώριμος, communiter significat cognitum, *notum*. Hippocr. vero specialiter usurpavit de infantibus, qui communi & usitato tempore partus excluduntur, h. e. nonimestribus, *l. de Septimest. part. V, 15.*

GNYX, γνὺξ, i. e. *genu flexo*, aut in genua, ἐπὶ τὸ γόνυ. Cui etiam respondet ὀκλὰξ, *geniculatim*. Galen. *l. 3 de V. P. c. 15.* Adde C. Hofm. *in comm. ad h. l. n. 166.*

GOBEIRA, *Mespila*, *Agabor*, i. e. *Pulvis*. Rul. & Iohnf. *Lex.*

GOBIO, *Gobius*, κωβιός, item, χλωρὸς. Rondel. *l. 6 de piscib. c. 16*, est nomen piscis, cujus multæ sunt differentiæ, quocirca nihil mirum, si diversi autores diversa de his scripserint, & rerum ipsarum distinctio difficilior inde facta fuerit. Videatur Rondelet. *d. l. & capp. seqq.* & Aldrovand. *l. 1 de pisc. c. 20.* Apud Galenum aliquoties *Gobionum* mentio fit. Semper vero inter cibos meliores & boni succi referuntur, *lib. 3 de bon. & mal. succ. cibis cap. 9.* Schröd. *Mustelam* quoque *fluviatilem* appellat *Gobium fluviatilem*, Gr. σαῦρον, *l. 5 cl. 3 n. 48.* An *Gobii saxatilis* species mutetur brevi tempore in vitro Hermetice clauso asservatus in apum regem, fides sit penes Autorem Paracelf. *de Pestilit. Tract. 1.*

GOETIA, γοητεία, est species magiæ diabolicæ, id est, invocatio dæmonum maleficorum juxta sepulchra facta, quæ ob id aspergine lustralis aquæ & tædarum igne expiabantur, ne vel dæmones ea obsiderent, vel obessent, quem ritum ad Pontificios emanasse quispiam suspicari posset. Lang. *l. 1 ep. 33.* Est soror *Necromantiæ*, *ibid.* & *l. 2 ep. 46.* Differre volunt a *Magia* in hoc, quod hæc sit imploratio dæmonum bonorum ad boni alicujus assecutionem, Suidas & Libav. *Tom. IV Oper. p. 23.*

GOMORRINVS epitheton seminis & conjunctionis impuræ generativæ apud Paracelsum, quando fœtus producitur partim brutalis, partim humano similis. Cum vero ipse Autor fateatur esse turpissimum de hac re scribere *tract. de Vermibus*, igitur & nos tacere præstat.

GOMPHIASIS, γομφίασις, γομφιασμὸς, vocabulum Dioscoridi, uti videtur, proprium, *l. 2 c. 63*, denotans morbum dentium, & quidem molarium; in specie vero eorundem mobilitatem. Hinc non absque ratione C. Hofm. manu sua addidit loco illi Dioscoridis potius ἀγομφίασιν dici debere, aut ἀγόμφωσιν, quia γόμφωσις dentibus fere molaribus propria conjunctio, vel insertio est. Vid. & Annot. Ioh. Anton. Sarraceni *ad d. Dioscor. loc.* *Vacillatio* vero dentium illorum, sive mobili-

mobilitas oritur a superfluo serosi humoris corrupti per ductus salivales affluxu & collectione, gingivarumque relaxatione & corruptione, quale quid scorbuticis familiare esse, patet ex VVillis *de scorbut. c. 3 §. 9.*

GOMPHIOS, γόμφιος, & in plurali γόμφιοι dicuntur *dentes molares*, sive *clavales*, quod clavorum modo genis infigantur. Unde & γόμφωσις dentium fere propria. Sunt vero dentes asperi, ampli, lati, molendis atterendisque cibis destinati, a caninis ad extremam usque mandibulam pluribus radicibus infixi. Dicuntur alias & μύλαι, vel μύλοι, h. e. *Molares*, quia molis usu & asperitate quodammodo similes sunt. Ultimi sive extremi eorum vocantur σωφρονιστῆρες, qui omnium novissimi oriuntur quasi *dentes sapientiæ*, item *Genuini*. Gorr.

GOMPHOS, γόμφος, vide *Clavus*.

GOMPHOSIS, γόμφωσις, species συναρθρώσεως, sive *Coarticulationis*, cum adinstar clavi os ossi infigitur, vel cum os unum alteri penitus est infixum, ita ut ne tantillum quidem (veluti dentes suis alveolis) moveantur. Galen. *l. de ossibus proœm.* Per γόμφωσιν quoque juncta quædam ossa dici possunt in Carpo, Metacarpo, Tarso, Pedio, & aliis quibusdam partibus. Synarthroses enarthrosi & arthrodiæ similes, sola motuum magnitudine ab ea differentes. Gorr. & Castell. Barthol. *libell. 4 Anat. c. 1.* Latine *Clavatio* dicitur D.D. Hofmanno Iun. *ad Microcosm.* Horne *Differt. An. p. 27.*

GONAGRA, γονάγρα, est species arthritidis, quando caussa solutionis continui dolorifica genua occupat. Vide *Arthritis*. Paracelso passim dicitur *Genugra*.

GONCHOTOS, γογχωτὸς, idem, quod γλωχηνωτὸς, *sulcatus*. Usurpatur de telis ab Æginet. *l. 6 c. 88.*

GONE, γονὴ, vide *Genitura*. Aliquando etiam pro matre poni, ex Hesychio demonstravit Linden. *Ex. IIX §. 26.*

GONGRONA, γογγρώνη, in genere notat omnem tumorem nervosorum corporum cum duritie rotundiorem, a rotundis in arborum truncis tuberculis fungosis & eminentiis (quas γόγγρυς Græci vocant) nominatum; uti ita sumitur in Hipporc. *l. 6 Epid. s. 3 t. 14.* Gal. *in comm.* Caussa in succo nutritio aut nervoso congelativo consistit. Specialiter vero tumorem in collo, qui βρογχοκήλη, *Bronchocele* dicitur, significat. Vide *Bronchocele*. *Gongrona*, γογγρώνη, dicitur tumor quidam, estque Bronchoceles species sive Strumæ, rotundior gutturis eminentia, cum duritie, quales in quibusdam arboribus appendices sunt, quas *Gongros* vocat Ingrass. *ad Avicen. de Tum. p. n. p. 371.*

GONGYLION, vel *Gongylidion*, γογγύλιον, γογγυλίδιον, significat *pilulam parvam*, idem, quod καταπότιον. Erotian. *Onomast. p. 33 f.* Galen. *in Exeg.* a γογγυλὶς, quod *rapam* significat, Hippocrat. *l. de intern. affect. XLIII, 33.*

GONGYZO, γογγύζω, significat *murmuro*. Quod ipsum verbum fictum est ad imitationem soni, quem murmurantes ita proferunt, ut loqui audias; verum quod dicant, non intelligas. Lind. *Ex. X §. 37.*

GONIMOS, γόνιμος, est πολύσημον in Medicina, proprie & primo significat *fœcundum*, ad generationem idoneum. Ita usurpatur de ætate ab Hippocr. *lib. 1 de diæt. XIIX, 14.* Deinde idem est, quod *vitalis*, βιώσιμος alias dictum, & dicitur de fœtu, vel infante in utero, Hippocr. *d. l. XIX, 9; l. de superfœtat. II, 20; III, 1; IIX, 3.* Vel etiam accipitur pro *genuino* & germano fœtu, non adoptivo, ὁ οὐκ εἰσποιητὸς, Foës. *Oec. p. 140.* Denique cum de tempore, die, mense, vel anno prædicatur, significat *impar*, criticum, quia tempus impar fere criticum existit, & aliquid commodi gignit. Hipp. *l. 2 Epid. s. V, 27, 30; sect. VI, 8, 11, 18, 20.* Huic opponitur ἄγονος, dies vel mensis *par*, *ibid. 19, 24.* Erotian. *p. 32 A. B.*

GONIOSIS, γωνίωσις, dicitur ab Archigene species pulsus decurtati, sive flexus in pulsu decurtato, quem in alto repræsentat, non autem circuli figuram. Fit hujusmodi pulsus ob imbecillitatem flammæ vitalis, quæ attollere onus nequeat. Gal. *l. 2 de præsag. ex puls. c. 11.* Gorr.

GONOIDES, γονοειδὴς, *genituræ similis*, dicitur de recrementis alvi & urinæ albis, viscidis, crassis, Hipp. *l. 1 Prorrhet. s. 2 t. 60; Coac. t. 186, 233, 362, 580; l. 1 Epid. ægr. 1; lib. 2 Epid. s. III, 95; l. 3 Epid. ægr. 3 & 4; l. 6 Epid. sect. 2 t. 28; l. 7 Epid. XV, 44.* Vide & Erotian. *d. l.* C. Foës. *Oecon. p. 141.*

GONORRHOEA, γονόρροια, generali quidem significatione dicitur omnis involuntaria seminis excretio, sive intento pudendo, sive citra hujus tensionem. Sed quæ proprie *Gonorrhœa* dicitur, est, autore Galen. *6 de L. Aff. c. 6,* perpetua seminis excretio sine pudendi tensione. Quæ vero intento pudendo fit, propter convulsionem accidit, inque ea duo morbi conjunguntur, videlicet Priapismus & *Gonorrhœa*, Gorr. & Castell. De triplici *Gonorrhœæ* differentia vide & Lang. *l. 2 ep. 5.* Est utrique sexui communis, & cum noctu plerumque contingat, ὀνειρωγμὸς, vel ἐξονειρωγμὸς, *Pollutio nocturna* vocatur, de quo affectu vide Linden. *Ex. XV per totum.* Nobis libet hanc annectere descriptionem: *Gonorrhœa* est præternaturalis, involuntaria & intempestiva materiæ seminalis, vel veræ, vel vitiosæ, vel materiæ cujusdam excrementitiæ & corruptæ excretio e genitalibus, cum corporis macie, oculis concavis, interdum & magna virium prostratione, proveniens a partium seminis asservationi dicatarum intemperie, laxitate aut soluta continuitate, per varias caussas externas oborta & excitata.

GONOS, γόνος, idem, quod γονή. Vide *Genitura*.

GONY, γόνυ. Vide *Genu*.

GONYALGIA, γονυαλγία i. e. *Dolor genu occupans*, & idem fere, quod *Gonagra*, legiturque apud Ioh.

Ste-

Stephan. *Consil. Med. Dec.4 cons. 9 pag. 336, operum ed. Venet.*

GORGONEI fontes dicuntur illi, in quibus inest vis lapidifica, ita ut corpora indurentur in soliditatem lapideam, quorum meminit Libav. *Synt. Arc. Ch. l.6 c.14.* Hinc & *Spiritus lapidificus* a quibusdam efflictus vocatur *Gorgonicus*, verum præter necessitatem videtur introductus, cum particularum diversarum excrementiciarum concursus in loco quieto, præsertim terrestrium & salinarum sufficere possit ad calculi generationem.

GORGONIAS, γοργονίας, dicitur a quibusdam *Corallium*, propterea, quod quamprimum, ubi ex alto in aërem profertur, solet lapidescere, a Gorginibus filiabus Phoni, præsertim Medusa, cujus crines in serpentes mutatos, qui aspexit, in saxum conversus est, imo & virgulæ in littore lectæ, quas Perseus in littore subjecerat, induruerunt, nomenque *Corallium* adeptæ sunt, uti fabulantur Poëtæ, præsertim Ovid. *l.4 Metamorph. fab.16, 17 seqq.*

GOSEL, id est, *animal cornutum*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

GOSSIPIUM, γοσσίπιον, idem, quod *Bombax*, Cotonum. Vide *Bombax*.

GOSSUM, idem, quod *Botium Gulæ*. Vide *Bronchocele*. For. *l.3 Chir. Obs. 13 in Schol.*

GOTTE, vide *Gamboidea. Ghittajemou.*

GRACILIS, ἰσχνὸς, *Gracilitas*, ἰσχνότης, item ἰσχνασμὸς, idem fere est, quod λεπτὸς, *tenuis*, & λεπτότης, *tenuitas*, nisi, quod hæc differentia intercedere videatur, quod *Gracilitas* plus sapiat aliquid præternaturale, & maciem includat, quam tenuitas; quamvis nec hoc dissimulandum, quod utrumque indifferenter & de statu naturali & præternaturali aliquando accipiatur ab autoribus. CL. Ros. Lentilius *Graciles* descripsit, qui non habent carnes multas, sed sufficientes tamen ob constitutionem calidam & siccam. *Miscell. Medico-Pract. P.III p.191.* Prædicatur vero de variis rebus: v.g. de toto corpore ejusque partibus, Hippocr. *4 aph.6; 2 de fract. t.57*, de faucibus, *2 f.1 prorrh. tex. 54 & sect.3 tex.12; Coac. t.262, 265*, de mammis *5 aph.37, 38, 53*, de musculis. In specie *Gracilis Musculus* dicitur quartus tibiam flectens apud Bartholin. *l.4 Anat. c.11 p.582.* de respiratione *l.4 Epid. XIIX, 10*, de pulsu Gal. *l.1 de diff. puls. c.5*, de linteis & fasciis *2 de fract. t.72*, de tumoribus subsidentibus & detumescentibus *d.l. t.73*, de doloribus *Coac. t.491.* Verbum quoque ἰσχναίνειν, *gracilescere* legitur *5 aph.25, 55 & de humid. usu X, 14 & 2 de fract. t.72.* Plura vide apud Foës. *Oec. p.289.* Dieter. *n.411, 412.* Linden. *Ex. XV §.7, 22, 23 seqq.*

GRACULUS, *Gracculus*, κολοιὸς, κορακίας, primario nomen avis est, cujus variæ dantur species, de quibus earumque usu in cibis & medicina vide Aldrovand. *l.12 Ornithol. c.6 seqq.* Deinde *Graculus* piscis marinus est, qui Græc. κορακῖνος vocatur. Vide *Coracinas*.

GRADATIO, Gr. dici posset κλίμαξ, dicitur metallorum in gradu affectionum exaltatio, qua pondus, color & constantia potissimum ad gradum excellentem perducitur. Neque enim in substantiam per se transfigurandam vim habet, sed duntaxat qualitates, vel quantitates in gradu ex occulto in manifestum producit, nihil mutata specie priori, veluti si natura dedit Aurum album, *Gradatio* id rubificat: si volatile, figit, si impurum, purificat &c. Rul. & Iohns. *in Lexico.* Gerard. Dorneus *tr. de transmut.* quatuordecim *gradationes* recenset *c.21*, quæ tamen omnes vel per aquas fortes, vel per olea, vel per liquores fiunt. Paracels. *de transmut. metall. in princip.*

GRADUS, Galeno Gr. dicitur τάξις; in Medicina denotat determinationem ordinatam excessus alicujus in qualitatibus medicamentorum in comparatione & respectu ad temperatissimum, sive ad τὸ σύμμετρον. Galen. *l.3 de sim. fac. c.13 & l.1 de C.M.P.G. cap.2.* De *graduum* vero inventione quæ nostra sit sententia, vide *in Dogm. Med. Gen. P.VI c.2 dogm.7 p.703 seqq.* Chymici alios *gradus* rerum tradunt, & quidem quatuor, juxta ordines matricum. Nam quæ ex terra proveniunt, primi dicuntur *gradus*: Quæ ex aëre, secundi *gradus*: Quæ ex aqua, tertii, & quæ ex igne, quarti vocantur *gradus*. Porro, qua virtute singulo *gradu* seorsim aliud ab alio vincitur, punctorum est, non *graduum*. Iohns. *in Lex.* ex Paracels. *l.2 Paramir. c.6.* Helmontius partim alios commentus est, & quidem Chymicos respectu ignis quindecim; *tr. Calor efficienter non digerit num.33 seqq.* *Gradus* quoque applicantur in Physiologicis & Pathologicis caloris in sanguine diversæ virtuti excessivæ vel deficienti. Hinc recte scripsit P.M. de Calderia, *Gradum* non posse simul esse naturalem & violentum. *Tom.I Oper. p.24.* Hecticæ *Gradus* communiter numerari solent tres. In *scala transmutationis* metallorum septem *gradus* recensentur principales, calcinatio, sublimatio, solutio, putrefactio, destillatio, coagulatio & tinctura. Ger. Dorn. *de Transmut. metall. c.1.*

GRÆA, γραῖα, γραῖς, Moschion. *de morb. mul. c.19*, significat 1. anum sive *vetulam*. 2. *pelliculam* illam, quæ lacti, aut *pulticulæ* refrigeratæ inducitur concrescens. 3. *cutem rugosam* circa umbilicum, senectutis indicium, qualem vetulæ habent. Dicitur & γραῦς. Gorr.

GRÆCUS, ἕλλην, est denominativum a *Græcia* regione Europæ. *Græca Magia* est ars superstitiosa a *Græcis* inventa, vel saltem culta, visiones vanas tractans, qua efficiebant, ut apparerent ea, quæ vere non erant; indeque magnam apud ignarum vulgus sapientiæ captarent existimationem, cum nihil aliud esset, quam oculorum aciei per obfuscationem transmutatio, ex imaginationibus hominum sumens exordium, quorum assensus cum infideli conatu per omnis mendacii imaginationem conjungebatur in similitudinem.

Rul. & Iohnſ. *in Lex.* qui merito addidit *ſeqq.* Quid non molitur in vanis hominibus nequam artifex?

GRALLÆ ſunt inſtrumenta lignea ambulatoria, quibus utuntur claudicantes, aut plane pedum uſu deſtituti ad ambulandum, vulgo ſtelzen. Ita ſæpius loco trophæorum relinqui ſolent in thermis aliisque aquis ſalutiferis dictis, quamvis interdum fraus & dolus malus ex conventione deliteſcere ſoleat, teſte experientia. Meminit harum in paralyſi VVillis *Anat. Brut. Part. II c. 9.*

GRAMIA, idem, quod *Glama*, λήμη, *ſordes oculorum.* Paſſim legitur in Practicis, præſertim apud Plemp. *Ophthalmogr. l. 5 c. 3*, vide *Glama.*

GRAMINVLÆ vocantur ranunculi, nondum omnibus pedibus inſtructi, uti refert ex Athanaſio Kirchero Oligerus Iacobæus *de Ranis & Lacertis cap. 1 p. 15.*

GRAMMA, γράμμα, primo ſignificat *Literam*, *Scriptum.* Vide *Litera.* Deinde notat *Scrupulum*, ſcripulum, vel *ſcriptulum*, quod eſt vigeſima quarta pars unciæ, Gal. *lib. de pond. & menſ. c. 2.* Ita vero dicebatur ponderis id genus, quod uncia in tot partes divideretur, quot eſſent apud Græcos literæ, quæ illi γράμματα vocant. Ejus nota apud Latinos fuit inverſum ℈. Hodieque ſignatur. ℈.

GRAMME, γραμμή, *Lineam* ſignificat. In Anatomicis circulus pupillam ambiens, *Iris* vocatus, dicitur quoque γραμμὴ κυκλοτερὴς, *linea circularis.* Gorr. Vide *Linea.*

GRANA. Vide *Migrana.*

GRANAGRANVM Paracelſo dicitur Arcanum aliquod in morbo caduco matricis ob ſimilitudinem formæ, quamvis incertum ſit, quid per *Granagranum* velit intellectum, *tr. de Caduco Matricis §. 9.*

GRANATRISTVM Paracelſo idem eſt, quod *Anthrax* ſive *Carbunculus. Chirurgiæ l. 5 tr. 1 c. 5.*

GRANATVS inter lapides pretioſos refertur, eſtque gemma pellucida ex flavedine rubens, ignis inſtar, miniique nativi, vel factitii colorem fere referens. Eſt ſpecies *Carbunculi.* Nomen obtinet a *pomo Granato*, cujus granorum colorem æmulatur. Dividuntur *Granati* in Orientales & Occidentales. Inter hos Bohemici reliquos antecellunt. De virtutibus harum gemmarum vid. Schröder. *l. 3 c. 5 n. 2.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad Schröder. d. l.* De monte *Granatorum* in Bohemia lege *Ann. II Ephem. Nat. Cur. Obſ. 78.* Paracelſus abuſive quoque accepit vocab. *Granatus*, omnibus Elementis attribuens, & ſcribens: *Granatus* aqueus coagulatur: igneus carbonizatur: terreus herbatur: aereus nubeſcatur. Sic hominis ſanguiſatur, *in Fragm. Medic. ad Tom. I referendis.* Tartari quoque ſpeciem quandam eſſe formam *Granatam* ſtatuit, *fragm. ad Tom. III referendis. Granatum pomum* a Barbaris appellari cartilaginem mucronatam ſcribit Fallop. *in Expoſ. de Oſſib. Tom. I Oper. p. m. 518 ſeqq.*

GRANDA eſt nomen Lapidis Philoſ. *in Th. Ch. Vol. IV p. 727.*

GRANDEBALÆ vocantur Hadr. Iunio *pili ſubalares*, quorum uſus eſt, ne partes illæ, quæ citiſſime & maxime ſudant, a frequentioribus & valentioribus brachii motibus atterantur, Caſp. Bauhin. *Anat. l. 2 cap. 2.*

GRANDO, χάλαζα, vide *Chalaza.* Paracelſ. quoque abuſive portiones calculoſas & tartareas congelatas in ventriculo, renibus, aut veſica, hoc nomine indigitat, dicens: *Grando* eſt granum generatum a liquido per ſalem. Ita *grandines Tartari*, *l. 1 Tract. 1 cap. 1 in explicat. & in fragm. Gradinoſumos* idem eſt, quod *os Cubiforme* ſive *Teſſeræ*, Bartholin. *libell. 4 Anat. cap. 21 p. 753.*

GRANVLA dicitur Chymicis *puſula*, ſive pulvis puſillus *granulando* concinnatus. Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 4 c. 3 ſeqq.* ubi *granula* metallorum in ſpecie quoque exponit.

GRANVLATIO, eſt in *granula* comminutio. Ei ſervit fuſio. Eſt enim propria metallorum, & perficitur variis modis. Fuſa metalla in aquam effunduntur, cujus vi diverberata diſſiliunt. Fundi vero in catino, vel trulla cochleari ferreo debent. Nonnunquam aquæ imponuntur ſcopæ e viminibus exilibus, ut eo melius diſſiliant. Loco ſcoparum tabella, vel colatorium anguſtiſſime pertuſum, vel crates ad uſum venit. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

GRANVM, κόκκος, χόνδρος, vide *Coccos*, *Chondros. Granum nil* eſt ſemen Indici. Eſt & nomen ponderis, quorum 20 vel 24 ſcrupulum, vel ſcripulum conſtituunt: Gr. σιτάριον, Galen. *de ponder. & menſur. c. 3.* Intelligi autem debent *grana* hordei, vel piperis integra & perfecta. *Granum noſtrum* Spagyricis quid ſignificet, Bœoticum ænigma eſt, de quo Libav. *in Apoc. Hermet. Part. poſter. Tom. II Oper. p. 443 & 448. Granum* frumenti dicitur Lapis Philoſ. *in Th. Chym. Volum. IV p. 719. Granum incombuſtibile metallorum* eſt radicale eorum humidum, & quaſi ſemen quoddam ſolis & lunæ, quod natura iis inſevit, ut data occaſione in ſolem & lunam excoquerentur per naturam longo tempore, & per artem brevi, *p. 729.*

GRAPHICON, γραφικὸν, κατ' ἐξοχὴν dicitur *atramentum ſcriptorium*, Galen. *4 de C. M. S. L. c. 8.* Adde Lind. *Ex. V §. 26.*

GRAPHIOIDES, γραφιοειδὴς, idem, quod βελονοειδὴς, ἢ ςυλοειδὴς, id eſt, acui vel ſtylo ſimilis. Eſtque epitheton proceſſus tenuis oblongi in oſſe petroſo. Bartholin. *libell. 4 Anatom. cap. 6.* Vide *Acus.* Eodem quoque nomine venit *cubiti proceſſus*, quem e directo parvi digiti porrectum a *Graphii*, ſeu ſtyli modo Græci Anatomici ſic vocant. Galen. *l. 1 de admin. Anat. cap. 10.*

GRA-

GRAPHISCOS, γραφίσκ&, nomen ferramenti chirurgici cum epitheto διοκλέ& *Dioclis*, ab autore, qui inter priscos Medicos maximus habitus est. Fuit vero instrumentum telis e corpore extrahendis accommodatum, constans ex lamina ferrea, vel ænea ab altero capite duos utrinque deorsum conversos uncos habente, ab altero duplicata lateribus leniterque extrema in eam partem inclinata, quæ sinuata est, insuper ibi etiam parte, quæ perforata est. Hæc juxta telum transversa demittitur, deinde ubi ad imum mucronem ventum est, paulum torquetur, ut telum foramine suo excipiat. Cum in cavo mucro est, illico duo digiti subjecti partis alterius uncis simul & ferramentum illud extrahunt & telum. Celsus *l. 7 c. 5.*

GRAPPA, morbus apud Solen. *f. 5 Con. 15.*

GRASSA, i. e. *Atticar*, vel *Borax*. Rul & Iohns.

GRASTIS, γράστις, dicitur a quibusdam *hordeacea farrago*, quanquam & multi non indocte *semiaridum fœnum* interpretentur. Reperitur & κράστις. Gorr.

GRATIA, χάρις, vide *Charis*. Pestem quoque vocari *Gratiam Dei*, eo quod hoc malum *Flagellum Dei* sit, quo nos castigat & in gratiam revocat, testatur Forest. *l. 6 Obs. 21. Schol.*

GRAVATIVUS, βαρὺς, idem, quod *Gravis*. Vide *Baros*, *Dolor*. Epitheton doloris, quando caussa pondere, vel mole saltem molesta in partibus nervosis solutionem continui tentat.

GRAVEDO, idem, quod *Gravitas*, βάρ&, vide *Baros*, *Carebaria*. Deinde significat speciem Catarrhi, quæ dicitur *Coryza*. Vide *Coryza*, *Catarrhus*. Rhod. *in Lex. Scribon.*

GRAVEOLENS, *Graveolentia*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dysodes*. Galen. *l. 4 de Sim. Fac. c. 22. Graveolentia* in Ileo mortis signum. Linden. *Ex. IV §. 86.*

GRAVIDA, ἡ κύουσα, Hesych. κυμὰς, ἡ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, Hipp. *sect. 5 aphorism 29. seqq. plur.* dicitur fœmina, quæ concepit & in utero gerit. Vide *Cyesis*, *Conceptio* &c.

GRAVIS, *Gravitas*, βαρὺς, βαρύτης. Vide *Baros*. Quibus addi potest, quod etiam morbus *magnus* vocetur *gravis*, vel propter excellentiam partis, vel propter vehementiam symptomatum, vel propter malignitatem. Alias *gravitas* in genere notat molestiam insignem ex præsentia rei obortam. Ita *gravitas* ventris, corporis, apud Scrib. *n. 50, 183, 188, &c.* Vide *Lex. Scribon.* Rhodii. Huc pertinet & verbum *Gravari*, id est, premi. Keuch. *in not. ad Q. Seren.*

GRAUS, γραῦς. Vide *Graa*. Gal. *l. 4 de san. tu. c. 4.* Legitur & apud Hippocr. *l. de Sterilib. XXII, 2.* & apud Gal. *com. 2 in prognost. Hipp. t. 35.*

GRAUUS, *Marmor*, *Porphyrites*, marmor porphyreticus, rubeus, ad modum Purpuræ, cujus usus est in spontaneis rerum solutionibus. Ruland. & Iohns. *in Lex.*

GRESSURA, πληχὰς, πλιχὰς vocatur locus inter duo crura medius, quo videlicet in diductione feminum, gressuum vicissitudines deambulando efficiuntur. Locus est medius inter anum & pudenda, cujus media pars περίναιον, *Interfemineum* vocatur, eo quod duobus feminibus interjaceat. Legitur apud Hipp. *2 de fract. t. 70; 3 de artic. t. 90.* Adde Gal. *com. ad hæc loca & in 4 de art. t. 45.* Iung. Foës. *in Oecon. p. 515.*

GRESSUS, βάδισις, idem, quod *Ambulatio*. Gal. *l. 3 de V. P. c. 2.* Est igitur *Gressus* motionis species, quando animal transferendo universam suam molem pedibus ab uno ad alium locum transit, Ioh. Alphonsus Borellus *de motu animal. Part. I c. 1 in princip.*

GRIPHOMENOS, γριφόμεν&, implicatus, revolutus, *irretitus*, a *rete* piscatorio γρῖφ&, aliis γρῖπ& dicto. Usurpatur de doloribus circa præcordia implicatis, Hipp. *1 Prorrh. c. 3 t. 8.* Vide Gal. *comm. ad h. l.* C. Hofmann. *in Notis ἀνεκδότοις* notavit, alios γρηπώμενα, quosdam γριπώμενα, alios γραφώμενα, legere. Vide Foës. *p. 142.* & Gorr. *in def.* γρῖφος etiam quæstionem ænigmaticam tropice significat. Lang. *l. 1 ep. 27 & l. 3 ep. 6.*

GROSSUS, a, um, terminus barbarus, sed tamen in Pharmacevticis & Chymicis usitatus, significans *Crassum*. Legitur & *in Th. Chym. Vol. IV, p. 770.* Apud Avicenn. discrimen habetur inter *Grossum* & *Viscosum*, quod illud indigeat dissolutione, hoc incisione & attenuatione, & ita differant, ut lutum a glutino. *l. 1 fen. 4 doctr. 5 c. 24.*

GRUMA est *Tartarus vini*. Rul. *in Lex.*

GRUMUS, θρόμβος, est liquidæ rei in unam massam concretæ & coagulatæ frustum. Ad lac & sanguinem translata vox est medicis, imprimis Hipp. frequenter de sanguine usus est concreto, *4 aph. 80; Coac. t. 123; l. 5 Epid. V, 5.* Idem tamen etiam de excrementis usurpavit, v. g. bilis *grumo l. 2 de morb. LXXIII, 2*; de urinis *grumosis 4 aph. 69. & Coac. t. 597.* de vomitu *grumoso t. 636.* Hujusmodi concretio dicitur Latin. *Grumescentia*, Gr. θρόμβωσις, Gal. *c. 2 de fract. t. 16.* Iung. Dieter. *Iatr. n. 395.* Hæc *Grumescentia* in sanguine est indicium & effectus acidi peccantis. Chymicis *Grumus* dicitur species pusulæ, sive pulveris crassioris ex succorum consistentium congerie coacervatus, qualis fit in dilutis & lixiviis, in quibus crystallinorum granorum minuta congeries coagulando existit. Ita cum muria coquitur, fit *grumus* salis. Libav. *Synt. A. Ch. l. 4 c. 3.*

GRUS, γέρανος, æquivocum est. Proprie notat animal volucre magnum, cujus descriptionem prolixam usumque in cibis & medicina vide apud Aldrovand. *l. 20 Ornitholog. c. 5.* Adde Schröder. *lib. 5 cl. 2 n. 56.* Deinde significat piscis marini speciem *Gladio* pisci congenerem, uti patet ex Æliano *l. 15. H. An.*

An. c. 9. Tertio Lapidem quoque quendam Chymicis notare testatur Aldrov. *d. l. §. Æquivoca*, quamvis in nullo scripto Chymico reperire licuerit. Tandem & machinam sive instrumentum quoddam notat, quod & *Ciconia, Geranium* vocantur. Vide *Ciconia*, *Geranium*.

GRYGALLVS, γρυκόκκυξ, major & minor vocantur aves montanæ in Helvetiæ montibus repertæ, summæ bonitatis carnem habentes, notante I. I. VVagnero *Histor. Helvet. Curios. sect. IV, Artic. 2 p. 199.* Iung. Aldrovand. *Ornitholog. l. 13 c. 8 & 9. ed. Bon. p. 69 seqq.*

GRYLLVS, γρύλλος, proprie dicitur Insectum alatum vaginipenne, scarabæis potius, quam cicadis simile, focorum terrarumque acidarum incola, stridulo suo cantu sedulum, cujus descriptionem ulteriorem cum usu in Medicina vide in Aldrovand. *l. 4 de Insect. c. 2.* Schröder. *l. 5 cl. 4 n. 104.* Mustelam marinam Italis quoque *Grillum* dici, autor est idem Aldrov. *d. l.* *Grillus* vel *Grilla* vocatur quoque *Vitriolum*, teste Ger. Dornæo *de Genealog. mineral. c. 16.* Rul. *in Lex.* vocab. *Gilla.*

GRYPALOPEX, γρυπαλώπηξ, cognomen quidem Satyri cujusdam apud Hipp. *l. 6 Epid. s 8 t. 52*, qui ex nimio seminis profluvio, vel gonorrhœa diurna & nocturna in tabem lethalem incidit. Potuit tamen fortassis ita fuisse appellatus, quod lumbis fuerit incurvis & dorso inflexo, ex tabe dorsali. Ἀλώπεκες enim dicuntur musculi dorsi inferiores ad lumbos siti. Foës. *Oec. p. 143.*

GRYPHIVS. Vide *Pes.*

GRYPHVS vocatur *Lapis Philosophicus in Th. Chym. Vol. IV p. 727.*

GRYPOSIS, γρύπωσις, generaliter dicitur *incurvatio*, aut inflexio, & restringitur ad *unguium aduncationem* e Cœl. Aurelian. *l. 2 acut. cap. 32.* quemadmodum & verbum γρυποῦσθαι de unguibus usurpatur apud Hipp. *2 progn. t. 60. Coac. t. 402.* Foës. *p. 112.*

GRYPS, γρυπὶς, γρὺψ, nomen avis peregrinæ, unde adhuc dubitatur, an in rerum natura detur? Legi poterit Aldrov. *l. 10 Ornithol. c. 1.*

GVAIACVM, *Guajacan, Lignum sanctum*, Gr. ἁγιόξυλον, est Lignum arboris cujusdam exoticæ ex India allatum, cujus virtutes in lue Venerea curanda omnia reliqua simplicia alias commendata antecellunt. Fertur, Reges Castiliæ & Portugalliæ Fernandum, Iohannem Henricum, & Emanuelem primum ex Australis Oceani insulis ad nos attulisse, Lang. *lib. 1 ep. 63.* Lignum & Cortex solent in usum vocari. Plura vide apud Schröder. *l. 4 cl. 1 n. 161.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Claudin. *append. lib. de ingress ad infirm. tit. de remediis generosioribus sect. 3.* De extractione *gummi Guajacini*, Libav. *Alchym. Pharmacevt. c. 20.*

GVARINI sunt homines ex influentia cœli viventes. Rul. & Iohns. Meminit eorum Paracels. *l. 5 de Vit. long. c. 2.*

GVASSEM vocantur *Stigmata*, sive Maculæ nigricantes, de quarum cura vide Avic. *l. 4 fen. 7 tr. 2 c. 7.*

GVAVIL, id est, *Stellio*, species Lacertæ marinæ. Rul. & Iohns. *in Lex.*

GVLA, οἰσόφαγος, λαιμὸς, vide *Lamos*, olim & στόμαχος dicta. Veteres ita nominabant eam partem, quæ inter fauces & os ventriculi superius intermedia est. Aristoteles vero & qui post ejus seculum scripserunt, *stomachum*, quod nos *gulam* appellamus, vocarunt. Via est eorum, quæ cum devorantur, tum vomitione rejiciuntur, Gal. *l. 5 de l. Aff. c. 5.* Hippocr. meminit & descripsit *libell. de Anatomia*, vel *Resectione II, 13.* Pleniorem juxta partes descriptionem vide apud Anatomicos, & inter hos Bartholin. *lib. 2 Anat. c. 12.* VVillis *Pharm. Rat. P. 1 s. 1 c. 2.* Lang. existimat, *Gulam* quoque vocari φάρυγγα, quæ tamen vox in genere *fauces*, & principium *œsophagi* & laringis potius significat, *l. 2 ep. 43.*

GVLO, *Gulosus*, γαστρίμαργος, dicitur, qui *gulæ* nimium indulget. Vide *Gastrimargos. Gulo* est quoque nomen animalis voracissimi, in Suecia notissimi. Helmont. *tr. de magnetic. vuln. cur. n. 165.* Aldr. *l. 1 de quadr. digit. vivip. c. 11.* Historiam quoque illius animalis *Gulo* vernacule *Vielfras* dicti breviter scripsit Apollon. Menabenus Medicus Insubris *in tractatu de Alce.*

GVMA, *Gumma*, est vocab. æquivocum. Vel enim est idem, quod *Mercurius*, *Argentum vivum. Guma gumi* oleum, sulphur, coagulum. *Guma* paradisi, Auripigmentum. *Guma* cupri est stillicidium Veneris. Ruland. & Iohns. *in Lex. Gumma Philosophicum* vocatur fermentum illud compositum ex Mercurio & materia prima metallorum & oleo facta inceratione conjunctis, Dorn. *tr. de Artificio supernatural. c. 14. in Theatr. Chym. Vol. I.* & plura *Tom. IV, p. 77, 719 seqq. 987.* Quære *in Indice* plura. *Vol. V, p. 15.* *Gumma* quoque notat tumorem, vel tuberculum durius, plerumque indolens, in lue Venerea perioſtio adhærens, a materia viscida congelata & corrupta succi nervosi, aut potius lymphæ obortum, de quo affectu vide Aquapend. *tr. de operat. Chirurgic. tit. de Gummatibus.* Meminit & Helmont. *tr. Tumulus pestis. §. Præparata sedes.*

GVMMI, κόμμι, dicitur & *Gummis*, *Commis* in fœmin. Rhod. *in Lex. Scrib.* & *in not. ad Scribon. n. 72.* in genere ita dicitur lachryma congelata concretaque, sive liquor concretus in truncis arborum ipsam producentium, velut resina quoque in multis visitur, quæ resinam proferre possunt. Cæterum quod Emplasticæ sit potentiæ, constat, Gal. *l. 7 de S. Fac. §. Gommi. Gummi* simpliciter dictum significat *Arabicum*, Rhod. *ad Scrib. n. 21.* *Gummata* vel sunt *Naturalia*, vel *Artificialia.* De utrisque vide Schröd. *l. 2 c.*

l. 2 c. 21. Naturalium resolutionem succincte tradidit Iunken *Chym. Exp. Cur. P. 1 f. 3 c. 7 p. 206.* Artificialium extractio proponitur & a Libav. *Alchym. Pharmacevt. cap. 20.* Nec Chymici destituuntur *Gummatibus.* Ita *Gummi* legitur Ioviale apud Schröd. *l. 3 c. 14.* *Gummi* crystallinum Mercurii *tr. Ignis naturæ c. 35.* *Gummi* Benedictum in magisterio Lapidis Philosophorum. Idem. *Tom. II Oper. p. 351.* *Gummi ad Podagram*, *Gummi Gamandræ* &c. Vide supra *Gamboidea.* *Ghitta Iemou.*

GVMMI RESINÆ, vocantur concretæ arborum lachrymæ in oleo promtius, attamen & in aqua, licet difficulter solubiles. Schröd. *l. 2 c. 20.*

GVMMOSITAS, idem, quod *Guma*, vel *Gumma.* Forest. *lib. 32 Obs. 19 in Schol.*

GVNALGES, γυναλγὴς, dicitur Hippocr. qui genuum dolore conflictatur, *l. 6 Epid. f. 4 t. 13.*

GVR, terminus Spagyricus, cujus significatio ignota. Legitur *Th. Ch. T. VI, p. 322.*

GVRGVLIO, γαργαρεὼν. Vide *Columella.* *Gurguliones* quoque vocantur insecta sive vermiculi in farina, uvis Corinthiacis atque passis geniti. Legitur hæc vox *in Act. Philosoph.* Oldenburg. *Ann. 1668. m. Iun.* quamvis alias *Curculiones* dicantur. vide *Curculio.*

GVSTABILIS, γευστὸς dicitur de qualitatibus ad gustum pertinentibus, Gal. *l. 2 de L. Aff. c. 8.*

GVSTVS, γεῦσις, item *Gustatus.* Hujus vocabuli homonymiam jam olim indicavit Gal. *l. de odor. instrum. c. 1 in princ.* Non solum earum rerum sensum, quæ in *gustatum* cadunt, sed etiam vim gustandi *gustum* appellant. Nimirum *gustus*, γεῦσις, active sumto vocabulo denotat speciem sensuum externorum quandam tactui plane similem: cujus organum sensorium omnium Doctorum consensu *Lingua* habetur, cui aliquatenus subobscure tamen palatum & Superior gulæ pars subserviunt. Quænam vero proprie pars Linguæ primarium sit instrumentum, in eo nondum conveniunt. Varias sententias collegit Barthol. *l. 3 Anat. c. 13.* e quibus verosimillima videtur Malpighii & Fracassati sententia, papillas nerveas linguæ statuentium, *in Exercitat. h. t.* quam & confirmavit D. Car. Reygerus *in not. ad Iac. Rul. de Bellebad Glossostomographiam*, *Ann. III Ephemer. N. Cur. p. 569.* Alias de hujus sensus natura egregie quoque & accurate scripsit Th. VVillis *An. Brut. P. I c. 12.* Helmontius alium *gustum* linguæ & alium stomachi esse scripsit *tr. Potestas medicam. §. 27.* Passiva significatione *Gustus* idem est, quod *Sapor*, de quo suo loco. Ita sumserunt vocab. Scrib. Larg. *n. 190. seq.* Adde Rhod. *in Lex. Scrib.* Paracelf. *in Fragm. Med. & alibi.*

GVTTA, σταγὼν, στάγμα, æquivocum est. Proprie notat particulam minimam, sive stillam materiæ liquidæ, & ita refertur inter minimas mensuras Pharmacevticas; qua ratione in redi solent liquores Chymici nonnulli efficacissimi, v. g. olea quædam & spiritus, aut Sales liquidi. *Gutta* quoque vocatur *Ros*, *Th. Chym. Vol. VI, p. 753.* *Gutta* etiam sumitur pro Embrocha sive *Stillicidio*, Fallop. *de Therm. aq. & met. c. 13 Tom. I, p. m. 249.* Tropice vocab. *Gutta* de quibusdam morbis dici solet, v. g. *Apoplexia* ita dicta fuit, quia creditum a nonnullis sanguinis *guttam* e capite ad cor delabi, idque suffocare. Dieter. *num. 85.* Parac. *Paragr. l. 1 §. 7.* *Gutta serena* vocatur affectus quidam oculorum, ubi visus est abolitus propter nervorum opticorum angustiam, nihilque vitii in oculis animadvertitur, nisi quod pupilla nigrior & amplior apparet. *Gutta rosacea* dicitur quoque rubedo in facie, similis illi, quæ tinctura est lepræ incipientis. Rul. & Iohns. cujus caussa sunt portiones lixiviosæ sanguinis coagulatæ & stagnantes sub cute. Forest. *lib. 2 Chirurg. Obs. 9 in Schol.* & alii Practici.

GVTTALIS, rectius *Gutturniformis*, ἀρυταινοειδὴς, dicitur Cartilago apud Barthol. *l. 2 Anat. l. 11 p. 443.*

GVTTATIM contabescere significat lente consumi, Linden. *Ex. IX, §. 52.* Sudor στάγδην, fluens, i. e. *guttatim* est modulus exercitationum, Hipp. *6 Epid. f. 3 t. 8.*

GVTTEO, id est, *gumma*, quæ est marinum. Rul. & Iohns. *in Lex.*

GVTTETA est epitheton Pulveris de Gutteta dicti, cujus ex officinis Monspeliensibus descriptionem exhibet L. Riverius *Prax. Med. l. 1 c. 8*, & novissime laudibus extollit Georg Baglivus *Med. Rom. L. 1 Prax. Med. c. 9. tit. de Dolore in genere*, *convulsione & molibus convulsivis p. m. 78*, contra dolores capitis pertinacissimos & fere ad maniam accedentes. An fortassis a voce Gallica *Goutte*, quæ inter alias significationes etiam convulsionem sive spasmum denotat.

GVTTVR, λάρυγξ. Vide *Arteria aspera*, *Larynx.*

GVTTVRNIVM, ἀρύταινα. *Gutturniformis.* Vide *Arytænoides.*

GVTTVROSVS, ἐξεχέβρογχος, vide *Exechebronchos.*

GVTTVS dicebatur vas guttatim oleum fundens, quo post lavationem in balneo utebantur. Fumanell. *de baln. mox a princ.*

GYION, γυῖον, Hipp. significat vel *totum corpus*, uti patet ex *l. de intern. affect. XI, 13; XXXV, 6; XXXVI, l. 7.* vel *membra majora*, juxta Erotianum. Iunge Foës. *Oec. p. 143.* Scribitur & absque ι, solo υ.

GYIOO, γυιόω, significat membra frango, *enervo*, dicitur de corporis & membrorum imbecillitate. Frequenti in usu apud Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 33 &c.* Vide *Gegyiomenus.*

GYMNASION, γυμνάσιον, non solum locum significat *Palæstra* quoque dictum, ubi se exercebant athletæ & alii, uti vult Dieterich. *n. 169.* sed & ipsum

Exer-

Exercitium vel *Exercitationem*, uti patet ex Hippocr. *l. 6 Epid. f. 1 t. 6 & f. 3 t. 8 fec. Galen.* Foëf. *d. l.* Iul. Alex. *l. 6 Salubr. c. 1.* Vide *Exercitatio.*

GYMNASTES, γυμνασής, dicebatur olim is, qui exercitationibus publicis, & loco, ubi fiebant, præerat. Callebat enim omnia exercitationum genera, & earum ufum & modum noverat. Gorr. *in def.* Lang. *1 ep. 51.*

GYMNASTICA, γυμναστική, dicitur pars Methodi ὑγιεινῆς, fanitatem exercitatione confervans, de qua paffim videatur Gal. *in libris de fan. tuend.* Sed eft & alia ars athletis propria, fed magis vitiofa, quia plerunque extra naturæ limites progreditur, & qui eam callent, vocantur γυμναστικοὶ, *athletæ*, quorum corporis habitus videtur quidem fumme bonus, fed revera periculofiffimus ex Hipp. *1 aph. 3.*

GYMNOCRITHON, γυμνόκριθον, quafi *Hordeum nudum.* Latine *Scandella*, Cereale femen in Cappadocia proveniens, ut fcribit Oribaf. *l. 1 Collect. Med. c. 1.* forte id hordeum, quod decorticatum nafcitur, & quod vulgo hordeum mundatum appellatur. Gorr. Meminit Gal. *l. 1 de Al. fac. c. 13.* & Iul. Alex. *l. 8 Salubr. c. 6.* ut & *in not. ad Gal. d. l.* item *in not. ad l. 6 de Sim. Fac. c. de Ægilope*, ubi γυμνοκριθὴ legitur.

GYMNOS, γυμνός. Vide *Nudus.*

GYMNOSPERMOS, γυμνόσπερμος vide *Angiofpermos.*

GYNÆCEIA, γυναικεῖα, *muliebres purgationes* fanguinis fignificat, cum menftruas, Hipp. *l. 6 Epid. f. 1. t. 7. fec. Gal & f. 8. t. 55, 56.* Dicuntur etiam καταμήνια, ἐμμήνια. Vide *Menftruum*; tum partus purgationes *5 aph. 28.* (ubi utræque intelligi poffunt) *Coac. t. 513, 518, 522, 548.* Iunge Foëf. *d. l.* Diet. *n. 170.* Vide *Lochia.*

GYNÆCEUM, γυναικεῖον, interdum idem eft, quod γυναικωνῖτις, *mulierum conclave*, cujus meminit Gal. *l. 1 meth. med. c. 2.* Unde & olim Gynæceorum præfectas obftetrices plerunque fuiffe, demonftrare conatur Rhodius *ad Scribon. n. 122.* Interdum vero γυναικεῖον a quibusdam dicitur *Stibium* five *Antimonium*, quod eo mulieres decoris cauffa cilia illinerent. Gorræus.

GYNÆCOMANES, γυναικομανής, dicitur nimio & infano fœminarum amore captus. Linden. *Ex. X §. 208.*

GYNÆCOMASTON, γυναικομαστὸν, muliebris mammæ & fubjectæ additæque mammis pinguedinis auctio eft præter naturam. Gal. *in def.* muliebrum *mammarum nimium incrementum.* Caftell. & Gorr. Cauffa haud dubie in copia fucci nutritii chylofi exceffiva confiftit.

GYNÆCOMASTOS, γυναικόμαστος, dicitur tumor mammillarum in viris p. n. adeo ut mammis mulierum fimiles fiant. Eft morbus auctæ magnitudinis. Gal. *in defin.* Ingraff. *com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 375.*

GYNÆCOMYSTAX, γυναικομύσταξ, i. e. *Barba muliebris*, & ita dicitur pubes fupra pudenda muliebria erumpens, quando pubefcunt. Rolfink. *de part. genital. Part. II, c. 34.*

GYNANTHROPOS, γυνάνθρωπος, dicitur homo ex hermaphroditorum genere, qui fœminini fexus genitale recte conformatum habet, virile non item, quemadmodum Androgynus vocatur mafculinum fexum recte conformatum habens, uti e Domino de Val Riolanum notaffe *de Hermaphroditis c. 12* refert P. Zacchias *Quæft. Medico-Legal. l. 7. Tit. I, quæft. 8. n. 6.*

GYNE, γυνή, *mulierem* fignificat, eftque nomen, quod ambitu fuo tam conjugem fœminam, quam fejugem complectitur, quamvis rarius de virgine ufurpetur. Dieter. *n. 171.* Linden. *Ex. IIX, §. 25. feq.*

GYPS, γύψ. Vide *Vultur.*

GYPSOS, γύψος, *Gypfum*, ita dicitur, quod ex lapidibus toftis & ambuftis exprimitur. Cognata calci res eft, fed non eft ita calidum. Differunt, quod calx reftincta humore aliquo acquirit calorem; *Gypfum* non accenditur. Duo funt potiffimum ejus genera: Unum *nativum*, feu foffile e terra, fummitate potiffimum illius, eftque fimile fere nitro, latis venis: Alterum *factitium* ex lapide albo, fimile alabaftro, cujus tamen varia funt genera pro diverfitate locorum. Rul. & Iohnf. De virtute Medica *Gypfi* lege Galen. *l. 9 de S. Fac. h. t.* Diofcor. *l. 4 c. 134.* Ægin. *l. 7 c. 3.* In fpecie vinum confervare, teftatur I. Alex. *l. 17 c. 6 Salubr.* Hinc *Gypfata vina* accepta venenis omnibus contraria effe fcripfit Ardoyn. *l. de venen. p. 34.* Nocet vero intus fumptum Senn. *Med. Pr. l. 6 part. 6 c. 2.*

GYRINUS dicitur apud Plin. rana recens nata adhuc quoad formam imperfecta nigra, oculo faltem & cauda infignis *l. 9 H. N. c. 51.* tefte Aldrov. *l. 3 de Pifc. c. 61.* Verum contra Plinium animadvertit Oliger. Iacobæus *de Ran. & Lacert. c. 7 pag. 5 feqq.* per autopfiam perfuafus, quod macula faltem nigra in ovulis racematim cohærentibus confpiciatur a ranis fœminis excretis, quæ macula progreffu temporis in *gyrinum* permutetur; & fortaffis fi Etymologiæ aliquid tribuendum, nomen γύρινος a γύρος orbis defcendens, competeret ipfi maculæ vel globulo nigro cum primo ranarum rudimento in ovulis obfervato.

GYRIS, γῦρις, id eft, *pollen* ex farina, qui amylo virtute fua refpondet. Ægin. *l. 7 c. 3 h. t.* Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 3.* Mofchion. *de morb. mul. c. 136.* Gorr.

GYROFALCO, *Girfalco*, nomen avis rapacis ad *falcones* pertinentis, cujus defcriptionem & ufum vide ap. Aldrov. *l. 7 Ornithol. c. 3.*

H.

HABENA, τελαμὼν, ad inftrumenta Chirurgica refertur, & fignificat fpeciem vinculi, quo vulnerum

rum labia contrahuntur, & vices futuræ sustinet. Legitur apud Gal. *2 de iis, q. in med t. 8. fin.*

HABEO, ἔχω. Vide *Echo.*

HABILIS, i. e. dispositus, commodus. Ita Corpus *habilissimum* quadratum vocatur, neque gracile, neque obesum. Celsus *l. 2 c. 1.* Iung. Pantin. *not. ad h. l.*

HABITATIO, οἴκησις, locum, in quo commorari & vivere solemus, significat, id est, *domicilium.* Pertinet inter τὰ ἔξωθεν, quæ etiam consideranda sunt in Medicina, ex Gal. *c. 1 aph. 1.*

HABITVDO, κατάστασις, vide *Catastasis. Constitutionem* corporis vel bonam, vel malam significat. Gal. *l. de opt. corp. constit. & l. de opt. habitu.*

HABITVS, ἕξις, variis gaudet significationibus, etiam in foro Medico. In genere notat *constitutionem*, vel habitudinem corporis, aut alterius alicujus rei constantem & perennantem sive firmam, cui opponitur διάθεσις, *Dispositio.* Gal. *ad Thrasybul. c. 12. & l. de opt. habitu in princ.* quæ διάθεσις etiam vocatur σχέσις, de quo *suo loco.* Deinde significat corporis & partium constitutionem sive habitudinem, structuram & compositionem, qua ratione dicitur corpus esse *habitus* densi, rari, solidi, compacti, laxi. Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 31, & 40.* Galen. *in comm.* Est vero corporis *habitus* duplex: *Bonus*, Gr. εὐεξία, & *malus*, καχεξία. Vide *Evexia, Cachexia. Habitus*, ἕξις, etiam sumitur pro membrorum vinctorum *habitu* & figura, sive constitutione post deligationis tempus, & huic θέσις, positio, situs opponitur. Hipp. *3 de iis, q. in medic. t. 21.* Gal. *in comm. ad h. l.* Adde Foës. *Oecon. p. 218.*

HADES, ἅδης, *infernus.* Vide *Orcus.*

HADID, id est, *ferrum.* Rul. & Iohnson. *in Lex.*

HADROS, ἁδρὸς, significat *uberem, largum*, abundantem; & dicitur de homine bene nutrito, crasso, pingui, adulto. Hipp. *l. de genitur. IV, 9.* de pulsu largo, Galen. *def. med.* cui opponitur ἰσχνὸς, gracilis; de diæta vel victu largiore & pleniori, *1 aph. 5 & 7.* de purgatione fortiori, *4 aph. 9.* Iung. Dieter. *n. 7.* & C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 855. seq.*

HÆCCEITAS, Scoto dicitur *quinta essentia* Chymicorum, sive essentia specifica, principium vitale activum, cujus virtute medicamenta operantur. Libav. *tr. de igne naturæ, c. 25. fin.*

HÆMA, αἷμα, Græcis vocatur *Sanguis*, liquor ille vitalis, & naturæ nostræ familiarissimus, de cujus origine, generatione, motu circulari, fermentatione, usu & examine, quoad statum secundum & præter naturam, passim in scriptis veterum & recentiorum Medicorum quamplurima leguntur. Apud illos imprimis Hipp. Gal. & Avic. nunc *sanguis* sumitur pro omni in venis concluso succo, h. e. massa liquida e quatuor humoribus pituita, utraque bile, flava & atra, & *sanguine* stricte dicto constante; nunc stricte pro quarta ejus parte reliquis tribus e directo opposita. Enimvero cum illa opinio jam dudum propter varias absurditates, quibus scatet, obsoleverit, præstat, recentiorum scripta consulere, præsertim Thomæ VVillis *Exerc. de Febribus cap. 1 & 2 seqq.* Gualt. Charlton. *Exerc. Oecon. Anim. IV, V.* D. D. Maur. Hoffmanni *Synops. & Prudent. Medic.* Notas nostras *in Iessenii Iudicium de Sang. V. S. misso*, & alios plures, quamvis nec in his omnibus cuncta applausum mereri, Adrastea cogat fateri, præsertim quando statuitur, universam Medicinam dependere ex *sanguinis* sec. & p. n. cognitione, qua hypothesi & morborum externorum plerorumque cognitio & curatio e foro Medicinæ excludi, & internorum quoque plurium a succo nervoso, spiritibus, flatibus, quin & excrementis immediate dependentium tractatio magis obscurari, quam illustrari videtur. Nobis hac vice sufficit, ex veris principiis & neotericorum monumentis hanc annectere descriptionem *sanguinis* Physiologicam: *Sanguis* est humor vitalis, sive substantia in brutis & homine fluida, e particulis diversis activis & passivis constans, rubicunda, primum in conceptu ex colliquamento seminali producta, & successive virtute flammæ, sive spiritus vitalis multiplicata, & ex chylo quotidie accedente continuata, & ita cum ad individui conservationem, tum ad speciei propagationem destinata. In resolutione Chymica *sanguinem* promere Aquam, Spiritum, Sal volatile, Oleum & sal fixum, præter alios demonstravit etiam Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. 1 s. 2 c. 1 p. 74. seqq.* An vero talia sint propterea pro principiis constitutivis habenda, non est hujus loci ventilare. *Sanguinis* Anatomiam Physicam exhibet etiam D. Gothofr. Bidloo *Tab. Anat. XXIII, fig. 16.* & globosas vesiculas, fibrillas, massulam striatam ovi albumini similem monstrans. Potus *sanguinis* calentis contra epilepsiam merito suspectus habendus. Tropice & abusive quoque vocabulum *sanguis* dicitur de vegetabilibus & mineralibus, Dornæus *de transmut. metallor. c. 17.* Ita *Sanguis Draconis* Arabibus Medicis est succus Anchusæ. Fallop. *de Metall. S. fossil. c. 36. Tom. I, p. 343. Sanguis Satyrii* (vitiose Satyrionis) est liquor sanguineo colore ex radicibus Satyrii cum pane pistis, & longa digestione quasi in oleum sanguineum liquescentibus, Iohnson. *in Lex. Sanguis Antimonii* legitur apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 8 c. 22. Sanguis viri ruffi* est Sulphur marcasitæ, Libav. *de igne natur. c. 20. & Apocal. Hermet. part. prior. c. 15.* Iohns. *Sanguis duorum fratrum* est *sanguis* draconis vena terræ. In magisterio lapidis Philosophici Mercurius quoque *Sanguis* dicitur Philosophorum, Libav. *Synt. A. Chym. l. 7 c. 8.* Ger. Dornæus *tr. Artific. supernatur. c. 5*, ubi quidem variis epithetis ænigmaticis insignitur, v. gr. *Sanguinis Leonis, ruffi, viridis, Medusæ* &c. Vide Libav. *Tom. II operum*, & quære *in Indice.*

HÆMALOPS, αἱμάλωψ, proprie dicitur cruenta

 suffusio

suffusio in oculis ex plaga, ictu, effuso nimirum sub locum læsum sanguine oborta, Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 8 & l. de fac. parabil.* Vnde & Archigenes dicebat, *Hæmalopa* idem esse malum cum *Hyposphagmate*, atque etiam in omni alia parte contingere posse, præterquam in oculo. Dicitur autem αἱμάλωψ quasi αἷμα ἐν ὠπὶ. In latiori vero significatione sumsit Hippocr. pro omni Sanguine concreto, & veluti sugillato, *l. de natur. puer. IV, 29; XV, 6; Coac. t. 553.* Dioscor. *l. 2 c. 95*, ubi αἱμαλωπὶς legitur. Iung. Foës. *Oecon. p. 10.*

HÆMASSO, αἱμάσσω, significat *sanguinare*, cruentare, sanguinem profundere. Legitur de gingivis apud Nonum *de M. P. C. c. 113 & 114.* αἱμασσόμενα οὖλα i. e. *cruore suffusæ* gingivæ. Dicitur & ἐξαιμάσσω. Linden. *Ex. XIII, §. 463.*

HÆMATEROS, αἱματηρὸς, id est, *sanguineus*. Dicitur alias κάθαιμ۞, vel ἔναιμ۞. Linden. *d. l. §. 449.* Ita δυσεντερία αἱματηρὰ vocatur, quando sanguis evacuatur per intestina absque exulceratione, Galen. *c. 5 aph. 65.* *Sanguinea* Chymicis quoque dicitur *Nitrum.* Rul. Iohns.

HÆMATIA, *Hæmation*, αἱματιὰ, αἱμάτιον, est epitheton *Gari* sive liquaminis cujusdam subrubicundi, ex intestinis piscium, cæterisque, quæ abjicienda essent, sale maceratis parati. Lat. dicitur *Sanguiculum.* Lind. *Ex. IX, § 69.*

HÆMATICOS, αἱματικὸς, *sanguineus* dicitur de partibus, quæ ex sanguine primum credebantur constitutæ, Linden. *Ex. XIII, §. 446.* Vid. *Sanguineus.*

HÆMATINOS, αἱμάτιν۞, *sanguineus*, dicitur de iis, quæ a sanguine sunt colorata, tanquam a caussa. Lind. *d. l. §. 447.*

HÆMATITES, αἱματίτης, nomen est lapidis, vel glebæ duriusculæ & mediæ naturæ inter terram, lapidem, & metallum, ita dictæ, vel quod colore sanguinem æmuletur, vel quod sanguinem sistendi vim obtineat. De cujus speciebus & usu vid. Gal. *l. 9 de S. Fac.* Schröd. *l. 3 c. 8 n. 9.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Andr. Chioccus *in Mus. Calceolar. sect. 3 p. 269. seqq. 403.* Arab, *Sedeneg.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Parac. negat quoque esse lapidem, sed potius lutum coagulatum, *l. de morb. Tartareis c. 4.* *Hæmatites* quoque vocatur Lapis Philosoph. *Th. Chym. Vol. IV, p. 727.*

HÆMATITINOS, αἱματίτιν۞, Epitheton Collyrii cujusdam ap. Gal. *d. l.* quod ex lapide Hæmatite paratur. Alias & *Tartarus Hæmatitinus* legitur apud Parac. *d. l.* qui facilius resolvitur, quia instar lapidis non induruit.

HÆMATITIS, αἱματῖτις, *sanguinaria*, est epitheton venarum sanguinem vehentium. Hipp. *l. de morb. sacr. XVI, 28.* qualis si intumuerit, vocatur κονδυλώδης αἱματῖτις, *l. de Hæmorrhoid. III, 12.* ubi & simplicitur κονδυλῶσις appellatur.

HÆMATOCELE, αἱματοκήλη, & in specie, αἱματόμφαλ۞ dicitur species *Herniæ*, juxta Ingrassiam, quæ a sanguineis portionibus occlusis oritur. *Comm. in Avic. de Tum. p. n. p. m. 254.*

HÆMATOCHYSIS, αἱματόχυσις, *effusionem* vel *profusionem* sanguinis præcipue spontaneam, qua criticam qua symptomaticam, significare videtur, & ita idem est quod *Hæmorrhagia.* Legitur vero aliquoties apud Th. VVillis præsertim *in Pharm. Rat. P. II Sect. III, c. 1.*

HÆMATODES, αἱματώδης, *sanguineus*, cruentus; idem, quod αἱματηρὸς.

HÆMATOPHLOEBOESTASIS, αἱματοφλοιβοίστασις, dicitur *sanguinis* suo impetu exundantis ac *intumescentis suppressio*, Gal. *in exeg. dict. Hipp.* quasi dic. αἵματ۞ φλεβῶν στάσις. De hujus vocis varia scriptione vid. Foës. *p. 11.* De affectu vero ipso junge Bonett. *Anat. Pract. l. 1 sect. 1 Obs. 1 Schol. p. 2.*

HÆMATOSIS, αἱμάτωσις, *sanguificationem* significat, cujus rationem pete ex descriptione sanguinis. Vide *Hæma.* Iunge Autores ibid. citatos.

HÆMOCERCHNOS, αἱμόκερχνος, exponitur bifariam ab interpretibus. Vel enim dicitur de sanguine excreto per os cum stridore quodam in faucibus, Gal. *in Exeg. Voc. Hipp.* vel de excretis cruentis, sive sanguine perfusis, sed siccis; κέρχνος enim & stridorem & Atticis siccum significat: Erotian. *p. 12.* Conf. Gal. *in Lex. Hipp.*

HÆMODIA, αἱμωδία, est affectus, qui dentes gingivasque infestare solet, cum quispiam & austeros & acidos cibos ingesserit, adeoque dentium quidam quasi stupor cum dolore conjunctus inde sequitur, qui portulacam manducatam mederi experientia probat, Gal. *l. 2 de L. A. c. 6.* Legitur & apud Hipp. *l. 2 Prorrhet. XXXV, 11; l. 2 de morb. XVI, 7.* Verbum quoque αἱμωδᾷν ipsi in usu fuit, i. e. dentes obstupescere, *l. de Humor. IV, 6; lib. 2 de morb. LIII, 7; LXXI, 11; l. de int. aff. VII, 14.* Sunt &, qui τῆς αἱμωδίας nomine omnem simpliciter dentium dolorem intelligunt.

HÆMOPHOBUS, αἱμοφόβος, i. e. *sanguinem mittendi timidus*, Gal. *l. 9. de meth. med. cap. 5 circa fin.*

HÆMOPTYICUS, αἱμοπτυϊκὸς, is est, qui sanguinem sputo per os ejicit, Gal. *l. 7 de C. M. S. L. c. 4.* sive vomendo, sive tussiendo, sive screando, sive simpliciter expuendo, *l. 4 de L. A. c. 4.*

HÆMOPTYSIS, αἱμόπτυσις, dicitur symptoma retinendi excreti, h. e. sanguinis per os ejectio, ἀναγωγὴ τοῦ αἵματος, Gal. *l. 7 de C. M. S. L. cap. 4.* Aliquando est symptoma pestis aëreæ. Parac. *tr. 2 de pestil. c. 1. de curat.* Observationem *Hæmoptyseos* sine tussi, vide *in Ephem. N. Cur. Ann. II, Obs. 45.* Quod *Hæmoptysis* non semper periculum Phthiseos conjunctum habeat, testatur Observatio D. Ioh. Henr. Brechtfeld *in Act. Hafn. Vol. I, Obs. 105, p. 196*, cui plane similem (exceptis periodis, quæ in nostro subjecto non fuerunt statæ, sed incertæ) in quodam Studioso ὁμωνύμῳ & nos nota-

notavimus, feliciterque curavimus. Perperam scribitur aut pronunciatur *Hæmoptosis* & *Hæmoptoicus*.

HÆMORRHAGIA, αἱμοῤῥαγία, generaliter significat *sanguinis profluvium copiosum*, largum, quacunque ex parte effundatur; ἀπὸ τοῦ ῥαγῆναι. Vide Diet. *Iatr. n. 20, 21.* Huc pertinet locus *6 Epid. s. 4 t. 9 & 4 aph. 27.* ubi verbum αἱμοῤῥαγεῖν legitur. Specialiter dicitur de ea, *quæ per nares fit*, sanguinis profusione. Ita accipitur passim apud Hipp. *1 Prorrhet. com. 3 t. 37. seqq. pluribus*, & passim *in Epidemiis*. Vide Foës. *p. 12.* Est vero αἱμοῤῥαγία alia critica, & cum sanitatis commodo, alia symptomatica & noxia. Caussa omnis consistit in aliqua solutionis continui specie, sive ἀναστόμωσις, sive διαπήδησις, sive διάβρωσις fuerit, de quibus singulis in suis locis. Dicitur & αἱμόῤῥοια, Hipp. *Coac. t. 632.* Unde & αἱμοῤῥοικὸς sanguinis eruptionem efficiens, *5 aph. 24.* quamvis & Gal. αἱμοῤῥαγικὸς legerit. Diet. *n. 22.*

HÆMORRHOIS, αἱμοῤῥοΐς, strictiori & frequentiori usu Medicis significat *profluvium sanguinis ex venis, quæ sunt in ano*. Hipp. *l. 3 aph. 30; l. 6 aph. 12, 21. & alibi.* Interdum vero saltem tumorem illarum venarum absque sanguinis eruptione denotat, quem paulo superius αἱματίτιδα κονδυλώδη, ἢ κονδύλωσιν vocari notavimus. Latinis appellantur *Hæmorrhoides cœcæ*, ad differentiam fluentium, quæ *apertæ* vocantur. Aliquando & ipsæ venæ in ano *Hæmorrhoidum* nomine veniunt, quæ alias *Venæ Hæmorrhoidales* vocantur Anatomicis, & de his vide Barthol. *libell. 1 Anat. c. 4.* Profluvium *Hæmorrhoidum* est vel criticum & salutare, quod & hyperbolice Germanis vocatur *aurea vena*, die güldne Ader; vel symptomaticum & periculosum. Plura de hoc argumento lege apud Diet. *n. 23.* De *Hæmorrhoidibus* morbosis integrum libellum scripsit Hipp. *h. tit.* Plane abusive vocavit *Hæmorrhoides* narium excrescentias carneas p.n. in naribus Valescus de Taranta, easque duplices vel albas, molles & doloris expertes, vel duras, rubras & fuscas constituens, Philon. *Pharmaceut. l. 2 c. 56 in principio.*

HÆMORRHOSCOPIA, αἱμοῤῥοσκοπία, h. e. *sanguinis effluxi inspectio* & contemplatio; qui terminus inepte fictus legitur ap. Helmont. *tract. Scholar. Humorist. Pass. Decept. c. 1 n. 51*, ubi *deceptoriam* vocat illam artem, nec absque verisimilitudine, siquidem & experientia confirmat, ariolatores & cruoris inspectores sæpe falli & fallere, præsertim qui vulgari, vana, & superstitiosa tabula *Hæmorrhoscopiæ* etiam Calendariis quibusdam adjungi solita utuntur.

HÆMORRHUS, αἱμόῤῥους, contracte pro αἱμόῤῥοος, primo est epitheton vasorum ampliorum & insignium, quæ aperta magnam sanguinis copiam profundunt, Hipp. *2 de fractur. t. 24; l. de Venis X, 1, 2, 3; XIIX, 5; l. de Hæmorrhoid. IV, 8; l. de Affection. XXX, 9, 10; l. 1 de morb. III, 4; VII, 21; &c.* Vide Foës. *d. l.* Deinde est nomen serpentis venenosi, qui & Lucano *Hæmorrhois* in fœmin. dicitur, cujus morsu multus sanguis prorumpit. P. Æginet. *l. 5 c. 16.* Forest. *l. 30 Observ. 12 in Schol.* Hujus sepentis descriptionem vero prolixius tradit Aldrovand. *de dracon. & serpent. l. 1 c. 5.*

HÆMOSTASIA, αἱμοστασία, significat sanguinis stagnationem & motum a copia impeditum, & legitur apud Theophil. Bierling. *in Thesauro Medico-Pract. p. 1107.* quamvis in nullo alio autore Græco reperire licuerit.

HÆREDITARIUS, vide *Hereditarius*.

HÆRESIS, αἵρεσις, *sectam* significat h. e. peculiarem aliquam in arte, vel scientia præceptorum & fundamentorum rationem. Ita in Medicina tres potissimum Sectas occurrere docuit Galen. *l. de opt. secta c. 7.* & alibi, *Dogmaticam*, *Empiricam*, & *Methodicam*. Neque hodie ars Medica destituitur *sectis* & *sectariis*, quamvis facile ad illas tres referri possint, v. g. *Chymica* & *Helmontiana* ad Empiricam, & *Compendiaria* Medicina ad Methodicam. Enimvero consultius est, non se addicere uni *sectæ*. Non ambitio unius *sectæ* indelebile malum est, Galen. *l. 1 de fac. natur. c. 17*, & uni *sectæ* addicti facile mentiri solent, *l. 3 de L. Aff. c. 2.* Circa Anatomiam quoque hodieque sectæ occurrunt, v. gr. de Bilis succi Pancreatici usu singulari, &c.

HAGER, *Hagiar*, Arab. i. e. *Armenius lapis*, de quo supra *suo loco*.

HAGIOXYLON, ἁγιόξυλον. Vide *Guajacum*.

HAL, dicitur *Sal*. Rul. & Iohns.

HALATION, ἁλάτιον, dicitur medicamentum ex *sale* confectum, purgandi vim habens. Constat utplurimum magna salis portione cum purgantibus, scammonio, lathyridibus, epithymo, ut & aliis tenuium partium simplicibus, cujus formulam tradit Ægineta *lib. 7 c. 5.* Usus est cum cibis, sicut salis, aut mane etiam aliquo liquore dilutus jejunis certa mensura exhiberi potest. Gorræus.

HALCHEMIA, vocatur Artificium vel ratio salem fusilem præparandi, παρὰ τὸν ἅλα χέειν. Libav. *Alchym. Pharmac. c. 6.*

HALCYONION, ἀλκυόνιον, est spuma maris concreta admistis sordibus tenuissimis. Ita dicitur ab *Halcyonibus* avibus, quæ ex spuma innatante nidos effingunt. De quibus avibus, ut & *Halcyonio* vide prolixe Aldrov. *lib. 20 Ornithol. c. 60.* Schröder. *lib. 5 cl. 2 n. 44.* Quinque genera *Halcyonii* refert Diosc. *l. 5 c. 136*, & ex hoc Ruland. & Iohns. *in Lex.* Theophrastus *Halcyonium* pumicem esse scribit. Hodieque *Halcyonia* minus sunt usitata, unde nolumus esse prolixiores.

HALEC, *Halex*, *Alec*, μαινίς. Vide *Harengus*.

HALELÆON, ἁλέλαιον, dicitur *oleum sali mixtum*, & sal ex oleo diligenter tritus, quo in laxis articulorum doloribus utitur Galen. *l. de facil. parabil. c. 23.*

ceu remedio confirmandis articulis idoneo, annotante Foësio *Oecon. p. 27.* Hoc nomine etiam exornavit Ol. Borrichius succum sulphureum rubei coloris inflammabilem una cum cubicis salinis crystallis per processum destillatorium aquæ nivalis, vel pluvialis productum, de quo processu legatur laud. Autor in Hermetica & Ægyptiorum sapientia vindicata contra Conring. *l. 2 c. 7.*

HALES, ἅλης, ἁλὴς, significat *confertum*, coacervatum, *cumulatum*. Frequenter occurrit apud Hipp. præsertim neutrum ἅλες, v. g. *l. 1 de Morb. X, 50; XII, 2; XXX, 24; l. 2 II, 10; IX, 2; l. 4 XXV, 14; Coac. t. 300.* & in plurimis aliis locis, quæ collegit Foës. *p. 28.* Hinc descendit verbum ἁλίζομαι, quod *colligi*, coacervari significat, & non minus Hipp. usitatum, v. g. *Coac. t. 339,* & alibi sæpissime, & adverb. ἅλις, satis, cumulate.

HALIÆETUS, ἁλιαίετος, nomen volucris rapacis. Lat. *Aquila marina*, Accipiter marinus, qui circa mare, & in littoribus & oris piscibus & aquatilibus insidiatur, cujus descriptionem, usumque in cibo & Medicina vide apud Aldrov. *l. 2 Ornithol. c. 3.*

HALICA, pro *Alica*, χόνδρος. Vide *Alica*. Occurrit cum aspiratione apud Scribon. Mercurialem, & alios.

HALICES dicuntur Pandiculationes post somnum, Avic. *l. 1 Fen. 3 doctr. 2 c. 13.*

HALIEUTICON, nomen Emplastri, quod duplex habetur apud Aetium *l. 15 cap. de Emplastr. discussoriis & attractoriis.* Gorr.

HALIMAR, id est, *Cuprum*. Rul. & Iohns.

HALINITRON, ἁλίνιτρον, i. e. *salnitrum*, Fr. Hofmann. *in clav. ad Schr. p. 3.* Gorræus descripsit, quod sit succi concreti species, acris, salsi, subamari, rari, tenuis, levis, & aërei, qui facile in pulverem solvi potest, & ignem concipere, & in ignem mutari. Ex eo pulvis tormentarius paratur, ad excutiendos globos ferreos & plumbeos. Vbique fere *salpetrum* vocatur. Abstergit, & vires non valde a *nitro* diffidentes possidet, etiamsi ab amaro & vero illo Nitro multum differat. Hæc Gorr. Libavius vero ex Paracelso duplex *Halinitrum* statuit, unum *animale* ex lotiis hominum & bestiarum in terra natum, inque ea coagulatum in corpus: alterum *minerale*, quod *Petræum*, sive *Salem petræ* nominat. Plura de *Halinitro* vide apud illum *Apocal. Herm. part. pr. c. 17.* Modum purificandi tradit *Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 32 & 4.* Vide *Nitrum*.

HALISCOMÆ, ἁλίσκομαι, *capior*, teneor. Dicitur de iis, qui lentis morbis & chronicis infestantur. Hipp. *5 aph. 70.* Gal. *in comm.* Dieter. *n. 41.*

HALITUS, ἁλιτμὸς. *Halituosus*, ἀτμώδης. *Halitus* idem est, quod *Vapor*, estque humor attenuatus, describente Gal. *l. 1 de sympt. causs. cap. 6. Halituosus spiritus*, ἀτμῶδες πνεῦμα idem, quod *Flatus*, *3 de sympt. causs. c. 3 & l. 14 meth. med. c. 7.* Vide *Flatus*. Sumitur & aliquando latius, comprehendens & exhalationem humidam, quæ vapor, & siccam, quæ *Fumus* vocatur, Gal. *c. 3 de humor. t. 13.* Vide quoque *Exhalatio*, *Vapor*. Alimenta *halituosa* dicuntur, quæcunque per cutem foras exhalare apta sunt. Gal. *l. 8 meth. med. c. 2.* Vocantur alias *Diaphoretica*.

HALLE, ἅλλη, i. e. *saltus*. Dicitur de sanguine a circumferentia & partibus externis ad interiora recurrente in horrore & tremore, Hipp. *l. de flatib. XI, 7.* Foës. *Oec. p. 30.*

HALLEREON, *Halereon*, juxta Hermetem vera *Aquila* est. Parac. *Scholiis in l. de grad. & compos. l. 4 c. 6.* Iohns. *Lex. Chym.*

HALLUCINATIO, παρόρασις. vide *Parorasis*.

HALMA, ἅλμα, idem, quod ἅλλη, *saltum* significat. Vocatur & Gr. πήδημα. Et Hesychius scribit, ἅλμα vocari primam fœtus in utero agitationem & commotionem. Foës. *p. 32.*

HALME, ἅλμη, significat *Muriam*, quæ est nihil aliud, quam aqua salsa, in qua res condiuntur, ut melius conserventur. Tres ejus summæ differentiæ recensentur a Gorræo. Prima est *muria* valde diluta, in qua etiam caseus mollior demergitur, & in qua sal conjectus adhuc liquescit. Secunda est *muria* temperata, in qua nec sal amplius liquescit, nec caseus mergitur. Tertia est nimium salsa, ita, utplurimum salis, minimum aquæ insit. Ab ἅλμη, *muria*, vocantur olivæ ἁλμώδες, i. e. *muria conditæ*, sicut κολυμβάδες ex dicuntur, quæ suo oleo innatant, quamvis Græci hos terminos haud raro confundant, uti videtur fecisse P. Ægin. *l. 1 c. 81.* Vide *Muria*.

HALMYRAX, ἁλμύραξ, est *Nitri species*, quæ sua sponte ex terra efflorescit, & extra terram reperitur, vel in convallibus, & campis, vel in lacu. Et per æstatem canescunt convalles apud Medos, ut Plinius scribit *l. 31 N. H. c. 10.* Sic autem dicitur partim ex sapore, quem habet subsalsum, partim ex eo, quod e terra erumpit, Gorr.

HALMYRIS, ἁλμυρὶς, in genere notat *salsuginem*, Hipp. *l. de humid. usu VII, 8.* In specie nomen *Brassicæ* est, teste Gorræo.

HALMYRODES, ἁλμυρώδης, *salsuginosus*. Est Epitheton quarundam febrium apud Hippocr. *6 Epid. s. 1 t. 29.* quo tangentibus pruritum quendam excitant, perinde atque a sale & aliis corporibus salsis. Vnde & cutis δέρμα ἁλμυρῶδες vocatur *ibid. s. 6 t. 12.* Excretio quoque *salsuginosa* cum alvi perturbatione occurrit, *Coac. t. 641.* Aliquando legitur ἁλμῶδες, quod idem est, ac ἁλμυρῶδες, *l. de humid. us. XI, 8; & l. 7. Epid. XIV, 9.*

HALO proprie dicitur circulus ille candicans circa solem aëre vaporibus nebulosis referto apparens, uti constat ex Meteorologicis. Vnde translatum nomen ab Anatomicis, Area rubra utrique papillam mammarum

rum ambiens Halo quoque vocatur. Apud Bartholinum dicitur *Areola l. 2 Anat. c. 1 p. 326.*

HALOSACHNE, ἁλοσάχνη, pro ἁλὸς ἄχνη, *salis spuma*, quæ est spumosi maris lanugo, sive ramentum in exilibus petris inventum, ut scribit Dioscorides *l. 5 c. 127*, estque nativi salis species ad mare geniti ex spuma maris exiccata. Virtus quoque salina, de qua Gal. *lib. 11 de S. Fac. fere in fine.*

HALOSANTHOS, ἁλοσάνθος, pro ἁλὸς ἄνθος, Galen. *d. l. salis flos*, quid proprie sit, non satis certum esse scribit Gorr. Dioscorid. docet *d. l. c. 129*, ex flumine Nilo defluere, & lacubus quibusdam innatare; crocei coloris, & odoris ingratioris. Georg. vero Agricola hunc non *florem salis*, sed *florem maris* esse docet, quamvis *florem salis* non describat.

HALS, ἅλς, *Sal*, quamvis, quid vulgo significet, etiam pueris notum esse videatur; in foro tamen Medico valde æquivocum, obscurum, & intricatum est nomen, ita, ut, si omnes de *Salis* significatione opiniones vellemus proponere, integro tractatu opus esset & volumine. Vulgaris acceptio *Salis* est de corpore quodam minerali, in aqua solubili ac denuo in salinam crystallinamque formam coagulabili. Et ita *Sal* duplex est: *naturalis* & *artificialis*. Illius species primariæ sunt, *Sal* commune, Gemmæ, Nitrum, (hæc vocat *salia muriatica naturalia* Iac le Mort *Chym. Med. Phys. c. 13 p. 130.*) Alumen, Ammoniacum, Vitriolum, quorum historiam, usum, præparandi modos, & alia vide apud Schröder. *l. 3 c. 20.* Frid. Hofmann. *clav. ad h. l.* & *in hoc Lexico* suis sub literis initialibus. *Artificialium* materia triplex est, *vegetabilis*, *animalis*, & *mineralis*, quorum salium tantus est numerus, ut non liceat omnes recensere. Videatur Schröder. *l. 2 c. 79.* Hofm. *in clav.* Rolf. *Chym. lib. 5 sect. 1 per tot.* Libav. & alios Practicos. In specie de *Sale Auri* placet judicium Blancardi, quod sit potius particulæ *Salis* quam auri. Præparatio videatur in ejus *Chymia vernacula c. 5 §. 16.* *Sal Panis* apud Mesuen *fol. 78*, vocatur *Sal* culinarius ad cibos, quemadmodum vulgo panes vocant saccharum in formas fusum. Dividuntur *Salia* artificialia in *essentialia* & *cineritia*: item in *volatilia* vel *fixa*. *Sal essentiale* quid sit, vide *Essentiale*. Chymicis vero & recentioribus Philosophis *Sal* accipitur pro simpliciori corpore & principio corporum naturalium universali & essentiali, sine cujus præsentia corpus consistere, & perfecte mixtum corpus dici nequit. De qua significatione legatur VVillis *Ex. de ferment. cap. 2*, & Ioh. Ioach. Becher. *in Oedip. Chymic. Tit. II §. 1, 2 seqq.* Consistit vero in corpusculis minimis variam figuram angulosam obtinentibus & proinde penetrandi incidendique vi pollentibus. Corpuscula illa esse duplicia, *acida* & *alcalina*, communis fuit hactenus Chymicorum sententia, quam etiam arripuit Iunken *Chym. Exp. Cur. P. 1 f. 1 c. 1 p. 15 seqq.* quamvis alii sint negantes Alcali naturaliter inesse corporibus naturalibus actu, sed artis opera saltem produci. Nos litem hanc non facimus nostram. Missos quoque facimus ingenii lusus, quos Helwigius de *Sale Naturæ* prodidit in suo Introitu ad Physicam. A *salini* illius principii bona constitutione sanitas; corruptione morbi deduci solent. Medicamentorum quoque vires pleræque *salino* principio acceptæ referuntur. Impugnare tamen universalitatem hujus opinionis non dubitavit Fr. Hofm. *in Clav.* negans, ad omnium corporum naturalium constitutionem *salem* tanquam principium concurrere; quia multa dantur *salis* expertia, *l. 1 cap. 11 & l. 2 cap. 79.* Atque hæc pro instituti ratione hoc loco sufficere possunt.

HALSINELLÆ dicuntur in arte vitraria unci in latere fornacis firmati, in quibus utensilia, dum calefiunt, vertuntur & quiescunt. C. Meretti *in Neri præfat. de arte Vitrar. p. 272.*

HALTER, ἁλτὴρ, massam significat plumbeam, lapideam, aut ex alia materia metallica, aut similiter graviori factam, qua utebantur olim palæstritæ in exercendis corporibus, teste Galen. *l. 2 de san. tu. c. 11; l. 5 c. 3; l. 6 c. 14.* Hujusmodi jactus *halterum* Gr. dicitur ἁλτηροβολία, apud Oribas. Foës. *p. 33.* Meminit & hujus exercitii, vel ludi Iul. Alexand. *l. 6 Salubr. cap. 10.* ἁλτῆρες quoque alias vocantur *palangæ* vel *perticæ illæ*, sive hastilia, quibus funambuli utuntur ad firmius æquilibrium, aut transilientes fossam ad majorem vim saltus.

HAMALGAMA, ἀμάλγημα, pro *Amalgama*, i. e. calcinatio per Mercurium, Libav. *tr. de Igne natur. c. 30.*

HAMARTEMA, *Hamartia*, *Hamartolia*, *Hamartas*, ἁμάρτημα, ἁμαρτία, ἁμαρτωλία, ἁμαρτάς, *errorem*, erratum, delictum in foro Medico significat apud Hippocr. Vide *Erratum. Error.* adde Foës. *p. 36.*

HAMIA, pro *Amia*, nomen piscis duræ carnis. Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 31.* Vide *Amia.*

HAMMA, ἅμμα, dicitur *Nodus*, vinculum & nexus, qui in fasciarum connexione & colligatione effici solet. Hippocr. *de iis, quæ in medicatr. t. 7, 8, 9 seqq.* ubi vid. *comm.* Galeni. Vide *Nodus.*

HAMMONITRVM vitiose pro *Ammonitrum*. Vide *Fritta.*

HAMVLVS, ἀγκιστρον, *Hamus*, instrumentum Chirurgicum, quo aliquid apprehenditur, aut elevatur. Ita pro nervis elevandis *hamuli* meminit Galen. *l. 8 admin. Anat. c. 4* Hildan. *Hamulum* pro mola extrahenda exhibet *Cent. 2 obs. 52.* Plura vide in Chirurgiæ scriptoribus, in specie apud Scultet. *in Armam. Chirurg. Part. I Tab. VIII fig. 9; T. XV f. 5; T. XXXI f. 8; T. XXXIV f. 3.* *Hamus* quoque nomen fasciæ est apud Galen. *de fasciis n. 91.* Qui plura de Hami notatione, differentiis, usu legere desiderat, adeat, si placet, Rhodium *in dissert. de Acia c. 11 p. 148 seqq.*

HAPALOS, ἁπαλὸς, *mollis*, mitis, lenis, significat. Ita ἁπαλὸν φάρμακον, *molle* medicamentum dicitur, quale

quale ex ovi luteo & rosaceo cerato confici potest, & oculorum inflammationibus adhibetur. Item ἁπαλὸν κολλούριον, *lene* & mite collyrium. Gorr. Hinc verbum ἁπαλύνω, *emollio*, lenio, quod aliquoties occurrit apud Hippocr. *l. de Humid. Vs. L. 17; IIX. 11; Mochlic. XXI. 11 3 de artic. t. 63.* Lingua ἁπαλυνομένη, i. e. *mollis* reddita per affluxum humidum. *Coac. t. 232.* Substantivum ἁπαλυσμὸς, *emollitio* occurrit *3 de artic. t. 64.*

HAPHE, ἁφὴ, idem, quod ἅψις. Vide *Hapsis.*

HAPLOTOMIA, ἁπλοτομία, dicitur *simplex sectio*, pertinetque ad Chirurgiam. Galen. *Introduct. c. 18.*

HAPLUS, ἁπλοῦς, *simplex* significat. Usurpatur de linteis Hipp. *d. l. t. 14.* Significat & *Similare*, Gal. *l. 1 de nat. fac. c. 6.* Tropice de animi *simplicitate. l. de vet. med. XXII, 18.*

HAPSICOROS, ἀψίκορος, vocatur, qui, simulatque dapes vel libavit, veluti satiatus prorsus statim abstinet. Latine *Tædulus.* Linden. *Ex. XIV, §. 63.*

HAPSIS, ἅψις, item, ἁφὴ, diversa significat; juxta verbi ἅπτω & ἅπτομαι variam significationem. 1. notat *Tactum*, qui est sensus externus amplissimus, consistens in perceptione objecti tangibilis beneficio fibrarum nervearum spirituum animalium copia refertarum facta, & per nervorum ductus ad commune sensorium propagata. De quo plura apud VVillis *de Anim. Brutor. Part. I c. 11.* Deinde significat *connexionem*, & fere idem, quod ἅμμα. Tertio *læsionem* significat; Hinc Hipp. de *mentis alienatione* usurpat, ἅψις φρενῶν. *3 de R. V. I. A. t. 41; l. 1 de morb. mul. LXXXIIX, 24.* Vide Foës. *p. 87.*

HAPSUS, glomum stuparum, filamentorum, aut lanæ significat, quibus Chirurgi utuntur. Hildan. *de cista militari.*

HAPTO, *Haptoma*, ἅπτω, ἅπτομαι, *tango*, *necto*, lædo, significat. Vide Hapsis. Ψώμμος significat & *accendo.* Linden. *Ex. XI §. 171.*

HARENA, idem, quod *Arena*, vide *Arena.*

HARENCHUS, *Harengus*, *Harenga*, μαινὶς, nomen piscis notissimi in cibo & medicina usitati, cujus descriptionem & usum vid. apud Aldrov. *l. 3 de pisc. cap. 10.* Schröd. *l. 5 cl. 3 n. 80*, qui *Halecam* vocat, quod tamen improbat Aldrov.

HARMA, *Harmation*, ἅρμα, ἁρμάτιον, nomen collyrii τραχωματικοῦ, quod efficax est ad asperitatem palpebrarum, cujus descriptio habetur apud Æginet. *l. 7 c. 16.* & Scrib. *n. 28.* Ita vero dicitur, quasi *Quadriga* i. e. currus cum quatuor equis, quo Ptolemæus rex usus esse dicitur. Rhod. *ad h. Scribon. loc.*

HARMODIA, ἁρμόδια, adverbium pro ἁρμοδίως, significat *congrue*, apte, apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. XXXVII. 11*, ubi tamen apud Linden. ἄλλως legitur, Foës. *p. 94.*

HARMONIA, ἁρμονία, in genere *concordantiam*, concentum significat sive *concinnitatem.* In specie vero ἁρμονία est species συναρθρώσεως, qua inter se ossa apte committuntur & concinne junguntur, ut in capite. Sunt autem maxillæ superioris ossa, adhæc narium & quædam capitis ossa ad hunc modum inter se juncta, Gal. *l. de ossib. in proœm.* Differt a sutura, quod in hac sint extremitates ossium veluti serratæ: in *Harmonia* vero per lineam simplicem combinentur. Barthol. *libell. 4 Anat. c. 1.* Ita omnes fere epiphyses connectuntur. *Harmonia* etiam medicamenti nomen est in catapotia coacti, & perutilis ad sistendas fluxiones sive destillationes, apud Galen. *libr. 7 de C. M. S. L. c. 2 in fin.* Est etiam medicamentum ἀνώδυνον βηχικὸν, h. e. ad tussim comparatum, doloris expers, cujus descriptio est apud Aetium *l. 8.* Est quoque emplastri nomen apud eundem. Ad generalem *Harmoniæ* significationem pertinet locus elegans apud Langium *l. 1 ep. 41*, ubi per *harmoniam* in qualitatum proportione & membrorum corporis compaginis unitate consistentem contemperatam fieri voluptatem, per solutam vero dolorem excitari, ex Socrate docuit. De *Harmonia* Macrocosmi & Microcosmi vid. Paracels. *in paragran. & alibi.*

HARMOS, ἁρμὸς, dicitur Polluci spatium illud, quod est inter dentes, seu *caro* inter dentes media. Gorræus.

HARMOZOMÆ, ἁρμόζομαι, significat apte compingor, coaptor, firmor, fulcior, apud Hipp. *2 de iis, q. in med. t. 6 & c. 3 c. 26.* Galen. *2 de fract. t. 36.*

HARPA, *Harpyja*, ἁρπυῖα, nomen monstrosi & verminosi partus uteri, ex crebro fructuum, olerum, aliorumque ciborum mali succi usu geniti. *Ephem. N. Cur. An. I obs. 1.* Vocantur *Lombardorum fratres.* Est & nomen monstrosæ volucris apud Aldrov. *l. 10 Ornithol. c. 2*, quæ tamen pleraque figmenta videntur Poëtica.

HARPAX, ἅρπαξ, vulgo significat *rapax*, epitheton ferarum quarundam volatilium & terrestrium. A quibusdam vero ita vocatur *Succinum*, quod affrictu calefactum paleas & res alias leves ad se trahat, & retineat. Gorr. *Harpax*, mistura ex calce, & sulphure vivis, Holler. *institut. Chirurg. l. 3 cap. 5.*

HARUNDO, κάλαμος, pro *Arundo.* Ejus significatio propria pertinet ad Botanicos. Tropice *Harundines* vocavit Helmont. venas, arterias, intestina & canales omnes, *tr. Tumulus Pestis. §. Imaginat. Pestis requisita &c.*

HASACIUM, id est, *Sal Ammoniacum.* Rul. & Iohns *in Lex.*

HASTELLÆ vocantur *Plagulæ*, vel *Asserculi*, qui adhiberi solent in deligatione fracturarum ad firmitatem membri, Avicen. *lib. 4 fen. 5 tr. 1 c. 7, 8.* Vide *Ferula.*

HAUSTUS, Gr. ῥόφημα dici posset, dicitur quantitas certa potus, quantum videlicet uno spiritu aliquis ebibere potest. Refertur inter doses medicamentorum liquidorum, purgantium & alterantium. Hinc usus ob-

obtinuit, ut *Haustus* nominemus, qui uno veluti *haustu* sorberi queunt. Lind. *Ex. XIII* §. *356*.

HEBDOMADA, *Hebdomas*, ἑβδομὰς, significat tempus septem dierum naturalium. Dicitur & *Septimana*. Quod temporis spatium quomodo in crisibus numerari debeat, docet Gal. *comm. 2 de humor. t. 20*.

HEBE, ἥβη, tria notat hæc vox: 1. *Lanuginem* pudendorum, sive pilos supra pudendorum regionem erumpentes. 2. *locum*, ubi ista lanugo succrescit: & 3. *ætatem*, qua incipit crescere, quæ Lat. *Pubertas* dicitur, nec certo definiri tempore potest. Dieter. *n. 371.* Iung. Galen. *c. 3 aph. 27, 28 & l. 5 aph. 7.*

HEBES, *Hebetudo*, ἀμβλὺς, ἀμβλυωπία. Vide *Amaurosis*, *Amblyopia*.

HECATOMBE, ἑκατόμβη, nomen collyrii vel medicamenti ophthalmici ad cicatrices crassas apud P. Æginet. *l. 7 c. 16*.

HECATONDRACHMON, ἑκατόνδραχμα, scilicet ἔμπλαστρ☉, nomen emplastri viridis apud Galen. *l. 2 de C. M. P. G. c. 2.*

HECTEVS, ἑκτεὺς, dicitur mensura Attica sex, aut octo choenices capiens, & *sexta pars medimni*. Meminit Hippocr. *l. 2 de morb. mul. XXIV*, *21*. Adde Foes. *p. 193*.

HECTICA *febris*, ἑκτικὸς πυρετὸς, sæpe simpliciter *Hectica*, duplicem habet significationem. Primum sic dicitur omnis *febris solutu difficilis*, qualiscunque fuerit; & ita opponitur τῇ σχετικῇ, h. e. *febri solutu facili*. C. Hofm. *de febrib. c. 12 & 29*. Deinde speciatim magis dicitur *Hectica febris*, quæ diariæ & putridæ opponitur, diciturque juxta nonnullos *Hectica*, quod in *habitu* corporis, ἕξιν appellant, h. e. in partibus solidis, tanquam in subjecto consistat. Est enim *Hectica* febris calor p. n. in solidis partibus ipsius cordis accensus. Castell. & Gorr. Verum Sennert. hanc denominationis rationem improbat, *tr. de febrib. l. 3 c. 1*, & Piens *tr. de febribus in specie c. 4 p. 45, 46*. Nobis naturam hujus febris optime descripsisse videtur ex recentioribus Thomas VVillis, quando inter symptomaticas retulit, & *lentam* vocavit, & caussam ejus in mala sanguinis diathesi, videlicet nimis salsa & acri, ideoque circulationi & nutritioni minus apta posuit. Hinc vel obstructiones pulmonis & viscerum, vel ulcera sequi docuit, *c. 11 de febribus*. Ex quibus hanc libet subjicere descriptionem: *Febris Hectica* est intemperies calida & sicca totius corporis cum variis symptomatibus, præsertim vero caloris externi in extremis partibus post pastum exacerbatione, corporis macie, sudore nocturno, & aliis conjuncta, proveniens a sanguinis acrioris & salsi effervescentia p. n. lente continuata. Apud Paracels. sæpe barbare dicitur Febris *Ethica* pro *Hectica*. *Paramir. & alibi.*

HECTICVS *pulsus*, ἑκτικὸς σφυγμὸς, Galeno dicitur, qui non magnopere variat, sed manet in perpetuum sibi similis, nec solvitur unquam, quod totus corporis habitus morbum induat in ejusmodi hecticis febribus, *l. de pulss. ad Tyron. c. 8*. Estque species inæqualis pulsus confinis formicanti, qui Græcis μυρμηκίζων dicitur, sed eo adhuc minor. Phthisi, Empyemati & Febri Hecticæ proprius est. Galen. *l. 3 de præsag. ex puls. c. 4*, ubi etiam *stabilem* dici posse scribit. Gr. μόνιμον ἀνωμαλίαν σφυγμȣ.

HECTICVS *spiritus*, ἑκτικὸν πνεῦμα, dicitur tertia species insiti spiritus, Gr. ἐμφύτȣ, qui lapides continet; contradistinctus a reliquis duobus. *Naturali*, qui animantia & stirpes nutrit, & *Animali*, qui sentiendi, omnisque motus facultatem animantibus exhibet. *Hecticus* in toto corpore sedem suam habere creditur, Gal. *l. Introduction. c. 13*. Verum tota doctrina de Spiritibus insitis non caret absurditate, teste C. Hofm. *Instit. l. 2 c. 150 §. 10 seqq.*

HECVSIOS, ἑκȣ́σι☉, idem, quod καθ' ὁρμὴν. Vide *Voluntarius*.

HEDERACEVS, ἑλικοειδὴς, *Hederarius*, epitheton vasorum præparantium arteriæ & venæ, ad testes utrinque excurrentium inter se intricato plexu conjunctarum, unde & *Plexus pampiniformis*, *Capreolaris*, κισσοειδὴς vocatur, Galen. *l. 1 de sem. c. 12*.

HEDONE, ἡδονὴ, *Voluptas*, quid significet, notum est; estque perceptio animæ sensitivæ extrema, in qua omnes reliqui affectus acquiescunt. Consistit vero in grata & concinna spirituum per objecta sensoria facta alteratione, expansione, agitatione & motu, uti prolixius eam describere ausus est Th. VVillis *An. Brut. P. I cap. 9*. Add. Charlton. *Ex. IIX Patholog. §. 21 & 22.* Vide *Voluptas*.

HEDOS, ἕδος. Vide *Sedile*.

HEDRA, ἕδρα, æquivocum nomen est. Vel enim significat *podicem*, sive anum, ἀρχὸν, δακτύλιον, vide *Anus*; vel etiam excretionem ipsam alvi, Lind. *Ex. IV §. 99*. Hippocr. *l. 5 Epid. XXIV, 12 & l. 7 XIIX, 15*. Vnde & vernacule *Sedis* nomine venire solet. Vide Lind. *Ex. IV §. 99*. vel denotat *sedem* & basin, ut in abscessibus & sinubus subjectam abscedenti corpori partem, Hipp. *2 de iis, q. in medic. t. 27*. Et *in Mochlico XXII, 6*, locum proprium & sedem partis congruam notat. Ἕδρη quoque Hippocr. dicitur ossis fracturæ species, ita ut teli vestigium maneat osse disciso, &, qua insederit, appareat. Dicitur alias διακοπὴ, *l. de cap. vulner. XIV, 6, 7 & XVI, 12*. Galen. *c 2 de artic. t. 9*. Iung. Foes. *pag. 180*.

HEDRÆOS, ἑδραῖος, significat *sedentarius*, sessilis. Epitheton somni sessim facti apud Hippocr. *l. 6 Epid. s. 4 t. 15*.

HEDRICOS, ἑδρικὸς, epitheton remediorum ad podicis, vel sedis affectus, apud Ægin. *l. 3 c. 59*, ex quo allegavit Forest. *l. 23 obs. 9 in Schol.*

HEDYCHROON, ἡδύχροον, est Magma per pastillos digestum multis aromatis constans. Primum ab Andromacho inventum & descriptum proditur. Descriptio

ptio habetur apud Gal. *l. 1 de Antidot. c. 10 & de Theriac. ad Pison. c. 13.* P. Æginet. *l. 7 c. 11.*

HEDYNTOS, ἥδυντος, *suaveolens*, sive odoribus, vel aromatibus suaviter imbutum significat. Legitur apud Hippocr. *l. 2 de morb. mul. LXXXIV, 7 & l. de Steril. XI, 26.*

HEDYS, ἡδὺς, significat *suavis*, jucundus, gratus. Hippocr. vero sumit strictius de condimento aromatico, *l. 2 de morb. mul. XLVII, 21 & LXXXIV. 3*, ut ita idem sit cum τῷ ἡδυντὸς. Foes. *Oec. pag. 261.* Vide *Iucundus.*

HEDYSMA, ἥδυσμα, in genere significat *condimentum* omne, alteri gratiam & suavitatem concilians. In qua significatione Galen. *l. 3 de alim. fac. c. 11*, pinguedinem quoque & adipem carnium ἡδύσματα esse dixit. Cibis enim suavitatem potius conciliant, quam in alimentum convertuntur. Strictiori vero significatione ἡδύσματα vocantur illa, quibus suavis odor unguentis conciliatur. Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXXXI, 2.* Rhod. *ad Scribon. n. 122.* Erant autem potius liquida, & plerumque, uti patet ex Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 2 in fine* fere ad differentiam τῶν στυμμάτων, quæ corpus & consistentiam dabant unguentis; utrisque tamen eadem odoris gratia, uti patet ex Plin. *l. 13 H. N. cap. 1.* Iung. Linden. *Ex. X §. 77.*

HEGEMONICOS, ἡγεμονικὸς, *principalis*, primarius: Epitheton facultatum animalium quarundam, quales sunt ratiocinatrix, imaginatrix & recordatrix. Gal. *l. de diff. sympt. c. 3*, ἡγεμονικοῦ sedes est in cerebro. C. Hofm. *comm. in Gal. de V. P. n. 550.*

HEILEOS, εἰλεὸς, idem, quod εἰλεὸς. Vide *Eileos.*

HEILESIS, εἵλησις, idem, quod εἵλη vel ἕλη, estque *solis ardor*, splendor & æstus. Gal. *l. quod anim. mor. seq. temp. corp. c. 9.*

HEILIPUS, εἰλίπους, quasi *flexipes*. Epitheton bonum apud Hipp. *1 de art. t. 28.*

HEL, id est, *mel*, Rul. & Iohns. *in Lex. Ch.*

HELCOMA, ἕλκωμα, *exulceratio*, idem, quod ἕλκωσις, ἕλκος. Occurrit apud Hipp. *l. 3 Epid. s. 3 t. 47.* Vide *Helcos.*

HELCOS, ἕλκος, Latine *Vlcus* vel *Hulcus*. Accipitur late & stricte. In illa significatione notat omnem solutionem continui in partibus carnosis & mollibus factam. Hinc Hippocr. ἕλκεα carnis vitia & calamitates dicuntur *l. de Medico IX, 11*, & ita sæpe confunditur cum vulnere, *2 Prorrhet. XIX, 10; XXII, 12; XXIII, 1 l. 5 Epid. XIV, 7; l. 4 de morb. XXV, 1.* Imo generalissime omnes morbos ἕλκεα vocare non est veritus Hipp. *3 de fract. t. 4.* Stricte vero *Vlcus*, ἕλκος, ea dicitur solutionis continui species in partibus mollibus, quæ cum deperditione substantiæ ab erosione facta est. Vid. *Dogm. nostr. Part. II c. 5 dogm. 4 p. 137 seq.* & jungantur Chirurgiæ scriptores.

HELCOSIS, ἕλκωσις, idem, quod ἕλκος, *exulceratio.*

HELCTICOS, ἑλκτικὸς, *attrahens*, attractivus. Dicitur de facultate ministra & de medicamentis. Vide *Attractio. Epispasmos.*

HELCYDRION, ἑλκύδριον, i. e. *ulcusculum* aut pustula ulcerosa. Galen. *l. 1 de C. M. S. L. c. 9*, & P. Ægin. *l. 3 c. 3.* Foes. *p. 200.*

HELCYSMA, ἕλκυσμα, vocatur *argenti scoria*, quia uncino e catinis eximitur, iisdem fere viribus pollens, quibus μολύβδαινα. Galen. *l. 9 de S. Fac.* Dioscor. *l. 5 c. 101.* Ægin. *l. 7 c. 3.*

HELCYSTER, ἑλκυστὴρ, dicitur Hippoc. instrumentum ferreum, fœtui extrahendo accommodatum. *Tractor*, vel attractorius dici posset. Estque *uncus* quidam *ferreus*, qui fœtui mortuo infixus ex utero extrahit, ἐμβρυουλκὸς, de quo vocab. supra. Illud occurrit *l. 1 de morb. mul. XCVI, 6.* Alibi vocavit ὄνυχα, *Vnguem*, *l. de superfœt. V, 1.*

HELIACUM, ἡλιακὸν, est epitheton τοῦ κύφεως, quod alias κῦφι μέγα vocatur, rebus 36 constans. Ejus compositio habetur apud Ægin. *l. 7 c. 22.* Vide *Cyphi.*

HELICIA, ἡλικία. Vide *Ætas.*

HELIOCAES, ἡλιοκαὲς, est nomen compositi medicamenti aridi, quod vel maximas carnis excrescentias usque ad penitiora adurit. Descriptio legitur apud Ægin. *l. 7 c. 13.*

HELIOS, ἥλιος. Vide *Sol.*

HELIOSIS, ἡλίωσις, *Insolatio*, h. e. corporis in solo apricatio. Remedium veteribus Medicis ad multos corporis affectus, Hydropem, Ischiadem, Nephritin, Paralysin &c. usitatum. Gorr. & Foes. *p. 261.*

HELIOTROPIUM, ἡλιοτρόπιον, est proprie nomen diversis plantis attributum, v. g. Cichorio, Flori Solis &c. quod pertinet ad Botanicos. Verum hoc nomine quoque appellatur Gemma quædam, quæ nascitur in Æthiopia, Africa, Cypro, porracei coloris, smaragdo similis, sanguineis tamen distincta est guttis. *Heliotropium* vero dicunt, quia dejecta in vas aquæ fulgorem solis accedentem percussu sanguineo mutat, maxime Æthiopica. Eadem juxta aquam speculi modo solem accipit deprehenditque defectus subeuntem lunam ostendens. Magorum impudentia *Heliotropium* valere dicit, unctum succo herbæ ejusdem nominis, ne gerens illam conspiciatur. Hanc & reddere divites & homines bonæ famæ, valere contra venena & fluxus sanguinis, vide Plin. *l. 37 c. 10.* Hæc Rul. & Iohns. Vid. & Andr. Chioccus *in Mus. Calceol. sect. 3 pag. 219.*

HELISSOMENOS, ἑλισσόμενος, est epitheton doloris Iliaci vehementioris, qui facit, ut intestinum verti videatur, uti eleganter Celsus *l. 4 c. 14.* Videtur autem verti, quod torminibus & tumultuantibus undis urgeri videtur. Linden. *Ex. VII §. 5.*

HELITIS, ἡλῖτις, dicitur *squama æris*, sic dicta quasi *clavaris*, quæ principem in desiccando locum obtinet, Gal. *lib. 9 de S. Fac.* Dioscor. *lib. 5 §. 89.* Gorr.

HELIX,

HELIX, ἕλιξ, vocatur ambitus auris exterior, qui & *Capreolus* dicitur ob tortuositatem. Barthol. *l. 3 Anat. c. 9.* Lind. *Med. Physiol. lib. 2 c. 11 §. 4.* Alias ἕλιξ etiam idem est, quod εἰλίπες, *flexilis* pedibus, estque epitheton boum, teste Foes. *Oec. p. 199.* Occurrit apud Hipp. *1 de art. t. 28.*

HELLE, id est, *Viscus*. Rul. & Iohns. *in Lex. Chym.*

HELLEBOROS, ἑλλέβορος, sæpe etiam sine adspiratione ἐλλέβορος, significat *Veratrum*, estque nomen plantæ duplicis, quarum una *album* Veratrum, altera *Nigrum*, sive *Helleborus albus* & *Niger* vocatur. Pertinet inter purgantia fortiora & deleteria utrumque. Plura quoque de utroque vide non solum in scriptis Botanicis, verum etiam apud Dieter. *Iatr. n. 274.* Foes. *Oec. p. 201.* Rolfink. *de purgant. sect. 7 art. 1.* Purgatio facta per *Helleborum* vocatur Hipp. ἐλλεβορισμός, de quo integrum vide ejus tractatum.

HELLESPONTIA, ἑλλησποντία, nomen Emplastri, cujus duplex legitur descriptio, una quidem Andromacho autore, altera Hera apud Gal. *l. 6 de C. M. P. G. c. 10, 11.*

HELMINTHES, ἕλμινθες, interdum etiam sine aspiratione ἔλμινθες, *Lumbrici* dicuntur, in genere *Vermes* in corpore humano geniti, quorum tria genera notiora numerantur: *Teretes* rotundi, ἕλμινθες στρογγύλαι, qui in intestinis tenuibus plerunque consistunt, & aliquando ventriculum subeunt, ita ut interdum per os rejiciantur, quibusdam e naribus egrediantur. Frequentes sunt pueris & puberibus. *2. Lati*, ἕλμινθες πλατεῖαι, aliquando κηρίαι, item ταινίαι, *fasciæ*. Vocantur & *Cucurbitini* ob figuræ cum semine cucurbitæ similitudinem. Longitudine hi adeo interdum excedunt, ut ego quoque excretum aliquem notaverim longitudine quinque circiter ulnarum Norimbergensium. Plin *l. 11 H N. cap. 33* tradit, tricenum pedum tænias ventris aliquando visas, interdum plurium. Hi per tota intestina extenduntur, quibus arctissime cohærent. De *lumbrico lato* novissime discursum edidit Eduard. Tyson, Medicus Lond. Anglus, uti constat *ex Act. Erud. Angl. 1684.* 3. ἀσκαρίδες, *Ascarides*, teretes & tenues lumbrici, & vermiculi, qui in extremo intestino plerunque inveniuntur, infantibus & pueris maxime familiares; hisce nomen ascaridum unice tribuit Galenus *in exeges.* Plura circa *vermium* in homine natorum descriptionem vide apud Vlyss. Aldrov. *l. 6 de Insect. c. 2.* ut & in Practicis. Pertinent vero *Lumbrici*, ἕλμινθες, ad excreta, vel excernenda toto genere præter naturam, licet eorum generatio a succo non plane excrementitio, sed crudo & vitalibus portionibus scatente, dependeat. Passim quoque leguntur Observationes *vermium* in aliis corporis partibus genitorum, v. g. in Pericardio, Sylv. *l. 1 Prax. cap. 35 §. 12*, in Renibus, *l. 1 c. 55 §. 54.* Ita quoque aliæ adhuc dantur *vermium* differentiæ, a forma, figura, magnitudine, de quibus consulantur Observationum & Historiarum Medicarum scriptores. Vide *Lumbricus*.

HELMINTHAGOGUM, ἑλμινθαγωγόν dicitur medicamentum *vermes expellens*.

HELNESED, id est, *Corallus*. Rul. & Iohns.

HELODES, ἑλώδης, quæ & τυφώδης. Epitheton *febris humidæ*, cum a prima statim die ægrotantes sudant, sudoreque ipso aut nihil, aut certe parum levantur. E contra sicca ac scabra visitur lingua, duraque tanquam corium cutis, plurimusque adest in corpore squalor, Gal. *advers. Lycum c. 2.* Iung. C. Hofmann. *de febrib. c. 54.* Haud dubie est species febris ardentis colliquativæ a sanguinis ichorosi effervescentia & accensione dependentis. An huc pertinet *Anglicus sudor*, sive febris sudatoria? Vide supra *Anglicus sudor*.

HELOS, ἕλος. Vide *Limne*.

HELOS, ἧλος. Vide *Clavus*.

HELOSIS, ἥλωσις, vocatur palpebrarum inversio, & in utroque oculi musculo convulsio, qui affectus & κάμπυλον vocatur. Vide *Campylon*. Galen. *l. [illegible] de V. P. c. 9.* Verum C. Hofmann. *in comm. ad h. l. n. 747* vitium subesse, & potius appellandum esse ἴλλωσιν, ab ἰλλαίνειν, ex Foesio docet. Vide *Illosis*.

HELOTIS dicitur nonnullis *Plica Polonica*, sive cirrus capillorum, teste Sennert. *Med. Pract. l. 5 part. 3 f. 2 c. 9*, vide etiam *Dispp. Medic. Basiliens. Decad. IV, disp. 7* & infra *Plica*.

HELUNHAI, id est, annulus Salomonis in arte nigromantiæ. Rul. Iohns.

HELVUS, color dicitur similis coagulo, quo alutarii coria præparant. *Theatr. Chym. Vol. IV, pag. 765.*

HEMERA, ἡμέρα. Vide *Dies*.

HEMERALOPS, ἡμεράλωψ, dicitur de affectu oculorum, opposito τῷ νυκτάλωψ, & haud dubie notat illum morbum, quando aliquis interdiu saltem videt, noctu vero, vel vesperi nihil videre potest. Meminit Gal. *in Introduct. c. 15 in princ.* sed *in seqq.* non exposuit. Substant. ἡμεραλωπία.

HEMERESIOS, ἡμερήσιος, *diurnus*, sive unius diei. Vel etiam de eo, quod *interdiu* fit, dicitur, & opponitur τῷ νύκτωρ, *nocturno*. Hipp. *l. 1 de morb. mul. XXIII, 4.*

HEMEROCOETOS, & *Hemerocœtis*, ἡμερόκοιτος ἡμεροκοίτις, nomen piscis, qui & ὀρφνοσκότος, & καλλιώνυμος vocatur, de quo supra in *Callionymus*. Vide C. Hofmann. *in comm. ad Galen. de V. P. n. 129.*

HEMIANDROS, ἡμίανδρος, ist est, *Semimas*, vel semivir, ita dicitur Hermaphroditus apud Lucianum.

HEMIANTHROPOS, ἡμιάνθρωπος, q. d. *Semihomo* idem, quod *Maniacus*, apud Ioh. Stephanum *Decad. 1 Consil. 1 in Operib. p. 297.*

HEMICERAUNIOS, ἡμικεραύνιος, fasciæ, nomen ad dorsi & pectoris deligationem, refertur a Galen. *de*

de fascinis n. 95. sub nomine Apollonii Iunioris. Gorræus.

HEMICHOON, ἡμίχοον, id est, *dimidiatus congius.* Est nomen mensuræ, quod legitur apud Hipp. *l. de int. affect. XLV, 9.*

HEMICONGION, ἡμικόγγιον. Vide *Semicongius.*

HEMICOTYLION, ἡμικοτύλιον. vide *Quartus.*

HEMICRANIA, ἡμικρανία, alias & ἑτεροκρανία, est species doloris capitis circa dimidiam capitis partem aliquando dextram, aliquando sinistram modo in latere, modo in syncipite, modo in vertice, modo in occipite, quæ varietas hauddubie dependet a mala quadam prædispositione partis affectæ, de qua legatur VVillis *P. II An. Brutor. c. 1.* Ex quo etiam caussa illius doloris peti potest. Iungantur huc ea, quæ supra tradidimus ad vocab. *Cephalæa, Cephalalgia.* Ἡμικρανικὰ φάρμακα vocantur medicamenta *Topica*, curandis *hemicraniis* convenientia. Gorr. & Castell. Singularem *Hemicraniæ* curationem vide *in Ephem. Nat. Cur. An. III, Obs. 184.*

HEMIDOLICHOS, ἡμιδόλιχος, i. e. *dimidiatus dolichi cursus*, qui juxta Scaliger. in Addendis est ter repetitus δίαυλος. De quo vide C. Hofmann. *comm. in Gal. de V. P. n. 481.* Pertinet ad motum corporis. Vide supra *Diaulos*, & *Dolichos.*

HEMIDRACHMON, ἡμίδραχμον, *pondus drachmæ dimidiæ.* Gorræus.

HEMIECTON, *Hemiecteon*, ἡμίεκτον, ἡμιέκτεον, quasi *semisextam* mensuram significat dimidiati sextarii quatuor chœnices capientem, estque pars duodecima Medimni Attici. Gal. *de ponder. & mens. c. 5.* Ægin. *l. 7 c. 26. fin.* conf. *Erotianus.* Apud Hipp. vero *l. de Sterilib. XIIX, 14, 15* videtur potius significare sellam pro suffitu immittendo mulieri. Aut etiam ollam significare potest, quatuor chœnices capientem, cui veluti sellæ insidere debet mulier ad capiendum suffitum diductis cruribus notante Foes. *Oec. p. 262.*

HEMIMOERION, ἡμιμοίριον, exponit Erotian. *in Onomastic. p. m. 51. E.* per dimidium drachmæ & ita idem esset, quod ἡμίδραχμον. Alias ἡμιμοίριον dimidiam partem significat Polluci, *l. 6 c. 36.* Foes. *d. l.*

HEMINA, ἡμίνα, κοτύλη, est nomen mensuræ & ponderis, cujus tamen magna est differentia pro locorum & rerum mensurandarum diversitate. Ita alia est *Hemina* Attica, alia Italica, alia Ephesia, Alexandrina alia, & hujusmodi. Porro si *Hemina* oleum accipiat, minus pendet, quam si eadem vino impleatur, ac vino etiam ponderosius mel invenitur, verbis Iul. Alexandr. *comm. in Galen. l. 4 de tuend. san. & l. 1 de C. M. P. G. c. 15. Tom. II. oper. p. 409, 410, 747, 748.* Vide *Acetabulum.* Refertur & *Hemina* inter mensuras aridorum, & continet cyathos octo. Gal. *de ponder. & mensur. c. 5.* Ægin. *l. 7 in fin.*

HEMIOBOLION, *Hemiobolon*, ἡμιοβόλιον, ἡμιωβόλιον, ἡμιόβολον, pondus est *dimidii oboli*, sive duodecima pars drachmæ. Drachma enim sex obolos habet, Gorr. Erunt ergo circiter quinque grana. Gal. *l. de pond. & mens.*

HEMIOLIVM, ἡμιόλιον, est *pondus drachmarum duodecim*, Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 5.* Significat alias *sesquialterum*, sive totum cum dimidio. Lat. *Sesquiuncia, Sescuncia.*

HEMIONIS, ἡμιονὶς, id est, *muli stercus.* Hipp. *l. de nat. mul. LXXXV, 4; & l. 2 de morb. mul. LXXI. 5.* Lind. legit ἡμιόνου ὀνίδα.

HEMIOPON, ἡμίοπον, exponit Galen. per *dimidium*, ἥμισυ, *in Exeg. Voc. Hipp.* Foes. *p. 262.*

HEMIPECTOS, ἡμίπεπτος. Vide *Semicoctus.*

HEMIPLEGIA, *Hemiplexia*, ἡμιπληγία, ἡ ἡμιπληξία, idem, quod παραπληγία, παραπληξία, est plerumque in alterutro latere corporis immobilitas, sensusque privatio, quam etiam *Apoplexiam* vocat Hippocrat. *c. 2, 1 Prorrhet. t. 50.* Differt igitur ab *Apoplexia*, ut a toto pars differt, quamvis differentia hæc potius cum *Paralysi* locum habeat. In Apoplexia enim & mente & corpore resolutos & attonitos esse constat; in Paralysi, quemadmodum & in *Paraplegia*, aut *Hemiplegia*, mente sanos esse notamus ægrotos. Galen. *defin. med.* Vide *Apoplexia, Paralysis.*

HEMIRHOMBION, ἡμιρόμβιον. Vide *Hemitomon.*

HEMIRYPOS, ἡμίρυπος, *semisuccidus.* Dicitur de lana Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXXXIV, 10.*

HEMISY, ἥμισυ, i. e. *Dimidium.* In Officinis exprimitur vocabulo *Semis.* Vide *Dimidium.*

HEMITOMON, ἡμίτομον, *dimidiatum* & semisectum dicitur. Estque nomen alicujus deligationis, quæ alias ἡμιρόμβιον, sive *semirhombus* dicitur, & ad eosdem pene usus, ad quos *rhombus*, adhibetur. Meminit Hipp. *2 de iis, q. in med. t. 2.* Gal. *in com. ad h. l.* Foes. *d. l.* & conf. Erotianus.

HEMITRITÆOS, ἡμιτριταῖος, quasi *Semitertiana*, quamvis hoc Latinum nomen, ceu ineptum, improbet Keuchen. *ad Seren. p. 274.* Legitur apud Hipp. *1 Epid. s. 1 t. 23; s. 2 t 16; s. 3 t. 2 & 5.* Quemadmodum vero nomen hoc febris quandam gravissimam speciem denotare, unanimis Medicorum est consensus; Ita e contrario tantus inter eos est dissensus, qualis sit febris, & quæ ejus natura, ut nec hodieque certo constare possit de hac re. Spiegel. *integrum tractatum de Semitertiana* scripsit. Videatur & Sennert. *de febrib. l. 2 c. 21.* C. Hofm. *de febrib. c. 51.* Ex recentioribus VVillis & Sylvius plane omiserunt. Franc. Piens eam dari, aut peculiarem speciem constituere διαῤῥήδην negavit, *tract. spec. de febr. c. 13.* Vt nostram, salvo aliorum judicio, addamus sententiam, statuimus, non quidem necessarium esse, ut hæc febris species asseratur, cum implicite sub malignis & implicatis comprehendatur. Quod si tamen placuerit peculiariter illam determinare, posset describi, quod sit febris composita, maligna, putrida, participans in

quibus-

quibusdam de tertiana, proveniens a sanguinis biliosi cum serosis & crudis portionibus permixti fermentatione præternaturali ad dissolutionem malignam, vel putredinem vergente. Qui possunt, meliora in medium proferant.

HEMITYBION, ἡμιτύβιον, dicitur esse indumentum lineum utrinque fimbricatum, & pro sudario, aut peplo sumitur. Legitur apud Hipp. *l. 2 de morb. LII, 33; & 2 de artic. t. 46.* Vide Foës. *p. 263.*

HEMIVNCION, ἡμιούγγιον. Vide *Semuncia.*

HEMIXESTON, ἡμίξεστον, idem, quod ἡ κοτύλη, *Acetabulum*, quia ξέστης capit duas κοτύλας. Gorr.

HENOSIS, ἕνωσις. Vide *Vnio. Vnitio.*

HENRICVS *rubeus*, est Vitriolum ad rubedinem calcinatum. Rul. & Iohns.

HEOLOS, ἕωλος, *hesternus*, pridianus, item *betus.* Vsurpatur apud Hipp. de pane biscocto, *l. de int. aff. XXI, 8.* & intelligendum de tempore præterito, sive propius illud ab hodierno, sive longius absit. Linden. *Ex. XVI, §. 148.*

HEPAR, ἧπαρ, *Iecur*, dicitur viscus illud maximum abdominis, situm in dextro hypochondrio, cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. *l. 1 Anat. c. 14.* accuratius adhuc delineatum apud Gothofr. Bidloo *Tab. Anatom. XXXIIX.* Circa hujus usum maxima inter veteres & recentiores est dissensio, quorum illi principatum tribuerunt, & sanguificationis organum constituerunt, & venarum omnium principium. Hi vero de principatu illo dejecerunt, exequias illi pararunt, & saltem usum colatorium bilis eidem attribuerunt; quamvis hodieque denuo veterum opinionem ab orco revocare ausus sit D. D. Ioh. Iac. VValdschmid, Prof. P. Marpurgensis, in quadam Disputatione, in qua sanguificationem in *hepate* fieri διαῤῥήδην defendere ausus est. An vero sat firmis rationibus? alii videant. Mihi sane non videtur. Post illam nuperrime D. D. Georg. Ern. Stahl *in sua accurata & lectu digna Dissertatione de Sanguificatione c. 4* hepati sanguificationis prærogativam per venas Mesaraicas chylum recipiendo vindicare non est veritus, verum an hypothesis illa de chyli in venas Mesaraicas ingressu satis sit confirmata, non est nostrarum partium jam ventilare. Ejus substantiam esse glandulosam, Malpighius *in Exerc. de Hepate* demonstrare conatus est. Aliquando *Hepatis* magnitudinem nimium quantum excedere, patet ex Observationibus apud Schenkium, Hemsterhusium, & alios; addi poterit & hæc nostra Observatio *hepatis* in gallo gallinaceo unius anni reperto tantæ magnitudinis, ut discum staneum vulgarem tegeret, & quindecim unciarum pondus haberet. Similis legitur *in Act. Hafn. Vol. I Obs. 92 p. 180 seq.* In utero quoque massa illa carnosa, quæ alias *Placentæ* nomine venit, *Hepar uterinum* vocari, constat ex Anatomicis scriptis. Vide *Placenta.* In meditullio lapidum ad ædificia erutorum haud raro reperitur massa quædam friabilis, veluti succus concretus, insigni virtute siccante prædita, quam vulgo *Hepar lapidum* vocant. Vide *Ephem. Nat. Cur. An. II Observ. 63.* Sæpe etiam legitur vocabulum *Epar* absque aspiratione. *Hepar* quoque est nomen Lapidis Philos. *Theatr. Chym. Vol. IV p. 727.* A Chymicis etiam *Hepar* cum additione Antimonii, vocatur ob colorem obscure rubescentem Massa illa Antimonii, quæ alias *Crocus Metallorum* dicitur. Vide *Crocus.*

HEPATARIVS, idem, quod *Hepaticus.* Linden. *Ex. IX, §. 60.*

HEPATEROS, ἡπατηρὸς, *hepaticus*, sive jejorarius. Est epitheton dysenteriæ cujusdam, quando aquosus sanguis excernitur, ei aquæ persimilis, in qua caro recens mactata lota sit, Gorr. Vocatur alias *Fluxus*, scil. alvi *hepaticus.* Hunc P. Barbette negavit *Prax. l. 4 c. 6.* Sylvius quoque nunquam se observasse scripsit, *l. 1 P. M. c. 13 §. 24.* Vide *Fluor.*

HEPATICVS, ἡπατικὸς, generaliter dici potest de omni illo, quod ad hepar sive jecur pertinet. Ita vena *hepatica*, alias jecoraria, arteria *hepatica*, ductus biliarii *hepatici*, Medicamenta *hepatica* vocantur. In statu quoque præternaturali late vocari possunt *Hepatici* omnes, qui morbo quodam hepatis laborant. Veteres tamen ita appellarunt eos, qui inflammatione hepatis laborarunt, quemadmodum plevriticos, phreniticos, a parte affecta inflammata vocare solent. Ita & Hippocr. videtur accepisse *Coac. t. 446 seq.* monente Foës. *in Oecon. p. 263.* Hinc & inflammatio ipsa ἡπατῖτις dicta fuit. Verum recentiores vocabula *Hepatitis* & *Hepaticus* usurparunt de affectu Hepatis citra inflammationem, quando imbecillitas Hepatis peccat, ut secretionis officio non rite fungatur, cum vel sine tumore & duritie. Hinc cachexia aut fluxus *hepaticus* alvi oritur. Gal. *l. de differ. sympt. c. 5 & l. 3 de sympt. causs. c. 2 l. 5 de L. A. c. 7. l. 8 de C. M. S. L. c. 6.* Linden. *Sel. Med. Ex. IX, § 6. seqq. pluribus. Hepaticum rubrum* vocatur medicamentum e Crystallis Tartari cum Tinctura santali rubri nutritis & imbibitis paratum, uti scribit D. D. VVedel. *Pharm. Acroam. l. 1 sect. 1 c. 5 p. 25 fin.*

HEPATITIS, ἡπατίτης. Vide *Hepaticus.* Dicitur etiam de vena apud Hipp. *l. de Ven. XIV, 1, 9; XV, 5 alibique.* Lind. *Ex. XIII, §. 419.* Verum vanam non esse hanc appellationem venæ in brachio vel manu, patet ex circulationis invento, & ex anatomica inspectione, qua constat, venam illam nihil de *Hepatis* substantia participare.

HEPATVS, ἥπατος, λεβίας, nomen piscis, cujus descriptionem, usumque in cibo & medicina, vide apud Aldrovand. *l. 1 de pisc. c. 12.* Meminit & Iul. Alex. inter mediæ constitutionis pisces, & *Citharis* jungit, *l. 14 Salubr. c. 8.*

HEPHÆSTIAS, ἡφαιστίας, nomen emplastri ad inducendam cicatricem optimi. Parabatur ex testa, ea ma-

maxime, quæ in fornacibus usta esset, eo, quod desiccandi abstergendique vim majorem haberet.

HEPHÆSTOS, ἥφαιστος. Vide *Vulcanus*.

HEPHTHOTES, ἑφθότης, generaliter *coctionem*, elixationem significat. Specialiter dicitur de excoctione corporis, & colliquatione, apud Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 55*, quod Galen. *in comm.* per νωθρότητα τῦ σώματος, tarditatem corporis, exponit. Sic ἑφθοὶ dicuntur, qui febricitantes ob nimiam humiditatem corpus exolutum acquirunt, *l. 4 Epid. IIX, 6.* Foës. *p. 254. seq.*

HIPSANA, ἕψανα, dicuntur *cocta* alimenta, elixa cum jure. Hipp. *l. 2 de morb. mul. X, 9.*

HEPSEMA, ἕψημα. Vide *Defrutum*.

HEPTAMENOS, ἑπτάμηνος. Vide *Septimestris*.

HEPTAPHARMACUM, ἑπταφάρμακον, medicamentum laxans, suppurans, carnemque gignens, sic dictum a numero ingredientium septenario, ut sunt cerussa, spuma argenti, cera, pix, colophonia, adeps taurinus, thus, ut habetur apud Aet. *l. 15. c. 22.* Gorr.

HEPTAPLEVROS, ἑπτάπλευρος, i. e. *septem costas habens.* Fuit olim epitheton Ligurum apud Pollucem, teste Vesalio *l. 1 de H. C. F. c. 16*, quamvis ordinarie omnibus hominibus competat, si costas spurias a legitimis separaveris.

HERACLEIOS, ἡρακλεῖος, i. e. *Herculeus.* Epitheton *Epilepsiæ*, quæ *Herculeus morbus*, ἡρακλείη νόσος, dicta fuit, Hipp. *l. 1 de morb. mul. XVII, 6*, vel quia solus Hercules ex heroibus hoc morbo laboravit; vel propter magnitudinem & vehementiam morbi, & expugnandi difficultatem, uti voluit Gal. *c. 6 in 6 Epid t 7*, cum quo consentit Aristoteles apud Erotianum, qui etiam addit maniam ita nominari, qua solus heros olim correptus fuit. *Magnes* quoque vocatur *lapis Heraclius*, Gal. *l. 6 de V. P. c. 15 & l. 6 de L. Aff. c. 5.* Vide *Magnes.* item Lapis Lydius. Chiocc. *Mus. Calc. s. 3 p. 353.*

HERBA Sancti Pauli, aliis herba paralytica. Vulgo Primula Veris.

HERBA inguinalis ad tumores commendata, Aster atticus, Dodon. *in histor. plantarum.*

HERBA Viperaria, Scorzonera. Bauhin.

HERBA inguinalis. Ital. al. Bubonium Taber. neon. vulgo aster atticus. Massar. *de peste lib. 2.*

HERBA vitri, id est parietaria. Matth. de *Grad. c. 36 in 9.* Rhasis.

HERBA Vngarica, Alexa, Anonym. Sylv. *de med. compositione l. 2 c. 34.*

HERBA salutaris, id est, spina alba, qua Christus coronatus est. Marcell. Burdigallens. *c. 23.*

HERBA Sancti Fiaci, Verrucaria. Holler. *l. 1 c. 43.*

HERBA S. Innocentii, Poligonum majus. Daret. *Enarrat. in Holler. l. 1 c. 58.*

HERBA, βοτάνη, dupliciter accipitur. Interdum late pro integra planta; interdum stricte, videl. in Officinis Pharmaceuticis, ubi *herbæ* idem fere sunt quod folia, & distinguuntur a floribus, Schr. *l. 2 c. 11.* De *Herba Ossifraga* vide *Eph. N. Cur. An. I, Obs 38.* *Herba* quoque dicitur lapis Phil. *Th. Chym. Vol. IV. p. 727.* item Herbalis, quia habet animam vitalem, seu multiplicabilem, *p. 721.*

HERBARIUS, βοτανικὸς, dicitur apud Gal. *l. 1 de Antidot. c. 2*, qui herbas & plantas colligit, & vendit ad usum Medicum. Hodieque etiam Herbarum Scriptores *Botanici* sive *Herbarii* vocari solent.

HERBEUS, ὠχρὸς, nomen coloris, quem vulgo *olivastrum* vocant. Estque *pallor luteus*, *luror buxeus*, color Ictericis proprius. Lind. *Ex. IX, §. 18.*

HERBIVORUS, ποηφάγος, epitheton animalium ad differentiam σαρκοφάγων, *carnivororum* brutorum, quorum hæc robustiora & magis ferocia sunt illis. Hæc etiam pedes habent multifidos: Illa vero ungulas solidas, ὁπλὰς, aut bifidas, χηλὰς, Gal. *l. 3 de V. P. c. 2 princ.*

HERCULES, ἡρακλῆς, nomen proprium Herois fortissimi apud Gentiles, diciturque fuisse Iovis & Alcmenæ filius. A quo *Herculeus morbus*, h. e. Epilepsia, nomen suum juxta nonnullos accepit, uti p. a. dictum. Cujus ratio gemina dari solet; vel quod *Hercules* hoc morbo laboraverit, & coturnicis ope ab hoc liberatus fuerit; vel quod per comparationem, sicut *Hercules* invictus fuit habitus, ita & hic morbus inveteratus nulla Medicorum ope superetur. Vincent. Alsar. a Cruce *de Epileps. l. 1 lect. 1 fol. mihi 3, 6.* De hoc *Hercule* refert Athenæus ex Epicharmo, quod aures non minus, quam quadrupeda, movere potuerit, notante C. Hofm. *comm. in Gal. de V. P. n. 1110.* Per translationem nomen hoc quoque tribuitur quibusdam validioribus medicamentis. Ita ἡρακλῆς, *Hercules*, fuit nomen collyrii fistularis, quod ægilopas radicitus tollere credebatur, ap. Aët. *l. 14 c. 55.* & alius medicamenti siccantis, carnemque, quæ supercrescit, excedentis, quod recipit squamæ æris, misyos, chalcitidis ustæ atramenti sutorii, aluminis usti æquas portiones. Nomen fuit ἡρακλέως ξηρὸν, i. e. *Herculis siccum*, sive siccans, uti ex eodem notavit Gorræus. Inter Chymica celebre est catharticum & emeticum, quod dicitur *Hercules Bovii*, de quo vide Schröd. *l. 3 c. 15*, & VVillis *Pharm. Rat. Part. I s. 2 c. 2.*

HEREDITARIUS, σύμφυτος, ξυγγενὴς, alii cum diphthongo scribunt. *Hereditatis* legitur apud Grems *Arbor. integr. & ruinos. l. 2 c. 4 §. 10.* Latinum idem, quod *Connatus.* Epitheton morborum, quorum caussa cum parentum semine in liberos aut posteros translata est, quasi transplantatione facta, quales sunt Phthisis, Arthritis, Lithiasis &c. Charlton. *Ex. III Pathol. §. 7.* Casp. a Rejes *Camp. Elys. q. 54, n. 17.* Parac. *Paramir. l. 2 c. 7.* De *hæreditariorum* morborum natura, caussis, & differentiis ex professo scripsit Dermutius de Mea-

Meara tractatum *Pathologia Hæreditaria* inscriptum, & a filio Edmundo de Meara editum & annexum *Examini suo Febrib.* Egregiam quoque industriam impendit in conscribenda disquisitione Inaugurali *de Morbis Hereditariis* D. D. Iohannes Zellerus, non ita pridem Professor Publ. in Illustri Tübingensi Studiorum Universitate constitutus. Rolfink. etiam vocavit *Parentales.* Vide *Parentalis.*

HEREOS, species amoris imaginarii apud Parac. in pollutione nocturna, *l. 3 de orig. morb. invisibil.*

HERMA, *Hermasma*, ἕρμα, ἑρμασμα, *fulcimentum.* idem, quod στήριγμα, ab ἑρμάζω, item ἑρματίζω, *fulcio*, Dicitur & ἔρεισμα. Vide *Ereisma.* Legitur & apud Hippocr. ἑρμασμὸς. *3 de fract. t. 22.*

HERMAPHRODITUS, ἑρμαφρόδιτος, dicitur, cui vitiosa est genitalium conformatio, ita, ut utriusque sexus pudenda adsint, vel adesse videantur. Hinc & hujusmodi homines vocantur ἀνδρόγυνοι. Plura de *Hermaphroditis* videantur apud Casp. Rejes *Camp. Elys. q. 48*, per totum, ubi simul tractat: An dentur *Hermaphroditi*, qui utriusque sexus perfecta habent genitalia? quod negasse videtur Galen. *l. 2 de sem. c. 3 in fine.* Addantur & Observationes aliæ, v. gr. *Ephem. N. Cur. An. II Obs. 203, 253 & An. III Obs. 168.* Historia singularisimi *Hermaphroditi* utriusque sexus membra genitalia simul referentis habetur in Oldenburg. *Actis Philosoph. Ann. 1667 M Febr.* Quid Paracelsus per *Hermaphroditica experimenta* & medicamenta velit, Lector ipse arioletur ex *l. 4. Paramir. de orig. morbor. matric.* De *Hermaphrodito* Spagyrico vide *in Th. Chym. Vol. V p. 804.*

HERMES, ἑρμῆς, nomen proprium, & notat 1. *Mercurium*, Ethnicorum Deum, ceu Deorum nuncium & interpretem. 2. Philosophum post Mosen in Ægypto clarissimum, qui *Trismegistus* appellatus fuit, teste Suida. Huic tribuitur peculiaris Philosophia Spagyrica paucis ænigmaticis dicteriis, sub titulo *Tabula Smaragdina Hermetis* comprehensa, de qua videatur *Theatr. Chymic. Vol. I*, sub titulo *Physica Trismegisti*, cum notis Gerardi Dornei. Hinc & *Pater Alchemistarum* vocatur *in tr. Alchemia* incerti Autoris, *c. 30 Vol. III Theatri Chym. p. 28, 29.* Ferunt etiam de eo, quod 25000. Volumina conscripserit, *Vol. V p. 256.* Quam *Hermeticam* doctrinam false perstringit Dieter. *n 829.* Iungatur & Conring. *tract. de Hermetica Medicina.* Libavius vero duplices constituit *Hermeticos* Doctores, quorum alii sunt *Dogmatici*, horum antesignanum constituit *Quercetanum*, alii vero sunt *Empirici*, quos vocat flagitiosos *Paracelsistas*, eosque repudiat *in defens. Syntagm. Chym. contra Scheunem.* Vide *Mercurius. Hermetis avis* vocatur in processu Lapidis Philosoph. quando vi sublimationis, ceu quarto igne separatur a corpore spiritus, *Th. Chymic. Vol. IV p. 550.* *Hermeticum sigillum* quid sit, vide *Sigillum.*

HERMESIA quoque vocatur *Chymia Hermetica* apud Libav. *tr. de Igne Natur.*

HERMETICUS. Vide *Hermes.*

HERMOLAOS, ἑρμόλαος, nomen collyrii τῦ σατικῦ, hoc est, reprimentis sistentisque fluxiones. Estque duplex: unus magnus, alter parvus, apud Aëtium, & ex hoc Gorr.

HERNIA, κήλη, *Ramex*, *ruptura*, dicitur item *crepatura*, est in genere tumor p. n. umbilici, inguinum, scroti, obortus ex relaxatione, aut ruptura peritonæi, substantiam aliquam corporis, vel omentum, vel intestina, aut aliam materiam carnosam, flatulentam, scirrhosam, serosam admittente & continente. Ejus quoad subjectum & causas variæ sunt differentiæ, v. g. *Enterocele*, *Omphalocele*, *Hydrocele*, *Sarcocele* &c. de quibus omnibus & singulis propriis in locis & literis initialibus.

HERODIUS idem, quod *Chrysaëtos*, aut *Hierofalco*, h. e. Aquilæ species maxima, & veluti heros inter aquilas. Aldrov. *l. 2 Ornithol. c. 2.*

HEROION, *Heroon*, ἡρώϊον, ἡρῷον, h. e. monumentum, sive fanum heroi extructum. Legitur apud Hippocr. *2 in 6 Epid. t. 35.*

HEROS, ἥρως, quid proprie significet, notum est, nec hujus est loci ulterius exponere. Obiter saltem notari potest, Paracelsum spiritum salis vocasse *Heroem coagulationis*, *l. de morb. Tartar. c. 9.*

HERPES, ἕρπης, est tumor erysipelaceus, pustulosus, sive cum exulceratione, proveniens a portionibus ichorosis, & lixiviosis sanguinis, in habitu corporis subsistentibus, corrodentibus, sive exulcerantibus, aut etiam ulterius depascentibus. Ejus duplex habetur species: *Miliaris*, κεγχρίας, & *Esthiomenos*, sive exedens. Vide supra *Cenchrias* & *Esthiomenos*, quorum ille benignioris est indolis, hic malignioris. De utroque vide Galen. *l. 2 de art. cur. ad Glauc. c. 1.* In specie ἐσθιομένυ meminit & Hipp. *5 aph. 22.* Plura ex Practicis & Chirurgiæ Scriptoribus petantur, v. g. Hier. Fabr. ab Aquapend. *l. 1 Pentateuch. Chir. c. 20.* Hildan. *cent. 1 Obs. 99.* Senn. *Med. Pr. l. 5 part. 1 c. 17.* P. Barbette *Chirurg. Part. II libr. 1 c. 1.* Latine *Serpigo* quibusdam dicitur. Castell.

HERPETON, ἑρπητὸν, ἑρπηστικὸν, idem, quod *Herpes*, vocatur ulcus serpiginosum, *pustulæ serpiginosæ*, apud Hipp. *l. 2 Epid. s. 3 n. 58 & Coac. p. 628*, ἑρπετὰ quoque *reptilia*, vocari pediculos capitis & reliqui corporis, scribit Gorr. *in defin.* Alias & feles, mures &c. *reptilibus* annumeravit Galen. *l. 6 de Anat. adm. cap. 4.*

HERPSIS, ἕρψις, ἑρπυσμὸς. Vide *Reptatio.*

HESMIC, i. e. quarta pars libræ. Rul. & Iohns. *in Lex.*

HESPERA, ἑσπέρα, *vespera*, si vocis hujus usum spectemus, tripliciter accipitur. Primum de tempore, quando sol inclinat ad vesperam. Deinde, quando

sol jam occidit. Denique sera *vespera* dicitur sub crepusculo. Linden. *Ex. XVI §. 219 seqq.*

HESTIA, ἑςία, i. e. *Focus.* Vide *Focus;* cui adde, quod cor dicatur ἑςία τῆς φύσεως, *focus* naturæ. C. Hofmann. *com. in Galen. de V. P. n. 179, 311.* Ἑςία quoque nomen est emplastri apud veteres nobilis, cujus descriptio habetur apud Aet. *l. 15*, ita dictum, quod ex Græci nominis literarum calculo indicetur, constare 516. drachmis. Refertur ad Nicepsonem Regem. Gorræus.

HESYCHIA, ἡσυχία, h. e. *Quies*, estque res non naturalis motui opposita, & ita indifferens caussa procatarctica ad sanitatem & morbum, quatenus vel moderata & opportuna, vel immoderata & importuna fuerit. De noxis *quietis* vitiosæ vide Charlton. *Ex. VII §. 3.* Ἡσυχῆς, *quietus*, sumitur etiam pro moderato, sive non molesto. Vsurpatur de tussi leviori, Hippocr. *l. 4 Epid. XIIX, 19.* Vide etiam de hoc vocab. Dieter. *num. 381.*

HETEROCRANIA, ἑτεροκρανία, idem, quod *Hemicrania.* Gal. *l. 2 de C. M. S. L. c. 3.*

HETEROGENEVS, ἀνομοιομερὴς, vel idem est, quod *Dissimilaris*, vide *Anomœomeres:* vel etiam hodieque usurpatur ad exprimendam naturam, & indolem alicujus rei naturæ nostri corporis, humorum & spirituum adversam & pugnantem, v. g. quando sanguis portionibus vitiosis excrementitiis scatet, dicitur sanguis *heterogeneus* apud recentiores. Helmont. *tr. Schol. Humorist. pass. decept. c. 1 n. 15.*

HETERORRHOPOS, ἑτερόῤῥοπος, dicitur de eo; quod in alteram partem vergit, hoc est, *ambiguum*, v. gr. de tumoribus Hippocr. *1 Epid. s. 1 t. 10, 13; l. 2 Epid. s. II, 60, 79.* Et ægri dicuntur ἑτεροῤῥοπέες, quando in illis insignis mutatio notatur, vel ad salutem, vel ad mortem, *4 de R. V. I. A. t. 56* Vide Foës. *p. 245.*

HETERORRHYTHMOS, ἑτερόῤῥυθμος, est epitheton & species pulsus ἀῤῥύθμου, quando aliquis alterius ætatis habet pulsum. Gal. *in defin. Medic.*

HETOEMOCOPIA, ἑτοιμοκοπία, dicitur Hipp. inanis labor, aut *prompta elatio*, nugacitas, vel loquacitas, *in Præcept. IX, 31.*

HEVRESIS, εὕρεσις. Vide *Inventio.*

HEXAGIVM, ἑξάγιον, ponderis nomen est, quo utitur Actuarius in aurea antidoto Alexandri. Pendet autem quatuor scrupula. Latini *Sextulam* appellant. Gorræus. At Iul. Alexandr. pendere scribit drachmam unam cum dimidia, *Annot. in Galen. l. de fac. parab. Tom. II Oper. p. 857.*

HEXAPHARMACVN, ἑξαφάρμακον, nomen emplastri ad perniones exulceratos, cujus descriptio habetur e sex ingredientibus apud Æginet. *l. 3 c. 79.*

HEXIS, ἕξις. Vide *Habitus*

HIANS, vide *Chasco*, *Ecplexis*, *Channa*, *Seseros.*

HIANTICVLA, vide *Galbulus.*

HIATVLA, χήμη. Vide *Chama.*

HIATVS, χασμός. Vide *Chasme.*

HICESIA, ἱκεσία, ἱκέσιος, nomen emplastri veterum utilissimi ad strumas, abscessus, lienem & articulos, cujus meminit Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 14*, & descripsit Æginet. *l. 7 cap. 17.* Perperam Latine scribitur *Icesii* emplastrum.

HICNEOMENOS, *Hicneúomenos*, ἱκνεόμενος, ἱκνευόμενος, *competens*, conveniens, opportunus. Dicitur de tempore apud Hippocr. *3 de fract. t. 63.* Foës. *p. 279.*

HIDROA, ἱδρῶα, ἱδρῶα, *sudamina*, sunt pustularum genus ex biliosis & acribus salinis humoribus cutem lancinantibus obortarum, præsertim æstatis tempore ex sudoribus provenientium & vexantium. Vnde *papulas sudorales*, aut *sudorosas* non inepte quis diceret cum Dieter. *Iatr. n. 401.* Meminit harum Hippocr. *3 aph. 21.*

HIDRONOSOS, ἱδρωνόσος, significat febrem, in qua plurimus sudor p. n. prodit, quæ alias Sudor Anglicus dicitur. Blancard. *in Lex.*

HIDROS, ἱδρώς, Lat. *Sudor*, est excrementum humidum tertiæ concoctionis per cutis poros in aquæ speciem erumpens, cujus materia est humor tenuis de sero & lympha participans, ejusdem cum urina & lachrymis generis, in hoc saltem ab illa differens, quod *sudor* cum violentia quadam naturæ secernatur & excernatur, quemadmodum & *Lachrymæ; Vrina* vero magis spontaneo motu secedat. De *sudoris* caussis & differentiis vid. Baricellum *integr. tractat. de Hydronosa Natura.* Dieter. *n. 402.* In genere sufficiat, *Sudorem* alium esse bonum & salutarem; alium noxium & malum. Ad Bonum pertinet spontaneus criticus, & artificialis; ad malum vero spectant *Sudor* nimius, deficiens, paucus, depravatus; quorum utriusque classis descriptiones egregie tradidit D. Rötenbeccius *in binis Exercitationibus.* De *sudore* prorsus nigro instar attramenti salutari & excreto legatur singularis observatio D. Olai Borrichii *in Act. Hafn. Vol. I Observ. 70 p. 155.* *Sudor* Rulando dicitur Aqua permanens. *Sudor hermaphroditici salis*, i. e. liquor vel spiritus halinitri. Libav. *Apoc. Hermet. Part. pr. c. 11.* Quid sit *Sudor Mercurii* Spagyricus, vide apud eund. *in Proœm. Part. post. Apoc. Herm. T. II Oper. p. 330, 331.*

HIDROTICOS, ἱδρωτικὸς, vide *Sudoriferus.*

HIDROTOPOEOS, ἱδρωτοποιὸς, significat *Sudorificum*, vel Sudoriferum. Ita medicamenta vocantur ἱδρωτοποιὰ, *sudorem moventia* apud Nonum *l. d. M. P. C. c. 109.*

HIDRYNOMÆ, & *Hidryomæ*, ἱδρύνομαι, ἱδρύομαι, significat proprie *firma sede collocor*, *firmor.* Frequens Hippocr. v. g. *4 aph. 11; 1 Prorrhet. s. 1 t. 36; Coac. t. 315; l. 6 Epid. s. 5 t. 1.* De utero in suam sedem collocato *libr. 2 de morb. mulier. XXXVII, 2.* In specie de urinæ sedimento usurpatur *Coac. t. 575*, & aliquoties *in Epidem.* Vid. Foës. *p. 277*, de venis perpetuo motis *l. 6 Epid. s. 2 t. 16*, de tussi, *l. 4 Epid. XII, 23.* Per translationem etiam

etiam de mente tranquilla & firma prædicatur *1 Prorrh. sect. 1 t. 20; l. 3 Epid. ægr. 15 p. st. pest.*

HIDVS, id est, *flos æris.* Rul. & Iohnf. *in Lex.*

HIERACION, ἱεράκιον, nomen est plantæ, de qua vide Botanicos. Porro ita quoque vocatur collyrium ad obscurum visum & scabras affectiones, apud Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7,* hauddubie ab Hierace Autore ita dictum. Gorr.

HIERACITES, ἱερακίτης, nomen lapidis, vel, ut Plinius vult, Gemmæ, vernacule *Lapis accipitrum*, ita dictus a colore *Hieracis,* id est, *accipitris* simili, de quo videatur G. Agric. *libr. 5 fossil. p. m. 263.* Aldrov. *lib. 3 Ornithol. §. Denominata.* Gal. *l. 9 de S. Fac. §. Aphroselinus,* & Ægineta *l. 7 c. 3 §. Lithi.* Laudant ad sistendas hæmorrhoides.

HIERATICVM, ἱερατικὸν, epitheton 1. suffitus, sive κῦφι sacrificulorum, quod Diis gentilium adolebant. Gorr. 2. Malagmatis Asclepiadæ *Pontificium* inscripti, stomachicis, hepaticis & ad viscerum dolores. Gal. *l. 8 de C. M. S. L. c. 5.*

HIERAX, ἱέραξ. Vide *Accipiter.*

HIEROGLYPHICA, ἱερογλυφικὰ, vel dicuntur de Characteribus in Medicina, ab Hermete Trismegisto aliisque excogitatis, quorum adhuc valde ferax est medicina, teste Schenck. *Synt. compon. & præscr. med. p. 84 seq.* Vide *Character.* Vel de plicis & rugis in manibus, pedibus, fronte, e quibus vana curiositas Chiromantarum multa prædicere solet.

HIEROS, ἱερὸς, h. e. *sacer:* Primum est epitheton cum *ossis,* vide *Os.* Vt & vasorum ad illud os excurrentium v. g. *Arteria & Vena Sacra:* Porro Musculi: ita *Sacer Dorsi musculus* vocatur, qui ab ossis sacri parte posteriori ad ultimam dorsi vertebram desinit, & describitur a Bartholin. *Anatom. l. 4 c. 7.* Bidloo *Anat. Tab. XXX.* tum morbi, v. g. *Comitialis,* qui alias *Epilepsia* vocatur ob magnitudinem & vehementiam symptomatum, Hipp. *l. de morbo sacro,* item *Erysipelatis,* quod *Sacer Ignis* dicitur, maligni. Si quidem veteres Græci omnia vocarunt ἱερὰ, quæ fuerunt horrenda & magna, Keuchen. *ad Samonic. p. 246, 285.* Deinde est nomen medicamenti etiam Latinis *Hiera* dicti, cujus variæ prostant apud Autores & in Dispensatoriis formulæ. Famosiores sunt *Hiera* Picra, quæ & Galeni, nec non Andromachi, *Hiera* diacolocynthidos, quæ & Antiochi, *Hiera* Logadii, *Hiera* Ruffi, *Hiera* Archigenis, Themisonis, Antipatri, Iusti &c. Gorr. Harum descriptiones vide apud Ægin. *l. 7 c. 8.*

HILARIS, *Hilaritas,* ἱλαρὸς, ἱλαρότης, dicitur de animi lætitia, estque idem, quod *Gaudium,* vide *Gaudium.* Theriacam quoque ἱλαρὴν, *Hilarem,* appellatam fuisse patet, ex Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 6.*

HILVM, proprie dicitur macula illa nigricans fabarum propria, de qua egregie differit I. Alexandr. *Annot. ad l. 2 de Al. fac. c. 19.*

HIMAS, ἱμὰς, proprie *corrigiam,* lorum significat. Vide *Lorum.* Per similitudinem vero ita vocatur Gurgulionis vel *Vvulæ,* sive columellæ *laxitas,* quando longior graciliorque evadit. Differre dicitur a *Cionide,* quod in hac Gurgulio non extenuatus est, sed crassitiem ex fluxione solito majorem adeptus esse videtur. In illo vero affectu & gracilescit & secundum crassitiem imminuitur. Aët. *lib. 8 cap. 43.* Dicitur & ἱμάντωσις. Gorr. Vocatur & Latinis hic affectus *Lorum,* quia loro similis gurgulio propendet. Nic. Piso *de M. C. & C. l. 2 cap. 1.*

HIMEROS, ἵμερος, notat cupidinem & *desiderium,* præsertim *amatorium,* vel Venereum, uti demonstrat Foës. ex Homero *Iliad γ. & ξ. Oecon. p. 281.* Descendit a verbo ἱμείρομαι & ἱμείρω, quod frequens apud Hipp. significans appeto, desidero, *virilem amorem concupisco, l. de morb. mul. X, 13,* (quamvis apud Linden. ἀείρεται pro ἱμείρεται scriptum sit, an mendose?) *XIV, 7; XXVI, 32; XXXIIX, 14 c. 4.*

HINNVLVS, νεβρὸς, *pullum cervinum* notat, cujus coagulum ingreditur Antidotum apud Galen. *l. 2 de Antidot. c. 10.* Sumitur vero aliquando latius pro fœtu aliorum animalium, præcipue tamen cervi, capreæ, damæ fœtus ita vocantur. Rhod. *ad Scrib. n. 13,* ubi plura de coagulo *hinulei* reperies.

HIPPACE, ἱππάκη, dicitur *caseus equinus,* Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XLIV, 14.* Diosc. *l. 2 c. 50,* quamvis ibidem etiam moneat, nonnullos coagulum equinum ita vocasse, quos imitatus Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 21.* Plura de *Hippace* vide apud Mercurial. *l. 2 V. L. cap. 26.* Saracen. *not. ad loc. Dioscor.* cit. Foës. *Oec. pag. 283.* Linden. triplicem significationem vocabulo huic attribuit, quod not. 1. Caseum, 2. Oxygala, & 3. Equile, sive cubile equorum. *Ex. XVI §. 121 usque ad 130.*

HIPPANTHROPOS, ἱππάνθρωπος, idem, quod *Centaurus,* monstrum illud fictitium Poëtarum. C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 122.* Vocatur & *Hippocentaurus.*

HIPPOBINOS, ἱππόβινος, i. e. instar equorum valde *libidinosus,* qui inexplebiliter Venerea sectatur, Lat. *Lastaurus,* validæ & præfervidæ libidinis homo. Gasp. a Rejes *C. El. Q. 44 n. 24.*

HIPPOCAMPVS, ἱππόκαμπος, est insectum animal marinum, cujus descriptionem, venenum, & usum in medicina vide apud Aldrov. *l. 7 de Insect. c. 16.* Meminit *Hippocampi* usti contra Alopecias, Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 1.* Ægin. *l. 7 c. 3.* Alias legitur & in fœminino *Hippocampe. Campe,* κάμπη, significat *Erucam.* Vnde Hippocampen demonstravit reperiri in locis maritimis, præsertim Venetiis, cujus facies est equi dorsum vel cauda erucæ. P. Ammann. *Irenic. p. 189.* Per translationem *Hippocampos* vocavit processus ventriculorum cerebri superiorum, sive anteriorum Arantius, notante C. Hofmann. *com. in Gal. de V. P. n. 559, 643,* & Linden. *Medic. Physiol. l. 2 c. 8 §. 134.*

HIPPOCRATES, ἱπποκράτης, nomen proprium Medicorum

dicorum aliquot antiquiorum, præfertim vero illius *Artis Medicæ principis Coi*, qui & *Magnus* dictus fuit, de quo plura apud Galen. & alios. Hunc fuiffe tritavum Ariftotelis Philofophi pro indubitato habet Ioh. Iac. Baffus *l. 1 de Hippocr. & Gal. decret. cap. 1 p.m. 3.* Hujus præfertim fententiæ & aphorifmi tantam invenerunt fidem, ut canonis inftar habeantur. A Principe hoc vera Ars Medica, quæ *Dogmatica & Rationalis* vocari folet, dicitur quoque *Hippocratica*. Quamvis vero *Hippocrates* merito dux artis & omnis boni autor laudetur, & fi quæ funt alia encomia; laus tamen illa non fine grano falis intelligenda. Hinc recte Galen. *l. 9 M. Med. c. 8*, cum Trajano Imper. comparans fcripfit, omnem ad medicationem viam aperuiffe, fed ita, ut cura & diligentia opus fit ad abfolutionem. Præfertim vero hoc ipfi condonandum, quod in Anatomicis non adeo fuerit exercitatus, & ita in Phyfiologicis rem non ubique acu, quod dicitur, tetigerit. Vid. C. Hofmann. *c. ad Gal. de V. P. n. 35, 36* & alios. *Hippocratis Manica* quid fit, vide *Manica*.

HIPPOCRATICVS, ἱπποκρατικὸς, non modo dicitur de doctrina Medica; verum etiam in fpecie de *vino*, alias *faccato* dicto, οἴνῳ σετακκισμένῳ, σακκίᾳ, quando nimirum faccis indita funt aromata, & poft colaturam faccharum additum. Vide Linden. *Ex. X §. 222, 223*, ubi & *Lachrymam Sponfæ* appellari fcripfit. Vocatur alias *Claretum*, de quo fuperius fuo loco. *Hippocratica facies* quæ dicatur, vide fupra in *Facies*. *Hippocraticum fcamnum* quid fit, vide fupra *Bathron*.

HIPPOGLOSSVS, ἱππόγλωσσος, eft nomen pifcis, & quidem *Soleæ majoris*, Aldrov. *l. 2 de pifc. cap. 34.* Vide *Solea*.

HIPPOLITHVS, ἱππόλιθος, dicitur *lapis*, vel calculus in ventriculo, aut inteftinis equorum nonnullorum repertus, qui uti lapidi Bezoar occidentali figura & laminea ftructura non abfimilis eft, ita & viribus eundem æmulari ftatuitur. Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 21.* Iung. Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l. p. 661.* Hujusmodi lapidem magnitudine pomi pendentem largiter dimidiam libram pond. civ. ex liberalitate Viri Nobiliff. & Spectatiff. Dn. VVilh. Graffelii, Civis & Mercatoris primarii Norimbergenfis ego quoque poffideo, qualem alium & ipfe laudatus Vir ejusdem magnitudinis affervat. De tali lapide equino in inteftinis genito differuit etiam D.D. VVedelius & ex hoc Bonettus notavit *Med. Sept. l. 3 fect. 26 c. 37 p. 788.* Depictos etiam illos exhibet Philipp. Iacob. Sachs a Lewenftein *in fua Gammarologia c. 14 p. 302.*

HIPPOMANES, ἱππομανὲς, ambiguum valde eft vocabulum. Vel enim fignificat fruticem, alias *Cynocrambe* aut *Apocynum* dictam, ideo, quod equos in furorem concitet, fi eo vefcantur. Theocrit. *Idyll. 2.* Vel fuccum e Tithymallo expreffum. Theophr. *l. 9 H. Pl. c. 15*, quamvis alii *Hippophaës* legant: Vel notat fuccum extillantem ex equarum genitalibus, dum equiunt, Ariftot. *l. 6 H. A. cap. 18.* Vel id, quod pullis equarum adhæret in fronte, *d. l. c. 22.* Quidam pro fecundina equarum accipiunt. Meminit *Hippomanis Equarum* D. Ludovic. *Differt. Pharm. I p. 516.* Creditur a nonnullis habere virtutem conciliandi amorem, vel partum promovendi.

HIPPONE, ἱππώνη, nomen eft malagmatis, cujus Philagrius autor perhibetur. Defcriptio habetur apud Aët. *lib. 12*, notante Gorræo.

HIPPOPOTAMVS, ἱπποπόταμος, id eft, *Equus fluviatilis*, eft animal ferum, quadrupes, exoticum, cujus defcriptionem & ufum varium prolixe exhibet Aldrov. *l. 1 de quadr. digit. vivipar. c. 12.* In fpecie corii hujus feræ ufti ufum monftrat Gal. *l. de Theriac. ad Pifon. c. 9.* Tefticuli aridi potui oblati contra morfus ferpentum, Æginet. *l. 7 c. 3.* Quod *Hippopotamus* obefus & plethoricus venam fibi vulneret arundine, & plagam limo obducat, ex Plinio refert Rollink. *O. ac M. Med. Spec. l. 4 f. 1 c. 4.*

HIPPOS, ἵππος. Vide *Equus*.

HIPPOSIS, ἵππωσις, mendofe, pro ἴπωσις, *preffio*, de quo fuo loco. Mendam hanc inculcavit Foef. *p. 186*, & C. Hofmann. *in ἀνεκδότοις notis ad Gal. com. 3 de artic. t. 49.*

HIPPOSORCHIS, ἱππόσορχις, haud dubie denotat pulverem tefticulorum equinorum in defcriptione Pulveris ad Dyftafiam *in Difpenfator. Auguft. cl. 9*, cum ad normam vocum Græcarum aliarum compofitarum melius exprimi potuiffet per *Hipporchis*, ἱππόρχις.

HIPPVRIS, ἵππουρις, primum nomen eft plantæ, quæ *Equifetum* dicitur. Deinde apud Hipp. *l. 7 Epid. LVIII, 12*, videtur omnino indicare morbum quendam ex continua equitatione, five quædam fluxio fuerit ad inguina & partes genitales, five imbecillitas, five attritus, five alius id genus affectus, notante Foef. *Oecon. pag. 286.*

HIPPVROS, ἵππουρος, nomen pifcis, qui & ἀρνευτὴς, item *Vrinator* vocatur, cujus defcriptio habetur apud Aldrov. *l. 3 de pifc. c. 17.*

HIRA, circa hujus vocabuli orthographiam & fignificationem ambigunt & difcrepant Autores. Veteres libri legunt *Chira*. Alii *Hilla*. Quidam reftringunt ad *Inteftinum Iejunum* νῆστις dictum: quidam ad omnia inteftina. Linden. vero adhuc latius ad omnia *Interanea* abdominis τὰ ἔντερα extendit, quæ fententia & nobis placet. Gr. dici poteft τὸ ἐγκοίλιον. Lind. *Ex. IX §. 53, 57* &c. Dieter. *Iatr. n. 783.*

HIRBELLVM legitur apud Paracelfum, quod deliros reddat homines, fed quid fignificet, non conftat, *tr. de Surditate*.

HIRCVS, τράγος, æquivoca funt vocabula. Proprie notant animal quadrupes notiffimum, quod & *Caper* dicitur, de quo fupra in *Capra*. Ejus carnem peffimam dixit Galen. *l. 3 de Al. fac. cap. 2 & l. de atten. vict. cap. 8.* Paracelfus vero dicit, apud Spagyros *Hircum*

cum quoque dici masculum Caniculum castratum & nutritum herbis diaphoreticis, *l. 1 de præp. tract. 3 tit. de Corallis.* Sanguis *hirci* habetur pro singulari remedio adversus plevritidem & alios morbos malignos, insignique vi pollet sanguinem concretum dissolvendi; de cujus præparatione præter Dispensatoria Norimb. & Augustan. nec non Schröder. *l. 5 cl. 1 n. 9*, videatur & Helmont. *tr. Pylorus Rector*, *n. 73 seqq.* Propter fœtorem huic bruto familiarem & salacitatem vocab. τράγος, *hircus*, ad diversos quoque affectus hominum translatum observatur. Ita intumescentia testium tempore pubertatis in adolescentibus cum mutatione vocis in graviorem hoc nomine τράγος venit, quod patet ex *l. 6 Epid. s. 4 t. 27*, & Gal. *lib. 14 de V. P. cap. 7.* Vnde & verbum τραγγᾶν & τραγίζειν *hircire* in ea significatione accipitur, Hipp. *l. 6 Epid. s. 3 t. 25*, & Gal. *l. 2 de Sem. c. 5.* Olidus quoque ille fœtor proprie sub alis incubans, ex quo τραγομάσχαλοι dicuntur, *hircus*, τράγος, appellatur, & illi juvenes ad virilitatem accedentes *Hircosi* aut *Hirquitalli* dicuntur. Foës. *p. 621.* Lang. *l. 2 ep. 6.* τράγος etiam edulii genus est, quod ex zea parabatur aut ex olyra, Gal. *c. 1 de R. V. I. A. t. 18.* In vite, cum fructu carens frondium luxuria laborat, & fructuum inopiam foliorum ubertate compensat, vitium vocatur τράγος, ex Aristot. *l. 5 de Gen. an. cap. 18.* Theophrast. *l. 5 de causs. plant. c. 10, 13.* Tandem Anatomici τράγον, *hircum*, appellant eminentiam illam auribus tempora versus adnatam tegminis instar, quæ irruentia in aurem vel excipit, vel prohibet, quia hac in parte pili crescunt. Barthol. *l. 3 Anat. c. 9.* Linden. *Med. Physiol. l. 2 c. 11 §. 4.*

HIRQVVS, vide *Angulus.*

HIRSVTVS, *Hirtus, Hirtitas*, idem, quod *Pilosus* & *Pilositas*, vide *Dasys.*

HIRVDO, perperam per y apud P. M. de Calderia & alios βδέλλα, *sanguisuga*, insectum est palustre, instar lumbrici oblongum, sanguinem ex hominibus & equis exugere valens, cujus descriptionem, usum in arte Medica & noxam venenosam cum remediis vide apud Aldrov. *l. 7 de Insectis c. 11 & 12.* Adde Schröd. *l. 5 cl. 4 n. 105.* Obiter hic notetur, ingeniosissimum alias Lindenum lapsum esse, quod crediderit, *hirudines* elicere non nisi tenuem sanguinem, *Ex. XIII §. 409.* Siquidem hoc manifeste repugnat experientiæ, cum & nos observaverimus, quod elicuerint etiam crassum, fibrosum & fœculentum sanguinem. Iungatur observatio & discursus de *hirudinibus* lectu dignus D. I. Val. VVillii Medici quondam Regii Dani Castrensis, *in Act. Hafn. Vol. III Obs. 73.* vid. *Bdella.*

HIRVNDO, χελιδών, æquivocum est, diversa significans, (1) animal volatile, sive avem diversæ speciei, cujus descriptionem usumque in Medicina vide apud Aldrovand. *l. 17 Ornitholog. c. 6 seq.* Schröder. *d. l. cl. 2 n. 55.* (2) notat piscem marinum volantem, Venetis *Lucerna* dictum, quem etiam descripsit Aldrov. *l. 2 de piscib. cap. 3.* (3) significat etiam speciem serpentis *hirundinis* colorem obtinentis, cujus longitudo circiter cubiti unius, & interficit hominem ante bihorium, Avicenn. *l. 4 fen. 6. tract. 3 c. 21.* (4) χελιδών, *hirundo*, vocatur cavum illud, quod fit in flexura brachii humani & flexura ungulæ equinæ, Lind. *Med. Physiol. l. 2 c. 14 §. 73 & Ex. XIII Sel. Med. §. 414.* (5) Ex Suida quoque constat, hoc nomine venire *pudendum muliebre*, & mirum, Rolfinkium hac in re valde curiosum non adjecisse appellationibus genitalium muliebrium *in O. ac M. de Part. generat.* dicatis. Tandem Aurelianus *l. 1 c. 4* testatur, *equorum impetiginem*, h. e. squamulas anteriorum crurum sub armorum partibus in ipsis animalibus natas vocari *hirudines*, χελιδόνας. Vide Aldrov. *l. prius citat.*

HISCVRIA vitiose ponitur pro *Ischuria*, & occurrit apud P. M. de Calderia *Tom. III Oper. p. 221 seqq.*

HISMAT, id est, *spuma argenti.* Rul. & Iohns.

HISPANICVM *viride*, id est, *Hispalensis*, h. e. *viride æris.* Iidem. Alias *Hispanicum* quoque epitheton *vini* generosi a loco natali ita dictum.

HISPIDITAS, in genere idem, quod *Hirsuties* vel *Hirtitas*, δασύτης. Specialiter vero juxta Aëtium *l. 7 c. 66*, duos significat affectus, vel *relaxationem genarum*, quæ Græcis φαλάγγωσις dicitur, ob nimium humorum superfluorum affluxum; vel pilorum in genis suborientem depravatam propaginem, ita ut intro vergentes pungant tunicas, & oculorum defluxus provocent. Græce vocatur δυστοιχίασις. Vide supra *Dystœchiasis.* Forest. *l. 11 Obs. 46 in Schol.*

HISTAMENOS, ἱστάμενος, *consistens*, ab ἵστημι, *consisto*, sto. Vsurpatur non solum de ætate, quæ ad summum vigorem pervenit annorum circiter 40. usque ad 50, sed etiam de tumoribus, qui ad summum pervenerunt, quibus opponuntur, οἰδήματα καταπαυόμενα, *remittentes*, *2 prognost. t. 3.*

HISTORIA, ἱστορία, est oratio, vel enarratio eorum, quæ visu perspecta, Gal. *l. de subfig. Empir. c. 10*, vel est enarratio eorum, quæ sæpius iisdem de rebus experta sunt. *l. de optima secta passim.* Clarius fortassis ita describi poterit: Quod sit oratio, vel enarratio de aliqua re, vel persona singulari secundum omnes circumstantias & attributa circa illam rem, vel personam observata. Convenit cum *Casu Medico*, vel Observatione Medica. Vide *Casus.* Hujusmodi *historias* quamplures reperire libet *in Theatro Galenico* Mundellæ, & alibi, præsertim etiam apud Casp. a Rejes *in Indice Campi Elysii Quæstionum.* Placet quoque descriptio *Historiæ* a B. Casp. Hofmanno relicta *l. 6 V. L. c. 26.* *Historia* est vera ac seria rerum gestarum narratio. Tales *Historiæ* ægrotorum sunt veluti cynosura ad quemvis morbum in quocunque homine cognoscendum facilius, prænoscendum certius, curandum denique tutius, si sanabilis,

ſin minus, palliandum jucundius, ſi abſtinere curatione non licet, veriſſime ſcripſit Linden. *Ex. IV §. 1.*

HISTOS, ἱςὸς, dicitur malus in navi, ſive lignum erectum, ex quo velum ſuſpenditur. Sumitur vero ab Hippocr. pro inſtrumento chirurgico ligneo, in cujus ſummo aliud lignum transverſum imponitur, ex quo trochlea dependet ad ſcalæ demiſſionem, *3 de artic. t. 25.* Gal. *ad h. l.*

HISTRICVS, ἱςρικὸς, denominativum a provincia *Hiſtria*, ſive Iſtria Illyrico contermina, & dicitur de oleo *Hiſtrico*, quod optimum, ubi majori opus eſt adſtrictione, Galen. *lib 11 meth. med. c. 16.* Adde Iul. Alex. *notas ad h. l.*

HIZO, ἵζω, ſignificat *ſubſideo*, deſideo. Dicitur de naſo, quando os palati deceſſit. Hipp. *l. 4 Epid. IX, 2 & l. 6 ſ. 1 t. 4.*

HOCLAX, *Hoclaſti*, ὀκλὰξ, ὀκλαςὶ, *flexis genibus*, ab ὀκλάζω, labaſco, Gal. *l. 1 de V. P. c. 14.* Vide *Gnyx.*

HODOEPORIA, ὁδοιπορία. Vide *Iter.*

HODOS, ὁδὸς, vide *Via.*

HOEDVS, ἔριφος, vide *Eriphos. Capra.* Adde Gal. *l. 6 de L. A. c. 6.* Mercur. *l. 1 V. L. c. 25.*

HOLCAS, ὁλκὰς, apud Hipp. ſignificat *navim onerariam*, *l. de flatib. V, 4.*

HOLCE, ὁλκὴ, duo ſignificat: 1. *attractionem*, ab ἕλκω, *traho*, Hippocr. *l. 1 de morb. mul. LXXXII, 18.* Deinde eſt nomen ponderis, eſtque idem, quod *Drachma.* Gal. *l. de ponder. & menſur.* ut & *in l. 2 de Antidot.* Gorr. *in defin.*

HOLCIMOS, ὅλκιμος, dicitur de eo, quod trahitur & ducitur, & in varias partes ſequax eſt, nec divellitur, ſed continuum manet, veluti quæ lenta ſunt, tenacia & glutinoſa, Gal. *c. 2 de artic. t. 45*, ubi in Hippocr. verbis legitur ἐνόλκιμον. Dicitur & de hepate tumore affecto, *l. 2 de L. Aff. c. 8.* Lat. *Tractorius.*

HOLERA, antiq. pro *Cholera.* Keuch. *not. ad Seren. p. 152.* Aliquando & pro plurali *Olera.* Idem *p. 173.*

HOLIPPÆ dicuntur placentulæ tenuiſſimæ inſtar laminæ paratæ ex maſſa farinacea tenui & ſaccharo, & ferventi ferreo duplicato & figurato affuſæ & igni admotæ, pro Bellario, quamvis & *Purgantes* olim paratæ in Diſpenſatoriis extent.

HOLMISCOS, ὁλμίσκος. Vide *Mortariolum.*

HOLMOS, ὅλμος. Vide *Mortarium*, ὅλμος etiam dicitur *Truncus corporis*, exceptis artubus. Fallop. *Expoſ. de Oſſib. Tom. I Oper. p. 521.*

HOLOPHLYCTIDES, ὁλοφλυκτίδες, idem, quod φλυκτίδες, ſive φλυκταίναι, *puſtulæ.* Gal. *in exeg. voc. Hippocr.* & Erot. *in Onomaſt. p. 85*, quamvis ſine aſpiratione ibid. legatur, ſicut & in Gorræo.

HOLOS, ὅλος. Vide *Totus.*

HOLOSCHERES, ὁλοσχερὴς, ſignificat *integer.* Vſurpatur ab Hippocr. de ſanguine omnes ſuas portiones integrales complexo, *l. de alim. V, 7.*

HOLOTHVRION, ὁλοθούριον, quid proprie ſit, incertum eſt, an animal, an vero planta, ut ita ad zoophyta referendum videatur, de quo videatur Vl. Aldrov. *l. 4 de Zoophytis c. 4*, libuit tamen hic facere mentionem, quia Iac. Bontuis *in obſervationibus ſelectis Medicinæ Indorum annexis Obſerv. VII* ſcribit, potum nimium ex oryza & holothuriis paratum *Arac* dictum occaſionem dediſſe morbis chronicis implicitis graviſſimis in uno ſubjecto, unde & potum maledictum vocare non dubitavit.

HOLOTONICOS, ὁλοτονικὸς, dicitur de convulſione univerſali, quæ Tetanus eſt, quando totum corpus riget. Schenk. *in Obſ.*

HOLSEBON, item *Helſebou*, id eſt, *Sal commune* præparatum. Kul. & Iohnſ.

HOMALOS, ὁμαλὸς, ſignificat *æquabilis*, juſtus, unde conjungitur cum τῷ δίκαιος, apud Hippocr. *3 de fract. t. 31.* Legitur & *l. 4 Epid. XX, 3.* Verbum etiam ὁμαλύνω, h. e. *explano*, ad æqualitatem redigo, occurrit *l. de Hæmorrhoid. IV, 2.* Vid. Foëſ. *Oec. p. 452.*

HOMARTEO, ὁμαρτέω, id eſt, *ſequor.* Hippocr. *l. 2 de morb. LIX, 8.*

HOMERDA dicitur *Stercus humanum*, ſive excrementum alvinum in inteſtinis, præſertim craſſioribus congregatum. Blaſ. *Med. Vniv. Part. Hygiein. lib. 1 ſ. 2 p. m. 5 & l. 5 ſ. 2 ſubſect. 4 p. 10.*

HOMILIA, ὁμιλία, triplicem habere dicitur ſignificationem apud Hipp. Primo ſignificat *converſationem* & colloquium cum aliis, *l. de Medico t. 31.* Deinde *connexionem* & cohæſionem partium & præcipue oſſium inter ſe, *1 de artic. t. 5*, ubi verbum ὁμιλέω legitur: & denique *exercitationem*, *d. l. t. 36.* An fortaſſis *collegiandi rationem* hac voce innuere voluit Cous?

HOMO, ἄνθρωπος, quid ſignificet, omnibus eſt notiſſimum. Dicitur, ita appellari ab *humo*, quia e terra creatus. Parac. *Philoſ. ſag. l. 1 cap. 8.* Vocatur etiam *Microcoſmus*, cujus tamen nominis rationem Paracelſici nimium extendunt. Vocatur quoque *Centrum mundi*, & *centrum omnium rerum*, *d. l. c. 6 & 7. Quinta eſſentia mundi*, *d. l. c. 2 & in tr. Explicatio totius Aſtronomiæ.* Hic non ſolum eſt ſubjectum ſanitatis & morborum, atque ita totius Medicinæ, vide *Dogm. Noſtr. pag. 5*, ſed etiam objectum, quatenus refertur inter βοηθήματα, ſive remedia. Quænam vero ſint remedia, quæ ab *homine* deſumuntur, vide in Daniel. Bekeri *Medico Microcoſmo*, Schröder. *l. 5 cl. 1. n. 23*, & D. D. Ioh. Paul. VVurfbain, *Exerc. de Medicamentis ex homine deſumtis.*

HOMOCHROEA, ὁμόχροια, *æquabilitas ſuperficiei*, & lævor habitus exterioris in corpore, vel parte ejus dicitur, Hipp. *l. de cap. vuln. II, 1*, ubi Linden. per ſimilitudinem coloris interpretatus eſt, quod tamen non videtur cum ſcopo textus quadrare. Neque etiam neceſſe eſt propter etymologiam illam expoſitionem apprehendere, cum χρὼς & habitum corporis, & corpus ipſum ſignificet. Idem *l. 1 de fract. t. 9.* Vide Foëſ. *p. 254.*

p. 254. Fallop *in Hippocrat. de Vulner. cap. 6 Tom. I pag. 549.*

HOMOEOMERES, ὁμοιομερὴς, *similaris.* Dicitur de partibus, quæ in similes dividi possunt particulas, hoc est, omnes earum particulæ & sibi mutuo & toti similes habentur. Vide *Dogmat. nostr. pag. 29, 37.* Opponitur *Dissimilari*; non vero Organico, quia & *Similares* Medicis sunt organicæ, *d. l.* Vide *Dissimilaris.*

HOMOEOTROPOS, ὁμοιότροπος, *conformis*, dicitur de medicamentis, quæ inter se conveniunt, & optime misceri possunt. Hippocr. *2 de R. V. I. A. t. 11.*

HOMOETHNIA, ὁμοεθνία, dicitur gentilitas, *cognatio*, & partium inter se *consensio*, qua altera alteri etiam affectum communicat, & quadam inter se consensione conspirat, Hipp. *l. de Loc. in hom. III, 7 & l. 2 de morb. mul. LIIX, 17.* Foës. *p. 453.*

HOMOGENES, ὁμογενὴς, opponitur τῷ ἑτερογενὴς. Estque vel idem, quod *similaris*, ὁμοιομερὴς, vel dicitur de omni eo, quod semper unam eandemque indolem & naturam retinet. Ita quoque febris dicitur ὁμογενὴς, qualis est continua æqualis, Gorr. Dicitur & Latine *Homogeneus.*

HOMOLINON, Hippocr. linum crudum quid sit & quomodo fiat, res incognita fere omnibus, Mercur. *lib. 3 c. 23 de Comp. medicam.* Foës. *in definit. medicis* omisit. Linimentum potius ex flavo & impolito filo textum. Salmas. *in Solin. p. 766.*

HOMOLOGEO, ὁμολογέω, accipitur ab Hippocr. pro *consentio*, congruo, v. gr. *2 de iis, q. in med. t. 16 & 2 Prorrhet. XLIV, 8.*

HOMONOPAGIA dicitur Arculano Dolor capitis, notante Heurnio *de morb. capit. in sing. partib. c. 9.*

HOMONYMIA, *Homonymos*, ὁμωνυμία, ὁμώνυμος, id est, *Æquivocatio*, *Æquivocus.* Termini sunt potius Logici, quam Medici. Nihilominus aliquoties ejus mentionem facit Gal. *l. 1 de temper. c. 7 fin.; l. 2 c. 5; l. 2 de diff. pulſ. c. 3; l. 1 Meth. Med. c. 5 in fin.* Idem quoque *Homonyma* distinguit inter perfecte talia, & quodammodo talia, *4 de R. V. I. A. t. 13.*

HOMOPHYLOS, ὁμόφυλος, *Congener* significat, ejusdem generis, gentis, & ordinis, cognatum. Hipp. *s. 1 de nat. hum. t. 10.* Huic opponitur τὸ ἀλλόφυλον, *peregrinum*, alienum, exoticum, *l. de A. L. & Aq. XXXIII, 3.* Coincidit ergo ὁμόφυλον cum ὁμοεθνίᾳ.

HOMOPLATÆ, vide *Omoplata.*

HOMORUSIA est nomen Medicamenti, quod confert ad debilitatem hepatis, lienis, & eorum duritiem, deobstruit, urinam provocat, & calculum frangit. Describitur ab Avic. *l. 5 sum. 1 tr. 1.*

HOMORYSMIA, *Homorysmos*, ὁμορυσμία, ὁμορυσμὸς, similitudo speciei, figuræ, similis, vel ejusdem speciei, aut figuræ. Ῥυσμὸς enim notat σχῆμα καὶ τύπον. Legitur apud Hipp. *l. de Dissectione I, 3; II, 1, 6; III, 6, 19.* Iung. Foës. *p. 454.*

HOMOTECHNOS, ὁμότεχνος, dicitur ejusdem artis socius & *Collega*, qui probe artem, quam profitetur, callet. Hipp. *l. de præcept. VI, 9*, in quo Medicus Naturæ ipsius dicitur *Collega* & socius. Linden. *Ex. XIII §. 525.*

HOMOTONOS, ὁμότονος, *æqualis*, æqualem tenorem servans. Potest generaliter de omni morbo dici, qui eundem tenorem perpetuo servat. Specialiter tamen usurpat Galen. de febribus continuis, quæ alias dicuntur ἀκμαστικαὶ, quæ ab initio usque ad finem æquales perdurant, ad differentiam ἐπακμαστικῶν & παρακμαστικῶν, de quibus vide *Anabasis & Epacmasticos.* Gorræus *in defin.*

HOMUNCULUS, ἀνθρωπίσκος, ἀνθρώπιον, hominis notat diminutivum. Quæ Paracelsus de *homunculis* habet, intelligens per illos vel imagunculas ad hominum similitudinem factas ex cera, ligno, metallo, quæ hominem sidereum in se habent; vel massam illam negromanticam, quæ *Alreona* vocatur, cum præstigias sapiant magicas & diabolicas, præstat silentii peplo involvere, aut Lethæis mergere aquis, quam prolixe explicando se suspectum facere, aut ansam dare aliis, ut in errores perniciosos seducantur.

HONOR, τιμὴ, quid significet, notum est. Capilli quoque dicuntur *Honor capitis* a Q. Sereno, id est, ornatus, κόσμος. Vide Keuchen. *in not. p. 118.*

HOPLE, ὁπλὴ, *Ungulam* significat, quales habent animalia herbivora. Galen. *l. 3 de V. P. c. 2.*

HOPLITODROMOS, ὁπλιτοδρόμος, dicebatur ille olim, qui cursum vehementiorem (qui ad exercitia corporis vehementiora pertinet) armatus iniit; alii enim inermes hoc fecerunt. C. Hofmann. *com. in Gal. de V. P. n. 480.*

HOPLOMACHICUS, ὁπλομαχικὸς, epitheton motuum armata manu factorum, Galen. *l. 2 de san. tu. cap. 11.*

HOPLOMOCHLION, ὁπλομόχλιον, nomen instrumenti chirurgici universalis, toti corpori humano adaptandi & applicandi, quod delineatum exhibet Aquapendens *in figuris æneis Operibus Chirurgicis annexis.*

HOPLON, *Arma* plur. ὅπλα, & quidem usitatius instrumenta bellica & militaria significat. Apud Hipp. ὅπλα vocantur *funes*, sive ex stuppa, lino, aut alia re confectos, quales sunt navium etiam rudentes, *3 de artic. t. 25.* Adde Galen. *in Exeg. dict. Hipp.* Erotian. *in Onomast. p. 84 a.* Foës. *p. 458.*

HORA, ὥρα, variis modis accipitur. (1) generaliter pro omni anni tempore, Hipp. *1 aph. 2; 3 aph. 1, 3, 4 & alibi sæpius.* (2) Græci ὥραν vocarunt illud anni tempus, quod est sub medio caniculæ, in quo fructus maturescere contingit. Unde & fructus maturi ὡραῖοι vocantur, Galen. *l. 2 de Al. fac. cap. 2 princ. & cap. 4 in 6 Epid. t. 19.* (3) significat particulam diei, quarum viginti quatuor integrum diem naturalem complent. Qua significatione videtur accepisse

pisse Hippocr. *4 aph. 30, & 5 aph. 5.* Gal. *l. 5 de tu. san. cap. 4.* Quæ acceptio vocis *Hora* etiam apud Latinos usitatissima est. Vide Foes. *pag. 693.* Dieter. *n. 946.*

HORÆOS, ὡραῖος, generaliter *tempestivum* significat, quod debito tempore fit & opportune, Aurelian. *l. 3 de tard. pass. cap. 8* præcipue vero Hipp. *3 aph. 8 & l. 2 Epid. s. 1 n. 20.* Strictius vero dicitur de fructibus tempore æstivo maturis. Vide p. a. *Hora.* Aqua etiam quædam dicitur ὡραῖος, *c. 4 in 6 Epid. t. 19.* Strictissime quoque τὰ ὡραῖα significant *menses fœminarum tempestivos*, sive fluxum menstruum opportunum, Hippocr. *l. de superfœt. XXIV, 1.* Vide Foes. *d. l.* Dieter. *n. 947.*

HORARIVS, ὡραῖος. Vide *Horæos.*

HORCOS, ὅρκος. Vide *Iuramentum.*

HORDEATVM vocatur medicamentum liquidum internum ex hordeo ad crepaturam cocto paratum, vulgo Decoctum hordei simplex dictum, quamvis & alia v. g. semina frigida majora & minora, amygdalæ etiam addi possint. Schenk. *Synt. comp. & præscr. med. p. 116, 135. seq.*

HORDEVM, *Hordeum*, κριθή. Vide *Crithe.*

HOREON, ὡρέον, *inveteratum* significat, ab ὥρος, *tempus.* Erotian. *p. 124 b.* quamvis Galen. *in exeg. voc. Hipp.* sine aspiratione legat, & per curam gerens exponat.

HORION, ὅριον, *terminus*, finis alicujus rei dicitur. Erotian. per confinium περιορισμὸν exponit, *Onom. p. 82 d.* Occurrit apud Hippocr. *lib. 6 Epid. s. 6 t. 17 & 4 de artic. t. 35, 36; 2 de iis, q. in med. t. 31.*

HORISMOS, ὁρισμὸς, est *definitio* & artis præceptum sententia quadam comprehensum. Hipp. *l. de præcept. X, 6.*

HORIZON, ὁρίζων, proprie est terminus Mathematicus, cujus descriptionem vide in Clariss. Sturmii *Tab. Astronomicis Part. Gen. Tab. I.* Spagyricis vero *Horizon* vocatur *Mercurius Auri.* Ruland. & Iohns. *in Lex. Horizontale aurum* Adeptis vocatur *Mercurius liquore alcahest fixatus.* Vel juxta Iacob. le Mort. *in Chym. Medico-Phys.* Pulvis Præcipitati ruberrimi, quod Paracelso *Arcani Corallini* nomine venit post affusionem spiritus vini rectificatissimi & hujus abstractionem relictus. Vide Morley *Coll. Ch. Leid. c. 266. processſ. 5 & 10.* *Ens Horizontis* vocatur etiam Electrum minerale immaturum apud Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II s. 1 c. 7 p. 549.*

HORME, ὁρμὴ, dicitur *impetus*, & appetitus naturalis, quo ad id, quod sensu percepimus, movemur. Opponitur τῇ προαιρέσει, ἢ βουλήσει. Gal. *l. 2 prognost. t. 6.*

HORMÔN, ὁρμῶν, *impetum faciens.* Vide *Enormon.*

HORNVS, *Hornotius*, σητάνιος, ἢ σιτάνιος, id est, *hoc anno productus.* Dicitur de frumento, & in specie de tritici quodam genere, & ejus farina, apud Hippocr. *2 de artic. t. 43.* Galen. *in comm. ad h. l.* & Hipp. *l. 2 de morb. mul. II, 5; V, 18; LXIX, 3 & 4; de R. V. I. A. t. ult.* Dioscor. *lib. 2 c. 103.* ubi per jora scriptum est σιτάνιον, quemadmodum & in Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 112. & l. 2 de morb. XX, 15.* Vocatur alias τρίμηνος πυρὸς, τριμηνιαῖος, Dioscor. *d. l.* Theophrast. *l. 8 cap. 4 Hist. plant.* Plura vide apud Foes. *p. 563, 564.*

HOROS, ὧρος, idem, quod ὥρα, *Tempus, Annus.* Legitur apud Hipp. *in lib. spur. de sept. partu, n. 16.* Inde ὡρογράφοι, *temporum Scriptores.* Erot. *dict. loc.*

HOROSCOPVS, ὡροσκόπος, olim dicebatur præstigiator, qui ex herbarum indicio, quis dæmonum quavis hora præsideret, & quid ejus auspicio feliciter fieri vel auspicari posset, indicabat. Tales vero herbas dari, merito Galen. inter plusquam pueriles fabulas refert, *l. 6 de S. Fac. in proœm.* Confirmat Lang. *l. 1 ep. 72.* Alias *Horoscopus* est terminus Astrologicus, nec hujus loci, eundem explicare.

HORRIDVS, φρικώδης, *Horrificus*, dicitur, de eo, quod vel ab horrore dependet, vel horrorem comitem habet. Ita cutis aspera, inæqualis instar cutis anserinæ (uti vulgo appellatur) dicitur φρικῶδες, Hippocr. *6 Epid. s. 3 t. 29.* Φρικώδης παροξυσμὸς, paroxysmus *horridus* dicitur in febre, qui cum horrore incipit, qualis esse dicitur semitertianæ legitimæ paroxysmus. Vnde & ipsa febris φρικώδης πυρετὸς vocatur, i. e. *horrida.* Galen. *l. 2 de diff. febr. c. 9 & 1 in 1 Epid. t. 23.* quamvis Hippocrati etiam febres ita dicantur, quæ subinde inhorrescunt. *Coac. t. 12, 13.* Vide Foes. *p. 667.*

HORROR, φρίκη, est motus quidam convulsivus cutis & cuticulæ, & coactus, minor quam in rigore, & major, quam in frigore, proveniens ab aëris frigidissimi injuria vellicante habitum corporis & cuticulam; vel a portionibus acrioribus, acidis, nitrosis, in succo nervoso & nutritio, aut in lympha, & sero sanguinis hærentibus, partes nervosas, & fibras cutaneas pungentibus, & ad motum leviorem convulsivum irritantibus. Vide VVillis *de febr. c. 3*, & Fr. Sylv *Pr. Med. l. 1 c. 30 §. 83.* Meminit Hipp. φρίκης sive *horroris* aliquoties, v. g. *5 aphor. 61; 7 aph. 4; Coac. t. 8, 16, 584.* Est & φρίκη ἀκατάστατος, i. e. *horror inconstans*, quando non servat eandem indolem in febribus inconstantibus. Vide Foes. *d. l.* Dieter. *n. 910.*

HORTVS, κῆπος, quid proprie significet, notissimum est. De *hortis* rarioribus quibusdam legantur *Ephem. N. C. Ann. III. Obs. 31.* Metaphorice *Hortus* dicitur *genitale membrum in sexu muliebri*, Rolfink. *O. ac M. de part. gen. inserv. P. II, cap. 33.* *Hortus* quoque comparatur a Paracelso ejusque sectatoribus homini, vel corpori humano. Parac. *de Caducis paragr. 3.* Gerard. Dornæus *in Philos. Chemica.*

HVCHA, nomen piscis inter *Lucium & Truttam*, seu Trottam medii, proximioris tamen *Truttis*, & [illegible]ma & carnis qualitatibus. Aldrov. *l. 5 de pisc. c. 137.*

c. 137. ubi *Truttam fluviatilem alteram* vocat, & Iul. Alex. *l. 15 Salubr. c. 5.*

HVLCVS, ἕλκος, pro *Vlcus.* Vide *Helcos.*

HVMANVS, æquivocum est vocabulum. Vel enim dicitur de eo, quod ad hominem spectat, v. g. *humana* caro, *humanum* corpus, &c. Græce ἀνθρώπινος. Vel ad mores & conversationem pertinet; estque idem, quod *comis*, φιλάνθρωπος, & *humanitas*, φιλανθρωπία. Talis omnino decet Medicum, utpote quæ lucri & gloriæ est parens. Lind. *Ex. II, §. 32.*

HVMECTATIO, ὑγρανσις, ὑγρασμὸς, Hipp. *1 de hum. III, 14*, idem, quod *Madefactio*, ab ὑγραίνω *humecto*, quod occurrit *7 aph. 70. Humectatio* duplex est: Interna, quæ fit cibis & medicamentis; & Externa, vel superficialis, quæ fit balneis, infusionibus. Huc pertinet καταιόνησις. Vide *Cataeonesis.* Remedia *Humectantia*, ὑγραίνοντα, ἢ ὑγραντικὰ, sunt duplicia: actu, vel potestate talia. De *humectante* virtute remediorum vide *Dogm. N. P. VI, c. 2 dogm. 9 p. 710. Humidum* effective hodieque omne id dicitur, in quo præpollet aqua cum paucissimo spiritu & terra, & ita quamcunque materiam reddere potis est aquosam, ubi aliis occurrit corporibus, si in motum redigatur, verbis Iac. le Mort *Pharm. Med. Phys. c. 8 p. 29.*

HVMERARIVS, ὠμιαῖος, dicitur de eo, quod ad humerum pertinet. Ita *Vena humeraria* est, quæ obliquius a clavicula sensim recedens se porrigit ad *Humerum*, Galen. *l. de venar. & arter. diss. cap. 6 l. 3 de Anat. admin. cap. 5; c. 1 de artic. t. 53.* Barthol. *libell. 1 Anat. c. 7.* Vocata quoque fuit ab Antiquis *Cephalica*, quia in capitis affectibus secari solita, sed superstitiose. Huic venæ respondet Arteria *Humeraria*, sive *Humeralis.* Barthol. *libell. 2 c. 2.*

HVMERVS, ὦμος, totum illud ita dicitur, quod apparet in ea dearticulatione, qua superior *humeri* pars, quæ *Epomis* & *Superhumeralis* dicitur, ad collum vergit, & a posteriori parte os *Scapulæ;* ab inferiori autem quod, dum totum brachium attollitur, manifestum fit, & *Ala* nuncupatur, Gal. *c. 1 de artic. t. 4.* Alias *Humerus* quoque dicitur de parte prima brachii, quæ unico osse constat, quæ alias *Brachium* κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur. Barth. *libell. 4 Anat. c. 20.* Linden. *Ex. XIII, §. 412.* Plura de diversis *Humeri* significationibus vide apud eund. *Med. Physiol. l. 2 c. 14, §. 64 seqq.*

HVMIDVS, ὑγρὸς, sumitur 1. vel substantive vel adjective. Substantive idem est, quod *Humor* vel *Humiditas*, de quo postea. Adjective, vel ut efficiens, vel ut effectus consideratur. Efficientis respectu coincidit cum τῷ *Humectans*, de quo vide *Humectatio.* Effectus vero respectu *Humidum* dicitur, quod *humectum* est, aut humorem in se continet.

HVMILIS, *Humilitas*, ταπεινὸς, ταπείνωσις, καταστολὴ, dicitur vel de animæ virtute & proprietate, qualis esse debeat in Medico, vide apud Lind. *Ex. II, §. 23 seq.* vel de re corporea: Musculus oculum deorsum versus malas trahens vocatur *Humilis*, item *Deprimens.* Barthol. *l. 3 Anat. c. 9 p. 513.* Ita Pulsus *Humilis* ταπεινὸς Galeno dicitur, qui alto est oppositus, quando arteria non in altum extenditur, Galen. *l. de puls. ad tyron. c. 2.* Tumores quoque cum compescuntur, ut subsideant, eleganter Græcos per ταπεινῶσαι, *humiliare*, exprimere, testis est Diet. *604. in fin.*

HVMOR, *Humiditas*, ὑγρότης, ὑγρασία, ὑγρηδὼν, τὸ ὑγρὸν, latissime denotat omnem fluidam, & humectare aptam natam substantiam vel materiam, comprehendens etiam succos. Restringitur tamen interdum a Medicis, ita ut *Humor* & *Succus* idem non sint. *Humor* enim *humiditas* quædam est, quæ in corpore animantis est; *Succus humiditas*, quæ in fructibus, quibus vescimur, continetur & ex medicamentis vegetabilibus exprimitur, Galen. *c. 1 de humor.* Hæc Castell. Verum nondum sufficiunt. In foro Medico *Humores* appellantur τὰ ἰσχόμενα, vel ἐνισχόμενα, *contenta*, quæ in aliis receptaculis continentur. Suntque vel naturales, vel præternaturales. Illi rursus duplices: Vtiles & Vitales, inter quos *sanguis* principatum jure merito tenet. Inutiles sive excrementitii, qui ex necessitate mistionis, & ob longiorem moram in corpore gignuntur; de quibus omnibus passim *in Institutionibus*, ut & *Dogmatibus nostris.* Præternaturales plerumque ex excrementitiis vitiatis fiunt. Excrementitios Hipp. plerumque vocavit ὑγρασίαν, ὑγρηδόνα, ὑγρότητα, uti patet *ex 3 aph. 24, 31; aph. 56; lib. 1 de morb. mul. XXXII, 4, 13; XXXIII, 5.* De quatuor *Humoribus* commentitiis in sanguine jam ante dictum est. Hide *Hæma. Humores* quoque oculorum, præsertim crystallinus & vitreus, minus accurate hoc nomine indigitantur, cum potius sint partes solidæ, nec humectare aptæ, Linden. *Ex. XV, §. 67. Humor aqueus*, sive *elementaris* vocatur, quo tanquam visco terreæ corporum partes junctæ cohærent, estque rerum omnium concretarum communis, & universum inanimorum, sive lapidum, sive metallorum, genus hoc ipso glutinatum sustinetur, Ewaldus Vogelius *de lapid. physici condition. c. 4. Tom. III Theatr. Chym. p. 589 seq. Humor vitæ* dicitur, omnia viventia, ne arescant, sustentans, fomentum & pabulum calidi naturalis, alias *radicalis Humor.* Rul. & Iohns. *Humor radicalis Metallorum* statuitur a Spagyricis *Argentum vivum.* Georg. Ripleus *in Axiom. Philosoph. Tom. II, Theatr. Chym. p. 124.*

HVMORISTA, terminus Helmontianus, quo scoptice appellat Galenicæ sectæ Doctores Medicos, præsertim qui quatuor in sanguine statuunt, & electivam virtutem educendi diversos humores credunt & defendunt; quod vocabulum passim in scriptis ejus occurrit.

HVNC, *Hucci*, id est, *Iupiter Stannum.* Rul. & Iohns.

HVSSO, *Huso*, Plinio *Mario*, nomen piscis grandioris cetacei, ita, ut aliquando quadringentas libras penderet,

deret, offibus, excepto capite & fquamis carentis, Danubio fluvio fere proprii, cujus defcriptionem & ufum in cibo & Medicina prolixe videre licet in Aldrov. *l. 4 de pifcib. c. 11*, fuccinctius apud Iul. Alex. *l. 15 Salubr. c. 1* & Schröder. *l. 5 cl. 3 n. 81.*

HYACINTHVS, ὑάκινθος, nomen eft plantæ aut floris, quod pertinet ad Botanicos. Deinde ita dicitur gemma, vel lapis pretiofus, pellucidus, ex flavedine rubens, ignisque flammam imitans, quoad vires cordiales & alexipharmacas in frequenti ufu, cujus duæ dantur fpecies: *Orientalis*, qui pretiofior, & *Europæus* in confinibus Silefiæ & Bohemiæ. Variat etiam colore. Plura vide apud Schröder. *l. 3 c. 5 n. 3.* Fr. Hofm. *in claV. ad h. l.* Rul. & Iohnf. *in Lex.* Ger. Dornæus *in Gemmarum ftructura, Tom. I Th. Chym. p. 487.* docet generari *Hyacinthum* ex cœlo & terra Martis, cum terra Solis mixtis.

HYÆNA, ὕαινα, nomen animalis, fed quale veteres intellexerint, non conftat. Alii enim inter quadrupeda referunt, & vel fpeciem *lupi*, vel fpeciem *felis*, vel *zibethi* conftituunt; alii inter pifces grandiores referunt marinos, & vel *Glaridem*, vel *Centrinen*, vel *Caprum* conftituunt. Vide Cafp. a Rejes *Camp. El. q. 57 n. 17.* Rhod. ad Scrib. *n. 38.* Gal. *l. de Theriac. ad Pifon. c. 9.* fel inter ophthalmica præftantiffima refert. De corio, vel pelle *Hyænæ* vide Scrib. *n. 172*, cum notis Rhodii *ad h. l.* In oculis *hyenæ* lapides *Hyænias* propterea dictos & quidem in vafis inveniri, & fi credimus, linguæ hominis fubditos futura prædicere, notavit Plin. *l. 37 H. N. c. 10.*

HYALODES, *Hialoides*, ὑαλώδης, ὑαλοειδής, *Vitreus, Vitri fpeciem referens*, vel etiam confiftentia. Primo dicitur de *humore oculi*, qui ambit cryftallinum pofteriori parte, ita, ut diametrum ejus non excedat. Eft inftar vitri fufi, vel ad ignem liquefacti. De cujus ftructura & ufu vide in Anatom. præfertim Gal. *l. 10 de V. P. c. 1.* Linden. *Med. Phyf. l. 2 c. 10. §. 48. feqq.* Barthol. *l. 3 Anat. c. 8.* Deinde prædicatur de excrementis. v. gr. de *Vrina Vitrea*, Hipp. *Coac. t. 150, 158.* De *pituita Vitrea*, quæ alias vocatur Praxagoræ, ὑαλώδης χυμὸς, *humor Vitreus*, & facit urinam γονοειδῆ, geniture fimilem. Gal. *c. 2 n. 6 Epid. t. 37; l. 1 de præfag. ex pulf. c. 4.* Foëf. *Oec. p. 630.*

HYALOS, ὕαλος, dicitur *Vitrum*, h. e. materia quædam dura, pellucida, ex fale cinereo, & arenis, five materia fabulofa, vi ignis fortiffimi liquatis parata, quod artificium dicitur *Vitrificatio*, de qua lege VVillis *de ferment. c. 12*, præfertim Ant. Neri *Artem Vitrariam* cum Notis Chr. Meretti, idem Kunkelii *de arte Vitraria* vernaculum fcriptum: De utraque vulgari & Chymica *Vitrificatione* egregie quoque fcripfit D. D. VVedelius *Pharmac. Acroamat. l. 1 fect. 4 c. 4.* *Vitrum* dicitur omnium ultimum & extremum, quia non amplius converti poteft in aliam rem. M. Ioh. Ifaac. *Oper. mineral. c. 86.* Libav. *Syntagm. A. Chym. l. 7 c. 19.* Quamvis autem *Vitrum* adeo denfum fit & compactum corpus, ut plane impervium videatur, ejus tamen penetrabilitatem a ponderabilibus flammæ partibus detexit experimentisque pluribus confirmavit Rob. Boyle *in Appendice Experimentis de fiftendis & ponderandis corpufculis igneis fubnexa*, ut & *tract. de porofit. corpor. folidor. c. 8.* ubi & artificium defcribit vitra coloribus tingendi, qua fuperficialiter, qua intimius, non fine lectoris oblectamento. Propter convenientiam quandam *Vitrum* quoque dicitur de quibusdam operibus Chymicis ex Antimonio, Mercurio, Minio, Stanno paratis, de quibus vide VVillis *d. l.* Rolf. *Chym. l. 5 f. 12.* Schröd. *l. 3 c. 17.* Fr. Hofm. *in ClaV. ad h. l.* & alios. *Vitrum* quoque lunæ five argenti defcriptum legitur in Steph. Blancardi *Chymia Vernacula c. 6 §. 16*, & e calce Lunæ cum chryfocolla & igne liquatis paratur.

HYANCHE, ὑάγχη, vocatur fpecies anginæ fpuriæ, quando cum humore ex utraque colli parte deglutitio & refpiratio impeditur, quod in fuum collis contingit fæpius. Cæl. Aurel. *de morb. l. 3 c. 1 p. m. 160.*

HYARITH, i. e. *Luna.* Rul. & Iohnf.

HYBERNVS, χειμερινός, χειμέριος. Vide *Cheimon, Hyems.*

HYBOMA, ὕβωμα, idem, quod κύφωσις, *Gibbofitas.* Vide *Cyphofis*, & ὑβός, idem, quod κυφός. Galen. *6 aph. 46.* quamvis alibi ὕβωμα dixerit omnem vertebrarum everfionem p. n. fignificare, *3 de artic. t. 53.*

HYDALEOS, *Hydatænon, Hydatænomenos*, ὑδαλέος, ὑδατῆνον, ὑδατηνόμενος, fignificat *Aquofus*, vel *Aquefcens.* Occurrit apud Hipp. *l 2 Prorrh. II, 18; l. 6 Epid. f. 1 t. 7; l. 2 Epid. f. III, 74.* Vide Foëf. *p. 651.*

HYDARTHROS, ὕδαρθρος. Vide *Meliceria.*

HYDATÆNOMENI, ὑδατηνόμενοι, dicuntur ap. Hipp. qui promti funt ad hydropem, aut qui tenuem & aqueum natura fanguinem habent, quafi *Aquefcentes* dixeris, *l. 2 Epid. f. II, 74.* Iung. Foëf. *in not. ad h. l.*

HYDATINON, ὑδάτινον, nomen collyrii, five medicamenti ocularii, quod ex aqua pluvia conficiebatur, velut *Aqueum* dixeris, Gal. *com. 4 in 6 Epid. t. 19.*

HYDATIS, ὑδατίς, *Aquula*, eft puftula palpebrarum, vel pinguedinis fuperiori palpebræ fubftratæ incrementum, propter quam oculi fluxione p. n. tentantur. Galen. *def.* Æginet. *l. 6 c. 14.* *Aquula* eft pinguis quædam materia palpebræ cuti p. n. fubftrata. Galen. *lib. 14 meth. med. c. 19.* C. Hofm. *comm. in Gal. de V. P. n. 740.* Alias *Hydatides* vocantur Medicis quævis alia tubercula vel tumores veficulares aqueam materiam vel lympham continentes, quales etiam in Afciticis repertas fuiffe paffim ex obfervationibus conftat. Speciatim etiam Placentam uterinam fere totam Hydatidibus refertam, imo pene in Hydatides, degeneraffe, obfervavit & delineavit

vit

vit D. Ruyschius *in Centur. Anatom. Chirurg. Obs. XXXIII.*

HYDATISMOS, ὑδατισμὸς, vocatur sonus conclusi & collisi humoris, in externis vomicis & abscessibus. Aurelian. *l. 5 Tard. pass. c. 8*, allegante Foës. *p. 631.*

HYDATOCHOLOS, ὑδατόχολος, dicitur de excrementis *aquosis simul & biliosis*, sive dejectionibus *perliquidis biliosis*, quamvis alii legant ὑδατόχλοα, *pallide virescentia.* Hippocr. *Coac. t. 67, 134, 608; 1 Prorrh. s. 2 t. 49; 3 in 1 Epid. t. 27 & 3 in 1 Epid. 4, 73.* Adde Foës. *pag. 632.*

HYDATODES, *Hydatoides*, ὑδατώδης, ὑδατοειδὴς, *aquosus, aqueus*, aquæ formam referens, ratione coloris, vel consistentiæ. Ita *vinum aquosum*, ὀλιγοφόρος οἶνος, vocatur ὑδατώδης, quod multa aqua dilutum est, Gal. *l. 5 de san. tu. c. 12.* Cui opponitur οἰνώδης, vinosum, *l. 7 meth. med. c. 6.* *Humor* quoque *oculi* dicitur ὑδατοειδὴς, vel ὑδατώδης, *Aqueus*, crystallinum anteriori parte circumdans, & vitreum complectens, de quo vide Linden. *Med. Phys. l. 2 c. 10 §. 41 seqq.* Barth. *l. 3 Anat. c. 8*, ubi negat, esse partem animatam, sed saltem excrementum. Vide supra *Aqueus humor.* *Vrina* quoque *aquæ similis*, ὑδατῶδες οὖρον appellatur, *Coac. t. 576.* Hydropici denique dicuntur ὑδατώδεες, præsertim, qui *Anasarca* laborant, veluti aqua intercute suffusi, *l. 6 Epid. s. 7 num. 62.*

HYDERÆNO, ὑδεραίνω, significat *hydrope laboro*, Hippocr. *l. de nat. mul. II, 8.* Vocatur alias ὑδεροῦμαι, *l. 1 de morb. mul. LXXXVI, 7*, h. e. aquosus fio; item ἐξυδεροῦμαι, *6 Epid. s. 4 t. 11.*

HYDEROS, ὕδερος, generaliter idem est, quod *Hydrops.* Gorr. Apud Galen. tamen potius speciem *Hydropis*, quæ *Anasarca*, aut *Leucophlegmatia* alias vocatur, significare, patet ex aliquot locis, ubi ægros illos vocat ὑδερικοὺς, *l. 3 de symptom. causs. c. 5; l. 11 de S. Fac. §. Caro &c.* *Diabetes* quoque dicitur ὕδερος πρὸς ἀμίδα, *Hydrops ad matulam.* Vide *Diabetes.*

HYDNON, ὕδνον, *tuber terræ*, radicibus & bulbis annumerandum, de quibus Galen. *l. 2 de Al. Fac. c. 68 & l. 8 de S. Med. fac. §. Hydnon.*

HYDOR, ὕδωρ, *Aqua.* Vide supra *Aqua.*

HYDRA, ὕδρα, nomen serpentis maxime venenati, in cujus tamen historia multa fabulosa coincidunt, quæ vide apud Aldrov. *l. 2 de serp. & drac. c. 4.*

HYDRAGOGIA, ὑδραγωγία, Latine *Aquæductus*, significat per metaphoram a similitudine *aquæductuum* sanguinis motum localem per venas, Galen. *in Timæo Platon.* Magis proprie posset hoc vocabulum tribui *Lymphæ ductibus*, sive vasis Lymphaticis.

HYDRAGOGOS, ὑδραγωγὸς, Hippocr. dicitur de hydropico ex nimia aquæ ingurgitatione facto, *l. 7 Epidem LIIX, 11.* Alias medicamenta ὑδραγωγὰ vocantur, quæ aquam Hydropicorum evacuant, *l. de atr. bile c. 6.* Lang. *l. 2 ep. 18.* In specie duo *Hydragoga*, *minus* & *majus*, describuntur apud Fernel. *Therap. l. 7 tit. de purg. compos.*

HYDRALME, ὑδράλμη, *aquam salsam* significat, vel stricte, *marinam.* Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 66.*

HYDRARGYROS, ὑδράργυρος, ἄργυρον χυτὸν, *Argentum vivum*, *Mercurius* Chymicorum, ubi statim circa nomina dubium obortum ex collatione locorum, Dioscor. *l. 5 c. 110*, & Plinii *l. 33 c. 8.* An nomina hæc *Argentum vivum* & *Hydrargyros* unum idemque significent? quod negavit Mercurialis, statuens, posterius nomen saltem competere factitio; prius vero nativo, *l. 2 Var. lect. c. 14.* Saracenus vero *in not. ad Diosc. l. cit.* vanam ac falsam hanc esse subtilitatem censet, cum nec Græci, nec Latini discrimen hoc observaverint; cui & nos subscribimus. Est autem *Hydrargyros*, vel metallum sui generis, uti vocat C. Hofmann. *Paralip. Off. c. 86*, & Gorræus quoque per metallum describit; vel minerale metallis finitimum, aut liquor mineralis seu metallicus volatilis, metallis & præsertim auro avidissime adhærens, Schröder. *l. 3 c. 14.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* vel est aqua viscosa in visceribus terræ subtilis substantiæ, albæ terræ per calorem temperatissimum unica totali unione perque minima, quousque humidum fuerit temperatum a sicco, & siccum ab humido æqualiter, Rul. & Iohns. *in Lexic.* Duplex esse *Argentum vivum*, Nativum & Artificiale, & quæ circa utriusque naturam, variam præparationem chymicam, usum, noxam notanda occurrunt, petantur passim ex Rei Medicæ scriptoribus, non modo jam citatis, verum etiam aliis, qua antiquioribus, qua recentioribus. Meminit & Gal. *l. 9 de S. Fac. §. Hydrargyros*, quamvis ibidem aperte fassus sit, se destituere propria experientia quoad usum & noxam. Verum posterioribus temporibus per experientiam innotuit, quod etiam Hydrargyri usus internus innoxius fuerit, quo pertinent observationes apud Rhodium *Cent. III Obs. 85.* Interea non sequitur inde, quod simpliciter & universaliter *Hydrargyrus* sit innoxius, quum potius in ejus usu cauto valde opus esse nullum est dubium. Cæterum Spagyrici ulterius progressi sunt, & extenderunt terminos hos ad principium materiale omnium metallorum, imo juxta nonnullos, omnium corporum naturalium. Ita Rul. *in Lex.* Est *Argentum vivum* altera pars lapidis Philosophorum secundum Chymistas, & principium alterum, materque omnium metallorum, & secundum quod coit cum patre & masculo suo sulphure, caussat perfectionem & imperfectionem in metallis, & metalla quoque (ut fœtus) plus a matre, sic loquendo, quam patre, habent. Hinc plurimum trahunt originem, in hoc plurimum resolvuntur. Hoc *Argentum vivum* vocarunt *Animatum*, ad differentiam inter commune & hoc Spagyricum, Dion. Zacharius *in Opusc. Tom. I Theatr. Chym. comprehenso.* Iung. D.D. Beckheri *Oedipum Chymic. Tit. I*, inter quem & D. D. Rol-

D Rolfink. lis oborta de *Mercurio* corporum naturalium, quorum hic prorsus ceu *Non-Ens* inficiatus est; ille vero non est veritus (quamvis meo judicio figmentis potius, quam veris experimentis) impugnare. Utriusque pro lubitu legantur Opuscula v. g. Rolfink. *Mercurius* Non-Ens Metallorum: & Beckheri *Supplement. in Physic. subterraneam.* Inter barbara Nomina quoque usitatiora sunt: *Servus fugitivus, Azoch, Azoth*, & si quæ sunt alia. Nobis non placet esse nunc prolixioribus.

HYDRELÆON, ὑδρέλαιον, dicitur compositio ex *aqua & oleo*, cujus tamen misturæ incerta & multiplex ratio est. Refrigerare creditur, ideoque adhibetur a Gal. ad dolores capitis ex febre & ciendis vomitibus convenit, si tepida detur, *l. 2 de S. F. c. 25.* Meminit & *l. 5 c. 9; l. 3 de C. M. P. G. c. 5 & alibi.*

HYDRELOS, ὑδρηλὸς, vocatur *aquosus*, humidus; idem, quod ὑδρητώδης. Legitur apud Hippocr. *l. 1 de morb. mul. II. 3.*

HYDRENTEROCELE, ὑδρεντεροκήλη, Herniæ species est composita, quando videlicet una cum intestino aquosus humor in scrotum descendit, Galen. *in defin.* Gorr. Castell.

HYDRIA, *Hydrion*, ὑδρία, ὑδριον, nomina sunt vasorum aquariorum, quorum illud majus, hoc minus habetur. Lat. *Urna, Urnula.* *Situlus* autem diminutivum legitur apud Hippocr. *de humor. V, 8.* Foes. *d. l.* Gorr.

HYDROCARDIA, ὑδροκαρδία, nomen fictum ab Hildano *Cent. I Obs. 43*, significans tumorem serosum, saniosum, & purulentum pericardii circa solutionem continui in ipso corde.

HYDROCELE, ὑδροκήλη, species *Herniæ*, quæ *Aquosa* dicitur, pertinens ad tumores serosos vel aquosos particulares, item ad hydropes particulares, proveniens a collectione seri, vel lymphæ in scroto, vel alii herniæ familiari subjecto. De hujus curatione vide H. Fab. Aquapend. *lib. 1 Pentateuch. c. 27 & tr. de oper. Chirurg.* Hildan. *Cent. 4 obs. 65, 66.* Barbette *Chirurg. P. II l. 1 c. 6.*

HYDROCEPHALON, ὑδροκέφαλον, occurrit & masculinum Latinum & Græcum Hydrocephalus, ὑδροκέφαλος & *in Lexic. veteri Græco* fœmininum ὑδροκεφαλή. Gorr. est tumor capitis aquosus, sive *Hydrops capitis.* Colligitur enim aliquando tanta copia humoris, ut eo caput supra modum intumescat. Is utplurimum aquosus est, aliquando tamen fœculentus aut sanguine dilutus, qui aut inter cutem & pericranium, aut inter cranium & pericranium, aut inter cranium & cerebri membranas coacervatur, quibus quartam differentiam loci addidere veteres, teste Aëtio, inter cerebri substantiam & ejus membranas, sed quæ nullam recipiat curationem. Plerumque caussam agnoscit violentam solutionem continui, ex plaga, contusione. Hinc & puerulis maxime familiaris, quando ab obstetrice in puerperio caput illorum rudius contrectatur & comprimitur. Gorr. De hujus affectus cognitione & curatione vid. Aquapend. *in Chirurg. operat. h. tit.* Hildan. *Cent. 3 Obs. 17 seqq.; Cent. 4 obs. 10; Cent. 5 obs. 3.* Forest. *l. 3 Chirurg. obs. 5.* M. Aur. Severin. *l. de noviss. abscess. c. 9 §. 1.* Barbette *Chirurg. d. l. & P. III l. 2 c. 1.* Bonett. *Medic. Septentrion. Collatit. l. 1 sect. 2 c. 6 p. 23 seqq.* *Ephemer. Nat. Curios. Dec. 1, Ann. 1, Obs. 47.*

HYDROGARON, ὑδρόγαρον, id est, *Garum aquosum*, sive aqua dilutum, quod minus calefacit, quam Garum simplex. Aëtius etiam habet *lib. 3 c. 84*, descriptionem ὑδρογάρου καθαρτικοῦ sive purgantis, Gorræus.

HYDROLEUM, est barbarum vocab. apud Fr. Hofmann. *in Clav. p. 4.*

HYDROMANTIA, ὑδρομαντία, est ars magica sumta ex astris aquæ, cum in ea sese patefaciunt hominibus ab inundantibus inusitatis, fluctuationibus, aliisque apparentiis. Rul. & Iohns. *in Lex.* Hujus aliquoties meminit Paracelsus, & Medicis scitu utilem & necessariam asserit, sed perperam, cum sit suspecta præstigiarum diabolicarum.

HYDROMELI, ὑδρόμελι, dicitur *Aqua mulsa*, aqua melle mista, *Melicratum*, *Mulsum.* Cujus variæ occurrunt præparandi differentiæ apud Columellam *l. 12 c. 12*, Palladium & alios; ex recentioribus Claud. Deodat. *Panth. Hyg. lib. 2 c. 1 §. Mel.* Dieter. *n. 530.* Penotum *tr. de med. Chymic. T. I Theatr. Chymic. Med. Germanorum.* Rhod. *ad Scribon. n. 66.*

HYDROMELON, ὑδρόμηλον, *Hydromalum*, est nomen potionis sic dictæ a malis cotoneis, *cydoniis*, cujus componendi ratio variat, quemadmodum legi potest apud Dioscor. *l. 5 c. 30.* P. Æginet. *l. 7 c. 15.* Aetium, Oribas. & alios, notante Gorræo. Est species ὑδρομέλιτος, Linden. *Exerc. X §. 160.*

HYDROMPHALON, ὑδρόμφαλον, est species *Herniæ aquosæ*, in umbilico obortæ, quando humor aqueus lentus sub tunica ibidem congeritur & continetur. Gal. *defin.* Curatio non differt ab aliis *Hydroceles* speciebus.

HYDRONOMUS, idem, quod *Hydromanta*, Paracels. *l. 2 de Tartar. tract. 2 c. 3.*

HYDROPHOBIA, ὑδροφοβία, id est, *Aquæ metus*, & ὑδροφόβος, *aquam timens.* Est Symptoma *rabiei*, ceu delirii a morsu canis rabidi aut aliorum similium brutorum rabidorum oborti, quemadmodum & nos effectum hunc ex morsu lupi rabiosi crudelissimo notavimus. Sumitur etiam vocabulum pro ipsa *Rabie*, ut est apud Senn. & alios Practicos. Ægri tales aquam & omnia fluida reformidant, alii quidem statim, alii serius, & demum quadragesimo die. De hoc affectu vide Hildan. *Cent. 1 obs. 86.*

HYDROPHYLACIUM, ὑδροφυλάκιον, dicitur de communibus aquarum receptaculis pro constituendis fluviis aut lacubus destinatis, qualia in Helvetiæ Alpibus dari

dari notavit I.I. VVagnerus *Histor. Helvet. Curios. sect. II art. 10 p. 41 seqq.*

HYDROPHYSOCELE, ὑδροφυσοκήλη, vel ὑδροπνευματοκήλη, i. e. *Hernia* caussam mixtam ex aquoso humore & flatu supponens. Paræus *Chir. l. 7 c. 14.*

HYDROPNEVMOSARCA, dicitur humor vel abscessus a mixta materia, aquosa, flatulenta & carnosa productus. Meminit M. A. Sever. *lib. de nov. obs. abscess. c. 4.*

HYDROPIODES, ὑδρωπιώδης, sumitur interdum pro ipso *Hydrope*, *Coac. t. 304, 424, 458.* Interdum pro ægro *Hydropico, t. 453 seqq. 461.* Vid. Foës. *p. 633.*

HYDROPOEIDES, ὑδρωποειδής, dicitur de aquoso, *aqueo* excremento, qualia in hydrope laborantibus visuntur. Coincidit cum ὑδατώδης. Occurrit aliquoties apud Hipp. *l. 4 de morb. XXIII, 23; l. 1 de morb. mul. XLVI, 3; LXXXVII, 16,* ubi pro hydropica accipitur *l. 2 IX, 4; l. de intern. aff. XIII, 5.*

HYDROPOTA, ὑδροπότης, i. e. *potator aquæ*, qui alio potu præter aquam frui nequit, de quali Hydropico facto & per usum vini curato legatur Observatio Helwigii apud Bonett. *Med. Septentr. l. 3 s. 23 cap. 22 p. 717.* Alias & *Hydropota* vocatur, qui multos cyathos aquæ ingurgitans, & publico spectaculo iterum vitra vel cyathos implevit diversissimis liquoribus, vino rubro, albo, aqua rosarum, qualem descripsit Italum Petrum de Manfredo dictum D. I. N. Binninger *Cent. I Observ. Med. 4 p. 4 seqq.*

HYDROPS, ὕδρωψ, est nomen affectus gravioris generale, tumorem vel abdominis & crurum, vel totius corporis denotans. Dividi potest in *Humidum* & *Siccum.* Humidi *Hydropis* duæ sunt species: *Ascites* & *Anasarca*, sive *Leucophlegmatia:* Siccus, qui ex flatibus tantum ortus est, *Tympanites*; De singulis suis locis & literis initialibus. Dicitur & ὕδερος, *Aqua intercus*, Dieter. *num. 857.* *Hydrops ad matulam* vocatur *Diabetes.* Porro vocab. ὕδρωψ accipitur pro ipso sero & ichore, Hippocr. *l. 4 de morb. l. 17 IX, 1; XXV, 34. item l. 2 de morb. XVI, 10.* Iunge Foës. *d. l.*

HYDROPYRETOS, ὑδροπύρετος, idem, quod *Febris sudatoria* maligna, colliquativæ species. Forest. *Obs. 1 Schol.*

HYDROROSATON, ὑδροῤῥόσατον, dicebatur olim *potio ex rosis facta:* cujus descriptio habetur apud Æginet. *lib. 7 c. 15.* Aliter vero Oribasius, qui aquæ fontanæ libras 60 coqui, donec ferveat, postea indere rosarum foliorum exemtis unguibus libras 10, & occluso vase coquere, donec perfecte cocta sint, tandem defecatis rosis mel seorsim coctum & defæcatum decocto rosarum addere jussit, ad libras 30. Omnium delicatissime componi præcepit Actuarius, coquendo aquæ ℔. x. cum sacchari ℔. v. donec spissa evadant, & tandem addendo succi rosar. libram unam. Sic febribus apprime utile esse scribit, notante Gorræo. Hæc formula videtur respondere Syrupo rosarum simplici dilutiori, sive Iulapio.

HYDRORRHODINON, ὑδροῤῥόδινον, dicitur *aqua cum oleo rosaceo* mista. Sumta refrigerat, cietque vomitum. Dabatur a Galeno iis, qui venena hauserunt, si post vomitum ventriculus videbatur uti, notante Gorr.

HYDROSACCHARVM, ὑδροσάκχαρον, *aqua saccharata.* Respondet *Hydromeliti* sive mulso dilutiori. Potest etiam dici de Decocto aliquo saccharo condito. Legitur apud Forest. *l. 32 Obs. 9*, & apud Ierem. Mart. *Obs. 93*, apud Velsch. *in Sylloge.*

HYDROSARCA dicitur tumor vel abscessus quidam a materia mixta, ex aqua & carne productus. Legitur apud M. A. Severin. *l. de nov. obs. abscess. c. 4.*

HYDROTICVS, ὑδρωτικός, idem, quod ὑδραγωγός, i. e. *aquosas superfluitates evacuans.* Ita Libav. *l. 8 Synt. Ar. Chym. cap. 19*, vocat Spiritum Tartari insigne *Hydroticum.* Calx *hydrotica* ex stimmi sive Antimonio legitur apud eund. *in defens. 1 Syntagm. contra Scheunem. c. 8.* Pertinent huc Pilulæ *hydroticæ D. Coeulini.*

HYDRVS, ὕδρος, vocatur serpens aquaticus, valde venenosus, qui alias Latine *Natrix* appellatur, cujus descriptio habetur apud Aldrov. *Hist. Serp. & Drac. l. 1 c. 17.* Iung. Ægin. *l. 5 c. 17.*

HYEMS, χειμὼν, dicitur tempus anni frigidum, quod interdum humidum, interdum vero siccum esse solet, cujus constitutionem, morbos, victus rationem, vide apud Dieter. *n. 920.* *Hyemem* apud veteres constituebant Vergiliæ occidentes, sicut orientes æstatem. Linden. *Exerc. XI §. 196.*

HYGEIDION, ὑγιείδιον, nomen est collyrii, quod ad Ammonium autorem quidam referunt. Descriptio habetur apud Æginet. *l. 7 c. 16.* Commendatur etiam ad τὰς ὑποπύας.

HYGIÆNO, ὑγιαίνω, significat *sanus sum*, valeo, quod tamen de prospera & adversa valetudine accipitur ab Hippocr. *6 aph. 2.* Adde Dieter. *n. 849.*

HYGIEA, *Hygeia*, ὑγίεια, ὑγεία, dicitur *sanitas*, *valetudo prospera* corporis, inter bona corporis præstantissimum, ultimus & summus artis Medicæ finis ac scopus, quem semper intendere debet, licet non semper in ipsius viribus sit, eundem assequi. Est vero generaliter *sanitas* nihil aliud, quam dispositio, facultas & aptitudo agendi naturalis corporis ejusque membrorum, consistens in bona temperie, legitima conformatione, & convenienti unitate, vel connexione (quæ sunt tres species & essentiales sanitatis differentiæ) a debita principii vitalis animati in humoribus & spiritibus sedem suam obtinentis præsentia & facta appropriatione potissimum dependens. Plura petantur ex Institutionibus & Physiologicis, &, cui nostræ placuerint Hypotheses, videat *Dogmata Nostra Med. Gen. P. I cap. 2 & seqq.* Cum vero individua hominum non

uno eodemque modo sese habeant, *sanitas* quoque in omnibus una eademque non est, sed in aliis *perfectior*, in aliis vero *imperfectior*, quæ *latitudo sanitatis*, πλάτος τῆς ὑγιείας vocatur, de qua suo loco. *Sanus* dicitur ὑγιὴς, ὑγιεινός. Dieter. *n. 850, 851.* *Sanitas* quoque ad animum transfertur, quæ tamen significatio Medico saltem est secundaria, quia mediante corporis sanitate mentem quoque sanam adjuvat. Per tropum & fortassis hyperbolice vocab. ὑγιεία tribuitur medicamento, & quidem emplastro cephalico, quod & *Panaceam* & *Trium fratrum* vocant. Facit ad nomas & omnia ulcera maligna. Valet etiam ad plurima, & ejus descriptio habetur in Aëtio *l. 13 c. de Emplastr. Cephal.* notante Gorræo & Castello. Vide etiam *Sanitas.*

HYGIEINOS, ὑγιεινός, idem, quod ὑγιὴς, *sanus*, salubris, sanabilis.

HYGIENE, ὑγιεινή, vocatur *methodi medicinalis pars* prior, quæ tractat modum *sanitatem conservandi* in sanis per certas indicationes & congrua media, quemadmodum posterior appellatur θεραπευτική, *curativa*, quæ monstrat modum sanitatem recuperandi in ægris per certas indicationes & congrua remedia. Vide *Dogm. M. Gen. Part. IV*, & alios Institutionistas. *Salubre* corpus apud Medicos dicitur tripliciter, ut subjectum, ut caussa, ut signum. Gal. *in art. Med.*

HYGIEROS, ὑγιηρός, idem, quod ὑγιεινός, *sanus*, salubris. Legitur in Hippoc. de semine, *de A. L. & Aq. XXXVI, 1 & l. de morbo sacro V, 9.* Opponitur τῷ νοσερῷ, morboso.

HYGRA, emplastra liquida; ut xeria arida. Ioan. Ruellius *in nomenclatura rei veterinariæ.*

HYGRASIA, ὑγρασία. Vide *Humor.*

HYGREDON, ὑγρηδών. Vide *Humor.*

HYGREMPLASTRA, ὑγρέμπλαστρα, vocantur *liquida Emplastra*, quæ opponuntur ξηροῖς xeriis sive siccis, & legitur hæc vox apud Plin. *l. XXXIV H. N. c. 15.*

HYGROBLEPHARICUS, ὑγροβλεφαρικός, epitheton ductuum seu ostiolorum novorum in utriusque palpebræ extrema ora sive interna parte repertorum, quos Borrichius *Hygrophthalmicos* vocat, de quibus vide Barthol. *l. 3 Anat. c. 8 p. 512.*

HYGROCIRSOCELE, ὑγροκιρσοκήλη, significat herniæ speciem compositam ex *aquosa* & *varicosa*, quando & circa venas ad testes excurrentes varicosæ tricæ oriuntur & humor copiosus in scroto simul colligitur. Gal. *in def. Castell.*

HYGROCOLLYRIUM, ὑγροκολλύριον, vocatur *collyrium liquidum* ex humidis medicamentis magna ex parte constans. Vide *Collyrium.* Æginet. *l. 3 c. 22.*

HYGROMETRUM, ὑγρόμετρον, proprie est machina curiosa physico-mathematica, qua humiditatis gradus diversi mensurari aut ponderari solent *Hygroscopii* etiam nomine veniens, cujus aliquot exempla exhibet Cl. Sturmius *in Collegio Curioso Tentam. XIV.* Verum non inepte nomen hoc etiam tribuitur a Celeb. VVedelio constitutioni partium ex vulnere fractura lasarum & jam curatarum debiliori, in quibus diversus aëris humidioris status longe ferme certius ac artificiali machina percipitur, unde etiam cutim vivum Thermometrum & *Hygrometrum* appellare non dubitavit, *Physiolog. c. 4 p. 70, c. 7 p. 162 & cap. 11 p. 402.*

HYGROMYRON, ὑγρόμυρον, nomen unguenti *humidi* odorati, cujus descriptio, notante Gorræo, habetur apud Aët. *l. 16 c. 114.*

HYGROPHOBIA, ὑγροφοβία, idem, quod *Hydrophobia*, ita vero dicta, quia non solum aquæ, sed cujusvis liquoris metus a cane rabido morsos infestat. Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 171.*

HYGROPHTHALMICUS, ὑγροφθαλμικός, vide *Hygroblepharicus.*

HYGROS, ὑγρός, vide *Humidus.* In Fœminino ὑγρά olim κατ' ἐξοχὴν vocabatur *resina liquida*, cui opponebatur φρυκτή, *frixa*, Galen. *l. 6 Meth. med. c. 2 l. 2 de C. M. P. G. c. 2.* Diosc. *l. 1 c. 92 seq.* *Hygra* quoque tribuitur medicamentis ophthalmicis, estque idem, quod ὑγροκολλύριον, de quibus videatur Scribon. *n. 37, 38.* & Rhod. *in not.*

HYLARCHICUS, ὑλαρχικός, est epitheton Spiritus Mundi universalis, ab Henr. Moro Anglo ita dictus, qui materiam primam regit & disponit, *in Enchirid. Metaphys.* quamvis hodieque sint, qui illum Spiritum rejiciunt.

HYLE, ὕλη, significat *materiam*, & quicquid sub artis Medicæ præcepta cadit, eaque omnia, quibus cum in ægris, tum in sanis utimur, recte *Materia Medica* dicitur, ὕλη τῆς τέχνης, Galen. *com. 4 in 6 Epid. t. 19.* Aliquoties etiam Latino idiomate occurrit in Petr. Aponens. *Conciliat. Controvers.* imprimis *diff. 16.* ὕλη quoque dicitur *Sylva* & materia in sylvis cædua, unde ὑλοτόμος, *lignator*, qui in sylvis ligna cædit. *Hyle* Paracelso etiam *materiam* significare videtur, *de morb. fossorum lib. 2 c. 2 Theatr. Chym. T. II p. 145.* In specie quoque Lapis Philosophicus *Hyle* vocatur, Rob. Vallensis *de veritat. Alchemiæ T. I Theatr. Chym. pag. 26.* Vnde & mixtura illa in operatione Spagyrica circa Lapidem Philosophicum, sive massa ex terra alba foliata fermentanda fermento & spiritu constans, alias *Chaos* dicta, *Hyle* quoque vocatur. Libav. *Synt. A. Ch. l. 7 c. 8 & Apoc. Herm. P. Post. Tom. II Oper.* Libav. *pag. 340.* Plura de *Materiis Chymicis* videantur in Bekheri *Oedipo Chymico per totum.* Iungi poterit quoque Theatrum Chymicum & loca in Indicibus inquiri.

HYLOMANEO, ὑλομανέω, idem, quod καθυλομανέω, frondibus luxurio, vide supra *Cathylomaneo.*

HYLONOMOS, ὑλόνομος, epitheton ferarum in sylvis victum quæritantium, Hippocr. *l. 2 de diæt. XX, 2,* ubi junguntur τὰ ἀγρόνομα, in *agris viventia.*

HYMEN, ὑμήν, in genere significat *membranam*, & coincidit cum vocabulis χιτών, & μῆνιγξ, quamvis & differentiam aliquam docuerit Barthol. *l. 1 Anat. c. 4.*

Est

Est autem *membrana* in genere pars similaris, lata, plana, alba & dilatabilis, ex portionibus colliquamenti seminalis viscidis & humidis producta, Barth. *d. l.* ubi plura de hac materia. In specie *Hymen* ὑμὴν, vocatur *Claustrum Virginitatis, Eugium*, & ii quæ sunt alia nomina, quæ videantur apud Casp. Rejes *Camp. El. q.39 n. 11.* A quibusdam quæstio movetur: An revera talis membrana in medio perforata in sinu virginum muliebri detur? & an non potius caruncularum 4. myrtiformium cohæsio per membranulas pro hymene sit habenda? De hoc dubio videatur Barthol. *l. 1 Anat. cap. 31.* Casp. a Rejes *d. l.* negativam defendit, item Ioh. van Horne *Microc. §. 69.* D. D. Hofmann. *Diss. An. ad h. l. p. 286, 288.* Lullius *Hymenis* nomine insignivit ignem peculiarem clausum in unica fornacula humidum, vaporosum, continuum ac digerentem, quem sufficere docet ad Magisterium Spagyricum Lapidis Philosophici, teste Dionys. Zachario *in opusculo*, *Theatr. Chym. Tom. I contento p. 731.* Tunica quoque interior fœtum involvens Amnios dicta ὑμὴν vocatur apud Moschion. *de morb. mul. c. 42.*

HYMENODES, ὑμενώδης, *membranosus*, pelliculosus. Dicitur de sanguine valde fibroso & pituitoso, Hipp. *l. 1 de morb. mul. XXI, 2; XXXIV, 8; XXV, 1; XLV, 14; LXXXIII, 4*, explicatur per ὑμένων ἀνάπλεον, plenus pelliculis. Vsurpatur de urina *membranacea*, *Coac. t. 83 & 582.*

HYOIDES, ὑοειδὲς, rectius ὑψιλοειδὲς, a figura literæ Græcæ υ. cum ὑοειδὲς potius figuram, aut formam suis referens significet, recte monente C. Hofmann. *com. in Gal. de V. P. n. 494.* Dicitur os bicorne, pluribus ossiculis contextum, ad radicem linguæ situm, ut sit firmamentum linguæ & laryngis musculorum. Iunge Bartholin. *lib. 3 Anat. c. 12.* Vocatur & *Lambdoides* ab inversa litera Græca Λ item *Os gutturis, gulæ.* Gal. *l. de muscul. dissect. cap. 13.* Appellatur & *Pharyngethron, l. de Vocal. instr. dissect. cap. 6.*

HYOPHTHALMOS, ὑόφθαλμος, i. e. *Suis oculo similis* præter Botanicam significationem, qua Asteri Attico tribuitur, dicitur quoque de gemma quadam ex speciebus τῶν ἀχατῶν, sic dicta, quod intus suillum oculum repræsentet. Gorræus.

HYOTHYROIDES dicuntur Musculi rimam Laryngis dilatantes, quorum descriptio videatur apud Barth. *l. 2 Anat. c. 11 p. 459*, & alios.

HYPACTICOS, ὑπακτικὸς, vocatur facultas medicamenti *alvum subducens*, & ita idem est cum ὑπήλατος, de quo nomine p. p. Prius legitur apud Galen. *l. 5 S. F. cap. 2.*

HYPACUO, ὑπακούω, significat *obtempero*, cedo. Vsurpatur ab Hippocr. de morbo, aut materia morbifica remediis cedente, v. g. *l. 2 Prorrh. XLIII, 2; l. 4 Epid. XXV, 6; lib. 7 XXII, 7.* Iung. Foës. *p. 634.*

HYPÆTHROS, ὕπαιθρος, significat *locum sub dio*, designatum ob deambulationem, quæ loca Græci & περιδρομίδας appellarunt, in quæ per hyemem sereno cœlo ex xysto athletæ prodeuntes exercebantur. Lang. *lib. 1 ep. 51*, εὐνὴ ὑπαίθριος, cubile *sub dio*, legitur apud Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 50.*

HYPAGO, ὑπάγω, *subduco*, proprie significat; sed in foro Medico tropice dicitur de alvo fluida, κοιλίη ὑπάγουσα. Hippocr. *4 de R. V. I. A. t. 13.* Vide *Subductio.*

HYPALEIPTRON, ὑπαλειπτρον, instrumentum vocatur illitorium, sive *Specillum*, quo ad illinendum utimur, vulgo *Spatha.* Hippocr. *1 de artic. t. 45; l 2 de morb. mul. L. 9*, ubi generaliter pro *Specillo* sumi videtur. Alibi vero vocavit ὑπαλειπτρίδα μήλην, *l. de superfœt. XIII, 1.* Iung Erotian. *in Onomast. pag. 56 a.* qui ὑπάλιπτον legit, quod reprobat Foës. *Oecon. p. 635.*

HYPALEIPTON, ὑπάλειπτον, vocatur medicamentum, quod illini potest, vulgo *Linimentum.* Hipp. *l. de Vlcer. XIV, 3.*

HYPALGEO, ὑπαλγέω, non simpliciter doleo, significat, sed *subdoleo*, vel profundum vel clandestinum dolorem in aliqua parte denotans. Ita de corde usurpavit Hipp. *l. 3 Epid. sect. 2 ægrot. 12.*

HYPANCONION, ὑπαγκώνιον, dicitur *pulvillus, qui cubito subjicitur*, quasi *subcubitalis*, quemadmodum ὑπαυχένιον, qui cervici supponitur. Galen. *cap. 2 de fract. t. 64.*

HYPANTHEROS, ὑπανθηρὸς, id est, *subfloridus*, sive aliquatenus floridus. De sputo subcruento & subrubro usurpavit Hipp. *l. 2 Epid. s. II, 21.*

HYPAPHONOS, ὑπάφωνος, vocab. rarissimi usus, significans vel *subabsurdus*, non consentaneus, h. e. intempestivus, importunus; vel *horrendus*, quemadmodum Linden. versio reddidit. Hippocr. *Coac. t. 321.* Alii legunt ὑπόδηλον. Vide Hollerii *Comm. ad h. l.*

HYPAR, ὕπαρ, dicitur de eo, quod visu cognoscitur. Pertinet ad proverbialem locutionem ὕπαρ καὶ ὄναρ, h. e. *vigilans* & *somnians*, quo usus Hippocr. *in Leg. III, 7, 8.*

HYPAVCHENION, ὑπαυχένιον, vocatur *pulvillus, qui cervici supponitur*, Gal. *2 de fract. t. 64.*

HYPECCAVMA, ὑπέκκαυμα, *fomitem*, fomentum proprie significat. Tropice vero & alimenta sic dicuntur, quia veluti ligna igni, calido nativo pabulum subministrant. Hippocrat. *1 aph. 14.* Iung. Dieter. *num. 359.*

HYPECLYOMÆ, ὑπεκλύομαι, significat *paulatim exolvor*, aut subinde debilis fio, deinde vero rursus ingravesco. Dicitur de palpitationibus. Hippocr. *l. 1 de morb. mul. XLI, 5.*

HYPELÆON, ὑπέλαιον, *olei fex* seu *sordes.*

HYPELATOS, ὑπήλατος, *dejectorius*, dicitur de medicamentis alvum subducentibus; estque idem, quod κατωτερικὸς. Legitur apud Hippocr. *l. 4 de morb. XXX, 16 & 2 de R. V. I. A. t. 11.*

HYPENANTIOSIS *subcontrarietatem* significat, sive mutuam repugnantiam. Hipp. *2 aph. 22.* Iung. Dieter.

ter. *n. 860.* Ita indicata dicuntur indicantibus ὑπεναντία, *subcontraria*, Linden. *Ex. IV §. 19.* Nota propos. ὑπὸ, quæ limitare videtur contrarietatem.

HYPENE, ὑπήνη, *barbam* significat *sub mento* sive pilos a mento pendulos. Lind. *Med. Phys. l. 2 c. 13 §. 50*, quamvis Gorræus notaverit, etiam labrum superius vocari ὑπήνην, quod & Vesalius affirmat *l. 2 de H. C. F. cap. 13.*

HYPENEMIOS, ὑπηνέμιος, *subventaneus*: quasi a vento productus. Epitheton ovorum sterilium, seu irritorum, quæ gallina absque congressu cum gallo concipit & excludit; Dicuntur & *ova Zephyria*, a vento zephyro, quod illum ad horum ovorum generationem aliquid facere creditum fuerit. Aldrovand. *l. 14 Ornithol. cap. 1.*

HYPERÆOREOMÆ, ὑπεραιωρέομαι, significat *elevor*, attollor. Hipp. *2 de fract. t. 52.*

HYPERBOLICUS, ὑπερβολικὸς, id est, *Excessivus*, dicitur de figura corporis, quoties quatuor membra, Græce κῶλα, id est, *crura* ac *manus*, aut summe extenduntur, aut immodice inflectuntur, ipsa item spina, cujus partes vertebræ quoque in cervice existunt, cum plus nimium incurvatur, aut extenditur, Gal. *cap. 1 in prognost. t. 13.*

HYPERCATHARSIS, ὑπερκάθαρσις, quasi *superpurgatio*, h. e. immodica aut nimia purgatio, ex operatione violentioris medicamenti colliquantis, urentis, stimulantis, Hippocr. *5 aph. 4; Coac. t. 564.* Iung. Dieter. *n. 861.* Talem ex usu Mercurialium obortam observavit D. Möllenbroccius *Eph. N. Cur. Ann. I O. 54.* Plures Autores de *Superpurgatione* vide apud VValther. *Sylv. Med. p. 764 seq.* Qualis pœna sit irroganda, qui ex imprudentia vel inscitia *hypercatharsin* effecit, videatur in P. Ammanni *Irenic. p. 183 seqq.*

HYPERCORYPHOSIS, ὑπερκορύφωσις, significat *eminentiam*, vel protuberantiam. Latine *apex* dicitur *summitas*, *vertex.* Ita *lobi* pulmonum vocantur ab Hippocr. ὑπερκορυφώσιες, *l. de Dissection. t. 7*, & Hepatis, *ibid. II, 3.*

HYPERCRISIS, ὑπέρκρισις, significat *judicationem*, sive *crisin* morbi *excessivam* & acerbiorem, quando natura materiæ morbificæ multitudine onerata evacuationem molitur nimiam, cum periculo graviori conjunctam. Galen. *c. 3 prognost. t. 1.* Dicitur & ὑπερέκκρισις, *superexcretio*, *l. 3 de C. M. S. L. c. 3 in pr.*

HYPEREMEO, ὑπερεμέω, *supervomo* significat. Vsurpavit vero Hipp. de venis sanguinem redundantem effundentibus, *l. 2 de morb. XVII, 2; XIIX, 1.* Vide *Supervomitus.*

HYPEREON, ὑπερέων exponit Erot. *Onom. p. 117.* per *commutans.*

HYPERESIA, ὑπηρεσία, *ministerium*, officium significat. Vsus vero aliquoties Moschion. *de morb. mul. c. 89, 91 &c.* de usu partium corporis, sive functione organica.

HYPERETES, ὑπηρέτης. Vide *Minister.*

HYPERETRIA, ὑπηρέτρια, i. e. *Ministra.* Vocantur hoc nomine fœminæ obstetrici in partu suppetias venientes, quarum ad minimum tres requirit Moschion. *d. l. c. 51.*

HYPERINESIS, ὑπερίνησις, idem, quod ὑπερκάθαρσις, *nimiam evacuationem* significat. Ἴνησις enim vacuationem notat. Vnde & ὑπέρινος, & ὑπερινώμενος dicitur *immodice vacuatus.* Hippocr. *l. de loc. in hom. LXI, 12 in principio; l. 2 de morb. mul.; l. 6 Epid. s. 5 t. 32.* Galen. *l. de sang. miss. advers. Erasistratum*, *cap. 7.* Iunge Foës. *pag. 636.* Conf. Galen. *exeg.*

HYPEROA, ὑπερῴα, dicitur *pars oris superior*, estque modice concava, foraminulis pertusa, per quæ a cerebro pituita, sive mucus descendit. Dicitur & *palatum*, item *basis cerebri*, osse sphœnoide firmata. Gr. τὸ κατὰ τὴν ὑπερῴαν ὀστοῦν, Gal. *c. 1 in 6 Epid. t. 3 & 4.* Castell. Barthol. *l. 3 Anat. c. 12.*

HYPEROCHE, ὑπεροχὴ, dicitur *præstantia*, excellentia, quæ decet Medicum & *Divina* vocatur ab Hippocr. *l. de dec. ornat. V, 17.* Hanc egregie exposuit Lindenus, appellans *sublimitatem heroicam*, *Exerc. II §. 36 seqq.*

HYPERORAO, ὑπεροράω, proprie significat *prætervideo*, quod prohibuit Hippocr. in Medico *6 Epid. s. 2 t. 25*, & mirum, Foës. *in Oecon.* non exposuisse hoc verbum emphaticum, quo indicatur, Medicum non debere temere & ἀπερισκέπτως, *inconsiderate* quicquam aggredi, aut suscipere. Linden. *Ex. XII §. 34; XIII §. 6.*

HYPEROS, ὕπερος, *pistillum* significat, Hippocr. *2 de fractur. t. 41.* Idem, quod κερκίς. Vide *Cercis.*

HYPERPHERO, ὑπερφέρω, significat *emineo*, exto. Hippocr. *l. 7 Epid. XLI, 14*, quamvis in edit. Linden. legatur ὑπεφέρετο, fortassis mendose, pro ὑπερεφέρετο. Foës. *d. l.*

HYPERPHYES, ὑπερφυὴς, supra naturam & indolem alicujus rei excedens. Vsurpatur de ægritudine, Græce κακοπαθείη, dicta, eaque gravissima, *l. de vet. med. XIX, 5.* Latine *Immensus* reddi potest.

HYPERSARCOSIS, ὑπερσάρκωσις. Vide *Excrescentia.* Hinc & ulcus, quod habet *carnem excrescentem*, vocatur ὑπέρσαρκον, Galen. *l. 2 Meth. Med. cap. 2 & l. 3 cap. 6.*

HYPERTONEO, ὑπερτονέω, significat supero, *superemineo*, Gal. *in Exeg. dict. Hipp.*

HYPERYDROS, ὑπερυδρος, significat nimis aquosus, aqua collecta distentus, Hippocr. *l. de affect. 12*, quamvis mendose legatur in Lind. ὑπέρηθρον.

HYPERYTHROS, ὑπέρυθρος, significat *subrubrum.* Legitur apud Hippocrat. *3 Epid. s. 3 t. 70 & l. 6 Epid. s 3 t. 29.* Linden. vocavit *rubrum dilutum. Ex. V §. 57.*

HYPEXO-

HYPEXODOS, ὑπέξοδος, dicitur *alvi secessus*, alvi fluxus. Hipp. *l. 2 Prorrh. XXXII,3.*

HYPEZOCOS, ὑπεζωκὼς *succingens*. Dicitur de membranis, quæ aliis partibus sunt *succinctæ*, v.g. Plevra costas *succingit*. Ab his differunt διαφράττοντες, *distinguentes*, ut sunt, Diaphragma, Mediastinum, Galen. *l. 5 Anat. adm. c. 8 & l. 7 c. 2.*

HYPHÆMOS. Vide *Subcruentus*.

HYPHE, *Hyphos*, ὑφὴ, ὑφος. Vide *Tela*.

HYPHEGESIS, ὑφήγησις, est *præitio* & *deductio* quædam. Sic dicitur Hippocr. via, quæ reliquæ puerperii purgationi sternitur, per illa, quæ primum cum fœtu eruperunt, *l. de nat. puer. XII, 7.*

HYPHYDROS, ὕφυδρος, idem, quod *Hydropicus*. Hipp. *l. 2 Prorrhet. II, 12.*

HYPNELOS, ὑπνηλὸς, *somnolentus*, vide *Somnolentia*.

HYPNOBATES, ὑπνοβάτης, *Somnambulo*. Vide *Noctambulo*.

HYPNODES, ὑπνώδης. Vide *Somnolentus*, *Somnolentia*.

HYPNOLOGICA, ὑπνολογικὴ, vocatur a Lindeno pars tertia Diæteticæ somni & vigiliæ salubrem usum tractans *in Manuductione ad Medicinam* a D. D. G. Chr. Schelhammero *in part. poster. Introduct. Conring. edita pag. 92.*

HYPNOPOEOS, ὑπνοποιὸς, idem, quod ὑπνωτικὸς, *somnum efficiens*. Legitur apud Dioscorid. *l. 1 cap. 1.* Vide *Hypnoticus*.

HYPNOS, ὕπνος, *somnus*, quid significet, notum est. Pertinet inter res nonnaturales, ceu caussas indifferentes sanitatis & morborum, cujus essentia consistit in quiete & vacatione actionum sensitivarum potissimum & locomotivarum, dependens a spirituum animalium illis functionibus destinatorum materiali præsentia, vel etiam activitate debita deficiente. Dividitur in *somnum* naturalem & præternaturalem. Plura de *somni* natura & differentiis legi possunt apud Th. VVillis *Tr. de An. Brut. P. I cap. 16. Dogm. nostra Med. Gen. P. V, c. 4 d. 2 p. 621 seqq.* & in specie de præternaturali, Charlton. *Ex. Pathol. VII §. 4.* Iungatur etiam, si placet, Dieter. *n. 863.* Linden. *Ex. VII §. 39 seqq. XVI §. 230.* Helmontii sententia de *somno* videri potest *tr. Ius Duumviratus n. 14 seqq.*

HYPNOTERION, ὑπνωτήριον, nomen est Epithematis Hepatici apud Aëtium de cura splenis indurati, teste Gorræo *in defin.*

HYPNOTICVS, ὑπνωτικὸς, dicitur de eo, quod somnum conciliat, idem, quod ὑπνοποιὸς, Latin. *somnifer*, aut *somnificus*. Ita vinum somniferum vocatur, Dioscor. *l. 5 c. 11.* Medicamenta ὑπνωτικὰ sunt, quæ somnum faciunt. Coincidunt cum *Narcoticis*, nisi quod hæc violentiora saltem somnifera denotent, Galen. *l. 5 de S. Fac. cap. 19.* Vocantur & *Colica*, *l. 7 de C. M. S. L. cap. 5.*

HYPO, ὑπὸ, præpositio, significans *sub*, quod tamen in vocabulis compositis accipiendum est non solum ratione loci inferioris, sed etiam sæpe exponendum de modo remissiori & leviori, quod ex subseqq. nonnullis vocabulis innotescet, & rectissime animadverterunt C. Hofmannus *in Comm. ad Galen. de V. Part. n. 1062.* & Linden. *XII §. 69*, imo Galen. ipse *cap. 3 in 1 Prorrhet. t. 3.*

HYPOBÆNO, ὑποβαίνω, significat *subeo*, h. e. subjicior, veluti fundamentum supponor. Occurrit apud Hipp. *in Mochlic. XI, 11*, ubi etiam opponitur τὸ ἀποβαίνειν. Foës. *p. 637.*

HYPOBLEPO, ὑποβλέπω, significat *leviter suspicio*, & usurpatur de illis, qui per somnum apertis quodammodo sunt oculis, quod languentium & extreme affectarum virium, aut nimiæ resiccationis est indicium, Hipp. *Coac. t. 64.* Vide *Hypophasis*.

HYPOBORBORIZO, ὑποβορβορίζω, significat aliquod murmur sentio, *submurmuro*, Hipp. *Coac. t. 62.*

HYPOBRYCHIOS, ὑποβρύχιος, significat *submersus*, latens, in profundo delitescens. Vsurpatur vel de partibus corporis, v. g. venis, Hippocr. *l. de venis XXIII, 5*, vel de febre delitescente, *l. 1 Epid. s. 3 t. 10.* Adde Foës. *d. l.*

HYPOCAPNISMA, ὑποκάπνισμα, ὑποκαπνισμὸς, i. e. *Suffumigatio*. Vide *Suffimentum*. Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 54.*

HYPOCARODES, ὑποκαρώδης, Lindenus vertit *Subsoporatus*, qui quodammodo caro vel sopore gravi detinetur. Legitur apud Hippocr. *Prorrhet. sect. 3 t. 62 Coac. t. 259*, & ὑπερκαρωθεὶς *l. 3 Epid. ægrot. 4 vel sect. 2 t. 1.* Vid. Foës. *Oecon. p. 309, 310.*

HYPOCATHARSIS, ὑποκάθαρσις, significat *levem per alvum purgationem*, & ita opponitur ὑπερκαθάρσει, quamvis non possit negari, quandoque etiam simpliciter sumi pro omni inferioris alvi purgatione, Hippocr. *l. de ulcer. IV, 6.* Confer ad Galen. *l. 4 meth. med. c. 6.*

HYPOCAVSTVM, ὑπόκαυστον proprie significat *balnearium*, vel *vaporarium*, quod sub suo pavimento habet fornacem, qua mediante calefacit. Confer. ad Lang. *l. 1 ep. 50.* Rhod. *ad Scribon. n. 60*, quomodo Henric. a Deventer *Hypocaustum* acceperit, videatur *in suis observation. obstetrical. cap. XXVI p. 93.* Nimirum pertinet ad sellam parturientium. Hodieque tamen sumitur pro omni conclavi, quod mediante fornace calefieri potest, vulgo Stube. Iul. Alex. *l. 28 salubr. cap. 8*, cujus usum an Itali, Galli, & qui eos sectantur, prægnantibus satis rationibus improbent, dubito.

HYPOCEPHALÆON, ὑποκεφάλαιον, *pulvinum*, aut *pulvinar capiti supponendum* significat, Hipp. *l. 1 de morb. mul. XCIV, 10.*

HYPOCERCHALEON, ὑποκερχαλέον, significat *asperi-*

aſperitatem quandam *ſtridulam* in faucibus & aſpera arteria. Hipp. *l. 7 Epid. XI, 7.*

HYPOCEROS, ὑπόκηρος, *impurus*, interitui & morti obnoxius, idem, quod ἐπίκηρος, quod ἀκηράτῳ, *puro,* ſincero opponitur, ſignificat, Hipp. *de morb. ſacr. IV, 54.*

HYPOCHASCO, ὑποχάσκω, proprie ſignificat *ore ſubhianti ſum*, & aliquantulum aperto, uti ſolent illi, qui mente aliquo acriter contendunt, & tota cogitatione ac oculis eam in rem defiguntur. Hinc & ſignificat *ſuſpicor*, ſuſpecto, animadverto, Hipp. *l. 4 Epid. XXVII. 14.*

HYPOCHEIRIOS, ὑποχείριος, ſignificat ægrum, qui Medico tractandum ſe ſubmittit, Hippocr. *l. de Medico, I, 34.*

HYPOCHEOMENOS, ὑποχεόμενος, i. e. *ſuffuſus*, ſive ſuffuſione in oculo laborans Gal. *l. 6 de tu. ſan. c. 9 in fin.*

HYPOCHLOROMELAS, ὑποχλωρομέλας, dicitur, qui ex pallido aliquantulum nigricat, *ſubpallide nigricans*, ex miſta humorum, melancholici & bilioſi, in ſanguine abundantium diſpoſitione originem ducens. Occurrit apud Hipp. *l. 6 Epid. ſ. 3 t. 21.* Vide Gal. *in comm. ad h. l.*

HYPOCHLOROS, ὑπόχλωρος, ſignificat *ex virore* aliquantulum *palleſcens*, Hippocr. *d. l.* Lat. *Subviridis.*

HYPOCHOLOS, ὑπόχολος, *ſubbilioſus.* Dicitur de colore, eſtque ſignum corporis extenuati, Hipp. *l. 6 Epid. ſ. 3 t. 29.* Gal. *in comm. ad h. l.*

HYPOCHONDRIACUS, ὑποχονδριακός, dicitur & de morbis, & de ægrotis. Inter morbos antecellit nomine quidem notiſſima *affectio hypochondriaca*, ὑποχονδριακὸν πάθημα, alias *flatulenta affectio, Mirachialis* Arab. dicta, & ſi melancholia conjuncta fuerit, *Melancholia Hypochondriaca* appellata. Qualis autem ſere morbus ſit, nondum adeo perſpectum. Eſt enim tanta congeries ſymptomatum diverſorum, ut quædam plane contrariari invicem videantur. Hinc & apud veteres plerumque accuſatur ἀντιπραξία viſcerum, h. e. adverſæ functiones. Hujus morbi deſcriptionem ex vulgari veterum & quorundam recentiorum opinione vide paſſim in practicorum ſcriptis, præſertim Sennert. *lib. 3 Med. Pr. Part. V, ſect. I per totum* & de *melancholia hypochondriaca lib. 1 P. II cap. 12.* Malach. Geigerum, Ioh. Freitag. & P. Zacchiam integris tractatibus de hoc morbo. Iunge Dieter. *d. l.* Caſp. a Rejes *C. El. quæſt. 73 n. 17 & ſeqq.* aliosque plures. Nonnulli recentiorum hunc affectum aliter deſcribunt. Ita Thom. Willis inter ſpaſmodicos affectus refert, & ita morbis cerebri annumerat *in Patholog. Cerebri c. 11.* Nath. Highmorus vero morbum ventriculi eſſe ſtatuit *in Epiſtola de Hyſterica & Hypochondriaca paſſione.* Mihi ſalvo aliorum judicio hanc addere libet deſcriptionem: *Affectio Hypochondriaca* eſt morbus valde complicatus & compoſitus ex diverſis ſpeciebus, præſertim vero ex intemperie varia partium primarum corporis & omnium eorum viſcerum, glandularum, vaſorumque in hypochondriis, congeriem plurimorum graviſſimorumque quandoque ſymptomatum, præſertim actionum naturalium, vitalium & animalium læſarum, cum copioſa flatulentia, murmure ructibus acidis, ſputatione continuata, alvi ſiccitate, urina tenui quandoque vero valde lixivioſa & tincta. interdum & cum delirio melancholico conjunctam habens, & proveniens a mixta & inter ſe pugnante fermento in ventriculo, ſanguinis & ſucci nervoſi impuritate heterogenea ad malignitatem lentam, & putredinem magis minusve vergente. In concreto pro ægrotis morbo jam deſcripto correptis paſſim ſumi legimus. Ita *in Ephem. N. Cur. Ann. I, Obſ. 63, 80. & Ann. II, O. 66 &c.*

HYPOCHONDRION, ὑποχόνδριον, quaſi *Subcartilaginum*, alias Celſo *præcordia*, quamvis minus congrue. Ita vero dicitur ea pars corporis, quæ ſub coſtis ſpuriis & ilia usque utrinque protenditur, non ſolum muſculos, ſed & interna viſcera comprehendens, Foëſ. *p. 645.* Dividitur in dextrum & ſiniſtrum, quamvis *Hypochondrium* ſimpliciter & κατ' ἐξοχὴν poſitum Hippocr. pro dextro ſumſerit, propter prærogativam, teſte Gal. *c. 2 in 3 Epid. hiſt. 2,* uti Linden. notavit *Ex. IV, §. 84.* Adde Dieter. *n. 874.*

HYPOCHOREMA, ὑποχώρημα, ὑποχώρησις. Vide *Dejectio.* Dieter. *n. 874.* Linden. *Ex. XIII, §. 244 ſeqq. 255.*

HYPOCHROS, *ſubpallidus*, ſubflavus, Hipp. *l. 6 Epid. ſ. 3 t. 21.* C. Hofm. *C. de V. P. n. 1062.*

HYPOCHYMA, *Hypochyſis*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, Latine *ſuffuſio.* Vide *Cataracta.* Quomodo differat a *glaucomate*. vide in *Glaucoma.* Rhod. *ad Scribon. n. 38.*

HYPOCHYTOS, ὑπόχυτος, epitheton vini, eſtque idem, quod διάχυτος οἶνος, de quo ſupra in *Diachytos.*

HYPOCOELON, ὑπόκοιλον, dicitur pars cavitati oculorum, quæ κοῖλον dicitur, ſubjecta. Latine *Subcavum*, Gorr. Linden. *Med. Phyſ. l. 2 c. 10. §. 85*

HYPOCOPHOSIS, ὑποκώφωσις, Latine *ſubſurditas*, *ſurdaſtritas*, ſi licet fingere, idem, quod βαρυηκοΐα, *obauditio*, difficultas auditus. Vide *Cophoſis.* Foreſt. *l. 12 Obſ. 12 Schol.*

HYPOCRANIUM vocatur abſceſſus ſuppurato inter cranium & craſſam ſive duram cerebri meningem, & prolixius una cum Vomica Hypocrania deſcribitur ab Arnoldo Bootio *in Obſervat. Medic. de Affectibus omiſſis cap. I & II.*

HYPOCRINOMÆ, ὑποκρίνομαι, Hippocr. idem eſt, quod ἀποκρίνομαι, *reſpondeo,* indico. Hippocr. *l. 7 Epid. XV, 29; lib. 2 de fract. t. 11, 64, 68.* Foëſ. *p. 639.*

HYPODERIS, HYPODERMIS, ὑποδερίς, ὑποδερμίς idem ſignificant, quod ἐπιδερίς, id eſt, cuticulam, quæ obtegit clitoridem inſtar præputii ex Heſychio

&

& Ruffo Linden. *Medic. Phyſiol. l. 2 art. 15 §. 142 pag. 320.* vide *Epideris.*

HYPODESIS, ὑπόδεσις, dicitur *ſubligatio*, eſtque faſcia, quæ ante injectas plagulas applicatur, Hipp. *2 de iis, quæ in medic. t. 24.* & Galen. *in comm. ad hunc locum.*

HYPODESMIS, ὑποδεσμὶς, idem, quod ὑπόδεσις, *ſubligatio*, ſive faſcia ante plagulas adhibita. Hipp. *d. l. ſ. 3 t. 3.* Gal. *in comm.* Opponitur τῷ ἐπιδέσμῳ, de quo ſupra, *Epidesmos.* Hipp. *d. l. t. 37.*

HYPODEXIS, ὑπόδεξις, vocatur *ſuſceptio*, vel exceptio familiaris, idem, quod ὑποδοχή. Legitur apud Hipp. *l. de dec. orn. XI, 19.*

HYPODYSCOLOS, ὑποδύσκολος, id eſt, *paululum gravior.* Vſurpatur de ſigno. Hipp. *Coac. t. 189.* & notat *aliquanto malignum.*

HYPODYSPHOROS, ὑποδύσφορος, ſignificat *ſubmoleſtus*, aliquantulum implacidus & corporis incontinentia jactatus. Hipp. *1 Prorrhet. ſ. 2 t. 4.*

HYPOGASTRION, ὑπογάστριον, vide *Abdomen, Etron.* Eſt ima pars imi ventris, quæ ab umbilico ad pubem & pudenda porrigitur, Hippocr. *4 aph. 80.* Latine *Sumen.*

HYPOGLOSSIS, *Hypoglosſium*, ὑπογλωσσὶς, ὑπογλώσσιον, item ὑπογλωττὶς, phyſiologicam & pathologicam habet ſignificationem. Secundum illam ὑπογλωσσὶς dicitur inferior pars linguæ, maxillæ adhærens, ubi affectus, Rana dictus, oriri ſolet. Lind. *l. 2 Med. Phyſ. c. 13 §. 73.* in qua ſignificatione quoque accipi videtur apud Hipp. *l. 2 de morb. XI, 3.* Vnde & affectus dictus ὑπογλώσσιος βάτραχος, *rana ſub lingua* vocatur Aetio *Tetrabibl. 2 l. 4 c. 39.* Ab hac quoque ſignificatione contigit, ut medicamenta quædam Arteriaca dicta ſint ὑπογλωττίδες, id eſt, *ſublingualia, l. 7 de C. M. S. L. c. 1.* Scribon. *n. 110.* Vocantur & a Critone *Hypoglosſida*, Foreſt. *l. 15 Obſ. 32 Schol. fine.* De his vide & I. Dan. Horſtii *Diſpenſ. Pharm. Part. I, c. 20 p. LXXXIIX.* Pathologice vero ſignificat ὑπογλωσσὶς tuberculum ſub lingua, ſive partem inferiorem linguæ intumeſcentem. Hippocr. *l. 2 de morb. XXXI, 1.*

HYPOGLVTIS, ὑπογλουτὶς, dicitur Anatomicis *carnoſa* ea *pars*, quæ *ſub natibus* deorſum femur verſus pertendit. Gorr.

HYPOGYON, ὑπόγυον, ἢ ὑπογύιον, ſignificat id quod eſt præ manibus, vel *quod inſtat*, Hippocr. *l. 7 Epid. XXIIX, 13, 26; XXIX. 2;* ubi Linden. vertit per morti propinquus; quod tamen textus ipſe non videtur exigere.

HYPOLAMBANO, ὑπολαμβάνω, ſignificat 1. *deprehendo*, Hippocr. *l. de Medico VIII, 2;* deinde *ſuſcipio, ſubeo*, Hippocr. *l. 1 de morb. XI, 14.* Ita ὑπολαβὼν ῥίγος, rigor ſenſim *ſubiens*, vel invadens legitur, *l. 5 Epid. X, 22.*

HYPOLAMPSIS, ὑπόλαμψις, ſignificat aliquem *obſcurum fulgorem*, qualis obſervatur in tumore Hydropico, Hipp. *l. 4 Epid. XX, 1.*

HYPOLAPAROS, ὑπολάπαρος, aliquantulum *mollis*, *ſubvacuus* ſignificat, & uſurpatur ab Hipp. de hypochondriorum molli extenſione, *lib. 1 Epidem. ægr. 2; l. 3 ægr. 3 & l. 4 XXVI, 1.* Foëſ. *pag. 639.*

HYPOLEIBOMÆ, ὑπολείβομαι, idem, quod ὑποστάζω, *aliquantum deſtillo*, deſino, Hipp. *l. 1 de Morb. Mul. LI, 2;* Gal. *in Exeg. voc. Hipp.*

HYPOMBROS, ὕπομβρος, ſignificat vel *ſubtus madidus*, & dicitur de oſſe ὑποπύῳ, ſubpurulento, Gal. *d. l.* & Erotian. *Onom. p. 117 c.* vel poteſt etiam ſignificare *leviter madidum.*

HYPOMIA, ὑπωμία, dicitur de eo, quod ſuperiori humeri parti ſubjacet, aut ipſi humero, Gal. *d. l.*

HYPOMNEMA, ὑπόμνημα, vocatur *Commentarius*, recenſio & domeſtica adverſaria eorum, quæ memoriæ cauſa ſibi quisque ex lectione Autorum collegit, & ſeorſim connotavit, Libav. *Apoc. Herm. Part. I, in proœm.* C. Hofm. *in comm. ad Gal. V. P. n. 869.*

HYPOMYSAROS, ὑπομύσαρος, hoc eſt *ſubolidus*, ſubfœtidus, aliquantum graveolens. Hipp. de excrementis uſurpavit.

HYPOMYXON, ὑπόμυξον, vocatur articulus muco obductus, *mucoſus*, Hipp. *1 de art. 30.*

HYPONOEMA, ὑπονόημα, ſignificat *animo conceptam opinionem*, vel *ſuſpicionem*, Hipp. *l. 2 Prorrhet. IV, 2.*

HYPONOMOS, ὑπονόμος, dicitur de *ulcere ſubtus depaſcente*, & cuniculoſo. Græci enim ὑπονόμους vocant locos & canales ſubterraneos, opertas foſſas & cloacas. Gorr.

HYPONOS, ὕπονος, ἢ ὑπόνισκος, dicitur *aſellus ſuppoſitus*, ſive *ſuccula ſuppoſita*, qua fit extenſio ad ſuperiora. Pertinet ad Chirurgiam veterum, Hipp. *in Mochlic. XXII, 1*, ubi Linden. legit ὑπόσονος.

HYPOPELIOS, ὑποπέλιος. Vide *Sublividus.*

HYPOPERIPSYCHON, ὑποπεριψύχων, vocatur, qui in exteriori habitu vel *ambitu corporis levi frigore tentatur*, Hipp. *1 Prorrh. ſ. 2 t. 49. & Coac. t. 134.*

HYPOPHACODES, ὑποφακώδης, lentis colorem referens, vel *lenticolor*, Hipp. *l. 2 Epid. t. 75*, qualem colorem habent plerumque lienoſi. Foëſ. *p. 643.*

HYPOPHASIA, ὑποφασία, illum oculorum motum ſignificat, quo vel per vices vix ipſi oculi apparent, vel lucem oblique & tenuem intromittunt.

HYPOPHASIS, ὑπόφασις, dicitur *ſuſpectio*, vel *ſubapparitio*, quando inter dormiendum album in oculo ſubapparet, Hipp. *1 Progn. t. 11*, a verbo ὑποφαίνομαι, *ſubappareo*, quod in eadem ſignificatione legitur *4 aph. 52.* Iungatur Dieter. *n. 873.* Tales homines vocantur alias ὑποβλέποντες, *Coac. t. 64.* Vide *Hypoblepo.*

HYPOPHAVLOS, ὑπόφαυλος, *aliquantum vitioſus*

sus & pravus. Vsurpatur de victu vulgari & mediocri. Hipp. *1 de fract. t. 45.*

HYPOPHERO, ὑποφέρω, geminam apud Hipp. obtinuit significationem: unam, quando denotat *suffero*, *tolero*, *l. 2 Epid. s. 2 t. 35 & l. 1 de Morb. mul. C. 37.* alteram, qua significat *labasco*, labor, titubo, *l. de intern. aff. XXXIX, 11;* Vide Foës. *p. 644.*

HYPOPHORA, ὑποφορά, vocatur Galeno *ulcus dehiscens*, hoc est, profundum, fistulosum, quod ex defectu repletionem exigit, *l. Introduct. c. 3 & l. 6 de C. M. P. G. c. 2 princ.* Nonnulli tamen ὑποφορὰν de *alvi dejectione* dici arbitrantur, teste Foës. *d. l.* & apparet ex Hipp. *Coac. t. 302.*

HYPOPHTHALMION, ὑποφθάλμιον, vocatur pars oculis subjacens, quæ in cachecticis & hydropicis intumescere solet. Occurrit apud Hipp. *Coac. t. 139; l. 1 de morb. mul. XXV, 7; l. 2 III. 3; IX. 3.* Idem fere significat, quod ὑπόκοιλον, de quo supra. Foës. *d. l.* Est & ὑποφθάλμιον, idem, quod ὑπώπιον, de quo p. p. Forest. *l. 11 Obs. 8. Schol.*

HYPOPHTHEIROMENOS, ὑποφθειρόμενος, dicitur longo tempore contabescens, sive *leviter subtabescens*, apud Hipp *l. 1 Epid. s. 1 t. 17.* quamvis potius legendum videatur ὑποφερομένων, h. e. *perferentium*, notante Foës. *ad h. l. & in Oec. d. l.*

HYPOPHYSIS, ὑπόφυσις. Vide *Subortus.*

HYPOPICROS, ὑπόπικρος, *subamarus.*, Gal. *l. 7 d. S. Fac. §. Crambe agrestis.*

HYPOPION, ὑπόπιον vocatur *Sugillatio* sub oculis, quando sanguis sub cutem effunditur, ex solutione venarum continuitatis, & ita sub cute efflorescit. Estque ex τῶν ἐκχυμωμάτων, Gal. *l. 5 de C. M. S. L. c. 1. in princ.* Non vero confundendus hic affectus cum ὑποπύω, de quo postea. Vide Forest *l. 11 Obs. 8. Schol.*

HYPOPLEVRIOS, ὑποπλεύριος, idem, quod πλευρὰ, *Plevra*, membrana costas & latera thoracis succingens. Gorr.

HYPOPSAPHAROS, ὑποψάφαρος *subasper*, sive aliquantum asper. Galen. *in exeg. voc. Hippocr.* Gorr.

HYPOPSATHYROS, ὑποψάθυρος, significat *aliquantum friabilis.* Quod vero Hipp. de excrementis alvi usus sit, mirum, quod in expositione ita sese torqueant Interpretes, cum textus mihi satis videatur perspicuus, qui est *1 Prorrhet. s. 3 t. 24.* ubi alterum epitheton ὑγρὰ declarat prius, scil. intelligenda esse excrementa, quamvis crassis portionibus scatentia, propter admixtas humidas tamen portiones copiosiores minus cohærentia, sed dissolubilia. Iung. Galen. *in comm.* Foës. *Oec. p. 646.*

HYPOPSOPHEO, ὑποψοφέω, *strepitum edo*, aut facio, v. gr. inter potandum, Hipp. *Coac. t. 62.*

HYPOPSYCHOMÆ, ὑποψύχομαι, significat *leviter* refrigero. Gorr.

HYPOPTYCHTHEIS, ὑποπτυχθεὶς, *corrugatus*, complicatus in sinus & rugas significat. Hipp. *l. de nat. mul. VII, 1; & l. 2 de morb. mul. XI, 10.*

HYPOPYON, ὑπόπυον, dicitur *suppuratio* in genere. In specie vero de pure in oculis congregato quoque usurpatur, & quidem sub cornea oculi tunica, quod inflammationis consequens interdum esse solet. Galen. *lib. 14 M. Med. c. 19.* Gorr. *in def.*

HYPOPYRRHOS, ὑπόπυῤῥος. Vide *Subruffus.*

HYPORINION, ὑπορίνιον, partes sub naso dicuntur & *Mystax.* Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 62.*

HYPORISMA. Vide *Emborisma.*

HYPORRHYSIS, ὑπόῤῥυσις, defluxio, vel *subfluxio* dicitur Hipp. quando vel humores, vel etiam pars solida sensim deorsum labitur, *1 de iis, q. in med. t. 19.* Idem, quod κατάῤῥυσις. Foës. *p. 640.*

HYPOSAPROS, ὑπόσαπρος, *subputris*, fere idem, quod *putris*, quia opponitur τῷ καθαρῷ, *puro.* Hipp. *l. de int. aff. I, 17.* Legitur & *2 Prognost. t. 42.*

HYPOSARCIDIOS, *Hyposarca*, ὑποσαρκίδιος, ὑποσάρκα, idem, quod *Anasarca*, species Hydropis, totum corpus infestantis. Vide *Anasarca.* Hipp. *4. de R. V. I. A. t. 111, & l. 1 de Morb. III, 8.* Parac. vocatur *Hyposarcha*, idem *Vndimia*, cujus naturam deduxit ex elemento aquæ mucilaginoso & congelato, *l. 4 Paragraphor. c. 1, 2 seqq.* & in Scholiis *ad h. l.* scripsit, *Vndimiam* nihil aliud esse, quam alumen resolutum, secunda species aluminis, qua intumescunt rastetæ manuum ac pedum, & tota facies.

HYPOSEISMOS, ὑποσεισμὸς. Vide *Succussatio.*

HYPOSPADIÆOS, *Hypospadias*, ὑποσπαδιαῖος, ὑποσπαδίας, dicitur, cui glans non recta, sed sub vinculo vel freno illo, quod κύων, canis sive κυνοδέσμιον vocatur, vide *Canis*) perforata est. Hinc qui sic affecti sunt, urinam anterius reddere nequeunt, nisi pudendum ad pubem reflectant. Ægin. *l. 6 c. 74.* Gorræus. At Gal. *l. 15 de V. P. c. 3* ὑποσπαδιαίους esse dicit, quibus ob vinculum, quod ad finem virgæ habent, meatus seminalis est contortus, & ita ob læsa genitalia steriles sunt, non quod semen fœcundum non habeant, sed quod in virgæ flexibus hærens ferri prorsus nequeat recta in uterum, quam rem curatio ipsa comprobat: Vinculo enim abscisso generant. Vide C. Hofmann. *comm. ad h. l. n. 1061. seq.* I. Alex. *not. ad Gal. d. l.* Verum *Hypospadiæos* dari penitus negat P. Ammann. *Irenic. p. 147.*

HYPOSPATHISMOS, ὑποσπαθισμὸς, dicitur incisio tribus divisionibus facta, supra frontem ad pericranium usque, nec tamen tribus illis lineis, vel sectionibus frontem incidisse satis est, sed subjicienda etiam est spatha, unde sectioni huic inditum nomen fuit, & per subditas partes transmittenda, totumque id spatium usque ad pericranium, quemadmodum prolixius modum illum docet Æginet. *l. 6 c. 5.*

HYPOSPHAGMA, ὑπόσφαγμα, idem, quod ἀπόσφαγμα, proprie dicitur sanguis, qui colligitur ex jugulato

jugulato animali vasculo exceptus, & in cibum varia conditura paratur. Hinc & foramen, quod jugulo infligitur, dicitur ὑποσφάξ, vel ὑποσφάγιον, Casp. Hofm. *ad Gal. V. P. n. 1114.* Vnde & in specie tholi vel atramenti sepiæ sedimentum ὑπόσφαγμα vocatur, Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* Linden. *Ex. V, §. 27.* Pathologice tamen usus obtinuit, ut *Hiposphagma* significet *suffusionem cruoris*, & *sugillationem* in oculi tunica adnata, ex plaga illata, & solutione continui vasculorum per illam excurrentium. Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 8* Ægin. *l. 3 c. 22*, ubi & *venarum commercii divortium* appellatur. Eorum, qui sic affecti sunt, proprium symptoma est, quod quæcunque videant, rubra esse putent. Vide *Hæmalops.* Obiter non possumus dissimulare, quod non videamus, quid obstet, quo minus omnis *sugillatio* hoc nomine ὑποσφάγματος venire possit, cum sit una eademque ratio generationis.

HYPOSPLENOS, ὑπόσπληνος, dicitur, qui aliquantulum lienosus, & tumore lienis laborat, *Subsplenicus*, Hipp. *l. 2 Epid. II, 16; l. 3 ægr. 6 post stat. pestil. l. 1 XIII, 6.*

HYPOSTASIS, ὑπόστασις, Latinis *sedimentum*, vocatur crassior urinæ portio, & contentum in urina residens, quamvis & *nubecula* mediam regionem occupans, aut *enæorema*, sive *suspensum*, sub *hypostasis* nomine comprehendatur. Variat vero *hypostasis* in sanis & ægris; de qua varietate legatur VVillis *Ex. de Vrin. c. 3 & 5.* Multas quoque ὑποστάσεως differentias præternaturales collegit Foës. *p. 641 seq.* quarum tamen explicationes pleræque singulis suis literis initialibus *in hoc Lexico* invenientur. Fallitur vero Paracelsus, quod *Hypostasin* urinæ scribat esse excrementum renum. *Paramir. l. 3 tract. 4*, cum in sanis nihil aliud sit, quam congeries filamentorum succi nutritii superflua, uti VVillis hoc rectissime docuit. Interdum & ὑπόστασις significat *retentionem*, subsistentiam & suppressionem excernendi alicujus, v. gr. Hipp. *2 de artic. t. 59; 2 Prorrhet X, 8; Coac. t. 109.* aut *suppositionem* partis solidæ, vel corporis alius durioris. *3 de artic. t. 92; Mochlic. XV, 4;* & ita idem est, quod ὑπότασις, de quo p. p.

HYPOSTATHME, ὑποστάθμη, significat crassius sedimentum in liquoribus, quale est Amurca in oleo, fex in vino & cerevisia, sedimentum crassum in urina, quod alias ὑπόστασις dicitur & ὑποσταθμὶς. Suidæ. Legitur apud Dioscorid. *de sedimento urinæ l. 2 c. 99.*

HYPOSTELLOMÆ, ὑποστέλλομαι, significat *subtraho*, demo, evito, caveo, refugio. Hipp. *1 aph. 11; 4 aph. 6, 7, 8.* Dieter. *n. 870.*

HYPOSTEMA, ὑπόστημα, idem, quod ὑπόστασις, *sedimentum* in urina, ap. Hipp. *l. de crisib. I, 8; VI, 1, 2; VII, 4.*

HYPOSTROPHE, ὑποστροφὴ, geminam obtinet significationem. Vel enim notat *conversionem* corporis, quando æger sese convertit, Hipp. *l. 7 Epid XLI, 17; XLII, 32; l. 4 de artic. t. 14.* Vel idem significat, quod ὑποτροπὴ, de quo postea, vide *Hypotrope.* i. e. *Recidiva.* Hinc ὑποστροφώδεα dicuntur, quæ recidivas facere solent. Hipp. *l. 2 Epid. s. III, 72; l. 4 XIIX, 20; l 6 s. 2 t. 22.* Foës. *pag. 643.*

HYPOSYRIZO, ὑποσυρίζω, significat aliquem exiguum sibilum edo, quasi *subsibilo*. Hipp. *l. 7 Ep. XV, 5; XXI, 6.*

HYPOTASIS, ὑπότασις, dicitur Latin. *Suppositio*, *Subtentio* alicujus, ut alteri sit veluti fundamentum, Hipp. *2 de fract. t. 66.* a verbo ὑποτείνω, *subtendo, suppono*, quod legitur *3 de artic. t. 50; l. de ulcer. IIX, 3* Hinc & ὑποτεταμένον ξύλον, lignum *suppositum* dicitur, *t. 49*, & de osse suræ, *1 de fract. t. 18.* Adde Foës. *d. l.*

HYPOTHENAR, ὑποθέναρ, id est, *subvola*, pars ea manus est, quæ opponitur volæ manus, & Gr. θέναρ dicitur, Galen. *l. Introduct. cap. 10*, quamvis Linden. dubitet, quid proprie denotet, cum alii montem lunæ, sive quod inter carpum & minimum digitum interjacet; alii omnes monticulos sub singulis digitis ab indice ad minimum denotare existiment. *Med. Physiol. l. 2 cap. 14 §. 85.* Musculus quoque adducens pollicem alter dicitur *Hypothenar* Riolano, apud Barthol. *lib. 4 Anat. c. 12 p. 577.*

HYPOTHESIS, ὑπόθεσις, significat *suppositum* aut principium aliquod in arte, vel scientia loco fundamenti constitutum. In qua significatione etiam accepit Hipp. *de vet. medic. II, 13, 15; XXII, 1; XXVI 13;* Lat. *Opinio.*

HYPOTHETON, ὑπόθετον, dicitur medicamentum, quod ano h. e. extremo intestini recti immittitur, sive sub forma glandis, sive pastilli, sive turundæ id fiat. Latinis dicitur *Suppositorium.* Græcum vocabulum legitur apud P. Æginetam *l. 7 c. 12 fin.* & Rolfink. *O. & M. Spec. Comm. l. 7 sect. 1 c. 28.* Vide *Glans*, *Suppositorium.*

HYPOTINAGMOS, ὑποτιναγμὸς, idem quod ὑποσεισμὸς, vide *Succussatio.*

HYPOTRIMMA ὑπότριμμα, est eduli genus, ex variis rebus leviter tritis & contusis constans, quod etiam τρίμμα, seu *Intritum* dici potest. Linden. *Ex. X §. 78.* Legitur apud Hipp. *l. 2 de diæta XXXIV, 8; l. 3 XXV, 10.*

HYPOTROPE, ὑποτροπὴ, item ὑποστροφὴ, dicitur *morbi reversio*, reciprocatio, & usitatius *Recidiva*, quando scil. prioris morbi caussa non perfecte remota, aut ablata, ob ejus novam collectionem morbus, qui ad sensum videbatur extinctus, evidenter repetit & recurrit. Dicitur & ὑποτροπιασμὸς, Hipp. *4 aph. 36*, a verbo ὑποτροπιάζω, *revertor*, *d. l. aph. 61 l. de intern. aff. l. 87 III, 5, 7;* Iung. Dieter. *n. 871, 872.*

HYPOTRYGOS, ὑπότρυγος, h. e. *aliquantulum fæculentus.* Hipp. *l. 4 Epid. XIV, 10.*

HYPOXEROS, ὑπόξηρος, *subaridus*, aliquantum siccus, significat. Nec video, quomodo expositio Galeni ad hoc epitheton quadret, quando explicavit per ταπεινότερον, ὑπόκοιλον, cum textus Hippocratici talem expositionem non exigant. Legitur vero *lib. 1 de fractur. t. 38; l. 4 de art. t. 61; Mochlic. XV, 2; l. de Helleborismo 12; l. 6 Epid. s. VIII, t. 49; l. 7 Epid. XIII, 18; Coac. t. 369. 378.*

HYPOZOMA, ὑπόζωμα, h. e. *membrana succingens*, v. g. Diaphragma.

HYPOZYGVMAI, ὑποζυγῦμαι, significat *subjugor*. Diciturque de *osse jugali*, quod ζύγωμα Gr. dicitur, ubi os a maxilla superiori procedens cum eo osse, quod sub aurem annexum est, *subjugatur* Hipp. *2 de artic. t. 5.* Inde ὑποζύγιον, *jumentum* dicitur de animalibus quadrupedibus, quæ ad labores rurales jugo connectuntur, v. g. Boves. Gal. *1 aph. 15.*

HYPSILOIDES, ὑψιλοειδὲς, pro *Ypsiloides*. Vide *Hyoides*.

HYPSOPHONOS, ὑψόφονος, dicitur, qui clara voce aut sonora præditus est, *l. 1 Epid. s. II, t. 78.*

HYPTIASMOS, ὑπτιασμὸς, duplicem habet significationem. Vel enim notat *supinum decubitum*, sive *resupinationem*, Hipp. *2 de fractur. t. 22.* Adde Gal. *Comm. ad h. l.* qualis decubitus super ventrem utplurimum in morbis malum habetur signum. Avic. *l. 4 fen. 2 tr. 1 c. 42.* Vel significat *ventriculi eversionem*, cum nauseabundus cibum fastidit & rejicit, Galen. *l. 8 de C. M. S. L. c. 3.* ubi vomitum ex genere τῶν ὑπτιασμῶν, *supinitatum* esse scripsit. Vid. Foes. *pag. 647.* Iul. Alex. *l. 7 Sal. c. 7.* Sumitur & synonymice pro *singultu* conjungiturque cum λυγμῷ apud Solenandr *sect. 1 consil. 10*, & ex hoc notante Theoph. Bonetto *Anatom. Pract. l. 3 sect. 5 Obs. 1 p. 755*, quamvis in mea editione Solenandri ἀκτιασμὸς legatur, quod vitiosum esse e Lexicis patet.

HYPVLOS, ὕπυλος, dicitur de ulcere, sub cujus cicatrice delitescit sanies, *ulcus sub cicatrice latens*. Hipp. *l. de Medico IX, 4.*

HYPVRGEO, ὑπυργέω, significat *subservio*, officium administro, vel suppetias alteri eo. Hippocr. *l. de Arte I, 10; V, 10; X, 7; lib 3 de Morb. XIIX, 63; l. 6 Epid. s. 5, t. 2.*

HYPVRGIA, ὑπυργία, recte dicitur *officium Medici* sive ministerium aut *administratio*, respectu scilicet naturæ, cui primæ debentur etiam in sanitatis negotio. Vsus Hipp. *l. de dec. ornat. IX, 17; X, 9; XI, 14; XII, 3.*

HYS, ὗς. Vide *Porcus*.

HYSMA, ὗσμα, *pluviam* significat, Hippocr. *l. 1 Epid. s. 1 t. 6.* Iunge Foes. *d. l.*

HYSTERA, ὑστέρα, ἡ ὑστέρη, vocatur *Vterus*, ea pars corporis in hypogastrio sita, in qua fit conceptio, & ad humani generis propagationem necessario attributa. Appellatur & *matrix*, item *vulva*, quamvis hoc vocab. potius de exteriori pudendo muliebri sumi soleat. *Vteri* descriptionem pleniorem vide in Anatomicis scriptis, præsertim Barthol. *l. 1 Anat. c. 28, 29, 30.* Rolfink. *O. ac Meth. part. genital. P. II, cap. 11 seqq.* Vanum antiquorum est commentum; *uterum* esse viscus adeo animatum, ut sit velut animal quoddam in animali, uti scripsit Aretæus *l. 2 Acut. c. 11*, quam opinionem etiam hodieque obstetrices & aliæ mulieres sciolæ non patiuntur sibi eripi. Hunc omnium muliebrium morborum caussam dixit Hippocr. *in princ. lib. 2 de morb. mul.* quod alias *libr. de locis in homine* annexum est. Intelligi vel efficientem, vel materialem, sive subjectum. *Vterum* e sede sua prolapsum & e corpore prominentem aliis frustra tentatis remediis feliciter & absque vitæ periculo amputatum fuisse a Michaele Angelo Rota Medico Veneto, & Anton. Molinetto Anatomico Patavino testatur Henr. a Moinichen *Observ. Med. 4* annexa Cultro Lyseri *Anatom. p. m. 200.*

HYSTERALGES, ὑστεραλγὴς, dicitur de eo, *quod uteri dolorem excitat*, & usurpatur in specie de aceto. Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 39.*

HYSTERERGIA, ὑστερεργία, Ros. Lentilio, qui nomen hoc licentiose finxit, significat actionem Naturæ, quam præcedente cura cum intenderet, post longius plerunque temporis spatium producit, vel Medicus illius subsecuturæ in solatium ægrorum morbo chronico correptorum spem facit, etsi quandoque falsam, & prolixius de hac *hysterergia* disserit *in Miscell. Medico-Pract. Part. II, p. 474 seqq.*

HYSTERICVS, ὑστερικὸς, *Vterinus*. Generaliter dicitur de omnibus morbis *uterinis*, & de ægris, quæ illis morbis correptæ sunt, Dieter. *n. 879.* Specialiter vero & usitatius accipitur de *suffocatione uteri* & *strangulatione*, Græce πνὶξ ὑστερικὴ dicta, cujus morbi natura quamvis sit intricatissima, mihi tamen videtur præ aliis illum explicasse VVillis *in Patholog. Cerebri cap. 10.* Inque hoc saltem hallucinatum esse, quod in affectionibus *hystericis* uterum falso accusari scripserit, cum tamen in seqq. expresse fateatur, quandoque hunc affectum ab uteri culpa dependere. Poterit vero affectus ille hoc modo describi: *Suffocatio uterina* est congeries quamplurimorum symptomatum, præprimis actionum animalium & vitalium diversimode & gravissime læsarum, proveniens a concursu morborum diversorum, cerebri, cordis, & uteri, propter succi nervosi & sanguinis impuritatem, & motum inordinatum, per effluvia explosiva, aut etiam congelativa ex retentis vitiosis portionibus seminalibus, aut sanguineis menstruis collecta inductum, genitorum. Iungatur & Barbett. *Pr. Med. lib. 4 c. 9.* De symptomatum farragine lege etiam Dieter. *d. l.* Casp. a Rejes *C. El. Q. 46 & 79.* Fœminæ quoque *suffocatione uteri* laborantes vocatur ὑστερικαί. Hipp. *1 Prorrhet. s. 3 t. 27; Coac. t. 349. 554.* Medicamenta quoque con-

contra morbos uterinos vocari *Hyſterica*, patet ex Diſpenſatoriis, Libav. Schröder. Fr. Hofm. & aliis. E noviſſimis etiam Iunken in ea eſſe ſententia legitur, *ſuffocationem uterinam* & alios *uteri* morbos vulgo creditos exceptis vitiis ſanguinis menſtrui eſſe potius lieni & vitiatis ſanguini ſpiritibusque animalibus adſcribendos, *Chym. Exp. Cur. Part. II, ſect. 1 c. 21 p.m. 730. ſeqq.* Enimvero nobis videtur, hos & alios ſuffragantes committere fallaciam oppoſitorum.

HYSTERON, ὕϛερον, vocatur *Secundaria*, eſtque idem, quod τὸ δευτέριον. Vide *Deuterion.* Vſurpatur & in plur. num. τὰ ὕϛερα. Gal. *5 aph. 35.*

HYSTEROTOMOTOCIA, ὑϛεροτομοτοκία, dicitur *Partus Cæſareus* ſive Cæſar. Vide *Cæſar*, & ὑϛεροτομία ſectionem ipſius uteri in genere ſignificat.

HYSTRIX, ὕϛριξ, nomen eſt animalis, cujus duæ conſtituuntur ſpecies, terreſtris alia, alia marina. Vocatur & *Porcus ſpinoſus.* Hujus deſcriptionem & uſum in cibo & Medicina tradit Aldrovand. *lib. 2 de quadr. dig. vivipar. c. 38.* Vivum quoque An. 1685. Norimbergæ & hic Altdorfi ſpectare licuit ex India allatum, ſi fides habenda ejus poſſeſſori, corpore nigricante, & aculeis elegantibus variegatis ex albo & nigro colore conſtans. Vocavit autem *Sayda*, & confirmavit, quod potu plane abſtineret.

I.

IACENS, κατακείμενος, dicitur proprie de corporis, aut membri ſitu, vel poſitu, cum ceſſatione actionum, muſculis & tendinibus propriarum, Gal. *l. 2 de muſcul. c. 7.* Qua ratione & καθίζειν huc pertineat, vide apud C. Hofm. *Com. Gal. de V. P. n. 123.* Aures *jacentes* vocantur, quæ nondum ſubriguntur, Scribon. Larg. *n. 13.* Tropice Natura *jacens* Helmontio dicitur, quando morbus in gradum ſurrexit, & naturæ nupſit intime, h. e. quando cauſa morbifica ſupprimere conatur vires vitales ſive flammam vitalem, *tr. Natura Contr. neſcia n. 45.*

IACINTHUS, pro *Hyacinthus.* Vide ſupra. Lang. *l. 5 ep. 1 c. 6.*

IACTATIO, ἀλύκη, ῥιπτασμός. Vide *Alyce.* Dicitur & *Iactare*, Gr. σαλεύειν, quod fere idem eſt, ac divergere, Hipp. *3 de artic. t. 95.* Alias *jactatio* quoque ſignificat *gloriationem*, vel laudem propriam. Hinc & Gal. a nonnullis *Iactator* dictus fuit, teſte Ant. Muſ. Braſſavolo *in indic. ad Gal. libros.*

IACULUS, ἀκοντίας, nomen ſerpentis venenoſiſſimi, cujus deſcriptionem, venenum, & uſum in Medicina tradidit Aldrov. *Hiſt. ſerp. & drac. l. 1 c. 13.*

IÆNOMÆ, ἰαίνομαι, ſignificat *refocillor*, tranſlatione facta a plantis & herbis, quæ pluvia aut rore perfuſæ reficiuntur, & veluti exhilarantur. Vſus Hipp. *l. 1 de morb. mul. XCV, 4.* Iung. Foëſ. *Oec. p. 276.* Lindenus vero prorſus contrariam tribuere conatur huic verbo ἰαίνεσθαι ſignificationem, videlicet quod denotet *deficere*, ſolvi, fatiſcere, & fere idem eſſe quod καρδιώττειν. *Ex. XIII, §. 140, 141.* Proprie alias ſignificat *fervefio*, caleſio, uti patet ex Henric. Stephani *Theſauro Græco-Latino. T. V. p. 1065.*

IALAPPA, *Ialapium.* Vide *Gialappa.*

IALEMOS, ἰάλεμος, *frigidus*, nullius pretii. Dicitur de Medico inepto, qui nullam medendi rationem ſequitur, ab *Ialemo*, Calliopes filio, qui in carmine fuit ineptiſſimus; unde proverbium: *Ialemo frigidior.* Vſus Galen. *l. de præcognit. ad Poſthum. c. 3.* Iung. Eraſm. *Adag. Chil. II, cent. 10 proverb. 86.*

IAMBLICHI *ſales*, ἰαμβλίχου ἅλες, dicitur genus ſalis ex multis rerum generibus compoſiti, cui vis maxima humores crudos concoquendi. Compoſitionis vero hujus inventor fuit *Iamblichus.* Parabatur vero ex ſalis ammoniaci ℔j. ſalis Cappadocici ℥vj. piperis ℥iij. zinziberis ℥iij. ſem. cnici ſcrupulis xvij. ſeminis erucæ ſcrupulis ſedecim, ammii, hyſſopi, cacuminum thymi, phylli, ſemin. apii, petroſelini ana ſcrupulis xviij. origani uncia una, ſilphii ſcrupulo j. Contundantur atque cribrentur. Gorræus. Doſis cochleare unum, cum ovis ſorbilibus, aut alio liquore.

IANITOR, πύλωρος. Vide *Pylorus.*

IANITRIX. Vide *Portæ Vena.*

IANUA, θύρα, quid ſit, notum eſt. Vſus Hipp. ad repoſitionem articulorum, uti patet *ex 1 de art t. 23.*

IAOMÆ, ἰάομαι, ſignificat ſano, *medeor*, curo, Hipp. *2 aphor. 22 & 6 aphor. 12.* Ab hoc verbo & *Ars Medica* & *Medicus* nomina ſua acceperunt. Dieter. *n. 399.* de quibus p. p.

IAPONICA *Vernix* dicitur parata ex Gummi Laccæ ſpiritu vini rectificatiſſimo diſſoluto, Morley *Coll. Chym. Leid. c. 508.*

IASPIS, ἴασπις, gemma dicitur, ſeu lapis pretioſus, opacus, ſed multorum generum. Dioſcor. *l. 5 c. 160* ſeptem numerat. Plin. vero *l. 37 c. 9* plures recenſet, quæ omnia collegit & excerpſit Rul. *in Lex.* Plura de *Iaſpidis* differentiis vide apud Chiocc *in Muſ. Calceolar. ſect. 3 p. 253 ſeqq.* ubi etiam de virtutibus hujus lapidis diſſerit. De viridis *Iaſpidis* facultate peculiari adverſus ſtomachi everſionem legatur Gal. *l. 9 de S. Fac. 5. Iaſpis viridis.* Langius vero exiſtimat, per *Iaſpidem viridem* intellexiſſe Galen. *Smaragdum, l. 2 ep. 49.* De ſingulari virtute ſanguinem ſiſtendi vide Hildan. *Cent. 3 Obſ. 2.* Quod *Iaſpis* carioſus fiat, teſtatur *Obſerv. in Eph. Nat. Cur. Ann. I Obſerv. 154.*

IATRALEIPTES, ἰατραλείπτης, vocatur *Medicus unguentarius*, vel *reunctor*, qui unguentis & perfrictionibus corporis morbos curat. Talis fuit Diotas, teſte Gal. *l. 7 de C. M. S. L. c. 5.* Et hujusmodi curandi ratio dicta eſt ἰατραλειπτική, primum inſtituta a Prodico, Selymbriæ nato, Æſculapii diſcipulo, uti narrat Plinius *lib. 29 H. N. cap. 1*

IATREION, ἰατρεῖον, Ion. ἰητρεῖον, Hippocrati dicitur *Officina Medici*, vel Medica, in qua, quæ ad chirurgiam pertinent, potissimum tractantur, & locus, in quo chirurgia exercetur. Hipp. *l. 1 de iis, q. in Medicatr. t. 5; l. 1 Epid. s. 1 t. 16.* Latine *Medicatrina.* Confer & ad Linden. *Ex. X, 2. 128.*

IATRICE, ἰατρικὴ scilicet τέχνη, id est, *Ars Medica*, Dieter. *n. 399.* Vide *Ars.* Ita vocavit Hipp. *l. de flatib. III, 1.* Latine etiam *Medicina* communiter vocatur, quamvis hoc vocabulum etiam pro remedio haud raro sumatur. De definitione & divisione, aliisque præliminaribus ad *Medicinam* spectantibus videantur passim institutionistæ, & inter hos Sennert. Casp. Hofmann. nec non nostra Dogmata Medicinæ Generalia *in Præliminaribus.* Iungatur & Lind. *Medic. Physiolog. lib. 1*, ceu Introductionem ad *Medicinam* comprehendens.

IATROCHYMICUS, ἰατροχυμικὸς, quasi *Medicus Chymicus*, ponitur pro *Chymiatro*, Libav. *tr. de igne Natur. c. 33.* Ita & *Iatrochimia* legitur apud Iacob le Mort *Chymiæ Medico-Phys. c. 1 p. 2, & Iatrochemia* in Ioh. Conrad. Parchusen *Pyrosophia*, ad differentiam Metallurgiæ, quemadmodum constat *ex Actis Erudit. Lips. de Anno 1698. m. Decemb. p. 559. seq.*

IATROPHYSICUS, ἰατροφυσικὸς, est epitheton scriptorum quorundam Medicis & Physicis utilium, & legitur de quibusdam a Marco Florentinio editis *in Act. Erud. Lips. A. 1702. m. Dec. p. 514.* v. g. de canicularibus diebus, de polypo epidemico cordis &c.

IATROS, ἰατρὸς, vocatur *Medicus*, quo nomine non solum venit is, qui morbos curat, quæ quidem significatio vocis stricta & propria est; sed usu quoque receptum est, ut & qui sanitatem conservat, ἰατρὸς appelletur, qui alias ὑγιεινὸς vocari solet. Plura de Medici persona, officio, proprietatibus, ornatu, vide apud Hipp. *l. de Medico, de decenti ornatu*, Dieter. *d. l.* Lind. *Ex. I, II & III.* C. Hofm. *Orat. 2 Isag. de Officio Medici.*

IBEX, ἴξαλος αἶξ, dicitur *Capra sylvestris*, cujus descriptionem & usum in Medicina tradit Aldrov. *l. 1 de quadrup. bisulc. c. 13.* Nonnullis appellatur *Capricornus.*

IBIS, ἶβις, nomen avis Ægyptiæ, ciconiæ valde similis, ad aquas, præsertim Nilum fluvium, degentis, cujus ulterior descriptio cum usu in cibo & Medicina habetur in Aldrov. *l. 20 Ornithol. c. 3.* Qua ratione avis hæc aquam marinam, aut Nili pleno gutture absorbeat, & in anum rostro intruso eructet, atque ita clysteris usum docuerit, legi potest apud Lang. *l. 2 ep. 2.*

ICELOS, ἴκελος, idem, quod ὅμοιος, *æqualis, similis*, Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXIIX, 3; & l. 2 XXV, 27; l. 3 Epid. s. 3 l. 24; l. 1 de R. V. I. A. t. 35.* Nonnulli cum aspiratione legunt ἵκελος.

ICESION. Vide *Hicesion.*

ICHNEVMON, ἰχνεύμων, nomen animalis quadrupedis amphibii, quod alias *Lutra Ægypti* vocatur, cujus descriptionem, usumque in cibo & Medicina tradit Aldrov. *l. 2 de quadr. digit. vivip. c. 14.* Meminit & Galen. referens inter pugnacia animalia, & cum aliis concertantia, *l. 5 de decr. Hipp. & Plat. c. 5.* *Ichnevmonem* utriusque sexus genitalia habere, testatur ex Æliano Casp. a Rejes *C. Elys. q. 48 n. 5.*

ICHNOS, ἴχνος, dicitur ima pedis pars, quæ *vestigium* etiam Latinis dicitur, item *solea*, cutis illa pedis dura, crassa, & callosa, Galen. *c. 2 de fractur. t. 10*, unde & *Vestigium* pro ipso *Pedio* ponitur, Vesal. *l. 1 de H. C. F. c. 33*, quamvis & Hippocr. usurpet de *solea* artificiali, ex pelle non admodum dura parata, *4 de artic t. 9.* Iung. Foës. *p. 292.*

ICHOR, ἰχὼρ, vocabulum valde πολύσημον est, ita, ut tam late pateat, quam late vocabul. ὑγρὸν, ἢ ὑγρότης, *humidum*, aut *humiditas.* Variam hanc & nimis amplam significationem veluti in fasciculum collegit C. Hofmann. *pec tractatu de Ichoribus.* Relictis vero aliis significationibus illas saltem, quæ ad hominem & forum Medicum spectat, paucis exponere libet. Accipitur interdum ἰχὼρ in statu naturali, & Physiologice pro *sero sanguinis*, ὀῤῥῷ, ceu vehiculo, h. e. portionibus aquosis, Galen. *l. 2 de Elem. c. 2 in 6 Epid. t. 38.* Plato *in Timæo.* Interdum Pathologice & in statu p. n. & quidem duplici modo: uno, quando in sanguine saltem copia excedit, & dicitur *ichor mitis*, πρᾶος, unde fit αἷμα ὑδατῶδες, sanguis aquosus: altero, quando præter copiam etiam qualitate acri, salsa & mordaci magis minusve peccat, & vocatur *Ichor acris*, Platoni ἄγριος. Hinc redditur αἷμα ἰχωροειδὲς, aut ἰχωρώδες sanguis *serosus*, quæ significatio videtur usitatior esse, Galen. *d. l.* Vide Mercurial. *l. 4 V. L. c. 12.* Casp. Hofmann. *d. l.* Foës. *p. 292 seqq.* *Sanies* quoque sive tenuius excrementum ex ulceribus effluens ἰχὼρ vocatur Celso *l. 5 c. 26.* Specialissime etiam liquor ille ex vulneribus articulorum, & nervosarum partium cum dolore gravissimisque aliis symptomatibus extillans *Ichor* appellatur, qui alias *Meliceria* dicitur Hildano *tr. de Ichore & Meliceria.* Vide supra *Hydarthros.* Tandem & *Ichoris* vocabulum tribuitur liquoribus ex aliis corporibus destillantibus. Ita succus ex jecinore assato hircino extillans ἰχὼρ vocatur, Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 8 fin.* Latine *Cruor* dici posset, & Aëtius cochlearum magnarum terrestrium destillantem succum ἰχῶρας vocavit, teste Foës. *d. l.*

ICHOROIDES, ἰχωροειδὴς. Vide *Ichor.*

ICHTHYA, ἰχθύη, vel ἰχθύα, significat juxta Erotianum *in Onomast. p. 54* d. *limaturam, scobem*, aut ramentum, idem, quod ῥίνημα, ἢ πρίσμα. Alias *squatinæ marinæ pellem* significare dixit Galen. *in exeg. voc. Hipp.* Locus est apud Hipp. de exsectione fœtus, *l. 4.* *Vnguis* quoque *ferreus*, vel *uncus*, qui ad fœtus extractionem usurpatur, vel ex squamarum piscis vel ab hami piscatorii similitudine ἰχθύα vocatur, teste Galen.

Galen. *d. l.* Foës. *d. l.* Gorr. Vocatur alias ὄνυξ. Vide *Onyx*.

ICHTHYELÆUM, ἰχθυέλαιον, i. e. *Oleum ex piscibus*. Ioh. Laurent. *Amalth. Onom. p. 436.*

ICHTHYEMA, ἰχθύημα, proprie vocatur *squama* piscium. Tropice vero tribuitur vocab. hoc scobi, *ramentis* & limaturis, & corticum præsegminibus apud Hipp. *l. de ulcer. X, 1, 2; XIII, 7, 8.*

ICHTHYITES, ἰχθυίτης, vocatur lapis quidam, in quo cavitas quædam interius conspicitur exacte in figuram & typum piscis formata, ita ut quasi matricem aut formam exhibeat, cui alia corpora pro recipienda piscis figura imprimenda sunt. Occurrit *in Musæo Societatis Londinensis*, & mentio fit *in Actis Eruditorum Lips. A. 1682 p. 33.*

ICHTHYOCOLLA, ἰχθυοκόλλα, & nomen piscis est cetacei, ossibus & spinis carentis, cujus descriptio & usus in cibo & Medicina habetur apud Aldrov. *lib. 5 de pisc. c. 4.* Deinde ita dicitur *glutinum*, vel ex illo pisce, vel alio glutinoso, qui *Morua* sive *Molva* dicitur (Aldrov. *l. 3 c. 6.*) paratum; de cujus usu in Medicina videatur Dioscor. *l. 3 c. 102.* Ægin. *l. 7 c. 3.* Schröder. *l. 5 cl. 3 n. 81.* Ad vinorum defecationem etiam adhiberi, & pro illo usu per aliquot septimanas opus habere maceratione, scripsit Iac. le Mort. *Pharmac. Med. Phys. c. 10 p. m. 80.*

ICHTYOLITHOS, ἰχθυόλιθος, lapis dicitur piscis figuram superficiariam exhibens, qualem mihi ostendit hisce diebus in Musæi sui Scrinio Metallorum & Mineralium variorum plenissimo Noribergæ supra laudat. D. D. I. P. VVurfbain.

ICHTHYOPHAGUS, ἰχθυοφάγος, qui piscium esu delectatur. Legitur apud Forest. *l. 10 Observ. 10 Schol.*

ICHTHYS, ἰχθὺς, id est, *Piscis*. Referuntur *pisces* inter alimenta humidiora, præsertim recentes. Dividuntur in marinos, fluviatiles, lacustres. De quibus omnibus vide Aldrov. *Tom. de Piscib.* C. Hofmann. *Inst. Med. lib. 5 cap. 22* & alios.

ICMALEOS, ἰκμαλέος, dicitur satis humidus, *humectus*, Hippocr. *l. de nat. puer. XXVI, 5, 11; l. de genitura VI, 2; VII, 4; l. 1 de morb. mul. III, 6, 10; XVI, 9.*

ICON, εἰκών. Vide *Imago*.

ICTAR, ἴκταρ, idem significare Atticis, quod ἐγγὺς, i. e. *prope*, scribit Galen. *in Expositione Voc. Hippocr.* quod vero apud Hippocr. *l. 11 de morb. mulier.* vox hæc pudendum muliebre significet, sicut Foës. locum invenire non potuit, sic nos etiam frustra inquisivimus. Interea videatur Foësii judicium de hoc vocabulo *Oeconom. p. 279.*

ICTERIAS vocatur gemma aliti lurido similis, ideo existimatur valere contra regium morbum. Est & alia eodem genere liquidior, tertia folio viridi similis, latior prioribus, pene sine pondere, venis luridis. Quartum genus in eodem colore nigris venis descendentibus. Plin. *l. 37 H. N. c. 10.*

ICTERICUS, ἰκτερώδης. Vide *Icterus*.

ICTERITIA idem, quod *Icterus*. *Icteritia rubra* vocatur etiam erysipelas, apud VValther. *Sylv. Med. p. 572, 779.* Alba, idem, quod chlorosis, sive morbus virginum, *d. l.*

ICTERUS, ἴκτερος, alias *Morbus Regius*, *Arquatus*, *Aurigo*, est affectus p. n. & inter symptomata tertiæ classis, videlicet qualitatum mutatarum referendus. Est enim in toto ambitu corporis externo coloris nativi in flavum permutatio, proveniens a bilis flavæ retentæ diffusione facta, obstructiones vasorum & organorum bilis segregationi dicatorum, & intemperiem viscerum biliosam præsupponente. Dicitur & *Icteritia*. Plura qui de hujus morbi natura, differentiis, symptomatibus, & curatione scire desiderat, ille consulat Practicos, quorum scrinia compilare non est nostri instituti. Quod attinet generalia, legatur Dieter. *n. 403.* Paracelsus *Icteritiæ* naturam deducit e triplici sale in unum commixto, videlicet e vitriolo puro, sale myseo, & liquore sulphuris resoluti, *l. de Icteritiis c. 1.* Helmontius causam *Icteri* collocat in fermento p. n. ventriculi virulento, quod pylorum sic male affectat, ut digestiva, simulque distributiva alienentur, *tr. Schol. Hum. pass. decept. c. 5.* Potissima divisio *Icteri* est in *Flavum* & *Nigrum*. Ille etiam intelligitur per *Icterum* simpliciter dictum. *Niger* dicitur a colore cutis lurido, propter bilem corruptam, putrescentem, & portionibus acidis atrabiliariis infectam. Imprimis vero obstructio pancreatis & lienis hic peccant, symptomatisque hujus autores fiunt. Confer *ad Ephem. N. Cur. Ann. I obs. 87.* Qui *Ictero* flavo corripiuntur, vocantur Hippocrati ἰκτερώδεες, aut ἰκτερώδεες, *Icterici*, *5 aph. 72*, ita oculi quoque *auriginosi* hoc nomine veniunt. *Coac. t. 388; l. 2 de morb. mul. LXIV, 12.* Color *auriginosus* corporis, *l. de nat. mul. XV, 7; l. 2 de morb. mul. XIV, 7; XV, 8.* Vide Foës. *p. 280.* *Icterus* quoque vocatur avis, *Galbula* alias dicta, de qua supra vide *Galbulus*.

ICTIS, ἰκτὶς, æquivocum est. Vel enim idem, quod ἰκτῖνος, & significat avem rapacem, *milvum*, cujus descriptio cum usu in cibo & medicina videatur apud Aldrov. *l. 5 Ornith. c. 15.* Galen. *l. de Ther. ad Pis. c. 9.* Schröder. *l. 5 cl. 2 n. 58.* Vel denotat animal quadrupes, quod Latine *viverra*, *furo*, & *mustela sylvestris* vocatur, cujus historiam tradit Idem *l. 2 de quadr. dig. vivipar. c. 16.* Iung. Forest. *l. 19 Obs. 15 in Schol.* Vocatur & Putorius & a Scaligero catus fœtens, notante I. I. VVagnero *in Histor. Helvet. Curios. sect. 4 artic. 2 pag. 182.*

ICTUS, πληγὴ, vel dicitur de motu arteriæ in pulsu, qui *Diastole* arteriarum vocatur, Gal. *de puls. ad tyr. c. 4 & l. 4 de dignosc. puls. c. 1*, vel usurpatur de læsione quadam violenta, extrinsecus corpori illata, Hipp. *7 aph. 14.*

Ita *ictus* calami, Galen. *l. 3 de fac. parab. c. 100.* *Ictus* arenarum, scorpionum, vocantur πληγαὶ, Æginet. *l. 5 c. 7 seqq.* & alibi. Usurpatur & sæpe adjective *ictus*, pro *percussus*, πληκτὸς. Dieter. *n. 85.* Foreit. *Chirurg. Obs. l. 6 O. 22.*

IDAM, id est, *pulmentum.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

IDEA, ἰδέα, aliquando & εἰδέα, idem significat, quod εἶδος, & accipitur cum pro integra alicujus rei natura, ita *Idea morbi* idem, quod *natura morbi.* Gal. *3 de cris. c. 4*, tum de externa saltem forma, figuratione, conformatione, *lib. 2 de Usu Part. c. 17 in princ.* Vide I. Alex. *annot. in l. 2. Galen. de causs. sympt. c. 2.* Helmontius vero & alii ex spagyricæ Philosophiæ sectatoribus per *Ideas* intelligunt imagines, conceptus, simulachra, uno verbo *entia rationis*, Platonicas *Ideas* revocaturi, quas tamen non immerito perstrinxit Libav. *T. IV Oper.* passim, quæ loca inquirantur *in Indice.* Videatur alias Helmont. *tr. de Ideis morbosis* & alibi in scriptis ejus, plura de *Ideis* aut morbis Idealibus reperies. Pluribus etiam varias *Idearum* species tradidit passim *in Oeconomia corporis animalis* Benjamin a Brockhuysen, quæ loca quærantur in Indice.

IDEACH, terminus Paracelsicus, cujus significatio an cum *Idea* conveniat, non licet certo affirmare. Dixit vero autor, *Ideach* occurrere in omni planta. *Chirurg. l. 3 Tract. 2 c. 2 fine.*

IDECHTRUM est etiam terminus Paracelsicus, quo indigitatur primus homo, prima arbor, aut prima creatura uniuscujusque rei ex *Idea* producta, de quo legantur ejusdem *fragmenta Anatomiæ. T. 8 Operum.*

IDESTRUM Paracelso dicitur conjunctio humoralis, naturalis, & mineralis, in composito, quia *Idestrum* sine composito non est. Ita in generatione Tartari durities a salibus mineræ; liquor humoralis vero est *Idestrum* & conjunctivum. *l. 1 de Tartar. tract. 4 c. 2 in expos. & in Schol. ad h. l. referendis.*

IDEUS, *Ides*, Paracelso dicitur massa illa & materia prima in creatione, *Chaos* dicta, ex qua omnes creaturæ factæ sunt. *Fragm. Anatom. l. 1 Tr. 1 c. 1. In historia prologi.* Meminit & *l. 4 de de vit. long. c. 8*, ubi tamen videtur potius ipsum creatorem, vel opificem denotare; *& l. 1 de Tartar. tract. 5 c. 1 fin.*

IDIOCRASIA, ἰδιοκρασία, idem, quod ἰδιοσυγκρασία. Legatur in Iul. Alex. *Indice Tom. I.* Vide *Idiosyncrasia.*

IDIOGNOMON, ἰδιογνώμων, dicitur Hipp. *pertinax*, & in opinione concepta permanens, Hipp. *l. de A. L. & Aq. LVI, 6*, quibus conjunguntur αὐθάδεις, sibi nimis placentes, *LIIX, 4.*

IDIOPATHEIA, ἰδιοπάθεια, *proprius affectus*, qui & πρωτοπάθεια. i. e *primarius affectus*, qui ab alio morbo non dependet, vocatur. Huic opponitur συμπάθεια, vel δευτεροπάθεια, *morbus per consensum*, a priori dependens, Galen. *l. 1 de L. Aff. c. 3.* I. Alex. *in Not. ad h. l.* quamvis Rolf. arbitratus sit, πρωτοπάθειαν & ἰδιοπάθειαν, item δευτεροπάθειαν & συμπάθειαν non esse prorsus synonyma, sed & ἰδιοπάθειαν esse δευτεροπάθειαν. *Ord. ac Meth. Med. Special. comm. l. 2 s 3 c. 4.*

IDIOSYNCRASIA, ἰδιοσυγκρασία, i. e. *corporum proprietas* & convenientia, & cujuslibet peculiaris temperatura, Galen. *l. 3 meth med. c. 2*, & I. Alex. *Not. ad ill. loc.* Hanc ineffabilem, nec exactissima scientia comprehensibilem recte dixit idem Gal. *d. l. c. 7 & l. 1 ad Claú. c. 1.* Inexplicabilis singularis temperamenti ratio Philosophis & Medicis ἰδιότης ἄῤῥητος, Rhod. *in Not. ad Scrib. sub fin.* Poterit vero hoc vocabulum exponi de specifica proprietate, quæ adhuc facilius comprehensibilis, & de individuali, sive singulari, quæ omnino certo determinari & describi nequit. Hujus exempla vide passim, v. g. Rolf. *d. l. l. 4 s. 2 c. 5.* Ephem. N. Cur. *Ann. II, O. 10, 11, 71, 205 seq.* Casp. Rejes *q. 84 num. 7, 8.*

IDIOTA, ἰδιώτης, duplicem habet significationem. (1) significat *hominem privatum*, qui nullum munus publicum obit, neque oppido aut genti præest. Græce ἰδιοπραγέων quoque dicitur. Occurrit apud Hipp. *l. de sal. diæt. t. 1.* Adde Gal. *comm. ad h. l.* & Foës. *p. 277.* Deinde (2) significat rudem, *plebejum*, rei alicujus ignarum, Gal. *l. 1 de S. Fac. c. 19 & c. 3 in 1 Prorrh t 32.* C. Hofmann. *C in Gal. de V. P. n. 506.* Specialiter vero *Idiotæ* vocantur Medici imperiti, qui contemtores sunt verarum artium, etsi falsarum peritissimi sint professores, Rul. & Iohns. *in Lex.* His in errorem incidere, maxime pronum est. Casp. a Rejes *C. El. Q. 21 n. 15.* Hinc qui hos promovet, reus est omnium errorum, noxarum, & criminum ab illis per inscitiam patratorum. *Quæst. 6 n. 5.*

IDIOTROPHA, ἰδιότροφα, dicuntur animalia, quæ sui generis cibis utuntur. *Diction. Græco-Lat.* Budæi aliorumque.

IDIOTROPIA, ἰδιοτροπία, idem significat, quod ἰδιοκρασία, vel ἰδιοσυγκρασία vide *Idiosyncrasia.* Legitur apud Franc. Bonamicum *l. 4 de Aliment. c. 33 p. 576 & c. 34 p. 579*, h. e. propria & individualis indoles temperamenti & natura.

IDNOO, ἰδνόω, significat *incurvo*, inflecto, intorqueo. Usurpatur ab Hipp. *libr. 1 de morb. mul. III, 2; XXII, 2.* Hinc compositum περιιδνοῦμαι, obtorqueor, *circumsideo*, quod legitur *d. l. LX, 3.* Iung. Foës. *d. l.*

IDOS, ἴδος, idem, quod ἱδρώς, *sudor.* Legitur apud Hippocr. *Coac. t. 106*, quamvis Linden. ἰλέων scripserit, volvulus, sed Holler. magis probat ἰδέων, *com. in libr. 3 Coac. t. 31 p. 164.* Unde & verbum ἰδίω, *sudare*, quod occurrit *l. 1 de morb. mul. LXVI, 12.*

IDROAGIRA, id est, *aqua alkali.* Ruland. & Iohns. *in Lex.*

IECORARIA, vide *Hepaticus.*

IECOROSUS, idem, quod *Hepaticus.* Linden. *Ex. IX §. 7.*

IECTIGATIO, παλμὸς, fere idem, quod *palpitatio*, vocatur motus quidam tremulus, inordinatus convulsivus,

ſivus, ſive ſpaſmodicus, vel totius corporis; vel cordis, ſive partis alterius, proveniens a ſucco nervoſo, vel ſpiritu animali in fibris nervoſisque aliis partibus per halitus acidos, nitroſos, agitato & irritato. Helmont. quoque ſpeciem *Caduci* vocavit *tr. de Caduco.* Et cauſam ex Tartaro deducere conatus eſt *l. 1 de Tart. tr. 4 c. 1.* Vide & Foreſt. *l. 10 Obſ. 100 cum Schol.*

IECUR, ἧπαρ. Vide *Hepar.*

IEIUNIUM, νηστεία, dicitur *abſtinentia* a cibo & potu. Hanc ſenes facilius ferunt, Hipp. *1 aph. 13.* Vide Dieter. *n. 571.* Vide *Abſtinentia.*

IEIUNUS, νῆστις, dicitur, qui cibum non aſſumſit, item, qui priora alimenta jam concoxit, Scrib. *n. 78, 109, 111*, ut ita corpus ſit vacuum. Hinc & inteſtinum inter tenuia ordine ſecundum *Iejunum* appellatur, quod ſemper vacuum & inane reperiatur, Gal. *l. 6 de adm. An. c. 9; l. 5 de V. P. c. 3.* Barthol. vero limitavit per utplurimum, *l. 1 An. c. 10.*

IENTACULUM, ἀκρατισμὸς, vocatur aſſumtio alimenti circa horas matutinas. Hoc conceſſum & utile eſſe aſſuetis, docet Rolfink. *O. ac M. Med. Sp. l. 3 ſ. 3 c. 57.* Imprimis vero pueris hoc neceſſarium eſſe, patet ex Mercuriali *l. 4 V. L. c. 17.* Vide *Acratiſmos*, & Lind. *Ex. IX §. 66, 67.*

IETREON, ἰητρεῖον. Vide *Iatreum.*

IFFIDES, id eſt, *Ceruſſa*, vel *cinis plumbi.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

IGDE, ἴγδη, *pilam* ſignificat, in qua condimenta permiſcentur & contunduntur. Legitur apud Hipp. *in notis ad l. 1 de morb. mul. III, 3.*

IGNAVIA, ἀεργία, νωθρότης, idem, quod *pigritia*, quid ſignificet, notum eſt. Opponitur corporis *agilitati*, & ad laboris promtitudini. Quod ſi præternaturalis fuerit, & a cauſſa interna, oritur ab humoribus lentis, frigidis, minusque ſpirituoſis, Galen. *com. 1 in 1 Prorrhet. t. 13.* Quod ſanitati corporis noceat, vide ſupra *Argos.* Quod menti officiat, vide apud Linden. *Ex. I §. 39.*

IGNIS, πῦρ, eſt vocabulum πολύσημον, & latiſſimæ ſignificationis. In genere ſignificat id, quod eſt inter omnia, quæ ſub ſenſus cadunt, calidiſſimum, Galen. *l. 1 de temper. c. 9*, & alibi, quod Helmont. negavit, eſſe ſubſtantiam. Quemadmodum Helwigius aliique negarunt eſſe elementum, ſed eſſe productum ex elementis vel ſale naturæ per motum p. n. & violentum, quamvis alii rurſus illam impugnaverint opinionem, quod Phyſicis dirimendum relinquimus. Non incongrue dividitur *ignis* in *actualem* & *potentialem.* Ille eſt vel cœleſtis aut ſolaris; vel terreſtris & vulgaris. Hic eſt motus particularum de loco in locum mediantibus particulis moventibus præparatus. Ignem in genere eſſe veram ſolaris Lucis ſobolem ſtatuit Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I ſ. 1 c. 3 p. 50.* Ex ſpecialibus ſignificationibus receptiſſima, quando ſignificat *ignem* urentem ſive focarium, vel coquinarium, qua flammantem, qua candentem, per quem *prunæ* intelliguntur. Vocatur & *artificialis*, cujus uſus adeo multiplex eſt in Medicinæ partibus, diætetica, pharmacevtica, & chirurgica, ut inſtituti noſtri ratio non permittat, illos uſus ſpeciatim adducere. Videantur hactenus citati autores, Schröder. item Diſpenſatoria, Libav. *Theatr. Chymic.* Rolfink. *Chym. l. 2 c. 12.* Fr. Hofmann. negavit, *ignem* eſſe univerſalem omnium corporum mixtorum analyſtam, *Clav. Schröder. l. 1 c. 11.* Dividitur plerumque a Chymicis in *quatuor gradus.* *Primus* eſt lentiſſimus, inſtar teporis ignaviuſculi, vocaturque *ignis* balnei mitis, aut fimi, aut digeſtionis *circulatorius*, qui ad tactum ita deſcribitur, ut eum digitus hominis teneri ſemper ferre poſſit. Et licet habeat ſuas intenſiones & remiſſiones, nunquam tamen evidentem aut acrem ſenſum gignere debet. Hujus generis eſt *ignis* vaporoſus Philoſophorum, qui deſcribitur incubatu gallinæ excludentis pullos, aut hominis recte diſpoſiti natura. *Secundus* gradus eſt intenſior, adeo ut jam evidenter feriat tactum, neque tamen vim afferat organo. Appellant calorem cinerum, quod mediocris *ignis* ſub catino cinerario incenſus talem præbeat. Cineres enim ob raritatem non admodum aërem concipiunt. *Tertius* gradus eſt cum læſione tangentis, & confertur arenæ ferventi, vel ſcobi ferreæ, ut dicatur *ignis* arenæ, vel limaturæ ferri &c. *Quartus* eſt ſummus gradus, & plerumque deſtructivus. Nominant *ignem* reverberii & viva flamma lignorum, vel congeſtarum prunarum follibus alacriter inflatarum procuratur. Poſſet & *Ignis fuſorius* appellari, Ruland. *in Lexic.* Iohnſon. vero *octo* numerat gradus, *lib. 2 Lexic.* *primus* eſt *Ignis* ventris equi, qui eſt calidus in primo gradu, & humidus in ſecundo. 2. *Ignis* Solis, calidus in primo gradu, ſed ſiccus in ſecundo. Qui aliis dicitur *Ignis Parabolicus*, Morley *in Collect. Chym. Leidenſ. proleg. cap. 2.* 3. *Ignis* Furni, qualis eſſe ſolet poſt panis extractionem, eſtque calidus & ſiccus in ſecundo gradu. 4. *Ignis* furni fixionis. Hic fundit & figit, non vero comburit, quia flamma non eſt. Non differt a præcedenti, niſi quia in hoc eſt calor continuus, in illo non. 5. Dicitur flammalis, & eſt calidus & ſiccus in tertio gradu. Et hic eſt *ignis* in furno calcinationis. 6. Eſt *ignis* furni fuſionis, qui eſt calidus & ſiccus in quarto gradu. 7. *Ignis* follium, in eodem gradu, qui corpora diſſipat, diſpergit & fundit. 8. *Ignis* flammalis adhuc fortior, qualis eſt ignis vitrearius, in quo ſola flamma operatur, & non diſſipat, ſed fundit & calcinat. Quoad uſum Chirurgicum *Ignis* nomine apud Hippocr. *8 aph. 6*, non ſolum venit *ignis* ipſe, aut quod *ignem*, vel *igneam* qualitatem actu habet, ut *ignitum* ferramentum, lignum, fungus, radix, ſulphur, *ignita* aqua, oleum, butyrum, ferventia; ſed etiam quæ poteſtatem cavſticam, ſive urentem obtinent, ut cavſticum medicamentum, quale eſt cauterium potentiale vulgo nominatum, oleum cavſticum, quale eſt vitrioli,

trioli, aqua cavſtica, aqua ſeparationis nominata, capitellum, & cœtera pyrotica. Liebaut. *in Schol. ad dictum aphoriſmum.* Dieter. *n. 744.* Deinde per *Ignem* intelligitur vel principium aliquod calidum corporum naturalium ſimpliciſſimum, alias *ignis* elementaris, item *ignis* Naturæ vel naturalis dictum, Schröder. *lib. 1 c. 5.* Caſp. Hofmann. *comm. de Vſ. Part. n. 305.* Vocatur alias & *ſulphur,* ſive illud calidum actu, ſive poteſtate inſit. Huc pertinet *ignis vitrioli*, ſive *ſulphur Veneris*, apud Helmont. *tract. Lithiaſ. cap. 8.* Huc quoque referre libet *ignem ſubterraneum*, cujus beneficio fervefiunt aquæ thermales, de quibus Lang. *lib. 2 ep. 52.* Vel ſpecialiter accipitur de principio vitali animatorum, quod alias *calidum nativum*, *flamma vitalis*, *biolychnium*, *Spiritus vitalis*, appellari ſolet, de quibus terminis ſupra dictum eſt, Lind. *Ex. XII §. 140; XIV §. 48.* Paracelſus in homine vocat *ignem Microcoſmi* paſſim *in ſuis ſcriptis.* De *igne* ex corporibus hominum etiam cum ſcintillis emanante vide Caſp. a Rejes *C. El. q. 35.* Pathologice vocab. *ignis* & Græcum πῦρ, diverſis morbis tribuitur, v. g. *Febri*, præſertim *ardenti*, Hippocr. frequentiſſime *in Epid. de Glandul. & libr. de morbis*, quæ loca adduxit Foëſ. *in Oecon. p. 545.* Confirmat Keuch. *ad Seren. not. p. 263*, vel *Eryſipelati.* Vide *Eryſipelas.* Vel *Herpeti* fero, qui *Zona*, alias *Ignis Perſicus* vocatur, Rhod. *ad Scribon. pag. 122.* Keuch. *ad Seren. p. 246 ſeqq.* Vel *impetigini*, quæ *ignis volaticus*, *volagrius*, *ſylvaticus* dicitur Fallop. *de Vlcel. c. 15 Tom. I p. 615.* Spagyrice quoque *Ignis* diverſimode ſumitur. *Ignis* juxta nonnullorum ſententiam, ſumitur pro *oleo* ſupernatante in deſtillatione. *Ignis* quoque omnium Philoſophorum conſenſu vocatur *Mercurius*, *Th. Chymic. Vol. IV p. 756, 767*, & alibi. *Ignis algir* eſt *ignis* fortiſſimus. *Ignis* elementaris eſt ſulphur, ſed non vulgi. *Ignis ſapientum* eſt fimus equinus calidus. *Ignis* extinctus eſt ſulphur extinctum. *Ignis pruinus adeptus* eſt quinta eſſentia vini, (aliis vitrioli) cum tartaro rectificata. *Ignis lenis*, elementum *ignis*, æther, Iupiter argos. *Ignis gehennæ* vocatur ſpecificum corroſivum Paracelſo *in Archidox.* Rul. & Iohnſ. De *Ignis* gradibus & neceſſitate in magiſterio Lapidis Philoſophici videantur ſcripta Baſilii Valentini, & aliorum. Plura de diverſis *ignis* ſignificationibus legantur & apud Beker. *in Oedipo Chym. Tit. 4 §. 2.* Obiter hoc notandum, Helmontium docuiſſe, *ignem* nec eſſe ſubſtantiam, nec accidens, ſed creaturam neutram, & ens anomalum, *Tr. Formarum Ortus tr. 24 & Blas human. n. 1.*

IGNITIO, πύρωσις, dicitur *calcinatio,* corpora *ignis* violentia in calcem reducens. Eſtque duplex: *combuſtio*, & *reverberatio.* Rul. & Iohnſ. De quibus nominibus *ſuis locis.*

IGNIVORVS, πυροφάγος. Vide *Pyrophagos.*

IGNORANTIA, ἄγνοια, & in ægrotis & in Medicis peſſimum eſt malum. Illud fatetur Hippocr. *1 Prorrh. ſ. 2 t. 30.* Iunge Galen. *Comm. ad hunc locum.* Hoc Galen. *lib. 13 meth. med. c. 14 fin.* ubi Græce vocatur ἀμαθία, Lang. *l. 1 ep. 2.* Helmontius quadruplicem non inepte numerat *ignorantiam Medicam*, nimirum *inſcitiam* cauſſarum, modi fiendi, remedii & coaptationis, *de Lithiaſ. cap. 5 n. 4.* Præſtat autem fateri *ignorantiam*, quam falſa operoſe docere, C. Hofmann. *in Galen. de V. P. n. 530.*

IGNYS, & *Ignye*, ἰγνὺς & ἰγνύη, dicitur *Poples*, poſterior pars genu, Hippocr. *l. 6 Epid. ſ. 1 t. 6.* Linden. *Phyſiol. Med. l. 2 c. 12 §. 116.*

ILE idem, quod κενεὼν, item *Ilia.* Vide *Ceneon*, *Ilia.*

ILECH, *Ylech*, eſt terminus Paracelſicus, & videtur idem notare, quod principium & primum aliquod. Ita *Ilech primum* exponit Ruland. & Iohnſ. id eſt, principium, *Ileias*, *Ileadus*, *Ilech*, *ſupranaturale* vel primum ex aſtris eſt conjunctio ſupercœleſtis, & ſiderum firmamenti cum aſtris rerum inferiorum unio. *Ilech magnum* eſt aſcendens, ſive aſtrum Medicinæ, quem accipimus una cum Medicina, in qua ille occultatus eſt, ut ſuperiora ſidera in firmamento, inferiora in homine. *Ilech crudum* eſt compoſitio ex prima materia trium primorum, Mercurii, Salis, & Sulphuris, e quibus omnia ſunt compoſita, & ita idem, quod *Iliaſter*, vel *Iliadum.* Meminit aliquoties Paracelſus, v. g. de Peſtilitate *tr. 2 lib. 2*, de Tartaro *tr. 2 c. 3 l. 3 Paragraph. c. 2 §. 4.* In ſpecie *Ilech primi* ex aſtris, *l. 1 Tartar. tr. 4 cap. 1 Schol.* *Ilech crudi*, quod ex aëre deducit, *l. 4 de grad. & comp. c. 5.* Vno verbo, φαντάσματα Paracelſica.

ILEIDOS eſt aër elementalis, heoa pheresbios, (ἑῶα φερέσβιος, h. e. *aurora*, vel *diluculum*, *vitam afferens*) *Cœlum.* In homine vero eſt ſpiritus, qui tranſit per omnia membra. Ruland. & Iohnſ.

ILEVM, εἰλεόν. Vide *Eileum.*

ILEVS, εἰλεός. Vide *Eileos.*

ILIA vocantur cavitates laterales hypogaſtrii, quæ & λαγόνες & κενεῶνες vocantur, item Ile. Barthol. *libell. 1 Anat. cap. 1.* Hinc & *Oſſium innominatorum*, quod conſtat ex tribus *oſſibus*, *ilium*, *pubis*, & *iſchio*, per cartilagines junctis, primum *os ilium* ideo dicitur, quia cavitatem illam continet, & inteſtinum *ileum* recipit. Barthol. *libell. 4 Anat. c. 16.*

ILIACA *paſſio.* Vide *Eileos.* *Iliaca vaſa*, venæ & arteriæ, videantur in Anatomicis. *Iliacus* muſculus dicitur flectens femur ſecundus apud Barthol. *l. 4 Anat. c. 11 p. 579.*

ILIADVS, *Iliadum*, *Iliaſter*, *Ileidos*, (ſcribuntur etiam per Y) ſunt figmenta Paracelſica, magis rem obſcurantia, quam declarantia, cum non uno eodemque modo ſemper accipiantur. Libet ſaltem deſcriptiones ex Rulando & Iohnſono adducere. *Iliaſter*, *eliaſter*, *iliadum*, eſt prima rerum omnium materia e mercurio, ſale, ſulphure conſtans, *chaos.* Nihil enim eſt in tota rerum

rerum natura, quod non ex istis tribus consistat. Atque hæc tria sunt Theophrasti principia, quæ analysi spagyrica deprehenduntur. Nihil præter ea tria inveniemus, quæ singula in singulis etiam elementis sunt. *Iliaster* in genere dicitur occulta naturæ virtus, ex qua res omnes habent incrementum, aluntur, multiplicantur, & vegetantur, de quo legatur Paracelf. *de meteoricis generation.* Varie autem sumitur, vel de elementis, vel de homine. In elementis potentia sive virtus est naturæ vegetativa, eaque quadruplex juxta numerum elementorum. Vocatur *chaos.* Quatuor quoque sunt *iliastri* hominum concernentes longævam vitam. *Iliaster primus*, vel insitus, est terminus vitæ, imo ipsa vita, vel ejus balsamus in homine. *Iliaster secundus*, vel præparatus, est terminus vitæ, quem ex elementis vel rebus elementatis habemus, vitaque ipsa. *Iliaster tertius* est terminus balsami præparatus, quem ex rerum quinta essentia habemus. *Iliaster quartus* est mentis sive animi lapsus in alterum mundum, ut Enoch, Eliæ, & aliorum. Hæc hactenus ex Rul. & Iohnsono, quæ pleraque desumta videntur ex Paracelsi *libris de vita longa*, qui *triplicem Iliastrum* præter quintam essentiam recenset, appellans *sanctitum* unum, alterum *paratetum*, tertium *magnum*. Iuxta *magnum* (qui est quartus Rulandi) homines illos appellat *Henochdianos*, *Heliezatos*, *l. 4 de vit. long. c. 3.* Vide *& seqq.* *Iliadus* quoque dicitur spiritus mineralis, quem omne elementum in se habet, & qui facit omnes morbos. *Iliadus* etiam facit crisin. Ex *iliado* omnes ægritudines veniunt; & in *Iliado* omnes res, omnia simplicia consistunt, & alia sanitatem dant, alia ægritudines. *Tres* quoque *ætates* tribuuntur *iliado*. *Prima* est, quandiu est incorruptus, etiamsi homo sit 70. annorum, si non fuit morbo correptus, est in prima ætate *iliadi*; sed quamprimum *iliadus* est infectus, tunc *secunda* ætas. *Tertia* ætas est, quando ad mortem est. In prima ætate non est medicandum, quia non eget; nec in tertia, quia non juvat, sed tantum in secunda. Hæc ex Paracelf. *l. 2 de Tartar. tr. 2 c. 3 & 4 in Scholiis.* Vide etiam p a. *Ilech.*

ILINGOS, ἴλιγγος, dicitur *tenebricosa vertigo*, qua omnia circumagi videntur. Præcedit plerumque epilepsiam, vel apoplexiam, Hipp. *3 aphor. 17, 23, 31*, idem, quod σκοτόδινος, Dieter. *num. 405.* Vide *Dinos.* Hinc febres cum *vertigine* vocantur ἰλιγγώδεες πυρετοὶ, Hipp. *Coac. t. 106*, id est, *vertiginosæ*, Foes. *Oec. p. 280.*

ILISCUS dicitur Avicennæ *amor insanus*, sive delirium ex nimio amore, notante Foresto *l. 10 obs. 29 in Scholiis.*

ILIUM, vide *Ilia.*

ILLÆNO, ἰλλαίνω, significat *oculos contorqueo*, distorqueo, & usurpatur aliquoties ab Hippocr. v. g. *l. 3 Epid. ægr. 3 & 11; l. 4 Epid. IV, 18; Coac. t. 218 fin.; l. 3 de morb. XIII, 4.* Vnde & affectus ille oculorum eidem vocatur ἴλλωσις, *oculorum perversio*, sive distortio, *1 Prorrhet sect. t. 35*, (quamvis a quibusdam ἴλλωσις ibidem legatur, quam tamen lectionem improbavit merito Casp. Hofmann. in ἀνεκδότοις ad *h. l.*) *Coac. t. 314.* Dicuntur etiam alias ἰλλώδη ὄμματα, *oculi contorti*, perversi, *l. 1 de morb. mul. LXX, 12.* Iunge Foes. *d. l.* Idem est, quod *Strabismus.* Estque motus convulsivus musculorum oculos moventium, Galen. *l. 2 de sympt. causs. cap. 2.* Derivatur ab ἴλλος, i. e. oculus.

ILLAMBONIS *collyrium*, ἰλλάμβωνος κολλύριον, est nomen medicamenti ad oculorum ulcera, cujus descriptionem vide apud Æginet. *l. 3 c. 22 & l. 7 c. 16.*

ILLECEBRA, ἰλλεκέβρα, nomen herbæ, quæ *sempervivum minus*, sive *vermicularis* vocatur. Meminit Gal. *l. 4 de C. M. S. L. cap. 7.* Iunge Rhod. *ad Scribon. num. 153.*

ILLEGITIMUS, νόθος, idem, quod *spurius, nothus*, epitheton costarum cartilaginearum quatuor ultimarum, quæ ad sternum sive pectoris os non pertingunt, Galen. *5 Anat. adm. c. 1 & l. 8 c. 1.* Vide *Costa.* Dicitur & de morbis, qui propter causam morbificam mixtam non semper eandem servant indolem, sed variant, ut febres spuriæ. His opponuntur morbi γνήσιοι, *legitimi.* Vide supra *Gnesios.*

ILLIGATIO, ἐπιδεσμὸς, ἐπίδεσις. Vide *Epidesmos, Epidesis.*

ILLISIO, ἔνθλασις, dicitur species *contusionis*, quando cavitas aliqua forinsecus apparet, quam rei collisæ percussor impresserit, Galen. *l. de diff. morb. c. 11.*

ILLITIO, κατάχρισις, διάχρισις, ἐπίχρισις, idem, quod *inunctio*, quando vel digitis, vel penna linimenta, vel olea, vel unguenta corporis superficiei applicantur Passim hujus vocabuli fit mentio apud Græcos & Latinos Medicos. Æginet. *l. 7 c. 9 in princ.*

ILLOS, ἴλλος, significat *oculum.* Ἰλλὸς vero dicitur, qui oculos perversos habet, *strabo.* Legitur apud Galen. *c. 3 in 3 Epid. t. 32.*

ILLOSIS, ἴλλωσις, vide *Illæno.*

ILLOTA *lana*, ἔριον οἰσυπηρὸν, vide *Erion.* Dicitur alias *succida*, Keuchen. *ad Seren. p. 114 seqq.* *Illoti* pisces dicuntur, qui odorem & saporem squamarum cœnosum referunt ex sordibus aquarum stagnantium. Celsus vocat pisces virosos, *l. 2 c. 21.* Iung. Rhod. *ad Scrib. n. 186 & in Lex.*

ILLOTIO, ἀλουσία, *abstinentia* a *balneis* & lavacris. Galen. *2 aph. 50.*

ILLUMINATIO, φωτισμὸς, φώτισμα, proprie dicitur de splendore, qui a corpore lucido provenit. Tropice de intellectus humani exaltatione & perfectione quoque usurpatur, estque duplex: Supranaturalis & naturalis. Illa miraculosa non requiritur necessario in Medico, uti quidem voluit Paracelsus; sed sufficit naturalis, quæ jugi studio, lectione assidua, & exercitatione sedula acquiritur. *Illuminans* etiam dicitur de medicamento visum acuente: Ita Tinctura Dolæi

Illuminans descripta legitur in D. de Spina *Lex. Pharmac. pag. 976.*

ILLUTATIO, vel *Illutamentum*, est remedium externum sive topicum, quando membrum aliquod corporis vel in balneo, vel post illud luto illinitur, &, si exsiccatum fuerit, immutatur, novumque inducitur ad calefaciendum, siccandum & discutiendum. Galen. vocavit χρῖσιν σὺν τῷ πηλῷ *l. 9 de S F.* Estque duplex: Naturalis, quæ fit luto in fundo aquarum medicatarum reperto. Artificialis, quæ ex variis paratur. Huc pertinet Ceroma veterum athletarum. Lege de his Andr. Bacc. *de Therm. l. 2 c. 16 p. m. 115 seqq.*

ILYS, ἰλὺς, dicitur *fex vini.* Legitur apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. XCI, 22.* Inde derivativum, ἰλυώδης, feculentus, *limosus*, quod dicitur de urinæ sedimento, Hippocr. *1 Prorrhet. s. 3 t. 64; Coac. t. 578, 582*, de alvi excrementis, *Coac. t. 523.* Vide *Limus.*

IMAGINATIO, φαντασία, διανόημα, est actus vel functio animæ, qua brutorum, qua hominum, (in quibus tamen major est excellentia ob regimen intellectus, qui imaginationi præsidet) quæ beneficio spirituum animalium species sensibiles primo tantum sensuum organis impressas, & exinde spirituum irradiatione citissime introrsum traditas recipit, adeoque res quascunque singulares & corporeas juxta exteriores apparentias apprehendit, componit, aut dividit, & veluti enunciationes concipit & secum format. Quia tamen contingit, ut sensus sæpe fallantur, hinc accidit, ut *imaginatio* erronea sub speciebus apparentibus fiat, non semper sub veris; quemadmodum hanc imaginandi vim egregie & accurate tradidit & exposuit, εἴ τις ἄλλος, Th. VVill. *de An. Brutor. P. 1 c. 7.* Licet vero *Imaginatio* actio sit animæ, quatenus tamen anima percipit, se agere, passionem quoque conjunctam esse rectissime collegit Charlton. *Ex. IIX Pathol. §. 8.* Potest dividi ratione diversorum subjectorum in sanam vel naturalem, & ægram, sive præternaturalem. Vtriusque quanta sit potentia, testantur variorum effectuum inde dependentium observationes; non solum circa formationem fœtus, de quo argumento integrum tractatum scripsit Th. Fienus, & impressionem variorum nævorum & stigmatum, de quo videatur Casp. a Rejes *Camp. Elys. quæst. 50*, imo integrorum morborum, Hildan. *Cent. 6 O. 65, 66.* Iunge *Act Hafn. Vol. II Obs. 1 p. 1*, sed & in proprium subjectum & corpus; uti patet *ex Ephemer. N. C. An. II Obs. 137, 138; An. III O. 45 &c.* Rul. & Iohnson. *Imaginationem* descripserunt, quod sit astrum in homine cœleste, sive supracœleste corpus; haud dubie ex hypothesi Paracelsi & Crollii, qui plane divinos effectus non sine blasphemia *imaginationi* illi astrali attribuerunt, quos propterea severissime perstrinxit Libav. *Tom. IV Operum p. 75, 76 & alibi.* Quæ Helmontii sit opinio de natura *imaginationis*, videatur *in tr. Venatio Scientiar. num. 61.* Idem quoque *Imaginativam* vim attribuit plantis & mineralibus, *tr. Tumulus Pestis §. Imaginantur Mineralia & Herbæ &c.* *Prava imaginatio* recte refertur inter caussas morborum procatarcticas a Rolf. *O. & M. Med. Sp. l. 2 s. 3 c. 110.* De earum vero curatione legatur Idem *d. l. l. 14 s. 3 c. 17, 18.* Hinc melancholici sunt & recte dicuntur *Phantastæ.* Dieter. *Iatr. p. 776.*

IMAGO, εἰκὼν, *Icon*, quid significet, notum est. Accipitur vel de re quadam corporea, alterius corporis formam & figuram repræsentante, quales etiam olim a Paracelso ad curationem morborum, præsertim choreæ S. Viti & similium commendatæ fuerunt; quæ tamen jure merito, ceu superstitiosæ & magicæ reprobantur. Et in hac significatione descripserunt Rul. & Iohns. *Imagines* sunt metallicæ, sive cereæ *effigies*, in quibus virtutes cœlestes operantur. Vid. Parac. *Paramir. tr. 4 c. 9 & alibi.* Vel sumitur de incorporea *effigie* alicujus rei ab anima concepta, & ita est effectus *imaginationis*, unde & tales *imagines* φαντάσματα dicuntur, Galen. *L. 1 Aff. c. 2.* specialissime *anima humana* vocatur *imago Dei*, Paracels. *tr. 1 de Pestilit. in princ.* Et Helmont. *tr. Venatio scient. n. 36* scribit, quod anima humana sine *imagine* divina considerari nequeat.

IMBECILLIS idem, quod *infirmus*, *debilis*, Gr. ἀσθενὴς, ἄῤῥωστος, vide *Arrhostos*, *Asthenes*, *Debilis.*

IMBER, ὄμβρος, interdum late pro *pluvia*, interdum stricte pro pluvia larga accipitur. *Imber* temporarius quis sit, vide apud Galen. *4 in 6 Epid. t. 19.* Omnes *imbres* alkalizatos esse docet Paracelsus, quia veniunt ex igne, *l. 1 de Tartar. tract. 5 c. 2 in Schol.*

IMBIBITIO, Græce dici posset ἔμποσις, quamvis non sit in usu, Chymicis vocatur ablutio, quando liquor corporis adjunctus elevatur, & exitum non inveniens in corpus recidit, idque crebris humectationibus tantisper abluit, donec cum illo puro coagulatus amplius adscendere nequit, sed totus fixus manet. Hæc operatio tota philosophica est, nec ad vulgares sese dimittit. Rul. & Iohns. *Imbibitio*, *destillatio*, & *cohobatio* Philosophica est Spiritus descensus in corpus id abluens atque animans. Hic labor quoque *Rectificatio* vocatur. Beker. *Oedip. Chym. Tit. 7 §. 4.* Iungatur & de *imbibitione* Spagyrica *Th. Chym. Vol. VI p. 186, 274.* Paracelsus refert ad destillationem, *de Natura rerum l. 7.* Libav. duplicem *imbibitionis* modum tradit *Alchym. Pharmacevt. cap. 32 Tom. II Op. p. 204, 205.* Denotat vero *Imbibitio* aliquando quamcunque impprægnationem alicujus corporis factam humore aliquo. Et in hac significatione Paracels. pluviam *imbibitionem* esse docet *d. l. l. 2 in princ.* *Imbibitio* quoque est, cum ad Arcani Tartari præparationem sal Tartari aceto destillato tamdiu imprægnatur nova affusione, donec ebrium sal acidum spiritum rursum emittat per alembicum, Rolf. *Ch. l. 2 c. 2.* Vocatur & *Nutritio.* Vide *Inceratio.*

IMBIK,

IMBIK, vocatur vas quoddam Spagyricum idem, quod *Ethel*, & aliquoties legitur *in Theatr. Chym. Vol.V pag 66.*

IMBRICATVS accipitur pro *squamosus*, tribuiturque lapidi *Ophiti* a D. Ludovic. *Pharmac. Dissert. I p. 321.*

IMITATIO, μίμησις, Galeno dicitur, quando Medicus in unoquoque morbo conatur evacuare tales humores, quales novit prodesse in spontaneis dejectionibus, *4 aph. 2.* Verum non solum in evacuationibus *imitari* debet naturam, sed & in aliis officiis particularibus, quia in genere verum est, quod Medicus sit naturæ ὑπηρέτης, minister, *imitator.* Gal. *comm. 2 in 1 Epid. t. 51.*

IMMATVRITAS, *Immaturus*, ἀωρία, ἄωρος, dicitur proprie de alimenti intrinseci cruda dispositione, quemadmodum e contrario *maturitas* est alimenti intrinseci perfecta coctio. Et primo dicitur de fructibus Non vero plane idem est *immaturitas* cum cruditate. Etenim infans & reliqua sensibilia in prima ætate recte dici possunt cruda, non tamen recte dicuntur *immatura*, cum in se sint *matura*, & nutriantur coquendo alimentum, quod assumunt de novo forinsecus accedens, non intrinsece inclusum. P. M. de Calderia *Tom. I Op. p. 494.* Vide *Maturus.*

IMMENSILOQVENTIA, ἀπεραντολογία, idem, quod *Garrulitas.* Galen. *l. 3 de Hippocr. & Plat. decr. c. 4.*

IMMERSIO Chymicis dicitur species calcinationis humidæ, quando res calcinanda sali fluido *immergitur*, sive illud arte chymica in fluorem redactum sit, sive mediante aqua dissolutum sit. Iac. le Mort. *Chym. Medico-Phys. c. 3.*

IMMERSIVVS, ἔμβαπτος, tribuitur a Chymicis speciei *corrosionis*, quando corpora aliis rebus *immersa* in calcem rediguntur. Estque *Humida* & *Sicca.* Rul. & Iohns.

IMMERSVS epitheton musculi inter scapulam & costas latentis, qui & *subscapularis* propterea dicitur, brachium introrsum circumagens. Barthol. *l. 4 Anat. c. 2 p. 563.*

IMMICTIO, ἐνούρησις, vide *Enureo.*

IMMINENS, ἐνιστάμενος, quamvis Græca vox potius *instans* significet. Videtur autem *imminens* ab *instante* in eo differre, quod *imminens* magis ad futurum spectet: *instans* cum præsenti magis conveniat. *Imminens* morbus dicitur, qui nondum actu secundo infestat; sed qui metuitur mox futurus. *Imminentes* epiphoræ leguntur apud Scrib. *n. 206.*

IMMINVTIO, μινύθησις, μείωσις, opponitur τῇ αὐξήσει, *augmento*, & quid significet, notum est. Gal. *l. 2 de diff. resp. c. 4.* Hinc & Hippocr. usurpat de carnium *imminutionibus*, *3 de artic. t. 103 & in Mochlic. X, 9; XIII, 9; XIV, 8*, de columellæ extenuatione, *lib. 2 Epid. II, 84*, de spiritu, *l. de Humor. III, 54.* Significat & *senectutem*, in qua vires diminutæ sunt, *l. 6 Epid. s. VIII, 29* vel *46*, juxta Linden. Verbo quoque μινύθειν & μινυθῆναι frequentissime usus est Hippocr. pro *imminui*, quæ loca quamplurima videantur apud Foes. *Oec. p. 415 seqq.*

IMMOBILITAS, ἀκινησία, vide *Acinesia.*

IMMODERANTIA, *Immoderatio*, ἀμετρία, vide *Ametria.* *Immodicum* omne damnatur, Galen. *de parv. pil exercit. c. 3.*

IMMORANS, ἐλινύων, dicitur Hippocr. de eo, quod nihil omnino operatur, sed prorsus quiescit, *3 de iis, q. in med. t. 20.* Galen. *in comm.* Vide *Elynnio.*

IMMORTALIS, ἄφθαρτος, *Immortalitas*, ἀθανασία, non competit corporibus genitis, Galen. *l. 1 de san. tu. c. 12.* Vnde & apud homines *immortalitatis* spes cassa & irrita in hoc mundo, scil. naturaliter, I. Alex. *lib. 2 Salubr. cap. 7.* Recte tamen mens, vel animus humanus statuitur *immortalis* & incorruptibilis, etiam fortassis ex caussis naturalibus cum Helmont. *de febr. cap. 16 n. 7, 8.* *Immortale* quoque dicitur Paracelso perpetuum, longissime absque mutatione aliqua durans. Ita lapidibus tribuit *temporalem immortalitatem*, *l. de morb. Tartareis cap. 4.* Quid alias *Athanasia* significet, vide supra *suo loco.*

IMMVNDITIES idem est, quod Impuritas, sordes tam interna, quam externa, sæpius legitur apud Hartmannum *in scriptis suis.*

IMMVTATIO idem, quod *mutatio*, μεταβολή, vide *Metabole.* *Immutatio* etiam dicitur quædam operatio chymica, qua accidentia quædam circa aliquod corpus immutantur, v. g. cum salia per deliquium solvuntur in olea. Vel cum liquida fiunt solida, & vice versa. Vel cum volatilia fiunt fixa & contra. Vel denique cum salia aut terræ vitrificantur, Morley *Proleg. Collect. Chymic. Leidens. cap. 3 fin.*

IMPACTVS, ἐσφηνωμένος, a σφηνῦμαι, *infarcior, intrudor.* Dicitur de materia partibus solidis fortiter inhærente. Galen. *libr. 2 de C. M. S. L. cap. 1.*

IMPAR, ἄνισος, περιττὸς, ἡ περιττὸς, dicitur de *diebus criticis*, non quod revera *impares* esse debeant ratione arithmetica, qui videlicet nequeunt dividi in duos pares numeros, nam hoc modo 14, 20, 34, 40. &c. a diebus criticis excluderentur, sed quia vere critici in rationem septenarii incidunt, & ex septenariis coalescunt, Dieterich. *n. 680.* Galen. dies *impares* marem, pares vero fœminam referre scripsit, *l. 3 de dieb. Crit.* Vide *Criticus dies.* Quod vero olim *impari numero* in exhibendis medicamentis vel virtus, vel felicitas operandi tributa fuerit, & hodieque adhuc apud nonnullos fidem inveniat, a superstitiosa veterum Medicina hoc esse recte judicavit Keuch. *ad Seren. in Not. p. 93.*

IMPASTATIO, vide *Incorporatio.*

IMPERFECTVS, ἀτελὴς, *Imperfectio*, ἀτέλεια, quid ſignificet, notum eſt. Accipitur vero vel ſimpliciter, vel relative. In illa Gal. *l. Thraſyb. c. 11*, quando ſcripſit: Nos nullo *imperfecto* indigemus: In hac, quando fœminæ dicuntur *imperfectæ*, reſpectu maſculorum, cum tamen *imperfectio* illarum ſit earundem perfectio, C. Hofmann. *C. in Gal. V. P. n. 982.* Ita *Mercurius* dicitur metallum *imperfectum*, Parac. *de morb. metalliſoſſor. l. 3 c. 2, 3*, cum tamen ſibi propriam habeat perfectionem. Ita cum aliis quibusdam mineralibus comparatum eſt.

IMPERFORATVS, ἄτρητος. Vide *Atretos.*

IMPERITIA, ἀπειρία, idem, quod *Ignorantia.* Hanc in Medico malum eſſe theſaurum, recte dixit Hipp. *in Lege fin.* Iunge Caſp. a Rejes *C. Elyſ. q. 20 n. 7 ſeqq.* *Imperitiæ* medelam Philoſophiam dixit Linden. *Ex. II §. 29.* Vide *Apeiron.*

IMPERIVM, ἀρχὴ, ἀνακυρίωσις, competit etiam Medicis. Licet enim ſint naturæ miniſtri, ægris tamen debent *imperare.* Quale vero *imperium* illorum eſſe debeat, egregrie docuit Linden. *d. l. §. 23.*

IMPETIGO, λειχὴν, dicitur ſumma cutis aſperitas cum multa prurigine, ſquamis & furfuribus. Galen. *def. med.* Hipp. refert inter lepras, *l. 2 Prorrhet. XIX, 1 & l. de Affect. XXXV, 4.* Dicitur & Latine *Lichen, Volatica, Mentagra*, idem *Impetix.* Paucis eſt ſpecies ſcabiei ſiccæ pruriginoſæ, cum ſubſequentibus ſquamis, & furfuribus, proveniens a portionibus ſalinis vitioſis ſiccioribus, corroſivis, ad ambitum corporis protruſis, unde corporis interiora per hujusmodi cutis vitia expurgantur, Galen. *3 aph. 20.* Dividitur a Celſo, qui papulam vocat, judice Plantino *in not. ad h. l.* & Foëſio *in Oec.* in *majorem* & *minorem*, *l. 5 cap. 28*, ab aliis in *mitiorem*, quæ absque inſigni malignitate infeſtat; & *feram*, quæ magis ad lepram accedit, & maligna eſt. Hujus ſpecies quoque eſt *mentagra*, quando non ſquamis tantum, ſed fœdo cutis furfure totos primum vultus, deinde vero & collum pectusque & manus occupat, oculis tantum immunibus. Fuit vero novus morbus & ante Tiberii principatum penitus incognitus. Nec vero iis tantum notis feritas ejus conſtabat, ſed quod admodum contagioſus eſſet, ſoloque oſculo, vel contactu non humilem aut mediam plebem, ſed proceres ſolos invaderet. Plura de *Impetiginis* appellationibus & curatione vide apud Foëſ. *Oec p. 379.* Ephem. N. C. *An. III O. 286.* Dieterich. *n. 495.* Scribon. *n. 249.* Rhod. *in Lexic.* Keuchen. *ad Seren. p. 128, 129.* *Impetigines* quoque vel *lichenes* vocantur ſquamulæ anteriorum crurum in equis ſub armorum partibus in ipſis animalibus natæ, quas etiam χελιδόνας, i. e. *hirundines*, vocant. (vide *Hirundo*) Dioſcorides *callos* vocat & in Epilepſia commendat, *l. 2 c. 45.* Foëſ. *d. l.* Paracelſ. vocavit *verrucas equorum* & commendavit ad ſuffocationem matricis, *tract. 2 de morb. ament. c. 4.*

IMPETVS, ὁρμὴ, vide *Horme.* Cur *Impetuoſa* fuga cordis dicatur καρδιωγμὸς, vide Linden. *Ex. XIII §. 137.* *Impetus* vocantur, qui non ſunt in noſtra poteſtate, animæ ſenſitivæ primi conceptus adhuc inordinati, nondumque mentis imperio luſtrati. Helmont. *tr. Sedes animæ n. 16.* Idem quoque *Archeum* ſolum eſſe *impetum* faciens exiſtimat, tam in ſanis, quam in ægris, *l. de morb. Archeal. num. 4 & tr. Reſpondet Autor. num. 1.* *Impetus* quandoque ſumitur pro paroxyſmo morborum. Scribon. *num. 99, 160.* *Impetus* quoque ſumitur pro *Impetigo.* Keuchen. *d. l.*

IMPINGVATIO, πάχυνσις, (an & πίανσις?) idem, quod *pinguefactio.* Dicitur, quando corpus, vel ejus membrum aliquod, artificioſo modo redditur grandius, vel craſſius, vel magis obeſum frictionibus, rubificatione, dropace, vel etiam operationibus chirurgicis, de qua ejusque noxis legatur Avic. *l. 4 fen. 7 tr. 4 c. 4 & 5*, quamvis deſcriptio juſto ſtrictior ſit, cum & alimenta & medicamenta alimentoſa inter media *impinguationis* includenda veniant. De qua vide Foreſt. *l. 31 cap. 10 Schol.* *Impinguificatio* ſulphuris legitur apud Paracelſ. *in fragmentis de morbo Galen.* & videtur intelligere imbibitionem.

IMPLACIDITAS, ἄση, idem, quod *moleſtia.* Vide *Aſe.* Legitur aliquoties apud P. M. de Calderia *Tom. II Oper. p. 63 D.*

IMPLETIO, πλήρωσις, idem, quod *repletio*, de quo vocab. infra *ſuo loco.* Opponitur *vacuationi*, quæ Gr. κένωσις dicitur.

IMPLICATVS, *Implicitus*, ἐμπεπλεγμένος, idem, quod *complicatus.* Vide *Complexio.* Ita morbi *implicati* dicuntur, quando multæ partes ſimul affectæ ſunt. Nam poteſt idem homo ſimul laborare ex thorace, ex capite, ventre, jecinore &c. Caſtell. In ſpecie *implicitæ* febres vocantur, quando plures febres eodem tempore detinent & evidenter diſtinguuntur, ſuntque duum generum: Vel enim ſunt ejusdem ſpeciei; ut duæ tertianæ &c. vel diverſæ ſpeciei, v. gr. ex tertiana intermittente & quotidiana continua, quæ proprie nomine hemitritæus, h. e. ſemitertiana, item horrida appellatur. Laur. Bellin. *in Opuſc. Medic. de febril. p. m. 252 ſeq.* *Implicitæ* quoque vocantur Medicinæ partes, quia omnes adeo connexæ ſunt, ut ex toto ſeparari non poſſint, ſed ex eo nomen trahant, a quo plurimum petunt. Celſus *l. 5 proœm.* Scrib. *n. 200.* Rhod. *in not. ad h. l.*

IMPLVVIVM, idem eſt, quod irrigatio, vel embrocha, vel embrocatio. Extat apud Petr. Morellum in *Methodo præſcribendi formulas l. 2 ſect. 1 c. 6.*

IMPORTVNITAS, ἀκαιρία, *Importunus*, ἄκαιρος, idem, quod *intempeſtivus.* Hoc valde noxium eſſe in Medicina, inde patet, quod Hippocr. dixerit καιρὸν ὀξέα,

ὀξέα, *occasionem* sive opportunitatem esse valde celerem, *1 aph. 1.* Ἀκμαῖος legitur apud Hipp. *l. 1 Epid. s. 1 t. 26; l. 3 s. 3 t. 66 & 4 de R. V. I. A. t. 115.*

IMPOSITIO, ἐπίθεσις, vel notat actum illum, quo medicamentum topicum parti corporis applicatur forinsecus; Et ita sumitur a Scrib. *n. 11, 53, 80 &c.* vide Rhod. *in Lex.* Vel *denominationem* alicujus rei: Vnde & *impositores* vocari constat ex Latina versione Galeni *in Indice* Brassavoli. Gr. vocantur ὀνομάζοντες ἢ θέμενοι τὴν προσηγορίαν. Gal. *6 aph. 1.*

IMPOSSIBILIS, ἀδύνατος, interdum idem, quod *invalidus*, Dieter. *Iatr. n. 8.* Interdum vero sumitur pro eo, quod fieri vel plane non, vel rarissime potest. Hipp. *5 aph. 60 & 1 prognost. t. 3.* *Impossibile* enim raros casus non excludit apud Hipp. demonstrante hoc C. Rejes *C. El. q. 79 n. 6.* In stricta vero significatione *Impossibilis* nullus est conceptus positivus, adeoque & nulla scientia. Helmont. *de Lithias. c. 7 n. 12.*

IMPOTENTIA, ἀδυναμία, vide *Adynamia.* Sumitur & sæpe strictissime pro *Sterilitate virili*, Hildan. *Cent. 5 Obs. 40; Cent. 6 Obs. 59, 60.* Paracelf. *Tract. 4 de Pestil. cap. 2 & de morb. ex Tartaro Tract. 1 c. 2.* Ephem. N. Cur. *Ann. III, Observ. 71 & 78.* De caussis *impotentiæ* virilis & in organis mulierum videantur quæstiones *in Irenic.* D. B. Ammanni *p. 131 seqq. 152. seqq.*

IMPRÆGNATIO proprie idem est, quod *Gravidatio*, Gr. dici posset κύησις, ἐγκύησις, vel ἐγκυμοσία, notatque nihil aliud, quam fœcundum congressum maris cum fœmina, ita ut hæc concipiat ex illo coitu fœtum. *Imprægnatio* nihil aliud est, quam conceptio & embryonis generatio, dicit Forest. *l. 28 Obs. 59*, & ita sumit ex parte mulieris passive. Tropice & ænigmatice spagyricis quoque dicitur *imprægnatio* mystica in magisterio lapidis Philosophici, quando Mercurius virgineus, qui nullo alio metallo adulteratus est, cunjungitur cum suo sulphure, quod secum habet invisibiliter, Libav. *Apocal. Hermet. P. poster. Heptad. Hermet. Monad. 2 Tom. II, Oper. p. 351. 352.* De hac quoque legi potest *tr. de Alchymia Incerti Autoris c. 32 in Theatr. Chym. Vol. III.* Vocatur alias Dealbatio, *Vol. IV, p. 760.*

IMPRANSVS, ἀνάριστος, vocatur qui prandio abstinet. Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 27.* Vide *Anaristesis.*

IMPRESSIO, Gr. προσβολή, quid proprie significet, notum est Videlicet & active & passive accipi potest. Active notat actum quendam violentum extrinsecum, quando vel casu, vel arte corpori aliquid cum violentia applicatur, ut cogatur loco cedere, vel locum relinquere; v. gr. quando chirurgus in luxatione aut fracturis ossa prominentia vi quadam *imprimit* in locum pristinum, dicitur *impressio.* Passive vero quoque accipitur pro illius violentæ actionis passione. Ita Hildan. *impressionem* cranii pro cranio *impresso* posuit, *Cent. 5 Observ. 95 ex 3.* *Improprie* vero Paracelso & suis sectatoribus *Impressiones* vocantur fructus invisibiles, ut stellarum in inferioribus, Rul. & Iohnson. h. e. effectus quidam occulti & dispositiones, vel virtutes latentes inevitabiles, Parac. *Philos. sagac. l. 1*, quæ proveniunt vel ab influxu astrorum, & dicuntur *impressiones cœli*, astrorum, Parac. *præfat. in libr. de morb. invisib. Paramir. l. 4.* vel ab Elementis intrinsecis, ita in herba flammula dicta vis caustica est ab *impressione Ignis*, *Param. lib. 2*, vel a meteoris *Impressiones Meteoricæ*, *Labyrinth. Medic. c. 3*, a parentibus *Paragran. 2 &c.* ab Imaginatione *Impressio Imaginationis*, *l. 1 de peste*, *cum additionibus &c.* Differre creditur ab *Inclinatione*, quod hæc fit absque violentia, & possit negligi vel mutari *impressio* vero non possit mutari, Parac. *d. l. l. 2.* *Impressiones* vocantur ab eodem & *Prædestinationes*, *d. l. l. 1.* Enimvero an non merito hujusmodi fictitias *Impressiones fatuas* vocaverit Libav. *Tom. IV, Oper. p. 170.* non est jam nostri instituti, determinare.

IMPRESSVRA idem videtur esse, quod *Impressio*, & M. A. Severinus usus pro insigni & contumaci inquinatione morbosa vel infectione, qualis occurrit in lue Venerea, *l. de noviss. abscess. c. 23.*

IMPVBER, *Impubes*, *Impubis*, ἄνηβος, proprie dicitur, cui nondum pili in pube, sive loco hypogastrii proruperunt, & ita nondum ad adultam ætatem pervenit, Gal. *l. 8 de S. F. §. Hyacinthus.* Vsurpatur non solum de masculis, sed etiam de fœmellis. Helmont. *tr. Retenta.* dicit, *Impuberes* etiam non raro concepisse.

IMPVLSIO, ὦσις, ὤθησις, ἔπωσις, significat motum factum violentum a movente tangente, ita ut, quod movetur, non relinquat. Rolfink. *O. & M. Med. Sp. l. 2 s. 3 c. 28.* Ita cor sanguinem in arteriæ magnæ principium *impellit*, qui successive reliquum jam præsentem promovet eodem pulsu. Aliquando & ὦσις *inclinationem* jam ex violentia impulsionis factam significat, Hipp. *3 aph. 26.* Vide Dieter. *n. 948.* Hodieque hypothesis de *Impulsione* adeo applausum invenit, ut primum sibi vendicaverit locum inter motus naturales, hinc & Ioh. Marc. Marci *Othosophiam*, sive Philosophiam *Impulsus universalis* conscribere non dubitavit, cujus etiam mentio fit *in Act. Erud. Lips. 1683.*

IMPVRGATVS, ἀκάθαρτος. Vide *Acatharsia.*

IMPVRVS, ἀκάθαρτος, idem, quod *Impurgatus.* Opponitur τῷ καθαρῷ, *puro.* Vide *Catharos.* In omni corpore mixto *purum* & *impurum* conjuncta esse, docet Paracelf. *l. de morb. Tartar. cap. 3*, ubi & duplex *impurum* statuit, *coagulatum*, quod *Tartarum* appellat, & *resolutum.* Patet vero ex aliis quoque locis, *impurum* Paracelso idem esse, quod *excrementum.* *Impurum alkali* est ejus spuma, quæ aufertur in repurgatione post exstructionem. *Impurum Tartari* est ipsius Alkali. Rul. & Iohns. *in Lex.*

IMPUTRESCIBILIS, ἄσηπτος, dicitur, quando calidum & humidum moderate sese habent. Galen. *l. 9 meth. med. c. 5.* Vide & *Asapes.*

IMUS, κατώτατος, idem, quod *infimus.* Dicitur vel de tertia corporis regione sive cavitate, quæ *Abdomen & imus venter* vocatur. Vide *Abdomen:* vel de infima parte abdominis, quæ umbilicum ac pudenda interjacet, ita ut in hæc tria totum abdomen dividatur, in hypochondria, locum umbilicalem, & imum ventrem, Gal. *2 aph. 35.* Aut sicuti Anatomici faciunt in quatuor: epigastrium, hypochondria, regionem umbilicalem, & hypogastrium. Vide Barthol. *l. 1 Anat c. 1.* Vide & *Etron. Cato. Hypogastrion.*

IN, quemadmodum alibi, ita & in Medicina duplicem potissimum, aut etiam triplicem habet significationem. Vel enim privative aut negative accipitur, & ita exprimitur apud Græcos per vocalem α στερητικὴν, h. e. privativam, v. g. *incurabilis*, ἀνίατος, *inappetentia*, ἀνορεξία, ubi ν saltem evphoniæ gratia interpositum est; Vel notat *in* ad locum, & ita auget significationem vocabuli. Exprimitur vero per Græcam præpositionem εἰς, vel ἐπὶ, v. g. *Insultus*, εἰσβολή, *inductio*, εἰσαγωγή, *inustio*, ἐπίκαυμα, &c. Vel denotat actualem præsentiam, & exprimitur per præpositionem ἐν, vel σὺν, v. g. *innatus*, ἔγγονος, *innatans* materia in urinis, ἐναιώρημα &c.

INACESCO idem, quod *acesco*, ὀξύνομαι, vel ἐποξύνομαι. Legitur apud Scribon. *n. 104* de iis, quibus assumta in ventriculo p. n. acescunt & corrumpuntur.

INÆQUALIS, *Inæqualitas*, ἄνισος, ἀνόμοιος, ἀνώμαλος, ἀνωμαλία, opponitur *Æquali.* Vide *Æqualis. Anomalos.*

INALIENATUS idem, quod *Sincerus*, purus, γνήσιος. Legitur apud Scrib. *n. 204.* Vide Rhod. *in Lex.*

INAMBULATIO, idem, quod *ambulatio*, & quidem modica, περιπάτησις, Gal. *l. 7 meth. med. c. 11.*

INANIMATUS, ἄψυχος, opponitur *animato*, diciturque de omnibus, ubi non est vitalitas. Paracelsus vero *inanimata* vocat homines sydereos, & sex eorum species refert, in quibus non est anima: *Nymphas*, *Gigantes*, *Lemures*, *Gnomos*, *Vulcanos*, & *Umbragines*, *Philos. sagac. l. 1 & 2.* Enimvero spectra potius & præstigiæ diabolicæ tales hominum species habendæ sunt, quam vera corpora humana.

INANIS, κενὸς, κενεὸς, Vide *Cenos*, *Ceneon.*

INANITIO, κένωσις. Vide *Cenosis.*

INAPPETENTIA, ἀνορεξία. Vide *Anorexia.*

INARESCO idem, quod *Exiccor*, & quidem cum adhæsione in vase. Ita *inarescere* mortario collyria scripsit Scribon. *n. 22.*

INCALESCO idem, quod *Calesco*, vide *Calescens.*

INCANTATIO, *Incantamentum*, ἐπῳδή. Vide *Epode.* Quamvis vero Paracelsus *Incantationi* multum tribuat passim in scriptis, præsertim *l. 2 de peste cum addit. & l. 1 de vit. long. c. 6, 7. &c.* Et Helmont. quoque vim *incantandi* non a diabolo, sed homini naturalem esse statuerit, *tr. de Injectis materialib. num 15.* Rectius tamen judicavit Langius, adductis gentilium sapientum testimoniis, eam curandi rationem per *incantamenta* Medico indignam, Christiano illicitam, & animas humanas decipientem esse, *l. 1 ep. 33.* Quatenus vero *Incantationes* considerantur, ut caussæ morborum mediatæ supra naturales, Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l. 2. f 3 c. 29,* merito etiam dubitatur, an naturalibus remediis curatio possit perfici, qualia tamen ubique prostant, & apud Fr. Hofm. *in Indice Clavis Schröderian.* inquiri possunt.

INCARCERATUS quid proprie significet, ex aliis Dictionariis constat. Placuit vero D. D. Ioh. Lud. Apino ProfessP. in Univ. Altdorff. celeberrimo & Archiatro Serenissi. Principis Palatini Solisbacens. τῷ νῦν ἐν ἁγίοις, haud ineleganter hoc epitheton in forum transferre Medicum, & tribuere Herniæ cuidam intestinali, quam observavit in viro quodam, qui per plures annos potuit digitis & manu intestina e scroto intra abdomen facile sæpiusque reponere, & ad tempus retinere, in senectute vero ætatis anno circiter 70 per laxatam jam ante peritonæi processum viam in scrotum denuo quærentia intestina, solito plus intumescentia, & remeare nescia Herniam *incarceratam* constituerunt non sine periculo Iliaci morbi, quemadmodum laudatus Autor *in Collegio privato Chirurgico* Auditoribus suis hanc observationem fideliter communicavit.

INCARNANS, *Incarnativus*, σαρκωτικὸς, nomen est remediorum carnis generationem in ulceribus promoventium. Dicuntur & Latine *Sarcotica.* Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur, juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice calefaciunt, moderate detergent & purgant, minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Videantur & *Dogm. nostra Med. Gen. P. VI, c. 2 dogm. 9 p. 613.* Catalogum *Incarnativorum* vide apud Senn. Ionston. Morellum, Tilemannum, Rolf. & alios. *Incarnativam* vim solum esse ex Mercurio, vult Paracels. *l. de tribus primis essentiis c. 7.* Urina *incarnativa* eidem vocatur, quæ post usum Terebinthinæ, Mastichis, Thuris, Mumiæ &c. redditur, & vim habet sarcoticam, *l. 1 de Tartar. Tr. 3 c. 1.* *Incarnativum* universale *Balsamus Mumiæ* eidem habetur, & post hunc *Spiritus Auri*, *l. 2 de Peste c. 4.* Rul. & Iohns. *Incarnativa* descripserunt, quod sint medicamenta chirurgorum vulneribus cutem obducentia, vel carnes concludentia. Interna *carnem generantia* ad alimenta potius spectant.

INCENDIUM, πυρκαϊά, καῦσις, quid proprie significet, notissimum. In hac propria significatione sumitur a Galeno *comm. 3 in 1 Epid. t. 1 & l. de præsag. ex insomniis in princ.* Tralatitie etiam accipitur hodieque de paroxysmo febrili, vel ardore vehementiori

tiori febrili, qui *incendium febrile*, φλόγωσις, *incensio* vocatur, uti passim apud VVillis, Piens. & alios observare licet.

INCENSIO, καῦσις, φλόγωσις, idem fere, quod *Incendium*. *Incensiones* quoque vocare Hipp. *Inflammationes*, & calidos tumores, notavit Gal. *3 de iis, q. in med. t. 30.* *Incensivus*, idem, quod καυστικός. Vide *Causticos*.

INCERATIO, ἐγκήρωσις, est mistio humoris cum re sicca per combibitionem lentam ad consistentiam ceræ remollitæ. Alias etiam *Imbibitio*, de qua supra; quæ fit per irrigationem, re sicca potante humidam. Nec alia *Nutritio* est Medicorum, qua Sarcocolla, Lithargyrus, & alia paulatim succo quodam potantur, & ad usum evadunt commoda. Ruland. & Iohnf. *Incerationis* Spagyricæ in lapidis Philosophici opere aliquoties etiam mentio fit *in Theatr. Chym. Vol. III*, præsertim M. Ioh. Isaaci *Oper. Mineral. c. 16, 17, 26, 106. & Vol. VI, p. 250.* Generalius sed obscurius quoque describitur, quod sit fermentatio, vel potius informatio, seu prolis imperfectorum ad conditionem lapidis accipiendam formatio. Ger. Dorn. *tr. Artificium supernaturale cap. 5 & Tr. Philosophia Chemica, in T. 1 Theatr. Chymic. p. 295 & 427.* *Incerationis* quoque mentionem fecit Libav. *Apoc. Hermet. P. post. T. II Oper. p. 410.* *Inceratio* Philosophica est, quando Mercurius Philosophorum cum sulphure eorum, tanquam cera ac vero glutine Philosophorum conjungitur. Bekher. *in Oedip. Tit. 7 §. 4.*

INCERNICULUM, vide *Infundibulum*.

INCESSUS, βάδισις, idem, quod *Ambulatio*. Vide *Ambulatio*, *Badisis*.

INCIDENS, τμητικός, est species facultatis medicamentosæ, quæ consistit in partibus salinis tenuioribus, facilisque extractionis & actuationis. Coincidunt cum attenuantibus λεπτυντικοῖς; vide *Attenuantia*. Iung. Gal. *l. de atten. victu. cap. 3, l. 2 de C. M. S. L. c. 1 fin. & l. 6 de S. F. §. Amygdala.* Propter eandem vim salinam *incidentiæ* quoque aliquando stimulant ad expulsionem. Quod enim vim habet *incidendi*, habet & *incitandi*. Lind. *Ex. V, §. 117.*

INCIDENS, pen. brevi, ἐμπίπτων, vide *Empipto*. *Incidere* etiam absolute ponitur pro *incidere* in malum vel morbum. Scribon *n. 172.* notante Rhod. *in Lexic.* *Dies incidentes* περεμπίπτοντες ἡμέραι Galeno dicuntur, in quibus imperfectæ solent fieri crises, ut sunt tertia, quinta, sexta, nona. *3 progn. t. 1.*

INCINERATIO, τέφρωσις, est ignitio, corpora vehementiori igne in cineres convertens. *Incinerantur* autem vegetabilia & animalia. Mineralia vero (Chymico more loquendo) proprie non in cineres, sed calcem redigi dicuntur Rul. & Iohnf. Vel *incineratio* est operatio, qua suo humido ingenito res ignis violentia spoliata in cineres redigitur, ita ut nulla arte pristinum ejus corpus sit reparabile. Fr. Hofm. *Clav. Schr. l. 3 c. 9 §. 22.* Differt a *calcinatione*, ut genus & species. Omnis quidem *incineratio* est calcinatio; sed non vice versa. Id. *l. 2 c. 43 §. 75.* *Incinerationem* præcipue locum habere in vegetabilibus & animalibus, cum salia parantur fixa, docet Rolf. *Ch. l. 2 c. 3.* Dicitur & *Cineratio*, *Cinefactio*.

INCIPIO, ἄρχομαι, dicitur de morborum principio Hipp. *1 aph. 12; a. 4 a. 22; 2 aph. 19.* vide Diet. *n. 110.* Vide & infra *Principium*.

INCISIO, ἐγκοπή, vide *Encope*. Quibus saltem hoc addi debet, quod vocab. *Incisio* non semper accipiatur in malam partem pro solutione continuitatis morbosa, sed etiam in bonam pro operatione chirurgica, , vel anatomica. Frequentissime in usu est phrasis: *Incisio* venæ, nervi. De *incisionis* modo in calculo vesicæ, vide Fabr. Hildan. *l. de lithotomia. c. 12.*

INCISOR, τομεύς. Epitheton dentium quatuor anteriorum in utraque maxilla. Vide *Dens*.

INCISORIUM, τομεῖον, dicitur tabula, in qua fit sectio, vel incisio. Brassavol. *in Indic. Galenico.*

INCITATIO, ὁρμή. Vide *Horme*.

INCLINATIO, ἔγκλισις, κλίσις, ῥοπή, vel accipitur proprie, quando corpus, vel vas aliquod oblique vertitur, & idem est, quod *reclinatio*, ἀνάκλισις, quæ significatio per se nota: vel metaphorice & tralatitie, (quod Medicis frequentiori in usu) & quidem aut de humorum in hanc vel illam partem conatu vel *propensione*, & dicuntur humores ῥέπειν. Hipp. *1 aph. 21.* Iung. Dieter. *n. 751*, aut de totius humanæ naturæ vi & propensione ad aliquid. Rul. *in Lex.* ita tamen, ut nondum adsit coactio aut violentia, & in hoc differt ab *impressione* vel *prædestinatione*. Vide *Impressio*. *Inclinatio* igitur in Physiologicis commode usurpatur ad exprimendam spirituum vim in appetendo bonum, quando moventur ad extra, e contrario in inappetentia defectus illius spirituum motus observatur, ut plane non moveri videantur. In homine vero existimo hanc vim movendi spiritus ab ipsa mente ejusque propriis facultatibus intellectu & voluntate primario dependere. De hac *inclinatione* plura apud Paracelf. occurrunt, ut & Helmont. *tr. Astra necessitant, non inclinant.* Septem Planetæ vocantur duces & comites *inclinationum* a Ger. Dorneo *tr. Duellum animi cum corpore. Theatr. Chym. Vol. I, p. 473.*

INCOCTUS, *Incoctio*, propter duplicem particulæ *In* acceptionem, *privativam* & *intensivam*, duplicem etiam & plane contrariam obtinet significationem. Iuxta priorem dicitur Gr. ἄπεπτος, ἀπέψανος, & ἀπεψία, vide supra *Apeptos*, & *Apepsia*; & respondet *crudo*, *cruditati*; vide etiam *Cruditas*. Gal. *l. de constit. art. med. c. 15.* Denotat vero rem vel plane non coctam, vel insufficienter coctam, sive fiat per coctionem naturalem, sive artificialem. Iuxta posteriorem vero *Incoctum* significat, quod probe coctum

ctum est, vernacule eingekocht. Vide Rhod. *in Lex. Scribon.* Vnde & *Incoctilia* dicuntur vasa Plin. *l. 34 c. 17*, quando album *incoquitur* æreis operibus Gallorum invento. Meminit & Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 7 c. 24.*

INCOENATUS, ἄδειπνος, *Incœnis*, Plauto dicitur, qui cœna abstinet. Scribon. *n. 140.* Rhod. *in Lex.*

INCOMMODUS, δύχρηστος. Vide *Dyschrestos.*

INCOMPREHENSIBILITAS, ἀκαταληψία, idem, quod *Incertitudo.* Vide *Acatalepsia.* Galen. *de opt. dic. gen.*

INCOMPRESSA annotatio. Dunc. Lid. *de febr.* libera caloris invasio sine paroxysmi signo, Senn. *de feb. l. 3 c. 2.*

INCONSTANS, *Inconstantia*, ἀκατάστατος, ἀκαταστασία. Vide *Acatastatos.*

INCONSUETUS, ἀσυνήθης, idem, quod *Insuetus. Insolitus* Vide *Asynethes.*

INCONTINENS, *Incontinentia*, ἀκρατὴς, ἀκρασία, ἀκράτεια. Vide *Acrasia. Acratia.* Frequenter dicitur de *Incontinentia Vrinæ*, quæ ICto. vrinam facere dicitur *l. 14 §. 4 ff. de ædil. edict.* Iungatur P. Ammann. *Irenic. p. 255.*

INCORPORATIO, Gr. dici posset ἐνσωμάτωσις, est species mistionis, vel commistionis, qua statim humida cum siccis in unum corpus per formam massæ contemperantur. Differt a *nutritione* vel *imbibitione*, quod non lente & successive fiat, sed tantum humoris statim addatur, quantum ad corporis misti consistentiam requiritur, ut fiat veluti pasta, unde & *Impastatio* nominari potest, in nonnullis *subactio. Incorporatæ* autem res in calore digestorio relinquuntur, ut mutua actione & passione crasin communem nanciscantur, Rul. & Iohns. *in Lexic.* Incorporatio quoque vocatur, quando Spiritus in corpus convertitur & reducitur *Th. Chym. Vol. V, p. 16.*

INCORRUPTIBILIS, ἄφθαρτος. Vide *Aphthartos.*

INCORRUPTUS, ἄψαυστος, ἄφθαρτος, quid generaliter significet, notum est; nimirum purum, sincerum, quod non est vitiatum. Ita Scrib. de se testatur curam habuisse, ut *incorruptas* compositiones medicamentorum acquireret, *n. 38.* Specialiter vero accipitur de Virgine vera, illibata, quæ virum nondum passa. Casp. Rejes *Camp. El. Q. 41.*

INCRASSANS, *Incrassativus*, παχυντικὸς, Epitheton medicamentorum quorundam, quæ Galenus frigida potestate & crassarum partium esse statuit, *l. 5 de S. Fac. c. 20.* Confer *ad Dogm. nostra P. VI, cap. 2 p. 712.* Talia medicamenta vocantur & Græcis abstractive παχυσμοί. Foës. *Oec. p. 490.*

INCREMENTUM, αὔξησις, ἐπακμὴ, idem, quod *Augmentum*, vel *Augmentatio*, de quibus *supra.*

INCRESCENS, ἐπακμαστικὸς, vide *Epacmasticos.*

INCRUSTATIO, ἐσχάρωσις, κονίασις, πλάκωσις, diversam obtinet significationem, pro varietate subjecti, de quo dicitur. In chirurgicis notat crustæ generationem; vide *Crusta.* Vel significat *illitionem* quandam & imbuitionem sive liquoris, sive picis, aromatum, &c. vasis interioribus factam, de qua videatur Rhod. *ad Scribon. n. 155 & in Lex. Incrustatio* unius metalli super aliud fit cum Mercurio vel salibus, & huc pertinent *Deauratio* & *Deargentatio*, de quibus suo loco. Iacobus le Mort *Metallurg. contr. p. 272.*

INCUBA, id est, *Sponsa Solis.* Rul. in Lex.

INCUBUS, *Incubo*, ἐφιάλτης. Vide *Ephialtes. Incubus* est nocturnus spiritus, illudens fallensque mulieres in somno, ac si rem cum eo commiscerent. Rul. & Iohns.

INCURABILIS, ἀνίατος, ἀνήκεστος, ἀθεράπευτος, idem, quod *insanabilis*, dicitur vel de morbis; & dicuntur illi, qui vel simpliciter nullam, vel rarissime & difficulter admittunt curationem, Libav. *Tom. III, Oper. p. 123.* Quomodo vero differant a *Lethalibus*, vide *in Dogm. nostr. Med. Gen. P. II, cap. 5 d. 12 p. 166. seq.* Iungatur Nic. Turell. *Method. prædictionis p. m. 444.* Vel de partibus corporis ipsis, quarum generalem scopum Gal. esse dicit, a corpore rescindere *l. 6 de C. M. P. G. c. 2.* sed fallitur. Nam dantur partes *incurabili* affectu laborantes, quas tamen non expedit rescindere; ut sunt humores quidam fungosi, quædam strumæ, & similes excrescentiæ &c. Vide *Insanabilis.*

INCURIOSUS, *Incurius*, ἀμελὴς, dicitur, qui cogitationibus non indulget nimis, aut curis, homo levioris animi. De *Incuriis* notavit Helm. eos raro canescere *de Lith. c. 9, n. 55.* Econtra imaginando canescunt pili. *tr. Imago mentis n. 40.*

INCURSUS dicitur D. Laur. Bellin. Prof. Pisano arteriarum motus extrorsum, sive dilatatio qua digitos prementis ferit, & κατ' ἐξοχὴν *Pulsus* vocatur. Opponitur *subductui*, de quo infra. In Operis nuperrime editi, *Membro II* de *Pulsibus. p. 72.*

INCURVATIO, κύρτωσις, vide *Cyrtosis.* Peculiarem spinæ dorsalis *incurvationem* lege apud Hildan. *C. 6 O. 74* Penis *incurvatio* legitur apud Blas. *Med. Univ. p. 334.* Potest etiam vocabulum hoc in bonam partem sumi pro operatione Chirurgica, quamvis usitatius *Inflexio* fortassis vocetur.

INCUS, ἄκμων, hujus vocabuli propria significatio spectat ad fabros metallorum &c. in qua etiam usus Gal. explicando pulsus dicroti naturam, *l. 1 de diff. puls. c. 17.* Tropica vero significatione usurpatur ab Anatomicis, dum officulum aliquod in aure interna *Incus* dicitur, quemadmodum & reliqua *Malleus* & *Stapes*, quibus additum legitur quartum a Sylvio inventum *Orbiculare*, Lindano *Cochleare* dictum; de quibus videatur Barthol. *Anat. libell. IV, c. 7.*

INDA-

INDARION, ἰνδάριον, nomen Collyrii, cujus deſcriptio habetur apud Aët. *l. 7.* citante Gorr.

INDEX, apud Latinos in Medicina duplici gaudet ſignificatione, 1. dicitur de *digito* proximo a pollice, qui & λιχανὸς & δεικτικὸς Græcis dicitur, Galen. *l. Introduct. c. 10.* Vide *Dactylos.* 2. uſurpatur de diebus, qui futuram criſim prænunciant & veluti indicant, & Gr. dicitur ἐπίδηλος. Vide *Epidelos.*

INDICANS, δεικτικὸν, ἐνδεικτικὸν, in Medicina non ſolum ſignificat id, quod nocet, uti quidem plerique terminum hunc cum Gal. *de methodo medendi* intellexerunt, ſed debet applicari utrique methodo conſervandi & medendi. Eſtque nihil aliud, quam res ſecundum, vel præter naturam, monſtrans aliquid agendum eſſe Medico. Dividitur in *primarium* vel *eſſentiale*, quod nihil aliud eſt, quam cauſſa vel ſanitatis, vel morbi, & *ſecundarium*, quod conſtituunt accidentia utriusque & alia attributa cauſſarum, vel ſubjecti. Plura petantur *e Dogmat. noſtris M. Gen. P. IV, c. 1 ſeqq.* *Indicans* quoque vel *Indicativum* idem eſt, quod *ſignificans* vel *ſignificativum*, & uſurpatur de ſignis Gr. δηλωτικὸν, Gal. *l. Ars medic. c. 2. & 3.* Vide *Deloo.*

INDICATIO, ἔνδειξις. Vide *Endeixis.*

INDICATOR muſculus vocatur Riolano digitum extendens. Barthol. *l. 4 anat. c. 9.*

INDICATVM, Gr. ἔνδειγμα, (quamvis communiter *indicium* ſignificet) opponitur *Indicanti*, & ad utramque methodum referri debet, nihilque aliud eſt, quam res juvans, ſive auxilium a Medico applicandum, cum pro conſervanda, tum pro recuperanda valetudine. Vid. *Dogm. Noſtr. d. l.*

INDICIVM, idem, quod *Signum*, σημεῖον. Vide *Semeion. Signum.*

INDICON, ἰνδικὸν, veteres Meneſtheus, Andreas, Chryſanes, Xenocrates & Dioſcorides Alexandrinus dixerunt *indicum* zingiber, alii vero per errorem hoc nomine piperis radicem denotarunt, ſed Dioſcorides Anazarbeus ab utroque diſtinxit. Iunior vero γλωττίγραφος plantam dixit piperi ſimilem cujus, fructus myrtidanum dicitur, ut rem explicat Galenus *in exegeſi Hipp.* præter vero hos ſignificatus plures accipit a medicinæ interpretibus. Vel enim (1) ſignificat ſpeciem piperis, uti plerique exponunt loca Hipp. *l. de nat. mul. XXIX, 112; l. 1 de morb. mul. CXIX, 12; l. 2 XLVII, 14; LXV, 14; LXXXIV, 8.* Iunge Foëſ. *Oecon. p. 281 ſeqq.* Vel (2) lignum, quod vel ipſum *Guajacum* aut *Sanctum*, aut ei prorſus ſimile habetur, de quo videatur ex Manardo Foreſt. *l. 32 obſ. 7 in Schol.* vide *Guajacum.* Vel (3) ſignificat materiam coloris cujusdam, præſertim cœrulei, cujus duæ differentiæ a Dioſcoride *l. 5 c. 107* aſſignantur: *Nativum Indicum*, quod tanquam ſpuma arundinibus *Indiæ* adnaſcitur. Hoc ſibi inexploratæ inventionis fuiſſe ſcripſit Plin. *l. 35 c. 6.* Vocatur ab *Ægineta Melan Indicum*, de quo etiam vide Fallop. *de Metall. ſ. Foſſil. c. 34 Tom. I p. 339.* *Factitium alterum*; quod offerunt infectoriæ officinæ ſive tinctorum, & adhæret, vel innatat æreis cortinis, quam detractam artifices exiccant. Optimum eſt, quod cœruleum præbet colorem. Refertur inter medicamenta leviter adſtringentia & quæ ulcera purgant. Dioſc. *d. l.* Gorr. Alii vero ſuccum herbæ dicunt, qua nunc tinguntur panni, & vocatur *Glaſtum*, vulgo Waid. Rul. & Iohnſ. Roſ. vero Lentilius *in Miſcell. Medico-Practic. Part. I, p. 204. & Part. II p. 480 ſeqq.* ſcribit: Indigo eſſe ſuccum inſpiſſatum vel maſſam cœruleum colorem exhibentem, & colore hoc alia tingentem e planta quadam peregrina Glaſto ſimili vel Iſatidi, quæ & Anil dicitur, teſte Brantino *in Pinac.* cannabiformi, cujus tam mobiles & volatiles acres ſunt particulæ & moleculæ aut effluvia, ut ovorum putamina penetrent, & albumen tingant, & propterea Indi colligendo Indigo & a quisquiliis mundando deſtinati omnibus modis caput obvolvere pro oculis ſolum foraminibus relictis, & ſingulis horis lactis hauſtum ſumere neceſſe habeant. Tribuit etiam illi maſſæ vim antiſcorbuticam *ibidem.* Vel (4) dicitur de *lapide Indico*, qui ejusdem cum *Hieracite* virtutis eſt, ſanguinem ſiſtentis, teſte Gal. *l. 9. de ſimpl. fac.* Ægin. *l. 7 c. 3.* Vel (5) *eſt* nomen *Balſami*, quod & *Peruvianum* dicitur, de quo videatur Schröder. *l. 4 cl. 2 n. 375.* Schröder. *in Clav. ad h. l.*

INDIFFERENS, ἀδιάφορος, epitheton eſt rerum non naturalium medio modo ſeſe habentium, quarum uſus ad ſanitatem, & abuſus ad morbos facere ſolet. Vide *Dogm. noſtra P. I, c. 6 d. 2 p. 72.* *Indifferenter* vivere idem eſt, ac absque regimine & cautione vivere, genio ſuo indulgere. Scribon. *n. 122.*

INDIGENTIA, ἔνδεια, idem, quod *Defectus.* Vide *Endeia. Defectus.*

INDIGESTIO, *Indigeſtus*, ἄπεπτος, ὠμὸς, idem, quod *incoctio*, *incoctus*, *cruditas*, de quibus ſuis locis. Poteſt dici de alimentis, humoribus, & excrementis, quemadmodum de *coctione* dictum eſt.

INDIGNATIO, ἀγανάκτησις, eſt ſpecies iræ occultæ & intrinſecæ, cujus character eſſe ſolet σαρκάζειν, i. e *frendere*, ſive labia fortiter comprimere, Gal. 1 *de artic. t. 28.*

INDIGNATORIVS muſculus dicitur is, qui oculum ad parvum angulum in latus abducit. Barthol. *l. 3 Anat. c. 8 p. 513.*

INDIGO. vide *Indicus.*

INDOLENTIA, ἀνωδυνία. Vide *Anodynia.*

INDORMIO, ἐπικοιμάομαι, idem, quod *obdormio*, vel quando alicui affectioni ſomnus ſupervenit. Hipp. *5 aph. 27.* Dieter. *n. 316.*

INDVCTIO, ἐπαγωγὴ, a Latinis proprie ſumitur pro *inunctione* & *illitione.* Ita emplaſtra in alutam, linteum *induci* dicuntur. Accipitur etiam pro *impo-*

impositione in partem corporis affectam. *Inducere* fronti, pedibus &c. Vide Rhod. *in Lexic.* Scrib. & Keuch. *in not. ad Seren. p. 90.*

INDULGENTIA, χάρις, idem, quod *gratia*, Rolf. *O. ac Med. Sp. l. 14 f. 1 cap. 28.* Vide *Charis.* De *indulgentia* parentum noxia lege Linden. *Ex. I §. 28, 29.*

INDURANS, σκληρύνων, σκληρωτικὸς, dicitur de quibusdam medicamentis, quæ sunt frigidæ naturæ vel temperamenti, cum defectu caloris & fermentabilitatis, Gal. *l. 5 de S. Fac. c. 10.*

INDURATUS, idem, quod *Duratus*, σκληρυνθεὶς, vide *Duratus.* *Indurata* σκληρυσμοὶ, σκληρύσματα, vocantur & σκιῤῥώμενα, Gal. *l. 5 de S. F. c. 7.* Vide supra *Duritia.*

INDUS, ἰνδὸς, idem, quod *Indicus.* Paronymicum a regione *India*, estque epitheton quorundam medicamentorum. Ita Pilulæ Indæ Haly vocantur valide purgantes, quarum descriptio habetur in Dispensatoriis, & meminit etiam Forest. *d. l.* item *Emplastrum Indum* Tharsei Chirurgi, apud Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 13.*

INDUSIUM, χιτωνίσκος, stricte significat linteum vel lineum indumentum, quod nudo corpori induimus. Talia in ægris mutare, nonnulli dissuadent, alii commendant; de qua controversia & legatur Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 14 f. 2 c. 3*, & Casp. Rejes *C. El. quæst. 82 n. 10 11.* *Indusia* in mures mutata notavit Helm. *tr. Imago Ferm. impr. n. 9.* *Indusium* etiam in fœtu fœminino vocatur *Tunica Amnios* corpusculo obvoluta & una in partu exclusa. Valles. *l. 5 de H. C. F. c. 17.*

INEBRIO, μεθύσκω, h. e. ebrium facio. Est autem nihil aliud *inebriare*, quam caput ferire, deliria progignere, κεφαλὴν πλήσσειν καὶ παραφροσύνην ἐργάζεσθαι, uti vivis coloribus descripsit Galen. *c. 3 de R. V. I. A. t. 1. seqq.* An liceat per mensem semel *inebriari* sanitatis caussa? rectissime quæstionem negative solvit Lentil. *d. l. P. II, p. 675*, cum non sint facienda mala, ut inde eveniat bonum, præsertim cum & bonum hoc incerti prorsus sit eventus? Quare rectissime scripsit Linden. Turpe est, *inebriari* nocte: turpius die: turpissimum mane. *Ex. X. §. 295.* Quid? quod Paracels. odorem *inebriativum* caussam caduci seu epilepsiæ citra veritatis jacturam statuerit *tract. h. tit.*

INEDIA, ἀσιτία, est abstinentia a cibo & potu. Potest etiam vocari ὀλιγοσιτία. Nam vel totalis, vel partialis *abstinentia* comprehenditur hoc vocabulo. Pertinet inter Res Medicas non naturales, quamvis Galen. *l. de V. S. adv. Erasistratum c. 9*, e numero rerum existentium excludat, scil. Physicarum. Favere potest sanitati promovendæ, & morbis gignendis, Rolfink. *O. ac M. M. Sp. l. 2 f. 3 c. 72 & l. 18 f. 1 c. 5 & 6.* Extremam *inediam* septem dierum ὡς τὸ πολὺ judicat Linden. *Ex. XIII, §. 238 seqq.* Dari tamen & miraculosas sive prodigiosas *inedias* multo longiores, crediderunt nonnulli Clarissimi in arte Medica Viri, v. g. Lang. *l. 2 ep. 27.* Hildan. *Cent. 2 Obs. 40 & 42 & c. 3 Obs. 85. Cent. 5 Obs. 33.* Casp. Rejes *C. El. q. 58*, quas tamen ad unum omnes & similes ceu omnino fictas & ementitas rejicere non veritus est D. Velschius *Ephem. N. Cur. A. III, Obs. 35.*

INEPTUS, *ineptitudo*, ἀνεπιτήδειος, ἀνεπιτηδειότης, in genere significat naturalem *impotentiam*, vel ἀδυναμίαν. Sub se vero multa comprehendit. Hinc rectissime Linden. scripsit *Ineptum*, quod est alienum a re, a persona, caussa, loco, tempore, modo, *Ex. XI, §. 123.* Gr. dicitur ἀργόν. Et *ineptus risus* Melancholicorum proprius vocatur a Seren. *cap. de splene curando.* Vid. Keuchen. *in Not. p. 178.* Gr. ἄκαιρος, *intempestivus.*

INERTIA, in genere idem, quod *ignavia.* Proprie tamen *imperitiam* in aliqua arte significat. Græce ἀτεχνία. Vide *Imperitia.* Hanc recte temeritatis nutricem & matrem vocavit Hipp. *in Lege III, 14.*

INESIS, *Inethmos*, ἴνησις, ἰνηθμὸς, idem, quod κένωσις, & *vacuationem* significat a verbo ἰνέω, *vacuo*, quod legitur apud Hipp. *l. de L. H. XXXIIX, 11;* *l. 1. de morb. mul. LXXXII, 17*, quemadmodum & ἰνυθμὸς legitur apud eundem *l. de Loc. in hom. XXX, 13; XLIV, 6; XLV, 3, 8; L. 14.* Iunge Foës. *p. 282.* Erotian. *Onom.* ἴνησις κάθαρσις λέγεται in ὑπεξενομένῳ.

INEXERCITATUS, ἀγύμναστος, idem, qui *otiosus*, *piger*, qui corporis quieti nimis vacat. Galen. *l. 2 de sympt. causs. c. 2.*

INEXPERTUS, idem, qui *Imperitus*, ἄπειρος.

INFANS, apud Latinos lata gaudet significatione. Complectitur enim & fœtum humanum in utero bimestrem, trimestrem, &c. & Græce vocatur Hipp. νήπιον, *4 aph. 1 & 3 Epid. f. 2 t. 7 & 8*, ubi vide Galen. *comm. ad h. l.* Adde Dieter. *n. 570.* C. Rejes *C. El. q. 55.* Communiter tamen sumitur de recens natis usque ad illud tempus, donec incipiant sermone uti. Hæc enim videtur vocis derivatio a non fando. Et Gr. dicitur παιδίον, quamvis hoc vocabulum Dieter. ad primum septennium usque extendat *n. 643.* De sanitate tuenda infantum consule Gal. *l. 7 de san. tu. c. 7. seqq.* Spagyricorum *infans*, qui dicatur in magisterio Lapidis Philosophici, & quomodo per imbibitionem nutriatur, legatur Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7 c. 8; & Alchymiæ Pharmacevt. c. 7.*

INFARCTUS, substantive & adjective, ἔμφραξις, ἐμφραγκτός. Vide *Emphraxis*, *Emphracticos*, *Emphragma.*

INFECTIO, homonymum est vocabulum. Vel enim idem est, quod *tinctus* vel *tinctura*, Gr. βαφή. Unde *Ars infectoria*, sive *tinctoria* vocatur. Et *infectores* sunt iidem cum *tinctoribus.* Scribon. *num. 57.* Rhod. *in Lexic.* Vel quod Medicis usitatius, convenit cum *contagio*, & denotat μίασμα, malignum & venenatum, de quo supra. Vide *contagium.* *Infectum corpus* legitur apud Scribon. *n. 185.* De differentia

tia inter *infectionem* pestis & *Infectionem* Medicam cui placet legere, videat Parac. *l. 1 de peste. c. 1.* Materia *infectionis* dicitur & inquinamentum, inquinabulum, impressura apud Severin. *l. de nov. obs. abscess. c. 23* & alibi.

INFELIX lignum sambucum vocant, Laur. *l. 27.*

INFERIOR, vide *Cato.*

INFERNUS, ᾅδης. Vide *Orcus.*

INFERVEFACIO, h. e. in aliquo vase fervefacio. Aliquoties legitur apud Scrib. *n. 39, 53, 153, 271.* Item *Infervesco, n. 37, 188. &c.* Vide *Lex.* Rhodii *Scribonian.*

INFESTO, ἐνοχλέω. Vide *Enochleo. Infestare* dicitur, quod aliquem vel adoritur vehemente impetu, velut festinans in perniciem ejus, vel opprimit mole turbationum. Linden. *Exerc. XVI, §. 45.*

INFIBULATIO, ἀγκτηριασμὸς, vide *Ancteriasmos.* Adde Mercurial. *V. L. l. 1 c. 19.* Plura de *Infibulationis* ratione varia Rhodius *de Acia* passim.

INFIDUS, ἄπιστος, dicitur de signis *incertis*, Gal. *2 aph. 27.*

INFIMUS vide *Imus.*

INFINITUS, ἄπειρος, idem, quod *Immensus*, Epitheton doloris apud Scribonium *n. 190, 194.* Rhod. *in Lex.*

INFIRMARIUS, νοσοκόμος, vocatur *infirmorum curator*, quemadmodum & locus, ubi infirmi curabantur, *Infirmarium* & *Infirmatorium* dicitur, teste Dieter. *n. 655. ferme circa fin.*

INFIRMITAS, *Infirmus*, ἀῤῥωστία, ἀσθένεια, ἀσθενὴς, ἄῤῥωστος. Vide *Arrhostia*, *Astheneia.* Nullum hominem fuisse, qui omnes partes corporis simul *infirmas* habuerit, asserit Galen. *l. 2 de L. Aff. c. 7.* Omnibus morbis obnoxia *infirmitas* dicitur Lind. *Ex. XIII, §. 366.*

INFIXUS, καταπεπαρμένος, a καταπείρω, transfigo. Dicitur de festucis & aliis, quæ membris *infigi* possunt, & opus habent extractione, vel manu, vel medicamento, Galen. *l. 1 de fac. Nat. c. 14.* Dolor *infixus*, ὀδύνη ἐρείδουσα, describitur a Galen. *l. 2 de sympt. causs. c. 5 circa fin.*

INFLAMMATIO, φλεγμονὴ, φλόγωσις, accipitur late & stricte: late significat omnem immoderatam caliditatem, etiam momentaneam, absque tumore, quæ alias φλόγωσις dicitur, qualis etiam in scorbuticis frequens esse solet. Vide *Phlogosis.* Stricte vero significat tumorem vehementer calidum p. n. in partibus carnosis & sanguineis, cum rubore & dolore, provenientem a sanguinis fervidioris & impetuosius affluentis meatuumque minorum ordinem turbantis collectione & stagnatione. Græce dicitur φλεγμονή. Nulla *inflammatio* magna est absque febri. Dividitur in internarum & externarum partium *inflammationem.* Illæ sunt plerumque erysipelaceæ, & facile malignitatem contrahunt. Distinctio quoque frequens in *legitimam*, quæ a sanguine sincero copia solum peccante oritur, & *spuriam*, quæ a sanguine heterogeneo, vel bilioso, vel seroso, vel crudo provenit. Plura videantur apud Dieter. *n. 955.* Linden. *Ex. IV, §. 23. seqq. multis. Ex. XVI, §. 46. seqq.* ut & *in Chirurgicis* Aquapendentis, Hildani, Barbette, aliorumque *scriptis.*

INFLATIO, ἐμφύσημα, ἐμπνευμάτωσις, vide *Emphysema*, *Empnevmatosis.*

INFLATIVA *Medicina*, vel materia Medica dicitur, in cujus substantia dominatur grossa humiditas extranea, in quam cum egerit caliditas, generatur inde ventositas, quæ non dissolvitur. Tales sunt Phaseoli, &c. Avic. *Libr. de virib. cord. tract. 2. c. 1.*

INFLEXIO, καμπὴ, idem, quod *flexio.* Vide *Campe. Flexio.*

INFLUENS, epitheton caloris nativi vitalis ad differentiam insiti vel innati, & intelligitur ille calor, qui mediante sanguine a corde distributo corpori ejusque membris communicatur & influit, uti præter alios exposuit etiam Pompejus Caimus *de Calid. innat. c. 5.*

INFLUENTIA, ἐπιῤῥοὴ, idem, quod *influxus*, atque dicitur non solum de humorum motu in aliquam partem: Ita sanguinis *influxus* omnis fit a corde per arterias Linden. *Ex. IX, §. 47.* sed etiam de virtute quadam occulta a corporibus cœlestibus, vel sideribus descendente, & sese insinuante, a qua varios effectus dependere nonnulli statuunt. Gr. etiam ἀπόῤῥοια vocatur. Ruland. & Iohns. ita descripserunt: *Influentia* naturalis est ea, quam *infundunt* astra superiora firmamenti ex naturali præscripto in hæc inferiora, quibus gubernant ac regunt per inclinationem in hominibus, brutis, aliisque & per vires & efficacias etiam in insensatis. Helmont. per actionem quandam Regiminis hactenus scholis ignoratam expressit, quæ spirituum abstractorum instar propemodum in sibi substrata objecta operatur; estque nihil aliud, quam connexitas stellarum, concitandi Gas inferum, juxta leges directionum ab omnipotente datas & fixas, *tr. Astra necessit. &c. n. 15.* Plura de *Influentiis* Stellarum vide apud Schröder. *l. 1 c. 9.* Verum alii hunc astrorum in inferiora *influxum* commentitium, falsum, & propterea rejiciendum censent; inter quos est Lind. *Ex. XI, §. 187.* Fr. Hofm. *in Clavi ad d. Schroder. loc.* & inter Physicos Dn. Sturmius *in Part. Spec. Cosmicæ Scientiæ*, qui, excepto sole & luna, reliquis astris sive fixis, sive planetis nullam concedit *influentiam.* Nobis placet ἐπέχειν. Legatur & de hac controversia Casp. Rejes *Camp. El. q. 34 n. 24 seqq.*

INFLUXUS, vide *Influentia.*

INFOECUNDUS, ἄγονος, idem, quod *Sterilis.* Vide *Sterilitas.*

INFRA, κάτω. Vide *Cato*.

INFRASPINATVS epitheton Musculi scapulæ partem externam & gibbam totam tegentis, qui creditur brachium ad exteriora, agere retrorsum, Barthol *l. 4 An. c. 2 p. 563*. Dicitur & *Suprascapularis inferior* ad differentiam suprascapularis superioris, qui & supraspinatus appellatur, de quo *suo loco*.

INFRIGIDANS Galeni, alias ceratum rosatum, Mass. *de feb. c. 28*.

INFRIGIDATIO, *Infrigidans*, idem, quod *Refrigeratio*, *Frigefactio*, κατάψυξις, ψύξις, ψύγμα. Vide *Catapsyxis. Frigefactio. Frigefaciens.*

INFVNDIBVLVM, χοάνη. Vide *Choana*. *Infundibulum* est vas metallicum, oblongum, cum manubrio, interius excavatum, liquata metalla recipiens, & in virgas vel baculos conformans, Ruland. & Iohns. *in Lexic.* *Infundibulum* argenteum pro cibo & potu descripsit cum applicatione Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I Tab. X fig. 11 & Tom. XXXII, fig. 8.* In Anatomicis *Infundibulum* quoque vocatur sinus renum medius, ad quem materia urinæ colligitur: Alias *Pelvis*; item *incerniculum* appellatum. Vesling. *Syntagm. Anatom. cap. 5.*

INFVSIO, *Infusum*, ἔγχυτον, ἔγχυμα.. Vide *Enchyton*. *Enchyma*. Accipitur duplici modo: Late & stricte, & rursus concrete & abstractive. In lata significatione concreta complectitur omnia medicamenta intus vel foris applicanda, quæ citra coctionem certo tempore in liquore macerantur, sive postea sequatur coctio, sive non, de quibus vide VVeker. *Antidot. gen. lib 1 c. 15.* Blas. *Medic. Gener. P. II, l. 7 s. 2 subsect. 4 c. 1*, & alii. Describi possunt *Infusa*, quod sint extracta liquida corporum solidorum utplurimum præsenti usui dicata. In lata abstracta significatione denotat modum *infusionis* parandæ legitimum, qui videri potest apud VVeker. *d. l. lib. 3 c. 12.* Fr. Hofmann. *in Clav. Schr. l. 2 c. 63.* Blas. *d. l. &c.* Stricte accipitur in concreto vel pro *Infusione* laxativa, vel purgante. Schröder. *l. 2 c. 63.* Anonym. *Sylv. Med. cap. 9.* Vel pro *Clysteribus*. Lind. *Ex. XIII, §. 362 s. 9.* In abstracto *Infusio* modum non solum significat dictorum *Infusorum*, qui in citatis Autoribus & locis videri potest; sed etiam adhuc alium peculiarem & novum, quo liquor medicamentosus in venam corporis apertam infunditur, unde & *ars infusoria* & *clysmatica nova* audit, hujusque meminit aliquoties Rolfink. *O. & M. Med. Sp. l. 8 s. 2 c. 30; l. 11 s. 3 c. 11; l. 11 l. 14 s. 1 c. 30.* Ephem. Nat. Curios. *Ann I, Obs. 149.* Ioh. Dan. Major. *Invent. Med. I.* Etmüller, *Diss. de Chir. infusoria*, quæ tamen curandi ratio hodieque fere rursus exolescit.

INGENITVS, idem, quod *Innatus*, ἔμφυτος. Vide *Emphytos*. Inter curas ægritudinum æruginosarum, sive Luis Venereæ, quas Paracelsus proponit *l. 7 de morb. Gallico c. 11*, sexta eidem vocatur *cura ingenita*, quæ pertinet ad verrucas, & fungosas excrescentias.

INGENIVM, Græcis idem, quod *Natura*, φύσις. Nam pro varietate naturarum variant & *ingenia*, Gal. *l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7.* Linden. *Ex. I, §. 14.* Quid Hermes Trismegistus in Tabula sua Smaragdina intelligat per *magnum ingenium*, exposuit Ger. Dornæus *in Physica Trismegisti*, dicens, denotare summam diligentiam & industriam esse adhibendam in applicatione ignis ad opus illud secretissimum. *Vol. I Theatr. Chym. p. 382.*

INGERENDA, προσφερόμενα, idem quod *assumenda* per os, h. e. alimenta. Et *ingestio* idem notat, quod *assumtio per os*. Vide Gal. *3 de R. V. I. A. t. 22.*

INGLVVIES, ἀκολασία τῆς διαίτης, ἀπληστία, idem, quod *victus intemperantia*, insatiabilitas, Galen. *6 aph. 28.* Caussa est plurimorum morborum a cruditatibus dependentium; ita ut morbi & ægritudinum pericula e culinis exeant, Casp. Rejes *C. El. q. 25 n. 16 & q. 88 n. 250.* Helmont. matrem vocat trium peccatorum sanguinis, abundantiæ, stagnationis, & heterogeneitatis, *tract. Retenta.* *Ingluvies* quoque vocatur ventriculus ille membranaceus in volatilibus, vernacule *Struma* dictus, in quo recipiuntur alimenta per os ingesta. Barthol *l. 1 Anat. c. 9.*

INGRAVIDATIO, idem, quod *Impregnatio*. *Ingravidationis* factæ absque immissione membri virilis observationem vide *in Ephem. N. Cur. An. III, Obs. 273.* Vide *Imprægnatio*.

INGREDIENTIA, vocantur medicamenta simplicia, interdum & composita, quæ in formula remedii compositi, quam receptam vulgo vocamus, præscribuntur.

INGRESSIO, *Ingressus*. βάδισις, late idem est, quod *ambulatio*, quæ fit, quando alterutrum crus per vices & firmatur & movetur, Hipp. *3 de artic. t. 73.* Vide *Ambulatio*. Stricte accipitur de accessu Medici ad ægros. Ita Claudin. egregium libellum scripsit *de Ingressu ad infirmos*. Tropice sumitur de caussa Ilei, quando dicitur esse *Ingressus* intestinorum mutuus. Linden. *Ex. IV, 44.* id est, insinuatio, duplicatura. *Ingressio* Spagyrica est nutritio, conjunctio, submersio. *Th. Chym. Vol. IV, p. 751, 764.*

INGVEN, βουβών. Vide *Bubo*.

INHABITATIO, ἐνοίκησις, Physiologice tropico tamen significatu dicitur a recentioribus quibusdam unio animæ rationalis cum corpore organico, mediante spiritu animali subtilissimo, per totum corpus nostrum expanso, cui anima veluti lumen inhabitat, quo spiritu expirante anima quoque exspirat, & secedit. Verum consistit hæc res in meris conjecturis.

INHIBITIO, ἐπίσχεσις, idem, quod *cohibitio*, suppressio. Vide *Epischesis*.

INHVMATIO, vocatur digestionis vel putrefactionis species, quæ fit sub fimo equino, aut abscondendo in terram. Rul. *in Lex.* Vide & *Th. Chym. Vol. VI, p. 563.*

INIACVLATIO, est terminus Helmontianus, notat-

notatque acerbum stomachi dolorem spasmodicum, in quo motus quoque corporis aufertur, & affectus Tetano similis videtur, quem Belgæ rustici *Geschot* vocant, tanquam a sagis immissa, *tr. Ius Duumviratus n.20. Injaculata* quoque vocantur, quæ *Injecta*. Vide *Injectio*.

INIECTIO, accipitur diversimode. Communiter pro infusione facta in aliquam cavitatem. Et ita idem est, quod *enema*, ἔνεμα, *clyster*. Ita *Injectiones* penis, uteri, Schröder. *l. 2 c. 41.* Forest. *l. 26 Obs. 2.* Vide *Clyster*. *Injectio* in nares, Scrib. *n. 10, 46.* Vel pro fasciæ applicatione sive *Fasciatione*, Gal. *de fasciis.* Quid Græcis εἰσβολή significet, vide supra *Eisbole*. *Injecta materialia* Helmont. vocat, quæ materiam supponunt visibilem, invisibili tamen modo corpus intrant, & insensibiliter injaculantur, ut sunt, spicula, spinæ, aciculæ &c. Vocantur & *Injaculata*. Quem modum non a præstigiis diabolicis semper dependere, conatur demonstrare idem *tract. de Injectis materialibus, & Injaculatorum modus intrandi.* Verum an satis firmiter demonstraverit, merito dubitatur.

INIMICVS, πολέμιος, idem, quod *adversus*. Nimium omne dicitur naturæ *inimicum*, Hippocr. *2 aph. 51* vide Dieter. *num 703.* *Inimicitia mutua* nihil aliud est, quam *Antipathia*, de qua supra lit. A.

INION, ἰνίον, id est, *occiput*, quod est postica capitis pars, ita dicta ἀπὸ τῶν ἰνῶν, quod ob copiam tendinum fibrosa & nervosa est. Terminatur sutura lambdoide. Alii posteriorem cervicis partem esse volunt. Meminit Hipp. *3 aph. 26.* Adde Dieter. *n. 406.* Foës. *Oec. p. 283.* Barthol. *l 3 Anat. in proœm.* describit, quod sit pars capitis posterior ab initio suturæ lambdoidis ad primam cervicis vertebram. Iung. Linden. *Med. Physiol. l. 2 c. 8 §. 17.* Hoc occipitium ad præservandam ab epilepsia Florentiæ omnibus pene infantibus postquam mensem jam egerunt, fuisse inustum, testatur inter alios Iacob. Truncon. *de custod. pueror. san. tr. 4 c. 13 p. m. 201 seqq.* Ab occipite vocantur etiam *Nervi occipitales*, a Gothofr. Bidloo, quos delineatos exhibet *Tab. IX fig. 2 & 3.*

INITIATVS, *Initiatio*, τελετής, τελετή, dicitur de solennitate quadam festivali præsertim in Gentilium festis Eleysiniis, de qua legatur C. Hofmann. *Com. ad Gal. LL. V. P. n. 482 seqq.* Transfertur vero sæpe ad alias solennitates. Ita Medici *initiatio* fit mediante Iurejurando. Linden. *Exerc. III §. 23.*

INITIVM, ἀρχή, idem, quod *Principium*, de quo infra in Pr. *Initia* quoque vocantur extrema in filo aut fascia, Gal. *2 de iis, q. in medic. l. 8.* *Initia* corporum omnium naturalium duo statuit Helmont. Elementum aquæ, quod est *initium* ex quo, & fermentum, sive *initium* seminale per quod, id est, dispositivum, *tr. Caussæ & Initia Naturalium n. 23.* In opere lapidis Philosophici spagyrico *initium* est corruptio, finis vero generatio. Ger. Dorneus *tr. Artific. supernat. c. 7.*

Initiatrix, προκαταρκτική, id est, *Caussa procatarctica*, Gal. *l. 6 de L. A. c. 4.*

INIVCVNDVS, ἀηδής. Vide *Aedes*.

INIVRIA, ἀδικία, quid significet proprie, notum est. Talem sæpius Medicus perpeti cogitur ab ægris & adstantibus; & omnino præstat generoso contemtu vindicare. Accipitur vero haud raro *Injuria* pro mala affectione v. g. *Injuria* aëris, *Injuria* oculorum, dentium. Rhod. *in Lex. Scrib.*

INNATO, ἐφίσαμαι. Vide *Ephistamæ*.

INNATVRALIA, vel *Supernaturalia* corpora sunt ea, quæ concipiuntur animo duntaxat. Inde factum, ut quandoque loquatur quis: Mihi videre videor hominem, præ oculis, qui tamen plus ducentis milliaribus abest, vel aliquando vita functus est ante viginti annos. Iohns. *in Lex.* Summa, sunt *Entia rationis*.

INNATVS, ἔμφυτος, vide *Emphytos*, idem, quod *Nativus*.

INNOMINATVS, ἀνώνυμος, dicitur de omni eo, quod laborat ἀπορίᾳ τοῦ οἰκείου ὀνόματος, defectu proprii nominis. Ita ossa *Innominata* vocantur, quæ ossi sacro adjacent ad latus, quorum tria numerantur, & quodlibet nomen habet proprium, conjunctim vero sumpta carent nomine proprio. Ita & *Cartilago Cricoides*, vulgo *innominata* vocabatur, quia antiquis absque nomine, basis est reliquarum cartilaginum. Gal. *l. de vocal. instr. diss. c. 4.* Barthol. *l. 2 Anat. c. 11.* *Innominatus* quoque *morbus* in specie hic dicebatur, qui medio loco inter lethargum & phrenitin collocatur, in quo ægri connivent oculis, somnolenti stertunt &c. Gal. *l. de puls. ad tyron. c. 11.* Vide *Coma vigil.*

INNOVATIO, νεωτεροποιΐα, idem, quod *novatio*, a verbo νεωτεροποιέω, *innovo*, novum quid molior, quo usus Hippocr. *1 aph. 20.* Absit vero a Medico omnis vitiosa *novatio*, quamvis lucrosa, qua augere & extrahere solent morbos eorumque curationem lucripetæ, ut inde bursæ ære graviores fiant. Dieter. *n. 569.* Profecto res hæc non caret periculo, & lædit conscientiam, Chirurgastris tamen nostris non adeo infrequens.

INNVENS, ἐπινευκώς. Vide *Epinevcos*.

INOCVLATIO, ἐνοφθαλμισμός, significat in Horticultura insitionis speciem, quando surculus vel solum gemma alicujus arboris in aliam artificiose inseritur, de qua Theophrast. *l. 2 Hist. plant.* quæ significatio non est hujus loci. Verum Inoculationem quoque vocavit Charltonus mutuæ conjunctionis nervorum vagi-paris cum aliis speciem, *Oecon. Anim. Exerc. X §. 18.*

INOPINVS, *Inopinabilis*, παράλογος, & adv. παραλόγως, *inopinato*, dicitur de accidentibus & eventibus, sive sec. sive præter naturam, quæ morbis superveniunt, & mutationem aliquam inferunt, quibus minus fidendum esse docet Hipp. *2 aph. 27.* Iunge Dieter. *num. 650.*

INOSCVLATIO, ἀναστόμωσις, dicitur mutua vasorum diversi, vel etiam unius generis connexio. Latine etiam

etiam Anaſtomoſis uſurpatur & utraque legitur apud D. Bohn. *Circ. Anat. Prog. VI p. m. 107.*

INORDINATVS, ἄτακτος, ἄτυπος. Vide *Ataxia.*

INPINGVEDO porci, coſta herba in phthiſi ſingularis. Ioach. Camerar. *Hort. medic. 13.*

INQVIETATIO, *Inquietudo*, *Inquies*, ἀλύκη, ἀλυσμός. Vide *Alyce.* Gal. *c. 2 in 1 Prorrhet. t. 27.*

INQVISITIO, ζήτησις, item *Indagatio*, *Inveſtigatio.* Hæc ſi in ulla alia, certe in Medicina ſumme neceſſaria eſt, præſertim cum non omnia ſenſui & intellectui ſint manifeſte obvia, ut non indigeant *inquiſitione* ex Gal. *l. de opt. dic. gen. fere circa fin.* Neque etiam tanti putare oportet auctores, vel autoritatem, quamvis de publico meritiſſimorum, cujus reverentia abſterreamur ab *inquiſitione veri* atque *utilis*. *Veri* quidem propter utilitatem: *utilis* vero propter ſanitatem. Quo plenior enim & certior eſt noſtra de rebus cognitio, tanto majore ipſis cum fiducia atque ſecuritate utimur, verbis elegantiſſimis Linden. *Ex. XI §. 6.*

INSALVBRIS, νοσερός, νοσώδης, idem, quod *morboſus*, *æger*, *ægrotus*. Applicatur vero diverſimode omnibus rebus p. naturaliter ſeſe habentibus, ſubjecto, cauſſis, accidentibus, ſignis, uti patet ex Galen. *Art. Medic. c. 3, 4, 5 ſeqq.* Iunge Oddi de Oddis *Commentar. ad Gal. h. loc.*

INSANABILIS, ἀνίατος, idem, quod *incurabilis.* Vide paulo ſuperius. Quibus addi poteſt, quod *inſanabilitatis* eſſentia in hoc conſiſtat, quando videlicet morbus ſuperavit vim corporis, verbis Hippocr. *4 de R. V. I. A. t. 22*, allegante Linden. *Ex. XII §. 64.*

INSANIA, παραφροσύνη, idem, quod *delirium*, *inſipientia*, *dementia*, *mania.* Vide *Delirium.* Nomen *inſaniæ* mentis ſignificat ægrotationem, & morbum, i. e. *inſanitatem*, & ægrotum animum, quam appellarunt *inſaniam*, verbis Ciceron. *3 Tuſcul. 4*, citante Dieter. *n. 653.* Paracelſus ſtrictiorem commentus eſt *inſaniæ* acceptionem, diſtinguens inter *lunaticos*, qui delirant ex motu & influxu *lunæ*; *inſanos*, qui hæreditarium malum & a prima nativitate contraxerunt; *veſanos*, qui per venenata alimenta infecti in delirium incidunt; *melancholicos*, qui ex intrinſeca vitioſa humorum & ſpirituum diſpoſitione vitioſa corripiuntur mentis alienatione; & *obſeſſos*, qui a diabolicis inſultibus infeſtati delirant, *de morb. Amentium Tract. 1 c. 5.* *Inſaniæ* labem communicari poſſe in poſteros, confirmat quoque Helmont. *tract. de Conceptis.*

INSATIABILITAS, ἀπληστία. Vide *Apleſtia.*

INSCITIA, ἄγνοια, ἀμαθία, ἀνεπιστημοσύνη, idem, quod *Ignorantia*, (quamvis Gal. inter ἀνεπιστημοσύνην & ἄγνοιαν, aliquod diſcrimen ſtatuat *l. 7 de Hipp. & Plat. decr. c. 2*, quod huc non pertinet) quid ſignificet, notum eſt. Extremus gradus *inſcitiæ* eſt, quando quis ea, quæ in vulgus nota ſunt, ignorat, judice Gal. *cap. 3 in 6 Epid. t. 28.*

INSECTILIS, ἄτομος. Vide *Atomus.*

INSECTVM, ἔντομον, (particula *in* poſitive, non privative ſumta) eſt nomen animalis plerumque exanguis, imperfectioris aliis, variis inciſuris aut annulis prædīti, & commiſſuris inſigniti, cujus ſpecies multifariæ habentur, quas deſcriptas videre licet in Vl. Aldrov. *integr. Tom. 3 de Inſectis.* Iungatur e noviſſimis Ioh. Schwammerdamii *Hiſtoria Inſectorum generalis*, cujus etiam fit mentio *in Actis Erudit. Lipſ. 1685.* *Inſecta* etiam diviſa vivere, & cur? demonſtravit Caſp. Kejes *C El. q. 31 n. 3 ſeqq.* Aere nutriri, teſtatur Obſervatio *in Eph. Nat. Cur. An. I, O. 120.*

INSENSIBILIS, duplicem obtinet ſignificationem. Vel enim Græce vocatur ἄδηλος, i. e. *occultus*, minus evidens; vide *Adelos:* vel notat ſtupidum, & ſenſationis expers, & Gr. dicitur ἀναίσθητος. Vide *Stupor.*

INSEPARABILIS, ἀχώριστος. Vide *Achoriſtos.*

INSERTIO, σύμφυσις, ἕνωσις, in Anatomicis denotat conjunctionem arctam & inſinuationem vaſorum, fibrarum, membranarum in aliam partem. Vnde & ſeptem oculorum tunicæ *inſertiones* vocantur Galen. *l. 10 de V. P. c. 2.*

INSESSIO, ἐνέδρα. Vide *Enedre.* Sumitur & apud Latinos pro *vaporario* & balnei ſpecie, & Gr. dicitur ἐγκάθισμα, de quo Morell. *l. 2 formul. rem. ſ. 1 c. 4.* Vide *Encathiſma.*

INSIDENTIA, ἐπίστασις, dicitur, quod *inſidet*, aut ſupernatat urinæ; cui opponitur ὑπόστασις, *ſubſidentia.* Vide *Epiſtaſis.* Dieter. *324.*

INSIDIANS, λοχῶν, epitheton morborum clandeſtinorum ſeu clam cum vehementia infeſtantium, quod tamen ceu ineptum improbavit Gal. *c. 1 in 3 Epid. t. 8.* Verum an ſatis firma ratione, alii videant.

INSIPIDVS, ἄποιος. Vide *Apoeos.* *Inſipida* magis nutrire, quam acria & amara, docet Galen. *lib. 2 de Al. fac. c. 64.*

INSIPIENTIA, idem, quod *Deſipientia.* *Dementia*, *Inſania*, Gr. παραφροσύνη. Legitur apud Hildan. *Centur. Ep. 41*, de *inſipientia* a purgantis fortioris uſu inducta. Alias *inſipientia* quandoque pro affectata ignorantia accipitur, & Gr. ἀνεπιστημοσύνη dicitur. Vide *Inſcitia.*

INSOLATVS, εἰληθερής, i. e. *a ſole calefactus*, Gal. *l. 8 meth. med. c. 2.* Vide *Eiletheres.*

INSOLENS, ἀσυνήθης, idem, quod *Inſuetus*, *Inſolitus.* Vide *Aſynethes.*

INSOMNIA. Pacuv Vigilia, Charis *de differentiis vocum.*

INSOMNIS, ἄγρυπνος, i. e. qui *vigilat* intempeſtive & p. n. Ita tumultus, canes latrantes, & nuncii triſtes reddunt homines *inſomnes.* Gal. *de art. med. conſtit. c. 18.* Vide *Vigiliæ.*

INSOMNITAS idem eſſe videtur, quod *Pervigilium* h. e. ſomni privatio, ceu in omnibus diſpoſitionibus malum. Avic. *l 1 fen. 2 doctr. 2 c. 13.* Apud. D. D. VVedel. *Patholog. ſect. 3 c. 7 p. 556* legitur *Inſomneitas*,

tas, quamvis, quod pace Autoris acceptum velim, non videam necessitatem, ob quam vocalis E inserta sit, cum pleraque omnia substantiva ab adjectivis in *is* desinentibus solam syllabam ultimam *tas* recipiant.

INSOMNIUM, ἐνύπνιον. Vide *Enypnion.*

INSPECTIO, εἰσόρασις, ἐπίσκεψις, proprie significat attentam alicujus rei considerationem beneficio visus factam, quæ Medico ad accuratam cognitionem necessaria est & utilis. Hinc & ægros, & alia circa ægrum contingentia probe inspiciat. *Inspectio Urinæ* est phrasis notissima. *Inspectionem ventris* non purgare ab infanticidii suspicione scribit P.Ammann. *Irenic. p. 122.*

INSPECTURIO, ὀψείω, i. e. paratus sum ad inspiciendum, quemadmodum & *Confirmaturio*, ἰσχυρείω, i. e. paratus sum ad confirmandum, Gal. *1 de artic. t. 3.*

INSPIRATIO, εἴσπνοή. Vide *Eispnoe.*

INSPISSATIO, πύκνωσις, *spissatio*, idem, quod *condensatio.* Est enim humidi per partium subtilissimarum exhalationem & consumtionem condensatio, cui opponitur *subtiliatio*, vel *attenuatio.* Vide *Condensatio.*

INSTABILIS, ἀβέβαιος, ἀκατάστατος, idem, quod *Inconstans.* Vide *Abebæos, Acatastatos.*

INSTAURATIO, ἀνάθρεψις. Vide *Anathrepsis.* idem, quod *restauratio* corporis, iterata nutritio & refectio.

INSTILLATIO, ἐνστάλαξις, ἐμβροχή, ἐπιβροχή. Vide *Embregma, Embrocha.*

INSTINCTUS, vocatur hodieque cum epitheto *Naturalis* principium movendi intrinsecum brutis potissimum proprium, cujus virtute motus in eorum corporibus & certi & quandoque determinati & sensus omnes perficiuntur, ita ut in quibusdam animæ rationalis vim quodammodo æmulari, præsertim in sensibus internis, videatur. An vero sit substantia & qualis, an ipsi spiritus animales, an ab his aliquid separatum, aut an solum sit proprietas quædam coessentialis, nondum satis est a Physiologis expeditum, neque hujus loci, ut prolixius inquiramus. Quomodo Græce dici debeat, an ὁρμή, vel ἐνθουσιασμός, ventilare etiam nolumus, quamvis fortassis posterius satis quadraret, secundum significatum proprium, nisi alia significatio huc non pertinens jam esset usitatior.

INSTITA, idem, quod *Fascia*, σπάργανον, Scribon. *n. 47, 133.* Rhod. *in Not. ad h. l.* Inde & *Lumbricus latus Instita* dictus est, teste eodem *ad n 140.*

INSTITOR, πωλητής, κάπηλος, πώλης, i. e. *venditor.* Hinc *unguentorum institor*, pigmentarius μυροπώλης dictus fuit. Scribon. *n. 22.* Rhod. *ad h. l.*

INSTITUTIO, παιδεία, παίδευσις, διδασκαλία, id est, doctrina, informatio. Hæc alia esse debet apud tyrones, vel qui introducuntur, & alia apud eos, qui perfecte omnia edocentur, Galen. *l. de propr. libr. c. 5.* Quid alias in genere valeat *Institutio*, docet Linden. *Ex. I §. 21, 24.*

INSTRUMENTUM, ὄργανον, *organum*, vocabulum plurimi etiam usus in arte Medica. Generaliter significat rem omnem actioni certæ & usui vel operationi dicatam. In Physiologicis *Instrumentum* vocatur pars corporis, quæ perfectam edere actionem aut usum perfectum præstare potest. Dicitur alias pars *instrumentalis* sive *organica.* Debent vero omnes partes corporis etiam simpliciores a Medico considerari, ut *instrumenta* vel *instrumentales*, quemadmodum ostendimus *in Dogmat. nostris P. 1 c. 2 d. 6 pag. 26.* Recte vero dividuntur in *Instrumenta* prima & secunda, quorum illa censentur, quæ ex similaribus partibus simplicis alicujus functionis gratia sunt constituta; quæcunque vero rursus ex his componuntur, etsi uni totius *instrumenti* actui quam maxime inserviant, tamen inter secunda numerantur. Ita musculus, vena, arteria inter prima *instrumenta* numerantur; Digitus vero inter secunda, atque hoc magis pes, & pede magis crus, Gal. *l. de diff. morb. cap. 3 & 4.* Morbi hujusmodi partium, quando vel naturalis illarum conformatio permutatur, vel numerus non servatur, vel magnitudo conveniens tollitur, vel naturalis positus deficit, vocantur *morbi Instrumentales*, *d. l. c. 6.* Vide *Dogm. nost. P. II c. 4 p. 123 seqq.* *Instrumenta communia* vel publica ὄργανα κοινὰ appellantur, venæ, arteriæ, nervi, quæ & ἀγγεῖα dicuntur C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 1096.* *Cerebrum* vocatur ὄργανον ἐπιδηλώσεως, id est, *instrumentum*, ubi sensus se produnt. Idem *n. 523.* *Manus* Galeno dicitur & Aristoteli ὄργανον πρὸ ὀργάνων, *instrumentum instrumentorum, lib. 1 de V. P. c. 4 & l. 4 de part. an. c. 10.* Iung. Hofm. *d. l. n. 25 & 113.* Circa materiam medicam triplicem occurrunt quamplurima *instrumenta.* Circa Diæteticam sunt omnia illa, quæ ad rem *coquinariam* pertinent, in vulgus nota. *Instrumentorum Pharmaceuticorum* Catalogum exhibet Schröder. *Med. Pharmac. Chym. l. 1 c. 19.* *Chymica* tradit Rolfink. *Chym. l. 2 c. 15 seqq.* Beker. *in Oedip. Chym. Tit. 7 §. 2.* Libav. *Tom. II Oper. p. 131.* *Chirurgica* recenset Hildan. *in Cista militari* & sparsim *in observationibus;* nec non plurima apud Hippocr. Galen. Aquapendentem, Paræum, Scultetum &c. occurrunt, quorum nomina propria hoc quoque in Lexico sub literis suis initialibus exponuntur. *Ignis* quoque vocatur κατ᾽ ἐξοχὴν *Instrumentum Chemistarum* proprium. Dorneus *Art. Chemist. l. 2 c. 6.* In negotio lapidis Philosophic. Iodoc. Greverius Presbyter proponit *sedecim instrumenta* tr. Secretum Greverii dicto, quod est *in Vol. III Theatr. Chymici.*

INSUAVIS, ἀηδής, idem, quod *Injucundus*, de quo p. a. Vide Gal. *l. 4 de Med. fac. c. 16.*

INSUETUS, ἀσυνήθης, idem, quod *Inconsuetus.* Vide *Asynethes.*

INSUFFLATIO, ἐμφύσησις, ἐμφύσημα, dicitur, quando medicamentum per canalem ad partem aliquam impellitur flatu vel oris spiritu, v. g. in nares ad cura-

curationem polypi, Gal. *l. 3 de C. M S. L. c. 3*, & in os ad uvulæ morbos, *l. 6 c. 3*.

INSULTUS, εἰσβολὴ, dicitur primum paroxysmi tempus. Vocatur & ἐπισημασία, Galen. *l. de morbi tempor. c. 6.* Vide *Esbole. Episemasia.*

INSUPERABILIS, ἀνυπέρβλητος. Vide *Anyperbletos.*

INSUPPURABILIS, ἀνεκπύητος, dicitur de tumore, vel abscessu, qui propter frigiditatem non vergit ad suppurationem. Legitur apud Hippocr. *5 aph. 20.* Iunge Dieter. *n. 64*.

INTEGRASTRUM, terminus Paracelsicus, quo innuere videtur, conjunctionem illam cruciatim, vel decussatim factam nervorum utriusque oculi opticorum, ita quidem, ut ipsorum substantia totaliter confundatur ordinarie. Cui *unioni* etiam hodieque nonnulli hunc usum tribuunt, quod ideo sit a natura instituta, ne species visibiles geminentur. Enimvero non rem acu tangunt, siquidem & species audibiles non geminantur, nec tamen nervi auditorii combinati occurrunt. Quid? quod Vesalius, Aquapendens & alii observarint, nervos quoque opticos toto ductu divisos mansisse. Paracelf. *fragm. de Anatom. Ocul.* Bartholin. *Anat. libell. 3 c. 2.*

INTEGRITAS, *Integer*, ἀκεραιότης, ἀφθορία, ἀκέραιος, ἀκμαῖος, accipitur in Medicina pro *sanitate* corporis *perfecta*, & actionum vigore illæso. Opponitur igitur læsioni. Occurrit passim *in scriptis Medicis.*

INTEGUMENTUM, ἐγκάλυμμα, σκέπασμα, προβολὴ, quid communiter significet, aliunde notum est. Ab Anatomicis vero integumenta vocantur corporis communia, cuticula, cutis, & juxta nonnullos etiam Panniculus carnosus, quem tamen in hominibus dari nonnulli negant: Quidam etiam inter cuticulam & cutem statuunt tunicam reticularem & mucosam retiformis in oculo similem, de quibus omnibus legi poterit succincta & accurata descriptio D.D. Ioh. Maurit. Hoffmanni in Idea Machinæ Human. *Exercit. 1 sect. 2*, ubi & *velamenta* vocantur. Ita Gothofr. Bidloo *integumentum* totum corpus investiens peculiariter delineatum exhibet *in suis Tabb. Anatomicis Tab. IV* membranæ musculorum communis nomine indigitatum.

INTELLECTUS, vocabulum hoc diversimode accipi solet; substantialiter, & ita idem est, quod *mens, anima rationalis*, Gr. νοῦς. Vide *Animus.* Hic *intellectus* etiamsi sit in se purus spiritus & incorporea quædam substantia, utitur tamen subjecto aliquo, veluti sede sua & regia, videlicet spiritibus animalibus intra cerebri meditullium consitis, a quorum maxime subtilium manipulo ipsa *phantasia* vel *imaginatio* existentiam suam obtinet, quemadmodum hoc prolixius & elegantissime exposuit Th. Willis *P. I de Anim. Brut. c. 7*, quæ hypothesis tamdiu nobis arridet, donec alii meliora & certiora in medium protulerint. Vel accipitur de *actu intelligendi*, & vocatur quoque *intelligentia*, Gr. νόησις, σύνεσις, quæ quidem principaliter ab anima rationali dependet, secundario tamen & instrumentaliter vicissitudinibus exposita est illa Functio per & propter spirituum animalium in quantitate, qualitate, motu, & loco contingentem varietatem; quemadmodum laudatus Autór *d. l.* in aliis illius tractatus locis hoc egregie exposuit & demonstravit. De *intelligentiæ* & animæ discrimine legi etiam poterit *Theatr. Chym. Vol. V p. 158, 159.*

INTEMPERANTIA. Et hujus vocabuli significatio variat. Plerumque denotat excessum in victu. Gr. dicitur ἀκρασία, (vide *Acrasia*) ἀκολασία, πλησμονὴ, ἀπληστία. Hæc morborum promus condus, sicuti contra *temperantia* sanitatis penu dicitur. Propterea & illa mater, vel nutrix; quemadmodum hæc contra noverca Medicorum habetur. Iunge Dieter. *Iatr. n. 696.* Casp. Rejes *C. El. q. 88 n. 123.* Vel accipitur pro *intemperie*, Gr. δυσκρασία dicta, quæ & a Latinis *intemperatura*, *intemperamentum*, vocatur, quemadmodum *ex Theatro* Mundellæ & *aliis Indicibus* Galeni constare potest. Vide *Dyscrasia.* Et homines dicuntur *Intemperati* secundum geminam illam significationem. Vel ἀκόλαστοι, ἀκρατεῖς, vel δύσκρατοι.

INTEMPERIES, δυσκρασία. Vide *Dyscrasia.*

INTENTIO, homonymon etiam est vocabulum. Vel enim materialiter & corporaliter accipitur pro *tensione, extensione.* Gr. τάσις, ἔκτασις, Latine & *intensio* vocatur. Cujus sunt species, ἔκτασις, ἀνάτασις, & κατάτασις, vide *Catatasis, Ectasis.* Vel de animi comprehensione & conceptu, & ita idem significat, quod *indicatio*, ἔνδειξις, scopus. Vide *Endeixis.*

INTEPESCO, χλιαίνομαι, idem, quod *Tepesco*, h. e. paululum calefio. Vide *Chliænestæ.*

INTERANEUS, ἔντερος, idem, quod *internus.* Ita apud Scrib. legitur *interanea* vomica, *num. 96.* Rhod. *in not. ad h. l.* Stricte vero *Interanea* idem sunt, quod viscera abdominis, *Hiræ*, τὰ ἔντερα, τὰ ἐντόσθια. Vide *Entera. Hira*, Linden. *Ex. IX, §. 57.* Rhod. *in Lex. Scribon.*

INTERBASTARE, pharmacop. intersuere, a Græco ἐπιπάσσειν. Ianus Cornar. *rei medicæ enumerat.*

INTERCALARIS, ἐμβόλιμος, dicitur de mense, vel die, qui interseritur ab Astronomis, Gal. *c. 1 in l. 1 Epid. t. 1.* Posset tamen etiam de tempore aliquo, quod in morbis periodicis intercedere quandoque solet, accipi, si luberet. Et Substantivum *intercalatio* significat additionem dierum aut mensium pro totius anni solaris aut magni complemento. Augen. *l. 1 de hom. partu c. 4.*

INTERCAPEDO, τὸ μεταξὺ, idem, quod *Interstitium*, *Intervallum.* Dieter. *n. 524.*

INTERCEPTIO, ἀπόληψις. Vide *Apolepsis.* Accipitur & pro remedii genere, vel modo, quando nimirum humorum, & præcipue sanguinis motus intercipitur. Gr. διάληψις. Unde & medicamenta *intercipientia*,

tia, διαληπτικὰ, vocantur, quæ ſunt e numero repellentium, ſaltem loco applicationis ab illis differentia. Siquidem non fit in ipſa parte affecta, ſed in vicinis, ubi humor defluit. Vocantur alias *Defenſiva*. Rolfink. *O. & M. Med. Sp. l. 4 ſ. 1 c. 15.* *Intercipientes* membranæ, διαφράττοντες, vocantur ſeptum transverſum, mediaſtinum. Vide *Hypezocos.*

INTERCIDENS, παρεμπίπτων. Vide *Empipto*, idem, quod *Interveniens*. *Intercidens* pulſus dicitur, cum inter duos ictus, qui ordine proprio inferuntur, ictus medius intercurrit. Gal. *in def.* Quomodo hic a Dicroto differat, ego non video.

INTERCISIO, διακοπὴ, idem, quod *Diſſectio.* Vide *Diacope.*

INTERCLUSUS, eſt epitheton curæ cujusdam peculiaris, quæ requiritur in quibusdam ſymptomatibus morbi Gallici gravioribus, v. g. ubi ſal corroſivum malignum peccat, & maculas nigras excitat, aut ungues digitorum in manibus pedibusque corrumpit, ut decidant &c. Parac. *l. 7 de orig. & cura morbi Gallic. c. 11.*

INTERCOSTALIS, μεσοπλεύριος, epitheton muſculorum, qui coſtis veris interjacent, ſuntque duplices: Interni & Externi. De quorum ſtructura, fibris, & uſu vid. Gal. *l. 8 Anat. adm. c. 3 & 6; l. 7 de Uſ. part. c. 20.* Barthol. *l. 2 Anat. c. 2 p. 334*, & vaſorum, arteriæ & venæ, de quibus etiam in Anatomicis.

INTERCURRENS, παρεμπίπτων, idem, quod *Intercidens.* Epitheton pulſus, Galen. *l. 1 de diff. pulſ. c. 12.* Eſt etiam apud recentiores epitheton febrium quarundam continuarum, quæ contradiſtinguuntur *ſtationariis*, quando non a particulari anni conſtitutione dependent, ſed indifferenter cum ſtationariis aut ſecum invicem commiſcentur, jam parcius jam inclementius ſævientes & depopulantes, uti deſcripſit eas Th. Sydenham. *Obſerv. Med. de Morb. acut. ſect. 6 cap. 1 p. m. 409.* De Stationariis vide infra *ſuo loco.*

INTERCUS, ſcil. *Aqua.* Vide *Hydrops.*

INTERDENTIUM, vocatur intervallum inter dentes ejusdem ordinis. Linden. *Ex. XI §. 72.*

INTERDIGITIUM, dicuntur Plinio calli, vel verrucæ inter digitos, præſertim pedum, obortæ. C. Plin. Secund. *Medicinæ l. 2 c. 56.*

INTERFOEMINEUM, περίνεον, περίνεον, vocatur Hippocrati media illa pars, quæ interjacet inter pudendum & anum, quod duobus feminibus ſit interpoſita. Hippocr. *4 aph. 80; 7 aph. 39; 2 de fract. t. 43 & 4 de artic. t. 45.* (Iunge Galen. *in comm. ad hæc loca*) *l. 1 de morb. mul. CI. 34.* Adde Foëſ. *p. 497.* Dieter. *n. 675.*

INTERITUS, φθορὰ, quid ſignificet, notum. In animalibus & hominibus æquipollet *morti.* Alias omne genitum corpus ſecum habet & generationis & *interitus* ſui cauſſas. Gal. *l. 1 de ſan. tu. c. 5* præcipuam *interitus* cauſſam vocat *fluorem*, i. e. deperditionem portionum quarundam, quæ opus habent reſtauratione, Iul. Alex. *l. 2 Salubr. c. 10.*

INTERLUNIUS epitheton eſt epilepſiæ, quam interlunium morbum vocari ſcribit Hartmann. *Diſp. Chymico-Medica XVI de Epilepſ. θ. 2*, quia *interlunio* nati hoc morbo potiſſimum corripi creduntur.

INTERMISSIO, Gr. διάλειψις. Vide *Dialeipo.*

INTERMITTENS, διαλείπων, vide *Dialeipo.* Pulſus *intermittens* qui dicatur, vide Gal. *l. 1 de diff. pulſ. c. 12*, ſcilicet, quando manifeſta quædam mora in rhythmo obſervatur p. n. ob flammæ vitalis defectum. Non eſt tamen ſemper lethale ſignum, teſte experientia in ſenibus & aliis.

INTERNODIUM, σκυταλὶς, φάλαγξ, dicitur de oſſibus digitorum mutuo ſibi colligatis & articulatis, & ordine ſibi ſuccedentibus, Gal. *l. 1 Anat. adm. c. 5; l. de oſſ. c. 19*, ab acie Gr. φάλαγξ, aut turma equitum, quæ σκυτάλη appellatur. Alias Græci iis oſſibus peculiaria nomina tribuerunt. Prima metacarpo proxima dicuntur προκόνδυλοι, media κόνδυλοι, & poſtrema μετακόνδυλοι. Caſtell. Alias & φάλαγξ vocatur articulus, quo magnus digitus oſſi Carpi propinquo dearticulatur. Gal. *l. 2 de V. P. c. 9.* Sunt etiam, qui *Phalangis* nomine Metacarpi oſſa comprehendunt, ordine etiam eodem, velut in acie, conſtituta, quo oſſa digitorum. Idem.

INTEROSSEI, dicuntur muſculi digitos in manibus & pedibus abducentes. Barthol. *l. 4 Anat. c. 9 p. 575 & c. 14 p. 583.*

INTERPASSARE, Medicis eſt ſacculum medicum trajectis ordine filis ita firmare, ut contenta æqualiter ubique diſtribuantur, neque conglomerentur, Ioh. Micræl. *Lex. Philoſ. col. 640.*

INTERPELLATUS *morbus* Paracelſo dicitur vagus, varius, qui nunc hoc, nunc alio modo paroxyſmat, (i. e. exacerbatur) & non habet certum paroxyſmum, *l. 2 de Tart. tr. 1 c. 2 & in Expoſ.*

INTERPOLATUS, uſurpatur a Paracelſo pro *intercalari*, ſive intervenienti, & dicitur de diebus extra paroxyſmum febrilem, ſive ἀπυρεξίας, *Schol. ad l. 2 de Tartaro tr. 2 c. 1.*

INTERSCAPULIUM, Bartholin. vocari ſtatuit ipſam ſpinam ſcapulæ, ſive proceſſum illum in gibba parte illius occurrentem, quæ ῥάφις, & Ruffo ὑπεροχὴ ὠμοπλατῶν, *eminentia ſcapularum*, Hippocrati *in Mochlico* τὸ ἀνώμαλον τῆς ὠμοπλάτης, i. e. *irregulare ſcapulæ* vocatur, *libell. 4 Anat. c. 19.* Verum Lind. ſaltem *foſſulæ longæ* utrinque illius ſpinæ nomen hoc tribuit *Medic. Phyſiol. l. 2 c. 14 §. 51.*

INTERSECTIO, διακοπὴ, idem, quod *Interciſio.* Vide *Diacope.*

INTERSEPTUM, κίων. Vide *Columna.*

INTERSTINCTUS eſt epitheton variolarum, quæ alias etiam *Diſcretæ* & *Diſtinctæ* vocantur apud Thom. Sydenham. *Obſerv. de morb. acut. ſect. III c. 2*, ad differentiam confluentium.

INTERSTITIUM, διάστημα, generaliter idem quod *Intervallum.* Vide *Diaſtaſis.* In ſpecie vero notat

spatium duodecim horarum, in quo febris terminatur, Gal. *l. 2 de crif. c. 9.* *Interstitium ciliare* vocatur quoque circumferentia uveæ tunicæ oculi, ubi duplicata membrana ejus se reflexit ad humorem crystallinum, diciturque communiter *ligamentum ciliare.* Plempius vocat *nexum stamineum*, & sunt tenuia quædam filamenta ex uvea producta, referentia lineas nigras palpebrarum pilis similes, crystallinum humorem cingentes, qui horum ope nectitur vicinis partibus, & cum uvea mobili quoque movetur. Barthol. *l. 3 Anat. cap. 8.* C. Hofm. *comm. ad Gal de V. P. n. 711.*

INTERTRIGO, παράτριμμα, significat cutaneum vitium, ex solutione continui cuticulæ primo per attritionem violentam facta, consequenter & a caussa interna, salsis scil. particulis serosis tenuioribus sive ichorescentibus oborta. Convenire videtur vel cum *Sudaminibus*, vel cum *Impetigine.* Scribon. *n. 222.*

INTERVALLUM, διάλειμμα, vide *Dialeimma.* Quamvis non solum de febrilis paroxysmi remissione & cessatione, verum etiam de aliorum morborum periodicorum exacerbationibus cessantibus usurpari possit & soleat. Vide Scribon. *n. 99, 100.* *Intervallum* quoque vocatur morula illa, quæ in pulsu contingit, si qua est, post subsidentiam arteriarum, antequam ab impulsu cordis denuo distendantur. Galen. *de pulf. ad Tyron. c. 4.*

INTESTINA terræ trita, terreni vermes, Dioscor. *l. 2 cap. 22.*

INTESTINUM, ἔντερον. Vide *Enteron.*

INTORTUS, ἐπεστραμμένος, vel idem significat, quod *contortus*, συνεστραμμένος: vel præpositio *In* auget significationem, ut notet violentam insertionem, vel intrusionem, v. g. *Intortum linteum.* Scrib. *n. 45.* *Intorta* papyrus, Cels. *l. 5 c. 28.*

INTOXICATIO, est idem, quod *Infectio*, quamvis Paracels. restrinxerit *intoxicationem* ad externam venenationem apostematum, vulnerum, uti videre licet *l. 1 de Peste c. 1 & 2.*

INTRICATUS, ἐμπλεκόμενος vel ἐπιπλεκόμενος, quid extra forum Medicum significet, ex aliis Lexicis constare potest ac debet. In Anatomicis est epitheton musculi in aure externa siti, qui & *Bicaudalis* vel *Tricaudalis* vocatur ob varietatem. Vide *Bicaudalis.*

INTRITUM, ἔντριτον, ἔντριμμα, ὑπότριμμα, significat cibum, qui interitur & infricatur, sive cibus in mortario subactus, recentioribus Medicis *contusum* dictus. Rhod. *in Lex. Scrib.* *Intritum* specialiter quoque vocatur panis in cerevisia, quod & febricitantibus concedi potest ex mente Rolfincii. Verum cum vino & saccharo ad refectiva merito refertur. *Ord. ac M. M. Sp. l. 14 f. 1 c. 25*, ubi βλῆμα Græce appellat, quod tamen teste Athenæo panem *intritum*, sed calidum significat. Henr. Steph. *in Thesauro.* Alias ἔντριμμα ex Polluce significat quoque *fucum*, qui vultui infricatur.

INTROCESSIO, idem, quod *Impressio*, de quo vocabulo p. a. Illo nomine usus est Scultet. *Arm. Chirurg. Part. II Obs. 9. & 20.*

INTROSUSCEPTIO vel INTUSSUSCEPTIO vocatur ingressus p. n. portionis intestini in proximam, sive reduplicatio intestini instar digiti in chirotheca intus retracti & reduplicati, quæ caussa ilei lethalis habetur a Bonetto *Sepulchreti vel Anat. Pract. l. 3 sect. 14 Obs. 20 p. 910, 911.* Vocatur & *Subingressus.*

INTUMESCENTIA, οἶδος, οἴδημα, idem, quod *Tumor.* Vide *Tumor*, *Oncos.*

INVADO, ἐμπίπτω, vide *Empipto.* Usurpatur de actu ipso secundo læsionis a morbis provenientis, qui & *invasio* vocatur *morbi.* Alias *invasio* etiam dicitur *incubus*, Gr. ἐπιβολή. Dolæus *Encyclopæd. l. 1 c. 13 §. 1 pag. 197 a.*

INVALESCO, ἐπισχύω, ἰσχύω, intensivam obtinet significationem, & notat *robur, vires acquiro*, recupero. Hippocr. *2 aph. 8.* Iunge Dieter. *n. 415.* Sed substantivum *invalescentia* accipitur privative, idemque est, quod *invaletudo*, Gr. ἀῤῥώστημα, ἀῤῥωστία, *infirmitas.* Vide *Arrhostia.* Ita & Adjectivum *Invalidus* idem, quod *debilis, infirmus, impotens*, Gr. ἀσθενής, ἄῤῥωστος, ἀδύνατος. Et ita privativam obtinet significationem.

INVENTIO, εὕρεσις, dicitur consecutio rerum Medicarum, sive in mente solum, sive etiam realis. Non enim solum remedia *inveniuntur*, sed & caussæ sanitatis & morborum debent per ratiocinationem legitimam *inveniri* prius rite investigatæ. Est autem *Inventio* duplex: *Dogmatica* una, quæ etiam sano sensu Methodica appellari potest, quia methodo & via quadam ordinata procedit. Dicitur & *Logica*, vel *rationalis*: Altera *fortuita*, casualis, quæ & *empirica* nominatur, qua res temere & incidenter reperiuntur. Gal. *l. 1 Meth. med. cap. 4 & l. 3 c. 1.* *Inventio* hæc fortuita in Anatomicis haud solet esse infrequens, dum multa ab aliud agentibus inventa sunt, fatente etiam C. Hofmann. *in Gal. de V. P. n. 413.* *Inventoribus* olim divini honores fuerunt decreti, teste Lang. *l. 2 ep. 3.*

INVERECUNDUS, ἀναίσχυντος, quid proprie significet, e Lexicis aliis constare debet. *Inverecundum* os vocatur ab Anatomicis os frontis, Barthol. *libell. 4 Anat. c. 6 p. 706.* Dicitur alias Os puppis.

INVERSIO, ἐπιστροφή, vide *Epistrophe.* *Palpebrarum inversiones* propriis nominibus vocantur ἐκτρόπιον, & λαγοφθάλμιον. Vide *Ectropion*, *Lagophthalmion.* Iung. Scribon. *n. 36, 37.* Rhod. *in Lex. Scrib.*

INVERTENS dicitur hodie virtus vel facultas medicamentorum, quando peccans materia ejusque qualitas per portiones medicamentosas in contrarium permutatur; tenuitas incrassatur, crassa attenuatur, acris mitigatur, acida obtunditur aut dulcescit, quemadmodum passim in Practicis scriptoribus recentioribus observare licet.

INVESTIGATIO, ζήτησις, idem, quod *Inquisitio*, vide

vide superius. Est medium ordinarium inventionis, quam præcedere solet.

INVETERATUS, παλαιὸς, χρόνιος, dicitur de morbis, qui altas jam radices egerunt; & distinguuntur a morbis recentibus. Non plane vero *Inveterati* morbi iidem sunt cum *chronicis*, aut longis. Omnis quidem *inveteratus* est etiam longus, sive μακροχρόνιος, sed non vice versa, cum longi ab initio etiam fuerint recentes. *Inveteratum*, παλαιὸν, etiam usurpatur de remediis. Gal. *l. 5 de S. Fac. c 9 ad fin.* Verbum *inveterascere* legitur apud Scrib. *n. 250.* Iunge Rhod. *in Lex.*

INVICTUM, ἀνίκητον, nomen Emplastri. Vide *Aniceton.*

INVIDIA, φθόνος, est affectus animi, & species *tristitiæ*, cum quis ex alienis bonis tristitia afficitur. Est vero pessima species tristitiæ, Galen. *l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7.* Est caussa morborum, præsertim languoris, & atrophiæ. Iung. Charlton. *Ex. VIII §. 30.* Rolfink. *O ac M. Med. Sp. l. 2 sect. 3 c. 107.* Vocatur etiam *Livor.* Iul. Alex. *l. 22 Sal. c. 3.* Fascinationem quoque ab *Invidorum* effluviis deduxit Lang. *l. 2 ep. 36.*

IN VIRTUTE, i.e. in diluto, Capril. *de febr. putrid. l. 2.*

INVISCATIO oculi idem, quod λήμη, γλήμη, *glamiæ*, est quædam viscositas palpebram vel cum pupilla jungens, sive in ejus albedine, sive nigredine, vel utroque palpebras simul jungens, qualis fit propter vulnera in oculis. Galen. *l. de ocul. c. 9.* Est autem liber spurius.

INVISIBILIS, ἀόρατος, quid significet, notum est. Hominis *invisibilia* sunt commentum Paracelsicum & Crollianum, de quibus vide Libav. *T. IV Oper. p. 19.*

INUNCTIO, χρῖσις, ἄλειψις, ἄλειμμα, μυρισμὸς, idem, quod *Illitus*, vel *Illitio.* Vide *Illitio.* Sumitur vel pro ipsa actione; vel etiam pro materia, quæ illinitur. Ægin. *l. 7 c. 20.* Dicitur *unguentum*, Adeps &c. De cura morbi Gallici per *inunctionem* cum Hydrargyro vel Mercurio vide Hildan. *Cent. 5 Obs. 92 seqq.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 6 s. 3 c. 2 seqq.*

INVOCALIS, ἄφωνος. Vide *Aphonia.*

INVOLUCRUM, εἴλυμα, dicitur de membranis partem aliquam investientibus. Ita Periostion est *involucrum* ossium. Gal. *in def.* Pericardion vocatur *Involucrum* cordis.

INVOLUNTARIUS, ἀεκὼν vel ἀκὼν, idem, quod *invitus.* Dicitur de eo, quod nobis insciis & præter voluntatem nostram accidit v. g. mictio vel urina *involuntaria*; idem quod *incontinentia urinæ.*

INVOLUTUS, εἰλυμένος, vide *Eilumenos.* Est & idem, quod *Ileon*, epitheton intestini tertii tenuis, vide *Eileon.* Instrumenta quoque aliquando *involvi* solent v. g. Auriscalpium lana *involutum* legitur apud Scribon. *n. 230*, & Manus linteo *involutæ p. 180.*

INVOLVULUS, ἴψ, vermiculi nomen pampino se involventis. Vide *Ips.*

INUSTIO, ἔγκαυσις, σύγκαυσις. Vide *Encausis.* Accipitur vel Pathologice de intemperie nimis calida partis alicujus, vel inflammatione; vel Chirurgice de operatione, quæ cauterium actuale vocatur. Vide *Cauterium.*

INUSTORIA, Græcis Cauteria, Didac. Merin. *de morb. internis, l. 3 c. 5.*

INUTILIS, δύχρηστος, ἀσύμφορος. Vide *Dyschrestus.* Linden. *Inutile* descripsit, quod alienum est ab utilitate communi, & quod noxam nocere & damnum dare atque perniciem potest. Linden. *Ex. XIII §. 284.*

IOBOLOS, ἰοβόλος, est epitheton belluarum virulentarum, quæ venenum ejaculantur. Legitur apud Nonum *de M. P. C. cap. 260.*

IODES, ἰώδης, id est, *æruginosus*, ab ἰὸς, *ærugo.* Epitheton excrementitiæ bilis p. n. Vide *Bilis.* Unde vomitus *æruginosi* oriuntur, ἔμετοι ἰώδεες, quorum aliquoties meminit Hipp. *1 Prorrhet. s. 1 t. 10; Coac t. 169; l. 1 Epid. s. 2 t. 54 & alibi in Epid.* Iung. Foes. *p. 294.* Caussam vero talis vomitus pete e Sylvii *l. 1 Pr. Med. c. 30 §. 112.* Significat & *cæruleum* colorem *violaceum*, in qua significatione usus Dioscorides *l. 5 c. 171*, ab ἴον *viola.* Potest etiam significare æruginosum, venenosum ab ἰὸς, quod æruginem, sagittam & venenum denotat. Vide *Ios.*

IONTA, τὰ ἰόντα, dicuntur Hipp. prodeuntes dejectiones & excretiones, quæ videlicet per universum morbum aut saltem longo illius intervallo exeunt. Hipp. *4 aph. 2 & 21.* Gal. *in comm.* a verbo ἰέναι, *ire*, exire. Dieter. *n. 417.*

IONTHOS, ἴονθος, Latine *Varus* dicitur, tumor exiguus & inflammatorius plerumque in faciei cute, ex portionibus sanguinis accensi crassioribus collectis & stagnantibus, obortus, Gal. *l. 5 de C. M. S. L. cap. 3.* Non est pruriginosus, neque ad scalpendum invitat. Æginet. *l. 3 c. 25* duplices constituit *varos*: alios nondum induratos; alios vero in callum degenerantes. Aetius scribit, *varum* etiam ἄκνην vocari, quamvis hoc vocab. non occurrat *in Lex.* Gorr. tamen putat, varos ἄκνας dici, quod non pruriant. Foes. p. 17. Conveniunt *vari* cum *furunculis.* Vide *Dothien.* Cl. Lentilius discrimen facit inter *Ionthos* & *Varos*, scribens, quod illi pruriant, hi vero non; deinde & *Ionthas* in genere fœminino vocavit, qua autoritate an propria an aliena utrumque nitatur, non est mearum partium ventilare. Interea legatur laud. Autoris *Miscell. Medico-Practic., Part. II p. 559.*

IOS, ἰὸς. Vide *Ærugo.* Rul. dicit *Ios*, id est, *Venenum.*

IOSACCHAR, ἰοσάκχαρ, id est, *saccharum violaceum* apud Actuarium. Gorræus.

IOTACISMUS vocatur a Lentilio vitium linguæ quando vocabula vel certas literas enunciare nequeunt. Pertinet ad *Balbos* vel Blæsos. Legitur cum Lambdacismi descriptione *in d. l. P. II p. 647 seqq.*

IPNOS, ἴπνος, idem, quod καμῖνος, *Furnus*, φοῦρνος. Hippocr. *l. 2 de morb. XLIV*, 17, ubi ἰπνῷ legitur. Hinc panes ἰπνῖται, *furnacei* five in furno cocti dicuntur, *l 2 de diæta XI*, 3. Vide Foes. *p. 285*.

IPOTERION, ἰπωτήριον, nomen medicamenti, quasi Latine *Expressorium* dicti, ab Heraclide inventi apud Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 7*, ubi perperam ἰππωτήριον legitur, notante C. Hofmann. in ἀνεκδότοις notis ad *h. l.*

IPS, ἴψ, idem, quod *Involvulus*, de quo p. a. *Vermiculus* videlicet sese vel foliis & pampinis vitis involvens, vel vestibus. Unde *Ips vitiarius*, & *Ips vestiarius* appellatur. Aldrov. *proleg. de Insectis p. 5 & 6 & l. 4 c. 5 edit. Bonon.* Linden. *Ex. V §. 110 seqq.*

IRA, *Iracundia*, ὀργή, ὀργιλότης, θυμὸς, ὀξυθυμία, inter affectus animi facile notissimus, frequentissimus, vehementissimus habetur, cujus impetum nihil ab insania & furore differre, scripsit Galen. *l. de cognosc. & curand. anim. morb. c. 4 & 5*, unde & vulgo *Furor brevis* dicitur. Hujus vero affectus formalis ratio adeo intricata est, ut difficile, imo pene impossibile sit, generaliter & simul accurate describere. Maxima vero spirituum & sanguinis perturbatio concurrit, quod patet ex characteribus & signis *iratorum*, dum mox pallent, mox rubore suffunduntur, frons corrugatur, labrum diducitur, dentes strident &c. Operam tamen in exponendo hoc affectu egregiam impenderunt Charlton. *Ex. IIX Path. §. 27.* Willis *de An. Brut. P. I c. 9.* Iungatur Rolfink. *O. ac M. M. Sp. l. 2 f. 3 c. 103.* Fabr. Hild. *cent. Epist. 1.* Sunt vero potissimum duæ species *Iræ*, quarum una celeris est, & ὀξυθυμίη Hippocrati dicitur, Latin. *Excandescentia*, & homines ὀξύθυμοι, Hippocr. *l. de int. affect. t. 68; l. 6 Epid. f 4 t. 4; f. 5 t. 8; l. 1 de diæt. XXXVII, 5:* altera gravior longoque tempore pressa, Gr. θυμὸς, ὀργιλότης, Lat. *Iracundia*, & qui illam habent, θυμώδεες Hippocr. vocantur, & ὀργίλοι. Vide Foes. *Oec. p. 457.* Est vero *Ira* non solum caussa morborum procatarctica, ita ut mors quoque insecuta sit illius vehementiam, contra autoritatem Gal. qui negavit, quendam ex ira mortuum esse, *l. 2 de sympt. causs. cap. 5*, uti patet ex Casp. Rejes *C. El. q. 50 & 79.* Verum etiam aliquando caussa sanitatis, & remedium esse potest, si levior, moderatiorque fuerit. Hinc Hippocr. suasit *l. 2 Epid. f. 2 n. 26.* Iung. C. Hofmann. *l. 5 c. 39 §. 6.*

IRIS, ἶρις, vocabulum est πολύσημον. In Physicis notat illum multicolorem *arcum cœlestem*, sive Meteoron illud aëreum, de cujus generatione nondum plane conveniunt recentiores etiam Philosophi, quamvis in hoc omnes consentiant, quod ejus colores pingantur per radios solis in guttulas aqueas illapsos, & tum reflectendo, tum refringendo varie ad visum transmissos. Hanc ante diluvium fuisse negavit Helmont. *tr. Meteoron Anomalum n. 2.* Verum an satis valido argumento hoc fecerit, dubito. In Medicina *Iris* significationem habet 1. Botanicam, quæ etiam non est hujus loci. 2. Anatomicam, & notat circulum & *coronam in oculo* mediam, ubi inter se committuntur tunicæ universæ, Gal. *l. 14 meth. med. c. 19; l. 10 de V. P. c. 2 & 3.* C. Hofmann. *in comm. ad Gal. n. 727.* Barthol. *l. 3 An. c. 8.* Inditum ei fuit nomen ab arcus cœlestis similitudine. Hujus partes, quæ pupillæ proximæ sunt, nigræ, πασοὶ, dicuntur; circulus vero, qui candido proximus, ἅλως, Gorr. & Castell. Linden. *Med. Phys. f. 2 c. 10 §. 20.* 3. Pharmaceuticam, & est *Iris* nomen pastilli, croco, myrrha & alumine constantis, ut refert Aëtius ex Herodot. *lib. 5 c. 129*, notante Gorræo. Est etiam gemmæ nomen, crystallique species, & secundum nonnullos *radix crystalli*, plerumque sexangula, quæ exposita solis radiis per rimam, aut aliter subeuntibus, angulorum repercussu, arcus cœlestis speciem in proximis parietibus imprimit. Sed & in ipsa se arcus illius imaginem habere videtur in uno, aut altero sui angulo, si luci obversa conspiciatur. Plin. *l. 37 c. 9.* Rul. *in Lex.* & Iohns. Chioccus *in Mus. Calceol. f. 3 p. 200.* Si vis, huc referre poteris *lapidem dæmonis* Alberti, qui bicolor, etiam, ut *Iris*, & confert febricitantibus, & pellit venenata, Rul. Tandem 4. Spagyricam habet significationem, & vocatur *Iris mystica*, in magisterio Lapidis Philosophici, quæ describitur apud Libav. *Apoc. Hermet. P. Poster. T. II Oper. p. 407.*

IROS, εἶρος. Aliquos appellare hoc nomine tumoris quasi scirrhosi in splene speciem; alios vero malam totius corporis affectionem, notat Erotianus, & quoad posterius convenire videtur Ingrassias *de tumoribus contra naturam p. 14*, quando Irionem cum erysipelate eundem facit. Sed falli omnes docet Erotianus, & εἶρος febris speciem esse Hippocrati monet.

IRREGULARIS, ἀνώμαλος. Vide *Anomalia. Regularis.*

IRRIGATIO, ἐμβροχή. Vide *Embregma. Irrigare exuvias* significat apud Seren. inficere & madefacere urina vestes, lectos, & indumenta, ipsamque corporis cutem, Keuchen. *in not. p. 214.* De *irrigationis* necessitate in præparatione lapidis Phil. vide *Th. Chym. Vol. IV p. 759.*

IRRITATIO, *Irritamentum*, ἐρεθισμὸς. Vide *Erethismos. Irritatio* humorum quoque vocatur ὀργασμὸς, estque dispositio ad excretionem, Galen. *c. 2 in 6 Epid. t. 9.*

IRRORATIO, Gr. dici posset δροσισμὸς, vel ἐπιδροσισμὸς, est species *Irrigationis*, & superficiaria alicujus rei, Gal. *l. 7 de C. M. S. L. c. 5.*

IRREPTIO, εἰσβολή. Vide *Eisbole.*

IS, ἶς, ἰνὸς, *fibram* significat. Vide *Fibra.*

ISADA, Hispanis & Lusitanis vocatur *Lapis Nephriticus. Ephem. N. Cur. An. III Obs. 30*, de quo vide infra *Nephriticus.*

ISAGOGE, εἰσαγωγή, Latine *Introductio*, significat brevissimam tractationem alicujus rei, sive scriptum, quo prima artis alicujus rudimenta & elementa traduntur. Dicuntur & Latine *Præcognita*. Vel est Natura rei, quæ definitione & divisione absolvitur, ut illius cognitione Lector ad aditum subeundum in seq. tractatione præparetur. Ita inter scripta Galeni refertur libellus *Isagoge*, vel *Medicus*, vocatus. Et qui talia præcognita addiscere cupiunt, vocantur εἰσαγόμενοι, i. e. *Tyrones*, *lib. de puls. ad tyrones.* Vide Fr. Hofm. *in Clav. ad Schr. l. 1 c. 1.*

ISALE, ἰσάλη. Vide *Ixale.*

ISATODES, ἰσατώδης, id est, *Glasteus*, ab *Isatis, Glastum*, herba tinctoribus usitatissima. Epitheton bilis excrementitiæ colore cæsio glastum æmulantis, & occurrit apud Hipp. *l. 4 Epid. XXV, 17.* Galen. *l. de atr. bile c. 2.* Est vero bilis species pessima, ob aciditatem acerrimam mordacissima, extremamque inter omnia bilis genera malignitatem obtinens, Foës. *p. 287.* Nobis potius videtur, atræ bilis & succi pancreatici, quam liquoris biliosi corruptio habenda esse.

ISCA, ἴσκα, vocatur corpus fungosum, quercubus & corylis adhærens, quo usi sunt veteres, tanquam caustico actuali, loco ferri imponentes ventri & regioni stomachi. Verum barbaris solum receptum fuit hoc remedium, P. Ægin. *l. 6 c. 49.* An coincidit cum nonnullorum recentiorum invento cauterio actuali per fungum *Moxa* dictum instituto, de quo infra *lit. M.* quædam notanda?

ISCHÆMON, ἴσχαιμον, dicitur medicamentum *sanguinem sistens*, paulo diversum ἀπὸ τῦ ἐναίμε: Hoc enim non modo sanguinem supprimit, sed & inflammationem arcet. Illud vero rationem habet tantum sistendi sanguinem, & quidem per caustica, & crustam inducentia simplicia ingredientia, uti patet ex eorundem formulis, ap. Gal. *l. 5 de C. M. P. G. c. 14.* Gorr. Cast.

ISCHALEOS, ἰσχαλέος, idem, quod ἰσχνὸς, λεπτὸς, *tenuis.* Galen. *in expos. voc. Hipp.* Foës. *p. 288.*

ISCHIAS, *Ischiadicus*, ἰσχιάς, ἰσχιαδικὸς, dupliciter accipitur: Physiologice, & Pathologice. Illo modo epitheton est *venæ cruralis* geminæ, quarum una *Ischias major*, altera *minor* vocatur, Bartholin. *libell. 1 Anat. c. 9.* Hoc vero respectu notat morbum *Coxæ*, sive dolorem *Coxendicis*, estque species *arthritidis*, articulum coxæ occupantis, adeo ut dolor ad poplitem & suram consequatur. Meminit Hipp. *3 aph. 22; l. 2 Prorrhet. XLV, 1 seqq. l. de affect. XXX, 1 seqq. l. de Int. affect. LIV, 1 seqq. &c.* Ægri tales vocantur *Ischiadici*, Gal. *l. 10 de C. M. S. L. c. 2.* Vide *Arthritis, Coxa.* Iung. Foës. *d. l.* Diet. *n. 409.* Morbus hic vocatur & *passio Ischiadica*, Helmont. *tr. Ius Dominatus, n. 20.* & corrupte ab aliis *Sciatica*. *Tabes coxaria* vocatur ἰσχιαδικὴ φθίσις, cum ex abscessu, aut rhevmate in coxendicem, crus & coxa emaciatur & contabescit. Hipp. *Coac. t. 144; l. de Glandul. X, 8, 9.*

ISCHION, ἰσχίον. Vide *Coxa.*

ISCHNÆNO, ἰσχναίνω, significat *attenuo*, minuo, & usurpatur ab Hipp. *5 aph. 25 & 55.* Dieter. *n. 411.*

ISCHNOPHONIA, *Ischnophonos*, ἰσχνοφωνία, ἰσχνόφωνος, primario significat *tenuitatem*, vel exilitatem *vocis*, in qua significatione videtur sumi ab Hippocr. *1 Epid. s. 2 t. 78*, notante Galen. *in comm. ad h. l.* Vsitatior tamen significatio videtur esse, quando sumitur pro *linguæ hæsitantia*, & de illis, qui inter loquendum titubant, Hippocr. *l. 2 Epid. s. V, 4, 5, 6; l. 2 Prorrhet. XVI, 21*; explicante ita Foës. *p. 298*, quamvis in edit. Lind. per *gracilem vocem* expositum legatur.

ISCHNOS, ἰσχνὸς, *tenuis*, idem, quod λεπτὸς, *attenuatus.* Accipitur plerumque de excessiva, & p. naturali tenuitate passim ab Hippocrate, notante Foës. *p. 289.* Dieter. *n. 412.* Vnde & ἰσχνότης *maciem*, sive macilentiam corporis significat, Linden. *Ex. XIII, §. 197; XIV, §. 22, 24.* Vide *Gracilis.*

ISCHOMENOS, ἰσχόμενος. Vide *Contentus.*

ICHON, ἴσχον. Vide *Continens.*

ISCHVRIA, ἰσχυρία, *urinæ* vocatur *suppressio* & *retentio* p. n. symptoma abolitæ, vel imminutæ actionis, idemque grave admodum & periculosum, præsertim in nephritide, notante For. *l. 24 Obs. 26.* Plerumque sequi solet calculum vesicæ, sed quod tantum sit symptoma calculi, uti videtur statuere Lind. *Ex. XII, §. 102, 111, 113*, hoc nimis stricte dictum arbitror, cum & grumus sanguinis idem facere possit, uti & nos olim in cive quodam hujus loci per longum temporis spacium mictione cruenta laborante, & tandem *ischuria* lethali ex grumositate sanguinis correpto notavimus. Nec videmus, quid obstet, quo minus *Ischuria* dicenda sit illud quoque symptoma, cum urina in vesicam omnino non venit, ob renum etiam morbos eorum actionem secretoriam lædentes, quamvis improbare voluerit Gal. *l. 3 de sympt. causs. c. 2.* Est enim generale vocabulum ἰσχυρία, quod notat *retentionem urinæ* a diversis morbis vel renum, vel vesicæ dependentem. Consentit nobiscum D. Segerus *in Ephem. Nat. Cur. A. II, Observ. 23*, & Illustr. Dn. D. Illmer a VVartenberg, Archiater Cæsareus, & Professor Viennensis, *in iisdem Ephem. A. III, Obs. 39.* An & desidia vesicæ arguenda erit; quam caussam *Ischuriæ* raræ ex observatione M. Georgii Hannæi Profess. Orthiniani legere licet *in Act. Hafn. Vol. III, Obs. 8.*

ISCHYO, ἰσχύω, hoc est, *robustus fio*, vires recupero. Hipp. *2 aphor. 8.* Dieter. *n. 415.*

ISCHYRESIS, ἰσχύρησις, significat *assertionem*, affirmationem. Hipp. *in Præcept. II, 16; III, 7*; a verbo ἰσχυρίζω, *affirmo*, confirmo, *1 de artic. t. 5.* Foës. *pag. 291.*

ISCHYROS, ἰσχυρὸς, id est, *robustus*, *validus.* Dicitur de hominibus & morbis, & opponitur τὸ ἀσθενεῖ,

æ, debili, *infirmo.* Occurrit passim apud Hipp. præsertim in aphorismis, quas allegavit Dieter. *n. 413.* Foes. *d. l.* Descendit ab ἰσχὺς, quod *vigorem*, *robur*, vires significat.

ISCHYTERIOS, ἰσχυτήριος, idem, quod ἰσχυρὸς, *fortis*, validus. Hipp. *l. de loc. in hom. XXXII, 4.*

ISENNYUSA, ἰσεννύουσα, dicitur de ætate æqualibus, apud Hippocr. *l. 2 de morb. mul. IV, 10*, ubi ἰσενύουσαι legitur. Foes. *p. 287.*

ISICOS, ἰσικὸς, *Isicium*, est edulii genus, ex carne diligenter intrita, & minutissime incisa, quod nunc per se, nunc reticulo, aut omento circumdatum, aliis etiam junctis rebus & aromatibus aliquando in sartagine cum adipe, aut oleo, butyrove frigebatur, uti ex Apicio *l. 2 c. 1* docet Gorræus. *Isicium* vocatur quasi *Insicium* ab insectione. Meminit τοῦ ἰσικοῦ Al. Trallianus *l. 7 c. 1 & l. 11 c. 1.* Videatur & Mercurial. *l. 1 V. L. c. 2.*

ISIR, idem, quod *Ixir*, vel *Elixir.* *Th. Chym. Vol. IV, p. 502.*

ISIS, ἶσις, nomen Emplastri ad cruenta vulnera efficacis, præsertim capitis, ad glutinandum, carnem inducendam, purgandum, & multos alios usus, cujus duæ formulæ occurrunt, *Hermonis*, quod & *Epigoni* vocatur, & *Glyconis* viride, de quibus videatur Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 18; l. 5 c. 2 & 3.* Scribon. Larg. *n. 26*, & Ægin. *l. 7 cap. 17* Et mirum, quod Castell. & Gorr. triplex constituerint, distinguentes inter Hermonis & Epigoni Emplastra, cum tamen Gal. expresse scripserit *d. l. c. 2:* Non opineris, aliud esse Hermonis sacri Scribæ, & Epigoni. Alias *Isis* nomen etiam fuit Deæ Gentilium, quam coluerunt, quod morborum medicamenta reperisset, eaque per somnium ægrotis suggessisset, Lang. *l. 2 ep. 3.*

ISOCHRONOS, ἰσόχρονος, paritatem vel *æqualitatem temporis observans*, idem, quod ἰσόδρομος, æqualiter currens. Dicitur de pulsuum motibus æqualibus apud Gal. *l. 2 de dign. puls. c. 1.*

ISOCHRYSON, ἰσόχρυσον, hoc est, *Auro compar*, epitheton collyrii ad multas oculorum affectiones, videl. corrosos angulos, scabras affectiones, inveteratas lippitudines, aspritudines, ficosas eminentias, cicatrices & callos, cujus descriptio habetur apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7 fere ad finem.* Vocatur quoque *Isochrysum* compositio quædam Chymica ex æqualibus Reguli per Martem ex Antimonio parati, & Argenti vivi sublimati partibus, cujus meminit Libav. *Tract. Chym. de Igne Natur. c. 35.* & *Apoc. Herm. Part. prior. c. 9.*

ISOCRATES, ἰσοκράτης, epitheton *vini*, quod *pari aquæ quantitate mixtum* est, Hipp. *lib. 2 de morb. XXXIIX, 6*

ISODROMOS, ἰσόδρομος, idem, quod ἰσόχρονος. Vide *Isochronos.*

ISOMOERIA, ἰσομοιρία, dicitur *partium omnium æqualitas*, & æquabilis potestas, Hipp. *l. de A. L. & Aq. XXXI, 9.*

ISORRHOPOS, ἰσόῤῥοπος, Latine dicitur *æquilibris*, æquis momentis ac ponderibus libratus, *æquivalens*, in neutram partem vergens. Usurpatur ab Hippocr. de partibus corporis, v. g. *2 de fract. t. 67 & 2 de artic. 22.* Ubi Gal. *in comm.* scribit, accurate loquendo ἰσόῤῥοπον μορίον vocari eam partem, quæ simillima est cylindro. Enimvero non video rationem nec autoritatem hujus significationis. Occurrit & adverbium ἰσοῤῥόπως, *3 de artic. t. 24*, ubi & ἑτερόῤῥοπος opponitur, *inæqualis.* Iungatur Foes. *p. 287.*

ISOS, ἴσος, *æqualis.* Vide *Æquale.* Adde Dieter. *num. 407.*

ISOSTHATHMOS, ἰσόσταθμος, epitheton Medicamenti cujusdam Becchici, apud Aët. *l. 8.* Gorr.

ISOSTHENES, ἰσοσθενὴς, nomen est differentiæ motus musculorum apud Galen. *l. 1 de motu muscul. c. 9*, & opponitur ibi ἀνισοσθενής. Illud Latine redditur per *æquali robore pollens;* hoc per *inæquali robore pollens*, quando nimirum comparatio inter musculos ejusdem partis antagonistas instituitur.

ISOTHEOS, ἰσόθεος, id est, *Deo æqualis.* Epitheton est, qua Medici apud Hippocr. quando Medicum, qui simul bonus est Philosophus, *Deo æqualem* dicit, *l. de dec. ornat. V, 1.* Vide Galen. *in libell. hoc tit.* & Lind. *Ex. II.* qua medicamentorum quorundam maxime utilium & probatorum, quamvis meo judicio hyperbolicum, v. gr. Collyria quædam ita vocantur apud Aëtium *l. 1.* Ægin. *l. 7 c. 16.* Confectio ad tussim quædam appellatur ἰσόθεος, Galen. *l. 7 de C. M. S. L. c. 3.* alia contra Colicam, *d. l. 9. c. 4.* Unguentum Ischiadicum, Aët. *l. 12 c. 5*, notante Gorræo.

ISPIDA, ἀλκύων, nomen avis parvæ, pulchræ, pennarum venustate clarissimæ, *Alcyonis* species, cujus descriptio & usus videatur apud Aldrov. *Ornithol. l. 20 c. 61.*

ISTHMION, *Isthmos*, ἰσθμιον, ἰσθμὸς, vocatur ea pars corporis, quæ os & gulam interjacet, sive communis gulæ & gutturi, per quam ea, quæ comeduntur & bibuntur, transeunt, per translationem propter loci angustiam ita dicta. Unde & *tonsillæ* inflammatæ παρίσθμια appellantur, Hipp. *3 aph. 26.* Dieter. *n. 657.* Hac ratione ἰσθμὸς & φάρυγξ idem erunt, hoc est, quæ inter stomachum & laryngem interjacet, latitudo & capacitas, Latine *Fauces*, dicta, quamvis Gal. φάρυγγα dicat, corpus esse *isthmum* ambiens, *l. de musc. dissect. c. 15.*

ITALICUM, ἰταλικὸν, nomen Emplastri ἐμμότου, quod vim habet purgandi ulcera sordida, & carnem inducendi, cujus descriptio habetur ab Ægin. *l. 7 c. 17.* Ejus usus meminit & *l. 4 cap. 40.* Balsamus quoque quidam compositus nervorum affectibus summopere conducens *Italicus* cognominatur, cujus descriptio extat in Iac. le Mort *Pharm. Med. Phys. c. 29 p. 213.*

ITER, ὁδοιπορία, quid significet, notum est. Consideratur vero & in Medicina, tanquam caussa sanitatis & morborum. Hinc Hipp. *l. de sal. diæt. t. 9* docet, quo tempore anni, & quomodo *iter* faciendum sit? & Gal. inter morbos *iter* agentium in frigore summo refert convulsionem, *l. de diff. morb. c. 5*, item putredinem ex *itinere* laborioso, propter variam aëris mutationem, *l. 11 meth. med. c. 4*, & alibi.

ITHAGENES, ἰθαγενής, *genuinus*, legitimus, proprie usurpatur de conceptu vero, ad differentiam molæ, aut alterius falsi conceptus, Hipp. *l. de steril. lib. XX, 2; l. 1 de morb. mul. XCVII, 3;* Iunge Foësius. *Oec. p. 278. seqq*

ITHYCYBOS, ἰθύκυφος, *ex recto gibbosus*, & usurpatur de spina, cum ex recto in gibbum elevatur, Hipp. *3 de artic. t. 44.*

ITHYLORDOS, ἰθύλορδος, oppositum est prioris, & dicitur de incurvato, & *in directum repando;* in specie de spina introsum inclinante, Hipp. *d. l. t. 42.*

ITHYORIA, ἰθυωρία, idem, quod εὐθυωρία. Vide *Euthyoria*, *Rectitudo*, rectus processus. Usurpatur ab Hipp. *l. 1 de fract. t. 9, 10; & 3 tit. 31.*

ITHYS, ἰθύς, idem, quod εὐθύς, *rectus*, directus. Vide *Euthys.*

ITHYSCOLIOS, ἰθυσκόλιος, notat compositam recurvationem, ἐκ τοῦ ἰθυκύφου, vel ἰθυλόρδου, quando & in posteriorem & anteriorem partem fit incurvatio; & usurpatur etiam de spina, Hippocr. *d. l. t. 42*, & Galen. *in comm. ad d. l. t. 48.* C. Hofm. reddidit Lat. *Rectincurvus*, *in comm. ad Galen. d. V. P. n. 922.*

ITHYTRICHES, ἰθύτριχες, dicuntur, qui *rectos habent capillos*, Hipp. *lib. 6 Epid. VII, 28.* quibus *crispi* opponuntur *capilli*, Gr. οὖλοι, vel οὐλότριχες, Aristot. *in Alex. in probl. dict.*

ITINERARIUM, ὁδοιπορικόν, vocatur in Chirurgicis instrumentum ex tenui argento, vel orychalco paratum, quo via ad exactam loci, in quo, & per quem incisio ad extrahendum calculum vesicæ facienda est, notitiam monstratur, cujus delineationem & usum exhibet Hildan. *l. de lithotomia vesicæ*, *cap. 14, 15.* Hujus delineationem exhibet etiam Scultetus *Arm. Chirurg. Part. I Tab. XVII, fig. 6.* Alias *Itinerarium* in propria significatione, quatenus significat descriptionem memorabilium in itinere, Medicis quoque commendatum esse debet, ad veram experientiam acquirendam & confirmandam.

ITIS, ῖτις, terminatio est propria inflammationum, sive potius nominum inflammationes nunquam non significantium, v. g. *Phrenitis*, *Pleuritis*, *Nephritis*, &c. teste Linden. *Ex. XVI, §. 11.*

ITRION, ἴτριον, late & stricte acceptum fuisse vocabulum, constare poterit ex Autoribus diversis. In genere notat *placentarum* non fermentatarum genus, Latinis *Libum* dictum, Lang. *l. 1 ep. 56.* sub se comprehendens duas species: præstantiorem unam, quæ ῥύμμα, & viliorem, quæ λάγανον dicitur, Gal. *l. 1 de Al. facult. c. 4.* Foësius explicat ἴτρια per *dulciaria liba*, aut bellaria, vel panes dulciarios ex saccharo, nucibus, pineis, amygdalis, aut etiam seminibus papaveris, & sesami confectos, quales hodie *Marzipanes* vocantur, corrupta forte ex μάζα voce, *Oeconom. pag. 292.* De *Itriis* etiam legatur Mercur. *l. 1 V. L. cap. 11.* Lang. *l. 3 ep. 4.* I. Alex. *l. 8. Sal. c. 10.*

IVA vocatur Ruland. & Iohns. medicina, propter membra contracta, v. gr. *Iva arthetica*, *Iva potabilis.* In Lex.

IUCUNDITAS, *Iucundus*, ἥδυσμα, ἧδος, etiam ἡδος, ἡδύς, quid significet, notum est. Vide etiam *Hedys.* Refertur alias inter generales conditiones, ad Methodum medendi spectantes, ex Galen. *l. 14 meth. med. c. 13.* Quomodo tamen hæc conditio aliquando limitationem admittat, vide *in Dogm. nostris P. IV, c. 3 dogm. 10. p. 512 seqq.* Adde & C. Hofmann. *Orat. Isag. 2 p. 114 seqq.*

IUDAICUS, *Iudæus*, ἰουδαϊκός, ἰουδαῖος. Est epitheton lapidis, qui in Palæstina Syriæ reperitur, unde & *Syriacus* vocatur, estque glandis effigie candidus, scita admodum configuratione, a cujus obtusiori parte ad acutiorem procedunt eminentes lineæ, æqualiter inter se distantes, quasi de industria detornatæ. Vis eidem tribuitur insignis comminuendi calculum, & cum urina expellendi, Gal. *l. 9 de S. F. §. Iudaicus.* Ægin. *l. 7 c. 3.* Hinc etiam ab effectu τηκόλιθος atque θύρσιος dictus fuit; a similitudine vero φοινικίτης appellatus, Gorræus. Commendat ejus quoque virtutem Paracels. *l. de morb. Tartareis c. 18 & 20.* in specie oleum ex lap Iudaico, *l. de morbis ex Tartaro*, *tr. 2 c. 1.* Videatur & Schröder. *l. 3 c. 8 n. 10.* Deinde est epitheton *Emplastri*, cujus geminæ habentur descriptiones: una apud Cels. *lib. 5 c. 19*, quod dicit fracto capiti accommodatum esse: altera apud Aëtium *l. 15*, quod repurgans carnemque gignens habetur, notante Gorræo.

IUDICATIO, *Iudicium*, *Index*, *Iudicatorius*, κρίσις, κριτής, κρίσιμος. Vide *Crisis*, *Crisimos.*

IUGALE, *Iugamentum*, ζύγωμα, os dicitur, quod temporis musculo præpositum transversam in medio suturam habet, cujus posterior pars cum capitis osse, quod juxta aures est, anterior cum parte supercilii extrema ad parvum oculi angulum continuatur, Gal. *l. de ossib. c. 2.* duplex ad utramque aurem, super foramina, per quæ facultas audiendi est, emergit, *Introduct. c. 11 & com. 2 de artic. t. 14.* Vide & Barthol. *libell. 4 Anat. c. 6.*

IUGALIS dicitur sutura cranii, quæ alias *sagittalis* vocatur, quasi suturam ossa syncipitis conjungentem diceres. Nominatur & *Virgata.* Vide *Virgata.* *Iugalis* etiam dicitur sutura in osse jugali occurrens, & processum primum cum primo maxillæ superioris conjungens. Blas. *Med. Un. p. 105.*

IVGVLARIS, σφαγίτις φλὲψ, vocatur *Vena* utrinque ad colli latera in *jugulo* abscendens. Dividiturque in *internas* & *externas*, de quibus vide Barthol. *libell. 1 c. 6.* Meminit Galen, *c 2 de R. V. I. A. t. 10 & l. de Vent. & art. dissect. c. 7.* Hipp. vocavit σφαγὰς τȣ̃ τραχήλȣ, *l. de glandul. II, 19.* Earum venarum sectionem valde periculosam esse, testatur Hildan. *Cent. 4 Obs. 2.* Nihilominus tamen aliquando institui posse, docet Idem *d. l. Obs. 14.*

IVGVLATVS, ἀποσφαζόμενος, dicitur de animalibus, quæ interimuntur præciso jugulo, & venis jugularibus, Hipp. *1 de nat. hum. t. 31.* Sumitur tamen aliquando verbum *Iugulari* latius, pro occidere, *interficere*, uti patet ex Scrib. *n. 84.*

IVGVLVM, σφαγὴ, proprie significat cavum illud, sive scrobiculum, quo disparantur κλεῖδες, sive *Claviculæ*; in qua significatione legitur apud Gal. *l. 13 de Vs. P. c. 11*, notante C. Hofmann. *in comm. n. 104.* Autores tamen Latini frequentissime usurparunt vocab. *Iugulum* pro ipsis *Claviculis.* Vide *Clavicula.* Vnde passim in Gal. Latina versione, Foresto, & aliis de *Iugulo* fracto, incurvato, fistuloso &c. legitur. Ita & Barthol. testatur, Celsum vocasse *Iugula*, *libell. 4 c. 19 in princ.* Alias *Iugulum* vocatur quoque primum os sterni, amplius & crassius pugionis referens nodum, teste eodem, *d. l. 18.*

IVLEB, *Iulapium*, *Iulepus*, ζȣλάπιον, alias ἰȣλάβιον, dicitur medicamentum liquidum & potulentum ab Arabibus inventum, ex aquis vel succis liquidis, cum saccharo, vel syrupo aliquo paratum, cum vel sine concurrente coctione; de quo medicamenti genere legi possunt Morell. *in med. præscr. form. l. 1 s. 1 c. 2.* Schroder. *l. 2 cap. 64.* Schenk. *in Syntagm. comp. & præscr. medic. Part. spec. cl. 2 s. 5 c. 2.* Rolfink. *O. & M. Med. Sp. l. 8 sect. 2 cap. 20.* *Iulepus* vel *Syrupus Chymicus* paratur, si extractioni diminutæ additur saccharum purum, & coquitur ad perfectionem, filtratur, vel clarificatur. Libav. *Alchim. Pharm. c. 24.*

IVLIA, rectius *Iulis*, ἰȣλὶς, nomen piscis, quem inter saxatiles refert Galen. *l. 3 de Al. Fac. c. 28.* Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 3.* Hujus pisciculi descriptionem, usumque in cibo & Medicina vide apud Aldrov. *l. 1 de pisc. c. 7.*

IVLOS, *Iulus*, ἴȣλος, æquivocum est vocabulum. 1. Ita dicitur, quod in corylo, ut & alno, juglande, quercu, veluti prælongus vermis singulari pediculo dependet; quæ significatio ad Botanicos spectat. 2. ἴȣλοι dicuntur exortus pilorum circa tempora, ut & lanugines primæ in mento erumpentes, ex Ruffo. Gorr. 3. Est nomen Insecti multipedis rotundi, ad differentiam *Scolopendræ*, ad lumbricos terrestres pertinentis, cujus descriptionem & usum tradit Aldrovand. *l. 5 de Insect. c. 14 & 15.* Denique piscis quidam hoc nomine quoque venit os sceleratissimi veneni refertum habens, uti testatur ex Æliano dictus Aldrov. *l. de pisc. c. 7.*

IVMENTVM, ὑποζύγιον. Vide *Hypozygion.*

IVMNISVM, *Iumnizum*, id est, *Fermentum.* Rul. & Johns. *in Lex.*

IVNCATA, vocatur edulium quoddam lactarii operis, quod junceæ fiscellæ incluso lacte fiat, æstivis fervoribus expeditum valde. Iul. Alex. *not. in Gal. l. 7. Meth. med. c. 4.*

IVNCTVRA, διάρθρωσις, vide *Diarthrosis.* Hinc & arthritidis subjectum proprie habentur *Iuncturæ*, συμβολαὶ, id est, conjunctiones articulorum; & propterea etiam *Iuncturarum* dolor a quibusdam vocatur. Forest. *l. de Arthritide passim in Schol.*

IVNO tropice denotat *Aërem. Theatr. Chym. Vol. V, p. 261, 334.*

IVPITER, Ζεὺς, vel sumitur pro stella erratica, sive *planeta* lucido, quoad vires & influxum in inferiora temperate calido & humido, & propterea vitæ amico, qui malas Saturni qualitates temperare creditur. Hinc etiam varia mineralia, vegetabilia & animalia ipsius regimini subjiciunt, de quibus videatur Schroder. *l. 1 cap. 9*, quamvis fortassis hæc distributio corporum naturalium per planetarum directionem imaginaria potius, quam realis dicenda sit. Licet vero adeo benignæ virtutis planeta habeatu. *Iupiter*, nihilominus Paracels. implicite eidem etiam certos adsignare morbos non veretur, quos tamen non denominat, *Paragran. II, Tr. 2 de Astronom.* Vel accipitur pro Deastro gentilium, *filio Opis & Saturni*, supremo inter fictitia ethnicorum numina, quæ significatio est extra pomœria Medica. Occurrit tamen apud Gal. *l. 3 de V. P. c. 10*, ubi meminit *Iovis Olympici* ornatus mirabilis, & *l. 9 de C. M. S. L. cap. 4*, ubi ipse fatetur, fabularum scriptores finxisse *Iovem* in monte Dictæo Cretæ educatum, occultatumque a matre Rhea, ne a patre Saturno quoque devoraretur. Vel sumitur spagyrice, & denotat *stannum.* Rul. Iohns. ideo, quod *Iovi* macrocosmico sympathice conveniat, & microcosmico, id est, Hepati, Schröder. *l. 3 c. 14.* Vel etiam ab Hermeticis sumitur pro *aëre*, vel *vento*, uti videre est in Physica Trismegisti, ut & *Philosophia Chemica* Ger. Dornæi. Vid. *Theatr. Chymic. Vol. I, in Indice.* Tropice *Iupiter* etiam *vitam* denotat. *Th. Chym. Vol. V, p. 261.*

IVRAMENTVM, ὅρκος, item *jusjurandum*, quid significet, ex aliis Lexicis constat. Medicis peculiare conscripsit Hippocrates non adeo ineptum. Non absimile proposuit Linden. *Ex. III, §. 24.* Hujusmodi vero præstatio *Iuramenti* non solum lingua, sed & corde, vel animo puro fieri debet, quem etiam certissime devincit, docente eodem *Ex. X, §. 280.* Quæ contra *Iuramenta* Medicorum Magistratibus præstitorum proponit *in præfat. ad Paragran.* tumetipse videas, an sint prorsus de nihilo.

IVS, apud Latinos æquivocum est. Vel enim significat Statutum Politicum & Legale, Gr. δίκη, θέμις, quæ significatio huc non pertinet. Vel notat liquorem esculentum eorum, quæ cocta sunt, cum vel sine condimentis. Dicitur Gr. ζωμός, Lat. *Brodium*, *Iusculum*. De *jure albo* veterum videatur Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 30 & l. 4 de san. tu. cap. 10.* Linden. *Ex. X, §. 66. seqq.* Lang. *l. 1 ep. 58.* Plura de *Iusculis* variis Iul. Alex. *l. 19. Sal. c. 15.* Rolfink. *O. ac M. Med. Sp. l. 14 s. 1 c. 10. seq.* Imprimis vero tabidis corporibus *Ius consumtum* sive analepticum commendari solet, de cujus præparatione vide dictos Autores, Iul. Alexandr. & Rol. & Claud. Deodat. *Panthei Hygiastic. l. 2 c. 5 p. 59*, ubi *Ius congelatum* & *Gelatinam consummatam* vocat.

IVSIVRANDVM, vide *Iuramentum*.

IVSSA, id est, *Lapis gypsius*, Rul. & Iohns.

IVSTVS, *Iustitia*, δίκαιος, δικαιοσύνη. Vide *Dicæon*.

IVVANS, ὠφελέον, ὠφελήσαν, idem, quod *auxilium*, *remedium*, *indicatum Medicum*, de quibus supra suis locis. *Iuvans* dicitur, quo auxiliamur naturæ, h. e. vires ejus augemus excitando aut confirmando, donec expulerit hostem morbum, & amicam sanitatem recuperarit. Lind. *Ex. IIX, §. 64, 65.*

IVVENCVS, δάμαλις, dicitur de bobus, vel vitulis ad secundum annum pervenientibus, quorum caro satis commoda ad nutritionem. Vocantur & *Iunices*. De iis vide Iul. Alex. *l. 11 Sal. c. 9.*

IVVENIS, *Iuventus*, νέος, νεάνισκος, μειράκιον, idem, quod *Adolescens*, *Adolescentia*. Quam vero ætatis determinationem proprie comprehendat, inter se discrepant Autores, de quo dissensu Dieter. *n. 563, 565.* Nobis videtur late & stricte posse accipi, quatenus vel includit adultos, vel non. Nec multum refert, modo accesserit dextra expositio. *Iuvenis* quandoque stricte distinguitur ab *adolescentia*, & eam superat, ita ut incipiat inter seniores numerari, Lind. *Ex. XV, §. 105.* Quod in senibus per cœlum Philosophorum, id est, Quintam Essentiam Auri *juventus* possit recuperari, uti vult Raimund. Lullius, *Theatr. Chymic. Vol. I de medic. Chym. pag. 628*, hyperbolicum est. *Iuvenis pulcher* ænigmatice vocatur aqua rubra in labore Lapidis Philosophici *Th. Chym. Vol. IV, p. 945.*

IVXTANGINA, κυνάγχη, ita vocarunt Latini interpretes speciem *anginæ*, quæ κυνάγχη Gr. dicitur, vel potius παρακυνάγχη, uti patet ex Gal. *1 aph. 12.* Vid. *Angina*.

IXALE, ἰξάλη, aliis ἰσάλη, significat *pellem capræ* non sectæ. Nam ἴξαλος significat caprum salacem, quamvis Gal. etiam alterius animalis *pellem* significare statuat, Hippocr. *3 de fract. t. 25.* Gal. *in comm.* Erotian. *p. 55.* F. Foës. *Oec. p. 283.* Latine *Petulca*.

IXIA, ἰξία, idem, quod κιρσός, *varix*. Vide *Varix*, quamvis sint, qui discrimen esse putent inter κιρσὸν & ἰξίαν, illam vocem de omni varice in quacunque corporis parte accipientes; hanc vero ad eas modo, quæ in cruribus habentur, restringentes. Sed discrimen nullum censendum est. Gorr. Castell. Legitur vocabul. ἰξία ap. Hipp. *l. 7 Epid. LIIX, 12.* *Ixia* etiam vocatur succus plantæ, quæ *Chamelæon* albus sive *Carlina* vocatur, vel viscum radici illius herbæ adhærens, quemadmodum & ipsa planta *Ixia* & *Ixine* dicitur. Diosc. *l. 3 c. 10.* Scrib. *n. 192.* & Rhod. *ad h. l.* For. *l. 30 Obs. 10 in Schol.* Helm. *tr. Pharm. & Disp. mod. n. 12. & Tumul. pestis in fin.*

IXIR, vide *Xir*.

IXIS, ἴξις, usitatissimum Hippocrati vocabulum, *rectitudinem*, vel rectam viam significans, & ita idem, quod εὐθυωρία. Vide *Euthyoria*. Loca ex Hipp. legantur apud Foës. *p. 284.* Propria κατ' ἴξιν significatio dimensi per longitudinem corporis *rectitudo* ex dextra vel sinistra parte est. Iul. Alex. *not. in Gal. l. 2 ad Glauc. c. 2.*

IXODES, ἰξώδες, *viscosum*, significat ab ἰξὸς, *viscum*, & pro glutinoso medicamenti lentore sumitur apud Hipp. *l. de ulcer. IX, 5.*

IXOS, ἰξὸς, vocatur *viscum*, quod nomen & plantæ arboribus, quercui, pyro, corylo, abieti &c. adnascenti, & succo concreto glutinoso tribuitur, & paratur ex acinis contusis, & in aqua decoctis. Sunt, qui commanducando eum efficiunt. Optimum est recens, intus porraceum, extra fulvum, quod asperi nihil, aut furfurosi conceperit. Emollit, discutit, extrahit. Gorr. vide *Viscum*. Dicitur & de pasta frumentacea viscosa, Gal. *l. 2 de L. A. c. 8.*

IXYS, *Ixye*, ἰξὺς, ἰξύη, *Ilia*, vel *lumbi* dicuntur, magis tamen posterius, quam prius, uti patet ex text. Hipp. *2 de fract. t. 70; l. de nat. mul. II, 12; V, 3; VI, 3; VII, 4; IX, 3; XI, 5; XIII, 5; XIV, 1;* & sæpius alibi, quæ loca videantur apud Foës. *p. 285.* Vide *Lumbus*. Erotianus ἰξὺν & ὀσφὺν pro συνονύμοις venditat; Galenus autem *in exeg. Hipp.* quod inter lumbos & ischium est medium ἰξύαν appellat in ἰξύας.

IYNX, ἴυγξ, avis quædam vocatur, quæ Lat. *torquilla*, quod reliquis corporis partibus nihil agentibus solam cervicem contorqueat. Hujus descriptionem & usum in cibo & Medicina vide apud Aldr. *l. 12 Ornith. c. 42.* & de *Iyngi* congenere *cap. 43.* De usum agico illius Lang. *l. 2 ep. 59*, quamvis in eo non conveniat cum Aldrov. quod cum illa avicula mugiente inter cannas in piscinis confundat.

K.

Græca vocabula ab hac litera quæ incipiunt, vide in litera C. *exposita*.

KAAWY, potus Indicus ex tritico Indico, *Mays* dicto, paratus.

KABNOS, id est, *fumus*. Rul. & Iohns. Fortassis mendum est, & legendum *Kapnos*.

KACHYMIA, *Kakimia*, id est, *Cachymia*. Vide *Cachimia*. Rul. & Iohns. Parac. *Chirurg. l. 3 de pustul. & exulcerat.* Galen. *c. 6*, ubi dicit, Margasitam esse Extractam *Kakimiæ*.

KAIB, id est, *lac acidum*, coagulatum. Rul. & Iohns.

KALI, id eſt, Sal de torrente, Rul. & Iohnſ.

KALD, id eſt, *acetum.* Iid.

KALED, in negotio Lapidis Philoſophici ejusque primo opere vocatur *Volans*, uti videre eſt *in Theatr. Chym. Vol. V, p. 206.*

KALI, id eſt, *cinis clavellatus.* Hinc *Alkali.* Vide ſupra *Kali.* Arabice *Vſnen.* Rhaſis vero ſcribit, *Kali* eſſe alumen asfur. Rul. De *Kali* videatur & C. Meretti *Not. in Artem Vitrar. Ant. Neri p. m. 283 ſeqq.*

KAMAR, vel *Camar*, id eſt, *Argentum.* Iid.

KAMIR, id eſt, *fermentum.* Iid.

KANFOR, id eſt, *Stannum*, Iid.

KAPRILI, id eſt, *Sulphur.* Iid.

KAR, eſt *gemma lucens.*, ſicut ignis. Iid.

KARABE, id eſt, *gumma*, ſicut ſafforata, notat *Succinum.* Vide *Carabe.* Paracelſ. etiam *Asphaltum nigrum* vocat *Karabe, in prælect. Chirurg. de Vulner. c. 12.*

KARENA, eſt vigeſima quarta pars minutiſſimæ guttæ, Paracelſ. *l. 6 de grad. & compoſ. c. 7.*

KARABITVS, vocatur Arab. *Phrenitis*, quia alienatio mentis concurrit, quæ etiam hoc nomine indigitatur. Foreſt. *l. 10 Obſ. 1 Schol.*

KASAM, id eſt, *ferrum.* Rul. & Iohnſ.

KATIMIA idem, quod *Cadmia*, *lapis Calaminaris*, Tutia. Rul. & Iohnſ. Vide *Cadmia. Calaminaris.*

KAYL eſt *lac acetoſum.* Rul. & Iohnſ.

KAYSIR, id eſt, *ſpuma maris*, proprie *pumex.* Iid.

KAZDIR, *Kasdir*, *Kacir*, *Kaſizeros*, id eſt, *Stannum.* Rul.

KENNEL vocatur animal ad Tyriam tincturam utile. *in Th. Ch. Vol. V, p. 12.*

KENNE eſt lapis, qui in oculo cervi generatur, contra venena valens uti Bezoar. Vid. Ludov. Dulcis *de gemm. & lapid.* An fortaſſis idem cum Lacrhyma Cervi? de qua vide in *Dacryon.*

KERMES, vide *Chermes.*

KERSVDRVS, nomen ſerpentis, qui alias *Cherſydros*, *Hydrus* appellatur, Aldrov. *Hiſt. ſerpent. & drac. l. 1 c. 17.*

KIBRIC diverſa ſignificat. Rul. deſcribit, quod ſit Mercurii & aliarum rerum fuſilium vel liquabilium parens, & prima materia, ex qua fit Mercurius. Ipſe Lapis quoque ita vocatur *in Lex.* Cui fere conſentit Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7 c. 34* ſcribens, *Kibric* caput & pater aluminum, ſalium & omnium liquabilium metallorum. Alibi tamen, nimirum *d. l. c. 7. Kibric Philoſophorum* paulo aliter deſcripſit; quæ verba non neceſſe eſt tranſcribere. Idem vocat & *Sulphur Kibric, Apoc. Herm. P. prior. c. 2. Kibric* vocatur *Gummi Philoſophorum, Th. Chym. Vol. V, p. 84.* Iunge *pag. 89.*

KIBRITH, id eſt, *Sulphur.* Rul.

KIBRIVS. *Kebric*, id eſt, *Arſenicum.* Iohnſ.

KILIENGI vocantur illi, qui *Bengi* ex ſemine & foliis cannabis paratum ad Veneris ſtimulum devorant, ex Olearii *Itiner. Ephem. Nat. Cur. A. II, Obſ. 69.*

KISES, Sal e rivo, vel fluvio. Rul.

KIST, id eſt, *grana quindecim.* Paracelſ. *Paragraph. l. 7 c. 1 §. 4. in append.*

KOBALTVM, vide *Cobaltum.*

KOLERVS dicitur *ulcus ſiccum*, Paracelſ. *Gener. Vermium & Apoſtemat. Tab. 8.*

KOLTO, *Koltus*, Polonis vocatur *Plica Polonica*, Eph. N. Cur. *A. II, Obſ. 52. in Schol.*

KOMA, *Komartos*, id eſt, *Calx viva.* Rul. & Iohnſ.

KOPHI, thymiama Diis apponendum 2. medicamentum coquens, pectori inhærentia, & jecoris, frigiditatem corrigens. Anonym. *Sylv. Medicam. Compoſ. c. 12 l. 1.*

KVHVL eſt minera plumbea, *plumbum Philoſophorum.* Rul. *Th. Chym. Vol. V, p. 14.* Meminit & alibi ſæpius hujus vocabuli.

KVMEN eſt *coadunatio.*

KVRIA, vel *Kymia*, vel *Kymus*, dicitur *Maſſa.* Vnde *Alkymia.* Rul. & Iohnſ.

KVTVBVTH vocatur apud Arabes *Melancholiæ* ſpecies, quæ *errabunda* dicitur, & plerumque menſe Februario ægros infeſtare ſolet, quando nullo in loco quieſcere poſſunt, ſed hinc inde continuo vagantur, neſcientes tamen, quo vadant. Ita dicta eſt ab animali, quod in aquarum ſtagnantium ſuperficie hinc inde perpetuo curſitat. Hujus cauſſa noſtro judicio ponenda in ſpirituum animalium partim materiali fuliginoſitate & atrabiliaria acetoſitate, partim inordinata agitatione & mobilitate propter ſanguinis vernalem efferveſcentiam inchoantem oborta. Meminit hujus melancholiæ & nominis Arabici Sennert. *Med. Pract. l. 1 part. 2 c. 14.* Alias inſectum illud paluſtre Tipulæ vel Tipullæ nomine venit, uti colligere licet ex Aldrovand. *l. 7 de inſect. c. 1.* Vocatur & ibidem *Pulex aquaticus*, tantæque eſt velocitatis & levitatis, ut rariſſime quieſcat, & nunquam ſubſidat.

KYMENNA, id eſt, *ampulla.* Iid.

KYMIA, vide *Kuria.* Vocatur etiam *Kymia Cucurbita*, e qua fit deſtillatio. Rul.

KYMIT *elevatum*, Cinabrium album ſublimatum. Ruland.

KYMOLEA dicitur lutum illud, quod ſub cote colligitur, alias *Chymolea.* Rul. & Iohnſ.

KYMVS, vide *Kumen.* *Kymum* vel *Kyminum*, id eſt, *coadunatio.* Rul.

KYRA, id eſt, *Opopanax.* Rul. & Iohnſ.

KYRAM, eſt *Nix.* Iidem.

L.

LABDANVM, vide *Ladanum.* Schröder. *l. 4 cl. 2 num. 388.*

LABE, λαβὴ, idem, quod λῆψις, communiter *apprehensionem*, acceptionem significat, a λαμβάνω, accipio. Apud Hipp. specialiter sumitur pro ἐπισημασία, h. e. prima febrium *accessione*, præcipue periodicarum. Galen. *in Exeg. Voc. Hipp.* quamvis frequentius λῆψις vocabulo usus Hipp. *l. de morb. XIII, 17; l. 1 Epid. s. 2 t. 20; l. 5 Epid XXXII, 14; l. 7. XLVII, 5; XLVIII, 1.* Vide Foes. *Oec. p. 371.* Gorr. *in def.* & verbum *Lambano*.

LABENÆ vel LABINÆ a *labendo* rectius quam Leænæ a feræ hujus celeritate dicendæ vocantur moles ingentissimæ nivium conglomeratarum in montibus Helvetiæ aliisque excelsis, quæ vel a calore solis vel alio levi motu venti vel aviculæ in ramo agitatæ in præceps delapsæ celerrime incredibile damnum, sylvis, domibus, brutis & hominibus misere opprimendo & obruendo inferre solent, quemadmodum olim talia ruinarum vestigia me quoque in montibus Taurorum nomine venientibus observasse inter Salisburgum & Carinthiam bene recordor, & egregie descripsit Ioh. Iac. VVagner. *Hist. Helvet. Curios. sect. II, Artic. 7 p. 32 seqq.*

LABEO, χειλών, χελών, dicitur, qui prominentibus est labris. Vsurpatur de hominibus & piscibus. Vocantur & *Brochi*; aliis *Bronci*. Vide Linden. *Ex. XI, §. 37 seqq.*

LABES, σπῖλος, vide *Macula*.

LABI, verbum ὀλισθαίνειν, πίπτειν, vide *Lapsus, Olisthæno*.

LABIS, λαβὶς, vocatur *forceps*, aut *volsella*, qua aliquid apprehenditur, & extrahitur. Hipp. *l. de sterilib. XXVI, 13.* Galen. *l. 3 de C. M. S. L. c. 3.* Vide *Acanthabolos*.

LABIVM, *Labrum*, χεῖλος proprie vocatur oris extremitas musculosa ipsum claudens & aperiens. Dicitur *Oris margo*. Divisio est in *superius* & *inferius*, quorum illud *labrum*, hoc *labium* dici rarissime fuit observatum, Galen. *l. 11 de Vs. part. c. 16.* Dieter. *n. 919.* Linden. *Med. Physiol. l. 2 c. 13 §. 44.* Bartholin. *l. 3 Anat. c. 11.* Quod in *labiis* prominet, πρόχειλον, & προχείλιον appellatur, Lind. *d. l. §. 45.* Per similitudinem etiam *Labia* vocantur extremitates duæ pudendi muliebris, inter quas rima externa est constituta, & sunt corpora oblonga mollia, atque peculiarem substantiam habentia, qualis nulla alia est in toto corpore, Barthol. *l. 1 Anat. c. 35 fin.* Gr. κρημνοὶ dicuntur, item Erotiano χείλη, Linden. *d. l. c. 7 §. 139.* Ita quoque extremitates vulnerum ulcerumque vocantur *labia*, κρημνοὶ. Vide *Cremnos*. Processus ossium, qui ἀποφύσεις appellantur, *labra ossis* dici, quia instar *labrorum* prominent, constat ex Barthol. *libell. 4 c. 1 in fin.* *Labium Leporinum* quid sit, vide *Leporinus* & *Lagocheilos*. *Labrum* quoque vocatur vas ad balneum, vel in alium quoque usum destinatum; unde *Labra* vinaria, olearia, leguntur in Lexicis.

LABOR, πόνος, μόχθος, bifariam accipitur: 1. de *Exercitatione* corporis seria & vehementiori, unde & molestia quædam, aut lassitudo comitatur. 2. de molestia dolorosa ægrotorum, imo de ægritudine ipsa. Hinc usitatissima phrasis: morbo aliquo *laborare*: item *laborantes*, h. e. ægroti. Vide Galen. *5. in 6 Epid. t. 10.* Foes. *Oec. p. 523.* Dieter. *n. 711.* Linden. *Ex. XIII, §. 102. seqq.* Rhod. *in Lexic. Scrib.* In specie operationes vel ἐγχειρήσεις Chymicæ vocantur *labores Chymici*. Libav. *tr. de Igne naturæ cap. 50.* *Labor Sophiæ*, Paracelsicum est figmentum, quod dicit, esse alterum mundum, imo paradisum, in quo nullus morbus gignitur, nec permanet, nullum animal venenosum habitat, nulla sanitas vacillat, sed in quo operationes elementorum perfecte & integris facultatibus fiunt, quemadmodum ita descripsit *tract. vernaculo de vita longa.* Meminit & *tract. 2 de pestilitate.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

LABORATORIVM, ἐργαστήριον, hodieque Chymicis notissimus terminus, qui significat locum destinatum operationibus chymicis, sive *domum chymicam*, cujus ingeniosa & accurata constitutio maximum potest ad exercitium artis hujus afferre momentum. Rolfink. *Chymiæ l. 2 c. 16.* Quale etiam publicis Incluti Magistratus Norimbergensis sumtibus & in hoc Lyceo Altdorffino extructum occurrit conspectu satis dignum. Per *Laboratorium Naturæ* videtur Paracelf. intelligere *mundum*, præcipue loca subterranea, in quibus nunquam otiatur, *l. de morb. Tartareis c. 14.*

LABRAX, λάβραξ, vide *Lupus*, nomen piscis pelagii. Galen. *l. 3 de Al. fac. c. 26.* Linden. *Ex. XI, §. 96, 98.*

LABRISVLCIVM, χειλοκάκη, vide *Cheilocace*.

LABRVM, idem, quod *Labium*. Vide p. a. *Labium*.

LABYRINTHVS, λαβύρινθος, significat proprie locum variis ambagibus & anfractibus viarum inflexum. In Anatomicis vero ob similitudinem in aure interna meatus anfractuosi quoque vocantur *Labyrinthus*, distincti tamen a cochlea, cujus anfractus in gyrum positi sunt. Vide Barthol. *libell. 4 Anat. c. 6.* Scripsit etiam Paracelf. tractatum, quem inscripsit *Labyrinthus* Medicorum errantium, in quo more suo gravius invehitur in Doctores Galenicos, & simul peculiaria fundamenta Empirica addiscendi Medicinam tradit & proponit, tanta tamen cum obscuritate in plerisque occurrente, ut Bœotica ænigmata legisse videaris.

LAC, γάλα. Vide *Gala*.

LACAPHTHON, λάκαφθον, quid sit, incertum est, nec etiam sæpe a Medicis usurpatur. Meminit ejus Ægineta *l. 7 c. 22*, in Cypheos magni compositione, ubi simul exponit per corticem piceæ aut alterius cujusdam arboris. Ruellius vero existimat, esse *nascaphthum* sive *narcarphthum*, aromatis genus, quod

ex India deportabatur, suffimentis optimum, notante Gorræo.

LACCA, λάκχα, vocabulum esse Arabicum, credit Garzias *1 arom. 8.* significans humorem ad mellis crassitudinem coctum, & ita idem cum *Looh*, *Luc*, denotans. Quid vero hoc vocabulo specialiter indicetur, variæ sunt Medicorum opiniones: In hoc tamen omnes conveniunt, quod *Lacca* duplex sit: *naturalis* & *artificialis.* De utraque vide C. Hofm. *Officinal. l. 2 c. 119.* Schröder. *l. 4 cl. 2 n. 387.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Iac. le Mort *in Chym. Medico-Phys.* Vide Morley *Collect. Chym. Leid. cap. 492.* ubi *Lacca Magisterium vegetabilium* vocatur. De *Naturali* Chioccum *Mus. Calceol. s. 5 p. 630;* de artificiali Libav. *Synt. A. Ch. l. 6 c. 3.* *Lacca Florentina* vel e pannis Scarlati tinctura infectis, vel e cocco ipso conficitur, *d. l.*

LACCOS, λάκκος. Vide *Lacus.*

LACERTA, *Lacertus*, σαῦρα, σαῦρος, primo nomen est animalis quadrupedis digitati ovipari, (uti vulgo creditur, quamvis sint ex recentioribus, qui viviparas *lacertas* observasse se testentur) cujus descriptionem, differentias, & usum in Medicina videre licet apud Aldrov. *l. 3 de quadr. digit. ovipar. c. 5 seqq.* Adde Schröder. *l. 5 class. 4 n. 106;* qui tamen hallucinatus est, quando per insectum describere non est veritus. Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* De *lacertis* in hominum corporibus genitis, nec non vomitu rejectis vide Casp. Rejes *C. El. q. 30 Eph. Cur. A. III. Obs. 311.* Deinde *Lacertus* etiam tribuitur quibusdam piscibus, v. g. *Coliæ*, *Sauro*, *Scombro*, uti patet ex Aldr. *l. 2 de pisc. cap. 53. seqq.* *Lacertus* porro vocatur caro musculosa sine ossibus. Ruland. & ita idem, quod *Musculus.* Barthol. *l. 1 Anat. c. 5.* Gr. μῦς. Spagyricis *Lacerta rubra* vocatur *Vitriolum Hungaricum Colcothar.* Rul. & Ionf. Libav. *in Apoc. Herm. P. prior. c. 2.* Et *Lacerta rubra* secretior quædam præcipitati Mercurialis præparatio, *d. l. c. 4.* *Lacerta viridis* dicitur, quando solutioni additur paululum Cupri, Morley *Collect. Chym. Leid. c. 266.* Vide *Savra.*

LACHANON, λάχανον. Vide *Olus.*

LACHLACHATUM est nomen medicamenti stomachici, cujus descriptio habetur apud Avic. *l. 5 sum. 2 tract. 6.*

LACHRYMA, δάκρυον. Vide *Dacryon.*

LACHRYMALE *punctum.* Vide *Punctum.*

LACONICUM, λακωνικόν. Vide *Balneum.* Fuit olim pars prima balnei apud antiquos, & sola fere ex toto balneo nobis superest, testudo scil. illa thermarum, quæ igne concalefacta, vaporem siccum continet, a quo sudor in corporibus movetur. Gr. ὑπόκαυστον, & πυριατήριον ξηρὸν & θόλος ξηρὸς vocatur. Gorr. Adde VVeker. *Antid. gen. l. 1 cap. 23.* De antiqua *Laconici* structura vide Rhod. *ad Scrib. n. 60 p. 103. seqq.* A Cicerone & Celso *Assa* dictum fuit.

LACONISMUS, λακωνισμός, dicitur brevitas loquendi & scribendi cum aliquo recessu veteribus olim recepta, & in hoc scribendi genere excelluit Hippocrates, licet non sit dissimulandum, quod sæpe cum obscuritate sit conjuncta hæc loquendi & scribendi ratio. Legatur Theodor. Ians ab Almelov. *Invent. Novantiq. p. 50, 145, 178, 179.*

LACTANS, θηλονή, θηλάστρια, θηλωτὶς, *nutrix* vel mater, quæ lac e mammis sugendum præbet, a θηλάζω, quod verbum active pro *lacto*, & passive pro *sugo*, vel *lactor* accipitur, uti patet ex Lexicographis, & de pueris *lactentibus*, vel sugentibus a Galeno usurpatur, *5 in 6 Epid. t. 37.*

LACTARIUM *edulium*, τὸ διὰ γάλακτος ἔδεσμα, Gal. *l. de bon. & mal. succ. c. 13.* Dicitur & γαλακτικὸν ἔδεσμα. Item τὰ γαλάκτινα, *Lacticinia*, hoc est, edulia varia ex lacte parata. Talia propter lentorem bolarem Tartarum gignere vult Parac. *Param. l. 3 tr. 1.*

LACTES. Hujus vocabuli non eadem est apud veteres & recentiores significatio. Illi enim vel usurparunt pro intestinis tenuibus: vel pro succo, quem persimilem lacti in piscium masculorum ventriculis cernimus, quemque genitalem succum, vel rorem appellare possumus, imo debemus: vel pro mesenterio, omento, pancreate, pro glandulis mesenterii. Aliis quoque thymum, corpus illud glandosum ad jugulum situm Lactes dici & in vitulis ad esum expeti scribit Bartholin. *Anatom. l. 2 c. 4 p. 348.* Recentiores vero optime nomen hoc tribuisse videntur *venis lacteis* vel *chyliferis* per mesenterium diffusis, quemadmodum hanc appellationem & varietatem significationum egregie exposuit Casp. Asellius *tr. de Lactibus*, sive *Venis Lacteis*, & præsertim *c. 1 & 10.* Confirmavit Barthol. *libell. 1 c. 3.*

LACTEUS, γαλάκτινος, γαλακτικὸς, variis humoribus etiam excrementitiis tribuitur. *Chylus* dicitur *lacteus succus.* Talis succus *lacteus* chylosus sæpe etiam e secta vena observatus fuit effluens, præsertim si aliquot horis post assumtum cibum V. S. fuit instituta. Vide *Act. Philos.* Oldenb. *Ann. Mens. Nov. Dec. & Ian. 1666.* Et apud Parac. sæpe occurrit *Lactea urina* in *tr. de urin. judiciis l. 1 c. 1 seqq.* estque ab alcola, sive tartaro resoluto. Tribuitur & venis chyliferis, & lactiferis, de quibus supra dictum. Vide *Galactophorus.* Dicitur quoque de *linea alba* in cœlo, quæ *Galaxia* appellatur. Vide *Galaxia.* *Febres* puerperarum quædam vocantur *lacteæ*, quod plerumque ab & cum lactis in mammis proventu excitetur ebullitio sanguinis & intemperies febrilis, de quibus febribus vide VVillis. *c. 16 de febrib.* *Lactea cura* vocatur, quæ instituitur per copiosum & continuum lactis usum in cibo & potu, & valde commendatur a plurimis in arthritide, notante Bonetto *Mercur. Compital. l. 1 p. 35.*

LACTICA, est epitheton febris Typhoidis alias dictæ, quæ ab Arabibus *Lactica* dicta fuit, teste Lang. *l. 2 ep. 41.*

LACTI-

LACTICINIA, γαλάκτινα, dicuntur edulia e lacte parata, quæ in morbosa dispositione facile corruptibilia sunt, & tribus vel quatuor partibus diversis imbuta, caseo, sevo, butyro, parte nitrosa, quæ corrupta ægros vario modo excruciare possunt. P. M. de Calderia *Tom. 2 Oper. p. 203 B.* Hoc nomine alias quoque veniunt *glandulæ faucium*, quæ & *animellæ* dicuntur. Vesal. *l. 6 de H. C. F. c. 5.*

LACTISMA, λάκτισμα, id est, ictus calce inflictus. Et λακτιστὴς, calcitrator. Lex. Gr.

LACTIPOTOR, γαλακτοπότης, qui lactis potu capitur, Pollux. Dicitur & *Lactibibus* aut *Lactibulus*, Meibom. *de Cerevisia cap. 2.* Item *Lactibibax*, Bernh. Herlinus *in Consilio Sanitatis vernaculo p. 132, 133.*

LACTUMEN, idem est, quod *Achores*, sive *crusta lactea*, VValth. *Sylv. med. p. 14.* *Lactumina* dicuntur *crusta lactea*, apud Heurn. *de morb. c. 7.* VVelsch. *Cent. I Observ. & Cur. 23.*

LACUNA, idem, quod *Choana*, *Infundibulum*. Vide *Choana.*

LACUNE, id est, *Terra sigillata*, Rul. & Iohns.

LACUS, λίμνη λάκκος, quid significet, notum est, nimirum aquam stagnantem, & propterea facile corruptibilem. Idem quod *stagnum*, *palus*. Gal. *l. 4 de S. fac. c. 20 & l. 9 S. Chalcanthos.* *Lacus* etiam dicitur de vasis ad lavandum idoneis, & ita coincidit cum *Labro*. Rul. *in Lexic.* Quomodo differat ab ἕλος, vide Iul. Alex. *not. ad Galen. l. 5 meth. med. c. 12*

LADANON, λάδανον, dicitur & *Labdanum*, (perperam vero confunditur cum vocabulo *Laudanum*, de quo inferius dicendum,) estque succus pinguis & roscidus fruticis, *Cistus Ledon* dicti, foliis adhærescens. Cogitur facile in massam non absimilem pilularum, colore opaco cinereo, inflammabile, suaveolens in suffitu, de quo videatur Dioscor. *l. 1 c. 128.* C. Hofmann. *Offic. l. 2 c. 120.* Schröd. *l. 4 cl. 2 n. 388.* Fr. Hofmann. *in Clavi ad h. l.* Laudat & Gal. aliquoties in scriptis suis virtutem *ladani*, præsertim *lib. 2 de C. M. P G. c. 2*, ubi dicit, & emolliendi & repellendi virtutem simul habere. Abusive vero *ladanum* sumitur de sordibus barbæ hircorum adhærentibus, *l. 1 de C. M. S. L. cap. 1 in fin.*

LÆLAPS, λαῖλαψ, dicitur *ventus procellosus*, procella, turbo, præsertim si multam & largam pluviam conjunctam habeat. Hinc cœlum dicitur procellosum & nimbosum, οὐρανὸς λαιλαπώδης, Hipp. *1 Epid. s. 2 t. 4 & 5.* ὕδωρ λαιλαπῶδες, aqua procellosa, nimbosa, quæ damnatur, *l. 6 Epid. s. 4 t. 19.* Iunge Foës. *p. 373.* Gorr. *in def.*

LÆMOS, λαιμὸς, significat *gulam*, & eam præcipue œsophagi partem, quæ in cibis devorandis voluptatis sensum percipit, ut indicat Galen. *3 de R. V. I. A. t. 11.* Occurrit alias vocabulum hoc in Hippocr. *l. de Corde II, 5 & l. 2 Epid. s. VI, 14*, & latine redditur *Guttur.*

LÆSIO, βλάβη, vide *Blabe.* Est vero proprius limes rerum præter naturam in Medicina dictarum, quarum quædam *lædunt*, quædam *læduntur*, quædam *læsionem* comitantur. Vbi per *læsionem* intelligendum nihil aliud, quam quando partis alicujus opus vel functio incommodatur, & vitiatur. Dicitur alias *Affectio*, διάθεσις præter naturam. *Læsiones* externas communi nomine τρώματα, *vulnera* vocatas fuisse, testatur Gal. *2 de artic. t. 18*, quamvis in Græco habeatur κοινοπλώματα, quod vocabulum mutandum esse in κοινῶς τρώματα, volunt Interpretes.

LÆTIFICANS Græce dici posset εὐφραντικὸς, epitheton est quorundam medicamentorum & confectionum sanguini & spiritibus activitatem & spirituositatem conciliantium, quæ prosunt in melancholia & virium vitalium animaliumque languore. Talia occurrunt in Dispensatoriis Norimbergensi & Augustano; quorum unum est Rhasis, alterum Nicolai Præpositi. Formulas quoque similes exhibet Langius *l. 3 ep. 1 cap. 6 & 7.*

LÆTITIA, χαρά. Vide *Gaudium.*

LÆVIGATIO, λείωσις, est actio, qua id, quod inæquale & asperum fuit, redditur æquabile, planum & *læve*. Vsurpatur a Galeno de cibis, qui dentibus *lævigantur*, Galen. *l. 11 de V. P. c. 8.* Chymicis *Lævigatio*, seu *Alcoolismus* est calcinatio, quæ rem pulverando in *Alcool* adducit. Et est hic reductio quorundam per glutinationem, quorundam per fusionem, aut fulminationem. Rul. & Iohns.

LÆVIS, *Lævitas*, *Lævor*, λεῖος, λειότης, λείωμα, dicitur de rebus diversis, quæ ad contactum nullam habent inæqualitatem, sed æquabilia sunt & plana. Opponitur *aspero* & *asperitati*. Vsurpatur partim de corpore & ejus membris, ita arteria pulmonalis, olim vena arteriosa dicta, ad differentiam asperæ arteriæ dicitur *Arteria lævis*, Gal. *l. 7 de V. P. c. 9* & apud Hipp. *l. 6 Epid. s. 3 t. 29*, *cutis* totius *lævitas* legitur, & opponitur τῷ φρικώδει, horridæ cutis asperitati. Vsurpatur quoque de alimentis; ita viscositas ptisanæ hordeaceæ *lævis* probatur *1 de R. V. I. A. t. 18.* Item de sedimento urinæ, *2 progn. t. 72.* Est etiam præternaturalis *lævitas* v. g. intestinorum. Vide *Leienteria.* Chymicis quoque *lævor* vocatur, Gr. λείωμα, pulvis impalpabilis exquisitissimæ *lævitatis*, qui & *Alcool* quibusdam dicitur, & fit quidam manu, vel tritura super marmore cum porphyrite, vel in mortario cum pistillo, ita ut, quod contritum est, excutiatur per setaceum, vel linteum. Et tales *lævores* dicuntur χειροποίνητοι, χειροποίητοι. Alius fit absque manu ἀχειροποίητος, & pertinet ad mysteria Chymicorum. Huc pertinent Calces, Flores, Præcipitata &c. Libav. *Synt. Arc. Chym. lib. 4 c. 3.* Alias *Lævor* ponitur aliquando pro *livor*, & *lævidus* pro *lividus*, uti docet Keuchen. *Not. ad Seren. p. 127.*

LAGANIZO, λαγανίζω, significat remitto, *lenis fio.* Vsurpatur ab Hipp. de vento, qui opponitur vehementius spiranti, *l. de morb. sacro XV, 10*, quamvis

vis mihi cum Foes. videatur mendosa lectio, & potius legendum esse λαγγάζει, aut λαγαρίζει, *laxus* sit, & segnior; quia verbum λαγγνίζω neque in hesauro Henr. Stephani, neque Scapula, fortassis nec in aliis occurrit. Vide Foes. *p.371.*

LAGANON, λάγανον, *placentæ* genus est, & species *Itriorum*, vilior, crassique succi, & tarde commeantis, utpote ex similagine parata. Galen. *l.1 de Al. facult. c.4.* Iul. Alex. *in Not. ad h. l.* Vide *Itrion.*

LAGAROS, λαγαρὸς, vocatur *laxus*, *mollis*, non distentus. Dicitur comparative de dextro cordis ventriculo, Hippocr. *de corde IV, 10.* Iunge Linden. *Ex. V §.41.*

LAGNEIA, *Lagnevma*, λαγνεία, λάγνευμα, significat rem, vel *coitum Venereum*, concubitum cum emissione seminis. Frequenti in usu apud Hipp. v.g. *l. de nat. puer. XIIX, 10; XXII, 8; XLIV, 1; l. de Genitura. II, 16, 21; l.2 de diæta XXXVI, 6; l. de int. affect. XXXV, 23 L.30*, (ubi λάγνευμα semen ipsum in coitu emissum significat) *l.6 Epid. f.5 t.23.* Verbum quoque λαγνεύω, *coëo*, rem Veneream exerceo, non infrequens eidem dictis in locis, præsertim *l. de Genit.* Vide Foes. *p 371.* Mercurial. *l.1 V. L. c.17 & l.2 c.15.*

LAGOCHEILOS, λαγόχειλος, dicitur, qui *leporina* habet *labia*, Galen. *l. Introduct. cap.3 & in defin.* Id vitii aliquando naturaliter provenit, aliquando a caussa præter naturam, ut ustione, cicatrice, sutura latiore & malefacta, interdum etiam senectute. Idem si inferiori palpebræ contingat, ἐκτρόπιον appellatur. Hæc Castellus. De curatione *Labiorum Leporinorum* videatur Aquapend. *in operat. Chirurg. §. quomodo curta labia resarciantur.* Senn. *lib.2 M. Pr. P.1 c.4.*

LAGON, λαγὼν, idem, quod κενεὼν, *Ilia.* Vide *Ceneon*, *Ilia.* Legitur apud Hippocr. *l. de int. aff. XXIIX, 6.*

LAGOPHTHALMOS, λαγόφθαλμος, id est, *Leporinus oculus*, cum superior palpebra adeo retrahitur, ut oculum, dum clauditur, totum non tegat; estque affectus in partibus instrumentalibus non magnitudine, sed defectu peccans, cujusmodi omnia mutila & curta, sicut in labris, sic & in oculis cernitur. Galen. *dd. ll.* Gorræus & Castellus. Tale vitium heic Altdorffi contigit in fœmina ex intumescentia serosa palpebræ superioris, degenerante in putredinem & totalem corruptionem, qua sublata, ex negligentia Chirurgi palpebra brevior relicta fuit, ut oculo aperto dormire necesse habuerit. De hoc affectu videatur & Paræus *Chir. l.9 c.23 & l.16 c.6.*

LAGOPUS, λαγόπους, λαγωὶς, λαγωίνη, præter significationem Botanicam est nomen *perdicis albæ*, quæ & *Perdix Alpina*, vel Alpestris dicitur, cujus descriptionem cum usu in cibo & Medicina tradit Aldrov. *l.13 Ornithol. c.21.* Dicitur & *Gallina nivalis* & describitur a Ioh. Iac. VVaguer. *Histor. Helvet. Curios. sect. IV Artic.2 p.200.*

LALIA, λαλιὰ, *loquelam*, *locutionem*, significat. Ægyptiis anima rationalis vel animus dicebatur ἑτέρα λαλιὰ, *alter sermo*, notante C. Hofmann, *com. ad Galen. l. de V. P. n.26, 816.* Vide *Locutio.*

LAMAC, id est, *Gummi Arabicum.* Ruland. & Iohns.

LAMARE, & *Lamare lampe*, id est, *Sulphur.* Iid.

LAMBANO, λαμβάνω, communiter significat *accipio, sumo*, v.g. cibum *capere*, Hipp. *2 aph. 8*, in utero *concipere*, *5 aph. 59.* Peculiariter vero etiam dicitur de morbis invadentibus homines, & significat *Corripio*, Infesto, v.g. *Causus.* Hipp. *l.1 de morb. XXVII, 1, 2, 3,* & passivum λαμβάνεσθαι, *corripi* morbo denotat, *5 aph.30, 55; 6 aph. 17, 31 & alibi.* Vide Dieter. *n. 492.*

LAMBDACISMUS est vitium linguæ ad balbos & blæsos pertinens, quando præsertim loco consonantis literæ vau caninæ lambda enunciant. Vide *Iotacismus.*

LAMBDOEIDES, λαμβδοειδὴς, dicitur de eo, quod figuram literæ Græcæ Λ. repræsentat. Communiter epitheton est *suturæ* posterioris in capite, qua occiput incipit, transversæ, Galen. *l. de ossib. c.1 & l. de nervor. dissect. cap. 7.* Barthol. *libell.4 cap.5.* De hac sutura scribit Gal. *dicto* de ossibus *loco*, illam aliquando deesse, ubi prominentia occipitis nulla est. Deinde etiam *Os Hyoides* ad basin linguæ vocatur *Lambdoides* a Gal. *de muscul. dissect. cap.13 & d. l. de nerv. dissect. cap.10* Vide *Hyoides.* Tandem ab Actuario quoque *venæ cavæ descendentis divisio*, qua in duo crura abit paulo supra initium ossis sacri, λαμβδοειδὴς appellatur, a figuræ similitudine, quam Gal. literæ V comparat *l. de Anatom. venar. c. 8.* Verum Casp. Hofmann. *in notis MMSS.* vitiosum hoc esse, expresse statuit, propterea cum Revisoribus & Cornario corrigendum esse monet in Λ.

LAMBITIVUM idem, quod *Linctus*, vel *Looh. Eclegma.* Vide *Eclectos.*

LAMENTATIO, κλαυθμὸς, idem, quod *Fletus.* Vide *Fletus.*

LAMIA, λαμία, στρὺγξ, λαιστρυγὼν, significat vel spectrum nocturnum diabolicum sub forma fœminæ, vel fœminam maleficam. Creduntur *Lamiæ* infantum tortrices esse, teste Keuchen. *in not. ad Seren. p. 287 seqq.* Latine etiam *Strix* appellatur. Proprie ad forum Medicum non spectat hæc consideratio.

LAMINA, ἔλασμα, ἐλασμὸς, πέταλον, communiter ab Anatomicis tribuitur variis instrumentis ad secanda corpora accommodatis, cujusmodi sunt Scalpella, Spathomelæ, Amphismelæ, Specilla, &c. Galen. *l. 6 admin. Anat. c. 10.* Verum adhuc latius se extendit hujus significatio ad alias metallicas extensiones, sive bracteas, etiamsi non ad sectionis usum faciant. Ita *Lamina* plumbea legitur apud Æginet. *l. 7 c. 3 §. Molybdos.* Vide supra *Bractea.* Ita Hildan. meminit *Laminæ* ferreæ pro depressione gibbi, *Cent.5 Obs.67.*

LAMNEIA, λάμνεια, *laminam* significat, Moschion. *de morb. mul. c. 138.*

LAMPAS, λαμπὰς, idem, quod *Lucerna*, de qua vide infra. *Lampas vitæ* eſt magicum artificium, de quo, ſi lubet, plura vide apud Libav. *Defenſ. 1 Syntagm. Arc. contra Scheunemann. c.3 Tom. III Oper. p.5, 6.*

LAMPE, λάμπη, λαμπὴ, ſignificat vel *ſpumam*, & ita idem eſt, quod ἀφρὸς; vel ſignificat id, quod in aceto ſupernatat vino adulterato, item pingue quiddam glutinoſum, quod olivis muria conditis ſupernatat. Erotianus *in Onomaſt. p.70 d.* Sunt & λάμπαι *bullæ* quædam in urinæ ſuperficie innatantes diaphanæ. Actuar. *l.1 c.18 de urinis.* Hinc οὖρον λαμπῶδες, urina ſpumea & limpida legitur apud Hipp. *1 Prorrhet. ſ.2 t.60 & Coac. t.186.* Iung. Foeſ. *p.373.*

LAMPEROS, λαμπηρὸς, idem, quod λαμπρὸς. Vide *Splendor.* Galenus etiam *in exeg.* interpretatur ſpumoſum, quod ſpuma luceat.

LAMPETRA, ἀλαβὴς, nomen piſcis e ſerpentino genere, cujus deſcriptionem cum uſu in cibis exhibet Aldrov. *l.4 de piſc. c.13.* Lind. exiſtimat, eſſe βδέλλαν Strabonis, *Ex. XI §.58*, cui videtur aſſentiri Chiocc. *Muſ. Calceol. ſ.3 p.426 ſeqq.* Vide I. I. VVagner *Hiſtor. Helvet. Curioſ. ſect. IV Art.3 p.213 ſeq.*

LAMPODES, λαμπώδης. Vide *Lampe.*

LAMPROPHONOS, λαμπρόφωνος dicitur, qui vocem edit magnam ſonoram ac quaſi ſplendidam, monente Ioh. Bapt. Perſona *Comm. in Galen. l. quod anim. mor. ſeq. temp. p. m. 287.*

LAMPROS, λαμπρὸς, h. e. lucidus, *ſplendidus.* Specialiter vero Hipp. λαμπροὶ dicuntur *vegeti*, incolumes, & colore bene habito præditi, *l. de A. L. & Aq. LV, 13.* Vide *Splendor.*

LAMPTER, λαμπτὴρ, dicitur *lucerna*, laterna, aut *Pharus*, qui in turribus ſuſpenditur, ut navigantibus præluceat. Legitur apud Hippocr. *l. de int. aff. XXIX, 21.*

LAMPYRIS, λαμπυρὶς, idem, quod *Cicindela.* Vide ſupra in *Ci.*

LANA, ἔριον, vide *Errion*, *Erion.* De *lanarum* generatione & differentiis legi poterit Aldrovand. *l.1 de quadrup. biſulcis c.8.* *Lanæ* uſus, præſertim vero *ſuccidæ*, illlotæ, ſordidæ, quæ ἔριον οἰσυπηρὸν, item *Oeſypus*, οἴσυπος, dicitur, olim fuit frequentiſſimus, uti patet ex Hippocr. & Galen. Scribon. (vide *Lex. Scrib.* Rhodii) Keuchen. *ad Seren. p.114, 225.* C. Hofm. *l.2 V. L. c.14.* Vide *Oeſype.*

LANARIVS, eſt nomen *Accipitris* vel *Falconis*, ita dicti, vel a laniandis aviculis, vel quod multas molles plumas lanarum inſtar habeat, cujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.5 Ornithol. c.11.*

LANCETTA eſt cultellus chirurgicus rectus utrinque acie ſumma præditus ad venæſectionem & abſceſſus aperiendos hodieque uſitatiſſimus, & ita notiſſimus.

LANGVOR, ἄφεσις, nihil aliud eſt, quam corporis, aut membrorum ejus veluti *diſſolutio*, & remiſſio, cum non aliter ac reſolutis ſive paralyticis diſſolutæ appareant. Gal. *3 in 3 Epid. t.37*, videlicet ob deficientem flammæ vitalis & ſucci nervoſi ſpirituaſcentiam & activitatem. Dicitur & *debilitas*, *infirmitas* corporis. Vide *Aſtheneia*, *Blechros.*

LANIVS idem, quod *Lanarius*, nomen *Accipitris.* Aldrov. *d. l. & c.12.*

LANS, id eſt, *Argentum mortuum.* Ruland. & Iohnſ.

LANVGO, χνόος, χνοῦς, vide *Chnus.* In Phytologia ſunt filamenta tenella cuticulæ extimæ inſtar *lanæ* adnaſcentia. Schröder. *l.1 c.2.*

LANX, τάλαντον ζυγὸς, ſignificat *trutinam*, qua res ponderantur, vel potius duo vaſcula ampla in trutina, quibus res ponderandæ imponuntur. *Lanx* quoque dicuntur *Amygdalæ amaræ.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

LAONICA vocatur curatio arthritidis, quæ non fit purgantibus, & evacuantibus univerſalibus, ceu fruſtraneis partim, partimque magis noxiis, ſed quæ fit topicis evacuantibus e parte affecta, dum materia eſt adhuc mobilis, cum ante ſtatum, tum in ipſo ſtatu, quemadmodum hunc terminum expoſuit Hieron. Sachetas Ælianus Medicus Brixienſis *in Relatione de Podagricis & Arthritic. morb. c.10 p. m.53.*

LAOS, id eſt, *Stannum.* Rul. & Iohnſon.

LAPACTICOS, λαπακτικὸς, h. e. *alvum evacuans*, idem quod ὑπακτικὸς vel ὑπήλατος. Legitur apud Galen. *l. V. S. F. c.2.*

LAPARA, λαπάρα, λαπάρη, idem, quod κενεὼν, laterum cavitas, ea corporis pars, quæ eſt inter coſtas ſpurias & oſſa, quæ ad ilia pertinent. Gal. *l.2 de fract. t.71.* Idem, quod λαγὼν. Vide *Ilia. Ceneon.* Linden. *Ex. VII, §.6.* Erotianus idem dicit quod πλευρὰ.

LAPAROS, λαπαρὸς, id eſt, *mollis*, *vacuus.* Unde & ὑπολάπαρον, *ſubvacuum*, & *ſubmolle*, ſignificat, Gal. *l.3 de diff. reſp. cap.12.* Linden. *d. l. §.4.* A verbo λαπάσσω, vel λαπάττω, *emollio*, *evacuo*, Hippocr. *2 progn. t.2.* Gal. *in comm. Coac. t.204; l.4 Epid. XX, 2.* Vide Foeſ. *p.384*, ubi plurima loca invenies.

LAPATTO, λαπάττω. Vide *Laparos.*

LAPE, λάπη, *pituitam tenuem* ſignificat Hippocr. quæ ore rejicitur & ſalivationis comes eſt, *l.2 de morb. XV, 9; LIII, 6; LXIV, 5; LXXI, 7; l. de int. aff. VII, 12; XIII, 12 & alibi ſæpius.* Foeſ. *p.375.*

LAPIDESCENS, λιθώδης, λίθινος, idem, fere quod *Lapideus*, niſi quod illud vocabulum magis exprimat paſſionem illam mutationis in naturam ſaxeam, quam antea nondum habuit. Quale vero ſit proprie illud principium *lapidificum*, an ſuccus, an ſpiritus, vel aliud quid, pertinet proprie ad Phyſicos. Videatur etiam Chioccus *Muſ. Calceol. ſect.3 p.305 ſeqq.* Tale vero principium quandoque in ſanguine ejuſque ſero contineri præternaturaliter, colligere eſt ex generatione Calculi. Vide *Calculus.*

LAPI-

LAPIDEVS, λιθοειδής. Vide *Lithoeides*.

LAPIDILLVS vocatur cochlear chirurgicum, quo calculus post incisionem extrahitur. Blasius *Med. Univ. p. 73 & 341*.

LAPILLATIO, terminus Paracelsicus, indicans lapidescentiam sive generationem calculi ex Iliastro, sive de visco in loco alieno, ubi possibile fuerit *lapillari*, vel tartarizari. *Fragm. Medicis ad Tom. III referendis l. 1 de Tartar. c. 8*.

LAPIS, *Lapillus*, λίθος, λιθίδιον, λιθάριον, λιθίς, quadrupliciter potissimum accipitur. 1. Physice de corporibus mixtis animantis duris, cujus innumeræ species & differentiæ occurrunt, de quibus videantur rerum Physicarum scriptores varii. In hac significatione sumsit Galen. *l. 9 de S. Fac.* quando ex sponte nascentibus corporibus esse scripsit a terra vulgo dicta diversis. (2.) Pathologice pro *Calculo* renum vesicæ & in aliis quandoque partibus genito, diciturque Gr. λιθίασις. Vide *Calculus*. (3) Pharmacevtice, quando vel ex Physicis *lapidibus* multæ species transsumtæ leguntur in usum Medicum, dividunturque in pretiosos, qui *Gemmæ* quoque vocantur. Vide *Gemma*: & minus pretiosos; quorum plures apud Gal. *d. l.* & alibi allegatos reperies. Loca videantur *in Theatro* Mundellæ & *Indice* Brassavoli, cum non opus sit, heic omnia transscribere. Multos enim recenset Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Adde Schröder. *l. 3 c. 4 & seqq.* Vel quando lege artis Pharmacevticæ præparantur *Lapides*, ut sunt, *Medicamentosus*, vel *Salutis*, *Corrosivus* & alii, de quibus vide Schröder. *l. 2 c. 65*. Iung. Fr. Hofmann. *in clavi* & descriptiones eorum videantur in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I p. 127 seq.* (4) Spagyrice, ubi potissimum in omnium illorum ore resonat *Lapis Philosophorum*, qui dicitur & habetur Medicina universalis, per quam metalla transformantur, & morbi omnes sanari possunt. Pollere creditur virtute intentissima, & velut in centrum arte coarctata, quæ extensa tincturam exhibet absque numero. De cujus præparandi modis hyperbolicisque encomiis prostant innumeri pene tractatus, nec adhuc cessant amatores hujusmodi commentorum in publicum proferre scripta, non obstante, quod tantum non omnes tempus, & operam, & oleum perdiderint. Si placet, videantur *scripta* Basilii Valentini, Theatrum Chymicum per sex volumina, Libavius *in suis operibus*, & alii plures. Quid B. Rolfink. judicaverit de *Lapide Philosophorum* & Panacea, videatur *in ejus Chymia l. 1 c. 9*. Quæ de suo Lapide Medicinali Hermetico Christ. Ad. Balduinus encomia scripsit, *in Ejusdem Hermete Curioso Invento XII* legantur. Denique (5) sumitur etiam sæpe abusive & æquivoce de diversis rebus vocabulum *Lapis*, v. g. *Lapides* Carpionum, Percarum, Cancrorum vocantur quædam corpuscula in capitibus illorum piscium & aquatilium reperta, duritiem pene lapideam obtinentia, revera tamen non sunt *lapides*. Ita in Chymia *Lapis* vocatur omnis res fixa, quæ non evaporat. *Lapis Adiz* est sal Armoniacum. *Lapis animalis*, id est, sanguis humanus. *Lapis*, ex quo conflatur plumbum nigrum, minera plumbi. *Lapis non lapis*, h. e. efficacia, non substantia dicitur *Elixir*. *Lapis rebis* vel testudinem, vel capillos hominis cholerici, aut sanguinei denotat. *Lapis calcis*, id est, scoria ferri, vel batitura æris. *Lapis major*, compositum ex 4. elementis, filius unius diei. *Lapis occultus benedictus*, id est, ovum. *Lapis aureus* h. e. urina. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

LAPSVS æquivocum est. Proprie significat idem, quod *casus*, Græce πλῶσις, κατάπλωσις. Vide *Casus*. Hujusmodi *Lapsum* ex alto innoxium vide *Ephem. Nat. Cur. Ann. III Observ. 71.* Tropice *lapsus* etiam pro *errore* sumitur, ἁμάρτημα. Vide *Erratum*. *Lapsus* demotivus est repentina morte facta correptio, periculosior apoplectico. Rul. & Iohnſ.

LAPTO, λάπτω, significat lambendo bibo, *sorbeo*. Legitur apud Hipp. *l. de corde LV, 1.*

LAQVEVS, βρόχος, παχετὸς, quid sit, notum est. Referri quoque debet ad instrumenta chirurgica, utpote ad quasdam operationes necessarius, uti patet ex Galen. *l. 6 meth. med. c. 5 in fin.* & Oribasii totus libellus *de laqueis*. In specie ad *Glossocomon* quoque requiruntur, uti patet ex Galen. *l. 7 de V. P. c. 14*, & Oribas. *de machinament. c. 7.* Alias *laquei* consideratio quoque inter caussas morbificas, præsertim vocis privationis spectat ex Gal. *l. 1 de L. Aff. c. 6.* Pathologice quid dicatur *Laqueus Gutturis*, vide infra *Tonsillæ*.

LAR, ἑστία, idem, quod *Focus*, *Calor*, *Ignis*. Vide *Focus*. Vsurpatur de flamma vitali & calido nativo. Charlton. *Oecon. anim. Ex. 1 §. 4 & VI §. 2.* Vel Pathologice de foco febrili, Galen. *l. de marcore c. 7.*

LARBASON, dicitur Plinio *l. 33 H. N. c. 6 Stimmi* vel *Stibium* sive *Antimonium*, quod Henn. Scheunemannus ruditer corrupit in *Tarbason*, ita ut Libav. eum propterea acriter perstrinxerit, *Tom. III Op. p. 25 seqq. 73 seqq.*

LARGVS, ἁδρὸς, πολὺς, vide *Hadros*, idem, quod *Copiosus*, v. g. *Larga* Venæsectio, *Larga* excretio, *Largus* humor. Rhod. *in Lex. Scrib.*

LARIDVM, materia quædam tumorum, a laridi similitudine sic dicta. Fallop. *de tum. p. n. c. 3.*

LARVA, μορμὼ, μορμὼν, idem, quod *Lamia*, vel *Lemures*. Harum mater vel avia dicebatur esse *Mania*. Forest. *l. 10 Obs. 20 in Schol.*

LARVS, λάρος, dicitur avis palmipes, piscivora clamosa, cujus descriptionem, species, & usum in Medicina tradidit Aldrov. *l. 19 Ornithol. c. 4 seqq.* Linden. vocat *Larum* avium pernicissimam in volando & irruendo pisces summo natantes mari. *Ex. V §. 42.*

LARYNGOTOMIA, λαρυγγοτομία, operatio chirurgica est, qua in summo suffocationis & anginæ periculo asperæ arteriæ fit incisio. Periculosum profecto & valde anceps remedium. De qua operatione vide Aqua-

Aquapend. *tr. de oper. Chirurg.* tit. *de perforatione asperæ arteriæ in angina.* M. Aurel. Sever. *Chir. efficac. P. II c. 40 p. 102 seqq.* vide *Bronchotomia.*

LARYNX, λάρυγξ, dicitur superior asperæ arteriæ pars & caput faucibus continuum, Lat. *Guttur*, Galen. *4 aph. 34.* Est igitur præcipuum vocis instrumentum, ex cartilaginibus, musculis, nervis, & substrata membrana constans, *l. de voc. instr. diss. c. 2.* Ejus pleniorem historiam descriptam vide in Anatomicis libris, præsertim Bartholin. *l. 2 Anat. c. 11.*

LASANON, λάσανον, vel *Chytropum*, significat ollarum sustentaculum, vel ollam culinariam, aut matellam, vas exonerandæ alvo idoneum. Apud Hippocr. sumitur pro sella, in qua puerpera desidere debet, *l. de superfœtat. V, 7.* Iung. Foës. *pag. 376.*

LASCIVUS, λαγνὸς, ἀσελγὴς, epitheton est *Choreæ S. Viti* apud Paracels. Vide *Chorea.*

LASION, λάσιον, significat σινδόνην, *sindonem*, aut ὀθόνιον, *linteum*, & propterea hirsutum, *villosum.* Erot. *p. 72 b.* Occurrit vero apud Hippocr. *l. 2 Prorrhet. XII, 7.* Foës. *d. l.*

LASSITUDO, κόπος. Vide *Copos.*

LASTAUROCACABUS, id est, operosa olla, prodigorum lebes, Hispanorum olla putrida. Ios. Laurent. *Amalth. Onom. p. 476.*

LASTAURUS vocatur, qui inexplebili amore venereo debacchatur, Casp. Rejes *C. Elys. q. 44 n. 24.*

LASUR Paracelso dicitur Extractum transplantatum ex Argento, *l. 3 de Gallicis pustulis, aliisque symptomatibus c. 6.*

LATER, πλίνθος, κέραμος, idem, quod *Tegula*, h. e. lapis fictilis, ex arena, calce, & luto paratus, cujus usus in Medicina nobilis, quatenus ex illo fit *Oleum Philosophorum*, sive *de Lateribus* dictum, aut *Lateritium*, cujus descriptio legitur in Dispensatoriis.

LATERALIS MORBUS, πλευρῖτις. Vide *Pleuritis.*

LATERA *lictro*, id est, *Argentum vivum.* Rul. & Iohnson.

LATERIUM, *lixivium*, item, *capitellum.* Iidem.

LATHRA, *Lathræos*, λάθρα, λαθραίως, adverbium Hippocrati familiare, denotans *clam*, latenter, ex improviso, *1 Prorrh. sect. 3 t. 36*, ubi quidem Gal. *in comm.* per ἐξαίφνης, subito exposuit. Verum rectissime animadvertit Foës. *p. 372*, non satis hoc probasse *Coac. t. 139, 374 & t. 580.*

LATIBULUM dicitur Theod. Craanen *in capp. de febrib.* fomitem vel mineram febrilem latentem in aliquo corporis membro, quæ sanguineæ massa communicata excitat ebullitionem febrilem & paroxysmos.

LATICA dicitur quædam *Febris quotidiana continua*, sive Phlegmatica, quando nulla signa apparent apyrexiæ, Ioh. Stephan. *in Avic. l. 4 fen. 1 c. 50 p. 274.* Sunt tamen, qui distinguunt, & spuriam saltem quotidianam continuam dici *laticam* credunt, uti Mercatus. An vero dicatur a *latendo*, quod careat inversionibus manifestis, nolumus certo affirmare, quamvis ita velit de Calderia, qui prolixius de *febre Latica* disseruit *Tom. I Oper. p. 284 seqq.*

LATIO, φορὰ, idem, quod *Motus Localis*, mutatio, quæ fit in loco, Gal. *l. 1 de nat. fac. c. 2; l. 1 meth. med. c. 6 & l. 2 c. 3.* Vocatur & *motus animalis*, *voluntarius*, quem Charltonus ita plenius descripsit, quod sit ordinata & ex appetitus dictamine instituta corporis animalis, vel alicujus membri particularis de loco in locum translatio. *Ex. XI Oec. Animal. §. 4*, in qua etiam *motum* musculorum nervose exposuit. Videantur & VVillis *Anat. Cerebri c. 19*, & Anonymi tractatus ibid. annexus *de ratione motus musculor.* item Milliet Dechales P. Iesuit. *de motu locali & elaterio*, cujus mentio fit *in Act. Erud. Lips. An. 1683.*

LATITUDO, πλάτος, proprie notat affectionem corporis, quæ consistit in dimensione, ad differentiam longitudinis & profunditatis. Vide *Latus.* Per translationem tamen sæpe applicatur etiam rebus incorporeis, præsertim vero in foro Medico frequenter usurpatur de *sanitate imperfectiori*, aut non omnibus numeris exacta; vide *Hygieia.* Gal. *l. 1 de san. tu. c. 4.* Iunge *Dogm. nostra Med. Gen. P. 1 c. 4 d. 3 p. 51 seq.* Ad *latitudinem sanitatis* quoque pertinet corpus alias *Neutrum* dictum, sive *Status* corporis *Neuter*, οὐδέτερον Græci vocarunt, qui duplex est: *Decidentiæ*, & *Reconvalescentiæ.* Imprimis vero ille ad *latitudinem sanitatis* pertinet. Vide rursus *Dogm. in prælim. d 7 p. 8 & 9.* Et quia sub sanitatis genere comprehenduntur *Temperamenta* corporis & partium, de illis quoque sæpe dici solet, quod magna sit eorum *latitudo.* C. Hofm. *Inst. Med. l. 3 c. 4 §. 5 & alibi.* Sumitur & aliquando pro *Dilatione*, Gr. εὐρύτης dicta, Lat. *Ampliatio.* Iul. Alex. *not. in Gal. de diff. morb. c. 4 p. 279 Tom. II Oper.*

LATON, est aurichalcum, sive cuprum aureo colore tinctum lapide calaminari, quod ab idiotis physicis Electrum dicitur, & componitur ex unico metallo, cum *Electrum* fit e pluribus. *Laton* quoque est artificiale, cum Electrum a natura sola compositum, Rul. Hinc lapis Calaminaris dicitur *lapis Latoninus*, Libav. *Synt. A. Ch. l. 7 c. 24.* Spagyricis Philosophis *Laton* vocatur vel *Latona terra virgo*, quando in operatione ad Lapidis Philosophici magisterium pertinente nigrescit: unde opus habet ablutione per ignem & aquam permanentem, sive Mercurium, de qua re videatur Libav. *Alchym. Pharmacevt. cap. 31*, item *tr. Ignis Naturæ, cap. 20.* *Laton* quoque & *Azoch* propterea semper simul esse dicuntur, Laurent. Ventura *tr. de lapid. Philos. c. 19.* Theatr. Chym. *Vol. II p. 163.* Iohnson. ita descripsit *Latonam* in *Lexic. II p. 49.* *Latona* est terra nostra, quam sumimus ad alchymiam peragendam. Et hæc terra Chymica præ rebus omnibus aliis creatis virtute & energia excellit: Aurum enim & argentum & reliqua metalla, & lapides pretiosos omnes in se coërcet, imo perfectionem omnium animalium & vegetantium

getantium in seipsa recludit. Sed cum impura sit & feculenta, uti arti nostræ prosit, ejus impuritates & feculenta excrementa separanda veniunt, & hoc est apud Chymicos, faciem *Latonæ* dealbare. Quo circa humiditatem ipsius terræ radicalem, seu sanguinem ipsius *Latonæ* ex venis suis exhaurire oportet, ut ex essentia & puritate illius faciem ipsius *Latonæ* dealbare valeamus, alioquin nihil utilitatis habemus ex lotione *Latonæ* nostræ, nisi ex puritate ipsius sanguinis aquam faciamus, qua sola & non alia uti debemus ad dealbandam faciem ipsius *Latonæ*. Hucusque Iohnson.

LATRO, ληστής, idem, quod *Prædo*, *Prædator*, quamvis vero proprie ad forum Medicum non spectet, cum tamen aliquoties eorum mentio fiat in scriptis Medicis, libuit inserere. Ita Galen. *3 Anat. admin. c.5.* *Latrones* inhumatos olim fuisse subjecta Anatomica, testatur. *L.3 de V.P.c.5* refert historiam *latronis*, qui deprehensis hominibus digitos pedum extremos præcidebat, ne sine baculo incedere possent. (Vide C. Hoffmann. *in comm. ad h. l. n. 135*,) & *l. 1 Anat. admin. c. 2* cadaver *latronis* exiccatum sceletis annumerat. Langius recenset *latronis* truculentiam ex esu sanguinis vel cruoris humani fuisse adauctam, *lib. 1 ep. 71.* Forestus ex Benivenio adduxit observationem *latronis* suspensi, cujus cor pilis fuit refertum, *l. 17 Obs. 1 in Schol.*

LATUS, adjectivum, & substantivum est nomen. Adjectivum Gr. dicitur πλατύς, εὐρύς, cui opponitur *angustum*, στενόν. Dicitur de musculo, μυῶδες πλάτυσμα, dicto, qui sub cute in collo habetur, cujus descriptionem vide apud Galen. *l. de musc. dissect. cap. 1.* De *musculo latissimo*, qui totum fere dorsum cum suo socio tegit, & *Aniscalptor* quoque vocatur, vide Barthol. *l. 4 c. 2.* *Latus pulsus* Gal. qui in latitudine arteriæ, vel dilatatione major est naturali, *l. de puls. ad tyron. c. 2.* *Pustulæ latæ* dicuntur, quæ non in altum prominent, Hippocr. *6 aphor. 9.* Iung. Dieter. *n. 687.* Substantivum Græc. vocatur πλευρά, πλευρόν; de cujus vocabuli æquivoca significatione infra vide *Pleura.* Numerantur vero duo *latera*, dextrum & sinistrum; & in genere de dimidia totius corporis parte, altera dextra, sinistra altera sumitur. Strictius vero usurpatur de medii ventris regione *laterali*, utraque distincta a parte antica, quæ *Sternon*, & postica, quæ *Dorsum* vocatur, Barthol. *l. 2 Anat. in princ.* *Laterum* dolor dicitur Hipp. ad differentiam Pleuritidis, quando dolor est absque febre & inflammatione, πλευρῶν πόνος. Hipp. *3 aph. 23; 5 aph. 65; 6 aph. 5.* Vide Dieter. *n. 689.*

LAVACRUM, λουτρόν, idem, quod *Balneum.* Sal nitrosus fusilis vocatur *lavacrum*: quoddam minerale venarum metallicarum, & semimetallorum, imo & metallorum ipsorum, quod sciunt etiam aurifabri & probatores metallici. Libav. *Defens. Syntagm. contra Scheunemann. I, c. 9 T. III oper. p. 22.*

LAVATIO, idem, quod *lotio*, λουτρόν. Utrumque idem significat, quod *Balneum.* Galen. *l. 8 meth. med. cap. 2.*

LAUCANIA, λαυκανία, item λευκανία, poëtice guttur, vel *gulam* & œsophagum significat. Sunt, qui pro *mento* etiam accipiunt, Gorr. in λευκανία. Descendit a λαύω, fruor, capio.

LAUDANUM, nomen medicamentorum encomiasticum, quasi *laudatum medicamentum.* Dieter. *n. 560.* vel *laude dignum* aut *laudabile.* quod vocabulum, ceu barbarum & Paracelsico-Thrasonicum reprobavit Libav. *Synt. A. Ch. l. 8 cap. 44.* Non minus vero illi hallucinantur, qui cum *ladano* confundunt. Vide *Ladanum.* Placet Rolfinkii ἐνέργεια: loquendum interdum cum vulgo, modo intelligamur, *Chymiæ l. 4 s. 3 cap. 6.* Græce dici posset ἐπαινετον, vel ἀξιόπαινον. Quod vero præcipue *Opii extracto correcto* nomen hoc tributum fuerit, hoc omnino sapit Paracelsicum hyperbolice loquendi pruritum. Alias de *laudano opiato* videantur præter Dispensatoria & Paracelsi scripta Rolfink. *d. l.* Schröder. *lib. 4 cl. 2 n. 314.* Libav. *d. l.* Tutissimum esse & saluberrimum medicamentum ad omnis generis dolores, verbis Bern. Penotti *de medic. Chymicis in Vol. I Theatr. Chymic. pag. 65*, cum grano, quod dicitur, salis est intelligendum. *Laudanum Mercuriale Paracelsi* dicitur medicamentum ex Mercurio paratum. Descriptio quædam extat in Morl. *Coll. Chym. Leid. c. 276.*

LAUDINÆ dicuntur Petro Poterio pilulæ, quas opium ingreditur, *Pharmaceut. Spagyr. lib. 3 sect. 5 de Pilulis.*

LAVIPEDIUM, vide *Pediluvium.*

LAURAX, vide *Labrax.*

LAUTUS, quid proprie significet, videatur in Lexicis variis. Gr. λαμπρός, aut λελουμένος, quasi *Lotus.* *Lautissima vina* apud priscos fuisse vina myrrha condita, testis est Linden. *Ex. X §. 138.*

LAXA *Chimolea* Paracelso vocatur medicamentum purgans, præcipue in morbo Gallico commendatum, estque pulvis de floribus minerarum salinarum, *l. 2 de morb. Gallico c. 4.* Iohnson. ita describit: *Laxa Chimolea* est sal adnascens lapidibus, quale est Anatron, aut Usnea lapidea.

LAXATIO, χάλασις, *Laxans*, *Laxativus*, χαλαστικός. Vide *Chalasticos*, *Chalao.* Hodieque autem frequentissime sumitur terminus hic de virtute leniter evacuante, & quidem per inferiora. Conveniunt igitur talia *laxantia* cum ἐκκοπρωτικοῖς, κατωτερικοῖς, ὑπηλάτοις, de quibus vide suis literis *Eccoprizo*, *Catotericos*, *Hypelatos.* Iohns. etiam ad vomitoria extendit, describens: *Laxativa* sunt medicamina sursum atque deorsum expurgantia. Verum minus accurate minusque usitate. Abusive quoque tribuitur Mercurio vitæ, qui *Laxativum minerale* dicitur apud Schröder. *l. 3 c. 15*, cum in minima dosi vim purgandi possideat. Ita quoque in veterum scriptis contingit, ut fortiora purgantia pro

Laxa-

Laxativis posuerint. In Pathologicis accipitur de partium mollium extensione præternaturali in longum. Ita Vvulæ *laxatio* legitur apud Blas. *Med. Univ. p. 302.*

LAXUS, λαγαρὸς, χαλαρὸς. Vide *Lagaros*, *Chalaros.* Idem fere, quod *Mollis*, & opponitur *Stricto*, vel *Duro.*

S. LAZARI morbus, Elephantiasis. Tagaul. *Institut. Chir. l. 1 c. 2.*

S. LAZARI *malum*, i. e. *Lepra.* Forest. *l. 29 O. 26.*

LAZOMÆ, λάζομαι, verbum poëticum, pro λαμβάνω, significat *prehendo, corripio.* Diciturque frequentissime de morbis infestantibus, Hippocr. *l. de Loc. in hom. I, 4; XXV, 5, 7; XLIIX, 8; l. 2 de morb. XX, 3* & *libr. de nat. mul. & de morb. mul.* sæpius, quæ loca collegit Foës. *Oec. p. 372.*

LAZULI *lapis*, λίθος κύανος, hoc est, *Cæruleus*, est lapis opacus, Saphiri colore, aut florum *Cyani*, aureis punctulis exornatus, Ameno durior. Vide *Armenius.* Schröder. *l. 3 c. 8 n. 11.* Chiocc. *Mus. Calceol. sect. 3 p. 228 s. 4 p. 467 seqq.*

LAZURIUS, idem, quod *Cæruleus.* *Lazurius color* in lepra pessimum habetur signum apud Paracelf. *Paragraph. l. 6 c. 1 §. 2 & cap. 2 §. 3 & in Scholiis ad illa loca.* Apparet autem ille color in frigore, ubi in nigrorem vertitur. *Lazurium argenti*, vel *pulvis Lazurinus* nihil aliud est, quam *Crocus Lunæ*, de quo vide Libav. *Synt. A. Ch. l. 5 c. 21.*

LEÆNA, λέαινα, nomen animalis quadrupedis digitati fœmininum, cujus mas vocatur *Leo.* Vide *Leo.* Λέαινα quoque emplastri nomen, quod in *leænæ* modum malum penitus extirpare creditur, applicatum ischiadicis & hemicranicis, teste Aët. *l. 11*, & ex hoc Gorræo. *Leænas* vulgo vocari nivium *Labenas*, vide *Labena.*

LEBERIS, λεβηρὶς, significat *exuvias*, sive senium serpentum. Hipp. *l. 1 de morb. mul. CIIX, 26 & l. 2 LXIIX, 6.* Vide *Exuviæ*, *Geras.*

LEBES, λέβης, i. e. *olla*, *trulla*, vas, in quod aliquid infunditur ad coquendum, vel asservandum. Pertinet ad instrumenta Diætetica, Pharmacevtica. Ventriculum egregie comparatum cum magno *lebete*, cui plures ignis foci adjacent, lege apud Gal. *l. 3 de fac. nat. cap. 7.*

LEBIAS, λεβίας, vide *Hepatus.*

LECANE, λεκάνη, *pelvim*, *Catinum* significat. Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 89.*

LECHENEON, ληχνεῖον. Vide *Lenos.*

LECHIA vocatur piscis generosus magnitudine atque colore medius inter Thunnum & Vmbram, quam alii Centrinam fuisse arbitrantur. Iovius vero existimat Annam veterum esse *lib. de piscib. c. 7.* Iudicium de hoc dissensu Ill. Aldrovandi videatur *l. 3 de Piscib. cap. 20 p. 327.*

LECHO, λεχὼ, stricte *puerperam* significat, & ita legitur apud Moschion. *d. l. c. 61.*

LECISCION, λεκίσκιον, vocatur *acetabulum parvum*, legiturque bis apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 123.*

LECITHOS, λέκιθος, est genus leguminis, vel pisum, vel piso congener denotans. Significat etiam sæpius *lomentum*, vel *farinam lentium*, cum & sine additione φακῶν. Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXXXI, 11 & l. 2 LXIX, 2* & *in notis l. 1 additis VII, 8*, ubi per υ scribitur, quemadmodum & apud Gal. *l. de bon. & mal. succ. c. 5.* Significat & *ovi luteum* sive vitellum, uti patet ex Hippocr. *l. 2 de morb. mul. LXXXIV, 2.* Hinc λεκιθώδης ὑπόστασις, vocatur sedimentum urinæ, ovi luteum aut lentium farinam referens, *l. 4 Epid. VI, 11*, & pus λεκιθοειδὲς ovi lutei speciem referens, *libr. 2 de morb. XLV, 35.* Adde Foës. *pag. 379.* Iul. Alex. *l. 8 Salubr. c. 9*, de omni polline, & farina leguminum molitorum exposuit λέκιθον, haud dubie ex Gal. *d. l.*

LECRA dicitur pars fornacis vitrariæ, in qua vitra sensim defervescunt, Chr. Meretti *in Not. ad Ant. Neri Art. Vitrar. in appendice p. 435.*

LECTIO, ἀνάγνωσις, vide *Anagnosis.* Assiduam & iteratam aliquoties *lectionem* laudat Gal. *3 de artic. t. 40.* Refertur quoque *lectio* inter exercitationes vocis, ἀναφωνήσεις, sanitati corporis proficuas, utpote, quæ humores redundantes excernit, Ægin. *l. 1 cap. 19*, & Celsus quoque aliquoties inter remedia curativa morborum refert.

LECTISTERNIUM, id est, apparatus lectorum, qui varii esse convenit pro diversis morbis, uti recte notavit R. Lentilius *Part. III Miscell. Medico-Pract. ad p. 29*, quamvis in illa nihil de hoc legatur, sed in Indice posuit ad vocem *Lectus.*

LECTUALIS vocatur morbus, qui ægrotantem lecto affigit & diu detinet. Ita Spartianus *in Hadriano: Peragratis*, inquit, *sane omnibus partibus, capite nudo & in summis plerumque imbribus atque frigoribus, in morbum incidit lectualem.* Ipsi etiam, qui longis ac lentis laborabant languoribus, *lectuales* Latine dictos, Græce κλινικὸς, ἢ κλινοπετέας, notavit Salmas. *ad loc. cit.*

LECTUS, κλίνη, (vide *Cline*,) quid sit notum est, nimirum locus ille & instrumentum ad recumbendum & dormiendum paratum. Pertinet igitur ad res non naturales Diætæ. Delectus *lectorum* aliquando necessarius apud ægrotos, uti patet ex Gal. scriptis, quando febricitantibus & quibus nervi per transversum vulnerati sunt, molliores lectos præcipit. De *lectorum* alias in quibusdam locis noxia præparatione legi etiam poterit Hipp. Guarinonius *de caussis sanitatem destruentibus.* *Lectos pendulos* usurpare Indos in promontorio Iamaico, legitur *in Actis Philosophicis* Oldenburgii *Anno 1668 m. Iun.*

LEFFA, id est, herbarum prædestinatio. Rul. & Iohnson.

LEFFAS, est occultus & bulliens terræ vapor, per quem plantæ crescunt, Rul. & Iohnson. ex Paracelf. *Philos. ad Atheniens. l.3 text.3.* *Leffas* est succus terræ recens in radicem, tanquam culinam, vegetabilis, tractus. Helmont. *expositione aliquot verbor.* Vide Helmont. *tr. Elementa n.13 & tr. Imago fermenti impraegnat. num.31 seqq.* *Leffas* est occultus terræ succus, per quem plantæ crescunt. Fr. Hofm. *clav. ad Schröd. l.1 cap.2.*

LEGNA, λέγνα, neutr. plur. vocantur proprie extremitates vestimentorum, sive oræ. Per translationem vero dicitur de extremitatibus pudendi muliebris, sive matricis. Legitur apud Hippocr. *l.2 de morb. mul. XXXIIX, 15.* Vide Foës. *p.177 seqq.* C. Hofm. *Com. ad Gal. de V. P. n.964.*

LEGUMEN, ὄσπριον, idem, quod σιτηρὸν, sive *Cereale semen.* Vide *Cerealis.*

LEIBOS, λεῖβος, & in fœmin. λείβη. id est, *liquida*, Galen. *c.3 de iis, q. in med. t.14.* Verum mendum subest in Græco textu, & quia inusitatum esse adjectivum λείβη, ex aliis Lexicis constat, corrigendum esse, & substituendum vel λιβρὴ, vel λιβηρὴ existimant Foes. *in not. ad h. l.* & Casp. Hofmann. *in M. S. & nondum editis notis ad hunc Gal. loc.*

LEICHEN, λειχὴν, relicta Botanica significatione, vide supra *Impetigo.* Dicitur & *Lichen.*

LEIENTERIA, *Lienteria*, λειεντερία, q. d. *Lævitas intestinorum*, λειότης τῶν ἐντέρων, est affectus vel idem, vel maxime cognatus *Cœliacæ passioni.* C. Hofmann. *Apolog. pro Galen. l.3 c.182.* C. Dieter. *num.493.* Vide *Cœliaca.*

LEIOBATOS, λειόβατος Vide *Levirais.*

LEIOPODES, λειόποδες, vocantur *Planci*, *Plauti*, vel *Ploti*, quibus pedum medium ab interiori parte non est cavum, sed planum, quasi tabella, quæ planca dicitur, Galen. *3 de artic. t.92*, ad quem locum vide egregiam correctionem Casp. Hofmann. *l.3 Apolog. pro Gal. c.100.* Pertinet ad morbos malæ conformationis. Idem *Com. in Galen. l. de V. P. n.137.* Adde Alex. *annot. in Gal. l. de diff. morb. c.7.*

LEIOS, λεῖος. Vide *Lævis*, λειότης, *Lævitas.*

LEIPHÆMOS, λείφαιμος, dicitur, qui *sanguinis defectu laborat*, quod malum sequitur ἄχροια, vide *Achroi.* Sumitur vero etiam pro vitio depravati sanguinis, uti constare videtur ex Hipp. *l.2 de morb. mul. XII, 20; XVII, 11*, ubi jungitur cum σπληνώδης, lienosa, quæ dispositio lienis vitiosa præsupponit sanguinis flatulentiam & impuritatem. Notetur quoque, non esse confundendum τὸ λείφαιμον cum ἐξαίμῳ, vel ἀναίμῳ, exsangui, ubi vera privatio totalis sanguinis peccat. Λείφαιμοι sunt, *qui sanguine deficiunt*, hoc est, deferuntur sanguine non in totum, sed ad sensum, Linden. *Ex. XIII, §.455 seqq.* Iunge *Ex. IV nostram de Remoris purgationis §.19.*

LEIPODERMOS, λειπόδερμος, in genere significat defectum cutis, vel cuticulæ. Sumitur vero strictius de eo, cui præputium deest ex morbo, vel sectione. Latine *Apella.* Vide supra *Apella.* Iunge C. Hofmann. *d. l. n.824.*

LEIPOPSYCHIA, λειποψυχία, idem, quod λειποθυμία, id est, *animæ* vel *animi deliquium.* Superfluum enim mihi videtur, discrimen ponere inter hæc duo vocabula, ex Galen. *l.12 meth. med. c.5.* Posterius vocabulum est usitatius. Deficientibus viribus vitalibus, deficient & animales, cum spiritus vitales sint quoque materia animalium. Consentit Dieter. *n.494.* Vide *Eclysis.* Hujus gradus fortior dicitur *Syncope*, de qua infra *suo loco.* Vtriusque vocabuli & λειποψυχίας, & λειποθυμίας mentio fit apud Hippocr. illius quidem *2 de R. V. I. A. t.44* hujus *1 aph.2,5.* Conr. Vict. Schneider. *libr. de nova Gravissimorum trium morborum curatione cap. 6.* præter necessitatem & utilitatem de *Lipothymia* & *Lipopsychia* tractans & pro synonymis agnoscens, nihilominus inconstans deprehenditur, dum *Lipothymiam* symptoma facultatis vitalis, *Lipopsychiam* facultatis animalis esse statuit, quamvis absque prægnanti satis ratione. Sufficit hoc notasse ad verum discrimen ab apoplexia retinendum, quod utrumque vocabulum haberi debeat, & primario abolitum vel prorsus vel valde imminutum sanguinis e corde motum progressivum denotet, cui consequenter sensuum & motus localis defectus supervenit; In apoplexia inverso sese habet modo, teste experientia.

LEIPOTHYMIA, *Lipothymia*, λειποθυμία. Vide p. a. *Leipopsychia.*

LEIPYRIAS, λειπυρίας, est epitheton febris valde malignæ continuæ, cum inflammatione viscerum interiorum erysipelacea conjunctæ, ubi interna veluti uruntur, extrema τὰ ἄκρα frigent, Galen. *com. 4 aph. 48 c.2; prognost. c.4 cap.1; prorrh. t.7 & c.3 t.61; l. de inæq. intemper. c.8.* Vocatur & λειπυρία, & λειπυριώδης πυρετὸς, & τὰ λειπυρικά. Scribitur & λειπυρίη. Meminit hujus febris Hipp. aliquoties, v. g. *l.2 de morb. XVI, 12; XLIX, 14 de helleborismo 54; l. de Crisib. IV, 4, 6, 8.* Vtplurimum est lethalis, quia sanguinis dispositio maligna putrida ad νέκρωσιν vergit. Mirum vero, quod Sylvius hanc febrem non observaverit, uti scribit *l.1 Pr. M. c.29 §.31.* Verum notandum, non esse peculiarem speciem febris, sed esse saltem *ardentem*, sive *Causum* valde malignum & exitialem. Iunge Linden. *Ex. VIII §.47.*

LELYGISMENOS, λελυγισμένος, i. e. *contortus*, inflexus, a λυγίζω, *contorqueo*, quod a λύγος, *vitex*, vimen, derivatur. Vsurpat de nervis *contortis* Hipp. *in Mochlico VII, 3.*

LEME, λήμη, idem, quod γλάμα, vel γλήμη, sordes oculorum. Vide *Glama.* Vocatur & *Pituita glutinosior oculorum*, Scribon. item *Lappa.* Fr. Valles. *de febr. cap.2.* notante Rhod. *in Lex. Scribon. p.424.* Ad *lemas*

mas referri poterit *lachryma Cervi* Bezoartica. Vide *Dacryon.*

LEMMA, Græce dupliciter scribitur, per ε & η. Λέμμα significat idem, quod λέπος, *corticem*, sive id, quod decorticando removetur, Hippocr. *l. 2 de morb. mul. X, 8.* Gr. dicitur etiam ἡ ἐπιδερματὶς. Erotianus & Foës. *p. 380.* Λῆμμα vero significat *propositionem scientificam* per se credibilem, quam vocare consuevit Aristoteles axioma, postulatum, sumtionem, Galen. *c. 2 de R. V. I. A. t. 20.* Propositionem, quæ concludendi gratia assumitur, in Logicis *Præmissa*, *lib. 2 de Hippocr. & Pl. decr. cap. 2; l. 1 S. Fac. cap. 12 & 13; lib. 1 meth. med. cap. 5.*

LEMMATICOS, λεμματικὸς, dicitur Hippocr. qui occasionem prudenter & accommodate arripit, & pertinet ad τὸ πρέπον, sive εὐσχημοσύνην Medici, *l. de dec. orn. II, 27.*

LEMNIA, λημνία, epitheton *Terræ* medicatæ, quæ colligitur in insula *Lemno.* Est terra spissa, levis, pinguis, rubricæ colore, adstringentis virtutis. De hac videatur Galen. *l. 9 de Simpl. Fac. §. de Terra Samia.* An hodieque ad nos deferatur vera *terra Lemnia*, dubitatur. Gorræus eo videtur inclinare, cum illa, quæ a veteribus de hac scripta sunt, cum nostra convenire existimet. Negat vero Schröder. *l. 3 cap. 2* & *Turcicas* esse scribit, quarum tamen illa, quæ cineritii coloris Constantinopoli advehitur, pro *Lemnia* usurpari poterit, utpote præstantissima reliquarum. Videatur Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* De signatura veterum & *Dianæ sigillo*, quod creditur fuisse capræ effigies, vide Dioscor. *l. 5. c. 113.*

LEMNISCUS, λημνίσκος, Lat. *Turunda*, linamentum vocatur in longitudinem implicitum & oblongum, quod vulneri inditur, autore Celso *l. 5 cap. 26.* Ægin. *l. 6 c. 34 & 73.* Mercurial. *l. 3 V. L. c. 9 in fine.* Vide *Licinium.* Lemniscos in specie quoque dici pessos vel pessaria in uterum vel matricem immissa aut turundas, scribit Balduin. Rousset. *de partu Cæsar. sect. VI c. 3 & 4*, atque ex hoc Schenk. *l. 4 Med. Obs. 299.*

LEMPNIAS, est *Terra sigillata.* *Lempnias Calcis* est battitura æris. *Lempnias lempnia* est Auripigmentum. Ruland. & Iohnson. scribit *lempinas*, & *lempina.*

LEMURES, idem, quod *Larvæ*, *Lamiæ.* Vide supra. *Lemures* sunt spiritus elementi aëris. Ethnici intellexerunt Manes defunctorum. Rul. *Lemures* quoque in hominibus esse, finxit Paracelf. *Tract. 2 de Pestilit. c. 1.*

LENIENS, *Lenis*, *Lenitivus.* Generaliter idem significat, quod *Mitis*, Gr. ἤπιος, πρᾶος. Vide *Epios.* Rhod. *in Lex. Scrib. p. 402.* Dieter. *n. 717.* Sed usitatior est significatio stricta, quando accipitur pro *laxante*, vel *laxativo.* Gr. ὑποκοπρωτικὸς, ὑπήλατος. Arab. vocantur *Medicinæ Benedictæ.* Rolf. *O. ac M. Med. Gen. l. 5 f. 1 c. 6.* Idem quoque referri, a nonnullis, testatur inter caussas morborum, *d. l. l. 2 f. 3 c. 92.*

LENOS, ληνὸς, diversas habet in Medicina significationes. Apud Hippocr. notat *alveos*, aut loculos quosdam, h. e. cavitates excavatas, aut conceptacula quædam *in Mochlic. XXIII, 8.* Iunge Foës. *pag. 383.* Vel significat *Torcular*, Linden. *Ex. X §. 192.* Unde *calcare torcular* Gr. vocatur ληνοπατεῖν, idem, quod τραπεῖν, *d. l. §. 181.* Hinc translata ab Herophilo ad concursum trium duplicaturarum duræ meningis sub calvaria, quem *Torcular* Gr. ληνὸν vocavit, teste Galen. *l. 9 Anat. adm. c. 1.* Et in hujus obstructione caussam apoplexiæ posuit Nynmannus, teste etiam Bartholin. *l. 3 Anat. cap. 2.* Dicitur & ληχηνεῖον, Galen. *introduct. cap. 11.*

LENS, *lendis*, φθεὶρ, κόνις, insectum dicitur, & soboles pediculorum, sive *Pediculus* adhuc *tenellus*, *ova pediculorum* vulgus appellat. Meminit Galen. *l. 7 de S. Fac. §. Cedrus & Hedera.* Pertinet etiam ad causas *Phthiriaseos*, sive morbi *pedicularis.* De his vide Aldrov. *de Insectis l. 5 c. 4.*

LENS, *lentis*, φακὸς, leguminum species quædam notissima est, de cujus usu in cibo & Medicina frequentissima fit mentio apud Hipp. *in libr. de morb mul.* & Gal. passim *in scriptis suis*, quæ loca compilare, non est nostri instituti. Videatur Index Pini *in Hippocr.* & *Theatrum* Mundellæ *in Gal.* φακὸς etiam aliquando significat *vas Medicum*, forte ad fotus faciendos accommodatum, Foës. *p. 650.* Est & terminus Mechanicus Mathematicus, dum *Lentes* denotant in Telescopiis vitra illa crassiuscula lentiformia, quorum beneficio objectorum visibilium species majores apparent. De qua significatione inter alia etiam legi poterunt Henr. Oldenburgii *Act. Phil. An. 1665 m. Iulio.* Tandem & in Anatomicis *Lens* vocatur crystallina Humor in oculo crystallinus, sicut videre est apud D. Goth. Bidloo *Anat. Tab. XI fig. 20, 23, 24.*

LENTICULA, vel idem est, quod *Lens*, φακὴ, φακὸς: vel significat *Lentiginem*, de quo vocab. p. p. vel denotat peculiarem speciem febris malignæ contagiosæ, qualis est *Petechialis*, cum maculis efflorescentibus, *lentis* magnitudinem referentibus, unde & *lenticularis* dicitur, de qua vide Lang. *l. 2 ep. 15*, & Forest. *l. 6 Obs. 35 cum Schol.* *Lenticulares Glandulæ* sunt glandulæ intestinales in crassis intestinis, cœco, colo & recto reperiundæ, quarum singulæ seorsim existunt, nec in plexus colliguntur, Lentis magnitudinem æquant & ex foramine, quo singulæ manifesto pollent, humoren viscosum excernunt pro scybalis liquandis & alvo lubricanda. De his vid. D. D. Peierus *in Exercit. de Glandulis intestinalibus.*

LENTIGO, φακὸς, *Lenticula*, est affectus cutaneus, præsertim faciei, suntque maculæ lentes colore & magnitudine referentes, quibus in fœminis præcipue facies, manus, brachia, & pectus, ceu aëri, & solis radiis expo-

expoſitæ partes, conſperguntur ſine dolore & moleſtia, obortæ a portionibus acido fuliginoſis, propter coagulationem ſubſiſtentibus in cuticula. De his vid. Foreſt. *l. 5 Chirurg. Obſ. 4 cum Schol.* & Senn. *Med. Pr. l 5 p. 3 ſ. 1 cap. 3.* Meminit & Keuchen. *ad Seren. pag. 126.*

LENTOR, *Lentys*, γλισχρότης, γλισχρὸς, περίγλισχρος vide *Gliſchraſma*, *Gliſchros*. *Lentum olivum* apud Seren. *c. 1.* eſt oleum roſaceum, ſive rhodæleon, notante Keuchen. *ad h. l. p 92.* Eſt ergo *lentor* qualitas tactilis, quæ opponitur *friabili*, diciturque de iis corporibus, quorum partes adeo velut conglutinatæ cohæreſcunt ſibi invicem, ut nec flexa frangantur, nec preſſa deſiliant. VVeker *Antid. Gen. l. 4 c. 5.*

LEO, λέων, vocabulum eſt multæ ſignificationis. Verum libet ſaltem in foro Medico uſitatas proponere. (1) ſignificat animal quadrupes digitatum, ferum, & inter feras facile princeps, & atrociſſimum & fortiſſimum, cujus jubæ arma & collum veſtiunt in ſexu maſculino. Hujus fœmina vocatur *Leæna*, λέαινα. Vtriusque deſcriptionem cum uſu tradidit Aldrovand. *l. 1 de quadr. digit. Vivip. cap. 1.* Anatomen *Leonis* & viſcerum internorum ſtructuram ab Olao Borrichio obſervatam deſcriptam legere licet *in Act. Hafnienſ. Vol. 1 Obſ. 17 p. 43. ſeqq.* Anatomiam vero *Leænæ* in Ioh. de Muralto *Vade Mecum Anatomico poſt Experiment. II p. m. 65 ſeqq.* (2) *Leo* vocatur inſectum quoddam, quod formicis inſidiatur. Hinc μυρμηκολέων, ſeu *leo formicarius* appellatur; eſtque vel ex formicarum majorum, vel ex erucarum genere. Idem *l. 5 de Inſectis cap. 1 p. m. 523.* (3) *Leo* quoque eſt ex Cruſtaceorum, & in ſpecie *Aſtacorum* genere, qui & *Elephantus* vocatur, cujus deſcriptionem tradit Idem *lib. 2 de Cruſtatis, c. 4.* (4) *Serpentis* quoque genus oblongum & maculoſum, alias *Cenchriten* dictum, *Leonis* nomine venire, patet ex Nicandro *in Theriaca*, & Aldrov. *l. 1 hiſt. ſerp. & drac. c. 12.* (5) *Leo*, λέων, etiam dicitur morbus quidam, qui & λεοντίασις vocatur, eſtque ſpecies Lepræ, quæ *Elephantiaſis* alias nominatur. Vide *Elephantiaſis*. Tandem (6) *Leo* Spagyricis myſticum eſt vocabulum. Verum in cujus ſignificatione ſibimet ipſis non conſtant. Imprimis duo *Leones* leguntur in illorum ſcriptis: *Ruber*, ac *Viridis*, Paracelſ. *in Theſauro Alchymiſtar. Ruber Leo*, *ſanguis Leonis* dictus, eſt Sulphur Philoſophorum, ſive Solis, ex quo Aurum conficitur, Rul. de hoc *Leone rubro* vide Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 5 cap. 12.* *Leo viridis* eſt *Æs Hermetis*, *Mercurius auri*, item *Vitriolum*, aliis *Antimonium*, opinione quorundam ipſum *Aurum*. Ita quoque vocatur *Auripigmentum*, Theatr. Ch. *Vol. V*, *p. 79.* *Leo citrinus foliatus*, alias *Auripigmentum* vocatur, Rul. & Iohnſ. *Leo* quoque ſimpliciter *Aurum* dicitur.

LEONTIASIS, λεοντίασις, dicitur & λεόντιον, apud Aet. & Aretæum, teſte Gorræo, idem, quod *Elephantiaſis*. Vide *Elephas*. Vocatur & Latine *Leonina lepra*. Foreſt. *l. 4 Chir. Obſ. 7 Schol.*

LEPAS, λεπὰς, vocatur *Concha petris adhæreſcens*. Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Gorr. Foëſ. *p. 380.*

LEPHANTEVS, *Lephante*, eſt prima Tartari ſpecies, vel bolus, media inter lapidem & lutum, ſcindique poteſt. Rul. & Iohnſ ex Parac. *l. 1 de Tartar. Tr. 1 c. 1 & Tr. 3 c. 3* ut & *in Fragment. ad hæc loca.*

LEPIDOEIDES, λεπιδοειδὴς, *ſquamoſus*, vel potius ſquamarum ſpeciem referens, dicitur de *ſuturis* & *conglutinationibus* juxta aures, ſuntque duæ lineæ in cranio, utrinque ſingulæ a recta ſutura ſagittali æque diſtantes, per capitis longitudinem a poſteriore in priorem partem ſuper aures feruntur, quæ in oſſibus ad ſquamæ ſimilitudinem ſtructis habentur, quæ fiunt duobus oſſibus inter ſe cohærentibus, non per ſuturam quidem, ſicut *Coronalis* & *Lambdoidea*, ſed paulatim ſyncipitis os inſtar ſquamæ attenuatum deſcendit, atque in id os, quod infra ab auribus adſcendit, ſubintrat. Galen. *l. de oſſib. cap. 1.* ubi & *ſquamoſæ agglutinationes*, προσκολλήματα λεπιδοειδῆ item *ſuturæ juxta aures*, ῥαφαὶ κατὰ τὰ ὦτα, ut *l. 9 de V. P. c. 18.* vocantur. Aliis vero *Mendoſæ* & *Temporales* dicuntur. Caſtell. Barthol. *libell. 4 Anat. c 5.*

LEPIDOSARCOMA, λεπιδοσάρκωμα, i. e. *Tumor ſquamiformis carnoſus*, dicitur a M. A. Severino abſceſſus rarior in ore repertus carneus, globoſus initio, mox ligulæ craſſioris modo ad guttur reflexus, poſt cujus diſſectionem oſſeæ propemodum ſquamæ prodierunt in conſpectum nullo ordine diſpoſitæ. Plura legantur de hoc *l. de nov. obſerv. abſceſſ. c. 18.*

LEPIS, λεπὶς, id eſt, *ſquama*. Hipp. *4 aph. 81.* Iunge Dieter. *n. 486.* Stricte vero accipitur de *ſquama æris*. *l. 1 de morb. mul. LXXXIIX, 30, 4; de R. V I. A. t. 123.* Dioſcor. *l. 5 c. 89.* Scribon. *n. 133.* Significant & *corticem*, putamen, aut tunicam. Vnde λέπω, *decortico*, & ſubſtantivum λέπος, quod idem cum λεπὶς, quod nonnulli exprimunt per λοπὸς, *lib. 1 Epid. I. 49.* Dicitur & λέπισμα, Erotian. *in Onomaſt. p. 70.* Foëſ. *d. l. Lepi ferri* ſunt *ſquama ferri*. *Lepos calcis* eſt *pulvis æris*. Rul. & Iohnſ.

LEPORINVS, vide *Logophthalmos*. *Leporina labia* dicuntur ea, quæ ob vitioſam conformationem non cohærent; Vocantur etiam *Roſtra leporina*, de quibus vide Sennert. *Med. Pract. l. 2 part. 1 c. 4.* Græce homines hoc morbo laborantes dici poſſunt λαγόχειλοι. Vide *Lagocheilos*. *Roſtrum leporinum* dicitur fruſtulum carneum intra rimam labii *leporini* extremitati naſi adnatum, de quo legatur Hiſtoria Dan. Ludovici notata a Theoph. Bonett. *Med. Septent. l. 11 ſect. 1 c. 1 p. 315.*

LEPRA, λέπρα, eſt cutis mutatio in habitum præternaturalem, cum aſperitate, pruritu, & doloribus, nonnunquam & ſquamis decidentibus; interdum ſecus, pluresque corporis partes depaſcuntur. Gal.

Gal. *in def.* *Lepra* & *Psora*, sive *scabies*, sunt valde congeres affectus & affines, ita ut non aliud *Psora* sit, quam mitior *Lepra*. Est enim *psora* quædam ad *lepram* quasi via, ut *lepra* ad *elephantiasin*, si magis humor malignior evadat, & morbus diutius protrahatur. Vterque affectus pruritum habet inseparabilem, sed in *lepra* tantus est, ut etiam æger vehementissime scalpendo nullo modo juvetur, sed potius omnis generis ulcera & phlegmonas accersat, quod cutem exasperet, & subjectam ei carnem multo, quam in *psora*, profundius depascatur. Vnde & *squamulas* procreat, quales in *psora* non generantur, quæ furfuracea tantum corpora ex se remittit, ut quæ a minori gignatur intemperie, & humore minus crasso, terrestri, assato, & maligno. Dicitur *lepra* ab his squamulis, quasi λεπηρὰ, i. e. *squamosa*. Ab Avicenna dicitur *Albaras nigra*, & *impetigo excorticativa*, quod cutis in cortices quasi squamasque resolvatur. *Lepram* hanc Celsus vocat *Impetiginem*, non eam quidem, quæ λειχὴν Græce appellatur, de qua superius, sed quam ipse declarat *l. 5 c. 28*, & in quatuor species distinguit, quæ a superiori impetigine plurimum distant. Ejus causa humor est melancholicus multus, viscosus, crassus, sed tamen acris, & immotus sub cute & subjecta carne latens, sensumque eum doloris excitans, qui pruritus dicitur. Hæc Castell. & Gorr. Iung. Dieter. *n. 497*. Notetur, ea, quæ hactenus descripta sunt, intelligenda esse de *lepra Græcorum*, non vero de *lepra Arabum*, quæ est ipsa *Elephantiasis*, de qua *suo loco*. Doctrinæ gratia hæc addi poterit definitio. *Lepra* est scabies vel totius corporis, vel certæ partis sicca, furfuracea, squamosa, vehementissime pruriginosa, cum multis aliis symptomatibus stipata, proveniens a sanguinei liquoris impuritate salina, fixa, coagulativa, & lenta putredine totali, vel partiali. Non inepta essent, modo magis perspicua, quæ de *Lepræ* generatione, signis, examine tradidit Parac. *Paragraph. l. 6 c. 1 seqq.* Nec a vero etiam abludere videtur, quando ad Luem Veneream referre non dubitat, *in Chirurgia Magna l. 3 c. 3.* quamvis Helmontius taxaverit Paracelsum, quoad caussam & signa, statuens, *lepræ* caussam esse quoddam venenum cruentum anodynum, glaciale, ac propemodum mortificans, horrendo ac fœtido contagio communicabile, ac emanans. Vide *tr. de Lithias. c. 9 n. 18 seqq. plur.* Rolfink. a sale reverberato luxuriante deduxit *O. ac M. Med. Sp. l. 2 s. 3 c. 11.* An *lepra* Iudæorum alia fuerit a *lepra* Græcorum & Arabum? legatur Casp. Rejes *C. El. q. 60.*

LEPRICOS, λεπρικὸς dicitur de facultate corrosiva scabiem fœdam excitante, & cutim exulcerante, Gal. *l. 11 de S. Fac. §. Salamandra.*

LEPRYNOMÆ, λεπρύνομαι, duo significat præternaturalia: *Exasperari*, & *Albescere*. Vtrumque sumtum ἀπὸ τῆς λέπρας, quod, qui lepra laborent, utrumque perpetiantur. Hinc & ἡ λέπρα generali significatione dicitur *Albedo*, quæ in corporibus est præternaturalis, uti *in Theriacis* Græcus Nicandri interpres annotavit. Gorr. *in def.*

LEPSIS, λῆψις, idem, quod λαβή. Vide *Labe.*

LEPTOMERES, λεπτομερὲς, λεπτομερεία, dicitur id quod tenuium est partium, & Asclepiadi ita dicebatur spiritus, docente Cælt. Aurelian. *l. 1 Acut. c. 12 p. 39 & l. 3 Tard. pass. c. 4 p. 418.*

LEPTOPHONOS, λεπτόφωνος, idem, quod ἰσχνόφωνος, dicitur is, qui est tenui vel *exili voce* præditus, Galen. *2 in 1 Epid. t. 78.* Vide *Ischnophonos.*

LEPTOS, λεπτὸς, *tenuis*, gracilis, idem, quod ἰσχνὸς, λεπτότης, *Tenuitas.* Vide *Ischnos, Gracilis.* Vsurpatur ab Hippocr. sæpe de victu *tenui*, *1 aph. 4, 5, 7, 8, 10 & alibi.* Vide Dieter. *n. 498.* item de medicamentis in *tenues* partes comminutis aut tritis, *l. 1 de morb. mul. CI, 40, 47;* de succo *tenui* & liquido, *l. 2 de morb. XXII, 18; l. 3 XI, 16.* De linteo raro ac *tenui*, *lib. de superfœtat. XX, 8; XXIII, 4;* de urina *tenui* & aquea absque sedimentis crassioribus, *7 aphor. 32*, & comparative, *4 aph. 60.* Λεπτοὶ quoque dicuntur *ingeniosi*, acres, *l. de A. L. & Aq. LIIX, 8.* Iung. Foes. *p. 381.* In Anatomicis epitheton *Tenuis* tribuitur membranæ secundæ cerebri substantiam immediate investienti & anfractibus ejus sese insinuanti, *Tenuis Meninx* dicta ab Arabibus *Pia Mater*, cujus accuratam delineationem exhibet D. Goth. Bidloo *Anat. Tab. IX, fig. 5.* Linden. λεπτὸν, *tenue*, dupliciter accipi scripsit: *proprie*, & *improprie*. Proprie de consistentia, & modo substantiæ cujusque materiali: improprie, de viribus rei, & impotentia. Ita vinum *tenue* οἶνος λεπτὸς dicitur, quod est infirmum, ὀλιγοφόρος, *Ex. XVI, §. 213, 214. seq.*

LEPTOSPHÆROS, λεπτόσφαιρος, i. e. *tenuis orbis.* Gal. *l. 3 de fac. parab.*

LEPTYNON, λεπτύνων, *attenuans.* Vide supra *Attenuans.* Λεπτυντικὸς. Idem.

LEPTYSMOS, λεπτυσμὸς, *Extenuatio.* Vide *Attenuatio.*

LEPVS, λαγωὸς, λαγὼς, est nomen æquivocum. Primario significat animal quadrupes velocissimum, digitatum, viviparum, cujus descriptionem, usumque in cibo & Medicina vide in Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivipar. c. 23.* Galen. passim *in Libr. de Med. Fac. & Comp. Med. s. Loc.* uti patet ex Indicibus. Schröd. *l. 5 cl. 1. n. 24.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Dieter. *Iatr. p. 824.* Singularis quoque *Leporis* Anatome descripta legitur *in Act. Hafn. Vol. I, Obs. 136 p. 278. seqq* Deinde etiam significat animal molle, marinum omnium venenosissimum, *Lepus marinus* dictum, cujus historiam & facultatem venenosam describit Aldrov. *l. 1 de Mollibus c. 7.* Meminit & Lind. *Ex. XI, §. 106.* Veneni proprietas in hoc consistit, quod pulmonem maxime afficiat, contra quod remedium tradidit Gal.

l. 2 de

l. 2 de antidot. c. 7. Vtriusque etiam meminit VVolf. VValdung. *in sua Lagographia.*

LEPYRION, λεπύριον, duo significat: 1. *ovi putamen*, & externam testam, Hipp. *l. de nat. pu. IV, 24; XLI, 23.* Deinde *corticem* etiam in plantis. *ibidem XXIII, 17.*

LEROS, λῆρος, significat *delirium mitius*, aut levem desipientiam, & ita idem, quod παραφροσύνη, & verbum ληρῆσαι, παραληρῆσαι, idem, quod παρακόψαι, παραφρονῆσαι. Gorr. & Foes. *Oecon. pag. 384.* Vide *Delirium.*

LESCHE, *Leschema*, λέσχη, λέσχημα, significat *nugas*, nugacem *confabulationem*, Hipp. *in Epist. ad Damagetum n. 345.* Hinc verbum λεσχηνεύω, & λεσχηνεύομαι, otiose & *nugaciter confabulor*, quo usus Hipp. *l. dec. orn. VII, 8; l. 1 de morb. XIV, 11; l. 2 Prorrh. X, 11;* Foes. *p. 381. seq.*

LESEOLVS Paracelso dicitur Sal summe diaphanum, quod curat Icterum. Hinc & Icteritia *Leseoli morbus* vocatur. Est enim in *Leseolo* diaphaneitas salis maxima, quæ magis, quam fusus Lopazius tingit & fixat. Et quia Icteritia est Sal in flavo colore diaphanum, ideo suo simili pelli debet, *l. de trib. principiis, c. 7.* & ex hoc Iohns. *in Lex.*

LETA, est *calor rubens.* Rul. & Iohns.

LETHALIS, θανάσιμος, θανατώδης. Vide *Funestus.*

LETHARGVS, λήθαργος, ληθαργία, morbus est *Phrenitidi* plane contrarius, siquidem in eo inexpugnabilis dormiendi necessitas adest, perinde ut perennes vigiliæ phreneticos infestant. Latine dicitur *Veternus.* Dici quoque posset vi nominis Græci *Desidia oblivìosa*, Dieter *n. 501.* Signa ergo pathognomonica sunt *Torpor* & *Oblivio.* Describi commode poterit ex recentiorum hypothesibus: *Lethargus* est nimia sensus communis reliquorumque internorum imminutio & depravatio, præsertim ad somnum intensa proclivitas, & desiderium cum oblivione, febrem plerumque malignam acutam conjunctam habens, cum urinæ valde turbidæ excretione, proveniens a serosa colluvie, vel copia, vel qualitate maligna, cerebri substantiam & anfractus irruente, spirituum activitatem profligante, temperamentum cerebri vitale opprimente. Hunc morbum egregie, si quis alius, exposuit VVillis de *Anima Brutor. P. II, c. 3.* De hoc morbo vide apud Hipp. *l. 2 de morbis LXIII, l. 3 V. Coac. t. 139* Morbus plerumque lethalis aut summe periculosus habetur.

LETHE, λήθη, significat *oblivionem.* Estque privatio memoriæ, sive *memoria abolita.* Quæ præternaturalis est, caussam agnoscit spirituum animalium in cerebro activitatem deficientem, vel a rebus non naturalibus vitiosis vel a morbis obortam, Gal. *l. 2 de sympt. caus. c. 7.* Ita obstinatam *oblivionem* ex retentione mensium obortam observavit D. Ol. Borrich. *Act. Hafn. Vol. II, Obs. 78 pag. 195. Oblivisci* nihil aliud est, quam impressiones rerum, etiam obscuras & superficiarias non conservare, id quod fit ob metum, ebrietatem, aut aliquid aliud ejusdem generis, *l. 2 de motu musc. c. 7.* *Oblivionem* in febribus ardentibus malam pronunciavit Hipp. *3 Epid. s. 3 t. 37.*

LEVAMEN, ῥαστώνη, κούφισμα, κουφισμός, proprie dicitur de mole & pondere. Transfertur ad morbos, quorum aliqualis remissio & reconvalescentia quædam ægrorum dicitur *Levamen*, *Alleviatio.* Estque vel fida & vera, vel fallax & apparens, quæ recidivam præcedere solet, Galen. *3 prognost. t. 22.* Quæ non cum ratione levant, iis non est fidendum, *2 aphor. 27.* Iungatur Dieter. *n. 473.* Vide *Cuphos.* Alias *Levare* etiam usurpatur pro *Elevare*, extollere. Vide Rhod. *in Lex. Scribon. p. 402.*

LEVATOR vocatur musculus scapulam elevans, qui & *Patientiæ Musculus* dicitur, quia elevant scapulam, quibus res ex voto non succedunt. Hujus plenior descriptio videatur inter alios apud Bartholin. *l. 4 Anat. c. 3 p. 564.*

LEVCANIA, λευκανία. Vide *Lavcania.*

LEVCE, λεύκη, Latine *Alba Vitiligo* est species *Lepræ*, & fœdæ scabiei, cutis carnisque subjectæ albedo p. n. Gal. *in defin.* & *l. 2 Meth. med. 2 & l. 1 de C. M. S. L. c. 1.* Dicitur & *Lepra alba.* Avicen. *Albara alba.* Differt vero a *Lepra*, quod sine ulla aspredine, & cutem habeat lenem. Caussa hujus ex caussa *Lepræ* desumenda.

LEVCISCOS, λευκίσκος, est nomen piscis ad *Mugiles* pertinentis, qui latine *Albicula* vel *Alburnus* dici posset, cujus meminit Galen. *lib. 3 de Al. Fac. cap. 25.* Ejus historiam & usum tradit Aldrovand. *l. 5 de Pisc. c. 22, 23.* Iungatur & Linden. *Ex. XI §. 41.*

LEVCOCHRVS, λευκόχρους, scil. οἶνος, est species *vini falsi*, ex passis prius uvis, mox calcatis, & aqua marina maceratis, deinde in album mustum conjectis compositi. Gorræus.

LEVCOGRAPHIS, λευκογραφίς, lapis dicitur in Ægypto nascens, qui cum subviridis appareat, tamen ea, si ad cotem affricetur, aut asperius pallium, locum dealbat. Eo etiam lintea illustriora redduntur. Gorræus *ex Aëtio.*

LEVCOMA, λεύκωμα, *oculorum albugo.* Vide *Albugo.*

LEVCONOTVS, λευκόνοτος. Vide *Caurus.*

LEVCOPHÆON, λευκόφαιον, vocatur *glutinum auri*, quod ligno inducitur. Compositum est ex Sinopidis Ponticæ selibra, filis lucidi pondo decem, & melini Græciensis duobus mistis, tritisque una per duodecim dies, Gorræus. Alias λευκοφαιὸς dicitur *color mixtus ex albo & nigro*, qualis esse solet in cucullis Monachorum Franciscanorum. C. Hofm. *l. 2 V. L. c. 10.*

LEVCOPHAGIVM, λευκοφάγιον, vocatur medicamentum internum, quod fit ex amygdalis aq. rosar. maceratis, carne caponis, vel perdicis elixa contusa, & per setaceum trajecta. Vsus est in phthisi, Mœb. *Synops. Epit. Inst. ultima & in Epit. l. 5 s. 3 p. 2 c. 31.*

LEVCOPHAGON, λευκόφαγον, dicitur *ferculum Hispanicum* apud Foreſt. *l. 17 Obſ. 15*

LEVCOPHLEGMATIA, λευκοφλεγματία, idem, quod *Anaſarca*, *Hydropis* ſpecies. Vide *Anaſarca*, *Hydrops*.

LEVCOPHYLLON, λευκόφυλλον, eſt ſpecies *Vnguenti ſicci*, cujus uſus præcipuus ad collum & axillas eſt, quo illis odor gratus concilietur. Deſcriptio habetur apud Aëtium. Gorræus.

LEVCOPORON, λευκόπορον, idem, quod λευκόφορον, de quo p. a. Gorr.

LEVCOPYRON, λευκόπυρον, eſt nomen *Malagmatis* apud Gal. *l. 1 de C. M. P. G. c. 7.* Alias λευκόπυρ☉ dicitur *color mixtus ex albo & fulvo*, qualis eſt tritici maturi, & ceraſorum duracinorum. C. Hofm. *l. 2 V. L. c. 10.*

LEVCORRHOEA, λευκόῤῥοια, id eſt, *Fluor albus*, ſive Gonorrhœa muliebris. Hoc vocabulo uſus D. Georg. Ericus Thill *in Diſſert. Inaug. de Fluore albo c. 3 in fin.* Legitur etiam apud Bonettum *Anatom. Practic. l. III ſect. 36 Obſ. 1 §. 2 & alibi*: an etiam in aliis autoribus occurrat, non licuit inquirere. Interim ſat aptum eſſe hoc compoſitum vocabulum, omnino ſtatuimus.

LEVCOS, λευκός. Vide *Albus*.

LEVIATHAN PENIS dicitur *Priapus Ceti*, qui in fluore albo & dyſenteria a quibuſdam commendatur. Legitur hoc nomen apud D. Ludov. *Pharmac. Diſſ. I p. 314.*

LEVIRAIA, λειόβατ☉, i. e. *Raja lævis*. Vide *Batos*. Aldrovand. *l. 3 de piſc. c. 49.* Meminit Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 36.*

LEVIS, κȣ̃φ☉, *Levitas* κȣφότης. Vide *Cuphos*. *Leve* recte in Medicina deſcribitur, quod pondus habet exiguum, etiamſi mole ſit magnum, vel amplum. VVeker. *Ant. Gen. l. 4 c. 5.* In Chymicis *levia* faciunt ſolutiones variæ, quando ex fixo fit volatile, ex ſpiſſo ſubtile, & quando corporeum in ſpiritum reſolvitur. Libav. *Synt. A. Ch. lib. 6 c. 10.* *Leve* etiam aliquando de viribus medicamentorum dicitur, & ſignificat debile, mite, Scribon. *n 19, 27, 237.* Iunge Rhod. *in Lex. Scrib. p. 402.* Ponitur tandem *Lævis* pro *Lævi*, aut *Lævigatio*. Rhodius *ibid.*

LEX, νόμ☉, licet proprie non ſit terminus Medicus, Hippocr. tamen transſumſit e foro Politico in Medicum conſcribens opuſculum, *Lex*, νόμ☉, indigitatum. Vſurpavit etiam aliquoties Galen. v. gr. *legem* non eſſe latam transſcribentibus *7 aph. 64.* nec contradicentibus, *l. contra Iulian. cap. 1 princ.* Κατὰ νόμον, *ſecundum legem*, opponitur apud Hippocr. τῷ κατὰ φύσιν, *ſecundum naturam*, *ſ. 1 de nat. hum. 8.* Vide C. Hofmann. *comm. in Gal. V. P. n. 826.* De neceſſitate *legum* adverſus pſeudo-Medicos vide C. Rejes *C. El. Q. 21 n. 16.*

LEXIPHARMACON, ληξιφάρμακον, idem ſignificat, quod *Antidotus*. Vide *Antidotus*. Gal. *l. 2 de Antidot. c. 6.*

LEXIPYRETOS, ληξιπύρετος, pro ἀλεξιπύρετος, ἀπὸ τȣ̃ λήγειν τȣ̃ς πυρετȣ̀ς, quod febres finiat. Vide *Febrifuga*.

LEXIS, λέξις. Vide *Dictum*.

LIBADES, λιβάδες, ſignificat loca foſſarum eminentiora, & præterea herboſa, aquoſaque, Galen. *l. 2 de Al. Fac. cap. 40.* Alias λιβὰς ſignificat quoque ſcaturiginem, *guttam*, in Lexicis.

LIBANION, λιβάνιον, eſt nomen *Collyrii* a *Thure*, quod recipit, ita dicti, quod refertur inter lenia & morſu carentia, de quo videatur Ægineta *l. 3 cap. 22 & l. 7 c. 16.* Improbat hanc appellationem Gorr. Vide *Libyanon*.

LIBANOTOS, λιβανωτὸς, Latin. *Thus*, *Olibanum*, ab arbore Arabiæ cognomine proveniens. Dicitur & *Libanos*, λίβανος, quod alias arboris ipſius nomen. Eſt duplex: *Maſculum*, ςαγονίας, quod granis rotundis colligitur inſtar teſtium. Alterum ὀροβίας, granis minoribus exiſtens. *Micæ thuris* concuſſu eliſæ vocantur *Manna Thuris*. Meminit Hipp. aliquoties *Thuris*, præſertim *l. de ſuperfœtat. XX, 5, 7; l. 1 de morb. mul. CI, 25; lib. 2, LXXVI, 4.* Vide Foeſ. *p. 384.* Schr. *l. 4 cl. 2 n. 409.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Lignum *Thuris* arboris deſcripſit Chiocc. *Muſ. Calc. ſ. 5 p. 474.*

LIBELLA, ζύγαινα, Lat. *Zygæna*, nomen piſcis cetacei, duræ carnis, inſuavis & mucoſæ, cujus meminit Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 31.* Deſcripſit vero Aldrovand. *l 3 de piſc. c. 43.* Alias *Libella* idem, quod *Libra*, vel *Trutina parva*. *Libellæ probatoriæ* mentionem facit Libav. *Synt. A. Chym. l. 1 c. 21.*

LIBER, ſubſt. βίβλ☉, βιβλίον, *Libellus*, quid notet, pueris in trivio notum eſt. Obſervetur ſaltem ad hoc vocabulum, quod licet *libri* ſint ſubſidia memoriæ, rivi ſcientiarum, quorum lectione doctrina alitur, augetur, perficitur, Medici tamen cavere ſibi debeant, ne ſint veluti nautæ ex *libris*, juxta proverbium Galeni: Turpe eſt Medicis, niſi in *libris* non ſapere. Conſilium ſæpe procul a *libris* capiendum eſt in arena, dum occaſio adeſt. *Libros Chymicos* non eſſe ſcriptos doctrinæ gratia, ſed occulte, ænigmatice, & figurate, paſſim innuitur *in Theatr. Chym. Vol. III, p. 6; Vol. IV, p. 941.* Mundum ſive Macrocoſmum Paracelſus aliquoties vocavit *Librum Naturæ*, atteſtante etiam Libavio *in T. IV Operum* ſæpius. *Liber* olim *corticem* notavit, quemadmodum Codex truncum, uti patet ex Scrib. *n. 174, 252.* Iung. Rhod. *in Not. & in Lex. Scribon.*

LIBER, adjectivum, ἐλεύθερ☉, dicitur, cui permiſſum eſt, ſuo arbitrio vivere. Linden. *Ex. XIII, §. 549.* *Libertas*, ἐλευθερία, vera quæ ſit, docet Gal. *l. de cogn. & cur. anim. morb. c. 10.* *Libertas* vera Medici hæc

eſt,

est, sancte & caste vitam artemque instituere. Linden. *Ex. III §. 29.*

LIBERALIS, ἐλευθέριος, idem significat, quod *Liber*, Ingenuus, *2 aph. 54.* Iunge Dieter. *num. 271.* Alias *Liberalitas* Græce dicitur ἀφιλαργυρίη, & refertur inter virtutes Medici ab Hippocr. *l. de dec. orn. V, 4,* quam egregie exposuit Lind. *Exerc. II §. 19, 20.*

LIBERATIO, *Liberatus*, ἀπαλλαγὴ τῦ κακῦ, Hipp. dicitur, idem est, quod *Curatio*, *Curatus*, vereque ita dicitur, quando quis sub hasta veluti morbi venditus, officiosa Medici fidelis opera, Deo benedicente, Natura allaborante veluti manumissus asseritur sanitati. Lind. *Ex. XIII §. 552.* Iunge Rhod. *in Lex. Scrib.* *Liberari* etiam in specie de parturientibus dicitur, teste Keuch. *ad Seren. p. 221.*

LIBERTAS, vide *Liber.*

LIBIDO, ἀσέλγεια, ἀκολασία, stricte significat desiderium in Venerem, idemque est, quod *Lascivia*, *Salacitas.* Accipitur tamen aliquando pro ἐπιθυμίᾳ, sive *Cupiditate*, notante Rhodio *in Lex. Scribon.* v. g. *Libido* intestini, *Libido* urinæ. Imo etiam pro *prurigine* morbo. Q. Seren. *c. 6.* Keuchen. *in not. p. 113.*

LIBOS, λίβος, idem, quod λιβὰς, dicitur oculorum quoddam instillamentum, quod oculis instillatur. Gal. *in Exeg. Hipp.*

LIBRA, λίτρα, est nomen ponderis usitatissimum, verum multifariam quondam acceptum, ita, ut nonnulli *minam*, *libram*, & *pondo* pro synonymis habuerint, notante Iul. Alex *not. in Gal. 1 de C. M. P. G. c. 15.* Communiter tamen *Libra* significavit pondus & mensuram unciarum duodecim, sive drachmarum nonaginta sex, uti constat ex Gal. *l. de pond. & mens. cap. 1 & 2,* quæ significatio hodieque adhuc recepta in Officinis Pharmacevticis. *Libra* vero *civilis* in diversis locis variat; in eo tamen omnes conveniunt, quod libra civilis unciis aliquot superet medicinalem, ipsæ quoque unciæ paulo majores esse soleant, & ita *Civilis libra* ad *Minam* veterum magis accedat. Iung. *Dogm. nostr. P. VI cap. 5 d. 3 pag. 760 seq.* Sumitur & *Libra* pro ipsa *Trutina* vel *Statera.* Ita *Libra exploratoria* vocatur, quæ adhibetur in arte Docimastica metallica, de qua vide Ol. Borrich. *Docimast. Metall. §. 19.* Ita in cœli zodiaco signum aliquod dicitur *Libra.* Schröder. *l. 1 cap. 9.*

LIBROS, λιβρὸς, id est, *tenebrosus*, obscurus & *niger*, uti exponit Erotian. *in Onomast. p. 71 E.*

LIBVM, ἴτριον, ψαιστὴ, μάζα, vide *Itrion*, & qui talia vendiderunt, *Libarii* dicti sunt. Mercurial. *l. 1 V. L. c. 11.*

LIBYANON, λιβυανὸν, epitheton quorundam *Collyriorum* ἀδήκτων, sive mordacitatis expertium, quæque longiori tempore affectæ partis vitiatum humorem consumunt, quorum varias formulas vide apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.* & Aët. *l. 7.* Appellantur & *Cygni*, κύκνοι, a colore albo, quod in iis prævaleat Amylum & Terra Samia. Perperam vero apud Æginetam inscribuntur λιβάνια, animadvertente Gorræo *in def.* Vide *Libanion.*

LICHANOS, λιχανὸς, vocatur digitus, ordine secundus, *Index* Latinis, a λείχω, lingo, quoniam ad lingendum plerumque sumitur: vel ἀπὸ τῦ λίαν χαίνειν, valde hiando, quia inter pollicem & indicem magnus est hiatus. Occurrit apud Hipp. *lib. 5 Epid. XXVIII, 16; l. 7 XX, 4; l. 1 de morb. mul. XCVI, 24 & 1 de iis, q. in medic. t. 20.* Vide Foes. *p 387.* Iunge supra *Index*, *Dactylos.*

LICHAS, λιχὰς, vocatur *Polluci* mensura interstitii inter pollicem & indicem, & ita fuit apud Græcos mensuræ species, qua rerum intervalla metiebantur, continens duos palmos cum dimidio, sive decem digitos, intellige transversos. Gorr.

LICHEN, λειχὴν. Vide *Leichen*, *Impetigo.*

LICINIA Latine vocantur *Linamenta*, vel ex panni lintei frustulis, vel ex stuppis bene pexis parata, quæ vulneribus & ulceribus induntur. Gr. μοτοὶ, vel etiam λημνίσκοι. Latine etiam *Tentæ* vocantur. Vide *Lemniscos.* Forest. *l. 6 Chirurg. Observ. 14 in Schol.* Parac. *Paragraph. l. 3 c. 4 §. 1.*

LICVLMEN, λικῦλμεν, vocari credidit Langius salsum piscium liquorem colatum, sive *Garum*, *l. 1 ep. 59.* Verum lapsum fuisse una cum aliis cætera doctissimis viris, patet ex Linden. *Ex. V §. 77,* qui λικυάμεν legendum esse demonstrat. Nam *Liquamen* idem, quod *Garum* est.

LIEN, σπλὴν, Latine etiam *Splen* viscus est in corpore humano, ad sinistram ventriculo accumbens, quod Hipp. humano pedis vestigio assimilare scripsit, *de dissectione III, 5, 6.* Cujus historiam tradiderunt Anatomici, & inter hos Barthol. *l. 1 Anat. c. 16,* & ex novissimis D. Goth. Bidloo *Anat. Tab. XXXVI fig. 3, 4, 5, 6.* Quis verus *lienis* usus aut quæ ejus functio sit, varias veterum & recentiorum opiniones hic producere nec loci angustia, nec instituti nostri ratio permittit, cumque etiam sagacissimi moderni naturæ scrutatores ingenue fateantur, rem omnem circa *lienis* usum niti meris conjecturis, nobis hactenus placuit & ad huc placet ἐπέχειν cuivis permittentibus libertatem hujus vel illius amplectendi opinionem, quæ ipsi verosimilior videtur. Interim legi merentur de hoc argumento Marcell. Malpighii *Exercitatio de viscerum structura hoc tit.* D. Bohn. *Circ. Anat. Phys. Progymn. XIIX.* D. VVedel. *Physiolog. cap. 10 p. 298 seqq.* & D. D. Ioh. Maur. Hofmann. *Notæ in Microcosm. Horne p 164 seqq. in novissime edita Idea Machinæ Humanæ sect. IIX.* An lien e brutis præsertim canibus non solum, sed ex sanguine absque vitæ periculo exscindi queat, in medio relinquimus, cum nostræ manus sint oculatæ, credunt, quod vident, interea aliorum autoritati nihil derogaturi. Variis etiam morbis obnoxius est *Lien*, & ægroti, qui illis morbis laborant, σπληνικοὶ, *Linosi*, σπληνώδεες, vocantur Græcis, præsertim qui obstructione

ſtructione & tumore lienis laborant. *Magni Lienes* σπλῆνες dicuntur, Hippocr. *3 aph. 21.* Vide Gal. *comm.* Dieter. *num. 783.* Varias de *Liene* obſervationes, ratione magnitudinis, exectionis &c. vide paſſim in ſcriptis Medicis, præſertim Schenkium, Ephemerides Nat. Curioſorum, & alios, quorum Indices inſpiciantur.

LIENTERIA, λειεντερία. Vide *Leienteria*, *Cœliaca.*

LIGAMENTUM, σύνδεσμος, dicitur pars corporis ſimpliciter exſanguis, alba, ſolida, cavitatis expers, cartilagine mollior, durior vero nervis & membranis, corporis partes, præſertim oſſa funiculi inſtar mutuo colligans, muniens, Galen. *l. 1 de motu muſcul. cap. 1.* Horum hiſtoriam lege in Barthol. *libell. 4 An. cap. 3.* Iunge D. D. Hofmanni *Differt. An. ad l. c.* Horne *Microc. p. 26, 27.* Apud Hipp. aliquando νεῦρον, h. e. *nervum* abuſive dici monſtravit Dieter. *Iatr. n. 568.* In ſpecie nomen hoc quoque tribuitur *Freno* ſub lingua, quod *Ligamentum ſublinguale* etiam vocatur, de cujus ſectione periculoſa vide ſupra *Ancyloglossum.* *Ligamentum ciliare* quid dicatur, vide *Cilia.*

LIGATIO, *Ligatura*, æquivocum eſt. Accipitur enim vel chirurgice, & ita idem eſt, quod *Deligatio*, Gr. ἐπίδεσις. Vide *Epideſis, Deligatio.* Ita *Ligatio* nervorum legitur *in Scribon. n. 255.* *Ligatio vaſorum* ad ſanguinis profuſionem præcavendam apud Hildan. *de gangr. & ſphacel. c. 19.* De *Ligaturis* vide & Rolfink. *O. & M. Med. Sp. l. 4 ſect. 10 c. 4.* Vel Pathologice & Gr. ἀγκύλη, vel ἀγκύλωσις. Vide *Ancyle.* Vel accipitur Magice, & iterum dupliciter, vel ſub reſpectu morbi, quatenus *ligatio* vel *Ligatura* ſignificat impotentiam generandi per præſtigias diabolicas & faſcinum inductam; unde & vulgus tales *ligatos* vocat, teſte Diet. *Iatr. p. 224.* *Ligationis* hujuſmodi exempla recenſet R. Lentilius *Miſcell. Med. Pract. Part. I p. 13.* Vel ſub reſpectu remedii Magici, quando ſuperſtitioſi characteres *ligantur* & ſuſpenduntur, de qua arte ex quadam peſtifera ſocietate hominum & angelorum malorum exorta (verbis Iſidori) vide Keuchen. *prolegom. ad Samonicum p 54, 63.*

LIGATURA aurea, quando pars continens ita coarctatur, ne partes contentæ amplius prolabi poſſint, Varand. *de Indicat. 1, c. 11.*

LIGNUM, ξύλον, quid ſignificet, omnibus notum eſt. Eſt vero *Lignorum* uſus in Medicina multifarius, potiſſimum triplex: Diæteticus ſive Coquinarius & Culinaris, quando comburuntur, ubi quidem ligna arida præ aliis eligenda, Gr. ἄκαπνα dicta, Gal. *l. 4 de ſan. tu. c. 6.* Contra *ligna* viridia cauſſa ſunt virium exſolutionis, *2 aph 41.* Deinde Pharmacevticus, dum quædam *ligna* ad uſum internum adhibentur, quorum hiſtoriam vide apud Schröd. *l. 2 c. 14.* Et inter illa *Lignum Guajacum* vel *Sanctum* principatum obtinet, vide *Guajacum.* *Nephriticum*, vide infra lit N. Denique Chirurgicus, quatenus ad inſtrumenta Chirurgica pertinet, v. g. De *ligni* cujuſdam pro repoſitione articuli apparatu vide Hipp. *1. de artic. t. 19.* Galen. *in comm.* Ad *ligna* rariora pertinet *Lignum Zibethum olens* in *Ephem. Nat. Cur. Ann. I Obſ. 97.* Item *lignum foſſile*, de quo integer tractatus proſtat Franciſci Stelluti *in Ann. III d. Ephem. ad finem.* *Lignum Magicum* vocat Paracelſ. *Arcana Herbarum*, tr. *Labyr. Medic. c. 9.*

LIGNYODES, λιγνυώδης, *Lignys*, λιγνύς. *fuliginoſus*, *fuligo.* Vide *Fuligo.* Erotiano γλῶσσα λιγνυώδης eſt μέλαινα καὶ δεφρώδης, rationem autem nominis exponit pluribus in γλῶσσα λιγνυώδης.

LIGULA, item *Lingula*, homonymon eſt vocabulum. In Anatomicis ſumitur pro *Clavicula.* Vide *Clavicula*; aut pro *Glottide.* Vide *Glottis.* In Pharmacevtica notat menſuram aliquam cochleari majorem continentem ſemunciam exceptis duobus ſcrupulis. Scribon. *num. 111, 144, 220.* Rhod. *in not. ad h l. p. 217.* In *Differt. de Pond. & Menſ.* ſcribit continere drachmas tres ℈j. Alias quoque denotat vinculi ſpeciem; v. g. calceorum vincula dicuntur *Ligulæ.* Scribon. *n. 208.*

LIGURINUS, nomen aviculæ, quæ & *Spinus*, Gr. σπῖνος, ἀκανθὶς, dicitur: cujus hiſtoriam & uſum vide in Aldrov. *l. 18 Ornithol. c. 4.*

LIGYSMA, λίγυσμα, vocatur *contorſio juncturæ*, ita tamen, ne ſit perfecta luxatio. Gal. *l. 2 de C. M. P. G. cap. 19.* Iul. Alexandr. *in not. ad h. l. p. 754.*

LILI, terminus eſt Paracelſicus, denotans vel ſubjectum tincturæ, quod & *Leo ruber*, vel *rubeus* vocatur: vel ipſam *tincturam.* Eſt vero illud ſubjectum vel *Electrum minerale*, vel ipſum *Antimonium*, uti colligere licet ex tr. Helmontii inſcripto *Arcana Paracelſ.* nec non *tr. Catarrhi deliram. §. 43 & Pharmac. ac Diſp. mod. num. 49*, item ex Libav. *tr. de Igne naturæ Tom. II Oper. pag. 63, 64, 68 ſeq.* Iunge Fr. Hofmann *in Clavi ad Schröder. pag. 324.* D. Etmüller. ſtatuit Tincturam Antimonii, cum liquore Alcaheſt paratam, quia tamen liquor Alcaheſt adhuc eſt obſcurus, ſubſtituit D. Ludovici Sal Tartari volatiſatum. *Pharm. Differt. I p. 335.* Aliam præparationem ex Regulo Martis vide in Morl. *Coll. Chym. Leid. c. 257.*

LILIUM, præter Botanicam ſignificationem a Paracelſicis accipitur pro *Lili*, ſive Tinctura. *Lilium* eſt *Mercurius* & flores illius *Lili*, de pellicano in tinctura Philoſophorum. Eſt quinta eſſentia Sulphuris: Sulphur fixum. Rul. & Iohnſ.

LIMA, ῥίνη, inſtrumentum notat, quo ſcobs aut ramenta fiunt deterendo. Vſus eſt *limarum* in Pharmacevticis propter res, quæ non facile tundi atterique poſſunt. Eſt vero alia craſſior, alia tenuior, VVeker. *Antid. gen. lib. 3 c. 25 & 48.* Ita Cornu Cervivum *limatum lima lignaria* legitur apud Scribon. *n. 141*, id eſt, quali lignum ſanctum radi vel teri ſolet, explicante Rhodio *ad h. l. p. 214.* *Limatura*, Gr. ῥίνημα, ῥίνησμα, idem, quod *Scobs*, *ramentum*, dicitur, vel *Raſura.* Ita *ramenta æris* apud Hippocr. *l. 1 de morb. mul. CIX, 2*, & Galen.

Galen. *l. 3 de C. M. S. L. c. 3.* *Limatura Chymica* dicitur, quæ fit per Mercurium scil. calcinando. Libav. *Apoc. Herm. P. Poster. T. 2 p. 428.*

LIMACESTEROS, rectius *Leimacesteros*, λειμακέστερος, exponitur ab Erotiano *in Onomast. pag. 71 d.* per *herbidior*, prati virorem referens. Dicitur de locis palustribus & arboribus consitis apud Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XXXIV, 11.*

LIMACODES, λιμακώδης, est positivum, significans *locum* udum, humidum & *herbaceum*. Scribitur & λειμακώδης, Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XLIII, 3; LV, 6.* Iung. Foes. *p. 386.*

LIMANCHIA, λιμαγχία, dicitur summa inedia & *omnimoda abstinentia*, cum quis fame cruciatur aut strangulatur. Idem, quod λιμοκτονία. Vnde λιμαγχικοὶ, λιμαγχεόμενοι, dicuntur, qui *nimia inedia crucientur.* Hippocr. *2 Prorrhet. VII, 9; l. 2 Epid. s. I, 66.* Item λελιμαγχημένοι. *1 de artic. t. 30,* & verbum λιμαγχονέειν, *inediam ferre extremam, 4 de artic. t. 64.* Foes. *p. 385.*

LIMATIO, *Limatura*, ῥίνημα. Vide *Lima*. *Limatio* quoque vocatur operatio chirurgica, quæ in dentibus præprimis exercetur, si asperiores fuerint aut promineant, quamvis & aliis ossium fragmentis vel asperitatibus lævigandis inservire possit. *Limas* appropriatas pro dentibus exhibet Ambr. Paræus *l. 16 Chir. c. 26.*

LIMAX. Vide *Cochlea*.

LIMBUS Paracelso dicitur universus mundus, semen, & prima hominis materia, superior & inferior sphæra cum elementis quatuor, & quæcunque his comprehenduntur. *Paramir. l. 1, 2, 4.* Rul. & Iohns. Alias *Limbus* etiam dicitur fascia illa, alterius sæpe coloris & majoris pretii, quæ vestium, præcipue muliebrium extremitates circumquaque ambit. Quibus suturas in cranio comparavit Ingrass. *Comm. in Galen. l. de ossib. p. m. 45 seq.*

LIMEN, οὐδὸς. Vide *Vdos*.

LIMITATIO, διορισμὸς, idem, quod *determinatio*, vel restrictio alicujus rei, vel sermonis. Hæc omnino in Medicina sæpissime necessaria est propter varietatem circumstantiarum in singularibus, vel individuis, uti testatur Galen. *l. 1 de Al. fac. 1 & l. 3 meth. med. cap. 3.* Vide *Diastole*.

LIMNE, λίμνη. Vide *Lacus*.

LIMNOTHALASSA, λιμνοθάλασσα, vocatur *stagnum maritimum*, Gal. *l. 3 de Al. fac. cap. 25*, ubi scil. fluvius magnus stagnum efficit, quod mari conjungitur. *Ibid.*

LIMOCRATUMENOS, λιμοκρατούμενος, dicitur *servus*, vel mancipium *famis*, sive esuriei. Idem, quod λιμαγχεόμενος, Linden. *Ex. XIII §. 29.*

LIMOCTONIA, λιμοκτονία, idem, quod λιμαγχία, vide *Limanchia*. Legitur apud Hipp. *l. 3 de diæta XV, 16 & 4 de R. V. I. A. t. 61.* Verbum quoque λιμοκτονέω frequenti eidem fuit in usu, *d. l. t. 116; l. de fistulis II, 20; lib. 1 de morb. mul. XXVII, 15; l. 7 Epid. LIII, 1.* Iung. Foes. *p. 386.*

LIMOS, λιμὸς, *Fames*. Vide supra *Fames*.

LIMOTTO, λιμόττω, *esurio*. Vide *Fames*.

LIMUS, ἰλὺς, vide *Ilys*. Ita sanguinis *Limus*, idem, quod *Fex*. Gal. *4 aph. 21.* Vocatur & *Cœnum*, βόρβορος. Dieter. *n. 157.* *Limus terræ* Paracelso vocatur totius mundi machina, estque eidem duplex: visibilis & invisibilis, corpus & spiritus sidereus. Idem, quod *Limbus*. Quod commentum tamen graviter perstrinxit Libav. *Tom. IV Oper. p. 39, 41.*

LINAMENTARIUS, ἔμμοτος. Vide *Emmotos*.

LINAMENTUM, μοτὸς, μοτὸν, dicitur *linteum carptum*, vel *vulnerarium*, quod vulneribus & ulceribus inditur. Sunt vero variæ species *Linamentorum*, quorum alii quinque, alii sex numerant, aut plures, v. g. στρεπτὸς, *tortile*, ἐλλυχνιωτὸς, *ex ellychniis factus*, ξυστὸς, *rasile*, vel rasura linamentorum, τιλτὸς, *concerptum* (hæc duo vulgo *Carpia*, Gall. *Charpie* vernacule etiam Chirurgis nostris carpei dicuntur) πριαπισκωτὸς, ad *priapi* sive mentulæ *formam factum*, λημνίσκος, *oblongum*, σφηνίσκος, ad *cunei parvi* formam paratum; de quibus suis etiam in literis. Iunge Foes. *p. 417.* Curatio per *linamenta* ἔμμοτος vocatur. Vide *Emmotos*; item μότωσις, *usus linamentorum, 2 de artic. t. 58.* Alias & Græcum vocab. μοτὸς aliquando significat *cannulam*, vel penicillum, v. g. stanneum, qui μοτὸς κασσιτέρινος, Hipp. *l. 2 de morb. XLV, 32; LVII, 21; LVIII, 21.*

LINARIA, nomen aviculæ ad *Cardueles* pertinentis, de qua scribitur, quod morbo comitiali laboret; nihilominus hodieque usu venit ad cibos. Ejus historiam vide apud Aldrov. *l. 18 Ornithol. c. 8, 9.* *Linaria* est quoque nomen herbæ alicujus, de qua vide in Botanicis scriptoribus.

LINCTUS, ἔκλεγμα, idem, quod *Looch*. Vide *Eclectos*, *Eclegma*.

LINEA, γραμμὴ, vide *Gramme*. Ejus significatio proprie pertinet ad Mathematicos. In Anatomicis occurrit potissimum *Linea alba*, quæ & *Galaxia* dicitur, estque concursus tendinum musculorum abdominis, de qua apud Bartholin. *l. 1 Anat. c. 6.* Ad Pathologicam significationem pertinent observationes *linearum rubicundarum* exterius occurrentium in cute ex interna inflammatione lienis *in Ephem. N. Cur. Ann. III Obs. 215.* Ad Semioticam referri possunt *Lineæ* in manibus & fronte, quas *Chiromantæ* & *Metoscopi* explicare solent, a Bartholino *Lineæ fatales* dictæ, *l. 3 Anat. cap. 7*, quarum significationi multum tribuit Paracelsus *l. de morb. Podagric. §. Chiromantia*, conferendo cum *Lineis* plantarum. Verum nobis vana imaginatio & phantasma potius videtur, quam realis quædam certitudo significativa.

LINGUA, γλῶσσα, γλῶττα. Vide *Glossa*.

LINGULA, idem, quod *Ligula*. Vide *Ligula*.

LINIMENTUM, ἄλειφα, ἄλειμμα, late dicitur id, quod

quod illinitur, sive inungitur, & ita comprehendit *olea* & *unguenta*, *adipes*. Vide *Aleipha*. Interdum tamen in strictiori significatione accipitur pro medicamento externo liquido consistentia crassiori, quam *oleum*, liquidiori, quam *unguentum*, cujus basis oleum est, de quo videatur VVeker. *Ant. Gen. l. 1 c. 35; Spec. l. 2 s. 27.* Morell. *l. 2 de form. remed. sect. 1 §. 8.* Schröder. *l. 2 cap. 87.* Vocatur & *Litus*. Horum usus plerumque commodior esse videtur, quam unguentorum.

LINTEVM, *Linteamen*, ὀθόνη, ὀθόνιον, panniculus lineus, cujus usus varius in Chirurgia; unde varia in promtu esse debent, præcepto Hipp. *2 de iis, q. in med. t. 26.* Comprehendit sub se μοτὰ *linteamina* vulneraria, *fascias* & *splenia*, de quibus etiam in suis literis. Vide & Rhod. *Lex. Scribon.* Confer & ad Hildan. *Cistam militarem class. 20.*

LINVM, λίνον, quid proprie significet, quære in Botanicis. Translatum vero etiam ad lapidem Amiantum, vel Asbeston, aut Carystium vivum, & qui *Linum incombustibile* dicitur, teste Lang. *l. 1 ep. 66.* Iunge Mercurial. *l. 2 V. L. 27.*

LIPA, λίπα, idem, quod ἔλαιον, *oleum* significat. Hippocr. *l 1 de morb. mul. LVIII, 13*; *l. 2, XXV, 12; XL, 9; XLI, 2; XLII, 11.* Hinc verbum λιπαίνω, *inungo*, idem *l. 1 de morb. mul. LVIII, 11.* Et adjectivum λιπαρὸς, *pinguis*, quo usus de excrementis alvi, *l. 3 Epid. sect. 3 t. 70*, de urina, *7 aphor. 35.* λιπαρότης, *pinguedo* urinis supernatans, *2 progn. t. 36.* Medicamenta quoque vel *Emplastra* Topica *Lenia* quædam vocantur λιπαρὰ, Scribon. *n. 220, 222.* Rhod. *in not. p. 200 & in Lex.* q. d. *Pingues compositiones.*

LIPARIS, λιπαρὶς, nomen *piscis* cujusdam adeo pinguis, ut nihil aliud esse videatur, quam pinguedo, cujus historiam tradit Aldrov. *l. 3 de pisc. c. 11.* *Lapis* quoque quidam *Liparis* dicitur Plinio *l. 32 c. 12*, qui suffitus omnes bestias evocare creditur.

LIPODERMVS, vide *Leipodermos.*

LIPOPSYCHIA, vide *Leipopsychia.*

LIPORRHINOS, λιπόῤῥινος, epitheton *Salamandræ* apud Nicandr. *in Alexipharm.* ita dictæ, vel quod tenuem ejus corporis pelliculam lentus ac viscosus humor exudet, cujus frigore ignem extinguere olim creditum fuit. Lang. *l. 1 ep. 66.*

LIPOS, λίπος, idem quod *Lipa*, de quo paulo ante. Occurrit passim *in Lexicis.*

LIPOTHYMIA, vide *Leipopsychia, Leipothymia.*

LIPPA, pro *Leme*, vel *Gleme*, i. e. sordes oculorum: vide *Leme, Gleme.* Rhod. *in Lex Scribon. p. 424.*

LIPPITVDO, ὀφθαλμία. Vide *Ophthalmia.*

LIPVRGIA, λιπεργία, id est, *operis defectus*, quando, quod sperabatur & in expectatione erat, non succedit. In specie usurpavit Gal. de *male curatis morbis externis*, *l. 2 de C. M. P. G c. 19.* Verbum quidem non adeo usque quaque usitatum, sed quod tamen multorum usitatissimorum analogiam retineat, Iul. Alexandr. *in not. ad h. l.* Sane hodieque non infrequens apud nostros Chirurgastros ob imperitiam.

LIQVABILIS, τηκτὸς, idem, quod *Liquescens*, dicitur de medicamentis, tum quæ virtute ignis colliquantur, tum quæ ex humidis quibusdam, velut aqua, aceto, vino, constant. Igne liquescit Propolis, Cera, Resina, Ladanum, Sevum, Galbanum: Aceto solo *liquescunt* citra ignem Ammoniacum, Sagapenum, Opopanax &c. Gal. *l. 3 de C. M. P. G. c. 5 in princ.* Aquæ maxime *liquabiles* vocantur ὕδατα τηκτότατα, quæ sunt optimæ & opponuntur duris, σκληροῖς καὶ ἀτεράμνοις, *l. de A. L. & Aq. XVI, 1, 2.*

LIQVAMEN, idem, quod *Garon, Garum.* Vide *Liculmen.* Alias & *Liquamen* significat pinguedinem igne liquatam & coquinario usui pro condiendis eduliis reservatam. Gabr. Hamelberg. *ad Apuleji de medic. herbar. c. 89 n. 12 p. m. 251.*

LIQVAMVMIA, id est, *Adeps humanus.* Ruland. & Iohns.

LIQVATIO, τῆξις, accipi potest late, & stricte. Late pro omni dissolutione materiæ alicujus in fluidiorem consistentiam, sive fiat igne, sive liquore aliquo dissolvente, quod posterius dicitur etiam *Maceratio.* Stricte vero idem est, quod *Fusio*, quæ sola ignis, aut caloris solaris virtute perficitur, VVeker. *Antid. Gen. l. 3 c. 14.* Rulandus latius descripsit: *Liquatio* est, cum, quod in unum coaluerit, solvitur liquando, ut jam possit fluere. *Liquatum* est, quod consistentiam diffluentem instar undosorum accepit. *Liquatio* est vel Fusio, aut Deliquium. Vocatur & *Liquefactio*; quæ est corporis mineralis vi ignis majoris resolutio. Estque *Simplex* vel *Probatoria.* Simplex dicitur, quando corpus nullum alium in finem, quam ut fundatur, liquescit. Probatoria, quando corpus liquatum probatur, imperfectumque a perfecto separatur, idque per Cineritium, aut per Antimoniam. Rul. & Iohns. Vide *Colliquatio.*

LIQVEFACTIO, *Liquefactivum*, vide p. a. *Colliquatio, Liquatio.* *Liquefactivum* primum vocatur *Aqua elementaris*, qualis vero sit, vide apud Libav. *Apoc. Herm. P. pr. c. 11.* *Liquefactio.* Vide *Liquatio.*

LIQVIDAMBRA, qs. *liquida ambra*, ob odoris suavitatem, est resina oleaginosa effluens ex arbore quadam procera, Indis *Ococol* & *Ocosolt* dicta, vide Schröd. *l. 4 cl. 2 n. 389.* Chiocc. *in Mus. Calceol. s. V p. 626 seq.*

LIQVIDVS æquivocum est. Vel enim significat *fluidum*, & ita idem est, quod ὑγρὸς, vide *Hygros. Humidus.* Vel notat *Manifestum*, & ita Gr. dicitur ἐναργὴς, φανερὸς. Vide *Enarges.* Galen. *l. 2 de san. tu. c. 4.*

LIQVOR, ὑγρὸν, ὑγρότης, in genere idem, quod *Humor*, vide *Humor.* Scribon. *n. 84.* Rhod. *in Lex. Scr.* *Liquor* Physice dicitur, cum particulæ mixti corporis inter se invicem fluunt, situm indesinenter mutantes. D. de Cordemoy *Diss. Phys. I pag. m. 3.* In Pharma-

cevticis diversimode accipitur. VVekerus *liquorem* a *succo* distinguit, hunc appellans, qui contusione & quassatione exprimitur; Illum vero, qui incisa, vel scarificata, aut terebrata plantæ alicujus parte extillat, sive emanat. *Ant. Gen. l.1 c.9 Sp. l.1 s.16.* Schrod. vero *liquores* vocat humores per deliquium aut similiter paratos, eorumque catalogum recenset *l.2 c.66.* Iunge Fr. Hofm. *in Clavi ad h.l.* Ita & Chymici *Liquorem* describunt, quod sit magisterium potabile per quandam in arte Chymica transmutationem ad imitationem naturalis ejus, qua ex terra fit aqua, ex terra materia resoluta concinnatum. Vel *liquor* est humor deliquio solubilium corporum factus. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.3 c.1 & seqq.* ubi plura de hoc argumento videbis. Rul. quoque & Iohns. varias *liquoris* descriptiones & significationes notarunt, v.g. *Liquor aquilegius*, id est, *vinum destillatum.* *Liquor herbarum* fit ex herbis cum tota substantia contusis, & in vitro conclusis, & in balneo maris aliquot diebus coctis, succo colato per pannum calore cinerum, mellis spissitudinem acquirit. *Liquor essentialis*, qui a membris interioribus extrahitur & in carnem sanguinemque transmutatur. *Liquor Mercurii* est balsamus rerum omnium, in quo consistit vis sanationis. Talis Mercurius valde potens est, in Terreniabin & Nostoch. *Liquor salis* est balsamus naturæ, quo sustentatur corpus, ne putrescat. *Liquor* & multarum rerum *oleum* est, cum adjectione ejus rei, cujus est. Ita *Liquor Terebinthinæ* est ejus oleum. *Liquor mumiæ de gummi*, est oleum gummi. Hæc Rul. *Liquor carnes conservans* est spiritus vini, spiritu salis leniter acuatus & infectus, admisto Elæosaccharo Terebinthinæ ac Lavendulæ. *Ephem. Nat. Cur. Ann. II Observ. 255.* *Liquor universalis* est *Mercurius*, Paracels. *Paramir. l.2*, qui & *Liquor æternus* vocatur in Gastone Claveo *defens. Argyropœæ & Chrysop. in Theatr. Chym. Vol. II p.53.* *Liquor terræ* est idem, quod *Leffas.* *Liquor vitæ* in homine est homo occultus. Paracels. *Tract. 2 de gener. hom. c.2.* *Liquor vinosus sine vino* ex floribus Hormini in fecibus vini maceratis destillatus omnes liquores vini odore inficere dicitur, & ita aquam in vini saporem vertere, si fides habenda Morley *Coll. Chym. Leid. c.518.* Varias *Liquorum Chymicorum*, v. gr. *Liquoris* Corn. C. succinati, *Liquoris* Nitri Fixi, Silicum, Styptici, Talci, Tartari, vide in Iunken. *Lexico Chym. Pharm. P. I p.129 seqq.*

LIRA, ἄυλαξ, proprie significat fossam rectam, quæ contra agros tuendos ducitur, & in quam uligo terræ decurrit, ex Nonio C. Hofm. *comm. ad Galen. de V. P. n. 677.* Linden. *Ex. XII § 169.* Hinc *Delirare* tropice dicitur, h. e de recto tramite rationis recedere.

LIRIVM, λίριον. Lilium exponit Galenus τὸ κρίνον, Foësius legi amat λείριον, quidquid sit, monet Galenus & oleum ita appellari, quod aliis etiam λίρινον scribitur, & alias idem sit quod κρίνινον, σούσιον, καὶ ἀνέθινον, pro quo ultimo reponit Foës. ἀνθινὸν vel ἀνήθινον.

LITE, λιτή, nomen emplastri viridis, quod ex ærugine, cera, & resina conficitur, Galen. *l.2 de C. M. P. G. cap. 2.*

LITERA, γράμμα, quid significet, non est equidem hujus loci, quamvis sit notissimum. Eatenus tamen *literæ* ad forum Medicum pertinent, quatenus sunt partes vocis, & quidem duplices: *Vocales*, & *Consonantes*, quæ quomodo formentur, docet Barthol *l.1 Anat. c.11 fine.* Quatenus etiam *Literæ* idem significant, quod *Scriptura, Scriptum*, neque hæc significatio a Medicina est aliena, quamvis non opus sit expositione.

LITHAGOGVS, λιθαγωγὸς, est epitheton remediorum calculum pellentium, quamvis rectius de instrumentis Chrirurgicis, quibus calculus vesicæ eximi solet, dicatur.

LITHANTHRAX, λιθάνθραξ, vocatur *carbo fossilis*, sive e terra erutus, Lang. *l.1 ep.53.* Rul. & Iohns. ita descripserunt. *Lithanthrax*, *lapideus Carbo*, species est *Gagatis*: Est enim nihil aliud, quam induratum & excoctum sub terra bitumen calore. Sunt autem duplices tales *carbones*: alii leves & rari, ut aquæ nonnunquam innatent, propter terræ excoctionem Theophrasto γεώδεις dicti; alii graves, qui dicuntur λιθώδεις, Schrödero vocatur *Carbo petræ*, *l.3 Pharmac. c.33*, ubi negat se aliquid scire de usu hujus medico; ast D. Theodor. de Mayerne *Prax. Med. Part. I c.18 p. m. 135*, egregium & minime fallens præbere remedium contra dolorem dentium *lithanthraces* scribit, ubi etiam olei inde destillati descriptio legitur. Vide *Bitumen.*

LITHARGYROS, λιθάργυρος, *Lithargyrium*, id est, *Argenti spuma*, ita dicitur Medicamentum metallicum non sponte quidem nascens, sed in secundis fornacibus emergens, dum plumbum, vel ejus arena ab argento, aut auro secernitur. Gorr. Dioscoridis triplicem differentiam constituit: unam ex arena, quæ μολυβδῖτις dicitur: alteram ex mistura Plumbi & Argenti, vel quod colorem candidum obtineat, quæ ἀργυρῖτις vocatur. Vide *Argyritis*, & tertiam, vel quod ex auro prodierit, vel quod fulvo colore constet, χρυσῖτις dictam, *l.5 c.102.* Verum Schröderus duas saltem posteriores communiter statui scripsit, ubi simul usum & vires exposuit, *l.3 c.19 n.3.* Vide Fr. Hofmann. *in Clavi.* De differentia inter *Lithargyrium Auri* & *Argenti* legi quoque poterit Iac. le Morl. *Coll. Chym. Leid. c.175.* Rulandus plures species numeravit, ut & Iohns. v. g. *Lithargyrum* 1. quod fit, quando argentum e plumbo separatur. 2. e mixtura plumbi & auri, 3. e mixtura plumbi & argenti. 4. e mixtura auri & argenti 5. ortum ex plumbo & ære. 6. recrementum *Lithargyri* cœruleum, quo utuntur figuli. *Lythargyrum* Paracelsi est spuma Mercurii. Item *Lithargyrum* est spuma ferri, argenti. Rul.

LITHIASIS, λιθίασις, id est, *calculi morbus.* Vide *Calculus*, unde & verbum λιθιᾶν, *calculo laborare*, in usum venit Hippocr. *Coac. t.472.* Iung. Foës. *p. 385.*

Dieter.

Dieterich. *n. 503.* Linden. *Ex. XVI, 7. 12 seqq.* Porro dicitur & λιθίασις oculi morbus in exteriori palpebrarum parte, in qua alba quædam & crassa callis, aut lapidis similia apparent oculum pungentia. Galen. *Isagog. c. 16.* Caussa est succus nutritius vitiosus, coagulatus & induratus.

LITHOCOLLA, λιθοκόλλα, dicitur *glutinum*, quo lapides inter se coagmentantur, paratum ex marmore, lapide Pario, & taurino glutine. Vsurpatur ad pilos palpebrarum incommodos replicandos. Diosc. *l. 5 c. 164.* Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.*

LITHOCOLVM quid significet, nondum constat. Meminit hujus nominis Georg. Thomson *in Acus Magneticæ præfatione*, promittens tractatum Latinum, in quo monstrabitur *Lithocoli* modus, ceu tentamen in auditum. Mihi videtur compositum e Græco λίτος lapis & Latino *Colum*, ita ut denotare videatur modum calculum e renibus vel vesica colandi & secernendi.

LITHOEIDES, λιθοειδὲς, *petrosum*, sive petræ simile. Epitheton ossis temporum, quod & *Lapidosum*, *saxeum*, Galen. *l. 9 de V. P. cap. 10.* quod utrinque ad aures positum petræ speciem referens lambdoidis suturæ finibus terminatur, in quo inest processus columnæ similis, συλοειδὴς, βελενοειδὴς, γραφιοειδὴς, sub quo auditorius meatus continetur, *l. de ossib. c. 1.* Barth. *libell. 4 c. 6.* ubi ossa temporum appellat.

LITHOLABON, λιθόλαβον, vocatur instrumentum ferreum, quo calculus extrahitur, quorum varias formas, hamulos, cochlearia, specula, uncos &c. vide in Aquapend. *de operat. Chirurg.* & Hildan. *l. de Lithotom. c. 14.* Meminit hujus vocabuli Gal. *Introduct. n. 18.*

LITHONTRYPTICOS, λίθων θρυπτικὸς, i. e. *calculos frangens.* Saxifragus. Epitheton est medicamentorum simplicium & compositorum virtutem habentium, calculum renum vel vesicæ atterendi & comminuendi, Gal. *l. 5 de Sim. Fac. c. 2.* a λίθος & θρύπτω, frango, quamvis neq; hoc vitiose scriptum sit, quando communiter *Lithontripticon*, aut *Lithonthripticon* legitur a τρίβω, tero. Vnde & in officinis *Species Lithontribon* Nicolai occurrunt, quarum compositio licet videatur præter necessitatem prolixior, quod nec ipse diffiteor, earum tamen virtus per experientiam mihi innotuit haud vulgaris, profecto non minor, quam aliorum pulveres secreti *Lithrontriptici* præter necessitatem pretiosi habiti. Meminit & *Lithontribon Ducis* Parac. *l. 2 de Tartaro Tract. 2 c. 3.*

LITHOPÆDION, λιθοπαιδίον, i. e *infans lapideus*, vel in lapideam duritiem concretus, cujus variæ prostant observationes apud Augenium, Schenkium, Licetum, & alios, quorum etiam meminit Casp. Rejes *C. El. q. 34 n. 23.* Iunge Sennert. *M. Pr. l. 4 P. 2 s. 4. c. 8.*

LITHOS, λίθος, id est, *Lapis*, vide *Lapis.*

LITHOSTROTON, λιθόστρωτον, dicitur pavimentum vitreatis tesserulis versicoloribus lapidum crustis cœmento compactis exornatum; qualia etiam in magnificis balnearum veterum fabricis conspiciebantur, teste Lang. *l. 1 ep. 50.*

LITHOTOMIA, *Lithotomos*, λιθοτομία, λιθοτόμος, illud notat operationem chirurgicam, & artificium sectione calculum removendi e corpore. Hoc vero artificem ipsum, sive chirurgum. Res profecto dubii valde eventus, & periculosissima, ita ut non imprudenter Hipp. in Iurejurando cavere Medicis voluerit, ne hanc operationem in se suscipiant, sed aliis relinquant. Vid. Diet. *n. 771.* Alias de hoc artificio vide Paræum, Aquapendentem, Hildanum, *h. tit.* ut & alios chirurgiæ scriptores. Neque hic retinenda rara felicitas chirurgica Dn. Georgii Protmanni, Chirurgi Norimbergensis, qui in uno subjecto masculino diversis subsequentibus annis & temporibus ter sectionem calculi vesicæ feliciter perfecit, eximens insignes calculos, & ita ægrum e mortis faucibus eripuit, præsente consilioque & remediis internis suppetias eunte celeberrimo D. D. Ioh. Georgio Volcamero Reipubl. Norimb. Archiatro, quartam etiam sectionem rite absolvit, quamvis æger paulo post ob alia symptomata supervenientia fatis concesserit. Aliam inauditæ *Lithotomiæ* in muliere octogenaria observationem vide sis in Freder. Ruyschii *Observationum Anatomicarum Centuria Observ. I.*

LITIM, id est, *filum* aliquoties complicatum & omnino tractatum. Rul. & Iohns.

LITOS, λιτὸς, *Lite*, λιτή, significat simplex, tenue, minime operosum aut elaboratum. Ita compositiones *Diamoron* & *Diacodion* vocantur λιταὶ, apud Gal. *l. 6 de C. M. S. L. c. 3 & l. 1 c. 2.* Iunge Foes. *Oec. p. 387.*

LITRA, λίτρα. Vide *Libra.*

LITRON, λίτρον, idem, quod νίτρον. Vide *Nitrum.* Keuch. *ad Seren. p. 97.*

LITTERISTVM, est nomen febris certæ, & remedii contra illam apud Paracels. *in Theoric. figuris Vniversal. morbor. Tab. 9.* & quandoquidem ipse fatetur, curam non esse naturalem, videtur intelligenda esse per *Litteristum* Cura Characteristica, sive Magica.

LITTVS, *Littoralis*, αἰγιαλὸς, αἰγιάλιος, αἰγιαλίτης, quid significet, ex aliis Lexicis notum est. De piscibus *littoralibus*, testatur Gal. *l. de bon. & mal. succ. c. 3*, esse mediæ facultatis inter tenuis & crassi succi cibos.

LIVIDVS, πελιδνὸς, dicitur color inter plane nigrum & rubrum, aut aliquem alium ex floridis medius. Fit autem talis color vel ex ipsis floridis in nigrum abeuntibus, vel ex nigro in album cedente, ut apparet in suppurationibus, in quibus, quod nigrum erat, *livescere* incipit, & ex *livido* ad colorem ignis tendere, & paulatim candidius fieri, proxime accedit ad fuscum. Contrahitur in corporibus vivis a sanguinis & caloris nativi defectu. Frigus enim *li-*

vidum & nigrum colorem inducit. Designat & aliquando humorem prava qualitate præditum, veluti viridis, uti ruber sanguinis copiam. Græcum vocab. legitur apud Hipp. *1 progn. t. 22; 2 progn. t. 8, 9.* Aliquando etiam legitur πέλιος, vel πελιὸς, *1 progn. t. 7, 10, 12.* *Lividus* quoque est epitheton Musculi ad femoris internum latus tendine suo insertus. Barthol. *l. 4 Anat. c. 11 p. 580.*

LIVOR vocatur πελίωμα, apud Hippocr. *Coac. t. 409; l. 6 Epid. sect. VIII, 63.* Iung. Foës. *p. 491.* Dieter. *n. 666.* *Livor* etiam haud raro sumitur pro *Invidia*, quæ bonis alienis angitur, & per colorem lividum se prodit. Vide *Invidia.* Iul. Alex. *l. 22 Salubr. c. 3.*

LIXIVIVM, κονία. Vide *Conia.* Iunge Rhod. in *Lex. Scribon.* *Lixiviosum Sal* est species *Salis Alcali.*

LIXIVVM Oleum; sponte fluens, non tortivum, ita & mustum Io. Ruell. *in nomencl. rei veterariæ.*

LIXVS, id est, *coctus*, idem fere, quod *Elixus*, ἑψητὸς, *Lixa* caro apud exercitum, vel *Elixa*, vulgus. Ion. Fr. Mirand. *l. 2 de auro, c. 6 T. II Theat. Ch. p. 338.*

LOBELLVS, est diminutivum Lobii, quo usus est D. G. Bidloo, processus quatuor cerebri *lobellos* vocans *Anat. Tab. IX, fig. I.*

LOBEOMÆ, λωβέομαι, pro λωβάομαι, significat *dedecore afficior*, ludificor, aut damno afficior, Hipp. *2 de artic. t. 39*

LOBOS, *Lobus*, λοβὸς, gemina gaudet significatione: Vna est Botanica, quando significat *siliquas*, vel legumina siliquosa, quæ & *Dolichi*, *Phaseoli* vocantur, Gal. *l. 1 de Al. fac. c. 28; l. 2 c. 1; l. de atten. vict. c. 7.* Hinc ἔλλοβα *siliquosa* semina vocantur, *ibid.* Altera est Anatomica, quando dicitur vel de *extremitatibus aurium carnosis*, sive auriculæ externa extremitate, Arist. *1 de hist. an. c. 11.* Linden. *Medic. Physiol. l. 2 c. 11 §. 3;* vel de *extremitatibus hepatis & pulmonis*, quibus illud ventriculum, hoc vero cor comprehendit & complectitur, instar *siliquæ*, Gal *l. 4 de V. P. c. 8.* C. Hofm. per ἀποσχάσεις, alas & adnascentias exposuit, *in comm. ad Gal. de V. P. n. 209.* Ad Botanicam significationem quoque pertinet, quando *lobi* dicuntur candidæ illæ particulæ in rosarum foliis, quibus calici adhærent infixa, alias *Vngues* dictæ, quæ etiam resecantur. Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.* Iul. Alex. *annot. ad h. l. p. 812.*

LOCALIS, τοπικὸς, epitheton 1 motus animalis, de quo vide *Latio motus.* 2. Medicamentorum, ubi late & stricte accipitur. Late pro medicamentis certe parti corporis, vel membro affecto destinatis. Gal. *l. 13 M. M. c. 22.* Ita Gal. libros decem conscripsit de medicamentis *localibus*, sive κατὰ τόπους, secundum loca, i. e. partes affectas distributis. Stricte vero pro medicamentis partibus externis destinatis sumitur, quæ & *Topica* dicuntur. Forest. *lib. 6 Chirurg. Obs. 36 Schol.* *Localis* Anatomia Paracelf. dicitur ea, quæ adhibetur circa partes, ad differentiam *Anatomiæ Materialis*, quæ concernit humores & spiritus, & horum principia, Sulphur, Sal, Mercurium. *Paramir. l. 1 de orig. morb. ex trib. subst. cap. 6.* *Localis* membrana appellatur Meninx cerebri tenuis, sive pia mater, utpote cerebri locus proximus. Theoph. Protospatarius *l. 4 de H. C. F. c. 5 p. m. 188.*

LOCH, idem, quod *Linctus.* Dicitur & *Loob*, vide *Eclectos. Linctus.*

LOCHIA, λόχεια, λόχια, dicuntur omnia, quæ a puerpera post exclusum fœtum & secundinas exeunt, alias *Purgamenta* dicta. Hinc & Hipp. frequenter λοχεία κάθαρσις, *puerperii purgatio* nominatur *lib. 1 de morb. mul.* sæpissime, quæ loca collegit Foës. *Oec. p. 389.* & Erotianus, purgationem, quæ fit post partum, describit. Sunt autem revera τὰ καταμήνια, sive sanguinis menstrui retenti tempore conceptionis reliquiæ, a quibus sola ratione differunt, quod hæc ante partum, illa post partum sic appellentur, Gal. *l. de atra bile, cap. 8.* Lang. *l. 2 ep. 8.* Horum retentio caussa variorum morborum & symptomatum. Hildan. *Cent. 5 Obs. 42 seqq.*

LOCVLAMENTVM dicitur *seminum involucrum*, quod veluti parva capsula illa includit. Schröder. *l. 1 cap. 2.* Græce dici posset λοβίον, vel λοβὸς.

LOCVS, τόπος, non Physice, sed Medice accepto vocabulo significat *membrum* vel *partem corporis*, secundum vel præter naturam affectam. Ita Hipp. libellum de *Locis in homine*, Galen. libros sex de *Locis affectis* conscripserunt, quos & alii imitati sunt. Inter recentiores C. Hofmann. de *Locis affectis* libellum edidit. Vsus est & hoc vocabulo Hipp. in aliis scriptis, v. g. *1 aph. 21*, ubi χωρία in Græco habetur, *2 aph. 46.* Dieter. *n. 835, 938; lib. de flatib. IV, 1, 2 & 4 de R. V. I. A. t. 27.* Iunge Foës. *p. 620.* Specialiter *Locus* & *Loci* usurpantur de *partibus generationi inservientibus in sexu muliebri*, uti patet ex Scribon. *n. 156.* Iunge Rhod. *in not. p. 230.* Seren. Sammonic. *c. 37.* Vide Keuchen. *in not. p. 237.* Bartholin. *l. 1 Anat. cap. 28.* Alias in Macrocosmo *Locus* quoque idem, quod *Regio*, vel *pars regionis.* Vide *Chora.* *Locus Pharmaceuticus* est vel natalis medicamentorum, vel progressionis, vel præparationis, vel asservationis, Schr. *l. 1 c. 13, 22, 28.* *Loci Chymici* dicuntur *Fornaces* & *Vasa. Theatr. Chym. Vol. I. p. 206.* In specie in artificio lapidis Philosophici *Locus seminis* vocatur *Ovum vitreum*, id est, Vasculum ad ovi figuram conflatum. *Vol. IV, p. 403.*

LOCVSTA æquivocum est. Vel enim significat insectum alatum, & non alatum diversæ speciei & formæ, quarum *Locustarum* historiam, noxam, & usum prolixe exposuit Aldrov. *l. 4 de Insect. c. 1 seqq.* Huc pertinent Observationes de *Locustarum* copia pestem præcedente, Forest. *l. 6 Obs. 9 Schol.* Lang. *1 ep. 81.* Gr. dicitur ἀκρὶς, κόρνωψ, πάρνωψ. Rul. describit: *Locusta* est insectum infirmis pennis alatum, ab uredine

dine locorum dicta ἀκρὶς, μάξαξ &c. Vel significat animalis marini crustati genus, quod alias κάραβος vocatur, cujus descriptionem & usum in cibis & Medicina tradidit Aldrov. *l. 2 de Crustatis cap. 2.* Aliam tamen *Locustæ marinæ* effigiem exhibet C. Hofmann. *comm. in Gal. de V. P. n. 434.* *Locustæ* quoque dicuntur ramorum extremitates in arboribus adhuc teneræ, quibus Divum Iohannem Baptistam usum esse pro cibo, scripsit Parac. *l. 2 de cura ulcerum per interiora, c. 2.* Ita *Locustæ Sambuci* sunt germina illa laxantia, vel potius purgantia. *Paragrani Tract. 3 de Alchymia.* *Locustæ* quoque ab eodem vocantur extremitates membrorum, *l. de ulcerib. & apostem. cap. 3 & c. 35.* *Locustæ menstrui* dicuntur esse in mammillis, *d. l.* Remedium quoque aliquod specificum contra paralysin & morbos spasmodicos biliosos Idem appellavit *Locustas Martis.* De *Apocryphis ad vulnera.*

LOCUTIO, *Loquela*, λαλιὰ, διάλεξις, idem, quod *Sermo.* Vide *Lalia.* *Locutio* actio linguæ dicitur, Gal. *l. 1 meth. med. c. 6 in princ.* De *loquela* amissa a variolis & restituta vide Hildan. *Centur. 6 Obs. 14.* Vide *Sermo.*

LOEMODES, λοιμώδης, id est, *pestilens.* Epithethon vel morbi, & ita idem, quod Pestis, λοιμός. Dieter. *Iatr. p. 850*, vel febrium, quæ *febres pestilentes* ab ipsa peste in hoc differunt, (quamvis sæpissime confundantur,) quod in *febribus pestilentibus* manifeste adhuc fermentatio sanguinis vitiosa concurrat, quemadmodum hoc egregie demonstravit VVillis *d. l. c. 14.* Non igitur accurate scripsit Gorræus, quod *febris pestilens* nihil aliud sit, quam ipsa pestilentia.

LOEMOS, λοιμὸς *Pestem*, *Pestilentiam*, significat, morbum Epidemicum, malignissimum, & omnium perniciosissimum, cujus descriptionem generalem vix dare licet, propter summam varietatem symptomatum, & latentem causarum indolem & dispositionem. Quatenus a febre pestilente distinguitur, ita memoriæ & doctrinæ gratia describi poterit. *Pestis* est intemperies universalis, toto genere maligna, contagiosissima, Epidemica, cum omnis generis gravissimorum symptomatum congerie, præsentissimoque vitæ discrimine, proveniens a massæ sanguineæ & liquoris animalis per contagiosum quoddam & deleterium miasma subita corruptione, congelatione, coagulatione, fixatione, putrefactione, & interdum totali mortificatione. Plura videantur de hoc morbo apud Practicos, quorum innumera prostant scripta. Nobis libet allegare ex recentioribus Th. VVillis *de febrib. c. 12, 13.* Gr. dicitur etiam λοιμέη, quod vocab. Hipp. transtulit ad juvenilem imperitiam in arte Medica, vocans *juvenilem pestilentiam*, in *Præc. X, 4.* Foes *p. 388.*

LOEMOTOMIA, λοιμοτομία, hoc est, *excisio pestis*, refert inter περιφτήρια ἀνήκιστα Georg Thomson *in præfat. Acus magneticæ, ad fin.* promittens peculiarem de hoc tentamine tractatum Latinum.

LOGAPORUM *oleum* est oleum e Lacertis paratum, cujus meminit Oliger Iacobæus *Observ. de Ranis ac Lacertis c. 4 p. 136*, & descriptio extat apud Scultet. *Armament. Chirurg. P. II, Obs. XXXIX, vel in edit. Amstelodam. Obs. XXXI.*

LOGAS, λογὰς, vocatur *album oculi*, quod & alio nomine σφενδόνη & κυκλώπιον appellatur. Gorr.

LOGIATROS, λογίατρος, dicitur *Medicus ineptus* in obeundis operibus, Galen. *1 in 3 Epid. t. 29.* *Verbotenus Medicus*, qui ea nescit, quæ nemo e vulgo ignorat, *l. 8. meth. med. cap. 6 in fin.* In artis operibus non versatus, *c. 2 de nat. hum. t. 16.* Sermone Medicus, Lind. *Ex. XIV, §. 16.*

LOGICUS, λογικὸς, i. e. *rationalis.* Præter significationem illam, quando de disciplina Dialectica, sive recte concludendi & argumentandi accipitur & ejusdem autoribus, (quæ significatio non est hujus loci, licet ejus cognitio omnino tanquam præcognitum Medico sit necessaria,) *Logicus* vel *Logica* dicitur de secta certa Medicinæ & ejus cultoribus; ubi quidem Galen. sibimetipsi non consentit. Interdum enim *Logicum*, *Methodicum* & *Dogmaticum* pro uno eodemque habet, *l. 3 meth. med. c. 1.* Interdum vero distinguit, & *Logicos* saltem convenire statuit cum *Dogmaticis*, *de subfig. Empir. c. 1 & 2*, quæ acceptio etiam accuratior habenda & ab aliis quoque approbata. Gorr. Vide *Dogma.* Ita vero dicuntur *Logici Medici*, qui ratione & experientia nixi artem exercent feliciter. *Logicæ* alias *quæstiones* Galeno dicuntur λογικαὶ ζητήσεις, quæ usum artis transcendunt, *l. 3 de L. A. c. 1*, minus necessariæ; utpote ad curationem inutiles, non tamen omnino spernendæ, I. Alex. *not. ad Gal. l. 14 meth. med. c. 19. pag. 562.*

LOGISMOS, λογισμὸς, idem, quod λόγος, i. e. *ratiocinatio*, sive actus secundus animæ rationalis in homine; de quo legi poterit VVillis *tr. An. Brut. P. 1 cap. 7.* Λογισμὸς, *ratiocinatio*, ab Hipp. describitur, quod sit memoria componens ea, quæ per sensum sunt percepta, *Præcept. I, 8.* Apud eundem caussæ abditæ dicuntur, κατὰ λογισμὸν, quæ sola *ratiocinatione* investigantur & deprehenduntur, *4 de R. V. I. A. t. 55.* Gal. *in c. ad h. l.* Ita & κατὰ λόγον facere significat, quando Medicus ex certa rerum notitia depromtæ indicationi innixus præstat & applicat agenda, ex Hipp. *2 aph. 52.* Linden. *Ex. VII, §. 31.* λογισμοὶ etiam in ægris dicuntur *ratiocinationes*, vel mentis agitationes, quæ animo obversantur, sed turbatæ a sensibus animæ corporeæ internis, imaginatione sive phantasia, *s. 1 Epid. ægr. 8.* Iunge Foes. *p. 388.*

LOGODIARRHOEA, λογοδιάῤῥοια, *profluvium sermonis*, per elegantissimam Metaphoram, & opponitur τῇ βραχυλογίᾳ, *brevitati sermonis.* Illa laboravit Galenus; Hanc calluit Hipp. judice Lind. *Ex. XVI, §. 249.*

LOGOSOPHIA, λογοσοφία, id est, commentitia & *imaginaria sapientia*, de qua conqueritur idem hisce temporibus, opponens τῇ σοφολογίᾳ veterum. *Ex. VIII §. 1.*

LOGOS, λόγος, *Ratio*, *sermo*. Vide *Logismos*, *Lalia*. Iunge Dieter. *n. 507.*

LOLIGO, *Lolius*, τευθὸς, τευθὶς, nomen animalis marini sive pelagii mollis, utriusque sexus: *Majoris* & *minoris* descriptionem cum usu vide prolixe apud Aldrov. *l. 1 de mollib. cap. 6.* Meminit & Linden. *Ex. V § 39.*

LOLIVS, τευθὸς. Vide *Loligo*.

LOMBARDORVM *frater*. Vide *Harpa*, *Harpyia*.

LOMENTVM, ἐρεγμὸς, idem, quod *farina fabarum*, præsertim Ægyptiarum. Scrib. *n. 159.* Rhod. *in Not. ad h. l p 232 & in Lex. Scribon.* Forest. *l. 26 Obs. 7 in Schol.*; *l. 27 Obs. 8 in Schol.* *Lomentum* quoque significat pulverem tritum & lævigatum, vel pigmentum, quo pictores ad pingendum utuntur. Ita *lomentum* ex cœruleo trito, & *lomentum auri* leguntur ex Plin. *l. 33 c. 4, 5 & 13*, & apud Libav. *S. Arc. Chym. l. 3 c. 18 & l. 4 c. 20.*

LONGAON, *Longanon*, dicitur *Intestinum rectum*. Castell. Parac. *l. 2 de Tart. Tr. 1 c. 4 in Expl.* Barthol. *l. 1 An. c. 11.*

LONGÆVVS, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος, quid significet, notum est. Dicitur enim de temporis multitudine, vel longitudine ratione ætatis. *Longævitatis* caussa consistit in temperamento humido & moderate calido. Galen. *l. 6 de san. tu. c. 3, circa fin.* Exempla *longævitatis* recentiora vide *in Eph. Nat. Cur. A. III Obs 163.* De *longævitate* in antiquissimis temporibus differit Lang. *l. 1 ep. 79.* De *longævitate* ad annos CXX. protrahenda librum scripsit Thom. Philologus, quo etiam collimavit Claud. Deodatus *in Pantheo suo Hygiastico*, qui tamen prioris Autoris librum invita & tumultuaria Minerva conscriptum esse judicavit.

LONGVRIVS dicitur Ambr. Paræo, frustum ferreum, quod ignitum æstuario inditur, *l. 15 Chirurg. c. 13.* Vide supra *Æstuarium*.

LONGVS, μακρὸς, *Longitudo*, μακρότης, μῆκος, fere sæpius in Medicina de tempore, quam de corporis continua quantitate & mensura usurpari solet. Ita *Medicina* dicitur ars *longa*, *1 aph. 1.* *Morbi longitudo* legitur *2 aph. 28*; *4 aph. 36, 51*; *Coac. t. 67.* Iunge Dieter. *n. 511. 550.* *Longus pulsus* videtur differentia esse imaginaria apud Gal. *de puls. ad tyron. c. 2.* Sutura sagittalis vocatur Galeno κατὰ μῆκος εὐθεῖα, secundum *longitudinem* recta, aliquoties *l. de ossib. c. 1*, quam inepte Castellus *Longitudinalem* vocavit. Musculi etiam diversi in corpore humano epitheto hoc cognominantur ab Anatomicis, v. gr. *Longus* Capitis, Dorsi, cubiti, *Longissimus* Dorsi, de quibus vide inter alios Barthol. *l. 4 Anat. c. 5, 6, 7, 8.*

LOPA denotat squamam, vel scoriam metalli alicujus, & legitur in descriptione alicujus fortius adstringentis medicamenti: *Lopa* ferri apud Albin. Botton. *de morb. mul. l. 1 c. 54.* An fortassis coincidit cum vocab. *Loppa*, de quo paulo post. Desumtum etiam videtur a Græco λέπος, vel λοπὸς, de quibus suo loco: *Lepos*, *Lopos*; aut a λοπὰς, quod concham marinam quandam vel vestimenti genus aliquod significare docent Lexicographi.

LOPHADIA, *Lophia*, λοφάδια, λοφία, vocatur prima dorsi vertebra, quæ & ἀσφάλεια. Gorr. *in def.* Lind. *Med. Physiol. l. 2 c. 14 §. 33.*

LOPHAO, λωφάω, significat *remissionem*, laxamentum *capio*, quiesco, cesso. Vsurpatur de morbis remittentibus apud Hippocr. *l. de int. aff. LII, 14*; *l. de affect. XXX, 6*; *l. 2 de morb. mulier. XII, 37*; *l. 4 de R. V. I. A. t. 39.* Desumta est metaphora a jumentis, quando jugum de cervice removetur. *Cervix* enim λόφος vocatur. Iunge Foës. *p. 392.* Cur vero *ο μικρὸν* in *ω μέγα* mutatum sit, criticis inquirendum relinquimus.

LOPHOS, λόφος. Vide *Crista*.

LOPIMOS, λόπιμος, dicitur de fructibus castanearum, glandium & similibus, ideo, *quod possint decorticari*. Λοπίζω enim *decortico* significat. Idem, quod λεπίζω, & λόπισμα, *putamen*. Galen. *l. 2 de Al. fac. c. 38.*

LOPOS, λοπὸς, idem, quod λέπος, *corticem* significat. Apud Hippocr. vero ita vocatur *corii pars durior* & densior. Tergus, teste Galen. *2 de artic. t. 28, 47*; *Mochlic. I, 2.* Denotat quoque apud eundem *squamam*, *l. 2 Epid. sect. I, 49.* Vide Foës. *p. 388.*

LOPPA, terminus Spagyricus ad cimentationis artificium pertinens, estque nihil aliud, quam massa illa metallica, quæ resultat e calcinatione cæmentatoria, sive cum regulo, sive absque illo. Vide *Th. Chym. Vol. I p. 548 seqq.*

LOQVACITAS, μακρολογία, idem, quod *Garrulitas*. Meminit Gal. *l. 2 de diff. resp. c. 11*, ubi idem est, quod λογοδιάῤῥοια.

LOQVELA, λαλιά. Vide *Locutio*.

LORA, δευτέρια, θάμνα, *Thamna*, vinum secundarium, & vilissimum pro familia, indignum vini nomine, paratum ex acinorum folliculis expressis in dolia conjectis, quibus aqua affunditur. Linden. *Exerc. X §. 183, 196, 200.* Vide *Deuteria*. Vocatur & diminutive *Loriola*.

LORCHA est tota locustarum dulcedo usque ad centrum substantiæ, id est, germinum arboreorum, sive extremitatum. Paracelf. *de melle c. 2.* Rul. & Iohns.

LORDOS, λορδὸς, *Lordosis*, λόρδωσις, λόρδωμα, dicitur de spinæ dorsalis vitio, quando in partem anteriorem inclinat, aut recurvatur. Latine *Repandum* dicitur, *Recurvatio*. Frequenter occurrit in Hippocr. *2 de fract. t. 62*; *3 de art. t. 8, 45, 51, 52*; *Mochlic. XXII, 10.* Galen. *com. 4 aph. 35 & 3 de art. t. 2.* Plura loca vide in Foës. *Oecon. p. 388.* Pertinet vel ad morbos in situ vitiato,

vitiato, vel etiam in figura vitiata. Hunc affectum non in ipso dorso, verum in basi ultima dorsi quærendum esse existimat D. VVedel. *Patholog. dogm. sect. 1 c. 5 p. 51, 52*, & centrum gravitatis corporis esse vitiatum ob vitium circa diametrum & basin molis totius statuit.

LORICA vocatur Chymicis massa tenax, nec nimis dura ex vitro, fragmentis crucibulorum pulverisatis & cum luto figulino mixtis & aqua calida, quæ inducitur retortis aliisque vasis, ut muniantur, Morley *Collect. Chymic. Leidens. cap. 229.* Modus hic muniendi ibidem dicitur *Loricatio.*

LORINDE est aquarum commotio cum concentus resonantia, mutationis indicium, ut alterationis in firmamento meta. Ruland. & Iohnson. *Lorind* est sonitus aquarum in lacubus stagnantibus cum tremore & agitatione. Estque veluti tonitru aquarum, ortum ex tribus principiis, Mercurio, Sulphure, & Sale, opera Astri aquei. Paracels. *de caducis, paragr. 2.* Per Metaphoram eidem *Lorind Matricis* vocatur Epilepsia uterina, vel *convulsivus uteri morbus, ibid.*

LORRHET Paracelso dici Spiritum Terebinthinæ legitur apud Beguinum *in Tyrocin. Chym.* ubi etiam ejus descriptio habetur, *l. 2 c. 4.*

LORVM, ἱμὰς, vide *Himas.* Pertinet etiam ad materiam Chirurgicam. Ita Petr. Castellus *lorum urinarium* adhibuit, palmi longitudine, e corio rubro Turcico tenuissime secto atque humectato, deinde circumvoluto tabellula imposita rotundum factum, teste Rhod. *ad Scribon. num. 180 p. 267.* Imo & inter Pharmacevtica. Nam *d. l.* mentio fit *Lori vomitorii*, quod fuit corrigia a coriariis nautea herba tractata, quæ in os demissa tetro sapore vomitum ciebat. An vero per *Nauteam herbam* Bryonia alba, vel nigra, intelligi debeat, vide pluribus *ibidem in d. Notis* Rhodii.

LORVS, i. e. *Mercurius.* Rul. & Iohns.

LOT, i. e. *urina.* Iid.

LOTIO, λουτρὸν, idem, quod *Lavatio.* Vide *Lavatio. Balneum.* Particulares *lotiones* sunt capitis, manuum ac pedum, quæ etiam diversimode ad valetudinem tuendam faciunt & commendantur. *Lotio* quoque tribuitur pani, unde *Lotus panis*, i. e. liquore imbutus & madefactus, de quo vide Mercurial. *l. 6 V. L. c. 17.* Sylvatic. *controv. 6*, citante Moræo *ad Schol. Salernit. p. 298.* *Lotio* medicamentis etiam competit, quæ *lavantur*, si foris re aliqua sunt contaminata. VVeker. *Ant. Gen. lib. 3 c. 30.* Vnde *Lota medicamenta* vocantur, præsertim metallica, quæ dicuntur πλυθέντα vel πεπλυμμένα, Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 1.*

LOTIVM, οὖρον. Vide *Vrina.*

LOTVRA, πλῦμα. Vide *Plyma.*

LOXIA, λοξίας, nomen avis, quæ & *Curvirostra* vocatur, cujus descriptionem & usum exhibet Aldrov. *l. 12 Ornithol. c. 47.* Sunt etiam, qui aquam, e qua potavit *Loxia*, item stercus, contra epilepsiam hodieque commendant.

LOXOS, λοξὸς, significat *obliquum*, & in specie medium est inter rectum & transversum. Gal. usus est de frictionibus, *l. 2 de san. tu. c. 3*, λοξότης, obliquitas, dicitur de septo transverso. Galen. *l. 2 de mot. musc. cap. 8.*

LOZONGA, idem, quod *Morsulus*, nomen formæ medicamentorum. Vide *Morsulus.* Schröder. *l. 1 c. 3.*

LVBAN, *Luben*, idem, quod *Olibanum.* Vide *Thus.* Rul.

LVBRICITAS, ὄλισθος, *Lubricans*, ὀλισθαίνων, *Lubricus*, ὀλισθηρὸς, dicitur de alimentis & medicamentis, ob humiditatem materialem facile transeuntibus, & virtutem laxandi, vel solvendi habentibus, Galen. *l. 1 de Al. fac. c. 1.* Ita ptisana dicitur ὀλισθηροτάτη, i. e. *lubricissima*, Hipp. *1 de R. V. I. A. t. 29, 30*, & de oxymelite, quod *lubricitatem* facit in faucibus, *ibid. s. 3 t. 26.* Alias ὄλισθος, ὀλίσθημα, *luxationem* articulorum quoque significat, quando sede sua prolabuntur, & ὀλισθαίνειν, *luxari*, excidere loco suo, apud Hippocr. *1 de artic. t. 1; 2 de fract. t. 39 & s. 3 t. 51.* Gal. *in comm. ad hos textus*, & *in Defin. Hipp. in Mochlic. X, 1, 10.* Differt ἀπὸ τοῦ διακινήματος, quod hoc significet aliqualem *emotionem* ossis articuli; illud vero luxationem & integram elapsionem. Vide *Diacinema.* Iunge Foës. *p. 451.* *Cura Lubrica* Paracelso dicitur ea, quæ competit ulceribus, pustulis, variolis, in quibus prædominatur excrementum lubricum, *l. 5 de curat. morb. Gall. c. 1.*

LVCANVS idem, quod *Scarabæus cornutus*, *Scarabelaphus*, Gr. κάραβος, Schröder. *l. 5 cl. 4 num. 114.* Vide *Carabos.*

LVCERNA, λαμπὰς, λύχνος, quid proprie significet, ex aliis quoque lexicis notum est. De *lucernis perpetuis & inextinguibilibus*, vide præter Mercurialem *in V. Lect.* Libav. *Tom. III Oper. p. 219 seq.* C. Rejes *in C. El. q. 58.* De *lucernis fictilibus* Chioccum *in Mus. Calc. sect. 6 p. 716.* Est & nomen piscis *Lucerna*, qui alias *Hirundo* vocatur. Vide *Hirundo.*

LVCIDVS, διαφανὴς, idem, quod *pellucidus, transparens.* Vide *Diaphanes.* *Lucida urina* Paracelso dicitur ad manum diaphana, verum non procul, vel in distans, *l. 2 de urin. judic. c. 2 & alibi.*

LVCIVS, λύκος, λύκιος, nomen piscis, quasi *Lupius* dicti, fluviatilis, voracissimi, ita ut pernicies piscium in piscinis & prædator vocetur a Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 5*, cujus historiam, usumque in cibis & Medicina atque vires vide apud Aldrov. *l. 5 de pisc. cap. 39.* Schröder. *l. 5 cl. 3 n. 82.* Iul. Alex. *d. l.* Linden. *Ex. XI §. 88 seqq. multis.* Rolfink. *O. & M. Med. Sp. l. 2 s. 3 c. 63 & l. 14 s. 1 c. 12.* *Lucillus* diminutivum est *Lucii.*

LVCTA, παλαισμα, πάλη, *certamen*, præsertim inter duos significat, & pertinet ad exercitia corporis fortiora; consistens in premendo potissimum, & remittendo, vel

vel continendo, Iul. Alex. *not. in Gal. l. 2 de ſan. tu. T. II p. 392.* *Ars luctatoria*, παλαιστρική, cujus ſpecies eſt καταβλητική, ad Gymnaſticam refertur, *ad Thraſybul. c. 45.* Per translationem quoque *Lucta* vocatur motus inteſtinus portionum activarum & paſſivarum in fermentatione, quemadmodum deſcribitur a VVillis *de ferment. c. 2.* Kergero & aliis. *Luctæ* quoque nomine haud raro venit conatus flammæ vitalis, ſive caloris nativi adverſus cauſſam vel materiam morbificam, qui conatus potiſſimum in ſtatu vel vigore morborum, præſertim acutorum, animadvertitur.

LVCTVOSVS, κλαυθμώδης. Vide *Claὒthmerizo. 6 aph. 54.* Dieter. *n. 466.*

LVCVBRATIO, ἡ πρὸς φῶς διαπόνησις, ſignificat proprie laborem vel antelucanum, vel nocturnum. Unde *Lucubrationes* in *diurnas* & *nocturnas* diſtinguuntur, quarum hæ vitandæ, ceu noxiæ; illæ quoque ſi nimiæ fuerint, intermittendæ, Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 2 ſ. 3 c. 111 & l. 14 ſ. 3 c. 20.* Dieter. *Iatr. p. 87 ſeqq.* Alias *Lucubrationes* quoque ponuntur pro ſcriptis Gr. πραγματεῖαι dictis, Gal. *2 in l. 3 Epid. t. 4.*

LVCVMORIANA DORMITIO dicitur Somnus præternaturalis per aliquot dies durans, denominatione deſumta a fabuloſa *Lucumorianæ* gentis hyematione inter mucum & nives per ſemeſtre circiter durante, de quo ſomno p. n. videantur obſervationes apud Bonett. *Med. Septentr. l. 1 ſect. 11 c. 1 p. 96 ſeqq.*

LVDVS, παίγμα, παιγνίον, quid ſignificet, jam jam ante conſtat. Pertinet in foro Medico ad exercitia corporis, cum animi recreatione conjuncta. Vide *Dogmat. Noſtra Med. Gen. P. V. cap. 5 d. 5 pag. 637 ſeq.* Aliquando *Ludere* ſtrictius ſumitur pro operam venereis dare, ἀφροδισιάζειν, teſte Linden. *Ex. VI §. 48.* *Ludus Paracelſo*, Helmontioque dicitur lapis peculiaris & arcanum contra calculum remedium, ita dictus a forma tali, teſſeræ vel cubi, qua ſemper reperitur erutus. Legatur Paracelſ. *de morbis ex Tartaro Tract. 2 c. 1.* Helmont. *de Lithiaſi c. 7 n. 21 ſeqq.* quamvis hic *d. l. §. 23*, hoc nomen etiam tribuerit ſpeciei Calcarii lapidis, ad littora Scheldæ fluvii reperibilis, *Theatr. Chym. Vol. VI p. 454.* Ruland. & Iohnſ. reſtrinxerunt ad lapidem humanum e veſica exciſum, *in Lex.* Bekerus ad omne ſedimentum Tartareum & ſabuloſum, quod in urina ſubſidit & matulæ adhæreſcit, applicat, ejusque uſum & facultates Medicas explicat. *Microcoſm. Medic. l. 1 c. 9 p. m. 109 ſeqq.*

LVES aliquando accipitur latiſſime pro omnis generis *morbo.* Gr. πάθος, νόσημα. Interdum reſtringitur ad *morbos contagioſos* peſtilentes, & ita reſpondet Græco λοιμός. Aliquando vero ſtrictiſſime dicitur de *Morbo Gallico*, qui *Lues Gallica*, *Venerea* plerumque appellatur. Vide *Gallicus.* Græcis ignotus affectus. Poſſet autem haud inepte dici νόσημα ἀφροδισιαστικόν, vel ἀφροδίσιον. Dieter. *Iatr. p. 274 ſeq.*

LVMBALIS, vel *Lumbaris Arteria* & *Vena* dicitur Anatomicis, quæ ad regionem lumborum excurrit, Bartholin. *libell. I Anat. cap. 8 pag. 643 & libell. 2 cap. 5 p. 656.*

LVMBRICALES Muſculi vocantur *Adducentes digitos* in manibus & pedibus, & opponuntur *Interoſſeis.* Barthol. *l. 4 Anat. c. 9 p. 577 & c. 14 p. 538.*

LVMBRICVS, σκώληξ, idem, quod *Vermis.* Vide *Helminthes.* *Lumbrici nitri*, inteſtina fimi, σκώληκες, a lubricitate dicti, vermes ſunt in fimo, vel terra reperti. Rul. & Iohnſ. vocantur *Lumbrici terreſtres*, item ἔντερα τῆς γῆς, *inteſtina terræ*, quorum uſus ſingularis in morbis nervoſarum partium commendatur. Schrod. *l. 5 cl. 4 n. 108.* Fr. Hofmann. *in Claὒi ad h. l.* aliosque. Meminit & Hippocr. *ὒermium ſtercorariorum*, qui σκώληκες κοπρίωνες vocantur, iisque ſiccatis utitur ad uterum purulentum, *l. de ſuperfœtat. XIII, 5.* *Lumbrici* quoque in aquis putridis reperiuntur. Ruland. & Iohnſ. *in Lex.*

LVMBVS, ὀσφύς, ὀξύς, proprie dicitur pars totius ſpinæ infra dorſum quinque vertebris omnium craſſiſſimi, maximisque compacta, inter dorſum & os ſacrum mediis; eſtque ea regio corporis, qua homines cinguntur. Meminit aliquoties Hipp. *3 aph. 13; 4 aph. 11; 5 aph. 69.* *Lumbago* ὀσφύος ἄλγημα vocatur. Dieter. *num. 630.* Foëſ. *Oec. p. 465.* Linden. *Ex. VI §. 70 ſeqq.* *Lumbi* libidinis ſedes quoque vocantur, teſte Keuchen. *not. ad Sammonic. p. 183.* Apri *lumbus* inter delicias eſculentas relatus. Mercur. *l. 2 V. L. c. 22.* De hoc nomine *Lumbus* verſus ænigmaticos cum eorum expoſitione ad plumbum directa vide apud Libav. *Alchym. Pharmaceὒt. c. 26.*

LVMEN, φῶς, αὐγή, quid ſit, ex Phyſicis conſtat. Vocatur & quandoque *Lux.* Refertur in ſpecie ad media in Chirurgia neceſſaria, & dividitur in duas ſpecies: *Naturale* & *Artificiale*, Hipp. *1 de iis, q. in medic. t. 8.* Galen. *in comm. ad h. l.* Multa alias apud Paracelſum, & in genere apud Spagyricos leguntur de gemino cognitionis principio, *Lumine Naturæ* & *Gratiæ*, quæ ſuccincte expoſuit Schröder. *l. 1 c. 5.* Iung. Fr. Hofmann. *in Claὒ. ad h. l.* Quid ſit *Lumen fatale*, legi poterit apud Libav. *T. II Oper. pag. 324.* *Lumen perlarum* ex Mercurio Philoſophico qui fiat? vide *Theatr. Chym. Tom. I p. 309.* *Lumen luminum* vocatur vis tenuiſſima Sulphuris pura, non urens, eſtque forma & ſplendor omnium metallorum, qui illuminat omnia corpora, eſtque tinctura illuſtrans & perficiens omne corpus. *Theatr. Chym. Tom. IV p. 879.* Porro nonnulli Doctores nomen hoc tropico ſignificatu ſuis ſcriptis impoſuerunt v. g. Theodorus de Craanen *Lumen Rationale ſuper Caſus Henrici Regis Medicos* edidit, & noviſſime Henricus Deventer *Lumen noὒum obſtetricandi artem exhibens* in publicum emiſit.

LVMINARIS lapis dicitur Marcaſita, Pyrites. Vide *Marcaſita.*

LVNA, σελήνη, proprie ſignificat Aſtrum reſpectu viſus

visus nostri magnum, inter Planetas infimum, & globo terrestri proximum, de cujus singulari efficacia & regimine in inferiora prolixe disseruit Gal. *l.3 de dieb. critic. c.2 seqq.* quod etiam non negavit Cl. Dn. Sturmius *in Scient. Cosmica P. Spec. Tab.3.* Imprimis vero cerebrum afficere, satis confirmat *Epilepsia*, quæ propterea *morbus Lunaris*, & ægri illa correpti *Lunatici*, σεληνιακοὶ, aut σεληνιαζόμενοι vocantur, quod Epileptici ad mutationes *Lunares* acrioribus corripiantur paroxysmis, teste Dieter. *n.319 p.454.* De *Lunæ* viribus quoque vide Casp. Rejes *Camp. El. q.75.* Ab hac propria significatione contigit, ut & ipsi dies appellati fuerint *Lunæ*, calculo facto a novilunio, ceu prima luna, seq. dies *secunda Luna*, & sic deinceps. Ita apud Scrib. *n.12* legitur, a *prima Luna ad tricesimam*, i. e. per triginta dies, ad quem locum vide Rhod. *notas p.43.* Chymicis vero & Spagyricis *Luna* significat *Argentum.* Vide *Argentum. Luna compacta* est *argentum* fixum, vel aurum album, Rul. & Iohnson. De *Luna hydragoga* Angeli Salæ & ejus præparatione facillima vide in Morley *Coll. Chym. c.236.* Boylei Luna Hydragoga descripta legitur in Iuncken *Lex. Ch. Ph. P.I p.133* & *Lunæ Musicæ p. 134.* Interdum quoque *Luna* mystice vocatur *Margasita argentea*, & essentia Bismuthi, Libav. *S. A. Ch. l.7 c.14.* *Mercurius* quoque *Philosophorum Luna* dicitur, vel *Liquor Lunariæ*, *cap.27 & l.5 cap.12 alibique.*

LVNARIA nomen est æquivocum. 1. significat plantam, cujus descriptio apud rei herbariæ scriptores videatur. 2. Chymice notat aquam mercurialem, acetum philosophorum, mercurium mineralem, aquam corrosivam, sputum Lunæ, uti legitur in Anonymi tractatu vernaculo de Boriza. *Boriza* enim Rabbi sola impositum idem est, quod *Lunaria.*

LVNÆTRIA Hermeticis dicitur *Febris Hecticæ* species, quæ inter Lunæ periodum est curabilis. Dolæus *Encyclopæd. Med. l.4 c.4 §.5.*

LVNIFICVS dicitur Spagyricis *Mercurius*, cum ad lapidem *argentificum* adhibetur. Libav. *Apoc. Herm. P.poster. T. II Oper.p.346, 347.*

LVO, λύω, i. e. *lavo.* Vide *Lotio.*

LVPIA vocatur tumor durus, glandulosus, qui alias *Glandula* Avicennæ, item *Nodus* vocatur, *Ganglio* valde similis, haud dubie eandem causam cum scirrho obtinens; de quo affectu vid. Forest. *Chirurg. l.3 Obs.8 Schol.* Iungatur M. A. Severin. *l. de abscess. anom. c.14.* Specialiter de *lupia palpebrarum*, *l.11 Pract. Obs.41 Schol. in fin.* Iung. VValther. *Sylv. med. p.538.* *Lupia* dicitur tumor in palpebrarum parte interna, & habetur pro specie Nodi, & videtur nihil aliud esse, quam Grando, sive Chalazion. Apud Guidonem vero Lupia dicitur tumor mollis & rotundus in juncturis & locis siccis, notante Ingrassia *com. ad Avic. de Tum. p.n. p.367.*

LVPINVS, θέρμος, præter Botanicam significationem, etiam Medicis significat speciem ponderis, quamvis inter Autores non conveniat; Sennert. per drachmam dimidiam exposuit. Vid. *Instit. l.5 part.3 sect.1 c.3*, qui summa industria & scito ordine ponderum nomina explicavit.

LVPVS, λύκος, est vocabulum valde æquivocum. (1) significat animal digitatum quadrupes, ferum, rapax, ovium hostis aliarumque pecudum, cujus historiam, & usum Medicum, ut & diversas species *luporum* vide ap. Aldrov. *l.1 de quadr. dig. vivip. cap.6 seqq.* Iunge Schröd. *l.5 cl.1 n.25.* (2) *Lupus* nomen est piscis marini, qui & Gr. λάβραξ, a voracitate, dicitur, cujus descriptionem, cum usu in cibis & Medicina, tradit Idem *l.4 de pisc. c.2.* (3) *Lupus* est phalangii vel aranei species, quæ muscas perdit, eisque pascitur, corpus habens latum & volubile, partes circa collum incisas, & tres oris eminentias, ex Aëtio, Aldrov. *de insectis, l.5 c.12.* Forest. *l.30 Obs.12 in Schol.* (4) Denique *Lupus* significat ulcus malignum cancrosum, partes inferiores, præsertim crura infestans, celerrime proximas carnes depascens, & exedens, instar *lupi* famelici; estque e genere *phagædenarum.* Forest. *Chirurg. Obs.l.3 O.7 in Schol.* Dieter. *Iatr. p.387.* (5) Tropice *Lupus* etiam vocatur *Antimonium*, quia in purificatione Auri cum Antimonio facta hoc per sulphur suum rodens absorbet & imbibit omnia heterogenea, tam metallica, quam non metallica, uti hoc norunt ipsi etiam Aurifabri.

LVRCO, λίχνος, idem, quod *Gulosus*, capacis gulæ homo, qui cum aviditate devorat, edit sine fame, bibit sine siti, super crudo cibo crudum inædificat, & ita sanitatem destruit. Dieter. *p.1006.* Lind. *Ex. XI §.128.* Hinc & Clemens Alexandr. scribit, *Lurcones* nihil aliud esse, quam buccam & maxillam, teste P. M. de Calderia *Tom. II Oper. p. 149 B.*

LVRIDVS, ὠχρὸς, & *Luror*, τὸ ὠχρὸν, colorem mixtum ex pallido & luteo significat, vel ex candido & flavo, cujus descriptionem vide apud Galen. *2 de R. V. I. A. t. 22.* Iunge Foës. *Oeconom. pag. 664.* *Luror buxeus* dicitur Apulejo apud Linden. *Ex. IX §.18.*

LVS dicitur Officulum quoddam ossi sacro inferius subnexum, de quo Rabbini fabulantur, illud nulla vi, nulloque modo corrumpi, aut perdi posse, sed esse & manere principium resurrectionis & futuræ resuscitationis fundamentum. Legatur D. Dassov. Prof. VVitteberg. *tr. de Resurrect. mortuor. cap. 3 p.26 seqq.*

LVSCINIA, ἀηδὼν, item *Philomela*, nomen aviculæ canoræ nobilissimæ, cujus historiam, usumque in cibis, Medicina, & deliciis, prolixe descripsit Aldrov. *l.18 Ornithol. c.2.*

LVSCIOSVS, μύωψ, *Lusciositas*, μυωπία, dicitur de vitio oculorum, quando quis non nisi oculis propius

pius admota videt, eademque prope oculos contingit & limis semiclusisque adspicit, etiamsi parva sint; remota vero, quamvis magna videre non potest. Estque vitium ab imbecillitate congenita spirituum visivorum eamque ob causam incurabile. Differt a *Nyctalope*, (νυκτάλωψ Græce quippe, qui non natura, sed ex morbo talis evasit. Castell. Gorr.

LVSTRAMENTVM nihil aliud quam purgans, notante D. P. Ammann. *in Irenic. p. 186. ad l. 3 §. 3 Cornel. de sicar. & venefic.*

LVSTVM dicitur pinguedo, *Cremor*, vel *Flos Lactis*. Rul & Iohns. *in Lex.*

LVTATIO est *oblinitio luto* facta in operationibus Pharmacevticis & Chymicis necessaria. Vide *Lutum*. Fr. Hofm. *in Clav. ad Schr. l. 1 c. 14.* *Lutatio* etiam vocatur Nidificatio hirundinum. *Lutamentum* etiam inter remedia Topica ad varios morbos refertur ab Andr. Baccio *de Thermis &c. l. 2 c. 16 p. 115*; uti & *Illutamentum* vocat. Differt a saburratione vel arenatione, de qua vide *Illutatio* & *Arenatio*.

LVTEA, nomen aviculæ, quæ & *Cirlus* vocatur, cujus descriptionem cum usu vid. in Aldrov. *l. 18 Ornith. c. 21.*

LVTEVS, ξανθὸς, idem, quod *Flavus*, colorem significat ruffum dilutiorem, qualis est in vitello ovi, propterea ovi *Luteum* dicto. Vid. Rhod. *ad Scribon. n. 215.* Vide *Flavus*.

LVTIGRADVS, item *Luticalcus*, πηλοπάτις, aut πηλοβάτις, epitheton calceorum, vel soccorum, quibus commode per lutum transire licet. Hipp. *4 de artic. t. 13.* Gal. *in comm.*

LVTRA, ἐνυδρὺς, vel ἔνυδρις, animal dicitur quadrupes, *Castori* simile, quod nunc in terra, nunc in aquis degit. Arist. *l. 8 H. A. c. 5.* cujus descriptionem usumque in cibo & Medicina tradit Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. c. 13.*

LVTRON, λουτρὸν. Vide *Balneum*. Latine *Lavacrum*. Iunge Diet. *n. 508.* Est etiam nomen medicamenti ophthalmici, quod ad Hermiam. autorem refertur, apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.*

LVTVM, πηλὸς, alias idem, quod *cœnum*, significat. Apud Fallopium legitur in Masculino, *Lutus*, *l. de Therm. & aq. metall. c. 16.* Ita I. Cæs. Claudin. *in Appendice ad tract. de ingressu ad infirmos Sect. 1 p. m. 393 seqq. Luta medicata* descripsit per lunum, qui in fundo aquarum ferinarum s. metallicarum subsidet, ubi etiam eorum facultates & usum tradidit. Ita & Andr. Baccius *de Thermis* horum *lutorum* in thermis meminit, quæ loca videantur in illius Indice. Porro in Medicina sumitur pro certa materia & massa, ad oblinendum & obturandum vasa figulina, vitrea & alia; & conficitur vel ex farina & aqua, vel ex calce viva & albumine ovorum, vel ex scobe martis, farina laterum cum oleo lini &c. Fr. Hofm. antea *cit. loco.* Iungatur Rolfink. *Chymiæ l. 2 c. 21.* videatur & Iunken *Lex. Chym. Pharm. P. I. p. 135 seq.* Ex his *lutis* quædam vocantur *Lutum philosophorum sapientiæ*. Th. Chym. *Vol. IV, p. 1003.* Libav. *S. A. Ch. l. 8 c. 30.* Per translationem etiam dicitur de quibusdam terris v. g. *Lutum sigillatum* est *Terra sigillata*, *Lutum Armenicum* est *bolus*, &c. Rul. & Iohns. Ita quoque de excrementitiis crassioribus humorum, v. g. *Lutum Tartari* vocatur mucilago Tartarea, in urina notanda, Paracels. *in Fragm. Medic. ad Tom. III referendis.* Hinc *Lutosa urina*, *Lutosus Tartarus. Ibid.* De *Luto Hermali* & ejus usu vide Fallop. *d. l.*

LVX, φῶς, vel idem, quod *Lumen*, vel hujus Efficiens. Nam indifferenter sumitur. *Lux*, si non omnis, certe potissima in Sole est, ceu *luminari* magno, quod præest diei, Linden. *Ex. XI, §. 117.* Lux inter creaturas prima bona dicta, corporalis quidem sed spiritualibus proxima, *Exerc. XVI, §. 130.* Differentia inter *Lucem* & *Luminare* legatur *in Th. Chym. Vol. I p. 350.* quod *Lux* prius creata, deinde *Luminaria*.

LVXATIO, ἔκπτωμα, ἐξάρθρωσις, ὄλισθος, ὀλίσθημα, dicitur ossium articulatorum e propria sede emotio, excidentia absque fractura. Galen. *l. de fract. 1.* Vide *Ecptoma*, *Exarthroma.* Est morbus in situ, a caussa plerumque externa violenter agente proveniens. Videantur & scripta Chirurgica.

LVXVRIA, *Luxus*, substant. *Luxuries*, ἀσέλγεια, ἀκρασία, denotat omnem *intemperantiam* in cibo, potu, re geniali, ut & in aliis rebus non naturalibus; nec opus habet ulteriori declaratione. Alias etiam de excrescentia carnis dicitur, quod sit caro *luxurians*; & Blasius Gingivarum *luxuriem* vocavit earum intumescentiam, *Med. Univ. p. 301.*

LVXVS, adject. pro *Luxatus*, ponitur apud Scrib. Vide Rhod. *in Lex. Scribon.*

LVZ, nomen ossis, de quo tamen non certo constat, an de vertebra aliqua dorsi dicatur? an vero de ossiculo aliquo pedis? *Eph. N. C. An. II Obs. 53 in Schol.*

LYCANTHROPIA, λυκανθρωπία, item λυκάων κυνανθρωπία. Arabice *Catrab*, *Cutubut*, Latine *Lupina*, vel *Canina insania* dicitur, juxta plerosque Medicos species quædam *Melancholiæ*, qua ægri noctu domo egressi, urbem circumeunt, quadrupedum more incedentes lupos imitantur ululantes, donec dies illucescat, defunctorum monumenta quæritant, adaperiunt, cadaverum frusta arripientes, secumque collo gestantes, fugiuntque die vivos homines, nocte insequentes mortuos. Sunt autem eorum notæ: facies pallida, oculi sicci & cavi, visus hebes, lingua siccissima, saliva in ore nulla, sitis immodica, tibiæ perpetuo exulceratæ, propter frequentes casus. Nonnulli etiam ut canes mordent, ex quo arbitror, morbum ipsum κυνανθρωπίαν vocatum fuisse veteribus. Hæc Castellus & Gorræus ex Aëtio & Ægineta *l. 3 c. 16.* Iung. Diet. *p. 756.* Caussa igitur hujus affectus ex descriptione *Melancholiæ* petenda erit, de qua infra suo loco. Quam

Quamvis vero dari hujusmodi *Melancholicæ insaniæ Lupinæ* speciem, quam Gal. *l.3 de fac. parab. n. 233* λυκοκεφαλίαν, dolorem capitis lupinum appellasse videtur, nolimus inficiari; est tamen sine dubio rarissima. Frequentius vero sumitur vocabulum hoc de imaginaria diabolica hominum in *Lupos* conversione, qua non solum ipsi hoc malo affecti se lupinam formam habere existimant, sed & aliis tales videntur, quod Dæmonum ope accidit, objectu mentitarum formarum sensus ludificantium. Sennert. *lib. 2 Inst. Med. part. 3 sect. 1 c. 7 & Med. Pr. l. 1 part. 2 c. 16.* Verum cum ejus caussa sit extra pomæria Medicinæ, pluribus hic non opus est verbis. Realis in lupum conversio merito negatur.

LYCAON, λυκάων, idem, quod λυκανθρωπία, Gorr. Ægin. *d. l.*

LYCHNION, λυχνίον, nomen est medicamenti ad inunctionem oculorum, apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.*

LYCHNOMACHÆRA, λυχνομάχαιρα, instrumentum dicitur, quod manubrio suo lychnum gerere potest, acie vero usum cultri præbere. Casp. Hofmann. *comm. in Galen. LL. de V. P. n. 248 seq.*

LYCIUM, λύκιον, dicitur succus concretus, extractus ex arbore quadam ejusdem nominis. Ericæ vel Tamarisci simili; cujus modum extrahendi descripsit Dioscor. *l. 1 c. 132.* VVeker. *Ant. Sp. l. 1 f. 16.* Meminit hujus aliquoties Gal. *l. 7 de S. Fac. §. h. tit. l. 2 de Antidot. c. 15.* ubi duplex constituit: *Pataricum* & *Indicum*, quod melius, *lib. 3 de C. M. S. L. cap. 1.* ubi *Lycii spuma* legitur.

LYCOIDES, λυκοειδής, *lupo similis*, dicitur affectus quidam, qui iis evenit, qui semen diutius præter naturam retinuerunt, quod veneni naturam induens in venis & arteriis, dum nequivit ejici, anginosam generat affectionem in faucibus, & quandam quasi suffocationem. Vnde & *Lupus*, item *Strangulator*, vocatur. Castell. ex libro quodam spurio inter Galenicos relato *de spermate.*

LYCOS, λύκος. Vide *Lupus.*

LYDIUS *lapis*, λύδιος λίθος, *Coticula*, *Lapis Heracleus*, χρυσῖτις βάσανος, dicitur lapis, qui reperitur in flumine Tmolo, & alibi, cui aurum & argentum attritum colore examinatur. Hinc *judex auri* dicitur. Chiocc. *Mus. Calceol. sect. 3 p. 353. seqq.*

LYGISMOS, λυγισμὸς, dicitur *artuum contortio*, luxatio, confractio, a verbo λυγίζω, quod idem est, ac στρέφω, κάμπτω, *torqueo*, flecto. Legitur apud Diosc. *l. 4 c. 107.*

LYGMOS, *Lynx*, λυγμὸς, λύγξ, Latine *Singultus.* Communiter statuitur, esse motum convulsivum ventriculi, quo conatur aliquid tunicis impactum quantitate, vel qualitate molestum expellere, Gal. *c. 5 aph. 4; c. 6 aph. 39; c. 7 aph. 3 & c. 4 de R. V. I. A. t. 69.* Quamvis vero nullum sit dubium, *Singultum* esse motum convulsivum, merito tamen circa subjectum adhuc dubitari potest. Ita Fr. de le Boe Sylvius διαῤῥήδην negavit, ventriculi affectum esse, quin potius Diaphragmatis *l. 1 Pr. Med. cap. 23. §. 9 seqq.* quæ sententia & nobis verior videtur. Dolæus pro subjecto conjunxit ventriculum sive stomachum secundum fibrillas suas & nervos, & tunicam cum diaphragmate communem. *Encyclopæd. l. 3 c. 2 §. 2 p. 392.* Quare talis descriptio institui poterit: *Singultus* est motus convulsivus interpolatus diaphragmatis, in consensum trahens ventriculum, & vicinas partes, proveniens ab humoribus, vel vaporibus, vel copia, vel qualitate acri peccantibus, & ad membranaceum diaphragmatis centrum, vel medium penetrantibus, ipsumque pungendo, vel rodendo, vel aggravando ad convulsivum illum motum irritantibus. Meminit aliquoties Hipp. hujus affectus in aphorismis, *6 aph. 13, 39; 7 aph. 3. 10, 17.* Iunge Dieter. *n. 509.* Placet nobis alias ingenua confessio Th. Sydenham *in Observ. de morb. acut. sect. 1 c. 4 pag. 70* scribentis: Ingenue fateor, me mihimetipsi de *Singultus* caussa disquirenti satisfacere non posse. *Singultuosi* dicuntur, qui diu & frequenter singultiunt, Gr. λυγγώδεες, Hipp. *Coac. t. 45.* & *febres singultuosæ*, πυρετοὶ λυγγώδεες, ἢ λυγμώδεες, quas frequens comitatur *singultus*, *4 de R. V. I. A. t. 69; 2 de fract. t. 23; Mochlic. XVII, 7.* Iung. Foës. *p. 390.* Observatio *singultus* periodici admiranda extat *in Act. Hafn. Vol. I Obs. 73.*

LYMA, λῦμα, significat *purgamentum*, sordes, quæ vel abluendo deponuntur, vel etiam e ventre rejiciuntur. Occurrit apud Hipp. *l. de Gland. VIII, 4.* Erotian. *Onom. p. 72. C.*

LYME, λύμη, significat *noxam*, exitium. Quo vocabulo crebro usus Hipp. *1 de fract. t. 13; s. 2 t. 22.* Hinc verbum λυμαίνομαι, *noxam infero*, offendo, quod legitur *1 de artic. t. 62; s. 3 t. 103; l. de Epileps. XIII, 13.* Foës. *Oec. p. 392.*

LYMPHA, proprie notat *aquam fluentem*, sive fluentum, Græc. νᾶμα. Hodieque vero vocabulum hoc in Medicum translatum usum frequentissimum; quamvis qualem humorem proprie significet, non adeo planum sit & explicitum. Hoc tamen elici poterit ex recentiorum scriptis, quod *Lympha* sit liquor aqueus quidam, vel una cum sanguine fluens, & ita idem, quod ὀῤῥὸς, serum sanguinis; vel una cum spiritibus animalibus in nervis moveatur; & ita liquoris nervosi nomine venire posset; vel peculiaris quidam liquor in Glandulis conglobatis, sive elaboratus, sive segregatus, & per peculiaria quoque vasa *Lymphatica*, vel *Lymphæ ductus*, dicta fluens; quamvis & hæc ex Sylvii sententia partim ex sanguinis parte tenuiore, partim ex spiritibus animalibus fiat. Paucis: quia humores illi utiles, & ad vitam, nutritionem, sensum & motum sunt ἠδελφισμένοι, etiam vocab. *Lymphæ* diversimode sumi poterit. Videatur

Bar-

Barthol. *l. 1 Anat. c. 14; libell. 1 c. 35 in appendic. 3* Charlton. *Oecon. Anim. Ex. IX, Sylv. Med. Pr. l. 1 c. 49 seqq.* Hemsterhus. *Mess. aurea*, & plures alii. Et ex novissimis D. D. Bohn. *Circul. Anat. Physiol. Prog. XIII.* D. VVedel. *Physiolog. c. II.* & alibi, quæ loca videantur in Indice D. D. Hofmann *in Not. ad Microcosm. Horne p. 114. seq.* D. Chr. Gunther. Schelhammer. *Differt. Epistol. de Lymphæ ortu &c.* & plures alii. Ex constitutione præternaturali, sive ratione quantitatis, qualitatis, motus & loci, varii oriuntur morbi, haud inepte *Lymphatici* dicendi. Vnde jamdudum Serenus Sammonicus *Hydropem* vocavit *Lymphaticum Errorem*, specialiter *Anasarcam cap. 28.* Vide Keuchen. *in not. ad h. l. p. 193.*

LYMPHÆ DVCTVS, *Lymphaticus.* Vide *Lympha.*

LYNCEVS, λυγκεὺς, Collyrii nomen, callos & cicatricem oculorum exterentis, visumque exacuentis. Descriptio ejus habetur apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.* Ægin. *l. 7 c. 16*, ex quo Galeni descriptio emendari debet. *Lyncei* quoque dicuntur homines admiranda visus acie præditi, quales in Islandia esse, qui genios hominum & umbras etiam aliquot horis ante adventum distincte conspiciunt, uti ex Borrichio refert Bonett. *Med. Septentr. l. 1 s. 22 c. 44 p. 250. seq.* Fides sit penes Autores.

LYNGVRION, λυγκούριον, item *Lyncurius.* Nonnulli plane idem significari volunt quod succinum ἤλεκτρον. Multi tamen ex Arabibus videntur a succino distinxisse. Quam sententiam & Rulandus defendit, negans esse electrum, sed potius esse *lapidem Lyncis*, qui fit ex urina lupi cervarii, sive *Lyncis*, in sylvis & montibus coagulata; & quidem e masculorum urina fulvum & igneum, e fœminarum candidum & languidiorem. Egeritur autem terra, quia bestia hæc operit suam urinam, quod eam invideat usui hominum, aut pudoris innati caussa; sicuti videmus, alia animalia facere lupos, canes, catosque, ex qua generatur calore *Lyncurius*, teste Plin. *lib. 37 c. 2 & 3; l. 8 c. 38.* Et hoc voluit Rul. confirmare aliquo phænomeno, quod observaverit, in exitu vesicæ sylvestris porci, apri scil. nonnunquam etiam porci domestici castrati, reperiri lapidem coagulatum ex urina calore animalis, flavum & suppallidum, nonnunquam magnitudine fabæ, qui præsentissimum est remedium contra calculum vesicæ, quod per experientiam edoctus. Cur ergo urinæ *lyncis*, imo aliorum animalium, non coagulentur calore nativo & terræ? Verum Schröder. & Hofmann. hoc, ceu fabulosum, rejiciunt. Vide *Belenites.*

LYNGODES, λυγγώδης, *Singultuosus.* Vide *Lygmos.*

LYNX, λύγξ, genit. λυγγός, significat *Singultum.* Quod si vero in genit. λυγκὸς habuerit, denotat *Lupum cervarium*, animal quadrupes, ferum maculis in pelle eleganter pictum, visu acutissimo præditum, cujus descriptionem & usum exhibet Aldrov. *l. 1 de quadr. digit. vivipar. c. 3.* Iung. Schröder. *l. 5. cl. 1 num. 26.*

LYO, λύω, *solvo.* Vide *Lysis.*

LYPE, λύπη, proprie significat *tristitiam*, vel *mœrorem*, *mœstitiam*, & ita ægritudinem animi, sive animi pathema & affectum, quando fit quasi contractio animæ adversans rationi, Linden. *Ex. XIII. §. 110. seqq.* Pertinet inter res non naturales, & caussas morborum procatarcticas, quatenus refrigerat, h. e. calorem vitalem debilitat. Opponitur vero λύπη, *tristitia voluptati*, sive τῇ ἡδονῇ, & est languor quidam animæ ingratus, ex opinione mali præsentis exortus, & quo ipsa commovetur ad se quasi contrahendum, ut illud effugiat. Hinc spiritus intro revocantur, & sanguis non satis agitatus lento motu cor pertransit. Plures *Tristitiæ* effectus & characteres vide apud Charlton. *Ex. VIII, Pathol. §. 30.* VVillis *An. Brut. P. 1 c. 8.* Iung. Rolfink. *O. ac M. M. Sp l. 2 s. 3 c. 105.* & *de remediis, l. 14 s. 3 c. 11.* Aliquando tamen etiam late sumitur vocab. λύπη pro *Dolore* etiam corporis, & molestia, quæ alias stricte πόνος dici solet. Linden. *d. l. §. 112.*

LYPIRIA vel Lipyria vitiose passim occurrit in scriptoribus Medicis pro Lipyrias. vide *Leipyrias.*

LYPROS, λυπρὸς, dicitur de terra arida, gracili, sicca, & solo sterili. Gal. *in Exeg. dict. Hipp.* Sic & apud Theophrast. arbores τὰ δένδρα dicuntur λυπρὰ, i. e. *tristes*, steriles, quasi λυπηρά. Foës. *p. 392.*

LYRA, λύρα, significat instrumentum musicum olim honestum, & in conviviis receptissimum, uti patet ex Gal. *l. 1 meth. med. c. 1*, ita hodieque vilissimum & abjectissimum. Deinde est nomen *piscis marini*, rubri, capite magno osseo, cujus duæ habentur species, quarum historiam cum usu lege in Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 7.* Dicitur & *Gallus marinus.*

LYSIA, λύσια idem forte quod λύσις, solutio, sed speciatim Galen. *in exeg.* tribuit solutioni, qua artus a se invicem soluti sunt.

LYSIGYIA, λυσιγυία, *membrorum dissolutio* dicitur. Hipp. *l. de Loc. in hom. XXVIII, 11.*

LYSIPONION, λυσιπόνιον, est nomen medicamenti Acopi cujusdam, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7. c. 19.*

LYSIS, λύσις, dicitur *solutio*, a verbo λύω, *solvo*, resolvo. Diversis gaudet significationibus, pro varietate subjectorum, de quibus dicitur, v. g. de omni morborum remotione, Hipp. *6 aph. 21; 7 aph. 29;* sive a natura contingat, sive ab arte. Lind. *Ex. VII, §. 60.* Diet. *n. 510.* Vel opponitur Crisi, & ita est *Lenta morbi cessatio*, Gal. *l. 1 de Cris. c. 1.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l 3 s. 2 c. 4, 6.* Dogm. nostr. Gen. *P. 3 c. 6 d. 12 p. 442. seq.* Vel significat *evacuationem alvi* præsertim apud Latinos, ubi alvi solutio frequentissime occurrit. Vel dicitur de *frictione*, quatenus rarefacit, laxat, & solvit membranaceas partes, Hipp. *3 de iis, q. in med. t. 25.* Gal. *l. 2 de san.*

de san. tu. c. 3. Vel de vinculorum solutione, Hippocr. *s. 1 de fract. t. 44.* Vel de *fluxu mensium*, *l. de octimestr. partu V, 13, 15.* Præternaturaliter sumitur de *nervosarum partium dissolutione*, ceu caussa luxationis, Hipp. *in Mochlic. XXIV, 20*, quamvis in Linden. νύσις legatur. Exponit quoque Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* λύσιας, per intervalla, quibus articuli invicem disjunguntur & dissolvuntur. Vide Foeš. *p. 391* Vide *Solutio.*

LYSISOMATEO, λυσισωματέω, significat *exoluto esse corpore & languido*, Hippocr. *lib. 5 Epid. XXXI, 1; l. 7 XLIV, 1.*

LYSITELES, λυσιτελὴς, dicitur de remedio, quod perfecte tollit morbum. Linden. *Ex. XIII §. 541.*

LYSSA, λύσσα, λύτ]α, proprie dicitur *Rabies canum*, sive furor ille, in quem diebus canicularibus maxime feruntur canes omnium animalium ferme soli, Galen. *l. 6 de L. A. c. 4.* Verum lupos etiam eodem furore corripi experientia ante aliquot annos hic loci in diversis exemplis nos docuit. Transfertur tamen ad hominum delirium furiosum, quando ex rabidi canis, vel lupi morsu mente alienantur, & graviter delirant, cum subsequente hydrophobia. Quale vero hoc miasma sit venenatum, non certo determinare licet. Videtur tamen consistere in aciditate lenta salina vitiosa, & valde heterogenea. Vide *Hydrophobia.* De morsu canis rabidi ejusque curatione scripsit quondam Opusculum *Floridum* dictum Ascanius Mancinellus Aglonensis, verum acu rem, quod dicitur, haud tetigisse nobis videtur. Nonnulli existimant, *vermiculum* quoque sub canum lingua genitum vocari λύσσαν, λύτταν, ceu caussam *rabiei.* Verum Casp. Rejes hunc vermem dari, negat. Vide Aldrov. *de Insect. l. 6 cap. 3.* Casp. Rejes *C. El. q. 62 n. 1.*

LYSSODECTOS, λυσσόδηκτος, a *cane rabido morsus* dicitur idem, qui ὑδροφόβος, Galen. *l. 1 de C. M. P. G. c. 16.* Iul. Alex. *not. ad h. l.*

LYTERIOS, λυτήριος, epitheton signorum, quæ magni & vehementis morbi solutionem solent præcedere, eamque significant. Galen. *l. 1 de dieb. crit. c. 1.*

LYTHRON, λύθρον, dicitur *pulvis sudore & sanguine permixtus*, sive *sanguis pulverulentus.* In specie Hippocr. usus de uterini sanguinis inquinamentis, vel purgamentis, *in Epist. ad Damagetum n. 285.*

LYZO, λύζω, id est, *singultio* vel corpus agito & jactito, *anxius sum.* Hipp. *l. 3 de morb. X, 8; XV, 11.* Foeš. *p. 390.*

M.

M. μ. *m.* litera est characteristica in præscribendis formulis remediorum, notans *Manipulum.* Vide *Manipulus.*

MACEDONICUS, μακεδονικὸς, est epitheton medicamenti, in specie emplastri, cujus descriptio habetur apud Aëtium, ut & Ægin. *l. 7 c. 17.* Iul. Alex. *Not. ad. Gal. lib. 5 meth. c. 15.* Plane simile est *Tetrapharmaco* dicto, quod solo thure saltem superat, Gal. *l. 13 meth. med. c. 5.* Meminit & *l. 2 ad Glauc. c. 2.*

MACER, μάκερ, substantiv. denotat omnium consensu aromaticum corticem, quemadmodum Dioscor. *l. 1 c. 110.* Galen. *l. 7 de S. F. §. Macer* descripserunt. Num vero idem sit, quod *Macis*, circa hoc non conveniunt Autores. Plerique tamen duo diversa esse existimant, ita ut *Macer* significet corticem crassiorem alicujus arboris Indicæ, ejusdem nominis, juxta Plin. *lib. 12 H. N. c. 8.* *Macis* vero sit amiculum nucis moschatæ hodieque usitatissimum & notissimum. Ita sentiunt Matthiolus *in Diosc.* Clusius, a Costa, Schröder. & alii, verum Iul. Alex. *l. 15 Sal. c. 22 & not. ad Gal. l. de S. F.* negat, diversa esse *Macerem* & *Macim*, cujus rationes & argumenta nec nobis videntur plane de nihilo esse. Verum cum hæc ad Botanica pertineant, litem non faciemus nostram.

MACER, adjectiv. idem, quod *Macilentus*, *Gracilis*, ἰσχνὸς. Vide *Ischnos*, *Gracilis.*

MACERATIO, τῆξις, idem, quod *Liquefactio* solidorum mediante aqua facta. Vide *Liquatio.* Rhod. *in Lexic. Scribon.* *Maceratio vegetabilium* quam diversa tempora exigat, succincte proposuit Iac le Mort *in sua Chymia Medico-Physica*, & ex eo Morlæus *in Coll. Chym. Leid. c. 494.*

MACHA, id est, *vermiculus volans.* Rul & Iohns. *in Lex.* Paracelsus vocat *Scarabæum.* *Schol. in lib. 2 Paragraph. cap. de vermibus.*

MACHÆRION, *Machæris*, μαχαίριον, μαχαιρὶς, *Gladiolus*, instrumentum Chirurgicum, vide *Gladius.* *Machæria* quoque vocantur ossicula, vel nuclei Persicorum, Gal. *l. 5 de C. M. S. L. c. 9.*

MACHAL, id est, *fixum.* Rul. & Iohns.

MACHAON, μαχάων, nomen proprium Medici Gentilium, qui habitus est filius Æsculapii, & frater Podalirii. Ab eodem sine dubio appellationem accepit collyrium illud, quod vocatur *Asclepias Machaonis*, cujus descriptio habetur apud Scribon. Larg. *num. 26.* Iung. Rhod. *in not. ad h. l.* Gal. *l. 4 de C. M. S. L. cap. 7.* Aliquando tamen & appellative sumitur *Machaon* pro Medico perfecto, unde *Ars Machaonia* pro *Medica* sæpissime ponitur.

MACHINA, μηχανὴ, μηχάνημα, significat in Medicina generaliter omnia instrumenta chirurgica grandiora, præsertim ad repositionem luxatorum ossium & articulorum necessaria. Vnde Oribasius integrum tractatum scripsit de *Machinamentis.* Ita *Machina* Vitruvii *tractoria* describitur a Sculteto *Arm. Chirurg. Part. I Tab. XXIII fig. I.* Specialiter vero de *scamno Hippocratico* intelligitur. Galen. *lib. 4 de artic. t. 49 seqq.* Vide *Bathron.* Rulandus variarum meminit *machinarum* in metallifodinis usitatarum, quæ non sunt hujus loci; quemadmodum nec *Machinæ Tragicæ*, quæ Græci θαύματα, *miracula* dicuntur, de quibus C. Hofmann. *in l. 6 V. L. c. 25, 26 & c. in Gal. LL. de V. P. p. 978.*

n.978. Alias hodieque vocabulum *Machina* sæpissime legitur in recentiorum Physiologorum & Medicorum scriptis, dum corpus humanum (ne de brutis quid dicam) nihil aliud creditur esse, quam *machina αὐτόματος* instar horologii motus suos diversos perficiens. Quæ sententia, si dextra accesserit explicatio, applausum omnino meretur, quamvis sint, quibus hæc machinæ tropica appellatio non arrideat. Vide *Mechanicus.*

MACHIS dicuntur Paracelso omnes Scarabæi & Insecta, quæ non ex stercoribus generantur. *Paragraphor. l.2 §.5.*

MACIES, ἰσχνότης, *Macilentus*, ἰσχνὸς, idem, quod *Gracilitas*, sive corporis p. n. extenuatio. Vide *Gracilis, Ischnos.*

MACRAUCHEN, μακραυχὴν, vocatur *longo collo præditus.* Non vero confundi debet cum τῷ καρτεραυχένι, robustum validumve collum habente, Galen. *1 in 6 Epid. t.3.*

MACROCEPHALOS, μακροκέφαλος, Latine *Capito*, qui magnum habet caput. Estque affectio Endemia quibusdam populis Asiæ, *Macrocephali* dictis, apud Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XXXV, 3.*

MACROCOSMOS, μακρόκοσμος, id est, *mundus major, mundus universus*, quem Physici exponunt. Vide *Mundus.* In hujus comparatione cum homine, qui *Microcosmus* vocatur, effingenda, exornanda & amplificanda valde solliciti sunt Medici nonnulli Paracelsici & Helmontiani. Enimvero multa in illa doctrina occurrunt superflua, inutilia, frivola, inepta & cachinno digna. *Macrocosmica* in genere dicuntur, quæ extra hominem sunt in mundo magno, suntque vel simplicia, vel mista, hæcque vel imperfecte, vel perfecte talia. Libav. *in Art. Medicæ Hippocr. & Hermeticæ Typo. T. III Oper. p.149 seqq.* Schröderus restringit ad *Mineralia*; unde & doctrinam Mineralium vocavit *Macrocosmologiam, l.3 sect.1 c.1.* Iung. Fr. Hofmann. *in clav. ad h.l.* *Macrocosmi Spiritus*, sive Sal volatile quid dicatur, videatur apud Iacob le Mort & in Morley *Collect. Chym. Leid. cap. 242.*

MACROPHYSOCEPHALUS, μακροφυσοκέφαλος, dicitur, qui capite crassiore, quam par est, & flatuoso ex tali morbi genere præditus est, apud Ambr. Paræum *l.23 Chirurg. c.26*, quamvis vitiose *Macrophisocephalus* ibi extet.

MACROPNUS, μακρόπνυς, dicitur *longe*, vel prolixe *spirans* & per longa intervalla. Hippocr. *l.2 Epid. s.III, 69 & l.6 Epid. s.2 t.10.* Affectus ille vocatur μακρόπνοια, *longa respiratio.* Galen. *l.3 de diffic. respir. c.10.* Iunge Foës. *Oec. p.394.*

MACROS, μακρὸς, *Longus*, μακρότης, *Longitudo.* Vide supra lit. L.

MACROSCELES, μακροσκελὴς, i. e. *crura longa habens*, cui opponitur βραχυσκελὴς, *cruribus brevibus præditus.* Meminit ex Aristot. *l.4 de part. an. c.12.* C. Hofm. *com. in LL. de V. P. n.519.*

MACULA, ἐξάνθημα, σπῖλος, κηλὶς, in Medicina significat efflorescentiam cutaneam, sive colorem cuticulæ mutatum per varia interstitia. Vide *Exanthema.* Hujusmodi *maculæ*, vel sunt *pestilentes*, vide *Pestilentiæ*: Vel *hepaticæ*, quæ sanguinis ichorescentiam cum aliqua coagulatione præsupponunt: vel *volaticæ*, infantibus familiares similem caussam agnoscentes, ex fermentescentia ichoris sanguinei. *Maculas* quotannis recurrentes in ætate curatas vide *Ephem. Nat. Cur. An. II Obs.249.* De volaticis *Ann. III Obs.4.* *Maculæ* quoque vocantur *Nævi materni*, item character morbosus quilibet fœtui communicatus: v. g. *Macula Amentiæ*, legitur apud Helm. *tr. Demens Idæa. n.46.* Gr. μίασμα. *Macula oculi*, idem, quod cataracta, suffusio, Ruland. & Iohns. Posset etiam de albugine, aut nubecula intelligi. Vocantur etiam in statu sanitatis *maculæ* illæ nubeculæ albæ in unguibus sæpe conspicuæ, quæ vernacule *Flores unguium* appellantur. *Mendacia* quoque dici scribit Fallop. *in Expos. Hipp. de vuln. cap. Tom I Oper. p.359.*

MADAROS, μαδαρὸς, *Glaber*, μαδαρότης, μάδισις, *glabrities*, capillorum defluvium, a verbo μαδᾷν, quod est nimio humore diffluere, madere, madidum esse. Videatur *Calvities.* Specialiter quoque μαδάρωσις, idem, quod μίλφωσις, h. e. pilorum in palpebris defluvium. Iul. Alex. *Not. in Gal. l.11 de S. F. in princ. & in l.4 de C. M. S. L. c.4.* Tribuitur vero ulceribus quoque valde humidis & sordidis, Hippocr. *de Humor. VIII, 3 & 6 aph.4*, ubi compos. περιμάδαρος occurrit, quæ ulcera Erotianus exponit ἀνώμαλα καὶ ἄτυφα, irregularia & depressa, in ἕλκεα περιμάδαρα. Iung. Dieter. *n. 674.* Improprie, & plane insolenter dicitur quoque de sedimentis urinæ quibusdam, quæ *glabra* vocantur, h. e. non cohærentia, sed dissipata, sive disjuncta. Hippocr. *l.7 Epid. XLI, 6.*

MADEFACTIO, ὕγρανσις, idem est, quod *Humectatio.* *Madefactibilia* Fallopio dicuntur, quæ humiditatem extrinsecus admittunt usque ad profundum substantiæ, ut lana, spongia, qui habent latos poros multos ac profundos *Tr. de simpl. med. c.7 T.II Oper. p.9.*

MADELCON, μάδελκον, vocatur hoc nomine a quibusdam *Bdellium*, teste Dioscorid. *l.1 c.80.* Legitur & μάδαλκον.

MADIC, id est, *lac post butyrum.* Rul. & Iohns.

MADISTERION, μαδιστήριον, instrumentum, quo glabra redditur cutis, vel id, quo cutis redditur depilis & lævis: Græci alio nomine τριχολαβίδα ἢ τριχολάβιον, a pilorum prehensione; Latini *Vulsellam* aut *Volsellam*, ab evulsione vocant. Gorr.

MADOR, πλάδος, idem, quod superflua vel adscititia humiditas. Vide *Plados.* *Madida* quoque antiquis dicta fuerunt *cocta.* *Madere* enim priscis fuit *coqui*, notante Rhod. *ad Scrib. n.41.* Per coctionem enim res *madescunt* & teneræ fiunt. In qua significatione etiam sumsit, Helmont. negans *madida*, i.e. *decocta* exiccare

care humores, *tr. Asthma & Tussis*, *n. 75*. In statu præternaturali *sudor*, qui in syncope & virium exolutione, sive calidus, sive frigidus, emergit, non sudor, sed proprie *mador* appellatur, notante Forest. *l. 7 Obs. 27 in Scholiis* ex Fernelio *Pathol. l 4 c. 14 fin.*

MÆA, μαῖα. Vide *Obstetrix.*

MÆNA, *Mænis*, μαινὶς, nominatur piscis quidam littoralis fœcundissimus, olim usitatissimus ad garum parandum, cujus descriptionem, & usum, in cibis atque medicina vide in Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 39*. De capitis *Mænidum* usu Medico Gal. *l. 11 de S. Fac.* Meminit & Iul. Alex. hujus pisciculi, & commendat ægrotis elixarum *mænarum* esum *l. 14 Salubr. c. 10.*

MÆVS vocatur avis risum & cachinnum humanum ad miraculum imitans, quales binas Imperatorem Rudolphum e Turcia accepisse scribit Hartmann. *de signatur. intern. rer.* quamvis hoc nomen, quod propter diphthongum æ Græcum esse videtur, *in Ornithologia* Aldrovandi non occurrat.

MAGALE, *Magalium* genus est: Quidquid fit ex mineralibus, quod ex oleitate consistere potest, proinde pars quælibet corporis non purgando, sed mundando curatur. Iohnson. *in Lex. Ch. l. 2 p. 50.*

MAGDALIA, *Magdaleon*, μαγδαλιά. Offa erat *Magdalia* in massam quandam compacta, quales canibus offerebantur pro cibo. Ea figura hodie quoque *Cerata* & *Catapotia*, quum compacta congestaque in unum *magd l ones* suos (ita enim vocant) redigunt Officinæ. Iul. Alex. *not. in Galen. l. 5 de C. M. P. G. c. 10.* Rhod. *ad Scribon. n. 201.* Vocantur & *Cylindri*, κύλινδροι.

MAGIA, μαγία. Hujus vocabuli tantus irrepsit abusus in Medicina, ut vix possibile sit, sese commode extricare. Olim *Magia* significavit insignem & occultam Ægyptiorum sapientiam in divinis, astralibus, & rebus naturalibus, nec non medendi ratione, quam callentes *Magi* dicebantur, quemadmodum Indi *Brachmanas*, Galli veteres *Druidas*, Græci *Mystas* & *Prophetas* appellarunt. Postea vero vocabulum *magiæ* attributum quoque Dæmoniacæ *negromantiæ*, præstigiosæ vaticinandi, curandique scientiæ fuit; uti prolixe videre licet apud Lang. *l. 2 ep. 46.* Hinc & Rul. cum Iohns. utramque distincte ita descripserunt: *Magia* Persica vox est, Latine *sapientia*: Est duplex: *Naturalis & licita*, materque veræ medicinæ, & est occulta naturæ sapientia in centrum usque latens & abdita, cum qua si humanam rationem conferas, nihil præter meram stultitiam in hac reperies. Vere Dei donum est, quo nobis rerum supernaturalium cognitionem exhibet, non dæmonum inspiratione, qui nihil perfectum habent, neque docent. Alia vero est *illicita*, superstitiosa, & a tota ecclesia Christiana prohibita, quam *necromantiam* appellant, execrabilis & nullibi toleranda. Inde occultata sapientia. Et porro: *Magia Metaphysica* est ars Christianis licita, non venefica, neque superstitiosa, sed supernaturalis, per quam occulta quævis arcana revelantur, ut Mechanica industria opus est manuale. Hæc Rul. & Iohns. Iung. *Th. Ch. Vol. I p. 665.* Vnde & antiquos omne id, quod occulta vi fit, *magicum* dixisse, testis est Keuch. *not. ad Sammonic. p. 274.* Enimvero si Paracelsum, Crollium, Helmontium, & horum asseclas, qui *magicam* Medicinam defendere omnibus viribus satagunt, absque præconceptarum opinionum glaucomate penitius inspiciamus, nullo patebit negotio, quod nihil aliud agant, quam ut illicitam, præstigiosam, diabolicam, fuco prioris spiritualis & occultæ a divina quadam inspiratione dependentis, quam *adeptam* propterea *sapientiam* vocant, illinere conentur. Etenim tantum abest, ut ad Medicinæ perfectionem acquirendam necessaria sit, præter εὐφυΐαν, & naturalem indolis bonitatem, & ad alias quoque scientias nobiliores addiscendas necessariam, peculiaris occulta, & spiritualis quædam inspiratio divina & miraculosa, ut potius hoc deroget de proprietate artis, quæ consistit in debita applicatione rationis & experientiæ, & ita in crebra exercitatione habitum constituente; deroget insuper autoritati multorum Medicorum antiquissimorum pariter & recentiorum, de quibus tamen, vel ob ethnicismum, vel etiam ex propria confessione, dici non potest, quod *magicam* calluerint medicinam. Caveant igitur Philiatri sibi ab hac fraude Paracelsica & veneno clandestino, ne in perniciem salutis æternæ sese præcipitent.

MAGEIROS, μάγειρος, *Mageiricos*, μαγειρικός, *Coquus* & *Coquinarius*, pertinent ad partem Diæteticam. Vide *Coquus.*

MAGIS, μαγὶς, in genere significat *massam* quandam & *offam*, aut molem quandam manum complentem. Idem fere, quod μάγμα. Gal. *in Exeg. dict. Hippocr.* Lang *l. 1 ep. 59.* Specialiter Hipp. usurpat de massa & offa ex aliorum nucleis, caseo acri, & polenta simul tritis & commixtis parata, veluti pulte. Legitur *l. 2 de morb. mul. XXIIX, 49; & l. de Sterilib. XXII, 13.* Significat quoque *mactram* ad panificium conficiendum, teste Polluce *l. 6 & 7 c. 10 & l. 10 c. 24*, citante Foës. *Oec. p. 393.*

MAGISTER, διδάσκαλος, idem, quod *Artifex*, *Doctor* in arte Medica. Vnde & Hipp. summus artis Medicæ *Magister* apud viros doctos cluit. Ita in metallifodinis *Magister* sal conficiens, ferrum concoquens, dicitur a Ruland. *in Lexic.*

MAGISTERIVM terminus est technicus, Pharmacevtico-Chymicus; sed valde æquivocus. Derivatio a *magis* aut μαγεύειν, a Rolfink. est ficta. Immediate a *magister* descendit, de quo p. a. & ita notat peculiare *artificium* circa præparationem medicamentorum. Dicitur vel de pulveribus solutione ac præcipitatione paratis: vel de resinis & extractis resinosis, unde *magisterium vegetabilium* etiam *lacca* vocatur. Vide *Lacca.*

 Vel

Vel in Spagiria de *magisterio* lapidis Philosophorum. Legantur de omnibus his Schröder, *l. 1 c. 3 l. 2 cap. 67. & l. 3*, passim sub mineralium & metallorum explicatione. Fr. Hofm. *in Clav. ad hh. ll.* Rolfink. *Chym. l. 5 s. 2 per tot.* Libav. *Tom. I & II. Operum* passim, quæ loca quærantur in Indice. E novissimis descriptiones *Magisteriorum* qua *Mineralium*, qua *Vegetabilium* e Chymicis scriptis collegit & Lexico suo Chymico-Pharmacevtico inseruit *Part. I, p. 137. seqq.* Vocabulum hoc magis adhuc ad *artificiosam* præparationem & exaltationem extendit Rulandus, & ex hoc Iohnson. quas descriptiones libet annectere: *Magisterium* est species chymica ex toto citra extractionem, impuritatibus duntaxat externis ablatis, elaborata, exaltataque. Servantur itaque hic omnis concretionis naturalis & homogeneæ partes, sed ita exaltantur, ut dignitatem essentialem prope attingant: Vnde & eadem pene relinquitur quantitas seu moles, quam natura per se dedit: quamquam non semper caveri possit; quin cum alienitatibus & foris adhærentibus nonnihil succedat: & nonnunquam etiam studio propter finem usumque certum quiddam negligitur; ex quibus intelligitur, maxime hic valere, quam Physici alterationem nuncupant. *Magisterium* aliud est *qualitatis*, aliud *substantiæ*. *Magisterium consistentiæ* est, cum servata essentia consistentia ad præstabiliorem est immutata. Hoc autem fit pluribus modis, non tam ut ipsi rei aliquid nobilitatis accedat, quam ut ad usum varium evadat commendatior, habiliorque. *Magisterium fixorum* est, cum corpora volatilia figuntur ad constantiam, (vide *Fixatio.*) Illi vicinum est, quod e molli induratur. Itaque & hoc eodem comprehenditur titulo. *Magisterium odoris* est, cum res odore exaltatur. Idque artifices potissimum moliuntur in operibus, quibus inter elaborandum aliquid ingrati odoris accidit, ut in empyrevmatis oleorum, aquarum & similium: deinde etiam in his, quæ alias per naturam odorem pravum molestum, vel etiam nullum habent; cum tamen ad gratiam rei usu ejusmodi nota sint exaltanda. *Magisterium* Paracelf. est arcanum ex naturalibus rebus extractum, sine separatione elementali, qua cetera præparari consueverunt, sola tantum additione aliarum rerum, a quibus quod extractum est, separat. *Magisterium ponderis* est, cum pondere res exaltatur. Id autem potissimum in auro & argento requiritur, estque una ex notis perfectionis, cum inter metalla aurum sit gravissimum, ideo etiam externo valori in monetis adjectum pondus est. Quod si deficit, compensatur arte, v. g. Massa aurea vel argentea justa levior coquitur in urina, cum præcipitato corallino, vel affricatur hydrargyrus auro argentove consentanea, & concolor factus; vel coquuntur in lixivio concinnato ex sulphure & calce viva: vel cœmentantur cum sulphure aut præcipitato fixo; vel hoc; Rec. pulverisati salis semunciam tantundem de lateris triti, colcotharis quadrantem Misce. Auri lamellas illine albumine, asperge calcem Lunæ, siccatam priori pulvere. Fac stratum super stratum, & cementa, vel in pyxide, vel inter regulas. Aurum inde solet albescere. Indue ergo coloritium & prehensum forcipe in igne tene, donec excandescat, post extingue in urina. *Magisterium coloris* est, cum rei cujusque color ad optimum summumque gradum in genere quæsito perducitur. Neque vero tantum color præsens e gradu inferiore ad superiorem exaltatur, sed & qui in potentia est, seu in abdito, in actum vel manifestum evocatur. Nonnunquam etiam peregrinus inducitur, ad exemplum ejus, quod præstabilius in suo genere. Si color simul fixus & constans est, *magisterium* est nobilius. *Magisterium Pulverum*, h. e. continuæ consistentiæ in pulverem perductæ fitque potissimum calcinationum modis, unde efficitur, ut & *Calcis* vocabulo non raro appellentur, vulgo *Alcoolia*. Respicitur hoc principaliter, ut fracta tenacitate friari res possit. *Magisterium principiorum* est, cum principatum compositum in principia resolvitur denuo. *Magisterium qualitatis* est, cum res formis, qualibus elaborata, exaltatur, fitque dupliciter: Aut secundum qualitates *occultas*, aut *manifestas*. *Magisterium qualitatis occultæ* est, cum in his, quæ crasin totius substantiæ attinent, tantumque effectis per experientiam patent, exaltatio perfecta inducitur. Ea qualitas, si perniciosa est ad usum, in totum aboletur, vel cum aliqua jactura substantiæ, & tunc respicitur perfectio illa, quæ non in re, sed in usu rei est. In salutaribus utrumque observatur. Si aboleri in totum nequit, reprimitur, ut ita citra noxam possit usurpari. *Magisterium qualitatis manifestæ* est, cum res in sensibilibus formis elaboratur. Hæc totuplex est, quotuplicia sensilia, circa quæ exaltanda Chymicus in rebus occupatur. Quædam tamen propius spectant naturæ corpus: quædam sunt formaliora. *Magisterium saporis* est, cum in sapore fit exaltatio. Itaque & Pharmacopœia & coquina hinc instrui potest. Potissimum autem Chymicus hoc utitur in acrimonia corrigenda & empyrevmatis gustum attinentibus tollendis. *Magisterium sensilium* proprium est, cum res qualitatibus sensilibus propriis exaltatur. Idque fit vel in sensu primo, qui est necessitatis animalium, vel in his, quæ sunt melioris gratia sensus, primus tactus est. Itaque tactilium qualitatum primarum, quæ sunt calor, frigus, humiditas, siccitas, *Magisterium* inde existit. *Magisterium soni* est, quo sonus corrigitur a Chymico. Id fit potissimum in Mineralibus, in quibus aliqua præstantiæ nota ex sono capitur, ut in metallis, aut quæ in ignibus periculum minantur, propter spiritus vehementes cum sonitu erumpentes obviaque displodentes. *Magisterium volatilium* est, cum e fixo fit volatile. Ei affine est *Mollitum*, quod tractabile ductileque aut etiam fluidum, (nam paulo latius accipitur *Molle*, quam apud Physicos) efficitur e rigido, duro,

& in-

& intractabili. Artificia, quibus hoc perficitur, sunt extinctiones, macerationes, incerationes, sublimationes, solutiones, & similia. Fere enim hic quæritur restauratio humoris absumti, vel deficientis, aut sublatio asperitatis convictæ, &c. In volatilitate vero ut spirituum naturam induant, attenuatione essentiæ, &c. Hæc Rul. & Iohns.

MAGISTRALIS nomen est differentiæ medicamentorum, præsertim compositorum, quæ in rem præsentem a Medicis ordinantur, nec antea in officinis venalia extant, unde & Blasius non male *Extemporanea* vocavit, *Medic. Univers. pag. m. 78.* Iung. *Dogmata nostra Med. Gen. P. VI, c. 4 d. 6 p. 753. seq.*

MAGMA, *μάγμα*, late & stricte sumitur. Late significat omne *unguentum* spissum, & pauco liquore subactum, ut non diffluat. Sic *μάγμα ἡδύχροον* ab Andromacho dictum est. Vide *Hedychroon.* Stricte notat *Unguenti* recrementum, vel *fecem*, quæ expressa reliqua liquidiori materia relinquitur. Gorr. Castell. Rhod. *in Lex. Scribon.* Galenus tamen adhuc strictius usurpavit, *Magma* vocans *Myrobalanorum fecem. l. 7 de C. M. P. G. cap. 7.*

MAGNALE, *μεγαλεῖον*, dicitur *opus Dei.* Rul. *Lex.* Lind. *Ex. X, §. 261.* Paracelso & ejus asseclis significat *Mysterium magnum*, sive occultam divinamque aliquam virtutem, *in Fragm. ad Tom. I referendis.* Helmont. *Magnale magnum* describit per spiritum quendam, qui sympathiæ & dyspathiæ leno, confabulatur & actionum promotor existit, & ratione cujus magnetismus, tanquam per vehiculum ad distans objectum, extenditur, *tr. de magnet. vuln. cur. n. 151.* Et alibi. *Magnale* in rebus mixtis æther est, aëre rarius & ab eodem dissociabile, inter corpus & non corpus ambigens, externorum soli sui natalitii astrorum impressiones suscipiens &c. *Paradox. II, n. 12 & alibi.* *Magnale* est, quod cum in creatis sui simile non habeat, ideo per sibi simile manifestari recusat. *Magnale* quidem non est lux; sed forma quædam assistens aeri ejusdem velut conjugalis, *tr. Vacuum Naturæ n. 21.* *Magnale* est theca in aëre, creatura inter corpus & non corpus media, Explic. vocab. Helm. *in fine Operum.* Enimvero Commentum hoc valde suspectum de obscuritate & magica vanitate.

MAGNANIMUS, *μεγαλόψυχος*, dicitur, cujus animi robur validum est, & propterea affectus non adeo vehementes habet, ut ita neque ob mœstitiam, neque aliam perturbationem mœstitia graviorem succumbat. Gal. *l. 5 de L. A. c. 1 fin.*

MAGNES, *Magnitis*, *μαγνῖτις*, idem, quod *Herculeus* vel *Heracleius lapis.* Vide *Heracleus*, *Lapis nauticus*, quia ejus usus permagnus in navigationibus. In India reperisse pastorem *Magnes* dictum scribit Isidor. *de Origin. l. XVI, c. 4*, e quo notavit Th. Ians. Almelov. *R. I On. p. 44.* Est lapis, qui ferrum vel alium magnetem ad se trahit, ac plagas mundi ostendit. Reperitur circa ferri fodinas. Olim Æthiopicus fuit optimus; hodieque etiam in Germania aliisque locis haberi potest. Hujus historiam & vires vide apud Dioscor. *l. 5 c. 148.* Gal. *l. 9 de S. F.* Schröd. *l. 3 c. 8 n. 13.* Fr. Hofm. *ad h. l.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. 3 p. 259. seqq. l 37. c. 10* Imprimis *Magneti* cum *Hæmatite* magnam esse cognationem, docent Plinius, Rul. & alii. Hujus virtutem attractricem ferri plerique Physici occultam statuerunt. Ejus tamen rationem evidentem dare ausus est Pechlinus, *tr. de purgant. c. 2.* Verum an in omnibus satisfecerit, alii judicent. Hipp. quoque meminit *τῆς μαγνησίης λίθου*, *Magnesii lapidis*, ad purgandam pituitam, *l. de int. aff. XXIII, 12.* Alias nomen *Magnetis*, ob virtutem attrahentem, tribui solet aliis quoque corporibus. Ita Parac. montem *Magnetem*, & Astrum *Magnetem* vocat, *l. de Meteoris c. 9.* Cœlestis *Magnetis*, & *Magnetis* in homine latentis meminit, *tr. Philosoph. occulta.* Prolixius de *Magnetibus cœlestibus & aëreis* disseruit Rob. Boyle in scriptio *h. tit.* *Magnes* etiam dicitur *Mercurius.* Rul. *in Lexic.* *Magnes arsenicalis* dicitur lapis artificialis, qui loco periapti in peste de collo suspenditur. Schröder. *l. 2 c. 65.* Vis illa attrahens propterea etiam dici solet *Virtus Magnetica*, vel *Magnetismus.* Per hunc fucum Helmont. & alii curationem vulnerum cum pulvere, aut unguento armario institutam, aliasque magicas fraudes exponere & excusare non dubitant. Videatur integer Helmontii *tract. de Magnetica vuln. curat.* Descriptio *Magnetis Arsenicalis* videatur in Morley *Coll. Chym. Leidens. c. 77*, ex Marggravio, & Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I p. 145.*

MAGNESIA communiter est *Marcasita.* Sed ex arte dicitur *stannum liquatum*, in quod injectus Mercurius aura permiscetur in fragilem substantiam & massam albam. Est etiam *Argenti cum Mercurio mixtura*, & fusile metallum valde, ut cera, liquabile, miræ admodum albedinis, quod *Magnesia* dicitur *Philosophorum.* Dicitur & *Materia Lapidis Philosophorum.* *Magnesia* quoque est *Testudo*, vel *Sulphur.* *Magnesia* est *fœmina.* Rul. & Iohns. Hujus *Arcani philosophorum* in magisterio lapidis synonyma sunt *Lac maris*, *Coagulum*, *Aphroselinum* Orientis, *Magnesia Lydiæ*, *Italicum Stibium*, *Pyrites Achaiæ*, Theatr. Chym. *Vol. I pag. 778.* Vide etiam plura de hac *Magnesia Tom. V*, & quære loca in Indice. *Antimonium* etiam vocatur *Magnesia Saturni.* Schröder. *l. 3 c. 17.*

MAGNETICUS epitheton medicamentorum, & præsertim quorundam emplastrorum, non solum in propria significatione, quia magnes in substantia eorum compositionem ingreditur, qualia sine dubio fuerunt, quæ adhibita in utroque cultrivoro, Borussio & Bohemo, Dieter. *Iatr. n. 46*, sed & in tropica significatione, quando vi attractoria occulta instar magnetis operari creduntur; Talia sunt emplastr. *Magneticum* apud Schrod. *l. 2 c. 53*, & aliud magis *εὐπόριστον* D. Cnœfelii e succino & bufone sicco paratum, cujus descri-

ptio habetur apud Iunken. *Med. Chym. P. II f. 1 c. 5 p. 520 seq.*

MAGNETINUS epitheton Tartari, & est lapis in homine durissimus & spongiosus, Rul. & Iohns. ex Paracels. *l. 1 de Tartar. & in fragm.*

MAGNITUDO, τὸ μέγεθος, *Magnus*, μέγας, quid significent, notum est. Lege Dieter. *n. 521, 522.* De variis quoque dicitur & prædicatur rebus Medicis naturalibus, & præternaturalibus. v. gr. Arteria *Magna*, *Magnus* Pulsus, febris *magna*, morbus *Magnus*. Specialiter & Epilepsia *Magnus* morbus dictus fuit Hipp. *6 Epid. f. VI, t. 7.* Quis morbus dicatur *Magnus*, vide *in Dogm. Nostr. P. II, c. 6 d. 7 p. 152. seqq.* Rolfink. *O. & M. M Sp. l. 3 f. 2 c. 10.* De *Magno oportet* Helmontii, vide *Oportet.* *Major* comparative, Gr. μείζων, tribuitur ultimæ lapidis perfectioni, diciturque *Majus perfectum*, constans quatuor coloribus, & habens potestatem, suam speciem multiplicandi; de quo legatur *Th. Chym. Vol. I, p. 292.* *Maximus*, μέγιστος, a Paracelso tribuitur peculiari remedio contra dementiam & suffocationem intellectus, *de morbis amentium*, *Tr. 2 c. 4.*

MAGORINA Paracelso dicitur *Idolum Academicum* turbans omnes speculationes, quod in odium Academiarum finxit, *Fragm. de Morbo Gallico*, & in specie *de Apostem. c. 2.*

MAGORREUM Paracelso vocatur curatio vulnerum Characteristica, *l. 2 de Vit. long. c. 14.*

MAGOS, μάγος, vide *Magia*. Est & nomen *emplastri*, quod nonnulli etiam ἠφαιστίαδα nuncuparunt, cujus usus egregius ad sinus & fistulas conglutinandas & resiccandas, nec non ad hydropicos & aquosam herniam laudatur. Descriptio habetur apud Aet. *l. 10 c. 25.* citante Gorr. Vide *Hephæstias.*

MAGRA, id est, *Terra rubra*, item *Carneolus*. Rul. & Iohns.

MAIA, *Mæa*, μαῖα, vocatur *concrorum marinorum maximus*, cujus historiam & usum lege in Aldr. *l. 2 de crustat. c. 18.* Descripsit & Chioccus *Mus. Calceol. f. 1 p. 89. b.*

MALA, γνάθος, γένυς, vide *Gena. Gnathos.* Iunge Gal. *2 de art. t. 3 & 17.*

MALABATRUM, μαλάβαθρον, primario nomen est *folii Indici*, de quo dissentiunt, an paludosis innatet aquis, an vero sit folium arboris cujusdam Indicæ. Videatur Rhod. *ad Scrib. n. 170. p. 254.* C. Hofmann. *Offic. l. 2 c. 138.* Chiocc. *Mus. Calc. p. 546. seq.* Nonnulli scribunt *Malobathrum*. Secundario vero significat *unguentum Malabathrinum*, *odoratum*, cujus meminit Gal. *l. 7 de C. M. P. G. c 13. fin.* Iungantur allegati Autores.

MALACEUNEO, μαλακευνέω, *molliter cubo*, placide dormio. Hipp. *l. 3 de diæt. XXV, 30; l. de Insomniis VI, 12; XV, 10.* quamvis alia exemplaria aliter legant. Vide Foes. *p. 394.*

MALACHITES, μαλαχίτης, alii *Molochites*, cum tamen a malvæ colore, quæ Gr. μαλάχη dicitur denominationem obtinuerit, dicitur lapis minus pretiosus, vel gemma non translucens, spissius virens, quam smaragdus, nebulosa tota & opaca, quasi pinguedine aspersa, valere credita contra omnia infantium pericula, singulari virtute, cujus ulteriorem descriptionem & usum vide apud Plin. *l. 37 c. 8.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. 3 p. 218. seq.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

MALACIA, μαλακία, κίττα. Vide *Pica.*

MALACIO.., μαλάκιον, dicitur *piscis squamas non habens*, ut Polypus, Lolligo, Sepia, Urtica. Aldrovandus vocat *Mollia*, sed hanc appellationem ex Scaligero improbat Lind. *Ex. V, §. 4.* & substituit *Mollusca*, quod nomen vero minus usitatum. Credita quidem a veteribus hæc esse sine sanguine & visceribus vid. Gal. *exeg.*

MALACODERMOS, μαλακόδερμος, epitheton animalium mollem cutem habentium, ad differentiam ὀστρακοδέρμων, Testaceorum. Hofmann. *comm. ad Gal. LL. de V. P. n. 534.*

MALACOS, μαλακὸς, *Mollis*, item μαλθακὸς, *Mollities*, μαλακία, μαλθακία. Horum nominum significatio nota; Opponitur duro, vel duritiei. Describitur alias *molle*, quod ad contractum cedit, non tamen migrat. Vel, *Molle* est, quod cedit, nec tamen loco migrat. Gorr. Alii aliter: quod medium inter durum & liquidum facile cedit, si premitur, non tamen ambit organon tangentis, ut cera, lutum. CL. Dn. Sturm. *in Phys. novantiq. Compend. P. I, c. 3.* Prædicatur de variis, de cute, de pulsu, Gal. *de diff. puls. de piscibus.* Vide *Malacion. Vina mollia* vocantur, quæ sunt suavia, lenia, delicata, & opponuntur austeris, generosis, duris. Lind. *Ex. XVI, §. 216. & X, §. 11.* *Molle* etiam aliquando pro *Humido* usurpatur, Hipp. *l. de sal. diæt. t. 7*, de morbis remissioribus *1 aph. 7.* Dieter. *n. 515.* de ulceribus recentibus, Scrib. *n. 201.* Qualis vero morbus specialis sit *Mollities* apud Cœl. Aurelian. legatur Mercurial. *l. 3 V. L. c. 14.*

MALACOSARCOS, μαλακόσαρκος, dicitur, qui *habitu corporis molliori præditus* est. Gal. *l. 9 de S. F. §. Terra Samia.*

MALACOSTRACA, μαλακόστρακα, vocantur *Crustata*, *Crustacea*. Vide *Crusta.* Gal. *l. 2 de Temp. c. 6.* & alibi.

MALACTICOS, μαλακτικὸς. Vide *Emolliens.*

MALACTOS, μαλακτὸς, dicitur de *mollificabili*, sive quod molle fieri potest, v. g. quæ sunt terrea concreta, beneficio liquoris fiunt μαλακτά. Gorr. *in def.*

MALAGMA, μάλαγμα, idem, quod *cataplasma*, quamvis adhuc strictiorem habeat significationem, dum saltem cataplasmata vim emolliendi habentia denotat, Gal. *l. 7 de C. M. P. G. c. 1.* Dieter. *n. 514.* Gorr. Rhod. *ad Scrib. n. 82.* *Malagma Mnasæi* quale sit medicamentum Topicum & e quibus constet, videatur apud Oribasium *Tom. 3 Oper. nimirum l. 4 Euporistor.*

de

de locor. affector. curatione c. 123 p 247. Chymicis *Malagma* vocatur massa ex auro & argento, cum emendato argento vivo, & exprimitur in corio pars argenti vivi, quæ perfluit, & qui relictus est globus, his salibus chrysocolla abdita obvolvitur testaceo in vase, & postea ignis gradibus diversis liquatur. *Th. Chym. Vol. IV p. 390 seq.* item *p. 400 seqq.*

MALANDRIA est Equorum morbi cujusdam nomen, Gall. *Malandre*, nimirum fissura, vel ulcera rimosa sub poplite equorum, vernacule die mauken. Dicitur vero etiam de hominibus, estque species Elephantiasis vel Lepræ, unde tali morbo laborantes Empirico Marcello *c. 19 p. 130* vocantur *Malandriosi.* Huc pertinet observatio, quam reperire licet in Miracul. S. Desiderii Episc. Cadur. *c. 12*, ita se habens. Ecce adolescens quidam horrore cujusdam morbi perfusus, turgentium malandrorum copia maxima in faciem scabridam, & quibusdam pustulis obseptam æditio ostendit.

MALASSO, μαλάσσω, *emollio*, mollio, dicitur & μαλθάσσω. Latine etiam *Malaxare* usurpatur. Vtitur & Hippocr. de remissione morborum *Coac. t. 386.* Foës. *d. l.*

MALAXATVS, *Malaxatio*, μαλακτὸς, μάλθαξις. Vide *Malactos. Emollitio.*

MALAZISSATVS, dicitur, cui genitalia masculina intus reclusa continentur. Alias *Emasculatus*, vel *Mulieratus.* C. Rejes *C. El q. 57 n. 12.*

MALEFICIVM, *Maleficus*, κακουργία, κακοῦργος, κακοτέχνης, idem, quod *Veneficium, Veneficus*; pertinent inter caussas morborum occultas, quando morbi inducuntur mala arte dæmoniaca, & a præstigiatoribus, de quo argumento vide integram quæstionem C. Rejes *C. El. q. 28 & q. 97 n. 12 seqq.* Meminit & Galen. *6 in 6 Epid. t. 5.* Paracelsus vero *Maleficum* esse scribit, non præstigiatorem, sed quemlibet artis veræ ignarum deceptorem, qui mentiri non veretur verum artificem, & simulat veram peritiam, *l. de sanctor. benef. & vindictis.* Quid Maleficium sagittarium sit, videatur in P. Ammann. *Irenic. p. 212.*

MALER, Arab. id est, *Sal.* Rul. & Iohns.

MALEROS, μαλερὸς, idem, quod μαλὸς, *exitiosus*, pravus, in specie acris, tabificus, causticus, & corruptivus mollium corporum. Lind. *Ex. XIII §. 269.*

MALEVOLENTIA, ἐπιχαιρεκακία. Vide *Epichærecacia.*

MALICORIVM, σίδιον, h. e. *Mali granati corium*, sive asperum putamen mali Punici exterius, uti vocatur a Scribon. *n. 234.* Rhod. *in not. ad h. l.* adstringendi spissandique vi pollet insigni, Dioscor. *l. 1 c. 153.* Schröder. *l. 4 cl. 1 n. 160.*

MALIGNITAS, *Malignus*, κακοήθεια, κακοήθης, opponitur *Benigno*, de quo supra lit. B. ubi simul *Malignitas* describitur. Vide & *Cacoethes.* Dieter. descripsit de morbis, qui non facile curationem admittunt, *Iatr. n. 427.* Ita & Linden. *Ex. XIII §. 268 malignum* dixit, qui malitiæ opus peragit. Verum hæc sunt nimis generalia. Imo dantur morbi etiam incurabiles, qui tamen proprie loquendo non recte dicuntur *Maligni. Malignitas* igitur proprie dicta est soboles latentis cacochymiæ pessimæ, Linden. *Ex. VIII §. 57*, & consistit in peculiari humorum & liquorum spirituosorum corruptione & dissolutione, sive putredine conjuncta cum nimia vitalium & animalium virium prostratione; sive corruptio illa a contagio, sive ab intrinseca caussa proveniat. Iung. *Exerc. nostr. III de Remor. purg. θ. 11, 12.* Loca Hippocr. ubi vocabulo κακοήθης usus, vide apud Foës. *p. 301.*

MALITIA, κακία, idem, quod *Vitiositas*, proprie dicitur de moribus pravis hominum. Hanc *malitiam* rectissime Paracels. inter caussas pestis refert *in Fragm. Med. ad T. 3 referendis. Malitiæ* semen in nobis esse docet Galen. *lib. quod animi mor. seq. temp. corp.*

MALLEABILITAS, ἐλατὸν, dicitur Spagyricis naturalis, vel artificialis dispositio metallorum, ut malleo tractari possint, & opponitur fragilitati, vel friabilitati illorum. Iacob. le Mort. *Metallurg. Contract. p. 271.*

MALLEOLVS, πτέρνα, nonnullis idem, quod *Talus*, σφυρὸν, quamvis hanc confusionem improbet C. Hofmann. *com. ad Galen. LL. de V. P. n. 165.* Dicitur de extremitatibus Tibiæ & Fibulæ inferioribus versus talum, quæ *Malleoli* dicuntur, Gal. *l. de ossib. c. 22.* Barbari Cavillas, quasi clavillas, a clavæ nodis, Linden. *Med. Phys. l. 2 c. 14 §. 121.* Dividuntur in *Interiorem* & *Exteriorem*, Barthol. *Anat. libell. 4 c. 21.* Ab his *malleolis* appellata fuit σφυρῖτις φλὲψ, *vena malleoli*, quæ in suppressione mensium aliisque uteri affectibus olim commendata fuit, vulgo *Saphena* dicta. Gorr. & alii. Vide *Saphena.*

MALLEVS, σφύρα, instrumentum notum, quo aliquid tunditur, etiam in Chirurgia usitatum, uti patet ex Hildan. aliisque Chirurgiæ scriptoribus. In Anatomia vero ob similitudinem quandam *Malleus* dicitur ossiculum illud, quod in aure interna adhæret processu suo tympani membranæ pertinaciter, & caput ejus incudi articulatur. Barthol. *d. l. c. 7.*

MALOS, vide *Maleros.*

MALTA, *Maltum*, βύνη. Vide *Byne.*

MALTHA, *Malthe*, μάλθη, ceram significat, præsertim molliorem. Galen. *in dict. Hippocr.* & Gorr.

MALTHACODES, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum topicorum mollientium, cum oleo paratorum, quorum meminit Hippocr. *l. de ulcer. XII, 16; XIII, 1*, eorum usum vero prohibet in ulceribus Galen. *l. 4 de C. M. P. G. c. 1 fin.* ubi *Mollicina* vocantur Latine, h. e. *medicamenta generis oleosi.*

MALTHACOS, μαλθακὸς, idem, quod μαλακὸς. *Mollis.* Vide *Malacos.*

MALTHACTICOS, μαλθακτικὸς, idem, quod μαλακτικὸς, *Emolliens.*

MALTHAXIS, μάλθαξις, idem, quod μάλαξις, *Emollitio*.

MALTHEORUM, id est, *sal gemmæ*. Ruland. & Iohnson.

MALTHODES, μαλθώδης, idem, quod μαλθακώδης, vel μαλακτικὸς, *Emolliens*, Gal. *in Exeg. dict. Hippocr.*

MALVASIA, dicitur vinum generosum, sive *passum Creticum*, quod paratur in Candia, & more antiquo ex uvis in vite passis, vel contortis pediculis ac exemtis pampinis, vel conspersis in suspensa crate pertenui gypso, septem dierum spatio comprimunt excipiuntque electissimum vinum, quod *Malvasiam* dicunt; ex Andr. Baccio *Hist. Vinor. l. 1 c. 9.* Lind. *Ex. XI §. 104.* Iul. Alex. vocat *Malvisium*, item *Marvisium*, & existimat, idem esse cum *Arvisio* e Chio insula, *not. in l. 12.* Galen. *meth. med. c. 4 & l. de bon. & mal. succ. c. 12.*

MALUM, substantivum, Gr. μῆλον, fructuum arboreorum nomen est, quorum diversa genera vide in Botanicis. Dicitur etiam Latinis *Pomum*. Differt a *nuce*, quod hæc dura cooperiatur cortice, & intus latet, quod edendo est: *Malum* contrario se habeat modo, Lang. *l. 1 ep. 67.* Deinde etiam sumitur pro *morbo*, vel re præter naturam, Gr. κακὸν, μαλὸν. In specie *anxietas* cordis habetur pro *malo* maximo, estque rogus sine flamma & ligno, Linden. *Ex. XIII §. 128.* *Mala* etiam venuste dicuntur ipsæ *partes affectæ*, Keuchen. *ad Sammonic. p. 121.* Ita Chirurgi in specie vocant *malum mortuum* speciem *lepræ* vel *scabiei* gravissimæ, ita dictam, qua corpus nigrum & quasi mortificatum apparet, cum livore ac nigredine, pustulis crustosis, nigris, fœdis, sine sanie, sensu ac dolore, in coxis præsertim & tibiis, cujus caussa hauddubie in sanguinis & succi nutritii summa corruptione & νεκρώσει consistit. Vid. Senn. *M. Pr. Pr. l. 5 p. 1 cap. 27 ad fin.* Stricte *Malum*, μῆλον, vocatur *Procidentia oculi*, si palpebras excesserit. Nic. Pis. *de M. C. & C. l. 1 c. 33.* Vide *Melon*. *Malum* in adjectivo, Gr. κακὸν, πονηρὸν, frequentissime ponitur, pro signo *malo*, apud Hippocr. *in aphor. Coac. Prædict. aliisque textibus.* Iung. Dieter. *n. 428 & 710.* *Malus* alias etiam de homine vitioso dicitur; & opponitur viro bono, quæ significatio ad moralem Philosophiam spectat. Vide etiam *Melon*.

MAMMA, μαζὸς, μαστὸς, μασθὸς, τιτθὸς, est gemina carnosa & glandulosa in pectore ad utrumque latus eminentia sive protuberantia semicircularis, in cujus medio *Papilla*, Gr. θηλὴ extuberat, quem ambit *circulus* quidam subniger, qui φῶς dicitur, gignendi lactis vim a natura habens, Gal. *l. 1 de san. tu. cap. 7* & alibi. Verum glandulosa illa substantia admodum varia est. Viris namque utpote calidioribus & siccioribus pene nulla, quemadmodum & valde puellis; Iuvenculis compactior, & duriuscula; Vetulis flaccida. Quibusdam fœmellis grandiores sunt *mammæ*, propterea *mammosæ*, μεγαλόμασθοι dictæ. *Mammarum* accuratam structuram, historiam & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. *l. 2 Anat. c. 1.* Iunge Dieter. *n. 520* & alios. Rariores observationes de *Mammis* vide *in Ephem. Nat. Cur. A. II O. 72 & in Annotat.* C. Rejes *C. El. q. 39 & 47.* Vide infra *Trimammia*.

MAMMARIA *Vasa*, h. e. arteriæ & venæ dicuntur, quæ ad mammas excurrunt & ab Anatomicis describuntur.

MAMMILIA, idem, quod *Mamma*. *Mammillaris.* Vide *Mastoides*.

MAMMILLARE, dicitur velum, quo mulieres mammas tegunt. Ios. Laurent. *in Amalth. Onom.*

MANATI nomen *Piscis Cetacei*, Indorum qs. manibus instructi, qui & bos vel vacca marina dicitur, cujus historiam & usum vide apud Aldrov. *l. 1 de Cetaceis c. 11.* Schroder. *l. 5 cl. 3 n. 77.* Huic pisci ingentem esse affectum amicum erga homines, attestatur C. Rejes *C. El. q. 45 n. 3.*

MANBRUX, id est, *Argentum*. Rul. & Iohns.

MANCITAS, *Mancus*, κύλλωσις, κυλλὸς. Vide *Cyllos*. Sumitur tamen latius quoque de quocunque defectu alicujus membri organici, & ita idem significat, quod *Mutilus*, Gr. πηρὸς. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Vide *Peros*.

MANDIBULA, idem, quod *Maxilla*, γένυς, γνάθος, vide *Gena*. *Mandibularum liquor*, id est, oleum ex *Mandibulis*. Ruland. & Iohns. *Mandibularii* musculi, Græc. μασητῆρες qui sint, vide infra *Masseter*.

MANDUCATIO, Latinis aliquando late accipitur pro *Esu* vel *Comestura*. Strictius vero idem est, quod *Masticatio*, μάσησις, quæ efficitur, cum dentibus molaribus subjectum cibum solidiorem confringimus & conterimus. Unde & *Musculi Manducatorii* μασητῆρες, quorum illa actio est propria, appellantur, Hippocr. *2 de artic. c. 6.* De *manducatione* dicitur, quod ea, quæ dentibus carent, mandere non possint. Rhod. *in Lexic Scribon.*

MANE, πρωῒ, ἕωθεν, stricte significat illud diei tempus, dum post noctem præteritam dies sequitur clarus, sive quando lux matura & plena est. Verum Medicis *Mane* suam latitudinem habet, nempe quadrantem diei. Lind. *Ex. XVI §. 132.*

MANES Paracelso dicuntur *Fatum*, *Incantationes* & *Superstitiones*, *lib. 1 de vita long. c. 7.* Alias etiam accipitur pro *genio*. C. Rejes *C. El. q. 89 n. 3.*

MANGANESE dicitur Cæsalpino *lib. 3 de metall. c. 23.* *Pseudomagnes* vel *Magnesia lapis*, nimirum niger, qui mistus vitrariæ massæ clariorem reddit, alienis coloribus sublatis. Libav. *S. A. Ch. l. 7 c. 21.*

MANGO, ἀνδραποδοκάπηλος, *mancipiorum venditor* olim dicebatur. His aliquoties Galenus etiam hanc functionem attribuit, quod illinitionem, picationem, & levem verberationem contra atrophiam corporis, & ad sordes detergendas in cute præstiterint, *l. 1 de Al. fac. cap. 19; l. 14 meth. med. cap. 16; 1 de R. V. I. A. t. 18.* Artificium quoque illud cum remediis vocavit *Manganeiam*,

neiam, μαγγανείαν, *l. 6 de S. F. in princ.* inter viliores & abjectas referens artes. Iung. Mercurial. *l. 2 V. L. c. 1.*

MANGONARIA, alias Rul. & Iohnſ. dicitur ars illa, qua grave quodque ſine negotio ſublevatur.

MANHEB, id eſt, *ſcoria.* Rul. & Iohnſ.

MANIA, μανία, *inſania*, furor Latin. dicitur. Vide *Furor. Delirium*, *Inſania.* Aliquando etiam μανία vocatur omne deſiderium atque ſtudium cujuscunque rei. Linden. *Ex. X §. 208.*

MANICA, χειρὶς, proprie ſignificat veſtimenti genus, quod manibus induitur. Quibus etiam progymnaſtas uſos eſſe ad frictionem, patet ex Gal. *l. 3 de ſan. tu. c. 4.* Dicitur & Latin. *Chirotheca*, *Manus involucrum*, *Manicium*, Rhod. *ad Scribon. n. 16 p. 55.* Pertinet & ad Chirurgica inſtrumenta v. g. in amputatione membrorum, de qua *manica* legatur Hildanus *l. de gangr. & ſphac. c. 19.* Per translationem vero etiam vocab. tributum Coli cujusdam ſpeciei, quæ *Manica Hippocratis* in Officinis dicitur. Fuit vero ex junceis vel ſparteis fiſcellis paratum, Rhod. *ad Scribon. n. 271.* Hodieque vero ex lana paratur oblonge ad pyramidis figuram, notante VVeker. *Antid. Gen. l. 3 c. 38.* Fornax etiam in Metallurgia, in qua æs ſeparatur a lapidibus & aliis, dicitur *Manica*, Fallop. *de Metall. ſ. foſſil. c. 16 Tom. I p. 313.*

MANIFESTVS, φανερὸς, δῆλος. Vide *Deloo.* Ægritudines, earumque cauſſæ dicuntur *manifeſtæ*, quæ vel in ſenſus incurrunt, vel facile per ſigna & ratiocinationem indagantur & cognoſcuntur; quibus opponuntur *morbi occulti*, cum horum cauſſis latentibus.

MANIODES, μανιώδης, idem, quod μανικὸς, epitheton delirii vehementioris propter atræ bilis malignitatem furorem comitem habentis. Gal. *com. 1 in l. 1 Prorrh. t. 10.* Caſtell.

MANIPVLVS, ἄμαλλα, χειρόβολον, ſignificat menſuram uſitatiſſimam ad herbas & folia, eſtque quantitas, quam manus tota complecti poteſt, atque unciæ dimidiæ fere reſpondere creditur, Morell. *Proleg. de form. remed.* quamvis hoc falſum eſſe examen per bilancem teſtabitur. Indicatur litera characteriſtica M. in Receptis Gal. meminit δέσμης χειροπλήθους, *faſciculi manipularis*, *l. 7 de C. M. P. G. c. 13.*

MANNA, μάννα, æquivocum eſt. 1. notat melleum ſuccum concretum, eſtque idem, quod *Aëromeli*, *Droſomeli*, mel aëreum, roſcidum. Eſtque mellis ſpecies non ignota veteribus, Dioſcoridi, Galeno, Plinio, ſed mellis nomina comprehenſa, ne quis ab Arabibus, (quibus *Tereniabin* vel *Terniabin* dicitur) primum cognitam proditamque putet. Vide Gal. locum *l. 3 de Al. fac. c. 39.* Eſt vero ros aëreus, condenſatus, qui ex aëre horis antelucanis tempore vergiliarum in ſummo æſtu decidit in folia arborum, plantas & campos, ſub forma granorum majorum, vel minorum, virtutem habens alvum blande movendi, aſperitatemque faucium leniendi. Ejus hiſtoriam vide prolixius apud Schröder. *l. 4 cl. 4 n. 446.* Fr. Hofmann. *in clav. ad h. l.* Rolfink. *de purgant. ſect. 9 art. 1.* Lang. etiam exiſtimat, dici *Sacchar*, vel *Sal Indorum*, *l. 2 ep. 31.* *Salivam* quoque *ſiderum* Rul. & Iohnſ. vocant. Doctiſſimus Rhodius duplicem *Mannam* conſtituit, unam, quæ in foliis arborum reperitur & colligitur, Venetis *Manna di foglio* dicta, propter pretium uſu rara, non tamen virtute præ altera præſtantior: Alteram quæ in caudice invenitur. De priore vero laudatus Autor exiſtimat & autoritate Caſauboni & Salmaſii nixus, illam eſſe Aeromeli, imo fortaſſis utramque, quod ſuo loco merito relinquo. II. Tribuitur *Thuris micis* concuſſu eliſis, quæ vocantur *Manna Thuris.* Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 4; l. 5 de C. M. P. G. c. 2; l. 13 M. M. c. 5*, alibi vero *Succuſſio* & *Pollen*, ὑπόσεισμα nuncupatur, *2 de artic. t. 44.* Vide *Libanotos;* quamvis Dioſcor. *l. 1 c. 83 & 84* *Mannam Thuris* a *polline* manifeſte diſtinguat. Vide Rhod. *ad Scribon. n. 203.* III. Chymici vocab. *Manna* aliis quoque remediis per translationem attribuerunt. Ita legitur *Manna Magnetis* apud Libav. *l. 8 S. A. Ch. c. 11.* *Manna Guajacina*, id eſt, *Extractum. Alchym. Pharm. c. 20*, & ita aliis quoque *Extractis* applicari poteſt, *Manna Cæleſtis*, Quercet. *Pharm. reſtit. c. 26.* Schröder. *lib. 2 c. 40.* *Manna Solaris* ſive *Vnicornu Solare*, Idem *l. 3 c. 9.* *Manna Martis*, *d. l. c. 11.* *Saturni*, *c. 14.* *Mercurii*, ſive ☿ *dulcis ſolaris cap. 15.* Extenditur quoque ad omnem dulcedinem ex re qualibet extractam, teſte Rul. & Iohnſ. *Manna vomitoriorum*, ſive *Sal Vitrioli*, Rolfink. *Chym. lib. 5 ſect. 1 art. 4 c. 3*, μαννώδες apud Hipp. dicitur medicamentum ex thuris polline aut ejus granis & micis concuſſu eliſis, adſtringens, ſiccans & digerens. Legitur *l. 7 Epidem.* Vide Foëſ. *Oec. p. 396.*

MANNVS, μάννος, βυρρίχος, idem, quod *Hinnulus*, pullus equinus. Keuch. *ad Samon p. 253.*

MANSCHLACHT, eſt nomen morbi, cujus deſcriptionem cum curatione edidit Anton. Deuſingius *peculiari libello;* quemadmodum legitur in D. D. Merclini *Lindeno renovato p. 64.*

MANSIO, μονὴ, a verbo μένω, *maneo*, quid ſignificet, notum eſt. Sumitur etiam pro *quiete* partium muſculoſarum a ſua functione, Galen. *l. de rig. trem. & palpit. alibique.* Dieter. *n. 534.*

MANSORIVS, idem, quod *Manducatorius*, μασητήρ. Vide *Maſſeter.*

MANTICE, μαντικὴ, ſtricte vocabatur olim *ars vaticinandi ex avibus*, ſive *augurium*, οἰωνιστική. Et hujusmodi vates μάντεις dicebantur, vel οἰωνισταὶ, ex Hipp. *1 de R. V. I. A. t. 16.* Sed poſtmodo latius ſignificatio extenſa ad alias quoque artes, aliquid prædicentes, præſertim ad partem Medicinæ prognoſticam, teſte Galen. *in com. ad h. l.* Foëſ. *Oec. p. 397.* Vaticinia Paracelſica & Caballiſtica, quia de magia ſunt ſuſpecta & fallacia, merito vitanda. Feſtivam deſcriptionem *Vatis* ex Euripide vide apud Lang. *l. 2 ep. 40.*

MANTICHORA, μαντιχώρας, vocatur animal in India reperibile, quod triplicem habet dentium ſeriem, teſte Ariſtot. *l. 2 H. A. c. 1*, & ex hoc Fallop. *Expoſ. de Oſſib. c. 16 Tom. I p. 503.*

MANTIS, μάντις, i. e. *Vates*, *Augur*. Vide *Mantice.*

MANVARIVS, ἐγχειρητικὸς, de arte Chirurgica & Chirurgis dicitur. Gal. *ad Thraſybul.*

MANVBRIVM, λαβὴ, κώπη, pertinet ad inſtrumenta Chirurgica, eſtque ea pars, quæ manu apprehenditur, & tenetur. Dicitur & *Anſa*. Oribaſ. *de Machinam.*

MANVCODIATA, nomen avis Indicæ, cujus proprium eſt, ut pedibus careat. Vnde & ἄπους dici poteſt. Iul. Alex. *not. in Gal. lib. 6 de C. M. S. L. c. 1.* Dicitur & *Avis Paradiſi*, vel quod vulgo credatur in paradiſo terreſtri degere; vel ob eximiam corporis venuſtatem. Hujus hiſtoriam cum variis ſpeciebus, & uſu, vide in Aldrov. *l. 12 Ornithol. c. 21 ſeqq.*

MANVS, χεὶρ, quid notet, pueris etiam notum eſt. Eſt organon utiliſſimum, unde & Ariſtoteli ὄργανον πρὸ ὀργάνων, inſtrumentum inſtrumentorum dicta fuit, *l. 4 de P. An. cap. 10*, & Gal. Libros *de Vſ. part.* propterea a *Manus* expoſitione ordiri non dubitavit. Accipitur vero *Manus* bifariam: 1. pro toto illo, quod a ſcapulis dependet, & dividitur in *Brachium*, ſive *Humerum*, *Cubitum*, ſive *Vlnam*, & *Manum ſummam.* 2. pro *Manu extrema*, quæ etiam diſtinguitur in tres partes: *Carpum*, ſeu *Brachiale*; *Metacarpum*, ſive *Poſtbrachiale*, & *Digitos.* De ſingulis his vocabulis vide in Literis propriis initialibus. Alias *Manus* Hiſtoriam Anatomicam, præter Gal. & alios, lege apud Bartholin. *l. 4 Anat. c. 1.* Per catachreſin etiam tribuitur *Rotulis Officinalibus* ſaccharatis cum & ſine margaritis, quæ vulgo vocantur *Manus Chriſti ſimplices* & *perlatæ*, de quibus vid. Diſpenſatoria. Ita le Mort hyperbolice Emplaſtrum aliquod vocavit *Manus Dei*, cujus deſcriptio extat in D. D. de Spina *Man. Ph. Ch. p. 409.* *Manum* factitiam Chirurgicam ex ferro parandam exhibet delineatam Paræus *Chirurg. l. 22 c. 12.* *Manus* mortui hominis contactu, vel frictione tollere ſtrumas, verrucas, & alios tumores, hodieque plures calculo ſuo comprobant Medici celeberrimi. Iunge *Acta Philoſoph.* Oldenburgii *Ann. 1666 m. Majo.*

MANVTIGIVM, Gr. χειρόψιαν, dici fricationem oculorum turbatorum manu factam, ſcribit Cœl. Aurel. *l. 1 Tard. paſſ. c. 4 p. m. 287.*

MARASMOS, μαρασμὸς, Lat. *Marcor*, item *Maraſmus*, dicitur corporis nimia *tabes*, ex ſiccitate nimia oborta. Eſt igitur Atrophiæ gradus ſummus. Cauſſa *marcoris* vera eſt defectus ſucci nutritii nimius, qui oriri poteſt vel citra febrem ob ſanguinis impuritatem ſalinam, ſeroſam, purulentam; vel cum febre, ob ſanguinis effervescentis colliquationem. Febris Hecticæ ſummus gradus vocatur *Maraſmodes*, μαρασμώδης, de qua vide Sylv. *l. 1 P. M. c. 32.* Dantur etiam gradus & ſpecies *maraſmi*, dum alius eſt quaſi ſecundum naturam, uti Senilis, alius præter naturam, & quidem alius περιφλεγής, *comburens*, alius συγκοπώδης, cum animi deliquio conjunctus, Foëſ. *p. 397.* Extreme *conſummatus Maraſmus* eſt, quando omnes corporis partes ſolidæ ſimul macreſcunt, ita ut totus homo nihil aliud eſſe videatur, quam oſſa & cutis; in ventre nulla inteſtina ineſſe credas, contracta præcordia, collapſa tempora, atque cava &c. Caſtell. Plura videantur in Gal. *l. de marcore* & alibi, quærantur *in Theatro* Mundellæ. In Latina verſione etiam occurrit *Maraſmatus*, h. e. qui *maraſmo* laborat.

MARASSO, μαράσσω, *ſtrepo*, Erotian. *Onom. pag. 75 F.*

MARATHRVM, Fœniculum. Dodon.

MARCASITA, eſt materia metallica immatura tot ſpecierum, quot ſolidorum metallorum, ut aurea, argentea, ſtannea, ferrea, plumbea, & cuprea, quæ poſtrema pyrites & lapis luminis vocatur, pyrſococus, lapis ærarius, rubeo ſcatens ſulphure, & ſcintillas ex chalybe multas excutiens. *Marcaſita plumbea* eſt *Antimonium.* *Marcaſita alba*, i. e. *Biſmuthum*, Rul. & Iohnſon. Schroder. vero ita deſcripſit: *Marcaſita* eſt περίττωμα metallicum in generatione metalli, ex portione aliqua ad generationem metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans, durum, ac fragile mutatum, *l. 3 cap. 18*, ubi etiam præparationes, uſum & vires explicat. Iung. Fr. Hofm. *in clav.* Vide & Libav. *S. A. Ch. l. 2 c. 24.* Scribitur & aliquando *Marchaſita*, *Margaſita*, *Markaſita.* Vide etiam ſupra *Biſmuthum.* Nonnulli reſtringunt, inter quos etiam D. D. Etmüllerus fuit, dicentes Marcaſitam eſſe in radice ſua minerale venereo-argenteum nondum perfecte maturatum & Arſenicali ſubſtantia imprægnatum, atque hac ratione validum venenum. Merito igitur medicamenta Chymica ad internos uſus, quæ hodierni artifices e *Marcaſita* promittunt, pro ſuſpectis habenda cum D. Ludovici *Diſſ. I Pharm. pag. 753.* De *Marcaſitarum* multifaria natura videatur & Rob. Boyle, *tr. de poroſ. corp. ſolid. c. 6 p. 89.*

MARCELLIVM, μαρκέλλιον, nomen medicamenti ad perniones apud Æginetam *l. 3 c. 79.* Legitur & in Indice *Marcellius thronus*, ſed in allegato loco non occurrit.

MARCHED, id eſt, *Lithargyrium.* Ruland. Iohnſ.

MARCIATON, μαρκίατον, nomen eſt malagmatis, vel linimenti, ad articulorum dolores & reſolutiones comparati, apud Ægin. *l. 7 c. 18.* Occurrit & hodieque deſcriptio *Vnguenti Marciati* in Diſpenſatoriis.

MARCOR, *Marcidus*, μαρασμὸς. Vide *Maraſmos.*

MARDEK, eſt terminus Spagyricus obſcurus, ita ut ex contextu non certo conſtet, qualis minera denotetur. *Turb. Philoſ. ſerm 12 in Th. Chym. Vol. V pag. 10.* An *Martech?* Vide infra.

MARE,

MARE, θάλασσα, πέλαγος, quid vulgo significet ex aliis quoque Lexicis & Dictionariis constat. Vocatur a Paracelf. *mater aquarum*, Paramir. *l. 4.* Appellatur & *Lachryma Saturni*, & quintum elementum, estque nihil aliud, quam Sal dissolutus, *Th. Chym. Vol. VI pag. 122 seq.* Ejus consideratio varia in Medicina est, v. g. *Aquæ marinæ*, cujus multiplex usus est ad morbos, teste Hipp. *de humid. usu VII, 1 seqq.* Diosc. *l. 5 c. 19.* Scribon. *n. 43, 160 cum not. Rhodii p. 86.* Mercurial. *l. 2 V. L. c. 26 fin.* In specie *mare* ad curationem dementiæ facere, vult Helmont. *tr. Dem.* Id. *n. 47.* Deinde *Loca maritima* faciunt ad dispositiones latentes morbosas, præsertim Scorbutum, Senn. & alii *h. tit.* *Mare Chymicorum* dicitur ænigmatice Caput humidum, cujus natura est calida & sicca, quo nihil calidius, *Th. Chym. Volum. V p. 90.* Clarius vero explicatur a Libavio, dicente, quod *Mare* sit *Mercurius Philosophorum*, ex argento vivo, magno labore, & subtili industria extractus & elaboratus, ex una radice duplex, jamque auro naturæ fixo informatus, *tr. Ign. Nat. cap. 13.* & alibi: *Mare* est aqua secunda, quæ fit ex Elixire imperfecto, & aqua prima, per quam solvitur aurum & argentum; qui liquor vocatur Philosophorum Mercurius, & dicitur regi radiis Solis & Lunæ. In hoc *mari* monstrant pisciculum *Echenein*, id est, granum, & principium fixum prolificum, quod possit gignere sui simile, *in Apoc. Herm. Part. post. T. II Oper. pag. 441, 442.*

MARGA, est portio quædam pinguis, & quasi medulla in saxis nonnullis, dum franguntur, reperta, unde & *Medulla saxorum* dici solet. Vim habet siccandi, Schröder. *l. 3 c. 2 num. 5.* Ejus varias species recenset Rul. *in Lex.* Pertinent ad Bolos, sive Terras sigillatas.

MARGARITA, μάργαρον, μαργαρίτης λίθος, alias *Perla*, *Unio*, dicitur de gemmis, & lapidibus pretiosis rotundis, vel ad rotunditatem vergentibus, in conchis nonnullis (quæ propterea *margaritiferæ*, & *mater perlarum* dicuntur) repertis. Distinguuntur in *orientales*, & *occidentales*, quarum illæ his nobiliores censentur. Tribuitur illis unanimiter insignis virtus cordialis, & corroborans balsamum vitalem; quarum historiam cum usu vide apud Schroder. *l. 3 cap. 7.* & Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Eph. N. C. *An. II Obs. 228.* Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 41, 42.* Earum tamen virtutem cordialem specificam & aliis excellentiorem non sine ratione impugnavit etiam Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. I Sect. 4 cap. 8 p. 315 seq.* quamvis omnis vis Medica denegari illis haud possit ob particulas subtiles alcalinas terreas acido-volatili impraegnatas. Vide *Perla.*

MARGOS, μάργος, significat *insanum.* Unde γαστριμάργοι dicuntur, qui ventre insaniunt. Linden. *Ex. XI §. 126.*

MARILE, μαρίλη, dicitur pulvis carbonum, sive eorum ramentum, præsertim prunarum accensarum, h. e. *favilla*, sive igniculus, & fomes sub cineribus latens. Hippocr. *l. 2 de morb. mul. XXIV, 28.* Plenius exponit Erotianus.

MARIS, μάρις, vocatur mensura decem Charoum Atticorum, vel librarum 83, cum unciis quatuor. Lind. *Ex. X §. 227.*

MARISCA, vide *Ficus.*

MARITUS, ἀκοιτὴς, γαμέτης, quemadmodum vocabuli *conjugium* significatio parabolica seu tropica saltem ad Chymiam translata; ita & vocis *Maritus.* Denotat enim in negotio Lapidis Philosophici *Sulphur*, cujus mulier, vel *uxor* est *Mercurius*, qui a suo conjuge facili negotio impraegnatur. *Th. Ch. Vol. IV pag. 179.* Vide *Conjugatio.*

MARMARYGE, μαρμαρυγή, vocatur splendor oculis obversans, incertus, & discurrens *lucis splendor*, aut *fulgor*, ante oculos coruscans. Legitur apud Hippocr. *f. 3 Progn. t. 33; l. 7 Ep. XXV, 8, 15; in Epist. ad Philopœmenem, num. 21.* Hinc & oculi vocantur ὄμματα μαρμαρυγώδεα, *splendore corruscantes*, *f. 2 de R. V. I. A. t. 44*, item ὀφθαλμὸς μαρμαρυγώδης. *l. de L. I. Hum. XXIII, 8.* Objectum etiam splendidum oculis obversans dicitur μαρμαρυγῶδές τι, *2 prorrh. XLI, 3.*

MARMELADA, terminus est Pharmacevticus, denotans speciem *Gelatinæ Cydoniorum*, qua simplicis, qua compositæ, & aromatibus conditæ, variis coloribus exornatæ, Schröder. *l. 2 c. 62 in fin.* Compositarum formulas plures vide in Hadr. a Mynsicht. *Armam. Medico-Chym. sect. 12.*

MARMOR, μάρμαρος, lapis dicitur insigniter purus, & admodum durus, & ad splendorem suscipiendum, si poliatur, ita aptus, ut statuæ & columnæ nitentes inde sculpi possint. Suntque ejus genera varia, quæ prolixe recenset Rul. *in Lex.* Verum cum non omnia ad usum spectent Medicum, sufficit eorum meminisse, quæ in Medicina locum invenerunt; ut sunt, *Marmor candidum*, sive *Alabastrites*, *Rubrum*, *Nigrum*, sive *Lapis Lydius*, *Variegatum*, ut *Porphyrites*, *Ophites*, de quibus singulis sigillatim sub literis suis inicialibus. Iung. Schroder. *l. 3 c. 8 n. 14.* De Arcano *Marmora* colorandi non solum superficialiter, sed & profundius disseruit ingeniosissimus Rob. Boyle, indeque probavit illorum porositatem, *tr. de poros. corp. solid. cap. 6 p. m. 90 seqq.*

MARMORATA vocantur excrementa aurium, *Cerumina* dicta, Græc. κυψελίδες, Charlton. *Exerc. Pathol. IX §. 18.* Notavit hoc etiam olim Foes. *ad Hipp. l. 6 Ep. f. 6 t. 18.* Posset denominationis similitudo peti, quod Varro *l. 3 de R. R.* *marmoratum* dixerit pro eo, quod e marmore, luto & calce factum.

MARMOREUS *Tartarus* vocatur lapis in homine durissimus, ut Marmor, Rul. & Iohnson. *Marmoracei Veneni*, quod adeo ingentis & repentinæ fuit effi-

caciæ, ut solo tritici grani pondere momento hominem necaret, meminit C. Rejes *C. El. q. 64 n. 2.*

MARMOTA vocatur *Mus Alpinus*, cujus descriptionem, cum usu in cibis & medicina, tradidit Aldrov. *de quadr. dig. vivip. l. 2 c. 34.*

MAROCOSTINUM epitheton *Extracti*, vel Massæ *pilularum* D. Mindereri, a *Maro* & *Costo* ita dictarum, quas *peculiari tractatu* Aloëdarium dicto laudavit. Vid. *Dispensat & Animadverf.* D. Zwölferi. Approbat Hildan. *Cent. 6 O. 29.*

MAROGUS vocatur Paracelso somniferum & narcoticum quoddam fortissimum, ita ut aliquis sustinere posset gravissimam torturam. *Philosoph. Tract. 5 in fine.*

MARS, ἄρης, æquivocum est. Vel enim significat *Planetam*, qui habetur summe calidus atque siccus. Hinc & homines cholerici, sive biliosi *Martiales* dicuntur, & morbi quoque *Martiales*, ubi biliosus sanguis potissimum peccat. Hinc & a Paracelso Bilis vocatur *Mars*, *Paramir. Tr. 3 cap. 7* & *Paragran. de Astronomia.* Vel idem est, quod *Ferrum*, *Chalybs.* Vide *Ferrum.* Ruland. *Theatr. Chymic.* Libav. *aliique.*

MARSIPPON, *Marsypion*, μαρσίππον, μαρσύπιον, dicitur *marsupium*, vel *sacculus*, quo aliqua pars fovetur, aut tegitur. Legitur apud Hippocr. *l. de fistul. VII, 2.* Galen. *c. 6 in 6 Epid. t. 5* Dicitur & μάρσυπος. Foës. *p. 398.* *Marsupiale Americanum* quale sit animal, exoticum, quod Aldrovando *Semivulpa*, & *Vulpi-Simia* vocatur, e Virginia Londinum translatum descripsisse ejusque Anatomen accuratam exhibuisse D. Eduardum Tyson Collegii Medici & Societatis Regiæ socium legitur *in Actis Erudit. Lips. A. 1698. m. Septembr. p. 407 seqq.*

MARSUM, *Marsicum*, μάρσος, epitheton vini, quod colligitur in Marsia, regiuncula Italiæ, ultra Picenum, Samnites versus. Censetur autem valde austerum & acerbum. Gorr. Scribon. propterea ad adstringendum in gingivis laxis, & dentium vacillatione commendavit, *n. 57.* Iung. Rhod. *not. ad h. l. p. 100.* Videatur & Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 1 & l. 1 de Antidot. cap 3.*

MARTACH, vel *Martath*, est *Lithargyrium.* Rul. & Iohnson.

MARTAGON est nomen plantæ, *Lilium montanum* dictæ, de qua videantur Botanici; quæ etiam vernacule *radicis aureæ* nomine venit. Hinc Chymici transtulerunt ad materiam *Lapidis* Philosophici, quam *Martagon* appellarunt, uti patet ex *Th. Chym. Vol. I p. 512.*

MARTECH, *Mardech*, est nomen Argenti vivi, ex Cambar sublimati, *cum album* est factum. Vocatur & *Plumbum ex Ebmich*, *Magnesia*, *Æs album.* Th. Chym. *Vol. IV pag. 728.* Fallop. scribit esse *Lithargyrium. l de Metall. & Fossil. cap. 27 Tom. I p. 328.*

MARTES nomen est animalis quadrupedis, digitati, vivipari, descriptio cum usu habetur apud Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. viv. c. 18.*

MARTIANUM pomum apud Sveton. *in Domitiano* est Aurantium. Ian. Cornar. in Galen. *de comp. med. l. 2 c. 1.*

MARTIUS dicitur 1. mensis, in quo æquinoctium vernum esse solet. 2. de confectione gratissima polytropha, quæ *Martius Panis*, *Marcipanis*, *Massapanis* etiam vocatur Iul. Alex. *l. 20 Sal. c. 16.* Morell. *de form. rem. l. 1 s. 3 c. 3.*

MARUCHOLEUM *metallum*, idem. Rul. Iohns.

MAS, *Masculus*, ἄῤῥην, vel ἄρσην, nomen sexus, differentiam denotans, cui opponitur θῆλυ, *fæmina.* Ratio differentiæ potissimum in hoc consistit, quod *Mas* in alio gignat, fœmina in se ipsa. Est etiam *masculus* plerumque calidior, sanguinis plenior & solidior fœmina, Hippocr. *6 Epid. s. 2 t. 46.* Galen. *in comm.* Quod vero *mares* ordinarie in dextra uteri regione concipiantur, nondum est certo demonstratum. Usurpatur alias nomen quoque hoc de plantis apud Theophrastum. A Spagyricis in negotio lapidis Philosophici interdum Mercurio tribuitur hoc epitheton. Ita Rul & Iohnson. *Masculus*, id est, *argentum vivum.* Iung. *Th. Chym. Vol. IV p. 891*, interdum Sulphuri, vide *Maritus.* Libav. *Apoc. Herm. P. post. Tr. II Oper. p. 353, 357, 413 seq.* Ita sibimetipsis non constant in nugacibus his ænigmatibus.

MASCA Longobardis idem, quod *Strix*, Keuchen. *not. ad Sammon. p. 289.*

MASCHALE, μασχάλη. Vide *Ala*, *Axilla*, μασχαλιαῖος, *Axillaris*, epitheton venæ. Gorr.

MASCHALISTER, μασχαλιστὴρ, sic vocatur a quibusdam *secunda vertebra dorsi*, quæ τῇ λοφίᾳ subest, Gorr. Confirmat Linden. *Med. Phys. l. 2 c. 14 §. 33.*

MASCULINITAS, apud Avicenn. dicitur conceptio masculæ prolis, & talis fœmina *masculinans*, vel *masculinitans*: quemadmodum *fœminitas* vocatur conceptio sobolis fœmininæ, & mulier *fœminans*, *l. 3 fen. 21 tr. 1 c. 12 seqq.*

MASLACH, medicamentum Turcis familiare, ex opio paratum, quod & Anfion vel Amphion vocatur, cujus drachmam unam, imo quandoque duas & tres innoxie devorant, cum ad Venerem, tum ad animositatem excitandam in prælium ituri, uti notavit ex aliis C. Rejes *C. El. q. 43 n. 6 & q. 63 n. 3.*

MASSA, proprie idem, quod *Maza*, μᾶζα, (quamvis & *Massa*, a μάσσω, misceo, pinso, deduci commode possit,) olim strictius sumebatur de mixta farina hordei cum humore aliquo, præsertim aqua & oleo, ceu cibo plebejo & vulgari, qui crudus cum defruto aut melle mandebatur, uti scribit Aëtius. Meminit hujus cibi aliquoties Hipp. *l. de ret. med. VIII, 8; XIII, 3; XIV, 19; l. 2 de diæt. VIII, 8 seqq. s 2 de nat. hum. t. 3 e sal. diæt. t. 3; l. de int. aff. XLIV, 10; XLV, 14; l. de Cap. vuln. XIX, 6; XX, 6; l. 2 Epid. s. V, 39; l. 5 XII, 4;*

XII, 4 ; *l. 6 sect. 3 t. 2* ; *lib. 7 XXXIII, 12*, & exponit plenius Erotianus, cum quo Iung. Foes. *pag. 393*. Lind. *Ex. XVI §. 150*. Hodieque vero latius quoque accipitur pro omni misto, quicquid in unum veluti cumulum densatum spissumque cogitur, teste Iul. Alex. *l. 8 Salubr. c 9*. Latine *Offa* dicitur. Imo nonnulli haud dubitarunt, de ipso liquore sanguinis in vasis contento usurpare, vocantes *Massam sanguineam*; quamvis alii sint, qui hanc catachresin improbent. *Massa* enim in genere Physice accepta est contradistinctum quid liquori, quando scil. particulæ alicujus corporis uncinis veluti inter se connexæ vel immotæ omnino sunt, vel saltem parvo motu cientur, ut separari non possit, uti haud male descripsit D. de Cordemoy *Diss. I Phys. p. m. 3*. Μάζιον diminutivum est, & *mazam* vel *massam parvam* significat. Legitur apud Hippocr. *l. 1 de morb. mul. CVI, 10*. *Massa* quoque carnea idem, quod *Excrescentia* legitur apud Hildan. *Cent. VI Obs. 1*. *Massa* Cumia, nitrum factum de plumbo, vel aqua nitri, qua vasa terrea inducuntur. Matth. in Dioscor. *lib. 5 c. 46*.

MASSALIOTICON, (vitiose *Massilioticon*) μασσαλιωτικὸν, nomen emplastri, ab autore *Demosthene Massaliota*, quod commendatur ad carbunculos a Galen. *l. 5 de C. M. P. G. cap. 15*. Describitur & ab Æginet. *l. 7 cap. 13*.

MASSALIS, *Mosel*, *massarium*, *mater*, i. e. *Mercurius*. Rul. Iohns.

MASSETER, μασσητὴρ, i. e. *Mansorius*, *Manducatorius*. Epitheton musculorum maxillam circumagentium bicipitum, & triangularium, quorum meminit Hippocr. *2 de artic. t. 6*. Galen. *l. 4 Anat. adm. c. 2*. Descripsit eos Barthol. *l. 3 Anat. cap. 11 p. 535*. Dicitur & *Mandibularis*.

MASSO, μάσσω, subigo, *pinso*. Dicitur & μάττω. Compos. ἐκμάσσω etiam *exprimo* significat. Hippocr. *l. 2 de morb. XIV, 28*. Significat μάσσω etiam *tango*, contrecto. Vnde ἐσμασσάμενος, i. e. intus contrectans, & manu explorans legitur *3 de artic. 47*. Vid. Galen, *in com.* Iung. Foes. *p. 399*.

MASTHLES, *Masthle*, μάσθλης, μάσθλη, significat *corium*, *pellem*. Hipp. *l. 2 de morb. LVII, 8*.

MASTICATIO, μάσησις, idem, quod *manducatio*, videlicet cibi commansio, sive comminutio in ore facta, imprimis linguæ auxilio cibum in ore pro arbitrio nostro, quo volumus, impellentis. Gal. *l. 11 de V. P. c. 10*, ubi τὸ μασσεῖσθαι vocat. Adde Iul. Alex. *in not. ad h. l.* *Masticationis* necessitatem demonstratam vide apud C. Hofmann. *Comm. ad Gal. LL. de V. P. n. 793*, & Helmont. *tr. victus ratio*. *n. 21*.

MASTICATORIVM, μάσημα, διαμάσημα, est species *Apophlegmatismi sicci*, quæ dentibus *masticatur*, de qua vide Schröder. *l. 2 c. 68*. Morell. *l. 2 de form. rem. s. 2 c. 6*. Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 6 s. 4 cap. 3 & seqq.* *Masticatoriorum* usum in aurium affectibus laudat Bartholin. *l. 3 An. c. 9*.

MASTICHE, μαστίχη, *resina lentiscina*, ῥητίνη σχινίνη, est gummi resinosum citrino album, pellucidum, granulatum, bene olens, ex lentisco arbore, præsertim in Chio Insula extillans. De hujus facultatibus vide Galen. *l. 7 de S. Fac. h. tit.* Schröder. *l. 4 cl. 2 num. 391*. Fr. Hofmann. *in clav. ad h. l. pag. 586 seqq.* Rhod. *ad Scribon. num. 60*. Vocatur & *Lentisci lachryma*. Keuchen. *ad Sammonic. p. 127*. Latine etiam usurpatur *Mastix*. In Officinis laudatur pro singulari stomachico *Aqua Mastichina*.

MASTICHELÆON, μαστιχέλαιον, i. e. *Oleum Mastichinum*, de quo Dioscor. *l. 1 c. 51*.

MASTICOT est impropria cujusmodi calx, præter Minium & Cerussam, ex Billichio, Iohnson. *Lexic. Chym. II.* Helmont. dicit *Masticot* vocari flavum colorem, quem stannum præbet pictoribus, *de lithias. cap. 1 n. 9*.

MASTOIDES, μαστοειδὴς, *mammillaris*, vel potius *papilli- aut mammilli-formis*. Est 1. Epitheton processus, sive *apophyseos ossis temporalis*, papillis mammarum, præsertim vaccinarum similis; de quo vide Bartholin. *libell. 4 An. cap. 6 pag. 711*, unde par etiam Musculorum caput flectentium, quod in illum *Mammillarem processum* inseritur, dicitur *Mastoideum*. Id. *lib. 4 c. 5 p. 567*. Deinde tribuitur processibus *nervorum olfactoriorum*, quos descripsit Idem, *libell. 3 c. 2 p. 671*. Dicuntur & a quibusdam *Cornua uteri* processus *mamillares* ob similitudinem, quam habent cum mammis. Gorr.

MASTOS, μαστός. Vide *Mamma*.

MASTRVPATIO, item *Manstupratio*, vocatur illicita, & Christiano homine indigna titillatio genitalium, & prolectio seminis. Vocatur & *Mollities*, de qua videatur Forest. *l. 26 Obs. 16 in Schol.* & Tim. a Guldenklee *l. 3 cas. 49*.

MASVCHA, μασουχᾶ, *Masuaphion*, μασουάφιον, nomina medicamenti Synonyma, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l 7 c. 23*.

MATALISTA est nomen tertiæ speciei Gialappæ sive Ialapii, vel Mechoacannæ, quam Indi Matbaliztic nuncupant, de qua legi potest D. D. VVedelius *Amœn. Med. l. 11 sect. 1 c. 5 p. 248*.

MATHALITIVM, idem, quod *Stragula*, ad dormiendum usitata. Forest. *d. l. Observ. 14 in Schol.*

MATER, μήτηρ, vocabuli hujus significatio propria notissima est, quando significat fœminam, quæ enixa est prolem, eamque nutriit. Translatum tamen ad varias Medicinæ partes hoc vocabulum, v. g. ad Botanicam, quando *Artemisia* dicitur *Mater herbarum*, Lobel. & Schröder. Ad Anatomiam, quando membranæ cerebum investientes, exterior quidem crassior, vocatur *Mater dura*: interior tenuis, & in anfractus substantiæ cerebri sese insinuans, appellatur *Pia Mater*. Bartholin. *l. 3 Anat. c. 2*. Relationem

hujus appellationis geminam veroſimilem vide in D. D. Hofm. *Diſſ. Anat. ad l. Van Horne Microcoſm. p. 186.* Ad Pharmaciam; dum *Concha Margaritifera* vocatur *Mater Perlarum.* Vide *Concha Margarita*, Schroder. *l. 5 cl. 8 num. 73.* Ad Chymiam & Spagyriam, dum *Mater* dicitur *metallorum Argentum vivum.* Ruland. & Iohnſ. Hinc & *Aqua Mercurialis*, quæ omnia metalla in materiam primam reducit, vocatur *Mater Aquæ vitæ*, Libav. *S. Ch. l. 7 c. 8. & Apoc. Hermet. Part. poſt. T. II, Oper. p. 332. Luna* quoque vocatur Chymicis *Mater*, quemadmodum *Sol Pater.* Theatr. Chymic. *Vol. I, p. 201; Vol. IV, pag. 719, 721, 733, 737.*

MATERIA, ὕλη. Vide *Hyle.* Dicitur & *Materies.* Rhod. *in Lex. Scribon.*

MATERIALISTA vocatur *Mercator*, qui *materiam Medicam*, præſertim ſimplicia, vendit. Fere idem, quod *Seplaſiarius.* Dieter. *p. 934.*

MATERIATVRA terminus eſt barbarus fictus a Gardianio in diviſione morborum receptus, dum morbos alios *materiaturæ*, alios ſtructuræ, alios utriusque dixit, teſte Plempio *Fundam. Medicinæ l. 4 c. 3.* Haud dubie vero per morbos *materiaturæ* intellexit morbos intemperiei. Vid. *Dogmata noſtra Med. Gener. Part. II c. 3 dogm I in not.*

MATHEDORAM, id eſt, Sal gemmæ. Ruland. & Iohnſ.

MATHEMA, μάθημα, *Matheſis*, μάθησις, late ſignificat omnem Diſciplinam. Stricte dicitur de diverſis diſciplinis, dum comprehendit *Arithmeticam*, *Geometriam*, *Geomantiam*, *Aſtronomiam*, *Phyſiognomiam*, *Chiromantiam*, *Opticam*, *Architectonicam*, &c. Gal. *libr. de cujusque anim. peccat. notit. & medela c. 2 & 3.* Rul. & Iohnſ. *in Lexic.* Parac. aliam finxit diſtinctionem in *Mathematicam Elementalem*, vel *Elementatam*, quæ habet ſubjectum corpus viſibile & palpabile; & in *Sydeream*, vel *Adeptam*, cujus ſubjectum eſt corpus viſibile quidem, ſed non tangibile, quale eſt Sol, aut Luna in aqua apparens. *Philoſ. Sagac. l. 1 c. 8.*

MATORIVM eſt *Ammoniacum*, vel *Galbanum.* Iohnſ. *Lex. l. 2.*

MATOS, μάτος, idem, quod ζήτησις *quæſtio.* Erotian. *Onom. p. 74.* B Galen. *in expoſ. voc. Hipp.*

MATRACIVM ſignificat Vas ad liquorem aliquem, vel aquam excipiendam utile. VVillis uſus eſt pro Matula, *in Exerc. de Vrinis.* Blancard. deſcripſit per ſacculum, cui ineſt Tartarus calcinatus, vel aliud quid, qui etiam interpungitur in modum crucis, ut liquores inde in cella humida reſolvantur, *in Lex.* A. Beguino *Matracium* etiam uſurpatur pro *Cucurbita.*

MATRIMONIVM, συζυγία, idem, quod *Conjugium*, *Connubium.* Vide ſupra *Conjugium.*

MATRIX, μήτρα, proprie idem eſt, quod ὑστέρα, *Vterus.* Vide *Hyſtera.* Chymicis *Matrices omnium rerum* dicuntur *Elementa.* Rul. Iohnſ. Paracelſus tres *matrices* conſtituit: unam *aquam*, ſuper qua Spiritus Dei quievit: Alteram *matricem mundi*, & *Adæ*; & Tertiam *matricem omnium hominum* Evam, *Paramir. l. 4 de orig. morb. matric. item tr. de Caduco Matricis*, ubi *Vterum mulierem* vocat *mundum parvum.* Denotat igitur Chymicis *matrix* id, in quo corpora naturalia primum oriuntur, foventur, & incrementum capiunt, perficiunturque, Libav. *T. IV oper. p. 175*, ex quo loco etiam patet, *matrices* dividi poſſe in *nativas & peregrinas.* Accipitur ab iisdem etiam pro *vaſe* vel *ovo Philoſophico*, in quo operationes lapidis Philoſophici parandi perficiuntur, de quo vide *Theatr. Chym. Vol. I. p. 506.* Partem quoque mediam ſtirpium poſt corticem & lignum tertiam *matricem* vocari, aliis vero cor, alis medullam, ſcribit Ioh. Coſtæus *de nat. ſtirp. l. 1 c. 8 p. m. 40.*

MATTO, μάττω, μάττομαι, idem, quod ζητέω, *quæro*, unde ἐσμάττεσθαι, *inquirere*, *inveſtigare* ſignificat, quo verbo aliquoties uſus Hipp. *2 de art. t. 27 & 47; l. 1 de morb. mul. XCVI, 24.* Ita & καταμάττεσθαι idem notat, *l. de int. aff. VII, 26; XXX, 37.* Iung. Foeſ. *pag. 399.* Alias & μάττειν pro μάσσειν ponitur, & ſignificat *pinſere*, miſcere. Linden. *Ex. XVI, §. 149.*

MATVLA, ἀμὶς, *Matella*, ſignificat vas urinarium, in quod urina mittitur. Pro inſpectione urinæ debet eſſe vitreum & purum. Meminit Galen. *l. 1 de diff. reſp. c. 12*

MATVRATIO, πεπασμὸς, πέπανσις, proprie ſumitur de arborum fructibus, cum ex immaturitate maturitatem adepti ſunt. Per abuſionem vero de noſtris corporibus, cum humores excrementitii cocti fuerint. Erotian. *in Onom. p. m. 87. D.* Vide *notas* Euſtachii *ad h. l.* Differt a *coctione*, πέψις, quod hæc ſit alimentorum; illa vero ſuccis excrementitiis aut vitioſis tribuatur. Eſt enim πέπανσις, cum materia noxia morbum efficiens devicta eſt, ac ſuperata vi naturæ, ut ad exeundum ſit habilis. Diet. *n. 668.* In hac ſignificatione ſæpe uſus Hipp. *1 Epid. ſ. 1 t. 27; ſ. 2 t. 44, 45; l. 6, ſ. 5, t. 6* Plura loca vide apud Foeſ. *pag. 492.* Medicamenta hujusmodi *maturationem* promoventia vocantur *maturantia*, πεπαντικὰ, quo & in ſpecie *ſuppurantia*, ἐκπυΐσκοντα, pertinent, Gal. *c. 2 in 6 Epid. t. 31.* Hinc & Ruland. *maturativa* hoc ſenſu deſcripſit. Apud Chymicos *maturatio* eſt exaltatio e rudi cruditate ad *maturum* & perfectum. Eſtque quadruplex: *Digeſtio & Circulatio*, *Fermentatio & Projectio*, de quibus ſingulis ſuis in locis. Rul. & Iohnſ. De *Maturatione metallorum* & *Auro volatili* vide Theatr. Chymic. *Vol. IV, p. 361.*

MATVRVS, πέπων, dicitur de omnibus, quæ ex coctione ſuam perfectionem acquiſiverunt, v. g. de fructibus, de humoribus, de excrementis. Hipp. *1 aph. 22.* Iung. Dieter. *d. l.* Opponitur τῷ ὠμῷ, *crudo*, de quo ſupra.

MATVTINVS, ὄρθριος, dicitur de ea diei parte,

quæ *Mane* vocatur. Vide *Mane*. Respondet veri, & est calidum & humidum tempus. Mercur. *l. 3 V. L. c. 1.* ex Oribasio. Comprehendit interdum & *antelucanas* horas, vel diluculum. Eo tempore corporis & ingenii vires vigere testatur una cum experientia quotidiana Lang. *l. 1 ep. 55.*

MAXEINOS, μάξηνος, *Maxinus*, nomen piscis, qui & *Asellus*, & *Gallerida* dicitur. Alii legunt μύξινος. Lind. *Ex. XI, §. 34.*

MAXILLA, γνάθος, *mala*. Vide *Gena*, *Gnathos*.

MAZA, μάζα, μάζιον. Vide *Massa*.

MEATVS, πόρος, terminus in Medicina usitatissimus, notans viam, per quam humores, spiritus, excrementa, vapores, flatus, vel influunt, vel effluunt. Vnde *Meatus* a Galen. quoque divisi sunt in *sensibiles*, & *insensibiles*, *apertos*, & *latentes*. Sub sensibilibus & apertis comprehenduntur & vasa, canales, cavitates, & pori cutanei, qui κατ' ἐξοχὴν *in libr. de diff. febrium* alibique πόροι, *meatus*, vocantur, de quibus vide Barthol. *l. 1 Anat. c. 2.* Ita Herophilus *meatum*, sive πόρον, simpliciter appellavit *nervum opticum*, qui a cerebro ad oculum pertinet, sensibilis spiritus viam, teste Galen. *l. 1 de sympt. causs. c. 2.* *Meatus auditorius*, πόρος ἀκουστικὸς, vocatur, qui in osse petroso est anfractuosus, Galen. *lib. 11 de V. P. c. 12.* apud Bartholin. *meatus cochlearis*, *tortuosus*, *cœcus*, *capreolaris* dictus, *libell. 4 c. 6.* *Meatus genitalis* est, qui semen & geniturama testibus haustam ad penis raticem defert, ex juxta radicem vesicæ varicosus existit, unde & *Varicosus parastata* appellatur, Gal. *l. 1 de sem. c. 15.* Barth. *l. 1 c. 23.* *Meatus Cysticus* vocatur ductus a cervice vesicæ felleæ procedens, & in communem dictum cholodochum desinens, Id. *d. l. c. 15.* *Latentes* & *insensibiles* sunt meatus parvi, & visum fugientes, non solum partium superficiem occupantes, sed & per totam carnis, ossium, cartilaginum, nervorum, ligamentorum, &c. substantiam disseminati, a quorum ordine, vel per caussas externas, vel internas turbato, variæ ægritudines oriri possunt ac solent. Gorr.

MECHANE, μηχανή. Vide *Machina*.

MECHANICA, μηχανική, vocatur *Ars manuaria*, quæ alias *Opificium* dicitur. Qua ratione illas artes cum Medicina comparaverit Galenus, lege *in Lib. ad Thrasybul. c. 24. seqq.* Ita Linden. non veretur, præferre *Mechanicum* in sua arte excellentem duodecadi Doctorum, qui præter inane nomen nil sunt, *Ex. II, §. 36.* Quandoque vero strictius sumitur vocabulum pro illa duntaxat arte, quæ succurrit nobis in illis difficultatibus, quas præter naturam molimur, & in quibus naturam ipsam vincimus. Hinc & *Mechanici* dicebantur, μηχανικοὶ, illi, qui præstabant in excogitandis artificiosis instrumentis, quibus onera sublevantur, ex Vitruv. C. Hofm. *in Gal. LL. de V. P. n. 447.* Helmontius ad Chymiam applicare non dubitavit, uti patet *ex tr. de febr. c. 9 n. 25, 26* Paracelsus vero more solito plane abusive sumsit, tribuens *Mechanicam* cœlo, sideribus, homini, morbis, passim *in Paramir. l. 3 Tr. 1 in Fragmentis passim*, in specie *in fragm. ad Tom. III referendis*, ubi describit *Mechanicam morborum*, quæ tractat, quomodo morbi fabricentur. Hæc *machanica* vel *mechanico-organica* morborum generatio hodieque apud quosdam tantum invenit applausum, ut caussas omnium pene morborum in partibus solidis consistere existiment, imprimis vero hanc de *mechanica* morborum generatione hypothesin D. D. Stahlius in suis lectu dignissimis Dissertationibus, præsertim vero *in Dissert. de Molibus humorum Spasmoticis c. 12 p. 44 seqq.* declaravit, congestiones humorum & translationes ceu morborum internorum præcipuas caussas inde deducens.

MECHANOPOEOTICA, μηχανοποιητική, est inventio artis aquaticæ, ut fontium in aërem pulsorum, syringarum, aquarum, exaltationum per fistulas & ventilia, folles, ac similia. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lexic.*

MECHILI Paracelso dicuntur hominum quoddam genus monstrosum, quamvis non constare possit, quales sint, annumerat *Gigantibus*, *Cyclopibus*, & *Loripedibus*, tr. *Philos. ad Athen. l. 1 text. 24.*

MECHOACANNA, nomen purgantis radicis, quæ & *Bryonia Indica Oriental.* aut *Rhabarbarum album* vocatur, cujus historiam & vires prolixe descripsit Rolfink. *de purgant. sect. 2 art. 2.* Schröder. *l. 4 cl. 3. n. 428.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Gialappa vocatur *Mechoacanna nigra*.

MECONIVM, μηκώνιον, Latine *Papaverculum*, a μήκων, quod *Papaver* significat: Homonymon est. *Proprie* & quidem late notat succum Papaveris concretum, & ita confunditur cum Opio, Gal. *l. 3 de S. Fac. cap. 20; l. 1 de C. M. P. G. c. 4; l. 2 de Antid. c. 7.* Alii tamen accuratiores differentiam inter *Opium* & *Meconium* constituunt, illud dicentes *Lachrymam*, quæ stillat ex capitibus papaveris maturescentibus, & leviter incisis, hoc vero succum ex capitibus & foliis, vel ex tota stirpe coctis vel expressis paratum & concretum, opio viliorem & ignaviorem. Dioscor. *l. 4 c. 65.* Plin. *l. 20 c. 18.* Rhod. *ad Scribon. num. 22 & 86.* Schröd. *l. 4 cl. 2 n. 314.* Improprie, & propter aliquam coloris & consistentiæ similitudinem, dicitur de excremento, quod ex toto fœtus nutrimento in utero, in urinaculo congeri solitum, toto uteri gestationis tempore, Gal. *l. An animal sit id, quod in utero est, c. 5.* Verum potius est excrementum, quod in intestino cœco infantis, utpote grandiori, quam in adultis continetur.

MECOS, μῆκος. Vide *Longitudo*.

MEDEA, μήδεια, nomen proprium (1) Incantatricis, vel veneficæ, quæ uxor Iasonis, quam Euripides introduxit *in Tragœd.* ejusque meminit Gal. *l. 3 de Hip. & Pl. decr. c. 3.* (2) nomen medicamenti, quod para-

parabatur ex sulphure, & humido bitumine. Hoc illitum alii corpori, statim accendit; ubi calor in id inciderat, uti scribit Gal. *l. 3 de Temper. c. 2.* (3) nomen alicujus gemmæ, ita dictæ, quia reperta primum creditur ab illa venefica *Medea.* Sed fortassis verius vocaretur *Lapis Medus*, quia adfertur e regione *Medorum.* Estque niger, habens venam aurei coloris, reddens succum croceum, & saporem vini. Laudatur præsertim a Magis contra ebrietatem, & ad amorem conciliandum. Rul. existimat, esse speciem *Hæmatitis nigri*, qui reddit succum croceum. Conspicitur & in Cherussia, Germaniæ regione, ubi etiam ipse *Hæmatites niger*, licet venæ non sint adeo coloris aurei, sed palleant. Meminit hujus Gemmæ Plin. *l. 37 c. 10.* Rul. & Iohns.

MEDELA, θεραπεία, ἴασις, idem, quod *Curatio*, *Sanatio.* Vide *Cura.*

MEDENI Paracelso notat exulcerationem cutaneam, similem furunculis, formicis &c. *l. 5 de exulcerationibus, aliisque symptom.* Gal. *c. 6.* Vnde & *Vena Medena* dicuntur ulcera in manibus & pedibus, quæ alias *Dracunculi* vocantur. Appellatur & *Vena Saniosa.* VValth. *Sylv. Medic. p. 1474.* Apud Avic. describitur, quod sit affectus corporis externus, quando pustula quædam in ambitu oritur, & postea fit vesicula, e qua egreditur aliquid rubrum ad nigredinem, declive, & postea non cessat prolongari, quasi in veritate esset vermis. Vnde & nonnulli existimarunt, quod sit animal, ita vocatum a loco *Medina*, ubi frequens fuit Avic. *l. 4 fen 3 tr. 3 c. 21.* Integrum etiam de hoc morbo tractatum conscripsit G. H. Velschius Medicus Augustanus.

MEDIANA vena vulgo dicitur vena illa sub cubiti flexura, Avic. *Nigra, ramus Basilicæ*, & plerumque secari potest absque periculo, quia nullus subjacet nervus nec arteria. Bartholin. *libell. 1 An. c. 7. pag. 642.*

MEDIANVM, *Mediastinum*, Latinis Anatomicis vocatur duplicata membrana, thoracis cavitatem, & pulmones in duas partes veluti dispescens. Estque revera *duplicata plevra*, quæ plevra sub costis dicitur ὑμὴν ὑπεζωκὼς, membrana *succingens.* Mediastinum vero ὑμὴν διαφράττων, *intersepiens*, Gal. *l. 6 de V. P. c. 3.* Barthol. *l. 2 Anat. c. 4.* *Medianum* etiam de *Mesenterio* dictum fuisse, licet colligere ex Vesal. *l. 5 de H. C. F. c. 6 in princip.* Ita & *Septum* illud *Cerebri* pellucidum, quod intercedit ventriculum ejus dextrum & sinistrum, anteriores vulgo dictos, vocatur *Mediastinum cerebri.* Barthol. *l. 3 An. c. 6 p. 492.* *Medianum* quoque vocatur trabs transversa grandior, quæ ab una domus parte ad alteram protenditur, & alias trabes minores sustinet. Gr. μεσόδμη. Hipp. *4 de art. t. 43.* Gal. *in comm. ad h l.* Foës. *p. 408.* Vide *Mesodme.*

MEDICA herba fœnum Burgundicum. Ioan. Ruellius *in nomenclatura rei veterin.*

MEDICAMENTVM, φάρμακον, est valde πολύσημον. Interdum nimis late sumitur pro omni eo, quod nostram naturam alterare potest, Gal. *l. 1 de S. Fac. c. 1.* & ita venena quoque φάρμακα, *medicamenta*, dicuntur. Nimis stricte accipitur, quando significat purgans cum per superiora, tum per inferiora, v. gr. apud Hippocr. *lib. 7 Epidem. VIII. 2.* Intermedia significatio receptissima est, quando idem notat, quod *Remedium*, *Auxilium*, *Indicatum Medicum*; & ita *Medicamentum* est, quo homines conservantur, aut curantur. Vbi quidem generalius omnis apparatus, & materia, quæ humanam naturam, quaqua ratione dispositionem ejus mutando, conservare apta nata est; & ita *Alimenta* quoque complectitur, uti patet ex loco Hipp. *3 de purgant. in princ.* sed acceptio hæc rarior est. Propria magis notio *medicamenti* ad illa solum spectat, quæ vim non alendi habent, sed agendi in corpus & naturam, aut invitandi, aut irritandi in officium, quoties id ignavius obiit, uti eleganter scripsit Linden. *Ex. XII, §. 39. seqq.* Recte commendantur ex Herophilo, quod sint *Divinum munus.* Prorsus enim, quod tactus Divinus efficere potest, id præstant *medicamenta* usu, experientiaque probata. Scribon. *in Epist. ad Callistum in princ.* Vnde & Gal. *Manus Deorum* vocavit. De definitione, divisionibusque diversis vide passim apud institutionistas, &, si placet, *in Dogmat. nostr. P. VI. c. 1. seqq.* Iung. & Dieter. *n. 886.*

MEDICASTER & MEDICASTRA vocantur, quando artem Medicam, quam non recte callent, exercere non verentur. Quod sicut hodie frequentissimum, ita dolendum, quod non solum viri sed & feminæ medicastræ in rebuspublicis non solum tolerentur, verum etiam constituantur & juramento adstringantur. Vtinam Magistratus perpenderet Decisionem D. P. Ammanni *in Irenico pag. 92 seqq.*

MEDICATRINA, ἰατρεῖον. Vide *Iatreion.*

MEDICINA homonymon est. Vel enim idem significat, quod *Medicamentum*, φάρμακον, de quo p. a. Vel sumitur pro *Arte Medica*, Græce ἰατρική dicta. Vide *Iatrice.* Est scientia sanandi, non nocendi, Scribon. *d. l.*

MEDICINALES DIES vocantur in morbis acutis illi, qui nec critici sunt, nec indices, & ita ad applicanda & propinanda remedia, præsertim evacuantia, commodi. Alias & *Vacui* nonnullis appellantur.

MEDICON, μηδικὸν, epitheton pharmaci deleterii, sive venenati, estque idem, quod *Pharicum*, notante Rhod. *ad Scribon. n. 195.*

MEDICVS, ἰατρὸς, Vide *Iatros.* *Medici* sæpe etiam vocantur in plurali *Medentes.*

MEDIMNOS, μέδιμνος, *medimnus*, nomen mensuræ aridorum Atticæ, sed agricolis frequentior, quam Medicis, ob magnitudinem. Continet Chœnicas 48. h. e. 108. libras mensurales, seu modios

6. non

6. non medicos quidem, sed georgicos. Ejus nota fuit $\overset{6}{\mu}$ apud Græcos, Gorr. Meminit & Æginet. *l. 7 de pond. & mensur. in fin. h. t c. 2 & alibi.*

MEDIOCRITAS, *Mediocris*, μεσότης, μετριότης, τὸ μέτριον, σύμμετρον, est nihil aliud, quam modus & ratio temperandæ utrique extremitati, qua defectus, qua nimietatis viventis, quæ uti in omni re optima, ita quoque in sanitatis negotio Medico maxime observanda, uti patet ex Galen. *l. 5 de san. tu. c. 2.* Iung. Dieter. *Iatr. num. 545.* *Mediocritas* est illud, quod unicuique naturæ, ætati & regioni convenit. Huic assuefieri debet quilibet, ut sanus conservetur.

MEDITATIO, μελέτη, μελεδώνη, μελεδών, idem, quod *Cura*, *Exercitatio.* Dicitur & ἐπιμέλεια. Vide *Cura.* Græca vocabula passim occurrunt apud Hipp. quæ loca collegit Foes. *in Oecon. p. 404. 405.* Spagyricis *meditatio* dicitur, quoties cum aliquo alio colloquium habetur internum, qui tamen non videtur. Vt cum Deo ipsum invocando, vel cum seipso, vel proprio Angelo bono, Rul. Laudant etiam propterea *Philosophiam meditativam*, ceu a qua per Spagyricam ad veram & adeptam sapientiam tutissimum fieri transitum sibi persuadent, cujus *Philosophiæ* primus gradus dicitur *Meditativum studium*, quod est inquisitio sedula veri, & oblivio mundani, quantumvis necessarii. Verum hoc studium sapit enthusiasmum. Vid. *Th. Chym. Vol. I p. 399 seqq.*

MEDITVLLIVM, ἐγκάρδιον. Vide *Encardion.*

MEDIVS, μέσος, μέτριος, variis accipitur modis, prout de variis rebus prædicatur. In genere & communiter *Medium* illud dicitur, quod inter duo extrema est, sive æqualiter & arithmetice, sive proportionaliter & geometrice; in qua posteriori significatione idem est, quod σύμμετρον, *moderatum*, aut mediocre. Ad priorem vero significationem pertinet, quando *Vmbilicus* vocatur *Medium* ventris, imo totius hominis. Æqualiter enim distant partes extremæ omnes ab umbilico Keuchen. *ad Sammon. p. 188.* Item *media figura membrorum*, quæ est inter pronam & supinam, aut quæ nec habet musculum agentem, neque violenter patientem, Galen *l. 2 de mot. musc. c. 3.* *Medius digitus* quis sit, vide *Dactylos.* Ita D. Gothofr. Bidloo *mediam* meningem inter crassam, quæ Dura mater dicitur, & tenuem, quæ Pia mater nuncupatur, dari statuit ab aliis nondum descriptam, quam delineatam exhibet *Anat. Tab. VIII.* Analogice etiam aliis tribuitur, v. g. *Vita media* dicitur ἐνέργεια animæ operationibus quidem suis, sed non vitalibus instructæ, ad quas tamen ei regressus dari potest, de qua vita media prolixius disseruit Kerger. *de ferment. s. 1 c. 6 p. 48. seqq.* An fortassis Paracelsus in suis scriptis eam intellexit, quando aliquoties meminit illius? Porro *medium* quoque idem significat, quod ἀδιάφορον, *indifferens:* ita *Res non naturales* possunt dici *mediæ*, vel *medio* modo se habere ad sanitatem & morbum. *Dogm. nostr. P. I, c. 6, p. 72.* Quo pertinet ea quoque Notio, quando *Media* ponuntur pro instrumentis Medicis. ita res diætæ, medicamenta, & chirurgicæ operationes sunt *media*, quibus Medicus utitur ad finem suum obtinendum, hoc est, instrumenta, seu materiæ medicæ. Ænigmatice, sive spagyrice tandem *Medium Cœli* vocatur *Luna* & *Margesia alba*, Rul. & Iohns. Alia *media* in opere Spagyrico vide *in Theatr. Chym. Vol. I p. 425, 432. 436.* *Media mineralia* iis quoque appellantur, quæ mediam obtinent naturam inter metalla & lapides, quando scil. liquescunt, ut metalla, non vero producuntur malleo, sed dissiliunt, ut lapides; quo pertinent omnes margasitæ, & plura alia, de quibus vide *d. l. p. 204, 205.*

MEDO, idem, quod *Mulsum*, vel *Aqua mulsa.* Vide *Hydromeli.*

MEDVLLA, μυελὸς, de diversis corporibus a partibus dicitur. 1. de substantia pingui, albicante, sensus experte, in cavis ossium contenta, de qua controverti solet: an humoribus, aut partibus solidis annumerari debeat? Gal. defendit, esse ossium alimentum, *l 3 de fac. nat. c. 15. & l. 11 de V. P. c. 18.* Iunge C. Hofm. *in Comm. ad LL. de V. P. n. 847. seq. & Instit. l. 2. c. 131.* Deinde de ipsa cerebri, substantia, quæ vocatur a quibusdam μυελὸς, ἐγκεφαλίτης, *medulla cerebralis*, vel τοῦ ἐγκεφάλου, cerebri, Gal. *l. 8 de V. P. c. 4.* Vid. & Keuch. *ad Sammonic. p. 186.* quamvis hodieque recentiores interiorem saltem ejus portionem duriorem, candidioremque, in qua siti sunt ventriculi, vel sinus, hoc nomine insignire soleant, Barthol. *l. 3 Anat. c. 3* ad differentiam exterioris partis, cinericii coloris, quæ *Cortex* appellatur. Porro & portio cerebri prolongata per vertebras colli, dorsi, & lumborum, usque ad os sacrum, etiam dicitur μυελὸς ῥαχίτης, *Medulla spinalis*, Galen. *lib. 1 de motu muscul. c. 1.* Iung. Barthol. *libell. 3 Anat. c. 3.* Hipp. dicitur μυελὸς νωτιαῖος, *medulla dorsalis*, *5 aph. 18.* Vide Diet. *n. 556.* Hujus accuratam Anatomen & artificiosam exemtionem e sua theca, vel sede ossea tradidisse Blasium, patet ex Henr. Oldenburgii *Actis Philosoph. Anno 1666. m. Februario.* Alias vocabulum *Medullæ* etiam latius accipitur, dum per metaphoram solemus ita appellare, quod in omni re optimum est, uti demonstravit Libav. *tr. de igne Nat. c. 49.* Schröderus æquivocationem vocabuli ita expediit: *Medulla* in mineralogia partem molliusculam denotat, quæ in saxis nonnunquam reperitur, (cujus varias species refert Rul. *in Lex.* quæ non sunt hujus loci.) In Phytologia medium cujuslibet partem molliorem ac præstantiorem refert, quam & *cor*, *matricem*ve appellant. (Huc pertinet etiam ἐγκάρδιον, *meditullium.*) In zoologia adipem significat, in ossium medietate contentam; vel molliorem illam substantiam, quæ in spina & cranio est, *l. 1 cap. 2.* Catalogum *medullarum officinalium* vide apud eundem, *l. 2 c. 31.*

c. 31. *Medullata cura* Paracelso dicitur, quando morbi radices in *medulla* ossium quoque infixæ sunt, de qua videatur *l. 7 de morb. Gall. orig. causs. & cur. c. 10 & l. 8 c. 2.*

MEGALEION, μεγαλεῖον, Latine *Magnale*; de quo supra. Alias μεγαλεῖον est quoque nomen unguenti, a *Megaleo* autore, qui composuit, quod & *Mendesium*, μενδήσιον, alio nomine a patria ipsius appellari, vult Galen. *l. 2 de C. M. S. L. cap. 2.* Verum Dioscorid. distincta esse unguenta *Megaleum* & *Mendesium*, docet *l. 1 c. 69 & 72.* Iung. Hier. Mercur. *l. 2 V. L. c. 19.* Clem. Alexandr. maluit, *Megallium* appellari, a *Megallo*, vel *Megallio*, Siculo inventore. Confer. *ad Saraceni Scholia in c. loc. Dioscor.*

MEGALOCOELOS, μεγαλόκοιλος, *Ventricosus*, idem, quod προγάστωρ, *Ventre prominulo præditus*, cui venter inferior cum intestinis justo amplior est. Gal. *l. 1 de Al. Fac. c 1.*

MEGALOPHONOS, μεγαλόφωνος, qui magnam edit vocem, aut *Vociferatur*, ideo, quia lato est thorace, & calore nativo multo præditus, Hipp. *6 Epid. f. 4 t. 24.*

MEGALOSPLANCHNOS, μεγαλόσπλαγχνος, dicitur Hippocrati is, cui magna & elata in tumorem sunt viscera; & quidem præternaturaliter ob tumorem aliquem p. n. sive scirrhum, sive œdema, sive inflammationem, Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 9 & 12.* Gal. *in comm. ad h. l.* Dicitur & vinum οἶνος μεγαλόσπλαγχνος, effective, hoc est, viscera in molem attollens, seu magna viscera faciens, *d. l. t. 2.* Alioqui etiam in bonam partem sumitur, significans *generosum*, cujus eximiæ sunt corporis, animique virtutes. Vide Foës. *p. 400.*

MEGALOTECHNOS, μεγαλότεχνος, idem, quod *Mechanicus*. C. Hofm. *C. in Galen. LL. de V. P. n. 249.*

MEGAS, *Megethos*, μέγας, μέγεθος, *Magnus*, *Magnitudo*. Vide *Magnitudo*.

MEIO, οὐρέω, idem, quod *Mingo*, h. e. urinam reddo. Vide *Mictio*.

MEIOSIS, μείωσις, Lat. *Imminutio*. Vel idem est, quod μινύθησις. Vide *Imminutio*. In qua significatione usurpat Hipp. *l 1 de Diæt. XI, 48; XIIX, 12; l. 2 Epid. f. I, 67.* Vel significat tempus illud in morborum circuitu, in quo de febris magnitudine aliquid demitur. Foës. *p. 402.*

MEIRACION, μειράκιον, *adolescens*, scil. qui ætatem agit ab anno 18 ad 25, notante Galen. *ad 5 aph. 9.* Usus alias vocabulo hoc Hipp. *1 aph. 13.* Vide Diet. *n. 525.*

MEIUROS, μείουρος. Vide *Myuros*.

MEL, μέλι, quid sit, notum est; videlicet succus quidam dulcis, ex floribus variis ab apibus elicitus, in illis proprio mellifico fermento, & calore elaboratus, & iterum per os excretus, in alveariis artificiosissime cera ac propoli mistus atque depositus, consistentia neque nimis dilutus, neque nimis crassus, odore ac sapore jucundus, cum aliqua acrimonia. Cujus historiam, electionem, facultates, & præparandi modos vide passim in autoribus, videlicet Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 39.* & alibi sæpius, quæ loca inquiri possunt *in Theatro* Mundellæ. Diosc. *l. 2 c. 101. seqq.* Schr. *l. 5 cl. 4 n. 94.* Aldrov. *l. 1 de Insect. cap. 2.* Fr. Hofm. *in Clav. ad Schr. c. l.* Bruyerin. *de re cibar. l. 10 c. 7.* C. Hofm. *Inst. l. 5 c. 14.* aliisque pluribus. Iung. Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. 1 f. 2 c. 8 p. 132. seqq.* Catalogum *Mellium Officinalium* vide apud D. Schröder. *l. 2 c. 84*, ut & in Dispensatoriis. *Mel Cedrinum* Hipp. dicitur, quod ex Cedrii roris modo defluit, & coriis super terram extensis, excussisque arboribus in ollas & fictilia excipitur, *Melque roscidum* vel *aëreum* vocatur; estque vel ipsa *Manna*, vel huic affine. Legitur *l. de Vlcer. IX, 3.* *Mel Vitrioli* vocatur ejus *Oleum Saccharinum*, vel verum ejusdem *Sulphur*, cujus præparationem tradit Libav. *Alchym. Pharmac. cap. 28.* *Mel arundinaceum Cannæ* idem est, quod *Saccharum*, de quo suo loco. *Mel Ponticum Venenosum* vide *Ponticus*. *Mel Saturni* vocatur a Crollio Sal sive Saccharum Saturni *in Basil. Chym.* quod Hartmannus *Mollaginem* vocavit *Disput. Chymiatr. XV, Coroll. 11.*

MELÆNA, μέλαινα, Lat. *Nigra*, a Masc. μέλας *niger* κατ' ἐξοχὴν morbum significare ex atra bile ortum, vult Gal. *in expos. Voc. Hipp.* melæna radix aspalathi est ex genere aromaticarum, auctore Galeno *in exeg.*

MELANAGOGA, μελανάγωγα, vocantur medicamenta atram bilem evacuantia vulgo credita. Blas. *Med. Univ. p. 61, 85*, multique alii Autores.

MELANCHLOROS, μελάγχλωρος, epitheton a nigro, viridique colore desumtum, duorum diversorum medicamentorum: unius quidem *Trochiscorum*, apud Ægin. *l. 7. c. 12 circa fin.* & alterius *Emplastri*, *d. l. c. 17*, ad nervorum vulnera, & cruentis apti.

MELANCHOLIA, μελαγχολία. In hujus vocabuli explicatione quemadmodum plerique omnes consentiunt, duo præcipue denotare: 1. *Humorem* aliquem excrementitium, naturalem, & præternaturalem. 2. *Morbum*; ita in utriusque determinatione gravissimæ adhuc occurrunt tricæ & difficultates, ob sententiarum & opinionum varietatem, quas omnes ventilare excederet instituti nostri limites. Libet saltem succincte utramque significationem proponere. Quando *Melancholia* humorem significat, intellexerunt Veteres, Gal. & ejus sectatores, humorem fœculentum, crassum, frigidum, & siccum, *fæcem sanguinis*, naturalem tamen & benignum, in liene collectum & secretum. Enimvero quia talis limus sanguinis neque in hoc viscere reperitur, neque etiam alia loca excretoria adsunt, per quæ eliminetur illud excrementum e corpore; nobis verosimilius hactenus visum fuit, per *Melancholiam*, vel *Melancholicum humorem* naturalem intelligere *succum Pancreaticum*, sive liquorem illum limpidum, in Pancreate glanduloso vulgari collectum, & per peculiarem ductum Pancreaticum, vel Virsungianum dictum, ad intestinum duodenum

una

una cum bile delatum, unaque cum materia secum alvi excretum. De cujus origine *integram Exercitationem* conscripsit Regn. de Græf, *h. tit.* quamvis quoad usum illius liquoris nondum eidem aut aliis consentiamus. Cui vero magis placuerit sententia celeberrimi D. VVedelii statuentis, Melancholiam esse acidum quid commune sanguini & lymphæ, & utrumque sedem & originem suam habere in liene, quemadmodum e phænomenis variis probare annisus est *Physiolog. c. X pag. 301 seqq.* ei non erimus adversi, modo Cl. Autor clarius expressisset, quid acidum illud sit, an fluida, an vero solida substantia, neque ita sub umbra delituisset. Per *Melancholiam* vero *præternaturalem* intelligendus nobis videtur idem *Humor Pancreaticus* diversimode corruptus, & præternaturaliter constitutus, ob sanguinis vitiosam variam diathesin, quam sequi solet, præsertim vero, si acidior, & vitriolaceæ, aut penitus corrosivæ acidæ naturæ fuerit, ubi *Atræ Bilis* titulo insigniri commode poterit, ex veterum hypothesi. Vide supra *Bilis Atra.* Cui hæc non arriserint, illi liberum esto, certiora & meliora proferre, nosque paratos inveniet ad suffragium. In altera significatione, qua *Melancholia* morbum denotat, communis consensus est, quod intelligatur *Delirii* species cum tristitia & metu, sine causa evidente, oborta. Nec dissensus occurrit circa divisionem in *Melancholiam Essentialem*, vel *Idiopathicam*, & *Consensualem*, sive *Sympathicam*: quo pertinent *Melancholia Hypochondriaca*, *Vterina* &c. Verum circa causarum internarum expositionem minime inter se conveniunt, ob antea dictam humoris *melancholici* ignorantiam. In hac discrepantia & obscuritate nobis præ omnibus perplacet descriptio *Melancholiæ* a Cl. VVillis proposita, *tr. Anim. Brut. P. II cap. 11*, ubi demonstrat, mixtum esse morbum cerebri & cordis, a spirituum animalium & vitalium vitio ac inordinatione procedentem; ex qua hypothesi hæc plenior definitio dari poterit: *Melancholia* est delirium, vel continuum, vel interruptum, absque febre & furore, cum tristitia & metu, profundis sermonibus, absurdis, & interdum desperatis, actionibus etiam quandoque ineptis, sibi, aliisve noxiis, insomniis terrificis, vigiliis, aliquando etiam cum inflatione hypochondriorum, ructibus, murmure, difficili respiratione, anxietate circa præcordia, tinnitu aurium, proveniens a spirituum animalium, & sanguinis impuritate p. n. diversimode acida, vel austera, aut acerba vitriolacea, intemperiem cordi & cerebro *Melancholicam* cum obstructionibus viscerum referente. Hujus morbi tres gradus constituit & egregie explicavit p. a. laudatus VVedel. *Patholog. dogm. sect. 3 c. 9 p. 596 seqq.* Iungatur, si placet, Dieter. *n. 526.* Observationes varias apud Schenk. & alios Autores reperies, quos allegatos videbis *in Eph. Nat. Cur. An. III Observ. 148.* Adde C. Rejes *C. El. q. 27 n. 21 seqq.* & de Hypochondriaca, *q. 73.* A Chymicis vel Spagyricis *Melancholiam* quoque vocari ipsum *Lapidem Philosophorum*, patet *ex Th. Chym. Vol. IV p. 718, 727.*

MELANCHOLICVS, μελαγχολικὸς, dicitur vel de late sanis, temperamento melancholico præditis, vel de ægris. Descriptio vero temperamenti *melancholici* satis concinna videatur in DD. Stahlii *Dissert. de Temperament. c. 8.* Ægri *melancholici* dicuntur, qui delirio taciturno magis quam furioso correpti sunt, & varias impressiones absurdas fovent, illisque sæpe fortiter inhærent, quemadmodum p. a. de Melancholia p. n. plura dicta sunt.

MELANCHRVS, μελάγχρως, dicitur, qui nigro vel *atro colore præditus* est, aut qui ictero nigro laborat. Hippocr. *l. 6 Epid. s. 2 t. 36*, quamvis nonnulli legant μελάγχλωρος. Foës. *p. 402.* Linden. *Ex. IV §. 82.*

MELANDERINOS, μελανδέρινος, nomen piscis, *Melanuro* similis, quem *Sargum alterum* vocat Aldrov. *l. 2 de pisc. cap. 17*, ubi ejus historiam vide. Meminit & I. Alex. *l. 14 Sal. c. 10.*

MELANOTRICHES Hippocrati dicuntur, qui nigros habent capillos, *l. de A. L. & Aq. LV, 9*, & forsan alibi.

MELANORRHIZON, μελανόῤῥιζον, i. e. *nigras radices habens.* In specie de helleboro nigro dicitur. Gorr.

MELAN PHARMACON, μέλαν φάρμακον, certa medicamenti compositio est, quam Hippocrati tribuit Galenus *in exegesi* & ad librum περὶ ἑλκῶν provocat, sed cum non reperiatur in hoc libro, qualis nunc extat, credendum est, vel librum in parte hac deficere, vel tecte, aut alio nomine medicamentum describi, vel Galenum non recte meminisse. Foësius atramentum eo nomine indicari autumat, cujus usus in dignoscendis ossium rimis est, atque ejus mentio fit a Paulo Ægineta, & Celso. conf. Foesius.

MELANPSITHIVM, μελαμψίθιον, nomen vini passi, quod crassum est, multi nutrimenti, uti notavit ex Diosc. *l. 5 c. 9* Linden. *Ex. X §. 103.*

MELANTERIA, μελαντηρία, succus est in metallis concrescens, coloris nigri, quamvis exiccatus plerumque evadat cinereus. Valde adstringit, simul tamen vim causticam obtinet, quemadmodum *Misy* Quidam *Atramentum metallicum* nominant. Dioscor. *lib. 5 c. 118.* Galen. *l. 9 de S. Fac. h. tit.* Vocatur & *Creta sutoria*, *Atramentum sutorium.* Rhod. *in Lex. Scribon. pag. 408.* Datur & *friabilis Melanteria*, teste Chiocco, *Mus. Calceol. sect. 4 p. 475.* Rulandus vero & Iohns. descripserunt, quod species Chalcanthi, sive Vitrioli, fusci in cœruleo coloris; duplicemque constituerunt, quarum quædam in faucibus cuniculorum, e quibus æs eruitur, salis modo concrescit; quædam in summa facie cuniculorum coit, estque terrena. Arabes *bitriam* dicunt. Alias *Melanterion* quoque est clavorum veterum ferreorum rasura. Idem.

MELANTHELÆON, μελανθέλαιον, i. e. *oleum e semine nigellæ expressum*, Diosc. *l. 1 c. 46.*

MELANVROS, μελάνουρος, piſcis vocatur ſaxatilis, aut in arenoſis littoribus degens, cujus hiſtoriam & uſum in cibo & medicina tradit Aldrov. *l. 1 de piſc. c. 13.*

MELAONES, *Melones*, vermiculi nigri, qui contriti odorem bonum reddunt; menſe Majo in prato reperiuntur: Item ſcarabæi viridis genus, luteo auri colore lucens. Rul. & Iohnſ.

MELAS, *μέλας*, *niger, ater.* Ita vocatur ſpecies coloris obſcuriſſima & infima, quæ ob id alium nullum recipit; contra quam albus, cum ſit ſummus, cæteros admittit omnes, & ſe interim remittit. Lind. *Ex. XVI §. 209.* Diet. *n. 528.* Reliqui ergo colores ſunt medii, Gal. *l. 1 meth. med. c. 7.* Verum etiam μέλας, ſtricte accipitur 1. pro veratro, vel *helleboro nigro*, ap. Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 11*, in fœminino μέλαινα pro atra bile, *l. 2 de morb. LXXI, 2.* In neutro μέλαν ponitur aliquando pro *Cinere Cyprio*, quo ad oculos utimur, Hipp. *l. 2 de morb. mul.* ubi tamen vitioſe legitur μελάνθιον. Aliquando pro *excrementis, 4 aph. 25; 1 Prorrh. ſ. 3 t. 35, 37, 38.* Interdum additur certum ſubſtantivum, v. g. μέλαν φάρμακον, *nigrum medicamentum*, Hipp. *l. de cap. Vuln. XX, 5*, & in Spuriis *ad l. 1 de morb. mul. II, 8.* Aut epitheton, v. g. γραφικὸν, ſcriptorium, & ita notat *atramentum*, Galen. & Æginet. paſſim. *Emplaſtrum* quoque vocatur μέλας, apud Aët. *l. 15*, quod alias proprio nomine ὠσία vocatur, vim habens anodynam, & ſiccantem. *Trochiſcorum* quoque nomen μέλας apud eundem legitur, citante Gorr. Vide etiam *Niger. Nigredo.*

MELASMA, *μέλασμα*, vocatur ſpecies *ſugillati*, vel ἐκχυμώματος, quando nigreſcit, For. *l. 5 Chirurg. Obſ. 9 Schol.* Differt a *peliomate*, ubi pars ſaltem livet.

MELASMOS, μελασμὸς, *nigrities*, *nigredo*, effectus frigidi, Hipp. *5 aph. 17.* Vide *Niger.*

MELCA, μέλκα, edulii quoddam genus fuit apud Romanos, & ſine dubio ὀξυγάλακτος ſpecies, refrigerantis & humectantis. Conſtantinus Cæſar *lib. 18 de agricult.* citante Gorræo docet, *melcam* nihil aliud fuiſſe, quam lac repoſitum & reconditum in fictile novum, ferventi aceto prius perfuſum, atque imbutum. Inde vero ſecretionem ſeri a craſſiore lactis ſubſtantia fieri conſtat, quam per grumos concreſcere veroſimile eſt, eamque obſonii ſpeciem fieri, quæ Gallis *du laict caillé* dicitur, Gorr. Meminit Gal. *l. 7 meth. med. c. 4.* Iung. Iul. Alexandr. *in not. ad h. l.* Linden. *Ex. XVI §. 124.* Keuchen. exiſtimat, μέλκαν idem eſſe, quod *Lac* ſimpliciter, *Not. ad Sammonic. p. 159.*

MELE, μήλη, vocatur *ſpecillum*, ſive inſtrumentum Chrirurgicum, cujus varius eſſe ſolet uſus. Hinc & variæ ſpecillorum formæ. Iis namque vulnera explorantur, aut aliquid latens deprehenditur, interdum aliquid extenditur, extrahitur, finditur, injicitur, immittitur, inſpergitur; hinc & pro vario munere & figura varia quoque ſortitur nomina & epitheta, quæ recenſuit Galenus *in exeg.* Ita *Speculum uteri* & *ani* dilatans vocatur μήλη, Hippocr. *l. 2 de morb. mul. XVI, 22*, quod alias διχτομωτρὶς dici poſſet. Plura loca collegit Foëſ. *pag. 412 ſeq.* Confer ad Aquapendentem, Paræum, Hildanum, Sculterum, & alios. Vide *Speculum.*

MELEAGRIS, μελεάγρις, vel idem, quod *Gallus Indicus*, aut *Gallopavo*, vel huic plane ſimilis, de quo ſupra. Vide Aldrov. *l. 13 Ornithol. c. 4.*

MELEAGRIVS, μελεάγριος, epitheton ignis ſulphurei, qualis eſt in ſpiritu, omnia intrinſece comburentis, ſine dubio deſumtum a fabula de *Meleagro* Ætoliæ Rege Oenei ex Althea conjuge filio, cujus vitam, uti mater poſt partum extracto ſtipite, quem igni injecerant, Parcæ cum vaticinio: O nunc, nate, erit æqua tibi cum ſtipite vita! protraxit; ita injecto tandem ex iræ furore eodem ſtipite in ignem, ideo quod audiviſſet de cæde fratrum, mortem acceleravit, ut internis flammis uri viſus fuerit, uti prolixius deſcripta legitur *in Cornucopiis* Nic. Perotti *ad Martial. p. 718, 719.* Vſus autem hoc epitheto D.D. Georg. Ern. Stahl *in elegantiſſ. ſua Diſp. de Sanguificat. c. 3.*

MELECH, i. e. *Sal.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

MELEDÆNO, μελεδαίνω, id eſt. *curo*, curam habeo, ago, ſano. Hippocr. frequenter uſus, *l. 2 Prorrh. I, 4; IV, 11; l. 1 de morb. mul. XXXIII, 1*, μελεδαίνεσθαι, paſſive, *libr. de nat. pu. XIII, 3; l. 1 de morb. mul.* aliquoties. Vide Foëſ. *p. 404.* Erotianus.

MELEDON, *Meledone*, μελεδὼν, μελεδώνη. Vide *Cura.* Loca, in quibus Hipp. uſus, vide apud Foëſ. *d. l.*

MELEIOS, μήλειος, i. e. *Melinus.* Epitheton *Aluminis*, ex *Melo* Inſula una Cycladum advecti, quod eſt Ægyptio proximum bonitate, Hipp. *l. de ulcer. VIII, 4; X, 8; l. de ſterilit. XIII, 25.* Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1*, ubi vitioſe legitur μηλεσίας, pro μηλείας, animadvertente Foëſ. *d. l.* & approbante C. Hofm. *in ἀνεκδότοις ad h. Gal. locum.*

MELETE, μελέτη, idem, quod μελεδὼν, *cura.* Vide *Cura.* Loca ex Hippocr. vide apud Foëſ. *p. 405.*

MELGA, eſt *Salamandra.* Iohnſ. *Lex. Chym. lib. 2.*

MELI, μέλι. Vide *Mel.*

MELIAS, μελιὰς, idem, quod *Melium*, ab Inſula *Melo.* Epitheton Aluminis. Gorr.

MELIBOCVM, *Melicæum*, id eſt, *Cuprum.* Ruland. & Iohnſon.

MELICERIA, μελικηρία, idem, quod *Hydarthrus*, ita vocatur *Ichor* ille nervorum. Vnde & ἰχὼρ Græce dicebatur, vide *Ichor*; quia plerique crediderunt, eſſe excrementum ſanioſum inutile, cum veroſimilius ſit liquor ipſe animalis ſpirituoſus, quod ſatis teſtantur graviſſima ſymptomata, hujus liquoris profuſionem comitantia, de quibus videatur Hildan. *tr. de Ichore & Meliceria*, *cap. 16 ſeqq.* quamvis & hic Autor pro materia vitioſa hunc liquorem habeat, & propterea affectum illum *Hydropem articulorum* vocarit, *cap. 3 & 4.* Paracelſo dicitur *Synovia*, de quo vocab. infra in ST. Sunt & hodieque Anatomici clariſſimi, negantes, liquorem illum naturaliter

naturaliter in nervis existere & per illos diffundi, & esse potius lympham glandularum sive portiones succi nutritii promanantes, quia, nisi fluxus ille mature compescatur, atrophiam vel tabem particularem membri post se trahit.

MELICERIOLA, id est, *melicerix parva.* Legitur apud M. A. Severin. *l. de abscess. anom. c. 17 p. m. 25.*

MELICERIS, μελικηρὶς, abscessus nomen est cum folliculo, humoremque melli similem continet, unde etiam nomen obtinuit, quemadmodum ἀθέρωμα a pulte, & στεάτωμα a sevo, vel adipe, dicta sunt, quamvis Rhodius *meliceridem* viridem dari per observationes demonstraverit *Cent. III Obs. 75.* Meminit Hippocr. *l. 2 Prorrhet. XLVII, 7*, quamvis mihi adhuc dubium videatur, an abscessum intellexerit, an vero *Hydarthrum*: licet prius interpretes existimaverint. Hoc certum est, etiam *Melicerida* abscessum a corrupta & collecta lympha nervea originem suam trahere posse, non obstante, quod indolens sit, cum materia jam separata & spirituositate vitali destituta sit. *Meliceris* quoque aliquando sumitur pro κηρίον. Vide *Cerion.*

MELICHROOS, μελίχροος, μελίχρυς, h. e. *melleum colorem referens.* Legitur apud Hippocr. *l. de Int. aff. XVII, 13; l. 1 de morb. mul. XCI, 44.* Vocatur alias κιῤῥὸς, *fulvus.*

MELICHROS, μελιχρὸς, *mellitus, dulcis, instar mellis.* Saepe confunditur cum priori, notante Foës. *pag. 406.* Epitheton vini, *l. de affect. XL, 7*, pomorum dulcium, apud Scholiasten Theocriti *Idyll. 5* fabarum, Hipp. *l. 7 Epid. VI, 10; VIII, 11.*

MELICRATON, μελίκρατον, idem, quod *Hydromel, Aqua mulsa, Mulsum.* Vide *Hydromeli.*

MELIEDES, μελιηδὴς, idem, quod μελιχρὸς, *melleum saporem & dulcorem habens.* Epitheton vini, *l. 2 de morbor. XXII, 19; l. de Affect. L, 1*, & praeter hanc significationem addit Galenus *exeg.* quod vino & melle mistum est. Aliis μελιτοειδὴς legitur, quod idem est, ac μελίχρυς. Iunge Lind. *Ex. X §. 50.*

MELIMELUM, duplicem habet significationem. Vel enim notat liquorem mulsei saporis, qui producitur ex peculiari conditura Cydoniorum, cum melle, quam tradit Linden. *Ex. X* §. *161*, ex Columell. *l. 12 §. 45.* Vel significat poma dulcia musteo sapore, vel melleo praedita, quae alias Mustea vocabantur. Linden. *ibid.*

MELINUS, μήλινος, epitheton emplastrorum, quae *Melina* dicuntur, a μῆλον, malum, stricte Cydonium, cujus colorem aemulantur. De quibus pluribus apud Galen. *l. 2 de C. M. P. G. cap. 6 seqq.* legere est.

MELITEA, vide *Pauladadum.*

MELITERA, μελιτηρὰ, nomen est aridi medicamenti, cujus descriptio habetur apud Aeginet. *l. 7 c. 13*, & usus monstratur, *l. 4 c. 40.*

MELITISMOS, μελιτισμὸς, dicitur *Linctus ex melle* in tussi & gravedine puerorum. Aeginet. *l. 7 c. 7.*

MELITITES, μελιτίτης, duo significat: 1. *Mulsum*, sive οἰνόμελι, ex musto factum, Dioscor. *l. 5 c. 15.* Lind. *d. l. §. 50.* Deinde & quidem usitatius, *Melitites* dicitur lapis hodieque plane incognitus, praecipue in Officinis. Dioscor. similem esse scripsit *Galactiti*, & ejusdem effectus, praeterquam quod habeat dulciorem succum, *l. 5 c. 151.* Iung. Galen. *l. 9 de S. Fac. §. Haematites &c.* Aegin. *l. 7 c. 3.* Chiocc. *Mus. Calceol. sect. 3 p. 275 seqq.*

MELITTOMA, μελίττωμα, vocatur in genere *Confectio ex melle.* Aeginet. *l. 3 c. 61.* Dioscor. *l. 4 c. 64.* Perperam vero nonnulli recentiorum ex ignorantia Graecae linguae exprimunt per *meletemata*, quod nomen potius meditationes opera praemeditata significat.

MELLAGO dicitur medicamentum consistentiam & saporem mellis habens. Parantur vero mellagines non solum ex vegetabilibus, sed etiam e metallis & mineralibus. Schenk. *Synt. comp. & praescr. med. p. 320.* Adulterinae vero sunt & improprie ita dictae, quae cum melle parantur. Haec enim potius Eclegmata & Linctus appellantur, Idem *d. l. Mellago Saturni* quid sit, vide *Mel.*

MELLISODIUM, id est, *plumbum ustum.* Rul. & Iohns. *Lex.*

MELLOSI sunt *Lumbrici terrae.* Iohnson. *Lexic. Chym. l. 2.*

MELOCHITES, nomen lapidis in comitatu Tirolensi, qui alias *Lapis Armenus* vocatur, quod olim ex Armenia tantum ad nos translatus sit, Schröder. *l. 3 c. 8 n. 4.*

MELON, μῆλον, vocabulum est aequivocum. (1) significat *Malum*, quod & *Pomum* dicitur. Vide supra *Malum.* (2) significat *Ovem*, & idem est, quod πρόβατον. Galen. *in Exeg. dict. Hipp.* Unde τὰ μήλεια sunt *carnes ovillae*, Hippocr. *l. de affect. XLVI, 10; lib. 2 de morb. XLVI, 43; XLVIII, 33; LXVII, 20 &c.* Vide Foës. *pag 412.* (3) μῆλον idem est, quod *Gena, Mala*; pars faciei inter nasum & aurem sub oculo leviter eminens, pilis nuda. Vide *Gena: Mala.* Sic dicta a *mali* similitudine, sive rubeum colorem, sive rotunditatem spectemus. (4) Pollux autor est, τὰ μῆλα quoque vocari *tonsillas interiores* in intimo ore positas, ad radicem linguae. Gorr. Cast. (5) μῆλον significat affectum tunicae uveae in oculo, quando ita egreditur, ut palpebrae minus praevaleant, & pili palpebrarum pungentes, clausis oculis dolorem inferant. Ita dicta, quod ita protuberet oculus, ut *malum* exertum referat. Castell. Latine *Malum.* Forest. *l. 11 Observ. 24 in Schol.*

MELOPLACUS, μηλοπλακοῦς, & Dimin. μηλοπλακούντιον, edulium & *placenta e malis cotoneis*, in vino coctis, adjecto postea melle, pipere, aliisque pro arbitrio Pharmacopoei. Galen. meminit *l. 2 de Al. Fac. c. 23.*

c.23. Ægin. l. 7 c. 11. Gorr. Perperam vero & contra Græcorum vocabula componendi morem a nonnullis *Melaplacuntion* vocatur.

MELOS, μέλ@, Latine dicitur *Membrum*, quod est pars organica, vel dissimilaris magis, composita ex aliis partibus, v. g. Brachium, Pes, Oculus, &c. C. Hofmann. c *in Gal. de V. P. n 9.* Vide *Membrum.* Altera significatio, quando *carmen*, cantilenam significat, nota est ex aliis Lexicis, nec hujus est loci.

MELOSINA, nomen creditur proprium regiæ filiæ, cujus soror Meliora, quæ ambo quondam propter peccata desperabundæ a Satana fuerunt raptæ, & in spectra transmutatæ, spiritus horribiles, & spectra immania. Vivere putantur aliqua anima rationali, & in brutali solum corpore phantastico nutriri elementis, & una cum illis in extremo judicii die transituræ, nisi cum aliquo homine forte fortuna matrimonium contrahant, ut ipse, naturali morte interire posse, & matrimonio naturaliter vivere hujus unionis. Hæc Rul. Ejusdem status atque generis plura spectra haberi creditur in desertis, in sylvis, ruinis, monumentis, & in extremis littoribus maris. Vulgo *maledicti* vocantur *homines*, sed proprio nomine *Spectra* dicuntur, atque *Diabolorum sancti*, cum quibus versantur cacodæmones, suas illusiones, & portenta perficiunt. Hæc addidit Iohns. *Lex. l. 1.* Paracels. inter *Aereos* effectus videtur retulisse, unde plura de his nugatus est, deque *Melosinico Ares, l. 4 de Vit. long. c. 6 ; l. 5 c. 2 & 5 ut & l. 1 Philos. ad Athen. t. 13, 19, l. 2 t. 15.* Nugamenta plane indigna Christiano homine!

MELOSIS, μήλωσις, dicitur exploratio Chirurgica, specillo facta, a verbo μηλῶσαι. Nomen & verbum occurrit apud Hippocr. *l. de capit. Vulner. XI, 2, 3 ; l. 1 de morb. V, 16 ; & 3 de fract. t. 23.* Foës. *p. 414.*

MELOTIS, μηλωτὶς, item μηλωτρὶς, late significat *specillum minus*, quod adhuc tenuius est, quam ἀμφίμηλον, Galen. *l. 6 An. adm. c. 13.* Stricte vero dicitur *specillum auriculare*, quo utimur in aurium doloribus. Sub quo etiam *Auriscalpium* comprehenditur. Idem *l. 3 de C. M. S. L. c. 1 & l. 1 de C. M. P. G. c. 10*, ubi compositum dicitur ex μήλη, *specillo*, & οὖς, auris.

MELVSI, id est, *Mercurius*, *albach messalis.* Rul.

MEMBRANA, μῆνιγξ, ὑμὴν. Vide *Hymen.* *Membranacearum partium* Officinalium Catalogum vide apud Schröder. *l. 2 c. 24.* *Membranis stomachi*, sive ventriculi peculiarem vim, & admirandam potestatem tribuit Helmont. *tr. Sedes Animæ, n. 25.* *Membrana urinaria* quæ D. Bidloo vocetur, videatur infra in voc. *Vrinaria.*

MEMBRVM, μέλ@. Vide *Melos.* Sumitur aliquando pro *parte corporis*, qua simpliciori, cujus particulæ videntur nomine & definitione communicare cum toto, ut Caro, Os, diciturque alias *Pars Similaris ;* qua composita, & *Dissimilari*, sive *Organica ;* de qua in *Melos.* Aliquando etiam strictius accipitur pro *Membro* saltem virili, sive *Mentula.*

MEMBRVM conformatum, organicum, Riol.

MEMESTOMENOS, μεμεστωμέν@, id est, *fartus*, impletus, confertus, idem, quod μεστὸς, Linden. *Ex. X §. 251.*

MEMITHA species chelidoniæ. Rud. *lib. 1 c. 29.*

MEMORATRIX, vide *Memoria.*

MEMORIA, μνήμη, accipitur vel de facultate animæ memoratrice, quam Galen. μνημονευτικὸν τῆς ψυχῆς appellat, *l. de sympt. diff. c. 3 fin.* Hæc etiam brutis perfectioribus competit, & consistit in spirituum animalium puriorum & lucidiorum motu circa corpora cerebri striata, & specierum sensu admissarum perceptione, uti egregie de hac differit VVillis *tr. Anim. Brut. P. 1 c. 6.* Et de hac loquitur Galen. *l. 3 de L. A. c. 5.* Vel sumitur de actu secundo *Memoriæ*, sive *Memoratione.* Vnde idem dixit ; *Memoria* rerum sensibilium longa opus habet consuetudine, *l. 1 Anat. adm. cap. 2.* Estque nihil aliud, quam observatio & conservatio eorum, quæ sensibus percipiuntur, *de subfig. Empir. cap. 3.* Plura de *Memoria* vide *in Ephem. N. C. Ann. III sub fin.* P. Lauremberg. *præloq. in Mnemonicam Ciceronis, p. 599 seqq.* Bonett. *Medic. Septentr. l. 1 sect. 9 c. 6 p. 90 seqq.* Os *memoriæ* dicitur os occipitis, quod alias Basilare vocatur. Barthol. *libell. 4 Anat. c. 6 p. 710.* Blas. *Med. Vn. p. 117.*

MEMPHITES, μεμφίτης, nomen lapidis, qui reperitur in Ægypto, juxta *Memphin*, calculorum magnitudine, pinguis, versicolor, uti eum descripserunt Dioscor. *l. 5 c. 158*, & Plin. *l. 36 c. 7.* Verum qualis sit, hodieque ignoratur, Rul. & Iohns.

MEN, μὴν, *mensis*, nomen determinati temporis, sive certus quidam numerus dierum, quos vel unaquæque regio, aut civitas ex proprio instituto observavit, & dicitur *Mensis Civilis ;* vel quos certus cursus Solis, aut Lunæ, sive motus proprius constituit ; & vocatur *Mensis naturalis*, qui propterea geminus habetur: Vnus *Solaris*, dum Sol unumquodque in zodiaco signum percurrit, cumque duodecim sint, hinc totidem etiam *Menses* in anno statuuntur, qui tamen non æque inter se pares sunt. *Lunaris* alter, & magis Medicus, quem constituit Lunæ motus ab una conjunctione cum Sole, sive Novilunio ad alterum, id quod fit circiter undetriginta diebus, cum dimidio, Gorr. Iungatur Rhod. *ad Scribon. n. 12 & 13.* Galen. *l. 2 de cris. cap. 2.* Forest. *l. 28 Obs. 59 Schol.* *Mensis Philosophicus* vocatur certum tempus digestionis, vel putrefactionis, & interdum paucioribus diebus definiri solet secundum naturam, & absolutionem operis ; ita, ut secundum quosdam sint tres dies & tres noctes ; & quidam per decem dies dicunt ; alii quinque illis addunt, in aliquibus est 30, in aliquibus 40 dierum spatium, *Th. Chym. Vol. II p. 282.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Sæpe etiam vocab. Latin. *Mensis* sumitur pro fluxu sanguinis in fœminis *Menstruo,*

struo, sive singulis, periodis *mensium* Lunarium repetente. Vide *Menstruum*.

MENAGOGUS, μηναγωγὸς, idem significat, quod *Emmenagogus*, i. e. *menses movens*, ita *vinum menagogum* Timæi de Guldenklee descriptum legitur *in Lex. Pharm. D. de Spina p. 1016.*

MENDACIUM, ψεῦδος, quid sit, notum est, falsitas nimirum in sermone. Dividi solet *Mendacium* in *Officiosum*, *Iocosum*, & *Perniciosum*. Ultimum uti adversatur humanæ societati, ita neminem, nec *Medicum* etiam decet. De hoc etiam videatur Linden. *Ex. XI §. 120 seq.* Primum vero concessum esse quandoque Medico demonstravit Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 4 s. 2 cap. 7.* C. Rejes *C. El. q. 11 n. 5 fin.* Quod sit discrimen inter *Mentiri* & *mendacium dicere*, docuit Iul. Alex. *Not. in Galen. l. 2 de decr. Hippocr. & Pl. 5.* Breviter: *Mentitur* fallens; *mendacia dicit* oberrans. Tropice *Mendacia* etiam dicuntur maculæ illæ albæ in Unguibus spectandæ, quemadmodum scribit Fallop. vide *Macula*.

MENDESION, μενδήσιον, *Unguenti* genus est, Ægypto peculiare, ita dictum a *Capro*, qui ea Ægypti parte, ubi primum unguentum illud repertum est, colebatur, & μένδης vernaculo sermone dicebatur. Dictum est & *Ægyptium unguentum*, item μετώπιον. Meminit Galen. *l. 2 de C. M. S. L. c. 1.* Descripserunt Dioscor. *l. 1 cap. 72.* Æginet. *l. 7 cap. 18.* Vide *Megaleion*. Mentionem fecit & vini *Mendesii* Hippocr. *l. de int. aff. XIV, 19*, estque vinum album & molle. Foes. *p. 407.*

MENDICUS, πτωχὸς, quid significet, extra forum Medicum etiam patet. De *mendicantium* vero vaframentis varia collegit lectuque digna Paræus *Chirurg. l. 24 cap. 18.*

MENDOSUS, νόθος, idem quod *Spurius*, *Illegitimus*; ut *Mendosæ Costæ*, sive spuriæ. *Mendosæ* suturæ, &c. Castell.

MENFRIGE, i. e. *Mastix*. Rul. & Iohns.

MENINGOPHYLAX, μηνιγγοφύλαξ, q. d. *Membranæ custos*. Describitur a Celso *l. 8 c. 3*, quod sit lamina ænea, firma, paulum resima, ab exteriori parte levis, qua Chirurgi in vulneribus capitis utuntur, quoties excidendum os est & attollendum, metusque imminet, ne in ipso opere cerebri membrana negligentius, & ultra, quam res expostulat, premendo lædatur, & contundatur, ex quo sopores & graves inflammationes cum periculo mortis oriuntur. Meminit Gal. *l. 4 de L. A. c. 2, fere circa fin.* Ejus delineationem & modum applicandi tradit Scultetus *Arm. Chirurg. Part. I Tab. II fig. 10 & Tab. XXIX fig 7.* Huic simile quoddam ferramentum habent Chirurgi nostri, inquit Gorr. quod *Vectem* dicunt. (Gr. μοχλὸς, vel μοχλίον,) cum eo attollunt os, quod ferme totum excisum est. & jam labat, non secus, quam grandiores lapides vectibus impelluntur, quanquam eodem ferramento cerebri membranam custodiant. Est enim lamina ferrea angustior ab ea parte, qua os tangit, aspera, ab altera lævis, non recta, sed media, duobus locis recurvata. Castell. A Græcis μηνιγγοφύλακα quoque vocari membranam, quæ priorem cerebri ventriculum contegit, scribit Forest. *l. 10 Obs. 9 in Schol.* verum autoritatem reperire hactenus non licuit.

MENINX, μήνιγξ. Vide *Membrana*, *Hymen*. Quomodo vox *Meninx* speciatim membranis cerebrum involventibus ab Anatomicis attribuatur, vide *Crassus*. *Medius*. *Tenuis*. *Leptos*.

MENIS, μῆνις, idem, quod ὀργὴ, *ira gravior*, h. e. diuturna injuriarum memoria, & cum vindictæ desiderio reminiscentia. Hinc μηνιᾷν dicitur de illis, qui implacabiles sunt. Iul. Alex. *not. in Galen. l. de dign. & cur. aff. anim. prop. c. 5.*

MENO, μένω, i. e. *maneo*, unde μονὴ, *mansio*, μόνιμος, *permanens*, stabilis, Hippocr. *1 aph. 3.* Dieter. *Iatr. num. 534.*

MENOS, μένος, significat *robur*, vim, vehementiam, idem, quod ἰσχὺς, vel δύναμις. Ita vini μένος legitur apud Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 41.*

MENS, νοῦς, γνώμη, διάνοια, idem, quod *Animus*. Dicitur κατ' ἐξοχὴν quoque de summo creatore, Gal. *l. 17 de V. P. c. 1.* Lang. *l. 1 ep. 14.* Reliqua vide supra in *Animus* & *Gnome*.

MENSA, τράπεζα, quid significet, pueri quoque norunt. Pertinet ad Instrumenta Diætetica, pro cibatione peragenda: Pharmaceutica, ad medicamenta super illa præparanda: ad Chirurgica & Anatomica, pro utrisque operationibus perficiendis. Accipitur etiam tropice haud raro pro ipsis alimentis, & cibandi ratione. Ita dicitur *Mensa prima*, *secunda*, &c. *Mensæ* Italicæ & Siracusanæ olim damnatæ a Platone, ceu nimium largæ & lautæ, teste C. Hofm. *C. in Gal. LL. de V. P. n. 505.* *Mensa* quoque, τράπεζα, tropice dicitur pars superior plana dentium maxillarium sive molarium, quia veluti supra *mensam* collocantur cibi. Fallop. *Expos. de Ossib. c. 16 Tom. I p. 504.*

MENSIS, μὴν. Vide *Men*.

MENSTRUATIO Blasio vocatur fluxus mensium naturalis in fœminis, *Med. Univ. p. 10 & 452.*

MENSTRUUM apud Latinos Homonymum est in Medicina. Usitatissima significatio est, quando notat Excernendum vel Excrementum naturale sanguinis, in sexu fœminino, ætate adulta, utplurimum per stata mensis Lunaris, sive quatuor septimanarum intervalla repetens, Græce καταμήνια, ἐμμήνια dictum, cujus caussam optime referre licebit in Creatoris sapientissimum institutum, & sanguinis copiam turgescentem, ut natura non possit diutius retinere. An Lunæ quoque influxus, & virtus quædam huc aliquid conferat, arduum est determinatu. Siquidem non in omnibus idem tempus observatur excretionis, dum apud alias circa plenilunium; alias novilunium; alias vero circa quadraturas, imo apud quasdam etiam diebus intercalaribus

laribus contingat. Sanguinem non successive ad uterum colligi intra illud temporis spatium, sed demum circa instans effluxus tempus eo moveri, satis testari videntur lumborum laterisque dolores ex illo motu eo tempore oborti, VValæus *Ep. 2 de motu sanguin. Menstruus sanguis* si corrumpitur, & dispositionem præternaturalem acquirit, fit variorum gravissimorum morborum autor & causa, uti passim ex veterum & recentiorum Medicorum monumentis prolixe demonstrari posset, nisi instituti ratio prohiberet. Altera significatio est Chymica & Pharmacevtica, quando *Menstruum* vocatur *Liquor*, cujus beneficio *Extracta* fiunt, Schröd. *l. 2 c. 57.* Dividuntur in *Naturalia* & *Artificialia*, Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Plura vide in Rolfink. *Chym. l. 2 c. 14.* An detur *Universale* omnia corpora solvens, quod vocatur *aqua sapientiæ*, *Mercuriale Philosophorum*, *Aqua Cœlica*, omnium horarum homo, vinum animatum &c. dubitatur. Solliciti quidem sunt de eo Spagyrici, verum placet nobis ἐπίκρισις Rolfink. *d. l.* Inconcussæ veritatis Thesis est: non datur *Menstruum*, omnia corpora promiscue solvens. Agens non agit pro ratione patientis, sed dispositione patientis. De divisione *Menstrui* in *Vegetabile* & *Minerale* videatur *Th. Chym. Vol. VI pag. 224 seqq.* De *Minerali* legatur etiam Beker. *in Oedip. Chym. Tit. 5 §. 2. Menstruum Philosophicum* habetur spiritus Aceti fortissimus, de quo legatur ex Iac. le Mort. *Collect. Chym. Leid. c. 7. Menstruum Circulatum* eidem est Spiritus Nitri dulcificatus, *d. l. c. 303.* Egregie quoque & succincte de Menstrui Chymica significatione & ejus speciebus scripsit Iunken *Chym. Exp. Cur. P. I f. 1 c. 4 p. 53 seqq.*

MENSURA, μέτρον, accipitur 1. late pro omni determinata & congrua alicujus rei quantitate, quæ optima habetur, Gal. *l. 1 cogn. & cur. propr. anim. morb. cap. 3.* & ita quoque pro cibi mensura rebusque solidis, quin & aliis rebus non naturalibus *l. de Consuet. c. 4.* Deinde stricte significat vasculum quantitatis certæ, siccæ, aut humidæ, *l. de pond. & mens. c. 1* h. e. cujus cavitate recipiente certa quantitas determinatur & judicatur. Æginet. *l. 7 c. 26.* Refer huc ea, quæ infra ad vocem *Pondo* e Dissertatione Rhodii *de Acia* producta invenies.

MENTAGRA, μεντάγρα, idem, quod *Impetigo*, *Lichen.* Vide supra *Impetigo.*

MENTALIS est epitheton musculi, qui plane membranaceus, & e medio menti ad labium inferius inseritur. D. Bidloo *Anat. Tab. XII.*

MENTULA, idem, quod *Penis*, sive *Membrum virile*, de quo vocab. Rolfink. *de part. genit. P. I. cap. 43.* Idem tamen etiam tribuit *Clitoridi*, *d. l. P. II c. 42.* De *mentula* e capite & occipitio propendente vide *Eph. Nat. Cur. A. III O. 42.*

MENTULAGRA, significat morbum membri genitalis virilis, quando musculi & nervi illud erigentes vel convulsi vel contracti sunt, quales ægri *Spadones* proprie dicuntur, notante P. Ammann. *Irenic. p. 146.* Vide *Spado.*

MENTUM, γένειον, vide *Geneion.* Dicitur omne id, quod labro inferiori longa & orbiculari figura subjacet. *Introd. c. 19.*

MEPHITIS, μεφῖτις, dicitur fœtor ex sulphure accenso, de quo Iul. Alex. *Not. in Gal. l. 7 de V. P. cap. 8.*

MERCAVACH, id est, *Thronus Dei*, vel ejusdem fulcrum. *Th. Chym. Vol. VI p. 101.*

MERCES, μισθός, quandoque etiam usurpari solet pro *Sostro* & *Honorario*, quod Medicis debetur pro opera præstita; & illi quoque quandoque honesta ratione exigere possunt ab ingratis & incivilibus. Rhod. *ad Scribon. n. 171.*

MERCURIALIS epitheton est non solum rerum & medicamentorum, quæ ex Mercurio parantur; sed etiam humoris melancholici, qui *Humor Mercurialis* appellatur; & morborum inde provenientium, *Morbi Mercuriales* dictorum. Blas. *Med. Univ. pag. 346, 360, 443.* Imo & spiritus, ceu caussæ sanitatis & morborum, caussæ *Mercurialis* nomine exprimuntur. Significatio Botanica, quando herba quædam emolliens & in Clysteribus usitata *Mercurialis mas* & *fœmina* dicitur, non est hujus loci.

MERCURIUS, ἑρμῆς, vide *Hermes.* Præter illam ethnicam & astronomicam significationem, terminus usitatissimus est Chymicis & Spagyricis, quamvis sub varia quoque significatione. Libet saltem descriptiones Rulandi & Iohnsoni adjicere. *Mercurius* dicitur unum e tribus principiis corpus, in quo proprietas rerum continetur, item *Argentum vivum. Mercurius* est principium materiale, vaporosum, naturæ aqueæ, subjectum nimirum generationis, cui per vim formatur, imprimitur forma & absolutio adest. *Mercurius metallorum*, quinta essentia, & aqua permanens, spiritus, semen fœmininum, item *Mercurius metallorum* est *mercurius* corporis præcipitatus, corporalis, quando metalla ad primam materiam rediguntur, & ita in semetipsa præcipitantur. *Mercurius mineralium* est, oleositas vel unctuositas de mineris auri & argenti tracta. *Mercurius*, Argentum vivum, CC. S. Z. item Auripigmentum. *Mercurius chambar* est magnesia, fluidum corpus & aqua. *Mercurius regeneratus* est primum Ens *Mercurii. Mercurius crudus* est is, qui nondum separatus est a sua materia, in qua generatus. *Mercurius laxus* est Turbith minerale. *Mercurius* a natura coagulatus est solidum metallum. Arte vero coagulatur, aut cum metallis aut cum mineralibus, vel sine ipsis, per se aut per alia, extra mineralem naturam existentia. *Mercurius crystallinus*, qui sæpe sublimatus est in formam crystalli & perspicuitatem. *Mercurius corallinus*, qui per oleum ovorum & aquas alias in rubedinem corallinam est adductus. *Mercurium Metallorum*, ut & Antimonii inter Non Entia referre non est veritus B. Rolfink. *pec. tract. h. t.* quam tamen opinionem impugna-

pugnavit Beker. *in Experim. Chym. Nov.* P. Franciscus Tertius de Lanis *Tom. III Magisterii Naturæ & Artis l. 20* gloriatur, se multoties trium quatuorve horarum spatio ex singulis Antimonii communis libris tres fere uncias Mercurii vivi obtinuisse, argento vivo quoad externa accidentia prorsus similis, quemadmodum legitur *in Act. Erud. Lipſ. A. 1693. m. April. p. 347.* Nonnulli ex recentioribus, inter quos & D. Etmüllerus, *Mercurium* Metallorum vocarunt *Mercurium* Corporum, nulli dubitantes, cum beneficio salium alcalinorum, qua fixorum, qua volatilium elici posse, eumque sublimioribus inservire. An vero liquidum illud corpus, & in quod metalla perfectiora redigi possunt per dicta salia, revera cum *Mercurio* conveniat, non est nostri instituti dijudicare. Interea triplex ex illorum hypothesibus resultat *Mercurius*: Vulgaris, Corporum, & Philosophicus. *Mercurialis Seva* est aqua aluminum, in qua Mercurius generatur. Est enim sal purgativum aurei coloris, quod in salinis cavernis reperitur, fossoribus optime cognitum: utuntur hoc per os ad pnevmoniam. Rul. *Mercurialia* medicamenta dicuntur, quæ *argentum vivum* recipiunt. Venena *mercurialia*, quæ indolem *mercurii* sive *hydrargyri* imitantur, & similia symptomata excitant. Vide *Hydrargyros.* Iunge Iunken *Chym. Exp. Cur. P. 1, s 1, c. 1, p. 27, 28.* Idem Autor etiam plurimas *Mercuriorum* Chymicas præparationes ex aliis recentioribus Chemicis collegit *in Lexic. suo Chym. Pharm. Part. I p. 146. seqq.*

MERDA, κόπρος, idem, quod *Stercus.* Vide *Copros.*

MERDASENGI, id est, de adusto plumbo pulvis. Ruland. & Iohnſ. Fallop. putat esse Lythargyrium, *tr. de Metall. ſ. fossil. c. 27, Tom. I p. 328.*

MERDIVOMUS, κοπριήμετος. Vide *Copriemetos.*

MERENDA, πρόδειπνον τὸ μετ' ἄριστον φαγεῖν, est *cibus post meridiem sumtus* pueris, & fortius laborantibus, & fortassis quibusdam morbo confectis reficiendarum virium gratia concessus, noxius & incontinentiæ signum, Mercur. *l. 4 V. L. c. 17 fin.*

MERGEN, *Bassec*, ist est, *Corallus*, Rul. & Iohnſ.

MERGUS, αἴθυια, nomen avis aquaticæ, cujus variæ dantur species. Descriptionem & usum in cibis & medicina tradidit Aldrov. *l. 19 Ornith. cap. 49* Specialiter, quod *Mergus* voracissima sit avis & plurima concoquat, ob id ejus pellem cum plumis paratam a pellifice stomachoque applicatam vim concoctionis promovere, legitur & *in Theatr. Chym. Vol. V, p. 400 seqq.*

MERICOS, μερικὸς, *partialis*, idem, quod τοπικὸς, *Localis.* Epitheton medicamentorum *Localium.* Gorr.

MERIDIES, μεσημβρία, dicitur 1. *medium diei*; & opponitur mediæ nocti. Sumitur tamen aliquando cum insigni latitudine. 2. significat *Medium Cœli*, sive illam plagam cœli, sub qua Sol apparet in diei medio. Vnde *Meridionales* populi & regiones dicuntur, qui sub *meridie* h. e. sub *Meridiano* & *Medio cœli* habitant. Gal. *l. 2 de Temper. c. 6.* Quid Spagyrici in opere Lapidis Philosophici intelligant per *Meridiem* & *Mediam noctem* ænigmatice, meo judicio nec ipsimet noverunt. Meminit Libav. *Alchym. Pharmac. c. 7.*

MERIMNE, μέριμνα, vide *Cura.* Legitur hæc vox apud Hipp. *l. 2 de diæt. XXXIX, 9*, ubi simul effectus in corpus redundantes a cura proponuntur. Confer etiam ad Celſ. *l. 1, c. 3, §. De his, quæ extenuant corpus.*

MERLUCIUS, ὀνίσκος, qſ. *Maris Lucius*, piscis vocatur, qui alias *Asellus saxatilis marinus* dicitur, interque pisces etiam febricitantibus quandoque concessos refertur a Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 7.* Laudatur & a Lang. *l. 1 ep. 58.* Vocatur & *Callarias.* Historiam & usum vide prolixius apud Aldrov. *l. 3 de pisc. c. 1.* Adde Lind. *Ex. XI §. 14 & 133, 147, 205, 206.*

MEROPS, μέροψ, nomen avis, quæ & *Melissophagus* dicitur, ideo, quod apibus insidietur, cujus historiam & usum vide apud Aldrov. *l. 12 Ornithol. c. 45.* Ejusdem pietatem erga parentes etiam deprædicat Lang. *l. 1 ep. 63.*

MEROS, μέρος, Latine *Pars*, interdum & μόριον, generaliter dicitur id, quod totum essentialiter complet, atque integrat, vel in quod totum dividitur. Est enim vocabulum ex iis, quæ ad aliquid, sive Relata dicuntur. Gorr. Quo supposito, facile liquet, quam graviter hallucinentur, qui in homine vivo, ceu subjecto Medicinæ, humores & spiritus e numero *Partium* excludere non verentur. Vid. Linden. *Ex. XV, §. 68 seqq.* Dogm. nostr. *P. I, c. 2, p. 24 seqq.* Item Linden. *Medic. Physiol. lib. 2, c. 2 seqq.* Alias & vocabulum *Pars* ad ipsam Medicinam refertur, dum quædam *Ministræ*, & quædam *Principes* illius Artis *partes* constituuntur, uti passim in Compendiis & institutionibus Medicis videre licet. Vide *Pars.*

MEROS, μηρὸς. Vide *Femur.*

MERSOR. Vide *Vrinator.*

MERULA, κόσσυφος, κοτίφος, & nomen avis, & piscis habetur. Avis historiam & usum in cibis Medicumque tradit Aldrov. *l. 16 Ornithol. cap. 6.* Laudat & Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 14 ſ. 1 c. 14.* Piscis vero descriptionem cum usu Aldrov. *l. 1 de piscib. c. 6.* Meminit & Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 28; l. de bon. & mal. succ. cap. 3.* Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 3.*

MERULUS, αἰσάλων. Vide *Æsalo.*

MERUS, *Meracus*, ἄκρατος, in genere dicitur de omni illo, quod homogeneum, sincerum, nullaque alia re permixtum est. Strictius tamen sæpe sumitur de vino aqua non diluto, sincero, quod Hipp. *3 de morb. XV, 33.* ἀντίτην οἶνον, vocat. Linden. *Ex. VII, §. 24.* Dieter. *n. 33.* Rhod. *in Lex. Scribon.*

MERYCISMOS, μηρυκισμὸς, vide *Ruminans. Ruminatio.*

MESARÆON, *Mesenterium*, μεσάραιον, μεσεντέριον, synonyma sunt. Ita vero vocatur corpus membranosum medium inter intestina situm habens, per quod varia vasa, arteriæ & venæ *mesaraicæ* dictæ, venæ lacteæ, lymphatica vasa, nervi quoque una cum multis glandulis feruntur, intestinis annexum; cujus pleniorem historiam vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. *l. 1 Anat. c. 12.*

MESERA, id est, *Tutia Alexandrina.* Ruland. & Iohns.

MESEL, *Mosel*, id est, *Stannum.* Iid.

MESEMAR, vide *Mismar.*

MESENTERION, vide *Mesaræon.*

MESES, μέσης, nomen venti, qui est medius inter *Cæciam* & *Aparctiam.* Gal. *com. 3 de humor. t. 13.*

MESIANVM, μεσιανὴ, nomen Emplastri, quod alias ἀνίκητον dicebatur, Autor ejus fuit Crito, & describitur a Gal. *l. 6 de C. M. P. G. c. 2.* Vide *Anicetum.*

MESIRE vocatur affectus quidam hepatis cum gravitate conjunctus, cujus signa sunt tumor, inflammatio, mordicatio, denigratio linguæ. Avic. *l. 3 fen. 14 tr. 3 c. 5.*

MESOCOLON, μεσόκωλον, generaliter significare videtur apud Hipp. *membranam medianam* quandam, vel interstitium. *6. Epid. s. 4. t. 7.* Strictius vero dicitur de parte *Mesenterii*, quæ intestina crassa, præsertim colon, annectit in dextro & sinistro latere, & parte infima recto intestino adhæret. Gal. *com. ad d. l.* Gorr. Foës. *Oec. p. 408.* Barth. *l. 1. Anat. c. 12.*

MESOCRANON, μεσόκρανον, idem, quod κορυφὴ, *Vertex.* Gorr.

MESODME, μεσόδμη dicitur *trabs grandior transversa*, Lat. *Medianum*, quæ ab una domus parte ad alteram transit, & alias minores trabes sustinet. Hipp. *4 de artic. t. 43.* Foës. *d. l.*

MESOGLOSSI sunt iidem Musculi, qui alias dicuntur *Genioglossi*, Bartholin. *l. 3 Anat. cap. 12 p. 549.*

MESOMPHALION, μεσομφάλιον, idem, quod ὀμφαλὸς, *umbilicus.* Gorr.

MESOPHRYON, μεσόφρυον, dicitur Ruffo ea pars faciei, quæ inter ambo supercilia media est, supra nasum, ad frontis finem sita, & quia depilis esse solet, Capella lepide vocavit *Glabellam.* Gorr. Dicitur alias etiam μετώπιον. Iunge Keuchen. *ad Sammonic. p. 230.*

MESOPLEVRIOS, μεσοπλεύριος, epitheton *musculorum Intercostalium*, πλευρὸν enim costam significat; quemadmodum & loca illa *Intercostalia* μεσοπλεύρια vocantur, Gal. *l. 7 de Vs. P. c. 21 & l. de musc. dissect. c. 23.*

MESOPOTAMENON, μεσοποτάμηνον, est species unguenti *Oenantharii*, h. e. ex vino & flore liliorum alborum parati, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7 c. 21.*

MESOS, μέσος. Vide *Medius.*

MESSIS, ἄμητος, πυραμητὸς, dicitur illud anni tempus, quo rustici segetem maturam metunt. Gal. *l. 1 de Antidot. c. 18.* *Messio* quoque ab eodem refertur inter Exercitationes corporis fortiores, *l. 2 de San. tu. c. 8.* Alias vocab. *Messis* allegorice quandoque accipitur pro maturitatis tempore, v. g. *Messis Mineralium.* Th. Chym. *Vol. I pag. 572.* & Sibold. Hemsterhuis edidit libellum, quem inscripsit: *Messis Aurea Anatomica.*

MEST, id est, *lac acetosum.* *Misal*, *Mosal.* Rul. & Iohns.

MESTOR, μεστωρ, dicitur *Artifex peritus.* In specie de Chirurgo usurpatur ab Hipp. *l. Mochlic. XXII, 8.* Iung. Foes. *p. 414.*

MESTOS, μεστὸς, *plenus*, refertus. Hippocr. *5 aph. 45.* Dieter. *n. 536.* Idem, quod μεμεστωμένος. Linden. *Ex. X, §. 251.*

META, καμπτὴρ. Vide *Campter.*

METABASIS, μετάβασις, dicitur *Transitus*, vel *transgressio* Medici ab una indicatione ad aliam, ab uno remedio ad aliud, quæ debet fieri cum prudentia, non temere, aut cum violentia, uti colligitur ex Hipp. *2 aph. 51 & 52*, ubi verbum μεταβαίνω *transeo*, legitur. Iung. Dieter. *n. 538.* Fere idem est, quod μεταβολὴ, *mutatio*, nisi quod hæc latiorem habeat significationem.

METABOLE, μεταβολὴ, idem, quod μεταλλαγὴ, significat *mutationem.* Dicitur vero in Medicina de omnis generis rebus, de anni temporibus: de victu, remediis, caussis morbificis &c. Vide Foës. *p. 408.* Dieter. *n. 540.* Vbi quidem in genere notandum, quod omnes magnæ & celeres *mutationes* sint vitandæ, Gal. *comm. 2 de humor. t. 29, 2 de R. V. I. A. t. 52.* *Mutatio* a contrario in contrarium debet fieri per elementum intermedium. *Th. Ch. Vol. V, p. 55.* Quod vero *mutatur* de specie in speciem, debet reduci in primam materiam. *Ibid. p. 543.* Crisis quoque dicitur *mutatio* repentina. De *mutatione* sexus pro & contra quædam proposuit Rolfink. *de part. genital. Part. 1 c. 2 & 3.* Vide *Transmutatio.*

METACARPION, μετακάρπιον, *Metacarpus*, *Postbrachiale*, dicitur pars manus extremæ media inter digitos & carpum sive brachiale, cujus interior pars dicitur *Vola*, θέναρ, ὑπόθεναρ, exterior *dorsum*, ὀπίσθεναρ. Alii tribuunt *metacarpo* quinque ossa tertium os pollicis quoque annumerantes; alii vero quatuor. Nobis perinde erit. Vide Barthol. *Anat. l. 4 c. 1 & libell. 4 c. 20.*

METACERASMA, μετακέρασμα, significat *temperatam aquæ mixturam*, estque idem, quod κέρασμα, quando aqua frigida mutatur in temperatum & veluti lacteum teporem, Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 49.* Gal. *comm. ad h. l.* Foës. *409.*

METACHORESIS, μεταχώρησις, significat secessionem materiæ morbosæ in aliam partem, atque ita idem

idem eſt, quod μεταςάσις, de quo nomine p. p. Illud legitur apud Dieter. *Iatr. num. 589 p. 879.*

METACINEMA, μετακίνημα, dicitur *dimotio* vel *transmotio*, uſurpaturque de pupillis, Hippocr. *2 Prorrhet. XXIIX, 28.* Verbum etiam μετακινέειν ſumitur pro *transmutare*, proprie *transmovere*, ſive e loco movere, Hipp. *l. de loc. in hom. LV, 1 ſeqq.* Lind. *Ex. XIII §. 329. ſeqq.*

METACHEIRIXIS, μεταχείρηξις, idem, quod χείρηξις, tractatio manuaria. Vide *Cheirixis.*

METACONDYLI, μετακόνδυλοι, dicuntur, teſte Ruffo, poſtremi digitorum articuli unguibus proximi; quemadmodum medii κόνδυλοι, & primi metacarpio proximi προκόνδυλοι. Gorr.

METAGRAMMATISMOS, μεταγραμματισμὸς, *Transliteratio*, ſignificat permutationem veteris literaturæ in recentiorem. Gal. *comm. 2 de iis, q. in med. t. 23.*

METALEPTICOS, μεταληπτικὸς, i. e. *tranſumtivus* vel *translativus*, & dicitur de motu quodam, quem natura muſculis quibusdam conciliavit, & ſimilis eſt motui ſive tenſionis ſpeciei illi, quæ a ſuperiori laqueo Gloſſocomii perficitur. Gal. *l. 1 de V. P. c. 14; l. 6 meth. med. c. 5 ad fin.*

METALLAGE, μεταλλαγὴ, idem, quod μεταβολή. Vide *Metabole.* Iung. Dieter. *n. 541.*

METALLVM, μέταλλον, proprie dicitur corpus perfecte mixtum ſubterraneum durum, ponderoſum ductile, fuſile, ex ſulphure & Mercurio, ſive aqua mercuriali conſtans. Plura de *metallorum* deſcriptione, generatione, principiis vide apud Cæſal. *de metall.* Georg. Agricol. *h. t.* Th. Chym. *Vol. I & ſeqq. paſſim.* Schröder. *l. 3 c. 11.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Beher. *in Metallurgia.* Aldrov. *in Muſæo Metallico*, &c. Numerantur ſex: Aurum, argentum, ferrum cum chalybe, ſtannum, cuprum, plumbum. Dantur & alia corpora, ſed imperfectiora, ut cachimia, electra, de quibus ſuis locis, quæ vocantur commode τὰ μεταλλικὰ, *Metallica*, Th. Chym. *Vol. I p. 588. ſeqq.* item Mineralia. Libav. diſtinxit *Metalla* in *Naturalia*, & *Sapientum.* Illa numerat ſeptem, addens antea dictis ſex adhuc Calaemum. Hæc vocat aurum Philoſophorum, argentum Philoſophorum; Deinde & Mercurium Philoſophorum &c. *S. A. Ch. l. 4 c. 18.* Quæ Helmontii ſit de *Metallis* ſententia, inquiratur in Indice Operum ſuorum. *Metallum currens* dicitur Mercurius vivus, Rul. & Iohnſ. Metallum ſtricte dictum vocatur Mixtura metallica ex cupro & ſtanno, vel plumbo, ut & pauca quantitate argenti, quod ponderoſius eſt *metallis* ſimplicibus ob denſitatem majorem, ſed & propterea fragilius, quia flecti nec reſilire nequit. Iac. le Mort. *Metallurg. contract. Chymiæ annexæ p. 272.*

METALLVRGIA vocatur pars Chymiæ inſerviens ſubterraneorum, metallorum & mineralium præparationi & depurationi ad uſum Medicum neceſſariæ. Iac. le Mort. *Chym. Medico-Phyſ. c. 1 p. 2.*

METALLVS ab Helmontio propria contra uſum Grammaticum autoritate vocatur cum additione *primus vel maſculus*, Minerale quoddam ex Mercurio & Sulphure metallicis conſtans, & communiter credunt eſſe *cinnabarin nativam.* tr. Recepta Injecta, in appendice. A Paracelſo *Electri minoris immaturi* nomine venire ſcribit Iunken *Chym. Experim. P. 1 ſ. 5 c. 1*

METAMORPHOSIS, μεταμόρφωσις. Vide *Transmutatio.* Alias vocabulum hoc Græcum ſumitur pro ſpecie generationis vel formationis animalium, quando vermis ex ovo naſcitur vel ex eruca ad perfectam magnitudinem aucta vel ex aurelia papilio, & opponitur τῇ ἐπιγενέσει, quando per partium additionem animalia nata adoleſcunt. De utraque legatur Guil. Harveus *de generat. animal. Exerc. 45* quam tamen opinionem ſuſpectam reddit Oliger Iacobæus *de Ran. & Lacert. c. I, p. 10 ſeq*

MEDAPEDIVM, μεταπεδίον, idem quod *Metatarſus*, cujus oſſa ſunt quinque, de quibus vide Barthol. *libell. 4 An. c. 21.*

METAPHRENON, μετάφρενον, idem, quod νῶτος, *Dorſum.* Vide ſupra lit. D.

METAPOROPOEIA, aut *Metaporopœeſis*, μεταποροποιία, μεταποροποίησις, eſt exiguorum meatuum corporis mutatio a ſtatu p. n. ad naturalem, & ita idem, quod μετασύγκρισις, Gal. *l. 4 meth. med. c. 4.* Vnde & curatio *metaſyncritica* a Methodicis appellata, quæ in inveteratis affectionibus adhibebatur, cum nihil profeciſſent reliqua auxilia, *l. 2 de C. M. S. L. c. 2.* Habent autem μετασυγκρίσεως facultatem præter medicamenta alia etiam plurima, ut varia geſtationum genera, deambulationes, vocis exercitia, unctiones, cucurbitæ, dropaces, inſolatus, frictiones, pſilothra, ſmegmata, ſinapiſmi, vomitus, vires reficiens victus, balnea, vinum, varius cibus, ut ſcribit Æginet. *lib. 5 c. 3 & l. 3 c. 63 & 68*, ubi Latine redditur *Recorporaticium.* Apud Dioſcor. etiam complectitur μετασυγκριτικὴ δύναμις virtutem ex alto evocandi, *l. 4 c. 157.* Iung. Foeſ. *p. 409.* Quid Oribaſius fermentum μετασυγκριτικὸν vocaverit fermentum antiquum, videatur *l. 1 Synopſ. c. 11.* allegante Velſchio *in Sylloge Obſ. ad Marc. Cumani obs. LI, p. 67.*

METAPTOSIS, μετάπτωσις, dicitur *permutatio alicujus morbi* in alium, priori ceſſante, fitque duplici modo, vel per διαδοχὴν, aut per *metaſtaſin. Diadoche* fit bonis ægri rebus, cum morbifica materia ad ignobiliorem partem, ſuperne deorſum, intus foras, & procul a morbi foco excluditur. *Metaſtaſis*, contrario ſe habet modo & periculoſa. Heurn. *l. 2 Inſt.* Diet. *n. 543.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 3 ſ. 2 c. 47.* Verbum eſt μεταπίπτω, transeo, *permuto*, quo etiam Hipp. in eadem ſignificatione uſus Hipp. *1 Prorrh. ſect. 1 t. 12, 27; ſect. 2 t. 8 43.*

METARSIOS, μετάρσιος, *elevatus*, *sublimis*. Vsurpatur de diversis rebus. Facies *elevata* legitur in Hipp. *l. 2 de morb. mul. III, 2.* Lectus *elatus*, vel *sublimis l. 1 d. tit. XCIII, 15.* Respiratio *sublimis*, *l. 2 XXII, 2.* Vid. Foës. *p. 409.*

METAS, id est, *pondus*, mecal, mekal. Ruland. & Iohns.

METASTASIS, μετάστασις, vide *Metaptosis.* Sumitur & pro solutione morbi, *5 aph. 7.* Dieter. *n. 543.*

METASYNCRISIS, μετασύγκρισις. Vide *Metaporopœia.*

METATARSIVM, *Metatarsus*, μετατάρσιον. Vide *Metapedium.*

METATHESIS, μετάθεσις, *Transpositio* Lat. dicitur. Refertur a Rolfink. inter indicationes præservatorias, quando caussa morbifica solida, quæ evacuari nequit, in alium locum, ubi minus nocere potest, *transponitur*, e. g. quando calculus vesicæ retro pellitur, aut cataracta in oculo acu deprimitur. *O. & M.M. Sp. l. 4 s. 2, c. 14.*

METAXA, μέταξα, vocatur Actuario & Nicolao Myrepso *Sericum* & μεταξωτὸν, *sericeum*, sicut ex illis notavit Scapula *in Lexico.* Occurrit etiam in Corpore Iuris *l. 39 ff. de public. & vectig.*

METEMPSYCHOSIS, μετεμψύχωσις, terminus Philosophicus potius, quam Medicus, notans *transmigrationem animarum*, commentum Pythagoricum, & Platonicæ Philosophiæ, de quo legatur Iul. Alex. *l. 22 Sal. cap. 7.* C. Hofm. *C. in Gal. LL. de V. P. n. 18, 19.*

METEOROS, μετέωρος, proprie dicitur *pendulus*, *suspensus*, in sublime elatus, sublimis. Vsurpatur sæpe ab Hipp. v. g. de hypochondriis elatis seu tumidis, *4. aph. 73 & 5 aph. 64.* Tales etiam tumores vocantur μετεωρισμοὶ, quamvis & μετεωρισμοὶ apud eundem dicantur *ægrorum surrectiones*, dum exurgendo sese attollunt & resident, *sect. 2 Progn. t. 6 & Coac. t. 493.* Porro μετέωρα quoque dicuntur πνεύματα καὶ ῥεύματα humores & spiritus *sublati* & *penduli*, qui non fixi, sed ad fluxum & motum habiles atque dispositi, *4 de R. V. I. A. t. 28*, aut humores excernendi, *l. de vet. med. XXXIV, 13.* Partes quoque solidæ in aëre veluti *suspensæ*, nec *sustentatæ*, v. gr. cubitus, *1 de fractur. t. 52.* Respiratio sublimis, πνεῦμα μετέωρον, Hippocr. aliquando dicta, ubi cum scapularum musculis agitatis fit respiratio, Iul. Alex. *not. ad Gal. l. 4 de L. A. c. 8.* Dieter. *n. 544* Dolores suspensi, ἀλγήματα μετέωρα, qui in superficie corporis fiunt, Foës. *p. 410.* Tropice quoque antiquis μετέωρος dicebatur *animi pendulus*, qui dubius & anceps nihil certe statuit. Gal. *cap. 4 de R. V. I. A. t. 118*, & *Res ipsæ incertæ*, μετέωρα πράγματα, quorum eventus expectatur, Foës. *d. l. p. 411*, μετεωρία quoque usurpatur pro ἀβλεψία, *incogitantia*, quod Hippocr. alibi ὑπερορᾶν, q. d. supervidere. C. Hofm. *in Gal. LL. de V. P. n. 416.* Alias in Physicis *Meteora* vocantur phænomena in æthere vel aëre diversa, quorum alia ignita, alia aquea &c. de quibus legantur scripta Physicorum, in specie etiam Ioh. Marc. Marci *Phil. Vet. rest. P. 2 sect. 5.* Schr. *l. 1 c. 4*, de *Meteoris Microcosmicis* Observationes *in Eph. N. Cur. A. I. Observ. 77.* Quid Paracelsus per *Meteoricam sagacem* & *minorem* velit, Lector ipse colligat *ex Philos. sagac. l. 1*; item per *Meteoricam cælestem*, *l. 2.* Vno verbo, sunt Ænigmata Bœotica.

METER, μήτηρ. Vide *Mater.*

METEXETEROS, μετεξέτερος, Hippocr. dicitur *alius*, aliquis, quidam, *2 de fract. t. 18*; *3 de art. t. 59*, *s. 3 t. 82, 93*; *s. 4 t. 26.* Foës. *d. l.*

METHEMERINOS, μεθημερινὸς idem, quod καθημερινὸς, epitheton febris *quotidianæ*, quæ ad integritatem non desinit. Gorr.

METHODVS, μέθοδος, æquivocum est in Medicina. 1. & primario sic dicitur via & ratio, qua quid in arte investigamus, & quæ probe sunt inventa approbamus, retinemus, exequimur, quæ minus recte, redarguimus. Galen. *l. 1 Meth. med. c. 4.* Foës. *p. 401.* Iungatur Cels. Martinengus *de Methodis.* Huc pertinet *Methodus medicinalis*, quæ est pars Medicinæ princeps, monstrans modum agendorum pro obtinenda sanitate; & in specie *methodus medendi*, quæ est brevis, certa & tuta via reducendi ægros ad sanitatem pristinam. Vtriusque *Conservativæ* & *Curativæ Methodi* carceres sunt Indicationes, *Dogm. Med. Gen. P. 4 c 1 seqq.* Linden. *Ex. IIX, §. 62.* Deinde abusive aut saltem φαινομένως, significat μέθοδος illam viam artis, qua saltem per paucas quasdam communitates apparentes ad artis finem obtinendum nonnulli tendunt. Vnde & hujusmodi Medici *Methodici* dicebantur, ut & ab Autore *Thessalo Thessalici*, contra quos acriter pugnavit in scriptis suis Galen. Summa reprehensionis hæc esse poterit, quod scripserit, *Methodicam hæresin* omnia artis bona destruere, *l. 2 ad Glauc. c. 2.* Denique apud Hipp. quoque μέθοδος significat *secessum*, digressionem, aut transmigrationem, *l. de septimestri partu. IV, 14.*

METHE, μέθη, vide *Ebrietas.* Verbum μεθύω, *inebrio.* Hipp. *5 aph. 5.* Dieter. *n. 524.*

METHYPOSTROSIS, μεθυπόστρωσις, Hippocrati *lecti substrationem* vel permutationem significat, *2 de fract. t. 64.*

METOPION, μετώπιον, nomen *unguenti*, estque idem, quod *Mendesium*, vel *Ægyptium.* Vide *Mendesium.* Descriptionem vide apud Diosc. *l. 1 c. 71.* Ægin. *l. 7 c. 20*, qui ita dictum putat a *Galbano*, cujus germen μέτωπον vocatur. Occurrit & apud Hipp. *l. de Loc. in hom. XX, 6*; quamvis Foës. existimet, frequentius adhuc allegari *in l. de superfœtat. & libr. de morb. mul.* sub vocabulo νέτωπον, quod *dd. ll.* aliquoties occurrit, *Oec. p. 411.*

METOPON, μέτωπον, vide *Frons.* Hinc μετωπιαῖος, dicitur *ad frontem pertinens*, v. g. sudor *frontis*, Hipp.

l. 2 d.

l. 2 de morb. mul. LVI, 6; & de fascia *frontis*, Gal. *l. de fasciis c. 5.*

METRA, μήτρα, *Vterus*, *Matrix*, locus, in quo fit conceptio, dicitur. Vide *Hystera*, *Matrix*. Ita vero vocatur, quod ex ea veluti matre omnia animantia oriantur, vel quod matres efficiat, vel quod sit mensura μέτρον, temporis certi ad purgationes & partus. Μῆτραι etiam in plurali pro *secundinis* ponitur. Hipp. *l. de nat. mul. XC, 1*; quamvis Linden. scripserit ὑστερέων. Et si Gal. fides est *in exegesi Hipp.* μήτρη idem est quod ἐπιδιδυμὶς, quam definit, quod sit varicosus tumor testi incumbens, sed Foës. hoc loco legi mavult μύτρη, an recte, non eloquor.

METRENCHYTES, μητρεγχύτης, vocatur instrumentum & sypho, quo fit injectio liquoris medicati in uterum. Gal. *l. 5 meth. med. c. 5.* Ejus delineationem vide apud Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I Tab. XIII, fig. 2*, & modum applicandi *T. XLIII, f. 6.* Hinc & illa medicamenta liquida vocantur μητρέγχυτα, Schr. *l. 2, c. 45.* Lang. *l. 1, ep. 80*, Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 9 f. 6 c. 7.*

METRETES, μετρητὴς, *metreta*, id est *Cadus.* Vide supra. Mensura maxima apud Atticos, capiens choas 12 aut libras 108. Gorr.

METRIOS, μέτριος, *mediocris*, τὸ μέτριον, vel μετριότης, *mediocritas.* Vide supra. Hipp. *2 aphor. 3 & 4.* Dieter. *n. 545.*

METROCELIDES, μητροκηλῖδες h. e. *Nævi Materni.* Hanc Græcam vocem finxisse nobis videtur Casp. Theoph. Bierlingius *in Thesibus Medico-Practicis p. 193*, quia in nullo Lexico vel alio Autore reperire licuit. Enimvero si cuivis licebit fingere nomina, proh Deum immortalem! quanta farrago vocum inde resultabit.

METRON, μέτρον. Vide *Mensura.*

METROPOLIS, μητρόπολις, proprie significat arcem, castellum, urbem alicujus regionis primariam munitissimamque. Tropice usurpatur de cerebro, & de calore. Hipp. *l. de Carnib. s. de principiis, IV, 11, 12.*

METROPROPTOSIS, μητροπρόπτωσις, id est, *procidentia uteri.* Vide *Procidentia.* Item Emplastrum μητροπροπτωτικὸν, hujus descriptio legitur *in Pharmacopœa Collegii Londinens. p. m. 394.*

METVS, φόβος, Dieter. *n. 906*, idem, quod *Timor*, Pavor, vocatur affectus quidam animi, cujus character in hoc consistit, quod fiat animæ veluti contractio, & spiritus animales a superficie corporis subito recedant, & a solitis functionum suarum muniis inhibeantur: *Metus* cum extremus est, degenerat in desperationem. VVillis *tr. An Br. P. 1 c. 9*, & Charlt. *Ex. IIX, Path. §. 24.* Refertur inter morbos infantum, ab Hipp. *3 a. 24*, & inter caussas morborum a Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 2, s. 3, c. 104.* Remedia vero exhibet contra illum *l. 14, s. 3, c. 10.*

MEVIVM a Germanis vocari morbum Gallicum, autor est Fallop. *de Morb. Gall. c. 2* *mevium* notare obscœnum, verum quæ Germaniæ regio hoc termino utatur, nobis non constat.

MIASMA, μίασμα, *Inquinamentum*, idem, quod *Contagium*, de quo supra lit. C.

MICA, ψὶξ, ψιχίον, dicitur communiter minutissimum frustulum panis friati. Ita *Mica panis albi* tosti ingreditur pulveres pepticos apud Craton. *in Consiliis* aliquoties. *Mica* vero etiam prædicatur de sabulo lucido, argenti vel auri colorem referente, vulgo *Argentum felium* dicto, *in Ephem. N. Cur. Ann. II Obs. 78.*

MICATIO, στίλξη, στίλβωσις, idem est, quod *fulgor*, *coruscatio*, splendor. Hodieque tamen dicitur quoque de *sanguinis undulatione*, & palpitatione aliqua, quæ oritur ex lucta portionum activarum & spirituosarum cum crassioribus & passivis. Vide Charlton. *Oec. Anim. Ex. V §. 16.*

MICHA, *Michach*, i. e. *Venus*, *Cuprum*, Rul. & Iohns.

MICLETA, id est, experta, nomen est Opiatæ cujusdam, cujus descriptio habetur in Antidotario Nicolai apud Mesuen *Operum fol. m. 386*, & vi pollet adstringente in alvi & sanguinis fluxibus. Extat etiam *in Dispensator. Augustano.*

MICROCOSMETOR Terminus novus a D. Dolæo fictus, denotans auram quandam diviniorem toti mundo coëxtensam, in prima creatione sensu donatam, & esse a spiritibus animalibus distinctum quid, illis vero uti tanquam præcipuo ejus instrumento, & in brutis solum dominari, in hominibus vero, ubi anima rationalis conjuncta est, sub hujus imperio ope spirituum animalium ejus jussa exequi, quemadmodum ita explicavit *in Encyclopædiæ præfatione ad Lectorem.* Sedem suam habet in cerebro, & spiritibus animalibus a sanguine nimis effervescente & scoriis sulphureis referto offensis & commotis, *Microsmetor* fit *Cosmetorges* h. e. Rex iræ, uti hoc fusius proposuit *l. 2. Encyclop. c. 2.* Vide *Cosmetorges.*

MICROCOSMVS, μικρόκοσμος, vocatur *Homo* ad differentiam *Macrocosmi*, ceu mundi majoris. Quod epitheton valde arridet Paracelsicis & Spagyricis. Rul. & Iohns. ita descripserunt: *Microcosmus* est parvus & medius mundus inter firmamentalem & elementalem situs naturaliter, qui de utroque participat, i. e. *homo*: quia quicquid in illis realiter & actu continetur, in homine pariter habetur spiritualiter & potentia. Quo fit, ut una sit istius & eadem, quæ de illis fieri potest ac debet Anatomia Philosophica vera, non mortua cadaveris, sed viva essentialis pariter ac essata. Prolixius hæc deducta legantur in Th. Chym. *Vol. V p. 369*, & Bas. Valent. *Opusc. Germ. de Microcosmo.* Quamvis vero non penitus improbanda sit illa comparatio *Hominis* cum Mundo universo, & ita nomen *Microcosmi* isti absque veritatis jactura tribui possit, approbante quoque inter Patres Ecclesiæ Ioh. Damasceno, & allegante C. Hofm. *c. in Gall. LL. de V. P. n. 157.* Nihilo tamen minus merito animadverterunt viri docti & Chymici periti in Paracels. & ejus sectatores, quod Elenchum secundum quid committant, dum quod quadantenus, &

per similitudinem partis cum toto dictum est, universaliter interpretantur, & essentialiter exponunt, indeque posteà, utpote ex falso principio, magnificas texunt consequentias, verbis verissimis Libav. *in Exam. Philos. vid. sec. descr. Hartm. sect. 38. T. IV. Oper. p. 259.* Idem fecit Rolf. *in Chymia ad A. F. R. I. 1 c. 20 seqq.* Helmont. *tr. Invent. Tartari in morb. temerar. n. 15 seqq.* quamvis hic sibi non adeo certo constiterit. Siquidem aliis in locis, præsertim *in tr. de Magn. vuln. cur. Microcosmico cœlo* singulares tribuat sigillandi virtutes. Alias Hominis contemplatio ex suis principiis vocatur *Microcosmica scientia*, Libav. *in Typo Art. Med. Hipp. & Hermet. T. III Oper. p. 123.* Præter illam significationem *Microcosmus* quoque tribuitur *Lapidi Philosophico*, uti constat *ex Th. Chymic. Volum. I, pag. 515.* Libav. *Apoc. Herm. Part. post. Tom. II, Op. p. 418.*

MICROLOGIA, μικρολογία, Gal. vocatur inanis illa subtilitas vocabulorum, & est idem, quod λεπτολογία, *argutiæ* inanes, *l. 2 meth. med. circa fin.*

MICROPHTHALMOS, μικρόφθαλμος, dicitur, *qui parvis oculis præditus* est.

MICRORCHIDES, μικρόρχιδες, dicuntur, quibus testiculi sunt magnitudine ciceris aut fabæ, sicut e Fideli *p. 335* notavit P. Amm. *Irenic. p. 136.*

MICROSCOPIUM, μικροσκοπεῖον, vocatur *Conspicilium*, sive vitrum arte paratum, quo atomi visibiles quasi, & minutula etiam insecta in molem colosseam transmutantur: cujus inventor creditur Francisc. Fontana, Neapolitanus. Hujus vitri ope quamplurima antea ignota inventa & detecta sunt: unde integra Messis Observationum *Microscopicarum* occurrit *in Ephem. N. Cur. A. I, Obs. 13 & A. II, Obs. 27.*

MICROSPHYCTOS, μικρόσφυκτος, cui pulsus est parvus, vel debilis. Legitur apud Dioscor. *l. 5 c. 17*, & allegavit Lind. *Ex. X. §. 155.*

MICROSPLANCHNOS, μικρόσπλαγχνος, vide *Parvivisceros*.

MICROTRAPEZOS, μικροτράπεζος, dicitur, qui tenui mensa & victu utitur, & opponitur gulæ, vel cupediis dedito. Lind. *Ex XVI, §. 166.*

MICTIO, οὔρησις, Mictus, significat excretionem urinæ, ab οὐρέω, *mingo, mejo.* Hipp. *4 aph 83.* Dieter. *n. 653.* Foes. *p. 469.* estque vel secundum, vel præternaturalis. Ad hanc quoque pertinet *mictus sanguinis* vel *mictio cruenta*, de qua in Practicis plura occurrunt; præsertim apud For. *l. 24, Obs. 6 seqq.*

MICTURIENS, οὐρητιάων, vocatur, qui libenter urinam excernere conatur, unde & somnians se reddere urinam, stragula sua permingit. Helmont. *tr. jus Duumvirat. n. 31.*

MIFRES, id est, *Asphaltum.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

MIGRANA, idem, quod *Hemicrania*, morbus capitis, qui modo dextram, modo sinistram ejus partem occupat, & ad futuram usque protenditur, quæ doloris interstitium est. Ita dicitur a *Grana*, quam vocem pro *capite* acceperunt antiqui. Keuchen. *Not. ad Sammon. p. 92.*

MILES, στρατιώτης, quid significet, nec pueros latere potest ex vocabulario. Ad forum Medicum quoque *milites* pertinent, dum eorum conditio miserabilis sæpissime est ob vivendi rationem, dum excubiis aliisque negotiis *militaribus* interdiu noctuque defatigari coguntur, Gal. *l. de bon. & mal. succ. c. 12.* hinc variis morbis gravioribus sunt obnoxii, v. g. Catalepsi ex nimio gelu, For. *lib. 10 Obs. 41.* Febribus castrensibus, & morbo Hungarico, ubi quandoque plures imperitia Chirurgorum Empiricorum, quam vi morbi intereunt, Lang. *l. 1 in præfat.*

MILESIUS, μιλήσιος, derivativum ἀπὸ μιλήτου *Mileto* urbe Asiæ, vel Cariæ celeberrimæ. Tribuitur vero Epitheton *Lanæ Milesiæ*, ceu mollissimæ apud Hippocr. *l. de visu II, 2, & l. de Sterilib. XI, 28.*

MILIARIUM dicitur vas altum & angustum in balneis ad aquas calefaciendas olim usitatum. Rhod. *ad Scribon. n. 60.* C. Hofmann. *c. ad Gal. LL, de V. P. n. 280.* Lang. *l. 1 ep. 50.*

MILIOLUM, κεγχρίδιον, vocat Severinus tuberculum exterioris palpebræ magnitudine & duritie granulum parvum milii referens, quod prolixius descripsit *l. de noviss. abscess. c. 9 §. 5.*

MILIUM, κέγχρος, refertur inter semina *Cerealia* a Gal. *1 de R. V. I. A. t. 18.* Sed paucissimum præbet alimentum, estque magis medicamentum, quam alimentum, *l. 7 de S. Fac. h. tit. Miliacei panes* sunt friabiles, aridi, incommodi ad nutritionem, *l. 1 de Al. fac. c. 15.*

MILLEPEDES, ὄνοι, vide *Asellus.*

MILPHAE, *Milphosis*, μίλφαι ἢ μίλφωσις, idem, quod μαδάρωσις, defluvium pilorum e palpebris. Apud Gal. *l. 4. de C. M. S. L. c. 5 in princ.* legitur in Masculino οἱ μίλφοι, quod alibi reperire non licuit. Perperam vero & vitiose Castellus quondam per y expressit *Mylphæ*, quem tamen imitatus etiam Stephanus Blankardus *in Lexico Medico*, sive ex negligentia, sive ex ignorantia Græcæ Linguæ: quis vero etiam acceperit pro medicamentis adversus defluvia capillorum, nobis non constat. Vide *Madarosis.*

MILTOS, μίλτος, dicitur Latine *Rubrica*, *Minium*, inter terras refertur, vimque habet exiccandi, detergendi, adstringendi, &c. Meminit Hipp. *l. de ulcer. XIV, 5.* Duæ vero leguntur *Rubricæ* celebriores, quarum una vocatur μίλτος σινωπική, ἢ σινωπὶς, *Rubrica sinopica*, aut *Minium sinopicum*, Galen. *l. 8 de C. M. S. L. c. 7.* Dioscor. *l. 5 c 111.* Altera μίλτος λημνία, *Rubrica Lemnia*, Galen. *l. 9 de S. Fac.* Est & *fabrilis*, sive μίλτος τεκτονική, quæ inferior est *Sinopica*, Diosc. *d. l. c. 112.* Schröder. *l. 3 c. 2 in fin.* Rul. *in Lex.*

MILVUS, ἰκτῖνος, vide Ictis. Est & nomen piscis

ſcis volantis, cujus hiſtoria cum uſu habetur, in Aldrov. *l. 2 de piſc. cap. 5.* Chiocc. *Muſ. Calc. ſect. 1 p. 76.*

MIMO, μιμώ, idem, quod πίθων, πίθηκος, *Simia*, animal quadrupes, digitatum, viviparum, ita dictum, quod hominis mores imitetur inſtar mimi, C. Hofm. *C. ad Galen. LL. de V. P. n. 168 & l. 1 V. L. c. 25. Simiæ* vero hiſtoriam & uſum vide apud Aldrov. *l. 2 de quad. vivip. dig. c. 5.*

MINA, μνᾶ, nomen eſt ponderis certi, eſtque duplex. Una *Mina Attica* & *Ægyptia*, quæ habent uncias ſedecim, h. e. drachmas 128. altera *Romana*, quæ uncias viginti continet, Galen. *l. de pond. & menſ. cap. 3.* Ægin. *tit. eod.* Plinius tamen *l. 21 H. N. cap. ult.* dicit: *Minam* pendere drachmas centum. Quin etiam Fannius: *Mnam* vocitant, noſtrique *Minam* dixere priores, centum hæ ſunt drachmæ, citante Caſtell. μίνα quoque ſignificare μυρία, id eſt, *mille*, ait Heſychius, allegante C. Hofm. *l. 6, V. L. c. 7.*

MINERA proprie dicitur terra, ſive materia, ex qua mineralia & metallica maxime fiunt, ut *Minera* ſolis, cupri, antimonii, Schröd. *l. 1 c. 2.* Rul. Per translationem quoque *Minera* vocatur *materia morbifica*, v. g. *Minera febris*, a recentioribus paſſim. *Minera Philoſophorum* vocatur *Lapis Philoſophicus albus operis minoris*, Libav. *S. A. Ch. l. 5 c. 12. Minera* tropice dicitur cauſſa, vel *materia morbifica* antecedens materialis, contradiſtincta vapori, & dividitur in animatam & inanimatam, indicatque in genere evacuationem, docente Capivaccio *in Compendio Methodi med. c. 16 ſeqq. p. 294 ſeq.* Meminit & *in prolixiori Methodo medendi c. 16 ſeqq. p. m. 266.* In ſpecie de Incubi *Minera* legatur idem *Pract. Med. l. 1 c. 15 p. m. 515.*

MINERALE duplicem habet ſignificationem, latam & ſtrictam: Late ſumitur pro omnibus illis corporibus naturalibus mixtis, quæ non comprehenduntur ſub vegetabilibus & animalibus, & dicuntur alias *res Macrocoſmicæ;* quarum expoſitionem ſub titulo *Mineralogiæ* tradidit Schröder. *l. 3 per tot.* Junge Fr. Hofmann *in Clav.* Stricte vero ſignificat eas res, quæ quidem participant quadantenus de metallis; ſed non ſunt perfecte talia: unde & *Semimetalla* a quibusdam dicuntur; Schröd. *d. l. c. 15.* Junge Libav. *T. III Oper.* Deficit autem ſemper aliqua ex proprietatibus metallorum. Dividuntur a nonnullis in *Maiora*, *Media* & *Minora.* Th. Chym. *Vol. I, p. 304. Mineralium* originem a Sale petendam eſſe, quod Paracelſus eiusque aſſeclæ Univerſale vocarunt, docet Junken. *Chym. Exp. Cur. P. I, ſ. 4 in princ. p. 245 ſeqq.*

MINERVA, ἀθήνη, nomen Deæ Gentilium, quæ & *Pallas* dicitur. Hanc e Jovis cerebro natam eſſe, fabuloſum dixit Gal. *l. 3 de Hipp. & P. l. dec. c. 8.* Eſt & nomen medicamenti alicuius externi Emplaſtri, quo uſum ſe ſcripſit Gal. *l. 3 de C. M. P. G. c. 2.*

MINISTER, ὑπηρέτης, vocatur, qui ægris officia præſtat. Dicuntur alias *1 aph. 1* οἱ παρέοντες, quos exponit Gal. per τοὺς ὑπηρέτας, *in comm. ad h. l. & in 6. 2 in 6 Epid. l. 43.*

MINIUM, μίλτος, vide *Miltos.* Significat *Rubricam.* Deinde dicitur Saturnus, vel Plumbum per calcinationem reverberatoriam præcipitatum. Schröd. *l. 3 c. 13.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Dicitur & Crocus Saturni præcipitatus, Rul. & Johnſ. Jung. Libav. *S. A. Ch. l. 5 cap. 25.* Verum dicitur & *Minium nativum*, quod ex lapide quodam argenteæ venæ permiſto fieri & a *Cinnabari* differre docet Dioſc. *l. 5 c. 109*, quod Græce ἄμμιον vocatur. Jung. Chiocc. *Muſ. Calc. ſect. 4 p. 464.* Libav. *d. l.*

MINORATIO dicitur levior quædam evacuatio & moderata, ſive per vomitum, quam veteres præmittere ſolebant in principiis morborum, etiam febrium. Gr. vocatur συρμαϊσμός, *2 de artic. t. 51;* quamvis mendoſe legatur συρμεσμός, notante Foëſ. *Oecon. p. 601.* Vide *Syrmæa. De minorativa evacuatione* plura lege apud Lang. *l. 1 ep. 39.* Foreſt. *l. 29, Obſerv. 12, Schol. & l. 32, O. 6. Schol.* Integrum quoque de *Minoratione* tractatum olim ſcripſit Ludov. Panizza Venetiis excuſum. Medicamenta *minorativa* ſunt eadem, quæ *Lenitiva.* Id *l. 10 Obſerv. 15 Schol. & l. 32 O. 13 Schol.*

MINUTA epitheton Febris Syncopalis acutiſſimæ, quæ ilicet pulſum & vires proſternit, uno aut altero paroxyſmo, adeo ut ad quartum diem perdurare non valeant. Joh. Stephan. *Paraphr. in Avic. l. 4, fen. 1, c. 55, p. 275.*

MINUTIO, μινύθησις, idem, quod *Imminutio.* Vide *Meioſis. Imminutio* ſumitur pro *Extenuatione. 3 de iis, q. in med. t. 25.*

MINUTIAE, μινυτίαι, circa vocabula in Medicina quidem non ſemper ſunt attendendæ, vide *Micrologia.* Verum circa res ipſas, v. g. circa cauſſas morborum & uſum medicamentorum minime negligendæ, monente Jul. Alexandr. *not. in Gal. l. 2 de C. M. P. G. c. 2.*

MINYA, μινύα. Vide *Rubrum.*

MINYTHESIS, μινύθησις, idem, quod μείωσις, *Imminutionem*, *Extenuationem* ſignificat, de quibus ſupra. Loca Hipp. ubi vocabulum hoc uſurpavit, vide apud Foeſ. *p. 415.*

MIRABILIS, θαυμάσιος, epitheton hyperbolicum nonnullis medicamentis tributum v. g. Aqua *mirabilis* Londinenſ. & Langii, quarum deſcriptiones videantur in D. David. Spina *Manuali p. 85 & 90.*

MIRACH Arab. idem, quod *Abdomen.* Foreſt. *l. 6 Chir. Obſ. 48. Schol.* Bartholin. *l. 1 Anat. in proœm. Mirachia* vocatur morbus, vel dolor inteſtinalis, qui fit ab humoribus acutis & pungitivis, vel ab apoſtemate *Mirach*, vel meſenterii. Valeſc. de Taranta Philon. *Pharm. l. 4 c. 25.*

MIRACULUM, θαῦμα, quid ſignificet, etiam ex aliis Lexicis notum eſt, videlicet id, cuius ratio, modus & cauſſa videtur humanam rationem transcendere.

Talia

Talia quoque inesse naturalibus, aliquoties Gal. docuit; præsertim circa generationem hominis & partum, ut & membra utrique functioni inservientia. Ita ossium dearticulationem quoque vocat *miraculum*, *l.1 de P. c.15 in princ.* *Miracula* quoque sua iactant Spagyrici, sed plerunque inepte & βαναύσως. De *Miraculis* libellum etiam scripsit Anglus quidam Medicus D. Bernhardus Connor, cujus supra mentio facta, sub nomine *Evangelii Medici* sive *Medicinæ Mysticæ*: Vide *Evangelium*, in quo *Miracula* vocavit, quæ supra naturam sunt & fiunt, suspensis pro liberrima DEI voluntate Naturæ legibus. An rem acu, quod in proverbio dicitur, tetigerit, alii nobis doctiores judicent.

MIRACH Arab. idem, quod *Abdomen.* Forest. *l. 6 Chir. Obs. 48 Schol.* Bartholin. *l. 1 Anat. in proœm.* *Mirachia* vocatur morbus, vel dolor intestinalis, qui fit ab humoribus acutis & pungitivis, vel ab apostemate *Mirach*, vel mesenterii. Valesc. de Taranta Philon. *Pharm. l.4. c.25.*

MIRMIDONES Paracelso videntur esse *deliramenta*, phantasmata, *ineptæ speculationes*, *tr. de Surditate §. Processus.*

MISADIR, *Mixadir*, id est, *Sal Ammoniacum.* Rul. & Iohns. *Misidar* volatile est, quod volat suis alis & non percipitur. Ideoque dictum est aquila propter nimiam velocitatem. *Th. Chym. Vol. V p. 68.*

MISANTHROPIA, μισανθρωπία, hoc est, *odium in homines* sive fastidium conversationis humanæ. Ita vocatur a D.D. VVedelio secundus Melancholiæ gradus, quando μισάνθρωποι illi dicuntur, qui hominum alias amicorum & acceptorum præsentiam aversantur, unde eorum vestigia evitant, in latebras refugiunt, nulla non re territi, nec lachrymantur, nec aliorum lachrymis commoventur. *Patholog. sect. III c. 9 p. 596.*

MISERERE *mei*, ἐλέησον, barbarum nomen, denotans morbum gravissimum Ileon. Vide *Eileos.* Helm. *tr. de flatib. n. 28.* Lind. *Ex. IIX §. 59.*

MISER, *Miseria*, τλήμων, τλημοσύνη, vel dicitur de ægro & morbo; vel etiam de aliis concurrentibus adversitatibus. Ita Linden. dixit, *miseriam* esse incidere in manus imperiti Medici, *Ex. XII §. 1.*

MISERICORDIA, ἔλεος, inter affectus animi pertinet, quando alterius malo commovemur, & dolemus. Hæc non semper Medico, præsertim Chirurgo convenit, sed potius expedit, sæpe austeritatem adhibere in tollendis morbis, monente Dieter *n. 822.* Alias rectissime urget Paracelsus in genere *misericordiam* in Medico, quod ægris promte suppetias eundo imitari debeat Deum, *de Caducis §. 1 in princ.*

MISMAR, vel *Mesmar*, dicitur *Nodus* rotundus albus, similis capiti clavi, & accidit in digitis pedum ut plurimum a percussione & post exituras, h. e. erysipelationes, inflammationes exulceratas, Avic. *l. 4 fen. 3, tr. 2, c. 14.*

MISOCHYMICUS, μισοχυμικὸς, dicitur ab Hartmanno is, qui persuasum sibi habet Chymiam non esse in Medicina necessariam, & ideo eam prosequitur *Disp. Chymico-Med VIII* ab Henr. Petræo *inauguraliter habita Tom. IV. oper Hartmann. p. 5152.*

MISOPTOCHOS, μισόπτωχος, i. e. *odio habens pauperes.* Epitheton *arthriditis*, quæ est Bacchi & Veneris filia, nonnisi rarissime pauperes invadens & tenuiter viventes, docente C. Reies *C. El. q. 88 n. 8 seqq.*

MISOS, μῖσος. Vide *Odium.*

MISSA ænigmatice quoque translata ad *mysterium Lapidis Philosophici*, cujus descriptionem sub forma *Missæ* proposuisse Nicolaum Melchiorem Cibinensem testatur Libav. *Tom. II Oper. p. 350.*

MISSADAN, est *Argentum vivum.* Rul. & Iohns.

MISSERASSI, id est, *Gypsum.* Iid.

MISSIO, a verbo *Mitto*, pro *Emitto*, sumitur frequentissime pro *evacuatione*, si jungatur cum sanguine. *Sanguinis missio. Sanguis missus.* Iessen. *in pec. tract. h. tit. & alii.* Veteres quoque *Missionem* vocasse humorem excrementitiorum peccantium secretionem a natura factam ad hanc vel illam partem singularem quasi destinato & electivo consilio sive Critico conatu, scripsit D. D. Stahl *in Dissert. de Motu Humor. spasmotic. c. 10 p. 38,* & eam fieri non tam pulsu, quam motu tonico spasmotico partium solidarum concurrente plausibiliter docuit.

MISTIO, *Mixtio*, *Mixtura*, *Mistura*, μῖξις, interdum etiam κρᾶσις, late & stricte accipitur. Late pro omni accumulatione rerum diversarum & simplicium. Ita diversi pulveres, species & medicamenta simplicia solida dicuntur *misceri*, ubi tamen nulla fit communicatio, aut transitio virtutis propriæ in alterum. *Stricte* vero significat compositionem simplicium diversorum cum unione, quemadmodum hoc ex Physicis constat. Iung. *Theatr. Chym. Vol. IV p. 383. seqq. & Volum. V p. 609.* Ex hac unione oritur nova veluti qualitas & virtus composita, quæ temperamentum, κρᾶσις, vocatur. Vide *Crasis.* Chymici ita describunt: *Mistio* est compositio per minima undiquaque. Eius species sunt quatuor: Inceratio, Incorporatio, Colliquatio & Confusio, Rul. & Iohnson. De his speciebus vide in suis Literis. *Misturæ* quoque vocantur certæ quædam formulæ remediorum compositorum, inter quas palmam fert *Mistura simplex*, sive *Diaphoretica*, de qua in Dispensatoriis. Legatur Rolfink. *Chym. l. 4 s. 4 per tot.* Iohns. *in Lex. lib. 2.* *Miscere* etiam aliquando poni pro *bibere*, vult Keuchen. *not. ad Sammon. p. 129.*

MISY, μίσυ, metallicum recrementum dicitur cum chalcitide cognatum, & cum chalcitide nascitur, præterquam quod tenuiorum sit partium. Mentio fit in spuriis *ad l. 1 de morb. mul Hipp. III, 5.* *Misy peregrinum* laudat Crito apud Gal. *l. 5 de C. M. S. L. c. 7.* Rul. & Iohns. ita descripserunt, quod sit res metallica ex speciebus chalcanthi, ex humore coagulato, ut chalcitis. Duplex habetur: *Nativum* & *factitium.* Iung. Schrod

l. 3 c. 18. Fr. Hofm. *in claV.* Chiocc. *Muſ. Calceol. ſ. 4 p. 476.* Rhod. *ad Scrib. p. 76.*

MITELLA, ταινία, idem, quod *Faſcia*, qualis adhibetur ad cubitum fractum, Hipp. *1 de artic. t. 51.*

MITHRIDATIVM, μιθριδάτειον, ita dicitur *Antidotus* a Mithridate Rege inventa & compoſita, qua ſe a venenis tutum ſervaſſe dicitur. Verum variæ ejus proſtant compoſitiones, de quibus apud Gal. *in libr. de Antidotis*, nec non *in Diſpenſatoriis.* Nobis videntur, ſalva aliorum autoritate, quo grandiores, eo inconcinniores & ineptiores formulæ. Quænam ſimpliciſſima fuerit, tradit Plin. *l. 23 c. 8*, & ex hoc Keuchen. *not. ad Sammon p. 293.* Paracelſ quemadmodum plurimis aliis terminis abuſus, ita etiam huic quoque ænigmaticam & myſticam tribuens ſignificationem, quando finxit *Mithridatium Olympi* & *Theriacam cœleſtem*, i. e. miſturam ſideream arcanam, *l. 1 Philoſ. ſagac.*

MITIGATIO, παρηγορία, πρᾴϋνσις, idem, quod *Lenitio.* *Mitigatoria* remedia, vel *mitigantia*, eadem cum *Anodynis*, Gr. παρηγορικὰ, quæ dolorem leniunt. Vide *Anodynos.* Quædam ſunt per ſe, quædam per accidens talia, Galen. *l. 2 de S. Fac. c. 14.* Dicuntur & λυσίπονα, παυσίπονα. Ruland. & Iohnſ. *MitigatiVum magnum* vocat Paracelſ. quod ex *SedatiVis Quintis eſſentiis* parari debet, *lib. 2 de morb. ament. c. 5*, a verbo παρηγορέω, de quo vide Foeſ. *p. 487*, & Dieter. *n. 656.*

MITVLVS mendoſe, pro *Mytulus*, vide infra.

MIVA eſt nomen medicamenti, quod vel idem cum Syrupo, vel eidem valde ſimile. In Officinis occurrunt *MiVa Cydonior. ſimplex & compoſ.* de quibus vide Diſpenſatoria.

MIXÆTHRIA, *Mixæthrion*, μιξαιθρία, μιξαίθριον, dicitur conſtitutio temporis ſerena intermixta cum pluviis, Hipp. *l. 1 Epid. ſ. 2, t. 4.* Iung. Foeſ. *Oec. p. 416.*

MIXOPYOS, μιξόπυος, *pure permixtus.* Dicitur de urina apud Hipp. *d. l. t. 42.*

MIXTIO, *Mixtus*, *Mixtura.* Vide *Miſtio.*

MNA, μνᾶ, idem, quod *Mina.* Vide p. a.

MNASÆI *pharmacon*, μνασαίου φάρμακον, emplaſtrum eſt ab autore *Mnaſæa*, ſecundo ordine emolliens, cujus deſcriptio habetur apud Gal. *l. 1 de C. M. P. G. c. 4.* Paulo aliter Ægin. *l. 7, c. 17.* *Mnaſeas* autem fuit Methodicæ ſectæ auctor. Gal. *Introduct. c. 4.*

MNEME, *MnemoneVticos*, μνήμη, μνημονευτικός. Vide *Memoria.* Mneme etiam eſt epitheton Balſami cujusdam cephalici ex Schrödero (quamvis in illa editione, quæ mihi ad manus fuit, invenire haut potuerim) deſcriptio vero ejus ſatis prolixa videatur in D. Helf. Iunken *Corp. Pharm. Part. I, p. 194*, & in D. David de Spina *Man. Ph. Chym. p. 173.*

MNEMECEPHALICVS, Epitheton eſt Balſami cujusdam deſtillati, ob miram & hyperbolicam virtutem, quam ipſi tribuerunt perpetuam rerum memoriam pariendi, ita ut Carolum, Ducem Burgundiæ, decem millibus florenorum ab Anglo quodam Doctore emiſſe, ſcripſerint. Deſcribitur a Sennerto *l. 1 Med. Pr. p. 2, c. 5.* & Schrödero *l. 2, c. 41*, qui nomen hoc illi impoſuit.

MOBILIS, εὐκίνητος. Vide *Eucinetos.* *Mobile perpetuum* Drebbelii Batavi quid fuerit, videatur apud Hartmannum *Diſp. Medico-Chym. VIII Epithemate 13.*

MOCHLIA, μοχλία, μοχλεία, vocatur reductio oſſium a loco præternaturali ad naturalem, Gal. *in Def.* Derivatur a μοχλός. *Vectis*; unde μόχλευσις dicitur *molitio per Vectem*, Hipp. *2 de fract. t. 50, & ſ. 3 t. 40, 47; 1 de artic. t. 21, & ſ. 4 t. 57. 58.* Foeſ. *p. 418.* μόχλιον idem, quod μοχλίσκος, *parVam Vectem* ſignificat. Ægin. *l. 7, c. 107.* De *Hoplomochlio*, vide ſupra lit. H. Hippocr. libellum Chirurgicum quoque ſcripſit & inſcripſit μοχλικός. *Vectiarius.* Jung. Gal. *cap. 1 in 1 Prorrhet. t. 4.*

MOCHTHOS, μόχθος, idem, quod πόνος, *Labor*, vide *Labor*, Adjectivum μοχθηρὸς, *laborioſus*, item *malus*, Hipp. *2 aph. 27.* Dieter. *n. 555.*

MODERATVS, σύμμετρος, idem, quod μέτριος, dicitur de omni eo, quod propriam ſuam naturam obtinet, quemadmodum *Immoderatus*, de omni, quod ſuam naturam relinquit. Gal. *l. 2 de dign. pulſ. c. 3 circa fin.*

MODIOLVS dicitur illa pars Trepani, quæ circa os perforandum eſt circumvolvenda, quam veteres Græci χοινικίσκον vocarunt, eſtque duplex; unus cum clavo in medio, & *Mas* dicitur; alter ſine clavo, *Fœmina*, cujus delineationem & modum applicandi vide in Scult. *Arm. Chirurg. Part. I Tabb. II fig. 3. 4. 5, & T. XXVII fig. 6.* Vide & *Cycliſcos. Terebella. Abaptiſton.*

MODIVS, μόδιος, menſura dicitur, continens ſedecim ſextarios. Gorr. Gal. *l. de pond. & menſ. c. 5.* Vide *Symmetria.*

MODVLATIO ſignificat exercitium vocis, quo magis fortis percipitur & alta, unde & Græce ἀναφώνησις vocatur, vide ſupra *Anaphoneſis.* Additur vero Epitheton *Agoniſtica modulatio*, quæ ab Ægineta deſcribitur, & prolixius a Petro Fabro *Agoniſticor. l. 1, c. 2 & 15, L. II c. 14, 15, 18-32; L. III, c 8 & 10*, ſicut notavit Rhodius *in Diſſert. de Acia p. 67.*

MODVS, τρόπος, vocabulum multiplicem & variam habens notionem, uti notavit Gal. *3 in 1 Epid. t. 1 & alibi.* Uſitatiſſima ſignificatio illa eſt, quando notat *conditionem*, differentiam, *formam*, vel certam circumſcriptionem, indolem ac *rationem* alicujus rei. Huc pertinet recentiorum nonnullorum *Modus ſubſtantiæ*, qui nihil aliud eſt, quam certa ratio materiæ ex particularum componentium quantitate, figura atque poſitura reſultans. Linden. *Ex. XIII, §. 333.* Iung. Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 2, ſ. 3, c. 32.* Ita τρόπος διαίτης, *Victus ratio*, & τρόποι φαρμάκων medicamentorum *differentiæ* ac ſpecies dicuntur, Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 61; l. de dec. orn. IIX, 11; lib. 2, Epid. ſ. III, 40*, quemadmodum & ratio applicandi dicitur *Modus utendi*, de quo vide Schröder. *l. 1, c. 31.* Imo ipſarum partium naturas diverſas vocat Idem τρόπους, *XIX, 6.* De morborum *differentiis* quoque frequentiſ-

 ſime

ſime uſurpatur ab eodem, quæ loca collegit Foëſ. *in Occ. p. 246. ſeqq.* Porro ſumitur etiam pro animi *moribus*, *l. 6 Epid. ſ. 6, t. 26*, pro *habitu corporis*, *d. l. ſect. 2, t. 18.* Aliquando idem eſt, quod menſura, notante Rhod. *ad Scrib. n. 73.*

MOEROR, *Mæſtitia*, λύπη, δυσθυμία. Vide *Lype*, *Dyſthymia.*

MOGILALOS, μογίλαλος, vocatur, qui difficulter loquitur, ex aliquo vitio, vel mala affectione. Gorr. Coincidunt cum ἀγκυλογλώσσοις, *l. 14, obſ. 30.* Obiter monendum, ex ignorantia & negligentia Græcæ linguæ perperam ſcripta legi apud P. Zacchiam vocabula, *Molalia, Molilagia, Molilalgia* pro *Mogilalia. Quæſt. Medico-Legal. l. 2, Tit. 3, q. 9, n. 18, 19.*

MOLA, μύλη, dictio eſt valde æquivoca. Proprie quid ſignificet, ex aliis Dictionariis etiam pueris conſtat. Tropica in Medicina locum habet, & 1 dicitur de *Patella*, quæ os latum & rotundum toti genu ſuprapoſitum, Gr. μύλη, μυλακρὶς, ἐπιγονατὶς. Vide *Epigonatis.* 2 de ipſis *dentibus molaribus*, qui etiam μύλοι, *Molæ* vocantur, Gal. *l. de oſſib. cap. 5 & l. 9 de V. P. c. 15*, 3 de ipſis *maxillis*, quæ alias & Malæ appellantur. Linden. *Ex. XI, §. 148, 150.* 4 *Mola*, μύλη, vocatur caro vel maſſa quædam informis, & inutilis in utero muliebri concepta. Hipp. *l. 1 de morb. mul. XCVII, 1; & l. 2, h. t. LXII, 1; de Sterilib. XX, 2.* Reſpondere dicitur talis *moles* ovis ſubventaneis gallinarum, uti volunt Caſtell. & Gorr. Verum Gallinæ abſque coitu concipiunt talia ova; ſed mulieres citra viri congreſſum *molam* vix aut nunquam concipient. Rul. ita deſcripſit: *Mola matricis* eſt abortivum quid in matrice generatum. Iung. Parac. *de ulcer. c. 58.* Cauſſa hujus conceptus vitioſi & abortivi haut dubie in ſeminis alterutrius, inprimis maſculini, deficiente activitate ponenda erit. Hiſtoriam naturalem *Molarum uteri* egregie quoque conſcripſit Ioh. Bapt. de Lamzvverde *in peculiari tractatu h. tit.* Obſervationes varias vide in Practicis, nec non Hildano, *Ephem. Nat. Cur. & aliis.* In ſpecie de *Molis Volatilibus* in Dania haud infrequentibus legi poterunt *Acta Hafnienſ. Vol. I Obſ. 26. pag. 56. ſeqq.* De *Mola* Philoſophica Langelotti vide *Eph. N. C. A. III Obſ. 59.*

MOLARIS, μυλικὸς, eſt epitheton dentium, qui latiores & craſſiores ſunt reliquis. Vide *Dens. Mola.* 2. eſt nomen *medicamenti compoſiti*, dentium dolores mitigantis, cujus variæ formulæ leguntur apud Gal. *l. 5 de C. M. S. L. c. 9.*

MOLECULÆ dicuntur hodiernis Philoſophis & Chymicis portiones corporis naturalis, & artificialis paulo craſſiores, quæ enaſcuntur ex combinatione atomorum vel homogenearum, vel diverſarum, uti paſſim in eorum ſcriptis videre eſt, præſertim legi meretur libellus Anonymi Gallicus *Eſſais d'Anatomie* inſcriptus *Diſcours premier ſect. 1 in principio.*

MOLENDESIS dicitur Calor defectivus, cui opponitur vehementior, qui *Opteſis* vocatur, *Th. Chym. Vol. V, p. 433.* Haud dubie debet idem eſſe cum μόλυνσις, de quo p.p. vide *Molynſis.*

MOLESTIA, *Moleſtus*, δυσφορία, δύσφορος. Vide *Dyſphoria.*

MOLGA, μόλγη, idem, quod *Salamandra.* Vide infra *ſuo loco.*

MOLIBATO, *calchum*, *æs plumbi.* Ruland. & Iohnſon.

MOLITIO, μόχλευσις, in ſpecie dicitur, quæ *vectibus* fit. Vide *Mochleia.*

MOLITURA, ἀλήθησις, ab ἀλέω, *molo*, ſignificat proprie ipſam *molendi* actionem, quæ fit in *molis*, eſtque ſpecies trituræ, quando grana rediguntur in farinam. Hinc & apud Scribon. leguntur *molita* faba. ervum *molitum*, piper &c. *n. 158 ſeqq.* Vide *Lex.* Rhod. *Scrib.* De *molitura* vide etiam Iul. Alex. *l. 8 Salubr. c. 11.* Chymice *Molere* eſt *calcinare* metalla per hydrargyrum, eſtque idem, quod *amalgama.* Libav. *tr. de Igne naturæ c. 30.* *Lomenta* quoque *auri* & *argenti* fiunt mediante *molitura*, *S. Arc. Chym. l. 4, c. 10 & 11.* Tropice *molere* quoque idem ſignificat, quod *coire.* Rolfink. *de Part. genit. P. 1, c. 1.*

MOLLICINUS, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum, quæ connatam humiditatem habent, qualis eſt in pinguibus ſingulisque oleoſis medicamentis &c. Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 5.*

MOLLIFICATIO Latino-barbaris, ea paralyſeos ſpecies, quæ medicis πάρεσις, quando humor undecunque regurgitans, non ruit ad nervorum principium, ſed muſculis, & tendinibus nervorum ſe tantum inſinuat Thomas Reneſius *V. I. l. 2, cap. 18.* *Mollificatio* in ſpecie Ani vocatur, quando ſphincter ani reſolutus alvi fecibus invito etiam ægro tranſitum concedit, imo & procidentia ani accedit. Valeſc. de Taranta Philon. *Pharmac. l. 4, c. 32, p. 312.*

MOLLIS, μαλακὸς, μαλθακός. Vide *Malacos.*

MOLLITORIUS, μαλακτικός, idem, quod *Emolliens.* Legitur apud For. *l. 3. Chir. Obſ. 9. Schol.*

MOLLUCCA dicitur *Cancer*, cui amiſſa veteri cruſta nova ſubit tenera. Linden. *Ex. V §. 4.*

MOLLUSCUM, idem, quod μαλάκιον. Vide *Malacion.* Linden. *d. l.*

MOLOCH Chymiſtis vocatur Saturninus, ſive *plumbeus Catinus*, per quem in igne fervente argentum vivum trajicitur. Libav. *tr. de Igne natur. c. 35. Tom. II Oper. p. 72.*

MOLOCHINE, μολοχίνη, epitheton Emplaſtri cujusdam viridis, apud Galen. *l. 2 de C. M. P. G. cap. 2 fere ad fin.* a μολόχη, quod idem eſt, ac μαλάχη, & ſignificat *malvam.* Gorr.

MOLOCHITES, vide *Malachites.*

MOLOPS, μώλωψ, proprie dicitur *vibex*, cutis ſugillata ex verberibus. Transfertur tamen etiam ad ma-

maculas rubras febrium quarundam malignarum. Forest lib. 6 Obs. 39. Schol. & l. 5 Chirurg Obs. 9 in Schol. marg.

MOLVMÆ, μολῦμαι, idem, quod μολέω, procedo, venio. Legitur apud Hippocr. Coac. t. 511. quamvis Foës. & Ionston. in Annot. ad h. l. de hac lectione dubitent.

MOLYBDÆNA, μολύβδαινα. Plumbago, idem, quod Galena. Vide Galena, Lithargyrium.

MOLYBDITIS, μολυβδῖτις, epitheton alicujus Lithargyrii. Vide Lithargyros. Gorr.

MOLYBDOCHROS, & Molybdochrus, μολυβδοχρὼς, μολυβδόχρους, dicitur plumbeus colore, usurpaturque de iis, qui lineosi sunt, Lang l. 1 ep. 11. Legitur & apud Dioscor. l. 5, c. 100, de plumbaginis specie pejori.

MOLYBDOEIDES, μολυβδοειδὴς, Plumbarius, Epitheton Lapidis sic dicti a plumbi similitudine, viribus iisdem præditi, quibus & plumbi scoria, sive recrementum. Quid vero sit, nemo veterum explicavit, Gorr. An fortassis ipsa minera Plumbi ita dicitur?

MOLYBDOS, μολυβδὸς, Plumbum. Vocatur Metallum vilissimum, constans ex multo mercurio, sulphure indigesto, sale aluminoso, ponderosissimum, cujus historiam, præparandique varietatem ad usum Medicum vide apud Schröd. l. 3, c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rul. & Iohns. in Lex. Iung. & alios Autores. Libav. Iunken Ch. Exp. Cur. Part. I sect. 5, c. 3, p. 414 seqq. Apud Chymicos dicitur Saturnus, signoque ♄ notatur. Rolf. in pec. disput. h. t. Hipp. quoque aliquoties meminit μολύβδου, plumbi, ad usum externum in curatione polyporum, l. 2 de morb. XXXIII, 22; XXXIV, 9, 28, 34; de sterilit. XV, 8; alibique. Foës. pag. 415.

MOLYNOMÆ, Molynomæ, μωλύνομαι, μωλύομαι, Hipp. significat sensim dispareo, evanesco, & usurpatur de tumoribus, aut dolore remittentibus & evanescentibus frequenter, v. gr. l. 1 Epid. s. 2, t. 38. quamvis in nonnullis legatur μελαινόμενα, aut μὴ λυόμενα, absque ratione, animadvertente Foës. l. 2, s. II, 17; l. 6, s. 2, t. 46; l. 7 aliquoties. Vide Foës. d. l. pag. 423.

MOLYNSIS, μόλυνσις, dicitur imperfecta & insufficiens Elixatio, ex Aristot. l. 4 Meteor. cap. 3, quando ob defectum caloris, aut propter copiam humoris, in eo, quod coquitur, coctio perfecta fieri nequit. Gorr. Significat etiam conspurcationem, inquinationem, in Lexicis Græcis. Vnde & μολυνὴ dicitur podex, seu pars, quæ semetipsam conspurcat.

MOLYZA, μώλυζα, vocatur vel caput allii, vel allium simplex caput habens, & non in plura divisum, Gal. in Expos. voc. Hipp. Occurrit sæpius in Hipp. in lib. de morb. mul. & de sterilit. quæ loca vide apud Foës. d. l.

MOMISCVS, μωμίσκος, dicitur Polluci, pars dentis molaris, quæ gingivæ adjacet. Momisci etiam vocantur omnes dentes molares apud Ingraff. comm. in Gal. l. de Ossib. p. 140.

MONÆ, Paracelso idem, quod Nates, Scholiis in Libros de Vrinis, in append. Tom. V.

MONARCHIA, μοναρχία, hujus vocabuli propria significatio spectat ad Politicos. Translatum vero a Paracelso & Helmontio ad ipsam Medicinam non minus obscure, quam abusive, dum ille non modo tres monarchias corporum naturalium asseruit: primam monarchiam mundi: alteram maris: tertiam fœminæ, Paramir. lib 4, & alibi sæpius: ad quas spectant tres monarchiæ Medicinæ & remediorum, passim in scriptis, sed & non veritus est, semetipsum monarcham dicere illius monarchiæ medicæ, Fragment. libri quatuor columnar. Medicinæ &c. Hic vero similiter tres monarchias corporum statuit: animalem, vegetabilem, & mineralem, tr. Tartarus non in potu, n. 3.

MONAS, μονὰς, Vnitas. Terminus Spagyricus & hieroglyphicus, dum ex uno ad unum omnia deducere conantur. Vide Theatr. Chym. Vol. II p. 183 seq. Vocatur & aliis Clissus, vel Elixir, quando extractæ partes ex simplici iterum copulantur, quam operationem Philosophi & Arcanorum Professores Vnitatem ex Triade, alii circulum ex quadrato dicunt. Libav. Alch. Pharm. cap. 27.

MONEDVLA, nomen avis, Aristoteli λύκος Lupus, dictæ, quæ est species Graculi, qui Gr. κολοιὸς in genere vocatur, cujus historiam vide in Aldrov. l. 12 Ornith. c. 9.

MONERES, μονήρης, proprie dicitur de navi, quæ uno remo constat. Tropice significat solitarium, & conjungitur cum φιλερήμῳ deserti amatore, & tribuitur atrabiliariis, Hipp. Epist. ad Philopœmen. 11, 12.

MONETA, νόμισμα, quid significet, alias notum est. Dicitur Galeno tessera, vel symbolon, in qualibet urbe emtionis & venditionis, l. 2 de diff. puls. cap. 5. Tales metallicas monetas excusas cum imaginibus progressu temporis in lapides fuisse transmutatas, legitur in Th. Chym. Vol. I p. 496, & 556.

MONOCEROS, μονοκερὼς, Lat. Vnicornis, nomen animalis, & prominentiæ illius osseæ, quæ ex animali illo excrescere creditur, & pro singularissimo Alexipharmaco habetur. Latine Vnicornu. Verum quantis adhuc dubiis & scrupulis implicata sit hæc de unicornu historia, legi poterit apud Aldrov. l. 1 de quadruped. c. 6. Casp. Rejes C. Elys. q. 67. Schörder. l. 5, cl. 1, n. 39. Fr. Hofmann. in Clav. ad hunc loc. qui existimat, unicornu, quod hodieque in diversis locis asservatur, esse nihil aliud, quam dentem balænæ. Verum tamen unicornu dari, existimat Chiocc. Mus. Calc. sect. 6. p. 687. Alias datur & unicornu fossile, lapis ceratites, ebur fossile, estque lapis colore & levore cornu referens, interdum & forma ipsa Schröd. l. 3, c. 8, n. 21. Fr. Hofm. ad

ad h. l. Medicamentum quoque Chymicum ex auro paratum, quod alias Manna solaris dicitur, appellatur *unicornu solare*, Schröder. *lib. 3 cap. 9.* Iohns. *lib. 2 Lexic. Chym.* qui & ex Mynsichto *unicornu mineralis* facit mentionem.

MONOCOLON Parac. videtur appellare *Intestinum cœcum*, *Paramir. libr. 3.* item *Monoculum.*

MONOCVLVM, vide *Monocolon.* Alias *monoculi* dicuntur, quibus alter oculus, vel materialiter, vel saltem virtualiter deficit. Gr μόνωπες, μονόφθαλμοι, μονόμματοι, Latine etiam & quidem rectius, *uniocult*, vel *unoculi.* Hos distinctius videre minuta legitur apud C. Hofmann. *in Gal. de V. P. n. 729.*

MONOEMEROS, μονοήμερ☉, epitheton *Collyriorum*, quæ *unius diei* spatio ophthalmias curare possunt. Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 2.* Circa illorum usum tamen cautela opus est, ne adhibeantur, ubi plenitudo totius corporis peccat. Nam quia facultate frigida sunt, obstruunt, densantque meatus, & si copia humoris in oculis fuerit, in causa sunt plerunque, ut tunica κερατοειδὴς rumpatur. Gorr. Cast.

MONOMACHIA, μονομαχία, vide *Duellum.* *Monomachon* quoque vocatur *Intestinum cœcum* in spuriis Galeni *l. de compag. membr. sive de nat. hum.*

MONOMELON, μονόμηλον, est nomen *Collyrii* μονημέρυ, ita dicti, quod unica *specilli*, Gr. μήλη vocati, inductione oculorum inflammationi medeatur, cujus descriptio habetur in Aëtio. Gorræus.

MONONYCHA, μονώνυχα. Vide *Monycha.*

MONOPAGIA, idem, quod *Hemicrania.* Valesc. de Tarant. *Philon. l. 1 c. 7.*

MONOPHAGIA, μονοφαγία, vocatur, quando quis solus comedit, mos Dynastis familiaris. Differt a μονοσιτία, C. Hofmann. *ad Gal. LL. de V. P. n. 506.*

MONORCHIS, μόνορχις, qui unum habet testiculum. Rolf. *de part. genital. Part. 1, c. 11.* Interdum autem ad tempus pubertatis saltem sunt μονόρχεις, postea vero prorumpit alter quoque testiculus, qualis historia a D. Brechtfeld observata legitur *in Act. Hafn. Vol. I Obs. 106 p. 197.*

MONOSITIA, μονοσιτία, dicitur, quando quis semel tantum de die cibum capit, a verbo μονοσιτέω, idque de *cœna* intelligendum esse, patet ex opposito ἀριστᾶν, *prandere*, *l. de veter. medic. XIIX, 4; 6, 12, 13.* Meminit & Hippocr. illius verbi *2 de R. V. I. A. t. 20, & s. 2 t. 22, 27; l. 3 de diæt. III, 2.*

MONOXYLON, μονόξυλον, vocatur *Navicula ex uno ligno*, vel arbore cavata, *parata.* Occurrit apud Hipp. *l. de A. L. & Aq. XXXXII, 7.*

MONS, ὄρος, hujus vocis significatio ex aliis quoque Dictionariis nota est. Ad Medicinam tamen spectat ejus quoque consideratio, cum propter subjectum, tum propter materiam medicam. Ita *montes*, nisi peculiaris peccet aëris contagio, gaudent aëre puriori, & privilegium vitæ longioris præ se ferunt, Helm. tr. *Mons Domini in fin.* Quodsi tamen a Septentrione regioni adjacent, in his aquilones veluti perturbant, ac morbos faciunt, Hipp. *l. 2 de diæt. II, 11, 12.* Iung. *l. de A. L. & Aq. LV, 3 seqq.* Sic & herbæ, animalia, & aves, quæ *montana* loca occupant, habentur pro salubrioribus ut plurimum, Gal. *in LL. de Al. fac. & de atten. victu.* *Mons Siliceus* Helmontio dicitur solea, stratum, sive terræ intercapedo, in qua saxa, lapides, ac mineralia universa ortum suum ex aqua desumunt, *tr. de Lithias. c. 1 n. 7.* Iunge *tr. Terra, n. 3. 4.* Per metaphoram pars superior externa pudendi muliebris vocatur *Mons Veneris.* Rolf. *de part. gen. P. II, c. 35.* Ita protuberantiæ musculosæ in vola manus a Chiromantis vocantur *Montes* Quid per *Montes Philosophorum* Spagyricorum sit intelligendum, lector hariolетur ipse e *Th. Chym. Vol. VI p. 550.* Libav. scribit, *Montibus* comparari *alembicos*, & superiorem partem sublimatorii. *Tom. II Oper. p. 247.*

MONSTRATIO, δεῖξις, idem, quod *Demonstratio.* Hæc si ocularis fuerit, interdum plus præstat, quam præcepta, præsertim in Chirurgicis, argumento Gal. *c. 4 de artic. t. 47.*

MONSTRVM, τέρας, quid significet, e Physicis petendum. Est enim nihil aliud, quam erratum naturæ, sive effectus naturalis, a solita & recta dispositione specifica degenerans. Rul. videtur strictius accepisse, quando descripsit *monstra* per orta quædam præter naturam animantia, quæ cœlum excludit ovo suæ putrefactionis, illicitæ ac nefandæ commixtionis. Variorum *monstrorum* observationes petantur ex earundem Scriptoribus, v. g. Schenckio, *Ephemerid. Nat. Curios.* C. Rejes *C. El. q. 45 &c.*

MONTANVS, ὄρειος. Vide *Mons.*

MONTICOLA, ὄρειος, idem, quod *Montanus*, dicitur de iis, quæ vel gignuntur, vel degunt in montibus, v. g. Aves *monticolæ.* Galen. *l. 4 de san. tu. c. 4.*

MONTIFRINGILLA, ὀρεσπίζης, nomen aviculæ montanæ, cujus historiam tradit Aldrov. *l. 18 Ornith. c. 7.* Hic loci sub finem autumni copiosissimæ capiuntur, & in mensa apponuntur.

MONYCHA, μώνυχα contracte pro μονώνυχα, h. e. μόνον ὄνυχα habentia, dicuntur animalia solidam ungulam unicam habentia, uti sunt equi. Latine *Solipeda*, aut *solungvia*, sive *solidungvia.* Hipp. *1 de artic. t. 28.* Galen. *in comm. ad h. l.* Foës. *p. 423.*

MORA, διατριβὴ, vide *Diatribe.* *Mora* illicita ignavorum est. Linden. *Ex. VI §. 15.* *Mora* quoque dicitur id, quod Hipp. Gr. vocat τρίβος, i. e. attritionem, h. e. callo obduratam partem, & longiori attritione, sumiturque pro ipso callo, *1 de artic. t. 21.* Galen. *in comm. ad h. l.* Foës. *p. 822.* Ita quoque accepisse videtur Paracels. quando *Moram* inter symptomata morbi Gallici retulit, conjungens Attritis. *l. 5. de sympt. var. morb. Gallic. c. 9.*

MOR-

MORBILLI, nomen a recentioribus inventum, q. d. *Parvus morbus*, vel parva pestis, significat minutissimas pustulas, cum maculis rubentibus, aut quandoque purpureis aut livescentibus obortas a sanguinis portionibus tenuioribus, ichorescentibus, a prima nativitate delitescentibus, scatenti p. n. fermentatione cum aliquali coagulatione conjuncta. Quorum historiam ex recentioribus optime descripsit VVillis *de febr. c. 15*. Iung. Fr. Piens *h. t. Part. Sp. c. 8.* An veteribus fuerint cogniti *Morbilli*, non mihi videtur quæstio tanti momenti, quanti olim habita. Quidni enim sub nomine ἐκθυμάτων, vel ἐξανθημάτων? Pertinent inter morbos Epidemicos, malignos, infantibus familiares, quamvis nec adultos immunes esse experientia hoc ipso tempore, quo hæc scripsi, testetur in vicinia. Rul. Dorn. Iohns. confuse descripserunt. *Morbilli* sunt pustulæ Venereæ: item puerorum albæ vari, ecthymata, pituitæ eruptiones, ecbrasmata.

MORBUS, νόσος, νοῦσος, νόσημα, terminus in Medicina adeo frequens, & notus, ut vix ac ne vix quidem ullus alius sit frequentior. Generaliter significat omne id, quicquid homini molestiam affert. Hippocr. *l. de flatib. II, 8,* quam etiam calculo suo comprobat Linden. *Ex. XV, §. 79, 80.* Specialiter vero & accuratius describitur, quod sit dispositio p. n. sive status p. n. corporis humani, & ejusdem partium, a quo actio primum læditur, Gal. *l. de diff. sympt. c. 1 & l. de diff. morb. c. 7,* quam definitionem expositam clarius reperies *in nostris Dogm. Med. Gen. P. II, c. 2; dogm. 1, 2. seqq. p. 110 seqq.* Plura qui desiderat de notione *Morbi*, videat Casp. Hofm. Montani, aliorumque scripta, jungatque Dieter. *n. 576.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 2 s. 2, c 8 & 9.* Ita & *morborum* differentias essentiales, accidentales, speciales denominationes, vide passim in scriptis Medicis, præsertim Sennert. & Ionston. *in Syntagm. Med. Pract.*

MORBIDUS, *Morbosus*, νοσερὸς, νοσώδης, idem quod *Valetudinarius*, dicitur partim de eo, qui actu ægrotat, partim etiam, qui ad morbosam dispositionem inclinat. Vide Dieter. *n. 575, 577.*

MORDAX, *Mordicans, Mordicatio*, δακνὸς, δάκνων, δῆξις. Vide *Dacno. Mordax* vinum, idem, quod *Picans*. Vide infra *Picans*.

MORDILAPIDES, Græce dici possent δικνόλιθοι, vocantur pisciculi quidam, suntque species *Fundulorum*, sed vilior. Meminit Iul. Alex. *l. 15 Sal. c. 7.*

MORES, τὰ ἤθη. Vide *Mos*.

MORETARIUM, idem, quod *Mortarium*. Rhod. *in Lex. Scrib. p. 411.*

MORETUS, *Moretum*, dicitur species Iulepi, estque potionis genus ex aromaticis, aliisque confortantibus commixtum, addito ad gratum saporem saccharo, vel syrupo. In specie vero ita vocatur a *Moris*, vel *Diamoro* ingrediente. Schröder. *l. 2 c. 64.*

MORGANA licet proprie non sit terminus Medicus, quia tamen inter admirandas res naturales pertinet, libuit inserere; Denotat autem mirabile quoddam phasma specularium observatum ab Athanas. Kirchero in littore maris Siculi, quod ulterius examinavit Ioh. Marcus Marci *in Phil. Vet. Rest. P. III, sect. 6 subsect. 3 p. 283. seqq.*

MORIA, μωρία, idem, quod μώρωσις. Vide *Fatuitas*.

MORION, μωρίον, *Particula*, Sumitur tamen sæpe pro *Parte* in genere. Vide *Meros*.

MORMYROS, μορμύρος, vocatur piscis quidam marinus, cujus historiam cum usu in cibis exhibet Aldrov. *l. 2 de Pisc. c. 19.* Dicitur & μορμύλος.

MORO, *morus*, vocatur apostema carnis, ad similitudinem mori. Rul. Dorn. & Iohns.

MOROCHTHOS, μόροχθος, μόροξος, Gal. *l. 9 de S. F.* Dicitur Lapis quidam mollior, candidus, ita, ut eo lineæ ducantur, cujus descriptionem tradit Dioscor. *l. 5, c. 152,* ubi & *Galaxiam*, ut & *Leucographida* appellari docet, quamvis ipse de Galactite seorsim egerit. Iung. Chiocc. *Mus. Calceol. s. 3 pag. 275 seqq.* Schröderus *Osteocollæ* hoc nomen ex Matthiolo attribuit, *l. 3, c. 8, n. 15.* Nasci in Saxonia, præcipue Hildesheimii, testatur Rul. *in Lex.*

MOROSIS, μώρωσις, *Moria*, μωρία. Vide *Fatuitas*.

MOROSUS, δυσάνιος. Vide *Dysanios*.

MOROXOS, μόροξος, idem, quod *Morochthus*, de quo p. a.

MORPHÆA, *Morphea*, species *Lepræ*, *Albaræ* non absimilis, Dorn. Rul. & Iohnson. Idem, quod *Alphus*. Vide supra lit. A. *Morphæa* differt a lepra, quod hæc sit in carne; illa vero in cute. Forest. *l. 5 Obs. Chir. 2 Schol.*

MORPHE, μορφὴ, significat *formam*, præsertim externam & accidentalem. Vide *Forma*.

MORPHNOS, μόρφνος, nomen avis, ad *Aquilas* pertinentis, quæ & *Anaticida, Clangos, Plangos*, dicitur, cujus historiam tradit Aldrov. *l. 2 Ornith. c. 8 & 9.*

MORPIONES vocantur *Pediculi* illi *lati*, quos Itali *Piattole* appellant, ad pubem genitalium, aliquando & sub axillis enati. Legitur apud Aldrov. *de insect. l. 5, c. 4, p. m. 544,* & Rolf. *de Part. genital. Part. II, c. 34, p. m. 185.*

MORS, θάνατος, quid significet, e Physicis constat, videlicet dissolutionem animæ & corporis in animalibus; quam cur neget Kergerus, vide *in ejus tr. de ferm. sect. 1, c. 6.* Nec male *mors* describitur, quod sit defectus vitæ, aut extrinctio caloris nativi, Diet. *Iatr. n. 384.* Item omnimoda naturæ prostratio, Gal. *l. 3 de cris. c. 5.* Parac. vocat *mortem* ultimam materiam morbi. Estque duplex: lenta, & violenta. *Mors Chymistica* dicitur corruptio artificialis corporum insensatorum, consistens in separatione spirituum & animarum eorundem in sui ternarii ad unitatis reductionem, h. e. ad potiorem vitam, licet non perpetuam, excellentiorem tamen ea, quam a natura prius habe-

bant, uti describitur *in Th. Ch. Vol. I, p.360.* *Mortis naturalis* terminum prorogare, quod fit in Medici potestate, rectissime negat C. Rejes *Camp. El. q. 26, n. 4 & 6* Idem etiam docet, qua ratione Medicus *mortem* prædicere debeat? *q. 11.*

MORSELLUS, *Morsulus*, terminus Pharmaceuticus, significans genus medicamenti siccum saccharatum quod & *Lozonga*, *Lozengia*, *Pasta Regia* vocatur, item *Tabula*, vel *Tabulatum*. Descriptionem pete ex VVecker. *Antidot. Gen. l. 1, c. 42.* P. Morell. *de form. remed. l. 1, sect. 3 c. 1, seqq.* Schröd. *l. 2, c. 69.*

MORSUS, *Morsura*, Ardoyn. *l. 5 de Venen. c. 1 seqq.* δῆξις, δηγμός, δῆγμα, vide *Dygmos*. Proprie significat solutionem continui in partibus mollibus factam, per dentium impressionem. Huc pertinent *Morsus canis* rabidi, lupi, viperarum, quin & hominum. Metaphorice vero usurpatur de omni dolore acerbiori, Rhod. *in Lexic. Scribon. p. 411.* *Morsiuncula* diminutivum est, & sumitur de dolore dentium infantili. Græce ὀδαξισμός. Dieter. *n. 597.*

MORTALIS dupliciter sumitur: 1. subjective de omni corpore naturali vivo, quod etiam morti subjectum est. In specie Homines κατ' ἐξοχὴν dicuntur *Mortales*, Gr. θνητοί. 2 significative, & effective, Gr. θανατώδης, & ita idem est, quod *Lethalis*. Vide *Funestus*.

MORTARIOLUM, ὅλμισκος, dicitur de cavitatibus, quibus dentes sunt infixi, Gr. βόθρια alias dictis, Lat. *Alveoli*, *Præsepiola*, *Mortariola*, Barthol. *libell. 4, Anat. c. 9.* *Mortariolum* quoque est modiolus catillorum cinereorum formandorum, in lati circuli modum, vel pertusi catini ex orichalco plerumque factus. Hoc *mortariolum* comitatur *pila*, (vulgo *Monachus*) quæ est pistillum cum tubere rotundo, ex basi lata media prominente, cujus incussu catilli fovea formetur. Sed ad catillos majores, h. e. majorem naturæ copiam capientes formandos, utimur circulo ferreo, & conveniente pila foveam producimus. Rul. & Iohns.

MORTARIUM, ὅλμος, instrumentum & vas Coquis, Pharmacopœis, Chirurgis usitatum, in quo res cum pila vel pistillo tunduntur, aut teruntur, Rhod. *ad Scribon. n. 111.* Parantur ex ligno, ferro, orichalco, plumbo, vitro, &c. Meminit Gal. *l. 1, de antid. c. 15,* & alibi. *Plumbei mortarii* usus esse solet ad unguenta & emplastra conficienda, ulceribus malignis & cancrosis accommodata, quia plumbum argenti vivi est particeps, Lang. *l. 2, ep. 47.* Legitur & *Moretarium* Rhod. *in Lex. Scrib. p. 411.* Alias Græcum ὅλμος etiam truncum corporis, h. e. totum illud, quod est a cervice ad coxendicem, notat, in qua significatione videtur usurpasse Moschion. *l. de morb. mul. c. 79.* Interpres Alzaharavii *Mortarium* quoque vocavit os cribriforme, notante C. V. Schneid. *de Catarrh. l. 1, s. 2, c. 1, p. 152.*

MORTIFERUS, idem, quod *Lethalis*, *Funestus*, νεκρώδης, θανατώδης. Ita *facies Hippocratica* vocatur *Mortifera*. Gal. *1 prognost. t. 7 & 8.*

MORTIFICATIO, νέκρωσις, dicitur caloris nativi in corpore, vel parte aliqua extinctio, qualis contingit in sphacelo post gangrænam. Dicitur & *Sideratio*. Vide Forest. *l. 1 Chirurg. obs. 13 Schol.*

MORUM Pathologica significatione idem est, quod *Thymus*, vel ei similis affectus, videlicet ruber, cruentusque tumor, *Morum* fructum referens, in partibus genitalibus viri & fœminæ, post concubitum aut deambulationes, juxta nonnullos etiam in aliis corporis partibus mollioribus, v. gr. in facie & sede obortus, Ingraff. *comm. ad Avicenn. de tum. p. n. p. 264.* Hoc vocabulum etiam tribuitur affectui cuidam palpebrarum, qui Arab. *Alchute* vocatur, Gr. πλαδαρότης, habeturque pro morbo in numero, cum sit caro mollis interiori palpebræ adveniens, unde & sanguis rubens, niger & viridis emanat, quemadmodum descripsit Ioh. Stephan. *Paraphr. ad Avic. l. 3, fen. 3, c. 19, p. 176.* Vide *Pladarotes*.

MOS, ἦθος, τρόπος, accipitur vel de animi proprietatibus; Ita Gal. libellum scripsit, quod animi *mores* sequantur temperamentum corporis. Et hujusmodi *mores* probe Medico sunt observandi, Gal. *c. 3, in 1 Epid. t. 1, & alibi:* Vel de *consuetudine*, vide *Ethos*, Dieter. *n. 238.* Vel de *certo modo* alicujus rei. Ita Mos morbi dicitur ille modus qui determinat, utrum morbus benignus, vel malignus sit? Gal. *l. 1, de cris. c. 3.* Vel etiam comparativam habet significationem, & ponitur pro *veluti*, v. g. *More* farinæ, emplastri, pultis, Scrib. *n. 44, 189, 224.* Rhod. *in Lexic.* *Mos* idem est, quod *mycra*, Rul. & Iohns. *Lexic.*

MOSA dicitur edulium & pulmentum usitatissimum in Germania ex farina triticea, vel Zea paratum cum lacte, qua non solum rustici utuntur, sed & pene omnes matres & nutrices infantes replent & infarciunt, cum hypochondriorum tensione & epilepsiæ periculo, rectissime animadvertente & reprobante Iul. Alex. *l. 8 Sal. c. 10 & not. in Gal. l. 1 de Al. fac. c. 5.* *Mosa* alias Anglis dicitur fundi quoddam genus instar paludis, admodum adstringens & pinguis, qui pro cespitibus comburendis laterum figura abscissis & sole siccatis inservit. Plura vide in Oldenburg. *Act. Philos. Anno 1669 m. Novembr.*

MOSCH vocabulum exoticum, quod denotare debet peculiaria *vasa rorifera* ipsum renum corpus subeuntia, quæ Billius primum se observasse gloriatus fuit, quamvis nemini adhuc demonstraverit, nec alii ante & post illum observare eadem potuerint, teste D. D. Bohnio *Exerc. Physiol. XIII, §. 5 & 6.*

MOSCHELINUM, μοσχέλαιον, appellatur a Nicolao Alexandrino oleum quoddam compositum Aromaticum, & nervoso generi maxime conveniens, quod etiam ingreditur Vnguentum Aregon *in Dispensatoriis.* Ita vero dicitur a *Moscho*, qui in magna quantitate reliquis speciebus additur & basin constituere videtur.

MOSCHVS, μόσχος, quam certum est, quod hoc nomine veniat certum quoddam genus odoramenti, sive materia fragrantissima a quodam animali Indiæ proveniens; tam incertum est adhuc, quale illud sit animal, & quomodo generetur in illo *Moschus*, aut quomodo colligatur & præparetur. Quamplures sunt, qui *Capram sylvestrem Moschion*, μόσχιον propterea dictam, sive *Dorcadem Moschi* dicant, eandem etiam depictam exhibent. Vid. Aldrov. *lib. 1 de quadrup. bisulc. c. 19, 20.* Chiocc. *Mus. Calceol. s. 6, p. 661.* Schröd. *l. 5, cl. 1, n. 27.* Alii vero illud impugnant, inter quos non modo Amatus Lusitanus, verum etiam ex novissimis Fr. Hofmannus *in Clav. ad d. Schr. loc.* ubi prolixe reperies *Moschi* ortum & historiam, quæ omnia exscribere non concedit angustia chartæ. In *Actis Philos.* Oldenburgii *Anno 1666. m. Iun.* ex Dn. Thevenotti Relationibus variorum itinerum curiosorum legitur, *Moschum* nihil aliud esse, quam testiculos animalis cervi similis reperti in provincia Honan, eumque bonum & haud mixtum vendi in Nankin & Pekin. Alia de *Moschi* origine & constitutione rursus leguntur *in Act. Hafniens. Vol. I, Obs. 58, p. 116.* Nobis libet hac in re dubia ἐπέχειν, cum destituamur propria experientia. Satis sit nobis scire, quod ejus vis medica sit insignis in reficiendis spiritibus vitalibus & animalibus; quamvis etiam non careat omni noxa. Videatur præter dictos Autores etiam Casp. Rejes *C. El. q. 84.* Quæ *Moschum* redolent, dicuntur *Moschata.* Ita in officinis occurrunt *Trochisci Galliæ Moschatæ*, *Aliptæ Moschatæ.* Inter vegetabilia simplicia *Geranium moschatum*, *Scabiosa moschata*, &c. Cur vero nux myristica, sive nucleus interior nucis Indicæ Moschata dicatur, non est hujus loci, de cujus usu Medico videatur inter alios Iunken *Chym. Exp. Cur. P. I, sect. 3, cap. 1, p. 162.* Paracelsus quoque non fuit veritus, epitheton hoc tribuere morbis, unde *Colicam Moschatam*, *Zibethinam* commentus est, *Paragrani, Tr. 1 & 2*, quamvis non satis explicet, quid velit per illam intellectum. μόσχος etiam *Vitulum* significat, de quo infra.

* MOSQVITÆ Lusitanis dicuntur sudamina sive papulæ rubentes & aliquantum asperæ, notante Bontio, *Meth. med. morbis externis in India cap. 18.*

MOSYLLON, μόσυλλον, epitheton *Cinamomi optimi*, cujus descriptionem vid. ap. Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 12.*

MOTACILLA, κίγκλος, vide *Cinclesis.* Adde Schröder. *l. 5, cl. 2, n. 59.*

MOTOS, μοτός. Vide *Linamentum.*

MOTVS, κίνησις, vocabulum latissimæ significationis. 1 Physiologice complectitur omnes functionum & mutationum species *Generationem, Corruptionem, Augmentationem, Diminutionem*, *Alterationem*, & *Motum localem*, ad quem etiam pertinet *Motus Tonicus*, de quo videatur infra in *Tenor.* Hinc divisio in *motus naturales*, *animales*, & *spontaneos* occurrit passim apud Galenum, & alios. Prædicatur & de partibus solidis & humoribus, & spiritibus. 2. Pathologice de morbis quoque dicitur *Motus*, & pertinet ad differentias accidentales, de quo vide *Dogm. Med. Gen. P. II, c. 6, dogm. 9, p. 157 seqq.* Ita dantur & *motus animales* diversimode præternaturales, v. g. Convulsivi, sive Clonici, Tremor, Palpitatio, &c. *Motus* quoque corporis localis excessivus, violentus, aut deficiens pertinet inter caussas morbificas, noxam variam inferens, uti patet ex Charlton. *Ex. Pathol. VII.* Hildan. *Ep. 92.* Rolfink. *O. & M. M. Sp. l 2, s. 3, c. 53.* Ita quoque de humoribus ipsis sæpe occurrit, quod *moveantur*, sive *motus* humorum vitiosi dentur. Curative Hipp. sæpe usurpavit τὸ κινέειν, *movere*, pro evacuatione aliqua insigni in aphorismis & alibi. Vide Foës. *pag. 338.* Dieter. *n. 463, 464.* In Pharmacevticis, Chymicis dantur varii *motus artificiales*, quos omnes exponere, non est nostri instituti.

MOXA denotat medicamentum quoddam causticum actuale, potissimum in arthritide laudatum, quamvis Dolæus quoque in apoplexia, epilepsia, mania, asthmate convulsivo commendaverit ejus usum. Estque lanugo quædam levissima siccissimaque ex contritione plantæ alicujus exiccatæ, quæ vel Artemisia nostra est, vel ei consimilis, parata. Vnde eos valde decipi credit Dolæus, qui ex India allatam expetunt, ab illa, quæ ex Artemisia paratur, plane nihil differentem, *l. 2 Encyclopæd. c. 2.* Videatur & *Historia Moxæ* a Mich. Bern. Valentino *ad D. D. Andr. Cleierum perscripta.*

MVCAGO, vide *Mucilago.*

MVCHARVM, *Mucarum*, vocabulum est barbarum, significans vel *infusionem rosarum*, cum aqua fervente factam & aliquoties iteratam, vel infusionem ejusmodi cum saccharo in consistentiam *syrupi* redactam & coctam. Estque duplex: *Perfectum* & *Imperfectum.* Ex *imperfecto*, qui ex duabus saltem infusionibus constat fit *Syrupus Rosarum simplex.* Ex perfecto hoc est ex multis infusionibus, fit *syrupus rosatus solutivus simplex*, videlicet sine additione aliorum simplicium Purgantium, v. gr. Rhabarb. Agaric. &c. Hildan. *Cent. 6, obs. 29.* In Dispensatoriis occurrit descriptio *Muchari perfecti.* Lang. tradit *Mucharum compositum, l. 3, ep. 1, c. 4.* Libavii conjectura saltem est ingeniosa, quod *Muchara* videntur dicta ἀπὸ τοῦ μυχοῦ, quod significat intimum locum, *penetrale*, & α.ρομα: τὸ ὕψω, quasi sit arcanum exaltatum frequentibus infusionibus. *Alchym. Pharm. c. 24 fin.*

MVCILAGINOSVS quid significet ex seq. vocabulo facile constabit, nimirum omne id, quod viscosam & glutinosam obtinet consistentiam. In specie vero hodieque est epitheton quarundam glandularum intra spinæ vertebras sitarum, de quarum usu videantur *Acta Erudit. Lips. de A. 1699.*

MVCI-

MVCILAGO, item *Mucago*, vocatur liquor viscosus & glutinosus. Estque triplex: naturalis, præternaturalis, & artificialis. Ad primam pertinet *liquor nutricius*, quemadmodum & Langius liquorem articulorum vocat *Mucilaginem*, *lib. 1, ep. 3*, item *Mucus intestinorum*, Barthol. *l. 1 Anat. c. 10.* Ad secundam *Mucilago Tartarea*, ex qua Tartarus in urinis generatur, de qua sæpius Paracelf. meminit *in Tract. de Vrinis, & alibi.* Ad tertiam Extractæ *Mucilagines* ex seminibus, v. g. Psyllii. Galen. *l. 7 de C. M. S. L. c. 4.* Cydoniorum, &c.

MVCOCARNEVS, dicitur *Abscessus* quidam, Gr. μυξοσάρκωμα, qui partim interne carneus, partim mucidus, h. e. e mucosa materia concretus. Describitur a M. Aur. Severin. *l. de noviss. observ. abscess. c. 3.* Iung. Mart. Bogdan. *Observ. Med. 6 cultro Lyseri Anatom. addita p. 215.*

MVCOR idem, quod *Mucus*, *Mucosus humor*, coincidit fere cum vocab. *Mucilago*, nisi quod *Mucus* & *Muci* accipi usitatius soleat de excrementitio humore viscido, qualis est, qui a capite destillat in coryza, gravedine, aliisque catarrhis, Galen. *l. 2 de nat. fac. 9.* Gr. βλέννα, μύξα. Vide *Blenna*. Iung. Diet. *Iatr. n. 558.*

MVCOSVS, μυξώδης, speciale est epitheton glandularum binarum novarum a Guilielmo Cowper Chirurgo Londinensi repertarum in membro virili, quarum delineatio exhibetur in *in Actis Eruditor. Lips. Anni 1702. m. Novembr. p. 499. seq.*

MVCRO, αἰχμὴ, τὸ ὀξὺ, proprie significat cuspidem gladii, cultri, vel lanceæ. Tropice vero dicitur de acuta parte cordis, quæ tantum protenditur, quantum cordis magnitudo occupat spatii. Gal. *l. 2 de H. & Pl. dec. c. 4.* Gr. dicitur κορυφή.

MVCRONATVS, epitheton *Cartilaginis* in pectore, quæ & *Ensiformis*, Græc. ξιφοειδὴς dicitur. Vide *Cartilago ensiformis.*

MVCVS, vide p. a. *Mucor.*

MVGIL, κέφαλος. Vide *Cephalos.*

MVGITVS, μύκημα, dicitur vox & sonus armentorum proprius. Verum Laur. Bellinus transferre non est veritus ad sonum graviorem & protractum, quem ægri sub initium apoplexiæ edunt, veluti suspirium intensius & per majorem copiam inspirati aëris factum, *tract. de morb. cap. in Opusc. Medicis p. 441.*

MVLÆ dicuntur *pustulæ*, ex frigore vel calore ortæ. Dorn. *in Diction.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

MVLIEBRIS, *Mulier*, γυναικεῖος, γυνή. Vide *Gynæceia*, *Gyne*. Chymici *mulierem* vocant Mercurium, sive argentum vivum, quemadmodum sulphur maritum *Th. Chym. Vol. IV, p. 179.* Libav. *Tom. II, oper. p. 395.*

MVLLVS, τρίγλη, vocatur piscis marinus, vel potius littoralis, squamosus, de quo Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 17 item l. 11 de S. Fac. §. Draco marinus.* Iul. Al. *l. 14 Sal. c. 6.* Prolixiorem vero ejus historiam tradit Aldrov. *l. de Pisc. c. 1.*

MVLSA, *Mulsum*, ὑδρόμελι, μελίκρατον. Vide *Hydromeli.*

MVLTIPARVS, πολυτόκος, epitheton animalium, multos fœtus gignentium. An fœmina etiam possit esse πολυτόκος, ventilavit P. Ammann. *in Irenico p. 49.* Eadem sunt, quæ πολύσπερμα, sive multo semine prædita. C. Hofm. *in Gal. de V. P. n. 1044.*

MVLTIPEDÆ, πολύποδες, idem, quod *millepedæ*, insecta, quæ alias *Aselli* dicuntur, ὄνισκοι. Vide *Asellus.*

MVLTIPLICATIO, πολλαπλασιασμὸς, præter vulgarem & generalem significationem, qua res dicuntur vel corporaliter, vel virtualiter augeri & propagari, frequenter usurpatur a Spagyricis, præsertim in negotio Lapidis Philosophici, quamvis diversæ occurrant descriptiones, v. gr. *Multiplicatio* nihil aliud est, quam evacuationum reiteratio, continuatioque, *Th. Chym. Vol. I. p. 294.* *Multiplicatio* est evacuatæ rei super terram suam reductio, ut munditiæ spiritus oriatur, *d. l. pag. 313, 447.* *Multiplicatio* est res, quæ facit augmentum medicinæ in colore, odore, virtute, & quantitate. Nam est ignis, qui excitatus nunquam moritur, sed semper tecum habitat, cujus una scintilla potest excitare plus ignis in virtute *multiplicati*, *Vol. II, p. 116.* Modos *multiplicandi* in lapide vide *Vol. III, pag. 38, 397; Vol. IV, p. 408; Vol. VI, p. 150, 429, 554.* Iung. Libav. *Tom. II, Oper. p. 360, 409, 418, 441.*

MVLTITVDO, πλῆθος, idem, quod *Plenitudo*, *Plethora.* Vide infra *suo loco.*

MVLVS, *Mula*, ἡμίονος, ἀστράβη, vocatur animal quadrupes, quod communiter peperit equa ex asini coitu; quamvis & ex asina & equo, item ex onagro & equa generari possint. Historiam *muli* sutriusque sexus prolixe tradit cum usu Aldrov. *l. 1 de quadrup. c. 4.* Vsum docet Schrod. *l. 5, cl. 1, n. 28.* *Mulam* recens ex equa natam alia mula gravidam recenset ex Nierenberg. C. Rejes *C. El. q. 36 n. 28*, & ex hoc *Eph. N. C. A. I. O. 36.* Paracelso *Mulus* quoque significat *Morbum Gallicum*, *l. 3 Chirurg. magnæ. c. 1.*

MVMIA vocabulum est Arabicum vel Persicum, sed hodieque variæ significationis. Vel enim significat *Pissaphalthum*, aut liquamen quoddam, in sepulchris inventum, in quibus hominum cadavera aromatibus condita per multos annos servata fuerunt: vel ipsum cadaver humanum ita conditum, & sub arena solis torrefactum. Imo non solum caro humana siccata, & condita, sed & quævis alia occisa vim sanandi habens, sic condita quæ & *Mumia patibuli* vocatur, Schr. *l. 5, cl. 1, n. 23.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* (qui rectissime judicavit, nos optima ratione posse carere hoc medicamento suspecto & nauseabundo) Chiocc. *Mus. Calc. s. 6, p. 696.* Rul. & Iohns. *l. 2.* Beker. *Microc. Med. l. 2 c. 6*, & novissime Dn. VVursbain. *Disp. de Medic. ex homine desumptis.* Egregie quoque de *Mumiæ* variis significationibus & parandi modis disseruit Iunken

ken *Chym. Exp. Cur. P. I, sect. 2, c. 4, p. 116. seqq.* Paracelſ. tamen & Helmontius (quos alii poſtea ſecuti ſunt) ad alia quoque tranſtulerunt hoc vocabulum. Ita *Mumia medullæ*, vel de medullis, ſunt oſſium ipſæ medullæ. *Mumia elementorum* eſt balſamus elementorum externorum. *Mumia transmarina* dicitur *Manna*. *Mumia verſa*, liquor *Mumiæ*, Rul. & Iohnſ. *d. l. Mumia Satyrii* eſt medicamentum ex Satyrio paratum, cujus deſcriptionem tradidit Caſp. Rejes *C. El. q. 44, n. 10.* De *Mumia Hermetica* Ch. Ad. Balduini *Inventum IX, in Hermete Ejusdem curioſo* legatur. *Mumia* quoque dicitur halitus hominis ſani mane ore aqua bene mundato in phiolam vitream fortiter inſpirando immiſſus, & per antiperiſtaſin frigoris in aquam ſolutus. Rolfink *CH. I. A. F. R. l 3, sect. 1, art. 1, c. 7.* Singulariſſima vero ſignificatio hæc eſt, quando *Mumia* deſcribitur, quod ſit ſubſtantia corporis tenuiſſima, ſpiritualis, ætherea, cuique pro natura & ſpecie ſua ingenita, in morte, & poſt mortem aliquatenus permanens, cum affectionum, tum virtutum ejusdem intimarum & propriiſſimarum plurimum abundans, indeque cum ſuimet, tum proprietatum ejus rite extructæ transplantationis medio mire fœcunda, ad eum finem, ut vel in ſuo, vel in alieno ſubjecto, natura ſeu diſpoſitio vitioſa, morbidave corrigatur, integra & ſana conſervetur, & roboretur, Beker. *d. l.* In qua *Mumiali virtute* commentitia Magneticam vulnerum curationem ſtabilire annixus eſt Helmont. *tr. h. tit. n. 3 seqq.* Enimvero merito admonere libet φιλιάτρες: Fugite hinc: Latet anguis in herba.

MVMISATIO dicitur præſervatio cadaverum a putredine. Vſitatius vocatur *Balſamatio, Conditura*.

MVNDATIO, idem, quod *Purificatio, Depuratio*, Græc. καθαρισμός. Dicitur & Latin. *Mundificatio*. Eſt prima clavis in negotio Lapidis Phil. *Theatr. Chym. Vol. II, p. 523. Vol. III, p. 430.* Talis *mundatio* terræ Philoſophicæ perficitur 40 diebus, & aliquando plus minusve ſecundum quantitatem terræ, vel aquæ, *Vol. IV, p. 547.*

MVNDIFICATIVVS, καθαρτήριος, idem, quod, *Purificans, Depurans.* Vſurpatur de medicamentis, quæ & *detergentia* dicuntur, ſuntque vel interna, vel externa. Illa deſcribit Galen. *l. de oculis ſpurio, c. 3.* Hæc paſſim in Chirurgicis reperiuntur. Vide *Detergens.* Lang. quoque Emplaſtrum *mundificativum* incarnans & conſolidans clare deſcripſit *l. 3, ep. 1, c. 12.* Iung. Hildan. *cent. 4, observ. 4.* *Mundificativa* ſunt invalidam & putridam carnem a bona & viva ſeparantia & repurgantia, exteriora, rhyptica, Dorn. *in Diction.* Rul. & Iohnſ. De *mundificativis ſpecificis* ſcripſit Paracelſ. *Archidox. l. 7.*

MVNDVS adjective & ſubſtantive ſumitur. In illa idem eſt, ac *Purus*, Gr. καθαρός, κόσμιος, vide *Catharos.* In hac dicitur primario de univerſo orbe, cœlo, & terra, Gr. κόσμος, qui & propterea *Macrocoſmos* dicitur. Vide *Coſmos.* Hunc maximum & pulcherrimum veriſſime dixit & demonſtravit Gal. *l. 3 de V. P. c. 10.* Plura de hoc vide apud Phyſicos. Comparative de *Homine*, qui *Parvus mundus, Microcoſmos* appellatur, vide ſuperius ſuo loco. Et Paracelſus tres ſtatuit *mundos*: majorem & primum, qui eſt cœlum, cum terra: minorem, & medium, qui eſt vir: & minimum, vel poſtremum, qui eſt mulier, *Paramir. l. 4.* Alia a Spagyricis alios tres nominarunt: Inviſibilem, cœleſtem, & elementarem. Vide *Vol. IV, Th. Chym.* & quære in Indice. *Mundi* tria regna recenſet Schröder. *l. 3 in princ.*

MVRÆNA, σμυραίνα, μυραίνα, piſcis dicitur oblongus teres, & lubricus, carens ſquamis, ſimilis quodammodo anguillæ, cujus hiſtoriam, cum uſu, tradit Aldrov. *l. 3 de piſc. c. 27.* Meminit & Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 7.* Dicitur & *Fluta* Columellæ, P. Iovius *l. de piſc. marin. Lacuſtr &c. c. 31.*

MVRARIVM eſt epitheton *Nitri.* Vide *Nitrum.*

MVRCI dicebantur olim, quibus pollex fuit præciſus ad evitandum munus Martium vel bellicum, ſicut ex Ammiano notavit P. Ammann. *in Irenic. p. 253.*

MVREX, τρίβολος, κήρυξ, e concharum aſperarum genere eſt, differens a purpura, cujus deſcriptionem & uſum proponit Aldrov. *l. 3 de Teſtac. c. 8 & seqq.* Iung. *ad Scrib. n. 104.*

MVRIA, ἅλμη. Vide *Halme. Salſilago*, vel *Conditura* ſalſamentariæ jus, liquorve. De triplici ſpecie *Muriæ* vide Lang. *l. 1, ep. 59.* *Muria* naturalis eſt aqua marina, vel illa, unde coquitur ſal noſtrum, ut fit Hallis Saxoniæ. De *muriæ* virtute alexiteria in peſte, ejusque præparatione legatur Hildan *C. 2, O. 34.* Conferre quoque Iſchiadicis teſtatur Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 10, c. 14.* Alia de viribus *muriæ* lege *in Th. Chym. Vol. I, p. 578.* De *Muria acida*, Græc. ὀξάλμη, *ibid. p. 608.* De *Muria dura*, Mercur. *libr. 2, V. L. c. 26.* Legitur aliquando & *Muries*, Rhod. *in Lex. Scribon.* *Muria* quoque dicitur menſtruum fœtus, aqua fortis, Rul. & Iohnſ. Hodieque nonnulli ad declarandum qualitates ſalinas humorum p. n. etiam referunt *Acrimoniam Muriaticam*, quæ eſt ſali communi æmula in exceſſu, & corrigitur, per alcalia, in ſpecie per calcem vivam.

MVRMENTVM, idem, quod *Glis*, vel *Mus Montanus*, vel *Alpinus*, Rul. & Iohnſ. Vide *Marmota.*

MVRMVR, βορβορυγμός. Vide *Borborygmos.*

MVRRHA dicitur *lapis Chalcedonius*, vel gemma, quæ præcipue in Carmania ex humore ſub terra ſolis æſtu concreto, velut Lyncurium coaleſcit, quæque non ſplendet, ſed purpureis & coruſcis in candore maculis verſicolor, veluti murena piſcis nitet. Inde *myrrhina*, vel *murrhea vaſa* parata, quæ vini ſaporem fovebant. Lang *lib. 1, ep. 29,* quamvis aliam de *murrheis vaſis* ſententiam habuerit C. Hofm. *l. 3 V. L. c. 29.*

MYRTEUM, pro *Myrteum*, uti & *Murtus* pro *Myrtus*. Scrib. *n. 220, 223*. Vide *Lex. Scrib.* Rhodii.

MUS, μῦς, animal quadrupes, digitatum, minus, notissimum, cujus variæ sunt species, quarum descriptionem cum usu Medico vide apud Aldrovand. *l. 2 de quadrup. dig. vivip. cap. 30 seqq.* Iung. Schröder. *l. 5, cl. 1, n. 29*. Alias Græcum μῦς denotat quoque *Musculum*, sive *Lacertum*. Vide *Lacerta. Musculus*. Dieter. *n. 559. Mus* pharaonis, ichnevmon. Trinc. *de Curat. pract. l. 9, c. 12*.

MUSA præter significationem Dearum novem numeratarum hic alienam, est etiam nomen diversarum compositionum medicarum a peritissimo Philosopho *Musa* ita dictarum; quarum una in specie vocatur *Musa ennea* contra omnes febres laudata *in Antidotario* Nicolai, *Operum Mesuæ fol. 385. b.*

MUSADI, *Sal Ammoniacum*. Rul

MUSAICUM opus vel *Musivum* vocatur, tessulatum lapillis variorum colorum, ex quibus arte compositis & coagmentatis omne genus imaginum redditur. Chr. Meretti *in Art. Vitrar. Neri Not. l. V, c. 75, p. 372*.

MUSALOGIA, est titulus libri a Paracelso scripti, cujus meminit *tr. 2 de Pestilit. c. 2*.

MUSCA, μυῖα, insectum vocatur æstatis tempore notissimum, cujus varia quidem sunt genera, ad usum vero Medicum saltem genus vulgare recipitur. Descriptionem *Muscarum* omnis generis cum usu vide apud Aldrov. *l. 3 de Insectis c. 1*. Schröder. *l. 5, cl. 4, n. 110*. Iung. *Eph. N. C. A. 1, O. 13*. *Musca Hispanica* est *Cantharis*, de qua supra. De *Muscis* venenatis lege C. Rejes *C. El. q. 36*.

MUSCERDA, μυόχοδον, dicitur fimus murium, cujus usus Medicus est notissimus, v. g. ad glandes pro alvo stimulanda. Vide *Mus*.

MUSCOSUS, βρυώδης, βρυόεις, est epitheton quarundam glandularum conglobatarum apud Anatomicos recentiores ad differentiam conglomeratarum, quæ dicuntur *Vasculosæ*. Nuckius *in Adenographia* & ex hoc *Act. Erudit. Lips. A. 1692. m. Majo*.

MUSCULOSA *expansio*, vide μυώδες.

MUSCULUS, μῦς, communiter in Medicina significat partem corporis organicam ex carne & fibris nerveis intertextis constantem, cujus extremitas dicitur *Tendo*, medium vero carnosum *Venter*. Ejus principium esse dicitur, in quod nervus pro affluxu spiritus animalis inseritur. Eorum sunt quam plurimi in corpore humano, quorum pleniorem descriptionem petere oportet e scriptis Anatomicis, speciatim Bartholino, in genere quidem *l. 1 Anat. c. 5*. In specie passim per totam Anatomiam, quæ loca inquiri possunt in indice. Iungatur & Anonym. Tract. *de motu Musculor. Anatomiæ Cerebri VVillisii annex.* Item Charlton. *Ex. XI Oec. Animal.* & Steno *tr. de Musculis & Glandulis*. Legi etiam possunt, quæ D. G. Bidloo *in Part. V Tabularum Anatomicarum a LXVI ad LXXXVI*, exclusive tradidit descriptionem *musculorum* veram & differentias proponens, elegantesque eorum figuras exhibens. *Musculus* quoque sumitur pro diminutivo muris. Testaceorum quoque species quædam vocatur *Musculus*, Gr. μυΐσκαριον, cujus historiam tradit Aldrov. *l. 3 de Testac. cap. 70*. *Musculus* etiam in adjectivo sensu sumitur ab Anatomicis, v. g. *Arteria Musculæ*, superior & inferior. Bartholin. *libell 2 Anat. c. 5, p. 655 seqq.* Vena Musculæ *libell. 1, c 6, p. 638*.

MUSCUS, βρύον, σπλάγχνον, φάκος, σφάκος, dicitur excrementum herbaceum, instar lanuginis corticibus arborum, vel ossibus aëri expositis, adnascens. Dicitur & *Usnea*. Interdum tamen certis etiam plantis attribuitur. Schröder. *l. 1, c. 2, Eph. N. C. A. II. Obs. 51 in Schol.* De *muscis* plantarum vel Botanicis, Gal. *l. 6 de S. F.* & laud. Schröd. *l. 4*, quæ loca quære *in Indice*. De nominibus *Muscorum* genericis legatur C. Hofmann. *l. 2 V. L. c. 30*. De *Musci clavati* terrestris, sive Lycopodii viribus antepilepticis vide *Eph. N. C. A. III. Obs. 15*. De ejus virtute contra plicam & menstrua sistendi *A. II Obs. 52*. De *Usnea cranii, d. l. Obs. 53*.

MUSICA, μουσική, quid significet, aliunde quoque constat ex Dictionariis. Ars sane nobilis, & indigens multa exercitatione, ad egregios concentus, vel vocales, vel instrumentales formandos. Apprime quoque utilis ad curationem morborum, quin ad sanitatem conservandam, de qua virtute legatur Lang. *l. 3 ep. 6* Forest. *l. 4 Obs. 4*. Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 14, s. 3, c. 19*. C. Rejes. *C. El. q. 28, n. 12, 13*. *Musica muta* olim dicebatur, quæ vultu, gestibus manuum, pediumque nutibus, & signis fiebat. Idem *q. 7, n. 14*. *Aurum Musicum* quid dicatur & quomodo paretur e *Collect. Leid.* vid. apud Iunken *in Lex. Ch. Ph. P. I. p. 51*. *Musicum* etiam dicitur de auro factitio & spurio, quod paratur e stanno & sale ammoniaco & descriptio ex le Mort legitur in D. David. a Spina *Lexico Pharm. Chymico p. 148*.

MUSTELA, γαλῆ. Vide *Gale*.

MUSTELUS, aut sec. I Alex. *l. 14 Salubr. c. 9. Mustellus*, γαλεός, Vide *Galeos*.

MUSTEUS, γλεύκινος. Vide *Gleucinos*.

MUSTUM, γλεῦκος. Vide *Gleucos*. Legitur & Gr. μοῦστον. in Rhod. *Lexic. Scribon*.

MUSTUS, est *Calx alba urinæ*, veluti pinguedo. Dorn. *in Diction.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

MUSULA, *Mussela*, *Mussula*, Paracelso dicitur Sciurus niger, de quo statuit, morbum epilepticum provocare, *Paragr. l. 3, c. 3, 5. & in Fragment. vel Scholiis ad h. l.* quamvis cum descriptione *Sciuri* ab Aldrovando tradita non quadret.

MUTATIO, μεταβολή, μεταλλαγή. Vide *Metabole*.

MUTILATIO, *Mutilum*, κολόβωμα, vide *Coloboma*.

ma. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Gal. *Art. Med. c. 96; l. de diff. morb. c. 8.* Quamvis D. P. Amman. statuat *Mutilata* dici non particulas perditas vel abscissas, sed potius eas, quæ remanent, ac insigne actionis impedimentum afferunt, *Ir. p. 251. seqq.*

MUTIS, μύτις, dicitur illud *Atramentum*, sive Nigrum, quod in ore Sepiæ continetur. Sed & piscem quendam apud Hipp. significat, uti vult Gal. *in Exeg. Diction. Hipp.* Est & Arist. *l. 4, H. N. c. 1 & 2,* in mollibus piscibus viscerum loco sub ore, & per eam gula tendit, Foës. *p. 422.* Iung. Aldrov. *l. 1 de mollib. c. 4,* & Linden. *Ex. V, §. 27 seqq.*

MUTULUS, μύαξ. Vide *Myax*.

MUTUS, ἄφωνος, κωφὸς, dicitur voce carens, aut qui sermonem proferre nequit. Vide *Aphonia*. Pertinet ad Actiones abolitas.

MYAX, μύαξ, *Mytulus*, *Mutulus*, dicitur de *Conchis*, qua marinis, qua fluviatilibus communibus, quarum pleniorem descriptionem, nec non usum in cibo & medicina, tradidit Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 71.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. 1, p. 48.* Meminit & quoad usum Gal. *l. 11, S. F. §. Caro viperæ, circa fin.* Æginet. *l. 7, c. 3 lit. M.* Inter novissimos Anatomiam *Mytuli* & ejus motum mirandum exposuit Anton. de Heide, cujus mentio fit *in Act. Erud. Lips. 1684.*

MYCE, μύκη, idem, quod μύσις, *præclusio*, *connivientia*, occlusio. Galen. *in Exeg. dict. Hippocr.* a verbo μύω, *claudo*, occludo.

MYCES, μύκης. Vide *Fungus*.

MYCHTHISMOS, μυχθισμὸς, *Mychthodes*, μυχθώδης, significat *suspirium cum gemitu*, a verbo μύζω, quod notat, clausis labris sonum quendam edo, qualis est *gementium*. Legitur utrumque vocabulum apud Hipp. *Coac. t. 519, 540.*

MYCONOIDES, μυκονοειδὲς ἕλκος. Vlcus κάθυγρον καὶ μυζῶδες definit Erotianus fortean, quod muco plenum stridorem quasi pressum edit cum sibilo, narium instar, qui ita dicitur.

MYCTERES, μυκτῆρες, vocantur *Nares*, proprie dicuntur partes concavæ nasi utrinque positæ, quæ meatum præbent spiritui & odoribus, & exitum concedunt excrementis mucosis, Hipp. *5 aph. 49.* Dieter. *n. 557.* Quamvis & in singulari μυκτὴρ *Nasum* significet, Hipp. *1 Prorrhet. s. 2, t. 6; Coac. t. 603.* *Nasi* alias & *Narium* descriptionem videre licet ap. Anatomicos, in specie Bartholin. *l. 3 Anat. c. 10.* Aristoteli quoque *Proboscis* Elephantorum vocatur μυκτὴρ, *Nasus*, teste C. Hofm. *c. in Galen. LL. de V. P. n. 1126.* Verbum μυκτηρίζω etiam occurrit in Hipp. *l. 7 Epid. LIIX, 17,* quod Foës. exposuit per sanguinem naribus effundere, *Oec. p. 419.* Verum Lind. reddidit in editione Hipp. per *excandescere* ira, quæ expositio mihi quoque verosimilior videtur, cum nullam rationem videam, ob quam de hæmorrhagia narium explicari debeat. *Nasus* quoque Hipp. dicitur μυξωτὴρ, *l. 2 de morb. XIX, 17.*

MYDAO, μυδάω, dicitur *superfluo humore redundo*, marcesco. Usurpatur de iis, quæ ex nimia uligine purifica corrumpuntur, & liquescunt, v. g. de carne, Hipp. *l. de ulcer. VII, 6; & l. de c. vuln. XXII, 2;* de membrana cerebrum ambiente, *ibid. XXIII, 2;* de ulceribus ipsis, *l. 1 de morb. mul. VI, 12.* Vid. Foës. *p. 418.*

MYDESIS, μύδησις, in genere significat *corruptionem* partis, ex nimio humore & uligine, a μυδάω. In specie vero dicitur de affectu palpebrarum, ubi humore superfluo redundantes & adipe tumentes, humorem assidue emittunt, Gal. *Introd. c. 15.* Castell.

MYDON, μυδῶν, Polluci videtur significare *carnem fungosam* in ulcere fistuloso, in quo sinus sunt mucosi, oræ vero callosæ. Foës. *d. l.*

MYDRIASIS, μυδρίασις, idem, quod πλατυκορία, *pupillæ dilatatio*, cum pupilla quidem nihil colore variat, dilatatur autem magis, quam natura poscit, ut Iridis circulo fiat proxima, & visioni noceat, Gal. *l. 3 meth. med. c. 2. & Introd. d. l.* Ægin. *lib. 3, c. 22.* Videtur aliqua esse resolutio pupillæ, ejusque caussa nimius humorum influxus, sive paulatim factus, sive repente coacervatus, a quibus tunica, ἡ ῥαγοειδὴς distenditur, pupilla dilatatur, & acies ejus hebescit. Accidit pueris, &, qui nigros habent oculos, facile in hunc affectum incidunt. Gorr. & Castell.

MYDROS, μύδρος, dicitur Hipp. *globulus*, lapillus, aut *frustulum ferri*, quod ignescere debet, unde additur διάπυρος, *ignitus*. Pertinet ad cauteria actualia, *l. 2 de morb. mul. XXIX, 9.* Dicitur etiam de Aëre *lib. de flatib. XII, 8.* Foes. *dict. loc.*

MYELOS, μυελὸς. Vide *Medulla*.

MYGALE, μυγάλη, *Mus araneus*, ita dictus, quod sit muris species, colore autem mustelam referat, quæ Græc. γαλῆ dicitur, cujus morsus venenatus habetur, uti patet ex Forest. *l. 30, O. 12.* Lang. *lib. 1 ep. 68.* Pleniorem historiam *Muris aranei*, cum usu & noxa, vide apud Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. c. 33.*

MYIA, μυῖα. Vide *Musca*.

MYLACRIS, μυλακρὶς, idem, quod μύλη, *Mola*, h. e. *Patella*. Vide *Mola*, *Epigonatis*.

MYLE, μύλη. Vide *Mola*.

MYLICOS, μυλικὸς, Vide *Molaris*.

MYLITES, μυλίτης, *molaris*. Epitheton *lapidis*, quo frumenta teruntur. Ejus usus est in scirrhosis ligamentorum & tendinum tumoribus, candefacti & extincti, uti patet ex Forest. *lib. 10 O. 114 Schol. & l. 4 Chir. obs. 4 Schol.*

MYLOHYOIDEI sunt iidem linguæ musculi, qui alias vocantur *Mylоglossi*. Barth. *l. 4 Anat. c. 11, p. 546.*

MYLOS, μύλος, nomen piscis marini, cujus meminit Gal. *l. 3 Al. fac. c. 31.* Pertinet ad *Coracinos*, quos μύλλους dici testatur Aldrov. Vide *Coracinus*. Significat & *scirrhum* in utero concretum. Erot. *p. 44,* f. Vnde μυλλῶν indurare. Iung. Mosch. *de morb. mul. cap. 135,* ubi cum mola *durities* jungitur, Gorr.

MYOCEPHALON, μυοκέφαλον, h. e. *Muscæ caput*, rectius *Murium caput*. Dicitur affectus oculi, estque exigua uveæ tunicæ porrectio in nigro oculi, muscæ capiti similis, per exulcerationem facta, Gal. *in def.* Est species procidentiæ oculi. Cum ulcera, quæ erosa vel rupta cornea tunica accidunt, profunda evaserint, portio uveæ excidit, quodque prolapsum est, nigrum aut cœruleum apparet: in circuitu vero circa fundum ejus partis, quæ procidit, labra erosæ ruptæve corneæ candida apparent, eoque magis, si, quod prolapsum est, induruerit, & corneæ tunicæ labra callum contraxerint. Cæterum, prolabente uvea, pupilla omnino divellitur, adeo, ut vel nullo modo appareat, vel alio prorsus situ & figura. Et his quidem notis τὸ μυοκέφαλον ἀπὸ τῆς φλυκταίνης, distinguitur. Castell. & Gorr. Iung. Æginet. *l.3,c.22.* Iul. Alexandr. *not. in Galen. l. 4 de C. M. S. L. c. 7.*

MYODES, μυώδης, *musculosus*, epitheton *musculi Lati*, μυῶδες πλάτυσμα dicti, apud Galen. *l. de musc. dissect. c. 7*, estque ille, qui sub cute in collo habetur. Est substantia tenuis, & fere membranosa, faciem totam prope, & totum collum tegens atque movens. Huic originem dat membrana quædam nervosa, toti nostræ cuti subnata, hic ut in fronte & capitis parte aliqua carnosior facta. Dicitur alias *Panniculus carnosus.* aut *membrana carnosa.* cujus accuratiorem descriptionem quære in Barthol. *l. 1 Anat c. 4.*

MYOLOGIA, μυολογία, est doctrina de musculis. Blanc. *in Lex.*

MYOPIASIS, *Myops*, μυωπίασις, μύωψ. Vide *Lusciosus.*

MYOTOMIA, μυοτομία, vocatur anatomica musculorum dissectio & demonstratio, quo titulo usus esse legitur Guilielm. Cowper Chirurgus Anglus *in Supplementis Actor. Lipsiens. Tom. II, sect. XI, p. 507.*

MYRACOPON, μυράκοπον, epitheton medicamenti Topici, quod lassitudines tollit, cum quadam odoris suavitate, Gal. *l. 7 de C. M. P. G. c. 12.* Estque Acopo communi liquidius, & unguento crassius. Recipit enim aut ceram, aut resinam, aut aliquid ejusmodi, quorum nullum in unguenta admittitur. Gorr. & Castell.

MYRINGA, *Myrinx*, Barbaris dicitur *Membrana Tympani*, in aure interna, cujus densitas p. n. est caussa surditatis, vel imminuti auditus. Capivacc. *Pract. l. 1, c. 50, p. m. 588. seqq.* Bartholin. *l. 3, Anatom. cap. 9, pag. 525.*

MYRINUM, μυῤῥίνης, scil. οἶνος, vinum, item *myrrhinum*, *murrinum* dicebatur vinum, cui unguentum superfusum erat, de quo Linden. *Ex. X, §. 162 seqq.*

MYRMECIA, μυρμήκια, μυρμηκιασμός. Vide *Formica.*

MYRMECITES, μυρμηκίτες, lapis dicitur *Formicarius*, vel repentis formicæ effigiem habens, uti κανθαρίας, scarabæorum; vel nigras habens eminentias, verrucis similes, quas verrucas μυρμήκιας, sive μυρμήκια nominare solent. Plin. *l. 37, c. 11.* Aldrovand. *l. 5 de Insect. c. 1.*

MYRMECIUM, μυρμήκιον, vocatur etiam cubile totum e foliis pinastri & abietis, ligni frustulis & arena paratum & congestum, formicas & earum ovula continens. Legitur apud Dan. Ludovici *Diss. I Pharm. p. m. 728.* Iung. *Nota* Etmülleri *ad h. l.*

MYRMECIZON, μυρμηκίζων. Vide *Formicans.*

MYRMEX, μύρμηξ. Vide *Formica.*

MYROBALANOS, μυροβάλανος, q. d. *Glans unguentaria.* Est fructus prunorum exoticus, diversi generis, inter purgantia pertinens. Quinque ejus species numerari solent, quarum descriptionem vide in Schröd. *l. 4, cl. 3, n. 430.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* C. Hofm. *Offic. lib. 1, c. 24.* Rolf. *de purgant. sect. 9. Art. 3.* Differt a *Glande*, vel *Nuce Vnguentaria.* Iung. Rhod. *ad Scrib. n. 261.* Plura dari genera, quam quinque, vult Velschius *Eph. N. Cur. A. III, O. 32*

MYRON, μύρον, late sumitur, & stricte. In illa significatione comprehendit & *olea*, & *unguenta*, apud Hipp. uti patet ex collatione quorundam locorum, v. g. *l. de nat. mul. IIX, 14; & l. 2 de morb. mul. XXXI, 15; item l. de nat. mul. XXIX, 124; & lib. 2 de morb. mul. XLVII, 22; LXXXIV, 4.* Vide Foës. *p. 420.* Stricte vero significat *Vnguentum*, quod est forma medicamenti mediæ consistentiæ, quo externæ corporis partes inunguntur, Gorr. Iungatur VVeker. *Antidot. Gen. l. 1, c. 36 Spec. l. 2, s. 28.* Schröd. *l. 2, c. 87.* Morell. *de formul. remed. l. 2. s. 1. c. 9.* De differentia inter μύρον χρῖσμα, & ἄλειμμα, videatur Iul. Alex. *not. in Gal. l. 7 de S. F. c. de Lilio.*

MYROPISSOCERON, μυροπισσόκηρον, est nomen medicamenti compositi ad alopecias, cujus meminit Soranus in compositione pharmaci, quam citat Gal. *l. de C. M. S. L. c. 1*, quamvis non videatur scivisse ipse Gal. quale fuerit medicamentum, scribens, se existimare, picem fuisse, & ceram unguento quopiam, ut gleucino, laurino, nardino, lentiscino, cedrino, eliquatam. Gorr.

MYROPOLES, μυροπώλης. Vide *Pigmentarius.*

MYRRHA, μύῤῥα, σμύρνα, antiquis etiam *Murrha*, dicitur Gummi, vel lachryma arboris Arabicæ, de qua Dioscor. *l. 1, c. 88.* Iung. Schröd. *l. 4, cl. 2, n. 392.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. loc.* Chiocc. *Mus. Calc. s. 5, p. 634.* Quæ destillata colligitur, dicitur στακτή, stacte. *Myrrham* aliquando etiam poni pro *unguento*, docet C. Hofm. *l. 3 V. L. c. 4*, confirmat Linden. *Ex. X, §. 162.* De *Myrrhato vino* videatur idem *d. l §. 140 seqq.*

MYRSINATON, μυρσίνατον, nomen emplastri, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7, c. 17.*

MYRSINELÆON, i. e. *Oleum myrtinum*, de quo legatur Diosc. *l. 1, c. 48.*

MYRSINITES, μυρσινίτης, idem, quod *Myrrhinites*, i. e. vinum *Mirrhatum.* Linden. *d. l. §. 159.*

MYRTIDANON, μυρτίδανον, triplicem habet significa-

ficationem. Apud Dioſcor. ſignificat aliquid Myrto adnaſcens, inæquale, & verrucoſum, ejusdem coloris, quod perinde quaſi manus caudicem Myrti amplectitur, Dioſcor. *l. 1, c. 156.* Hoc Gal. vocat μυρτάδα, *l. 7 de S. F.* Apud Hipp. ſignificat fructum, vel plantam, quam Perſæ Piper Indicum vocant, *l. 2 de morb. mul. LXXXIV, 8.* Apud Plin. *Myrtidanum vinum* dicitur ex Myrti ſylveſtris baccis confectum, *lib. 14, c. 16*, notante Foëſ. *p. 421.*

MYRTOCHEILIDES, μυρτοχειλίδες, dicuntur extremæ pudendi muliebris margines carnoſæ, quæ etiam πτερυγώματα, Alæ appellantur. Gorr. Linden. *Med. Phyſiol. l. 2, c. 7, §. 131.*

MYRTON, μύρτον, idem, quod κλειτορὶς, *Clitoris.* Gorr. & Linden. *d. l.*

MYRUS, σμύρος, vocatur piſcis *Murena mas*, Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 7.* Verum hoc impugnavit Aldrov. *l. 3 de piſc. c. 27.*

MYS, μῦς. Vide *Mus, muſculus.*

MYSATTOMÆ, μυσάττομαι, id eſt, *abominor, deteſtor.* Legitur apud Hippocr. *l. 2 de morb. XLVI, 12.* Fortaſſis deſcendit a μύσος, *ſcelus*, quod occurrit *l. de morb. ſacro IV, 59.* Vide Foëſ. *p. 422.*

MYSIS, μύσις. Vide *Myce.*

MYSTAX, μύσαξ, pars dicitur, quæ eſt ſupra labra & infra nares. Hinc & barba ibi exoriens, eodem nomine venit. Gorr. Caſtell. Barthol. *l. 3 An. c. 11.*

MYSTERION, μυστήριον, in genere ſignificat *Arcanum*, ſcil. Medicum. Vnde & Gal. vocat *Myſteriorum* libros, *l. 7 de S. F. in princ.* In ſpecie μυστήριον vocabatur *Antidoti ſpecies*, quæ & τετραφάρμακον dicitur, *Theriaca diateſſaron*, quod ex quatuor rebus conſtet, cujus deſcriptio habetur apud Aët. *l. 12, c. 47*, citante Gorr. & occurrit *in Diſp. Aug.* quam etiam Zwölferus præferre non dubitat ipſi Theriacæ Andromachi, *in Animadv.* Gal. quoque meminit *Confectionis Anodynæ* Antiphtiſicæ, quæ *Myſterium* dicta fuit, *l. 7 de C. M. S. L. c. 5.* Alias Medicina Paracelſica & Spagyrica crepat mirum in modum *Arcana* pene innumera. Vide *Arcanum* Dorn. Rul & Iohnſon. ita deſcripſerunt ex Parac. *Paramir.* & aliis ſcriptis: *Myſterium magnum* eſt prima omnium rerum materia, principium, & mater cunctarum corruptibilium creaturarum Dei, chaos illud rude. Item: *Myſterium* eſt eſſentia interioris naturæ totius ſubſtantiæ, in ſubtili, reconditaque materiæ parte vehens. Vnde a ſucco tantum diſcedit, quantum ſuccus a corpore. Et quia in intimis receſſibus materiæ corporeæ latet, ſubtilemque admodum habet naturam, *Myſterium* vel *Arcanum* appellari ſolet. Excipitur autem vel ex ipſis rebus ſtatim, præmiſſa tamen præparatione debita, vel etiam ex magiſterio interdum & ſucco. Eſtque duplex: *Quinta eſſentia* & *Arcanum ſpecificum.* Alia *Myſteria Caballiſtica* quære *in Vol. V. Th. Chym.*

MYSTRON, μύστρον, menſura eſt liquorum apud Atticos, tres drachmas ponderales capiens, ſive cochlearia duo cum dimidio, ſive χήμην unam & quartam ejus partem, Nota ejus fuit $\overset{υ}{μ}$. Gorr. *ex Galen.* & *Ægin. de pond & menſur.*

MYTIS, μύτις, vide *Mutis.* Eicitur & μυττὶς. Linden. *Ex. V §. 32.*

MYTTOTON, μυττωτὸν dicitur intritum, vel *pulmentum ex allio* & *nigra oliva* compoſitum, quod in cibo movet urinam, venarum orificia aperit, & hydropicis conducit, Dioſc. *l. 2, c. 182*, quamvis & alia admiſta fuerint, cepa, porrum, acetum, caſeus, &c. Meminit Hipp. *l. de viſu III, 9; l. 2 Epid. VI, 54.* Iung. Foëſ. *p. 422.* Varias vocis apud diverſos ſignificationes indicat Erotianus.

MYTULUS, μύαξ. Vide *Myax.*

MYURUS, μύουρος, i. e. *muris caudam* referens, vel ſoricis. Epitheton pulſus deficientis, quando ſecundus pulſus primo eſt paulo minor, & ſic deinceps, Gal. *l. 1. de diff. pulſ. c. 11.* Vocatur & μείουρος, Linden. *Ex. XI, §. 65.* Ejus duplex differentia habetur: Vel enim continuatur illa imminutio, donec prorſus aboleatur pulſus, & vocatur μύουρος ἐκλείπων, vel rurſus augeſcit, & redit ad aliquem vigorem, vel magnitudinem, vocaturque μύουρος παλινδρομῶν, recurrens, Gorr. Caſtell.

MYXA, μύξα, vide *Mucor, Mucus.* *Myxæ* vel *Myxaria* quoque vocantur *Sebeſten.* Schröd. *l. 4, cl. 1, n. 315.* Lang. *l. 1, ep. 66 ad fin.*

MYXINOS, μύξινος, q. d. *Muco.* Eſt ſpecies *Mugilis* piſcis, Linden. *Ex. XI, §. 34*, ita dictus, quod muco alatur, *§. 43.* Vide *Mugil.*

MYXORRHOOS, μυξόρροος, dicitur Hippocrati, cui mucus copioſus fluit, eſtque idem quod μυξώδης; uſurpatur de infantibus, qui multum ſalivæ vel muci excernunt, & propterea epilepſiæ minus obnoxios eſſe ſcribit *l. de morbo ſacro.*

MYXOSARCOMA, μυξοσάρκωμα, vide *Mucocarneus.*

MYXOTER, μυξωτὴρ, idem, quod μυκτὴρ. Vide *Mycteres.*

MYZO, μύζω, Hippocr. ſignificat *ſugo*, *libr. de Princip. vel Carnib. IIX, 2.* Iung. Linden. *Ex. XIII, §. 85, 87, 89.* Alias *occludo*, comprimo ſignificat. Vide *Myce, Suctio.*

N.

N *n. v.* Latinum eſt ſignum Medicum in remediorum formulis, denotans *numerum*, v. g. bacc. laur. Num. VI. &c.

NABIT pulvis, ex ſaccharo cando, qui oculum corfortat. Matt. *de Grad.*

NACTA Paracelſo dicitur *apoſtema pectoris*, in ſpecie mammarum in fœminis, quod oritur ex ſanguine menſtruo retento, lactisque materiæ permiſto. *Bertheoneæ l. 3, c. 3; & l. de apoſtem. & ulcerib. c. 27.* Rul. & Iohnſ.

NADUCEM Persis dici *Molam*, scribit Avic. *l. 3 f. 21. tr. 2, c. 18.*

NÆVUS, etiam per simplex e, *Nevus*, Sc ib. *n. 228*, Rhod. *in not. ad h. loc*, σπῖλ⊗, σπίλωμα, idem, quod *Macula, Labes*, Vide *Macula.* Galen. *l. 8 de S. Fac.* §. *Polygonatum.* Eph. N. C. *A. III obs. 38.* Stricte dicitur de *Notis infantum* a matre gravida tempore gestationis per imaginationem fortiorem impressis & communicatis, difficillime in infantibus & rarius, in adultis nunquam curabilibus, de quibus legi poterit ex novissimis scriptoribus Bonett. *Med. Septentr. l. 1, s. 1, cap. 8 & s. 26 c. 1 & 2, p. 307. seqq.* Tales *nævi* in infantibus duplices observantur, protuberantes & plani, figura varia & colore diverso.

NAFDA, *sinapia*, est Petroleum, vel *Asphaltum*, Rol. Iohns. vero legit *Nasda.*

NAGEMULUS, nomen piscis, qui & *Silus* vocatur, cujus descriptionem vide in Aldrov. *l. 5 de pisc. cap. 59.*

NANUS, idem significat, quod *pumilus*, qui justam magnitudinem non assequitur, quod natura seu principium vitale non evolvere valuit habitaculum suum, verbis D. Wedel. *Patholog. Dogm. sect. III, c. 4.*

NAPHTHA, νάφθα, est bituminis Babylonii colamen, & flos coloris candidi, bitumine tenuior, & ignem ad se celerius e longinquo trahit. Ejus descriptionem, cum virtutibus Medicis, lege apud Dioscor. *l. 1, c. 101.* Verum Rul. prolixior est, distinguens *Naphtham* in *Naturalem*, & *Factitiam.* Illam esse docuit idem cum *Petroleo*: Hanc vero esse colamem bituminis, quæ si alba fuerit, posse respondere *Petroleo*, at non tam bonam. Si nigra, posse esse veteribus *stercus dæmonum* dictum. Imo ex illo bituminis colamine indurato fieri posse *Gagaten* credit. Schröder. negat nostratibus esse usitatam, sed *Petroleum* ejus loco usurpari, *l. 3, c. 32.* Ita Sal *Naphthicus* vel *Napticus* dicitur apud Mesuen. *in Operib. fol. m. 78*, qui niger est, & odorem *naphthæ* habet, colligitur in lacu Asphaltite, cum æstuat, & vocatur Sodomenus, notante Andrea Marino & Manardo *ad illum locum.*

NAPTA, idem est, quod *Naphtha.* Hinc Rul. dicit, *Naphtha* est Gumma.

NAPTA *alba*, id est, Petroleum album. Vel idem significat, quod *Nata.* Vide *Nata.*

NAR, est *pyr*, πῦρ, *Ignis.* Ruland. & Iohnson. in *Lexic.*

NARBASAPHAR, id est, *flatus mineræ*, *Aurichalcum.* Iidem.

NARCAPHTHON, *Nascaphthon*, νάρκαφθον, νάσκαφθα, inter aromata recensetur, quæ ex India olim deportabantur, corticosum natura, & putaminibus arboris Mori simile; nunc solo nomine nobis cognitum est. Iucundi odoris gratia sufficitur. Gorr. Ægin. *l. 7, cap. 3*, ubi mendose in Lat. vers. legitur *Naocanthon*, vel *Nacaphthon.* In Græco enim νάσκαφθον occurrit, Thuris cortex quoque *Nascaphthum* dicitur, apud Schröder. *lib. 4, cl. 1, n. 344.*

NARCE, *Narcosis.* νάρκη, νάρκωσις, Lat. *Torpor, Stupor.* Est proprie sensus, motu que diminutus nervosarum partium, *Hebetatio.* Frequens vocab. Hippocr. v. g. *l. 5 aphor. 25; l. de humid. usu X, 15; l. 6 Epid. s. 1, t. 6; l. 2 de morb. mul. XXXIV, 2 & alibi.* Vide Foes. *Oec. p. 424.* Differt a paralysi gradu, cum *Stupor* sit saltem difficultas sentiendi & movendi, & propria quædam in paralysin dispositio. Ant. Alvarez *part. 1 Consil. & Epist. Medic. Consil. 1 pag. 108.* Per translationem etiam de *animi torpore* dicitur, Hipp. *5 aph. 16*, & ita coincidit cum ἀναισθησίᾳ, Dieter. *n. 560*, scilicet, quia etiam spiritus animales torpent, Lind. *Ex. X, §. 241.* Νάρκη quoque vocatur *Torpedo*, piscis cartilagineus, planus, cui insignis stupefaciens facultas tribuitur, non sine αὐξήσει hyperbolica. Ejus descriptionem, cum usu in cibo & medicina, vide apud Aldrov. *l. 3 de pisc. c. 45.* Meminit & virtutis Medicæ Galen. *l. 11 S. Fac. §. Narce.*

NARCOTICUS, ναρκωτικός, id est, *soporiferus*, torporiferus, obstupefaciens. Coincidit cum Hypnotico. Dicitur de medicamentis, quæ refrigerando corpus, & obstupefaciendo sensum, dolorem acerbum obtundunt & mitigant, & si paulo liberalius sumantur, etiam mortem afferunt. Rul. & Iohns. ita descripserunt, quod sint medicamenta soporifera, dolores auferentia, vel, ut minus torqueant, efficientia. Cautus igitur eorum debet esse usus, ne, quem obdormire voles, postea excitare non possis, ex Celsi *l. 3, c. 14.* Linden. *Ex. XIII, §. 322.* *Narcoticos* morbos Paracels. vocat urentes, qui nimio ardore sensum partium destruunt, & delirium inferunt, ut Angina, *l. 2 de Tart. tract. 2 cap. 1 in Annotat. & Fragment. ad h l.*

NARDOS, νάρδ⊗, duplici modo accipitur. 1 Significat ipsam plantam, vel fruticem odoratum, cujus descriptio spectat ad Botanicos, a nostro instituto aliena. 2 Oleum, vel unguentum Nardinum, uti patet ex Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 2; l. 3 c. 1 in princ. & in medio.* Iung. Ægin. *lib. 7, c. 18*, qui ad Embolas refert. Confirmat & hanc significationem Rhod. *ad Scrib. comp. 1.* Nardinum quoque dicitur absolute de vino *Nardo* condito, Lind. *Experc. V, §. 77*, de Collyrio Æginet. *l. 7, c. 16.*

NARES, μυκτῆρες. Vide *Myčteres.*

NARIFUSORIA, Didac. Merinus *de morbis internis l. 2 c. 4*, medicamenta, quæ naribus infunduntur.

NARTHEX, νάρθηξ, æquivocum est. Vel enim significat plantam, quæ Lat. *Ferula* dicitur, de qua in Botanicis: vel instrumentum medicum e *ferula.* Etymolog. Vel est titulus quidam alicujus libri Græci Medici, teste Gal. *l. 1 de C. M. P. G. c. 13.* Vocatur & *Narthecium*, ναρθήκιον, i.e. *promtuarium.*

NASA, idem, quod *Nata.* Paracels. Vide *Nata.*

NA-

NASALE, ἔρρινον. Vide *Errhinon*.

NASCALE, idem, quod *Pessus*, Schröder. *l. 1, c. 3.* Accuratius vero describitur a Morello, a *Pessario* distinctum, quod sit penicillus in nodi effigiem mollissimus, ex cotonis vel lanæ flocculo, aut hapso, qui insuccatur, vel succo idoneo, vel unguento convenienti, *libr. 2 de Form. remed. præsc. sect. 2, c. 12.*

NASCITAS, pronunciatio per nasum. Pichotus de *catarrho.*

NASCOR, φύομαι, i. e. ex alio fio, & producor; ita tamen, ut cum origine sua sit ejusdem speciei, Gal. *l. 2 Anat. adm. cap. 11.* Quomodo *Nasci* differat ab *Esse*, vide *Th. Chym. Volum. I, p. 368.*

NASSA, proprie *corbem piscatoriam* significat, Diminutivum *Nassula.* De *nassa naturali* vid. *Eph. N. Cur. A. III obs. 245.* Venas & Arterias *Nassis* comparatas lege in Gal. ad Timæum Plat. *fragm. n. 9, 10 &c.*

NASTOS, ναστὸς i. e. *confertus*, & *dense plenus*, ac veluti pressus, non secus ac amphoræ, quæ ad summum usque plenæ sunt, cui opponitur χαῦνος, καὶ μανός, *rarus*, laxus. Usurpatur de mare in comparatione ad fœminam, Hipp. *l. de glandul. XI, 11;* de pulsu & pane, Galen. *l. 4 de dignot. puls. c. 2.* Vid. Foes. *Oec. p. 424.*

NASUS, μυκτὴρ, μυξωτὴρ, ῥὶν, vide *Mycteres.* Odoratus est instrumentum. *Nasi deperditi* restitutionem Chirurgicam primus publice tradidisse legitur Taliacotius, quam felicissime exercuisse Ioh. Griffonium, Chirurgum Bruxellensem, testatur Hildan. *cent. 3, obs. 31, & Epist. 62.* An vero *nasus factitius* ex alieno brachio post mortem illius, e cujus brachio fuit excisus, necessario corrumpatur, putrescat, & decidat, uti vult Helmont. *de magn. vuln. cur. n. 22, 23,* non est hujus loci ventilare. Est & nomen piscis cujusdam, apud. Aldrov. *l. 5 de pisc. c. 26.*

NATA, *Natta*, *Nasa*, *Nasda*, *Napta*, unum idemque significant, videlicet excrescentiam magnam carnosam, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem magnitudinis, dolore carentem, ex Guidone, Forest. *l. 3 Chir. obs. 7 Schol.* Rul. & Iohnson. ut & Dorneus descripserunt *Nasdam*, vel *Nattam*, quod sit gibbus. Parac. scripsit, quod sit incrementum præternaturale, partibus diversis corporis adnascens. Vocat etiam errorem naturæ: Hinc tot species *Nattæ* constituit, quot partium solidarum sunt differentiæ. v. g. *Carnosam*, *Glandulosam*, *Cartilagineam*, *Ligamentosam*, &c. *l. de ulcerib. & Apostem. c. 12. & alio libr. ejusd. titul. cap. 51.* Deducit vero a succo nutricio illius partis aberrante, & collecto. M. A. Severinus *Natam* vel *Nasdam* descripsit per tuberculum ex anomalis abscessibus unum, quod interdum ex graciliori basi, veluti ex pedunculo ficus, propendet, putavit etiam ad melicerides potius, quam ad steatomata referri. *l. de anom. absceß. cap. 27 & ult.*

NATARON, vel *Natron*, id est, *Nitrum.* Rul. Iohns.

NATATIO, κολύμβησις, fortassis dici posset, sumitur apud Gal. pro balneo in labris amplioribus, quæ δεξάμεναι, & κολυμβήθραι vocantur. Vide *Dexamene.* Gal. *l. 7 meth. med. c. 6 & alibi.* *Natatus* vel *Natatio* proprie est motionis species, quando animalis transportatio de loco in locum efficitur in aqua, Ioh. Alphons. Borellus *de motu animal. Part. I, c. 1 in princip.* Cor quoque *natare* dicitur vulgo, quando ad ventriculum seri influxus copiosior, & veluti fluctuatio sentitur. Lind. *Ex. IV, §. 71.*

NATES, γλουτοὶ, πυγαὶ, vide *Glutos.* A similitudine quadam prominentiæ duæ orbiculares cerebri, vel potius medullæ oblongatæ quoque vocantur *Nates.* Bartholin. *l. 3 Anat. c. 6.* VVillis *Anat. cerebri c. 14,* a Vesalio in diminutivo *Natulæ* vocantur ad imitationem Græci nominis γλουτία.

NATIO, ἔθνος, idem, quod *Populus*, *Gens*, *Regio.* Vide *Chora.* Pertinet ad circumstantias causarum sanitatis & morborum, uti recte docet Paracels. *l. de morb. Tartar. c. 2.*

NATIVITAS, γενέθλη, vel accipitur de ipsa hominum origine, & generatione; vel de astrologico judicio ex siderum certo positu, & aspectibus, qui fuerunt puncto temporis, quando homo natus fuit, quod hodieque vanum fallacissimumque judicatur; quemadmodum & ipse Helmont. reprobavit *in Tumul. Pestis.* Iung. *Theatr. Chym. Vol. VI, p. 349.*

NATIVUS, ἔμφυτος. Vide *Emphytos*, *Calidum.* *Nativa* etiam medicamenta vocantur, quæ sola natura suppeditat ad differentiam artificialium, Blas. *Med. Univ. p. m. 53.*

NATRIX, ὄφις, species dicitur serpentis, cujus descriptio videatur in Aldr. *l. 2 Hist. serp. & drac. c. 18.*

NATTA, vide *Nata.*

NATULÆ, vide *Nates.*

NATURA, *Physis.* Hujus vocabuli significationem varie & apud Philosophos & Medicos acceptam fuisse, jam olim Gal. observavit, & scripsit, *2 aph. 34, 2. de R. V. I. A. t. 34 alibique.* Ne dicam de hodiernis Scriptoribus, in quibus adhuc plures significationes occurrunt. Nobis nec libet, nec licet, omnes adducere omnium opiniones, sed saltem ea persequemur, quæ ad Medicinam pertinent, & cum hodiernis veris principiis concordant. Qui plura generaliora desiderant, inquirere possunt *in Theatr. Galenico* Mundellæ, Foes. *Oec. p. 670.* Augustin. Donii *Tract. de Nat. hom.* Dieter. *n. 913.* Casp. Rejes *C. El. q. 25*, ipsos etiam Physicos, qua veteres, qua recentiores. Hac vice sufficere possunt sequentia. *Natura*, φύσις, dicitur generaliter de omni corpore naturali, vel specialiter de homine. Utroque modo consideratur, vel substantialiter vel accidentaliter, quamvis ambo modi considerandi

haud

haud raro confundantur. *Natura* substantialiter, & quidem incomplexe considerata est principium & caussa efficiens omnium rerum naturalium, Parens rerum, Ars Dei, quæ sollicita satagit, ut & individuo conservando, & speciei propagandæ studeat, Iul. Alex. *l. 8 Sal. c. 3*, cujus vis Divina sese immiscet materiæ corporum naturalium, inque illa opera sua exercet, efformando, conservando, Idem *l. 2, c. 2.* Hanc *naturam substantialem* non omnibus corporibus naturalibus esse propriam & specificam, excepto homine, sed saltem dari universalem, diversas tamen corporum species ab ea dependere, propter varium mixtionis modum, hodiernorum Philosophorum plerorumque est hypothesis, de qua videatur Ioh. Marcus Marci *in Part. I Philos. Veter. restit.* An vero illa opinio adeo sit expedita, alii judicent: Nobis nondum videtur. Illa universalis *Natura* dicitur *Anima Mundi*, *Spiritus Mundi Æthereus*, &c. Hanc hypothesin etiam impugnavit clarissimus & celeberrimus Dn. Sturmius in quadam Dissertatione *Idolum Naturæ*, inscripta, in qua manifestæ absurditatis illam arguere non dubitavit, ideo quod illi Naturæ talis virtutes & potentiæ tribuantur, non sine blasphemiæ quadam nota, quæ soli Deo competunt. Contra quam Dissertationem postea insurrexit Cl. D. D. Scheltammerus in tractatu *de Natura sibi & Medicis vindicata* lectu haut indigno, ad quem rursus laudatus Sturmius *alia Dissertatione* respondit existimans, quod Adversarus cum larvis luctari videatur, siquidem, si per Naturæ vocem intelligitur lex, norma & ordo motuum corporibus naturalibus a summo Creatore concessa, & ab hoc ceu primo motore unice dependens, neque ipse hanc inficietur, verum solum illam, cui omnipotentiam, omniscientiam ad movendum Naturæ cum nonnullis gentilibus attribuerent. Ast novissime de nonnemine Eruditorum *ex Actis Eruditorum Lipsiensium* me legisse memini, qui a partibus D. Scheltammeri stare non est veritus, & quidem rationibus haut levis etiam momenti. Mearum quidem non est partium litem hanc dirimere meamque facere, interim non dissimulo me non videre, quid deroget omnipotentiæ Divinæ, etiam si quis legem illam & normam diversorum motuum a DEO summo Creatore ex liberrima voluntate corporibus naturalibus vi Benedictionis primævæ inditam & concessam Naturæ nomine venientem pro principio interno non mere accidentali, sed essentiali & substantiali habuerit, cujus virtute a primo motore omnino dependente variæ motuum species, nisi a materiæ ineptitudine aliisque caussis externis impediatur, fiunt & continuantur. Iungatur Gerhard Neufville *Synops. Univ. Med. in princip.* Ad hominem applicata vel esse debet *Anima Rationalis*, quæ juncta corpori, informat & exaltat illam *Naturam*, quam habet cum aliis corporibus naturalibus communem, sive mundanam; præsertim calorem, sive flammam vitalem, vel, si non placet, animam rationalem, ceu peculiarem substantiam mere incorpoream, immiscere negotio rerum corporearum, *Natura* hominis substantialis dicenda erit modo dicta *Flamma vitalis*, *calidum nativum*, *biolychnium*, quod propterea *anima medica*, item VVillisio *anima corporea*, vel *brutalis ignea* dicitur, non exclusa quoque *anima lucida*, sive *spiritu animali* in partibus nervosis, & ad sensum exsanguibus principii efficientis naturalis vices sustinente. Videatur VVillis *tr. de Anim. Brut.* Hæc *Natura humana* est caussa sanitatis, & Medicus morborum, quo tamen respectu Helmont. divisit haud fortassis inepte in *naturam. stantem*, *sedentem*, & *jacentem.* Per *stantem* intelligens, quæ sola morbis medetur spontanea bonitate, absque adminiculo artis Medicæ; Per *sedentem*, quæ surgere cogitur, antequam stet, ideoque surgit difficilius, hoc est, quæ opus habet remediorum congruorum minime violentiorum subsidio ad surgendum, ut postea stans morborum curationi præesse possit. Per *jacentem*, quæ nunquam ex se surgere potest; ut in morbis desperatis, quales sunt lepra, asthma, hydrops, epilepsia. *Tract. ignot. Hosp morb. n. 89.* Iung. Dieter. *d l.* Vel accipitur *Natura* substantialiter complexe pro ipso corpore naturali, in qua significatione de homine usus Hippocr. quando scripsit *tract. de Natura hominis*, & Galen. quando *Naturæ* humanæ partes dixit esse spirituosas, solidas, carnosas, sanguineas, &c. notante Iul. Alex. *not. in lib. 11 meth. med. c. 1.* Vel accidentaliter sumitur, & iterum generaliter, & quasi abstracte, uti sumsisse videtur Helmont describens, quo *Natura* sit jussus Dei, quo res id est, quod est, & agit, quod agere jussa est, *tract. Physic. Arist. n. 3*, & *tr. Blas Hum. n. 39.* Vel complexe pro *temperamento* uniuscujusque corporis naturalis, quod in homine est facultas illa, vis & potentia agendi, resultans ex præsentia, activitate, & appropriatione caloris vitalis, spiritus animalis cum humoribus & membris solidis. Vide supra *Crasis.* Estque effectus *Naturæ* substantialiter & complexe consideratæ. In qua significatione dici poterit de viribus medicamentorum: imo abusive de viribus morborum, uti notavit Dieter. *d. l.* ex Luciano & Chrysostomo, & notat proprietatem accidentalem alicujus rei. Secundum hanc significationem *Natura hominis* dividitur in *communem*, quæ omnibus hominibus competit ad differentiam *Naturæ* brutorum, & aliorum corporum naturalium; & in *propriam*, quæ unicuique humano individuo est propria, Gr. ἰδιοσυγκρασία dicta. Vide *Idiosyncrasia.* Iung. Iul. Alex. *l. 1 ad Glauc. c. 1.* Aliquando vocab. *Naturæ* significat *Pudendum muliebre*, Barthol. *l. 1 Anat. c. 32.* Keuchen. *ad Seren. p. 219.* Quid Chymici per *Naturam* intelligant, quæratur *in VI Voluminibus Theatri Chymici*, cum instituti nostri non permittat ratio, omnia loca heic annectere. In genere dicitur illis cœli cum elementis in generatione omnium, quæ sunt, exercitatio. *Vol. I p. 196.*

NATURALIS, φυσικὸς, dicitur de omni eo, quod a *natura*, tanquam a causa efficiente, dependet, vel quod natu-

naturam in se habet. Et ita opponitur *artificiali*, τῷ τεχνικῷ proprie dicto, quamvis & improprie *natura* dicatur *optimus artifex*, vel, ut antea ex Lindeno diximus, *Ars Dei*, *Ex. III*, *§. 8*. Prædicatur de diversis rebus, v. g. de corpore, & ejus partibus: de facultatibus & actionibus. Interdum vero a Medicis significatio illa restringitur ad eas *facultates* & *actiones*, quæ abdomini & ventri inferiori attribuuntur, ut sunt, *nutritiva*, & *generativa*, *nutritio*. & *generatio*, cum subordinatis. Vide Institutionistas, & in specie *Dogm. nostr. p. 89*. *Spiritum* quoque *naturalem* in hepate elaboratum Gal. cum suis asseclis statuerunt, quem tamen recentiores merito rejecerunt. Interim nos hoc nomine substituere non dubitamus pro *nutritione fermentum ventriculi*, & pro *generatione spiritum genitalem*. Vid. *Dogm. nostr. p. 64 seq* & *Disp.* D. D. Oheim. *ad mentem nostram conscripta de Liquore Nutritio*, & *animali Consectario* I *Naturale* quoque interdum idem significat, quod *secundum naturam*, κατὰ φύσιν id est, *sanum*. Dogm. *p. 16*. Tandem *Naturale* opponitur *præstigioso*, & diabolico. Ita *Magiam naturalem* defendere ausus est Paracelf. *in Tr. de Podagra*, *alibique*. Et *naturalia* remedia opponuntur magicis. C. Rejes *C. El. q. 28*. *Naturalis*, interdum pro consueto, quibus consuetudo altera natura. Dom. Leon. *art med. l. 4*, *cap. 10*.

NATVS, ἔγγονος, ἐγγενής, idem, quod *filius*, Galen. *l. 2 de sem. c. 5*. Hinc & νεογνός, recens *natus*, pro νεογόνος, Hipp. *3 aph. 24*. Iung. Diet. *n. 564*.

NAVIFORMIS, σκαφοειδής, epitheton est *ossis*, in tarso, quod & *naviculare* dicitur, a scaphæ vel cymbæ similitudine, connectitur cum talo, & tribus ossibus tarsi superioribus. Barthol. *libell. 4 An. c 21*.

NAVIGATIO, ναυτιλία, quid proprie significet, non pertinet ad Medicum, sed ex aliis Dictionariis constat. Consideratur vero *navigatio* tanquam caussa vomitus, ob motum corporis, corpus & humores hinc inde agitantem in nondum assuetis, uti patet ex Hipp. *4 aph. 14*. Iung. Dieter. *n. 561*. Cæterum de *navigantibus* observavit Helmont. quod duplo, imo triplo, & amplius edant plus, nisi ægrotent, minus vero excernant, quam dum in terra degunt, *tr. Blas human. n. 36. tr. Alim. Tartar. in fontic. n. 15*. Quod *navigatio* a veteribus pro insigni remedio in phthisi, atrophia, hectica commendata fuerit & quidem longa, ex Plinio, Corn. Celso, Cœlio Aureliano demonstravit D. D. Stahl *in Propemptico ad Disp. Inaug. Dn. Ioh. Sam. Carl Oringens. de Fundamentis Pathologiæ Practicis*; An vero hoc hodieque & in quibusvis locis maritimis locum habeat & securum adeo habendum sit remedium', ulteriori indigere adhuc ventilatione, ex variarum circumstantiarum circa subjectum & caussas examinatione plane mihi persuasum habeo.

NAVSEA, ναυτία, proprie *fastidium* illud & conatum ad vomitum significat navigantibus familiarem. Sumitur vero communiter pro omni ciborum fastidio. Est symptoma ventriculi, ad actiones læsas mixtas ex imminuta & depravata pertinens, & potest describi, quod sit propensio, vel conatus quidam ad vomitum irritus, cum anxietate circa præcordia, & salivatione oris, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo vitiosi acido-biliosis; fibras vellicantibus, & spiritus animales insufficienter ad explosionem irritantibus. Vid. Sylv. *l. 2, c. 9*, *§. 3 & c. 30*, *§. 86*. Dekers ad Barbette *l. 4*, *c. 2*, *lit. a*.

NAVSIOSIS, ναυσίωσις, in genere idem significat, quod ναυτία vel ναυσία, i. e. *Nausea*. Hippocrati vero denotat peculiarem affectum vasorum sanguineorum sive venarum, quando velut nauseabundæ sanguinem effundunt & evomunt, qui affectus & ἐκχύμωσις, vocatur, *lib. 2 de fract. t. 24*. Iung. Gal. *in com. ad h. l.* & Foes. *p. 425*. Vide supra *Ecchymosis*.

NAVTEA, quid significet, nondum adeo expeditum est. Quidam existimant, aquam de coriis, vel, quod est verius, aquam de sentina dicta a nautis significare, ut Non. Marcellus. Alii vero statuunt, esse herbæ nomen, cum granis nigris, qua coriarii utuntur, quæ quia nauseam facit, hoc nomine insignita fuit. Alii dicunt, *Nauteam* rubidum quid esse, quo Pontificum vestimenta quædam colorant. Rhod. *ad Scribon. n. 180*.

NAVTIA, ναυτία. Vide *Nausea*.

NAVTILIA, ναυτιλία. Vide *Navigatio*.

NAVTILVS, ναυτίλος, vel ναυτικός, est genus testacei animalis, cujus diversæ sunt species, quarum descriptionem vide apud Aldrov. *l 3 de Testac. c. 3 & 4*. *Nautili* lapidei meminit Chiocc. *Mus. Calceol. sect. 3*, *p. 415. seqq*.

NAXIA, ναξία. Vide *Cos*, a *Naxo Insula*.

NEANICOS, νεανικός, proprie dicitur *juvenilis*. Apud Hipp. vero idem esse videtur, quod *vehemens*, fortis, magnus, uti patet ex *1 Prorrh. s. 1*, *t. 9*, *& s. 3*, *t. 42*; *Coac. t. 97*, *226*, *363*; teste Foes. *d. l.*

NEANIS, νεᾶνις, puellam *juvenculam* significat. Hipp. *l. 2 de morb. mul. IIX*, *38*.

NEANISCOS, νεανίσκος. Vide *Juvenis*.

NEAPOLITA, νεαπολίτης, autor quidam Medicus, a quo nomen accepit smegma quoddam *Neapolitæ* dictum, adversus μιλφώσεις, ap. Ægin. *l. 3*, *c. 22*. Gorr.

NEAPOLITANVS, epitheton *Morbi Gallici* ita dicti ideo, quod primo homines passi dicantur hanc ægritudinem in Italia, dum Rex Gallorum *Neapolin* occupabat. For. *l. 23 obs. 1 Schol.* Vide alios de hoc morbo autores. Parac. vocat *Neapolitanum crimen*, *l. 3 Chirurg. magn. c. 1*, *7 & 8*.

NEAROS, νεαρός, i. e. *recens*, cui opponitur *vetus*, παλαιός. Vsurpatur de sanguine Hipp. *l 5*, *aph. 43*. Iunge Dieter. *n. 562*.

NEASTRON, terminus Paracelsicus, significans motionem elementorum in elementatis, sive in omnibus,

bus quæ ab elementis oriuntur, & diffundit sese veluti in suos ramos, & quo pervenit, sese exerit. Hinc quædam partes expositæ sunt *Neastro* Ignis; quædam aëris; aliæ, aquæ, vel terræ. Dicitur etiam *Morbus Elementorum.* Vide *Tab. 9 de generat. febr.*

NEBULA, νέφος, νεφέλη, νεφέλιον, quid proprie significet, ex Physicis notum esse potest, videlicet congeriem exhalationum, vel vaporum crassiorum, circa Horizontem, ab aëre nunc magis, nunc minus frigido condensatorum, instar nubis tenuioris, unde & *Nubes sterilis* vocatur, Aristot. *l. 1 Meteor. c. 9.* Pertinet interdum inter causas morborum procatarcticas, præsertim si inquinata fuerit. Parac. *de morb. metallifossor. l. 1 Tract. 2, c. 1.* Per translationem in foro Medico de diversis rebus dicitur. I. de vitio oculi, h. e. superficiaria *albedine tunicarum oculi* tenuiori. Nam si crassior fuerit *Albugo*, λεύκωμα vocatur. Hæc *Nebula* vocatur *Albugo tenuis*, Senn. *l. 1 Med. Pr. p. 3, f. 2, c. 16.* Vel eandem habet significationem quam *Nubecula*, *Nubes*, de quo vocab. paulo inferius.

NEBULGEN, est sal ex humiditate nebulæ super lapides in pratis decidentis, a calore Solis induratum. Paracelf. *Scholiis in libr. de Grad. & Compos.* Dorn. *in Dict. Rul.* & Iohnf. *in Lex.*

NECANS, θανάσιμος, θανατώδης, idem, quod *Lethalis.* Ita Cappadox apud Plaut. dixit: *Lien* necat, i. e. mori facit, magnitudine sua, & doloris, exponente Linden. *Ex. IX, §. 30.*

NECESSITAS, ἀνάγκη, vide *Anance*, *Anancæos*, ἀναγκαῖος. *Necessitas* duplex est: & ex hypothesi, quemadmodum & res *necessariæ* duplices sunt. Vide Dieter. *n. 53.* Helmont. non inepte *necessitatem* ingeniorum & inventionum matrem vocavit, *tr. Natt. Contr. nesc. n. 6.* *Necessariæ res* alias dicuntur, quibus carere non possumus, *Th. Ch. Vol. I, p. 238*, sed illis sive velimus, sive nolimus, corpus nostrum utitur, Gal. *ad Thrasybul. c. 18.* Hæ sunt Res sex non naturales. Vide *Dogm. N. p. 73. seq.*

NECESSITUDO, ἀνάγκη πρὸς φιλίαν, est peculiaris quædam *necessitas*, sive tale jus, quo eorum, quos Deus, & sua voluntas insolubili religiosæ conjunctionis vinculo colligavit, atque innexuit sibi invicem, cuilibet concessa est potestas ab altero petendi, exigendi cum amoris debita, tum propinquitatis officia, & beneficia charitatis, uti elegantissime descripsit Lind. *Ex. XV, §. 89.*

NECHIASECH, terminus Paracelsicus, qui quid significet, non adeo planum est. Videtur tamen significare portiones salinas, corrosivas, & depascentes; & occurrit *in l. 1 de ulcer. apostem. Syronib. & Nodis cap. 5.*

NECRO ASTRALE, legitur etiam apud Parac. *l. 2 de podagr.* §. *Necromantia.* Verum quid significet, fateor meam hebetudinem. Spectat ad *Necrocomicam*, & hæc ad *Necromantiam*, de quibus mox.

NECROCOMICA, sunt prodigiosa præsagia, rei futuræ cujuspiam prænuncia, per signa ex aere in terram decidentia, ut cruces olim temporibus Maximiliani I. Imp. ac alia multa. Dorn. *in Dict. Rul.* & Iohnf. *in Lex.* ex Parac. qui passim in scriptis meminit, v. gr. *d. loc. de podagric. & Fragm. de Anat. ocul. & c l. 9 de Signat. rer. natur. &c.*

NECROLIUM, est remedium, quod mortem pellere, ac vitam conservare potest, Dorn. *in Dict. Rul.* & Iohnf. Unde & *Necroliæ artes* dicuntur, & qui eas callent, *Necrolii*, apud Parac. *l. 5 de Vit. long. c. 5.*

NECROMANTIA, νεκρομαντία, est ars illicita, (& revera Diabolica) quæ cum mortuis operabatur olim, ut cum astra manifestabantur apud mortuos. Is dicitur vere *Necromanticus*, qui mortuos comparere facit, voces & responsa potest ab illis extorquere, circuire cogit, ac edere mirabilia. Quicquid mortuorum capitibus, ossibus, acubus, linteis, pharetris, sepulchris, ac similibus arripitur, vel adimpletur, sub nefariam hanc artem cadit, quæ tota superstitiosa, ac Christiano fugienda ac detestanda, sunt verba Dorn. Rulandi & Iohnsoni. Vocatur & *Goëtia*, apud Lang. *l. 1, ep. 71 & l. 2, ep. 46.* Distinctio Paracelsi in *Necromantiam astralem*, & *sortilegisticam*, nullius videtur momenti, cum astralis sit mere commentitia, nitatur falsis hypothesibus, & cum altera diabolica & detestanda *Sortilegistica* facile participet. Præstat igitur, abstinere a talium Scriptorum lectione.

NECROSIS, νέκρωσις. Vide *Mortificatio.*

NECTAR, νέκταρ, vocabatur gentilibus *potus Deorum*, quemadmodum *Ambrosia*, eorundem cibus. Proprie vero *Nectar* dicitur vinum mulsum, ex musto confectum, hoc modo: Mustum, quousque ad dimidias fere resideat, excoquitur, & in decem ejus sextarios unus Mellis Attici miscetur, post in cadum transfunditur, gypsatoque vasis spiraculo in umbra reconditur, ex Gorræo, qui ex Constantino Cæsare *l. 8 de agricult.* desumsit. Verum inflationibus obnoxium esse perhibetur, & stomacho adversum, daturque alvi ciendæ causa. Aliam vero & magis conditam aromatibus descriptionem tradidit Linden. *Ex. X, §. 153*, qui ex Festo, *Nectar* idem, quod *Myrrhinum* vel *Murratum* vinum docuit. Laudavit quoque, quod sit suavissima confectio, nec dubitandum, fuisse inter veterum lautitias *§. 154.* *Nectar* quoque peculiare proposuit Paracelf. *l. 2 de Tartar. tr. 1, c. 2*, ex liquoris Ficticellæ unciis tribus, & Rubedinis de Colcothar unc. duabus, cujus dosis drachm. dimidia in vino bono, & commendat ad urinam promovendam. Videantur *Schol. & Fragm. ad h. l.* Iohnf. scripsit: *Nectar* fit ex correcto & claro vino: Correctum vinum rubrum est coagulatum: Clarum est vinum album, *l. 1, Lex. Med. & l. 2.* *Nectar* est confectio Albuminis ovorum. Sic etiam alii Medici recentiores inventa sua remedia hoc nomine exornare non dubitarunt.

v. gr.

v. gr. Langius *Nectar* adſtringens ex Acoro adulterino. *Nectar* Catharrhorum Mynſ. e ligno Saſſafras. *Nectar* ſuccoſum e Bryoniæ. Vid. Etmuller *in Schrœd. dilucid.* & loca quærantur *in Indice.*

NECTAREVS, *Nectarites*, νεκτάρεος, νεκταρίτης, Epitheton (1) *Vini*, apud Dioſc. *l 5, c. 66.* (2) *Antidoti*, apud Gal. *l. 8 de C. M. S. L. c. 7*, quæ duo tamen ab *Helenio* potius ita dicta videntur eſſe, quod *Nectarion* Gr. dicitur a quibusdam. (3) *Eclegmatis* Anodyni contra colicam, pleuritidem, & dyſpnœam, *l. 9, d. t. c. 4*, ubi tamen *Helenium* non ingreditur, & ita ratione ſuavitatis ob miſturam vini generoſi & mellis ita dictum fuit. Cur vero (4) *Collyrium* Marci *Nectarium* νεκτάριον, ad lippitudinem & χημώσεις curandas faciens, vocatum fuerit, *l. 4 tit. eod. c. 7*, rationem nullam videmus.

NECTROMANTIA, dicitur ſpecies quædam Philoſophiæ Paracelſicæ, rectius *Magiæ*, ab antiquis etiam *Gaballia* dictæ, cujus quatuordecim partes recenſet *Philoſoph. ſagac. l. 1.* Dividitur in *Naturalem* & *Cœleſtem.* De hac egit *d. tit. l. 2.* Verum merito habenda ſuſpecta hujusmodi ars, eamque præſtat ignorare, quam in eam anxie inquirere.

NEDEON, quid Paracelſo ſignificet, nec Dornæus, nec alii ejus ſectatores explicarunt. Videtur vero denotare aliquam ſpecificam rei uniuscujusque naturalis proprietatem eſſentialem, vel virtutem Occurrit *l. 4 Philoſoph. tr. 2, c. 1.*

NEDYIA, νηδύϊα, vocantur τὰ ἔντερα, *inteſtina*, viſcera abdominis. Gorr. & Foeſ.

NEDYS, νηδὺς, ſignificat *ventrem inferiorem*, & in ſpecie ventriculum. Vſus aliquoties Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 4; l. de A. L. & Aq. XLVI, 13; l. de Carnib. vel Principiis XII, 19; XIII, 1; l. de Arte XVII, 3; XXI, 21; l. de Corde I, 11; l. de nat. mul. LX, 2;* Iung. Foeſ. *430.* Legitur & apud Moſchion. *de morb. mul. c. 52.*

NEDYVSA, νηδυῦσα, eſt epitheton τῆς δίψας ſive *ſitis*, & ſignificat vehementem, *inexhauſtam*, veluti in viſcerum penetralibus alte infixam. Legitur *Coac. t. 173*, quamvis Interpretes adhuc ambigant circa lectionem hujus textus. Videatur Holler. *in Comm. ad Coac. Hipp. p. m. 413.* Ionſton. *p. 136.* Foeſius *d. l.*

NEFRENDES, νωδοὶ, dicuntur in genere, qui *carent dentibus;* ita pueri quoque *nefrendes* ſunt, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non poſſunt; & ſenex *nefrendis*, vel *nefrens*, qui dentibus caret. Vide Keuchen. *not. ad Seren. p. 96.* Stricte tamen de porcellis plerunque dictum fuit, qui nondum fabas, & alia legumina dentibus frangere potuerunt, Iul. Alex. *Not. in Gal. l. 1 de Al. fac. c. 12.* Quæ derivatio veroſimilior eſt, quam illa Fulgentii Carthaginenſis, apud Aldrov. *lib. 1 de quadr. biſulc. c. 36*, qui porcum caſtratum *nefrendem* dictum fuiſſe credidit, quaſi ſine νεφροῖς, i. e. ſine renibus. Etenim renibus non privantur caſtrati, ſed teſticulis.

NEIAERA, νείαιρα, νειαίρη, vel oxytonês νειαιρὴ, dicitur *imus venter.* Legitur aliquoties apud Hippocr. *Coac. t. 591; l. de nat. mul IV, 6*, quamvis Lind. poſuerit ἐς τὴν αἰθρίην, i. e. ſub dio. Verum Foeſ. legit τὴν νειαιρὴν, *l. 1 de morb. mul. LXXXI, 4.* Iunge Foeſ. *pag. 425*, & ipſe Erotianus legit νείαιραν quam, γαστέρα interpretatur, alios vero colon, quod ſub κοιλίᾳ ſitum eſt, ita nominare dicit.

NEILION, νείλιον, nomen eſt malagmatis, cujus deſcriptio habetur apud Ægin. *l. 7, c. 18.*

NENEMIE, νηνεμίη, venti ceſſatio, *ſerenitas*, aëris tranquillitas dicitur. Foeſ. *Oec. p. 431.*

NENVFAR, dicitur *Nymphæa.* Dict. *Iatr. p. 90 ad fin.*

NENVFARENI, dicuntur ſpiritus, aërem inhabitantes. Dorn. Rul. & Iohnſ. *ex Paracelſ. Philoſ. ad Athenienſ. l. 1, text. 13*, ubi tamen *Neufareni* legitur.

NEOCHMOS, νεοχμὸς, ſubſtantive, & adjective ſumitur, & denotat vel *innovationem* vel *rem* recenti motu *innovatam.* Hipp. *l. de morb. mul. XXIIX, 24;* & adverb. νεοχμῶς, *noviter l. 1, h. tit. XXXII, 6.* Iung. Foeſ. *p. 426.*

NEOGNOS, νεογνὸς, recens natus. Vide *Natus.*

NEOPOTOS, νεόποτος, dicitur, *qui recens potum* ſumſit. Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 55.*

NEORRHOPHETOS, νεοῤῥόφητος, vocatur, qui *noviter ſorbitionem ſumſit.* Hipp. *d. l.*

NEOS, νέος, duo ſignificat: *Novum* & *Iuvenem*, Dieter. *n. 565.* Vide *Iuvenis.* A νέος deſcendit adverbium νεωστὶ, *recens*, *noviter*, nuperrime, de quo videatur Linden. *Ex. XIII, §. 287. ſeq.*

NEOTERICOS, νεωτερικὸς, *recentior.* Vſurpatur frequentiſſime de Scriptoribus & Autoribus, ad differentiam veterum & antiquiorum, quod paſſim occurrit.

NEOTEROPOEEO, νεωτεροποιέω, id eſt, *innovo*, novi quid molior. Quo verbo uſus Hipp. *1 aph. 20; l. de Humor. III, 83;* quod alibi expreſſit per καινουργέω, *l. de vet. med. XXXIIX, 2; Paſſiv.* νεωτεροποιεῖσθαι legitur *l. 2, Epid. ſ. I, 29.* Vide Foeſ. *p. 430.* Dieter. *n. 569.*

NEPA, idem, quod *Cancer.* Keuchen. *ad Seren. pag. 136.* quamvis Aldrov. potius *Scorpionem* denotare velit, *l. 2 de cruſtat. c. 16, p. 160, h. & 170, h. ed. Bonon.*

NEPENTHES, νηπενθὴς, potio olim vocabatur, quæ fecit oblíviſci malorum, uti demonſtravit Lind. *Ex. X, §. 144.* Caſp. Rejes *C. El. q. 2, n. 12, & q. 88, n. 13*, per quam colloquium ſuave inter convivas fuiſſe intellectum quoque exiſtimavit Lang. *l. 1, ep. 56*, quamvis alibi herbam aliquam, *Oenotheram* dictam, vino inditam ſtatuerit hunc effectum producere, *l. 3, ep. 6.* Chymici tamen tranſtulerunt vocabulum hoc ad *Compoſitionem* quandam *Opiatam*, cujus meminit Libav. *S. A. Ch. l. 8, c. 44.* Beguin. *in Tyrocin.* Iohnſ. *in Lexic. l. 2* Schröder. *l. 4, cl. 2, p. 314:* deſcriptio vero occurrit *in Diſpenſat Norimberg. p. 186.*

NEPHELE, νεφέλη, non modo vocatur *Nebula*, sed & *Nubes.* Vide *Nubes.*

NEPHELOIDES, νεφελοειδὴς, *nubilosus*, epitheton urinæ, quæ multum albæ nubeculæ continet. Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 43.*

NEPHRIDION, νεφρίδιον, dicitur *pinguedo renalis*, quæ renibus adjacet. Hipp. *l. 2 de morb. mul. L. 14.* Foesf. *p. 425.*

NEPHRITICOS, νεφριτικὸς, duplicem potissimum habet significationem: unam Pathologicam, alteram Pharmaceuticam. Iuxta illam dicitur vel de ipso morbo, & ita coincidit cum *Nephritide*; vel de Ægris, sive Calculo, sive inflammatione, sive alio affectu renum laborantibus, ap. Gal. passim, v. g. *l. 6 de L. A. c. 2 & alibi.* Vel de Excretionibus, *1 Epid. s. 2, c. 8.* Iuxta hanc in genere medicamenta renibus conferentia vocantur νεφριτικὰ, *Nephritica*, Gal. *l. 6 de tu. san. c. 11; l. 10 de C. M. S. L. c. 1.* Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. II, s. 1, c. 18 p. 679 seqq.* In specie vero apud recentiores laudantur *Lapis Nephriticus*, & *Lignum Nephriticum.* De illo legatur Schröder. *lib. 3, c. 5, n. 4.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Chiocc. *in Mus. Calceol. sect. 3 p. 331 seqq.* Confirmat & Rhodius hujus lapidis amuleticam virtutem contra calculum *Cent. III, Obs. 30.* De hoc Schröder. *l. 4, cl. 1, n. 228.* Fr. Hofm. *ad h. l.* Chiocc. *d. l. s. 5, p. 575.*

NEPHRITIS, νεφρῖτις, vocabulum valde æquivocum est. Physiologice ita dicta fuit *vertebra prima lumborum*, quæ & ἀσφαλτῖτις, Gorr. & Lind. *Med. Physiol. l. 2, c. 14, §. 34.* Pathologice vocabulum accipitur vel late pro *omni morbo renum*, sive similari, sive organico, uti colligere est *ex 6 aph. 6; l. 6 Epid. s. 8, t. 4.* Gal. *l. de affect. in renibus cogn. & cur. cap. 2.* Consentiunt Foës. *p. 430.* Dieter. *n. 566.* Castell. & alii. Vel stricte & rursus dupliciter: 1. pro *Renum Calculo.* Vide *Calculus*, Græc. λιθίασις. Ita accepit Helmont. quoque *tract. de Lithiasi passim.* 2. pro *Inflammatione Renum*, quæ magis accurata & propria est significatio, ad similitudinem aliorum morborum Græce in ῖτις desinentium. Vide *Itis.* Describitur a Galen *in Def. Med.* *Nephritis* est renum inflammatio cum vehementi dolore, cui interdum conjuncta est urinæ difficultas, cum fibrosis excretionibus aut arenosis, aut modico sanguine. Causa cum aliis inflammationibus est communis, videlicet sanguis acrior & biliosus, vel erysipelaceus impeditus in transitu, ex arteriis emulgentibus, ad venas emulg. & ita ex stagnatione inflammans. Forest. *lib. 24, obs. 1 seqq. & alii.* Vocatur & *Nephrisis*, apud Helmont. *d. l.* Accipitur etiam adjectivum apud Hipp. ubi legitur νεφρῖτις φθίσις, *tabes renalis*, *l. de int. aff. XVI, 18.*

NEPHROS, νεφρὸς, dicitur Latine *Ren.* Usitatius pluraliter νεφροὶ, *renes*, Dieter. *n. 567.* Horum historiam vide in Anatomicis, specialiter Barthol. *l. 1 Anat. c. 17.* Commentum Olhafii de *renum* vi σπερματοποιητικῇ, quod tamen aliquot Medici Clarissimi amplexi sunt, refutatum legere licet apud Lind. *Medic. Physiol. l. 2, c. 5, §. 142 seqq. multis.* Barthol. vero *d. l.* adhuc fluctuare videtur. *Ren* quoque accipitur abusive interdum pro *Testiculo*, quo sensu sumsit Ionston. *Syntagm. Med. p. m 1017.*

NEPHROTOMIA, νεφροτομία, dicitur *sectio Renum*, de qua legi poterit apud Hipp. *de int. aff. XV, 19.* Enimvero non ibi sermo est de *sectione* ipsorum *renum*, sed de sectione abscessus juxta renes. Impossibilis igitur potius habenda est *Renum sectio*, cum Bonetto *Mercur. Compit. l. 3, p. 43.*

NEPION, νήπιον, vide *Infans.* Foës. *Oecon. p. 431.*

NEPONES, vide *Barones.*

NERITA, νηρίτης, dicitur species testaceorum, & quidem *turbinatorum*, cujus descriptionem, cum variis differentiis, vide apud Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 26. seqq.*

NERONIANA, epitheton *Venæsectionis*, quando plures, quam una, tunduntur venæ, uno die. Hildan. *cent. 6, observ. 92*, ubi exemplis demonstrat, hujusmodi venesectionem merito esse reprobandam.

NERVALIA, *ossa*, vide *Arcualis.*

NERVI reversivi. Vulgo recurrentes, Trinc. *l. 5, c. 1.*

NERVINUS, νεῦρος, νευρώδης, *Nerveus*, *Nervosus.* Sumitur vel Physiologice, pro partibus illis de nervorum natura participantibus, vel ad nervi naturam, similitudinem accedentibus; ut sunt *Fibræ*, *Ligamenta*, *Tunicæ*, &c. quæ propterea communi nomine appellantur *partes Nervosæ* passim in Autoribus. Ad primam significationem referre libet nomen plantaginis, quod dicitur πολυνεύρος, *multinervia*, vel *Nervalis*, Scrib. *n. 12.* Rhod. *ad h. l.* Vel Pharmaceutice tribuitur remediis, ad *Nervos & Nervosas partes* utilibus. Ita in Dispensatoriis *Emplastrum Nervinum* legitur, ut & *Unguentum*; nec non Libav. *S. A. Ch. l. 8, c. 8.*

NERVUS, νεῦρον, accipitur late & stricte. Late includit, præter *nervos* proprie dictos etiam *Tendines* & *Ligamenta*, v. gr. Hipp. *l. de Arte XIIX, 2; l. de Principiis, vel Carn. XI, 3; & alibi sæpius.* Vide Foes. *p. 427.* Stricte dicitur de canalibus, spiritum animalem ad partes sensui & motui locali destinatas deferentibus, unde & instrumenta sensus & motus dicuntur, quorum historiam pete ex Anatomicis, in specie Bartholin. *libell. 3 Anatom. per totum.* VVillis *Anat. Cerebri c. 17, 19. seqq.* & ex novissimis Vieussen *Nevrologia* accurate conscripta. *Nervum* non esse organum executivum motus voluntarii, (scil. quatenus est pars solida organica) sed organum delativum imperii voluntatis, recte scripsit Helmont. *tr. Catarrhi delir. n. 59 & tr. de Lithias. c. 9, n. 15.* Quæ *nervorum* sit structura, & quæ conformatio ope microscopii deprehendatur, vide apud Bonett. *Med. Septentr. l. 1, s. 4, c. 11.*

NESDER, legitur apud Paracelf. *l. 1 Philof. ad Athen. c. 14*, fed quid fignificet, non licet determinare.

NESIS, νῆσις, proprie fignificat *accumulationem*, σώρευσις Gr. dictam, a νέω, *glomero*. Hinc νῆμα *filum glomeratum* notat. Per translationem vero dicitur de morbo, ex humorum accumulatione facto, Hippocr. *l. de L. in hom. XXXII, 1.*

NESTEIE, νηστείη, vide *Iejunium*. Νῆστις, vide *Iejunus*.

NETOPON, νέτωπον, nomen eft medicamenti cujusdam odorati, & ex variis aromatibus mixti, propterea fumtuofi. Qualia erant mulierculārum Romanarum Vnguenta, Spicatum, Foliatum, Comagenum, & Sufinum, cujus Hipp. paffim meminit in libris *de nat. mul. & morb. mul.* de fuperfœtatione, in affectibus uteri peffariorum loco adhibendi, tefte Lang. *l. 1 ep. 67*. Loca vero Hippocratis allegata vide ap. Foëf. *Oec. p. 426*. Sunt qui confundant cum *Metopio*. Vide *Metopion*. Alii Galbanum, alii oleum amygdalarum dulc. effe crediderunt. At Profp. Martianus omnes has opiniones fufpectas reddidit ex ipfis Hipp. textibus, fatius effe dicens, ingenue fateri ignorantiam, quam temere animos legentium velle decipere, *Annot. ad Hipp. l. 1 de morb. mul. p. 271.*

NEVROCHONDRODES, νευροχονδρώδες, dicitur *ligamenti genus* durum, *cartilagineum*, partim latum, partim rotundum. Medium quoddam corpus inter cartilaginem & ligamentum: hoc quidem durius, illa vero mollius. Ejusmodi habentur in articulo pternæ cum aftragalo, & vicinis partibus. Tale etiam in intimo finu coxendicis vifitur, valde quidem durum, quod principio tam latum eft, ut pubis foramen etiam attingat; deinde paulatim contrahitur, rotundiusque factum inferitur in medium cruris caput. Hæc Gorræus. Legitur apud Gal. *l. 2 de Temp. c. 3*. In magnis etiam animalibus tale corpus νευροχονδρῶδες reperiri, fcribit Idem *l. 6 de V. P. c. 19.*

NEVROLOGIA, νευρολογία, i. e. *defcriptio* accurata *nervorum*, qualem Th. VVillis *in fua Anatom. cerebri* aliique ex hodiernis Anatomicis exhibuerunt.

NEVROMETORES, νευρομήτορες, vel νευρομήτραι, vocantur *Mufculi Pfoas*, uti fcibit Fallop. *in Obf. Anat.* quæ extant *Tom. I Oper. p. m. 390*. Vefal. *l. 2 de H. C. F. cap. 38.*

NEVRON, νεῦρον. Vide *Nervus*.

NEVROTOMIA, νευροτομία, vel anatomicam nervorum fectionem fignificat, vel præternaturalem eorundem diffectionem.

NEVROTROTOS, νευρότρωτος, qui *nervum vulneratum* habet, Gal. *l. 3 de C. M. P. G. c. 21*. Ita νευρότρωτα vocantur *nervorum vulnera*, *l. 7 S. Fac.* § Nuces *Caryæ.*

NEVTER, οὐδέτερος, dicitur de qualitate, vel facultate, qua corporis humani, qua medicamentorum indifferente, tripliciter, vel, quando non participat de duobus extremis: vel quando de ambobus: vel quando modo de uno, modo de altero participat, Gal. *l. 1 de S. Fac. c. 21, & l. Art. Med. c. 6*. An omnibus tribus fubdivifio applicari poffit *Neutrius* in *Neutrum* femper: *Neutrum*, ut multum: & *Neutrum*, ut nunc, ventilavit, fed absque artis emolumento, Hier. Cardanus *in Contradicent. l. 1, tract. 6, contrad. 6 & 7*. In fpecie de *ftatu* corporis humani *Neutro* noftram fententiam vide *in Dogm. Med. Gen. in Prælimin. p. 8, 9*. *Neutralitas* quoque a Chymicis defcribitur, quod fit *neutraliter* media difpofitio, vel mediocritas, in qua per modum medii fefe habituant actiones fui fubjecti ad confervationem fpeciei, ex Lullii *Theorica c. 2 in Vol. IV. Theatr. Chymic. p. 4.*

NEVTHA eft pellicula, vel oculis, vel auriculis infantum adnafcens, five totam pueri faciem tegens in partu. Dorn. Rul. & Iohnf. ex Paracelf. *l. 1 de Præparat. tr. 4 de Vitriol. alb.* An fortaffis Amnios?

NEVVS, idem, quod *Nævus*. Legitur *in Lexic.* Scrib. Rhodii & alibi.

NEXIS, νῆξις. Vide *Natatio*.

NEXVS, πλοκή, idem, quod *Connexio*. Dicitur etiam de membranis fœtum involventibus, notante Keuchen. *ad Seren. p. 223.*

NICARION, νικάριον, vocatur genus quoddam *Collyrii nardini*, ex lacte præparati, ad multa oculorum vitia perutilis, cujus defcriptio habetur apud Aët. *l. 7, c. ult.* citante Gorræo.

NICCOLVS, nomen Gemmæ, ap. Chiocc. in *Muf. Calceol. fect. 3, p. 212*, cui tribuitur vis movendi affectus, & fpiritus turbandi, cogendique, adeo ut triftitiam & audaciam excitet.

NICODEMVS eft nomen proprium, de quo e S. Literis *Ioh. III & XIX* conftat. Cur vero Angli oleum quoddam *Oleum Nicodemi* vocaverint, cujus defcriptio *in Pharmac. Colleg. Londin. p. m. 333* habetur, me & fortaffis plures alios latet.

NICON, item *Ninon*, barbaris vocatum fuiffe *Helleborum*, teftatur C. Rejes *Camp. El. q. 63. n. 45.*

NICOTIANA, vide *Tabacum*.

NIDOR, κνίσσα, dicitur odor fœtens & redolens aduftionem, Lind. *Ex. XIII, §. 283*. Vel eft odor fumofus pinguedinis, qualem dant toftæ cornua capræ, Keuch. *ad Sammonic. pag. 284*. Qualem fi accidat in ventriculo gigni, quod percipi poteft ex faliva, ructu, vomitu, indicio eft, pingue ciborum amburi, & tranfire in quid fimile bili. Lind. *d. l.*

NIGER, *Nigredo*, μέλας, μελασμός. Vide *Melas*, *Melafma*, *Melafmos*. De *nigredine* Mercurii fixa lege Libav. *S. A. Ch. l. 3, c. 15*. In opere Lapidis Philofophici *Nigredo corvina* quid fit, vid. apud eund. *T. II Oper. p. 98, 368, 405, 407*. Iung. *Th. Chym. Volum. III, p. 726; Vol. IV, p. 546 & 891.*

NIGRIFICATIO dicitur illa ipfa operatio, quando aqua illa Mercurialis Philofophica fupra nigra appa-

 ret,

ret, & veluti vellus nigrum aut pellem nancifcitur. Et quia Sol & Luna, i. e. aurum & argentum inerant, dicebant etiam *Eclipsin Solis & Lunæ*, ac *Nigrificationem Maris*. Th. Chymic. *Vol. III p. 434.*

NIGROMANTIA olim erat ars naturalium rerum in terra abfconditarum, ut minerarum & metallorum, &c. Poftea Diaboli inftinctu & malorum hominum nequitia in abufum abiit, arsque diabolica facta eft, Rul. Dorn. vero *in Diction. Parac.* & Iohnf. *in Lex.* paulo clarius ita defcripferunt: *Nigromantia* eft ars nefanda & execrabilis, qua diaboli malignique fpiritus aftute fe cogi fingentes ab hominibus, ultro interim obediunt in eorum perniciem tantum non aliter, ut repente quid e longinquis adferant, aut ad remotiffima loca deferant. Noctu potiffimum eft deftinata, quia lucem fugiunt maligni dæmones, umbrarumque funt miniftri ac tenebrarum. Deplorandum igitur eft, quod nihilominus fint inter Chriftianos, qui artem hanc diabolicam vel excufare, vel etiam ejus opera uti non verentur.

NIHIL, *Nihilum*, ὐδὲν, μηδὲν, opponitur *Alicui*, five *materiæ*. Idem proprie, quod *Non Ens*. Etenim quod vere non eft, *nihil* eft: & contra: Quod *nihil* eft, vere non eft, *Th. Chym. Vol. I, p 240.* De *nihilo triplici* Crolliano, *Deali*, *Negativo*. & *Privativo*, ἐπίκρισιν Libavii vide *Tom. IV Oper. p. 83.* An Paracelfi doctrina, quod omnia ad *nihilum* tendant? firmo ftet talo, non eft hujus loci, ventilare. *Nihil* vel *Nil album* quid fit, vide *Pompholyx*.

NILIACVM, νιλιακὸν, epitheton *mellis*, idem notans, quod *Atticum*, vel *Hymettium*, & principem tenet locum in Medicina, ex Diofc. Keuchen. *ad Sammon. p. 158.*

NIMBVS, ὄμβρος, idem, quod *Imber*. Vide *Imber*. *Nimbos* ex tonitru fracedine decuffos, fertiles teftatur experientia, & cum hac Helm. *tr. Imago ferment. n. 33.*

NIMIVM, πολὺ, idem, quod *Multum*. Hoc naturæ inimicum dixit Hipp. *2 aph. 51*, rationem addidit Gal. *in comm. ad h. l.* quia deftruit συμμετρίαν, & moderationem, atque diffolvit compagem σύστασιν animalis.

NIOPON, νίωπον, oleum ex nucleis amaris preffum, cujus modum fimplicem exponit Erotianus, alias & oleum amygdalorum amarorum dicitur νίωπον.

NIPHETOS, νιφετὸς, dicitur *Nix*, confertim & cum impetu irruens, five *nives confertæ*. apud Hipp. *l. 4 Epid. III, 8.* Iung. Foëf. *p. 432.*

NISVS, σπιζίας, nomen *Accipitris minoris*, five *Fringillarii*, cujus hiftoriam tradidit Aldrov. *l. 5 Ornith. c. 2.* *Nifus* quoque idem eft, quod *Nixus*, i. e. *Conatus*.

NITEDVLA, λαμπυρὶς. Vide *Cicindela*.

NITIALA nomen ftellæ apud Parac. quam cum fale Vitrioli ejusdem effe naturæ, fibi perfuafit. *tr. de Podagra, §. Cura.* An *Sirium* intellexit?

NITOR, στίλβη, idem, quod *Splendor*, *Fulgor*, λαμπρότης. eft effectus luminis, tefte Lind. *Ex. XI, §. 171.*

NITRIALES, funt res omnes adurentes, & in calcem redigentes, ut fal petræ, vel nitrum, fulphur &c. Dorn. Rul. & Iohnf.

NITRON, νίτρον, eft fpecies falis, five *fal fulphureum*, φλογιστὸν, falfo amarum, ex terra pingui excoctum. Schröder. *l. 3, c. 23*, ubi integram *Nitri* hiftoriam, vires, præparandi modos proponit. Iung. Fr. Hofm. *in Cl. ad h. l.* Dicitur & λίτρον, ἀλόνιτρον, *Baurach*, *Cerberus Chymicus*, *Sal infernalis*, &c. Plura de *Nitro* vide apud Lang. *l. 2 ep. 32.* Libav. *S. A. Ch. l. 8, c. 40.* Chiocc. *in Muf. Calceol. fect. 2, p. 159 feqq.* Th. Chym. *Vol. I p. 636 feqq.* VVillis *Ex. I de ferment. c. 10.* Rolf. *Chym, l. 5 fect. 1 art. 3.* Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I f. 1, cap 2, p. 256 feqq.* qui etiam plures *Nitri* Chymicas præparationes defcriptas exhibet *in Lex. Ch. Ph. Parb. I p. 164 feqq.* An *Nitrum* hodiernum conveniat cum *Nitro* veterum, dubitatur. Ita ut genuinum veterum *Nitrum* vix hodie reperiri nonnulli fibi perfuafum habeant, nifi circa confinia Nili, quo loco ejusdem ftirias efflorefcentes reperiri fcribunt, coloris nunc rubefcentis, nunc blande cœrulefcentis, unde & *Niliacum* vocat D. Ludov. *Pharm. Differt. I p. 423.* Quod fi vero loco Plinii *l. 31, c. 30*, confideremus, nulla, aut certe exigua, apparebit differentia, Rhod. *ad Scrib. n. 153.* *Nitri rubri* meminit Hipp. *l. de nat. mul. XXIX, 101; l. 1 de morb. mul. CXX, 19;* ut & Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 8.* Defcribitur quoque *Nitrum*, quod fit falfugo quædam ex urinarum congregationibus in fal præparata: verum videtur jufto ftrictior. *Nitrum Murarium* quod vocat laud. Ludovici *d. l.* eft nihil aliud, quam *Aphronitrum*, five lanugo illa, quæ ex muris efflorefcere confpicitur, & dependet ejus origo a calce viva, qua muri funt conftructi. *Nitrum* dicitur lapis falfus, i. e. fulphur album. *Nitrum Alexandrinum*, id eft, cinis clavellatus. *Nitron*, id eft, fex vitri. Rul. & Iohnf.

NIX, χιὼν, quid fit, & quale meteoron, Phyficorum eft, docere. Pertinet vero ad forum Medicum, quatenus vel pertinet inter cauffas fanitatis & morborum, vel ad ufum Diæteticum & Pharmacevticum transfertur. Illud patet ex Hippocr. *5 aph. 54.* Iunge Dieter. *n. 923.* I. Alex. *l. 17 Sal. c. 12 & alibi:* hoc ex Aldrov. *l. 1 de Infect. c. 2*, ubi *p. m. 150*, mentionem facit *Nivis mulfæ*, h. e. cum melle mixtæ, quam veteres in æftuofis febribus obtulerunt, χιονόμελι dictam, non ex C. Rejes *C. El. q. 74. n. 27*, ubi eos appetitus & eximium embamma olim Magnatibus habitum legitur, fine quo omnis ciborum apparatus ingratus fuit. *Nix fumans* dicitur *Calx viva*. Keuchen *ad Sammon. p. 244.*

NIXIA vocabulum videtur effe ab ethnica fuperftitione defumtum, refpondens Lucinæ, & exprimens conatum naturæ in promovendo partu. Vfus illo D. Pechlinus *obferv. Medicar. l. 1 obf. 33.* Chymici nomen hoc etiam ad fuos proceffus tranftulerunt: Vnde apud Schröder. *Pharm. l. 3, c. 17.* *Nix diaphorecica Antimonii* legitur, quam nihil aliud effe, quam correctum

Sulphur auratum, aliis materia perlata dictum, D. Ioh. Michaelis *ad h. l.* notavit.

NOAS, *Noac*, id est, *æs* vel *cuprum*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

NOBACH, *Noboch*, inſtrumentum eſt *Necromanticum*. Dorn. Rul. & Iohnſ.

NOCASIT, id eſt, *cribrum*, vel *vas perforatum*. Rul. & Iohnſ.

NOCENS, βλάπτων, idem, quod *Nocuus*, *Noxius*, βλαβερὸς, opponitur *Iuvanti*. *Nocentia* eſſe vitanda, *Iuvantia* vero amplectenda, pertinet ad Methodum medendi, Gal. *c. 2 de hum. t. 1.*

NOCHAT, *Nuchat*, id eſt, *venus*, *æs*, *Nuchor*. Rul. & Iohnſ.

NOCHELES, νωχελὴς, id eſt, *tardus*, ſegnis, a νω privatio, & κέλλω, curro, celeriter moveo. Dicitur in ſpecie de ſecundinis tardantibus apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. CVIII, 50.*

NOCTAMBVLO, *Noctambulus*, νυκτοβάτης, (rectius *Somnambulo*, ὑπνοβάτης, cum & ſani noctu ambulare poſſint & ſoleant) dicitur de eo, qui dormiens e lecto ſurgit & ambulat, imo varia vigilantium opera exercet. Ad quam claſſem morborum, vel ſymptomatum potius referri debeat hic affectus, non adeo planum eſt. Sennert. videtur ad *Coma vigil* referre, *Inſtit. Med. l. 2 ſect. 1 p. 3, c. 7; & ſect. 2, c. 4. Med. Pr. l. 1, p. 2, c. 19.* Verum mihi minus videtur veroſimile, cum *Comatoſi* minime ſint expediti ad opepera vigilantium. Quin potius referri debet ad *Melancholiæ* ſpecies, vel conſtituet peculiarem ſpeciem Somni præternaturalis, videl. *depravatum ſomnum*; quo videtur inclinare VVillis *tr. An. Brut. P. I, c. 16.* Hujus affectus cauſa conſiſtit omnino in ſpirituum animalium quorundam irrequietorum excurſione. Meminit hujus affectus Lang. *l. 2 ep. 45.* C. Rejes *C. El. q. 37. n. 48 ſqq.*

NOCTIDIALE, νυχθήμερον, h. e. *ſpatium noctis & diei*, ſive viginti quatuor horarum. Galen. *de ſeptim. partu. t. 1.*

NOCTILVCA, idem, quod *Cicindela*. De animalculo *noctulucente* Indico, *Cocujo* dicto, conſule *Theatr. Chymic. Vol. VI, pag. 95.* Vide *Cicindela.* De *Noctiluca Aërea* & *Glaciali* vid. *Acta Erudit. Lipſienſ. An. 1682*, & ipſius inventoris Illuſtris Rob. Boyle tractatus *h. tit.*

NOCTISVRGIVM, idem eſt, quod Somnambulatio vel Noctambulatio, legitur apud Sennert. *Med. Pract. l. 1, Part. II, c. 19.*

NOCTVA, γλαὺξ, dicitur avis, noctu maxime videns, diurnam vero lucem non perferens, cujus prolixiorem deſcriptionem, cum uſu in cibis & Medicina tradidit Aldrov. *lib. 8 Ornithol. c. 7.* Iung. Schröder. *l. 5, cl. 2, n. 60.* Sanguinem *noctuæ* inter abſurda refert remedia contra orthopnœam, Gal. *l. 10 de S. F. §. Stercus anſerinum.* Ova *noctuæ* moderate elixa, & infantibus exhibita abſtemios reddere, teſtatur Lang. *l. 2 ep. 50.*

NOCTVINI oculi vocantur, qui ſunt glauci, cæſii, Ital. Occhi di gatto, Ioſ. Laur. Am. *On. p. 568.*

NOCTVRNVS, νύκτιος, νυκτερινὸς, dicitur de morbis, præſertim de Febribus, quarum paroxyſmi contingunt noctu, opponunturque *Diurnis.* P. M. de Calderia *Tom. I Op. p. 305.*

NODOSVS dicitur de certa *Arthritidis* ſpecie, quando materia quædam tophacea & fex terreſtris articulis impacta & coagmentata efficit, ut diſtorqueantur, cutis tandem diſſiliat, &, pereunte motu, membrum incurvetur. Foreſt. *l. 29 obſ. 2. in Schol.* Iac. Balde vocat *tertium gradum Podagræ*, qui eſt Perfectorum, *coagulatam Podagram* aſſuetudine dolendi nutrientium, *Part. I Solat. Podagr. q. 12.*

NODVLVS vel ſignificat *parvum nodum*, & ita Græci dici poſſet ἁμμάτιον; vel uſitatius notat *ſacculum*, σακκίον, vel *marſupiolum*, cui induntur ſpecies, medicamenta ſimplicia & compoſita, pro vinis & cereviſia medicatis. Et Synecdochice quoque ſæpe pro illis ipſis ſpeciebus vocabulum ponitur, uti ex Practicis libris paſſim conſtat. *Nodulus* quoque accipitur pro *globulo* rotundo, fabæ figuram referente, glandis vel ſuppoſitorii uſum obtinente, VVeker. *Antidot. gen. l. 1, cap. 49.*

NODVS, ἅμμα, eſt vocabulum æquivocum apud Latinos Medicos. Primam ſignificationem vide in *Hamma.* Altera acceptio eſt Phyſiologica, & dicitur vel de *protuberantiis oſſium*, ſive capitibus circa articulos, Gr. κόνδυλος. Vide *Condylus.* Vel de membranis carnoſis & craſſioribus circa vaſa umbilicalia occurrentibus, e quorum *nodorum* numero & diſtantia de frequentia conceptus conjicere volunt obſtetrices, ſed abſque veriſimilitudine. De his vide Barthol. *l. 1 Anat. c. 37*, & C. Rejes *C. El. q. 52.* Tertia eſt Pathologica, & ſignificat varii generis *Tumores*, ex materiæ vitioſæ coagulatione vel congelatione obortos in partibus externis, Helm. *tr. Blas hum. n 35.* Ita tumorem in mala indolentem & indies augmentum capientem *Nodum* vocavit D. Binninger *Obſerv. Med. Cent. 1 obſ. 32 pag. 34.* Ita abſceſſus cum Folliculo, *Atheroma*, *Steatoma*, *Meliceris* dicuntur *Nodi*, Foreſt. *l. 3 Chir. Obſ. 7. Schol.* Indurationes Gallicas vocat *Nodos* Paracelſ. *in libris ſuis de morb. Gall.* *Nodi* articulorum ſunt tumores indurati, Dorn. Rul. & Iohnſ. *Nodos* etiam vocavit D. Pejerus illas inteſtini tenuis in ſe retractiones & ſitum mutatum, quales in uno ſubjecto quatuor vidit, ita ut portio triuncialis coarctata & retractata in vicinam partem delituerit, inſtar limacis in domuncula aut gladii in vagina, & nonniſi vi quadam extrahi patuerit, uti legere eſt in Pœonis & Pythagoræ *Exercit. Epiſtol. Anatomico-Medicis Ex. XVII, ep. 2.* Hanc veram cauſſam eſſe iliaci doloris nullum eſt dubium, ſed an ſemper & in omni ſubjecto, determinare

non

non libet. *Nodus barbaricus*, σύνδεσμος βαρβαρικός, pertinet ad primam significationem, estque vinculi genus quoddam, & *ligatura* ad dolores sedandos, cujus meminit Gal. *l. 2 de L. Aff. c. 2.* Iung. Iul. Alex. *in Not. ad h. l.*

NOERA, id est, *coopertorium* vasis destillatorii. Rul. & Iohns.

NOLI *me tangere* vocatur species Herpetis exedentis cancrosi, sive Phagedænæ (alii etiam ad *Lepram* referunt) ita dicta, quod vel tangentem inficiat, vel quia quanto plus tangitur, tanto magis crescit, ac in pejus vergit. Estque tumor & exulceratio corrosiva in facie, circa os & nasum, & supra mentum, proveniens ab ichore acri, maligno, & septico subsistente. De hoc affectu vide Forest. *l. 2 Chirurg. obs. 9 cum Schol.* Senn. *Med. Pr. l. 5, p 1, c. 20.* Meminit & aliquoties in *scriptis* suis Paracels.

NOMAS, νομὰς, epitheton *columbarum*, quæ in montibus degunt, Gal. *l. 10. de S. F. §. Stercus Gallinac.*

NOME, νομὴ, dicitur *Ulcus depascens*, Lat. *Pastio*, quod serpendo vicinas partes quoque corrumpit, Galen. *l. 6. de C. M. S. L. c. 4 & l. 5 de C M. P. G. c. 14.* Coincidit cum *Phagedæna*. Dicitur & Vlcus obambulans, ambulativum, Forest. *l. 7 Chir. obs. 3, Schol.* Alias νομὴ etiam *Pabulum* significat.

NOMEN, ὄνομα, quid significet, & pueris notissimum est. Sæpe tamen late quoque sumitur, comprehendens quandoque ipsa *Verba* v. g. quando Gal. scribit: Allaborandum, ut in Medicina semper *nominibus* maxime perspicuis utamur, *l. 2 de diff. pulf. c. 2.* Non exclusa esse ipsa quoque *Verba*, nemo non intelligit. Quæ sententia uti verissima, & notatu propterea digna, ita tacite refutat Helmontianam, Paracelsicam, & fere in genere Spagyricam Medicinam, plurimis novis, inusitatis, obscuris, & Bœoticorum ænigmatum similibus nominibus refertissimam. Quod vero *nominibus*, præsertim sacris, aliqua insit virtus Medica, rectissime refutavit Dieter. *Iatr. p. 729*, quia non sunt res corporeæ, nec spirituales, nec accidentia subjecto inhærentia; sed notiones extrinsecus ab aliis attributæ, ex placito impositæ, omnes vitæ & actiones expertes, Casp. Rejes *C. El. q. 22, n. 8.* Interim Medicis *nominum* inquisitio omnino necessaria, *Id. q 68, n. 1, 2*, cum certis de causis imposita esse minime dubium sit, vel ut naturam, vel virtutem rei exprimant, Schröder. *l. 1, c. 37.* Symptomata plerumque esse simul *nomina* morborum, docet Lind. *Ex. III, §. 43.*

NOMOS, νόμος, Latine *Lex.* Vide supra Lit. LE.

NOMOTHETEMA, νομοθέτημα, proprie *legislatum* significat. Hippoc. vero nomina vocavit naturæ νομοθετήματα, ob antea dictam rationem, quia certis de causis sunt imposita, veluti lege quadam, *l. de Arte III, 5.*

NONANVS, ἐνναταῖος, epitheton febris erraticæ, cujus meminit Hippocr. *1 Ep. s. 3, t. 17*, quamvis eam dari, merito dubitet Gal. *in comm.* vel ob hanc quoque rationem, quia est erratica. Ergo nihil certi de illius periodo dici poterit.

NON ENS, οὐκ ὄν, idem, quod *Nihil*, cujus nullus conceptus, nulla scientia, cum non habeat suam speciem, sub qua se repræsentet. Quænam sint *non Entia Chymica*, lege apud Rolf. *Chymiæ l. 6, c. 3. seqq.* quamvis Bekerus & Langellottus eum refutare ausi sint. Ille *in supplemento in Physicam subterraneam*; hic vero *in Epistola quadam ad Nat. Curiosos in Ephem. Nat. Cur. A. III, observ. 59.*

NORA dicitur *Calx*, item *quodlibet sal*, item *Nitrum.* Rul. & Iohns.

NOSEROS, νοσερὸς, *Morbidus*, *Valetudinarius*, qui in perpetua imbecillitate vivit. Legitur apud Hipp. *6 aph. 2.* Iunge Dieter. *n. 575.*

NOSIDIDACH, id est, *Artum*, vel *Artus.* Rul. & Iohns.

NOSOCOMION, νοσοκομεῖον, dicitur locus, in quo ægri curantur. Latine etiam *Valetudinarium* dici posset.

NOSOCOMOS, νοσοκόμος, dicitur, *qui ægrotorum curam gerit*, Dieter. *Iatr. p 933*, & propterea haud inepte Ionston. *in suo Syntagmate Med. Pract.* partem tertiam vocavit νοσοκομικήν, describens, quod sit pars Medicinæ practicæ specialis, in qua de morbis & symptomatibus in specie eorumque cura agitur.

NOSODOCHIVM, νοσοδοχεῖον, idem, quod *Nosocomion*, vulgo *Hospitale*; de quo lege Dietr. *Iatr. p. 444.*

NOSOLOGIA, νοσολογία, idem, quod *Pathologia.*

NOSOPOEETICOS, νοσοποιητικὸς, dicitur Georg. Thomsono, quicquid morbi caussa existit, *in Explicatione terminor. quorundam Artis Acui Magneticæ præmissa.*

NOSOS, νόσος, νόσημα. Vide *Morbus.*

NOSTER, ἡμέτερος, dicitur Spagyricis de metallis Philosophicis, v. g. *Aurum nostrum* est *Elixir rubrum*, & *album* est *Argentum nostrum.* Adjectum *Nostri* facit discrimen inter vulgaria & Philosophica, quorum illa sunt confusa cum elementis; hæc ab illis liberata, & ad astralem naturam perducta. Libav. *Apoc. Herm. P. post. T. II. oper. p. 412.*

NOSTOCH dicitur jaculum alicujus stellæ, vel potius ejus repurgatione dejectum quid in terram. Invenitur potissimum Iunio, Iulio & Augusto, super latos campos, vel in pratis, instar fungi magni, vel spongiæ foraminosum quid & leve, tendens in fulvum & ravum colorem, & ut coagulatum jus tactum contremiscit. Sunt, qui per *Nostoch* ceram intelligunt metapherice, Dorn. Ruhl. & Iohns. Parac. jungit cum Terniabin, & vocat mansiones rerum supracœlestium, *l. 4 de Vit. long. c 8*, fructus aëris, *Philos. Tr. 2; it. l. de pustul. Gallic. & aliis sympt. cap. 7 fin.* *Balsami Nostoch* meminit idem, *Berthoneæ l. 2, c. 7.* Cœlitus quoque demitti credidit Helmont. *tr. de magnet. Vuln. cur. n. 43.*

NOSTOS, νόςος, dicitur *dulcedo* & ſuavitas ciborum. Vnde νόςιμα, *dulcia*, & πολύνοςα, quæ multum ſuavitatis in ſe habent, quod vocab. legitur ap. Hipp. *l. 2 de diæta XXXII, 10.* Iunge Foeſ. *Oec. p. 435.*

NOTA ſæpe ſumitur pro *Macula*, *Nævo*.

NOTHOS, νόθος. Vide *Illegitimus*.

NOTHROS, νωθρὸς, dicitur *torpidus*, torpeſcens, ſegnis, & νωθρότης, *torpor*. Vtrumque frequens ap Hipp. Ita *Auſter* dicitur νωθρὸς effective, *3 aphor. 8.* Iunge Dieter. *n. 581.* Pulſus *tardus*, *Coac. t. 139* ægri νωθροὶ, *languidi*, *1 prorrh. ſ. 3, t. 10, 25.* Subſtantivum νωθρότης, *1 prorrh. ſ. 1, t. 13; Coac. t. 91.* Dicitur & νωθρίη, *1 prorrh. ſ. 3 t. 49; Coac. t. 208.* Vide plura loca apud Foeſ. *d. l. p. 436.*

NOTIÆOS, νωτιαῖος, *dorſalis*, a νῶτον, *dorſum*. Epitheton medullæ ſpinalis, quæ & μυελὸς ἐγκεφαλίτης vocatur, quia nihil eſt, quam *cerebrum* veluti prolongatum. Vide *Medulla*.

NOTIODES, νοτιώδης, *humidus*, a νοτὶς, *humor*, humiditas, *mador*. Eſt epitheton febris cujusdam, ap. Hipp. *l. 6 Epid. ſ. 1, t. 29*, quæ recentioribus *Humoralis* dicitur, ſpecies malignæ & colliquativæ febris, quando corpus continuo madore evaporat, cum maximo languore, & virium proſtratione. Iung. C. Hofm. *de febr. c. 54 & 58.*

NOTIOS, νότιος. Vide *Auſter*.

NOTIS, νοτὶς, *humor*, *vapor* dicitur, Linden. *Ex. III, §. 216.* Vide *Notiodes*.

NOTON, νῶτος, *Dorſum*. Vide ſupra in DO.

NOTOS, νότος. Vide *Auſter*.

NOVACULA, ξυρὸς, ξυρίον, a ξύω, *rado*, inſtrumentum vocatur chirurgicum, quo pili deraduntur, cujus uſum nonnulli vere, vel ſimulate metuunt, notante Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 4 circa fin.* Vſurpatur tamen interdum ad alias operationes Chirurgicas. Ita *Novaculam* vocat cultrum ad abſcindenda membra Hildan. *in Ciſta militari pag. 1042. Operum ſuorum.* Sic etiam Scultetus ſingularem *Novaculam* deſcripſit, quam Græci *Scodeghino* vocarunt, & Rouſſetus ad fœtum Cæſareum uſurpavit, *Part. I Tab. II fig. 2 & Tab. XLII.* Alia etiam Magna deſcripta occurrit *Tab. XX, fig. 5.*

NOVALE, Paracelſo dicitur *Portentum*, & in ſpecie *Novalia cœleſtia* vocat occultas imaginationes in homine, ex lectione vel ſermone obortas, *l. 2 Philoſ. ſagacis.*

NOVATOR, νεωτὴς, in bonam & malam partem ſumi poteſt. Secundum illam dicitur, ſive Philoſophus, ſive Medicus, qui doctrina, judicio, prudentia, mentis acie præſtans res novas invenit ad totius artis ſive ſcientiæ perfectionem utiles & neceſſarias. Qualis fuit Harvejus inventor circulationis ſanguinis, C. Aſellius venarum lactearum &c. Secundum hanc vero *Novator* eſt, qui ſolo vanæ gloriæ ſtudio præter neceſſitatem nova excogitat vel principia, vel terminos; & ſimilia &c. quo epitheto Helmont. non immmerito a plerisque appellari ſolet, quamvis & hodieque ſint, qui gloriolam vanam ſimiliter ſectentur. Plura de utraque ſignificatione vide apud Hor. Augen. *Tom. III. l. 2, c. 4. ſeqq. p. 39 ſeqq.*

NOVILUNIUM, νεοσελήνη, νεομηνία, olim dicebatur prima dies menſis, ſive *Calendæ*. Hodieque vero de conjunctione ſolis & lunæ accipi ſolet. Quod tempus Paracelſ. venenoſæ naturæ eſſe, lædere cerebrum, nimis audacter ſcripſit contra experientiam, *tr 2 de peſtil. circa fin. & tr. 3, c. 2.*

NOX, νὺξ, tempus illud notat, quo Sol infra Horizontem noſtrum ſeſe abſcondit. Hanc ægris plerumque eſſe graviorem, quam diem, non ſolum in criſibus, ſed & communiter, egregie declaravit Dieter. *n. 580*, ex Hipp. *2 aph. 13.* In ſpecie dolores Gallicos *noctu* exacerbari, ſcribunt omnes Practici, hunc morbum pertractantes, & ex his Foreſt. *l. 32 obſerv. 5 & 21. in Schol. Nox media* Spagyrice dicitur in Lapidis Philoſophici labore, quando omnia nigreſcunt magis magisque, Lib. *Tom. II oper. p. 142 Noctu*, Gr. νύκτωρ, Hippocr. *4 aph. 83. Nocturnus*, νυκτερινὸς, dicitur de febre quadam quotidiana, quæ noctu accedit, Hippoc. *3 Epid. ſ. 3, t. 64.* Gal. *in com.* quamvis Hofm. *in Not. MS.* monuerit, in aliis codicibus legi ἡμερινῶν, & rurſus in aliis ἀμφημερινῶν.

NOXA, βλάβη, idem, quod *Damnum*, Nocumentum. Vide *Blabe*. Verbum *Nocere* etiam pro *Lædere* ponitur. Keuch. *ad Sammon. p. 258.*

NUBA duplicem habet ſignificationem. 1. Eſt ſpecies *Mannæ*, vel Terniabin, roſeo colore, qualis in Hibernia utplurimum cadit. Parac. *Schol. in l. 4 de grad. & compoſ. c. 4.* Dorn. *in Diction.* Rul. & Iohnſ. 2. *Nuba* idem eſt, ac *Cuprum*. Rul. & Iohnſ.

NUBES, *Nubecula*, νεφέλη, νεφέλιον. Proprie ſignificat meteoron aereum, ex vaporibus aqueis in ſublime elatis & collectis productum, quæ ſignificatio ad Phyſicos ſpectat. De *nubibus* ſuperioribus & inferioribus vide *Th. Chym. Vol. V p. 334.* Poſtea Medici tranſtulerunt ab aere ad urinas, in quibus materia illa immixta & ſuſpenſa *Nubis* vel *Nubeculæ* nomine appellatur, quæ alias & ἐναιώρημα dicitur. Vide *Enæorema*. Loca apud Hipp. ſunt *1 Prorrh ſ. 2; t. 29. 36; Coac. t. 577, 582, 584.* Supereminentiæ quoque in alvi dejectionibus ſubpingues interdum pallidæ, interdum flavæ, aut alio colore infectæ, νεφέλαι vocantur Erotiano *Onom. p. 76. c. Nubes* etiam & *Nubecula* ſignificat vitium oculi, *Albugo*, *Pannus* quoque dictum, veluti *alba cicatrix* tenuior, in nigro oculi, exulcerationem ſuperficiariam comitatur. Hipp. *2 prorrh. XXIIX, 33.* Ægin. *l. 3, c. 22.* Galen. *in def.* Hildan. *cent. 3 obſ. 23.*

NUCHA vocatur locus, ubi initium eſt ſpinalis medullæ. Sumitur & pro ipſo principio ſpinalis medullæ, quam partem cerebri vocat Parac. *Paragraph. l 3, c. 1, §. 1*, & ſedem Epilepſiæ ibi conſtituit.

NUCLEUS, πυρὴν, proprie ſignificat fructum ar-

borum, ut *nuces*, vel mediam medullosam, & interiorem partem nucum; vel etiam alia grana, v. g. grana mali punici dicuntur *nuclei*, Hipp. *l. de Affect. XLIIX, 11, 12.* Dioscor. *l. 1, c. 151.* Vel etiam ossicula mespilorum, palmularum, &c. Grana quoque thuris *nuclei* appellantur, Hipp. *l. de superfœt. XX, 5*; & baccæ sambuci, *lib. 2 de morb. mul. XXIIX, 38.* Vide Foës. *p. 547.* Metaphorice vero ob aliquam formæ similitudinem tribuitur quoque specillorum quorundam Chirurgicorum parti alteri minori, in *nuclei* modum rotundæ, quam Chirurgi ad usus diversos adhibent. Propterea dicuntur *Specilla nucleata* διαπύρηνα, quæ Hipp. φαλακρὰ, *calvata* vocavit, *1 de artic. t. 43.* Gal. *in comm. ad h. l.*

NVDVS, γυμνὸς, *Nuditas*, γυμνότης, quid significent, non opus habent explicatione. *Nuditas* interdum est utilis, Hipp. *de sal. diæt. t. 13.* interdum noxia. Ita nudis pedibus saltem incedere, Veneri noxium, Casp. Rejes *C. El. q. 56, n. 2.* Hinc etiam ob stimulum Venereum evitandum S. Franciscus suæ professionis Monachis usum calceamentorum denegasse fertur, & olim Sacerdotes Gentilium *nudis pedibus* sacrificasse, i. e. animo casto, & a libidinum criminibus expiato, e symbolis Pythagoricis constat, Idem *q. 44, n. 19.* Vide *Psiloma.*

NVHAR, i. e. *Venus*, vel *Æs, Cuprum*, item *Naaz.* Rul. & Iohns.

NVMEN, δαίμων, sumitur pro *Deo*, & ejus præsentia efficaci in rebus humanis, specialiter etiam in rebus operibusque Medicis, quam egregie inculcat Linden. *Ex. III, §. 6, 7, 17.*

NVMENIVS, νεμήνιος, dicitur Avis rostrata, alias & *Arquata* dicta, cujus historiam & usum in cibis vide apud Aldrov. *l. 20, Ornith. c. 21.*

NVMERVS, ἀριθμὸς. Hujus significatio nota vulgo quoque est, & ad Arithmeticam spectat. Helmont. dicit, *Numerum* nihil aliud esse, quam unitatum connexionem, *tr. de Tempore n. 22.* Ejus usus insignis est quoque in Medicina, non, quod peculiaris virtus ei insit, quæ opinio merito refertur inter φλεδόνας, sive nugas, Galen. *l. 3 de dieb. Critic. c. 11*, sed ratio ejus habetur in diversis partibus Medicinæ, v. g. in Pathologia pertinet ad differentias morborum essentiales: *Morbi in Numero* excedente, vel deficiente, Gal. *de diff. morb. c. 4 & 8.* Ad accidentales: an morbus sit Vnus & Solitarius: an plures, vel complicati? *Dogm. Med. Gen. p. 149.* In Semiologia, quando attenditur *numerus* symptomatum, vel signorum Criticorum, Indicum, & non Criticorum. In Methodo medendi *numerus* Indicationum. In Pharmacevticis res pleræque *numero* mensurantur. *Numerus* morborum quamvis certo determinari nequeat; a vero tamen nondum aberrasse arbitror Lindenum, quando tribus millibus, trecentisque plures statuere morbos non est veritus, *Ex. III, §. 11.* Notanter quoque Forest. scripsit, quod *Numerus* malorum ostendat *numerum* remediorum, *l. 20, obs. 11.* *Numeri pares* vocantur *Fœminei*: *Impares Masculini*, Th. Ch. *Vol. I, pag. 465.* *Numerus* Ternarius & septenarius habentur pro mysticis, de illo vide *Th. Chym. Vol. I, in Phys. Trismeg.* Keuch. *ad Sammon. p. 222, 235.* De *numeris* Philos. lege Libav. *T. II, Op. p. 337.*

NVNCIVM Helmontio dicitur perceptio illa, sive sensatio, & primus conceptus appetitus, aut affectuum, vel perturbationum, qualem primum accidere putat in stomacho, *tr. Sedes Animæ, n. 13. & tr. Ius Duum vir. n. 13.*

NVNDINATIO, ἐμπόλησις, vel, ut aliis placet, ἀπεμπόλησις, (quamvis potius hoc vocabulum contrarium significet, videl. intermissionem *nundinationis*) Medicis dicitur pactio cum ægris de sostro, Linden. *Ex. II, §. 30 seqq.* Vide *Apempolesis.*

NVS, νοῦς. Vide *Mens*, *Animus.*

NVSCITIOSVS, idem, quod *Lusciosus*, vel *Luscitiosus*, μύωψ, Forest. *l. 1, O. 37. Schol.* Vide *Lusciosus.*

NVSIADAT, i. e. *Armoniacum*, Ruland. & Iohns. *in Lex.* qui *Nusiadat* scripsit.

NVSTVM Paracelso dicitur partim in genere, *pinguedo*, *flos lactis*, portio butyrosa supernatans, partim in specie hujusmodi *pinguedo in urina* supernatans, quæ interdum instar materiæ albicantis sabulosæ subsidet. Vide plura de *Nusto l. 2 de Tartaro Tr. 3, c. 3. in comment. & fragm. ad h. l.*

NEVSIS, νεῦσις, *nutatio*, dicitur, quæ fit, quando caput flectimus. Potest tamen pro artuum flexione accipi, notante Iul. Alex. *not. in Gal. l. 1 de mot. musc. c. 3.*

NVTRICATIO, idem, quod *Nutritio*, de qua p. p.

NVTRICOLVM vocatur Paracelso membrum, in quo separatio, digestio, & expulsio ab elementatis factis concoquitur. *Schol. in l. 1 de urin. tr. 2, c. 1.*

NVTRIMENTVM, τροφὴ, idem, quod *Alimentum*, de quo vocab. vide supra in AL. & in genere vocatur, quicquid substantiam corporis nostri conservare, & augere, & in eandem converti potest, Gal. *l. 1 de S. F. c. 1; l. 3 de Temper. c. 2.* Nec inepta descriptio Schröderi *l. 1, c. 17.* *Nutrimentum* est materia humida, spirituosa, quæ vi & facultate rei nutricandæ præparatur, subindeque alterata, mutata, determinata, membris incorporatur. Vniversalior enim est initio, & a natura rei nutricandæ diversa, unde paulatim alteratur, inque naturam rei nutriendæ transplantatur. Verum Rul. & Iohns. descriptio, quod *Nutrimentum* sit res transmutata in ventriculo per putrefactionem, accurata non est, & strictior suo definito. *Nutrimentum* Lapidis Philosophici quale sit, vide Lib. *Oper. T. II, p. 403, 405, 531. seqq.* scil. *Mercurius Philosophicus.*

NVTRITIO, θρέψις, item, *Nutricatio*, in genere vel est continue effluentis materiæ redintegratio. Vnumquodque vero ea ipsa substantia, qua primum genitum est, ali etiam perpetuo consuevit, Gal. *l. 1 de sem. c. 16.* Vel est perfecta *Assimilatio l. 3 de Temper. cap. 1 in fin.* Ad generalem significationem quoque

que pertinet descriptio apud Schröd. *l. 1, c. 4.* quæ ibi videatur. *Nutritionem* cum *Generatione* in hoc tertio convenire, quod loco deperditi substituatur nova materia congeneris priori, egregie demonstravit Charlton. *Exerc. I, Oecon. anim. §. 2*, in qua Exercit. plura de *nutritione*. In specie *Nutritio* corporis humani ita describi potest: *Nutritio* est Actio Naturalis, qua intercedentibus variis alterationibus, subordinatis, & segregationibus, beneficio caloris vitalis, succus nutricius partibus corporis universis ac singulis oblatus in substantiam nutriendi convertitur, & ita, quod antea deperditum est, reparatur. An vero succus ille *nutricius* per arterias, an vero per nervos ad partes feratur, non est hujus loci dirimere. Est ergo *Nutritio* nihil aliud, quam singulis momentis renovata generatio. Charlton. *d. l.* Iungatur ex eleganti libello Rob. Boyle *de corpor. animalium porositate c. 2*, ubi succincte *Nutritionem* pariter & accurate delineavit. Quid Chymicis vocetur *Nutritio*, videatur supra in vocab. *Imbibitio, Inceratio.* Adde Libav. *Tom. II, Op. p. 408.* VVeker. *Antid. Gen. l. 3, c. 11.*

NUTRITORIUS, θρεπτήριος, θρεπτικὸς, dicitur de partibus ad *nutritionem* facientibus; quales non solum sunt organa coctionis; sed & organa excrementorum secretionis, ex mente Galen. *l. 5 de V. P. c. 13 in fin.* ubi vocantur ὄργανα τῆς τροφῆς. Vide C. Hofm. *in com. ad h. l. n. 296.*

NUTRIX, τρέφουσα, proprie dicitur, quæ lactat infantem, θηλάζουσα παιδία, Gal. *l. 1 de san. tu. c. 9*, quæ qualis esse debeat, videatur *ibid.* ut & Iul. Alex. *l. 27 Sal. c. 5.* Dieter. *Iatr. p. 935*, ubi inter *Adstantes* refertur. Ejus vitia recenset Helmont. *tr. Nutritio ad vit. long.* Qui *Nutrix Chymica* sit, videlicet peculiaris *Terra Virgo dicta*, cum nobis nec libeat, nec liceat nugis illis apocryphis tempus terere, quærat curiosus harum Lector *in Th. Chym. Vol. I. p. 201, 378; Vol. III. p. 25.* Libav. *Alchym. Pharmacevt. c. 31.*

NUX, κάρυον, in genere significat fructum, qui exterius duriori cooperitur cortice, & intus latet nucleus, qui edendo est. Lang. *l. 1. ep. 67.* Stricte dicitur simpliciter de *Iuglande*, Gal. *l. 2 de Al. fac. c. 28.* Pertinet ad Botanicam. *Nux* metaphorice vocatur *Capitis Doloris* species, quæ alias & *Galea* vocatur, estque totius σύντονος πόνος, h. e. æqualis undique dolor & molestia. Heurn. *de morbor. capit. c 5.* *Nux Regia* i. e. Iuglans, Ascan. Marin. *de morf. Can. rab. cap. 26.*

NYCHTHEMERON, νυχθήμερον, significat spatium viginti quatuor horarum, diem & noctem comprehendens. Vide *Noctidiale.*

NYCTALOPS, νυκτάλωψ, νυκταλωπία, præcipuo significatu dicitur de iis, qui noctu melius vident, quam interdiu. Hipp. *2 prorrhet. XLI.* Consentit Gal. *in def. Medic. & in Isagog. cap. 16.* Helmont. *tr. Form. ort. n. 51, 52.* ut mirum sit, nonnullos Interpretes contra Etymologiam vocabuli & usitatam acceptionem explicare de nocturna cœcitate, sive *Lusciositate*, uti quidem Foës. fecit *p. 436*, & Cummenus *in Eph. N. Cur. A. III Observ. 133.* Vide *Lusciosus.*

NYCTERINOS, νυκτερινὸς, *Nocturnus.* Vide *Nox.*

NYCTERIS, νυκτερὶς. Vide *Vespertilio.*

NYCTICORAX, νυκτίκοραξ, Lat. *Corvus nocturnus.* An vero *accipiter nocturnus*, aut *bubo*, aut *ulula*, hoc nomine veniat? an in genere omnes nocturnæ aves rapaces ita vocentur, non est nostrarum partium, extricare. Vid. Aldrov. *l. 8 Ornithol. c. 1.* Meminit ovi *Nycticoracis* Gal. *lib. 4 de C. M. S. L. c. 8.*

NYCTOEIDES, νυκτοειδὴς, dicitur, quod noctis speciem habet, & ponitur pro *nigro.* Erotian. *Onom. p. 77.* d. Gorr.

NYGMA, νύγμα, idem, quod νύσις, νύξις, *punctura*, quæ est solutio continui in parte molli carnosa facta per instrumentum acutum & tenue, Gal. *l. de const. art. med. c. 6.* Est & remedii genus, quod *Punctio* dicitur, & adhibetur hydropicis, Gr. παρακέντησις dicta. Vide *Paracentesis.*

NYGMATICOS, νυγματικὸς, proprie *Punctorius* dicitur. Sed a Galeno sumitur pro *Emplastro contra puncturas*, *l. 6 de C. M. P. G. c. 10, in princ.* quemadmodum & hodieque Emplastr. *Sticticum Crollii*, vernacule Stich-Pflaster dici solet.

NYMPHA, νύμφη, æquivocum est vocabulum. Quoad Anatomicam significationem non conveniunt inter se Autores. Galenum & alios ex antiquioribus partim pro *Clitoride*, partim pro *Hymene* accepisse, patet ex Gal. *l. 15 de V. P. c. 3.* C. Rejes *C. El. q. 48, n. 16. & q. 57, n. 9.* Recentiores vero spongiosas illas & molles membranas a clitoride ad medium orificii uteri sese extendentes in quibusdam subjectis amplas satis, & quandoque prominentes, in quibusdam vix dignoscendas, significant, de quibus inspiciendi passim recentiores anatomici, & præcipue Regnerus de Graaf, qui ex instituto organa genitalia mulierum explicavit: Veteres vix distinxerunt, vel a clitoride, vel genitalium labiis. *Nympham* quoque vocari foveolam menti in acutum monticulum terminati atque per illam veluti divisi, scribit D. D. Hofmann. *Id. Mach. Ham. Exerc. XIIX, s. 28, §. 1.* *Nymphæ* quoque vocantur *Vermiculi apum*, vesparum, crabronum, noviter ex ovulis prodeuntes, quemadmodum vermiculi fucorum Aldrovand. *l. 1 de Insect. c. 1, p. m. 57, 58.* *Nymphæ* quoque Paracelso sunt spiritales homines ac mulieres, vel corporei spiritus, aquas inhabitantes, qualis fuit Melusina. Paracels. *in Paramir. & alibi* scribit etiam, se integrum tractatum conscripsisse de talibus spiritalibus hominibus. Dornæus, Ruland. & Iohns.

NYMPHÆA, νυμφαία, primo nomen est herbæ palustris, vel aquaticæ, de qua quære in Botanicis. Porro *Nymphæam* quoque appellari vitium Clitoridis in magnitu-

gnitudine aucta, quod *Caudatio*, vel Excrescentia nymphæ vocatur, autor est Rolf. *d. l. c. 42.*

NYMPHES Paracelso dicitur alius homunculus a *Nympha*, non aquaticus, sed in terris occurrens, qui alias antiquo nomine *Sylphes*, item *Pygmeus* vocatur. *Fragment. libri Philosophiæ de sang. ultra mortem.*

NYMPHIDICA idem est Paracelso, quod *Nympha*, i. e. spiritalis homunculus, & *Nymphidica vita* de illis dicitur, *l. de vit. long.* Metaphorice *Nymphidicæ* spiritus aquarum solventium in arte dici possunt. Dorn. Rul. & Iohns.

NYMPHOMANIA, νυμφομανία, idem, quod *Furor uterinus*, Senn. *l. 4 Med. Pr. part. 2, sect. 3, c. 5.* Hippocr. vero hanc libidinem furiosam vocavit οἰστρομανίαν, *in ep. ad Damag.* Posset etiam vocari *Hystromania.*

NYMPHOTOMIA, νυμφοτομία, i. e *Nympharum sectio* dicitur operatio Chyrurgica apud Æginet. *l. 6 c. 70*, qua Nymphæ excrescentes, aut Clitoris, (quæ etiam nonnullis Nympha dicta fuit) prominens rescinditur. Perperam igitur a Mercato vocabulum hoc pro Nymphomania sumitur, animadvertente Sennert. *d. l.*

NYSADIR idem, quod *Nusiadat*, i. e. *Sal Armoniacus*. Rul. & Iohns.

NYSTAGMOS, νυσταγμὸς, dicitur *dormiendi cupiditas cum nictatione capitis*, Hippocr. *l. de vet. med. XIX, 10; l. 4 de R. V. I. A. t. 88; l. 6. Epid. sect. 4 t. 17.* a verbo νυστάζειν, *nictando dormiturire*, quod legitur *lib. 7 Epidem. XII, 10.* Iung Foes. *p. 436.*

NYX, νὺξ. Vide *Nox.*

NYXIS, νύξις, idem, quod νύγμα, *punctura.* Vide *Nygma.*

O.

O Gr. ο μικρὸν καὶ ω μέγα præter litteralem significationem apud Chym. Character est, denotans *Alumen*, de quo supra suo loco. Sic & tria minora ☍ significant *Oleum.*

OBAMBULATIO, περίπατος, proprie dicitur de motu corporis locali mitiori, a verbo περιπατέω, qua significatione legitur apud Gal *l. 1 de Al. Fac. c. 1.* Tropice vero usurpatur nomen de cura & meditatione, quæ animæ est περίπατος, veluti *obambulatio*, Hippocr. *6 Epid. sect. 5, t. 11.*

OBAUDITIO, *Obauditus*, βαρηκοΐα. Vide *Baryecoia*, *Cophosis*, *Surditas.*

OBCOECATIO, idem *Occæcatio*, ἐκτύφλωσις, τύφλωσις, Hipp. *6 aph. 56.* Dieter. *n. 847.* Vide *Cæcitas.* Paracelso *Obcæcatio Nigromantica* vocatur quinta species *Nigromantiæ*, quæ corpus visibile invisibili potest occultare, *libr 1 Philosoph. sagacis.*

OBDORMISCO, ἀφυπνόω, κοιμάομαι, h. e. dormiendi gratia cubo. Dieter. *n. 316.*

OBDUCO, ἐπεισάγω, περιάγω, proprie aliquid alteri circumduco. Accipitur vero etiam pro *Bibere*, teste Rhodio *ad Scribon. n. 122*, & Keuch. *ad Sammonic. p. 194.*

OBDURO, περισκληρύνω, dicitur de frigore cutem externam, vel habitum corporis superficiarium constipante & *obdurante.* Hipp. *5 aph. 20; l. de humid. usu XI, 15.* Vnde *obdurata tubercula*, περίσκληρα φύματα vocantur *l. 6 Epid. s. 1, t 13.* Vid. Foes. *Oec. p. 500.* Dieter. *n. 679.*

OBEDIENTIA, ὑπακοή, πειθαρχία, idem, quod *Obsequium*, cujus significatio etiam pueris notissima. Requiritur vero etiam ab ægrotis, si saluti suæ consulere cupiunt. De hac virtute vide Linden. *Ex. II § 23.*

OBELÆA, ὀβελαία, epitheton *Suturæ*, sive commissuræ *Rectæ* in cranio, quæ a media syncipitis sutura ad mediam occipitis secundum longitudinem extenditur. Dicitur & ῥαβδοειδὴς ῥαφή. Latini *Rectam* aut *Sagittalem* vocant, Gal. *l. 9 de V. P. c. 17; l. de ossib. c. 1.* Barthol. *libell. 4 Anat. c. 5.*

OBELCHERA, id est, *Cucurbita.* Ruland. & Iohns. *in Lex.*

OBESITAS, πολυσαρκία, πάχος, παχυσμός. Vide *Corpulentia*, *Crassities.* Est dispositio corporis, vel in latitudine sanitatis, vel etiam p. n. pertinens ad auctam magnitudinem. Opponiturque *Gracilitati*, ἰσχνότητι. *Obesitas* naturalis quomodo procuranda, docet Galen. *l. 6 de san. tu. c. 8.* Forest. *l. 31 obs. 11 cum Schol.* Præternaturalis vero est caussa morborum acutorum, in specie etiam ilei, Linden. *Ex. IV, § 28*, quomodo tollenda, Hippocr. *de sal. diæt. t. 14.* Gal. *l. 14 Meth. med. c. 15.* Lang. *l. 1 ep. 65*, ubi Laccæ veræ potus cum aceto extollitur, Helmont. *tr. Ius Duumviratus, num. 59, & Latex Humor. negl. n. 44.* De *Obesitate*, quam inter tumores p. n. primum ponit, & πολυσωματίαν, παχυσωματίαν, πολυσαρκίαν, dici vult, videatur Ingrass. *comm. ad Avicenn. de Tum. p. n. p. 78.*

OBEX, ἐμπόδιον, πρόβλημα, idem, quod *Remora*, quæ adjicitur ad retinendum aliquid. Refertur inter partes Instrumentorum Chirurgicorum, Oribas. *de Machinamentis.* Vide *Problema.*

OBFUSCATIO, vel *Offuscatio*, ἀμαύρωσις, obscuritas visus. Forest. *l. 11 Obs. 35 in Schol.* Hildan. *Cent. 1, O. 27.* Dieter. *Iatr. n. 47.* Vide *Amavrosis.*

OBIECTUM, terminus potius Logicus, quam Medicus, significans *materiam, circa quam* scientia vel ars versatur. Ita *Objectum* Medicinæ sunt res naturales, secundum naturales, & præternaturales, cum etiam nonnaturales. Aliquando tamen confunditur cum *Subjecto*, quod est materia, quæ agentis elaborationi subjicitur, sive *Materia in qua* dicta. Schröd. *l. 1, c. 36.* *Objectum visivum* vocatur corpus, quod per visum cognoscitur. VVillis *tr. An. Brut. P. 1. c. 10.* *Objecta* dicuntur movere sensus, Paracels. *tr. de partu hominis c. 3. 4.*

OBITUS, idem, quod *Mors*, θάνατος. Vide *Mors.*

OBLÆSIO, πήρωσις, idem, quod *Mutilatio*, Privatio quoque vel impedimentum functionis alicujus naturalis. Gal. *def. Medic.*

OBLATÆ *purgantes* dicuntur medicamentum quoddam figuratum, ferme coincidens cum *Holippis*, paraturque ex farina tenuissima & sacchara, cum speciebus purgantibus.

OBLATIO, προσφορά, generaliter dicitur de omni remediorum applicatione. Restringitur vero ad cibi & potus assumtionem: Quemadmodum & τὰ προσφερόμενα, *oblata*, late de omnibus remediis, stricte de cibo & potu exposuit Gal. *3 in 3 Epid. t. 56.* προσφοραὶ leguntur, sive *oblationes* apud Hippocr. *2 aph. 33.* Iung. Foes. *537.* Dieter. *n. 733.* Aliquando & *oblata* dicuntur προσφορήματα, apud Euripid. & προσοίσματα, Hipp. *l. de L. l. Hom. LII, 7; LIII, 1; LIV, 13.*

OBLINITIO, ἐπάλειψις, ἐπίχρισις, idem, quod *Illinitio.* Legitur aliquoties apud Scrib. Confer ad *Lex. Scrib.* Rhod. Vide *Illitio.*

OBLIQVATIO, σκολίωσις. Vide *Obstipatio.*

OBLIQVITAS, λοξότης, σκολιότης, *Obliquus*, generaliter opponitur rectitudini. Vide *Loxos.* Specialiter idem est, quod *obliquatio.* Vide & *Scoliosis, Scoliotes.* *Obliqui capitis Musculi superiores* & *inferiores* qui vocentur, vide in Anatomicis, & inter hos apud Bartholin *l. 4 Anat. c. 5, p. 567.* Item *Oblique ascendentes* & *descendentes abdominis l. 1, c. 6, p. 47, 54.*

OBLIVIO, λήθη. Vide *Lethe.*

OBLONGVS, idem, quod *Longus.* Vide supra μακρός. Vide *Longus.*

OBMVTESCENTIA, ἀφωνία. Vide *Aphonia.*

OBOLVS, ὀβολός, nomen ponderis, continens octo æreos, & tres *oboli* faciunt drachmam dimidiam, Galen. *de pond. & mens. c. 3; l. 6 de C. M. S. L. c. 1.*

OBRITVM, est *Cuprum.* Ital. *Bronzo* vocatum, metallum ex ære & stanno. Fallop. *de metall. s. fossil. c. 17. Tom. I Op. p. 324.*

OBRIZVM, est *purum aurum*, in spadiceum colorem arte calcinatum, aut pulveratum. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* Sumitur etiam de auro puro naturaliter tali, *Th. Chym. Vol. II, p. 342; Vol. III, p. 209.*

OBSCOENVS, αἰσχρός, idem, quod *Turpis*, *impudens*, ἀναιδής, ἀναίσχυντος. Dicitur de partibus genitalibus, quamvis elegantius *Pudenda*, αἰδοῖα, vocentur, quorum denudatio *obscœnitatem* implicat. Diet. *Iacr. n. 4.*

OBSCVRITAS, σκότος, proprie & improprie accipitur. Illo modo pro defectu luminis debiti, & ita v. g. *obscuritas* visus, ἀμαύρωσις, idem, quod *Obfuscatio.* Hoc modo dicitur de vitio quodam sermonis, & dictionibus non perspicuis. Gr. ἀσάφεια, Gal. *c. 4 de R. V. I. A. t. 18 & alibi.* Vide *Asapheia.* Talem *obscuritatem* affectare soliti sunt veteres plerique Helmontius quoque cum suis asseclis ejusmodi *obscuritatis* vitio laborat.

OBSEQVIVM idem, quod *Obedientia*, πειθαρχία, de quo paulo superius.

OBSERVATIO, τήρησις, συμπαρατήρησις, vocabulum Empiricæ sectæ proprium, significans cognitionem rei alicujus sensuum fide comparatam. Vnde & cum *Experientia* sæpe confundebant, ut & cum *Memoria.* Vide Gal. *de opt. secta. cap. 2 & in seqq. passim.* Secta quoque Empirica propterea vocabatur *Observatrix* τηρητική & Empirici τηρητικοὶ, *Observatores* apud Gal. *de opt. sect. ad tyr. c. 1 fin.* Hodieque utplurimum æquipollet *Historiæ Medicæ*, uti patet ex Forest. & *Eph. Nat. Cur.* aliorumque Autorum *Observationum* Libris. Vtinam vero semper ex fide nobis darentur *Observationum* Libri! Libet obsignare voto Linden. *Ex. XIII, §. 8.* De *observationum* necessitate & utilitate, & quidem ad priscam *observandi* rationem eruditum conscripsisse tractatum D. Georgium Baglivum, Medic. Roman. & Anatom. ibid. Professorem, legitur *in Act. Erud. Lips. A. 1698. m. Ianuar. p. 33.* Vide *Casus. Historia.*

OBSESSVS, δαιμονιακός, ἐνεργούμενος, dicitur, qui a Diabolo sive Cacodæmone corporaliter affligitur. Vide *Energumeni.* Quo etiam refert Paracelsus nonnullos, qui Chorea S. Viti laborarunt, *tr. Paramir. de morb. invisib.* An *Obsessi* naturalibus remediis curari possint? ventilavit Casp. a Rejes *C. El. q. 28.*

OBSIDIANVM, nomen vitri, vel *lapidis fusorii*, qui & *Schmalthum* dicitur, de quo vide plura apud Plin. *l. 36, H. N. c. 26.* Libav. *S. A. Ch. l. 7, c. 21.* Chiocc. *Mus. Calceolar. s. 3, p. 380.* Translatum etiam ad *Vitrum Antimonii* a Libav. *d. loc. c. 22.*

OBSTETRIX, μαῖα, μαιεύτρια, dicitur fœmina perita, quæ fœminis gravidis & parturientibus operam suam præstat, qua ordinando remedia, qua manum admovendo. Egregiam quoque descriptionem tradidit jam olim Moschion. *de morb. mul. c. 1.* Debet ergo perita esse Anatomiæ & corporis humani structuræ. Verum quam sæpe hoc fallat, testatur experientia; Vnde & apud Forest. legitur *l. 19, obs. 14*, quod *obstetrix*, quæ diu artem obstetricandi exercuerat, satis insuper garrula, vesicam pro utero habuerit, nec discernere potuerit. Iungatur & C. Rejes *C. El. q. 52, 53.* Olim officium quoque *obstetricum* opus maximum fuisse, explorare temperamenta, & constitutionem corporum, & locorum secretorum maris & fœminæ, ad fœcunditatem conjugii promovendam, & sterilitatem evitandam, testantur ex Platon. Theæteto Gal. *5 aph. 62.* Lang. *l. 1, ep. 49.* Dieter. *Iatr. p. 75.* Talis fuit prima, post legem ab Atheniensibus latam contra mulieres, ne medicinam facerent, Agnodice, virgo & puella, de qua ex Igino historiam recenset Hor. Augen. *l. 1, Epist. & cons. Medicin. c. 6, Tom. I, Oper. p. m 331.* De *obstetricum* officio legantur etiam & veterum & recentiorum libri *de morb. mulier.* & alii, qui de *arte obstetricandi* scripserunt

Præsertim inter noviſſimos D. Henricus Deventer in ſuis Obſervationibus Chirurgicis, quas titulo *Luminis Novi pro Obſtetricantibus* edidit, officium *obſtetricum* & earum qualitates egregie deſcripſit, præſertim *c. 1 & 2*, imo per totum ferme tractatum. Hodieque adhuc excellit Franciſci Mauriceau Chirurgi Pariſienſis liber *de gravidarum & parturientium ſymptomatibus & cura*, vernacule proſtans, ut & Ioh. Nic. Pfiſteri liber *de mulierum Natura & Morbis vernaculis*. An obſtetricum ſententia in gravidatione & caſibus aliis gravioribus ſufficiant, videatur in P. Ammanni *Irenico p. 98 ſeqq.* Pertinent huc lectu quoque digna, quæ occurrunt *in Act. Haſn. Vol. II, obſ. 22, p 53 ſeqq. Sella obſtetricalis* dicitur, quæ peculiariter uſurpatur in partu ad fœtus excluſionem commoda.

OBSTIPITAS, σκολίωσις, *Obſtipus*, σκολιὸς, γαυσὸς, dicitur generaliter de omni obliquitate, tortuoſitate & incurvatione; Ita & Hypochondriorum σκολιότης legitur apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 57*, id eſt, ἀνωμαλία, & inæqualitas. Vſitatius tamen de partium oſſearum tortuoſitate ſumitur: Ita ſpinæ inæqualitas σκολίωσις, quæ alias *Gibbus* dicitur. De cruribus quoque *tortuoſis* legitur Græc. γαῦσος vel γαυσὸς, Hipp. *2 de fract. t. 69; 4 de art. t. 61 & 64.* Iung. Foëſ. *Oec. p. 134 & 574.* Pertinet ad morbos figuræ viciatæ.

OBSTRVCTIO, ἔμφραξις. Vide *Emphraxis*. Dicitur & *Obturatio*.

OBSTRVENS, στεγνωτικὸς, epitheton medicamentorum, quæ meatus & ora vaſorum occludunt, & ſenſibiles excretiones prohibent, quorum natura eſt craſſarum partium, terrea & expers acrimoniæ. Gorr. Opponuntur τοῖς ἀναστομωτικοῖς, *deobſtruentibus* & *aperientibus*. Vocantur illa quoque *Obturantia*.

OBSTVPEFACIENS, ναρκωτικὸς. Vide *Narcoticus*. *Obſtupefactio*, νάρκη vel νάρκωσις. Vide *Narce*.

OBSTVPESCENTIA, ἔκπληξις. Vide *Ecplexis*.

OBSVRDESCO, id eſt, *Surdus fio*, κωφάομαι, dicitur de νεκρώσει virtutis acuſticæ ſive auditivæ, eſtque ſignum lethale in Ileo, Linden. *Ex. IV, §. 79. ſeqq.* Vide *Cophos*.

OBTENSIO, περίτασις, a περιτείνω, *obtendo*, ſive circumtendo, quod legitur apud Hipp. *5 aph. 71.* Iung. Dieter. *n. 981.*

OBTORTVS, γαῦσος, idem, quod *Obſtippus*, de quo p. a.

OBTVRATIO, ἔμφραξις, στέγνωσις, idem, quod *Obſtructio*. *Obturatoria* vocantur illæ materiæ, quibus vaſa Chymica, vel Pharmacevtica *obturantur*, vel incruſtantur. Libav. *T. II, Oper. p. 139.* *Obturatores* Muſculi femoris foramen inter os pubis & iſchii implentes leguntur apud Barthol. *l. 4 An. c. 11, p. 580.*

OBTVSVS, ἀμβλὺς, idem, quod *Hebes*. Dieter. *n. 48.* Proprie de ferro; metaphorice de oculis, nec non de animo dicitur.

OBVIAM ITIO, ἀπάντησις. Vide *Apanteſis*.

OBVOLVTIO, περιείλησις, idem, quod *Circumvolutio*. Vſurpatur de faſciis, quæ membro alicui *obvolvuntur*. Gal. *de faſciis.*

OCCASIO æquivocum eſt vocabulum. Vel enim reſpondet Gr. καιρὸς, & notat *opportunitatem temporis*, cujus inventio eſt principium curationis morborum. Foreſt. *lib. 1 Chirurg. Obſ. 3 Schol.* imo anima curationis, C. Rejes *C. El. q. 24, n. 4.* Vide *Cæros*. Vel reſpondet Græco πρόφασις, ἀφορμὴ, & ſignificat *cauſſam procatarcticam*, externam, evidentem, imo generalius omnem rei materiam, ex qua initium motus ad reliquas actiones prodit; Gal *com. 1 in 1 Epid. t. 10, c. 1, in 3 Epid. t. 15, & c. 3 in 6 Epid. t. 18, & c. 2, progn. t. 65.* Iung. Foeſ. *Oec. p. 539.* Diet. *n. 736.* Vid. *Cauſſa*.

OCCASVS, δύσις, communiter, & proprie dicitur de ſole & aſtris ſub Horizontem ſeſe abſcondentibus. Vide *Dyſis*. Per translationem vero quoque de *interitu* vel hominum dicitur, & ita reſpondet vocabulo *Mors*: vel morborum, & ita coincidit cum *ſolutione*, vel *curatione*. Spagyrici quoque in magiſterio Lapidis Philoſophici transtulerunt ad nigredinem, quæ eſt ſignum putrefactionis & ſolutionis ſecretæ, quam vocant *occaſum ſolis*, & initium artis. Libav. *Tom. II, Op. p. 414.*

OCCIDENS, δυσμὴ, δύσις, proprie dicitur de loco, ubi Sol occidit & ſeſe ſub terram abſcondit, viſui noſtro ſubducens. Dicitur & *Occaſus*. *Occidentalis*, Gr. δυσμικὸς. Tropice Chymicis *Occidens* vocatur *Acetum*, item *Occidens ſtella*, id eſt, *Sal Ammoniacus*, *Occidens*, *Mercurius*, Saturnus Hermaphroditus, Aqua viva, viſcoſa, &c. Rul. & Iohnſ.

OCCIDO, ἀποκτείνω, idem, quod *interimo*, neco, Gal. *l. de Ther. ad Piſ. c. 8.* Helmont. queritur de Arte Medica, quod hodieque liberum ſit *occidere*, ob imperitorum libertatem. *tr. Tumul. Peſtis.*

OCCISIO ſpiritus mundi, ſive aquæ vivæ & in ſal naturæ converſio eſt ſecretum *Calcinationis* ſapientum. *Th. Chym. Vol. VI, p. 186.*

OCCIPVT, ἰνίον. Vide *Inion*. Dicitur & ὀπισθοκράνιον, Æginet. *l. 6, c. 2.*

OCCLVDENS, κλεῖον, idem, quod *Obſtruens, Condenſans*, opponitur *Aperienti*, Gal. *l. 5 de S. F. c. 14.*

OCCLVSIO in ſpecie vocatur anguſtatio viarum ſimilis obſtructioni, modo ſit circa orificium ductus vel canalis, Blaſ. *Med. Vniv. p. 27.*

OCCOECATIO, τύφλωσις, idem, quod *Cæcitas*, active ſumta. Vide ſupra ſuo loco. *Occæcati*, τυφλωθέντες, quidam celeriter Solem intuentes notantur a Gal. *l. 10 de V. P. c. 3 circa fin.*

OCCVLTVS, κρυπτὸς dicitur vel ſubjective. Ita *Cancer occultus* ad differentiam exulcerati. Vide *Cryptos*. Vel cauſſaliter & effective, quando alicujus rei vel effectus cauſſa latet. Vnde quondam Medici *Qualitates occultas* excogitarunt, quarum operandi ratio intricatior eſt, præſertim a priori; quæ licet ſint,

qui

qui in totum negare audeant, nostro tamen judicio omnino non videntur negandæ. Vide *Dogm. nostra M. Gen. p. 699. seqq.* quas Helmont. fortassis non inepte ad Archeum referre conatur, *tr. Potestas Medicam. n. 33.* Quomodo Spagyrici manifesta reddant *occulta*, & vice versa, Vide *Th. Chym. Vol. III, p. 40.* Item Libav. *Tom. II, Oper. p. 144 & alibi sæpius.*

OCEANUS, ὠκεανὸς, quid significet, ex aliis etiam Lexicis patere potest, nimirum vastum mare maximam partem orbis terrarum ambiens. De hoc statuit Helmont. nihil aquarum recipere a mari mediterraneo, *tr. Aqua n. 13.* Unde *Oceani* fluxus & refluxus proprie dependeat, Physicis inquirendum relinquimus. Legatur &, si placet, integer tractatus Federici Delphini Mathematici quondam Veneti, *hoc tit.* & *Th. Ch. Vol. V, pag. 402.* Item *Acta Philosophica* Oldenburgii *Ann. 1666.* Alias *Oceanus* quoque vocatur solium vastum in balneis, & omnino locus alveusque major ab amplitudine vocatus, & a lavantium quoque strepitu, & marino quasi æstu, teste Lampridio. Comparationem *Oceani* Macro-& Microcosmici, h. e. analogum motum aquarum ex & ad *Oceanum*, sic & sanguinis ex Corde & ad Cor, *dissertatione epistolica* proposuit Philipp. Iac. Sachs a Lewenheim ad D. Thom. Barthol.

OCHEMA, ὄχημα, Latine *Vehiculum*, vocatur Gal. portio humida, aquosa, & tenuis cum chyli, tum sanguinis, quia nec chymus, nec sanguis, venas transire posset absque hujus adminiculo *l. 4 de V. P. c. 5.* Iung. C. Hofm. *in comm. ad h. l.* Schenk. *de sero sang. c. 3.* Hodie *Lymphæ* quoque nomine venire videtur. Vide *Lympha. Vehiculum.*

OCHETEUMATA, ὀχετεύματα, a quibusdam vocantur *foramina narium*, quæ etiam θαλάμους aliqui appellant. Gorr. Linden. Aristoteli tribuit, & Theodorum per *meatus* Latine *expressisse* statuit *l. 2. Med. Physiol. c. 12, §. 9.*

OCHESIS, ὄχησις. Vide *Vectio.*

OCHETOS, ὀχετὸς, generaliter significat rivum, *meatum, viam*, ductum, canalem, per quem aliquid effluit, aut transit. Ab Hippocrate vero tribuitur diversis rebus, v. g. viis circa urinam & alvum, *3 de art. t. 52*, venis & arteriis, *d. l. t. 59*, exponente Gal. *in comm. ad hæc loca*: poris sive spiraminibus cutaneis, *l. 6. Epid. s. 3, t. 8.* Iung. Foës. *Oec. p. 474.* Erotian. *Onom. p. 84. c.* Descendit a verbo ὀχετεύω, veho, *derivo*, transitum concedo; quod etiam legitur apud Hipp. *l. de Ven. XXV, 12.*

OCHEUS, ὀχεὺς, vocatur a quibusdam *scrotum*, quod magis usitato nomine ὀσχέον appellant Gorr. Rolfink. *de part. gener. inserv. P. I, c. 14.*

OCHLOS, ὄχλος, perturbationem, *molestiam*, negotium molestum significat apud Hipp. *3 de art. t. 27; & l. 4. Epid. II, 14; l. 6 Ep. s. VI, t. 12.* Hinc ὀχληρὸς, ὀχλώδης, *molestus* dicitur *2 de artic. t. 59.* Galen. *in com.* Erot. *On. p. 83.* C. Foës. *d. l.* Et verbum ὀχλέειν significat *turbare*, perturbare. Foës. Significat & *Vulgus, Populum.* Vide infra.

OCHRA, ὤχρα, terræ species est colore luteæ, a quo nomen habet. Duplex habetur: *nativa*, sive fossilis, olim ex Attica, hodieque ex Dacia & Hungaria: altera *factitia*, quæ ex plumbo adusto fit, aceto extincto, pictoribus magis usitata. *Ochræ* historiam & usum vide pluribus apud Diosc. *l. 5, c. 108.* Rul. *in Lex.* Schröder. *l. 3, c. 2, n. 6* Fr. Hofm. *in Cl. ad h. l.* Libav. *S. A. Ch. l. 6, c. 4; & Alchym. Pharmac. c. 10.* Chiocc. *Mus. Calceol. s. 2, p. 135. seqq.*

OCHROS, ὠχρὸς, colorem significat luteum, *pallidum*, nempe ex candido & flavo permixtum, tanto candidiorem flavo, quanto flavum rubro. Gal. *c. 2 de R. V. I. A. t. 22.* Quod si adhuc plus albicet, ὠχρόλευκος, *ex pallido albicans* dicitur. Hipp. *l. 7 Epid.* notante Foës. *p. 694.* Linden. herbeum vocavit ὠχρὸν, vulgo *olivastrum* dictum. *Ex. IX, §. 18.* ὦχρος quoque pen. circumflexa notat leguminis genus, Lat. *Ervilia* aut *Cicera* dictum. Gorr. Iul. Alex. *com. in l. 1. de Al. fac. c. 25.* Vide *Pallidus.*

OCHROXANTHOS, ὀχρόξανθος, *ex pallido flavus* color. Legitur apud Gal. *l. 4. de san. tu. c. 4.*

OCHTHODES, ὀχθώδης, verrucosus, *prætumidus, callosus*, torosus. Dicitur de Labiis ulcerum duris & prætumidis. Gal. *l. 3 Meth. Med. c. 3; l. 4. de C. M. P. G. c. 1 seqq.* quin & ipsa ulcera ægre cicatricem ducentia ὀχθώδη vocantur, *Ibid.* ὄχθοι quoque *tumores callosi*, verrucosi dicuntur, notante Henr. Steph. *in Thesaur.* & Scapula. Gorr.

OCIUM, σχολὴ, ἀργία, refertur inter res non naturales, estque species *quietis*, Caussa procatarctica sanitatis & morborum. Galen. *comm. 2 de nat. hum. t. 1.* Hildan. *de valet. tu.* Dogm. nostr. M. Gen. *P. V. c. 5, dogm. 5. p. 645.* Charlton. *Ex. Pathol. VII, §. 3.*

OCLASIS, ὄκλασις, idem, quod ὄκλασμα, *genuum flexio*, cum quis genibus flexis in crura subsidit. Hipp. *3 de art. t. 64*, ab ὀκλάσαι, i. e. *genua flectere.* Erotian. *Onom. p. 82, d.* Iung. Foës. *p. 449.*

OCLAX, ὀκλὰξ, *geniculatim*, genibus flexis, curve, Gal. *l. 3 de V. P. c. 15.* C. Hofm. *comm. ad h. l. n. 166.* Gorræus vero exponit per ipsam μύλην, molam, aut ἐπιγονατίδα, *in defin.*

OCNEO, ὀκνέω, significat *cunctari*, pigrum, aut segnem esse. Unde compos. κατοκνέω, idem significans, *non possum.* Erot. *d. l.* Ὀκνηροὶ, idem, quod ἀσθενεῖς, *pigri, infirmi*, segnes. Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 22.* Vide Foës. *p. 450.*

OCOB, id est, *Sal Armoniacum, Ocob, Obac, Ocab.* Rul. & Iohns.

OCREA, ἀντικνήμιον. Vide *Anticnemion. Ocreas Chirurgicas* pro varis & valgis curandis descriptas exhibet Paræus *Chirurg. l. 22, c. 11.*

OCRIS, ὄκρις, vel ὄκρις, vocatur *eminentia*, aut prominentia *oblonga.* Hinc adjectiv. ὀκριοειδὴς, aut ὀκριόεις, pro-

prominentiam oblongam habens. Hipp. *2 de art. tr 42.* Vid. Foës. *d. l.*

OCTAMENOS, ὀκτάμηνος, *octimestris.* Dicitur de partu intempestivo, in cujus caussæ inquisitione, propter quam fœtus non soleat esse vitalis, valde laborarunt Medici. Hipp. integrum libellum *h. tit.* conscripsit. Enimvero nobis res videtur valde suspecta, quod pleræque mulieres tempus conceptionis ignorare soleant.

OCULARIS, ὀφθαλμικὸς, dicitur de omni eo, quod ad oculos pertinet v. g. *Ocularis* virtus vel facultas, Gal. *l. 17 de S. F. §. Myrrha, sive Smyrna*, &c. *Ocularia* medicamenta *l. 4 de C. M. S. L. cap. 4.* De *Ophthalmicis* medicamentis eleganter quoque scripsit e recentioribus Iunk. *Chym. Exp. Cur. Part. II, s. 1, c. 8, p. 556. seqq. Ocularis* Medicus *l. 14 M. Med. c. 19.* Rhod. *ad Scrib. n. 37. Ocularia* quoque ægritudo dicitur a Dieter. ὀφθαλμία, *in Iatr. p. 918, 920.*

OCULISTA, ὀφθαλμίατρος, *Ophthalmiater*, dicitur in specie Medicus, qui in curandis oculorum affectibus peritia sua excellit, qua per remedia Pharmaceutica, qua per Chirurgicas operationes, quamvis hodieque Empirici & Circumforanei hanc sibi arrogent artem. Legitur utrumque apud Scultet. *Armam. Chirurg. Part. I, Tab. IIX, fig. 4.*

OCULUS, ὀφθαλμὸς, ὄμμα, sic dicitur inter sensuum externorum instrumenta plerorumque judicio nobilissimum, nimirum visus totius pars organica, cujus summe artificiosam structuram celerrimam sentiendi vim, amplissimam utilitatem merito Anatomici aliique admirati sunt summopere & deprædicarunt: Sunt enim revera *Oculi* custodes defensoresque corporis humani. In quorum Anatomica descriptione etiam nulli pepercerunt operæ celeberrimi Anatomici, v. gr. Spigelius *de H. C. F. l. 10, c. 9.* Aquapendens *tr. de Oculo, visus instrumento*, Plempius *in Ophthalmographia.* Barthol. *l. 3 de Anat. cap. 8.* VVillis *Anim. Br. P. 1, c. 15*, & plures alii. De *oculis* insectorum videantur Observationes peculiares Abbatis de Catelan *in Ephemeridibus Eruditorum Parisiensibus de Anno 1680. num. 24, & 1681 n. 12 & 18*, ut & *Acta Erudit. Lipsiens. An. 1682.* Tribuitur & vocabulum hoc lapidi cuidam peregrino, vel gemmæ, quæ *Oculus mundi* vocatur, de cujus porositate observata vide Boyle *tr. de corp. solid. porosit. c. 6.* An fortassis idem cum Belioculo? de quo supra in *Belloculus.*

ODAXISMOS, ὀδαξισμὸς, generaliter significat *pruritum mordacem*, a δάκνω, præposito O. *Morsiunculam* diceres voce Plautina, vel *Titillationem.* Hinc etiam de renibus ὀδαξωμένοις usurpavit Diosc. notante Dieter. *Iatr. n. 597.* Generaliter quoque videtur accepisse Helmont. *tr. Ius Duumvirat. n. 61 & tr. Retenta.* Usitatius tamen accipitur stricte pro *pruritu gingivarum*, quem sentiunt infantes tempore dentitionis, cum dentes eruptionem moliuntur & configunt gingivarum carnes. Hipp. *3 aph. 25.* Foës. *p 443.*

ODIUM, μῖσος, dicitur affectus animi oppositus *Amori*, consistens in alienatione mentis & appetitus erga id, quod æstimatur, ut noxium, adeoque malum; Rolf. *O. ac M. M. Sp. l. 2, sect. 3, c. 106.* VVillis *An. Br. P. I, c. 9.* Charlton. *Ex. IIX, Pathol. §. 27.* Est igitur inter caussas procatarcticas sanitatis & morborum referendum *odium.* De *odio* etiam post mortem in cadaveribus duorum hominum durante lege C. Rejes *C. El. q. 53. §. 10.*

ODMALEA, ὀδμαλέα, Hipp. dicuntur *graviter olentia*, sive fœtida *lib. 1, de morb. mul. VII, 3; XX, 3; XXI, 18.* Foës. *d. l.*

ODME, ὀδμὴ, idem, quod ὀσμὴ, Lat. *Odor*, dicitur qualitas illa sensibilis, quæ ab alio corpore emanans naribus percipitur. Consistit vero in effluviis sulphureis & fumosis emissis, quorum quædam suaveolentia, quædam fœtida & naturæ nostræ ingrata habentur. Gal. *c. 1 de nat. hum. t. 6.* Schröd. *l. 1, cap. 34.* Gal. dicit, esse substantiam quandam, quæ nec ita tenuis est, ut aer, neque ita crassa, ut humor, *l. de odoratus Instrum. c. 2 fin.* Iung. Chiocc. *Mus. Calceol. s. 6, p. 649. seq.* C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 562. Odores* bonos citissime reficere vires vitales, docet ex Gal. Lang. *l. 2, ep. 27*, & Helmont. *tr. Imago Fermenti impregnat. &c. n. 16. seqq. Odorem* ingratum cavere debet Medicus ad ægros accessurus, Gal. *c. 4, in 6 Epid. t 9. Odorem hircosum* sub axillis esse signum hominis devirginati, vult. Casp. Rejes *in C. El. q. 38, n. 9. seqq. Odorum* suavitate offendi uterum, & cur? monstrat idem *q. 84, n. 1, seqq.* Verum non est universale. Fœtoris correctio dicitur *Magisterium Odoris*, de quo legatur Libav. *S. A. Ch. l. 6, c. 7*, & *Alchym. Pharmac. c. 16. Odor* quandoque ipsam rem *Odoratam*, vel *Aroma* notat, Rhod. *in Lex. Scrib.*

ODONTAGOGOS, ὀδονταγωγὸς, vocatur *forceps dentarius*, quo dentes extrahuntur. Talem plumbeum olim in templo Apollinis fuisse suspensum, testatur Forestus *l. 14, O. 7, in Schol.* quo significatur, non esse tollendum dentem, nisi vacillet, ut plumbeo forcipe excludi possit, id est, nulla vi. Utinam hoc & ægri, qui dolore dentium affliguntur, & circumforanei observarent, neque tam promte ad evellendos dentes consentirent. Vide *Dentagra.*

ODONTALGIA, ὀδονταλγία, id est, *Dolor dentium*, Gal. *l. 2 meth. med. c. 2.* Est symptoma actionis læsæ & p. n. auctæ in dentium cavernulis & partibus fibrosis, proveniens a solutione continui ibidem per acidum resolutum & fluorem passum facta. Qui dolor quandoque adeo vehemens esse solet, ut ægri violentas sibi inferre cogitent manus. Remedia contra dolorem dentium vocantur ὀδονταλγικὰ a Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 7, s. 2, c. 9.* Iungatur & Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. II, s. 1, c. 10, p. 567. seqq.*

ODONTAGRA, ὀδονταγρα. Vide *Dentagra.*

ODONTIASIS, ὀδοντίασις, *Dentitio*, idem, quod ὀδοντοφυΐα. Vide *Dentitio.*

ODONTOGLYPHON, ὀδοντόγλυφον, *dentiscalpium*, quo ea, quæ dentibus inhærent, vel adhærent, eximuntur. Gorr.

ODONTOIDES, ὀδοντοειδής. Vide *Dens.*

ODONTOPHYIA, ὀδοντοφυΐα, idem, quod ὀδοντίασις. Vide *Dentitio.*

ODONTOTRIMMA, ὀδοντότριμμα. Vide *Dentifricium.*

ODOR, ὀδμή, ὀσμή. Vide *Odme.*

ODORABILIS, ὀσφρητὸς, dicitur de omni re, quæ exhalationes emittere potest, vel suaveolentes, vel maleolentes. Gal. *l. 1 de sympt. causs. c. 6.* Dicuntur & *Odoratæ res.*

ODORATUS, ὄσφρησις, idem, quod *Olfactus*, vocatur sensus quidam externus, cujus instrumentum est Nasus cum suis partibus interioribus præsertim processibus mammillaribus, Barth. *libell. 3 Anat c. 2.* Hunc sensum accurate descripsit VVillis *An. Br. P. I, c. 13.*

ODORAMENTUM idem, quod res *Odorata*, ὀσφρητὸν, ἄρωμα. In Pharmaceuticis describitur, quod sit medicamentum tam simplex, quam compositum, quod citra ignis accessionem suo odore spiritus alterare, aut reficere potest. VVeker. *Ant. Gen. l. 1, c. 52.* Præscribuntur partim ad voluptatem, partim ad sanitatem. Morell. *de form. rem. l. 2, sect. 2, c. 10.*

ODORIFERUM, ὀσφρητὸν, idem, quod *Odoramentum.* Dieter. *n. 112.* Hinc & Rul. descripsit *Odorifera* medicamenta, quæ odore suo sanitatem inducunt, & morbos expellunt. *Specificum Odoriferum* Paracelso dicitur ea materia, quæ specifice morbum expellit, *Archidox. l. 7.* Varietatem *Odoriferorum*, quorum alia per se multa vel pauca effluvia fragrantia emittunt, alia, quæ magis incarcerata resinosis solidis partibus non nisi adhibita frictione, liquatione aut alia interveniente violenta tractatione odorem spirant, monstravit Iac. le Mort *Pharm. Medico-Phys. c. 24.*

ODUS, ὀδὼς. Vide *Dens.*

ODYNE, ὀδύνη, ὀδύνημα. Vide *Dolor.* Dieter. *n. 601, seqq.* Lind. *Ex. XIII, §. 121, seqq.*

OECEIOS, οἰκεῖος. Vide *Domesticus.*

OECONOMIA, οἰκονομία, proprie *administrationem domesticam* significat. Hipp. tamen restrinxit ad ægrorum procurationem & dispensationem, *l. 6 Epid. s. 2, t. 43*, in qua administranda Medici diligentiam requirit Foës. *Oec. p. 446.* Charlton. quoque Physiologicas suas Exercitationes nomine *Oeconomiæ animalis* exornavit.

OEDEMA, *Oedos*, οἴδημα, οἶδος, late & stricte sumitur. Lata significatio antiquis fuit frequens, qua vocabulo hoc omnes *tumores* p. n. venerunt, uti ipse notavit Gal. *ad 4 aph. 34 & 5 aph. 65.* Iung. Foës. *p. 444.* Dieter. *n. 604.* Et ita idem est, quod ὄγκος παρὰ φύσιν. Stricta vero significatio adhuc hodieque usitatior, quando tumor frigidus, laxus, mollis, albicans, doloris expers, non renitens, a pituitoso humore exortus, vocatur *Oedema.* Cujus talis descriptio dari potest: *Oedema* est tumor p. n. in toto corpore, vel certa aliqua parte, mollis, laxus, foveam post compressionem relinquens, sine magno dolore, proveniens a portionum sanguinis aquosarum, vel lymphæ subsistentia & aliquali congelatione. *Oedema* totius corporis est *Anasarca*, species Hydropis, de qua suo loco, Helmont. ad Laticem stagnantem refert, *tr. Ignot. Hydrops n. 20.*

OEDEMOSARCA vocatur a M. A. Severino abscessus utriformis quidam rarior & crassior, mollitie œdemati, & duritie ad contractum observata sarcomati vel tumori carnoso respondens, cujus observationem descripsit *l. de nov. obs. abscess. c. 4.* Similis etiam habetur apud Hildan. *Cent. IV, obs. 59.*

OEESIS, οἴησις, id est, *opinio*, opinatio, & Hipp. dicitur speciosa artis peritia, absque tamen vera experientia, *l. de dec. ornat. IV, 1.*

OENANTHARION, οἰνανθάριον, epitheton *Unguenti* alicujus, ob condituram, quæ odoris & deliciarum gratia additur ex vino & flore liliorum, οἴνῳ καὶ ἄνθει κρίνων, parata. Gorr. Duæ *Oenanthariorum* formulæ habentur apud Ægin. *l. 7, c. 21.* Dicitur & οἰνάνθινον.

OENAREA, οἰναρέη, epitheton *cineris*, qui paratur ex *sarmentis*, vel pampinis *vitis*, quæ vocantur οἴναρα, vel οἰναρίδες. Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXXIV, 21; & LXXXIIX, 8;* Erotian. *p. 85, c.* Foës. *p. 446.*

OENAS, οἰνὰς, Lat. *Vinago*, dicitur species Columbæ montanæ, cujus historiam & usum in cibis tradidit Aldrov. *l. 15. Ornithol. c. 7.*

OENELÆON, οἰνέλαιον, dicitur mistura vino & oleo constans, cujus meminit Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 8, & l. de fac. parabil.* Iung. Alexandrin. *l. 18 Sal. cap. 12.* Gorr. Tali mistura Chirurgi quondam usi sunt ad omnium capitis vulnerum curationem; verum hoc plane improbavit Ioh. Baptist. Carcanus *de vuln. cap. ferm. 2, lect. 3, p. m. 71. seqq.* *Oleum vini*, οἰνέλαιον, item οἰνόσταγμα, vocatur a Rolfink. Spiritus Vini, *in Chem. I. A. F. R. l. 3, sect. 2, art. I, c. 17. seqq.* quod tamen reprobat CL. VVedelius, *in Pharmac. Acroam. l. 11, sect. 3, c. 8, p. m. 353.* ἀκύρως ita dici statuens, vel ideo, quod oleum cum spiritu vini nequeat permisceri.

OENODES, οἰνώδης, *vinosus*, epitheton vini generosi, quod multam admittit aquæ mistionem. Dicitur & πολυφόρος, opponiturque ὀλιγοφόρῳ, tenui & aquoso ὑδατώδει οἴνῳ, quod minima eget aquæ mistione, in se satis aqueum. Gal. *3 de R. V. I. A. t. 20.* Castell. Linden. *Ex. X, §. 111.*

OENEVOMÆ. οἰνεύομαι, i. e. *bibo*, præsertim vinum, Erot. *Onom. p. 83, f.* Foës. *d. l.*

OENEROS, οἰνηρὸς, *vinosus.* Usurpat Hipp. de cu-

ratione Chirurgica fracturarum, quando fasciæ & splenia imbuuntur & fracturæ vino perfunduntur, quæ vocatur *ὀινηρὴ ἰητρείη*. *3 de fract. t. 46.* Foës. *d. l.*

OENOGALA, *ὀινόγαλα*, dicitur potionis genus, quod ex *vino & lacte* mixtis parabatur. Cujus meminit Hipp. *l. 7 Epid. XL, 17*; quamvis alii intelligant per *vinum lactei teporis*, sive tepidum, veluti lac, quæ versio etiam a Lindeno retenta fuit. Verum meo judicio minus congrua hæc est acceptio, si *ἀκρίβειαν* compositorum vocabulorum spectaveris. Foes. *d. l.* Gorr.

OENOGARON, *ὀινόγαρον*, *garum vino mistum*, garum vinosum, apud Aët. *l. 3, c. 85*, citante Gorræo: vel *c. 90.* allegante Keuchen. *ad Seren. p. 155.*

OENOMELI, *ὀινόμελι*, *vinum mulsum*, dicitur & simpliciter *Mulsum*, nihilque aliud est, quam vinum melle conditum, deliciis magis, quam sanitati destinatum. Inflationibus enim obnoxium. Ejus varietatem parandi docet Dioscor. *l. 5, c. 16.* Meminit & Lind. *Ex. X, §. 160.*

OENOPHLYGIE, *ὀινοφλυγίη*, proprie *vinolentia*, ebrietas, vini nimius potus. Qua dictione usus Hipp. *l. de intern. aff. XXXI, 5; XXXV, 23.* Qui vitio huic dediti sunt, vocantur *ὀινόφλυγες*, *vinolenti*, ebriosi. *2 Prorrh. II, 14*; cujus emphasin quoque declaravit Lind. *d. l. §. 112.* Iunge Foës. *p. 448.* Vide *Ebrietas.*

OENOPOLA, *ὀινοπώλης*, *qui vina vendit.* Meminit Linden. *d. l. §. 61.*

OENOPOS, *ὀινωπὸς*, epitheton coloris, q. d. *vinosus*, qualis est uvarum maturescentium, cum ex rubro nigricant & splendent, aut in purpuram & nigrum transitus fit. Meminit Hipp. *l. 7 Epid. III, 22. & l. de nat. mul. I, 6; l. 2 de morb. mul. IV, 6.* Iung. Foës. *d. l.*

OENOS, *ὄινος*, proprie dicitur *Vinum*, h. e. succus uvarum maturarum per expressionem collectus, per fermentationem depuratus a fæcibus, atque in doliis vi proprii & nativi caloris perfecte coctus. De cujus natura, differentiis, virtutibus & noxa passim veteres & recentiores bene multa scripserunt. Videatur Hipp *l. 2 de diæta*: Mundella *in Indice Oper. Gal.* Foës. *p. 446. seqq.* Dieter. *Iatr. n. 606.* Lind. *Ex. X.* Deodat. *Panth. Hygiast. l. 2, c. 16.* Moræus *in Schol. Salern. p. m. 90. seqq.* C. Hofm. *l. 5. Instit. c. 25, 26.* VVillis *de ferment. c. 7 & de febr. c. 1.* Schröder. *l. 4, cl. 2, n. 412.* Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. I, sect. 3, c. 8, p. 207. seqq.* Et quis omnes recenseat? De *vinis* medicatis diversis idem Schröder. *l. 2, c. 63.* Morell. *l. 1 de form. remed. sect. 1, c. 6.* Per quandam similitudinem alii quoque Succi officinales expressi & depurati *Vina* dicuntur, v. g. Cydoniorum, Granatorum, Citri &c. Idem *d. l. c. 82.* Nonnulli quoque spiritus e *vino* parati appellantur *Vina*, ut *Vinum alcalisatum*, *Circulatum*, &c. Libav. *S. A. Ch. l. 8, c. 25.* *Vinum correctum* est Alcool vini. *Vinum essatum* est, quod herbarum vires attraxit, vel aliorum, quibus affusum fuit. Dorn. *in Dict. Rul.* & Iohns. *in Lex.*

OENOSTAGMA, *ὀινόσταγμα*, i. e. destillatum ex vino, idem quod *Spiritus vini.* Vide *Oenelæon.*

OEONISTA, *ὀιωνιστὴς*, *Augur*, & *ὀιωνιστική*. Vide *Mantice.*

OESOPHAGOS, *ὀισοφάγος*. Vide *Gula.* *Oesophageus Musculus* dicitur ille, qui gulam ambit instar sphincteris, de quo vide Barthol. *l. 3 Anat. c. 12. p. 448.*

OESTROMANIA, *ὀιστρομανία*, dicitur Hipp. *in epist. ad Damag.* furiosa libido ad Venerem, & ita idem, est quod *Nymphomania.* Vide paulo superius.

OESTRUS, *ὄιστρος*, proprie dicitur Insectum notissimum, *Tabanus* Veteribus quoque dictum, aculeo duriori in ore armatum, quam cæteræ Muscæ, cujus descriptionem tradidit Aldrovand. *l. 3 de Insect. c. 4.* Per metaphoram quoque *Clitoris* vocatur *Oestrum Veneris.* Barthol. *l. 1 Anatom. c. 34.* Imo omnis stimulus amatorius proverbialiter per *Oestrum* exprimitur. Hinc Galen. *ὀιστρώδη ἐπιθυμίαν* vocavit, cujus emphasin notavit Casp. Hofm. *comm. ad Gal. l. de. V. P. n. 1008.*

OESYPE, *Oesypos*, *ὀισύπη*, *ὄισυπος*, proprie est sordes & fimus lanæ circa nates ovium adhærens, uti patet ex Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXXIV, 13.* Erotian. *Onom. p. 85, c.* Postmodo vero etiam de ipsa *lana sordida*, vel *succida* usurparunt vocabulum, teste Dioscor. *l. 2, c. 84*, confirmante Gorræo & Foës. *Oec. p. 449.* Quid per *Oesypum Atticum* intelligi debeat apud Galen. *l. 14, meth. med. c. 7*, ventilavit C. Hofm. *l. 2 V. L. c. 14.* De *Lana sulcida* legatur Schröd. *l. 5, cl. 1, n. 30.* Vide supra *Lana.*

OFFA, *μάζα*. Vide *Massa.*

OFFENSA, *Offensio*, duplicem habet significationem. Vel enim idem est, quod *Noxa*, *Damnum*, Gr. *βλάβη*, & *offendens*, *βλάπτων*, Gal. *c. 1 de R. V. I. A. t. 13.* Rhod. *in Lex. Scribon.* Vide *Blabe.* Vel respondet *Allisioni*, & Gr. dicitur *προσκοπὴ*, vel *πρόσκομμα*, estque ea læsio, quando corpus percutitur, aut violenter afficitur ab alia re exterius obviante. Forest. *lib. 6 Chirurg Obs. 29 Schol.* Ita & spiritus sive aër in respiratione interruptus Hippocr. dicitur *πνεῦμα πρόσκοπτον*, *spiritus offendens*, *4 aph. 68.* Iunge Dieter. *n. 730.*

OFFICINA generaliter omnem locum significat, ubi aliquid præparatur & elaboratur, Gr. *ἐργαστήριον*. In Medicina vero duæ potissimum *Officinæ* habentur, quarum una est *Pharmaceutica*, diciturque locus seu *Apotheca*, in qua simplicia & composita medicamenta in quantitate & qualitate selectissima debent parari, vel parata inveniri cum instrumentis Pharmacopoëticis. Fr. Hofm. *Clav. ad Schr. l. 2 in princ.* Schröder. vero *d. l.* minus accurate descripsit, quod sit Pars Pharmacologiæ, quæ seriem rerum medicamentosarum secundum classes officinales describit. Altera est *Chirurgica*, Gr. *ἰατρεῖον* Hipp. dicta. Vide *Iatreon.*

OFFICINALIA vocantur medicamenta, quæ simplicia, quæ composita, quæ in Officinis Pharmacevticis quotidie prostant, & ita opponuntur *Magistralibus*. Vid. *Dogm. Med. Gen. P. VI, c. 4, d. 6, p. 753. seq.*

OFFICIUM, δέον, καθῆκον, πρέπον, vide *Deon*. Vocatur id, quod alicui agendum incumbit. Ita *officium* hominis est, omni modo, arte, opera, facultatibus, devincire hominum inter homines societatem. *Officium Medici* exoptatissimum procurare homini bonum, quo sine nullum aliud gratum esse aut jucundum potest, h. e. sanitatem, Linden. *Exerc. III, §. 9.* Speciale medentis vel curantis morbos est, ut cito, tuto & jucunde sanet. *Ex. XVI, §. 1.* Tribuitur & *Officium* partibus corporis humani, & respondet Latino *Actio* vel *Usus*, Gr. χρεία. C. Hofm. *C. in Galen. LL. de V. P. n. 8.* Paracelf. *Paramir. l. 2.*

OFFION idem, quod *Opium. Eph. N. Cur. A. II. O. 69.*

OFFUSCATIO, vide *Obfuscatio. Amaurosis.*

OGER, *Ogertinum*, *Ogertum*, Paracelso idem, quod *Ochra*, passim in scriptis. Verum more solito transfert & ad hominem, & *Oger microcosmi*, item ad caussas morborum salinas, hinc *Ogertina* pestis, plevresis, icteritia passim legitur in scriptis, præsertim *in Fragm. ad LL. de Tartaro.*

OIS, οἶς, Latine *Ovis*, idem, quod πρόβατον, est animal quadrupes, lanosum, mansuetum, lupo inimicum, cujus mas *aries*, castratus *vervex*, fœmina stricte *ovis*, pullus *agnus* vocatur. Horum omnium historiam & usum in cibo ac medicina vide ap. Aldr. *l. 1 de quadrup. bisulc. c. 8* prolixissime, ut & Schr. succincte, *l. 5, cl. 1, n. 30.*

OLCA, mendose pro *Holca*, vel *Holce*, ὁλκή, i. e. *Drachma*. Vide *Holce.*

OLEAGINOSUS, ἐλαιώδης, dicitur de eo, quod pinguedinem instar olei in se continet, ut sunt Amygdalæ, Nuces, & alia quædam semina. Hujusmodi *oleaginosa* cerebrum gravare, docet Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 14, f. 1, c. 23.*

OLEAMEN, *Oleamentum*, λιπαρόν, dicitur in genere omne linimentum mollius ex oleis paratum, Scrib. *n. 222.*

OLECRANON, ὠλέκρανον, Gorr. etiam per c, sed mendose, scripsit. Idem, quod ἀγκών, *Ulna*, cubiti pars gibbera, unde & *Gibber* dicitur, ab Hipp. *l. 7 Epid. XXXII, 6.* Vide *Ancon. Cubitus.*

OLEITAS, idem, quod *Pinguedo. Oleitas* rerum in omnibus earum Sulphur est. Dorneus *in Diction.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Dicitur alias & *Olivitas*; cujus tres species recensentur pro conditione triplici olivarum, apud C. Hofm. *l. 5 V. L. c. 3.*

OLENE, ὠλένη, sic dicitur a quibusdam *cubitus*, sive os inter duos articulos ἀγκῶνα & καρπὸν medium, alio nomine πῆχυς appellatur, Gorr. Huic respondet Latinum *Ulna*. Barbaris *Focile majus*. Lind. *Med. Physiol. l. 2, c. 14, §. 74.* Barth. *libell. 4 An. c. 20.* Hinc ὠλέκρανον qs. ὠλένης κρανίον, *ulnæ* galea.

OLEO, ὄζω, quid significet, notum est, videl. odorem emitto, est mediæ significationis. Nam καλὸν ὄζειν & βραχὺ ὄζειν, dicitur *bene & male olere*. Dieter. *n. 603.* Gal. *l. 4 de S. F. c. 22.*

OLEOSUS, ἐλαιώδης, ἐλαιηρὸς, idem, quod *Oleaginosus*, Pinguis, Gal. *l. 6 meth. med. c. 6.*

OLETHRIOS, ὀλέθριος, *perniciosus*, valde noxius. Hinc Galeni proverbium ἀεὶ ὀλέθρια τὰ δυσώδη, semper *perniciosa* sunt fœtida, *c. 2 in 3 Epid. t. 9.* Lang. *l. 1, ep 53.*

OLEUM, ἔλαιον, vide *Eleon*. Quibus addi possunt, quæ de *Oleis Chymicis* prolixe tradit Libav. *S. A. Ch. l. 8, c. 17 seqq.* & *Alchym. Pharmac. c. 39.* Quære etiam in Theatr. Chymici Indicibus. *Oleum ex lacte* dicitur *Butyrum* Græcis, teste Lind. *Ex. XVI, §. 119.* Spiritus quoque rectificati præsertim a Chymicis *Olea* vocantur v. g. *Oleum* Vitrioli, Sulphuris, &c. seu salia fluida concentrata, a phlegmatis consortio, quantum possibile, depurata, ita dicta, ob crassitiem & ponderositatem particularum. Quin & salia fixa per deliquium resoluta, ut *oleum* Tartari per deliquium. Utraque significatio *Olei* est impropria. Vid. Iacob. le Mort. *Chym. Medico-Phys. c. 2, p. m. 12, 13.* Variæ *Oleorum Chymicorum* e vegetabilibus & mineralibus præparationes descriptæ legantur in Iunken. *Lexic. Chym. Pharm. P. I, p. 168. seqq.*

OLFACTORIOLUM dicitur vasculum muliebre, in quo odoramenta gestantur. Vel myrotheca & pyxis perforata & ocellata, quæ odores suos & suaves halitus per foramina exspirat. Rhod. *ad Scrib. n. 104.*

OLFACTORIUS, ὀσφραντικὸς, idem, quod *olfactilis*, dicitur de rebus odoratis, quæ odorem emittunt. Vide *Odorabilis.*

OLFACTUS, ὄσφρησις, idem, quod *Odoratus*. Vide p. superius.

OLIGOPHORUS, ὀλιγοφόρος, epitheton vini aquosi. Vide *Oenodes.*

OLIGOPSYCHIA, ὀλιγοψυχία, Lat. *Pusillanimitas* Legitur apud Hipp. *l. 7 Epid. XXVI, 23*; ὀλιγοψυχοτέρη, i. e. *animi imminuti* natura mulierum dicitur, *l. de Virgin. morb. I, 10.*

OLIGOS, ὀλίγος, *paucus, exiguus*; Opponitur vel ἁδρῷ, pleno, vel πολλῷ multo, vel etiam μακρῷ, longo. Vid. Dieter. *614 seq.*

OLIGOTROPHIA, ὀλιγοτροφία, i. e. *parcior nutritio*. Gal. *l. 3 de san. tu. c. 8.*

OLISTHEMA, ὀλίσθημα, item ὄλισθος, *prolapsio*, dicitur integra *articuli elapsio*, vel luxatio perfecta, ad differentiam διακινήματος, quod parvam ossis emotionem significat, Hipp. *3 de fract. t. 51.* Gal. *in com. ad h. l. & in def. Med.* a verbo ὀλισθαίνω, *prolabor*, quod legitur *2 de fract. t. 39 & 3 h. t. t. 61; & 4 de art. t. 1*; quamvis *in Exeges. dict. Hipp.* Gal. posuerit ὀλισθράζω. Alias ὄλισθος etiam significat *lubricitatem*, uti patet ex Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 26*; & ptisana vocatur ὀλισθηρή,

lubrica,

lubrica, *sect. 1 h. t. t. 29.* Articulus quoque *lubricus*, ὀλισθηρὸς, legitur. *1. de artic. t. 29.* Vide Foëf. *p. 451.*

OLIVA, ἐλαία, vocatur fructus, ex quo fit oleum. Gal. *l. 2 de S. F. c. 7. Olivarum* differentiam vide etiam apud Bruyerin. *de re cibar l. 11, c. 36.* Potissima est, quod aliæ sint *colymbades*, aliæ *druppa.* De quibus vocabulis actum in suis literis initialibus.

OLIVARIS, *Oliviformis*, dicitur de Gangliis. Vide *Ganglion.*

OLIVITAS idem, quod *Oleitas.* Vide p. a.

OLLA, χύτρα. Vide *Chytra.* De modo *ollas* parandi vide VVillis *Ex. de ferm. c. 12.* Consentit Helmont. *de Lithias. c. 3, n. 6.*

OLODES, ὀλώδης, pro θολώδης, *turbidus*, niger, apud Hipp. legi vult Gal. *in Exeg. dict. Hipp.* ab ὀλὸς, atramentum sepiæ. Gorr.

OLOPHLYCTIDES, ὀλοφλυκτίδες, idem, quod φλυκταίναι, *pustulæ*, bestiolis parvis similes. Erot. *in Onom. p. 85. A. B.* quamvis in Hipp. loco *l. 2 de morb. mul. LXXXIIX, 5* saltem φλυκτίδες legatur, i. e. *pustulæ.*

OLOR, κύκνος, vide. *Cycnus.* Alias *Olor* veteribus positum legitur pro *Odor*, teste Keuch. *ad Sammonic. p. 115 & 143.*

OLOS, ὀλὸς, pro θολὸς, (quod significat *atramentum sepiæ*) vult scribi Gal. *in Exeg. dict. Hipp.* Verum Linden. improbat hanc lectionem, & suadet præscribendum esse theta θολὸς, *Ex. V, §. 9.*

OLUS, λάχανον, refertur inter alimenta e plantis desumta, pauci nutrimenti, ita ut non vires tribuant, sed mortem saltem prohibeant, a morte defendant, sed robustam valetudinem non promoveant, Gal. *l. 2. de Al. fac. c. 43. seqq.* Linden. *Exerc. XVI, §. 160, 169.* Iung. C. Hofm. *l. 5 Inst. c. 10.* Bruyerin. *de re cibar. l. 8, c. 3. seqq.* quamvis sint, qui sibi aliisque persuadere audent, plantas temperatas alimenta esse optima, succum alibilem vitalem sincerum promittentia, coctuque facilem. *Olus molle* dicitur pulmentarium *oleraceum*, cum substantia, tum effectu molle ac tenerum, quod ventrem subducit. Rhod. *ad Scribon. n. 99.*

OLY dicitur pinguedo metallorum supernatans menstruo illa solventi. Rul. *in Lex.*

OLYMPIACOS, ὀλυμπιακὸς, dicitur (1) *Collyrium* magna simplicium turba constans, uti describit Ægineta *l. 7. c. 6*, & commendat in procidentia oculi & omnibus ulceribus, *l. 3, c. 22*, notante Gorræo. (2) *Olympicus spiritus* est astrum in homine, quod efficit, ut umbram de se præbeat, uti nugatur Paracelf. *l. 3 de morb. invisib.* e quo desumserunt Dorneus, Ruland. & Iohns. *in Lex.*

OLYMPOS, ὄλυμπος, vocatur quoque modo dictum Collyrium apud Æginet. teste Gorræo. Alias idem est, quod *Cælum*; de quo supra lit. C.

OLYNTHOS, ὄλυνθος, *ficum immaturam* significat, sive *Grossum.* Aliquoties legitur apud Hipp. *l. de nat. mul. X, 19; XVII, 8; XXIX, 127; & alibi.* Vide Foëfium *pag. 452.* Galen. *lib. 8 de S. Fac. §. Olynthi.*

OLYRA, ὄλυρα, est species frumenti, de qua non conveniunt, an sit ipsa *Zea*, an vero ejus species. Hesych. descripsit per speciem seminis mediæ inter frumentum & hordeum naturæ, e Gal. d. l. Gorr. Latin. *Siligo* vocatur. Lang. ad *Zeam* refert. *l. 1, ep. 56.*

OMAGRA, ὠμάγρα, dici potest Arthritis humeri cum scapula articulationem infestans. Par. *l. 17 Chir. c. 1.*

OMASUM, Barthol. *Omasus*, ἐχῖνος, dicitur venter peculiaris cancellatus in cornigeris & ruminantibus. Vide *Echinos.* Aristot. *l. 2 H. A. c. 17; l. 3 de P. A. c. 14*, & Barthol. *l. 1 An. c. 9.*

OMELYSIS, ὠμήλυσις, vocabulum est ambiguæ significationis. Forest. *Oec. p. 692 seq.* existimat, significari proprie farinam hordeaceam crudam, ad differentiam polentæ, quæ torretur. In lata vero significatione notare omnem farinam crudam. Et hanc sententiam confirmare videntur loca Hippocratis, in quibus vocabulum ὠμήλυσις legitur, v. g. *lib. 2 de morb. XXX, 8; l. de nat. mul. XXIII, 5; lib. 1 de morb. mul. XXX, 9; XXXII, 5; lib. 2 LXIX, 5; LXXVII, 2;* quos duos significatus etiam adsignat Galenus *in exeg.* Langius vero describit per puram hordei crudi farinam a furfuribus castratam, & ex ea in hydrelæo cum butyro dissoluta Cataplasma phlegmonum & synanchiæ suppurativum parari docet, *l. 1 ep. 57.* Et hanc opinionem confirmat autoritate Galen. libris *de C. M. S. L.* aliquoties. Item *l. Introduct. cap. 13.* Alii v. g. Absyrtus dicunt esse mixtionem quandam seminis fœnugræci, lini & hordei farinarum æquali pondere. Cœl. Aurel. *l. 2, c. 24 & 37*, interdum simplicis pollinis aut panis infusi Cataplasma; interdum pollines aqua solutos significare docet. Iungatur & Augen. *Tom. I Epist. & Cons. Med. ep. 6, p. 166.* Scribitur & divisim, ὠμὴ, λύσις.

OMENTA cerebri membranæ ipsum ambientes Merc. *l. 1, c. 2.*

OMENTUM, ἐπίπλοον. Vide *Epiploon.*

OMIÆOS, ὠμιαῖος. Vide *Humerarius.*

OMMA, ὄμμα. Vide *Oculus.* Significat & *Visum.* Dieter. *n. 617.* Foëf. *p. 453.*

OMNIS, πᾶς, ἅπας. Hujus vocabuli significatio extra forum quoque Medicum notissima. In memoriam vero revocat duo axiomata notatu digna; quorum primum est, *Omnia esse in omnibus*, vel *Omnia* ab *omnibus* participare, id quod Hipp. quoque docuisse testatur Gal. *l. 6 de V. P. c. 16*, quo sine dubio respexit ad locum Coi senis *l. de Alim. IV. 24.* ξύῤῥοια μία, &c. *Confluxio una, Conspiratio una, Consentientia omnia* Vide *Confluxio.* Vel etiam ad illum locum *l. de Loc. in Hom. III, 6.* Minima corporis pars habet *omnia* ea quæ habet maxima. Iung. C. Hofm. *ad Gal. LL de V. P. num. 401.* An vero Axioma illud recte ad Magicam virtutem extendatur ab Helmont. *tr. de magnet. vuln. cur. n. 130.*

aliis dijudicandum relinquo. Mihi non videtur. Alterum est: *Omnia ab uno, & omnia ad unum.* Estque Canon Hieroglyphicus Chymicus, quo naturam & virtutem *Lapidis Philosophici* exornare conantur Spagyrici. Verum res magis ingeniosis commentis, quam ipsa veritate nititur. Videantur scripta Spagyricorum, ut & Libavii. Obiter quoque & hoc axioma notandum: *Omnia a tribus fieri*, videlicet artifice instrumentis & materia, quod eleganter artificialia naturalibus applicando, exposuit Gal. *l. de vocal. instr. diss. c. 2.*

OMOCOTYLE, ὠμοκοτύλη, quid significet, vide *Acetabulum.*

OMOGERON, ὠμογέρων, dicitur, cui senectus est adhuc cruda vel viridis, sive in primo senio constitutus, ad differentiam τῦ τυμβογέροντος h. e. *senis capularis*: quemadmodum egregie exposuit Dieterich. *Iatr. Hipp. n. 160. p. 308.*

OMOLINON, ὠμόλινον, h. e. *linum crudum*, quo ad ustionem faciendam utitur Hippocr. *l de affect. XXX, 13; XXXII, 9*; vel in fistulis ani curandis *l. de fistul. II, 13*; quem curandi modum Ægineta vocat ἀπολίνωσις, *l. 6. c. 78.* Vel in lateris tuberculo post sectionem & ustionem *l. de int. aff. X, 20*; in hydrope *ibid. XXV, 31.* Plura loca vide, si placet, apud Foes. *Oecon. p. 692.* Alias ὠμόλινον quoque vocatur linteum illud, quod tondendorum humeris injiciunt tonsores, ne inquinetur vestis capillorum segmentis. Lind. *Ex. V, §. 109.*

OMOPHAGOS, ὠμοφάγος. Vide *Crudivorus.*

OMOPLATE, ὠμοπλάτη, item πλάτη, (quo & cum aspiratione *Homoplatæ* quandoque leguntur) vocantur *Scapulæ*, vel *Scoptulæ*, Celso *l. 3, c. 22. lib. 8, cap. 1*, quæ humeri articulum constituunt, suntque ossa in utraque humeri regione duo in dorso sita admodum inæqualia, & omnibus suis partibus dissimilia, foris gibba, intus sima, quorum ulteriorem descriptionem petere licet ex Anatomicis, Gal. *l. 13. de V. P. c. 10.* C. Hofm. *comm. ad h. l.* Barthol. *libell. 4, c. 19. Anat.* Vide *Platæ.*

OMOS, ὦμος. Vide *Humerus.* Ea quoque pars uteri, quando post cervicis angustiam incipit in cavitatem majorem ampliari, Græcis ὦμος dicitur, Moschion. *de morb. mul. c. 6.*

OMOS, ὠμός. Vide *Crudus*, *Cruditas.*

OMOTARICHOS, ὠμοτάριχος, late significat *salsamentum crudum*, quo carnes condiri solent, Gal. *l. 5 de C M. S. L. c. 1.* Stricte vero dicitur de *Thynnorum salsamento*, sive *carne Thynnorum sale condita*, de cujus virtute videantur Diosc. *l. 2, c. 33.*

OMOTOKEO, ὠμοτοκέω, i. e. *crudum* sive immaturum *partum edo.* Hinc fœmina ὠμοτοκῦσα, i. e. *abortivum fœtum parens* dicitur, apud Moschion. *de morb. mul. c. 155.*

OMOTRIBES, ὠμοτριβὲς, item, quod ὀμφάκινον, epitheton olei ex olivis immaturis expressi, q. d. *Oleum crudum*, h. e. acerbum. Refrigerat & adstringit, Gal. *l. 8 M. M. c. 3.*

OMPHACION, ὀμφάκιον, dicitur *succus uvæ acerbæ.* In Officinis vocatur *Agresta.* Schröd. *l. 4. cl. 2. n. 392.* F. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Meminit & Hippocr. *Omphacii epulotici*, cujus usus est ad vulnera & ulcera, *l. de Vlcer. IIX, 5. seqq.* Derivatur ab ὄμφαξ, quod significat *uvam acerbam.*

OMPHACINON, ὀμφάκινον. Vide *Omotribes.*

OMPHACIS, ὀμφακὶς, vocatur cavum illud, ex quo glandes quernæ enascuntur, & coriarii utuntur. Ægin. *l. 3, cap. 42.* Plinius *calicem glandium*, recentiores Medici *capulam* vocant.

OMPHACITES, ὀμφακίτης, epitheton *vini acerbi* ex uvis nondum plane maturis parati, quale peculiariter in Lesbo factum legitur apud Diosc. *l. 5, c. 12.*

OMPHACITIS, ὀμφακίτις, epitheton Gallæ parvæ tuberosæ, solidæ, nullo foramine perviæ. Dioscor. *l. 1, cap. 146.*

OMPHACOMELI, ὀμφακόμελι, potionis conditæ genus ex succo uvæ acerbæ & melle. Respondet *Syrupo de Agresta.* Officin. Gorr. Vid. *Dispensatoria Augustanum & Norimberg.*

OMPHALOCELE, ὀμφαλοκήλη, *Hernia umbilicalis*, est species herniæ, in qua vel omentum, vel intestina prolapsa protuberant, cum solutione continui & tumore regionis umbilicalis, vel umbilici prominentia, aut situ mutato. Dicitur ἐξόμφαλος etiam. Vide *Exomphalos.* Observationes vide apud Forest. *l. 27. O. 28 seqq. cum Scholiis.* Iung. *Responsoriam Epistolam* Hild. *ad Doring. in oper. Hildan. p. 900.* item *Cent. 3 Obs. 63. seq.* Fabr. ab Aquapend. *de Chirurg. oper cap. de Vmbilici prominentia.* Quod vero apud quosdam defectus umbilici in recens natis aliquoties cum aliqua prominentia observatus *Hernia umbilicalis* audiverit, merito improbavit Celebr. Ruyschius *Cent. 1. obs. Anat. Chirurg. 71.* nihilominus si in regione illa, ubi umbilicus esse deberet, prominentia aliqua conspicitur, fortassis *Exomphalos* sano sensu dici posset.

OMPHALODEXIOS, ὀμφαλοδέξιος, insolitatum hoc epitheton legitur apud Dieterich. *in Iatr. Hipp. num. 50*, quod nonnulli Interpretes existimaverint substitui debere in locum ἀμφιδέξιος *7, aph 43*, ita ut sensus sit: Fœmina non concipitur in dextro uteri latere, aut gestatur. Verum est merum figmentum & prorsus inconveniens, quia caret omni autoritate, deinde nulla ἀκρίβεια e nomine ὄμφαλος ad uterum demonstrari potest.

OMPHALOMANTIA, ὀμφαλομαντία, vocatur a Casp. a Rejes vaticinatio illa obstetricum fabulosa ex nodis vasorum umbilicalium de numero prolis futuræ, *quæst. 52, n. 6.*

OMPHALOS, ὀμφαλὸς, *Vmbilicus.* Sumitur dupliciter pro *regione umbilicali* & media regione abdominis, cavitatequadam prædita, Dieter. *num. 619.* Deinde pro illo

illo centro medio totius corporis, quod nihil aliud eft, quam complexus & coalitio vaforum *umbilicalium* cum uracho contortorum. Gal. *de diffict. Spir. c. 10.* Barthol. *l. 1 Anat. c. 37.* Vide *Umbilicus.*

OMPHALOTOMOS, ὀμφαλοτόμος, epitheton obftetricis, quæ umbilicos infantibus recens natis præcidit. Legitur apud Hipp. *l. 1. de morb. mul. LXXVI, 13*; Vide Foef. *p. 454.*

ONAGER, ὄναγρος, dicitur *Afinus fylveftris*, cujus hiftoriam cum ufu in cibis & medicina tradidit Aldrov. *l. 1 de quadruped. c. 3.* Dæmones quoque & fpiritus *Onagri* vocantur Paracelf. *in declaratione totius Aftronomiæ.*

ONCOS, ὄγκος, Latine dicitur *Tumor*, fubintellige præter naturam. Hinc Gal. fcripfit lib. περὶ ὄγκων παρὰ φύσιν. Defcribitur, quod fit diftenfio in latum, longum, & profundum. Pertinet ad morborum compofitorum fpecies, ad eam claffem referendas, a qua actionum læfio potiffimum dependet. Aquapend. *Pentatevch. Chirurg. l. 2, c. 1.* Vide *Oedos.*

ONCYLLOMÆ, ὀγκύλλομαι, fignificat *intumefco* apud Hipp. *1. Prorrhet. f. 3, t. 7* ubi quidem Gal. ὀγκωμένη pofuit; & propterea Barthol. Euftachius *in not. ad Erotian. p. 79* negavit, fe reperiffe ὀγκυλλωμένη. Enimvero & hoc verbum ὀγκύλλομαι ufitatum effe, patet ex Lexicographis aliis. Apud Atticos fignificat tropice magna & alta fapere. Gorr.

ONDA vocatur inventor omnium medicamentorum, præfertim vero fimplicium, Paracelf. *præfat. in libros Bertheoniæ.*

ONEIROCRITICVS, ὀνειροκριτικὸς, fignificat eum, *qui de infomniis judicium ferre poteft. Divinator ex infomniis* Theatr. Chym. *Vol. VI, p. 81.* Legitur apud Ioh. Ant. von der Linden *in Manuductione ad Medicinam* a Schelhammero edita & annexa Introductioni Conringianæ, *in Part. Poft. p. m. 84. Oneirocriticam* refert ad partem Medicinæ Diagnofticam, ex infomniis etiam de morborum horumque cauffarum cognitione utiliter judicantem. Dicitur & ὀνειρομάντης, & ὀνειρομαντία fcientia ex infomniis prædicendi in Bierlingii *Thefauro Medico p. 538.*

ONEIROGMOS, ὀνείρωγμος, *fomnia Venerea* & *pollutionem nocturnam* fignificat, quamvis hoc pofterius proprie ἐξονείρωσις dicatur, vide *Exoneirofis.* Defcendit a verbo ὀνειρώττω, *fomniis Venereis tentor*, & inter fomniandum femen profundo. Hippocr. *l. 1 de diæt. XXXVI, 3*; *l. 2 de morb. XLIX, 10*; *l. de intern. aff. L. 29.* Verbum vero ἐξονειρώσσειν legitur *l. 2 de diæt. XXVI, 6*; *l. de int. aff. XLVI, 20*; *l. 4. Epidem. XXX, 3.* Vide Foef. *p. 454. feq.* Iung. Lang. *l. 2, ep. 5.* Lind. *Ex. XV, §. 35, 40. feqq.*

ONEIROGONOS, ὀνειρόγονος, fignificat feminis in fomno profluvium, notante Cœl. Aurel. *l. 1. Tard. paff. c. 3. p. m. 262 & c. IV, p. 266.*

ONEIROMANTES, *oneiromantia*, ὀνειρομάντης, ὀνειρομαντία, quid fignificet, vide p. a. in *Oneirocriticus.*

ONEIROPOLEO, ὀνειροπολέω, *fomniare libidinem*, & videre infomnium fignificat, tefte Lind. *ex Suid.*, *d. l.* §. 43. Fere idem, quod ὀνειρώσσω.

ONEVOMAI, ὀνεύομαι, fignificat apud Hipp. *per axem*, qui ὄνος, vel ὀνίσκος Gr. dicitur, *extendo.* Sunt, qui κατονεύεσθαι fcribunt. Gorr.

ONIS, ὄνις, dicitur *ftercus afininum*, vel fimus afininus. Vtitur fæpe Hipp. in tota muliebrium morborum tractatione & de natura muliebri, quæ loca videri poffunt apud Foef. *Oec. p. 455.*

ONISCOS, ὀνίσκος, ὄνος, vide *Afellus.*

ONOMA, ὄνομα. Vide *Nomen.*

ONOCROTALVS, Gr. πελεκᾶν, ὀνοκρότταλος, πελεκῖνος, vocatur avis palmipes, cujus hiftoriam cum ufu in cibo & medicina vide in Aldrov. *l. 19. Ornith. c. 2*, Latine *Pelecanus*, de quo *infra.*

ONOS, ὄνος. Vide *Afellus.*

ONVS, βάρος, vide *Baros.* Sumitur etiam pro morbo, quia aggravat corpus. Lind. *Ex. XIII, §. 379.*

ONYX, ὄνυξ, Latine *Vnguis*, vocabulum eft æquivocum. Proprie & Phyfiologice ita dicitur pars digitorum extima & lata, qua firmiores ad apprehenfionem redduntur, de quibus videantur Anatomici, & inter hos Bartholin. *l. 4. Anat. c. 1.* Injuriam illis faciunt, qui e numero partium excludunt. *Vngues* etiam vocavit prominentias illas in peculiari linguæ involucro cufpidatas Goth. Bidloo *Anatom. Tab. XIII, fig. 2.* Pathologice notat duos diverfos affectus oculorum; primum excrefcentiam aliquam carneam, vel membranaceam albidam adnatam, quæ in *unguis* fimilitudinem nafcentis vel crefcentis Lunæ cornibus refpondens paulatim fumit augmentum, Cœl. Aurelian. *l. 2 acut. c. 32.* Gr. dicitur πτερύγιον, vide *Pterygion.* De hoc affectu legatur Aquapend. *tr. de oper. Chir. c. h. tit.* Deinde ὄνυξ quoque vocatur collectio puris in nigro oculi, cum inflammatione, juxta iridem, ungui fimilis. Gal. *in def. med.* Ægin. *l. 3, c. 22.* Vocatur & alias πύωσις. Chirurgice notat inftrumentum ad extrahendum fœtum mortuum, quod alias *Hamus* vel *Vncus* dicitur, Gr. ἰχθύα, vide *Ichthya.* Legatur apud Hipp. ὄνυξ, *l. de fuperfœt. V, 1.* Tandem Pharmacevtice fignificat vel Conchylii fpeciem, quæ *Blatta Byzantia* dicitur. Vide *Blatta.* Vel Gemmam, quæ & ὀνυχίτης dicitur, quod illi fit candor unguis humani, quamvis Ruland. varii coloris *Onyches* recenfeat *in Lexic.* Igneas, nigras, corneas &c. Prolixiorem hujus defcriptionem vide apud Chiocc. *Muf. Calc. f. 3. p. 209. feqq. Alabaftrum* quoque ὄνυχα vocari, teftantur Chiocc. *d. l.* & Schröder. *l. 3, c. 8, n. 2.* Vide *Alabaftrites.* Quid Gal. intellectum voluerit per ὄνυχα aromaticum, *l. 1 de C. M. S. L. c. 1, fere ad fin.* non licet certo determinare. *Vngis*, ὄνυξ etiam

etiam Botanicis vocatur extremitas candicans illa in foliis florum rosarum, qua affixa sunt calici dicti. Tabern. *l.3. Hist. Stirp. c.100.*

OOEIDES, ὠοειδὴς, dicitur etiam *humor aqueus*, vel *albugineus in oculo*, qui & magis usitato nomine ὑδατοειδὴς vocatur. Gorr. Linden. *l.2. Med. Physiol. c. 10, §. 42.*

OOGLA, Lac ovis permixtum, Aet. & Ægin. *l.9, c.5.*

OON, ὠὸν, Lat. *Ovum*, quid communiter significet, notum est. Nimirum est peculiaris conceptus in animalibus, præsertim in volatilibus, e testa (quæ & cortex & vestis ovi vocatur, Keuch. *ad Sam. p.205.*) membranis, albumine & vitello constans. Inter *ova* gallinacea esse usitatissima ad victum & medicinam, patet ex Gal. *l.3 de Al. Fac. c.22; l.11 de S. F. §. Ovorum facultas*, & alibi. C. Hofmann. *l.5. Inst. Med. c.21.* Deodat. *Pand. Hyg. l.1, c.39.* Schröd. *l.5, cl.2, n.55.* Fr. Hofm. *in clav. ad h.l.* Aldrov. *l.14. Ornithol. c.1.* Iunken. *Chym. Exp. Cur. part. I, sect. 2, c. 6. p.123 seqq.* Verum Anatomici etiam hodierni extenderunt ad omnem conceptum a mare & fœmina proficiscentem, utriusque pariter virtute præditam, ex quo uno unum fit animal, uti descripsit & prolixe exposuit Harvejus *de gener. anim. Ex. 26.* *Ovum* respondere mundo vult. Paracelf. *Paragr. tr.2 de Astronom.* *Ovum aureum* vernacule vocatur Antidotus, vel *Electuarium de ovo*, cujus descriptio habetur *in Dispensatoriis.* Spagyricis *Ovum Philosophorum* vocatur *Lapis Philosophicus* & Benedictus, *Ovum Hermetis*, quod oviforme Philosophicis operationibus inservit. Ruland. & Iohns. Iung. *Th. Ch. Vol. I, p.18, 41, 289, & alibi.* *Uterum* quoque *Ovum* dici ab Epicuro vult Rolfink. *de part. gen. P. II, c.11.* De *Ovo* Crocodili, ut & Galli centenario vide eund. *d. l. c. 44, 45.* Quære etiam *in Eph. Nat. Cur.* Vide *Ovum.*

OONÆ vocabantur quædam gentes ex argumento, quod avium ovis victitarent, ut est ap. Iul. Alex. *l. 13. Sal. c.12.*

OPALUS, *Opali*, dicitur Gemma pretiosa, cujus mater est India; color varius, utpote in qua carbunculi tenuior apparet ignis, & Amethysti fulgens purpura, & Smaragdi virens mare. Magnitudo ejus nucis avellanæ. Propter eximiam gratiam vocarunt παιδέρωτα, & privatum genus *Sanginon* Indi dicunt. Rul. & Iohns. Chiocc. *Mus. Calceol. sect.3. pag. 207, 208.* Lib. *S. A. Ch. l.7, cap.21 & T. III. Oper. p.89.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l.8, s.2, c.11.* De *Opalo* factitio & ratione effingendi illum vide *Acta Philosoph.* Oldenburgii *Ann. 1668. mens. August.*

OPE, ὀπὴ, significat *foramen*, diciturque de *foraminibus* cranii, Gal. *l.9 de V. P. c.1.* Vid. Casp. Hofm. *com. in Gal. d. l. n. 659.* qui vertit per *fenestram.*

OPERATIO, ἐργασία, idem est in genere, quod *Actio*, videlicet motio effectiva. Gal. *l. 6 de H. & Pl. dec. c.1.* Vide *Actio.* Verum hodieque usitatius dicitur de actionibus Medicis artificialibus, quales sunt operationes chymicæ, pharmaceuticæ, chirurgicæ. Dicitur & Gr. ἐγχείρησις. Vide *Encheiresis.* De ipsis medicamentorum effectibus sæpe quoque usurpatur v. g. a VVillisio, qui *Operationes medicinales*, earumque caussas ceu scitu necessarias commendat. *Ph. Rat. P. I, s.1, c.1,* & *Operationes Emeticas* describit. *d. l. s.2, c.1.*

OPERCULUM, πῶμα, dicitur id, quo aliquid tegitur aut occultatur. Ita *opercula* in machinamentis parantur, ut maschinationes sub ipsis occultentur, ne idiotis pateant. Oribas. *de machinam. c.5.*

OPERIMENTUM, σκέπασμα, ἐπίβλημα, idem quod *Tegumentum*, dicitur, quod forinsecus imponitur defensionis alicujus gratia; uti sunt vestimenta & similia. Gal. *l.7 de V. P. c.22.*

OPERIMETHIOLIM, est minerarum spiritus. Dorn. *in Diction Paracelf.* Ruland. & Iohns. *in Lex.*

OPHELEO, ὠφελέω, significat *utilitatem affero*, juvo, *prosum.* Ejus contrarium βλάπτω, noceo, de quo supra vide *Blabe.* τὸ ὠφελεῖν serio inculcat Hipp. & Medicus sibi commendatam habeat ex aureo illo loco: ὠφελέειν ἢ μὴ βλάπτειν, *Prodesse*, aut non nocere, *ex l.1 Ep. s.2, t.50.* Vide Galen. *in comm. ad h.l.* & C. Hofm. *orat. Isag. II, p.124 seq.* *Prodesse* est Medicorum, Linden. *Ex. XIII, §.343 seqq.*

OPHIASIS, ὀφίασις, dicitur species *Calvitiei*, Lat. *Area.* Vide *Alopecia*, *Calvities.* Dicitur affectus capitis, quo capilli decidunt certis spatiis in serpentis similitudinem, solaque figura differt ab *Alopecia.* Gorr. Castell. Gal. *l. 2. M. M. c. 2 & l. 14, c.17.*

OPHIS, ὄφις, idem, quod Lat. *Serpens*, nomen generale animalis reptilis venenati, cujus variæ dantur species & differentiæ, quas vide prolixe apud Aldrov. *in Histor. serpent. & Dracon.* Spagyricis *Serpens & Basiliscus sapientum* dicitur *Mercurius sublimatus* summo studio. *Th. Ch. Vol. III, p.400.* Libav. *Tom. III, p.247.* *Serpens spiritus castitatis*, id est, *Mercurius.* Rul. & Iohns.

OPHITES, ὀφίτης, Latine dixeris *Serpentinus*, scil. *lapis*, est *marmor* maculosum, in modum serpentis, cujus tres species constituit Dioscor. *l.5, c.162*, omnibusque vim peculiarem contra capitis dolorem & ictus serpentum tribuit alligatis. Iung. Schröder. *l. 3, c. 8, n.14.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. III, p.379.* Meminit. & Libav. *S. A. Ch l.1, c.14.* An vero Gal. ὀφίτης, cujus virtutem descripsit *l. 9 de S. A. Fac.* inter lapides, de Marmoris specie sit intelligendus, dubitandum adhuc videtur, quia & ille in dubium vocat, an recte inter lapides numerari debeat, quod tamen de marmore minime dubitandum. Imo Schröd. *Ophiten* marmor instar porphyritis durissimum descripserit.

OPHRYS, ὀφρὺς, Latine *Supercilium*, pars inferior frontis, quæ pilos habet, & veluti terminus hujus. Vel sunt ipsi pili in frontis fine supra oculos excipientes

tes ea, quæ a capite defluunt, ne in oculos delabantur, uti descripsit Barthol. *l.3. An. c.8.* Geminum igitur secundum oculorum numerum occurrit. Meminit Græci vocabuli Hipp. *4 aph. 49 & 7 aph. 73.* Iung. Dieterich. *n. 641* nec non Lind. *Med. Physiolog. l. 2, c. 10, §. 76.* ***Supercilia*** quoque vocantur partes in ossibus ad sinuum orbem instar labiorum prominentes & simul profunditatem augentes, Barthol. *libell. 4, Anat. c. 2 in fin.*

OPHTHALMIA, ὀφθαλμία, sumitur late, & stricte: Late pro omni oculorum morbo, præsertim dolore. Stricte notat inflammationem oculi, vel potius tunicæ adnatæ in oculo cum rubore & dolore, aliquando sine, aliquando cum lachrymarum profusione proveniens a sanguinis ichorosi effervescentis in venulis stagnatione & impedito refluxu. Celso Latine vocatur ***Lippitudo.*** Meminit Hipp. *3, a. 11, 16; & 6, a. 17* & alibi. Hujus species est ξηροφθαλμία, *Lippitudo sicca*, quando nullæ lachrimæ effluunt. Vide Dieterich. *n. 638 & seq.* Foës. *Oec. pag. 475.* Hildan. *Cent. 4 Obs. 14, & Cent. 5 Obs. 17 seq.* aliosque plures Autores.

OPHTHALMIATER, ὀφθαλμιάτρος. Vide *Oculista.*

OPHTHALMODVLIA, ὀφθαλμοδουλία, Latine significat *ministerium oculi.* Quo nomine insignivit suum tractatum Germanicum Georgius Bartisch, sicut legitur *in Actis Erud. Lips. Ann. 1700. m. Majo p. 233.*

OPHTHALMOS, ὀφθαλμὸς, ὀφθαλμικὸς, *Ophthalmicus.* Vide *Oculus.*

OPIATVM sumitur late, & stricte. Late pro omni confectione vel electuario, quod consistentia respondet confectionibus veterum & antidotis, quæ opium recipiunt. Diciturque alias *Conditum*, vide supra *Conditum.* Schröder. *l. 1, c. 3.* Legitur & in fœminino *Opiata*, Forest. *lib. 28, Observ. 58.* Stricte pro confectione narcotica, quam ingreditur *Opium.* Ita sumsit Helmont. passim in scriptis suis, VVeker. *Antid. Gen. lib. 1, c. 30.* VVillis *Pharm. Rat. P. 1, sect. 7, c. 1 seqq. An. Brut. P. 2, c. 3 & 8.* Paracelsus quoque ab *Opiatis* stricte dictis febris quoddam genus vocavit *Opiaticum*, cum insigni effervescentia sanguinis conjunctum, ita ut *Opiatis* curetur. *Tab. IX, de generatione febrium.* Vtramque significationem explicavit Morell. *Form. rem. l. 1, s. 2, c. 2.*

OPIFEX, *Opificium*, δημιουργὸς, δημιουργία, generaliter dicitur de omni artifice, vel opere. Vide *Demiurgos.* Specialiter pro artificibus mechanicis & operibus eorum illiberalibus, quæ significatio non est hujus loci.

OPINIO, δόξα, ὑπόθεσις. Vide *Doxa. Hypothesis.* Sumitur & pro imaginaria peritia, & dicitur Gr. οἴησις, vide *Oeesis.* Hujus speciosæ scientiæ & fallacis fructus est, ut fluctues inter varia consilia: nihil libere velis, nihil absolute, nihil semper, hoc hodie spernas, cras appetas, imo ne hora tecum esse possis, verbis Lind. *Ex. I, §. 16.* Iung. *Ex. VI, §. 8.* Est quoque *opinio* via & ratio, qua pervenire nonnulli contendunt ad veram Philosophiam. Hac nititur Pilosophia moderna Cartesiana & Spagyrica, de qua vide *Th. Chym. Vol. I, pag. 195 & 243.*

OPION, ὄπιον, *Opium*, dicitur succus papaveris, quem alii Lac, vel Lachrymam vocarunt. Gal. *l. 1 de Antidot. c. 7.* Gorr. de cujus historia vide Dioscor. *l. 4, c. 65.* Interdum confunditur cum *Meconio*, vide *Meconium.* Interdum strictius sumitur pro succo vel lachryma stillante ex capitibus papaveris albi, leviter incisis. Schroder. *l. 4, cl. 2, n. 314.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Helmont. *tr. Pharmacop. ac Dispens. n. 12.* VVillis supra *d. l.* Accuratius adhuc hodieque examinarunt D. D. VVedelius *in Opiologia* & peculiariter ejus vim diaphoreticam demonstravit B. D. Mich. Etmüllerus *in Exercit. h. tit.* Iuncken. *Chym. Exp. Cur. Part. I, s. 3, c. 11, p. 232 seqq.*

OPISMOS, ὀπισμὸς, vocatur *Collectio Opii* apud Dioscorid. *l. 4, c. 63*, & ex eo Plin. *l. 20. H. N. c. 28*, allegante Hartmanno tract. Pelshoveri *de Opio Theor. IV, quæst. 1.* Hanc Libavio ignotam fuisse scribit idem *d. l. Theor. VII, quæst. 3.*

OPISTHOBARES, ὀπισθοβαρὲς, vocatur collyrium quoddam, ad asperitates palpebrarum efficax, cujus descriptio habetur ap. Aët. *l. 7*, ex Oribasio. Quod alias etiam nominibus ἁρμάτιον καὶ εὔτονον, tradit appellari. Gorr.

OPISTOCHEIMON, ὀπισθοχειμὼν, vocatur *extrema hyems*, aut frigus in extrema hyeme. Hipp. *l. de Humor. VII, 12*; *lib. 1. Epid. s. II, t. 4.* Vid. Foës. *pag. 458.*

OPISTOCRANION, ὀπισθοκράνιον, *Occiput* vel *Occipitium.* Æginet. *l. 6, c. 2.* Vide *Inion.*

OPISTHOCYPHOSIS, ὀπισθοκύφωσις, spinæ dorsi in posteriorem partem contorsio. Dicitur & simpliciter κύφωσις, de qua suo loco. Gorr.

OPISTHOTONOS, ὀπισθότονος, est species convulsionis, quando corpus in partem posteriorem convellitur. Vide *Convulsio.* Ægri hoc morbo laborantes vocantur *Opisthotonici.* Scribon. *n. 170.* Gal. *l. 7 de C. M. P. G. c. 6 14.*

OPITER vocatur infans, cui mortuo patre avus est superstes; notante Roderic. a Castro *l. 4 de nat. mul. c. 2, p. m. 178.*

OPIVM, ὄπιον, Vide *Opion.*

OPOBALSAMVM, ὀποβάλσαμον. Vide *Balsamus.*

OPOCALPASON, *Opocarpason*, ὀποκάλπασον, ὀποκάρπασον, succus arboris *Calpasi*, Myrrhæ similis, sed venenatus, exitialis, & strangulationem inducens, teste Galen. *l. 1 de Antidot. c. 11.* & Lang. *lib. 1, ep. 62.* Chiocc. *Mus. Calc sect. V, p. 636.*

OPODELTOCH, nomen *Emplastri* non solum vulnerarii, sed & ad alios morbos externos, refertur ap. Parac. cujus passim in scriptis suis facit mentionem, præcipue in Chirurgicis, & quidem diversis descriptionibus.

nibus. Vide *l. de ulcer. & apostem. c. 1, & 33, in Apocryphis de vulner. testicul. & prælect. Chirurg. c. 3.* Dispensatoriis vero hodieque receptis inserta est descriptio *Emplastri Opodeltoch* D. Mindereri, quæ videatur cum animadvers. Zvvölferi.

OPOPANAX, ὀποπάναξ, *succus Panacis Heraclii.* Ejus historiam & modum colligendi cum virtute Medica lege apud Dioscor. *l. 3, c. 55.* Gal. *l. 8 de S. Fac. & l. 3 de C. M. P. G. c. 5.* Schröder. *l. 4, cl 2, n. 395.* Fr. Hofm. *clav. ad h. l.* Rhod. *ad Scribon. n. 82.*

OPOPIA, ὀπώπια, Hippocr. dicuntur *oculorum ossa, l. de ossium nat. V, 6;* Foës. *p. 459.*

OPOPYRON *laudani* est Paracelsi remedium, quo febris & ejus dilatatio pellitur. Dorn. *in Diction. Paracels.* Meminit vero Theophrast. *lib. 2 de vit. long. cap. 5.* *Opopyra* dicitur succus quasi ignitus ab ὀπὸς *succus* & πῦρ *ignis*, & est nomen Confectionis contra morbos spasmoticos & paralyticos in Antidotar. Nicolai *Operum Mesuæ fol. m. 386. seq.* quam etiam commendavit Iohannes Gadesolenius Anglicus in *Rosa sica Angl.* in spasmo & tortura oris *p. 121,* alibique. *Opopyra magna* sanctis Cosmo & Damiano attributa legitur apud Hartmann. *de Opio Theor. IIX, quæst. 1.*

OPORE, ὀπώρη, duplicem obtinet significationem. 1. Dicitur de certo anni tempore, videlicet *extrema æstate*, sive altera, vel etiam tertia æstatis parte, secundum varias veterum divisiones. Gal. *l. 1 de Antid. c. 18; com. 3 de hum. t. 19; l. de cib. bon. & mal. succ. c. 8,* quod nonnulli describunt a Canis ad Arcturi ortum ex Poëtis, Rolfink. *O. ac M. M. Sp. in addendis, p. m. 150.* Alii ad ipsum *Autumnum* referunt. 2. Significat ipsos *fructus*, dicto tempore maturos, inter quos præcipue fuerunt *ficus & uvæ.* Interpretes quoque plerumque exponere solent per *Poma.* In hac significatione legitur apud Hippocr. *lib. 5. Epid. XV, 4; XXIII, 4; & l. 7, XL, 16; l. de int. aff. XXIIX, 3, 9; XLV, 2, 18.* Gal. *l. 7. M. Med. cap. 6.* Iung. Iul. Alex. *in Annot. ad h. l.* Adde Mercur. *l. 2. V. L. cap. 3 & 6.*

OPORICE, ὀπωρικὴ, nomen medicamenti est ex fructibus compositi. Fit ad dysentericos, stomachique vitia in congio musti albi lento vapore decoctis malis cotoneis quinque cum suis seminibus, Punicis totidem, sorborum sextario, & pari mensura ejus, quod Rhun Syriacon vocant, croci semuncia, coquitur usque ad crassitudinem mellis. Hæc ex Plinii *l. 24. H. N. cap. 14. fin.* refert Gorr. Gal. vocavit διʼ ὀπωρῶν eandem fere descriptionem ponens, *l. 8 de C. M. S. L. cap. 3.*

OPORTET, χρὴ, δεῖ. Ejus significatio ex Grammaticis nota. Vocabulum vero notatu dignissimum & frequentissimum in Medicina, qua Medicis, qua ægris. Vid. Dieter. *n. 177,* ubi Medicorum *Oportet* explicat. Ægrorum *oportet* consistit in obsequio erga Medicos & tolerantia. Vide *Obedientia.* Helmontius restrinxit ad *Necessarium*, quo vitæ mediæ qualitates remanent in transmutatis, & propterea vocavit *Magnum Oportet; tract. h. tit, n. 10.* *Magnum Oportet* est tribulus, & spina terræ, in vita media hominis, de quo in *sing. tr. Explic. vocab. Helmont. in fine operum.*

OPOS, ὀπὸς, Latine *Succus*, præsertim Plantarum crudus, sive expressus, sive sponte manans vocatur. Gal. *l. 1 de S. Fac. c. 36. fin.* Idem fere, quod χυλὸς vel χυμὸς, *l. 6 d. tit. cap. 1, & l. 9 in proœm.* ad quæ loca vide Iul. Alex. *in Annotat.* Stricte vero dicitur & κατʼ ἐξοχὴν de Silphii vel Laseris succo, ex Hipp. *l. 2 de morb. XXXIX, 12, 24.* Aliquando tamen addidit ipse σίλφιον, vide loca apud Foës. *pag. 458.* Quid sit ὀπὸς Κυρηναϊκὸς, *succus Cyrenaicus*, vide apud Rhod. *ad Scrib. n. 67.* Lang. *l. 1, ep. 62.* Vide *Succus.*

OPPANGO, ἐγχρίμπτω. Vide *Enchrimto.*

OPPIDANVS, ἀστεῖος, quid significet, notum est. Vide infra *Rusticanus.*

OPPILATIO, ἔμφραξις, στέγνωσις, idem, quod *Obstructio*, & quidem arcta, notante Rhodio *in Lex. Scribon.* ex Barthii *l. 40. Advers. c. 4.* Helm. *de Lithias. c. 6, n. 23.* Hinc & *Oppilativus*, idem, quod *Obstruens, Obstipans*, στεγνωτικὸς, diciturque de medicamentis. Rul. & Iohns. *in Lex.*

OPPLETIO, idem, quod *Repletio, Impletio*, πλήρωσις. Vide *Impletio.*

OPPORTVNITAS, καιρὸς, εὐκαιρία. Vide *Cæros.*

OPPRESSIO, θλίψις, κατάθλιψις, idem fere, quod *Compressio.* Vide *Compressio.* Dicitur de cordis & præcordiorum anxietate in febribus ardentibus, a sanguinis turgescentis, vel coagulativi impedito per pulmones & cor transitu, Forest. *l. 7 Obs. 21. Schol. & 30. Schol.*

OPRIMECHIOLVM Paracelso dicitur omnis fumus ex ære, *l. 2 de Tart. tr. 2, c. 2 in Not. & fragm. ad h. l.*

OPSARION, ὀψάριον, significat *pisciculum*, de quo vocabulo vid. Lind. *Ex. XVI, §. 62. seqq.* ὀψαρίδιον, *parvus pisciculus.* Lang. *l. 1. ep. 59.*

OPSIGONOS, ὀψίγονος, *sero natus.* Epitheton *dentium molarium* novissimorum, qui jam adultis nascuntur, κραντῆρες καὶ σωφρονιστῆρες, etiam dictorum. Gorr. Vide *Cranter.*

OPSIS, ὄψις, apud Hippocr. sumitur pro ipso *oculo*, uti patet *ex libello* περὶ ὄψιος, *& l. 2. Prorrh. XXIIX, 23, 27, 28. &c.* vid. Foës. *p. 474.* Alias dicitur de ipso sensu videndi, sive *Visu*, qui merito inter sensus quinque externos palmam sibi vendicat, ob celerrimam perceptionem etiam ad loca maxime distantia pertingentem, & sub specie subtilissima comprehendentem, cujus descriptionem & modum vide in Physiologicis, præsertim etiam apud VVillis *An. Brut. P. 1,*

item novam *Visionis* Theoriam tradidit alias Regiæ Societ. Angl. Socius, VVilhelm. Briggs, uti patet *ex Act. Erudit. Lips. 1683.* Significat quoque apud Hipp. ὄψις externam *faciem*, sive formam totius corporis, v. g. ægrorum, quæ varia habetur, *4 de R. V. I. A. t. 53.* unde & ostentationem notat, *3 de artic. t. 27.* Lat. quoque *visio* pro *apparentia* accipitur. Hinc describitur, quod *visio* sit supernaturalis spirituum apparitio, hominum oculis quodammodo conspicua. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

OPS METALLVM, id est, *Argentum vivum*, Rul. & Iohns.

OPSOMANES, ὀψομανής, dicitur, qui aliquo cibi genere ad insaniam usque delectatur. Linden. *Ex. XVI, §. 161.*

OPSON, ὄψον, *Opsonium*, perperam *Obsonium*, generaliter denotat omne id, quod præter panem & vinum mensis imponi solitum est. Athenæus *l. 7* restrinxit ad omnia igne cocta; sed I. Alex. dari quoque multa cruda *obsonia* asseruit. Hodieque strictior significatio usitatior videtur, qua dicuntur *Opsonia* illorum pleraque, quorum ratio conjunctas patitur cum alimento medicamenti vires. Plura vide apud d. Alex. *l. 18. Sal. c. 1. seqq. Ars parandi rite Obsonia* vocatur *Obsonatrix*, Gr. ὀψαρτική, eidem *d. l.* pertinet ad *Coquinariam.* Meminit τῶν ὄψων quoque Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXIII, 37; XCI, 13, 14.* Iung. Foes. *Oec. pag. 475.*

OPTESIS, ὄπτησις. Vide *Assatio.* Hinc ὀπτός, *assus.* Rul. Calor excedens temperiem abustivam dicitur *Optesis*, *Th. Ch. Vol. V, p. 433.* Vide & *Vol. IV, pag. 395.*

OPTICOS, ὀπτικός, *Visorius*, sive ad *visum* pertinens & conferens. Ita nervi *optici*, spiritus *optici*, sive *visorii*, passim apud Medicos veteres & recentiores leguntur. *Optica* quoque dicitur pars Mathematicæ scientiæ, unde ὀπτικοὶ λόγοι, ὀπτικὴ ὑποθέσεις, leguntur apud C. Hofm. *C. in Galen. de V. P. n. 551, 757. seq. Optica* medicamenta vocantur, quæ oculis & visui conferunt. *Opticarum* pilularum meminit Lang. *l. 3, ep. 1. c. 8.*

OPVS, ἔργον, vide *Ergon.* *Opera Chymica* dicuntur vel labores, vel effectus, qui prodeunt ex laboribus. *Opus trium dierum* quid vocetur, vide *in Th. Ch. Vol. II, p. 43.* *Opus* mulierum & puerorum *Vol. III, p. 39; & Vol. IV, p. 818 & 894.* *Opus* Veris, Æstatis, Autumni, Hyemis, *p. 13, 17. &c. Vol. III.*

ORA, ὤρα, idem, quod φροντίς, vel μελέτη, *curam* significat, Gal. *in expl. voc. Hipp.* C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 294.* Vnde ὠρέω, *curam gero.* Gal. *d. l.* Gorr. & Erotian. *Onom. p. 124, e.*

ORA, Lat. Græce dicitur ἐσχατιά, & notat extremitatem uniuscujusque rei. Ita *ora* ulceris, h. e. ejus extremitas, legitur apud Scribon. Larg. *n. 240.* Vide Rhod. *in Lex. Scribon.*

ORACVLVM, χρησμός, referri potest inter insomnia, & describitur, quod sit ea visio, quam superi ad aliquid agendum, vel evitandum denunciant. Casp. Reies *C. El. q. 37. n 3.*

ORALE, id est, *vas.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

ORATIO, λόγος, idem, quod *Sermo*, λαλιά, *Locutio.* Vide supra *Lalia*, *Locutio.* Est autem breviter compositio nominum (subintellige & verborum) Gal. *l. de sophism. in verbo conting. c. 3.* *Oratio* animi sensum aperit & tantum non est animi interpres, *com. 2 de Humor. t. 3.* Hinc debet esse moderata, quæ dilucidita- tem efficit, *c. 3 de artic. t. 55*, cum *orationis* virtus sit perspicuitas; vitium vero obscuritas, *4 de R. V. I. A. t. 18.*

ORBICVLARE epitheton est officuli quarti auditus. Vide *Cochlear.*

ORBICVLS, σφαιρίον, κυκλίδιον, æquivocum est, diversisque rebus tribuitur. Ita *Orbiculi* in machinis dicuntur, qui struuntur ad trochlearum motionem, quæ per se sunt immobiles & collocantur in medio earum, Oribas. *de machin. c. 4.* *Orbiculi* quoque idem sunt, quod *Rotulæ* in Offic. VVecker. *Ant. Gen. l. 1. c. 42.* *Orbiculi* etiam vocantur particulæ catenarum. *Ephem. N. C. A. III, Obs. 141.*

ORBIS, σφαῖρα, κύκλος, etiam homonymon est vocabulum, variisque rebus tribuitur. Vel enim notat figuram circularem, & ita idem est, quod *circulus*, κύκλος. Vide *Circulus.* Qua de caussa etiam tribuitur non solum partibus corporis rotundis: ita *oculi* dicuntur *orbes*, teste Keuch. *in not. ad Samonic. p. 231*; sed & totus *Mundus* dicitur *Orbis*, qui Græce κόσμος, vide *Cosmos*; & in specie *Orbis terrarum.* Vel est etiam nomen piscis marini, ob rotunditatem globosam *Orbis* dicti, durissimi, cujus historia cum speciebus & usu traditur ab Aldrov. *l. 4 de pisc. c. 15.* Et egregiam *Orbis scutati* figuram exhibet Chiocc. *in Mus. Calceol. s. 1. p. 90, 91.*

ORBITA, τροχιά, in genere significat peripheriam circularem, in qua aliquod corpus rotundum locum suum obtinet, vel etiam ipsam corporis rotundi superficiem v. g. *Orbita* Lunæ &c. In Anatomicis speciatim *Orbita oculi* frequenter occurrit, h. e. antrum sive cavitas illa, e processibus ossis frontis ad canthos oculi protensis & osse maxillæ superioris illis conjuncto constans. De qua *Orbita* oculi singularem observationem habet D. Ruyschius, quod vulnus penetrans *orbitam* oculi fuerit lethale propter superioris partis in illa tenuitatem, *Cent. Anatom. Chirurg. Obs. LIV.*

ORCA, ὄρκη, nomen piscis cetacei marini Delphino similis apud Rondel. & Aldrov. *l. 1 de cetis c. 6.*

ORCHEA, ὄρχεα, idem, quod ὄσχεος, h. e. *scrotum.* Galen. *in exp. voc. Hipp.* ubi tamen quidam codices legunt ὄρχεος. Gorr. Nobis mendosa hæc lectio videtur. Vide *Oscheos.*

ORCHILVS, ὀρχίλος, idem, quod τροχίλος, nomen

men avis, alias *Regulus* dictæ, de qua lit. RE Aldrov. *l.17. Ornithol. c.1.*

ORCHIS, ὄρχις, dicitur Lat. *Testis* vel *Testiculus*, corpus glandulosum, molle, album, teres, generationis pars organica. In plurali ὄρχιες, *testiculi.* Loca, ubi Hipp. usus hoc vocabulo, vide apud Foëf. *p. 464.* Eorum vero accuratam descriptionem & usum vide in scriptis Anatomicis, & inter hos Bartholin. *l. 1, c. 22.* & adhuc curiosius delineatam *Testium* masculorum structuram exhibet D. Bidloo *Anat. Tabul. XLIII, XLVI*, & in sexu fœminino Barthol. *d. l. cap. 26.* Vide supra *Didymi*, & paulo inferius *Ovarium.*

ORCHOS, ὀρχὸς, idem, quod ταρσὸς & ὄρχοι, a quibusdam dicuntur extremi palpebrarum ambitus, unde excrescunt cilia. At ὄρχοι, plantæ ordine positæ, sive *Plantarum ordo.*

ORCHOTOMVS, ὀρχοτόμος, dicitur, qui testiculos exscindit, uno verbo *Castrator*, quamvis & ad *Herniotomos* referatur. Vide *Castratio.*

ORCVS, ᾅδης, idem, quod *Infernus*, proprie locus damnatorum, cujus significatio ad forum Theologicum spectat. Ignis quoque subterraneus, quem in medio terræ copiosissimum æstuantissimumque nonnulli credunt existere, vocatur *Orcus* vel *Barathrum.* Th. Chym. *Vol. V, p. 333. Divinum in morbis*, ab Hipp. excogitatum *Orcum Platonis* vel *Plutonis* appellare non veretur Helm. *tr. de Ideis morbor. n. 26.* De *Orco Orphei, Hermetis*, fictitiis, lege judicium Libav. *T. IV. Oper. pag. 141.*

ORDEVM, κριθὴ, ponitur sine aspiratione pro *Hordeum* passim apud antiquos Autores. Vide Rhod. *in Lex. Scribon. & Indicem Galeni Frobenian.*

ORDINATVS, τεταγμένος, epitheton *pulsus*, qui pari semper numero paribus partibus & statis ictus suos servat periodis. Gal. *de pulf. ad tyron. cap. 6.*

ORDO, τάξις. Hujus vocabuli significatio aliunde nota. Quemadmodum vero *Ordo* merito admirandus est in natura & rebus naturalibus; ita quoque Medicis in suis actionibus & sermonibus curæ cordique esse debet, quamvis notaverit Gal. veteres orationis *ordinem* neglexisse, *c. 1 de fract. t. 1 & cap. 1 de iis, q. in med. t. 7.* Hodieque vero Doctores magis sunt solliciti de *ordine* servando in tractanda & docenda Medicina. Hinc & Rolfink. non dubitavit, scripta sua titulo *Ordinis ac Methodi* insignire. Quantum in Chymicis situm sit in observatione *ordinis*, passim inculcatur in eorum scriptis. Quære *in Indice Theatr. Chym. per Volumina I, IV, V, & VI.*

ORECTICOS, ὀρεκτικὸς, id est, *appetitum excitans*, usurpatur de medicamentis, de vino & aliis, apud Dioscorid. *l. V, c. 13, & alibi.*

OREITYPIE, ὀρειτυπίη, *montanus labor*, unde ὀρείτυποι dicuntur, qui ex montibus ligna, lapides, & id genus alia in urbes deferunt. Occurrit apud Hippocr. *l. 6. Epid. f. 3, t. 17.* Vide Gal. *in comm. ad h. l.*

OREMONE significare morbum ex Amato Lusitano constat *centur. IV. curat. 71*, & quidem desperatum vel lethalem, sed qualem, hariolari non licet, cum ignoretur, an vox sit Hebræa, Arabica an alia exotica.

OREXIS, ὄρεξις. Vide *Appetitus.* A Paracelso & Helmontio *Orexis* sumitur pro *ardore stomachi* passim in scriptis eorum, quæ loca quærantur *in Indicibus.* Nobis enim non licet omnia compilare, nec libet.

ORGANON, ὄργανον. Vide *Instrumentum.*

ORGANOPOEOTICA est ars, bellicorum instrumentorum inventrix. Dorn. Rul. & Iohns.

ORGAO, *Orgasmos*, ὀργάω, ὀργασμὸς, Latine *Turgeo, Turgescentia, Turgentia.* Emphatica sane vocabula apud Hipp. quorum propria significatio est, ardenter appetere coitum, & desiderio libidinis incendi, ubi semen turgens excretionem suam desiderat & urget. Quam significationem postea transtulit Hipp. & cum hoc ejusdem discipuli ad humores excrementitios, superfluos & præternaturales, qui in corpore, vel hinc inde agitati, vel effervescentes & p. n. fermentati, sui excretionem postulant. Hinc pravus humorum motus & impetus cum stimulo excretionis dicitur *Orgasmus.* Verbo usus est Hipp. *1. aphor. 22 & 4. aphor. 10.* Vide Gal. *comm. ad hæc loca.* Adde Foëf. *Oec. p. 459. seq.* Dieter. *n. 624.* Lind. *Ex. VII, §. 48.* Iul. Alex. *Not. in Gal. l. 11. M. M. c. 15, & in l. 8 de C. M. S. L. c. 3.* Exercit. nostras *de Remoris purgat. Disp. II, §. 31. & Disp. V, §. 27.*

ORGE, ὀργὴ. Vide *Ira.*

ORGIA, ὄργια, Hippocrati idem sunt, quod μυστήρια, *arcana, mysteria*; uti patet *ex Lege illius in fine & in orat. Thessali filii ad Athenienf. n. 144.* Vid Erotian. *Onom. p 85, f.* & Foëf. *p. 460.*

ORGILOS, ὀργίλος, idem quod ὀξύθυμος, dicitur is, qui est *præcipitis iræ* & acerbæ, qui levissima de caussa in iracundiam acerbam fertur, ob rationis imbecillitatem. Legitur apud Hippocr. *l. 1. Epid. f. 2, t. 78.* Foëf. *p. 461.* Iul. Alex. *lib. 3. Salubr. c. 3.*

ORICHALCVM, ὀρείχαλκον, ὀρίχαλκον, ὀρείχαλκος. Vide *Aurichalcum.* Dicitur æs Cadmia fossili tinctum, factitium. An tale unquam fuerit nativum & fossile, certo non constat. Gorr. Libav. *Orichalcum* ex ære, cadmia fornacum, lapide calaminari & calaemo fieri, scripsit. *S. A. Ch. l. 7, c. 24*, ubi etiam statuit *Nativum*, quod est æs citrinum in Funduribus inter Mexicum & Dariem Americæ fodinas repertum. *Orichalcum nobile* parari ex argento, cupro, lapide calaminari, addito sæpius vitro vel etiam magnesia, docet idem *Tom. III, pag. 204. seq. Orichalcea fila* leguntur apud Rul. *in Lex.* Iunge Iac. le Mort. *Metallurg. contract. pag. 271.*

ORICIA epitheton Terebinthi, ab *Orico*, civitate Epiri, juxta quam nascitur Terebinthus. Keuchen. *ad Sammon. p. 214.*

ORICILLA, pro *Auricilla*, quemadmodum & *Ores* antique pro *Aures.*

ORICVLARIS, *Oricularius*, pro *Auricularis,* dicitur de *Clystere*, de *Specillo*, apud Celsum, *l. 7, cap. 26. & 30; l. 5, c. 28, & l. 6, c. 18.* Rhod. *ad Scrib. n. 39.* Keuch. *d. l. pag 87.*

ORIENS, ἀνατέλλων, ἀνατολή, proprie dicitur de loco, vel plaga cœli, in qua sol oritur & supra Horizontem ascendit. Cui opponitur *Occidens*, quamvis Helmont. negaverit, contrarie opponi *tr. Natura contrar. nesc. n. 38.* *Oriens Microcosmi* est in Pyloro, Paracelf. *de Colica.* *Oriens* quoque Spagyricis dicitur urina, sal urinæ, item vitriolum, oleum rubrum, rubinus, masculus, aries, quæ omnia sunt ænigmata Spagyrica. Ruland & Iohnf.

ORIFICIVM, στόμα, fere idem, quod *Os oris*, notatque meatus extremitatem apertam. Ita duo *Orificia* in ventriculo dicuntur: unum *Stomachus*; alterum *Pylorus*, Barth. *l. 1. Anat. cap. 9.* Ita vasorum naturalium, ut sunt venæ, arteriæ, extremitates apertæ dicuntur *orificia*, quemadmodum & Artificialium passim in scriptis Medicis.

ORIGO, ἀρχή, idem, quod *Initium*, *principium.* Vide *Initium.*

ORIGINALIS, *Originarius*, epitheton morborum, idem significans, quod Protopathicus, Idiopathicus, Essentialis, de quibus nominibus alibi. Vsurpavit vero aliquoties D. Richartus Morton *in sua Phthisiologia l. 2, c. 1, 2, 6, 7. &c.* de Phthisi pulmonari a mala dispositione pulmonum primo instanti dependente.

ORIOLVS, χλωρεὸς, idem, quod *Picus*, *nidum suspendens*, cujus descriptio legitur in Aldrovand. *l. 12 Ornithol. c. 39.*

ORION, ὠρίον, nomen proprium Deastri gentilis habiti pro filio Iovis, Neptuni & Mercurii; de quo Poëtæ fabulantur, ictu scorpii periisse, cum Dianæ vim inferre conaretur. Keuchen. *ad Samonic. pag. 265.* Translatus deinde inter sidera, & mentio illius fit in sacris Literis. Hujus operationem in cadaver lupi esse, generare serpentes, finxit Paracelf. *de Pestilit. tr. 1.*

ORIONIVS, id est, *urinosus.* Dicitur de spiritu urinæ, vel sale urinæ. Vnde *Orionium Zwingeri* vocatur, quod est Tertius *Orionis* spiritus fixus, qui ex crassiore salsioreque parte lotii evocatur. Libav. *S. A. Ch. l. 8, c. 29.*

ORIX, sitibundæ Ægyptiæ feræ nomen, quæ mœsta & quasi supplex caniculæ ortum intuetur & lachrymabunda illius æstum deprecari videtur, Lang. *l. 2, ep. 2.*

ORIZEVM, idem, quod *Aurum.* Hinc *Orizeum foliatum* aurum in tenuissimas bracteas malleo cusum. *Orizeum præcipitatum* est aurum in crocum suum redactum; adminiculo Croci Mercurii. Dorn. Rul. & Iohnf. *Orizeus liquor* Paracelso dicitur liquor ex auro præcipitato paratus, cujus descriptio habetur *Paragraph. lib. 11, §. 3,* & meminit ejus aliquoties alibi in illis libris. *Orizeus color*, est flavedo in oculis aut urina, cujus etiam passim mentionem fecit idem.

ORIZON *æternitatis* (pro *Horizon*) est virtus supercœlestis. Dorn. *in Dictionario Paracelf.* Vide *Horizon.* ex Theophr. *l. 2 de vit. long. c. 2.*

ORMS, id est, *gallina.* Rul. & Iohnf.

ORNAMENTVM, κόσμος, dicitur de partium *pulchritudine*, quæ quandoque obscuratur ab earum utilitate, Gal. *l. 11 de V. P. c. 13.*

ORNITHIAS, ὀρνιθίας, nomen *venti Aquilonaris* frigidi, verno tempore spirans, quando aves & hirundines rursus adveniunt. Legitur apud Hipp. *l. 7. Epid. LI. 2;* Foëf. *p. 462.*

OROBION, ὀρόβιον, significare videtur *Ervi farinam* apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. CXXIII, 22.* apud Erotianum est adjectivum, & redditum per *ruffum*, aut æquale orobo, ἧλον ὀρόβιον, verrucca *ruffa* aut orobo similis. *Onomast. p. 84. d.*

OROBOEIDES, ὀροβοειδὴς, *orobo similis*, dicitur de sedimentis urinæ fulvi coloris, quæ hepatis colliquationem indicant, Gal. *c. 5, in 6 Epid. t. 14, & 4 aph. 76.* Foëf *p. 463.*

OROBO est *vitrum metallinum.* Dorn. Rul. & Iohnf.

OROGAMO est *Aurum.* Rul.

OROS, ὄρος. Vide *Mons.* Dicitur & a quibusdam τὸ πεδίον, h. e. pars tota pedis superior, quam alii πολυοςέον appellant, i. e. multorum ossium. Castell. Gorr.

ORPHNODES, ὀρφνώδες, *tenebricosus*, ab ὄρφνη, *tenebræ.* Legitur apud Hipp. *3. prognost. t. 30 & 33.* Gal. *c. 4 in 6 Epid. t. 4.* Iung. Foëf. *p. 464.* Erot. *p. 79. c.*

ORPHVS, ὀρφός, vel ὀρφὸς, vocatur piscis quidam, sive littoralis sive marinus, cujus descriptionem & usum in cibis vide in Aldrov. *l. 2 de pisc. cap. 11.*

ORRHAGOGON, ὀῤῥαγωγὸν, h. e. *Seriducum.* Epitheton purgantium, quæ alias *Hydragoga* vocantur. Vtrumque Græcum & Latinum legitur apud D. D. VVedel. *Am. Med. de Elaterio & Soldanella l. 11, sect. 1, c. 5, p. 252.*

ORRHODEO, ὀῤῥωδέω, significat *metuo*, formido, & occurrit apud Hipp. *l. 2. Prorrh. XX, 4; l. 2 de fract. t. 65; & s. 3, t. 17; l. 1 de morb. XLII, 1; XCVI, 24.* Iung. Erot. *On. p. 83. a. &* Foëf. *Oec. p. 463. seqq.*

ORRHOPISSA, ὀῤῥόπισσα, quasi ὀῤῥὸς πίσσης, est *picis liquidæ serosum excrementum*, picis veluti serum. Hoc legitur apud Hipp. *l. de Vlcer. IX, 12.* Vide Erotian. *pag. 82. f.* Gorr. *in def.* Dicitur & πισσηνός.

ORRHO-

ORRHOPYGION, ὀῤῥοπυγίον, rectius ὀῤῥοπύγιον, ultima pars spinæ, qua vertebræ desinunt. Manifestius in avibus, quam in homine. Gorr. Illud in præpinguibus & altilibus grandius redditum gulæ placuisse, & præsertim militum, testatur Bruyerin. *de re cibar. l. 15, c. 18.*

ORRHOS, ὀῤῥὸς, Lat. *Serum*, i. e. aquosa portio lactis & sanguinis. De illo Hipp. *l. 4 de Morb. XXV, 28; XXVI, 9;* de hoc Gal. *l. 5 de V. P. c. 5. & alibi. Serum* hoc sanguinis uti per se est ὄχημα, sive vehiculum; ita per accidens & ex longiori mora degenerans fit excrementicium & urinæ aliorumve liquidorum excrementorum materia. Plura de *Sero sanguinis* vide in Schenkii *tract. h. tit.* item apud VVillis *de febrib. c. 1*, ubi & de *sero lactis* egregie disseruit. *Serum* excrementicium etiam *Ichoris* nomine venit. Vide *Ichor*.

ORRHOS, ὄῤῥος, in penult. acuto notata significat vel ossis sacri extremum, ad caudam usque protensum; quod & ὀῤῥοπύγιον dicitur, teste Gal. *exeg. Hipp.* vel *Perinæum*, sive lineam subter penem medium scrotum intersecantem, & per τάυρον ad anum usque tendentem; quæ & τράμις dicitur ex Ruffo, Polluce, & Hesychio. Cast. Foës. *p. 463*, ab orrhos etiam est ὀῤῥωδὲς, quod Galen. definit, quod ab orrho protenditur *exeg. Hipp.*

ORTHOCHEMISTA idem quod verus in Chemia artifex. Georg. Thomson *in Explicatione quorundam terminorum Artis Acui suæ Magneticæ præmissa.*

ORTHOCOLON, ὀρθόκωλον, quasi *rectus articulus*, est articulationis vitium, quando ob durum aliquem tumorem musculi partem inflectentes non sequuntur, sed articulus perpetuo tenditur, nec inflecti potest. Galen. scripsit ὀρθόκυλλον, *3 de artic. t. 100.* Verum Foës. priorem lectionem approbat, quamvis C. Hofm. *in suis Notis ἀνεκδότοις ad h. l.* & posteriorem lectionem non penitus rejiciat, cum videatur esse argutior compositio, si τῇ ὀρθότητι apponatur ad latus ἡ κυλλότης.

ORTHODORON, ὀρθόδωρον, mensura est apud Græcos, qua rerum intervalla metiuntur. Est autem totum id spatium, quod inter primam palmæ partem, καρπὸν Græci dicunt, & extremum medium digitum interjacet. Sic enim Pollux & Hesychius interpretantur. Continet autem digitos circiter undecim. Latine *rectus palmus* dici potest. Gorr.

ORTHOMETHODVS, ὀρθομέθοδος, vocatur G. Thomson. *d. l.* via regia aperta ac brevis, sive recta docendi, aut aliquid præstandi ratio.

ORTHOPNOEA, ὀρθόπνοια, quasi *rectam spirationem* dixeris, est magna spirandi difficultas, ut non aliter ea fieri possit, quam recta cervice & thorace elato, quod etiam iis accidit, qui velociter cucurrerunt. Qui sic affecti sunt, dicuntur ὀρθοπνοϊκοὶ, quia decumbentibus suffocationis periculum ob angustationem asperæ arteriæ imminet, vixque erecta cervice sufficiunt, dorso nulli rei innixo. Caussam hujus vide in *Asthma.* Meminit Hipp. *l. 7 Epid. VI, 6.* Iunge Gal. *c. 4 de R. V. I. A. t. 21 & c. 2 in 1 Prorrh. t. 54.* Foës. *p. 461.* Qui inflammationem vel pulmonum, vel faucium quoque caussam agnoscunt, confundunt Peripnevmoniam, aut Anginam cum *Orthopnœa.*

ORTHOS, *Rectus*, opponitur *Curvo.* Ita Vena recta legitur apud Hipp. *5 aph. 68.* Vide Dieter. *num. 625.* Vide *Rectus.*

ORTHOSTADEN, ὀρθοστάδην, adverbium apud Hipp. quod significat in *erectum stando*, sive more eorum, qui erecti stant: Et dicitur vel de exacte sanis, qui stant, ambulant, suisque negotiis præsentiam suam accommodant, Lind. *Ex. XIII. §. 22*, vel de leviter ægrotantibus, qui nondum decumbere coguntur: in qua significatione sumsisse videtur Hipp. *l. 1 Epid. f. 1. t. 10; f 2, t 12; 22, 41; f. 3, t. 65, 66.* Vide Gal. *com. ad locum primum Hipp.* Verbum ὀρθοστατεῖν, *erecte stare*, occurrit *l. 2 Epid. f. II, 93.* Adverbium illud opponitur τοῖς κατακειμένοις, *decumbentibus* vel *Clinicis*, de quibus suo loco.

ORTVS apud Latinos ambiguam obtinet significationem. Vel enim dicitur de loco, ubi sol & sidera ascendunt supra nostrum Horizontem. Et ita idem est, quod *Oriens:* de quo p. superius: vel de motu ipso solis & siderum, quando supra Horizontem ascendunt, Gr. ἀνατολὴ, vel ἐπιτολὴ. Lind. *Ex. XI, §. 178.* vel idem est, quod origo, initium, principium, *Generatio*, Gr. ἀρχὴ, γένεσις; de quibus etiam suis literis. Ita Helmont. tractatum inscripsit *Formarum ortus;* quem nonnulli modernorum imitantur, & *Morborum ortum* dicunt pro generatione. In opere Lapidis Philosophici *Ortus Solis Mysticus* dicitur, quando ex caligine & nigredine paulatim fit mutatio in albedinem. Libav. *Tom. II Oper. p. 142, 373.*

ORTYGOMETRA, ὀρτυγόμητρα, q. d. *Coturnix grandior*, unde & vernacule *Rex Coturnicum* vocatur, nomen avis, cujus descriptio habetur apud Aldrov. *l. 13 Ornith. c. 23.*

ORVIETANVS, cognomen Agyrthæ vel Circumforanei, alias *Hieronymus Ferrantes* dicti, qui inventione alicujus *Antidoti* singularis vel Electuarii Alexipharmaci claruit contra omnia venena. Is enim primus ausus fuit publico foro deglutire ignotum sibi quodlibet toxicum, teste Helmont. *tr. Tumul. pestis §. Hippocr. redivivus.* Vide & Rhod. *ad Scribon. n. 144.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 11, f. 2, c. 8.* Descriptio Electuarii legitur apud Schröd. *l. 2, c. 51.*

ORVO, ὀρύω, id est, *irruo*, impetum facio, irrumpo. Legitur apud Hipp. de mensibus sursum impetum facientibus, *lib. 1 de morb. mul. LXIX, 5;* vide Foës. *p. 463.*

ORVZA, ὄρυζα, de genere frugum est, mediocriter alit, & vim quandam adstringendi habet, qua ven-

ventrem modice fitit. Vide Gal. *l. 1 de Al. f. c. cap. 17 & l. 8 de S. Fac. §. Oryza, l. 8 de C. M. S. L. c. 4.*

OS, Genit. *Oris*, Gr. στόμα, proprie duobus modis accipitur: primum de eo spatio, quantum diducta labra patent: Deinde de toto illo spatio, quod dictis labris ad imas usque fauces interjacet, in quo dentes, palatum, lingua, gurgulio & tonsillæ duæ continentur, quarum omnium partium una tunica est, etiam naribus communis. Hæc Gorr. & Castell. Est prima nutrimenti ad ventriculum via, & vocis instrumentum. Aperitur & clauditur. Ejus descriptionem vide apud Barth. *l. 3 Anat. c. 11.* Et quid multis? Qui, quid sit στόμα, vel *os*, nescit, *os* non habet, Dieter. *n. 791.* *Oris sine lingua* perfecte loquentis descriptionem a Iacobo Roland. de Bellegad Gallice, & a Carolo Reigero Latine translatam vide *in Eph. N. Cur. Ann. II, p. 559. seqq.* *Oris tartarus*, qui dentibus adhæret, vocatur Paracelso, *Paramir. l. 3, tr. 2.* Porro vocabulum *Oris* solet etiam transferri ad alia, & notat meatus vel cavitatis, vel vasis initium & aditum, estque idem, quod *orificium, ostium.* Ita *os* ventriculi, vel stomachi apud Helmont. legitur *tr. Tum. Pestis §. Proprietas pestis.* *Os* uteri frequenter legitur apud Hipp. *5 aph. 46; lib. 1 de morb mul. LX, 2; l. 2, IX, 17;* Vide Foës. *p. 588.* Rolf. *de Part. Genital. P. II, c. 43.* Ita & in artificialibus dicitur *os* fornacis, *os* vitri, *os* spiritale, pro *orificio.* Rul.

OS, Gen. *Ossis*, ὀστέον, ὀστοῦν, pars corporis organica durissima atque terrestris naturæ, cujus historiam, differentias, catalogum, prolixius vide in scriptis Anatomicis, Hipp. *de ossium natura.* Gal. *de Ossibus*, specialiter etiam apud Barth. *libell. 4 Anat.* ubi integram ὀστεολογίαν proposuit. Iunge & Foës. *Oec. p. 464. seqq.* Dieter. *629.* Inter *Ossa* unum peculiari nomine eminet, quod ἱερὸν, *sacrum*, vocatur, quod sit omnium in spina maximum. Antiqui enim magnum *sacrum* vocarunt. A Galeno late & stricte sumtum: Late, quatenus *os coccygis;* Stricte pro ea saltem parte, quæ revera sacra est, h. e. magna & lata, qua etiam cum *osse Ilio* per synarthrosin conjungitur. Hujus descriptionem ulterius vide apud Barthol. *d. l. c. 15.* *Ossa* in genere sunt totius corporis fundamenta, sustentacula & munimenta; quodque parietes & trabes in domibus; in tentoriis pali; in navibus carinæ præstant, hoc in corporis humani fabrica *ossium* præbet substantia, verbis Vesalii *in Anatom.* *Ossa officinalia* lege apud Schröder. *l. 2, c. 26.* *Ossa* quoque pro amuletis collo appendisse, testatur Keuch. *ad Samonic. p. 274.* *Ossiculum* diminutivum est *os* parvulum, qualia sunt *ossicula*, in meatu auditorio, *ossiculum* in corde, &c. *Ossa* emolliendi modum docuit Dionys. Papinus Reg. Societ. Angl. Socius, & mentio fit *in Act. Erud. Lips. 1682.* De *Ossium* mollitie præternaturali & flexilitate legatur stupenda observatio a D. Daniele Prottennio Med. Helsing. notata *in Act. Hafn. Vol. III, obs. 24.*

OSCEALIS, rectius *Oschealis* ab *Oschion*, dicitur *Hernia scroti*, Galeat. de S. Sophia *ad Rhas. l. 9, c. 89. fol. m. 53, b.*

OSCEDO, ἄφθαι, idem, quod *Aphthæ*, vide supra lit. A. Keuchen. *d. l. p. 142.*

OSCHEON, ὄσχεον, ὄσχεος & ὄσχη, *scrotum* significat. Est *bursa* vel marsupium, testes continens multis rugis præditum, in infima parte lineam habens secundum longitudinem excurrentem, quæ Sutura vocatur. Vide Barth. *l. 1 Anatom. c. 21.* Rolf. *de Part. gen. P. 1, c. 14.* Dicitur & *scortum.* Loca Hipp. vide apud Foës. *p. 465.* Inde dicta est *Oscheocele*, ὀσχεοκήλη, *Hernia scroti*, in quæ ob rupturam, aut læsionem aliquam intestinum, aut omentum in scrotum delabitur. Linden. *Ex. IV, §. 45.* ὄσχεα quoque dictos fuisse palmites vitium botris onustas, quas in festo Sciradis Palladis Atheniensium ephebi detulerunt, testatur Lang. *l. 1, ep. 58.* Galeno *in exeg.* ὄσχεον, si vera est lectio, quam Foësius sollicitat, est flexuosa & pampiniformis circa os uteri, eminentia, quæ alias ἀμφίδιον & λέγνα adpellatur, ab ὄσχος vel μόσχος, palmes vel vitium malleolus.

OSCILLATORIVS *motus* dicitur apud Borellum *de motu animal. part. 2*, qui in horologiis rotarum motum dirigit, regulat ac contemperat æquitemporaneis itibus ac reditibus suis. Et talem quoque locum habere existimat in sanguine per aërem inspiratum æqualibus portionibus illi commistum, elasticitate sua spirituum motum regulantem & moderantem, quod tamen negare non dubitat celeberr. D. D. Bohn. *in Circulo Anatomico Phys. Progymn. IV, p. m. 68.*

OSCITATIO. χάσμη. Vide *Chasme.*

OSCVLVM æquivocum est. Vel enim diminutivum est ab *ore*, Gr. στόμιον. Ita *oscula vasorum*, i. e. extrema orificia arteriarum & venarum sæpe leguntur in scriptis Medicis. Vel significat impressionem labiorum in alterius vel os, vel frontem, vel aliam corporis partem. Dicitur & *basium*, *suavium*, φίλημα, estque symbolum amoris. Tale *osculum* fieri aliquando caussam contagii Venerei, sive morbi Gallici, demonstravit Forest. *l. 32 Obs. 2 in Schol.* Ita mulierem Turcicam, e basio, quod servo febre maligna extincto amoris stimulo infixerat, morbum sibi contraxisse cum summo vitæ periculo notavit, eamque curasse scripsit D. Vitus Riedlin. *Lin. Med. Ann. II, 1696. m. Ian. Obs. 25, p. 40.*

OSEVS Paracelso dicitur *Scrotum*, in quo testiculi continentur *l. de Vlceribus c. 54,* & passim alibi, *in libris de Tartaro. Fragment. ad h. l.* Haud dubie corruptum vocabulum a Græco ὄσχεος.

OSIS, ὦσις, dicitur *pulsio*, impulsio, *trusio*, idem, quod ὤθησις. Vsurpatur ab Hipp. de vertebræ propulsione introrsum facta, quæ fit caussa anginæ *3 aph. 26, & l. 2 Epid.* Vide Dieter. *n. 948.* Sumitur etiam aliquando pro *expulsione.* Hinc nonnulli ὦσιν tribue-

runt purgantibus, quod expellendo operentur, v. g. Ioubertus *in Paradoxis*, uti videre est *in Disp. nostra de Purgationis modo ac viis ad alvum, addita Remoris Purgationis th. 5 & 10 seq.*

OSME, ὀσμὴ, idem, quod ὀδμὴ. Vide *Odor.*

OSOROR, id est, *Opium.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

OSPHRESIS, ὄσφρησις. Vide *Odoratus.*

OSPHYS, ὀσφύς. Vide *Lumbus.*

OSPRION, ὄσπριον, idem, quod δημήτριον, *legumen, Cereale.* Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 92.* Gal. *l. 7 M. M. c. 6.* Vide I. Alex. *in not. ad h. l.* Stricte tamen ὄσπριον significare *fabam*, ceu primarium inter legumina, ex Athenæo & Clemente Alexandrino notarunt Mercurial. *l. 4 V. L. c. 5.* Foës. *Oec. p. 461.*

OSSA *paralleli* est universale medicamentum in podagra. Dorn. Rul. & Iohns.

OSSICULUM. Vide *Os*, Gen. *ossis.*

OSSIFICATIO dicitur de partibus natura mollibus in duritiem osseam degenerantibus, qualem plane singularem observationem habet Ruysch. *Cent. Anat. Chirurg. Observ. LXIX*, de valvulis cordis osseis factis & in totum coalitis, hinc etiam *ossificationis* nomen ibi reperitur. Ita & seq. observatione portio Venæ Portæ *osseæ factæ* recensetur & exhibetur *fig. 58.*

OSSIFRAGA, *Ossifragus*, primum est nomen avis fere ad Aquilas pertinentis, ita dictæ, quod ossa ex alto in rupes demissa frangat, Gr. φήνης, & φηνὴ, vocatur, cujus descriptio habetur cum usu in Medicina apud Aldrov. *l. 2 Ornithol. c. 11.* Deinde est nomen Lapidis, qui alias *Osteocolla* appellatur. Vide hoc vocabulum paulo inferius.

OSSISANA dicitur Lapis sabulosus olim prope Spiram & Darmstadium repertus miraculosus in conglutinandis ossib9 ruptis vel fractis propter consignationem ejus magicam, uti scribit Crollius *de signatur. intern. rerum*, & ex hoc Hartmannus. An fortassis idem cum Osteocolla sive lapide ossifrago, de quo p. p. vide *Osteocolla.*

OSSIVORUS est epitheton Tumoris alicujus peculiaris in femore observati apud Ruysch. *Observ. Anat. Chir. Cent. I, O. 81*, qui a mala ossis constitutione præsertim per collisionem aut graviorem lapsum dependente ortum ducit. Dicitur & ibidem *Spongiosus.* Vide *Spongoides.*

OSTAGRA, ὀστάγρα, instrumentum Chirurgicum, quo ossa vel attolluntur, vel deprimuntur, vel omnino loco moventur, Gorr. Gal. *l. 6 M. M. c. 6.*

OSTEOCOLLA, ὀστεοκόλλα, dicitur lapis fixissimus, albo cinereove colore ossis figuram referens. Dicitur *lapis Ossifragus*, quia celebratur ad ossa cito glutinanda. Usus internus & externus. Legatur Schr. *l. 3, c. 8, n. 15.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Valde ejus virtutem commendat quoque Helmont. *tr. Confirmatur morb. sed in an. sensit. n. 17. circa fin.* item *tr. Adit. præclus. ad condum. n. 12.* Videatur etiam de ejus viribus, usu & abusu Hildan. *Cent. 1 Obs. 90, 91. Cent. 3 O. 90. Cent. 5 O. 86.* De cujus origine, loco & natura historiam tradidit Ioh. Christoph. Becmannus *in Epistola ad Henr. Oldenburgium*, quæ habetur in hujus *Actis Philos. Ann. 1668. mens. Septembr.*

OSTEOCOPOS, *Ostocopos*, ὀστεοκόπος, ὀστοκόπος, *lassitudinis species* est, in qua partes, quæ in alto corpore sunt positæ, ut musculi circa ossa positi & tendines ossibus adhærentes ex nimio motu contusionis, vel inflammationis sensum habent; unde ex penitiore sensu intimarum partium videtur, quod circa ossa molestia & affectio hæreat. Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 2.* Gal. *l. 3 de San. tu. c. 5; l 2 de sympt. causs. c. 5.* Adde Foës. *p. 464.* Lang. *l. 1 ep. 2 & l. 2 ep. 14*, ubi ostendit, esse symptoma singulare Luis Venereæ, id quod & Castellus notavit, Keuchen. *ad Sammonic. p. 268*, ubi & *Hostocopos* in libro avito legi monuit. Scorbuti quoque symptoma esse, docet experientia.

OSTEOLOGIA, ὀστεολογία, h. e. doctrina vel *tractatio de ossibus.* Legitur apud D. Bidloo *Part. VI Anatomiæ*, in qua *a Tab. XXCVII ad finem* ossium figuræ accurate delineatæ conspiciuntur.

OSTEON, *Ostum*, ὀστέον, ὀστοῦν. Vide *Os.*

OSTRACITIS, ὀστρακῖτις, species Cadmiæ factitiæ, quæ in fornacum locis humilioribus ex crassa materia fit, & superficie testam repræsentat. Gorr. Vide *Cadmia.*

OSTRACODERMON, ὀστρακόδερμον, dicitur omne animal, cui pro cute testa est, Gal. *l. 1 de Al. fac. c. 1 & l. 3, c. 33.* Lat. *Testaceum*; aut, cum Scaligero, *Testicorium.* Linden. *Ex. V, §. 41.* *Testaceorum* omnium species descriptas cum usu vide apud Aldrov. *l. 3 de Exanguibus h. tit.*

OSTRACON, ὄστρακον, significat *testam figulinam*, cujus usus etiam est in Medicina, præsertim ad fotum. Hipp. *l. 2 de morb. XLIV, 17; l. de nat. mul. XXIV, 193, 204.* Hinc vasa ὀστράκια ἢ ὀστράκινα, *testacea* vel *figulina* vocantur Hipp. *d. l. CI, 12; l. 2 de morb. mul. LXXII, 14.* Vide & Gal. *l. 9 de S. Fac. §. Ostracon.*

OSTREA, *Ostreum*, ὄστρεον, (non ὄστρειον, quod idem est, cum ὀστρακοδέρμῳ, sive testaceo, Linden. *d. l.*) est species animalis testacei, estque *concha marina*, ex genere rotundarum. Harum usus hodieque adhuc viget in mensis lautioribus. Olim in principio cœnæ fuisse adhibitas, testatur Mercurial. *l. 4 V. L. c. 11.* Earum prolixiorem descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. *l. 3 de Exanguibus c. 66. seqq.* Schröd. *l. 3 cl. 3, n. 85.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 14, f. 1, c. 14.* *Ostreû* Anatomen accuratam tradidit VVillis. *tract. An. Brut. P I. c. 3.* *Ostreas* sine capite vivere, ex Plinio notavit C. Rejes *C. El. q. 31, n. 7.*

OSTRITES, idem, quod *Osteocolla*, teste Schröd. *alleg. ibidem loco.*

OSTRITIUM, *Ostrutium*, nomen est herbæ, de qua videantur Botanici. *Ostritii* vero *Mineralis* quoque meminit Parac. *l. 8 de cur. morb. Gall. c. 1*, in cura lubrica, quamvis non explicet, quid intelligat per illud.

OSTVN, ὀςȣ͂ν, idem, quod ὀςέον. Vide *Os.*

OTA, ὦτα, *Aures.* Sing. ȣ͂ς, *Auris.* Vide *Aures.*

OTALGIA, ὠταλγία, generaliter dicitur omnis *Dolor aurium;* stricte vero is, qui in profundo meatus auditorii percipitur. Gal. *l. 2 M. M. c. 2 & c. 3 in prognost. t. 13.*

OTEILE, ὠτειλὴ, apud Hippocr. significat & *vulnus*, & *cicatricem*, notante Gal. Vsurpavit Hipp. *1 de artic. t. 44, 45 & 56.* (vide Gal. *in comm. ad hæc loca*) *l. de cap. vuln. XIX, 3.* Adde Foës. *p. 694.* addit autem Galenus *in exeg. Hipp.* non tantum cicatricem notare, sed etiam ulcera ἕλκη dici ὠτειλάς.

OTENCHYTES, ὠτεγχύτης, *Sypho auricularis*, dicitur instrumentum Chirurgicum, vel *specillum*, quo aliquid in aures infunditur. Celsus *strigilem* vocat, *l. 6, cap. 7*, ubi Foës. mavult legi, striglen. Alias & *Clysteres auriculares* vocantur ὠτεγχύται, Galen. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.* Vide Foës. *p. 693.* Rhod. *ad Scribon. n. 39.* Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I Tab. XIII, fig. 3.*

OTHANI est *Mercurius Philosophorum.* Ruland. *in Lexic.*

OTHONE, ὀθόνη, *linteum*, & ὀθόνιον, panniculum vel *fasciam e linteo factam* significat; hoc legitur apud Theophrast. *l. 7 Hist. plant. c. 3 circa finem.* Ὀθόνια pro vinculis vel fasciis usurpavit Hipp. *de fractur. sect. 1, c. 30, 31*, exponente ita Palladio *in Scholiis ad h. l.* Iungatur si extra oleas vagari libet, B. D. Henr. Mülleri *Meditat. Passional. 92.*

OTICOS, ὠτικὸς, dicitur de eo, quod ad aures pertinet, v. g. ὠτικὸς κλυςὴρ, Clyster *auricularis*, ὠτικὸν φάρμακον, medicamentum *auriculare.* Gorræus. De Medicamentis *Oticis* egregie quoque disseruit Iunken *Chym. Exp. Cur. Part. II, sect. 1, c. 9, p. 560. seqq.*

OTIS, ὠτὶς, etiam apud Xenoph. per *o.* ὀτὶς, scribi, testatur Gal. Est nomen avis in Thracia & Macedonia frequentis, quæ alias *Gradipes* & *Avi tarda* vocatur, ejusque descriptio cum usu habetur in Aldrov. *l. 13 Ornithol. c. 12.* Meminit & Hipp. vetando ejus usum in Epilepsia *l. de morb. sacr. II, 14.* Iung. Erot. *Onom. p. 82.* Foës. *Oecon. p. 694.* De *Otidis* interaneis accurate descriptis legi etiam poterit in Pæonis & Pythagoræ *Exercit. Anatomico-Medicis Exerc. 44. epistola posterior & prior Ex. 45.*

OTITES, ὠτίτης, epitheton digiti proximi minimo, qui *Auricularis* dicitur. Gorr.

OTORRHYTOS, ὠτόῤῥυτος, dicitur Hipp. cui aures fluxione & destillatione tentantur *l. 6 Epid. s. 1, t. 3.* Linden. vero legit ὠτόῤῥυπος a ῥύπος, sordes. Vtraque lectio convenit.

OTVS, ὠτὸς, avis dicitur noctuæ similis, pinnulas circa aures habens. Dicitur & *Asio:* Descriptionem & usum vide apud Aldrov. *lib. 8 Ornithol. c. 3*, ex Aristot. *l. 8 H. A. c. 12.*

OVA medica. Cucurbitæ strictioris a forma ovali, Merc. *l. 2, c. 2.*

OVARIVM terminus est recens Anatomicus, significans congeriem globulorum, vel vesicularum, liquorem seminalem continentium, in testiculis muliebribus, hodieque a Kerkringio, Stenone & aliis inventorum, ita ut elixa etiam illa *ova* condensentur ad vitelli similitudinem. *Ovaria* cum *ovis* humanis egregie delineata conspici quoque possunt in D. Bidloo *Anatom. Tabb. LIII & LVII, fig. 1 & 2.* Nihilominus e novissimis viviparorum ex ovo generationem in dubium vocare ausus est Ioh. Hieron. Sbaragli D. Bonon. *in peculiari tractatu. De Vivipararum generatione Scepsis s. Dubia, inscripto:* negans esse vera ova, sed solum vesiculas, neque conceptum in Tubis aut Ovario fieri. Enimvero num ipsius dubia tantum habeant ponderis ad aliorum Anatomicorum demonstrationes sensuum fide confirmatas infringendas, valde adhuc dubitatur. Videatur D. D. I. M. Hofmanni *Ideæ Machin. Hum. sect. XII, §. 9*, ubi etiam publicam dissertationem promisit. Nos litem hanc, cum præter nostri instituti sit rationem, non facimus nostram. An vero ova illa constituant τὸ κύημα, sive conceptum & a semine masculo fœcundentur, & actuentur? & an hoc in ipsa uteri cavitate, an vero in tubis, aut harum alterutra fiat? adhuc valde controversum est, nec est hujus loci, nec instituti, ventilare. Vide Barth. *l. 1 Anat. c. 26.*

OVIDVCTVS idem, quod *Tuba Fallopii*, canalis ab ovario ad uteri fundum excurrens, per quem τὸ κύημα, sive ovulum transit in cavitatem uteri. Vide *Tuba.*

OVIPARVM, ὠοτόκον, est epitheton animalis, quod ad propagandam speciem suam ova gignit & excludit, ad differentiam *Viviparorum*, de quo vocab. vide infra suo loco, quamvis natura aliquando etiam extraordinarie aliquid præstet: Imo secundum recentiorum opinionem sano sensu omnia *Ovipara* etiam dici posse supra in voc. *Oon* indicavimus.

OVIS, ὄϊς, πρόβατον. Vide *Ois.*

OVVM, ὠόν. Vide *Oon.* Quibus addi debet, quod *Ovum philosophicum* quoque dicatur instrumentum sublimatorium, pro sublimatione Mercurii, cujus figura exhibetur in Frid. Hofm. *Clav. ad Schr. p. m. 317.* ubi scripsit lapides etiam quosdam in Hassia repertos, minera Martiali scatentes, & aëri humido expositos in sal Vitriolinum abeuntes, vocari *ova philosophica. Ovum* dicitur etiam *cephalalgia*, vel *capitis dolor.* Valesc. de Tar. Philon. *Pharmac. l. 1, c. 7*, ex Avicenna.

OXALME, ὀξάλμη, *mistura ex aceto & sale* parata, cujus meminit Dioscor. *l. 5, c. 23.* Galen. *l. 14. M. M. c. 3.* Vocatur & *Muria acida*, ejusque descriptio & virtus legi poterit *in Theatr. Chym. Vol. I, p. 608*, ubi ridiculum, quod inter medicamenta Chymica referatur, cum quilibet Corydon parare possit hanc misturam. Est conditura Brassicæ, Forest. *l. 4 Chirurg. Obs. 3 Schol.*

OXELÆON, ὀξέλαιον, dicitur *compositio ex aceto & oleo*, ap. Gal. *l. 1 de C M.P. G.c. 7 & l. 2, c. 2.* Vid. Forest. *d.l.l.6, O.39 Schol.* Sed & intrinsece sumitur pro conditura quadam *lib. 2 de Al. Fac. c.33.* Iul. Al. *in comm. ad h. l.*

OXINES, ὀξίνης, vinum dicitur, quod coacuit aliquatenus, non tamen perfecte in acetum conversum est, Latine *Vappa.* Linden. *Exerc. X*, §. *150.*

OXOS, ὄξος, vide *Acetum.* Significat & *vinum acidum*, notante C.Hofm. *l.3 V.L. c.9 & 10.* Lind. *d.l.* §. *101.*

OXYBAPHON, ὀξύβαφον, idem, quod *Acetabulum*, κοτύλη, nomen mensuræ. Vide *Acetabulum*, *Cotyle.* C. Hofm. *d. l. l. 1, c. 11.*

OXYCHOLIA, ὀξυχολία, ὀξύχολος, idem, quod ὀξυθυμία, de quo p. p. vide *Oxythymia.*

OXYCRATON, ὀξύκρατον, Latin. *Posca*, est compositio ex aqua & aceto. Gal. *l. 1 de S. F. c. 29*, cujus miscendi & componendi ratio pro varia intentione diversa esse solet. Rhod. *ad Scrib n. 46.*

OXYCROCEUM dicitur Emplastrum quoddam, cujus gemina descriptio habetur in Dispensatorio Augustano: una cum croco & aceto: altera sine illo. De ejus usu & abusu vide Hildan. *Cent. 4 Obs. 99, 100*, ubi etiam Emplastrum Diabolicum vocasse Vigonem, notavit.

OXYDERCES, *Oxydorcicus*, ὀξυδέρκης, ὀξυδορκικός, i. e. *visus aciem promovens.* Dicitur de medicamentis, quæ oculos, nullo quidem sensibili affectu præditos, male tamen munere suo fungentes, corrigunt, & in integrum restituunt. Gal. *5 de S. Fac. c. 23.* Pertinent ad Ophthalmica.

OXYGALA, ὀξύγαλα, *lac acidum*, de quo legatur Gal. *l.3 de Al. Fac. c.16* Lind. *Ex. XVI*, §. *122. seqq.*

OXYGARON, ὀξύγαρον, *garum acidum*, h. e. garum cum aceto mixtum, species embammatis vel intinctus, obsonii loco, ad pisces olim adhibiti, quemadmodum *Oxelæogarum*, ὀξελαιόγαρον dictum fuit, quando una cum aceto & oleum admiscebatur. Gorr. Iul. Alex. *l. 18 Sal. c. 16.* *Oxygarum purgans* tradidit Aët. *l.3, c. 86.*

OXYGLYCY, ὀξυγλυκύ, aut ὀξυγλυκὲς, est species ἀπομέλιτος, & dici potest *Mulsa acida*, vel *Acetum mulsum dulce.* Parabatur ex favis dulcissimis aqua maceratis & decoctis, Gal. *c.2 de fract. t. 29, & c.3, t. 49.*

OXYLIPES, ὀξυλιπής, epitheton panis, cui exiguum aceti affusum est: *Panis acidus.* Ventrem sistit. Meminit Gal. *l. 8 M. M. c. 5.* Vide Iul. Alex. *not. ad h. l.*

OXYMEL, ὀξύμελι, *acetum mulsum*, vel accommodatius, *Mulsum acidum*, potio vetustissima certa ex aceto, melle, & aqua parata, ut quæ etiam ante Hippocratis tempora in sanitatis usum venerit. Dividitur in *simplex* & *compositum.* Descriptiones vide apud Hipp. *l. de intern. aff. LI, 45.* Gal. *l. 4 de san. tu. c. 6; 3 de R. V. I. A. t. 24.* Dioscor. *l. 5, c. 22.* Iul. Alex. *l. 26 Sal. c. 9.* Vide & Dispensatoria August. & Norimberg. Inter composita celebriora sunt *Scilliticum* & *Helleboratum Iuliani.* De quibus in dictis dispensatoriis.

OXYNGION, ὀξύγγιον, significat *axungiam*, h. e. adipem suillum, nec eum quidem omnem, sed proprie, qui ungendis rotarum axibus inservierit. Illi enim tum ex rotarum circumactu, tum ex earum ferrugine nova quædam qualitas accessit, ob quam & inflationibus imponitur, & sedis vitiis opitulatur plus, quam recens & sincerus adeps. Gorr. Legitur ap. Diosc. *l.3, c. 10.*

OXYNITRON, ὀξύνιτρον, nomen est *Emplastri ruptorii*, cujus descriptio habetur apud Aët. *l. 15, c. 17*, allegante Gorræo.

OXYOPIA, ὀξυωπία, *acies visus*, & ὀξύωπος, *visu acuto præditus.* Opponitur τῇ ἀμβλυωπίᾳ. De quo supra in *Amblyopia.* Occurrit vero illud apud Aristot. *l. 4 probl. 3.*

OXYPHOENICA, ὀξυφοίνικα, est epitheton Tamarindorum ab acido sapore & colore rubro desumtum, & legitur apud Schröder. *Pharmacop. Med. l. 4, cl. 3 p. 251.* Petr. Morell. de *Mater. Medic.*

OXYPHLEGMASIA, ὀξυφλεγμασία, dicitur *acuta & vehemens inflammatio*, a nimium succenso acriorique sanguine. Occurrit apud Hipp. *de morb. virgin. II, 22.*

OXYPHONIA, ὀξυφωνία, *vox acuta*, qualis edi solet cum ejulatu & planctu. Legitur apud Hipp. *Coac. t. 257.*

OXYPORON, ὀξύπορον, ὀξυπόριον, vocatur *medicamentum facile penetrans*, & permeans, viresque exerens, qualia sunt λεπτομερῆ, tenuium partium, ut, salina, volatilia, spirituosa. Huc pertinent & pleraque Chymica, ὀξυπόριον καθαρτικὸν, purgans *facilis activitatis*, legitur apud Aëtium *l.3*, allegante Gorr.

OXYREGMIA, ὀξυρεγμία, *acidus ructus*, cujus caussam vide supra in *Erevxis.* Legitur aliquoties apud Hipp. v. g. *6 aph. 1 & 33 & l. 2 Epid. s. II, 49, 50; l. 2 de Diæt. XXIV, 15; XXV, 11; & alibi sæpius.* Vide Foës. *p. 457.* Dieter. *n. 620.*

OXYRINCHUS. Vide *Sturio.*

OXYRRHODINON, ὀξυῤῥόδινον, vel etiam ὀξυρόδινον, in genere vocatur medicamentum ex aceto & oleo rosaceo paratum. Practici tamen magis usurpant in strictiori significatione, pro specie *Epithematis Cephalici*, sive *Frontalis*, ex diversis proportionibus aceti & olei rosacei mistorum parata, quamvis & alia olea pro indicationum necessitate substitui possint, v. g. Nymphex, Violaceum &c. Vide Morell. *de Form. rem. l. 2, sect. 2, c. 2.* Schröder. scribendum esse putat hoc modo: ὀξυῤῥόδυνον, ab ὀξὺς, ῥόδον, & ὀδύνη, quasi medicamentum ex aceto, rosisque factum ad dolorem leniendum. *l. 1, c. 3.* Verum prior lectio est usitatior. De usu *oxyrrhodinorum* lege etiam Rhod. *ad Scrib. compos. 1.*

OXYS, ὀξὺς. Vide *Acutus*, *Acidum.*

OXYSACCHARUM, ὀξυσάκχαρον, dicitur medicamentum liquidum ex *aceto* & *sacchara* paratum, quemadmodum p. a. dictum fuit *Oxymel* medicamentum ex *aceto* & *melle* compositum. Interdum enim ob certas & urgentes caussas saccharum pro melle accipitur, v. g. in febribus, & in sexu fœminino, in quo mel-

Aaa a lis

lis usus non omni tempore conveniens. Dantur etiam *oxysacchara simplicia & composita* in officinis. Vide Dispensatoria. Meminit & Forest. *l. 4 Obs. 7 in Schol. & l. 5 Obs. 10 in Schol. Oxysaccharum vomitivum* ex Angelo Sala describitur a Schröd. *l. 2, c. 84*, & commendatur a Casp. Rejes. *C. El. q. 70, n. 9*

OXYSAL terminus est Chymicus, cujus descriptio habetur apud Angel. Salam de præparatione Essentiarum. Paratur vero ex Sale Cardui bened. & Aceto destillato. Meminit & *Oxysalis* D. Ludovic. *Pharm. Diss. I p. 51*

OXYTES, ὀξύτης, *Aciditas*, vide *Acidum*.

OXYTHYMIA, *Oxythymos*, ὀξυθυμία, ὀξύθυμος, idem, quod ὀργίλος, dicitur de *pracipiti ira*, & subito excandescentibus. Vide *Orgilos*. Loca Hippocratica vide in Foës. *Oec. p. 457*.

OXYTOCOS, ὀξύτοκος, significat *partum accelerans*. Occurrit apud Dioscorid. *l. II, c. 197, & l. III, c. 37*.

OZÆNA, ὄζαινα, dicitur *ulcus narium putridum* & tetri odoris halitum emittens, Gal. *l defin. & l. 3 de C. M. S. L. cap. 3*. Descriptio ita potest perfici: *Ozæna* est exulceratio plerumque maligna interna, vel externa nasi, cum fœtore & profluvio saniei, magis vel minus purulentæ, serpens cum vel sine corruptione cartilaginearum & ossearum nasi partium, proveniens ab affluxu & collectione ichoris sanguinei vel lymphatici acrioris & corrosivi, partes solidas molliores depascentis. Sæpius symptoma esse luis Venereæ, testatur experientia, notaruntque Gorræus & Castellus. De hoc affectu legantur Forest. *l. 13 Obs. 4 & 5*. River. *l. 4 Prax. c. 1*. Hildan. *Cent. 2 Obs. 22 seq.* Barbett. *Chirurg. P. 2, l. 3, c. 7*. *Ozæna* quoque nomen est piscis, vel potius *Polypi*, qui & ὀσμύλη vocatur, cujus descriptio habetur apud Aldr. *l. 1 de Exang. qui est de mollib. c. 3*.

OZE, ὄζη, vocatur Celso *fœtor oris*, qualis ante febres cum frigore sentitur, *l. 3, c. 11*. Vide Rhod. *ad Scrib. n. 40*.

OZEMAN, id est, *album ovorum*. Ruland. & Iohns.

OZO, id est, *Arsenicum*. Iid.

OZO, ὄζω, significat *oleo*, & tribuitur bono & malo odori. Legitur apud Hipp. *5 aph. 11*. Vide Diet. *n. 603*.

OZOS, ὄζος, vocatur *ramus arboris*, vel ejus veluti brachium. Theophrast. *l. 5 Hist. plant. c. 2*. unde ὀζοῦμαι & διοζοῦμαι, in ramos distribuor, *ramificor*, quod verbum usurpavit Hippocr. teste Gorræo, quamvis locum non addiderit. Sunt vero *l. de nat. puer. IX, 2; XV, 7, 8; XXVI, 1*.

P.

P Litera apud Latinos est character, vel nota mensuræ certæ aridorum, significans *pugillum*, quemadmodum hoc patet ex Schrödero, Morello, & aliis Dispensatoriis. Apud Scribonium editione Rhodii denotat Pondo; de quo vocabulo infra *suo loco*. Græcum Π est character apud Hipp. *in lib. 3 Epid.* denotans vocabulum πιθανὸν, probabile, sub finem ægrotorum historiæ annexum; quamvis varia occurrat scriptura vel πι, vel ΠΙ. Vide Foës. *in Notis*.

PABULUM, τροφή, νομή, φορβή, proprie dicitur de pascuo brutorum, & idem est, quod *Alimentum*. A recentioribus tamen non inepte translatum pro declaranda continuatione caloris vitalis e sanguine ad portiones hujus oleosas & spirituosas, quæ dicuntur illius *Pabulum*; uti patet ex scriptis Charltoni, VVillis, aliorumque.

PACCIANUM, Πακκιανὸν, species *Collyrii* apud Aëtium, *lib. 7*, citante Gorræo. Meminit & Gal. *lib. 4 de C. M. S. L. c. 3*, ad quem locum vide *notas* Iul. Alex.

PACHETOS, παχετὸς, Hipp. dicitur *Laqueus*, *l. 2 de morb. mul. II, 16*, vide supra *Laqueus*. Iung. Foës. *Oec. p. 490*.

PACHNE, πάχνη. Vide *Pruina*.

PACHOS, *Pachytes*, πάχος, παχύτης. Vide *Crassities*.

PACHYNTICOS, παχυντικὸς, vide *Incrassans*.

PÆDAGOGUS, παιδαγωγὸς proprie significat eum, qui pueros informat & educat. Zeno tamen *Pædagogos* quoque eos vocavit, qui promti & idonei fuerunt ad corrigendum & increpandum proximum, licet vocati non fuerint, teste Gal. *l. de cogn. & cur. an morb. c. 3 circa fin.*

PÆDANCHONE, παιδαγχόνη, vocatur Anginæ species pueris familiaris, quæ & *Angina sicca* vocatur, cujus lethalem historiam notavit M. Aurel. Severin. *tr. de Abscess.* & ex hoc Bonett. *Anat. Pract. l. 1 sect. 23, Obs. 4, p. 382*.

PÆDARTHROCACE, παιδαρθροκάκη, (perperam apud recentiores per simplex e *Pedarthrocace* v. g. in Iob. a Makeren *a Blasio editis Chirurg. Obs. c. 68 fin.*) idem quod *Spina ventosa*. Vide *Ventosa*. Ratio nominis hæc est, quod affectus pueris sit frequentior.

PÆDEUSIS, παίδευσις, idem, quod παιδεία. Vide *Institutio*. Legitur apud Hipp. *de Humor. II, 12*. Vide Foës. *p. 476*. Linden. *Ex. V, §. 12*. Est & παιδεία idem, quod τρόπος ἐπιστήμης, *modus certus scientiæ*, C. Hofmann. *Com. ad Gal. LL. de V. P. n. 373*.

PÆDIA, παιδιά, idem, quod παῖγμα, παίγνιον, vide *Ludus*.

PÆDICOS, παιδικὸς, *puerilis*, dicitur de omni eo, quod pueris competit. Ita Ætas *puerilis*, morbus *puerilis*. Est & nomen Cataplasmatis, quod & φαιὸν dicitur apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7*. Sumitur aliquando late, includens etiam infantum primam ætatem; aliquando stricte, excludens hanc. De morbis *infantilibus & puerilibus* succincte etiam egit Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II, s. 1, c. 1 & 2, p. 963. seqq.*

PÆDION, παιδίον. Vide *Infans*.

PÆDOCTISÆ, παιδοκτίσαι, idem, quod παιδοποιήσαι, hoc est, *liberos procreare*. Erotian. *Onom. p. 85. b.* Foës. *p. 477*.

PÆDOPHLEBOTOMIA, παιδοφλεβοτομία, id est, *Venæsectio puerorum*. De qua magna olim fuit di-

ſceptatio inter Alex. Maſſariam cum Galeno negantem, & Hor. Augenium illam approbantem, quemadmodum hanc litem deſcripſit Ioh. Munſter. *h. tit.* Affirmativam defendit etiam Valer. Badilius Medicus Veronenſ. *tr. h. t.* Nobis vero magis arridet negativa.

PÆDOTRIBA, παιδοτρίβης, dicitur *Miniſter Gymnaſtæ*, quemadmodum coquus Medici, qui debet etiam peritiam habere omnium exercitationum in palæſtra, ut pueros exercere poſſit, Gal. *l. 2 de ſan. tu. c. 9, 11, 12.*

PÆDOTROPHICA, παιδοτροφική, a quibusdam olim dicta fuit pars Medicinæ, tractans modum infantes & pueros educandi, & nutriendi, *lib. de part. art. med. inter ſpurios Galeni libros relato c. 5.*

PÆONIA, παιονία, æquivocum eſt. Proprie nomen eſt plantæ commendatiſſimæ contra epilepſiam, de qua conſule Botanicos. Deinde eſt nomen *confectionis*, vel *Antidoti* apud veteres celeberrimæ contra tuſſim, deſtillationes, & thoracis pulmonumque affectus, apud Aët. *l. 13, c. 102.* citante Gorræo. Παιώνιον quoque vocatur *Catapotium Andreæ* ad morbos lienis, apud Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 2.*

PÆPALE, παιπάλη, pars dicitur farinæ tenuiſſima, flos ipſe polentæ, *pollen.* Gorr.

PÆS, παῖς, vide *Puer.*

PÆZO, παίζω, ſignificat *Ludo.* Aliquando vero ſtricte ſumitur pro *venerem exerceo*, Linden. *Ex. VI. §. 48.*

PAGAMENTUM vocatur Docimaſtis Metallicis maſſa impuriorum metallorum cum argento permiſta. D. Ol. Borrich. *in Docimaſt. Metall. §. 17.*

PAGANINA eſt vox Italica, qua intelligitur primum infantum excrementum, in tenuiſſimum pulverem redactum, quod ad dies pluſculos exhibitum receptiſſimum eſt contra epilepſiam experimentum, vid. P. Poterius *in Pharmacop. Spagyric. p. 191, 192.*

PAGOYUM, terminus Paracelſicus eſt, denotans *Ens ſpirituale*, a quo deducuntur morbi occulti, vel ab incantatione dependentes, de quo ſcripſit Paracelſ. *Paramir. Tract. 4 qui Pagoyus* inſcribitur, *& tr. 4 de peſtilitate c. 1 & 2.*

PAGRUS, vel *Phagrus*, πάγρος, vel φάγρος, vocatur piſcis, q. d. *Vorax*, littoralis, cujus deſcriptio cum uſu in cibis occurrit apud Aldrov. *l. 2 de piſc. c. 8.* Meminit & Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 31.*

PAGURUS, πάγουρος, vocatur aquatile ὀστρακόδερμον, ſive cruſtatum, eſtque *Cancri* ſpecies, Ægin. *l. 1, c. 91*, cujus deſcriptio cum uſu habetur apud Aldr. *l. 2 de Exang. c. 91.* Habentur inter *Cancros* laudatiſſimi, I. Alex. *l. 14 Salubr. c. 14.* *Paguri lapidoſi* delineationem vide apud Chiocc. *Muſ. Calc. ſ. 3, p. 430.*

PALÆOS, παλαιὸς, *vetus, inveteratus,* priſcus. Opponitur novo, recenti. Legitur de morbis *inveteratis*, *5 aphor. 23.* Iung. Dieter. *Iatr. n. 644.* *Veterem* Medicinam plerique recentiorum ceu inſufficientem nec veris principiis nixam reprobant quidem aut derident, eam tamen rurſus commendare non dubitavit non ſine egregiis argumentis D. Georgius Bachlivus Med. Rom. & Anatom. ibid. Prof. *L. de Praxi Medica ad priſcam medicinam obſervandi rationem revocanda*, ſicut patet *ex Act. Erud. Lipſ. A. 1698. menſ. Ian. p. 33.*

PALÆSTE, παλαιστή, dicitur *menſura quatuor digitorum.* Vocatur & alio nomine δοχμή. Vide ſupra *Dochme.* Legitur apud Hipp. *l. de nat. mul. XXIX, 149, 153.* Iung. Foëſ. *p. 477.* Gorr. *in def.* Latine *Palmus:* Dodrans.

PALÆSTRA, παλαίστρα, dicitur locus exercitiorum corporis vehementiorum, præſertim athleticorum: unde & *Athletæ* dicti ſunt παλαισταὶ, id eſt, Luctatores, Lat. *Palæſtritæ*, Gal. *l. 1. de Al. fac. c. 2.* Iunge & *l. de parv. pilæ exercitio, c. 3 & 5.*

PALATINÆ Glandulæ dicuntur Stenoni glandulæ conglomeratæ tonſillis continuatæ, de quibus vide Bartholin. *l. 3 An. c. 12, p. 537.*

PALATUM, ὑπερῷα. Vide *Hyperoa.*

PALE, πάλη, vel ſignificat *luctam*, ſive *certamen*, unde *Palæſtra.* Vel idem eſt, quod παιπάλη, *tenuiſſima farina*, in qua ſignificatione ſæpius uſus Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXXXIX, 17; C. 44 l. 2, II, 6; LXX, 5; l. 2 Epid. ſ. II, 2.* Confer. ad Foëſ. *p. 477.*

PALEAR, κάλλαιον, dicitur *barba galli gallinacei*, cujus meminit Gal. inter alimenta nullius vel uſus, vel noxæ, *l. 3 de Al. fac. c. 21.*

PALIMBOLOS, παλίμβολος, alibi παλίμβολος, vocatur *homo doloſus*, qui aliud loquitur, aliud ſentit, quique facile mutat ſententiam. Homo fluxa fide. Deinde quoque ita vocatur, *morbus vagus*, inconſtans, qui facile mutatur, fluctuat, & in diverſum trahitur aut fluctuat; aut qui ſpem levationis facit, ſed intus malignus eſt, Hipp. *l. 6 ſect. 6 Epid. t. 15.* Gal. *in Com ad h. l.* Adde Foëſ. *p. 478.*

PALIMPISSA, παλίμπισσα, vocatur a quibusdam *pix arida* vel ſicca, quaſi pix rurſus cocta, quia pix ſicca nihil aliud eſt, quam reſina bis cocta. Dioſc. *l. 1, c. 97.* Schröder. *l. 4, cl. 2, n. 397.*

PALINCOTOS, παλίγκοτος, epitheton morbi, qui *recrudeſcit.* Eſtque nota malignitatis, quia cauſa morbifica, ante quieſcere quidem viſa, denuo movetur & inſurgit. Κότος enim doloris acerbitatem & exardeſcentiam ex ira ſignificat. Verbum παλιγκοταίνειν frequens apud Hippocr. *2 de fract. t. 28, 30, 31; l. 2 de morb. mul. LVI, 2.* Occurrit & nomen παλιγκότησις, & παλιγκοτία, *recrudeſcentia, offenſio,* apud eundem *3 de fract. t. 33; l. de Loc. in Hom. LIII, 7.* Plura loca vid. ap. Foëſ. *p. 477.*

PALINDROMIA, παλινδρομία, vocatur *Recurſus*, vel *reverſio*, regurgitatio p. n. humorum peccantium ad interiora, vel partes nobiliores. Legitur hoc nomen apud Hipp. *2 Prorrh. XIII, 1;* a verbo παλινδρομέω, *recurro, regurgito,* quo ſæpius uſus Hippocr. *ſ. 2 progn. t. 68; ſ. 3, t. 29; Coac. t. 143; lib. 1 Epid. Sect. 2, t. 35.*

Iungatur Foës. *Oecon. p. 478.* & Dn. D. Merclini Medici Norimbergensis, Prodromus *Palindromiæ* lectu non indignus. Pulsus παλινδρομῶν μύουρος, reciprocus deficiens, Gal. *l. 1 de diff. pulf. c. 11.*

PALINGENESIA, παλιγγενεσία, id est, *Regeneratio*, dicitur de plantarum aridarum revirescentia beneficio alicujus aquæ Mercurialis, de qua vide *Theatr. Chymic. Vol. VI, p. 452*, quam tamen ceu phantasticam jure merito rejecit Fr. Hofm. *in Cl. Schr. l. 5 p. 639. seq.* & Rolfink. *Chym. l. ult.* De Quercetano narrant, illum habuisse substantiam quandam quasi subtilissimi cineris facie, parva quantitate, inclusam phiolis hermetice sigillatis, quibus colorem lychni vel lampadis suppofuit, terra illa excrevit in vitro sub forma rosæ, vel etiam alius plantæ, e qua primitus confecta fuit: submoto igne, rursus collapsa fuit. Verum nostro tempore non constat de hoc experimento. Vide *Regeneratio.*

PALINIDRYSIS, παλινίδρυσις, q. d. *Rursus subsidentia*, dicitur de humoribus prius elevatis, quando rursus subsidunt & in sese velut redeunt. Legitur apud Hipp. *l. de Humor. II, 8,* opponiturque μετεωρισμῷ, *elevationi* præcedenti. Adde Foes. *d. l.*

PALINOPTOS, παλίνοπτος, exponitur a Galeno *in Exeg. dict. Hipp.* per *aversum a Sole.* Foës. *d. l.* q. d. *visui rursus expositum.*

PALIRRHOEA, παλίρροια, h. e. *retrogradus* humorum *fluxus* Aretæo dicitur, *l. 2 de morb. ac. cap. 4,* allegante Foës. *d. l.* v. g. in cholera morbo. Idem fere, quod παλινδρομία.

PALLA est nomen vestimenti alicujus muliebris, quod Æschylum invenisse scripsit Theod. Ianf. ab Almeloveen *R. I. On. p. 56.*

PALLAX, πάλλαξ, vocatur lapis quidam factitius ex cœlo & terra lunæ, cum æquali pondere Solis, *in Theatr. Chym. Vol. I, p. 487,* quamvis nullibi alias hujus nominis significationem hanc reperire potuerim. Significat vero communiter πάλλαξ, *adolescentem*, uti patet ex Lexicis. *Pallaca* significat massam auri fossilem grandiorem, apud Plin. *l. 33 H. N. c. 4,* & Ioh. Agric. *l. 8 de nat. fossil.*

PALLIATIO, *Palliativa cura*, vocatur Medicis, quando in morbis desperatis & incurabilibus, præmisso prognostico eventus funesti, quædam remedia mitigantia vel dolorem, vel alia symptomata urgentia, adhibentur, ut, in cancris ulceratis, fistulis cancrosis, aliisque. Vide Forest. *l. 7 Observ. Chir. 16 Schol. & Obs. 17,* ubi & *Vnguentum palliativum* legitur. Græce dici posset ἴασις ἐπιπόλαιος.

PALLIDVS, *Pallor*, ὠχρὸς, ὠχρότης, ὠχρίαμα, vide *Ochros.* Adde Iul. Alex. *not. ad Gal. l. 1 de Antidot. Tom. II, Oper. pag. 779.* *Pallor* p. n. faciei & corporis habetur signum affecti hepatis & stomachi, interdum & renum, Scribon. *Comp. 125.* Lang. *l. 2 ep. 51.* Helmont. *tr. Sedes anim. n. 32.* Species quoque *Icteritiæ Pallida* vocatur a Paracelso, quam deducit ex scisso, mercurialibus liquoribus, & vitriolo albo, *l. de Icteritiis c. 1.*

PALLIVM, ἱμάτιον, quid significet, etiam pueris in trivio notum est. Tropice tribuitur cum epitheto *Purpureum*, a Basil. Valentino pulveri cuidam solari, parato ex amalgamate Solis & Mercurii retortæ indito, & hinc separato Mercurio remanenti, qui cum Sulphure calcinatus evadit purpureus, unde in Germanica lingua vocatur a dicto Autore Purpur-Mantel.

PALMA æquivocum est vocabulum (1) enim significat arborem, & ejus etiam fructus, Græc. φοῖνιξ, & fructus φοίνικες, qui alias *Dactyli* vocantur, de quibus vide Galen. *l. 2 de Al. fac. c. 26,* & consulantur ulterius Botanici. (2) Denotat internam manus partem, quæ & *Vola* dicitur, & *Postbrachiale*, μετακάρπιον. Vide *Metacarpion.* *Palmaris Musculus* dicitur, qui expanditur in volam manus, cuti firmissime adhærens, & respondet in pedibus *Plantari.* Bartholin. *l. 4 Anat. c. 9. p. 475.*

PALMOS, παλμὸς, Latine *Palpitatio*, item *Subsultio*, vocatur motus localis præter naturam, quando partes solidæ nobis invitis attolluntur, & demittuntur, Gal. *l. de trem. palpitat &c. 4 & 5.* Inter speciales *palpitationes* notabilior est Cordis *palpitatio*; & quemadmodum omnis membrorum *palpitatio* oritur a materia quadam vaporosa & flatulenta agitata & transitum non habente; uti testatur Gal. *d. l.* Ita & *cordis palpitatio* est motus ejus depravatus, præcipue in contractionis urgentia consistens, interdum adeo vehemens, ut ab adstantibus percipi queat sonus percussionis costarum, cum prostratione virium, animi deliquio, & respiratione læsa, sonituque aurium, proveniens a flatibus & vaporibus fibras cordis spasmodice irritantibus, & convellentibus. Videatur Sylv. *Prax. Med. l. 1, c. 35.* Verum VVillis potius causam *palpitationis* cordis proximam accusat obstructionem & infarctionem vasorum, præsertim arteriosorum pulmonalis & magnæ seu aortæ, vel ob sanguinis non satis activi segnitiem, vel etiam ob ejusdem nimium fervorem, uti videre est prolixius *in Pharm. Rat. P. I. S. c. 3.* Sunt quidem alii, qui dilatationem cordis magis peccare credunt, sed testatur αὐτοψία, Cor non tempore dilatationis costas ferire, sed potius tempore constrictionis, in qua mucro ejus versus costas attollitur. Helmontius causam refert ad Gas heterogeneum, vitale nostrum Gas de natura salis balsamici existens potentissime celerrimeque afficiens, *tract. Complex. atque Mist. Elem. figm. n. 42, 43.* Παλμώδεες δι' ὅλου vocantur Hipp. quibus *palpitationes* in toto corpore sentiuntur, *Prorrh. sect. 1, t. 29.* Dolores cum palpitatione occurrunt *d. l. t. 35.* Plura vide apud Foës. *d. l.*

PALPEBRA, βλέφαρον, vocatur externa oculi pars superciliis subjacens, superne inferneque interiores

riores oculi tunicas contegens; atque una superior, altera inferior vocatur, Gal. *l. introduct. c. 19.* Constat *palpebræ* cute, membrana carnosa, musculis, tunica tarsis, & ciliis, de quibus videantur Anatomici, & hos inter Bartholinus *l. 3. Anatom. c. 8.* De *palpebræ* superioris cum oculo coalitione vide Hildan. *Cent. 6 Observ. 7.* vocantur & καλύμματα, hoc est, *tegumenta oculorum*, vel *Coopercula*, notante Dieter. *n. 155.*

PALPITATIO, παλμὸς, vide *Palmos.*

PALUMBUS, *Palumbus*, φάσσα, φάττα, vel φὰξ, vocantur species quædam *Columbarum*, & quidem *Sylvestris*, cujus plenior descriptio cum usu in cibis & Medicina habetur apud Aldrov. *l. 15. Ornithol. c. 5.* Adde Gal. *l. de atten. vict. cap. 8 in fin.* Schröder. *l. 5, cl. 2, n. 62.* Dicitur etiam *Torquatus*. *Palumbarius accipiter* φασσοφόνος dicitur, qui *palumbis* insidiatur, Gal. *l. 11 de V. P. c. 18.*

PALUS apud Latinos æquivocum est. Vel enim Masculino genere denotat lignum acuta cuspide, quod infigitur, item Vallus, & Græce dicitur σκόλοψ, Gal. *8 de S. Fac. §. Pycnocomon, & l. 5 de C. M. P. G. c. 2.* Rul. *in Lex.* vel in Fœminino notat aquam stagnantem facile corruptibilem, Græce λίμνη, Lat. *Lacus*, *stagnum.* Vide *Lacus.*

PALYNO, παλύνω, significat *aspergo*, conspergo, item ἐπιπαλύνω, *inspergo*, Hipp. *l. 1 de morbis mul. CIV, 8.* Foës. *p. 479.*

PAMMACHOS, πάμμαχος, *omnigenus.* Usurpatur de infortunio ab Hipp. *in Præcept. X, 4.* Rectius exponitur, omnia tentans, vel, *omnia impugnans.* Πάμμαχοι alias dicuntur in omni certaminum genere exercitati, notante Rhodio *ad Scribon. n. 101.*

PAMPATHES, παμπαθὲς, nomen emplastri compositi ex cinnabari ad tophos, aliosque tumores scirrhosos, cujus descriptio habetur apud Æginet. *l. 7, cap. 17.* Ab Aetio quoque appellatur τυῤῥηνικὸν, *Tyrrhenicum*, notante Gorræo.

PAMPHILION, παμφίλιον, quasi *omnibus gratum*, nomen est *Emplastri albi*, cujus descriptio habetur apud Galen. *l. 1 de C. M. P. G. c. 17. & l. 3. c. 14.*

PAMPHOROS, πάμφορος, h. e omnia ferens, sive *omnium ferax.* Epitheton *Naturæ*, apud Hipp. *Coac. t. 512.*

PAMPINUS, ἕλιξ ἀμπέλου, Galen. *l. 2 de C. M. S. L. cap. 1. & alibi*, quid sit, ad Botanicos spectat, videlicet crispaturæ & flagella, quibus vitis adhæret palis, *pampini* vocantur. Hinc propter similitudinem plexus vasorum spermaticorum præparantium ante ingressum ad testes dicitur ab Anatomicis *Pampiniformis*, sive *vasa pampiniformia*, quæ & *pyramidalia* vocantur. Bartholin. *l. 1. An. c. 21.*

PANACEA, πανάκεια, id est, *universale remedium*, olim fuit nomen quarundam Compositionum medicamentosarum apud Galen. v. g. Antidoti cujusdam, *l. 2 de Antidot. c. 1*, ab Aphroda autore acceptæ; item alia *l. 7 de C. M. S. L. c. 2*, quæ & Stichus vocatur, estque Catapotium anodynon. Emplastra quoque quædam dicta fuerunt *Panaceæ*, v. g. Epuloticon Andromachi, *l. 2 de C. M. P. G. c. 15*, aliud Heræ, quod & *Sanitas* vocabatur. *l. 5, c. 2.* Verum quemadmodum tum temporis nomen illud hyperbolice fuit acceptum; ita & hodieque adhuc a Spagyricis abusive sumitur, dum varias excogitarunt *Panaceas*, quæ tamen nihil minus sunt, quam Panaceæ. Vide supra *Catholicus.* De *Panacea* Mercurii lege Schröder. *l. 3, c. 15.* Antimonii, *c. 17.* Nitri *c. 23.* Ita *Panacea* olim *Anwaldina* decantata fuit; & quæ sunt aliæ. Enim vero licet nolimus litem hanc facere nostram, an ex simplicibus natura sua deleteriis, aut certe venenosis, beneficio artis, possint præparari veræ *Panaceæ*, quod quidem nobis non videtur rationi, aut veritati consentaneum; rectius tamen illi Medici statuere videntur, qui negant, dari *Panaceas*, inter quos etiam B. Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 13, c. 2, & alibi.* Sane si *Panaceæ* non includunt aliorum remediorum usum, uti legitur *in Th. Chym. Vol. VI. p. 637*; non recte dicuntur *Panaceæ.* Iudicium de *Panaceis* limitatum vide apud Dan. Ludovic. *in Dissert. I, Pharmac. p. 112*, quod nota egregia illustravit B. Etmüllerus. De *Panaceæ Solaris* VVildenganſii noxio usu vide quoque *Ephem. N. Cur. A. III. Observat. 232.* *Panacea* aurea Glauberi est Sulphur auratum Antimonii. Morley *Collect. Chym. Leid. c. 26.* *Panaceæ Solaris* Cnöfelii descriptio videatur in Iunk. *Lex. Ch. Ph. l. 1, p. 112.* Est & *Panacea* nomen Levistici, vel Centaurii majoris hyberbolicum, Gorræus. De herba vero illa, quæ in oppido Cæsareæ Philippi e statua Salvatoris ante fores mulieris, quam Christus ab hæmorrhagia 12. annorum liberaverat, erecta excrevisse legitur apud Eusebium *l. 7. Hist. Eccles.* *Panacea* dicta, videatur Lang. *libr. 2, ep. 11. ad fin.* & fides sit penes auctores.

PANALETHES, παναληθὲς, id est, *universaliter verum.* Nomen Emplastri nigri inter Cephalica relati, apud Aët. *l. 15*, citante Gorræo.

PANARITIUM, Gr. παρωνυχία, dicitur tumor calidus ulcerosus, summe dolorosus, accidens in summitate digitorum in latere unguis, & quandoque tam vehementer afficiens, ut vigilias & inquietudinem excitet, Forest. *lib. 5. Chir. Obs. 16.* Lang. *l. 2, ep. 42.* Hildan. *Cent. 1 Obs. 97.* Causam ejus proximam vulgo statuunt vermiculum corrodentem, unde & vernacule *Vermis digitorum* vocatur. Sed Lang. *d. l.* dubitat. Hoc certum est, materiam esse ichorosam, acerrimam, corrosivam, & vel cum sero sanguinis, vel cum succo nervoso ad partem affectam delatam. A Paracelso, Dorneo, & aliis vocatur & *Pandalitium*, item *Passa*, Paracels. *l. de ulcer. & apostem. c. 17.* De hoc affectu legatur & P. Barbette Chirurg. *Part. II, l. 1, c. 15.* vide *Paronychia.*

PANATA, *Panatella*, nomen edulii in Italia usitatissimi,

tatissimi, ex pane triticeo vel similagineo, interdum etiam additis seminibus melonum, cum ovo interdum admisto in aqua ad pultis consistentiam cocti, Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 14, sect. 1, cap. 11.* Meminit & Forest. *l. 10 Obs. 4 & alibi.* Scultetus parari scribit *Panatellam* ex mica panis similaginei, jure carnis salito, & butyro recenti, *Arm. Chirurg. Part. II, obs. 23.*

PANCARPIA, παγκαρπία, nomen placentæ cujusdam in modum rotæ papyro involutæ, quo diutius duret. Apud Alexandrinos celebre fuit hoc placentæ genus, teste Gorræo.

PANCHRESTOS, πάγχρηστος, q. d. *ad omnia utilis.* Epitheton quorundam Collyriorum, v. gr. apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7, in princ.* & apud Ægin. *l. 2, c. 22.*

PANCHRYSOS, πάγχρυσος, id est, *omnino aureum.* Nomen liquidi Collyrii, apud Ægin. *d. l.* Idem cum præcedenti.

PANCHYMAGOGVM, παγχυμαγωγὸν, est epitheton quorundam purgantium, quæ creduntur omnis generis vitiosos evacuare humores. Ita in Dispensatoriis legitur *Extractum Panchymagogum* Crollii, quale etiam refert Libav. *S. A. Ch. l. 8, c. 10.*

PANCOENOS, πάγκοινος, idem, quod ἐπιδήμιος. Vide *Epidemius.* Epitheton morborum contagiosorum publice per totam regionem vel plebem grassantium. Vocantur & πανδήμιοι. Gorr.

PANCRATIASTA, παγκρατιαστὴς, idem, quod παλαιστὴς, *luctator*, *athleta*, pugil in omni certaminum genere exercitatus. Vide *Pammachos*, *Palæstra.* Dieter. *n. 11.*

PANCRATION, παγκράτιον, non solum est nomen plantæ bulbosæ, de qua consulantur Botanici: Verum etiam est nomen certaminis duplicatum, *luctum & pugillatum* comprehendentis; cujus aliquoties meminit Gal. *l. 2 de san. tu.* & exposuit I. Alexandr. *in not. ad h. loc. T. II, Oper. p. 392.* Lucta in pulvere multo vocatur *Pancratium volutatorium*, teste C. Hofm. *Comm. in Gal. LL. de V. P. n. 812.*

PANCREAS, πάγκρεας, proprie & ἁπλῶς ita dictum est corpus glandulosum, laxum, situm suum obtinens sub posteriori parte ventriculi hujusque fundo, cujus accuratior descriptio & historia quæratur in Antomicis, Bartholin. *l. 1. Anat. c. 13.* VVarthon. *Adenograph. c. 13.* Regner. de Gräf. *de nat. & usu succi pancreatici.* D. I. C. Brunner. *de Experim. nov. circa Pancreas, & ejus vero usu.* Celebris est hoc seculo hæc *Glandula* ob peculiarem succum vel liquorem, qui in illo colligitur, & per singularem canalem ad intestinum duodenum defertur; unde *Liquor Pancreaticus* vocatur, quemadmodum & Vas illud *Ductus Pancreaticus.* Hunc geminum quoque inveniri duodeno intestino insertum, patet ex Observatione *in Act. Hafn. Vol. II. Obs. 14. p. 31.* De illius usu extollendo valde operosi fuerunt hactenus plurimi Medici, non contenti, quod succus ille sit excrementitius quidam arteriosi sanguinis liquor; sed quod sit humor laudabilis ex sanguine & spiritibus animalibus in ipso præparatus, & quidem subacidus, qui denuo alimentis, vel chylo admiscetur. Enimvero non est hujus loci hanc dirimere litem; quamvis nolim dissimulare, Gräfium cum suis ὁμοψήφοις speculationes suas commenticias nondum sat evidenter probasse, ut ita verosimilius mihi videatur, liquorem illum *Pancreaticum* potius excrementum esse inutile, quam utilem aliquem humorem, denuo sanguini adjungendum; licet nolim penitus negare, quod in segregando chylo utili a portionibus feculentis usum insignem præstet, quando in intestino duodeno massæ chylosæ transeunti permiscetur. Succum illum *pancreaticum* in naturali statu non esse acidum, nec cum bile effervescere hodie Naturæ rimatores variis phænomenis egregie ostenderunt & observarunt, inter quos est etiam Ioh. de Muralto *in Vade meum Anatomic. Ex. III, §. 6. p. m. 79* & ex observationibus celeberrimi Anatomici Du Verney, patet, quod in histrice ductus *pancreaticus* duorum pedum distantia a biliaris ductus insectione in pylorum facta in intestinum duodenum ingressus fuerit repertus, in Struthiocamelo vero trium pedum distantia, uti legitur *in Supplem. Act. Erud. Lips. Tom. II, sect. 4. p. 199.* Dicitur & *Callicreas.* Cæterum eodem *Pancreatis* nomine mediam *Mesenterii Glandulam* Asellius, & nonnulli ejus sectatores indigitarunt, quam alias *Lactium* titulo insigniverunt, & ita ansam dederunt, ut pro una eademq; parte haberentur, recte animadvertente Gräfio *d. l. §. 17.* Iunge Barthol. *d. l. c. 12.* VVarton. *d. l. c. 8.*

PANCRENE, παγκρήνη, epitheton Pancreati tributum a D. Bernhardo Svvalbe peculiari libello *Pancreas pancrene* dicto, quo epitheto nihil aliud indicatur, quam quod pancras sit veluti fons (κρήνη enim fontem significat) lymphaticus.

PANDALEON, *Pandaleum*, vocatur medicamentum solidum internum, tabulatum, Arabum inventum, pectori & pulmoni dicatum, suave, a morsulis & rotulis non nisi forma differens, fitque, quando materia medicamentosa sacchero soluto suscepta in pyxidem aliquam effunditur, ut inibi indurescat, unde usus tempore frustum aliquod cultro aut cochleari demitur. Schröd. *l. 1, cap. 13.* Morell. *de form. remed. l. 1, s. 3, c. 2.*

PANDALITIVM, idem, quod *Panaricium*, de quo p. a.

PANDEMIOS, πανδήμιος, vide *Pancœnos*, *Epidemios.*

PANDICVLATIO, σκορδίνημα, σκορδινισμὸς, dicitur motus quidam violentus tensivus membrorum solidorum, a flatulenta materia ad fibras & nervosas partes delata dependens. Affinis valde χάσμη, sive oscita-

oscitationi; de qua supra vide *Chasme*. Hinc etiam *pandiculatio* cum *oscitatione* coincidit. Fit quidem a natura, sed coacta. Meminit aliquoties & Hipp. *l. 2. Epid. s. III. 34; l. 4, s. 5, t 4; l. de Superfœtat. IX, 3.* Vide Foës. *p. 574*

PANICULA, diminutivum *Pani*, vocatur & *Panula*. Rhod. *ad Scribon. n. 82 & 263*, item *in Lex. Scrib.* Vide *Panus*.

PANIS, ἄρτος, quid vulgo significet, omnibus etiam puerulis, notum est. Ejus autem apud veteres & recentiores quoad materiam, fermentum, coquendi & condiendi rationem, tot occurrunt differentiæ & species, ut illas omnes hic recensere, nimis prolixum foret. Legi possunt Foës. *Oec. p. 95. seqq.* Gorr. *def.* Mundell. *in Indice vel Theatr. Galen.* Bruyerin. *de re cibar. l. 6 per tot.* Iul. Alex. *l. 8 Sal. c. 11 seqq.* Moræus *in Schol. Salernit. c. 17, p. m. 225 seqq. & 258. seqq.* Deodat. *Panth. Hyg. l. 2, c. 4.* C. Hofm. *l. 5 Inst. c. 6, §. 3. seqq.* Merito inter edulia primas tenet, & ab omnibus expetitur. Siquidem rarissima sunt exempla, qui *panem* penitus abhorruerint, quorum unum legitur *in Ephem. N. Cur. A. II. O. 44*, alterum *Obs. 207*, ex Hildan. De panis usu medico vide Schröder. *lib. 4, cl. 1, n. 316*, & Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* *Panis* repletionem esse pessimam, paradoxon esse, & autoritate carere, non male demonstravit C. Rejes *C. El. q. 85, n. 4. seqq.* *Panis petrefacti* observationes vide apud Helmont. *tr. Nat. Contr. nesc. n. 30.* Theatr. Chym. *Vol. IV, p. 884.* Chiocc *Mus. Calceol. p. 411, 412.* Vocabulum ἄρτος, ab Hipp. etiam acceptum legitur pro pastillo vel massa quadam compacta ex qualibet materia & linteo inclusa calideque pro fomento utero applicata, *l. de nat. mul. XXIX, 198, 203; C. I, 9. 10.* *Panum* æreorum tres esse species, scripsit Iohns. *Lex. Chym. l. 1*, ubi & *Panes* ex Pyrite & Cadmia conflatos recenset & *panem* argenteum, item *Panes æris* fatiscentes. *Panis* quoque idem est, quod *Panus*. Gr. φῦμα, notante Keuch. *ad Simonic. p. 245*

PANNICULUS, ῥάκος, ῥακὶς, idem fere, quod *linamentum*, denotat. Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 1; l. 3, c. 9. & alibi.* Pertinet ad usum Chirurgicum & Pharmaceuticum. Ab Anatomicis vero *panniculus* accipitur pro *membrana*, ut *panniculus carnosus*. *Panniculi* cerebri &c.

PANNUS, æquivocum est. Proprie significat textile quoddam ex lanis ovium paratum, de quo notavit Helmontius, quod panni ex lanis mortuarum ovium parati facilius foraminibus pertundantur Gr. ῥάκος, ὕφασμα. *Tr. Tumul. pestis §. Imaginantur Mineralia &c.* Translatum etiam vocabulum *Pannus* ad usum pharmaceuticum, hinc legitur *Pannus linteus crocatus* descriptus in Helf. Iunken *Corp. Pharmac. Part. 1, p. 667.* & Dav. de Spina *Lex. Pharm. p. 676.* Metaphorice denotat 1. affectum oculorum, estque materia viscida crassior, adhærens tunicis oculorum & visum impediens, quem affectum nonnulli confundunt cum *Vngue oculorum*, Forest. *l. 11 Obs. 6.* Arab. dicitur *Sebel*. 2. notat *maculam*, vel *nævum* in cute sive ex lue Gallica, sive ex alio morbo maligno dependentem, de quo legatur Parac. *l. de apostem. & ulcer. c. 43 & alibi.*

PANNYCHIS, παννυχίς, vide *Pernoctatio*.

PANOCHIÆ vocantur a nonnullis Bubones sive tumores inguinum. Fallop. *de morb. Gallic. c. 90. Tom. I, oper. p. 758.*

PANONICOLETE, terminus Paracelsicus, qui legitur *l. 3 de morb. Gall. circa fin.* Cujus tamen significatio mihi non constat, neque ex contextu patet.

PANSELENOS, πανσέληνος, vide *Plenilunium*.

PANSPERMIA, πανσπερμία, est commentum Anaxagoræ, qui statuit omnium semina esse in omnibus, quod merito rejecit Lib. *T. IV. Op. p. 16.*

PANTAGOGUS, πανταγωγὸς, idem significat, quod *Panthymagogos*, id est, medicamentum omnes humores scil. vitiosos evacuans. Ita apud Mynsicht. extat *Syrupus Pantagogus, Armam. Medico chym. sect. XVI.*

PANTHEÆ, Lecti pensiles Italis, Anton. Guainer. *com. de pleur. c. 17.*

PANTHERA. Vide *Pardalis* vel *Pardus*.

PANTICES, idem, quod *Intestina*, unde *panticinari* est bibonum & collurconum more potum ingurgitare, & ita ventrem saburrare. Linden. *Ex. IX. § 56.*

PANTODAPOS, παντοδαπὸς, varius, *omnigenus*. Vsurpatur ab Hipp. *de morbis 2. de nat. hum. t. 4*, & *libr. 5 Epid. XXXI, 14, de excrementis.* Foës. *p. 479.*

PANTOLMIOS, παντόλμιος, est nomen hyperbolicum *Trochisci*, qui excrescentiam carneam citra rosionem supprimit; uti legitur apud Æginet. *l. 7, c. 12.* An idem cum *Pastillis Faustianis*, *l. 4, c. 43*, uti velle videtur Gorræus?

PANUS, antiquis etiam *Panis*, unde diminutiva *Panicula*, *Panula*, Gr. φύγεθλον, Galeno etiam φῦμα ἄπεπτον, *tuberculum immaturum*, *c. 3 de artic. t. 2.* dicitur tuberculum inflammatorium, vel potius erysipelaceum absque suppuratione ad glandulas plerumque subcutaneas obortum, cum dolore insigni urente & mordicante proveniens ab ichore sanguineo acriori, ibidem stagnante. Gal. *l. de tum. p. n. c. 15; l. 2 de art. cur. ad Glauc. c. 1.* Cels. *l. 5, c. 18.* Scribon. *n. 263.* Forest. *l. 1. Chirurg. Obs. 7, cum Schol.* Barbette ad *Bubonem* refert *Chirurg. P. II, l. 1, c. 11.*

PANYGRON, πάνυγρον, epitheton est medicamenti alicujus topici liquidioris, cujus descriptio extat apud Oribasium *Operum suorum Tom. III, l. 4 Euporistor. c. 121, p. m. 247.*

PAPA, Paracelso dicitur vermis, h. e. *Basiliscus*, qui quamdiu vivit, tamdiu erit pestis expectanda, *l. 2 de Peste cum addit. tract. 1, c. in fine.*

PAPHLOZO, παφλάζω, proprie significat *æstuo &* ferveo, & de maris æstu dicitur; translatum vero hoc ab Hipp. ad sermonem interruptum & veluti bullantem,

lantem, quando inter loquendum *hæsitant*. Eo verbo usus Hipp. *l. 2. Epid. f. V 7; l. de Crif. X, 12.* Iung. Foëf. *p. 490.* Dicitur & φλάζω. Gal. *in Exeg. dict. Hipp.*

PAPILIO, ψύχη, ἐσπινίη σητοκοτὶς, infectum eft notiffimum alatum, fed multifarii generis, cujus hiftoriam prolixam cum ufu tradidit Aldrov. *l. 2 de Infect. c. 1. feqq.* Adde Lang. *l. 1, ep. 14 & 50. Bombyces* degenerare in *papiliones*, confirmat Helmont. *Tract. Demonftratur Thefis n. 94.* Chymici quoque flores quosdam papilionum nomine infignire folent. Ita flores ex correctione Mercurii præcipitati acquifitos *papiliones* argenteos vocari teftatur D. Ioh. Michaelis *in Notis noviffime editis ad Schröder. Pharmac. l. 3, c. 15.* quos Schröderus lanuginis perlatæ titulo comprehendit.

PAPILLA, θηλή, vide *Mamma*. Eft extremum mammæ mulieris, quod ori infantis inditur, Gal. *l. 15 de V. P. c. 7.* Barthol. *l. 2. An. c. 1.* Tribuitur etiam hoc vocabulum Glandulis inteftinalibus a Peiero *in fuis Exercit. de dictis glandulis.* *Papilla* quoque eft diminutivum a Papula apud Sammonic. *c. 10.*

PAPILLARES proceffus, vide *Maftoides*, de nervis olfactoriis Barthol. *ibidem d. l.*

PAPULA, ἔκθυμα, ἔκτετμα, *tuberculum ulcerofum*, cutaneum notat. Vide *Ecthyma*. Gal. *c. 3. in 3. Epid. t. 51.* Nobis videtur idem effe cum Puftula. *Papula* acuta eft *Furunculus*, δοθιήν. Rhod. *ad Scribon. num. 210.*

PAR, duplicem habet fignificationem, 1. dicitur de diebus, qui Græce vocantur ἄρτιοι, ad differentiam τῶν περισσῶν, *imparium*: in illis olim crediderunt rariores & difficiliores fieri crifes, vide *Artios*, *Impar.* 2. notat binas unitates alicujus rei, v. g. in formulis remediorum quando fcribitur. Recip. baccarum lauri, fructuum jujub. aut febeft. *paria* tria aut plura. *Sine pari* dicitur Emplaftrum quoddam Londinenfium, cujus defcriptio extat in D. D. de Spina *Manuali Ph. Chym. p. 425. feq.*

PARA, παρὰ, id eft, *præter*, præpofitio ufitatiffima in Medicina, cum fimpliciter, tum in compofitione. Plerumque vero accipitur in malam partem, ita ut fignificet aliquem receffum a ftatu integritatis five bonæ difpofitionis, hac tamen limitatione, ut nihilominus refiduum maneat *aliquid bonitatis*; ut hac ratione differentia eluceat inter *Præter* & *Contra*. Morbi omnes funt παρὰ φύσιν, *præter* naturam, eorumque caufæ & effecta; Mors fola, & quæ eam vel efficiunt, vel confequuntur, funt *contra* naturam; ἐναντίον τῆς φύσεως, quamvis in latiore acceptione morbi quoque dicantur contra naturam; animadvertente I. Alex. *not. in Gal. de diff. morb. c. 4.* Alias & παρὰ fignificat *ad* vel *juxta*, *in 4. aph. 31.* tefte Dieter. *n. 648.*

PARABILIS, εὐπόριστος, vide *Euporia*.

PARABLASTANO, παραβλαστάνω, fignificat *progerminare* vel accrefcere, & quidem præter vel neceffitatem, vel naturæ inftitutum. Dicitur de palpebris apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 63.*

PARABOLICUS epitheton *Ignis Solaris.* Vide *Ignis*.

PARACELSUS, nomen proprium Spagyricæ Medicinæ principis, qui alias nominatur *Philippus Aurelius*, vel *Aureolus Theophraftus Paracelfus dictus Bombaft. ab Hohenheim*: cujus vita legi poterit in Melchioris Adami *Vitis Medicorum.* Scripta ejus plura, qua vernacula, qua latina, adhuc paffim proftant. De ejus peritia fingulari & felicitate medica diverfa feruntur judicia. Nobis non libet effe arbitris. Valde tamen fufpectum effe de Magia Diabolica, facile ex fcriptis ipfius demonftrari poffet, fi inftituti concederet ratio. Gravius in eum invehitur C. Rejes *Camp. El. q. 30. n. 8.* Furti fcriptorum & arcanorum quoque arguit Libavius *Tom. II, Op. p. 103.* & alibi paffim ipfum incufat. Ejus fectatores vocantur *Paracelfiftæ* non minus fufpecti magicæ vel vanitatis, vel præftigiarum dæmoniacarum, fi in omnibus ducis fui principia retinuerint.

PARACENTESIS, παρακέντησις, Latine *Punctio*, *Compunctio*, vel rectius *Perforatio*, dicitur operatio Chirurgica, qua vel in Afciticis abdomen cultello, vel acu perforatur ad evacuandam aquam collectam, cujus aliquoties meminit Hipp. *l. de Loc. in hom. XXXVI, 17. feqq. l. de affect. XXIII, 25. feqq. l. de intern. affect. XXV, XXVI, feqq. l. 6 aph. 27; l. 6 Epid. f. 7, n. 62,* licet vocabulum παρακεντήσεως in illis locis non occurrat. Modum operationis hujus ex recentioribus tradiderunt Aquapendens, *tr. de Oper. Chirurg. cap. de perforatione abdominis in hydropicis.* Hildan. *Cent. 1 Obf. 47. & ep. 8.* Barbette *Chir. Part. 1, c. 14.* Cautelam docuit & Dieter. *Iatr. p. 1268. feq.* Vel quando in fuffufione five cataracta laborantibus oculi tunica perforatur acu, & materia illa vifcida vifum intercipiens removetur, de qua Plin. *l. 25, c. 23.* Cœl. Aurel. *l. 1. Tard. paff. c. 5.* allegante Foëf. *p. 480.* Modum vide apud Aquapend. *d. l. cap. de fuffuf.* Hildanum *ep. 67.* Barbette *d. l. cap. 16.* Cæterum non video, quid obftet, quo minus & aliæ *perforationes* Chirurgicæ, trepano vel terebra factæ, dicendæ fint παρακεντήσεις, licet non fiant punctione fimplici.

PARACINDYNEVO, παρακινδυνεύω, fignificat *audacius periclitor*, propter emphaticam præpofitionem παρὰ exprimentem aliquam transgreffionem, notante Linden. *Exeg. XIV, §. 140.*

PARACMASTICOS, παρακμαστικὸς, *declinans*, vide *Acmaftica*. Dicitur & de ætate, quæ jam vergit ad fenium, & incipit fecundum Gal. a 35. anno, duratque ad annum 49. quo fcilicet fenectus incipit. Gorr. & Caftell.

PARACME, παρακμή, vide *Declinatio*.

PARACÖE, παρακοή, *obauditio*, idem quod βαρυκοΐα, vide *Barycoia. Cophofis.*

PARA-

PARACOLLETICOS, παρακολλητικὸς, idem, quod κολλητικός. *Agglutinans*. Lang. *in Indic. epistol.*

PARACOPE, παρακοπὴ, late & stricte accipitur. In illa notat generaliter *delirium*, de quo supra lit. D. In qua etiam legitur *Coac. t. 47.* In hac *desipientiam leviorem* & mentis emotionem in febris fervore, uti patet ex Hippocr. *6. aphor 26.* Lind. omnes παρακόπτειν dicit, qui per morbos *delirant*, *Ex. XII, §. 162, 169, seqq.* Vide & Dieter. *n. 649.*

PARACRUSIS, *Paracrusticos*, παράκρουσις, παρακρουστικὸς, etiam dicitur de *levi mentis emotione* & *delirio mitiori* in morbis. Frequens Hipp. *l. 1. Prorrh. t. 99, 194.* Plura loca vide apud Foës. *d. l.*

PARACYNANCHE, παρακυνάγχη, vide *Angina.*

PARACYPTO, παρακύπτω, significat *prono corpore sese inclinare* aut incurvare, ad aliquid inspiciendum. Translatum ab Hipp. ad insertionem caulis allii loco specilli in anum *l. de fistul. II, 9.* Vide Foës. *d. l.*

PARADEIGMA, παράδειγμα, vide *Exemplum.*

PARADOXOLOGOS, *Paradoxopœos*, παραδοξολόγος, παραδοξοποιὸς, qui aliena a recepta opinione & sententia vel dicit, vel facit. Quod utrumque Epitheton ab aliis Medicis Galeno fuisse attributum, ipse testatur *l 10. M. M. c. 4 in fin.*

PARADOXON, παράδοξον, significat *sententiam* vel revera, vel saltem apparenter absurdam, vel *incredibilem*, a communi opinione recedentem.

PARÆTESIS, παραίτησις, significat *recusationem*, subterfugium, indulgentiam, quæ ægro conceditur apud Hipp. *l. Præcept. in fin.*

PARAGOGE, παραγωγὴ, *adductionem*, adaptationem significat in specie ossium, apud Hippocr. *l. 2 de art. t. 1. Mochlic. IX, 16.* Ossa quoque, quæ facilius adduci possunt, dicuntur παραγωγότερα. *2 de artic. t. 64.*

PARAGRANUM, nomen libri alicujus Paracelsici, in quo fundamenta se proposuisse Medicinæ aliis persuadere conatur. Sed revera in plerisque obscurum per æque obscurum.

PARAGRAPHI, etiam est titulus scripti cujusdam Paracelsici, Libros 14 *Paragraphorum* continens, in quibus morborum quorundam curationem tradidit.

PARALAMPSIS, παράλαμψις, dicitur cicatrix in nigro oculi resplendens, quod aliquando crassior sit Ægide. Hipp. *2 Prorrh. XXIIX, 35.* Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Foës. *Oec. p. 481.*

PARALEGO, παραλέγω, significat Hipp. sermone delirare, *aliena loqui* aut absurda, quale quid & ebriosis contingit. Hipp. *1. Epid. s. 2, t. 75*, ad quem locum vide Galen. *Comment & l. 2 de diff. resp. c. 10; l. 3, c. 11.* Plura loca in Epid. vide apud Foës. *d. l.*

PARALEREO, παραληρέω, *Paraleros*, παράληρος, *deliro*, delirus, idem quod παραφροσύνη, vide *Delirium.* Galen. quidem exposuit per μικρὰν παραφροσύνην, *c. 5 in 3. Epid. t. 34.* Verum Hipp. in eodem libro Epid. ægroto sexto expresse etiam scripsit πολλὰ παρελήρησε multum *delirabit*, ita ut sit verbum, *delirium* in genere exprimens. Foës. *dict. loc.*

PARALLAXIS, *Parallagma*, παράλλαξις, παράλλαγμα, dicitur partium solidarum, præsertim ossium *alternatio*, emotio, & inter se facta perversio, aut *immutatio*, ubi alia super aliam effertur. Hippocr. *2 de fract. t. 60; l. 3, t. 40, 46, 47; l. 1 de art. t. 72; Mochlic. l. 2, XXIV* de dentibus *l. 6. Epid. s. 1, t. 3* de musculis & nervis παραλλαγὴ, *2 de artic. t. 14.* Metaphorice etiam de animo vel mente aberrante, & delirante *4 de R. V. I. A. t. 4.* Vide Foës. *d. l. Parallaxeos* significatio Astronomica petatur ex Mathesi.

PARALLELUS, παράλληλος, terminus Mathematicus, significans lineas imaginarias, sub quibus & *Zonæ* comprehenduntur; quarum notitiam Medico quoque commendat Galen. *l. 3. aph. 14. Parallela* quoque vocatur Affectus malignus cutaneus, internam manuum ac pedum partem tantum obsidens, nec latius, quam ad latera & phalangem digitorum in manibus serpens, pityriasi, sive furfuribus capitis similis, sed squamæ sunt majores, & cuti ita adhærent, ut nisi unguibus divellantur, decidere nequeant. Estque symptoma Morbi Gallici. Plura de hoc affectu legantur apud Forest. *l. 8. Obs. 13. Schol.*

PARALOGOS, παράλογος, vide *Inopinus.*

PARALOXÆNOMÆ, παραλοξαίνομαι, id est, *obliquor*, in obliquum feror. Dicitur de utero Hippocr. *l. de nat. mul. XXXIV, 13; & l. 2 de morb. mul. XXXVI, 1.*

PARALYSIS, παράλυσις, item *Paresis*, πάρεσις, est nervorum resolutio, cum nervi & corporis partes sensus & motus expertes vel perfecte vel imperfecte fiunt, Gal. *1 de Sympt. caus. c. 5.* Ab Hippocrate sæpe confundi cum apoplexia, notavit Foës. ad vocem ἀποπληξία. quamvis Dieter. aliquam differentiam conatus sit reddere, volens, ἀποπληξίαν dici totius corporis *resolutionem*; παράλυσιν vero partis alicujus duntaxat, *Iatr. n. 86.* Plura de *Paralysi* idem *p. 211. seq.* Enimvero si rem accurate velimus perpendere, non tam nervorum *resolutio* dicenda paralysis, quam *fibrarum* in musculis & membranis, quæ sunt partes nervosæ, non ipsi nervi. Accuratior igitur ex recentioribus hæc notari poterit descriptio: *Paralysis* est motus animalis & tactus in parte quadam corporis abolitio, vel imminutio vehemens, cum ejusdem quandoque atrophia, pulsu debili, aliisque symptomatis, proveniens a partium nervosarum relaxatione propter deficientem spirituum animalium præsentiam aut activitatem, ab intemperie materiali cerebri, vel obstructione nervorum oborta. Legatur VVillis, *An. Brut. Part. II, c. 9.* Sylv. *Prax. Med. l 2, c. 22.* Videantur & alii Practici, qui de hoc affectu pro-

prolixe scripserunt. Exempli de quodam, qui pro lubitu *paralyticus* fieri, & rursus sese curare pro lubitu potuit, quod ex Augustino allegavit C. Rejes *C. Elys. quæst. 50, n. 22*, fides sit penes autorem. Affectus hic non male quidem vocatur ab Helmont. *pedisequa Apoplexiæ tr. de Lithias. c. 9.* Verum interdum etiam hujus esse prodromum, testis est experientia. Dicitur & παραπληγία, aut παραπληξία, uti recte notavit Galen. *cap. 2 in 1. Epid. t. 59.* Vide Foës. *pag. 483.* Paracelsus speciem Guttæ statuit *Paragraph. l. 7, c. 1, §. 1*, causam refert Mercurium & Sulphur. *l. de trib. primis essent. c. 1.*

PARAMERIA, παραμήρια, dicuntur *internæ femoris partes.* Gorr. Lat. παραμήριον *femen* vocat Linden. *Med. Physiol. 2, c. 14, §. 19.*

PARAMESOS, παράμεσος, digitus vocatur minimo proximus, *Medicus* a Latinis dictus, quod Medicinæ dicatus credatur. Gorr. Vulgo *Annularis* appellatur.

PARAMETHIEMI, παραμεθίημι, *dimitto*, prætermitto, negligo. Hippocr. *l. 1 de morb. mul. XL, 5, 8.*

PARAMIRUM, titulus scripti Paracelsici gemini, quorum unum agit de quinque entibus omnium morborum, Astrali, Venenato, Naturali, Spirituali, & Divino sive Dei: Alterum explicat causas morborum ex Sulphure & Mercurio, ex Tartaro, ex Matrice: item tractat de morbis invisibilibus. Hæc *Paramirica scripta* primum occupant locum *in edit. Argentorat.* Huseri.

PARAMINYTHEO, παραμινυθέω, significat *imminuo.* Hippocrates *d. l. XXXVII. 5.*

PARAMPECHO, παραμπέχω; & παραμπέχομαι, *obvelo*, obduco. Ἀμπεχόνη enim *velamentum*, tegumentum significat. Hipp. *l. de morb. sacr. II, 5*; adde. Foës. *p. 482.*

PARANDRUMENOS, παρανδρούμενος, *nubilis.* Poterit usurpari de persona & de tempore, sive ætate: in qua significatione usus Hipp. *l. de Virg. morb. II, 2.*

PARANGELIA, παραγγελία, παράγγελμα, *præceptionem*, *præceptum* significat, sive comprehensionem aphoristicam & brevem, quæ facit vel ad instruendum Medicum, vel etiam ægrum, aut adstantes. Ita Hippocr. libellum Præceptionum ad Medicum pertinentium conscripsit. Meminit & talium παραγγελμάτων *l. de Medic. II, 1* & eorum, quæ ad ægrum pertinent *l. de dec. orn. XII, 2.* Vide Foës. *p. 480.*

PARANOEA, παράνοια, etiam significat, *Dementiam*, *Delirium.* Hippocr. *2 progn. t. 20.*

PARAPECHYON, παραπήχυον, a quibusdam dicitur brachii pars, quam proprio nomine κερκίδα appellant. Dicitur & παραπήχυον. Gorr. Latine *Radius* & *Focile majus* appellatur. Adde Linden. *Med. Physiol. l. 2, c. 14, §. 74.*

PARAPEMPO, παραπέμπω, vide *Transmissio.*

PARAPHAO, παραφάω, significat *leviter contingo* vel contrecto, manu sensim admota & veluti errante. Frequens Hippocr. *in libr. de nat. mul. VI. 10*; *l. 1 de morb. mul.* quæ loca vide apud Foës. *p. 485.* & differt a παραφράζω, quod παραφρονεῖν notat. vid. Gal. *Exeg. Paraphasiæ* παραφάσιαι, ita dicta sunt abscondita in pudendo muliebri loca, quæ immisso digito contrectari licet, a verbo παραφάσαι, quod leviter contrectare est: vid Galenus *in exegesi Hipp.*

PARAPHIMOSIS, παραφίμωσις, vitium est φιμώσει contrarium, cum videlicet ea, quæ naturales meatus concludunt, opercula & tegumenta ita deducta sunt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur *de præputio retrorsum adducto*, ut glandem tegere nequeat: quod malum ex nervi contractione maxime contingit. Fit ex immodica præputii siccitate. Ei contrarium vitium φίμωσις appellatur. Gal. *in def.* Gorr. & Castell. a φίμος, quod nexum summi orificii sacculorum, cum toto illius ambitu in angustum collecto funiculo clauduntur & ligantur, significat. Rolf. *de part. genit. P. I. c. 50.*

PARAPHORA, παραφορὰ, etiam significat *parvum delirium* apud Hipp. & παράφοροι *leviter deliri* vocantur. *l. 1, s. 2. Prorrh. t. 37*; *l. 2. Epid. s. 3, n. 11.* Gal. *in comm. ad primum locum & in c. 1 ad l. 3 Epid. t. 2*, quamvis ex aliis quoque textibus pateat, significare potius generaliter delirium & delirantes, uti patet ex *l. 1, s. 1 Prorrh. t. 3. Coac. t. 300.* & Aretæus etiam *l. 1, c. 1 de cur. acut. morb.* usus est de phreniticorum delirio, quod sane vehemens est. *Deligationes* quoque παράφοροι dicuntur Hipp. h. e. *errabundæ*, vitiosæ *1. de art. t. 66.* Iung. Foës. *pag. 485.*

PARAPHRENITIS, παραφρενῖτις, vide *Phrenitis.*

PARAPHROSYNE, παραφροσύνη, vide *Delirium.*

PARAPHYAS, παραφυὰς, dicitur id, quod adnascitur arbori, surculus, soboles, *germen*, *ramulus.* Idem est, quod ἀποφυὰς. Utrumque occurrit in Hipp. *l. de Venis XVII, 8*; *XXVI, 6.*

PARAPHYSIN, παρὰ φύσιν, vide *Para.*

PARAPLEGIA, *Paraplexia*, παραπληγία, παραπληξία, est *levior apoplexia* ad paralysin magis accedens, vel quando alterutro saltem in corporis latere, aut certo membro, immobilitas & sensus privatio animadvertitur, Gal. *c. 2 in 1. prorrhet. t. 50*, quamvis alii iterum discrimen fecerint inter παραπληγίαν & παραπληξίαν; illud ad particularem, hoc ad totalem *Apoplexiam* referentes, notante Gal. *c. 3, in 1. Prorh. t. 26, & 4 de R. V. I. A. t. 27, & alibi.* Vide *Apoplexia*, *Paralysis.* Iung. Foës. *p. 483.*

PARARMA, πάραρμα, *fimbriam* significat, quales ob mollitiem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur; Suntque velut texturatum exordia. Legitur apud Galen. *cap. 2 de artic. t. 32.*

PARARTHREMA, παράρθρεμα, idem, quod διακίνημα, *parva luxatio*, per quam articulus leviter suo loco naturali recessit. Gorr. Vide *Diacinema.* Lat. *Sublu-*

Subluxatio, *Prolapsus*, dici potest. For. *l.9. Chirurg. Obs.1. in Schol.*

PARARRHYTMOS, παράῤῥυθμος, est epitheton pulsus incongrui ætati, vel naturæ alicujus subjecti, & ita species ἀῤῥύθμου. Gal. *in def.* Gorr.

PARASARCHUM, titulus quidam scripti Paracelsici, quod secundum habetur inter opera *Theophrastica* dicta; in quo egit de summo Bono in æternitate, uti scripsit Valentinus de Retiis. Vid. *Tom. VI. Oper. Paracelf. edit. Huseri.*

PARASCEPASTRA, παρασκεπάστρα, dicitur vinculi simplicis genus, quo universum caput obvolvitur. Gal. *de fasciis n.5.*

PARASCEVE, παρασκευή, *apparatus*, *præparatio*, quæ & προσπαρασκευή dicitur Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 16*, a verbo παρασκευάζεσθαι, instructum esse, paratum esse, quod legitur *3 de fract. t.33*, quid significet, notum est. Dicitur vero active & passive, non solum de personis, Medico, ægro & adstantibus, qui debent sese *præparare* aut instructi esse ad præstandum ea, quæ singulis competunt, *argumento I, aph. I*, sed etiam de rebus Medicis, morbo, vel potius causa aut materia morbifica, & remediis. *Præparatio* materiæ peccantis, sive humorum vitiosorum, consistit in dispositione per artem facta ad secretionem ab utilibus & vitalibus humoribus, & excretionem per loca convenientia, quando crassi humores redduntur fluxiles incisione, tenues incrassatione, lenti detersione, mordaces attemperatione, verbis Rolfink. *O. & M. M. Sp. l.5, f. 1, c.5*, cujus variæ *præparationis* meminit Galen. *l. quos purg. oport.* Iung. Sennert. *Instit. Med. l.5, Part. 2, f.1, c. 1. Media* vel medicamenta, quibus *præparatio* hæc producitur, vocantur *Præparantia* Græc. προσπαρασκευάζοντα, de quibus Sennert *d. l. P. 1, f. 1, c.5*, & Rolfink. *d. l.5, f. 2, per tot.* Huc pertinent & *Exercitationes* corporis *præparatoriæ* dicto Galeno, Gr. κατασκευαστικαί, *l.3 de san. tu cap. 2, & seqq.* quibus corpus & humores ad secretionem & excretionem inutilium, & retentionem utilium disponitur & *præparatur*. *Præparatio remediorum* est artificiosa elaboratio materiæ Medicæ, ut commodius & citius effectum suum exerere possit. Harum *præparationum* species quamplurimas juxta seriem alphabeticam vide apud Schröd. *l. 1, c. 14.* Stricte dicta *præparata* in officinis vocantur simplicia quædam medicamenta, solida & duriora, in tenuissimum pulverem, accedente aqua aliqua convenienti, trita, & exiccata: quorum Catalogum lege apud eund. *l. 2, c.76.* Iung. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.*

PARASCHIDES, παρασχίδες, dicuntur *Ossium fragmenta*, aut fissorum ossium segmenta, quæ ab his separantur & abscedunt, ossis fissa. Hippocr. *3 de fract. t. 2.* adde Foës. *p. 484.*

PARASEISMA, παράσεισμα, dicitur *concussio corporis*, & inter exercitationes refertur. Hippocr. *l.2 de Diæt. XLII, 1.*

PARASITOS, παράσιτος, æquivocum est. Vel enim dicitur de cibo omni, qui cum pane comeditur, ut est apud Athen. vel de homine *adulatore*, qui gulæ gratia alteri assentitur. Hujus egregiam descriptionem vide apud Linden. *Ex. XI, §. 129. seqq.* ubi ventris operarium, ad nutum manduconem, in ventre linguam habentem appellat.

PARASPHAGIS, παρασφαγὶς, vocatur *pars colli* jugulo proxima, ad claviculas sita inter collum & pectus, Gorr. Dicitur & παρασφάγιον, teste Casp. Hofm. *c. in Gal. de V. P. n. 1114.*

PARASTATÆ, παραστάται, quasi dic. Latin. *Adstites.* Quam certum est de hoc vocabulo, quod denotet aliquam partem corporis generationi inservientem, tam incertum adhuc, quænam harum hoc nomine venire proprie debeat ac possit. Apud Hippocr. παραστάτας, idem esse atque *Epididymides*, volunt interpretes, *lib. de Venis XXI, 6.* Vide Foës. *d. l.* Alii distinguunt inter παραστάτας κιρσοειδεῖς & ἀδενοειδεῖς, *variciformes* & *glanduliformes* sive *glandulosos*, illos dicentes meatus seminales ex vena & arteria implicatis constantes & in unam veluti naturam consertis semen foventes & perficientes, Gal. *in def.* vel *corpus varicosum pyramidale*, incipiens paulo supra testem & in superiorem hujus partem insertum; hos vero appellantes corpus glandulosum meatui urinario suprapositum, vasorum deferentium insertionem excipiens, Gorr. Castell. Lang. *l. 2, ep. 7*, quod *corpus glandulosum* tantum *Parastatarum* nomine exposuit Rolf. *de part. genit. p.1, cap.25.* quamvis alii προστάτας appellant. Bartholin. vero *parastatas* vocavit principium vasorum deferentium *lib. 1. Anat. c.23.* Iunge hic Linden. *Med. Physiol. l. 2, c. 7, §. 21. seqq.*

PARASTELLO, παραστέλλω, *cursum cohibeo*, sisto. Hipp. *l. 5, Epid. XXVII, 2.*

PARASTREMMA, παράστρεμμα, dicitur *oris distortio* convulsiva, & perversio, qualis in *Spasmo Cynico* contingit: vel cum faciei partes quoque aliæ, nasus, oculi, aut labia, contrahuntur aut distorquentur. Legitur apud Hipp. *l. 2, Prorrh. XLII, 7.* Confer. simul ad Foës. *d. l.*

PARASYNANCHE, παρασυνάγχη, vide *Angina.*

PARASYNESIS, *Paraxynesis*, παρασύνεσις, παραξύνεσις, dicitur sententia vel *intelligentia erronea* & *hallucinatio* non quidem aperte falsa & ex ignorantia, sed quæ probabilitatem aliquam habet & verosimilitudinem. Legitur apud Hippocr. *1 de artic. t.36, 38, & f. 3, t. 71.* Vide & Gal. *in comm. ad h. loca & l.9 de Hipp. & Pl. decr. cap.5.* Latine & *Deceptio* dici potest. Foës. *d. l.*

PARASYRO, παρασύρω, in *transversum traho*, transversum ferio & in obliquum distraho. Dicitur de telis apud Hipp. *l. de Cap. vuln. XIV, 1.*

PARDALIS, *Pardus*, πάρδαλις, πάρδος, vocatur animal ferocissimum, quadrupes, cujus historiam cum

usu fuse tradidit Aldrov. *l. 1 de an. quadr. dig. vivip. c. 2.* *Pardalis* est quoque nomen Emplastri apud Aetium *l. 10, c. 22.*

PAREAS, παρεάς, nomen serpentis, qui in Syriæ locis reperitur, colore æs referens; alii vero nigricant; cujus venenum tantum ex morsu non est, ut enecet, sed saltem inflammationem infert, notante Forest. *l. 30, Obs. 2. Schol.* ex Aët. *l. 13, c. 31.*

PARECBOLE, παρεκβολὴ, idem, quod ἐκλογὴ, *Excerptum*, Historia, Observatio. C. Hofm. *Comm. in Gal. de V. P. n. 2.*

PAREDRIA, παρεδρία, *assessio*, h. e. associatio affectionis, qua vehementia ejus innuitur apud Hipp. *l. præcept. VII, 6.*

PAREGORICOS, πηγορικὸς, *mitigans*, leniens. Vide *Mitigatio.*

PAREIA, παρειὰ, dicitur pars faciei, quæ ab oculis ad mentum usque protenditur. Latin. *Gena* aut *Mala.* De quibus suo loco. Hinc παρειὸς, vinculum, quod malas continet male affectas, teste Gorræo ex Gal. *de fasciis n. 6.*

PAREMPTOSIS, παρέμπτωσις, *Incidentia*, vide *Coincidentia*, adde Mercur. *l. 4. V. L. c. 13.*

PARENCEPHALIS, παρεγκεφαλὶς, vide *Cerebellum.*

PARENCHYMA, παρέγχυμα, ab Erasistrato dicta fuit propria cujusque visceris substantia, quæ inter vasorum intercapedines recipitur, quia non vult, appellari carnem. Ea enim solum Caro dicitur, quæ est in musculis, Galen. *l. 2 de Temper. c. 3. Com. in Hipp. de nat. hum. in proœm. l. 7. Adm. Anat. c. 5, l. 6 de Hipp. & Plat. decr. c. 8.* I. Alex. *l. 12. Salubr. c. 1.* Ita vero dictum ab eo, quia credidit, substantiam illam esse sanguinem vasis suis effusum, & demum ita concretum, Gal. *l. 11 de S. Fac. in princ.* C. Hofm. *Comm. in Gal. de V. P. n. 218.* I. Alex. *not. ad Gal. l. 8 de C. M. S. L. c. 6 & ad loc. de Hipp. & Plat. decr.* citatum, quam tamen opinionem Recentiores dubiam reddere, imo rejicere ausi sunt, statuentes, hepatis, lienis, pulmonis, renum substantiam, vel in totum, vel maximam partem esse glandulosam, aut vesicalem, ut Malpighius *in Exercit. Epistolicis*, & VVillis. *Pharm. Rat. part. II.*

PARENTALIS, idem, quod *Hæreditarius*, epitheton morborum a parentibus ad liberos propagatorum. Rolfink. *Ord. ac M. Med. Sp. l. 3, sect. 2, c. 28 & 35*, ubi & *Gentilitios* vocat, atque *Connatos.*

PARENTESIS, παρένθεσις, terminus alias Grammaticus, vel Rhetoricus, a Paracelso tamen translatus ad *Tractatus quinque Paramiri* præmissos libris quinque Paramiri, in quibus generaliter exposuit Entia quintuplicia. Vide *Paramirum.* Hos tractatus appellavit *Parenthesin Medicam. Prologo 4.*

PARION, παρεὼν, *præsens*, adstans. Vel dicitur de personis, quæ ægro vel Medico suppetias ferunt, aut operam aliquam, vel ministerium præstant, Hipp. *1, aph. 1.* Iung. Dieter. *n. 655* vel de de rebus sec. & præter naturam hoc vel illud agendum indicantibus. Linden. *Ex. XIII, §. 336. seq.*

PARERMA, πάρερμα, significat *assulcimentum* & stabilimentum. Legitur apud Hipp. *3 de iis, quæ in medic. t. 10 & 30.* Vide Foës. *p. 487.*

PARERGON, πάρεργον, significat *opus secundarium* & præter intentionem & institutum. Vnde proverb. πάρεργον ἔργον ποιήσασθαι præpostere aliquid agere, de quo vid. Galen. *cap. 1 de R. V. I. A. t. 3.*

PARESIS, πάρεσις, idem, quod *Paralysis*, de quo vocab. p. a.

PARETHEO, παρηθέω, *percolo*, per colum transmitto. Legitur apud Hipp. *l. de dentit. II, 9*, ubi Foës. mendum subesse censuit, & pro παρηθῇ παρηθεῖται legit. Verum absque ratione. Rectissime enim retinetur παρηθῇ activum præsentis temporis conjunctivi modi, uti contextus hoc manifeste docet. Ergo quandoque & bonus dormitat Homerus.

PAREXIS, πάρεξις, vide *Exhibitio.*

PAREXODOS, παρέξοδος, significat *apparatum ad peregrinationem* necessarium, qui simplicior & frugalis esse debet Medico. Hippocr. *l. de dec. orn. IIX, 1.*

PARIETALIA *ossa*, vide *Arcualis.*

PARISTHMIA, παρίσθμια, duplicem habet significationem. Physiologice ita dicuntur *Glandulæ faucium*, quæ Lat. *Tonsillæ*, *Amygdalæ* quoque vocantur, quarum historiam vide in Anatomicis, præsertim Bartholin. *l. 2, c. 11.* VVarthon. *Adenograph. c. 22* in qua significatione legitur apud Hipp. *l. de Glandul. V, 2.* Pathologice vero παρίσθμια quoque vocantur *illarum glandularum morbi*, dum vel inflammantur, vel ob affluxum materiæ aqueæ & pituitosæ intumescunt, vel etiam quando ob defectum humiditatis nimium resiccantur, & ita deglutitionem quovis modo impediunt. Ita accipitur ab Hippocr. *3, aph. 26.* Adde Foës. *p. 488.* Dieter. *n. 657.* Vide *Tonsillæ.*

PARLA, pro *Perla*, hoc est, *Margarita*, legitur *in Theatr. Chym. Vol. 4, p. 192.*

PAROCHETEVSIS, παροχέτευσις, vide *Derivatio.* Hoc vocabulum legitur apud Hipp. *l. de Humor. t. 24.* Et verbum παροχετευέειν, *derivare*, *l. 6. Epid. s. II, t. 7.* Vide Foës. *Oec. p. 489.*

PARODONTIDES, παροδοντίδες, vocantur quibusdam *tubercula* quædam dolentia *juxta dentes* in gingivis, ut est apud Cels. *l. 6, c. 13*, quo tamen loco quidam παρουλίδες legendum censent; quod nomen hoc παροδοντίδες a nullo Græcorum usurpatum observetur, Gorr. Enimvero non video, quid obstet, quo minus & hoc retineri & in usum vocari queat. Meminit & Forest. *l. 24 Obs. 16. Schol.*

PAROECHOMENA, παροιχόμενα, vocantur *præcedentia*, præterita, apud Hipp. *2 de fract. t. 58.* Foës. *pag. 488.*

PARON, παρὸν, vide *Præsens*.

PARO-

PARONYCHIA, παρωνυχία, Latine *Reduvia*, item *Panaritium*, (de quo superius) vocatur abscessus ad radices unguium natus. Meminit Hipp. *l. 2 Epid. s. VI, 52.* Æginet. *l. 3, c. 81.* Est & nomen plantæ ab effectu, quod *paronychias* curet, dictæ, Gal. *l. 8, S. Fac. §. Paronychia.*

PAROPIÆ, παρωπίαι, dicuntur *anguli minores oculorum*, qui ad tempora spectant, Gorræus. Scholiastæ Nicandr. παρωτίαι vocantur, quia ad aures proclinantur. Linden. *Med. Phys. l. 2, c. 10, §. 88.*

PAROPTESIS, παρόπτησις, significat sudoris provocationem in Laconico sive balneo sicco cum carbonibus ardentibus, sive prunis; q. d. *Adassatio.* Videatur Cœl. Aurel. *l. 1 Tard. pass. c. I, p. m. 255.*

PARORASIS, παρόρασις, vocatur imbecillitas aut pravitas quædam visus, Gal. *l. 1 de sympt. caus. c. 5.* Fernelius vocavit *Hallucinationem*, describens, quod fiat cornea tunica alieno colore infecta, ut ita objecta omnia tincta appareant. *Pathol. l. 5, c. 5.* Actionem quoque visus depravatam *halluzinationem* vocavit Mich. Gavasset. *de reb p. n. c. 21 p. m. 43.*

PAROTIS, παρωτὶς, generaliter significat omnem abscessum & *tumorem glandulas ad aures occupantem* & infestantem, Ægin. *l. 3, c. 23.* Lind. *Ex. IV, §. 87.* quamvis Gal. restrinxerit ad tumorem duntaxat inflammatorium in glandulis circa aures *l. 3 de C. M. S. L. c. 2 & alibi.* Causa eadem, quæ aliorum tumorum vel inflammationum, videlicet materia sanguinea, vel cruda vel serosa acida, aut coagulativa stagnans in glandulis. Hippocrates sæpissime appellat illos tumores, τὰ παρὰ τὰ ὦτα, aut παρ᾽ οὖς, aut παρ᾽ ὦτα, interdum addidit ἐπάρματα, cujus loca vide apud Foës. *p. 484. seq.* Quod vero ἔπαρμα simpliciter idem sit, quod *Parotis*, uti voluit Castellus, erroneum est. Vide *Eparma.*

PAROXYSMUS, παροξυσμὸς, *exacerbatio*, *accessio*, *invasio* dicitur, estque tempus morbi vehementius, in quo caussa morbifica validissime vires suas exerit per symptomata graviora aut copiosiora, & quidem vel periodice, ut in febribus, qua intermittentibus, qua continuis ad intermittentium indolem sese moventibus; vel absque etiam periodo; ubi παροξυσμὸς coincidere videtur cum *statu* vel vigore *morbi*: quemadmodum & verbum παροξύνεσθαι in hac significatione aliquoties accepit Hipp. *l. 4 Epid XI, 17; XXIX, 13; l. de fistul. V, 6.* Vide Foës. *p. 488.* Dieter. *n. 658.* Aliquando etiam παροξυσμὸς pro *Crisi* sumitur, quia hæc plerumque in *paroxysmos* vel in statum morbi incidere solet, uti notavit Foës. *Ex. 2, aph. 13.*

PARS, μέρος, vide *Meros. Pars cum parte* Chymicis dicitur massa ex auri & argenti æqualibus partibus cementata graduata, Rul. Iohnson. *in Lex. Pars* Sylvestris id est exterior. Dom. Leon. *art. med. l. 2, §. 1, c. 14. Pars* notat similarem. Locus dissimilarem partem. Duret. ad Holler. *de morb. inter l. 1, c. 1.*

PARTHENOS, παρθένος, proprie significat *virginem.* Est vero *virgo* κατ᾽ ἀλήθειαν illa Sexus fœminini persona, quæ congressum Venereum non est experta, sive quam vir non cognovit, Lind. *Ex. VIII, §. 28.* Et in hac significatione legitur ap. Hipp. *l. de nat. mul. III, 15*; & *in lib. de Virgin. morbis*, qui morbi simpliciter παρθένιοι *ibid.* inscribuntur, quo titulo specialiter quoque gaudet *chlorosis*, χλώρωσις, Lang. *l. 1, ep. 21.* Plura vide infra ad vocabulum *Virgo.*

PARTICULA, μόριον, proprie quidem diminutivum est partis, sed sæpissime indifferenter ponitur pro parte, Galen. *l. 2 M. M. c. 8 & alibi.*

PARTICULARIS, μερικὸς, κατὰ μέρος, opponitur *Universali*, diciturque vel de morbis, qui partem unam alteramve occupant, *Dogm. nostr. Med. Gen. P. II, c. 6 d. 3 p. 148*, vel de remediis, quatenus *Catholicis* & Panaceis opponuntur, qualia legi possunt *in Theatr. Chym. Vol. VI*, ubi quæras in Indice. *Tincturæ* quoque *Spagyricæ*, vel ad argentum, vel ad aurum vocantur *Particularia.* Libav. *Tom. I Oper. p. 150. Tom. II, p. 25, 240.*

PARTITIO, μερισμὸς, communiter idem, quod *Divisio.* Alias nomen quoque fuisse *Exercitii* cujusdam, quod & *Præparatio* dictum fuit, testatur Gal. *l. ad Thrasybul. c. 47, circa fin.*

PARTUS, τόκος, dicitur actio, qua fœtus excluditur ex utero, ita ut conatus reciprocus & connixus quidam concurrat matris parturientis, & fœtus excludendi in partu naturali, de quo lege Gal. *l. 5, aph 55.* Harvejum *de gen. anim. additamento 1.* D. D. Maur. Hoffmann. *Inst. Anat. Disp. 12.* C. Rejes *q. 45 & 90*, & alios plures. De *partu* difficili vide supra in *Dystocia.* Aliquando *Partus* idem significat, quod *Fœtus* apud Lang. Hildan. Helmont. & alios. Keuchen. existimat, *partum* dici de fœtu nondum edito, sive embryone, *Not. ad Samonic. p. 224*, sed fallitur, cum exempla multa sint in contrarium.

PARVIBIBULUS, βραχυπότης βραχύποτος, juxta Gal. *com. 3 in 3 Epid. l. 24.* Vide supra *Brachypotæ.* Quia vero ibi omissa sunt, quæ ad defensionem illius vocabuli adversus aliorum opiniones faciunt, libuit hic addere. Nimirum Interpretes nonnulli existimantes hoc epitheton non competere phreneticis, statuerunt legendum vel βραχυπόται, βραχυπότεροι aut βραχυπτύμενοι, quemadmodum ex Gal. *com. ad h. l.* indicavit. Unde & Foës. partim *in not. ad h. l.* partim etiam *in Oecon.* ancipitis redditus est sententiæ, C. Hofm. vero *in Notis MS. ad Galeni locum* pro autoritate severius primam lectionem reprobans, posteriorem amplectendam esse statuit. Ex recentioribus Mart. Listerus *Exerc. III de morb. Chronic. p. m. 122*, scripsit per βραχυπότας sive parvibibulos intelligi debere hydrophobos, quod parum bibant ob metum liquoris. Verum salva omnium, eorum autoritate, cum nullam sonticam rationem videam recedendi a vulgari lectione, βραχυπόται,

χυτόται, nomen omnino retinendum esse existimo. Quod enim phrenitici aliquando etiam parum bibant, ratio satis manifesta, quia propter delirium animus stimulum ad objecta necessaria non sentit furore distractus, quemadmodum facile colligitur *e Coac. text. 98.* Casp. Hofmanni ut & Foësii commentum de suspicacitate, quod phrenitici breviter suspicaces sint, est prorsus contra mentem & sensum Coi principis, cum potius ζηλοπόπται quam βραχυπόπται dici deberent ob fervorem etiam spiritibus animalibus communicatum. Listeri vero opinio (quæ etiam olim fuit Cœlii Aurelian. *l. 3 acutor c. 15.*) est prorsus a scopo aliena, cum sint diversissimi affectus Phrenitis & Hydrophobia quoad causas & quoad subjectum. Neque vero cuilibet alicui sensum alienum affingere erit integrum vel concessum.

PARVIVISCERVS, μικρόσπλαγχνος, dicitur, cui & parva & prava sunt viscera, Gal. *3 de Hippocr. & Pl. decr. c. 4.*

PARVLIS, παρυλὶς, vocatur inflammatio gingivarum cum vel sine subsequente suppuratione. Quod si excreverit caro luxurians dicitur ἐπυλὶς. Ægin. *l. 3, c. 26 & l. 6, c. 27.* Rhod. *ad Scribon. n. 61.*

PARVS, αἰγίθαλος, nomen aviculæ, cujus variæ dantur species, quarum descriptionem cum usu in cibis & Medicina prolixe tradidit Aldrov. *l. 17 Ornith. c. 12 seqq.* Adde Schröd. *l. 5, cl. 2, n. 63.*

PARVVS, μικρὸς, quid significet, notum est ex aliis Lexicis. Dicitur de magnitudine minori, quemadmodum *Paucus* de numero exiguo, Lind. *Ex. VII, §. 26.* *Parvi morbi* opponuntur magnis. *Parvus Mundus* qui dicatur, vide *Microcosmos.*

PARYGRON, πάρυγρον, dicitur medicamentum quoddam liquidum vel humidum, quod medetur particulæ parva adhuc phlegmone conflictanti, protinus huic impositum, ubi duritiem a dolore alienam pars affecta acquisierit; quemadmodum etiam, si phlegmonoso affectu omnino sit libera, Galen. *l. 1 C. M. S. L. c. 8; l. 7 de C. M. P. G. c. 2.* Castell. Gorr.

PASCVVM, νομὴ, idem, quod *Pabulum* jumentorum & pecudum, cujus bonitas, aut pravitas multum facit ad lactis varietatem, notante Galen. *l. 8 de san. tu. c. 7.* *Pascere* & *pasci* proprie brutorum est, quamvis & de homine aliquando usurpari possit. Lind. *Ex. XII, §. 155, 156.*

PASIPHILOS, πασίφιλος, nomen *Emplastri sicci* crustam inducentis, quod constat ex æqualibus portionibus vitrioli, sandarachæ, misyos, & chalcitidis, ex Aëtio Gorr. Latine significat *Omnibus charum.*

PASMA, πάσμα, vocatur medicamentum *inspersile* in modum pulveris aut farinæ. Dicitur & διάπασμα, κατάπασμα. Vide *Catapasma.* Gorr.

PASPALETES, πασπαλέτης, i. e. *miliaceus.* Epitheton panis e milio confecti. Πάσπαλος enim *milium* significat, idem, quod κέγχρος. Gal. *in Ex. Voc. Hipp.* Foës. *p. 489.*

PASSA, σταφὶς, ἀσταφὶς, Epitheton *uvarum*, ita dictarum sive a pando, sive apatior. Vid. Iul Alex. *l. 10 Sal. c. 14.* Diminutivum usitatius est *Passulæ*, quarum tres habentur differentiæ, *Zibebæ*, *Majores & Minores.* Sunt vero Vvæ vi caloris vel solaris, vel clibani siccatæ, Schröder. *l. 4, cl. 1 n. 360.* Bruyerin. *de re cibar. l. 11, cap. 41.* *Passa* quoque Paracelso idem est, quod *Panaritium*, vel *Pandelitium*, de quo supra. Παστα quoque dicuntur Iridis partes nigræ, quæ oculi pupillæ proximæ sunt. Gorr.

PASSALISCOS, πασσαλίσκος, vocatur *paxillus*, h. e. *parvus palus.* Πάσσαλος enim *palum* significat. Legitur utrumque apud Hippocr. *l. 2 de morb. mul. LXXXII, 2, 6.* Foës. *d. l.*

PASSAVANTICVS est epitheton pulveris cujusdam purgantis, cujus descriptio habetur apud Schröder. *l. 2 Pharm. c. 77.* Fortassis ita dictus videtur a πᾶς & ἀναντικὸς i. e. omnes humores expellens & evacuans.

PASSER æquivocum est apud Latinos. 1. enim est nomen avis, cujus variæ dantur species, inter quas vulgaris salacissima habetur avis; unde & cerebella ejus ad Venerem excitandam commendatur. Harum avicularum descriptionem & usum in cibis & Medicina vide apud Aldrov. *l. 15 Ornithol. c. 10 seqq.* Schröder. *l. 5, cl. 2, n. 64.* Iul. Alex. *l 13 Sal. c. 1 & 8 & Not. in Galen. l. 7 Meth. med. c. 6*, ubi *Passeres* pro omnibus aviculis montanis accipiuntur. Græc. στρουθός. *Passeris* guttur acescere valde notavit Helmont. adhuc puer. Et hinc eorum voracitatem deduxit, *tr. Imago fermenti impr. n. 26, & calor. effic. non dig. n. 23.* *Passeres* vivos deplumatos & glandulis circa aures, aut sub axillis, aut ad inguina impositos allicere venenum pestiferum, & postea mori; post mortem vero cremari aut humari debere; docet Paracelf. *tract. 1 de Pestilitate.* *Passer* est nomen piscis, qui & *Rhombus* appellatur, cujus descriptio, differentiæ, & usus in cibis legitur apud Aldrov. *l. 2 de pisc. cap. 46, 47.* Meminit & Iul. Alex. *l. 14 Salubr. c. 8.* Bruyerin. *l. 19 de re cib. c. 20.* Græc. dicitur ψῆττα.

PASSIO, πάθος, πάθημα, generale nomen est, omnem motum denotans, qui ab altero in alterum fit, sive secundum, sive præter naturam fiant. Hinc & sensus externi *Passiones* dicuntur Physicæ. Medicis tamen usitatius accipitur de rebus præter naturam, & æquipollet vocabulis *Affectus*, *affectio*, de quo supra lit. A. Iunge Foës. *Oec. p. 475 seqq.* Dieter. *n. 642.* Linden. *Ex. XII, §. 99.* Helmontius quoque peculiarem tractatum inscripsit: *Passiva Deceptio Scholarum Humoristarum*, in quo pugnat contra 4 humores olim receptos. *Passi quidem* Arabibus dictas esse *venas Carotidas*, sive somnificas, docet C. Rejes *C. El. q. 56, n. 17.*

PASSIO bovina, Vermis inter cutem, & carnem totius Corporis. Alsahar. *pract. Tract. 31, §. 2 cap. 13.*

PASSULA, vide *Passa.*

PASSULATUM vocatur forma medicamenti ex pulpa passularum coctarum & per setaceum trajectarum parati, pertinetque ad Electuaria. Purgantis meminit Libav. *S. A. Ch. l. 8, c. 12.*

PASSUM, γλυκὺ, dicitur *Mustum decoctum*, & quidem ex uva *passa.* De hoc potu & ejus differentiis, vide plura apud Linden. *Ex. X, §. 91 seqq.* Rhod. *in Lex. Scribon.* Tribuitur etiam aliis ibidem, v. g. Meconium *passum*, Lac *passum.*

PASTA, πάςα, πάςη, vocatur edulium, vel jusculum farina mixtum, & ita quodammodo viscidum. Hesychius exponit per edulium ex caseo insulso, similagine, & sesamo confectum. Est & pulmentum ex fresis leguminibns farina mixtum, Foës. *p. 489. Pastam albam* Spagyricam extrahi debere ex Iove & Saturno; *rubram* vero ex Venere, Saturno & Marte docet Geber. *Theatr. Chym. Vol. I, p. 165. Pastæ regiæ* vocantur *Morsuli*, de quibus supra *lit. M.*

PASTÆTUM, ἀρτόκρεας, Lat. etiam *Artocreas*, est nomen edulii notum, quod paratur ex omnis generis alimentis coctioni destinatis peculiari pasta farinacea inclusis, & undiquaque contectis, ita ut illa pasta repræsentet ollam, vel cacabum, de quo plura legantur apud Iul. Alex. *l. 19 Sal. cap. 7.*

PASTILLUS, proprie idem, quod *Trochiscus*, τροχίσκος, item *Rotula*, (quamvis & heic differentiam aliquam observaverint recentiores, unde de *Rotulis* infra suo loco dicetur) & dicitur de forma quadam medicamenti sicca solida ex pulveribus, variis liquoribus exceptis & in formam circularem redactis paratum, Gal. *lib. 5 de C. M. P. G. c. 11; l. 1 de Antidot. c. 9.* Vide VVeker. *l. 1 Antid. Gen. c. 43 Spec. l. 2 sect. 40.* Schröder. *l. 2, c. 86.* Morell. *de Form. Rem. l. 1, s. 3, c. 6.* Aliquando tamen & latius acceptum legitur vocabulum *Pastillus*, de forma quoque oblonga, ita ut *Turundæ* & *Glandes* comprehendantur, notante Rhodio *ad Scribon. n. 5.* Blancard. etiam ad Pomum odoriferum, *Pomambra* dictum, retulit *in Lexic.* sed qua autoritate, non libuit inquirere.

PASTINACA æquivocum est, & vel plantam significat, de qua significatione consulantur Botanici, vel animal aquatile venenosum, sive piscem, & Græce dicitur τρυγὼν θαλάσσια, cujus historiam, veneni vim, & usum in Medicina tradidit prolixe Aldrov. *l. 3 de pisc. c. 46.* Meminit & Galen. *l. 5 de C. M. P. G. cap. 2 in fin.* & Theatr. Chym. *Vol. V, p. 394.*

PASTIO, *Pastus*, νομὴ, vide *Nome. Pastus* alias idem est, quod ciborum assumtio.

PATELLA, μύλη, ἐπιγονατὶς, vide *Mola.* Alias idem quoque notat, quod *Patina*, de quo p. p. Rhod. *in Lex. Scribon.* Est & nomen Testacei univalvis, Gr. λεπὰς dicti, cujus historiam cum usu vide apud Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 79.*

PATER, πατὴρ, quid significet proprie, notum est, videlicet marem, qui genuit prolem, quamvis Helmont. argutias agat, negando, *patrem* esse caussam efficientem filii, sed saltem seminis, *tr. Causæ & initia natur. n. 10.* Chymici ænigmatice attribuerunt hoc vocabulum variis rebus, v. g. sulphuri, soli, calcinationi Rul. *in Lex. Theatr. Chym. Vol. 1 p. 201. Pater æris* vocatur *Larbason*, quia matrix & minera auri, argenti, aliorumque metallorum est. Libav. *Tom. III Oper. p. 14.*

PATETOS, πατητὸς, proprie *Passus* Latine dicitur. Vnde ςαφυλαὶ πατηθεῖσαι, uvæ *passæ*, vocantur. Verum *Patetos* etiam vocatur species quædam *Palmæ*, teste Rhod. *ad Scribon. plane ad finem.* Gal. *l. de cib. bon. & mal. succ. c. 4.*

PATHEMA, πάθημα, vide *Passio.*

PATHETICUS, παθητικὸς, est speciale epitheton nervorum quarti paris intra cranium occurrentis, ideo quod totum in musculum oculorum impenditur, & ita verosimile est oculi motum juxta animi passiones & impetus movere. VVillis *Anat. cerebr. c. 21 fere ad fin.*

PATHOGNOMONICUS, παθογνωμονικὸς, epitheton signorum *Diagnosticorum* singulis morbis propriorum & inseparabilium, quamvis Linden. a recepta hac significatione recesserit præter necessitatem. Vide *Diagnosis.* Raro datur signum unicum *Pathognomonicum*, sed potius observanda *Pathognomonica syndrome*, id est, concursus symptomatum, affectuum p. n. index, Gal. *l. 1 de L. A. c. 1.*

PATHOLOGIA, παθολογία, vocatur ea Medicinæ pars ministra cognitioni inserviens, quæ docet & exponit res præter naturam, (videlicet morbum, caussam morbificam, & symptomata,) in homine occurrentes. Videantur Institutionistæ passim, ut & *Dogmata Nostra Part. II in princ.* Minus accurate & justo strictius nostro judicio appellatur *Ætiologia*, αἰτιολογία.

PATHOS, πάθος, vide *Passio.*

PATIAS idem, quod *squama æris*, vel metallica, Gr. λεπὶς. Rul. & Iohns.

PATIENTIA, ὑπομονὴ, idem, quod *Tolerantia*, ægro adeo necessaria, ut ejus habeatur panoplia & unicum sæpe remedium, quam egregie commendatam lege apud Dieter. *Iatr. p. 841.* Non tamen intelligenda Stoica illa, de qua Lind. *Ex. IIX, §. 14, 15*, quæ supra humanam naturam, sed qualis in hominem & præsertim Christianum cadit, qua dolores & cruciatus animose tolerat & sustinet, hac spe firmus, ut, quando Deus voluerit, sibi collaturus sit sanitatem. Propter hanc virtutem ægri quoque communiter & vernacule vocantur *Patientes*; quamvis haud raro ipsi etiam Medici debeant esse *Patientes* variis modis. In operationibus Chymicis prolixioribus quoque necessariam

fariam esse *Patientiam*, constat *ex Theatr. Chym. Vol. IV*, *p. 898*. *Patientia* Musculus qui dicatur, vide supra in vocab. *Levator*.

PATINA, λοπὰς, dicitur vas patulum, quo aliquid recipi potest; item etiam *olla*. Λοπάδιον parva *patella* vocatur, Gal. *c. 1 de artic. t. 19*.

PATOR, id est, *hiatus*, χάσμα, sinus apertus. Dicitur de narium cavitate aperta apud Scribon. *n. 46, 47*. Adde Rhod. *in Lex*.

PATOS, πάτος, vocatur *sordes*, hoc est sudor, cum pulvere mixtus certantium & colluctantium in palæstris, qui & ῥύπος vocatur, Æginet. *l. 7, c. 3. §. Rhypos*. Optimum esse mammillarum inflammationibus remedium, vult Oribasius *l. 2 evporistor. c. 1, tit.* ῥύπος, *p. m. 90*.

PATRIMONIUM accipitur tropice etiam vulgo pro *Genitalibus* & *Testiculis*, & ita legitur ap. D. Ludovici *Pharm. Dissert. I, p. 517*.

PATURSA dicitur *Morbus Gallicus*. Fallop. *tr. h. t. c. 2*, & est idem, quod Scabies Indica, eo quod ex India occidentali Hispanos transportasse credatur, quamvis hoc neget Helmont. *tract. Tumul. Pest. §. Peregrina lues nova*.

PAUCIFERUS, ὀλιγοφόρος, vide *Oligophoros*. Opponitur τῷ οἰνώδει. Vide *Oenodes*.

PAUCUS, ὀλίγος, vide *Oligos*.

PAULA, παῦλα, nomen Emplastri ad bubones & strumas efficacis, apud Ægin. *l. 7, c. 17*.

PAULADADUM, vel *Pauladada*, est species Terræ sigillatæ nascentis in Italia, quam circumforanei, qui sese jactant ex familia S. Pauli, passim in illis provinciis venalem habent, Dorneus *in Diction.* Vocatur alias *Terra sigillata Melitea* vel *S. Pauli*. Schröder. *l. 3, c. 2*. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.*

PAULATIM, κατ' ὀλίγον, opponitur τῷ *repente & confertim*. Hipp. *2, aph 81* Iunge Gal. *comm.*

PAVO, παύω, significat *Cesso*. Vide *Pausis*.

PAVO, *Pavus*, ταὼς, *avis Medica*, cujus descriptio cum usu in cibis & Medicina habetur apud Aldrov. *lib. 13. Ornith. c. 1*. Meminit & Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 19*. Iul. Alex. *l. 13. Sal. cap. 3*. Add. Schröder. *lib. 5. cl. 2, n. 65*. Bruyerin. *l. 15 de re cib. c. 28*. Ejus Anatomen a Casparo Bartholino Th. fil. observatam vide *in Act. Hafniens. Vol. II. Obs. 114, pag. 288*. *Pavones* clamore præsagire mortem dominorum suorum, scribit Paracels. *in Fragm. Med.* In operatione Lapidis Philosophici quid ænigmatice dicatur *Pavonis cauda*, vide *in Theatr. Chym. Vol. IV, p 355*.

PAVOR, φόβος, vel idem significat, quod *Timor*, vide *Metus*, (vel saltem gradu majori a timore differt) & ita cum *terrore* coincidit. Vide Iul. Alex. *l. 22. Sal. c. 3*. Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 2, sect. 3, c. 105*. Sæpe causa efficiens Epilepsiæ, notante Helmont. *tr. A sede an. ad morb. n. 15*. Aliquando *Pavor* idem, quod *scabies*, *prurigo*. Et *pavidum* idem, quod *squamosum*. Keuchen. *ad Sammon. p. 111*.

PAUPER, πένης, *Paupertas*, πενία, quid significent, ex aliis notum est Lexicis. Dicitur de iis, qui destituuntur præprimis fortunæ bonis. Pertinet quoque consideratio *Pauperum* ad Medicinam, quatenus vel sunt subjectum sanitatis, cum teste Luciano sæpe eorum conditio vivendi sit optima & tranquillissima, quia graves morbi illos non facile invadunt, Dieter. *Iatr. pag. 179*. Vel etiamsi aliquando ægrotent, quod Medici non debeant sese subtrahere ab eorum curatione ad exemplum Hippocratis, notante Gal. *l. quod opt. Medicus &c.* nec sumptuosa, sed evporista ordinare remedia. *l. 3 de C. M. P. G. cap. 2*. Chymicos non debere esse *pauperes*, cum Ars hæc inimica sit *pauperibus*, expresse docet Ioh. Isaac. *Oper. Miner. c. 13, in Theatr. Chym. Vol. III, p. 313*. Hinc haud dubie ortum proverbium Italicum: Non ti fidare all' Alchimista *povero*, e Medico amalato. Utinam hoc observarent Magnates!

PAUSIS, παῦσις, dicitur *cessatio*, *remissio*, a παύω, *cesso*, remitto, vel cessare *facio*, sedeo, uti patet ex *2. aphor. 2 & 4, aph. 15*. Adde Diet. *n. 661*. Nomen vero παῦσις legitur apud Hipp. *l. 7. Epid. VII, 7*. Plura vide apud Foes. *p. 489. seq.*

PECCATUM, ἁμαρτία, ἁμάρτημα. Vide *Delictum*, *Erratum*, *Hamartia*.

PECHEDEON, πηχέδεον, idem, quod *Perineum*, περίνεον, sive ταῦρος, hoc est, interstitium inter anum & scrotum. Erotian. *Onom. p. 94, b.* Foes. *p. 505*.

PECHYAGRA, πηχυάγρα, dici potest ex mente Paræi Arthritidis species cubitum occupantis, *l. 17. Chir. c. 1*.

PECHYS, πῆχυς. Vide *Cubitus*.

PECHYTYRBE, πηχυτύρβη, epitheton *Scorbuti* apud Forest. *l. 20, Obs 11, in Schol.*

PECTEN, κτεὶς, vide *Cteis*. Quibus addi potest, quod *Pecten* etiam sit nomen piscis apud Romanos, cujus historiam cum usu tradidit Aldr. *l. 2 de pisc. c. 27*. *Pectines*, intervalla. Lineæ secundum longitudinem, in arborum materia, per quas findi possunt. Dodon. *Pemp. 1, l. 1, c. 1, hist. Stirp.*

PECTINÆUS Riolano dicitur Musculus ad ossium pubis commissuram prope cartilaginem ortus, alias *Lividus* dictus, & videtur esse *pars Tricipitis*. Barthol. *l. 4. An. c. 11, p. 580*.

PECTINATIO, κτενισμὸς, dicitur purgatio capitis & capillorum pectine facta, cujus utilitatem Medicam laudat Rolfink, *O. & M. M. l. 4. Sect. 10. Part. 3, c. 2*.

PECTORALIS, στηθικὸς, περιστήθιος, dicitur Musculus, qui totum fere pectus occupat. Bartholin. *l. 4. Anat. c. 2. p. 459*. *Pectorale* pertinet ad vestitum, quo pectus ab aëris injuria munitur.

PECTOS, πηκτὸς, *concretus*, *congelatus*, vel condensatus.

densatus. Ita πηκτὸν γάλα, lac *concretum*. Gorr. vide *Concretio*.

PECTUNCULUS est nomen piscium testaceorum navibus ex India orientali redeuntibus infinito numero adhærentium, quoad collum quidem potissimum avibus Barnules dictis aliquatenus similium, qui tamen revera non tales sunt, quemadmodum ex Anatomia utrorumque hoc patescit, docente hoc D. Carolo Leigh *in Historia Naturali Lancastriæ, Cestriæ & Iugorum Darbiæ l. 1, c. 10.* Vid. *Act. Erudit. Lips. A. 1701. m. Novemb. pag. 514.*

PECTUS, στῆθος, variis gaudet significationibus. Communiter & late notat totam *anteriorem thoracis*, sive medii ventris *partem*, in qua significatione legitur apud Hippocr. *3 aphor. 5. 23 & 5 aphor. 24.* Stricte pro *Sterno* sumitur, hoc est, media pectoris parte jugulo subjecta, cui costæ annectuntur, Galen. *Introduct. c. 10*, ad quam significationem referunt Interpp. locum Hipp. *1 de artic. t. 68.* Porro & notare videtur στῆθος, sive *pectus* ipsum *orificium ventriculi*, quod sub cartilagine mucronata delitescit, idque probari potest ex Hippocr. *Coac. t. 43; lib. 1. Epid. agr. 14 & l. 2. s. VI, 29.* Tropica quoque significatio habetur, quando πεδίον, sive planta pedis ab Hipp. vocatur στῆθος ποδὸς, *pectus pedis. 3 de artic. t. 92* & vola manus στῆθος χειρὸς, *pectus manus, l. de Venis XII, 12.* Vide Foës. *p. 586, 587.* Dieter. *n. 789.* *Musculus pectoralis* qui dicatur, vide in Anatomicis & Bartholin. *l. 4, cap. 2. Anatom.* *Pectoralia medicamenta* vocantur quæ & *Thoracica* dicuntur, de quibus passim apud Practicos legi poterit.

PEDAGRA, est *Tartarus*. Rul & Iohnson. *in Lex.*

PEDESTRIS, πεζὸς, epitheton animalium, quæ pedibus incedunt, ad differentiam volatilium & natantium. Ita apud Gal. aliquoties homo describitur animal *pedestre* bipes, *l. 1 de diff. puls. c. 5, in fin. & alibi.*

PEDETHMOS, πηδηθμὸς, dicitur *saltus*, *pulsus* venarum, vel potius arteriarum apud Hipp. *l. 7. Epid. XXI, 21.* Foës. *n. 504.*

PEDIASIMOS, πεδιάσιμος, dicitur quasi *campestris* species *Myrrhæ* præpinguis, qua expressa stacte emittitur. Gorr *ex Diosc. l. 1, c. 77.*

PEDICULATIO idem, quod *Phthiriasis*, seu *morbus pedicularis*. VValther. *S. M. p. 1255.* Heurn. *de morb. cap. c. 6.*

PEDICULUS, φθεὶρ, nomen notissimum insecti morsu suo molesti satis hominibus & brutis, quod ex succorum pravorum copia generari, docet Gal. *l. 11 de S. F. &c.* Caro viperæ. *Pediculorum* vero historiam cum usu & noxa descriptam, vide apud Aldrov. *de Insect. l. 5, c. 4.* Schröd. *l. 5, cl. 4, n. 11.* Devorare *pediculos* adversus Icterum uti sordidum, ita & vanum esse remedium, docuit experientia. *Morbus pedicularis*, Græce φθειρίασις, vocatur, estque plerumque comes scabiei humidæ, ex cujus materia acervatim pediculi generantur. Peculiaris vero species *morbi pedicularis* habetur, quando in palpebris, & sub axillis, ut & in pube gignuntur cuti arctissime infixi pediculi plani & latiores, Italis *piattole* dicti. De *pediculorum* morbo mirabili Ægyptiorum, vide C. Rejes *C. El. q. 36.* *Pediculi* quoque dicuntur summitates scoporum, quibus appendent acini. Græce πείσματα τέλματα. Linden. *Ex. X, §. 192.*

PEDION, πεδίον, dicitur *planta pedis*, inter tarsum & digitos sita. Vocatur & πέλμα, *planum* pedis. Gal. *l. 3 de V. P. c. 5 & c. 1.* Casp. Hofm. *in Comm. ad Gal. LL. de V. P. n. 109* vocat *Metatarsium*. Barthol. vero *Pedium* dicit esse *Tarsum, libell. 4. An. c. 21.* Vocatur & πέζα.

PEDILUVIUM, aliis *Lavipedium*, est species balnei particularis, nimirum demersio pedum intra aquam, calida vel frigida, de cujus usu, præsertim calido, videatur Laur. Bellin. *in Opusc. Medic. tr. de sanguinis missione, p. 153.*

PEDITUS, πορδὴ, idem, quod *Crepitus*. Vide supra lit. CR. Vide Helmont. *tract. de flatib n. 36 & 50.*

PEDORA vocatur *sordes oculorum, aurium* & *pedum*. Keuchen. *ad Sammon. p. 241.*

PEDUNCULUS, idem, quod *Pediculus*, φθεὶρ.

PEGANELÆON, πηγανέλαιον, h. e. *oleum rutaceum*, Non. *de P. M. C. c. 29. p. m. 34.*

PEGANERON, πηγανηρὸν, vocatur *Emplastrum rutaceum*, cujus tres descriptiones habentur, una apud Ægin. *l. 7* & duæ apud Aët. notante Gorr.

PEGE, πηγὴ, significat *fontem*. Alias πηγαὶ quoque vocantur *oculorum anguli minores*, qui sunt ad nasum, quos etiam alio nomine ῥαντῆρες appellant. Gorr. Linden. *Med. Physiol. l. 2, c. 10, §. 88.*

PEGERNUS, id est, *peregrinus*, hoc est, *Mercurius*. Rul. & Iohns.

PEINA, πεῖνα, idem, quod λιμὸς, *famem* significat. Vide *Fames*, a verbo πεινάω, esurio. Galen. *c. 3 in 6 Epid. t. 28*

PEIRA, πεῖρα, idem, quod ἐμπειρία, *Experientia*. Vide *Empeiria*.

PEITHOMENOS, πειθόμενος, *obsequens*. Dicitur de odoribus in corporis usum facile cedentibus & reficientibus. Hipp. *l. 6. Epid. s. VIII, t. 14.*

PELADA, species *Capillorum defluvii*, præsertim e morbo Gallico provenientis. Forest. *l. 8. Obs. 2. Schol.*

PELAGIOS, πελάγιος, idem, quod θαλάσσιος, *marinus*. Epitheton piscium, qui ad mare profundum secedunt, Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 26, 27.*

PELAMYS, πελαμὺς, nomen piscis pelagii non squamosi, carnis duræ, interdum genericum, varias species comprehendens, interdum speciale, pro illo pisce, qui e Ponto affertur, sumtum, Galen. *d. l. c. 31.* Aldrov. *l. 3 de pisc. c. 18.* Iul. Alex. *l. 15. Sal. c. 9, circa fin.* Huc pertinent & *Thunni*.

PELARION, πηλάριον, vocatur *Collyrium quoddam* μονούμενον a πηλὸς, *lutum*, ita dictum ex ipsa compositionis forma, quasi *lutosum*. Vnde & τρυγῶδες, *feculentum*, vocatur. Descriptio habetur apud Aëtium, notante Gorræo & Ægin. *l. 7, c. 16.* Est & apud eundem nomen Emplastri ex scoria argenti, alias διὰ ἑλκύσματος dicti, *d. l. c. 17.*

PELAS, πέλας, *prope, proximus.* Hinc Superlativ. adverb. πελαστάτως, *proxime*, legitur apud Hippocr. *l. 1 de morb. mul. XCI, 56.* Et verbum πελάζω, *appropinquo*, *d. l. LI, 9.*

PELECANVS, πελεκᾶν, æquivocum est. Proprie significat avem, quæ alias *Onocrotalos* dicitur, de quo vocabulo supra in ON. Tropice primo notat instrumentum Chirurgicum dentibus extrahendis destinatum, ob extremitatem incurvatam instar rostri *Pelecani;* cujus descriptionem vide apud Paræum *l. 16. Chirurg. c. 27.* Chymistis deinde dicitur *Pelecanus* vas quoddam circulatorium a figura Pelecani rostro pectus suum fodientis nuncupatum, amplo ventre sensim in angustius collum vergente, quod retortum & curvatum os rursum in ventrem immittit. Hoc vas in fundo canalem, per quem liquor infunditur, habet, qui, liquore infuso, Hermetico sigillo occluditur, & calore admovetur. Rul. & Iohns. Hinc *Pelecanatio* dicitur Chymicis circulatio per *Pelecanum*, notante Beguino *in Tyrocin. Chym.*

PELIADES, πηλιάδης, epitheton serpentis, cujus virus recenset ex Aëtio Forest. *l. 30. Observ. ult.*

PELICIDE, id est *mel coctum*, *pelude.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

PELICOS, πηλίκος, idem, quod ποσὸς, *quantus.* Dicitur de quantitate morborum. Galen. *l. 1 de diff. morb. c. 8.*

PELIDNOS, πελιδνὸς, vide *Lividus.*

PELIOMA, πελίωμα, dicitur pars sugillata livida, ad differentiam μελάσματος. Forest. *lib. 5. Chir. Obs. 9. Schol.*

PELLACIA, idem, quo *Pica*, apud Lucret. notante C. Hofmann. *lib. 3. Apolog. pro Galeno Part. II, c. 59.* ubi simul recte reprobat Massariam, qui Pelaptiam apud Lucretium legit. *lib. 3. Med. Pract. c. 8.*

PELLICVLA, idem, quod *Membrana*, *Tunica*, χιτὼν, ὑμὴν. Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 2. in princ.* Vide *Hymen*, *Membrana.*

PELLIS, idem, quod *Corium*, δέρμα, præprimis cutem animalium pilis, vel lana adhuc constantem significat. Hinc *Pellis lanata*, apud Scribon. *n. 80. Pellis canina*, *n. 161. Pelles manicatæ*, χειρίδες, alias *Manicia* dictæ, manus involucra ex *pellibus* facta leguntur. *Pellibus* animalium si quis uti velit, plurimum referre, an illa animalia ferro jugulata, an sponte mortua sint, recte scribit Mercurial. *l. 1. V. L. c. 25.*

PELLOS, πελλὸς, & πελλὸς. idem, quod πέλιος, aut πελιδνὸς, *Lividus*, subfulvus. Gorr. *in def.*

PELLVCIDVS, διαφανὴς, Vide *Diaphanes.*

PELMA, πέλμα, 1. significat *plantam pedis*, & ita idem, quod πέδιον. Vide *Pedion.* 2. Πέλμα vocatur *solea* ex corio, aut alia materia parata, plantis pedum applicanda. Hipp. *in Mochl. XIIX, 7.* Alibi dicitur ἴχνος, *4 de art. t. 9.* Vide *Ichnos.* Denique πέλματα vocantur *pediculi pomorum.* Lind. *Ex. X. §. 192.*

PELOBATIS, πηλοβάτις, ἢ πηλοπάτις. Vide *Lutigradus.*

PELOR, *Pelorogastor*, πέλωρ, πελωρογάστωρ, dicitur, cui *magnus* est *venter*, Linden. *Ex. XI, §. 138.* Πέλωρ aut πέλωρος magnum significat.

PELORIS, πελωρὶς, vocatur species Conchæ, vel *Chama*, *major*, ostreis, quæ in stagnis ac paludibus reperiuntur, fere similis, cujus caro dura & multi alimenti, notante Rhodio *ad Scrib. n. 104.* Descripsit etiam Aldrovandus sub nomine *Chamæ Peloridis l. 3. Exang. c. 63*

PELTALIS vid. *Scartilago Scutiformis.*

PELVIS, χώανα, πύελος. Vide *Choana. Pyelos.* Præterea quæ in prioribus binis editionibus omissa, merito addere operæ pretium est, quod quibusdam Anatomicis & Chirurgis, imprimis enovissimis D. Henrico a Deventer *in suo Lumine Novo pro Obstetricantibus, Pelvis* dicatur spatium illud totum, quod occupat uterus præsertim Gravidarum, & circumscribitur ossibus Ilium, Coxendicis, Pubis & osse sacro, quemadmodum accurate & prolixe descripsit *c. III. p. m. 14. seqq.* Cujus spatii capacitas si recte se habuerit, ad partus facilitatem multum conferti ita e contrario si justo angustior aut major, aut nimis plana fuerit, diversa incommoda inde circa partum exoriri posse obstetricibus scitu necessaria, pro data occasione sese accommodare rite queant, fideliter proposuit *c. XXVII, p. 111. seqq.*

PEMMA, πέμμα, vide *Cellaria.* Lang. *l. 1, ep. 56.*

PEMPELOS, πέμπελος, dicitur *senex*, qui ad tertiam senectutis ætatem pervenit, videlicet decrepitam & propter infirmitatem omnibus rebus inutilem, ita dictus a πέμπω. mitto, quasi mox ad manes ablegandus. Galen. *l. 5 de san. tu. c. 12. fin.*

PEMPHINGODES, μεμφιγγώδης, epitheton certæ febris, quæ *flatulenta*, spirituosa, inflata, dicitur, in qua per cutem aëreum effluvium exhalare sentimus, Hipp. *l. 6. Epid. s. 1, t. 29.* Gal. *in Com.* quamvis alii aliter explicent, dicentes, eam notare febrem, in qua propter ichoris maligni & fervidioris copiam pustulæ ferventes, cum in ore, tum in habitu corporis erumpunt. Foës. *p. 492.* Gorr. Est species febris synochi non putris vehementioris. Casp. Rejes *C. El. q. 68, n. 7.* Πέμφιγξ vocab. multæ significationis esse, docuit Galen. *dict. loc. Pemphinx* dicitur etiam malum cum exanthematibus sive pustulis similibus iis, qui a morsu cimicum aut urticarum percussione inducuntur &c. teste Vit. Riedlin. *Obs. Medic. Cent. I, Obs. 46, p. 107.*

PEMPLOS, πέμπλος, idem, quod πέμπελος, *senex capularis*, decrepitus, Acheruntieus, P. Zacchias

chias *Quæst. Medico Legal. l. 1, tit. 1, q. 9, num. 24.*

PEMPTÆOS, πεμπταῖος, *quintanus.* Epitheton febris intermittentis, quinto quoque die accessionem repetentis. An detur? nonnulli dubitant. Gal. negat, se vidisse *l. de typis vel circuitibus.* Gorræus vero testatur, se vidisse. Nobis videtur res valde incerta & dubia, ob facilem lapsum in observatione temporum. Casp. Hofm. ad tertianam refert, in qua una dies est sine accessione. *Apolog. pro Gal. l. 3, c. 298.*

PENATES dicuntur spiritus ignis elementi & cœli, penetrales, penes nos nati, penuarii; *lares* Hercii, Ephestii, Etesii, Meilichii, Dorn Rul. & Iohns. e Paracels. *tr. 2 de Pestil. cap. 1, & l. Meteor. c. 4.*

PENES, πένης, vide *Pauper.*

PENETRANS, περφιωτικὸς, διαπεραστικὸς, ἐφεκτὸς, dicitur de virtute medicamentorum ad interiora transeunte. Galen. *l. 3 de C. M. P. G. c. 3.*

PENETRATIO alias Chymicis idem est, ac *submersio.* Rul. & Iohns.

PENICILLVS, *Peniculus*, κερκίσκος, ῥάκος, quid significet, ex aliis quoque Lexicis constat. Refertur saltem inter instrumenta quoque Medica & præsertim Chirurgica, quatenus læsis partibus induntur, aut applicantur. *Penicilla* idem, quod *Turundæ.* Lang. *lib. 3, ep. 5.* Forest. *lib. 6. Chirurg. Observ. 14. Schol.* Keuchen. *ad Sammon. p. 252.*

PENIDIVM est epitheton *Sacchari* clarificati, purificati & in bacillos redacti, ejus parandi modum vide apud Schröder. *libr. 4, cl. 4, n. 400.*

PENIS, καυλὸς, σῆμα, idem, quod *Coles, membrum virile.* Vide *Coles.* Adde Rolf. *l. de part. genit. Part. I, c. 43. seqq. pluribus. Penis muliebris* vocatur *Clitoris.* Vide *Clitoris. Glandula* quoque *pinealis* in cerebro a quibusdam *Penis cerebri* vocatur, Barthol. *l. 3 Anat. c. 6.*

PENNA, κάλαμος. Vide *Calamos. Pteron. Pennarum* monstrosam concretionem intus repertam in ansere, vide *in Ephem. N. Cur. A. II, O. 80. Pennam marinam* ex Plinio descriptam & delineatam vide apud Paræum *Chir. l. 4, c. 21.*

PENSILIS, epitheton Verrucæ, quæ Græce ἀκροχορδὼν dicta. Vide *Acrochordon.*

PENTACVLA, περίαπτα, sunt signa, sigilla, & delineamenta admirandis & incognitis aliquando literis characteribus implicata, quæ collo appensa creduntur a malignis spiritibus & fascino quovis præservare. Dorn. *Dict. Parac.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

PENTAMYRON, πεντάμυρον, nomen *Vnguenti* cujusdam, ita dicti a quinque rebus, quibus constat, puta, styrace, mastiche, cera, opobalsamo, (Æginet. opopanace) & unguento nardino. Describitur apud Aëtium *l. 12, c. 44.* citante Gorr. & Æginet. *l. 7, c. 18.*

PENTAPHARMACON, πενταφάρμακον, proprie significat medicamentum constans quinque rebus. Verum nomen hoc inditum quoque alimentis, quasi usum esse Imperatorem Adrianum & reperisse Ælium, fuisseque sumen, pavonem, pernam, crustulatam & aprugnam, notavit Rhod. *ad Scribon. n. 211.* quemadmodum τετραφάρμακον fuit de sumine, fasiano, perna & crustulo. *Ibid.*

PENTATHETON, πεντάθετον, *Emplastri* nomen ad collisa, vibices flagellorum & cutem excoriatam. Aëtius *l. 15, c. 35.* Gorr.

PENTATHLOS, πένταθλος, vocabatur olim is, qui quinque generibus certaminum valebat. Dieter. *Iatr. p. 103.*

PENVRIA, idem, quod *Indigentia, Paupertas, ἀπορία.*

PEPÆDEVMENOS, πεπαιδευμένος, proprie olim dicebatur puer institutus in linguis & artibus. Casp. Hofmann. *Comm. in Galen. LL. de V. P. num. 9.* Communiter significat omnem *Eruditum.*

PEPANSIS, πέπανσις, idem, quod πεπασμὸς, *Maturatio.*

PEPASMOS, πεπασμὸς, vide *Coctio. Maturatio.*

PEPEGOS, πεπηγὸς, *fixus*, immotus, *compactus.* Vsurpavit Hipp. de corporibus, *lib. de sal. diæt. & de oculis l. 1, sect. 2, Prorrh. t. 11.* Foës. *p. 493.*

PEPEIROS, πέπειρος, *concoctus*, ad maturitatem perductus. Vsurpatur de morbis ab Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 40 & 42*, de sputo *l. 2 Epid. Sect. III, 57.*

PEPIESMENOS, πεπιεσμένος, *pressus*, hoc est vexatus. Dicitur de ægris siti oppressis ad potum interdictum. Hipp. *l. 4 Epid. XXXI, 4.*

PEPON, πέπων, *coctum*, maturum significat, a πέπτω. Vide Dieter. *n. 668.* Est etiam nomen fructus, de quo consulantur Botanici.

PEPONATOS, πεπόνατος, *smegma* dicitur, ad faciei nigritiem conferens, cujus meminit Ægin. *l. 3, c. 25. & l. 7, c. 13.* Vide Gorr.

PEPSIS, πέψις. Vide *Coctio.*

PEPTICOS, πεπτικὸς, *Concoquens.* Dicitur cum de facultate naturali alimenta in substantiam nutritioni commodam permutante, quæ *Concoctrix* vocatur; tum de Medicamentis, qua *Stomachicis* ventriculi officium promoventibus, qua *Maturantibus* & *Suppurationem* promoventibus. Gorr.

PEPYROMENOS, πεπυρωμένος. Vide *Torrefactus.*

PERACVTVS, κάτοξυς. Vide *Acutus. Catoxys.*

PERAMBVLANS Paracelso vocatur amans peregrinationum, & qui per itinera experientiam & firmam notitiam sibi acquirit, & hoc recte a Medico perfecto requirit aliquoties in scriptis suis, v. g. *in Defens. 4. in prologo de herb. virtut. in Chirurgicis scriptis.*

PERAS, πέρας, vide *Terminus.*

PERCA, Græce πέρκη, περκὶς, nomen piscis, & quidem duum generum. Alia enim est *Perca marina*, seu major, cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. *l. 1 de pisc. cap. 9.* Meminit & Iul. Alex. *l, 14. Sal. c. 5.* *fin.*

fin. Alia est *Perca fluviatilis* minor, cujus descriptionem cum usu in cibis & Medicina, vide apud Aldrov. *lib.5 de pisc. c.34.* Iul. Alex. *l.15, cap. 6.* Schröder. *l. 5. cl.3, n. 86.* Quid *Perca Ausonii* sit, dubitat Linden. *Ex. XI, §. 227. seqq.*

PERCIPIOLUM, est Medicamentum ad morbum comprobatum. Dorn. *in Dict. Parac.*

PERCNOPTEROS, περκόπτερος, vocatur *Aquilarum* species ob deformitatem omnium vilissima, cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. *l.2. Ornithol. c. 10.*

PER CONSENSUM. Vide *Consensus.*

PERCNOS, περκνὸς, *nigrum* significat apud Hipp. *l. de cap. vuln. XXVI, 2.* exponente Erotiano & Foës. *p.502.* Est etiam nomen aquilæ apud Aldrovand. *d. l.*

PERCOLATIO, ἤθησις, idem, quod *Colatio.* De quo supra in CO.

PERCRIBRATUS, vide *Cribratorium.*

PERCULSIO, πλῆξις, a πλήττω, *Percutio*, idem, quod *Percussio.* Accipitur proprie & tropice. Vide Dieter. *Iatr. p.198.*

PERCURRO, præter communem significationem, etiam denotat membrorum fotum & frictionem levem, teste Keuch. *ad Sammon. p.112.*

PERCUSSIO, πλῆξις, quid proprie significet, notum est ex aliis quoque Lexicis. Spectat vero ad Medicos, vel sub respectu causæ alicujus externæ violentæ: unde *Percussi*, βλητοὶ item πεπληγότες vocantur, in quibus fibrarum in partibus membranosis & musculosis continuitas quadantenus solvitur & turbatur; imo & osseis, dum percussio gibbositatem inferens legitur apud For. *l. 29. Obs. 23. in Schol.* De *percussione* temporum lethali legatur observatio apud Bonett *Medic. Septentr. in l. 1. Sect. 3, c. 20, p.56.* Vel sub respectu remedii Chirurgici, quando v. gr. membra extenuata ad restaurationem ferulis *percutiuntur.* Gal. *l. 14 M. M. c. 16.*

PERDESIS, πέρδησις, idem, quod πορδὴ, *Crepitus* ventris. Hippocr. 2, *progn. t. 24.* & *Coac. t. 495.* Vide *Crepitus.*

PERDETUM, Paracelso vocantur *Sisari radices*, vel aliud raparum lutearum genus, *de ulc. & apostem. c.57.*

PERDITIO, φθορὰ, vide *Abortus. Phthora.*

PERDIX, πέρδιξ, περδίκη, nomen avis inter delicias ciborum relatæ salacissimæ, & vivacissimæ, cujus descriptio habetur cum usu in cibis & Medicina apud Aldrov. *l. 13. Ornith. c.17. seqq.* Iung. Iul. Alex. *l.13 Sal. c.6.* Bruyerin. *de re cibar. l. 15, c.32.* Schröder. *l. 5. cl 2, n.66. Perdicum ova* in cibo sumpta pocula amatoria vocavit Kiramides apud C. Rejes *C. El. quæst. 29, num. 26.*

PERDONIUM, vocatur Paracelso *vinum medicamentum* ex herbis, d. l. Dorn. *in Diction.*

PERDUCO præter vulgarem significationem omnibus notam idem notat, quod *Ebibo*, notante Rhod. *ad Scribon. n. 135.* & Keuchen. *ad Samonic. pag. 104.*

PERENDA, vide *Zenda.*

PERENNIS ponitur aliquando pro *continuo.* Ita Febris tertiana *perennis* legitur apud Ioh. Steph. *in Paraphr. super Avic. l. 4, fen. c. 39, p. 268.*

PEREO, ἀπόλλυμαι, dicitur de iis, qui proximi sunt morti, & eunt in declivi umbræ mortis. Dieter. *n. 83.* Linden. *Ex. VI, §. 53.*

PERETERION, περητήριον, vocatur trepanum, vel *terebellum rectum & acutum.* Gal. *in Exeg. voc. Hippocr.* Iunge Foës. *p. 494.*

PERFECTIO, *Perfectus*, τελειότης, τέλειος, dicitur de unaquaque re, sive secundum, sive præter naturam, cui nihil deest virtutis, Gal. *l. 5 de Hippocr. & Pl. decr. c. 5. & l. de marasm. c. 4. Perfectum minus* Spagyricis dicitur Lapis albus terminatus tribus coloribus duntaxat etiam ad oculum apparentibus, ex quibus componitur. *Perfectum majus* est ultima *perfectio* in opere majore, & quatuor componitur, constatque coloribus. De utroque vide plura *in Theatr. Chym. Vol I, pag. 423. seq. 447.* A *perfectis* ad *imperfecta* non licet argumentari, nec contra. Casp. Hofm. *Com. ad Gal. LL. d. V. P. n. 531.*

PERFLATUS, διαπνοὴ, idem, quod *Perspiratio.* Vide *Diapnoë.*

PERFORANTES *Musculi* dicuntur Anatomicis *Digitos flectentes* tertio internodio inserti per fissuram tendinum Perforatorum. Dicuntur & *Profundi*, quia substernuntur Perforatis. Barthol. *l. 4 Anat. c. 9. p. 577.*

PERFORATI sunt Musculi digitos flectentes, qui secundo internodio inseruntur, habentes in tendine rimam, sive fissuram, Bartholin. *d. l. pag. 576.*

PERFORATIO, παρακέντησις, accipitur late, & stricte. Late pro omni operatione chirurgica, qua divisio fit in aliquam cavitatem insignem. Vide *Paracentesis.* Ita & *perforatum* cribrum, *perforatæ* nuces, ollæ, leguntur apud Scribon. Vide *Lexic.* Rhod. Ita quoque setaceum in nucha paratum vocatur *Perforatio*, Forest. *l. 10 Obs. 130. Schol.* Imo & præternaturales ossium erosiones *perforatorum ossium* nomine veniunt apud Hildan. *de ich. & mel. c. 29.* Stricte *Perforatio* dicitur apud Gal. σύντρησις, operatio chirurgica, vel anatomica, quæ in spaciosam thoracis & pulmonis sedem penetrat, *l. 7. Anat. admin. c. 14.*

PERFRICTIO, περίψυξις, idem, quod κατάψυξις. Vide *Catapsyxis.* Dicitur & *Perfrigeratio.* Scrib. *n. 57, 268.* Legitur apud Anton. Musam *l. de Veronica n. 35.* ubi Gabr. Humelbergius *com. ad h. l. p. 36* explicat per algores & frigora.

PERFRIGERATIO, περίψυξις, κατάψυξις. Vide *Perfrictio.*

PER-

PERFRIGIDUM, περίψυχρον, dicitur *intense frigidum*, quod veluti gelu obriguit & immobile fit. Linden. *Ex. IIX, §. 48.*

PERFUMATOR, idem, quod *Unguentarius*, μυρεψὸς, μυρωποιὸς. Rhod. *ad Scrib. n. 66.*

PERFUSIO, κατάχυσις. Vide *Catachysis.*

PERIÆRESIS, περιαίρεσις, vide *Præcisio.*

PERIAMMA, *Periapton*, περίαμμα, περίαπτον. Vide *Amuleta.*

PERIBLEPSIS, περίβλεψις, *circumspectionem* significat, quales sunt phreneticorum & delirantium instabiles oculorum intuitus. Occurrit apud Hippocr. *l. 7 Epid. X, 20.* Dicitur & ἔμβλεψις, *d. l. V, 27.* Vide Foës. *p. 494.*

PERIBOLE, περιβολὴ, duplici gaudet significatione. Primum significat *vestitum* & cultum exteriorem corporis, Latine *Amictus* dictum, Hipp. *l. de dec. orn. II, 9.* In qua significatione & *Pericardion* Hipp. dicitur περίβολος, quasi *Amiculum*, *l. de Corde IV, 3, 16.* & Thorax pulmonis, pulmo cordis, dicitur περίβολος, C. Hofm. *Com. ad Gal. LL. de V. P. n. 322, 338.* Deinde περιβολὴ vocatur *morbificæ materiæ excretio* per *habitum*, sive *ambitum* corporis, sive per exanthemata, papulas, vel alia corporis cutanea vitia. Hipp. *l. 1 Epid. sect. 2, t. 38.* Quamvis nonnulli legant ἐκκρίσεως, *l. 2 Epid. s. 1, 51.* Foës. *d. l.*

PERICAES, περικαὴς, dicitur, *qui circumcirca ardorem* in toto corpore *sentit*, v. g. in febribus ardentibus, Hipp. *1 Prorrh. s. 3, t. 10; Coac. t. 158; l. 6. Epid. s. 1, t. 29.* Adde Foës. *p. 496.* Dicitur & de utero plus æquo calido & sicco, *5 aph. 62.* Adde Dieter. *num. 672.*

PERICALYPTO, περικαλύπτω, *circumtego*, undique obvolvo, Hipp. *5 aph. 59.* Diet. *n. 673.*

PERICARDION, περικάρδιον, vocatur *Cordis involucrum*, sive ἀμφίεσμα, estque *membrana* ratione substantiæ, *tunica* ratione usus, Gal. *l. 7 de An. adm. c. 2.* Adde *l. 6 de V. P. c. 16.* Dicitur & *Capsula Cordis*, *Theca*, *Domicilium*, in cujus medio cor est suspensum. Unde & eodem modo, quo cor ipsum in quandam Coni speciem & acutiem definit, ossi pectoris annexum. Hujus historiam vide apud Barthol. *l. 2 Anat. c. 5. p. 349. seq. Liquor* in illo contentus unde ortum suum habeat, variæ variorum sunt opiniones, quas etiam recenset Barthol. *d. l.* cujus sententiæ & nos subscribimus. Iungatur & D. D. Hofm. Iun. *Dissert. Anat. in Horn. p. 122.*

PERICARPIUM, περικάρπιον, vocatur id, quod fructum, vel semen ambit, estque in quibusdam, v. g. pomis, pyris, & aliis edule; in aliis vero v. g. nucibus, castaneis, non est edule. Iul. Alex. *not. ad Gal. l. 1 de Antid. circa finem.* *Pericarpia* quoque vocari medicamenta Topica carpis manuum applicata, quæ alias *Epicarpia* dicuntur, (de quo vocabulo supra) patet ex interpretatione Latina Tentaminis Parologici Rob. Boyle, *c. 4 p. m. 20.*

PERICHAREIA, περιχάρεια, dicitur *subitum & vehemens gaudium*, contrarium Ecplexiæ, quæ est subitus timor. Ex amborum affectuum occasione, scimus, quosdam interiisse. Gal. *l. 12 M. M. c. 5.* Vide *Chara*, *Gaudium.* Latinitati quoque donatum aliquoties usurpavit Sanctorius *in sua Statica Medicina* præsertim *sect. VII, Aph. 1, 22*, significatque lætitiam, & opponitur Mœstitiæ *Perichara.*

PERICHOLOS, περίχολος, dicitur vel *valde biliosus*, vel *circumcirca biliosus.* Usurpari potest cum de homine, tum de excrementis. Hipp. *1 Prorrh. s. 2, t. 18.* Gal. *in comment. ad h. l.* Foës. *p. 502.*

PERICHRISIS, *Perichriston*, περίχρισις, περίχριστον, dicitur medicamentum liquidius, quo pars affecta *circumliniri* debet. Diosc. *l. 1, c. 97 & 131.* Scribon. *n. 29.* Rhod. *in not. ad h. l.*

PERICHROOS, *Perichrus*, περίχροος, contracte περίχρους, *valde coloratum*, vel *circumcirca coloratum* significat, & sumitur pro περίχολος. Gal. *d. l. ad Hipp.*

PERICHYDA, περίχυδα, adverbium Hippocrati significans: *humore circumfuso*, aut undiquaque affuso, *lib. de Affect. XLV. 15.* Foës. *d. l.*

PERICHYSIS, περίχυσις, significat *circumfusionem* vel obfusionem. Cel. D. D. Wedelius usurpavit de transpiratione & de aëre corpus nostrum ambiente, cum *in Theoremat. Medic. Part. IV, sect. 2, c. 12*, tum *in Patholog. Dogm. sect. 2, c. 9, p. 294.* An hoc fortassis ex propria fecit autoritate, cum in nullo Lexico Græco reperire mihi licuerit, ut taceam significationem hancce valde esse impropriam.

PERICLASIS, περίκλασις, dicitur *fractura*, cum os in totum perfringitur, v. g. quando sura cum tibia media perfringitur cum insigni vulnere, nudatis ossibus. Gal. *c. 2 de fract. t. 9.* Foës. *p. 496.*

PERICLYDEN, περικλυδὴν, adverb. Hippocr. fere idem significans, quod περίχυδα, hoc est, *circumaffusa aqua*, vel cum aliquid affusa aqua undiquaque abluitur, *l. 1 de Diæt. XXXVI, 23.*

PERICNEMIA, περικνήμια, dicuntur Hippocr. vel *partes tibiam circumdantes*, vel ipsa *tibia*, Hipp. *l. 3 Epid. s. 3, t. 25.* Quamvis alii τὰ περὶ κνήμην legant, notante Foës. *d. l.*

PERICOCHLION, περικόχλιον, dicitur *machina Medica*, quæ Latin. *Cochlea fœmina* appellatur. Oribas. *de Machinam. c. 4 in princ.*

PERICOPE, περικοπὴ, proprie significat *circumcisionem*, quando aliquid circumcirca dissecatur. Metaphorice vero notat sententiam aliquam succinctam & limitatam, item *Delineationem* alicujus operis. C. Hofm. *Comm. in Gal. LL. de V. P. n. 316.*

PERICRANION, περικράνιον, dicitur *membrana cranio imposita*, orta a dura matre per cranii suturas exeunte, Gal. *l. 8 de V. P. c. 9.* Barthol. *l. 3 Anatom. c. 2.*

ubi distinguit a *Periostio cranii*, cum separari possint a perito Anatomico. *Pericranium* egregie delineatum exhibet D. G. Bidloo *Anat. Tab.5.*

PERICVLVM, κίνδυνος, vide *Cindynos.*

PERIDROMIS, περιδρομὶς, vocabatur *locus deambulationis sub dio.* Idem, quod ὑπαίθρον. Lang. *l. 1, ep. 51.*

PERIDROMOS, περίδρομος, dicitur a quibusdam ἡ στεφάνη, *corona*, hoc est, extremus capillorum ambitus. Gorr.

PERIEGES, περιηγὴς, dicitur *circumactus*, rotundus, usurpaturque de annis cartilagineis asperæ arteriæ, apud Hipp. *l. de dissection. l. 4.* Foës. *p. 496.*

PERIEPOMÆ, περιέπομαι, apud Hipp. significat *male tractor*, male afficior, exagitor, *l. 2 Prorrh. XXXI, 13.* Foës. *p. 495.*

PERIERGIA, περιεργία vocatur *superflua curiositas*, & labor supervacaneus, item, apparatus *superfluus*, Hippocr. *l. de dec. orn. I, 3; II, 8, 12.* Et Adjectiv. περίεργος, *superfluum*, ambitiosum, frustraneum significat. Ita odor περίεργος, hoc est, affectatus. Legitur *in Præcept. IX, 15.* Vina περίεργα, & jusculum περίεργον, Caryca, Linden. *Ex. X, §. 81, 82.* Iung. Casp. Hofm. *C. in Gal. de V. P. n. 247.* Opponitur ἀπερίεργος, *minime curiosus*, quod legitur etiam apud Hipp. *de dec. orn. II, 19.* Vide Foës. *d. l.*

PERIESTECOS, περιεστηκὼς, dicitur Lat. *superstes.* & Hipp. idem est, quod *salutaris.* Vsurpaturque & de morbis & de signis Hipp. *2 Progn. t. 9, 60, 65; & c. 3, t. 23; l. 2 Epid. f. 3, t. 12; & l. 3, f. 3, t. 87.* Gal. *in definit. Med.* Adde Foës. *d. l.*

PERIGINOMÆ, περιγίνομαι, hoc est, *superstes sum*, evado, morbo liberor, Hippocr. *7 aph. 44; 2 Progn. t. 9; lib. 1 Epid. f. 2, t. 66; lib. 5 Epid. XXII, 28.* Aliquando etiam sumitur pro *abundare*, superfluum esse, *l. de octimestri partu III, 14.* Foës. *d. l.* Dieter. *num. 670.*

PERIGLISCROS, περίγλισχρος, significat omni ex parte *glutinosum*, lentum. Hipp. *4 aph. 53.* Adde Dieter. *n. 671.*

PERIGRAPHE, περιγραφὴ, vocatur rudis *descriptio*, *delineatio*, Hippocr. *l. de dec. orn. II, 2.* Latine *Lineamentum*, item *Circumstantia.* Foës. *d. l.* Ita περιγραφὰς vocari lineas albas & impressiones in abdominis Musculo recto occurrentes, scribit Vesal. *l. 2 de H. C. F. c. 3.*

PERILYPOS, περίλυπος, id est, *valde tristis*, idem, quod δύσθυμος, & λυπηρὸς. Legitur apud Hipp. *2 d. R. V. I. A. t. 44.* Foës. *p. 497.*

PERIMADAROS, περιμάδαρος. Vide *Madaros.*

PERIN, πηρὶν, alii πήριν. A quibusdam exponitur per testiculum. Aliis significat perinæum; Aliis ἕδραν, sedem Erot. *On. p. 95 e.* ubi πήνιον legitur. Gorr. Conf. Gal. *in exeg.*

PERINÆON, *Perineon*, περίναιον, περίνεον. Vide *Interfœmineum.*

PERINEMA, περίνημα, *Circumluitio*, a περινέω, *circumluo.* Idem quod περίκλυσμα. Foës. *d. l.*

PERINENEVCOS, περινενευκὼς. Vide *Epineneucos.*

PERINYCTIDES, περινυκτίδες, idem, quod ὑλοφλυκτίδες, *papulæ*, pustulæ, tubercula papulis similia. Erot. *On. p. 85 a.*

PERIOCHE, περιοχὴ, præter alios significatus, qui in aliis Lexicis occurrunt, notat opinionem, argumentum vel *conceptum* de aliqua re Medica. Ita D. Car. Drelincurtius de Humano fœtu Systema suum *Periochis* plurimis exornavit, conceptus quoque appellans.

PERIODEIA, PERIODEVSIS, vide Periodus p. p.

PERIODEVTES, περιοδευτὴς, *circuitor* olim dicebatur, qui sanitatis restituendæ causa per urbes circumivit, & artem Medicam exercuit. Hodie *Circumforaneus*, *Agyrta*, *Circulator.* Rhod. *ad Scribon. num. 171.*

PERIODOS, περίοδος, item περιοδεία, περιόδευσις, Latine *Circuitus*, apud nonnullos recentiores etiam occurrit *Periodicatio.* Omnes hi termini sumuntur vel Physiologice vel Pathologice In illa significatione notat Sanguinis Circulationem. Vide *Circulatio.* In hac dicitur morborum quorundam certa, vel incerta intervalla habentium ambitus quidam & veluti circulus, cum ex iisdem ad eadem per eundem ordinem feruntur, Gal. *c. 1 aphor. 12 l. de temp. morb. & alibi passim.* In definitionibus descripsit, quod sit tempus ex intensione & remissione constans. Vnde *Periodus* dividi solet in παροξυσμὸν, & ἄνεσιν, in *exacerbationem*, & *remissionem.* Castell. In febribus intermittentibus plerumque *Periodi* sunt statæ & ordinatæ. In aliis, v. g. Epilepsia, Arthritide, non item. Iunge Foës. *d. l.* Dieter. *num. 676.* Quomodo Paracelsus *Periodos* temporum & *periodicam digestionem* explicet, vide *l. 2 de Tartar. tr. 1, c. 3.* *Periodus* etiam est Celsa, vel musculus vitæ, pulsus in corpore discurrens. Rul. & Iohns. *in Lex.*

PERIODYNIA, περιωδυνία, significat *vehementem* partis *dolorem* & veluti circumtensum. Frequens Hippocrati vocabulum, v. g. de capitis dolore, *l. de affect. II, 7.* de auris dolore *l. 2 Epid. f. VI, 46;* quemadmodum & verbum περιοδυνέω, vel περιωδυνέω, *7 aphor. 52 & lib. 3 de morb. I, 19; l. 5 Epidem. VI, 5; & alibi.* Vide Loca apud Foës. *p. 502.* Dieter. *n. 677.*

PERIOMPHACODES, περιομφακώδης, *valde crudus*, circumcirca immaturus. Vsurpatur de tumore adhuc duro, & nondum ad suppurationem vel maturationem disposito, Hipp. *l. 4 Epid. XIX, 23.* Foës. *p. 498.*

PERIOSIS, περίωσις, i. e. *Circumpulsio*, vide supra *Circumpulsio.*

PERI-

PERIOSTEOS, περιοςέ⊕, Latine *Perioftium.* In genere vocatur membrana tenuis, quæ fingulis offibus proxime adjacet, exquifito fenfu prædita. Habet vero fpecialia nomina in quibusdam partibus, v.g. *Pericranion*, in cranio: ὑπεζωκὼς, fub coftis; de quibus fuis locis. Oculi quoque tunica extrema feptima in ordine a Galeno numerata περιοςίυ ἐπίφυσις dicitur, alias *Adnata tunica*, Gal. *l. 19 de V. P. c. 2 & 3. Perioftium cranii* a *Pericranio* diftinxit Barthol. *l. 3 Anat. c. 2.*

PERIPATOS, περίπατ⊕. Vide *Obambulatio.*

PERIPHEREIA, περιφέρεια. vide *Superficies.*

PERIPHIMOSIS, περιφίμωσις, vitium dicitur φιμώσει contrarium, cum videlicet ea, quæ meatus naturales occludunt, ita diducta funt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur de *præputio* ita *retrorfum adducto*, ut glandem rurfus tegere nequeat. Vide *Phimofis.* Gorr.

PERIPHORADEN, περιφοραδὴν, adverbium exprimens *circumductionem crurum* in ambulando; veluti boves faciunt, quod p. n. hominibus accidit, quibus femoris coxa excidit caput. Legitur apud Hipp. *l. Mochlic. XI, 10.* Quamvis in edit. Linden. legatur περιςροφάδην, *& 3 de artic t. 73.* Vide Foëf. *p. 501.*

PERIPLEO, περιπλέω, *circumfluo*, nimio humore diffluo. Vfurpatur de ligamentis humore fuperfluo relaxatis, Hipp. *1 de fract. t. 21.*

PERIPLEVMONIA, περιπλευμονία. Vide *Peripneѵmonia.*

PERIPLYSIS, περίπλυσις, Latine dicitur *Proluѵies* aut *Proluѵium.* Vfurpatur vero in fpecie de alvi *proluѵio*, quando multis tenuibus & liquidis diffluit & veluti diluitur, *1 Prorrhet. c. 1, t. 2.* Adde Galen. *in Comment. ad h. l.*

PERIPNEVMONIA, περιπνευμονία, Ion. περιπλευμονία, Lat. *Pulmonia*, vel *Pulmonaria.* Quibusdam juxta vocis ἀκρίϐειαν fignificare videtur Inflammationem membranæ *pulmonem* inveftientis. Verum vocatur & a quibusdam fimpliciter πνευμονία. Eft igitur *Peripneѵmonia* Inflammatio pulmonis quoque fubftantiæ cum febre acuta, fpirandi difficultate, fuffocationis periculo, ita ut erecti federe cogantur ægri, a fanguinis ichorofi & eryfipelacei refluxu per venam pulmonalem impedito, & inde oborta ftagnatione & fubfequente corruptione. Vide ex recentioribus de hoc affectu egregie tractantem VVillis *Pharmac. Rat. II, fect. I, c. 8.* Singularem nos quoque in vicinia ante aliquot annos obfervavimus cafum in Illuftriffima quadam Perfona mafcula *Peripneѵmonia* totius pene pulmonis fphacelofa, & ita lethali correpta, hauddubie ob jufto parciorem fanguinis vena fecta evacuationem, cum fuerit in ætate virili, vegeta, corpulentiffimæ conftitutionis, & potui generofioris vini diutius indulfiffet. De hoc vocabulo vide Foëf. *p. 498.* Dieter. *n. 678.* Confundi fæpe cum *Pleѵritide*, notavit etiam Paracelf. *lib. 2 de Tart. tract. 2, cap. 3.*

PERIPODIEN, περιποδίην, quod circulo fub pedibus eft & infra. Galen. *in Exeg. ѵoc. Hippocr.* & Gorræus.

PERIPOMAO, περιπωμάω fignificat apud Hipp. *circumdo* alicui vafi *ѵelut operculum*, *lib. 2 de M. M. LXI, 9.*

PERIPSYXIS, περίψυξις. Vide *Perfrictio. Catapfyxis.*

PERIPTOSIS, περίπτωσις, fignificat *cafum*, vel *fortuitam occafionem*; eftque vox Empiricis propria, fpecies una fectæ Empiricæ, quando ex *occafione fortuita* remedia deprompferunt, notante Gal. *in Ifag. ad fectas c. 2.* Vfus eft vero & Hipp. *l de præcept. I, 20; III, 1.* Verbum περιπίπτω, *incido*, occurrit *l. de arte XIX, 19, de ѵet. medic. VII, 8.* Vide Foëf. *p. 499.* Alias quoque idem effe, quod παρέμπτωσιν, vult Caftellus. Vide *Paremptofis.*

PERIPYEMA, περιπύεμα, fignificat *puris collectionem* circa partem aliquam factam, v. g. circa dentes, *lib. 4 Epid. XXIIX, 17.* Lat. *Circumfuppuratio.*

PERIRRHEDES, περιῤῥηδὲς, dicitur in utramque partem reflexum aut perfractum, aut *utrinque recurѵum*, apud Hipp. *l. 1 de artic. t. 73.* Alibi vero generalius pro in *utramque partem labile* fignificare videtur, *l. 2 de morb. mul. XLVII, 7.* Adde Foëfius *pag. 499.*

PERIRRHEPSIS, περίῤῥεψις, dicitur *ѵinculi circumcirca declinatio*, cum in alteram partem vergit & declinat, id quod fit ex immoderata fafciarum copia. Legitur apud Hipp. *3 de iis, quæ in med. t. 6.* Adde Gal. *in Comm. ad h. l.*

PERIRRHEXIS, περίῤῥηξις, fignificat *abruptionem*, quæ circumcirca fit, cum offa corrupta & fiderata, aut carnes emortuæ circumcirca abrumpuntur. Legitur apud Hipp. *4 de art. t. 35 & in Mochlic. XX, 13.* Vide Foëf. *d. l.*

PERIRRHOEA, περίῤῥοια, dicitur Hippocrati *circumfluus humorum effluxus*, cum ex univerfo corporis ambitu humores in alveos & cavitates ad repurgationem veluti per emiffaria quædam deponuntur, atque ita totum corpus fuperfluis humoribus repurgatur, aliquando per alvum, aliquando per renes & veficam, interdum per vomitum, aut alia effluvia corporis. Occurrit apud Hipp. *l. 1 Epid. f. 2, t. 7.* Vocatur & περίῤῥοος *d. l. 1 Epid. ægr. 4; lib. 7 Epid. XLI, 10; Coac. t. 639.* Adde Foëf. *d. l. p. 499 & 500.*

PERISCELES, περισκελὴς, fignificat *durum moleftum*, irritans, mordicans. Vfurpatur ab Hipp. vel de medicamentis mordacibus & moleftis, *l. de Vlcer. II, 7; & l. 2 de morb. mul. LIIX, 33*; vel de doloribus, *l. de Crifib. XI, 18; Coac. t. 294.* quamvis communiter legatur divife περισκέλεα, *circa crura*, notante Foëf. *d. l.* de ardoribus cum magno fqualore

con-

conjunctis Lind. *Ex. XI, §. 189.* Metaphorice de animo præduro & præfracta mente, quæ nec precibus, nec verbis flecti poteſt, Foëſ. *d.l.*

PERISCLEROS, περίσκληρος, *circumcirca durum*, ſignificat. Vſurpatur de tuberculis in ambitu duris ab Hipp. *l. 6 Epid. ſ. 1, t. 13.* Adde Galen. *in Comment.* Verbum περισκληρύνω, obduro, occurrit *5 aph. 20*, & reperitur *l. de Hum. uſ. XI, 15.* Adde Dieter. *num. 679.*

PERISCYPHISMOS, περισκυφισμός, ſectionis Chirurgicæ genus eſt in Syncipite ad calvariam usque una tribusve lineis, quemadmodum deſcribitur apud Æginet. *l 6, c. 7*, & Aët. *l. 7, c. 3.* Quæ tamen operatio hodieque exolevit, notante Gorr.

PERISPHALSIS, περίσφαλσις, ſignificat generaliter *circumductionem*, circumactionem. In ſpecie vero ita vocatur modus leviſſimus reponendi articulum luxatum, circumducendo illum, donec in ſedem naturalem recidat, quod fit, ubi acetabula exiguum labrum habent, nec profundi ſinus ſunt, v. g. humeri & coxæ capite, Galen. *c. 1 de artic. t. 7.* Occurrit vero apud Hipp. *2 de artic. t. 1 & in Mochlic. IX, 20.* Alias vocatur & ἀμφίσφαλσις, *4 de artic. t. 47.* Ægineta vocat περιστροφὴν & περιφόρησιν, *l. 6, c. 118.* Adde Foëſ. *p. 501.*

PERISSOS, περισσός, ſignificat *abundans*, ſuperfluum. Apud Hipp. vero ſumitur pro *Impari.* Vide *Impar.*

PERISSOSIS, περίσσωσις, ſignificat *ſuperfluam abundantiam*, redundantiam, copiam & plenitudinem, Hipp. *l. 6 Epid. ſ. 5, t. 17.*

PERISTALTICOS, περισταλτικός, *circumpreſſorius*, coarctandi circumcirca vim habens. Vel uſurpatur de facultate miniſtra partim organicarum, v. g. ventriculi, uteri, &c. alimenta & fœtum complectentium. Gorr. *in def.* Vel in ſpecie *motus inteſtinorum*, quo alimenta & excrementa promoventur, vocatur *periſtalticus*, & incipit a pyloro, definitque ad inteſtinum rectum, eſtque inſtar lumbrici reptantis, qui in cholera quandoque p. n. invertitur, ut & ſurſum per os expellat. Lind. *Med. Phyſ. l. 2, c. 4, §. 85, 86.* & Barthol. *l. 1 Anat. c. 10.*

PERISTATICOS, περιστατικός. Vide *Circumſtantia.* Vſurpatur etiam de vitæ genere afflicto & calamitoſo, quale eſt eorum, qui negotiis publicis detinentur, Gal. *in Hipp. de ſal. diæt. t. 1.*

PERISTELLO, περιστέλλω, Hippocr. ſignificat *Obvolvo*, obtego, circumcirca contego, *4 de R. V. I. A. t. 44.* Ita uterus fœtum *obvolvit*, *l. 1 de morb. mul. LI, 13.* Vide Foëſ. *d. l.*

PERISTOLE, περιστολή, idem, quod περισταλτικὴ δύναμις, facultas & actio *circumpreſſoria*, quæ fere eadem cum *Retentrice*, Caſp. Hofm. *C. ad Gal. LL. de V. P. n. 213. ſeq.* Ipſe *motus* quoque inteſtinorum *periſtalticus* vocatur περιστολή. Lind. *d. l. & Ex. IV, §. 23.*

PERISTOMA vocatur a Pecqueto *rugoſum* illud & ſpongioſum molliſſimæ ſubſtantiæ veluti *velamentum.* Billius *muſcum villoſum*, Bartholinus *cruſtam* quaſi *membranaceam: vermicularem cruſtam* Grafius, qua obteguntur orificia vaſorum in inteſtinorum cavitatibus, & per quam vaporis ſpecie tranſit chylus ſubtilior, vocant. Lege de hoc *periſtomate* Barthol. *d. l. c. 10, p. 81.* An fortaſſis rectius περίστρωμα diceretur? vide *Periſtroma.* Hanc materiam viſcidam interiora inteſtinorum inveſtientem quomodo examinaverit per microſcopium Levenhoek & invenerit ingentem numerum vaſorum ſanguiferorum aliorumque, videri poterit *in Actis Erudit. Lipſ. An. 1686. m. Ian. p. 5 ſeqq.*

PERISTREPHO, περιστρέφω, *circumvolvo*, circumverto. Legitur apud Galen. *1 Prorrhet. c. 3, t. 64.* Vide Foëſ. *d. l.* Vnde περιστροφὴ *circumvolutio*, & ſpecialiter pro περισφάλσει. Vide *Periſphalſis.*

PERISTROMA, περίστρωμα, proprie ſignificat *Obvolucrum*, & communiter accipitur de ſtragulis, & aulæis, ex Athenæo *l. 5.* In Anatomicis etiam uſurpari poterit de tunicis viſcera inveſtientibus, item de Tunica inteſtinorum cruſtoſa, quam Pecquetus *Periſtoma* appellavit. Vide p. ſuperius.

PERISYSTOLE, περισυστολή, dicitur quies illa & morula inter ſyſtolen & diaſtolen, quam nonnulli negant, alii affirmant. Bartholin. in ſanis vix obſervabilem, in moribundis vero ſatis manifeſtam ſtatuit, *l. 2 Anat. c. 6, p. 371.*

PERITASIS, περίτασις, *Circumtenſio*, Lat. dicitur Hipp. *1 Prorrh. ſ. 3, t. 7; Coac. t. 617; l. 4 Epid. XXI, 20; XXIX, 6.* Licet in quibusdam locis περίστασις mendoſe legatur, animadvertente Foëſ. *d. l. pag. 50*, a verbo περιτείνω, *obtendo*, circumtendo; quod legitur *5 aph. 71.* Adde Dieter. *n. 981.* Vnde & περιτενής, *circumtentus*, rigidus ex extenſione deſcendit, quod occurrit *3 de artic. t. 47.*

PERITERION, περιτήριον, vide *Terebella.*

PERITEXIS, περίτηξις, *eliquationem* cum eroſione & morſione ſignificat, apud Hipp. *Coac. t. 481.*

PERITIA, idem, quod *Eruditio*, ἐπιστήμη, ἐμπειρία: Hæc requiritur in Medico, quia *peritiam* ars ſequitur, *imperitiam* vero aliquando fortuna, C. Rejes *C. El. q 21, n. 8.*

PERITONÆVM, περιτόναιον, ἢ περιτόνειον, aut *peritonæos membrana*, dicitur tegumentum abdominis, proprium omnibus viſceribus infimæ corporis regionis inter ſeptum transverſum & crura ſitæ ſuperſtratum, Galen. *l. 6 Anat. adm. c. 4 & l. 4 M. med. c. 6.* Arab. dicitur *Siphac.* Hujus deſcriptionem vide etiam apud Anatomicos recentiores, & hos inter Bartholin. *l. 1 Anat. c. 7.* *Peritonæi vertex* vel *ſphæra*, σφαῖρος, vocatur illa portio, quæ muſculorum abdominis lato tendini telæ araneorum ſimilis fortiter adhæret. Galen. *d. l. Anat. adm.*

PERITTOMA, περίτ]ωμα. Vide *Excrementum.*

PERIZOMA, περίζωμα, idem, quod *Cingulum*, inter instrumenta Chirurgica pertinens. Ita Cingulum pro herniosis vocatur *perizoma* ab Hildan. *Cent. 6, Obs. 73.* Alias περίζωμα idem quoque significat, quod διάφραγμα, Lat. *Cinctus.* Gorr.

PERLA, idem, quod *Margarita*, *Vnio*. Vide *Margarita.* Inde *Perlatum Medicamentum* & Saccharum, aliaque dicuntur, quæ *margaritas* recipiunt. *Perlata materia* pro Hypochondriacis legatur apud Dan. Ludovici *Diss. I Pharm. p. 121.* Pertinet inter Panaceas, hujusque inventor habetur D. Crügnerus, crediturque a nonnullis elaborari ex lapide quodam odorem violaceum spirante, dum calefit. Fides sit penes Autorem. Verum Dan. Pruttenius Medicus Helsingörensis, qui Steganographicam hujus arcani descriptionem Germanicam ingeniose detexit, arbitratur esse nihil aliud, quam Magisterium Antimonii Diaphoretici in albissimum tenuissimumque alcohol redactum, uti patet *ex Act. Hafn. Vol. III, obs. 26.* Pathologice *Perla* oculorum, idem, quod Panus, & est macula directa, coram pupilla in centro. Ioh. Anglic. *Ros. Anglic. p. m. 167. seqq.*

PERMANENTES, διαμένοντες, morbi dicuntur, qui subsistere possunt, ablata quamvis caussa, & opponuntur *successivis*, Th. Rhoder. a Veiga *in Gal. l. 1 de L. A. p. m. 200.*

PERMVTATIO, διαλλαγή, idem quod *Mutatio*, μεταβολή.

PERNA, πέρνα, quid sit, & significet, etiam pueris in trivio notum est e Comenio. *Perna Plinii* vero est e *Concharum* specie, cujus numerosum circa Pontias insulas proventum esse scribit dictus Autor *l. 32, cap. 11 fin.* ita dicta a similitudine formæ, qua prioris, qua posterioris coxæ porcinæ salinæ. Chiocc. *Mus. Calc. Sect. I p. 46.*

PERNICIOSVS, ὀλέθριος, vide *Olethrios.* *Perniciose* dicuntur nonsolum ii, quibus desperata res est, sed & quibus gravis metus, sine certa tamen desperatione, ex Celso *l. 5, c. 26.* Lind. *Ex. IV, §. 73.* *Perniciosæ* febres eædem sunt, quæ *Malignæ*, P. M. de Calderia *Tom. I Oper. p. 497. seqq.*

PERNIO, χείμεθλον, χίμεθλον, dicitur soluta continuitas aut fissura, vel interitrimentum manuum & pedum hyberno tempore a summis algoribus proveniens. Oritur vero frequentissime in talo, Galen. *l. de med. fac. parab. c. 203.* Castell. Gorr. C. Hofm. χύμεθλον quoque scripsit e Suida, & e Gal. ostendit, esse mortificationem a nive, *C. in Gal. LL. de V. P. n. 136.* Est *pernio* quoque cum exulceratione, ulceribus foratur, tanquam ab igne combustus esset, notante Helm. *de Lithias. c. 9, n. 26.*

PERNOCTATIO, παννυχὶς, ita dicitur festum, quod per totam noctem celebratur. Galen. *c. 4 in 6 Epid. t. 20.*

PEROLEDVS, terminus Paracelsicus & Helmontianus, denotans *aëris fundum*, vel circulum, vel terminum. Helmont. *tr. Gas Aquæ n. 24, 25.* Meminit & Paracels. *l. meteor. c. 5.*

PERONE, περόνη. Vide *Fibula.* *Peroneus* Musculus pedem antrorsum flectens qui dicatur, vide in Anatomicis, in specie apud Bartholin. *l. 4 An. c. 13, p. 582.* Conf. etiam Erotianus & Galenus *exeg.*

PEROSIS, *Peros*, πήρωσις, πηρὸς, significat *læsionem* membri in numero deficiente. Idem fere quod *Mutilatio, & Mutilus.* Quibus distinctionibus, & præsertim verbo πηρῶσθαι sæpe usus Hipp. *l. de genit. IIX, 35, 36, 39; IX, 2, 4, 7, 8, 14 &c.* Sumitur tamen & pro alia læsione organica crurum & artuum, uti videre est ex locis a Foës. adductis *p. 505.*

PERPALLIDVS, ἔξωχρος, & verbum *Perpallesco*, dicitur, quando color pallidus per totum corpus diffusus est. Linden. *Ex. IV, §. 82.*

PERPERACVTVS, i. e. *Acutissimus.* Vide *Acutus.*

PERPESSIO Spagyricis dicitur metallorum tractatio per ignem. *in Theatr. Chymic. Vol. II, p. 72.*

PERPETVATIO, dicitur apud Chymistas Fixationis species, quando volatile, aut valde mobile, ad statum quietis reducitur. Morley *Proleg. II, Coll. Chym. Leid. c. 2.*

PERPETVO, idem, quod *Semper*, διὰ παντὸς, ἀεὶ. Opponitur τῷ *Interdum.* Galen. *c. 4 de R. V. I. A. t. 4.*

PERSEVERANTIA, ἐπιμονή, idem, quod *Duratio.* Dicitur de paroxysmi continuatione, quæ est signum febris longioris & gravioris. Forest. *l. 6 Obs. 26 Schol.*

PERSICVS, περσικὸς, epitheton est patronymicum, vel fructuum quorundam autumnalium *Mala Persica* dictorum, de quibus videantur Botanici. Vel additur *Igni*, & denotat morbum causticum & igneæ naturæ, estque vel plane idem cum *Anthrace*, sive *Carbunculo*, vel valde similis. Vide Senn. *M. Pr. l. 5 p. 1, c. 13.* Paracelsus aliquoties in angina sive prunella, quoque *ignem* vel calorem *Persicum* esse scripsit.

PERSISTENS, idem, quod *Constans*, καθεστηκὼς, dicitur morbus *constans*, qui iisdem horis accedit & remittit, Gal. *l. de Typis c. 3.*

PERSPIRATIO, διαπνοή. Vide *Diapnoë.*

PERSVLTATIO, διαπήδησις. Vide *Diapedesis.*

PERTINACIA, ἐπιμονή, sumitur a Medicis pro *Perseverantia*, *Duratione* continua. Estque interdum mala, interdum bona. *Pertinacia* causæ morbificæ uti mala est, morbi vehementiam gignens; ita *pertinacia* juvantis, sive remedii bona est, & malum corporis sæpe vincit, teste Celso *l. 3, c. 12.* allegante Linden. *Ex. XIII, *. 386.*

PERTVRBATIO, apud Latinos æquivocum est in Medicina. Si de corpore dicitur & in specie de alvo, Græce dicitur ταραχὴ apud Hipp. *1 aphor. 2*, item τάραξις, ἐκτάραξις, de quibus vocabulis vide infra

 Tarache.

Tarache. *Taraxis.* Si vero de animo, tunc æquipollet Græco πάθος, & Latino vocabulo *Affectus animi*, Gal. *4 de Hipp. & Plat. decr. c. 4.* Vide *Affectus.* Aliquando & *Perturbatio animi* pro *mentis emotione* & *delirio* ponitur.

PERTUSSIS vocatur Tussis convulsiva infantum a Thom. Sydenham. *Observat. de morb. acut. sect. 4, c. 5, p. m. 302.*

PERVERSIO, διαστροφή, διάστρεμμα. Vide *Diastremma.*

PERVIGILIUM, ἀγρυπνία, idem, quod *Vigiliæ nimiæ* vel præternaturales, estque symptoma insigne actionum sensitivarum læsarum, Gal. *l. de diff. sympt. c. 3*, oppositum *somnolentiæ nimiæ.* Describi potest, quod sit sensuum externorum & communis p. n. exercitium nimium cum corporis extenuatione, languore, oculis squalidis, & aliquando delirii periculo, proveniens a continua agitatione spirituum animalium in cerebro elaboratorum, & expansione cerebri intemperiem siccam cum vel sine calore excedente supponente. De hoc affectu vide VVillis *An. Brut. P. Pathol. c. 5. Pervigil* legitur apud Lind. *Ex. XII, §. 50.*

PERULA legitur apud Paracelsum, additum *Ictenitiæ*, diciturque esse summum arcanum in Ictero Gallico, *l. 7 de pustul. Gallic. ulcerib. &c. c. 6.* Alias *Perula* etiam pro *sphærula* usurpatum fuit; teste Keuchen. *ad Sammon. p. 168.*

PERUNCTIO, idem, quod *unctio*, ἄλειψις, χρῖσις, διάχρισμα.

PERUNDIS Paracelso dicuntur, qui cum semine crescunt, quemadmodum *Zenda*, qui sine semine, *Tom. IIX Oper. Fragm. Anatom.*

PERUVIANUS, epitheton *Balsami* nativi, quod & *Indicum* vocatur. Vide *Indicus.*

PERUSIAS, περυσίας, epitheton *Vini anni superioris*, ad distinctionem illius, qui dicitur αὐτίτης, quasi αὐτοετίτης, *hujus anni*, a πέρυσι, quod significat anno præterito. Unde περυσινὸς καρπὸς, fructus anni superioris, apud Theophr. *H. Pl. l. 3, c. 12.* Vide Foës. *p. 503.* Apud Gal. *in Exeg. dict. Hipp.* legitur contracte περσίας.

PES, πούς, quid significet, notissimum est. A Medicis sumitur late & stricte. Late pro toto illo, quod a natibus ad extremos pedis digitos continuatur, & comprehendit *femur*, *tibiam* & *tarsum*, sive extremum *pedum.* Stricte vero *pes* dicitur *pes minor*, sive *extremus*, qui dividitur in pedium, metapedium & digitos. Organon est ambulatorium, βαδιστικόν, quemadmodum hoc prolixe deduxit Gal. *in LL. de V. P.* Consulantur & alii Anatomici, & inter hos Barthol. *l. 4 An c. 10. seqq.* Lind. *Med. Physiol. l. 2, c. 14, §. 102 seqq.* *Pedis* hominis in lapidem conversi descriptionem tradit Chiocc. *Mus. Calc. s. III p. 417.* *Pes* æquivoce quoque dicitur id, e quo uva dependet a sarmento, estque velut radix racemi. Linden. *Ex. X, §. 192.* Est & nomen mensuræ, qua rerum intervalla metimur, constatque unciis 12 sive sedecim digitis, aut palmis quatuor. Castell. Gorr. Rhod. *ad Scrib. n. 163.* Rul. *in Lex.* *Pes Gryphius* dicitur instrumentum Chirurgicum ad extrahendam molam apud Paræum, *Chir. l. 22, c. 35.*

PESSOS, πεσσός, Latine *Pessus*, *Pessarium*, πεσσάριον, vocatur medicamentum Topicum sinui pudoris, sive pudendo muliebri indendum, figuram habens oblongam teretem, longitudine digiti & crassitie, paratum vel ex sacculo lineo oblongo lana concepta gossypio res medicamentosas uterinas excipientibus, vel incorporatum melle, ladano, galbano, cera, succo, in dictamque formam redactum, VVeker. *Antid. Gen. l. 1 cap. 51. Spec. l. 2 sect. 45.* Morell. *de form. rem. l. 2, s. 2, c. 12.* Schroder. *l. 2, c. 83.* Πεσσὸς φθόριος, Hipp. dicitur *talus*, sive *pessus* vulvæ subdititius ad abortum promovendum, quem prohibet in jurejurando.

PESTICIÆ, idem, quod *Petechiæ*, h. e. Maculæ malignæ puliculares. Interdum & pro cunctis exanthematis ponitur. Ingrass. *comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 195.*

PESTIS, *Pestilentia*, *Pestilens*, *Pestiferus*, λοιμός, λοιμώδης. Vide *Lœmos*, *Lœmodes.*

PETALODES, πεταλώδης, epitheton urinæ, quæ habet hypostasin similem squamis piscium vel foliis, aut lamellis, Hipp. *2 prognost. t. 28.* Gal. *de Vrin. c. 37.* Meminit & Hippoc. *4 aphor. 76 in Com. ad h. loc. Progn.* Foës. *p. 504.*

PETECHIÆ, *Peticulæ*, vocatur quædam febris pestilentis & Epidemicæ species cum exanthematibus sive maculis, pulicum similibus morsui cum aliis gravissimis symptomatibus, plerumque lethalis, proveniens a sanguinis per fermentum tenue coagulativum & putredinale inducta ichorescentia, coagulatione & dissolutione sive putredine. Vocatur alias *Febris Petechialis*, *Lenticularis*, *Pulicaris.* Vide *Lenticula.* Meminit I. Alex. *Com. in Gal. l. 4 de tu. san. p. 405; in l. de bon. & mal. succ. c. 1 & in l. 3 de C. M. S. L. c. 2.* De hac febre legatur VVillis *de febr. c. 14.* Rul. *de febre Hungarica*, aliique. Massarias etiam *Peticulas* appellavit, *l. 5 Pract. cap. 25*, & *Peticulæ lues* legitur apud Fallop. *de morb. Gall. cap. 1 Tom. I Oper. p. 613.*

PETIA *oculi* dicitur sanguis fluens de aliqua arteria, vel vena læsa, aut sauciata. Gal. *l. spur. de oculis part. 4 c. 7.* Constantin. *de oculis c. 12 & 17.* Alias Pecia, Petia, frequentissime usurpatur a Medicis v. g. quando materia remedii alicujus præcipitur, ut in petia ligetur, ut antimonium, Mercurius &c. Vbi Petia significat frustulum lintei vel etiam panni sericei tenuioris. Ita & Diminutivum Petiola, peciola pro linteolo sumtum legitur. Plura de hoc vocabulo videantur in Glossario. Itali vocant Pezzo, frustum pedis mensura majus aut minus, Lat. Pedacium, de quibus

quibus nominibus videatur Octav. Ferrar. *in Origin. Ling. Ital. p. 231.*

PETICULÆ, vide *Petechiæ.* Laur. Bellin. *de febr. in Oper. Med. p. m. 264.*

PETIGO, *Petix*, idem, quod *Impetigo*, *Lichen.* Rhod. *in Lex. Scrib. n. 393.*

PETIOLUS, ποδύλλιον, ποδίον, idem, quod *Pediculus* fructuum, quo adhærent ramis, vel surculis. Sumitur tamen etiam de extremis pedibus animalium teneriorum, v. g. hœdi, agni, Cels. *l. 2, c. 18.*

PETRA, πέτρα, *saxum*, idem fere, quod *Lapis*, nisi quod *Petra* duriorem saltem lapidem significare videatur ex usu recepto. Ita *Petra Asia*, pro Assio lapide apud Gorr. *Petra sanguinaria* pro lapide *Hæmatite* ponitur apud Rul. & Iohnson. *in Lex.* πετραῖος dicitur de osse *petroso* temporum, quod & saxeum, lapidosum vocatur, de quo vide Barthol. *libell. 4 Anat. c. 6*, item de piscibus, qui alias Lat. *saxatiles* dicuntur. Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 28.*

PETREFACTIO, vel *Petrificatio*, dicitur de corporibus in lapideam substantiam, mutatis, *Eph. N. Cur. An. I Obs. 14.* De natura *Petrificationis* & origine corporum dissertationem quoque scripsit Thom. Schirlæus Medicus Anglus. Videantur & *Acta Philosophica* Oldenburgii *A. 1665 m. Octobr. & Novembr. 1666.* item *Acta Hafn. Vol. I, Obs. 46, p. 83.*

PETRELÆON, πετρέλαιον, *Petroleum.* Dicitur a quibusdam *Bitumen liquidum.* Oleum *Petræ*, Axungia Macrocosmi, estque liquamen pingue liquidum e saxis & petris effluens; album & rubrum in Italiæ quibusdam provinciis, Mutinensi & tractu Parmensi. Schröd. *l. 3, c. 32.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.*

PETRIFICATIO, vide *Ancubitus.* Alias idem est, quod *Petrefactio.*

PETROSUM, λιθοειδὲς. Vide *Lithoeides.*

PEXIS, πῆξις, vide *Congelatio*, *Concretio.*

PEUCINE, πευκίνη, epitheton *resinæ*, quæ *picea* dicitur, a πεύκη, arbor *picea*, *larix.* Iul. Alex. *not. in Gal. l. 8 de S. F. de Resinis.*

PEZA, πέζα, apud Hipp. vel *malleolum pedis*, vel imam *plantam* significat, *l. 2 de morb. mul. LIV, 16.* Lind. reddidit per pedum extremitatem. Vid. Foës. *p. 409.*

PHACELLOS, φάκελλος, vide *Fasciculus.*

PHACODES, φακώδης, *lenticolor*, *lentis colorem referens*, quales sunt Lienosi. Hipp. *l. 3 Epid. in fin. stat. pest.* Vnde & compos. ὑποφακώδεες, *lib. 2 Epid. I, 76.* hoc est, fere lentis colorem habentes.

PHACOIDES, φακοειδὴς, i. e. *lentis formam habens.* Epitheton Humoris Crystallini in oculo, Vesal. *l. 7 de H. C. F. c. 14.*

PHACOPTISANA, φακοπτισάνη, edulium dicitur ex lente & ptisana compositum, ita tamen, ut plus lentis, quam ptisanæ contineat, quod hæc magis intumescat, illa autem minimum. Legitur apud Gal. *l. 1 de Al. Fac. c. 18*, & Iul. Al. *l. 8 Sal. c. 8.*

PHACOS, φακὸς, vide *Lens*, *Lenticula*, *Lentigo.*

PHACOSIS, φάκωσις, refertur inter affectus oculorum a Gal. *Introd. c. 15.* Vocatur alias *Nigra oculi macula.*

PHACOTOS, φακωτὸς, *Lenticulatus*, sive *Lentis speciem referens*, idem, quod φακοειδὴς. Dicitur de diversis rebus, v. gr. de vase vaporario, item de instrumento Chirurgico, sive scalpro in fracturis ossium cranii. Gal. *l. 6 M. M. c. 6.*

PHÆNOMENA, φαινόμενα, dicuntur omnia illa, quæ in corpore nostro secundum, vel præter naturam observantur in sensus incurrentia, quibus postea aliqua sententia stabiliri & confirmari potest. Quod epitheton hodieque in Physicis & Medicina frequentissimo est in usu, & coincidit in multis cum Experimentis.

PHÆOS, φαιὸς, vide *Fuscus.* Est & epitheton Collyrii a colore, Italis *Bruno* dicti, quod & παιδικὸν, hoc est, *puerile* vocatur ob levitatem. Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 6.* Vide Rhod. *ad Scribon. n. 23.*

PHAETHON est nomen proprium gentilitium, cujus significationes ex aliis Lexicis petantur. Vt vero hic insereretur, ansam dedit Hartmannus, qui *in Miscellan. Chymico-Medicis*, *Operum suorum Tom. VI, in fol.* meminit ænigmaticæ Phaëthontis superioris in Nympharum nomen metamorphoseos, an vero solem vel aliud quid per illum intelligat, Spagyrici hariolentur.

PHAGEDÆNA, φαγέδαινα, vocabulum est æquivocum valde. Vel enim aliquando sumitur late pro omni ulcere sanas partes vicinas arrodente; & ita idem significat, quod νομὴ, item Vlcus Telephium, Chironium: Vel stricte interdum pro ulcere tumido profundo, subjectam carnem & vicinas partes erodente. Loca Hippocratis & Galeni vide apud Foës. *p. 648. seq.* quod a sale caustico dependere docuit Helm. *l. Schol. Hum. Pass. Dec. c. 1, n. 31.* Vel etiam nomen hoc tribuitur affectui ventriculi, quando immodico ciborum desiderio tenetur, nec satiari potest. Et ita coincidit cum Bulimo, vel Appetentia Canina. Gal. *in def. Med. & c. 3 in l. 6 Epid. t. 37.*

PHAGOS, φάγος, dicitur *Vorax*, Comedo, edax. Linden. *Ex. XIII, §. 159.*

PHAGRAS, vide *Pagrus.*

PHALACROCORAX, φαλακροκόραξ, dicitur *Corvus aquaticus*, cujus descriptionem vide in Aldrov. *l. 19 Ornithol. 56.*

PHALACROSIS, φαλάκρωσις. vide *Calvities.*

PHALÆNA, φάλαινα, Lat. *Balæna*, vide *Balæna.* Casp. Hofm. *Comm. in Gal. LL. de V. P. n. 161.*

PHALAIA, barbarum est vocabulum, duplicem habens significationem. Primum enim a Basilio Valentino Spagyrico ita dicitur Medicamentum Catholicum, sive *Vniversale*, & *Panacea* intra corpus sumenda, estque nihil aliud, quam Mercurius Philosophicus, de cujus

encomio etiam legatur D. D. I. I. Iœpferius *in Introduct. ad vitam long. Part. II c. 12 p. m. 406, 407.* quemadmodum *Asa* universale est remedium externum, *tr. de Magno mysterio mundi & illius medicina.* Deinde a Rolfink. ita vocatur *Tinctura Gialappæ*, veluti per transpositionem literarum *Ihalapa*, *tr. de purgant. s. 2 art. 3, c. 15.*

PHALANGITES, φαλαγγίτης, dicitur planta, quæ morsis ab araneis medetur. Gal. *l. 8 de S. F. s. h. t.*

PHALANGOSIS, φαλάγγωσις, dicitur affectus, quo pilorum subnascentium duplex triplexve acies in superiore, vel inferiore palpebra provenit, Gal. *Introd. c. 15.* Aëtius vero ex Severo scribit, φαλάγγωσιν esse relaxationem palpebrarum vel χάλασιν, cum extremitas intro vergit, ut pili non facile appareant, nisi quis distendat palpebras. Ægin. *l. 6, c. 8 & 11.* a διστιχιάσει & τριχιάσει in hoc distinguit, quod in his novi pili provenientes peccent afficientes bulbum oculi, in phalangosi pili naturales oculum pungant intro vergentes. Castell. & Gorr.

PHALANX, φάλαγξ, proprie *aciem*, sive agmen militum, significat. Per translationem vero vocantur hoc nomine *articuli*, quibus digiti ossi carpi propinquo dearticulantur. Gal. *l. 2 de V. P. c. 9.* Græce σκυταλίδες φάλαγγες, a σκυτάλη, *turma equitum* ordine locata. Castell.

PHALERÆ, φάλαραι, proprie vocantur *equestria ornamenta.* Per metaphoram vero ita quoque vocatur species deligationis, vel *fasciæ ad nasum* pertinentis. Gal. *de fasciis n. 52.*

PHANEROS, φανερὸς, *Manifestus.* Idem, quod δῆλος. Vide Dieter. *n. 885.*

PHANION, φανίον, hoc est, *Lampas*, vel *facula.* Nomen medicamenti duplicis compositi, unius *Neapolitæ* ad maximas epiphoras & doloris molestias: alterius *Serapicum* dicti, quorum descriptionem vide apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L cap. 7.*

PHANLEC, id est, *ferrum.* Rul. & Iohnf. *in Lex.*

PHANTASIA, φαντασία, vide *Imaginatio.*

PHANTASMA φάντασμα, idem, quod φαντασία. *Phantasmata* quoque Paracelso dicuntur *Spiritus* in locis desertis & circa littora maris apparentes, qui terrefaciunt aliquando, & suam originem ducunt secundum illius opinionem ex imaginationibus hominum, quales vivi de vel cum mortuis habent, Dorn. Rul. & Iohnf. Vide Parac. *tr. de virtut. herbar. radic. tit. de Coralliis & de Hyperico.* Refert idem inter homines sidereos, *tr. Explicatio totius Astronomiæ. Phantasma* quoque dicitur apparitio in somno. C. Rejes *C. El. q. 37 n. 5.*

PHARCIDODES, φαρκιδώδης, *Rugosus* Latine dicitur, a φαρκὶς, *ruga*, quod idem est, ac ῥυτὶς, unde & ῥυτιδώδης. Foëf. *Oec. p. 650.* Erot. *Onom. p. 121. f.*

PHARICON, φαρικὸν, nomen esse veneni simplicis, & quidem vehementissimi, uti ab omnibus Medicis veteribus & novis statuitur, ita incertum adhuc est, quid, & quale venenum hoc nomine veniat. Confer ad Rhod. *in Scrib. not. n. 195.* Adde Lang. *l. 1, ep. 68.* Foreft. *l. 30 Observ. 10 in Schol.* Meminerunt ex antiquis Dioscor. Gal. Plinius, Nicander & alii, quorum loca vide in allegatis recentioribus.

PHARMACEIA, φαρμακεία, sumitur late & stricte. Late pro omni assumtione medicamenti. Stricte vero Hippocrati usitatius pro purgatione. Dieter. *n. 886.* Foef. *p. 650.* Interdum etiam idem significat, quod φαρμακευτική. In qua significatione sumitur a Iac. le Mort, *Pharmac. Med. Phys. c. 1.*

PHARMACEVTICA, φαρμακευτική, vocatur pars ministra artis Medicæ, tradens descriptionem medicamentorum & rite adhibendi modum. Gorr. Vide passim Institutionistas, & inter hos *Dogm. Medic. Gener. Part. VI, cap. 1 pag. 664 seqq.*

PHARMACITES, φαρμακῖτις, idem, quod ἀμπελῖτις γῆ, nomen terræ duriusculæ nigræ, piceæ, longos carbones referentis, assulatim scissilis, æquabili splendore, quæ detrita accepto oleo statim liquescit. Estque nihil aliud, quam bitumen fossile, vel carpo fossilis. Vide Dioscor. *l. 5, c. 181.* Gorr.

PHARMACOCHYMIA, φαρμακοχυμία, dici potest illa pars Chymicæ artis, quæ tradit præparationes medicamentorum Chymicorum, ad discrimen partis Spagyricæ metallorum transmutationem docentis. Legitur hoc vocabulum apud Libav. *tr. de Igne nat. c. 37,* quam aliis *Alchymiam Pharmaceuticam* vocavit integri cujusdam tractatus *Tom. II Oper.*

PHARMACON, φάρμακον. Vide *Medicamentum.* Præter hanc significationem usitatam, etiam idem, quod βάμμα, vel βαφεῖον notat, hoc est, *tincturam* vel *tinctum*, unde φαρμάσσω, *tingo.* Keuchen. *ad Samon. p. 252.* Vocantur & φαρμακῶνες, *tincturæ.*

PHARMACOPOEVS, φαρμακοποιὸς, dicitur *Artifex*, callens modum rite præparandi medicamenta, qua simplicia, qua composita. Cujus personam & attributa succincte & egregie descripsit Fr. Hofm. *in Clav. ad Schr. p. 29.* Est enim altera Medici manus, Dieter. *Iatr. p. 934.* Dicitur & *Pharmacopola*, *Apothecarius*, φαρμακοπώλης, quia vendit quoque medicamenta. Ars rite præparandi medicamenta vocatur quoque a Schrödero in princip. *Pharmacopœia.*

PHARMACOPOLIVM, φαρμακωπολεῖον, idem quod *Apotheca*, de quo supra: *Officina*, in qua præparantur & venduntur medicamenta, simplicia & composita.

PHARMACOPOSIA, φαρμακοποσίη, dicitur vel in genere potio omnis medicamenti liquidi, vel in specie purgantis. Hipp. *l. 4 aph. 19.* Gal. *c. 7 aph. 25.* Foëf. *p. 651.* Dieter. *n. 888.*

PHARMACOSA *medicamenta* vocat Fallop. quæ aliquid veneni sapiunt, a lata & abusiva vocab. φάρμακον significatione. *tr. de purg. simpl. c. 2, Tom. I Op. pag. 131.*

PHARMACOTHECA, φαρμακοθήκη, dicitur Cista, vel Capsa quædam multis loculis & cancellis instructa ad

ad recipienda medicamenta ad usum necessaria, qualem portatilem exhibet Rolf. Lentilius *in Miscellan. Medico-Practic. Sect. III, p. 145.* vernacule dicitur haus-apothek.

PHARMACURGICUS, φαρμακουργικὸς, est epitheton remediorum e Pharmacia desumptorum quod usurpavit Harderus *in Apiario Obs. 75.*

PHARMIANUM, φαρμιανὸν, nomen Malagmatis, apud Galen. *l. 7 de C. M. P. G. cap. 6. fere ad finem.*

PHARYNGETHRON, φαρύγγεθρον, apud Hipp. fauces significat, *l. de dissect. statim in princ.* Et ita Galen. pro pharynge sumpsit, *l. Introd.* Sed in *l. de voc. instr. diss. cap. 6* pro osse hyoide accipi volunt Gorr. & Castell. quamvis saltem ex Latina versione hoc habuerint; dubitandum vero, an in Græco textu (qui desideratur in Codicibus) explicatio illa occurrerit.

PHARYNGOTOMIA, φαρυγγοτομία, idem, quod *Laryngotomia*, de quo supra.

PHARYNX, φάρυγξ, vide *Fauces.*

PHASCIOO, φασκιόω, i. e. *ligo fasciis.* Legitur aliquoties apud Moschion. *de morb. mul. c. 57, 62, 68.* ubi & substantivum φασκία, i. e. *fascia* occurrit.

PHASIANUS, φασιανὸς, vocatur avis quædam major & inter alimenta delicatiora relata, cujus descriptionem cum usu in cibis & medicina vide apud Aldrov. *l 13. Ornith. c. 5.* Iul Alex. *l 13, Sal. c. 5.* Bruyerinum *de reb. cibar. l. 15, cap. 39.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 14, s. 1, c. 15.*

PHASMA, φάσμα, *apparitio*, idem, quod φάντασμα. Lang. *l. 2, ep. 35.*

PHASSA, φάσσα, vide *Palumbis.*

PHATNION, φάτνιον, idem, quod βόθριον, *alveolum*, vel *præsepiolum* dentis significat. Vide *Bothrion.* Castell.

PHAULOS, φαῦλος, duplicem habet significationem, 1. idem notat, quod ἁπλοῦς, *simplex, vilis*, vulgaris, v. g. Hipp. *1 de fract. t. 19.* & *t. 45, 4 de art. t. 35.* Adde Gal. *Com.* deinde *vitiosum, pravum, 2 aphor. 32.* Adde Foës. *n. 652.* Dieter. *n. 890.* Iul. Alex. *not ad Galen. lib. 5 de Hipp. & Pl. decr. c. 2.*

PHAUSINGES, φαύσιγγες, dicuntur proprie in tibiis rubri ab igne surgentes circuli, & per abusionem etiam reliqui. Alii maculas ab igne excitatas esse scribunt, Foës. *Oec. d. l.* Vocantur & φῶδες, vel φωΐδες. Conf. plenius explicantem vocem Erotianum, Gal. *exeg.* Polluc. & Hesych.

PHAUSTIANOS, φαυστιανὸς, nomen *pastilli*, admodum acris & exedentis adversus excrescentias maximas carnosas. Descriptum habetur apud Aët. *l. 9, c. 49.* citante Gor. & Æginet. *l. 7. c. 12.*

PHAZALA, morbus equis mare rubrum ingredientibus. Ioan. Ruell. *Veter. Medic. lib. 11, c. 122, p. 114.*

PHECLE, φέκλη. Vide *Fecla.*

PHEREA, φήρεα, vocabulum inter Hippocratis voces obscurum, & oblongas glandulosorum corporum, quæ circa aures sunt, eminentias significans. Usurpatur ab Hippocr. *l. 6. Epid s. 3, t. 14.* Plura de hoc vocab. vide in Foës. *d. l.* & Gal. *exeg. Hipp.*

PHEMOS, φῆμος, dicitur medicamentum Martiano autore, contra dysenteriam, apud Aët. *l. 9*, citante Gorr.

PHENGITES, φεγγίτης, nomen lapidis luminosi, qui lumen acquirere & iterum expandere potest, cujus meminit Fr. Hofm. *in Clav. ad Schröd. p. m. 187.*

PHERONYMOS, φερώνυμος, dicitur is, qui ob scientiam aliquam dignus est illo nomine, & opere ipso hoc ipsum nomen meretur. Ita Medicus φερώνυμος est, qui reapse medetur ægris. Linden. *Ex. XIII, §. 564.*

PHIALA dicitur vas vitreum ex ventre in modum sphæræ rotundo gracilem canalem in proceritatem emittens, cujus usus frequens in coagulationibus & solutionibus. Rul. & Iohns. Rolfink. ita dictum esse scribit a similitudine tegminis fœminei cephalici, quod Germ. haube vocatur. Chym. *I. A. F. R. l. 2, c. 18.* Vulgo *Phiola* exprimitur.

PHIBALEOS, *Phibalios*, φιβάλεος, φιβάλιος, vel est *species* certa *ficuum*, Gal. *in Ex. voc. Hipp.* vel idem, quod *Caricæ*, sive ficus exiccatæ, Foës. *d. l.*

PHIBIT, id est *rapax*, Rul. & Iohns. *in Lex.*

PHILADYNAMOS, φιλαδύναμος, in superlativo φιλαδυναμώτατος, quod occurrit apud Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 40*, & aquæ est epitheton, significans eam, quæ vires facile frangit & debilitat. Foës. *d. l.*

PHILAGRIANON, φιλαγριανὸν, nomen Malagmatis, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7. c. 18.* Gorr.

PHILALYSTES, φιλαλυστὴς, significat Hipp. illum, qui animo anxio esse solet & inquieto, unde & huc & illuc se jactat perturbatus. Latine per *Fugitivus* exprimitur, *l. Præcept. X, 10.* Foës. *d. l.*

PHILANTHROPOS, φιλάνθρωπος, h. e. *amicus hominum.* Ita vocatur medicamentum compositum antinephriticum in Nicolai *Antidotario Oper. Mesuæ fol. 383. b.* ubi commentator quidem Magister Platearius hallucinatus esse videtur, dum derivationem hujus nominis a Philiaside i. e. Filipendula herba diuretica deducere non est veritus.

PHILIATROS, φιλίατρος, dicitur *Studiosus medicinæ*, qui adhuc in primis versatur disciplinis & præceptis; quo intellectum suum exerceat, Gal. *l. 4 de san. tu. c. 5.* Est & nomen libri Damocratis, teste Gal. *l. 7 de C. M. S. L. c. 2.*

PHILIPPI *Trochiscus*, φιλίππου τρόχισκος, adversus dysenteriam describitur ab Ægin. *l. 7, c. 12.*

PHILISTÆA, terminus Spagyricus obscurus, qui legitur apud Basil. Valent *in Repetit. de Lap. Philosoph. c. de Antimonio*, ubi dicit: quod si Antimonium transiverit in *Philistæam*, tunc per se fieri vitrum.

PHILOCOTYLE, φιλοκοτύλη, nomen Emplastri, cujus descriptio legitur apud Æginet. *l. 7, c. 17*, ubi tamen φιλοκοτύχη in textu legitur. Gorr. vero φιλοκοτύλη scripsit *in defin.*

PHILOCRATIS *Emplastrum*, φιλοκράτυς ἔμπλαστρον, describitur a Celso *l. 5, c. 19* allegante Gorr.

PHILONIS *Collyrium*, φίλωνος κολλύριον, describitur a Celso *l. 6, c. 6* citante Gorræo. Meminit *Philonis* Medici Gal. *l. 1. meth. med. c. 7.*

PHILONIUM, φιλώνιον, nomen Antidoti narcoticæ, cujus variæ descriptiones extant in Dispensatoriis Norico, Augustano, aliisque. Non negligenda tamen Zwölferi animadversio. Duo alia descripsit, calidum unum, alterum frigidum appellans Iac. le Mort. *Pharm. Med. Phys. c. 23, p. 174.*

PHILOENOS, nia, φίλοινος. Vide *Vinosus.*

PHILOLAGNOS, φιλόλαγνος, vocatur *amans Veneris*, *salax*, apud Hipp. *l. 2 de morb. XLIX, 3*; Latine etiam exprimitur *Veneri deditus.*

PHILOLUTROS, φιλόλυτρος, *amans balnei*, qui balneo delectatur, Hippocr. *3 de R. V. I. A, t. 57.* Dicitur & φιλολυτρέων, *d. l. t. 60.* Foës. *d. l.*

PHILOMEDICA est epitheton potionis in febribus ardentibus pro siti extinguenda, cujus meminerunt Treutnerus & Frondek in Elixir Arboris vitæ, descriptio extat *in Collectan. Chymic. Leidens. c. 332.*

PHILOMELA. Vide *Luscinia.* Adde Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 14, s. 1, c. 15.*

PHILONION, φιλώνιον, nomen medicamenti anodyni *Opiati* ab autore *Philone* ita dicti, cujus variæ occurrunt descriptiones etiam in Dispensatoriis Norimbergensi, Cordi, Augustano & Londinensi.

PHILOPARABOLOS, φιλοπαράβολος, est epitheton curationis vehementioris & temerariæ, præsertim in phreniticis, Cœl. Aurel. *Acut. l. 1, c. 15, p. m. 45, 49.*

PHILOPHYSICUS, φιλοφυσικὸς, dicitur amans vel *studiosus rerum naturalium.* Et ita dictum fuisse *Asclepiadem*, testatur Gal. *l. 7 de C. M. S. L. cap. 5 fere circa finem.*

PHILORISTIA, φιλοριστία, vocatur Galeno nimium *studium conficiendi definitiones*, atque hoc etiam in Medicina & Medicis reprobat vocans morbum. *l. 4 de diff. puls. c. 1 & c. 17 in fin.*

PHILOSOPHIA, *Philosophus*, φιλοσοφία, φιλόσοφος, *studium* & *studiosum sapientiæ* secundum literam significat. Proprie vero notat partim omnes illas disciplinas, quæ rerum supernaturalium ætherearum, naturalium explicant essentiam, causas, & affectiones; & comprehenduntur titulo *Philosophiæ Theoreticæ*, quæ continet *Metaphysicam*, *Mathematicam* sive *Astronomiam* & *Physicam*; partim has quoque disciplinas, quæ hominis perfectionem & felicitatem in actionibus Moralibus, Civilibus vel Politicis, & Domesticis sive Oeconomicis acquirendam docent, & nomine veniunt *Philosophiæ Practicæ*, quæ complectitur *Ethicam*, *Politicam*, & *Oeconomicam*. Vtramque *Philosophiæ* partem scitu necessariam esse extra dubium est. Et haud dubie inculcare hoc voluerunt Hippoc. egregio illo axiomate: ὁ ἰητρὸς φιλόσοφος ἰσόθεος, Medicus *Philosophus* Deo æqualis; & Galen. *lib. quod optimus Medicus, optimus quoque sit Philosophus.* Iung. & Linden. *Ex. II, §. 8 seqq.* quamvis fortassis Ethica & Physica præ reliquis maxime sint necessariæ. Cæterum nomina *Philosophiæ* & *Philosophi* partim jactuose, partim abusive sibi attribuerunt Spagyrici, & præsertim Paracelsus cum suis sectatoribus, dum in illius scriptis leguntur opuscula inscripta *Philosophiæ Sagacis*, item *Philosophiæ* ad *Athenienses.* Plura quoque in Theatro Chymico inquiri possunt; qua Helmontius cum suis asseclis, qui se *Philosophum per ignem* gloriose appellare non est veritus. Hinc & uterque artificium illud Panaceæ & Catholici non dubitavit appellare *Lapidem Philosophicum.* Vide *Lapis.* Nostri non est instituti in hujus *Philosophiæ* ventilatione proliziorem impendere operam. *Philosophus* etiam fuit nomen proprium, vel Medici, vel Chirurgi, apud Aëtium *Tetr. 4. serm. 3, c. 24*, ubi legitur φιλοσόφυ ἔμπλαστρος, *Philosophi Emplastrum* ad calcitratus & vulnera tumida, citante Gorr. *in def.* plane quoque abusiva acceptio verbi φιλοσοφεῖν est pro *coire*, aut venerem exercere, apud Lucian. allegante Rolfink. *de P. Genit. Part. I, c. 1*; *Oleum Philosophorum* vocari Oleum de Lateribus, vel Laterinum, e Dispensatoriis aliisque materiæ Medicæ scriptoribus constat.

PHILOTECHNOS, φιλότεχνος, *artium studiosus*, qui omnes artes, unam nempe post aliam, addiscere cupit, donec eruditorum choro inseri dignus habeatur. Linden. *Ex. V, §. 12*; φιλοτεχνεῖν quoque est *artificiose agere*, ut prudens artifex agit, apud Gal. notante C. Hofmann. *C. in LL. de V. P. n. 908.*

PHILOTIMIA, φιλοτιμία, *ambitionem* cum invidia significat. Et verbum φιλοτιμεῖσθαι usurpatur de illis, qui gloriam occupantur studio reprehendendi alterum & criminandi, Hipp. *l. de Arte. l. 10.* Foës. *cap. 656.*

PHILTRON, φίλτρον, proprie significat *pharmacum* vel *poculum amatorium*, hoc est, ad amorem conciliandum datum, non quidem naturalibus viribus hunc effectum præstans, sed virtute veneficii Diabolici. Vnde & ipse Galen. gentilis licet, horum pharmacorum notitiam Medicis non competere scripsit, *l. 10 de S. Fac. mox a princip.* *Philtrorum* quoque nomine omnia alia veneficia, ceremoniæ, ligaturæ, veniunt. Videatur Senn. *l. 1. Pr. M. p. 2, c. 10 & l. 6, p. 9, c. 5.* Diet. *Iatr. pag. 735.* Meminit & Lang. *l. 1, Ep. 33.* Rolf. quoque incantamentis annumeravit, *O. & M. M. Sp. l. 2, s. 3, c. 29.* Prolixe C. Rejes *q. 29.* Helmontius vero videtur ad naturalem aliquam συμπάθειαν & mumialem confermentationem referre, *tr. de magn. Vuln. cur. n. 27.* Verum ejus autoritas merito suspecta habetur, quemadmodum & hypothesis illa de magnetica curatione. *Philtrum* quoque ab

ab Anatomicis vocatur cavitas illa labii superioris media valvulæ similis, Latinis quibusdam *Lacuna* dicta. Gorr. Barthol. *l. 3. Anat. c. 11, p. 532.*

PHILYPOSTROPHOS, φιλυπόστροφος, significat omne id, quod morborum reversionem & recidivam facere solet. Hipp. *1, Prorrh. c. 3, t. 13; Coac. t. 348.*

PHIMOSIS, φίμωσις. Vide *Paraphimosis.*

PHIONITIDES, naturales dicuntur inimici, qui sese mutuo persequuntur ad mortem, ut ciconia ranas, felis mures, aranea bufones, &c. Dorn. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

PHLASMA, φλᾶσμα, pro θλᾶσμα, Ion. *Contusio, Contusum, collisio,* quemadmodum & φλάω, pro θλάω, *contundo.* Vide, *Contusio.* Adde Foëf. *p. 656.*

PHLAVROS, φλαῦρος, *vitiosum* significat, ita ut ubique in malam significationem acceptum apud Hipp. legatur *6 aph. 52; f. 2 de R. V. I. A. t. 50; f. 3, t. 33; l. 1 Ep. f. 2, t. 80; 3 de fract. t. 17.* Vide Foëf. *d. l.* Diet. *n. 899.* Linden. vero exponit per non bonum, sive *malum incipiens. Ex. IV, §. 92.*

PHLEBION, φλεβίον, *Venula* dicitur. Diminutivum a φλὲψ, de quo infra, Hipp. *4 aph. 79.* Iung. Diet. *n. 903.*

PHLEBODONODES, φλεβοδονώδης, vox habetur apud Hipp. peregrina, nova & adhuc valde dubia, cum alia legant φλεδονώδης. Occurrit vero *1. Prorrhet. f. 3, t. 9. & Coac. t. 20* ubi vide Gal. *Com. ad loc. prim.* qui exposuit per agitata & distenta vasa sanguinea propter magnum sanguinis fervorem & effervescentiam febrilem. Verum C. Hofmann. *in notis ἀνεκδότοις ad Gal. loc. cit.* existimat legendum esse φλεδονώδεα, quod significat ægros delirantes scil. in somniis. Φλεδόνες enim sunt *nugæ, ineptiæ* & φλυαρίαι, quam vocem & Linden. retinuit, nobisque etiam verosimilior videtur. Quod vero in quibusdam exemplaribus MS. etiam φλεγματώδεα legatur, nobis plane ad textum non quadrare videtur, quamvis Ionston. *ad d. Coac. text.* retinuerit. Plura vide apud Foëf. *Oec. p. 657,* Erot. *On. p. 118 & f. 119. a.*

PHLEBOPALIE, φλεβοπαλίη, Democrito dictus fuit arteriarum motus. Nam φλὲψ generaliter venas & arterias complectitur. Verum Foëf. *p. 658* ad hunc locum Erotiani animadvertit potius legendum esse φλεβοσαλίαν, aut φλεβοσαλεύαν, quasi *venarum agitationem* & fluctuationem. At vero non video tantum vitium, cum φλεβοπαλία facile per licentiam Græcam fingendi nova vocabula, & per derivationem a πάλλω, salio, vibro, excusari & declarari possit; præsertim cum in statu p. n. hujusmodi arteriarum saltus evidentissime conspiciatur in anevrismate, ubi non tam fluctuatio, quam vibratio & concussio arteriæ notari potest.

PHLEBORRHAGIA, φλεβοῤῥαγία, vocatur Hipp. ἡ ῥῆξις τῶν φλεβῶν, *ruptio venarum, 4 de R. V. I. A. t, 86.* Gal. *in com. ad h. l.*

PHLEBOTOMIA, φλεβοτομία, communiter & usitatissime Latine dicitur *venæ sectio*, vel *sanguinis emissio* per venam scalpello divisam vel incisam facta, Gal. *l. 11. M. M. c. 1.* Remedium Chirurgicum notissimum & frequentissimi usus, sæpius etiam præter necessitatem, inprimis præservationis gratia. Refertur inter generosa & universalia præsidia, valetque primario ad deplendam copiam, scil. turgentem & urgentem, secundario ad alia quoque in qualitate, aut motu sanguinis vitia. Iung. Diet. *n. 900.* Iessenii Iudicium de Sang. V. S. miss. *cum annot. nostris.* Verum hoc remedium acerrime impugnare non fuit veritus Helm. *de febrib. c. 4* quamvis rationibus non adeo validis, uti quidem sibi visæ fuerunt, quas hoc loco examinare non concedit instituti ratio. Præter hanc receptam significationem vox φλεβοτομία & verbum φλεβοτομεῖν sumuntur, vel pro quavis *divisione venarum* p. n. & violenta v. g. *l. 4. Ep. circa fin.* quamvis non videam, quid obstet, quo minus de artificiali *Venæsectione* explicari debeat locus ille: vel pro multiplicatione venæ alicujus majoris in ramos plures & surculos, *l. de Venis, XXVI, 6.* Vide Foëf. *d. l.* Conf. Gal. *exeg.* qui de duplici significatu agit.

PHLEBOTOMVS, φλεβότομος, vocatur *instrumentum Chirurgicum*, quo fit *venæ sectio*, communiter duplex hactenus fuit receptum; unum, quod vernacule flitte dicitur, & pulsu celeri per digitum facto venæ intruditur, quemadmodum in sacrificationibus vulnuscula infligi solent: alterum, quod hodieque receptius & fortassis commodius securiusque, Italis *Lancetta* dictum, quo vena pungitur cum levi incisione. Debent vero hæc scalpella probe asservari, ne inquinentur, aut veneno inficiantur, unde gravissima oborta esse mala ex Historiis constat.

PHLEDONODES, φλεδονῶδες, Vide *Phlebodonodes.*

PHLEGMA, φλέγμα, *Pituita*, Latinis dicitur. Olim a veteribus inter humores quatuor naturales relata, humor frigidus & humidus in corpore existens, hyeme potissimum excedens, Galen. *c. de nat. hum. t. 40 & alibi.* Verum cum commentum hoc veterum hodieque exoleverit, per φλέγμα vel *pituitam* intelligitur humor crudus, aqueus, excrementitius, vel naturaliter, vel p. n. in corpore genitus & collectus. Quo pertinent *Mucus* narium, *Saliva*, *Phlegma ventriculi & intestinorum,* Charlton. *Ex Physiol. VII, §. 6. Sylv. l. 2. Pr. M. c. 23, §. 213. seqq.* quamvis significatio hujus vocabuli Græci non respondeat cum ejus derivatione & etymologia, siquidem præ se fert etymon hoc φλέγμα *accensionem*, utpote a φλέγειν descendens, quo significatu etiam præter communem venire apud Hippocratem observat Gal. *exeg.* Vide Dieter. *n. 904.* In arte destillatrice & Chymia *Phlegma* dicitur liquor destillatus spirituoso & inflammabili liquori contradistinctus. *Phlegma* est mera aqua insipida, constans particulis levibus, glabris & flexibilibus, merum vehiculum & instrumentum omnis nutritionis & conjunctionis, & matrix, ceu recipiens spiritus & materiæ omnis subtilis, quamvis Chymicorum industria illam ab his ubique separare & rejicere intendat Iac. le Mort. *Chym. Medic. Phys. c. 2, p. 16.* Schroder, *l. 1, c. 3.* Specia-

lissime

lissime vero in opere lapidis Philosophici *Phlegma* vocatur aqua Mercurii prima, substantia media, in qua principium lapidis est, scil. ejus dissolutio, nec intrat cum ea, quamvis se invicem complectantur naturæ nexu, de quo plura vide *in Theatr. Chym. Vol. III, p. 730. seqq.*

PHLEGMAGOGVS, φλεγμαγωγὸς, epitheton purgantium quorundam medicamentorum, quæ pituitam educere per alvum creduntur, inter quæ Agaricus, Cnicus, Turbith, &c. referuntur. Vid. Lang. *l. 2, ep. 18.* Morell. *de materia medic. cl. 2. purgant.*

PHLEGMASIA, φλεγμασία, vel idem, quod φλεγμονὴ, *Inflammationem* significat, vel febrem inflammationi alicui conjunctam. Gal. *1 aph. 7.* Castell. Linden. *Ex. IV, §. 17, 25.* Legitur alias apud Hippocr. *3 de morb. XV, 4.*

PHLEGMATIAS, φλεγματίας, Hipp. idem est, quod φλεγματικὸς aliis, sive *Phlegmaticus*, aut *Pituitosus*, scil. ex hypothesi de quatuor humoribus, h. e. qui temperamento ex sanguine crudo, frigido & humido præditus est, & Cholerico opponitur. Hipp. *de A. L. & Aq. LV, 11.*

PHLEGMATORRHAGIA, φλεγματοῤῥαγία, dicitur affectus hæmorrhagiæ narium similis, quando nares per aliquot dies sola pituita tenui stillant, qualis observatio extat apud Henr. Salmuth. *Cent. I, Obs. 37*, & ex hoc Bonett. *in Anat. Pract. l. 1, s. 17, Obs. 10, p. 323, 324.*

PHLEGMONE, φλεγμονὴ. Vide *Inflammatio.*

PHLEGYROS, φλεγυρὸς, *Ignitus*, veluti ardens, aut incensus, Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Foës. *p. 661.*

PHLEMELIA, φλεμέλια, vel idem sunt, quod κέδματα, de quo vide supra *Cedma:* vel latine *flemina* dicuntur, & vocantur tumores circa talos, qui labore viæ oboriuntur. Vide Keuchen. *ad Samon. p. 280.*

PHLEPS, φλὲψ, Latine vocatur *Vena.* Vtroque vocabulo Veteres comprehenderunt *arterias* & *venas* proprie dictas, teste Galen. *c. 6 in 6 Epid. t. 2, & c. 2 de iis q. in med. t. 28.* Verum recentiores contra distinguere solent, per *venam* proprie intelligentes vas sanguinem ad cor refluum continens. Et numerantur hodieque primariæ tres: *Vena pulmonalis*, per pulmonis parenchyma diffusa, olim Arteria venosa perperam dicta. *Vena Cava*, quæ per totum corpus ramos suos dispergit: & *Vena Portæ*, quæ saltem per organa tertii, vel infimi ventris sive abdominis divisa est. De quibus videantur Anatomici, & in specie Barthol. *libello 1, Anat. c. 1. seqq.* Proprium est *venarum* sanguinearum, ut habeant *valvulas* in pluribus locis, hoc est, membranulas in interna cavitate venarum occurrentes, impedientes sanguinis recursum ad partes, admittentes vero profluxionem ad cor. Vide *Valvula.* Alias & *Venæ* vocabulum aliis vasis sanguinem non vehementibus tribuitur, ut: *venæ Lacteæ, venæ Lymphaticæ*, venarum minus proprie; Rectius *vasa* vocantur. In Metallifodinis *venas* vocari illa loca subterranea, ubi ipsa minera metallica habetur continuata, patet ex Rul. & Iohns. *Lex. Chym.* Dividuntur a Borrich. in *mites*, quæ in catino fusorio percalefacto facile subeunt plumbum, & *refractarias*, quæ non sine labore & artificio quoque vehunt pyriten, marcasitam, cretam, talcum & alia similia corpora, tr. *Docimast. Metallic. §. 20.*

PHLIA, φλιὰ, Latine *Postis;* & φλιαὶ, *postes*, sive ligna, axes utrinque firmantia, aut firmamenta, quæ suculas utrinque dispescunt & continent, uti exposuit Gal. *c. 4 de artic. t. 51.* Pertinet ad instrumenta Chirurgica. De hoc vocabulo plura vide apud Foës. *pag. 661.* Legitur & apud Hippocr. *3 de artic. t. 49, & 4, t. 55.*

PHLIBO, φλίβω, idem quod θλίβω, *premo*, unde compos. ἐκφλίβω, *exprimo*, apud Hipp. *l. de Loc. in Hom. XV, 5, 6* quamvis Linden. retinuerit ἐκθλίβω. Foës. *d. l.*

PHLOGIAO, φλογιάω, verbum Hipp. usitatum, significans *exardesco*, inflammor. *l. 2 de Morb. LXIV, 8; l. de morb. sacr. XVI, 38.*

PHLOGINON, φλογινὸν, Latine *Flammeum*, Epitheton Collyrii liquidi, vel illitionis, apud Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.*

PHLOGISTOS, φλογιστὸς, dicitur de omni eo, *quod flammam concipere potest.* In specie de Sulphure Hippocr. dixisse statuit Helmont. *Tum. Pest. §. Hippocr. rediv.*

PHLOGMOS, φλογμὸς. Vide *Flamma.*

PHLOGODES, φλογώδης, significat *flammeum*, incensum. Vsurpatur de colore faciei intense rubente apud Hipp. *1. Prorrh. sect. 2, t. 33, & Coac. t. 7, & 624.* Vide Foës. *p. 662.*

PHLOGOIDES, φλογοειδὴς, *flammæ speciem*, vel colorem repræsentans, vel potius a flamma excitatus rubor. Legitur apud Hippocr. *lib. 3 de morb. VII, 14.*

PHLOGOSIS, φλόγωσις, olim idem fuit, quod φλεγμονὴ. Sed hodieque significat potius quamlibet *incensionem* & fervorem, sive φλογώδη διάθεσιν, *dispositionem flammeam* etiam absque tumore, Forest. *l. 1 Chirurg. Obs. 4. Schol.* Dieter. *n. 905.* Talis fervor quandoque subitaneus & momentaneus Scorbuticis solet esse familiaris, de quo apud Matth. Martin. *de Scorbuto §. 261.*

PHLOTRON dicitur species fluxus ex coostro generati. Rul. & Iohns.

PHLVS, φλῦς, vel φλόος, item, φλεῶς, *lanuginem* significat. Hipp. *l. de int. aff. XXXIIX, 6,* ubi *Cortex* Latine redditur. Vide Foës. *p. 661.* Adde Casp. Hofm. *Commen. ad Galen. LL. de V. P. n. 431.* Legitur & de cortice panis apud Moschion. *de morb. mul. cap. 65.*

PHLY-

PHLYCTÆNÆ, φλυκταίναι, item φλυκταινίδες, sunt *pustulæ* in summa corporis planitie enascentes a tenui sanie cuti subtenta, eamque sua salina tenui acrimonia erodente & pungente. *2. Progn. t. 60, l. 2 Epid. sect. I. 5.* Dicuntur & φλυκταινίδια *Coac. t. 402.* Inde φλυκταίνωσις, *pustularum eruptio, 3 de fract. t. 74,* & φλυκταινοειδὲς χρῶμα, color corporis pustulosus, vel corpus pustulosum, *lib. 2 de morb. mul. IX, 7.* Vide Foës. *p. 663.*

PHLYCTIDES, φλυκτίδες, idem, quod *Phlyctænæ.* Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXXXIIX, 5.* Moschion. *l. de morb. mul. c. 121.*

PHLYDAO, φλυδάω, id est, *humector,* Hipp. *de morb. sacr. XV, 20;* unde φλυδαρὸς, *humidus.* Galen. *in Exeg. voc. Hipp.*

PHLYSIS, φλύσις, *eruptionem in cute* significat ex humoris alicujus excrementicii abundantia. Gal. *d. l.* a verbo φλύζω, *scaturio,* erumpo, *l. 2 Epid.* Foës. *d. l.*

PHLYZACION, φλυζάκιον, *pustulam* bullæ in modum erumpentem significat, ab igne excitatam in cute, idem, quod φλυκταίνα. Occurrit apud Hipp. *Coac. t. 114, & 4 de R. V. I. A. t. 63.* Foës. *d. l.*

PHOBEROS, φοβερὸς, sumitur ab Hipp. active & passive: in illa significatione notat *horrendum* ac metuendum, *Coac. t. 416.* in hac significat *timidum,* perterritum, & de ægro dicitur *l. 6. Epid. s. VIII, t. 45.* Vide Foës. *p. 663.*

PHOBETRON, φόβητρον, *terriculamentum* significat, quod metum injicit, Hipp. *l. de morb. sacr.* quamvis in edit. Lind. non occurrat.

PHOBOS, φόβος. Vide *Metus.* Diet. *n. 906.*

PHOCA, φώκη, nomen piscis *Cetacei,* vulgo *Vitulus marinus* dicti, cujus descriptio cum usu in cibis & Medicina habetur apud Aldrov. *l. 1 de Cetis c. 10.* Meminit & Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 31, & 37. L. 10 de S. Fac. §. Coagulum, & l. 1 de C. M. S. L. c. 2 in fin.*

PHOCÆNA, φώκαινα, est etiam nomen piscis *Cetacei,* qui alias *Tursio,* item *Porcus marinus* dicitur, ad *Delphinos* pertinens, cujus historiam cum usu in cibis & Medicina vide apud Aldrov. *d. l. c. 8.* Ejus Anatomen vide *in Eph. N. Cur. A. III, O. 20.*

PHODES, *Phoides,* φῶδες, φωΐδες, idem, quod φαύσιγγες. Vide supra *Phausinges.* Legitur apud Hipp. *Coac. t. 318.*

PHOENICINOS, φοινίκινος, Lat. *puniceus,* color dicitur rutilus, qui & *Phœniceus* vocatur, & habet exuperantiam ruboris, qualis est color fructuum palmæ arboris non admodum sole incoctorum. Elephantiasis quoque vocatur νόσος φοινικίνη, *morbus Phœnicius,* vel quia in *Phœnicia* aliisque orientalibus regionibus grassatur, vel a colore rutilante. Hipp. *l. 2 Prorrhet. in fin.* Vide Foës. *p. 663.* Est & nomen Emplastri φοινίκινον, quod alias *Diachalcitis,* aut *Diapalma* in Dispensatoriis vocatur. Gorr. *in def.*

PHOENICITES, φοινικίτης, lapis dicitur a figura, quam habet similem fructui palmæ. Dioscor. vocavit ἰουδαϊκὸν, *l. 5, c. 155.*

PHOENICOPTERUS, φοινικόπτερος, nomen avis est, passim in antiquis scriptoribus occurrens, sed qualem proprie significet, nondum expeditum est. Imprimis linguam ejus & cerebellum in deliciis fuisse ex Martiale & Lampridio constat. Legatur de hac Aldrovand. *l. 20 Ornithol. cap. 4.* Bruyerin. *de re cibar. l. 15, c. 45.* Meminit & Celsus inter medii valoris alimenta referens, *lib. 4, cap. 18.*

PHOENICUROS, φοινίκουρος, vide *Ruticilla.*

PHOENIGMUS, φοινιγμὸς, Latine *Rubificatio, Rubefactio,* est; ruboris per medicamenta in cute excitatio, Cutis rubor. Pertinet huc *Dropax* & *Sinapismus.* Meminit Galen. *l. 7 meth. med. c. 4.* Ipsa medicamenta quoque vocantur φοινιγμοὶ. Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 4, s. 9, part. 2, c. unic.* Alias *Rubificatio* quoque dicitur de *Rubedine* producta in processu lapidis Philosophici, *Th. Chym. Vol. II, p. 302. seq. III, p. 41, 289; IV, p. 552. &c.*

PHOENIX, φοῖνιξ, æquivocum est. Vel enim significat *Palmam* arborem, de qua superius in PA: Vel etiam aliam plantam arvensem loliaceam. Gorr. Vel avem significat, num veram, an fabulosam, non est hujus loci dirimere. Legatur de hac Aldrov. *l. 12 Ornith. c. 28.* Vel est nomen Collyri τραχωματικοῦ, apud Aetium Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7.* ubi *Phœnix Apollonii* vocatur. Vel Spagyricis dicitur *Phœnix* quinta ignis essentia, vel *Lapis Philosophicus* celebratissimus. Ruland. & Iohns. Adde *Theatr. Ch. Vol. IV, p. 447; & Vol. V, p. 401.*

PHOITAO, φοιτάω, apud Hippocr. significat *prodire,* egredi. Dicitur de Vrina, *lib. 7. Epid. LV, 19.*

PHOLCOS, φολκὸς, dicitur Lat. *Strabo,* qui laborat *Strabismo,* sive obliqua oculorum est acies. Vide *Strabismus.* Gorr.

PHOLETER, φωλητὴρ, qui se abscondit, *Latebricola,* qui libenter latitat, amans solitudinis, a φωλεὸς, *latibulum,* lustrum. Hinc verbum φωλεύω, *occulto,* Linden. *Ex. XI, §. 155.* Pertinet ad Melancholiæ species.

PHOLIS, φολὶς, *squamam* significat. Hinc φολὶς χαλκοῦ, *squama* æris. Hipp. *l. de Visu III, 8.* Erot. *On. p. 120.* idem, quod λεπὶς.

PHOLLICODES, φολλικώδης, significat *fungosum, laxum.* Legitur & φολλιδώδες, quamvis fortassis mendose. Vsurpatur de tumoribus, & habitu corporis laxiori, *l. 4. Epid. XI, 5; XIX, 11.* Vide Foës. *p. 664.* Conf. omnino Erotianus.

PHONASCI, φωνάσκοι, dicebantur olim ii, qui vocis exercitio magno utuntur, uti sunt tragœdi, comœdi, præcones. Gorr. Forest. *libr. 15 Obs. 32.*

PHONE, φωνὴ, Latine *Vox* dicitur, estque effectus vocalium instrumentorum, quæ sunt larinx, hoc est, principium asperæ arteriæ cum suis cartilaginibus

ginibus & musculis ad eas pertinentibus. Describi potest, quod sit sonus animalis a glottide ex percussione respirati aëris ad animi conceptus explicandos productus. In homine *vox* illa est articulata, & dicitur *sermo*, loquela, oratio, Græce λόγος. De *voce*, & instrumentis ad *vocem* pertinentibus, scripserunt Gal. *de voc. instr. dissect.* Aquapend. *de Voce.* Adde Barth. *l. 2. Anat. cap. 11* aliique. De *Vocum* differentiis vide etiam Foës. *p. 672. seq.*

PHONOS, φόνος, communiter *cædem*, vel *homicidium* significat, ut & sanguinem cæde profusum, aut cadaver: in qua posteriori significatione acceptum legitur apud Hippocr. *l. 2 de morb. LXXI, 9;* Iung. Linden. *Ex. XIV, §. 131.* φονικώτατοι πυρετοὶ, febres maxime lethales leguntur. *l. de Crisib. II, 5.* Foës. *pag. 664.*

PHORA, φορά. Vide *Latio.*

PHORBE, φορβὴ, *pabulum* significat. Vide supra *Pabulum.* Legitur apud Hipp. *l. de superfœt. XIII, 3,* a verbo φέρβω, pasco. Foës. *p. 665.*

PHORGANODES, φοργανώδης, *laxum & apertum* significat, diciturque de orificio uteri aperto & ad conceptum idoneo, Hippocr. *l. 2 de morb. mul. LVII, 9,* ubi ab aliis legitur φορχνιώδες. Vide Foës. *d. l.*

PHORIMOS, φόριμος, epitheton est Aluminis, quod alias *Alumen Rochæ* in Offic. dicitur. Gorr.

PHORINE, φορίνη, *cutem*, vel *corium* significat, diciturque de pelle suilla, apud Hippocr. *4 de R. V. I. A. t. 102.*

PHOROS, φορὸς, Lat. *ferax*, *fertilis* dicitur, usurpaturque de fœmina ad conceptionem prona, Hipp. *l. 1 de morb. mul. XXI, 20.*

PHORTICOS, φορτικὸς, vocatur homo gravis, *molestus*, *odiosus.* Hipp. *l. de Medico I, 29.* Dicitur quoque de aliis rebus *onerosis. d. l. III, 2; IV, 9.*

PHORYNO, *Phorysso*, & *Phoryo*, φορύνω, φορύσσω, φορύω, idem, quod φύρω, φυράω, *subigo*, misceo, macero. Legitur apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. C. 5 & l. de Sterilib. XI, 36.* Vide Foës. *d. l.*

PHOS, φῶς. Vide *Lumen*, *Lux.* Φῶς quoque dicitur circulus subniger, qui papillam ambit. Et Oribasius scribit medium transversariorum, quæ in Nilei machinamento sunt, vocari φῶς, quod alias *Plinthium* appellatur, Gorræus.

PHOSPHOROS, φωσφόρος, Latine *Lucifer*, terminus alias Astronomicus, notans Veneris Astrum ante exortum solis conspicuum, quemadmodum idem dicitur *Hesperus*, quando occasum solis sequitur. Est vero etiam nomen *Collyrii*, quod alias *Diacrocu* dicitur, & describitur a Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7;* & Ægin. *l. 7, c. 16.* vide *Diacrocu.* Proprie & in genere *Phosphorus* illud vocatur corpus, quod interna & substantiali luce gaudet. Ita sol potiori jure dici potest *Phosphorus*, luminis & diei effector. Possidet in se lucem, & lumen generat per radios. Hermetici vero hoc nomine exornant corpus artificio paratum lucidum in sese, luminosum etiam, *Luminarem Magnetem* dictum, luminis in aëre tractorem & ad tempus aliquod conservatorem. Dicitur & cum additione *Phosphorus Smaragdinus.* Hujus naturam imitari dicitur *Lapis Bononiensis*, de quibus omnibus præter alios ex professo scripsit VVittebergæ Dn. Georg. Casp. Kirchmeier Prof. P. *tract. de Phosphoro*, *natura Lucis & Igne.* Passim etiam in aliis Autoribus ejus fit mentio. Ex novissimis Dn. Comierius Theol. & Mathemat. Paris. de *Phosphoris* eorumque secreta præparatione tractatum scripsisse legitur *in Act. Erud. Lips. 1684.* Vide etiam: *Noctiluca.* Phosphori præparationes varias descriptas exhibet etiam. D. Iunken *in Lex. suo Chym. Pharm. Part. I, p. 183. seqq.*

PHOXINUS, φοξινὸς, nomen *pisciculi fluviatilis*, ad *Fundulos & Cobitas* pertinentis, cujus mentio fit apud Aldrov. *l. 5 de pisc. c. 10, & 32.* Duæ enim species recensentur: *Levis & squamosus.* Iul. Alex. *Mordilapides* vocat *l. 15 Sal. c. 7.*

PHOXOS, φοξὸς, dicitur is, qui p. n. *acuminato & fastigiato* est *capite*, ita ut utrinque depressæ appareant frontis eminentiæ, aut etiam occipitis, Gal *l. de Ossib. c. 1; l. 9 de Vs. P. c. 17, & c. 1. in 6. Epid. t. 3.* Vid. Foës. *pag. 664.* Iul. Alex. *l. 3 Sal. c. 4.* C. Hofm. *in Gal. de V. P. n. 693. seq.*

PHRAGMOS, φραγμὸς, dicitur ab Anatomicis totus dentium ordo atque acies, Gorr. Lat. *Sepes.* Linden. *Med. Phys. l. 2, c. 13, §. 24.*

PHRASIUM viride, id est, *Flos æris.* Ruland. & Iohns.

PHRAZO, φράζω, Lat. *significo*, denuncio, indico. Dicitur de signis futurum aliquod indicantibus, Hipp. *2 aph. 5*, idem, quod σημαίνω. Vide Dieter. *n. 907.*

PHRENES, φρένες, Lat. *Præcordia.* Hipp. & aliis antiquis medicis vocabatur *Diaphragma*, teste Erotiano, de quo in lit. DI. Vide Diet. *n. 928.* Vnde & venæ ad illud excurrentes dictæ sunt *Venæ Phrenicæ*, Barthol. *libell. 1, c. 5.* Arteria *Phrenica*, *libell. 2, c. 5.* h. e. *Diaphragmatica.*

PHRENITIS, φρενῖτις, φρενιτίασις, licet generali etymi significatione omnem mentis emotionem videatur denotare, usus tamen apud veteres & recentiores obtinuit, ut saltem vocabulum hoc acciperetur de delirio continuo cum febre acuta, & inflammatione interna cerebri & meningum ejus conjuncto. Gal. *c. 1 ad l. 1 Prorrh. t. 1.* Hinc & Celsus *l. 2, c. 1, insaniam febricitantium* vocavit. Poterit vero ita accuratius definiri: *Phrenitis* est delirium perpetuum vehementius cum febre acuta, pervigilio, furore, risu, clamoribus, aliisque vehementioribus symptomatibus, pro majori videlicet minorive causæ morbificæ benignitate, aut malignitate, proveniens ab inflammatione meningum cerebri per sanguinis acrioris & ichorescentis effervescentiam immoderatam & impetu osiorem

rem ejus affluxum, cum impedito refluxu & stagnatione oborta, spiritum quoque animalem in substantia cerebri incendente & tumultuarie agitante. Quod si vero cerebrum ejusque meninges per consensum saltem afficiatur παραφρενῖτις, Latine etiam *Paraphrenitis* a plerisque dici solet; quamvis non semper observatum fuerit, uti patet ex Gal. *l.5 de L. A. c.4*, ubi agitur de *Phrenitide* ex inflammatione Diaphragmatis. Plura & accuratiora de hoc affectu videantur apud VVillis *tr. An. Brut. P. II, c.10.* A Latinis quoque introductum est vocabulum *Phrenesis*, quasi sit Gr. φρένησις. Videatur Dieter. *n.909.*

PHRICE, φρίκη. Vide *Horror.* Φρικώδεες πυρετοὶ, *febris horrificæ*, sive cum horrore invadentes, *l.1. Epid. f.1, t.23.* Foës. *pag. 667.* C. Rejes *C. El. q. 68, n.11.* Vide *Querquera.*

PHRONESIS, φρόνησις, proprie *prudentiam* significat. Sumitur tamen ab Hipp. pro sentiendi virtute, vel *sensu*, potissimum tactus. Hipp. *l. de morb. sacr. IIX. 12.*

PHRONTIS, φροντὶς. Vide *Cura.*

PHRYCTE, φρυκτή, Lat. *Fricta* simpliciter, & intelligitur *Resina Colophonia*, ad differentiam liquidæ sive *humidæ*, quæ ὑγρὰ dicitur. *Fricta* vero vocatur, quod torreatur, aut uratur, ut docet Dioscor. *l.1, c.93.* Meminit vero φρυκτῆς Gal. *l.2 de C. M. S. L. c.2.* Adde Foës. *p. 668.*

PHRYGANON, φρύγανον, significat *sarmentum*, *virgultum aridum*, vel surculum exuccum. Vnde & *Cremia* dicuntur, quasi ad cremandum apta. Occurrit apud Hipp. *lib.1 de morb. mul. XCIII, 11, 15, 16.* Vide Foës. *p. 667.*

PHRYGIVS, φρύγιος, vocatur Lapis quidam, in Phrygia & Cappadocia occurrens, vel gleba pumicosa, pallida, modice gravis, non solida, intercedentibus albis segmentis. Aliqui pro *Lyncurio* vendunt; alii pro *Belemnite.* Vim habet exsiccandi, adstringendi, & cicatricem inducendi. Gorr. Meminit Gal. *l.6 de San. tu. c.12 & l.9 de S. Fac. §. Phrygius.* Dioscor. *l.5, c.141.* Chiocc. *Mus. Calceol. f.3, p. 385.* Crudum esse acerrimum; ignitum vero dare præsentaneum oculis remedium, scribitur *in Theatr. Chym. Vol. I, pag. 87.*

PHRYNOS, φρῦνος, vide *Rubeta.*

PHTHARTICOS, φθαρτικὸς, idem, quod δηλητήριος, *deleterius*, lethalis, φθοροποιὸς; Diciturque de venenis *deleteriis*, eorumque facultatibus, Gal. *l.5 de S Fac. c.18. in fin.* Cui opponitur ἀλεξιτήριος, Gorr.

PHTHEINAS, φθεινὰς, dicitur de *morbo tabifico*, qui tabem excitat. Hipp. *l. de Glandul. X, 1.* idem, quod φθινώδης, , de quo. p.p.

PHTHEIRIASIS, φθειρίασις, *morbus pedicularis.* Vide *Pediculus.*

PHTHENXIS, φθέγξις, Lat. *Loquela*, a φθέγγομαι, *loquor.* Nomen occurrit apud Hippocr. *l.2. Epid. f. VI, 11.* Verbum *5 aph. 5.* φθεγγώδης διάθεσις dicitur Hipp. *periculosus affectus* multorum sermonibus illustris, vel clamoribus, aut ejulatu plenus, *l. Præception. VI, 14.* Adde Foës. *pag. 653.* Diet. *n. 892.*

PHTHINODES, φθινώδης, *Tabidus*, Lat. dicitur a verbo φθίνω, *tabesco.* Vsurpatur de ægris, & de morbis tabem conjunctam habentibus. Vide Foës. *p. 654.* Dieter. *n. 895. seq.*

PHTHINOPORON, φθινόπωρον. Vide *Autumnus.* Dieter. *n. 893.*

PHTHISICVS, φθισικὸς, idem, quod φθινώδης. Vide *Phthinodes*, *Phthisis.*

PHTHISIS, φθίσις, Latine *Tabes* dicitur, accipiturque communiter, vel late pro omni corporis, aut partis extenuatione, macritudine & consumtione, & ita coincidit cum vocab. *Atrophia.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Vel proprie & stricte φθίσις vocatur corporis *tabes & consumtio* colliquativa cum tussi, sputo purulento, aliisque symptomatibus, proveniens ab ulcere pulmonum, vel etiam alterius visceris nobilioris sanguinei, sanguinis dispositionem ulcerosam & lixiviosam supponente. Legantur, præter veteres, ex recentioribus VVillis *Pharmac. Rat. P. II, f.1, c.6.* Sylv. *Pr. Med. l.4, tr.4.* Christ. Benettus *Theat. Tabid.* Barbette *l.3. P. M. c.2.* Dicitur & φθόη. In hujus causa, ex acido præternaturali deducenda, hodieque nonnullus Doctores sibimetipsis & aliis imponere, & ex falsa hypothesi ægris acria & alcalica commendare, cum præsentissimo vitæ periculo, remedia, docuit experientia. Ægri hoc morbo correpti dicuntur *Phthisici.* φθίσις quoque dicitur pupillæ affectus, cum hæc angustior, hebetior & obscurior rugosiorque evasit. Tunc autem majora, quam sunt, apparent ea, quæ videntur propter pupillæ angustiam. Caussa hujus mali densatio, quam siccitas potius parit, quam aliud quid. Differt ἀπὸ τῆς ἀτροφίας, quod hæc oculi totius sit, illa pupillæ tantum imminutio. Gorr.

PHTHOE, φθόη, idem, quod φθίσις, Dieter. *n.898.* Legitur apud Hipp. *7 aph. 78.*

PHTHOIS, φθόϊς, *pastillus*, *placenta* dicitur Græcis, contracte φθοῖς: Legitur apud Hipp. *in Spur. ad l.1 de morb. mul. III, 11, 26, 30; l.2, LXXXIIX. 9, 10.* Inde Diminutivum φθοΐσκος, *pastillus*, *trochiscus*, quod legitur *d. l.1. LXXX, 8; C. 45, & l.2, LXXXVII, 3;* adde Foës. *p. 655. seq.*

PHTHORA, φθορὰ, generaliter *corruptionem* significat; Hippocrati vero idem, quod ἀποφθορὰ & *abortum*, hoc est, fœtus imperfecti ejectionem denotat. Vide *Abortus.*

PHTHORIOS, φθόριος, dicitur de medicamentis abortum sive φθορὰν promoventibus: Alio nomine *Ecbolia*, ἐκβόλια, dicuntur. Gorr. Castell.

PHTHOROPOEOS, φθοροποιὸς, idem, quod φθαρ-

φθαρτικὸς, *deleterius.* Vide *Phthartícos.* Adde Iul. Alex. *Not. in Gal. l. 2 de Antidot. p. 738.*

PHYSCA, φύσκα, videtur reſpondere Latino *Poſca*, ſi Æginetæ deſcriptionem attendimus; ſiquidem ex aceto & aqua paratur. Ab Aëtio tamen potus ita dicitur, in quo ebur aliquandiu maceratum ceræ inſtar emolleſcit, ut flexile in quodcunque opus tractetur, *l. 3, c. 80, 81.* citante Gorræo.

PHYCIS, *Phycen*, φυκὶς, φυκὴν, nomen *piſcis ſaxatilis*, de quo vide Aldrov. *l. 1 de piſc. c. 8.* adde Lind. *Ex. V, §. 36.*

PHYCOTYCHE, φυκοτύχη, nomen eſt Emplaſtri, ad omnia ulcera, præſertim in ano vel ſede, commodi, apud Aëtium, notante Gorræo.

PHYGETHLON, φύγεθλον, Vide *Panus.*

PHYLACTERIOS, φυλακτήριος, olim dicebatur amuletorum & remediorum magicorum præbitor, teſte Keuchen. *in proleg. ad Sammon. p. 68.*

PHYLLON, φύλλον. Vide *Folium.* Apud Hipp. etiam ſtrictius accipi videtur pro herbis & foliis hortenſibus condimentariis, *l. 2 de morb. XXIX, 8; XXX, 7;* adde Foëſ. *p. 668.* conf. omnino Gal. *exeg.*

PHYMA, φῦμα, Lat. *Tuberculum*, generaliter dicitur omnis tumor p. n. erumpens, præſertim in exteriori ambitu corporis, vel alicujus partis a cauſa interna proveniens. Deducitur a φύομαι, e terra naſcor. Comprehendit igitur abſceſſus, puſtulas, ulcera, &c. Vide Foëſ. *d. l.* & Dieter. *n. 911.* Stricte vero glandularum inflammationes mox erumpentes & ad ſuppurationem tendentes ſignificat. Galen. *l. 2 de art. cur. ad Glauc. c. 1* & Æginet. *l. 3, c. 12.*

PHYNON, φύνον, nomen eſt *Collyrii* apud Celſ. *l. 6, c. 9.* citante Gorræo.

PHYPELLA idem ſignificat quod Panus, nimirum tumor glandularum inflammatorius, uti ſcribit Hartmann. *in Prax. Chymiatric. Oper. in fol. p. 89*, cur vero nomen Germanicum **ohrenzwang** addiderit, rationem quoque addere debuiſſet.

PHYRAMA, φύραμα, generaliter omnem *maſſam miſtam*, & ſubactam liquoreque maceratam, a φύρω, *miſceo*, quod idem eſt ac φορύνω, de quo ſupra. Præſertim vero *farina aqua macerata* & ſubacta in panificio φύραμα dicitur. Specialiter tamen hoc quoque nomine venit genus quoddam *Ammoniaci thymiamatis*, ita dictum, quod cum terra, arenis & calculis miſtum ſit. Gorræus.

PHYSA, *Phyſodes*, φύσα ἡ φύση, φυσώδης. Vide *Flatus.* φύσα ſignificat etiam apud Hipp. follem, cujus uſum in volvuli curatione commendavit *l. 3 de Morb.* vide Foëſ. *in not. ad illum locum n. 27.*

PHYSEMA, φύσημα, φύσησις, præter communem ſignificationem, qua idem fere notat, quod φύσα, *flatum*, inflationem, tumorem flatulentum, peculiariter quoque hoc vocabulum tribuitur *reſinæ piceæ*, quæ πιτυίνη vocatur a Gal. *l. 1 de C. M. P. G. c. 12; l. 2, c. 3 & 10; l. 3 c. 4; l. 7, c. 3.* Adde Iul. Alex. *in not. ad Gal. d. l. 2, c. 3.*

PHYSETER, φυσητὴρ, φυσητὴρ, ſignificat *Follem:* Vide *Follis.* φυσητῆρες ὀστινοὶ oſſea ſufflatoria dicuntur, apud Herodotum, quibus Scythæ uſi ſunt immittentes genitalibus equarum ad inflandos earum uteros, ut ea compreſſione ubera uberiorem præberent lactis copiam. Charlton. *Oecon. Anim. Ex. III, §. 9.*

PHYSICA, φυσικὴ, quid ſignificet, ex Philoſophicis patet, videlicet eam ſcientiam, quæ corporis naturalis, qua naturalis, eſſentiam, cauſas & affectiones explicat. Hinc & *Phyſicus* dicitur Philoſophus naturalis, Gal. *in pr. com. ad Hipp. de nat. hum.* qui nullum naturæ opus velit intactum relinquere. *l. 11 de V. P. c. 18 princ.* Nihilominus uſus quoque obtinuit, ut & Medici vocentur *Phyſici*, quatenus omnia in naturæ utilitatem dirigere debent. Vide *Poliater.*

PHYSICA remedia Octavio Horatio, quæ ſine manifeſta ratione proſunt, Scholiaſt. *ad marg. l. 1, c. 27.*

PHYSIGRA, φύσιγξ, vocatur *caulium exortus*, & maxime pars ejus concava. Gal. *in Exeg. Voc. Hipp.* Erot. *On. p. 108. b.* Gorr.

PHYSINX, φύσιγξ, *fiſtulam*, vel canalem concavum ſignificat, caulem cavum, vel *ſcapum.* Hipp. aliquoties uſus *l. de fiſtul. II, 1, 2, 7, 8.* vide Foëſ. *p. 670.*

PHYSIOGNOMIA, φυσιογνωμία, dicitur ars, quæ de hominis natura judicat ex externo habitu corporis. Vnde & illa ſigna, ex vultu & facie deſumta, vocantur *Phyſiognomica.* Hanc artem integro volumine expoſuit Ioh. Bapt. Porta *l. de humana Phyſiognomia.* Huic arti nimium attribuiſſe Paracelſum, paſſim ex illius ſcriptis conſtat; quemadmodum & Crollium *de ſignaturis.* Enim vero licet non penitus rejicienda videatur, quam & Galen. aliquoties commendavit, v. g. *l. 2 de Temp. c. 6, l. 5 de Hipp. & Pl. decr. c. 5; l. quod an. mor. ſeq. temp. corp. c. 7*, in multis tamen quoque eſſe fallacem, experientia ſatis ſuperque hactenus docuit.

PHYSIOLOGIA, φυσιολογία, ἡ φυσιολογικὴ, vel idem eſt, quod Phyſica, vel ſpecialiter in Medicina ea dicitur pars miniſtra, quæ explicat tres res ſecundum naturam, puta ſanitatem, cauſas ejus, & accidentia, in rebus naturalibus corporis humani fundatas. Videantur paſſim Inſtitutioniſtæ recentiores, & in ſpecie *Dogmata Noſtra Part. I, p. I, p. 13 ſeqq.*

PHYSIS, φύσις. Vide *Natura.*

PHYSOCELE, φυσοκήλη, idem, quod *Pneumatocele*, de quo paulo inferius.

PHYSTE, φύστη, dicitur *maſſa non ſubacta*, ſaltem nonnihil irrigata, nondum vero exacte intrita, aut non multum ſubacta. Linden. *Ex. XVI, §. 153.*

PHYTALIA, φυταλία, vocatur *poſtrema hyemis pars*, ſic dicta a veteribus, quod eo tempore inſitiones optime fierent. At φυταλιὰ locus eſt vitibus, aliisque arboribus conſitus apud Hom. Gorr.

PHY-

PHYTANE, φυτάνη, vocatur Hipp. *plantandi* vel ferendi *tempus*. Galen. *in Expos. voc.*

PHYTEVTERION, φυτευτήριον, *plantarium*, vel surculorum in terram plantatorum congeriem significat. Legitur apud Hipp. *de nat. puer. XXIV, 1; XXV, 2, 11.* Foës. *p. 671.*

PHYTICE, φυτική, vocatur *anima vegetativa*, & quæ cum brutis nobis communis est, C. Hofm. *Com. in Gal. de V. P. n. 1144.*

PHYTOLOGIA, φυτολογία, Schrödero dicitur pars Pharmacologiæ, quæ agit de vegetabilibus & plantis, *l. 4 in princip* φυτὸν enim *plantam* significat.

PHYTOMINERALIA vocat Andr. Cassius *de Auro c. VI, p. 67*, succinum, corallia, ligna lapidescentia ex incongrua componendi voces licentia.

PHYXIMOS, φύξιμος, quasi φεύξιμος, *qui effugi* vel *vitari potest*. Vsurpatur ab Hipp. de morbo benigno & ad salutem vergente, *l. de intern. aff. II, 9.* Sumitur & active de eo, quod mala fugare potest. Φεύξιμος βωμὸς, *ara salutis*, vel *asylum*, ad quam confugitur securitatis gratia. Foës. *pag. 669.*

PIA *mater* dicitur membrana tenuior, μήνιγξ, cerebrum immediate involvens, ad differentiam exterioris & crassioris, quæ dura dicitur. Vide *Durus Mater.*

PIALOS, πίαλος, aut πιαλέος, *pinguis*. Hipp. *l. 2 de morb. mul. XXV, 11.*

PIANTERIA, πιαντήρια, dicuntur *edulia, quæ pinguefaciunt*, & obesum reddunt corpus. Hippocr. *l. de L. I. hom. XL, 2*; a verbo πιάνω *pinguefacere*: quod legitur *l. 1 de morb. mul. LXXVII, 2.* adde Foës. *p 506.*

PIAR, πίαρ, *pingue*, vel *pinguedinem* significat, idem, quod πίερον, aut πιερὸν. Legitur apud Hippocr. *l. de nat. puer. XXI, 7; XXXIII, 7; l. 2 de morb. mul. LXXXV, 14; l. de Vlcer. XI, 3.* Foës. *dict. loc.*

PIATTONES ex Italico idiomate in Latinum translati vocantur pediculi inguinum, vel pubis latiusculi & plani in cute hærentes, quemadmodum & aliquando sub axillis, & oculorum ciliis. Legitur in Marcell Cumani *Observationibus* apud I. H. Velschium *in Sylloge Consil. & Observ. Med. Cent. I, Obs. 80, p. m. 80.* Vide *Pediculus.*

PICA, κίσσα, κίττα, æquivocum est. Primo significat avem, e corvino vel cornicum genere, cujus historiam & varias species cum usu vide apud Aldrov. *l. 12 Ornith. c. 11, seqq.* Schröder. *l. 5, cl. 2, n. 68.* Deinde est nomen morbi, qui & *Malacia*, μαλακία, item *Picatio*, κίττωσις, dicitur, estque appetitus depravatus & vitiosus rerum ad nutritionem ineptarum, aut certe incongruarum, vel quoad quantitatem, vel qualitatem, cum languore, anxietate & quandoque deliquio animi, proveniens a miasmate quodam inexplicabili, fermentum ventriculi & nervosas partes afficiente. Affectus fœminis, præsertim gravidis, familiaris. Rarissime masculos quoque infestat. Appetuntur vero varia, acida, acerba, acria, terra, testæ, creta, carbones, imo & aranei, panni veteres, putria coria, & alia a natura alias aliena & exosa. Vide Dieter. *num. 113.* Eph. N. Cur. *A. II, Obs. 209.* Rarissima legitur *Picæ* species, qua mulier quædam in Anglia laborabat, excipiens ventum ore aperto e follibus inversis propria manu motis impulsum in Henr. Oldenburg. *Act. Philos. An. 1667. m. Novembr.* Viros pro gravidis uxoribus hoc affectu laborasse legitur *d. l. Obs. 215.* C. Rejes *C. El. q. 50, n. 5.* Helmontius quidem ad uterum referre conatur, *l. de Magn. vuln. cur. n. 162*, sed quomodo causa hæc in viros cadet, qui hoc quoque morbo laborant?

PICACISMVS, vide *Picatio, Dropax.*

PICANS dicitur vinum, quod gustui singularem suavitatem infert, & adumbrata velut imagine formam excellentem exprimit. Plerumque cum recenti & dulci conjungitur. Legitur aliquoties apud Bernardin. Casum *de Aliment. cap. 28, p. 109 seqq.* Dicitur & *Mordax* Andr. Chiocc. *quæst. Philos. & Med. l. 1, q. 4, p. m. 41.*

PICATIO homonymum est apud Latinos. Vel enim idem significat, quod *Pica*, πίττωσις, Gal. *l. 1 de sympt. caus. c. 3 & 7.* *Picaceus affectus* dicitur, Rejes *d. l.* Vel est nomen remedii, Gr. πίττωσις dicti, estque species dropacis. Vide *Dropax*. Dicitur & *Picacismus*. Schenk. *synt. comp. & præscr. med. p. 271, 274. seq.* Vnde & illi, qui adhibent πιττωταὶ, *picatores* vocantur, Gal. *l. 7 meth. med. cap. 7.* Adhibetur ad atrophiam tollendam *d. l. & l. 14, c. 16.* Ceratum διαπίσσης πισσηρὸν sive *picatum* vocat, *c. 1 de fract. t. 21.* Adde Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 4, s. 9, p. 2, c. unic.*

PICERION, πικέριον, Hippocr. idem est, quod βούτυρον, *butyrum*, Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXXXIIX, 28; lib. 2 XII, 31; XIV, 14, 16.* Foës. *pag. 507.* & Erotianus.

PICOTA dicitur ægritudo consistens in pustulis minoribus rubri coloris, vocatur & *Sarrampio*. Vital. *de Furno Medic. c. 264 fin.*

PICROCHOLOS, πικρόχολος, Hipp. dicitur *homo amara bile abundans*, *2 de R. V. I. A. t. 29*, & alibi. Vide Foës. *d. l.* Transfertur vero etiam ad iracundos, qui iram gravem fovent, qui & πικροὶ, *amarulenti*, & ὀξύθυμοι vocantur, Hipp. *d. l. t. 44.* Πικρόχολοι τὰ ἄνω sunt illi apud Hipp. qui in superioribus partibus, puta in ventriculo, bilem coacervant, & quibus inediam molestissimam esse scripsit, *d. l. t. 29.* Gal. *in com. ad h. l.* pro cachecticis vel qui mali habitus sunt, usurpari monet Erotianus & picrocholos, hinc iracundos esse & facile commoveri.

PICROS, πικρὸς. Vide *Amarus. Picrocholos. Hiera.* Aliquando etiam pro *acri* sumitur. Ita πικρὸν piper dicitur, & πικρότης vini non ejus amaritudinem, sed acrimoniam denotat. Linden. *Ex. X, §. 116.*

PICTONIVS, PICTAVIENSIS, dicitur esse epitheton

theton Riolani dolorum spuriorum Colicam æmulantium & potius peritonæum cæterasque membranas abdominis partibus obtensas obsidentium & excruciantium, Luc. Tozz. *Med. Pract. Part. II, p.m.111.*

PICVS, πελεκᾶν, ξυλοκόπος, δρυκόπος, nomen avis, quæ arbores rostro tundit & perforat; cujus historiam, species, & usum in cibo tradit Aldr. *l. 12 Ornith. c. 30.*

PIEIROS, πίειρος, ἢ πίερος, *pinguis.* Legitur de facultate, Hippocr. *l. de nat. puer. XXIII, 22; XXXIII, 2,3.*

PIESMA, πίεσμα, dicitur *retrimentum* quodlibet post expressionem relictum. Dicitur & ἐκπίεσμα. Gal. *l. 2 de C. M. S. L. c. 2; l. 1 c. 8; l. 3, c. 1; l. 13 M. M. c. 15.* Iul. Alex. *in not. ad h. l.* Vocatur alias & ἀπόθλιμμα. Adde Foës. *p. 506.*

PIESTER, πιεστήρ, πιεστήριον. Vide *Prælum.*

PIESTRON, πίεστρον, vocatur *Instrumentum Chirurgicum,* quo usus Hipp. ad contundenda ossa capitis in extrahendo fœtu mortuo. Latine *Pressorium* aut *Contusorium* redditur ab Interpretibus. Legitur *l. 1 de morb. mul. XCVI, 4.* Dicitur alias ἐμβρυοθλάστης. Gal. *in Ex. Voc. Hipp.* Adde Foës. *p. 507.* Vide *Embryothlastes.*

PIETAS, εὐσέβεια, caput virtutum, & anima Medicinæ merito habetur. Linden. *Ex. II, §. 17.* Rectissime vero negavit Gal. veram *pietatem* consistere in hecatombis sacrificandis, aut aliis pretiosis suffumigiis; sed in notitia propria & eruditione aliorum, quid sit vera sapientia, bonitas, &c. *l. 3 de V. P. c. 10.* Clarius expressit laud. Lind. *Ex. III, §. 8.* *Pietatis* exercitium consistit cum in vero cultu Dei, tum in fideli executione muneris suscepti. Et per hanc Medici se Deo gratos, hominibus charos, actisque operibus prosperos, inclytos, opulentos beatos reddunt, *§. 3.*

PIGMENTARIVS, μυροπώλης, μυρεψὸς, *unguentorum institor,* qui unguenta vendit, Rhod. *ad Scribon. num. 22.* *Pigmenta* enim inter medicamenta habentur.

PIGMENTVM, potio ex melle, vino, & pulvere calidarum rerum, cum adjurationibus propinata. Tagault. *l. 1, c. 4.*

PIGRITIA, *Piger,* ἀργία, ἀργὸς, vide *Ignavia Argos.*

PILA, σφαῖρα, *globulum lusorium* notat, ad corporis exercitia ludicra pertinet, de quo exercitio Galen. integrum conscripsit libellum, de parvæ *pilæ* exercitio inscriptum. In specie & oculis conferre docet ex Galen. Linden. *Ex. VI, §. 48.* *Pilæ* quoque vocantur globuli plumbei, qui vi ignis e tormentis exploduntur. *Pilæ* porro dicuntur vasa, vel lignea, in quibus veteres frumenta contundebant. Rhod. *ad Scribon. n. 74;* vel Pharmacevtica, lapidea, fictilia, ænea, in quibus semina & nuclei teruntur, aliaque diversi generis subiguntur & miscentur, quæ hodieque sub mortariis comprehenduntur. VVeker. *Ant. Gen. l. 3, c. 49.* *Pilam* aliquando pro *Pilula* usurpari testatur Keuchen. *ad Samon p. 121.*

PILARELLA, idem, quod *Pelada.* Forest. *loc. ibidem citat.* Vide *Pilada.*

PILARIS *morbus,* vide *Trichiasis.*

PILETOS, πιλητὸς, dicitur *ex lana, vel pilo coagmentatus.* Dicitur de amiculis, quæ vocantur πιλητὰ κτήματα, apud Gal. *l. 1 de V. P. c. 13.*

PILEVS, πῖλος, πίλημα, *Pileolus,* πίλιον quid sit, notum est. Pertinent quoque ad Pharmacevtica, *pilei delicati* ἁπαλὰ πιλήματα. Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.* vide *Cucupha.* Anatomici quoque nomina *Pileus & Pileolus* tropice tribuerunt Tunicæ in fœtus capite repertæ, quæ etiam Galea, Vitta dicitur, unde & infantes sic nati Galeati, Vittati nuncupantur, de qua legi merentur Car. Drelincurtii *Emendationes de Fœtuum pileolo.* Inter Chirurgica, quoque instrumenta refertur *Pileolus* argenteus (hodieque etiam ex ligno, cera alba efformatus) undique in vertice perforatus, qui exulceratis papillis nutricum applicari solet pro lactatione commodiori. Vid. Scultet. *Arm. Chir. Part. I, Tab. XIII, fig. 7.*

PILI *Zenii,* sunt pili circa caudam leporum nascentes. Dorn. Rul. & Iohns.

PILICREPI vocabantur olim Balneatores, vel eorum ministri, qui pilis globulisve pice illitis per præfurnium in fornaculam actis, ignem excitarunt, Ant. Fumanell. *de Baln. mox. a princip.*

PILIMICTIO, τριχίασις, vide *Trichiasis.* Legitur apud Foës. *Oecon. Hipp. p. 623.* Et profecto mihi videtur hoc latinum nomen commodius, dummodo in usum magis vocaretur, quam Græcum, quod ob varias significationes obscurius est, neque legenti statim constare potest, de quo morbo pilari accipiatur.

PILOPOEETICOS, πιλοποιητικὸς, dicitur de κονίᾳ, sive *Lixivio,* quo *Coactores lanarii* utuntur, ad cogendas & parandas lanas. Πιλοποιὸς enim *Coactiliarium* vel *coactorem lanarium* significat; sive sint pilei, sive aliæ etiam vestes, ex lana villisque confectæ, quæ *Coactilia* dicuntur. Foës. *pag. 508.* Gorr. Rhod. *ad Scrib. n. 230.* C. Hofm. *in Gal. de V. P. n. 883.*

PILOS, vide *Pileus. Pilopœoticos.*

PILVLA, καταπότιον, σφαιρίον, Lat. etiam *Catapotium* est medicamentum siccum globuli formam habens, quod deglutiri debet integrum ad fallendum amarum & ingratum saporem juxta proverbium: *Pilulæ* & injuriæ non masticandæ, sed deglutiendæ sunt. Sunt vero *purgantes & alterantes Pilulæ:* quarum catalogum & historiam vide in Pharmacevticis, præsertim VVeker. *Ant. Gen. l. 1, c. 44 & Spec. l. 2, f. 38.* Morell. *Form. rem. l. 1, sect. 3, c. 5.* Schröder. *l. 2, c. 73.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l. Dispens. Norimb. & Augustan.* Sunt tamen quidam, qui *Catapotia* a *Pilulis* distin-

diſtinguunt, & illa de Bolis majoribus exponunt, teſte Rhod. *ad Scribon. n. 87.*

PILVS, θρὶξ, in caſibus obliquis, & plurali numero, per τ. τριχὸς, τρίχες, quid ſit, etiam pueris notum eſt. Controverſiam arduam: An in numerum partium recipiendi ſint *pili*, nec ne? non eſt hujus loci ventilare, quamvis non diſſimulemus, nobis magis placere affirmativam; Bartholinus vero negativam tueri conatur, *lib. 3 Anat.* ſed rationibus minus ſolidis, cum petitionem ejus, quod eſt in principio, in plerisque committere videatur. *Pili* alii ſunt congeniti, alii poſt-geniti. Dantur & *pili* præternaturales: vide *Trichiaſis*. *Pilorum* teſticulo muliebri & renibus innatorum diverſæ longitudinis e variis Autoribus meminit Rhodius *cent. III obſ.* Plura de *pilis* vide apud Barthol. *d. l.* adde Dieter. *n. 394.* vide *Thrix*. *Pilorum* formam & figuram ope Microſcopii deprehenſam vide deſcriptam in Bonetti *Medic. Septentr. l. 1 ſect. 1, c. 1, in princ.* & apud D. Goth. Bidloo *Anatom. Tab. IV Fig. 6 ſeqq.*

PILVM idem, quod *Piſtillum*: Vide *Pila*.

PIMELE, πιμελὴ, *Pinguedo*. Vide *Adeps*.

PINDO, h. e. *pilo tundo*. Keuchen. *ad Sammon. pag. 185.*

PINEALIS *Glandula*; vide *Conarium*.

PINEATVM vocatur medicamentum, quod *nucleos pini* potiſſimum, vel inſtar baſis, recipit. Ita *Confectiones pineatæ* ſunt Morſuli vel Tabellæ ex *pineis nucleis* paratæ & *Vnguentum pineatum* deſcribitur a Foreſto, *l. 2 Chir. Obſ. 9 in Schol.*

PINGVEDO, πιμελὴ, πίαρ, πῖαρον, λίπος, vide *Adeps*. Adde Bartholin. *l. 1 Anat. c. 3.* quamvis dubii adhuc ſimus, an ſuffragium noſtrum tribuere debeamus, quod inter humores retulerit, & e partium ſolidarum claſſe removere auſus ſit. *Pinguedines Officiniales*, quæ & *Axungiæ* dicuntur, vide apud Schröder. *l. 2, c. 32.* *Pinguedo mineralis* quid ſit, vide *in Theatr. Chym. Vol. IV, p. 426.* *Pinguedines* per alias *pinguedines* tolli patet ex ſmegmate, *Th. Chym. Vol. VI, p. 57.* *Pinguedinoſa* dicuntur quævis *pinguia*, Ruland. & Iohnſon. *in Lex.*

PINNA, idem, quod *Penna*, vel *Ala*, πτερύγιον, v. g. *Pinnæ* apum, aquilæ, vid. Rhod. *in Lex. Scrib.* Ita *Pinnæ* naſi vocantur *Alæ* narium, Gal. *in def.* Barthol. *l. 3 An. c. 10*, vide *Ala*. Auris quoque externæ pars ſuperior & latior nonnullis *Pinna*, aliis *Ala* vocatur. Id. *d. l. c. 9, p. 522.* *Pinna* Gr. πίννα eſt etiam ſpecies Oſtraceorum, vel Teſtaceorum, cujus deſcriptionem & uſum in cibis vide apud Aldrov. *l. 3 de Exang. c. 76.* Iunge Chiocc. *Muſ. Calc. ſ. 1, p. 46.*

PINNACVLVM in Architectonicis ſignificat acumen fornicis. Vnde VVedelius uvulam ita vocare non dubitavit *pinnaculum* fornicis gutturalis, uſumque tribuere moderandi tremulationem vocis. *Phyſiolog. Reform. c. XII, p. m. 442.*

PINNOTER eſt ſpecies parvi Cancri, quem deſcripſit Paræus *Chir. l. 24, c. 21.*

PINODES, πινώδης, *ſordidus*, idem, quod οἰσυπηρός. Dicitur enim de lana ſuccida, ſive *ſordida*. Legitur apud Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXV, 6, 7.* Alias & πινόεν vocatur, *d. loc. LXVI, 11*; & *lib. 2 de morb. XIII, 27; XII, X, 12.* Derivatur a πίνος, quod idem, ac ῥύπος *ſordes*; ſignificat vero & *vinum hordeaceum*, aut quod e ſordibus vellerum elutis conficitur. Vide Foëſ. *p. 508. ſeqq.*

PION, πίον, ſignificat apud Hipp. *pingue* & *dulce* cum in lacte, tum in ſanguine. Hipp. *l. de nat. puer. XXI, 11; l. 3 de Morb. XXV; l. de nat. mul. XXIX, 104; l. 1 de morb. mul. C. 26; l. 6 Epid. aliquoties.* Vide Foëſ. *d. l.* πίον etiam *pinguem* denotat. Dieter. *n. 685.*

PIPERINÆ *Thermæ* in Helvetia, quarum deſcriptionem legere licet apud Hildan. *Oper. p. 657 ſeqq.*

PIPISCO, πιπίσκω ſignificat *propino*, potui exhibeo. Hipp. *l. de Loc. in hom. XXXIII, 11; XXXIV, 2; XXXIIX, 9, 11 &c.*

PISCIS, ἰχθὺς: vide *Ichthys*. *Echeneis*.

PISCES beſtiales Bernar. Gordonius Belluæ marinæ *part. 7 c. 14.*

PISCIS aſellus vulgo Canis. Aquapen. *de form. fœtus c. 3, part. 1.*

PISO, idem, quod *Mortarium*. Keuchen. *ad Samon. p. 185.*

PISOLITHVS, πισόλιθος, legitur apud D. D. VVedelium inter lithontriptica *Amœn. Med. l. 1 ſect. III, c. 9, p. 186.* An fortaſſis intelliguntur *piſa lapidea*, quorum mentio fit apud Andr. Chioccum *in Muſæo Calceolar. ſect. III, p. 410.*

PISSANTHOS, πίσσανθος. Vide *Orrhopiſſe*. Lat. *Picis flos.*

PISSASPHALTOS, πισσάσφαλτος, *Piſſaphaltum* bituminis genus eſt, aut nativum, quod Epiri ad Apolloniam gignitur, ita dictum, vel quod naturaliter mixta ſit bitumini pix, ut ſcribit Plinius *l. 24 H. N. c. 7*, vel quod bitumen oleat, ut Dioſc. tradit, *l. 1 cap. 100.* Aut factitium mixtum pici bitumen, quod pro Mumia venditant, ut eſt apud Schröd. *l. 4, cl. 2, n. 396; l. 5, cl. 1, n. 23.*

PISSELÆON, πισσέλαιον, dicitur *oleum picinum*, compoſitum eſt medicamentum ex pice & oleo mixtis, Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 3* & *l. 2, cap. 1.* Dioſcor. *l. 1, cap. 9.* Verum aliis idem eſt, quod πίσσανθος, ſive *pix liquida*. Gorr. Scröder. *d. l.*

PISSE, πίσσα, latine *Pix*. Eſt fluxus ex accenſis tædis, vel pars reſinoſa ex arboribus, per ſenectutem nimia pinguedine quaſi ſtrangulatis, de qua videatur Schröder. *l. 4, cl. 2, n. 397.* Πίσσα ἡδυντή, hoc eſt *pix condita aromatibus* & ſuaveolens aliquoties legitur apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXIII, 17; CXXIII, 17, 18;* & *lib. 2 LXXXIV, 7.* Vide Foëſ. *p. 510.* Alias *pix* quoque πισσάριον vocatur, Galen. *l. 6 de C. M. S. L. c. 3.*

qui

qui *in exegesi* ex aqua & aromate coqui asserit, ἡδυντὴν πίσσαν.

PISSEROS, πισσηρὸς, epitheton Ceroti, quod ex cera, oleo rosato & pice arida componitur. Latine *Ceratum picatum*; item *Tetrapharmacum*, cujus aliquoties meminit Hipp *l. 2 de morb. mulieb. XXXIIX, 14; LVI, 17; 3 de fract. t. 3, 23; & 2 de artic. t. 47.* Adde Foës. *d. l.*

PISSOCEROS, πισσόκηρος, vocatur *crusta alveorum* & tectorium, ceræ veluti initium, estque secundum operis apum veluti fundamentum. Gorr.

PISSOSIS, πίσσωσις, vel πίττωσις. Vide *Picatio.*

PISTARE, id est, *contundere.* Rul.

PISTATIO dicitur, quando materia quædam vasi inclusa massa panis incrustatur, & coquitur. Ita paratur oleum quoddam lumbricorum, quando hi aliquandiu putrefacti una cum vase vitreo illos continente massa panis incrustantur, & coquuntur, ita in liquorem flavum crassum & oleosum facescunt, contra dolores arthriticos lancinantes externo usu laudatum, si prius filtretur. D. Etmüller. ad D. Ludov. *Pharm. p. 422.*

PISTILLUM, ὕπερος, & ὕπερον, *1 de artic. t. 15.* Vide *Hyperos*, *Cercis.*

PISTOS, πιστὸς, æquivocum est apud Græcos pro diversa derivatione. Si a πείθω & πίστις, *fides*, deducitur, significat *fidus*, fide dignus. Si vero a πίνω *bibo*, idem est ac πότιμος, *potabilis*, & dicitur de medicamentis fluidis & potabilibus. Linden. *Ex. XIII, §. 323.*

PISUM, πίσον, inter legumina pertinet, & cum fabis habet cognationem. Galen. *l. 1 de Al. fac. c. 22.* Bruyerin. *de re cibar. l. 7, c. 2.*

PITHECOIDES, πιθηκοειδὴς, *simiæ formam habens*, dicitur de animalibus *simiæ* confinibus, quæ Gal. ad Anatomicas exercitationes elegit, ut & *simias* ipsas, *l. 6 An. adm. c. 3.*

PITHEROS, πιθηρὸς, idem, quod πίηρος, id est, *pinguis.* Usurpatur ab Hipp. de terra *pingui*, *l. de A. L. & Aq. LVII, 4.*

PITHEX, πίθηξ, Lat. *Simia*, dicitur animal quadrupes, homini maxime simile, cujus descriptionem tradidit cum usu Aldr. *l. 2 de quadr. dip. vivip c. 5.*

PITTACIUM, πιττάκιον, proprie significat tabulam e pice paratam, vel pice obductam. Attribuitur vero etiam panno medico, qui medicamento illitus affecto loco imponitur. Differt latitudine majori a splenio. Occurrit apud Cels. *l. 3 c. 10.*

PITTOSIS, πίττωσις, vide *Picatio.* Et πιττωτὰ medicamenta e *pice parata* vocantur, apud Galen. & Aët.

PITUITA, φλέγμα, vide *Phlegma.* Ubi dictis hic addi potest, quod latinis scriptoribus pituita dicatur morbus gallinarum, quo alba pellicula linguam vestit extremam; quam unguibus vellere convenit, de quo Palladius *de R. R. L. 1, cap. XXVII & XXIX.*

PITUITARIA *Glandula* dicitur, quæ excrementa cerebri e ventriculis per infundibulum excipit, describitur passim ab Anatomicis, præsertim Bartholin. *Anat. l. 3, cap. 6, p. 487.* VVillis *Anat. cerebr. c. 12 &c.*

PITYINA, πιτυίνη, vide *Physema.*

PITYLISMA, πιτύλισμα, dicitur *gesticulatio manuum*, unde & verbum πιτυλίζω, *manibus gesticulor*, quod refertur inter corporis exercitia a Gal. *l. 2 de san. tu. c 10.* Deducitur a πίτυλος, quod proprie significat strepitum, vel sonum aquæ remo percussæ. Foës. *p. 510.*

PITYOCAMPE, πιτυοκάμπη, vide *Eruca.*

PITYRIASIS, *Pityron*, *Pityrodes*, πιτυρίασις, πίτυρον, πιτυρώδης, vide *Furfur.*

PIX, πίσσα, vide *Pisse.*

PLACENTA, μάζα, vide *Massa*, *Maza*, æquivocum est apud Latinos. Vel enim denotat proprie varias eduliorum species, subactas ex caseo, lacte, melle, farina, &c. de quibus Gal. *l. de bon. & mal. succ. c. 4.* Vel in Anatomicis *Placenta* appellatur rotunda illa massa, tempore graviditatis in utero occurrens, quæ infinitis acetabulis constat, & *Hepar uterinum* vocatur; cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. *l. 1, c. 36.* Harv. *de gen. anim. Addit. 5.* *Placentæ* quoque *rosaceæ* vocantur folia florum Rosarum per exsiccationem & comprehensionem cohærentia, in Officinis venalia, pro Epithemate capitis. Legitur & in Morley *Coll. Chym. Leid. cap. 363.*

PLACENTULA est diminutivum vocabuli præcedentis. *Placentulas* post fœtus exclusionem in utero relictas, sub *pseudomolarum* nomine a. Ruyschio observatas & delineatas vide sis in *Centuria Observat. Anatom. Chirurg. Obs. XXIX.* quamvis & massa cruoris coagulati quoque *Pseudomola* dici possit, *Obs. XXIX.*

PLACITIS, πλακῖτις, est species *Cadmiæ* factitiæ, in fornacibus crustrarum modo concretæ. Gorr. Vide *Cadmia.*

PLACUS, πλακοῦς, ἡ πλακόης vocatur *panis crustaceus*, placenta crustacea, siquidem Græcis πλάκες *crustæ* dicuntur. Iul. Alex. *l. 8 Sal. c. 9.*

PLADAROTES, πλαδαρότης, *affectus palpebrarum* internæ partis, in qua molliuscula corpora lævia maxime decolora oboriuntur. Galen. *l. Introd. c. 15.* Vocatur & *Morum*, de quo vocab. supra.

PLADOS, πλάδος, dicitur omnis *humiditas superflua*, quæ partem aliquam languidam & flaccidam reddit. Hipp. *l. 1 Epid. s. 2, t. 11.* adde Galen. *in com. 2 de R. V. I. A. t. 34; 3 de fract. t. 19. & alibi.* Inde & verbum πλαδᾶν, *nimio humore diffluere. l. de A. L. & Aq. XXV, 11*, & Adjectivum πλαδαρὸς, *humidus*, mollis, *laxus* præ nimio humore, & de variis rebus dici-

dicitur: de carnibus, *l. de int. aff. XLIII, 3*; de sputo, *l. 1 de morb. muliebr. XXV, 4*; de dejectionibus, *3 de R. V. I. A. t. 7*; de ulceribus, Castell. & Gorr. Aliquando & *insipidum* significat, præ nimia scil. humiditate, *l. de Vet. med. XXIV, 26; XXVII, 6, 11, 14.* adde Foës. *p. 511.* Erotianus describit adustam, fatuam & humidam corporis dispositionem, quæ carni non solidæ conveniat.

PLAGA, πληγή, Latinum accipitur late pro *omni morbo*, & stricte pro morbo externo, & vi quadam inflicto.

PLAGIOS, πλάγιος *obliquum* & ad *latus aliquod reclinatum* significat. Aliquoties legitur de situ fœtus p. n. ad partum apud Moschion. *de morb. mul. cap. 146.*

PLAGULÆ, σπλῆνες, σπληνία vocantur *Splenia*, h. e. panni lintei & pulvini, vel madefacti, vel compacti, vel cerato aliquo imbuti. Suntque firmamenta fasciarum, quæ ὑποδεσμίδες dicuntur, in fracturis, aut luxationibus, quæ os repositum & confirmatum continent, prohibentque inflammationem, Hipp. *1 de fract. t. 32 & 3 de iis, q. in medic. t. 11.* *Splenia* quoque dicuntur *linteola oblonga*, ut & Emplastra magis, quam lata fronti imposita & deligatione firmata ad mitigandum dolorem, aut alium quempiam usum, Keuchen. *ad Sam. p. 89, 90.* Legitur & in Græco σπληνίσκος *l. 2 de Morb. XIIX, 12.* Iunge Foës. *Oec. pag. 579. seq.*

PLANCUS, λειόπους. Vide *Lejopodes.*

PLANETES, πλανήτης, *errabundus*, vagus, *erro.* Usurpatur ab Hipp. de morbis, & in specie de febribus nullum certum periodorum ordinem habentibus. *3 aph. 22 & alibi.* Vide Foës. *p. 511*, & Dieter. *n. 686.* *Planetæ* alias Astronomis dicuntur stellæ, ut ex illorum scriptis addiscendum. Eorum nomina a Chymicis quoque translata esse ad metalla, patet ex horum monumentis, v. g. *Sol auro* tributus, *Luna argento*, *Venus cupro* &c. de quibus singulis in suis locis & literis propriis.

PLANIPEDES, λειόποδες, idem, quod *Planci*, vide *Lejopodes.*

PLANITIES, πεδίον, dicitur de solea, sive *planta pedis.* Vide *Pedion.*

PLANTA apud Latinos homonymon est, vel enim respondet Græco φυτὸν; vide *Phyton*; vel Græco πεδίον, vide etiam superius *Pedion.* *Planta noctis.* Arab. *Benath* vocantur asperitas, pruritus & pustulæ parvæ, quæ plerumque in frigore noctis post desudationem & obstructionem pororum cutis ex ambientis frigore oriuntur, Avic. *l. 4 fen. 7, tr. 3, cap. 10.* Iung. M. Aurel. Sever. *l. de epinyct. & roseol. p. 130.*

PLANTARIS Musculus dicitur pedem extendens, respondetque *Palmari* in manu. Bartholin. *l. 4 Anat. c. 13, p. 582.*

PLASTICUS, πλαστικὸς, id est *formans.* Ita dicitur δύναμις πλαστική, facultas, vel virtus formatrix inesse semini masculo in generationis negotio, estque nihil aliud, quam anima vegetativa, sive principium illud vitale activum, e motu intrinseco & locali resultans, ovuli fœminei corpusculum fœcundans & ex illius materia corpusculum cum suis membris & partibus efformans. Injuriam igitur fecit veteribus Blancardus, quando *in Lexico* scribere non est veritus, illam vim plasticam fuisse apud veteres asylum ignorantiæ, ita ut, quod non recte explicare poterant, vocaverint vim plasticam. Enimvero non accidentale quid per δύναμιν πλαστικὴν voluerunt intellectum, sed ipsum spiritum in aërei seminis substantia comprehensum, uti hoc egregie demonstravit ὁ θεῖος Casp. Hofm. *l. de generat. hom. cap. 1 seqq.*

PLATÆ, πλάται, idem sunt, quod ὠμοπλάται, *scapulæ*, *scoptulæ*, & legitur ap. Hipp. *l. de loc. in hom. XI, 3, seqq.* adde Foës. *p. 512.* Vide *Omoplate.*

PLATAMON, πλαταμὼν, vocatur petra e mari prominens lubrica, lævis. Galen. *in Ex. Voc. Hipp.* Foës. *d. l.*

PLATEA, Arist πελεκὰν, nomen avis fluviatilis rostro cochlearis formam habente, vide *Pelecanus.* Lang. ejus industriam laudat *l. 2, ep. 2.*

PLATIASMOS, πλατιασμὸς, Gorræo dicitur vitium oris: cum, eo nimium diducto, sermo male promitur.

PLATYOPHTHALMON, πλατυόφθαλμον, cognomen *Antimonii*, sive στίμμεως, sed fœminæ, quod proprie στίβη, dicitur. Nomen inditum, quod a mulieribus ad comparandam oculis gratiam usurpatur. Gorr.

PLATYS, πλατὺς, vide *Latus.* Πλατεῖαι quoque vocantur *Lumbrici lati.* Forest. *l. 21 Obs. 26 in Schol.*

PLATYSMA, πλάτυσμα non solum de *Lato musculo* usurpatur, vide *Latus*: Verum etiam, quicquid in latum extenditur, hoc nomine venire potest. Ita in Chirurgicis *linteum latum*, cui emplastrum illitum est, πλάτυσμα appellatur. Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 14.* Ita Aëtius *l. 9, c. 48*, *laminam ferream* vocat πλάτυσμα σιδήρου, notante Gorr.

PLATYSTERNOS, πλατύστερνος, dicitur *lato pectore præditus.* Legitur apud D. Pechlinum *Observ. Physico-Medic. l. 1, Obs. 26, 28, 32.* An vero & in antiquioribus Græcis autoribus occurrat, inquirere ob temporis angustiam haud licuit. Respondet igitur τῷ εὐρύστερνος, quod apud Hesiodum legitur.

PLAUTUS, idem, quod *Plancus*, h. e. pedes planos habens, λειόπους, Casp. Hofmann. *ad Gal. l. de V. P. n. 137.*

PLECHAS, πληχὰς, aliis & πλιχὰς. Vide *Gressura.*

PLECTANE, πλεκτάνη, *plicam*, *plexum* & complicaturam significat. Legitur apud Hipp. *l. de Venis XXI, 2*; de venis capillaribus, aut surculis minoribus. Et verbum πλεκτανοῦσθαι, h. e. *instar cirrhorum dispergi*, de venarum plexura intricata in hepate, *d. l. XXV*,

XXV, *11*; πλεκτάναι quoque dicuntur Cornua uteri. Vide *Ceraæ.* & *Polypi brachia* & cirrhi, Lat. *flagella*, quibus adhæret. Vide *Polypus*. Foës. *pag. 512*. Lind. per *amplexabula* reddidit. *Exerc. V*, §. *57*. Commode etiam *Plicæ Polonicæ*, πλεκτάνη applicari posset.

PLECTRUM, πλῆκτρον, dicitur *appendix ossis petrosi* oblonga & acuta, quæ propterea *Beleneides*, & *Graphioides* vocatur, Gorr. Bartholin. *libell. 4, c. 6.* Linguam quoque, ut & Vvulam *plectri* nomine insigniri, docet C. Hofm. *C. in Gal. de V. P. num. 447.*

PLEGE, πληγὴ, vide *Plaga*, *Ictus*.

PLEGMA, πλέγμα, *plexus*, idem, quod πλεκτάνη. Ita parastatæ variciformes, sive *corpora varicosa*, vocantur πλέγμα δικτυοειδὲς, *plexus retiformis*. Lang. *l. 2, ep. 7.*

PLEIAS, πληϊὰς, πλειὰς, & pl. *Plejades*, sidus septem stellarum dicitur in Tauro, quod alias & *Virgiliæ* Latinis dicitur: quarum stellarum occasus pro fine autumni ponitur, apud Hipp. *1 Epid. s. 1, t. 1*; & *s. 2, t. 2.* Gal. *in comm.* Foës. *p. 514*. Lind. *Ex. XI, §. 186.*

PLEMMYRA, *Plemmyris*, πλημμύρα, πλημμυρὶς, proprie significat maris *intumescentiam* ex æstu, cum affluit inundans, & accedit. Per translationem vero de *omni humorum abundantia* & excessu usurpatum ab Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 40.* & Gal. *in comm. ad d. l. t. 42.* Verbum quoque πλημμυρέω, *inundo*, legitur *l. de Sacr. Morb. XI, 9*; adde Foës. *p. 514.*

PLEMNE, πλήμνη, dicitur *rotæ modiolus*. Hipp. *2 de fract. t. 41, 46, 48*; (adde Gal. *in comm. ad h. l.*) ut & *in Mochlic. XXIII, 6.* Foës. *d. l.*

PLENNA, πλέννα, idem, quod βλέννα *mucus*, vide *Blenna*, hinc πλενναρὸι, mucosæ apud Gal. *exeg.*

PLENILUNIUM, πανσέληνος, dicitur, quando Luna Soli e diametro opposita in totum fulgida apparet, de cujus viribus differit Gal. *l. 3 de dieb. decr. c. 3 seqq.*

PLENITUDO, πλῆθος, πληθώρα, vide *Plethora*.

PLENUS, πλήρης, quid proprie significet, notum est: Opponitur enim *vacuo*, τῷ κενῷ. Per translationem vero etiam dicitur de pulsu, Gal. *l. 3 de diff. puls. c. 6.* *Plenum* etiam pro *forti*, & *plenius* pro *fortius* accipitur, Gr. ἁδροτέρως *4 aph. 9.* *Plena solutio* morbi vocatur *perfecta* ejus remissio, Lind. *Ex. VII. §. 60.*

PLEONASMOS, πλεονασμὸς, vocatur *excessus in divisione*, vel enumeratione specierum, & differentiarum, Foës. *p. 512*, quamvis & *omnem redundantiam* significet. Iul. Alex. *annot. in Gal. l. 2 de Hipp. & Pl. decr. c. 5.*

PLEONEXIA, πλεονεξία, vocatur *insatiabilis avaritia*, Medico sane indigna, de cujus vocabuli emphasi vide Alex. *Annot. in Galen. l. de dign. & cur. anim. pathem. propr. c. 9.* Vide *Aplestia*.

PLEROSIS, πλήρωσις, *repletionem* & *refectionem* significat, a verbo πληρῦσθαι, quod utramque admittit significationem. Hipp. *2 aph. 11, & 6 a. 39.* Iung. Foës. *p. 514.* Dieter. *n. 694, 695.*

PLEROTICUS, πληρωτικὸς, i. e. *replendi vim habens*. Legitur apud Diosc. Convenit interdum cum Sarcotico.

PLESMONE, πλησμονὴ, *plenitudo*, *satietas*. Diciturque potissimum de ciborum abundantia, & opponitur *fami*. Hipp. *2 aph. 4.* Significat & *repletionem*, & ita coincidit cum πληρώσει. *2 aph. 22.* Iung. Foës. *d. l.* Dieter. *n. 696.*

PLESTINX, πλήστιγξ, idem, quod νάρθηξ, *ferula*. Gal. *in expl. voc. Hipp.*

PLETHORA, *Plethos*, πληθώρα, πλῆθος. Lat. *Plenitudo*, *Multitudo*, *Copia*. Accipitur communiter in foro Medico pro humorum omnium abundantia: quamvis minus accurate; cum hac ratione a cacochymia non recte possit distingui. *Plethora* igitur proprie *sanguinis redundantiam* significat, Lind. *Ex. IV, p. 19.* Estque vel secundum naturam, vel præter naturam. Alia *legitima*, ubi sanguis laudabilis redundat; alia *spuria*, in qua sanguis cum impuritatibus mistus excedit; hac tamen lege, ut copia sanguinis prævaleat. Præternaturalis alia dicitur *quoad vasa* talis; alia etiam *quoad vires* talis dicitur, quæ corporis functionibus incommodat. *Plethora urgens* & *turgens* vocatur, quæ solum indicat sanguinis detractionem, vel emissionem. Plura vide in *Institutionibus*, & *Dogm. Med. Gen. p. 181 seqq.* Adjectivum *Plethoricus*, quoque frequentissimo est in usu.

PLETHRON, πλέθρον, *sextam partem stadii* significat. Vnde verbum ἐκπλεθρίζειν, cursitare in tam brevi spatio prorsum retrorsumque in utramque partem sine flexura: pertinetque inter motiones corporis. Gal. *l. 2 de tu. san. c. 10.*

PLEUMOO, πλευμάω, Ionice significat *pulmonis vitio laboro*. Hipp. *lib. 2 de morb. XLVI, 2*; vel potius ex pulmonis morbo *tabesco*. Nam πλεῦμος Gal. idem est, ac φθόη, *tabes in Expl. Vocum Hipp.* & πλευμώδης significat *tabidum*. Foës. *p. 512. seq.*

PLEUROPNEUMONIA, πλευροπνευμονία, dicitur recentioribus quibusdam species complicata & composita ex *Plevritide* & *Peripnevmonia*, & accidit iis, quibus pulmones male affecti costis adhærent. Plura de hoc affectu vide apud Bonett. *Mercur. Compit. l. 14, p. 558, 578.* Legitur & apud eundem *Plevroperipnevmonia*, *Med. Septentr. Collat. ad l. 2 sect. 10 in Indic.* Et integram de hac dissertationem conscripsit Christ. Schröderus, quam inseruit suæ *Medicinæ Septentrionali* Bonettus *libr. 2 sect. 10, c. 6, p. 378. seqq.* Vocatur & inverso nomine *Pnevmoplevritis*, de quo p. p. Placuit etiam illud vocabulum apprime Dolæo *in Encyclopæd. l. 2, c. 3, §. 1, p. 270 seq.*

PLEURITIS, πλευρῖτις, *morbus Lateralis*, dicitur & Paracels. *Plevresis*, late significat omnem morbum & dolorem lateris alterius, vel utriusque, & qui tali laborant, *Plevritici* appellantur. Strictior vero significatio usitatior est, quando *Plevritis* dicitur dolor lateris

lateris punctorius vehementissimus, cum tussi, febre acuta, sputo, citius, vel tardius subsequente proveniens, ab inflammatione membranæ costas succingentis, ob sanguinis biliosi effervescentis impeditum per venas ibidem refluxum oborta. Subjectum hujus morbi πλευρα, etiam πλευρὸν, *Plevra*, h. e. membrana ὑπέζωκως, costas succingens vocatur. Alia est *legitima*, alia *spuria*. De hoc affectu plura vide in Practicorum scriptis. De vocabulo lege Foës. *Oec. p. 513.* Dieter. *n. 690.*

PLEVRON, *Plevra*, πλευρὸν, πλευρα vocatur generaliter *Latus*: unde πλευρέων πόνοι, *morbi laterum*, *3 aphor. 5 & 23*; *3 aph. 65*; *6 aph. 5*. adde Dict. *n. 689.* Vide *Latus*. Stricte vero significant hæc vocabula vel ipsas *Costas*, vide *Costa*; vel membranam intrinsecus thoracis cavitatem succingentem, cujus descriptionem vide apud Barthol. *l. 2 Anat. c. 4.*

PLEXVS, πλέγμα, πλεκτάνη, πλάνη, tribuitur ab Anatomicis diversis vasorum sanguineorum intricatis connexionibus, v. g. *Plexus Choroides* cerebro. Vide *Choroides*. Barthol. *l. 3 An. c. 6.* Hunc negavit Helm. *tr. Ius Duumvirat n. 32. Plexus Retiformis*, sive *Rete mirabile*. Barthol. *d. l. in princ.* Vide *Dictyoides*. *Plexus capreolaris*, vel *Variciformis*, vasorum spermaticorum, quæ & *Pyramidalia* dicuntur, Rolf. *de Part. genit. l. 1, c. 35.* Barthol. *l. 1, c. 21. Plexus glandiformes* tres nervorum. Id. *libello 3, c. 2.*

PLICA, πλεκτάνη, *Plicatio*, *Plicatura* usurpatur vel de vitio capillorum Polonis familiari; quando capilli ita in cirrhos contorquentur, ut extricari nullo modo possint. De quo affectu legatur Sennert. *Pr. Med. l. 5, p. 3, sect. 2, c. 9.* Eph. Nat. Cur. *Ann. II Observ. 52.* Bonett. *Med. Septentr. Collat. l. 1, sect. IV, c. 4, p. 2 seq.* & in pube muliebri *Ann. III Obs. 220.* Mentio quoque fit literarum Abr. a Gehema ad Corn. Bontekoë de *Plica Polonica* in *Act. Erudit. Lips. 1683*, vel dicitur de ossium contorsione & comprehensione, citra fracturam: v. g. *Costarum plicatura*, Forest. *l. 8 Chir. obs. 6. Plicatio* focilium brachii, *obs. 8 in Schol.* aliorum etiam ossium tenellorum in pueris, *obs. 9 in Schol.*

PLICHAS, πλιχὰς, vide *Plechas*.

PLINTHION, πλινθίον, est genus machinamenti, autore Nileo, ad similitudinem tractoriorum quadratorum oblongorum. Figuram exhibet Gorr. ut & Scultet. *Armam. Chir. Part. 1 Tab. XXIV, fig. 5.* modumque applicandi scalæ docet *Tab. XLIX, fig. 1.* Propter formæ quandam convenientiam fasciæ quoque genus quoddam vocatur *Plinthius laqueus*, qui & *quadruplex circulus* dicitur, Gal. *de fasc. n. 13.*

PLINTHITIS, πλινθῖτις, species dicitur *Aluminis*, teste Aëtio, quæ alio nomine πλακῖτις appellatur. Gorr.

PLOODES, πλοώδης, *fluctuans*, & veluti innatans. Dicitur apud Hipp. de Iugulo firmamento debito carente, *1 de fract. t. 69.* Vide Foës. *in comm. ad h. l. Oec. p. 515.* Erot. *p. 94. d.*

PLVMA, idem, quod *Penna*, & quidem levior, tenuior, πτίλον.

PLVMACEVS epitheton est quorundam Magisteriorum levitatem eorum exprimens, apud Zwölfer. *in appendic. ad Pharmac. Reg.*

PLVMACEOLVS, vide *Pulvillus*.

PLVMOSVM dicitur species *Aluminis*, quæ & *Lapis Amiantus*, vel *Asbestos*, vide *Amiantos*. Paracelsus vero etiam ad salinas portiones in homine productas transtulit passim in scriptis suis *de Tartaro* & alibi.

PLVMBAGO, μολύβδαινα, γαλήνη. Vide *Molybdæna. Galæna. Lithargyrium.*

PLVMBVM, μόλυβδος. Vide *Molybdos*.

PLVMBVM Plin. *lib. 25, c. 11.* Vitium oculorum a similitudine. φλαύκωσις Humel. *in c. 13 Q. Ser.*

PLVRALITAS dicta olim fuit a Philosophis de metallis, ita, ut non singulariter vocabulo Metallum usi sint, sed pluraliter: Metalla &c. ad indicandam arctam inter se cognationem, quod omnia ex uno fonte, videl. Mercurio, promanent, *Th. Chym. Vol. VI p. 305, 315.*

PLVTEA vocatur Avic. reduplicatio, quam facit membrana crassior, sive meninx dura, aut dura mater, qualis est Sinus falciformis *l. 1, fen. 1, doctr. 5, c. 3.*

PLVVIA, ὕδωρ, ὄμβρος, quid significet, ex Physicis, imo ex Lexicis trivialibus constat. Vide *Imber*. *Aquam pluvialem* esse limpidissimam ac tenuissimam, & magni etiam usus, testatur Ægin. *l. 1, c. 50.* & præsertim Hipp. *de A. L. & Aq. XVII.* Schröder. *l. 3, c. 3.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.*

PLYMA, πλῦμα, *loturam* significat, h. e. aquam, in qua aliquid elutum fit. Legitur apud Hipp. *4 de R. V. I A. t. 123*; *l. 17 Epid. XXXIX, 22.* Hinc πλυτὸν, *elotum*, aqua maceratum dicitur, *2 de art. t. 44.* Foës. *pag. 515.* πλῦμα σιταρὸς ἐπὶ πυρὶ esse *Cerevisiam* nostram, vult Linden. *Ex. VI, §. 9.* quamvis locum Hipp. invenire non potuerim, neque etiam Foës. *in expos. vocabulorum*, πλῦμα & σιτὰς, allegaverit.

PNEVMA, πνεῦμα, Latine *Spiritus*. Vtrumque vocabulum valde æquivocum est, plura significans. Græcum πνεῦμα, apud Hippocratem (1.) denotat substantiam quandam aëream, tenuem, halituosam vel vaporosam, & ad constitutionem corporis nostri essentialiter pertinentem; quæ Latine etiam *Spiritus* a plerisque dicitur. *l. de Arte XVII, 9.* Iunge Lind. *Ex. XIII, §. 216.* (2.) idem significat, quod φῦσα, *Flatus*, *l. de Flatibus IV, 7*; *l. 2 Epid. s. III, 62.* (3.) accipitur sæpissime pro *Aëre*, *d. l. V, 3*, & *Vento*, *l. de Sacr. morb. XI, 7*; *l. 6. Epid. s. II, t. 24*; *s. VIII, 20, 23.* (4.) sumitur pro tota *Respiratione*, in aliquot locis; præsertim *s. 1 de R. V. I. A. t. 32*; *s. 4, t. 34*; *s. 1 Progn, t. 24.* Iunge Gal. *com. ad hæc loca.* (5.) pro *difficili respiratione*, uti demonstravit Galen. *de diffic. resp. l. 3, cap. 12.* Adde Foës. *pag. 515. seqq.* Dieter. *num. 697.* Ita & Lat. vocabulum *Spiritus* easdem admit-

admittit ſignificationes. Imprimis vero quando ſubſtantiam corporis eſſentialem denotat, triplex olim *Spiritus* a Galeno introductus fuit, *Naturalis, Vitalis, Animalis;* Quomodo vero hodieque ad vera principia debeant intelligi & exponi, videatur in *Dogmat. noſtris Med. Gen. P. I, c. 5, dogm. 6, p. 63, ſeqq* & *Propylæo p. 22 ſeqq.* vide infra *Spiritus.* De *Spiritum Nitro-aëreorum operationibus* in homine ſcripſit Ludov. Maria Barberius. Vide *Act. Lipſ. A. 1682.* In Pharmacevticis *Spiritus* notat ſubſtantiam tenuem, limpidam, vi ignis, ex miſto, per artem deſtillatoriam elevatam: quæ, licet, atomis collectis, adſtantis aëris frigore, in liquorem condenſetur, nomen non mutat. Eliciuntur ex vegetabilibus, animalibus & mineralibus: ſuntque vel Simplices, vel Compoſiti. Vtrorumque hiſtoriam vide apud Schrod. *l. 2, c. 81.* Rolf. *Chym. l. 3, ſect. 1, artic. 2 per tot.* ut & *in Diſpenſatoriis.* Apud Spagyricos & Paracelſicos frequenti quoque in uſu eſt vocabulum *Spiritus*, diverſis ſub ſignificationibus, plerisque tamen ænigmaticis & parabolicis. Generaliter dicitur principium primum corporum naturalium, inſtructum facultatibus peragendi curriculum ſibi natura commiſſum; vel eſt ſubſtantia ſubtiliſſima, vi creationis primum producta, ac poſtmodum vi benedictionis propagata, cujuscunque rei principium formale, actionum omnium ſcaturigo, &c. Schrod. *l. 1, c 5.* Eſtque vel *univerſalis*, ſive *Spiritus Mundi*; vel *particularis*, *vegetativus*, ſingulorum corporum ſublunarium; qui in vegetabilibus *humor aëreus;* in animalibus *humor radicalis*, vel *calor innatus*, generaliter *ignis naturæ* dicitur. *Th. Chymic. Vol. II, p. 104.* Apud Dorn. Rul. & Iohnſ. hæ occurrunt acceptiones & deſcriptiones *Spiritus. Spiritus* eſt aqua ſolvens e re ſimplici & acri producta, cum ignei halitus natura. Potiſſima ejus pars eſt halitus igneus, miſtus tamen parte vaporoſa. Itaque & conſiſtentiam obtinet aqueam. In tali ſubſtantia ſpecificam vim rei gerit. *Spiritus* ambigit inter aquam & oleum, & ad liquorem accedit. Itaque etiam oleum vocatur; præſertim in mineralibus. Et *Spiritus* quidam ſunt oleoſiores, quidam aquoſiores. Alias *Spiritus* nominantur etiam exhalationes earum, ſicuti fumi metallici, item ſtibii, ſtanni, flos ſalis, vini &c. Quibus placet, poterunt melioris doctrinæ gratia *Spiritus Chymicos* in ſex claſſes diſpeſcere: ad primam pertinent *Spiritus* acido-ſulphurei volatiles, ad 2 ſalino-volatiles rigidi, ad 3 inflammabiles, ad 4 acidi poſt phlegma ſubſequentes, ad 5 acidi, fixi & graves olei nomine indigitati, & ad 6 oleoſi ſubtiles. Vid. Iac. le Mort. *Chym. Med. Phyſ. c. 2, pag. 10. Spiritus animalis* vocatur vis animæ, per quam corpus appropinquat, acquiſita ſimilitudine ad cœli proportionem adæquatam & incorruptam. *Spiritus fœtens*, i. e. *ſulphur. Spiritus* quoque dicitur argentum vivum, a ſex corporibus tractum, & in evacuationum aquis conſiſtens. *Th. Chym. Vol. I, p. 294 & 426.* Alias quatuor nonnulli numerarunt *Spiritus: Sulphur*, quod habet naturam igneam: *Sal Ammoniacum: Argentum vivum*, quod habet *ſpiritum* aqueum, & vocatur alio nomine *Servus fugitivus. Auripigmentum* ſeu *Arſenicum*, quod habet *ſpiritum* terreum. *Th. Ch. Vol. III, p. 276.* Rulandus vero ſeptem, imo plures recenſet. Verum Lector curioſus ipſemet, in ſcriptis Paracelſicorum, & apud Libav. inquirat plures acceptiones commentitias. Nobis enim nec libet, nec licet omnium ſcrinia compilare.

PNEVMATIAS, *πνευματίας*, idem, quod *πνευματώδης*, de quo p. p.

PNEVMATICOS, *πνευματικὸς*, *ſpiritualis*, proprie dicitur. Verum quatenus *πνεῦμα* etiam *flatum* ſignificat apud Hipp. *πνευματικοὶ* dicti fuere Medici quidam hoc cognomine, qui a flatu ſeu ſpiritu in corpora ſubeunte omnia vel ſecundum naturam ſe habere, vel in morbos incidere cenſebant. Fortaſſe Hipp. aut ſi quis alius autor libelli *de Flatibus*, huic ſectæ occaſionem præbuit, cui ſeſe inter Medicos Athenæus & Archigenes imprimis addixerunt. Gorr. Meminit horum Gal. *l. 3 de diff. pulſ. cap. 1*, & alibi. *Pnevmatica* ſcientia dicitur, quæ exponit naturam aëris, præſertim ambientis corpora naturalia & atmoſphæram conſtituentis. Sam. Reyher. *in diſſert. de Aëre c. 1 ſeqq.*

PNEVMATOCELE, *πνευματοκήλη*, vocatur *Hernia flatulenta*, *ramex ventoſus*, quando a flatu fit diſtentio ſcroti, vel umbilici. Gorr. Caſtell. ex Ægin. *l. 6, c. 64.* Hujusmodi obſervationem vide in Iob a Meekren *Chirurg. Obſerv. poſthumis c. 4, p. 357 edit. Lat.* Dicitur & *Phyſocele* apud Paræum *Chir. l. 7, c. 14.*

PNEVMATODES, *πνευματώδης*, idem, quod *πνευματίας* vocatur Hipp. *4 aph. 72 flatibus diſtentus*, vel *anheloſus* & ſuſpirioſus ex flatuum diſtentione, teſte Gal. *l. 3 de diff. reſp. c. 12.* adde Foëſ. *p. 520.* Dieter. *n. 698.* Tales dicuntur etiam *πνευματούμενοι*, *c. 3 in 1 Prorrh. t. 72*, & Gal. *ἐμπεπνευματωμένοι*, *d. l.*

PNEVMATOMPHALOS, *πνευματόμφαλος*, vocatur *Hernia umbilicalis flatulenta*, ſive a flatu diſtendente oborta. Gal. *in def.*

PNEVMATOSIS, *πνευμάτωσις*, vocatur *inflatio ventriculi*, ſive flatuum collectio in ventriculo: cujus generatio petatur ex deſcriptione Flatuum, vide *Flatus.*

PNEVMENOS, *πνεύμενος*, dicitur Hipp. *l. 6 Epid. ſ. 4, t. 5 anheloſus*, difficultate ſpirandi laborans, Foëſ. *in not. ad h. l. & Oecon. pag. 521.* Approbavit hanc expoſitionem Caſp. Hofmann. *in notis MS. ad Galen.*

PNEVMON, *πνεύμων*, Lat. *Pulmo*, vocatur viſcus thoracis, cor ambiens, molliſſimum & laxiſſimum, reſpirationis, ut & vocis inſtrumentum; cujus viſceris ſtructuram merito admirandam dixit Dieter. *n. 699*, de

de qua videantur Anatomici, & ex recentioribus Barthol. *l. 2. Anat. c. 9.* Iungatur VVillis *Pharm. Rat. P. II, sect. 1, c. 1.* D. D. Bidloo, *Anat. Tab. XXIV, XXV.* In Pharmacevticis *Pulmo vulpis* præ aliis in phthisi maxime commendatur: uti patet ex Dispensatoriis. Vide etiam *Vulpes.* Inter Zoophyta marina refertur *Pulmo marinus*, Gr. πνεύμονες, cujus historiam, cum usu in Medicina, tradidit Aldrov. *de Zoophytis l. 4, c. 3.* Iung. Chiocc *Mus. Calceol. s. 1, pag. 86.*

PNEVMONICVS, πνευμονικὸς, dicitur de medicamentis pulmoni destinatis; quorum historiam vide apud Rolfink. *O. & M. Med. Sp. l. 8, sect. 1, c. 1 seqq.* *Pnevmonica* etiam *Vena* a Sammichelio observata vocatur, quæ a vena cava in pulmonem inseritur, quamvis ab aliis adhuc in dubium vocetur, Barthol. *libell. 1 An. c. 5, p. 637.*

PNEVMOPLEVRITIS, πνευμοπλευρῖτις, idem, quod *Plevropnevmonia*, (de quo vocab. paulo superius) quamvis hoc posterius convenientius judicaverit allegatus *ibid.* Schröder. *in sua dissertat.* Vide Bonett. *ibid. alleg. loco.*

PNEVSTIAO, πνευςιάω, significat apud Hipp. *crebro spiro*, anhelo, frequentem spiritum duco, *l. de int. aff. XLVII, 16; l. 7 Epid. X, 40.*

PNIGALION, πνιγαλίων, idem, quod ἐφιάλτης, id est, *Incubus*, a suffocando ita dictus. Vide *Ephialtes.*

PNIGITIS, πνιγῖτις, epitheton cujusdam *Terræ*, quæ colore *Eretriæ* similis, magis nigricans cujus descriptionem tradunt Dioscor. *l. 5, c. 277*, & Plin. *l. 35, c. 16.* Verum quæ sit proprie illa terra, nihilominus nescitur, Rul. *in Lex.*

PNIGMOS, πνιγμὸς, idem, quod πνὶξ. *Strangulatio, suffocatio, 4. aph. 34, & 4 de R. V. I. A. t. 63; Coac. t. 61.* Aliquando & πνίγμα legitur, *lib. 7 Epid. XIII, 2; L. 4, LII. 11.* Foës. *p. 521.* Vide & *Apopnixis. Hystericus.*

PNIGOS, πνῖγος, *æstum pleniorem* & veluti suffocantem significat. Legitur in Hipp. *l. 3. Epid. s. 3, t. 6, l. 5, XXXIII, 11.* Hinc πνιγώδης strangulationem, vel *suffocationem inducens, l. 1, s. 2, Prorrh. t. 54, 55; Coac. t. 324.* Adde Foës. *d. l.*

PNIX, πνὶξ, *suffocationem* in genere notat, Hipp. *4 aph. 34.* Dieter. *n. 700*, & dicitur de *uteri suffocatione*, de qua vide supra *Hystericos.*

POCVLVM, ἔκπωμα, Galen. *1 meth. med. 1*, quid significet, notum est, videlicet vas ex varia materia præparatum, e quo potulenta, vel alimenta, vel medicamenta ebibuntur. Olim varia parata fuisse *pocula* medicata, ex ære, ex electro, h. e. auro, & quinta argenti parte ex cornibus, ex lignis medicamentosis, constare poterit ex Lang. *l. 1, ep. 29.* C. Rejes, *C. Elys. q. 64, n. 15.* Libav. *S. A. Ch. l. 1, c. 16 & 18.* *Pocula* triplicia constituit ab usu Rolfink. videlicet *Necessitatis, Hilaritatis, Ebrietatis, O. & M. M. Sp. l. 2, s. 3, c. 74.* *Poculum amatorium* est *Philtrum*, de quo supra.

PODAGRA, ποδάγρα, est *Arthritis pedum*, proprie: vide *Arthritis.* Quamvis vulgo receptum sit, vocabulo hoc abuti generaliter, pro omni arthritide. Inde verbum ποδαγράω, *podagra laboro*, quod legitur apud Hippocr. *6 aph. 28. seqq.* & adjectivum ποδαγρικὸς, *d. l. aph. 49, 55.* Iung. Diet. *n. 701*, ubi plura de hoc affectu lectu jucunda & utilia proposuit. In scriptis etiam Helmontii, de *podagræ* origine e semine, e stomacho; cujus character ipsi vitæ Archeo concreditus est, deque ejus remediis legi & inquiri poterunt in Indice. *Podagræ* nonaginta species numerasse olim Æsculapium, patet ex Seren. *c. 42*, adde Keuchen. *in notis p. 249.* De *Podagra* novissime & scripsit Thom. Sydenham, uti patet *ex Act. Erud. Lips. A. 1684.* Tropice etiam *Podagra plantarum* dicuntur plantæ illæ aliis adnascentes, quales sunt Cuscuta, Epithymum, Viscus &c. Fallop. *de med. purg. simpl. c. 42. Tom. I, Oper. p. m. 116.*

PODEON, ποδεὼν, vocatur *extremum utris*, vel quod ex utre propendet, petiolus in utre pendulus, per quem liquor infunditur & effunditur. Legitur apud Hipp. *l. de Aff. XXII, 10;* adde Foës. *p. 521.*

PODEX, ἀρχὸς, ἕδρα, idem, quod *Anus.* Vide supra in AN.

PODONIPTRON, ποδόνιπτρον, vocatur vas, in quo pedes lavantur, quod legitur apud Suidam ex Aristophane v. Lang. *l. 2, ep. 45.* Vnde & proverb. Dextrum in calceolo, lævum vero in *podoniptro*, de quo Erasm. *in Chiliadib. Chil. III, cent. 1. n. 62.*

POECILLON, ποικίλλον, *varians*, sive variis expositum affectionibus: Vsurpatur ab Hippocr. de hypochondriis, *1. Prorrhet. s. 2, t. 60; Coac. t. 186.* Foës. *d. l.* ποικίλος *varium* significat; unde & *Acoptum* quoddam a varietate *Pœcilon*, ποικίλον, dictum fuit apud Ægin. *l. 7, c. 19.*

POEOTES, ποιότης. Vide *Qualitas.*

POGON, πωγὼν, vide *Barba.*

POLA, *Polla*, pro *Pala* antiquos legisse, testatur Keuchen. *ad Sam. p. 168.*

POLEMIOS, πολέμιος, *inimicus*, adversarius dicitur de Nimio, quod naturæ adversatur, Hipp. *2 aph. 51.* vide Dieter. *n. 703.*

POLENTA, ἄλφιτον. Vide *Alphiton*, adde Iul. Alex. *l. 8, Sal. c. 9.*

POLIATER, πολίατρος, vocatur *Medicus ordinarius* in arce aut oppido quodam jussu & autoritate Magistratus artem suam exercens. Dicitur & *Physicus Ordinarius.* Vide *Physicus.*

POLIOSIS, *Poliotes*, πολίωσις, πολιότης, vide *Canities.*

POLITVRA, ξέσις, λέανσις, dicitur artificium rem aliquam nitidam reddendi, expoliendi & lævigandi, item ipsa materia, qua effectus ille præstatur. Libav. *S. A. Ch. l. 1, c. 24.*

POLLEN, γῦρις, *farina tritici tenuissima* dicitur, sicut flos siliginis. Vide *Gyris*. adde I. Alex. *l. 8. Sal. c. 9.* Tribuitur tamen & aliquando aliis farinis tenuioribus: v.gr. *Pollen Thuris* legitur apud Scribon. *n. 46.* Vide Rhod. *in Lex. Scrib.*

POLLEX, ἀντίχειρ, vide *Anticheir.*

POLLINCTVRA, κηδεία, est *Balsamatio mortuorum*, de qua Andr. Rivinus integrum scripsit libellum. Vide *Conditura.*

POLLVTIO, ἐξονείρωσις, vide *Exoneirosis. Gonorrhœa.*

POLOS, πῶλος. Vide *Pullus.*

POLPHOS, πόλφος, Latine dicitur *Bulbus*, v. g. ceparum, raphani &c, Alii cibum quendam ex pulte factum esse dicunt. Erotian. *Onomast. p. 96. b.*

POLVS, πόλος, vocatur tota capitis rotunditas, quæ etiam *Testa* dicitur. Keuchen. *ad Samon. p. 92.* Quid vero apud Astronomos *Polus* significet, videatur in eorum scriptis.

POLYÆMIA, πολυαιμία, significat, *veram plethoram*, h. e. abundantiam & ubertatem. Fernel. *tr. Patholog. c. 14.*

POLYARCHION, πολυάρχιον, nomen *Malagmatis* a *Polyarcho* autore, cujus descriptiones habentur apud Galen. *l. 8 de C. M. S. L. c. 5, & l. 7 de C. M. S. G. c. 7.* Ægin. *l. 7, c. 18.* Est etiam *Cataplasmatis* nomen apud Aët. *l. 9, c. 34.* citante Gorræo.

POLYCHRESTOS, πολύχρεστος, *ad multa utilis.* Epitheton commendatitium medicamentorum illorum, quæ multis affectibus curandis conveniunt. Suntque eorum non modo genere, sed & specie diversa, & contrariis quandoque viribus prædita. Gal. *l. 1 de C. M. P. G. cap. 1,* quamvis interdum nomen hoc hyperbolice nonnullis attributum esse, videri alicui posset.

POLYCHRONIOS, πολυχρόνιος, idem, quod χρονικός: vide *Chronicus.* adde Dieter. *n. 706.*

POLYCLONOS, πολύκλωνος, *ramosus.* Gorr. Epitheton Artemisiæ.

POLYDACTYLOS, πολυδάκτυλος, h. e. *qui justo plures habet digitos.* Tale sceleton *polydactylon* monstrosum in manu dextra sex, in sinistra totidem & duplicem pollicem, in pede dextro octo, in sinistro novem digitos habens, habetur in D. Ruyschii *Musæo Anatomico p. 118. seq.*

POLYEIDÆ *sphragis*, πολυείδου σφραγὶς, nomen *Trochisci* olim celebris ad ulceris diuturna, & contumacia; cujus descriptio habetur apud Gal. *l. 5 de C. M. P. G. c. 11.*

POLYGALACTOS, πολυγάλακτος, *lacte abundans* dicitur, cui opponitur ἀγάλακτος, *lacte deficiens.* Erot. *Onom. p. 19. d.*

POLYGRAOS, πολυγράος, idem, quod πολυφάγος, *multivorus*, vorax. Gal. *in. Exeg. voc. Hipp.* Foës. *d. l.*

POLYGVRIA, πολυγυρία, usurpatur pro Diabete a Ioh. Seidelio *in Dissertat. Inaugur. hoc titulo inscripta*, quæ extat *Decad. VI. Selectl. Disp. Medicarum Basileensium n. II.* Enimvero videtur autor proprio ausu nomen hoc finxisse, quamvis incongrue fortassis, cum nullibi in Lexicis neque in Medicis, qui de Diabete scripserunt, invenire hactenus licuerit.

POLYMORPHOS, πολύμορφος, *multiformis.* Ita in specie a quibusdam dictum *os cuneiforme*, sive σφηνοειδές. Ita & *Os cubiforme* vocatur πολύμορφον, Bartholin. *libell. 4. Anatom. c. 6, & 21, p. 718, 753.*

POLYNOSTOS, πολύνοστος, vide *Nostos.*

POLYOSTEON, πολυοστέον, a quibusdam dicta pars pedis ea, quæ multis ossibus constat, & alio nomine πεδίον appellatur. Gorr.

POLYPHARMACOS, πολυφάρμακος, idem, quod πολύχρηστος, dicitur de medicamentorum facultatibus, ad multa conducentibus. Galen. *l. 1 de C. M. P. G. cap. 1,* vel potius de *medicamentis compositis.*

POLYPHOROS, πολυφόρος, epitheton vini generosi, idem significans, quod οἰνώδης: vide *Oinodes.* Linden. *Ex. X, §. 111.*

POLYPODES, πολύποδες, vide *Asinus:* Dicuntur & *Millepedæ.*

POLYPODITES, πολυποδίτης, epitheton vini ex *Polypodio* facti: cujus descriptio habetur apud Aët. *l. 3, c. 60 & 61.* citante Gorræo.

POLYPOSIA, πολυποσία, significat multam, vel *largam potionem*, non aquæ, sed *vini*, apud Hipp. *7, aph. 7.* adde Dieter. *n. 704.*

POLYPVS, πολύπους, Hipp. πώλυπος, æquivocum est. Generaliter notat omne animal, quod multos habet pedes. Vnde & *Aselli* sive *Millepedæ* dicti πολύποδες, de quibus p. a. Proprie vero ita dicitur animal exangue, molle, marinum, ad *Sepias* pertinens; cujus historiam, cum usu in cibo & medicina, prolixe vide apud Aldrov. *lib. 1 de Mollib. c. 2.* Chiocc. *in Mus. Calc. s. 1, p. 71, 72.* Nimiæ ejus quantitatis meminit & Linden. *Ex. V, §. 80, 81.* Tropice vero & per translationem, ob aliquam figuræ similitudinem, *Polypus* vocatur tumor quidam, p. n. in naso consistens, carneam veluti substantiam solidam habens, cum multis appendicibus, cujus meminit Hippocr. *l. de affect. VI, 1.* Galen. *l. 3 de C. M. S. L. c. 3.* Æginet. *l. 6, c. 25.* Scribon. *n. 51.* Vide Rhod. *in Not. ad h. l.* Hildan. *ep. 61.* Nos quoque in utraque nare Illustris cujusdam Personæ vidimus *polypum* nasi, & feliciter opera Chirurgi manuaria, adhibitisque debitis remediis, A. 1673. m. Octobri extraximus. *Polypus* vero ita accuratius describi poterit: *Polypus* est excrescentia carnea mollis, laxa, colore varia in naribus genita, interdum versus palatum; interdum extrorsum vergens, pluribus appendicibus adhærens, proveniens a portionibus nutricii succi vitiosi luxuriantibus & propter solutionem aliquam continui in naribus præcedentem subsistentibus, & in

mas-

massam carneam concrescentibus. Sunt, qui & in corde tales *polypos* observari aliquoties statuerunt. Verum non immerito Kerkring. suspectos reddidit, existimans, esse solum sanguinis post mortem congelati & coagulati portiones. *Eph. Nat. Cur. An. I, Obs. 31. Polypum* in *rene* observavit Iac. Spohnius Lugduni Gallor. uti constat *ex Act. Erud. Lips. 1684.* Vteri *polypum* carnosum observavit D. Ruyschius, & delineatum exhibuit *in Centur. Obs. Anatomico-Chirurg. Obs. VI.*

POLYSARCIA, πολυσαρκία, dicitur *Carnositas*, sive excedens corpulentia. Iul. Alex. *Not. in Gal. l. 14, meth. med c. 15.*

POLYSCHEDIA, πολυσχεδία, *multiplex divisio*, & multifida sectio vocatur: usurpaturque de varietate dogmatum, vel præceptionum, apud Hipp. *de Præcept. X, 17.*

POLYSEMOS, πολύσημος, multa significans, *insignis.* Erot. *On. p. 19, d.* Opponitur τῷ ἄσημος, *nullius momenti.*

POLYSOMATIA, πολυσωματία, idem quod πολυσαρκία, de quo p. a. Vide *Obesitas.*

POLYSPASTON, πολύσπαστον, dicitur *machinamentum* articulis reponendis accommodum; ita dictum, quod multis orbiculorum circuitionibus facilitatem præstet. Refertur ad Archimedem autorem, Gorr. Meminit & hujus vocabuli Casp. Hofm. *Com. in Gal. de V. P. n. 479.*

POLYSPERMOS, πολύσπερμος, *semine abundans*, fere idem, quod πολυτόκος, *fœcundus.* Dicitur de animalibus, C. Hofm. *d. l. n. 1044.*

POMA, πόμα, Latine *Potus*, *Potio* dicitur, ejusque significatio est nota. Pertinet ad alimenta fluida, quæ sola infusione & deglutitione absumuntur. Dieter. *n. 707.* Linden. vocat *Cibum sorbilem. Ex. IIX, §. 34.* Gr. dicitur & ποτὸν, item πόσις. Dantur & *Potiones medicæ*, sive Pharmacevticæ, suntque Medicamenta liquida, quæ bibuntur, atque sola fere mixtione liquidorum constant, de quibus Schröder. *l. 2, cap. 74.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Morell. *de form. rem. l. 1, s 1, cap. 3.* Suntque vel *Purgantes*, vel *Alterantes.* Confortantes commode quoque Alterantibus annumerari possunt.

POMAMBRA, quasi *Pomum Ambræ*, dicitur *Odoramentum siccum*, paratum ex suaveolentibus rebus, & in formam *pomi* minoris, vel globuli redactum, cum, vel sine Moscho, Ambra & Zibetho: cujus descriptionem & formulas vide apud Schröder. *l. 2, c. 75.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Morell. *l. 2 de form. remed. sect. 2, c. 10.* VVeker. *Antidot. gen. l. 1, c. 52. & Spec. l. 2, s. 48.*

POMPHOLYGERON, πομφολυγηρὸν, est nomen Emplastri, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7, c. 17,* notante Gorræo.

POMPHOLYX, πόμφολυξ, duplicem habet significationem, propriam & tralatitiam. Secundum illam denotat *Bullam:* de quo vocabulo vide supra, in BV. Secundum hanc notat medicamentum metallicum, quod in coctura æris sursum fertur, & in cameris parietibusque fornacum, bullarum modo tumens, colligitur: cujus historiam & descriptionem lege apud Dioscor. *l. 5, c. 85.* Gorr. Schröder. *l. 3, c. 19, n. 5.* Fr. Hofm. *Cl. ad h. l.* Chiocc. *Mus. Calceol. sect. 4, p. 461.* Dicitur alias *Nil album*, item *Tutia* Arab. Differt a *Spodio.* Ruland. vocat *cinerem metallicum.* Chiocc. æris & cadmiæ *favillam.* Hinc Vng. *Diapompholygos* in Officinis prostat; de quo vide Dispensatoria.

POMPHOS, πομφὸς, dicitur *eminentia cutis tumida*, simulque humore redundans & rubicunda. Hipp. *l. 2 de morb. LXVIII, 10;* quamvis Linden. ibidem πολφοὶ posuerit; & *l. 2 de morb. mul. XI, 5.* Adde Foes. *Oec. p. 522. seq.* Latine *Papula rubens.* Forest. *l. 6 Obs. 41. Schol.*

POMVM, μῆλον, idem, quod *Malum;* vide *Malum. Poma Hesperidum*, in arte Spagyrica, quæ dicantur, vide apud Libav. *Tom. III, p. 213. Pomum Adami* dicitur vulgo protuberantia illa in collo anterius conspicua, quam facit cartilago Thyroides; propter fabulosam opinionem in Adami faucibus pomi partem de vetita arbore substitisse & ad posteros translatam fuisse. De *Pomo* imperiali fulgurante vide in Christian. Adolphi Balduini *Hermete Curios. Invent. II.*

PONDO, *Pondus*, σταθμὸς, σταθμίον, significat quantitatem rei alicujus gravitate determinatam; quemadmodum mensura vasculi recipientis concavitate certa notatam. Dantur vero quamplurima, & pene infinita *pondera*, pro regionum & consuetudinum diversitate. De quibus videatur inter antiquiores Gal. *l. de ponder. & mensur. &* Æginet. *tit. eodem.* De ratione *ponderum* & *mensurarum* in Corn. Celso occurrentium *egregiam dissertationem posthumam* reliquit Ioh. Rhod. species singulorum & signaturas cum quantitate determinavit. In illa vero dissertatione mihi placent verba fere ad finem legenda: Certa in paucis maximumque hujus argumenti robur autoritas, ita tamen, ut nervi atque artus sapientiæ nihil temere credere. Si hoc verum, uti est verissimum, quantum utilitatis ex hujusmodi conjecturali inquisitione scrupulosa in scopum Medicum redundet, alii judicent. Inter recentiores Sennert. *Inst. Med. l 5, p. 3, s. 1. c. 3.* Dogm. nost. *p. 758. seq.* De *ponderibus Spagyricis* Theatr. Chym. *Vol. I, p. 485. Vol. III, p. 489. Pondo* indeclinabile olim additum fuit, ad denotandam differentiam mensuræ. Rhod. *in Lex. Scrib. pag. 425. Pondus* sæpe idem significat, quod *onus*, Græc βάρος. Vide *Baros.*

PONEROS, πονηρὸς, *pravum*, vitiosum, malum significat. De cujus vocabuli expositione vide plura apud Foes. *pag. 523.* Dieter. *n 710.* Linden. *Ex. XIII, §. 267. seqq.*

PONOS, πόνος, vide *Labor.*

PONS, γέφυρα, quid proprie significet, ex aliis petendum est Lexicis. Varolius transtulit in Anatomiam, & hoc nomine insignivit processus quosdam cerebelli globosos, prope vermiformes; quorum descriptionem vide apud Barthol. *l. 3. Anat. c. 5, p. 484.*

PONTAGIUM terminus est Paracelsicus, denotans rem mixtam, scil. pontici cum amaro, vel stypticum & ponticum, sicuti in aceto, acacia, & similibus. Paracelf. *de Tartar. l. 2, tract. 1, c. 5; in not. & in Fragm. ad h. l.*

PONTICUS, epitheton est saporis certi salini, respondentis aquæ marinæ: & denotat sal cum fæculentia conjunctum, de qua *pontica* qualitate plura vide apud Paracelf. *dict. l.* Meminit & VVillis *l. de febr. c. 6*, & applicat sanguinis dispositioni acescenti & fœculentæ. *Pontica vina* sunt acida, fœculenta, Tartarea. *Ponticum* est etiam epitheton Mellis, quod in Heraclia Ponti provenit. Hoc qui comederint vel biberint iis eadem accident, quæ his, qui aconitum hauserunt, sicut scripsit Nonus *de M. P. C. c. 282.*

PONTIFICIUM, ἱερατικὸν, vide *Hieraticum.*

POPANAX, pro *Opopanax*, de quo supra in OP. Rul. & Iohnf.

POPLES, ἀγκύλη, ἐγνὺς, dicitur articuli illius, quo os magnum femoris articulatur ossi tibiæ, pars interior, qua crus flectitur. Galen. *l. Introd. cap. 10.* Vide *Ignys*

POPLITEUS dicitur partim de Vasis sanguineis, vena & arteria crurali, quæ dicuntur Popliteæ: partim de musculo tibiam adducente, qui vocatur *Popliteus.* Barthol. *libell. 1 An. c. 9, p. 644; libell. 2, c. 6, p. 658; & l. 4, c. 12, p. 581.*

POPULARIS, ἐνδήμιος, ἐπιδήμιος, vide *Endemius. Epidemius*, a δῆμος *populus.*

POPULEON, διὰ αἰγείρε, nomen *Unguenti*, in officinis notissimi, & ipsis rusticis frequentissimi usus, una cum Ung. Dialtheæ. Ita dictum est a gemmis Populi albæ arboris, quæ basin constituunt. Vide Dispensatoria. Laudat etam Lang. *l. 1. Ep. 54. Unguentum populeon*, cum æqua portione Electuarii purgantis mixtum, & plantis pedum inunctum, purgare corpus, vult Paracelf. *in Consil. Medicis.*

PORCELLIO, κυ̃αρὸς, idem, quod *Asellus, Millepeda.* Vide *Asinus.* Lind. *Ex. XI, §. 21.*

PORCELLUS, *Porcus*, ὗς, χοιρὸς, idem, quod *Sus*, Scropha, animal quadrupes notissimum, cujus historiam, cum usu in cibo & medicina, prolixe descriptam lege apud Aldrov. *lib 1 de quadrup. bisulc. c. 36.* Bruyerin. *de re cibar. l. 13, c. 1 & 2.* Tribuitur quoque nomen *Porci* & *Porcelli* piscibus v. g. *Delphino* & alii, qui, more porcorum rostro terram fodere dicitur. Aldrov. *l. 2 de pisc. cap. 69. Porcus* etiam Gr. χοιρὸς ponitur pro *pudendo muliebri.* Rolf. *de part. Genit. P. II, c. 32.*

PORCETRA dicitur, juxta Pomponium, Sus, quæ semel peperit, attestante Ingrassia, *Com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 230.*

PORDE, πορδὴ, vide *Crepitus.*

PORFILIGON, id est, *batitura ferri.* Rul. & Iohnf.

PORFIRETICUM, vel mortarium æneum, aut orichalceum, vel radulam significat. Rul.

POROCELE, πωροκήλη, vocatur *hernia tophacea*, vel callosa, in testiculo, aut membrana erythroide concrescens, insignis, renitens, dura & inæqualis. Gal. *in def. Med. & Introd. c. 18.* Æginet. *l. 6, c. 63.* Gorr. *in def.*

POROMPHALON, πωρόμφαλον, est concretio calli, vel tophi, in umbilico, Gal. *in def.*

POROPOEIA, πορoποιΐα, vocabulum est Methodicorum proprium, & significat exiguorum meatuum, sive pororum apertionem, Galen. *l. 4, meth. med. 4.*

POROS, πόρος, vide *Meatus. Foramen* notat. Linden. *Ex. V, §. 37.*

POROS, πῶρος, vide *Gallus. Tophus.*

POROSITAS, dicitur de corporibus meatus exiguos habentibus. Passim in scriptis Medicorum.

POROTICOS, πωρωτικὸς, i. e. *Callum faciens.* Dicitur de medicamentis callum generantibus. Vocantur & τυλωτικά.

PORPHYRA, πορφύρα, Latine *Purpura* dicitur. Proprie significat, inter turbinatas conchas, nobilissimam, ob succum illum, sive florem, qui etiam *Purpuræ* nomine venit, nobilissimum, & ad tingendum præstantissimum: unde color purpureus vocatur. De hujus Conchæ historia & usu, qua medico, qua alio, vide Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 5.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. 1, p. 41. seqq. Purpuram filorum* sive *Purpuratum filatum*, inter remedia probatissima, contra Amentiam, refert Paracelf. *tract. 2 de morb. ament. c. 5.* De *purpura Græcorum scriptoria, Encaustum* dicta, lege Libav. *S. A. Ch. l. 6, c. 6.* Tinctura illa *purpurea*, sive color, vocatur eidem *Purpurissum, d. l. c. 3, in fin. Purpurina Arsenici* est compositio mercurialis rubea, cujus meminit idem *l. 7, c. 26.* Late sæpe sumi *Purpureum colorem*, pro omni eleganti rubro; & ita cum *Phœniceo* confundi, testatur C. Hofm. *l. 4 V. L. cap. 44. Purpura* quoque præternaturalem habet significationem, diciturque de maculis febrium pestilentialium, *Petechiæ* dictis, Forest, *l. 6, Obs 59.* adde Schol. *Porphyra*, πορφύρα, quoque est nomen Emplastri, cruenta vulnera glutinantis, apud Aët. *l. 15, c. 12*, citante Gorræo.

PORPHYRETICUS, πορφυρητικὸς, est epitheton lapidis durissimi purpureum colorem suppeditantis, cujus duritiem vincere docuit Franciscus del Tadda Florentinus, quemadmodum e Bulingero *de Pictura & Statuar. l. 11, c. 7*, notavit Th. I. ab Almeloveen *R. I. On. p. 37.*

PORPHYRIO, πορφυρίων, vocatur avis quædam, circa fluvios degens, cærulea, longis cruribus, & rostro purpureo prædita, cujus descriptionem cum usu in cibo, & aliis, vide apud Aldrov. *l.20 Ornithol. c.28.*

PORRACEVS, πρασοειδής, *Prasinus*, dicitur de omni eo, quod colorem porri viridem refert, v. g. bilis *porracea*. Gal. *l.2 de temper. c.6, & alibi; c.5, in 6 Epid. t.14.* Excrementa alvi *porracea, c.2 in Progn. t.23.* Vomitus *porracei, d. l. t.39.* Vide Foes. *p 526.*

PORRIFIGI, Ital. nomen, idem significans, quod *Ficus* sive tumores, in quos cristæ neglectæ degenerant, Alex. Massarius *l.3 P. M. c.24.*

PORRIGO, idem, quod *Furfuratio.* Vide *Furfur.*

PORRVS, *Porrum*, Fallopio *de Tum. p.n. c.24*, dicitur species *Verrucæ*, quæ habet quasdam radices ad extra, ad similitudinem porrorum, & ita minutim fixa, Forest. *l.4, Chir. Obs.10, in Schol.* Meminit & aliquoties Paracels. *in script. Chirurg.* præsertim vero de ulcerib. &c. *cap.61.* vulgo *Oculus Gallinæ* Germ. dicitur. Adde VValth. *Sylv. Med. p.1513.*

PORTA, πύλη, vel etiam pluraliter *Portæ*, πύλαι, dicitur de hepatis parte sima, ubi duæ parvæ sunt protuberantiæ, quas *Portas* dixerunt, credentes, per eas omnem chylum, pro sanguificatione, in hepar deferri, verum hodieque fere exolevit hæc de chyli ad hepar transitu hypothesis. Vena quoque ibidem exorta, & per viscera abdominis dispersa *Vena Portæ* propterea vocatur. Vide Linden. *l.2 Med. Physiol. c.5, §. 88. seqq.* Barthol. *l.1, cap.14.* *Porta* quoque sumitur pro vulva, Rolf. *de part. gen. P. II, c.33.* De Chymicis *portis* h. e. operationibus propriis, in negotio Lapidis Philosophici, lege Libav. *T. II. Op. p.131.*

PORTATILE, *in sacco Acetum* quid sit, vide supra in *Acetum.* *Portatilis* Pharmacotheca quid sit, prædictum in *Pharmacotheca.* Venduntur vero tales in urbibus, opidis & pagis, repletæ quidem aquis, si Diis placet, pretiosis, balsamis, oleis, verum aquæ plerumque nihil aliud sunt quam spiritus vini colore aliquo tincti, quemadmodum & olea, unde viliori pretio comparari possunt, atque ita emptores decipiuntur, & quidem merito, quia decipi volunt.

PORTONARIVM, vocatur nonnullis primum intestinorum, quod alias *duodenum* dicitur. *l. de Anat. Vivor. inter spurios Gal.* verum nomen hoc potius competit orificio ventriculi dextro; siquidem respondet Græco πυλωρός, i. e. *Ianitor.* In qua significatione etiam sumitur in Avicennæ scriptis Latine redditis *l.3, fen.16, tr.1, c.1.*

PORVS, πόρος, i. e. *Meatus.* Vide *Meatus.*

POSCA, item *Pusca*, ὀξύκρατον: Vide *Oxycraton.*

POSITIO, θέσις. Vide *Situs : Thesis.* Dicitur & *Positura.*

POSIS, πόσις. *Potio*, Vide *Poma.*

POSSET *a posset*, Posseticus liquor Anglis est Lac calidum coagulatum, serum cerevisiatum, estque potio Anglis usitata valde *par rapport a la Medecine* f. pro vehiculo medicamenti, communicante mihi hanc expositionem Max. Reverendo & Excell. D. Christoph. VVegleitero, S. Theologiæ Prof. P. celeberrimo, Anglicæ linguæ peritissimo.

POSTAPPARENS, ἐπιφαινόμενος, vide *Epiphænomenos.*

POSTBRACHIALE, μετακάρπιον: Vide *Metacarpion.*

POSTCOENIVM, ἐπίδειπνον, h. e. *secundaria cæna.* Dieter. *n.310.*

POSTHE, πόσθη, Latin. *Præputium* vocatur, glandis in pene tegumentum: cujus extremitas Iudæis & Turcis circumciditur. Bartholin. *lib.1. Anat. c.24.* *Præputium* cancro correptum a concubitu cum uxore menstruata refert Rhodius *cent. III, Obs.*

POSTIA, ποσθία, idem, quod κριθή, *Hordeolum:* Vide *Crithe.*

POSTHVMVS, ποσθῦμος, ὀψίγονος, dicitur, qui patre mortuo natus est, Theophil. *Paraphras. Gr. Instit. Iur. l.1, tit.13, §.4, p.m.127.* An vero undecimo vel duodecimo mense nati inter *posthumos* referendi sint, videatur Roder. a Castro *l. IV, de Nat. mul. c.2, p.m.178*, & P. Amman. *Irenic. p.77. seqq.*

POSTIS, φλιά. Vide *Phlia.*

POSTPOSITIO, τὸ ὑστερίζειν, dicitur reditus paroxysmi, in febribus intermittentibus, tardior: & opponitur *Anticipationi:* estque species ἐπιδόσεως, & signum, cæteris paribus, declinationis, vel remissionis morbi. Gal. *l.1 de Cris. c.4.* Forest. *l.3 Obs.26. Schol.* Ita & Menstrua *postposita* Gr. ὑστερητικὰ vocat P. M. de Calderia, eo, quod repetant per tardiora intervalla, quam statui naturali hujus individui conveniat, & opponit *Anticipatis*, sive Antevertentibus, *Tom. IV, Op. p.208 seqq.* vide *Anticipans.*

POTABILIS, πότιμος, ποτός, πόσιμος, dicitur de omni eo, quod per os hauriri debet. Ruland. & Iohns. *in Lex.* vel, quod poculis porrigitur, liquidum, Libav. *S. A. Ch. lib.2, c.1. seqq.* ubi Magisteria *potabilium* describuntur. *Potabilia* ad generationem Tartari facere, aliquoties scripsit Paracels. in scriptis suis, præsertim *in Paramiro, & Paragrano.* Loca quærantur in Indice. De *Auri potabilis* variis descriptionibus vide Schröder. *lib.3, c.8.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Sunt, qui etiam plane negant. Nos litem non facimus nostram. Mars *potabilis* triplici processu juxta Carol. de Maëts proponitur a Morley *in Collect. Chym. Leid. c.256.* Ferri potabilis VVillis. descriptio legatur in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I, p.116.*

POTASCH etsi vernaculum, usurpatur tamen a Latinis autoribus, significat vero sal lixivum per calcinationem extractum vel sal volatile habens affinitatem cum priori. G. Thomson. *in explicatione terminorum Artis præmissa Acui Magneticæ.*

POTENTIA, *Potestas*, δύναμις: Vide *Dynamis.*

POTERIUM, ποτήριον, nomen *Malagmatis* gemini absorbentis humores hydropicorum, apud Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 3, mox. in prin.*

POTIMOS, πότιμος, vide *Potabilis.*

POTIO, πόσις, πόμα, *Potus.* Vide *Poma.*

POTOS, ποτὸς, adjective, idem, quod πότιμος, *Potabilis*, de quo p. a. Substantive vero apud Hippocr. *compotationem* & convivium *l. 1. Epid. s. 3, t. 19; & l. 5, XXX, 20.*

POUST dicitur Indis opii species vilior ex foliis & stolonibus papaveris excocta, docente Bontio *in cap. 4.* Garciæ ab Orto, allegante D. D. Heigelio Medico ordinario Ratisbonensi *in Dissert. sua Inaugur. de Opio c, 1.*

PRACTICA, πρακτικὴ, dicitur vel *Artis Medicæ exercitium*, vel autorum scripta, quæ continent descriptionem & modi & materiæ faciendi Medicinam, qua pro conservanda, qua pro recuperanda sanitate. Opponitur *Theoreticæ* Medicinæ, quæ tradit præcepta Artis & fundamenta, prius addiscenda, antequam ad artis exercitium quis sese accingere cupit. *Practicus* quoque dicitur Medicus, qua curans, qua conservans sanitatem. *Theoreticus* vero proprie est Professor, qui docet præcepta. Præsupponit igitur *Practica* studium Theoreticum: nec bonus dici poterit *Practicus*, nisi prius fuerit bonus Theoreticus. Dogm. Med. Gen. *in prælimin. dogm. 8, p. 9, 10.* Dicitur sæpe & *Praxis Medica.* Vtrumque vocabulum applicarunt & Spagyrici labori lapidis Philosophici; uti videre est *in Theatr. Chym. Vol. IV, p. 2 & alibi.*

PRÆBIUM, idem, quod Dosis, sive quantitas medicamenti quæ una vice offertur. Ita sumitur a D. D. VVedelio *Opiolog. l. 1, sect. 2, c. 9, p. 75,* quamvis legisse me quoque alibi meminerim, usurpatum fuisse hoc nomen pro vehiculo alterius medicamenti.

PRÆCAUTRIX, προφυλακτικὴ, vide *Præservatio.*

PRÆCEDENS, προηγουμένη, idem, quod *Antecedens.* Vide *Causa Proëgumene.*

PRÆCEPTUM, παραγγελία: Vide *Parangelia.*

PRÆCIPITANTIA dicuntur Medicamenta sanguinis fervorem & motum inordinatum sedantia acidum corrigendo, & absorbendo; Pertinent inter diaphoretica, de quibus supra suo loco dictum fuit. Os sæpiæ *Præcipitans magnum* a nonnullis vocatum fuit. Lang. vero Pulverem compositum hoc Epitheto exornavit.

PRÆCIPITATIO, dicitur operatio Chymica, ad σύγκρισιν, vel coagulationem pertinens; per quam soluta corpora in præceps aguntur & demittuntur. Sumitur vel generaliter, pro quavis solutorum ex menstruis suis repercussione: eaque est cum *spontanea*, quando imprægnatum menstruum, nullo addito alio motore, demittit calcem, v. g. spiritus Vitrioli Philosophicus, vel Phlegma Vitrioli vulgare solvens corallia, margaritas, oculos cancrorum; tum *violenta*, cum affundendo alium liquorem, solutum petit fundum. Vel specialiter pro *præcipitatione Mercurii*, qua per aquas fixatorias & gradatorias liquabilitas Mercurii sistitur, & ex menstruo suo præcipitatur; unde & κατ' ἐξοχὴν *Præcipitatus*, vel *Præcipitatum* dicitur, quamvis pulvis ille ruber Mercurialis, qui vulgo *Præcipitati* nomine venit, nihil minus sit, quam *Præcipitatum:* cum fiat evaporatione potius menstrui solventis ad siccitatem. Plura vide apud Libav. *l. 4 S. A. Chym. fere per totum. Alchym. Pharmac. cap. 36.* Rolfink. *Chym. l. 2, c. 4.* Fr. Hofm. *in Clav. ad Schröd. p. 93, 94.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Aliquando etiam Pathologice *Præcipitatio* accipitur pro *Procidentia.* Ita *Præcipitatio Matricis* legitur apud Valesc. *de Tarant. libr. 6, cap. 11. Philon. Pharmacop pag. m. 668.*

PRÆCISIO, περιαίρεσις, rectius *circumcisio*, est operatio chirurgica, quæ adhibetur in alis, inguinibus, natibus, & ano. Galen. *Introduct. cap. 18.*

PRÆCOCIA, πραικόκκια, in specie dicuntur fructus quidam, sive species *malorum Armeniacorum*; ita dicta a maturitate, qua Persica & Armeniaca alia antecellunt, ut & bonitate; de quibus Galen. *l. 2 de al. fac. c. 20.* Iul. Alex. *l. 10 Sal. c. 6.*

PRÆCOGNITIO, πρόγνωσις, idem, quod *Prænotio*, dicitur pars Semiologiæ, qua constat Medico de futuro eventu, in utroque statu sanitatis & morbi; quamvis communiter saltem de prænotione futuri eventus ægrorum acceperint Doctores. Fit vero per certa signa *prognostica*, προγνωστικὰ dicta, quæ in homine futuras res denunciant, qua secundum, qua præter naturam; nec sunt alia realiter a *diagnosticis*, sed saltem modo considerandi distinguuntur. Plura vide apud Institutionistas, inprimis vero in nostris Dogmat. Med. Gen. *Part. III, c. 1, c. 5 & 6.* Paracels. etiam barbare vocat *Prognosticationem.* Differt a *Prædictione*, πρόρρησις dicta, quando verbis vel scriptura indicatur id, quod scimus de futuro eventu; quæ non semper est adeo necessaria, uti *prænotio.* Lind. *Ex. XV, §. 149.*

PRÆCORDIA, φρένες. Vide *Phrenes.* Gal. *l. 6 de Hipp. & Pl. decr. c. 9.* A Celso tamen latius accipi videtur, pro *Hypochondriis*, aut pro eo, quod utrique hypochondrio interjacet, Bartholin. *l. 1 Anat. in proœm.* & Linden. *Ex. 9, §. 35.*

PRÆCURSORES Paracelso dicuntur accidentia & signa futuri, vel imminentis morbi. *l. 2 de Tartar. tract. c. 2. in Annotat.*

PRÆCUSTODIA, προφύλαξις, idem, quod *Præservatio.*

PRÆDEBILITATI, προαπαυδήσαντες, προεξασθενήσαντες. Vide *Proapaudesantes.*

PRÆDESTINATIO, terminus Paracelso frequentissimus: & significat idem, quod *Fatum;* de quo supra, in FA. videlicet imperscrutabilem necessitatem, & terminum fatalem alicujus rei, Deo soli cognitum. *Paramir. Tract. 3, c. 6. seqq.* & alibi passim.

PRÆ-

PRÆDICTIO, προῤῥησις, προδιαγόρευσις, dicitur *prænotio* Medici, verbis vel scriptura patefacta. Vide *Prænotio.* Est quandoque necessaria ad conciliandam fiduciam ægri. Lind *Ex. XV*, §. 4. *seqq.* Dieter. *n. 719.*

PRÆDIVINATIO, προθεσμία, idem, quod *Divinatio*, *Prædictio.* Gal. *l. de const. medic. c. 18.*

PRÆFATIO, προοίμιον, est operis vel scripti alicujus præparatorium, quandoque necessarium. Gal. *c. 1, prognost. t. 1.* Lind. *Ex. XV*, §. *10.*

PRÆFOCATIO, πνῖξ, idem, quod, *Suffocatio:* & dicitur de uterina suffocatione. Vide *Hystericos.*

PRÆFURNIUM dicitur pars foci anterior, & exterior, per quam carbones injiciuntur. Legitur apud Chr. Meretti *Not. in Neri Artem vitrar. præf. p. 272.*

PRÆGNANS, κυμὰς, ἐγκύμων, idem quod *Gravida*, fœtum in utero gerens, vide *Cymas. Encymon*, *Cyesis. Gravida.*

PRÆGNATIO, idem, quod *Imprægnatio:* de quo supra, in IM. Legitur *in Theatr. Chym. Volum. III, pag. 163.*

PRÆHUMECTO, προϋγραίνω, Hipp. *4, aph. 13.* Iung. Diet. *n. 734.*

PRÆINCIPIENS, προκαταρκτικὴ, vide *Causa. Procatarcticos.*

PRÆLUDIUM, terminus Paracelsicus, denotans vaticinationem influxus, vel virtutis Astralis in homines: & meminit *Paramir. lib. 2 de orig morb. c. 7, & l. de caduco matricis*, §. *4.*

PRÆLUM, item *Prelum*, πιεστὴρ, πιεστήριον instrumentum, quo succi exprimuntur, in officinis quoque Pharmaceuticis usitatum. De *prelo* pro musto, vide Lind. *Ex. X*, §. *187.*

PRÆMACERATIO, i. e. *maceratio præmissa.* Legitur apud Rhod. *in Lex. Scrib. & n. 193.*

PRÆMEDITATIO, προεξευκρίνησις, denotat diligens judicium, & singularem prudentiam Medico necessariam; non solum in recta applicatione remediorum, præsertim generosorum & evacuantium, quæ uti magnifice prodesse, ita & apprime nocere possunt; sed etiam in cognitione & prædictione, circa morbos, instituenda. De qua virtute legatur Dieter. *n. 722.* Lind. *Ex. XII*, §. *59.* Verbum προεξευκρινέω legitur apud Hipp. *1, aphor. 24.*

PRÆNOTIO, πρόγνωσις. Vide *Præcognitio.*

PRÆOPINATIO, προδόξασις, occurrit hoc vocabulum Græcum & Latinum apud Galen. *comm. 1, in Hipp. prognost. t. 4.* quamvis ipse fateatur non esse in usu. Significare vero debet incertam adhuc de morbo ejusque eventu in animo prædicentis Medici præsensionem.

PRÆPARANS dicitur partim de vasis, venis & arteriis ad testes & epididymides excurrentibus, Spermaticis dictis, de quibus videantur Anatomici, v. g. Barthol. *l. 1 Anat. c. 21, p. 202. seqq.* partim de medicamentis. Vide *Parasceve.*

PRÆPARATIO, *Præparatum*, *Præparans*, παρασκευή, ὑποπαρασκευή. Vide *Parasceve.*

PRÆPOSTERE, πάρεργον, vide *Parergon.*

PRÆPUTIUM, πόσθη. vide *Posthe.*

PRÆSAGIUM, τὸ προλέγειν, πρόῤῥησις, idem, quod *Prædictio.* Sumitur & pro ipso signo prognostico. Hinc Ruland. Dorn. & Iohns. descripserunt *Præsagium*, quod sit præcedens aliquod notabile signum rei futuræ historiam, ex quo prophetia sumitur quandoque.

PRÆSCIENTIA, πρόγνωσις, idem, quod *Præcognitio*, *Prænotio.*

PRÆSENS, παρὼν, παρεὼν, quid communiter significet, etiam pueri norunt. In Medicina οἱ παρέοντες, *præsentes*, qui ægris adsunt, iisque administrant, ex Hippocr. *1, aph. 1.* Iunge Dieter. *n. 655.* Deinde τὰ παρόντα dicuntur status hominis *præsens*, sive secundum, sive præter naturam; cujus cognitio Medico necessaria, antequam de futuro eventu velit prænoscere. Gal. *l 4 de præs. ex puls. c. 11, & alibi.* *Præsens auxilium* vel remedium dicitur, quod efficax est, & mox juvat. Et, *præsenti numine curare*, proverbialiter dicitur, derepente, & fere præter spem, medelam afferre. Keuchen. ad *Samon p. 85.*

PRÆSENSIO, πρόνοια, πρόγνωσις, idem, quod *Prænotio* Latinis Hippocr. Interpretibus. Gal. *in com. 1. ad prognost. t. 1, & alibi.* Augen. *Tom. III. Epistol. & Cons. Medic. l 3, ep. 9, p. m. 97.*

PRÆSEPIOLUM, φατνίον, vide *Phatnion*, *Bothrion.*

PRÆSERVATIO, προφυλακή, dicitur de ea Medici functione, qua prohibetur aliquid, ne fiat, & opponitur *curationi*, τῇ θεραπείᾳ. Galen. *2, aph. 22.* Hinc προφυλακτικὴ, pars Medicinæ *præservatoria* vocatur, quæ a morbo *præservat l. 11 meth. med. c. 2.* Est igitur pars τῆς ὑγιεινῆς: Tuetur enim sanitatem, & providet, humores lentos incidendo, crassos attenuando, multos evacuando, calidos refrigerando, frigidos calefaciendo, mordaces contemperando, (scil. in latitudine sanitatis,) ne morbum gignant. Gorr. Stante hoc principio, omnino hallucinati sunt, & adhuc hallucinantur communiter Doctores, qua veteres, qua recentiores, quando *indicationem præservatoriam* etiam in Methodum medendi intruserunt, eamque caussæ remotiori opposuerunt, Gal. *Art. medic. cap. 99.* Videantur nostra Dogmata *P. IV*, *c. 3*, *dogm. 4*, *p. 484. seqq.* Ita erravit quoque Lind. *Ex. XIII*, §. *342*, quando *præservationem* indicationem morbi fientis, seu, quod in idem recidit, causæ jam agere incipientis, esse dixit. Rectius vero Helmont. scribit: *Præservatio* est futuri præcautio, *tr. de Lithias. c. 7, n. 21.* *Præservativa remedia* dicuntur, quæ vitam a suis inimicis & corruptionibus defendunt. Dorn. Rul. & Iohns. scil. prohibendo, ne infestent. *Præservativum summum Philosophicum* dicitur Lapis Philosophicus: & has habere qualitates debet, non ut ratione

odoris, aut similis cujusdam qualitatis, sed ratione caloris naturalis confortet & præservet; quod si non fit, res inanis est. *Theatr. Ch. Vol. VI, p. 690.*

PRÆSIDIUM, βοήθημα, idem, quod *Auxilium, Remedium, Indicatum.* Occurrit passim apud autores Latinos veteres & recentiores.

PRÆSTIGIÆ, *Præstigiatura*, γοήτεια, μαγγανεία, est Diabolica medendi ratio; quæ omnino abesse debet: qualis est vetularum, sagarum; quam & Gal. *l. 6 de S. Fac. in princ.* rejecit. Iung. Dieter. *n. 683.* Non utatur talibus rationalis Medicus, aut Dogmaticus, Galeni exemplum secutus, infamiam, atque artis dehonestamentum veritus, ideo, quod ratione nixum Medicum omnino dedeceant talia; qui, quæ methodo & recta ratione curare potuerit, non aliunde (præsertim a Diabolo) ad ea auxilium quærat. Iul. Alex. *Not. ad Gal. l. 9 de S. Fac. cap. de Butyro.* Pseudo-Chymici quoque sunt *præstigiatores* & impostores: qualem Guibertum fuisse, scribit Libav.. *T. III, Oper. p. 233.*

PRÆTER, παρὰ, vide *Para.*

PRÆTERITUS, προγεγονώς, quid significet, ex Grammatica constat. Præteritorum cognitio dicitur Gal. notitia caussarum, quæ morbos inducunt, *l. 4 de præs. ex puls. c. 11.* Enimvero nimis stricte accipit; cum & *præterita*, in statu secundum naturam, Medico sint observanda, in Methodo ὑγιεινῇ. *Signa præterita* docet pars Semiologiæ ἀναμνηστική, sive *rememorativa*, ad diagnosin pertinens.

PRÆTEXTUS, πρόφασις, dicitur *causa evidens, procatarctica*, & quidem Hipp. vera, quæ occasionem præbet, & dispositionem in corpore inducit, sive inclinationem. Hipp. *2, aph. 41, & 3, aph. 12.* aliquando tamen & causam fictam, vel simulatam notat. Galen. *c 2 de fract. t. 62. & 3, t. 46.* Iunge Foes. *pag. 539.* Dieter. *n. 736.*

PRÆVIDEO, idem significat, quod Prænosco, *Prædico.* In qua significatione sumsit Cels. Martinengus *tr. de providendis morborum eventibus.*

PRAGMA, πρᾶγμα, vocabulum, pro varia rerum, de quibus usurpatur, natura variis gaudet significationibus. Ita omnem *ægri statum*, & quæ in rem ejus peraguntur, denotat. *Prognost. s. 1, t. 2.* Omnes res & negotia, *lib. 1 de morb. mul. XXXII, 13.* Significat etiam rem vel negotium, de quo impræsentiarum quæritur, & circa quod versamur, institutum, *2 de R. V. I. A. t. 40*; *l. de Steril. XI, 4.* Plura vide apud Foes. *Oec. pag. 525. seq.*

PRAMNIOS, πράμνιος, epitheton *vini nigri & austeri* apud Hipp. *l. 2 de morb mul. LXIX, 1; & LXXVI, 8.* adde Foes. *pag. 526.* Linden. *Ex. X, §. 100, 106.*

PRANDIUM, ἄριστον, vide *Ariston.* Plura vide apud Iul. Alex. & alios, qui de re cibaria scripserunt.

PRASIA, πρασιὰ, significat *areolam in hortis*, torum quadrangularem, vel alterius figuræ, oleribus serendis dicatam. C Hofmann. *C. de V. P. n. 677.*

PRASINUM viride, *flos æris.*

PRASINUS, πράσινος, idem, quod *Porraceus.* Vide in PO.

PRASIS, Rul. dicitur *Creta viridis.* Idem fortassis, quod *Prassius.*

PRASOIDES, πρασοειδὴς, vide *Porraceus.*

PRASSIUS, πράσιος, nomen lapidis, vel gemmæ viridantis, vilioris turbæ, *Smaragdi Domus*, vel palatium dictæ; quia hic in illa, veluti inclusus, reperitur. Vide Chiocc. *Mus. s. 3, p. 217.*

PRAVUS, φαῦλος, idem quod *Vitiosus*: Vide *Phavlos, Poneros.*

PRAXIS, πρᾶξις, proprie actionem, & quidem Medicam, hoc loco significat. Sumitur vero communiter pro *Practica*, de quo vocab. paulo superius.

PRAYS, πραὺς, Ion. πρηὺς, *mitis*, remissior. Dicitur de morbis minoribus, v. g. febres πρηέες leguntur apud Hippocr. *l. 1. Epid. s. 2, t. 41, & l. 6, s. 1, t. 29.* Suntque eæ, quæ non stipatæ sunt vehementioribus symptomatibus. Adde Foes. *p. 527.* Fere idem significat, quod εὐήθης, *benignus* vel *boni moris.* Comparativus πρηΰτερος, sive πρᾳότερος, legitur *4, aph. 17.* Dieter. *n. 717.*

PRECES, *Precatio*, προσευχὴ, αἴτησις, & hoc vocabulum merito ad Medicinam referimus; siquidem & *precibus*, & venerationi assiduæ locus esse debet apud Medicum, pro obtinenda Divina præsentia & providentia in rebus Medicis, ad gloriam ejus nominis, ad honorem artis ab ipsa creatæ, & ad salutem denique, ejus opera utentis, ægri, verbis elegantissimis Linden. *Ex. III, §. 6.*

PREHENSIO, κατάληψις, Sylvio dicitur pro *Catalepsis*, Dolæus *Encyclopæd. l. 1, c. 7, §. 1, p. 95.* Vide *Catalepsis.*

PREMNON, πρέμνον, proprie *stirpem, stipitem* & truncum significat. Polluci tamen *extremitatem albi in oculo* vocari πρέμνον, vult Gorr. *in def.*

PRENES, πρηνὲς, dicitur Hipp. quod *ad terram reclinat.* Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Gorr. Locus est apud Hipp. *1 de fract. t. 3.* Vide Foes. *p. 527.*

PRESBYTES, πρεσβύτης, *senex*, vel idem, quod γέρων, *senex*, vel saltem gradu differens, ita ut πρεσβῦται dicantur in primo senio constituti; γέροντες vero in extremo. Legitur apud Hippocr. *2, aphor. 39. & 3, aphor. 31.* Iungatur Foes. *Oec. p. 517.* & Dieter. *n. 316.*

PRESBYTEROS, πρεσβύτερος, comparativus est vocab. præcedentis, significans *seniorem.* Verum non semper de senibus sumitur, sed sæpe etiam respective applicatur aliis *ætate grandioribus*, quam prius fuerant. Ita fœtus *grandior* dicitur πρεσβύτερος, *aph. 1*, pueri *grandiores, 3, aph. 26.* adulti, *d. l. aph. 27.* Vide Dieter. *n. 315.*

PRESIS, *Presma*, πρῆσις, πρῆσμα, Gal. exponit *in Exeg. dict. Hipp.* per ἐμφύσησιν, *inflationem*; & appro-

approbat Foëſ. *p. 3 & 527.* Enimvero non video, quomodo cum verbi origine quadret. Deſcendit enim a πρήθω, quod ſignificat *incendo, inflammo;* ut ita potius *inflammationem* ſignificare deberet; quæ etiam notatio tribuitur in Lexicis, niſi fortaſſis reſpexerit Gal. ad effectum; quod inflammatio, vel incenſio in cute etiam bullas & veſicas excitet.

PRESMUCHUM, *Presmukis*, id eſt, *Ceruſſa.* Rul. & Iohnſ.

PRESSORIUM, idem quod *Prælum, Torcular,* pieſtron. Dorn. Rul. & Iohnſ.

PRESSURA, θλίψις, idem, quod *Compreſſio;* Ita θλίψις τομάχȣ, *preſſura* Stomachi, ſive *compreſſio*, legitur apud Gal. *de pulſ. ad tyrones*, a copia moleſta aſſumtorum alimentorum. *Preſſura gentium* dicitur Paracelſo, morbum quoque comprehendere Gallicum, *l. 3 Chirurg. magnæ c. 4 fin. Preſſus* etiam ſæpe ponitur pro impreſſus. Vide Rhod. *in Lexic. Scribon. pag. 427.*

PRESTER, πρηςὴρ, æquivocum eſt. Vel enim ſignificat partem oculi exteriorem, quæ, per iram incenſa, tumensque inflatur, ut autor eſt Pollux, notante Gorræo. Vel eſt nomen ſerpentis venenoſi: Cujus deſcriptio habetur apud Aldrov. *l. de Serp. & Dracon. c. 8.* Vocatur alias *Dipſas*, quod venenum ejus igneum intolerabilem ſitim excitet.

PRETIOSUS, τίμι@, ἔντιμ@, a *Pretium*, τιμὴ, dicitur de materia Medica, quæ, vel ob raritatem, vel ob efficaciam ſingularem, carior habetur. Ita *Lapides pretioſi* vocantur Gemmæ, ad differentiam *minus pretioſorum.* Vtrorumque Catalogum vide apud Schröder. *l. 3, c. 4 ſeqq.*

PRIAPISCOS, πριαπίσκ@, vocatur *lignum* parvum *in medio ſcamno Hippocratico* inſertum, octo fere digitorum, magna ex parte rotundum. Vocatur & σύλισκ@, & σκαλμός, Gorr. *in definit.* Πριαπίσκ@ quoque dicitur *linamentum*, in penis formam redactum; Paſſario reſpondens, vel *Turunda major*, apud Æginet. *l. 3, c. 24 circa fin.*

PRIAPISMUS, πριαπισμὸς, Lat. *Tentigo*, eſt auctio pudendi virilis, ſtabilis, in longitudinem ac orbem tumefacti, citra rei Venereæ appetentiam, Gal. *l 9 de C. M. S. L. c. 9,* a flatuoſo ſpiritu *l. 14 Meth. Med, c. 7,* nullo præſente ſtimulo ad libidinem, aut deſiderio coitus; ut quibusdam accidere conſuevit, ducta denominatione a *Priapo.* Nam hunc, ut cui ſuapte natura hujusmodi coles eſſet, ita finxerunt, atque pictura deſcripſerunt homines. *l. 6 de Loc. Aff. cap. 6.* Addit Aëtius, dolores inde moveri, quales eſſe in tetano ſolent; quod inflatum diſtentumque pudendum, convulſionis modo, afficiatur. Scribit etiam, qui ſic laborant, cito perire inflatos, & frigidum ſudantes, niſi illico auxilium eis adferatur. Fit hic morbus a flatu vaporoſo, cavernoſum penis nervum diſtendente. &c. Hæc Gorr. & Caſtellus. Quibus libet addere paulo accuratiorem deſcriptionem: *Priapiſmus* eſt convulſio particularis, vel rigiditas convulſiva penis, absque ſtimulo ad libidinem vel coitum, proveniens a ſpiritibus ſpuriis & flatuoſis, ſpongioſis nervoſi corporis meatus occupantibus & diſtendentibus. Vocatur & σατυρίασις, *Satyriaſis*, vel σατυριασμὸς, a *Satyris*, quibus etiam rigida genitalia tribuuntur: quamvis alii hoc nomen inexplebili coeundi cupiditati, penem excitanti, competere doceant. Habet & hoc vocabulum alias ſignificationes. Vide infra *Satyryaſis.* De *priaſmo* Monachorum, in coitu cum moniali defunctorum, vide Dieter. *Iatr. p. 1116.*

PRIAPOLITHUS, πριαπόλιθ@, nomen lapidis a Petro Borello impoſiti, quales reperiuntur juxta urbem Caſtrenſem, ſubalbi, rotundi oblongi, figuram penis & quandoque vulvæ habentes, aliquando etiam, ſed rarius teſticulis inſtructi ſunt & glande, in medio vero eorum percurrit vena cryſtalli puriſſimi, adeo ut totus lapis veluti cepa cuticulis variis conſtructus videatur. Alii ſunt recti, alii incurvi, alii etiam cancroſi & eroſi tanquam veneno Venereo obſervantur. Exiſtimat dictus Autor, vim habere forſan ob ſignaturam adverſus morbos genitalium & venereos. *Hiſtor & Obſ. Medico-Phyſ. cent. III, obſ. 85.*

PRIAPUS, πρίαπ@, non modo nomen eſt Deaſtri gentilium, magno mutone præditi; ſed & ipſe *Penis* hoc nomine indigitatur, Rolf. *de part. gen. P. 1, c. 43.* Eph. N. C. *An. III, O. 20. Priapi cervini*, in pulverem redacti, meminit Libav. *S. A. Chym. l. 4, cap. 28.*

PRIMATES dicuntur corpora fallacia, nobis ab aſtris ob oculos poſita; de quibus Paracelſus *in expoſ. prima ſuper Matthæum c. 14* fuſius diſſerit. Dicitur alias *Primalia.* Dorn. *in dict. Paracelſ.* Rul.

PRIMITIÆ vocantur aqua puerperii, quæ ordinarie ante fœtus excluſionem profunditur. Blaſ. *Med. Vn. p. 365, 460.*

PRIMITIVUM, eſt idem, quod *Procatarcticum*, diciturque de illa cauſſa remota προκαταρκτικῆ.

PRIMOGENIUS, *Primogenitus*, πρωτόγον@, ἀρχήγον@, dicitur vel de eo, quod origine primum eſt; ita calidum nativum dicitur ἀρχήγονον, Gal. *adv. Lycum. cap. 7.* Ita filius natu primus dicitur *Primogenitus.* Vel idem eſt, quod *ſimilaris*, ὁμοιομερὴς, *l. quod an. mor. ſeq. temp. corp. c. 3.* Vide *Homœomeres.*

PRIMORES *Dentes* i. e. anteriores, vocantur *Inciſorii.* Barthol. *libell. 4, c. 13. p. 731.*

PRIMUS, πρῶτ@, quid ſignificet, & pueris notum eſſe debet: quamvis diverſas quoque admittat ſignificationes; uti patet ex Galen. *l. 2 de H. & Pl. decr. c. 8.* Aliquando *primum* idem, quod ſimplex *l. 3 meth. med. c. 10.* Vel *Similare*, *de diff. morb. cap. 3. Prima materia* Helmontio eſt Aqua, *tr. Latex humor. negl. n. 45.* De *prima materia* Lapidis Philoſophici

phici vide Carmen vernaculum, additum scripto Fr. Basilii Valentini de Lapide Philosophorum: ubi vocat *Duplicem Mercurium*. *Primum* movens in naturalibus est Spiritus mundi vegetativus, *Th. Chym. Vol. 12, p. 105.* *Primæ viæ* quid sint, vide *Via*.

PRINCEPS, ἀρχὸς, dicitur *intestinum rectum*, vide *Archos*. Galen. *de vulv. dissect. c. 1.* *Principes* quoque dies vocantur perfecte Critici. Blancard. in Lex.

PRINCIPIUM, ἀρχὴ, idem, quod *Initium*. Vide supra IN. In Medicina magna disceptatio occurrit circa *principium* morbi, de quo non inter se conveniunt; verum recte distinctionem tradidit Dieter. docens, *Principium morbi* esse duplex: Aliud *indivisibile*, & momentaneum, sineque ulla latitudine: estque punctum temporis, in quo cepit ægrotare homo. Alterum *cum latitudine*, quodque aliquot horarum, quandoque & dierum spatio pro morbi conditione, brevioris vel longioris, determinatur. *Iatr. n. 109, 110.* *Primum* rarissime notari potest a Medicis: & optandum esset, ut de secundo saltem possent esse certiores. Nobis placuit, hanc dare descriptionem: *Principium morbi* est, quando morbus animadvertitur, per aliqua symptomata. *Dogm. Med. Gen. P. II, c. 6, d. 10, p. 160.* De *principiis corporum naturalium* hodieque inter Physicos & Chymicos magnus quoque adhuc est dissensus. In genere describuntur; e quibus primis res in quolibet mistorum genere est facta, quæ quia insunt, & jam certam naturam sibi substratam habent, in qua vigeant, & cum qua educi possunt. Alia sunt simpliciter prima: alia in quovis genere prima, & illis analoga. Rul. & Iohns. *in Lex.* Verum Schröder. paulo distinctius *principia* tractavit, distinguens inter *Principia constituentia*, quæ ipsam rem constituunt: quorum duo esse dicit: *Spiritum* & *corpus*: illud formale; hoc materiale: quibus addidit tertium, *Ignem*: & inter *Principia cognitionis*, quæ etiam duo habentur apud Hermeticos *Lumen Naturæ* & *Gratiæ*. *l. 1, c. 5.* Adde Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Chymicorum alii tria numerant, *Salem*, *Sulphur*, & *Mercurium*: alii plura, *Spiritum* & *Terram* addentes. Videantur *Theatr. Chymici Volumina*, & quæratur hoc vocab. *in Indice*: ut & Libavii *Opera*. Nobis enim nec licet, nec libet esse prolixioribus. *Principia* quoque corporum, olim instrumentalia vocata, fuisse *Cerebrum*, *Cor*, *Hepar*, scripsit Iul. Alex. *not. ad Gal. l. 6 meth. med. c. 2.* vide *Initium*.

PRION, πρίων, vide *Serra*.

PRISIS, πρίσις, proprie *serrationem*, sive sectionem serra factam significat, a πρίω, *serra seco*. Improprie vero stridor dentium dicitur Hipp. πρίσις & πρίειν, *1 Prognost. t. 21.* Gal. *in comm. ad h. l.* Alias πρίσις quoque vocatur *terebratio*, vel perforatio, terebra aut trepano facta, *de vuln. c. IX, 5. 6.* ut & terabra vocatur πρίων, *d. l. XXIIX, 9.* quæ alias τρύπανον eidem quoque appellatur, *d. l. XXV, 4.* Vide Foës. *p. 527.*

PRIONODES, πριονώδης, *serratus*. Lind *Ex. XI, §. 67.* item πριονοειδὴς, *serræ formam habens*, qualis dicitur ossium commissura quædam apud Fallop. *in Obs. Anatom. Tom. I Oper. p. 361.*

PRISCUS, παλαιὸς, idem, quod *Vetus*, antiquus: vide *Palæos*.

PRISMA, πρίσμα, vide *Scobs*.

PRIVATUS, ἴδιος, dicitur Physiologice de *partibus*, quarum functio immediate & primo cedit in commodum partium publicarum. *Dogm. M. Gen. P. tr. c. 2 d. 9, p. 29.* Patholog. de Morbis, qui dicuntur σποράδες, σποραδικοὶ. Vide *Sporades*.

PROACMAZO, προακμάζω, significat existo in ætate ante vigorem, & denotat *adolescentiam*, vel *juventutem*, legiturque apud Hipp. *Coac. t. 635.* Vide Foës. *Oec. p. 527.*

PROÆRESIS, προαίρεσις, est terminus proprie Philosophicus; cujus significatio ex Ethicis petenda. Ab Hipp. tribuitur Lachrymis *voluntariis*, sive quæ scientibus nobis, & volentibus profluunt, *4 aph. 52.* quibus opponuntur lachrymæ *involuntariæ*, ἀπροαιρέτως vel μὴ κατὰ προαίρεσιν fluentes, non ex dolore, aut ob mœstitiam, sed ratione morbi acuti. Vide Dieter. *n. 718.*

PROAGOGEIA, *Proagogos*, προαγωγεία, προαγωγὸς, illud significat omnem illegitimam, amoribusque licitis non conciliatam productionem maris ad fœminam, vel fœminæ ad marem: uno verbo, *Lenocinium*: hoc ipsum productorem, vel *Lenonem*. Lind. *Ex. IX, §. 22.*

PROAGOREUSIS, προαγόρευσις, vel προδιαγόρευσις, *Prædictionem* significat, *2 aphor. 19.* & προαγορεύων *prædicens*: *1 Prognost. t. 4.* Iunge Diet. *n. 719*, idem, quod πρόῤῥησις.

PROAPAUDESANTES, προαπαυδήσαντες, iidem sunt, qui προεξαδυνατήσαντες, h. e. *prædebilitati*, quorum vires a priori morbo sunt nimis fractæ. Illud legitur *1 Prorrhet. s. 1, t. 8*, & προεξαδυνατήσαντες, *Coac. t. 100.* Iung. Erot. *Onom. p. 86, f. & 87. a. b.*

PROAUXES, προαυξὴς, *provectior*, *adultior*, & qui paulo amplius increvit. De pueris legitur apud Hipp. *4 de artic. t. 4.* adde Gal. *in comm. ad h. l.* Foës. *d. l.* Et προαύξησις dicitur *corporis auctæ moles*, *l. 2 Epid. s. I, 67.* Lat. dicitur præpoperum incrementum corporis.

PROBATIO, βάσανος, βασανισμὸς, vide *Basanismos*.

PROBATON, πρόβατον, idem, quod οἶς, id est, *Ovis*, vide *Ois*.

PROBLEMA, πρόβλημα, æquivocum est: Proprie significat objectaculum, vel *obicem*: quo aliquid retinetur, aut quod obtenditur. In qua significatione legitur apud Hipp. *l. de nat. mul. LXII, 4*; *& l. 1 de morb. mul. XXXVI, 3.* Iung. Foës. *p. 528.* Improprie notat *quæstionem dubiam*, sive quæ in utramque partem

partem ventilari poteſt. Horum tria genera Ariſtotelem ſtatuiſſe, quorum alia ſolutionem; alia ſupplicium; alia ſenſum poſtularunt, teſtatur Gal. *l. 8 de V. P. c. 3 in princ. Problematicum Ens* vocatur *Ratio*, ab Helmont. *tr. Venatio Scientiar. n. 27.*

PROBOLE, προβολή, dicitur *prominentia* quædam, vel eminentia alicujus partis, Hipp. *1 de artic. t. 27 & l. de Vuln. cap. I, 2.* adde Foëſ. *d. l.*

PROBOSCIS, προβοσκὶς, προνομαῖα, dicitur pars oblonga, flexilis, in Elephante eo loco, ubi eſt naſus, & utitur ea loco manus. Gal, *l. 17 de V. P. c. 1.* Iunge C. Hofm. *in not. ad h. l. n. 1126.* vide *Elephas.*

PROBVLEVOMENOS, προβουλευόμενος, non ſolum dicitur *prænoſcens*; ſed etiam, qui præmeditate deliberat prius, aut perpendit. Hipp. *1 Progn. t. 4.*

PROCATARCTICOS, προκαταρκτικὸς, terminus receptiſſimus in Medicina, etiam Latina, & dicitur de Cauſſis. Verum interdum confundi cum προηγουμένη, patet ex Foëſio, & aliis. Latine dici poſſet *Præincipiens.* Proprie dicitur de *Cauſſis externis* & remotis, qua ſanitatis, qua morborum; & comprehendit non ſolum res non naturales, verum etiam omnia alia vel contingentia, vel etiam violenta, & fortuita, quæ anſam dare poſſunt ad ſanitatis, vel morbi generationem. Dicuntur & προκατάρχοντα αἴτια, aliis προφάσεις, *occaſiones* vocantur. Vide *Dogm. noſtra P. I. c. 6, p. 71. ſeq. & P. II c. 8, p. 213. ſeqq.*

PROCELLA, *Procelloſus*, λαῖλαψ: Vide *Lælaps.*

PROCEPHALOS, προκέφαλος, idem, quod μακροκέφαλος, Lat. *Capito.* Linden. *Ex. XI, §. 38.* vide *Capito*, *Macrocephalos.*

PROCERITAS, μακρότης, *Procerus*, μακρὸς, proprie dicitur de ſtatura hominis, quoad longitudinem, & quidem majorem.

PROCESSVS eſt æquivocum apud Latinos. In Anatomicis notat *prominentiam oſſis continuam*, & ita partem illius oſſis, in quo protuberat, Gr. dicitur ἀπόφυσις. Vide *Apophyſis.* In Chymicis vero ſignificat *laborem* aliquem, vel *operationem Chimicam* integram, & e multis operationibus conſtantem. Ita *proceſſus* ad Lapidem Philoſophicum Paracelſi. *Th. Ch. Vol. I, p. 232. ſeqq.*

PROCHEILON, πρόχειλον, vide *Prolabia.*

PROCHEIMASIS, προχείμασις, Plinio dicitur *præcedens tempeſtatum ſignificatio*, *l. 18 H. N. cap. 25 in princ.*

PROCHEIRON, πρόχειρον, q. d. ad *manum promptum.* Epitheton ſpiritus, vel ſpirationis, idem ſignificans, quod μετέωρον, h. e. ſpirationem *expeditam, elatam*, ſublimem: & legitur apud Hipp. *1 Prorrh. ſ. 1, t. 24 & Coac. t. 252.* Vocatur & Spiritus πρὸς χεῖρα, id eſt, *ad manum*, *l. 7 Epid. XII, 15.* Iunge Foëſ. *p. 519.* Gorr.

PROCHORESIS, προχώρησις, *progreſſum* ad aliquid ſignificat, v. g. πρὸς ἄφοδον ad alvi ſeceſſum. Hippocr. *2 de fract. t. 64*, a verbo προχωρέω, *progredior*, item commodus ſum, *accommodatus:* quod legitur *d. l. t. 62.* Foëſ. *p. 540.*

PROCHYMA, πρόχυμα, vocatur *muſtum*; quod ſponte, antequam uvæ calcentur, exſtillat. Dicitur & πρότροπος οἶνος, ἢ πρόδρομος, *Protropum*, aut *Prodromum*, ſcil. vinum. Linden. *Ex. X, §. 176, 177.*

PROCIDENTIA, πρόπτωσις, nomen eſt generale Pathologicum, denotans morbum in ſitu vitiato, quando pars quædam prolabitur extra ſuum locum genuinum. Ita *Procidentia oculi* πρόπτωσις vocatur, quando a cauſa quadam violenta, ictu, ſtrangulatione, &c. bulbus oculi ſede ſua dimovetur. Gal. *in def. Procidentia ani*, quando inteſtinum rectum extra ſedem prominet, cum inſigni dolore, proveniens a ſphincteris reſolutione, vel relaxatione, per cauſas vel internas, vel externas inducta. Vide Foreſt. *l. 23, Obſ. 1 & 2.* Aquapend. *in Oper. Chirurg. Procidentia uteri* eſt ejuſdem extra locum ſuum deſcenſus & prominentia, etiam a ligamentorum ſoluta unitate, aut paralyſi oborta, Ionſton. *Syntagm. libr. 5 Noſocom. tit. 11, c. 2, art. 7, p. m. 1040.* Bartholin. *l. 1 An. c. 28.*

PROCLESIS, πρόκλησις, dicitur Lat. *provocatio*, aut invitatio, ſenſuum ad externa revocatio. Legitur apud Hipp. *l. de Humid. Vſ. IV, 7;* quamvis Linden. προσκλήσιες legerit. Verum non eſt quoad ſignificationem magna inter utrumque vocabulum diverſitas. Πρόσκλησιν proprie *advocationem* ſignificat; & legitur etiam *l. de dec. orn. XII, 10.* adde Foëſ. *p. 530.*

PROCOELOS, πρόκοιλος, idem, quod προγάστωρ, *ventroſus*, cui venter tumidus prominet & extat altius. Linden. *Ex. XI, §. 139.* Vocantur a Galen. προγάστορες etiam μεγαλόκοιλοι, *l. 1 de Al. fac. c. 1.*

PROCONDYLOS, προκόνδυλος, dicitur *primus ſingulorum digitorum articulus:* quemadmodum medius κόνδυλος, & ultimus μετακόνδυλος appellatur. Caſtell, Gorr. Linden. *Med. Phyſiol. l. 2, c. 15, §. 91.*

PROCONIA, προκώνια, vocabulum ancipitis ſignificationis. Apud Hipp. jungitur cum τὰ ἄλφιτα, & notat *farinas recentes*, tenues, ſive polentas: quas tamen Gal. ſpecialiter de hordeacea exponit, *in Exeg.* præter neceſſitatem; cum & de tritico uſurpaverit recenti Hipp. *l. de nat. mul. LIV, 3* Varinus per προκώνια intelligit *triticum melle inunctum.* Aliis eſt *hordeum confractum* & contuſum cum aromatibus, vide Foëſ. *d. l. & 531.*

PROCREATIO, idem, quod *Generatio prolis*, γένεσις, παιδοποιΐα, uti paſſim ex Autoribus conſtat. Ita & *procreatio metallorum* ex ſulphure & mercurio legitur, *Th. Chym. Vol. IV, p. 825.*

PROCTOS, πρωκτὸς, idem, quod ἀρχὸς, Latin. *anus, podex*, pars ea, per quam ventris excrementa exonerantur. Gorr. vide *Anus.*

PROCVLVS dicitur infans, qui patre peregre absente editus est. Roder. a Castro *l. 4 de nat. mul. c. 2 p. m. 178.*

PRODESSE, ὠφελέειν, vide *Opheleo.*

PRODIGIVM, τέρας, idem, quod *Portentum,* rem miraculosam, vel admiratione dignam significat. Paracels. *morbum Gallicum* inter alia nomina quoque appellavit *Prodigium sceleris*, ob gravissima & sæpe prodigiosa symptomata, *lib. 3 Chir. magn. c. 1.* Vtinam hoc probe attenderent lasciviæ dediti porci, hircique, humanam tantum naturam non exuentes.

PRODOXOSIS, προδόξωσις, vide *Præopinatio.*

PRODROMVS, πρόδρομος, in genere Lat. dicitur *Præcurrens.* Specialiter tribuitur vino, vel musto. Vide *Prochyma.* *Prodromi,* πρόδρομοι, quoque vocantur venti, qui ab initio Canicularium, sive Syrii exortus, spirantes ex septentrionali plaga æstum solis attemperant; quemadmodum *Etesiæ* ad finem illorum dierum, Gal. *c. 3 de hum. t. 13 & c. 3 in 3 Epid. t. 6.* *Prodromus* etiam Pathologice dicitur affectus quidam p. n. alium morbum superventurum indicans: Ita v. g. Vertigo aliquando *prodromus* dicitur Apoplexiæ.

PRODVCTIO apud Latinos ambiguæ est significationis. Vel enim fere idem est, quod *procreatio, generatio*, alicujus rei, sive ille actus, quo res aliqua fit, Gr. φύσις, ἔκφυσις. Dividitur hæc *productio* in nativam, & artificialem. Ad nativam pertinent *creatio, generatio, nutritio*, cum aliis hic concurrentibus actibus. *Productio artificialis* pertinet ad Pharmaceuticam. Vide Schröder. *lib. 1, cap. 4 seqq.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Ad hanc primam significationem etiam referri debet *morbi productio*, id. est *generatio.* *Productum morbosum materiale* requirit remedium. Helmont. *tr. Aditus præclus. n. 2.* *Productio* porro idem, quod *Prolongatio*, Gr. μάκρωσις. Ita *Productæ hæmorrhoides*, i. e. prominentes, Scrib. *num.* 230. Rhod. *in Lexic. Scrib. Productio & Productor* idem, quod *Lenocinium, & Leno.* Vide *Proagogeia.* *Productio Caballistica* est fictitia, improba, magica, ac diabolica. Libav. *Com. IV, p. 164.*

PROECNITROO, προεκνιτρόω, significat *prius nitro locum perfrico.* Legitur apud Dioscorid. *l. 5, c. 1.* & in remediis Græcis Moschionis *libro de morb. mul. additis c. ult.*

PROECREGNYMÆ, προεκρήγνυμαι, *praerumpo*, ante tempus erumpo. Vsurpatur vel de anni tempore, v. g. hyeme tempus consuetum antevertente, apud Hipp. *l. 1 Epid. s. II, t. 1*, vel de morbis criticis, aut crisin mentientibus morbi mutationibus repentinis, *l. de Humor. VII, 16.* Vide Foës. *p. 529.*

PROEGVMENE, προηγουμένη, epitheton caussæ, qua sanitatis, qua morborum, internæ, sed latentis. Latine dicitur *Antecedens.* Differt a proxima in particularibus, loco, & modo considerandi; in universali corporis constitutione, saltem σχέσει, sive modo considerandi: & ut actus primus a secundo, juxta Philosophos. Legantur nostra Dogm. *P. I, c. 5, p. 57. seq.* Charlton. *Ex. IV, Patholog. §. 8.*

PROEXADYNATESANTES, προεξαδυνατήσαντες, idem, quod προαπαυδήσαντες, *prædebilitati*, vide *Proapaudesantes.*

PROEXEVCRINEO, προεξευκρινέω, *præmeditor*, prius probe aliquid perpendo, vide *Præmeditatio.*

PROFESSOR, ἐξηγητής, διδάσκαλος, in Medicina, vocatur, qui theoremata artis docet, & alios instruit, ut aliquando medicinam rite facere queant. Vide *Practica.* Paracelsus olim, nimis petulanter, in illos invectiva usus immerito. *Tr. de Peste*, aliquoties. Tropice etiam *Professor publicus* a Tachenio vocatur *Ignis* ob communem in Chymia usum explicandi virtutem remediorum latitantem.

PROFICIO proprie est passivæ significationis, & notat *Iuvari.* Recte Linden. *Proficere* est ægrorum. *Prodesse* Medicorum. *Proficit* ille, quando in via salutis, sive sanitatis progreditur, ut sentiat, se indies plus plusque ejus boni consequi, ad quod votis omnibus contendit, *Ex. XIII, § 382. seqq. & 543 seqq.* Græce dicitur ὠφελέομαι. Sumitur tamen frequenter etiam active, pro *Confero, Prosum, Iuvo*, ὠφελέω. Scribon. *n. 125. & alibi.* Vide *Lex. Scribon.* Rhodii. Ab activa significatione Latinum *Proficuus*, χρήσιμος, σύμφορος, πρόσφορος, id est, *utilis*, usum præstans. Dieterich. *n. 590.*

PROFLVVIVM accipitur late & stricte, cum & sine additione materiæ effluentis. Generaliter respondet Gr. ῥύσις, ῥοῦς, vel ῥόος, ἐκροή. Vide *Fluor. Ecröe.* Stricte dicitur de *fluxu alvi*, Græc. διάῤῥοια: Vide *Diarrhœa.* Sanguinis: Vide *Hæmorrhagia.* Seminis: Vide *Gonorrhœa.* Muliebris: Vide *Fluor. Gonorrhœa.*

PROFVNDVS dicitur *Carpi Musculus*, qui alias *Perforans* vocatur, quia adhuc sub perforato delitescit, de quibus vocabulis vide supra suo loco.

PROGASTOR, προγάστωρ, vide *Procœlos.*

PROGERMINVS *Abscessus* vocatur a M. A. Severino ille, qui a lenta, corrupta, aut si mavis semi putri pituita collecta gignitur, quasi dicas ex tetra humoris luxurie germinans tuber. Plura de his proposuit *in l. de noviss. obs. abscess. c. 1.*

PROGLOSSIS, πρόγλωσσις, dicitur Anatomicis *pars linguæ anterior acuta.* Gorr. Linden. *Med. Phys. l. 2, c. 13, §. 73.*

PROGNOSIS, *Prognosticus*, πρόγνωσις, vide *Præcognitio.*

PROGRESSIO, προχώρησις, vide *Prochoresis.*

PROGRESSIVVS, est epitheton hodieque non infrequens humoribus vitalibus præsertim applicatum ad eorum motum localem declarandum, quemadmodum e D. D. Stahlii scriptis hoc satis elucescit.

PROHIBENS, idem, quod *Contraindicans*, sive quod

quod dissentit ab altero indicante & ei repugnat, Mich. Gavassetius *de Indic. curat. cap. 11, pag. 71.*

PROIECTIO terminus est Chymicus, vel Spagyricus, diciturque hoc nomine facta, per Medicinam, super re mutanda projectam, cum repentino ingressu, ex mutatione exaltatio. Convenit cum fermentatione, quod rem intus in substantia mutet. Differt autem, quod non fiat cum digestione lenta; qua paulatim mistilia alterantur, & crasin accipiunt; sed violenta & repentina penetratione facta quasi in momento ingressionis transfiguret. Vocatur vero illa medicina mutans, non fermentum, sed *Tinctura*, item *Elixir.* Ruland. & Iohns. Add. Libav. *Alchym. Pharmac. c. 33.* Imprimis vero extollitur *Projectionis* usus in labore lapidis Philosophici: de quo vide *in Theatr. Chymici Voluminibus* aliquot, & loca quære *in Indice.*

PROISTAMÆ, προϊστάμαι, *præsum.* vide *Prostasis.*

PROLABIA, πρόχειλα, προχειλίδια, dicuntur partes labiorum extremæ eminentes. Lind. *Med. Phys. l. 2, c. 13, §. 45.* Barthol. *l. 3 Anat. c. 11.*

PROLACCION, προλάκκιον, dicitur proprie de vasis illis in vindemiis, in quibus fit vinum πρότροπον, sive mustum spontaneum citra calcationem profluens. Applicavit vero Aristoteles tribus ventris majoris in brutis ruminantibus appendicibus, videlicet Reticulo, Omaso & Abomaso, *l. 3 de Part. An. c. 14.* notante C. Hofm. *l. 2 Inst. Med. c. 3, §. 2.*

PROLAPSIO, ἔκπτωσις, ὀλίσθημα, vide *Ecptosis. Olisthema.*

PROLECTATIO, dicitur extractio per extenuationem partium subtilium, ita, ut rarefacta, inclinatione suæ naturæ, a crassioribus in diversum ferantur, ibique consistant. Itaque etiam ejusmodi res, e quibus aliquid *prolectamus*, attenuatoriæ vocantur, seu rarefactiles, & antequam consistat *prolectatum*, vel igneum, vel aëreum, vel aqueum sufficitur, ut ita, mediante horum elementorum forma, fiat *prolectatio*, & absistat a terreis fixis, vi levitatis suæ, vel fluxus, Rul. & Iohns. *in Lex.*

PROLEPTICOS, προληπτικὸς, vide *Anticipans.*

PROLUVIES, περίπλυσις, vide *Periplysis.* Alias *Proluvium* ponitur pro *profluvio.* Keuchen. *ad Sammonic. p. 25.*

PROMALACTERION, προμαλακτήριον, prima vocatur domus, vel pars balnei, in qua corpora præmolliri solebant; teste Gal. *l. 9 de S. Fac. §. Chalcanthos.* Iung. Iul. Alexandr. *not. ad Gal. l. 10 meth. med. c. 10.* Lang. *l. 1, ep. 50.*

PROMANVS, ἀντίχειρ, idem, quod *Pollex.* Vide *Anticheir.*

PROMECES, προμήκης, Latine *Oblongus*, non Prælongus, notante C. Hofm. *in not. ad Gal. LL. de V. P. n. 89, 934, 1177, 1181.* In specie dicitur de Instrumentis Chirurgicis, sive scalpellis, extremitatem acutam & ita *oblongam* habentibus, ad oppositionem τῶν φαλακρῶν. Hipp. *de artic. t. 43.* Gorr.

PROMETHEOMÆ, προμηθέομαι, idem, quod προβουλεύω significat apud Hipp. *Provideo*, prius *prospicio* & propendo. Vsurpatum aliquoties ab Hipp. *2 de fract t. 71; 1 de art, t. 62, 63; s. 3, t. 49; s. 4, t. 36; l. 1 de morb. mul. XCIV, 8;* & adjectivum προμηθὲς, *provisum, 1 de R. V. I. A. t. 24.* Iung. Foës. *p. 531.*

PROMETOPIS, *Prometopidion*, προμετωπὶς, προμετωπίδιον, dicitur cutis, quæ fronti prætenditur, in qua *rugæ* σιλίδες notantur. Gorr.

PROMTITVDO, εὐπορία, vide *Euporia.*

PROMYLLÆNO, προμυλλαίνω, significat *productis labris os contraho:* apud Hippocr. *l. de vet. med. XXXIX. 25;* quamvis προσμυλλήνας ibid. legatur: rectius tamen Foës. e M. S. correxit, *Oec. p. 531.*

PROMYSSO, προμύσσω, significat *pecuniam extorqueo*, præemungo. Hipp. *l. Præcept. IV, 16.* Lind. reddidit per *Præconturbo.* Verum μύσσω significat *emungere*, mucum e naribus elicere.

PRONATORES vocantur Musculi manus oppositi *Supinatoribus*, Barthol. *l. 4 An. c. 8, p. 574.* Suntque radii Rotundus & Quadratus.

PRONERVATIO, ἀπονεύρωσις, idem, quod *Tendo:* vide *Aponevrosis.*

PRONOEA, πρόνοια, idem, quod πρόγνωσις, *prænotio*, *præcognitio*, Hipp. & Gal. *in princ. Prognost.* Significat & providentiam, vide infra.

PRONOMÆA, προνομαῖα, idem, quod *Proboscis*, de quo p. superius.

PRONVBA, προμνήστρια, dicitur fœmina, cujus ars consistit in instituenda felici conjunctione maris & fœminæ, Gal. *l. 5, aph. 59.*

PRONVS, πρηνὴς, dicitur de figura corporis, vel situ, quando in ventrem collocatur homo. Cui opponitur *supinus* situs, ὕπτιος, quando in dorsum reponitur, Gal *c. 4 de artic. t. 59.* vide etiam *Hyptiasmos.*

PROORISMOS, προορισμὸς, *Prædestinatio*, *Præfinitio.* Hipp. *in præcept. III, 6.*

PROOSIS, πρόωσις, *Propulsio* & *Proostice*, προωστικὴ δύναμις, *propulsatrix* facultas dicitur, in genere eadem, quæ *Expultrix*, ἀποκριτικὴ; in specie vero dicitur de virtute uteri, qua fœtum expellit. Galen. *l. 3 de fac. nat. c. 3* Gorr.

PROPAGATIO, διαδοχὴ, proprie dicitur de conservatione humani generis per multiplicationem individuorum. Gal. *5 aph. 39.* Dicitur vero etiam de metallorum multiplicatione apud Libav. *Tom. III, Oper. pag 208.*

PROPENDENTIA idem significat, quod *Procidentia*, apud D. Fr. Ruyschium *in Centur. Observ. An Chirurg. Obs. VII*, ubi simul raro exemplo demonstravit, quod non solum vagina uteri prolabi & propendere soleat, sed & ipse uterus totus, quantus

nec inverſus propenderit, quemadmodum & accurate delineatus ibidem conſpicitur.

PROPENDVLVS legitur ſpecialiter de Vtero nimis demiſſo in abdomine, quod inprimis in fœminis ventroſis obſervatur apud D. Henr. a Deventer *Art. obſtetric. cap. XLVI, p. 201.*

PROPEPONECOS, προπεπονηκώς, dicitur *ante morbum dolens* pars corporis, a προπονέω, ante doleo; Hipp. *4 aph. 33.* adde Dieter. *n. 723.*

PROPETES, προπετής, *procidwus*, proclivis, *propenſus.* Accipitur vel de corpore vel partibus illius labaſcentibus, & ad caſum pronis: v. g. Hipp. *ſ. 1 Prognoſt. t. 15; Coac. t. 497; l. 4 de morb. mul. XCIII, 14; 1 de art. t. 4; ſ. 3, t. 8, 24. &c.* vel per translationem, de vitæ, linguæ & morum *præcipitantia*, *protervia* & temeritate, *l. de Medico I, 20; l. 4 Epid. XXV, 2.* Iunge Foëſ. *p. 532.*

PROPHANES, προφανής, dicitur *conſpicuus*, manifeſtus apertus. Vſurpatur de uteri oſculis *biantibus*, apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. XXXII, 12.*

PROPHASIS, πρόφασις, *Occaſio*, Latine dicitur. Accipitur pro *cauſſa* evidente remota ſive *procatarctica.* Vide *Occaſio.* Lind. vero pro cauſſa antecedente, & corporis ad morbum inclinatione accepiſſe videtur, *Ex. IV, §. 27.*

PROPHYLACE, προφυλακή, πρωφύλαξις, προφυλακτική, *Præſervatoria*, vide *Præſervatio.*

PROPNIGEION, προπνίγειον, dicitur *præfurnium*, hypocauſto annexum, in quo, igne ſuccenſo, hypocauſtum incaleſcebat. Lang. *l. 1, ep. 51.*

PROPOLIS, πρόπολις, dicitur craſſior apum materia, flava, odorata, ſtyracem referens, ceræ finitima, gluten in alveorum foribus repertum. Quidam *ceram ſacram* vocarunt, teſte Scrib. *n. 82.* De hujus virtutibus videatur Galen. *l. 8 de S. F. §. Propolis.* Dioſcorid. *l. 2, c. 176.* Schröder. *lib. 5, cl. 4, num. 94.*

PROPOMA, πρόπομα, dicitur *potio ex vino & melle* concinnata; ita dicta, quod ante cibum biberetur. Æginet. *l. 7, c. 15.* Mercurial. *l. 1 V. L. c. 7.* Poterit tamen commode ad alios potus, & vina medicata, quæ ante cibum ſumuntur, extendi; notante Rhod. *in not. ad Scribon. n. 135.* Gr. quoque dicitur προποτισμός, uti patet ex Mercur. *d. l.*

PROPORTIO, ἀναλογία, ἀναλογισμός, dicitur reſpectiva quædam convenientia, vel in quantitate, vel in qualitate. Ita *proportio* perſonæ teſtatur de natura & indole hominis, Parac. *Philoſ. ſagac. l. 1.* De *proportione* materiæ & formæ lapidis Philoſophici vide *Th. Chym. Vol. I, pag. 510.* *Proportio* & numeri, aliorumque metallorum, eſt pars Caballæ. *Volum. II pag. 97.* De *proportione* circa lapidem Philoſophicum, vide etiam apud Libav. *Tom. II, Oper. pag. 203. ſeq.*

PROPOTISMOS, προποτισμός, q. d. *Præpotio* proprie ſignificat medicamentum præparans, ante purgationem hauſtum, I. Alex. *in not. ad Galen. l. 6 de S. F. c. 1.* Dieter. *n. 358.* Late etiam coincidit cum vocab. πρόπομα: vide p. a.

PROPRESSIO eſt terminus D. D. Stahlio in ſuis ſcriptis familiaris, qua indicatur motus ſanginis in venis, v. g. vena portæ impeditioris ob lentorem & coacervati promotio per mechanicam partium ſolidarum irritationem.

PROPRIETAS, ἰδιότης, *Proprius*, ἴδιος, vel dicitur de Facultatibus, viribus & *Temperamento:* Græce dicitur ἰδιοσυγκρασία: vide *Idioſyncraſia.* Vel de Morbis: vide *Idiopatheia.*

PROPTOSIS, πρόπτωσις, vide *Procidentia*, adde Rhod. *ad Scribon. n. 21.*

PROPYVNTES, προπυΐντες, dicuntur *pus præmature colligentes* apud Hipp. *l. 7 Epid. LVIII, 14*; ita exponente Foëſ. *in Oec. p. 532.* verum apud Linden. verſio legitur, *Præpotent.*

PRORA quid dicatur in navi, ex aliis Lexicis notum eſt. Per metaphoram denotat in capite Occipitis locum, unde & Os illius Os *proræ* & ſutura Lambdoidea, Sutura *proræ* nuncupatur, Veſal. *l. 1 de H. C. F. in fin.* Barthol. *Anat. libell. 4, cap. 5, pag. 702 & 710.* Blaſ. *Med. Univ. p. 104.*

PRORRHESIS, πρόῤῥησις, Lat. *Prædictio.* Πρόῤῥημα idem. Vide *Præcognitio.* Hujusmodi ſententias conſcripſit in duobus libris *Prædictorum*, προῤῥητικῶν.

PROSAGOGE, προσαγωγή, non eſt ejusdem ſignificationis. Proprie ſignificat *adductionem*, vel admotionem. Vnde ἐκ προσαγωγῆς Hipp. notat *paulatim*, ſenſim accedendo, facto progreſſu, additione quadam, aliquid fieri, v. g. *1 de R. I. A. t. 20; ſect. 2, t. 28; 1 de fract. t. 48; & alibi ſæpius:* quæ loca vide apud Foëſ. *p. 533.* Strictius vero ſumſit Hipp. vocab. προσαγωγή etiam *l. 1 de diæt. XXXII, 18*; de *exhibitione ciborum* & *l. de Inſomn. V, 12.* Verbum προσάγω etiam eandem habet ſignificationem diverſam. *Exhibeo*, admoveo: & naturaliter *accedo. 3 aphor. 25.* Iunge Dieter. *n. 724.*

PROSAPTOMÆ, προσάπτομαι, vide *Somatomacheo.*

PROSARMA, πρόσαρμα, dicitur *alimentum*, cibarium, *quod offertur*, idem, quod προσφορά, πρόθεσις. Hipp. *1 aphor. 15; l. de Humor. III, 82.* Iung. Foëſ *pag. 534.* Dieter. *n. 725.*

PROARSIS, πρόαρσις, *oblationem* ipſam cibariorum ſignificat, idem quod προσφορά. Legitur apud Hipp. *2 de S. V. I. A. t. 16, 18.*

PROSARTESIS, προσάρτησις, h. e. *Appenſio*, vocatur longiorum membranarum ad vicina loca applicatio, Gal. *in defin.* Vnde & προσηρτημένα ſunt *appendices* & retinacula apud Hipp. *3 de fract. t. 29.*

PROSARTHROSIS, προσάρθρωσις, *adarticulatio*, idem quod διάρθρωσις. Vide *Diarthroſis.* *Adarticulatio.*

PRO-

PROSCEPHALÆON, προσκεφάλαιον, dicitur *cervical*, pulvinus, qui capiti aut membro fracto supponitur, Hipp. *2 de fract. t. 63; l. 7 Epid. X. 9; l. 1 de morb. mul. XCIV, 7;* sed p. p. *ibid. 10.* ὑποκεφάλαιον quoque dicitur, *l. de Sterilib. XXVI, 10.* adde Foës. *p. 536.*

PROSCHEIRA, πρὸς χεῖρα, *ad manum.* Vel idem est, quod πρόχειρον, vide supra *Procheiron:* vel ad *contactum* significat, usitata phrasi Hipp. *l. 3 Epid. ægr. 15 p. ft. pest. l. 6, f. 8, t. 41.* Foës. *p. 537.*

PROSCLESIS, πρόσκλησις, *Advocatio;* vide *Proclesis.*

PROSCLYSMA, πρόσκλυσμα, vide *Aspersio.* Gorræus.

PROSCOLLEMA, προσκόλλημα, *Agglutinamentum.* Vide *Agglutinatio.*

PROSCOMMA, *Proscope*, πρόσκομμα, προσκοπή. Vide *Offensa.*

PROSCOPTON προσκόπτον, id est, *offendens.* Vide *Offensa.*

PROSCRIPTIO, idem quod *Retardatio.* Ruland. *in Lex.*

PROSCYRESIS, προσκύρησις, proprie *appropinquationem* significat. Hipp. vero sumsit de *autoritate Medica*, *l. Præcept, IX, 14.* Foës. *p. 536.*

PROSDECHOMÆ, προσδέχομαι, Lat. *admitto*, item *Expecto.* Hipp. *4 de art. t. 37. Mochlic. XX, 9; & 3 aphor. 4, 5, 6.* Vide Foës. *pag. 534.* Dieter. *n. 727.*

PROSECHES, προσεχὴς, idem quod συνεχὴς, *continens*, epitheton causæ proximæ, quæ semper cum morbo præsens est. Vide *Continens*, Gorr. a verbo προσέχω, quod significat *adhæreo*, *permaneo.* Hippocr. *l. 2 Prorrh. XVI, 22,* & pluribus aliis locis apud Foës. *d. l.* citatis.

PROSECON, προσῆκον, idem, quod καθῆκον, *officium*, item *conveniens*, *idoneum* significat, Hipp. *6 aph. 47* adde Dieter. *n. 728.*

PROSECTIO, *Prosector*, ἀνατομὴ, ἀνατομικὸς. Vide *Anatome.* Barthol. *princ. Anatom. p. 1.*

PROSENES, προσηνὴς, significat, *mite*, benignum, placidum, Hipp. *1 de R. V. I. A. t. 18.* & in compar. προσηνέστερον, *1 de fract. t. 32.*

PROSESTALMENOS, προσεσταλμένος. Vide *Prostellomæ.*

PROSGEIOS, πρόσγειος, idem quod *Littoralis*, accola littoris. Epitheton piscium, Linden. *Ex. V, §. 58.*

PROSISCHO, προσίσχω, *admoveo*, applico, Hipp. *3 de artic. t. 70.* Vel est idem, quod προσέχω, *permaneo*, duro. *l. de int. aff. LX, 15.* Vide Foës. *p. 536.*

PROSO, πρόσω, idem, quod ἔμπροσθεν, *ante*, *anterius.* Usitatissimum Hipp. *l. 4 Epid. IV, 6.* Sæpe etiam pro *ultra* ponitur, *d. l. XXII, 16;* & alibi vide Foës. *p. 537.*

PROSODOS, πρόσοδος, Hippocr. stricte significat *congressum*, vel concubitum viri cum muliere. *l. 6 Epid. f. 3, t. 26.* Gal. *in comm. ad h. l.*

PROSOEMA, πρόσοιμα, idem, quod πρόσαρμα, id quod offertur ad assumendum, Gorr.

PROSOPON, πρόσωπον, vide *Facies.*

PROSOPSEMA, προσόψημα, vocatur quicquid ad panem adhibetur comedendum. Alias & προσφάγιον. Linden. *Exerc. XVI, §. 159,* idem quod ὄψον.

PROSPECTIO, πρόνοια, προβούλευσις. Vide *Prometheomæ.*

PROSPEGMA, πρόσπηγμα, *concretio* dicitur, v. g. mucosæ materiæ in ano, procidentiam ejus promovens. Hipp. *2 Prorrhet. XXXII, 8.*

PROSPEPTOCOS, προσπεπτωκὼς, epitheton fasciarum adhærescentium, & ita membro veluti occursantium, coactarum & adstrictarum, Hippocr. *l. de fract. t. 40.*

PROSPHAGION, προσφάγιον, idem, quod προσόψημα. Vide *Prosopsema.* In specie pulticulam notare, aut potius jusculum, colligere licet ex Moschion. *de morb. mul. c. 55.*

PROSPHEROMENA, προσφερόμενα, dicuntur ex res non naturales, *quæ assumuntur* intra corpus: Alimenta videlicet, & Aër. Gal. *l. 10 meth. med. cap. 7.* Sæpe strictius de alimentis tantum usurpatur, & verbum προσφέρειν, & τὰ προσφερόμενα. Haud raro tamen & generaliter omnia præsidia & auxilia, etiam externa, quæ circa ægrum parantur, nomine veniunt τῶν προσφερομένων, cujusmodi sunt ligamenta, medicamenta, & lintea circa vulnus, cataplasmata, Hipp. *de Medico III, 9 seqq.* Iunge Foës. *d. l.* Lind. *Ex. XIII, §. 291.*

PROSPHORA, προσφορὰ, *oblationem*, & id, quod offertur, significat. Hoc etiam προσφόρημα, πρόσοισμα dicitur, & coincidit cum τῷ προσφερομένῳ. Dieter. *n. 733.* Alias πρόσφορος idem, quod πρόφορος, i. e. *utilis*, congruus. Linden. *d. l. §. 295.*

PROSPHOREMA, προσφόρημα, idem, quod προσφερόμενον, *oblatum*, vide *Oblata.*

PROSPHYSIS, πρόσφυσις, vocatur *Annexio*, Connexio. Hipp. *3 de artic. 3.*

PROSPOEEO, προσποιέω, *simulo:* Vide *Simulatio.*

PROSTASIS, πρόστασις, significat *præstantiam*, *dominium*, vel abundantiam, v. g. humorum excrementiciorum, Hipp. *l. 6 Epid. f. 5, t. 16.* & ita descendit a προΐστημι, vel προΐσταμαι, quod significat *præesse*, dominari, antecellere, *l. 5 Epid. XVIII, 5;* quamvis ibi in malam partem accipiatur, de spirandi difficultate. Προστατεῖν vero etiam *dominari* significat, & dicitur de Medico, dum morbo præest, *f. Præcept. X, 8.* Πρόστασις vero, quatenus descendit a προστείνω, extendo ad aliquid, dicitur de carnis *protensione*, facta ad os, *l. de Loc. in hom. XXIII, 5.* Iung. Foës. *p. 542, 536.*

PROSTATÆ, προστάται, vocantur binæ glandulæ sitæ

sitæ ad radicem penis, supra sphincterem ejus, ad utrumque latus: quamvis Columbus *Parastatas* dixerit, Fallopius *Glandosum assistens*; quarum glandularum historiam vide apud Barthol. *l. 1 Anat. c. 23.* VVarthon. *Adenograph. c.30*, & junge *Exerc. XII, Anat.* Pæonis & Pythagoræ.

PROSTELLOMÆ, προστέλλομαι, i.e. *gracilesco*, unde προσεσταλμένοι *graciles* & ficciores dicuntur Hipp. *de sal. diæt. l. 6 & 16.*

PROSTHEMENOS, προσθεμένος, Vide *Prostithemi.*

PROSTERNIDION, προστερνίδιον, *pectorale* significat, quemadmodum & προστηθίδιον. Vide *Pectoralis.*

PROSTETHIS, προστηθὶς, dicitur pars carnosa, quæ in manuum & pedum cavitatibus, & inter digitos, nascitur. In manu στῆθος χειρὸς, in pede στῆθος ποδὸς vocatur. Gorr. Castell.

PROSTHESIS, πρόσθεσις, *Appositio.* Vide *Additio.*

PROSTHETA, πρόσθετα, genere, dicuntur omnia *medicamenta Topica* sive externa, quæ apponuntur corpori & partibus ejus. In specie vero apud Hipp. vocantur illa medicamenta, quæ utero vel insinuantur, vel applicantur: *Subdititia*, vel *subdita*; quales sunt pessi, glandes, Gal. *c 3 in lib. 1 Epid. t. 22.* quorum ingentem Catalogum reperies apud eundem, *l. de nat. mulier.* & *de morb. mul.* Dicuntur & προσθέματα, ibid. Vide Foes. *p. 535.*

PROSTHION, πρόσθιον, *pudendum virile*, sive penem, vel mentulam significat; quamvis Foes. existimet, legendum esse πόσθιον. *l. 5 Ep. VII, 19.*

PROSTITHEMI, προστίθημι, significat *appono*, offero, exhibeo, scil. alimenta, *1 aph. 11*, cui opponitur τὸ ὑποστέλλεσθαι, *subtrahere.* Dieter. *n. 732.* Hinc πρόσθεσις, *appositio*, additio. In specie deinde significat προστίθεσθαι, *subdere*, *supponere* in vel ad uterum, quod frequens apud Hipp. *in lib. de nat. mul. & morb. mul.* alibique προσθεμένη, *supposita.* Vide Foes. *d. l.* Vnde προσθετὰ, *subdititia.* p. a.

PROSTOMION, προστόμιον, dicitur, quando ambo labia extremitatibus suis rubris invicem committuntur, & legitur in D. D. Hofmanni *Idea Machinæ Hum. Ex. XIIX, sect. 28, §. 1.*

PROSTRATORIA, καταβλητικὴ, dicitur species artis *Gymnasticæ*, quæ alias *Luctatoria* dicitur, Gal. *ad Thrasybul. c. 45.*

PROTARICHEVO, προταριχεύω, *præmacero*, vel prius exicco; Lat. dicitur, ταριχεύειν enim *exiccare* significat. Dicitur de iis, qui corpus inedia exiccant præpropere; quod Diatritarios fecisse Galen. testatur. Legitur apud Hippocr. *2 de R. V. I. A. t. 18.* adde Foes. *p. 538.*

PROTASIS, πρότασις, *protensionem* significat. Dicitur de spiratione protensa, *4 de R. V. I. A. t. 21.* Gal. *in comm. ad h. l.*

PROTEVS, πρωτεὺς, nomen est Collyrii in principio suffusionum efficacis ad omnem visus hebetudinem, callos, & cicatrices. Æginet. *l. 7, c. 16.* Gorr.

PROTHEVS dicitur *Mercurius*, qui se in omnes formas vertit, & denuo proprium recuperat, Iohns. *Lex. Chym. l. 1* *Protheus* quoque dicitur *prima materia*, Theatr. Chym. *Vol. V, p. 344.* & *ignis* vel spiritus ignis; quod non habeat formam, sed in se omnia transmutet, quæ attingit, sicut *Protheus*, Ægyptiorum genius, fecisse fingitur. *Vol. VI, p. 16.* Quid *Protheus*, omniformis Terræ viscerum vocetur, videatur in Hartmanni *Miscellan- Chymico-Medic. Oper. in fol. Tom. VI, p. 11.*

PROTHYMIA, προθυμία *alacritas*, promtitudo, quemadmodum & adject. πρόθυμος, *alacris*, vegetus, Latine redditur, quod in comparat. occurrit apud Hipp. *1 aph. 13.* Iung Dieter. *n. 722.* Verbum προθυμέομαι non modo significat alacri esse animo, sed & idem est, quod προμηθέομαι, præmeditato consilio & animo sibi proponere. *Coac. t. 47.*

PROTMESIS, πρότμησις: a quibusdam dicitur *Vmbilicus*, quod primum in infante resecetur. Gorræus.

PROTOGALA, πρωτόγαλα, vocatur *Lac*, quod statim *a partu mulierum* est, quodque, cinere calido tepefactum, citra coagulum, statim concrescit. Hoc veteres Comici πυριάσιν, in Asia πυριεφθον appellabant: teste Gal. & notante Gorr. Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 16* I. Alex. *l. 12 Sal. c. 9.*

PROTOGONOS, πρωτόγονος, vide *Primigenius.*

PROTOPATHEIA, πρωτοπάθεια, *primarius affectus*, vel morbus dicitur, quemadmodum *morbus per consensum* superveniens, δευτεροπάθεια. Illæ dicitur & ἰδιοπάθεια: Galen. *l. 1 de Loc. Aff. c. 3.* Vide *Idiopathia.*

PROTOPEPTICVS, πρωτοπεπτικὸς, videtur haud ineptum epitheton fermenti in ventriculo chylificantis & alimenta digerentis, inque chymum permutantis, quod legisse meminimus in Andr. Buxbaum *Disp. Inaug. de ventric. Inflatione in proœmio.*

PROTOPLASTVS, *primus homo* Paracelso, *Com. XIIX, Oper.* ubi & *Protothoma* dicitur.

PROTORRHYTOS, πρωτόρρυτος, dicitur *Resina, quæ primum sponte fluit*: unde & αὐτόρρυτος vocatur. Alias καπνίζουσα. Gorr.

PROTOSMA, Paracelso vocatur *prima mulier. d. l.*

PROTOSTACTOS, πρωτόστακτος, epitheton *lixivii, quod primum extillat*, & in quod parandum calx ad cinerem quemcunque additur. Ægin. *l. 7, c. 17.* Gorræus.

PROTOTOMI, πρωτότομοι, dicuntur caules brassicæ teneriores, sive *asparagi*: ex Gal. *l. 2 de al. fac.* notante Gorr.

PROTROPON, πρότροπον, idem, quod πρόδρομον, vel πρόχυμα. Vide *Prochyma*

PROTUBERANTIA, sumitur pro omni *eminentia*, sive naturali, sive præternaturali. Ita *protuberantiæ ossium* sunt ἀποφύσεις: Vide *Apophysis*. *Protuberantiæ in cerebro* & cerebello leguntur variæ in Anatomicis. Vide Barthol. *l.3. Anat. c. 2, m. 3.* *Protuberantiæ* p.n. dicuntur ἐξοχαί. Vide *Eminentia*.

PROVECTUS, *Provectior*, προαυξής, vide *Proauxes*.

PROVIDENTIA, πρόνοια, dicitur de *Divina virtute* gubernatrice & directrice omnium rerum. Gal. *l. de fœt. format. c.6.* Vel idem, quod *præcognitio*; de quo vide *supra*.

PROULIMATESIS legitur apud Forest. *l. 18, obs. 34, in Schol.* & denotat vitium ventriculi in situ, quando extrinsecus prominet, cum tumore, estq; incurabile malum. Verum alibi hoc vocabulum reperire non licuit. An fortassis mendum subest? An vero deducendum vocabulum a Græco & Poëtico οὔλιμος, vel οὔλιος ab ὄλλυμι, occurrit, Lat. *perniciosus*, *noxius*, & ita legendum sit προουλιμάθεσις, h. e, *præexistens perniciosa positio*. Refert enim Autor inter ventriculi vitia naturalia incurabilia.

PROVOCATORII Dies sunt iidem, qui *Intercalares*, vel *intercidentes* dicuntur, qui inter criticos & indices numerantur, & in quibus etiam aliquando crises imperfectæ fiunt. Blanc *in Lex.*

PROXENOS, πρόξενος, dicitur, qui peregrinos hospitio excipit, & hospitalitatis officium præstat, Erot. *in Onom. pag. 96. d.* Foës. *Oecon. p. 531.*

PRUDENTIA, φρόνησις, Generalior vocabuli significatio spectat ad Philosophos. *Prudentia Medica* est, quæ nititur recta ratione, comparaturque discendo & faciendo, estque neque tumida, neque timida. Recte dicitur oculus scientiæ, vel artis. Lind. *Ex. XIII, §. 534. Ex. XV, §. 1, 2.* Ita celeberrimus Medicus Italus modernus Georgius Baglivus in elegantissimo suo *de praxi Medica ad priscam observandi rationem revocanda* Tractatu *in præfat.* scripsit: Medicinam vel prudentiam esse vel prudentiæ speciem, cui perficiendæ nihil æque conducat ac experientia, &c. quæ sequuntur, cuncta legi merentur.

PRUGRÆNO, πρυγραίνω, pro προϋγραίνω, *Præhumecto* Latine dicitur, Hipp. *4, aph. 13.* Idem, quod ὑγρὰ ποιεῖν, *Corpora fluida facere*, *2 aph. 9.* Vide Dieter. *n. 734.*

PRUINA, πάχνη, quid sit, e Nomenclaturis & Physicis constat. Aquam *pruinæ* minus esse salutarem, docet I Alex. *l. 17, Sal. c. 12.* *Pruina in urina* Paracelso dicitur contentum urinæ sabulosum, quod & *Ulsea* vocatur. *lib. 1 de urin judic. tr.2, cap. 2, ut & in Schol.* *Pruinam* vocat Dorn. Rul & Iohns. primam Tartari speciem. *Pruinæ Chymicæ* sunt *Sublimata*. Libav. *Alchym. Pharmac. c 1.*

PRUNA, ἄνθραξ, æquivocum est: 1. notat particulam torris, qua differt a flamma; quod ejus materia sit magis terrea, quam flamma. Gal. *l.3 de Temp. c. 1.* Deinde Pathologice idem est, quod *Carbunculus*, *Ignis Persicus*. Paracels. *l. de ulc. & apostem. c.32.* Vide *Anthrax. Ignis Persicus.*

PRUNELLA Paracelso idem est, quod *Angina. l. 2 de Tartar. tr. 2, c.5, ut & in fragm.* Vocatur & *Prunella alba*, VValth. *Sylv. med. p. 810*

PRUNUS, idem, quod *Pruna*, est ignis mortuus, rapiens membrum & vitam, natus ex incensione trium primarum. Paracels. *Schol. l. de grad. & compos. cap. 6.*

PRURITUS, κνησμός, vide *Cnesmos*. In specie *Prurigo*, vel *Pruritus* dolorificus *dentium* dicitur ὀδαξισμός, vide *Odaxismos*.

PSÆRO, ψαίρω, apud Hipp. significat *leviter moveor*, agitor: & usurpatur de utero post partum difficiliorem leviter moto: *lib. 2 de morb. mul. XXXIIX, 6* de pulsibus leviter ferientibus, *d. l. LXIII, 8*, adde Foës. *Oec. p. 688.*

PSÆSTA, ψαιστά, vocantur *liba*, placentæ, ex maza, oleo, & melle subactæ. Vide *Itrion. Libum*, ψαιστὴ, μάζα, legitur apud Hippocr. *l. de int. aff. XLIV, 20.* Vide Foës. *d. l.* conf. Gal. *in exeg.*

PSAGDAS, ψάγδας, dicitur species Unguenti cujusdam. Gal. *in Ex. voc. Hipp.* Conf. Erotianus.

PSALIDOEIDES, ψαλιδοειδής, sive ψαλοειδής, Lat. *Fornicatus*, dicitur de cerebri parte convexa. Vide *Camara*.

PSAMMISMOS, ψαμμισμός, dicitur genus curationis, quod per *arenam* perficitur cujus meminit Ægineta, in cura hydropis, *l. 7, c. 3.* in ἄμμῳ unde & ἀμμισμὸς appellari posset. Gorr.

PSAMMODES, ψαμμώδης, i.e. *Arenosus*, Sabulosus. Hipp. *4, a. 79.* Vide *Arena*. Diet. *n. 939.*

PSAMMOS, ψάμμος, vide *Arena*.

PSAPHEROS, ψαφερός, ψαφαρός, idem, quod ψαθυρός, *friabilis*. Dicitur de excrementis siccis: *Coac. t. 60.* De urina turbida cum asperitate. *t. 583*, de substantia glandularum ac cerebri, *l. de Glandul. I, 3, XII, 25* adde Foës. *p. 689.*

PSARON, ψαρόν, nomen medicamenti sicci, acris & erodentis, ad carnis excrescentias in ulceribus depascendas; cujus meminit Æginet. *l. 4, c. 43.* & descriptio habetur apud Aët. *l. 14, c. 36.* citante Gorræo.

PSATHYROS, ψαθυρός, idem, quod ψαφερός, *friabilis*. Vide *Hypopsathyros*.

PSAVO, ψαύω, duplicem habet significationem, 1. *attingo*, & ita idem, quod ἅπτομαι. Ita ψαυόμενον dicitur, quod *attingitur*, vel tangitur: Hipp. *l. de fract. t. 17; f 3, t. 63; 3 de artic. t. 47*, deinde *vellico*, & ψαύομαι, *vellicor*, *l. 2 de morb. mul. LVI, 1.* adde Foës. *pag. 588.*

PSEGMA, ψῆγμα, sic a nonnullis olim vocatum fu-

fuiſſe *æris florem*, Dioſcorides autor eſt, *l. 5, c. 88*, quaſi *ramentum* veterum clavorum. Gorr.

PSELAPHIA, ψηλαφία, dicitur *palpatio*, *contrectatio*, quæ fit manibus, vel more cœcorum, vel inveſtigantium; nec video neceſſitatem, cur Interpretes reddiderint per frictionem, in loco Hipp. *de dec. orn. VII, 17*; cum commode propria ſignificatio *contrectationis* retineri poſſit; dum præcipit Hipp. manuariam omnem operam, & inter eas quoque *contrectationem*, ſi quæ neceſſaria, procurandam eſſe μετὰ καταστολῆς, cum omni ſubmiſſione. Verbum ψηλαφᾷν ſignificat manibus palpare & *contrectare*, legiturque *l. 3. Epid. ſ. 3, t 86*. Inde ψηλαφώδεες ægri dicuntur, qui *manibus palpant* & contrectant, veſtigantium more, *1. Prorrh. ſ. 3, t. 16. & Coac. t. 267*.

PSELLOTES, ψελλότης. Vide *Balbuties*.

PSEPHOS, ψέφος, idem, quod σκότος, i. e. *Tenebræ*, unde ψεφαρὸς ſignificat *caliginoſum*, nigricans. Gal. *in Ex. dict. Hipp.* Foëſ. *p. 689*.

PSETTACEUS, ψῆττα, epitheton *piſcium planorum* duplicis generis, lævium & ſpinoſorum; quo pertinent *Paſſeres*, *Rhombi*, *Soleæ* &c. de quibus vide Aldrov. *l. 2 de Piſc. c. 42. ſeqq.* ubi vocantur *Pſittacei*.

PSEUDOASTHMA, ψευδοάσθμα, vocatur aſthma ab abſceſſu, carunculis vel aliis cauſſis ſolidis originem ſuam trahens, Alex. Benedict. Veronenſ. *l. 8, c. 33*.

PSEUDOCADMIA, vide *Anticadmia*.

PSEUDOHYDROPS, legitur apud Zac. Luſit. *Prax. admir. l. 2, obſ. 80*.

PSEUDOLIEN rectius fortaſſis *Pſeudoſplen*, σπευδοσπλὴν, dicitur de glandulis liens adſitis & illi ſola magnitudine excepta, quoad ſubſtantiam & colorem ſimilibus, vaſcula quoque a ſpleneticis oriunda obtinentibus, quales obſervavit celeberrimus Ruyſchius *Cent. 1, Obſ. 51*.

PSEUDOMEDICUS, Gr. dici poſſet ψευδίατρος, dicitur, qui Medicinam impoſturis ſuis defœdat, quorum hodieque infinitus eſt numerus. De iis legatur elegans Epiſtola Langii *l. 1, ep. 1, & l. 3, ep. ult.* Caſp. Rejes *C. El. q. 6, n. 4*.

PSEUDOMOLA, vide *Placentula*.

PSEUDOPHTHISIS, ψευδόφθισις, hoc vocab. legitur *in Ephem. N. Cur. Ann II, in Indic.* Significat vero tabem, quæ mentitur phthiſin.

PSEUDOPOLYPUS, ψευδοπόλυπος, dicitur excreſcentia membranacea & fungoſa in cerebro & utero genita abſque rubore, apud Bonettum *Med. Septentr. l. 1, ſect. 3, c. 5, §. 3, p. 60*. Ita Kerkringium *pſeudopolypis* cordis, quos obſervavit, perſuaſum *Polypos* veros inficiatum eſſe exiſtimavit & reprehendit D. Pechlin *l. 11. Obſ. Phyſ. Med. O. 1, p. 202*.

PSIDA, cortex mali granati. Euchar. Rhod. *de partu c. 12*.

PSILOMA, ψίλωμα, ψίλωσις, *Nudationem*, *denudationem* ſignificat, v. g. oſſis, *7. aphor. 19. Epid. XXXV, 1, l. 7; XIX, 1.* Dicuntur & oſſa ἐψιλωμένα, *denudata*: *5, aph. 22.* ψιλὸς, *nudum* ſignificat. Tropice tribuitur aquæ puræ, vino non permixtæ, *l. de int. aff. XXXIIX, 38.* Iung. Foëſ. *d. l.* Dieter. *n. 940*.

PSILOTHRON, ψίλωθρον: Vide *Depilatorium*.

PSINKUS, id eſt, *Ceruſſa*. Rul. Iohnſ. item *Pſincus* dicitur, *ibidem*.

PSIMMYTHION, *Pſimmithon*, ψιμμύθιον. Vide *Ceruſſa*.

PSITTACION, ψιττάκιον, nomen *Emplaſtri* emollientis & diſcutientis, quod deſcribitur apud Æginet. *l. 7, c. 17* & Aët. *l. 15.* citante Gorræo. Eſt quoque nomen *Collyrii*, apud Scribon. Larg. *n. 27*. Iung. Rhod. *in not. ad h. l.* ita dicti a coloris varietate. Meminit & Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7*.

PSITTACUS, ψιττάκη, vel ψιττακὸς, item παπαγὸς, nomen avis peregrinæ, & apud Indos frequentis: cujus deſcriptionem, cum ſpeciebus variis & uſibus, tradidit Aldrov. *l. 11, Ornithol. cap. 1. ſeqq.* & ejus Anatomen D. Oliger. Iacobæus communicavit *Actis Hafnienſ. Volum. II, Obſerv. 124, p. 314*.

PSOÆ, ψόαι, dicuntur & *Muſculi lumborum* & *Lumpi ipſi*, apud Hipp. uti notavit Foeſ. *d. l. ex 2 de nat. hum. t. 9. de Oſſ. nat.* vel juxta Linden. *de Venis XII, 2, 3, 3 de art. t. 43.* Legitur & ψύα. *d. l. XXV, 9; & l. de ſacr. morb. VI, 8.* De *muſculis pſoas* vide Barthol. *l. 4. Anat. c. 11*.

PSOMISMA, ψώμισμα, vocatur Gal. *cibus*, *qui pueris offertur*, & ori inditur, *l. 6 de C. M. S. L. c. 4*, a verbo ψωμίζειν *cibum in os indere*: quod aliquoties uſurpavit Hippocr. *l. 4 de morb. XXVII, 11; l. 1 de morb. mul. LVI, 12; l. 7 Epid. III, 21.* a ψωμὸς, quod *buccam* notat. Rhod. *ad Scribon. n. 201.* adde Foëſ. *p. 690*.

PSOPHOS, ψόφος, *ſtrepitum* ſignificat, & pavorem ex ſtrepitu: *Coac, t. 96. & 386.* Hinc ψοφώδεις dicuntur, *qui ſtrepitum facile ſentiunt*, & expaveſcunt: Galen. *c. 1, in 1. Prorrhet. t. 16.* adde Foëſ. *d. l.*

PSORA, ψώρα, dicitur *Scabies*, cum aſperitate ſummæ cutis & pruritu, proveniens ab ichoroſo corrupto ſanguine, multis ſalinis, lixivioſis, & corroſivis particulis fixis ſcatente, cutimque & integumenta diſſolvente. Dicitur & ψωρίασις. Gal. *in def. med.*

PSORICA, ψωρικὰ, dicuntur medicamenta, quæ contra *pſoras* & ſcabiem proſunt, & cutis aſperitatem emendant, & in ſpecie in palpebris; Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 3. ſeqq.* Gorr. & Caſtel.

PSOROPHTHALMIA, ψωροφθαλμία, dicitur oculi palpebrarum *ſcabies pruriginoſa*, Galen. *l. de fac. parab. c. 10.* Caſtell. Gorr.

PSYCHAGOGICA, ψυχαγωγικὰ, vocantur a Conr V. Schneidero Medicamenta illa, quibus Apoplexia & Syncope curantur, quatenus ſpiritus animales evocant, & ſenſus internos movent, *tract. de nova trium morb. curat. c. 6. in fin. p. m. 105*, quamvis fortaſſis ſine autoritate, & con-

& contra receptam significationem verbi ἄγειν in aliis compositis vocabulis, in quibus semper evacuationem & eductionem significat, v. g. Cholagoga, Phlegmagoga, ut ita vox *Psychagoga*, vel *Psychagogica*, notaret medicamenta animam educentia, h. e. *venena lethalia*.

PSYCHOLOGIA, ψυχολογία, *doctrina de anima*. Barthol. *in procem. Anat.* Hæc quomodo ad Medicinam pertineat, addiscere licet ex Th. VVillis *erudito tract. de Anima Brutorum*.

PSYCHE, ψυχή, vide *Anima*. *Psychicos*, ψυχικὸς, vide *Animalis*.

PSYCHOMACHIA, ψυχομαχία, significat conflictum, qui oritur ex affectibus animi vehementioribus, ut cogitationes quandoque tandiu inhibeantur, donec commotio illa cessaverit, nec semper mens illas passiones cito sistere, nec in contrarium ad lubitum mutare possit. Meminit ejus Charlton. *Exercit. Patholog. IIX, §. 18.*

PSYCHROLVSIA, ψυχρολυσία, *balneum frigidum* significat, atque ita cum sequente voce coincidit. Hæc vero legitur in Novis curiosis Hamburgensibus *Remarques* dictis *Anni 1703.* idem ergo quod *Psychroluthron*.

PSYCHROLVTRON, ψυχρόλουτρον, *balneum aquæ frigidæ*, quod olim antiqui adstruxerunt balneis æstivis, ad corpus a sudatione reficiendum, & natando exercendum, Lang. *l. 1, ep. 50.* Legitur & ψυχρολουσία apud Cœl. Aurel *l. 1. Tard. pass, c. 1, p. m. 259.*

PSYCHROPHOBOS, ψυχροφόβος, dicitur, *qui timet aquæ frigidæ usum;* Gal. *l. 9. meth. med. cap. 5. circa fin.*

PSYCHROPOSIA, ψυχροποσία, quod *frigidum potum* significat, quemadmodum ex aliis quoque Lexicis Græco-Latinis constat. Quam noxius vero hic sit potus, non modo pluribus ægris, verum etiam sanis, quotidiana testatur experientia.

PSYCHROS, ψυχρὸς, ψυχρότης. Vide *Frigidus*.

PSYCTERIOS, PSYCTICOS, ψυκτήριος, ψυκτικὸς, vide *Frigefaciens*.

PSYDRACIA, ψυδράκια, dicunrur *papulæ*, vel *vesiculæ*, in capite obortæ, a tenui lympha, minus acri & calida, obortæ: unde a *Phlyctænis* in hoc differre docent Autores, Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 9.*

PSYGMA, ψύγμα, dicitur *medicamentum refrigerans*, Hipp. *l. 2 de morb. XVI, 15, 18; XIX, 9, l. de morb. mul. XXXIIX, 8.*

PSYLLOS, ψύλλος, vide *Pulex*.

PSYTHIOS, ψύθιος, epitheton *vini dulcis*, apud Linden. *Ex. X, §. 100, 101.*

PSYXIS, ψύξις, *Refrigeratio, frigus*, frigiditas dicitur: Vide *Frigefactio*, alias ψυκτικὸν.

PTARMOS, πταρμὸς, Lat. *Sternutatio* dicitur; estque species motus convulsivi, quamvis non semper mere præternaturalis, violenti tamen; in quo, post aliquam inspirationis inchoatæ suspensionem, vi magna, sed interrupta, per nares & os, cum vehementi universi corporis concussione, & sono quandoque magno, aer cum occurrentibus una vice expellitur, uti recte descripsit Sylvius *P. M. l. 1, 23, §. 3.* Irritatio vero fit in natibus, ab aura, vel effluviis acribus, volatilibus & alkalicis; aliquando etiam a nimio splendore, nervosas partes narium vellicantibus; quamvis modum afficiendi exacte nemo adhuc expresserit. Hinc C. Hofmann. vocavit opus mirabile *Sternutationem;* ut hactenus nemo vel Philosophorum, vel Medicorum explicarit modum, quo fit. *l. 5. Inst. c. 36, §. 5.* Iung. Dieter. *n. 737.* *Sternutationem* aliquando fuisse certum signum ebrietatis imminentis in quodam mercatore observavit D. D. Vit. Riedlin. *Linear. Medic. Anno 1696. m. April. Obs. 23.* *Ptarmica*, πταρμικὰ, *Sternutatoria* medicamenta dicuntur, Errhina, quæ sternutationem promovent, usitatissima & notissima. VVeker. *A. Gen. l. 1, c. 47.*

PTERNA, πτέρνη, Lat. *Calcis os:* Vide *Calcaneus*.

PTERON, πτερὸν: Vide *Avis, Volatilis*.

PTERYGION, πτερύγιον, proprie *parvam alam* significat. Vnde alæ narium vocantur πτερύγια; Vide *Ala*. Per translationem vero etiam ita vocatur *Vnguis in oculo;* qui est morbus in numero aucto, consistit in membranacea quadam materia, duriuscula, vel molli, adhærente tunicæ plerunque adnatæ, aliquando cum visus abolitione, dum ad papillam usque protenditur, & oritur a succi nutricio-excrementicii affluxu superfluo, ob læsionem aliquam in oculo prægressam: vide *Onyx*. Legatur Aquapend. *de Oper. Chirurg. h. t.* Forest. *l. 11, Obs. 7.* Riv. *l. 2, c. 18.* πτερύγιον quoque vocari incrementum carnis p. n. in unguibus pedum, aut manuum, partem unguis operiens, autor est Celsus *l. 16, c. 18*, notante Foes. *p. 541.*

PTERYGODEES, πτερυγώδεες, dicuntur ab Hippocrate μεταφρενώδεες, qui protenso collo sunt, amplaque habent & elata pectora. Vide *Pteryx*.

PTERYGOIDES, πτερυγοειδὴς, i. e. *Aliformis*. Vide *Alaris*.

PTERYGOSTAPHYLINI vocantur Musculi exigui Vvulam suspendentes, Barthol. *l. 3. Anat. c. 12, p. 540.*

PTERYX, πτέρυξ, Latine *Ala* dicitur, idem, quod μασχάλη, vide *Ala*. Hinc πτερυγώδεες, *alati*, vocantur, qui oblongo sunt collo, & utplurimum lata & eminentia habent pectora, *l. 3. Epid. s. 3, t. 70.* Galen. *in comm. ad h. l.* adde prolixius differentem Foës. *d. l.*

PTILOSIS, πτίλωσις, est *palpebrarum defluvium:* quando pili e palpebris excidunt, quod oritur ab acrimonia ichorosa corrosiva, Gal. *defin. med.* & *in Isagog. cap. 16.* Ægineta vero *l. 3, c. 22* per callositatem palpebrarum rubicundam descripsit. Verum πτίλοι Gal. dicuntur, quibus periere ex ciliis pili, *l. 14. meth. med. c. 18, sub fin. & l. 4 de C. M. S. L. c. 8.*

PTISANA, πτισάνη, πτισσάνη, proprie significat *hordeum decorticatum* & mundatum, sive pistum; aliquando

quando tamen & pro succo & jusculo ex illiusmodi hordeo parato sumitur, Gal. *l. 9 de plac. Hipp. & Plat. c. 6.* *Ptisanæ* laudes non modo prolixe scripsit Hipp. *in l. de R. V. I. A.* quod sit inter omnes sorbitiones optima, omnibus frumentaceis eduliis anteferenda &c. verum etiam confirmavit hoc continua experientia usque ad nostra tempora. Iung. Iul. Alex. *l. 8, Sal. c. 8.* Lang. *l. 1, ep. 57.* Bruyerin. *de re cibar. l. 5, c. 10.* Dividitur etiam *Ptisana* in colatam & non colatam a P. M. de Calderia *Tom. I, Oper. p. 404.* Alias *ptisana* quoque dicitur cum additione πυρίνη, *triticea*, apud Hipp. *l. de affect. XLII, 7; & l. de morb. mul. XCIII, 24.*

PTOODES, πτοώδης, dicitur *timidus*, meticulosus, *expavescens.* Hipp. *l. 6, Epid. sect. 2, t. 38,* a πτοία, quod vel *periculum*, vel *metum* nonnullis significat. Foës. *Oecon. p. 542.*

PTOSIS, πτῶσις, generaliter significat *casum*, *Lapsum*: vide *Lapsus.* In specie vero idem significat, quod φαλάγγωσις. vide *Phalangosis.* Gorr. Castell.

PTYALAGOGOS, πτυαλάγωγος, dicitur de medicamentis *salivationem efficientibus*, quæ laudantur in morbis Chronicis, etiam febribus quartanis ex Tulpio a Bonetto *Mercur. Compit. l. 6, p. 207, n. 21.*

PTYALISMOS, πτυαλισμὸς, πτυελισμὸς, dicitur *crebra sputatio*, vel oris salivatio; cum os continenter saliva redundat. Ortum habet a copioso sero & lympha glandularum, præsertim salivalium, & excedente, ductusque salivales patentiores reddente. Vocabulo hoc frequentissime usus Hipp. passim in scriptis suis, quemadmodum & verbo πτυελίζειν, quæ loca, si expetuntur, reperire licet apud Foës. *d. l.*

PTYAS, πτυάς, nomen serpentis, vel *Aspidis*, quæ, perinde ac si ratione prædita fuisset, distantia emensa, collum protendisse, & iter facientibus venenum inspuisse, fertur. Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 8.* Meminit & Aldrov. *l. 1, hist. serp. & drac. c. 4.*

PTYELON, πτύελον, Latine *Sputum*, dicitur, estque excrementum corporis naturale, quod per os rejicitur. Plenius ex recentioribus ita describi poterit: *Sputum* est excrementum pituitosum, a sanguine, in cerebri membranas, per carotides & cervicales arterias, delato segregatum, & in glandulas, circa basin cerebri existentes, collectum, indeque destillans, per palatum denuo excretum, Charlton. *Oec. Anim Ex. VII, §. 6.* Iung. Ejusdem *Exerc. Pathol. IX, §. 13.* Sæpe coincidit & confunditur cum *Saliva* σίελος dicta, de qua videatur p. inf. in *Saliva.* De *sputi* differentiis præternaturalibus variis quæratur *in Theatro Galenico* Mundellæ, alibique, in Foësio *p. 543*, qui Autor strictius videtur descripsisse *sputum* per excrementum, quod tussiendo ore rejicitur. Neque enim in naturali constitutione tussis ad *sputi* excretionem concurrit. Screatio quidem potest concedi, si inter *sputum* & salivam hoc discrimen est, quod illud crassius sit, quam hæc, sed tussis non semper.

Circa nominis etymologiam & varias acceptiones consulatur Dieter. *n. 738.*

PTYGMA, πτύγμα, vocatur *panniculus* [illegible] *plicatus*, sive in sinus convolutus, apud Cœl. Au[illegible] *l. 1, c. 1 Tard. passion. & l. 2, c. 13*, allegante Foesio. Latine *Plagula.*

PTYSMA, πτύσμα, idem, quod πτύελον, *sputum*, quamvis Gal. *l. 1 de cris. c. 5*, πτύσμα distinxerit a πτυέλῳ. Vide *Sputamen*, & πτύσις, idem quod πτυσμός, *exspuitio*, vel *spuitio.* Loca apud Hipp. vid. Foës. *d. l.* Latine *Screatio.*

PTYSMAGOGE, πτυσμαγωγὴ, dicitur *evacuatio per sputum* & medicamenta salivam moventia πτυσμαγωγὰ dici possunt, quamvis Rolfink. illud acceperit de purgatione serositatum per alvum, de succo Iridis loquens *tract. de Purgant. Sect. IIX, Art. 1, c. 5, p. 246.*

PUBES, *Pubertas*, ἥβη. Vide *Hebe.*

PUBLICUS, δημόσιος, πάγκοινος, πάνδημος. Usurpatur Physiologice de *partibus* corporis, quæ dicuntur *publicæ*; quarum functio totius corporis saluti bonoque *publico* ministrat primario, ut organa sanguificationis, chylificationis, &c. Vide *Dogm. nostra M. Gen. P. I. c. 2. d. 9. p. 28.* vel de Morbis; vide *Cœnos*, *Endemos*, *Epidemios*, *&c.*

PUDENDA, αἰδοῖα, dicitur de utriusque sexus membris genitalibus, vide *Ædœa.* Dieter. *n. 14.* *Pudenda* etiam vocantur Vasa sanguinea, quæ ad Genitalia excurrunt, Vena & Arteria. Bartholin. *libell. 1, c. 8, p. 644. & libell. 2, c. 5, p. 658.*

PUDENDAGRA vocatur *Lues venerea*, vel morbus Gallicus, Augerio, notante Foresto *l. 32, Obs. 1, Schol.* & Caspari Torellæ, Episcopo S. Iustæ, Alexandri VI, Pontif. olim Medico in tractatu suo *de Pudendagra*, cum Diologo & Consiliis, quæ extant in Aloys. Luisini *Aphrodisiaco Volum. I, p. m. 421. seqq.*

PUDOR, *Pudicitia*, αἰδώς, αἰσχύνη, pertinet inter animi Pathemata, estque tristitia quædam, ac animæ consternatio, propter mali nostri opinionem, ab aliis conceptam. Licet vero spiritus & anima sensitiva sese contrahant, flamma tamen vitalis sanguinem sæpe exterius propellit, & genas rubore tingit, unde & *Pudoris sedes* dicuntur *Genæ*; quemadmodum *Pudoris* naturam egregie exposuit VVillis, *An. Brut. P. I, c. 9.* Quodammodo jam eo quoque inclinavit Iul. Alex. *in not. ad Gal. l. 2 de causs. sympt. c. 5.* dicens: In *pudore* caloris, spirituumque, intro actorum, cum sanguine, reciprocationis foras factæ, caussam esse rationis impulsum. Est alias affectus & Medicis competens; præsertim erga sexum fœmininum, & ægris, ne videantur pudorem penitus devorasse. Linden. *Ex. II, §. 21.* *Dicitur & Verecundia.*

PUELLA dicitur Gr. θῆλυ, παιδίον. Galen. *l. 1, de ren. aff. cogn. & cur. c. 2*, παρθένος. Respondet ætatis ratione puero. Quamvis vero ordinarie *puella* nondum sit apta ad imprægnationem, Spagyrici tamen finxerunt

xer[illegible] *puellam pr[illegible]*, per quam intelligunt primam aquam albam, quemadmodum aquam rubram juvenem pulchrum, in labore Philoſophici lapidis: de quibus nugis ænigmaticis vide *Vol. IV, Th. Chym. pag. 945.*

PVER, παῖς, *Puellus*, παιδίον, illud proprie dicitur de ſecunda annorum hebdomade; quemadmodum hoc de prima. Diet. *n. 643. Puerilis*, παιδικὸς, vide *Pædicos.*

PVERPERA, τοκὰς, παιδοτόκος, dicitur proprie, quæ enixa nuperrime eſt infantem; quamvis & aliquando accipiatur pro adhuc *prægnante*; uti colligere eſt ex verſione loci, apud Hipp. *de Sterilib. XIV*, 2, ubi τοκήεσσα dicitur *puerpera.*

PVGIL, ἀθλητὴς, idem, quod *Athleta. Luctator.* Vide *Athleticus.*

PVGILATVS, πυγμὴ, eſt ſpecies certaminis, & inter exercitia fortiora refertur, quod propulſando peragitur, & robore indiget. I. Alex. *not. ad Gal. l. 2 de ſan. tu. Tom. II, Oper. p. 392.*

PVGILLVS, δρὰξ, δράκιον, nomen menſuræ ſiccæ, quantum ſcil. extremis digitis invicem junctis & adductis comprehendi poteſt, ſive omnibus, ſive tribus ſaltem, Sennert. *Inſt. l. 5, p. 3, ſ. 1, c. 3.* Schenk. *de medic. compoſ. &c. p. 66. aliique.*

PVLBION, πέλβιον, idem, quod ὑποκεφάλαιον *pulvinar.* Erot. *On. p. 193. f.*

PVLCHRITVDO, κάλλος, eſt *fructus ſanitatis*, quatenus bonam corporis conformationem cum laudabili temperie & continuatione integra ſequitur, Gal. *ad Thraſybul. c. 14, fin. Pulcher* etiam Gr. dicitur εὐειδὴς, h. e. *formoſus*, cui opponitur ἀειδὴς, deformis. Vid. Dieter. *n. 9. Pulchritudo* quoque ornat Medicum, nempe ut vel ſolo aſpectu Medici in ſpem valetudinis ægri erigantur. Linden. *S. M. Ex. I, §. 10. Pulchritudo* eſt ſcopus Naturæ ſecundarius, C. Hofm. *in Gal. LL. de V. P. n. 768.* verum amoris philtrum, C. Rejes. *C. El. q. 29, §. 33, 34.*

PVLEX, ψύλλα, ψύλλος, nomen inſecti notiſſimi, & moleſtiſſimi, fœminis præſertim & canibus; cujus hiſtoriam vide apud Aldrovand. *lib. 5 de inſect. cap. 6.* Ejus ſtructuram admiratus Gal. *l. 17 de V. P. cap. 1, fin.* adde ea, quæ per microſcopium obſervata leguntur *in Eph. N Cur. An. I, Obſerv. 13.* Alias & *Pylli* Latine vocabantur, qui venenum e vulnere labiis exugebant, cum quis a ſerpente morſus erat, notante Keuchen. *ad Samon. p. 257. ſeq.*

PVLLVS, πῶλος, νεοττὸς, quid ſignificet, notum eſt. In genere omnem ſobolem tenellam animalium quorumcunque; quamvis videatur frequentius dici de volatilibus, quam terreſtribus, aut aquatilibus. Imo ſimpliciter ſæpiſſime apud Autores ponitur pro *pullo gallinaceo.*

PVLMENTVM, idem, quod *Puls.* De quo p. infr.

PVLMO, πνεύμων, Ion. πλεύμων, vide *Pnevmon.*

Pulmenaria vena & arteria dicuntur a nonnullis arteria venoſa & vena arterioſa veteribus alias nuncupata, teſte Barth. *l. 2. Anat. c. 7, p. 404.*

PVLMONIA, idem, quod *Peripnevmonia.* Vide p. ſupr. Hoc vocabulo uſus eſt P. M. de Calderia, *Tom. III. Oper. pag. 136.* & Hor. Augen. *Tom. III. Ep. & Conſ. Medic. l. 7, c. 7, p. m. 258.*

PVLPA, σὰρξ, Theophr. *l. 1. hiſt. pl. c. 4* dicitur caro ſeu ſubſtantia ſucculenta, præſertim fructuum, inter corticem ac nucleum comprehenſa, v. g. pomorum, ceraſorum, paſſularum, prunorum, tamarindorum, &c. Schröd. *l. 1, c. 2.*

PVLPEZIA, *Pulpezia*, idem, quod *Apoplexia, Sideratio.* Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

PVLS, *Pulmentum, Pultica*, ἔτνος, Vide *Etnos.*

PVLSATIO, σφύξις, σφυγμὸς, in genere omnem motum arteriarum notat, ob ſanguinis a corde impulſum, qua naturalem, qua præternaturalem, uti ex pluribus locis demonſtravit Foëſ. *p. 605. ſeqq.* Iung. Dieter. *n. 811.* Hodieque tamen receptior videtur acceptio præternaturalis, ad differentiam *Pulſus*, σφυγμοῦ, qui primario naturalem arteriarum diſtenſionem, a ſanguinis motu factam, denotat: Secundario & cum additione, etiam de præternaturali dicitur. De *pulſuum* differentiis præcipua ſaltem reperies in noſtris *Dogm. M. Gen. P. III, ſ. 4, p. 361. ſeqq.* Noviſſime quoque hoc argumentum erudite pertractavit D. Laur. Bellin. *in Operis Membr. II de Pulſibus. Pulſatio* quoque in Pharmacevticis dicitur, quæ fit malleo, aut piſtillo, ut partes a ſe mutuo avellantur; Ita ſemina e plantis, cortices a nucleis, medulla radicum ab exteriori ſubſtantia, *pulſando* ſeparantur. VVeker. *Ant. Gen. l. 3, c. 28.*

PVLSATORIVS, σφυγματώδης, dicitur *dolor*, qui ob ſanguinis effervescentiam & motum vehementiorem in arteriis percipitur, & in aliis partibus membranaceis & nervoſis; eſtque magnarum inflammationum accidens, Gal. *l. 2 de Loc. Aff. c. 7.*

PVLSILOGIVM vocatur inſtrumentum Medicum, quo arteriarum motus & quies exploratur, cujus inventorem ſe eſſe gloriatur Sanctorius, ita ut centum & triginta tres æqualium motuum differentias illo inſtrumento exactiſſime dimetiri liceat, incipiendo ab obſervatione rariſſimi & procedendo ad creberrimum. De hoc plura legantur in d. Autoris *Method. vitand. error. l. 5, c. 7, fol. 109*

PVLSIO, ὦσις, ὤθησις, vide *Oſis.* Refertur inter cauſas morbificas, vel potius modos cauſſandi, aut afficiendi p. n. a Rolfink. *O. & M. M. Spec. l. 2, ſ. 3, c. 28.*

PVLSVS, σφυγμὸς, vide *Pulſatio.* Communiter etiam motui cordis attribuitur, ſed accuratius arteriis. Nam cor non *pulſat* ab impetu ſanguinis influentis, ſed a conſtrictione & evacuatione repentina. De *Pulſifica virtute*, vel cordi, vel arteriis inſita, adhuc

controvertitur inter Anatomicos; quam litem hujus loci non est expedire; quamvis non videamus urgentem rationem, quæ permoveat, ut illam *pulsificam* virtutem credamus, aut statuamus.

PVLTATIO, idem, quod *Atheroma*. Ingrass. *Comm. in Avic. de Tum. p. n. p. 83.*

PVLVERATIO, *Pulverisatio*, κονιόρτωσις, dicitur operatio Pharmacevtica (quamvis & in Diætetica usum habeat) qua in pulverem contundendo, aut terendo, solida sicca corpora rediguntur. Vide *Pulvis.*

PVLVILLVS, idem, quod *Plumaceolus*, ὑποκεφάλαιον, ὑπαυχένιον, vocatur *parvum pulvinar*, paratum vel ex pluma tenuiori, inter duo lintea munda ac mollia consuta, vel ex stuppa cannabina diligenter pexa & mundata, vel ex lana, aut gossypio; De quorum *pulvillorum* descriptione & usu vide plura apud Forest. *l. 6. Chir. Obs. 13, in Schol. & Obs. 36, in Schol.* Possunt etiam referri ad *Plagulas.* Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I, Tab. LVI, p. 144.*

PVLVINAR, *Pulvinum*, ὑποκεφάλαιον, προσκεφάλαιον, quid sit, pueri quoque norunt ex Nomenclaturis; vide *Hypocephalæon; Proscephalæon.*

PVLVIS, κόνις, vocatur species medicamenti sicci in minutissimas particulas contundendo, vel terendo, redacti. Sunt vero *pulveres* alii simplices; alii compositi; alterantes, vel purgantes, vel diaphoretici; de quibus plura vide apud Practicos, præsertim VVeker. *Ant. Gen. l. 1 c. 26. Spec. l. 2, s. 20.* Morell. *de form. rem. l. 1, s. 2, c. 7.* Schröder. *l. 2, c. 77.* Fr. Hofm. *in Clav. ad ad h. l.* Libav. *S. A. Ch. l. 4, c. 5, seqq.* & plures alios. *Pulvis pinguis* dicitur Galeno, in quo nec asperum quicquam, nec acre subest. *l. 5 de san. tu. cap. 3. circa fin.* De *pulveribus Philosophicis*, qua medicamentosis, ex auro, argento, mercurio, qua aurificis, quære *in Th. Chym. Vol. I, pag. 23, 609. Vol. II, p. 46. Vol. III, p. 170, 391, 410.*

PVMEX, κίσσηρις, est lapis porosus, & innumeris foraminulis & cavernulis plenus, instar spongiæ. Ejus duæ sunt species: *Niger*, vulgo lapis Balnearum, ad leviganda & purganda corpora aptus: & *Albus*, levis, trituque facilis. De cujus viribus, præparatione & usu vide Gal. *l. 8 de S. F. §. Cisseris.* Diosc. *l. 5, c. 125.* Scröder. *l. 3, c. 8, n. 16.* Fr. Hofm. *in Clav.* Rul. & Iohns. De *pumice* cremato, ignito, ejusque viribus auri tincturam sorbendi vide Libav. *Tom. II. Op. p. 147, & 302*

PVMILVS, *Pumilio*, idem, quod *Nanus.* Vide *Nanos.*

PVNCTATIO, quæ alias sutura per puncta adpellatur, est sutura de puncto in punctum. Rhodius *de acia p. 131.*

PVNCTICVLARIS dicitur febris aliquando omnis maligna, aliquando stricte illa, qua cum maculis & exanthematibus in habitu corporis est conjuncta, Petr. Mich. de Calderia *Tom. I, Oper. p. 569. seqq.*

PVNCTVRA, νύγμα, νύξις, vide *Nygma.* Sæpe etiam ponitur pro *dolore punctorio*, qui a caussa interna, particulis acribus salinis, vel ulcerosis, vel corrosivis acidis, dependet, apud Paracels. passim *in scriptis, & aliis.*

PVNCTVM, κέντρον, vocatur cum additione *Lachrymale*, foramen ossi nasi insculptum, cui apposita est Caruncula lachrymalis, in oculi cantho majori. Barthol. *l. 3, Anat. cap. 8. Punctum* saliens dicitur primum cordis rudimentum & delineatio, in formatione fœtus, quando motus quidam pulsans observatur, ceu principium vitale.

PVNCTVRA, idem, quod *Punctio*, νύγμα.

PVPILLA, κόρη, vide *Core.*

PVPPIS OS vocatur *Os frontis*, vel syncipitis & sutura in illo osse, Sutura *puppis.* Vesal. *in Expos. termin Anatomic. ad fin l. 1 de H. C. F.* Iung. Barthol. *Anat. libell. IV, c. 5, p. 702.* Blas. *Med. Vn. pag. 104.* ad differentiam scil. suturæ Lambdoideæ, quæ Sutura proræ vocatur.

PVPVLÆ vocantur communiter extremitates digitorum, quæ Arab. *Alanemel* vocantur. Andr. Bellunens. explicat. vocum Arabic. annexa operibus Avicennæ, *T. II. p. 402.*

PVRGAMENTA dicuntur stricte excreta post partum, ex utero. Græc. λόχεια, vide *Lochia.* Aliquando tamen pro *alvi sordibus* accipi, docet Keuch. *ad Samonic. p. 129. Purgamentum* stellarum quid dicatur, vide *Calisolium.*

PVRGANS, καθαρτικὸν φάρμακον, late interdum, quamvis rarius, accipitur pro omni vacuante, qua interno, per alvum, vomitum, &c. qua externo: ut ita idem sit, quod *purificans:* dum etiam ulcera curari dicuntur, imposito *purgante*, καθαρτικῷ. Hipp. *3 de fract. t. 3.* adde Foës. *Oecon. p. 297.* interdum stricte & frequentissime pro *purgante* solum *per alvum.* Et in hac significatione describi possunt ac debent *purgantia*, quod sint medicamenta, quæ virtute fermentativa, magis, vel minus vehementiori, vel colliquativa, humores excrementicios & vitiosos, ad segregationem a vitalibus & utilibus ad loca convenientia, præprimis ductum bilarium & pancreaticum, disponunt, simulque irritando & vellicando fibras intestinorum excretionem illorum recrementorum eo depositorum promovent. Dividuntur in *mitiora*, & *fortiora*; quibus nonnulli *intermedia* præter necessitatem adjiciunt. Catalogum utrorumque, & quidem cum *simplicium*, tum *compositorum*, passim reperies in Practicis. Elective humores *purgare*, aut vi magnetica allicere, commentum est. Plura de *purgantibus* qui desiderat, legat, præter Hipp. Galen. & alios antiquiores, etiam ex recentioribus præprimis Schröder. *lib. 4, cl. 3.* cum Fr. Hofm. *Clave ad h. l.* Rolfink. *Tr. de Purgantibus, O. ac M. M. Sp. l. 5, sect. 1, per tot.* Linden. *Ex. XIII, §. 349. seqq.* VVillis. *Pharm. Rat. Part. I, s. 3, c. 1.* Pechlin. *tr. de Purg.* Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. II,*

ſect. 1, c. 2, p 456 ſeqq. ut & noſtras Diſputationes *de Remoris Purgationis, Diſp II, & appendicem* de *purgationis modo ac viis ad album.* An vero *Purgantia* in ſe ac ſua natura dentur adeo ſecura, ut nec putrefaciant, nec vitalia reſolvant, nihilque expellant foras, niſi quantum peccet, ideoque non aggravent, ſed ab onere ſaltem ſublevent, uti voluit Helmont. *tr. Poteſtas medicam. §. 34.* & Fr. Hofm *d. l.* de eo valde adhuc dubitatur, ob naturam omnium *purgantium* naturæ noſtræ vel ad minimum quodammodo adverſam. Vide *allegatam noſtram Diſputationem.*

PVRGATIO, κάθαρσις, φαρμακεία, aliquando latiſſime ſumitur pro omni evacuatione; ut ita idem, quod κένωσις ſit: ſive a natura proveniat, ſive arte procuretur; quemadmodum hoc pluribus, ex Hippocr. & Gal. locis demonſtravit Foëſ. *p. 296, 297.* aliquando vero ſtricte, pro *purgatione* artificiali; quæ per inferiora inſtituitur, & ita deſcribi poteſt: *Purgatio* eſt evacuatio humorum excrementiciorum & vitioſorum, e viis convenientibus, ductu biliario & pancreatico, ad inteſtina depoſitorum, mediante horum irritatione, & ad expulſionem ſtimulatione, virtute purgantium magis vel minus colliquativa facta. Videantur autores p. a. allegati. *Purgatio* Chymicis quoque idem eſt, quod *purificatio:* & fit ſeptem modis; *Deſtillatione, ſublimatione, ſolutione, lotione uſtione, ſegregatione, colatione.* Rul. *in Lex.*

PVRGATORIVM Paracelſo dicitur quilibet *morbus, Paramir. l. 5, c. 2, & 3.*

PVRIFICATIO, idem, quod *Depuratio, Mundatio.* Gr. dici poſſet καθαρισμός. Vide *Depuratio. Purgatio.*

PVRPVRA, πορφύρα. Vide *Porphyra.*

PVRVLENTIA, idem, quod *Suppuratio.* ἐκπύησις. vide *Ecpyema.*

PVRVLENTVS, ἔμπυος, πυώδης, idem, quod *Suppuratus.* Vide *Empyema.*

PVRVS, καθαρὸς, vide *Catharos, Puritas,* καθαρότης.

PVS, πύον, dicitur materia quædam liquida præternaturalis & ſemiputris, in exulceratis partibus, e ſanguine extravaſato, & ſtagnante, mediante caloris intenſioris colliquatione putredinali remolliente particulas concretas, & tranſponente partes ſubtiles, producta. Quo & Hipp reſpexiſſe videtur, ſcribens, *pus* fieri ex alterato, calefacto, & putrefacto ſanguine, in ulceribus, *l. de Vlcer. II, 10.* & Gal. propterea ἡμιμοχθηρὰν μεταβολὴν *ſemipravam* mutationem vocavit, *2, aph. 47.* Hinc & Helmont. *pus* dixit, non eſſe excrementum ulceris, ſed cruoris in materiam noxiam & corruptam depravationem & degenerationem, *tr. Scab. & ulcera Schol n. 17, 18, 19.* quamvis alibi negaverit, *pus* eſſe partem cruoris, *tr. Schol. Humor. Paſſ. Decept. c. 1. n. 42.* ſcil. quando *pus* eſt factum, non amplius dici poteſt pars ſanguinis, ſcil. vitalis. Plura de *puris* generatione, cujus notæ bonitatis ſunt albedo, lævitas, æqualis conſiſtentia, & fœtoris abſentia, vide apud Foëſ. *p. 544.* Dieter. *n. 743.* Linden. *Ex. XIII, §. 333.* *Puris generatio* alias dicitur *Suppuratio* & a Neotericis tribuitur Acido exuperanti. Hinc Dolæus ita deſcripſit, quod fiat, quando acidum materia defervescente incipit exuperare, avolantibus plus minus particulis volatilibus, ſeu ſpirituoſis & accedentibus hinc inde heterogeneis, unde inflammationis tragœdia cataſtrophen ſuam ſortitur ex tumore inflammato in ulcus purulentum abſcedens, *Encyclopæd. l. 2, c. 3, §. 2, p. 279.*

PVS, πῦς, Vide *Pes.*

PVSILLATVM, *Puſulatum* dicitur *Pulvis* non perfecte tenuiſſimus, ſed adhuc aſperitatem ſabuloſam & granula quædam continens. Libav. *S. A. Ch. l. 4, c. 3.*

PVSTA eſt ſaniei digeſtio, a pure dicta. Paracelſ. *l. 1 de Tartar. tract. 5, c. 1, ut & in Fragm. ad h. l.* Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

PVSTVLA, ἐξάνθημα, ἔκθυσμα, ἔκζεσμα, idem, quod *Papula*, morbus dicitur in habitu corporis, ſoluta cutis, vel cuticulæ unitas, ſive parvulus tumor in exteriori cuticula, vel cute; Tuberculum &c. Vide *Exanthema, Ecthyſma, Phyma* &c.

PVSVLA, idem, quod *Granula, pulvis puſillus,* grantulando concinnatus. Libav. *antea c. l.*

PVTAMEN, idem, quod *Cortex*, φλοιός, λέμμα, λέπος: Vide *Cortex. Lepos.*

PVTEVS, φρέαρ, quid ſit, ex aliis Lexicis patet. Aquæ e *puteo*, calidiores tempore hyberno reliquis, Gal. *l. 1 de S. F. c. 8.* Flamma e *puteo*, ut & exhalationes malignæ, obſervatæ leguntur *in Eph. N. C. A. I. Obſ. 33.* *Puteus* in metallifodinis vocatur *crypta*, e qua metallica terra minera extrahitur. Rul. *in Lex.*

PVTOR, idem, quod *Fætor*, δυσωδία. *Graveolentia*, dicitur de ore. Galen. *c. 4, in 6. Epid. t. 9. ad fin.*

PVTORIVS eſt nomen *Muſtelæ ſylveſtris*, ex ore fœtidum halitum emittentis, cujus hiſtoria habetur in Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. c. 17.*

PVTREDO, *Putrilago*, σηπεδών, σῆψις. *Putris, Putridus,* σαπρὸς; Vſitatiſſimi equidem hi termini ſunt in Medicina, præſertim etiam doctrina de febribus: ſed in quo conſiſtat vere eſſentialis ratio *putredinis*, neſcio, an aliquis exacte, & ex aſſe deſcripſerit. Licet enim generalis deſcriptio, a Gal. & Ariſt. propoſita, non ſit rejicienda; quando *Putredo* dicitur totius corporeæ ſubſtantiæ mutatio ad corruptelam a calido externo, non tamen ſufficere videtur ad omnem difficultatem eximendam. Nos, ſalvo aliorum judicio, hanc dabimus deſcriptionem generalem: *Putredo* eſt corruptio corporis mixti naturalis, vel inchoata, vel conſummata, conſiſtens in diſſolutione principii formalis & ſpecifici a principio materiali, & conſequente dennione etiam diverſarum materialium particularum, antea exactiſſime per principium formale unitarum & miſtarum. Hæc vero deſcriptio dextre nunc applicanda erit diverſis corporibus mixtis: & alia obſervabitur *putredo* corpo-

corporum liquidorum a *putredine* corporum ſiccorum, horumque vel mollium, vel duriorum: alia animatorum; alia inanimatorum; alia incipiens; alia perfectior: alia conſummata. Iungatur VVillis, *de ferm. c. 8 de febr. c. 9*, & Notæ noſtræ *ad Ieſſenii Iudicium de Sang. V. S. miſſo pag. 43. ſeqq.* Kerger. *tr. de Ferment. ſ. 2, c. 9.* Si quis meliora & certiora docuerit, ei cum gratiarum actione herbam porrigemus.

PUTREFACTIO, σῆψις, idem, quod *Putredo* active ſumta. Hinc Dorn. Rul. & Iohnſon. deſcripſerunt, quod ſit miſti reſolutio per putredinem naturalem, cum partes, inter ſeſe commiſtæ, reſeratis clauſtris internis, operante calore per humorem & reſolvente, diſcedunt. Eſt vero *Putrefactio* etiam via ad varias Pharmacevticas operationes: unde artificioſa quoque datur *putrefactio*, in qua attendere oportet, ne fiat reſolutio καθόλυ totalis, & deſtructio, ſed duntaxat eousque, quo vel aliquid activi eliciatur, vel nova quædam veluti rerum natura introducatur, & fructus etiam alterius generationis producatur. Eſtque talis *putrefactio* digeſtio quædam fermentativa, ſubſtantiam rei, calidi externi acceſſione, ad rem præſtantiorem producendam diſſolvens. Habeturque duplex: *putrefactio*, & *reſolutio per medicinam.* Eſt etiam *putrefactio* quædam ambigens inter calcinationem corroſivam, & *putrefactionem*, vocaturque *putrefactio ſicca & Philoſophica.* Imo a quibuslibet nomen habet, cum quibus aliqua ratione conſentit; ut ſublimatio, ſeparatio elementorum, coctio, ſolutio, &c. Fit autem in aqua Philoſophorum ſicca, ſeu aceto acerrimo: nec eſt alius rei, niſi Solis & Lunæ. Dorn. Rul. Iohnſon. VVeker. *Ant. Gen. l. 3, c. 33.* Quæratur etiam *in Indicibus ſex Voluminum Theatri Chymici.*

PUXIS, pro *Pyxis.* Scribon. *n. 230.*

PYCNOS, πυκνός. Vide *Creber.*

PYCNOSIS, *Pycnoticos.* Πύκνωσις, πυκνωτικός: Vide *Condenſatio.*

PYCTE, πυκτή, dicitur *lac coagulo concretum*, cui, demto ſero, mel additum eſt. Ventrem ſubducit, maxime ſi ſerum adjectum fuerit. Gorr.

PYELOS, πύελος, id eſt, *Pelvis:* Alveolus: Vide *Choana.* Balneæ quoque minores, vel *alvei adſtrictiores*, πύελοι dicti fuerunt, Gal. *l. 7, meth. med. c. 6.* I. Alex. *not. ad h. l.*

PYGARGUS, πύγαργος, nomen valde æquivocum, notans vel *capram feram*, Aldrov. *lib. 1 de quadr. biſulc. c. 15*, vel *Ardeam*, vel uſitatius *Aquilæ* ſpeciem, cujus deſcriptionem tradidit Aldrov. *l. 2, Ornith. c. 5.* Dicitur & metaphorice de homine delicato & ignavo, C. Hofm. *in not. ad Gal. LL. de V. P. n. 229.*

PYGMACHOS, πυγμάχος, dicebatur is, qui in certamine & lucta, & pugilatu exercebatur. Rhod. *ad Scribon. n. 101.*

PYGMÆI, πυγμαῖοι, proprie dicuntur populi vel in India, vel in Grönlandia minimæ longitudinis, πυγμήν, h. e. menſuram cubiti ad digitos non ſuperantes, nihilominus pugnacis naturæ, ita ut cum gruibus certare fingebatur. An unquam tales fuerint in orbe populi, adhuc controvertitur, & varias opiniones ſcriptorum collectas legere licet apud Eraſm. Franciſc. *P. I, Horti Indici Orient. & Occid. pag. 540. ſeqq.* Deinde de quibusvis *nanis*, vel *pumilionibus*, quales etiam artificioſa & longiori inunctione produci poſſe, opinatur Dobrzenzsky de Nigro Ponte, Medicus Regius Pragenſis, *in Eph. Nat. Cur. A. I. Obſ. 79.* Paracelſo vero *Pygmæi* dicuntur *homunciones*, vel ſubterranei ſpiritus, quos & *faculas* & *ſcintillas* vocant. Non natos eſſe perhibent, neque habere parentes, ſed non aliter ex corruptione terræ, quam ex equino fimo putrefacto ſcarabæi, generari. Dorn. *in Dict. Parac.* Rul & Iohnſ. *in Lex.* Meminit eorum aliquoties Parac. *in l. de partu hominis, de peſtil. & alibi*, & fatetur, ſe integrum de *Pygmæis* ſcripſiſſe tractatum, de quo nobis non conſtat. A. 1699. Eduardus Tyſon Medicus Anglus, Collegii Medici Societatis Regiæ ſocius, *Pygmæi* ſive hominis ſylveſtris Anatomen exactam & cum ſimia cercopithecoque comparatam edidit, quæ *in Actis Eruditor. Lipſ. A. 1700. m. Novembr.* commendatur.

PYLA, πύλα, Vide *Porta.*

PYLORUS, πυλωρός, Lat. *Ianitor*, vocatur *dextrum orificium ventriculi;* vulgo inferius dictum, anguſtius ſiniſtro, ſive ſtomacho; cujus uſus eſt, transmittere cibum in liquorem, ſive cremorem liquidum mutatum ad inteſtina tenuia: ſiquidem cum duodeno immediate continuatur. Plura vide in Anatomicis, & in ſpecie in Barthol. *l. 1, Anat. c. 9. Pyloro* peculiare regimen attribuit Helmontius in digeſtionis opere: uti patet ex tract. *Pylorus Rector.*

PYODES, πυώδης, *Purulentus:* ita leguntur *purulentæ mictiones* apud Gal. *c. 3, in 1. Prorrhet. t. 20*

PYON, πύον. Vide *Pus.*

PYOPOEOS, πυοποιός, vocatur *virtus pus faciendi*, & tribuitur pici aridæ vel ſiccæ apud Dioſcorid. *l. 1, c. 82, vel 97. ed. Sarac.*

PYORRHOUN, πυοῤῥοῦν, hoc eſt purulentus, epitheton aurium, e quibus pus effluit, apud Nonum *de M. P. C. c. 80.*

PYOSIS, πύωσις, in genere ſignificat *ſuppurationem.* Specialiter vero idem eſt, quod ὄνυξ, vel ὑπόπυον. Vide *Onyx.*

PYR, πῦρ. Vide *Ignis.*

PYRACTOSIS, πυράκτωσις, *Combuſtionem* ſignificat, Fuchs. *comm. in Galen. l. 1 de morb. diff. cap. 5, p. m. 24. a.*

PYRAMIDALES *Muſculi* vocantur, qui quartum par muſculorum abdominis conſtituunt, & tendinibus rectorum incumbunt. Bartholin. *l. 1, An. c. 6, p. 55.*

PYRAMIDALIA vaſa dicuntur vaſa ſpermatica præparantia, quæ alias & *pampiniformia* vocantur. Vide *Pampinus.*

PYRAMIS, πυραμὶς, præter figuram geometricam, & turres quasdam Ægypti, quas significat, in chymicis vocatur vas metallicum, aliis *Catinus coniformis* dictum, in modum *pyramidis* excavatum, ut pars ejus superior lata, inferior autem in acutum vergens, pro liquatis mineralibus in regulum formandis, accommodari possit. Ruland. & Iohnson. *in Lex.*

PYRAVSTA, *Pyraustum*, πύραυστος, dicitur insectum quoddam, ad papiliones pertinens, quod, ignis flamma gaudens, ad lucernas advolat, & sæpe sese comburit, cujus historiam vide apud Aldrov. *l. 1 de Insect. c. 2.* *Auri* quoque *Spiritus* vocatur *Pyraustum*, quod ignis sit ipsius pabulum & alimentum, *Th. Chym. Vol. I, p. 35.*

PYREN, πυρὴν. Vide *Nucleus.*

PYRENOIDES, πυρηνοειδὴς, vocatur processus secundæ vertebræ cervicis, qui alias *Dens* Hipp. vocatur: aliis *Dentiformis*, ὀδοντοειδὴς. Vide *Dens.*

PYRETERION, πυρητήριον, dicitur pars illa furni Chymici, quæ ignem continet. Dicitur & *Pyristirion* apud Morley in *Collect. Chym. Leid. proleg. cap. 2*, quamvis minus accurate ad leges Grammaticas Græcæ Linguæ.

PYRETOLOGIA, πυρετολογία, i. e. *doctrina*, vel tractatio de *Febribus*, hodieque magis magisque exculta.

PYRETOS, πυρετὸς. Vide *Febris. Pyretion*, πυρέτιον, *febricula.*

PYRGITÆ, πυργίται, *Turriti*, vocantur passerculi, qui in turribus altioribus nidificant. Gal. *l. 6 de san. tu. c. 11.* Laudantur in calculosis*, *l. de ren. morb. cur. c. 6.*

PYRIA, πυρία, idem quod θέρμασμα. Lat. *Fomentum.* Legitur apud Hipp. *5 aph. 28, & 6 aph. 31.* adde Foës. *p. 547.* Dieter. *n. 747.* Dicitur & πυρίαμα, Gorr. Vide *Fomentum.*

PYRIASTES, πυριάστης. Vide *Protogala.*

PYRIATERION, πυριατήριον, locus dicitur, ubi fit sudatio, Laconicum, *Sudatorium.* Vide *Laconicum.* Pantin. *in not. ad Cels. l. 2, c. 17, p. 271.*

PYRIATOS, πυριατὸς, scil. κέραμος, i. e. *Later fervefactus.*

PYRICAVSTOS, πυρίκαυστος. Vide *Ambusta.*

PYRIEPHTHOS, πυρίεφθος. Vide *Protogala.*

PYRIFORMIS, epitheton primi e *Musculis Quadrigeminis* dictis femur abducentibus & circumagentibus, Barthol. *l. 4 Anat. c. 11, p. 580.*

PYRIMACHVS, vel PYROMACHVS, πυρόμαχος, vocatur veteribus *stibium*, vel *antimonium* coctum & in lapideam duritiem concretum, ideo quod igni repugnet, & in ardentes tantum fornaces conjectum fluat, I. Agricol. *l. 10 de nat. fossil.* Aristotel. vocavit lapidem *Pyromachum l. 4 Meteorol. c. 6.* Ex recentioribus tamen sunt, qui nomen hoc ad Cuprum cum sulphure fusum & in lapideam duritiem concretum restringunt.

PYRINE, πυρίνη, nomen *Emplastri* ad scirrhos & durities, apud Ægin. *l. 7, c. 17.* Gorr.

PYRIPHLEGES, πυριφλεγὴς, homo dicitur febricitans, qui valde ex febre illa fervet ad contactum, i e. *igneo ardore flagrans*, Hippocr. *4 de R. V. I. A.* Dicitur & πυριφλεγέθης. *l. 1 de morb. mul. LXXXI, 2.*

PYRISTIRION. Vide *Pyreterion.*

PYRITES, πυρίτης, vocatur lapis quasi *igniarius*, *silex* e chalybe scintillas evocans allisus. Ab aliis quoque dicitur *Lapis luminis.* Variat vero valde quoad colorem, prout in metallifodinis diversis reperitur. Ejus varia genera recenset Ruland. De ejus usu vide Gal. *l. 9 de S. Fac.* §. *Pyrites.* Diosc. *l. 5, c. 143.* Forest. *l. 10 O. 114. Schol.* Schröder. *l. 3, c. 8, n. 18.* Chiocc. *Mus. Calc. s. 3, p. 382. seqq.* *Marcasita* dicitur etiam *Pyrites argenteus.* Th. Chym. *Vol. I, pag. 777.* Item *Lapis Philosophorum* a quibusdam dictus fuit *Pyrites*, utpote qui totus sulphur sit, & argentum vivum, e quibus lapis ille constat. *d. l. p. 42.*

PYRIVS, πύριος, dicitur *pulvis* ille *tormentarius*, qui pro sclopis & tormentis bellicis explodendis usurpatur, notissimus. Paratur ex nitro, sulphure, & carbonibus: cujus modum parandi etiam ad Chymiam pertinere, vult Libav. *Synt. A. Ch. l. 7, c. 31.* Ejus vis sclopetans, vel fulminans, potest etiam reprimi, & dicitur *Repressus.* Idem *l. 6. c. 9.*

PYROMANTIA, πυρομαντία, est scientia, vel ars, ex igne præsaga, cum ignis astra se palam faciunt hominibus, ut inde veri notitia prorumpat ejus, quod quæritur, ablato quovis dubio, vel suspicione. Exemplo sit, quod de buxo fertur, & foliis ejus, in ignem projectis; singulis eorum, de quibus habetur suspicio, nominibus inscriptis, crepitare sontis folium, & exilire creditur. Dorn. Rul. Iohns. Hanc Paracelsus passim commendat, & Medicis addiscendam suadet, ceu partem astronomiæ. Verum nobis omnino videtur magica, diabolica, & ita vitanda.

PYRONOMIA, πυρονομία, est caloris ad suas operas adhibendi, ignisque regendi scientia. Et ita idem est, quod *Pyrotechnia*, de qua p. sp. Rul. Verum Paracelso *Pyronomus* dicitur, qui prognosticat ex ignis Elemento: & ita cum *Pyromantia* coincidit, *l. 2 de Tartar. tract. 2, c. 3. in comm.* Ejusdem sententiæ est Iohns. *in Lex. Chym. l. 2.*

PYROPHAGVS, πυροφάγος, dicitur *Ignivorus*, qui vel peculiari artificio, vel præstigiis ignem devorare audet, quales hodieque inter circumforaneos conspiciuntur lucellum hinc captantes. Meminit & talis *Pyrophagi* Bonett. *Medic. Septent. l. 3, s. 1, c. 19. pag. 510.*

PYROPUS, πυρωπὸς, æquivocum eſt. 1. notat gemmam rubram, vulgo *Rubinus* dictam, alias *Carbunculus*. Vide *Carbunculus*. 2. ſignificat *æris Cyprii coronarii miſturam*, cum auri quarta parte, in tenuem bracteam redactam, qua pyramidum ſummitates obducebantur. 3 *Electrum igneum* ex genere ſuccini, vel Philoſophorum tinctura, &c. Libav. *S. A. Ch. l. 7, c. 24. Pyropi* auri diaphani deſcribuntur ab Hartmanno *Miſcell. Chymico-Med. Oper. in fol. Tom. VI, p. 9.*

PYROS, πυρὸς, ſignificat *Triticum*, frumentum notiſſimum & uſitatiſſimum in diætetica, ſive victu, & medicina. Optimum habetur, quod denſum eſt, & ſubſtantiam habet adeo compactam, ut dentibus vix dividi queat. Vide Gal. *l. 1 de alim. fac. c. 2, 3; l. de atten. Vict. c. 6; l. 8 de S. fac. §. Pyros.* Bruyerin. *de re cibar. l. 5, c. 1, 2. Triticum hornum*, vel hornotinum, id eſt, hoc anno collectum, vocatur τητἀνον, & commendatur ab Hipp. *2 de art. t 43.* adde Gal. *comm ad h. l.* quid ſint πυροὶ σκληροὶ, *dura tritica*, lege apud Linden. *Ex. XVI, §. 143.*

PYROSIS, πύρωσις, eſt ille *ardens rubor*, quo facies tota accenditur, præſertim illis, qui fervidis diebus faciunt iter. Linden. *Ex. XI, §. 189.*

PYROTECHNIA, πυροτεχνία, vocatur illa ars, quæ operatur in præparatione naturalium rerum, adminiculo ignis, tanquam potiſſimo medio & inſtrumento. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Ejus uſus maximus in Pharmacevticis & Chymicis. Quam etiam laudavit Helmont. *de Lithiaſ. c. 5, n. 4.* Vt *Pyrotechnia* corpora reſerat coram oculis: ita januam ad Philoſophiam naturalem. Hinc *Pyrotechniſta* dicitur G. Thomſono *in explicatione quorundam terminorum Artis Acui ſuæ Magneticæ præmiſſa* in genere quivis artifex per ignem, in ſpecie excellens Chymiſta. *Pyrotechnia Hermetica* vocatur, quæ pertinet ad præparationem Lapidis Philoſophici, *Th. Chym. Vol. VI, pag. 398.*

PYROTICOS, πυρωτικὸς, idem, quod καυστικὸς, *urendi vim habens.* Vide *Cauſticos. Pyrotica* Charneri deſcriptio videatur apud Hartmann. *d. l. p. 56.*

PYRRHOCORAX, πυῤῥόκοραξ, quaſi *Corvus ruber*, nomen avis, ad *Graculos* pertinentis: cujus deſcriptio cum uſu habetur apud Aldrov. *l. 12 Ornithol. c. 8.*

PYRRHOS, πυῤῥὸς, Latine *Rufus*, notat colorem ignis colori ſimilem, & ad flavum maxime accedit. Foëſ. exiſtimat, eſſe Latine exprimendum per *Fulvum*, i. e. ex flavo palleſcentem, qualis eſt Orichalci. *Oec. p. 548*, ubi plura vide. Iul. Alex. vero dicit, πυῤῥὸν eſſe colorem ſimilem ærei coloris, aut capillorum & barbæ illorum, qui propterea Ænobarbi dicuntur. Qui ſi palleſcat, *fulvum* κιῤῥὸν faciet- Ruffumque colorem notari in vinis Creticis & Malvaticis, *not. in Gal. lib. 12 meth. med. c. 4.* Gorr. dicit ad flavum accedere, ſed eo eſſe pallidiorem. Nobis placet Alexandrini expoſitio ad ſignificationem vocabuli propriam maxime accedens.

PYRRHULA, πυῤῥούλα. Vide *Rubicilla.*

PYTHMEN, πυθμήν. Vide *Fundus.*

PYTHON, vel *Pythius Draco*, πύθων, dicitur ſerpens acuti viſus, oculis magnis, & triplici dentium ordine præditus; deſcriptio habetur apud Aldrov. *l. 1 hiſt. Drac. & ſerp. c. 3. Pythones* alias & *Pythoniſſæ* Paracelſo dicuntur præſtigiatores, incantatores & ſagæ, quibus attribuitur, quod divinari poſſint, & tempeſtates excitare, tonitrua &c. paſſim in ſcriptis, *Paramiro, de Podagra, & alibi.*

PYTIA, πυτία, ita Gorr. (quamvis nobis mendoſe ſcriptum videatur, pro πητύα) vide *Coagulum.*

PYULCON, πυουλκὸν, dicitur inſtrumentum Chirurgicum, quo pus, vel ſanies, e profundis & ſinubus extrahitur. Meminit aliquoties Galen. v. g. *l. 2 de C. M. P. G. c. 5; lib. 5 meth. med. c. 8; l. 2 ad Glauc. c. 8*, quale vero fuerit, non certo conſtat. Videtur tamen fuiſſe non diſſimile, aut forte idem cum eo, quod vocatur *Syringa*, vel *Fiſtula*, quo hodieque Chirurgi utuntur. Gorr. Caſtell.

PYULCUS eſt canula argentea, oblonga, vulneri proportione reſpondens, cujus extremitas, quæ intra vulnus admittitur, varie perforata, altera quæ extra ulcus manet, orbiculariter inveſtitur, ac dilatatur, ne vulnus intret, Euſtach. Rud. *de vulneribus l. 1, c. 17.*

PYXINON, πύξινον, q. *buxeum*, nomen *Collyrii*, apud Celſ. *l. 6, c. 6.* notante Gorr.

PYXIS, πύξις, proprie, & ſtricte, vaſculum, quo aliquid aſſervatur, e buxo paratum ſignificat: ſed hodieque communiter accipitur pro quovis, ex quacunque materia, parato vaſculo. Qualia variæ formæ, & e varia materia parata, requiruntur in Pharmacevticis & Chirurgicis. *Pyxides* ligneæ, ſtanneæ, plumbeæ, æneæ, lapideæ, fictiles, vitreæ. VVeker. *A. G. l. 4, cap. 13. Pyxidem* unguentariam vocat Hildan. illam, qua inſtructi eſſe debent Chirurgi, ad ægros accedentes, & quidem in ſex, vel plures claſſes diſtinctam: *in Ciſta Militar. p. 1041. Pyxis* nautica vocatur, in qua magnetis declinatio obſervatur, ad directionem navium hodieque neceſſaria. *Th. Chym. Vol. V, p 352. Pyxis* quoque eſt nomen unguenti acopi, cui præcipua vis eſt emolliendi. Valet ad omnes inflammationes. Ita vero dictum, quod commodiſſime in vaſe buxeo ſervetur. Ejus deſcriptio habetur apud Æginet. *l. 7, c. 19.* & Aët. *l. 15*, ſed diverſis paulo ponderibus, citante & notante Gorræo. Ab Anatomicis etiam amplam & profundam cavitatem in oſſe iſchii ſive coxendicis pro excipiendo oſſis femoris capite globoſo, alias *Acetabulum* dictam, vocari *Pyxidem*, ſcribit Barthol. *libell. 4 An. c. 16, p. 739. Os pyxidis* dicitur os occipitis, quod eſt os proræ, memoriæ appellatur. Id. *d. l. c. 6, p. 710.*

QVADRAGESIMVS, τεσσαρακοστὸς, scil. dies, qui habetur pro principio morborum Chronicorum, *argumento 4 aphor. 36.* Galen. *in comm. ad h. l.* quamvis alii sint, qui adhuc Criticum esse concedunt. *ex 5 aph. 15 & 7, & 6 aph. 49*, ex mente Dieterichii *n. 823.* Verum utrumque verum esse potest: 1. quod posterius allegati duo aphorismi loquantur non de die *quadragesimo* in specie, sed intra *dies quadraginta:* ut ita *quadragesimus* nihilominus excludatur a morborum acutorum termino. 2 non absurdum nobis videtur, crises quoque tribuere morbis chronicis, *ex 6 aph. 48, 7 aph. 29. &c.*

QVADRANGVLVM, τετράγωνον, Lat. *Tetragonum, secretum sapientum*, sive Spagyricum: Vide *in Theatr. Chym. Vol. IV, p. 609.* & infra *Tetragonum.*

QVADRANS, τεταρτημόριον, dicitur *quarta pars libræ*, *τέταρτον μέρ@ τῆς λίτρας*, h. e. unciæ tres. Gal. *l. 3 de C. M. P. G. c. 5.*

QVADRANTAL, idem, quod *amphora*, sextarios 48 continens, vel urnas duas. Fernel. *Therap. lib. 4, c. 6.*

QVADRATVS, i. e. *Temperate carnosus*, εὔσαρκ@: Vide *Eusarcos.* Alias in propria magis significatione propter figuram quadrilateram hoc Epitheton tribuitur diversis musculis in corpore humano occurrentibus, v. g. musculus labiis & buccis communis, quem Gal. cum aliis veteribus a cute non distinxit, sub colli cute adeo arcte situs vocatur *Quadratus.* Barthol. *l. 3 An. c. 11, p. 533.* Ita in Dorso per latum & carnosum vertebras flectens *Quadratum* dicitur, *l. 4, c. 7, p. 568.* Musculus quoque Radii, qui manus est pronator, *d. l. c. 8. p. 574*, & quartus inter Quadrigeminos dictos femoris musculos *Quadrati* appellantur, *d. l. c. 11, p. 580.*

QVADRIGEMINI, vocantur Musculi femur abducentes & circumagentes, quorum primus *Pyriformis*, ultimus specialiter *Quadratus* nominantur, reliqui nomine proprio carent. Barthol. *d. l.*

QVADRILATERA ossa dicuntur, quæ quadratam habent figuram, licet lineis non exacte æqualibus constantem. Talia infirmissima esse scribit Fallop. *de Ossib. c. 13, Tom. I Oper. p. 495.*

QVADRVPES, vel *Quadrupedum*, τετράπους, dicitur animal quatuor pedibus incedens. *Quadrupedum* tria genera summa constituuntur: *solidipeda, bisulca & digitata:* quamvis aliæ postea adhuc differentiæ dentur; dum alia vivipara; alia ovipara: quædam ruminantia; quædam non ruminantia; nonnulla cornuta; alia non cornuta observantur. Sunt & quædam feræ, quædam vero cicures bestiæ, de quibus omnibus Aldrovand. prolixe satis tractavit *in diversis voluminibus.*

QVÆ EX QVIBVS, ὅσα ἐξ οἵων, phrasis Hippocratica, *lib. 1 Epid. sect. III, t. 1*, qua indicatur morborum vicissitudo, successio & transmutatio, quæ Medico scitu necessaria est: Cujus mutationis & successionis quatuor præcipuæ species numerantur. *Epigenesis, Metaptosis, Metastasis & Apostasis*, sive Abscessus. Hæc phrasis movit Stephan. Rodericum a Castro, ut elegantem libellum conscripserit hoc titulo *Quæ ex quibus*, de morborum vicissitudinibus.

QVÆSTIO, ζήτημα, ζήτησις, idem, quod *Problema*, quid sit, notum est. *Quæstiones Logicæ* dicuntur, quæ ad usum artis nihil faciunt. Galen. *l. 3 L. A. c. 1.* Has tuto ignorare licet. Lind. *Ex. XIII, §. 31.* Qui delectantur hujusmodi *quæstionibus*, non inepte vocantur *Quæstionarii*, qui adolescentibus aperiunt impudentiæ ludum. C. Hofm. *c. in Gal. de V. P. n. 374.*

QVALITAS, ποιότης, terminus est receptissimus in Medicina, & denotat aliquam proprietatem corporis naturalis, a substantia inseparabilem. Consistere enim videtur juxta recentiorum principia Philosophica in particularum materialium minimarum peculiari dispositione & contextu taliter, vel taliter modificato, unde corpus nostrum quacunque ratione *quale* denominari potest. Divisiones variæ occurrunt apud Autores, quarum potissimæ sunt: quod aliæ *Qualitates* sint *elementares;* aliæ *occultæ*, & a tota substantia dependentes. *Elementares* iterum subdividuntur in *primas, secundas & tertias. Primæ* sunt quatuor calor, frigus, humiditas, siccitas. Ad *secundas* referuntur qualitates Subtilitas, Crassities, Obstructio, Apertio, Densatio, Rarefactio, &c. *Tertiæ* dicuntur, quæ certæ alicui parti appropriantur &c. Verum hæc omnia magis sunt Physica, imo Logica, quam Medica. In Medicina sufficit, *Qualitates* ita accepisse, quatenus sunt proprietates corporum, fundatæ in tota ejus substantia, & ita in concreto, non abstractive, sumtæ. Paucis: *Qualitates* idem sunt, quod *Facultates*, ἰδιοσυγκρασίαι, Complexiones. Vide *Dynamis.* An *qualitates* dentur *occultæ*, disputant adhuc inter se Doctores, vide *Occultus.* Chymici *qualitates* nitrosas, sulphureas, mercuriales, aluminosas &c. excogitarunt, fortassis ad usum magis facientes, quam Philosophorum commenticiæ, primæ, secundæ, &c.

QVANDROS dicitur lapis, seu gemma, quæ reperitur in cerebro vulturis, coloris candidi, & dicitur replere mammas lacte, & contra nocivos casus valere. Rul. & Iohns. Aldrov. *l. 3 Ornithol. c. 1 §. usus in medicina.*

QVANLI, id est *plumbum.* Rul. & Iohns.

QVANTITAS, ποσότης, ποσὸν, πηλίκον, quid significet, e Logicis petendum; Duplicem esse, *Continuam & discretam*, Gal. quoque docuit, *de diff. morbor. c. 8 in fin.* Vtriusque consideratio summe necessaria in subjecto Medicinæ, & objecto; sive in homine omnibusque rebus secundum, præter, & non naturalibus; quamvis non ex asse, aut accuratissime dici, aut

aut determinari omnino queat, præfertim in remediis applicandis, Galen. *l. 3 meth. med. c. 3 & l. de Cur. rat. per S. M. c. 12 & l. de V. S. adv. Erasistr. c. 7.* Opus eft igitur artificiofa conjectura, peritia virium, vel facultatum, & frequenti exercitio, *c. 2 de R. V. I. A. t. 37.* In præparatione quoque lapidis Philofophici *Quantitas* ignis probe obfervanda. *Th. Chym. Vol. V, p. 189.*

QVAQVILA, vel *Quisquila*, idem, quod *Coturnix*, Gr. ὄρτυξ, vel ὀρτύκη. Aldrov. *l. 13 Ornith. c. 22.*

QVARS, petra fellis. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

QVARTANA, τεταρταῖος, eft fpecies febris primario intermittentis, quæ inclufive in diem quartum extenditur: five de quarto in quartum paroxyfmos fuos repetit, cum interveniente intermiffione; Secundario etiam de continuata dicitur, ubi intermiffio vera non eft; interim fingulis quatriduis exacerbatio major animadvertitur, τεταρτιμοφυὴς Gr. dicta. Illam intermittentem Hipp. dixit fecuriffimam, facillimam, & longiffimam, *l. 1 Epid. f. 13, t. 4* quod quidem verum effe, experientia confirmat, & confenfus Doctorum; non tamen fimpliciter, & absque ulla imitatione; quandoquidem ejus caufa confiftit in fanguinis dyfcrafia melancholico-ferofa, fimulque vapefcente, minusque fpirituofa; quæ fi altiores jam egerit radices, aut non rite confideretur in curatione, facile tranfit in fcorbuticam difpofitionem, & alios morbos chronicos graviores producit. Hinc rectiffime fcripfit Dieter. *Iatr. p. 1192.* Afpera & duri ingenii eft morbus *Quartana*, non huc & illud fluctuans, fed humoribus lentis agitatis, firmo progreffu, in corpus venit, totum illud concutiens & exagitans. Hinc & *Saturni filia* vocatur. Plura de hac febre vide apud eund. *d. l. n. 826.* VVillis *de febr. c. 6.* Sylv. *Pr. Med. l. 1, c. 27.* Piens *de Febr. Tract. fpec. c. 12.* C. Rejes. *C. El. q. 71.*

QVARTARIVS, τέταρτον κοτύλης, quarta vel potius dimidia pars heminæ, eft menfuræ nomen liquidorum, vini continens uncias quinque, olei uncias quatuor, cum dimidia, mellis fex cum drachmis fex, Gal. *de pond. & menfur.* vel potius Diofc. *in addit.*

QVARTATIO, eft feparatio auri & argenti invicem commiftorum, quæ ideo dicta *Quartatio*, quod mifturæ ex auro & argento tantum fit addendum argenti, ut hujus tres partes fint ad illius unam, fiantque omne quatuor. Dorn. Rul. & Iohnf. Meminit & Lib. *Tom. II, Oper. p. 96, 98.* De hac legatur & Iac. le Mort. *Chym. fect. 2 five Metallurg. Contr. p. 268*, ubi hanc puriorum metallorum feparationem præfert cupellationi, quippe meliorem.

QVARTVRA, idem, quod *Quartatio*, fummum auri examen, hac via videlicet, ut argenti partes novem ad omnia auri commifceantur, liquatione per ignem. Deinde aqua ftygia, vel forti, refolvantur ambo fimul. Argentum totum in aquam confluit, auro folo fubfidente, pulveris inftar fpadicei, nigricantisque coloris. Rul. & Iohnf.

QVARTVS, τέταρτος, dicitur de die morbi, præfertim febrilis, eftque index feptimi, bonam crifin, vel malam, h. e. acrifian, oftendens ex Hipp. *2 aph. 24; & 4 aph. 71.* Dieter. *n. 827.* *Quartam* digeftionem in finiftro ftomacho cordis finxit Helm. *tr. Blas hum. n. 21.* Τέταρτον quoque fignificare pondus unciarum quatuor cum dimidia & ἡμικοτύλιον etiam vocari e Diofcoride docuit Schenk. *Synt. comp. & præfc. med. 67.*

QVASSATIO, σεῖσις, idem, quod *Concuffio*, κατάσεισις. In fpecie vocatur *Quaffatio*, σεῖσις, quarta fpecies luxationis vertebrarum, quando vertebræ in fuo loco manent, fed juncturæ, vel compages funt dimotæ, Gal. *c. 3 de artic t. 2.* Vide *Quatio.* *Quaffatio* dicitur etiam folutio facta in tendinibus aut ligamentis, Arab. *Rabathe.* Andr. vero Bellunenfi *Adhæreth.* Avic. *Cancic. part. 1, tract. 2.*

QVATERNARIVS, *Quaternio*, τετρὰς, vocatur periodus *quatuor* dierum, obfervanda Medicis in morbis acutis; quia vel folutio, vel fignificatio aliqua futuræ folutionis in illo termino fieri folet. Gal. *l. 3 de dieb. decr. cap. 1.* *Quaternarius* Numerus elementorum ab Helmontio rejectus, cum in natura univerfa, tum in miftorum conftitutione: *tr. Tumul. Peft. §. A labe noftra immune & innocuum cœlum.* Eft & numerus myfticus Spagyricorum, *Th. Chym. Vol. I, p. 547 & Vol. II, p. 210, 211.*

QVATIO, σείω, idem, quod *concutio*, h. e. violenter agito, impello: Dicitur vel proprie de materiali corporis manu facta concuffione, v. g. quando fuppurati *quatiuntur*, ut exploretur, quanam parte pus delitefcat, Hipp. *l. 2 de Morb. XLV. 11, & l. 3 XXVI, 30; Coac. t. 432, 499.* Vel improprie & virtualiter, de rebus non naturalibus, quæ fanguinem agitando corporis partes *concutiunt*, v. g. caput, *Coac. t. 167 l. 1 Prorrh. f. 3, t. 51.* Iung. Foëf. *pag. 561.* Ita tuffis dicitur *quatere* pulmonem, quamvis hoc ad propriam fignificationem potius referat Dieter. *Iatr. p 281.*

QVATRIO, idem, quod *Talus*, Gr. ἀστράγαλος, ita dicitur a quatuor lateribus. Bartholin. *libell. 4 de offib. c. 21.*

QVATVOR, τέσσαρες, τέσσαρα, numeri certi nomen eft notiffimum. *Quatuor* mundi prima, non effe eadem cum Elementis Ariftotelis, videlicet terram, aquam, fpiritum, lucem, vult Libav. *T. II. p. 113.* Verum non fatis demonftraffe videtur hoc affertum. *Quatuor* naturæ effentialium miftorum eidem quoque funt: Terra virgo, Liquor aqueus, Oleum aëreum, vel fpiritus, Ignis cœleftis, vel aftralis *d. l. pag. 193.*

QVEBRICVM aliis dicitur effe *Arfenicum*; aliis *Sulphur.* Rul. *Quebrith*, *Quibrith*, *Sulphur.* Ruland. & Iohnf.

QVEL-

QVELLEM dicitur *terra originalis*, fabulum, ad quod ligo nunquam penetrat. Helmont. *tr. Terra. n. 4,5* terra elementalis, futura basis hominis. Idem *ibid.*

QVELLES, id est, *Elixir.* Th. Chym. *Vol.V, p. 455.*

QVERCINVS, *Quernus*, δρύινος, δρυώδης, quod vel in *quercu* occurrit, vel e *quercu* nascitur. Ita *Viscus quernus* vocatur, qui in officinis potissimum in usu est, & a Paracelso laudatur. Vide *Viscus.*

QVERQVEDVLA, βοσκάς, nomen *Anatis sylvestris*, cujus varias species descripsit, cum usu in cibis, Aldrov. *l. 19 Ornithol. c. 30 seqq.*

QVERQVERA, κάρκαρος, nomen est *febris*, quæ Gr. φρικώδης, *horrifica*, vocatur, ab horrore, & tremore, cum sonitu. Mendose *zerzera* dicitur, animadvertente Keuchen. *ad Samon. p. 269.* adde C. Rejes *C. El. q. 68, n. 10, 11.* Vide *Phricodes.*

QVIANOS, i. e. *Vena terræ. Cuperosum.* Rul. Iohns.

QVID PRO QVO; Id est, absque judicio, vel consensu, vel præscitu peritioris, vel præscribere, vel præparare; vel offerre, vel applicare remedium. Merdam pro Musco. Hoc jure merito improbat & detestatur Paracelsus aliquoties in scriptis suis, & vocat *Librum Pæanorum*, i. e. rudium asinorum: quandoquidem, si Medicus hoc fecerit, imperitus est, & rudis; Si Pharmacopœus, aut Chirurgus, malitiosus: Omnes vero hi læsam conscientiam habent. Paracelf. *def. 7 & 5 in fragm. Med.* Vtinam vero Pharmacopœi ab hac culpa essent hodieque immunes, profecto ars Medica non ita detrimentum pati cogeretur, & jacturam dignitatis suæ citra culpam propriam faceret!

QVIES, ἡσυχία. Vide *Hesychia.*

QVINTANA, πεμπταῖος, vide *Pemptæos.*

QVINTA, πέμπτος, vel πέμπτη, usitatissimus terminus Chymicis, dum *Quintæ essentiæ* mentionem frequentissime faciunt. Vide *Essentia.* Quibus ibidem traditis addi possunt & hæc: *Quinta Essentia* est natura, virtus, color, vita, spiritus, ipsa medicina & proprietas rerum, a corpore suo per artem extracta; aliis forma specifica, quæ si a specie removeatur, ad suum genus accedit, altiusque progreditur, donec in centro quiescat. Vel: Est mysterium ad ætheree naturæ puritatem viresque præstantissimas exaltatum. Inde solet appellari cœlum, & cœlestis subsistentia, in qua purissima sincerissimaque crasis hæret, & radix substantialis, tanquam esset defluvium ætheris, vel radius firmamenti, voce Creatoris, per ima dispersus, animæque mundanæ ἀπογέννημα. *Quinta essentia* vegetabilibus eorumque partibus extrahitur. Fitque hæc potissimum ex succo extracto. Primatum obtinet hic *Quinta Essentia Vini*, quam & *Mercurium vegetabilem* nominat; alii *Aquam primi Entis*, *cœlum*, & *Clavem Philosophorum.* *Quinta essentia animalium* est, quæ extrahitur ex partibus animalium, ratione mistionis naturalis & vegetabilis: itaque & praxis parum differt a vegetabilium apparatu. *Quinta essentia mineralium* est, quæ ex mineralibus conficitur. Excellunt hic *quintæ essentiæ* metallorum & gemmarum. Hæc Dorn. Rul. & Iohnsonus. Exempla variarum *Quintarum Essentiarum* præsertim Mineralium, quære apud Libav. & *in Theatr. Chym.* Enimvero sunt alii, qui prorsus illas impugnant & inficiantur: inter quos est Rolfink. *Chym. l. 6, c. 2.* At, nescio, an in omnibus satisfecerit. Hoc quidem concedi potest, quod non videatur verosimile, essentiam formalem & specificam alicujus rei a rebus ipsis posse artificiose sub forma alicujus medicamenti separari, & extrahi: verum quod illa ipsa substantia in mixtis, ex qua Medicæ facultates promanant, & ab aliis *Quintæ Essentiæ* nomine venit, sit elementaris naturæ, nondum adeo planum est, & expeditæ veritatis; quamvis hujus quæstionis decisio non sit hujus loci. Sed & Helmontius improbat Epitheton *Quinta*; quia negat *Quaternarium* Elementorum, tria saltem concedens, ut igitur inventum illud Chymicorum rectius *Quarta essentia* dici deberet, *tr. Tria prima Chym. princ. &c. n. 44.* *Quintum esse* idem est, quod *Quinta essentia*, sive cujuslibet elementi esse per se solum, sive animal ex eo solo productum; uti loquitur Rul. & Iohnf. &c.

QVISQVILA, idem, quod *Quaquila*, de quo p. a.

QVISQVILIVM, Cocci granum, seu Kermes. Vnde vestis quisquiliata Blas. Bernard.

QVOMODO, ἥπως, ὅπως, πῶς, qualitatem quandam rerum, quæ doctrina traduntur, significat, Gal. *c. 1 de iis q. in med. f. t. 6.*

QVOTIDIANA, ἀμφημερινός, καθημερινός, est species febris, quæ singulis diebus paroxysmos suos repetit, vel cum intermissione intercedente, ut *Quotidiana intermittens*, vel sine intermissione, ut *Quotidiana continua*, Gal. *2 de diff. febr. c. 7.* Caussa vera hujus febris non est pituita excrementitia, sed consistit in sanguine, portionibus crudioribus fermentativis ad turgescentiam usque scatente, & celeriter quidem effervescente, sed lentius deflagrante, ob fomitem febrilem crudiorem & ligno viridi similem, Iung. VVillis, *de febr. c. 5.* Piens. *tit. eod. tr. spec. c. 10.*

R. Gr. P. ρ.

R Litera difficilis pronunciationis; Dieter. *Iatr. p. 1216.*

RABEBOIA, sunt *radices Flammulæ majoris*, Rul. & Iohns. *in Lex.* apud Dorneum legitur *Rebeboja*, fortassis mendose.

RABIEL, *Rohel*, id est, *Sanguis Draconis.* Rul. & Iohns.

RABIES, λύσσα. Vide *Lyssa.*

RABIRA, vel *Radira*, id est, *Stannum.* Rul. & Iohns.

RACHAMMELCA, terminus novus a D. Dolæo effictus & desumptus ex Hebr. *Rechem*, quod uterum signifi-

significat, & *Melech*, quod *Regem*. Exprimere autem voluit principium generationis activum, sive *spiritum plasticum* uterinum, *Encyclopæd. l. 5, c. 1* §. *1 & 3, p. 860.*

RACHI, vel *Racho*, id est, *Mercurius*. Iid.

RACHITIS. Vide *Rhachitis*.

RACRI, id est *Sal Armoniacus*. *Raan*, vel *Ranu*. Iidem.

RADENS, ξύων, ξυστικὸς, epitheton *Atræ bilis*, p. n. sese habentis, & in corrosivam aciditatem degenerantis, Gal. *l. 2 de nat. fac. c. 9*

RADICALIS, idem, quod *Innatus*, vel insitus, ἔμφυτος, dictum olim de *Humore* quodam *insito* cum ipso semine, Gal. *ad Thrasyb. c. 19.* Paracelf. *l. 2 de morbis metallifodin. c. 5.* Hoc ex recentioribus acerrime tanquam pro aris & focis defendit contra Helmont. D. Iac. Ioseph. Iœpferius *Manuduct. aa vit. long. c. 4 p. 18 seqq.* *Radicales dies* quoque dicuntur perfecti Critici, qui & Principes vocantur. Blancard. *in Lex.*

RADICATIO, ῥίζωσις, vocatur principium plantarum, quando incipiunt progerminare, Gal. *l. 6 de Hipp. & Plat. decr. c. 3.*

RADICISECA priscis temporibus dictus fuit Minister Medicorum colligendis medicamentis simplicibus destinatus.

RADIÆI dicuntur *Musculi*, quidam *interni*, quidam *externi*, carpum flectentes & extendentes, Barthol. *l. 4 Anat. c. 11, p. 575.*

RADIUS est vocabulum multæ significationis. Proprie notat luminis solaris & lunaris expansionem ad distans. Gr. ἀκτὶν, ἀκτὶς, de qua significatione legantur Physici. Tralatitie vero in Anatomicis dicitur *Radius* os cubiti majus, quod Græce κερκὶς appellatur: Vide *Cercis*. In Mechanicis & metallifodinis *Radix* vocantur in rota ligna illa, e modiolo, ad obsides, orbile constituentes, excurrentia, veluti e centro ad circumferentiam: quorum plerumque duodecim numerantur. Vel etiam *Radius* est rutrum ligneum. Rul. In Spagyricis *Radii* quoque per similitudinem attribuuntur Planetis mineralibus, præsertim *Soli & Lunæ*, h. e. *Auro & Argento*: Suntque nihil aliud, quam halitus illi, qui in vitro Hermetico ex corporibus exurgunt, & secum ferunt tincturam seu animam corporis: unde & *Radii tingentes* vocantur, Libav. *Tom. II, Oper. p. 441. item p. 341, 342.* in qua significatione etiam jam olim sumsit Paracelsus, quando Mercurio attribuit *radios*, h. e. effluvia, quæ in corpora hominum immittit & imprimit, *l. 3 de morbis fodinar. c. 4.*

RADIX, ῥίζα, etiam valde æquivocum est. Propria significatio e Physicis & Botanicis nota, quarum usus frequens est & in victu, & in Pharmacevticis. Vide Iul. Alex *l. 9 Sal. c. 2 seqq.* Bruyer. *de re cibar. l. 9, c. 1 seqq.* C. Hofm. *Inst. Med. l. 5, c. 11.* Schröd. *l. 2, c. 15.* Speciatim ῥίζα Galeno *in exeg. Hipp.* est planta exilis, sine caule, spina, & fructu trium foliorum supra terram prominentium, duorum digitorum magnitudine anchusæ similis est: *Radix* autem *alba* idem est quod dracontium, eodem auctore. *Radicum* Chymicam analysin e fundamentis Cartesianæ philosophiæ tradidit Iunken. *Chymic. Exp. Cur. P. I, s. 1, c. 2. p. 187. seqq.* *Radicula* vero sumitur pro *Raphano*, apud Galen *l. 5 S. Fac. §. Raphanis*, Gr. ῥαφανὶς. Per metaphoram vero *Radices* in Anatomicis dicuntur partium veluti principia, vel vera, vel etiam ex impositione hominum, pro principiis habita. Ita *radix vasorum* habetur cor respectu arteriæ aortæ & venæ cavæ; quemadmodum, respectu venæ portæ, Gal *l. 5 meth. med. c. 3 in fin.* Ita *Radices dentium* vocantur illæ portiones, quæ infixæ sunt alveolis; suntque vel simplices, ut primorum, sed altius infiguntur & firmius; vel bifidæ, aut ternæ, ut molarium. Vide Barthol. *libell. 4, c. 13.* Quid vero Plautus per *Radices Cordis* intellexerit, in descriptione Leonis Capadocis, vide Expositionem Lind. *Ex. IX, §. 50.* Apud Chymicos *Radix Metallorum* vocatur *Antimonium*. Iohnson. *l. 2 Lex.* De *radicibus mineralium in genere* vide *Th. Chym. Vol. I, p. 571.* In specie de *radice Elixiris citrini*, in negotio Panaceæ, vel lapidis Philosophici, *Vol. IV, p. 871.* Clarius vero *radices Arboris Solaris* i. e. lapidis Philosoph. recensentur, Sal, Sulphur & Mercurius, *Vol. VI, p. 181.* *Radix aurea Zehneri* dicitur *Præcipitatus ruber compositus*. Rolf. *Chym. l. 5, s. 6, c. 4.*

RADULA, idem, quod *Scalprum*. Paræus *Chir. l. 9, c. 4.*

RAIA, βατὶς, βάτος. Vide *Batos*.

RAINALE, dicitur lapis, e quo insecta nociva fiunt. Rul.

RAMAG, id est, *Cinis*. Rul. & Iohns.

RAMED, id est, *Rhabarbarum*. Iohns. *l. 2 L. Ch.*

RAMENTUM, ξύσμα, ῥίνημα, idem, quod *Strigmentum*, in genere dicitur de omni eo, quod *radendo* deteritur & destringitur, sive lima, sive simili alio instrumento. In specie vero *Ramenta* Hipp. vocantur particulæ membranaceæ interioris intestinorum, vel etiam vesicæ, superficiei, derasæ ab acriori & corrosiva materia excrementitia v. g. in dysenteria, *7 aph. 64; 3 de R. V. I. A. t. 32.* Galen. *l. 1 de L. Aff. c. 4, com. 4 aph. 26 & alibi.* Vide Foës. *Oec. pag. 441.* *Ramenta stomachi* leguntur apud Scrib. *n. 191.* adde Lex. Rhodii. In metallicis portio venæ, violentia aquarum, aut alia, abrupta, aut protrusa, *ramentum* nuncupatur. Estque vel *scobs*, vel *strictura*; Vide Libav. *S. A Ch. l. 4, c. 3.* *Ramentum Elephantis* pro rasura eboris, & *Ramentum navis*, i. e. unguen rasum de navibus, Græc. ζώπισσα, leguntur apud Keuchen. *pag. 162, & 206.*

RAMEX, κήλη, idem quod *Hernia*. Vide *Hernia*.

RAMI-

RAMIGRI, i. e. *Colophonia.* Rul.

RAMOSUS hodieque a nonnullis refertur inter principia compositionum, describiturque quod constet particulis globosis crassis terrestribus, spiritui subtilissimo innatantibus, sibique invicem cohærentibus, flexilibus & fluidis, Iacob le Mort *Pharm. Medico-Phys. c. 3 seqq.* vide *Fluidus.*

RAMUS, κλάδος. Vide *Clados.*

RANA, βάτραχος, est æquivocum vocabulum. Propria, & recepta significatione notat animal aquaticum, quadrupes, oviparum notissimum; cujus descriptionem, differentias, ut & usum in cibis & Medicina, quære apud Aldrov. *l. 1 de quadr. dig. ovipar. c. 1 seqq.* Schröd. *l. 5, cl. 3, n. 87.* Libav. *T. II Op. pag. 155.* De harum generatione & successiva conformatione legi quoque poterit Observatio Oligeri Iacobæi *in Act. Hafn. Vol. II Obs. 39, p. 109 seqq.* *Ranas* per vomitum ab ancilla Altenburgensi rejectas communicavit Th. Reines. *d. l. Obs. 40, pag. 110.* Est etiam nomen piscis cartilaginei, & dicitur *Rana* marina, sive *piscatrix*, cujus descriptionem & usum tradidit Aldr. *l. 3 de piscib. c. 64.* *Ranæ* καλαμῖται vocantur *ranæ virides*, inter calamos aquaticos, & gramina morantes, & γέρινοι e nubibus, vel cœlo lapsæ, Keuchen. *ad Sammon. p. 232.* *Rana* quoque vel *Ranula* dicitur, in Pathologicis, apostema quoddam sub lingua, estque tumor, vel potius abscessus, cum folliculo, materiam meliceridi, aut muco similem continens, oblongus, aut rotundus, ad frenum linguæ, & venas, propterea *raninas* dictas, occurrens, aliquando & in lapidem, vel tophaceam duritiem concretus, cum impedimento sermonis, proveniens a materiæ crudæ & excrementitiæ, cum sanguine, vel etiam saliva, affluentis collectione, sibi fixam sedem cum concretione parante. De qua videantur Practici, præsertim Forest. *l. 14 obs. 29.* Senn. *M. Pr. l. 1 P. 3, s. 5, c. 4.* Paræus *l. 7, c. 5.* Aquapend. *tr. de oper. Chirurg. h. tit.*

RANCIDITAS, σαπρότης, dicitur species corruptionis putridæ, quæ competit rebus sulphureis & oleosis, pinguibus; quando aut fervore, aut vetustate, corrumpuntur: v. g. nuces *rancidæ.* Forest. *lib. 30, Obs. 10 Schol.* VVillis *de ferment. c. 8.*

RANCULA vocatur Ioh. Anglico dolor erraticus in vulnere propter humorum affluxum ad locum vulneratum, estque cum pulsatione & tumore. Derivatio vero illius est plane ridicula, dum scripsit dici *Ranculam*, quasi replens locum. *Ros. Angl. p. m. 1038.*

RANGIFER, dicitur animal quadrupes, cervi speciem repræsentans, cursus celerrimi, in extremis Septentrionalibus regionibus, Suecia, Lappia frequens, & ad labores usitatum: cujus historiam vide apud Aldrov. *l. 1 de quadr. bisulc. c. 31.* Meminit & Helmont. dicens, quod Rangifer extra suum clima non vivat. *tr. Nat. contr. nescia, n. 1.* Horum animalium recens mactatorum sanguinem calidum manu exceptum haurire incolas contra scorbutum ex communicatione D. Ioh. Dieteri notavit simulque rationem aliquam adjunxit Sennert. *de Scorbut. c. 7.* Anatome vero *Rangiferi* a Nic. Stenone exhibita legitur descripta *in Act. Hafn. Vol. I Obs. 135, p. 274 seqq.*

RANALA, βατράχιον. Vide *Rana.*

RAPAX, ἅρπαξ. Vide *Harpax.*

RAPHANUS, idem cum caule, ex Scholiaste Aristoph. & Iul. Poll. *l. 6, c. 8.* Iacob. Constantinus *cap. 14 Collectaneorum.*

RAPIENS *vitam* est epitheton plantæ alicujus venenatæ, sive *Laureola*, sive *Chamelæa* aut *Thymelæa* fuerit, quod Botanicis extricandum permittimus. Legitur apud Tabernamont *l. III, c. 93.* quamvis descriptio Autoris, vel etiam Bauhinii *in Pinace* cum illo frutice, qui hodieque vernacule Kellerhalß nuncupatur, non quadrare videatur. Vocatur & *d. l. Faciens viduas.*

RAPTUS, ἐνθουσιασμός, i. e. occulta quædam, & supernaturalis cognitio alicujus repentina, a spiritu quodam vel dæmone infusa. Vide *Enthusiasmos.* De *raptu* Prophetarum legitur *in Th. Ch. Vol. VI, p. 67.* De *raptu* latius accepto Paracels. *l. 2 Philos. ad Athenienf. text. 15.* *Raptus* etiam sumitur pro *spasmo* apud Cœl. Aurel. *l. III, Acut. c. 7 p. m, 185.*

RAREFACIENS, ἀραιωτικός, epitheton medicamentorum, tenuium partium, & calidorum, virtute coincidentium cum *aperientibus* & *diaphoreticis*; utpote, quod cutis spiracula referant, Gal. *l. 1 S. Fac. c. 14.* His opponuntur *condensantia*, πυκνωτικά, de quibus suo loco.

RARITAS, *Rarus*, σπανιότης, σπάνιος, ἀραιότης, ἀραιός, proprietas vel attributum corporum, quorum partes multis spatiis inanibus interceptæ sunt: sive quæ, spongiarum instar foraminibus pervia, Gal. *l. 1 S. Fac. c. 13 & l. 2 de san. tu. c. 5.* His opponuntur *densa* corpora: πυκνά. Alias & *raritas* est circumstantia ad tempus pertinens; quando tardius aliquid iteratur aut redit. Ita *Rarus pulsus* dicitur, Gal. *l. de puls. introduct. cap. 4.* Huic opponitur *Creber.*

RASA, idem quod *Resina.* Iul. Alex. *Annot. in Gal. l. 1 de C. M. P. G. c 12.*

RASA, vel *Rastis*, hoc est *Stannum.* Iid.

RASAHETI, *Rusatagi*, *Rusangi*, id est, *Æs ustum.* Rul. & Iohns.

RASCATIO, idem, quod *Screatus* vel Exscreatio, quando v. g. sanguis cum *rascatione* ejicitur, h. e. ex gutture & adjacentibus membris uvulæ. Isaac. *l. 3 Viatici c. 8 & 9.*

RASCETA, idem, quod *Brachiale*, vel *Carpus*: Vide *Carpus.* Dicitur & de pede, sive nodo claviculæ pedis. Forest. *l. 6 Chir. obs. 49 Schol.* Dicitur & *Rasetta.* Barthol. *libell. 4, c. 20.*

RASORIVM, *Raspatorium*, ξυστὴρ, idem, quod *Scalprum*. Vide infra *Scalpellum*, *Scalprum*.

RASTETA, idem, quod *Rascetta*. Paracelf. *de Vrin.*

RASTOL, id eft, *æs*. *Rasoes* idem, Rul. & Iohnf.

RASTVL, id eft, *Sal*. Iidem.

RASVRA, ξύσμα, ξυσμὸς, fumitur vel active, vel paffive. Active idem quod *Rasio*, ξυσμὸς, ξύσις. Vfurpatur vero & in Pathologicis, de humoribus acrioribus, *radentibus* vel inteftina, vel alias membranaceas partes, ventriculum, veficam &c. qui humores ideo vocantur ξυστικοὶ, *rasorii*: Et in Pharmacevticis, dum parantur quædam fimplicia per *rasionem*, vel limaturam, ut *Rasura* Cornu Cervi, Eboris, &c. Vel in Chirurgicis, quando lima, aut aliis inftrumentis, fit offium *rasio* vel *abrasio*, aut quando capillorum fit *rasio* cultro. Paffive idem eft, quod *Ramentum, Strigmentum*, ξύσμα. Vide *Ramentum*.

RATIO, λόγος, λογισμὸς. Vide *Logos*. Accipitur vel fubftantialiter pro *Anima rationali*, Mente, Animo humano. Vel effective pro *Ratiocinatione*. Vide *Logismos*. Vel pro *indicatione* ex methodo Medicinali defumto argumento, *2 aph 27, 42; & 3 aphor. 1.* Vide Dieter. *n. 507.* Lind. *Ex. VII, §. 31.*

RATIONALIS, λογικὸς. Vide *Logicos*.

RAVCEDO, *Raucitas*, βράγχος. Vide *Branchos*. Adde illis Bonetti *Sepulchret. l. 1, sect. 22, obs 18.*

RAVED, i.e. *Rhabarbarum*, Schröd. Vide p. inferius.

RAXACH, i.e. *Gummi Ammoniacum*. Iohnf. *Lex. Chym. l. 2.* Schröder. *l. 4, cl. 2, n. 369.*

REALGAR, proprie & metaphorice accipitur. Proprie etiam non uno modo defcribitur: Rul. Dorn. & Iohnf. fcripferunt, quod fit fumus mineralium, quicquid arfenicale eft, aut operimenti naturam habet. Apud Foreft. *l. 30, obs. 8 in Schol.* hæc leguntur: *Realgar* fit ex fulphure, calce viva, & auripigmento (idiomate noftro, inquit Pandectarius, dicitur *Soricaria*) interficitque forices, & omnia animalia. Pulvis eft mordicans, fiftulas ac vermes equorum, & corrodendo abfumens omnem malam fuperfluamque carnem. Libavius hoc notavit: *Realgar* modo fpeciem auripigmenti rubei vocant, in quo aureus color mifcetur fandarachæ fiffili, glebarum fpecie, & gracili venarum difcurfu: vel etiam pulverem rubeum in fcaptenfulis argentariis collectum, defignari putant; modo recrementum rubeum fœtidum & venenatum; quod circa fornacum metallicarum oras & fpiracula concrefcit; non raro etiam citrinum, cinereum, vel alterius coloris. Santes Ardoynus arfenicum, fulphure miftum, judicavit, denotans fortaffe halitus illos Officinarum concretos, quos, vernacule, fumum officinarum, hüttenrauch indigitant. Aliis *Realgar* fixum eft arfenicum halinitro adjecto crematum. Omnino autem eft, cum arfenicalibus, ejusdem naturæ, aut vicinæ. Libav. *S. A. Ch. l. 3, cap. 16.* Metaphorica acceptio eft merum commentum Paracelficum, qui diftinxit *Realgar* in *Macrocosmicum & Microcosmicum*: Illud quadruplex iterum finxit; juxta numerum Elementorum: Vt *Realgar aquæ*, fpuma natans fuper aquas; *Realgar terræ*, Arfenicum, *Realgar aeris*, Tereniabin, & *Realgar ignis*, Conjunctio Saturnina. Dorn. Rul. Iohnf. e Paracelf. *Paragran l. 3, c. 2, §. 1 & alibi.* Imo attribuit quoque *Realgar Astris*, & fingulis Planetis, quo aquas inficiunt, *in Fragm. Medic.*

REBIS, id eft, *excrementum alvi*. Parac. *de hydrope. & l. 3 de morb. fodin. c. 4.* *Rebis* etiam, id eft, *lapis Rebis*, *capilli*. Dorn. Rul. & Iohnf. In chryfopœia *Rebis* dicitur materia, ex qua femen aurificum generatur; eftque aurum & fuum argentum vivum. Dicitur vero barbaro nomine *Rebis*, quod ex bina re primum componitur, quæ tandem, diuturna coctione, fit una fpecie, & numero. *Th. Chym. Vol. II, p. 43 adde pag. 252 & 395. Vol. III, p. 751. Vol. IV, p. 400.* Meminit & Libav. *Tom. II Oper. p. 40 & 426.* Quibusdam recentioribus *Rebis* dicitur Mercurius Philofophicus duplicatus, fulphure Solari & Mercurio univerfali conftans. Dicitur & *Azoth*.

REBISOLA, dicitur arcanum urinæ ad icteritiam, quæ fi coquatur, ac defpumetur optime, poft triduum quiefcens, lapillos *rebisoleos* edit. Dorn. Rul. & Iohnf. *in Lex. Paracelf.* etiam commendat ad morbos metallifodinarum. *l. 3 h. tit. c. 11.*

REBOLEA, mumia. Rul.

REBONA, *stercus adustum*, *mumia*. Rul. Dorn. & Iohnf.

REBVS, eft ultima rerum materia. Iidem.

RECENS, νεαρὸς; Vide *Nearos*.

RECEPTA, *Receptum*, vocatur barbare *formula Remedii*, vel medicamenti, quæ præfcribitur a Medico; vel quales defcriptiones occurrunt jam in Difpenfatoriis. Longas *Receptas* fcribere magna ex parte, non videtur tam pertinere ad falutem ægri, quam fortaffis ad vanam gloriolam & aucupationem excitandam; e Scherbii *Thes. Med. Disp. X, θ. 2.*

RECEPTACVLVM, δοχεῖον, ἐκδοχεῖον, ἀποδοχεῖον, dicitur omne id, quo aliquid excipitur & colligitur. In fpecie apud Anatomicos, occurrit *Receptaculum Chyli*, a Pecqueto inventum; cujus hiftoriam vide apud Barthol. *l. 1 Anat. c. 12.* In Chymicis *receptaculum* vocatur vas amplum & globofum, deftillantes humores recipiens. Variare vero debet, pro rei deftillandæ ratione. Nam fi res vaporofæ, flatulentæ, ac fpirituales diffolvuntur, amplum effe debet; alioquin, a fpirituum vi magna, magno bombo, ac crepitu, nec fine adftantis periculo rumpitur, atque in frufta diffilit. Si vero res calidæ tenuesque fuerint, collo longo formatum effe debet. Sin autem res mediæ fuerint, medium

medium *receptaculum* requiritur. Rul. & Iohnſ. Terra dicitur *Receptaculum* Influentiæ Cœleſtis. *Vol. VI. Theatr. Chym. p. 403.*

RECEPTARII Medici Langio dicuntur, qui, a Pharmacopœis & Chymiſtis, absque ulla ratione, integros *receptorum* faſciculos colligunt & recipiunt; quibus plauſtra onerare poſſent &c. Lang. *l. 2, ep. 23.*

RECESSVS, ἀπόςασις, vide *Apoſtaſis.*

RECHA, id eſt, *marmor.* Rul. & Iohn.

RECIDIVA, ὑποτροπὴ, ὑποςροφὴ, vide *Hypotrope.*

RECIPE, uſitatiſſima hodieque vox notata per abbreviaturam Rec. præmittitur formulis remediorum, quam prolixius ventilavit Schenk. *Synt. comp. & præſcr. med. p 83, 84.* Reſpondet autem antiquo vocabulo *Sume*, quod integris literis expreſſum præmiſiſſe veteres ſuis formulis teſtatur idem *d. l.*

RECIPIENS, idem, quod *Subjectum* morborum. Vide *Subjectum.* Vocatur & inſtrumentum, vel vas, in Deſtillatoria arte, quod excipit e deſtillatione materiam prolectam, *Recipiens*, eſtque uſitatiſſimum.

RECIPROCATIO, ἀνταπόδοσις, vide *Antapodoſis.*

RECIPROCVS, παλινδρομῶν, idem, quod *Recurrens*, epitheton Pulſus myuri vel deficientis. Vide *Myuros.*

RECLINATIO, κατάκλισις, eſt motus muſculorum voluntarius, Gal. *l. 1 de mot. muſc. c. 7.* Vide *Catacliſis.*

RECLVSIO, ἀναςόμωσις, morbus dicitur partium inſtrumentalium, ſive organicus, Gal. *l. de diff. ſymt. c. 6.* Eſtque morbus in meatibus apertis, vel ampliatis. Vide *Anaſtomoſis.*

RECOCTA dicitur Caſeus, qui fit ex ſero, vel lacte acetoſo, Arab. Raib dicto. Vocatur talis caſeus vernacule quarck/Arab. *Atachat.* Avic. *l. 2, tract. 2, cap. 127.*

RECOLATIO, idem quod *Percolatio*, vel *iterata Colatio.* Scrib. *n. 268.* Vide *Colatio.*

RECOLLIGO, ἀναφέρω, idem, quod *vires recupero.* Hipp. *2, aph. 43.* Dieter. *n. 63.*

RECOQVO, ἀφεψέω, pro *Decoquo, Coquo.* Keuchen. *ad Sammon. p. 88.*

RECORDATIO, ἀνάμνησις, ὑπόμνησις, eſt præteritarum rerum memoria, & ad actus animæ ſenſitivæ pertinet, conſiſtentes in impreſſione & ſpecierum ſenſibilium in ſpirituum animalium ideam. Vide VVillis *d. A. Br. P. I, c. 6.*

RECORPORATIVVS, μετασυγκριτικὸς, dicitur ſpecies curationis, cujus meminit etiam Cœl. Aurel. *l. II. Tard. paſſ. c. 2. p. 330.* Vocatur alias μεταποροποιΐα, vide ſupra *Metaporopœia.*

RECREATIO, ἀνάληψις, idem, quod *Refectio*, & *Recreans* idem, quod *Reficiens.* Augen. *Tom. III. Ep. Medic. p. m. 366.*

RECREMENTVM, περίττωμα, idem, quod *Excrementum.* Vide ſupra, in EX. *Recrementa* mineralia vel metallica vide apud Rul. & Iohnſ. Dicuntur & *Scoriæ*, de quo vocab. infra *ſuo loco.*

RECRVDESCENTIA, *Recrudeſcens*, παλιγκότησις, παλίγκοτος, vide *Palincotos.*

RECTIFICATIO, nihil aliud eſt, quam deſtillationum iteratio, vitreis (plerumque) organis facta, *Th. Chym. Vol. I, p. 211.* Vel *Rectificatio* deſtillationibus fere omnibus communis eſt, tum aquarum, tum ſpirituum vegetabilium, mineralium, animalium; tum oleorum. Eſt terminus artis, notatque purificationem aut *exaltationem* alicujus ſubſtantiæ &c. Rolfink. *Chym. l. 2, c. 2.* Fere idem eſt cum *Cohobatione.*

RECTRIX, ἡγεμονικὴ, epitheton *animæ rationalis.* Vide *Hegemonicos.*

RECTVS, ὀρθὸς, vide *Orthos.* *Rectum* quoque *inteſtinum* vocatur tertium craſſorum, & ultimum, quod ad anum usque porrectum eſt, Gal. *l. 6. Anat. adm. c. 9.* ad cujus extremitatem muſculus ſphincter eſt. Vocatur & *Princeps inteſtinum* Gr. ἀρχὸς. De quo vide in Anatomicis, Barthol. *l. 1, An. cap. 11.* Vide & *Longaon.* Recti muſculi abdominis dicuntur, qui rectis fibris a ſterno & coſtis ſpuriis protenduntur usque ad regionem pubis & lineis albis transverſis ſignati obſervantur, *l. 1. An. c. 5, p. 54.*

RECVRSIO, *recurrens*, παλινδρομία, παλινδρομῶν. Vide *Palindromia.* *Nervi recurrentes* vel *recurſivi* qui ſint, vide apud Bartholin. *libell. 3. An. c. 2.* Alias *Recurſus* etiam accipitur pro repetitione paroxyſmorum, in qua ſignificatione uſus Laur. Bellinus *de febrib. propoſ. 26, Oper. ſuor. p. m. 398.*

RECVRVVS, *Recurvatio*, λόρδωσις, idem, quod *Curvus, Curvamen:* de quo ſupra in CV.

RECVTITI, idem, quod *Apellæ*, quibus præputii portio reſecta, & circumciſa eſt, Barthol. *l. 1, An. c. 24.* quamvis rectius generalior ſignificatio tribuatur a Paræo, *recutitos* dicente, quibus præputium brevius eſt, ut colis glandem operire non poſſit, ſive hoc vel naturæ vitio a prima conformatione, ſive caſu & reſectione contigerit. *Chir. l. 16, c. 31.* Quamvis P. Ammann. per Recutitos & Recutitionem aliud quid intelligi ſatis plauſibiliter demonſtret, dicens, denotare artificium illud Chirurgicum, quo defectus præputii vel reſecti vel natura denudatam habentium glandem reficiendi vel retrahendi præputium, de quo Corn. Celſ. *l. 7, c. 25.* Inſtrumentum vocatur σπαθιστὴρ, plura de hoc artificio legantur *in D. Ammanni Irenico p. 247. ſeqq.* & Ioh. Rhodius *diſſert. de Acia c. VI, p. 94.* ſcribit, *Recutitos* dici notum eſt, quibus inglande cutis deeſt, quandoquidem ipſa nunquam integra vel ſponte vel arte renaſcitur.

REDARGVTIO, ἔλεγχος. Vide *Elenchos.*

REDIVIVVS eſt epitheton Chemicis familiare, quando in proceſſibus minerale vel metallum, quod ſub alia forma delituit inviſibiliter, revera tamen adfuit,

ſub naturali ſua forma producitur. Ita *Mercurius redivivus*, qui in Cinabari inviſibilis latuit, admiſcendo tres partes calcis trituratæ & per retortam cogendo producitur, de quo modo & alio legatur Blancardus *Chemiæ c. XI, §. 40.*

REDUC, *Redux*, eſt pulvis, quo calcinata metalla & mineralia liquantur, iterum in metallinum regulum redeuntia. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lexic.*

REDUCTIO, ἀνάστασις, ἀναγωγή, ἔγερσις, quaſi *reſuſcitatio*. Vox eſt æquivoca, etiam in Chymicis. 1. Ita dicitur corporis alicujus, in formam calcis, pulveris, aut liquoris redacti, priſtinæ formæ reſtitutio. Locum habet præcipue in metallis, quæ menſtruorum additione formam quaſi amiſerunt. *Reductio* talis eſt, cum ſalia mineralia, v. g. Sal Vitrioli, alumen, in humido calido ſoluta, *reducuntur* in frigido humido in priſtinam ſolidam conſiſtentiam. 2. *Reductionis* vox etiam attribuitur *Reſolutioni* corporum in prima entia & principia, ut vocant: Cineres vegetabilium volunt reduci in arborem, fruticem &c. Sed eſt nulla, & merum commentum. Plura de hoc vocabulo vide apud Rolfink. *Chym l. 2, c. 4.* Iunge *Theatr. Chym. Vol. I, p. 696, 697, 699. Vol. IV, p. 848. Vol. V, p. 542, & 716. Vol. VI, p. 215, 229.* *Reductionem calcium* in metalla opus habere circumſpecto magiſtro, docet Libav. *S. A. Ch. l. 5, p. 9. fin.* *Reductionem Tartari* urget Paracelſ. *Paramir. lib. 3, tract 2, & 3.* *Reductio cibi* in ſua principia, Sal, Sulphur, & Mercurium, fit per Archeum Stomachi, *tract. 2 de Peſtilentia in princ.* In genere quoque *Reductio* Paracelſo dicitur omnis mutatio in alium ſtatum: v. gr. mutatio morbi in ſanitatem eidem vocatur *reductio*, *l. de renovatione & reſtauratione, in princ.*

REDUNDANTIA, πληθώρα, περισσότης, περίσσωσις. Vide *Periſſoſis*.

REDUPLICATIO, ἀναδίπλωσις, ἐπαναδίπλωσις. Vide *Anadiploſis*.

REDUVIA, idem, quod *Paronychia*, παρωνυχία. Vide ſupra in PA. Dicitur & quibusdam *Redibia*, *Redubiæ*. Keuchen. *ad Sammonic. p. 241.*

REFECTIO, ἀνάληψις, ἀνάθρεψις. Vide *Analepſis, Anathrepſis.*

REFINATIO idem ſignificat, in genere quod *Depuratio.* In ſpecie hoc nomine venit ars, qua ſaccharum e cannis extractum, ut candorem & duritiem acquirat, ab omnibus impuritatibus per lixivium e calce viva paratum liberatur, de qua legatur Angel. Sala *in Saccharologia cap. 3.* Caſp. Barlæus *de rebus geſtis Claſſis Naſſovicæ in Braſilia*, aliique. & ex his Eraſm. Franciſc. *Hort. Indic. Orient. & Occident. Part. I, p. m. 267. ſeqq.* Ita & Spagyricis metalla depurata dicuntur Refinata, v. g. Aurum, Argentum &c.

REFLEXIO, ἀνακάμψις, vel idem eſt, quod *Recurvatio*, vel dicitur de viſione, ubi ſpecies viſibilis in circulo *reflectuntur*, Paracelſ. *de An. ocul.* hæc dicitur uſitatius *Refractio.*

REFRACTARIA *Vena.* Vide *Phleps.*

REFRACTIO, ἀνάκλασις, eſt vox *Optica*, idem, quod *Reflectio* ſignificans, C. Hofmann. *ad Gal. LL. de V. P. num. 83.* Barthol. *l. 3. An. c. 8. ad fin.*

REFRICTIO, ἀνάτριψις, vide *Anatripſis.*

REFRIGERATIO, κατάψυξις, περίψυξις, vide *Catapſyxis.*

REFRIGERATORIUM dicitur Chymicis omne illud vas, quod aquam frigidam comprehendit, qua mediante vapores in deſtillatione exaltati per refrigerationem condenſantur in aqueam ſubſtantiam, ſive roſtrum ſaltem alembici tranſeat, ſive ipſum ambiat alembicum, ſive alio modo adhibeatur, de quibus legantur ſcripta Chymicorum, quamvis & vas ligneum ſale communi plenum pro *Refrigeratorio* exhibeat Ioh. Franciſc. Vigani *in Medulla Chymiæ tabul. 2, fig. 5. f.*

REGALE, commentum eſt, quo repurgatur aurum. Dorn. *in Dict. Paracelſ.* Iohnſ. Ejus deſcriptionem vide *in Th. Chym. Vol. I, p. 548. ſeq.* *Regale fatidum menſtruum* Spagyricum dicitur aqua regia, quæ aurum ſolvit, cum Mercurio, & ſtella Antimonii. Libav. *Tom. II. Oper. p. 231.*

REGENERATIO, παλιγγενεσία, vide *Palingeneſia.* *Regeneratio Philoſophica*, ſive Spagyrica eſt nihil aliud, quam corruptionis ſeparatio, incorruptionis reſtitutio, mortis ablatio, vitæ redintegratio, virtutum elementarium remotio, & cœleſtium inſtauratio, & tandem malignitatis extirpatio, & bonitatis excitatio, elementorum ſterilium regnantium mors & mortificatio & virtutis immortalis atque cœleſtis vita. *Th. Chym. Vol. VI. p. 374.* Plus quam ſatis, encomiorum & titulorum; dummodo non eſſent bullæ inanes.

REGIBEUS, λορδός, idem, quod *Repandus*, *Recurvus*: Vide *Lordos*. Occurrit hoc vocabulum in Braſavoli *Indice Galenico.*

REGIMEN, uſitatum eſt vocabulum in Medicina, ſignificans alicujus rei *ordinationem*, διάταξιν, ἐπιστασίαν. Ita victus *regimen* paſſim occurrit in Practicis. Sufficiat locus apud Foreſt. *lib. 32, Obſ. 9. Schol.* Paracelſ. *l. 4, Paramir.* *Regimen lapidis Philoſophici* legitur *in Th. Chymic. Vol. II, p. 296. Vol. III, pag. 654. Vol. IV, pag. 820, 830, 860. &c. Vol. V, p. 20. &c.* *Regimen ignis*, in operationibus Chymicis, *Vol. IV, pag. 526, 816, 860.*

REGINA, βασιλὶς, eſt nomen liquidæ ocularis compoſitionis, quæ *Reparatrix*, ἀναληπτικὴ, vocatur apud Galen. *lib. 4 de C. M. S. L. c. 7.* *Regina* quoque, ænigmatico nomine, vocatur *Luna Philoſophorum*, ſive *Lapis Philoſophicus*, metalla inferiora, cuprum, ſtannum, ferrum, in argentum conſtantiſſimum, transformans, *Th. Chymic. I, p. 531.*

REGIO, χῶρα, vide *Chora*. *Regiones* quoque Anatomicis dicuntur certæ corporis & determinatæ portiones; uti videre est apud Bartholin. *in proœm. fin.* v.g. *Regio* umbilicalis, *l.1, in princ.*

REGIONALIS, ἐνδήμιος, dicitur de morbis certæ regioni familiaribus. Gal. *in princ. comm. in Libr. Epid.* Vide *Endemios*.

REGIUS, βασιλικός. Tribuitur & morbis, & medicamentis. *Morbus regius*, idem est, quod *Icterus*. *Aqua Chrysulca*, sive Aurum solvens, vocatur *Aqua Regia*, alias *Stygia*. Schröd. *l 3, c.23. in fin.*

REGNUM, βασιλεία, translata hæc vox in Medicinam, notans certam classem rerum naturalium. Imprimis vero *tria Regna* communiter traduntur; *vegetabilium rerum*, in quo *vinum* primum locum tenere creditur; *mineralium*, in quo *aurum*: & *animalium*, in quo *homo* primas sibi vendicat. *Th. Chym. Vol. VI, pag. 682.*

REGULA, κανών, vide *Canon*.

REGULARIS est epitheton Variolarum apud Thom. Sydenham *in observ. de morb. ac Sect. III, c. 2.* quando in illis contenta materia quoad colorem, consistentiam, & alia accidentia nullam extraordinariam malignitatem præ se tulerũt, sed apud omnes iis correptos eadem exhibuerunt φαινόμενα, sive Discretæ sive Confluentes fuerint. Illis opponuntur *Anomalæ* sive *Irregulares*, de quibus *sect.5, c. 4.* quales ibidem nigræ Variolæ descriptæ leguntur, quæ intensam redolebant putrefactionem.

REGULUS, homonymon est in Medicina. I. significat aviculam, quæ & *Trochilus* Plinio dicitur. Gr. βασιλεύς, βασιλισκός; cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. *l.17, Ornithol. c.1.* Deinde est terminus Chymicorum Technicus, qui, in probatione aut fusione alicujus mineræ, illud, quod manet in crucibuli fundo, vel cupula, *Regem*, vel *Regulum* appellant. Rolfink. *Chym. l.5, s.11, cap.1.* Usitatissimus est *Regulus Antimonii*: ibid. Schröder. *l.3, c.17.* Libav. *S. A. Ch. l.3, c.11, & l. 6, cap. 21. item Tom. II, Oper. p. 181. seq.* Hic describi potest, quod sit Mercurialis *Antimonii* substantia metallica a superfluo sulphure mediantibus Nitro & Tartaro vi ignis cum detonatione operantis alcalisatis sequestrata.

REIECTIO, ἀναγωγή, sæpe usurpatur specialiter pro excretione præternaturali, per os; sive pro vomitu. Scrib. *n. 180, 181, 183.* Vide Rhod. *in not. ad n. 183.* & *in Lex Scribon.* Vide etiam supra *Anagoge*.

REINCRUDATIO barbaro hoc nomine, usus Ioh. de Muralto *in suo Vade mecum Anatomico Exerc. I, p. 13,* modum explicaturus, quo sanguinis color rubicundus in album permutatur contra naturæ ordinem. Verum an adeo congrue nomen hoc fictum sit, non immerito quis dubitaverit.

REITERATIO, idem, quod *Iteratio* simpliciter, h. e. *Repetitio* alicujus laboris, vel rei. In Chymicis *Reiteratio* est species exaltationis Paracelsi, *Paragr. tract.3 de Alchymia.* *Retiratio* fit, quum terra sublimata ponitur in cœlum, & in eo putrefactione divisioneque solvitur. *Th. Chym. Vol. I, pag. 436.* *Reiteratio sublimationis Mercurii* legitur *Vol. IV, p. 1002.* *Reiteratio examinis metalli* per plumbum, vel tribulationis: *Vol. VI, p. 78.*

REL, REBUS, i. e. *lac acetosum.* Rul. Iohns.

RELATIO, terminus alias Logicus, translatus etiam in forum Medicum, denotat respectum rei indicatæ ad rem indicatam, qui respectus alias communiter vocatur *Indicatio*. Anton. Alvarez. *Epist. & Consil. Med. Part. I, p. m. 241.*

RELAXANTIA, χαλαστικά, vide *Chalasticos*. *Relaxatum*, κεχαλασμένον, opponitur contento, συντεταμένῳ. Gal. *in 6. Epid. t.30.*

RELAXATIO, quid in genere significet, nimirum materiæ prius constrictæ resolutionem, notum est. Verum accipitur etiam pro *Ampliatione*. Ita Pylorum *relaxatum*, ut omnes digitos junctim compositos admitteret, ceu causam Appetitus canini, notavit Ruyschius *in Centur. Anat-Chirug. Obs. n LXXIV.*

RELIQUIÆ, τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα. Hippocr. *2, aph. 12.* Vide *Encatalimpano*.

RELOLLÆUM, est virtus ex complexione; ut in Hyperico, prima virtus est in calido & curativo: Accidentalis vero Cherionia & occulta, in eo, quod vermibus adversetur atque corruptioni. Dorn. *in dict. Parac.* Rul. Paracelsus vero ita descripsit. *Relolleum* (attractiva vis rerum) est natura ultra primam; & est duplex, scil. permanens, ut in magnete, & carabe, & mastiche; Non permanens, ut est in igne. Et sic in morbis est duplex: *Relolleum permanens*, & non permanens: *Permanens*, ut de febribus, & speciebus ejus, non permanens, ut in Rosea, Catocha. *Relollea* extra naturam, de simplicibus, ut Zinziber, Nitrum, Asphaltum, *in Scholis ad L. de grad. compos. cap. 1.* Unde & in aliis, *ad h. l.* Scholiis. Meminit *Relolleacearum* ægritudinum, & separationis *Relollinæ*. Helmontius paulo distinctius de *Relollæo*: *Relollæum* est qualitas efficiens, non procedens ex fermentis & seminibus rerum, estque duplex: unum videlicet in corpore proprio, alterum vero in alieno. Inter *Relollæa propria* quædam sunt separabilia; ut frigus in aëre & aqua: Alia vero inseparabilia; ut calor in lumine solis, candelæ, & ignis, quæ nunquam frigere possunt. *Relollæum alienum* est violentum, quod si non foveatur, perit per suos gradus, & momenta; Ideoque dicitur *transiens*, ut est calor in aqua, *tr. Nat. contr. nesc. n. 25, 26.* Calorem in Elementis esse merum *Relollæum*, scripsit *in tr. Scholar. Hum. pass. decept. n. 4.* Iohns. triplex constituit *Relollæum*, *Incorporatum*, *Innatum* & *Momentaneum*. *Incorporata* sunt omnia Mercurialia: videlicet Mercurius Sulphuris; Mercurius salium. *Innata* sunt ex tribus, Consolidativa, Mundificativa, Confortativa.

Momen-

Momentanea, ut Mors eſt improviſum *Relolleum*, cum tinctura velociſſima, *Lex. Chym l. 1.* Libavius *Relollaceas* qualitates refert inter cœnoſos terminos ſpurci Parac. *Tom. IV. Oper. p. 246.*

REMEDIUM, βοήθημα, idem, quod *Auxilium, Indicatum, Iuvans* ad ſanitatis conſervationem, qua ad ejuſdem recuperationem. Comprehendit ſub ſe Res non naturales, non ſolum Medicamenta, & Chirurgicas operationes; verum etiam victum, & quæ ad Diætam pertinent. Linden. *Ex. VII*, §. *32.* Eſtque de materia Medica ſimul intelligendum hoc vocabulum, & de ejus formali ratione & virtute. Vide *Dogm. noſtr. G. P. IV*, *c 1*, *d. 4*, *p. 462. ſeq.* i.no & de dextro uſu. Nam rectus uſus eſt & anima materiæ, & vita *remedii*, & forma utriusque. Quod enim hæc materia *remedium*; hoc *remedium* auxilium & vere exiſtant & recte dicantur, hoc totum habent ab uſu recto. Linden. *Ex. II*, §. *65.* Conſentit Iul. Alex. *not. in Gal. l 1 de Al f. c. c. 1.* *Remedia* inveniuntur per duo inſtrumenta, quæ ſunt ratio, & experientia, eſtque hæc periculoſa & fallax, illa vero difficilis, h. e. non facilis cognitu. Gal. *in 1, aph. 1*, *Remedia* quoque *ſpiritualia*, h. e. quæ animi vigorem promovent, prodeſſe ad corporis ſanitatem, vide *in Th. Chym. Vol. V*, *p. 358.* Verbum *Remediare* aliquoties occurrit apud Scribon. Larg. *n. 11, 14, 18, 27. &c.* Vide Rhod. *Lex. Scribon.*

REMIGATIO, ἐρεσία vel εἰρεσία, pertinet inter Exercitationes corporis fortiores, Galen. *l. 2 de ſan. tu.* & comprehendit motum miſtum. *l. 1 de Vſ. part. c. 19.*

REMINISCENTIA, ἀνάμνησις, idem, quod *Recordatio.* Vide *Anamneſis. Recordatio.*

REMISSIO, ἄνεσις, idem, quod διάλειμμα, παρακμή; Vide *Declinatio, Dialeimma.* *Remiſſus* etiam ſæpe pro *debili* ponitur, v. g *Remiſſus* pulſus, *Remiſſus* paſtillus. *Remiſſa* aqua frigida. Rhod. *in Lex. Scribon.*

REMORA, ἐχενηὶς, nomen piſcis marini, ſaxis adhærentis, qui, navibus adhærens, motum earum retardare poſſe creditur; Cujus deſcriptio cum uſu videatur in Aldr. *l. 3 de piſc. c. 22.* De *Echeneide* Spagyricorum vide ſupra in *Echeneis.* Peculiare quoque inſtrumentum Chirurgicum *Remoræ* nomine exornavit Hildanus a ſe inventum, *Cent. V*, *obſ. 86.* e quo etiam deſcripſit Scultet. *Arm. Chir. Part. I*, *Tab. XXIII*, *fig. 3*; *& T. XLVII. f. 3.*

REMOTIO, ἀφαίρεσις, idem, quod *Ablatio*: Vide ἀφαίρεσις, *Remotionem* ſui indicant omnia, quæ ſunt præter naturam, uti docemur in Methodo medendi.

REN, νεφρὸς, vide *Nephros. Renalis*, νεφριτικὸς, vide *Nephritis*, *Nephriticos.*

RENCHUS, nomen piſcis, in Bavaria frequentioris, quem, a ſapore, carniſque bonitate, valde laudavit I. Alex. *l. 15*, *ſal. c. 5. fere ad fin.* In Aldrov. non occurrit hoc nomen.

RENISUS, *Renitentia*, ἀντιτυπία, dicitur proprie de duritie, quæ reſiſtit ad contactum. Vide Linden. *Ex. IV*, §. *55.* Hinc *renitens* duro jungitur, Gal. *ad 5, aph. 67.* *Renitentes* corporis diſpoſitiones ſunt, quæ non facile concedunt tranſitum miaſmati morboſo, ſive contagio; & difficulter læduntur, Gal. *l. 1 de diff. febr. c. 4.*

RENOVATIO, (Græce dicitur ἀνακαίνωσις ab ἀνακαινίζω) terminus eſt Paracelſicus, idem ſignificans, quod *Reſtauratio*; & accipitur de reductione mineralium, a ſtatu corruptionis ad integritatis ſtatum. Poſtea transfertur etiam ad reductionem corporis ægri in ſanitatem priſtinam, *l. de Renovatione & Reſtauratione.*

RENUNCIATIO, dicitur ſententia vel judicium Medici aut Chirurgi ad Magiſtratum datum, vel judicem de ægri vel vulnerati ſtatu v. g. de lethalitate vulneris, de contagio, de veneno propinato, de fœtus propulſione &c. Legatur integer tractatus Ambr. Paræi *de Renunciationibus* Chirurgiæ annexus, in quo & *Elogium* poſuit interdum pro *Renunciatione.* Videatur & Bonet. *Merc. Compit. l. 15*, *p. 596.*

RENUTRITIO, ἀνάθρεψις, idem quod *Refectio.* Vide *Anathrepſis. Analepſis.*

RENUTUS, dicitur Plinio motus capitis in partem poſteriorem, Fallop. *de oſſib. c. 19. Tom. I*, *oper. pag. 509.* quemadmodum in partem anteriorem *Annuitio*, vel *Annutus.*

REPANDITAS, λόρδωσις. Vide *Lordoſis.*

REPELLENS, ἀποκρουστικόν. Vide *Apocruſticon.*

REPERCUTIENS, ἀποκρουστικόν, idem, quod *Repellens*, Galen. *l. 5*, *S. F. c. 17.* Ita & Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lexic.* Ita & *Repercuſſio* deſcribitur per humoris in aliquam partem fluentis, repulſionem a Leonh. Botallo *de cur. vuln. ſclopet. cap. 7*, *p. m. 17.* deſcripſerunt; quod *Repercuſſiva* ſunt medicamenta, fluxiones retrorſum agentia. *Repercuſſio* etiam in Chymicis coincidit cum *Præcipitatione.* Hinc *Repercuſſa* vel *Repercuſſiva* dicuntur, quæ fiunt per ſubſidentiam & præcipitationem ad fundum, Libav. *Tom. II Oper. p. 125, 216.*

REPETENTIA, idem, quod *Repetitio.* Vſurpatur de acceſſionibus febrilibus, ſuntque vel Evidentes, vel Obſcuræ. P. M. de Calderia *Tom. I*, *Oper p. 424.*

REPETITIO, ἐπανάληψις, ἀνάληψις, vel dicitur de morbis, & eorum periodis, ac paroxyſmis, Gal. *l. de morb. tempor. cap. 8.* vel de præceptis Medicis, quorum *repetitio* maxime neceſſaria ac utilis eſt; eamque paſſim Gal. in ſcriptis ſuis inculcat, cujus loca afferre prolixius foret. Videatur *Theatr.* Mundellæ.

REPLETIO, πλήρωσις, πλησμονή. Sumitur & in malam, & in bonam partem. Vide *Pleroſis*, *Pleſmone.*

REPOSITIO, ἐμβολή, vocatur operatio Chirurgica, qua membrum aliquod, quod loco ſuo naturali excidit, cum violentia, & artificioſe, in priſtinum locum reponitur, Galen. *c. 3 de fract. t. 62.* Vide *Emballo.*

Quære

Quære etiam in Indice operum Hildani, aliorumque Chirurgiæ scriptorum.

REPRÆSENTATIO, ἔμφασις, vide *Emphasis.*

REPRESSIO, ἐπίσχεσις, idem, quod *suppressio.* Vide *Epischesis.*

REPRIMENS, ἀποκρουστικός, vide *Apocrusticos*, idem quod *Repellens.*

REPTATIO, *Reptatus*, *Reptus*, ἕρψις, ἑρπυσμός, est species motus localis totius animalis, qui per terram continue eandem contingendo peragitur ipsique innitendo, qualis in serpente, anguilla, vermibus conspicitur. Hier. Fabr. ab Aquapend. *l. de motu loc. animal. sec. totum. h. tit. p. m. 21.*

REPTILE, ἑρπόν, ἑρπητόν, epitheton animalium, quæ humi gradiuntur. Vide *Herpeton.*

REPULSIO, ἀπόκρουσις, ἄντωσις, *Repulsorius*, idem, quod *Repellens*, ἀποκρουστικός, *Repultrix* facultas refertur inter ministras. Vide *Apocrusticos.* Dicitur vero *Repulsio*, quando humores, in affluxu, retunduntur; &, parte constricta, aditu quasi prohibentur. Dieter. *n. 46.*

REPURGATIO, ἀνακάθαρσις, ἐκκάθαρσις, *Repurgantia*, καθαρτικὰ ἀνακαθαρτικά, dicitur vel de purgatione pororum cutaneorum, pro fuliginum & vaporum exclusione, Gal. *l. 5 de S. Fac. c. 12*, vel de purgatione per sputum, *5, aph. 8, & 4 de R. V. I. A. t. 20.* Vide *Anacatharsis.*

REQUIES, ἀνάπαυσις, communiter idem significat, quod *Quies.* Vide *Hesychia.* Proprie vero dicitur vacatio ab exercitatione. Galen. *ad 4, aph. 13.* adde Dieter. *n. 59.*

RES, vel Græce dicitur πρᾶγμα, vel saltem exprimitur per neutrum τό, cum additione proprietatis alicujus specificæ. Ita triplices occurrunt *Res* in Medicina. *Secundum naturam*, τὰ κατὰ φύσιν, & *Res præter naturam*, τὰ παρὰ φύσιν, & a recentioribus dictæ *Res non naturales.* Helmontius *rem* generaliter descripsit, quod sit id in se, quod est absque reflectione sui, ad aliquem humanæ rationis discursum, inventionem, *Tract. Venatio scientiarum. n. 25.* *Res Macrocosmicæ* sunt, quæcunque extra familiam vegetabilium & animalium collocantur; sive primariæ sint, & macrocosmi membra; sive secundariæ i.e. ex perittomate macrocosmico productæ. Schröder. *l. 3, cap. 1.* *Res naturales*, τὰ φυσικά, pertinent ad Transsumta Medica; quatenus ad *res* triplices, antea dictas, diversimode applicantur. Vide *Dogm. Med. Gen. p. 13. seqq.*

RESECTIO, ἀνατομή, vide *Anatome.* Alias & *Resecare* dicitur pro *Reprimere*, v. g. *Resecare* dolores podagricos. Keuch. *in not. ad Samon. p. 250.*

RESIDENTIA, ὑπόστασις, idem, quod *Subsidentia* in Vrinis. Vide *Hypostasis.*

RESIMUS, σιμός. Vide *Simos.*

RESINA, ῥητίνη, est lachryma, vel liquor pinguis & oleaginosus; cum sponte ex arboribus profluens, tum interdum accedente vulneratione. Estque duplicis consistentiæ: liquidiuscula, & duriuscula, quæ communiter etiam Gummatibus annumerantur, Catalogum vide apud Schröder. *l. 2. c. 19.* De virtutibus Gal. *l. 8, de S. F. h. tit.* Olim *Lentiscina* fuit præstantissima, Gorr. *Resina* simpliciter ponitur pro vulgari pice flava & molliori, sutoria dicta. Dorn. *Resinas rariores* exoticas quasdam descripsit Chioccus *Mus. Calc. sect. 5, p. 624. seqq.* Porro vocab. *Resina* translatum etiam ad alia, v. g. ad *Magisteria* Scammonii & *Gialappæ*, quæ vocantur *Resinæ.* Rolfink. *Chym. l. 5, sect. 2, c. 16 de purgant. s. 2, art. 3, c. 12.* A Chymicis *Resina terræ* dicitur *Sulphur*, *Theatr. Chym. Vol. I, p. 583. fin.* *Resina terræ potabilis* est *sulphur sublimatum* in liquorem, balsamum, vel oleum redactum. *Resina auri* est crocus ex auro tractus. Dorn. Rul. & Iohns. Prorsus abusive sumsit Paracelsus de materia Tartari glutinosa, *l. 1 de Tartar. tr. 4, cap. 2, in Annot.*

RESINATUS, ῥητινωτός, epitheton est vinorum, quorum aliquoties meminit Cels. *l. 2, c. 24. fin. & c. 28.* Dicuntur vero *Vina resinata*, quia olim Musta Italica pice, vel resina inspersa condiebantur, ut odoris & saporis acumina iis accederent, de quo modo condiendi legatur Plin. *l. 14, H. N. c. 19, 20.*

RESINOCERUM, ῥητινόκηρον, dicitur mixtura ex *resina* cum *cera*, cuius differentia triplex legitur apud Gal. *l. 6 de C. M. P. G. c. 2. fere ad fin.*

RESISTENTIA, ἀντιπάθεια, est qualitas, vel potentia naturalis, secundum quam aliquid non patitur ab agente etiam implicito. Estque duplex: perfecta & imperfecta. Plura de hoc vocabulo vide apud H. Augen. *Tom. I. Epist. & Cons. Med. l. 2, ep. 3, p. m. 52. & Tom. II, l. 5, c. 18, p. 498.*

RESOLVENS, διαφορητικός, epitheton medicamentorum Topicorum, quæ vim habent materiam textam & tenacem liquandi & attenuandi; de quibus Gal. *l. 2, ad Glauc. c. 7.* Suntque salinæ naturæ. Hinc & Helmont. vocat resolutiva salia, lixivia & alkalia, quæ virtutibus seminalibus sunt orbata, exceptis paucis, *tr. Potestas Medicam. n. 31.*

RESOLUTIO, æquivocum est apud Latinos: Vel enim accipitur Pathologice, & respondet Græco παράλυσις. Vide *Paralysis, Lysis, Dialysis.* Vel sumitur technice, Pharmacevtice, aut Chymice: & ita Gr. dici posset ἀνάλυσις, estque Coagulationis oppositum, describitur, cum commista violenter separantur, adjecto resolvente, & quamlibet misturæ partem segregante. Estque idem, quod *solutio*, λύσις, item *Dissolutio*, de quo supra suo loco. *Resolutio* duplex proponitur *in Theatr. Chym. Vol. II, p. 30*, alia *totalis*, cum interitu totius; alia *partialis*, ubi quædam sensilia remanent, communia cum primæ, tum posteriori jam dissolutæ materiæ. Ita & Basil. Valentin. *in suo ult. Testamento l. 1, c. 2.* duplicem statuit *resolutionem* metallorum; unam, quæ fit a fusoribus metallicis; alteram, quæ

fit a

sit a Chymista Iohnson. in *resolutione* Chymica quinque sese offerre, scripsit: 1. Æthereum corpus, sive spirituosam substantiam, aut Mercurium. 2. Sulphureum quoddam corpus, seu oleagineam substantiam, sulphur dictam: Quæ duo tantæ subtilitatis sunt, ut, si non bene reserventur, sæpius evanescant in auram. 3. Sal, quantumvis crassius, virtutem tamen non obscuram habens. 4. Phlegma, & aqueum elementum. 5. Terreum, & caput mortuum dictum; quæ duo nullarum sunt virium, & mortua. De hujus vocabuli variis significationibus vide & Fallop. *de Tum. p. n. c. 18. Tom. I, Op. p. 638.*

RESOLUTIVUS tribuitur a modernis *Fermentationi*, quæ est motus efficientis in materia principiorum ejus singulorum segregativus, & opponitur *fermentationi combinatoriæ*, vel *combinativæ*, quæ & *confermentatio* vocatur, estque motus efficientis in materia principiorum ejus pro circumscriptione loci, temporis & caloris conjunctivus. De utraque videatur Clar. Dn. Georgii Ern. Stahlii *Differt. de Sanguificatione c. 3.*

RESONITUS, idem, quod *Contrafissura.* Paræus *Chir. l. 9, c. 8.*

RESORBERI, ἀναπίνεσθαι, sumitur ab Hipp. pro *absumi, 2 de art. t. 51.*

RESPIRATIO, ἀναπνοή, dicitur actio vitalis, vel potius vitanimalis, constans ex *Inspiratione* & *Exspiratione*: de quibus partibus vide *Expnoë* & *Eispnoë*. Cæterum de *Respirationis* organis & usu vide ex recentioribus Charlton. *Oec. An. Ex. IIX.* Th. VVillis *Pharm. Rat. P. II, in princ.* Malach. Truston. *h. tit.* & alios. An *respiratio* fœtui competat, ventilavit etiam Barthol. *l. 2, Anat. c. 8.* Usus *respirationis* per se quod sit sanguinis accensio, nobis adhuc est suspectus.

RESPUO, ἀναπτύω, ἀποπτύω, proprie dicitur sputum sursum revoco, & ejicio, idem, quod exspuo. Metaphorice vero notat *rejicio*, aversor, aliquid. Gal. *l. 3 de Hipp. & Pl. decr. c. 5.*

RESSELLA est terminus Paracelsicus, de quo non constat, quid significet. Dicitur vero, quod sit colorem auferens quid, quemadmodum *Assa* colorem promovens. Legitur *Paramir. l. 4.*

RESTAURATIO, idem, quod *Refectio*, ἀνάληψις, ἀνάτρεψις, q. *Renutritio.* Gal. *c. 1 de fract. t. 48.* Paracelso idem est, quod *Renovatio.* Vide p. supr. *Renovatio*, Helmontio *restauratio* dicitur, inclinationis susceptæ abtruncatio; & opponitur *Præservationi*, quæ est futuri præcautio, per impedimentum materiæ disponibilis, *tr. de Lithias. c. 7, n. 21.*

RESTINCTIO, ἀπόσβεσις, Chymicis dicitur gradatio, qua res candefactæ in liquore exaltante restinguuntur, atque ita ad nobilitatem perveniunt, in eo genere optimorum: Hic enim est principalis primusque finis inventæ *restinctionis.* Rul. & Iohns. *in Lex.* descendit a verbo ἀποσβέννυμι, *restinguo*, de quo apud Dieter. *n. 88.*

RESTITUTIO, κατάστασις, καθίδρυσις, dicitur membri sede sua emoti in pristinum locum repositio, vel constitutio, vel collocatio. Gal. *3 de fract. t. 38.* quamvis & latius sæpe accipiatur, pro additione deficientis, v. g. Lactis *restitutio.* Hildan. *cent. 4, obs. 27.* Nasi abscissi *restitutio.* Id. *cent. 3, obs. 31.* Imo pro curatione absoluta ægri, quando æger *restitutus*, i. e. ad pristinam sanitatem reductus dicitur.

RESUDATIO, dicitur laboriosa ægritudo, faciens ægrum diu pati, estque accidens superveniens hydropi, quando inflatio communicatur femori, Avic. *l 3. fen. 14, tr. 4. fin.*

RESUMTIO, ἀνάληψις, idem, quod *Refectio*, sive virium recuperatio. Dieter. *n. 57.*

RESUPINATIO, ὑπτιασμός. Vide *Hyptiasmos.*

RESURRECTIO, ἀνάστασις, est vocabulum ad Theologiam magis, quam ad Medicinam spectans. Tropice tamen *resurrectio metallorum* dicitur immortificabilis *regeneratio*, mediumque, per quod ejusmodi tincturæ promoventur, ad sui generationem, *Vol. I, p. 524. Theatr. Chym.*

RESUSCITATIO est terminus Spagyricus, idem significans, quod *Restauratio*, *Regeneratio*, *Renovatio.* Parac. *l. 6 de nat. rer.* *Resuscitationem* vegetabilium inter non-entia Chymicorum retulit Rolfink. *Chym. l. 6, c. 3.* Eandem tamen exemplis defendere videtur Bartholin. *in Act. Hafn. Vol. I, Obs. 42, p. 78, 79.* De *resuscitatione* Terræ virgineæ in processu lapidis Philosophici, vel Chrysopœias vide *Vol. VI, Th. Chym. p. 188.*

RETE, δίκτυον, *Reticulum*, κεκρύφαλος, diversis attribuitur corporis partibus. Antiquis *Rete* dictum fuit *Omentum.* Castell. In brutis quibusdam, quæ quatuor habent ventres, secundus *Reticulum* vocatur. Vide *Cecryphalos.* *Rete mirabile* vocatur plexus arteriolarum carotidum glandulam pituitariam in ambitu complectens. Vide *Dictyoides.*

RETENTIO, ἐπίσχεσις, vide *Epischesis.* *Retentrix facultas*, καθεκτικὴ δύναμις, refertur inter quatuor ministras & opponitur *attractrici.* Gal. *l. 3 de fac. nat. c. 6.*

RETENTUM dicitur, vel *Retinendum*, id, quod naturæ familiare est, & opponitur *excernendis*, vel *excretis.* Helmont. peculiarem librum inscripsit *Retenta*, & intelligit, quæ vel forinsecus assumuntur, vel intus domestica nascuntur, per internam inordinationem. Accipit vero præternaturaliter & Pathologice; cum tamen & *Retenta* dentur *naturalia*, de quibus vide *nostra Dogm. P. I, c. 9, dog. 3, p. 99.*

RETICULARIS, *Retiformis*, *Retinus*, δικτυοειδής; vide *Dictyoides.* *Rete.* *Reticulum*; κεκρύφαλος: Vide *Cecryphalos.*

RETICULUM, vide p. a. *Rete.*

RETINACULUM vocatur Instrumentum Chirurgicum, quo Herniotomi in castratione & herniæ scroti

ſcroti ſectione commode utuntur, ne inteſtina in ſcrotum prolabantur. Vid. Scultet. *Arm. Chir. Part. I, Tab. XVII, fig. 2*; & modum applicandi *Tom. XXXIX, fig. 2, 3, 4*.

RETORTA eſt vas globoſum, cujus collum paulatim a ventre procedit, ac ſenſim in oblongum canalem reflexum tranſit. Chymicis frequens; & ad deſtillationem mineralium ſpirituumque potiſſimum pertinet. Rul. Iohnſ. *in Lex.*

RETRACTIO, *Retrahens*, ἀντίσπασις, ἀντισπαστικόν, idem, quod *Revulſio, Revellens.* Vide *Antiſpaſis.*

RETRANSMUTATIO Paracelſo dicitur materiæ alicujus, v. g. Tartareæ, quæ prius liquor fuit, poſtea coagulatæ, vel induratæ, iterata permutatio in liquorem. *Paramir. l. 3, tract. 5.*

RETRIMENTUM, ἀπόκριμμα, accipitur de variis minutiis, quæ ſecedunt ex corporis alicujus ſiccioris & friabilis frequentiori tractatione & agitatione. Ita *Retrimenta fœni* vocantur, quæ vulgo flores fœni & ſemina appellantur, & pro uſu externo commendat D. Ludovic. *Diſſert. I, Pharm. p. 615, 627.* quamvis *Retrimentum* etiam de aliis excrementis accipiatur.

RETROCESSIO, idem, quod *Revocatio*, Gr. ἐπανάκλησις. Vide *Epanacleſis.*

REVELATIO quid ſignificet, ex aliis Lexicis conſtat. De ea valde gloriari ſolent Spagyrici, Helmontius quoque, & alii; ſed res eſt valde ſuſpecta.

REVELLENS, ἀντισπαστικός, vide *Antiſpaſis.* Gal. *l. 6. Epid. c. 2, l. 32.*

REVERBERATIO terminus eſt technicus, in Chymia, ſignificans ignitionem, qua corpora igne vivo repercutiente, & *reverberante* in calcem ſubtiliorem reducuntur: eſtque vel clauſa, vel aperta. *Clauſa*, quando corpora in furno *reverberii* clauſo calcinantur. Hac *reverberatione* ignis gradus ad amuſſim adminiſtrari poſſunt, ut calor intendi remittique poſſit; quod in vulgaribus non accidit. *Aperta*, quando materia in *reverberatorio* furno, omnibus foraminibus apertis, calcinatur. Hæc valde vehemens eſt; & utimur ea in corporibus duris ac tenacibus reſolvendis. *Reverberatorium* furnus eſt, in quo per flammam materialia calcinantur. Dorn. Rul. & Iohnſ. Rolfink. *Chym. l. 2, c. 3.* Et Ignis *Reverberatorius* dicitur, quando undique flamma vaſculum ambit. Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. 1, ſ. 1, c. 3, p. 51* Eſt igitur *Reverberatio* fere idem, quod *Calcinatio*, *Th. Chym. Vol. III, p. 395.* *Reverberationem* etiam in corpore humano finxit Paracelſ. *Paramir. l. 2, c. 5, l. 4 de Sit. long. c. 6.*

REVERSIVUS, ὑποστροφώδης, epitheton febris, apud Hipp. quæ non eſt acuta, ſed diuturna, & imperfectas habet ſolutiones erroneaſque acceſſiones, Hipp. *l. 6. Epid. ſ. 2, t. 21.* Galen. *ad h. l.* *Reverſio* dicitur ὑποστροφή, idem, quod *Recidiva*, vide *Hypoſtrophe.*

REVIVIFICATIO, idem, quod *Reſuſcitatio*; Libav. *Tom. II, Op. p. 231.* Ita *Revivificatio Mercurii* proponitur e Iac. le Mort. in Morley *Collect. Chym. Leid. c. 281.*

REVIVISCENTIA idem eſt, quod *Revivificatio.* Dicitur vero in ſpecie de ſanguinis languidioris per venas ad cor refluentis, in vena portæ recaleſcentia ex mente Charlton. *Oecon. Anim. Exerc. VII, §. 25.*

REVOCATIO, ἐπανάκλησις, vide *Epanacleſis.*

REVOMO, ἐπανεμέω, i e. vomitum repeto. Vide *Epanemeo.*

REVULSIO, ἀντίσπασις, Vide *Antiſpaſis*, idem, quod *Retractio.* Gal. *c. 2, n. 6. Epid t. 8.*

REX, βασιλεύς, propria ſignificatio non eſt hujus loci. Tropice vero *Rex* dicitur Rulando Aqua ſpiritualis, vel ſpiritus in aqua. Lapis Philoſophicus vocatur *Rex Regum*, metalla inferiora in optimum aurum transformans, *Th. Chym. Vol. I, p. 531; Vol. III, p. 41; Vol, IV, p. 898.* Libav. *S. A. Ch. l. 7, c. 8, & Vol. II, Oper. p. 345, 346, 394.* Cæterum, quoad propriam ſignificationem, quod Reges quidam a Deo habere credantur ſingulare beneficium, certos curandi morbos, v. g. Angliæ ſpaſmum & Galliæ ſtrumas, de quibus vide C. Rejes *C. El. q. 24*, in medio relinquimus, ſitque fides penes Autores.

RHA, ῥᾶ, idem, quod *Rheum*, ῥῆον, κατ' ἐξοχήν, ita vocatur *Rhaponticum* verum, apud Gal. Dioſc. Schröd. *l. 4, cl. 1, n. 281.* ab amne *Rha* dicto. Gorr.

RHABARBARUM, ῥέον βαρβαρικόν, notiſſimum inter purgantia mitiora, alios ad Botanicos pertinens; cujus ſecuritatem communiter quidem Medici laudibus extulerunt: videatur Rolfink. *de purgant. ſect. 12, artic. 1.* verum Linden. non immerito ſuſpectam reddere conatus eſt *Sel. Med. Ex. XII, §. 57, & 128.*

RHABDOIDES, ῥαβδοειδής, epitheton *ſuturæ rectæ* in cranio, quæ & *ſagittalis* dicitur. Vide *Obelæa.*

RHABDOS, ῥάβδος Vide *Virga.*

RHACHIA, ῥαχία, Ionice ῥηχίη, a ῥήσσω, *frango*, rumpo, dicitur *inundatio*, vel *reſtagnatio maris*, aut potius crepido littoris petroſa; cui alliduntur fluctus. Transfertur ab Hipp. ad *inundationes* humorum, & ſupernatantias in corpore. Gal. *in Exeg. dict. Hipp.*

RHACHIS, ῥάχις, Latine *Spina.* Dieterich. *n. 749.* Diciturque vertebrarum omnium a cervice ad imos uſque lumbos ſtructura, erigendo recurvandoque corpori conveniens, cujus deſcriptionem vide in Anatomicis; in ſpecie apud Barthol. *libell. 4, An. cap. 14.* Per totius ſpinæ vertebrarum foramina media tranſit medullaris ſubſtantia, a cerebro continuata, quæ *Spinalis Medulla* vocatur, vide *Medulla.* Vide *Spina.*

RHACHISAGRA, ῥαχισάγρα, vocari poteſt ſpecies Arthritidis particularis ſpinam dorſi infeſtantis, Paræus *l. 14. Chir. c 1.*

RHACHITÆ, ῥαχῖται, vel ῥαχιαῖοι, vocantur *Muſculi Dorſales*, qui univerſis coſtarum commiſſuris, in toto thorace, ſuperinjecti ſunt, a poſteriore parte, nihil

nihil relinquentes, quod non contegant, sed omnes costarum radices, & vertebrarum processus, qui a lateribus sunt, adhæc, quid inter ipsas radices est, complectuntur, Hippocr. 7, *aphor.36.* Galen. *in comm.* & *l. 4. Anat. adm. cap. 6.* Bartholin. vocat *Spinatos, libr.4. Anatom. c. 6, 7.*

RHACHITIS, ῥαχῖτις, morbus dicitur rarior, & Anglis quondam Endemius in figura vitiata, quando caput, spina dorsi, costæ, tibiæ, aliaque ossa, a debita sua figura sensim alienantur: cujus essentiam & generationem erudite descripsit Glisson. integro libello de *Rhachitide.* add. Charlton. *Ex. Pathol. X, §. 42.* Prosecutus est quoque hujus affectus descriptionem Ioh. Mayow, Medicus Oxoniensis, Anglus, Collegiatus, *tract. h. tit.* & novissime Dolæus *Encyclopæd. l. 6, c. 13, p. 1028. seqq.* cujus descriptio plenior est hæc: *Rhachitis* est affectus ex inæquali succi nutritii distributione obortus, ob cujus defectum, vel superabundantiam partes aliæ nutrimento privatæ macrescunt ac emaciantur, aliæ vero plus satis nutritæ ad molem justo majorem augentur. Aqua *Rhachitica* Majow descripta videatur in D. de Spina *Manuali p. 107.*

RHACOS, ῥάκος, *lacerum linamentum* dicitur, quo utuntur Chirurgi in ulceribus & vulneribus, Hipp. *l. 2 de morb. XXXIV, 26.* Vnde & cutis dicitur ῥακώδης, i. e. *lacerata* & erosa, instar vestis laceræ, quod contingit in abscessibus suppuratis, &, ob timiditatem, vel imperitiam, tardius apertis, Gal. *l. 2, ad Glaucon. c. 8.*

RHACOSIS, ῥάκωσις, i. e. *detritio*, vocatur *morbus scroti*, quando laxata ejus cutis, & excoriata est. Galen. *in defin.* Castell Æginet. *l. 6, c. 67.*

RHÆBOIDES, ῥαιβοειδής, vel ῥοιβοειδής, idem fere, quod ῥαιβός, *motus incurvatus*, Hipp. *3 de artic. t. 58*, quamvis ῥοβοειδής ibidem extet; sed recte C. Hofm. in ἀνεκδότοις censet, legendum esse ῥοιβοειδής, aut ῥαιβοειδής.

RHÆBOS, ῥαιβός, idem, quod ῥοικός, κάμπυλος, i. e. *incurvus*, obortus. In specie vero usurpatur de morbo crurum, in figura vitiata, quando versus interiorem partem incurvantur, quibus opponuntur *Blæsi.* Gal. *l. de causs. morbor. cap. 7.* Iung. C. Hofm. *comm. ad Gal. de V. P. n. 146.* & *l. 3. Inst. Medic. c. 59, §. 5.* in quo loco Galeno contrariari videtur, Latine *Vari* vocantur, M. Aur. Sever. *l. de gibb. valg. & var. c. 2.*

RHAGADIÆ vocantur Dorn. Rul. & Iohns. & describuntur, quod sint notæ, vel apostemata pudendorum, Paracels. etiam ad genua refert, *l. 5 Paragraphor. in fin.*

RHAGAS, ῥαγὰς, Lat. *Fissura*, & in plur. ῥαγάδες, dicuntur solutiones continui partium molliorum, v. g. labiorum, manuum, item in ano; quæ proveniunt ab intemperie sicca nimis & salsa, succum nutricium salsum & sicciorem supponente, Forest. *l. 23, obs. 10,* & *l. 14, obs. 1.* Scribon. *n. 223.* Vide *Fissura.*

RHAGE, ῥαγή, i. e. *Rima*, fissura. Vide *Fissura.*

RHAGES, ῥάγες, dicuntur summitates digitorum, & pulpulæ interiores, quæ & κορυφαὶ, *vertices* & *acini* vocantur, Castell. & Linden. *Med. Physiol. l. 2, c. 14, §. 91.*

RHAGIVM, ῥάγιον, est species *Phalangii* venenati, ita dicti a similitudine acini uvæ nigræ, quasi *Acinaum*, & os quidem juxta medium ventrem habent, pedes vero ex utraque parte quam brevissimos, Forest. *l. 30, obs. 12.* ex Aëtio *l. 13, c. 18.*

RHAGOIDES, ῥαγοειδής, Latine *Vvea*, epitheton tunicæ oculi ab uvarum colore ita dictæ, ordine *Secundæ*, quæ & *Perforata* dicitur a structura, alias & *Choroides*; cujus historiam, cum usu vario, vide apud Linden. *Med. Physiol. l. 2, c. 10, §. 23. seqq.* Bartholin. *l. 3. Anat. c. 8.* & alios plures.

RHAIZO, ῥαΐζω, vel ῥηΐζω, Ionice, significat *Levo, Allevo.* Hipp. *5, aph. 25, l. 2. Epid. s. II, 81, 132; l. 4. XXIX, 13. &c.* adde Foes. *p. 552.* Dieter. *n. 756.*

RHAMMA, ῥάμμα, Vide *Acia.*

RHANTERES, ῥαντῆρες, a quibusdam dicti *oculorum anguli interiores*, naso proximi, & majores; qui & πηγαὶ vocantur, ceu *fontes* lachrymarum. Gorr. Linden. *d. l. §. 88.*

RHAPHANEDON, ῥαφανηδὸν, epitheton *fracturæ raphini modo factæ*, quæ & καυληδὸν κάταγμα vocatur: quando secundum crassitiem os frangitur transversim, Ægin. *l. 6, c. 89.* Gorr.

RHAPHANELÆON, ῥαφανέλαιον, i. e. *oleum Raphaninum*, de quo legatur Dioscor. *l. 1, c. 45.*

RHAPHE, ῥαφή, Latine *Sutura*, duplicem habet significationem, propriam, & impropriam. Proprie notat, præter communem, etiam opificibus notam juncturam duorum corporum mollium, filo & acu mediante factam: in foro Medico etiam aliquando necessariam conjunctionem labiorum, vel vulneris, acia factam; a qua tamen, quantum fieri potest, Chirurgi cavere debent, ob dolorem, metum convulsionis, & facilem ex putredine fili dissolutionem: in cujus locum applicantur, ubi licet, Emplastra glutinantia, vulgo Hefft-pflaster. *Suturarum* Chirurgicarum varias species, quales sunt simplex, divisa, intercisa, agglutinatoria, incarnativa, cum Acu, sine hac curiosius exposuit Ioh. Rhodius *in sua ingeniosa differt. de Acia.* Improprie vero *Sutura* dicitur species quædam συναρθρώσεως, vel juncturæ, aut commissuræ ossium, consutis rebus similis, & serratæ quales in capitis ossibus observantur: dividunturque in *veras*, & *spurias*; quarum Historiam vide apud Bartholin. *libell 4. Anat. c. 5.* *Sutura* quoque dicitur inferior pars penis, in longitudinem vergens, Castell. Lind. *Med. Phys. l. 2, cap. 7, §. 63.*

RHAPHIS, *Rhaphion*, ῥαφὶς, ῥαφίον, significat *acum*, vel *aciculam*, suendi instrumentum, Hipp. *l. 2 de Morb. LXIV, 11.* Foes. *p. 541.*

RHA

RHASTONE, ῥαστώνη, dicitur *Levamen. Allevatio.* Terminus Hipp. familiaris, vide *Levamen.* Significat & *facilitatem* in curando, oppositam violentiæ, Medicoque commendat, *l. de Art. XX, 3;* adde Foëf. *d. l.*

RHEBOS, ῥεβὸς, idem, quod ῥαιβός. Vide *Rhæbos.*

RHECHIA, ῥηχίη, Ion. pro ῥαχία. Vide *Rachia.*

RHEGE, ῥηγὴ, pro ῥῆγμα, *Ruptura, fissura.* Gal. *in Ex. dict. Hipp.*

RHEGMA, ῥῆγμα, Lat. *Ruptura* dicitur, estque species solutæ continuitatis partis mollioris, ex violento ictu, vel casu, absque sectione aut punctione facta, a nimia distensione proveniens. Foëf. *d. l.* Dieter. *n. 753.* Dogm. nostr. *P. II, c. 5 dog. 6. p. 140.* Peculiaris quoque significatio ῥήγματ© occurrit apud Hipp. *lib. 1 de morb. XVI, 2;* estque species σπάσματ© in carnibus, aut venis non suppuratæ, cum doloribus diuturnis. Lindenus quoque ῥήγματα, *sugillata* aliquando significare, existimat, præsertim in loco *l 3 de Morb. t. XIX, 7, 8;* vide *Ex. XII, §. 15.* verum non videmus rationem sufficientem; cum *ruptio* abscessum interna intelligi possit, uti & Foëf. exposuit.

RHEGMATIAS, ῥηγματίας, vocatur is, cui abscessus intus rumpitur, aut in quo ruptura facta est, Hipp. *l. 1 de Morb. XXIX, 8; l. 2 XLI, 8.* ῥηγματία quoque in fœm. idem, quod ῥῆγμα, ruptio; *d. l 51, 20,* quamvis fortassis mendum sit per omissum σ, ut ad ipsum ægrum referendum potius sit, animadvertente Foëf. *p. 552.* qui tamen etiam rursus hallucinatus, quando loca *l. de A. L. & Aq. V, 6; & VI, 5.* abstractive ῥηγματίας exposuit, cum tamen contextus doceat, de ægris esse explicandum. Alibi æger talis vocatur & ῥηγματώδης, *l. 7 Epid. XVI, 3;* quamvis perperam in Græco legatur ῥευματώδης. Latine *Ruptura hians* dici posset.

RHEGMOCHASMOS, ῥηγμόχασμος, legitur apud Celf. *l. 4, c. 4,* ubi causas sputi sanguinis recenset. Quia vero nemo alius videtur eam dictionem usurpasse, dubitat Gorr. num legendum sit, ῥῆγμα, χάσμα. Approbavit vero Forest. *l. 16 observ. 13 Schol.* nec video, quid absurditatis inferat, cum vasis sanguineis propria habeatur, quæ cum *ruptura* simul *hiant* quoad orificia.

RHEMBE, ῥέμβη, idem, quod πλάνη, *error,* aberratio, e verbo ῥέμβω, vagor, *erro.* Hippocr. *l. 7 Epid. XII, 9.* ῥεμβώδεες πυρετοὶ vocantur *Aretæo l. 2 febres erraticæ,* vagabundæ, notante Foëf. *d. l. p. 551.* Erotianus ῥεμβωηδέα exponit curva & ex parte cava & inflexa.

RHENANUM, epitheton *Vini,* e fluvio *Rheno* dicti; quod hodieque refertur inter præstantiora Germanica, ita ut ad extera quoque regna transferatur. Estque revera tenuium valde partium. Verum, ob illam ipsam tenuitatem, noxium statuit arthriticis, & cavendum monet Forest. *l. 29 obs. 1.*

RHENCHOS, ῥέγχ©, ῥέγξις, dicitur Latine *stertor,* i. e. sonus ex naribus editus, profunde dormientibus communis; & aliquando etiam apoplexiæ nota. Hipp. *l. 5 Epid. XXXVI, 14; l. 7 XIII, 14, 15; XVI, 15; de R. V. I. A. t. 34.* a verbo ῥέγχω, *sterto,* quo etiam frequenter usus Hipp. præsertim *6 aphor. 51,* & alibi. Vide Foëf. *d. l.* Dieter. *n. 750.* Ejus modus fiendi valde est abstrusus, præsertim & in felibus.

RHEON, ῥέον, idem, quod ῥᾶ. Vide *Rha.*

RHEPO, ῥέπω, verbum emphaticum, *vergo,* inclino. Usurpatur de humoribus ad excretionem dispositis. Hipp. *1 aph. 21.* adde Dieter. *n. 751.* Linden. *Ex. XIII, §. 402.*

RHETINE, ῥητίνη. Vide *Resina.*

RHEUMA, ῥεῦμα, Lat. *Fluxio.* Vide *Fluor.*

RHEUMATISMOS, ῥευματισμὸς, aliquando accipitur late pro omni *Fluore* & *Fluxu,* & ita idem est, quod ῥεῦμα: Hodieque vero restringitur ad certum aliquem affectum; quamvis nec inter illos de ejus vera essentia constet. Videatur River. *Prax. l. 16, c. 13.* & Chicotius *Epistol. & Dissert. Medic. 4.* Nobis, salvo aliorum judicio, videtur *Rheumatismus,* in stricta significatione, notare affectum mixtum ex *catarrho,* & *arthritide.* Et fortassis ita describi posset; quod sit dolor partium musculosarum, membranarum, glandularum, ut & periostiorum, cum febre quandoque erratica lenta, impotentia movendi, languore totius corporis, proveniens ab intemperie humida p. n. serosa, cum salinis vitiosis particulis, corporis, sanguinis, & succi nervosi cacochymiam serosam, quandoque & flatulentam præsupponente. Qui quartam Catarrhi speciem vellet constituere, forte non adeo a vero aberraret. Vocatur & *Rheumaticus affectus,* ῥευματικὴ διάθεσις, nec inepte etiam, ad hodierna principia, descripsit Galen. *l. de cur. rat. per V. S. c. 8 & l. 2 ad Glaucon. c. 2,* dum ad glandulas, excipiendis recrementis idoneas, protrudi noxios humores docuit. Qualem differentiam ratione materiæ, loci & modi inter *Rheumatismum* & Catarrhum proposuerit D. D. Wedelius, videatur in Ejusdem *Patholog. Dogmat. sect. II, c. 10, p. 340.* Verum laudatus Autor ipse fatetur mixtum sæpe esse statum, ut ita nullum certum discrimen inter utrumque morbum determinari queat.

RHEXIS, ῥῆξις, idem, quod ῥῆγμα. *Ruptionem,* vel *rupturam* significat, præsertim venarum, Hipp. *3 aph. 28 & 4 aph. 78.* quamvis & de puris eruptione dicatur, *5 aph. 15.* & de tuberculi ruptione, *7 aph. 8.* Vide Foëf. *p. 552.* & Dieter. *n. 757.*

RHICNOSIS, ῥίκνωσις, vocatur *cutis corrugatio,* cum extenuatione & macie corporis: cui opponitur ἔκτασις, cutis distensio, a repletione, Hipp. *l. 6 Epid. s. III, t. 29.* Inde ῥικνώδεες, sunt *rugosi: ibid. t. 26.*

RHICNOS, ῥικνὸς, ῥιγνὸς, *rugosus.* Gal. *c. 1 Progn. t. 12* & *in Exeg. voc. Hipp.*

RHIGOS, ῥῖγος, Latine *Rigor*, dicitur perfrigeratio totius corporis, præsertim panniculi carnosi, cum concussione spasmodica, vel convulsiva, cujus caussam veteres ad pituitam vitream, vel aliam vitiosam phlegmatis dispositionem retulerunt. Verum ejus caussa vera consistit in succi nutricii & nervosi, per particulas acidas tenuiores, vel etiam halitus saltem acidos, vitriolaceos, aut nitrosos, corruptione, dictas partium cutis & cuticulæ & panniculi carnosi fibras vellicante & irritante. Videatur VVillis *de febr. cap. 3.* Quamvis enim ibidem de *rigore*, in febre tertiana paroxysmum inchoante, loquatur; poterit tamen etiam caussa illa applicari ad aliam quoque occasionalem acescentiam succi nutricii nimiam, ac præternaturalem, a caussis externis obortam. Videatur & de hoc vocabulo Dieter. *n. 758.* Foës. *d. l.* Significat alias *Rigor* inflexibilem duritiem & tentionem nervorum, vel musculorum. Keuch. *ad Samon. p. 149.*

RHIN, ῥίν, ῥῖνες, vide *Mycteres*, *Nasus.*

RHINARION, ῥινάριον, nomen *Collyrii σμηκτικοῦ*, cujus meminit Ægin. *l. 3, c. 22.* Descriptio vero habetur *l. 7, c. 16.* Gorr.

RHINE, ῥίνη. Vide *Squatina.*

RHINEMA, ῥίνημα, significat *Ramentum*, *Scobem*, quæ lima deteritur. Hipp. *l. de Vlcer.* & *l. 1 de morb. mul. CIX, 2*; & Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 3.* Vide Foës. *p. 534.* & supra *Ramentum.*

RHINENCHYSIA, ῥινεγχυσία, i. e. *infusio in nasum*, vel nares. Et ῥινεγχύτης instrumentum, vel siphunculus, quo aliquid in nares infunditur. Legitur apud Cœl. Aurelian. *de morb. Chron. l. 2, c. 4.* allegante Scapula, qui etiam ex Dioscoride verbum ῥινεγχυτεῖσθαι, i. e. *infundi in nares*, adduxit.

RHINION, ῥινίον, Collyrii nomen, apud Galen. *l. 4 de C. M. S. L. cap. 7*, sic dictum, quasi *Limula.* Aliud ejusdem nominis describitur a Celso, *l. 6, c. 6.* ad xerophthalmian & oculos scabros. Gorr.

RHINOCEROS, ῥινοκερὼς, dicitur animal quadrupes, magnitudine taurum, forma aprum æmulans, cornu unicum in proboscide gerens pyramidale, quod commendatur tanquam insigne alexiterium adversus venena, ut & morbum Epilepticum. Hujus animalis descriptio prolixior cum usu videatur apud Aldrov. *l. 1 de quadr. bisulc. c. 33.* Add. Schröder. *l. 5, cl. 1, n. 32.* Chiocc. *Mus. Calceol. s. 6, p. 687, seqq.* Meminit & Casp. Rejes *C. El. q. 67.* De spiritu e *Cornu Rhinocerotis* parato, hujusque singulari effectu legatur Observatio D. Herm. Nic. Grimm. *in Act. Hafn. Vol. III, Obs. 89.* Est & nomen Avis peregrinæ rarioris, & fortassis monstrosæ, apud eundem *l. 12 Ornith. c. 20.* Piscis quoque quidam hoc nomine appellatur, cujus saltem meminit in loco allegato priori. In historia vero Piscium non descripsit Autor.

RHINOPTES, ῥινόπτης, dicitur, qui per narium meatus patentes ex prægresso morbo circa angulum majorem oculi perspicere & videre potuit, cujusmodi observationis meminit Rungius *in Exerc. de Visus symptom. §. 68.*

RHINOS ῥινὸς, græca vox, apud Hippocratem, uti Erotianus interpretatur, cutim notat, cum quo & Homerus consentit, qui idem & alio loco pro clypeo, & pelle facto synonymice adhibet. Hesychius etiam per βύρσαν vel δέρμα explicat.

RHIPIDION, ῥιπίδιον, vide *Flabellum.*

RHIPTASMOS, ῥιπτασμὸς, significat *Iactationem corporis*, idem quod ἀλυσμὸς, ἀλύκη. Vide *Alyce.* Legitur apud Hippocr. *l. 3 de morb. XVI, 7*; *s. 3 de R. V. I. A. t. 14*; *Coac. t. 82*; *l. 4 Epid. X, 16*; *l. 5 XIX, 3.* Descendit a verbo ῥιπτάζω, *jacto* membra: quo etiam aliquoties usus Cous, *4 de R. V. I. A. t. 48*; *l. 2 de morb. XVII, 6*; *LXVII, 3*; *l. 3 I, 14* &c. Vide Foës. *d. l.* Est & verbum simplicius ῥίπτω, idem significans, quod legitur *l. 6 Epid. s. 3, t. 17.*

RHIZA, ῥίζα, vide *Radix.*

RHIZAGRA, ῥιζάγρα, dicitur Græcis forceps pro radice post exemptum dentem relicta exprimenda, Cels. *l. 7, c. 12.* Hujus delineationem rostro corvino similem exhibet Scultet. *Arm. Chir. Part. I, Tab. X, fig. 5.*

RHIZIAS, ῥιζίας, vocatur liquor ex radice incisa collectus, & in specie radice *Silphii*, suavi fragrans odore, Lang. *l. 1, ep. 62.*

RHIZOTICUS, ῥιζωτικὸς, epitheton Aceti apud Mynsicht. *Armam. Medico-Chym. sect. XXIII.* ita dicti, quia e solis radicibus ingredientibus aceto salviato infusis constat.

RHIZOTOMOS, ῥιζοτόμος, dicitur proprie, qui radices scindit, *Radiciseca.* Et ῥιζοτομία *radicum sectio.* Et ῥιζοτομικὴ vocatur ars ministra Pharmacevticæ simplicium & compositorum medicamentorum repositionem monstrans, I. Alex. *de Medicin. & Med. l. 3, p. 138.* Alias metaphorice hoc epitheton ῥιζοτόμος de ipsis remediis morbum radicitus tollentibus accipi etiam potest.

RHODAPSINTHATON, ῥοδαψίνθατον, compositio est ex rosis constans. Descriptio multiplex habetur apud Aët. *tetrab. 4 serm. 4* citante Gorr.

RHODELÆON, ῥοδέλαιον, Lat. *Oleum rosatum.* Rolf. *Chym. l. 3, s. 2, art. 1, c. 5*; ubi destillati saltem meminit, quamvis & decoctum hoc nomine venire possit ac soleat.

RHODIACON, ῥοδιακὸν, nomen *Emplastri* compositi secundum Asclepiadem; cujus descriptio habetur apud Gal. *2 de C. M. P. G. c. 17 fin.*

RHODIDES, ῥοδίδες, dicuntur *Pastilli rosacei*, descripti a Dioscoride *l. 1, c. 131.*

RHODINON, ῥόδινον, *Rosaceum*, ponitur sæpe simpliciter, subintelligendo *Oleum*, Gal. *l. 3 de C. M. S. L.*

S. L. c. 1 & alibi. Dicitur & ῥόσατον vel ἐρόσατον, *Rosatum.* Keuchen. *ad Sammon. p. 226.* at *Rosacea Gutta* quis sit morbus, vide *Gutta.* alias ἔλαιον ῥόδεον describit Galenus, quod aromatibus non est infectum, *exeg. Hipp.*

RHODION, ῥόδιον, nomen est medicamenti sicci sub forma pulveris acris & corrosivi, cujus variæ descriptiones habentur apud Ægin. *l. 7, c. 13.* Aët. *l. 14, c. 36.* citante Gorræo. Vsum monstrat Ægin. *l. 4, c. 43 & 53.*

RHODITES, ῥοδίτης, epitheton *Vini rosati*, seu rosis conditi, cujus parandi modum tradidit Diosc. *l. 5, c. 35.*

RHODOMELI, ῥοδόμελι, *mel rosaceum*, quod simplex & purgatorium habetur in Officinis. Descriptiones videantur in Dispensatoriis.

RHODOMELON, ῥοδόμελον, confectio dicitur ex rosis, & malis cydoniis parata: quia vero rosæ non eodem tempore cum cotoneis reperiuntur, oportet rosas cum melle suo tempore componere, & postea, alio tempore, cum cotoneis compositionem absolvere, addendo aquæ sextarios quinque ad coquendum, ita, ut succi cotoneorum sit sextarius, rosarum libræ tres, mellis sextarii tres, notante Gorr.

RHODON, ῥόδον, Latine *Rosa*, flos est notissimus, suaveolens utplurimum, cujus significatio ad Botanicos pertinet. Ponitur & aliquando pro *Oleo rosaceo*, monstrante Rhodio e Scribon. *n. 194* & *in Lexic. Scribon.* *Rosa* quoque dicitur *Tartarum*, item *Erysipelas.* Rul. & Iohns. *in Lex.* *Rosa capitis* quid sit, vide *Rosa.* *Rosa mineralis* quale sit medicamentum Chymicum ex Antimonio paratum, vide in Morley *Coll. Chym. Leid. c. 55.* *Rosa mineralis* Angelo Salæ dicitur Mercurius vitæ tinctus cum santalo & aliquo modo correctus, quem etiam laudat D. Ioh. Michael. *in not. ad Schr. Pharmac. l. III, c. 15.*

RHODOSACCHARUM, ῥοδοσάκχαρον, i. e. *Saccharum rosatum*, quod nomen vel *Conservæ rosarum*, vel etiam *Tabulato* e succo rosarum, & saccharo parato tribui solet. De utroque vide Dispensatoria.

RHODOSTACTON, ῥοδόστακτον, idem, quod ῥοδόμελι, *mel rosaceum*, uti patet ex descriptione apud Ægin. *l. 7, c. 15.*

RHODOSTAGMA, ῥοδόσταγμα, vocatur *liquor stillaticius rosarum.* Lang. *l. 1, ep. 53.*

RHOEAS, ῥοιάς, vel ῥυάς, est affectus oculorum, *Encanthidi* contrarius, consistens in carunculæ lachrymalis nimia imminutione, in oculi majori angulo, Gal. *l. de diff. morb. c. 9 & in def. med.* Caussa ejus materia depascens & exiccans vel corrosiva est, & ita sequitur fistulam lachrymalem, vel comitatur. Vide River. *lib. 2 Pr. M. c. 16.* Vocantur & oculi ita affecti ῥουάδες, vel ῥυάδες ὀφθαλμοὶ, Aëtio *tetrab. 2, l. 3, c. 90*, allegante Foës. *Oec. p. 556.*

RHOECOS, ῥοικός, idem, quod ῥαιβός, vide *Rhæbos.*

RHOEZOS, ῥοῖζος. Vide *Stridor.*

RHOGMATIAS, ῥωγματίας, idem, quod ῥηγματίας. Vide *Rhegmatias.*

RHOGMÆ, ῥωγμή, idem, quod ῥῆγμα, *Ruptura.* Specialiter tamen ita vocatur *ossis ruptio*, vel fractio, per superficiem recta, vel angusta, vel lata, Gal. *in Def.* Vel est divisio cranii superficiaria, vel profunda quidem, sed eatenus, ut fractum os non loco moveatur, de qua Ægin. *l. 6, c. 90.* Cast.

RHOGMOS, ῥογμός, *sonus* est, & *stertor*, quem dormientes supini edunt *Rhonchus*, Latine dicitur, aut gutturis stridor, vel pectoris resonans stridor, apud Aurelian. *l. 2, c. 10 & 27. Acut.* allegante Foës. *p. 555.* vide p. p. *Ponccus.*

RHOICOS, ῥοϊκὸς, *fluidus, fluxus.* Dicitur de corporibus, ob multam humiditatem mollibus & fluidis. Hipp. *l. de A. L. & Aq. XLVII, 6, 10.*

RHOIDARION, ῥοϊδάριον, dicitur medicamentum aridum; cujus præparandi modum vide apud Aët. *l. 2, c. 68*, allegante Gorræo.

RHOITES, ῥοΐτης, epitheton *Vini e malis Punicis facti*, apud Diosc. *l. 5, c. 34* ῥόες enim sunt *mala Punica.* Vnde & ῥόϊτον, *confectio* dicitur ex succi *malorum Punicorum* partibus tribus, & una mellis ad tertias decoctis parata: apud Ægin. *l. 7, c. 15.*

RHOMBOS, ῥόμβος, *Rhombus*, dicitur species deligationis Chirurgicæ, figura *rhombum* referens, hoc est, quadrangulum æquilaterum, sed non rectangulum, aut etiam *Rhomboides*, quadrangulum in quo duo semper latera opposita æqualia sunt neque rectangulum. Hujus deligationis varias differentias tradidit Galen. *l. de fasciis.* Meminit Hippocr. *2 de iis, quæ in med. t. 2* & ῥομβοειδέων, *2 de art. t. 40.* Adde Foës. *dict. loc.* Rhomboides quoque ob aliquam figuræ similitudinem dicitur Musculus scapulam oblique sursum ad posteriora trahens. Bartholin. *l. 4 Anat. c. 3, p. 564.* Porro *Rhombus* est quoque nomen piscis marini ad Passeres pertinentis, cujus descriptio, species, cum usu in cibis & medicina, videantur apud Aldr. *l. 2 de pisc. c. 48.* Meminit & Iul. Alex. *l. 14 Salubr. c. 7.* Bruyer. *l. 19 de re cib. c. 25.* Chioc. *Mus. Calc. s. 3 p. 424.*

RHOMMA, ῥόμμα, idem, quod ῥόφημα, *sorbitio.* Vide *Rhophema.*

RHONCHOS, ῥόγχος, Latine etiam *Rhonchus*, idem, quod ῥογμός, *Stertor*, est sonus cum strepitu, vel stridore intra fauces, & præsertim circa meatus narium, quando in fauces dehiscunt. cujus tamen soni caussam & generationem nemo Physicorum, quantum memini, exacte descripsit, imprimis, qui & in fœtibus observatur: a verbo ῥέγχω, *sterto*, quod legitur *6 aphor. 51.* Vide Dieter. *n. 750* & supra, *Rhenchos.*

RHONNYMI, ῥώννυμι, i. e. *Valeo*, *Vigeo*, firmo, roboro, dicitur non solum de corporis, sed & de mentis, vel animi vigore, Hipp. *2 aph. 33.* Adde Diet. *n. 765.*

RHOODES, ῥοώδης, idem, quod ῥοϊκὸς, *fluidus*, fluxus. Dicitur de oculis præ fluxione continua humi-

dis.

dis. Hipp. *l. 1 Epid. f. II, t. 6 & lib. 6 Epid. f. 2, t. 32* de alvi fluxu *d. loc. t. 36.* de mulieribus, *l. de vuln. cap.* Adde Erot. *p. 97 e. f.* Erotianus etiam ossibus applicari per metaphoram monet & ῥοώδεα ὀστέα interpretatur a se invicem dimota.

RHOOS, ῥόος, contr. ῥοῦς, Latine *Fluxio*, Fluxus. Vide *Fluor.*

RHOPALOSIS, ῥοπάλωσις, pilorum est affectus, cum illi veluti in baculos coagmentati sunt, ut sejungi, & amplius crescere nequeant. Gorr. concretio summorum pilorum indivisibilis, veluti in baculos, Gal. *in def.* Videtur coincidere cum *Plica Polonica.*

RHOPE, ῥοπὴ, idem significat, quod ὁρμὴ *impetum* scil. & influxum fortiorem apud Gal. *de art. curat. ad Glaucon.* Ita quoque sumsit Th. VVillis de sanguinis subito fluxu *Pharmaceut. Ration. P. II, Sect. III, c. 1.*

RHOPHEMA, ῥόφημα, Lat. *Sorbitio* dicitur; estque cibus humidior, vel multo liquore dilutus, ut modica valentioris cibi vis humore frangatur. Medium quasi alimentum inter cibum & potum. Hipp. *l. de vet. medic. XI, 6, 7, 8.* Specialiter vero & eminenter hoc nomine venit apud eundem *Cremor ptisanæ dilutus*, *3 de R. V. I. A. t. 35.* Gal. *in comm. ad h. l. & cap. 4, t. 77 alibique.* Vide Foës. *p. 556.* Dieter. *n. 561.* Legitur & ῥύφημα in quibusdam locis, teste Foës. *d. l.* quamvis hæc mutatio ο in υ facile contingere potuerit, etiam ex errore. *Sorbitiones attractoriæ* quæ sint apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 18.* vide *Epispasticos.*

RHOPOPOLA, ῥοποπώλης, vocatur *coemtor omnigenarum rerum*, Gal. *l. 3 de C. M. P. G. c. 2.*

RHOPTOS, ῥωπτὸς, idem quod ῥοφητὸς, *sorbilis*, & ῥοπτὰ, *sorbilia*, Gal. *in exeg. voc. Hipp.* Gorr. Foës. *pag. 555.*

RHOSATON, ῥόσατον, dicitur *confectio e rosis*, purgans vitiosum humorem, descripta apud Aët. *l. 3*, citante Gorræo.

RHOSCOMENOS, ῥωσκόμενος, dicitur, qui *bene valet*, & adv. ῥωσκομένως, *valenter*, apud Hipp. *l. de corde I, 6.* Foës. *p. 557.*

RHOX, ῥὼξ, idem, quod ῥαγοειδὴς, sic dicta *tunica uvea*, Gorr. Vide *Rhagoides.* *Papillam* quoque hoc nomine expressit Moschion. *de morb. mul. c. 96.*

RHVS, ῥοῦς. Idem quod ῥόος. Vide *Fluor.*

RHYAS, ῥυὰς, idem, quod ῥοιὰς, vide *Rhoeas.*

RHYBDON, ῥύβδον, *anchoram* significat. Vnde ῥυβδοειδέα τρόπον, i. e. *instar anchoræ* dicitur, apud Erot. *p. 98 b.*

RHYEMA, ῥύημα, species dicitur liborum & *Itriorum* ex melle & similagine parata, melior laganis, Galen. *c. 1 de nat. hum. t. 36; & l. 1 de Al. fac. c. 4.* Vide *Itrion.*

RHYMA, ῥῦμα, idem quod βοήθημα, *Remedium*, auxilium, præsidium. Gorr. Dieter. *n. 762.* a ῥύω, *solvo*, libero.

RHYME, ῥύμη, idem, quod ὁρμὴ, *impetum* in fluxu significat, Hippocr. *l. de Medico V, 3*; idem quod ῥύσις.

RHYMMA, ῥύμμα, dicitur *medicamentum abstersorium*, corpori nitorem concilians, a verbo ῥύπτειν, *abstergere*, Gorræus *in def.* Galenus *pulverem abstersorium* vocat & in specie cucumeri esculento attribuit, *l. 8 de S. F. §. Sicyos.*

RHYNDACE, ῥυνδάκη, vel ῥυντάκη, nomen avis exoticæ ignotæ *Manocodiatæ* similis, Aldrovand. *l. 12 Ornith. c. 27.*

RHYNENCHYTES, ῥυνεγχύτης, dicitur instrumentum, per quod medicamenta naribus infundi queunt. apud Scribon Larg. & Cœl. Aurelian. notante A. Tiraquell. *de Nobil. c. XXXI, §. 275 fol. 133 b.*

RHYODES, ῥυώδης, idem, quod ῥοώδης, *fluidus.* Hipp. *3 de art. t. 51.*

RHYPODES, ῥυπώδης, epitheton medicamentorum, quæ a sordium similitudine & quasi *strigmentosa* appellantur. Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 1.*

RHYPOS, ῥύπος, Lat. *Sordes*, vocatur excrementum tertiæ coctionis, quod in ambitu corporis colligitur, quando portiunculæ crassiores, in transpiratione insensibili retentæ ad cutem, vel etiam in indusiis & vestimentis, adhærent & commaculant. Dicitur & γλοιὸς. Quin etiam in ulceribus, quemadmodum tenue excrementum *Ichor*, sive *Sanies* appellatur; ita, quod crassum est, *Sordes*, ex quo ulcus redditur *sordidum.* Gal. *l. 3 meth. med. c. 3.* De *sordium* facultatibus Medicis vide eund. *l. 8 de S. Fac. §. Rhypos*, ubi de *sordibus* athletharum oleo inunctorum potissimum agit.

RHYPTICOS, ῥυπτικὸς, i. e. *Abstergens*, *Abstersorius*, *Detergens*, *Extergens*, epitheton medicamentorum, quæ vel in cute, vel in superficie, vel in ulceribus, sordes purgant & auferunt. Vide *Abluentia.* Galen. *l. 3 de S. Fac. c. 12 & l. 4 de C. M. S. L. c. 4 ad fin.*

RHYSIS, ῥύσις, *fluxus*, idem, quod ῥόος, sumitur interdum late, pro omni *fluxu*, in qua significatione etiam Methodici sumserunt unam ex tribus communitatibus, dicentes ῥύσιν, sive *fluxionem*, h. e. refractionem nimiam corporis, & retinendorum excretionem. Gorr. Interdum specialiter pro *fluxu sanguinis*, & ita idem, quod *Hæmorrhagia*: vel de *fluxu seminis*, qui dicitur ῥύσις νυκτὸς, i. e. *Gonorrhæa.* Linden. *Ex. XV, §. 56*, vel de *alvi fluxu*, ῥύσις κοιλίης: Hipp. *2 aph. 14*; *& 3 aph. 16*, vel *defluvio capillorum*: *5 aphor. 11, 12.* Interdum specialissime de *Hæmorrhagia narium*: *3 aph. 27*; *7 aph. 9 &c.* Vide Foës. *p. 557.* Diet. *n. 763.*

RHYSSEMATA, ῥυσσήματα, *rugæ & sordes*, quæ in senili facie cernuntur. Gorr.

RHYTHMVS, ῥυθμὸς, dicitur proportio pulsuum, prioris cum subsequentibus. Gal. *l. 1 de diff. puls. c. 7*, sive

five eſt comparatio pulſus prioris cum poſteriori ſecundum varias circumſtantias celeritatis, magnitudinis ſimul conſideratas. Eſt igitur *Relatio pulſuum. Dogm. P. III, cap. 4 d. 5. pag. 370.* Eſt vero ſuus cuique ætati, naturæ, anni tempori, ſexui &c. pulſuum *rhythmus;* quem qui ſervat, εὔρυθμος dicitur; qui non ſervat, ἄῤῥυθμος. Gorr. Caſtell.

RHYTIDOSIS, ῥυτίδωσις, dicitur *oculi tabes & corrugatio* imminutæ pupillæ, ob defectum affluentium ſpirituum & humorum. Galen. *l. 3 meth. med. c. 2; l. 20 de V. P. comm. c. 5, in c. 3 aph. 16.* Unde & ῥυτιδούμενοι ὀφθαλμοὶ, oculi *rugoſi*, vel *corrugati* dicuntur. *lib. 6 Epid. ſ. 1, t. 26.* Alias & ventres ῥυτιδώδεες, i. e. *rugoſi* leguntur apud Hipp. *2 Prorrhet. XXXI, 10.* Vide Foeſ. *d. l.*

RHYTOS, ῥυτὸς, duplicem habet ſignificationem ſecundum duplicem derivationem: 1. a ῥέω, *fluo*, ſignificat ῥυτὸς, *fluidus:* Ita ῥωὰ ὠὰ, vocat ova ſorbilia Moſchion. *l. de morb. mul. c. 126.* Et poculi quoddam genus ῥυτὸν dictum fuit cornibus ſimile, teſte Athenæo. 2. a ῥύω, traho, *tractus* ſignificat. Vide Lexica alia.

RICINUM, *Ricinus*, κρότων. Vide *Croton.*

RIGATIO, idem, quod *Irrigatio*, ἐμβροχὴ, h. e. *Humectatio, Irroratio,* de quibus omnibus in ipſorum literis.

RIGOR, ῥῖγος. Vide *Rhigos.*

RILLUS vocatur inſtrumentum Chymicum, in quod metalla liquefacta infunduntur in formas oblongas. Dorn. Rul. Iohnſ.

RIMA æquivocum eſt. In Anatomicis ſumitur de pudendi muliebris externo hiatu & fiſſura, quæ σχίσμα Gr. dicitur: item *Rima magna* & grata, Barthol. *l. 2 Anat. c. 32.* Rolfink. *de part. genit. P. II, c. 36.* Pathologice vero idem eſt, quod *Fiſſura* in manibus, pedibus, ano, &c. Vide *Rhagos, Fiſſura.*

RIMOSUS *affectus* dicitur de fiſſuris, & rhagadibus, quales a lue Venerea in diverſis membris poſt aures, in lingua, labiis, mammis, genitalibus, manibus ac pedibus obſervantur, uti ſcribit M. A Severin. *l. de noviſſ. abſc. c. 23, §. 2.*

RIMULA in diminutivo tribuitur ab Anatomicis aperturæ illi inter duas cartilagines Arytænoideas occurrenti, quæ alias *Glottis* dicitur. Vide *Glottis.*

RINAR, id eſt, *Limatura. Rion* idem. Rul. & Iohnſ.

RINGENS, σεσηρὸς, vide *Seſeros.*

RIPARIUS, ὀχθηρὸς παραποτάμιος, epitheton animalium, præſertim volatilium, quæ in ripis aut littoribus degunt, & ex aquis victum ſibi quærunt, Aldrov. *l. 6 Ornithol. §. Genera & Differentiæ.* In ſpecie vero *Meropem* dictam fuiſſe *Ripariam*, docet idem, *l. 12, c. 45.*

RISIGALLUM, idem, quod *Auripigmentum.* Schroder. *l. 3, c. 27.*

RISTORUM nomen alimenti nutritii comparati cum vitellis ovi, & propterea in febribus acutis improbati. Aliquoties legitur in Bernhardini Caji *libr. de aliment. c. 31.* quamvis quid proprie ſit, non extet. An ab Italico *Riſtoro*, quod ſignificat fructum, utilitatem, reſtaurationem?

RISUS, γέλως. Vide *Gelos.*

RIVUS, ὀχετὸς. Vide *Ochetos.*

RIWAND, & Riwandtzini ſunt Arabica nomina *Rhabarbarum* ſignificantia, quamvis aliquando in Latinitatem recepta, de quibus videatur Rolfink. *Tr. de Purgant. ſect. XII, art. 1, c. 1 & ſect. XIV, art. 4, ſect. 6.*

ROADES Paracelſo dicitur *Medicus ineptus*, indoctus, *l. de Tartareis morbis, c. 19.*

ROB dicitur ſuccus inſpiſſatus. Iohnſ. Vel eſt nil aliud, quam Syrupus craſſior e ſuccis fructuum cum ſaccharo ad conſiſtentiam craſſiorem coctione redactis paratus. Habentur vero in Officinis *Rob* ſimplicia & compoſita, quorum Catalogum vide apud Schröd. *l. 2, c. 82 & 84.* VVeker. *A. Gen. l. 1, c. 13 fin.* ut & *in Diſpenſatoriis.*

ROBES, id eſt, *Acetum.* Rul. & Iohnſ. *Roſcod*, idem.

ROBORANS, vide *Confortans.*

ROBORATIO, ῥῶσις, idem quod *Confortatio, Confirmatio*, de quibus ſuo loco.

ROBUR, κράτος, ἰσχὺς, ῥώμη, quid ſignificet, notum eſt. Corporis *robur* omne conſiſtit in mole ac ſoliditate debita, Lind. *Ex. XVI, §. 214.*

ROBUS epitheton panis, ex optimo tritico parati, & in clibano piſti, Lang. *l. 1 ep. 56.*

ROCHETTA idem quod pulvis vel potius fruſtulentum inſtar lapidis durum, olim fundamentum artis vitrariæ ex Oriente & Syria advectum, cinis herbæ cujusdam ibidem abundantis Kali dictæ. Plura de hoc videantur in Ant. Neri *Arte vitrar. l. 1, c. 1 &* Chriſtoph. Merett. *Not. ad illum locum p. 281 ſeqq.*

ROCHUM Epitheton *Aluminis*, & quidem, quod *Rupeum* vocatur. An a Gallico *Roch*, quod *Rupem* ſignificat, Paracelſus ſimpliciter *Rochum* vocavit, *l. 4 Paragraph. c. 1, §. 3 & alibi.* In Officinis vocatur *Alumen Rochæ.* De hoc vide ſupra *Alumen.*

RON, id eſt *libra Rotula*, idem, Rul. Iohnſ.

RONDESSA, dicitur *felis Americana* gryſea, quæ dicitur pullos toties, quoties placet, reponere rurſus in ventrem, & eximere. Fides ſit penes Autores, *Eph. Nat. Cur. A. I. Obſerv. 109. Schol.*

RORALIS odor Avic. acetoſus & inſipidus. Mercur. *de comp. Med. l. 1, c 15.*

RORIFERUS dicitur vel de venis lacteis, quemadmodum Bilſio videtur rorem ſaltem ſive lympham tranſire in venas lacteas, non chylum; vel de venis lymphaticis, quæ liquorem limpidum tenuem inſtar roris vehunt. Barthol. *Anat. libell. 1, p. 613.*

ROS, δρόσος, propriam & impropriam habet significationem. Illa pertinet ad Physicos; estque *Vapor aqueus*, circa Horizontem, ab aëre frigidiori in guttulas condensatus, & graminibus terræve incumbens: De cujus virtutibus Medicis qua salutaribus, qua noxiis, passim tradiderunt quædam Autores. *Ros* est nihil aliud, quam sudor veluti spirituosus salinus hujus mundi, materia subtili imbutus, quemadmodum non inepte descripsit prolixius de hoc argumento disserens Iac. le Mort. *Chym. Med. Phys. c. 9, p. 89, 90.* Helmontius insignem efficaciam attribuit, præsertim *Rori Majali*, quod salem saccharinum contineat, *tr. Arbor Vitæ in Tumul. pestis & alibi.* Schröderus *Aquam roris* omnes alias subtilitate & penetratione antecellere, scripsit, & constare liquore volatiliori saleque acriori, *l. 3, c. 3.* Hinc & noxa provenit, quod scabiem & pruritum inducat, I. Alex. *l. 17 Sal. c. 13.* Lang. *l. 2, ep. 30.* Helmont. *Rorem* non inepte vocat *Vernam nubem*, non putidam, *tr. Progymnasm. Meteor. n. 23.* Impropria significatio varia est. Vel enim nomen hoc tribuitur plantis: ut *Ros solis*, quæ & *Rorella*, cui nescio quam hodieque attribuunt vim antiphthisicam, & tamen simul calidam & siccam esse, docent; item *frugis generi* in Stiria familiari, panico prorsus simili, sed multo adhuc minori, imo grano omnium minimo ex jusculis usitatissimo, teste Alexandr. *l. 8 Sal. c. 6;* vel *portionibus succi nutricii*, mox partibus corporis nostri appropriandis & assimilandis, jam per earum substantiam sparsis, Gal. *l. 7 meth. med. c. 6 in princ.* Tandem spagyrice & ænigmatice *Ros* vocatur *Mercurius Philosophorum*, & quidem specialiter *Ros Madian*, ex historia Gedeonis *in libr. Iudic. c. 6.* Libav. *S. A. Ch. l. 7, c. 3.* An vero ex *rore Majali* proprie dicto artis opera acquiri possit, uti docetur *in Theatr. Chym. Vol. VI, p. 450.* Spagyricis examinandum relinquimus. Hodieque etiam Liquor quidam spirituosus paratur nomine *Ros Solis* veniens, quo excessive capiuntur loco spiritus vini vulgaris haurientes non sine corporis nocumento.

ROSA, *Rosaceum, Rosata*, ῥόδον, ῥόδινον. Vide *Rhodon. Rosa Capitis* Severino dicitur ulcus quoddam nullo antehac nomine donatum, e spina natum, rubore nobile, ambitu flexili circumductum, minime tamen suavi odore halans, ad declive caput, aut super aurem ex parva pustula, quæ abscessit, aut thymio maligno, aut parvo herpete profectum, cujus ulteriorem descriptionem & ferme incurabilitatem tradidit *l. de noviss. obs. absc. c. 12.*

ROSALIA Martiano dicitur esse nomen morbi cujusdam pueris familiaris, ita ut variolarum instar nullus ipsum evitare posse credatur, atque ita Synonymon Morbillorum, quamvis Romanum vulgus alia exanthemata vel asperitates quadam in cute peticulasve rubras granorum milii ad instar Rosaliam vocasse idem scripserit *Annotat. in Hipp. p. 308.*

ROSBOTH Arab. significat mollitiem aliquam excrescentem in parte dura, de cujus induratione & regimine æquationis scripsit Avic. *l. 4 fen. 5, tr. 2, c. 13 & 14.*

ROSEA, i. e. *Erysipelas.* Dorn. Rul. & Iohns.

ROSEOLÆ, dicuntur pustulæ rubræ ignitæ & erysipelatis indolem referentes. Coincidunt cum *Morbillis*, Gal. *Rougeole.* vide *Morbilli.* Dolæus *Encyclopæd. lib. 4, c. 6, §. 1, p. 778.* De *Roseolis saltantibus* prolixius quoque scripsit M. A. Severin. *part. II, l. de Epinyctidib.* videatur: *Saltans.*

ROSIO, βρῶσις, διάβρωσις, idem, quod *Corrosio.* Erosio. Vide *Corrosio.*

ROSMADIAN, vide *Ros.*

ROSMARUS, nomen bestiæ marinæ veteribus forsan ignotæ, quæ *Vacca marina* aliis dicitur, falso pro Hippotamo habitæ, dentes firmissimos habentis, pretio, nitore, viribusque cum ebore certantes deorsum e cranio prominentes; Quale cranium dentibus adhuc integre armatum in Musæo D. D. Majoris videre licet. Vide *Dissert. de aurea Iovis catena* sub præsidio Laud. D. Majoris habita *c. 8, §. 11.*

ROSSANIA, vel *Rossalia*, idem, quod *Roseolæ.* Ingrass. *com. in Avic. de Tum. p. n. p. 194.*

ROSTRIFORMIS, κορακοειδής, vide *Coracoides.*

ROSTRUM, ῥύγχος, ῥάμφος, quid proprie significet, ad Physicos pertinet. Ejus substantiam pene cartilagineam esse, cute obductam, docet Iul. Al. *l. 12 Sal. c. 1.* Alias *Caput*, vel *Rostrum Corvi*, vocatur principium Lapidis Philosophici, quod nigredine innotescit, Libav. *Tom. II Oper. p. 205. Rostrum Leporinum.* Vide *Leporinus. Rostra* quoque vocantur partes anteriores quarundam forcipum Chirurgicarum bifidæ, v. gr. *Rostrum* Gruis rectum & curvum, psittacinum, vulturis &c. de quibus vide Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I, Tab. XI, fig. 1, 2, 3.*

ROTATIO, idem, quod *Gyratio.*

ROTATOR, τροχαντήρ. Vide *Trochanteres.*

ROTILA Paracelso dicitur *Rubrica*, inde & *Tartara Rotilina* vocat, *l. de morb. Tartar. c. 4.*

ROTULA, τροχίσκος, homonymon est 1. vel significat idem, quod *Patella*, *Mola*, Gr. μύλη, ἐπιγονατὶς, Gal. *l. 3 de V. P. c. 15.* Vide *Epigonatis;* vel notat certam formam medicamenti sicci, quæ & *Pastillus;* & *Orbiculus* vocatur, item *Tabella*, e pulveribus, vel succis, vel oleis destillatis cum saccharo mixtis, parati, & in figuram rotundam cum planitie ad basin redacti, de qua videatur Schröder. *l. 2, c. 69.* Morell. *de Medic. form. l. 1, s. 3, c. 3.*

ROTUMHA dicitur vas simile cucurbitæ. Ruland. *in Lex.*

ROTUNDITAS, *Rotundus*, dicitur de figura globosa, vel circulari, & corpore talem figuram obtinente. Græc. κυκλοτερὲς dicitur & laudatur a Gal. *l. 8 de V. P. c. 11*, ubi & περιφερὲς vocatur. *Rotunditatem* oculorum prædicat quoque Paracels. *de Anatom. Oculor.*

Oculor. Musculi quoque diversi cognominantur *Rotundi*, v. gr. in Humero duo, quorum unus *Rotundus major*, alter *Rotundus minor*, vel *Transversus brevior* appellatur, Barthol. *l. 4 Anat. c. 2, p. 561*, & Musculus Radii primus eodem epitheto exornatur *d. l. c. 8, p. 574.*

RVB, idem, quod *Rob*, i. e. succus inspissatus, Rul. *in Lex.* An per errorem fortassis Typographicum?

RVBEA *Icteritia* vocatur Paracelso *Erysipelas, l. de Icter. ciis c. 1 seqq.*

RVBECVLA, ἐρύθακος, ἐρίθευς, nomen aviculæ minoris, ita dictæ a rubro pectore, cujus descriptionem cum usu vide apud Aldrov. *l. 17 Ornith. c. 30.*

RVBEFACIENS, idem, quod *Rubificans*, φοινίσσων, dicitur medicamentum ruborem in cute excitans, quo pertinent *Sinapismi.* Vide *Phœnigmos.*

RVBELLA dicitur essentia spiritualis, extrahens vi sua solutoria tincturam e corporibus. Dorn. *in Diction. Paracels.* Meminit Parac. *l. 2 de vit. long. cap. 8.*

RVBELLIANA dicitur de *uvis ruberrimis*, Rhod. *ad Scribon. n. 249.*

RVBER, *Rubeus*, ἐρυθρὸς, Vide *Erythros. Erevthos.*

RVBETA, φρῦνος, φρύνη, dicitur Rana venenosa, cujus historiam cum virtutibus Medicis vide in Aldr. *l. 1 de quadr. dig. ovip. c. 2.* Huc pertinent *bufones.* Vide *Bufo.* Acopum ex *rubetis* proponit Gal. *l. 7 de C. M. P. G. c. 12.*

RVBETRA, βατὶς, nomen aviculæ, cujus descriptionem lege apud Aldrov. *l. 17 Ornitholog. c. 29.*

RVBICILLA, πυῤῥούλη, idem, quod *Pyrrhula*, nomen aviculæ, Ital. *Tranguello montano*, & Bononiensibus *Stufflotto* dictæ, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *d. l. c. 31.*

RVBOR, *Rubedo*, vide *Erevthos, Erythros. Pyrrhos.*

RVBIFICANS, *Rubicatio*, vide *Phœnigmos.*

RVBIGO, ἰὸς, dicitur recrementum ex corruptione metallorum; in specie Cupri dicitur *Ærugo.* Vide *Ærugo.* Dicitur & de recremento fructuum, ex rore noxio proveniente, Bonett. *Sepulchreti l. 3 sect. X, obs. 16 Schol.* De *rubigine* frugum & fructuum ceu peste vegetabilium inter recentiores accurate scripsit Bernhardinus Ramazzinus Medicus Mutinensis *in eleganti descriptione constitutionis anni p. 35*, sicut extat *in Ephemer. Natur. Curios. Dec. II Ann. IX.* Hinc *Rubigalia* festa apud Gentiles emanasse & Deum *Rubigum* vel *Rubigium* sibi finxisse patet ex Plinii *l. XX. H. N. c. 29.* *Rubigo* illa Gr. dicitur ἐρυσίβη, Plinius *Vredinem* vocavit *d. l. c. 18.*

RVBINVS, πυρωπὸς, vide *Pyropus. Carbunculus.*

RVBRICA, μίλτος. Vide *Miltos.* Paracels. vocavit *Rotilam.* *Rubrica* etiam tribuitur Impetiginis speciei secundæ, quando pustulæ rubræ asperæ apparent, uti vult Blancard. *in Lex.*

RVCTVS, ἔρευξις, ἐρυγὴ, ἐρυγμός. Vide *Ereuxis.*

RVDICVLA, παδίδιον, dicitur lignum, quo medicamenta, liquida præsertim, permiscentur & agitantur.

RVFFVS, πυῤῥός. Vide *Pyrrhos.*

RVGA, ῥυτὶς, significat cutaneam plicam, unde ῥυτιδώδης, *rugosus.* Vide *Rhytidosis.* Item *Corrugatio.* Vocantur & σολῖδες καὶ ἀμαρυγαὶ, Keuchen. *ad Sam. p. 128.*

RVGITVS, βρυχηθμὸς, proprie vox leonum est. Sumitur autem aliquando pro *murmure* in intestinis, & hypochondriis, Gr. βορβορυγμὸς dicto. Vide *Borborygmos*, Gal. *l. 2 de Antid. c. 3.*

RVMA, idem quod *Gula*, item exterior pars gutturis, quamvis Cœl. Aurel. *l. 1 Tard. pass. c. 3, p. 263. 264* ἀνθερεῶνα Græcis dici scripserit, de cujus vocis significatione supra vid *Anthereon.*

RVMANI dicitur Gabalistis seminis cœlestis portio, succum quendam referens: quæ in terram decidit, dulcis est. *Theatr. Chym. Vol. VI. p. 356.*

RVMINANS, μηρυκάζων, dicitur de animalibus, cibum jam deglutitum revolventibus; unde & plures habent ventres reliquis. Gal. *l. 6 Anat. adm. c. 3.* (quamvis lepus & cuniculus etiam *ruminent*, unico saltem ventriculo donati, vide D. D. Hofm. *Diss. Anat. in I. v. Horn. Microc. p. 19.*) Hinc & in Sacris pro purioribus habita, ob perfectiorem ciborum coctionem. Helm. *tr. Vitæ rat. n. 21* & Barthol. *l. 1 An. c. 9*, qui etiam *Ruminationem* ita descripsit, quod sit cibi in ore repetita masticatio, ad perfectiorem coctionem; unde alimentum optimum. Hominem cornutum generasse *ruminantem* filium, extat *in Eph. N. Cur. A I. obs. 30. Schol.* *Ruminatio* Græce dicitur μηρυκισμὸς, & verbum *ruminare*, μηρυκίζειν, μηρυκάζειν, μηρύκειν. Rarissime in hominibus observata fuit. Legatur vero de *Ruminatione* humana peculiaris Disputatio Iohannis Burgoweri *in Dispp. Medicis Basileensib. Decad. VII, disp. 3*, & peculiare exemplum juvenculæ cujusdam apud Bonett. *Med. Septentr. l. 3, s. 2, c. 13, p. 518.*

RVPES, ἀπορρὼξ πέτρα, quid significet, e Dictionariis trivialibus jam constat. *Rupes* artificiosa e calculis humanis constans & parata e D. Ruyschii *Thesauro Anatom.* T. excerpta legitur *in Act. Erud. Lips. A. 1701. m. Septemb. p. 386.* quamvis *in Musæo Ruyschiano Centuria observation. Anatom. Chirurg. annexo* non invenire potuerim.

RVPICARPA, αἴγαγρον, δορκὰς, est species *Capræ sylvestris*, rupes montium, præsertim Alpium, colentis, cujus totam historiam cum usu in cibis & medicina tradidit Aldr. *l. 1 de quadr. bisulc. c. 11.* Aliis *Caprea* dicitur, aliis *Dama*, quamvis Aldrov. *c. 12*, de *Dama* seorsim egerit; quemadmodum & I. Alexandr. distinctas species esse docuit, *l. 1 Sal. c. 10.* Legatur & Schröder.

 l. 5, cl.

l. 5, cl. 1, n. 10. Dicitur & *Gaſſela*, de qua obſervationes Anatomicæ leguntur in Oldenburg. *Actis Philoſoph. An. 1669. m. Iul.*

RVPTILE dicitur Fallopio, quod in plures partes dividi poteſt. Hujus *ruptibilitatis* cauſſa eſt pororum amplitudo & ordinatus ductus cum exſiccatione eorum, *tract. de ſimplic. medic. c. 7 Tom. II Oper p. m. 9.*

RVPTIO, *Ruptura*, ῥῆγμα, ῥωγμή: Vide *Rhegma*, *Rhogme.* Aliquando & ſpecialiter ſumitur pro *Hernia.* Parac.

RVPTORIVM vocatur Chirurgicis medicamentum cauſticum, quo interdum aperiri ſolent abſceſſus, Foreſt. *l. 1 Chirurg. obſerv. 2 Schol.* Parari ſolent ex cinere ſarmentorum & calce viva, laudatque in ſphaceloſis membris applicanda, Hildan. *de Gangr. & Sphac. c. 16. Ruptorium ſecretius* ex corticis recentis fraxini cineribus laudatur ex Iac. le Mort *in Collect. Chym. Leidenſ. c. 365.*

RVSMA *Tartarorum* paratur ex melle, quod ad ſpiſſitudinem inſtar ſapæ incoctum & loco dropacis impoſitum cum violentia abrumpitur, Fr. Hofm. *ad Schr. l. 5, cl. 4 p. 702.* Hoc utuntur etiam Turcicæ mulieres pro Pſilothro, ad tollendos pilos pudendorum, teſte Rolfink. *de part. genit. P. II, c. 34.* In *Actis* vero *Philoſophicis* Oldenburgii *Suſma* ſpecies Terræ in Turcia repertæ, *Ann. 1666. m. Decembr.*

RVSTICANVS, ἀγροῖκος, quid in genere ſignificet, jam ante notum eſt. In ſpecie vero tribuitur obſtetrici illi, quæ ruri & in pagis officio ſuo fungitur ad differentiam obſtetricum *oppidanarum*, ab D. Henrico a Deventer *in Lumine Novo Obſtetricant. c. XXVI, p. 84.*

RVSTICVLA, vide *Gallinago.*

RVSTICVS, γεωργὸς, ἀγροῖκος, dicitur, in genere, de omnibus, qui vitam ruri degunt. Eorum cutem denſam eſſe, teſtatur Gal. *de opt. ſect. c. 26*, nec facile podagrici fiunt, ob articulorum vigorem laboribus bene firmatum, & aquæ potum, Dieter. *Iatr. p. 1026.* Eorum vivacitatem longævam demonſtrat imprimis exemplum Thomæ Barre pauperis in Comitatu Angliæ Salopienſi *ruſtici*, qui ætatis annos 152 complevit cum novem circiter menſibus, in cujus poſt mortem corpore aperto repertas Obſervationes Anatomicas legere licet in antea laudati Henr. Oldenburgii *Act. Philoſ. 1668. 1669. m. Febr.*

RVTABVLVM eſt uncus, vel baculus ferreus, longus, in altera parte cochlear, in altera radulam habens, docimaſticis operationibus inſerviens, Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Galenus Græce vocat μοχλὸν, *l. 1 de Antid. c. 15.*

RVTETA, idem, quod *Tarantula*, ſpecies Araneæ, Foreſt. *l. 30 Obſ. 12 Schol.*

RVTICILLA, φοινίκουρος, nomen aviculæ, a cauda rubra ita dictæ, cujus hiſtoriam cum uſu vide apud Aldrov. *l. 17 Ornith. c. 32.*

RVTILVS, eſt epitheton coloris, ad aureum flaveſcentis, Gr. πυῤῥός. Vide *Pyrrhos.* Keuchen. *ad Sammon. p. 103.* Ita ſanguis dicitur *rutilus*, *p. 165.*

RVTRVM, *Rutum*, idem, quod *Bipalium*, μινύα, inſtrumentum ruſticum, pro comminuendis glebis paratum; cujus meminit Gal. *c. 2 de fract. t. 3* Ruland. *in Lex.*

S.

S Græc. Σ. vel etiam C. utrumque characterem enim Græcis in uſu fuiſſe, docet e Cauſaubono & aliis C. Hofm. *Com. in Galen. LL. de V. P. n. 384. ſeq.* Alias Latinum S eſt nota characteriſtica ponderis, vel menſuræ, denotans dimidium præcedentis, vel *Semis.* Rhod. *in Lexic. Scrib.* Senn. Morell. & Diſpenſatoria.

SABACOS, σαβακὸς, *putridum* ſignificat & purulentum, apud Hipp. *l. 1 de morb.* Iung. Foëſ. *p. 557.* Idem, quod σαθρὸς, de quo inferius vide *Sathros.*

SABANON, σάβανον, dicitur in balneis *pannus*, aut velamentum, quo corpora, ad ſiccandos balnei madores circumdabantur, Heſychio, & Phavorino σάγανον dictum, Keuchen. *in not. ad Sammonic. pag. 112. ſeq.*

SABAVDICVS epitheton pulveris, cujus deſcriptio extat in D. Iunken *Corp. Ph. P. II, p. 207* & D. Spin. *Lex. Ph. p. 779.*

SABINVM, σαβῖνον, eſt epitheton, qua *vini* generoſi tenuium partium, & urinam moventis, qua *olei* tenuium partium, & relaxantis, apud Gal. *l. 4 de ſan. tu. cap. 6 & l. 6 meth. med. c. 2. ad fin.* & *alibi ſæpius* a loco natali.

SABON, vel *Sabena* dicitur *Sapo*, vel *Lixivium*, unde ſapo fieri ſolet. Rul. & Iohnſ. *in Lex. Chym.*

SABVLVM, ψάμμος, ἄμμος, ψάμματος, idem, quod *Arena;* de quo ſupra. *Sabulum marinum* facere multum ad fœcunditatem terræ, legitur *in Ephem. Nat. Cur. A. II, Obſ. 112. Sabuloſa urina* eſt, in qua portiones Tartareæ, inſtar arenæ, vel fundum petunt, vel lateribus matulæ adhærent. *Sabuloſa arena* legitur apud Scribon. *n. 144.* & defendit illam lectionem a pleonaſmo Rhod. *in not. ad h. l. Sabulum Quellum* quid ſit, vide in lit. Q. In Metallurgia *Sabulum* dicuntur arenæ metallicæ, quando pilis, vel mortariis venæ contunduntur, Libav. *S. A. Ch. l. 4, c. 3.*

SABVRATIO, idem, quod *Arenatio*, de quo ſupra in *Ar.*

SACCELIZO, *Saccizo*, σακκελίζω, σακκίζω. ſignificat *Saccare*, i. e. per *ſaccum* colare. Frequens apud Gal. teſte Gorræo. Hinc *vinum ſaccatum* legitur apud Keuch. *in not. ad Sammonic p. 110*, & Scribon. *n. 122.* Iung. Rhod. *in not. ad h. l.* Gr. οἶνος σακκίας, vel δινλισμένος. Hinc & *Saccus vinarius* dictus eſt ὑλιςὴρ, item σάκκος, ibid. *Vrina* quoque dicitur *humor* corporis *ſaccatus*, Keuchen. *dict. loc.* Vſurpatur

etiam

etiam hoc verbum & verbale *saccellatio* de herbis aliisque simplicibus *sacculo* vel *saccello* inditis & forinsecus applicatis, C. V. Schneider. *de catarrh. l.IV, sect. 11, c.10.*

SACCELLUM *capitale* pro *sacculo* legitur in operibus Mesuæ *fol. m. 1826.*

SACCHAR, *Saccharum* σάκχαρ ἢ σάκχαρον, est succus dulcissimus, in arundinibus concretus, candidus, & salis modo, dentibus fragilis. Ex hodiernis nonnullorum principiis, particulis diversis, præsertim visco-so-ramosis & terrestribus constans, aquosæ enim mediante arte separantur. Iung. Iac. le Mort. *Pharm. Med. Phys. c.24, p.188. seq.* Vocatur & quibusdam *Mel arundinaceum*, vel *Calaminum*. De ejus parandi & coquendi ratione legi poterunt scriptores exoticarum rerum, &, inter hos, e recentissimis, qui collegit ex aliis, Erasm. Francisci, *in Hort. Indic. Orient. & Occid. Part. I, p. 261. seqq. plurimis.* De ejus vero virtutibus legantur Dioscor. *l. 2, c. 104.* Schröder. *l. 4, cl.4, n. 400.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Iul. Alex. *l. 118. Sal. c. 14.* Bruyerin. *de re cibar. lib. 10, c. 8.* Lang. *l. 1, ep. 64. & l. 2, ep. 32.* Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 8, s. 1, cap. 1. Saccharum Candum*, rectius *Cantum*, κάντον, a κάντος, i. e. *Angulus*, monente Linden. *Ex. 10, §. 16.* dicitur depuratum & crystallisatum, h. e. concretum in angulares crystallos. *Saccharum Tabarzet* Paracelf. quid dicatur, vide *Tabarzet*. Alias & *Saccharum* a Chymicis tribuitur aliis arte paratis salibus, v. gr. *Saccharum Saturni*, sive Sal Plumbi: *Saccharum Aluminis*. Videantur scripta Chymicor. Schröder. *l. 3, c. 13, & 24. &c.*

SACCHARINUS dicitur de eo, quod dulcedinem *sacchari* obtinet; Ita legitur *saliva saccharina* in peculiari observatione, quam notavit Bonett. *Med. Septentr. l. 2, s. 3, c. 1, p. 319.*

SACCITOMINUM, dicitur Codronchio *vinum saccatum*, sive sacco percolatum, teste Rhod. *d. l.*

SACCUS, *Sacculus*, σάκκος, μάρσιππον, quid proprie significet, etiam pueris in trivio notum est. *Saccorum* usus varius in Medicina, ad receptionem, colationem, fotum, & alia. Videatur Gal. *c.6, in l.6. Epid. t.5.* Veker. *A. G. l. 1, c. 50. l. 4, c. 13.* Morell. *de form. rem. l. 2, s. 1, c. 15.* Schröder. *l. 2, c. 78. Sacculi* pro vinis medicatis vocantur & *Noduli*; de quo vocab. in N. Transfertur & ad partes corporis, qua s. n. qua p. n. per similitudinem *sacci* formam referentes. Ita apud Barthol. de *sacculis* pinguibus a Malpighio observatis legi poterit *l. 1, Anat. c.3, p.30.* & de Diaphragmatis procidentia, instar *sacci*, apud Bonettum *in Sepulchreto*, vel *Anatom. Pract. l. 4, s. 1, obs. 36. Schol. p. 1448. Saccum* quoque vocatum a quibusdam fuisse Cœcum intestinum, notavit Castellus. Receptaculum etiam chyli commune, ad quod venæ lacteæ per Mesenterium dispersæ tanquam ad centrum concurrunt, *Saccus lacteus* vocatur Hornio in Microcosmo, teste Barthol. *l. 1. An. c.12, p.104.* & Pericardium *Sacculus cordis*.

SACER, ἱερός, vide *Hieros.*

SACRANUS *color*, i. e. *Color purpureus.* Iohns. *Lex. Chym. l. 2.*

SACRES dicebantur iidem, qui *Nefrendes*, h. e. Porcelli decem circiter dierum, ad sacrificia olim idonei. Lang. *l. 1, ep. 61.*

SACROLUMBUS, nomen Musculi inter proprios Thoracis posticam partem occupantes siti, de cujus usu non conveniunt Anatomici. Bartholin. *l. 4, An. c. 4, p. 566.*

SACTIM est *Vitriolum.* Rul. *in Lex.*

SADIR, i. e. *Scoria.* Ruland. *in Lexic.* & Iohnson.

SÆPÆ dicuntur *pustulæ magnæ*, ab erodendo dictæ, inde rectius σηπαι, *sepæ* fortassis scriberentur. Mentio fit earum apud Foës. *l. 6, c. 40. Schol.*

SAFFATUM est *species Salis.* Iohns. *in Lex.*

SAFFUS PANIS Paracelso dicitur *Panis S. Iohannis*, medeturque orexi p. n. *in Scholiis ad libros de Tartaro pertinentibus.*

SAGA idem, quod *Præstigiatrix*, dicitur, quæ hominibus nocet virtute diabolica, quamvis etiam sub prætextu juvandi velint tales fœminæ commodare. Helmontius de his concedit, Satanæ esse organa, nihilominus operari virtute naturali, *tr. Recepta Injecta: & tr. de Injectis Materialibus.*

SAGACITAS, ἀγχίνοια, in genere dicitur bona quædam conjectura, & investigatio, quæ cum recta ratione fit, Dieter. *Iatr. p. 55.* Nec male Helmont. vocavit filiam judicii atque discursus, *tr. Mentis complementum n. 4.* In Medico vero debet potissimum esse duplex; Altera est *vera sagacia* (verbis Linden. *Ex. XIV, §. 141.*) quæ auxilium adinvenit ex certa notitia Indicantis, sive ejus, quod curandum est, additione. Altera vero consistit in *accurata præsagitione*, qua præ omnibus aliis excelluit & admirabilis fuit Hippocrates, teste Linden. *Ex. XVI, §. 163.* Paracelsi vero *Sagacem adeptam Philosophiam* h. e. supra naturalem, astronomicam, magicam, ceu partim fictitiam, partim superstitiosam missam facimus.

SAGADENON, σαγαδηνόν, nomen *Opobalsami*, a loco, in quo plurimum & optimum provenit, cunctis aliis melius, quod in Palæstinæ prædiis colligitur, ut annotavit Gal. *l. 1 de Antidot. cap. 4*, & ex hoc Gorræus.

SAGANI dicuntur Spiritus quatuor Elementorum, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* Paracelsus vero *Sagaras* vocat, *libr. Meteoror. c. 4.*

SAGAPENUM, σαγάπηνον, succus est ferulacei fruticis, nascentis in Media. Laudatur translucidum foris, colore russo, &, cum frangitur, intus candido, odore medio, inter Laserpitii succum & Galbanum, Gorr. Hujus historiam & usum vide apud Gal. *l. 8 de S. Fac. §. h. tit.* Dioscor. *l. 3, c. 95.* C. Hofm. *l. 1, Offic. c. 31.* qui inter purgantia retulit, Schröder *l. 4, cl. 2, n. 401.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Rhod. *ad Scribon. n. 69.* Vocatur & *Serapinum.*

SAGDA, vel *Sagdo*, gemma est coloris prassii, secundum Albert. Solin. & Plin. *l. 37, c. 10.* attrahit lignum, uti *Gagates* paleas, imo ita fortiter adhæret ligno, ut avelli non possit, nisi abscindatur. Reperitur ad naves tabulis fortiter affixa. Rul. & Iohns. *in Lex.*

SAGIMEN VITRI, i. e. *Sal-Vitri*, vel *Sal-alkali.* Rul. & Iohns.

SAGINATIO, σίτεια, σίτευσις, πάχυνσις, idem, quod Pastio brutorum, sed cum crassitie corporis. *Sagina* cochlearum olim fuit urtica, cum furfure, teste Samonic. *c. 28.* Vide Keuchen. *p. 201.*

SAGITTA, βέλος, idem, quod *Iaculum*, *Telum*, pertinet ad Medicinam, quatenus est caussa morborum externorum, v. g. vulnerum; & si veneno infectum fuerit, etiam malignorum internorum. Confer. ad Linden. *Sel. Med. Exerc IV, §. 50.* C. Rejes *Camp. El. q. 63, n. 44.* Ad Chirurgiam in specie pertinet Extractio congrua *sagittarum*; ad quod artificium opus esse cognitione Anatomica partium corporis humani, testatur Galen. *l. 17 de V. P. cap. 2. fin.* Iung. Forest. *l. 6 Chirurg. Obs. 9,* ut & Paræus, aliique Chirurgi. Quid sit *maleficium sagittarium*, etsi proprie huc non pertinet, quia tamen a Medico mentio ejus facta, videatur D. P. Ammanni *Irenic. p. 212.*

SAGITTALIS, ὀβελιαῖος: Vide *Obelæa.*

SAGZENEA, nomen medicamenti, quod ex Avicenna commendatur ad Matricis ventositatem a Valesco de Taranta *in Philon. Pharmac. l. 5, c. 13.* Est duplex: *Magna & minor*, & utraque valere dicitur contra affectiones frigidas stomachi, intestinorum, uteri. Describuntur ab Avic. *l. 5, summ. 1, tract. 1.*

SAHAFATUM, apud Avicenn. & Plin. *manantia capitis ulcera* nominantur, quæ Græci ἀχῶρας, & κήρια, Haliabbas *tineam*, sub quo & ficus & ψυδράκια, & ἐξανθήματα, collocavit, nominant. Castellus. VValther. *in Sylva medica* vocat *Sahaphati p. 1328.*

SAHARA, idem, quod *vigiliæ nimiæ p. n.* vel *Pervigilium.* Valesc. de Tarant. *Philon. Pharm. l. 1, c. 11.* Forest. *l. 10, obs. 35, Schol.*

SAIC est *argentum vivum.* Iohns *l. 1.*

SAIRE, idem, quod *Essere*, h. e. *pustula livens*, Forest. *l. 1. Chir. obs. 15. Schol.*

SAKMUNIA Arabice *Scammonium* significat, & a Rol. in Latinitatem receptum *tr. de Purgant. sect. XIII, art. 4, c. 1 & sect. XIV, art. 4, c. 6.*

SAL, ἅλς. Vide *Hals.*

SALACITAS, ἀφροδισιασμὸς, ἀσέλγεια, proprie significat cupiditatem ad rem Veneream: idemque quod *Libido Salax* dicitur ἀφροδισιαστικὸς, Galen. *l. 2 de Temp. cap. 6.* *Salacitatem* plerunque in sexu masculo comitatur *Priapismus*, vel *Satyriasis*, de quibus suo loco. Unde & conjunxit VValther. *in Sylv. Medica.*

SAL ALKALI, idem, quod *Alkali*: de quo supra.

SALAMANDRA, σαλαμάνδρα, proprie nomen est animalis quadrupedis, e genere lacertarum: cujus historiam, cum usu & noxa, prolixe tradidit Aldrov. *l. 1 de quadr. dig. Ovipar. c. 8.* (quamvis sint, qui velint potius ad vivipara referre. Lang. Schroder. *l. 5, cl. 4, n. 113.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Multa quoque ex variis Autoribus de *Salamandræ* historia collegit cl. Dn. Mollerus, Collega & Affinis noster honorandus, *in pecul. disquisitione de Salamandra*, quam uti publice in hoc Lyceo cum applausu defendit, ita eandem adauctam, non ita pridem edidit Nob. & Exp. D. I. P. VVurfbain, Medicus Norimb. & S. R. I. Nat. Curios. Collega Hermes II. dictus, Affinis & Fautor noster colendus. Meminit hujus Animalis Gal. *l. 5, de S. Fac. c. 6 & alibi.* Legatur & Lang. *l. 2, ep. 4.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. 6, p. 676.* Quod *Salamandra* nullis sit obnoxia flammis, uti Serenus Sammonicus *in Medic. metrica* tradidit, *c. 8,* & confirmatur *Th. Chym. Vol. V. p. 400*, id cum grano salis accipiendum. Resistere quidem potest ad spatium igni, sua nimia frigiditate; interim comburi quoque posse, testantur per experientiam varii Medici Veteres & Recentiores. Ex hac opinione, quod ignis vim eludat, *Salamandræ capilli* dicta sunt filamenta, vel capillamenta lapidis Amianti, quæ & *linum Asbestinum*, sive *incombustibile* vocantur, Lang. *l. 1, ep. 66.* *Salamandræ* coctæ innoxie devoratæ mentio fit *in Ephem. N. Cur. A. II, Obs. 206.* Improprie, & ænigmatice a Spagyricis vocab. *Salamandræ* tribuitur *terræ rubræ*, vel *sulphuri solis*; vel substantiæ per Mercurii sublimationem purificam, quæ ad condensationem vel fixationem pervenerit, ita, ut in igne, more *Salamandræ*, perdurare possit. Aldrov. *d. l.* Quæ posterior significatio etiam legitur *in Th. Chym. Vol. VI, p. 148*; quod per conjunctionem Mercurii, ceu animæ mundi & solis, vel auri vulgaris, resultet & nascatur vera *salamandra*, & *filius Solis*; qui, cum totus ignis sit, in uno momento omnem impuritatem imperfectorum metallorum, super quæ projicitur, consumit, & in ipso tempore substantiam mercurialem, quæ in imperfectis metallis est, in argentum & aurum coquit.

SALAMANDRI vocantur Paracelso Spiritus ignem inhabitantes, vel ignei homines, Dorn. & Iohns. *Lex.* ex Paracels. *Philosophiæ tract. 5.* Hic etiam meminit *Salamandrinæ Essentiæ*, h. e. igneæ, quam & *Melusinicum Ares* appellat, *l. 4 de vit. long. c. 6.*

SALAMITA vocatur Paracelso *Procus Sagarum*, Meteoron igneum dæmoniacum, quod vulgo *Draco volans* appellari solet, *l. 1 de Meteoris.*

SALAPPA, pro *Gialappa*, legitur apud Chiocc. *Mus. Calc. sect. 5, p. 584.*

SALCAELÆON, σαλκαέλαιον, i. e. *Salcæ oleum*, quod fuit olei aromatici conditura pretiosa, apud Aëtium, *l. 1 & ult.* citante Gorræo.

SALDATURA dicitur *Stannum*, quo artifices utuntur ad ferruminandum & obtinendum vasa, lucernas

cernas & similia. Fallop. *de metall. s. fossil. c. 22. Tom. I, Op. p. 322.*

SALDINI, idem, quod *Salamandri*, homines, quos influentia ignis sustentat, & ex elemento ignis nutriuntur, uti fuit illa gentilis mulier, nomine *Ziser*, quæ statim, atque infirmabatur, sese in ignem conjiciens, reficiebatur & convalescebat; in eo sedens gaudensque, tanquam in aliquo balneo, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* Videtur tamen Paracels. aliquam distinctionem fecisse inter *Saldinos* & *Salamandros*, *l. 5 de vit. long. cap. 2 in fin.*

SALEBROT, vel *Sal lambrot*, h. e. *Sal acutum.* Rul. & Iohns.

SALEFVR, i. e. *Crocus hortensis.* Iidem.

SALEVO, σαλεύω, id est, *fluctuo*, in hanc & illam partem vergo, & vacillo. Dicitur ab Hipp. de his, quibus utrumque femur excidit, quique corpus in hanc & illam partem jactant & agitant, *3 de artic. t. 95.* Improprie de animi incertitudine accipi solet. Vide Foes. *Oec. p. 557. seq.*

SALIA VIRGVLA vocatur geminus bacillus, quo indagare solent Metallurgi exhalationes metallicas, quas vernacule witterung appellant. Fr. Basil. Valent. *l. 1. Vlt. Test. c. 24.*

SALICIVM est affectus quidam externus ad curam cosmeticam pertinens, quamvis, quid proprie sit, non constet. Legitur vero apud Ioh. Stephan. *Cosmet. Oper. p. 462.*

SALIFICATIO vocatur, quando e corpore misto mediante fermento particulæ salinæ colliguntur, ut coëant & concrescant. Vsus hoc vocabulo Casp. Cramer. *Colleg. Chymic. dissert. I, c. 4, §. 3, p. m. 13.*

SALINACIDVM, ὀξάλμυρον, vel ἁλμυρὸν, dicitur de mixto sapore ex salino & acido; cui opponitur ὀξύγλυκον, *Dulcacidum*, Keuchen. *ad Samon. p. 126. seq.*

SALINATORES, & Salitores, qui funus condiebant. Pet. Bellonius *c. 5 de funere medicato.*

SALITVRA, ἅλεσις, vocatur species condituræ, quæ fit sale; de qua legatur Iul. Alex. *l. 15. Sal. c. 9, &* VVeker. *Ant. Gen. l. 3, c. 20.*

SALIVA, σίαλον, σίελον, & in neutro σίαλον, σίελον, Dieterich. *num. 738.* communiter accipitur indiscriminatim pro *sputo*, de quo supra in *Ptyelon.* Proprie vero hoc nomine venit humor quidam tenuior aquosus, vel lymphaticus albicans, in glandulis maxillaribus segregatus, & per ductus salivales ad glandulas oris anteriores delatus, & inde per intervalla profluens, pro diverso modo considerandi, vel inter excreta, vel inter retenta referendus, ut gustationi, masticationi, deglutitioni, sermoni, & in ventriculo fermentationi inserviret; cujus ulteriorem historiam & usum vide apud VVarthon. *Adenogr. c. 21.* Stenon. *de Musc. & Glandul.* Barthol. *l. 2 Anat. c. 11.* Bonetum *Anat. Pract. l. 1, s. 21, obs. 16, p. 358. seq. & l. 4, s. 2, obs. 6. p. 1529.* Helmont. negavit *salivam* a sanguine sequestrari, *tr. Latex Humor. n. 24, 25.* *Salivæ* virtutes medicas tradidit Galen. *l. 10 de Simpl. fac. §. Sialos.* In specie venenis & venenatis animalibus resistere legitur apud Rhod. *ad Scrib. p. 164.* C. Rejes *C. El. q. 24, n. 10.* Aliquando & caussam fieri contagii, recentissimæ Medicorum observationes confirmarunt. Porro Græcum vocab. σίαλος etiam denotare *pinguedinem*, patet ex Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 83*, unde & σιαλώδεα *pinguia* eidem significant, *l. de Sterilib. IIX, 28.* Iunge Foes. *Oec. p. 564.*

SALIVALIS epitheton speciale nonnullorum vasorum lymphaticorum noviter ab Anatomicis inventorum, *Ductus Salivales* dictorum, unde etiam alius horum Ductus VVarthonianus, alius Stenonianus &c. dicitur. Novissime publicavit D. Caspar. Bartholin. Observationem de *Ductu Salivali* hactenus nondum descripto, Hafniæ, 1684.

SALIVATIO, σιελισμὸς, duplicem habet significationem. Vnam Pathologicam, qua notat symptoma excernendi p. n. aucti, quando saliva plus æquo per os excernitur, ob viarum laxitatem & copiam serositatum aquearum ad glandulas collectarum; de quo symptomate legatur Gal. *l. 8 de C. M. S. L. c. 4* & Ægin. *l. 3, c. 17.* Vide *Sialochoos.* Alteram Therapevticam, qua significat remedii genus, quando virtute alicujus medicamenti *salivæ* affluxus ad os promovetur. Inter quæ medicamenta propterea Pyrethrum *Herba salivaris* dicitur, teste Rhodio *ad Scribon. p. 39.* Imprimis cura per salivationem inunctione Mercurii, in lue Gallica, a nonnullis laudari solet, quamvis periculo rem non carere, monuerit Hildan. præsertim in Arthriticis, *Cent. IV, Obs. 82. & C. V. O. 92.* Alias *Salivatio* quoque laudatur certissimum Plicæ remedium, *in Ephem. N. Cur. A. II, Obs. 52. Schol.* De ejus caussa, & aliis mediis, vide & Libav. *S. A. Ch. lib. 4, cap. 25 & T. II, Oper. p. 162*, ubi vitiose per y syalismus scribitur.

SALLENA species est *Salis petræ.* Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex. Chym.*

SALMERINVS, nomen piscis, qui *Salmunculus fluviatilis* dici posset, ad differentiam *Salmonum.* Iul. Alex. *l. 15. Sal. c. 4.* Aldrov. *l. 8 de pisc. c. 11.* *Salmo* caret Græco nomine proprio. Dicitur piscis marinus, juxta tamen fluviorum majorum ostia sæpenumero occurrens, utpote dulcibus gaudens etiam aquis, & in fluvios transiens; cujus historiam cum usu vide apud Aldrov. *d. l. 4. de pisc. c. 1.* I. Alex. *d. l. c. 1.* Rolfink. *O. & M. M. Spec. l. 14, sect. 1, c. 13* ejus laudes in cibis suspectas reddidit ex Gesnero, ob crassius & viscosius nutrimentum.

SALNITRVM, idem, quod *Nitrum*: de quo supra C. Hofm. *C. in Gal. LL. de V. P. n. 366.*

SALOME, σαλώμη, nomen *Emplastri melini*, apud Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 7.*

SALPA, σάλπη, piscis vocatur vilissimus, lacustris & ma-

& marinus, stercore & alga vescens, unde σκατοφάγος dicitur; cujus descriptio, cum usu in cibis, habetur apud Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 21.* (al. & *Sarpa* dicitur) Iul. Alex. *l. 14. Sal. cap. 10. fin.*

SALPETRA, idem, quod *Nitrum*, præsertim artis industria paratum, Lang. *l. 2, ep. 32.*

SALSAMENTVM, τάριχος, vocatur omne id, quod sale conditum est. proprie quidem piscium, & præsertim *Thunnorum carnes sale conditæ* & asservatæ; uti patet ex Hipp. *l. de int. aff. XXIIX, 17; XXXIII, 24, 32.* Plura loca e Gal. quoque vide apud Foës. *Oec. pag. 612.* De *salsamentis* etiam plura lege apud Iul. Alex. *l. 15. Sal. c. 9 & 10.*

SALSATVRA vocatur in opere Lapidis Philosophici *Dealbatio*, in Theatr. Chym. *Vol. 5, p. 206.*

SALSEDO, ἅλμη, proprie salsum saporem alicujus rei significat. Græcum vero vocabulum plerumque de *Muria* accipitur. Vide *Halme.* *Salsedinem* caussam dispositionis sanguineæ posuit Paracels. *Paramir. tr. 3, c. 10.*

SALSEDO MVCRVM est *sal petræ.* Iohnson. *Lex. l. 1.*

SALSVGO, ἅλμη, idem, quod *Muria*, sive liquor salsus, quo carnes, vel aliæ res, condiuntur & asservantur. Vide *Halme.* Rhod. *in Lex. Scrib. p. 412.* Ita & homines *salsuginosi* dicuntur, quorum in sanguine ichor *salsuginosus* peccat, quibus recte commendantur liquida moderate calida. P. M. de Calderia *Tom. II, Oper. p. 49.*

SALSVS, ἁλμυρὸς, est species saporis, cujus natura ex sale gustato optime innotescit, Galen. *c 4 de R. V. I. A. t. 8.* *Salsa* est *Argilla*, Iohnson. *Lex. l. 1.* *Salsum* simpliciter, vel cum epitheto, *Græcum* olim dicebatur *vinum*, cui aqua marina admixta fuit, Lind. *Ex. X, §. 63.* *Sal salsum*, quale & commune culinare est, materialiter constare ex acido quodam universali concentrato cum aqua alcalina, hodieque unanimiter docent & demonstrare conantur Chymici. Dicitur & *Enixum;* cujus exemplum etiam datur Tartarus Vitriolatus.

SALTABRI, idem, quod *Sal alembrot.* Rul. *in Lex.*

SALTANS epitheton est *Roseolarum*, quod *Saltantes* dicuntur. Vid. *Roseolæ*, cujus nominis ratio videatur in M. A. Severini *de Roseolis saltantibus controvers. 1*, & in nuperrime habita *Disputatione Inaugurali de h. t.* Nobiliss. D. Henr. Frid. Baumanni Med. Doctorandi *cap. 1.*

SALTATIO, χορεία, ὄρχησις, vide *Chorea.*

SALTVS, παλμὸς, idem, quod *Iectigatio*, *Palpitatio.* Vide *Palmos.* Alias & *Saltus* dicitur πήδησις, πήδημα, estque motus violentus pedum, quando totum corpus, mediante celeri pedum, vel amborum, vel alterutrius, elevatione violenta extollitur & promovetur. Hinc & *Saltici* dicebantur gymnastæ, qui *saltus* pernicitate certarunt. Dieter. *Iatr. p. 103.*

SALVATELLA vena est ramus venæ axillaris media, percurrens inter medium digitum manus, & auricularem, Gal. *l. 3. An. adm. c. 5. & l. de Anat. viv.* Arab. dicitur *Siele*, estque surculus rami externi venæ cephalicæ brachii per externam carpi superficiem excurrens, & inter digitum annularem, & nimium pergens, Barthol. *libell. I, Anat. c. 7.* Controversiam illam: Num sectio hujus venæ peculiariter faciat contra Melancholiam, & affectus lienis, nec ne? in medio relinquemus, propter experientiam fallacem; & propterea judicium difficile. *Salvatellam* quoque dici cephalicam, inter pollicem & indicem sitam, ex Mundino docet Barthol. *d. l. circa fin.*

SALVBRIS, ὑγιεινὸς, idem, quod *Sanus*, vel *Sanabilis.* Vide *Hygieinos.* Aliquando & effectivam habet significationem, Gal. *l. de sectis ad eos, qui introducuntur, c. 1.* *Salubria* ab antiquis dicta, quæ & præsentem sanitatem conservant, & collapsam redintegrant. Linden *Ex. X, §. 117.* Iul. Alexandr. *not. ad Galen. l. 2 de Al. fac. c. 70. fin.*

SALVS, ὑγεία, idem, quod *Sanitas.* Vide *Hygieia.* Dicitur & Gr. σωτηρία, Gal. *l. 11. M. M. c. 9.* Vbi desperata omnino *salus*, frustraneum foret, exponere calumniis vulgi remedia, quæ multis fuere usui. *Salus* dubia certa desperatione potior. Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 4, s. 1, c. 32.*

SALVTARIS, σωτήριος, idem, quod *salubris.* Diet. *n. 814.* Morbus *salutaris* dicitur, qui potest curari, Hipp. *7, aph. 37.*

SALVTATIO, *Salutator*, ἀσπασμὸς, ἀσπαζόμενος, quid significet, extra quoque forum Medicum innotescere potest. Licet vero *salutandi* ritus merito laudetur, Linden. *Ex. IX, §. 23;* non sine ratione tamen Galen. exprobravit eorum Medicorum antiquorum morem, qui matutinas horas triverunt *salutationibus* circumeundo, *l. 1. M. M. c. 1, & ult.* *Salutatores* quoque olim dicti sunt, præsertim apud Hispanos, *Præstigiatores*, qui Italis *S. Catharinæ alumni* vocantur, & gloriantur, se plurimos posse solo contactu & afflatu morbos curare; de quorum fraudibus legatur C. Rejes *C. El. q. 24, n. 10. seqq.*

SALZ, *Sulz* vel *selenippum*, est *salsugo*, vel muria salis, ex sale resoluto, frigore, vel humiditate penuarii, vel cellæ vinariæ. Iohns. *in Lex.*

SAMECH, *Samach*, idem est Paracelso, quod *Tartarus*, vel *Sal Tartari*, remedium omnium vulnerum. Dorn. Rul. & Iohns. Meminit vero Paracels. hujus vocabuli *Fragm. Med. ad Tom. III referend. capit. de febb. hepatis & Archidox. l. 9, §. Remed. in vulnus.* Et Helmontius vocat *Arcanum Samech. tr. Progymnasma Meteori, num. 27.* Descriptio *Balsami Samech Paracelsi* vide in Morley *Collect. Chym. Leid. c. 469.*

SAMEN, i. e. *Hordeum*, vel *ordeum.* Rul. & Iohnson.

SAMIES, terminus Paracelsicus obscurus, denotans effe-

effectum aëris arcanum, quemadmodum effectus Terræ arcanus *Thronus* vocatur. *Philos. ad Athen. l. 2, text. 13.*

SAMIOS, σάμιος, epitheton *Terræ argillaceæ*, a loco natali; cujus terræ duæ sunt species: una, quæ simpliciter *Terra Samia* dicitur, altera vero quæ ἀστὴρ vocatur, crustacea, & cotis modo prætensa, glutinosior & magis emplastica. De *terræ Samiæ* virtutibus legatur Gal. *l. 9 de S. Fac.* Diosc. *l. 5, c. 172.* In hac terra invenitur & *lapis Samius*, λίθος σάμιος, candidus, subdurus, adstringendi & refrigerandi virtute pollens: Hoc utuntur aurifices in poliendo auro, ut resplendeat. Diosc. *d. l. cap. 173* Chiocc. *Mus. Calceol. sect. 3, pag. 386. seq.*

SAMPSYCHINON, σαμψύχινον, epitheton *Olei* & *Unguenti*, a planta *Sampsucho*, quæ *Amaracus*, & *Majorana* alias vocatur. Gorr.

SANATIO, ἴασις, θεραπεία, idem, quod *Medela, Curatio.* Vide *Cura.*

SANCTVS, ἅγιος, ἱερὸς, idem, quod *Sacer.* Attribuitur communiter *ligno Guajaco*, quod propterea nonnulli ἁγιόξυλον, i. e. *Lignum Sanctum* vocarunt. Ita & Paracels. inter remedia contra amentiam refert *Appropriatum sanctum, Oleum sanctum. Tract. II de morb. ament. c. 4. fin.* Cæterum idem Parac. *Sanctis* etiam demortuis singularem virtutem corpora sanandi tribuisse legitur passim *in scriptis suis Paramiri*: quamvis eorum invocationem rejecerit, ceu non Christianam, quæ cum sint extra Medicinæ limites, merito missas facimus.

SANDALION, σανδάλιον, nomen *laquei*, descripti ab Oribasio, quam ipse τῷ χιαστῷ laqueo implicat; ut videre datur *l. de laqueis*, allegante Gorræo.

SANDARACA, σανδαράκη, *Sandaracha*, æquivocum est: Primum significat, juxta Gorræum, materiam duritie ceræ proximam, quam apes recondunt; estque dum operantur, earum cibus, amari saporis; qui sæpe invenitur in favorum inanitatibus sepositus. Gigni dicitur rore verno. Dicitur alias *Cerinthus*, κήρινθος. Iung. Aldrov. *l. de Insect. cap. 1, pag. 83. ed. Bonon.* Deinde Arabibus dicitur *Sandaracha* Gummi Iuniperinum, sive *Vernix.* Rul. Iohns. Schröder. *l 3, c. 27.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* qui merito nomen hoc improbat, & ab eo abstinendum monet, imitatus Iul. Alex. *l. 10. Sal. c. 10.* Denique *Sandaracha* usitatissime dicitur succus quidam concretus terreus, quodammodo ustus & friabilis, arsenicalem naturam & vires obtinens, in metallis fere iisdem, ubi arsenicum, vel Auripigmentum occurrit, proveniens. Vnde & *Arsenicum rubrum* vocatur. De cujus viribus Gal. *l. 9 de. S. F.* Diosc. *l. 5, c. 122.* Schröd. & Hofm. *dd. ll.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. IV, p. 473.*

SANDYX, σάνδυξ, est *Cerussa usta*, donec rufa, & similis Sandaracæ evaserit. Gorr. ex Diosc. *l. 5, c. 103.* Facultatibus respondet *Cerussæ*, Gal. *d. l.* Emplastri *de Sandyce* descriptio videatur in D. de Spina *Man. Ph. Ch. p. 435.*

SANDIX *Terra rubra: Paulus Philosophicus*: item *Auripigmentum rubrum.* Rul. & Iohns. Vocatur & *Syricon.* Vide infra ST.

SANGVICVLVM, αἱματιὰ, αἱμάτειον. Vide *Hæmatia.*

SANGVIFICATIO, αἱμάτωσις. Vide *Hæmatosis*, *Hæma.*

SANGVIFLVVS, αἱμόῤῥοος. Vide *Hæmorrhus.*

SANGVIFVCA, i. e. *filtrum*, colum. Ruland, Iohnson.

SANGVINALIS, αἱματίτης, epitheton *Lapidis.* Vide *Hæmatites.*

SANGVINARIVS, ἔναιμος. Vide *Enæmos.*

SANGVINEVS, αἱματικὸς, vel dicitur de partibus, quæ primum credebantur constitutæ e sanguine, Lind. *Ex. XIII, §. 446.* Vel in specie, *dexter cordis ventriculus* ita dictus fuit, quia e vena cava, mediante auricula dextra, omnem refluum sanguinem accipit, & iterum per arteriam pulmonalem in pulmonem distribuit; ad differentiam sinistri, quem *spirituosum* nominarunt, ex præconcepta opinione erronea, solum, aut maxima ex parte spiritum vitalem in illo produci, & per arteriam magnam in totum corpus distribui, Gal. *l. 6 de V. P. c. 7.* Vel dicitur de *abundantia Sanguinis* in corpore, qua sec. qua p. nat. Vide *Plethora.* *Sanguinea* quoque Ruland. dicitur *Salnitrum, in Lexic.*

SANGVINIOLVM vocatur Paracelso in urina signum futuræ exulcerationis, & apostematis. *l. 1 de morb. ex Tart. tract. 5, c. 1.*

SANGVIPVRGIVM vocatur a quibusdam ipsa *Febris benigna*, quia per talem effervescentiam sanguis a portionibus fuliginosis depuratur. Franc. Piens *de Febrr. part. gen. c. 1, p. 4.*

SANGVIS, αἷμα. Vide *Hæma.*

SANGVISVGA, βδέλλα, idem, quod *Hirudo*, de quo vide supra in HI.

SANGVISVGVM quoque barbaris medendi magistris dictum fuisse affectum cordis, quando sanguis in eo nimium cumulatus fuit, testatur Bonett. *Anat. Pract. l. 2, s. 1, obs. 91. Schol.*

SANIES, ἰχὼρ. Vide *Ichor.* Helmont. dicit, esse productum seminum, vel radicum ulceris, *tr. Scabies & Vlcera Scholar. n. 17.*

SANIODES, σανιώδης, vel σανιδώδης, Gal. dicitur, cui thorax, tabulæ ritu, angustatus est, *l. 2 de Temp. c. 6.* Derivatur ἀπὸ τῆς σανίδος, quod *asserem*, sive tabulam significat. Obiter hic notandus error Scapulæ *in Lexic.* qui σανιδώδεις dici vult eos, quibus scapulæ instar alarum protuberant, quæ explicatio plane contraria est Galeno, & confundit ἀκρίβειαν vocabuli πτερυγώδης. Hoc enim usurpatur de iis, quibus scapulæ instar alarum protuberant. Verum

τοῖς σανιδώδεσι thorax cum ſcapulis compreſſus & coarctatus eſt.

SANITAS, *Sanus*, ὑγίεια, ὑγιεινὸς, ὑγιής. Vide *Hygieia*. *Sanitas* triplex corporis & Mentis, *Iovis Virtus; Lunæ potentia: Solis Miraculum:* legatur *in Th. Chym. Vol. I, pag. 454.*

SANNION, σαννίον, denotat *caudam*, *membrum virile*, παρὰ τῶ σαίνω, i. e. quatio. Rolf. *de Part. genit. P. 1, c. 43.*

SANTERNA dicitur ærugo ſcolecia, cum urina pueri refecta ad auri glutina; unde in chryſocollas recipitur, Libav. *S. A. Ch. l. 5, c. 23.* Vnde & *Santerna* factitia *Chryſocolla* ſive *Borax* vocatur. Fallop. *de metall. ſ. foſſil. c. 31. Tom. I, Oper. p. 374.*

SAPA, σίραιον, ἕψημα, eſt *muſtum coctum* ad tertias vel dimidias. Vide *Defrutum*. Adde Galen *l. 7 de C. M. S. L. cap. 2.* Vocatur & *Apothermus*. Poteſt etiam ad omnes ſuccos per coctionem inſpiſſatos extendi, qui alias *Rob* dicuntur. VVeker. *A. G. l. 1, c. 13.* Vide *Rob*. Legitur Græc. vocab. σίραιον etiam apud Hipp. *l. 1. de morb. mul. XCI, 53;* & apud Ægin. *lib. 3. c. 28,* ubi decoctum caricarum ſignificat. Plura vide apud Linden. *Ex. X, §. 39. ſeqq.* Foëſ. *p. 567.*

SAPERDA, σαπέρδη, nomen piſcis eſt, & pro opſonio ſumitur, apud Hippocr. *l. de int. aff. XXIIX, 17.* Foëſ. *p. 558.*

SAPHADA Paracelſo dicuntur *ſquamæ* pilis adhærentes, & parum rubent, & idem ſunt in forma, ac *tinea*, niſi quod tineæ ſint albæ, *l. de ulcer. & apoſtem. c. 87.*

SAPHENA eſt nomen venæ, quæ deſuper ad partem cruris interiorem deſcendit, & deſcendendo occultatur, donec partem ſuper malleolum interiorem attingere incipiat. Caſtell. Dicitur alias σφυρῖτις φλὲψ, *vena malleoli*, & deſcribitur a Barthol. *libell. 1. Anat. c. 9.* Vide *Malleolus*. An peculiarem habeat prærogativam in obſtructione menſium præ aliis venarum in pede ſectionibus, merito hodieque ex Anatomicis principiis dubitatur. Febris ex oppilatione *ſaphenæ* meminit Paracelſ. *l. 2 de Tartar. tr. 3, c. 4.*

SAPIENTIA, σοφία, quid in genere ſignificet, ex aliis quoque Lexicis trivialibus notum eſt, de qua Linden. *Ex. II, §. 8.* *Sapientia Medica* in quo conſiſtat, docuit eleganter Idem *Exerc. III, §. 19. ſeq.* videlicet in devota invocatione Dei, recta notitia morbi, inventione remediorum & horum commoda adminiſtratione. Iung. & *Ex. II, §. 4. ſeqq.* An ad Medicos quoque pertinet illud Scaligeri: Vera *ſapientia* eſt, nolle nimium ſapere? *Exerc. 307.* Paracelſ. ſummum ac primum librum totius Medicinæ vocavit *Sapientiam*, ut aliquis ſciat certo; non vero opinetur, *Labyrinth. Medic. c. 1. princ.* Græcum σοφία ipſam quoque *Artem* ſignificare, ſcripſit Erotian. *Onomaſt. pag. 102. a.* *Sapiens*, σοφὸς, recte dicitur, cui memoria non ſolum eſt viva bibliotheca, ingenium perſpiciaciſſimum, judicium ſolidum atque incorruptum; ſed etiam qui labore & exercitatione has Naturæ dotes extulit, & ad maturitatem plenam perduxit, Lind. *Ex. V, §. 12.* Vide *Philoſophia*. Quæ Paracelſiſtæ de *Sophia* [illegible] ſpectitant, tanquam figmenta miſſa facimus. A Chirurgis plantæ quoque vulnerariæ vocantur *Sophiæ*, non ſolum *Conſolida aurea*, ſive a floribus, ſive a virtute ita dicta, Illyricis & Liburnis familiariſſima, cujus folium ſi ore maſticetur, labia contrahit, & ſi ſuper caulem adhuc exiſtens laceratur, per ſeipſam conſolidatur, nobiliſſima dulcedine pollet, ac balſamo, Dorn. Rul. & Iohnſ. ſed etiam alia *Thalictri ſpecies*, uti patet ex *Adverſariis* Lobelii, & *Pinace* Bauhini.

SAPO, σάπων, σμῆγμα, quid ſit, etiam tonſoribus & pueris notum eſt. Gallorum inventum eſſe, ſcripſit Gorræus ex Plinio; verum meminit & Galen. *ſaponis*, & refert inter abſtergentia potentiſſima, *l. 8. M. M. c. 4. circa fin. & alibi.* Simpliciſſima compoſitio eſt ex ſebo, cinere, & ſale. Qui apud Venetos paratur, primas hodieque tenet. Sed proſtant & aliæ compoſitiones odoratorum *ſaponum*, de quibus Schroder. *l. 2, cap. 80.* ex antiquioribus Aet. *l. 6, c. 54.* Ægin. *l. 7, c. 13.* citante Gorræo. Ex recentioribus etiam de *Sapone* & eius uſu Pharmacevtico Chymico ſcripſit Iunken *Chymiæ Exp. Cur. Part. I, ſect. 2, cap. 10, pag. 143. ſeqq.* *Sapo ſapientiæ* dicitur ſal *commune præparatum*, Dorn. Ruland. & Iohnſ. *Smegma* idem etiam eſt, quod *Sapo*.

SAPONEA eſt nomen medicamenti Arteriaci vel Bechici, quod paratur ex oleo amygd. dulc. & ſaccharo diſſoluto in aqua violar. Claudin. *de Ingreſſ. ad infirmos l. II, ſect. 11, c. 17, p. m. 248.*

SAPONIFORMIS eſt epitheton tributum primæ materiæ metallorum, quæ materia hermaphroditica dicitur ex ſulphure & ſale mixta, unde *Lixivium ſaponiforme* quoque audit Adam Sigiſm. Scholz. in *Diſp. Inaugur. de Marte ſalutifico ſect. 1. lit. B.*

SAPOR, χυμὸς, dicitur qualitas illa, quæ guſtu percipitur; cujus plurimas eſſe differentias, docuit Gal. *l. 1 de S. Fac. c. 36.* Enumeravit quoque illas Schröder. *lib. 1, c. 34.* VVeker. *Ant. Gen. l. 4, c. 4.* Quod vero in his, & aliis *ſaporum* differentiis, & ortus morborum, & curationes, unice conſiſtant, uti ſcripſit Iohnſ. *Lexic. Chym. l. 2,* autoritate nixus Hipp. *l. de vet. med. XXIV*, illud cum grano ſalis intelligendum arbitror, cum hæ *ſaporum* differentiæ ſaltem ſigna ſint diverſarum virtutum & facultatum medicamentoſarum, & morboſarum; non vero ipſæ cauſſæ efficientes; niſi velis per *ſaporem* ipſum Chymum, h. e. materiam *ſapidam*, intelligere cum. Gal. *d. l.* Vide *Chymus*. D. D. Etmüllerus fermenta morboſa diverſa *ſaporis* nomine indigitavit. v. g. *Sapor* ſcorbuticus, *ſapor* plevriticus &c. *in Medic. Theoria & praxi inſtructis Patholog. præceptis c. 2, §. 19.* a D. D. Frid. Hoffmanno ſapor etiam accipitur καταχρηστικῶς pro Guſtu, *Fundament. medic. Patholog. c. 7, § 71. 72.*

SAPPHIRUS, σάπφειρ@, *Saphirus*, gemma est pretiosa, cœrulei coloris, pellucida, & diaphana; cujus historia, vires, & usus legantur apud Gal. *l.9 de S. Fac. h. tit.* Diosc. *l.5, c.157.* Lang. *l.2, ep.49.* Schröd. *l.3, c.6.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Chiocc. *Muf. Calc. f. III, pag. 223. seqq.* Rul. Iohnf. *Sapphirum* ex cœlo Lunæ & hujus terra terræ Iovis permixta factum esse, legitur *in Theatr. Chym. Vol. I, p. 487.* paulo aliter, & clarius, *Vol. IV, p. 189. seq.*

SAPRIAS, σαπρίας, nomen *vini generosi* fragrantissimi, ipso nectare nobilioris, quod & *Anthosmias* alias vocatur. Linden. *Ex. X, §. 129.*

SAPROS, σαπρὸς, *putridum*, & potissimum vetustate corruptum, significat. Frequenter occurrit apud Hipp. uti legere est apud Foëf. *p. 558.*

SAPYRUS, pro *Sapphyrus*, legitur apud Keuchen. *ad Samon. p. 112.*

SARAFFI, id est, *Gypsa*. Rul. & Iohnf.

SARAPUS, σαράπυς, dicitur, *qui magnos, & propterea disparatos habet pedes.* Foëf. *pag. 548.* C. Hofm. *C. ad Gal. de V. P. n. 147.* C. Hofm. vult, legendum vel scribendum esse σαροπὸς, exponens de inferioribus sive extremis pedibus, ita ut horum digiti introrsum flectantur, malleoli vero extantes sint & prominuti, & conjectatur Latine tales homines dici *Scauros*, *Apolog. pro Gal. l.3, c.101. in exeg. Hipp.* ipse Galenus descriptionem suppeditat, quod Saraphus sit, qui divarcatos & distantes habet pedum digitos.

SARATELLULA, legitur apud Paracelf. *in Fragm. Chirurg. de apostemat. p. m. 657.* de quo termino tamen non constat, quid notare debeat.

SARCAZO, σαρκάζω, significat *supremis labris aliquid avello.* Diciturque de animalibus utrinque dentatis, apud Hipp. *1 de art. t. 28.* Adde Foëf. *d. l.* Per translationem vero significat etiam morsis labris *subsannare*, unde σαρκασμὸς amarulentæ irrisionis genus dicitur. *ibid.*

SARCA, *Sayrsa*, *Sarra*, id est, *Ferrum.* Rul. & Iohnf.

SARCION, σαρκίον, Lat. *Caruncula* dicitur. Hipp. *4, aph. 76.* Dieter. *n. 766.* *Sarcion*, quoque dicitur *lapis coloris ruffi.* Iohnf. *Lex. l. 2.*

SARCITES, σαρκίτης, idem, quod *Anasarca*, vel *Leucophlegmatia*, Hydropis species. Gorr. Cardan. *l.2, tract. 3, contradict. 21.*

SARCOCELE, σαρκοκήλη, i. e. *hernia carnosa*, testiculis induratis contingens, & ad scirrhos pertinet, Gal. *l.14, meth med. c.7.* Ejus felicem exemtionem Chirurgicam per dissectionem inventam structuram vide *in Act. Hafn. Vol. I Obs. 28, p. 59 & Obs. 97, p. 188.* in quo loco recte negat *Sarcocelen* medicamentis posse discuti, aut curari. Vide etiam de *Sarcocele* ab Oxycrato testibus & scroto perperam applicato producta nullo alio remedio, quam castratione curanda P. Ammann. *in Irenic. p. 140.*

SARCOCOLLA, σαρκοκόλλα, est lachryma arboris, in Perside nascentis, thuris pollini similis, colore subruffo, amara gustanti. De cujus natura & viribus legantur Gal. *l. 8 de S. Fac. h. tit.* Dioscor. *l. 3, c. 99.* Schröder. *l. 4, cl. 2, n. 403.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Rol. *O. M. M. Sp. l. 5, f. 4, c. 11.*

SARCOEPIPLOCELE, i. e. *hernia carnosa omentalis*, quando omentum in carneam substantiam accrescit, & induratur; sive circa umbilicum, sive in scroto fiat. Legitur apud Gal. *Introduct. c. 18.*

SARCOMA, σάρκωμα, est carnis in naribus, aut aliis etiam partibus, p. n. accretio, Galen. *in def.* Differt a Polypo magnitudine & forma. Est quidem Polypus *Sarcoma*, sed non contra. Polypus enim Polypi pisci similitudinem quodammodo habeat oportet: quod in *Sarcomate* non requiritur. Castell. Iohnf. *l. 2. Lex.*

SARCOMPHALON, σαρκόμφαλον, est incrementum carnis in umbilico mitis, vel malignæ. Gal. *in def.* Gorr. & Castell. Caussa solutio continui, & succi nutritii largior propterea affluxus, quemadmodum in aliis excrescentiis contingit.

SARCOPHAGOS, σαρκοφάγ@, in genere *carnivorum* significat. Lind. *Ex. XI, §. 67.* Est aliquando epitheton *Mortis* Poëtis familiare. Aliquando usurpatur pro *Cathæretico.* Specialiter vero epitheton hoc tribuitur *lapidi*, qui ἄσιος, *Asius* alias appellatur: de quo suo loco in *Assius.*

SARCOPHYIA, σαρκοφυΐα, *excrescentia carnea* dicitur Hippocr. *3 de fract. t. 45.*

SARCOPYODES, σαρκοπυώδης, epitheton sputi, quod est adinstar carnium purulentarum, & insigne pulmonis ulcus indicat: uti in tabida muliere, apud Hipp. *l. 4. Epid. III, 26.* Vide Foëf. *p. 559.*

SARCOSIS, σάρκωσις, in genere carnis generationem significat. Sæpius tamen præternaturaliter, & idem est, quod *Sarcoma*, Excrescentia carnea. In specie *Sarcosis* in utero est carnis ibidem prognatæ & collectæ expullulatio; quam, si magna sit, recidere convenit vellicatam scalpris: sin parva, protinus tollere, Gal. *in def.* Videtur proinde nihil aliud esse, quam mola. Castell.

SARCOTHLASIS, *Sarcothlasma*, σαρκόθλασις καὶ σαρκόθλασμα, dicitur *caro contusa*, cui plerumque supervenit ἐκχύμωμα sive sanguinis suffusio sub cute. Utrumque legitur in Nono *de M. P. C. c. 252.*

SARCOTICON, σαρκωτικὸν, dicitur *medicamentum carnis generationem promovens*; vel quod carne ulcus implet, Galen. *l.3. M. M. c.2, l.2 de C. M. P. G. c.4.* Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur, juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice detergent, calefaciunt, & purgant, atque minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Castell. & Gorr. Catalogum vide passim apud autores materiam

Medicam proponentes. Speciatim D. D. VVedelium *Amœn-Medic. l. 1, Sect. 2, c. 9, p 108.* P. Morellum *de mater. Medic.* sub tit. Sarcotica cum formulis Blasii *p. m. 470. &c.*

SARDA, *Sardina*, σάρδα, σαρδίνη, homonymon est. Vel enim piscis marini & lacustris nomen; cujus historiam cum usu vide apud Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 37.* I. Alexandr. *l. 15. Salubr. c. 5.* Vel est nomen lapidis, aut gemmæ, quæ & *lapis Sardus* vocatur, a *Sardibus*, ubi primum reperta: alias *Carneolus* quoque dicta, loturæ carnium similis colore, & semiperspicua: cujus descriptionem & vires vide apud Schröder. *l. 3, c. 3, n. 7.* Fr. Hofm. *in Clav. adh. l.* Chiocc. *in Mus. Calc. s 3. p. 238. seqq.* Ruland. etiam multas hujus species recenset *in Lex.*

SARDONIVS, *Sardous*, σαρδώνι@, σαρδῷ@, est epitheton *risus p. n.* & convulsivi, ab *Herba Sardonia* ita dicti, quæ sua malignitate hanc convulsionis speciem producere creditur, & alias *Apium risus* vocatur; de quo risu disserit Bartholin. *l. 2. An. cap. 3. pag. 340.* Iunge Keuchen. *ad Samon. p. 178.* Vide *Gelos.* Attribuitur etiam interdum lapidi antea explicato, & vocatur *Sardonius*, vel *Sardous lapis.*

SARDONYX, σαρδόνυξ, gemma est, vel lapis pretiosus, ruber, pellucidus, habens speciem unguis humani, impositus manibus in superioribus partibus apparet Onyx; in altera parte Sarda. Rul. & Iohns. Chiocc. *d. l. p. 241.*

SARE, idem, quod *Essere.* Blancard. *in Lex.*

SARFAR, id est, *ferrum.* Rul. & Iohnson. *in Lex.*

SARGOS, σάργ@, vocatur piscis marinus littoralis, ad cibum maxime commodus; cujus descriptio cum usu legatur in Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 16.* Iul. Alex. *l. 14. Sal. c. 10.*

SARMATICA *Lues*, idem, quod *Plica Polonica.* Luc. Lælius consultat. de *Lue Sarmatica.* Vide *Plica.*

SARMENTVM, φρύγανον: Vide *Phryganon.* Plin. *l. 23. H. N. c. 1.* partes illas, in quibus acini fuere, *sarmenta* vocavit, notante Rolfink, *O. & M. M. Sp. l. 10, c. 7.*

SARNICVM. *Sacen* est *Draconis.* Iohns. *Lex. l. 1.*

SAROPVS, σαρόπους, vide *Sarapus.*

SARRAMPIO, idem, quod *Picota.* Vital. *de Furno c. 264. fin.* vide *Picota.*

SARTAGO, τήγανον, dicitur vas coquinarium, etiam Chirurgis necessarium, ad coquenda Vnguenta & Emplastra. Hildan. *in Cist. milit.*

SARTORIA COSTA, juxta nonnullos *Costa Ceti,* quamvis alii dicant esse potius firmamentum *Mandibulæ ceti*; cui infiguntur dentes. Confer. Gothofr. Martheri *Itinerar. Grünlandic.* Nomen vero primum legitur apud D. Ludovic. *Dissert. I, Pharm. p. 314. Sartorius Musculus*, vide *Fascialis.*

SARX, σάρξ. Vide *Caro.*

SATHE, σάθη, significat *penem*, sive membrum virile, teste Rolfink. *O. & M. Med. Sp. P. 1, c. 43.*

SATHROS, σαθρός, *marcidus, lacerus*, putris. Legitur apud Hipp. *l. 1 de diæt. XIII, 18, 22.*

SATIETAS, *Saturitas*, πλῆσμ@, πλησμονή, sumitur plerumque in excessu p. n. Vide *Plesmone.*

SATTO, vel *sasso*, σάττω, σάσσω, significat *infarcio, fartim impleo.* Hippocr. *l. 2 de morb. XIV, 27, lib. 4, VII, 9, 10; IIX, 15; IX, 10; X, 12. &c.* Adde Foës. *p. 560.*

SATVRATVS, *Saturitas*, idem, quod *Satietas*, πλησμονή. Vsurpatur vero etiam haud ineleganter de sufficiente humectatione, cum aliquo excessu. Scrib. *n. 227.* Adde Rhod. *in Lex. Scribon. p. 438.* Est etiam terminus Chymicus in eadem significatione humectationis acceptus, quando v. g. Salia alcalia fixa cum spiritu Salis *Saturari* dicuntur. Vid. Dan. Ludov. *Pharmaciam.*

SATVRNVS, κρόν@, proprie significat Deastrum gentilium, porro translatum inter sidera. Hinc planetarum a terra remotissimus *Saturnus* habetur pro maligno, summe frigido. Quas res naturales influxu suo dirigere finxerint, lege apud Schroder. *l. 1, c. 9.* Talia figmenta etiam reperire licet in Paramiro, aliisque scriptis Paracelsi. Chymici nomen hoc tribuerunt *Plumbo:* vide supra *Molybdos.* Adde Rul. & Iohns. & alios Chymiæ scriptores. *Saturnus* Philosophorum etiam dicitur Antimonium. Schröder. *Pharm. Medico-Chym. l. III, c. 17;* ad quem locum vide *Notas* D. Ioh. Michaëlis *novissime editas.*

SATYRIACE, σατυριακή, est nomen confectionis & Antidoti Venerem stimulantis, apud Ægin. *l. 7, c. 11.*

SATYRIASIS, *Satyriasmos*, σατυρίασις, σατυριασμός, ambiguæ adhuc significationis vocabulum, propter Hippocr. *3, aph. 26.* ubi inter puerorum nondum pubertatis terminum attingentium morbos refertur: in quo communis illa acceptio, pro *Tentigine* membri virilis, sive *Priapismo* (vide *Priapismus*) locum non videtur posse invenire. Licet enim sæpius rigiditas penis illis etiam dormientibus esse soleat familiaris, minime tamen morbus dicenda, quia nihil offensæ inde percipiunt. Hinc Interpretes de glandularum juxta aures tumoribus exponunt, Gal. *in Exeg. pag. 560.* Dieter. *n. 767.* quæ expositio nititur loco parallelo Hipp. *l. 7. Epid. LI, 16.*

SAVICH Arab. est *farina subtilis.* Valesc. de Tarant. *Philon. Chirurg, c. 6, p. 810.*

SAVNIA olim fuit confectio lenis & suavis, instar massæ panis valde nutriens & restaurans, parata ex amygdalis dulcibus, saccharo ana ℔j. amyli ℔ß. ol. amygd. dulc. ℥jß. aq. Violar. q. s. F. Massa in formam quadrat. oblong. pondere ℥j. Clement. Clementin. *Lucubrat. p. m. 144.*

SAVONEA, nomen confectionis Arteriacæ delicatæ

catæ, contra tussim, apud Forest. *lib. 16 Obsērv. 4 Schol.*

SAVRA, σαῦρα. Vide *Lacerta*. Præter illas vero acceptiones ibidem adductas, occurrit adhuc alia, apud Hipp. *4 de artic. t. 64.* ubi σαῦραι dicuntur *Vimineæ* quædam *texturæ*, ex palmis intextæ, aut digitorum integumenta, sive digitalia, a *lacertarum* similitudine *Lacertæ* dictæ, Foës. *p. 560.*

SAXATILIS, πετραῖος. Vide *Petra.*

SAXIFRAGVS, λιθονθρυπτικός. Vide *Lithontrypticos. Saxifraga* vel *Saxifragia*, omnia, quæ calculum, lapidem, vel arenam expellunt, denotat. *Saxifragium*, quivis lapis, qui tartarum in homine frangit, & dissolvit, est. Rul. Iohns.

SAXONICVS est epitheton pulveris, cujus descriptio habetur in *Pharmacop. Aug.* ut & *Corp. Ph.* D. Iunken alibique.

SAXVM, πέτρα, idem, quod *Lapis*, *Petra*; de quibus vocabulis *suo loco.*

SBESIS, σβέσις. Vide *Extinctio.*

SBESTEN, id est, *Calx viva.* Rul. & Iohns.

SCABER, *Scabrities*, τραχύς, τραχύτης, quamvis communiter in malam partem accipi ex Lexicis vulgaribus constet, significantia *asperitatem præternaturalem*: A recentioribus tamen hodieque nomina hæc in bonam quoque partem transferri legimus, ad exprimendum facultates quasdam medicamentorum a figura dependentes, quando asperitate sua crassiora attenuant, viscosaque divellunt, qualia sunt Lapides pretiosi, Corallia, Limaturæ Martis, Solis, Lunæ, &c. Frequentissime occurrunt in *Lumine Rationali Medico*, & explicantur *in appendice Examinis* in Dan. Sennert. *l. 5 Instit. p. 8, 9.*

SCABIES, ψῶρα. Vide *Psora.* Pertinet ad solutiones continui partium solidarum, Gal. *l. 14 M. M. cap. 17.*

SCABRVS Paracelso videtur dici affectus aurium, consistens vel in dolore, vel in asperitate aliqua p. n. & meminit *Paragraph. lib. 12 §. 1, l. 13, §. 2.*

SCACVRCVLA, est *spiritus ossis de Corde Cervi.* Dorn. Rul. & Iohns.

SCAIOLÆ sunt commentum vel impium, vel vanum Paracelsi, quo fingere conatus *quintuplices spiritus*, quorum singuli virtute propriæ suæ imaginationis, & quidem alter alteri noxam & detrimentum inferre, & quilibet suum corpus, in quo residet, peculiari modo lædere potest. Quam doctrinam confirmavit Paramiro suo de quinque *Entibus*, item tractatu de Nymphis Pygmæis, Sylvestribus, Gnomis & Lemuribus. Et hoc ex fundamento fictitio fatetur oriri Philosophiam Medicinæ sagacem, Adeptam supernaturalem, *de Pestilitate tr. 2, c. 1.* At in *l. 5 de vita long. c. 5* quatuor saltem *Scajolas* statuit. Hinc & Dorn. *in Diction. Paracels.* & ex hoc Rul. & Iohns. *in Lexicis suis*, quatuor saltem numerarunt *Scajolas*, describentes, quod sint spirituales mentis & animi vires, proprietates, virtutes, atque potentiæ; quæ juxta numerum elementorum sunt quadruplices. Sunt rotæ quatuor ignei currus, quo raptus est Elias in cœlum; quæ sumunt originem ex animo & mente hominis, a quo recedunt, & in quem iterum reflectuntur. Sunt quidem phantasia, imaginatio, speculatio, & agnata fides. Sunt etiam, & præcipue quatuor illi principes articuli totius fidei nostræ Christianæ, ut Baptismus, Fides in Christo IEsu, sumtio Sacramenti cœnæ Domini, & Charitas in proximum, quæ fidei fructus maturos exhibet. Per quæ omnia vitam longam, quin etiam æternam consequimur. De his latius lege Paracelsum, *in Eucharistia*, & *expositionis libro de Cœna Domini*: & audies, quæ satisfaciant animo pietatis & veritatis cupido. Hactenus Dornæus Rul. & Iohns. Enimvero, cui bono hæc ἀλλότρια commenta Paracelsica? Caveant quin potius sibi Philiatri & alii Christiani ab hisce ænigmaticis figmentis, animum magis turbantibus, quam illustrantibus.

SCALA, κλῖμαξ, quid sit, pueri e Dictionariis norunt. Pertinet inter Chirurgica instrumenta, ad repositionem articulorum, teste Galen. *c. 4 de art. t. 43.* Talem *scalam* Chirurgicam sex gradibus constantem exhibet Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I, Tab. XXIX, fig. 3.* & modum utendi, *Tab. XLIX, fig. 1.* Metaphorice *scala* quoque vocatur curriculum vitæ humanæ, per certas ætatum differentias, qualem *scalam* Dieter. proposuit humani initii & incrementi, *in Iatreo, n 599.* Ita in Metallurgia operationes transmutationis per *scalam* fieri, legitur *in Th. Chym. Vol. I, p. 496. seq.* & Elementorum cognitio vocatur *Scala Iacobi* mystice qua ad mundum cœlestem ascendere licet, *Vol. VI, p. 88.*

SCALENOS, σκαληνός, significat *obliquum*, & proprie ad Mathesin pertinet. Legitur vero & apud Hipp. de vena quadam, quæ ad renes tendit, *l. de Resectione sive Anatome II, 5*; & canales *obliquos* σκαληνοειδεῖς vocat, *ibid. 8.* Musculi quoque in collo siti cognominantur in Anatomicis *Scaleni*, Barthol. *l. 4 An. c. 6, p. 568.*

SCALPELLVM, ξυστήρ, κνηστήρ, SCALPRVM, ξύστρα, dicuntur instrumenta Chirurgica, quibus ossa raduntur, vel alium etiam in usum adhibentur. Illud legitur apud Hipp. *de c. vuln XIX, 8*; Gal. *l. 6 M. M. c. 6 & alibi.* Hoc aliquoties apud Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1*, ubi pro *strigili* sumitur. Vide Foës. *p. 442.* Hildan. *in Cista militari alibique.* Vide *Cnester. Smile. Scalprorum*, quæ & *Rasoria*, *Raspatoria*, item *Radulæ* dicuntur, varias formas descriptas etiam exhibet Scultet. *Arm. Chir. Part. 1, Tab. VI, fig. 3 seqq. ad 10.* Quære etiam *in Indic.*

SCALPTVS, *Scalptura*, κνησμός. Vide *Cnesmos*, voca-

vocatur & ξυσμὸς, apud Hipp. 3 *aphor.* 21. Adde Dieter. *n.* 595. *Scalpturam* prohibendam esse ægris ob pruritum, & quod pessima & præter excoriationem húmores alliciat & dolores graves excitet, docet Scultet. *Arm. Chir. Part. I, Tab. LVI, p.* 149.

SCAMMA, σκάμμα, vocatur terminus, aut *limes deambulationis*, in arena, aut spatii, quod transiliunt, qui se saltu exercent, apud Cœl. Aurel. *l.* 2 *Tard. pass. c.* 1, allegante Foës. *Oecon. p.* 568.

SCAMMONION, σκαμμώνιον, vocatur succus purgans fortior, e planta *Scammonea*, σκαμμωνία collectus; qui cum malo cotoneo præparatus & correctus vocatur δακρύδιον quasi *Lachrymula*, vulgo in Offic. *Diagrydium.* De hoc purgante vide plura apud Rolfink. *de purgant. sect.* 13, *art.* 4 *per tot.* C. Hofm. *Offic. l.* 1, *cap.* 34. Freitag. *Aur. Med. l.* 2, *c.* 13. Schröd. *l.* 4, *cl.* 4, *n.* 468. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Solenander hujus usum valde suspectum habuit, inter *capita diaboli* vernacule dicta referens, *sect. V, cons.* 22, *pag.* 504, 505.

SCAMNVM, βάθρον. Vide *Bathron.*

SCANDELLA, γυμνόκριθον. Vide *Gymnocrithon.*

SCANTON, est *fœtor Vrinæ*, Iohnson. *Lex. lib.* 1.

SCAPELLATVM, id est, *retectum:* dicitur de præputio retracto, qui affectus Græce φίμωσις vocatur. Marcell. Cuman. *Obs.* 74. apud I. H. Velschium *Sylloge. Cur. & Obs. Med. Cent. I, p.* 78.

SCAPHA, σκάφη, proprie *labrum balneatorium*, vel *solium*, vel *naviculam* significat; & usurpavit Hipp. *l. de Steril. XXII,* 3; *l.* 3 *de morb. XV,* 18. Sæpius Aurelianus, Trallianus, allegante Foës. *p.* 569. Per translationem vero *Scapha* Anatomicis quoque dicitur ambitus auris interior, Helici oppositus, Barthol. *l.* 3 *An. c.* 9. σκάφη vinculi quoque nomen est, quod adhibetur, ubi summum caput, & quod inter ipsum & frontem est, vincire convenit. Dicitur alio nomine *Tholus Diocleus.* Gal. *de Fasciis.*

SCAPHION, σκαφίον, æquivocum est vocab. Vel enim *parvam scapham* significat; & idem est, quod σκαφίδιον. Foës. *p.* 570. vel *Ligonem*, quo terra foditur, Hipp. 2 *de fract. t.* 3. Vel *Cranium* notat, Gorr. ex Aristophane, Lind. *Med. Physiol. l.* 2, *c.* 8, §. 30. *Sel. Med. Ex. X,* §. 185.

SCAPHIS, σκαφὶς, dicitur *mulctra pastoralis*, alveus, *scaphula*, quo vase pastores utuntur in lacte reponendo. Significat & μάκτρον, sive vas, in quo farina subigitur. Ab Hipp. accipitur pro *mensura*, quæ alias *Concha* dicitur, *lib.* 1 *de morb. mul. CXXIII,* 13; *CXXVI,* 4. 4. Adde Foës. *d. l.* Vide *Concha.*

SCAPHOIDES, σκαφοειδὴς, epitheton Ossis, Tali caput anterius & oblongum excipiens. Os *Naviculare* vel *Naviforme*, ita dictum a Scaphæ similitudine, Gal. *de Ossib. cap.* 24 & *l.* 3 *de V. P. c.* 7. Barthol. *libell.* 4 *Anat. c.* 21.

SCAPVLA, ὠμοπλάτη. Vide *Omoplatæ.* Vena & arteria scapularis, interna & externa, quæ dicantur, videantur apud Bartholin. *libell.* 1 & 2, *p.* 640 & 652.

SCAPVS, στύλος, καυλὸς, idem, quod *Caulis*, medium inter caput & radicem, Linden. *Ex. X,* §. 185.

SCARABÆVS, κάνθαρος, vide *Cantharus.*

SCARABELAPHVS, σκαραβέλαφος. Vide *Cantharus.*

SCARDAMYSSO, σκαρδαμύσσω, significat *Nicto*, oculis *conniveo.* Scribitur & καρδαμύσσω, teste Erotiano, *Onom. p.* 56. Legitur σκαρδαμύσσειν apud Hipp. *l. de int. aff. XLVI,* 16; *LI,* 14; *l. de dieb. judic. III,* 16; *Coac. t.* 77; *lib.* 6 *Epid. sect.* 6, *t.* 2. Iung. Foës. *p.* 569. *Nictantibus* opponuntur ἀσκαρδαμύκτοι. Vide *Ascardamyctes.*

SCARDVLA vocatur piscis, qui & *Brama* dicitur, Cyprino similis, longe vero ignobilior, stagnantibus aquis gaudens, fœdo mucore & luto victitans. Iul. Alex. *l.* 15 *Sal. c.* 6. Adde Aldrov. *l.* 5 *de pisc. cap.* 42, qui *Cyprinum latum* appellat.

SCARIFICATIO, ἐγχάραξις. Vide *Encharaxis.*

SCARLATINA FEBRIS dicitur, quæ cum maculis conjuncta est instar morbillorum, utplur. tempore æstivo frequentior, & infantibus præ cæteris familiaris, cujus pleniorem descriptionem tradidit Sydenham, *Observ. Med. de morb. ac. sect.* 6, *c.* 2, *p. m.* 417 *seq.*

SCARVS, σκάρος, piscis vocatur saxatilis, squamosus; cujus historia cum usu videatur apud Aldrov. *l.* 1 *de pisc. c.* 2. Iul. Alex. *l.* 14 *Sal. c.* 3.

SCATEA dicitur *secunda tartareæ urinæ species*, a fœtore nomine sumto; estque indicativa omnium ex Tartaro putrefactionum, ejusque signum, Iohns. *Lex. l.* 1. Vide Paracels. *l.* 6 *Paragr. c.* 2, §. 1. Et *in fragm. ad h. l.* docet, talem urinam esse lepræ signum.

SCATVLA est vas ligneum vulgo notum, in quo aliquid asservatur. Ad medicamenta vero non debent sumi e lignis resinosis paratæ, ne odore suo resinoso confectiones inficiant. Hinc majoris adhuc securitatis gratia muniri solent intus & foris charta alba, cœrulea, rubra, aut variegata. Schenk. *S. Comp. & Pr. M. p.* 233.

SCAVRVS, vide *Sarapus.*

SCEDASTICOS, σκεδαστικὸς epitheton *facultatis dissipandi* tribuitur Ochræ apud Dioscorid. *l.* 5, *c.* 62 vel 108. *ed. Sar.*

SCEILEN *Vena* dicitur *Salvatella*, ramus inter medium & annularem, Avicenn. *lib.* 1 *fen.* 1 *doctr.* 5, *c.* 4.

SCELETOS, σκελετὸς, quasi cadaver aridum & exiccatum, estque ossium corporis humani, aut brutorum etiam invicem cohærentium, universa compactio, Gal. *l. de Ossib. c.* 25 *in fine* & *l.* 1 *Anat. adm. c.* 2. Dicitur & σκελετὸν communiter, Barthol. *libell.* 4 *An. c.* 1. item, qui sceleti instar macilenti sunt, & tenuis corporis, σκελετοὺς dici, monet Erotianus.

SCELETYRBE, σκελετύρβη, rectius σκελοτύρβη, quasi

quasi *crurum turbam* ac resolutionem dicas, qua erectus homo ambulare nequit, sed latus quandoque sinistrum in dextrum, nonnunquam dextrum in sinistrum circumfert, interdum quoque pedem non attollit, sed attrahit, velut ii, qui magnos clivos adscendunt, Galen. *in def.* Epitheton Scorbuti. Vide *Scorbutus.* Latine *Crurum enervatio*, Lang. *l. 1, ep. 42.*

SCELIPHROS, σκελιφρὸς, id est, *aridus*, siccus, idem, quod ξηρὸς. Occurrit apud Hipp. *l. de int. aff. XLVI, 11; l. de A. L. & Aq. V, 3; sect. 1 de art. t. 28.* Iung. Foës. *p. 571.*

SCELOS, σκέλος, *Crus.* Vide supra *Crus.*

SCELOTYRBE, vide *Sceletyrbe.*

SCEMPSIS, σκῆμψις, idem, quod ἀπόσκημψις, *decubitus.* Galen. *in Ex. Dict. Hipp.* In textu legitur σκῆψις. Vide *Scepsis.*

SCENOS, σκῆνος, apud Hipp. *totum corpus* significat, *lib. de Resect. I, 15; l. de Corde V, 13.* Foës. *d. l.*

SCEPARNOS, σκέπαρνος, aut σκέπαρνον, vide *Ascia.*

SCEPASTRA, σκεπάστρα, sic dicitur fasciæ genus ad operiendum & deligandum caput, Lat. *Operculum.* Gal. *de Fasciis.* Gorr.

SCEPE, *Scepasma*, σκέπη, σκέπασμα, *tegumentum, velamentum* corporis significat, inter caussas sanitatis procatarcticas pertinens, pro aëris nos ambientis attemperatione. Legitur apud Hipp. *l. 6 Epid. s. VIII.* Gal. *l. 2 de S. F. c. 24.* Quamvis etiam pro *tugurio* & *tecto* usurpasse videatur, *4 de R. V. I. A. t. 44.* Vide Rhod. *ad Scribon. in not. n. 60, p. 105.*

SCEPTICUS, σκεπτικὸς, dicitur in genere is, qui nihil sciri posse statuit, & in in singulis rebus hæret, atque hæsitat. Quæ philosophandi ratio etiam a Cartesio hodieque introducta videtur & olim *sceptica Schola Medicorum*, a Galeno notata *l. an sang. in art. natur. cont. c. 4 fin. & l. de subfig. Emp. c. 1.*

SCEROS, σκηρὸς, i. e. *laxum spongiosum*, quamvis Hesychius per σκληρὸν exposuerit. Erot. *Onom. p. 103 b.*

SCETHROS, σκεθρὸς, idem quod ἀκριβὴς, *accuratus.* Hinc σκεθροτέρη ἴησις, *accuratior curatio*, apud Hipp. *3 de art. t. 60.* Gal. *c. 1 de fract. t. 44.* Vide Foës. *p. 570.*

SCEVASTOS, σκευαστὸς, i. e. *factitius.* Dicitur de *vino*, apud Diosc. *l. 5, c. 45.* Adde Linden. *Ex. X, §. 198.*

SCHASIS, σχάσις, æquivocum valde est nomen, & variæ significationis, ob verbum, a quo derivatur, σχάω vel σχάζω, quod diversa etiam significat, videlicet, *scarifico*, *laxo*, *transfero*, vel transpono, inhibeo. Apud Hipp. *2 de art. t. 14* exponit Gal. verb. σχᾶται per subito e priori statu in alium movetur. Interpretes vero Latini reddiderunt per *Decutitur*, & σχάσιν per *decussionem.* Apud Gal. *in LL. Meth. med.* σχᾶσαι, est *scarificare*, ut & apud Arist. *l. 8 H. A.* allegante Henr. Steph. *in Thes.* Hinc & σχάσις apud Theophr. *l. 4, c. 3. Histor. plantar. scarificationem* notat. Iunge Foës. *p. 607. seq.*

SCHASTHERIA, σχαστηρία, instrumentum notans funem, vel aliud quid, quo corpus aliquod vel intentum relaxatur, vel erectum demittitur: Gal. *com. ad d. Hipp. loc.* C. Hofm. in ἀνεκδότοις *Notis ad Gal.* negat, recte exponi σχαστηρία per funem, qui cursoribus prætenditur, sed potius notare *trochleam*, sive quodcunque *aliud organum*, quod prætentum funem sustinet, &, quo moto, concidit funis. σχαστήριοι quoque scalpellum, vel *cultellum scarificatorium* significare, e Lexicis aliis constat.

SCHEDIA, σχεδία, idem, quod βάθρον, *scamnum.* Hipp. vocatur & ξύλον. Oribas. *de machin. c. 29.* Gorr.

SCHEHENDENIGI, i. e. *Cannabis*, vel semen ejus, Rul. Iohns.

SCHEMA, σχῆμα, vide *Figura.* Adde Hipp. *l. de Vet. Med. XXXIX, 7.*

SCHERBET vel SERBET *Turcarum* paratur e succis acidis berberum, ritium, citri, &c. cum saccharo, quemadmodum docet Theodor. Mayerne *Prax. Med. Tom. I, p. m. 264*, ubi etiam exempla proposuit. Vide & *Acta Erudit. Lips. A. 1691 m. Febr. p. 61.*

SCHESIS, σχέσις, corporis *dispositionem nondum confirmatam* significat, quæ facile inducitur aut removetur; ad differentiam ἕξεως, quæ stabilis dicitur habitudo. Deinde etiam significat *adventitiam* corporis *habitudinem*, Gal. *c. 1 de artic. t. 26, & l. 3 de causs. Puls. cap. 10.* Σχέσις quoque interdum idem est, quod ἐπίσχεσις, i. e. *retentio*, inhibitio. Hippocr. *l. 5 Epid. XXIX*, Iunge Foës. *p. 608.* Dieter. *n. 812.*

SCHETÆA, σχεταῖα, dicuntur quæ compescenda sunt & *cohibenda*: Hipp. *l. 2 de mor. mul. XXIV, 5.*

SCHETICOS, σχετικὸς, *dispositivus*, epitheton febris, quin & aliorum morborum, qui non adeo altas radices egerunt, sed faciliorem admittunt solutionem, ad differentiam τῶν ἑκτικῶν, sive *habitualium*, qui difficilius discutiuntur. Galen. *l. 8 M. M. c. 1.* C. Rejes *C. El. q. 68, n. 12.*

SCHIAS, *Schion*, *Schiaticus*, pro *Ischias*, *Ischion*, *Ischiaticus*, legitur apud Keuchen. *ad Samonic. p. 238.*

SCHIDACEDON, σχιδακηδὸν, species est *fracturæ*, *per longitudinem ossis*, non per *transversum*, factæ, quæ καυληδὸν vocatur, Gal. *l. 6. M. M. c. 5.*

SCHINDALMOS, σχινδαλμὸς, *fissuram* significat, Hipp. *l. 2 de morb. mul. XXV, 17.* Diosc. *l. 1, c. 17.* citante Foës. *p. 609.* σχινδάλησις *etiam fissionem assulosam* significat.

SCHINELÆON, σχινέλαιον, i. e. *oleum lentiscinum*, Dioscor. *l. 1, c. 50.* In remediis Moschionis libro *de morb. mul.* annexis extat σχοινέλαιον, sed videtur menda.

SCHISMA, σχίσμα, i. e. *fissura*, *scissura*, *rima*. Stricte de pudendo muliebri ponitur. Vide *Rima.*

SCHISTOS, σχιστὸς, dicitur *lapis Hæmatitæ affinis*, pallidior tamen colore, & virtute infirmior, suapte natura fissilis.

fissilis & friabilis, de quo legatur Gal. *l. 9 de S. Fac.* Diosc. *l. 5, c. 145.* Chiocc. *Mus. Calc, s. 3, p. 273.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Fr. Hofm. *in Clav. ad Schr. l. 3 cap. 8, p. 179.* *Alumen* quoque *Schiston* vocari, testatur Lang. *l. 1, ep. 32.* *Lac* σχιστὸν vocatur, in quo lapides igniti fuerunt extincti: Galen. *l. 10 de S. Fac. §. Stercus caninum:* vel quando lacti ferventi acetum instillatur, *l. 3 de Al. Fac. c. 16.*

SCHOENOBATES, σχοινοβάτης. Vide *Funambulo.*

SCHOENOTONOS, σχοινότονος, epitheton sellæ, ex junceo, vel sparteo fune nexæ, & contextæ, Hipp. *l. de Sterilib. XVI. 5.*

SCHOLE, σχολή: vide *Ocium.* Quid Latine *Schola* vero significet, notum est, videlicet locum, in quo Disciplinæ & artes docentur. Ita *Scholæ* veteres Medicæ Romæ fuisse dicuntur ad Esquilias. Rhod. *ad Scribon. pag. 15.* *Scholæ Herophileæ* meminit ex Strabone idem *p. 14.* Accipitur etiam pro ipsa doctrina. Ita Parac. triplicem *Scholam* finxit, *Elementalem, Sideream,* & *Æternam. Philos. sagac. t. 1.* Et Helmont. aliquoties invehitur in *Scholam* Galenicorum, sive *Humoristarum* i. e. in doctrinam & hypotheses illorum.

SCIAMACHIA, vel *Sciomachia*, σκιαμαχία, dicitur exercitatio manuum, vel brachiorum levior, quum vel celeriter manus aliquo pacto ventilamus, aut micamus, aut cum altero leviter conserimus colluctatione languidiore, citra vehementiam, aut roboris provocationem. Iul. Alex. *l. 6 Sal. c. 8* ex Galen. *l. 2 de San. tu. c. 11*, q. d. *Vmbratilis pugna,* & meditatio potius pugnæ. Alexandr. *not. ad h. l.* Accipitur & tropice pro vano aliquo & leviori animorum dissidio & colluctatione.

SCIATICA, pro *Ischias*, de quo affectu suo loco.

SCIAVGEO, σκιαυγέω, Hipp. significat *cæcutio*, eorum more, qui ex umbra aut tenebris prodeuntes ad lucis aspectum caligant, *l. de int. aff. LI, 12; & l. de dieb. judic. III, 13.*

SCIDEN, i. e. *Cerussa.* Rul. *in Lex.*

SCIDNAMÆ, σκίδναμαι, apud Hipp. significat *dissipor*, Hipp. *dictis locis.* Adde Foës. *p. 572.*

SCIENTIA, ἐπιστήμη, in foro Medico non obtinet strictam significationem; sed sufficit accipere pro *certa alicujus rei cognitione.* Ad quam acquirendam etiam in arte Medica opus est, ut prius mens ab opinionibus purgetur, antequam vera scientia inducatur, Gal. *c. 1 de fract. t. 6.* In praxi quoque opus *scientiæ* est, non perturbari, nec transire ab iis, quæ recte visa sunt, etiamsi nondum appareat manifesta utilitas ex his, quæ facta sunt, *c. in 2 aph 52.*

SCIMPODION, σκιμπόδιον, significat *lectulum discubitorium*, in quo cervicem reclinare possumus, v. g. tempore somni meridiani, si opus fuerit, C. Hofmann. *Com. in Gal. de V. P. n. 1150.* Dicitur & σκίμπους, extat apud Moschion. *de mor. mul. c. ult. 163.* Vtrumque etiam significare potest & solet scabellum, cui non minus, quam dicto lectulo insidere possumus.

SCINCVS, σκίγκος, vocatur animal, e genere lacertorum, quadrupes, cujus pleniorem descriptionem, cum usu in Medicina, videsis apud Aldrov. *l. 1 de quadr. digit. ovipar. c. 12.* Schröder. *l. 5 cl. 4, n. 115.* Lang. *l. 1, ep 66.* Nonnullis etiam vocatur *Crocodilus terrestris:* sed minus accurate ob paritatem.

SCINDAPSVS, σκινδαψός, nomen fictum a Gal. quemadmodum & *Blityri*, *l. 1 de diff. puls. c. 4*, ad improbandam nimiam in nominibus eligendis curiositatem. Vide C. Hofmann. *Comm. de V. P. n. 228 & 533.*

SCINTILLA, σπινθὴρ, particula ignea dicitur, estque caussa horroris, si cutem nudam attigerit, Gal. *l. 2 de sympt. causs. c. 5.* *Scintillæ*, quæ interdum ex oculis erumpere videntur, non sunt veræ igneæ particulæ, uti quidem Paracels. credidit. *Paramir. tr. 3, c. 9.* sed saltem est ab aeris illuminatione, vel spirituum animalium luciditate emanante. Vid. Plemp. *Ophthalmograph. l 4 problem. 21*, & VVillis *A. Br. P. I, c. 15* Dicitur hæc *scintillarum* eruptio σπινθηρισμὸς, *scintillatio, coruscatio.* *Scintilla* quoque Paracelso significat articulorum quandam resolutionem, & impotentiam movendi, ceu symptoma luis Gallicæ, quæ *scintilla Veneris* propterea vocatur, *lib. 7 de orig. causs. & cur. morb. Gallic. c. 10 l. 8, c. 2.*

SCIODES, σκιώδης, *umbrosus*, caliginosus, a σκιὰ, *umbra*, tribuitur autumno ab Hipp. *l. 3 Epid. s. III, t. 3.*

SCIRONA, est *Ros autumni.* Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

SCIRRHOMA, σκίῤῥωμα, refertur inter morbos externos, suram pedis infestantes, *d. l. c. 16 fin.* quamvis non describat, qualis proprie affectus sit.

SCIRRHONES vocari pediculos subcutaneos vix visibiles, scribit Fallop. *l. de ulcer. cap 23. Tom. I Oper. p. m. 612. seqq.*

SCIRRHOS, σκίῤῥωσις, dicitur Gal. *livescens & erescens caro* ex vehementia diuturnæ inflammationis orta, *l. Introduct. c. 15.*

SCIRRHVS, σκίῤῥος, proprie est tumor durus, renitens, indolens, Galen. *4 de R. V. I. A. t. 21 & alibi;* quamvis distinguant inter *scirrhum* legitimum, sive exquisitum, & non exquisitum, quem vocant ὄγκον σκιῤῥώδη, Gal. *l. 14 M. M. c. 6.* Verum non semper illa distinctio observatur. Interea *Scirrhus exquisitus* ita plenius describi poterit, quod sit tumor durus, renitens, indolens, in glandulis obortus, proveniens a succi lymphatici atrabiliaris acido-austeri & congelativi subsistentia & collectione. Ex hac definitione facile confici potest quoque descriptio *Scirrhi non exquisiti*, addita particula, fere indolens, & caussæ morbificæ limitatione, prout succus ille glandularum, vel de phlegmate, vel de aliis portionibus vitiosis

vitiosis salinis, acribus, minusque congelativis, participat. Rariores observationes *Scirrhi veri* totius abdominis, & dimidii Pulmonis, invenies *in Ephem. N. Cur. A. II, O. 60 & A. III, O. 262.*

SCISSILE, σχιστὸν. Vide *Schistos.*

SCISSIO, communiter idem, quod *sectio*, τομὴ, de quo p. inferius. Dicitur tamen & σχίσις, *scissio*, quæ competit lacti, quando fervido huic vel acetum, vel oxymel instillatur, ut fiat coagulatio, Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 16.*

SCISSURA, Paracelso idem, quod *Fissura*, σχίσις, *in Fragm. Medic. & alibi.* Vide *Fissura.*

SCIURUS, σκίουρος, item ἵππουρος, vocatur animalculum quadrupes digitatum, viviparum, cauda præditum totum corpus obtegente, arborum amantissimum: cujus descriptionem, cum usu in cibis & Medicina, vide apud Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. c. 24.* Iunge Fr. Hofmann. in *Clav. ad Schr. l. 5 p. 682 seqq.* De cerebri *sciuri* usu contra vertiginem laudatissimo vide Achill. Grasseri *Obs. I* apud Ioh. H. Velsch. *in Syllog. Cur. & Obs. Med. Cent. III, p. 5,* cujus etiam notam leges.

SCLERIA, σκληρία, dicitur *palpebrarum interior durities*, Gal. *l. Introduct. c. 15.* Quamvis & in significatione generali, qua omnem duritiem denotat, & ita idem est, quod σκλήρωσις, accepisse videatur, dum addidit τῆς μήτρας, i. e. uteri, *l. de morb. mul. c. 133.*

SCLEROCOETIA, σκληροκοιτία vocatur *decubitus in duro cubili* & strato. Hipp. *l. 3 de diæt. IV, 1*; & verbum σκληροκοιτέειν *l. de sal. diæt. t. 13.*

SCLEROMA, σκλήρωμα, idem, quod σκληρυσμὸς, stricte tamen dicitur de *duritie*, quæ in parte aliqua vulvæ oritur, & coincidit cum σκιῤῥώσει, Galen. *in defin.*

SCLEROPHTHALMIA, σκληροφθαλμία, dicitur *Lippitudo dura*, in qua oculus durior, ad motum pigrior, dolens, rubicundus redditur, palpebræque similiter duriores sicciorresque redditæ, post somnum, aperiri facile non possunt, vel inverti, propter duritiem. Differt a ξηροφθαλμία, sola magnitudine doloris, duritiei & siccitatis; quod hæc sit illa satis imbecillior. Gorr. Castell. Caussa sine dubio in portionum lymphaticarum sanguini admistarum aciditate congelativa ponenda erit.

SCLEROS, σκληρός. Vide *Durus.* Significat & *aridum*, Lind. *Ex. XVI. § 143.*

SCLEROSARCOMA, σκληροσάρκωμα, est abscessus progerminus utplurimum in gingivis enatus carneus durus, interdum galli coronam vel cristam, interdum ostracodermi carnem referens. Differre ab Epulide vult M. Aurel. Severin. *l. de nov. obs. abscess. c. 16,* ubi plura de hoc affectu invenies.

SCLEROSIS, σκλήρωσις, id est, *durities.* Vide *Scleria.*

SCLEROTICA vocatur tunica oculi, cujus pars anterior dicitur Cornea, de qua supra vide *Ceratoides.* Posterior vero est densa & opaca, duraque Barthol. *l. 3 Anat. cap. 8, p. 515.* Significare etiam σκληρωτικὸς potest *Indurans*, a verbo σκληρόω, quamvis non sit in usu apud Græcos.

SCLERYNTICOS, σκληρυντικὸς. Vide *Indurans.*

SCLERYSMOS, σκληρυσμὸς, σκλήρυσμα. Vide *Induratus.*

SCLIRUS, corrupte etiam pro *Sclerus* legitur, idem, quod *Scirrhus*, significans VValther. *Sylv. Med. p. 1343.*

SCLOPETUM quid sit, ex Lexicis aliis constare potest. Est singularis caussa vulnerum, in quibus curandis, præter alias indicationes communes aliis quoque vulneribus, respiciendum quoque ad empyrevma a pulvere pyrio, & ignito globulo inductum auferendum. Vide Sennert. *l. 5 Med. Pract. P. 4, c. 20,* & Fabr. Hildan. *tract. de Sclopetaria curatione.*

SCNIPS, σκνίψ, item κνίψ, dicitur *vermiculus*, qui ineunte vere nascitur, cum germinare vires, earumque pars turgere incipit; unde germen, quod oculum vocant, exit. Gal. *l. 9 de simp. Fac. §. Terra Samia.* Alii ad *formicas* hoc nomen applicant nostrates minimas. Aldrovand. *l. 5 de Insect. c. 1, pag. 526, Ed. Bon.*

SCOBS, πρίσμα, ξύσμα, idem, quod *Ramentum, Rasura*: de quo superius in RA. Ita *Scobs eborea* legitur apud Scrib. *n. 16.* Apud Cels. legitur Scobis. *Scobs* stricte quoque notat *cinerem clavellatum* h. e. *alkali*; item *scoriam cujusque metalli.* Rul. & Iohns. *in Lex.* in qua significatione etiam accipitur a Fr. Basilio *testam. Vlt. l. 1, c. 20.*

SCODEGHINO *Italorum.* Vide *Novacula.*

SCODINEMA, σκοδίνημα, vel σκορδίνημα, idem, quod καρηβαρία, Erotian. *Onom. p. 99. e.* Verum Gorr. & alii tribuunt hoc vocab. Græcum σκορδίνημα *Pandiculationi*, sive distentioni membrorum cum oscitatione. Vide *Pandiculatio.*

SCOLETIA, σκώληξ, Epitheton *æruginis*, cujus duo sunt genera: *Fossilis*, & *factitia.* Dioscor. *l. 5, c. 92.* Libav. *Synt. A. Ch. l. 5, c. 23.*

SCOLECIZON, σκωληκίζων, *vermiculans*, epitheton *Pulsus inæqualis*, in quo tota arteria non simul & semel videtur distendi, sed successive, adinstar vermium reptantium. Fere coincidit cum formicante & undoso. Est autem signum debilioris flammæ vitalis, Gal. *de puls. ad Tyr. c. 8 & l. 1 de diff. puls. c. 26, 27.*

SCOLECOIDES, σκωληκοειδὴς, i. e. *vermiformis*, scil. ἐπίφυσις, dicitur de quodam *processu cerebri.* Estque corpus ex particulis quamplurimis, per membranas tenues connexis, varie denseque compositum, quod a medio cerebri ventriculo ad postremum fertur. Gal. *l. 9 de Anat. adm. c. 5 & l. 8 de V. P. c. 14.* Barthol. ad cerebellum refert *l. 3 Anat. c. 5.*

SCOLEX, σκώληξ, *vermis*, idem, quod *Lumbricus.* Vide supra, LV. item *Helminthes.*

SCOLIOTES, σκολιότης, *Obliquitas*. Dicitur de Hypochondriis, apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 87*, ubi Gal. *in comm.* exponit per ἀνωμαλίαν, i. e. inæqualitatem; σκωλίωσις quoque significat *obstipationem*, & dicitur in specie de spinæ dorsi in latus perversione. Gal. *c. 3 de art. t. 2.* quemadmodum & verbum σκολιαίνεσθαι in hac significatione usurpavit Hipp. *3 de art. t. 48.* Iunge Foës. *p. 574.*

SCOLOPAX, σκολόπαξ. Vide *Gallinago*.

SCOLOPENDRA, σκολόπενδρα, nomen est animalis venenati, cujus tamen varia dantur genera. Alia enim *terrestris*, aliæ *marinæ*: de quibus omnibus cum earum usu vide apud Aldrov. *l. 5 de Insect. c. 15 & l. 7, c. 6, l. 1 Hist. Serp. & Drac. c. 21.* Diosc. saltem *marinæ* meminit, *l. 2, c. 16.* Quam Gal. intellexerit *l. 3 de V. P. c. 2*, vide Rhod. *ad Scrib. n. 150.* *Scolopendris terrestribus* lucem esse innatam, legitur *in Eph. N. Cur. A. I. Obs. 138.*

SCOLOPOMACHERION, σκολοπομαχαίριον, dicitur *cultellus acutus*, in cuspide paulum incurvatus, veluti rostrum *Gallinaginis*, Gr. σκολόπαξ dictæ, ad paxilli formam accedens, ad usum qua Anatomicum, qua Chirurgicum. De illo legitur apud Gal. *l. 8 de V. P. c. 6* de hoc apud Ægin. *l. 6, c. 74* & Forest. *l. 4 Chir. Obs. 11. Schol.* Hipp. simpliciter vocavit μαχαίριον. *l. 1 de morb. mul. XCVI, 4.* Iung. Foës. *d. l.* Delineationem exhibet Scultetus *Arm. Chir. Part. I Tab. XXIV, fig. 1.*

SCOMBER, *Scombrus*, σκόμβρος, vocatur piscis, cujus historiam cum usu in cibis legito apud Aldrov. *t. 2 de pisc. c. 53.* Meminit & Lang. *l. 1, ep. 59*, quamvis non accurate quadret cum Aldrovand. descriptione.

SCOPÆ, σαρωθρον, quid significet e trivialibus Lexicis satis constat, licet etiam aliquando in foro Medico locum inveniant, v. g. quando de scopis recentibus portiones quædam, quales ad virgas fumi solent, sanguini e vena secta in manu aut pede & quidem in vasculum aqua calida refertum immisso intruduntur, ut post aliquot horas perspici queat, num portiones sanguinis viscidæ adhæserint, nec ne?

SCOPELISMUS, σκοπελισμὸς dicitur crimen per lapidum positionem in damnum alterius malefice commissum. D. P. Amman. *Irenic. p. 211 seqq.*

SCOPOS, σκοπὸς, *scopus*, latine denotat *metam, intentionem*, finem, ad quem tendit Medicus suis actionibus. Generalis *scopus* dicitur id, quod secundum naturam est. Gal. *de ossib. in princ.* Quomodo *Scopus* ab *Indicatione* differat, docet I. Alex. *not. ad Gal. l. 11. Meth. med. cap. 8.* quamvis non semper observetur.

SCOPS, σκὼψ, nomen avis, cujus descriptionem cum usu vide apud Aldrov. *l. 8 Ornith. c. 4.*

SCOPTULA, idem, quod *Scapula*: Vide *Omoplatæ*.

SCOPULA, σαρωθρίδιον diminutivum est scoparum, & denotat cum epitheto *setacea* instrumentum, e setis compactis paratum, quo vestes, verri & purgari solent. Ejus tamen usum in foro Medico necessarium ostendit D. Henr. a Deventer *in Lum. Nov. per obstetric. c. XXVI, p. 89. seq.* & propterea injungit Obstetricibus ut *scopulas setaceas* in promtu habeant, quibus infantis deliquium patientis plantas pedum fricent, ut experiantur, vivus ne sit an mortuus.

SCORAX, i. e. *Gummi olivæ*. Rul. & Iohns.

SCORBUTUS, *Scorbutum*, morbus dicitur olim Septentrionalibus saltem populis & maris Balthici accolis familiaris, & veluti endemius: Hodieque vero adeo late sese diffundens, ut tantum non Epidemius pluribus aliis populis esse videatur. Describitur, quod sit congeries plurimorum symptomatum omnis generis, proveniens a morbo complicatissimo, intemperie lenta maligna, obstructione viscerum & vasorum, solutione continui diversa, per sanguinis, succi nutritii & nervosi, vel lymphæ glandularum, multifariam corruptionem, ichorescentiam, vappescentiam, aciditatem, acrimoniam, stagnationem, coagulationem, & lentam putredinem oborto. Prolixiorem hujus definitionis declarationem habere poteris ex lectione quamplurium Autorum recentiorum, qui de hoc affectu ingenium suum exercentes scripta in publicam ediderunt lucem; inter quos nominasse sufficiat Sennertum, Eugalenum, Brunnerum, Reusnerum, VVillisium, Charlton. &c. Iungatur & Barbette *Prax. l. 4, c. 3.* Hippocrati etiam cognitum fuisse, sub nomine *magni Lienis*, & *Ilei hæmatitis*, nullum est dubium. Peculiaria & particularia quoque nomina sunt *Stomacace* & *Scelotyrbe*, de quibus suis in locis, quæ Synecdochice pro ipso *Scorbuto* usurpari possunt.

SCORDINEMA, σκορδίνημα. Vide *Pandiculatio*.

SCORDOLASER, id est, Assa fœtida, Alex. Bened. *l. 7, c. 13.*

SCORIA, σκωρία, proprie dicitur *sordes metalli*, fex, vel recrementum ejus. Gal. *l. 9 de S. Fac. §. Scoria.* Dioscor. *l. 5, c. 94, 97, 101.* *Scoriæ* argenti, plumbi, ferri virtutes explicat. Rul. *Scoriam* vocat recrementum illud, quod in prima corruptione ad substantiam Mercurii non pertinet. Basil. quoque *d. l. c. 21* de *Scoria metallorum* tractavit. Helmont. *scoriam* vocavit stercus, sive excrementum liquidum urinæ, *de Lith. c. 4, n. 21 & c. 6, n 16.*

SCORITH, id est, *Sulphur*, Ruland. & Iohnson. *in Lex.*

SCORPÆNA, *Scorpis*, Σκορπὶς, nomen piscis, a *Scorpio* distincti, cujus historiam cum usu tradit Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 27.*

SCORPIACA, σκορπιακὴ, Epitheton est *Antidoti* cujusdam, quæ ictibus scorpionum medetur, apud Gal. *l. 2 de Antidot. c. 12.*

SCOR-

SCORPIO & VS, σκόρπιος, est æquivocum. Proprie notat insectum animalculum, cancros fere imitans, ictu gravissime nocens: cujus historiam cum noxa, usu & antidotis vide apud Aldrov. *l. 5 de Insect. c. 11.* Schröder. *l. 5, cl. 4, n. 116.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Iung. Rhod. *ad Scribon. n. 164.* *Scorpiones* tales in cerebro genitos notavit Bonett. *in Anatom. Pract. l. 1, sect. 1, Obs. 121, p. 75.* In ovis quoque coctis observatum *scorpionem* esse, legitur *in Eph. Nat. Cur. A. I. Obs. 36 Schol. in fin.* sed fides sit penes Autorem. *Scorpionem* coctum innoxie comestum vide *in A. II, Obs. 205.* Deinde propter ictum ab aculeis malignum *Scorpius* quoque vocatur piscis quidam, qui cum usu describitur ab Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 25.* Chiocc. *Mus. Calc. s. 1, p. 63.* Tropice *Scorpius* quoque inter signa Zodiaci refertur & Chymicis *Scorpius constrictus* dicitur ferrum præparatum. Rul. & Iohns.

SCORPIODECTOS, σκορπιόδηκτος, id est, *a scorpio morsus.* Dioscor. *l. 1, c. 4.*

SCORPIOPLECTOS, σκορπιόπληκτος, idem significat, scil. qui a scorpione læsus est, legitur apud Nonum *D. M. P. C. c. 268.*

SCORTVM homonymon est. Vel enim idem quod *Meretrix*, quæ ad Medicinam non spectat significatio: Vel idem est, quod *Scrotum* ὄσχεον. Vide *Oscheon.* De vocab. *Scrotum* plura invenies apud Rolfink. *de Part. genit. P. 1, c. 14.*

SCORZONERA a montibus Gallitiæ adfertur. Scorzo animal venenosum reptile, cujus morsu lethali homines demorsi hac herba liberantur. Incert. medic. Pis. *ad Capivac. Prax. l. 6, c. 37.*

SCOTODINOS, σκοτόδινος, *tenebricosa Vertigo*, quando tenebræ obversantur. Vide *Dinos.* Legitur apud Hipp. *4 aph. 17.* Iung. Dieter. *n. 777.* σκοτοδινίη etiam dicitur *Coac. t. 161.*

SCOTOMA, σκότωμα, Parac. *Scotomia*, idem, quod σκοτόδινος, *Vertigo.* Vide *Dinos.*

SCOTOS, σκότος significat *Tenebras*, & in specie *Caliginem oculorum.* Hipp. *l. 5 Epid. XII, 6; & XXI, 13*, quamvis etiam per *Vertiginem tenebricosam* exponi possit. Vide Foës. *p. 574.*

SCREATIO sumitur dupliciter, 1. pro actu *exspuitionis*, Græc. ἀπόχρεμψις, πτύσις. Vide *Apochrempsis.* 2. pro materia, quæ ore ejicitur, Lat. *Sputum*, Gr. πτύελον dicta. Vide *Ptyelon.*

SCRIBLITA, τρακτή, est species placentæ vel Tractæ. *Trados Capyridia.*

SCRIPTIO, *Scriptura*, *Scriptum*, γραφή, γράμμα. Vide *Litera.* Libet saltem annectere unum & alterum præceptum, de *scriptis* Medicis observandum, ex Galen. In Hippocratis & cæteris antiquorum *scriptis* nihil negligere oportet, *cap. 2 in l. 6 Ep. t. 25.* *Scripta* recentiorum examinanda a probatorum simul & eruditorum hominum Collegio, prinusquam in publicum, quæ bona sunt, exponant, aut, quæ mala sunt, perdant. *l. contra Iulian. c. 1.*

SCRIPTVLVS, idem, quod *Scrupulus*, de quo p. p.

SCROBICVLVS cordis, ἀντικάρδιον. Vide *Anticardium.*

SCROPHA, χοῖρος, χοιρὰς, idem, quod *Sus fœmina*, ὗς, *porcus.* Vide *Porcus*, *Scrophula*, *Scrofula*, χοιρὰς, idem, quod *Struma*, tumor glandularum in collo obortus. Vide *Struma.* *Scrophulosa phthisis* quid sit videatur in Richart. Morton. *Phthysiologiæ l. III c. 1, p. m. 234 seqq.*

SCROTVM vel *Scortum*, ὄσχεον. Vide *Oscheon.* *Scrotum Cordis* dici quoque *Pericardium* scribit Blancard. *in Lexic.*

SCRVPVLVS, *Scruptulus*, *Scriptulus*, γράμμα. Vide *Gramma.*

SCVMA, idem quod *squama*, Gr. λεπὶς. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

SCORBVTVM, idem, quod *Scorbutus*, de quo superius. Legitur apud Forest. *l. XX Obs. 12.*

SCVTA TABESI, id est, *Testudo.* Ruland. & Iohns.

SCVTIFORMIS, θυρεοειδὴς. Vide *Cartilago scutiformis.* *Scutum.*

SCVTRVM, *Scutriscum*, idem, quod *Cucuma*, καυκάλιον, lebetis genus, vas, in quo aqua balnearum, vel oleum, calefit. C. Hofm, *Com. in Gal. LL. de V. P. n. 1280.*

SCVTVM, ἀσπὶς, θυρεὸς, πέλτη, proprie significat instrumentum bellicum, quo corpus munitur ab invasione hostili. Translatum partim ad Anatomica, ubi *Cartilago scutiformis* legitur. Vide *Cartilago.* Ita & *Patella* genu constituens vocatur *Scutum*, vel *Os scutiforme*, Barthol. *libell. 4, c. 21, p. 751.* Partim ad Pharmaciam & Chirurgiam, in quibus *Scuta* vel dicuntur *Emplastra quædam*, v. g. Cordialia, Stomachalia, plerumque sindone obducta & vel collo appensa, vel corpori alligata ligulis, Morell. *l. 2 de form. remed. sect. 2, c. 11.* Vel etiam alia munimenta; quale *scutum* cum successu finxit & adhiberi jussit Hildanus in membri virilis nimia longitudine ad coitum inepta, *Centur. VI Obs. 61.*

SCYBALA, σκύβαλα, vocantur *excrementa alvi sicciora*, & quasi in nucleum efformata, fere combusta, non semper ab interno fervore phlegmonoso, uti Galenus voluit *4 de R. V. I. A. l. 17*, sed etiam aliquando a longiori mora, & succi pancreatici nimia aciditate vitriolacea, defectuque excrementi biliosi; uti in hypochondriacis & melancholicis quibusdam observare licet. Iung. Galen. *c. 1 de R. V. I. A. t. 32.* Dicuntur & σπυραθώδη, *caprilla stercora*, in globulos veluti coacta. Vide Linden. *Ex. IV, §. 36.*

SCYBELITES, σκυβελίτης, nomen vini, vel potius musti

musti, quod sua sponte ex uvis passis extillat, utpote vinum ultro effundentibus, Aët. *l. 9, c. 24.* Fuit e genere *Protroporum*, & a Galeno aliquoties laudatur. Vide Lind. *Ex. X, §. 179.*

SCYLACION, σκυλάκιον, proprie *catulum*, vel potius *carnem catulinam* significat, Hipp. *lib. 2 de diæt. XVI, 18; l. de Steril. IIX, 28; l. de superfœt. XVI, 1*; a σκύλαξ, *catulus*. Vide Foës. *p. 575.* Deinde σκυλάκιον vocatur *Collyrium quoddam*, a Gal. & Aëtio descriptum, sed diversimode, notante Gorræo.

SCYPHUS, κύαθος, idem quod *Cyathus*, poculi genus, olim ligneus, teste Lang. *l. 1, ep. 29* Vide *Cyathus*. Cercorum *scyphorum* duodecim fit mentio apud Gal. *l. de opt. sect. c. 14.* De experimentis *scyphorum* vitreorum per certum humanæ vocis ruptorum legatur sagacissimi scrutatoris rerum naturalium, D. Dan. Georg. Morhofi *epistola ad D. Ioh. Dan. Majorem.*

SCYROS, σκῦρος, idem, quod πῶρος, *Callus*, Vide *Callus*. Legitur apud Hipp. *lib. 1 de morb. mul. XXXIV, 5, 6, 7.* Adde Foës. *d l.*

SCYTALIDES, σκυταλίδες, vocantur officula digitorum singulorum terna, excepto *Pollice*, qui duo habet, mutuo inter se colligata & ordine succedentia, veluti in acie turma equitum, quæ σκυτάλη vocatur. Latine *Internodia*. Vide *Internodium*. Alias *Scytale*, σκυτάλη, quoque appellatur serpentis species, cujus historiam & veneni naturam descripsit Aldrov. *l. 1 Hist. Serp. & Dracon. c. 9.* *Scytalides* quoque dicebantur telorum ligneorum species, aliæ pedis, aliæ cubiti, mensuram adæquantes, ut est apud Lang. *l. 2 ep. 3.*

SCYTOS, σκύτος, *Corium* significat in genere, quamvis Gal. restrinxisse videatur ad capitis cutem, vel ea, quæ sunt inter cervicem & tendines, & observat Erotianus ex aliis non significari solum hac voce corium inter colli nervos, sed etiam apud alios medullam dorsi; & alios locum, qui est inter supercilium & frontem; alios ita dicere omnem capitis cutem.

SEB, i. e *Aurum*, vel *Alumen*. *Sel* idem Rul. & Iohns.

SEBASTON, σεβαστόν. Vide *Sebesten*.

SEBEL, Arab. idem, quod *Pannus oculorum*. Dorn. Rul. Iohns. Forest. *l. 11 obs. 6 & in Schol.* Val. de Tarant. *Philon. Pharm. l. 2, cap. 4.* Vide *Pannus*. Discrimen inter *Sebel* & *Pterygion*, sive *Unguem* oculi vide apud Nic. Pis. *de Mo. Co. & Cu. l. 1, c. 28.*

SEBESTEN, σεβαστόν, dicuntur & *Mixa*, *Mixaria*, μύξα, μυξάρια. Vide *Myxa*.

SEBUM, vel *Sevum*, στέαρ, dicitur oleosa & pinguis substantia, adipe siccior, & magis concreta compactaque ejusdemque interim cum adipe generis, cum utrumque e sanguinis & chyli oleosis portionibus gignatur, nisi quod *Sebum* fragile usquequaque sit. nec ad ignem admotum tam facile liquescat, & cum refrixit, denuo concrescat, uti ovis & capræ; Pinguedo autem liquidior sit, minimeque apta durari, oleo longa vetustate incrassato similis, ut equi & suis. Castell. Sevorum Officinalium, Catalogum vide apud Schröder. *l. 2, c. 34.* Quod στέαρ etiam fermentum significet, aut farinam aqua subactam, in medio, ceu dubium relinquimus.

SECALE, σεκάλη, frumenti genus, nobis hodie quam optime notum; cum panis quotidianus ex eo parari soleat, vilior panis est triticeo, aut e Zea parato. Vocatur & *Siligo*, *Rogga*, item *Secla*.

SECANIABIN idem est quod Oxymel sive Acetum mulsum, cujus variæ descriptiones videantur apud Mesuen in *Operibus fol. m. 134 b. seq.*

SECESSUS, *Secessio*, apud Latinos varias habet significationes. Vel enim idem significat, quod *Abscessus*, *Abscessio*, ἀπόστασις, Dieter. *n. 93.* Vel accipitur pro dissolutione, sive deunione diversarum proportionum in aliquo mixto, Lind. *Ex. X, §. 55.* Vel stricte, pro actu excretionis alvi, & abitu ad locum, Gr. ἀφόδευσις, ἀπόπατος. Id. *Ex. XIII, §. 251*, de quibus omnibus vocabulis suis in locis.

SECHA, Santonicum. Santes Ardoinus *de Venenis l. 8, c. 31.*

SECLA, idem, quod *Secale*, Schröder. Vide *Secale*.

SECORS, ἀκάρδιος. Vide *Acardios*.

SECRETIO, etiam variæ significationis vocabulum est apud Latinos. Vel enim pro Excretione sumitur & dicitur ἔκκρισις, Diet. *n. 249, 250.* Gal. *l. 6 de L. A. c. 6 & c. 2 in progn. t. 37.* Vide *Eccrisis*. Vel saltem notat disjunctionem, & idem est, quod *Segregatio*, Gr. διάκρισις, & ita dicitur Secretio e numero dividentium esse, Gal. *1 de sympt. causs. c. 6.* Vide *Diacrisis*. Quod vero Iul. Alex. *Not. in Gal. l. quos purgare op. T. II, Oper. p. 584* statuit, excretionem & secretionem fieri una eademque opera, mihi non videtur universaliter verum, sed saltem κατά τι, quando omnis excretio præsupponit quidem secretionem; sed non vice versa. Potest enim materia quædam secerni, licet non excernatur: uti patet in abscessibus, & μεταστάσει materiæ peccantis. A recentioribus etiam nomen hoc ad Physiologiam transsumtum: Unde VVilhelmus Cole & Bernhardus Conor de *Secretione animali* scripta ediderunt, & alii in suis scriptis Physiologicis sæpissime mentionem fecerunt *secretionis*, per illam intelligentes fluidæ materiæ vel utilis vel excrementitiæ naturalem in certis organis a massa sanguinea separationem. Sunt vero partes huic functioni dicatæ potissimum Glandulæ qua majores, qua minores. Vide *Glandula*. De modo vero *secretionis* nondum inter se conveniunt Autores, dum alii pecu-

peculiaria fermenta in partibus supponunt; alii pororum diversam structuram organicam ratione figuræ, magnitudinis, &c. respectu habito ad figuram & magnitudinem molecularum fluidorum *secernendorum* urgent, quamvis forsan neutra opinio animo discendi cupido satisfaciat, quemadmodum laudatus D. Connor ad finem *Tentaminis* sui *Epistolici de Secretione animali* satis aperte demonstravit.

SECRETUM, idem, quod *Arcanum*, de quo supra in Ar.

SECTA, αἵρεσις. Vide *Hæresis*.

SECTACROA, idem, quod Flos sectarum, & denotat Florem nucis moschatæ. Dorn. *in Lex.*

SECTIO, τομὴ, quod significet divisionem aliquam continui, per violentiam instrumenti dividentis & incidentis factam, notissimum est. Gal. *3 de Anat.adm. c.2.* Occurrit vel inter causas solutæ unitatis, & ita Pathologice accipitur; vel inter Actiones Pharmacevticas, VVeker. *Ant. Gen. l.3, c. 25.* Vel inter Chirurgicas operationes Hipp. *l. 6. Epid. c 6, t.5. &c.*

SECUNDINÆ, δεύτερα, δευτέρια, ὕστερα. Vide *Devterion.*

SECUNDIFORMIS, χοροειδὴς. Vide *Choroides.*

SECUNDUM NATURAM, κατὰ φύσιν, terminus est in Medicina usitatus & opponitur τῷ *Præter naturam*, παρὰ φύσιν. Quemadmodum igitur præter naturam quicquid est, ut affectus sunt, a quibus functio læditur, aut causæ horum, aut symptomata, Gal. *l.3 de præs. expuls. c. 1.* Ita e contrario quicquid vel sana dispositio, vel causa sanam dispositionem producens, vel accidens aliquod, quod eandem comitatur & consequitur, secundum naturam dici potest & debet. Vide *Dogm. Med. Gen. nostra, P. 1, c. 1, dogm.3, p. 16.* Alias secúndum rationem agere, in Medicina, idem est, ac ex Indicatione agere, Lind. *Ex. VII, §. 31.* Aliquando etiam pro juxta, post, prope. Vide Rhod. *in Lex, Scribon.* & Lind. *Ex. IIX, §. 39.*

SECUR, id est, Aurum. Rul. & Iohns.

SECURITAS, *Securus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλὴς. Vide *Asphaleia.* In curatione *Securitas*, ἀσφάλεια, duplex constitui potest; una simpliciter talis: altera secundum quid. Vide Rolf. *O. M. M. Sp. l. 6, s.3, c.5.*

SECUS, pro Sexus, antiquis. Keuchen. *ad Sam. pag. 289.*

SEDAFF, id est. Concha marina. Rul. & Iohns.

SEDALIA *vasa* vocavit Th. VVillis venas hæmorrhoidales, seu hæmorrhoides, *Pharm. Rat. P. II, sect. III, c. 1.*

SEDATIO, παῦσις, κατάπαυσις. Vide *Pausis, Catapavomæ.* Sedativa, παύοντα medicamenta sunt, ut mitigativa, dolorum quietem ægris adferentia, simul curativa & sanativa. Dorn. *in dict. Paracels.* Rul. Iohns. ex Paracels. *de morb. ament. tract. 2, c.5.* Dicuntur alias *Paregorica. Anodyma.*

SEDENEGI, dicitur Lapis hæmatites; ut est apud Libav. *Apoc. Herm. Part. pr. c.2. T. II Oper. p.232.*

SEDENTARIUS quid significet, ex aliis Lexicis jam constat. Specialiter vero hoc Epitheton tribuitur ab Henrico a Deventer Belga Medic. Doctore ossis pubis Acuminibus, quia illis insidemus *in Arte obstetricandi c.3, & passim. in seqq. aliis.*

SEDES, ἕδρα, vide *Hedra.*

SEDHE, i.e Cinabrium. Rul. & Iohns.

SEDIGITUS dicitur, qui sex in una manu habet digitos. Quo nomine appellatus fuit Volcatius Poëta, teste C. Hofm. *c. in Gal. LL. de V. P. num. 71.*

SEDILE, ἕδος, compages quædam lignea, vel alius materiæ arte facta, ad sedendum parata. Specialiter sedile Thessalicum dictum commendat Hipp. *1 de artic. t. 22.*

SEDIMENTUM, ὑπόστασις. Vide *Hypostasis.*

SEDINA, *Seden*, i.e. Sanguis Draconis. Rul. & Iohns.

SEDMA, h. e. hæmatites: *Scedune*, idem Rul. & Iohnson.

SEGAX i.e. Sanguis Draconis. Ruland. & Iohns.

SEGES, λήϊον, dicitur vel de frugibus, vel de arvo, in quo fruges coluntur. Metaphorice quoque legitur *seges pilorum*, apud Sammonic. Vide Keuchen. *in not. ad eundem. p. 231.*

SEGITH, Serneth. i.e. Vitriolum, *Sagith.* Rul. & Iohns.

SEGNITIA, *Segnis*, idem, quod Pigritia, Ignavia, νωθρότης, νωθρὸς. Vide *Notros. Ignavia.*

SEGREGATIO, ἀφορισμὸς, in genere etiam *Sequestratio* dicitur, estque solutio integri in membra dislocata. Hic enim non confluunt resoluta, ut colliquabilia; sed quælibet pars secretim tenetur. Segregatio est Distractio & Extractio. Rul. & Iohns. *in Lex.* Dicitur etiam *Dissolutio. Separatio.* διαχώρησις, quam primam partem operationis Chimicæ constituit Rolfink. *Chym. l. 2, c. 2.*

SEIRA, σειρὰ, σειρὴ, restis, funis, lorum aut habena dicitur, legitur apud Hippocr. *2 de fract. t.3.* Iung. Foës. *p.561.*

SEIRIASIS, vide *Siriasis.*

SEIRIOS, σείριος, vide *Sirius.*

SEISIS, σεῖσις, σεισμὸς, *Concussio*, Lat. idem, quod κατάσεισις. Sumitur vel proprie, quando violento ictu corpus afficitur. Ita verbum σείω sumpsit Hipp. de purulentis, qui concussione indigent, ut exploretur, quanam parte pus delitescat, Hipp. *l.2 de morb. XLV, 11; & lib 3, XXVI, 30. Coac. t. 432.* Vel per translationem, pro humorum agitatione in partibus solidis. Ita arteriæ a sanguine fervido pulsantes dicuntur caput concutere, *Coac. t. 163, 167.* Vel σεῖσις specialissime vocatur concussio & quassatio vertebrarum, quod spinæ dorsalis vitium est, cum earum juncturæ & compages fuerint dimotæ, vertebræ autem suo loco ma-

manent, Gal. *c.3 de artic. t. 2.* Adde Foës. *d. l.* Dieter. *n. 768.* Vide *Succussatio.*

SELAA, idem, quod Nodus, sive Abscessus cum folliculo. Forest. *l. 3. Chirurg. obs. 7. Schol.*

SELACHOS, σέλαχος, dicitur piscium genus cartilagineum, cui cartilago cutis loco est, veluti squatina, pastinaca, raga, Gal. *l 3 de Al. fac. c. 36,* ubi τασέλαχια vocantur; σέλαχος vero legitur apud Hipp. *l. 2 de morb. XLVI, 46; XLIIX, 33; LXXII, 15.* & alibi. Iung. Foës. *d. l.* Lind. *Ex. XXIII, §. 174. seqq.*

SELAS, σέλας, exponitur Hesychio lux, fulgor, splendors, nitor, &c. Lind.

SELATUS, *satir, saic solat*, i. e. Argentum vivum. Rul. & Iohns.

SELDONIUM alkali, quid Paracelsus proprie vocet, non constat. Hinc sine dubio Dorn. *in Dictionario Paracels.* omisit. Intelligit vero rem in liquore facile solubilem, & Tincturam emittentem; uti patet ex *Paragraph. l 3, c. 2, §. 4.*

SELENIACON, σεληνιακὸν, nomen est, τῦ κύφεως, sic dictum, quod Lunæ sacratum & dicatum fuerit, quod 28 medicamentorum mistura constat, quot diebus Luna cursum menstruum peragit. Gorr. ex Aet. & Ægin. *l. 7, c. 22.* Vide *Ciphi.* Seleniacon quoque dicitur antiquis Amuletum contra Epilepsiam, quod puerorum collo appendebant. Keuch *ad Samon. pag. 286.*

SELENITES, σεληνίτης, dicitur Species lapidis specularis candidissima, unde fiunt fenestræ lignis levigatis loco plumbi. Dicitur & *Aphroselenus*, quia noctu inveniatur Lunæ imaginem reddere, Diosc. *l. 5, c. 159.* Rul. Iohns. *in Lex.* De occultis ejus viribus differit Lang. *l. 2, ep. 18 & 36.* Vide & Chiocc. *Mus. Calc. sect. 3, p. 283.* Fr. Hofm. *Clav. ad Schröd. p. 186.*

SELEUCIDÆ, σελευκίδες, vocantur aviculæ in Asia frequentes, quæ jugiter locustas edunt, easque celeriter excernunt, Gal. *l. 6 de Loc. Aff. c. 3.* Pro fabulosis habet Aldrov. *l. 10 Ornith. c. 5.* Iul. Alex. saltem incognitas nobis statuit, *comm. ad Gal. d. l.*

SELIBRA, ἥμισυ λίτρας, dimidium libræ, h.e. unciæ sex. Gal. *l. 1 de C. M. P. G. c. 4.*

SELINITES, σεληνίτης, epith. vini medicati ex semine apii, quod *Selinon* vocatur, parati. Diosc. *l. 5, c. 74.* Gorr.

SELINUSIA, σελινυσία, epitheton Terræ, haud dubie a loco, quæ cum Chia terra, inter optima refertur remedia, contra ambusta. Gal. *l 9 de S. Fac. §. de Samia Terra.*

SELLA, ἕδος, ἕδρα, quid comuniter significet, pueris quoque notum est. In foro Medico usitatiores & frequentiores sunt *Sellæ familiaricæ*, aut *familiares*, pro exonerando alvo: σελλάρια, ἀφεδρῶνες dictæ, unde *Adsellare*, verbum, i. e. alvum deponere, Keuch. *ad Sam. p. 197.* Rhod. *in Lex. Scrib. p. 440.* Sella obstetricalis, Forest. *l. 28, obs. 73.* ex Moschione, aliisque Gynæceorum scriptoribus. *Sella balnearis*, sive *sudatoria*, cujus figuram quoque exhibet Rhod. *ad Scrib. n. 193.* & Paræus *Chir. l. 16, c. 38.* In Anatomicis quatuor processus interiores ossis cuneiformis, sive Sphœnodis, vocantur *Sella Turcica*, aut *Sella sphænoides*, Barthol. *libell. 4. Anat. c. 8, p. 718.* Hanc in pueris perforatam repertam testantur *Eph. N. Cur. A. I. obser. 76.*

SEMAFOR, id est, lucidum carici, femar idem, Rul. & Iohns. *in Lex.*

SEMASIA, σημασία, idem, quod ἐπισημασία, primum morbi insultum & invasionem significat, quæ *Accessio* Lat. dicitur, Aret. *l. 1, acut. c. 5.* Foës. *p. 562.* Rhod. *in Lex. Scrib. p. 345.* Vide *Episemasia.*

SEMBELLA, idem, quod Selibra. Legitur in Rhodii *diss. de pond. & mens. p. 40.* ex Scribonio.

SEMEION, σημεῖον, Lat. *Signum* dicitur, estque in genere id, quo cognito in alterius ignoti notitiam pervenire possumus. Gal. *defin. med.* Signa dividuntur in *salubria*, *insalubria*, & *neutra*; verum hæc ultima facile ad priora duo reduci possunt. Vide *Dogm. d. l. p. 300. seqq.* Sufficit etiam, constituisse duas classes signorum, *Diagnosticorum* videlicet, & *Prognosticorum*, cum Anamnestica, sive Rememorativa, etiam vel usum Diagnosticorum, vel Prognosticorum habeant, *d. l. n. 303 seq.* Vide Dieter. *Iatr. n. 769.* Signa cognitionis medicamentorum vide apud Schroder. *l. 1 c. 34.*

SEMEIOSIS, σημείωσις, *significatio*, *notatio*, aut *designatio* dicitur. Comprehendit sub de Dignotionem & Prænotionem: de quibus suis locis, & pars Medicinæ doctrinam Signorum Diagnosticorum & Prognosticorum comprehendens, vocatur *Semeiotica*, σημειωτική, rectius *Semiologia*, σημειολογία, estque pars Medicinæ, signorum omnium differentias & vires expendens: de quibus passim legantur *Institutiones & Dogmata nostra Med. Gen. Part. III. per totum.*

SEMEN, σπέρμα, in genere dicitur omne id, ex quo, tanquam ex vitali principio materiali aliud corpus vitale gignitur & fit. Omne semen vita & forma est dotatum substantiali, Helm. *tr. Form. Ortus n. 10.* Sub qua significatione omnia plantarum, & vegetabilium, & animalium semina comprehenduntur, e quorum numero Catalogum Officinalium vide apud Schröd. *l. 2, c. 16,* qui etiam *l. 1, c. 11* hanc seminis genericam descriptionem tradidit: quod sit materia humido-spirituosa in creaturam certam proxime, ac natura sua emergere determinata. Semen contra, scilicet subintelligendo Vermes, vocatur a quibusdam Semen Cynæ Offic. sive Santonicum. Bonett. *Merc. Comp. t. l. 19, p. 460.* Alias frequentissime strictiori in significatu sumitur de Excremento utilissimo Hominis, maris & fœminæ, ad gerationem & formationem fœtus humani necessario: unde & γονὴ, *genitura*, vocatur; licet alii differentiam aliquam urgeant. Vide *Genitura*. Iung. Diet. *n. 781.* An semen maris materialiter ad fœtus productionem concurrat, hodieque adhuc controvertitur. Negat Harvejus. Alii affirmant. Instituti ratio non concedit, heic enodationem hujus dubii, nec aliorum. Semen muliebre an sint Ovula, etiam expediant ulterius Anatomici. Chimici quo-

quoque & Metallurgi ad suos labores transtulerunt spermatis & seminis vocabula. Ita aurum fieri dicitur ex auri semine, Semen appellando vim prolificam. Est enim indita cuique rei naturali virtus quædam, ut se propaget, *Th. Chym. Vol. II, p. 344.* Adde Libav. *T. II Op p. 142.* In opere lapidis Philosophici interdum unum, interdum duplex semen proponitur: In hoc tamen conveniunt, quod Mercurius Philosophorum dicatur Semen, aliquando tamen cum limitatione, fœmininum ad differentiam Masculini, quod est Aurum in calcem, purissimam redactum, *Th. Chym. Vol. IV, p. 401, & alibi.* Plura de semine quære *in Indice VI, Voluminum.* Semen veneris dicitur squama æris, Rul. & Iohns. Sperma aquæ fortis, i. e. fæculentia ejus. Rul.

SEMENTIS, varias habet significationes, 1. notat ipsam *sationem*, sive *actionem serendi*, & Gr. dicitur σποϱά. 2. denotat *segetem*, sive illud, quod e semine progerminavit, Gr. σπόϱος. 3. a Gal. sumitur pro hyemis extremo anteriore, in quo satio fieri solet, Gr. σποϱητὸς, *comm. 1. in l. 1. Epid. t. 1.*

SEMICOCTUS, ἡμίπεπτος, dicitur de humoribus chylosis, qui ventriculi calore & fermento alterationem acceperunt, sed perfectionem debitam non adepti sunt, Gal. *l. 4 de S. F. c. 15.* Ita quoque de sanguine, aliisque humoribus, etiam excrementiciis dici poterit, si nondum debitam coctionis suæ perfectionem acquisiverunt.

SEMICONGIUS, ἡμικόγγιον, dimidium congii, est nomen mensuræ liquidorum, continens vini libras quinque, aquæ libras quatuor cum dimidia, mellis libras septem & dimidiam. Gal. *de pond. & mens.* e Diosc.

SEMICOTYLE, ἡμικοτύλιον, est dimidium cotylæ, Gal. *l. 10 de S. Fac. §. De sanguine vespertilionum.* Qualis vero sit mensuræ aut ponderis determinatio, non constat; cum Acetabuli, vel cotyles quantitas variet apud autores. Vide *Acetabulum.*

SEMICUPIUM, ἐγκάθισμα. Vide *Encathisma.* Insessio.

SEMIDALIS, σεμιδαλὶς, *similago*, Lat. est farina ex tritico communi facta, ex qua panis confectus σεμιδαλίτης similagineus vocatur, estque paulo vilior siligineo, qui σιλιγνίτης dicitur exq; optimi & purissimi tritici farina conficitur. Gorr. e Gal. *l. 1 de Alc. fac. c. 2.* Iung. Lind. *Ex. XIII, §. 510. seqq.* Lang. *l. 1, ep. 56.*

SEMIMARES, idem, quod *Castrati, Spadones, Eunuchi*, Rolf. *de part genit. P. I, c. 5.*

SEMIMEMBRANOSUS cognomen est Musculi secundi Tibiam flectentis. Barth. *l. 4. Anat. c. 12, p. 580.*

SEMIMETALLA, idem, quod Mineralia. Libav. *l. 2. S. A. Ch. c. 24,* & *l. 5, c. 11.* Talia sunt Marcasitæ, Stibium, Bismuthum. *Tom. III. Operum p. 20.*

SEMINATIO vocatur Blasio seminis e vasis asservantibus & ejaculantibus in uterum immissio. *Med Un. pag. 10. & 454.*

SEMINERVOSUS vocatur tertius Musculus, Tibiam flectens. Barthol. *d. l. p. 581.*

SEMIOBOLUS, ἡμιωϐόλιον. Vide *Hemiobolion.*

SEMIVERBERATORIUS, vocatur Ignis, qui fundum saltem vasis ambit, & collum liberum relinquit. Iung *Chym. Exp. Chir. P. I, sect. 1. c. 3, p. 51.*

SEMIPESTIS vocatur Febris Petechialis apud Ionston. *Synt. Med. p. m. 672.*

SEMIRHOMBUS, ἡμιϱόμϐιον, idem, quod ἡμίτονον. Vide *Hemitonon.*

SEMIS ἥμισυ. Dimidium. Hemisy.

SEMISEXTUM, ἡμιέκτον. Vide *Hemiecton.*

SEMISICILICUS pondus est rapiens scrupulos tres sive drachmam unam. Rhod. *in diss. de pond. & mens. p. 41.*

SEMISIDERATUS, ἡμίπληκτος. Vide *Hemiplegia.*

SEMISPECULUM, vocatur Instrumentum Chirurgicum, ad dilatandum vulnus in collo vesicæ, & describitur ab Hildan. *de Lithotom. c. 16.*

SEMISPINATUS cognominatur Musculus Thoracem erigens, Barthol. *d. l. c. 7, p. 569.*

SEMITERTIANA, ἡμιτϱιταῖος. Vide *Hemitritæos.*

SEMIUNCIA, ἡμιούγγιον, Semiuncia, i. e. Uncia dimidia, sive drachmæ quatuor. Vulgo dicitur Uncia semis. Legitur apud Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 10. fin.* Iung. Rhodii *Lexic. Scrib. p. 440.*

SEMOTIM, veteres vocarunt Achores vel Tineam. Valesc. de Tarant. *Phil. Ph. l. 1, c. 2.*

SEMUNCIA idem, quod *Semiuncia*, de quo p. a. Legitur in Rhodii *Dissert. de pond. & mens. p. 41.*

SENA, vel SENNA, purgans inter vegetabilia etiam in vulgus notissimum, & frequentissimum: cujus integram historiam prolixe tradidit Rolfink. *Tr. de Purgant. sect. XIII, art. 5.* Iung. Freytag. *Aur. Med. l. 2, c. 18.* Schröder. *l. 4, cl. 3, n. 436.* Fr. Hofm. *in Cl. ad h. l.* Accusatur de flatulentia a Lind. *Ex. IV, §. 13.*

SENDANEGUM, Sendanegi, i. e. Hæmatites. Rul. & Iohns.

SENECTUS, γῆϱας, Senex, γέϱων. Vide *Geras.* De Senecta serpentum lege judicium. Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 13.*

SENILIS, γεϱοντικὸς, dicitur de omni eo, quod ad senes pertinet; v. g. Morbus senilis, ætas senilis &c. In specie visum senilem vocavit Blasius morbum oculorum, quando aliquis admota objecta non recte videt, remota vero bene, *Medic. Univ. p. 394.*

SENIO maximus, dicitur autor vitæ longæ. Dorn. *in Dict. Parac.*

SENSIBILIS, αἰσθητὸς, dicitur de omni re, quæ in sensus incurrit. Gal. *l. 3 de dign. puls. t. 1.* Dicitur & *Sensilis.* Plura e Physicis petenda.

SENSIFICUS, αἰσθητικὸς, dicitur de nervis sensuum externorum, qui spiritum animalem, ceu efficientem

tem caussam instrumentalem, organis sensoriis advehunt, Gal. *l. 7 de Hipp. & Pl. dec. c. 5.*

SENSIO, αἴσθησις, proprie dicitur de actu sentiendi, qui consistit in perceptione rei sensibilis, sensorium alterantis & afficientis. Ab interpretibus Galeni Latinis *Sensio* quoque ponitur pro cognitione, Gr. γνῶσις dicta, *c. 1. Prog. t. 3.* Legitur & *Sensatio* in Autoribus.

SENSITORIUM, idem, quod *Sensorium* s. organon sensuum externorum. Aliquoties legitur in plurali apud Petr. Guissonium *in Dissert. Epistol. de libello Anonymo circa abbreviatum veræ Medicinæ genus* sive *de Tribus principiis Chymicis.* Cujus vero autoritate nitatur, de eo non constat, cum in aliis Lexicis reperire non licuerit.

SENSORIUM, αἰσθητήριον, vocatur sensus alicujus instrumentum. Gal. *l. de odor. instr. c. 5.* I. Alex. *not. in Gal. l. 7 de Hipp. & Pl. decr. c. 7.* Dicitur & *sensitorium.* Idem *not. in Gal. l. 7 de V. P. c. 8.* πρῶτον αἰσθητήριον vocatur commune sensorium, quod sensibilium omnium ictus, a nervis cujusque organi delatos, accipit, adeoque omnis sensionis perceptionem efficit, hocque rectius fortassis dicitur de corporibus cerebri striatis; docente VVillis, de *Anat. Cerebr. c. 13*, & ex hoc Bonett. *Anat. Pract. l. 1, s. 15, Obs. 1, p. 282.* quam de Glandula pineali cum Cartesio hujusque asseclis.

SENSUS, αἴσθησις, quid sit, & quot, cum externi, tum interni, ex Physicis constare potest. ac debet. In Medicina enim considerantur, quatenus sec. vel præter nat. sese habent. Lectu dignissima sunt, quæ de sensibus externis & internis scripta reliquit VVillis *de Anim. Brutor. P. 1.*

SENTENTIA, γνώμη. Vide *Gnome.*

SEPARATIO, διάκρισις, διαχώρησις, idem, quod *Secretio, Segregatio*, de quibus p. a. De excrementorum ab humoribus utilibus separatione læsa lege Gal. *l. 3 de sympt. causs. in fin.* Separativa virtus interna consistit in caloris vitalis æquali continuatione, ex fermentatione sanguinis moderata, & æquali. Hæc enim si vel nimia fuerit, vel insufficiens, non dimittit inutiles ab utilibus portionibus, sed crudus manet sanguis. Separatio artificialis potissimum duplex est: *Pharmaceutica*, quo & Chymicam referre libet, & *Chirurgica.* Rul. & Iohns. certas separationis species ita descripserunt: Separatio per abscessum est, cum partes naturarum diversarum e commistione abscedunt a se mutuo, & ad regiones distinctas feruntur, absistentes mutuo. Estque duplex. *Discessus* & *Dilutio.* Separatio per abstractionem est, cum aliquo instrumento partes divisæ a se mutuo disclusæ, altera ab altera distrahuntur. Et fit hoc quoque dupliciter. Ablatione & Subductione; sive fiant res liquidæ, sive siccæ. Separatio per dilutionem ad latus perficitur, per lintrem humili margine, oblongum, & altera parte in acutum tendentem, qui manibus versari, & hinc inde agitari possit, alteraque parte latiori impelli. Separatio per dilutionem est, cum terrea copiose diluta, ita separantur, ut, gravibus subsidentibus, levia emineant, medium occupent media. Et quoniam ejusmodi lutio, in lutosis terreisque, vel ad hanc consistentiam redactis, per pulverisationem, calcinationem, & alia locum habet, potissimum veteribus γεωπλυσία recte est dicta. Ministrat autem ei abstractio, depletio, nonnunquam & filtratio, & similes functiones. Soluta enim turbataque & ad sua spatia delata, mox sunt deplenda, transfundendaque per filtrum setaceum; alioquin confunduntur denuo. Hæc Rul. & Iohns. Legatur & de diversis separationis artificiosæ speciebus Lib. *T. II Oper. p. 427. seqq.* Separatio Chirurgica, (quo & sano sensu Anatomicam referre possumus) perficitur partim manu, partim instrumentis. Hinc separatio quoque inter officia refertur Chirurgicæ partis. Vide *Instiut. & Dogm. nostra. P. VII, c. 1.*

SEPARATORIUM, est vas transmittens, quodammodo uniforme, oblongum, orificio ad capacitatem auricularis digiti aperto, cui materia infunditur, & fundo in modum acus acuto materiam rursus emittendi gratia, præditum, cum annexis ansis duabus, liquoribus invicem separandis accommodatum. Rul. Iohns. Dicitur etiam Vitrum Hypoclepticum, si fides habenda Blancard. *in Lex.* Separatorium quoque vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum pro pericranio separando apud Blas. *Med. Un. pag. 73.*

SEPEDON, σηπεδών. Vide *Putredo.* Sepedonodes, σηπεδονώδης putredinosus, qui ad putredinem est dispositus, Gal. *l. 8, M. M. c. 7.* σηπεδονῶδες ἕλκος, ulcus putridum, legitur ad Forest. *Chir Obs. l. 7, obs. 3.*

SEPHIROS, dicitur apostema durum & exiccatum. Gr. idem quod σκλήρωσις, σκλήρωμα, scirrhus nothus. Forest. *l. 4. Chir. Obs. 2. Schol.* Parac. *de ulc. & apostem. &c. c. 49.* Dorn. Rul. & Iohns.

SEPIA, σηπία, dicitur animal molle, exsangue, marinum, cujus prolixam historiam, cum usu in cibis & Medicina, ut & nocumento, vide in Aldrov. *l. 1 de Moll. c. 4.* Schröd. *l. 5, cl. 3, n. 88.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* in specie de nocumento, quod volvulum excitet atramentum sepiæ, testatur Aretæus, *l. 2 acut. c. 6.* quem locum integrum Exercitatione exposuit egregie Lind. *Ex. V. Sel. M.*

SEPIUM σήπιον, dicitur Os Sepiæ, pars firma, sub dorso corporis, *d. l. §. 42*, σηπίδιον, diminutivum est, significans *sepiolam*, *§. 84.* Os illud sepiæ interno usu est insigniter præcipitans, ita ut etiam superet Oculos Cancri. Hinc a nonnullis Præcipitantis Magni nomine exornatum, quamvis externe Martialia & alia Mineralia illud vincant.

SEPLASIARIUS, idem, quod Materialista, apud quem materia medica prostat; a foro Capuæ, Seplosio dicto, in quo unguentarii vendebant. Pertinent ad Pharmacopolas, quibus materiam vendunt. Referuntur etiam ad Myropolas. Vide Dieter. *Iatr. p. 934.* Langius

gius in numerum Medicastrorum referre non dubitat *l. 3, ep. 6.*

SEPS, σήψ, duplici gaudet significatu: 1. ita dicitur serpentis species, quæ morsu putredinem infert: de quo serpente lege Aldrov. *l. 1. Histor serp. & Drac. c. 6,* 2. idem est, quod σηπεδὼν, putrefactio. Erot. *On. p. 99. f.*

SEPSIS, σῆψις. Vide *Putrefactio.*

SEPTAMEN, id est, Serapinum. Iohns. *Lex. l. 1.* Verum in Rulando legitur *Septimen.*

SEPTANA ἑπταῖος, epitheton febris, septem diebus periodum absolvens. Verum dubito, an detur. Meminit Parac. *tr. de Venæsectione §. de Febribus.*

SEPTEM, ἑπτά, numerale hoc vocabulum & Criticum exponitur a Diet. *n. 336.* Numerus quoque Spagyricis emphaticus. In igne sunt septem Planetæ. In aqua septem metalla. In terra septem herbæ. In Aëre septem Tereniabin, & in Animalibus sunt septem principalia membra. Iohns. *l. 2. Lex. Parac.* Septem calamitatum publicarum genera recensentur a Forest. *Lib. 6 Obs. 9. Schol.* e Card. *l. 8 de rer. var. c. 45.* Terræ motus, Inundatio, Ventus, Animalia noxia, Pestis, Bellum, Fames; quibus alii octavum, Incendium, addunt.

SEPTENARIVS, ἑπτάς, ἑβδομαῖος. Numerus hic a plerisque Veteribus & Recentioribus habitus fuit pro Critico & Climacterico; imo & Mystico, ita, ut non dubitaverint, ei vires quoque attribuere in Macrocosmo & Microcosmo. Verum magis ex præconcepta vana persuasione, veluti per traducem multiplicata, quam ex rei veritate. Vnde non dubitavit Rhodius appellare nugas, cum Gal. *l. 3 de dieb. decr. c. 11.* Vid. Rhod. *in not. ad Scrib. n. 152.* Adde Dieter. *n. 230.* Keuchen. *ad Samon. p. 222.*

SEPTENNIVM, ἑπταετία, periodus, vel ætas septem annorum. De septennio secundo vide I. Alex. *l. 28, Sal. c. 1, 2. seqq.*

SEPTENTRIO, *Septentrionalis*, ἄρκτος, ἀρκτικὸς, ἀρκτῷος, dicitur illa plaga cœli, quæ est sub signo Vrsæ majoris, & Polo Arctico dicta, frigidioris, imo frigidissime naturæ. Tropice Septentrio, vel Septentrionalis ventus Microcosmi dicitur esse in spina dorsi, a Parac. *tr. de Colica.* Septentrio quoque vocatur Aqua fortis, Rul. & Iohns. Cabalistæ Septentrionem semper in malam partem capiunt, quia Sol ibi non transit, & medio noctis similis est, &c. *Th. Chym. Vol. VI, p. 81.*

SEPTICOS, σηπτικὸς, putrefaciens, Dicitur de Medicamentis, quæ tum eliquare, tum colliquare, ac potissimum carnem tenellam consumere valent: quo pertinent & Cathæretica, sive Corrosiva. Vide *Corrosio.* Gal. *l. 7 de S. Fac. §. Cedrus.* Sunt valde calida, & salinis lixiviosis partibus tenuioribus facillimæ actuactionis prædita.

SEPTIMANA, ἑβδομάς. Vide *Hebdomada.*

SEPTIMESTRIS, ἑπτάμηνος, dicitur de fœtu humano, qui excluditur septimo mense, & habetur pro vitali & legitimo; de quo Hipp. integrum scripsit libellum, *hoc tit.* Iungatur Gal. *comm. ad hunc libellum* in Græco codice desideratus. Videatur & C. Rejes *C. Elys. q. 90.* Enimvero, licet non negare velim, septimestrem posse esse vitalem fœtum & partum; verum an sit perfecte vitalis, aut an mulieres certo sciant esse septimestrem fœtum, de eo adhuc dubitatur. Hinc P. Amman *in Irenic. p. 72. septimestrem* partum dari negavit scil. vitalem.

SEPTVAGENARIVS, ἑβδομηκοντούτης, dicitur annos 70. natus. De his testatur Gal. quod aliquando ferant sanguinis missionem. *l. de Cur. rat per. S. M. c. 13. fin.*

SEPTVM TRANSVERSVM. Vide *Diaphragma.* Septum pellucidum quoque vocatur Fornacis in cerebro dicti pars inferior. Lyser. *Cult. Anat. l. 3, c. 6, p. 88.* Septum Cordis dicitur paries sinistri ventriculi a dextro secernens. D. D. Hofm. *Dissert. An. in Micr. Horn.* Quid *septum penis* vocetur membranaceum, videatur apud Barthol. *An. l. 1, c. 24.* G. Bidloo *Anatom. Tab. XLVIII, fig. 3. seqq.*

SEQVESTRATIO, idem, quod *Separatio*, *Segregatio*, διάκρισις. Membra sequestrationis vocat Parac. organa colatoria.

SERANGODES, σηραγγώδης, antrosus, cavernosus, rimosus, idem fere quod συριγγώδης, fistulosus, Legitur apud Hipp. *l. de Carn. IV, 4; IX, 3; XVI, 3. l. de Corde VI, 1. l. de Vuln. cap. II, 3.* Vide Foes. *p. 562. seq.* qui apud Galenum pro συριγγώδης legi συρυγγώδης vult.

SERAPHIN, est ineffabilis virtus, & immensa potentia cœli, & præsertim Angelicus chorus, & schola cœlestis. Dorn. Rul. & Iohns.

SERAPINVS, i. e. gummi Arabicum. Rul. & Iohns.

SERAPIVM, idem, quod Sirupus. De quo paulo inf.

SERBET, vide *Scherbet.*

SERENITAS, Serenus, εὐδία, εὔδιος. Vide *Eudia.*

SEREX, id est, lac acetosum. Rul. & Iohns.

SERGETICVM, σεργητικὸν, epitheton unguenti irini, apud Gal. *l. 7 de C. M. P. G. c. 16.*

SERICIACVM, i. e. Arsenicum. Rul. & Iohns.

SERICVM, σηρικὸν, æquivocum est 1. apud Gal. significat fructum aliquem, edulem quidem, nihil tamen vel ad sanitatis conservationem, vel ad morborum profligationem conferentem, *l. 2 de Al. fac. c. 32.* Deinde notat lanam illam, quam gignunt, & in globulum ovalem conglomerant, sese una obvelantes vermes, Bombyces dicti. De quo serico vide supra *Bombyx.* Sericum crudum omittendum esse *in Chym. Med. Phys.* Vide Morley *Coll. Ch. Leid. c. 221.* Adde Helm. *de febr. c. 8, n. 13.* Denique Sericon idem est, ac Minium. Rul. & Iohns. Serica quoque dicuntur Gal. *Zizipha* sive Jujubes. Vide *Zizipha.* Serica Cauterica quæ dicantur Paræo, vide apud eand. *l. 25, c. 32, p. 128.*

SERIDES, σερίδες, vocantur olera esculenta, apud Gal. *l. de atten. diæt. c. 3.* Alias σέρις est Cichorii vel Endiviæ genus, apud. Diosc.

SERMO, λόγος, λαλιὰ, Vide *Lalia*, *Locutio*, *Logos &c.* Aliqua tamen differentia legitur inter Vocem, Loquelam, & Sermonem; dum vox ad loquelam; loquela vero ad sermonem pertinet. Sermo vero non est omne, quod proprie in sensum auditus cadit; neque id solum, quod ore emittitur: sed solam hominum vocem, qua inter se colloquuntur, veteres appellabant, Gal. *comm. 1 de humor. t.24, & c.3. Epid. t.73*, ubi Graece αὐδὴ vocatur. Imprimis vero in Medicina considerari debet non solum Sermo Medicorum ad ægros, de quo Gal. *c.4. in l.6 Epid. t.9*, ne sit fatuus aut molestus, sed gravis, utilis ægroque acceptus, sed etiam Sermo ægrorum, siquidem & hinc præsentium, notitiæ, & consequentium divinationi potest adjumento esse, *c.3. in l.1. Epid. t. 1.* Iunge Rolf. *O. & M. M. Sp. l.3, f.2, c.14.*

SEROSUS, ὀῤῥώδης, ὑδατώδης, idem fere, quod Aqueus, vel aquosus, dicitur partim de ipso aqueo sanguinis vehiculo, Gal. *l 4 de V. P. c.5. & alibi:* partim de constitutione corporis & temperamento inde dependente, quod pro varietate caloris aut frigoris concurrentis ad Melancholicum vel Phlegmaticum pertinet, imo & ad Cholericum: partim etiam de superfluo & crementico humore Cachexiam serosam constituente, unde & Carol. Piso elegantem librum conscripsit *de Morbis a serosa colluvie obortis.*

SERPENS, ὄφις. Vide *Ophis.*

SERPHETA, est medicina lapidem liquefaciens. Dorn. Rul. & Iohns. Meminit ejus Parac. *l. 2 de Tartar. tr.3, c.5. & in fragm. ad h. l.*

SERPIGO, ἕρπης. Vide *Herpes. Impetigo.* Nam utrique affectui tribuitur hoc vocabulum Impetigo. Vide VValth. *Sylv. M. p. 1368. &* Valesc. de Tarant. *Phil. Chirurg. c. 10.*

SERRA, πρίων, æquivocum est. Proprie notat instrumentum, & quidem in Medicina, Chirurgicum, quo membra amputantur: Habeturq; duplex: *Magna*, qua artus gangrænosi aut sphacelosi; & *Parva*, qua digiti manuum & pedum resecrari debent. Vide Hild. *de Gangr. & Sphacel. c. 19. & Cist. milit. class. 19.* ut & alios Chirurgiæ scriptores, Aquap. Paræum, Scultetum, &c. Ob similitudinem vero rostri, quod capiti adnatum cum serra, Piscis quoque quidam Cetaceus, Serra vocatur, Gr. πρίσις, perperam πρῆσις, cujus historiam vide in Aldrov. *de Cet. l. 1, c. 5.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. 1, p. 82. seq.* Serrulam versatilem Sculteti videre licet descriptam in ejusdem *Armam. Chir. Part. I, Tab. V, fig. 1.*

SERRATUS, πριωνώδης, cognonen est diversorum Musculorum, quorum alii Serrati majores, alii minores, alii postici appellantur, apud Barth. *l. 4. An. c.3 & 4, p. 563. 565.* Serrata ossium commissura quid sit, vel ossium compages, docet Vesal. *l. 1 de H.C.F.c.4.* Vide *Prionodes.*

SERVITUS, δουλεία, dicitur de functionibus & usibus partium ministrarum, estque duplex: *Præparatoria & Latoria.* Illa vocatur Utilitas. Hæc retinet nomen. Declaratur exemplis; v. g. Cordi ministrat servitute præparatoria Pulmo, Latoria, Arteriæ, Venæ. Testiculis ministrant præparatorie Vasa spermatica præparantia: Latorie Penis & Vasa deferentia. Avic. *l. 1. fen. 1. doct. 5, c. 1.*

SERUM, ὀῤῥὸς, Vide *Orrhos.* De seri statu præternaturali plura quære in Indice Bonetti, *Anat. Pract.*

SERVUS, δοῦλος, quid significet in statu Oeconomico, & pueri quoque e dictionariis norunt. Quod vero olim Medici servis annumerati fuerint, ex *l. 15. 5. C. de com. serv. manumiss. & l. 3. in pr. C. Com. de legat.* illud non de Medicis veris ἀρχιτεκτονικοῖς, sed de horum saltem ministris, Pharmacopolis, Chirurgis, intelligendum esse, egregia oratione jam olim demonstravit, & partes Medicorum cordate defendit quondam ICtorum decus, Georg. Richterus, *in Orat. Panegyrica.* Servorum valetudinem etiam esse observandam, sed horis saltem subcisivis, docet I. Alex. *l. 33. Sal. c. 19.* Per similitudinem quomodo Æger vocetur *Morbi Servus*, ostendit Lind. *Ex. XIII, §. 549. seq.* Chymici cum Hermete Mercurium vocant *servum fugitivum.* Rul. Libav. & alii Vide *Fugitivus.*

SES, σὴς. Vide *Tinea.*

SESAMION, σησάμιον, vocatur placenta ex sesamo, melle, atque oleo parata. Vocatur & σησαμοῦς, σήσαμον. Foes. *p. 563.* σησαμόεντα etiam dicuntur, quæ ex sesamo sunt parata. Hipp. *l. de affect. XLIV, 29.*

SESAMOIDEA, σησαμοειδέα, dicuntur Officula a sesami leguminis minuti specie, cui forma & magnitudine respondent, & natura multis manuum & pedum articulis veluti auctarium apposuit securitatis gratia, Gal. *l. 2 de V. P. c. 11.* Iung. Barthol. *libell. 4 Anatom. c. 22, & ult.*

SESEROS, σεσηρὸς, h.e. labris valde distans, quod etiam divaricatum vocatur. Occurrit apud Hipp. *3 de fract. t. 43.* μειδιήματα σεσηρότα dicuntur risus effusi, & labris diductis facti, *l. de Gland. IX, 11.* Adde Foes. *d. l. conf.* Gal. *exeg.*

SESCUNCIA, idem, quod sesquiuncia, ἡμιόλιον, h.e. drachmæ duodecim. Gal. *l. 1 de C M.S.L. c.8.* Vide *Hemiolion.* Sescuncia aliquoties legitur in Scrib. *n. 50, 60. &c.* Vide in Rhodii *Lex. Scrib.*

SESIS, σῆσις, a verbo σήθω, *cribro cerno*, significat *cribrationem*, & sæpius legitur apud P. Æginet. nomen & verbum.

SESQUIALTERA, dicitur ab Helmontio febris spuria, qualis est Hemitritæos, erratica &c. & eam deducit ex scoriæ & lotii deficiente secretione & excretione: *de febr. c. 11, n. 14.* Sesquialterum idem, quod Hemiolium, de quo supra.

SESQUIHEMINA, i.e. Hemina, κοτύλη, una cum dimidia, Gal. *d. l.*

SESQUILIBRA, i.e. libra una & dimidia. Scrib. *n. 222.*

SESQUIOBOLUS, i. e. obolus unus cum dimidio, i. e. grana quindecim. Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.*

SESQUICYATHUS, est hæminæ quadrans, vel sextans cum uncia dimidia, Gal. *l. 9, c. 6. ad fin.* Celsus etiam meminit *l. 5, c. 19*, & Rhodius *in differt. de Pond. & Mens.* æquivalere acetabulo statuit.

SESQVIPEDALIA, ῥόεια, dicuntur verba ampullosa, quæ grande quid sonare videntur, cum audis, ceu inflata vento jactantiæ, cæterum inania rei & rationis. Lind. *Exerc. XIII, §. 69.* Hæc dedecent Medicum Hippocrate & Æsculapio dignum.

SESQVIPLVM, idem, quod sesquipondus, ἡμιόλιον, & refertur ad præcedentem determinationem, i.e. integrum cum dimidio pondus. Gal. *l. 1 de Antid. c. 9. fin. & alibi.*

SESQVISEXTARIVM, i. e. sextarius unus cum dimidio. Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.*

SESQVIVNCIA, vide *Sescuncia.*

SESSILIS, epitheton Verrucæ, quæ alias μυρμηκία, formica, vocatur. Vide *Formica.*

SETANIOS, σητανιός, rectius quam σιτάνιος. *Hornus, homotinus:* epitheton tritici apud Hipp. Vide *Hornus.*

SESTRON, σῆστρον, idem, quod κόσκινος, Cribrum, σήθω, cribro. Vide *Coscinos, Cribrum.* Lac. σεσησμένον, *cribratum*, legitur apud Lind. *Ex. XVI, §. 108.*

SETA, τρίχος, proprie *pilum suillum* significat. Dicitur tamen & de lanis, unde *pannus setaceus* τρίχινος vocatur. Gal. *l. 3 de C. M S. L. n. 4. circa fin.*

SETACEVM vocatur operatio Chirurgica, estque species fonticuli, vel cauterii, quod parari solet utplurimum in occipitio, tribus instrumentis, forcipe, acu, & *seta*, vel *setone*, cujus parandi modum vide apud Aquapend. *de oper Chirurg. cap. hoc tit.* Hildan. *Cent. I, obs. 40.* Paræum *l. 9, c. 24*, qui *setonem* vocat, quemadmodum & Helmont. *tr. Cauterium, n. 22.* Laur. Bellin. in Masculino *setaceos* posuit, describens per fonticulos duplicis emissarii per majus & minus spatium sub cute crassiori filo serico aut simili tenui funiculo, *in Opusc. Medic. tr. de sang. miss. p. m. 187.*

SEVLO, id est, *plumbum.* Rul. *in Lex.*

SEVATIO, idem, quod Steatoma, secundum Ingraff. *Comm. ad Avicenn. de Tum. p. n. p. 84.*

SEVVM, idem, quod *Sebum:* de quo superius: Gr. στέαρ.

SEXCVPES, pediculus. Santes Ardoinus *de venenis l. 8, c. 22.*

SEXTANS, ἕκτον τῆς λίτρας, sexta pars libræ: pendet uncias duas. Gal. *l. 4. de C. M. P. G. c. 14.* vel drachmas sedecim, *l. 8. de C. M. S. L. c. 1.*

SEXTARIVS, ξέστης, dicitur *mensura liquidis & aridis communis:* de qua tamen Gal. notat, apud Athenienses olim non fuisse, postea vero etiam a Græcis receptam; sed aliter, quam Romanos, sumsisse. Apud Romanos *sextarius* unus libram unam, semissem, & sextantem, ut simul juncta constituant uncias viginti, pendere dicitur. Athenienses vero minorem paulo constituerunt mensuram, per *sextarium*, videl. libram cum semisse, h. e. uncias octodecim. Gal. *l. 1. de C. M. P. G. c. 1.* Iung. I. Alex. *ad h. l.* Adhuc minor legitur ξέστης, *sextarius*, qui pendet uncias tres, *l. 6 de C. M. P. G. c. 16.* Rhodius *in not. ad Scribon.* distinxit in mensuralem & ponderalem: illum continere duas heminas: hunc vero tredecim uncias docens, *ad comp. 127, 130.* Idem Autor *in Diss. de Ponder. & Mens.* sextarium aridorum esse libram unam & dimidiam liquidorum: duarum Heminarum, Ponderalem Arabicum Drachmam semis, Italicum olei uncias 18, vini & aquæ uncias 20, mellis 27. Linden. *Sextarium* pendere vini uncias sedecim, totidemque scrupulos: Mellis uncias viginti quinque, scripsit. *Ex. X, §. 156.*

SEXVNX, i. e *pondus sex unciarum*, h. e. *libra dimidia*, Semissis, Gal. *l. 1 de C. M. P. L. c. 8.*

SEXUS, γένος, φύσις, vocatur *differentia viri & fœminæ:* de qua Gal. *l. 9 de Hipp. & Pl. Decr. c. 3, & alibi.* Discrimen hoc animalibus saltem perfectioribus competere, accuratiores Philosophi & Medici statuunt. Alii tamen etiam vegetabilibus quoq; attribuere non dubitant; inter quos Schröder. *l. 1, c. 35*, & quidem realiter. Rejicitur hæc opinio *in Theatr. Chym. Vol. I, p. 349.* *Sexus* discrimen quomodo faciat morbosam dispositionem, monstrat Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 2, s 3, c. 36.* *Sexum* non posse mutari naturaliter, prolixe docuit C. Rejes *Camp. El. q. 57.*

SIAGON, σιαγών, idem, quod γένυς, γνάθος, *maxilla*, ita dicta, ὅτι σείεται περιαγομένη, quod circumacta moveatur. Gorr. Linden. *l. 2 Physiol. Med. c. 13, §. 4. 5.* Arist. *l. 3 H. A. c. 7.*

SIAGONAGRA, σιαγονάγρα, dicitur arthritidis particularis species maxillæ articulum infestans. Paræus *Chirurg. l. 17, c. 1.*

SIALOCHOOS, σιαλοχόος, vel σιαλοχέων, idem, quod σιαλίζων, vocatur Hipp. qui multam salivam ore effundit, *l. 2. Epid. s. II, 90; lib 3 de morb. X, 13; l. 2 de diæt. XVII, 4, 6.* Galen. *c. 1, in l. 1 Prorrhet. t. 3.* Iung. Foes. *pag. 564.* Lat. *Salivator* dici solet. Vide *Salivatio.*

SIALOCHOS, σίαλοχος, ex interpretatione Erotiani Hippocrati talis est, apud quem abundat salicea acris οἱ σίαλον πικρὰν ἀθροίζοντες, differunt ergo hi a σιαλοχόοις, quod illi ex acrimonia σιαλόχων frequenter exspuunt.

SIALOS, σίαλος, σίαλον. Vide *Saliva.*

SIBAR, id est, *Argentum vivum:* item *Stella eruta*, Dorn. Rul. & Iohns.

SIBARE Avicennæ dicitur *species Phrenitidis*, quæ *ferina* dicitur. Forest. *l. 10, obs. 1 Schol.* Vel *Inflammatio Erysipelacea*, aut potius *Gangrænosa* cerebri & meningum. P. M. de Calderia *Tom. III Oper. p. 20 seqq.*

SIBEDATA, id est, *Hirundinaria.* Paracels. *l. 1 de Tart. tr. 2. c. 2.* Dorn. Rul. & Iohns. item lapis, quo colores teruntur. Rul. & Iohns.

SIBETINA, epitheton *Colicæ*, quæ & *Zibethina* dicitur. Parac. *Paragran. Tract. 1 & 2.*

SIBILVS, συριγμός, συρίζειν, λεπτόν, est sonus acu-

acutior, tenuior, qualis in Asthmaticis observatur in inspiratione, quia humores crassi obsederunt hiatulæ Laryngis osculum, ita ut aer hanc viam angustatam transire non possit, sed lateribus allisus sonum acutum edat. Dolæus *Encyclopæd. l. 2, c. 2, §. 10. p. 258.* Vide *Syrizo. Hyposyrizo.* Tropice etiam *Vvulam* vocari *Sibilum* scribit Vesal. *l. 6 de H. C. F. 26. Sibilus* etiam accipitur pro sono præternaturali in auribus percepto a flatu quodam, vel halitu in anfractibus organi auditorii agitato. Vide *Sonus. Tinnitus.*

SICCANS, ξηραντικὸς, ξηραίνων, epitheton medicamentorum, quæ temperamenta corporum ad *sicciorem* statum permutant, Gal. *l. 1 de C. M. P. G. cap. 6.* Talis effectiva *siccitas* a terrestreitate particularum dependet, cui humidæ particulæ involvuntur & excipiuntur, cui & leves salinæ particulæ intermixtæ sunt. Dividuntur in mediocriter & valde *siccantia*, *l. 3 d. tit. c. 6.* Vide etiam Schroder. Senn. Morell. & alios, qui de materia Medica scripserunt.

SICCITAS, *Siccus*, ξηρότης, ξηρὸς, de qualitate dicitur elementari, inter primas vulgo relata, humidæ opposita, communi igni & terræ, & in se notiori, quam ut descriptione aliqua indigeat, aut ulterius explicari possit. Optima descriptio videtur, quæ per absentiam humiditatis exprimitur. In foro Medico variis tribuitur rebus, secundum, non nat. & præternaturalibus. Ventres *sicci* opponuntur humidis, *2, aph. 53.* quo pertinet *sicca* mulier, *l. 4. Epid. XIII, 9.* Temperamentum etiam *siccum* aliquoties legitur apud Gal. passim. Anni temporum *siccitates* Græc. dicuntur αὐχμοὶ, *3. aph. 16. Siccus* hydrops, *4, aph. 11.* i. e. Tympanites. Ophthalmiæ *siccæ*, *3, aph. 11. Sicca* & valida frictio dicitur, quæ corpori foris adhibetur, nullo humido, aqua, vel oleo, foris circumfuso, Gal. *l. 2 de S. Fac. c. 25.* Gr. dicitur ξηροαλείφειν.

SICCHASIA, σικχασία, vocatur *molestum fastidium* & ἀνορεξία mulieribus gravidis familiaris: Adjectiv. σικχὸς in aliis Lexicis occurrit & exponitur a Suida per ἀνόρεκτος καὶ ἀσθενὴς, i. e. *innappetens* & infirmus. Substantivum vero legitur in Moschion. *l. de morb. mul. c. 28.*

SICELICA, *Sicula*, σικελικὴ, epitheton medicamenti contra colicos dolores, apud Gal. *l. 9 de C. M. S. L. c. 5, fere circa fin.*

SICILICVS, *Siclium*, σίκλιον, ponderis nomen, veterinariis usitatum, pendens unciam dimidiam, sive drachmas quatuor; uti patet ex Gal. *de pond. & mensur.* confirmante C. Hofmann. *in notis M S. nondum editis.* At Rhod. *ad Scrib. Sicilicum* dicit, esse unciæ quartam partem, in qua sunt scrupuli sex, & pendet drachmas duas, *n. 71. p. 133.*

SICVA, σικύα. Vide *Cucurbita.*

SICYEDON, σικυηδὸν, est species fracturæ, quæ & καυληδὸν & ῥαφανηδὸν, dicitur, quando os totum per transversum frangitur. Gorr.

SICYONE, σικυώνη, quatuor habet significationes, juxta Gal. *in Ex. dict. Hipp.* Colocynthidis, *Cucurbitæ* pyro similis, *Cucurbitæ Chirurgicæ*, & *Cucurbita*, fundo carentis, ac metæ formam præ se ferentis. Foes. *Oec. p. 565.*

SICYONION, σικυώνιον, nomen *Vnguenti*, vel *Olei* compositi, cujus basis est *Cucumis sylvestris*, apud Ægin. *l. 7, c. 20.*

SIDERATIO, vel *Syderatio*, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod *Apoplexia*, aut subita *Paralysis*, quam significationem approbat Lang. *l. 1, ep. 25. & l. 2, ep 53.* Rhod. *ad Scribon. n. 101, p. 168.* Vel notat *mortificationem* alicujus membri, quæ alias *Sphacelus* vocatur. σφάκελος, de quo vocab. inferius, quam retinuit Castell. Vide *Mortificatio. Sphacelus.*

SIDEROS, σίδηρος. Vide *Ferrum.*

SIDIA, id est, *Lima.* Rul. & Iohns. *Lex.*

SIDIOIDES, σιδιοειδὴς, dicitur *color malicorium*, hoc est, corticem mali Punici, Gr. σίδιον dictam, *repræsentans*, σίδη enim *malum punicum* significat. Legitur aliquoties apud Hippocr. *l. de judic. dieb. VII. 2; l. de int. aff. XXXI, 3; XXXIV, 7; XXXIX, 4; XLVIII, 6; lib. 3 de morb. XII, 3.* Iung. Foes. *d. l.* Keuchen. *ad Samon. p. 271.*

SIDVS, *Sydus*, idem, quod *stella*, ἄστρον, σείριον. *Sidera* vocantur a siderando, quod est incendere. Veterum fuit dogma, *sidera* esse omnia igneæ naturæ. Linden. *Ex. XI, §. 171. seqq. 188.* hoc dogma hodieque revocavit Gassendica, & Cartesiana Philosophia. Recentiores tamen adhuc Philosophi Eclectici, inter quos celeberrimus est Dn. Sturmius, distinguunt inter *sidera* vel stellas fixas & errantes s. planetas, de illis concedentes, quod sint igneæ naturæ, utpote propriam lucem obtinentes; de his vero non item, excepto Sole reliquis planetis lucem impertiente. *Sidereum corpus* Paracelso dicitur *spirituale, Magicum, Cabalicum*, cui peculiares attribuit virtutes in herbis, & aliis naturalibus, *tr. Labyrinth. Medic. c. 9, & 10. l. de Pestilit. tr. 1. & 3 & Philos. sagac. l. 1.*

SIEF, id est *Collyrium*, medicamentum Ophthalmicum siccum. Vide *Collyrium.*

SIEGONES, σιηγόνες, idem, quod σιαγόνες, *Maxillæ.* Vide *Siagon.*

SIELISMOS, σιελισμὸς, vel σιαλισμὸς. Vide *Salivatio*, a ver σιαλίζω, *multam salivam effundo.* Vnde σιελίζοντες iidem, qui σιαλοχόοι, de quo paulo superius. Legitur vero apud Hipp. *1. Prorrh. sect. 3. t. 21.*

SIFANTIS, id est, *terra argentina simphus.* Rul. & Iohns.

SIGE, σιγὴ, *silentium*, *taciturnitatem* significat: Pessimum signum in phreniticis & deliris. Hipp. *1, Prorrhet. cap. 2, t. 19. Coac t. 65.* Vide *Aphonia. Silentium* alias egregie distinxit Libav. in *Silentium Prudentiæ* & To-

&Tolerantiæ, *Tom. III*, *Oper. p. 154*. Non minus recte & *Silentium Crollii sacrum* vocavit Diabolicum & execrabile, *Tom. IV*, *p. 69*. Et o utinam hodieque persuadere sibi paterentur Christiani plebeji, (quamvis etiam non sint pauci, qui prudentiores videri volunt) qui existimant, nihil magici, nihil præstigiarum præ se ferre, dum talia remedia commendantur cum *silentio*, vel colligenda, vel applicanda. Revera tale *silentium* execrabile est, non sacrum; verba sunt laud. Autoris verissima.

SIGIA, i.e. *Storax liquida*, vel hygra, Rul. & Iohns. Gal. *de ocul. c. 3*.

SIGIGILATIO cicatricis indictio. Fallop. *de re cor. c. 2*.

SIGILLUM, σφραγὶς, ita fuit dicta *Terra Lemnia sigillata*; cujus modum præparandi & *sigillandi* signo Dianæ descripsit Gal. *l. 9 de S. Fac.* quemadmodum & hodieque *Terra Turcica*, *Melitensis*, *S. Pauli*, *Silesiaca*, *Herstrueccensis* aut *Veldensis Norica*, certis *sigillis* notari solent; de quibus vide Schröder. *l. 3*, *c. 2*. Fr. Hofm. *Clav. ad h. l.* Casp. Hofm. *Paral. Offic. c. 44, 45*. Ita & *Trochisci sigillis* & asteriscis signari solent, præsertim viperini, in officinis Venetis. *Sigillum Hermeticum* dicitur, quo vitrum fusum, & igne fusorio liquatum occluditur; quamvis nonnulli massam aliquam ex succino albo, vitro Veneto, Borrace, æqualibus portionibus, ad hanc obturationem usurpent. Rul. Olim vasa cera & annulo signabantur a Medicis, Rhod. *ad Scrib. n. 269*, *p. 331*. *Sigillis* vero magicam virtutem adscribere cum Paracelsicis, de quo etiam *in Th. Chym. Vol. VI*, *p. 551*, superstitiosum est. Vide *Character*.

SIGMOIDES, σιγμοειδὴς, h. e. literam Græcam C. referens, non Σ. Vide C. Hofm. *Comm. ad Gal. de V. P. n. 385*. Tribuitur variis corporis partibus. Ita dicitur Processus scapularum, qui & *Ancyroides*, & *Coracoides* vocatur Barth. *libell. 4 An. c. 19* Deinde Sinus, seu *cavitas semicircularis* in *cubito* inter duas cubiti apophyses comprehensa, in quam brachii extremum trocheæ simile inseritur, *d. l. c. 20*. Porro *tres Valvulæ cordis* ad ostium arteriæ pulmonalis in dextro ventriculo foras spectantes *sigmoideæ* vocantur, Gal. *l. 6 de V. P. c. 14*, qui tunicas saltem appellavit, Barthol. *l. 2*, *c. 7*. *Cartilagines* quoque *asperæ arteriæ* cum non sint integre circulares, sed parte posteriori membranosæ, & ita cartilaginea sua substantia antiquum C. referant, σιγμοειδεῖς vocantur, *d. loc. cap. 10*.

SIGNATIO, *Signatura*, ἐπισφραγισμὸς, alia est *necessitatis*, quando vasa obsignantur; aut ipsa medicamenta, ad evitandam vel exhalationem virium vel suspicionem fraudis. Ita & Acidularum Egranarum vasa fictilia publica autoritate obsignari solent. Vide Rhod. *in Lexic. Scrib. p. 441*. Vel est *superstitionis* & vanitatis. Quo, salva autoritate, pleraque etiam referenda mihi videntur, quæ Crollius, de *signaturis Plantarum*, scripsit; cum plurima etiam prorsus ridicula nitantur & inepta similitudine. *Signata ars* Paracelso dicitur *Caballa*, estque ex illius mente, pars Astronomiæ, & introitus ad Medicinam; verum ob Magiæ suspicionem vitanda *Labyrinth. Med. cap. 9 & tr. de morb. Tart. c. 16*. Vide *Sigillum*, *Character*.

SIGNIFICATIO, ἐπισημασία, σημασία. Vide *Semasia*, *Semeiosis*.

SIGNUM, σημεῖον. Vide *Semeion*.

SILACH, Arab. *Silac*, dicitur *crassities palpebrarum* Forest. *l. XI Obs. 46. Schol* Alii ad πτίλωσιν, h. e. *defluvium capillorum* applicant, Iohann. Stephan. *Paraphr. in Avic. l. 3 fen. 3. c. 3*, *p 173*.

SILEX, κόχλαξ, vocatur genus lapidum, vel saxi durissimum, extrinsecus leve. Hujus species est *Pyrites*, de quo superius. Alias plures recenset Rul. *in Lex.* De *silicis* virtutibus & usu vid. Schroder. *l. 3*, *c. 8 n. 18*. & Fr. Hofm. *in Clav.* Theatr. Chym. *Vol. VI*, *p. 453*. Quære & in Indice Helm.

SILICEIUS, idem, quod *Marmoreus*, epitheton *Tartari*, in renibus, aut vesica, nimiopere indurati, apud Paracels. *l. de Tartareis morb. c. 20 & 21*.

SILIGNIS, σιλίγνις, latine *Siligo*, dicitur purissima Tritici farina, e qua paratur *panis siligneus*, σιλιγνίτης. Galen. *l. 1 de Al. fac. c. 2*. Lang. *l. 1 ep. 56*. I. Alex. *l. 8 Sal. c. 6 & not. in Gal. d l.* Lind. *Ex. XIII*, *§. 510. seqq.*

SILIPIT, id est, *Æs*, *Cuprum*. Rul. *in Lex.*

SILIQUA, κεράτιον. Vide *Ceration*.

SILO homonymon est. Vel enim idem est, quod *Simus*, σιμὸς, qui naso est sursum versus repando, Lind. *Ex. XI*, *§. 39*. Vel apud Chymicos idem est, quod *Terra*. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

SILURUS, σίλουρος, nomen piscis, de quo tamen inter se dissentiunt Autores, dum alii *Sturionem* esse dicunt; in qua sententia est Aldrov. *l. 4 de pisc. c. 9*. alii cum *Glanide* confundunt; ut Gesnerus. Vide Aldrov. *l. 5 de pisc. c. 5*. Meminit alias Galen. *l. 9 de S. Fac. §. Halme*; *ad fin.* Iul. Alex. *l. 15 Sal. c. 2*.

SIMIA, πίθηξ. Vide *Pithex*.

SIMILA, *Similago*, σεμίδαλις. Vide *Semidalis*.

SIMILARIS, ὁμοιομερὴς, ἁπλῦς. Vide *Homœomeres*, *Haplus*. Perfectam *similaritatem* dari nullam uspiam statuit celeber. Leibnizius de Natura, sicut legere *in Act. Eruditor. Lips. Anno 1698. m. Septembr. pag. 433*.

SIMILATIO, idem, quod *Assimilatio*: de quo supra, in AS. Gr. ὁμοίωσις.

SIMILIS, *Similitudo*, ὅμοιος, ὁμοιότης, quid significet, notum est: videlicet aliquam convenientiam rerum inter se diversarum. Galen. *simile* duobus modis dici, docet; uno quidem, quando est ἀπαράλλακτον, & nulla intercedit varietas: altero, quando secundum magis & minus saltem est convenientia,

ἐν ᾧ μᾶλλον καὶ ἧττον, *c. 1 de iis, q. in med. t. 4 fin. Similia similibus* conservari, est generalissimus scopus methodi Hygienes; de quo in *Hygiene;* limitationem suam tamen admittit, uti videre est *in Dogmat. nostr. P. IV, c. 2, d. 3, p. 468. Similitudinem* formæ liberorum cum matre demonstrare, quod mater etiam materiam conferat ad formationem fœtus, vult I. Alex. *not in Gal. l. 2 de semin. c. 1.* Plura de *similitudine* inter generans & generatum, inter parentes & liberos, vide apud C. Rejes *C. El. q. 54.* Quamvis vero *similitudinis* observatio in Medicina insignem multumque usum habeat; probe tamen etiam observanda est cautela Hipp. quod *similitudines* Medicis pariant errores & difficultates, *lib. 6 Epid. s. IIX, 80; vel t. 49,* quem locum notatu dignum bis citavit Linden. *Ex. XII, §. 71 & XIV, §. 114. Similitudo* enim saltem est instar syllogismi Dialectici, vel Topici, nihilque certi concludit, Iul. Alex. *not. in Galen. lib. 4 M. M. c. 4.* Utinam hoc vero probe observarent Chymici & Spagyrici; qui nimium quantum *similitudinibus* nituntur, & ita sæpissime fallunt & falluntur. Fallax quoque in multis est *similitudo* plantarum cum partibus corporis humani, quæ tamen vires indicare creditur a Schroder. *l. 1, c. 38.* Quin potius verissime Libav. negavit, a *simili* ad essentiam recte aliquid colligi. *Tom. IV, Oper. p. 259, 277. Similitudines* quoque dicuntur figuræ cœlestes, quæ rebus assimulantur nos concernentibus, Rul. Iohns.

SIMISSA, σιμσα, rectius *Semissa,* i. e. ad dimidiam coctum. *Simissator,* vel *semissator,* qui ad dimidias coquit, Gr. σιμωτής. Linden. *Ex. X, §. 52.*

SIMITAS, *Simus,* σιμότης, σιμὸς, duplicem habet significationem, unam naturalem, in qua dicitur de Hepatis concava parte, ex qua prodit Vena portæ, cujus opposita pars *convexa & gibba* nuncupatur, Gal. *l. 4 de V. P. c. 13.* Barthol. *l. 1 An. c. 14 & alibi;* alteram præternaturalem, qua notat vitiatam figuram nasi; cum medius nasus subsidet, aut deprimitur, Galen. *comm. 1 in l. 6 Epid. t. 4.* Iung. Foës. *p. 566.* Alias & σιμὸν etiam de rebus non naturalibus usurpatur, v. g. de *ferularum* Chirurgicarum parte *retusa,* & resima, apud Hipp. *3 de iis, q. in med t. 11.* Σιμὸν quoque dicitur *vinculi* quoddam genus, quod ab orbiculari plurimum inclinat, *d. l. comm. 2, t. 2.*

SIMIVVLPA, πιθηκαλώπηξ, vel *Vulpisima,* ἀλωπεκοπίθηξ, animal quadrupes digitatum, viviparum, peregrinum, *vulpis & simiæ* formam ex parte referens, cujus historiam & usum in cibis vide apud Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. c. 4.*

SIMMITIVM, id est, *Cerussa.* Rul. & Iohns.

SIMOS, *Simothes,* i. e. *Cerussa.* Rul. & Iohns.

SIMOTRACHELOS, σιμοτράχηλος, dicitur, *qui humeros attollens cervicem contrahit* arrogantis & gloriosi incessum repræsentans. Idem est, quod βυσαύχην. Rob. Keuchen. *ad Seren. in Sammon. Medicin. metr. p. 150.* Vide *Bysavchen.*

SIMPLEX, ἁπλοῦς, *Simplicitas,* ἁπλότης, usitatissimus terminus in Medicina, de rebus naturalibus, præternaturalibus, & non naturalibus. Quando de partibus dicitur, idem est, quod *Similaris,* vel *Homogeneus.* Quando de morbis, intelligitur ille, qui unam saltem partem affectam occupat: quamvis & febris *simplex* dicatur Galeno, quæ mitis est, & cum signis tutis cumprimis, qualis est Ephemera, *l. 1 de Cris. c. 16.* Remedia *simplicia* dicuntur, ad differentiam compositorum, quibus etiam communiter anteferuntur, Helmont. *tr. Pharmac. ac Disp. n. 5,* quamvis experientia testetur, hoc universaliter verum non esse, ob frequentissimam in corpore humano heterogeneitatem valde mistam & intricatam. Vide *Dogm. nostra P. VI, c. 4, d. 3, p. 747. seqq.* In genere vero *simplex* & natura & doctrina prius esse composito, recte dicitur a Gal. *l. 1 de diff. resp. c. 2, 3 aph. 15 & alibi.* Chymici tria *simplicia* materialia corporum naturalium statuerunt, ceu principia, *vaporosum, inflammabile, fixum, Th. Chym. Vol. I, p. 101.* Aliis vero quinarius numerus placet: de qua sententia alibi dictum.

SIMVLATIO, προσποίησις, dicitur de iis, qui morbum *simulant.* Lege Galen. *libell. de iis, qui morbum simulant. Simulata* quoque *Medicatio* dicitur, quando caussa morbifica non perfecte removetur, sed saltem movetur. Ita v. g. quando febris supprimitur, non depurato sanguine ab inquinamentis suis, Lind. *Ex. XII, §. 115.*

SIMVS, vide *Simitas. Simus* quoque dicitur Gilla. Rul.

SINA idem, quod *China;* De Medicina *Sinica* vide *Act. Lips. 1682.*

SINAPELÆON, σιναπέλαιον, i. e. *Oleum Sinapinum,* de quo Diosc. *l. 1, c. 47.*

SINAPISIS, id est, *Bolus Armena.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

SINAPISMVS, σιναπισμὸς, & de medicamento tenuium partium, acri & vehementer calido ex *sinapi* compositum dicitur, Galen. *l. 3 de L. Aff. c. 4,* ubi ἐρεθισμὸς διὰ νάπυος vocatur: & de ipsa operatione, quæ est species *Rubificationis,* vel *Phœnigmi.* Vide *Phœnigmus.* Hor. Augen. vocat *Sinapisma, Tom. II Epist. & Cons. Med. l. 3, p. 497. seqq.* quamvis vitiose per y legatur. In priori significatione sumitur a Schroder. *l. 2, c. 44,* in posteriori *l. 1, c. 3.* Adde VVeker. *Ant. Gen. l. 1, c. 41. Spec. l. 2, sect. 33.* Morell. *l. 2 de form. rem. s. 1, c. 14.*

SINAPIVM vocatum *Embamma,* vel *Intinctus ex sem. sinapi* paratus; cujus meminit I. Alex. *l. 20 Sal. cap. 15.*

SINAROS, σιναρὸς, h. e. *Læsus.* Legitur apud Hipp. *3 de fract. t. 44, 2 de artic. t. 37 & c. 3, t 70; l. 6 Epid. s. VII, 72;* a vocab. σίνος, quod *læsionem, noxam* significat. Unde & contrarium ἀσινὴς, *illæsus.* Foës. *p. 567.*

SINCE-

SINCERUS, γνήσιος, idem, quod *Legitimus*. Vide *Gnesios*. Interdum etiam pro *puro* sumitur. Vide Rhod. *in Lex. Scribon.*

SINCIPUT, vel *Synciput*, βρέγμα, anterior capitis pars, supra frontem, capillis intecta, *l. Introduct. c. 10.* Barthol. *l. 3 Anat. proœm.* Vide *Bregma*.

SINE PARI, est epitheton Emplastri alicujus Londinensium, de quo vide *Par.* In Anatomicis quæ dicatur *Vena sine pari*, vide supra in *Azygos*.

SINGULARE idem fere significat, quod *Specificum*, estque epitheton Medicamenti, quod legitime adhibitum, *singulari* plane vi ac proprietate huic vel illi affectui p. n. remederi dicitur. D. Velschius *in Disp. de Singularibus*.

SINGULTUS, λύγξ, λυγμός. Vide *Lygmos*. *Singultuosa febris* dicitur Practicis non illa, ubi aliquando *singultus* molestat, sed quam fere per omnia tempora comitatur hic affectus, & cum febre exacerbatur, notante Petr. Mich. de Calderia *Tom. I Oper. pag. 423.*

SINISTER, ἀριστερός. Vide *Dexios*. Dieterich. *n. 104.*

SINOMOROS, σινόμωρος, dicitur *malignus*, *noxius*, perniciosus. Legitur apud Hipp. *3 de art. t. 51 & 54.* Iung. Foës. *d. l.*

SINOPIS, σινωπὶς, species *Rubricæ* melior. Vide *Miltos*. Apud Rul. etiam *Sinopida* in nomin. dicitur.

SINOS, σίνος, *Noxam*, *offensam*, significat, idem, quod βλάβη. Frequenter legitur apud Hippocr. v. g. *3 de R. V. I. A. t. 14; 2 de fract. t. 15; l. 5 Epidem. XIV, 3; l. de Vuln. cap. X, 2; & alibi.* Vide Foës. *p. 566.*

SINUS, κόλπος. Vide *Colpos*.

SIPHA, terminus obscurus apud Paracels. de quo dicit, quod saga, vel Pithonissa, ignem veluti e silice hoc eliciat, & tempestatem excitet, *tr. de Podagra tit. Processus*.

SIPHAC, idem est, quod *Peritonæum*. Forest. *l. 6 Chirurg. obs. 48. Schol.*

SIPHILIS, *Syphilis*, *Siphylis*, varia hujus vocis scriptura hauddubie inde contigit, quod hactenus de hujus nominis origine vera, Græca aut Latina, nemini certi quid constiterit, neque Fracastorius, ceu Italus Medicus Veronensis, qui in suis operibus peculiarem libellum metricum hoc nomine insignivit luem Veneream sive morbum Gallicum intelligens, sollicitus fuerit vel de ejus vocis origine vel orthographia accurata. Nobis tamen placeret, si licet ὀνοματοποιεῖν (quidni vero liceret, quod aliis haud vitio vertitur) appellare morbum hunc *Siphlidem*, σιφλίδα, ac originem hujus deducere a Græco σιφλὸς, quod contracte idem est ac σιπαλὸς, *turpis*, deformis, ut ita deformitas hujus morbi eo clarius exprimeretur, quam corpori & animo infert, quemadmodum ideo recte cecinit dictus Autor *lib. 1 de Siphylide fol. 240 sub finem.*

Quippe lue hac nascente putem simul omnia diras
Evmenidas cecinisse fera ac crudelia nobis
Tartareos etiam barathro dira omnia ab imo
Excivisse lacus, &c.

Vide plura in *Syphilis*.

SIPHITA, *Syphita*, nomen morbi, apud Paracels. & distinguitur in pravam & strictam. *Siphita prava* morbus est vulgo *Chorea S. Viti* dictus. *Siphita stricta* est morbus phantasticus eorum, qui *noctu dormientes ambulant*. *Noctambulatio*. Dorn. Rul. Iohns. e Paracels. *de præparat. l. 1 Tract. 4.*

SIPYIS, σιπυΐς, *pyxidem* significat apud Hipp. *libr. de steril. XXII, 15.*

SIRA, id est, *Auripigmentum*. Rul. *in Lex.*

SIRACOSTUM, vel *Alsiracostum*, est nomen medicamenti Arabicum in febribus acutis laudati, apud Mesuen *in Operib. fol. 112. e.*

SIRÆUM, σίραιον, quodvis decoctum dulce interpretatur Galenus, & Erotianus οἶνον σίραιον alios ἕψημα adpellare ait, id est sapa. Vide *Sapa*.

SIRENES, *Sirones*, dicuntur *pustulæ manuum & pedum*, VValther. *in Sylv. Med. p. 1373.* Dorn. Rul. Iohns. *in Lex.* Lang. *l. 2, ep. 42.* Iungatur D. Etmülleri observatio de *Sironibus* in *Act. Erud. Lips. 1682.* *Sirenes*, σειρῆνες quoque dicuntur *monstra marina*, partim piscis, partim hominis formam, & quidem fœminæ, sive virginis, repræsentantia; de quibus legantur *Eph. Nat. Cur. An. I. O. 23*, ubi ἀνθρωπόμορφοι pisces vocantur, & Erasm. Francisc. *Horti Indic. Or. & Oec. Part. II, p. 1412 seqq.* *Syrenes*, perperam per y, apud Dorn. Rul. & Iohns. describuntur, quod sint monstra marina e nymphis nata.

SIRIASIS, σειρίασις, item σειρίασις, est nomen *morbi infantilis*, videl. *inflammatio cerebri & membranarum*, quam consequuntur sincipitis & oculorum cavitas, febris ardens, pallor totius corporis siccitas, & inappetentia. Derivatur a σιρὸς, quod foveam, in qua semina recondunt & asservant, significat. Gorr. & Castell. Ita & in syncipite, ubi sutura sagittalis & coronalis coëunt, membranacea illa portio, *folium* vulgo dicta, omnium postremo in osseam duritiem coalescens tum temporis subsidet, & foveam quasi constituit, quod plerumque lethale habetur signum. Caussa eadem, quæ aliarum inflammationum, sanguis videl. acrior fervidiorque circa membranas cerebri stagnans, malignitatis ichorosæ salinæ hauddubie particeps. Vid. Senn. *Med. Pr. T. IV. tr. de Infantilium morb. cur. P. II, c. 7, h. tit.*

SIRICON *de plumbo*, id est, *Cinis plumbi*. Ruland. & Iohns.

SIRINGA, id est, *Calx*. Iidem.

SIRIUS, σείριος, proprie dicitur de sidere, antiquis etiam famigerato, quod *Canicula*, κύων dicitur, cui

cui singularem virtutem fervoris in diebus Canicularibus, quando cum Sole exoritur, attribuerunt. Unde & Hipp. tempus illud ante *Canem*, sub *Cane*, & post *Canem*, aliquoties inculcavit. Verum rectissime expedivit hanc opinionem, non astro huic, sed Soli καῦμα illud adscribens Linden. *Ex. XI*, §. *170 seqq.* quamplurimis & confirmavit succincte calculo suo Cl. Dn. Sturmius, *Scient. Cosmic. Part. Spec. Tab. IX, in fin.*

SIRONES, vide *Serenes.*

SIROTES, σιρωτὴς, vide *Simissa.*

SIRUPUS, *Syrupus*, *Serapium*, σεράπιον, Actuario est medicamenti forma fluida, ex decocto, vel succis, aut infusione, conflata, saccharo aut melle dulcorata, atque in eam consistentiam cocta, ne gutta in marmore defluat, ad alterandum, vel purgandum comparata, Moreil. *l. 1 de form rem. sect 1, c 4.* VVeker. *Antid. Gen. l. 1, c. 13. Spec. l. 2, sect. 2.* Schröder. *l. 2, c. 84.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h l.* Obiter scrupulum addere libet meum, quod nullam rationem videam, cur per Y scribatur communiter, præsertim quod Græcis ignota fuerit hæc medicamenti forma nec origine sua Græcum sit vocabulum. Hinc & Esthii opinio, *Syrupum* quasi συρία ὀπὸν, h. e. liquorem Syris usitatum dici, magis commenticia & coacta, quam veritati consona nobis videtur.

SIRSEN, Arab. rectius, quam *Birsen*, significat apostema capitis calidum: estque idem, quod *Phrenitis*, Forest. *l. 10 Obs. 1 Schol.*

SIRZA, idem, quod *Eschara.* Dorn. Ruland. Iohns.

SITANION, σιτάνιον. Vide *Setanios. Hornus.*

SITIOLOGICE, σιτιολογικὴ, vocatur a Lindeno pars Diæteticæ secunda tractans alimentorum esculentorum & potulentorum facultates & usum *in Manuductione ad Medicin.* a D. Schelhammero edita *post Introduct. Conringian. p. 92.*

SITION, σιτίον, latam & strictam habet significationem. Late omnia *alimenta*, *esculenta* & *potulenta*, σιτίων nomine veniunt, Hipp. *2 aphor. 38; l. 6 Epid. s. 5. t. 20.* Stricte *panes ex tritico* σιτία vocantur, *4 de R. V. I. A. t. 91.* Vide Linden. *Ex. XIII*, §. *160.* Dieter. *IX, 173.*

SITIS, δίψα, vide *Dipsa.*

SITOS, σῖτος, in genere *Cibum*, *Alimenta* significat, stricte frumentum. Vide *Cibus.*

SITOSPELTON, σιτόσπελτον, sic dicitur a quibusdam *Festuca*, sive *Ægilops.* Gorr.

SITTA, σίττα, nomen avis, & species *Pici*; cujus descriptionem vide in Aldrov. *l. 12 Ornith. c. 38.*

SITUS æquivocum est apud Lat. Proprie respondet Græco θέσις, Lat. *Positus:* denotatque partis solidæ locum naturalem & positionem a Medico probe ex Anatomicis addiscendam; quo vitiato, Morbi malæ Conformationis oriuntur; qui dicuntur *Morbi in situ.* Multum etiam confert novisse *situm* partium ad curationem, Gal. *l. de art. med. const. c. 17.* In specie *situs* uteri gravidarum recte cognitus, num recte vel prave sese habeat, quantum usum habeat in faciliori vel difficiliori partu ex professo longa experientia edoctus ostendit D. Henr. Deventer *in suo Lumine Novo pro obstetricant.* præsertim *Cap. XXI*, *& ferme per totum librum.* Deinde *situs* significat mucidam lanuginem, quæ superficiei materiæ lentæ pituitosæ adnascitur ex corruptione. Lind. *Ex. X*, §. *45.*

SMALTUM, idem, quod *Amausum.* Vide supra in *Am.*

SMARAGDINON, σμαράγδινον, nomen est *Emplastri*, cujus descriptio habetur apud Celsum, *l. 5, c. 19.* ita dictum ob summam *viriditatem.*

SMARAGDUS, σμάραγδος, dicitur lapis quidam pretiosus, vel gemma pellucida, amœno virore pulcherrima, & inter reliquas fragillima, cujus pleniorem descriptionem, species, vires & usum vide apud Plin. *l. 38, c. 5.* Chiocc. *Mus. Calceol. sect. 3, p. 212 seqq.* Schröder. *l. 3, c. 3, n. 8.* Fr. Hofm. *in Clav.* Rul. & Iohns. Th. Chym. *Volum. pag. 389.* Lang. existimat, Galenum per *jaspidem viridem* intellexisse *Smaragdum*, *l. 2 ep. 49.* *Prasinam gemmam*, πράσινον λίθον quoque vocari, testatur Keuch. *ad Samon. p. 277.* *Smaragdum* fieri ex Cœlo Veneris, & ex terra Lunæ, legitur *in Th. Chym Vol. I, p. 487.* E liquore Veneris quoque deduxit Libav. *S. Arc. Ch. l. 3, c. 8.*

SMARAGEO, σμαραγέω, *strepitum edo*, resono. Legitur apud Hipp. *l. 2 de morb. mul. XLIV, 2.* Foes. *p. 576.*

SMARIS, σμαρὶς, piscis dicitur, ex *Manarum* genere; cujus descriptionem & usum vide in Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 40.*

SMECTIS, vel *Smectris*, σμηκτὶς, ἢ σμηκτρὶς, epitheton *Terræ Cimoliæ*, quod detergendi vim habeat, Hipp. *l. 2 de morb. mul. LXVII, 11; l. de fistul. II, 10;* adde Gal. *in expos. dict. Hipp.* & Erot. *Onom. p. 108. a.* Σμηκτικὸς enim significat vim detergendi, & legitur apud Dioscor. *l. 1, c. 114 cet. c. 129 ed. Sar.* de Ebeno ligno.

SMEGMA, σμῆγμα: vide *Sapo.*

SMEGMATOPOEUS, σμεγματοποιὸς, vocatur is homo, sexus vel masculini, vel fœminini, *qui sapones conficit* sive smegmata. Legitur vero apud Chr. Merett. *in Not. ad Ant. Neri art. Vitrar. p. 327.*

SMELE, σμήλη, fere idem, quod *smegma:* Pulvis dicitur siccus, qui cuti non unctæ aspergitur ad eam detergendam. Ejusmodi facultatem habent nitrum, sal, mel, salis flos, cimolia, lomentum fabarum, furfur, pumex, &c. Gorr.

SMILE, σμίλη, vocatur *scalpellum*, & est instrumentum Chirurgicum, quod utrinque aciem habebat, & lineas utrasque secantes, utrinque curvas; sed alteram concavam, alteram vero illi oppositam, gibbam.

bam. Cuspis autem acuta erat. Diversi generis erant; aliud magnum, aliud parvum, aliud mediocre, Gorr. Meminit hujus vocabuli Gal. *de fœt. form. c. 6*, ubi Lat. Interpres addidit, esse cultrum sutorium.

SMILION, σμιλίον, nomen medicamenti acris ad rumpenda apostemata, apud Ægin. *l. 3, c. 23; l. 4, c. 18; l. 7, c. 17*. Scribitur & σμηλίον, non male forsitan, παρὰ τὸ σμῆσαι, a *detergendo*. Gorr.

SMINTHIOS, σμίνθιος, epitheton *salis lacustris*; cujus meminit Gal. *l. 11 de S. Fac. §. Sales.*

SMIRIS, σμίρις, *Smyris*, σμύρις, apud Rul. est *lapis durissimus* & asperrimus; quo utuntur sculptores annularii, & alii artifices, ad scindendum vitra, & alios lapides. Utilis habetur ad erodendum & urendum, ut & ad gingivas exulceratas, & dentifricia. Rul. Ægin. *l. 7, c. 3 in Lith.* s. *Lapides*. Dioscorid. *l. 5, c. 166*.

SMODICON, σμωδικὸν, idem, quod μωλωπικὸν, h. e. pharmacum ad *vibices* conveniens: σμῶδιξ enim *vibicem* sive livorem ex plaga denotat. Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* Foës. *p. 576*.

SMYRNA, σμύρνα. Vide *Myrrha*.

SOBOLES, ἔγγονα, idem, quod *Liberi*. Gal. *l. 2 de sem. c. 5*.

SOBRIETAS, νηφαλιότης, idem, quod *Temperantia*, virtus præscribens voluntatis imperio cibum potumque, prout satis est ad necessitatem, Medico commendata a Lind. *Ex. II §. 27*, quin & aliis, ceu morborum noverca & omnium virtutis bonorum dispensatrix, Lang. *1, ep. 55*. Opponitur *Ebrietati*, utriusque vocabuli ridiculam Etymologiam vide sis apud Dieter. *Iatr. n. 524*.

SOCCUS, ἀρβύλη, vide *Arbyle*.

SODA Arab. *Dolor Capitis* dicitur, vel *Cephalalgia*. Dieter. *Iatr. p. 624* Valesc. de Tarant. *Phil. Pharm. l. 1, c. 7, p. 20*. VValch. *in Sylv. Med. p. 376*. *Soda* quoque dicitur in arte vitraria cinis, qui ex combustis herbæ kaly speciebus super terreis cratibus decidit in foveam & in lapideam massam coit & induratur. Ch. Meretti *d. l. p. m. 286*.

SODA SUETHICA vocatur *soporiferus capitis dolor*. Bonett. *in Anat. Pr. l. 1, sect. 3, obs. 31, p. 139*.

SODOMA dicitur cum epitheto *Gallorum Lues Venerea* a Paracelso *l. 3 Chirurg. c. 1*.

SOL, ἥλιος, quæ propria sit significatio, pueri quoque e Nomenclaturis norunt. Cujus insignem virtutem & efficaciam in corpora naturalia, in ipsum etiam hominem, præsertim vero in aërem nos ambientem, si quis vellet in dubium vocare, næ ille recte diceretur adversus *Solem* loqui, & in manifestis dubitare, quod stupidi esse, vel si invertere conaretur manifesta, stolidi proprium dixit Gal. *lib. 2 de mot. musc. c. 5*. Imprimis vero autor caloris dicendus, ejusdemque in aëre mutationis, *Sol* enim caussa est caloris ejus, quem aër ambiens nos per æstatem habet, prope nos juxta verticem accedens faciensque diem longiorem: Et ipse ad eundem modum caussa est frigoris hyemalis, qui obliquus & humilis exiguo tempore super terram fertur, Gal. *com. 1 de nat. hum. c. 36*. Hinc *Sol* aëri præsidere, quemadmodum *Luna* aquis, dicitur, Helmont. *tr. Form. ort. num. 94*. *Sol* recte dicitur universalis motor, Iunken *Chym. Exp. Cur. Part. I sect. 1 c. 1, p. 32, 33*. An *Sol* est ipsa Mundi Anima Platonica? Tropice *Sol* dicitur primum ignis in corpore humano invisibilis, a Sole cœlesti influens, nativum ignem fovens in homine, Dorn. Rul. & Iohns. Imo quantum e Paracelso colligere licet, *Sol microcosmi* est ipse ignis, vel calor nativus, quam caussam etiam phthisees dixit *tr. de Tabe*, *& Paragraph. l. 5, §. 2*. Deinde *Sol* Chymicis dicitur *Aurum*; de quo passim in scriptis Chymicis. Vide *Aurum*. *Sol Gabanalæ* est Paracelsi Nectromanticum figmentum, *tr. Philosoph. sagacis*. De *Sole* artificiali perpetuo mobili a Chr. Ad. Balduino invento, videatur Ejusdem *Hermet. Curios. Inventum V*.

SOLADINI sunt *spiritus corporei*, in igne degentes invisibili, Dorn. *in Dict. Paracels.* supra *Saldini* dicti.

SOLATER, id est, *Argentum vivum*. Rul. & Iohns. apud quem *Solatur* legitur.

SOLDURA dicitur *fæx salis* alkali, quod ad vitra alba sumitur, Libav. *S. A. Ch. l. 8, c. 38*.

SOLEA, βούγλωττον, Latine etiam *Buglossum*, dicitur, piscis planus marinus, squamosus, *Passeribus* affinis, cujus historiam, cum usu in cibis, vide apud Aldrov. *l. 2 de pisc. cap. 43*. Meminit & Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 30*. Iung. I. Alex. *l. 14 Sal. c. 8*. Bruyerin. *l. 19 de re cib. c. 21*.

SOLELASAR, id est, *Alkali*. Rul. & Iohns.

SOLEN, σωλὴν, æquivocum est. Primum notat *canalem* ad aquæductus, Lang. *lib. 1 ep. 44*. Deinde *Solen* dicitur *instrumentum Chirurgicum* oblongum, intus cavum, in quod membrum fractum, crus, aut femur, imponitur & continetur. Hipp. *l. 2 de fract. t. 64, 75; & cap. 3 de iis, q. in medic. t. 18*. Gal. *lib. 6 M. M. c. 5*. Cels. *l. 8, c. 10*. Ægin. *l. 6 cap. 106*. Denique *Solen* est species conchæ marinæ oblongæ, rotundæ, duum generum maris, & fœminæ. Utriusque descriptionem cum usu vide apud Aldr. *l. 3 de Testac. c. 75*. Chiocc. *Mus. Calc. sect. 1, p. 47. 48*.

SOLENARIUM, σωληνάριον, instrumentum Chirurgicum, canalis instar, quod supponitur membro virili, instar *Solenis*, legitur apud Gal. *l. 14 Meth. med. c. 16*.

SOLEUS dicitur musculus pedis. Barth. *l. 4, c. 13, p. 582*.

SOLICITUDO, idem, quod *Cura*, φροντίς. Vide *Cura*. Gal. *l. de parv. pilæ exerc. c. 3*.

SOLIDUS, στερεός, dicitur de *partibus corporis*, quæ consistentiam certam, figuram, circumscriptionemque habent, contradistinctæ ab humoribus & spiriti-

spiritibus, Gal. *l. 1 de nat. fac. c. 8.* Adde Dieter. *n. 788.* Hippocr. ἴσχοντα, continentia dicuntur. Has solas partium nomine dignari voluit Fernel. Sennert. & alii illorum affeclæ; sed absque ratione prægnante. Vide *Meros.* Omnes *solidæ* partes sunt etiam *Organicæ.* In genere *soliditas* corporum debetur solis particulis terrestribus, quæ vinculi & carceris loco existunt fluidis. Iac. le Mort. *Pharm. Med. Phys. cap. 5.*

SOLIMEMBRIA legitur in Galeno latino, *c. 1 de Art. t. 46,* ubi in Græco habetur ὁλομελίη, denotatque *solidam* atque *integram* alicujus rei *naturam*, & in illo loco quidem, glandularum in specie, quemadmodum & de illis usurpavit Hipp. *l. de Glandul. in princip. statim & IV, 9.* Generaliter vero de omnibus corporis membris, *l. de Alim. IV, 25,* ubi opponitur etiam κατὰ μέρος, *juxta partem*, sive particulariter. Legitur & in Epist. Democriti *ad Hippocratem, circa finem*, in generali significatione. Vide Foes. *p 466.* Quemadmodum vero quoad Græcum vocabulum, res est expedita, si emphasin Etymi attendas, quod scil. οὖλος pro ὅλος, Ionice scribatur, & significet *totum*, *sanum*, integrum: μέλος vero *membrum* dicatur; & ita ὁλομελίη nihil aliud sit, quam *integritas membrorum corporis:* Ita e contrario non video, quid sibi velit fictum illud latinum nomen *Solimembria*, quod merito inter barbara referri debet.

SOLIPEDA, idem, quod *solunguia*, μονώνυχα, μώνυχα. Vide *Monycha.*

SOLITARIVS, μονήρης, i. e. *amans solitudinem.* Vide *Moneres.*

SOLITVDO, μόνωσις, βίος μοναδικός. dicitur Melancholiæ pabulum, & ita vel inter caussas, vel signa morbi melancholici referenda. Dieter. *Iatr. p. 771.*

SOLIVM, κολυμβήθρα, δεξαμένη, nihil aliud est, quam vas, in quo homines sedentes lavantur: idem, quod *Labrum.* Vide *Dexamene.* VVeker. *Art. Gen. l 1, c. 23.* *Solium* quoque vocatur altera species vermium latorum, quæ capite formato constat, ad differentiam Tæniæ, quæ absque formato capite & motu vivit. Videantur *Acta Erudit. Lips. A. 1700 m. Novemb. p. 322. seqq.* ubi depicta & descripta accurate exhibetur.

SOLOMA, idem est, quod *Brumasar*, & videtur ænigmatice denotare *Argentum*, vel *Lunam Chymicorum.* Vide *Th. Chym. Vol. IV, p. 986.*

SOLESQVIVM, id est, *sulphur.* Rul. & Iohnf. *in Lex.*

SOLSTITIVM, Gr. τροπή, quæ duo nomina invicem videntur pugnare. Quando enim in Latino dicitur *Sol* veluti *stare*; in Græco exprimitur per *vertere:* Vtrumque recte. Cum enim duo sint *solstitia*, æstivum & hyemale; & utrumque ita sit comparatum, ut Sol tardius motu proprio videatur progredi; dictæ sunt Latinis *Solstitia;* E contrario, quia in æstivo Sol summam accessionem ad verticem nostrum attingit, & paulo post ab illo rursus recedit; ita & in hyeme, cum remotissimus fuerit a vertice, & mox ad illum rursus ascendere incipiat motu suo proprio; non inepte τροπαὶ q. d. *Versiones*, scil. motus Solis appellantur. De iis lege Ægin. *l. 1, c. 100.* Meminit & Hippocr. *de A. L. & Aq. XXX, V. l. 3 de diæt. X, 9; V. 20.*

SOLVAS Paracelso dicitur materia quædam liquida, dissolvens luctum, *de morb. ex Tartaro tract. 1, c. 4.*

SOLVTIO, λύσις, homonymon est. Vide *Lysis.* Quibus addi debent, quæ de *Solutione* artificiali Chymica leguntur apud Rul. & Iohnf. *Solutio*, διάκρισις, est prior Chymicæ Practicæ pars; qua rerum coagulatarum compages solvitur & attenuatur. Hæc multis quidem distincta est speciebus; sed nomen, apud artifices, in usu disciplinæ, de una familiarius & frequentius usurpatur, quam de altera, & nonnunquam certa quædam species generis vocabulo solo designatur. *Solutio* est duplex: *Liquatio*, & *Segregatio:* vel *Calcinatio* & *Dissolutio.* Quære etiam in *Theatri Chymici Indicibus.* *Solutionis* per aquas fortes meminit Rolfink. *Chym. l. 2, c. 3.* Solutionem Chymicam triplicem constituit Morley, una fit calcinatione, secunda extractione, tertia purificatione. *Proleg. Chym. Leidens. c, 3 princ.* Accuratius de *Solutione* Chymica scripsisse videtur Iunken *Chym. Exp. Cur. Part. I sect. 1, cap. 4, p. 53. seqq.* *Solutio* Spagyrica, in opere Lapidis Philosophici, dicitur corporis in Mercurium reductio, & est artis fundamentum, & principium hujus Magisterii. *Theatr. Chym. Vol. III, p. 132, 430.*

SOLVTIVVM, Latinis aliquando idem est, quod *Laxativum*, sive *Purgans mitius*, apud Lang. & alios Autores passim.

SOMA, σῶμα. Vide *Corpus.*

SOMATOMACHEO, σωματομαχέω, idem quod προσάπτομαι, denotat athleticum corporis exercitium; quando toto corpore & amplexibus certarunt gymnastæ, Gal. *c. de salubr. diæt. t. 14.*

SOMNIVM, ἐνύπνιον. Vide *Enypnion.* Dicitur & *Insomnium.* *Somnia* sunt operationes, quæ fiunt inter dormiendum ab Astris in homine. Ruland. & Iohnson.

SOMNAMBVLO, ὑπνοβάτης, idem quod *Noctambulo*, de quo supra in NO. *Somnambulatio*, ὑπνοβάτησις, etiam legitur *in Lum. Ration. Medic. cap. 10 p. 90 seq.* & commodius videtur nomen, quam *Noctambulatio*, cum propria experientia simus edocti, Theologum quendam celebrem olim somno meridiano indulgentem inter dormiendum surrexisse, prodeambulasse, cum conjuge locutum esse, a qua etiam rursus ad sellam, in qua dormieverat, reductus, pau-

lulum adhuc dormivit, evigilans deinde omnium plane fuit ignarus.

SOMNIFERUM, ὑπνωτικόν. Vide *Hypnoticos.* Laudatissimus, inter omnia, habetur Lindeno *Syrupus de Papavere. Ex. IIX, §. 81.* Iungatur Ol. Borrichii *dissertatio de Somno & Somniferis, maxime Papavereis*, cujus etiam mentio fit *in Act. Lipſ. 1682.*

SOMNOLENTIA, (an non licet Græce vocare ὑπνηλότητα?) dicitur in ſomnum propenſio & inclinatio. *Somnolenti* ὑπνώδεις vel ὑπνηλοὶ appellantur.

SOMNUS, ὕπνος. Vide *Hypnos.*

SOMPHOS, σομφὸς, diverſis gaudet ſignificationibus, pro conditione earum rerum, de quibus prædicatur. Vel enim ſignificat *laxum*, ſpongioſum, Hipp. *l. de Loc. in hom. IV, 6.* vel *obſcurum* in voce, *l. 2 de morb. XXXIII, 6.* Vel colorem *fuſcum* & obſcurum, ut ſcribit Gaza, apud Foeſ. *Oecon. pag. 576. ſeq.*

SONATH, Paracelſicus Terminus, denotans remedium aliquod, in apoſtematibus laudatum; in quo ineſt aliqua vis expulſiva, *l. 2 de Vit. long. c. 6.*

SONTICUS, idem quod *verus*, magnus, *ſacer*, ἀληθὴς, ἱερὸς. Dicitur de morbo, qui, quid agendum, agere non permittit. Keuch. *ad Sam. p. 285.*

SONUS, ἦχος, *Sonitus*, dicitur qualitas illa aëris, quæ auribus percipitur, ſive naturaliter, ſive præternaturaliter habuerit. Sonorum differentiæ & ſpecies ſunt *Tinnitus, Sibilus, Sonus gravis* & *obtuſus*, Schr. *l. 1, c. 34.* De *ſono* & *magiſteriis* circa *ſonum* vide Libav. *S. A. Ch. l. 6, c. 9 & Alchym. Pharmac. c. 7*, & ex recentioribus Georg. Morhofii tractatum: *Stentor ὑαλοκλάστης*, ſive *de Scypho vitreo per hum. vocis ſonum fracto.*

SOOS, σόος, *impetum* ſignificat, inde σωτικὸς, *Impetuoſus.* Iul. Alex. *not. in Gal. l. 4 de Hipp. & Pl. decr. c. 5.* Deſcendit a verbo σείω, quatio, agito. Alias σόος, *ſalvum*, ſanum notare, e Lexicis novimus Græco-latinis.

SOPHIA, σοφία. Vide *Sapientia.*

SOPHISTÆ, σοφισταὶ, olim in bona ſignificatione dicebantur illi, qui ſolertia Politica, ac negotioſa prudentia excellebant: Poſtea vero receptior facta ſignificatio mala, qua *Sophiſtæ* dicuntur, qui ſe ſapientes videri magis, quam eſſe ſtudent, pecuniarum, honoriſve gratia. Tales etiam inter Medicos reperiri quamplures, conqueritur Lind. *Ex. X, §. 89.* Quos Hippocrates alibi vocat σοφιζομένους, qui ſibi arrogant ſapientiam Medicam, *1 de fract. t. 5.* Iunge Foëſ. *d. l. p. 577.* Dorneus *in Diction. Parac.* ita deſcripſit: *Sophiſtæ* ſunt magiſtri noſtri, qui ſe præſumunt omnium ſapientiſſimos, omnia ſcire ac intelligere, nihil etiam ignorare; cum nihil ſit iſtorum Doctorum ſapientia, præter meram ſtultitiam, eloquentia, vel facultate linguæ potius, aſtu faſtuque palliatam, captioſiſque munitam ſyllogiſmis, quorum omnium ſi neges principia, mox ruit eorum Gigantum fabrica Nembrothica. *Sophiſtæ* ſunt, qui multum laborant, & parum proficiunt; quoniam nec definientes, nec diſtinguentes, omnia confundunt. Foreſt. *l. 16, Obſ. 1, Schol.* ex Iacchino. Iung. C. Rejes *C. El. q. 49, n. 24.* *Sophiſmata* dicuntur fallaces vel rationes, vel concluſiones. Gal. *l. de cujuscunque animi morb. cogn. & cur. c. 3*, quamvis & in bona ſignificatione aliquando ſumatur, *Th. Chym. Vol. I, p. 171.*

SOPHISTICATIO virginum vocatur Alphonſo a Fontecha, quando partes genitales muliebres nimis laxatæ medicamenti adſtringentibus contrahuntur ad naturalem anguſtiam, quæ ars ſicut in caſu neceſſitatis non eſt rejicienda, ita merito inter malas mulierum vafrarum artes virginitatem ſimulantium refertur a Parac. *l. 23 Chirurg. c. 42.* Vid. P. Amman. *in Parænesi ad diſcentes p. 38.* *Sophiſticum aurum* quid dicatur & quomodo fiat, vid. apud Iunken. *Lex. Chym. Pharm. P. 1. p. 53.*

SOPHRONESTERES, σωφρονιστῆρες, vocantur *dentes* intimi ac ultimi, in ſuperiori maxilla, ab utraque parte unus, qui in tertio vel quarto ſeptenario naſcuntur. Suntque ex genere Molarium, dicunturque *Dentes Sapientiæ*, vel *Sapientes.* Legitur apud Hipp. *l. de Carnib. XIV, 4.* Foeſ. *p. 609.*

SOPIENS, idem, quod *Mitigans*, ἀνώδυνος. Vide *Anodynos.*

SAPIO, antiquis vocabatur *Opium*, teſte Rhodio, *in Lex. Scribon. p. 418.*

SOPOR, κάρος, κῶμα. Vide *Caros, Coma.*

SOPORARIÆ arteriæ, vel *Soporales*, καρότιδες. Vide *Carotides.*

SOPORIFERUM, idem, quod *Somniferum*, ὑπνωτικόν.

SORA, idem, quod *Eſſere*, de quo ſupra.

SORBET, *Sorbetum*, eſt potio apud Ægyptios familiaris, parata ex Saccharo, ſucco Limonum, Moſcho, Ambra & aqua roſarum, de qua hoſpitibus ſuis offerunt poſt hauſtum poculum de potu Cafe, vel Cahue, uti extat in T. P. M. M. C. vernaculo tractatu *de potu Cafe, Tee & Chocalata p. 62.*

SORBITIO, ῥόφημα. Vide *Rophema.*

SORDES, ῥύπος. Vide *Rhypos.*

SORDITIES, dicitur pus craſſum coagulatum album aut ad nigredinem proclive. Avic. *l. 4, fen. 4, tr. 3, cap. 1 in princ.* Huic opponitur Pus tenue, quod dicitur *Virus. d. l.*

SOREX, idem, quod *Mus*, μῦς, vel ſpecies muris, ore acuminato prædita. *Soricum* fibras dierum Lunæ numero reſpondere, legitur apud Lang. *l. 2 ep. 18.* Vnde *Soricis* cauda dicitur pulſus, qui & *Myuros* vocatur. Vide *Myuros.*

SORITICE, σωριτικὴ, *acervalis dubitatio* & intricatio, quæ multa indefinita, & nullis limitibus circumſcripta comprehendit. Legitur apud Gal. *l. de Marcor. c. 4.* De vocabulo *Sorites* vide Dieter. *p. 842.*

SORNI *Spagyricis* dicitur *Mars*, qui rubeus est experientia, aspectu vero citrinus siccitate superatus, quemadmodum Mars est, & suæ Tincturæ color, qua suum arcanum in sua alvo occultum est dulci aqua extrahendum. Ita describitur *in Arcanis Sapientum super libr. Turba Philosophor. distinct.3, Th. Chym. Vol. V, p.64*, ubi etiam modus extrahendi *Tincturam Sorni* traditur.

SORORIARI dicuntur Mammæ puellarum, quando intumescere incipiunt. An in masculis pueris mammillarum protuberantia *fratrare* dicantur Gr. ἀδελφίζειν apud Hipp. ex Foësii *Oeconomia* de loco non constat, quemadmodum & illa in puellis sororiatio, ἀδέλφιξις τῶν τιτθῶν commode appellatur. Vid. Rof. Lentil. *Misc. Medico-Pract. P. III p. 130.*

SORTILEGIUM, χρησμωδία, χρησμολογία, est præsagium spirituum: idem, quod Divinatio, Magia. Paracelsus quatuor species *Sortilegiorum* numerat, *Geomantiam*, *Astromantiam*, *Pyromantiam*, *Hydromantiam*, *l. de arte præsaga Tract. 1.* Alibi tamen, nimirum *Tract. 2 Necromantiam* quoque annumeravit.

SORY, σῶρυ, *Sorus*, *Sori*, σῶρυ, Ægin. est minerale, vel medicamentum metallicum, lapidosum, odore tetro, colore nigro, cognationem habens cum *Chalcitide Melanteria* & *Misy*, utpote in iisdem metallis proveniens. Cujus historiam & vires vide apud Dioscor. *l. 5, c. 119.* Gal. *l. 4 de S. F. c. 7 & alibi.* Schr. *l. 3, c. 18.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Chiocc. *Mus. Calc. s. 4, p. 475.* Ruland. & Iohns. *in Lexic.* Ferr. Imperat. *Hist. Nat. l. 13, c. 16.* Rhod. *ad Scribon. num. 51.*

SOSTRATI *Vinculum.* Vide *Vinculum.*

SOTEIRA, σώτειρα, Latine *Servatrix.* Est nomen Antidoti, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7, c. 11.*

SOTERIOS, σωτήριος: Vide *Salutaris.*

SOTIRELLA cum epitheto *Parva* vocatur, medicamentum compositum adversus dolores dentium laudatum, cujus descriptio habetur *in Dispens. August. & Londinens.* cujus tamen virtutem & efficaciam plane negat P. Amman. *in Irenic. p. 44*, dicens, plus esse in titulo, quam in pyxide.

SPACIUM, vel *Spatium*, χῶρα. Vide *Chora.*

SPADON, σπάδων, primo idem est, quod ἐκτομίας, *Castratus*, *Eunuchus.* C. Hofm. *not. ad Gal. LL. de V. P. n. 1062.* I. Alex. *l. 11 Sal. c. 6 &c.* Vide *Castratus.* Cæterum vocis *Spado* significationem accuratius declaravit P. Ammann. *in Irenic. p. 136, 137 & 144, 145* dicens *Spadonem* proprie dici eum, cujus nervi, qui membrum genitale erigere debent, item musculi acceleratores, convulsi vel contracti sunt. Deinde idem significat, quod σπάσμα vel σπασμὸς, *convulsio.* Erotiano enim est corporis convulsio. In qua significatione legitur apud Hipp. de varice, quando in vena quædam fit convulsio. *l. 1 de morb. X, 59; XI, 19; XV, 3.* Iung. Foës. *p. 577.*

SPAGIRIA, *Spagyrica*, idem, quod *Chimia*, *Chemia*, vel *Alchymia*, σπαγυρία, Paracelso dicitur Ars, quæ purum ab impuro segregare docet, ut, rejectis fecibus, virtus remanens operetur. Et *Spagyrus* dicitur, quicunque novit discernere verum a falso; a bono sequestrare malum; impurum a puro separare, & abjicere binarium, servata unitate: Rul. & Iohns. *in Lex.* Rolfink. existimat, esse Græcum vocab. a σπᾶν & ἀγείρειν, *disgregare* & *congregare.* Verum in Lexico non occurrit. Vide *Chym. l. 1, c. 8 fin.*

SPALAX, σπάλαξ. Vide *Talpa.*

SPANA, σπάνη, & σπάνον, pro *Hispana*, epitheton *Picis*, apud Scrib. *n. 256.* Vid. Rhod. *in Lex. Scrib. p. 443.* Lang. *l. 1, ep. 67* meminit ex Galeno *olei Spani*, vel *Hispani*; σπανὸν ἔλαιον.

SPANDARAPUM pro *Sparadrapo* aliquoties legitur apud Schenk. *Syntagm. comp. & præscr. med p. 272, 275, 277, 284*, ut non sit verosimile esse vitium typographicum.

SPANOPOGONES, σπανοπώγωνες, dicuntur quasi *Raribarbi*, qui raram habent barbam, & quibus e mento pili excidunt. Gal. *l. 3 de fac. parab.* Adde Foës. *p. 578.*

SPARA, est *Vis mineralis*, *ex Ilech primæ substantiæ*, i. e. mineralibus majoribus, Dorn. Rul. Iohns. e Paracelso *l. 4 de Tart. tract. 4, c. 1 & in not. atque fragm.*

SPARADRAPUM, & *Sparadrapus*, dicitur Linteum Emplastro ad ignem fluenti immersum, extensum & refrigeratum. Vocatur & *Tela Emplastica.* Schröder. *l. 1 c. 3.* *Tela Gualteri* forsan ab Autore. Iung. Morell. *de form. rem. l. 2, s. 1, c. 12.* Meminit & Forest. *l. 6, obs. 56.*

SPARAGMOS, σπαραγμὸς, idem, quod σπασμὸς, *Convulsio.* Unde σπαραγμώδης, qui convulsione tentatur. Hipp. *l. 7 Epid. XIII, 4.* (quamvis Lind. σπασμώδης posuerit) a verbo σπαράσσω, *vellico*, dilacero, quod occurrit *in Coac. t. 557.* Foës. *d. l.* *Agitatio hellebori* ante usum vocatur σπαραγμὸς, ita docente Cæl. Aurelian. *l. 1 Tard. pass. c. 4, p. m. 284.*

SPARALLIUM, i. e. *Clyster uterinus*, Paracels. *l. de ulcer. & apost. c. 56.* Dorn. Ruland. & Iohnson. *in Lexic.*

SPAREDIA, vocatur Paracelso ligatura, quæ albumine ovi illinitur, *in Apocryphis cap. de vuln. ossium.*

SPARGANON, σπάργανον, dicitur *fascia*, qua infantes obvolvuntur, *cunæ & incunabula.* Hinc verbum σπαργανῶσαι, i. e. *fasciis involvi*: quod legitur apud Hipp. *3 de fract. t. 76.* Vide Foës. *d. l.*

SPARGANOSIS, σπαργάνωσις, est, dum ob lactis redundantiam mammillæ tumefactæ sic distenduntur, ut copiam hanc vix ferre queant. Gal. *l. 2 ad Glauc. c. 2.* Vel

Vel est Tumor mammarum p. n. in lactantibus, a Lactis stagnantis & collecti copia, continuitatem illarum cum dolore solvente, quemadmodum satis accurate hunc affectum descripsit & explicavit Dn. D. Ioh. Paulus VVurfbain, *in Disput. sua Inaug. h. tit.* Iungatur & ex veteribus Valesc. de Tarant. *Philon. Pharm. l.3, c.15.*

SPARGAO, σπαργάω, idem fere significat, quod ὀργάω, *turgeo*; diciturque de humorum luxuriante & ferociente impetu ad excretionem. Legitur apud Hippocr. *l. 2. Epid. s. VI, 40.* In specie de *Lactis turgentia* in mammis etiam exposuit Hesychius, teste Foës. *d. l.*

SPARUS, σπάρος, nomen piscis littoralis, Auratis non prorsus dissimilis, cujus historiam & usum in cibis quoque tradidit prolixe Aldrov. *l. 2 de pisc. cap. 18.* & Iul. Alex. *l. 14, Sal. c. 10.* Bruyer. *de re cib. l. 20, c. 5.*

SPASMA, σπάσμα, vide *Convulsum.*

SPASMODES, σπασμώδης. Vide *Convulsivus.*

SPASMODICUS, ita hactenus communiter scriptum fuit, quamvis perperam, rectius.

SPASMOTICUS, σπασμοτικὸς, quia hæc terminatio Græca in aliis semper per τ exprimitur. v. g. paralyticus, epilepticus, hypnoticus &c. Idem est quod convulsivus. Dicitur vel de motibus membrorum convulsivis, vel etiam de remediis contra convulsivos morbos, quæ & *Antispasmotica* vocantur. Hanc scribendi per τ rationem etiam retinuit D. D. Frideric. Hoffmannus *in Fundamentis Medicinæ.* Qua vero licentia vel autoritate D. Christ. Franc. Paulini tract. de anguilla *sect. 2, c. 1, §. 2* vocabulo *Spasmaticus* pro convulsione correpto, nobis quidem non constat.

SPASMOS, σπασμός. Vide *convulsio.*

SPASNIA, vehemens in tussi. & musculorum thoracis veluti lancinatio. Mercurial. *in prælectionibus Pisanis.*

SPATHA, σπάθη, valde est æquivocum. Significat interdum *gladium*, ensem; hinc & *semispatha* gladium minorem notat. Rhod. *ad Scribon. n. 13.* Inde & fortassis *spatharius* dictus, qui corporis custos habetur, ὁ σωματοφύλαξ. Id. *n. 212.* Aliquando significat instrumentum, quo Pharmacopœi utuntur ad coquendum, miscendum, detergendum, in cacabo, aut mortario. Materia earum vel ferrum, vel lignum, palmæ, quercus, rubi &c. Gorr. ex Gal. *lib. 1 de C. M. P. G. c. 4.* Dicitur etiam alias *Rudicula.* Spathæ, σπάθαι quoque vocantur *costarum ossa*, vel costæ ipsæ, uti probavit Foës. *d. l.* ex Polluce & Ruff. Vel etiam *scapulam* significat, apud Hipp. *l. de glandul. X, 10. Spatbula* diminutivum est. Spathe, σπάθη etiam dicitur operimentum Palmæ fructus exterius, Ægin. *l. 7, c. 18 in §. Gleucinum.* Chirurgicam significationem vide in *Stethoides.*

SPATHESTER, σπαθιστήρ, dicitur instrumentum attractorium, ad *Recutitionem* sive præputii deficientis restaurationem adhibitum, P. Amman. *Irenic. p. 250.* vide & *Recutitus.* Iungatur & Cels. *l. 7, c. 25.*

SPATHOMELE, σπαθομήλη, *specillum instar gladioli*, vel rudiculæ, Chirurgicum, ad illinendum & ad alios usus Chirurgicos. Pertinet ad διπύρηνα. Meminit Galen. *c. 2 de artic. t. 47 & l. 6. An. adm. cap. 10.* Iunge Rhod. *ad Scribon. n. 26.* I. Alex. *not. ad Gal. l. 2 de C. M. P. G. c. 4.*

SPATILE, σπατίλη, vocatur *liquida alvi excretio.* Legitur apud Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 22.* Iunge Foës. *p. 578.* Apud Erot. legitur σπατάλη.

SPATULA, idem, quod *Spathula*, de quo p. a. *Spatula* etiam ponitur pro *Scapula*, Marcell. Cuman. *Obs. XLIII*, apud I. H. Velsch. *Syllab. Cur. & Obs. Med. Cent. I, p. 63.*

SPAUL, id est, *sanguis.* Rul. *in Lex.*

SPECARIUM, σπεκάριον, idem, quod *Lapis specularis*, alias σεληνίτης, dictus I. Alex. *not. ad Gal. l. 11 de S. F. §. de Ostreis.*

SPECIES, εἶδος. Vide *Eidos.* *Specialis*, εἰδικός. *Specialiora* sub generalioribus comprehendi, scribit Gal. *c. 2 de R. V. I. A. t. 53.* Quomodo *species* & pars differant, lege apud eund. *l. 6 de Hipp. & Pl. dec. cap. 1.* Iul. Alex. *in not. ad h. l.* In Pharmacevticis *Species* dicuntur *Pulveres compositi*: quarum descriptionem & Catalogum vide apud VVeker. *Ant. Gen. l. 1, c. 26. Spec. l. 2, s. 20.* Schroder. *l. 2, cap. 77.* ut & *in Dispensatoriis.*

SPECIFICUS, non solum dicitur de medicamentis, & eorum virtutibus, a tota substantia, & forma intrinseca essentiali, primario dependentibus; atque idem est, quod ἰδιοσυγκρασία. Vide *Idiosyncrasia.* Item *Occultus.* Hinc Ruland. & Iohnson. ita descripserunt: quod *Specificum formale* sit, quod speciem per formales proprietates saltem refert. Et licet materiales quoque virtutes concurrant, formales tamen excellunt, & illæ potissimum elaborando respiciuntur. Tales sunt *Tinctura*, & *Oleum*, Verum etiam Paracels. non veritus est extendere ad ægritudines, eas appellando *Specificas*, quæ sperma suum peculiare habent in corpore, *Paramir. l. 2, c. 7.* De *Specificis* vero medicamentis lege eundem *Archidox. l. 7.* Imo & Medicorum sectam quandam constituit, quos vocavit *Specificos*, qui alias *Experimentales*, & *Empirici* vocantur, *in Paramiro de 5. entib. morbor. prolog. 3.* Hujus vocabuli significationem variam clarius explicatam vide, si placet, aut ad manus fuerit, in Theoduli Kemperi *Dissert. de Medicamentis specificis c. 1.* Dicuntur & nonnullis Singularia, de quo vocab. paulo superius. Pertinent & huc *Appropriata*, de quo etiam supra *suo loco.*

SPECILLUM, μήλη. Vide *Mele.* Alias proprie *Specillum* dicitur *perspicillum*, quo aliquid *specimus*, id est, videmus, ex Varrone, Rhod. *ad Scribon. n. 10* in qua.

in qua significatione quoque legitur apud Bonett. *Anat. Pract. l. 4, Obs. 33, append. 2, p. 341. Specilla* quoque pro *Penicillis* & *Turundis* usurpari, testatur Lang. *l. 3, ep. 5.*

SPECLARIUM, σπεκλάριον, idem quod δίοπτρον, *Specillum*, *Perspicillum*, per quod aliquid videmus accuratius. Dicitur & σφεκλάριον, *Spheclarium*. Vide Æginet. *l. 7, c. 3.* Keuchen. *ad Sammon. p. 166.*

SPECTACULUM, θέαμα, vocatur id, quod visu dignum habetur, aut visu percipitur. Quod si tale horrendum fuerit, rigorem excitare aliquando, testatur Gal. *l. de rigor. c. 7.*

SPECTRUM, φάσμα, idem, quod *Visio*, quid significet, ex aliis Lexicis constat. Hæc pertinent inter caussas supranaturales morborum, quamvis Paracelsus naturaliter quodammodo *spectra* se habere existimet, ex Astralibus corporibus defunctorum deducere commentus. *T. de Corallis & l. 8 de nat. rerum.*

SPECULARIS, διαφανής, nomen lapidis, de quo vide supra, in *Diaphanes*, *Specular*, vel est *Lapis Lunæ*, vel *Approselinum*, vel *Gypsum*. Rul.

SPECULATIO, σκέμμα, θεώρημα, proprie quidem dicitur de eo, quod oculis contemplamur; verum frequentissima quoque est impropria acceptio, quando id, quod animo volvimus, & revolvimus, *speculatio* vocatur, Gal. *l 8 de C. M. S. L. c. 6. fere in princ.* Hanc *speculationem* multum facere ad varietatem generationis, docet Paracels. *Tract. 1 de partu hom. c. 2 seqq. ut & alibi.*

SPECULATIVUS, θεωρητικός, dicitur etiam de Medicinæ parte illa, quæ in præceptis, ad praxin futuram proponendis, occupata est; non quod acquiescat in contemplatione; sed saltem comparative, ad ipsum Artis exercitium. D. D. VVedel. *Physiol. Med. sect. 1, c. 10.*

SPECULIA, Paracelso dicitur *species Magiæ*, quam etiam ex super cœlestibus corporibus dependere commentus est *l. 1 de vit. long c. 7. fin.*

SPECULUM, κάτοπτρον, δίοπτρον, 1. significat vitrum materia aliqua obductum, vel chalybs etiam politus & levigatus, in quo species visivæ repræsentantur. De iis vide Libav. *l. 1, S. A. Ch. c. 21* & *24.* De *speculi* talis usu Chymico vide *Th. Chym. Vol. VI, p. 484. seq.* 2. idem est quod *Specillum*; de quo p. a. Vide *Mele. Specula Chirurgica* varia cavitatem aliquam distendentia *Dilatatoria* dicta, v. g. *Speculum Ani*, *Uteri*, *Oris*, *Oculorum* descripta occurrunt in Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I*, quæ quæri possunt in Indice Instrumentorum. In Anatomicis quoque Aranea Tunica oculi vocatur *Speculum*, Barth. *l. 3. An. c. 8, p. 518.* De *speculo* ustorio vel fusorio, quod *Concavum metallicum ardens* dicitur, vide supra *Concavus.* 3. Improprie *Speculum*, cum adjectione, *Citrinum* appellatur *Arsenicum citrinum. Speculum album*, id est *Arsenicum descensum. Speculum Indicum*, id est, *Limatura ferri.* Rul. & Iohns. Arnold quoque de Villa nova scripsit tractatum, quem inscripsit *Speculum Alchymiæ*; & videri potest *in Vol. IV. Theatr. Chymici. Speculum Ononidis* quid vocetur Hartmanno, videatur in ejusdem *miscellaneis Chymico-Medicis.*

SPECUS, βάραθρον, significat locum subterraneum, qui & *Spelunca* dicitur; quæ si graveolens fuerit, respirationem lædit, docente Galen. *l. de util. resp. c. 4.*

SPEIRA, σπεῖρα, Lat. *Spira*, funem in orbem convolutum, & contortum significat. Hipp. *l. 2 de morb. XXXIII, 8.* Iung. Foes. *p. 579.* Translatum communiter ad quandam formam panis similaginei, *Spira* dicti.

SPELTRUM, idem, quod *Zinkum*, notante Rob. Boyle Latinitate donato *in tract de Flammæ ponderabilitate Experim. XI.*

SPERCHNOS, σπερχνός, apud Hipp. frequens est & significat *festinans, urgens, l. de nat. mul. XXX, 16; XLI, 2; l. de morb. mul. XXXV, 13; & sæpius.* vide Foes. *d. l.*

SPERMA, σπέρμα. Vide *Semen.*

SPERMA CETI, dicitur medicamentum quoddam simplex, exoticum, quod e mari, cui supernatat instar pinguedinis, colligitur. De quo nondum indubitato constat, unde proveniat; quamvis omnino falsa & ridicula sit opinio illorum, qui crediderunt, esse *semen balænarum*, sive cetaceorum majorum; cujus historiam, vires, & usum, vide apud Schröder. *l. 3, c. 31.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* B. D. Ettmüller. *dissertationem h. tit.*

SPERMATICOS, σπερματικός, q. d. *Seminalis*, dicitur in genere de partibus corporis omnibus, quæ, post factam conceptionem, ex colliquamento seminali efformantur, & postea, mediante succi nutritii chylosi additamento incrementum consequuntur; ad differentiam partium *sanguinearum*, quæ ex ipso sanguine fieri creduntur: quamvis non videatur veritati hoc consentaneum, partes quasdam ex sanguine, qua tali, efformari: In specie vero dicitur de certis corporis partibus generationi dicatis, v. g. de *Arteriis & Venis spermaticis*, Meatibus sive Poris *Spermaticis*; de quibus legantur Anatomici.

SPERMATOCELE, σπερματοκήλη, improprie dicitur Herniæ species, quando non semen, sed vasa ejaculatoria seminis corrugata prolabuntur in scrotum. Blancard. *in Lex.*

SPERMOBOLEO, σπερμοβολέω, significat *ejaculor semen*, excerno, & idem est quod διαχρέω, sicut docet Dieterich. *in Iatr. Hipp num. 204*, licet de nullo autore constet, qui hoc verbum usurpavit.

SPERMOLOGEO, σπερμολογέω, dicitur de animalibus, quæ ad pastum semina colligunt, iisque vescuntur.

tur. Hipp. *l. 2 de diæt. XVII, 14*, ubi volucres *feminiueges* intelliguntur. Foëſ. *p. 579*.

SPERNIOLA, *Sperniolum* vocatur *ſemen ranarum*, vel eſt cruor, liquor, aut *Sperma ranarum*, viſcoſa & mucilaginoſa materia in aquis concreta. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Fr. Hofm. *in Clav. ad Schröd. pag 3.* unde *Pulvis ſperniolæ compoſitus* Crollii, de quo *in Diſpenſator.*

SPES, ἐλπὶς, vide *Elpis.*

SPETILE dicitur id, quod eſt infra ſuis umbilicum proprii cujusdam habitus, exos, ſicut notavit ex Feſto Pompejo Aldrovandus inter edulia e carne ſuilla referens *l. 1 de quadruped. biſulc. c. 36, p. m. 951. ed. Bonon.*

SPHACELOS, σφάκελος, σφακελισμὸς, Latine etiam *Sideratio* vocatur. Accipitur late, & ſtricte. Late, pro omni corruptione, Galen. *in Ex. voc. Hipp.* Stricte, pro totali partium ſolidarum, qua mollium, qua durarum, νεκρώσει & mortificatione; quando corruptione perfecta emoriuntur, ſenſu, motu, vitaque omni deſtitutæ, propter caloris vitalis extinctionem cum putredine lethali humorum conjunctam; cujus curatio aut nulla, aut in ſola amputatione quærenda. Vide Foëſ. *pag. 603*. Dieter. *n. 807*. Keuchen. *ad Sammon. p. 247*.

SPHACERVS, σφάκερος, vox Hippocrati a Galeno *in exeg.* adſcripta, quam alios σφάλερος ſcribere notat, ex quo Foëſius σφάκελος effingit; ſignificat dolorem capitis ex vulnere.

SPHADAZO, σφαδάζω, ſignificat apud Hipp. *moleſte & ægre ferre*, iraſci: deque eo effertur, qui in ſumma anxietate conſtitutus eſt, *l. 1 de morb. mul. LXIV, 7.* Iunge Foëſ. *d. l.*

SPHÆRA, σφαῖρα, Lat. *Globus*, *Orbis*, de quibus vocabulis ſuo loco, Gal. caput vocavit σφαῖραν προμήκη, oblongam ſphæram, *lib. 9 de V. P. c. 17*. Iung. C. Hofm. *in Com. ad h. l. n. 691.* Meminit & Hipp. *Sphærarum* Chirurgicarum, ex aluta Ægyptia factarum, ad fracturas crurum utilium, *3 de fract. t. 29*. *Sphæra Cœli Chymica*, cum ſuis figuris, legatur *in Th. Chym. Vol. II, p. 456. ſeq.* Quid Paracelſus per *Sphæram ſuperiorem*, & *inferiorem*, *externam* & *internam* intelligat, quære in illius *Paramiro*, *Paragrano*, & *aliis ſcriptis*. *Sphæra Solis & Lunæ* dicitur materia mixta utriusque ſeminis, e quo lapis Philoſophicus paratur, & haud-dubie Sulphur & Mercurius Philoſophorum intelligitur. Rul.

SPHÆRION, σφαιρίον, idem, quod *Globulus*, *Pilula.* Vide *Globulus*. *Catapotion*, Keuchen. *ad Sammon. p. 121*. Hinc & σφαιρῖτις dicitur *Cupreſſus*, quod globulos ferat. Galen. *l. 1 de C. M. S. L. cap. 1.* *Sphærulam* lucentem ore detentam deſcriptam vide in Chr. Ad. Balduini *Hermete Curioſo Invento IV.*

SPHÆRISTICOS, σφαιριστικὸς, dicitur Galeno is, *qui pilæ exercitium docet*, & omnem pilæ motum callet, *l. 2 de ſan. tu. c. 11.* unde & locus, ubi exercetur pilæ uſus, *Sphæriſterium* vocatur, I. Alex. *Not. ad Gal. l. 3 de tu. ſan.*

SPHÆROIDES, σφαιροειδὴς, i. e. *globi*, *vel ſphæræ figuram* habens, ſed non prorſus exactam. C. Hofm. *d. l. n. 692.*

SPHÆROMATA, σφαιρώματα, dicuntur *protuberantiæ Natium carnoſæ* & *globoſæ*. Galen. *l. Introd. c. 10.*

SPHAGE, σφαγή. Vide *Iugulum*. *Anticardion*, Hipp. etiam pro ipſis venis *jugularibus* ſumſit, alias σφαγίτιδες dictis, *l. de Glandul. II, 19.*

SPHAGITIS, σφαγίτις. Vide *Iugularis.* Lang. *l. 1, ep. 10.*

SPHALEROS, σφαλερὸς, *Fallax*, Periculoſus, ex Hipp. *1, aph. 1.* Vide Dieter. *n. 808.*

SPHECLARION, σφεκλάριον. Vide *Speclarion.*

SPHECLE, σφέκλη. Vide *Fex.*

SPHENDONE, σφενδόνη. Vide *Funda.* Galenus *in exeg. Hipp.* tres ſignificationes adducit: primam, qua fundam notat, & ſecundam propter ſimilitudinem, faſciam, quæ ad elotionem coli utilis ſit, forte ad prolapſum inteſtinum rectum repellendum; tertiam, qua eſt muliebre περισφυρον ſive crurum cingulum ad fundæ formam accedens.

SPHENOIDES, σφηνοειδὲς. Vide *Cuneiformis.*

SPHENOPHARYNGEVS, dicitur Muſculus lateribus Oeſophagi oblique implantatus. Barthol. *l. 2. Anat. c. 12, p. 448.*

SPHENOSIS, σφήνωσις, q. d. *Cuneatio*, id eſt, *Cunei impulſio*, vel adactio ad findendum. Hipp. *3 de fract. t. 40.*

SPHEX, σφὴξ, vide *Veſpa.*

SPHINCTER, σφιγκτὴρ, quaſi *Conſtrictor*, *Conſtrictorius*, dicitur de Muſculis meatum aliquem occludentibus, v. gr. *Muſculus Sphincter Ani*, ſive Inteſtini Recti, & *Veſicæ urinariæ*, Galen. *l. 6. An. adm. c. 4.* C. Hofmann. *c. in Gal. de V. P. n. 258, 297.* Barthol. *l. 1. An. c. 11, & 20.*

SPHINGONTA, σφίγγοντα, medicamenta dicuntur *adſtringentia*, *obſtruentia*, & eadem cum συπτικοῖς, στεγνωτικοῖς, Vide *Adſtringens*, *Obſtruens.* Gorr.

SPHINX, σφὶγξ, nomen monſtri Thebani, quod *Oedipo* propoſuiſſe fingitur ænigmata, uti legere eſt apud Eraſm. *in Chiliad. 2, cent. 3, n. 9.* Vnde Proverb. *Sphingis ænigmata*, id eſt, ſcripta vel dicta obſcura, cujus proverbii meminit Gal. *c. 3, progn. t. 37.* Talia quoque ſunt quædam Paracelſi, Helmontii, & aliorum Spagyricorum commenta. Vnde & Becherus *Oedypum Chymicum* ſcripſit ad obſcura *Sphingis Chymiæ* ænigmata reſolvenda.

SPHINXIS, σφίγξις, *conſtrictionem* aut *obturationem* notat, & aliquoties de matricis obſtructione legitur apud Moſch. *l. de morb. mul. c. 124, 126. &c.*

SPHODROS, σφοδρὸς, i. e. *Vehemens*, præſertim de actione & motu vehementiori uſurpatur, v. g. de pulſu, Gal.

Gal. *l. 3 de diff. pulf. c. 5.* quamvis & de morbo dixerit, in specie de dolore, Hippocr. 2, *aphor. 46.* Vide Foef. *p. 605.* Dieter. *n. 810.* Significatio vocabuli Latini per se nota.

SPHONGION, σφογγίον, nomen *Malagmatis* apud Ægin. *l. 7, c. 18.*

SPHRAGIDONYCHARGOCOMETES, σφραγιδονυχαργοκομήτης, epitheton Medici superbi, vel etiam Medicastri, cui annulatus ubique digitus prætentus, pretium ab exteriore cultu corporis, non interiore animi petens, uti solent nonnulli Circumforanei sese exornare. Linden. *Ex. II, § 27.*

SPHRAGIS, σφραγὶς, Lat. *Sigillum*: de quo supra SI.

SPHRIGAO, σφριγάω, idem, quod σπαργᾶν, *turgere*, significat, & legitur apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. XLVII, 4; & l. de sterilib. XX, 5.* Obiter hic animadvertendum est in C.Hofm. qui in ἀνεκδότοις, sive *MMSS. notis ad Gal. l. 2 de L. A. c. 2 & 7* improbavit hoc verbum σφριγῶντες, & substituit σφευγγῶντες, cum tamen hoc non legatur in Scapula, aliisque Dictionariis; illud vero omnino occurrat. Dicuntur vero *d. l. c. 7* apud Gal. σφριγῶντες, *turgentes*, qui bene habito sunt corpore, succisque redundante, & quidem juvenes, non senes. Foef. *d. l.*

SPHYGMOS, σφυγμὸς. Vide *Pulsus.*

SPHYRA, σφυρὰ, σφυρῖτις. Vide *Malleus, Malleolus.*

SPHYRADES, σφυράδες, dicuntur globuli, pro σπυράδες, Foef. *d. l.*

SPHYRÆNA, σφύραινα, vocatur Piscis longus, tenuis, acuminato rostro præditus, Latine *Sudis*, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrov. *l. 1 de pisc. c. 21.*

SPICA, στάχυς, quid significet, jam ante notum est, & ad Botanicam pertinet. Per translationem etiam tributum hoc nomen speciei deligationis utriusque humeri, quæ *Spica duplex* Galeno dicitur. *l. de fasciis n. 78.*

SPICATUM, σπικάτον, nomen olei vel unguenti pretiosi, roborantis viscera & ventriculum, alias *Foliatum*, φολίατον, dictum, apud Gal. *l. 4 de L. Aff. c. 8, & l. 6 de san. tu. c. 10.* Vide *Foliatum.*

SPICILLUM, idem, quod *Specillum*, μήλη. Vide *Mele.*

SPICULUM, σκόλοψ, idem, quod *festuca*, pertinet inter caussas solutæ unitatis, & extractionem postulat. Gal. *l. 6 de S. Fac. §. Aristolochia, l. 11. §. Caro viperæ, & alibi.* Hodieque usitatius hoc nomen esse solet, quo exprimuntur particulæ illæ salinæ, acidæ, acres, igneæ, quæ vim habent irritandi, lancinandi, dissolvendi corpora nervosa, fibrosa & sensu exquisito prædita, v. g. Mercurii *spicula* dicuntur ignea esse a celeberrimo D. D. VVepfero *in Historia Cicutæ aquat. c. 21, hist. 3, Schol. 2, p. 305. seq.*

SPILOS, σπῖλος, idem, quod κηλὶς, i. e. *Macula*, de quo supra lit. M.

SPINA, *Spinalis*, ῥάχις, ῥαχίτης. Vide *Rhachis, Medulla, Ventosa, Bifida.* *Spina* quoque nuncupatur tumor quidam inflammatorius pungitivus a Francisc. de Pedemontio apud Mesuen *fol. 355. b.* *Spinales* nervi vocantur illi, qui inter sextam & septimam cervicis imo primam dorsi vertebram e spinalis medullæ latere prodeunt & musculis cervicis ramos suos impertiunt, decimum par constituentes, apud D. Gothofr. Bidloo *Anat. Tab. IX.*

SPINATI, vocantur Musculi duo longi & ampli inter spinas totam cervicem occupantes. Barthol. *l. 4 Anat. c. 6, p. 568.*

SPIPOLA, dicitur avicula, cujus varias species descriptas exhibet Aldrov. *Ornithol. l. 17, c. 26.*

SPIRACULA, διαπνοαὶ, πόροι, sunt *meatus cutanei*, per quos insensibilis fit transpiratio, ut & sudoris exclusio, Gal. *l. 7. meth. med. c. 5.* Dicuntur & *Spiramenta.* Vide *Meatus.* Paracelsus vocat *spiraculum vitæ* primam a Deo factam inspirationem, qua Adami corpus creatum vivificavit. *Philos. sagac. l. 2, c. 1.*

SPIRATIO, ἀναπνοὴ, idem, quod *Respiratio.* Vide *Anapnoë.*

SPIRITUS, πνεῦμα. Vide *Pneuma.* Cæterum magna adhuc dissensio apud recentiores Physiologos reperitur, circa doctrinam de *Spiritibus*, dum alii nomen hoc κατ' ἐξοχὴν animæ humanæ tribuunt, animam vero brutis, ceu materiale quid; alii vero spiritus in homine dari inficias eunt, v. g. D. D. Stahlius *in sua Dissertat. de Sanguificatione c. 2 in fin.* principium illud activum omnes actus organicos sive corporeos perficiens esse ipsam animam rationalem, sed absque concursu rationalitatis operantem, aut plures agnosci debere animas in corpore humano existimans. Verum nos quemlibet hic suo abundare sensu libenter permittimus, nec censoriam virgulam nobis tribuere cupimus.

SPIRITUFICATIO, πνευμάτωσις, legitur apud Ingrass. *com. ad Avic. de Tum. p. n. 115*, qui magnam licentiam sibi sumsit, fingendi novas voces Latinas, ad exprimendam Græcorum emphasin.

SPIRO, dicitur Basilio Valentino Instrumentum ad Magisterium Lapidis Philosophici necessarium, quo aer dirigitur, *l. 1. Testamenti ultimi c. 36.*

SPISSAMENTUM, στύμμα. Vide *Stymma.*

SPISSUS, πυκνὸς, idem, quod *Densus.* Opponitur *Raro*, ἀραιὸς. Vide *Creber.*

SPITHAMA, σπιθαμὴ, mensura est, qua rerum intervalla metimur, estque trium palmorum, vel duodecim digitorum spatium, extensis digitis, minimo & pollice. Latinis etiam *Dodrans* dicitur, de quo supra in DO. Derivata sunt σπιθαμαῖος, δισπίθαμος, τρισπίθαμος, quæ passim occurrunt apud Dioscoridem, teste Gorræo.

SPLANCHNA, σπλάγχνα, dicuntur interiora *Viscera*

scera præcipua, ut *Cor*, *Pulmo*, *Hepar* & *Lien*, ceu vitalitatis, vel sanguinis purificationis præcipua organa. Legitur apud Hipp. 4, *aphor. 66*, & 2 *de R. V. I. A. t. 24.* Adde Foeſ. *p. 579.* Dieter. *n. 782.* I. Alex. *not. ad Galen. l. 3 Hipp. & Pl. dec. cap. 4.* σπλαγχνικὰ vocari medicamenta adversus morbos viſcerum infimi ventris notavit e Dioſcor. Scapula. Ab hac eſt μεγαλόσπλαγχνον, quod Erotianus definit, cui propter ardorem tument viſcera. Ita *Splanchnica* medicamenta vocantur in genere appropriata certis corporum membris ab Emanuele König *in Regno ſuo Vegotabili c. 48.*

SPLEN, *Splenicos*, σπλὴν, σπληνικός. Vide *Lien.*

SPLENDOR, λαμπρότης, αὐλή, *Splendidus*, λαμπρός, quid hæc vocabula ſignificent, aliunde, & potiſſimum e Phyſicis jam conſtat. Nimii *ſplendores* inter cauſas morbificas doloris oculorum referuntur a Gal. *l. 1 de ſympt. cauſ. c. 6.* In Leonibus & Pardis, aliisque quibusdam animalibus *ſplendidos* eſſe oculos, αὐγοειδεῖς, & *ſplendorem* in pupilla noctu apparere, docet idem *l. 7 de H. & Pl. dec. c. 4.* *Splendentes urinas* quas vocet Hipp. vide ſupra *Lampe.*

SPLENECTOMIA, σπληνεκτομία, id eſt, *Lienis exciſio.* Meminit hujus vocabuli & modum illius exſectionis peculiari in tractatu ceu πειρατήριον inauditum promiſit Georg. Thomſon *in præfat. Acus magneticæ ad fin.* Hanc in brutis poſſibilem experientia hactenus docuit, an vero in homine fieri queat absque præſente vitæ periculo, a plerisque in dubium adhuc vocatur.

SPLENETICVS, idem, quod σπληνικός, h. e. ad Lienem pertinens, quamvis σπληνικός magis dicatur de ſtatu p. n. lienis, ſpleneticus vero ſumatur de remediis, quæ *Splenetica* modernis dicuntur, de quorum materia conſuli poſſunt Materiæ Medicæ ſcriptores, nec inepte de iis diſſeruit Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. II, ſect. 1, c. 15. p. 641. ſeqq.*

SPLENII dicuntur quidam Muſculi caput recta ad poſteriora trahentes vertebris utrinque inſtrati. Barthol. *l. 4, Anat. c. 5, p. 566.* Vide etiam D. Bidloo *Anatom. Tab. XVI.*

SPLENION, σπληνίον. Vide *Plagula.*

SPLENISCOS, σπληνίσκος, idem, quod σπληνίον, apud Hipp. *l. 2 de morbis XIIX, 12.*

SPLENITIS, σπληνῖτις, Lat. *Lienaris*, vocatur Hipp. venula *in manu ſiniſtra*, alias *Salvatella* dicta, quemadmodum eadem in dextra dicitur ἡπατῖτις, h. e. *Iecoraria, l. 1 de morb. XXIII, 18, 19; XXV, 6.* Adde Lind. *Ex. III, §. 519.* Galenus vero hæc nomina σπληνῖτις & ἡπατῖτις attribuit *morbo Lienis & Hepatis*, præſertim eorum viſcerum *Tumori & Obſtructioni*, *libr. de diff. ſympt. c. 5. p. p. princip.*

SPODIACON, σποδιακὸν, τεφρικὸν, nomen *Collyrii tenuis*, a colore ita dicti, quaſi *Cinereum*, non vero a Spodio, cum hoc non ingrediatur illas compoſitiones. Morſu caret, & vim habet anodynam, ſive dolorem mitigandi. Ægin. *l. 7, c. 16.* Scribon. *n. 23.* Rhod. *in not. ad h. l.* Aët. *l. 7.* citante Gorræo.

SPODION, σποδίον, *Spodos*, σποδός, in genere *Cinerem* ſignificat. Communiter vero reſtringitur ad *Cinerem metallicum*, ſive recrementum metallorum uſtorum, cineris ſimilitudinem & nomen referens, unde & Latinis quibusdam *Cinerula* nuncupatur. Quæ uti ex varia materia paratur, ita & apud Hipp. diverſa ſortita eſt nomina, v. g. σποδὸς κυπρίη, *Spodos Cypria, l. de Vlcer. X, 1. Illyrica*, ἰλλυρικῶσις, *d. l.* 2. Χρυσῖτις, ad Collyria adhibita, *cinis lythargyrii in Not. ad l. 1 de morb. mul. III, 3, 7, 19, 20.* Iung. Foeſ. *p. 580.* Eſt idem, vel minimum ſaltem differens a *Pompholyge*, vel *Tutia*, teſte Schröd. *l. 3, c. 19.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l* Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Dicitur *Spodium Græcorum*, ad differentiam *Spodii Arabum*, quod eſt *radix Alcannæ* combuſta, Schröd. *d. l.* Translatum etiam in Officinis Pharmacevticis ad Calcinata. Ita, ut ibidem etiam legatur *Spodium*, pro *Ebore calcinato.* Vide Diſpenſatoria.

SPODITES, σποδίτης, *Cineritius*, epitheton panis apud Hipp. teſte Gal. *in Expoſ. voc. Hipp.* vel a colore ita dictus, vel quod ſub cineribus paretur, Foeſ. *Oec. p. 580.*

SPODOS, σποδός. Vide *Spodion.*

SPOLIATORIVM, ἀποδυτήριον, vel *Spoliarium*, idem quod *Apodyterium*, de quo ſupra. Legitur apud Ant. Fumanell. *libell. de Balneis in princ.*

SPONDA, idem, quod *Lectus*, in quo ægri decumbunt. Ita *ſpondam* aliquam delineatam exhibet Hildan. *Cent. V, Obſ. 86.*

SPONDYLOS, σπόνδυλος, Latine *Vertebra*, quia per eas corpus varie vertitur. *Vertebræ*, σπόνδυλοι, dicuntur oſſa intus excavata, ſuperius & inferius plana, exterius variis proceſſibus donata, quorum in collo ſeptem, dorſo duodecim, lumbis quinque numerant Anatomici, quibus adjunctum eſt Os Coccygis. Plura de *vertebris* vid. ap. Anatomicos, & in ſpecie Barth. *libell. 4, cap. 14.* De luxatione *vertebrarum* cervicis agit Hipp. *3, aph. 26.* Σπόνδυλος quoque ſtrictiſſime vocatur *ſecunda cervicis vertebra*, apud Hipp. *l. 1, ſect. 2, Prorrh. t. 55. Coac. t. 266*, quæ alias proprio nomine *Dens* eidem dicitur, *l. 2. Epidem. ſect. II, 69.* Vide Foeſ. *p. 580.*

SPONDYLOLITHOS, σπονδυλόλιθος, dictum lapidum genus, ex Comitatu Tirolenſi, a forma, vertebras dorſales minorum animalium ſatis accurate repræſentante, ex obſervatione Velſchii, *in Eph. Nat. Cur. A. I. Obſ. 157.*

SPONGIA, σπόγγος, eſt corpus marinum, rarum, laxatum, poroſum, imbibens & aſſervans aquam. Ruland. exiſtimat, eſſe Zoophyton, neque fruticem, ſed tertiam habere naturam, & illi commixtam eſſe naturam animalis, & plantæ. Hinc & Avicenna deſcribit, quod habeat animas, ſcil. vegetativam & ſenſitivam. Dioſcorides duo genera conſtituit; *Marem*, quæ denſioribus foraminibus, & minoribus conſtat; & *fœminam*, foraminibus præditam majoribus & rotundis.

Quidam addunt & *tertiam* ſpeciem, habentem intra ſe lapides duros, & plurimas cavernas. *Spongia* vocatur etiam a dicto Rulando *Fungus marinus*, ad differentiam *Terreſtris*, quam *Spongiam noſtram* appellavit, in pratis occurrentem, vulgo *Boviſta* dictam, quæ valde accedit ad naturam *Spongiæ marinæ*. De *ſpongiarum* marinarum viribus & uſu vide Galen. *l. 11 de S.F.* & alibi ſæpius. Dioſcor. *l. 5. c. 138. Spongia* quoque vocatur illa excreſcentia in frutice *Cynosbatos* dicta ſæpius occurrens, Schröder. *lib. 4, cl. 1, n. 122.* nec non interior ſubſtantia cucurbitæ, aut colocynthidis, Hipp. *l. de ſteril. XI, 35.* Σπόγγ☉- quoque Hipp. glandulæ faucium, quæ alias *Tonſillæ* Latinis vocantur, *l. 4. Epid. III, 14, 17.* Jung. Foeſ. *d. l.*

SPONGIOLI vocantur *Boleti minores*, adulto vere e terra exeuntes, aliis boletis meliores. I. Alex. *l. 9. Sal. c. 5.*

SPONGION, σπόγγιον, nomen eſt epithematis, ex caprillo ſtercore compoſiti, apud Ægin. *l. 3, c. 48.* vel malagmatis, *l. 7, c. 18.* ita vero dictum, quod *ſpongiæ* modo humorem hydropicorum imbibat. Gorr.

SPONGOIDES, σπογγοειδής, i. e. *ſpongioſus*, ſive *ſpongiæ* inſtar poroſus. Dicitur de variis corporis partibus; quin & excrementis, v. g. de pulmone, *l. de ven. XIX, 8* de renibus *d. l. VIII, 10;* de glandulis, *l. de glandul. I, 2.* de Liene *l. 1 de morb. mul. LXXXVII, 5;* de oſſibus naſi, quæ alias *Cribriformia* vocantur. Gal. *l. 8. de V. P. c. 7 in princ.* de alvi excrementis. Hippocr. *l. 7. Epid. XLVI, 9.* Vide Foeſ. *d. l.* Etiam de Tumoribus, unde Ruyſchius *Obſerv. Anat. Chirurg. Cent. I, obſ. 81* binos Tumores in femore obortos miræ magnitudinis, unum quidem ſeptem quadrantes ulnæ, alterum unicum quadrantem æquantem per excellentiam *Spongioſos* dicere non dubitavit, quos & *Oſſivoros* vocari poſſe juxta Idiotiſmum Belgicum creditur. Speciatim autem dicitur inflammatio tonſillarum poſt febrim ardentem alii vero etiam ita appellant in capite ſquamis obſita ulcera πτυρώδη ἕλκη, alii in capite orta inania œdemata, quæ intra exeſa ſunt, ita vocant, vide Erotianus.

SPONGOS, σπόγγ☉-. Vide *Spongia*.

SPONS proprie voluntatem ſignificat; unde adverb. *Sponte*, & derivativum *Spontaneus*, αὐτόματ☉-. Linden. *Ex. XV, §. 136.*

SPONSUS, quid proprie ſignificet, non eſt hujus loci, & in vulgus notum eſt. Chymicis vero *Sponſus* dicitur *Mercurius*. Ruland. & Iohnſon. quam inepte, alii judicent ex hoc, quod paſſim *Mercurius*, vel *Aqua Philoſophorum* ſit dicta *Uxor*, & *Sulphur* Philoſophorum *Maritus*, vel Mas. Vide *Maritus*.

SPONTANEUS, αὐτόματ☉-. Vide *Automatos*.

SPONTUM dicitur Rulando cinis aqua madefactus, qui fornaci inditur, quando aurum, vel argentum depuratur, *in Lex.*

SPORADES, *Sporadici*, σποράδες, σποραδικοὶ, dicuntur morbi diſperſi, & ſparſim graſſantes, qui ſingulos ſeparatim corripiunt, absque contagii ſuſpicione. Morbi ſunt vagantes & *privati*, & alius alium occupat. Opponuntur *Publicis*, qua *Endemiis*, qua *Epidemicis*, qui continenter multis hominibus uno eodemque in loco contingunt. Hipp. *l. 1. de R. V. I. A. l. 9.* Gal. *in comm. ad h. l.* item *in def. med.* deſcribuntur *ſporadici*, qui omni tempore, omnique loco exoriri poſſunt, & ſeparatim quemque invadunt. Iunge Foeſ. *p. 580. ſeq.* Lang. *l. 2, ep. 13. Sporades* quoque *venas* nonnullis Medicorum dictas fuiſſe propagines venæ cavæ trunci in totum crus ab interiore ipſius parte per inguina procurrentis, inordinatas ad cutem permeantes modicis intervallis diſperſas, notavit Gal. *l. 3. Anat. admin. c. 12. princ.* Caſtell.

SPORETOS, σπορητὸς, dicitur prima pars hyemis, (aut fortaſſis etiam ultima autumni) Lat. *Sementis*. Vide ſupra SE. Gorr.

SPOROS, σπόρ☉- idem, quod σπέρμα, *ſemen* ſignificat, & quidem ap. Hipp. *ſemen genitale*, *l. 2 de diæt. XXVII, 11.* Vide Foeſ. *d. l.*

SPUDE, σπυδὴ, *Diligentiam*, *ſtudium*, & curam ſeriam ſignificat. Hippocr. *2. de fract. t. 24*, cum delirio juncta periculum auget, *6. aphor. 53.* Iunge Dieter. *n. 786.*

SPUITIO, πτύσις, πτυσμὸς, idem, quod *Screatio*. Vide *Ptyſma*.

SPUMA, ἀφρὸς, quid ſignificet, notius eſt, quam ut opus ſit verbis. Cauſa eſt a conquaſſatione aquei; quaſſatio ab agitatione, Linden. *Exerc. VII, §. 14.* Vel, ut clarius conſtet, *ſpuma* in humoribus, qua utilibus, qua excrementitiis, eſt ſoboles effervescentiæ, & fermentationis præternaturalis. Hinc paſſim legitur apud Hipp. ἀφρῶδες αἷμα, *ſanguis ſpumoſus*, *5. aph. 13. Coac. t. 450.* quod ſanguis ἀφρίζει, vel ἀφρέει *ſpumeſcat*, *l. 2 de morb. VI, 10.* De *ſpuma* ægrotantium, v. g. ſtrangulatorum & diſſolutorum lege *2 aphor. 43.* & Gal. *comm. ad h l.* Dieter. *n. 141.* epilepticorum *l. 1 de morb. ſacr. IIX, 17. 18.* hyſtericarum mulierum, quæ dicuntur *ſpumare*, *l. 2 de morb. mul. XVI, 4. XLIV, 7.* Iungatur Foeſ. *Oec. p. 113.* Bonett. *Anat. Pr. l. 2, ſ. 12, obſ. 5, cum ſchol.* ἀφρώδεα διαχωρήματα, *ſpumantia excrementa*, leguntur *5. aph. 30.* Adde Dieter. *n. 142. Coac. t. 607.* Scrib. *n. 99.* Porro *Spuma* quoque de aliis rebus dicitur, v. g. *Spuma lupi* eſt nomen lapidis, de quo apud Agric. *l. 5 de nat. foſſil.* Chiocc. *Muſ. Calc. ſ. 3, p. 398. Spuma argenti*, i. e. *Lithargyros*, vide ſupra in LI. *Spuma* Chymicis ſimpliciter notat *Cinerem*. *Spuma maris*, id eſt, *Halcyonium*. *Spuma nitri*, i. e. *Aphronitrum*, *Burach*, Rul. & Iohnſ. *in Lex. Spuma duorum Draconum*, h. e. *Butyrum Antimonii*. Iohnſ. *l. 2. Lex.*

SPUMESCENTIA, ἀφρισμὸς (ἀφλοισμὸς videtur mihi ſuſpectum) uſurpatur a D. D. VVedelio de Bile, quan-

quando per vomitoriorum proprie dictorum particulas salinas sulphureas volatiliores funditur, ut *spumescat*, non modo in ventriculo, sed etiam in proximo intestino stimulans fibras dictarum partium ad excretionem vel expulsionem, *Amœn. Med. l. II, sect. V, c. 8, p. m. 287. seqq.*

SPURIUS, νόθος. Vide *Illegitimus*.

SPUTAMEN, πτύσμα, Galeno dicitur *sputum*, cui alieni humoris aliquid est permixtum, ut bilis sanguinis, saniei, *l. 1 de cris. c. 5.*

SPUTUM, πτύελον. Vide *Ptyelon*. *Sputum Lunæ*, id est, *Lithargyrium*, *Theatr. Chym. Vol. V, p. 11.* *Sputa maris*, i. e. *sulphur*. *Sputum boletorum*, composita materia ex sulphure & magnesia, vocatur & aurum spissum, aqua sulphuris, quando in Mercurium mutata est. Rul. *in Lex.*

SPYRAS, *Spyrathos*, σπυράς, σπύραθος, significat *globulosa caprarum excrementa*, Hipp. *libr. de nat. mul. XXIX, 25, 180, 182.* Gal. *c. 2 in Prorrh. t. 6.* σπυραθώδεα *excrementa* eadem, quæ σκύβαλα, Hippocr. *1. Prorrh. s. 2, t. 6; Coac. t. 603.* Vide *Scybala*.

SQUALOR, αὐχμὸς, *squalidus*, αὐχμηρός. Vide *Auchmos*.

SQUALUS, nomen piscis, & species *Capitonis*, cujus descriptionem cum usu vide apud Aldrov. *l. 7 de pisc. c. 17.* Meminit & I Alex. *l. 15, Sal. c. 6.*

SQUAMA, λεπὶς, vide *Lepis*. *Squamosus*, λεπιδοειδής. Vide *Lepidoeides*.

SQUAMIFORMIS, λεπιδοειδής. Vide *Lepidosarcoma*.

SQUATINA, ῥίνη, piscis dicitur inter cartilagineos relatus, cujus descriptionem, cum usu in cibis & Medicina, vide apud Aldrov. *l. 3 de pisc. cap. 66.* Mentio fit & apud Galen. *l. 3 de Al. fac. c. 36.* & Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 11.* Bruyerin. *de re cib. l. 21, c. 19.*

SQUATINORATA, ῥινόβατος, species mixta ex coitu *Squatinæ* & *Rajæ*, apud Aldrov. *d. l. c. 67.*

SQUILLA æquivocum est. Vel enim denotat radicem *bulbosam* marinam amarissimam, Græce σκίλλα. Unde *Acetum* & *Oxymel scilliticum* Offic quæ significatio ad Botanicos pertinet. Vel significat animal crustaceum, Gr. καρὶς dictum. Vide *Carides*.

SQUILLINUM *aziza*, i. e. *fimus equinus*, Rul. & Iohnson.

SQUINANTHIA barbaro vocabulo idem est, quod *Angina*, apostema colli. Dieter. *num. 487.* Dorn Rul. & Iohns.

SRINT, morbi apud Hungaros familiaris nomen, quo omnis tumor in ore, gutture, vel ano inflammatorius indigitatur. *Eph. Nat. Cur. A. II, obs. 28.*

STABILIMENTUM, ἀποστήριγμα, idem, quod *Fulcimentum*, ἔρεισμα, Hipp. *3 de iis, q. in med. t. 36.* Vide *Fulcimentum*.

STABILIS, εὐσταθής. Vide *Eustathes*.

STAC, vel *Stoac*, id est, *congelatio*, vel *coagulatio*, Rul. Apud Iohns. legitur *Stuc*.

STACTE, στακτή, duplicem habet significationem. 1. notat *Myrrham stillaticiam*. Arab. & Off. *Storax liquidus* dictam. Vide *Myrrha*. Lind. *Ex. 10, §. 124, 137.* 2. significat *lixivium* per cineres *destillans*, κονία στακτή, *quasi stillaticium*, Gorr. Vide *Conia*. *Muria* quoque στακτή legitur, in qua injecta stagnent, vel supernatent, ad garum conficiendum, citra insolationem, sola decoctione, apud Lang. *l. 1, ep. 59.*

STACTICON, *Staction*, στακτικὸν, στακτὸν, nomen *Collyrii* apud Scribon. Larg. *n. 34.* Ægin. *l. 7, c. 16.* Galeno vero & Aëtio εὔστακτον dictum. Vide Rhod. *not. ad Scrib. locum.*

STADIEUS, σταδιεὺς, *Stadiodromos*, σταδιοδρόμος, dicitur, qui stadium percurrit, aut stadio certat, Gal. *in ex. voc. Hippocr.* Foës. *p. 582.* C. Hofm. *comm. in Gal. LL. de V. P. n. 450.* Diet. *Iatr. n. 11.*

STÆS, σταῖς, duplicem habet significationem, notante Foës. *Oec. p. 582.* Vel enim *farinam aqua maceratam*, & manibus subactam significat, veluti fit in panificio; vel interdum στέαρ, sive *pinguedinem*. Illam confirmat Iul. Alex. *not. in Galen. l. 4 de san. tu. Tom. II, pag. 406.* Hanc ipse Hippocr. *l. 1 de morb. mul. CXX, 24.* Σταιτίτης placentæ genus dicebatur ex melle, sesamo & caseo, apud Athenæum *l. 14*, citante Foës. *dict. loc.*

STAGIUM idem significat, quod Sextula, estque nomen ponderis scrupulos quatuor continentis. Iubert. Esthius *de formulis sect. I, c. 1, p. m. 4.*

STAGMA, στάγμα, vocatur latex, sive materia, quæ destillationi exponitur. Blancard.

STAGNATIO, vide *Stagnum*.

STAGNEA, apud Scribon. *n. 230* pro *cacabo* & vasis genere ponitur stanno obducto. Alias *Stagneum vas*, *Stagnatum*, Rhod. *in Lex. Scribon. p. 445.* *Stagnea pyxis* legitur apud eund. Scribon. *n. 30.*

STAGNUM, λίμνη, idem, quod *Lacus*, de quo supra in LA. Adde Gal. *l. 3 de Al. Fac. c. 25.* Inde derivativum in Medicinam hodieque usitatissime translatum *stagnatio*, i. e. humorum collectio, & subsistentia p. n. cujus caussa est influxus impeditior. Linden. *Ex. IV, §. 23.*

STAGONIAS, σταγονίας, epitheton *Thuris masculi* electi, rotundi, & guttæ simillimi. Gorr.

STALAGMOS, σταλαγμὸς, i. e. *destillatio a capite*, a verbo σταλάζω, quod idem, ac στάζω, Gal. *in exp. voc. Hipp.* Foës. *d. l.* *Stalagma*, σταλάγμα, dicitur materia, quæ destillatione prodiit, Blancard. *in Lex.*

STALTICA, σταλτικὰ, dicuntur medicamenta, quæ carnes vulneribus æquant, Castell. ex libell. spur. Gal. *de dynamid.* Verum generaliter idem significant, quod Repellentia. Unde *Collyria staltica* apud Ægin. *l. 3, c. 22.* Iunge Diet. *Iatr. n. 408.*

STAMEN, i. e. filum. *Stamen album*, h. e. *filum crudum*, quod etiam leni evaporatione dolores mitigat. Scrib. *n. 142.* Rhod. *in not. ad h. l.*

STAMNOS, στάμνος, dicitur *urna*, vel *urnula*, vas aquarium, Hipp. *l. 7. Epid. XLV, 8.* quamvis & vas vinarium alibi significet, notante Foes. *d. l.*

STANCARE, pro *stagnare*, legitur apud Keuch. *ad Sam. p. 163. seq.*

STANNAR, est mater metallorum, fumus occultus, ex quo metalla generantur. Dorn. e Paracelf. *l. 3. Philos. ad Athen. text. 3.* Rul. & Iohnf.

STANNUM, κασσίτερος, Attic. καττίτερος, item στάγγος. Keuchen. *ad Samon. p. 164.* est metallum molle, album, splendens, cum livore quodam constans, ex Mercurio quodam ignobiliori, sed puriore, fugaciorique, & Sulphure minus maturo, indigesto; cujus historiam, & usum varium in Pharmacevtici s vide apud Schröder. *l. 3, c. 14.* Fr. Hofm. *Clav. ad h. l.* Bas. Val. *Test. Ult. l. 2, cap. 8.* Rul. & Iohnf. negare videntur, *Stannum verum* Arabum idem esse cum *Plumbo albo*, modo hanc opinionem etiam rationibus satis confirmassent. Galen. scribit, *Stannum* plumbo adulterari, *l. 1 de Antid. c. 8.* *Stannum* omnia metalla reddere friabilia, & fragilia, si admisceatur, non modo Basil. *d. l.* testatur, sed & Helmont. *tr. Compl. atque Mist. Elem. figm. n. 20.* Quin & ipsum frangit Adamantem, teste eodem *de Lithiaf. c. 1, n. 9.* *Stannum* Chymicis dicitur *Iupiter*, ob aliquam commenticiam comparationem cum Iove Macrocosmico, & designatur Charactere ♃. Dividitur *Stannum* in *Dives Mediocre, Pauper.* Vocatur & *Dominus æris*, item *Plumbum argentarium*, Iohnson. *l. 1, & 2. Lexic.* Plura de *stanno* quære in Indicibus *Theatr. Chym. Vol. I, II, III, V.* ut & Libav. *Tom. I.* Iunken. etiam scribit sola puritate *stannum* a plumbo differre & temporis successu facile in argentum migrare, quod confirmare voluit singulari observatione Mechanica, *Chymic. Exp. Cur. P. I, sect. 5, c. 4, p. 421.* Verum an ex illa observatione consequentia mutationis in argentum firmiter deduci possit, adhuc dubitamus. De *stanni fossilis* granis lege *Ephem. Nat. Cur. A. II, Obs. 78.*

STAPES vocatur ossiculum e tribus, vel quatuor, unum in meatu auditorio, ejusque cavitate prima, seu concha. Hujus *Stapedis* primum inventorem fuisse Ingrassiam, licet Columbus & Eustachius sibi inventionem tribuant, vult Bartholin. de quo videatur *libell. 4, c. 7. Anat.*

STAPHIS, σταφὶς, homonymon est, denotans 1. plantam, vel herbam *staphisagria* dictam, de qua significatione consulantur Botanici. 2. Vvam passam. Vide *Passa.*

STAPHYLE, σταφυλὴ, Latine *Vva* dicitur, significans proprie fructum vitis viniferæ, sive congeriem baccarum vitis. Per translationem vero in Physiologicis denotat partem aliquam in faucibus, quæ alias *Gargareon, Columella*, κίων, dicitur. Vide *Columella.* Pathologice vero denotat & morbos illius partis, præsertim inflammationem, Gal. *l. de tum. p. n. c. 17.* Restrinxit vero *l. 6 de C. M. S. L. c. 3.* At Hipp. latius sumsit pro morbo uvulæ, *l. 2 de morb. X, 29.* Adde Foes. *pag. 583. seq.* Nicol. Piso statuit nomen *Vva* rectius morbo Gurgulionis inflammatorio attribui, quando nimirum in rotunditatem creverit, feraturque deorsum; haudquaquam vero ipsi parti competere, *de Co. & Cur. morb. lib. 2, c. 1.* Vide *Vva.*

STAPHYLEPARTES, σταφυλεπάρτης, Instrumentum dicitur Chirurgicum, quo uvula laxior elevatur & attollitur, quod & σταφυλάγρα vocatur. Meminit hujus Ægin. *l. 3, c. 26.* citante Gorr. Forest. *l. 15, obs. 4* vocat *Staphylepartum.*

STAPHYLIS, σταφυλὶς, vocatur vasculum illud, quo potus præbetur infantibus, & orificium habet papillam quodammodo repræsentans. Legitur apud Moschion. *de morb. mul. cap. 116*, ubi & καττυμάριον vocatur.

STAPHYLOMA, σταφύλωμα, dicitur oculi morbus, cum in summa tunica quiddam acino simile evenit, Gal. *l. 2, meth. med. c. 2.* Latine *Vvatio*, apud Forest. *l. 11, O 24 Schol.* Duæ potissimum habentur species: una, quando erosa, ruptave cornea oculi tunica, altera, quæ ei subjacet, ῥαγοειδὴς, *uvea* dicta, excidit ad eum modum, ut acinum *uvæ* repræsentet. Cum vero infra hunc modum excidit, μυοκέφαλον, cum superat, μῆλον, vocatur Ægin. *l. 3, cap. 21.* Iul. Alex. *not. in Gal. l. 3 de C. M. S. L. c. 7.* Altera species, quando sine ruptione, aut erosione cornea intumescit, ac prominet certa parte in modum *uvæ* acini. Id quod plerumque contingit ex defluxione, humoribus intra corneam coacervatis, tunicam laxantibus, incurvantibus, & extendentibus. His addidit tertiam speciem Aët. *lib. 7, c. 34*, scribens, aliquod σταφύλωμα fieri ex pustula quadam inter strias corneæ tunicæ satis profunde excitata, quæ tunicam attollat, non tamen rumpat. Causæ hujus affectus variæ esse possunt, sed, quæcunque ea fuerit, certum est, visum *staphylomate* omni aboleri. Gorræus. Castell.

STARAPHAXAT dicitur medicamentum sistens, a stare faciendo dictum, ut creditur, Dorn. Ruland. & Iohnf. At Paracelsus inter Characteres *Synoviam albam* sistentes refert, *l. 2 de vit. long. c. 14.*

STASIMOS, στάσιμος, *Stabilis*, & *Stabilitas*, στάσις quid significent, non opus est declaratione, cum per se notum sit. Illud legitur apud Hipp. *l. de nat. mul. l. 14, l. 2 de morb. mul. II, 19; IV, 3; l. 4. de R. V. I. A. t. 30.* Hoc *d. l. t. 27.* Adde Foes. *p. 583.* Στάσιμον etiam affectivam habere significationem, denotans, *vim sistendi habens, stativum*, vult Lind. *Ex. V, § 507.* Στάσις humorum idem est, ac *stagnatio.* Rolf. *O. & M. M. Sp. lib. 2, sect. 3, c. 27.*

STASIS, στάσις, quid significet communiter, notum

tum eſt ex aliis Lexicis, nimirum, quando homo erecto corpore immotus pedibus ſuis innititur. Verum præter hanc ſignificationem hodieque vox hæc στάσις uſurpatur de humoribus in corpore alias fluentibus, quando hi præternaturaliter ſubſiſtant, atque ita idem eſt ac *Stagnatio*, de quo vocabulo paulo ſuperius dictum eſt. vid. Rolfink. *O. & M.M. Sp. Comm. l. II, ſect. 3, c. 27.* D. D. Stahlius nomen Græcum etiam in Latino retinuit in egregia ſua Diſſertat. *de Motibus humanis ſpaſmoticis c. IX p. 33 ſeqq.* *Staſin* deſcribens *ſanguinis* per meram paſſivam collectionem absque reſpectu turgeſcentiæ concurrentis, vel non, quamvis utramque accurate declaraverit, & aliquando concurrere poſſe non inficias iverit. Alius v. D. Ioachim Petr. Gaetke diſcrimen aliquod ſtatuit inter ſtagnationem humorum & στάσιν, illi concedens adhuc aliquem motum progreſſivum, verum tardiorem, & impeditiorem, huic vero penitus denegans *in Diſſert. Inaug. de Vena Portæ ſect. III, p. 35.* an vero hoc diſcrimen ab aliis admittatur, valde dubitatur.

STATER, στατὴρ, nomen ponderis, *quatuor drachmas* pendentis. Vnde & τετράδραχμον dicitur, Gal. *l. de pond. & menſ.* ex Cleopatra.

STATERA, trutina, de ponderibus Bilanx.

STATHEVSIS, στάθευσις, vel absque aſpirata στάτευσις, dicitur *inchoata aſſatio*, non perfecta; fitque a calore externo imbecilliori in rem aſſandam, quæ σταθευτὸν vocatur h. e. quod *modice aſſatum* eſt. Gorr. Lat. *Toſtio.*

STATHMION, *Stathmidion*, σταθμίον, σταθμίδιον, ſignificat vel *pondus librale*, ex ære, aut ferro, aut plumbo conſtans, Gal. *c. 2 de fract. t. 3*, vel *pyxidem*, in qua aliquid aſſervatur, *l. 6 de C. M. S. L. c. 2.*

STATICON, στατικὸν, idem, quod σταλτικὸν, dicitur de Collyriis, quæ inordinatum fluxus impetum ſiſtunt, Gorr. Vide *Stalticon.*

STATIO, στάσις, eſt actio utriusque cruris in terram firmati & ſimiliter protenſi, Galen. *l. 15 de V. P. c. 8.* Iung. C. Hofm. *in not. ad h. l. n. 177.*

STATIONARIVS, Epitheton *Febrium* quarundam *continuarum*, quæ a particulari, at nondum ſatis cognita hujus aut alterius anni conſtitutione pendent, ſingulæ ſuo ordine invaleſcunt, graſſantur admodum & quaſi cæteris dominantur per continuam illam annorum ſeriem. His opponuntur Febres *intercurrentes*, de quibus ſupra ſuo loco. Vtrasque deſcripſit Th. Sydenham *in Obſ. Med. Morb. acut. ſect. 6, c. 1, p. m. 408, 409.*

STATIVVM, στατικὸν, idem quod *Stalticum.*

STATVRA, μέγεθος, proprie corporis magnitudinem ſignificat. Hanc etiam a Medico recte conſiderari, docet inter alios Iul. Alex. *l. 3 Sal. c. 1 & 7.* Dieter. *Iatr. p. 413 & 762.*

STATVS eſt homonymon vocabulum. Vel enim idem ſignificat, quod *Conſtitutio*, Gr. κατάστασις. Vide *Cataſtaſis.* Vel notat *morbi vigorem*, & ſummam vehementiam, Gr. ἀκμὴ dictam. Vide *Acme.*

STAXIS, στάξις, Hippocr. dicitur *ſtillatio ſanguinis* e naribus parva & inſufficiens; unde etiam damnatur *in text. Prorrh. & Coac. l. 1 Prorrhet. com. 3, t. 56, 237, 405.* Dicitur & ἀπόσταξις. Iung. Foëſ. *p. 582.*

STEAR, στέαρ. Vide *Adeps, Sevum.* Præter hanc ſignificationem Foëſ. *Oec. p. 585*, exiſtimat etiam στέαρ notare *fermentum*, vel *farinam aqua ſubactam*, & conatur aliquot locis ex Hipp. Dioſcor. & Gal. probare. Verum C. Hofm. *in MMSS. notis ad Gal. l. 3 de C. M. S. L. c. 1 ad lin. 20, p. 196. edit. Baſil. Græc.* audacter ſcripſit: Vbicunque στέαρ pro fermento aut paſta legitur, vitioſum eſſe; & ſubſtituendum eſſe σταῖς. Nos litem hanc Philologis dirimendam relinquimus. ἡδυντὸν στέαρ interim definit Galenus coctum ex aqua & aromate, item omne aroma, & ſuavia ἡδύσματα.

STEATOCELE, στεατοκήλη, *hernia* dicitur *ſcroti*, ſuccreſcente in eo quapiam *ſevo* ſimili materia. Gal. *l. introd. c. 18.*

STEATOMA, στεάτωμα, vocatur *abſceſſus cum folliculo* dictus, in quo materia *ſevo* ſimilis incluſa continetur, Gal. *l. de Tum. p. n. c. 5.* Lang. *l. 3 ep. 4 in princ.* Hildan. *Cent. VI Obſ. 16* & *Cent. Epiſt. 61.* In libro *def. Med.* Galeno adſcribitur *Steatoma*, quod ſit pinguedinis augmentum præter naturam. Iung. Foëſ. *d. l.*

STEGANOPODES, στεγανόποδες, vocantur *planipedes*, apud C. Hofm. *not. in Galen. LL. de V. P. n 519.*

STEGNOSIS, στέγνωσις, *Conſtipatio*, *Condenſatio*, *Obſtructio.* In genere ita dicitur Medicorum communitas quædam, quam ſequebantur, tanquam aliquam ex indicationibus, & per στέγνωσιν intelligebant, quando vacuationes corporis naturaliter ſuppreſſæ fuerunt. Gal. *de ſectis, ad eos, qui introd. c. 6.* Alibi tamen, videlicet *l. 3 de ſan. tu. cap. 10 in princ.* reſtrinxit vocabulum hoc ad *obſtructionem* pororum cutis, cum per occultos meatus prohibetur transmitti, quod ſuperfluum eſt, excrementum fuliginoſum, quam denſitatem pororum & μύσιν, hoc eſt conniventiam vocant. Alias & Hipp. στεγνότης de *alvi adſtrictione* uſurpatur, *4 de R. V. I. A. t. 91.* *Alvus* quoque & veſica στεγνὴ, i. e. *adſtricta* legitur *l. 1 de morb. mul. LIX, 17.* Iung. Foëſ. *d. l.*

STEGNOTICOS, στεγνωτικὸς. Vide *Adſtringens.*

STEILÆOS, στηλαιὸς, *manubrium*, aut *capulum* ſignificat apud Hippocr. *2 de fract. t. 3 & l. 1 de Morb. Mul. CXXVII, 2;* ubi στελεὸς legitur. Iung. Foëſ. *d. l.*

STEIROSIS, στείρωσις, i. e. *Sterilitas.* Legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c. 142 p. m. 39.*

STELECHIÆA, στελεχιαῖα, q. d. *Caudicalis*, ita dicitur Gal. *Vena portæ*, quod ſit aliarum venarum quaſi caudex, *l. 6 Adm. Anat. c. 8, l. 6 de L. Aff. c. 4.* Lind. *Med. Phyſiol. l. 2, c. 16, §. 203.*

STELENCHIS, στελεγχὶς, pro σλεγχὶς. Vide *Stlenchis.*

STELLA, ἄστρον, idem, quod *Sidus.* Ejus significatio propria pertinet ad Astronomos. An *stellarum* quædam sit efficacia & influxus in corpora quoque hominum, & ita caussis sanitatis & morborum annumerari debeant, non est hujus loci, dirimere. Sane non incongrue scripsit Lang. *l. 1, ep. 34.* Vt *stellarum* nomina & numerus soli Deo cognitus; sic illarum circa hæc inferiora effectus & signacula soli Deo sunt explorata. Per translationem *Stella* dicitur *Marinum* aliquod *Zoophyton*, vel Insectum, cujus plures dantur species, & de quibus prolixius egit Aldrov. *l. 7 Insect. c. 18.* Vide *Aster thalassios. Stella Antimonii* quid vocetur, vide apud Lib. *S. A. Ch. l. 6, c. 21; & Tom. II Oper. p. 72, 73.* Rolfink. *Chym. l. 5, sect. II, c. 1 & 2. Stella Occidens*, id est, *Sal Ammoniacus. Stella terræ*, id est, *Talcum.* Rul. & Iohns.

STELLIO, ἀσκαλαβώτης, vide *Ascalabotes.* Adde Rhod. *ad Scrib. n. 164. Stellio adusta*, Rul. & Iohns. dicitur *Cinabrium, in Lex.*

STEMPHYLA, στέμφυλα, dicuntur *vinacei*, vel *vinacea*, h. e. folliculi acinorum, corium, & cortex, Linden. *Ex. X, §. 186.* Galeno vero στέμφυλα dicuntur uvarum acinorum torculari expressorum solida recrementa, *l. 2 de Al. Fac. c. 9*, quamvis & ibid. ad olivarum expressa recrementa, & βρύτια ad vinacea referat.

STEMPHYLITES, στεμφυλίτης, Lat. *Lora*, δευτέρια. Vide *Lora, Deuteria*, Galen. dicto loco. Στεμφυλίτιδες τρύγες dicuntur vinaceorum aqua maceratorum fæces, & recrementa. Hipp. *l. 2 de diæt. XXIII, 17; lib. 3 de morb. XXX, 9.* Iung. Foës. *p. 586.*

STEMA, στῆμα, dicitur *membrum virile*, & ejus præcipue prominens & pendula pars, cui opponitur ὑπόστημα, portio ejus, quæ non propendet, Ruff. *c. 12.* Lind. *Med. Phys. l. 2, c. 7, §. 61.* Gorr.

STENOS, στενὸς, locum *angustum* significat, apud Hipp. *7 aph. 51.* Iung. Dieter. *n. 787.*

STENOSTOMOS, στενόστομος, hoc est *angustum orificium habens.* Opponitur τῷ εὐρυστόμῳ. Vide *Bombylius.*

STENOTHORACES, στενοθώρακες, vocantur dispositi ad phthisin, qui sunt angusto & breviori thorace, quia brevius est intervallum a claviculis usque ad extremum sterni, quam sit hoc ad umbilicum aut ab umbilico ad pubem. Holler. *in not. ad IV aph. 8.*

STENTOROPHONICVS, στεντοροφωνικὸς, est epitheton tubi, per quem ad distans loqui possumus, qualis fuisse dicitur *Tuba stentorophonica* Alexandri M. a Kirchero depicta. Meminit D. VVedel. *Physiol. Reform. c. XI.*

STENYGROCHORIA, στενυγροχωρία, rectissime ab Erotiano exponitur per *angustiam loci*, in quo humiditas inest, vel inesse debet, *Onom. p. 100. f.* & legitur apud Hipp. *1 de artic. t. 66.* quamvis nonnulli στενοχωρία legant, ad mentem Galeni, qui negat *in comm.* ὑγρὸν insertum cum aspiratione legendum esse, sed esse saltem pleonasmum Ionicum στενυγρὸν, pro στενόν. Enimvero nobis nondum hœc persuaderi patimur, ut credamus, non majorem delitescere sub hac voce ἔμφασιν & ἀκρίβειαν, quando ipsum textum inspicimus, ubi Hipp. loquitur de mutili deligandi ratione claviculam fractam, si lintea etiam traducantur per perinæum, ita, ut splenia & lintea, in angustia loci illius, in quem & urinæ humiditas & alvi excrementa concurrunt, coacervantur, & moto saltem crure, vel pede relaxantur. Ita & verbum στενυγρῶσαι, quod legitur *l. 6 Epid. s. 2, t. 1*, non saltem pro στενῶσαι positum est, i. e. *angustare:* sed omnino simul respectus habetur ad scopum & usum coarctationis, qui revera est impeditio affluxus humorum, quemadmodum e contra εὐρῦναι, *dilatare*, indicatur, ad humorum influxum necessarium promovendum. Iung. Foës. *p. 586.*

STEPHANE, στεφάνη, στέφανος, Vide *Corona.*

STEPHANIÆOS, στεφανιαῖος, Latine *Coronarius*, de variis rebus dicitur, v. g. *Sutura coronalis*, στεφανιαῖος, quæ in Cranio occurrit, anterior, Barthol. *libell. 4 An. c. 5. Vena & Arteria coronaria*, quæ cor in orbem amplectuntur, *l. 2, c. 6.* Dicitur quoque hoc nomine vinculi quoddam genus, quod *coronarum* modo inter frontem & verticem tendit, Gal. *l. de fasciis.* Gorr. Quod Emplastrum *Stephaniæum* Londinensium dicatur, & e quibus constet, videatur *in Pharmacop. Coll. Londinens. p. m. 399*, & ex hac in D. D. de Spina *Man. Ph. Ch. p. 435.*

STERA, barbare abjecto ὑ, pro ὑστέρα, *Vterus* quoque dicebatur, notante Rolfink. *de part. gen. P. II, c. 11 fin.* Ita & Dieter. *Iatrei num. 876* notavit Medicos, qui seculo illatiniori scripserunt steram dixisse abjecto *v*, quemadmodum Schias abjecto I pro Ischias, quod & testimoniis comprobavit.

STERCVMEZEFF, est *Lithargyrium. Stercorumeceff* legitur apud Rul. illud apud Iohns.

STERCVS, κόπρος, idem, quod *Merda.* Vide *Copros.*

STEREOS, στερεὸς. Vide *Solidus.*

STERIGMA, στήριγμα, idem, quod ἀποστήριγμα, *Firmamentum, munimentum.* Vide *Ereisma, Firmamentum.* Descendit a verbo στηρίζω, *firmo*, quod aliquoties occurrit apud Hipp. & quidem in significatione neutro-passiva, v. g. *4 aphor. 33.* Iung. Dieter. *n. 790.* Item *4 de R. V. I. A. t. 69. lib. 6 Epid. s. VII, aph. 11*, citante Foës. *p. 587.*

STERILITAS, ἀγονία, *Sterilis*, ἄγονος. Dicitur de utroque sexu, estque abolita generatio, vel conceptio prolis, ob morbos varios partium generationi in utroque sexu destinatarum. Dicitur & *Infœcunditas.* De *sterilitatis* scrutinio vide Lang. *l. 1 ep. 49.* Keuch. *ad Sammon. p. 218.* Dieter. *in Iatr. pag. 526, 802.*

STERIPHNOS, στεριφνὸς, legit Erotian. pro στρυφνὸς, On. *p.110 e.* Vide *Stryphnos.*

STERNOHYOIDES vocatur Par Musculorum Os Ypsiloides & simul linguam recta deorsum trahens, Bartol. *l.3 Anat. c.12.p.543.*

STERNON, στέρνον, dicitur *Pectoris pars anterior ossea*, & cartilaginea, cui costæ annexæ sunt. Gal. *l.7 Anat. adm. c. 2.* Barthol. *libell.4,c.18.*

STERNOTHYROIDES appellatur Par Musculorum, quod Laryngem coarctat. Bartholin. *l. 2 An. c. 11,p. 439.*

STERNUTAMENTUM, vel idem est, quod *Sternutatio*, uti passim *in Theatro* Mundell. & Latina versione Gal. sumitur, præsertim *l. de odor. instr. c. 6.* Iung. Rhod. *in Lex. Scribon.* Vel significat medicamentum siccum, ad sternutationem excitandam, alias *Sternutatorium* dictum, Græc. πταρμικόν. Vide *Ptarmicon. Errhinon.*

STERNUTATIO, πταρμὸς. Vide *Ptarmos.*

STERTOR, ῥέγχος, ῥογμὸς, ῥόγχος. Vide *Rhenchos, Rhogmos, Rhonchos.*

STETHOS, στῆθος. Vide *Pectus.*

STHENAROS, σθεναρὸς, dicitur *Validus, fortis*, a σθένος, *Robur.* Hipp. *l. 2 de morb. mul. XIIX, 2.*

STHETHENION, στηθήνιον, *Pectusculum.* Media pars pectoris. Gorr.

STHETHOIDES, στηθοειδὴς, q. d. *Pectorosus.* Epitheton scalpelli lati & ventrosi apud Hippocr. *l.2 de morb. XLV, 21.* Foës. *d. l.* Ejus iconem & usum descripsit Scultetus *Arm. Chirurg. Part. I, Tab. II, fig. I.* Celsus *Spatham* vocavit.

STHETODES, στητῶδες contracte pro στεατῶδες, *Adiposum.* Galen. *in Exeg. voc. Hipp.*

STIÆ, στίαι, dicuntur *calculi* vel *lapilli marini*, Gal. *in Exeg. voc. Hipp.*

STIBI, στίβι, *Stibium*, idem, quod *Stimmi.* Alias *Antimonium*, de quo supra in AN.

STICHOS, στίχος, nomen *Confectionis Arteriacæ Platonis* e marrhubio, quæ & *Panacea* dicta apud Gal. *l. 7 de C. M. S. L. c. 2 fin.*

STIGMATA, στίγματα, dicuntur notæ in facie, aut alia quapiam corporis parte inflictæ, quales in manibus eorum, qui militiam exercent, notantur. Gorr. De *stigmatibus* vide etiam Rhod. *ad Scribonum. 231.*

STILBOMA, στιλβωμα, vocatur pigmentum, smegma, ad nitorem faciei commodum, & legitur apud Nonum *de M. P. O. c. 106.* quemadmodum & στίλβωτρος nitorem vultus significat apud Dioscor. *l. 1, c.33.*

STILBUS, id est, *Antimonium.* Ruland. & Iohnson. *l. 2.*

STILLA, *Stillatio*, στάξις. Vide *Staxis.*

STILLATICUS, idem, quod *destillatus.* Epitheton liquorum per alembicum *destillatorum*, Lang. *l. 1, ep.53.*

STILLICIDIUM duplicem habet significationem. Unam Pathologicam, & ita idem significat, quod στραγγουρία. Vide infra *Stranguria.* Hildan. *Cent.6, Obs. 54.* Alteram Pharmacevticam, quando denotat *instillationem* liquoris super aliquam corporis partem, quæ alias *Embrochatio*, ἐμβροχὴ, *Irrigatio* vocatur. Vide *Embrocha.* De *stillicidiis* cordis scrobiculi, vide Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 9, s. 1, cap. 10.* Instrumenta ad *stillicidium* necessaria proponit Mercur. *T. IV, cons. 64.*

STIMMI, στίμμι, idem, quod στίβι. Vide *Antimonium.*

STIMULANS, κεντῶν, idem, quod *Pungens.* Epitheton doloris cujusdam Gal. *6 aph. 5.* Alias & *Stimulans* & *Stimulus* dicitur de quibusdam medicamentis activioribus, quæ lentis adduntur, ad accelerandam operationem, sive evacuativam, sive alterativam. In genere de *Stimulis* in Medicina observandis egregie disseruit D. Laur. Bellini, describens, quod *stimulus* sit motio quædam momenti majoris, cujus sensus proinde ad dolorem revocandus est, & ejus exercitatio ad speciem majoris momenti productam in nervis ab aliquo impetu vehementiori urgente. In *Operib. nuperrime edit. Membr. III de Sang. missione pag. 165. seqq.* ubi plura de vi *Stimulorum* legi poterunt. Et est nostro etiam judicio valde accommodatum ad exprimendum caussæ morbificæ motum peculiarem, præsertim in doloribus, affectibus spasmodicis & aliis similibus.

STIPATIO, idem, quod *constipatio*, στέγνωσις. Vide *Stegnosis.*

STIPHROS, στιφρὸς, pro στρυφνὸς. Vide *Stryphnos.*

STIPTE, *Stipteria*, vitiose pro *Stypte, Stypteria*, i. e. *Alumen.* Iohns. *in Lex.* Ita & *Stiptica*, στύφοντα pro *Styptica*, leguntur apud I. Alex. *not. in Gal. l. 2 de C. M. S. L. c. 1.*

STLENGIS, στλεγγὶς, Lat. *Strigil*, dicitur Gymnasticum instrumentum, quo utebantur in balneis antiqui ad destringendum sudorem. Dicitur & ξύστρα. Illud vero vocabulum legitur apud Hipp *3 de R. V. I. A. t.51.* quamvis στελεγγὶς occurrat, quod perinde est. De hoc vide infra *Xystra.*

STOCHASMOS, στοχασμὸς, στοχαστικὸς, vide *Conjectura.* De στοχασμῷ Medici legi meretur D. D. Stahlii *Propempticum ad Disp. Inaug.* Dn. Ioh. Dan. Col. Berolinens. *de Hæmorrhoidum internarum motu.*

STOECHEION, στοιχεῖον. Vide *Elementum.*

STOLIDES, στολίδες, idem, quod ῥυτίδες, vocantur *rugæ frontis.* Unde στολιδώδης, *rugosus*, Gorr. e Galen. *expos. voc. Hipp.* Adde Iul. Alex. *not. in Gal. l. 9 de S. Fac. §. de Lacte.* στολιδωδέστερον legitur in Hipp. *3 de art. t. 108.*

STOLIDITAS, ἄνοια, παράνοια, idem, quod *Dementia*

mentia, *Amentia*, *Stultitia*, de quibus *supra* suis locis dictum est.

STOLONES, μόσχ@, μόσχια, dicuntur *tenella germina*, & surculi propullulantes plantarum, quæ referuntur inter victum attenuantem, Galen. *de atten. vict. rat c. 3.*

STOLOS, στόλ@, *prominentiam* significat, & aliquoties legitur apud Aristot. *in libris de part. animal. l. 9.* στόλ@ κέρκυ, *appendix* caudæ, item στόλ@ ὀμφαλώδης, *appendix umbilicalis*, cujus ex eodem meminit D. Pechlin. *in noviss. Observ. Physico-Medic. l. 1, Obs. 19.*

STOMA, στόμα. Vide *Os*, *Orificium*.

STOMACACE, στομακακία, idem, quod *Scorbutus*, a symptomatibus oris & dentium læsiones complectentibus. Vide Lang. *l. 1, ep. 41 fere ad fin. & l. 2, ep. 14 fere a principio.* Iungantur & alii Autores, qui de *Scorbuto* ex professo scripserunt.

STOMACHICOS, στομαχικὸς, duplicem præcipue habet in Medicina significationem: unam *Pathologicam*, alteram *Pharmaceuticam*. Quoad illam *Stomachici*, στομαχικοὶ, dicuntur, qui morbo ventriculi & præcipue orificii ejusdem sinistri laborant, unde varia symptomata consequuntur, inappetentia, anxietas, ructus, vomitus &c. uti prolixe hanc acceptionem explicavit Galen. *l. 8 de C. M. S. L. c. 2 mox a principio.* Quoad hanc στομαχικὰ dicuntur *medicamenta*, quæ ventriculo & ejus orificio prosunt & quidem ratione fermenti legitime vel vitiose constituti, cum ab hoc dependere videatur totius hominis oeconomia, qua sana, qua ægra, cum in illo prima valetudinis utriusque semina ac radices conserantur, propagentur, indolescant, tandemque maturentur, quamvis nonnullis recentioribus hæc de Fermento ventriculi hypothesis commentitia videatur. Quorum Catalogum passim vide in materiæ Medicæ scriptoribus, & inter hos etiam Rolfink. *O. & M. M. Sp. libr. 8 sect. 1 per totum.* Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. 11, sect. 1, c. 13, p. 612. seqq.*

STOMACHOS, στόμαχ@, vocab. est πολύσημον; potissimum vero quadrifariam acceptum reperitur: latissime, late, stricte, & strictissime. In latissima significatione *Stomachus* dicebatur quodcunque collum angustum isthmi instar alicui cavitati seu ventri præpositum, teste Arist. *l. 3 de part. an. cap. 3*, & ita etiam apud Hipp. *vesicæ cervix* & orificium dictum legitur στόμαχ@, *l. de A. L & Aq. XXII, 5. 7; XXIII, 4; l. 1 de morb. mul. XVII, 8.* &c. item *Vteri cervix*, *l. 1 de morb. mul. XXXIV, 3; LX, 3; l. 2 XXIV, 30; LXXVI, 3; l. de Sterilib. aliquoties*, quæ loca apud Foës. *p. 589* citata reperies. In lata communiter apud Latinos scriptores *Stomachus* pro *toto Ventriculo* ponitur. In qua significatione & Helmont. sumsit, *tract. Ius Duumviratus* sæpius & alibi, & Samon. *Med. metric. c 18*, ubi *Stomachum* regem totius corporis esse dixit, ad quem locum vide Keuch. *in notis p. 154.* Stricte *Stomachus gulam* denotat, teste Lang. *l. 2, ep. 43.* Strictissime vero *Stomachus* dicitur alterum extremum Oesophagi insertum ventriculo, sive *orificium ventriculi sinistrum*, situm sub cartilagine mucronata, quam ob id natura videtur comparasse, ut ipsius esset propugnaculum. Quod alias ob exquisitissimum sensum Græcis καρδία quoque dictum fuit. Vide *Cardia*. De hoc orificio ejusque structura consulantur Anatomicorum scripta, & hæc inter Bartholin. *l. 1 Anat. c. 9.*

STOMACHOTROTVS, στομαχότρωτ@, dicitur, *cui stomachus est vulneratus*: quemadmodum καρδιότρωτ@, cui cor est vulneratum, de quo vocabulo supra. Talem in stomacho vulneratum militem, ita ut per vulnus assumta prodierint, nihilominus feliciter curatum vidimus ante aliquot annos in Palatinatu superiore.

STOMARGVS & *Strymargus*, στόμαργ@ καὶ στρύμαργ@, cognatæ forte voces sunt, & diversa scriptione turbatæ. Primam interpretatur Galenus, quod talem significet, qui stulte loquitur, ex Dioscoride, & ab aliis scribi monet σύμαργ@, quando nomen proprium est; posteriorem dicit talem notare, qui in Venerem furore percitus est, ad quod indicandum Hippocrates plura adhibuit epitheta, sicuti μυοχάνη, σαρώπης, γρυαλώπηξ, metaphorico usu. Conf. Galen. *in exeg.* sub utraque voce.

STOMATICOS, στοματικὸς, dicitur de medicamentis, quæ modice siccant, sic vocata, quod in assiduo sunt usu, cujusmodi sunt, quod ex Moris conficitur, & quod ex Rubi fructu, aut succo corticis nucum juglandium viridis paratur, Gal. *l. 5 meth. med. c. 20 fin.* quamvis vera magis & & propria significationis ratio in hoc consistat, quod talia medicamenta *ad affectus oris* & faucium adhiberi soleant & debeant, Gal. *l. 6, de C. M. S. L. c. 1*, ubi prolixum horum Catalogum invenies.

STOMOMA, στόμωμα, dicitur *ferrum purgatius*, sive nativum, sive igne sæpius per liquefactionem depuratum, idem, quod *Chalybs*, Rul. & Iohns. Meminit *squamarum stomomatos*, Gal. *libr. 4 de C. M. S. L. c. 7 & libr. 4 de C. M. P. G. cap. 7* Helmont. *Paradox. 4 n. 14.*

STOMOMANICON, στομομανικὸν, vocari *musculum latum*, sive πλάτυσμα μυῶδες, vult C. Hofm. *not. ad Gal. LL. de V. P. n. 838*, de quo musculo vide supra *Latus*.

STOMOO, στομόω, idem, quod ἀναστομόω, hoc est, *aperio*. Legitur apud Hipp. *l. 6. Epid. s. 2, t. 29.* sive *apertio* fiat a naturæ conatu, sive ope medicamentorum ἀναστομωτικῶν, sive ferri, aut ignis vi, Galen. *in comm. ad h. loc.* Iul. Alex. *not. ad Gal. l. 2 ad Glauc. c. 7.* Foës. *Oec. p. 590.*

STOPAROLA, est nomen aviculæ e genere muscicapa-

caparum, magnitudine *Motacillæ*, cujus descriptio habetur apud Aldrov. *l. 7 Ornithol. c. 27.*

STORAX, στόραξ, Styrax, duplicis generis in officinis prostat: Siccus & Liquidus. Ille dicitur etiam *Calamites.* Vtriusque historiam, vires & usum, vide apud Gal. *l. 1 de Antidot. c. 14, l. 8 S. F. §. Styrax.* Dioscor. *l. 1, c. 79.* Schröder. *l. 4, cl. 2, n. 406.* Fr. Hofm. *Claß. ad h. l.* Rhod. *ad Scribon. n. 88.* Chiocc. *Muf. Calc. f. 5, p. 583, 626. seq.*

STRABISMVS, στραβισμὸς, *Strabilismus*, dicitur musculorum oculi non omnium, sed aliquorum resolutio, ob quam caussam vel sursum, vel deorsum, vel in latera nuunt oculi, Gal. *in defin.* Idem, quod ἴλλωσις. Vide *Illæno.* Haud raro sequi Epilepsiam, testatur experientia, & confirmatur *in Eph. Nat. Cur. A. III, O. 162.* Apud Ægin. *l. 3, c. 22* convulsio dicitur musculorum oculos moventinm, quod rectius & vero magis consentaneum videtur.

STRANGALIDES, στραγγαλίδες, symptoma σπαργανώσεως, dum ita vocantur *globuli & durities in mammis* a lacte concreto obortæ, si lactis proventus nulla parte decedat. Gorr. Nic. Pis. *de M. C. & C. l. 2, cap. 10 princ.*

STRANGOIDOS, σταγγοειδῶς, i. e. guttatim, instar *guttarum.* Hoc adverbium aliquoties legitur ap. Moschion. *l. de morb. mul. c. 125 seqq.*

STRANGVLATIO, πνὶξ, πνιγμὸς. Vide *Pnix, Pnigmos, Pnigma.*

STRANGVRIA, στραγγουρία, *Stillicidium urinæ*, quando guttatim urina destillat, cum frequentiori & dolorifico ad excernendum stimulo. Caussa in acescentia feri, & vellicativis inde emanantibus effluviis, partesque nervosas urethræ aut vesicæ irritantibus, & partim etiam convellentibus sine dubio consistit. De hoc vocabulo & affectu vide Hipp. *3 aphor. 31; 6 aph. 44; 7 aph. 48.* Gal. *in comm. ad primum* & *tertium Hipp. loc.* Foës. *d. l.* Dieter. *n. 792.* Linden. *Ex. VI, §. 13,* qui egregie hunc affectum veluti depinxit. Lang. *l. 1, ep. 46.* Helmont *tr. Pleura furens, n. 14.* *Stranguria* veteribus interdum Gonorrhæam denotat, cujus Symptoma est. Prosper. Martianus *in Hipp.*

STRATIFICATIO, vide *Stratum.*

STRATIOTICON, στρατιωτικὸν, sive *Stratiotæ Collyrium*, commendatum adversus duram & siccam lippitudinem. Acre est, & lachrymas provocat, ejusque descriptio habetur apud Scrib. *n. 33.* Æginet. *l. 3, c. 22.* Iungatur Rhod. *in not. ad h. l.*

STRATVM, communiter idem est, quod *Lectus* κοίτη, de quibus vocabulis supra. Vide *Cœte, Lectus,* Gal. *l. de marcor. cap. 5.* At Pharmacopœis & Chymicis *stratum super stratum* est phrasis usitata, denotans alterno ordine factam positionem duarum diversarum materiarum, uti fit in *cementatione* metallorum. Hanc phrasin etiam explicavit Rhodius *ad Scribon. n. 60.* e Palladio *l. 12 de re rustic.* dicente: Facere *straturam* alterno ordine subinde crescentem. Dicitur alias & *Stratificatio.* Iac. le Mort *Chym. Med. Phys. cap. 3, pag. 20.*

STREBLOS, στρεβλὸς, idem, quod στραβὸς, hoc est, is, qui oculos habet perversos & tortos, Hipp. *l. 2 Epid. sect. VI, 30.* Latine *Strabo* dicitur Foës. *d. l.*

STREMMA, στρέμμα, idem fere, quod *Luxatio,* vel *Tortio partium* circa articulos nervosarum, articulis illæsis. Meminit Hipp. *3 de iis, q. in med. t. 31.* (Adde Gal. *comm. ad h. l.*) Foës. *d. l. Tortio* idem etiam est, quod subluxatio, quando ossa articulorum non prorsus excidunt. Ioh. Costæus *in annot. Avic. l. 4 Canon. fen. 5 tr. 1, c. 1.*

STREPITOSVS affectus dicitur Gr. ψοφῶδες πάθος, & est morbus flatulentus, in Alpibus Austriacis non infrequens, quando in collo, facie & bracchiis oritur intumescentia ex flatuum distensione, ut instar vesicæ suillæ siccæ non prorsus distentæ strepitum edat ad contactum, & curatur fumo vel suffitu ex Myrti foliis parato, de quo legatur ex P. de Sorbait *Med. Septentr. l. 2, sect. 24, c. 3, p. 502.*

STREPITVS, ψόφος. Vide *Psophos.* De *strepitu ossium*, & affectu *strepitoso* legantur Observationes *in Eph. Nat. Cur. A. III, Obs. 271, 275.*

STRIA duplicem habet potissimum significationem in Medicina, (I) Anatomicam; Ita Medullæ cerebri oblongatæ dissectæ interior substantia exhibet lineas radiosas, quæ Malpighio fibrillæ vocantur. VVillisius vero *Strias medullares* vocat, & *corpora striata Anat. cerebr. c. 1 & 13* & Sensorii communis munus illis tribuit. (II) Chymicam, quando spiritus destillati præsertim Salis, Nitri &c. in recipiente exhibent lineas, & radios veluti emittunt coloratos, unde & *Spiritus striati* dicuntur.

STRIBILIGO, idem, quod ἔκθυμα, *efflorescentia* cutanea. Hæc si nigra fuerit, notat Archeum male affectum. Helmont. *in Tum. Pestis. §. Præparata sedes.*

STRICTOR, σφιγκτὴρ, vide *Sphincter.* *Strictum* emplastrum exponit Rhod. *ad Scribon. compos. 45* per *Densum, in Lex. Scrib.*

STRICTVRA, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem significat, quod *Durities*, σκλήρωσις, σκλήρωμα. Ita in libris spuriis Galeni legitur de Bdellio, Opopanace, &c. quod *stricturas* emolliant & resolvant, *Libr. de simpl. medic.* Vel *Strictura* est species *ramenti*, Græce ξύσμα, quando ferramenta ignita, aut æramenta candentia malleis stringuntur, aut extinguuntur aquis frigidis, a quibus absilit percussu aut secedit pulvis quidam crassiusculus. Vocatur & *Batitura* ab aliis etiam *Squama*, Libav. *S. A. Chym. l. 4, c. 3.* *Stricturæ Chalybis* leguntur *in Apocal. Hermet. Part. prior. c. 20.*

STRIDOR, τρίσις, est species soni, notior in se, quam ut verbis exprimi possit. *Stridor dentium* dicitur τρίσις, τρισμὸς, Hippocr. *1 Progn. t. 21.* Vide *Prisis.*

Prisis. Alias *stridor* Græce quoque ῥοῖζος vocatur, quod vocabulum Poëticum magis, quam civile esse, judicavit Gal *l 3 de diff. pulf. cap. 2.* Vnde & pulsus ῥοιζώδης, *Stridulus*, inter vehementes relatus ibidem commenticius potius dicendus, quam verus.

STRIGILIS, στλεγγὶς, στελεγγὶς. Vide *Stlengis.*

STRIGMENTUM, γλοιὸς, vide *Gloeos.* Adde Lang. *l. 1, ep. 51.* Dicitur & ξύσμα, & Lat. *Strictura.*

STRINGENS, pro *Adstringens*, στυπτικὸς· *Stringere, mammas* lacte turgentes quid sit, apud Q. Serenum *c. 20*, vide apud Keuch. *in not. p. 159.*

STRIX, στρὶγξ, proprie nomen avis nocturnæ, habentis nomen de sono vocis stridulo, quæ vulgo *Amma* dicitur ab amando parvulos; de qua legatur Aldrov. *l. 8. Ornithol. c. 8.* Translatum postea vocabulum ad *sagas* & *lamias* mulieres incantatrices & præstigiosas, quæ *striges* vocantur. Vide Keuchen. *ad Samon p. 287 seqq.* Harum patronum Paracelsum dixit Libav. *Tom. IV, pag. 24*

STROBILE, στροβίλη, dicitur *linamentum intortum*, aut penicillum turbinis in modum implicitum & contortum, h.e. turbinatum lineamentum apud Hippocr. *de fistul. II, 6, 9, 11.* A qua figura & nuces pineæ στρόβιλοι dicuntur, & resina pinea στροβιλίνη. Vide Iul. Alex. *not. in Gal. l. 4. de tu san. Tom. II Oper p. 410 & p. 755.*

STROMBITES, στρομβίτης, dicitur lapis similis cochleæ aquatili ex amplo in tenue turbinis instar deficiens in spiram a dextra tortus, qui ulterius describitur ab Agric. *l 5 de nat. fossil.* Chiocc. *Mus. Calc. s. 3 p. 388 & 422.*

STROMBOS, στρόμβος, nomen generale cochlearum marinarum, quæ Latine *Turbines* nuncupantur, aut στρομβώδη, *Cochleæ Turbinatæ*, quarum descriptionem prolixiorem lege apud Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 2. & seqq.*

STROMNE, στρωμνὴ idem, quod στρῶμα, *stratum*, quo lectus solet insterni. Extat apud Moschion. *de morb. mul. c. 69.*

STRONGYLOS, στρογγύλος, *rotundum*, teres, sive in formam rotundam & turbinatam contractum significat, Dieterich. *num. 793.* Epitheton vermium, ἑλμίνθων, *teretium.* Ita granum illud, quod inest piperi Indico & *Myrtidanum* dicitur, ab Hipp. describitur per στρογγύλον, *libr. 2 de morb. mul. LXXXIV, 18; & l. 1 CXIX, 12.* Est quoque epitheton *specilli*, quod alias σπαθομήλη vocatur, de quo superius in *Spathomele* Galen. *in Ex. dict. Hipp.* Iung. Foes. *p. 591.*

STROPHOMATA, στροφώματα, vocantur *Vertebræ* in machinis artificialibus. Oribas. *de machin. cap. 4.*

STROPHOS, στρόφος vocatur *Dolor intestinorum Torminalis*, *Tormina* plur. unde & *Torminosi* vocantur, qui his doloribus frequenter vexantur. Dicitur & *dolor Strophosus.* Est symptoma concomitans Iliacam & Colicam passionem. Hujusmodi dolores & cruciatus interaneorum *Vermina* Festo dicuntur. Plura de hoc vocabulo emphatico lege apud Foes. *d. l.* Dieter. *n. 794.* Lind. *Ex. VIII, §. 42 seq.* Dolor quoque vocatur *Verminatio*, Rhod. *ad Scrib. n 121.*

STROTER, στρωτὴρ, parva trabes, *trabecula*, lignum, canterius, qualis inter duas columnas alligatur ad humeri elapsum articulum reponendum. Hipp. *1 de artic. t. 20.* Foes. *p. 592.*

STRUCTURA, κατασκευὴ, vide *Catasceve.* De *structuræ hominis* encomio lege Lind. *Ex. III, §. 7.*

STRUMA, χοιρὰς, idem, quod *Scrophula*, estque tumor scirrhosus glandularum, vel in collo, vel sub alis, aut inguinibus, proveniens a materiæ congelativæ nutriciæ collectione, stagnatione, & induratione. Ejus species est *Bronchocele*, quando *struma* in collo nascitur. Nec aberrabit, qui *herniam* testium carnosam vel schirrhosam ad strumas referet. An vero abscessus tres cum folliculo *Atheroma*, *Steatoma*, & *Meliceris* ad *strumas* recte referantur, quod Lang. *l. 3, ep. 4* fecit, ut & Castellus, de eo adhuc dubito, quandoquidem in *strumis* ipsæ glandulæ secundum totam substantiam indurantur, in illis abscessibus materia prorsus alia a parte, in qua generantur, notatur. Quod Helmont. negarit, Tartarum esse causam *strumarum*, non videtur a veritate alienum, dummodo aliam quoque veriorem majori perspicuitate proposuisset. Verum & hic quoque mancus & obscurus est, quando nutricium succum in petrosum excrementum permutari virtute aquarum, tali efficacia propria Archeali & vitali præditarum, docuit *tr. Tartarus non in potu num. 11 seqq.* An *strumæ* curari possint solo attactu Regum Angliæ & Galliæ, fides sit penes Autores. Legatur Dieter. *n. 924.*

STRUTHIO, *Struthiocamelus*, στρουθὸς, στρουθοκάμηλος, nomen avis exoticæ maximæ, de qua referunt, quod ferrum devorare non solum, sed & concoquere valeat, id quod & Lang. confirmat *l. 1, ep. 12* & *Eph. Nat. Cur. A III. O. 37.* negat vero C. Reies *C. El. q. 58, num. 41.* Hujus historiam, vires & usum prolixius tradidit Aldrov. *l 9 Ornith. cap. 2.* Iung Schröder. *l. 5, cl. 2, num. 68.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.*

STRYPHNOS, στρυφνὸς, Latine *Acerbus* dicitur: & accipitur vel Proprie, vel Improprie. Proprie denotat qualitatem gustatilem, quando res acerba linguam nostram quasi contrahit, deficcat & in profunditatem exasperat, sicut pyra sylvestria, immatura, & similia. Differt. ab *Austero* sola intentione, vel gradu majori, Galen. *l. 1 de S. F. c. 37.* Consistit in portionibus terrestribus, crudioribus adhuc, & salinis ficcioribus mixtis pravalentibus, & spirituosis, oleosis, vel activis insufficientibus, vel deficientibus. E Cartesianis principiis *Acerbi humores* describuntur, quod constent particulis rectangulis stridenti & acutiori serræ assimilantibus. Dolæus *Encyclopæd. Med. l. 1, c. 11, §. 11, p. 165.*

Medi

Medicamenta στρυφνὰ, *acerba*, opponuntur solutivis, quia valide adstringunt, *Gal. l. 8 M. M. cap. 2.* *Vrinæ acerbæ*, στρυφνὰ οὖρα, leguntur apud Hipp. *l. 7 Epid. XV, 19;* & exponuntur, quod cineris speciem referant, ita ut siccæ quasi videantur, & haud dubie saporem quoque *acerbum* præbeant. Per translationem vero etiam prædicatur de corpore, ejusque partibus solidis siccioribus & densioribus, ap. Hipp. v. g. στρυφναὶ mulieres, *l. de A. L. & Aq. VII, 1;* ubi steriles intelliguntur, i. e. siccæ, *acerbæ*, aridæ, *l. de nat. mul. I, 5;* ubi Lind. στρυφνότερον posuit. cerebrum στρυφνὸν, id est, *adstrictum*, siccum, *l. de morb. sacr. XIII, 3;* ossa στρυφνὰ, i. e. *compacta, arida*, *l. de Carnib. IV, 3.* Iung. Foes. *p. 592.*

STVDIVM, σπουδὴ, ἐπιτήδευμα, quid significet, jam ante ex Lexicis notum est. *Studiosi* pertinent etiam ad subjectum Medicinæ, cum ratione valetudinis tuendæ, tum recuperandæ: quia *studia* præ aliis laboribus corpus afficiunt & labefactant. Helmont. *tr. Ius Duumvirat. n. 27. de febr. cap. 13, n. 5.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 2, s. 3, c. 111.* Quæ igitur illis sint observanda, vide apud Iul. Alex. *l. 28 Sal. c. 3.* Rolf. *d. t. l. 14, sect. 3, c. 20.* Dieter. *Iatr. p. 1040. seqq.*

STVLTITIA, ἄνοια, παραφροσύνη, μώρωσις, idem, quod *Amentia, Dementia*, de quibus vocabulis jam suo loco dictum est. Vide & *Delirium.* Quis vocetur *Stultulus Hermeticus* ænigmatice in Lapidis Philosophici negotio, legatur apud Libav. *T. II, Op. pag. 330.*

STVPEFACIENS, ναρκωτικός. Vide *Narcoticus.*

STVPHA, idem, quod *Balneum Laconicum*, vel *Sudatorium*, dicitur & *Vaporarium*, Morell. *l. 2 s. 1, c. 6.* Laudantur & a Forest. *l. 32 Obs. 6 Schol. & O. 13 Schol.* Vide *Balneum.*

STVPIO, id est, *Stannum.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

STVPOR, *Stupiditas*, νάρκη, νάρκωσις, vide *Narce.* *Stupor dentium* post esum immaturorum & acerborum proprie in homine dicitur αἱμωδία, Galen. *l. 3 de Al. Fac. c. 16.* *Stupor mentis* est ipsa *Fatuitas*, Gr. μώρωσις. Vide *Fatuitas.*

STVPPA, vel *Stupa*, στύπη, ἢ στύππη, στυπεῖον, vocatur particula distracta lini, aut cannabis, qua utuntur Chirurgi vel ad obturandum, vel etiam pro Epithematibus ad frontem, nucham, item in fracturis.

STVRIO, nomen piscis, nonnullis & *Oxyrinchus*, ab acuto rostro. Quamvis hoc nomen posterius etiam tribuatur pisci cartilagineo Bos dicto, de quo supra in BO. Vid. Aldrovandi locum ibi allegatum. De Græco nomine certo non constat. An γαλαξίας? Neotericis tamen ξύρακι dici, vult Aldrov. Hujus descriptio legitur, cum usu in cibis & Medicina, apud dictum Autorem *l. 4 de pisc. c. 12.* I. Alex. *l. 15 Sal. c. 1.* Bruyerin. *de re cibar. l. 20, c. 22.* Schröder. *l. 5, cl. 3, n. 89.* *Accipenser* veterum nonnullis etiam dicitur.

STVRNVS, ψὰρ, nomen avis notissimæ, quod cicuta vescatur absque noxa. Cujus historiam, cum usu in cibo & Medicina, prolixe lege apud Aldrov. *l. 16 Ornith. c. 19.* I. Alex. *l. 13 Sal. c. 8.* Bruyer. *d. l. l. 15, c. 42.*

STYGIA, epitheton Aquæ *causticæ*, sive *corrosivæ*, & præsertim *Regiæ*, cujus descriptio habetur in Dispensatoriis, & apud Schröder. *l. 3, c. 23.* Iung. Libav. *l. 8 S. A. Ch. c. 30.*

STYLISCOS, στυλίσκος. Vide *Priapiscos.*

STYLOCERATOHYOIDEI dicuntur Musculi, qui aliis *Stylohyoidei* vocantur, & os Hyoides una cum Lingua ad latera movent Barthol. *l. 3 An. c. 12, p. 546.*

STYLOGLOSSI vocantur Musculi linguam retrorsum ducentes, *d. l. c. 13 p. 549.*

STYLOIDES, στυλοειδής. Vide *Graphioides.*

STYLOPHARYNGEI sunt Musculi Gulam amplîantes. Id. *l. 2 An. c. 12, p. 449.*

STYLOS, στύλος, dicitur de diversis instrumentis Chirurgicis oblongis, plerumque teretibus & acuminatis, qua explicationi, qua intrusioni, aliisque operationibus destinatis, de quibus quære *in Indice* Operum Hildani, ut & Sculteti *Arm. Chirurg. Indice primo.* *Stylus* etiam ad Pharmaciam translatus legitur, quando apud Mynsicht. *Armament. sect. IX. Styli dentifricii* leguntur descripti.

STYMMATA, στύμματα, dicuntur *spissamenta*, quæ oleis adduntur, vel odoris gratia, vel ut confecta diutius immunia permaneant, Gal. *l. 2 de C. M. P. G. cap. 2.* Hinc & στύμματα ita vocabantur *unguenta spissiora*, solidiora, & corpus habentia, simulque odorata, vel suaveolentia. Differebant ἀπὸ τῶν ἡδυσμάτων, quod liquida essent hæc: illa vero solida, Castell. Gorr. Paulo aliter Lind. exposuit, scribens, *Stymmata* vocari, quæ consistentiam, seu corpus dant unguentis: *hedysmata* vero succos, quibus ea exciperentur. *Ex. X, §. 77.* Schröderus ita descripsit: *Stymma est spissamentum* seu crassamentum rerum, (florum, rerumque aliarum) quod remanet, dum in oleis maceratæ exprimuntur, *l. 1, c. 3.*

STYMPHALIDES, dicuntur avium species quædam maxime feræ, quarum historiam vide apud Aldrov. *l. 10 Ornithol. c. 3.*

STYPHELIZO, στυφελίζω, significat apud Hipp. *exagito*, vexo, asperius tracto, *3 de fract. t. 33.* Foes. *p. 592.*

STYPHON, στύφον, στύψις. Vide *Adstringens.*

STYPTERIA, στυπτηρία. Vide *Alumen.*

STYPTICON, στυπτικὸν, idem, quod στύφον, *adstringens.* Vide suo loco. Adde Diet. *n. 795.*

STYRAX, στύραξ. Vide *Storax.*

SVAVIS, ἡδὺς, vide *Hedys, Iucundus*, quibus adde, quod *suavia* gustu aliis insuavibus ejusdem licet bonitatis, sint præferenda, utpote ventriculo gratiora. Galen. *l. 2 de Al. Fac. c. 26.* Iul. Alex. *not. ad Gal. l. 3, h. tit. c. 19.*

SVB, ὑπὸ. Vide *Hypo.*

SVBACTIO, χείρωσις, dicitur tractatio rei cujusdam

jusdam manibus facta, & dicitur de mistione & emollitione Emplastrorum, ceræ, & similium massarum, manibus vel in mortario cum pistillo facta, vide Rhod. *in Lexic. Scribon. p. 446.* Verbum est *Subigo*, χειρόω, κατεργάζομαι.

SVBALARIS, idem, quod *Axillaris* vena, vel *Basilica*, aut *Mediana.* Castell. e Galen. *spur. l. de Anat. vivor.*

SVBAMARVS, ὑπόπικρος, Gal. *l. 7 de S. Fac.* §. *Crambe agrestis*, *& alibi.*

SVBBILIOSVS, ὑπόχολος. Vide *Hypocholos.*

SVBBVTEO, ὑποτριόρχης, vel γυποτριόρχης, nomen avis, *buteone* paulo minoris, cujus descriptio videatur apud Aldrov. *l. 5 Ornith. c. 8.*

SVBCARTILAGINEVM, ὑποχόνδριον. Vide *Hypochondrion.*

SVBCAVVM, ὑπόκοιλον. Vide *Hypocœlon.*

SVBCINGENS, ὑπεζωκώς. Vide *Hypezocos.*

SVBCLAVIVM, κατακλεὶς. Vide *Catacleis. Venæ* & *Arteriæ Subclaviæ* occurrunt in Anatomicis, in specie apud Bartholin. *libell. 1 & 2 pag. 638 & 652.* præsertim *Vena subclavia* celebrata est propter insertionem ductus lactei Thoracici Pecquetiani, ut & Lymphatici peculiaris *d. libell. 1, c. 6.* Dicitur & Musculus Thoracem dilatans *Subclavius.* Id. *l. 4 An. c. 4, p. 565.*

SVBCRVENTVS, ὕφαιμος, significat colorem quodammodo sanguinis colori respondentem, Hipp. *5, aph. 23.* Dieter. vero exponit per sanguine vel cruore perfusum, *n. 881.*

SVBCVTANEVS dicitur de omni illo, quod sub cute locum suum obtinet, sive naturale fuerit, sive præternaturale. De *subcutaneis* abscessibus (ad quos etiam parotides referuntur) legatur M. A. Sever. *l. de nov. obs. abscess. cap. 15.*

SVBDITVM, πρόσθετον. Vide *Prostheta.*

SVBDVCTIO, ὑπαγωγὴ, ὑποχώρησις, idem, quod *Dejectio* per alvum, Gal. *2 aph. 18.* In Chymicis quoque *Subductio* vocatur abstractio, quæ fit per inferna; & est duplex: *Filtratio* & *Clepsydria.* Rul. & Iohns. de quibus suis in literis. Peculiarem *subductionis* significationem tribuit D. Laur. Bellini, ita vocans arteriarum systolen, sive motum introrsum, quando post dilatationem in pristinam sedem redeunt, & ita tangentis sese *subducunt* manibus, in operis nuperrime editi *Membr. II de Puls. p. 72.*

SVBETH, Arab. idem, quod *Carus*, vel *somnus p. n.* Forest. *l. 7 obs. 7 Schol.* Valesc. de Tarant. *Philon. Pharm. l. 1, c. 10.* VValth. *Sylv. Med. p. 376.*

SVBETH SAHARA, *Coma vigil*, denotat Arculano, apud For. *d. l. 6 obs. 38 & l. 10 obs. 34 Schol.* VValther. *d. l.*

SVBFASCIATIO, idem, quod *Subligatio*, ὑπόδεσμις. Vide *Hypodesmis.*

SVBFRONTALIS est epitheton Suturæ Cranii Ossis frontis partem internam mediam cum maxillæ superioris ossibus transverso primum, mox obliquo versus orbitam oculorum ductu conjungens. Blas. *Univ. Med. p. 105.*

SVBHVMERATIO, κατωμισμός. Vide *Catomismos.*

SVBIECTVM, ὑποκείμενον, est potius terminus Philosophicus, & denotat in Medicina *corpus humanum*, in quo sanitas vel conservari, vel restaurari debet. Estque duplex: *Mas* & *Fœmina.* Dieter. *Iatr. p. 43.* De *subjecti* Medici natura, & attributis, vide passim Institutionistas, ut & Dogmata nostra Medicinæ Generalia, *in prælim. dogm. 3, p. 5, P. I, c. 2, p. 18 seqq. P. II, c. 2, p. 114. seq.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 2, s. 3, c. 1 seqq.* De *subjecto Chymicorum* vide *Th. Chym. Vol. I, p. 508.* *Lapidis Philosophici*, sive Tincturarum, quod est *Mercurius corporalis*, *d. l. p. 520 & 535.*

SVBINTRANTES febres dicuntur, quarum paroxysmus posterior invadit, antequam prior desinat, Laur. Bellin. *de febrib. in Operib. Medic. p. m. 253.*

SVBIVGALE, ὑποζύγιον, idem, quod *Iumentum.* Vide *Hypozygion.*

SVBLIGACVLVM idem quod Amiculum vel Semicinctia Gymnastarum Rhod. *diss. de Acia p. 85.* vide *Amiculum. Semicinctia.*

SVBLIGAMEN, ὑπόδεσμις, idem, quod *subfasciatio*, vide *Hypodesmis.* *Subligaculum* in specie vocat Hildan. illud, quod herniosis applicatur. *Cent. 6 obs. 69.* Et simile mulieribus conveniens in procidentia uteri descriptum monstrat Scultet. *Arm. Chir Part. I, Tab. XLIII, fig. 9.*

SVBLIMAMENTVM, ἐναιώρημα. Vide *Enæorema.*

SVBLIMATIO, *Sublimatum*, μετεωρισμός, ὕψωσις, ἔπαρσις, terminus est Chymicis usitatus, sed ambiguæ significationis. Vel enim idem notat, quod *Elevatio*, *Exaltatio*, quando res quædam per operationem artificialem exaltatur. Vel stricte *sublimatio* appellatur sicca elevatio, in qua partes siccæ, subtiliores, spirituosæ, concretiles, a fundo elevantur, excitatæ in sublime tolluntur, ibique consistunt, instar nubis pendentis, & capitello adhærent, in minimas atomos redactæ, Rolfink. *Chym. l. 2, c. 2.* Quæ hoc modo tractantur & præparantur, vocantur *sublimata*, & hoc nomen tum aliis mineralibus & metallicis tribuitur, v. g. Flores quoque sulphuris inter *sublimata* pertinent; tum stricte de *Mercurio sublimato* usurpatur. Quære *sublimata* varia in Libavii *Indice Tom. I.* De *sublimatione* etiam plura invenire licet *in Theatr. Chymic. Vol. IV, p. 525, 853, 855 &c.* Obiter Paracelsus & *sublimationis morbosæ*, vel morbiferæ microcosmicæ, mentionem facit, *Paramir. l. 2, c. 4.* *Sublimatorium* vocatur locus, & instrumenta, quibus *sublimatio* perficitur, Libav. *d. l.*

SVBLIMIS, μετέωρος. Vide *Meteoros.* De *sublimatione Medica*, vide supra in *Hyperoche.* *Sublimis* Musculus Carpi vocatur, qui alio nomine Perfora-

tus

tus dicitur, ad differentiam *Perforantis* infra illum siti, & propterea *Profundus* dicti. Barthol. *l. 4. An. c. 9, pag. 575.*

SVBLIMITORIVM, ὑπάλειπτρον. Vide *Hypaleiptron.*

SVBLINGVALIS, ὑπογλώττιος, epitheton est etiam Glandularum ad latera linguæ sitarum, quarum descriptionem vide apud Bartholin. *l. 3. An. c. 13, pag. 550.*

SVBLIVIDVS, ὑποπέλιος, *lividum colorem remissum* significat, & legitur *4 de artic. t. 64.*

SVBLVXATIO, παράρθρημα, διακίνημα. Vide *Pararthrema, Diacinema.*

SVBMERSVS, καταδὺς, καταποντισθεὶς, dicitur, qui in aquam marinam projicitur, quod laudat tanquam remedium in Hydrophobia Helmont. *tr. Demens Idea n. 47, 48. &c.* ob hanc rationem, quod experientia testetur, *submersos* vitam diutius servare, etsi ad sensum videantur plane mortui *ibid. n. 50. &c.*

SVBMISSIO, diversimode accipitur. Interdum pro *remissione*, ceu quarto morborum tempore, Gr. διάλειμμα, ἄνεσις dicto, Gal. *l. de morb. temp. cap. 6.* Vide *Anesis, Dialeima.* Interdum pro arteriæ *subsidentia*, sive *systole*, Græc. συστολή. Ægin. *l. 2, c. 11.* Vide *Systole.*

SVBORTVS, ὑπόφυσις, dicitur species vel differentia quædam τῆς τριχιάσεως, sive casus pilorum in palpebris. Gal. *in def. med.*

SVBPALLIDVS, ὕπωχρος. Vide *Hypochros.*

SVBPVRGATIO, ὑποκάθαρσις, a verbo ὑποκαθαίρειν, subpurgare, quod significat leni medicamento, aut leviter purgare, aut ea dosi, quæ dari in periculum nequeat. Linden. *Ex. 12. §. 69.*

SVBRVBER, ὑπέρυθρος. Vide *Hyperythros.*

SVBRVFVS, ὑπόπυῤῥος, dicitur de urinæ igneo colore, diluto, & remissiore. Galen. *l. 1 de Cris. c. 12.*

SVBSCAPVLARIS, vide *Immersus.*

SVBSICCUS, ὑπόξηρος, Vide *Hypoxeros.*

SVBSIDENTIA, idem, quod *Sedimentum*, ὑπόστασις, vide *Hypostasis.* *Subsidere*, verbum, Græc. dicitur καθίστασθαι, de quo vide Linden. *Ex. XVI, §. 147.* Accipitur & pro *Considentia*, συνιζήσει. Charlton. *Exerc. X. Pathol. §. 42.*

SVBSIDIVM, idem, quod *Auxilium*, βοήθημα, Vide *Auxilium, Remedium.*

SVBSOLANVS, idem, quod *Eurus*, ventus dicitur, ab ortu æquinoctiali flans, & opponitur *Favonio*, ab occasu æquinoctiali prodeunti. Gal. *c. 3 de Hum. c. 17.*

SVBSPADONES, ὑποσπαδιαῖοι. Vide *Hypospadiæos.*

SVBSPLENETICVS, ὑπόσπληνος, vide *Hyposplenos;* Extat Latina vox apud Prosp. Martian. *in annot. ad Hipp. p. 149. c.*

SVBSTANTIA, οὐσία. Vocabulorum Latini & Græci significatio aliunde, vel e Logicis, Metaphysicis, aut Physicis jam nota esse debet. In foro Medico accipitur pro uniuscujusque rei perfectione essentiali. Gr. ὕπαρξις dicta, Gal. *l. 7 de Hipp. & Pl. decr. c. 1.* Vnde *a tota substantia* agere nihil aliud est, quam qualitate propria rerum substantiam vel essentiam necessario comitante operari. I. Alex. *not. in Gal. l. 5 de S. Fac. c. 17.* vel potius agere ex *toto*, ex omnibus qualitatibus primis, secundis, tertiis, una cum *substantia* consideratis. Vide C. Hofm. *Apol. pro Galen. l. 3, c. 42. a. e. & c. 46. b. c. alibique in scriptis passim.* Et hoc non solum de quibusdam saltem medicamentis recte dicitur, sed etiam de omnibus, imo & de alimentis, quamvis non adeo in eminentiori gradu. Nam omnia, quæ in corpus nostrum assumuntur, debent mutari in ejus *substantiam:* Ergo etiam *a tota substantia* agere & pati debent. Coincidit hæc *tota substantia* cum ἰδιοσυγκρασίᾳ, de qua supra in ID.

SVBSTILLVM, idem, quod *Stillicidium sanguinis* e naribus, Gr. στάξις, Heurn. *l. de morb. ocul. aur. &c. c. 10.* Forest. *l. 6, obs. 48.*

SVBSTITVTVS, ἀντεμβαλλόμενος, dicitur de medicamentis, quæ in alterius locum surrogari queunt, de quibus Galen. integro libell. *de substitutis Medicis*, Æginet. *l. 7, cap. 28.* Dicuntur & Latine *Succedanea* in *Proleg. Isagog. Dispensatorii August. c. 2.* item apud VVeker. *l. 4. A. G. c. 11*, ubi & *Quid pro Quo* vocatur. Iung. Dispensator. Vniversale I. D. Horstii *in Instit. Pharmac. lib. 4, c. 15, p. 73.*

SVBSVLTIO, idem, quod *Palpitatio*, παλμός. Vide *Palmos.*

SVBSVLTVS *spasmodicus* vocatur affectio in febribus malignis, & scorbuticis familiaris, pertinens ad motus convulsivos, quando ægri artus, manus & pedes continere nequeunt, sed coguntur ob materiæ elasticæ in partibus nervosis accretionem & copulam modo extendere, modo huc illucve agitare, varie transferre, imo interdum illorum œstra cursu, saltu, aliisve motibus, durisque laboribus subigere; in febricitantibus vero spasmi creberrimi minores observentur. Bonett. *Anat. Pract. l. 1, s. 13, obs. 4, p. 257. & l. 2, s. 8, Obs. 40, Schol p. 668.* Alias & *Subsultio* usurpatur pro palpitatione musculorum & cutis commotione in facie a flatulento crassoque spiritu dependente apud Ioh. Stephan. *Paraphr. in Avicen. l. 3, fen. 2, c. 18, p. 154.*

SVBSVRDITAS, βαρηκοΐα, δυσηκοΐα, idem, quod Obauditio, de quo supra. Extat apud Blas. *Med. Vn. p. 395.*

SVBTILIATIO, λέπτυνσις, est terminus Chymicus, diciturque dissolutio, partes subtiliores a crassioribus separans, & habetur duplex: Μικροχρονική, & μακροχρονική. *Illa* est, quando corpora brevi temporis spatio dissolvuntur. Estque iterum duplex: *Elevatio* vel *Descensio.* Hæc dicitur, quæ tempore longiore res dissolvit. Estque *Exaltatio*, & *Digestio.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Rolf. *Chym. l. 2, c. 2.*

SVBTRAHO, ὑποςέλλομαι. Vide *Hypostellome.*

SVBVBERES, vocantur infantes, qui adhuc sub uberibus matris vivunt, *Sugentes.* Quibus opponuntur *Exuberes*, ἀπογάλακτοι Keuchen. *ad Samm. pag. 206.*

SVBVENTANEVS, ὑπηνέμιος. Vide *Hypenemios.*

SVBVERSIO, ἀνατροπή. Vide *Anatrope*; quamvis Latinum non exacte respondeat Græco. Proprie enim Gr. ὑποστροφή dicitur *subversio.* Vide *Hypostrophe. Subversio volvulosa stomachi* εἰλεώδης τοῦ στομάχου ἀνατροπή, vocatur fortis & σύντονος contentiosus vomitus, nam quemadmodum in Ileo subversiones fiunt cum magna contentione & violentia, adeo ut stercus etiam evomant: sic etiam alios vomitus violentiores concitatos quis appellare volvulos posset. Gal. *l.8. de C. M. S. L. cap.3.* Castell. Iung. Ioh. Anglic. *Rof. Angl. pag. m.328.*

SVBVIRIDIS, ὑπόχλωρος. Vide *Hypochloros.*

SVBVOLA, ὑπόθεναρ. Vide *Hypothenar.*

SVCCEDANEVS, idem quod *Substitutus*, de quo p. a. *Succedentia* signa vocantur Bellino, quæ aliis *Supervenientia*, ἐπιγενόμενα dicuntur; quæ una cum Antecedentibus & Conjunctis erudite collegit in Opere novissime edito, *de Vrin. Pulsib. &c.*

SVCCENTVRIATVS vel *subcenturiatus* (Domin. de Marchett. *Anat. c.5.*) epitheton est *Glandularum Renalium*, quas Casserius *Renes succenturiatos* appellavit. Quorum historiam vide in Anatomic. præsertim Bartholin. *l. 1 Anat. c.*

SVCCESSIO, *Successus*, διαδοχή proprie dicitur de motu locali posteriori, priorem insequente, Helm. *tr. tempore, n.40.* Deinde etiam accipitur pro *eventu* alicujus rei bono, & ita Græco respondet τύχη, ἐπιτύχημα.

SVCCESSIVVS est epitheton morborum, qui semper opus habent caussa continente, qua cessante statim etiam cessant. Th. Rod. a Veiga *Oper. p. m.200.* Opponuntur *Permanentibus.*

SVCCIDVS, οἰσυπηρός, epitheton *Lanæ*, Vide *Erion. Lana, Oesypos.*

SVCCINEVS, idem quod *Succinatus*, dicitur de eo, quod e succino constat. Ita totius Prussiæ fundum totum *Succineum* affirmare non dubitavit D. Phil. Iac. Hartmannus de Succino Prussico, uti legitur *in Act. Erud. Lipf. A.1700. M. Iul. p.333.*

SVCCINGENS, *Succinctura.* Vide *Hypezocos, Diaphragma.*

SVCCINVM, ἤλεκτρον. Vide *Electrum.* Chymici nomen *Succini* quoque dederunt Vitris e metallis & mineralibus paratis: v. g. *Succinum* vel Vitrum Antimonii, Mercurii, Saturni. D. Ioh. Michael *in Notis ad Schröder. Pharmac. l.3,* ubi aliquoties occurrit.

SVCCOLATA, vide *Chocolata.*

SVCCOTRINA, dicitur species *Aloes*, succi illius purgantis amari, ita dicta, quasi *succo citrina*, quod pulvis ejus coloris citrei sit: vel pro *Soccotrina*, ab Insula *Socotra*, ubi copiose crescit. Estque purissima species Schroder. *l. 4, cl.3, n.442.*

SVCCVBVS, dicitur spiritus nocturnus muliebris, illudens inter dormiendum, ac si rem haberent Veneream, quemadmodum Masculus spiritus vocatur *Incubus*, Dorn. Rul. & Iohns. e Parac. *l.3 de orig. morb. invisib.* Causam ad solam imaginationem refert. Vide *Ephialtes.*

SVCCVS, Gr. χυλός, χυμός, ὀπός, (vide *Chylus, Chymus, Opos*) quid communiter significet, notius est, quam ut opus sit explicatione. Nimirum idem est, ac *Humor, Liquor.* Interdum tamen, & præsertim in Pharmacevticis, strictius sumitur pro liquore in vegetabilibus potissimum contento, & artis beneficio diversimode inde elicito & collecto. Tria vero vel quatuor in unoquoque *succo* concurrunt: *Materia aquea*, vel liquida, *propria* uniuscujusque *essentia* & *natura specifica*, & tandem *portiones excrementitiæ*, quarum aliæ tenuiores in segregatione supernatant; aliæ crassiores fundum petunt, *fecum* nomine venientes. Vide Iul. Alex. *l.16 Sal. c.3.* Ad duo priora saltem respexisse videtur Ruland. describens *succum*, quod sit essentia proxime e corpore consistentia chyliformi extracta, quem, uti in aliis omnibus, ita & hic secutus est Iohnsonus. De *succis Officinalibus* medicamentosis, & eorum modo præparandi & colligendi vario, videantur VVeker. *A. G. l 1, c. 8. Spec. l. 1 sect. 15, 16.* Schröder. *l. 2, c. 17 & 82.* item Dispensatoria varia, Augustan. Norimb. &c. Porro vocabulum *Succus* ab Anatomicis etiam translatum ad Liquorem *Nutricium, Nervosum, Fermentativum*, in ventriculo, uti passim ex illorum scriptis, observari potest. Stricte pro *Chylo & succo nutricio* accepit Linden. quando non modo *succum* dixit partem esse meliorem chyli; verum etiam e Donato ad Terentium addidit, quod *succus* sit humor in corpore, quo abundant bene valentes. Et quod *succus* proprie dicatur quasi *sugus*, quod eum sibi ex alimentis quasi membra sugant, ut se repleant atque reficiant eo, *Ex. III, §. 282.* *Succum* pro *Lacte* accipi, testatur Keuchen. *ad Sammon. p.159.* *Succus albus* Chymicis vocatur *Argentum vivum.* Ruland. & Iohnson.

SVCCVSSATIO, vel *Succussio*, Gr. σεισμός, ὑποσεισμός, τιναγμός, ὑποτιναγμός, idem fere, quod *Concussio*, quid significet, aliunde notum est. Refertur vero a nonnullis inter remedia Apopleticos in paroxysmo revocandi. Enimvero non semper esse securum notavit Forest. *l.10, obs.14,* *Concussionem* vocans. Profuisse autem *Succussationem* & ad incessum coactionem testatur VVepfer. *de Apoplex.* & ex hoc Bonett. *Mercur. Compit. l. 1. p. 22.*

SVCTIO, *Suctus*, μύζησις, proprie dicitur de infantum e papillis matrum lactis expressione & extractione. Translatum postea ad naturam famis explicandam, quam etiam Galenus *suctionem* quandam esse, expresf:

expresse dixit, *l. 1 de sympt. causs. c. 7.* quamvis fortassis ad trutinam veritatis examinata res illa non ita sese habeat. Hinc Linden. saltem more vulgi *fuctum* appellari famem, scripsit. *Ex. XIII, §. 93. seqq.*

SUCULA, proprie diminutivum est *Suis.* Per translationem ita dicitur Instrumentum Chirurgicum, quod alias *Asellus*, ὀνίσκος, vocatur. Galen. *2 de fract. t. 49. & c. 3, t. 40.* quamvis in Græco textu non occurrat.

SUDAMINA, ἱδρῶα. Vide *Hidroa.*

SUDARIUM, σουδάριον, in N. T. dictum, vocatur *linteum*, quo abstergitur sudor. Helmont. affinxit virtutem magneticam naturalem *Sudario S. Pauli*, qua sanavit ægros, *tr. de magnet. vuln. cur. n. 46.*

SUDATIO, ἵδρωσις, proprie dicitur ipsa actio, qua sudor per poros cutaneos excernitur. Communiter tamen cum *sudore* confunditur.

SUDOR, ἱδρώς. Vide *Hidros.*

SUDORIFERUM, *Sudorificum*, ἱδρωτικόν, διαφορητικόν. Vide *Diaphoresis.* Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 6, sect. 1, c. 1. seqq.* *Sudorifica* vocavit Iul. Alex. *l. 26, Sal. c. 11.* *Sudorifici maximi* P. I. Fabri meminit Fr. Hofm. *in Clav. ad Schr. p. 255.* D. Henr. a Deventer Pilulas *sudoriferas* per experientiam ceu universalem quandam medicinam magnopere extollit *Lum. Nov. Obstetric. c. XXVI, p. 204. seqq.*

SUFFERSURÆ, vulgo vocantur Exanthemata, vel pustulæ, quæ pueris ex calore solent evenire, interdum humidiores. For. *l. 6 Obs. 42. Schol.*

SUFFIMENTUM, *Suffitus*, θυμίαμα, θύμα, ὑποκάπνισμα, ὑποκαπνισμός, (quæ vocabula proprie dictam suffumigationem exprimunt, quando v. g. puerperis talis sub matrice paratur per suppositionem materiæ prunis injectæ) ἀποκαπνισμός, vocatur medicamentum simplex, vel compositum, quod prunis injectum & incensum odorem suum fundit. Vocatur & *suffumigatio.* Horum descriptionem & catalogum vide apud VVeker. *Antid. Gen. l. 1, c. 53.* Morell. *l. 2, s. 2, c. 9.* (& *Spec. l. 2, sect. 49.*) *Suffimentum* ab *Odoramento* differt, quod hoc etiam sine igne odorem emittat. Hipp. *suffimentorum* passim etiam meminit *5 aph. 49*, & *in libris de morb. mul.* quæ loca Foës. collegit. Iung. Dieter. *n. 396.* *Suffimenta* a rebus fœtidis, ridiculis facta, dæmonem fugare creduntur non sine ratione plausibili, quam dedit Casp. Rejes *C. El. q 28, n. 14.*

SUFFLUXIO, ὑπόῤῥυσις. Vide *Hyporrhysis.*

SUFFO est *Panis porcinus.* Dorn. Rul. & Iohnson.

SUFFOCATIO, idem, quod *Strangulatio*, πνὶξ, πνιγμός. Vide *Pnigmos*, *Pnix.*

SUFFRICARE, i. e. *leniter fricare*, Rhod. *in Lex. Scribon.* Græce dici posset ὑποτρίβειν.

SUFFUMIGATIO, *Suffumigium*, idem, quod *Suffimentum*, de quo p. a.

SUFFUSIO, ὑπόχυμα. Vide *Hypochyma*, *Cataracta.* *Suffusio auriginosa* idem, quod *Icterus.* Dolæus *Encyclop. æd. lib. 3, cap. 8, §. 1, pag. 475.*

SUFUFF dicuntur pulveres compositi, qui alias in Officinis *Species* vocantur, Libav. *S. A. Chym. l. 4, c. 1*, ex Sylvio. *Sufuff æthereum* est figmentum Paracelsicum, cujus meminit *l. 1. Philos. Sagac. §. quid sit Philosophia adepta.*

SUGGILLATIO, *Suggillatum*, ἐκχύμωμα, ὑπόσφαγμα. Vide *Ecchymoma*, *Hyposphagma*, Hipp. *2 de fract. t. 30. seqq.* aliquoties meminit ἐκχυμωμάτων.

SUGITIVUM dicitur medicamentum, quod absumere valet serositates hydropicorum. Avicen. *l. 5, sum. 2, tr. 6.*

SULFUR, *Sulphur*, θεῖον, communiter vocatur succus mineralis, vel pinguedo terræ, vitriolacea aciditate impraegnata, h. e. constans copia puri sulphuris ingenti, modica salis acidi quantitate, & tantillo spiritus, aquæ & terræ, Schröder. *l. 3, c. 28.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. loc.* Dividitur in *Nativum*, sive *Fossile*, & *Factitium.* Ad *nativum* pertinet illud, quod *glebosum* est, & ἄπυρον, Latine *Vivum* vocatur, optimumque habetur, Keuchen. *ad Samm. p 97.* *Sulphuris* prolixiorem historiam, vires, usum, præparandi medicamenta ex eodem modum, vide apud Galen. *l. 9 de S. Fac. §. Theion.* Diosc. *lib. 5, c. 124.* Schröder. *l. 3, c. 28.* Fr. Hofm. *Clav. ad h. l.* Ferr. Imperat. *Hist. nat. l. 15, c. 1, 2, 3.* Chiocc. *Mus. Calc. s. 2, p. 169. seqq.* Rul. & Iohns. *in Lex.* Rhod. *ad Scrib. n. 78.* Iunk. *Chym. Exper. Cur. Part. I, sect. 1, cap. 1, p. 24. seq. & sect. 4, c. 6, p. 290.* *Sulphur factitium* fieri e mineralibus, vel aliis quibuscunque ramosis, v. g. ex oleo Vitrioli & Antimonio, it. ex oleo Vitrioli & ol. Terebinthinæ, scribit Iac le Mort. *Chym. Med. Phys. c. 13. p. 153.* Præter hanc ineptam significationem Spagyricis & Chymicis *Sulphur* dicitur *Pars lapidis Philosophorum*, principium & pater metallorum, & vocatur *Sulphur Philosophorum.* Principium metallicum describitur, quod nihil aliud sit, quam purus ignis occultus in Mercurio, qui longo successu in mineris excutitur, atque movetur motibus corporum cœlestium, digeritque frigiditatem & humiditatem in Mercurio, pro varietate graduum decoctionis & alterationis in diversas formas, plumbi, stanni, cupri, ferri, argenti, auri, &c. *Theatr. Chymic. Vol. I, p. 700.* Quære de *Sulphure* plura in illo & reliquis V. Tomis dicti Theatri, & multa reperies. Præterea etiam *Sulphuris* nomen multis compositionibus Chymicis tribuitur, v. g. *Sulphur auratum* Antimonii, cujus varias descriptiones vide apud Rolfink. *Chym. l. 5, s. 9, c. 2. seqq.* Sunt etiam, qui *Sulphur* pro universali principio corporum naturalium accipiunt. In qua significatione Rulandus descripsit, quod sit principium formativum, aëreum partim, partim igneum, & ætheræ naturæ particeps, per quod virtus est, & vita rebus inest; quare & *Balsamus naturæ* appellatur. Ita *sal* terminator est, *sulphur* informator, vim plasticam habens; *Mercurius* vapor unctuo-

unctuosus est, quia b illis patitur. Formam essentialem Chymici relinquunt Physicis considerandam. Cartesiani tribuunt illi corpuscula ramosa, quæ facile sibi invicem & aliis implicantur. Continet hoc principium sub se olea omnia, & spiritus ardentes dictos. An Acidum insit *Sulphuri*, hodieque valde controvertitur inter Chymicos. An distinguendum inter *Sulphur* mixtum, sive compositum, cui sal acidum concedi potest, & sulphur simplex sive principium *sulphureum*, cui adjungere Acidum, quod implicat contradictionem: Alii ita principia ista describunt; Quævis viva, mobilis, & spirituosa species, quæ in halitum attenuari potest, est *Mercurius*. Sicca & conservans & acuens est *Sal*. Vrens, calida & purissima est *Sulphur*. Plura de *sulphure*, ceu primo & substantiali, vide apud VVillis *de ferment. c.1 & 2.* Beker. *Oed. Chym. Tit. 2 & 3.* Tribuitur etiam aliis mineralibus, v. g. *Sulphur rubeum*, i. e. *Arsenicum*, vel *Operimentum*. *Sulphur Vitriolatum* est *sulphur* a vitrioli decoctione tractum per aquam communem, cui innatat. Rul. & Iohns.

SVMA, i. e. *Tartarus.* Rul. *in Lex.*

SVMBI, id est, *Acetosus*, & *crocus*, Ruland. & Iohns. *in Lex.*

SVMEN, ἦτρον, ὑπογάστριον, pars ima ventris. Vide *Etron*, *Hypogastrion.*

SVMMITAS, *Summus*, ἀκρότης, ἄκρος, Vide *Acron. Summa operatio* siderum in homine, quæ fit noctu. Rul. *Summitates* etiam dicuntur herbarum cacumina, v. g. *summitates* Absinthii, Centaurii minor.

SVMTIO, λῆμμα. Vide *Lemma.*

SVPERBIA, *Superbus*, quid significet, aliunde notum est. Idem, quod *Arrogantia*. Vitium morale, a quo etiam Medicus sese cavere debet. *Superbus* alias est Epitheton Musculi oculum attollentis, Bartholin. *l. 3. An. c. 8, p. 513.*

SVPERCILIVM, ὀφρύς. Vide *Ophrys.*

SVPERCOMPOSITIVA, ἐπισυνθετική, vocatur secta Medica, quam Agathinces Lacedæmonius invenisse dicitur, nonnulli vero ἑκτικὴν, *habitualem*, alii vero ἐκλεκτικὴν, *electivam* appellarunt, Gal. *in def. med.*

SVPEREXCRETIO, ὑπερέκκρισις, idem, quod ὑπέρκρισις. Vide *Hypercrysis.*

SVPERFICIES, ἐπιφάνεια, proprie dicitur, quod longitudinem & latitudinem tantum habet, Galen. *l. 1. M. M. c. 4.* estque idem, quod περιφέρεια, *circumferentia* exterior corporis. Quæ læsa constituit speciem morborum organicorum, quæ dicuntur *Morbi in superficie* vel *aspera* vel *levi*, Gal. *de diff. morb. c. 7.* Iung. Institutionistæ, & inter hos *Dogm. nostra Med. Gen. P. II c. 4, cl. 5, p. 127. seq.* *Superficies* etiam dicitur *Album ovorum.* Rul.

SVPERFLVITAS, *Superfluus*, περίττωμα, περιττός, idem, quod *Excernendum*, *Abundans.* Vide *Excrementum.* *Superflua materia* omnis vel est talis ratione quantitatis, vel qualitatis, Galen. *l. de causs. morb. cap. 6.* & indicat sui remotionem.

SVPERFOETATIO, ἐπικύησις. Vide *Epicyema.*

SVPERGEMINALIS, vide *Epididymis.*

SVPERGENVALIS, ἐπιγονατίς. Vide *Patella*, *Epigonatis*, *Mola.*

SVPERHVMERALIS, ἐπωμίς. Vide *Epomis.*

SVPERIMPLASTRARE, i. e. emplastrum superimponere, Ioh. Dav. Ruland. *de Stercor. & Vrin. p. 60.* Ad cancrum Succus stercoris vaccini in jure vel vino injiciatur, & fimus *superimplastretur.* Ex Thes. Pauper.

SVPERIMPRÆGNATIO, idem, quod *Superfœtatio.* Vide *Epicyema.*

SVPERIORES *partes*, τὰ ἀνωτέρω, dicuntur in respectu ad *inferiores* τὰ κατωτέρω, & quidem vel ratione situs, vel etiam ratione vicinitatis cum corde. Gal. *l. 3 de dignot. puls. c. 2.*

SVPERLIGAMEN, ἐπίδεσμος. Vide *Epidesmos.*

SVPERLIGVLA, ἐπιγλωττίς. Vide *Epiglottis.*

SVPERMONICVM, i. e. *Ænigmaticum.* Dorn. *in Dict. Parac.*

SVPERNA *medicina*, cum purum ab impuro, i. e. virtus a substantia separatur. Rul. *in Lex.*

SVPERNATANTIA, terminus hodieque in Medicina usitatus & emphaticus, denotans talem excessum vitiositatum cacochymicarum, qui urget excretionem. Quemadmodum enim non omnis abundantia sive plethora sanguinis statim postulat sui excretionem; sed illa solum, quæ turget: Ita nec omnis cacochymia indicat purgationem, sed quæ *supernatat.* Legatur elegans libellus Anton. Ponce Santacrucii *de imped. magn. auxil. l. 2, cap. 4, & 5.* Iung. etiam Casp. Bravo *Resolut. Medic.* aliique.

SVPERNE, ἄνωθεν. Dicitur de partibus, quæ *superne* deorsum feruntur, ad differentiam aliarum, quæ *inferne* κάτωθεν sursum feruntur, de quibus Gal. *l. 8 de V. P. c. 1.*

SVPERPVRGATIO, ὑπερκάθαρσις. Vide *Hypercatharsis.*

SVPERSCAPVLARIS, vide *Infraspinatus.*

SVPERSTITIO, δεισιδαιμονία, significat in Medicina vanam & imaginariam virtutem occultam, quam quis assensu suo & fiducia tribuit citra rationem naturalem alicui rei, sive naturali, sive factitiæ, quin & ipsis characteribus, verbis, signaturis, cum ad generationem morborum, tum ad eorundem curationem. Quæ non solum apud veteres fuit frequentissima, sed & proh dolor! hodieque adhuc viget, & fovetur; quamvis multi clarissimi viri serio dehortati sint. Imprimis vero Medicus probus sibi caveat ab omnibus curationum *superstitiosarum* modis, monente Dieter. *Iatr. p. 723. fin.* Linden. *Ex. II, §. 33. 34.* Iungatur & C. Rejes *q. 97. per totum.* Rhod. *ad Scrib. n. 152.* Brasavolus quo-

quoque in *Indice* suo *Galenico* plura exempla vanæ *superstitionis* collegit. Et profecto etiam mirum, quod Paracelsus ipse tam serio dehortatus sit a *superstitionibus*, expressis verbis scribens: Nemo audeat, per *superstitiones* alteri vel morbos inferre, vel etiam eos auferre, cum illi oriantur quamplurimi e caussis naturalibus, scil. vitiatis: hoc vero fieri possit etiam mediis naturalibus rite cognitis, *l. 5 de morb. invisibil gener. & l. principiorum, sive de myster. Vermium, c. 6*, quamvis reapse multa superstitiosa admiserit. Vide etiam in vocabulis *Character*, *Divinum*, *Amuletum*, &c.

SVPERVACVATIO, ὑπέρκρισις. Vide *Hypercrysis*.

SVPERVACVVS, idem, quod *Superfluus*.

SVPERVENIENS, ἐπιγινόμενον. Vide *Epigennema*.

SVPERVOMITVS, ὑπερέμετος, vide *Hyperemeo*. Adde Bonett. *Anat. Pract. l. 1, s. 1, O. 5.* Hoc termino Latino usus est M. Aurel. Severin. statuens a venarum *supervomitu* dependere quorundam abscessuum sanguifluorum generationem & originem, *l. de noviss. absc. c. 7.*

SVPINATORES Musculi sunt duo suppositi *pronatoribus* manus. Bartholin. *l 4. Anat. c. 8, p. 574.*

SVPINVS, ὕπτιος, *Supinitas*, ὑπτιασμὸς Vide *Hyptiasmos*.

SVPPASCENS, idem, quod *Depascens*, Gr. ὑπόνομος. Vide *Hyponomos*.

SVPPEDANEA vocantur a D. D Ioh. Lud. Apino Archiatro Solisbacensi & Polyatro Hersbruccensi *in Historia febris Epidemicæ relatione. 7. 39, p. 63*, medicamenta topica plantis pedum applicanda; atque ita coincidit cum seq. vocabulo *Supplantalia*.

SVPPLANTALIA vocantur medicamenta externa, quæ plantis pedum supponuntur, v. g. Massa farinacea fermentata mixta cum sinapi, sale, sapone, nitro, & aliis. Blancard. *in Lex.* quamvis in alio Autore vocabulum illud nondum legerimus.

SVPPOSITIO, ὑπόθεσις, vide *Hypothesis*. *Suppositum* etiam accipi potest pro subdito.

SVPPOSITORIVM, idem, quod *Glans*, βάλανος. Vide *Glans*.

SVPPRESSIO, generaliter idem, quod *Retentio*, ἐπίσχεσις. Vide *Epischesis*. Communiter vero de *suppressione urinæ*, quæ *Ischuria* alias dicitur, ἰσχουρία, & de *suppressione mensium* usurpari solet.

SVPPVRATIO, ἐκπύημα, idem, quod *Purulentia*. Vide *Ecpyema*. *Empyema*.

SVPPVRATVS, ἔμπυος. Vide *Empyos*.

SVPRASPINATVS. Vide *Infraspinatus*.

SVRA, γαστροκνημία, & γαστροκνήμιον. Vide *Gastrocnemia*. *Suralis Vena* & *Arteria* quæ dicatur Anatomicis, vide apud Barthol. *libell. 1, c. 9, p. 645 & libell. 2, c. 6, p. 658.*

SVRDITAS, *Surdus*, κωφὸς, κωφότης. Vide *Cophosis*.

SVRRECTIO, ἀνάστασις, est motus corporis cum elevatione, notior, quam ut multis opus sit verbis.

SVRRECTORIVM vocatur instrumentum Chirurgicum manum pendulam ex læsione erigens & erectam servans apud Paræum *l. 22. Chir. c. 10.*

SVRSVM, ἄνω. Vide *Ano*.

SVS, ὗς, idem, quod *Porcus*. Vide supra in PO.

SVSCEPTIO specialiter dicitur de intestini portione angustiore in aliam ampliorem portionem insinuatione vel ingressu, ceu causa singulari Ilei, apud D. Ruysch. *Cent. 1. Obs. Anat. Chir. O. 91.* Vide etiam *Ingressus*.

SVSINVM, σούσινον, epitheton unguenti, vel olei *liliacei*, h. e. ex liliis confecti, quod & κρίνινον, & αἰγύπτιον λευκὸν vocatur. Meminit hujus Hipp. *de nat. mul. XXIX, 98; LXIIX, 4; LXXX, 2.* Gal. *l. 3 de C. M. S. L. c. 1.* Iunge Foës. *Oec. p. 577.* Keuchen. *not. ad Sammon. p 216.*

SVSPENDICVLVM, κρεμαστὴρ. Vide *Cremasteres*.

SVSPENSVS, æquivocum est in Latino, dum vel dicitur de illis, qui pœnis capitalibus afficiuntur, & vel cruci affiguntur, vel hodieque de patibulo *suspenduntur*. De posterioribus disserit Helmont. quod discontinuitas, id est, separatio luminis vitalis in arteriis facta, scil. per constrictionem arteriarum jugularium faciat, ut uno momento in suspensis pereat facultas princeps cerebri, *tr. Blas hum. n. 24 & tr. Ignota actio regim. n. 48.* Gr. κρεμαστοὶ, & κατακρεμασθέντες vocantur, vel dicitur de *contento in urinæ medio*, vel superiori parte occurrente, & Gr. dicitur ἐναιώρημα. Vide *Encorema*: vel idem est, quod *elatus*, μετέωρος. Vide *Meteoros*. *Suspensores musculi* sunt κρεμαστῆρες. Vide *Cremasteres*.

SVSPICIO, ὑποψία, dicitur mentis quædam comprehensio tacita, super alia re, vel alium hominem, in dubium vocans, quod ita sese habeat, quemadmodum de iis dicitur. Hujus nullum esse solatium, dixit Galen. *libr. de diff. resp. cap. 11, a princip.* *Suspectus*, ὕποπτος, vocatur. Ita *medicamenta suspecta* dicuntur, de quorum efficacia adhuc potest dubitari, vel ratione securitatis, vel etiam ratione perfectionis. Aliam quoque significationem obtinet vocab. *Suspectus*, quando sumitur pro *Expectatus*, apud Scribon. *n. 209*, notante Rhodio *in Lexic.*

SVSPIRIVM, *Suspiriosus*, idem, quod *Anhelitus*, *Anhelosus*, *Asthma*, *Asthmaticus*, ἆσθμα. Vide *Asthma*, *Dyspnœa*, *Orthopnœa* &c.

SVTOR, σκυτοτόμος, ῥαπτὴς, opifex est, calceos conficiens. De his Galen. scripsit, ut & de aliis opificibus illiberalibus, quod jam suo tempore ausi sint, proprio artificio relicto, in artis Medicæ opera insilire temere. Quare non mirum, si & hodieque tale quid contingat, quamvis in perniciem potius

salutis humanæ, quam commodum, *lib. 1. M. M. c. 1 fere ad fin.*

SUTORIUM, *Atramentum*, χάλκανθος. Vide *Vitriolum.*

SUTRATAR Paracelso dicitur remedium aliquod splenicum, aut ex splene paratum, quod descripsit *l. 2 de Virib. membr. c. 8.*

SUTURA, ῥαφή. Vide *Rhaphe.*

SYAGROS, σύαγρος, *Aper*, sive *porcus sylvestris* vocatur. Lang. *l. 1, ep. 61.*

SYALI, σύαλοι, vocantur *sues vetulæ*, ultra perfectionis terminum progressæ, & ita ad alendum minus idoneæ, quin omnium pessimæ, Gal. *c. 4 de R. V. I. A. t. 102.* Iul. Alex. *l. 11. Sal. c. 5.*

SYALISMUS, perperam & vitiose legitur pro *Sialismus*, σιαλισμὸς, i.e. *Salivatio.* Vide *Salivatio.*

SYCHNOS, συχνὸς, idem, quod πυκνὸς, *densus*, confertus, cujus emphasis consistit in copia cum continuitate. Usurpatur ab Hipp. *l. 5, Epid. XIII, 21; VIII, 21; l. 7. Epid. XXXIIX, 9.* Iung. Erot. *Onom. p. m. 98. b.* ubi plura adhuc occurrunt loca ex Hipp. adducta. Foës. *Oec. p. 602.*

SYCIÆ Cucurbitulæ. Ioh. Zechius *consil. de lateris dolore p. 76.*

SYCION, συκῖον, dicitur *decoctum siccum* aridarum, sive caricarum. Legitur apud Hipp. *l. 2 de morb. XXIIX, 8; XXX, 7.*

SYCITES, συκίτης, epitheton *vini ex caricis*, aut ficubus maceratis parati, cujus meminit Gal. *l. 6 de C. M. S. L. c. 3,* quamvis vitiose legatur σικύτης. Dioscoridi dicitur κατορχίτης, *Catorchites vinum, l. 5, c. 41.* Iung. Foës. *p. 448.*

SYCON, σῦκον. Vide *Ficus.*

SYCOSIS, σύκωσις, *Ficatio.* Vide *Ficus.*

SYCOTOS, συκωτὸς. Vide *Ficatus.*

SYDERATIO, vide *Sideratio.*

SYDIA, id est, *Luna.* Rul. & Iohns.

SYDUS, sæpe legitur pro *Sidus*, quod idem est, ac *Astrum.* Vide *Aster.*

SYLETUM Paracelso dicitur composita Medicina ex tribus salibus, Sale gemmæ, Colchotar, scisso, cujus descriptio gemina legi potest de Tartaro, *l. 2, tract. 2, c. 5.*

SYLLOCHIA, συλλοχία, significat *coacervationem*, collectionem, congregationem, & legitur apud Hipp. *l. de Octimestri part. IV, 19.* ubi συλλοχεία scribitur, quam tamen scriptionem vitiosam judicavit Foës. *p. 594.* Vide *Xyllogos.*

SYLLOGISMUS, συλλογισμὸς, quid sit proprie, jam ex Logicis Medico constare debet. Cujus usus adeo necessarius, ut non modo Gal. eum aliquoties inculcaverit, v. g. *l. 1 de Elem. c. 4, l. 2 de S. Fac. c. 16,* sed & I. Alex. negaverit cordate, Medicum esse posse verum Rationalem & Dogmaticum, qui non calluerit ratiocinandi demonstrandique scientiam, h. e. Logicam, & *Syllogismorum* doctrinam, *not. ad h. Gal. locum,* Specialiter Hippocrati συλλογισμοὶ dicuntur *ratiocinationes* de morbis, & eorum remediis, item *consultationes*, & *disputationes* de iisdem, uti patet ex *l. de dec. ornat. IX, 2,* quod alibi κοινολογίαν vocavit, *l. Præcept. VII, 4;* aut ξύλλογον θεραπείης, *ibid. X, 12;* notante Foës. *p. 594.* Imo si rem accuratius consideremus, ipsa *Methodus* conservandi & curandi, quæ fit per indicationes debitas, nihil aliud esse videtur, quam *Syllogismus Medicus Practicus.*

SYLO dicitur *totus mundus.* Dorn. Ruland. & Iohns. *in Lex.*

SYLPHES vocantur *Pygmæi*, *Spiritus terræ.* Dorn. Rul. & Iohns. e Paracels. *Philos. Tr. 4.*

SYLVA, ὕλη, quid significet, in trivio jam innotuit. Metaphorice dicitur de *capillorum congerie.* Keuchen. *ad Sammon. p. 108.*

SYLVANI, *Sylvestres*, dicuntur Paracelso *aërei homines*, aut *spiritus aërei.* *Sylvestres* quoque homines vocantur nemora, desertaque loca sylvarum inhabitantes, nobis statura multo proceriores & robustiores, & loqui nescii, &c. Dorn. Ruland. & Iohnson. Flatus quoque hodie vocari spiritus *Sylvestres*, patet ex Disputationibus Medicis, quos Tachenius *peregrinos* nominavit.

SYMAR, id est, *Viride Romanum*, vel *viride æris.* Rul. & Iohns.

SYMBEBECOS, συμβεβηκὸς. Vide *Accidens.*

SYMBOLE, συμβολή, Attic. ξυμβολή, *Commissuram*, connexionem, & conjuncturam significat, apud Hipp. *l. 5. Epid. III, 1 & 4 de artic. t. 64.*

SYMBOLISMUS, συμβολισμὸς, Chymicis quibusdam late vocatur *Consensus partium.*

SYMBOLOGICA, συμβολογική, dicitur pars Pathologiæ tertia, quæ morborum accidentia sive signa recenset a Ioh. Ant. Lindeno *Manuduct. ad Medicinam* a Gunth. Schelhammer. *Introduct. Conring. annexa p. 81.* quamvis nominis hujus applicatio ad illam partem non sit adeo manifesta. Hinc D. D. Wedelio placuit vocare *Symptomatologiam* in *PathologiæDogmat. procemio. p. 3.*

SYMBOLUM, σύμβολον, etiam sumitur pro *commercio & conspiratione* diversarum rerum & corporum ad unum effectum. Ita *symbolum Elementorum* describitur *in Theatr. Chym. Vol. IV, p. 119,* ubi & *Retinaculum* elementorum vocatur. Alibi vero dicitur *Symbolizatio, Vol. II, p. 96.* *Symbolizare* quoque in malam partem legitur acceptum ab Helmont. *tr. Tumul. Pestis, §. Præparata sedes:* quando scil. Tartarus cruoris peste subactus non paret amplius vitæ legibus, sed pristinæ obedientiæ suæ pœnitens, furoris libertatem effrenem sibi arrogat, eoque nos truculentius infestat, quo fidentius semel abdita intus Archei consilia receperit. Hoc dicit vocare Scholas *Symbolizare.*

SYMMETRIA, συμμετρία, est temperies, vel *contemperatura*, seu debita convenientia, proportio & consensio inter se, cum similarium partium, tum instru

instrumentalium, in compositione, numero, magnitudine, & figura, (adde & connexione, vel unitate) Gal *l. 1. de tu. san. c. 1.* Hujus vero harmoniæ & convenientiæ primaria caussa est humorum, & ex his sanguinis & spiritus animalis mutuus consensus, & debita ad partes solidas distributio & reciprocatio, cujus beneficio vitale temperamentum his competit, ut functiones suas rite perficere & præstare queant. Alias in genere & absolute *σύμμετρον* est, quod nulli collatum medium est & *moderatum*, & omnis temperiei, cum activarum, tum passivarum qualitatum norma constituitur, Gal. *l. 1 de Temp. c. 6.* An tale vero in rerum natura corpus detur, non immerito adhuc dubitatur. Non absolute vero, sed respective *σύμμετρον* vocatur, quod collatum cum aliis facit, ut reliqua dicantur intemperata. Ita Galen. inter omnia animalia Hominem constituit *σύμμετρον*; & inter homines eum, qui *εὔσαρκος*, & quadratus vocatur, *d. l.* & ex hoc Castell. *Symmetron Individuale* nihil aliud est, quam ipsa *ἰδιοσυγκρασία*. *Symmetrum medicamentum* est, quod & similis temperamenti est cum eo, cui admovetur, & medii temperamenti omnium primarum qualitatum, Gal. *l. 5. de Simpl. Fac. c. 27.* Iunge & Iul. Alex. *not. ad Galen. de diff. morb. c. 22.* Vide *Moderatus*, Diet. *n. 798.*

SYMMYO, *συμμύω*. Vide *Conniveo*.

SYMMYSTA dicitur *Collega Sacerdotii*, & usurpatur de illis, qui eandem profitentur scientiam vel artem, v. g. *Symmysta Philosophiæ adeptæ*. Helmont. *de Lithiaſ. c. 8, n. 6.*

SYMPARATAXIS, *συμπαράταξις*, vocatur *naturæ conflictus cum morbo*, desumto vocabulo e re bellica, ubi acies instructæ & collocatæ confligantur. Vsurpatur vero ab Hipp. de *conflictatione* inter morbum, naturam, & alimenta, *l. de vet. medic. XXXVII, 24.* Iung. Foes. *p. 595.*

SYMPARATERESIS, *συμπαρατήρησις*, dicitur *indicatio apparentium*, quæ non ex seipsis, verum ex aliis signis comprehenduntur. Vocabulum est Empiricorum proprium. Gorræus.

SYMPASCHO, *συμπάσχω*. Vide *Sympathia*.

SYMPASMA, *σύμπασμα*, idem, quod *διάπασμα*, *κατάπασμα*, h. e. id, quod corpori inspergitur. *Aspersio*. Aurelian. *l. 2 acut. c. 38, & l. 3. tard. pass. c. 7, l. 5, c. 2.* notante Foës. *d. l.* Vide *Catapasma*.

SYMPATHETICUS, *συμπαθητικὸς*, in genere dici potest de omnibus rebus sive naturalibus, sive præternaturalibus, inter quas consensus vel compassio quædam, sive *sympathia* intercedit. Specialiter vero dicitur de medicamentis quibusdam singularibus, quibus peculiaris quædam occulta virtus ad distans etiam sese extendens, qualia sunt *Vnguentum armarium*, *Pulvis Sympatheticus Dygbæi*, &c. Quorum efficaciam Helmont. omnibus viribus conatus est a magiæ illicita suspicione liberare, & rationem referre vel in magneticam *sympathiam* aut *antipathiam*, vel in occultam virtutem a *Magnali magno* dependentem, quod est spiritus quidam in universo latens, uti videre est *in tract. de Magnet. vuln. curat.* Hunc plures adhuc sequuntur Sectatores Helmontii; neque etiam inter eos, qui Dogmatici audiri cupiunt, desunt hujus opinionis defensores. Ita & Dolæus *in Encyclopæd. Med. l. 2, c. 4, §. 17 p. 313, 314.* curas illas *sympatheticas* defendere & cum Commenio approbare videtur. Enimvero quam frivolis hypothesis illa nitatur argumentis & phænomenis, jam alibi publice a nobis fuit ostensum. Nemo ergo vitio nobis vertat, si cum Naudæo, Iordano, Dieterichio, aliisque Medicis veris Dogmaticis & Christianis curationem per hujusmodi medicamenta, sive unguentem, sive Pulverem *sympatheticum*, qua vanitatis, qua falsitatis arguamus & inter curationes illicitas, Magicas, Diabolicas referamus. Vide Dieter. *Iatr. pag. 736.* Hinc etiam placet nobis St. Blancardi candor, qui de pulvere *Sympathetico* hoc dedit judicium, per experientiam una cum aliis edoctus, quod illius laudatores sint fabularum Scriptores. *Chimiæ vernaculæ c. XVII, §. 21.* *Atramenti Sympathetici* descriptio ex Iac. le Mort. traditur in Morley *Coll. Chym. Leid. c. 78.*

SYMPATHIA, *συμπάθεια*, vide *Consensus*. Opponitur & *τῇ ἰδιοπαθείᾳ* & *τῇ ἀναπαθείᾳ*. Quando illi opponitur notat *Morbos per consensum* dictos, ad differentiam eorum, qui primario & per se oriuntur. Quando vero huic opponitur, significat naturæ quandam convenientiam corporis naturalis cum altero. Ita & *Sympathia Microcosmica* dicitur, quando quodlibet sidus cum suo flore in terra *sympathiam* habet. *Theatr. Chymic. Vol. V. p. 379.* Plura vide in Iohns. *Lex. l. 1.* Verum neque hoc dissimulandum, multa concurrere figmenta in *Sympathiæ* & *Antipathiæ* exemplis ab Autoribus adductis, quæ cum veritate non concordant. *Sympathiam* quoque morborum dari inter fratres & sanguinis vinculo conjunctos, vult Th. Bartholin. uti patet ex *Act. Hafniens. Vol. II, Obs. 38, p. 105.*

SYMPEPSIS, *σύμπεψις*, idem, quod *πέψις*. Lat. *Concoctio*. Vide *Coctio*. Legitur apud Galen. *c. 3 progn. t. 23*, ubi denotat eam naturæ *concoctionem*, qua crassis & crudis humoribus & concoctu difficilibus providet per abscessum; calidioribus vero & tenuioribus per excretionem. Castell.

SYMPEXIS, *σύμπηξις*, *Coagmentatio* vocatur. Legitur apud C. Hofm. *not. ad Gal. LL. de V-P. n. 658.*

SYMPHLAN, *συμφλᾶν*, *ξυμφλᾶν*, significat *confringere*, colliidere. Hipp. *l. 5. Epid. XXIIX, 16.*

SYMPHONIA, *Symphonos*, *συμφωνία*, *σύμφωνος*, idem est, ac *Harmonia*, *Consensus*. Specialiter vero *σύμφωνος* est nomen medicamenti ad tussim optimi, cujus meminit Gal. *l. 7. de C. M. S. L. c. 2. fin.* ubi & *Lexopyretos* vocatur, quia & febrem sedat. Describitur & ab Aët. *l. 8.* citante Gorræo.

SYMHORANEVROS, *συμφορανευρος*, dicitur ex mente Foresti passio illa, quando videlicet in acu-

ris febribus tam gravis tremor fit, ut mentes etiam hebetentur, atque deprehenditur in strictura, vel in fluxu hæmorrhoidum, vel sanguinis fluxu, & hunc fluxum inhibere oportet, *l. 7, Observ. 18, Schol.* Alias vocabulum hoc nuspiam reperire licuit.

SYMPHYSIS, σύμφυσις, ξύμφυσις. Vide *Coalescentia.*

SYMPHYTON, σύμφυτον, *connatum,* idem, quod *Emphyton.* Vide *Conatus.*

SYMPIAZESTHÆ, συμπιάζεσθαι, significat *comprimi:* & legitur apud Hipp. *l. 7. Epid. XXXVI, 7.* Adde Foes. *p. 595.*

SYMPLESIASMOS, συμπλησιασμὸς, Latine dici potest *Conjunctio*, appropinquatio, quo Græco vocabulo veteres modeste appellarunt actionem generationis, vel officium procreandi liberos, ut est apud Kolfink. *de part. gen. P. I, c. 1.*

SYMPNOEA, σύμπνοια, ξύμπνοια, *Conspiratio.* Vide *Conjuxio.*

SYMPORSYNO, συμπορσύνω, proprie significat *cooperor*, concilio, una præparo, & dispono ad aliquid, a verbo πορσύνω, quod est poëticum, & significat *præparo.* Compositum vero legitur apud Hipp. *1 de artic. t. 73.*

SYMPTOMA, σύμπτωμα, vocabulum in Medicina notissimum, cujus variam significationem ipse Galenus optime expedivit, *l. de diff. sympt. c. 1 & 2*, quod scil. & *late* & *stricte*, accipiatur: *Late* omne id notans, quicquid præter naturam homini accidit, sive morbus, sive caussa morbifica, sive superveniens accidens p. n. fuerit. *Stricte* vero tertiam saltem speciem rerum præter naturam, hoc est, *Consequens morborum* & caussarum significat, exceptis cum morbis, tum caussis; & hoc sensu nihil aliud est, quam affectus præter naturam, qui morbum sequitur, velut umbra corpus. Et hujus iterum tres numerari solent communiter differentiæ, vel species: *Actio læsa: Excretorum vitium,* & *Qualitatum externarum corruptio.* De quibus omnibus passim prolixe apud Institutionistas videre est. Si placet, legantur Dogmata nostra *P. II, c. 10. & seqq.* Iung. Lind. *Ex. VI, §. 62; Ex. XIII, §. 40. seqq. Symptomata* uti sunt effecta morborum, ita & indicia vel signa, *Ex. IX, §. 12.* Idem etiam sano sensu *symptomata* ipsos esse morbos, statuit, *Ex. IV, §. 18; XII, §. 68; XIII, §. 20.* Non inepte quoque Helmont. *symptomata* vocat fructus morborum, *tr. Ignot. Hosp. Morb. pag. 73.*

SYMPTOSIS, σύμπτωσις, ξύμπτωσις, Latine *Collapsio* dicitur, & *Concidentia,* & usurpatur vel de totius corporis imminutione & contabescentia, ubi opponitur διόγκωσις. Vide *Dioncosis.* Galen. *l. de opt. sect. c. 28.* In qua significatione & Hipp. usus, *de hum. III, 52,* vel de vasorum *concidentia,* Hipp. *1. aphor. 3, l. 2. Epid. s. I, 41; l. 4. Epid. XXVII, 5*; vel de faciei *collapsu*, ibid. *XXI, 20.* de oculorum *collapsione*, ibid. *XXVII, 10,* de temporibus *collapsis*, *s. 1. Prog t. 7.* Iung. Foes. *p. 596.* Vide & *Collapsus.*

SYNACTICOS, συνακτικὸς, i. e. *vim contrahendi habens.* Fernel. *Therap. l. 5, c. 2.*

SYNÆSTHESIS, συναίσθησις, q. d. *Consensio,* usurpatur de sensu, quem æger ipse percipit ex morbo, v. g. ex tensione partis inflammatæ, Galen. *l. 13. M. M. c. 1.* Cerebrum quoque dicitur habere non αἴσθησιν sensum, sed συναίσθησιν. C. Hofm. *ad Galen. LL. de V. P. n. 592. 594.*

SYNÆTION, συναίτιον. Vide *Concaussa.*

SYNAGELASTICOS, συναγελαστικὸς, *non congregabilis.* Dicitur de piscibus, qui segregatim degunt, non tantum inimici, sed adeo etiam, ut ne suæ quidem speciei parcant, sed bellum faciant valentiores imbecillioribus, hosque devorent. Linden. *Ex. XI, §. 87.*

SYNAGMA, σύναγμα, *concretio* materiæ, vel contenti alicujus in urina vocatur. Hippocr. *l. 6. Epid. s. 3, t. 15.* Vide Foes. *p. 596.*

SYNAGRIS, συναγρὶς, vocatur Piscis, differens a *Synodonte*, fere adhuc ignotus, & describitur ab Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 13.*

SYNALLAGMA, συνάλλαγμα, *commercium*, contractus, commutatio proprie dici posset. Ita Medico cum ægrotis esse συναλλάγματα, dixit Hippocr. *de Medico. I. 33,*

SYNANASTOMOSIS, συναναστόμωσις, hoc est, *diversorum vasorum sanguineorum connexio,* & legitur apud Oliger Iacobæum *de Ran. & Lacert. c. 3, p. 53.*

SYNANCHE, συνάγχη. Vide *Angina.*

SYNANDROTHENÆ, συνανδρωθῆναι, significat *una cum virili ætate increscere* & augeri, usurpaturque de morbis, qui post pueritiam ad virilem ætatem usque perdurant, v. g. Epilepsia. Hippocr. *l. 2 Prorrhet. XVI, 1.*

SYNAPTO, συνάπτω, *contingo, pertingo.* Hipp. *2, aph. 25.* Adde Dieter. *n. 800.*

SYNARTHROSIS, συνάρθρωσις. Vide *Abarticulatio.*

SYNATHROESMOS, συναθροισμὸς, proprie *Coacervationem*, Accumulationem, Congestionem significat, ceu caussam tumorum. Quod vero D. D. Wedelius restrinxerit ad tumorum frigidorum generationem & fiendi modum, quemadmodum ῥευματισμὸν ad calidos *Pathol. Dogm. Sect. II, c. 10, p. 349,* nulla apparet sufficiens ratio, cum in neutro vocabulo Græco illius restrictionis emphasis delitescat, verum absque vitio συναθροισμὸς & de calidis inflammatoriis, sicut etiam ῥευματισμὸς de frigidis lente licet obortis applicari & dici queat. Vide *Congestio.*

SYNCAMPE, συγκαμπὴ, vocatur *flexura*, hoc est, locus, ubi committitur Brachii pars inferior cum superiore, & ad hanc inflectitur. Hipp. *l. de Ven. XII, 12.* Lind. *Ex. XIII, §. 414.*

SYNCATANASIPHAGOS, συγκατανασιφάγος, dicitur

citur ad *nutum manduco*, hoc est, coëpulans aliis & simul annuens dictis omnibus hospitis sui, solius ventris caussa. Linden. *Ex IX*, §. *130*.

SYNCAVSIS, σύγκαυσις, Lat. *Combustio* dicitur, & usurpatur de excrementis per calorem internum febrilem veluti combustis, Gal. *cap. 4 de R. V. I. A. t. 113*. Linden. σύγκαυσιν per *tacitum incendium* vertit, & ad sanguinem ipsum quoque retulit. *Ex. XIII*, §. *401*.

SYNCEPHALÆOSIS, συγκεφαλαίωσις, dicitur *connumeratio* vel collectio sententiarum in mente facta, Gal. *c. 1 de iis, q. in medic. t. 3*.

SYNCERVS, ἄκηρτος, scribitur aliquando pro *Sincerus*.

SYNCHONDROSIS, συγχόνδρωσις, vocatur ea unitionis ossium species, quæ fit interveniente quadam cartilagine. Gal. *l. de Ossib. procem*. Bartholin. *libell. 4 Anat. c. 1*, uti fit in ossibus maxillæ inferioris, & pubis.

SYNCHRISMATA, συγχρίσματα, vocantur *Inunctiones* acopæ apud Ægin. *l. 7, c. 19*. Meminit & Gal. *l 7 de C. M. P. G. c. 16 fere ad fin*. Iung. Rhod. *ad Scribon. num. 175*.

SYNCHYSIS, σύγχυσις, in genere *Confusio* vocatur. In qua significatione usus Hipp. *l. 6 Epid. sect. 3, t. 1*. In specie vero notat *oculi vitium*, *confusis* secum ejus *humoribus*: id, quod accidit utplurimum ex vehementiori plaga, interdum ex uveæ tunicæ inflammatione, ruptis vasis, effusoque eorundem humore. Inde pupilla discolor & turbida evadit, & principio quidem major cernitur, tandem vero contabescit, minorque re ipsa apparet. Gorr. & Castell. & Gal. *in defin. Medic*.

SYNCIPVT, vide *Sinciput*.

SYNCLEISIS, σύγκλεισις, *conclusio*, vel *occlusio* dicitur. Vsurpatur de venis, Hipp. *l. de morb. sacr. XIIX, 131*. Adde Foës. *p. 593*.

SYNCOMISTOS, συγκομιστὸς, ξυγκομιστὸς, dicitur de *pane*, qui & αὐτόπυρος vocatur. Vide *Autopyros*. Galen. *in exeg*. interpretatur sordidum, ita dictum, quod omnia commista sunt, nulla secretione facta. Porro τὰ συγκομιστὰ quoque appellantur in cibis, quæ ex toto sunt collata, & cum succo, non sicca, Hipp. *l. 2 de diæt. XXXIII, 27*. De pane vero usurpavit, *l. 3 III, 7*. Vide & Foës. *d. l.*

SYNCOPE, συγκοπὴ, vocatur *præceps virium lapsio*, Galen. *l. 12 M. M c. 5*, *solutio naturæ* vocatur ab Aurel. *l. 2 Acut. c. 3*, estque animi deliquium fortius & periculosius, quam *Lipothymia*. Consequuntur *syncopen* duo præcipue symptomata: *frigiditas totius corporis*, ob exolutum calorem nativum; & *sudor* frigidus, qui & *syncopticus* vocatur; Pulsus defectio, & sensus motusque privatio concomitantur. Gorræus. Castell. Iung. Lind. *Ex. XIII*, §. *470. seqq.*

SYNCRIMATA, συγκρίματα, *concretiones* dicuntur corporum simplicium & elementorum *confusiones & concretiones*. Gal. *libr. 5 de S. F. c. 25*, item *animantium corpora*, quasi ex atomorum corpusculorum mistura conflata, *lib. de diff. morb. c. 5*.

SYNCRISIS, σύγκρισις, *Concretio*, *Contemperatio*, proprie dicitur Gal. *libr. de marcor. c. 4*. idem, quod *Mistio*, a verbo συγκρίνεσθαι, *compingi*, *commisceri*, quod legitur apud Hipp. *lib. 6 Epid. s. 1, t. 45*, & Gal. *l. 4 M. M. c. 4*, ubi opponitur τὸ διακρίνεσθαι *dissolvi*. Chymicis quoque σύγκρισις, *concretio* vel *coagulatio*, est rei liquidæ ad solidam substantiam per humidi privationem redactio spontanea & violenta. De utraque vide Rolfink. *Chym. l. 2, c. 4*.

SYNCRITICA, συγκριτικὰ, medicamenta non dicuntur Methodicis Relaxantia medicamenta, (uti perperam & contra textum manifestum exposuit Castellus & Blancardus) sed potius illis opposita, Compingentia, *Coagmentantia*, Conjungentia. Gal. *l. 3 Anat. Adm. c. 2*. De *Syncriticis* integrum librum scripsisse Thessalum, notavit idem *l. 1 M. M. c. 2*.

SYNCYRIA, συγκυρία, dicitur *casus*, quod forte accidit, contingens, quod & συγκύρημα appellatur, Hipp. *l. de vet. med. XIIX, 10*. Verbum συγκυρεῖν quoque significat *contingere*, evenire casu, idem, quod τυγχάνειν, & legitur *l. 1 Epid. sect. 2, t. 68*.

SYNDESIS, σύνδεσις, significat *colligationem*, *coarctationem*, connexionem, Hipp. *l. 6 Epid. s. 3, t. 1*. Foës. *pag. 597*.

SYNDESMOS, σύνδεσμος. Vide *Ligamentum*.

SYNDESMOSIS, συνδέσμωσις, Spigelio dicitur ea ossium connexio, quæ alias συνεύρωσις vocatur, *l. 1 de H. C. F. c. 3*.

SYNDIACRISIS, συνδιάκρισις, dicitur a Dan. Ludov. *Diss. 1 Pharmac. pag. m. 351*. de illa operatione Chymica, quæ adhibetur in præparatione præcipitati Diaphoretici e Cinnabari Hartmanni per principiorum Cinnabaris separationem & novam compositionem. Descriptio videatur apud Schröder. *l. III, Pharm. Med. Chym. c. 16*. Iungantur *Notæ* D. Etmülleri *ad Ludov. locum*.

SYNDIDONÆ, συνδιδόναι, apud Hipp. est *remittere*, laxare, *3 de iis, q. in med. t. 31*. Galen. *in comm. ad hunc locum*.

SYNDROME, συνδρομὴ, Latine *Concursus* dicitur; & ab Empiricorum secta introducta hæc vox ad exprimendam congeriem, vel *concursum* symptomatum. Hinc aliquoties Galen. descripsit, quod sit ἄθροισμα, *acervatio*, cumulus, *collectio symptomatum*, v. g. *comm. 2 in 1 Prorrh. t. 52. c. 4 de R. V. I. A. t. 62*, *l. 62 M. M c. 4 & alibi*. Specialiter *syndrome plethorica* dicitur *concursus symptomatum*, morbos *a plethora* obortos consequentium, *l. de plenit. c. 9 & de cur. rat. per S. M. c. 9*. Ita etiam dici posset *syndrome Cacochymica* & in specie *syndrome Cholerica*, *Phlegmatica*, &c. Imo juxta Gorr. adhuc specialiores excogitari possent *syndromæ*,

 v. g.

v. g. *syndrome pleuritica*, *epileptica*, &c. Quamvis vero ab Empiricis hic artis terminus dicatur inventus, non video tamen sonticam rationem, cur Gal. illam *syndromen* adeo impugnaverit; cum potius omnino necessarium sit, & Hipp. & ipsius Galeni præceptis conforme, ut signorum & symptomatum consideremus *concursum*, nec uni saltem temere fidamus.

SYNDYASMOS, συνδυασμὸς, conjunctionem proprie duorum significat, *combinationem*. Sumitur vero specialiter pro *coitu maris & fœminæ*, & conjunctione Venerea, apud Hippocr. *libr. 2. de morb. mul. XL, 13.*

SYNECCHYMOO, συνεκχυμόω, significat *Coeffundo*, una vel simul e vasis effundo, h. e. naturam evacuantem una adjuvo. Galen. *c.2. in l.6 Epid. c.9.* Iung. Foes. *p.597.*

SYNECHES, συνεχὴς, *Continuus.* Vide *Continuitas.*

SYNECTICON, συνεκτικὸν, *Continens.* Epitheton caussæ proximæ, quæ alias & *Conjuncta*, & *Contentiva* dicitur, quæ semper cum morbo conjuncta manet. Vide *Continens Caussa.* Lang. *l.1, ep. 15.*

SYNEDREVONTA, συνεδρεύοντα, Lat. *Assidentia*, Vide *Assidens.*

SYNEILEMMENOS, συνειλημμένος, *coarctatus* dicitur, qui adstricta est alvo. Lind. *Ex IV, §.99.*

SYNENDEICNYMENA, συνενδεικνύμενα. Vide *Coindicantia.*

SYNENOMENA, συνηνωμένα, vocantur *Vnita*, simul conjuncta, idem, quod τὰ συνόντα, Gal. *in Ex. dict. Hipp.* Foes. *p.599.* Gorr.

SYNEREIDO, συνερείδω, significat *consero*, inter se collido. Vsurpatur de dentibus *consertis*, Hipp. *l.2. de morb. mul. LXXIX, 2; LXXXII, 4.* & de maxillis, *l.5. Epid. XXIIX, 24.* Adde Foes. *p.595.*

SYNEREPHIS, συνηρεφὲς, i. e. *obvolutum*, contentum, a verbo συνερεφέω, *inumbro*, obtego, Gal. *in Ex. dict. Hipp.* Foes. *p.599.*

SYNERGASMA, συνέργασμα, *Cooperationem* significat. In specie Libav. *Synergasmata Chymica* recenset *Tom. II. Oper. p.131*, dividens *Synergastica* in ἐνεργητικὰ, quæ efficaci vi prædita sunt, & σκευαστικὰ, *præparatoria. Alchym Pharm. c.3.*

SYNERXIS, σύνερξις, h. e. *Conclusio*, Copulatio. Idem, quod σύλληξις, Gal. *in Ex. voc. Hipp.* Foes. *p.597.*

SYNESTECOS, συνεστηκὼς, ξυνεστηκὼς, *consistens*, constans, compactus. Vsurpatur de excrementis alvi, *consistentiam* suam cohærentem habentibus & coactis. Hipp. *Prognost. sect. 2, t. 13. Coac. t. 601.* alibi vero συνεσταμένα διαχωρήματα vocantur, & opponuntur ἠξυγραινομένοις, *liquidioribus*, *Coac. t. 613.* Adde Foesius *dict. loc.*

SYNETES, συνήθης, i. e. *Consuetus.* Vide *Consuetudo.*

SYNIDROSIS, συνίδρωσις, vocatur *sudatio* cum alio affectu *concurrens*, a Nono *de M. P. C. c.155.* v. g quando cum fœtore alarum jungitur.

SYNISTAMENOS, συνιστάμενος, *consistens*, idem, quod συνεστηκὼς, Foes. *p.599.*

SYNIZESIS, συνίζησις, i. e. *Considentia.* Vide supra in CO.

SYNNEVROSIS, συννεύρωσις, q. d. *Connervatio*, est species unitionis ossium, interveniente aliquo tendine, vel ligamento παχηλῶς nervo dicto. Galen. *l. de ossib. in proœm.* Bartholin. *libell 4. Anat. c.1.* uti fit in osse coxendicis cum femore. Spigelius vero substituit duas alias, συνδέσμωσιν & συντένωσιν.

SYNNEVSIS, σύννευσις, usurpatur hoc vocabulum a Gal. *libr. de trem. palpit. c. 6*, tribuiturque calori nativo, quando æqualibus & liberis transituum viis utitur, tempore & mensura motus in se inclinans, deinde iterum se explicans. Vnde & Latine *Inclinatio*, & oppositum ἐξάπλωσις, *explicatio* caloris vocatur. Videtur autem intelligi per hæc duo vocabula sanguinis veluti quies, in diastole cordis, & impulsus in systole.

SYNNOMA, σύννομα, proprie dicuntur *simul pascentia*, vel iisdem pascuis utentia, Gorr. quamvis alii per τὰ συννόντα, unita, explicent.

SYNOCHOS, σύνοχος. Vide *Continens.*

SYNOCOCHE, συνοκωχὴ, Lat. *Commissura*, connexio, & cohærentia dicitur, legiturque apud Hipp. *l. de Venis X, 8.* Iunge Foes. *p 599.*

SYDODON, συνόδων, vel συνοδοῦς. Vide *Dentes.*

SYNOPSIS, σύνοψις, i. e. *Compendium*, Galen. *l. de nerv. diss. cap. 7.* Ita & librum scripsit titulo: *Synopsis de pulsibus.* Vide *Compendium.* Idem, quod ὑποτύπωσις.

SYNOVIA, Paracelsicus terminus, sed diversimode ab eodem sumtus, interdum Physiologice, interdum Pathologice. In illo sensu dicitur *Synovia* nutrimentum partis suæ, (sive succus nutricius parti appropriandus) & conservatio virtutis recentivæ, & motivæ virtutis ex viribus virtutis digestivæ. Ita liquor nutricius in articulis, vel potius nervis ad articulos excurrentibus dicitur *Synovia*, gluten articulorum album; alias *Hydarthros*, *Meliceria*, vide *Meliceria.* Ita quoque *Synovia* in renibus, in cerebro, in hepate, corde, &c. ex mente Paracelsi habetur. In sensu vero Pathologico *Synovia* dicitur morbus articularis, vel etiam aliorum membrorum morbus, ubi succus nutritius proprius corruptus in causa est. Vide *Paragraph. l. 7, c. 1. & tract. de podagra in princ.* ut & *alibi.* Hildan. *de Ichor. & Melic. c. 3.* Helmont.) ut & Dorn. & Ruland. vocat *Synoviam*, describens, quod sit mucilago quædam pellucida, spermati similis, qualis vitulo mactato amputatis pedibus e tibiis extillat, inter ligamentorum capsulas, ossiumque contactus effusus liquor. *tr. Volupe viventium morbus, &c. n. 15, 20.*

SYNTAXIS, *σύνταξις*, *Contentio*, vel *Tentio*, aut *Tensio*, opposita est, *τῇ χαλάσει*, *laxitati*, & contingit in cute & articulis, & resiccatis aut induratis, in cute vero potissimum, cum musculi inter ipsam quovis modo augescunt, tum maxime ex carnis copia & abundantia, ut & in utre pleno aqua & tympania, quod Galenus in pluribus Methodi libris testatur, Gorr. & Castell. Hinc & *συντατικὰ* medicamenta dicuntur *tendentia* & *siccantia*, quæ opponuntur *χαλαστικοῖς*, *relaxantibus*. Galen. *l. 4 M. M. c. 7.*

SYNTAXIS, *σύνταξις*, Lat. *Coordinatio*, dicitur, id est, mutua compositio & connexio, Gal. *libr. de ossib. in proœm.* Nam in specie de ossium naturali *coordinatione* usurpatur, vocatur & *σύνθεσις*, & *ὁμιλία* Gorr.

SYNTECMÆROMÆ, *συντεκμαίρομαι*, Latine *Conjicio*, *Conjecturam facio*, Hipp. *1 aphor. 9.* quamvis majorem emphasin adhuc in se hoc verbum contineat, quam prolixius exposuit Libautius *in Schol. ad h. aph.* Vide Dieter. *n. 803.*

SYNTENOSIS, *συντένωσις*, est species *Synevroseos*, a Spigelio excogitata, quando duo ossa per *tendinem* conjunguntur. Ita Ossa Sesamoidea digitorum ossibus nectuntur: Patella femori & tibiæ, *l. 1 de H. C. F. c. 3.* Barth. *libell. 4, c. 1.*

SYNTERETICE, *συντηρητική*, i. e. *Conservatoria*, scil. *methodus* eadem, quæ *ὑγιεινή*. Blancard. *in Lex.*

SYNTEXIS, *σύντηξις*, *συντηκτικός.* Vide *Colliquatio.*

† SYNTHENA, Paracelso dicitur species epilepsiæ, vel caduci, aut apoplecticæ affectionis, cum doloribus in stomacho, torminibus, estque fere lethale symptoma, quod si unum paroxysmum sustinuerint ægri, & post illum evigilantes noscant adstantes, magis in paralysin, quam in syncopen incidunt. *Paragr. l. 3, c. 1, §. 3.*

SYNTHESIS, *σύνθεσις*, idem, quod *σύνταξις*, *ossium compositionem* & connexionem significat. Vide *Syntaxis.* Quamvis & alius morbus nec periculo nec facie dissimilis Phthisi hoc nomine veniat apud Plin. secund. *l. 1 de Medicina c. 62*, qui tamen solus inter tam multos ita scripsit. *Synthesis* quoque dicitur medicamentum compositum a Q. Sereno *c. 30.* Vide Keuchen. *not. p. 210.*

SYNTHETISMUS, *συνθετισμός*, vocatur D. D. Bohnio in Chirurgicis *repositio fracturarum* quatuor comprehendens operationes ministras, *Extensionem*, *Coaptationem*, *Deligationem* & *Repositionem*.

SYNTHETOS, *σύνθετος*, *Compactus*, *Compositus.* In specie vero Hipp. usurpavit de excrementis durioribus & *compactis*, *Coac. t. 110.*

SYNTIMOREO, *συντιμωρέω*, *Coadjuvo*, Galen. *c. 1 de R. V. I. A. t. 39.* Vide *Timoreo.*

SYNTOMOS, *σύντομος*, *concisus*, succinctus, *velox*, & adverbium *συντόμως*, *brevi*, celeriter, quod legitur Hipp. *3 aph. 12.* Vide Dieter. *n. 805.* Nomen vero adject. occurrit *Coac. t. 160.* Iung. Foes. *pag. 600.*

SYNTONIA, *συντονία*, *contentio*, robur & firmitas dicitur, Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 67.* Gal. *in comm. ad h. l.* *Σύντονος* quoque significat *vehementem* dolorem *Coac. t. 160.* Iung. Foes. *d. l.*

SYNTROPHOS, *σύντροφος.* Vide *Connutritus.*

SYNULOTICON, *συνουλωτικόν*, idem, quod *ἐπουλωτικόν*, *cicatricem inducens*, Gal. *l. 13 M. M. c. 5.* Vide *Epuloticum.*

SYNYMENSIS, *συνυμένσις*, Spigelio vocatur species Ossium duorum conjunctionis, per aliquam *membranam* qua ratione in recens natis ossa syncipitis cum osse frontis junguntur, *l. 1 de H. C. F. c. 15.* Barthol. *libell. 4, c. 1.*

SYPHAR, idem, quod *Exuviæ λεβηρίς*, Casp. Rejes *C. El. q. 26, n. 1.* Vide *Exuviæ.*

SYPHILIS, dicitur Fracasterio *lues Venerea*, vel *Morbus Gallicus*, unde & libros tres metricos suos de morbo hoc inscripsit *Siphilidem.* Rationem hanc dedit C. Rejes, quod indicet nomen hoc quasi concordiæ & amicitiæ Venereæ partum, *q. 59, n. 1*, quasi dic. *σὺν* & *φιλία.* Aliis placet nomen hoc originem suam accepisse a Poëtarum commento fabuloso, Pastorem quendam hoc nomine appellatum & primum hac lue inquinatum fuisse fingentium. Nicol. de Blegn. *Observat. in Luem Vener. c. 1.* Meminit & hujus nominis VValtherus *in Sylv. Med. p. 14, 28.* Idem vult quoque Fallop. *tr. de morb. Gal. c. 2 Tom. I Op. p. 684.* Hoc nomine quoque usus M. A. Severin. *l. de noviss. abscess. c. 23*, non inepte describens in genere, quod sit impressura prodiens ab inquinabulo impense putri crassoque & a tota substantia expugnante temperamentum humanum ad partes spermaticas primum spectante, mox alias etiam acris fermenti facultate ac auræ virulentæ instar pervadente.

SYPHON, idem, quod *Fistula*, *σύριγξ*, *cannula*, pertinet ad instrumenta Chirurgica, Hild. *in Cist. milit. class. 19.* *Syphon rectus* dicitur *εὐθύτρητος*, Gal. *l. 5 M. M. c. 7.*

SYRENÆ, *Syrenes*, sunt monstra marina ex Nymphis nata, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.* Commentum Paracelsicum *in Paragran. & alibi.*

SYRIACON, *συριακόν*, epitheton *Vnguenti*, quod & *Commagenum* vel *Comagenum* vocatur. Vide *Comagenum.* *Lapis* quoque *Iudaicus* dicitur *Syriacus.* Chiocc. *Mus. Calc. s. 3. p. 298.* *Vlcus Syriacum* quid sit, vide *Tonsillæ.*

SYRICON, *συρικόν*, vel idem est, quod *Sandyx*, i. e. *Cerussa usta*, si credimus Aëtio *lib. 7*, citante Gorræo & Ægineta *l. 7, c. 3.* vel est mistum quid ex *Cerussa usta*, & *Sinopide* juxta Plinium, æqualibus quidem portionibus, allegante eodem Gorræo. Vel

est nomen *Collyrii* ἀδήκτου, & ἁπαλοῦ, apud Aet. *l. 7* Gorr.

SYRINGA, idem, quod *Syrinx*, σύριγξ, vide *Fistula.*

SYRINGOTOMUM, συριγγοτόμον, instrumentum dicitur recurvum, in acutum desinens incisorium, cultellus ad fistulas incidendas comparatus, Gal. *l. 6 M.M. c. 4.* Figuræ *Syringotomorum* videantur apud Aquapend. Scultet. aliosque Chirurgiæ Scriptores.

SYRINX, σύριγξ. Vide *Fistula.*

SYRIUS, vocatur *Pulvis* purgans fortior, ex Scammonio præparatus, estque nihil aliud, quam hujus *Extractum*, sive *Resina* & *Magisterium.* Schröd. *l. 4 cl 4, n 468.* Rollink. *Chym. l. 4, cl. 4, n 468.* Rolfink. *Chym. l. 5, f. 2, c. 16. seqq.*

SYRIZO, συρίζω, significat *sibilum edo*, qualem edit sputum viscidum & crassum in gutture, Hipp. *l. 2 de morb. XLVI, 6.* Legitur & ὑποσυρίζειν. Vide *Hyposyrizo. Sibilus.*

SYRMA, σύρμα, idem, quod ἀπόσυρμα, *abrasum*, desquammatum. Vide *Aposyrma.* Leguntur vero σύρματα apud Hipp. *l. 4 Epid. XIX, 24.*

SYRMÆA, συρμαία, nomen est plantæ alicujus, sive *Raphanus* fuerit, ad vomitum concitandum idoneus, qui & *Radicula* dicitur, sive alia herba *Selino* similis. Deinde etiam ita dicitur edulium quoddam ex adipe & melle, quod veluti præmium certaminis cujusdam exhibebatur Lacedæmone, quod ejusdem erat quoque nominis. Porro hoc nomine etiam vocabatur potio ex sale & aqua purgationi idonea, Foës. *p. 601*, ipsam etiam purgationem per alvum moderate factam apud Hippocratem significare notat Gal. *exeg.*

SYRMAISMOS, συρμαϊσμὸς, mendose συρμεσμὸς, *purgatio per vomitum* aut alvum minorativa, lenis, mitior. Hipp. *2 de art. t. 50.* Gal. *in comm.* Lang. *l. 2 ep. 48. fin.* C. Hofm. *com. in Galen. LL. de V. P. n. 277.* Conf. Erotianus in ἀπὸ συρμαϊσμοῦ.

SYRONES, vide *Sirenes.* Vocatur & *Pedecelli.* Arab. *Assoabat.*

SYRRHOEA, *Syrrhun*, σύῤῥοια, σύῤῥουν, *Confluxile.* idem, quod ξύῤῥοια, ξύῤῥους. Vide *Confluxile*, *Confluxio.*

SYRUPUS, ab Arabico Sirab: quod est potio. Ioan. Henric. Hottingerus *de usu linguæ Arab.* vide *Sirupus.*

SYSSARCOSIS, συσσάρκωσις, dicitur *conjunctio* ossium, mediante carne, q. d. *Concarnatio*, ut in osse hyoide cum scapula. Ita caro gingivarum dura dentes ossibus maxillarum connectit. Gal. *l. de ossib. proœm.* Barthol. *libell. 4, c. 1.* Gorr. Deinde & συσσάρκωσις dicitur ratio curandi vulnera præsertim capitis ad cranium pertingentia, ubi interstitium non potest suppleri contractione labiorum, sed opus est concretione carnis, vel *concarnatione*, de qua curandi ratione egit Gal. *l. 2 de C. M. S. L c. 1.* & Iul. Alex. *in not. ad h. l T. II Op. p. 795. fin. & p. seq.* Denique συσσάρκωσις Pathologice dicitur carnis intra vasa & tunicas testium scroti p. n. generatio, unde *Hernia carnosa*, vel σαρκοκήλη oritur. Aeg n. *l. 6, c. 63.*

SYSTASIS, σύστασις. Vide *Consistentia.*

SYSTATHMOS, σύσταθμος, idem, quod ἰσόσταθμος, *ejusdem ponderis*, Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* Foës. *p. 602.*

SYSTEMA, σύστημα, idem, quod σύστασις, *collectio*, *constitutio*, coitio, I. Alex. *not. in Galen. l. 4 de L. A. c. 9.* In specie sumitur etiam pro sedimentorum in urina *concretione*, Hipp. *lib. 7 Epid. XLI, 7.*

SYSTEMATICOS, συστηματικὸς, epitheton *inæqualitatis* in pulsibus pluribus *collectivæ*, Gal. *l. 1 de diff. puls. c. 30.* Iul. Alex. *cit. loc.* Hujus sunt tres. Διαλείπων, *intermittens*, παρεμπίπτων *incidens*, & μύουρος *myurus.* Castell. Gorr.

SYSTOLE, συστολὴ, *constrictio*, *contractio*, proprie dicitur cordis motus, quo in angustum contrahitur, ut sanguis e ventriculis cordis in arterias, qua pulmonalem dextro, qua aortam sinistro cohærentem, exprimatur. In qua contractione apex cordis versus costas & sterni regionem sinistri lateris attollitur. Qui vero & Arteriis *systolen* attribuunt, illi minus accurati sunt in vocum applicatione; siquidem proprie non contrahuntur, sed saltem submittunt; unde & a nonnullis *Submissio* appellatur, quando tempore Diastoles cordis arteriæ a distensione remittunt, & paululum considunt. Enimvero nunquam inaniuntur, aut revera contrahuntur, quemadmodum Cor coarctator. Igitur vera *Systole* dicenda non erit; quemadmodum nec vera *Diastole* cordi attribui poterit, cum non vere distendatur, sed saltem a contractionis motu ad pristinam naturalem figuram & magnitudinem recurrat. Vide *Diastole.* Adde Bartholin. *l. 2 An. c. 6*, ut & alios Anatomicos.

SYSTROPHE, συστροφὴ, Latin. *Convolutio* dicenda esset, verum vocab. Græcum apud Hipp. denotat *Tuberculum*, *Duritiem*, humorum concretiones, & tumores, *3 de artic. t. 9, 16; l. de humid. usu XI, 12*; quamvis & generaliter usus sit de morborum collectionibus, *de R. V. I. A. t. 21.* Quemadmodum & verbum συστρέφεσθαι de humorum collectione sumitur, *5 aph. 50 & alibi.* Iunge Foës. *p. 602.* Diet. *n. 806.* Ionston. *in Not. ad Coac. l. 280*, etiam scripsit, quod συστροφὴ apud Hippocr. significet & humorum collectionem, & eorundem concretionem tumoremque. συστροφὴ etiam *Globus* vertitur a Lind. *Ex. V, §. 50.*

SYSTREMMA, σύστρεμμα, idem, quod συστροφή.

SYZEUXIS, σύζευξις, idem, quod συζυγία, id est, *Conjugatio.*

SYZYGIA, συζυγία. Vide *Conjugatio.*

T.

T ταῦ. De hac litera notavit Galen. quod conjuncta cum litera R. reddat difficiliorem sæpe pro-

pronunciationem, si lingua non satis sese ampliat, & prioribus dentibus innitatur, Galen. *c. 6, aph. 32.* Paracelsus vero nescio quam peculiarem characteristicam & magicam efficaciam tribuit lit. T. *l. 2 Philos. Sagac. cap. 4.* Sed revera sunt nugæ!

TABACUM, *Tabacca*, proprie nomen est plantæ, quæ alias *Nicotiana*, *Pætum*, vocatur, de qua consulantur Botanici, & Schröder. *l. 4, cl. 1, p. 229.* Communiter vero accipitur vocabulum pro fumo ex accensis illius herbæ foliis exiccatis vel per se, vel cum aliis rebus permistis, per tubulos varios ore attracto, hodieque notissimo & usitatissimo, quamvis etiam quampluribus nocentissimo; quam noxam verissime non minus, quam severe inculcavit Lind. *Ex. IX, §. 59.* Inter mortis occasiones & impedimenta retulit Helmont. ob hanc rationem, quod propter occultum virus late serpens, vires vitales prosternat, *tr. Mortis occasiones*, & in specie quod ejus usus nimius Apoplexiæ initium afferat, ob sulphur anodynum inebriativum, & si in gradu, numero, & quanto excesserit, apoplecticum, *tr. de Lith. c. 9, n. 76, 86.* Impotentiam quoque generandi promovere, legitur *in Eph. Nat. Cur. A. III, obs. 41.* Ex usu *fumi Tabaci* olfactum læsum fuisse, testatur observatio apud Bonett. *An. Pract. l. 1, s. 20, obs. 6.* vomitum nimium lethalem obortum, *l. 3, s. 8, obs. 63 &c.* Sunt & nonnulli, qui masticatione illius herbæ contortæ & exiccatæ adeo capiuntur, ut, sine hac sese vivere non posse existiment. Habet vero insignem vim apophlegmatizantem. Tribuitur porro vocabulum *Tabaci pulveribus Sternutatoriis* vel *Ptarmicis*, haud dubie ob hanc caussam, quod plerasque descriptiones & pulvis *Nicotianæ* ingrediatur, in quorum pulverum usu etiam excessu a multis hodieque peccatur.

TABAISIR, Arabice est *Spodium.* Ruland. Iohnson.

TABARZET, epitheton *sacchari albissimi*, & depurati, quod sæpius lixivio calcis vivæ deferbuit, Helmont. *tr. Pharmac. & Disp. Modern. n. 67.* Legitur & in Arabic. vocab. antiq. expositione operibus Avicennæ addita.

TABELLA, δέλτος. Vide *Tabula.*

TABERGETA, id est, *albificans.* Rul.

TABANUS, μύωψ, οἶστρος. Vide *Oestrus.*

TABERNA, οἴκημα, ἐργαστήριον, idem, quod *Officina*, πωλητήριον. *Tabernam aromatariam* diu occlusam & post apertam caussam fuisse gravissimæ pestilentiæ testatur ex Fallopio Casp. Rejes *C. El. q. 65, num. 29.*

TABES, φθόη, φθίσις. Vide *Atrophia*, *Phthisis. Tabida febris*, μαρασμός. Vide *Marasmus.* Dicitur & *Tabitudo.* Augen. *Tom. III, p. 142.*

TABULA, *Tabella*, homonymon est ap. Latinos. Vel enim notat aliquod instrumentum ligneum, aut lapideum, rotundum, aut quadratum, cui assidemus & respondet *mensæ*; in qua significatione legitur apud Lang. *l. 2, ep. 43*, & Græc. dicitur τράπεζα, πίναξ. Vel aliud instrumentum latum, cui aliquid inscribitur, aut insculpitur, Gr. δέλτος πίναξ. Ita veteres ægros remedia sua, quibus sani facti sunt, *tabulis* inscripsisse testatur e Plinio & Galeno C. Rejes *C. Elys. q. 3, n. 9.* Huc pertinet *Tabula Smaragdina Hermetis*, a Chymicis adeo summis laudibus decantata, quæ videri potest *Th. Chym. Vol. I, p. 362.* Vnde & ipsi libri *Tabulæ* quandoque appellantur: nec non *Tabula marmorea*, Ægyptiis literis & characteribus consignata, quam exhibet Chioccus *Mus. Calceolar. s. 3, p. 293.* Vel denotat instrumentum ferreum, aut etiam cupreum, cui aliquid infunditur, v. g. Rotulæ, Morsuli, Trochisci. Ita *Tabula ferrea* est instrumentum scrobibus hæmisphæricis, seu acetabulis compunctum, ad excipiendum probationum effusiones, Rul. Tandem significat *Tabula confectionem saccharatam*, plana forma paratam, quæ vulgo *Morsellus*, *Morsulus*, dicitur; quamvis & *Rotulæ* hoc nomine comprehendantur. VVeker. *A. G. l. 1, c. 42.* Morell. *l 1, s. 3, c. 4.* Vide *Morsulus*, *Rotula &c.* Hujusmodi Confectiones siccæ ut & *Trochisci* recte dici possunt Electuaria solida, siquidem pulveres diversi excipiuntur ramosis viscosisque corporibus, Iac. le Mort *Pharmaceut. Med. Phys. cap. 24, pag. 279, 186.*

TABULATUM, etiam æquivocum est. Vel enim significat partem ædificii, quando ex asseribus & lignis pars superior ab inferiori discernitur, estque idem, quod *Contignatio.* Ad cujus similitudinem & *Tabulata* vocatur dispositio ramorum, quos vitis usque ad summum ascendit: item *Stratura* intercedens, vel *stratum super stratum* hoc nomine venit. Rhod. *in Lex. Scrib. p. 449.* Græc. ὑπερῷον, σανίδωμα. Vel idem est, quod *Confectio* in *Morsulis* aut *Rotulis.* VVeker. *d. l.* Vide *Tabula.*

TABUM est sanies tenuis e malo ulcere exiens. Blancard. *in Lex.* Quomodo *Tabum* a pure differat, egregie docuit D. D. VVedel. *Patholog. sect. II, c. 13. pag. 421.* docens, Tabum esse effectum putrilaginosæ resolutionis citra calorem vitalem concurrentem & νέκρωσιν conjunctam habere; pus vero esse effectum resolutionis maturativæ concurrente calore vitali nativo, ita ut pus sit in parte gangrænosa signum vitæ resurgentis. Quod vero laudatus A. in masculino posuerit *Tabus*, me ratio fugit: Certe in meis Lexicis semper in Neutro genere legitur. Nicol. Perottus *in Cornucop. ad Martialem p. 269.* *Tabo* posuit, dicens esse cruentum illud, quod tussi rejicitur, simul scribens in ablativo saltem *Tabo* apud Virgilium reperiri. Atque ita perinde fuerit, num *Tabus* vel *Tabum* in nominativo dici quis crediderit.

TACAMAHACA dicitur gummi resinosum exoticum,

e.un, e nova Hispania huc deveniens, cujus vires & usus describuntur a Schröder. *lib.* 4, *cl.* 4, *n.* 407. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* De *Tacamahaca liquida* lege *Eph. N. Cur. A. III, O.* 296.

TACEROS, τακερός, i. e. liquefactus, *colliquatus.* Vnde & *macilentum* a nimia *Colliquatione* significat. In qua significatione legitur apud Mosch. *de morb. mul. c.* 87.

TACHYGLOSSOTEROS, ταχυγλωσσότερος. Hipp. dicitur, qui *petulantiori linguæ incontinentia* & volubilitate præditus est, uti in ebriis observatur, *l.* 4 *Epid. XXV,* 2.

TACHYS, ταχύς. Vide *Celer.*

TACHYTHANATOS, ταχυθάνατος, dicitur, qui *celeriter moritur,* vel potius, qui pronus est ad repentinam mortem. Minime tamen cum Brevitate vitæ confundenda hæc dispositio, sed saltem exprimit mortis speciem contrariam lentæ. Hippocr. 2 *aph.* 44. Iung. Diet. *n.* 817.

TACITVRNITAS, σιγή, idem, quod *Silentium.* Vide *Sige.*

TACTILIS, ἁπτός, dicitur species qualitatum, in sensus incurrentium, ut sunt, color, frigus, humiditas, siccitas, asperitas, lævitas, Galen. *l.* 1 *de Elem. c.* 9.

TACTVS, ἁφή, ἅψις, substantivum est notissimum, vide *Hapsis.* Iung. Malpigh. *Ex. de Tactus organo.* Barthol. *l.* 1 *An. c.* 2. Adjectivum *Tactus* sumitur pro *Tractatus, Contrectatus.* Ita Epiphora medicamento *tacta* legitur apud Scribon. *n.* 20, aqua calida *tactus, n* 130. *Tangere* enim corpus est externis medicamentis perducere corpus, sive tractare & fovere, Keuch. *ad Sammon. p.* 107. De *tactu salutari,* sive curatione per *tactum,* vide *Struma.* Curare morbos visu aut *tactu,* Divinum quid est. C. Rejes *C. El. q.* 24, *n.* 29. Inter recentiores Doctores Medicos D. Henricus Deventer *in Lum. nov. pro obstetricant. c. XIII & seqq.* aliquot nomen *tactus* & verbum *tangere* restrinxit ad prægnantes, describens, quod *tangere* gravidam nihil aliud sit, quam duos priores digitos alterutrius manus pinguedine, butyro, vel oleo junctos per muliebria in vaginam uteri intromittere iisque attingere os, sive ostium uteri (per quod interius intelligit) ad explorandam ipsius formam, undique idem contrectando, ut innotescat, quidnam ex *tactu* illo scire liceat.

TÆDA, æquivocum est, & habet 1 significationem Botanicam, qua notat *Pinus speciem,* Gr. πεύκη. Vide Gal. *l.* 8 *de S. Fac.* Latine *Picea.* Deinde significationem Pharmacevticam, & notat pastam quandam, vel ad suffitum, vel ad supponendum utero paratam, Gr. δᾷς. Vide *Dæs.*

TÆNIÆ, ταινίαι, dicuntur *Lumbrici lati,* alias κειρίαι, πλατεῖαι. Vide *Helminthes, Lumbrici,* Gorr. Lang. *l.* 2, *ep.* 42. Aldrov. *l.* 6 *de Insect. cap.* 2. Keuchen. *ad Sammon. p.* 208. Refertur hoc nomen etiam ad diversos pisces a diversis autoribus, & quidem vel ad marinum, qui *Soleæ* species habetur in Aldrov. *l.* 2 *de pisc. c.* 43. vel ab Aristotele ad pisciculum, qui describitur ab eod. *l.* 3, *c.* 30. *Tænia* alias proprie *vittam muliebrem* significat, aut *fasciam.* Hinc & *Tænia sulphurata* dicitur, qua vina conservantur in doliis, a Bonetto *Anat. Pr. l.* 1, *sect.* 15, *O.* 6 *in Schol.*

TAGENITIS, ταγηνίτης, idem, quod τηγανίτης, vocatur panis quidam, vel potius *placenta ex solo oleo cum farina triticea* mixta, & in sartagine super ignem fumo expertem frixa, apud Gal. *l.* 1 *de Al. fac. c.* 3. Iung. I. Alex. *in not. ad h. Gal. loc.*

TAIACV, nomen *Apri Mexanici Moschiferi,* cujus Anatomiam tradidit Eduardus Tyson Medicus Londinensis, & ejus mentio fit *in Actis Eruditorum Lipsiensibus A. C.* 1685. quod excerpta sit *ex Philos. Transactionibus Anglicis mensis Novembr. Anno* 1683. *Num.* 183.

TAL, i. e. *lutum pavorum,* vel Alkali. Rul. & Iohns. *in Lex*

TALÆPORIA, ταλαιπωρία, Hippocrati vocatur *labor immoderatus cum defatigatione,* unde opponitur huic ἀνάπαυσις, *quies, l. de nat. hum. s.* 2, *t.* 1. Galen. *in comm. ad h. l. l.* 2. *Prorrhet. IX aliquoties,* ubi & verbum ταλαιπωρέω, *laboro,* occurrit, *l. de int. aff. XXVII,* 2; *XXXIV,* 13; *XXXVI,* 11; *XXXVII,* 12; *sect.* 3 *de art. t.* 194. Alias ταλαιπωρία, *miseriam, egestatem* quoque significat, 4 *de R. V. I. A. t.* 111. Iung. Foës. *Oecon. pag.* 602.

TALC, id est, *vinum coctum.* Rul. & Iohns.

TALCVM, Talk. est materia pellucida splendens, & clara, unionum similitudine, tenuissimis foliis compacta, & scissilis, cujus sunt quatuor species: alba, flava, nigra, rubra, Dorn. Rul. & Iohns. Alii inter lapides referunt, & quidem speculari lapidi similem dicunt, Schröd. *l.* 3, *c.* 8, *n.* 20. Fr. Hofm. *in Clav. ad hunc loc.* qui & vires, usumque descripserunt. In *Mus. Calc s.* 4 *p.* 458 *seqq.* Mascul. genere legitur *talcus* fossilis. E recentioribus ita describi potest: *Talcum rubrum* est fluor mercurialis metallicus rubedinem a Sulphure Auri participans. Hinc etiam nonnulli Chymici per aquam Regiam rubedinem extrahentes & solutionem denuo præcipitantes pulverem conficiunt, quem pro Croco Solis commendare non dubitant. Vide Dan. Ludov. *Diss I Pharm. pag* 320. *seq. Talcum album* est corpus ex mineralibus fixissimis & igni resistentibus nec menstruis quibuscunque domandum, nisi quod Borace addito per Ignis gradum fortissimum in crucibulo fusile reddatur. Præparationes *olei talci* pleræque sunt commentitiæ nec adeo necessariæ, Ludov. *d. l. p.* 791. Iungi poterunt Notæ, quibus earum

carum copia est, ad dictum Autorem D. Etmulleri hactenus nondum editæ: ut & Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. I, sect. 4, c. 9, p. 330. seqq.* Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracelf. Aliquando & abusive transtulit ad aquam & Microcosmum, fingens *Talkaquæ*, & *Microcosmi, Paramir. l. 2, c. 2.* *Talcum* quoque refertur inter nomina *Lapidis Philosophici*, quæ recensentur *Theatr Chym. Vol. IV, p. 727.*

TALEA, *Taleola*, σχίζα, σκυτάλη, proprie dicitur *præsegmen lignorum*, particula ligni tabellata. Ita *talea fraxinea* apud Seren. *c. 12.* Iunge Keucher. *in not. ad h. l. p. 130.* Legatur & Rhod. *ad Scrib. n 122.* Transfertur tamen etiam ad alias res fcissiles, v.g Cornu Cervi in *taleolas* dissectum.

TALENTUM, τάλαντον, nomen ponderis majoris, pendentis sexaginta minas. Quia vero *Minæ* pondus variat in diversis locis, (vide *Mina*) I. Alex. *not. ad Gal. l. 1, de C. M. P. G. c. 15.* igitur & *talenti* pondus variare necesse est. *Talentum Atticum* pendere libras Romanas 62, & uncias sex, vel Marcas Colonienses 87, lotones 8, momenta 4, docet Linden. *Exerc. V, §. 81.*

TALISMANICA, species *Magiæ Diabolicæ*, quæ alias *Gamaheu* vocatur. Vide *Gamahei.* Refertur & ab Helmont. inter Paganorum remedia quæ pro peste abigenda adhibuerunt. *Tumul. Pestis. §. Zenexton.*

THALIÆ, vocantur *folliculi* ceparum, allii. Keuch. *ad Samm. p. 133.*

TALPA, σπάλαξ, ἀσπάλαξ, homonymon est. proprie dicitur mus terrenus, sub terra fodiens, & quasi serpens, acutissimi auditus, cruribus brevissimis, cujus peniorem descriptionem, cum usu in Medicina, vide in Aldrov. *l. 2. de quadrup. dig vivip. cap. 16.* Schröder. *l. 5, cl. 1, n. 25* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Eph. N. Cur. *A. II. O. 57.* Metaphorice *Talpa* dicitur Tumor cutis capitis proprius, interdum albam materiam continens, & serpendo cuniculos, instar *talpæ*, sub cute efficiens. Dicitur & *Testudo.* Aldrov. *d. l.* Castell. De hoc affectu legatur ex novissimis Bonett. *Medic. Septentr. libr. 1, s. 1, cap. 9, pag. 13,* seqq.

TALUS, ἀστράγαλος. Vide *Astragalus.*

TAMISON, τάμισον, idem, quod πυτύα, *coagulum.* Vide supra in CO. Legitur apud Hipp. *l. 2. de morb. mul. LXX, 8.*

TANGE, ταγγή, apud Hippocr. *tumorem* putrescentem significat, *l. 2. Epid. sect. I, 49.* Alias ταγγή & ταγγός etiam *rancorem* notat. Vnde ἔλαιον ταγγὸν *oleum rancidum* vocatur, Foës. *d. l.* Gorr

TANGIBILIS, ἁπτός, idem, quod *Tactilis.* Gal. *l. 2. de L. Aff. c. 8.*

TANTALUS, vocatur ænigmatice in negotio lapidis Philosophici *Mercurius*, sive *Argentum vivum.* Theatr. Chym. *Vol. IV, pag. 721, 725.*

TAPEINOSIS, ταπείνωσις, *Humilitas.* Vide *Humilis.*

TAPHIUSIUS, vocatur quarta species lapidis Aetitis, a loco natali *Taphiusa*, juxta Leucadem, apud Plin. *l. 36. H. N. c. 21*, quem lapidem nobis incognitum dixit Schröder. *l. 3, c. 8.*

TAPHNEUS, dicitur Paracelso species terræ, ex qua illa producuntur, quæ non mutant suam naturam, reverberando, calcinando, *de grad. & comp. cap. 1.* Vel *Taphneus* est medicina mundata, *Scholiis ad l. 7. de grad. & comp. c. 9.*

TARACHE, ταραχή. Vide *Taraxis.*

TARACHODES, ταραχώδης, Lat. *Turbulentus.* Dicitur ab Hippocr. de iis, qui sine ratione perturbantur, quod est delirantis & male affectæ mentis indicium, *l. 1 Prorrh. s. 1, c. 4.* Vide Gal. *in comm. ad h. l.* Hinc & νοσήματα ταραχώδεα, morbi *turbulenti*, *d. l. t. 32.* & in specie febres ταραχώδεες, *turbulentæ*, *Coac. t. 550.* somni ταραχώδεες, *d. l. 151.* & γνώμη, sententiæ mentis, *t. 308.* Iunge Foes. *p. 611.*

TARANTISMUS vocatur morbus ille saltatorius, qui a morsu & veneno *Tarantulæ* inducitur. *Med. Septentr. l. 1, sect. 16, c. 1, p. 150.*

TARANTULA, nomen est phalangii, vel *Aranei* exotici, in Apulia & Persia frequentioris, cujus morsus peculiaria symptomata convulsivorum motuum non solum excitat, veluti saltantium, verum etiam curationem peculiarem per Musicum instrumentalem concentum postulat. Hujus descriptio accurata & depicta reperitur in *Itinerario* Ad. Olearii. Morbi vero Convulsivi a *Tarantulæ* morsu excitati ideam & curam descripsit VVillis *Pathol. cerebri c. 7.*

TARAXIS, τάραξις, in genere idem, quod ταραχή. *Perturbatio.* Et hoc posterius vocabulum legitur de alvi fluxu, Hipp. *1. aph. 2*, a verbo ταράσσω, turbo, *perturbo*, commoveo, agito, Diet. *num. 815.* In specie vero τάραξις, vocatur oculi vitium, cum oculus ex compressione, vel attritu, aut mora in fumo aut alia re offendente, conturbatus conspicitur, Gal. *Isag. c. 18.* Ægin. *l. 3. c. 22.* estque inflammationis, vel ophthalmiæ initium, *cap. 5 in l. 6 Epid. t. 3.* Iung. Rhod. *ad Scrib. n. 19.*

TARBASON, vox ficta a Scheunemanno notans *Stibium*, vel *Antimonium*, pro *Larbason*, quem propterea salse perstrinxit Libav. *in defens. contra illum, p. 28. seqq.*

TARDA est nomen Avis, quæ & *Otis* dicitur. Vide *Otis.*

TARDITAS, *Tardus*, βραδύτης, βραδύς, quid significet, notum est. Dicitur de pulsu, *l. 1. de diff. puls. cap. 7.* *Tarditatem* in curatione sæpe noxiam esse, patet ex Hipp. *1. aph. 3.* Vide Diet. *n. 161.*

TARFATI, *Tarfe*, Barbar. idem, quod *Ecchymoma*, sive *Sugillatio* in oculo. Forest. *l. 11. Obs. 4. Schol. l. 6 Chirurg. Obs. 45. Schol.*

TARGAR, id est, *Oleum juniperinum.* Rul. & Iohns.

TARICHOS, τάριχος. Vide *Salsamentum.* Inde προταριχέυειν. Vide *Protarichevo.*

TARITH, id est, *Mercurius*, *Ruscias* idem. Rul. & Iohns.

TARSVS, ταρσὸς, diversis pollet significationibus, inter quas receptissima est, quando *Tarsus* vocatur pars pedis anterior post calcem, plana ac lata, quæ inter talos est, & plantam & carpo, manus respondet, qui uti Celso prima palma dicitur, ita & *Tarsus* prima planta, *l. 8, c. 1.* Gal. *l. 3 de V. P. c. 8; l. de Ossib. c. 24*, e quatuor ossiculis constare scribit, sed Barthol. septem attribuit, *libell. 4, c. 21.* Deinde ταρσοὶ dicuntur *extremitates palpebrarum oculi*, e quibus pili emicant, quamvis alii ipsos *pilos* ταρσὲς vocari potius existiment, cum Ruffo. Gorr. Castell. Linden. *Med. Phys. l. 2, cap. 10. §. 87.* Ταρσὸς quoque dicitur omne id, quod *dilatatum* est; unde verbum τετάρσονται, *dilatata*, Gal. *in Exeg. Voc. Hippocr.* Erot. *Onom. p. 111. c. d.* Hinc ταρσὸς, *expansio alarum*, & pennarum productio proprie dicitur, nec non *remorum planities:* item vasa, in quibus casei exponuntur, ut est apud Suidam in ταρσὸς. *Tarsus* etiam dicitur marmoris duri & candidi species, quæ in Tuscia & subter ac supra Florentiam alibique in Italia nascitur, & præbet elegantius vitrum, quam ulla alia arena. Anton. Neri *in Arte Vitrar. l, 1, c. 2, p. m. 8, 9 & c. 8, p. 22.*

TARTARHAN, Scheunemanno notat *Tartari spiritum*, sed inepte & barbare, judicio Libav. *in Defensione Tom. III, p. 19.*

TARTARVS, *Tartarum*, τάρταρος, in Medicina non notat *infernum*, sed est usitatissimum hodieque & varias significationes admittens vocabulum. Proprie *Tartarus* dicitur terrea portio vini, coagulata in duritiem lapideam ad peripheriam doliorum. Vnde & Paracelsus, & alii *calculum vini*, vel lapidem lateribus vasorum vinaceorum adhærentem vocarunt, quod quidem Fr. Hofman. *in clavi ad Schr.* improbat, ob hanc rationem, quod nullus lapis in aqua liquescat, hæc tamen de *Tartaro* scimus. Enimvero hæc subtilitas in Medicina non observatur, uti patet de *Lapide Corrosivo, Medicamentoso*, & aliis, qui omnino etiam liquefiunt. De *Tartari vini* historia, viribus & usu, cum medicamentis inde paratis, legantur passim Rei Medicæ scriptores, præsertim Schröder. *l. 4, c. l. 2, n. 408.* Fr. Hofmann. *ad h. l.* Helmont. *Tartari, & Tartari vini historia.* Angel. Sala *in Tartarologia.* Rolfink. *Chym. l. 5, sect. 1, art. 1, c. 6.* Freitag. *Aur. Med. l. 2, c. 10.* Iunken. *Chymic. Exp. Cur. Part. I, sect. 3, c. 10, p. m. 215. seqq.* aliisque. Egregiam quoque descriptionem medicamentorum e Tartaro paratorum a D. Friderico Zobelio Archiatro Duc. Holsat. collectam edidit Dn. D. VVedelius. Linden. *Tartari* hujus beneficio tribuit vim purgantem vino, ex Hippocrat. *l. 2 de diæt. Ex. V, §. 78.* Ad similitudinem *Tartari e vino* vocabulum hoc tribuitur etiam aliis salibus e vegetabilibus extractis Chymiæ opera, quæ salia *Tartaros essentiales* vocat Rolfink. *d. l.* Ita & *Tartarum Philosophicum* ex aqua pluviali a Clossæo paratum huc pertinet apud Schröder. *l. 3, c. 3.* Præter hanc Pharmacevticam & Chymicam significationem transtulerunt vocabulum *Tartari* ad Pathologicam; alii nimis extendentes ad omnem pene causam & materiam morbificam internam, sicuti Paracelsus, qui integros libros de *Tartaro*, & de *Tartareis morbis* conscripsit, accipiens pro omni alimentorum excremento, & vitiosa materia; quam latam acceptionem reprobavit Helmont. *tract. integ.* Inventio *Tartari* in morbis temeraria; quamvis, si cum aliis suis scriptis conferatur, non semper sibi constet. Nos salvo aliorum judicio arbitramur, omnino *Tartari* significationem Pathologicam congruam esse, ob egregiam comparationem vini cum sanguine, ita, ut & in sanguine feculentæ terreæ, & coagulativæ portiones aliquando colligantur. & peccent, quæ variorum morborum intemperiei materialis, qua Organicorum generationi favent.

TASIS, τάσις. Vide *Tensio.*

TASSVS, id est, *Lumbricus.* Dorn. Ruland. Iohns.

TAVROCOLLA, ταυροκόλλα, vocatur *gluten* optimum, quod ex auribus taurorum & genitalibus paratur. Verum accipitur etiam generaliter pro *glutine.* Gal. *l. 5 de C. M. P. G. c. 12.* Ægin. *l. 7, c. 3, lit. T.* Vide *Colla.*

TAVRVS, ταῦρος, homonymon est. Vel enim notat *Bovem Masculum.* Vide *Bos.* Vel *Taurus* dicitur inferior penis pars, ejusque sutura, in longitudinem vergens, usque ad sedem porrecta, Galen. *Introd. c. 10.* Linden. *Med. Phys. l. 2, cap. 7, §. 63.* Keuchen. vocavit *Suturam testium*, *not. ad Sammon. pag. 156.*

TAXATIO, *Taxa*, vocatur valor medicamentorum, qua simplicium, qua compositorum, sive pretium pecuniæ numerandum pro medicamentis, & legitur passim apud VVeker *in Anat. Gen.* nec non *in Dispensatoriis Norimbergensi & Augustano.* In hoc pretio constituendo & exigendo Pharmacopœi interdum conscientiæ non adeo exactam habent rationem, teste experientia. De qua re videatur D. Ludov. *Dissert. II, Pharmacevtica.*

TAXIS, τάξις. Vide *Ordo.*

TAXVS, Græco dicitur carere proprio nomine, quamvis Schröder. μῆλις posuerit. Verum non video, quid obstet, quo minus & τάξος vocari possit, ad imitationem aliorum e Latino ad Græcum translatorum. Animal dicitur quadrupes, digitatum, vel bisulcum, pedibus varians, dum aliud canum pedes imitatur, & *Taxus caninus:* aliud porcorum, & *Porcinus* dicitur; utriusque historiam cum usu in Medicina proli-e

prolixe vide ap. Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. cap. 11.* Jung. Schröder. *l. 8, cl. 1, n 36.* De articulatione peculiari maxillæ in *Taxo* accurata mentio fit in *Eph. Nat. Cur. A. II, Obs. 12.* *Taxus* quoque nomen arboris, de qua videantur Botanici.

TECHELLICA *Philosophia* Paracelso dicitur ab autore *Techello* Iudæo, quem monumenta singularia magica scripsisse laudavit *de Pestilit. tract. 1, in princ. & l. principior. seu de mysteriis verm. cap. 5 & 6.* Verum omnino salutare nobis est, quod talia scripta interierint.

TECHNE, τέχνη. Vide *Ars.*

TECMARSIS, τέκμαρσις, in genere dicitur *cognitio conjecturalis* per signa syllogistica, Galen. *1 de R. V. I. A. t. 3, c. 2.* In Medicina igitur τέκμαρσις vocatur conjecturalis cognitio, quæ sub se comprehendit totam fere artem Medicam cognitionem, dignotionem, prænotionem, & curationem, siquidem omnes hæ partes conjectura artificiali nituntur, præsertim quoad respectum ad particularia imo singularia subjecta. Nam præcepta & theoremata Artis universalia pleraque possunt esse demonstrativa. Lege Foes. *exeges. Oec. p. 613.* Vide *Conjectura.*

TECMERION, τεκμήριον, vocatur *signum determinatum* syllogisticum, certis conjecturis nitens. Vide Foes. *d. l.* & Rolfink. *O. M. M. Sp. l. 2, s. 1, c. 3.*

TECNOPOEIA, τεκνοποιία, idem, quod τεκνογονία, *Generatio sobolis.* Rolfink. *de part. gen. P. I. c. 1.*

TECOLITHOS, τηκόλιθος. Vide *Iudaicus.*

TECOMÆ, τήκομαι. Vide *Colliquatio.*

TEGANISTOS, τηγανιστός, *in sartagine frixus.* Vide *Frixus.* Lind. *Ex. V, §. 99.* Τηγανίτης, *panis frixus.* Vide *Ibid.*

TEGULA, κέραμος, vocatur vas aliquod ad tegendum destinatum. Rul. ita descripsit: *Tegula* est vas terreum, ventilabris & ostio pervium, oblongum, ad *tegendum* catillos, ne operæ polluantur favillis, utque calor eo temperatius materiam elaborare possit, formatum. Quidam hanc tegulam cum fundo connectunt; alii fundum ab illo segregatum faciunt, id quod in cujuslibet positum arbitrio. Iisdem verbis more suo & Iohnson. descripsit.

TEGUMENTUM, σκέπασμα. Vide *Scepe.*

TEINESMOS, τεινεσμός, Latine communiter *Tenesmus,* C. Hofm. *in Instit. l. 3, cap. 150,* urget, τινασμόν, *Tinasmum*, esse scribendum, quemadmodum & *in Apol. pro Galen. l. 3, c. 244. lit. A.* ubi addidit rationem, quam si suo tempore vidisset Dieter. fortassis non improbasset novationem Hofmanni, *Iatr. n. 818.* Describi vero potest, missis aliorum descriptionibus, quod sit assiduum fere per alvum excernendi desiderium urgens, cum dolore, præcipue in extremo ano, cum excretione pauca, mucosa, cruenta, aut purulenta, proveniens a reliquiis portionum acrium vitiosarum, intra intestinum rectum, & ad sphincterem hærentibus & exulcerantibus. Comitatur plerumque dysenteriam. Meminit Hippocr. *7, aph. 27.* Gal. *in comm. ad h. l.* Alias legi quoque possunt Foes. *p. 613.* Forest. *l. 22, O. 40. seqq. cum Schol.* River. *l. 10, c. 7.* Sylv. *l. 1. prax. c. 13, §. 9, 27, 58.*

TELA, ὕφη, ὕφος, quid significet, ex aliis Dictionariis notum est. *Tela aranei* quem habeat usum Medicum, vide supra in *Aranea.* Quomodo *Telis araneorum* comparari possint Astrologi, ostendit ex Ambrosio Helmont. *tr. Astra non necess. sed incl. n. 46.* Tela etiam sumitur pro linteo utrinque emplastrato, sive *Sparadrappa,* de quo vocabulo supra. Legatur P. Morell. *in method præscrib. formulas l. 11. Sect. V, c. 12. p. 248. ed. Blasian.*

TELAMONES, τελαμῶνες, dicuntur *lintea concerpta*, quæ vulneribus accommodantur, vel fasciolæ potius, quibus oblæsa membra deligari solent. Gorræus.

TELCHINÆ, idem, quod Lamiæ, *Sagæ*, *Striges*, Strigones, i. e. homines, qui cum Diabolo ad artem aliquam, vel potius ad præstigias exercendas pactum iniverunt. C. Rejes *C. Elys. q. 97, §. 9.*

TELEO, τελέω, significat *perficio*, *consumo.* Usurpatur crebro ab Hipp. de *consumtione* ciborum, *l. de Affect. XXVII, 7;* ubi tamen Linden. reddidit per *expetere, XLI, 9; XLII, 4.* Vide Foës. *p. 614.*

TELEIOS, τέλειος. Vide *Perfectus.*

TELEPHIUM, τελέφιον, idem, quod *Chironium.* Epitheton ulceris maligni, & difficulter curabilis, a *Telepho*, qui vulneratus ab Achille, unde tale ulcus malignum consecutum. Dicitur & Ἀχίλλειον, teste Keuchen. *ad Samon. p. 159.* Vide *Chironium.*

TELEUTAO, τελευτάω, non significat apud Hippocr. *l. 7. Epid. 30, 5, exitum nancisci*, aut finire, uti Foës. exposuit *d. l.* sed, uti Lindenus reddidit, ἐτελεύτησεν, h. e. *mortuus est.*

TELLINÆ, τελλῖναι, dicuntur *Conchæ minores* marinæ & fluviatiles, quarum descriptionem, cum usu in cibis & Medicina, vide apud Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 72.* Meminit & Gal. *c. 2. S. Fac. §. Tellinæ.*

TELLURICA Philosophia Paracelso quæ sit, non constat ex ipsius scriptis. Meminit vero *tr. 1 de Pestilit. in princ. & l. 2 de Podagricis, §. Necromantia.*

TELMA, τέλμα, dicitur, vel ea pars pedis, qua terram contingimus, aut calcamus, vel solidum, densum & durum, ac pilis etiam nudum, pedis vestigium, Gal. *l. de musc. dissect. c. 33.* Alias in Lexicis aliis *locum cœnosum* significare legitur. Vide Foes. *d. l.*

TELMATODES, τελματώδης, dicitur de *locis uliginosis*, *cœnosis*, apud Hipp. *de glandul. II, 10.* Vide iterum Foës. *d. l.*

TELON dicitur *ignis*, tanquam *telum.* Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

TELOS, τέλος, *finis*, *perfectio*, terminus.

TELUM, βέλος, idem, quod *Iaculum.* Vide *Sagitta.*

Sagitta. Telum quoque vocari Plebri..lem patet ex Sereni *Medicina metrica c. 23.* ad quem locum vide *not.* Keuchen. *p.171, 172.*

TEMACHOS, τέμαχ☉, *frustum sectione ablatum*, aut *tomaculum* significat, sed præcipue de *piscium frustis* resectis usurpatur, Hipp. *l. de affect. XXXIX, 11. de int affect. XIII, 35. LII, 26.* Τεμάχιον Dimin. *frustulum piscis* vocatur, Foes. d. l. Iul. Alexandrinus hallucinatus videtur, quando τεμάχη *salsamenta* significare opinatus est, *not. in Gal. de puer. epil cap. 4. & libr. 15. Sal. cap. 9.*

TEMERITAS, idem, quod *Audacia*, *Incogitantia*, προπέτεια, τόλμα, quæ Medico est vitanda in verbis & factis. De verbis vide locum Gal. *l. 2 de mot. musc. cap. 5.* & supra in *Propetes.* In factis præceptum legitur apud Hipp. *l. de Arte XX, 22, & lib. 6. Epid. s. 2. t. 25.* In specie *Temeritas* est in morbis permittere, quod non potest conferre P. M. de Calderia *Tom. I, Oper. p. 414, fin.*

TEMPERAMENTUM, *Temperatura*, *Temperies*, κρᾶσις. Vide *Crasis.*

TEMPERANTIA, σωφροσύνη, quid sit, ex Ethicis constare debet. Vocatur Noverca Medicorum, quia præcavet a morborum insultibus. Lang. commendavit, quod sit dux omnium virtutum, & omnium virtutis bonorum dispensatrix, *libr. 1. epist. 55.*

TEMPERATUS, σύμμετρ☉, vide *Symmetria.* *Temperamentum* est omne, quod propriam naturam domat, frænatque aliam admittendo, uti est vinum adustum, vel aqua ardens. Dorn. Rul. Iohns.

TEMPERIES, κρᾶσις, vide *Crasis.* *Temperamentum.*

TEMPESTAS, ὥρα, χρόν☉, κατάστασις. Vide *Catastasis, Hora, Chronos.* *Tempestas* etiam idem valet, quod ventus, ac cœli ratio, apud Cels. *l. 2, c. 2.* notante Pantino in *not. ad h. l. p. 155.*

TEMPESTIVUS, εὔκαιρ☉, idem, quod *Opportunus.* Vide *Cæros.*

TEMPLUM, ναὸν, σηκ☉, quid sit, pueris etiam notum est. Olim in *Templis* gentilium curationes Empiricas fuisse suspensas; unde Hippocr. primus collegisse dicitur, legimus passim in Medicorum monumentis. Metaphorice quoque vocatur species quædam fasciæ, vel deligationis *templum Sostrati*, alia *templum parvum Apollonii Tyrii.* Galen. *de fasc. num. 79, 98.*

TEMPORA, κρόταφοι. vide *Crotaphe.* Hinc *Temporales musculi*, κροταφῖται, vide *Crotaphitæ*; & *Temporales suturæ*: vide *Lepidoeides.*

TEMPORARIUS, ὡραῖ☉, idem, quod *Maturus. Bonus.* Vide *Horæos.*

TEMPUS, χρόν☉, καιρὸς, & hujus vocabuli significatio jam aliunde innotuit, aut innotescere debuit, præsertim e Physicis. Quæ vero in specie *tempora morborum* dicantur, vide apud Galen. *I, de morb. tempor.* item *in Institut. passim.* Suntque potissimum quatuor: *Principium*, *Augmentum*, *Status* & *Declinatio.* De quibus singulis suo loco. *Tempus* quoque observandum in collectione medicamentorum simplicium rectissime urget VVekerus & alii. Ita & in assumendis & retinendis remediis certo *tempore* opus esse per experientiam constat. Quod vero superstitiosam *temporum* observationem attinet, v. g. mediæ noctis, aut ipsius momenti, quo sol, vel punctum æquinoctii, vel solstitii alicujus ingreditur, vana sunt talia, & nullius pretii.

TEMULENTIA, idem, quod *Ebrietas*, μέθη. Vide *Ebrietas.* *Temulentus* etiam vocatur οἰνωθεὶς, Galen. *l. 2, de Temper. c. 2.*

TENACITAS, γλισχρότης, *Tenax*, γλισχρὸς, idem, quod *Lentus*, vide *Glischros.* *Tenacitas glutinis* est resina mineralis, uti Resina abietis, Terebinthina laricis. Dorn. Rulaud. Iohns. *in Lex.*

TENACULA vocatur instrumentum Chirurgicum, instar forcipis, quo aliquid tenetur, cujus varias delineationes vide apud Chirurgiæ Scriptores, in specie apud Hildan. *Cent. I, Obs. 4. & l. de Lichotom. Vesic. cap. 16, 22, 26.* & duas quoque diversas, aliam cum, aliam sine Terebello delineavit Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XVI, fig. 1. & 3.* quamvis in Textu *Tenaculas* non appellavit, sed saltem in Indice.

TENCHA, vide *Tinca.* Schröder.

TENCTA, τεγκτὰ, vocantur ea, quæ humore perfusa eundem per meatus vel poros admittunt, humidiora indeque fiunt & molliora, ut lana, terra. His opponuntur ἄτεγκτα, quæ non admittunt intra se humorem; ut æs, sal, nitrum, Gorr. a verbo τέγγειν, *madefacere*, humectare. Vide *Tenxis.*

TENDENTIA, τένοντα, dicuntur remedia, quæ cutim expandunt, & *distendunt*, & opponuntur χαλαστικοῖς, *relaxantibus*, Gal. *l. 5. de S. F. c. 11.*

TENDO, τένων. vocatur ἀπονεύρωσις, sive *extremitas musculorum* nervosa, vel potius fibrosa & ligamentosa, ita dicta, quod ejus actio præcipue in tensione, vel contractione consistat. Gal. *2. de art. t. 5.* Barthol. *l. 1. Anat. cap. 5.*

TENEBRÆ, σκότ☉. Vide *Scotos.*

TENEO, ἔχω, κατέχω, quid communiter significet, notum est. Est vero in Medicina verbum emphaticum, præsertim in Pathologicis, quam emphasin notavit Lind. *Ex. XIII, §. 21, 23, 29,* ubi Morbus *tenere* dicitur hominem, quando tanta ejus est vehementia, ut non sinat hominem interesse rebus suis, sed lecto affigat, aut quando non facile absistit affligere, sed moras nectit. Et *teneri* dicuntur ægri a morbo, qui cum vehementia ægrotant, & longiori mora. Unde & apud Scribon. *tenere* pro *hærere*, durare sumitur. Vide Rhod. *in Lex. Scrib.*

TENE-

TENERITUDO, *Tener*, ἁπαλότης, ἁπαλὸς, i. e. *mollities* recens. *Tenerum ceratum*, i. e. liquidius, molle. Scribon. *n. 173. Tenera folia*, id est. mollia, *n. 137.*

TENESMUS, τεινεσμὸς. Vide *Teinesmus.*

TENON, τένων. Vide *Tendo, Tendentia.*

TENONTAGRA, τενοντάγρα, dicitur species arthritidis, quando tendines majores occupat v. g. in nucha ligamenta illa tendinosa. Legitur apud C. Aurel. *l. V. Tard. pass. c. 2, p. m. 513.*

TENONTOTROTI, τενοντότρωτοι, dicuntur, qui in tendinibus sunt vulnerati. Galen. *l. 3 de C. M. P. G. c. 2.*

TENOR, τόνος, *Tonus*, æquivocum est, Anatomicam, Physiologicam & Pathologicam habens significationem. Apud Hipp. plurimis in locis accipi pro nervis, sive a cerebro, sive a spinali medulla proveniant, ostendit Foës. *pag. 619.* Sufficiat, unum adduxisse, *l. de artic. t. 47. seq.* Hunc secutus Gal. non modo *in comm. ad text. dict. Hipp.* sed. & *l. 1 de musc. motu c. 1.* Deinde *Tenor membrorum* quoque dicitur recta constitutio, ordo particularum in iis, & series, vide Keuchen. *ad Samon. p. 81.* Pathologice vero τόνος *contentionem*, h. e. vim intendendi & contrahendi per genus nervosum. *Coac. t. 643. seq.*

TENSIO, τάσις, διάτασις, idem, quod *Distensio.* Vide *Diatasis, Ectasis.* Ita & τονώδης διάθεσις, *tensiva dispositio*, quæ est signum plethoræ, Galen. *l. de multit. c. 10.* Τάσις vocatur, *l. 4 de L. A. c. 3.*

TENSIVUS, τονώδης, Epitheton doloris, qui provenit a flatibus vel spiritibus. Gal. *l. 3 de L. A. c. 9.*

TENTA, μοτὸς, λήμνισκος, idem, quod *Licinium, Penicillus, Turunda.* Vide *Licinia.* Apud Paracelf. vocatur *Tenta Magistralis, Paragraph. l. 3, c. 4, §. 1. Not.* At *in fragment. ad h. l.* vocatur *Tentum magistrale.*

TENTHRENIODES, τενθρηνιώδης, *cabernosus, antrosus.* Usurpatur de pulmone ab Hippocr. *l. de re sect. I, 10.* a τενθρήνη, & τενθρηδὼν, quod significat insectum aculeatum vespæ simile, Foës. *p. 613.* Alii legunt cum Corn. τεθρηνιώδης.

TENTIGO, πριαπισμὸς. Vide *Priapismus.*

TENTIO, τάσις, idem, quod *Tensio.* Sumitur & in specie pro *Tenesmo.* Gal. *7, aph. 27*, ex interpretatione Leoniceni.

TENUANS, *Tenuatio*, idem, quod *Attenuans, Attenuatio*, λεπτύνω, λεπτυσμὸς. Vide *Attenu ns.*

TENUIS, λεπτὸς. Vide *Leptos.*

TENXIS, τέγξις, i. e. *humectatio*, madefactio, cui opponitur ξηρότης, *siccitas.* Legitur apud Hippocr. *libr. 6. Epid. f. VIII, 36, vel t. 25*, a verbo τέγγειν, *humectare*, quod occurrit *l. de ulcer. in princ. l. de cap. vuln. XX, 5. &c.* Iung. Foës. *p. 612. seqq.*

TEPHRA, τέφρα. Vide *Cinis.*

TEPHRICON, τεφρικὸν, idem, quod σποδιακὸν. Vide *Spodiacon.*

TEPHRION, τέφριον, *Collyrii* nomen, hauddubie a colore cinereo, quod etiam κύθιον appellant. Describitur ab Aët. *libr. 7*, citante Gorræo, & aliter a Celso *l. 6, cap. 6.* Meminit & Rhod. *ad Scribon. n. 26.*

TEPIDARIUM dicebatur Balnei pars apud veteres, in quo vestes exuendo prius paululum sudabant, Gr. ἀποδυτήριον Cels. *l. 1, c. 4.* Iung Pantini *not. ad h l.* vide & supra *Apodyterium.* add. Ant. Fumanell. *libell de Balneis in princ.*

TEPIDUS, χλιαρὸς. Vide *Chliaros.*

TERAGOLINICA, est *manu confecta.* Ruland. & Iohns. *l. 2.*

TERAS, τέρας. Vide *Monstrum.*

TEREBELLA, *Terebra*, τρύπανον, τέρετρον, vocatur instrumentum, quo ossa forantur, non solum capitis, sed & alia, v. g. thoracis. Unde variæ ejus sunt differentiæ, v. g. recta & acuta *terebra*, quæ περιτρήριον vocatur Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* alia *serrata*, cava, & teres, quæ πρίον appellatur. Vide *Prisis.* Huc pertinet *Abaptiston* Trepanum. Vide supra *Abaptistos.* Adde Aquapend. *in Chir. Operat.* ubi prolixius describitur. Diversarum *Terebrarum*, v. g. *Terebræ triformis* & *triplois* in cranii vulneribus & juncturis usitatæ, item *Trepani Abaptisti*, nec non *Terebelli* Maggii pro globulis extrahendis delineationem cum modo utendi tradidit Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I*, Tab. *II. fig. 3, 45.* T. *III, fig. 1 & 3*, T. *XVI, f. 6.* T. *XXXVII, f. 1.* T. *XXIIX, fig. 3 & 4.* Huc pertinent *Tenaculæ* cum *Terebello*; vide *Tenacula.* Iterum alia, quæ τρύπανον τρωγλοδυτήριον Hippocr. vocatur, qua costæ perforantur, *l. de int. aff. XXV, 19.* Operatio ipsa dicitur *Terebratio*, Græc. τρύπησις, idem *Terebratus*, Rhod. *in Lex. Scribon. p. 451.* Hildan. *Cent. II, Obs. 4. seqq.* Bonett. *l. 4. Anat. Pract. f. 3, Obs. 8, p. 1583. seqq.*

TEREBINTHINA, τερμινθίνη, dicitur *Resina* liquidiuscula, balsamica, oleum crassiusculum referens, colore ex albo flavescens, sapore paulo acris, consistentia lenta, & tenax, propria ex arbore *Terebintho*, vulgaris e *Larice* arbore collecta, cujus historiam & usum Medicum vide apud Dioscor. *l. 1, cap. 91.* Schröd. *l. 4, cl. 2, n. 398.* Fr. Hoffmann. *in Clav. ad h. l.* Viribus antecedit omnes alias resinas. Rhod. *ad Scribon. n. 262.*

TEREBOTIN, idem videtur esse, quod *Terebinthina*, apud Paracelsum, qui scribit, esse resinam arboris suæ, differentem a Balsamo *l. 1 de* Tart. *Tract. 4, c. 2, in expos.* nec non *in fragm. ad h. l.*

TEREBRA, vide *Terebella.*

TEREDO, τερηδὼν, homonymon est. Vel enim significat *vermem*, vel potius vermiculum, *ligna erodentem*, quem descriptum vide apud Aldrov. *de Insect. l. 6, cap. 5.* Usum etiam monstrat Schröder. *l. 5, cl. 6, n. 117.* Vel τερηδὼν *ossis erosio*, quæ alias Latine *Caries* vocatur. Vide supra *Caries.*

TEREN-

TERENGIBIL, idem, quod *Manna*, *Tereniabin*. Schröder. *l. 4, cl. 4, n. 446*.

TERES, στρογγύλος, κυλινδροειδής, dicitur de corporibus longis & rotundis. Estque Epitheton *Vermium*. Vide *Strongylos*, *Helminthes*. *Teres* quoque cognominatur Musculus Radii, qui alias *Rotundus* dicitur. Vide supra *Rotundus*.

TERESIS, τήρησις. Vide *Observatio*.

TERETRON, τέρετρον, id est, *Terebra*, τερέτριον, *Terebella*. Vide p. a.

TERGVM, νῶτον, idem, quod *Dorsum*. Vide *Noton*. *Dorsum* significat posteriores corporis partes, quæ collo subjacent. Gal. *Introd. c. 10*.

TERGVS, λοπὸς, vide *Lopos*. Sumitur & in genere pro *corio*, Gr. σκῦτος. Vide *Corium*. *Scytos*.

TERMA, τέρμα, vocatur *finis* & *terminus*, in palæstra meta, in qua subsistebant cursores, quemadmodum initium, βαλβίς, *carcer* dictum fuit. G. Hofin. *Comm. in Gal. LL. de V.P. n. 480*.

TERMINTHOS, τέρμινθος, est homonymon. Proprie denotat arborem, quæ Lat. *Terebinthus*, unde resina *Terebinthina* colligitur, quæ significatio spectat ad Botanicos. Per metaphoram vero dicuntur τέρμινθοι tumores, vel cutis eminentiæ plerumque in tibiis vel cruribus obortæ, colore ex nigro & viridi, rotundæ, fructui *Terebinthi* similes. Legitur apud Hipp. *l. 2. Ep. s. II, 13; l. de humor. XI, 1*. Explicarunt Gal. *in Exeg. dict. Hipp.* item *com 3 de Hum.* Ægin. *l. 4, c. 24*. Aët. *l. 2, tetrab. 4, c. 63*. Foes. *Oecon. pag. 615, 616*. M. Aur. Severin. *l. de Epinyctid. P. II, controv. 3*. Aliquando & per Th. scribitur, v. g. apud Lind. *in d. Hipp. loc. de Humor.* Castell. Causa horum tuberculorum nulla alia esse poterit, quam stagnatio portionum serosarum putrescentium cum acerbitate aliqua atrabiliaria, & indurativa, unde haud inepte inter Symptomata Scorbuti, ut & Luis Venereæ referri possunt ac debent, licet in specie Autores de Scorbuto nullam fecisse mentionem, quod mirum, notaverim. Arab. dicuntur *Albotin*, vel *Albotis*. Fallop. *l. de morb. Gall. c. 5. Tom. I, p. 686*.

TERMINVS, πέρας, τέλος, quid significet, notum est. Videlicet extremum, in quo aliquid definit. *Terminare*, τελευτᾶν, legitur apud Galen. *c. 3 de art. t. 33*. Morbi *terminari* dicuntur, vel ad salutem, vel ad mortem. An *Terminus vitæ* a Deo præfixus Medicinæ usum excludat, egregie ventilavit C. Rejes *C. El. q. 18*.

TERNA, idem, quod *Impetigo*, *Mentagra*. Fallop. *de Vlcer. c. 25. Tom. I, Oper. p. 615*.

TERNARIVS, τριὰς, numerus in Medicina etiam ad superstitionem usque mysticus, ita, ut non solum Hipp. *tres* corporis nostri substantias statuerit, continentes, contentas, & impetum facientes; & posteriores Medici *tres* res secundum & præter naturam constituerint; sed & Chymici Paracelsum sequentes *Tria* Principia excogitaverint: *Sulphur*, *Mercurium*, & *Salem*, quæ Mosen in capite secundo per *Sahab*, *Bdola*, & *Schoham* indicasse, vult Iohnson. *l. 2*, ita, ut *Sahab* aurum significans sit perfectissimus & absolutissimus Mercurius: *Bdola* Margarita, seu Vnio, optimus & præstantissimus succus, seu oleagineus, Sulphur denotans, & *Schoham* Lapis concretus crassioris inter principia Salis concreti signaculum existat. (quis non rideret vana hæc nugamenta?) Vnde & *Ternarium numerum* consummatissimum dixerunt, imo consummationem omnis numeri, & patrem reliquorum, quemadmodum *binarius* mater parium & femininorum, *Theatr. Chym. Vol. I, p. 481*. Imo, quod omnino detestandum, summum *Trinitatis* mysterium non verentur applicare omnibus rebus naturalibus, quemadmodum expresse legitur *d. l. p. 454*. Ea, quam in Divinitate colimus summo decore, atque fatemur, *Trinitas*, in unoquoque naturaliter producto rerum omnium, quæ creatæ sunt ab eadem, illis, qui secreta naturæ perquirunt abditissima, sui speciem atque figuram ob oculos ponit. Ita in corpore humano *tria* sunt, quæ requiruntur ad ejus sanitatem conservandam, vitæque longæ tuitionem, utpote *Sol*, *Iupiter*, & *Luna* Physice-Spagyrica. O impiam confusionem figmentorum Ethnicorum cum mysterio sanctissimo *Trinitatis*! Tædet me plura allegare e dicto loco. Quid? quod ipse Galen. improbaverit has circa numeros nugas, *libr. 3 de dieb. critic. c. 11.* vocans ψυχρολογίας, ἠλιθιότητες, ληρήματα. Nec hodieque exolevit ritus superstitiosus Chirurgastrorum, in deligationibus, ad sectionem venæ instituendam, ad vulnera, ternarium observare, imprimento ter fasciam, numerum; imo non desunt etiam, qui veterum gentilium imitentur morem *ter* despuendi, vel in vulnera, vel in terram, vel quando urinam reddiderunt. Lege Keuch. *ad Sammon. p. 235*. Ita in usu medicamentorum *ternarius* numerus observatus legitur apud Scribon. *n. 58, 71, 159*. Vide & Rhod. *ad eund. n. 71*. Cæterum quod *ternarius* numerus etiam in morbis, v. g. febre tertiana, & in conatibus naturæ Criticis pro morborum solutione observetur, illud non fit propter aliquam mysticam & peculiarem numeri illius virtutem & efficaciam; sed dependet unice a materiæ turgescentia intra illud temporis spatium collecta. Vnde etiam sæpe contingit, ut terminus ille, interveniente aliquo obstaculo, vel anticipetur, vel prorogetur.

TERNIABIN, *Tereniabin*. Vide *Manna*.

TERNIO, *Ternus*. Vide *Ternarius*.

TERPNOS, τερπνὸς, significat *Gratum*, suave, *delectabile*. In specie τερπνὸν nomen est medicamenti compositi, quod describitur ab Aëtio *l. 6, c. 91*, citante Gorræo.

TERRA, γαῖα, γῆ. Vide *Ge*.

TERREVS, *Terrenus*, *Terrestris*, γαιώδης. Vide *Gæodes*.

TERRELATI, sunt spiritus corporei, in terra degentes. Dorn. Rul. & Iohns.

TERRICLA, χάραξ, *sudis, Redica*, sic dicta, quod terreant hostes, aut bestias ingressuras. Linden. *Ex. XI, §. 75.*

TERRIFICATIO, legitur apud Casp. Cramerum *Colleg. Chym. Dissert. I, c. 4, §. 3*, quando nimirum in fermentationis actu portiones terrestres coeunt & concrescunt.

TERROR, φόβος affectus est, & animi perturbatio fortior, *timori* affinis, & ejus quasi excessus. Pertinet inter res non naturales, & fit aliquando caussa morborum, præsertim lipothymiæ, epilepsiæ, imo & mortis, procatarctica; aliquando vero salutaris, & vice remedii prodest. Vtrumque docuit Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 2, s. 3, c. 105, & l. 14, s. 3, c. 12.* Iung C. Hofm. *Inst. Med. l. 5, c. 39, §. 1.* In specie *terrorem* præcordia afficere, & omnem esuriem tollere, vult Helmont. *tr. Ius Duumvir n. 25.* Est etiam occasio pestis Terror. Idem in Tumulo pestis.

TERSOMÆ, τέρσομαι, significat apud Hipp. *siccor*, idem, quod ξηραίνομαι, *l. 1 de morb. mul XXIII, 5.*

TERTHRON, τέρθρον, proprie dicitur *artemo* & funis, quo utrinque velum trahitur, antennæ summum extremumque jugum, & ita ad rem nauticam pertinet. Ab Hipp. vero sumitur vel pro summo & *extremo morbi* ex mente Foësii; vel pro *soliditate* morbi, uti reddidit Linden. *in vers. Lat.* Locus est *l. 2 de morb. mul. XVII, 2.* Iung. Foës. *p. 615.*

TERTIANA, τριταῖος, vocatur febris, quæ de tertio in tertium exacerbatur, estque vel *Intermittens*, in qua integra dies intermedia est libera ab omni febrili effervescentia; vel *continua*, ubi quidem nulla intermissio, sed continuus animadvertitur fervor, nihilominus ejus vehementia major de tertio in tertium sentitur. Caussa utriusque consistit in sanguinis biliosi, hoc est, sulphureo-salinis portionibus scatentis effervescentia & fermentatione p. n. Intermittentis quidem, ob fermentum crudum extraneum succi nutricii corrupti accedentis. Continuæ vero, ob copiam sulphurearum portionum a caussa quadam externa ad accensionem & agitationem irritatarum. Dividitur in *Legitimam*, & *Spuriam*. *Febris Tertianæ* utriusque veram ideam descripserunt, ex recentioribus, VVillis *de febribus cap. 4.* Sylvius *Prax. Med. libr. 1, c. 30, 31.* Piens *de febr. Tract. spec. cap. 6, & 11*, quamvis non in omnibus consentiant, quæ tamen fortassis facile conciliari possent. Non inconcinne etiam de hoc argumento scripsit nuperrime D. D Dolæus *in Encyclopæd. l. 4.* Febrium in genere essentiam & rationem formalem in turbata sanguinis mixtione consistere statuens, & postmodo singulis primariis speciebus, ita etiam Tertianæ, applicans. *c. 8.* Quales sententias & hypotheses post dictos autores alii adhuc recentiores de hac febris specie & reliquis foverint & proposuerint, quos inter nobis arridet D. D. Christ. Gunth. Schelhammeri *Tract. de Febrium curatione*, non est nostri instituti, nec loci ratio concedit, prolixius examinare. Iung. & D. D. Stahlius *in suis Dissertationibus.*

TERTIVM Chymicis dicitur medium inter duo extrema, & est medium inter durum & molle, est quoque medium conjungendi Tincturas, & intelligitur *Sal*, quod merito dicitur medium inter corpus & spiritum, Theatr. *Chym. Vol. IV, p. 96. seq.* Alias & Chymicis *Sal* T*ertium* est, quod *Salsum* dicitur & *Enixum* ex alcali & acido junctis resultans. Vide *Enixum, Salsum.*

TERTIVS, τρίτος, quid significet, jam ante constat. In Medicina usitata est phrasis *ad tertias*, vel *ad duas tertias* decoquere, & vel indicatur decoctio tanta, ut residua maneat una tertia pars liquoris, vel quod usitatius videtur, ut una saltem tertia pars decoquendo consumatur. Vide Rhod. *in Lexic. Scribon. p. 451.*

TESSA est vocabulum plane obscurum novissime a D. Helwigio, quantum nobis quidem constat, *in Introitu suo in Physicam inauditam* in lucem productum; Si juxta nonnullorum opinionem Arabica vox est, significat *Occultavit, spoliavit*, privavit, &c. D. D. Matthias Schefferus existimat esse nomen Caballisticum, cujus literæ singularem contineant sensum. Significare vero Sal Astrale, seu Aëris essentiam, & esse idem cum Mercurio, Chalybe, Fœmina, Aquila, Columba &c. Attrahi vero per Magnetem, id est, Sal centrale, cujus modus in literis hujus vocabuli Caballistice continetur, *in epist. defensor. introitus Helvvigian. pag. 21. seqq.* Enimvero an non hic rursus ad hæc ænigmata licebit exclamare: Nihil apprehende, & fortiter tene! vel cum Carneade, in Rob Boyle *Chymista sceptico* sciscitari; In Disquisitionibus ejusmodi speculativis, ubi ad nudam veritatis cognitionem primario collimamus, quid, quæso, ille me docet gratiis dignum, qui, si potest, conceptum suum mihi non reddit intelligibilem, sed terminis Mysticis, phrasibusque ambiguis obscurat, quod dilucidare debebat?

TESSARACONTA, τεσσαράκοντα, *Quadraginta*. Vide *Quadragesimus.*

TESSARES, T*essara*, τέσσαρες, τέσσαρα. Vide *Quatuor.*

TESTA æquivocum est apud Latinos. 1. significat *vas figulinum:* deinde & ob similem duritiem *crustam* animalium *aquatilium:* utrumque dicitur Græc. ὄστρακον, vide *Ostracon.* Vnde & T*estacea animalia* vocantur ὀστρακόδερμα. Vide *Ostracodermon.* Tertio T*esta* dicitur *rotunditas capitis humani*, Keuchen. *ad Sammon. p. 92.* Gr. πόλος, κορυφή. Hinc & Paracelsus generaliter pro *globo* cœli & terræ sumsit, *l. de caduco matric.* Denique T*esta* corporis humani *pellis* est. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

TESTAMENTVM, διαθήκη, terminus Iuridicus, proprie denotans *dispositionem facultatum* suarum omnium, Galen. *libr. de cogn. & cur. omn. anim peccat. cap. 5.* Translatum vero a Spagyricis ad Hieroglyphica,

phica, vel mystica, aut ænigmatica scripta potissimum de *Lapide Philosophorum*, v.g. Arnoldi Villanovani *Testamentum*, Gallico primum idiomate descriptum, postea in Latinum translatum, quod legitur *in Th. Chym. Vol. I, pag. 783; & Vol. IV, p. 446. seq.* Libav. *S. A. Ch. l. 7, cap. 2.* Nicolai Melchioris Cibinensis Transilvani *Testamentum Artis*, qud extat apud Libav. *Tom. II. Oper. p. 350.* Fr. Basilii Valentini *Testamentum ultimum* vernacula lingua scriptum, Argentorati 1667 typis excusum. Hadr. a Mynsicht *Testamentum metricum* scriptis ejus additum, &c.

TESTICULI, *Testes*, ὄρχεις, δίδυμοι. Vide *Didymi*, *Orcheis*, *Ovarium*.

TESTIMONIUM, μαρτύριον, quid significet, notum est. Proprie alterius quoque affirmationem ejus, quod alius statuerat. Hinc Gal. dicit alicubi, ex *testimonio* veritatem dogmatum æstimari, *l. quod an. mot. seq. temp. corp. 5.* Sumitur vero ab Hipp. etiam μαρτύριον, *testimonium*, pro signo, *2 de art. t. 31.* Gal. *in comm. ad h. l.*

TESTUDINATUM, ἀέτωμα. Vide *Aetoma*.

TESTUDO æquivocum est, χελώνη. Vide *Chelone*, *Camara*, *Talpa*. *Testudo* quoque dicitur *spuma maris*, item *Limax*, anacium album & rubeum. Rul. & Iohns.

TETAGMENOS, τεταγμένος. Vide *Ordinatus*.

TETANOS, τέτανος, accipitur aliquando late pro omni *Convulsione* & rigiditate corporis, vel membrorum. Proprie vero & stricte ita dicitur species *Convulsionis* gravissima, quando totum corpus erectum & rigidum manet, sine motu, sicut lignum, aut trabs, Dieter. *n. 825.* Vide *Convulsio*, Gal. *4, aphor. 57.* De *Tetano* alias agitur apud Hipp. *l 3 de morb. XIII, 1. seqq. l. de int. affect. LIX, 1. seqq. l. de dieb. judic. V, 1. seqq.* Iun. Foës. *p. 616.*

TETANOTHRA, *Tetanomata*, τετάνωθρα, vel τετανώματα, vocantur medicamenta *erugatoria*, sive, quæ rugas emendant. Gorr.

TETARTÆOS, τεταρταῖος. Vide *Quartana*.

TETARTEMORION, τεταρτημόριον. Vide *Quadrans*.

TETARTOS, τέταρτος. Vide *Quartus*.

TETHALASSOMENOS, τεθαλασσόμενος, idem, quod θαλασσίτης, marinus. Epitheton *vini aqua marina mixti*, cui opponitur οἶνος ἀθάλασσος, cui non est admixta aqua marina. Illius meminit Galen. *4 de R. V. I. A. t. 1. & l. 4 de san. tu. cap. 4.* Hujus vero *l. 4 de C. M. S. L. c. 8.* Vide Foës. *p. 448.*

TETHELOS, τεθηλός, dicitur Hipp. *mollis*, laxus. Usurpatur de figuris, *l. de vet. med. XXXIX, 16.* rectius tamen *floridum* significat, *ibid XLI, 9*; a θάλλω, *floreo*. Vide Foës. *p. 266.*

TETHRENIODES, τεθρηνιώδης. Vide *Tenthreniodes*.

TETHYION, τεθεῖον, dicitur *Zoophyton tuber*, cujus descriptionem pleniorem vide cum usu in cibis & Medicina apud Aldrov. *de Zoophyt. l. 4, c. 5.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. I, p. 87.*

TETOCYLIA, τετοκεῖα, Latine *Puerpera*, quæ jam peperit, Hippocr. *5, aphor. 39.* Iunge Dieter. *n. 828.*

TETRADRACHMON, τετράδραχμον, *pondus quatuor drachmarum*, h. e. *uncia dimidia*, quæ & *Stater* dicitur, Gal. *de pond. & mensur.* Vide *Stater*.

TETRAGNATHUS, τετράγναθος, species est juxta Aëtium *Phalangii*, vel aranei subalbida, pedes scabros habens, & juxta caput eminentias duas: unam rectam, alteram latam, ut existimes, eum ora habere duo, maxillas quatuor, & lineam per os æqualem. Ejus venenum Scorpii veneno simile, Forest. *l. 30, Observ. 12. Schol.*

TETRAGONON, τετράγωνον. Vide *Quadrangulum*. Τετράγωνον alias apud Hippocr. vocatur medicamentum, quod caput purgat, *l. de int. aff. XLIIX, 14, & LII, 18*; per quod nonnulli intelligunt vel ipsum Stibium, vel Crustas, quæ circa illud reperiuntur, Foës. *p. 616.* Rhod. *ad Scribon. n. 23.*

TETRAMOS, τέτραμος, idem, quod τρόμος, *Tremor*. Erot. *in Onom. p. 113. b.*

TETRAMYRON, τετράμυρον, i. e. *quatuor unguentis confectum*, vocatur *Acopum* linimentum, cujus descriptio & vires habentur apud Galen. *l. 7 de C. M. P. G. c. 12.*

TETRAO, τέτραξ, ὄρτυξ, nomen avis montanæ majoris, quæ Latinis *Urogallus* dicitur, cujus descriptio videatur cum usu apud Aldrov. *l. 13. Ornithol. c. 6*, ubi simul demonstrat, non esse eandem avem cum Otide.

TETRAPHARMACON, τετραφάρμακον, in genere dicitur medicamentum compositum ex quatuor simplicibus. Tribuitur vero diversis compositionibus, v. g. *Emplastro*, quod alias βασιλικὸν vocatur, Gal. *adv. Lyc. c. 7, I. 1 de S. Fac. §. Pinguedo, Stear.* Vide Rhod. *ad Scrib. n. 211*, & supra in *Basilicum*. Deinde & *Antidotus* ita vocatur, quæ alias μυστήριον dicitur, & in officinis *Theriaca Diatessaron*; vide *Mysterion*. Denique & nomen cibi cujusdam est *Tetrapharmacon* apud Spartianum in Adriano, constantis ex fasiano, sumine, perna, & crustula, allegante Rhod. *d. l.* Meminit & Paracelf. *Tetrapharmaci l. de Icteritiis. c. 3*, & videtur intellexisse Antidotum.

TETROBOLON, τετρώβολον, *pondus quatuor obolorum*, h. e. scrupuli duo. *Gramma* enim in duos obolos dividitur. Gorr.

TETROROS, τέτρωρος, Latine *Quatrio*. Vesal. *l. 1 de H. C. F. c. 33*, dicitur ab Oribasio & Ruffo *pars Astragali* vel tali superior & sursum vergens. Gal. *de Ossib. c. 24*, vel juxta Ingrassiam *c. 23*, cujus commentarium *vide p. 264. seq.* quamvis & totus *astragalus* ita aliquando dicatur a quatuor lateribus, dextro, sinistro, anteriore & posteriore. Gorr.

TETTIGOMETRA, τεττιγόμετρα, dicitur fœtus e ter-

e terra cadens, e quo exit cicada. Aldrovand. *de Insect. libr. 2, c. 13.*

TETTIX, τέττιξ. Vide *Cicada.*

TEVCHOS, τεῦχος, duplicem apud Hipp. habet significationem, I ita dicitur *totum corpus l.6, Epid. f. II, t. 4.* Galen. *in comm. ad h. l. 2.* notat *Vasculum, l. de sterili, XII, 25, 26.* ¶. *de loc. in hom. II, 6. XXXVI, 7,* & plenius explicat Erotianus, quod sit vas auditorium carne & nervo cinctum.

TEVTHIS, τευθὶς. Vide *Loligo.*

TEVTLOPHACE, τευτλοφακὴ, nomen cibi alicujus, constantis ex *beta* & *lente*, a τεῦτλον, *beta*, & φάκη, *lens.* Id edulii genus Heraclidem Tarentinum non modo sanis, sed & ægrotantibus dedisse scribit Gal. *l.1, de Al. fac. c. 18 fin.* Gorr.

TEXTVRA, proprie ὕφανσις, ad opificium pertinet, quod *ars Textoria* dicitur, de qua & Gal. *l. ad Thrasybul. cap. 16, & 21.* Per translationem vero Latine etiam usurpatur de *organica structura corporis*, & partium, & respondet Græco κατάστασις, κατασκευὴ, Galen. *2. aph. 28. & c. de R. V. I. A. t. 47.*

TH, θ. Θ. signum est & nota *mortis*, θανάτε, apud Hipp. *in libris Epidem.* notante Gal. *com. 1. in l. 3, t. 13, & alibi,* quemadmodum T. signum sanitatis, *ibid.*

THACOS, θάκος, *sediles*, sedes, idem, quod θῶκος, Legitur apud Hipp. *l. 7. Epid. XXVI, 22.*

THAIS, θαὶς, duo significat: *1. Ceratum Cosmeticum,* quo faciei rubor conciliatur, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 3, c. 25.* II. *Vinculi genus*, quod capiti adhibetur, ubi summum caput & quod inter ipsum frontemque est, vincire convenit. Ejus tres species recenset Galen. *l. de fasciis n. 9 10. 13.*

THALAME, θαλάμη, dicitur *cubile*, & piscium latibulum, *forulus*, penetrale. Legitur apud Hipp. *de Arte XIX, 9.* Vide Foës. *Oecum p. 265.*

THALAMVS, θάλαμος, præter vulgarem & propriam significationem ex aliis Lexicis petendam tropice Galenus vocavit *l. XVI, de V. P. c. 3,* locum illum, e quo nervi optici egrediuntur, quem locum Bartholin. *Libell. III. Anatom. c. 2, p. 672* magnas cerebri eminentias vocavit cum Riolano. D. G. Bidloo vero *Thalamos* opticos nominare non dubitavit *Anat. Tab. IX. & X.*

THALASSERON, θαλασσηρὸν, dicitur *Collyrium Hermophili*, accommodum suffusionibus & hebetudini visus, cujus descriptio habetur apud Galen. *l. 4. de C. M. S. L. c. 7.* Ægin. *l. 7. c. 16.*

THALASSITES, θαλασσίτης, idem, quod τεθαλασσωμένος. Vide *Tethalassomenos.*

THALASSOMELI, θαλασσόμελι, dicitur medicamentum compositum ex aqueis portionibus aquæ marinæ, mellis, & aquæ pluviæ defecatis, & in picato vase per dies caniculares insolatis, vim habens purgatoriam. Gorr. e Diosc. *l. 5, c. 20.* Iung. Keuchen. *ad Samonic. p. 201.*

THALEROS, θαλερὸς i. e. *floridus*, a θάλλω, *floreo.* dicitur de spiritu vegeto magno & concitato; Gal. *c. 2, in 1. Prorrhet. t. 4, & 60,* quamvis in textu Hipp. legatur θολερὸν, de quo infra in *Tholeros.* In *exegesi* autem Hipp. θαλερὸν πνεῦμα exponit Galenus per calidum instar solis, atque derivat vocem a δέχεσθαι calefacere.

THALLIA & *Thallos*, θαλλία, θαλλὸς, dicitur *germen* omne, sed præcipue *olivæ.* Ægin. *l. 3, c. 66.* Gorræus. Rhodius exposuit per *ramum olivæ*, ex quo diebus festis coronæ texebantur, *ad Scribon. n. 142.*

THALPOS, θάλπος, idem, quod θερμότης, *Calor, æstus.* Legitur apud Hipp. *3, aphor. 1, & 5,* a θάλπω, foveo, calefacio. Iung. Dieter. *n. 383.*

THALPSIS, θάλψις, *fotum*, *fomentum* significat. Legitur apud Mosch. *l. de morb. mul. c. 126.*

THAMATICA, pro *Thaumatica*, ars dicitur, per quam inveniuntur machinæ, quæ vel aëre, vel aquis impelluntur, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lexic.*

THAMES, *Thaminos*, θαμὴς, θαμινὸς, *frequens*, & adverb. θαμέως, *frequenter.* Sæpe occurrit apud Hipp. *l. 2 de morb. mul. LIII, 4; l. de fistul. III, 1; l. de superfœt. X, 11 & alibi.* notante Foes. *p. 266. seq.*

THAMNA, θάμνα, idem, quod *Lora*, vinum a vinaceis aqua maceratis factum. Vide *Lora.* Lind. *Ex. X, §. 200.*

THANASIMOS, *Thanatodes*, θανάσιμος, θανατώδης. Vide *Lethalis.*

THANATOS, θάνατος. Vide *Mors.*

THAPHNEVS est *medicina mundata & repurgata.* Dorn. Rul. & Iohns.

THAVMA, θαῦμα, in genere *Miraculum* significat. Vide *Miraculum.* Specialiter sumitur pro *machinis αὐτομάτοις*, mechanicis, qualibus utuntur histriones etiam in ludis. Tandem & pro ipsis *præstigiis* accipitur: unde θαυματεργοι ἢ θαυματοποιοὶ, qui talia opera seria, jocosa, impudica, pudica, exercebant & ostendebant in circulis otiosorum hominum, quæstus caussa. C. Hofm. *comm. in Gal. LL. de V. P. num. 979.*

THECA, θήκη, vocatur *Receptaculum*, in quo aliquid asservatur. Ita *Theca instrumentorum Chirurgicorum* describitur ab Hildan. *in Cista militari Class. 19.* sine quali nunquam accedere debet ægros Chirurgus, quod laud. Autor etiam ipse observavit. Ioh. Rhodius etiam ex Martiali probare conatur *Thecam* accipi pro Fibulæ specie, pudendis non solum libidini verum etiam verecundiæ consulendo usurpata. *Dissert. de Acia p. 88.*

THEE est nomen plantæ Iaponicæ & Chinensis, hodieque etiam apud nos usitatæ, & magnopere commendatæ, de cujus historia & usu vide Schröder. *in Append. p. 8 seqq.* & Fr. Hofmann. *in Clav. ad l. 4, s. 1, num. 348. seqq.* Licet vero utilitas insignis negari non debeat, attamen an non excedatur in encomio usus hujus plantæ, ob novitatis pruritum, aliis

judicandum relinquimus. Videatur & Cl. D. Pechlini Archiatri Cimbriæ Ducis *Dialogus inscriptus Theophilus Bibaculus, sive de Potu Theæ*, & multa aliorum neotericorum, qua Latina qua vernacula scripta. Mirandum etiam, quod licet variæ fallaciæ jam detectæ sint circa illius herbæ collectionem, & adulterationem, nihilo minus sint, qui ejus usu non abstineant.

THEETRICOS, θεητρικὸς, proprie *spectabilis* dicitur, h. e. *ad ostentationem* & spectaculum *factus*. Vsurpatur ab Hippocr. de deligationibus concinnis & ad ostentationem saltem paratis, quæ nihil juvant, *l. de Medico IV, 8.*

THEILOPEDON, θειλόπεδον, dicebatur *locus*, ubi *insolantur* & exiccantur uvæ. Hinc θειλοπεδευθεῖσα σαφυλὴ, *uva insolata* dicitur. Linden. *Ex. X, §. 92.* Gorr. scripsit θηλόπεδον.

THEION, θεῖον, duabus gaudet significationibus. Significat enim & *Divinum* & *Sulphur*, de quibus Latinis vocabulis jam dictum sub suis literis initialibus. Vide *Divinum. Sulphur.*

THELE, θήλη. Vide *Papilla. Mamma.*

THELEMA, θέλημα. Vide *Voluntas.*

THELOPEDON, θηλόπεδον. Vide *Theilopedon.*

THEMON, θημὼν, idem, quod σωρὸς, vocatur *acervus* & *cumulus*, v. g. frumenti, tritici, Gal. *in Ex. voc. Hipp.* Foës. *p. 269.* Gorr.

THENAR, θέναρ, accipitur late, stricte & strictissime: Late pro cavitate omni interiori manuum & pedum; quarum illa dicitur alias *Vola*; hæc vero *Planta*; suntque carnosæ portiones sub digitis manuum & pedum. Quod enim etiam de plantis *pedum* usurpetur, patet ex Hippocr. *l. 2 de morb. mul. IX, 19.* Stricte pro *vola manus* tantum, sive palma, h. e parte manus interna eminente & carnosa a digitis usque ad carpum protensa, qua percutere solemus, a θένειν, percutere. Gal. *c. 1 de fract. t. 20.* Strictissime θέναρ, dicitur Ruffo *spacium carnosum inter pollicem & indicem*, sub quo manus cavitas sita est; ὑπόθεναρ vero, quod reliquis quatuor digitis subtenditur. Foës. *p. 267. seq.* Linden. *Med. Physiol. c. 2, c. 14, §. 85.* Musculus etiam unus ex abducentibus pollicem vocatur θέναρ, Barthol. *l. 4. An. c. 9, p. 579.*

THEODORICON, epitheton est medicamentorum *in Antidotario Nicolai* apud Mesuen *in operib. fol. 393. b. c. & f.* quorum unum dicitur *Theodoricon* Hyperichon, quasi a Deo datum & expertum (uti in textu exponitur) & valde commendatur contra affectus capitis, hemicraniam, vertiginem &c. Alterum *Theodoricon* anacardinum ab Anacardiis ingredientibus, & pariter pro memoria corroboranda laudatum fuit.

THEODOTIA, θεοδότια, vocantur diversa *Collyria*, ab Autore *Theodoto* inventa & excogitata, ad diversas oculorum affectiones, quorum descriptiones habentur apud Aët. *l. 7*, allegante Gorræo & Ægin. *l. 7, c. 16.* Meminit & in genere Gal. *l. Introduct. c. 14, circa fin.*

THEODORETOS, θεοδώρητος, *Antidotus* vocatur, quæ alias διακαρδίων appellatur, ad frigidas capitis affectiones, cujus descriptio legitur apud Æginet. *l. 1, c. 11*, & Aët. *l. 13*, citante Gorr. Meminit & Forest. *l. 21, O. 12. Schol.*

THEOPEMPTOS, θεόπεμπτος, h. e. a *Deo missa*, scil. *Antidotus*. Quo epitheto exornata legitur *Tinctura* quædam *Antimonii*, cujus descriptio habetur apud Schröder. *l. 3, c. 17*, quamvis neque hæc, neque reliquæ pomposis ibidem & hyperbolicis titulis inscriptæ magis aliquid habeant in recessu, quam Tinctura vulgaris Antimonii, D. Ludovic. *Differt. I. Pharm. p. 335.*

THEOPHILION, θεοφίλιον, vocatur *Collyrium τραχωματικὸν*, & describitur apud Aët. *lib. 7*, allegante Gorræo.

THEOPHRASTICI, iidem, qui Paracelsistæ dicuntur, *Paracelsi sectatores*. Vide *Paracelsus.*

THEOREMA, θεώρημα, idem in genere, quod ἀξίωμα, *sententia*, aphorismus. Vide *Aphorismus. Speculatio.*

THEORETICA, *Theorica*, θεωρικὴ, θεωρητικὴ. Vide *Speculativa. Practica.*

THEORETOS, θεωρητὸς, *Contemplabilis*, spectabilis; vel consideratione & observatione dignus. Dicitur de diebus Medicis sive Criticis, sive Crisin antecedentibus, quales sunt *Indices*, ἐπίδηλοι. Hipp. *2, aph. 24.* Gal. *in comm. ad h. l.* Dieter. *n. 391.*

THEOROS, θεωρὸς, vocatur Hippocr. qui oraculorum consulendorum caussa adDeos mittebatur, notante Erotian. *Onom. p. 53. e.* Foes. *p. 269.*

THEOS, θεὸς, Latine *DEVS*. Vide *Deus, Dii.*

THERÆVS, θηραῖος, epitheton certum vini alicujus, quod in Creta insula nascebatur, dulce, nigrum, crassumque & citra adstrictionem. Meminit ejusdem Galen. *de bon. & mal. succ. c. 11, & l. 4 de S Fac. 8.* Iung. Gorræus.

THERAPEIA, θεραπεία, Lat. *Curatio, Medela, auxilium.* Hipp. *1, aph. 6* de quibus vocabulis vide suis in literis. Complecti vero & curam veram, h. e qua morbus revera profligatur; & palliativam, ubi saltem ejusdem vehementia mulcetur, testatur Gal. *6, aph. 38.* & confirmat Linden. *Ex. XII, §. 93.* Adde Foës. *p. 268.* Descendit vero a verbo θεραπεύω, *curo*, medeor, ministro, quod legitur *6, aph. 38.* Estque valde emphaticum verbum, exprimens illud axioma Hippocraticum: Medicum, dum *curat*, esse & debere esse saltem naturæ *ministrum.* Vnde & θεραπεύοντες, Hippocr. dicuntur *ministri*, qui ea, quæ ad curationem necessaria sunt, administrant. *3 de R. V. I. A. t. 44.* Adde Foës. *dict. loc.*

THERAPEVTICE, θεραπευτικὴ, vocatur pars Medicinæ *Curatoria*, Methodus Medendi. Vide *Curatoria Methodus.*

THERENOS, θηρῆνος, epitheton *vini Asiatici dulcis*,

dulcis, simul atque pallidi, uti scribit Gal. *l. 5 de san. tu. cap. 5.* Gorræus vero fortassis mendose θηρινος posuit *in definit.*

THERIACA, θηριακὰ, dicuntur medicamenta, quæ *ferarum morsibus* medentur, Gal. *c.6 in l. 6 Ep. t. 5 circa fin.* Duplicia vero statuisse Nicandrum, docet Gorr. quorum alia animalium morsus præcavent, sive illitu, sive suffitu, sive instratu; alia, quæ morsum jam inflictum curant, & innoxium reddunt. *Theriaca*, θηριακὴ, vocatur in specie *Antidotus* efficacissima ad venena omnia, imprimis vero ad morsus viperarum cum θηρίον viperam κατ' ἐξοχὴν significet. Vel etiam ita dicta est illa compositio, quæ *Andromachi* habetur, quod carnes viperarum recipiat. Translatum tamen vocabulum postea ad alias quoque *Antidotos*, quamvis non recipiant carnes viperarum, quales fuerunt Ælii Galli, Antiochi Philometoris, Euclidis, Zenonis &c. & hodieque adhuc *Theriaca Diatessaron*, *in Offic.* De hujusmodi compositionibus vide Gal. libros *de Antidotis*, de *Theriaca* ad Pisonem, & ad Pamphilianum. Iunge Rhod. *ad Scrib. n. 165.* In specie de *Theriaca Calceolaria* Chiocc. *in Mus. s. VI, p. 704* & alios v. g. Marantam de *Theriaca*, Sylvaticum, Bonfinium, Iul. Alex. *h. tit.* Videantur & Dispensatoria, Norimbergense, Augustanum, item Pharmacopœa Collegii Londinensis &c. Chymici cum viderent fortassis intricatissimam simplicium & inconcinnam misturam *Theriacarum*, præsertim Andromachi, consulere voluerunt artificiosa extractione, hinc ortæ sunt *Theriaca cœlestis*, *Essentia* vel *Extractum Theriacæ* &c. de quibus videatur Schröder. *l. 2, c. 57.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Iunken *Chymic. Exp. Cur Part. II, sect. 1, cap. 5, p. 499. seqq.* Iohnsonus quoque scribit *Lex. l. 2. Theriacarum* varia genera Chymica & Galenica inveniri *in Pharmacopœa Spagyrica* Mylii *p. 349. seqq.* Translatum porro *Theriacæ* vocabulum ad *medicamenta Mercurialia*, v. g. Sublimatum, Corallinum album &c. legitur, & quidem hyperbolice vocando *Theriacam Theriacarum*, apud Libav. *Apocalyps. Hermet. part. prior. c. 6.* Verum ne permittant sibi imponi ab hujusmodi laudibus hyperbolicis Medici Iuniores, cum usus horum sit suspectus, imo periculi plenissimus. In Lapide quoque Philosophorum & *Theriacam* & venenum latere, docetur *in Theatr. Chym. Vol. V, p. 631. seqq.* ubi tamen mendose ob ignorantiam Græcæ linguæ Spagyricis maxime familiarem *Thyriaca* legitur.

THERINOS, θερινός, i. e. *æstivus.* Ita θερινὴ ὥρα legitur, h. e. *æstivum* tempus, apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 1.* θερινοὶ πυρετοὶ, febres *æstivæ*, *2 aph. 25.* Vide *Æstas.* Dieter. *n. 387.* Vocatur & Collyrium *Therinum*, i. e. *æstivum*, *l. 4 de C. M. S. L. cap. 7.*

THERIODECTOS, θηριόδηκτος, hoc est, *a feris morsus.* Dioscorid. *l. 1, c. 1.*

THERIODES, θηριώδες. Vide *Ferinus.*

THERIOMA, θηρίωμα, idem, quod Hipp. θηρίον, significat *ulcus teterrimum, ferinum & summe malignum*, cum ex se nascens, tum alii morbo superveniens, ut refert Celsus, colore lividum, nigrum, odore fœdum, multo mucoso humore repletum, quod inflammatio, febris, prurigo & dolor comitatur, a quo sanguis interdum fluit, serpit & exedit partes finitimas, atque ob id aliqui Herpetem exedentem nominant, *lib. 5, c. 28.* Quamvis alii sint, qui θηρίωμα ad *sola pulmonum ulcera* maligna restrinxerint, teste Gal. *c. 2 in 6. Epid. t. 24.* Ita & Heurn. phthisin vult appellari θηρίωμα, *l. de morb. pect. c. 7.* Caussa indubitato in sanguinis ichorescentia cavstica & putrefactione consistit. Θηρίον vero pro tali ulcere sumi apud Hipp. patet ex *l. de Loc. in hom. XLI, 1.* Iung. Foës. *p. 270.* Erotian. *Onom. p. 109. a.* Gorr. Castell.

THERION, θηρίον, proprie significat *bestiam, ferum animal*; quemadmodum & simplex θήρ. Vide *Fera.* Adde Linden. *Ex. XI, §. 115, 119.* In specie etiam accipi pro *vermibus* & animalculis in intestinis natis, nonnulli Interpretes Hipp. volunt, ita explicantes *Coac. text. 285, 467, 468. & l. 6 Epid. s. VII, 55.* Iung. Foës. *d. l.* Ionston. vero duos textus posteriores Coacos per ulcera ferina exposuit, *in not. ad h. l.* siquidem p. a. ad *Therioma* notavimus, credens Hipp. etiam *ulcera summe maligna* appellasse θηρία. Galenus *exegesi Hipp.* duo hæc præcipue significare apud Hippocratem monet, *vermes & ferina ulcera*, quæ oriri asserit, quando ichor diffluit & sursum deorsum partes putredine inficit, præterea vero etiam ipsam ad phthisin habitudinem ita appellasse Hippocr. docet.

THERIOTOME, θηριοτομὴ idem, quod ζωοτομὴ, vide *Zootome.*

THERMÆ, θερμαὶ, proprie vocantur *Aquæ actu calidæ minerales sponte natæ*, h. e. quas Natura e liberali sinu terræ magna Dei benedictione affatim suppeditat ad sanitatem, qua tuendam, qua recuperandam, quarum usus non solum est externus ad lavandum; sed etiam quandoque internus ad potum, Gal. *l. 6 de san. tu. c. 9.* Dieter. *n. 508.* Quænam vera caussa sit fervoris nativi *Thermarum*, pertinet inter intricatissima Naturæ occulta; licet plures fuerint, qui ingenia sua in hac rimanda exacuerint, inter quos & Iul. Alex. *l. 7 Sal. c. 4.* Lang. *lib. 2, ep. 52.* Nobis placet opinio Fr. Hofm. *in Clav. ad Schr. l. 3, c. 3, p. m. 145.* non tam peculiari sulphure accenso, quam a continua lucta particularum inter se pugnantium dependere, statuentis; quamvis duratio illa per secula annorum admiranda magis, quam rimanda sit. Historias vero *Thermarum* cum usu vero & abusu plures proposuerunt Autores. Sufficiat allegasse Baccium de *Thermis*, Tabernamont. in libell. Germanic. dicto *Thesaurus aquarum*, vulgo Wasser-Schatz. VVeker. *Antid. Spec. l. 1, sect. 5.* Hildan. de *Thermis Leucensibus & Piperinis.* Sommer. *de Carolin.* Rolfink. *O. & M. M. Spec. l. 6, s. 2, c. 2.* De *Thermis* Helvetiæ Ioh. Iac. VVagnerus Histor. Helvet.

Helvet. *Cur. sect. III art. 7, p. 87. seqq.* ut & de Balneis *art. 9, p. 106. seqq.*

THERMANTERION, θερμαντήριον, vocatur arula, vel foculus, qualibus in mensa solemus uti, ad recalefaciendos cibos a diuturniori mora refrigeratos. C. Hofm. *in Gal. LL. de V. P. n. 210.*

THERMANTICOS, θερμαντικὸς, Vide *Calefaciens.*

THERMASIA, θερμασία, idem, quod θερμότης. *Calor.* Legitur apud Hipp. *5 aph. 63.*

THERMASMA, θέρμασμα, significat *fotum*, qui adhibetur per calefacientia, v. g. in plevritide. Hipp. *2 de R. V. I. A. t. 1 & 2.* Descendit a verbo θερμαίνω, *calefacio*, & θερμαίνομαι, *calefio*, quod frequenter occurrit apud Hipp. notante Foes. *p. 268.* Dieter. *n. 388.*

THERME, θέρμη, *calorem* notat *excessivum*, intemperatum, apud Hipp. unde & Gorræus non veritus est, per *febrem* exponere; quamvis nullam video necessitatem, ob quam omnis *calor excedens* statim febris dici debeat. Legitur vocab. apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXVII, 4*; in quo loco quidem *febrilem calorem* notare connexio docet, & *l. 5 Epid. XXXV, 8*; ad quem locum vide Linden. *Ex. IV, §. 53.*

THERMEMERIA, θερμημερία, dicitur *tepor diurnus*, qualis esse solet tempore verno, Hipp. *1 de nat. hum. t. 33.* Iung. Foes. *p. 269.*

THERMOCOELIOS, θερμοκοίλιος, vocatur Hipp. qui *intemperate calido præditus est ventriculo.* Legitur *l. 6 Epid. s. IV, t. 25.* Foes. *d. l.*

THERMOLE, θερμωλή, idem, quod θέρμη, & *calorem excessivum* notat. Hipp. *l. de L. I Hom. XXXI, 13; XXXIIX, 5; XLIV, 7; &c.* Erotianus vero solam febrem, nunquam calorem in communi dici ab Hippocrate asserit θερμωλήν.

THERMOLOGISTA dicitur Georg. Thomsono *in Explicatione Terminorum Artis Acui Magneticæ præmissa* is, qui principaliter calidum tractat, neglectis proprietatibus essentialibus. Huic opponitur Psychrologista, qui frigidum principaliter tractat. Vtrumque adversus Galenum ejusque sectatores excogitatum fuit.

THERMOMETRVM, θερμόμετρον, est mensura caloris, tum cujusvis, tum caloris humani naturalis per pulsum dijudicanda. Plura de *Thermometris* variis videantur apud laudatissimum Dn. Sturmium *in Collegio Experimentali Curioso ejusque Auctario*, loca quærantur in Indice.

THERMOPOLIUM, θερμοπωλεῖον, vocatur *taberna*, ubi confectæ dulcesque potiones veneunt, quas calidas bibere solitas ex Turnebo testatur Lind. *Ex. X, §. 158.* & hodieque potus Thee & Caffe in quibusdam celebrioribus urbibus etiam Germanica ita venales habentur.

THERMOPOSIA, θερμοποσία, hoc est, *Aquæ calidæ potus*, in quo sensu usus hoc vocabulo D. Pechlin. *l. 1 Obs. Phys. Med. O. 97. p. 178.* contra Scorbuticam etsi valde variantem commendans, qua simplicis, qua medicatæ *aquæ calidæ potum.*

THERMOPRAGMATICVS, θερμοπραγματικὸς, idem est quod Thermologista, apud Thomson.

THERMOS, θερμὸς, vide *Calidus.* Significat & *Lupinum*, ut est apud Galen. *l. 6 de S. Fac. §. Thermus*, quod pertinet ad Botanicos.

THERMOSCOPIVM, θερμοσκοπεῖον, fere idem significat, quod Thermometrum, de quo p. a. Legitur *in Act. Erud. Lips. A. 1700 m. Iul. p. 316.*

THERMOSPODIA, θερμοσποδία, h. e. *calidus cinis.* Legitur apud Dioscorid. *l. 2 & 5*, alibique.

THEROLEXES, θηρολέξης, idem, quod ὀνοματοθήρας, *aucupator verborum* & dictionum, cujus omne studium in vocularum observationibus & novationibus positum, Linden. *Ex. XVI, §. 146.*

THEROS, θέρος. Vide *Æstas.*

THESAVRINELLA *cælestis* dicitur Paracelso *Necromantiæ species*, quæ occulta scripturæ rimari & intelligere docet, *l. 2 Philos. sagac.*

THESAVRVS, θησαυρὸς, quid proprie significet, ex aliis Lexicis constare potest ac debet, videlicet *Divitias copiosas absconditas*, vel occultas. Per translationem etiam aliis tribuitur. Ita Studium Veritatis & Philosophiæ dicitur *Thesaurus* pretiosissimus, *Theatr. Chym. Vol. I, p. 238.* Talis *Thesaurus* est in homine, non extra ipsum, *p. 274.* Ita Lapis Philosophicus dicitur *Thesaurus*, Vol. IV, *p. 786. seq. Thesaurus aurei velleris*, Vol. V. *p. 247.* Adde Libav. *Tom. II Oper. p. 189.*

THESIS, θέσις, significat *Positionem* partium corporis naturalem, vide *Situs*, quamvis Galen. quoque velit, significare *connexionem* cum proximis partibus, & respectum, *com. 2 de fract. t. 8.* Alias *Thesis* quoque *sententiam* aliquam, quæ in arte etiam Medica fundamenti loco ponitur, significare potest, uti ex Logicis patet.

THESPIANA, vel *Thespesiana*, θεσπιανὴ ἢ θεσπεσιανὴ, vocatur Confectio quædam Apollonii, cujus descriptio habetur apud Gal. *l. 7 de C. M.* S. *L. c. 3.* Gorr.

THESSALICVS, θεσσαλικὸς, idem, quod *Methodicus*, ab autore *Thessalo*, qui sectam Methodicam primus introduxit. Vide *Methodicus.* Fuit vero Thessalus Trallianus, sub Neronis principatu Medicus arrogantissimus, ita ut rabie quadam incitatus cuncta majorum placita & Medicorum sententias delere conatus sit, teste Plinio *l. 29 H. N. c. 1.* nec veritus vocare sese ἰατρονίκην, h. e. Medicorum victorem, nomenque hoc momumento suo in via Appia inscribere, sicut scribit Andr. Tiraquellus *de Nobilitate chart. 108, n. 64.* Alias *sedile Thessalicum* legitur apud Hipp. *1 de artic. t. 22*, & describitur a Gal. *in comm. ad h. l.*

THEV CHEIR, θεοῦ χεὶρ, i. e. *Manus Dei.* In genere Herophilum omnibus medicamentis attribuisse, si recte adhibita fuerint, patet ex Gal. *l. 6 de C. M. S. L.*

S. L. c. 3. In specie est nomen *Antidoti* ex hircino sanguine præparatæ, quæ nephriticis, calculosisque præsenti remedio est, & describitur ab Aetio *l. 11*, citante Gorræo. Vide *Manus.*

THEVRGIA, θεουργία, dicta fuit Græcis sacratior Magiæ species, fuitque per sacrosancta nomina & precationes angelorum & bonorum spirituum imploratio, ut est apud Lang. *l. 1, ep. 34.*

THEXIS, θῆξις, vocatur *punctio per acum*, a θήγω, quod *acu transfigo* significat. Hinc cura κατὰ θῆξιν vocatur Chirurgica operatio, quando vulnera per suturam acu factam conjunguntur, cujus meminit Archigenes apud Gal. *l. 2. de C. M. S. L. c. 2.* Iung. Foës. *pag. 269.*

THISMA est minerarum ductus & *venæ subterraneæ*, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

THLASIAS, θλασίας, dicitur *Eunuchus* factus *per compressionem*, κατὰ θλᾶσιν testium, quem modum descripsit Ægin. *l. 6, c. 68. Thlasiæ* dicuntur, quorum testes sunt attriti, sicut e *l. 138. ff. de V. S.* notavit P. Aman. in *Irenic. p. 136.*

THLASIS, θλάσις, θλᾶσμα, *contusio*, *collisio* violenta dicitur. Estque species solutionis continui, Galen. *l. de causs. morb. c. 11.* Iung. Foës. *pag. 271.* in *exegesi* vero *Hippocr.* instrumentum Chirurgicum, quo fœtus extrahitur alias ἐμβρυοθλάστην vel πίεστρον dictum ita appellari monet.

THLIBIÆ, θλιβίαι, vocantur, quorum testiculi sunt collisi (wie ein Klop-Hengst) P. Amman. *d. l.*

THLIPSIS, θλίψις. Vide *Compressio.*

THOCOS, θῶκος, *sedile, sella.* Legitur apud Hipp *l. 7. Epid. XLII, 29; & in Epist. ad Damagetum* de Democrito sedente super sella lapidea, *29.* Foës. *pag. 275.*

THOLEROS, θολερὸς, *turbidus*, turbatus, *turbulentus*, Lat. dicitur & usurpatur de rebus diversis, v. g. de spiritu, vel aere, Hipp. *l. de humor. III, 18. Coac. t. 49, 186. 1. Prorrhet. cap. 2, t. 4, & 60.* de urina *l. 1, Epid. cap. 2, t. 31; lib. 2, s. III, 91.* de alvi excrementis *ibid. 99.* de menstruis *l. 1. de morb. mul XXIV, 12.* de sputo, *ibid. LXIX. 13.* Vide Foës. *p. 271.*

THOLOS, θόλος, æquivocum est. Primo significat in genere *limum*, vel *lutum*; unde θολερὸς *turbidus*, in specie succum illum *turbidum*, quem habent *polypi* ac *sepiæ*, in peculiari mytide, quemque fundentes aquam turbant & collutulant. Hippocr. *l. 2 de morb. LXXI, 5.* Iunge Lind. *Ex. V, §. 8.* Deinde etiam ita dicitur *fasciæ genus*, quod Calvariæ adhibentur. Galen. *de fasciis num. 8. Tholus* quoque, vel quibusdam etiam *Tholum*, dicebatur lucus Æsculapio sacer, in quo sacellum vel ædificium rotundum, sex columnis suffultum, marmore candido incrustatum erat, quod proprie *Tholum* vocabant, ut legere est apud Lang. *l. 2, ep. 2*, & Casp. Rejes *C. El. q. 3, num. 4.*

THORAX, θώραξ, Medicis communiter vocatur totum illud corporis spatium, quod duodecim costis utrinque circumscribitur; pertinet anteriore quidem parte ad pectorale os & septum transversum: declinat vero posteriore ad spinam duodecim vertebris circumscriptam, Galen. *l. de ossib. cap. 13, & lib. 6. de V. P. cap. 2.* Dieter. *num. 397.* Iungatur Lin. *Med. Phys. 2, cap. 6. §. 3.* Barthol. *lib. 2. Anatom. in princ.* Dicitur & alias *Medius Venter.* Vasa quoque sanguinea, Venas & Arterias, quæ ad Thoracem excurrunt, vocari *Thoracica*, patet ex Bartholin. aliisque Anatomicis. Sic & Medicamenta affectibus pectoris dicata *Thoracica* dici, e Practicis constat.

THOREXIS, θώρηξις, Hippocr. dicitur *vini*, præsertim meri & *generosioris* potus. *2 aphor. 21.* Iung. Dieter. *num. 398.* Aliquando vero immoderatum vini potum & *inebriationem*, vel ebrietatem significat apud eundem, *libr. 2, de morb. VI, 16; XXII, 13; XLIIX, 41; LI, 28.* Vide Foës. *pag. 275.* quemadmodum & verbum θωρῆξαι & θωρήσσεσθαι, *inebriari*, accipitur, *lib. 2, Epid. s. V, 24; lib. 2. Prorrh. IIX, 1; lib. 4, de morb. XXXI, 14.* Notetur, apud Linden. semper in medio saltem Iota inveniri contra Lexicographorum, ut & Foesii, scriptionem, eleganter; Erotianus primum commessationes quasi dici οἰνοποσίαν, post θώρηξιν & minimum ἀκροθώρηξιν. Vide θωρῆξαι. Galenus per οἴνωσιν & μέθη explicat vinolentiam & ebrietatem *in exegesi Hipp.*

THOROS, θορὸς, idem, quod γόνος, *semen genitale*, genituram significat, Hipp. *libr. 2, de morb. XLIX, 8.* Galen. cum aliis hoc nomine semen actu ipso excretum, vel excretionem seminis indicari, voluit. Vide Foës. *p. 272.*

THORYBOS, θόρυβος, *tumultus, perturbatio*, turbulenta commotio. Vsurpatur vel de humoribus, & in specie sanguine, estque idem, quod ἄραδος. Vide *Arados.* Vel de animo, sive mentis *perturbatione*, desipientia, in qua significatione sæpius ab Hippocr. sumitur, v. g. *1. Progn. t 28.* quamvis Gal. *in comm.* de omni periculoso statu exposuerit, *Coac. t. 282.* unde & *mens* θορυβώδης legitur, i. e. *perturbata*, *libr. 2. Prorrh. XX, 3.* risus θορυβώδης, *libr. 5. Epid. XXXIV, 2.* Verbum θορυβέειν occurrit *in Epist. ad Philopœmenem num. 16. &* θορυβεῖσθαι, *perturbari, l. 7, Epid. XXI, 28.* Iung. Foës. *p. 272, seq.*

THRACIVS, θράκιος, epitheton *Lapidis graveolentis*, cujus meminit e Nicandro Galen. *l. 9. S. Fac. §. Gagates.* Caret usu Medico.

THRANOS, θρᾶνος, *scabellum*, *sella*, sedes idem, quod δίφρος, Gal. *in Exeg. voc Hippocr.* Non vero video, cur Foës. Galenum legisse existimet θρᾶνον pro θῶκον.

THRASOS, θράσος, *Thrasys*, θρασύς, *audaciam & ferociam*, nec non *audacem & ferocem* significat & exprimit. Vsurpatur ab Hippocrat. de delirio & de

de oculis, *l. 1 de morb. mul. LXX, 12; l. 1 Prorrh. f. 2, t. 52. Co ic. t. 85, 155.* Iung. Foëſ. *p. 273.*

THRASYDEILOS, θρασυδειλος, *audacem & timidum ſimul* ſignificat ab Ariſtotele in Ethicis viro forti applicatum. Verum egregie etiam tribuitur Medico pudenti a D. Pechlino *l. 1 obſ. Phyſ. Med. O. 71 p. 193.* ad præceptum Hippocratis ne ſit temerarius, neque etiam plane timidus, ſed mediocritatem inter utrumque extremum in praxi adhibeat & obſervet.

THRAVSMA, θραῦσμα, vocatur ſpecies una *Ammoniaci*, quod in minutas glebas veluti in fruſta fractum eſt, & facile friatur. Gorr.

THRAVSTOS, θραυστὸς, idem, quod ψαθυρὸς. Vide *Friabilis.*

THREPSIS, θρέψις. Vide *Nutritio. Facultas* etiam *nutritiva* vocatur δύναμις θρεπτικὴ, eſtque ſpecies ſanitatis, ſingulis membris & toti corpori competens.

THRINCOS, θριγκὸς, *ſepimentum*, vallum ſignificat, & uſurpatur ab Hipp. tropice de dentibus, *in Epiſtol.* citante Foëſ *p. 273.*

THRISSA, θρίσσα. Vide *Aloſa.* Ita dictus piſcis, quod multis ſpinulis inſtar *ariſtarum* refertus ſit, Lind. *Ex. XI, §. 228.*

THRISSEIN, θρίσσειν, exponitur ab Erotiano per *furere*, animo alienari, *Onom. p. 53 c.*

THRIX, θρὶξ, vide *Pilus.* Præter hanc receptam ſignificationem Græcum vocabulum etiam ſignificare *partem hepatis ſuperiorem*, juxta quam fibræ inter ſe dividuntur, vult Gal. *in Exeg. voc* ſcribi vero monet Galenus & alias τρὶξ, & in voce Ἔριξ idem adnotat: ſed nihil horum omnium invenit in lexione Hippocratis Foëſius, & hinc τοῦ ἥπατος σύρυγξ videtur ipſi orta eſſe in libro περὶ γυν φυσ.

THROMBOS, θρόμβος, *Thromboſis*, θρόμβωσις. Vide *Grumus, Grumeſcentia.*

THRONOS, θρόνος, eſt *excelſa ſedes*, aut in ſublimi poſita. Legitur apud Hipp. *l. de dec. orn. XI, 4,* ubi elatiorem decubitus ægrorum locum ſignificat. θρόνος μαρκέλλιος, *Thronus Marcellus* quoque vocatur Trochiſcus, cujus deſcriptio habetur apud Ægin. *l. 7, c. 12,* & Aët. *l. 9,* citante Gorræo.

THROSCO, θρώσκω, h. e. *ſalio.* Vſurpatur de Corde apud Hipp. *l. de Corde IX, 6.*

THRYMMA, θρύμμα, *fragmentum, fruſtum*, v. g. ſcoriæ, Hipp. *l. 1 de morb. mul. CI, 4, 5.* Iung. Foëſ. *pag. 274.*

THRYPTICOS, θρυπτικὸς, *vim frangendi habens.* Hinc λίθων θρυπτικὰ, medicamenta *calculos frangentia*, dicuntur, Gal. *l. 5 de S. F. c. 2.*

THVNNVS, θύννος, item *Thynnus*, dicitur Piſcis marinus grandior non ſquamoſus, cujus caro quidem dura, variat tamen ratione ætatis, Gal. *l. 3 de Al. fac. c. 31.* Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 9.* Prolixius deſcribitur, cum uſu vario ab Aldrov. *l. 3 de Piſc. c. 18.* Bruyerin. *de re cibar. l. 22, c. 5.* ubi *Thimnus* vocatur. Meminit & Lang. *l. 1, ep. 63.*

THVREÆ Glandulæ quæ dicantur, vide *Tolle.*

THVS, λιβανωτὸς, Vide *Libanotos.*

THYA, θύα, θύη, vocatur *pila*, aut *mortarium*, apud Hipp. *l. 1 de morb. mul. LXXIII, 19; l. 2 LXVII, 8.* Galenus exponit per thyamata & aromata *in exeg. Hipp.*

THYEMA, θύημα, aromata ad mentem Hippocratis dici thyemata docet Erotianus.

THYITES, θυίτης, nomen *Lapidis viridis Iaſpidi ſimilis* in Æthiopia, cujus deſcriptio cum uſu Medico habetur apud eundem *l. 5, c. 154.* Galen. *lib. 9 S. F §. Dioſcorides Thyites.* Rulandus hodieque nobis incognitum eſſe, exiſtimat. Aldrov. ad marmor ſerpentinum viride una macula ſignatum refert, *l. 1 Hiſt. ſerp. & drac. c. 1, p. 51, a. ed. Bonon.*

THYLACOS, θύλακος, θυλάκιον, i. e. *ſaccus, ſacculus.* Diminutivum uſurpatur de chorii portione protuberante cum liquore in conatibus partus in matricis cervice, quem digito rumpendum eſſe monet Moſchion. *de morb. mul. c. 52.*

THYMA, θῦμα, *puſtulam pruriginoſam* ab æſtu excitatam ſignificat, idem, quod ἔκθυμα. Vide *Ecthyma.* Lind. *Ex. XI, §. 189.*

THYMALLVS, θύμαλλος, nomen piſcis fluviatilis nobiliſſimi, cujus deſcriptio cum uſu in cibis & Medicina traditur ab Aldrov. *l. 5 de piſc. c. 14.* Bruyer. *de re cib. l. 22, c. 10.* ubi & *Thymus* dicitur.

THYMIAMA, θυμίαμα. Vide *Suffimentum, Suffitus.*

THYMION, θύμιον, vocatur *verruca minor*, ſuper corpus eminens in cute, ut *Acrochordon*, tenuis, ſupra latior, ſubdura & in ſummo peraſpera. Idque ſummum colorem *Thymi* repræſentat floris, a quo denominatur, habet magnitudinem fabæ Ægyptiæ. Modo unum, modo plura naſcuntur in palmis, talis, & plantis pedum; peſſima ſunt in obſcœnis partibus, maxime, ubi ſanguinem fundunt. Cauſſa in ſalinis corruptis maligne & coagulativis portionibus ſucci nutricii ponenda videtur. Vide Foreſt. *l. 4 Chir. Obſ. 10. Schol.* Celſ. *l. 5, c. 28.* Foëſ. *Oec. p. 274.* Dieter. *n. 299.*

THYMOEIDES, θυμοειδὴς, *facultas iraſcibilis*, quæ cordi attributa motus animi in nobis gignit & animi perturbationes. Gorr.

THYMOS, θύμος, *Thymus*, dicitur *eminentia quædam carnoſa & verrucoſa*, modo rubens, modo alba, plurima ex parte indolens, *Thymi* corymbos referens, nunc in glande, nunc in præputio creſcens. Ægin. *l. 6, c. 58 & 71.* Gal. *in def. med.* in ano & ſede fieri ſcripſit *l. 14 M. M. c. 13.* quin & Hipp. ipſe *de Alim. IV, 10.* Cauſſa eadem, quæ *Thymii.* Differunt enim ſolum magnitudine. Suntque alii mites, qui exigui, ſcabri, candidi, dolore carentes, & hos ſecundum naturam vocaſſe arbitror Hipp. *d. l.* alii maligni, lividi, dolorifici, ampliores, ut in morbo Gallico. *Thymus* quo-

quoque vocatur glandula jugulo adnata inter divisiones arteriarum & venarum subclavium thoracis summa parte; pars in vitulis esui expetita ob mollitiem lacteam; cujus descriptionem vide apud Barthol. *l. 2 Anat. c. 4.* Hanc a Plauto vocari *Glandium* scribit Ioh. Riolanus *Anthropogr. l. 3, c. 13.* De osse *tibiæ* sponte elapso & callo restituto legi poterit admirabilis Observatio *in Act. Hafn. Vol. III obs. 1.* VVarthonus & Chatltonus glandulæ huic peculiarem usum elaborationis succi nutricii attribuerunt. Ille in *Adenograph. c. 16.* hic *Oec. An. Ex. X, §. 16.* Enimvero nobis nondum videtur res indubitatæ veritatis, ob ineptitudinem nervorum succum illum nutricium, si in glandula elaboraretur, ad cerebrum, ceu organon dispensationis, revehentium; ne dicam de aliis inconvenientiis hanc hypothesin adhuc consequentibus.

THYMOS, θυμός. Vide *Animus. Ira.* Θυμὸς etiam apud Hippocratem significat *inanem tussiendi cupiditatem*, in qua nihil excernitur, teste Foës. *in Oeconom. Hipp. p. 275.*

THYNNUS, θύννος. Vide *Thunnus.*

THYROARYTÆNOIDEI vocantur Musculi Laryngem exacte claudentes, ita ut iidem inflammari faciant Anginam lethalem, Bartholin. *l. 2 Anat. c. 11, p. 442.*

THYROIDES, θυροειδής. Vide *Cartilago scutiformis. Scutiformis* Glandulæ quoque binæ inferiori laryngis regioni adstantes *Thyroideæ* vocantur VVarthono, *Adenograph. c. 18, p. 107.* Vide Barthol. *l. 2 Anat. c. 11, p. 445.*

TIBENUM, τιβηνός, epitheton *vini* cujusdam a loco natali *Tiba* ita dicti, cujus virtutem explicat Gal. *l. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. 1 de Antid. c. 3.*

TIBERIANUM *tormentum* vocatur *Colica*, apud Linden. *Ex. IV, §. 12.*

TIBIA, κνήμη, est tota cruris pars inter talum &, genu in interiori parte sita, cujus tibiæ pars anterior tenuis, & carnis expers *Ocrea* appellatur, Gal. *l. de ossib. cap. 22, 4 de art. t 28. & alibi.* Gr. ἀντικνήμιον, posterior carnosa pars *Sura* γαστροκνήμιον dicitur, *l. 16 de V. P. c. 8.* Iung. Barthol. *libell. 4 An. c. 21.* Musculi *Tibiæ* affixi pedem flectentes vocantur *Tibiæi antici* & *postici*, Barthol. *l. 4 An. c. 13, p. 581.* De osse tibiæ sponte elapso & callo restituto legi poterit admirabilis observatio *ex Actis Hafn. Vol. III, Obs. I.*

TIBURO vocatur piscis quidem maximus, & truci aspectu vitam in mari Indico ducens, adeo insigni corporis robore, ut hominem ictu dentis secet medium & devoret. Lapis ex ejus capite extractus utilissimus fertur nephriticis & urinæ difficultate laborantibus, Chiocc. *Mus. Calc. s. 1, p. 104.* Describitur & a Rondelet. *lib. 16 de pisc. c 26.*

TIBURTINUM, τιβουρτῖνος οἶνος, etiam nomen *vini*, a loco natali, cujus vires iterum Gal. proposuit. *dd. ll.*

TICHUS, nomen piscis marini, ad ostia fluminum intrantis apud Iul. Alex. *l. 15 Sal. cap. 1.* quamvis neque apud Aldrov. neque apud Rondelet. ejus descriptio habeatur.

TICTO, τίκτω, significat *pario.* Vide Foës. *p. 618. seq.* Dieter. *n. 831.*

TIFACOUM, h. e. *argentum vivum.* Rul. *in Lex.*

TIFATUM, idem, quod *Tin*, i. e. *Sulphur.* Rul. & Iohns.

TIGALA, epitheton certum *Sacchari* Arabicum, de quo disseruit Iul. Alex. *l. 18 Salmon. c. 14.*

TIGRIS, τίγρις, animal est ferum, quadrupes, crudele, homines devorans, cujus historiam cum usu vide sis apud Aldrov. *l. 1 de quadr. dig. vivip. cap. 4.*

TILMATA, τίλματα, *vulsa* dicuntur, & idem significant, quod σπάσματα, fiuntque, cum musculorum fibræ nimis distentæ rumpuntur. Gal. *cap. 3 de iis, q. in med. f. t. 30*, quamvis in Græco legatur τίλεγτα. Verum substituerunt τίλματα Comes Montanus, Felicianus, Cornarius, Foës. notante C. Hofmann. *in MMSS. not. ad h. l.* Τίλμα quoque vel τιλμάτιον vocatur *linamentum concerptum.* Hippocr. *l. de dec. orn. VII, 21.* Gal. *l. 2 de C. M. S. L. c. 2.*

TILMOS, τιλμός, significat *vellicationem*, evulsionem, vel proprie dictam, qualem exercent sæpe deliri, & phrenetici, dum floccos legunt, aut pilos evellunt; vel improprie partium nervosarum *lancinationem*, ab humorum acrium & corrosivorum subsistentia, Hipp. *l. de Hum. II, 24; & l. 1 Epid. sect. 3, t. 1* ad quem locum vide Galenus *comm.* Iung. Foës. *pag. 618.*

TILTON, τιλτὸν, *linamentum concerptum.* Gorr. Foës. *d. l.*

TIME, τιμή. Vide *Honor.*

TIMIDITAS, *Timor*, idem, quod *Metus*, Gr. φόβος, δειλία. Vide *Metus.*

TIMIDUS, φοβερός, quid significet, jam ante ex aliis Lexicis notum est. *Timidi* Musculi qui vocentur Anatomicis, videatur apud D. Bidloo *Anat. Tab. IX.*

TIMOREO, τιμωρέω, ab Hipp. sumitur in valde bona significatione, quatenus notat *opem ferre*, juvare, auxiliari, *1 de R. V. I. A. t. 31 & 39*, unde & τιμωρία, *auxilium*, adjumentum significat, *ibid. t. 41.* Gal. *in com. ad hæc loca.* Iung. Foës. *p. 618.*

TIN, id est, *Sulphur.* Rul. & Iohnson. *in Lex.*

TINA vocatur Balneum magni juvamenti in dolore Colico, Avic. *l. 3, fen. 16, tr. 4, c. 10.*

TINCA, *Tincha*, de Græco vocabulo non certo constat, quamvis Schröder. addiderit σκόρπιος, est piscis in stagnis & lacubus frequentior, quam in fluminibus, cujus historiam cum usu in cibis & Medicina tradidit Aldrovand. *l. 5 de pisc. c. 45.* Iung. Iul. Alex. *l. 5 Sal. c. 7.* Bruyer. *de re cib. l. 22, c. 12.* Schr. *l. 5, cl. 3, n. 92.*

TINCONES vocantur *Bubones*, sive tumores in ingui-

inguinibus, Fallop. *de morb. Gallic. c. 90. Tom. I. Oper. p. 738.*

TINCTURA, βαφὴ, terminus in Medicina hodieque usitatissimus, ambiguæ tamen significationis. Sumitur enim aliquando vel active, in qua descripsit Dorn. & Rul. *Tinctura* dicitur, quod colore suo penetrat & tingit alia corpora, ut Crocus in aquam injectus. Et hæc dicitur Gal. βαφὴ δευσυποιὸς, *tinctura ineluibiliter imbuens. l. 2 de diffic. resp. c. 4 in princ.* Vel passive, & ita in genere hoc nomine appellari solet *Extractum liquidum* coloratum, seu color a misto separatus. In specie vero *Tinctura* est portio aliqua substantiæ propriæ corporis, ex quo extrahitur, cum concentratione virtutis & coloris in centro sedem habentis, differens a reliquis corporis partibus, idoneo menstruo soluta & exaltata, eaque potissimum ad rubrum vergens, Rolfink. *Chym. l. 3, f. 3, c. 1.* Differt ab Extracto, quod in hoc menstruum rursus sit separatum. Harum *Tincturarum* Catalogum vide apud laud. Rolf. *d. l. capp. seqq.* Schröder. *l. 2 cap. 85.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Dispensatoria Norimb. Augustan. Anglicum, & alia. De *Tincturis mineralium*, & metallicis vide Libav. *S. A. Ch. l. 8 c. 16.* Schröder. & Fr. Hofm. Specialissime vero & Spagyrice accipitur *Tinctura* active & passive pro arcano quodam Philosophico specifico, quod cum essentia qualitatibusq; formalibus etiam colorem rei habet, ut in sui similem naturam *tingere* possit alia non modo, ad qualemqualem transmutationem, si non veram, saltem apparentem; unde & apud Paracelf. variæ leguntur *Tincturæ* ad album & rubrum; sed etiam ad valetudinis humanæ conservationem, restaurationem, ob validam etiam renovandi virtutem ipsis attributam, Rolfink. *d. l.* Rul. & Iohnson. Plura de *Tincturis* quæri & legi possunt *in Th. Ch.* per omnes Voluminum Indices.

TINEA, σὴς, diversis gaudet significationibus (1) notat insectum, vestes e lana & pellibus paratas, de qua videantur Aldrov. *l 6 de Insect. c. 7.* (2) significat scabiem cutaneam capitis Achoribus similem, aliquando etiam maligniorem & ficciorem; de qua legatur Heurn. *de Morb. capit. c. 7.* (3) Vermiculos quoque capillos rodentes & depascentes, *Tinea capillorum;* Sennert. *Pr. Med. l. 5, part. 3, sect. 2, c. 5.*

TINESMUS, vel *Tinasmus* vel *Tenasmus*, de quo supra.

TINKAR, id est, *Borax.* Dorn. Rul. & Iohnf.

TINNITUS vocatur Sonus quidam præternaturalis, qui in auribus percipitur instar tintinnabuli. vide *Sonus. Sibilus.*

TINNUNCULUS, κόγχρις, idem, quod *Cenchris*, nomen avis, cujus duo genera: Mas & fœmina. Describitur ab Aldrov. *l. 5 Ornith. c. 6.*

TINTINNABULUM vocatur *Uva*, sive *Gargareon* apud Vesal. *l. 6 H. C. F. c. 6.*

TIPSARIA, id est, *aqua hordei*, ex *Ptisana*, Rul. & Iohnf. vero scripsit *Tapsaria.*

TITACAZENUM, τιτακαζηνὸς οἶνος, epitheton vini *Asiatici*, de quo legatur Gal. *l. de bon. & mal. succ. c. 11 l. 1 de Antid. c. 3.*

TITANOS, τίτανος, Lat. *Calx*, aut *cinis lixivus* ex calce eliquatus. Erot. *Onom. p. 110.* Gal. *l. 1 de C. M. S. L. c. 5.* Adde Foes. *p. 618. Titanos* dicitur *calx* ex gypso. Rul. *in Lex.*

TITIANOS, τιτιανὸς, vocatur *pessus* emolliens ad uterum. Describitur ab Aetio, *l. postr. ad uterum scirrho induratum* & Ægin. *l. 7, c. 24.*

TITILLARES *venæ* dicuntur venæ circa Ilia sitæ, quas in Gallia tundi & propterea *Iliacas* vocari vel *Titillares*, dextram quidem in hepatis, sinistram in lienis morbis testatur P. M. Schlegelius *de saluberr. venarum secand. delectu b. 22.*

TITILLATIO, γαργάλη, γάργαλος, γαργαλισμὸς. Vide *Gargale*, quid proprie sit, sensu melius percipitur, quam ut verbis exprimi possit.

TITILLICUM vocatur fovea vel cavitas illa sub axilla, a titillatione, quæ facile ibi percipitur. Ioh. Anglic. *Rof. Angl. p. 1060.* In hanc foveam imponitur pila durior ad dislocati ossis humeri repositionem.

TITTHOS, τιτθὸς, idem, quod μαστὸς. Vide *Mamma.*

TMETICOS, τμητικὸς. Vide *Incidens.*

TMOLITES, τμωλίτης, vinum celebratissimum fulvum, odoratum, simile prorsus *Falerno*, Gal. *l. de atten. diæt. c. 12; l. de bon. & mal. succ. cap. 11.*

TOCOS, τόκος. Vide *Partus.* Dieter. *n. 834.*

TOLERANTIA, est æquivocum apud Latinos. Vel enim respondet Græco εὐφορία. Vide *Euphoria;* vel respondet alteri vocabulo ὑπομονή. Vide *Patientia.*

TOLLES, *Toles, Tolæ*, idem, quod *Tonsillæ* Keuchen. *ad Samon. p. 151.* Quod nomen fœminas ad ipsos abscessus glandularum in artubus transtulisse notavit M. Aurel. Severin. *in libr. de recondita abscessuum doctrina. tract. de pernionibus p. m. 186.* Vulgo *Glandulæ Thureæ* etiam vocantur, item *Tulei, ibidem.*

TOLME, τόλμη, *Audacia*, & τολμηρὸς, *audax*, dicitur, quæ si cum temeritate fuerit conjuncta, Medico vitanda, ex præcepto Hipp. *de Arte XX, 3.* Vide *Temeritas.* Quod si debita confidentia nitatur, præcipitur ab eodem, imprimis ægris, *1 Prognost. t. 3.* Iung. Foes. *p. 618.*

TOLUTANUS epitheton a loco desumtum Balsami cujusdam nativi, de quo videatur Schröder. *l. 4, cl. 2, n. 374.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.*

TOMACULUM, ἄλλας, genus *farciminis*, quod describitur inter alimenta a I. Alex *l. 19. Salmon. cap. 11.*

TOME, τομή. Vide *Sectio.* In specie etiam pro *Venæsectione*, vult Gal. *c. 2 de nat. hum. t. 9.*

TOMEION, *Tomeus*, τομεῖον, τομεὺς, vocatur *instrumentum incisorium*, vel sector, incisor, Foes. *ex Hesych. p. 619.*

p. 619. τομεῖς quoque vocantur *Dentes Molares*, vide *Incisor.*

TOMENTVM, γνάφαλον, pertinet ad Chirurgica instrumenta in deligationibus quandoque applicanda, Ægin. *l. 7, c. 3.* *Gnaphalion.* Adde Rhod. *ad Scribon. n. 121.*

TOMICOS, τομικὸς, idem, quod τομεὺς, dicitur de dentibus *Incisoribus.* Castell. Gorr.

TOMOTOCIA, τομοτοκία, idem, quod ὑστεροτομία, quamvis ubi illud vocabulum occurrat, nobis haud constet. Reperitur tamen apud Scultetum *Arm. Chirurg. Part. I, Tab. XLII.*

TONICOS, τονικὸς, vel τονωτικὸς, vel dicitur de medicamentis, quæ extrinsecus illinuntur partibus nervosis, ad robur illis conciliandum, Gal. *l. 13 M. M. c. 22.* vel hodieque latius de internis & externis specificis, quæ tonum hujus vel illius partis in temperie, conformatione, poris, ita roborant, ut actioni destinatæ præesse melius queant, verbis D. D. VVedel. *Amœn. Med. l. I, sect. III, c. 1, p. 120. seq.* vel usurpatur de *motu musculorum*, qui exercetur imprimis a corpore laborante *Tetano*, duabus contrariis virtutibus, musculorum oppositorum inter se quasi pugnantibus, *l. 1 de mot. musc. c. 8 & l. 2, c. 1.* Iul. Alex. *not. ad Gal. loc. prior.*

TONITRV, βροντὴ, quid sit, e Physicis constare debet. Refertur inter res non naturales, & ita ad caussas sanitatis & morborum. In specie mutationes aquarum etiam facere, patet ex Hipp. *l. 6 Epid. 4, t. 19,* ubi ὕδωρ βροντιαῖον, *aqua tonitrualis*, exponitur. Vide Gal. *in comm.* Inter caussas terroris & Epilepsiæ referenda, Gal. *de pu. epil.* Vide *Fulmen. Tonitruum* caussam in aëris fermentativo motu majori cum cohæsione & pressione aliqua solidiorum particularum consistere, plausibiliter quidem ex phænomenis Chymicis deducere conatur Iac. le Mort. *Chym. Med. Phys. c. 9, pag. 91.* verum an ex asse satisfaciat omnino sciendi cupido, dubitatur, Blancard.

TONOS, τόνος, homonymon est. Vel enim significat *Nervum*, & quidem frequenter apud Hipp. *l. de Ven. XVI, 1; de artic. t. 47; l. 2 Epid. s. IV, 18; & alibi.* Vide Foës. *p. 619.* vel tenorem *partium* & vigorem. Erotianus plenius describit, quod sit extensum corpus in carne, uti venæ, nervi & similia; aliqui ad nervos solos applicant; alii vero etiam ad membranas. Vide *Tenor.*

TONSILLÆ, παρίσθμια. Vide *Paristhmia. Tonsillæ pestilentes* vocatur Anginæ species pestilens & lethalis, de qua observationem notavit ex Severini *tr. de Abscessibus* Bonett. *Anat. Pract. l. 1, sect. 23 obs. 3, p. 380.* Dicitur *Vlcus Syriacum*, *Laqueus Gutturis*, *Carbunculus Gutturis pestilens.*

TONSOR, κουρεὺς, hodieque etiam refertur inter Chirurgos, quemadmodum & apud Gal. legitur, quod *Tonsor*, κουρεὺς, Bithymensis habuerit egregium Emplastrum ad splenicos, hydropicos, & ischiadicos. *l. 9 de C. M. S. L. c. 3.* Vtinam vero *Tonsores* hodierni artem Chirurgicam probe addiscerent, & rite exercerent, neque temere irruerent in fines ipsius Medici, contra scientiam & conscientiam.

TONSVRA, κουρὰ, κουρὴ. Vide *Cura.* De *tonsura* strictiori lege Rhod. *ad Scribon. n. 10.*

TOPAZIVS, *Topasius*, τοπάζιον, *Apoc. 21.* gemma dicitur, vel lapis pretiosus, primum in Insula Chiti Arabiæ inventus, cujus descriptio cum viribus habetur apud Chiocc. *Mus. Calceol. p. 244. seqq.* Confunditur cum *Chrysolitho*, ita ut veterum Chrysolithus sit hodiernorum gemmariorum *Topacius*, & viceversa, Schröder. *l. 3, c. 5.* *Topacium* ex cœlo Martis & Solis terra constare, legitur *in Th. Chym. Vol. I pag. 487.* Factitium fieri ex natura duplici argenti vivi in speciem aëris, docetur *Vol. IV, p. 191.* De differentia *Topazii veri & ficti* vide Libav. *S. A. Ch. l. 7, c. 21.*

TOPHVS, *Tofus*, πῶρος, vocatur materia dura calculosa, vel potius gypsea & calci similis, qualis solet proprie subsidere ac accrescere in æneis vasis, in quibus aqua coquitur. Keuchen. *ad Samon. p. 139.* Ita tales producuntur & adhærent passim in aquis mineralibus, præsertim Thermis, v. g. Carolinis Bohemiæ, Aponitanis Italiæ, &c. Hujusmodi *tophorum* species quam plures recenset Rul. *in Lex.* *Tophorum* quoque nomine venit illa materia in articulis Arthriticorum quandoque concreta, Linden. *Ex. V, §. 31.* item materia calculosa in renibus & vesica concreta, de cujus generatione Gal. *c. 1 in l. 6 Epid. t. 6.* Ita & materia dentibus accrescens *tophus* dicitur passim a Medicis. De *topho* sub lingua concreto, vide Observationem *in Eph. Nat. Cur. A. III, O. 43.*

TOPICOS, τοπικὸς. Vide *Localis.*

TOPINARIA idem, quod *Talpa*, de quo vocab. supra. Vel plane similem affectum significat. Senn. *M Pr. l. 5, p. 1, c. 36.*

TOPOS, τόπος. Vide *Locus.*

TORCVLAR, ληνὸς. Vide *Lenos.*

TORMENTVM, quoque vocatur morbus gravior dolorificus & acutus, quo nomine Colica *Tormentum* dicitur acutum, Linden. *Ex. IV, §. 12.* Vide Celsum *l. 7 cap. 4 & 11.* Scribon. *n. 9*, ubi pro dolore sumitur, Rhod. *in Lex. Scribon.* Vel potius Ileus hoc nomine venire debet juxta Cœl. Aurelian. *l. 3 Acut. morb. c. 17, p. m. 210.*

TORMINA, στρόφος. Vide *Strophos. 5 aph. 41.* Gal. *in comm. & alibi &c.* Dieter. *n. 794.*

TORNA *Solis* vocatur species Tincturæ e Spina cervina sive inflectoria, ejusque baccis perfecte maturis pa-

paratæ, cujus parandi modum e Parckinson *Theatr. Botanic.* descripsit Fr. Hofm. *in Clav. ad Schr. l. IV. p. m. 430*, quamvis simul ibidem e Dodonæi *Pempt. 1* referat Gallicum *Tornesol* parari e succo Heliotropii Tricocci, & Ferrant. Imperatus *l. IV, Hist. Nat. c. 45*, e violis fieri scripserit: Il Tornasole e colore utile a Colorimento purpureo di carte: fasti di viole ammassate &c. Ol. VVormius peculiarem rarioris *Tornæ Solis* speciem, quam Bezettam rubram vocat, e Cochinellæ granis parari *in Museo l. II, c. 34*, tradit.

TORNATA urina vocatur, quando obscuratur & obtenebratur, propter coagulationem; differt a conturbata, quæ adhuc est perspicua. Joh. Angl. *R. A. p. 11.*

TORNEUMA, τόρνευμα, *ramentum*, quod torno decutitur, scobes, idem, quod ξύσμα. Ita accepit Dioscor. de ramentis fraxini *l. 1, cap. 109*, & hodieque *Cornu cervi rasura torno* etiam fieri solet. De *tornatis* poculis medicis vide Keuchen. *ad Samm. p. 172.*

TOROSUS, idem, quod *Crassus, Corpulentus*, παχὺς, Dieter *n. 664.*

TORPEDO, νάρκη. Vide *Narce.*

TORPOR, νάρκη, νάρκωσις. Vide *Narce.*

TORQUILLA, ἴυγξ. Vide *Jynx.*

TORQUES, vel *Torquis*, idem, quod *Catena*, ὁρμαθὸς, vel ὁρμάθιον. Talem *catenulam* ex Jaspide viridi applicavit cum successu Gal. *l. 9 de S. Fac. §. Jaspis viridis.*

TORREFACTUS, idem, quod *Tostus*, πυρώμενος, πιπυρωμένος, adhibetur in quibusdam medicamentis. Ita Rhabarb. *tostum* in dysenteria laudatur, quamvis fortassis præter meritum. Castorei *torrefacti* in aurium affectibus meminit Galen. *de fac. parab.*

TORRIDUS, κάτοπτος, accipitur etiam pro *Torrefacto* vel *Tosto*, Keuchen. *ad Sammon. p. 144. Torrida tabes* dicitur μαρασμώδης, quæ febrem ardentem sequitur. Forest. *l. 4 Observ. 9. Schol.*

TORSIO, στρόφος, apud Paracelsum idem est, quod *Cruciatus* ventris & intestinorum, *Tormina* Dolores vehementiores, *l. 2. de Tartar. tr. 1, c. 4, & in Fragmentis. Torsio* etiam dicitur nervorum affectus & durities, quæ accidit a verberatione aut casu, & quando premitur, sentitur stupor. Avic. *l. 4 fen. 4, tr. 4, c. 7.*

TORTA, dicitur Iul. Alexandr. idem, quod *Artocreas*, ἀρτόκρεας, cujus varias species descripsit *l. 20 Sal. c. 14.* Hodieque Confectiones Saccharatæ, quædam ad ignem pistæ hoc nomine etiam venire solent.

TORTIO, στρέμμα. Vide *Stremma.*

TORTUALIS Arabib. dicitur *facies* ægrotorum cadaverosa, quæ alias *Hippocratica* nominari solet, notante Ioh. Henr. Meibomio *in Disp. Inaug. de Phtisi §. 29.* quam Cœl. Aurelian. *Mortuosam* vocasse ibidem notavit.

TORTURA, βασανισμὸς, communiter dicitur inquisitio severior delicti capitalis cum cruciatibus variis corporis. An ejusmodi tortura possit esse loco remedii Podagricis? quæstionem movet & solvit P. Amman. *Irenic. p. 174.* In Medicina sumitur pro *spasmo*, præsertim particulari, v. g. oris, faciei. Vales. de Tarant. *Philon. Pharm. l. 1, c. 30.* Forest. *l. 10 Obs. 124 cum Schol.* Paracelf. *Paragraph. l. 3, c. 1. §. 3.* *Tortura Noctis* eidem est species *Nigromantiæ*, *Philos. sagac. lib. 1. §. quid sit Nigromantia &c.* Meminit & *Torturæ Noctis* Helmont. *tr. Catarrhi deliramenta, n. 67, & tr. Retenta.*

TORUS, πρασιά. Vide *Prasia.*

TORUSCULA, id est, gutta, ut *toruscula* pini pro resinæ gutta ex pino vel abiete, toto pro parte sumto. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

TORYNE, τορύνη, vocatur instrumentum, quo aliquid in olla agitatur, aut teritur inter coquendum, ut sunt *cochlearia* lignea, *rudicula*, spathæ, unde verbum τορυνᾷν, τορυνεῖν, agitare, *radicula terere*, quod legitur apud Hippocr. *l. de int. aff. XLVII, 29.* Iunge Foes. *p. 620.*

TORYNETUM, τορύνητον, vocatur pulticula confecta. Cœl. Aurel. *l. 1 Tardar. pass. c. 1, p. m. 246.*

TOSTIO, στάτευσις, vel στάθευσις, idem, quod *Torrefactio.* Convenit fere cum *Assatione*, de quo supra suo loco. Quædam medicamenta *Tostione* veluti castrantur. Ita Rhabarbarum *tostione* spoliari creditur vi sua laxativa, & squilla *tostione* fraudari suo sale volatili incisivo. Chymici quoque mineras metallorum ignobiliorum exploraturi, cum salibus dum tentant mediante igne, nunquid metalli nobilioris contineant, laborem illum vocant *Tostionem* uti patet ex Iac. le Mort. *in Metallurg. contract. Chymiæ annexa p. 269.*

TOTUS, ὅλος, quid significet, notum est. Opponitur Parti. Sumitur & aliquando pro *conferto*, accumulato, ἀθρόος, *7 aph. 35.* Gal. *in comm. Tota substantia* agere quid sit, vide *Substantia.* Alias in Chymicis *Tota substantia* dupliciter accipitur, 1. pro *toto misto*, quod constat ex Elementis (ceu materia) & essentia (ceu forma) 2. pro *Extracto essentiali*, quod elaboratum secretumque præbet oleum, aquam, salem, tincturam & alia pro modo elaborationis &c. Libav. *Tom. II. Oper. p. 112.*

TOXEUMA, τόξευμα, idem, quod βέλος, *Sagitta, Telum, Iaculum.* Legitur apud Hippocr. *l. 5. Epid. XX, 1.* Foes. *d. l.*

TOXICON, τοξικὸν, proprie dicitur *venenum deleterium*, quo sagittæ tinctæ fuerunt. An species peculiaris fuerit, quæ hoc nomine venerit, dubium est. Accipitur etiam aliquando pro omni veneno lethali, etiam intra corpus sumto. Gorr. Keuch. *ad Sammon. p. 263 seq.* Lang. *l. 1 ep. 68; l. 2, ep. 20 in fin.* Rhod. *ad Scrib. n. 176.* Τοξικὸν quoque quibusdam est Ladani species in Syria & Africa nascentis. Idem.

TRABES,

TRABES, δοκός, *Trabecula*, δοκίς. Vide *Docos*.

TRACHEA, τραχεῖα, vide Arteria *aspera*. Sæpe in Anatomicis occurrit *Trachea*, sine addito substantivo *Arteria*.

TRACHELAGRA, τραχηλάγρα, vocatur species Arthritidis particularis cervicem sive collum occupantis, Parræus *l. 17. Chir. c. 1.* Alias vocabulum hoc vel ex ignorantia Græcæ linguæ vel ex incuria mutavit in *Trochleagrum* Iac. Iœpserius *in Manuduct. ad Vitam long. Part. III, c. 1 de Arthritid. p. 434.*

TRACHELOS, τράχηλος, vide *Cervix*. *Collum*, τράχηλοι quoque vocantur Cochleæ quædam de genere Purpurarum, uti videre est apud Keuchen. *ad Samon. p. 155.*

TRACHEOTOMIA, τραχειοτομία, idem est, quod *Bronchotomia*, quæ vocabula a recentioribus accuratiora habentur, quam Laryngotomia, siquidem incisio non fit in larynge, sed in trunco asperæ arteriæ.

TRACHOMA, τράχωμα, vocatur *asperitudo* palpebræ in parte interna. Provenit sæpe ex mala curatione, propter longiorem usum Collyriorum. Potest etiam excitari ob diuturniorem defluxionem humoris non mordacis. Coincidit cum δασύμματι. Vide *Dasymma*. Quamvis Aët. δάσυμμα inæqualitatem palpebræ superficiariam exponat & cum rubore: τράχωμα vero majorem statuat asperitatem, seminum milii aut granorum ervi instar, cum dolore & gravitate. Tandem degenerat quandoque in σύκωσιν, & τύλωσιν. de quibus vocabulis suo loco. Vide *Sycosis. Tylosis.* Gorr. Castell.

TRACHOMATICON, τραχωματικὸν, vocatur medicamentum oculare vel ophthalmicum, sive *Collyrium*, quod deterget, tollendis oculorum asperitatibus efficax, Gal. *l. 14, M. M. c. 19.*

TRACHSAT, est *metallum in sua minera adhuc existens.* Dorn. Rul. & Johns.

TRACHURUS, τραχοῦρος, piscis vocatur, qui perperam cum Sauro confunditur, cujus descriptio cum usu in cibis videatur in Aldrov. *l. 2 de pisc. c. 52*, Jul. Alex. *l. 14. Sal. c 9.* Bruyerin. *l. 19 de re cib. cap. 32.* Galen. refert inter pisces duræ carnis, *l. 3 de Al. Fac. c. 31.*

TRACHYS, *Trachytes*, τραχὺς, τραχύτης, vide *Asper. Asperitas.*

TRACTATIO, *Tractatus*, æquivocum est. Vel enim sumitur pro opera manuaria, & Gr. dicitur χείρηξις, vid. *Cheirisma, Cheirixis.* Vel *tractare* idem est, quod palpare, & palpando, vel contrectando explorare, Gr. ματτεύειν, vide *Matto*. Vel in specie *Tractare* idem est, quod *fricare*, unde *Tractatrix, fricatrix*, vocatur Keuchen. *ad Samm. p. 91.* Vel *Tractatio, Tractatus*, idem quod *Liber, Scriptum*, Elaboratio Autoris de certa materia, uti passim hoc occurrit, Gr. ἐργασία.

TRACTIO, ἕλξις, ὁλκή. Vide *Attractio.*

TRACTON, τρακτὸν dicitur de formis quibusdam in panificio, ita ut coincidat vel parum differat a spiris, scriblitis, placentis, quemadmodum e Lexico Græco Latino Budæi patet, nec non ex Ill. Aldrovand. *l. 1 de Insect. c. 3, p. 159. ed. Bonon.* Dicuntur & καπύρια vel καπυρίδια, Latine & *Capyridia. ibid.*

TRACTOS, τρακτὸς tractatus dicitur de *Cera* ita tractata, ut alba evaserit, Keuchen. *ad Sam. pag 101.*

TRADUCTIO, vel sumitur Pathologice & Gr. dicitur μετάστασις. Vide *Metastasis*. Vel Chirurgice, & Gr. dicitur μοχλιά, i. e. *traductio* ossis ad naturalem situm, Gal. *in def. med.*

TRAGACANTHA, τραγάκανθα, vocatur lachryma vel gummi mucaginosum, quia in aqua solutum mucilaginem exhibet, pellucidum, album, subdulce, leve ac sincerum, granulis plerunque fragmentisve contortis constans, a radice plantæ ejusdem nominis, vel sponte, vel vulnerata profluens, vim refrigerandi, humectandi, emolliendi, leniendi habens. De quo legatur Gal. *l. 8. S. Fac. §. Tragacantha.* Schröd. *l. 4, cl. 2, n. 410.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Dicitur & in neutro genere frequenter *Tragacanthum*, Rhod. *in Lexic. Scribon.*

TRAGASIUS, τραγάσιος, epitheton *salis* ex *aquis* stagnantibus *Tragasiis* non procul a *Sminthο* collecti, respondentisque marino, cujus meminit Gal. *l. 11 de S. Fac. §. Sal.*

TRAGEA, *Tragema*, τράγημα, olim idem fuit, quod *Bellarium*, πέμμα, *mensa secunda*, vocabatur, olim omne id, quod post cœnam, voluptatis inter bibendum excitandæ gratia, assumebatur Gal. *l. 1 de Al. fac. c. 34.* Iul. Alex. *l. 8. Sal. c. 9.* Lang. *l. 1, ep. 56.* Hodieque vero usitate significat *Tragea* pulverem aromaticum sacharo plerunque ad pondus omnium, imo etiam in majori quantitate conditum, ventriculi corroborandi, flatusve discutiendi gratia usurpandum. VVeker. *A. G. l. 1 c. 27.* Schröd. *l. 2, c. 77.*

TRAGELAPHUS, τραγέλαφος, qs. *Hircicervus*, animal quadrupes hirco & cervo simile, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l. 1 de quadrup. bisulc. c. 29.*

TRAGOMASCHALOS, τραγομάσχαλος. Vide *Hircus.*

TRAGOS, τράγος. Vide *Hircus.*

TRAGUM, *Tragus*, τράγος, τράγος σιτώδης, est cibi frumentacei genus, quamvis non adeo certo constet, qualem proprie denotet. Meminit Plin. *l. 18, H. N. c. 7 & 10*, & Celsus inter boni succi cibos refert *lib. 2, c. 20*, ad quem locum notavit Pantinus *p. m. 303*, *Tragum* fieri ex Olyra generosissima decorticata, Olyra vero vel est ipsa Zea, vel Zeæ aut Tritico optimo respondet, ut ita Tragum sit idem, quod Ptisana, quæ alias stricte ex Hordeo parari dicitur. Convenire nobis videtur cum nostro vernaculo grieß. Iung. Bruyerin. *de re cibar. lib. 5, cap. 15.*

TRAHA, terminus metallurgorum, vernacule per instru-

instrumentum attollens hebezeug expressus, apud Basil. Valentin. *Tegiam. ult. libr. 1 cap. 41.*

TRAHENS, idem, quod *Attrahens*, ἑλκτικὸς, vide *Helcticos. Attractio.*

TRAMIS, τράμις, vocatur Ruffo *l. 1 de part. corp. hum. nominibus c. 12, linea* per medium genitalis ad anum usque discurrens, quæ & ὄῤῥος appellatur. Erotian. *Onomast. p. 111. d.* Foëf. *p. 622.*

TRANQVILLITAS, æquivocum est. Vel enim de corpore usurpatur, & ita idem est, quod *Quies*, ἡσυχία. Vide *Hesychia.* Dieter. *n. 381.* vel de aeris serenitate, & dicitur εὐδία. Vide *Eudia.* Vel de mari, & dicitur γαλήνη. Vel etiam de animo quieto, & dicitur εὔνοια.

TRANSCENSIO, μετάβασις, idem, quod *Transgressio, Transitio.* Vide *Metabasis.*

TRANSCOLATIO, idem, quod *Colatio.* Gr. διυλισμός. Vide *Dyylismos.*

TRANSFIGVRATIO, vel *Transfigurativa* vocatur species *Magiæ*, quæ docet formare corpora viventia magice, apud Paracelf. *l. 1. Philos. sagac.*

TRANSFORMATIO, μεταμόρφωσις, idem, quod *Transfiguratio* vel *Transmutatio*, de quo vocab. paulo inferius.

TRANSFVSIO, quid in genere significet, notum est, Gr. διάχυσις dici potest, vel potius μετάχυσις, i. e. liquoris ex uno vase in aliud fusio. Specialiter sumitur de singulari artificio transmittendi per certos canales vivum sanguinem, vel animalis, vel hominis alterius in aliud animal, vel alium hominem; quæ operatio uti non ita pridem inventa fuit, ita mox exolevit: nec immerito suspecta, minimeque in usum vocanda nobis etiam videtur. Hujus artificii inventores primi dicuntur fuisse Angli, quamvis ob metum periculi circa vitam humanam & pœnarum legis, quæ stricte in illo regno observantur, Experimentum hoc non aggressi sint in hominibus, quod tamen Galli postea fecerunt, videantur *Acta Philosophica Societatis Regiæ Anglicæ* Oldenburgii de An. 1667. quamvis & in aliis locis (quæ in Indice dicti Autoris haberi possunt) de hoc argumento lectu digna occurrant.

TRANSGLVTITIO, κατάποσις, idem, quod *Deglutitio.* Vide *Catapofis.*

TRANSITVS, μετάβασις. Vide *Metabasis.*

TRANSLATIO, μεταφορὰ, in Rhetoricis tropus est notissimus, quo etiam aliquando usum esse Hippocr. testatur Gal. *3 de fract. t. 44.* Alias vero docenti vitanda *translatio, l. 3 de diff. pulf. c. 7.* Accipitur etiam pro *Transmutatione*, Libav. *T. III. Oper. p. 193.* *Translativus motus* Gr. dicitur μεταληπτικὴ κίνησις. Vide *Metalepticos.*

TRANSMISSIO, διαπομπὴ ἢ παραπομπὴ, idem quod *Emissio.* Dicitur de semine effuso, a verbo παραπέμπω, *transmitto*, quod hac in significatione accipitur ab Hipp. *5, aph. 63.* Vide Diet. *n. 651.*

TRANSMVTATIO, μεταβολὴ, μεταλλαγὴ, μεταμόρφωσις, idem, quod *Mutatio.* Vide *Metabole.* Hodieque terminus est receptissimus in Chymicis, quando sumitur de artificio conversionis metallorum imperfectiorum in perfecta. De qua *Transmutatione* evolvi poterunt varia scripta Spagyricorum antiqua & nova v. g. Theatrum Chymicum, Paracelsus, Libavius & alii. Nobis placet candida ἐπίκρισις & dehortatio Rolfinkii *Chymiæ l. 6, c. 13.*

TRANSNATVRALIS, μεταφυσικὸς, alias *Supranaturalis*, dicitur de iis, quæ nulla ratione dependent effective a natura, neque etiam proprie præternaturalia dici possunt, quia non directe naturæ adversantur aut eam lædunt: quamvis etiam *Morbi* quidam *transnaturales* appellentur, quorum caussæ aliunde, quam a natura petendæ, quales fortassis sunt Morbi a fascino, vel incantatione. Terminus hic occurrit apud Libav. *Tom. III. Oper. p. 4.*

TRANSPARENS, διαφανής. Vide *Diaphanes.*

TRANSPIRATIO, διαπνοή. Vide *Diapnoe.*

TRANSPLANTATIO, μεταφυτεία, proprie dicitur plantæ alicujus de loco in alium locum plantatio, apud Theophr. *lib. 2. hist. c. 17.* Quam Chymici *Transplantationem* naturalem vocent, videatur prolixius apud Senn. *de Consens. & diss. Chymicor. cap. 12.* Alias peculiaris quædam curandi ratio Paracelsica nomine *Transplantationis* venit, quando morbus hominis, ceu Microcosmi, transfertur in aliud Macrocosmi subjectum, vel vegetabile, vel animale; quam commendavit Paracelf. *tr. de phthis. in fin.* Iungantur *Epistolæ* D. Ioh. Ludov. Hanmanni & D. Th. Bartholini de hoc argumento *in Act. Hafn. Vol. II Obs. 107, p. 226. seqq.* Enimvero quod suspecta sit talis cura de Magicis præstigiis, jam alii notarunt, unde & Libav. eandem improbavit *Tom. III, Oper. p. 4 & 8.* Merito igitur admirandum, quod & hodieque inter Medicos, qui Dogmatici volunt haberi, & vere Christiani, nonnulli sint, qui hanc curandi rationem approbant, & in usum vocare non verentur. Latius hoc vocabulum sumsit Pathologice & Therapevtice per varias significationes exponens D. Hermannus Grube peculiari tractat. de *Transplantatione morborum.*

TRANSPOSITIO, μετάθεσις, idem, quod *Translocatio.* Vide *Metathesis.* Sumitur & pro *Transmutatione* metallorum *in Th. Chym. Vol. I, p. 564.*

TRANSSVDATIO, Gr. dici posset διίδρωσις. in Chymicis vocatur, si in destillatione descensoria essentia prolecta transsudat, guttatimque in receptaculum defertur, calore supra admoto. Focus enim supra est circa ergastulum, unde & igne circulari agi dicitur. Furno fit descensorio. Balneo descensorio, arena descensoria & simili arte. Rul. & Iohns.

TRANS-

TRANSSVMTIVVS, μεταληπτικός. Vide *Metalepticos.*

TRANSVERSALES vocantur Muſculi duo in dorſo ſiti, cervicem extendentes & in poſteriora flectentes. Barthol. *l. 4. An. c. 6, p. 568.*

TRANSVERSVS, ἐγκάρσιος. Vide *Encarſios. Transverſaria machinarum*, διαπήγματα. Vide *Diapegmata. Transverſi* alias etiam cognominantur diverſi Muſculi v. g. Abdominis, Barthol. *l. 1, c. 6, p. 56.* Humeri *Transverſus brevior*, qui & Rotundus minor dicitur, *l. 4, c. 2, p. 651.*

TRANSVO dicitur de operatione Chirurgica Galeno κατὰ θῆξιν dicta, vide *Thexis.* quo verbo notatur integra perforatio acu & filo facta, quod Celſus vocat *l. V, c. 26.* corpus acu *tranſuere.* Rhodius *in Diſſ. de Acia c. XII, p. 165.*

TRAPETOS, τραπητός, epitheton vini primarii, quod uvis calcatis ſeu pede preſſis effluit; *Vinum preſſum* vocatur. Lind. *Ex. X, §. 181.*

TRAPEZA, τράπεζα. Vide *Menſa.*

TRAPEZIVS, τραπέζιος. Vide *Cucullaris.*

TRARVMES, dicuntur umbrarum & ſpectrorum inviſibiles, auditæ tamen actiones. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

TRAVLOS, τραυλός, τραυλότης. Vide *Balbuties.* Dieter. *n. 837.*

TRAVMA, τραῦμα, idem, quod τρῶμα. Vide *Vulnus.* Dieter. *n. 838.*

TRAVMATICOS, τραυματικός, Lat. *Vulnerarius.* Dicitur de medicamentis, quæ alias κολλητικὰ, *glutinatoria*, item *conſolidativa* vocantur. Galeno etiam ἔναιμα, vi adſtrictoria prædita. Gorr. De de[illegible] *Traumatico*, vel *Vulnerario* vide Hildan *de [illegible] Mercenaria c. 7.* *Vulnerariorum* virtus medicamentoſa ex ſententia recentiorum videtur conſiſtere non in pure ſubſtantia volatili, neque in fixa, ſed in media quadam inter volatilem & fixam, & ita in ſale quodam Eſſentiali plus minus Tartareo - Nitroſo; unde fit, ut partim polleant facultate ſordium deterſiva, partim conſolidativa.

TRECHEDEIPNOS, τρεχέδειπνος, vocatur *patinarum affectator*, h. e. qui ad convivia accurrit, etiam non vocatus. Lind. *Ex. XVI, §. 226.*

TRECHYSMA, τρήχυσμα, pro τράχυσμα, Ionic. *Aſpredinem* ſignificat, & idem eſt, quod τράχωμα. Vide p. a. *Trachoma.* Legitur vero apud Hipp. *l. 2. Epid. ſ. III, 21*, item τρηχυσμός, *exaſperatio*, inteſtini *5, de R. V. I. A. t. 36.*

TREMA, τρῆμα, Latine *foramen* dicitur. Linden. *Ex. V, §. 37.* h. e. locus apertus *forando.* Gal. *l. de cauſſ. morb. c. 11.*

TREMOR, τρόμος, eſt motus convulſivus, conſiſtens in impedita vel imbecilliori cauſſæ vel materiæ contractivæ, nihilominus indeſinenter urgentis virtute. Cauſſa ejus non materia quædam craſſior, ſed tenuis eſſe poteſt, videlicet aura vel vapor quidam aciditate quadam volatili & ſubtili ſpiritus animales irritans, œſtri inſtar exercens, partes nervoſas vellicans, & ad contractionem, ſed inſufficientem, continue inſtigans. Species ejus ſunt *Tremor* Cordis, Oculorum, Labiorum, Artuum, aliquando & totius corporis, &c. Plura de *Tremore* legi poſſunt apud Gal. paſſim, imprimis *lib. de trem. & palpit. &c.* & apud VVillis *Pharm. Rat. I. ſ. 6, c. 3*, ubi egregie *Tremoris* naturam expoſuit. Τρομώδης, *tremulus* dicitur, & ſæpe uſurpatur apud Hippocr. de ægris, de febribus, manibus, &c. quæ loca videantur apud Foeſ. *Oec. p. 623.* Iung. & Dieter. *n. 844.*

TREPANVM, τρύπανον. Vide *Terebella.*

TREPIDATIO, partim de corpore dicitur, & ita idem eſt, quod *Tremor*, τρόμος, partim de animo, & ita coincidit cum *Metu* ac *Pavore* vehementiori, cum animus conſternatus eſt, & abjectus, Iul. Alex. *l. 22. Sal. c. 3.* *Trepidum* morbum incurabilem dixit Paracelſ. *de morb. Ament. tr. 2, cap. 6.*

TREPONDO, i. e. tres *libræ.* Legitur apud Scribon. *n. 165, 271.* Rhod. *in Lex. Scrib.*

TRIÆNA, τρίαινα, Lat. *Tridens*, vocatur inſtrumentum triplici acie dentata conſtans, unde τριαινοειδὲς καυτήριον, *tridentiforme cauterium*, actuale ſive ferrum ignitum, legitur apud Ægin. *l. 6, cap. 48.*

TRIANGVLARIS, dicitur in genere de omni corpore, quod figuram *Trianguli* repræſentat. Ita Muſculus Thoracis, vel potius Sterni proprius hoc venit nomine, Barthol. *l. 4. Anat. c. 4, p. 566*, & alius, quem in cubito ſe obſervaſſe ſcribit idem *d. l. c. 8, p. 574.* Ita & *Deltoides Muſculus Triangularis* Humeralis appellatur, *d. l. c. 2, pag. 560.* Oſſiculum quoque inter ſuturam lambdoideam & ſagittalem ſitum, Triangulare, aliis *Triquetrum* vocatur, ad Epilepſiam peculiari virtute conducere vana perſuaſione creditum, quamvis & præter hoc alia adhuc oſſicula *triangularia Cranii* in ſutura lambdoidea inventa ab Olao VVormio ſcripſerit idem Barthol. *libell. 4, c. 5, p. 704.*

TRIANGVLVS, τρίγωνος, *Trigonus*, quid ſit, ex Mathematicis cognoſci debet. Translatum vero vocabulum a Spagyricis myſtico ſenſu ad ſuas hypotheſes & commenta de triplicitate vel trinitate principiorum, de quo *Triangulo* vide *Th. Chym. Vol. IV, p. 609.* Aliud vero *Triangulum* legitur ex terra, fimo & cineribus conſtans, *Vol. I, pag. 431.* Vide etiam *Trinitas.* Alias apud Gal. quoq; τρίγωνα medicamenta quædam narcotica ad torporem præſentem inducendum mitiora ex ſeminibus compoſita, Gal. *l. 12. M. M. c. 1*, & in ſpecie *Paſtillus* quidam τρίγωνος vocantur, non ex numero ingredientium, cum quatuor ſint, ſed a figura triangulari, qua fingebatur: Olim celebris ad ſiſtendos dolores. Deſcribitur diverſimode a Gal. *l. 7 de C. M. S. L. c. 5.* Ægin. *l. 7, c. 12*, ubi & *Diaſpermaton* vocatur, Gorr. Caſt. *Trigonum* quoque Aſtrologorum figmentum vocatur ſpirituum aſtrorum transmutatio quadru-

quadruplex juxta numerum quatuor Elementorum, quorum unumquodque regere ac durare dicitur 200 annos. Vt cum *Trigonum igneum* incipit, superni Planetæ suam conjunctionem habent in igneo signo, donec igneum hoc durabit, & sic de reliquis, Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

TRIA QVATVOR, τριατέτταρα, non videtur esse nomen medicamenti compositi totius apud Galen. *l. 4 de C. M. P. G. c. 13*, uti voluit Iul. Alex. *not. ad h. l.* sed potius nomen ponderis proxime præcedentis, videl. Terebinthinæ pondo septuaginta quinque, (quod *tria quatuor* inscribitur) quemadmodum & in eadem compositione pondo centum *Mina* vocatur.

TRIAS, τριάς. Vide *Trinitas.*

TRIATETTARA, τριατέτταρα. Vide *Triaquatuor.*

TRIBE, τριβὴ, Latin. *Exercitatio* dicitur, idem, quod ἄσκησις. Vide *Exercitatio.* Hinc τριβικὴ experientia dicitur Gal. quasi jam *trita*, quam ab experimentali disciplina ductam soli artifices usu exercent, Gal. *l. de subfig. empir. c. 2.*

TRIBOS, τρίβος, proprie *viam tritam* & hominum calcatam vestigiis semitam & callem significat. Translative vero *pro loco*, usu & consuetudine *attrito* aut calloso sumitur, teste Gal. *c. 1 de artic. t. 21.* Legitur & *in Mochlico XXIV, 21*; item *in 2 de iis, q. in medic. t. 9.* ubi videtur notare ipsam partem membri, qua vel inflexum, vel intentum, vel in latus moram faciens operatur, exponente Galen. *in comm.* quales sunt plantæ pedum in ambulantibus, nates in sedentibus, occiput in decumbentibus, Foes. *p. 622.*

TRICA, πλόκαμος, significat proprie implicatas connexiones in nassis & retibus. Galen. *in Timæo Plat. t. 13.* Vsurpatur & de omni intricata re, vel oratione.

TRICAVDALIS, epitheton musculi in aure externa. Vide *Bicaudalis.*

TRICEPS est epitheton Musculi triplici principio ab osse pubis & coxendicis ad femoris lineam asperam inserti, Barthol. *l. 4. Anat. c. 11. p. 579.*

TRICHES, τρίχες, *capilli, Pili.* Vide *Pilus. Capillus.*

TRICHIASIS, τριχίασις, quemadmodum in genere certum est, hoc vocabulum significare *Pilarem affectum*, vel *Pilare malum*, ita non statim constat, quam ejus speciem denotet. Dicitur enim τριχίασις morbus, quando cum crassa urina veluti pili una exeunt, ex Hipp *4, aph. 76*, qualia corpora a sedimento crasso & viscoso possunt concrescere. Vide Linden. *Ex. XVI, §. 20. seqq.* Deinde *Trichiasis* vocatur affectus palpebrarum, quando pili inutiles & pungentes iisdem innascuntur, Galen. *l. 4 de C. M. S. L. c. 8*, vide & *Phalangosis.* Tandem τριχίασις quoque vocatur *mammarum dolor*, quem pilus aliquando movet in poculo forte haustus. Is autem non sedatur, donec pilus, vel pressus sponte exeat, vel cum lacte exugatur. Ludov. Bonaciolus *Muliebrium lib. 1*, & extat inter Gynæciorum scriptores *p. m. 632.* Id mali genus etiam τριχίαν vocant, Foes. *p. 623* Gorr. Castell. Erotianus simpliciter definit ἀπόθεσιν affectum vel abscessum in mammis.

TRICHISMOS, τριχισμὸς, dicitur *fracturæ species tenuissima* & veluti pilaris, ita ut sensum fere effugiat, hinc etiam mortis aliquando caussa est, quia non se facile prodit, Ægin *l. 6, c. 90.* Gorr. Latine etiam *Capillatio* vocatur in latina editione Observationum Medico-Chirurgicarum Iobi a Mekren *c. 1, p. 15.*

TRICHOLOGEO, τριχολογέω, *floccos lego*, vel vello. Signum phreniticorum perniciosum apud Hippocr. *l. 3 Epid. ægr. 3, post. stat. pestil.* Foes. *d. l.*

TRICHOPHYES, τριχοφυὲς, vocatur medicamentum *ad pilos generandos* faciens apud Nonum *de P. M. C. c. 19, p. m. 13.*

TRICHOSIS, τρίχωσις, idem, quod τριχίασις, *affectus pilaris* palpebrarum, Hippocr. *4 de R. V. I. A. t. 123.*

TRICHOTON, τριχωτὸν, vocatur pars ea capitis, quæ capillis tegitur, *Capillitium.* Gorr.

TRICONGIVS, olim dicebatur, qui uno impetu epotavit *tres congios vini*, quemadmodum & *Bicongii*, qui duos epotare potuerunt congios. C. Hofmann. *Not. ad Galen. LL. de V. P. n. 222.* Forest. *lib. 24, Observ. 1. Schol.*

TRICOR, id est, *Aurum.* Rul. *in Lex.*

TRICOTYLOS, τρικότυλος, mensura dicitur *capiens tres heminas*, vel cotylas, Linden. *Ex. XVI, §. 106, 107.*

TRICVSPIDES, τριγλωχῖνες, vocantur membranulæ, vel valvulæ cordis ante ostia venæ cavæ & venæ pulmonalis foris intus spectantes, quæ admittunt sanguinem in cor. Galen. *l. 6, l. 7 de An Admin. c. 9.* Bartholin. *l. 2. Anat. c. 7.* Latine etiam *Trisulcæ* appellantur.

TRIDVANVS, *Triduum*, διάτριτος. Vide *Diatritos.*

TRIENS, τρίτον τῆς λίτρας, i. e. *unciæ quatuor*, Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 14.* De *Triente aurivoro* vide ex Plin. *l. 34, c. 13.* Libav. *S. A. Ch. l. 5, c. 5.*

TRIFERTES, Paracelso dicuntur spiritus ignem inhabitantes, Paracels. Philos. ad Athen. *l. 2, text. 15.* Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

TRIFVRCATVS, vide *Bifurcatus.*

TRIGEMINVS partus sive fœtus, vocatur, quando tres proles nascuntur, quod naturali ordine factum fuisse aut fieri posse negat P. Amman. *Irenic. p. 52*, sed portentosum esse statuit.

TRIGLA, τρίγλη. Vide *Mullus.*

TRIGLOGINES, τριγλωχῖνες. Vide *Tricuspides.*

TRIGONOS, τρίγωνος. Vide *Triangulus.*

TRI-

TRIMAMMIA, i. e. tres habens Mammillas, quod vocabulum legitur *in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 83.*

TRINITAS, τριάς, hoc vocabulum, sacratissimum Personarum trium in Divina essentia Mysterium, exprimens, abusive translatum a Spagyricis ad triplicitatem suorum principiorum, ita ut non solum passim in eorum scriptis legatur, *Trinitatem* inesse omnibus, *Th. Chymic. Vol. I, p. 454. Trinitatem* esse naturalem *ibid. p. 357*, sed & simul mysterium illud Deitatis sanctissimum applicatum illi operi fallacissimo de Lapide Philosophico, *Trinitatem unitatis* esse faciendam, quæ sit certissima proportio. Riplæus *in axiom. Vol. II, p. 111.* Iung. & *Vol, V, p. 338.* O detestandam catachresin! Vide *Ternarius.*

TRIOBOLON, τριώβολον, *pondus trium obolorum*, h. e. *drachma dimidia*, idem, quod ἡμίδραχμον. *Drachma* enim *sex obolos* continet. Gorr.

TRIOMPHYLLON est nomen medicamenti compositi, ita dicti a recentibus rutæ foliis, & descriptum legitur in *Antidotario* Nicolai *Oper. Mesuæ fol. 193. b.*

TRIORCHIS, τριόρχις, proprie vocatur, qui *tribus testiculis* præditus est, Rolfink. de *part. genit. P. I, c. 11.* Ob eandem rationem & species Accipitris vocatur *Triorchis*, τριόρχις, Lat. *Buteo*, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l. 5 Ornithol. c. 7.*

TRIPES, *Tripus*, τρίπες, proprie dicitur instrumentum, tribus pedibus innitens, quo utimur ad vas aliud recipiendum, ut ignis ad calefaciendum supponi possit. Rul. Dicitur & de scamno, vel sella *tres pedes* habente; qualis *tripes* fuit ante ostium Speluncæ Apollinis Pythii; unde proverbium ortum: *Ex tripode dictum.* Erasm. *Adag. Chil. 1, cent. 7, n. 90.*

TRIPOLIS, τρίπολις, est terra coloris citrini intense, speciesque videtur *Ochræ.* Vsus ejus nullus aut rarus in Medicina. Ad sordes metallicorum præsertim orichalceorum vasorum vulgo adhibetur. Schröder. *l. 3, c. 2. fin.*

TRIPSIS, τρίψις, vide *Frictio. Anatripsis. Tritio.*

TRIPVDIVM, idem, quod *Saltatio*, χορεία, *Chorea.* Pertinet ad Exercitationes corporis. Vide *Chorea. Tripudiorum* varia genera recensuit Iul. Alex. *l. 6 Sal, cap. 5.*

TRIQVETRVM, vide *Triangulare.*

TRISCA, *Trischa*, *Trissia*, idem, quod *Mustella*, vocatur piscis fluviatilis, maxime lubricus, cujus hepar in deliciis habetur. Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 2.* Vide *Mustela.*

TRISMOS, τρισμός, vel τριγμός, idem, quod πρίσις, *Stridor.* Vide *Stridor.* Gal. *l. 2 de sympt. causs. c. 2.* Scribitur & per T. sed perperam. Descendit enim a verbo τρίζω, *strideo.*

TRISPASTRVM, τρίσπαστρον, dictum fuit Machinamentum, quod excogitarunt Apellides & Archimedes Medici, & describitur ab Oribas. *de machin. c. 26.*

TRISPERMON, τρίσπερμον, *Cataplasmatis* nomen est, sic dictum a tribus seminibus, quibus componitur, cumino, baccis lauri, & apii semine. Valet contra Colicum dolorem. Gorr.

TRISTITIA, idem, quod *Mœror*, Gr. λύπη. Vide *Lype.*

TRISTO, Paracelso dicitur ignis materialis, qui continetur in omnibus quatuor elementis, & operatur ad effectus cujusque elementi proprios. *l. 2. Philos. Tract. 1. de Elemento Ignis. c. 1.*

TRISVLCÆ, vide *Tricuspides*, τριγλωχῖνες.

TRITÆOPHYES, τριταιοφυής, dicitur *febris ad tertianæ naturam accedens*, non vero exacte typum tertianæ per omnia observans. Ita ut omnes febres, quæ tertio die invadunt, possint in genere appellari τριταιοφυεῖς. Galen. *c. 2 in l. 6 Epid. c. 23.* Jung. Foes. *p. 622.* C. Hofmann. applicavit ad *continuas tertianæ* typum ratione exacerbationis observantes. *Apol. pro Gal. l. 3, c. 311. D. E. F.* quemadmodum & Linden *Exerc. XV. §. 15. 16.* Eodem modo descripsit C. Reies *C. El. q. 68, n. 9.* confer. omnino Erotianus.

TRITÆOS, τριταῖος. Vide *Tertiana.*

TRITARII, idem, quod *Diatritarii.* Vide *Diatrite.*

TRITICVM, πυρός. Vide *Pyros.*

TRITIO, *Tritura*, τρίψις, vocatur modus redigendi corpora crassiora sicca in pulverem, & miscendi diversos pulveres in unum. Meminit Gal. *l. 1 de Al. Fac. c. 12.* VVeker. *A. G. l. 3, c. 26.* Vocatur & *Tritus*, de cujus circa aurum usu mirabili & instrumento artificioso D. Langelotti sive Mola Philosophica, vide *Ephem. Nat. Cur. A. III. Obs. 59. Tritio* mineralium & Metallorum diuturnior faciliorem reddit Tincturarum extractionem. Jac. le Mort. *Chymic. Medic. Physic. in fine pag. 260.*

TRITOMA, est instrumentum ad aures apud Albucasim: si vero surditas adfuerit, frustra est omnis cura. Parac. *in Fragm. ad LL. Paragraph. in l. 13 & 14.*

TRITONES, vocantur *Homines marini* pisciformes, *in Eph. Nat. Cur. A. I. Obs 23.*

TRITORIVM, vulgo *Infundibulum*, dicitur vas transmittens in superficie latum, & paulatim acuatum, cum manubrio annexo formatum. Rul. & Johns. Parac. *de morb. ament. tr. 2. c. 4.*

TRITOS, τρίτος. Vide *Tertius.*

TRITVRA, τρίψις. Vide *Tritio.*

TRIVIALIS, linea Paracelsi vocatur *Stratum*, sive *solea terræ*, matrix seminibus mineralium gravida, quibus Dominus implantavit rationes, dona atque semina in seculum sat futura. Helmont. *de Lithias. c. 1, n. 6.*

TROCHANTERES, τροχαντῆρες, Lat. *Rotatores*, vocantur *processus duo* superiores *ossis femoris*, quorum unus major, alter minor & inferior habetur, Gal. *l. de ossib.*

ossib. c. 21. quamvis alibi *majorem* saltem τροχαντῆρα nominari scripserit, *l. 3 Anat. admin. c. 10.* Vide & Barthol. *libell. 4 An. c. 21,* qui etiam saltem magnum hoc nomine indigitavit. Notetur, duos processus esse distinctos ab ossis femoris capite rotundo, quod acetabulo coxendicis insinuatur, & quod Bartholin. processibus annumeravit, atque ita tres numeravit.

TROCHILODES, τροχιλώδης, vocatur *rotunda brachii regio*, apud Galen. *l. 2 de V. P. c. 15.* Vide C. Hofm. *in not. ad h. l. n. 95.*

TROCHILUS, τρόχιλος, Vide *Regulus.* Verum & alia avis aquaticæ species hoc nomine indicatur, quæ describitur ab Aldrov. *l. 19. Ornith. cap. 65.*

TROCHISCUS, τρόχισκος, Vide *Pastillus.*

TROCHITES, τροχίτης, vocatur lapis quidam, forma similis *trocho* illi, quo pueri lusitant, in gyrum agendo, in superficie cinerei coloris; intus vero candidi, & ulterius describitur a Chiocco *Mus. Calc. s. 3, p. 311.*

TROCHLEA, τροχλία, proprie vocatur instrumentum aliquod mechanicum, quod in gyrum trahitur, ad attrahendum laqueos, & quæ illis annexa sunt. In qua significatione legitur apud Gal. *l. 3 de artic. t. 25.* Oribas. *de machin. c. 4.* Per translationem quoque *Trochlea* vocatur particula cartilaginea, per quam musculi sexti oculum oblique moventis, *Trochlearis* propterea dicti, tendo transit, cujus descriptio habetur passim in Anatomicis, & inter hos Barthol. *l. 3 An. cap. 8.*

TROCHOIDES, τροχοειδής, epitheton est Articulationis, vel Commissuræ ossium, quando unum axis more in alterum inseritur, quod veluti rotæ rationem habet, uti in prima & secunda cervicis vertebra apparet. Latine posset *Axea Commissura* dici Fallop. *in Obs. Anatom. Tom. I. Op. p. 359.*

TROCHOS, τροχός, dicitur apud Hipp. *cursus circularis*, & opponitur recto, qui δρόμος, cursus simpliciter vocatur, *l. de Insomn. V, 4, 10. IX, 6. lib. 2 de diæt. XLI, 15; lib. 3. XXI, 23; XXIII, 5, XXV, 21.* Iung. Foes. *p. 626.* Significat & ludi puerilis materiam ligneam, de quo vide *Trochites.*

TROCTOS, τρωκτός, idem quod τρώξιμος, dicitur de illis, quæ *cruda comedi* possunt, ut sunt raphanus, lactuca, bulbi &c. Illud legitur apud Hipp. *l. 2. de morb. mul. XI, 21.* Hoc vero *l. de int. aff. XXXIII, 36; XXXVII, 3.* Vide Foes. *p. 628.*

TROGLE, τρώγλη, vocatur proprie *foramen*, vel *caverna* erosione facta, imo & incisiones & fissuræ τρῶγλαι dicuntur. Apud Hipp. vero τρῶγλαι appellantur *meatus*, foramina & cavitates, quæ *in carne* insunt, in quibus humidum continetur, *l. de Carn. vel princip. X, 7, 8.* Foes. *d. l.*

TROGLODITES, τρωγλοδίτης, vocatur species passeris, imo *passerculi*, cujus mirabilis virtus in expellendo calculo a veteribus deprædicata fuit, & describitur ab Aldrov. *l. 16. Ornith. c. 3.* Meminit & hujus virtutis Lang. *l. 2, ep. 58. circa fin.* Th. Chym. *Vol. II, p. 155.*

TROGLODYTICA, τρωγλοδυτική, vocatur *Myrrha* optima, a patria, videlicet *Troglodytis*, Ægypti populis. Vocatur & τρωγλῖτις. Vide Rhod. *ad Scrib. n. 90.* Gorr.

TROMA, τρῶμα, idem, quod τραῦμα. Vide *Vulnus.*

TROMOS, τρόμος. Vide *Tremor.*

TRONUS, & *Tronossa*, dicitur cælestis ros ex aere natus, omnium dulcissima species Mannæ, densa, tenax, & albissima præ cæteris, ex Mercurio regionis mediæ generata, & separata prorsus ab omni sulphure & sale. Vere & æstate decidit, maneque reperitur foliis arborum adhærens, ut alia Manna. Dorn. Rul. & Iohns. ex Parac. *l. de Caduco matricis §. 2. Fragm. ad libros Paragraph. l. 9, de signat. rer. natur. l. de Melle c. 2.* Elixir e *Tronco* meminit *in Archidox. l. 8 Elix. n. 3.*

TROPE, τροπή, præter significationem politicam, qua mutationem & fugam in genere denotare ex aliis Lexicis constat, usurpatur etiam de Solstitio æstivo & hyberno, apud Theophrast. *l. 7 Hist. plant. c. 1,* Aristotelem & alios, quamvis recentiores de anni mutationibus in genere usurpaverint. v. g. VVillis *Pharm. Rat. Part. II, sect. III, c. 1.*

TROPHE, τροφή. Vide *Alimentum*, *Nutrimentum.*

TROPHEMA, τρόφημα, Lat. *Edulium.* Cibus. Hipp. *l. de fistul. III, 7.*

TROPHES, τρόφης, h. e. *bene nutritus*, εὔτροφος, Gal. *in Ex. voc. Hipp.* quamvis Foes. velit τρόφις per jota, *Oec. p. 625.*

TROPHIODES, τροφιῶδες, significat apud Hippocr. *crassamentum aliquod compactum* urinæ innatans, enæorema quoddam globosum & confertum, qualia in magna crudæ materiæ copia & maligna febrium complexione, magno interno incendio, vehementi naturæ exagitatione, flatuumque & vaporum copia observari solent. Legitur *l. 7. Epidem. LVII, 14, 29, 34. Coac. t. 578.* Usurpatur etiam de *excrementis alvi compactioribus ibid. t. 604.* Est vero vox ratione derivationis inter obscuras reposita & insolens, dum τρέφεσθαι debet πήγνυσθαι significare. Vide Foes. *p. 625.*

TROPHOS, τροφός, nomen est medicamenti ἐμμότου, quod linteis illinitur ad replenda ulcera cava, & meminit ejus Æginet. *l. 4, c. 40 in fin.*

TROPICUS morbus, Chronicus. Arculanus *c. 68, in 9.* Rhas.

TROPOS, τρόπος. Vide *Modus.*

TROTTA, *Trocta* Æliano. Aldrov. *Amian*, ἀμίαν, vocat, est piscis marinus, gaudens tamen etiam aquis dulcibus, cujus descriptio cum usu in cibis videatur apud Adrov. *l. 3, de Pisc. c. 20.* Jul. Alex. *lib. 15 Salubr. c. 4.* Bruyerinn. *de re cib. l. 22, cap. 15.*

TROXIMOS, τρώξιμος, idem, quod τρωκτός. Vide Troctos.

TRUNCULI, ἄκρα, dicuntur *extrema brutorum partes*, v. g. pedes, aures, caput, quia post mactationem truncantur a reliquo corpore. Legitur apud Cels. *l. 2, c. 20 & 22*, ubi ad priorem locum vide Comment. Pantini, qui satis accurate exposuit. Calculum suum addidit Rhod. *ad Scribon. in not. pag. 6*. Sunt tamen, qui mendosam vocem hanc habuerunt, inter quos Cæsarius ad Celsum.

TRUNCUS, στέλεχος, proprie dicitur ea arboris pars, quæ ex radice surgit, & postea in ramos dividitur. Sæpe etiam translatum sumitur ad corpus humanum, excepto capite & artubus. Ita & arteria magna e cordis sinistro ventriculo, & vena cava a dextro ventriculo excurrentes vocantur *trunci*, respectu ramorum, qui in partes corporis reliquas distribuuntur, Gal. *l. 1 de Hippocr. & Pl. decr. c. 7*. Barthol. *libell. 1 An. c. 5, 8. libell. 2, c. 2 & 5*.

TRUPHAT vocatur Paracelso multa virtus mineralium, quæ metallum quodvis in suum esse prædestinatum cogit, *l. 1. Philos. ad Athen. text. 9* Dorn. Ruland. & Iohnf. *in Lex.*

TRUTES quid sit in metallifodinis, videatur apud Basil. Valent. *Testam. ult. l. 1, c. 40*.

TRUTTA, πυρὰς, nomen piscis fluviatilis, inter delicias habiti, cujus descriptio cum usu in cibis & Medicina, videatur apud Aldrov *l. 5 de Pisc. c. 12*. Iul. Alex. *l. 20 Sal. c. 11*, qui cum Trotta, vel *Trocta* confundit, Schröder. *l. 5, cl. 3, n. 93*, ubi & *Aurata*, χρύσοφρυς dicitur. De generatione *truttarum* differit & Helmont. *tr. Demonstratur Thesis n. 80. seqq.* Aurum in *Truttis* fuisse repertum, legitur *in Th. Chym. Volum. I, pag. 515*.

TRYBLION, τρυβλίον, vel significat catinum, *ollulam*, in qua aliquid affervatur, vel in quam materia ad suffitum immittitur, Hipp. *l. de Steril. XIIX, 14*, vel significat certam mensuram, Latine H*eminam* dictam, *l. de int. af. I, 51; VII, 36; XIV, 14; XLIII, 36; XLIV, 14; XLV, 13. &c.* Apud Gal. quoque *de pond. & mens. c. 4*. T*ryblium* inter mensuras refertur, & habere dicitur uncias novem.

TRYCHO, τρύχω, Emphaticum verbum apud Hipp. significans *detero, consumo*. Ita corpus dicitur *deteri, affligi*, consumi a morbis, *l. 2 de morb. XXVI, 24; lib. 3 de diæt. XXIV, 7; l. 1 de morb. mul. XIV, 10, 14; XIX, 8, LXXXVII, 36; XCII, 10*. Et rursus Medici debent τρύχειν i. e. *retundere, prosternere* morbos, *l. de morb. sacr. XIIX, 32*. Iung Foes. *p. 627*.

TRYCHOS, τρύχος, significat *pannum lacerum & attritum*, ῥάκος alias dictum Hinc diminutivum τρύχιον *panniculum attritum* notat; idem, quod ῥακίον. Quo aliquoties usus Hipp. v. g. *l. de morb. mul. XXIII, 3; l. 2, LXXX, 8; & alibi*. Vide Foes. *p. 628*.

TRYGE, τρύγη, *fruges cereales*. Vnde τρυγοβόλιον, *locus, in quo frumentum reconditur*. Foesius *p. 626*.

TRYGEPHANION, τρυγηφάνιον, *species tertia Loræ*, sive vini secundarii, quod *Fecatum* Catonem appellasse, scripsit Linden. ex fecibus vini expressum. *Ex. X, §. 199*.

TRYGODES, τρυγῶδες, vocatur species Collyriorum, τῶν μονοημέρων, & magna ex parte Acacia constat; Lat. *Fæculentum* dixeris, Gal. *l. 4 de C. M. S. L.* Idem, quod πηλάριον. Vide *Pelarion*.

TRYGON, τρύγων. Vide *Turtur*.

TRYPANON, τρύπανον. Vide *Terebella*.

TRYPHERA, τρυφερὰ, vocantur in genere medicamenta, quæ Latine *Delicata* dici possent, & quidem vel ab effectu blando minusve dolorifico, vel a saporis suavitate. Ratione prioris olim dictæ fuerunt *Tryphera duæ* apud Scribon. *n. 230*, ubi docet, curare hæmorrhoidas. Suntque medicamenta cavstica, quæ tamen sine dolore, & molliter exedunt & urunt, Gorræus. Ita & τρυφερὸν dicitur Collyrium, ἄδηκτον, quod nullam mordacitatem infert, Gal. *l. 4 de C. M. S. L. c. 7*, ad inustiones, pustulas, χημώσεις laudatum. Ratione posterioris olim *Pastillus* vel *Trochiscus* ad hæmoptoicos utilis τρυφερὸν dictus fuit, teste eodem *l 7 de C. M. S. L. cap. 4*. Ita & in Dispensatorio Augustano occurrunt quatuor compositiones Electuariorum, quorum unum purgans est, & *Tryphera Persica* dicitur. Reliqua tria vero inter Antidota & compositiones Theriacales referuntur, dicunturque *Tryphera magna, minor, & Sarracenica*. In Pharmacopœa quoque Londinensi novissimæ duæ compositiones hujus nominis leguntur *pag. 272. seq.* An vero a suavitate ita dici mereantur, alii judicent.

TRYPHONIS, *Emplastrum*, τρύφωνος ἔμπλαστρος, cujus tria genera describuntur apud Scribon. unum *subviride*, secundum *nigrum*, quod & βασιλικὸν dicitur, & tertium viride, quod & εὔχροον vocatur, *n. 201, 203, 205, 220*. Fuit vero *Tryphon* Chirurgus. Vide Rhod. *in Lex. Scrib.*

TRYPHOS, τρύφος, significat *frustum, fragmentum*, & legitur apud Hipp. de *frusto* amphoræ candente, cui materia ad suffitum imponitur, *l. 2 de morb. mul. LXXXVII, 3*.

TRYSMOS, τρυσμὸς, & τρύζω, idem, quod τρισμὸς, τρίζω. Vide *Trismos*. Foes. *p. 626*.

TRYX, τρύξ. Vide *Fecula. Fex*.

TUBA, σάλπιγξ, proprie instrumentum dicitur Musicum, sonorum, classicum, per inflationem aëris, cujus sonus fortior refertur inter caussas epilepsiæ externas, Forest. *lib. 10, Obs. 54, in Schol.* unde & detestandos monet tales sonos, *d. l. Obs. 4. Schol.* Ab Anatomicis translatum hoc vocabulum *Tuba* ad canales duos graciles nerveos & candidos, ab uteri fundo ad testes muliebres excurrentes, *Tubæ Fallopii* dictas, hodieque ab Anatomicis pro oviductibus habitas, utpote ovulum a dictis testibus Ovarium potius dicendis

per spiritum genitalem seminis masculi fœcundatum prolapsurum unum, duo vel plura suscipientes, beneficio fibrarum carnearummotricium circa ovarium repertarum & per ligamenta uteri latiora ad tubarum fimbrias exporrectarum & ovario interveniente turgescentia genitali irritante sese contrahentium & ovario proprius adducentium, ut ovum excipere queant. Harum prolixiorem descriptionem vide sis apud D. D. I. M. Hoffmann. *Not. ad Horn. Microcosm. §. 67, p. 281*, egregie etiam eas delineavit D. Goth. Bidloo *Anat. Tab. LIII*, de quibus vide Barthol. *l. 1. An. c. 27*, quas nonnulli hodieque pro adæquato conceptionis organo habere non dubitant. *Tubæ* quoque *aurifabrorum* exiguæ, σαλπιγγίς, qua ignem inflando excitant, ad unum anatomicum translatæ meminit Gal. *l. 9 An. adm. c. 2. fin.*

TUBEL, idem, quod *Squama æris*, vel metalli, Gr. λεπὶς. Vide *Lepis*, *Squama*. Rul. *in Lex.*

TUBELECH, pro *Duelech*, legitur apud Paracels. *l. de Tartar. morb. c. 4.*

TUBER apud Latinos æquivocum est. 1. habet significationem Botanicam, & Gr. dicitur ὕδνον, vide *Hydnon.* Talia lapidosa describuntur a Chiocc. *in Mus. Calc. s. 3, p. 411*, ita & Fungi, sive *Boleti Cervini* vocantur *Tubera* a Schröder. *lib. 4, cl. 2, n. 415.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Deinde etiam habet significationem Pathologicam, quando *Tubera* vocantur *Tumores*, vel abscessus e corpore in rotundum erumpentes. Scribon. *n. 82.* Rhod. *in not. ad h. l.* Ita specialiter a lue venerea oborti Tumores in capite molles, *Gummositates* alias dicti, vocantur *Tuberositates* a Forest. *l. 32, Obs. 23 in Schol.* Lang. *Tubera* vocavit, *l. 1, ep. 42.* Ita etiam diminutivum.

TUBERCULUM homonymon est, quod in Anatomicis tribuitur vel circulari fibrositati Pylori instar musculi Sphincteris, quam alii vocarunt *Tubercula* glandulosa, teste Barthol. *l. 1. An. c. 9*, vel processibus ossium ἀποφύσεις Græc. dictis, qui alicubi *Tubercula* ossium vocantur. Idem *libell. 4, c. 1. fin.* In Pathologicis *Tubercula* Gr. dicuntur φύματα. Vide *Phyma.* *Tubercula* antrosa, veter. bubones. quia in glandulis tanquam specubus latent, Reimundus Vinarius *de peste lib. 3.*

TUBUS, *Tubulus*, σύριγξ, dicitur canalis quidam fistulosus, sive fistula, & quidem vel sensu proprio mechanico: in quo balneorum *tubuli* & *tubi* leguntur apud Rhod. *in not. ad Scrib. p 104*, vel tralatitio eoque vel Physiologico, quando *Tubuli* vel *Siphunculi marini* describuntur a Chiocco *in Mus. Calc. s. 1, p. 56.* Ita & *Tubuli lactei* vocantur canales ab ambitu mammarum ad papillarum veluti centrum cëuntes, Bartholin *l. 2 An. c. 1, p. 332.* Ita D. Bidloo Asperam arteriam vocat *Tubum pulmonarem* & Bronchia ejus *Tubulos*, videantur Ejus *Anatom. Tab. XXIV, fig. 8, & Tab. XXV*, per aliquot figuras. vel Pathologico, quando Fistulæ, vel ulcera fistulosa vocantur *Tubi*, vel *Tubuli*, Gal. *l. 2 de C. M. P. G. c. 22.*

TUERI, φυλάττειν, προφυλάττειν, idem, quod *Conservare.* Hinc *Methodus tuendæ sanitatis*, dicitur primaria Medicinæ pars, Græc. ὑγιεινή. Vide *Hygiene.* Iung. Rhod. *in Lex. Scribon.*

TUMBABA, *Tumpabar*, id est, *Sulphur* [illegible], Rul. *in Lex.*

TUMBALUM, idem, quod *Tubel*, id est, *Squama metalli.* Rul. & Iohns.

TUMBIL, id est, *Terra.* Ruland. & Iohnson. *in Lexic.*

TUMEFACTIO, διόγκωσις. Vide *Dioncosis.*

TUMOR, ὄγκος, vide *Oncos*, *Oedos.* De *Tumoribus*, plane rebus alienis, v. g. pilis, lignis, testis, culicibus, repletis vide Casp. Rejes *C. Elys. q. 36.*

TUMULTUS, θόρυβος. Vide *Thorybos. Tumultus* & strepitus nimii quantum noceant in doloribus capitis, notavit Hildan. *Cent 1, Obs. 20.*

TUNICA, χιτών. Late idem significat, quod *Membrana*, μήνιγξ, ὑμήν, uti vult Gal. *l. 4 de V. P. c. 9.* Omnino tamen aliquod discrimen inter hæc duo vocabula admittendum esse, arbitror, dum *Tunica* proprie ad usum spectat in hoc consistentem, quod aliud corpus tegat, operiat & involvat, & quasi vestiat. Dieterich. *n. 922, ex 7 aph. 45*, id quod de *Membrana*, qua tali necessario dici non potest, cujus idea consistere videtur in homogeneitate, sive similari natura, & expansione sive dilatatione, quamvis Bartholino aliud visum fuerit, *l. 1. Anat. c. 4*, qui *Tunicæ* vocabulum ad vasa restrinxit, contra Autorum usitatam acceptionem. De *Tunicis oculi* vide eund. *l. 3, c. 8.*

TUPHUS, *Tufus*, pro *Typhos*, τῦφος. Vide *Typhos.* Keuchen. *ad Sam. p. 140.*

TURAS Paracelso dicitur effectus arcanus *Aquæ*, quemadmodum *Thonus* Terræ & *Samies* Aëris sunt effecta, *Phil. ad Athen. l. 2, text. 13.*

TURBAN *magna* est figmentum Paracelsicum, pertinens ad *Evestrum Propheticum*, & cujus essentia consistit in præsagio omnium eorum, quæ fiunt in quatuor elementorum mundis, *d. l. text. 20.* Dorn. Ruland. Nugæ.

TURBA, ὄχλος, vocatur hominum multitudo inordinata, Dieter. *n. 294.* Dicitur & de rebus, *ibid.* *Turba* etiam idem, quod *Perturbatio.* *Turba* quoque pro *Turban* ponitur a Dorn. & Rul. de quo p. a. quamvis & hanc addiderint significationem, quod *Turba magna* dicatur astrorum firmamenti innumera multitudo. *Turba Philosophorum* vocatur scriptum quoddam Spagyricum, quod occurrit *in principio Volum. V.* Theatri Chymici.

TURBATIO, ταραχή, τάραξις, vide *Taraxis*, idem, quod *Perturbatio.* Sumitur etiam ab Hipp. pro *irritatione*, Gal. *c. 1 de Humor. t. 16.*

TUR-

TVRBEDON, Arab. nomen purgantis, quod communiter *Turbith* vocatur, de quo p. p.

TVRBINATVM, κωνάριον, κωνοειδὲς, vide *Conarion*. *Turbinata* quoque vocantur certa quædam *Testacea*, v. g. *Buccinæ*, & alia, de quibus Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 1.*

TVRBITH vocatur purgans quoddam exoticum, simplex, vegetabile, de quo uti certum est, esse radicem quandam, ita adhuc incertum est, cujus plantæ proprie radix sit dicenda. Hujus purgantis descriptionem, & usum Medicum simplicem, & in compositionibus, vide apud Schröder. qui *Turpethum* vocavit, *l. 4, cl. 4, n. 440.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Rolf. *de purgant. s. 14, art. 4 per tot.* qui *Turbedon* scripsit, Freitag. *Auror. Med. l. 2, c. 30.* Translata porro vox *Turbith* & *Turpethi* ad Chymiam, ubi *Turbith* & *Turpethum minerale* vel in genere dicitur coagulum specificum fixum, quod abstractis impuritatibus, & indomita volatilitate, segregatis in imo vasorum consistit, & paratur maxime ex mineralibus, quorum essentia & vis specifica potissimum est in parte constante, aut saltem, ut usibus artificiosis sit accommodata, in hanc formam redigitur. Vel in specie vocatur *Mercurius absque corrosivo præcipitatus* in dulcedinem, Rul. & Iohns. *in Lex.* Hujus usum noxium in affectibus hepatis & viscerum abdominis notavit Hildan. *Cent. 4 Obs. 40.* Plura de *Turpethis mineralibus* vide apud Libav. *S. A. Ch. l. 6, c. 19.* In specie de *Turpetho Antimonii*, *d. l. c. 21.* de *Turpeth Veneris*, *d. l. 7, c. 15.*

TVRBO homonymon est. Vel enim denotat *ventum procellosum*, qui Græc. λαίλαψ dicitur. Vide *Lælaps.* Vel *Conchyliorum* certa genera, quæ *Turbines* vocantur, & describuntur ab Aldrov. *l. 3 de Testac. cap. 16 seqq.* Græc. στρόμβοι vocantur, vide *Strombos.* Iung. Chiocc. *Mus. Calc. s. 1, p. 50. seqq.* Differunt a *Turbinatis*, quod *Turbines* in longiorem & acutiorem verticem deficiant, quam hæc. Legitur & apud Aldrov. *Turben.*

TVRBOTVS, idem, quod *Rhombus*, de quo superius sua litera. *Mus. Calc. s. 3, p. 419.*

TVRBVLENTVS, *Turbidus*, ταραχώδης idem, quod *Perturbatus*, vide *Tarachodes.* In specie Vrinæ *turbulentæ* dicuntur Hipp. οὖρα ἀνατεταραγμένα, returbatæ, *Coac. t. 333.*

TVRCHOSA, *Turcois*, *Turchois*, vocatur gemma, vel lapis pretiosus elegantissime cœruleus, de cujus compositione vide *Theatr. Chym. Vol. IV, p. 190*, viribus admirandis, *Vol. V, p. 388.*

TVRDVS, κίχλη, æquivocum est. Primum enim nomen est avium quarundam. Sunt enim certa genera, quæ *Turdorum* nomine veniunt, quorum historiam, cum usu in cibis & Medicina, vide apud Aldrov. *l. 16 Ornith. c. 1 seqq.* I. Alex. *l. 13 Salm. c. 8.* Bruyer. *l. 15, c. 37.* Deinde nomen est piscis saxatilis, squamosi, cujus etiam plures dantur species, & descriptæ leguntur apud Aldrov. *l. 1 de pisc. c. 3.* Iul. Alex. *l. 14 Sal. c. 3.* Bruyerin. *l. 19, c. 7.*

TVRGENTIA, *Turgescentia*, ὀργασμός. Vide *Orgao*, *Orgasmos.*

TVRIONES sunt teneritates summitatum in arboribus, quæ singulis annis crescunt, Schröd. *l. 1, c. 2, lit.* T.

TVRPETHVM, vide *Turbith.*

TVRPILOQVIVM Gr dici posset fortassis αἰσχρολαλία, improborum vitium proprium. Nam improbi bulimia *turpiloquii*, imperiti pica vaniloquii laborant. Vtrumque a Medicis sit alienum, Linden. *Ex. II, p. 29.*

TVRPIS, *Turpitudo*, ἀσχημοσύνη, proprie dicitur vitium oppositum formositati, εὐσχημοσύνῃ, sive pulchritudini, Galen. *libr. 11 de V. P. cap. 13.* Dicitur etiam de moribus, affectibus, sermonibus, & actionibus humanis, & Gr. dicitur αἶσχος, αἰσχρός, *l. de cogn. & cur. an. morb. cap. 7.* *Turpitudines* Hartmannianas false perstrictas a Libavio vide T. *IV, Oper. p. 97.*

TVRREIS est lapis, quem Bood. & experientia, mille testimoniis, in casu a fractura ossa desilientia conservare docent. Iohns. *Lex. l. 2.*

TVRRITI, πυργῖται. Vide *Pyrgitæ.*

TVRSIO, φώκαινα. Vide *Phocæna.*

TVRTAS, τύρτας, vocatur panis, qui constat ex pinguibus palmulis, farina & aqua, & coquitur sub cineribus, Erot. *On. p. 27. c.*

TVRTVR, τρυγών, æquivocum est. Primario ita dicitur *Columba* montana, vel sylvestris, de cujus historia & usu in cibis atque Medicina, vide Aldrov. *l. 15 Ornith. c. 9.* Iul. Alex. *l. 13 Sal. c. 7.* Gal. *l. de atten. diæt. c. 6.* Bruyerin. *de re cib. l. 15, c. 34.* Schröder. *l. 5, cl. 2, n. 69.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Deinde est etiam nomen piscis, qui *Pastinaca* alias *marina* vocatur. Vide *Pastinaca.*

TVRVA vocatur cespes bituminosus, & gleba fossilis, quæ accensa facit, ut quotquot adstant, aut ab eo illustrantur, colore appareant squalido & morticino, ut mirari id satis rerum harum ignari nequeant, Linden. *Ex. V, §. 122.*

TVRVNDA, μοτός, refertur inter Apparatum Chirurgicum, estque nihil aliud, quam linamentum, quod vulneribus inditur, Lat. Penicillus quoque vocatur, Dieter. *n. 280.* Vide *Linamentum*, *Lemniscus*, *Licinium*, *Motos*, *Penicillus*, &c. In specie de usu & abusu *Turundarum* in sectione Calculi vide appendicem aliquot Epistolarum, apud Hildan. *Oper. p. 762. seqq.*

TVSSEDO, βήξ, idem, quod *Tussis frequentior*, uti colligere licet ex *2 progn. t. 50.* ubi interpres Galen. Latinus utitur vocabulo *Tussedinis.* in Græco vero legitur τῶν βηχῶν.

TVSSICVLARIS epitheton eorum, quæ tussim movere

vere vel excitare possunt, apud Cœl. Aurel. *de Tard. pass. l. 2, c. 13.* idem fere quod *Tussiculosus* βηχώδης, de quo p. p.

TUSSIS, βήξ, à Galeno ita descripta legitur: Est vehementissima quædam efflatio, qua plurimus simul celerrimeque foras actus spiritus sive aër attrahit propellitque una secum suo impetu, quæ vias suas obstruit, *l. 2 de sympt. causs. c. 4.* Cum enim externus aër in asperam arteriam trahatur, quæ cartilagineæ duræque sunt, nec contrahi circa id, quod continent, possunt, incitatum hunc excogitavit spiritus exitum, quem vocant *tussim*, quo spiritus sibi ipsi violenter & cum impetu delatus vias expurgat, non aliter, quam tubos & fistulas expurgant harum opifices, *l. 4 de causs. sympt. c. 3.* Quamvis vero a vero hæc non sint aliena; recentiores tamen *Tussis* naturam multo clarius & accuratius descripserunt, inter quos cæteris palmam præripuisse videtur VVillis *Pharm. Rat. Part. II, S. I, c. 4.* e quo talem descriptionem formare libet: *Tussis* est exspiratio vehemens, crebrior, inæqualis, & sonora, cum partium musculosarum expirationi potissimum destinatarum, thoracis, laryngis, lumbarium, & abdominis motu spasmodico, facta cum vel sine excretione alicujus materiæ excrementiciæ, a molesti cujusdam objecti, aut expulsionem e pulmonibus per Tracheæ ductus urgentis irritatione proveniens. Ex qua descriptione simul elucescit differentia inter *Tussim humidam*, quæ cum exscreatione materiæ; & *siccam*, qua nihil excernitur, cujus meminit Hipp. *4 aphor. 54.* Videatur & Dieter. *n. 150.* Sylv. *Pr. M. l. 1, c. 22.* *Tussiculosus*, βηχώδης, dicitur, quod vocabulum legitur de Catarrhis, *3 aph. 31.* Vide Dieter. *n. 151.*

TUTENAG, nomen Metalli Indiæ Orientalis, Europæis incogniti; cujus meminit Rob. Boyle in Experimentis de flammæ ponderabilitate, *Exper. 12.*

TUTIA, vide *Pompholyx.* *Tutiæ* factitiæ constructio legatur *in Theatr. Chymic. Vol. II, p 519.* De *Tutiæ* præparatione *Vol. III, p. 103.*

TUTUS, ἀσφαλὴς, *Tuto*, ἀσφαλῶς, idem, quod *Securitas*, *Asphaleia*, *Securitas.* Est primaria proprietas veræ curationis non solum Chirurgicæ, sed omnium etiam aliarum. Consistit vero *tutum* hoc curationis in tribus, ut affectus percuretur, ut læsio nulla interveniat, ut ne redeat malum. Gal. *l. 14 M. M. c. 13.* Iunge C. Hofm. *Orat. Isag. II, p. 112, 121. seqq.* Imo in omnibus actionibus *Caute* & *Tuto*, Medicorum Symbolum sit, Dieter. *n. 121.* id quod meliori ratione fieri vix poterit, quam si generale præceptum Zenonis observetur: videlicet si ita agamus, tanquam paulo post pædagogis rationem redituri. Gal. *de cogn. & cur. an. morb. c. 3.*

TYLLI grana, in offic. german. nihil aliud quam Risini minoris semen. Gregor. Hymman. *de Apoplex. Cap. 39.*

TYLODES, τυλώδης, τυλοειδής, Gorr. *Callosus.* Vide *Callus.*

TYLOMA, τύλωμα, *Tylosis*, τύλωσις, τύλ☉. Vide *Callus.*

TYMMA, τύμμα, significat *plagam*, ictum, percussionem. Legitur apud Hipp. *l. 7 Epid. XX, 14.* ubi apud Lind. legitur *luxatio*, cujus versionis rationem nullam video, cum τύμμα a τύπτω, verbero, derivetur. Vide Foës. *p. 628.*

TYMPANIAS, τυμπανίας, τυμπανίτης, vocatur species Hydropis sicca, in qua flatus totam abdominis, interdum & thoracis regionem tumentem faciunt, Gal. *4 de R. V. I. A. t. 111.* Vocatur & *Hydrops siccus.* Keuch. *ad Sam. p. 191.* Dicitur vero saltem abusive & improprie Hydrops, quia nulla peccat aqua, sed flatus, Helmont. *tr. Ignot. Hydrops, n. 43.* Consentit VVillis *Ph. Rat. Part. II, s. 2, cap. 4.* qui communem Doctorum opinionem de *flatibus*, ceu caussa *Tympanitis*, deserens, novam excogitavit, & quidem satis plausibilem, ex principiis Physiologicis & Anatomicis egregie declaratam, statuens, non flatus, sed spiritus animales spasmodico motu agitatos, & in fibras partium & viscerum abdominis membranaceorum adactos, obque succi nervosi vitiosam dispositionem in recessu impeditos tantam ventris intumescentiam excitare; unde & seq. hujus affectus construxit definitionem: *Tympanites* est tumor abdominis fixus, constans, durus æquabilis, renitens, & a pulsatione sonitum edens, a partium & viscerum membranaceorum inflatione τετανώδη ortus, propter spiritus animales in fibras istas copia nimia adactos, ibidemque succi nervei obstruentis vitio a recessu impeditos, cui affectioni consequenter flatuum in locis vacuis aggestio, velut complementum accedit. Paracelsus statuit duplicem *Tympanitem*, unum in *Intestinis*, alterum in *Matrice*, *lib. 1 de Tartaro*, *Tr. 2, c. 2 in not.*

TYMPANUM, τύμπανον, proprie vocatur instrumentum Musicum classicum, in quo corium fortiter expansum supra concavum quoddam corpus, si percutiatur ligno, sonum edit gravissimum. Per translationem vero nomen hoc quoque attributum cum cavitati, seu *Conchæ*, aliis pelvi in ossibus petrosis meatus auditorii, cui membrana quædam sonoras species transmittens & ossiculis firmata obtensa est, tum ipsi *Membranæ.* Vide Barthol. *l. 3 An. c. 9 & libell. 4, cap. 6.* Non esse primarium & simpliciter necessarium organon auditus illam membranam *Tympani*, vult ostendere Bonett. per Observationes *in Anat. Pract. I, s. 19, Observ. 4, p. 344.* *Tympanum* quoque vocatur rotunda machina dentata, Oribas. *de machin. cap. 4.*

TYPHA, τύφη, vocatur *exile triticum*, & vilius, de quo plura apud Lang. *l. 1, ep. 56.* Forest. *l. 4 Chir. Obs. 3 Schol.*

TYPHLOS, *Typhlotes*, τυφλὸς, τυφλότης, τύφλωσις. Vide *Cæcus*, *Cæcitas*, Dieter. *n. 847.*

TYPHODES, τυφώδης. Vide *Typhos.*

TYPHOMANIA, τυφομανία, vocatur mistus affectus ex lethargo & phrenitide, *Lethargicum delirium*, Galen. *in def.* & *l. de comat. c. 2, c. 1 Prorrhet. t. 1.* Caussa ergo complicata ex descriptione *Lethargi* & *Phrenitidis* petenda erit. Videatur Foës. *p. 629.* Meminit & Bonett. *An. Pr. l. 1, s 8, Observ. 6 Schol.* P. M. de Calderia exponit per *Coma Vigil*, Tom. *III, p. 33.* quamvis vitiose *Tiphomania* ibidem ponatur.

TYPHON, τύφων, *ventus* vocatur, qui densa nube inclusus, præceps in terram elisus pulverem soli turbine verrit, arbores evellit & obvia quævis pessundat. Lang. *l. 1, ep. 19.*

TYPHOS, *Typhódes*, τῦφος, τυφώδης πυρετός, vocatur species quædam *febris ardentis*, prolixius descripta cum suis signis & symptomatibus apud Hipp. *l. de int. aph. XLII per totum.* Vide Foës. *p. 629.* Erotianus definit febrim, quæ lente oritur, & cum intensione existit. Latine redditur *Stupor attonitus*, cujus rationem sufficientem non video. Conjuncta hæc febris plerumque cum erysipelate alicujus visceris interno, v. g. hepatis, C. Rejes *C. El. q. 68, n. 4.* Bonett. *d. l.*

TYPUS, τύπος, vocatur *forma*, ordo & modus *febrium*, secundum intentionem & remissionem, Gal. *l. de Typis l. 1 de Cris. c. 3.* Vide Diet. *n. 676.* Keuchen. *ad Samon. p. 140.*

TYRANNIS, τυραννὶς, vocatur *Antidotus*, apud Gal. *libr. 2 de Antidot. cap. 10.*

TYRBE, τύρβη, Lat. *Turba. Turbatio*, idem, quod ταραχή. Legitur apud Hipp. *3 de fract. t. 75.* Foës. *d. l.*

TYRIA apud Arabes & barbaram sectantes Medicinam idem est, ac *Ophiasis: Tyri* enim voce omnes serpentes & potissimum Viperæ intelliguntur, Castell. Vide *Tyriasis. Tyria lepra.* Forest. *l. 4 Chir. O. 7 Schol*

TYRIASIS, τυρίασις, idem, quod *Satyriasis*, h. e. *Lepra Arabum*, *Elephantiasis.* Hildan. *Ep. 24.* Vide *Elephas.*

TYRION, τύριον, vocatur Emplastrum, quod coctura calorem purpuræ *Tyriæ* adipiscitur, & describitur ab Aët. *l. 15, c. 12.* citante Gorr.

TYRO, *Tyrocinium*, εἰσαγόμενος, εἰσαγωγή. Illud dicitur de iis, qui noviter ad artem Medicam accesserunt, ut addiscant ejus præcepta. Hoc de compendiosa artis & præceptorum comprehensione, Lat. *Introductio* quoque dicta. Ita Galen. libell. *de pulsibus ad Tyrones*, *sive eos*, *qui introducuntur*, conscripsit, &c. Contra *Tyrocinii Chymici* scriptores invehitur Helmont. *de Lithias. c. 5, n. 9* & *c. 8 n. 9.*

TYROS, τυρός. Vide *Caseus.* Vnde & τύρωσις dicitur, quando lac comestum in *caseosam* materiam coagulatur, Aristot. *l. 3 H. A. 120* vocat τύρευσιν *lactis in caseum coagulationem.*

TYRRHENICON, τυῤῥηνικὸν, nomen Emplastri, cujus sunt immensæ laudes apud Aët. *l. 15, c. 14*, allegante Gorræo. Propterea & παμπαθὲς dictum esse, idem testatur.

TYRSIS, τύρσις, idem, quod πύργος, *Turris.* Legitur apud Hipp. *3 de artic. t. 23.* Gal. *in com.* Adde Foës. *p. 629.*

TYRUS, *Thyrus*, utrumque mendose & ex crassa ignorantia Græcæ linguæ pro serpente vel vipera *Theriacam* ingrediente sumitur a barbaris Autoribus, unde *Tyriasis*, *Tyria* lepra quoque appellationem adepta sunt. Deberet enim *Therion*, θηρίον, hoc est, *bestia*, scribi, non per Ty.

V.

VACCA, ἡ βοῦς, dicitur bos fœmina. Vide *Bos.* De *vaccis citrinis Scheunemanni* per errorem in scripto adductis, & a Libavio acriter satis castigatis, vide Tom. *III Oper.* Lib. *pag. 82.* *Vacca marina* est nomen piscis, qui & *Bos* dicitur. Vide supra *Bos.* An vero idem piscis sit, e quo lapis *Vaccæ marinæ* dictus eximitur, de quo legi poterit Observatio *in Act. Philos.* Oldenburg. *Ann. 1668*, nolumus determinare, cum Aldrov. nullam lapidis mentionem in descriptione Bovis vel *Vaccæ marinæ* fecerit.

VACILLATIO, παραφορὰ, dicitur, cum de membris corporeis, quæ titubant, aut non sunt fixa, v. g. *dentes vacillare* dicuntur; tum de mente, & ita inconstantiam, vel leve *delirium* notat. Vide *Paraphora.*

VACVATIO, κένωσις, idem, quod *Evacuatio.* Vide *Cenosis.*

VACVVS, κενεός, κενός. Vide *Cenos.* Ardua adhuc hodieque est inter Philosophos disputatio: an detur *vacuum* in rerum natura? Peripatetici vel Aristotelici negant, ut & Galen. *l. 3 de diff. puls. c. 6.* item *in Th. Chym. Vol. I p. 198.* Recentiores vero Helmontium secuti asserunt, variis conati demonstrare phœnomenis. Videatur Helmont. *in pecul. tract inscripto Vacuum Naturæ.* Vide & Marc. Marci *Phil. vet. rest. Part. III, sect. 2, subs. 3.* Nostri jam non est instituti, hanc controversiam dirimere; quamvis tam diu inhæreamus illi sententiæ: dari quidem vacuum in rerum natura, sed non naturale, saltem violentum. Quid Democritus & Asclepiades per *vacuum* intellexerint, vide apud Galen. *l. de Theriac. ad Pison. c. 11.* In foro Medico non ita stricte accipitur, sed saltem pro spatio, in quo præter aërem nihil continetur, *dict. de diff. puls. loco.* *Vacuus pulsus* vero allegorice dicitur, qui arteriæ elevationem quasi facit bullosam, ut digitorum impressioni egressus per vacua occurrat. Verum ineptam esse appellationem docuit Gal. *d. l.*

VAGINA, ἔλυτρον, tribuitur etiam aliis partibus ob similitudinem. Ita *Capsula communis* in hepate Venæ portæ

portæ truncum involvens vocatur *Vagina Portæ*, Barthol. *l. 1 Anat. c. 14, p. 136.* Vteri collum dicitur *Vagina*, quia penem recipit instar vaginæ. *Id. l. 1, c. 30, p. 280.* Hanc duplicem in uno subjecto observavit *Cent. 3 Obs. 2*, allegantibus *Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 110.*

VAGINALIS, ἐλυτροειδής. Vide *Elytroeides.* Glandulas *vaginales* invenerunt Iosephus de Verney & Casp. Bartholinus, sicut e Peieri *Exerc. p. 97* notavit Th. Ians. de Almelov. *R. I. On. p. 31.*

VAGITVS, βαϊσμός, βαΰξις, vocatur *ejulatus* & ploratus *infantum*; qui si adhuc in utero fiat, merito habetur pro malo omine. Vide Guldenklee *l. 4 Cas. Med. 24.* Ephem. Nat. Cur. *A. I. Obs. 62 & A. III Obs. 164.* ubi quidem augurium illud fallax esse, ostendere conatus est D. Segerus, quo & inclinare videtur Gualter. Nedham *Disquis. de format. fœtus, c. 3 circa finem*, statuens *vagitus* caussam naturalem consistere in aëre contento in conceptaculis, sive membranis fœtum involventibus, adjungitque exemplum de Matronæ cujusdam filia, quæ *vagitum* in utero edidit, & vita nihilominus salubri fruitur. Hujus vero aeris producti caussam refert in liquorem spirituosum, in membrana pro formatione fœtus necessarium, & exhalationum copiam producentem.

VALEO, *Valetudo*, est vocabulum μέσον, & ancipitis significationis. Sumitur enim & in bonam, & in malam partem. In illa accipitur pro *Sanitate*, pro *Robore* & *virtute*, Gr. ὑγιαίνω, ἐῤῥωσθαι, ὑγιεία, vide *Hygeia, Hygiæno, Errhomæ.* Adde Lind. *Ex. IX, §. 26. XIII, §. 491. XV, §. 108.* qui semper de robore exposuit. Quære etiam in Rhod. *Lex. Scribon. p. 455.* In hac pro *morbosa dispositione*; quamvis plerumque additum sit adjectivum, adversa, mala, sinistra &c.

VALETVDINARIVS, νοσώδης, semper in malam partem sumitur de eo, qui morbis vivit semper obnoxius. Vide Dieter. *n. 577.* Tales vocari in militia *Caussarios & Sonticos*, docet Casp. Hofm. *Apol. pro Gal. l. 3, c. 10. lit. M.* suntque, qui utuntur incerta fallacique valetudine, e Gal. *l. 5 de san. tuend. cap. 4.*

VALGVS, βλαισός, βλαισός. Vide *Blæsus.*

VALIDVS, idem, quod *Valens*, ἐῤῥωμένος, εὔτονος. *Robustus.* Dicitur de corpore & membris robustis, quæ optime ad opera strenua sunt disposita, Gal. *2 de nat. hum. t. 5.* Alias & *validum* sumitur pro *acido*. Scribon. *n. 41.* ubi Granata mala vocantur *valida*, quæ Itali *garbi* vocant. Vide Rhod. *in not. ad h. l.*

VALIGA, idem esse, quod Gialappa, aliis Rhabarbarum nigrum dictam infusam in spiritu vini, vel quod melius, cum spiritu citri, & sic bene percolatam adhiberi, interdum etiam pauco cum croco tingi, scribit Michaël *in Apparatu Formul. c. 2.* Idem esse igitur videtur cum *Phalaja* Rolf. *tr. de purgant. sect. 2, art. 3, c. 15.* nisi forsan error in Orthographia delitescat.

VALLVM, χάραξ, ἔρκος, quid sit, ex Architectura militari constare potest; nimirum species munimenti exterioris circa urbem, aut arcem, aut castrum. Per metaphoram *vallum* quoque vocatur oculorum tegumentum, sive *Supercilium.* Keuchen. *ad Samon. p. 230.* Per similitudinem quoque species *Fasciæ* hoc nomine venit, Galen. *de fasc. n. 52.*

VALRAT, id est, *folium. Vlcat*, idem. Ruland. & Iohns. *in Lex.*

VALVA est quasi parva janua, uti describitur a Gal. *c. 1 de art. t. 23*

VALVVLA vocatur in Anatomicis membranula quædam in vasis quibusdam & cavitatibus una saltem parte adhærens, in hunc finem parata, ut retrocedenti liquori possit resistere, fluxum vero naturalem admittere. Talis occurrit satis magna in Intestino Colo & crassa, de qua vide Barthol. *l. 1 An. c. 11, p. 92* Hild. *Ep. 88, 89.* Aliquot in corde *l. 2, c. 7, p. 402. seqq.* & quamplurimæ in ramis venæ cavæ, *libell. 1 An. cap. 2*, ubi prolixiorem *Valvularum* descriptionem invenies.

VANELLVS nomen est avis, quæ & *Capella* αἰγωπός, item *Pavo agrestis*, ταὼς ἄγριος, dicitur, & describitur cum in cibis & Medicina ab Aldrov. *l. 20 Ornithol. c. 63.*

VAPOR, ἀτμός, ἀτμή, ἀτμίς, proprie dicitur humor in auram resolutus, humor extenuatus, qualis per spiracula cutis naturaliter quotidie exhalat. Vide *Atmos. Exhalatio. Halitus.* Nec differt descriptio Libavii dicentis: *Vapor* est aër rudior proxime ex aqua resoluta factus, *Tom. IV Oper. p. 241.* Si præternaturaliter sese habuerint, fiunt quoque fuliginosi, fumosi *vapores*, quorum meminit Gal. *l. 8 M. M. c. 5 fin.* Contra *vapores* crassos, ceu caussas morborum hystericorum & convulsivorum, acerbius scripsit Helmont. negans, se unquam vidisse, tales dari *vapores* crassos, & esse contradictionem in adjecto, *tr. Ius Duumviratus n. 17, tr. de Lithias. c. 9 tr. Ignota Actio regiminis n. 36.* In Chymicis tamen dari quoque *vaporem unctuosum*, qua naturalem, qua artificialem, qui nihil aliud est, quam *primum Ens Mercurii*, quod incipit consistere in vena argenti vivi, aut ex ipso extrahitur per sublimationem artificiosam, de quo *vapore* legatur Libav. *T. II, Op. p. 303 & 368.* Quin & ipse *Lapis Philosophicus* vocatur *Vapor potentialis metalli*, *d. l. p. 421.* Alias non negandum, in nonnullis veteres hallucinatos esse in accusandis *vaporibus* & eorum viis, quod tales e ventriculo adscendant, & capitis dolorem excitent, uti recte hoc notavit VVillis *de febrib. c. 10.*

VAPORARIVM, ἀτμιστήριον, idem, quod *Balneum Laconicum*, sive *Sudatorium.* Vide *Balneum.* Quamvis & *Sella singularis perforata* vaporationi destinata hoc nomine veniat, docente Rhodio *ad Scrib. n. 193.*

VAPORATIO dicitur *fomentatio* vel fotus, qui fit me-

mediante vapore aquæ calidæ. Frequenter legitur apud Celſ. *l. 7, cap. 7, 9; l. 8, c. 4.* Vide rurſus Rhod. *in Scribon. p. 455.*

VAPPA, ὀξίνης, vide *Oxines.* Vinum vocatur omnibus portionibus ſpirituoſis privatum, quadantenus aceſcens. Hæc vini corruptio hodieque optime quoque applicari poteſt, ad ſpeciem corruptionis ſanguinis, quando eſt in ſtatu defectionis, qualis eſt in ſanis poſt nimios labores & in morboſa diſpoſitione quartana laborantium, cachecticorum, ſcorbuticorum. Vide VVillis *de febrib. c. 2, 6. &c.*

VARENI, idem, quod *Vari*, eſt ſymptoma ſcorbuticum, quod alias *Arthritis vaga* vocatur, conſiſtens in dolore vago, nervoſas partes circa articulos affligens, proveniens a liquoris nervoſi, vel lymphæ ſereſcentis acida acrimonia maligna, & ob tenuitatem facili mobilitate & vaporoſitate. De quo ſymptomate integros libellos ſcripſerunt Drauwiz & Möllenbroccius. Meminit hujus nominis VValther. *Sylv. Med. p. 1464.* Verum D. D. Ioh. Michaelis vocabulum *Vareni* de alio affectu a Varis prorſus diſtincto expoſuit *in Praxi Chir. ſua Speciali Caſ. XIX*, nimirum de Flatu furioſo, cujus deſcriptio videatur ſupra in *Ambulo.*

VARICOSUS, κιρσοειδὴς, dicitur de diverſis vaſorum plexibus circa partes genitales, præſertim virorum. Nam *vaſa præparantia pyramidalia* vocat *corpus varicoſum*, Barthol. *l. 1 Anat. c. 21, p. 203*, & *vaſa deferentia* ejusque principium *Paraſtatas variciformes, d. l. c. 23, p. 223.* Vide *Pyramidalia. Pampinus. Paraſtatæ.*

VARICULA, i. e. *Varix parva*, vocantur a M. A. Severino intumeſcentes venulæ in adnata oculi tunica ab atri ſanguinis diſtentione procreatæ, *l. de noviſſ obſ. abſceſſ. c. 9, §. 6.*

VARIOLÆ, *Varioli*, terminus antiquis ignotus Pathologicus, denotans peculiare genus Exanthematum puſtuloſorum, cum febre conjunctorum, & ita deſcribi poſſunt ac debent: *Variolæ* ſunt puſtulæ, vel papulæ majores minoresve, ab initio ſub forma macularum rubentium in toto corpore, aut plurimis ejus partibus erumpentes, cum febre acuta Epidemica, in augmento ſeſe elevantes, & ſub ſtatu materiam viſcidam quodammodo puri ſimilem continentes, interdum & aqueam, tandem in declinatione degenerantes in cruſtam, poſt exiccationem decidentem, cum variis ſymptomatibus per diverſa totius morbi tempora variantibus & ſupervenientibus, genitæ a coagulativis crudioribus in peculiari fermento ſanguinis connato deliteſcentibus portionibus, per contagium virtuale, aut corporale excitatis, in corporis ſuperficie ſubſiſtentibus, & per fermentationem coagulativam prorumpentibus. Qui meliorem hac dare poterit hujus morbi deſcriptionem, ei minime erimus adverſi. Legatur VVillis *de febrib. cap. 15.* Piens *tit. eod. tract. ſpec. cap. 8*, & alii Autores, quos vide allegatos a VValthero *in Sylv. Med. pag. 1466. ſeqq.* E recentioribus adhuc non inepte quoque & ſuccincte deſcripſit Iunken *Chym. Exp. Cur. Part. II, ſect. 2, cap. 2, pag. 797. ſeqq.* *Variolus* & *Variola* quoque dicitur piſcis, alias *Trutta* & *Aurata* dictus, apud Schröder *l. 5, cl. 4, n. 93.* Vide *Trutta.*

VARIUS, ποικίλος, ſumitur adjective, & ſubſtantive. Illa ſignificatio ex aliis Lexicis jam nota eſt. Subſtantive *Varii* & *Variæ* dicuntur, qui & quæ maculas & papulas in facie diſtinctas habere ſolent, notante Keuch. *ad Sam. p. 125.*

VARIX, κιρσὸς, in genere ſignificat omnem *venam dilatatam*, Gal. *l. de tum. p. n. c. 16.* Æginetæ ἀνεύρυσις φλεβὸς, *dilatatio venæ*, vocatur *l. 6, c. 82.* Proprie & accuratius deſcribi poteſt, quod *Varix* ſit tumor p. n. mollis, inæqualis, nodoſus, indolens in ima ventris parte ſub umbilico, in ſcroto, circa teſticulos, & frequentius in cruribus occurrens, proveniens a venarum ſubcutanearum propter ſanguinem feculentum & ſeroſum ſubſiſtentem & collectum nimia diſtenſione & contortione. Vid. Dieter. *n 465.* Foeſ. *p. 338. ſeqq.* Bartholinus in valvularum diſtenſionem cauſſam refert *libell. 1, cap. 2, pag. 594.* Plures Autores de hoc affectu reperies apud VValther. *in Sylv. Med p. 1464. ſeqq.* Diminutivum *Varicula* vide p. a.

VARUS æquivocum eſt, apud Latinos. Vel enim idem eſt, quod *Vareni*, & notat affectum *Arthriticum vagum ſcorbuticum*, in plurali *Vari* dictum, de quo p. a. Vel *Varus* dicitur tumor exiguus durus, plerumque in facie obortus, ut & in dorſo non infrequens, Græc. ἴονθος, vide *Ionthos.* Vel denique adjectivum *Varus* notat vitium crurum in figura, oppoſitum *Valgis*, & Gr. dicitur ῥαιβὸς. Vide *Rhæbos.*

VAS, ἀγγεῖον, ſumitur Phyſiologice, & Mechanice. In Phyſiologia *vaſa* vocantur canales omnes liquorem aliquem vehentes, & ita comprehenduntur hoc nomine *arteriæ* & *venæ.* Hinc paſſim leguntur *vaſa* ſpermatica, præparantia, deferentia, *vaſa* lactea, *vaſa* lymphatica, *vaſa* adipoſa, &c. Vide plura apud Bartholin. *in Indice.* Diminutivum eſt *Vaſculum*, v. gr. *Vaſcula buccarum*, h. e. glandularum in buccis. Leguntur apud eundem *l. 3 An. c. 11, p. 536*, ſudoris *vaſcula* in cuticula, *l. 1, c. 2, p. 19.* Κατ' ἐξοχὴν etiam *Vas* ἀγγεῖον vocatur membrana fœtum involvens Chorion dicta, apud Moſchion *l. de morb. mul. c. 36, 38*, & ratio datur, quia fœtus in eo tanquam in vaſe convertitur. Mechanice vero *Vaſa* & *Vaſcula* dicuntur varia Inſtrumenta intus cava, in quæ liquidæ præſertim materiæ (quamvis ſolidæ etiam indi ſoleant) recipiuntur, quorum uſus eſt in Diæteticis, præſertim re Coquinaria, Pharmacevtica, Chymicis, & Chirurgicis. Suntque fictilia, lignea, metallica. In ſpecie catalogum & apparatum *Vaſorum Chymicorum* lege apud Rolfink. *Ch. I. A. F. R. lib. 2, cap. 18.* Quære etiam in Theatri Chymici, ut &

Libavii Indicibus. *Vasculum oculare* Chirurgicum Aquapendentis egregie delineavit modumque applicandi monstravit Scultet. *Arm. Chir. Part. I, Tab. VIII, fig. 11; & T. XXXI, f. 6.*

VASTVS, idem, quod *Magnus, Grandis*, μέγας. Dicitur de corporibus naturalibus, v. g. Musculi *Vasti*, Barthol. *l. 4. An. c. 12. p. 581.* Tumores *vasti*, Dolores *vasti*. Vide Rhod. *in Lex. Scribon.*

VASVM, pro *Vas*. Legitur apud Scribon. *n. 64.* Vide not. Rhod. *ad h. l.*

VATA, οὖατα, pro ὦτα, Lat. *Aures*; in singul. οὖς, *auris*. Vide *Aures*. Sumitur & ab Hipp. pro *inflammationibus aurium*, vel etiam aliis morbis gravioribus, *l. 6. Epid. s. VI, 28.*

VATES, *Vaticinium*, μάντης, μαντεία. Vide *Mantice*.

VATICANVS nomen proprium collis non procul a liberi, quemadmodum ex aliis Lexicis constat. Cur v. hoc epitheton tributum fuerit Pilulis quibusdam aromaticis simulque purgantibus *Pilulæ Vaticanæ Londinenses* D. dictis, me quidem & forsan alios fugit. Descriptio vero habetur in D. D. de Spina *Lex. Pharm. pag. 710.*

VBERA, μαστοὶ, idem, quod *Mammæ*; quamvis vocabulum *Vbera* alias brutis potius attribui soleat, quam fœminis. Vide *Mamma*. *Mastos*.

VDOR, ab *udus* vel *uvidus* dicitur de materiæ vaporosæ humidæ per insensibilem transpirationem excretione e poris cutaneis ad differentiam sudoris, ceu madoris manifesti vel humoris, apud VVedel. *Amœn. Med. l. II, sect. II, c. 6, p. 343.*

VDOS, οὐδὸς, Latine *Limen* dicitur, h. e. lignum, vel saxum in ima januæ parte, qua intratur. Legitur apud Hipp. *4 de artic. t. 64.* Vide Foës. *p. 466.*

VECTIO, ὄχησις, refertur inter motus corporis, & ita inter facienda, Gal. *l. de san. tu. c. 15.* Ejus vero significatio pueris jam nota est e Dictionariis.

VECTIS, μοχλὸς. Vide *Mochlia*. Inde liber Hipp. *Mochlicus*, q. d. *Vectiarius*. Refertur & inter instrumenta ad metallifodinas necessaria a Rul. *in Lex.* Diversorum *vectium* Chirurgicorum descriptionem vide apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I, Tab. III, fig. 2, & 4, & T. X, fig. 6 seqq.*

VEGETABILE, φυτὸν, φυτικὸν. Dicitur *1.* de anima, vide *Physice*; deinde de *plantis* & *herbis*, quæ generali nomine vocantur *vegetabilia*, unde pars Medicinæ illa tractans vocatur *Phytologia*, de qua etiam superius suo loco. In hac significatione describuntur a Dorneo, Rulando, & Iohnsono *vegetabilia*, quod sint viridantia radicem in terra defixam habentia, truncum & ramos in aëre, ut sunt herbæ, plantæ & arbores. Hæc omnia e sola constare aqua vult Helmont. *tr. Complex. atque Mistion. El. figm. n. 12, 30, 32.* Calculum suum addidit Beccher *in Metallurgia*. De *vegetabilibus* vide plura *in Theatr. Chym. Vol. I, p. 205, 206.* Eorum vis & potentia consistere dicitur in spiritu vegetativo, & est proprie ignis naturæ, *Vol. II, p. 104 seqq. Vegetabilia* non sufficere in Medicina, neque etiam carere omni noxa, scripsit Rolfink. *Chym. l. 1, c. 1.* De *lapide Philosophico vegetabili*, vel ex *vegetabilibus* parando vide *Th. Chym. Vol. III, p. 53. seqq.*

VEGETATIO, nomen hodieque Physicis & Medicis frequentiorem in usum vocatum, & in genere ita vocatur proprie actio illa naturalis, qua omnia corpora vere viventia gaudent, dum a primo ortu nutriuntur, & augmentantur, debitamque magnitudinem adepta in vigore proprio vitali conservantur. Quæ functio naturalis sub se comprehendit plures subordinatas actiones, rarefactionem, condensationem, filtrationem, imbibitionem, concoctionem, aliasque plures similes. Quamvis vero hæc *vegetatio* primo plantis competat, propterea *vegetabilibus* dictis, hinc & eruditam scripsit Dissertationem Kenelm. Dygbæus *de Plantarum Vegetatione*, a D. Olfredo Dappeto ex Anglico Latinitate donatam, in qua præter alia insigne *vegetationis* auctæ exemplum legitur *p. m. 65*, de planta hordei a Patribus Christianæ doctrinæ Parisiensibus asservata 249 culmos, qui omnes ex una radice aut grana originem duxerunt, 18000 hordei grana offerentes, continente: Facile tamen & reliquis corporibus viventibus, puta animalibus & homini applicari etiam poterit, quin & ipsis mineralibus atque metallis attribui, cum videamus & hæc non solum per appositionem, sed etiam per succi appropriati intrinsecam mutationem in substantiam mineralem & metallicam gigni, augeri, & conservari.

VEGETATIVVS, φυτικὸς, idem, quod *Vegetabilis*. Hanc virtutem quoque inesse metallis legitur *in Th. Ch. Vol. IV, p. 158*, nec fortassis absque ratione, cum sensuum fide constet, non in quibusvis fodinarum venis quodvis generari metallum, sed in iis inesse principium quoddam specificum determinatum. Verum hæc ad Physicam potius pertinent.

VEGETVS, ἀκμάζων, dicitur partim de corpore & Gr. εὔρωστος etiam vocatur, partim de animo; Et qui *vegetus* animo est, Gr. dicitur πρόθυμος, quamvis hoc vocabulum de utroque accipiatur. Vide *Prothymia*.

VEHEMENS, σφοδρὸς, vide *Sphodros*. *Vehementia* morbi σφοδρότης eadem est, quæ *magnitudo*. Gal. *l. 1 de cris. c. 3.* *Vehemens* pulsus idem cum *Forti*.

VEHICVLVM, ὄχημα, vide *Ochema*. *Vehiculum* quoque in Pharmaceuticis dicitur liquor, in quo olea & arcana Chymica ad gratiorem gustum, vel faciliorem exhibitionem ægris præbentur. Iohnson. *in Lex. l. 1.*

VELAMENTVM, σκέπασμα, idem, quod *Tegumentum*. Vide *Scepasma*. Tribuitur quoque illud nomen interiori intestinorum tunicæ, præsertim tenuium, quæ alias *Crusta membranea*, Pecqueto *Poristoma* rugosum,

sum, Bilsio *Majeus villosus* dicitur. Horne vero *velamentum bombycinum*, appellavit Barthol. *l. 1. An. cap. 10, p. 81.*

VELLE, ἐθέλειν, θέλειν. βέλεοθ, apud Hipp. aliquando accipitur pro Posse, *3 de artic. t. 106.* Adde Gal. *in comm. ad h. l.*

VELLICATIO, τιλμὸς. Vide *Tilmos.*

VELLUS *aureum*, δέρας. Vide *Deras.* *Vellus aureum* quoque fit ex rore collecto mensis Maji, ex tritico ante ortum Solis, cœlo sereno, loco aperto, expanso linteo, & in discum expresso, inque vas fictile incluso, Iohns. *Lex. Chym. l. 2.*

VELOCITAS, *Velox*, τάχος, ταχὺς, idem, quod *Celeritas*, *Celer*, de quibus superius in CE.

VENA, φλέψ. Vide *Phleps.* *Vena Medena.* Vide *Medena.*

VENÆ *sectio*, φλεβοτομία. Vide *Phlebotomia.*

VENATIO, *Venator*, κυνηγία, κυνηγὸς, κυνηγέτης, quid significet, aliunde notum est. Merito refertur inter exercitia, quæ & corpus fatigare, & animum delectare possunt, quo etiam potissimum utuntur Magnates: quamvis haut raro in excessu peccent. Meminit Gal. *de parv. pil. exercit. cap. 1.* Interdum Metonymice *Venatio* accipitur pro *carnibus ferarum*, notante Rhodio *ad Scrib. n. 134.* ex Sidonio Apollinar. *l. 4, ep. ad Industrium.* Ita apud Cels. *libr. 2, cap. 18. seqq.* aliquoties sumitur.

VENEFICA, *Veneficus*, *Veneficium*, quid significet, ex aliis Lex. jam notum esse debet. Pertinent hæc inter caussas morborum transnaturales, ut & remedia transvel supra naturalia, a quibus Medicus Christianus sibi cavere debet, conscientiæ suæ consulturus. Vide Dieter. *p. 977.* Iung. Casp. Rejes *C. El. 97, n. 12. seqq.* Sennert. *l. 6 M. Pract. 9, per totum.*

VENENUM, φάρμακον, hujus quoque Latini vocabuli significatio nota est, dum proprie & usitate nunc significat omne id, quod corpori nostro quomodocunque communicatum illius universas, aut particulares quasdam, easque principes ac vitæ summe necessarias functiones incomprehenso modo atque ferocia indomita adoritur & lædit, spiritus & humores, præsertim sanguinem & balsamum nervorum, corrumpit, coagulat, profligat, pervertit, & deinde partium quoque solidarum substantiæ corruptelam ocyus tardiusve inducit, & ita in summum vitæ discrimen conjicit, Charlton. *Ex. X, Patholog. §. 23.* VVillis *de febrib. c. 12.* Dogm. nostr. Medic. *Gen. P. II, c. 8, p. 232. seqq.* ubi & differentias *venenorum* legere licet. Alias etiam vocabulum *Veneni* fuisse μέσον, & indifferens, ita ut in bonam partem quoque sumtum fuerit, patet *ex l. 236, ff. de V. S.* in quem locum & Theophilus Paraphrastes Græcus scripsit: τῶν μέσων ἐςὶ τὸ ὄνομα τȣ̃ φαρμάκȣ. Qui *venenum* dicit, adjicere debet, utrum malum & bonum. Confirmat hoc Linden. *Ex. XIII, §. 316.* Paracelsus quidem strictius sumsit; nihilominus tamen latius, quam propria significatio admittit, dum omne id, quod naturæ nostræ quoquomodo adversum est, *venenum* appellavit, *Paramir. Tract. 2 de Ente veneni, c. 8 & alibi*, quam sententiam & Helmont. *in scriptis suis* videtur amplexus esse. Et ex recentioribus Richart. Mortonus in sua pyretologia, quando omnium febrium etiam intermittentium caussam venenum esse statuit spiritus animalis immediate afficiens atque agitans, Iung. *Acta Erudit. Lips. A. 1693. in April. p. 150. seqq.* In Chymicis *Mercurius* quoque dicitur *venenum*, qui tamen & *Theriaca* & *fermentum* vocatur, Rul *in Lex.* Iunge *Th. Chym. Vol. I, p. 721; Vol. IV, p. 891.*

VENER, id est, *Mercurius.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

VENEREUS, ἀφροδισιακὸς, vel dicitur de hominibus *libidinosis*, & salacioribus, vel etiam est Epitheton morbi ex impuro coitu orti, qui alias & *Morbus Gallicus*, *Lues Venerea* vocatur. Vide *Gallicus.* Vsurpatur etiam de ipso actu conjunctionis maris & fœminæ, qui dicitur *Actus Venereus.* Exempla harum significationum passim occurrunt apud Scriptores Medicos Latinos.

VENETICUS, *Venetus*, ἑνετὸς, denotat colorem glaucum, vel dilute cœruleum. Vnde *oculi Venetici* vocantur, qui suffusione sunt affecti, fiuntque tales duobus modis, vel propter aquam, si nimium fuerit coagulata, vel propter siccitatem, quam patitur crystallinus humor, Gal. *l. de ocul. part. 4, c. 12.* *Venetum* contentum in urina quid significet, legatur apud Ioh. Lummium *l. 3 observ. Medic. p. m. 362.*

VENOSA *Arteria* olim dicebatur vas illud sanguinem e pulmone ad auriculam cordis sinistram, & mediante hac ad sinistrum ventriculum revehens, ex falsa hypothesi, quod e sinistro cordis sinu tantum arteriæ prodeant, quemadmodum e dextro solum venæ, cum tamen revera ex utroque distinctum par vasorum, arteria & vena producantur, & revera *venosa* illa *arteria* dicta sit vena quoad structuram organicam & usum, neque pulsus, qui fortassis a nonnullis animadvertitur, arteriarum pulsui respondet. Vide Bartholin. *l. 2. An. c. 7, p. 404.* Rectius vero dicitur *Vena pulmonalis.*

VENTER, κοιλία, multifariam accipitur. Late a recentioribus Anatomicis, quibus *Ventres* dicuntur insignes cavitates, in quibus nobile aliquod continetur viscus. Hinc totum corpus dividitur in tres *Ventres*, *Infimum*, qui vulgo *Abdomen* dicitur: *Medium*, *Thorax* dictum, & *Supremum* seu *Caput.* Vide inter alios Barthol. *Anat. procem. p. 8, 9.* Paulo strictius accepit Hippocr. quando vocab. κοιλίας aliquando usus pro *thorace* & *abdomine* excepto capite. Ita *l. de affect. VII, 1. seqq.* ubi morbos thoracis recenset, item *l. 2 de morb. XLIV, 15; XLV, 33;* unde & ad differentiam interpretum *Thorax*, ἡ ἄνω κοιλίη, venter superior, & *abdomen* ἡ κάτω κοιλίη, eidem vocatur. *7, aph. 38.* (Gal.

in comm. ad h. l.) *l. 1. de morb. X, 2, 3. XI, 1, 2. &c.* Stricte vero accipitur frequentius *Venter* κοιλία, pro *abdomine* sive regione sub diaphragmate usqve ad genitalia. Neque opus est exemplis hoc demonstrare, cum passim occurrant. Strictissime tandem pro *Ventriculo:* de quo p. p. interdum & sola *Intestina*, præsertim ubi Hippocr. sermo est de ventris, vel alvi laxitate, aut adstrictione, quæ affectiones magis spectant ad intestina, imprimis crassa: unde & sunt, qui *Colon intestinum* duntaxat *ventrem* inferiorem vocarunt, Gal. 4. *de R. V. I. A. t. 112. & com. 7, aph. 38.* In Græco & vocab. κοιλία pro *excremento alvi* acceptum legitur apud Hipp. *lib. 4, Epid. XIII, 18.* Iung. Foes. *pag. 344. seqq.* Hoc etiam in Latino locum habere, vult Keuch. *ad Sammon. pag. 206.* In Chymicis *Venter* dicitur Terra. *Th Ch. Vol. I, pag. 201, 378.* *Venter Equi* vocatur *fimus equinus.* Ruland. & Iohnson. hoc est ignis *ventris equi* instrumentum solutionis corporum, & fit in duobus vasis, quorum in uno est aqua, in altero fimus equi, ubi est phiala cum medicina, statque in furnulo, & desuper comburitur levis ignis, ut aqua tantum evaporet, & non bulliat, ibique est canalis, per quem additur aqua, quando minuitur. Proprietas hujus caloris vel *ignis* est, quod non destruat oleum, sed augmentet propter suam humiditatem; nam alii destruunt propter suam siccitatem. Et uti puer ex calido & humido augmentatur, sic equi ignis augmentat oleum sua humiditate. *Ignis equi* non fundit, neque comburit, sed domat & humidum augmentat. Hæc Iohns. de ventre equi, *Lexic. l. 2.*

VENTININA Paracelso dicitur ars vaticinatrix ex vento, quomodo sese habeat cœli & astrorum cursus erga hominem, ratione boni vel mali effectus. In altera explicatione Astronomiæ. Rectissime vero artibus incertis annumerat, cum nihil aliud sint, quam Nugæ.

VENTOSÆ vocantur *Cucurbitæ*, absque scarificatione appositæ. Vnde & Italis *le ventose* dicuntur. Forest. *l. 29, O. 22. Schol.* Est etiam *Ventosa* epitheton morbi, qui Avic. *Spina ventosa* vel *Spinæ ventositas* vocatur, estque nihil aliud, quam cariosa ossium affectio cum putrilagine conjuncta. De quo affectu maligno lege apud Avic. *l. 4, fen. 4, tr. 4, c. 9.* Lang. *l. 1, ep. 42.* Pandolfinum integro tract. de hoc affectu, *spinæ ventositate*, cum notis D. D. Merclini, Amici nostri honorandi, elegantissimis edito. Imprimis vero integro etiam libro hunc affectum descripsit libro de *Pædarthrocace* M. A. Severinus. *Ventositas* alias sæpe ponitur pro *Flatulentia*, sive *Affectibus flatulentis*, φυσώδεσι. Vnde & *apostemata ventosa* dicuntur *tumores flatulenti.* Forest. *l. 3, Chir. Obs. 3.*

VENTRALIS *dispositio*, κοιλιακὴ διάθεσις. Vide *Cœliaca.*

VENTRICVLATIO idem, quod *Ventriculosa passio* ἡ τῶν κοιλιακῶν διάθεσις. Legitur apud Aurelian. *l. 3, Acutor. c. 17.* allegante Foes. *in Oec. pag. 346.* quamvis incertum sit, qualis morbus hoc nomine veniat, propter variam significationem vocabuli Græci κοιλίας. Vnde & Celsus plane peculiarem attribuit acceptionem vel pro Tympanite, vel Colica flatulenta, *l. 4, c. 15.*

VENTRICOSVS, *Ventriculosus*, vel dicitur qui magnum habet ventrem, μεγαλόκοιλος. Vide *Megalocœlos:* vel qui laborat affectione Cœliaca. Rhod. *ad Scrib. n. 95.* Vide *Cœliaca. Ventriculatio.*

VENTRICVLVS, κοιλία, proprie dicitur, in quem primum animalia cibum protrahunt, Gal. *l. 6 An. adm. cap. 2.* Dictus quasi *parvus venter*, estque pars organica, in infimo ventre sita, statim sub diaphragmate, Chylificationis officina. Ejus historiam passim vide in scriptis Anatomicis, præsertim inter hos Barth *l. 1, An. c. 9.* In brutis pennatis quidem duos esse, in ruminantibus quatuor, præter Aristotelem *in LL. de part. an. & alibi.* Videatur & Gal. *d. l. cap. 3.* & Barthol. *d. l.* Translatum porro *Ventriculi* vocab. ad alias cavitates, v. g. *Cordis* sinum dextrum ampliorem, & sinistrum angustiorem, qui vocantur *Ventriculi.* Barthol. *l. 2, c. 7, p. 398. seq.* Ad *Cerebri* cavitates, quarum alii tres, alii duas, alii quatuor, Barthol. unam saltem numerarunt, *l. 3, p. 490. seqq.*

VENTRILOQVI, ἐγγαστρίμυθοι, vocantur ariolatores & vates præstigiosi, qui plebi persuadentes imponunt, dæmonem aliquem ab ipsorum ventre voces emittere, spiritum scil. peculiari quadam arte intus attrahendo, quo fit, ut voces videantur non ab ipsis edi, sed ab alio intra ipsis latente, cum tamen ab ipsis saltem egredi videantur. Nam si id non advertas, putabis, ea a loco aliquo distanti proficisci, *Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 35, p. 20.* Iung. Libav. *T. IV Oper. p. 27.*

VENTVS, ἄνεμος, quid sit, ex Physicis notum esse debet. Quod vero *Ventorum* cognitio, quam quisque habeat naturam, proprietatem, & virtutem, Medico sit necessaria, Hipp. passim inculcavit in scriptis suis, *de Diæta, Aer. L. & Aq. in Aphorism.* & confirmarunt hoc plerique Interpretes, præsertim Diet. *n. 578.* & Charlton. *Ex. Pathol. V. §. 12.* Apud Spagyricos *Ventus* quoque de diversis rebus dicitur, v. g. *Ventus albus* est Mercurius: *Rubeus*, Auripigmentum rubeum: *Citrinus* Sulphur. Rul. & Iohns. *Venti* quoque sunt *spiritus.* Imo dictus Iohns. *lib.* 2 adhuc subtilius vult philosophari, dicens: *Venti Chymici* sunt Thesauri naturæ; nec est aliquid in tota natura *ventis* ipsis pretiosius & nobilius. Vita siquidem & anima rerum omnium *ventis* deportatur ad res omnes. Est enim *ventus spiraculum* vitæ temporalis, quod alio vehiculo deferri non potest rebus omnibus, nisi *ventis.* Et *ventus* nihil aliud est, quam tenuissima & subtilissima hujus materiæ pars, quam Ignis naturæ, seu lumen cœleste, quod huic materiæ inest, sursum elevat, & fit vapor & *ventus*, qui summopere custodiendus est, alioquin tota Alchymia esset inutilis. Custoditur

ditur autem *Ventus* ille & vapor, si in vasis vitreis, perquam optime obturatis, dum erit, a materia sua & corpore continuatur, nam frigiditate vasis & aeris in vasis conclusi *Ventus* ille & vapor fit tandem aqua, & pluvia Chymica, quæ terram suam irrigando fœcundat; non secus, ac in magno mundo vapores & *venti*, qui calore naturali terræ sursum in aerem pelluntur, frigiditate aeris & ipsius humiditate convertuntur in pluviam & aquam, quæ super terram decidit, & suo irroratu ipsam fœcundat, quia tenuissima & subtilissima inferioris elementi pars, qua reliquorum Elementorum vires & energias in se coercet. Hactenus Iohns. An non vero hic iterum Galeni adagium commode applicare liceret: Nihil apprehende, & fortiter tene? Quod & ipse *Lapis Philosophicus Ventus Hermetis* dicatur, legi poterit apud Libav. *Tom. II, Oper. p. 428.*

VENUCULA est *nomen Uvæ*, quæ alias *Apiana*, *Scirpula*, Sticula, Stacula *Moschatella*, vocatur, Lind. *Ex. X, §. 99.*

VENULA, φλεβίον, diminutivum *Venæ*, q. *Parva vena.* Sumitur ab Hippocr. pro *Arteria, l. 6 Epid. s. 6, t. 2.* Iunge Gal. *in comm.*

VENUS, ἀφροδίτης, æquivocum est. Tribuitur enim hoc nomen Planetæ circa Solem locum suum obtinenti, qui pro diverso positu ante Ortum solis *Lucifer*, post occasum apparens *Hesperus* nominatur. Deinde ita vocatur Dea gentilium ex spuma maris nata credita, *Cupidinis* mater, *Cypris* vel *Cypria* dicta, omnis lasciviæ & salacitatis dux & regina. Hinc translata vox *Veneris* a veteribus & recentioribus Medicis ad ipsam Generationem; ut *Venus* nihil aliud notet, quam congressionem maris & fœminæ, licitam & illicitam. Ita inter alios Linden. de licita scripsit. *Venus* concessa hominibus est cum boni alicujus consequendi gratia, tum mali averruncandi, *Ex. XV, §. 87.* Iung. Dieter. *n. 140.* Tandem & a Chymicis *Venus* vocatur *Cuprum*, sive *æs*, de quo suo loco. *Venus aurea* dicitur Minera cuprea fulminea, quæ una cum fulmine quondam decidit A. 1677 mense Majo prope Haynam oppidum, sicut prolixius descripsit D. Christian Adolph. Balduinus S. R. Imp. Nat. Curios. Collega Hermes dictus in special. Tractatu de *Venere aurea.* Vid. *Ephemerid. Nat. Curios. Decad. I. Ann. VIII.* *Veneris gradus* est mitis atque dulcis naturæ, viridis vitæ, Dorn. *in dict. Paracels.*

VENUSTAS, idem, quod *Formositas*, *Pulchritudo*, κάλλος. Leporum esu *venustatis* decorem in septimum aut nonum diem prorogari, fabulosum omnino videtur, Lang. *l. 1, ep. 67.*

VER, ἔαρ. *Vernus*, ἐαρινός. Vide *Ear.*

VERATRUM, ἐλλέβορος idem, quod *Helleborus*, de quo supra in HE.

VERBERA, πληγαί, quid sint, pueri norunt, idem, quod *Plagæ*, *Percussiones.* Pertinet inter caussas, quandoqve morborum, quandoqve & inter remedia. De hoc testatur Rolf. quod Empiricus quidam maniacos & melancholicos solis flagris & *verberibus* curaverit, *O. & M. M. Sp. l. 14, s. 3, c. 17.*

VERBUM, λόγος, ῥῆμα. Ejus significatio notior est, quam ut opus sit *verbis.* An *verbis* quædam insit virtus Medica, prolixe ventilavit C. Reies *C. El. q. 22.* Et quomodo Paracelsistæ abutantur & pervertant sententiam illam: *Verbum Dei* sanat omnia, docuit Libav. *Tom. IV, p. 7. seqq.*

VERDETUM vocatur color viridis ex vapore forti aceti æneas laminas perfundentis. Vital. *de Furno c. 267, p. m. 224.*

VERECUNDIA, αἰδώς, αἰσχύνη, idem, quod *Pudor.* Vide in PV.

VEREDARII *vermes.* Vide *Cutambuli.*

VERETRUM, idem, quod *Penis*, membrum virile, de quo vocabulo vide Rolf. *de part. genit. P. I. c. 43.*

VERGILIÆ, πλειάς, πλειάδες. Vide *Pleias.*

VERGO, ῥέπω. Vide *Rhepo.*

VERITAS, ἀλήθεια, est ens reale *verum*, uti recte vocavit Helmont. *tr. Venatio scient. n. 27.* Hanc etiam Medicum sectari debere, docet Gal. *l. de Art. Med. const. c. 7.* & *alibi sæpius.* Et quis contra *veritatem* hiscere potest? Scrib. *n. 84.* & *veritas* favori anteferenda. Amicus Galenus, amicus Hippocrates, amicus Aristoteles; magis amica *veritas.* *Verum Spagyricum* est rerum a natura productarum centrum, in quo virtus omnis & ejusdem rei *veritas* atque potentia delitescit, per hanc artem ad actum deducenda, *Th. Chymic. Vol. V, p. 410.* Enim vero modo negotium non magis imaginatione vana & opinione niteretur, quam ente reali! Alias rectissime Rolfink. *veritatem* Medicam duplicem fecit: aliam *ad amussim talem*, quæ infallibilem infert certitudinem, & aliam, quæ *ut plurimum talis.* Ad primam pertinent nonnulla Theoremata Physiologica; Ad hanc Prædictiones salutis & mortis. *O & M. M. Sp. l. 3, s. 2, c. 3.*

VERMES, ἕλμινθες, idem, quod *Lumbrici.* Vide *Helminthes.*

VERMICATA, vocantur a nonnullis *Lentigines*, Fallop. *de Vlcer. c. 23. Tom. I, p. 612.*

VERMICULANS, σκωληκίζων. Vide *Scolecizon.*

VERMICULARIS, σκωληκοειδής, idem, quod *Vermiformis.* Vide *Scolecoeides.*

VERMICULUM, id est, *Elixir*, *Tinctura.* Rul. & Iohns. in quo *Vermycilum* legitur.

VERMIFORMIS, σκωληκοειδής, vide *Scolecoeides.* Dicitur & Vermis cerebri. Castell.

VERMILION, id est, *Cinabrium*, vel *Minium.* Rul. & Iohns. *in Lex.*

VERMINA, *Verminatio*, *Verminosus*, στρόφος, στροφούμενος. Vide *Strophos* Alias *Verminosus* proprie

 dicitur

dicitur de materia, in qua *Vermes* generantur. Ita & sanguis *Verminosus* hodieque passim legitur, in specie in Bonetti *Medic. Septentr. l. 2, sect. 21, c. 1. p. 493.* Dicitur & ibidem *Verminans.* Affectus etiam talis *Verminatio* appellatur. Plura de hominibus *Verminosis* & *Verminatione* continua legantur apud eundem *d. l. l. 3, sect. 16, c. 1. seqq. p. 626. seq.*

VERNACVLVS, ἔνδημ☉, Vide *Endemos.*

VERNICE, id est, *Vernix guttosa sicca.* Rul. & Iohns.

VERNISIVM, idem, quod *Vernix*, *Sandaraca* alias vocatur, vel *Gummi Iuniperinum*, & ita *Vernix siccus*, vel liquor ex hoc gummi paratus, estque *Vernix humidus.* Schröder. *l. 4, cl. 1, n. 179.* *Vernisium* vero legitur apud Helmont. *tr. de Lith. c. 3, n. 7.* De *Vernicis* variis speciebus vide Morley *Coll. Chym. Leid. c. 504, seqq.* *Vernix* etiam vocatur massa balsamico-oleosa e pulveribus aut gummi Copal cum oleo Terebinthinæ coctis parata metallis laminatis obducenda, ut transpareant, ne color alteretur. Formulæ videantur etiam apud Iunken *in Corpor. Art. Pharmacevt. sect. III, c. 4 in fin. p. 227.*

VERNVS, ἐαρινός, dicitur vel de ipso tempore, & ita idem est, quod *Ver.* Vide *Ear.* Vel de morbis, qui *Vere* solent esse frequentiores, & *morbi Verni*, sive *Vernales* vocantur, quorum Catalogum recenset Hipp. *3, aphor. 20.* Iung. Dieter. *n. 228.*

VERRES, vocatur *Sus mas*, quemadmodum & *Aper Verres sylvaticus.* Lang. *l. 1, ep. 61.* Schrod. *l. 5, cl. 1, n. 3 & 34.*

VERRICVLARIS, ἀμφιβληστροειδής, *Amphiblestroides*, vocatur tunica oculi propria, quæ a cerebro ad oculos profecta humorem vitreum & crystallinum ambit, cujus tunicæ figura in latum diffusi atque expansi nervi *Verriculo* similis apparet. Vocatur & *Retina* vel *Retiformis*, quod reti etiam sit similis. Gal. negat, esse veram tunicam, sed potius cerebri portionem quandam exemtam, *l. 10 de V. P. c. 2.* Confirmat hanc sententiam suo calculo Barthol. *l. 3 An. cap. 8, p. 518*, statuens, esse medullaris substantiæ mucum.

VERRISTA, vocatur Paracelso summum arcanum in Epilepsia, una cum *Granagranis*, *de caduco matricis §. 8.* Quid vero sint, non explicat.

VERRVCA, Græcum nomen non occurrit generale. Sunt vero *Verrucarum* species duæ: *Acrochordon*, ἀκροχορδών, & *Myrmecia*, μυρμηκία, de quibus vide suis in literis, Gal. *l. 2 M. M. c. 2.* *Verrucosa ulcera* vocantur dura, quæ alias ὀχθώδη dicuntur. Vide *Ochtodes.*

VERSIO, τροπή, *Chymica* vocatur formarum manifestarum in occultas, & fit corruptione formæ specificæ, generationeque generalioris formæ, videlicet Elementorum decompositorum in composita, & impurorum in pura conversione, *Th. Chym. Vol. I, p. 199.*

VERSVS, στίχ☉, ἔπ☉, μέτρον, Theriaca *Versibus* descripta hanc habere utilitatem dicitur, quod facilius memoriæ mandetur, neca suo ordine perverti possit, Gal. *l. 1. de Antidot. c. 16. princ.* Q. Serenus Sammonicus etiam suam Medicinam metrice, sive *Versibus* conscripsit. Ita & Scholæ Salernitanæ Medici; quamvis non sustineant *Versus* illi regulas Poeticas.

VERTEBRA, σπόνδυλ☉. Vide *Spondylos. Vertebratus Musculus* dicitur, cujus utraque extremitas *Vertebris* continua est, Barthol. *l. 4 Anat c. 7, p. 569.*

VERTEX, κορυφή. Vide *Coryphe.*

VERTIBVLVM, significat caput ossis globosum, quod alterius sinui ad articulationem inseritur, Hieron. Fab. Aquap. *de Oss. Dearticulat. part. 2, p. m. 179.*

VERTICELLI *marini*, σπόνδυλοι θαλάττιοι, vocantur *Zoophyta* tuberosa, quæ & *Vertibula*, alias *Tethyia*, nuncupantur, de quibus vide Aldrov. *de Zoophyt. l. 4, c. 5.* *Verticilium* vel *Verticulum* etiam dicitur quodlibet Os Dorsi i. e. *Vertebra.* Vesal. *l. 1, de H. C. F. c. 3.* *Verticillum* ani etiam dicitur M. Aurel. Severino tuberculum in extremo ano observatum *Verticillo*, quod mulieres fuso adjungunt, simile *l. de noviss. observatis abscessib. §. 18, p. m. 55.*

VERTIGO, δῖνος, σκοτόδινος, ἴλιγγος. Vide *Dinos.*

VERTO vocatur quarta pars libræ. Dorn. Rul. & Iohns.

VERTVMNVS, vocatur inventum quoddam D. Chr. Ad. Balduini in *Hermete suo curioso Invento 3* delineatum.

VERVA vocantur apud Scribon. *num. 16 armillæ*, amuleti loco gestatæ, quamvis Rhod. legendum existimet *Virias* aut *Variolas* eboreas, *Gr.* ψάλια & βραχιάλια dictas. Aut *Vercula* vel *Verucula. Not. ad h. l. p. 55.*

VERVCLA, vide *Verva.*

VERVEX, id est, *Aries castratus.* Schröd. *l. 5, cl. 1, n. 50.*

VERVM, ἀληθές. Vide *Veritas.*

VESANVS, *Vesania*, in genere, idem, quod *Insanus*, *Amens*, Delirus, *Furiosus*, παράφρων, παραφροσύνη, μανία &c. Ita *Amor Vesanus* vocatur delirium ex nimio amore erga fœminam obortum, de quo Forest. *l. 10, Obs. 29. cum Schol.* Paracelsus vero distinxit inter *Vesanos* & *insanos.* Hos describens, quod sint amentes a nativitate & hereditario malo; *Vesanos* vero, qui per victum aut medicamenta forinsecus advenientia, *de morb. am. Tract. 1, cap. 5.*

VESCOR, idem, quod *Edo*, *Comedo.*

VESICA, κύστις, vide *Cystis.* In Pharmaceuticis & Chymicis *Vesica* vocatur Vas metallicum ex cupro, in forma vesicæ, vel ovi, duorum aut trium pedum altitudinis, convenientisque latitudinis, formatum, & circa fastigium apertum, ut intra sinum suum convenientem alembicum recipere possit, qui adeo cum orificio *Vesicæ* quadrare debet, ut tam apte invi-

invicem concludatur, ne minimum inde exſpirare queat. Impoſitum capitellum e ſuo vertice canalem duum aut trium pedum altitudinis emittere debet, qui in ſummitate aliud capitellum ab alieno aliquo ſemper frigidum continente, qua ſpiritus in alembicum elevati refrigerari & condenſari poſſint, circundatum ſuſtinet. Ex hoc capitello Epiſtomium ſeu canalis procedit, qui vapores condenſatos guttatim in vas ſuppoſitum deducit. Hujus *veſicæ* uſus in vegetabilibus non eſt negligendus. Hæc Rul. & Johnſ.

VESICATIO vocatur ſymptoma ſuperveniens combuſtioni ex aqua vel igne, de quo plura videantur apud Valeſc. de Taranta, *Philon. Chirurg. c. 22, &* ex hoc Foreſt. *l. 2 Chir. Oper. Obſ. 17. Schol.* Vnde & effectus veſicatorii remedii *Veſicatio* dicitur Blaſio, *Med. Univ. p. 44.*

VESICATORIVM vocatur *Cauterium* quoddam *potentiale*, & eſt ſpecies *Sinapiſmi* fortioris, quo ut plurimum virtute cantharidum, aut alterius medicamenti cauſtici veſicæ in cuticula excitantur. De his vide paſſim in Practicis. Deſcripſit Schröder. *l. 2, cap. 44, fin.* Morell. *de Form. Rem. l. 2, ſ. 1, c. 14.* Vocantur a Dioſcor. λιχ κανθάρων ἐκδόρια, *l. 3, c. 63.* a Rolfink. *Veſicantia*, quorum hiſtoriam tradidit *O. & M. Sp. l. 4, ſ. 7, p. 3, cap. unic.*

VESICVLA, κύστιγξ, diminutivum *Veſicæ*. Frequenter uſurpatur de folliculo fellis. Vide *Cyſtis.*

VESPA, σφήξ, ἀνέλυτρον, dicitur inſectum api ſimile, aculeatum, cujus hiſtoriam cum uſu & noxa recenſet Aldrov. *de Inſect. l. 1, c. 6.* Ex cadavere equino putreſcente generari, teſtatur Lang. *l. 1, ep. 14.* *Veſparum* puncturam quandoque eſſe periculoſiſſimam, confirmant *Obſ.* Hild. *Cent. 4. O. 78, ſeqq.*

VESPERA, *Veſper*, ἑσπέρα. Vide *Heſpera.*

VESPERNA vocabatur quarta cibationis diurnæ pars, merendam ſequens, & legitur apud Franc. Bonamicum, *de Aliment. l. 3, c. 40.*

VESPERTILIO, νυκτερίς, eſt animal bipes, alatum & volans, ſed non pennatum, muribus plerumque ſimile, viviparum, cujus hiſtoriam cum uſu tradidit Aldrov. *l. 9 Ornith. cap. 1.* Galen. *l. 10. S. F. §. Sanguis nycteridos.*

VESTIGIVM, ἴχνος. Vide *Ichnos.*

VESTIMENTVM, *Veſtis*, ἱμάτιον, εἷμα, ἐσθής, quid proprie ſignificet, aliunde conſtat. Metaphorice etiam tribuitur *telæ* aranearum & *teſtis*. Keuchen. *ad Samon. p. 279.* Abuſive vero, & valde incongrue ignis Divinus & Sal *veſtium* nomine veniunt, *in Theatr. Chym. Vol. VI, p. 16.* *Veſtimentalis* liquor qui Mynſichto dicatur, vide *in ejus Armam. ſect. 20.*

VETERASCENS, παλαιούμενος, dicitur de pinguedinibus, quæ progreſſu temporis acrimoniam & rancorem acquirunt, Galen. *l. 3, de C. M. P. G. c. 5. circa fin.*

VETERA[illegible] certo *Morbillus*, uti ſcribit Foreſt. *l. 6 Obſ. 44. Schol. fin.*

VETERINARIA, κτηνιατρική, vocatur ars, quæ tractat curationem morborum in jumentis & pecudibus. *Veterinarius*, κτηνίατρος. Quamvis vero ratione finis & intentionis cum arte Medica convenire videatur, ob ſubjecti tamen inſigne diſcrimen, quo homo nobiliſſima creaturarum multis paraſangis antecedit bruta, ut & ob maximam differentiam inter eos, qui exercent *Veterinariam* & veram Medicinam, minime conjungendas eſſe, rectiſſime judicant ii, qui dignitati ſuæ melius conſulunt, contra Plempium *in Fund. Med. &* Bonettum *Anat. Pract. l. 1, ſ. 13, Obſ. 32. Schol. p. 272.* Conſcripſit talem Medicinam Publ. Vegetius appellans *Mulo-Medicinam*, in quo ſcripto plura occurrunt vocabula Latino-barbara, quæ etiam Lexico huic inſeri potuiſſent v. gr. Morbus ſubtercutaneus, farciminoſus, ſubrenalis, ſtrophoſi, epiſtomici, Appioſi, Pullaria &c. niſi nefas duxiſſemus, artem noſtram ἐπιφανεστάτην *veterinariis* terminis ſordidare.

VETERNVM, aqua intercus, Servio apud Hadrian. Jun. *in nomenclat.*

VETERNVS, λήθαργος, *Veternoſus*, ληθαργικός. Vide *Lethargus.*

VETVS, παλαιός. Vide *Palæos.*

VEXO, λυπέω. Sumitur in Medicina in malam partem, & ſignificat *moleſtiam affero.* Diciturque de morbis, uti explicavit emphaſin hujus verbi Linden. *Ex. XV, §. 79.* Rhod. quoque *vexari* explicat per *gravius affligi*, raptari huc & illuc, diſtrahi, *Lexic. Scribon. p. 457.* Cujus vero autoritate *Vexationem* pro cutis ſugillatione accipi ſcripſerit Blancard. *in Lexico*, nobis non conſtat, cum in nullo, qui ad manus fuerunt, Autore invenire potuerimus. Alias *Vexatio* etiam ſumitur pro paroxyſmo doloris Arthritici a Joh. Thom. Minadoo, *l. de Arthritid. c. 33, p. m. 79. ſeqq.*

VIA, ὁδός, quid proprie ſignificet, non pertinet ad Medicinam. Nihilominus per translationem freqventi in uſu eſt vocabulum hoc, dum ſumitur pro *Ratione*, vel modo aliquid *tractandi* aut perficiendi. Ita accipitur a Galen. *c. 3 in 6 Epid. t. 29.* Ita *Via* veritatis vocatur Philoſophia. Ita *Via* ad ſanitatem eſt *via* rectiſſima ad Deum, Linden. *Ex. III, §. 19.* *Via* quoque duplex *humida* & *ſicca* dicitur eſſe in negotio Lapidis Philoſophici, quarum illa facilior, hæc difficilior habetur, *Th. Chym. Vol. VI, p. 529. 540, ſeqq.* *Via* ſtomachi & Veneris vocatur *Oeſophagus*, apud Barthol. *l. 1, An. c. 12, p. 447.* *Primæ Viæ* dicuntur Oeſophagus, Ventriculus & Inteſtina cum appendicibus eorundem, in quibus non tantum purgantia & vomitoria, ſed & alia medicamenta intus aſſumta virtutes ſuas exerunt, ut operationes ſuas poſtmodo determinate edere poſſint, VVillis *Pharm. Rat. Part. I, ſect. 1, c. 2.* Nonnulli etiam Vaſa Meſaraica inter *primas vias* referre non dubitant.

VIBICES, μώλωπες. Vide *Molops*,

VIBRATIO, κλόνος, eſt agitatio & motio corporis & mem-

membrorum involuntaria, ut conquiescere non liceat, etiamsi strenue renitaris, Gal. *l. de rem. c. 6.* Vide *Clonos.*

VIBRISSÆ vocantur Pili in naribus, quas Blasius Can ex errore) *Vibriscos* nominavit, *Med. Univ. in proleg. p. 2, & p. 157.* illud vero habetur apud Barthol. *Anatom. p. 530.*

VICINITRAHA, aut *Vicinitractus*, respondet Græco ἐρυσίπελας, & illud Felicianus excogitavit, hoc Ingrassias. Vide hujus Schol. *in Gal. de Tum. p. n. Schol. 24.*

VICTICELLÆ *liquor*, aut *Viticellæ*, dicitur Paracelso *genus vini*, & legitur *in Scholiis ad Libell. II, de Tartaro.*

VICTUS, δίαιτα. Vide *Diæta.*

VIGESIMUS, εἰκοστή, scil. ἡμέρα. Refertur ab Hipp 2. *aphor. 23*, inter dies Criticos. Huncque fortiorem esse statuit, quam *vigesimum primum*, *l. 3 de dieb. Critic. c. 9.*

VIGILANTIA, *Vigilia*, ἀγρυπνία, ἐγρήγορσις, opponitur somno, estque res non naturalis, & caussa sanitatis morborumque procatarctica, consistens in exercitio sensuum & motus, a spirituum animalium activitate expedita dependente. Iungatur Charlton. *Ex. VII, Pathol. §. 4*, & Dogm. nostra *P. V*, *c. 4.* Dietet. *num. 5*, & supra vide *Egregorsis.*

VIGOR, ἀκμή, vide *Acme.* Adde Linden. *Ex. XII, §. 85, 86.*

VILLI, idem, quod *Fibræ*, ἶνες. Vide *Fibra. Villi* a Laurent. Bellini in *præfat. Operis de Puls. Urin. &c.* restringuntur ad fibras musculorum in tendinem coeuntes. *Villosa crusta* quid sit apud Wil.is, vide supra *Crusta.*

VILTRUM *Philosophorum* est *Alembicus.* Absolute tamen positum est *manica lanea*, in modum Hippocraticæ, velut *lingula*, per quam liquores clarificantur, Dorn. Ruland. & Iohns. At communiter per F. scribi solet in hac significatione *Filtrum.* Vide supra *Filtratio.*

VINACEI, vel *Vinacea*, στέμφυλα. Vide *Stemphyla.*

VINCULUM, δεσμός. Vide *Desmos. Vinculum Sostrati* descripsit Galen. *de Fasciis n. 81*, & ex hoc Scultet. delineavit, *Arm. Chirurg. P. I, Tab. XXXV, fig. 6.*

VINDICTA, ἀντιτιμώρησις, est accessorium iræ, non hujus essentia, Gal. *l 2, de san. tu. c. 9.* Dicitur & *Ulito.*

VINOSUS, φίλοινος, *amans vini*, qui non expectare potest commodum tempus ad bibendum vinum, Linden. *Ex. XVI*, *§. 224. Vinosus* liquor sine vino quid sit, vide *Liquor.*

VINUM, οἶνος. Vide *Oenos.*

VIOLENTUS, βίαιος, significatio hujus nota est, & dicitur de eo, quicquid a vi & impetu quodam dependet. Opponitur *spontaneo*, ἑκουσίῳ. *Violentam mortem* facere cadaver flaccidum, scribit Helmont. *de flat. n. 14.*

VIPERA, ἔχις, ἔχιδνα, vide *Echidna.* De *Vino viperino* vide Libav. *T. II, Oper. p. 168. Viperæ caudisonæ* Anatomiam scripsit Eduard. Tyson. Medicus Londinens. uti patet *ex Act. Erud. Lipsiens. Anno 1684.*

VIR, ἀνήρ, recte dixit Linden. esse nomen *Sexus*, *ætatis*, *status*, *& dignitatis*, *Exer. XIII, §. 9, seqq.* Prima significatio frequentissima est, quo pertinet quæstio illa: An *viri* possint in fœminas mutari, & vice versa? Id quod affirmare videtur Lang. *l. 1, ep. 70.* Rectius tamen negat C. Reies *C. El. q. 57*, *n. 19*, dicens, esse talia exempla vel pro fabulis & figmentis Poeticis habenda, vel utrumque sexum habuisse uno præ altero supereminente, vel dæmonis vafricie contigisse. Ad primam significationem pertinent & Derivata: *Virilis, Virilitas.* Ita *Virile membrum* vocatur *Penis*, ad discrimen *Pudendi muliebris. Virilitas*, ἀνδρεία, ἀῤῥενότης, opponitur θηλύτητι, *fœmineæ naturæ*, Gal. *l. 1 de sem. c. 15.* Altera significatio est præ reliquis emphatica, magis denotans *marem mediæ ætatis*, qui neque juventæ calore, neque senectutis frigore infestatur, Cels. *l. 2, c. 1.* Et in hac significatione sumsisse Hippocr. *l. 5 Epid. II, 7.* vult Linden. *d. loc. §. 15.* In tertia *Vir* idem est, quod *Maritus*, de quo superius in MA. Quarta Rhetoribus & JCtis magis, quam Medicis usitata, & exprimit *vigorem corporis & animi*: Unde proverbialis locutio: *Virum* se præstare. Vide Lind. *Ex. III, §. 28. Vir* quoque dicitur in negotio Lapidis Philosophici illud *metallum*, vel ejus metalli semen, quod jungitur *Argento vivo*, tanquam fœminæ. Libav. T. *II, Op. p. 142.*

VIRAGO, ἀντιάνειρα, epitheton olim *Amazonum*, vocatur fœmina quoad sexum, quoad vires vero corporis & animi mascula. Tales non esse facile obnoxias morbis hystericis & muliebribus, scripsit C. Reies *C. El. q. 46*, *n. 15*

VIRES, ἰσχύς, δύναμις, idem, quod *Facultas*, *Virtus*, Vis. Vel dicitur de ipso corpore humano, & indicat sui conservationem, Galen. *l. 9 M. M. c. 13.* Suntque vel *Naturales*, sub quibus & *Vitales* comprehenduntur, & *Animales*, de quibus videatur Lind. *Ex. XIV, §. 40. seqq.* vel dicitur de Medicamentis. De his vide Schröd. *l. 1, c. 30*, & plures alios. Quære etiam in *Dynamis.*

VIRGA, ῥάβδος, proprie quid significet, ex aliis jam constat Lexicis. Videlicet *bacillum*, præsertim arboris viridis, æqualem & longiusculum. Tribuitur vero postmodo & aliis rebus, v. g. Plantæ, quæ est species consolidæ, & dicitur *Virga aurea*, alias *Consolida Sarracenica.* Deinde *bacillis*, qui applicantur in fracturis, apud Hippocr. *3, d. fract. t. 29.* Junge Galen. *in Comm. ad h. l.* Porro Membrum virile quoque in Anatomicis vocari *Virgam* a Medicis, notissimum est ex antiquis & recentioribus Scriptoribus. Ita & Clitoris *virga muliebris* appellatur, Barthol. *l 1. Anatom. c. 34 in princ.* Diminutivum Latinum est *Virgula*, & ad propriam significationem pertinet *virgula bifurcata metallica*, vel *divinatoria*, qua indagantur diversa metalla, & eorum venæ; de cujus virtutibus, præparandi & utendi modo legi poterit Bas. Valent. *in Testam. ultim. P. I*, ubi variarum meminit *Virgularum*, *lucentis*, *candentis*, *saliæ*, *furcillæ*, *trepidantis*, *cadentis*, *obviæ*, *cap. 22, seqq. ad 28.* Theatr. Chym. *Vol. IV, p. 242, 322.* Libav. *T. III, p. 260.* Fr Hofm. *in Clav. ad Schröder. l. 4, cl. 1, n. 108, p. 454. seqq.*

VIRGATA dicitur sutura Cranii, quæ alias Sagittalis & Iugalis vocatur, Bartholin. *libell. 4 Anat. c. 5, p. 705.*

VIRGINITAS, παρθενία, κορεία, quid significet, jam ex aliis Lexicis constat. An vero infallibilia signa ejus haberi possint etiam per inspectionem, ventilatam & decisam hanc quæstionem videsis apud P. Ammann. *Irenic. p. 123. seqq.*

VIRGO, *Virgineus*, παρθένος, παρθένιος, vide *Parthenos*. Spagyrice quoque *Virginis* nomen tribuitur *Mercurio*, Libav. *T. II. Oper. p. 351.* Et Aqua alba Mercurialis vocatur *Virgo habens uber unicum*, Th. Chym. *Vol. III, p. 22.* *Virginale claustrum* vocatur *Hymen*, de quo vocabulo supra in HY. *Virginalis* adstrictio Mercato dicitur Matricis post nimiam e partu distensionem factam in pristinam angustiam reductio, *l. 5 de Mul. ef-fect. c. 14, p. 65.*

VIRGULTUM, idem, quod *Virga*. Hinc Dorn. descripsit *Virgulta fossorum*, quod sint thesaurorum indices virgæ, *in Diction.* & haud dubie respexit Paracelsi locum, *l. 2 Philosoph. sagac.* § *Quid sit Nectromantia cœlestis?* cujus duæ species recensentur, *Adech plumbeus*, & *Virgulta directa*, quæ aperiunt occulta.

VIRIÆ, *Viriolæ*, idem, quod *Verbæ*, vel *Veruclæ*. Vide *Verba*.

VIRIDELLUS est æquivocum: Tribuitur enim Vitriolo ab Hartmann. *Prax. Chymiatr. Tom. I. Operum in Fol. p. 75.* deinde morbo Epilepsiæ vel caduco a Paracelso, quia Viridellus Vitriolum significans morbum hunc curat. *Paramir. l. 1, c. 6.*

VIRIDIS, χλοερὸς, χλωρὸς, proprie vocatur *Color herbaceus*, olerum, arborum, plantarum, Gal. *comm. 2 in libr. 6 Epid. t. 16.* Hinc etiam per translationem *Viride* quoque dicitur, quod vitalem adhuc continet vigorem. Tribuitur vero etiam aliis rebus metallicis: Ita *Viride æris* vocatur *Ærugo*, de quo superius in *Ærugo*. *Viriditas salis* est liquor, aut oleum ejus *viride*, Dorn. Ruland. Iohnson. *Viridis Leo* quid sit, vide apud Libav. *Tom. II. p. 278.* *Viriditas æris* est ejusdem perfectio, & magnis extollitur laudibus, *Th. Chymic. Vol. IV, 535.*

VIRILITAS, ἀῤῥενότης, ἀνδρεία. Vide *Vir*.

VIROSUS proprie dicitur id, in quo inest *virus*, id est, *venenum*, maligna qualitas, deleteria. Aliquando tamen etiam de graveolenti, aut saporis teterrimi materia prædicatur, apud Scribon. *num. 103, 163, 245.* notante Rhod. *in Lex. p. 448.*

VIRTUS æquivocum est. Accipitur enim vel de potentiis naturalibus, & ita coincidit cum vocibus *Facultas*, *Vires*, *Potentia*, Græc. δύναμις, vide *Dynamis*: vel de habitu mentis per crebras actiones morales bonas acquisito. De quibus virtutibus, præsertim moralibus, Galen. dixit, quod adeo connexæ sint, ut qui unam habeat, habeat & reliquas, quasi ex uno fune revinctæ, *l. quod opt. Medic. sit optim. Phil. Græc.* ἀρετή.

VIRULENTUS, idem, quod *Virosus*, ἰοβόλος. Ægin. *l. 5, c. 1.*

VIRUS proprie dicitur *Humor fluens*. Hinc etiam usurpatur pro *semine*, Gr. γόνος dicto a Sereno, *c. 9.* vide Keuch. *in not. p. 123.* Enimvero usitatior est acceptio in malam partem, qua idem significat, quod *Venenum*, sive malignam & deleteriam qualitatem. Ita & *Ichor* ex ulcere fluens maligno vocatur *Virus*, notante Foresto, *l. 7 Chir. Obs. 2, in Schol.* Et ita opponitur puri crasso, quod dicitur *Sordities*. Vide *Sordities*.

VIS in genere est modus vovendi. Accipitur vero vel de modo naturali, & inde coincidit cum *Viribus*, Facultate, *Virtute*. Ita *Vis animi*, corporis, morbi, veneni, medicamenti, passim legitur. Iunge Keuchen. *p. 117.* vel de modo violento, extrinseco, & inde coincidit cum *Violentia*, diciturque Græce βία. Vide *Violentus*.

VISCALEUS est viscus ramosus, arboribus innascens, ut viscus quercinus malorum, &c. Dorn. Iohns. *in Lexic.*

VISCERA, σπλάγχνα vide *Splanchna*. Verum & in singulari *Viscus* in usu esse, rectissime monuit Keuchen. *ad Seren. p. 251.* Adde Dieter. *n. 782.*

VISCEROSUS, μεγαλόσπλαγχνος dicitur. Vide *Megalosplanchnos*.

VISCIDUS, *Viscosus*, γλισχρὸς, περίγλισχρος, idem, quod *Lentus*, Tenax. Vide *Glischros*, *Periglischros*, *Viscosa* Philosophorum aqua quid sit, vide *in Th. Chym. Volum. I, p. 529. seq.* Libav. *T. II. Oper. p. 142.* Hodieque sunt, qui inter principia Compositorum corporum referre non dubitant, dicentes *Corpus Viscosum* esse, quod particulas obtinet plurimas aqueas in paucis ramosis & terrestribus instar vesicularum inflatis contentas in aqua & aquosis menstruis dissolubiles, quemadmodum prolixius hæc principia proponuntur a Iacobo le Mort. *in Pharmac. Medico-Chymica c. 2, 3. seqq.*

VISCILAGO, Mucilago, Tagault. *lib. 5, c. 4.*

VISCUM, ἰξὸς, vide *Ixos*. Adde Galen *l 6 de S. Fac.* § *Ixos*. *Viscus* quoque dicitur Pix decocta ex rimis vel locustis arborum. *Viscus secundæ generationis* est cruor, qui descendit a salibus, Dorn. Rul. & Iohns. Apud Libav. *Viscum* quoque vocatur *Mercurius*, vel liquor viscosus, sive Aqua viscosa, *Gluten* quoque dicta, *S. A. Ch. l. 3, cap. 1 circa fin.*

VISCUM Damascenum in Syria ex myxis viscosis paratur. Hieronym. Gabucinius *de lumbricis, c. 24.*

VISCUS apud veteres, quidquid inter cutem est, & ossa; & quidquid sub corio. Salmas. *in Solin.*

VISIBILIS, ὁρατὸς, dicitur de qualitate externa, qualis est color, Gal. *l. 2 de L. A. c 8.*

VISIO apud Latinos homonymon est. Vel enim idem est, quod *Visus*, ὄψις. Vel significat apparitionem, φάσμα, v. g. in somno. Vide *Opsis*.

VISITATIO, ἐπίσκεψις, vocatur *Medici ad ægros ingressus*, cum cognoscendi morbum, tum ordinandi & remedia præscribendi gratia. Dicitur quoque de aliis *Inspectionibus*, v. g. Officinarum Pharmaceuticarum, in quibus omnibus Medicus prudentiam & peritiam suam demon-

monstrare debet. De *Visitatione* Obstetricum pro cognoscenda virginitate an admittatur de Iure, legatur Augen. *Tom. II. Epist. & Conf. Med. pag. m. 334. seq.*

VISORIVS, ὀπτικός, vide *Opticus.*

VISVS, idem, quod *Visio*, ὄψις, vide *Opsis.*

VITA, βίος, ζωή, quid proprie sit, magis ad Physicos, quam Medicos spectat. Quam varie vero possit sumi & explicari *Vitæ* vocabulum, videatur inter alios Kerger. *in tract. suo de ferm. s. 1, c. 3 & 5.* Non minus late etiam sumsit Schröder. *Vitam essentialem* dicens rei uniuscujusque actum vel ἐντελέχειαν, *l. 1, c. 5.* quod vero negat Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. loc. n. 8.* Nobis hoc videtur animadvertendum, pace aliorum, hodieque in scriptis recentiorum non accurate distingui inter *vitam* Physice & Metaphysice, vel Hyperphysice consideratam, dum non verentur non solum inanimata naturalia, sed etiam Deum *viventem*, Corpus Christi in Cœna Dominica immiscere, uti apud dictum Kerger. Marc. Marci, &c. videre licet. Profecto hujusmodi confusiones limitum non pariunt veram scientiam, quin potius destruunt, & ad barbariem, imo graviora intellectus vitia, seducunt. Nobis hæc descriptio haud incongrua videtur, quam e recentioribus tradidit D Bernardus Conor Anglus Medicus Regius *in Tentamine Epistolari de Secretione animali ad D. Eduardum Southwel, addito Evangelio Medici*, ita scribens: Vita est mutuus partium solidarum in fluidas & fluidarum in solidas partes influxus & commercium. An vero Anima rationalis sive spiritus cogitans a vita hominis secundum Auctoris opinionem separandus sit, aliorum doctiorum ulteriori ventilationi relinquimus, quamvis nobis non ita se habere videatur. Tantum!

VITALIS, ζωτικός, dicitur partim de *Spiritu*, qui nullus alius est, quam *Calidum nativum*, *Flamma vitalis*; partim de Actionibus *vitalibus*, quæ Sanguini, & illi dicto principio *vitali* attribuuntur: ut sunt *Respiratio*, & *Motus sangvinis*, a corde in totum corpus, & ejusdem e corpore ad cor Refluxus, cum aliis connexis functionibus. Quo pertinet & *Temperamentum vitale*, Nutritio, &c. Vide *Calidum*, *Flamma*, *Temperamentum*, &c.

VITELLUS, λέκυθος, vide *Lecythos*. *Vitellum poli*, id est, *Alumen*, Ruland. *Vitellina bilis*, i. e. flava, ξανθή. Vide *Bilis.*

VITILIGO, ἀλφός vide *Alphus.*

VITISALTUS, idem, quod *Chorea S. Viti*, C. Reies *C. El. q. 97, n. 3.* vide *Chorea*. Paracelf. vocat *Vitistam*, sive *Choream lascivam*, *de morb. ament. Tr. c. 3.*

VITIUM, in genere idem, quod *Erratum*, *morbus*, ἁμάρτημα, νόσος. Alii vero distinguunt inter *vitium* & *morbum*: *vitium* dicentes perpetuum corporis impedimentum; *morbum* vero temporalem corporis imbecillitatem, *l. 101. ff. de V. S.* ubi Theophilus Paraphrastes in Græco *vitium* expressit per πάθος. Jung Rhod. *ad Scrib. p. 18.* Verum illa distinctio raro observatur.

VITREUS, ὑαλώδης, ὑαλοειδής. Vide *Hyalodes.*

VITRIFICATIO, Chymicis dicitur artificium parandi vitra vel succina ex metallis & mineralibus, antimonio, stanno, ferro. &c. Legitur passim in eorum scriptis, v. g. apud D. Junken *Corp. art. Pharm. P. I. Sect. I, c. IV, p. 19. &c.*

VITRIOLUM, χάλκανθος, χάλκανθον, *Chalcanthum. Atramentum sutorium*, item *Zeg*, est succus mineralis concretus, isque duplex: Nativum & factitium. Ratione coloris tres species recensentur: *Cœruleum*, quale *Hungaricum*, quod & *Cyprium* vocatur; *Viride*, quale Goslariense, & Suecicum. 3. *Album*, quod & λευκόιον Hujus historiam, cum usu, & variis ex eodem præparatis medicamentis, vide Schroder. *l. 3. c. 26.* Fr. Hofm. *in Clav. ad hunc locum.* Adde Rul. *Lex Chym.* Atramentum sutorium, Libav. *S. A. Ch. libr. 8, c. 40. & T. II. p. 273.* Junken. *Chym. Exper. Cur. Part. 1, sect. 4, c. 3, p. 270. seqq.* *Vitriolum Chymicorum* factitium ex scoriis ferri legitur *ibid.* *Vitriola* quoque ex aliis parari possunt metallis, ut *Vitriolum Solis*, *Lunæ*, *Martis*, de quibus Libav. *d. Synt. loc. c. 41.* Schröder. Rolfink. & alii consuli possunt. Quod vero etiam laudes *Vitrioli* sint in quibusdam hyperbolicæ, non est dubitandum. *Vitriolum liquefactum aut Vitriolatum*, est *Vitriolum* ex minera tractum & liquidum, quod coagulari nequit amplius, vel a minera æris tractum *Chalcanthum*. *Vitriolum novum* est *Vitriolum album*. *Romanum* dicitur, quod maxime viret, Dorn. Rul. & Johns. *in Lex.*

VITRVM, ὕαλος. Vide *Hyalos.*

VITTA proprie dicitur *Reticulum*, quod capitibus mulierum imponitur. Per translationem quoque portio *Amnii tunicæ*, quæ capiti infantis quandoque adhæret, si fœmella fuerit, *Vitta* vocatur, sicuti in Masculis Galea, Bartholin. *l. 1 Anat. c. 36, p. 303.*

VITVLVS, μόσχος, proprie dicitur *Vaccæ Proles*; unde *Bos juvenis* appellatur, Galen. *libr. 11 S. Fac.* § *Medulla.* Inter carnes *vitulina* habetur pro delicatiori, Bruyerin. *libr. 13 de re cib. c. 5.* De usu *vituli* Medico lege Schröder *lib. 5, cl. 1, n. 38.* Per translationem, a similitudine quadam desumtam, piscis quidam etiam vocatur *Vitulus marinus*, qui alias *Phoca* appellatur. Vide *Phoca.*

VIVENS, ζῶον, idem, quod *Animatum*; quomodo a *non vivente* differat, docet Galen. *l. quod sang. nat. in art. cont. c. 8,* videlicet non corporis mole, sed facultate agendi.

VIVERRA, ἰκτὶς, idem, quod *Mustela sylvestris*, vide *Ictis*. Adde Forest. *l 19, Obs. 15. Schol.*

VIVIPARVM, ζωοτόκον, est epitheton animalium quandam differentiam exprimens, quando multiplicationem suæ speciei productione novi animalis vivi sibi similis præstant, ad differentiam Oviparorum, de quibus supra. Interea naturam aliquando extraordinarie quid præstare & ovipara quoque fieri *vivipara*, patet ex Observatione Mich. Lyseri, de gallina *vivipara*, quæ sex pullos conformatos uno partu exclusit, secuta matris propria morte, *in Observat. Cultro Lyseri Anat. additis Obs. I, p. 193.*

VLCVS, ἕλκος, dicitur & *Hulcus.* Vide *Helcos.*

VLE, ὐλὴ Vide *Cicatrix.*

VLNA, πῆχυς, idem, quod *Cubitus*, ὠλέκρανον. Vide *Cubitus*, *Olecranon*, *Focile.*

VLOMELIA, ὐλομελία. Vide *Solimembria.*

VLON, ὖλον, Lat. *Gingivæ*, de quo vocabulo etiam supra in Gl. Quod vero etiam τὰ ὖλα *inflammationes gingivarum* significat apud Hippocr. *libr. 2 de morb. XI, 4* vana est Foësii imaginatio, & pugnat cum ipso textu.

VLOPHONOS, ὐλοφόνος, idem quod *Ixia*, planta venenata, teste Ægin. *l. 5, c. 47.*

VLPHA, *Lapsatura*, recrementum cotis. Rul. *in Lex.*

VLRACH, id est, *Sanguis Draconis.* Rul. & Johns.

VLTIMVS, ἔσχατος, idem quod *summus*, vel *extremus*, vide *Eschatos.* De *materia ultima* passim in Paramiro, & aliis scriptis suis, disserit Paracelsus, statuens, eam esse Tartarum, Coagulationem, Putrefactionem, ut nihil certi exinde liceat colligere. At in Theatr. Chym. *ultima rerum materia* dicitur summa perfectio, quæ jubilat in exaltatione sua, sicut aurum ab aliis duobus separatum gloriatur in igne, vitrumque. *Vol. I. p. 175.*

VLTIO, ἀντιτιμώρησις, idem, quod *Vindicta*, de quo paulo superius.

VLTRAMARINVM vocatur Magisterium quoddam e *Lapide Lazuli* paratum pictoribus imprimis usitatum, sive pulvis impalpabilis eleganter secundum diversos elegantiæ gradus cœruleus, cujus parandi modum e Zwölfero perspicue proposuit Junken. *in Chym. Exper. Cur. Part I, sect. 4, c. 9, p. m. 329. seq.*

VLVLA, αἰγωλιός, ὀλολυγών, est species *Noctuæ*, ejusque descriptio, cum usu Medico, habetur in Aldrov. *l. 8 Ornith. c. 6.*

VMBELLÆ sunt summitates plantarum sinuosæ, instar nidi avis formatæ, Schroder. *l. 1, c. 2.* Unde & plantæ *Umbelliferæ* vocantur.

VMBILICVS, ὀμφαλός, vide *Omphalos.* Præter illam significationem Anatomicam tribuitur quoque ob formæ similitudinem aliis corporibus naturalibus. v. gr. (1) *Plantæ* cuidam, *Umbilicus Veneris* dicta, de qua consulantur Botanici. (2.) *Cochleæ*, de qua legatur Aldrov. *l. 3 de Testac. c. 35, 36.* (3.) *Lapidi* vel gemmæ marinæ, quæ *Umbilicus Veneris* dicitur, coloris interdum rubri, interdum candidi, aut purpurei. Dicitur autem *Umbilicus Veneris*, quia ab altero, ejus latere, cum sit plana, ab altero, quo elevatur duabus lineis (velut in domunculis cochlearum) ventrem rotundum, quasi pomum & *umbilicum* puellæ formosæ refert. Verum Germani magis respicientes ad formam ejus, quam refert a latere elevato, propemodum fabæ magnæ; deinde ad patriam, ubi reperitur, vocant vernacule *Fabam Maris.* Reperitur enim inter cochleas in littoribus. Dicitur conciliare gratiam puellis, & plurimum facere ad formam & amorem, deinde ad morbos puellarum. Hæc Rul. & Johns.

VMBLA, nomen piscis lacustris, qui & a colore *Rubeculus* a nonnullis vocatur, cujus descriptio, cum usu in cibis, videatur in Aldrovand. *libr. 5 de pisc. cap. 47.*

VMBRA, σκιά, æquivocum est: Propria significatio nota, qua caliginem notat, quod ex densitate corporea provenit luminis, radiorum Solis vel candelæ penetrationem non admittente. Hinc *umbrosus*, σκιαρὸς, σκιώδης, id est, *caliginosus* vocatur *autumnus*, ap. Hipp. *l. 3 Epid. f. 3, t. 3.* Deinde *Umbra* vocatur piscis fluviatilis, & marinus, qui & *Sciæna*, σκίαινα, σκιαινὶς vocatur, quorum hic describitur cum usu in cibis ab Aldrov. *libr. 1 de pisc. cap 17.* Jul. Alex. *l. 20 Sal. c. 4.* Bruyer. *de re cib. l. 19, c. 24.* Ille vero apud Aldrov. *l. 5 de pisc. c. 15.* Bruyer. *l. 22, c. 16.*

VMBRAGINES dicuntur *Pygmæi.* Rul. & Johns.

VMBRATILES, aut *Umbratilia corpora* transmutata, sunt in hominum conspectum ab astris & suis adscendentibus occultis oblata, quæ non secus ac lemures apparent oculis; idque per magicam (imo diabolicam) efficaciam. Rul. & Johns.

VNCAM, id est, *Argentum vivum.* Rul.

VNCIA, οὐγγία, nomen ponderis Romanum, sed & a Græcis receptum, pendens drachmas octo, vel scrupulos viginti quatuor. Diosc. & Gal. *de pond & mensur.* & ex his Gorræus. Est vero *uncia* duodecima portio libræ, Galen. *l. 3 de C. M. P. G. c. 3.*

VNCINVS, idem, quod *Uncus*, ἄγκιστρον, *hamulum*, vel *hamum* significat. Vide *Hamus.*

VNCTIO, χρίσις, ἄλειψις. Vide *Inunctio.*

VNCTVARIVM, ἀλειπτήριον, dicitur locus & pars certa balnei temperati caloris, quod in ea homines ante & post sudorem & lotionem pro diversa corporis habitus ratione inungebantur, Lang. *l. 1, ep. 50.*

VNCTVOSITAS, λιπαρότης, quando ad contactum, vel gustum pinguedo quædam externa percipitur, Gal. *l. 3 de S. Fac c. 36* in princ. *Unctuosa* humiditas describitur a Libav. hoc modo, quæ non quidem adhæret, ut *viscosa* seu glutinosa, sed tamen *unguine* prædita est, unde quasi *uncta* & *ungens* appellatur. Talis est aqua, quæ ex argento vivo sublimato destillatur, ut videre est, cum Mercurium vitæ faciunt, qui liquor *unctuosus* potest olei consistentiam assumere, ut & in pulverem niveum præcipitari, &c *T. II. Oper. p. 420.* Alia *Unctuositas Mercurii* descripta legitur *in Th. Chym. Vol. IV, p 426.*

VNCVS, ἄγκιστρον, idem, quod *Hamus*, vide *Hamus.* *Uncos* pro calculo & fœtu extrahendo descripserunt Aquapendens *in Iconibus ad Opera Chirurg* & Scultet. *Arm. Chir. P. I. Tab. XVII, fig. 9 & 10. & T. XXII, f. 1.* Pertinent & *Unci* inter Machinas, Oribas. *h. tit. c. 4.*

VNDA, idem, quod *Aqua*, ὕδωρ. Vide *Aqua.*

VNDATIO dicitur motus cordis præternaturalis, ubi quædam & lateralis inclinatio secundum ductum ventriculi dextri quasi leviter sese contorquentis fit, sicut in equo potante, uti descripsit ex Harvæo Barthol. *l. 2. Anat. c. 6 p. 371.*

VNDECIMVS, ἑνδέκατος, est dies index decimi quarti in Crisibus, Hippocr. *4, aphor. 24.* Galen. *l. 2 de dieb. Crit. c. 8.*

VNDÆ, vel *Undenæ*, dicuntur Paracelso homines aërei,

ërei, terrenique spiritus, Dorn. *in Diction. Paracels. 9 de sign. rer. nat.* qui Lemuribus associavit.

VNDIMIA vocatur Paracelso *Tumor œdematosus*, cujus materia est muc laginosum congelatum, glutinosum, ut clarum ovi. Constituit idem quatuor species: *Rocham*, *Scissam*, ex *Glacie*, vel *Nitro*. *Paragraphor. l. 4, c. 1* per totum. Waltherus etiam ad *Oedemata* retulit. *Sylv Med. p. 1132.*

VNDOSVS, id est, fluctuans, κυματώδης, epitheton pulsus inæqualis, Galen. *de pulsib. ad tyron. c. 8.* vide *Cymatodes*. *Undosa* quoque nonnullis vocantur quorumvis animalium excrementa, Dorn. Ruland. & Johns. quamvis hic legat *Ungosa*, & fortasfis rectius.

VNGARICVS, *Hungaricus*, vocatur febris Epidemica maligna, plerunque cum nimio capitis dolore, delirio, aut angina periculosissima invadens: aliquando cum petechiis sive maculis pulicaribus, vide *Petechiæ*. Ruland. integr. libellum scripsit *de morbo vel lue Hungarica*, qu a *Hungaris* frequens esse solet. Jungatur Hildan. *Cent. 6, Obs. 31.* Libav. non inepte *Cavsum Hungaricum* vocavit *Tom. II. Oper. 292*, ubi lapidem prunellæ maxime commendavit.

VNGOSA, vide *Vndosus*.

VNGVEN, *Vnguentum*, μύρον, vide *Myron*. Iunge Keuchen. *ad Sammon. p. 98.* De *Vnguento armario* Paracelsi vide verissimum judicium B. Rolfink. *Chym. l. 5, s. 14, c. 5.* *Vnguentum croceum* dicitur *Elixir*. Rul. & Iohns.

VNGVENTARIVS, μυροποιὸς, μυρεψὸς, μυροπώλης, vide *Pigmentarius*. Iung. Rhod. *ad Scribon. n. 66.*

VNGVIS, ὄνυξ, vide *Onyx*.

VNGVLA, idem, quod *Vnguis*, ὄνυξ πτερύγιον. Alias de brutorum unguibus potissimum dicitur.

VNICORNV, μονόκερως, vide *Monoceros*.

VNIO, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem est, quod *Vnitio*, *Vnitas*, & Græc. dicitur ἕνωσις. pertinetque ad tertiam Sanitatis differentiam essentialem, vel speciem, quæ & *Continuitas* vocatur, de qua supra in CO Gr. etiam συνέχεια vocatur. Vel denotat gemmam, quæ alio nomine *Margarita* & *Perla* appellatur. Vide *Margarita*, *Perla*. Ad priorem quoque significationem referri sano sensu potest Spagyrica & Mystica significatio *Vnionis naturæ*, de qua *in Theatr. Chym. Vol. IV, p. 120.* & *Vnionis animarum exuberatarum* cum terris suis calcinatis, de qua *Volum. VI, p. 245.*

VNITAS, vel idem, quod *Vnio*, *Vnitio*, ἕνωσις: vel Gr. dicitur μονὰς, & denotat *Vnarium* numerum Spagyricum & Mysticum. Vide *Monas*, quamvis proprie non sit numerus, *Th. Chymic. Vol. I, p. 388.*

VNIVALVIS, μονόθυρος, est epitheton quorundam testaceorum, quorum testa in dorsis data saxis adhæret, ad differentiam *Bivalvium*. Ad priores pertinet Patella, λεπάς. Vide *Patella*.

VNIVERSALIS, vel dicitur de morbis, & ita idem, quod *Communis*, & Gr. κοινὸς, πάγκοινος. Vide *Cœnos*. Vel de medicamentis, Gr. dicuntur καθολικά. Vid. *Catholicus*.

VNQVASI est *Argentum vivum*. Dorn. Johns.

VOARCHADAMIA, dicitur *Metallorum Caballa*, estque ars ænigmatica, in qua auri per cœmentationes, & alios modos, exaltationes & præparationes proponuntur, & quidem per literas Hebraicas, occultam & peculiarem habentes significationem. De qua arte, & ejus principii materia, prolixius tractatur *in Theatr. Chym. Vol. II, pag. 500. seqq. pluribus*. Meminit & Libav. *T. II. Oper pag 122*, nec non Morhof. *in epistola de transmutatione metallor. ad Langelottum*.

VOCABVLVM, ὄνομα, λέξις, idem, quod *Nomen* generaliter sumtum, *Dictio*, *Vox*. *Vocabula* clara & perspicua olim vocata fuisse a Rhetoribus *civilia*, docet Gal. *c. 3, in l. 3 Epid. t. 32.* *Vocabulorum* abusu artem non debere confundi, cum teste Hippocr. ὀνόματα sint νομοθετήματα, recte colligit Libav. *T. III. Op. p. 97.*

VOCALIS vel sumitur Grammatice pro litera per se sonata; & Græc. dicitur φωνῆεν, Gal. *l. 1 M. M. cap. 3.* vel dicitur de partibus corporis organicis, ad vocis formationem pertinentibus. Græc. φωνητικός. Ita *Vocales nervos* se invenisse scribit idem, quos φωνητικὰ νεῦρα vocavit, *l. 1 de L. A. c. 6.*

VOCIFERATIO, βοὴ, ἀναφώνησις, μεγαλοφωνία, idem, quod *Clamor*. Vide *Clamor*, *Megalophonos*, *Anaphonesis*.

VOLA, θέναρ. Vide *Thenar*.

VOLANS, idem, quod *Volatilis*. Chymicis *Volans* idem, quod *Unquasi*, h. e. *Argentum vivum*. Dorn. Johns. *in Lex.*

VOLATICA, λειχὴν idem, quod *Impetigo*, *Lichen*: Vide *Impetigo*. Alias *Volaticam scorbuticam* vocavit D. J. L. Hanmannus dolorem vagum cum tumore, modo hanc, modo aliam partem invadentem, uti videre est *in Act. Hafniens. Vol. II, obs. 112, p. 277.*

VOLATILIA, πτηνά, idem quod *Volucres*, ὄρνιθες, vide *Aves*. Adde Bruyer. *l. 15 de re cibar. per tot.* Inter volatilia perdices præ omnibus extulit Galen. *lib. 8 M. M. cap. 2.* *Volatiles molæ* quid sint, vide *Mola*. Alias in Chymicis *Volatile* dicitur in genere levissima quævis & facile sursum lata materia, ut cinis, pulvis, & similia. Opponitur *Fixo*. Unde in hoc Ænigmatico Canone involutum esse dicitur negotium Spagyricum, præsertim circa lapidem Philosophicum. Fac *fixum volatile* & rursus *volatile fixum*, & totum habebis Magisterium, *Theatr. Chym. Vol. I, p. 382.* Imprimis vero Salium quarundam differentiam constituit *volatile*, dum *Salia volatilia* dicuntur, quæ ignem non tolerant, sed cum spiritu & oleo elevantur, & alembici parietibus adhærent, rostrum etiam interius incrustant; de quibus vide Rolf. *libr. 5 Chym. sect. 1. art. 1. c. 1. seqq.* Imo transfertur etiam vocabulum hoc *Volatilis* ad caussas morbificas, quatenus nonnullæ *volatilem* habent naturam, & celeriter moventur, præ aliis fixioribus & magis impactis. De *volatilitate* acidi in salso vide Helmont. *tr. Sextupl. dig. n. 9.*

VOLATVS, πτῆσις, πτητή, est motionis species, quando ani-

do animalis translatio fit de loco in locum per liberam & mediam aëris regionem. Joh. Alph. Borellus *de motu animal. P. 1, c. 1.*

VOLEMA dicuntur quædam *Poma*, vel *pyra orbiculata*, fortasfis ita dicta, quod *volam* manus impleant, Rhod. *ad Scribon. n. 104, p. 174.*

VOLSELLA, λαβὶς. Vide *Labis.*

VOLVA vocatur *integumentum*, five cortex pomorum. apud Scribon. & Rhod. p. a. *d. l.*

VOLUCRIS, πτηνὸν, ὄρνις, idem, quod *Avis.*

VOLVNTARIVS, κατὰ προαίρεσιν, ἑκούσιος, dicitur de omni eo, quod eft in noftra poteftate, ut fiat, vel non fiat. Ita *motus voluntarius* defcribitur, quem, fi libet, poffum fedare, aut, fi nondum eft, perfigere, Gal. *l. 2 de mot. musc c. 5.* Dicitur & ἑκούσιον, voluntarium. Ita *Lachrymæ voluntariæ* δάκρυα ἑκούσια Hippocr. *4, a. 52.* Junge Dieter. *n. 718.*

VOLVNTAS, θέλημα, vocatur actio hominis propria, ab ipfa anima profluens, & directe dependens. Charlton. *Ex. Pathol. VIII. §. 6.* Willifio dicitur animæ rationalis affecla, ab intellectu procedens, eftque fpecies appetitus rationalis, quemadmodum appetitus fenfitivus imaginationi cohæret, & animæ corporeæ manus procuratrix perhibetur, *de An. Brut. P. 1, c. 7.* Helmont. *Blas. hum. n. 9* vocat *voluntatem* principium operativum motus, & primum movens.

VOLVPTAS, ἡδονή, vide *Hedone. Voluptas* fi licentius progreditur, & fine modo, in detrimenta, pericula graviffima, interitum ipfum ducit, recte docente Dieter. *n. 545 circa finem. Voluptas dolorifica* vocatur *pruritus* ab eodem *n. 467.*

VOLVVLVS, εἰλεός, idem quod *Ileus*, *Chordapsus.* Vide *Eileos.*

VOMER, ὕνις, vel ὕννις, dicitur Osficulum fextum Nafi in medio pofitum proxime attingens feptum narium, Jo. van Horne *Microcosm. p. 9.* Barthol. *libell. 4, cap. 10, p. 721. fin.* Jung. D. D. *Diss. Anat. ad Horn. d. l. p. 33.*

VOMICA, idem, quod *Apostema suppuratum*, *Abscessus* cum fuppuratione, *Sinus.* Ita *vomica pulmonis* legitur apud Lang. *l. 2, ep. 40.* Hinc & *Vomici* dicuntur in adjectivo, qui pulmonum *vomica* laborant, Anton. Mufa *de Vetonica n. 8.* Jung. *commentar.* Gabr. Humelbergii *ad h. loc. p. m. 12.* Abufive *vomica liquoris æterni* dicitur *Argentum vivum.* Johnf. *Lex. Chym l. 2.*

VOMILIVM dicitur *Mercurius vitæ*, ab effectu, Libav. *S. A. Chym. l. 6, c. 19.* & *Aurum vitæ, cap. 20.* Extenditur vero etiam ad alia vomitoria, ita ut *vomilia* eadem fint cum *vomitoriis. Tom. II. Op p. 168.*

VOMITIO, vide *Vomitus.*

VOMITORIA, ἐμετικά, dicuntur medicamenta, quæ furfum per os purgant. Dicuntur & *Vomitiva*, item *Vomilia.* Catalogum horum & modum præparandi vide apud Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 5, sect. 8 per tot.* Willis *Ph. Rat. P. 1, sect. 2, cap. 1.* Quod vero Thomfon *in Epilog. Chym. Obs. 8, p. 4* nihil ad futuram falutem acquirendam magis conducere, nobis vult perfuadere, quam *Emeticum lene*, in principio oblatum, illud, nifi cum grano, quod dicitur, falis accipiatur & ad quosdam duntaxat morbos applicetur, ac quidem magna cum prudentia, hyperbolicum eft Encomium, quamvis eidem quoque fubfcripferit Junken *Chym. Exp. Cur. Part. II, sect. 1, cap. 3, p. 475. seq. 1.* magis univerfalia dicens *vomitoria* Purgantibus Catotericis.

VOMITURIO, ἐμετιάω, i. e. *frequenter vomo.* Dieter. *n. 278.* Hinc & *Vomituritio* dicitur continuus ad vomendum conatus absque effectu, qualem lethalem fuiffe, ex Velfchio refert Bonett. *Med. Septentr. l. 3, sect. 4, c. 2, p. 526.*

VOMITVS, ἔμετος, item *Vomitio.* Vide *Emetos. Vomitus* etiam in Antidotario Nicolai apud Mefuen *fol. m 394* fumitur pro ipfo medicamento Vomitorio, unde defcriptiones *Vomitus* noftri h. e. Nicolai & *Vomitus* Patriarchæ ibidem leguntur.

VOPISCVS, dicitur alter e geminis, qui retentus in utero, altero interempto ab ortu nafceretur, Roder. a Caftro *l. 4 de nat. mulier. c. 2, p. m. 178.*

VORACITAS, ἀδδηφαγία. Vide *Addephagia.*

VOX, apud Latinos æqvivocum eft. Vel enim idem eft, quod *Dictio*, *Vocabulum*, *Nomen*; vel Gr. dicitur φωνή, de qua fignificatione vide fupra *Phone.*

VPVPA, ἔποψ, avis dicitur fpuria, ftercore humano gaudens, cujus defcriptio cum ufu in Medicina habetur in Aldrov. *l. 17, Ornithol. cap. 11.* Schröder. *l. 5, cl. 2, n. 70.*

VRACHOS, οὐραχός, Latin. etiam *Urachus*, item *Urinaculum.* Gal. *l. 15 de U. P. c. 5 circa fin.* Dicitur vas aliquod, vel ligamentum, a veficæ fundo exortum, intra vafa umbilicalia excurrens, in tunicam Allantoidem definens, ubi urina colligitur; in hominibus vero ad umbilicum terminum fuum habens. De hujus ftructura legantur Anatomici, & inter hos Barth. *l. 1 An. c. 37, p. 319.*

VRÆON, οὐραῖον, Gal. dicitur *extremitas ossis*, in fpecie *sacri*, *c. 4 de R. V. I. A. t. 83.*

VRAGION, οὐράγιον dicitur mucro, vel *apex cordis*, apud Hippocr. *l. de Cord. IV, 12,* ubi quidem Linden. habet οὐραγὸν. Eft vero οὐραγὸς proprie extremi agminis ductor, veluti caudæ; & poteft translatio admitti. Rectius tamen legitur οὐράγιον, quod vocabulum etiam calculo fuo approbavit C. Hofmann. *in Comm. ad Galen. LL. de Us. Part. n. 336.*

VRANÆ, οὐρανοί, idem, quod οὐρητῆρες, de qua voce poftea. Gorr.

VRANIOS, οὐράνιος, *Cœlestis.* Sumitur tamen etiam pro *aëreo* apud Hippocr. *l. 1. Epid. s. 3, t. 1.* Alias οὐράνιον etiam nomen eft Collyrii ἀδήκτου, apud Ægin. *l. 7, c. 16. Gorr.*

VRANISCOS, οὐρανίσκος id eft, *parvum cœlum*, dictum fuit *Palatum*, pars oris fuperior, a cœli fimilitudine nomen accipiens, quod in cœli modum camera-

tum sit. Unde & οὐρανὸς *Cœlum* quoque dictum, Gal. *in def.* Gorr. & Castell.

VRANOS, οὐρανός. Vide *Cœlum.*

VRANOSCOPOS, οὐρανοσκόπος, nomen piscis, qui & καλλιώνυμος dicitur. Vide *Callionymos.*

VRCEVS est mensura liquidorum, in diversis tamen locis diversam quantitatem recipiens. In Pergamensi agro continet uncias 12 aut 15 vini. Fallop. *l. de Therm. aq & metall. c. 11, Tom. I.*

VREDINES vocantur vires metallorum, virtute Solis communicatæ, de quibus lege Basil. *Test. ult. l 1, c. 16.* Plinius *l. 20 H. N. c. 18* Uredinem vocat Rubiginem frugum. Vide *Rubigo. Uredo* etiam dicitur dolor capitis gravissimus ardensque, cui sanando folia Palmæ Christi applicata plurimum contulerunt ex observatione Doct. Stubles in *Act. Philos. Anglic. m. Iun. 1668.* excerpente Theoph. Bonetto *Med. Septentrion. l. 1 Sect. V, c. 22, p. 78.*

VREMA, οὔρημα, idem, quod οὖρον, *Vrina.* Legitur apud Hipp. *de nat. hum. t. 19 & 20.*

VRENS, id est, *urendi vi præditus*, καυστικός, πυρωτικός. Vide *Causticos.*

VRESIS, οὔρησις, vide *Mictio.* Adde *Coac. t. 263, 348.*

VRETERES, οὐρητῆρες, vocantur *meatus urinarii*, vel *canales oblongi*, teretes, a pelvi renum prodeuntes, & ad vesicam *urinariam* obliqua insertione desinentes, urinam a sanguine in renibus segregatam transmittentes. Gal. *l. 5 de U. P. c 5.* Barthol. *l 1 An. c. 19, p. 194 seqq.*

VRETHRA, οὐρήθρα, *canalis urinarius*, sive *fistula urinaria*, in masculis per penem excurrens, urinæ reddendæ accommodatus. Legitur apud Hipp. *4. aph. 82. & 7. aph. 57; l. de int. aff. XV, 6.* Gal. *l. 1 d. L. A. c. 1.* Dieter. *n. 634.* Barthol. *d. l. c. 34 p 238. seq.*

VRETICOS, οὐρητικός, *urinam promovens.* Usurpatur vel de meatibus & canalibus, qui vocantur οὐρητικοὶ πόροι, *meatus urinarii*, hoc est, *ureteres.* Vel de medicamentis, & ita idem significat, quod *Diureticus*, Galen. *l. 5 de S. F. c. 20.* de quo supra in DI. Vel etiam de homine, qui *facile urinam reddit*, & quidem in superlativo, apud Hippocr. οὐρητικώτατος, *4. de R. V. I. A. t. 111.* Vel denique de Morbis, v. g. de Febre quadam symptomatica, quæ *Febris Uretica* dicitur, comitem habens Diabeten, Dolæus *Encyclopæd. Med. l. 4, c. 10, §. 1. 2. seq.*

VREVS, οὐρεύς Jon. pro ὀρεύς, i. e. *mulus*, ἡμίονος. Erot. *Onom. p. 80. d.*

VRIAS, οὐρίας, *fistula urinaria*, quæ in cervice vesicæ fieri solet, Gorr.

VRINA, οὖρον, dicitur excrementum serosum in renibus, a sanguine segregatum, per meatus urinarios ad vesicam translatum, & per urethram excretum. Dicitur & *Lotium.* Ejus consideratio sese extendit per plures Medicinæ partes, v. gr. In Physiologia & Pathologia, tanquam caussa, vel consequens sanitatis, aut morborum. In Semiologia, ut signum Diagnosticon & Prognosticon sec. vel p. n. In Pharmacevticis tanquam remedium, de qua consideratione legatur Schröder. *l. 2, c. 35. & l. 5, cl. 1, n. 23* Junge Fr. Hofm. *in Clav. ad h. loc* vide & Foes. *p. 468. seq.* ubi plures *urinæ* p. n. sese habentes differentias proposuit, Dieter. *n. 636.* A Chymicis *Urina* dicitur *Sal cruoris*, Theatr. Chym. *Vol. I, pag 578.* vel; *Urina* est Sal resolutum generatum in hepate (in quo falluntur) per suum emunctorium, ut superfluum excrementum salis a natura pulsum, Dorn. Rul. & Johnson. *in Lex.* Quomodo *urina* generetur & secernatur, legi poterit Bartholin *l. 1 Anat. c. 17, p. 186.* *Urinam* in sua principia resolutam, cum usu diagnostico & prognostico, tradidit inter alios eleganter Willis *Exerc. de Urinis.* Et novissime Laurent. Bellini Profess. Pisan. *in Operis Membr. I. de Urinis.* Abusive *Urinæ* vox tribuitur aliis liquoribus, v. g. *Urina vini* est *acetum*, & usurpatur pro hominis urina, vinum assidue bibentis, Dorn. Rul. & Johns. In negotio lapidis Philosophici *Aqua alba prima*, antequam corpus album in ea solvatur, nominatur *urina puellarum*, & *aqua rubea*, *urina virorum.* Utraque autem *urina infantum*, Th. Chym. *Vol. III. p. 22.* Nugæ!

VRINACVLVM, οὐραχός. Vide *Urachus.*

VRINARIVS, οὐρητικός. Vide *Ureteres*, *Ureticos.* Membranam *urinariam* fœtus corpusculum ambientem mediam inter Chorion & Amnion sitam fibrillis placentæ uterinæ adhærentem aliquoties delineatam exhibet quidem D. Gothofr. Bidloo *Anat. Tab. LV. seqq.* An vero fortassis Alantoides dicta aliorum huc referenda sit, quo inclinare videtur D. P. Wedel *Physiol. Reform. CXVI, p. 600*, aut an superflua sit subtilitas cultri Anatomici, quemadmodum hoc nomine aliis Anatomicis suspecta est, nostrarum non est partium arbitrium facere.

VRINATOR, κολυμβητής, dicitur, qui sub aquis natare aut vivere potest. Vocatur & *Mersor in Act. Philosoph.* Oldenburg *An. 166$\frac{8}{9}$ m. Januar.* De *urinatorum* respiratione vide Bonetti *Anatom. Pr. l. 2, sect. 2, O. 168.* De *Urinatoria campana* lege CL Sturmii *Coll. g Experim. Curios. Tentam I.* ut & Bonettum *Med Septentr. l. 2, sect. 17, c. 11, p. 444.* Machinam quoque & Navem *Urinatoriam* tradidit Borellus in *Opere posthumo, parte altera*, vid *Acta Erudit Lips. 683*

VRINOSVS est epitheton salis alcalici volatilis, urinæ odorem ferme semper referentis, ad differentiam Lixiviosi. Videantur passim recentiorum Chymicorum scripta.

VRNA, οὔρνα, nomen mensuræ liquidorum majoris, sed variantis, dum continet *dimidiam amphoram* h. e. vini libras 40, olei libras 36, mellis libras 54. Galen. *l. de pond. & mens. c 2.* quamvis Soranus Ephesius scripserit integram amphoram continere, & cum Cado confuderit, docente Rhod. *ad Scribon n 105.* Alias *Urna* quoque vasculum dictum fuit, in quo veteres gentiles defunctorum crematorum cineres asservarunt, ut videre est apud eundem *n. 37.* De *Urna Chymicorum mysteriorum* Patavii reperta vide *Th. Chymic. Vol. I, p. 29.*

VROCRISIA, οὐροκρισία, vel οὐροκριτήριον, dici potest

teſt judicium de urina & de morbi indole ex urinæ inſpectione. Signa ex urina deſumta appellare etiam licet οὐροκριτικά. Ita Johannes Rhenanus Medicus & Chymicus ſuam rationem Chymiatricam exacte judicandi urinas e tribus principiis activis & uno paſſivo hactenus neglectis Aphoriſtice traditam inſcripſit *Urocriterium* Chymiatricum.

VROGALLVS, idem, quod *Tetrao*, τέτραξ, οὔραξ Vide *Tetrao.*

VROMANTES, οὐρομάντης, dicitur *ex urina Divinator*, ſumiturque plerumque in malam partem, de eo, qui ex ſolo urinarum judicio de eſſentia & cauſſa ægritudinis ob vile pretium perfricta fronte nugari (divinare, ignoſce, dicere volebam) non erubeſcit, Lang. *l. 2, ep. 23.* Alias οὐρομαντεία vera, quæ & οὐροσκοπία dicitur apud Helm. *de Lithiaſ. cap. 3, num. 34.* quomodo inſtitui debeat, docet præter Foreſt. *de fallac. urin. jud.* & alios ipſe Willis *de urin. c. 6.* In Helmontio perperam legitur *Uronoſcopia*, *Uronomantia.*

VRON, οὖρον. Vide *Urina.*

VROPYGION, οὐροπύγιον, vide *Orrhopygion.*

VROSCOPIA, οὐροσκοπία. Vide *Vromantes.*

VRSA, *Urſus* ἄρκτος, vocatur animal quadrupes ferum, lumbis robuſtiſſimis, capite imbecillo, laſcivum, ſomnolentum, cujus prolixiorem deſcriptionem, cum uſu in cibis & Medicina, vide apud Aldrovand. *l. 1 de quadr. digit. vivip. c. 5.* Adde Schröder. *l. 5, cl. 1, n. 40.* Anatomicas etiam circa ſtructuram obſervationes lege in Oldenburg. *Actis Philoſoph. An. 1669. m. Jul.* De *Urſorum* ſuctione digitorum extremorum in pedibus anterioribus legatur Caſparis Bartholini Thom. F. Obſervatio Anatomica *in Act. Hafn. Vol. III, Obſ. 21, p. 34. ſeq.* Eſt & nomen ſyderis duplicis, circa Septentrionalem polum occurrentis; qui *Polus* propterea *Arcticus*, vocatur, quorum ſyderum alterum vocatur *Urſa major*, a ruſticis noſtris *Currus* vel *Plauſtrum*, apud Galen. *Urſa ſeptiſtella*, ἑπτάστερος, *l. 3 de dieb. Crit. cap. 11* dicta; alterum *Urſa minor.*

VRTICA, ἀκαλήφη, æquivocum eſt. Primo enim eſt nomen plantæ notiſſimæ, de qua vide Botanicos. Deinde ita dicitur *Zoophyton marinum*, ſive *plantanimal*, quod deſcribitur cum ſuis ſpeciebus, uſuque in cibis & Medicina, ab Aldrov. *l. 4 de Exang. c. 1.*

VRTICATIO, (fortaſſis Græc. ἀκαληφισμὸς dici poſſet) eſt operatio Chirurgica, qua membra corporis *urticis* recentibus percutiuntur, ad revocandum calorem. Ejus meminit ex Celſo *lib. 3, c. 28* Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 4, ſ. 9, p. 2. unic. in fin.*

VRVMENA, οὐρούμενα, dicuntur Hipp. vel *ipſæ urinæ*, vel quæ cum *urina mejuntur.* Legitur *Coac. t. 596 & l 7 Epid. XV, 44.* Foeſ. *p. 467.*

VRVS vocatur βοῦς ἄγριος, *Bos ferus ſylveſtris*, cujus deſcriptio habetur apud Aldrov. *l. 1. de quadr. biſulc. c. 2.*

VS, οὖς, *Auris*, Plur. τὰ ὦτα, vel τὰ οὔατα. Vide *Aures.*

VSFIDA eſt *Scoria auri.* Rul. & Iohnſon. *in Lex.*

VSIA, οὐσία. Vide *Eſſentia*, *Subſtantia.*

VSNEA, βρύον, generaliter Arabibus *Muſcum* ſignificat, Schröder. *l. 4, cl. 1, n. 220.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad hunc locum.* Ephem. N. Cur. *A. II, Obſ. 51. Schol.* Hodieque tamen reſtrictius accipitur de *Muſco* in *Cranio hominis* interemti, aërique expoſiti nato, quod ſpecificum habetur certiſſimum in omnibus hæmorrhagiis, a quacunque cauſſa ortis; de qua *Vsnea* legatur Schröd. *l. 5, cl. 1, n. 23.* Fr. Hofmann *in Clav. pag. 508.* Ephem. N. C. *d. l.* Beker. *Microcoſm. Med. l. 2, c. 5.* Alias *Vſnea* Paracelſo dicitur *Tartarus tenuiſſimus* & ſpongioſus, qualis generatur in hepate, ſtomacho, renibus, veſica, *l. 1 de Tartaro tract. 1, c. 1. item in fragm. ad h. l.*

VSRVB, vel *Vrſub*, eſt *Saturnus.* Ruland. & Iohnſ. *in Lex.*

VSTIO, καῦσις, dicitur operatio vel Pharmaceutica, vel Chirurgica. In illa medicamenta ſimplicia *comburuntur*, vel ut in cinerem redigantur, uti fit in ſalibus vegetabilium parandis; & huc pertinet *Incineratio*, vel ut exiccentur, ut in pulverem redigi poſſint, v. gr. Cornu Cervi &c. quæ *uſtio* fit in vaſis & fornacibus figulinis. De hac *Vſtione* vide Weker. *Antid. Gen. l. 3, c. 19. Vſtio* metallorum eadem eſt cum *Cæmentatione*, Theatr. Chym. *Vol. III, p. 470.* Rolfink. vocat *Combuſtionem*, *Chym. l 2, c 3.* Hæc fit *cauterio* actuali, hoc eſt, inſtrumento ignito, quo pars tangitur & uritur. Dicitur *Cauteriſatio*, vide *Cauterium.* & Caſp. Rejes *C. El. q. 56, n. 9. ſeqq.* *Vſtio* quoque Pathologice ſumitur pro *Vſto*, Græce καῦμα vel κατάκαυμα dicto, Lang. *l. 2, ep. 4.*

VSTVLATIO dicitur, quando medicamenta tantum humoris non habentia, ut coqui poſſint, fruſtulatim inciſa laminis ferreis impoſita, aut tegulis torrentur, ut partes externæ exiccentur. Eadem cum *Toſtione* aut *Torrefactione*, Weker. *d. l. c. 18.*

VSTVS, καυθεὶς, κεκαυμένος, dicitur de medicamentis igne *calcinatis.* Vnde & Libav. *imperfecte calcinata* vocat, *Tom. II, p. 147.* Talium *uſtorum* meminit paſſim Galen. *l. 11 Simpl. Fac. & alibi*; quamvis in nonnullis vis vera medicamentoſa hujusmodi uſtione potius pereat, & ſaltem vis ſiccans & adſtringens inferatur.

VSVALIA dicuntur medicamenta ad oppoſitionem Exoletorum, quæ adhuc in uſu ſunt, ſive ſimplicia fuerint, ſive compoſita. Coincidere igitur videntur cum *Officinalibus.* Vide *Dogm. noſtr. Med. Gen. P. VI, c. 4, d. 6, p. 753.*

VSVRAT, hoc eſt, *Stannum.* Rul. *in Lex.*

VSVRPATIO, χρῆσις, idem, quod *Vtendi modus*, ſive medicamentorum adminiſtratio vel adhibitio, de qua Schröder. *l. 1, c. 30.* Apud Weker. & alios etiam *Vſus* dicitur.

VSVS, χρῆσις, χρεία, diverſam obtinet ſignificationem. Vel enim modum utendi denotat, & ita coincidit cum *uſurpatione*, vel idem eſt, quod *Vtilitas*, *Officium. Auxilium*, Efficacia alicujus vel Partis & Membri in corpore, vel medicamenti. Ita Galen. ſcripſit prolixos libros de *Vſu partium.* Sunt tamen ex recentioribus, qui *uſum* reſtringentes ab actione partium diſcernant, deſcribentes, quod *uſus* ſit auxilium, quo partes minus præcipuæ,

cipuæ conferant, ut pars præcipua functionem edat, Barthol. *in Anat. procem p. 2.*

VTENSILIA, χρειώδη, vocantur res ad varios usus commodæ, vel utiles, apud Rhod. *ad Scrib.* ita de *Utensilibus*, quæ secum afferat obstetrix, sive ruri sive in urbe fuerit, scripsit Henr. Deventer Medicus *in Novo Lumine pro Obstetricantibus c. XXVI, p. 83.*

VTERARIA, minus usitate apud Latinos dicitur, usitatius *Hysterica, Gr.* ὑστερικὴ, vide *Hystericus.* Alias & *Uterinus* in usu est apud Latinos.

VTERVS, ὑστέρα, idem, quod *Matrix*, *Vulva.* Vide *Hystera.* *Uterus Spagyricus* est *Furnus Athanor.* Theatr. Chym. *Vol. I, p. 503 seq.*

VTILIS, *Utilitas*, χρειώδης, χρεῖα, idem, quod *Usus.* Significatio horum vocabulorum aliunde nota est. Vide & *Opheleo.*

VTRIFORMIS abscessus idem, quod *Oedemosarca*, de quo vocab. vide supra *suo loco.* Legitur & hoc nomen apud eund. Severin. *cit. ibid. loc.*

VTRIS, ἀσκὸς, vide *Ascos.* *Utriculus* etiam pro *Utero* & Locis Muliebribus aliquando sumitur, Barthol. *l. 1 An. c. 28, p. 260.* *Utricularii* dici quoque possunt in statu p. n. ii, qui *Ascite hydrope laborant.* Castell.

VVA, σταφυλὴ. Vide *Staphyle.* Quibus addi debent, quod & *Insectum* vel *Zoophyton* detur, dictum *Uva marina*, apud Aldrov. *l. 1, de Insect, c. 17.* & *Uvina quercina* sit, quæ veteribus fuit ignota concretitium quoddam in forma uvæ ad radices quercuum sub terra tempore veris ex humore forsitan radicum superfluo genitum, saporis omnino styptici, calore foras purpureo, intus candido, & quasi lactifero. In æstate perit, & veluti fit lignea. Debet ergo tempore veris colligi, & siccari umbra, deinde pulverisari. Quo pulvere nihil est præsentius in dysenteria, & in omni fluxu sanguinis, Rul. & Iohns. *in Lex.*

VVÆ fabriles, quæ in officinis fabrorum furno siccabantur. Aurelian. *l. 4, c. 3 Chron.*

VVATIO, σταφύλωμα. Vide *Staphyloma.* Capivaccio dicitur *Uveatio, l. 1 Pract. c. 34.*

VVEA, *Uviformis*, ῥαγοειδὴς. Vide *Rhagoides.*

VVLCANVS, ἥφαιστος, nomen Deastri gentilium. A. Paracelso, ejusque asseclis translatum cum ad *Ignem*, qua *Naturalem*, qua *Artificialem*, imo & ad *Astralem.* Ita *Vulcanus Firmamenti majoris & minoris mundi Microcosmus*, passim in scriptis ejus legitur. Ita & Helmontius scripsit: In Universa natura unum esse *Vulcanum, de Lithias. c. 4, n. 5.* Iung. *Theatr. Chym. Vol. V, p 344.* *Artificialis* vocatur *Castigator Mercurii* a Basil. de lapide Philosophor. tum ad *Ignis Magistros*, qui etiam duplices: *Naturalis*, qui est *Stomachus*, *fragm libror. Paragraphor. & alibi.* *Artificiales* sunt *Coquus* Chymicus, Spagyricus. Tales artifices vocantur *Vulcanii*, vel *Vulcanici*, id est, operarii, vel artifices, semper circa ignem versantes, cudendo, liquefaciendoque. Dorn. Ruland. & Iohns. *in Lex.* *Vulcanii* vel *Vulcanales* Paracelso dicuntur spectra ignea, hominis formam repræsentantia, *Philos. sagac. l. 1.*

VVLGARIS, idem, quod *Communis*, κοινὸς, πάγκοινος, vide *Cœnos*, *Pancœnos*; item & *Epidemius.* Ita etiam Interpretes Hippocr. ejus libros *Epidemiorum* verterunt per libros de *morbis Vulgaribus.* *Vulgares Medici* dicuntur, qui vulgi gratiam aucupantur, Galen. *l de præcogn. ad Posthum. c. 1. princ.* *Vulgaris curandi ratio*, φαύλη, Hippocr. dicta, opponitur *accuratæ*, *C. 4 de artic. n. 35.*

VVLGVS, ὄχλος, id est, *multitudo imperitorum hominum*, Galen. *l. 1 de Elem. c. 4*, cujus nota est socordia in attendendo, indiligentia in observando, negligentia in memorando, ruditas denique in narrando, Lind. *Ex. XIII, §. 5.*

VULNERARIVS, τραυματικὸς, vide *Traumaticos.*

VULNVS, τρῶμα, τρῶμα, quamvis sint, qui ex Galen. & aliis discrimen faciant inter hæc duo vocabula Græca, τρῶμα accipientes pro omni læsione gravi, a caussa externa violenta facta, *c. 5 in l. 6 Epid. t. 12, & alibi.* Vide Foës. *p. 628.* Magis tamen placet sententia Dieterichii cum Hesychio pro Synonymis habentis, *Iatr. n. 838.* Ita & Latinum vocabul. *Vulnus* late & stricte accipitur. Late pro omni plaga externa, præsertim vero cum *Ulcere* sæpe confunditur, & vice versa, *c. 3 de iis, q. in med. f. t. 30.* Stricte *Vulnus* dicitur solutio continui facta instrumento secante, vel pungente, in parte carnosa & membranacea, *Gal. l. 3 M. M. c. 1 & alibi.* Videantur Chirurgiæ scriptores.

VULPANSER, χηναλώπηξ, dicitur Avis, vulpinis moribus formam anseris habens, quæ describitur cum usu in cibis & medicina ab Aldrov. *l. 19 Ornith. c. 19.*

VULPES, ἀλώπηξ, dicitur animal quadrupes, digitatum, viviparum, dolosum, vel astutum, naturæ caninæ quodammodo particeps, cujus prolixa descriptio habetur cum usu in cibis, medicina, & aliis, in Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. c. 1.* Iung. Schröder. *l. 5, cl. 1, n. 41.* In ejus cauda quosdam pilos violaceum spirare odorem, testantur *Acta Hafniens. Vol. I, Obs. 58, & Vol. III, Obs. 21.* Diminutivum dicitur *Vulpecula.* Porro nomen *Vulpis* & *Vulpeculæ, Græc.* ἀλώπηξ, tribuitur etiam pisci marino, qui & *Galeus vulpinus* vocatur, & describitur ab Aldrov. *l. 3 de pisc. c. 39.* *Vulpina Tussis* dicitur, quæ ex caussa salsa, acri, biliosa in asperam arteriam defluente excitatur, Ioh. Steph. *Consil. Med. Dec. III, Cons. I, in Op. pag 319.*

VULPISIMIA vide *Marriptom*

VULSIO, *Vulsum*, idem, quod *Divulsio*; σπάσμα. Vide *Convulsum.*

VULTVS, idem, quod *Facies*, πρόσωπον. Vide *Facies.*

VULVA, μήτρα, ὑστέρα, idem, quod *Matrix*, vide *Hystera.* Quamvis usitatius saltem de externo *Pudendo muliebri* accipiatur, Rolfink. *de part. genit. Part. II, c. 32.* Consentit Barthol. *l. 1 Anat. c. 32, p. 287.* Linden. *in Medic. Physiolog.* penitus omisit propter obscœnitatem, *l. 2, c. 7, §. 136. seqq.* Alii vero licentius talia fœda vocabula usurpantes etiam ad cerebrum transtulerunt, non modo Nates, Testes, penem demonstrantes in illo,

sed

sed. & *Vulvam* vocantes foveam aliquam inter eminentias oblongam, Bartholin. *l. 3, c. 6, p. 494.*

VULTUR, γὺψ, vocatur avis rapax acuto odore prædita, cujus variæ species habentur, quæ omnes in genere & sigillatim prolixe describuntur cum usu ab Aldrov. *l. 3 Ornith. c. 1. seqq.* Iung. Schröd. *l. 5, cl. 2, n. 71.*

UVULA, γαργαρεὼν, κίων, σαφυλὴ. Vide *Columella.*

UXOR, ἄκοιτις, γαμετὴ, quid significet, notum est. De Mystica Spagyricorum significatione vide in *Fœmina, Maritus.*

UZIFIR, id est, *Cinnabaris.* Dorn. Rul. Vocatur & *Usifur.* Th. Chym. *Vol. II, p. 436.* Forest. *l. 30, Obs. 8. Schol.*

W.

WARNAS, id est, *Acetum Philosophicum.* Dorn. Rul. & Iohns.

WISMAT est leprosum, *non tractabile*, vel malleabile, rude *stannum*. Rul. & Iohns.

X.

X, ξ, quemadmodum Litera hæc apud Latinos numerum denarium significat; Ita aliquando etiam ponderis denarii notam esse testatur Rhod. *ad Scribon. n. 32 & 141.* Ita etiam Græca litera ξ, apud Græcos non solum numeri sexagesimi nota, sed etiam in nonnullis scriptis Medicis usurpatur pro charactere ponderis, nimirum *unciæ*, uti videre est in Sylva Medica *Anonymi a* C. Hofm. edita & aliis.

XANTHOS, ξανθὸς, generaliter significat Coloris speciem, quæ *Flava* dicitur: vide supra *Flavus.* Specialiter ξανθὸν, vel ξανθὴ, est nomen medicamenti ξηρῦ vel aridi, aëris ad inducendam crustam, sanguinemque sistendum, cujus meminit Ægin. *l. 4, c. 43, & 53,* & describitur *l. 7, c. 13.*

XELSES, apud Paracelsum vocatur *Stella*, de qua scribit, quod non deorsum, sed sursum luceat. *Fragm. de Anat. Ocul. §. Declaratio Rotunditatis.*

XENEXTON, aliis *Zenexton*, *Xenechton*, vocatur Paracelso, Helmontio & aliis horum asseclis *amuletum*, sive *periapton*, h. e. præservativum externum contra pestem collo appensum, ut argentum vivum avellanæ conclusum, & similia. Dorn. Rul. Iohnson. *in Lex.* & ex professo Rolf. *Chym. lib. 5, sect. 14, c. 2.* Meminit & Libav. v. can. *Xenechdon*, *Synt. A. Ch. lib. 7, c. 31.* Iungatur Helm. *Tumul. pestis tit. Zenexton.* Meminit & *Zenexton*, *tr. Nat. Contr. nesc n. 45.* & in specie *Xenexton Sapphiri*, *tr. de Magn. Vuln. Cur. n. 37. Succini*, *d. l. n. 145.*

XENINEPHIDEI sunt spiritus, quibus jucundum est atque pro deliciis habent, delitescentis naturæ proprietates occultas hominibus aperire, quibus etiam est concessum, Dorn. Rul. *in Lex.*

XENOPREPES, ξενοπρεπὴς, vox est Hippocratica, quam Scapula penitus in Lexico suo omisit. Duplicem vero videtur habere significationem: primam, quando denotat *Ius Hospitii*, vel id, quod Hospitibus convenit, *l. Præcept. IV, 17.* Vel significat remedium *peregrinum ignotum*, de cujus virtute non constat, *1. de fract. t. 6.* Iung. Foes. *pag. 437.* Cur vero Erotianus verterit per *Mutatum est*, non video rationem, *Onom. p. m. 78. F.*

XENOS, ξένος, *Hospes*, Lat. *Peregrinus* dicitur. Usurpatur ab Hipp. in superlativo de aëris inspiratione, vel influxu *maxime peregrino*, ξενοτάτῃ, *de Nat. hum. com. 2, t. 4.* Foes. *d. l.*

XERALEIPHO, ξηραλείφω, q. d. *sicce inungo*, i. e. *sicca frictione utor*, & opponitur τῷ χυτλῦμαι, quod significat cum oleo & aqua perfundor. Legitur apud Galen. *l. 2 de Sim. Fac. c. 25.* Vide etiam *Chytlon*

XERAPHION, ξηράφιον, vocatur species aliqua ξηρῦ medicamenti adversus capitis & menti exanthemata utilis, quod describitur ab Æginet. *l. 3, c. 3.*

XERASIA, ξηρασία, in genere idem, quod ξηρότης *siccitas* vel *exsiccatio.* In specie vero vocatur *Vitium capillorum*, cum similes lanugini apparent, perinde ac si pulvere conspersi essent, Gal. *in def.* Species Alopeciæ videtur esse, quæ ita dicta sit propter nutrimenti defectum & ariditatem cutis, Gorr.

XERION, ξηρίον, vocatur *medicamentum aridum siccum*, quod in pulveris modum inspergitur, unde & alio nomine κατάπασμα appellatur. Exempla habentur apud Ægin. *l. 7, c. 13.*

XEROCOLLYRION, ξηροκολλύριον, i. e. *Collyrium siccum*, vel aridum. Vide *Collyrium.*

XERODES, ξηρώδης, in specie dicitur, qui *arescit, exuccus est*, *c. 3, in 1 Prorrhet. t. 25.* quamvis alii βηχώδεες legant, notante C. Hofmann. *in not.* ἀνεκδότοις *ad h. l.* alii χυλώδεες. Ita & Foes. dixit occurrere *in Coac. t. 445.* verum Linden. posuit συρίζοντες, ex putredine difficulter spirantes. Alii legunt ξηρώσει, ut Iacotius & Iohnson. i. e. ex *siccitate* difficulter spirantes. Verbum ξηραίνω significat *exicco*, *sicco*, de quo videatur Dieterich. *numero 584.*

XEROMYRON, ξηρόμυρον, h. e. *Unguentum siccum.* Est compositio odorifera, siccis aromatibus constans, ad suffitus, ad amuleta, ad exiccationem fluxionis, contra hircosum odorem corporis & axillarum, Gorr. *ex Aët. l. 6 & 16.*

XEROPHTHALMIA, ξηροφθαλμία, h. e. *Ophthalmia sicca*, *sicca Lippitudo*, Rhod. *in Lex. Scrib.* in qua oculi non fluunt, sed rubent tantum, cujus caussa haud dubie in sanguinis inflammantis sicciori salina dispositione p. n. ponenda est. Vide *Ophthalmia.* Quomodo differat a σκληροφθαλμίᾳ, vide *Sclerophthalmia.*

XEROTES, *Xeros*, ξηρότης, ξηρός. Vide *Siccitas*, *Siccus.*

XEROTRIBIA, ξηροτριβία, i. e. *sicca frictio.* Legitur apud Gal. *l. 8 M. M. c. 2. in fin.*

XESTES, ξέστης. Vide *Sextarius.*

XIPHIA, ξιφίας, ξίφος. Vide *Gladius.*

XIPHOEIDES, ξιφοειδὴς, *Ensiformis*, epitheton *Cartilagi-*

tilaginis in sterno, quæ & *Mucronata* dicitur. Vide *Cartilago*, *Ensiformis*.

XIR dicitur *Mercurius*, in omni dispositione sua. In Leone inceratus fit *Ixir* in terra: in fermento inceratus fit *Elixir*, *Th. Ch. Vol. V, p. 490.*

XISINVM, *Xisium*, dicitur *Acetum*. Dorn. Rul. & Iohns.

XYLALOE, ξυλαλόη, *Lignum Aloës*, quod alias *Agallochum* dicitur, de quo videatur Schröd. *l. 4, cl. 1, n. 13.* De peculiari *Xyloaloe* Observationem Velschii vide *in Eph. N. Cur. A. I. O. 151.*

XYLARION, ξυλάριον, vel ξυλήριον, dicitur *Lignum parvum*, apud Hippocr. *l. de Steril. IIX, 25.* quamvis Linden. ξύλον ἠρίοισι posuerit, quæ lectio mihi non videtur commoda. Alias *lignum parvum* eidem quoque vocatur ξυλήφιον, & occurrit *l. de Steril. XVII, 3, 11, 13, 14.*

XYLEPHION, ξυλήφιον. Vide *Xylarion*.

XYLLAMBANO, ξυλλαμβάνω, pro συλλαμβάνω, significat *Concipio*, & legitur apud Hipp. *5, aph. 46.* Iung. Dieter. *n. 586.*

XYLLOGOS, ξύλλογος, pro σύλλογος, *Collectitius*. Vsurpatur de *Consultandi* vel *Collegiandi ratione* ap. Hippocr. *in Præcept. X, 12.*

XYLOBALSAMON, ξυλοβάλσαμον, dicitur *frutex*, vel *sarmentum*, vel surculus *Balsami*. Amputabatur ab incolis & venibat propterea, quod eo decocto in unguentis vice *Opobalsami* multi uterentur, etiamsi ex toto balsamo minima illi inesset odoris gratia, Gorr. ex Plin. *l. 12 H. N. c. 25.* Videatur & Rhod. *ad Scribon. num. 110.* Chiocc. *Mus. Calc. s. V, p. 559.* Meminit & Fr. Hofm. *in Clav. ad Schröder. p. m. 419.* Succedaneum *Xylobalsami* fuisse *Lignum Aloës*, testatur Iul. Alex. *not. ad Gal. l. 1 de Antid. p. 777.*

XYLOCINNAMOMVM, ξυλοκιννάμωμον, est *Lignum Cinnamomi* cortice suo multo ignobilius, siquidem in fastidio est propter Origani, quod redolet, acrimoniam, Gorr. Meminit hujus Gal. *l. de Ther. ad Pis. c. 12.* Diosc. *l. 1, c. 13.* Scribon. *num. 271.* Rhod. *ad h. l.* Chiocc. *Mus. Calc. s. 8, p. 572.*

XYLOCOLLA, ξυλόκολλα, idem quod ταυρόκολλα, vel κόλλα simpliciter. Vide *Gluten*.

XYLOGVAIACVM, id est, *Lignum Guajacum*, vel *sanctum*, ἁγιόξυλον, ita legitur apud Paracels. *tr. de trib. essent. c. 5.*

XYLOHEBENVM, *Lignum hebenum*, Paracels. *d. l.*

XYLON, ξύλον, vide *Lignum*. Vocatur etiam *Scamnum* Hippocr. ξύλον, quod alias βάθρον dicitur, Gorr. Vide *Bathron*. *Scamnum*.

XYLOPHTHOROS, ξυλοφθόρος, vocatur insectum, veluti in festucis delitescens mirabilis structuræ, descriptum ab Aldrovand *lib 4. de insect. c. 11.*

XYMBOLE, ξυμβολή. Vide *Symbole*.

XYMMERI, ξύμμηροι, dicuntur femora *inter se juncta*, pro σύμμηροι, vel qui contractis sunt femoribus. Hippocr. *4. de artic. t. 61.* Foes. *Oecon. p. 438.*

XYMMYO, ξυμμύω, pro συμμύω. Vide *Conniveo*.

XYMPATHESIS, ξυμπάθησις, pro συμπάθησις, idem, quod συμπάθεια, *Consensus*, vel strictius *Affectio per Consensum*. Vide *Sympatheia*. *Consensus*. Legitur vero apud Hipp. *in Præcept. XIII, 1.*

XYMPHERO, ξυμφέρω, pro συμφέρω, vide *Conferens*, quod Gr. dicitur, ξύμφορος, *1. aph. 21.*

XYMPHYSIS, ξύμφυσις, pro σύμφυσις. Vide *Coalescentia*.

XYMPTOSIS, ξύμπτωσις, pro σύμπτωσις. Vide *Symptosis*.

XYN, ξὺν, pro σὺν, præpositio nota ex Grammaticis Lat. *Cum*. Ad hanc notetur, quod composita ab illa præpositione, quæ hac litera X. non occurrunt, sint quærenda in *Syn*, & quæ in S. non reperiuntur, hic occurrant, quia indifferenti in usu est ξὺν & σὺν.

XYNAGOGES, ξυναγωγῆς, *Adducens*. Dicitur de musculis adstrictoriis, qui alias σφιγκτῆρες vocantur, Hipp *de Venis XXI, 5.* Foes. *p. 438.*

XYNALTHASSOMÆ, ξυναλθάσσομαι, *curor*, sanor: ab ἀλθεῖν, *curare*, mederi. Legitur apud Hipp. *2 de fract. t. 12.*

XYNAPOTHNESCO, ξυναποθνήσκω, *commorior*. Usurpatur de morbis usque ad senium & mortem durantibus, Hippocr. *2 aph. 39, & 5 aph. 7.* vide Dieter. *n. 591.* Idem, quod ξυγκαταγηράσκω, *consenesco*, de quo p. p.

XYNARACHNUMÆ, ξυναραχνοῦμαι, *tenuibus venulis intertexor*, vel obducor. Usurpatur de uteri cervice, Hippocr. *l. 2 de morb. mul. LIV, 3.* Foes. *p. 439.* Verum Lind. legit ξυναρθροῦται.

XYNAVLISTHENÆ, ξυναυλισθῆναι, i. e. *congregari*, qs. in unum stabulum revocari, Hipp. *l. de Præcept. II, 28.*

XYNCATAGERASCO, ξυγκαταγηράσκω, hoc est, *consenesco*, idem fere, quod ξυναποθνήσκω, *commorior*. Legitur apud Hipp. *l. 2 de morb. mul. IX, 21.* Dicitur alias, ξυγγηράσκω, *l. de int. aff. XXIX, 43.* Jung. Hadrian. Spigel. *l. de lumbr lato c. 14, p. m. 40, 41.*

XYNCECAVMENOS, ξυγκεκαυμένος, *Combustus*. Dicitur de excrementis, *l. 3. Epid. ægr. 2.*

XYNCHORIA, ξυγχωρία, *Concessionem*, indulgentiam significat, quæ alias χάρις, τὸ ἐνδεχόμενον dicitur. Legitur apud Hipp. *Præc. XI, 6.*

XYNCLERIA, ξυγκληρία, vocatur *Commercium*, vel consensus morborum, consortium. Differt a συμπαθείᾳ, quod hæc etiam dicatur de morbis consequentibus: Illa vero vox usurpetur de eodem tempore concurrentibus apud Hipp. *l. 6 Epid. s. VII, n. 40.*

XYNEREISIS, ξυνέρεισις, *Collisionem* dentium. Hipp. *l. 7 Epid. XIII, 4.* Vide *Synereido*.

XYNEXERCHOMÆ, ξυνεξέρχομαι, significat *una exeo*. Legitur in Hipp. *4 aph. 76. Diet. n. 592.*

XYNGENES, ξυγγενής. Vide *Connatus*.

XYNGERASCO, ξυγγηράσκω. Vide *Xyncatagerasco*.

XYNI-

XYNISTHEMI, ξυνίςημι, significat Hippocr. *densare*, spissare, *cogere*. Vide *Synestecos*. Foës. *pag. 439*.

XYNNOSEO, ξυννοσέω, una *ægroto*. Hipp. *2, aph. 15*. Dieter. *n. 593*.

XYNODOS, ξύνοδος, *congressum*, *communicationem* per meatus significat, Hipp. *l. de Glandul. X, 16*.

XYNOMOLOGEO, ξυνομολογέω, h. e. *consentio*, conspiro, convenio. Hipp *l. 6. Ep d. s. VIII, 84*.

XYNTASIS, ξύντασις, pro σύντασις. Vide *Syntasis*.

XYNTHALPO, ξυνθάλπω, h. e. *confoveo*, *concalefacio*. Dicitur de ventriculo cibos calefaciendo concoquente, Hipp. *de sal. diæt. 25*.

XYNTITÆNO, ξυντιταίνω, idem, quod ξυντείνω, *contendo*, *una distendo*. Vide *Syntasis*. Legitur in Hipp. *l. 2 de morb. mul. l. 20*.

XYRRHOEA, ξύῤῥοια. Vide *Confluxio*.

XYSMA, ξύσμα, vide *Ramentum*. *Strigmentum*.

XYSIS, ξύσις, *Rasionem*, *Rasuram* significat, vide *Rasura*. Legitur apud Hipp. *3 de R. V. I. A. t. 36*.

XYSME, ξυσμή, ξυσμός, vide *Rasura*. Illud occurrit *l. 2 de morb. LII, 22*. Hoc ibid. *LVI, 6*. & *alibi*. Foës. *pag. 441*.

XYSTER, ξυςὴρ, dicitur *scalpellus rasorius*, quo os raditur ad dignoscendum ossis vitium, quod conspectui non patet, Hipp. *l. de cap. vuln. XIX, 8*. Gal. *l. 6. M. M. c. 5 & 6*. Deinde ξυςὴρ dicitur *Collyrium* contra asperitates palpebrarum apud Ægin. *l. 7, c. 16*.

XYSTICOS, ξυςικὸς, dicebatur *Athleta*, qui in *xysto*, Gr. ὕπαιθρον, h. e. ambulatorio vel porticu sub tecto tempore hyberno pugnabat, Dieterich. *Iatr. num. 169*. Meminit Galen. *l. 7 de C. M. P. G. cap. 12*.

XYSTOS, ξυςὸς, dicitur *linamentum rasile*, materia linteolorum derasa, Gal. *Introduct. cap. 17*. *Xystus* etiam dicta fuit porticus in palæstra amplissima, in qua hyberno tempore athletæ exercebantur, *Xystici* dicti. Lang. *l. 1, ep. 51*.

XYSTRA, ξύςρα, vide *Scalprum*, *Strigil*.

XYSTROPHYLAX, ξυςροφύλαξ, dicitur *theca strigilis*, Rhod. *ad Scrib. n. 39*.

Y.

Y. Litera hæc apud Hipp. in Epid. notat ὑγίειαν, *sanitatem*, quemadmodum θ θάνατον, *mortem*. Gal. *cap. 2 in 3 Epid. t. 4*.

YARIN, *Yaria*, i. e. *flos æris*. Rul. & Iohns. *in Lex.*

YO, *Yo*, *bonus*. Rul. & Iohns.

YCAR, id est *Medicamentum*. Rul.

YDRARGYROS, *Ydrocerum*, id est, *Argentum vivum*. *Hydrargyros*. Rul. & Iohns.

YELION, *Yalos*, i. e. *vitrum*, pro Græco ὕαλος, vide *Hyalos*. Rul. & Iohns.

YERVA, idem, quod *Contrayerva*, radix Indica Bezoartica, vel Alexipharmaca contra malignum virus, Schroder. *l. 4, cl. 1, n. 103*.

YETTUS est lapis sanguinei coloris, durus & obscurus & interdum vices lapidis Lydii subit. Vid. Ludovic. Dulcis.

YGROPISSOS, pro ὑγρόπισσος, i. e. *pix liquida*. Rul. & Iohns.

YLECH, vide *Ilech*.

YLEIDUS, *Yliadus*. vide *Iliadus*.

YLIASTER, *Yliastrum*, vide *Iliaster*.

YOMO, *Yos*, *Yn*, id est, *viride æris*. Rul. & Johns.

YPSILOGLOSSI, vide *Basiogloßi*.

YPSILOIDES, rectius dicitur, quam *Hyoides*. Vide supra in HY. Unde *Musculi ypsiloidei* dicuntur, qui alias Basioglossi audiunt. Vide *Basiogloßi*.

YRCUS, (Rul. & Johns. *Yrius*,) est *Cuniculus magnus*, cujus sanguine vitra mollescere putantur, & silices, modo rebus diaphoreticis impastetur, Dorn. *Dict. Parac.* quod hirci sanguini alias adscribitur. Dicitur & ab aliis *Dasypus*, *Lagis*, Gr. λαγὶς, δασύπυς, κόνικλος. Aldrov. *l. 2 de quadr. dig. vivip. c. 24*. Vide *Cuniculus*.

YRIDIS, vel *Yride*, id est, *Auripigmentum*. Rul & Johns.

YRIS, h. e. *ferrum*. Iid.

YSAMBRA, vocatur venenum toxicum Hispanum ex *helleboro* paratum, vel ipse etiam *Helleborus*, qui & *Pedigambra* appellatur, Lang. *lib. 1, ep. 68*.

YSIR est *pulvis*, vel *Lapis Philosophorum siccus* potandus cum aqua Mercurii: *Nigredo in fundo*, Rul. & Iohns.

YSOPUS, *Ysopaica*, veteribus dicitur *Ars separandi* in Spagyrica. Parac. *l. de reb. natur. c. 7 de Sulphure* Rul.

YSPAR, idem, quod *Ysir*. Rul.

YXIR, id est, *bona medicina*. Rul. & Iohns.

Z.

Z. Litera hæc olim quoque ponderis varii notam fuisse docet Rhod. *ad Scribon. n. 145*, ita ut quibusdam significavit *sescunciam*, plerisque octavam unciæ partem sive *denarium* h. e. *drachmam*, vel *semisicilium*. Ex veteri quadam tabella ænea constat, *Duellam* significasse, quæ tertiæ unciæ pars octonis scrupulis terminatur. Hæc ex Rhodio.

ZZ. duplex hæc litera apud veteres Medicos *Myrrham*, σμύρνην notavit, uti observavit Hermol. Barbar. *l. 1 Corollarior.* propterea quod ζμύρνη perinde ac σμύρνη. Nunc tamen vulgo per duplex ZZ. omnes *Zingiber* vel *Zinziber* intelligunt, magno & periculoso errore. Gorr.

ZAAR, Arab. & Persis *venenum* significat. Hinc *Belzaar* pro Bezoar, dicitur *Dominus*, vel *Rex venenorum*, C. Rejes *C. El. q. 67, n. 36*.

ZAARA vocatur Avicennæ Vigilia morbosa, teste Capivaccio, *l. 1 Pract. c. 20*.

ZACCHARUM, pro *Saccharum*, legitur apud Forest. *l. 16, O. 21 & 55. alibique*. Dicitur & *Zuccarum*, Salmas. *de Manna & Sacchara*. quam lectionem *Zuccari* etiam approbat D. Velsch *in Notis ad Marcelli Cumani Obs CXXI, p. 50. in Sylloge*.

ZACYNTHIUS, ζακύνθιος, epitheton a loco datum

datum *bitumini liquido* apud Gal. *l. 4 de C. M. P. G. c. 13.* in compositione Inda Tharsei.

ZADURA, ζάδυρα, nomen barbarum est, sed tamen a Græcis recentioribus receptum. Denotat *radicem exoticam* teretem colore Zingiberis ex India ad nos delatam, valet adversus pestilentiam. Gorr. An fortassis convenit cum *Contrayerva?*

ZAFFABEN, *putea, putta.* Rul. *in Lex.*

ZAFFRAMEN, i. e Crocus, ita enim Marinus Sanutus, *l. 1, part. 2, cap. 6* æs, stagnum seu ramum, zafframen, coralla, &c.

ZAFRAN, *Zaffran, Crocum* primum, deinde & *Ochram*, vel Ocram significat. Ruland. & Johnson. *in Lex.* vide & Libav. *S. A. Ch. l. 5, c. 20, in princ.*

ZAHIR vocatur Arab. fluxio ventris dysenterica; quæ est ab intestino recto cum dolore extensivo & abrasivo, Avicenn. *l. 3. fen. 16, tr. 1, c. 2. seqq.*

ZAIBAC, *Zaibach, Zaibar*, id est *Argentum vivum, Mercurius*, idem quod *Azoch* vel *Azoth.* Dorn. Ruland. & Johns. *in Lex Schröder. l. 3, c. 15.*

ZAIDIR, h. e. *Venus*, aut *Viride æris.* Dorn. Rul. & Johns.

ZALE, ζάλη, significat *turbinem*, procellam. Legitur apud Moschion. *de morb. mulier. cap. 78.*

ZAMIÆ vocantur Nuces Pinus arboris, quæ se jam diviserunt, & nisi detrahantur, cæteras nondum plene maturas lædunt, notante Plin. *H. N. l. 16, c. 26.*

ZANDIK, *aqua foliata.* Ruland. & Johnson. *in Lexic.*

ZAOCEL, id est, *Taxus.* Iid.

ZAPHARA, *Zaffara*, vocatur materia mineralis ex *Bismutho*, ad *Smaltha* vel *Amausa* pertinens, quæ tingit vitrum cæruleo colore, unde & figuli utuntur ad tincturam cœruleam. Cæsalpin. lapidem dixit, alii terram. Chr. Merettus scribere non veritus: quid Zaffera sit, apud nullum autorem invenio, & pauci mentionem ejus faciunt. *Not. ad Ant. Neri Art. Vitrar. l. 1, c. 12, p. 317.* An ergo Libavium non legit? Nonnulli *Lazurium ex Bismutho* dixerunt. Vide Libav. *S. A Ch. l. 2, c. 24; l. 6, c. 4; & l. 7, c. 21.*

ZAPHIRUS pro *Saphiro*, legitur in Francisc. Indiæ dialogo *de febribus malignis.*

ZARAS, i. e. *Aurum.* Rul. & Johns.

ZARATHAN dicitur Tumor Mammarum durus, inæqualis, cum dolore molesto non quidem plane continuo, & ardore similis pene cancro, unde & *Cancer spurius* appellatur. Ejus caussa in sanguine ichoroso adusto & acido quærenda. Plura de hoc affectu vide apud P. M. de Calderia *Tom. IV, p. 228. seqq.*

ZARDA est morbus equorum, h. e. quædam æstuatio ad modum ovi, vel major, vel minor, quæ tam in parte interiori, quam exteriori nascitur in garectis. Ita Petrus de Crescentiis *l. 9 de agricult. c. 10 & 35.*

ZARFA, h. e. *Stannum.* Iid.

ZARNEG, *Zarnek, Zarnich*, id est, *Auripigmentum* Iid.

ZATANEA, id est, *Flos agni casti.* Dicitur & *Zuccajar.* Iid.

ZAUHIRON, id est, *Crocus orientalis.* Iid.

ZEA, vel *Zeia*, ζεία, dicitur & *Spelta*, frumenti genus est tritico simillimum. Ex hac olim fiebat *Alica*, sicut *Far* ex frumento, Galen. *l. 1 de Al. fac. c. 6.* Jul. Alex. *in not. ad h. l.* Hic Autor se ignorasse fatetur, quod ex *Zea* panis fieret triticeo candidior, id vero edoctus ab Imperatore Ferdinando I, uti legere est *l. 8, Sal. c. 6.* Hodieque præsertim hic loci in territorio Norimbergensi *Zea* usitatior ipso etiam tritico pro pane similagineo & placentis parandis. Gal. mediæ facultatis inter hordeum & triticum esse existimat, *lib. 6 de S. F. §. Zecha.* Legatur de hac Bruyer. *de re cib. l. 5, c. 13.* Deodatus *Panth. Hyg. l. 1, c. 27. tit.* Zea.

ZEBD, id est, *Butyrum.* Rul. & Johnson. *in Lex.*

ZEBEB, hoc est, *Stercus.* Dicitur & *Chara.* Iidem.

ZEC, i. e. *Tranganthum*, vel Tragacanthum Rul. & Johns.

ZEDOARIA est radix exotica vi alexiteria & anticolica singulari pollens, de qua Jacob. de Vitriaco *in Histor. Hierosol. cap. 85.* Sunt & aliæ arbores, scribit, quarum radices sunt Zinziber, Galanga & *Zedoaria*, quæ vulgariter *Citovart* appellatur.

ZEFR, i. e. *Pix.* Iid.

ZEGI, i. e. *Vitriolum.* Dicitur & *Zetus, Zezi.* Iid.

ZEHERECH, *flos æris.* Dicitur & *Alkas.* Iidem.

ZEIA, ζεία. Vide *Zea.*

ZEITRABRA, i. e. *fluxile.* Rul. & Johns.

ZELOTUM, est *Mercurius Lapideus.* Dorn. Ruland.

ZELOTYPIA, ζηλωσις, est affectus animi vehementior, & ita inter caussas morbificas referendus, quando conjugum alteruter alterum suspectum habet de adulterio. Hanc caussam fieri posse dementiæ, singulari exemplo cujusdam pistoris, qui testes sibi amputavit, ne uxor, quam frustra suspectam habuit de adulterio, si conciperet, ex se concepisse indicare posset, docuit Martin. Akakia *in Gal. art. parv. p. m. 189.*

ZELPHA, vide *Zenda.*

ZEMA, ζέμα, id est, Jusculum, Decoctum Gallice *Bouillon* dicitur. Ita Apitius *l. 8, de re cul. c. 1.* Et mittitur in *Zema*, quod est Decoctum, & *c. 6.* Et bullienti *Zema*, quod est Decoctum, cum modico salis submittetur. Legitur Gr. ζέμα apud Dioscorid. *l. 6, c. 7.*

ZEMASARUM, i. e. *Cinabrium*, vel *Cynobrium.* Rul. & Johns.

ZEMECH, h. e. *lapis Lazuli.* Iid.

ZENDA, figmentum Paracelsicum denotans generationes extraneas, & qui crescunt sine semine, quemadmodum, *Perenda*, vel *Perunda* aut *Perundis*, monstrosam generationem hominum, qui & cum semine crescunt. In animalibus vero hujusmodi Generatio & Anatomia Monstrosa dicitur *Zelpha:* Vide Autoris fragmenta Anatomiæ. Uno verbo, Nugæ!

ZENEXTON, idem, quod *Xenexton.* Vide Lit. praeced. XE.

ZENEXTUR vocatur *Mercurius,* Paracelf. *de Peſtilit. Tract. II.*

ZENGIFUR, idem, quod *Zemaſarum,* h. e. *Cinabaris.* Rul. & Johnſ.

ZENICON, ζενικὸν, nomen *veneni* Celtis Gallis uſitati, *Venenum cervarium* dicti, tantæ & tam præſentis efficaciæ, ut quamprimum cervus, vel fera ſagitta hoc veneno tincta læſa conciderint, confeſtim accurrere venatores neceſſe habuerint, antequam virus penitus diſpergeretur, aut putreſceret, carnemque telo virulento ſauciatam exciderint, ad ſpithami circa vulnus latitudinem. Hujus antidotum, vel antipharmacum eſſe dicitur *Folium quercus* vel *fagi,* aut folium *Coracinum.* Hæc ex Ariſtotele & aliis Lang. tradidit *libr. 1, ep. 68.*

ZENITH, proprie Mathematicis vocatur *punctum verticale.* Cui opponitur e directo *Nadir.* Improprie vero & plane ænigmatice translatum vocab. *Zenith* ad *Sanguinem menſtruum virginum* & quidem primum, C. Reies *C. El. q. 53, n. 11.*

ZEON, ζέον, *fervens,* a ζέω, ferveo, *efferveſco.* Linden. *Ex XIII, §. 211.*

ZEOPYRON, ζεόπυρον, vocatur *frumenti genus,* quod *medium* eſt *inter Zeam* & *Triticum,* & naſcitur in Bithynia. Meminit Gal. *l. 1, de Al. fac. c. 13.* Gorr.

ZEPHENUM, *Zephena,* Paracelſo dicitur omnis extremitas, vel foramen externum & peripheria, v. g. aurium, labiorum. Hæc ſi anguſtatur in rotunditatem aliquam præternaturalem, conſtituit primum ſignum lepræ, Paracelſ. *Paragraph. l. 6, c. 1, §. 2, & c. 3, §. unic. in not.* Non ergo penitus mentem percepiſſe videtur Paracelſi Dorn. & ex hoc Johnſon. quando in deſcriptione ſaltem ad circulos extremitatum labiorum in auribus reſtrinxerunt. Apud Ruland. legitur, *Zepheni* ſunt circuli extremitatum labiorum & aurium.

ZEPHYRUS, ζέφυρος, vide *Favonius. Zephyria ova* eadem, quæ ὑπηνέμια, ſive *ſubventanea.* Vide *Hypenemios.* Foreſt. *l. 24, Obſerv. 3,* ex Plin. *l. 10, c. 60.* Mola quoque dicitur *Zephyrius fœtus* Hartmanno *Prax. Chymiat. Part. poſter. c. 159, pag. 700. edit. Cardeluc.*

ZERCI, hoc eſt, *Vitriolum.* Ruland. & Johnſon.

ZERICUM, i. e. *Arſenicum.* Iid.

ZERIFARI, h. e. *Aqua caſei.*

ZERNA dicitur *Impetigo ulcerata.* Dorn. Ruland. & Johnſon. Legitur & *Zerma,* i. e. *Lepra* vel *Impetigo.* P. Zacchias *Quæſt. Medico-Legal. l. 2, tit 3, q. 6, n. 13.*

ZEROS eſt nomen Gemmæ translucidæ & alii, quæ *Iris* dicitur, ſimilis, alba nigraque macula diſtinguente ipſum cryſtallum, Plin. *lib. 37 H. N. c. 9 ad fin.*

ZERTA eſt nomen piſcis partim marini, partim fluviatilis Gesnero propterea *Capito anadromus* dictus, quod e mari fluvium Albim ingrediatur, ibidemque etiam ſe multiplicet. Laudatur ab Aldrovando *l. IV, de Piſcib. c. 7, p. 513.* Meminit ejus etiam Timæus de Guldenklee inter piſces boni ſucci per C. exprimens *Certas l. III, caſ. 51.*

ZERZERA, pro *Querquera,* epitheton febris cujusdam, vide *Querquera.*

ZESTOLUSIA, ζεστολουσία, idem fere, quod ζεστὸν ὕδωρ, ſignificat vel aquam ferventem, vel quia illa non uti poſſumus commode ad lavandum, notat *lotionem aquæ calidæ,* quatenus opponitur τῇ ψυχρολουσίᾳ, lotioni cum aqua frigida. Illud legitur apud Gal *l. 3 de ſan. tu. c. 8.* ubi Interpres Latin. male per ferventem aquam reddidit, quando enim hoc eſſet remedium laſſitudinis?

ZETÆ dicta ſunt veteribus *vaporaria* & conclavia, quibus hypocauſtum ſuberat, in cujus pavimentum calida aut frigida pro temporis ratione aqua diffuſa, illius vapor per meatus & tubulos parieti incluſos *Zetas* calefaciebat aut refrigerabat, Lang. *l. 1, ep. 50.*

ZETÆ vel *Zeteculæ* vocantur propria calorum in balneis & ædibus conclavia, ubi lectuli eſſent ad delicias & amores. Andr. Bacc. *de Therm. l. 7, c. 16, p. m. 470.* ex Plinio.

ZETEMA, ZETESIS, ζήτημα, ζήτησις, vide *Quæſtio.*

ZEUS vocatur piſcis, qui alias *Faber* vocatur, de quo ſupra in *Faber.* Legitur apud Plin. *l. 9 H. N. c. 18.* Heſych. Græce ζαιὸς vocavit, notante Aldrov. *l. 1, de piſc. c. 25.*

ZIAZAA eſt lapis a loco natali nomen habens, e tot coloribus mixtus, ut nullus verus appareat. Geſtantem litigioſum facere dicitur, ac in ſomno videre terribilia. Vid. Ludovic. Dulcis.

ZIBACH, idem, quod *Zaibar,* h. e. *Argentum vivum,* vel *Mercurius,* Schröder. *l. 3, c. 15.*

ZIBELLINA, Epitheton *Muſtelæ,* quæ vulgo *Sobela,* vel *Zobela,* dici ſolet, cujus pellis inter precioſas numeratur, magnæque habetur æſtimationis apud *Sarmatas,* & *Ruſſos,* ſive Moſcovitas. Deſcribitur ab Aldrov. *l. 2, de quadr. dig. vivip. cap. 19.*

ZIBETHUM, ζίβετον, dicitur excrementum fragrantisſimum ex genitalibus cati cujusdam exotici vel felis, *Civetta* dictæ, depromtum. Vide *Catus.*

ZIBIBIÆ, vel *Zibebæ,* dicuntur uvæ paſſæ majores digitorum acinis propemodum ſimiles, unde & *Dactyli* dictæ, carnis multæ, ſucci paucisſimi, *Damaſcenæ* quoque vocatæ, Jul. Alex. *l. 10 Sal. cap. 14.* Schröder. *lib. 4, cl. 1, n. 360.*

ZIGIR, ζίγιρ, epitheton Casſiæ aromaticæ purpureæ nigricantis melioris notæ & odoris, apud Dioſcor. *libr. 1, cap. 7.* quamvis alii legant *Gicir,* γίζιρ. Videantur Notæ Sarracen. *ad illum loc.*

ZIMEX, *Viride æris.* Rul. *in Lex.*

ZINARIA Arab. eſt epitheton Bilis vitioſæ & præternaturalis, quam alias *Æruginoſam* vocarunt antiqui Medici, acris & aduſta apud Zacut. Luſitan. *Prax. admir. l. 1, Obſ. 40.*

ZINDULUS, nomen piſcis fluviatilis, quem valde com-

commendat a carnis teneritudine & friabilitate Jul. Alex. *l. 15, Sal. c. 5. in fin.* Apud Aldrovand. vero nomen hoc non occurrit. An fortasse subest menda, ut legendum sit *Fundulus?*

ZINETUS, est species *Marcasitæ*, quæ æmulatur æs, vel cuprum, Paracelſ. *Archidox. libr. 3.*

ZINGAR, id est, *viride æris*, ve *flos æris*. Rul. & Iohnſ.

ZINGIBER, vel *Zinziber*, ζίγγιβερ, vel ζιγγίβερι, Aroma vel radix Aromatica candicans, acris sapore, & calidæ virtutis. Hodieque frequentissimo in usu esse solet etiam ad Coquinariam. De hoc aromate vide Galen. *l. 6 de S. Fac. Alex. l. 18, Sal. c. 19.* Bruyerin. *de re cib. l. 10, c. 10.* ubi *Gingiber* appellat Schröder. *l. 4, cl. 2, n. 367.* Fr. Hofmann. Clav. *ad h. l.* Paracelſ. statuit *Zinziberi* inesse Sal stypticum, *l. de trib. prim. essent. cap. 2.* Hinc & stiptica pontica vocat *Zinziberata*, *l. 2 de Tartaro Tract. 1, c. 5.*

ZIGNITES, alias *Zingrites*, secundum Albertum est lapis vitrei coloris, qui gestatus in collo valet contra nyctalopiam, & sanguinem sistit, mentis alienationem repellit, & si teneatur ad lignum accensum, extinguitur flamma ejus. Vid. Barthol Anglicus *de genuin. rer. propriet. lib. 9* A Ludov. Dulci vocatur hic lapis *Zirites*. A plerisque vero Physicis hic lapis pro fabuloso habetur, quod & nobis præsertim quoad ejus virtutem ita videtur.

ZINIAR, est *viride æris*, Dorn. Ruland. & Johnſ. Jung. & Forest. *l. 30, Obſ. 8. Schol.* quamvis *Zimar* ibi legatur. Adde Libav. *S. A. Ch. l. 4, c. 12; l. 5, c. 23.* Dicitur Latine *Ærugo*.

ZINIAT, est *fermentum*. Rul. & Johnſ.

ZINK, est *Zinkum*, *metallica marcasita*, & mixtura quædam naturalis ex quatuor metallis immaturis, *cuprea* potissimum apparens, Dorn. Ruland. & Iohnson. Adde Libav. *S. A. Ch. libr. 2, c. 24.* Paracelsus vocavit *Zinetum*. Est solubilissimum volatileque minerale, ita ut beneficio ignis facile totum in flores abeat, quemadmodum adjectione picis in Regulum. An vero flores illius, ideo quod non sint corrosivi, sed dulces, statim ad internos usus juxta unius vel alterius Alchemistæ opinionem vocandi sint, valde dubitamus, libentius longo usu comprobatis inhærentes remediis.

ZINZALA, id est, parva musca, sive culex. Videatur Agutio celebris Vocabulista. Inde *Zinzalarium*, i. e. conopeum ad parvas muscas arcendas. Idem.

ZINZIBER, vide *Zingiber*.

ZINZIFUR, idem, quod *Zengifur*, *Cinabrium*. Libav. *d. l. l. 7, c. 25.*

ZINZILLA, idem, quod *Zona* vel *Zoster*. Vide infra *Zona*. Rhod. *ad Scribon. n. 63.* Helm. *de magn. vuln. cur. n. 50.*

ZIRBUS dicitur Arab. *Omentum*, de quo supra suo loco. Unde *Hernia Zirbalis* dicitur, quando omentum prolabitur in umbilicum, vel scrotum. Galeat. de J. Sophia ad Rhaſ. *l. 9, c. 89. fol. m. 83, b.*

ZIZANION, ζιζάνιον, idem, quod *Lolium*, quæ significatio spectat ad Botanicos. Paracelſ vero etiam non est veritus *Zizania* attribuere Astris, vel Stellis, cometas & alias Stellas novitia appellans, *de Pestilitate Tract. 1 & 2.*

ZIZERIUM ponitur pro *Gigerium*, quo nomine Latini appellant Gallinarum intestina, & quæ cum iis coquuntur, Apitius *l. 5 de re culin. cap. 3.* Iecinora & Zizeria pullorum in cacabum mittes.

ZIZIBI vel Zizibæ legitur apud Mart. Ruland. *Cent. X. Curat. Empir. Obſ. 79.* an vero Iujubas velit intellectas, aut an passulas majores Zibebæ dictas, non adeo manifestum est, quamvis posterius mihi verosimilius videatur, ideo quod Iujubæ ficciores ad nos perveniant, nec multum pulpæ præbeant.

ZIZIPHA, idem, quod *Iujubæ*, ζίζιφα, fructus arboris *Ziziphi*, saporis dulcis, magnitudine olivas æmulantes, inter Pectoralia medicamenta pertinentes, Lang. *l. 1, ep. 66. l.* Alex *l. 10 Sal. c. 8.* Gal. Serica dictæ, vide supra *Sericum*. Schröd. *l. 4, cl. 1, n. 178.*

ZMILACES vocatur gemma, vel lapis marmori Proconnesio similis in Euphrate fluvio repertus colore medio glauco, uti describitur apud Plin. *l. 37, c. 10. H. N.*

ZODIACUS, ζωδιακὸς, quid sit, ex Astronomia vel doctrina Sphærica discendum: Videlicet portio cœli, vel orbis ille, ex & sub quo perpetuo versantur Planetæ, ita ut in ejus medio via Solis sive Ecliptica sit, & qui secundum longitudinem dividitur in duodecim signa, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, &c. Videantur Tabulæ Stirii & Cl. Sturmii Astronomicæ vel Sphæricæ: Verum Paracelsus finxit *Zodiacum* in Homine, uti patet aliquoties ex Paragrano ejus, de Astronomia. Verum sicut ausu temerario, ita fructu nullo.

ZOE, ζωή. Vide *Vita*.

ZOEPHILOS, ζωήφιλος, nomen *Arcani cujusdam* Chymici ex Antimonio a Quercetano excogitati satis pomposum & jactabundum, modo effectus responderet, de quo vide Libav. *Tom. III, Oper. p. 71.* Enim vero cum ipsum Antimonium vix habeat aliquid vitale, dignum nomine, ita in respectu ad hominem, an illud, quod ipsum non habet, alteri possit subministrare, alii judicent, glaucomate præconceptæ opinionis non occæcati. Vide etiam Schröder. *l. 3, cap. 17*, ubi descripta quoque occurrit. Verum eadem est epicrisis de hac, quæ de aliis similibus habetur apud D. Ludovici *Differt. I. Pharm. p. 335.*

ZOMOPOEUS, ζωμοποιός, *qui callet jura esculenta bona parare*, ut est apud Marcell. & Ruell.

ZOMOS, ζωμός. Vide *Jus*.

ZONA, ζώνη, æquivocum est (1) Physiologice significat locum, vel regionem corporis scil. sub costis, qua cingi-

cingimur, sive ad quam cingulum applicamus, Erot. *in Onom. p. 50.* & Foës. *p. 259.* (2) Pathologice *Zona* est *Herpetis species*, quæ occupat regionem illam mediam, ad quam homo cingi solet; unde & ab aliis *Circinus* appellatur; usitatius vero ζωςὴρ, vocatur, item *Zincilla*, vel *Zincillis*. Scrib. *n. 63.* Rhod. *not. ad h. l.* Ephem. N. Cur. *A. III, Obs. 4.* Keuch. *ad Samon. p. 246. seq.* Singulares quoque de hoc morbo observationes communicavit, D. Joh. Henr. Brechtfeld *Actis Hafniensibus. Vol. I, Obs. 108, p. 198. seq.* Jungatur & M. Aur. Sever. *l. de nov. obs. abscess. c. 9, §. 10.* (3) Mechanice notat *Cingulum*, item *Marsupium*, vel Peram cingulo annexam, qua usi sunt milites, & pecuniam aliaque necessaria recondiderunt. Huc pertinet Proverb. *Zonam perdidit*, h. e. pecuniam amisit & perdidit. Vide C. Hofm. *com. ad Gal. L. L. de U. P. n. 479.* Et quia etiam novæ nuptæ *Zona* quadam, vel cingulo cinctæ olim fuerunt, (4) Allegorica hinc nata significatio, qua *Zona*, pro *Hymene* posita, & phrasis Poëtica; *Zonam solvere*, i. e. virginem corrumpere, C. Reies *C. El. q. 39, n. 12.* Ad artificiales alias quoque pertinent *Zonæ Chirurgicæ*, qualia *Cingula* ab Aquapendente & Hildano inventa exhibet Scultetus *Arm. Chirug. P. I, Tab. XXII, fig. 2, & T. XXXVII, fig. 6, 7.* Denique (5) neque excludenda penitus e foro Medico significatio Astronomica vel Sphærica, quando globus cœlestis & terrestris in *Zonas*, vel *certas plagas* dividitur a Mathematicis: duas temperatas, duas frigidas & unam torridam; quarum *Zonarum*, & præsertim *temperatæ*, meminit Gal. *in com. ad 3 aph. 14.*

ZONITIS, ζωνῖτις, dicitur species *Cadmiæ*, quæ in fornacibus colligitur *Zonarum* similis, Gorr.

ZONNETTI sunt *Gnomorum corpora* phantastica, Dorn. Rul. & Johns.

ZOOGONIA, ζωογονία, i. e. *animalium perfectorum generatio* univoca, Galen. *de constitut. art. cap. 13.*

ZOOLOGIA, ζωολογία, vocatur Schröder. & Fr. Hofm. *pars Pharmacevticæ medicamenta ex animalibus* desumta recensens. Videatur *l. 5, Pharm. ut & Clavis ad h. l.*

ZOOMINERALIA vocantur ab Andr. Cassio in *Cogitatis de Auro c. VI, p. 67* margaritæ, conchilia & testacea omnia, quia de animalium & mineralium natura participare videntur. Verum vocabuli compositio inepta videtur.

ZOOPHTHALMOS, ζωόφθαλμος, i. e. *oculi brutalis formam habens.* Epitheton Aizoi, sive semper vivi majoris apud Plin. *l. 25, H. N. c. 13.*

ZOOPHYTON, ζωόφυτον, vocatur corpus naturale exangue, quod nec perfectam animalis, nec plantæ naturam, sed mediam ex utroque & veluti tertiam habet, ἐπαμφοτερίζον φυτῷ καὶ ζώῳ, uti loquitur Aristot. Horum historiam & species vide integro libro apud Aldrov. *l. 4, de Exanguibus.* Chiocc. quoque attigit *Mus. Calc. f. 1, p. 86.* Helmontius lienem habere vitam *Zoophoti* vult *tr. Jus Duumvirat. n. 5.* *Plantanimal* dici posset.

ZOON, vide Ζῶον, *Animal.*

ZOOSOPHIA, ζωοσοφία, apud Helmont. dicitur illa scientia de animalium singulorum natura & proprietatibus, quam habuerunt Parentes Protoplastæ, imprimis Adam, *tr. Nat. contr. nesc. num. 7.*

ZOOTOME, ζωοτομὴ, vocatur dissectio Animalium sive *Anatomia Brutorum*, quo nomine insignivit M. Aurel. Severinus librum Anatomicum comprehendentem structuram animantium generalem; quando vocatur *Zootome Democritea.* Legitur & apud eundem *Theriotome*, θηριοτομή.

ZOPHOS, ζόφος, tenebras & *caliginem*, vel obscuritatem, denotat idem, quod σκότος. Unde ζοφερὸς *caliginosus*, obscurus, quod legitur apud Hipp. *4 de R. V. I. A. t. 48, & l. de Virgin. morb. II, 24.* Item ζοφώδης, *obscurus*, caliginosus. Usurpatur de Urina, *Coac. t. 581.* vel ζοφώδης, quod dicitur de menstruis *l. 1 de morb. mul.* notante Foës. quem tamen locum reperire non potui; de visu, *d. l. LIX, 18.* Adde Foës. *Oec. p. 258.*

ZOPISSA, ζώπισσα, vocatur *pix navalis*, cum cera a navibus maritimis jam *derasa* vim dissipandi habet ob vires salis marini. Dicitur & quibusdam ἀπόχυμα, Ægin. *l. 7, c. 3* in Apochyma. Gorr. Schröder. *l. 4, cl. 2, n. 396.* Commendantur & Pilulæ ex illa coctæ in cacabo navalium paratæ a Marcell. Cuman. *Obs. XXXIIX* apud Velsch. *in Syllog p. m. 62.*

ZOPYROS, ζώπυρος, vel ζωπύρειος, nomen est *Antidoti*, quam dicitur *Zopyrus* regi Ptolomæo composuisse atque *Ambrosiam* nominasse, ut scribit Celsus *l. 5, cap. 23*, ubi etiam describitur & commendata legitur ad dolores Colicos, alvi inflationes, hydropem incipientem & venena. Jungatur & Galen. *l. 2 de Antid. cap. 8 & 16.* & Æginet. *l. 7, cap. 11.* Alia vero descriptio *Antidoti Zopyri* reperitur apud Scrib. Larg ad lethalia venena & ictum serpentum efficacis, *comp. 169.* Junge Rhod. *notas ad h. l. & in Lex Scribon.*

ZOPYREO, ζωπυρέω communiter significat fomitem ignitum reddere, a ζώπυρον, *suscitabulum*, *fomes.* Verum majori cum emphasi usurpatur de ignitione vel *ignescentia vitali*, uti exposuit Lind. *Ex. XIII, §. 222.*

ZORABA, id est, *Vitriolum.* Ruland. & Johnson.

ZORONISIOS dicitur gemma vel lapis, qui in flumine Indo nascitur, & magorum gemma esse narratur, Plin. *l. 37, H. N. c. 10.*

ZOROTERON, ζωρότερον, i. e. *meracius*, cui nihil aliud admixtum est. Dicitur de cibo, & potu: de illo quidem apud Hipp. *l. de nat. mul. LXIV, 2 3.* quamvis Lind. transposuerit ad vinum. De hoc *l. 1 de morb. mul. LII, 3.* Legitur & εὐζωρότερον *bene meracius*, *l. de exsectione fœtus II, 4.* Jung. Foës. *pag. 259.* Ζωρὸς significat *vinum merum.* Unde ζωροπότης *meribibus*, vocatur ab Hesychio.

ZOSTER, ζωςὴρ, idem, quod *Zona*, in Pathologica significatione. *Herpetis* species. Vide *Zona.*

ZOTICOS, ζωτικὸς, vide *Vitalis.* Zoticus est etiam

etiam epitheton medicamenti Chymici, quod vocatur *Mercurius Zoticus Calomelanos*, cujus descriptio habetur apud Hartmann. *in Miscell. Medicis & Chymicis.*

ZUB, *Zubd*, id est, *Butyrum crudum*. Rul. & Johns. *in Lex.*

ZUCCAIAR, idem, quod *Zatanea*. Flos *agni casti*. Id.

ZUCCARUM, vide *Zaccharum*.

ZUITTER, vel *Zitter*, est *Marcasita*. Dorn. Rul. & Iohns. *in Lex.*

ZULAPIUM, ζυλάπιον, idem, quod *Iuleb*, *Iulapium* Vide *Iuleb*.

ZYGÆNA, ζύγαινα, Gazæ *Libella*, nomen piscis monstroso plane capite, cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrovand. *lib. 3 de pisc. cap. 43.*

ZYGIA, ζυγία, epitheton *resinæ acernæ*, apud Æginet. *l. 7, cap. 18*, in descriptione Malagmatis βασῦ.

ZYGOMA, ζύγωμα, id est, *Os jugale*. Vide *Iugale*.

ZYME, ζύμη. Vide *Fermentum*.

ZYMOMA, ζύμωμα, idem quod ζύμη, *Fermentum*. Castell. & Gorr. quamvis accurate loquendo hæc duo vocabula differant, ut caussa & effectus. Ζύμη enim notat *fermentum*, quod aliam materiam fermentat. Ζύμωμα vero vocari debet illa ipsa materia & *massa fermentata*; vi verbi transitivi ζυμῦμαι, *fermentesco*, a quo derivatur.

ZYMOSIS, ζύμωσις, vide *Fermentatio*, a verbo ζυμῦσθαι *fermentari*. Dicitur & de *tumore hepatis*, a flatibus veluti, distenti, apud Hippocr. *lib. 4, Epid. III. 24.* Jung. Foës. *p. 159.*

ZYMAR, aliis *Zynar*, item *Zynser*, id est, *Viride æris*.

ZYTHOGALA, ζυθόγαλα, significat *liquorem e cerevisia & lacte mixtum* & sine dubio coctum. Legitur apud Thom. Sydenham *in Obs. de morb. acut. p. m. 39*, & commendatur post vomitorium pro acrimonia obtundenda & torminibus præcavendis. Legitur & apud Joh. Pechet *Angl. Promptuar. Prax. Med. CXX, p. m. 102.*

ZYTHOS, ζῦθος, vide *Cerevisia*, Dicitur & in neutro *Zythum*. Jung. Galen. *libr. 6, de S. F. §. Zythos.*

ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ!

MANTISSA
NOMENCLATVRÆ MEDICÆ HEXAGLOTTÆ,

VOCABVLA LATINA ORDINE ALPHABETICO
CVM ANNEXIS ARABICIS, HEBRÆIS, GRÆCIS, GALLICIS
ET ITALICIS PROPONENTIS,

CVRA ET STVDIO

IACOBI PANCRATII BRVNONIS,

PHIL. ET MED. D. HVIVSQVE IN VNIVERS.
ALTDORPH. PROF. PVBL. ET LIB. IMP.
REIP. NORIMB. MEDICI.

PRÆFATIO.

DE hac Mantissa scias, mi Lector, eam non esse editam alicujus ostentationis gratia, cum non dissimulem meam præsertim in Arabica ignorantiam, nec non in reliquis exteris linguis insufficientem peritiam; Verum annectendi ansam arripui ex serie addita præcipuarum vocum Arabicarum, quibus Græcæ & Latinæ respondere debeant ad Castelli Lexicon ab Adriano Ravensteinio curatum, & Roterodami 1665. editum, in qua nihil ineptius me legisse memini, quam illud, quod sæpe in columna Arabicarum legantur Latina, aut Græca, v. g. statim in prima Abortus, Accidens, Adustiva, & ita in reliquis omnibus. In columnis Græcarum etiam pure Latina v. g. Summitas, Emulgentes, Ocrea, Sura, &c. ut ita nemini vitio verti posset, si statueret, Editorem vel non intellexisse voces, vel plane perfunctorie & inconsiderate adjecisse; Igitur loco illius Seriei, ne hac in parte deficeret Castellus renovatus, præsertim cum librorum necessariorum mihi copia fuerit, in Gratiam eorum, qui delectantur Synonymis exoticis, quandoque etiam publicis Eruditionis Speciminibus inserendis, Nomenclaturam illam conscribere placuit; in qua Arabicas voces desumtas scias partim e Syllabo Arabicorum nominum Avicennæ editioni additorum, & ab Andrea Bellunensi explicatorum, nec non Opusculis insigniorum Arabum, Serapionis & Rhasis, Argentorati quondam typis excusorum, partim e Valentini Schindleri Lexico Pentaglotto, ubi & latinis literis expressa pronunciatio plerunque apposita legitur; quam retinui, haud sollicitus, num recte sese habeat, nec ne? præsertim cum alias pronunciationem maxime variam observari a linguæ hujus peritioribus intellexerim. Hebræa Synonyma e Joh. Buxtorfii Lexico & prædicto Schindlero collegi; Literam Beth absque puncto per bh alios imitatus exprimens, quemadmodum & Pe absque puncto per ph. aut f. Tau per T. aut Th. Tsade vel Zade per Ts. Ds. aut Z. imitatus hac in re J. Megiseri Lexicon Polyglotton. Vocabula Gallica & Italica suppeditarunt mihi, præter Philippi Gisberti Medicin charitable & Ferrantis Imperati Historiam Naturalem, Dictionaria in illis linguis hodieque usitatiora. Vale, mi Lector, &, si libet, his fruere; si uti nolueris, haud in malam partem conatus nostros interpretare.

ABDO-

A.

BDOMEN, *Arab.* Tenur. Mirach. *Hebr.* Beten. Gahon. Kerebh. *Græce*, ἦτρον, γαστήρ, ὑπόκοιλον. *Gallice*, Ventre, bas ventre, ventre inferieur. La partie du ventre sous le nombril. *Italice*, Grasso ventre.

ABLACTATIO, *Ar.* Nacal. *Hebr.* Higgamel (est Infinitivus) *Gr.* ἀπογαλακτισμός. *Gallic.* Sevrement d' enfant, Oster la mamille. *Ital.* Slattatione, Dislattatione.

ABLATIO, *Ar.* Zivil. Tazvil. *Hebr.* Zivil. *Gr.* ἀφαίρεσις. *Gal.* Ostement, Decharge. *Ital.* Levatione. Torvia.

ABLUTIO, *Ar.* Igtisel. *Hebr.* Rachaz. Rachza. *Gr.* ἀπόνιμμα, κλύσμα. *Gal.* Lavement. *Ital.* Lavamento.

ABORTVS, *Ar.* Sict. Sest. *Hebr.* Nephel. *Gr.* ἄμβλωσις, ἀποφθορά. *Gal.* Avortement. *Ital.* Parto acerbo, Dispersione. Sconciamento.

ABSCESSVS, *Ar.* Dubellati, Dubellet. *Hebr.* Achaffat. *Græc.* ἀπόστημα. *Gal.* Apostume. *Ital.* Postema. Apostemazza.

ACCIDENS, *Ar.* Varid. Ica. Vacaah. *Hebr.* Irun. Gedischa. Hovah. Meara. Keri. *Gr.* συμβεβηκός. *Gal.* Accident. *Ital.* Accidente.

ACERBVM, *Ar.* Hamid. Mar. Marir. *Hebr.* Mar. (quamvis proprie Arab. & Hebr. amarum significent) *Græc.* στρυφνόν. *Gal.* Aspre, revesche, aigre, come fruit non meur. *Ital.* Acerbo, Aspro.

ACETVM, *Ar.* Humida. Chal. Mesus Acetum stillititicum Arab. dicitur Choilolohaceb. *Hebr.* Chamez. *Græc.* ὄξος. *Gal.* Vinaigre. *Ital.* Aceto.

ACHOR, vel ACHORES Plur. *Ar.* Ameda. Saaphati. Sagrum vel Zagrum. Sirengi. Sehedie. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἀχώρ, ἀχῶρες. *Gal. & Ital* deficiunt.

ACHLYS, *Ar.* Ketamon. Adhasfue. Adus. Agildis. *Hebr.* caret. *Gr.* ἀχλύς. *Gal. & Ital.* desunt.

ACIDITAS, ACIDUS, *Ar.* Athaib. Muchallal. Chalala. Humuda. Muhamid. *Hebr.* Chamez. *Gr.* ὀξύτης. ὀξύς. *Gal.* Sur. Aigre. Aigrette. *Ital.* Agrezza. Agro. Acetoso.

ACROCHORDON, SPECIES VERRUCÆ. *Ar.* Acruharad. Aforcan. Afrochon. Afrochoon (Ingrass.) *Hebr. Proprium nomen deficit: Exprimi vero potest generali nomine* Jabbeleth, *quod* Verrucam *significat. Græc.* ἀκροχορδών. *Gal.* Verrue dit Acrochordon. *Ital.* Porro delle mani. Acrocordone.

ACTIO, *Ar* Hetifati. Ketf. Faal. *Hebr.* Katef. Maaseh. *Gr.* ἐνέργεια. *Gal* Acte. Action. Besogne. *Ital* Attione.

ACVS, *Ar.* Ibra. Chiac. *Hebr.* Magac. *Gr.* βελόνη. *Gal.* Aiguille. *Ital.* Ago. NB. Acus, *qua oculus perforatur in suffusione Arab. dicitur* Almuhe. Alechidu.

ACVTVS, *Ar.* Mahdud. Chod. Harif. *Hebr.* Chadda. Charif. Schanun. *Gr.* ὀξύς. *Gal.* Aiguisé, Aigu. Pointu. *Ital.* Acuto. Pontuto.

ADAMAS, *Ar.* Diama. Almas. Almes. (*Si scribitur per Sin absque tribus punctis super hanc, monente Andr. Bellunensi*) Mis. *Hebr.* Iachalom. Schamir. *Gr.* ἀδάμας, *Gal.* Diamant. *Ital.* Diamante.

ADEPS, *Ar.* Saham. Sacham. Gilla. Vadaq. *Hebr.* Chelef. *Gr.* στέαρ, πιμελή, ἀξύγγιον. *Gal.* Graisse. *Ital.* Grasso. Assongia.

ADDITIO, *Ar.* Zieda. *Hebr.* Tosephad. Tosephdad. *Gr.* πρόσθεσις. *Gal.* Addition. Adjoustement. *Ital.* Aggiunta. Aggiuntione.

ADOLESCENTIA. ADOLESCENS, *Ar.* Hadathe. Gül'am. *Hebr.* Naar. Near. Elem. *Gr.* μειράκιον. *Gallic.* Adolescense. Jeunesse. Jouvence. u. Gargon. Jeune. *Ital.* Giovane crescente.

ADSTRINGENS, ADSTRICTIO, *Arab.* Daic. Daduc. Daat. *Hebr.* Zok. Mazok. *Gr.* στῦφον, στῦψις. *Gal.* Estreinte. Estreignement. *Ital.* Stringente. Strettura. Virtù di stagnare il sangue.

ADVSTIO, *Ar.* Aufume. Alficume. *Hebr.* Charchür. Mochdah. *Gr.* ἐπίκαυμα. *Gal.* Adustion. Bruslure. Brulement. *Ital.* Bruściamento.

ÆGER. ÆGROTVS, *Ar.* Alcuttab. Alil. Alem. Alaleme. i.e. *membra infirma. Hebr.* Cheri. Anusch. *Gr.* νοσερός. νοσώδης. *Gal.* Malade. *It.* Amalato. Infermo.

ÆGRITVDO, *vide* MORBUS.

ÆGILOPS, *Ar.* Garabe. Hascilus. *Hebr. desit. Gr.* αἰγίλωψ. *Ital* Egilope.

AER, *Ar.* Hevah. Nasim. *Hebr.* Schachak. Ripion. *Gr.* ἀήρ. *Gal.* Air. *Ital.* Aere.

ÆRVGO, *Ar.* Zenziar. Ziniar. & in *specie ferri.* Sada alhadid. *Hebr.* Nechustah. *Gr.* ἰὸς χαλκοῦ. *Gal.* Rovillure de Cujure, Fer. *Ital.* Ruggine di Rame, Ferro.

ÆS. CUPRVM, *Ar.* Ahas. Achabruse. *Hebr.* Nechaseth. *Gr.* χαλκός. *Gal.* Cujure. Airain. *Ital.* Rame.

ÆS VSTVM, *Ar.* Rusastech. Nücham mucharak. *Hebr. desit. Græc.* χαλκὸς κεκαυμένος. *Gal.* Cujure brusle. *Ital.* Rame brucciato.

ÆSTAS, *Ar.* Kaid. *Hebr.* Kaiz. Chom. *Gr* θέρος. *Gal.* Este. *Ital.* Estate.

ÆSTVS, *Arab.* Umed. Hur. *Hebr.* Chom. Chari. Sehareth. *Gr.* καῦμα. *Gal.* Ardeur, Ferveur. Grande Chaleur. *Ital.* Calore estremo. Ardore. Fervore.

ÆTAS, *Ar* San. *plural.* Asnan. *Hebr.* Dor. Cheled. *Gr.* ἡλικία. *Gal.* Aage. Age. *Ital.* Età.

AFFECTIO. AFFECTVS, *Ar.* Adib. *Hebr.* Haschachah. *& in specie, Animi,* Zeavah. *Gr.* πάθος. *Gal.* Passion. Disposition. Accident. *Ital.* Affetto. Affettione.

AGALLOCHUM, *Ar.* Agalugen. Agalugi. *Hebr. desit. Gr.* ἀγάλλοχον. *Gal.* Bois d' Aloës. *Ital.* Agallocho.

AGARICVM, *Ar.* Garichun. *Hebr. desit. Gr.* ἀγαρικόν. *Gal.* Agaric. *Ital.* Agarico.

AGITATIO, *Ar.* Tabschir. Dagdaga. *Hebr.* Tirjah. Zeadah. *Gr.* δόνησις. *Gal.* Agitation. Mouvement. Bransle du corps. *Ital* Commotione. Movimento.

ALA. AXILLA, *Ar.* Gienaha. Ibt. Ganah. *Hebr.* Eber. Abrah. Azil *Gr.* μασχάλη, πτέρυξ. *Gal.* Aile. Aiselle. *Ital.* Ala. Ascella.

ALABASTRVM, *Ar.* Karurah. *Hebr.* Schetopha. Græc. ἀλάβαστρος. *Gal.* Albastre. *Ital.* Alabastro.

ALBVGO, *Ar.* Coloma (*Rhas.*) *Hebr. desit. Gr.* λεύκωμα. *Gal.* La tache blanche en l' œil. *Ital.* non occurrit.

ALBVS, ALBEDO, *Ar.* Abiad. Tabarzet. Caldicum. *Hebr.* Laban. *Gr.* λευκὸς, λευκότης. *Gal.* Blanc. Blancheur. *Ital.* Bianco. Bianchezza.

ALBVMEN, scil. OVI, *Ar.* Buini Zenbach. Rachich. *Hebr.* Chalbaz. *Gr.* λευκὸν ὠῦ. *Gal.* Blanc d' œuf. *Ital.* Albume, Chiaro d' ovo.

ALEMBICVS, *Ar.* Alnabic. Allutel. Catara. *Hebr. deest.* *Græc. non extat.* *Gal.* Alembic. *Ital.* Alembico.

ALIMENTVM, *Ar.* Cut. Machal. Mechel. Rizq. *Hebr.* Uchel. Mazon. *Gr.* τροφή. *Gal.* Nourriture. *Ital.* Nutrimento.

ALIPTES, *Ar.* & *Hebr.* Dahin. *Gr.* ἀλείπτης. *Gal.* Celuy qui oignoit les athletes. *Ital.* chi onge i lottatori.

ALOE, *Ar.* Sabat. Saber. *Hebr.* Ahaloth. *Gr.* ἀλόη. *Gal.* Aloë. *Ital.* Aloe.

ALOPECIA, *Ar.* Altigiaris. Tyria. *Hebr.* Neschirah. *Gr.* ἀλωπεκία. *Gal.* Alopecie. *Ital.* Alopecia. Cadimento di peli.

ALPHVS, *Ar.* Guada. Grada. *Ingrass.* *Gr.* ἀλφὸς. *In reliquis Linguis non occurrit.*

ALTERATIO, *Ar.* Tahvil. *Hebr.* Hischtannuth. *Gr.* ἀλλοίωσις. *Gal.* Alteration. Changement. *Ital.* Alteratione.

ALTOR. ALTRIX, *Ar.* Razzaq. *Hebr.* Omeneth. *Græc* τρόφιμος. *Gal.* Nourrisseur. Nourisse. *Ital.* Nutritore Nutrice.

ALTVS, *Ar.* Simmah. *Hebr.* Gabhah. Gebhah. *Gr.* ὑψηλὸς. *Gal.* Hault Sublime. *Ital.* Alto.

ALVMEN, *Ar.* Alume. Aitalch. Cales. Seba. *Hebr.* Alum. Zaripha. *Gr.* συπτηρία. *Gal.* Alun de roche, de plume, de glace. *Ital.* Alume.

AMARVS. AMARITUDO, *Ar.* Marr. Marir. *Hebr.* Mar. Memer. Memiroth. *Gr.* πικρὸς, πικρότης. *Gal.* Amer. Amertume. *Ital.* Amaro. Amaritudine.

AMBRA, *Ar.* Hanbar. *Hebr.* Caphat. *Græcum non extat, nisi quis etiam velit vocare* ἤλεκτρον. *Gal.* Ambre gris, & Ambre jaune. *Ital.* Ambra.

AMBVLATIO, *Ar.* Gaib. Meschia *Hebr.* Hica. Helech. Halicha. *Græc.* βάδισις. *Gal.* Allée. Pourmenade. *Ital.* Passeggiamento.

AMBVSTIO, *Ar.* Ahtarac. *Hebr.* Jikedah. Serephah. *Gr.* πυρίκαυμα, πυρίκαυστον. *Gal.* Bruslure. Embrasement. *Ital.* Scottatura. Abbrusciamento.

AMENS. AMENTIA, *Arab.* Humc. & *Adject.* Ahmak. *Hebr.* Schigganon. Meschüggah. *Græc.* ἄνοια, ἄνους. *Gal.* Follie. Fol. Forcinerie. Forcéne. Sot. *Ital.* Pazzia. Pazzo.

AMMONIACVM, *Ar.* Assach. Usach. Tursie. Alasceum. *Hebr.* non *habetur.* *Græc.* ἀμμωνιακὸν. *Gal.* Ammoniac. *Ital.* Ammoniaco.

AMNIOS, *Ar.* Abgas. *Hebr. deficit.* *Gr.* ἄμνιος. *Gal.* & *Ital.* Amnios.

AMOR. *Arab.* Hub. Hubba. Ischqua. *Hebr.* Acheb. Achabhah. Jediduth. Dod. *Gal.* Amour. *Ital.* Amore.

AMPHORA, *Ar.* Fagdun. *Hebr. deest.* *Gr.* ἀμφορεὺς. *Gal.* Seau. Un festier. *Ital.* Anfora.

AMULETUM, *Ar. non occurrit.* *Hebr.* Kameah. Nechaschim (*plur.*) *Græc.* περίαπτον. *Gal.* Preservatifs ou Armaillet qu' on pend au col. *Ital.* Medaglia, che si porta al collo.

AMYGDALA. FRVCTVS, *Ar.* Lauzi. *Hebr.* Schekedim. *Gr.* ἀμύγδαλα. *Gal.* Amandes. *Ital.* Mandole.

AMYGDALÆ GVLÆ seu TONSILLÆ, *Ar.* Gavoni. Geuze. *Hebr. deest.* *Gr.* ἀντιάδες, παρίσθμια. *Gal.* Glands de la gueule. *Ital.* Ghiande della bocca.

AMYLUM, *Ar.* Nesasteng. Eluesse Nesa *Hebr. deficit* *Gr.* ἄμυλον. *Gal.* Amydon. *Ital.* Farina d' amido.

ANASARCA, seu LEVCOPHLEGMATIA, *Ar.* Halahami. *Hebr. deficit.* *Gr.* ἀνασάρκα, λευκοφλεγματία. *Gal.* Anasarc. *Ital.* Anasarca.

ANATOMIA. ANATOMICVS, *Ar.* Tatrich. Batot. *Hebr.* Chacmathannituah. *Græc.* ἀνατομία. ἀνατομικὸς. *Gal.* Anatomie. Anatomique. *Ital.* Anatomia. Anatomico.

ANCYLOSIS, *Ar.* Alachad. Alzemena. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἀγκύλωσις *Gal.* & *Ital.* desunt.

ANGINA, *Ar.* Dabh. Ichtinac. Cauchuaraich. *Hebr.* Schinuck. Taschnik. Machanak. *Græc.* συνάγχη κυνάγχη. *Gal.* Squinance. *Ital.* Squinancia.

ANGOR, *Ar.* Madio. Corba. Cabra. *Hebr.* Zarah. *Gr.* ἀδημονία, ἀπορία. *Gal.* Angoisse. *Ital* Angoscia. Ansietá.

ANGULVS. ANGVLI, *Ar.* Almachiu. Almecheni. *Hebr* Zavioth. Attick. Attikim. Akas. *Gr.* κανθὸς κανθός. *Gal.* Angle, Coing. Coinges d' œil. *Ital.* Cantone. Angolo.

ANGVSTIA, *Ar.* Carb. Akah. Dfic. Dica. *Hebr.* Zeruvjah. Zok. Zokah. Mazok, Mezucah. *Gr.* στενοχωρία, *Gal.* Detroit. *Ital.* Angustia. Strettezza.

ANHELITVS, *Arab.* Fetirat. Nacata. *Hebr.* Nesama. *Gr.* δύσπνοια. *Gal* Haleine. Difficulté d' haleine. *Ital.* Respiratione con difficoltà.

ANIMA, *Ar* Nasima. Nefs. *Hebr.* Nefesch & *in specie Vegetativa.* Hazomechet, Brutalis Habachamit. & Sapientiæ seu Rationalis. Hachacmah, vel Maskelet. aut Hasaklit. *Gr.* ψυχὴ, φυσικὴ, αἰσθητικὴ, λογικὴ. *Gal.* Ame. *Ital.* Anima.

ANIMAL, *Ar.* Haivan. *Hebr.* Chajah. *Græc.* Ζῶον. *Gal.* Animal. Beste. *Ital.* Animale.

ANIMALIS FACVLTAS, *Ar.* Alcessenie. Nassani. *Gr.* δύναμις ψυχικὴ, αἰσθητικὴ καὶ κινητικὴ. *Gal.* Faculté sentant, Habilite de se mouvoir. *Ital.* Facultà di sentire & moversi.

ANIMUS. *Vide* Mens. *Arab.* Dsamir. Nafs. *Hebr.* Nefesch. Levavh. *Gr.* νοῦς. *Gal.* Coeur. Courage. *Ital.* Animo.

ANNVLARIS. *Arab.* & *Hebr. non extant.* *Gr.* κρικοειδὴς. *Gal.* Conforme d' anneau. *It.* Sembiante d' anello.

ANNVLVS. *Ar.* Tabi. *Hebr.* Tabbaath. *Gr.* δακτυλίδιον. *Gal.* Anneau. *Ital.* Anello.

ANNVS. *Arab.* Sanah. Ohm. *Hebr.* Jamim. Schanah. *Gr.* ἔτος, ἐνιαυτὸς. *Gal.* An. *Ital.* Anno.

ANTHRAX. *Ar.* Althoni. Thaun. Bathara. Gamra. *Hebr.* Reschef. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Antrac. Charbon. *Ital.* Carbone. Carboncello.

ANTICIPATIO. *Arab.* Taqdim. Taqdema. *Hebr.* Hacda-

Hacdaman. *Gr.* τὸ προλαμβάνειν. πρόληψις. *Gal.* Anticipation. Prevencion. *Ital.* Anticipatione.

ANTIMONIVM. *Ar.* Alenut. Efieret. Atemet. Cohol. Aitmad. *Serap. Hebr.* Puk. *Gr.* στίβι, στίμμι. *Gal.* Antimoine. *Ital.* Antimonio.

ANTIPATHIA. *Arab.* Muchalafa. Ichtilef. Hef. Hefech. *Gr.* ἀντιπάθεια. *Gal.* Antipatie. *Ital.* Contrarietà. Repugnanza.

ANVS, PODEX, *Ar.* Dubar. Charc. *Hebr.* Parſchedonah. *Gr* ἀρχός. *Gal.* Cul. *Ital.* Culo.

ANVS fœmina. *Ar.* Kehel. Scheabh. *Hebr.* Dſekenah. *Græc.* γραῦς. Vielle femme. *Ital.* Vecchia.

AORTA ARTERIA. *Ar.* Orithi. *Hebr.* Schir jan. *Græc.* ἀορτή. *Gal.* Artere aorte. *Ital.* Arteria grande.

APERIENS. APERTIO. *Ar.* Fataha, *a verbo* Fatah. Fagar. *Hebr.* Pitahon. Mipbtach. *Gr.* ἀναστομωτικόν, ἀναστόμωσις. *Gal.* Ouverture. Che fait ouverture. *Ital.* Apertura. Apriente.

APHTHA, *Ar.* Alcola. *Hebr. deficit. Gr.* ἄφθη. *Gal.* Enleveure dans la bouche.

APOPLEXIA. *Arab.* Sacrah. Maſcut. *Hebr.* Schetuk. Baal haſchituc. *Gr.* ἀποπληξία. *Gal.* Apoplexie. *Ital.* Apopleſia. Male detto il cadere della goccia.

APOSTEMA, *Ar.* Hacar. Dubellati. Alcosbat. Alliatan. Veram (*& plura alia*) *Hebr.* Buah. Bach. Safachat. Chaburah. Schechin. *Gr.* ἀπόστημα. *Gal.* Apoſtume. *Ital.* Poſtema.

APPENDIX, *Ar. deficit Hebr.* Zan. Zin. *Gr.* ἐπίφυσις. *Gal.* Acceſſoire. Dependance. *Ital.* Giunta.

APPETITVS. *Ar.* Temeni *Hebr.* Chemed. Chemedah. Teſchucah. Taapvah. *Gr.* ὄρεξις. *Gal.* Appetit. Convoiſe. *Ital.* Appetito. Brama.

APPOSITIO. *Vide* Additio.

APPREHENSIO, *Ar.* Achdah. *Plur.* Achdet. *Hebr.* Sig. Tiſſo. *Gr.* ἀντίληψις. *Gal.* Apprehenſion. *Ital.* Preſa per mano.

APPROPRIATIO, *Ar. deficit. Hebr.* Jichud. *Gr.* προσοικείωσις *Gal.* Appropriation. *Ital.* Appropriatione.

AQVA. *Ar.* Ma. *Hebr.* Maim. *Gr.* ὕδωρ. *Gal.* Eau. *Ital.* Acqua.

AQVEVS. AQVOSVS. *Arab.* Mai. Mamavi. *Hebr.* Memi. *Gr.* ὑδάτινος, *Gal.* Plein d' eau. *Ital.* Acquoſo.

AQVATILE. *Ar.* Mei. *Hebr. Pl.* Memi. *Gr.* ἔνυδρον. *Gal.* Aquatique, qui vit dans l' eau. *Ital* Acquatico.

ARANEVS, *Ar.* Anchabuta. Hanchebut. Ratla. Anquib *Plur. Hebr.* Habbaviſch. Matvajaah. Semamit. *Gr.* ἀράχνη. *Gal.* Araigne. *Ital.* Aragno. Ragno.

ARCANVM. SECRETUM. *Ar.* Chafi. Chafiat. Sirr. Sarra. *Hebr.* Raz. Sod Lot. Laot. *Gr.* ἀπόρρητον. μυστήριον. *Gal.* Secret. *Ital* Secreto.

ARCHIATER, *Ar.* Mudevi rajs, *vel* Mutequadim. *Hebr.* Rabb. Aſe, Meaſſe. *Gr* ἀρχίατρος. *Gal.* Premier Medecin. *Ital.* Archiatro. Prencipe di Medici.

ARDOR. *Ar.* Hammi Vaed. Taurad. *Hebr.* Jecod. Chari. Charon. *Gr.* καῦμα. *Gal.* Ardeur. Ferveur. *Ital.* Ardore. Caldo grande.

AREA, *Ar.* Tyria. Bidad. *Hebr.* Goren. Iddar. *Gr.* ὀφίασις. *Gal.* Chauveté. *Ital.* Area.

ARENA. *Arab.* Horeb. Ramal. *Hebr.* Chol. *Gr.* ψάμμος. ἄμμος. *Gal.* Arene. Sable. Gravier. *Ital.* Arena. Rena. Sabbia.

ARGENTUM. *Ar.* Fada. *Hebr.* Keſef. Syma, *Syr. Gr.* ἄργυρος. *Gal.* Argent. *Ital.* Argento.

ARGENTVM VIVVM. HYDRARGYRVM. *Ar.* Agricos. Zaibach. Zevec. *Hebr. deficit. Gr.* ὑδράργυρος. *Gal.* Argent vif. *Ital.* Argento vivo.

ARGILLA. *Arab.* Thin. Tina. *Hebr.* Chafaf. Tinah. Melet. Chamar. *Gr.* ἄργιλος. *Gal.* Argille. *Ital.* Creta.

ARIDITAS. ARIDVRA. *Ar.* Debul. Fonſmos. Dimbelez. Jubs, Jubiſa. *Hebr.* Jabeſch. Jibbaſcha. *Gr.* ξηρότης. *Gal.* Aridité. Sechereſſe. *Ital.* Aridità. Secca. Secura.

ARMENIUS LAPIS. *Ar.* Hagiar. Harmeni. *Hebr.* Eben. Cardu. Gr. λίθος ἀρμένιος, ἀρμενιακόν. *Gal.* Pierre Armene. *Ital.* Pietra Armellina.

ARMILLA, *Arab. deficit. Hebr.* Ezadah. Zamid. Mancatah. Toteſeth. *Gr.* ψέλλιον. *Gal.* Braſſelet. *Ital.* Braccialetto. Maniglio.

AROMA. *Ar.* Alfegin. Tanguebil. Darira. *Hebr.* Beſem. Sam. *Plur.* Samim. *Gr.* ἄρωμα. *Gal.* Eſpecerie. Eſpice. *Ital.* Speciaria.

ARS. *Ar.* Choila. Hicma. Chusſeban. *Hebr.* Chacmach. Cheſebbon. *Græc.* τέχνη. *Gal.* Art. *Ital.* Arte.

ARSENICVM. *Ar.* Zarnich. *Hebr. deeſt. Gr.* ἀρσένικον. *Gal.* Arſenic. *Ital.* Arſenico.

ARTERIA. *Ar.* Sarjan. *Hebr.* Schirgan. Arkim. *Gr.* ἀρτηρία. *Gal.* Artere. *Ital.* Arteria.

ARTERIA ASPERA. *Ar.* Zumara. Mazamar. Halc. *Hebr.* Gargeret. *Græc.* ἀρτηρία τραχεῖα. *Gal.* Artere de poulmon. Artere aſpre. *Ital.* Arteria aſpra, arteria del polmone.

ARTHRITIS. *Arab.* Vaga aluqued. *Hebr.* Beebh. Happerakim. *Gr.* ἀρθρίτις. *Gal.* Goutte. *Ital.* Gotta del piede, della mano.

ARTICVLVS. *Ar.* Ucde. Uqued. *Pl.* Fenna. *Hebr.* Scheri. Scherejan. *Gr.* ἄρθρον. *Gal.* Artevil. *Ital.* Articulo.

ARTIFEX. *Arab.* Hacim Muallim. *Hebr.* Charaſch. Choſchebh. Ammon. Amian. Sicli. *Gr.* τεχνίτης. *Gal.* Artificiel. *Ital.* Artefice.

ASCIA. *Ar. deficit. Hebr.* Azad. Mazad. *Gr* ἀξίνη. *Gal.* Coignée. Hache. Doloire. *Ital.* Aſcia. Pola.

ASCITES. *Ar.* Cebli. *Hebr.* Godi. *Gr.* ἀσκίτης. *Gal.* Hydropiſie. *Ital.* Hydropiſia. Aſcite.

ASELLVS. ASINVS. *Ar* Himar. *Hebr.* Chamor. Air. *Gr.* ὀνίσκος. ὄνος. *Gal.* Petit Asne. Asne. *Ital.* Aſinello. Asno.

ASPERSIO. *Arab.* Nazach. Nadvah. Raſchaſch. *Hebr.* Havajah. Reſchaſch. *Gr.* ῥαντισμός. *Gal.* Aſperſion. Arrouſement *Ital.* Spargimento. Sbroffamento.

ASPHALTVM. BITUMEN. *Ar.* Chefer aliheud, Cafra & Cafra alhud. *Hebr.* Chamor. Chofer. *Gr.* ἄσφαλτον. *Gal.* Bitume dit Aspalatum. *Ital.* Aſfalto.

ASSATIO. ASSVM *Ar* Habab. Harea. Safid. *Hebr.* Hibhubh.

Hibhubh. Zali. Zeli. *Gr.* ὄπτησις. *Gal.* Roſtir. Roſti. Roſt. *Ital.* Arroſtimento. Arroſto.

ASSIMILATIO. *Ar.* Iſtimbre. Tamtila. Taqtib. *Hebr.* Dimuon. Maçchel. *Græc.* ὁμοίωσις. *Gal.* Aſſemblage. *Ital.* Aſſimiglianza. Aſſimigliamento.

ASSIVS LAPIS. *Ar. & Hebr. deficit Gr.* λίθος ἄσσιος. *Gal* Pierre Aſſius. *Ital.* Aſſia pietra.

ASTHMA. DIFFICILIS RESPIRATIO. *Ar.* Bahar. *Hebr.* Genichah. *Gr.* ἄσθμα. *Gal.* Difficulté d'haline. Aſthme. *Ital.* Reſpiratione con difficoltà.

ASTRAGALVS. TALVS. *Ar.* Chahab. *Hebr.* Karſol. *Gr.* ἀστράγαλος. *Gal.* Talon. *Ital* Aſtragalo. Talone.

ASTRVM. STELLA. *Ar.* Nagam. *Hebr.* Bocabh. *Pl.* Bokevim. *Gr.* ἄστρον. *Gal.* Aſtre. Eſtoille. *Ital.* Aſtro. Segno cieleſte.

ATHEROMA. *Ar. & Hebr. non occurrit. Gr.* ἀθέρωμα. *Gal* Atherome. *Ital.* Atheroma.

ATOMVS. *Ar.* Habba. Munbata. *Hebr.* Pirur. *Gr.* ἄτομος. *Gal.* Atome. *Pl.* Atomes. *Ital.* Atomo, coſa indiviſibile per eſſer picciola.

ATRAMENTVM. *Ar.* Ariegi. Medad. Ezegi. Zagi. Deja. Devia. Hibar. *Hebr.* Dejo. Charta. Schigor. *Gr.* μελαντηρία. *Gal.* Encre. *Ital.* Inchioſtro. Tinta.

ATROPHIA. *Vide* Macies.

ATTENVATIO, *Arab.* Kozra. Kozar. Taclib. Tarcic. *Hebr.* Muc. Rakik. *Græc.* λέπτυνσις. *Gal.* Attenuation. Amoindriſſement. *Ital.* Sminuita Attenuatione.

ATTRACTIO. *Ar.* Garra. *Hebr.* Gara. Tipra. *Gr.* ἑλκὴ ἑλκυσμός. *Gal* Attraction. Attirement. & *adiect.* Attractif. *ital.* Maneggiamento.

AVCTIO. AVGMENTVM. *Ar.* Zieda. Tacrir. *Hebr.* Marbit. *Gr.* αὔξησις, ἐπακμή. *Gal* Augmentation. Accroiſſement. *Ital.* Accreſcimento. Augmento.

AVDITVS. *Arab.* Samaf. *Hebr.* Schemuah. Miſchmah. Haſchmaoth. *Gr.* ἀκοή. *Gal.* Ouie. Audience. *Ital.* Udito.

AVRA. *Arab. deficit. Hebr.* Hebhel. *Græc.* πνεῦμα. *Gal.* Vapeur. Exhalation. Petit vent. *Ital.* Venticello piacevole. Aura.

AVRES. *Ar.* Sama. Alſamach. *Hebr.* Ozen. Oznaim. *Pl. Gr.* ὦτα, οὔατα. *Sing.* οὖς. *Gal.* Oreilles. *Ital.* Orecchii.

AVRIPIGMENTUM. *Vide* Arſenicum *Gallic.* Oripimen. Oripiment.

AVRISCALPIVM. *Arab.* Munacca aludnei. *Hebr. deficit. Græc.* ὠτογλυφὶς. *Gal.* Cure-oreille. *Ital.* Cura orecchie.

AVRVM. *Ar.* Deeb. Debeb. *Hebr.* Dsahab. *Gr.* χρυσός. *Gal.* Or. *Ital.* Oro.

AVXILIVM. *Arab.* Jgatha. *Hebr.* Ieſchah. Ezer. Sia. Suah. *Gr.* βοήθημα. *Gal.* Secours; Aide, *Ital.* Ajuto.

AXVLA. *Vide* Ala.

AXVNGIA. *Vide* Adeps.

B.

BACVLVS. *Arab.* Sabt. Aza. Uquis. *&c. Hebr.* Choder. Makkel. Matteh. Schefet. *&c. Gr.* βακτηρία. βάκτρον. *Gal.* Baſton. *Ital.* Baſtone. Baſton etto.

BALBVTIES. BALBVS. *Ar.* Magbus (*adiect.*) *Hebr.* Illeg. Gamgum. Megambem (*adiect.*) *Gr.* ψελλότης, ψελλός. *Gal.* Beguayer. Beguayement. Begue. *Ital.* Balbutinamento. Balbo.

BALNEVM. *Arab* Hammim. Geſal. *Hebr.* Abhta. Rachaz. Rachza. Meſoth. *Gr.* λουτρόν. *Gal.* Bain. *Ital.* Bagno.

BALSAMVS, *Ar.* Mochel. Hanut. *Hebr.* Panach. *Gr.* βάλσαμος. *Gal.* Baûme. *Ital.* Balſamo.

BARBA. *Ar.* Dakan. *Hebr.* Dſacan. *Gr.* πώγων. *Gal.* Barbe. *Ital.* Barba.

BDELLIVM. *Ar.* Mumdilimon. Mudemada. *Hebr.* Bedolah. *Gr.* βδέλλιον. *Gal.* Bdellium. Gomme Bdellion. *Ital.* Bdellio.

BELLARIA. *Arab.* Nuola. *Hebr.* Kinnuach. Segudah. *Gr.* τραγήματα. *Gal.* Deſſert de la table. *Ital.* Confettioni e frutti doppo paſto.

BENEDICTVM, *Ar.* Mubaraca. *Hebr.* Barak. *Gr.* εὐλογιστόν. *Gal.* Benit. *Ital.* Benedetto.

BENIGNVM. *Ar.* Hanin. Hannan. Tib. Taib. *Hebr.* Baſim. Tobh. *Græc.* εὐηθης *Gal.* Benin. *Ital.* Benigno.

BENZOI. *Ar.* Benzoi. *Hebr. non extat. Gr. deficit. Gal.* Benjoin. *Ital.* Benzoe.

BEZOAR. *Ar.* Bezard. *Hebr. deficit. Gr. deficit. Gal.* Bezoard. *Ital.* Bezoar.

BILIS. FEL. *Ar.* Marra. Merara. *Hebr.* Merora. *Gr.* χολή. *Gal.* Fiel. Colere. *Ital.* Colera.

BILIS FLAVA ET NIGRA. *Ar.* Marra Zafra & Seudi. *Hebr.* Merara. *Græc* χολὴ ξανθὴ καὶ μέλαινα. *Gal.* Colere jaune & noir. *Ital.* Colera gialla & nera.

BILIOSVS. *Ar.* Zafravi. *Hebr. caret. Gr.* χολερικός. *Gal.* Bilieuſe. *Ital.* Colerico. Coleroſo.

BISCOCTVM. *Ar.* Tortellæ. *Hebr. deficit. Gr.* δίπυρον. *Gal.* Biſcuit. *Ital.* Biſcotto.

BITVMEN. *Vide* Asphaltum.

BLATTA. TINEA. *Arab.* Egette. Sus. *Hebr.* Sas. *Gr.* σίλφη. *Gal.* Teigne. *Ital.* Tarma.

BOLVS. *Ar.* Lezma. Lacma. Cuthaira. *Hebr.* Patbag. Pat. *Græc.* βῶλος. *Gal.* Bouchée. Morceau. *Ital.* Bouchée. Morceau. *Ital.* Boccone. Bolo.

BOLVS, *idem, quod* Lutum. Argilla.

hinc BOLVS ARMENA. *Ar.* Albin. Alarmen. *Hebr.* Timah. Cardanun. *Gr.* βῶλος ἀρμένιος. *Gal.* Bol d'Armene. *Ital.* Bol Armeno.

BONVM. *Arab.* Tib. Taib. *Hebr.* Tobh. *Gr.* ἀγαθόν *Gal.* Bon. Bien. *Ital.* Buono.

BORAX. *Ar.* Tincar. Borraca. Luzara. Aldeheb. *Hebr. defit. Gr.* χρυσοκόλλα. *Gal.* Borax de Veniſe. Borras. *Ital.* Borace.

BRACHIVM. *Ar.* Hadab. Hadan. Alſahad. Said. Dara. Dira. *Hebr.* Derah. Ezeroah. Hazadh. *Gr.* βραχίων. *Gal.* Bras. *Ital.* Braccio.

BRACTEA. LAMINA. *Arab.* Varâca. Zafaha. *Hebr.* Ziz. Tas. *Gr.* ἔλασμος. *Gal.* Feüille de metail. *Ital.* Foglio di metalli.

BREVITAS. BREVIS. *Ar.* Ichtiſar. Muchtaſar. Cazir. Cazar. *Hebr.* Cazer. Cozer. Cuz. *Græc.* βραχύτης. βραχύς. *Gal.* Briefueté. Brief. *Ital.* Brevità. Breve.

BRO-

BRODIVM. IVSCULVM *Ar.* Marac. Marca. *Hebr.* vel *Chald.* Retaf. *Græc.* ζωμός. *Gal.* Brovet. *Ital.* Brodo.

BVBO, Tumor glandularum in inguine. *Ar.* Burules. Thaun. Barachien. *Hebr. deficit. Gr.* βύβων. *Gal.* Bosse. *Ital.* Tartufalo.

BUCCA. *Ar.* Dücam. Sadek. *Hebr.* Peh. *Gr.* βύκκα. *Gal.* Bouchée. *Ital.* Boccone.

BUFO. *Arab.* Naraqua. Tailun. Tauluna. *Hebr.* Zabh. *Gr.* μύοξος. *Gal* Crapaud. *Ital.* Rospo. Ranocchio.

BVFONITES, *Ar.* Hagiar alnaraqua. *Hebr. deficit. Hebr.* μυοξοιίτης λίθος. *Gal.* Crapaudine. *Ital.* Pietra che nasce nel rospo.

BVLIMVS. FAMES NIMIA, *Ar.* Goi. *Hebr.* Ulzana. Casan. Raabh. *Græc.* βύλιμος. *Gal.* Faim grande insatiable. *Ital.* Gran fame.

BVLLA, *Ar.* Malchabara. *Hebr.* Kezafah. Abhabbuah. *Gr.* βύλλα. *Gal.* Bulle. Bouteille. Bovillon sur l'eau. *Ital.* Bolla. Confiatura sopra l'acqua.

BVTYRVM, *Ar.* Zedb. Seman. *Hebr.* Chemeah. *Gr.* βύτυρον. *Gal.* Beurre. *Ital.* Butiro.

C.

CABALA, *Arab.* & *Hebræum est vocabulum, significans traditionem vel doctrinam per traditionem à majoribus acceptam* Vid. Schindler. Lexic. Pentaglott. pag. 1578. seq. *Gr. deficit. Gal.* Cabale, Cabaliste. *Ital.* Cabala, *quamvis fortassis verius dici posset* Gabbaglia. Vel Gabbamento.

CACABVS. SARTAGO, *Ar.* Kadra. *Hebr.* Cacab. Machabath. Marchesseth. Parur. *Gr.* κάκκαβος. *Gal.* Chauderon. *Ital.* Caldaja.

CACATIO, *Ar.* Charia. *Hebr.* Chari. *Gr.* ἀφόδευσις. *Gal.* Chier. *Ital.* Cacatione. Cacarella.

CACHEXIA, *Ar.* Thebegi. Therel. Terbel. *Hebr.* Nepichah. *Gr.* καχεξία. *Gal.* Cachexie. *Ital. deest.*

CACOCHYMIA, *Ar.* Chiltradi. *Hebr.* Laschad rai, Laschad merah. *Gr.* κακοχυμία. *Gal.* Mauvastié d'humeurs. Humeur mauvais. *Ital.* Humore cattivo.

CADAVER, *Ar.* Gism. Guttah. *Hebr.* Nephelah. Mappelah. Pegar. *Gr.* νεκρὸν, πτῶν σῶμα. *Gal.* Charongne. *Ital.* Corpo morto.

CADMIA, *Ar.* Climia. Vasara. *Hebr. desit. Gr.* καδμεῖα. *Gal.* & *Ital.* Cadmia.

CALCANEVS. *Ar.* Chaa. Achabalium. Aldip. *Hebr.* Akkebh. *Gr.* πτέρνα. *Gal.* Talon. *Ital.* Calcagno.

CALCEVS, *Ar.* Naala. *Hebr.* Naal. Masan. *Gr.* ὑπόδημα. *Gal.* Soulier. *Ital.* Scarpa.

CALCINATIO. *Ar.* deest. *Hebr.* Scheresahsid. *Gr.* τέφρωσις. *Gal.* Calcination. *Ital.* Calcinatione.

CALCVLVS, Lapis. *Ar.* Dil. Hasa al celia (*renum*) Hasa almethene (*vesicæ*) *Hebr.* Chazaz. *Gr.* λιθίασις, λίθος. *Gal.* Gravelle. Pierre. *Ital.* Pietra.

CALEFACTIO. CALEFACIENS. *Arab.* Dafia. Dafi. Mischan. Suchanna. Hammi *Hebr.* Michammem. Chom. Hałluth. *Gr.* θερμαίνων. θέρμανσις. *Gal.* Chauffant. Eschauffant. Chauffement. *Ital.* Riscaldamento. Riscaldante.

CALIDVS. *Ar.* Haar. *Hebr.* Cham. *Gr.* θερμός. *Gal.* Chaud. *Ital.* Caldo.

CALIGO. *Arab.* Dalam. Ateme. *Hebr* Ophel. Aphela. Araphel. Habhirah. *Gr.* ζόφος. *Gal.* Obscurité. Eblaüissement. Caligineux. *Ital.* Caligine.

CALIX, *Ar.* Cas *plur.* cavas. Acvas. *Hebr.* Cos. Aschisch. *Græc.* κύλιξ. *Gal.* Calice. Coupe. Tasse. *Ital.* Calice. Bicchiere.

CALOR. CALIDITAS, *Arab.* Harara. Har. Lehib. *Hebr.* Chamma. Chom. Scharaf. *Græc.* θερμότης. *Gal.* Chaleur. *Ital.* Caldo. Calore.

CALLVS, *Ar.* Desbot. Desbet. Alchestir. *Hebr.* Spiecha. *Gr.* τύλος. πῶρος. *Gal.* Cal, Durillon. *Ital.* Callo. Durezza delle mani, ò piedi.

CALVARIA. CRANIVM, *Arab.* Gamgama. Quahaf. *Hebr.* Gilgoleth. Cadra. Tekhhambach. *Græc.* κρανίον. *Gal.* Crane. Test. *Ital* Osso della testa.

CALVITIES, CALVVS, *Ar.* Charha. Alcharha. Azla. Zala. *Hebr.* Kereah. Gabachat. Gibbeach. *Gr.* φαλακρότης, φαλακρός. *Gal.* Chauvéte. Chauvé. *Ital.* Calvezza. Calvo.

CALX, *Ar* Shearagi. Sehergi. Mura. Almora (*calx extincta*) *Serap. v. vult* Al mura *significare* calcem vivam. *Hebr.* Gir. Schid. *Gr.* τίτανος, κονία. *Gal.* Chaux. *Ital.* Calcina. Calce.

CAMPHORA, *Ar.* Chafur. Ariage. Alefek. *Hebr.* Cofer. *Græc.* κάφουρα. *Gal.* Camphre. *Ital.* Canfora.

CANALIS, *Arab* Gedeguil. Mugari. *Hebr.* Zinor. Schiket. Teaiah. *Græc.* σωλήν. *Gal.* Canal. *Ital.* Canale.

CANCER, Morbus. *Ar.* Ikila. *Hebr.* Ikul. *Gr.* καρκίνωμα. *Gal.* Chancre. *Ital.* Cancro. Grancevole.

CANCER, Animal. *Ar.* Acrabb. *Hebr. est. Gr.* καρκῖνος. *Gal.* Ecrevice. *Ital.* Cancro.

CANIS, *Arab.* Kelb. *Hebr.* Kelebh. Nibhchads. *Gr.* κύων. *Gal.* Chien, Chienne. *Ital.* Cane.

CANINI. *Ar.* Kelbiin. *Hebr.* Calibim, *Græc.* κυνικοί. *Gal.* de Chien. *Ital.* Canini.

CANITIES. CANVS. *Arab.* Schib. Siboh. *Hebr.* Schebh. Schabh. *Gr.* πολιά, πολιός. *Gal.* Blanchissure des Cheveux. Chenu. Grise. Blanc. *Ital.* Canutezza. Bianco. Canuto.

CANTHARIDES. *Arab.* Dararich. Daruch. *Hebr. caret. Gr.* κανθαρίδες. *Gal.* Cantharide. *Ital.* Verme Cantarelle.

CAPILLVS. *Ar.* Saar. Shar. Samaf. *Hebr.* Sear. Cenath. Revüzoth. *(plural.) Gr.* θρίξ. τρίχες. *Gal.* Cheveu (*plur.*) Cheveux. *Ital.* Capello.

CAPRA. *Arab.* As. Ans. Ansi. Maas. *Hebr.* Esh. *Gr.* αἴξ. *Gal.* Chevre. *Ital.* Capra.

CAPSA. CAPSVLA. *Ar.* Oron. *Hebr.* Aron. Arggas. *Gr* κάψα. καψάκιον. *Gal.* Coffre. Casse. Cassetin. *Ital.* Cassa. Cassera.

CAPVT. *Ar.* Ras. *Hebr.* Rosch. Gulgoleth. *Gr.* κεφαλή. *Gal.* Teste. *Ital.* Testa. Cupo.

CARBVNCVLVS. GEMMA, *Ar.* Baric. *Hebr.* Barketh. Puk. Gemur. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Escarboucle. Gros rubis. *Ital.* Carbonchio.

CARBVN-

CARBVNCVLVS, Morbus. *Ar.* Dumel. Demenul. Masmar. *Hebr.* Ekkedah. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Charboncle. *Ital.* Carbonchio.

CARDIACA. CARDIALGIA. *Arab.* Naqu'a. *Hebr.* Zifcha. delibba. *Gr.* καρδιακή. καρδιαλγία. *Gal.* Cardialgie. Doleur de cœur. *Ital.* Cardiaca. Cardialgia.

CARICÆ. *Ar.* Dibal. Armenisi. *Hebr.* Debelah. *Gr.* ἰσχάδες. *Gal.* Figues seiches. Figues de cabas. *Ital.* Fichi secchi.

CARIES. *Ar.* Susa. *Hebr.* Racabh. Schabas. *Gr.* τερηδών. εὐρώς. *Gal.* Pourriture d' os. *Ital.* Caruolo. Tarlo.

CARMINATIVVS. *Ar.* Nafisch. *Hebr. deficit.* *Gr.* ξαντικός, διαξαντικός. *Gal.* Carminatif. *Ital.* Scardassante. Spinazzante.

CARO, *Arab.* Gism. Laham. *Hebr.* Basar. Scheer. *Gr.* σάρξ. κρέας. *Gal.* Chair. *Ital.* Carne.

CARPVS, *Ar.* Alkef. *Hebr.* Rasech. *Gr.* κάρπος. *Gal.* Joincture du main *Ital.* Bracciale, Giuntura della mano.

CARVS, *Arab.* Subeth. Masbat. (*æger habens carum*) *Hebr.* Tarddemah. *Græc.* κάρος. *Gal.* Lethargie. *It.* Caro.

CAROTIDES. *Ar.* Subeteni. *Hebr. deest.* *Gr.* καρωτίδες. *Gal.* Carotides. *Ital.* Carotidi.

CARTILAGO. *Ar.* Gazruf. Abadun. Zudra. *Hebr.* Schagus.] Adilini *pl* Hasceechusim. *Vesal. An. p. 206.* *Gr.* χόνδρος. *Gal.* Cartilage. *Ital.* Cartillagine.

CASEVS, *Arab.* Gieben. Giaben. Gabna. Acad. *Hebr.* Gebinah. Schephoth. Cherizim. (*pl.*) *Gr.* τυρός. *Gal.* Fromage. *Ital.* Formaggio.

CASSIA LIGNEA. *Ar.* Seleguai. Salihacha. Chajaksandar. Caschschar. Alsalichach. Dakia. *Hebr.* Kidda. Keziah. *Gr.* κασσία. *Gal.* Casse. *Ital.* Cassia.

CASTOREVM. *Ar.* Gien. dedestar. Giendibitestar. Gendbitaster. Hezalmar. *Hebr. deest.* *Gr.* καστόρειον. *Gal.* Castorée, ou Castoreum. *Ital.* Castorio.

CASTRATIO. CASTRATVS. *Arab.* Hikian. Chaifi. Mochz. Mucappan.] *Hebr.* Saris. Mesoras. & *in plur.* Ganchin. (*Castrati*) *Gr.* εὐνουχισμός, εὐνοῦχος. *Gal.* Chastrement. Chastre. Evnuque. *Ital.* Castramento. Castrato.

CASVS. LAPSVS. *Ar.* Alnattar. Succot. Sakita. *Hebr.* Mot. Mappalah, vel Mappelah. *Græc.* πτῶσις. *Gal.* Ruine. Cheute. *Ital.* Caduta. Roina.

CASVS, *id est,* CONTINGENS. *Item* HISTORIA. *Ar.* Ica. *Hebr.* Kareh. Keri. Irion. Airoth. *Gr.* συμβεβηκός. ἱστορία. *Gal* Cas. Aventure. *Ital.* Caso. Auvenimento.

CATARRHVS, *Arab.* Nazla. *Hebr.* Nezilah. *Gr.* κάταρρος. *Gal.* Catarre. Defluxion. *Ital.* Catarro.

CATOCHE. CATALEPSIS. *Ar.* Sachos. Saccos. *Hebr. deest.* *Gr.* κατοχή. κατάληψις. *Gal.* Catalepsie. *Ital.* Catalepsia.

CAVDA, *Ar.* Danab. Deneb. *Hebr.* Dsauabh. *Gr.* οὐρά. *Gal.* Queve *Ital.* Coda.

CAVITAS. *Ar.* Guf. Tagvif. Chava. Chavi. Nacra. *Hebr.* Bavobh. Chalit. *Gr.* κοιλότης, κοῖλον. *Gal.* Creux. Caverne. *Ital.* Concavità. Caverna.

CAVA VENA. *Ar.* Anguf. *Hebr.* Hagabubh. *Gr.* κοίλη φλέψ. *Gal.* Veine cave. *Ital.* Vena cava.

CAVSA. *Ar.* Sebeb. *Pl.* Asbib. *Hebr.* Sibbah. Ella. Illa. *Gr.* αἰτία αἴτιον. *Gal.* Cause, Raison. *Ital.* Causa. Contagione. Ragione.

CAVSVS, *id est,* FEBRIS ARDENS. *Ar.* Faricos. Harca. Hamia vel Humi muharrica. *Hebr.* Charchür. Kaddachat. Dhalkelet à *dhalac accensus fuit. D. D. Fasch. Disp. Inaug. de Causo cap. 1.* *Gr.* καῦσος. *Gal.* Fiebure chaude. Fort. Chauld Fievre. *Ital.* Febre ardente.

CAVSTICVM. *Arab.* Kavi. Muharic. *Hebr.* Micva. *Gr.* καυστικόν. *Gal.* Caustique. *Ital.* Caustico.

CAVTERIVM. *Arab.* Ki. Mucauvi. (*Cauterizatus*) *Hebr.* Charac. *Gr.* καυτήριον. *Gal.* Cautere. *Ital.* Cauterio.

CELERITAS. CELER. *Ar.* Ziham. Ichtelis. Chiffa. Chafif. *Hebr.* Mechera. Cal. Col. Chisch. Chusch. *Gr.* ταχύτης, ταχύς. *Gal.* Legereté. Leger. Soudaineté. Soudain. Vistesse. Viste. *Ital.* Celerità. Celere. Prestezza. Presto.

CEPHALALGIA. *Ar.* Soda. Vaga alras. Alchude. *Hebr.* Azbah. *Gr.* κεφαλαλγία. *Gal.* Douleur de teste. *Ital.* Cefalalgia. Dolore del capo.

CEPHALICVM MEDIC. *Arab.* Altesum. *Hebr. deest,* vel Reascha, *aut* Marascha usurpari potest. *Gr.* κεφαλικόν. *Gal.* Cephalique. *Ital.* Cefalico.

CERA. *Ar.* Mum. Kir. *Hebr.* Donnag. *Gr.* κηρός. *Gal.* Cire. *Ital.* Cera.

CERATVM, vel CEROTVM, *Arab.* Zeft. *Hebr. deest.* *Gr.* κηρωτόν. *Gal.* Cerot. *Ital.* Cerato.

CEREBELLVM, CEREBRVM, *Ar.* Damaga. Dimaga. Demag. Much. Michach. *Hebr.* ἐγκεφαλίς. ἐγκέφαλος. *Gal.* Cervelle. Cerveau. *Ital.* Cervello picuolo. Cervello.

CEREVISIA, *Ar.* Fuca. Curmi. Foca. *Hebr. non extat.* *Græc.* ζῦθος. *Gal.* Cervoise. Biere. *Ital.* Cervosa bevanda.

CERVSSA, *Ar.* Siddavi. Cholcotar. Anach. Rasis Afrelegi. *Hebr.* Puch. *Gr.* ψιμύθιον. *Gal.* Ceruse. Fard. *Ital.* Biacca.

CERVVS, *Arab* Ail. *plur.* Ailil. Atud. *Hebr.* Ajal. *Gr.* ἔλαφος. *Gal.* Cerf. *Ital.* Cervo.

CHALYBS. *Ar.* Fuiad. *Hebr.* Nechascheth. *Gr.* χάλυψ. *Gal.* Acier. *Ital.* Acciajo.

CHARACTER. *Arab.* Aja. Nadar. Risam. *Hebr.* Ketem. Cacca. Nevasin. (*plur.*) *Gr.* χαρακτήρ. *Gal.* Caractere. Signe. Form. *Ital.* Carattere.

CHARTA. *Arab.* Varaca. Cagad. Nagid. Zhafa. *Hebr.* Megilla. Gillajon. Kelef. *Gr.* χάρτον, πάπυρος. *Gal.* Carton. Papier. *Ital.* Carta.

CHIRVRGIA. CHIRVRGVS, *Ar.* Gartachis. *Hebr.* Raphuat hajad Ch besch. *Græc.* χειρουργία. χειρουργός. *Gal.* Chirurgie. Chirurgien. *Ital.* Chirurgia Cirurgo. Chirurgico.

CHOLERA, *Ar.* Zafra Zafravi. *Hebr.* Aromah. *Græc.* χολέρα. *Gal.* Cholere. Cholerique *Ital.* Colera. Colerico.

CHORION, *Ar.* Chabas. *Hebr. deest.* *Græc.* χόριον. *Galli & Itali retinent Latinum.*

CHOROIDES, seu Retiformis, *Arab. deest.* *Hebr. dici potest* Sarag. Reschet. *Gr.* χοροειδής *Gal.* Fait à maniere le rezo filé. *Ital.* Fatto à modo di rete.

CHRYSOLITHVS.

CHRYSOLITHVS. *Ar. non occurrit. Hebr.* Barcket. Tharschisch. *Gr.* χρυσόλιθος. *Gal.* Chrysolite. *Ital.* Chrisosto.

CHYLVS, CHYLIFICATIO, *Ar. non occurrit. Hebr.* Iccul. *Græc.* χυλὸς, χύλωσις. *Gal.* Chyle, Chylification. *Ital.* Chilo. Chilificatione.

CHYMOSIS. *Ar.* Guardenigo. *Hebr. caret. Gr.* χύμωσις. *Gal & Ital. non occurrit.*

CIBVS. CIBARIVM. *Ar.* Macal. Makela. Matam. Dabhah. &c. *Hebr.* Okel. Makeleth. Bag. Birjah. Barut. Berot. Medson. Zijun. &c. *Gr.* σῖτος. βρῶμα. *Gal.* Viande. *Ital.* Cibo.

CICATRIX, *Ar.* Athara. Garah. Rasam. *Hebr.* Resem. Ruscham. Samiah. *Gr.* οὐλή. ὠτειλή. *Gal.* Cicatrice. *Ital.* Cicatrice.

CILIA. *Ar. deficit. Hebr.* Keridsin. *Græc.* βλεφαρίδες, ὀφρύες. *Gal.* Sourcils. *Ital.* Ciglii sopra l'occhio.

CINGVLVM, *Ar.* Gabbid. Algilala. *Hebr.* Azor. Atmeth. Zerads. &c. *Græc.* ζώνη. *Gal.* Ceinct. Ceincture. *Ital.* Cingolo. Centura.

CINIS, *Ar.* Kali. Gobar. Ramed. Chamad. *Hebr.* Epher. Deschen. Kitam. *Gr.* τέφρα. σποδὸς. *Gal.* Cendre. *Ital.* Cenere.

CINNABARIS, *Ar.* Zengiufer. Vzifur. Sedech. *Hebr.* Schachar. *Gr.* κιννάβαρι. *Gal.* Cinnabre. *Ital.* Cinabrio.

CINNAMOMVM, *Ar.* Dursini. Paralsini. *Hebr.* Darzin. (*& in stricta signif.*) Kelef. *Gr.* κιννάμωμον. *Gal.* Cinnamome. *Ital.* Cinamomo. Canella.

CIRCVLATIO. GYRATIO, *Ar.* Dauran. Tahlica. *Hebr.* Kasef. *Gr.* κύκλωσις. *Gal.* Circulation. Circuit du Sang. *Ital.* Giramento. Ravolgimento.

CIRCVLVS, *Ar.* Halac. Mazda. *Hebr.* Chug. Mechuga. *Gr.* κύκλος. *Gal.* Cercle. *Ital.* Cerchio.

CLAMOR, *Ar.* Nida. Zajah. *Hebr.* Dsaca. Zevachah. Schua. Srhevah. *Gr.* βοὰ. κλαυγή. *Gal.* Clameur. Cri. *Ital.* Plauso. Grido.

CLAVDICATIO. CLAVDVS. *Ar.* Vuca. Oroga. Arag. *Hebr.* Pisscagh. Zela, Zolah. *Græc.* χωλασμὸς, χωλὸς. *Gal.* Boiteux. Boitement. Clochement. Clochepied. *Ital.* Zoppicamento. Zoppo.

CLAVICVLA. *Ar.* Alchiab. Althenduc. Caab. *Hebr.* Scechem. *Gr.* κλειδίον. κλεὶς. *Gal.* Petit Clef. *Ital.* Chiavicina.

CLAVVS. *Ar.* Mesemar. Vatad. Masmar. *Hebr.* Racar. *Gr.* γόμφος, ἧλος. *Gal.* Clou. *It.* Chiodo.

CLOACA, *Ar.* Mugari. *Hebr.* Beth gelalim. *Gr.* ἀπόπατος. *Gal.* Latrine. Retrait. *Ital.* Necessario. Cocatoio.

CLYSTER. *Ar.* Mahcana. *Hebr. deficit. Gr.* κλυστὴρ, ἔνημα. *Gal.* Clistere. *Ital.* Cristiero.

COAGVLATIO. COAGVLVM. *Ar.* Acquid. Alec. Anthac. Anshaa. *Hebr.* Kepuah. Kippaon. *Gr.* πῆξις, πητύα. *Gal.* Caillée. Figement. Caille. *It.* Coagulatione. Taglio.

COCHLEARE. *Ar.* Maliaca. Magrafa. *Hebr.* Bagizni. *Gr.* κοχλιάριον. λοίδυξ. *Gal.* Cuellier. *Ital.* Cocchiaro, Cucchiaro.

COECITAS. COECVS. *Ar.* Avar. Vmi. *Hebr.* Ivvaron. Ivvar. Sanver. *Gr.* τυφλότης, τυφλὸς. *Gal.* Aveuglement. Aveugle. *Ital.* Cecita. Cieco.

COELESTIS. *Ar.* non extat. *Hebr.* Schemine. *Gr.* οὐράνιος. *Gal.* Celeste. Du ciel. *Ital.* Cieleste.

COELVM. *Ar.* Elzama. *Hebr.* Schammaim. *Gr.* οὐρανὸς. *Gal.* Ciel. *Ital.* Cielo.

COENA. *Ar.* Aschi. *Hebr.* Achschemu. *Gr.* δεῖπνον. *Gal.* Souper. *Ital.* Cena.

COITVS. *Arab. non extat. Hebr.* Mischgal. Mischgâla. *Gr.* συνουσία. ὀχεία. *Gal.* Compagnie du mari & de sa femme. Action venerienne. *Ital.* Coito carnale.

COLICA. *Ar.* Vaga alchazira. Haida. *Hebr. deficit. Gr.* κωλική. *Gal.* Colique passion. *Ital.* Colica.

COLON, *Ar.* Chazira. *Hebr. caret. Gr.* κῶλον *Gal.* L'intestin, ou boyau grand. *Ital.* Coio.

COLLVM. *Ar.* Ank. Casa. *Hebr.* Garon. Zavvar. *Gr.* τράχηλος. *Gal.* Col. Cou. *Ital.* Collo.

COLLYRIVM. *Ar.* Alcohol. Alcosol. Schiuf. Sief. *Hebr.* Retijah. *Græc.* κολλύριον. *Gal.* Collyre Medicament pour les yeux. *Ital.* Collirio.

COLOR. *Ar.* Cohol. Laven. Zibag. *Hebr.* Zebhah. *Gr.* χρῶμα. *Gal.* Couleur. *Ital.* Colore.

COLVM. *Ar.* Zec. Zucuc. *Hebr.* Sanan. *Gr.* ἠθμὸς. *Gal.* Cuoloir. *Ital.* Colatojo.

COLVMELLA. GVRGVLIO, VVVLA. *Ar.* Halc. *Hebr. deficit. Gr.* σταφύλη. *Gal.* Luete. *Ital.* Colonella Campanella. Vgola.

COMA. *Ar.* Subet, & *in specie*, Coma vigil, Subet asari. *Hebr. deficit. Gr.* κῶμα. *Gal. generaliter omnis Somnus p. n. dicitur* Lethargie. *Ital.* Sonnolenza, Sonno profondo.

COMMISSVRA. *Ar.* Seren. Doren. Tavlif. Taciil. Rabta. *Hebr.* Debec. Chobereth. Machberet. *Gr.* συναρμογή. *G.* Joincture. Conjonction. *It.* Incastramento. Giunttura.

COMPLEXIO, *sive* DISPOSITIO & NATVRA, *Ar.* Tabi. Mizig. *Hebr.* Mezeg. *Gr.* κρᾶσις. συμπλοκή. *Gal.* Complexion. *Ital.* Compleſſione.

COMPOSITIO, *Ar.* Taalif. Nadm. Taabia. *Hebr.* Muakah. Tarkibah. *Gr.* σύνθεσις. *Gal.* Composition. *Ital.* Compositione.

COMPOSITVM. *Ar.* Mundam. Muallaf. *Hebr.* Murcabh. *Gr.* σύνθετον. *Gal.* Composé. *Ital.* Composto.

CONCEPTIO. CONCEPTVS. *Ar.* Habila. Haml. *Hebr.* Heron. Herajon. Maadit. Batna. *Gr.* κύησις, κύαμα. *Gal.* Conception. Conceu. *Ital.* Concettione. Concetto.

CONDIMENTVM. *Ar.* Hanut. Tabch. *Hebr.* Recach. Chanat. Mirachet. Tebhul. *Gr.* ἄρτυμα. *Gal.* Confiture. *Ital.* Conciatura.

CONDITVM. *Arab.* Muraba. *Hebr.* Memaddema. *Gr.* κονδῖτον. *Gal.* Confit. *Ital.* Condito.

CONFECTIO. *Ar.* Maagun. *Hebr.* Recach. *Gr.* ἥδυσμα, ἄρτυμα. *Gal.* Confettion. Confiture. *It.* Confettione.

CONFORTANS. *Ar.* Gabir. Misad. *Hebr.* Michajelan. *Gr.* κρατυντικὸν. *Gal.* Confortatif. *Ital.* Confortatorio.

CONGELATIO. *Arab.* Agmid. *Hebr.* Achud. *Gr.* σύμπηξις. *Gal.* Congelation. Gelement. Geleure. *Ital.* Gelamento.

CONGLVTINATIO. *Arab.* Tabcit. Talzic. *Hebr.* Debhek. *Gr.* συγκόλλυσις. *Gal.* Colement. Conglutination. *Ital.* Legatura.

CONSOLIDATIO. *Ar.* Galc. *Hebr. deficit.* *Gr.* ὁλοκλήρωσις. *Gal.* Consolidation. *Ital.* Rasfodatione.

CONSVETVDO. CONSVETVS. *Ar.* Manhag. Ada. (*adject.*) Mastaaved. *Hebr.* Ajada. Davasch. Derec. Chalaca. *Gr.* ἔθος, ἐθισμὸς, ἠθισμένος. *Gal.* Coustume. *Ital.* Consuetudine.

CONTAGIVM. *Ar.* non extat. *Hebr.* Tumcah. *Gr.* ἀπόρροια. μίασμα, συνάφεια. *Gal.* Contagion. Maladie contagieuse. *Ital.* Contagio.

CONTENTVM. *Arab. desit.* *Hebr.* Niclal. *Gr.* ἰσχόμενον, *Gal.* Content. *Ital.* Contento.

CONTINVITAS. CONTINVVS. *Arab.* Tizul. (*adject.*) *Hebr.* Temida. Tamid. Mitdabek. *Gr.* συνέχεια. συνεχὴς. *Gal.* Continuité. Continu. Continuel. *Ital.* Continuità. Continuo.

CONTRACTIO. CONTRACTVRA. *Ar.* Achd. Tafac. Alzemena. *Hebr.* Kelah. Kalut. *Gr.* συστολή. *Gal.* Contraction. Contract de nerfs. Accourcissement. *Ital.* Incortatione. Incortato.

CONTVSIO. *Ar.* Rad. Murad. Sadach. *Hebr.* Holem. Mekicha. *Gr.* θλᾶσις, θλάσμα. *Gal.* Contusion. Pilement. *Ital.* Pistamento.

CONVVLSIO. SPASMVS. *Ar.* Chalda. (*adject.* Machlud. Tasnag. & in specie Spasmus cynicus, Chadr. *Hebr.* Kephiah. *Gr.* σπασμὸς. *Gal.* Convulsion. Spasme. *Ital.* Spasmo.

COR. *Ar.* Calb. *Hebr.* Lebabh. Lebh. *Græc.* καρδία. *Gal.* Cœur. *Ital.* Cuore.

CORALLIVM. *Ar.* Basad. Besed. Besd. Bresilis. Lulu. Morgan. Margi. *Hebr.* Ramoth. *Gr.* κοράλλιον, κόραλλος. *Gal.* Coral. *Ital.* Corallo.

CORIVM. *Ar.* Geld. Gelde. *Hebr.* Zarad. Schalchi. Callacha. *Gr.* δέρκος. *Gal.* Cuir. Peau. *Ital.* Cojo, Cuojo.

CORNV CERVI. *Ar.* Kurru alail. *Hebr.* Keren ajal. *Gr.* ἐλαφρόκερας. *Gal.* Corne de cerf. Ramure. *Ital.* Corno di Cervo.

CORPVLENTVS. *Ar.* Galal. Galil. *Hebr.* Gabh. *Gr.* παχὺς μεγαλοσώματος. *Gal.* Corpulent. Charnu. *Subst.* Corpulence. *Ital.* Corpolento. Grasso. Corpolenza.

CORRECTIO. *Ar. non extat.* *Hebr.* Tiraz. Tiruz. Ticcun. Toccachat. *Gr.* ἐπανόρθωσις. *Gal.* Correction. Redressement. *Ital.* Correttione.

CORROSIO. *Ar.* Takil. Nachar. Chaichaluf. *Hebr.* Pecheteth. *Gr.* διάβρωσις. *Gal.* Corrosion. Corrosif. *Ital.* Roduto. Rosicatione.

CORRVPTIO. *Ar.* Tacharic. Tassed. Fisad. Fasuda. *Hebr.* Chebhel. Schachat. Jaschah. *Gr.* φθορά. *Gal.* Corruption. *Ital.* Corrottione.

CORTEX, *Ar.* Gieft. Cocior. Kerfe. Quisch schara. *Hebr.* Kelifah. Schichaphah. *Gr.* λέπος, φλοιὸς. *Gal.* Escorce. Cruste. *Ital.* Scorza.

CORYZA. *Ar.* Zachema. Zukem. Tarviha. Tarcam. *Hebr. caret.* *Gr.* κόρυζα. *Gal.* Rheume. Catarrhe. Defluxion du cerveau. *It.* Catarro. Scesa d' humore cattivo.

COS. *Ar.* Mesen. Hagar. Almesen. *Hebr.* Mischachan. *Græc.* ἀκόνη. *Gal.* Queux. Pierre a aiguiser. *Ital.* Pietra d' agguzzare. Cote.

COSTA. *Ar.* Dala. *Hebr.* Zela. *Gr.* πλευρά. *Gal.* Coste. *Ital.* Costa.

COXA. COXENDIX. *Ar.* Isarc. Alhasegi. Fachad. Sak. *Hebr.* Schok. Miphsaah. *Gr.* ἰσχίον. *Gal.* Cuisse. Hanche. *Ital.* Coscia.

CRANIVM. *Ar.* Gumgama. Quahaf. *Hebr* Gülgoleth. *Gr.* κρανίον. *Gal.* Crane, Os de la teste. *Ital.* Osso della testa.

CRASSITIES. CRASSVS. *Ar.* Gilad. Chaschan, *vel* Chaschin. Chaschuna. Chosn. *Hebr.* Abh. Abi. Maebheh. Gas. Gasud. *Gr.* παχύτης. παχὺς. *Gal.* Paisseur. Grosseur. *Ital.* Grossezza. Grosso.

CREPITVS Ventris. *Ar.* Rihia. *Hebr.* Dsemorah. *Gr.* πορδή. *Gal.* Pet. *Ital.* Peto.

CRETA. *Ar.* Tafla. Torab. Tarab. *Hebr. deficit.* *Gr.* κιμώλια γῆ. *Gal.* De la Croye. *Ital.* Creta.

CRIBRVM. *Ar.* Crib. *Hebr.* Rebharah, 'Mibhar. *Gr.* κόσκινον. *Gal.* Crible. Tamis. Bluteau. *Ital.* Cribro. Crivello.

CRISIS, CRITICVS. *Ar.* Buchran. Buchrani. *Hebr.* Gebhul. *Gr.* κρίσις, κριτικὸς. *Gal.* Jugement. Judicature. Jugé. Jour de crise dans les maladies. *Ital.* Giudicio. Giuddiatura. Giudicante.

CROCVS. *Ar.* Zardach. Zardagi. Zafran. *Hebr.* Safra. Saffran. *Gr.* κρόκος. *Gal* Safran. *Ital.* Zafarano.

CRVDITAS. CRVDVS. *Ar.* Nei. Fag. *Hebr.* Chai. Na. *Gr.* ὠμότης, ὠμὸς. *Gal.* Crudité. Cru. *Ital.* Crudezza. Crudo.

CRVRA. *Ar.* Acra. Ragla. Raglin. *Pl.* *Hebr.* Regel Raglim. *Græc.* σκέλη. *Gal.* Jambes. *Ital.* Stinchi. Gambetti.

CRVSTA. *Ar.* Gischi. *Hebr.* Karam. Kelifa. *Gr.* ἐσχάρα. *Gal.* Crouste. *Ital.* Crosta, Scorza.

CRYSTALLVS. *Ar.* Gabisch. *Hebr.* Gavisch. Kerah. *Gr.* κρύσταλλος. *Gal.* Cristal. *Ital.* Cristallo.

CVCVPHA. PILEOLVS. *Ar.* Gubbe. Molôta. *Hebr.* Peir. Coba. *Gr.* πιλίδιον. *Gal.* Cœffe. Coife. *Ital.* Capello. Capelletto.

CVCVRBITVLA. *Ar.* Oabel. akara. Chaelie Hagama. Higema. *Hebr.* Carna. Kesil. *Gr.* σικύα. *Gal.* Ventouse. *Ital.* Ventosa. Zucchetta.

CVCVRBITA DESTILLATORIA. *Ar.* Cara. Charha. Harahah. *Hebr. deficit.* *Græc.* σικύα *Gal.* Alambic. *Ital.* Zucca.

CVLTER. *Ar.* Chidmi. Seken. *Hebr.* Sakin. Maakelet. *Græc.* μάχαιρα. *Gal.* Couteau. *Ital.* Coltello. Coltellino.

CVNEIFORMIS. *Ar.* Masil alliziz. *Hebr deficit.* *Gr.* σφηνοειδὴς *Gal.* Fait en forme de coing. *Ital.* Conforme a cugno.

CV-

CVNEVS. *Ar.* Liziz. *Hebr.* Agûda. *Gr.* σφὴν. *Gal.* Coing. *Ital.* Cugno, Cogno.

CVRA, SOLLICITVDO. *Ar.* Hamam. Hemm. Himma. Carb. *Hebr.* Belilut. Caschascha. Iizfa. *Gr.* μελέτη. *Gal.* Cure. Soin. Soucy. *Ital.* Cura. Penſiero. Travaglio.

CVRA, CVRATIO, SANATIO. *Ar.* Tadvia. Ileg. Sifa. *Hebr.* Gehah. Iehabh. Teruſa. Rifoth. Rephuah. *Gr.* θεραπεία, ἴασις. *Gal.* Cure. Gueriſon. *Ital.* Curatione.

CVRTVS. *Ar.* Cazir. *Hebr.* Cazar. Cazer. *Gr.* κολοβός. *Gal.* Court. Petit. *Ital.* Corto.

CVRVVS. CVRVITAS. *Ar.* Chava. Chavi. Inchine. Munchani. Mochni. Tacicaa. Mucaac. *Hebr.* Cores. Schechuach. *Gr.* καμπύλος, καμπυλότης. *Gal.* Courbé. Courb. Courbeure. *Ital.* Piegatura. Incurvatura. Piegato.

CVSPIS. *Ar.* Malchas. *Hebr.* Ibhchah. *Gr.* αἰχμή. *Gal.* Pointe. *Ital.* Punta.

CVTICVLA. *Arab.* Gulcida. *Hebr. deficit. Gr.* ἐπιδερμὶς. *Gal.* Petite peau. *Ital.* Pelle picciola. Coticella.

CVTIS. *Ar.* Geld. Gelde. Macala. *Hebr.* Geled. Or. *Græc.* δέρμα. *Gal.* Peau. *Ital.* Cortica. Cotenna.

CYATHVS. *Arab.* Analaſat. Keſat. *Hebr.* Kiſſeta. *Græc.* κύαθος. *Gal.* Gobelet. Coupe. *It.* Bicchier. Gotto.

D.

DAMNVM. *Arab.* Chiſarah. *Hebr.* Nedſek. Raah. *Gr.* βλάβη, πῆμα. *Gal.* Dommage. Perde. *Ital.* Danno.

DEBILITAS. DEBILIS. *Arab.* Mashud. Teſchut. *Hebr.* Choli. Chelch. Chalasch. *Gr.* ἀσθένεια. *Gal.* Debilité. Foibleſſe. Debile. Foible. *Ital.* Debolezza. Debilità. Debole.

DECLINATIO MORBI. *Ar.* Nacs. Nekida. Alruie. Meſetet. *Hebr.* Ieridah. *Gr.* παρακμή. *Gal.* Declin. Dechet des maladies. Amoindriſement. *Ital.* Declinatione.

DECOCTIO. DECOCTVM. *Ar.* Tabcha. Matbuch. *Hebr.* Nazid. Tabhſchila. Tufin. *Græc.* πέψις, ἕψημα. *Gal.* Decoction. *Ital.* Decottione. Decotto.

DENIGRATIO. *Arab.* Savida Sevida. *Hebr.* Cadruth. *Gr.* μελασμὸς. *Gal.* Noirciſſure. Noirceur. *Ital.* Annegramento.

DENS. DENTES, *Arab.* Dars. *plur.* Adras, & Adaris. Dars cudumi, in *ſpecie* Dens inciſorius. *ſive anterior. Hebr.* Schen. *plur.* Schinaim. *Græc.* ὀδὼν, ὀδόντες. *Gal.* Dent. Dents. *plur. Ital.* Dente. Denti.

DENSITAS. DENSVS. *Ar.* Ab. Abia. *Hebr.* Abh. Abhi. Maabhah. Aboth. Gas. *Gr.* πυκνότης. πυκνὸς. *Gal.* Gras. Graſſe. Epais. Epaiſſeur. *Ital.* Denſo. Denſità.

DENTIFRICIVM. *Arab.* Sunun. *Hebr. deficit. Gr.* ὀδοντότριμμα. *Gal.* Poudre, ou autre Choſe propre a frotter les dens. *Ital.* Cura denti.

DENTISCALPIVM. *Ar.* Munacca. *Hebr. deſit. Gr.* ὀδοντογλυφὶς. *Gal.* Cure dent. *It.* Cura denti. Scalza denti.

DENTITIO *Ar.* Nubit. alamanan. *Hebr. deficit. Gr.* ὀδαξισμὸς, ὀδοντίασις. *Gal.* La venue des dens. *Ital.* Dentigatione.

DEPILATIO. DEPILATORIVM. *Ar.* Tamrit. Mahtuf. Alſchaar. *Hebr.* Carcha. Merut. *Gr.* ψίλωθρον. *Gal.* Depilatoire. *Ital.* Pelamento rimedio.

DEPRESSIO, *Ar.* Alchafad. *Hebr.* Ieſchach. Ieſchaca. Nimicat. Schifla. *Gr.* ταπείνωσις. *Gal.* Depreſſion. Preſſeurée. *Ital.* Depreſſione.

DESPVMATIO, *Ar.* Tazfia. *Hebr. deficit. Gr.* ἀπαφρισμὸς. *Gal.* Ecumer. *Ital.* Deſpumatione.

DESQVAMMATIO, *Ar.* Taqſchira. *Hebr. deeſt. Gr.* ἀπολέπισις. *Gal.* Eſcailler. *Ital.* Scagliatione. Scagliamento.

DESTILLATIO, *Ar.* Taqtir. Hatla. *Hebr.* Tencifa. Nofet. Delef. *Gr.* καταλοιβή. *Gal.* Diſtillation. *Ital.* Deſtillatione.

DESTILLATORIA INSTRVMENTA. *Ar.* Catara. Catarat. *Hebr.* Keli hatenuſa. *Gr.* ὄργανα καταςαλακτικά. *Gal.* Inſtruments diſtillatoires. *Ital.* Inſtrumenti diſtillatorii.

DIÆTA. *Ar.* Tadbir. Vidi. Ratab. Tartib. *Hebr* Nehagah. *Gr.* δίαιτα. *Gal* Diete. Regime de vivre. *It.* Dieta.

DIAPHRAGMA. Septum transverſum. *Ar.* deficit. *Hebr.* Peder. Dakim. Dakin. *Gr.* διάφραγμα. *Gal.* Diaphragme. *Ital.* Diaframma.

DIARRHOEA, *Ar.* Guri bikai. Darab. Dabaren. *Hebr. deficit. Græc.* διαῤῥοια. *Gal.* Flux de ventre. *Ital.* Fluſſo di ventre.

DIASTOLE. *Ar.* non extat. *Hebr.* Halpaſchtor. *Gr.* διαςολή. *Gal.* Diaſtole. *Ital.* Diaſtole.

DIES. *Ar.* Iaom. Nahar. *Hebr.* Iom. *Gr.* ἡμέρα. *Gal.* Iour. *Ital.* Di Giorrno.

DIGESTIO. *Ar.* Hadma. Ihdam. Inhidam. Andaga. *Hebr.* Icul. *Gr.* ἀνάδοσις. *Gal.* Digeſtion. *Ital.* Digeſtione.

DIGERENS. DIGESTIVVS, *Ar.* Hadim. *Fœm.* Hadima. *Hebr.* Mebaſchelet. *Gr.* ἀναδοτικὸς. *Gal.* Digeſtiv. *Ital.* Digeſtivo.

DIGITVS. *Ar.* Izba. *Hebr.* Ezebba. *pl.* Hezbaoth. *Gr.* δάκτυλος. *Gal.* Doigt. *Ital.* Dito.

DISIVNCTIO, *Arab.* Baad. Tabaid. *Hebr.* Machloketh. *Græc.* διάζευξις. *Gal.* Separation. Disjonction. *Ital* Disgiuntione. Separatione.

DISLOCATIO. *Ar.* Fagdun. Cholah. Anchola. *Hebr.* Schemitah. *Gr.* ἐξάρθρωσις. *Gal.* Dislocation. *Ital.* Dislogatione. Snodatione.

DISSOLVTIO. *Arab. deficit. Hebr.* Niſpah. Mas. Maſa. *Gr.* διάλυσις *Gal.* Diſſolution. *Ital.* Diſſolutione.

DOCTOR, *Ar.* Muedib. Muhadi. Faquch. Alfachi. *Hebr.* Aluf. Rabh. *Gr.* διδάσκαλος. *Gal.* Docteur. *It.* Dottore.

DOLOR. *Ar.* Vaga. Alin. Alem. Anin. &c. *Hebr.* Chebel. Chil. On. Ezeb. Keeb. Macobh. Zirim. (*plur*) *Gr.* ὀδύνη, ἄλγος, ἄλγημα. *Gal.* Douleur. *It.* Dolore. Doglia.

DORMITORIVM. *Ar.* Marcad. *Hebr.* Beth madmecah. Miſchabh. Cheder. Aliiah. *Gr.* δωμάτιον. κοίτη. *Gal.* Dortoir. *Ital.* Dormitorio.

DORSVM. *Arab.* Dahar. Zulb. *Hebr.* Gev. Gubh. Schechem. *Gr.* νῶτος. *Gal.* Dos. *Ital.* Schena.

DOSIS. *Eſt Græcum vocabulum, per Synecdochen dici poſſet,*

posset, *Ar*. Cavas. *Hebr*. Cos. *Gr*. δόσις. *Gal*. & *It*. Dose.

DRACHMA. *Arab. deficit. Hebr*, Adarbon. Darkemon. Zuz. *Græc*, δραχμή. *Gal*. Dragme. *Ital*. Dragma. Dramma.

DROPAX. *Ar*. Tanguia. Thafal. *Hebr. deficit*. *Gr*. δρῶπαξ. *Gal*. Dropas. *Ital*. Dropace.

DVLCEDO. DVLCIS. *Ar*. Gud. Gaid. Hulic. Haliuc. Hali. *Heb*. Matoc. Motek Arebh. *Gr*. γλυκύτης, γλυκύς. *Gal*. Doulceur. Doulce. *Ital*. Dolcezza. Dolcitudine. Dolce.

DYSENTERIA. *Arab*. Halfah. Zachia. Adereb. *Hebr*. Chadra. Chali. meaim *Græc*. δυσεντερία. *Gal*. Dysenterie. *Adj*. Dysenterique. *Ital*. Disenteria.

DYSPNOEA. *Ar*. Albehar. Alrabu. *Hebr. deficit*. *Gr*. δύσπνοια. *Gal*. Asthme. Difficulté d' haleine. *Ital*. Difficultà di respiratione.

E.

ECSTASIS. *Ar*. Tamanina. Faza. Subet. Sucos. *Hebr. deficit*. *Gr*. ἔκστασις. *Gal*. & *Ital*. *deficiunt*.

ECTROPION. *Ar*. Alsathere, Xatrati. *Hebr. deficit*. *Gr*. ἐκτρόπιον. *Gal*. Inversion des paulpieres. *Ital*. Riversamonto delle palpebre.

EFFECTVS. *Ar. deficit*. *Hebr*. Maaseh. Maasiat. Miphal. *Gr*. ἔργον. ἐνέργημα. *Gal*. Effect. *Ital*. Effetto.

EFFERVESCENTIA. EBVLLITIO. *Ar*. Taglia. Galajen. Rahs. *Heb*. Diceul. Nabhuga. *Gr*. ζέσις. *Gal*. Echaufement. Boulture. *Ital* Bollimento.

EFFICACIA. *Ar*. Inquiham. *Hebr*. Coah. Tebha. *Gr*. δύναμις, ἐνέργεια. *Gal*. Efficace. Vertu. *Ital*. Sforza. Efficacia.

EFFLVVIVM. *Ar*. Mubacchor. *Hebr. non occurrit*. *Gr*. ἀπόρροια. *Gal*. Ecoulement. *It*. Scolamento. Essalatione.

EFFVSIO. *Ar*. Herq. Ihtiraq. Zabb. Inzabib. *Heb* Schefek. Esched. Meschad. *Gr*. ἔκχυσις. *Gal*. Effusion. *Ital*. Spargimento.

ELECTRVM. *Ar*. Haur. Carabe. *Heb. deficit*. *Gr*. ἤλεκτρον. *Gal*. Ambre. *Ital*. Elettro.

ELECTVARIVM. *Arab*. Alguarized. Looh. Laaca. Maagun. *Hebr. deficit*. *Gr*. ἔκλεγμα. *Gal*. Electuaire. *Ital*. Elettuario.

ELEMENTVM. *Ar*. Vstaasis. Recan. (*plur*.) Arcan. *Hebr*. Iesod. (*plur*.) Iesodoth. *Gr*. στοιχεῖον. *Gal*. Element. *Ital*. Elemento.

ELEPHANTIASIS. *Ar*. Hali alphil. Dialphil. *Hebr. deficit*. *Gr*. ἐλεφαντίασις. *Gal*. Elefantia. Ladrerie. *Ital*. Lepra. Elefantia.

ELIXATIO. *Ar*. Rahs. *Hebr*. Bischul. Baschel. *Gr*. ἕψησις. *Gal*. Bovillir. *It*. Alessatione. Lessatione.

ELIXIR. *Ar*. Elixir. Alexir. *Hebr. deficit*. *Gr*. non habetur. *Gal*. Elixir. *Ital*. Elisfiro.

EMBAMMA. *Ar*. Dars. Darsa. Tadris. *Hebr. deficit*. *Gr*. ἔμβαμμα. *Gal*. Sause. Saupiquet. *Ital*. Salsa. Saporetto. Guazzetto.

EMBROCHA. EMBROCATIO. *Ar*. Natula. Tantil. Non hilec. *Hebr. deest*. *Gr*. ἐμβροχή. *Gal*. Decoulement goutte à goutte. *Ital*. Gocciamento.

EMOLLIENS. EMOLLITIO. *Ar*. Tartib. Maratab. *Heb. deest*. *Gr*. μαλακτικός. μάλαξις. *Gal*. Amollissant. Amollissement. *Ital*. Mitigante. Mitigatione.

EMPIRICA. EMPIRICVS. *Ar*. Tagariba. Mugarrab. *Hebr. deest*. *Gr*. ἐμπειρία. ἐμπειρικός. *Gal*. Experimente. Experience. *Ital*. Esperimento. Esperimentato. Vide *Experientia*.

EMPLASTRVM. *Ar*. Maran. Dichen. Malzam. Admada. *Heb*. Tealah. Tachboschet. *Gr*. ἔμπλαστρον. *Gal*. Emplastre. *Ital*. Empiastro.

EMPYEMA. *Ar*. Taquia. *Heb. deest* *Gr*. ἐμπύημα. *Gal*. Postume interieur. *Ital*. Postema intrinseco.

ENTEROCELE. *Ar*. Odra alama. *Hebr. deest* *Græc*. ἐντεροκήλη. *Gal*. Rompure ou hergne intestinal. *Ital* Rottura, Crepatura intestinal.

EPIALA FEBRIS. *Ar*. & *Hebr*. non *occurrunt*. *Gr*. ἠπίαλος. *Gal*. Epiale. *Ital*. Epiala.

EPICAVMA. *Ar*. Alsicume. Aufume. *Hebr. deficit*. *Gr*. ἐπίκαυμα. *Gal*. Embrasement. *Ital*. Brusciamento.

EPIDEMIVS. *Ar*. & *Hebr. non occurrit*. *Gr*. ἐπιδήμιος. *Gal*. Epidemique. Maladie populaire. *Ital*. Epidemio.

EPIGLOTTIS. *Ar*. Galsamac. Changiar. *Hebr*. Labhtebah. Schifiucobah. *Græc*. ἐπιγλωττίς. *Gal*. Epiglottie. Luebe. *Ital* Epiglottide.

EPILEPSIA. *Arab*. Nocta. Zara. *adiect*. Mazru. *Heb*. Caña. Tiful. Choli hannufel. *Gr*. ἐπιληψία. *Gal*. Epilepsie. Mal caduque. Haut mal. *Ital*. Mal caduco.

EPITHEMA. *Ar*. Lahale. Atlia. *Heb*. Retiah. *Græc*. ἐπίθεμα *Gal*. Epitheme. *Ital* Imposto.

ERRATVM. ERROR. *Ar*. Talaf. Chata. Chatia. *Hebr*. Misge. Chete. *Gr*. ἁμάρτημα. *Gal*. Erreur. Faute. Abus. *Ital*. Errore.

ERRHINVM. *Ar*. Alnisuchat. Alshauthat. *Gr*. ἔρρινον. *Gal*. Errine. *Ital*. Errino.

ERVCTATIO. *Ar*. Geben. Gasa. *Hebr. deficit*. *Græc*. ἐρυγή. *Gal*. Rot. Rotement. *Ital*. Rotto. Rottamento.

ERYSIPELAS. *Ar*. Masere. Mesfire. Gedem. Hamra. *Hebr. non occurrit*. *Gr*. ἐρυσίπελας. *Gal*. Feu S. Antoine. Feu volant. sacre. *Ital*. Fuoco di S. Antonio.

ESSENTIA. *Arab*. Schai. Schiath. Aschia. *Heb*. Tuschiah. Naviah. Hajut. Ezem. *Gr*. οὐσία. *Gal*. Essence. *Ital*. Essenza.

EVACVATIO. *Arab*. Chala. Istifrig. *Heb*. Buc. Buca. Mebuca. Characa. *Gr*. κένωσις *Gal*. Evacuation. Vuidange. *Ital*. Evacuatione.

EVAPORATIO. *Arab*. Buchar. *Hebr. deficit*. *Græc*. ἐκθυμίασις. *Gal*. Evaporation. *Ital*. Evaporatione.

EVEXIA. *Arab*. Tabi. Tibh. *Heb. deest*. *Gr*. εὐεξία. *Gal*. Buon estat de corps. Corps bien complexionné. *Ital*. Buona constitutione. Buono habito.

EVPHORBIVM. *Arab*. Farbum. *Hebr. deficit*. *Græc*. εὐφόρβιον. *Gal* Euphorbe. *Ital*. Euforbio.

EVVLSIO. *Ar*. Cala. *Hebr*. Massach. Gazit. *Græc*. ἔκσπασις. *Gal*. Evulsion Arrachement. *It*. Estirpatione.

EXCREMENTVM. *Ar*. Codora. Codora agesed *Heb*. Galal. Gelel. Zeh. Tseah. Zefiah. Peresch. *Gr*. περίττωμα. *Gal*. Excrement. Ordure du corps. *Ital*. Escremento.

EXHALATIO

EXHALATIO. *Ar.* Buchar. *Hebr.* Hebel. Kitor. *Gr.* ἀναθυμίασις, ἐκθυμίασις. *Gal.* Exhalaiſſon. Exhalation. *Ital.* Eſalatione.

EXPERIENTIA. EXPERIMENTVM. *Arab.* Tagrib. Tagariba. Burhan, Garaba. *Hebr.* Niſa. Niſajon. *Gr.* πεῖρα, ἐμπειρία. *Gal.* Experience. Experiment. *Ital.* Eſperienza. Eſperimento. Prova.

EXSANGVIS. *Arab.* Naquis aldem. *Hebr.* Chaſardam. *Gr.* ἄναιμος, λείφαιμος. *Gal.* Sans ſang. Qui n' à point de ſang. *Ital.* Esſangue.

EXSICCANS. *Arab.* Mujabbis. Manſchat. *Hebr.* Iabeſch. *Gr.* ξηραντικὸς. *Gal.* Seichant. Qui fait ſecher. *Ital.* Seccante

EXSICCATIO. *Ar.* Iubiſa. Iubs. Debul. Niſchaf. *Hebr.* Ieboſchet. *Gal.* Seichement. Seiche. Seicheresſe. *Ital.* Secca. Seccagine.

EXSPIRATIO. *Ar. deficit. Hebr.* Mappech. Geriah. *Gr.* ἐκπνοή. *Gal.* Exhalaiſon. Haleine. *Ital.* Eſpiratione.

EXPVITIO. *Ar.* Badſacoh. Buſac. Antiſath. *Heb.* Rekikah. *Gr.* πτύσις. *Gal.* Crachement. *Ital.* Sputamento.

EXTENVATIO. EXTENVATVS. *Arab.* Ambafati. Debul. Tazhul. (*adject.*) Mazhul. Taqzif. *Hebr. deficit. Græc.* λέπτυνσις. *Gal.* Extenuation. Amoindriſſement. Extenue. *Ital.* Eſtenuatione. Eſtenuato. Indebolito.

EXTINCTIO. EXTINCTVS. *Arab.* Intifa. Itfa. Mutfi. *Hebr.* Kibhu. Kabhe. *Gr.* σβέσις. σβεννυμένος. *Gal.* Eteignement. Eteint. *Ital.* Eſtintione. Eſtinto.

EXTRACTIO. *Arab.* Achragg. Inticad. *Hebr. deficit. Gr.* ἐξολκή. *Gal.* Extraction. *Ital.* Eſtrattione.

EXTRACTVM. *Arab.* Chaluz. Charrag. *Hebr. deficit. Græc.* ἐξελχθὲν. *Gal.* Extrait. *Ital.* Eſtratto.

EXVLCERATIO. EXVLCERATVS. *Ar.* Naquia. Munqui. Tacra. *Heb. deficit. Gr.* ἕλκωσις. *Gal.* Exulceration. Bleuſſure. Entameure de peau. *Ital.* Impiaghatura.

F.

FACVLTAS. POTENTIA. *Ar.* Taca. Cudra. *Hebr.* El. Iecolet. Coach. Harſchaah. *Gr.* δύναμις. *Gal.* Faculté. Puiſſance. Pouvoir. Force. *Ital.* Poſſanza. Facoltà.

FAMES. *Arab.* Goi. *Hebr.* Caſan. Raabh. Reabon. Sacfa. *Gr.* λιμὸς. *Gal.* Famine. Faim. *Ital.* Fame.

FAR. *Ar.* Catnia. *Hebr. deeſt. Græc* χόνδρος. ζεία. *Gal.* Epeautre. *Ital.* Farra.

FARINA. POLENTA. *Ar.* Daccic. & Daccac. Camh. *Hebr.* Kemach. Solet. Calit. Pericah *Gr.* ἄλευρον, ἄλφιτον. *Gal.* Farine. *Ital.* Farina.

FASCIA. *Ar.* Lafafa. Faiga. *Hebr.* Chitul. Chetulah, Misgereth. *Gr.* δεσμὸς. σπάργανον. *Gal.* Bande. Bandelette. *Ital.* Faſcia. Banda.

FASCINATIO. FASCINVM. *Ar.* Sihr. Sahara. *Heb.* Chaſchaph. Lachaſch. Lathaſ. Roten. *Græc.* βασκανία. βάσκανον. *Gal.* Enchantement. Sorceterie. *Ital.* Stregaria. Stregamento.

FASTIDIVM. *Ar.* Bôgda. Beſchem. Melel. *Heb.* Goal. Tſara. Deraon. Cat. *Gr.* ναυτία, βδέλυγμα. *Gal.* Degouſt. *Ital.* Faſtidio.

FAVCES. *Arab.* Halch. Halchu. Sahafati. Natqu. *Hebr.* Loa. Chulcus. Cheth. *Græc.* φάρυγξ. *Gal.* Gorge. *Ital.* Foce, canna della gola.

FAVILLA. *Arab.* Ramad. *Hebr.* Piach. Kidod. Zick. *Græc.* αἰθάλη. *Gal.* Flameſche. Cendre chaude. *Ital.* Favilla.

FAVVS. *Morbus & apum opificium. Arab.* Shud. Sahafati. Sirengi. *Hebr.* Suf. Nofet. *Græc.* κηρίον. *Gal.* Rayon de miel. *Ital.* Favo.

FEBRIS, *& eminenter ardens. Arab.* Humi. Humia. *Hebr.* Dalleket. Chaſchur. Caddachat. *Syr.* Eſcheta. *Gr.* πυρετὸς. *Gal.* Fievre. *Ital.* Febre. Febretta.

FEMVR. *Ar.* Pachad. *Hebr.* Jarch. *Gr.* μηρὸς. *Gal.* Cuiſſe. *Ital.* Parte fuor della coccia.

FERMENTATIO. *Ar.* Chamar. *Hebr.* Bezeket. Chümzach. *Gr.* Ζύμωσις. *Gal.* Fairelever. *Ital.* Levitamento. Levitatione.

FERMENTVM. *Ar.* Chamir. Chlamita. *Hebr.* Seor. *Græc.* Ζύμη. *Gal.* Levain. *Ital.* Levito. Lievito.

FERVOR. FERVIDVS. *Arab.* Taglia Gali. *Hebr.* Diceul. Retach. Ratach. *Græc.* καῦμα. ζέσις. θερμὸς. *Gal.* Ferveur. Fort ardent. *Ital.* Fervore. Bollente. Fervente.

FEX. FECVLA. *Arab.* Dar. Dardi. Thefal. Taluch. *Hebr.* Schemer. *Gr.* τρὺξ. ὑποστάθμη. *Gal.* Lie. Fondrille. *Ital.* Feccia.

FIBRA. FIBRÆ. *Ar.* Arac. *pl.* Vruc. *Hebr.* Pethillim. Maphthilim. *Græc. pl.* ἶνες. *Gal. pl.* Petits filets du nerf. *Ital. pl.* Fili dei nervi ò nervoſi.

FIBVLA. *Ar.* Bizim. *plur.* Abzam. Cabal. *plur.* Acbal. *Hebr.* Chach. Cabat. Cane hagaton. *Græc.* περόνη. *Gal.* Boucle, ou aggraffe. In *Anat.* Os de la Jambe. *Ital.* Fibbia. Fibula.

FICVS. MORBVS. *Arab.* Albir. *Hebr. deficit. Gr.* σύκωσις, σῦκον. *Gal.* Fic. *Ital.* Fico.

FIRMITAS. FIRMVS. *Ar.* Amanach. Baki. Damam. Adman. Zahid. Vataca. &c. *Hebr.* Amana. Emuna. Næeman. Chezac. Jazuc. &c. *Gr.* βεβαιότης, βέβαιος. *Gal.* Fermeté. Ferme. *Ital.* Fermezza. Fermo.

FISSVRA. *Ar.* Filla. Zada. *Hebr.* Bedec. Chagava. Scheſa. Arods. Schac. Schaca. *Gr.* σχίσις. σχίζα. *Gal.* Fente. Crevaſſe. *Ital.* Feſſura.

FISTVLA. *Ar.* Zumara. Mazamar. Macalachar. *Hebr.* Necafa. Anbub. Chalil. *Gr.* σύριγξ. *Gal.* Fiſtule. *Ital.* Fiſtola.

FIXATIO. FIXVS. *Arab.* Irtichaz. Marcaz. *Hebr.* Kebhiah. *Gr* πῆξις. πηκτὸς. *Gal.* Faire fiche. *Ital.* Siccatione. Siccato. Fiſſo.

FLAMMA. *Ar.* Lahib. Lahlaha. Lama. Marig. Sab. *Hebr.* Laabh. Lehabhab. Laebhet. Labhat. Maſſaah. *Græc.* φλὸξ. *Gal.* Flamme. *Ital.* Fiamma.

FLATVS. *Ar.* Nafcha. Nafima. Roh. Rih. Riah. *Hebr.* Ruach. Neſama. Nephicha. Neſchibat. *Gr.* φῦσα. πνεῦμα. *Gal* Souffle. Soufflement. *Ital.* Fiato.

FLETVS. *Ar.* Buki. *Hebr.* Beki. Bekah. Demali. *Gr.* κλαυθμὸς. *Gal.* Pleur. Pleurement. *Ital.* Pianto.

FLOS. FLORES. *Arab.* Zahar. *plur.* Ahzar. (Zar atuhas. *Flos æris.*) *Hebr.* Nizanim. Perach. Ziz. *Gr.* ἄνθ@. *plur.* ἄνθια. *Gal.* Fleur. Fleurs. *Ital.* Fiore. Fiori.

FLVCTVATIO. FLVCTVS. *Ar.* Haul. Haule. Ahuel. (*plur.*) Mauga. Tamuig. *Hebr.* Gal. Mifchbar. *Gr.* κλυδων. κύμανσις. *Gal.* Flot. Vague. Flottement. Agitation. *Ital.* Fluttuatione. Ondeggiamento.

FLVOR. FLVXVS. *Arab* Guri. (*v. g.* Guridem. *fanguinis.* bikai *cum vomitu.*) Dob. Dabaren. Silan. Sil. *Hebr.* Helek. Dabh. Zobh. Zirma. Gar. *Græc.* ῥοῦς. ῥεῦμα. *Gal.* Fluxion. Coulement. *Ital.* Fluffo.

FOETOR. FOETIDVS. *Ar.* Nachar. Natan. Nutana. Natin. Mantin. *Heb.* Neelab. Baefch. Boefch. Zemora. Mac. *Græc.* δυσωδία. δυσώδης. *Gal.* Puanteur. Puant. *Ital.* Fetore. Fetido.

FOETVS. *Arab. deficit. Hebr.* Ill. Olel. Schagav. Scheger. Ober. *Gr.* τόκ@, γονή. *Gal.* Fruict & portée d' une femme. *Ital.* Parto.

FOMES. *Arab.* Locfcha. *Hebr.* Schiial. *Gr.* Ζώπυρον. *Gal.* Drapeau du fufil. Allumette. *Ital.* Efca.

FORCEPS. *Ar.* Culib. *Hebr.* Machtah. Malcacha. Zebhat. *Græc.* πυράγρα. σκάλμη. *Gal.* Tenaille. Pincette. *Ital.* Tenaglia.

FORFEX. *Arab.* Machagad. Michad. *Hebr.* Mifparah. Meliachah. *Græc.* ψαλίς. τομίς. *Gal.* Cifeau. *Ital.* Forfice.

FORMA. *Arab.* Zora. Sebeb alzori. Nava. *Heb.* Zura. Toar. Matconet. *Græc.* μορφή. εἶδ@. *Gal.* Forme. *Ital.* Forma.

FORMATIO. *Ar.* Gabla. *Hebr.* Jezira. *Græc.* πλάσις. *Gal.* Formatione. *Ital.* Formatione. Fattione.

FORNAX. *Ar.* Atun. Forn. *Hebr.* Tanur. Macben. Atun. Kibfchan. *Gr.* κάμιν@. *Gal.* Fournaife. *Ital.* Fornace. Forno.

FRACTVRA. *Arab.* Cafar. Casra. *Hebr.* Tenua. Schebher. Mifchbar. Mafchber. Pegima. Pagma. *Gr.* κλάσμα. ἄγμα. κάταγμα. *Gal.* Fraction. Fracture. Rompure. *Ital.* Rottura.

FRIGIDITAS. FRIGVS. FRIGIDVS. *Ar.* Tabrid. Buruda. Barid. Gumid. Gemeda. Gumuda. (*adj.*) Gimid. *Hebr.* Cor. Cara. Car. Kerir. Dfinna. *Gr.* ψύχ@. ψυχρὸς. *Gal.* Froidure. Froid. *Ital.* Freddo.

FRONS. *Ar.* Gebhe. *Hebr.* Metfach. *Gr.* μέτωπον. *Gal.* Front. *Ital.* Fronte.

FRONTALE. *Arab. deficit. Hebr.* Mitfcha. *Gr.* ὑπερμετώπιον. *Gal.* Fronteau. *Ital.* Frontale.

FRVCTVS. *Arab.* Fuache. *Hebr.* Peri. Nibh. Tenubha. *Gr.* καρπὸς. *Gal.* Fruict. *Ital.* Frutto.

FVLIGO. *Arab.* Vafara. Dachan. Dochen. Afech. *Hebr.* Icrum. *Gr.* λιγνὺς. αἰθάλη, καπνία. *Gal.* Suye. *Ital.* Fuliggine.

FVMVS. *Ar.* Dachan. Buchar. *Hebr.* Achan. Kitor. Calil. *Gr.* καπνὸς *Gal.* Fumée. *Ital.* Fumo.

FVNGVS, Morbus, *Ar.* Fatar. Fatera. Futurati. Muqq. Hatar. Acar. *Hebr. deficit. Gr.* μύκης. *Gal.* Champignon. Potiron. *Ital.* Fongo.

FVROR. MANIA. *Arab.* Gienun. Gin. (Magnun. *adject.* Maniacus) Gadab. *Hebr.* Zahaph. Hebrah. Charon, &c. *Gr.* μανία. *Gal.* Fureur. Furie. Folie. *Ital.* Furore. Furia.

FVRVNCVLVS. DOTHIEN, *Ar.* Dumel. *plur.* Aldemenul. Demamil. *Hebr.* Tali. *Gr.* δοθιὴν. *Gal.* Froncle. Clou. *Ital.* Adronaccio.

FVRFVRES. FVRFVRATIO. PITYRIASIS. *Ar.* Nocale. Nacale. Alebreati. Huchia. Hucala. Cufear. Haziz. *Hebr.* Mappal. Netec. Moz. Pefole. Dfarid. *Gr.* πίτυρον. πιτυρίασις. *Gal.* Son. Bran de farine. Morb. Petits ordures blanches fur la tefte. *Ital.* Crufca. Semola.

FVSIO. LIQVATIO. *Ar.* Ihtiraq. Herq. *Hebr.* Muzaket. Muzak. Nefec. Maffeca. Haduc. Hindica. *Gr.* χύσις. *Gal.* Fufion. Fonderie. Action de fondre. *Ital.* Liquefattione. Fufione.

G.

GAGATES. *Ar.* Zabaga. Gagathi. *Hebr. deficit. Gr.* γαγάτης. γαγγίτης. *Gal.* Gagat. *Ital.* Gagate.

GALACTITES, *Arab.* Alazar almeres. Hagiar lebenic, *vel* Lebeni. *Hebr. deficit. Gr.* γαλακτίτης *Gal.* Pierre blanche comme laict. *Ital.* Galattite.

GALBANVM. *Arab.* Chenechalbebi. Halcherina. Barzard. Bezard. Beliataligma. Hazad. &c. *Hebr.* Chelbenach. *Gr.* χαλβάνη. Σταγωνίτης. *Gal.* Galbanon. *Ital.* Galbano.

GALEA. *Ar. deficit. Hebr.* Michbaah. Cobah. Culas. Maclas. Caffida. *Gr.* κράν@, κόρ@, τρυφάλη. *Gal.* Heaume. Casqué. *Ital.* Celata. Elmo.

GANGLION, *Arab.* & *Hebr. deficit. Gr.* γάγγλιον. *Gal.* & *Ital. retinetur* Ganglion. Ganglio.

GANGRÆNA. *Ar.* Ganaga. *Hebr. deficit. Gr.* γάγγραινα. *Gal.* Gangraine. Chair morte par ulcere & inflammation. *Ital.* Carne morta di una piaga.

GARGARISMVS, *Ar.* & *Hebr. deficiunt. Græc.* γαργαρισμὸς. *Gal.* Gargarisme. *Ital.* Gargarizamento.

GARVM. *Ar.* Muri. Scenem. Marc almalah. *Hebr. deficit. Gr.* γάρον. *Gal.* Saulmoure de poiffons. *Ital.* Salamuja.

GAVDIVM. *Ar.* Farch. Farcha. *Hebr.* Simfach. Safon. Cheduah, Alizath. *Gr.* χαρὰ. χάρμα. *Gal.* Joye. *Ital.* Allegrezza.

GEMMA. LAPIS PRECIOSVS. MARGARITA. *Ar.* Gauhara. *pl.* Gauhar. Gavahir. Jacuta. *pl.* Jacut. *Gr.* μαργαρίτης. *Gal.* Pierre pretieufe. *Ital.* Gemma.

GENA. MALA. MAXILLA. *Ar.* Ilgene. Chad. Lahia. *Hebr.* Lechi. Lafa. Pag. *Gr.* γένυς. γνάθος. *Gal.* Joüe. *Ital.* Guancia.

GENERATIO. *Ar.* Nafal. Gil. Dahar. Tavaruth. Con. Tacoin. *Hebr.* Dor. Moledet. Chavijah. Toleda. *Gr.* γένεσις. *Gal.* Generation. *Ital.* Generatione.

GENITALIA. PVDENDA. *Ar.* Zubub. (*fing.* Zubb. *pro utroque fexu*) Aurat. (*per antiphrafin*) Ducura. *Hebr.* Ervah.

Ervah. Mebuſchim. Pot. *Gr.* αἰδοῖα. *Gal.* Parties genitoires, honteuſes. *Ital.* Parti naturali, genitali.

GENV. *Ar.* Rocba. *pl* Rocab. Rocbatini. *Hebr.* Berec. Arcübbah. *Gr.* γόνυ. *Gal.* Genovil. *Ital.* Gionocchio.

GIALAPPA. JAL'APPA. *Ar.* & *Hebr. deficit. Gr.* γιάλαππα. *Gal.* Jalap. *Ital.* Jalappa.

GIBBOSITAS. GIBBVS. GIBBOSVS. *Ar.* Hadube. Haddubi. Muhaddab. *Heb.* Gabh. Gibben. Dabbeſchet. *Gr.* κύρτωσις, κύφωσις, κυφὸς, κυρτὸς. *Gal.* Boſſe. Boſſu. *Ital.* Gobbo.

GINGIVÆ. *Arab.* Alderazi. Algemur. Latach. *Heb.* Chincaim. *Gr.* οὖλον, οὖλα. *Gal.* Gencive. *It.* Gengiva.

GLABRICIES. GLABER. *Arab.* Hali. Haloa. *Hebr.* Chilec. Chalac. Scheiuth. *Gr.* φαλακρότης, φαλακρὸς, ψιλὸς. *Gal.* Pelure. Pele. *Ital.* Pelamento. Spelamento. Pelato. Spelato.

GLANDVLA. GLANS. *Ar.* Geuze. *pl.* Geuz. Sala. Bolota. *Hebr. deficit. Gr.* ἀδὴν, βάλανος. *Gal.* Gland. Petite glande. *Ital.* Ghianda. Ghianda picciola.

GLANS PENIS. *Arab. deficit. Hebr.* Roſch hagevijah. *Gr.* βάλανος, κύτταρος. *Gal.* Teſte du Queve. *Ital.* Capezzolo della Coda.

GLAREA. GLAREALIS. *Ar.* Mahgara. Muhagar. *Hebr. deficit. Græc.* ψηφὶς, ψάμμος, ψηφίδων ἔμπλεως, ψαμμώδης *Gal.* Gravier. Gravois. Plein de gravois. *Ital.* Ghiara. Ghioroſa.

GLAVCOMA. *Ar.* Zarca. *Hebr. deficit. Gr.* γλαύκωμα. *Gal.* Aveuglement. Taſche en l' œil. *Ital.* Accecamento.

GLVTEN. *Arab.* Dabac. Dabc. Halc. Ilc. Giri. *Hebr.* Debhec. *Gr.* κόλλα. *Gal.* Colle. Glu. *Ital.* Colla.

GONAGRA. *Ar.* Vaga al rocba. Alm arocbatin. *Heb.* Chebel haberec. *Gr.* γόναγρα. *Gal.* Goutte de genovil. *Ital.* Gotta del ginocchio.

GONORRHOEA. *Ar.* Aludi. Almeracha. *Hebr.* Zebha. Zob. Mikkerehlajelab. *Gr.* γονόῤῥοια. *Gal.* Gonorree. Flux de ſemence. *Ital.* Gonorrea.

GOSSYPIVM, *Ar.* Cotin. *Hebr.* Zemer. *Gr.* γοσσίπιον, ἐριόξυλον. *Gal.* Cotton. *Ital.* Cottone. Bombaggia.

GRANVM. *Ar.* Zara. Habbat. *Heb.* Gargar. Peret. *Gr.* κόκκος. *Gal.* Grain. *Ital.* Grano.

GRAVEOLENTIA. GRAVEOLENS. *Ar. caret. Heb.* Bavoſch. Beoſch. Tſachanah. Namac. *Gr.* δυσωδία, δυσώδης. *Gal.* Mauvaiſe odeur. *Ital.* Puzza. Cattivo odore.

GRAVIDA. *Ar. deeſt. Heb.* Harah. Battana. Meadjah. *Gr.* ἐγκύμων. *Gal.* Femme Groſſe, Enceinte. *Ital.* Gravida.

GRVMVS. GRVMESCENTIA. *Ar.* Gerf. *Pl.* Agraf. *Heb.* Regebh. Guſch. *Gr* θρόμβος, θρόμβωσις. *Gal.* Caillée. Caille. *Ital.* Condenſato.

GVAIACVM. *Ar.* & *Hebr. deficit. Ind.* Guajacan. *Gr.* ἁγιόξυλον. *Gal.* Bois de Gayac. Sant. *Ital.* Guajaco. Legno ſanto.

GVLA. OESOPHAGVS. *Ar.* Meri. Anhar. *Heb.* Loach. Biliah. *Gr.* οἰσόφαγος. *Gal.* Gueule. Goſier. *It.* Gola.

GVMMI. *Ar.* Zamach. Samag. *Heb.* Dſamag. *Græc.* κόμμι. *Gal.* Gomme. *Ital.* Gomma.

GVMMI ARABICVM. *Ar.* Samag. Alarabi. *Hebr.* Althartuc. *Gr.* κόμμι ἀραβικὸν. *Gal.* Gommi Arabique. *Ital.* Gomma Arabico.

GVTTVRNIVM. *Ar. deficit. Hebr.* Miſchcabh. *Gr.* ἀρύταινα, πρόχοος. *Gal.* Goutteron. *Ital.* Bacilo. Bacile.

GYPSVM. *Ar.* Gieſ. Gipſ. Gipſin. Tali. *Hebr. deficit. Gr.* γύψος. *Gal.* Gips. Plaſtre. *Ital.* Geſſo. Gipſo.

H.

HÆMATITES. *Ar.* Sedenegi. Sedine. *Hebr. caret. Gr.* αἱματίτης. *Gal.* Hematite. Pierre ſanguinaire. *Ital.* Hematite.

HÆMOPTYSIS. *Ar.* Nafth aldam. Nazaf aldam. *Hebr.* Roc dam. *Gr.* αἱμόπτυσις. *Gal.* Crachat de ſang. *It.* Sputo del ſang.

HÆMORRHAGIA. *Ar.* Guri dem Nazalaldem. *Heb.* Dabh, vel Zobhdam. *Gr.* αἱμοῤῥαγία. *Gal.* Flux de ſang. *Ital.* Fluore del ſangue.

HÆMORRHOIDES. *Ar. deest. Hebr.* Apholim. Techorim. *Gr.* αἱμοῤῥοΐδες. *Gal.* Hemorrhoides. *Ital.* Hemorroide.

HALITVS. *Ar.* Naſima. Habba. *Hebr.* Neſchama. *Gr.* πνεῦμα, ἄτμος, ἐκπνοή. *Gal.* Haleine. *Ital.* Halito. Spirito.

HEBETVDO VISVS. *Ar.* Alſedar. Atabalbazar. *Hebr. deeſt. Gr.* ἀμβλυωπία. *Gal.* Foibleſſe. Debilité de veve. Veve trouble. *Ital.* Debilità del viſo.

HECTICA. *Ar.* Hami aldac. Meſelet. Mucalif. *Heb.* Hadacia. *Gr.* ἑκτική. *Gal.* Fiebre Hectique. Etique. *Ital.* Hectica. Hettica febre.

HEPAR. JECVR. *Ar.* Kebd. Bebib. *Hebr.* Cabed. *Gr.* ἧπαρ. *Gal.* Foye. *Ital.* Fegato.

HEPATICVS. *Ar.* Makbud. Alorſingen. Siagemalsce. *Hebr. deeſt. Gr.* ἡπατικὸς. *Gal.* Hepatique. Mal a foye. *Ital.* Fegatoſo. Mal di Fegato.

HERMAPHRODITVS. *Ar.* Chunte. *Hebr. deeſt. Gr.* ἑρμαφρόδιτος. ἀνδρόγυνος. *Gal.* Hermafrodite. Garſon fillette, qui eſt masle & femelle. *Ital.* Hermafrodito.

HERNIA. RAMEX. *Arab.* Luſe. Buri. Odra. Adar. Nafsch. *Hebr. deficit. Gr.* κήλη. *Gal.* Rompure. Hergne. Greveure. *Ital.* Crepatura. Rottura. Hernia.

HERPES. *Ar.* Alchaichaluf. in *ſpecie* exedens. *Hebr.* Jecul. (etiam *exedens*) *Gr.* ἕρπης, & quidem ἐσθιόμενος, & ἕρπης κεγχρίας. i. e. *miliaris*. *Gal.* Herpete. Loup des Alemans, & Male dartre. *Ital.* Herpete. Lupo.

HIRVDO. SANGVISVGA. *Ar.* Alag. Aleca. *Hebr.* Alucah. *Gr.* βδέλλα. *Gal.* Sangsüe. *Ital.* Sanguettola. Sangueſuga.

HOMO. *Arab.* & *Hebr.* Adam. *Gr.* ἄνθρωπος. *Gal.* Homme. *Ital.* Huomo.

HORROR. *Ar.* Takim. Azügub. Palazut. *Hebr.* Charadah.

radab. *Gr.* φρίκη. *Gal.* Effrayement. Frayeur. *Ital.* Horrore.

HVMECTATIO. *Ar.* Bal. Abtlal. *Hebr.* Tartibh. Ratbot. *Gr.* ὕγρανσις, ὑγρασμός. *Gal.* Humectation. Mouilleure. Moiteur. (*infin.*) *Ital.* Bagnamento. Inhumidita.

HVMERVS. *Ar.* Ketf. Mancab. *Hebr.* Ktcph. Schebhet. *Gr.* ὦμος. *Gal.* Espaule. *It.* Spalla. Humero.

HVMOR. HVMIDVS. *Arab.* Chilt. Nadvah. (*plur.* Nadvit.) Munedi, (*adject.*) Rutuba. Ratab. *Hebr.* Leach. Lechah. Leschad. Teria. Ratobh. *Gr.* ὑγρασία, ὑγρός, ἰκμάς. *Gal.* Humeur. Humide. *Ital.* Humore. Humido.

HYDATIS. AQVVLA. *Ar.* Sarnac. Schernac. Aximatn. *Hebr.* deest. *Gr.* ὑδατίς. *Gal.* Bourgeon, ou Ampoulle plein d' eau. *Ital.* Acquetta. Brossola piena di acqua.

HYDROPS. HYDROPICVS. *Ar.* Jarcan. Muallal. Baliarcan. Haben. Nasch albatan. (*adject.*) Mansuch. *Hebr.* Nodi. Schiccu. *Gr.* ὕδρωψ. ὑδρωπικός. *Gal.* Hydropisie. Hydropique. *Ital.* Hidropisia. Hidropico.

HIACINTHVS. *Ar.* Jacuta, *quod etiam* Gemmam *in genere significat. Hebr. deest. Gr.* ὑάκινθος. *Gal.* Hyacinte. *Ital.* Hiacinto.

HYEMS. *Arab.* Schiti. Schetra. *Hebr.* Kon. *Gr.* χειμών. *Gal.* Hyver. *Ital.* Inverno.

HYPOCHONDRIA. *Ar.* Mesemen. *Hebr.* Chomesch. *Græc.* ὑποχόνδρια. *Gal.* Hypochondres. *Ital.* Tela, che sta intorno al. cuore.

HYPOCHONDRIACVS. *Ar.* Serasif. *Hebr.* Chamusch. *Gr.* ὑποχονδριακός. *Gal.* Hypochondriaque. *Ital.* deficit. (*Posset tamen usurpari Hippocondriaco, ad imitationem Hippocrita*, i. e. *Hypocrita.*

I.

IASPIS. *Ar.* Hagar. Jaspe. *Hebr.* Jaschpe. *Gr.* ἴασπις. *Gal.* Jaspe. *Ital.* Pietra Jaspe. Jaspide.

ICTERVS. ICTERITIA. *Ar.* Jarcan. *Hebr.* Jeracon. *Gr.* ἴκτερος. *Gal.* Jaunisse. *Ital.* Itteritia. Icteritia.

ICTVS. PERCVSSIO. *Arab.* Galdah. *Hebr.* Paam. Makkeh. Maccab. *Gr.* πλῆξις, πληγή. *Gal.* Coup. Frappement. Frappeur. *Ital.* Colpo. Percossa. Ferita.

IEIVNVM. Epitheton Intestini. *Ar.* Alsain. *Gr.* Alsain. Dsain. *Hebr. deficit. Gr.* νῆστυ. *Gal.* Jeun. *It.* Digiuno.

ILIA. *Ar.* Hazarti. *Hebr.* Kesalim. Daphe *Gr.* λαγῶνες. *Gal.* Flancs. *Ital.* Fianchi.

ILIACA. ILEVS. *Ar.* Vaga almaa. *Hebr. deficit. Gr.* εἰλεός, εἰλιακή. *Gal.* Iliaque passion. *Ital.* Iliaca.

IMPETIGO. LICHEN. *Ar.* Cuba. Scere. Vsag. Haziza. *Hebr.* Chazaz. Chaziz. Jallephet. *Græc.* λειχήν. *Gal.* Volatique passion. Gratelle, *Ital.* Volatica.

IMPRÆGNATIO. *Ar.* Haml. *Hebr. deest. Græc.* ἐγκυμοσύνη. *Gal.* Engrossement des femelles. *Ital.* Ingravidatione. Impregnatione.

IMPVRITAS. IMPVRVS. *Ar.* Chacesa. *Hebr.* Tumcah. Tame. Tinufa. Tanuf. *Græc.* ἀκαθαρσία. ἀκάθαρτος. *Gal.* Ordure. Saleté. Ord. Sale. *It.* Sporchezza. Sporco.

INCISIO. *Ar.* Lachat. *Hebr.* Seret. Sareta. *Gr.* τομή, διακοπή. *Gal.* Incision. *Ital.* Taglio. Tagliatura.

INCRASSANS. INCRASSATIO. *Arab.* Tegill. *Hebr.* Maebheh. *Gr.* παχυντικὸν, παχυσμός. *Gal.* Espaississement. *Verb.* Espaissir. *It.* Ingrossamento. Ingrossante.

INCVBVS. EPHIALTES. *Arab.* Gatum. Chanic. Kibus. Kabus. Alantifac. Altatum. Alcatum. &c. *Hebr.* Kabuds. *Gr.* ἐφιάλτης. *Gal.* Couche, mare. *Ital.* Incubo. Incubito.

INEDIA. *Ar.* Goi. *deest. Gr.* νηστεία. *Gal.* Faute de boire & de manger. *It.* Astimenza. Dieta.

INFANTIA. INFANS. *Arab.* Tofula. Tofolia. Tifl. *Hebr.* Jancuth. Jeleth. Naar. ~~Elem. Taph.~~ Pirchak. *Gr.* βρέφος. *Gal.* Enfance. Enfant. *It.* Fanciulezza. Fanciullo. Bambino.

INFLAMMATIO. *Ar.* Tahab. Acasus. *Hebr.* Gargur. Beherah. *Gr.* φλεγμονή. *Gal.* Inflammation. Embrasement. *Ital.* Inflammatione.

INFLATIO. *Ar.* Nasch. *Hebr. deest Gr.* ἐμφύσημα. *Gal.* Inflation. Enfleure. *Ital.* Infiatura. Infiagione. Confiamento.

INFLVXVS. *Ar.* Mazhaca. *Hebr. deficit. Græc.* ἀπόρροια. *Gal.* Influence. *It.* Influsso.

INFVSIO. INFVSVM. *Ar.* Naca. Naka. Muntaca. Zabb. *Hebr.* Jetsica. Muzak. *Gr.* ἔγχυσις, ἔγχυτον. *Gal.* Infusion. Infus. *Ital.* Infusione. Infuso.

INGENIVM. *Ar.* Gil. Hadâca. Chiel. *Hebr.* Sechel. Haskel. Binad. *Gr.* νοῦς. διάνοια. εὐφυΐα. *Gal.* Naturel. *Ital.* Ingegno.

INGREDIENTIA. *Ar.* Dachila. *Hebr. deficit. Gr.* εἰσερχόμενα. *Gal.* Entrants. *Ital.* Entranti.

INGVEN. *Ar.* Haleb. *pl.* Halebetein. Arbut. Arbitin. *Hebr. deficit.* Gr. βουβῶνες. *Gal.* Eine. *Ital.* Inguinaglia.

INQVIETVDO. *Ar. deficit. Hebr.* Rescha. *Gr.* ἀλυσμός. ἄση. *Gal.* Inquietude. *Ital.* Inquietudine.

INSANIA. INSANVS. *Ar.* Beleh. Ebleh. Vasuso. Vasus. *Hebr.* Schiggaon. Meschügga. *Gr.* ἄνοια. μανία. μωρός. ἐμμανής. *Gal.* Furie. Rage. Insense. Hors de ses sens. *Ital.* Pazzia. Pazzo.

INSIPIDVS. INSIPIDITAS. *Ar.* Zehema. Bile tib. Masich. Mischa (*subst.*) *Hebr.* Chesil. Nabal. Evil. *Gr.* ἄποιος. ἀποιότης. *Gal.* Qui n'a point de saveur. *Ital.* Senza sapore.

INSPIRATIO. *Ar.* Tausas. Habba. *plur.* Hubub. *Hebr. deficit. Gr.* ἐμπνοή. *Gal.* Inspiration. *Ital.* Inspiratione.

INSPISSATIO. *Ar.* Tacatf. Mucattif. (*adject.*) *Hebr. deficit. Gr.* πύκνωσις. *Gal.* Espessissement. *Ital.* Ispessimento.

INSTRVMENTVM. *Ar.* Alach. & *in specie Chirurgicum* Gamedui. *Hebr.* Keli. *Gr.* ὄργανον. *Gal.* Instrument. *Ital.* Instrumento.

INTELLECTVS. *Ar.* Binah. Aql. *Hebr.* Sechel. Haskel. *Gr.* διάνοια. *Gal.* Intelleĉt. Entendement. *Ital.* Intelligenza. Intendimento.

INTEMPERIES. *Ar.* Ifrat. *Hebr. deficit. Gr.* ἀκρασία. *Gal.* Immoderation. Intemperance. *Ital.* Immoderatione.

INTESTINVM. *Ar.* Batan. *pl.* Bavatin. Dachil. Mazran. *plur.* Mazarin. *Hebr.* Kerebh *pl.* Kerabhim. *Græc.* ἔντερον, ἔντερα. *Gal.* Entrailles. Inteſtins. *It.* Entraglie. Interiori.

INVNCTIO. *Ar.* Tamarich. *Hebr. deficit. Gr.* χρῖσμα. χρῖσις. ἄλειμμα. *Gal.* Onction. *Ital.* Ontione. Vnguento.

IRRIGATIO. *Hebr. deficit. Hebr.* Zarzif. Ri. Schikú. *Gr.* ἐμβροχή. ἄρδεια. *Gal.* Arrouſement. *Ital.* Adaquamento. Inacquamento.

IRRITATIO. *Ar.* Magadbah. *Hebr.* Regaz. Ragza. Argzot. Naatſa. Neatſa. *Gr.* ἐρεθισμός. *Gal.* Irritation. *Ital.* Irritatione.

ISCHIATICA. ISCHIAS. *Ar.* Itq alniſa. *Hebr.* Beebh hajerek. Gid hannaſeh. *Gr.* ἰσχιάς, ἰσχιαδικὸς νόσος. *Gal.* Goutte ſciatique. *Ital.* Sciattica.

ISCHION. vide COXA. *Ar.* Neſaa. *Hebr.* Naſeh. Jerek. *Gr.* ἰσχίον. *Gal.* Cuiſſe. Hanche. *It.* Coſcia. Anca.

ISCHVRIA. *Ar.* Zeiba albeule. Achia alhiraca. Ihtibes albeule. Ihtecin albeule &c. *Hebr.* Achjut haschtana. Azira haschenim. *Gr.* ἰσχουρία. *Gal.* Iſchurie. *Ital.* Ischuria.

IVGVLVM. *Arab.* Lebe. *Hebr.* Zippor. *Gr.* αὐχὴν, κλεὶς, δειρή. *Gal.* Goſier, Gorge. *It.* Gola. Gozzo della gola.

IVGVLARIS VENA. *Ar.* Guidem. *Hebr. deficit. Gr.* σφαγῖτις φλέψ. *Gal.* Veine du gorge. *Ital.* Veina di gozzo, della gola.

IVLEP. *Ar.* Juleb. *Hebr. deficit. Gr.* ἰούλεπος. *Gal.* Julep. *Ital.* Julep.

IVMENTVM. IVMENTA. *Ar.* Behime. *Pl.* Beheim. *Hebr.* Beir. Cudna. *Græc.* κτῆνος. *Gal.* Beſte ſervant a tirer, ou labourer. *Ital.* Beſtiame. Beſtia da ſoma. Giumenta.

IVS. IVSCVLVM. *Ar.* Marac. Mana. *fœm.* *Hebr.* Marac. Rathaph. *Gr.* ζωμίδιον. *Gal.* Brove. Potage. *Ital.* Brodo. Potaggio.

L.

LABIVM. LABRVM. *Ar.* Supha. *Hebr.* Saphah. *Gr.* χεῖλος. *Gal.* Levre Lippe. Lipe. *Ital.* Bottega.

LABOR. *Ar.* Chidma. Chotob. *Hebr.* Torach. *Gr.* πόνος. μόχθος. *Gal.* Labeur. Travail. *Ital.* Fatica.

LABORATORIVM. OFFICINA. *Ar.* Dar. Zinaa. Hanut. *Hebr. deficit. Gr.* ἐργαστήριον. *Gal.* Ouvroir d'un Apoticaire. *Ital.* Bottega.

LAC. *Ar.* Leben. Lahan. *Hebr.* Chalaph. *Gr.* γάλα. *Gal.* Laiĉt. Lait. *Ital.* Latte.

LAC COAGVLATVM ACETOSVM. *Arab.* Raib. Rab. Maſt. Meſt. Machid. *Hebr. deficit. Gr.* ὀξύγαλα, γάλα πεπηγός. *Gal.* Lait aigre. Laiĉt epais. Cailebote. *Ital.* Latte acetoſo, agro.

LACCA. *Ar.* Luch Ancaſal. *Hebr. deficit Gr.* κάγκαμον, *Gal.* & *Ital.* Lacca.

LACHRYMA. *Ar.* Dama. *Hebr.* Dama. Dima. *Gr.* δάκρυον. *Gal.* Larme. *Ital.* Lagrima.

LACTANS. *Ar.* Mardaa. *Hebr.* Meneket. *Gr.* γαλακτίζουσα. *Gal.* Allaitant. *Ital.* Lattante.

LACTEVS. *Ar.* Mulabban Labani. *Hebr. deficit. Gr.* γαλακτικὸς γαλακτώδης. *Gal.* Blanche come laiĉt De laiĉt. *Ital.* Dilatte.

LADANVM. *Ar.* Laden. Leden. *Hebr. deficit. Gr.* λάδανον. *Gal.* Ladanum. *Ital.* Ladano.

LÆSIO. *Ar.* Garha. Mod. *Hebr.* Nezek. Chebhel. Chathal. Negà. *Gr.* βλάβη. *Gal.* Bleſſure. *Ital.* Offeſa. Nocumento.

LAMINA. *Vide Braĉtea.*

LANA. *Ar.* Suf. Zuf. in *ſpecie* Lana ſuccida. Zuf hile mavil. *Hebr.* Itſemer. *Gr* ἔριον. *Gal.* Laine. *Ital.* Lana.

LANGVOR. *Arab.* Sacam. *Hebr.* Ajephut. *Gr.* ἀσθένεια. *Gal.* Langueur. *It.* Languore. Languidezza.

LAPIS. *Ar.* Hagiar. Hagar. Alazar. *Hebr.* Ebhen. Chatſaz. Keph. *Gr.* λίθος. *Gal.* Pierre. *Ital.* Pietra.

LAQVEVS. *Ar.* Arva. Habel. Machnaca. *Hebr.* Chebhel. Mokeſch. Pach. *Gr.* βρόχος. παγίς. *Gal.* Laqs. *Ital.* Laccio.

LARDVM. *Arab.* Sadif. alchanzir. Semen. *Hebr. deeſt. Gr.* ὕειον στέαρ ἢ λίπος *Gal.* Lard. *Ital.* Lardo.

LARYNX. *Ar.* Natq. *Hebr. deeſt. Gr.* λάρυγξ. *Gal.* Gorge. *It.* Gozzo della gula.

LASSITVDO. *Arab.* Ajoch. Vaga. *Hebr.* Jaga. Jagia. *Gr.* κόπος. *Gal.* Laſcheté. *It.* Stanchezza.

LATVS. *Subſtant. Ar.* Gunb. *Plur.* Agnab. Det. *Plur.* Devet. *Hebr.* Jarcah. Ketef. Peah. Tſad. Tſela. &c. *Gr.* πλευρόν. *Gal.* Coſte. *Ital.* Lato. Fianco.

LAPIS LAZVLI. *Ar.* Scerbac. Lazuard. Lazivard. *Hebr. deeſt. Gr.* κύανος. *Gal.* Pierre Lazuli. *Ital.* Pietra Lazuli.

LENIENS. LAXATIVVM. *Arab.* Melin. *Hebr.* Marpa. *Gr.* ἐκκοπρωτικὸν, ὑπήλατον. *Gal.* Laxatif. *It.* Solutivo del ventre.

LENTIGO. *Ar.* Alhadeſiab. Namaſcha. *Hebr. deficit. Gr.* φακός. *Gal.* Lentille. Tache rouſsâtre au viſage. *Ital.* Lentigine.

LEPRA. LEPROSVS. *Arab.* Baraz. Abraz. Gedem Magdum. Garaba Mugarrab. *Hebr.* Tſaraat. Tſara. Miſpach. *Gr.* λέπρα. *Gal.* Lepre. Ladierie. *Ital.* Lepra. Mal di S. Lazaro.

LETHARGVS. *Ar.* Nuſien (*adjeĉt.*) Munſi. *Hebr. deficit. Gr.* λήθαργος. *Gal.* Letargie. *Ital.* Lethargo.

LIBIDO. *Ar.* Zin. Techavil. *Hebr.* Zenuth. Agbah. *Gr.* λαγνεία ὁρμή. *Gal.* Volupté deſordenée. Paillardiſe *Ital.* Libidine. Voglia frenata. Luſſuria.

LIBRA. *Ar.* Muaſin. Miſin. Mizin. Ratal. *Hebr.* Mané, Tecal. *Gr.* λίτρα. *Gal.* Livre. *Ital.* Libra.

LIEN. SPLEN. *Ar.* Tahal. *Hebr. deest. Græc.* σπλὴν. *Gal.* Rate. *Ital.* Milza.

LIENTERIA. *Ar.* Zalik almazarin. *Hebr.* Chalaclacoth. Chalek hameaim. *Gr.* λειεντερία. *Gal.* Lienterie. *Ital.* Lienteria.

LIGAMENTVM. LIGATVRA. *Arab.* Hacab. Asar. *Hebr.* Esur. Abhac. Mosar. Ketar. *Gr.* σύνδεσμος, δεσμὸς. *Gal.* Lien. Liaison, Ligature. *Ital.* Legamento. Legatura. Legame.

LIMATVRA. SCOBS. *Arab.* Baruda. Bural. *Hebr.* Nesoret. *Græc.* ῥίνημα. *Gal.* Limure. Limaille. Scieure. *Ital.* Limatura.

LINGVA. *Ar.* Lisin. Lisna. *Hebr.* Laschon. *Græc.* γλῶσσα, vel γλῶτΊα. *Gal.* Langue. *Ital.* Lingua. Lengua.

LINIMENTVM. *Arab.* Latuch. Atlia. *Hebr.* Mischchach. *Græc.* ἄλειμμα. *Gal.* Liniment. *Ital.* Onguento.

LIPOTHYMIA. ANIMI DELIQVIVM. SYNCOPE. *Arab.* Ititrag. *Hebr. deficit. Græc.* λειποθυμία. *Gal.* Pamoison. Esvanouissement. Defaillence de cœur. *Ital.* Mancamento di cuore. Ecclisse. Difetto.

LIPPITVDO. OPHTHALMIA. *Arab* Vmuscha. Ramad. Guardenegi *Hebr. deficit. Gr.* ὀφθαλμία, λήμη. *Gal.* Chassie. Debilité de veve. Mal des yeux. *Ital.* Lippitudine.

LIQVEFACTIO. LIQVATIO. *Ar.* Tadiib. Adiba. Dubian. Hetebet. *Hebr.* Mas. Masa. Temes. *Gr.* τῆξις *Gal.* Fonderie. Liquation. *Ital.* Liquefattione.

LIQVIDAMBRA. STORAX LIQVIDA. *Arab.* Miha saila. *Hebr. deest. Græc.* στόραξ. *Gal.* Styraz liquide. *Liquidambre. Ital. Liquidambra.*

LITHARGYRIVM. *Arab.* Merdasengi. *Hebr.* Martech. Badil. *Græc.* λιθάργυρον. *Gal.* *Litharge d' or, e d' argent. Ital. Litargirio.*

LVBRICITAS. LVBRICVS. *Ar.* Zalac. Zalic. Muzalic. Mulasa. Amalsa. Mamlasa. *Hebr.* Chilek. Cheleca. Chalac. *Græc.* γλισχρότης, γλισχρὸς. *Gal.* Grillant. Glissade. Glissement Glissant. *Ital.* *Lubrico.* Lubricità. Sdrucciolamento. Sdrucciolosо. Sbricciolosо.

LVCTA, LVCTATIO. *Ar.* Inzira. Munzara. *Hebr.* Naphtulah. *Græc.* πάλη. *Gal.* Luitte. Luittement. *Ital.* Lotta. Combattimento.

LVMBAGO. *Ar.* Vaga alchatin. *Hebr.* Chebel hachalazim. *Græc.* ὀσφύος ἄλγημα. *Gal.* Douleur de reins. *Ital.* Dolore de lombi.

LVMBI. *Ar.* Chatim. Caavin. *Hebr.* Chalazim. Matenaim. *Græc.* ὀσφύες. *Gal.* Reins. *Ital.* Lombi.

LVMBRICI, VERMES. *Ar.* Caratin. Suffara. *Hebr.* Barza. Barzim. *Gr.* ἕλμινθες. *Gal.* Vers. *Ital.* Vermi.

LVSCIOSVS. LVSCVS. *Arab.* Ahval. Avar. *Hebr.* Over. *Græc.* μύωψ. *Gal.* Qui a la veve courté. *Ital.* Losco. Di corta vista.

LVXATIO. *Arab.* Algaacnu. Alheven. Feqq. Facea. *Hebr.* Nacal. Naseh. *Gr.* ἐξάρθρωσις, ὀλίσθημα. *Gal.* Dislocation de membre, *Ital.* Snodatione. Snodato.

M.

MACERATIO. *Arab.* Bal. Abtlal. Dars. Darsa. Tadris. *Hebr.* Mischrah. *Gr.* ὕγρανσις *Gal.* Amolissement. *Ital.* Maceratione.

MACIES. MACILENTVS. *Ar.* Hazal. Tazhil. Mazhul. Tacdif. Cadif. *Hebr.* Caschah. Razah. Razi. Dalla. Dal. Patran. Patranot. *Græc.* ἰσχνότες. ἰσχνός. *Gal.* Maigreti. Maigre. *Ital.* Macilenza. Maigreur. Magrezza.

MACIS. *Arab.* Besbase. Besbesi. Talisafar. *Hebr. deficit. Gr.* μάκερ. *Gal.* Macis. Fleur de Muscade. *Ital.* Macis.

MAGNES. *Arab.* Hagar. almes. Magnatis. *Hebr. deficit. Gr.* μαγνήτης. *Gal.* Animant. *Ital.* Calamita.

MALLEOLVS. *Anat. Ar. deficit.* Hebr. Carsol. *Gr.* σφυρόν. *Gal.* Martellet. *Ital.* Martellino.

MALLEVS. *Ar.* Matraca. Dafar. *Hebr.* Halmuth. Arzob. Mappets. Pattisch. epiz. &c. *Gr.* σφῦρα. *Gal.* Maillet. Marteau. *Ital.* Martello.

MAMMA, MAMMILLA. *Ar.* Muche. *pl.* Muchit. Thad. *pl.* Thadi *Hebr.* Dad Schad Bzzi. *Gr.* θήλη, μαζός, μαστός. *Gal* Mammelle. Tette. Tetton. *Ital.* Tetta. Poccia. Mamella.

MANCVS. MVTILVS. *Ar.* Mabtul. Mucallam. *Hebr.* Palcn g. Calut. *Græc.* πηρός. *Gal.* Manchot. *Ital.* Mancino

MANDIBVLA. MAXILLA. *Ar* Chud. *pl.* Chudud. Lehia. Pak. *pl.* Pakim. *Hebr.* Lechi. Pak. *Gr.* γνάθος, γένυς. *Gal.* Machoire. *Ital.* Mascella.

MANIPVLVS. *Ar.* Bachat Chazam. Chuzma. Chuzem. Galla. *Hebr.* Glem. Alumna. Amir. Tsachar. Comets. *Gr.* χειρόβολον, ἄμαλλα. *Gal.* Javelle. Poigne. *Ital.* Manipolo.

MANNA. Ar. *Man.* Terniabin. *Hebr. Man.* *Græc.* μάννα. *Gal.* Manne de Calabre. *Ital.* Manna.

MARCHASITA. *Ar.* Marcasita. Alrusenai. *Hebr. deficit. Gr* μαρκασίτη. *Gal.* Marcasite. *Ital.* Marchesita.

MARCOR. MARCIDVS. *Arab.* Indibel. Madbul. Nachar. Indebul. Madbul. *Hebr.* Kemat. Kemit. *Græc.* μαρασμὸς, μαρασμώδης. *Gal.* Maigreté. Maigre, *Ital.* Magrezza. Magro.

MARGARITA. *Ar.* Gauhara. *pl.* Gavahir. Darra. Jacuta. Jacut. *Hebr.* Peninim. Marganit. *Gr.* μαργαρίτης. *Gal.* Perle. *Ital.* Perla.

MASSA. *Ar.* Gabla. Agn. Agne. *Hebr.* Bazek. Molem. Musch. Kikkar. *Gr.* μάζα, *Gal.* Masse *Ital.* Massa.

MASTICATIO. *Arab.* Magd. *Hebr.* Leisah. *Græc.* μάσησις. *Gal.* Mastication. *Ital.* Masticatione.

MASTIX. MASTICHE. *Ar.* Mastiche. *Hebr.* Lot. Lut. *Græc.* μαστίχη. *Gal.* Mastic. *Ital.* Mastica.

MATERIA, Gabla. Madad. Mida. *Hebr.* Chomer. *Gr.* ὕλη. *Gal.* Matiere. *Ital.* Materia.

MATRIX. VTERVS. *Ar.* Zifac. Cis. Ruham. *Hebr.* Rechem. Maschper. Em. Harah. *Gr.* μήτρα. *Gal.* Matrice. *Ital.* Matrice.

MATV

MATVRATIO. *Ar.* Alandaga. *Hebr.* Bischul. *Gr.* πεπασμός. *Gal.* Maturation. *Ital* Maturezza.

MEATVS. *Arab.* Bartac. Magarl. Manfad. *Hebr.* Nacabh. Rachat. *Græc.* πόρ☉. *Gal.* Veine. Issuer. *Ital.* Meato. Poro.

MECHOACANNA. *Ar.* Mechoacan. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* μηχοακάννη. *Gal.* Mechoacam. *Ital.* Mechoacanna.

MEDIASTINVM. *Ar.* *deficit.* Hebr. Rakim. *Græc.* μεσάυλιον. *Gal.* Mediastin. *Ital.* Mediastino.

MEDICAMENTVM. REMEDIVM. *Ar.* Devi. *pl.* Advia. *Hebr.* Aruca. *Græc* φάρμακον. *Gal.* Medicament. Medecine. *Ital.* Medicamento.

MEDICINA. Ar. Tadvia. Tab. *Heb.* Asut. Asia. Schipha. Rephuah. *Græc.* ἴασις, ἰατρική *Gal.* Medecine. *Ital.* Medicina.

MEDICVS. *Ar.* Mudevi. Tabib. *pl.* Atibbe. Alfachi. Safi. *Hebr.* Ase. Measse. Ropheh. Schaphi. *Græc.* ἰατρός. *Gal.* Medecin. *Ital.* Medico.

MEDIVM. *Ar.* Haza. Vasat Tavasit. Nazif, *Hebr.* Tavec. Chazi. Mecheza. Kerebeth *Gr.* μέσον. *Gal.* Milieu. Moyen. *Ital.* Mezzo.

MEDVLLA. *Arab.* Moch. Much. *Hebr.* Moach. *Gr.* μυελός. *Gal.* Moüelle. *Ital.* Midulla.

MEL. *Ar.* Asel. Karatan. Alces. *Ser. Hebr.* Debhasch. *Gr.* μέλι. *Gal.* Miel. *Ital.* Miele.

MELANCHOLIA. MELANCHOLICVS. *Ar.* Sevid. Seudi. *adj.* Seudavi. *Heb.* *deficit.* *Gr.* μελαγχολία, μελαγχολικός. *Gal.* Melancholie. Melancolie. Melancholique. *Ital.* Maninconia. Malinconia. Malinconico.

MEMBRANA. *Ar.* Race. *Hebr.* Keleph. *Gr.* ὑμὴν. *Gal.* Membrane. Petit peau. *Ital.* Membrana.

MEMBRVM. *Ar.* Vcde. Quatra. *Hebr.* Hadam. Netach. *Græc.* μέλ☉. *Gal.* Membre. *Ital.* Membro.

MEMORIA. *Arab.* Dihen. Dihn. Hifd. Iltihem. *Hebr.* Zicron. Zicaron. *Græc.* μνήμη. *Gal.* Memoire. *Ital.* Memoria.

MENSTRVVM. *Arab.* Hayda. Niz. *Heb.* Nidda. Vasat. Sautha. Richuc. Subhan. *Græc.* ἐμμήνια, καταμήνια. *Gal.* Menstrue. Fleurs. ou Moies des femmes. *Ital.* Menstruo flusso di sangue delle donne.

MENSVRA. *Arab.* Kil. Masah. *Heb.* Medad. Midda. Madon. Sasseah. Mesurah. *Gr.* μέτρον. *Gal.* Mesure. *It.* Misura.

MENTAGRA. *Ar.* Haziza sal lahia. *Hebr.* Hazaz. *Græc.* μεντάγρα. *Gal.* Dartre. *Ital.* Volatica.

MENTVM. *Ar.* Dacan. Lahiah. *Heb.* Lechi. Sapham. *Gr.* γένειον. *Gal.* Menton. *Ital.* Mento. Barboccio.

MERCVRIVS. *Vide* ARGENTVM VIVVM. *Arab.* Cattab. *Hebr.* Cocabh. *Græc.* ἑρμῆς. *Gal.* Mercure. *Ital.* Mercurio.

MERIDIES. *Ar.* Vasit. al nahar. *Heb.* Tzahoraim. *Gr.* μεσημβρία. *Gal.* Midi. *Ital.* Mezzo di.

MESENTERIVM. *Arab.* Marhard. Maraad. *Heb.* Sebhacat. *Gr.* μεσεντέριον. *Gal.* Mesenterie. *Ital.* Mesenterio.

METACARPVS. *Ar.* Alselanaut. *Heb.* Masrech caph hajad. *Gr.* μετακάρπιον. σῆθ☉ χειρὸς *Gal* Dos de la main. *Ital.* Dosso della mano.

MINIVM. *Ar.* Afrengi. *Hebr.* *deficit.* *Græc.* μίλτ☉ *Gal.* Mine. *Ital.* Minio.

MORBILLI. *Ar.* Alureschin. Hasasin. Algidra. Alhasba. Forest. *l. 6. Obs 41. Schol.* *Hebr.* Chazabim. *Gr.* ἐξανθήματα ἐρυθρά. *Gal.* Rougeole. *Ital.* Rossettoli.

MORBVS. *Ar.* Dil. Caaba. Marad. *pl.* Amrad. *Hebr.* Chali. Machalat. Carah. Caran. &c. *Gr.* νόσ☉. νόσημα. *Gal.* Maladie. *It.* Malatia. Male. Morbo.

MORS *Ar.* Maut. Mita. Fani. *Hebr.* Mavet. Mut. Met. &c. *Gr.* θάνατ☉. *Gal.* Mort. *Ital.* Morte.

MORSVLI. *Ar.* Lezmit. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* *deficit.* *Gal.* Morceaux. Morcelets. Tablettes. *Ital.* Tavoletti.

MORSVS. *Ar.* Maldug. Lezma. Naschab. Had. Hadah. Maad. *Hebr.* Neschek. *Gr.* δῆξις. δῆγμα. *Gal.* Morsure. *It.* Morso.

MORTARIVM. *Ar.* Haven. Maharas, Casan. *Hebr.* Metocab. Mactesch. Asitah. *Gr.* ὅλμ☉, ἴγδη. *Gal.* Mortier. *Ital.* Mortaro.

MOSCHVS. *Ar.* Mosch. Mech. *Heb.* Bosem. Besem. Besam. *Gr.* μόσχ☉. *Gal.* Musc. *It.* Muschio.

MVCILAGO. *Ar.* Lahab. *Hebr.* Rir. *Gr.* μύξα. *Gal.* Mucilage *Ital.* Mucilagine.

MVCOR. *Ar.* Chaning. Afin. Afuna. *Hebr.* Iphusch. *Gr.* εὐρώς, αὐχμός. *Gal* Moisissure. *Ital.* Muffa.

MVCRONATVS. *Ar.* Alchangiri. *Hebr.* Ezem bedelii rachaibh. *Gr.* ξιφοειδής. *Gal.* Aigu ou formé come une espée. *Ital.* Come una Spada.

MVCVS. *Ar.* Maihta Moq. *Hebr.* Nija. Rir. *Gr.* μύξα. *Gal.* Morue. Morveau du nez *Ital.* Mucco.

MVLIER. MVLIEBRIS. *Arab.* Nisivi. Nisi. *Hebr.* Ischa. *Gr.* γύνη. γυναικεῖ☉. *Gal.* Femme. De femme. *Ital.* Femina. Donna. Di femina.

MVLSVM. *Ar.* Antabad. *Hebr.* *deficit.* *Græc.* ὑδρόμελι, aliis οἰνόμελι. *Gal.* Vin mielle. *Ital.* Acqua melata. Vino melato.

MVMIA. *Ar.* Mumiai. *Hebr.* & *Græc.* *deficiunt.* *Gal.* Mommie. Mumie. *Ital.* Mumia.

MVRIA. *Ar.* Muri. Marc almalah. *Hebr.* *deficit.* *Gr.* ἅλμη. *Gal.* Saulmure. *Ital.* Muria. Sala mora.

MVSCVLVS. *Ar.* Mulch. *plur.* Amlach. Adlah. *Heb.* *deficit.* *Gr.* μῦς. *Gal.* Muscle. *Ital.* Muscolo.

MVSTVM. *Arab.* Mostar. Asara. *Hebr.* Tirosch. Asis. *Gr.* γλεῦκος. *Gal.* Moust. *It.* Mosto.

MVTATIO. *Ar.* Abdil. Tabdil. *Heb.* Chaliphah. *Gr.* μεταβολή. μεταλλαγή. *Gal.* Changement. *Ital.* Mutamento. Mutatione.

MYROBALANI. *Arab.* Dulegi. Bendelegi. *Hebr.* *deficit.* *Græc.* μυροβάλανοι. *Gal.* Myrobalans. *Ital.* Mirobalani.

MYRRHA. *Ar.* Mura. Mor. *Hebr.* Mor. *Gr.* σμύρνα. *Gal.* Mirrhe. *Ital.* Mirra.

MYSTAX. *Arab.* *dici potest* Dacan. *Hebr.* Sapam.

Gr. μύσαξ προπωγώνιον. *Gal.* Mouftache. *Ital.* Bafette. Barbocci.

N.

NAPHTHA. *Ar.* Naft. *Hebr. deficit.* *Gr.* νάφθα. *Gal.* Naphthe. *Ital.* Bitume.

NARCOTICVM. STVPEFACIENS. *Ar.* Michdar. *Hebr. deficit.* *Gr.* ναρκωτικόν. *Gal.* Narcotique. *Ital.* Narcotico.

NASVS. NARES. *Ar.* Mancbar. *plur.* Mancharin. *Heb.* Aph. Negirim. Chotem. *Græc.* ῥὶν, ῥῖνες. *Gal.* Nez. Narines. *Ital.* Nafo. Narice.

NATES. *Ar.* Aijatin. Liatin. Maciada. *Hebr.* Schet. Iggabhot. *Gr.* γλουτοὶ. *Gal.* Feffes. *Ital.* Natiche.

NATVRA. *Ar.* Geuhar. Tabi. Gariza. *Hebr. deest.* *Gr.* φύσις. *Gal.* Nature. *Ital.* Natura.

NATVRALIS. *Arab.* Tabai. Garizi. *Hebr. deest.* *Gr.* φυσικὸς. *Gal.* Naturel. *Ital.* Naturale.

NAVSEA. *Ar.* Zarà. Chobal. Befchem. Cudd. Tachmach. *Hebr.* Zara. Mazor. Bafchem. Deraon. *Gr.* ναυτία. *Gal.* Appetit de vomir. Degouft. Degouftement. *Ital.* Naufea. Inclinatione a vomito.

NEPHRITIS. *Ar.* Vaga alkelitin. *Hebr. deest.* *Græc.* νεφρῖτις. *Gal.* Ma ou douleur des reins. *Ital.* Dolore di reni. Nefritide.

NERVVS. *Arab.* Vatar. *plur.* Autar. Atfab. *Hebr.* Etfeb. Metar. *plur.* Metarim. Gid. *Græc.* νεῦρον. *Gal.* Nerf. *Ital.* Nervo.

NEVTRVM. NEVTER. *Ar.* Lazinum. *Hebr. deficit.* *Gr.* οὐδέτερος. *Gal.* Ne l'un ni l'autre. *Ital.* Neutrale. Nel'uno nel altro.

NITRVM. *Ar.* Baurach. Malh. Barud. *Hebr.* Nether. *Græc.* νίτρον, λίτρον. *Gal.* Nitre. Salpetre. *Ital.* Salnitro. Salpietra.

NOVACVLA. *Ar.* Sifra. *Hebr.* Mafpar. Taar. Morah. Izmel. *Græc.* ξυρὸς. *Gal.* Rafoir. *Ital.* Rafoio. Raforo.

NOX. *Arab.* Leile. *Hebr.* Lail. *Gr.* νὺξ. *Gal.* Nuit. *Ital.* Notte.

NVTRITIO. *Ar.* Tagdia. *Hebr.* Tarbia. Amenah. Amanah. *Gr.* θρέψις. *Gal.* Nourriture. Nourriffement. *It.* Nutrimento.

NVTRIX. *Ar.* Nena. Rabbaia. Mardaa. *Hebr.* Omeneth. Meneketh. *Gr.* θηλάστρια. τιτθή. *Gal.* Nourriffe. Nourrice. *Ital.* Nutrice. Nena.

NYCTALOPIA. *Ar.* Gifiha. Algihar. Alchar. *Hebr. deficit.* *Gr.* νυκταλωπία. *Gal.* & *Ital.* deficiunt.

O.

OBESITAS. OBESVS. *Arab.* Bari. Gilad. Galid. *Hebr.* Abah. Abhih. Maabheh. Taphafch. *Græc.* πιότης. *Gal.* Grafferie. Graffeur. Gras. *Ital.* Graffezza. Graffo.

OBSTIPITAS. OBSTIPVS. *Arab.* Mudellibiras. *Hebr. deest.* *Græc.* κατάστυψις. *Gal.* Courbeure. Courbé. Qui a la tefte tortue di travers. *Ital.* Storto di collo.

OBSTRVCTIO. OPPILATIO. *Arab.* Schidda. Tacah. *Hebr. deficit.* *Græc.* ἔμφραξις. *Gal.* Estoupement. Obftruction. Opilation. *Ital.* Opilatione.

OCCIPVT. *Ar.* Alchafa. Cnamudue. *Heb.* Oreph. Os occipitis. Ezemhaoreth. *Gr.* ἰνίον. *Gal.* Derriere de la tefte. *Ital.* Occipitio.

OCVLVS. *Ar.* Bizar. *plur.* Abzar. Ajin. *Hebr.* Aijn. *Gr.* ὀφθαλμὸς. *Gal.* Oeil. *plur.* Yeux. *Ital.* Occhio.

ODOR. *Ar.* Buhar. Tib. Facha. Raiha. *Hebr.* Reah. Zeker. *Gr.* ὀσμή. *Gal.* Odeur. *Ital.* Odore.

ODORAMENTVM. *Arab.* Atara. Schemumat. *Hebr.* Bafam. Befem. *Græc.* ὄσφρημα. *Gal.* Odeur. Parfum. *Ital.* Odoramento.

ODORATVS. OLFACTVS. *Arab.* Scham. *Hebr.* Reah. *Græc.* ὄσφρησις. *Gal.* Flair. Flaireur. Flairement. Odorement. *Ital.* Odorato.

OEDEMA. *Arab.* Vndimia. Trehel. *Hebr. deest.* *Gr.* οἴδημα. *Gal.* Enflure phlegmatique. *Ital.* Enfiatura flemmatica.

OLEVM. *Ar.* Dun. Den. *Hebr.* Jizher. Schemen. Mefcha. *Gr.* ἔλαιον. *Gal.* Huile. *Ital.* Oglio.

OMENTVM. *Arab.* Zirbus. Zorab. *Hebr.* Chelebh. Mecaffe. *Græc.* ἐπίπλοον. *Gal.* Coife es tripes. *Ital.* Zirbo.

OPHTHALMIA. *Ar.* Afluen. Guardenigi. Ramad. *Hebr.* Kezira. *Gr.* ὀφθαλμία. *Gal.* Maladie des yeux. *Ital.* Lippitudine.

OPIVM. *Ar.* Offien. Afiun. Marcad. *Hebr.* Ofi. *Græc.* ὄπιον. μηκώνειον. *Gal.* Suc de pavor. *Ital.* Opio.

OPOBALSAMVM. *Arab. deficit.* *Hebr.* Zeri. Zarah. *Gr.* ὀποβάλσαμον. *Gal.* Opobalfam. Suc du Baume. *Ital.* Opobalfamo.

ORIFICIVM. OS. ORIS. *Ar.* Ducm. Ducam. Fe. *Heb.* Phe. Phi. Pum. Adi. *Gr.* στόμα. *Gal.* Orifice. Embouchûre. Bouche. *Ital.* Bocca.

ORIFICIVM VENTRICVLI. *Ar.* Ducam. almiede. *Hebr.* Pe hagagen. Pum habetem. *Gr.* στόμα τῆς κοιλίας, *eftq; duplex* στόμαχος, & πυλωρος. *Gal.* Orifice d'eftomac. *Ital.* Bocca dello ftomacho.

OS. OSSIS. *Ar.* Anamel. Anemel. Adam. *Hebr.* Gerem. Etfem. *Gr.* ὀστέον. *Gal.* Os. *Ital.* Offo.

OS SACRVM. *Arab.* Hadam alhagiazi. Alhavis. *Hebr.* deficit. *Gr.* ὀστέον ἱερόν. *Gal.* Os facre, fainct. *Ital.* Offo facro.

OVVM. *Ar.* Beid. Baid. *plur.* Alde. *Hebr.* Betfa. Betfim. Gr. ὠόν. *Gal.* Oeuf. *Ital.* Ovo.

OXYMEL. *Ar.* Scheniabin. *Hebr. deficit.* Gr. ὀξύμελι. *Gal.* Oxymel. *Ital. idem.*

P.

PALATVM. *Arab.* Chanq. Halc. Natque. *Hebr.* Chek. Malcochaim. Magier. *Græc.* ὑπερῷον. *Gal.* Palais de la bouche. *Ital.* Palato della bocca.

PALINDROMIA. *Arab.* & *Hebr. deficiunt.* *Græc.* παλινδρομία. *Gal.* Palindromie. *Ital.* Palindromia. Ritorno de humori.

PALLOR. PALLIDVS. *Arab.* Bilaleun. Nihula. Nahil.

Nahil. *Hebr.* Jeracon. *Gr.* ὠχρὸς. *Gal.* Couleur pasle. *Pale.* Pasleur. Pasle. *Ital.* Pallidezza. *Pallido.*

PALPEBRÆ. *Ar.* *Agfin.* *Hebr.* Aphaphaim. Schemuroth. *Græc.* βλέφαρα. *Gal.* Paupieres des yeux. *Ital.* *Palpebre.*

PALPITATIO. *Ar.* Alucbe. Ichtelig. *Hebr. deficit.* *Gr.* παλμὸς. *Gal.* *Palpitation.* Tressaillissement du coeur. *Ital.* *Palpitatione.*

PANARITIVM. REDVVIA. *Ar.* Dahasas. Dagga. *Abuhalac.* *Hebr. deficit.* *Græc.* παρωνυχία. *Gal.* *Paronychie.* Reduvie. *Ital.* *Panariccia.*

PANCREAS. *Arab.* Pancharas. Encharas. *Hebr.* Totereth. *Gr.* πάγκρεας. *Gal.* Pancreas. *Ital.* *Pancreate.*

PANDICVLATIO. *Ar. deficit.* *Hebr.* Gichuk. *Græc.* σκορδινισμὸς. *Gal.* S'estendre de tout son corps. *Ital.* Distirarsi. Distenderfi.

PAPILLA. *Ar.* Muchaicha. Dharah. *Hebr.* *Pitmu.* *Patmat.* *Gr.* θήλη. *Gal.* Tetin. Bout de la mamelle. *Ital.* Cappezzuelo della poccia, mamella.

PARACENTESIS. PERFORATIO, *Ar.* Bat Batâ. Tucbah. *Hebr.* Tucbah. *Græc.* παρακέντησις. *Gal.* *Paracentesie.* *Ital.* *Paracentesia.* Foratione con la trivella. Sbucatione.

PARALYSIS, *Arab.* Butlan. Lacvach. Lacua. Alzamene. *Hebr.* *Palig.* *Pilug.* *Græc.* παράλυσις, πάρεσις. *Gal.* *Paralysie.* *Ital.* *Paralisia.*

PAROTIS, *Arab.* Vaga. albadani. Fugille. *Hebr. deficit.* *Gr.* παρωτίς. *Gal.* *Parote* apostume. *Ital.* Postema dietro d' orrechia.

PAROXYSMVS, *Arab.* Neuba. *Hebr.* Onah. *Gr.* παροξυσμὸς. *Gal.* Accefs de maladie. *Paroxisme.* *Ital.* *Parosfismo.* Accrefcimento. *Acerbatione.*

PARS. *Ar.* Gihe. *Hebr.* Chelc. Chelca. *Gr.* μέρος, μορίον. *Gal.* Part. *Ital.* *Parte.*

PARTVS, *Arab.* Tavalid. Mavlad. Muchuzah. Nafas. *Hebr.* Ledah. *Gr.* τόκος. *Gal.* Enfantement. *Ital.* *Parto.*

PASSIO, *Ar.* *Alm.* Infial. *Hebr.* Hiphaalut. Chaschascha. *Græc.* πάθος. πάθημα. *Gal.* *Passion.* *Ital.* *Passione.*

PASSVLÆ. *Arab.* Zibib. *Hebr. deficit.* *Græc.* σταφίδες. *Gal.* Raifins. *Ital.* Vva passa. Vva. Zibibo.

PASTILLVS. TROCHISCVS. *Ar.* Areffatu. Caraz. *Hebr. deficit.* *Græc.* τροχίσκος. *Gal.* Trochisque. *Ital.* *Pastella.* *Pastillo.*

PATELLA, *Ar.* Alrasafe. Alresfatu. Rasga. Radafah. *Hebr.* Heyn au maghen haharcuba. *Gr.* μύλη. *Gal.* *Palete* du genouil. *Ital.* *Padella.*

PECTVS, *Ar.* Zadar. Alcas. *Hebr.* Chadi. Chadio. Chazech. Naah. Jenaah. *Ar.* στῆθος. *Gal.* Poitrine. *Ital.* *Petto.*

PELLIS. CVTIS, *Arab.* Giela. Gelde. Geld. Chabi. Quifchfchara. *Hebr.* Gelad. Or. Dac. Doc. &c. *Græc.* δέρμα. *Gal.* *Peau.* *Ital.* *Pelle.*

PENIS. MEMBRVM VIRILE, *Ar.* Dacar. Deneb. *Hebr.* Gid. *Ammah.* Schapheca. Zanah. *Gr.* κέρκος. *Gal.* Verge de l' homme. *It.* Coda. Cazzo.

PERIPNEVMONIA. *Arab.* Det alriah. Itrif. Sofati. Birfen. Ghajana. *Hebr. deficit.* *Gr.* περιπνευμονία. *Gal.* *Peripnevmonie.* Inflammation des poulmons. *Ital.* *Peripnevmonia.*

PERITONÆVM. *Arab.* Siphac. Berbetinem. Beriteron. *Hebr. deest.* *Græc.* περιτόναιον. *Gal.* *Peritonee.* *Ital.* *Peritoneo.*

PES. PEDES. *Ar.* Kiarach. Kadam. Ragla. Raglin. Sak. Sakin. *Hebr.* Regel. *Peamim.* *Græc.* πούς. πόδες. *Gal.* *Pied.* *Pieds.* *Ital.* *Piede.* *Piedi.*

PESSVS. PESSARIVM, *Arab. deficit.* *Hebr.* Cophal. Manul. *Abbar.* *Græc.* τριαπιχωτὸς. *Gal.* Peffaire. *Ital.* Chiavistello. *Peffario.*

PESTIS. PESTILENTIA. *Arab.* Barathien. *Alencatan.* Itrama. Vabi. Maut. *Mita.* *Hebr.* Deber. *Mevet.* Negaph. Kereph. Katoph. *Gr.* λοιμὸς. *Gal.* *Peste.* *Pestilenza.*

PESTILENS, *Arab.* Vabij. *Masmam.* *Mufasfida.* *Hebr.* Dibri. *Ar.* λοιμώδης. *Gal.* *Pestilent.* *Pestilentieux.* *Ital.* *Pestilente.*

PETECHIÆ, *Ar.* Alutefchin. *Hebr. deficit.* *Gr.* ἐξανθήματα λοιμώδεα. *Gal.* Macules Pestilentieus. *Ital.* Petechie. Macchie pestilentiali.

PETROLEVM, *Ar.* Nafth. *Hebr. deficit.* *Gr.* πετρέλαιον. *Gal.* Huile di pierre. *Ital.* Petroglio.

PHAGEDÆNA. *Arab.* Ikila. *Hebr.* Icul. *Græc.* φαγέδαινα. *Gal.* Phagedaine. *Ital.* Fagedena.

PHARMACOPOEVM, PHARMACOPOLIVM, *Arab.* Maagena. *Maagin.* *Hebr. deficit.* *Gr.* φαρμακοπώλειον. *Gal.* Boutique d' Apoticaire. *Ital.* Bottega di speciali.

PHARMACOPOLA, *Arab.* Aggin. *Hebr. deficit.* *Græc.* φαρμακοπώλης. *Gal.* Apoticaire. *Ital.* Speciale.

PHILTRVM, *Arab.* Sihr. *Sahara.* *Hebr. deest.* *Gr.* φίλτρον. *Gal.* Philtre. Poifon pour faire amer. Breuvage d'amore. *Ital.* Veleno per farsi aimare.

PHLEBOTOMIA. VENÆSECTIO. *Ar.* Bazag. Fazd. *Hebr.* Hecazah. *Græc.* φλεβοτομία. *Gal.* Saignee. *Ital.* Sanguigna.

PHLEBOTOMVS, *Arab.* *Mibazag.* Fazzad. *Hebr.* Kizai. *Gr.* φλεβότομος. *Gal.* Lancette. *Ital.* Lancetta.

PHLEGMA. PITVITA, *Ar.* Cham. *Hebr.* Lebhanah. *Gr.* φλέγμα. *Gal.* Phlegme. *Ital.* Flemma.

PHLEGMAGOGVM, *Ar.* & *Hebr. deficiunt.* *Gr.* φλεγμαγωγὸν. *Gal.* Plegmagoge. *Ital.* Flemmagogo.

PHOENIGMVS, *Arab.* Ahmar. *Hebr. deficit.* *Græc.* φοινιγμὸς. *Gal.* Faire rouge. *Ital.* Fare rosso.

PHRENITIS. *Arab.* Birfen. Sirfen. Carabitus. *Hebr. deficit.* *Gr.* φρενῖτις. *Gal.* Phrenesie. *Ital.* Frenesia.

PHTHIRIASIS. MORBVS PEDICVLARIS. *Ar.* Camla. *Mucamnal* Kimlin. *Hebr. deficit.* *Gr* φθειρίασις. *Gal.* Phthiriase. Maladie pediculaire. *Ital.* *Pidocchiosità.*

PHTHISIS. PHTHISICVS. *Ar.* Zell. *Mazlul.* Sall. Massul. Illat assel. Alil assel. *Hebr.* Tsimuc. Schachaph.

Gr. φθίσις *Gal.* Phtisie. Vlceration des poulmons. *Ital.* Tisichezza. Tisico.

PIA MATER. *Ar.* Mafchimi. *Hebr. deficit.* *Gr.* ὑμὴν λεπτός. *Gal.* Membrane menu de cerveau. *Ital.* Pia Madre.

PILVLÆ. *Ar.* Habbat. *Hebr. deficit.* *Gr.* καταπότια. *Gal.* Pilules. *Ital.* Pilole.

PILVS. *Ar.* Vabra. Saar. *Hebr.* Saar. Scarah Schear. *Gr.* θρίξ. *Gal.* Poil. *It.* Pelo.

PINGVEDO. PINGVIS. *Ar.* Gilla. Gallil. Dafuma. Dafem. Vadaq Muvadaq. *Hebr.* Defchen. Dafchen. Chefebh. Schemen. Schamea. Duhen. Dahen. *Gr.* λίπος, λιπαρότης. λιπαρός. *Gal.* Graiffe. Gras. *Ital.* Grasfezza. Graffo.

PISTILLVM. *Ar.* Marzaba. Mudacca. Jed. almaharas. Gras. *Hebr.* Madoc. *Gr.* ὕπερος. ὕπερον. *Gal.* Pilon de mortier. *Ital.* Piftello da mortajo.

PITVITA. *Vide* Phlegma.

PIX. *Ar.* Char. Chir. Zeft. Alkitran. Churrut. *Hebr.* Zephet. Copher. *Gr.* πίσσα. *Gal.* Poix. *It.* Pece.

PLACENTA. *Ar.* Caach. *Hebr.* Chalah. Vgah. Vggah. Geritfah. Lebhibah. *Gr.* πλακοῦς. *Gal.* Gafteau. Tarte. *Ital.* Foccaija. Torta.

PLANTA. *Ar.* Benat. Nebat. Gars. Nulita. Nacla. *Hebr.* Bannat. Natah Schetilim. *plur.* *Gr.* φυτόν. *Gal.* Plante. *Ital.* Pianta.

PLANTA PEDIS. *Ar.* Alfelament. *Hebr.* Caph. Masrek haregel. *Gr.* πέλμα. πεδίον. *Gal.* Plante du pied. *Ital.* Pianta del Piede.

PLENITVDO. PLENVS. *Ar.* Imb tili. Mali. *Hebr.* Melo. Male. *Gr.* πλῆθος. πληθώρα. *Gal.* Plenituto. Plein. *Ital.* Pienezza. Pieno.

PLEVRITIS. PLEVRITICVS. *Ar.* Birfen Sofati. Vaga algenb. Hubivaga algenb. Schafzaa. *Hebr.* Ghebel. hazad. *Gr.* πλευρῖτις. πλευριτικός. *Gal.* Plevrefie. *Ital.* Pontura di fianchi.

PLICA. *Ar.* Farda. Taja. Tachbil. alfchaar. *Hebr. deficit.* *Gr.* πλοκή. *Gal.* Pli. Pliement. Pliffure. *Ital.* Piega. Crefpa.

PLVMBVM VSTVM. *Ar.* Merdefengi. *Hebr. deficit.* *Gr.* μόλυβδος κεκαυμένος. *Gal.* Plomb bruslé. *Ital.* Piombo brufciato.

PODAGRA. *Vide etiam* ARTHRITIS. *Ar.* Salaâ. *Hebr. deficit.* *Gr.* ποδάγρα. *Gal.* Goutte es pieds. *Ital.* Podagra. Gotta.

POLLEX. *Ar.* Buhan. *Hebr.* Bohen. Alion. Gudal. Zecapha. Ezebba hagam. *Græc.* ἀντίχειρ. *Gal.* Pouce. *Ital.* Dito graffo. Pollice.

POLLVTIO NOCTVRNA. *Ar.* Heis Ihtelem. *Hebr. deficit.* *Gr.* ἐξονείρωσις. *Gal.* Flúx de femence de nuict. *Ital.* Fluflo del feme notturno.

POLYPVS. *Ar.* Alarhab. Arbiam. Caffanum. Arnaban. *Hebr. deficit.* *Græc.* πόλυπος. *Gal.* Poulpe. Poupe. Polype. *Ital.* Polpo. Poulpa del nafo.

PONDVS. *Ar.* Alfacrugia. Vazan. Mizin. Tecal. Ticle. *Hebr.* Mifchgal. Netel. Manch Mafah. *Gr.* σταθμός. βάρος. *Gal.* Poix. Pefanteur. *Ital.* Pefo.

POPLES. *Ar.* Rocba. Rocube. *Hebr.* Berek. Arcuba. *Gr.* ἰγνύς. ἰγνύη. κώληψ. *Gal.* Jarret. *Ital.* Garleto. Piegagatura della gamba.

PORPHYRITES LAPIS. *Ar.* Rachâma ahmar. *Hebr.* Bahat. *Gr.* πορφυρίτης. *Gal.* Marbre rouge, ou rougeaftre. *Ital.* Porfido.

POTVS. *Ar.* Tardia. Secu. *Hebr.* Schikkni. *Gr.* πόμα. *Gal.* Boire. Boiffon. *Ital.* Cofa da bere.

PRÆFOCATIO MATRICIS. *Ar.* Comac. Ichtinac alraham. Machnaca alzifac. *Hebr.* Machanac harechem. *Græc.* πνὶξ ὑστερική. *Gal.* Suffocation de la matrice. *Ital.* Affocamento della matrice.

PRÆPVTIVM, *Ar.* Arla. Calfa. *Hebr.* Arelatah. Merachak. *Gr.* πόσθη. *Gal.* Prepuce. Peau du bout du membre viril. *Ital.* Pelle nella punta del membro virile. Prepotio.

PRÆSERVATIO, *Ar.* Charaz. Tichraz. Ahtiras. *Hebr. deficit.* *Gr.* προφυλακή. *Gal.* Prefervation. *Ital.* Prefervatione.

PRIAPISMVS. SATYRIASIS, *Arab.* Ferifmus. Therfinus. Samus. *Hebr. deficit.* *Gr.* πριαπισμός. σατυρίασις. *Gal.* Priapisme. Satyriafie. *Ital.* Priapifmo. Satyriafia.

PROGNOSTICVM, *Ar.* Hifeb. Cahin. Ichan. Nubuah. *Hebr.* Nebuah. *Gr.* προγνωστικόν. *Gal.* Prognoftique. Prædiction. *It.* Pronoftico.

PRVRITVS, *Arab.* Sare. Hacc. Hacac. Vkil. *Hebr. deficit.* *Gr.* κνησμός. *Gal.* Demangement. Demangaifon. *Ital.* Pizzicore. Voglia di grattarfi.

PTISANA HORDEI, *Ar.* Kifch. Akefcen. Difchifch min. Scheir. *Hebr.* Gefire. Scheorim. *Gr.* πτισάνη. *Gal.* Ptifane ou Tifane. *Ital.* Ptifana Sugo d' orzo fenfa fcorza.

PVBES. OS PVBIS, *Ar.* Rachaba. Zub. *Hebr. deficit.* *Gr.* ἥβη. ὀστέον ἥβης. *Gal.* Poil, qui viene es parties honteufes. *Ital.* Lanugine, e peli delle parti vergognofe.

PVDENDA, *Arab.* Zubub. Aurat. *Hebr.* Mebufohim. Erevah. Bachatin. *Gr.* αἰδοῖα. *Gal.* Parties honteufes. *It.* Parti vergognofe.

PVDOR. VERECVNDIA, *Ar.* Tahfar. Chifchma. *Hebr.* Bofcha. Bofchet. Bufchna. Bafchena. Tfenua. *Gr.* αἰδώς. *Gal.* Honte. *Ital.* Vergogna.

PVERPERA, *Ar.* Veleda. *Hebr.* Joida. *Gr.* λεχώ. *Gal.* Accouchée. *Ital.* Donna di parto.

PVLMO, *Arab.* Rihe. Ria. Kich. *Hebr. deficit.* *Gr.* πνεύμων. *Gal.* Poulmon. *Ital.* Polmone.

PVLS. PVLMENTVM, *Ar.* Idim. Harifa. Tabich. Sahina. *Hebr.* Nazid. *Gr.* κρίμνον, ἀθάρα. *Gal.* Fait de Farine. Bouillie. *It.* Pulte. Meneftra.

PVLSVS, *Arab.* Nahad. Nafd. *Hebr.* Paam. Dephek. *Gr.* σφυγμός. *Gal.* Poulx. *It.* Battimento.

PVLVIS, *Ar.* Suffuf. Vgitur. Darira. Gobar &c. *Hebr.*

Hebr. Avak. Aphar. Guſch. Schahat. *Gr.* χοῖς. *Gal.* Poudre. Pouſsiere. *It.* Polvere.

PVMEX, *Arab.* Chaiſur. Fanec. Hagaralhamin. *Hebr. deeſt. Gr.* κισσηρὶς. *Gal.* Pierre ponce. *Ital.* Pumice.

PVPILLA, *Ar.* Hadac alain. *Hebr.* Bavah. Charuds. Gilgul. Iſchon. *Gr.* κόρη. *Gal.* Prunelle de l' œil. *Ital.* Pupilla del' ochio.

PVRGANS. *Ar.* Muuaqui. *Hebr. deficit. Gr.* καθαρτικὸν. *Gal.* Pourgant. Medicament qui purge. *Ital.* Medicamento purgante.

PVRGATIO. *Ar.* Mushil. *Hebr.* Tohar. Kenniſcha. *Gr.* κάθαρσις. *Gal.* Purgation. *Ital.* Purgatione.

PVRIFICATIO. *Ar.* Tathir. Tanquia. *Hebr.* Bar. *Gr.* καθαροποίησις. *Gal.* Purification. *Ital.* Purificatione.

PVRPVRA, *Ar.* Iſtabac. *Hebr.* Argaman. Margaman. *Græc.* πορφύρα. *Gal.* Pourpre. *Ital.* Porpora.

PVS. *Ar.* Midda. Sadid. *Hebr.* Magla. *Gr.* πύον. *Gal.* Bove. Ordure. *Ital.* Marza. Lordura.

PVSTVLA. PAPVLA. *Arab.* Bothor. Sahafati. Balchiati. *Hebr.* Saphahat. Bohac. Cathita. *Gr.* φλυκτὶς. φλύκταινα. *Gal.* Puſtule. Apoulle. *It.* Broſſola.

PVTREDO. *Arab.* Tacrich. Afuna. Taafin. *Hebr.* Racath. Ricathon. *Gr.* σηπεδὼν. *Gal.* Pourriture. Pourriſſure. *Ital.* Putredine.

PVTREFACTIO. *Ar.* Chamg. Taafin. *Hebr.* Iphuſch. *Græc.* κατάσηψις. *Gal.* Putrefaction. *Ital.* Putrefattione.

PYXIS. *Ar.* Schatipha. *Heb.* Ichuſphan. *Græc.* πύξις. *Gal.* Boite. Boitelette. *Ital.* Buſſetta. Boſſoletta.

Q.

QVARTANA FEBRIS. *Ar.* Rabbâ. *Hebr.* Rebiah. *Græc.* τεταρταῖος πυρετὸς. *Gal.* Fievre Quarte. *Ital.* Quartana.

QVIES. *Ar.* Hudna. Razane. Sucum. Taſſchal. *Hebr.* Dam. Manoah. Schabbaton. Scheket. *Gr.* ἡσυχία. *Gal.* Repos. *Ital.* Quiete. Repoſo.

QVOTIDIANA FEBRIS. *Arab.* Humi aljaum.jaum. Antar telhos. *Hebr. deficit. Græc.* ἀμφημερινὸς πυρετὸς. *Gal.* Quotidien fievre. *It.* Quotidiana. Cotidiana.

R.

RABIES. *Ar.* Rialcalbe. *Hebr. deficit. Gr.* λύσσα, λύττα. *Gal.* Rage. *Ital.* Rabbia.

RADIX. *Arab.* Baragen. Afis. *Hebr.* Scherefch. Icar. *Græc.* ῥίζα. *Gal.* Racine. *Ital.* Radice.

RANA. *Arab.* Dafta. Althaheul. *Hebr.* Zab. Maſcar. *Græc.* βάτραχος. *Gal.* Raine. Grenoville. *Ital.* Ranocchio. Rana.

RANCIDVS. *Arab.* Mutarrac. *Hebr. deficit. Græc.* σαπρὸς. *Gal.* Ranci. Chanſi. *Ital.* Rancio. Rancido.

RASVRA. *Arab.* Guraga. Neſare. Halſa. *Hebr.* Garera. Taſporeth. *Græc.* ξυσμὸς. *Gal.* Raſure. *Ital.* Raſura.

RAVCEDO. RAVCVS. *Arab.* Tabahboh. Mubabhah. *Hebr.* Bichah. *Gr.* βράγχος. βραγχώδης. *Gal.* Enrouement. Enroué. *It.* Raucita. Rauco.

RECIDIVA, *Ar.* & *Hebr. deſunt. Gr.* ὑποτροφὴ. *Gal.* Recidive. Rehuete de maladie. *Ital.* Ritirata.

REMEDIVM. *Arab.* Devi. *plur.* Advia. Tab. On. Vn. Muana. *Hebr.* Rephuah. Aruc. Aſut. Aſu. Aſjah. *Gr.* βοήθημα, ἄκος. *Gal.* Remede. *Ital.* Remedio. *Vide etiam* Auxilium. Medicina.

RENES. *Arab.* Kulie. Kelit. Kelitin. *Hebr.* Kelajoth. Tuchot. *Græc.* νεφροὶ. *Gal.* Reins. Roignons. *Ital.* Reni. Rognoni.

RESPIRATIO. *Ar.* Raha. Iſtirah. *Hebr.* Revach. *Gr.* ἀναπνοὴ. *Gal.* Reſpiration. Reſpirement. *Ital.* Reſpiratione.

RESTAVRATIO. RESTITVTIO. *Ar.* Giemar. Chilefa. Radd. Radda. *Hebr.* Schubhah. Teſchubhah. *Gr.* ἀνασκευασμὸς. *Gal.* Reſtauration. Reſtitntion *It.* Reſtauratione. Riſtoro. Reſtitutione.

RETE, RETICVLVM. *Arab.* Nasba. Facheh. Medſida. Sabaca. Thorab. Tharb. Zirbus. *Hebr.* Reſcheth. Micmar. Macmor. Madſud. Mokeſch. Leked. Malcodath. Cherem. Naſchubh. &c. *Græc.* δίκτυον. *Gal.* Rets. File. *Ital.* Rette. Reticello.

RETIFORMIS. *Ar.* Reſcheth. *Hebr. deficit. Græc.* δικτυοειδὴς. χοροειδὴς. *Gal.* Fait en façon de rets. *Ital.* Retiforme.

RHABARBARVM. *Arab.* Raveno. Ravedſeni. *Hebr. deeſt. Gr.* ῥαβάρβαρον. *Gal.* Rheubarbe. *Ital.* Rabarbaro.

RHEVMATISMVS. *Vide* DESTILLATIO. *Ar.* & *Hebr. deeſt. Gr.* ῥευματισμὸς. *Gal.* Rhevme. *Ital.* Fluſſo. Catarro.

RVBINVS. *Arab.* Jacuta hamar. *Hebr.* Jahar. Cadcod. Samcan. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Rubi. Rubis. *Ital.* Rubino.

RVBRICA. *Ar.* Magra. *Hebr.* Migra. Sammanim. *Græc.* μίλτος, σινωπὶς. *Gal.* Terre rouge. *Ital.* Rubrica. Terra roſſa.

RVGÆ. *Ar.* Abagdan. Tacmiſch. *plur.* Tacmiſcha. Curiſcha. Curiſch. *Hebr.* Kematim. *Gr.* ῥυτίδες. *Gal.* Rides Plis. Pliures. *Ital.* Ruge. Falde.

RVPTVRA. *Ar.* Fecha. Tahzima. Mahzam. Chazaq. Tachariq. *Hebr.* Bedek. Temacah. Perets. *Gr.* ῥῆγμα. *Gal.* Rompure. Rupture. *Ital.* Rottura.

S.

SACCHARVM. *Ar.* Succhar. Tabarzet. *Hebr. deficit. Gr.* σάκχαρον. *Gal.* Sucre. *Ital.* Zuccaro. Kis. *pl.* Chiſin.

SAL. *Ar.* Garab. Saſaf. Melah. Melech. *Hebr.* Melach. *Gr.* ἅλς. *Gal.* Sel. *Ital.* Sale.

SALACITAS. SALAX. *Ar.* Liab. Laib. *Hebr.* Hogebh. *Gr.* λαγνεία, λαγνὸς. *Gal.* Pailardiſe. Pailard. Safreté. Safré. *Ital.* Salacita. Salace.

SALIVA. *Ar.* Lahab. Bezac. Biſac. *Hebr.* Rir. Roc. *Gr.* σίελος. *Gal.* Salive. *Ital.* Saliva.

SALSEDO. *Ar* Almuri. Barachia. Scenem. *Hebr.* Melichud. *Græc.* ἁλμυρότης. *Gal.* Liqueur ſalee. *Ital.* Salatura.

SALSVS. *Ar.* Mumallah. *Heb.* Maloch. *Gr.* ἁλμυρὸς. *Gal.* Salé. *It.* Salato. Salſo.

SALTVS. *Ar.* Quafza. *Hebr.* Dilug. Raph ruph. *Gr.* πήδησις. *Gal.* Saut. *Ital.* Salto.

SALVS SANITAS. *Ar.* Mochliz. Afia Ziha. *Hebr.* Ieſchah. Teſchuah. Afd. Asjon. *Gr.* σωτηρία *Gal* Salut. Santé. *Ital.* Salute. Sanità.

SANDARACHA. *Ar.* Sandarac. Zarnich. *Hebr. deficit.* *Gr.* σανδαράχη. *Gal.* Sandaraque. *Ital.* Sandaraca.

SANGVIS. *Ar.* Dem. *Hebr.* Dam. *Gr.* αἷμα. *Gal.* Sang. *Ital.* Sangue.

SANVS. *Arab.* Beri. Afia. Zhahah. Cavvi. *Hebr.* Afi. Chalum &c. *Græc.* ὑγιής. ὑγιεινός. *Gal.* Sain. *It.* Sano.

SAPA. *Ar.* Schulila alaſal. Tille. *Hebr. deficit.* *Græc.* ἕψημα, σίραιον. *Gal* Vin cuit. *Ital.* Vino cotto.

SAPO. SMEGMA. *Ar.* Sabun. *Hebr.* Bor. Borith. Ahala. *Gr.* σάπων. σμῆγμα. *Gal.* Savon. *Ital.* Savone.

SARCOCOLLA. *Ar.* Azarot. Anzarut. *Hebr. deeſt.* *Gr.* σαρκοκόλλα. *Gal.* Sarcocolle. *Ital.* Sarcocolla.

SCABIES. *Ar.* Garab. *in ſpecie*, exulcerata Alkenebi. Serap. *Hebr.* Garab. Ialepheth. Miſpachath. *Gr.* ψώρα. *Gal.* Galle. Rogne. *It.* Rogna Scabbia.

SCALPELLVM. *Ar.* Mubazag. Sifra. *Hebr.* Taar. Darban. *Gr.* μαχαιρίδιον. *Gal.* Canivet. Petit burin. *Ital.* Scarpello.

SCALPRVM. *Arab.* Magrad. *Hebr.* Cherebh. Tsipporen. *Gr.* ξυστήρ. *Gal.* Burin. Racloir. *Ital.* Rasparola. Scarpello.

SCAMMONIVM. *Ar.* Mahmuda. *Hebr. deeſt.* *Græc.* σκαμμώνιον. *Gal.* Scammonee. *Ital.* Scammonea.

SCAPVLÆ. *Arab.* Ketf. *pl.* Actaf. *Hebr.* Koteph. *plur.* Kephot. Ketephim *Græc.* ὠμοπλᾶται. *Gal.* Palerons. Derriere d' epaules. *Ital.* Pallette.

SCARIFICATIO. *Ar.* Schatrad. *Heb.* Garda Rabhda. *Gr.* σχασμὸς. *Gal.* Scarification. *Ital.* Fare i tagli o picchi.

SCIRRHVS. *Ar.* Sephiros. Futratiz. *Hebr. deficit.* *Gr.* σκιῤῥὸς. *Gal.* Enflure dure. *Ital.* Scirro. Durezza ſenza dolore.

SCORBVTVS. *Ar.* & *Hebr. ignotus.* *Græc.* σκορβοῦτος. *Gal.* Scorbut. *Ital.* Scorbuto.

SCORIA. *Arab.* Tubel. Chabt. Chabat. *Hebr.* Sig. *Gr.* σκωρία. *Gal.* Eſcume & ordure des metaulx *Ital.* Sciuma di metallo.

SCORPIVS. SCORPIO. *Ar.* & *Hebr.* Acrab. *Græc.* σκόρπιος. *Gal.* Scorpion. *Ital.* Scorpione.

SCRVPVLVS. *Ar.* Bachila. Garmia. Kermet. *Hebr.* Tſur. *Gr.* γράμμη. *Gal.* Scrupule. *Ital.* Scrupulo.

SECTIO. *Ar.* Bat. Bata. Fazl. *Hebr.* Bether. Chetek. Chaticah. Natuah. Perek. *Gr.* τομὴ. *Gal.* Coupeure. Tailleure. *Ital.* Segamento. Intacco di taglia.

SECVNDINÆ. *Ar.* Chalas. Abras. Maſchima. Furſus. *Hebr.* Schiljah. *Gr.* δευτεραῖα, ὕστερα. *Gal.* Arriere-faix. *Ital.* Pelli di fanciulli.

SEDES. *Arab.* Maglas. Arſch. *Hebr.* Moſchab. *Græc.* ἕδρα. *Gal.* Siege. Selle. *Ital.* Sedia.

SEDIMENTVM. *Ar.* & *Hebr.* Raſubh. Miſchcah. *Gr.* ὑπόστασις. *Gal.* Affaiſſement ou Ordure du urine. *Ital.* Sedimento.

SEMEN. *Ar.* Dariah. Zara. Naſal. *Hebr.* Zerah. Zarah. Mizrah. *Gr.* σπέρμα. *Gal.* Semence. *Ital.* Seme. Semenza.

SENSVS. *Arab.* Halm. His. *Hebr.* Regath. Tuam. *Græc.* αἴσθησις. *Gal.* Sens. Sentiment. *Ital.* Senſo.

SERICVM. *Ar.* Harir. Sadus. *Hebr.* Meſchi. *Græc.* σηρικόν. *Gal.* Soye. *Ital.* Seta Armoſino.

SERPENS. *Arab.* Haja Afhai. *Hebr.* Nachaſch. Tanin. Zochel. *Gr.* ὄφις. *Gal.* Serpent. *It.* Serpente.

SERVM. *Ar.* Maſal. Magra. *Hebr. deficit.* *Gr.* ὀῤῥός. *Gal.* Laict clair. *Ital.* Scolo di latto.

SESAMONDEA OSSA. *Arab.* Alſemſemanic. *Hebr.* Helthesamiuiath. *Gr.* σεσαμοειδέα ὀστέα. *Gal.* & *Ital. deficiunt*, & *Latina retinentur.*

SICCITAS. SICCVS. *Ar.* Baal. Geſef. Geſaf. Jubs. Jubiſa. Jabis. *Hebr.* Chorebh Charebh. Zachzachoth. Zajon. *Græc.* ξηρότης. ξηρὸς. *Gal.* Seiché. Sec. Siccité. *Ital.* Siccità. Secco.

SIGNVM. *Ar.* Aja. Bend. Nadar. *Hebr.* Oth. Tav. *Græc.* σημεῖον. *Gal.* Signe. *Ital.* Segno.

SILEX. *Ar.* Serax. Serachs. Hagar alzenet. *Hebr.* Chalamish. *Gr.* πυρίτης. *Gal.* Caillou. *Ital.* Selce.

SILIGO. SIMILAGO. *Arab.* Herraman. Aſeleth. Samid. *Hebr.* Salet. *Gr* σεμίδαλις. *Gal.* Fleur de farine. Pur farine. *Ital.* Amito. Amido.

SIMITAS. SIMVS. *Ar. deficit.* *Hebr.* Charum. *Gr.* σιμότης. σιμὸς. *Gal.* Camus. Nez tortu, aquilin. *Ital.* Schiacciato naſo.

SINGVLTVS. *Ar.* Faah. Favaq. *Hebr.* Anakah. *Græc.* λύγξ, λυγμὸς. *Gal.* Hoquet. Sanglot. *Ital.* Singolto. Singiozzo.

SITIS. *Arab.* Taman. Atſch. Atſchi. Taatiſch. Ach. *Hebr.* Dſama. Dſimmaon. Tſima. Tſichvan. *Gr.* δίψα. *Gal.* Soif. *Ital.* Sete.

SITVS. *Ar. deficit.* *Hebr.* Matſabh. Matſucah. *Gr.* θέσις. *Gal.* Situation. *Ital.* Sito. Situatione. Poſto.

SMARAGDVS. *Ar.* Zmarad. Feruzegi. *Hebr.* Barket. Barcath. Nopek. Pitdba. Cachali. Iarcan. *Græc.* σμάραγδος. *Gal.* Esmeurande. *Ital.* Smeraldo.

SMIRIS. *Ar.* Meſu. Hagar ſumbidig. Sumbedegi. *Hebr. deficit.* *Græc.* σμύρις. *Gal.* Esmeril. *Ital.* Smeriglio.

SOLVTIO CONTINVI. *Ar.* Chadeſſan. *Hebr.* Peruk. *Græc.* λύσις τῆς συνεχείας. *Gal.* Solution. du continuité. *Ital.* Solutione. della continuità.

SOLVTIO VENTRIS. *Ar.* Darab. Ashal. *Hebr. deficit.* *Gr.* ὑποχώρησις. *Gal.* Flux de ventre. *Ital.* Fluſſo di ventre.

SOMNIFERVM. *Arab.* Almaneumat. (*plur.*) *Hebr. deficit.* *Gr.* ὑπνωτικὸν. Gal. Qui fait endormir. *Ital.* Chi fà dormire. Vide *Narcoticum.*

SOPOR.

SOPOR. *Ar. deficit. Hebr.* Tarddemah. *Gr.* κῶμα. *Gal.* Sommeil. *Ital.* Sonno.

SORBITIO. *Arab.* Tagria. Hafchua. *Hebr.* Bela. *Gr.* ῥόφημα. *Gal.* Humement Avalement. *Ital.* Sorbimento.

SPECILLVM. *Ar.* Tarfufa. Munefid. Targis. *Hebr. deficit. Græc.* μηλωτὶς μήλη *Gal.* Eprouvete de Chirurgien. Touche chirurgique *Ital* Tafta per curar piaghe.

SPHACELVS. *Arab.* Afchachiles. *Hebr. deficit. Gr.* σφάκελ☉. *Gal* Sphacele. *Ital* Macelo.

SPINA DORSI. *Arab.* Seuche. Simonia. *Hebr.* Ethem. Schedarah. *Gr.* ῥάχις. *Gal.* Efpine du dos. *Ital.* Spina del doffo.

SPODIVM. *Arab.* Tabafir *Hebr. deficit. Gr.* σποδίον, σποδὸς. *Gal.* & *Ital* Spodium Spodio.

SPONGIA. *Arab.* Sefengi. Asfengi alchar. Gafifa. *Hebr.* Ekebbah. *Gr.* σπόγγ☉. *Gal.* Efponge. *Ital.* Sponga.

SPVMA. *Arab.* Coffore Zabd. Zebed. *Hebr.* Chelcah. Ketfeph. *Gr.* ἀφρὸς. *Gal.* Efcume. *Ital.* Schiuma. Spuma.

SPVTVM. *Arab.* Bufac. Nafth. *Hebr.* Roc. Racuc. Rir. *Græc.* πτύελον, πτύσμα. *Gal.* Crachat *Ital.* Sputo.

SQVAMA. *Arab.* Quifchfchara. *Hebr.* Kaskefchet. Keliph. *Græc.* λεπὶς. *Gal.* Efcaille. *Ital.* Scaglio

STAPHYLOMA. *Arab.* Mufaragi. Sacaruli. Debani, &c. *Hebr. deficit Græc.* σταφύλωμα *Gal.* Maladie de la luete. *Ital.* Stafiloma.

STERCVS. *Arab.* Ehar Zebel. Char. Cara. Tabraz. Hafa, &c. *Hebr.* Afchpoth. Dabh. Domen. Tfeah. Perefch, &c. *Gr.* κόπρ☉. *Gal.* Bourbier. Merde. Fange. *Ital.* Lordura. Sterco.

STERILITAS. *Arab.* Godabb. Aquam. Aquima. *Hebr.* Acar. Acara. *Gr.* ἀγονία, ἄγον☉, ἀτεκνία, ἄτεκν☉. *Gal* Sterilité. Sterile. *Ital.* Sterilita. Sterile.

STERNVM, *Arab.* Caffi. *Hebr.* Ezem hehace. *Gr.* στέρνον, στῆθ☉. *Gal.* Os de la Poitrine. *Ital.* Cartilagine di petto.

STERNVTATIO. *Arab.* Nachara. Utas. Utfa. Taatis. *Hebr.* Abifchah *Gr.* πταρμὸς. *Gal.* Efternuement. *Ital.* Stranuto.

STERNVTATORIVM, *Arab.* Mutattis. *Hebr. deest. Græc* πταρμικὸν. *Gal.* Qui fait efternuer. *Ital.* Chi fa ftranuti.

STIGMA. *Arab.* Alguaffem. Garha. Chatta. *Græc.* στίγμα *Gal.* Signe & marque de playe. *Ital.* Segno. Bollatura.

STILLA. STILLICIDIVM. *Arab.* deficit. *Hebr.* Deleph. Tiph. Tipha. *Græc.* στάξις, στάλαγμα. *Gal.* Goutte. Gouttiere. *Ital.* Gocciolatoio.

STOMACHVS. *Arab.* Batan. Fuad. Geuf. *Hebr.* Beten. Mafas. *Græc.* στόμαχ☉. *Gal.* Eftomac. *Ital.* Stomaco.

STORAX. *Arab.* Miah. Micha. Lebeni. Miah fielle. (*liquida*) *Hebr. deest. Græc.* στύραξ. *Gal.* Styraz. *Ital.* Stirace.

STRABISMVS. STRABO. *Arab.* Aftarac. *Hebr deest. Græc.* στραβισμὸς, στραβὼν. *Gal.* Bigle. Loufche. *Ital.* Lofco. Guercio.

STRANGVLATIO. *Arab.* Itfa. Intifa. Chanca. Schanuk. Tafchnik. *Hebr.* Machanac. Schanuk. Chenek. *Gr.* στραγγαλισμὸς, ἄγχη. *Gal.* Eftranglement. *Ital.* Strangolatione.

STRANGVRIA. *Arab. deficit. Hebr* Hataphah. Hafchetem *Gr.* στραγγουρία. *Gal.* Difficulté d'urine. *Ital.* Difficultà d'urina.

STRVMA. *Arab.* Chanzira. *Hebr. deficit. Gr.* βρογχοκήλη, χοιράς. *Gal.* Efcrovelle. *Ital.* Scrofola. Gonfiatione della gola.

STVPOR. *Arab.* Chauf. Chaufa. Chadr. *Hebr.* Schamah. Mefchammah. Timmahon. *Gr.* νάρκη. *Gal.* Stupidité. Eftonnement. *Ital.* Stupidità.

STVPA. *Arab. deficit. Hebr.* Neoreth. *Gr.* στυππεῖον. *Gal.* Eftopes de lin ou de chanvre. *Ital.* Stoppa di lino ò di canape.

SVCCINVM. *Arab.* Abra. Ambar. Karabe. *Hebr. deficit. Gr.* ἤλεκτρον. *Gal.* Ambre. *Ital.* Succino.

SVCCVS. *vide* LIQVOR. HVMOR. *Arab.* Rob Halliq *Hebr.* Afis. Lefchad. *Græc.* χυμὸς, χυλὸς, ὀπὸς. *Gal.* Suc. *Ital.* Succo. Sugo.

SVCTIO. *Arab.* Rida. Tardia. *Hebr.* Ianicut. Henicah. *Græc* μύζησις. *Gal.* Succement. *Ital.* Succhiamento.

SVDAMINA. *Arab.* Nazef. *Hebr. deficit. Gr.* ἱδρῶα. *Gal.* Echaubouillures. *Ital.* Broggie da fudore.

SVDOR. *Arab.* Arac. Harc. *Hebr.* Iezah Zehah. *Græc.* ἱδρὼς. *Gal.* Sueur. *Ital.* Sudore.

SVFFIMENTVM. SVFFITVS. *Arab.* Buchar. *Hebr.* Azcarah. Ketorah. Mictar. Mictereth. *Græc.* θυμίαμα. *Gal.* Parfument. *Ital.* Profumo.

SVFFVSIO. CATARACTA, *Arab.* Anufmuma. Gubifch. Umufcha. *Hebr.* Teballul. *Gr.* ὑπόχυμα. *Gal.* Cataracte en l'œil. *Ital.* Cataratta.

SVGILLATIO. *Arab.* Tardid. Alfac. *Hebr. deficit. Græc.* ὑπώπιον, ἐκχύμωμα. *Gal.* Tache noire ou meurtriffeure. *Ital. deficit.*

SVLPHVR. *Arab.* Kabric. Quibrit. Cribrit. Albaphat *Ser. Hebr.* Gapherit. *Græc.* θεῖον. *Gal.* Soulffure. *Ital.* Zolfo. Zolfore.

SVPERCILIVM. *Arab.* Gefn. *pl.* Agfin. Hagib. *pl.* Hagivib. *Hebr.* Gabh. *Græc.* ὀφρῦς. *Gal.* Sourcil. *Ital.* Sopraciglio.

SVPPOSITORIVM. GLANS. *Arab.* Humula *Hebr. deficit. Gr.* βάλαν☉. *Gal.* Suppofitoire. *Ital.* Ghianda.

SVPPVRATIO. *Arab.* Dubeleti. Dubelati. Taquia. *Hebr.* Mifpach. Mifchpachat. *Græc.* ὑποπυασμὸς, ἐμπύημα. *Gal* Suppuration. *Ital.* Poftema.

SVRA, *Arab. deficit.* *Hebr.* Cabak. *Gr.* γαςροκνήμιον. *Gal.* Gras de la jambe. *Ital.* Polpa della gamba.

SVRDITAS. SVRDVS. *Arab.* Guacce. Zumuma. Zuzamum. Azam. *Hebr.* Cherefch. *Grac* κωφότης, κωφὸς. *Gal.* Sourdité. Sourd *Ital.* Sordità, Sordo.

SVTVRA. *Arab.* Chajata. Chaita. Machut. *Hebr. deficit.* *Gr.* ῥαφή. *Gal.* Sutur. Couture. *Ital.* Cucitura.

SYMMETRIA, *Arab.* Adorem. *Hebr. deficit.* *Græc.* συμμετρία. *Gal.* Symmetrie. *Ital* Concordanza.

SYMPATHIA, *Arab.* Hanna. Nod. *Hebr.* Schaphaca. *Græc.* συμπάθεια. *Gal.* Sympatie. *Ital.* Compassione.

SYNCIPVT, *Arab.* Ifce. Iafuc. *Hebr. deficit.* *Gr.* βρέγμα. *Gal.* Devant de la teste. *Ital.* Parte dinanzi de la testa.

T.

TABES. *Arab.* Ebdul. Impedul. *Hebr.* Daabhach. Daabhon. *Gr.* φθίσις. *Gal.* Maladie sec & etique.

TACTVS. *Arab.* Tamis. Gas. Lams. *Hebr.* Mischschulch. *Gr.* ἁφή. *Gal.* Touchement. *Ital.* Tatto. Toccamento.

TALVS. *Arab.* Chahab. Alfechi. *Hebr.* Karfol. Arcom. *Gr.* ἀστράγαλος. *Gal.* Talon. *Ital.* Talone.

TAMARINDI. *Arab.* Tamarindi. *Hebr. deest.* *Gr.* φοινικοβάλανοι. *Gal.* Tamarinds. *Ital.* Tamarindi.

TARSVS. *Arab.* & *Hebr.* Rafegh. *Gr.* ταρσὸς. *Gal.* Talon. *Ital.* Tarso.

TARTARVS. TARTARVM. *Arab.* & *Hebr. non occurrunt.* *Gr.* τάρταρον. *Gal.* Tartare. Pepins, qui sont au maro du vin. *Ital.* Tartaro.

TELEPHIVM VLCVS. *Arab.* Balchie. *Hebr.* Icul. *Gr.* τηλέφιον. *Gal.* Ulcere corrosif. *Ital.* Piaga Telefia maligna.

TEMPERAMENTVM. TEMPERIES. *Arab.* Mizig. *Hebr.* Mezeg. *Gr.* κρᾶσις. *Gal.* Temperament. Temperature. *Ital.* Temperamento.

TENASMVS. TENESMVS. *Arab.* & *Hebr. non occurrunt.* *Gr.* τεινασμὸς, τενασμὸς. *Gal.* Tenesme. *Ital.* Tinesmo.

TEREBELLA. TREPANVM. *Arab.* Barrina. Marzaba. *Hebr.* Makkebheth. *Gr.* τρέπανον. *Gal.* Trepan. Tariere. *Ital.* Trepano. Trevellino. Trivella.

TEREBINTHINA. *Arab.* Chalambat. Ucalambat. Halchalambat. Albotin, &c. *Hebr. deest.* *Gr.* ῥητίνη τερεβινθίνη, λαρικίνη. *Gal.* Terebintine. Tormentine. *Ital.* Terebintina.

TERRA SIGILLATA. *Arab.* Tin machtun. *Hebr. deest.* *Græc.* γῆ σφραγῖτις. *Gal.* Terre figillée. *Ital.* Terra figillata.

TERTIANA FEBRIS. *Arab.* Humi mutelit. Neub. *Hebr. deficit.* *Gr.* τριταῖος πυρετὸς. *Gal.* Fievre Tierce. *Ital.* Febre Terzana.

TESTA. *Arab.* Chazuf. Fachar. *Hebr.* Cherefch. Kelif. *Gr.* ὄστρακον. *Gal.* Coquille. Coque. *Ital.* Testo. Guscia.

TESTACEVM. *Arab.* Camfeties. Gaugiel. Guadam. *Hebr. deficit.* *Græc.* ὀστρακόδερμον. *Gal.* Poisson de coquille, ou a éscalle Moules. *Ital.* Pesce con gufcia.

TESTICVLVS. TESTES. *Arab.* Chazi. Surcthun. Baid. Madcar. *plur.* Madakir. *Hebr.* Eschek. Pechadim. *Gr.* ὄρχις, ὄρχεις. *Gal.* Covillon. Covillons Testicule. *Ital.* Testicolo. Testicoli. Coglioni.

TETANVS. *Vide* SPASMVS. *Arab.* Cuzez. Cuzem. *Hebr.* deest. *Græc.* τέτανος. *Gal.* Tetane. *Ital.* Tetano.

THERIACA. *Arab. deficit.* *Hebr.* Tfori. *Gr.* θηριακή. *Gal.* Thriacle. Theriaque. *Ital.* Teriaca.

THERMAE. *Arab.* Hammat. Hammiah. Machararah. *Hebr.* Dimfiu. Mukin. Udna. *Gr.* θερμαί. *Gal.* Thermes. Bains chauds. Estouves. *Ital* Stuffe. Bagno.

THROMBVS. *Arab.* Dam gamid Alca *Hebr.* Dam hacaphah. *Græc.* θρόμβος. *Gal.* Sang figé. *Ital.* Sangue grosso.

THYMVS Morbus *Arab* Hafce. *Hebr. deficit.* *Græc.* θυμὸς. *Gal.* Thyme. *Ital.* Timo.

TIBIA. *Arab.* Zumara. *Hebr.* Chaill Schok. NB. ***Metaphorici debent ad Anatomiam applicari.*** Cane hagadol. *Græc.* κνήμη. *Gal.* Greve au l'os de la jambe. *Ital.* Osso della gamba. Tibia.

TINCTVRA. *Arab.* Chadab. Zibag. Zabgah. *Hebr.* Zebah. *Gr.* βαφή. *Gal.* Teincture. *Ital.* Tintura.

TINEA Morbus. *Arab.* Alarde. Sahafat. Sagrum. *Hebr.* deest. *Gr.* ἀχὼρ. *Gal.* Teigne. *Ital.* Tignolo.

TINNITVS. *Arab.* Ten. *Hebr.* Tsalil. *Gr.* ἦχος. *Gal.* Tintement. *Ital.* Risonanza nell' orecchie.

TITILLATIO. *Arab.* Dagdaga. Tacaluc. *Hebr. deficit.* *Græc.* γαργαλισμὸς. *Gal.* Ghatovillement. *Ital.* Movimento. Far gatticiole.

TONSILLAE. *Arab.* Gavoni. Geuze. *Hebr. deest.* *Græc.* παρίσθμια, ἀντιάδες. *Gal.* Glandes. *Ital.* Strangoglioni. Ghiandole.

TOPASIVS. *Arab.* Iacura. *Hebr.* deest. *Græc.* τοπάζιος. *Gal.* Topasse. *Ital.* Topazzio.

TOPHVS. *Arab.* Hagar muramal. *Hebr. deest.* *Gr.* πῶρος. *Gal.* Tuf. Tufeau. *Ital.* Callo. Tofo.

TOPICVM MEDICAMENTVM. *Arab.* Devi barrani. *Hebr. deest.* *Gr.* τοπικὸν. *Gal.* Topique. *Ital.* Topico.

TORMINA. *Arab.* Vaga. *Hebr. deest.* *Gr.* στρόφος. *Gal.* Trenchée de ventre. *Ital.* Tormento di ventre.

TOXICVM VENENVM. *Arab.* Tusom. Zachari. *Hebr. deficit.* *Gr.* τοξικὸν. *Gal.* Poison. Venin fort soudain. *Ital.* Tossico.

TRACTIO. *Arab.* Garra. *Hebr. deficit.* *Græc.* ὁλκὴ, ἑλκυσμὸς. *Gal.* Tirade. Tirement. Trainement. *Ital.* Tratto. Tiramento.

TROCHI-

TROCHISCVS. *Arab.* Acraz. *pl. Hebr. deest. Grec.* τρόχισκος. *Gal.* Trochisque. *Ital. non occurrit.*

TRVNCVS. *Arab. deficit. Hebr.* Scheled. Gezah. *Gr.* στέλεχος. *Gal.* Tronc. *Ital.* Tronco.

TVBERCVLVM. *Arab.* Asech. *Hebr.* Scheth. *Gr.* φῦμα, ὄγκος *Gal.* Enflure. Bosse. *Ital* Gonfiatura.

TVMOR. *Arab.* Nasch. Intasach. *Hebr.* Scheeth. Saon. *Grec.* ὄγκος παρὰ φύσιν. *Gal.* Enflure. *Ital.* Gonfiatura.

TVRCOIS. TVRCESIVS. *Arab.* Feruca. Farazegi. *Hebr. deficit. Grec.* κυάνεος. *Gal.* Turquoise. *Ital.* Turchina gemma.

TVSSIS. *Arab.* Tabahboh. Saal. *Hebr.* Scheol. *Gr.* βήξ. *Gal.* Toux. *Ital* Tosse.

TVTIA. *Arab.* Succudus. Tutia. *Hebr. deficit. Gr.* πομφόλυξ. *Gal.* Tutie. *Ital.* Tutia.

TYMPANITES. *Arab.* Zachi. *Hebr. deficit. Grec.* τυμπανίτης. *Gal.* Tympanie. *Ital.* Tympania.

V.

VACVATIO. *Arab.* Chala. *Hebr.* Characah. *Gr.* κένωσις. *Gal.* Vacuation. *Ital.* Vacuatione.

VACVITAS. VACVVS. *Arab.* Chava Chavi Parge. *Hebr.* Bahah. Bohu. *Gr* κενότης, κενός. *Gal.* Vacuité. Vuideté. Vuide. *Ital.* Vacuta. Vacuo.

VAGINA. *Arab. deficit. Hebr.* Taar. Nedhen. Nadan. *Grec.* κολεύς. *Gal* Gaine. Fourreau. *Ital.* Vagina. Guaina. Fodro.

VAPOR. *Arab.* Buchar. *Hebr.* Ed. Itra. Neschiim. *Gr.* ἀτμίς. *Gal.* Vapeur. Exhalaison. *Ital.* Vapore.

VARIOLA. VARIOLI. *Arab.* Botor. Gadri Hamica. Alhumere. *Hebr. deficit. Gr.* ἐξανθήματα. *Gal.* Verole. Picate. River. *Ital.* Variole.

VARIX. *Arab.* Dovali. *Hebr.* Kiljah. Delijah. *Grec.* κιρσός. *Gal.* Veine pleine de gros sang ou sang melancholique. *Ital.* Varice.

VAS. VASCVLVM. *Arab.* Ana. Inia. Mata. Abarich. *Hebr.* Kelî. Mân. *Grec.* ἀγγεῖον. *Gal.* Vase. Vaisseau. Vaisselle. *Ital.* Vaso. Mendel.

VBERA. *Arab.* Muchit. *Hebr.* Daddim. *Gr.* μαστοί, οὖθαρ. *Gal.* Mamelle. Tetins d'une beste. *Ital.* Poccie. Mamelle.

VENA. *Arab.* Magari aldem. Varid. *Hebr.* Varid. *Gr.* φλέψ. *Gal.* Veine. *Ital.* Vena.

VENEFICIVM. VENEFICVS. VENEFICA. *Arab.* Sihr. Sáhara. Sahir. Sabâra. *Hebr. deficit. Gr.* φαρμάκευσις, φαρμακεύς, φαρμακώ, φαρμακεύτρια. *Gal.* Sorcellerie. Sorcier. Sorciere. *Ital.* Incanto. Incantatore. Incantatrice.

VENENVM. *Arab.* Tsadid. *Hebr.* Chema. Eres. *Gr.* φάρμακον δηλητήριον *Gal* Venin. Poison. *Ital* Veleno.

VENEREVS. *Arab.* Laib. *Hebr. deficit. Gr.* ἀφροδισιαστικός. *Gal.* Venerien. *Ital.* Venereo.

VENTER. VENTRICVLVS. *Arab.* Kars. Kers. Cres. Krephs. Miada. Chuanas. Batan. Kenisa. *Hebr.* Beten. Chuba. *Gr.* κοιλία, γαστήρ. *Gal.* Ventre. *Ital.* Ventre.

VENTVS. *Arab.* Havah. *Hebr.* Ruah. Suphah. *Gr.* ἄνεμος. *Gal.* Vent. *Ital.* Vento.

VENVS. *Arab.* Algol. *Hebr.* Abjonah. Nogach. *Gr.* ἀφροδίτη. *Gal.* Venus. Paillardise. *Ital.* Venere.

VERMES. *Arab.* Duaida. *plur.* Duaidit. *Hebr.* Rechesch. Taccak. Toalim. *Grec.* ἕλμινθες, σκώληκες. *Gal* Vers. Vermine. *Ital.* Vermi.

VERRVCA. *Arab.* Chalam. Atnal. Kalim. Luteesula. Borruca. *Hebr.* Iabbeleth. *Gr.* ἀκροχόρδων, μυρμήκια. *Gal.* Verrue. *Ital.* Verruca.

VERTEBRA. VERTEBRAE. *Arab.* Charaz. Charza. *Hebr.* Chamukim. Choljoth. *Gr.* σπόνδυλος, σπόνδυλοι. *Gal.* Vertebre. *Ital.* Ossi delle spalle.

VERTEX. *Arab.* Alema. Alchema. Hic. *Hebr.* Kadcod. Rosch. *Grec.* κορυφή. *Gal.* Sommet de la teste. *Ital.* Sommità di testa.

VERTIGO. *Arab.* Sedere. Duar. *Hebr* Sibub harosch. *Gr.* δῖνος, ἴλιγγος, σκοτόδινος. *Gal.* Vertige. Tournement de teste. *Ital.* Stornimento di testa. Vertigine.

VESICA. *Arab.* Metene. Calla. Mabuela. (*in specie vesicam urinæ significat à* Beule *Urina*) Ziphac. *Hebr.* Zephec. Murcah. *Gr.* κύστις. *Gal.* Vessie. *Ital.* Vessica.

VESICA FELLIS. *Arab.* Kis almarra. *Hebr.* Kis hamara. *Gr.* κύστις χοληδόχος. *Gal.* Vessie du fiel. *Ital.* Vessica della colera.

VESICATIO. VESICATORIVM. *Arab.* Tanast. *Hebr. deficit. Gr.* καυστικόν, ἐσχαρωτικόν. *Gal* Vesicatoire. *Ital.* Vessicatorio.

VIGILIA. *Arab.* Zaara. *Hebr.* Schaharah. *Gr.* ἀγρυπνία. *Gal.* Veille. *Ital.* Veggia.

VIRES. *Arab. deficit. Hebr.* On. Chail. Toaphoth. *Grec.* σθένος, δυνάμις, ἰσχύς. *Gal.* Vertù. Force. *Ital.* Forze.

VIPERA. *Arab.* Alfahai. *Hebr.* Tsehoah. Epheah. *Gr.* ἔχις, ἔχιδνα. *Gal.* Vipere. *Ital.* Vipera.

VIRIDE ÆRIS. *Arab.* Zimar. Ziniar. Zar alnhas. *Hebr. deficit. Gr.* χαλκοῦ ἄνθος. *Gal.* Couperose. Roville d'airain. *Ital.* Verde di rame.

VISCERA. *Arab.* Dachil. Achsæ. Ama. *Hebr.* Meaim. Gava. *Gr.* σπλάγχνα. *Gal.* Entrailles. *Ital.* Viscere. Budelle.

VISVS. *Arab.* Bazar. Mandar. *Hebr.* Rai. Reî. Raúth. Marê. *Gr.* ὅρασις, βλέψις, ὄψις. *Gal.* Veve. *Ital.* Esso vedere. Vista.

VITA. *Arab.* Haja. *Hebr.* Chaijm. *Gr.* ζωή, βίος. *Gal.* Vie. *Ital.* Vita.

VITELLVS. *Arab.* Muchalbaiz. Fas. *Hebr.* Chalamuth. *Gr.* λέκυθος, χλωρὸν τοῦ ᾠοῦ. *Gal.* Iaulne. Moyau d'œuf. *Ital.* Torlo. Rosso d'ouo.

VITILIGO. *Arab.* Baras. *Hebr. deest. Grec.* ἀλφός. (*vide*

(*vide* Alphus) *Gal.* Tache laide sur le corps. *Ital.* Tache bianche.

VITRIOLVM. *Arab.* Chalcant. Zag. Zegi. Colcothar. *Hebr. deficit.* *Gr.* χάλκανθ@. *Gal.* Vitriol. Couperose. *Ital.* Vitriolo.

VLCVS. *Arab.* Garha. Acar. Hacul. *Hebr.* Mazor. Chabbura. Nega. Schechin. *Gr.* ἕλκ@. *Gal.* Ulcere. *Ital.* Piagha.

VMBILICVS. *Arab.* Tanbur. Sarrha. *Hebr.* Boar. Tabur. Schor. Scharar. *Gr.* ὄμφαλ@. *Gal.* Nombril. *Ital.* Ombelico.

VNCIA. *Arab.* Sacros. Satil. Avac. Vacia. *Gr.* οὐγγία, οὐγκία. *Gal.* Once. *Ital.* Oncia.

VNCVS. *Arab.* Vav. Mazlag. Machtaf. Zannara. *Hebr.* Vav. Choach. Mazileg. *Gr.* ἄγκιστρον. *Gal.* Croc. Crochet. *Ital.* Uncino. Rampino.

VNGVENTVM. *Arab.* Duhen. Leden. *Hebr.* Mischcha. Rocach. Rikuach. Schemen. *Gr.* ἄλειφα, ἄλειμμα. *Gal.* Onguent. *Ital.* Onto. Unguento. Onguento.

VNGVIS. *Arab.* Calcateron. Dafar. Tafar. Tafra. *Hebr.* Tafar. Tsipporen. *Gr.* ὄνυξ. *Gal.* Ongle. *Ital.* Onghia.

VNICORNV. *Arab.* Dison. Vahid alcara. Alcherchedem. *Hebr.* Reem. Rem. Karash. *Græc.* μονόκερως. *Gal.* Licorne. Unicorne. *Ital.* Licorno. Unicorno.

VOLA. *Arab.* Achmas. *Hebr.* Caph. Exeph. Choven. Schaal. *Gr.* θέναρ, κοῖλον χειρὸς καὶ ποδός. *Gal.* Paume de la main. *Ital.* Palma.

VOLATILIA. *Arab. deest.* *Hebr.* Oph. *Græc.* πτηνά. *Gal.* Volaille. *Ital.* Volatili.

VOMITORIVM. *Arab.* & *Hebr. non extat.* *Gr.* ἐμετικόν. *Gal.* Vomitoire. Vomitif. *Ital.* Vomitorio.

VOMITVS. *Arab.* Cudd. Cadf. Cai. Ki. *Hebr.* Ki. Ke. Pacta. *Græc.* ἔμετ@. *Gal.* Vomissement. *Ital.* Vomito.

VRETERES. VRETHRA. *Arab.* Haloen. *Hebr. deficit.* *Græc.* οὐρητῆρες. *Gal.* Canals d'urine. *Ital.* Canal d'urina.

VRINA. *Arab.* Baul. Beule. Gau. Hirâca. *Hebr.* Schain. *pl.* Schenim. *Græc.* οὖρον. *Gal.* Urine. Pissat. *Ital.* Orina. Piscio.

VSTIO. *Arab.* Vaed. Taucad. *Hebr.* Kui. Kevajah. Serephah. *Gr.* καῦσις. *Gal.* Bruslure. Bruslement. *Ital.* Brusciamento.

VVLNVS. *Arab.* Garah. Guazi. Darb. Dârba. *Hebr.* Mazor. Mecha. Machaz. Makkeh. *Græc.* τραῦμα, τρῶμα. *Gal.* Playe. *Ital.* Piaga. Ferita.

Z.

ZINGIBER. ZINZIBER. GINGIBER. *Arab.* Zingibil. Lengibel. *Hebr. deficit.* *Gr.* ζιγγίβερι, γιγγίβερι. *Gal.* Gingembre. *Ital.* Gegeno. Gengiebero.

ZONA. *Arab.* Tahzim. Mantaca. *Hebr.* Abneth. Zon. Ponda. Kumer. *Græc.* ζώνη. *Gal.* Zone. Ceinture. *Ital.* Zona. Centura.

FINIS.

